Tituli tercie partis

que contemplatiue vite pcepta tradentes tractatus continet.

Finit tabula tercie partis operũ Johannis Gerson.

Summariū libri de consolatione theologie.

A ꝓhemio notātur quattuor cause theologice cōsolatiōis que sunt Spes Scriptura Patiētia ⁊ Doctrina. ¶ In primo metro deflet̄ miseria ciuilis dissensionis. ¶ In prima ꝓsa primi libri colloquunt̄ monicus. i. solitarius. et volucer .i. nūcius intermedius/ sup statu pegrini seu viatoris/ ⁊ de eius cōsolatōe ꝑ theologiaꝫ. ¶ In scđo metro ponit̄ laus theologie in hoc ꝙ est efficax consolari. ¶ In scđa ꝓsa ponit̄ primo ꝙ theologia suā cōsolationē inchoat vbi et vñ desinit philosophica cōsolatio/ scꝫ ꝙ cūcta agim⁹ ꝑñ oculos iudicis cuncta cernētis. Amplius. ꝙ triplex est iudiciū dei vñ cōsurgit in nobis spes ⁊ timor/ ⁊ quō se comitantur. Amplius. ꝙ cum sobrietate ꝑt vtiliter recogitari ⁊ tradi cōsideratio iudiciorū dei ī ꝑdestinatōe ⁊ reprobatōe sicut fecit apl's Et deinde qualiter orit̄ inde cōsolatio intima ⁊ solis expertis cognita. ¶ In tercio metro agit̄ de sentimēto talis cōsolatōis. ¶ In tercia ꝓsa agit̄ primo in spāli si cā sit aliqua cur deus istū vel illum ꝑdestinauerit. Deinde cum qua cautela talis consideratio in particulari debeat aut possit admitti. Demū quo pacto pōt quietari spes in deo. ¶ In quarto metro ponunt̄ exempla quō ꝑ tētatiōes nō euellit̄ spes. ¶ In quarta ꝓsa tradit̄ primo in quo spes consistit et ꝙ de nullo hic est desperandum. Amplius. quō ꝑ summā desperationē venit̄ ad spem. ⁊ quantū sit vtilis consideratio. diuine ꝑdestinatōnis. Rursus agitur de corroboratione spei exemplo sanctorū ⁊ quō stat cum libertate. nec tñ plene potest hoc intelligi sine gratia dei que est vnctio docēs de omibus. ¶ In quinto ⁊ vltimo metro ponit̄ compatō cuiusdā naute qui ex medijs tempestatibus expulit in locū tutum ⁊ secretum.

De secundo libro tabula.

In ꝑma ꝓsa scđi libri fit sermo de statu ꝑegrini interserēdo de varijs speciebus false spei. ⁊ addendo ꝙ ex cōsideratione diuine bonitatis oīa libere gubernātis: sumit̄ scđa cā theologice cōsolatōis. ¶ In primo metro reprobat̄ opinio ꝑhorum ꝙ deus agit de necessitate nature sicut sol lumen suum. ¶ In scđa ꝓsa dat̄ rō cur diuina volūtas nō est dicenda agere ad extra de necessitate nature. Quō ꝑterea ꝓcedit aliter theologia ꝙ̄ pħia. Addit̄ distinctio trimēbris de volūtate hūana ⁊ de cōformitate eius ad diuinā. ¶ In scđo metro declarat̄ q̄liter affectiōes ⁊ industrie q̄ sparsim sunt in brutis aīalibus/ collecte sunt in hoīe ⁊ in eius rōne cui subdit̄ eius appetitus. ¶ In tercia ꝓsa fit cō questio sup difficultate quā patit̄ liberuꝫ arbitriū in regēdo corpus conformiter ad rectā rōem ⁊ de mō cōformādi voluntatē humanā diuine exēplo xp̄i. Tandē cā redďit̄ de varietate iudiciorū humanorum. ¶ In tercio metro dat̄ rō diuersificatōis iudicij rōnis ꝑ sīl'itudinē luminis visi ꝑ nubes aut in speculis variatis. ¶ In q̄rta ꝓsa fit inuestigatio qualiter adiuuat̄ libertas arbitrij. Et infert̄ ꝙ nihil est casuale vel fortuitū in ordine ad primā cām. ⁊ iuxta quē sensum ipsa posset dici fortuna vel fatū. Addit̄ q̄liter ex his q̄ deus inuenit̄ reuelasse ⁊ ꝑsauisse pulcerrime ⁊ salubres veritates elucescūt. ¶ In quarto metro docemur sub exemplo quadruplici q̄liter insequi debemus dei voluntatem.

Tabula tercij libri

In prima ꝓsa tercij libri post recapitulationem inchoat sermo de consolatōe theologie ꝑ patientiā describendo quid sit zelus. ¶ In primo metro docet̄ ꝑ similitudinē ignis ⁊ fuliginis quantū periculosus est zelus si non gubernet̄ ratione. ¶ In secunda ꝓsa deducit̄ hoc idē ꝑ affectus humanos dādo causam cur zelus turbat iudicium velut in somnijs. Qualis preterea zelus esse debeat tam in habētibus auctoritatem regitiuam ꝙ̄ in carentibus ea. Deniqꝫ notantur plures cause turbatiue zeli in rectoribus. ¶ In secūdo metro laudat̄ vita solitaria sibi vacans. ¶ In tercia ꝓsa fit sermo de illorū zelo qui nō habent regimen aliqđ publicum/ docendo sub qui

busdam regulis qualiter et ubi debeant uti vel nō uti zelo suo. ¶ In tercio metro docemur q quilibet sit cōtent' vocatōne sua et ꝓm illam bñ agat et ita proderit omnib' nec se ledet. ¶ In quarta prosa declarat quō solitarius pōt omnibus ꝓficere. Deinde subiungitur sermo de patientia q in ea consolatō theologica reponatur. ¶ In quarto metro ponit utilitas patiētie sub exemplo Job afflicti.

Tabula quarti libri.

In quarto libro prosa prima loquitur de trepidatōne conscientie humane respectu iudiciorum dei. Et q nihilominus labores assumendi sunt ꝓ republica et adiutorio alioꝝ fundando se in doctrina sacra.

¶ In primo metro dat ratio cur deus legem naturalem dedit in scriptis lapideis dehinc in euangelica lege repetiuit. ¶ In secunda prosa ponit diffuse distinctio de triplici certitudine: addendo qualiter intelligi debeat illud Gregorij. Bonarum mentium ē culpas agnoscere ubi culpa nō est. Et qualiter potest hoc sine mendacio fieri.

In secundo metro docemur qualiter uti debeamus scrupulis orientibus ex preteritis culpis.

In tercia prosa fit iterum sermo super eadem re: docendo q serenatio conscientie ꝑ sentimenta deuota non est signum efficax diuine gratie gratum facientis. Additur de modo se habendi respectu scrupulorū consurgentiū circa ea que sunt posterius agenda. et qualis certitudo sufficit et unde colligitur.

In tercio metro loquit q ꝓcepta legis nature sunt etiā precepta fidei ac legis euangelice. ꝯquerendo de erroribus contingētibus circa ea.

In quarta prosa loquit incidenter de theologis et iuristis quales esse deberent et q̄les aliqui sunt. Concludendo q in morali negocio nō potest uniuersalis ars tradi/ que conferre sufficiat certitudinem in particulari quolibet agibili/ quin consurgere possint scrupuli mentis inquietatiui.

In quarto metro docet quō pax mentis possit aut debeat inueniri.

In quinta prosa ponit sub ꝑsona theologie/ grandis oratio consolatoria super casibus humanis. nominatim illius qui tūc franciam ꝯturbabat. Concludendo supꝰmum ꝯsolatōnis theologie gradū/ in animi preparatōne ad martyriū.

Explicit tabula quattuor libroꝝ de cōsolatōne theologis.

Nota pro intellectu

huius dyalogi. q volucer est intellect' discursiuus et ratiocinatiu'. Monicus est intellectus meditatiuus et inquisitiu'. Peregrinus est homo contemplatiuus simul et actiuus. ¶ Pro sensu vero litterali notandum: q cum eximius doctor Joh. de gerson/ ex concilio constantieñ. recedens frāciam ꝓpter minas ducis burgundie petere nō auderet. Secessit in montana Bauarie. Ibiq in Rathemberg opido: anno dñi. Mccccxviij. conscripto hoc dyalogo introducit volucrem nunciū a se peregrino: ad Johannem monachū fratrē suū/ q̄ prior celestinoꝝ lugduni degebat/ ꝓferētem queādmodū per theologiā peregrinationem suā consolet. Et sicuti Boetiū de ꝯsolatōne phie in forma scribendi imitatur. Ita etiā ꝯsolatōnis argumentū ubi ille dimisit: hic continuare conat.

Sequit liber primus de consolatione theologie.

Liber de ɔsolatione theologie Incipit feliciter.

Decunqz A scripta sũt: ait magn⁹ ille discipulus theologie paulus ad nr̃az doctrinã scripta sunt/ vt per patiẽtiam ⁊ ɔsolatõez scripturaꝝ/ spem habeam⁹. ¶ Conuenerũt aliqñ sup hoc verbo volucer: cursor leuis explicans vias suas. Et monicus in religione peges. Qui vt vidit ꝙ volucer sibi notissimus ad se venit ꝺ longiquo. multa q̃dem sup mult⁊. ſʒ multa plus plurima sup aduena quodã germano suo ɔquirere dispo suit. Cui⁹ inquisitõez ⁊ alteri⁹ rñsionez. sequens dyalogus explicabit: ⁊ hoc p q̃driguũ sub tetragano ɔsiderationũ. Que licet adinuicẽ coĩcent. erit tñ appropriatius prima de ɔsolatõne theologie per spem in ɔtemplatione diuini iudicij. Scd̃a p scripturã in reuelatiõe regiminis mũdi. Tercia per patiam in zeli moderatiõe. Quarta p doctrinã in ɔscie serenatione. Deus autẽ patiẽtie ⁊ ɔsolatiõis ɔsoleẽ nos in omi tribulatione nostra. et det sermonem rectum in ore duorum. Quoꝝ volucer sic incipit.

Primũ metrũ primi libri Elegiacũ in quo

defletur miseria ciuilis dissensionis. Concordat in genere carminis primo metro Boetij de consolatõne philosophie.

Carmina

Epe peregrinas volucer transmissus in oras
Regrediens: patrie menia iam video
Dulcis aue natalis humus/ tu francia felix
Inclyta parisius/ nobile palladium.
Heu quid id est: seuo bellonam cerno tumultu
Ciuili furere/ sanguine cuncta replet.
Spiritus in medium missus vertiginis errat/
Obtruncant gladijs mutuo se proprijs
Carceribus trudunt alios/ aut flumine mergunt.
Membraqꝫ torturis plurima dilaniant.
Pars quenis dici pietas vult/ publica curans
Commoda. que patrie viscera rumpit ouans.
Iusticie vultus atrox mentitur erinis.
Rex iuuo te clamans regia sceptra rapit.
Exuperant syllam/ cathilinam crimine vincunt.
Uim pro virtute bellicus horror habet.
Non pater a natis tutus. fratremqꝫ perire
Uult frater. soceri mors venit a genero.
Clerum/ militiam/ ciues/ sine lege reclusos
Carcere/ plebs rabida sicut oues iugulat.
Nullus adest noster respectus religionis
Iura sepulture denegat impietas.
Quisquis opes vel diuitias famatur habere/
Obijcitur titulus proditionis ei.
Eligit hic partem neutram defendere partis/
Mox vtriusqꝫ patet innocuus iugulo.
Nec satis est alijs vni se tradere parti/

Ni se flagicijs conscelerent paribus.
Quid ꝙ te patriam pulchꝛam violare vocat
Extera gens: hostis te lacerando rapit.
Nulla fides pietasq̃ manet/confundit omne
Fas q̃ nefas/regnat hoꝛrida tesiphone.
Extremos nonne fuerat iocundius indos/
Aut glaciale solum me penetrasse prius.
Aduena tu felix alia te parte receptans/
Nanq̃ patent oculis nõ mala tanta tuis.
Uerum monachus hic degit/sua claustra subibo/
Ac de fratre suo fecero verba sibi.

Pꝛosa pꝛima libꝛi pꝛimi

Monicus

Est ne volucer quez video? Et certe is est. Dic p̄coꝛ o volucer vñ venis? que noua fers? qualis ad me te mõ soꝛs attulit? Uolucer. Scito monice. qm̃ in cõstantiẽsi cõcilio generali cũ germano tuo cõuersatus vsq̃ ad finalẽ summi põtificis egressum: tandẽ diuerticula querens exiui cũ eodẽ. qui iuxta cognomen suuz pegrinus effici maluit in terra aliena/q̃ ad suos huc regredi. Monicus Satis est o volucer. si certũ me facere potueris. quid agit dilectus aie mee. quid amoꝛ coꝛdis mei. Nonne dolet velut exulem se fieri in ignota ⁊ longinqua regione/vbi linguã quam nõ nouerat audit? Nonne subtristis est/se poni sub modio vel in obscuris sicut moꝛtuos seculi. qui lucere super candelabꝛum fuerat institutus? Uolucer Nihil ꝓꝛsus o monice/tẽpoꝛum tẽpestate pensata/ꝑq̃ diuturna animi ꝓparatõe qua sibi ꝓuiderat oĩa que occurrissent equanimiter tolerãda. Gaudet potius in dño magnificãs eũ. ⁊ exultat spiritus eius in deo salutari suo. deputans se adiutũ meritis ⁊ p̄cibus alioꝝ. Itaq̃ de se securus. ⁊ in se dño miserãte trãquillus. deflet miseriã patrie ꝓprie. indignissimãq̃ soꝛtẽ. Cuius tñ calamitatis media ps non est sibi nũciata. quã oculis ꝓpꝛijs hoꝛrẽs intueoꝛ. Quinetiã sup cõculcatõne veritatis ⁊ iusticie ploꝛãs ingemiscit. Miserabilem deniq̃ ciuitatis celeberrime desolationem tanq̃ hieremias ruinas hirlm lamẽtat. Monicus. Qua rõne fieri põt o volucer. ꝙ exul a patria/a parẽtibus a propinquis a notis et amicis nõ angustiet in coꝛde/nõ in aio cõturbet? Uolucer Monice: nihil difficile ẽ volẽti. Memenisti puto vt aduena noster semper in medijs etiã turbis ⁊ vrbibus/solitudinẽ sibi quesiuit ⁊ dilexit. Solitudinez loquoꝛ q̃ est a curis foꝛinsecis/⁊ hoĩm calumnijs vacatio. pbans illud sapiẽtis. qui minoꝛat actu pcipiet sapiẽtiã. Monicus Scio volucer ⁊ expertus testoꝛ. Uolucer Ecce aũt nunc elongauit fugiens ⁊ mansit in solitudine/expectans eum qui saluũ se fecit a pusillanimitate spũs et tẽpestate. qm̃ vidit iniquitatẽ ⁊ cõtradictionẽ in ciuitate. Euolauit sicut passer: erepta te laqueo venantiũ. Undiq̃ nimirũ sibi parabant insidiarũ tendicule. Enatauit vt potuit a naufragio reipublice. pꝛestolans si foꝛte postmodũ sit spes. Nihil tandẽ se videns aduersus currentẽ furoꝛis impetum nitẽdo ꝓficere/desilijt alioꝛsum a curru publici regiminis/cedens raptui pꝛeualẽtis nequicie ⁊ malicie/quã ad pñs non vincit sapiẽtia. Monicus Uincet tãdẽ aliqñ crede mihi: volucer. Magna quippe ⁊ foꝛtis est veritas ⁊ sup omĩa vincit ac ꝓualet. Uolucer Ueritas o monice quando vincet nescio. hoc vnum ꝓꝛijs oculis inspicio iuxta vocem ysaie/ꝙ conuersum est retroꝛsum iudicium/⁊ iusticia longe stetit qꝛ coꝛruit in platea veritas/⁊ equitas non potuit ingredi. quoniam facta est veritas

in obliuionē/ ⁊ qui recessit a malo p̄de pa-
tuit. Quo contra videre est falsitatem: nō
qualemcūq3/ sed hereticā prauitatē in via
mandatorū dei/ q̄ pambulat vicos ⁊ plate-
as/ erecta ceruice/ insultās catholice verita
ticū defēsoribus suis. pterit eos pedibus
sordidissimis Ac de ipis tāq̄ dn̄a victorio
sissima triūphare gloriatr.

Monicus

Proh dei atq3 hoim fidem. dic
oro volucer vn̄ talis euersio:
Nonne sancta generalis syno-
dus: que p veritatis tuitione
principaliter instituta fuerat/ se cultricem
hmōi veritatis exhibuit atq3 ptectricem.
Uerum hanc interim querelam omissam
volo qm̄ cupit animus ex te cognoscere q̄-
bus exercitijs se refouet frater/ quem torpe
re nequaq̄ putauerim inerti ocio: quibus
insup armis spūalibus aduersus iniquos
fortune seuientis impetus congredi soli-
tus est/ ne tristicia seculi que mortem ope-
ratur ipsum vel deijciat vel absorbeat.

¶ Volucer. De vera ⁊ solida peregrini
consolatione tecum sermonem habiturus
significo in primis q̄ eam accipit doctrice
theologia/ que comitem se dedit pegrina-
tioni sue. Ab infantia ei sacras lr̄as nouit/
neq3 furor hostilis neq3 terror puertere po
tuit: quin psequeretr iter suum/ de qua sa
piens. Attingit ergo/ ait a fine vsq3 ad finē
fortiter/ ⁊ disponit omnia suauiter. Hanc
amaui ⁊ exquisiui eam a iuuentute mea/ ⁊
quesiui sponsam mihi eā assumere/ ⁊ ama-
tor factus sum forme illius (Sequitr con-
solatio) intrans in domū meā conquiescā
cum illa. Non em̄ habet amaritudinē cō-
uersatio illius. Nec tedium conuictus il-
lius sed leticiā ⁊ gaudium. ¶ In cuius p̄-
conium ita libet metro pangere.

Secundū metrū primi libri dactilicū alemanium tetrametrum hypercatalecticū.

In quo ponitr laus theologie in hoc/ q̄ est
efficax consolari et currit cum scd̄o metro
Boetij Heu quam pcipiti.

Dix theologus pulcra sophia
Cui vult a puero se dare spōsā
Que castū tenero stringit amore.
Eius se vocitans iure sororem.
Casus se sociam p̄bet in omnes
Ac vite releuat tedia meste.
Solatr resonans cantica syon
Securoq3 regit limite gressus.
Spes ⁊ vera fides concomitantr/
Et diuinus amor: quadraq3 virtus
Prudens sobriaq3 fortis ⁊ equa/
Bonorūq3 cohors iuncta beatis.
Ad te si tribulans sors ruit vlla:
Duris increpitans torua flagellis:
Perstes. impauido suscipe vultu
Nam sic viuitr/ est pax in amaro.
Nam si flammigeris intonat ether
Fractus fulminibus/ totus ⁊ orbis
In se dissiliat/ si caro cedit
Mens esto stabilis/ sede retenta.
Nec tu quesieris herculis arma/
Nec grandes validis viribus artus/
Plus horrenda satis/ q̄ superarit.
Hac iutrice potes pdere monstra.
Infandas erebi carmine pestes
Uicit qn̄ lyram temperat orpheus/
Mollescunt lapides/ flumina sydunt
Sed se nō superat victus amore.
At vero cithara dum modulatr
Pastor postea rex carminis odas/
Quas aptat phronesis/ ocyus exit
Nequam spūs a rege saule
Ergo nemo satis theologie
Laudes extulerit/ tanta patrantis.
Qua cure fugiunt/ mens hilarescit/
Que virtute sua monstra trucidat.
Cuius vi rapitr aduena/ degens
Terris/ ad nititum scandere celum.
Excelsa residens cernit ab arce.
Fortunam merito rectus vtranq3

Secūda prosa p̄mi libri sequitur.

Monicus

Ure q̄dē laudauerꝫ theologiā
volucer. S3 i ɔsolatōe r̄cipiēda
ɔ̄ fortuitos casus ɔ̄ vanā mōi
felicitatem. Cur nō suffecerit celebris ille
dyalogus phie cū Boetio. qui prius ele-

gāti stilo/breui/⁊ splēdido ꝯpositus ē. sententias grauissimas atq; verissimas in se tenens? ¶ Volucer. Noli mirari monice. si theologia philosophie ꝑficit/quoniam sicut naturaꝫ gratia/sicut ancillam domina ⁊ discipulā magistra/ sicut temp⁹ eternitas/ sicut ratiocinationē intelligētia sicut visibilia ea q̄ non vident. sic theologia philosophiā exuperat/ quā nō abijcit sed in obsequiū sumit. Est aūt lex diuinitatis ⁊ ordo. vt suprema inferioꝝ iungant ad superioꝝ infima/ more ꝯcatenationis/ veluti plato loquebatur/ que in corporalibus argentea in spiritualibus aurea vocabatur. Et plane hanc in scala iacob graduum figurationem accipimus. ¶ Propterea sub compēdio procedētes inducemus theologiam inchoantem verbū ab illo supremo/ quo philosophia consolationē suam apud boetium terminauit. Ita enim recto breuiatoq; ordine procedet theologia/ sursum machinam sue deductiōis erigens. si philosophie sibi fundamenta substrauerit. ¶ Quale vero sit illud quod postremum philosophia posuerit? puto meministi. Magna enim vobis est inquit si dissimulare non vultis: necessitas indicta probitatis. cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. ¶ Monicus. Memini volucer/ ⁊ q̄li ꝑncipio exordiēs: quali ꝑterea medio ꝓgrediēs huc usq; ꝓcesserit retineo. nimirū qui studio libri illi⁹ ab adolescētia vehemēter incubuerim.

Volucer

Congratulor eruditōni tue Si quidē ab hac snīa qua philosophia desinit: theologia suam cum ꝑegrino ꝯsolationem initiat/ qualis sententia formaliter in augustini soliloqo posita est. ¶ Et certe paulus dum ad hebreos scriberet/ collaudaturus virtutem fidei/ ꝓposuit symbolum nature/ qđ hominibus ꝓ omni tempe necessarium fuit. Credere enim oportet accedentem ad deum/ quia est ⁊ inquirentib⁹ se remunerator sit. At vero deus ipse qualis iudex existeret/ qualem insuꝑ remunerationē daret q̄rentibus se/ nō potuit philosophia neq; discipuli sui ductu rationis inuenire. Deficiebat em̄ volētibus ad altiora ꝯscendere scala creaturaꝝ. ꝑ quā sempiterna dei virtus atq; diuinitas licꝫ possit attingi/ non tn̄ vsquequaq;: vt cognoscerent quales quātas ve penas reprobis deum ꝯtemnentibus/ qualia porro ꝑmia se inquirētibus/ iustus iudex tribueret. Qđ facere si vel philosophi vel poete tentauerunt/ euanuerūt in cogitatiōibus suis. et vix aliud q̄ errores fabulosos sibiq; dissidentes fingere potuerunt. Rectam deniq; mādatoꝝ dei viam nescierūt qua ꝑgit ad vitā/ q̄ est status oīum bonoꝝ aggregatōe ꝑfectus. qualē hic asseq neminē posse philosophia demōstrat expimentali rōne. Sꝫ vel virtutes vel actus formales quibus attingat iste stat⁹ obiectiue quidē. in deo intuitiue ꝯgnito philosophia tradere nō valuit. Miseratus aūt desuꝑ humanos errores deus/ eas veritates necessarias et salubres ad q̄s euehere n̄ poterat philosophia nec tentare debuerat/ theologia suꝑnaturaliter infusa/ sicut ⁊ humanus suꝑnaturalis ē finis/ reuelauit ⁊ addidit. Inē q̄s: nō irrōnabilit theologia suꝑ istā q̄ deus inq̄rētibus se remunerator sit. q̄r vicꝫ iust⁹ iudex est cuncta cernens. collocat ⁊ adijcit modū iudicij a xp̄o tradidi. Ibunt hi nō dubiū quin mali: in supplicium eternum: Iusti aūt in vitā eternā. ¶ Neq; enim est alia veritas efficacius generatiua timoris dn̄i q̄ ista/ claudēs in se horrendissimū illud damnatiōis tonitruū. Ite maledicti in ignē eternū. Nunqd nō horrendū valde ꝓijci a facie dei sūmi boni? Sꝫ ad horroris cumulū inexcogitabilē/ addit maledictio trudens in ignē: nō qualemcunq;/ sed eternū. Et hoc cum dyabolo ⁊ angelis eius. vbi ascendet fumus tormētoꝝ in stagno ignis ardentis ⁊ sulphuris/ vsq; in secula seculoꝝ. vbi vermis eoꝝ nō moriet/ ⁊ ignis eoꝝ non extinguet. Et erūt vsq; ad satietatē visionis omni carni. Ad huc auditum si fides admixta est: timorē domini quis non sibi suscepit? Est autē timor domini initium sapientie. ⁊ ab ipso concipimus spm̄ salutis. Et ꝑ eum declinat oīs a malo. illumināt corda/ ⁊ in oblectatiōe

venit misericordia. ¶ Monic⁹. Qua
rōne fieri pōt o volucer/ ꝙ ꝑ timorē ⁊
talē timorē veniat quevis oblectatio? Ti
mor em̄ penā habꝫ/ quē ꝑfecta charitas fo
ras mittat. Qualis amplius esse consolatō
pōt habēti ꝑ oculis assidue stagnuꝫ ignis
ardētis ⁊ sulphuris. in qđ nec corruat: for-
midare hꝫ momēto quolibet? Nec vnq̄s
dū vivit ab hoc pavore securus ē. Nescit
em̄ homo finē suū neqꝫ si amore vel odio
dignus sit. ¶ Volucer. Recte censeres
monice si theologia fidelis nequaq̄ꝫ ad vl
teriora ꝑ timorem istū ꝓveheret/ si nō ad
spem q̄ non ꝯfundit: effugere compelleret
Si nō deniqꝫ ad deum totius ꝯsolationis
ꝑ dilectionē amplectendū sibiqꝫ adheren-
dum. velut in locū refugij: mirabiliter in-
duceret. ¶ Monicus. Vellem audire
quo pacto fieri habꝫ hec inductio vere mi-
rabilis de timore in spem ⁊ amorē: Neqꝫ
enim eadem sede cordis sil' habitare posse
videnē timor ⁊ spes. licꝫ legam ꝓphe iussi
onem regibus terre vt serviāt dn̄o in timo
re ⁊ exultent cū tremore. Et per sapientem
Qui timetis dn̄m sperate in illū. ⁊ iterum
ꝓpheta. Beneplacitū est dn̄o sup timentes
eum ⁊ in eis q̄ sperāt sup misericordia ei⁹.
⁊ alibi sine numero spes timori ꝯiungitur
Volucer. ¶ Attendēdus est o monice: so
lerter ordo iudicioꝝ supremi iudicis dei.
qualē philosophia nō attingit. Vn̄ theo-
logia velut humano more loquēs triplicē
deo curiā: triplicemqꝫ thronum deputat:
¶ Residet in prima curia ⁊ throno indul-
gens gratia. Residet in altera curia ⁊ thro
no corrigens misericordia. Residet in ter-
cia curia ⁊ throno damnās iusticia de qua
ꝑ apostolū. Horrendū est incidere in ma
nus dei viuētis. ¶ Tradiderat homines
oēs in hanc mortis damnationē ꝑuarica-
tor adam. nec erat qui ď manu hac iudicā
tis dei posset eruere/ si nō supra nature vi-
res ⁊ merita/ constituisset nobis iustus iu
dex deus/ ꝑ sacramentum reconciliatiōis
vnigeniti filij sui dei/ curiā primā et alte-
ram in quibus gratiā ⁊ misericordiā iudi
ces collocavit/ inthronizans qn̄ factus est
nobis a deo sapientia ⁊ iusticia: sanctifica-
tio ⁊ redemptio. Qn̄ preterea datū est ho-

minibus damnatis in curia iusticie eā quā
si gravaminis illatricē posse declinare ap-
pellādo ad supiores curias grē ⁊ misericor
die/ qm̄ superexaltat misericordia iudiciū.
fitqꝫ vt vbi abundavit delictū supabūdet
⁊ gratia/ quod philosophia nō cognovit.
¶ Monicus Incipio volucer gravi
oribus q̄ antea scrupul' vrgeri/ vt omittā
q̄stōies interim multiplices/ ex tuis hn̄tes
dictis ortū de fide philosophoꝝ ⁊ alioruꝫ
quo pacto salvati sint aliq̄ sub nature so-
la lege. Tradit itaqꝫ philosophia vix per-
scrutabilē divine ꝓvidentie vivacitatem:
ꝑsertim dum ad eam ꝯferē humani liber-
tas arbitrij/ cum certa ꝑcognitione futu-
roꝝ. Sed ecce supaddit theologia difficul
tatem in immensū minus investigabilem
neqꝫ comp̄hensibilē. dum quosdam ex ho
minibus recipit iudicādos in curia gratie
vel misericordie ⁊ eterne beatitudinis ꝑtici
pes facit. Alios vo multo plures damnat
in eternū sua iusticie severitas/ dicente eo.
Multi vocati: pauci vo electi. Mirū aūt
si q̄s in hac recogitatiōe ꝯstitutus nō per-
turbeē ⁊ totus horrore tabescat/ qualit' ab
scondita nō est ꝯsolatio ab oculis suis (iu-
xta scripture vbū) dū ita deus inē fratres
dividit. ¶ Volucer. Fatendū est in pri
mis Monice: ꝙ hec ꝯsideratio iudicioꝝ
dei qui terribilis ē in ꝯsilijs sup filios ho-
minū/ si cū supba curiositate recenseatur
ꝑcipitat in illā sapiētis damnationē. Qui
scrutator est maiestatis opprimeē a gloria
exterminat omnē bone ꝯsolationis vtutē
deniqꝫ in reprobā de deo desꝑationē/ et in
odiosas rabidas ⁊ insanas blasphemias ď
mergit ⁊ absorbet. hoc in viatoribus aliq-
bus hoc in damnatis omnibus operatur.
¶ At vero ꝯsideratio talis si cum debita
humilitate ⁊ reverētia fidelis et pij cordis
assumaē. Si cū captivatiōe oīs intellect⁹
ī obsequiū fidei revolvaē. nullā existimat
ꝑegrinus noster potiorē vel efficaciorē ad
consecutionem legitime consolatōnis viā
divinitus elargiri. Nōne senserat hoc pro-
pheta dum suspirans ait? Memor fui iu
dicioꝝ tuoꝝ a seculo dn̄e/ ⁊ ꝯsolatus sum
Quā ꝯsolationē nescio si vehementius ex-
ꝑssit alio loco is q̄ dixit. Et exultaverūt .i.

extra se salierūt/filie. inde propter iudicia tua dñe. ¶ Monicus. Obseruandū ne est obsecro volucer: ne minus sobria forsitan sitis ꝛ insolens sit hui⁹ doctrine traditio. qm̄ stultoꝝ infinitus est numer⁹/carnalium et arrogantiū/q̄ nō capiūt q̄ dei sunt. ꝛ si nō dixeris ea q̄ versant̄ in corde suo et q̄ suo ingenio penetrare se gloriari possint. ¶ Volucer. Corrigit ꝛ repellit tuam hāc hesitatōꝫ ꝯscius arcanoꝝ diuinorū apl's q̄ satagens contentiōꝫ gentiliū romanoꝝ/ꝛ iudeoꝝ qui susceperant fidem compescere/collocauit totius disputatiōis sue velut centrū ꝛ cardinē supremū cōsiderationem diuine predestinatōnis ꝛ p̄scientie ab illo loco. Scimus aūt qm̄ diligentib⁹ deū: oīa coopant̄ in bonū his q̄ ꝫm propositū vocati sunt sancti. Nam quos p̄sciuit ꝛ p̄destinauit ꝛc̄. Vsqꝫ dum exclamat. O altitudo diuitiarū sapientie ꝛ scientie dei/q̄ incōprehensibilia sunt iudicia eius ꝛ inuestigabiles vie eius. Quis eñ cognouit sensum dñi? Aut quis consiliarius ei⁹ fuit? Aut q̄s prior dedit ei ꝛ retribuet̄ illi Illic inserit q̄ nō volentis neqꝫ currentis: sed miserantis dei est. ꝛ cui⁹ vult miseret̄. ꝛ quem vult indurat. Et q̄ nō ex opibus. sed ex vocante dictū est Iacob dilexi: esau aūt odio habui. ¶ Apl'us igit̄ doctor gentium in fide ꝛ veritate/inter quas erāt insipientes multe carnales ꝛ superbe. si premissam eis consideratōꝫ ꝓ sua edificatōne nō timuit exponere: quatinus eas ꝛ iudeos mutuo reduceret ad legitimā pacis ꝛ charitatis formā. Quo pacto verendū erit inter xp̄ianos: p̄sertim eos qui de sua salute soliciti sunt cōsideratōne ista vtiqꝫ apud eū/talem de sua salute cōsolationeꝫ suorūqꝫ similiū opata ē. vt assereret Cert⁹ sum eñ q̄ neqꝫ mors: neqꝫ vita: neqꝫ angeli: neqꝫ principatus. neqꝫ virtutes. neqꝫ instātia. neqꝫ futura. neqꝫ fortitudo. neqꝫ altitudo. neqꝫ ꝓfundū. neqꝫ creatura alia poterit nos separare a charitate dei q̄ est in xp̄o ih̄u dño nr̄o. ¶ Poterit autē certitudo talis accipi de certitudine reuelationis diuine si Paulus de se solo loqueret̄. Sed dum cōnumerauit alios electos: dei cōuenientu⁹ intelligit̄ hoc eē dictū d̄ certitudīe spei. q̄ tranquillitas ꝑ q̄ntū sit opatiua. sat̄ ad modū ꝓpha regi⁹ exposuit. q̄ dū gloriabund⁹ in dño dixisset. In pace in idip̄m dormiā ꝛ reqescā. Subintulit ꝓ cā spem/dicens. Qm̄ tu dñe singularit̄ in spe cōstituisti me. ¶ Monicus. Scire velim o volucer quo studio vel industria deuenit aduena nr̄ vt in hac pace in idip̄m frueret̄ ¶ Volucer. Accipito v̄ba mea sobrie: Neqꝫ eñ dicere p̄sumo: nisi qd̄ aspirat ꝛ aspirare suadet ad illam pacē in idip̄m cū ꝓpha dicente. Cōcupiuit aīa mea desiderare iustificationes tuas/in oī tp̄e/si forte aliqn̄ desideriū sui ꝛ similiū pauperuꝫ exaudiat dñs. ꝛ p̄parātōeꝫ cordis eoꝝ audiat aur̄ sua. Scit. n. qm̄ nemo repente fit summ⁹. scit qm̄ mun⁹ hoc grē magis est q̄ industrie. Nihilomin⁹ doctoꝝ deuotoruꝫ scripta relegens theologia ductrice/suis vti conat̄ industrijs/ne sibimet deesse putetur. deūqꝫ tentare videat̄. Enitit̄ experimento cognoscere q̄ sit illa pacis cōsolatio qua sobrie inebriatus exclamat psalmista. Quā mag̃ multitudo dulcedinis tue dñe quā abscondisti timentib⁹ te. Signanter ait abscōdisti/q2 nec ab habente tradi nec ab eo q̄ nō habet capi pōt. Est quippe nomen nouuꝫ in calculo candido scriptum. qd̄ nemo scit nisi qui accipit.

Terciū metrū primi libri

glyconicū coriābicū. ꝛ ꝓportōnat̄ sexto p̄mi d̄ ꝯsolatiōe pħie. Cū phebi radijs.

Agnū crede nimis bonū
Intus quo valeas frui:
Extra non liceat loqui.
Certe nescit homo vetus
Intro quid sapiat nouus
Hoc est manna reconditum.
Sensus quod capit intimus.
Queris qualis ei sapor?
Aurem verbaqꝫ quid paras?
Gusta post videas licet.
Degens frater agro senex
Querit gaudia/que domi
Frater iunior accipit.
Cecus mel ionathas prius
Gustat/protinus hinc videt.
Mel nobis sapidū deus.

Quo fastidia tollere
Mundi noxia fas tibi

Tercia prosa primi

Monicus.

Miseris interim volucer verbum sup istis affect9 deuoti sentimētis/in qbus stat sapiā: que in mysterio abscondita ē. Hec est theologia mystica/de qua tractatus fratris apud me duo/quosdā latino/quosdā vulgari scriptos stilo. Sed sup his altera fortassis die sermo fiet: ¶ Perge vero pse: qui de spe: rñdens ad pauculas interrogationes meas/q secretoꝝ aduene nr̄i consci9 es. Recogitat ne supremū iudicem deum: hoīes ex massa peccatrice: p̄destinasse qdez hos ab eterno sempiterne beatitudinis fore pticipes/alios vo prescitos ⁊ reprobatos ad suppliciū ppetuū: ¶ Volucer. Recogitat monice/⁊ id sane frequēt. ¶ Monicus. Accusat ne diuersum hmōi iudiciū dei: tanq̄ p̄terea sit in eo seua quedam crudelitas/indigna bonitate sua sūma: ¶ Volucer. Absit monice talis aduers9 deū blasphemia/neqz em̄ personā accepisse/neqz iniuriā fecisse dici potest qui nulli debitor est. Qd notauit apl's dicēs. O homo/ tu quis es qui rñdeas deo: nunquid dicit figmentū ei qui se finxit. quid me fecisti sic: An non habet ptātem figulus luti ex eadem massa facere. aliud quidē vas in honorē. aliud vo in cōtumeliā: Talis apud hoīes similitudo plurima reperit. nedum super rebus vita carentibus/sz animatis/quibus vtunt p arbitrio suo alijs ad mortem. alijs ad ꝯseruatōnez nec arbitrant se: vel iniurie: vl' crudelitati obnoxios esse. ¶ Quid si vult deus in magna domo sua manifestare diuitias glīe sue. istis in ostensionē misericordie; alijs in manifestationez sue iusticie/glorificans illos ex misericordia/istos ex iusticia derelinqns: quatinus resultet carmen illud pulcerrimū. Ex graui tenore iusticie/et molli cantu misericordie/de quali profitet propheta. Misericordiam ⁊ iudiciū cantabo tibi dñe ¶ Qz si pauciores sunt q saluant/ manifestioz ē in hoc gr̄a dei quēadmodū int surdos ⁊ claudos mutos ⁊ mortuos/pauciores sunt qui miraculo curant/q̄ qui ꝓprie ꝯditioni relinquūt. ¶ Verꝝ dū ad singularia fit descēsus ⁊ inquisitio. cur vicz Petrum vel Paulū deus elegerit ad salutem Iudā vero ⁊ diuitem epulonē dereliqrit: oportz vt humana garrulitas apponat digitū ori suo/hoc vnū ꝓfitens q iustus est dñs in oībus vijs suis. ¶ Itaqz sicut nulla pōt assignari ratio cur inter tot res possibiles fieri/ista nō: illa facta ē/nisi bñplacitum dei. Ita de recreatione seu regeneratiōe/ad vitā spūalem/multomagl dici debet. Neqz cōfugiendū est ad illoꝝ merita vel opa/quos ab eterno p̄destinat deus. qz si ex opibus: iaz nō ex gr̄a. Sz neqz priorē eterna dei volūtas cām hz/qui fecit omīa ꝓpter semetipm. impiū quoqz in diē vindicte. Nihilominꝰ fatendum ē q nemo sine culpa damnabit. sicut absqz gr̄a saluabit null9. ¶ Monicus. Pergo volucer L inqrere cōsequēter/si hanc aliquādo pegrinus noster ꝯsideratōnem super se/et ad se reflectit. Meditans ne forte sit ex nūero reproboꝝ/neqz em̄ gloriari potest se peccatum nō habere: neqz de alia massa esse q̄ ceteros: ¶ Volucer. Dicam illud monice qd sentio. Meditatur aliquando secum conquerens. quid si iusto dei iudicio damnandus es: Si reperit indispositum corsuū ad humilem hui9 ꝯsideratōnis susceptōez/derelinquit eā/⁊ ad alia se cōuertit. quēadmodū fieri ꝯsiliū ē in tentatōib9 vel interrogatōnib9 carnaliū pctōꝝ/vel experientijs eaꝝ rerū/ q sunt difficillime delectiōis. vt si qrat aliqs a semetipo. Malles membratim laniat9 mori/q̄ illecebrose voluptati mulieris pulcerrime consentire: ¶ Si vo percipit affectū suum/deo propicio tranquillum/humilē et suauem/sicut imprecat apostolus. Deus autem spei repleat vos oīu gaudio/⁊ pace in credendo/ vt abundetis in spe/et virtute spiritussancti. sistit pedetentim tamen ⁊ caute/ in hac recogitatōe: si forte dānandus est. Cui9 apprehēsioni/neqnaq̄ remurmurat/sm pñ-tem affectū/⁊ sensuz de diuina iusticia. Sz hūiliat9 dicit. Iust9 es dñe/⁊ rectū iudiciū tuum. Nō q dānationez eligat. Absit. qz

Quid sit recogitandū frequēt.

Ds nulli facit iniuriam.

Similitudo.

Solutio.

nec deus hoc vult ipm̄ velle/ sicut nec pecca re nec desparare dū viator ē. Dicit potius cū Job. etiā si me occiderit tn̄ in ipso spabo. Et cōuersus ad dn̄m cū pio ⁊ humili affe ctu. Scio inqt eq̄ssime iudex/ qm̄ damna ti ī inferno te odiūt. te iniustū. te inuidum te crudelissimū iudicāt. te blasphemant. te sāctisq; oībus ore rabido maledicūt. Scio ꝙ illic cōstitutus (heu me miseꝝ) sic agerē At vo dū interim affectib⁹ tā efferis ⁊ blas phemijs careo. amo te q̄ totus es amabilis. te iustissimū/ te amātissimū/ te clementissi mū diiudico. te collaudo. tibi sāctisq; omi bus tuis ore pio bn̄dico. qcq̄d postremo d̄ me futuꝝ ordinauerit volūtas tua/ corde credo ⁊ ore ꝯfiteor. qm̄ nulla ē iniquitas apud te q̄ sāctus es in oībus opibus tuis.

¶ Monic⁹. Placet volucer distinct⁹ iste mod⁹ habēdi se circa recogitationē diuine ꝑdestinatiōis seu ꝑsciētie/ nā sicut in pmo curiositas temeraria: sic in scd̄o meritoria valde hūilitas exercet. ¶ Vidē sic ē ī aspe ctu vl' recogitatōe formose mulieꝶ/ vbi pe riclitaret incōtinēs. ꝯtinēs vo fortiē habi tuatus/ vteret ad vtutē. ¶ Video ꝙ amor hic gratuitus ē: nō mercēnarius. nō recur sus. hec affectio filialis vel fidelis sponse. quē amorē/ q; donū suū ē/ nō acceptare nō pōt. q; diligētes se diligit. Beat⁹ q̄ ascēsio nes ī corde suo disponēs ad hūc gradū pe ne supmū ꝑuenit. ¶ Sentio deinceps magꝭ ac magꝭ quo medio pōt hec cō sideratio pacē quandā ⁊ ꝯsolationē opari Ita tn̄ si sit apud hoīes q̄ pctā iā nō iterāt: nā iteratio pctōꝝ quid aliud ꝑtēdit ꝙ re probationē ⁊ interitū? Attēto ꝙ spes non ex meritis ꝑueniēs ꝑsūptio ē. nō spes esti māda. ¶ Volucer Scio o monice qm̄ nemo ē q̄ viuit ⁊ nō peccet qn̄ et septies in die cadit iust⁹. Et beat⁹ dr̄ a psalmista: nō q̄ non fecit. sz cui nō imputauit dn̄s pctm̄ Mirū fortasse videbit q̄d dictur⁹ sū. Inue nire ē hoīem q̄ quāto plurib⁹ impugnat tēptatiōib⁹/ quāto renitēs eis pluries euin cit/ vel ī voracitate gule. vel ī somniculosa dormitatōe/ vel ī stimuloꝝ carnis crebra ꝑ pessione/ ⁊ alijs hmōi/ tāto frequēti⁹ certi⁹ ⁊ iō forti⁹. q; humili⁹/ ī deū se ꝓijcit. d̄ deo spat ⁊ ꝯfidit. Cōsulte q̄dē dū nullā videt in se fiduciā resistēdi vitijs/ neq; vtutes ⁊ salutē adipiscēdi repositā. Fallor si nō ita dauid egerit inquiēs. Impulsus euersus sū vt caderē/ subdit cui⁹ innixus ē auxilio/ ⁊ dn̄s suscepit me. Rursus cū ab hoībus si bi desꝑatio improperaret/ q; tulerat ouem ⁊ pastorē occiderat/ ⁊ diceret. nō ē salus ipi ī deo eius/ ipe solidiori spe deo fisus rn̄de bat. Tu aūt dn̄e susceptor me⁹ es gl'a mea ⁊ exaltās caput meū. ¶ Monicus. Ve intelligo volucer. Ita se res habz/ ꝙ apd̄ vere humilē quāto minus ē in se spei/ min⁹ ī ope aliena fiducie. min⁹ deniq; vult ꝯsti tuere iusticiā suā. tāto plus spei plus fidu cie de deo ꝯcipit. plus quoq; iusticie dei fit subiectus. dicēs ex sententia. Mihi aūt ad herere deo bonū ē/ ⁊ ponē ī dn̄o deo spem meā. clamās ei. ī tua iusticia plane non in mea/ libera me. Postremo magꝭ intellige re nūc videor/ q̄ ī deuotoꝝ libris legi/ d̄ in troductiōe spōse in cubiculū spōsi. d̄ oscu lo oris ei⁹/ post osculū manuū ⁊ pedum/ d̄ habitatiōe ꝑterea ī adiutorio altissimi/ nō ī habitatiōe vel meritoꝝ ꝓprioꝝ q̄ vana ē/ vel penaꝝ futuraꝝ q̄ anxia vel industriaꝝ ꝓpriaꝝ q̄ timida est ⁊ incerta. ¶ Certa vo qualit̄ esse possit in adiutorio altissi mi. int̄ tot vite discrimīa. int̄ tot criminū lapsus. int̄ tantā electoꝝ paucitatē edisse ras velim. ¶ Volucer. Reꝝ ista ꝯditio ē o monice/ vt ī suos fines tendāt q̄b⁹ ade ptis quiescūt adherētes eis. hoc d̄ grauib⁹ deorsū. hoc de leuib⁹ sursū videre est. Est aūt humani cordis desideriū et pōdus/ in deū/ sicut ī locū suū ⁊ centrū ferri. est supre mū post q̄d nō relinquit̄ aliud hūane pe regrinatiōis refugiū. Supest igit̄ nihil in fra q̄d/ vl' vltra q̄d possit humanū se cor de flectere vel fugere: dū pōdere suo se ꝯstitu it adherere deo. nūc interim ꝑ spem: fides ⁊ amorē. neq; em̄ sibi dat aliter status pre sens. Porro sicut aliquis dr̄ adherere cer titudinalit̄ loco alicui vel baculo/ dū; to tis viribus ita stare vult. nō aliter spem cer tam dicimus ꝑ deliberatā voluntatis ad herentiam. neq; em̄ spes est in assensu ⁊ vi rationali/ sed desiderio ⁊ expectatōe virtu tis irascibilis tendētis in ardua. q̄d deside rium tendētia/ vel expectatio reperit̄ ī vir

vnaq̄q; res tendit in finē suum

N.ª

N.ª

tute spei cum tanta certitudine ꝑ adherentiā volūtatis/ ꝙ per nullius temptationis vel recogitatiōis insultū vult ab ea semet euellere. ¶ Consurgit ex radice simili certitudo in assensu fidei: dū per nullas rationes vel fantasias fidē impugnantes/ vult derelinq̄re/ quo minus stet in fide/ ad obeditionē dei/ ⁊ meriti conquisitionē.

Quartū metruz ꝑmi

dimetrū Jambicū. ⁊ currit cū metro tercij libri Boetij/ Habet hoc voluptas.

Ve montis alto stat iugo
Quercus suis radicibus
Defixa nitens fortiter:
Ventos ⁊ imbres non timet.
Assumit hinc plus virium
Quo plus in imo se locat
Concussa venti turbine/
Sic spes ferens tentamina
Antheus inuictus fuit
Dum cautus incubans humi
Non vult in altum surrigi/
Elatus ilico perit.
Que collocatur saxeo
Domus loco fideliter/
Venti/ pluuie/ flumina
Deseuiant/ nunq̄ ruit.
Herere vos spe firmiter
Vestro loco nitamini.
Vester locus certe deus:
Quo spes reponit certior.

Prosa quarta ꝑmi libri.

¶ Monicus.

Visum est aliquibus o volucer ꝙ spes in prescitis semper sit erronea. Id em̄ se putāt habituros quo carebunt. Alij volentes hanc absurditatē euadere dixerūt spez in hac ꝯditionali existere. Si legē dei obseruauero saluus ero. ¶ Volucer. Monice. nec hoc vltimū sufficit ad spem. staret em̄ cum desperatione talis conditio. Nec primū sobrie dictum est: ꝙ deus obliget reprobos ad errandum/ sicut obligat ad sperandū. Proinde spes ad certam beatitudinis expectationē/ sic se habz. Ponit sibi per fidem/ ꝙ est aliqua talis beatitudo. in q̄ ꝙ ad illam pura liberalitate ⁊ gratia deus ab eterno quosdā predestinat et eligit. Addit ꝙ ad cōsecutōnem hmōi finalis beatitudinis: ordinauit media cōuenientia/ varijs modis sine numero. Inter que mediū precipuū est gratia. que ideo dicit vita eterna. quia pignus eius est/ vel arra. Hanc autem gratiam nulli dedit neq̧ daturus est: nisi per medium mediatoris dei ⁊ hominū. Quā gratiā pro omnibus meruit ad sufficientiā. sed non ad efficaciā. nisi incorporatis sibi per fidem habitualē/ vt i paruulis. vel actualem ⁊ habitualem que per dilectionē perseueranter operat. que fides minus explicita fuit in ꝓphetis tempore legis scripte/ q̄ in apostolis tempore gratie. Et longe minus in philosophis et alijs gentilib⁹ ꝑ lege nature. Quāuis em̄ oēs accedentes ad deum oporteret credere ꝙ deus est. ⁊ ꝙ inquirētibus se remunerator sit. quis esset tn̄ modus quo talis remuneratio ꝯsequeret/ per mysterium vicz incarnatiōis filij dei. sicut nō erat explicite reuelatū/ sic nec explicita fide credendū. Ceterz spes taliter instructa ꝑ fidem. q̄ suus est oculus/ figit in primis desideriū suum ad beatitudinis adeptionē tāq̄ ad finē. Et ab illo desiderio nequaq̄ vult auelli. Deinde desiderat media q̄libet ad huius finis assecutionē per dei ꝓuidentiā ordinata/ per arma iusticie sicut dicit apostolus. a dextris ⁊ a sinistris. ꝑ gloriā et ignobilitatē. per infamiā ⁊ bonam famā ⁊c. Fides itaq̧ rursus dicit ei: ꝙ diligentib⁹ deum et sperantibus in eo/ omīa cooperant in bonū/ sicut tradit apostolus ꝙ oīa nostra sunt/ conformiter ad christū. Primuz querite regnum dei/ ⁊ omīa hec adijcient vobis. neq̧ talium aliquis predestinatorum peribit vnq̄. Quo contra fit ꝺ reprobis quibus omīa cedunt in malum/ etiam aliena bona que in scandalum sibi vertūt ⁊ ruinam. Nihilominus quoniam ignotum nobis est quos vult inter homines deus et qualiter saluos fieri/ operandum est bonum ad omnes/ vel orādo/ vel commonendo/ vel hortando/ vel increpando/ vel ab erroribꝰ ⁊ vicijs abducere satagēdo. Ita sagena caritatis ꝯcludit in se bonos ⁊

[Handwritten marginal note:] .q.m° spes se habeat ad expectationem beatitudinis

Diligentibus [...] cooperan[tur] in bonum

Malos separādos in die iudicij. Prete- P
rea si ex peccatis electorū diuina boni-
tas pōt. scit ⁊ vult elicere bona. nō tn̄ idcir
co mala bona sunt / vel eligēda. sed tamen-
da penitus plangēdaqꝫ. Collaudandus
aūt benignissimus ⁊ oipotēs deus qui ma
lis nr̄is nō solū nō vincit̄ / sed ex eis opat̄
bonū nr̄m. ¶ Sic em̄ dt̄ oia sub pctō con
clusisse: supple pmissiue vt oim misereat̄.
Peccauit petrus / humilior cautior ⁊ mise
ricordior effectus est / nō actōe mali sed mi
seratōne dei. Peccauit Magdalena / plus
postea dilexit. qr multū sibi dimissum est.
⁊ in exēplar pnie ceteris cessit. Blasphem⁹
fuit Paulus. ꝯfitet̄ humiliatus / q̄ nō sit
dignus vocari apl's / ⁊ est inter pctōres pri-
mus. Deniqꝫ iocundat̄ pr̄ ⁊ epulat̄ in rece
ptione filij ꝓdigi. Et gaudiuꝫ est angelis
dei sup vno peccatore pniām agēte. Quis
nesciat ꝓinde paupes dum de stercore pec
catorum erigit eos deus: collocās in glori-
am cum principibus ppli sui. q̄ in ampli-
ores erga diuinā benignitatem assurgunt
gratiarū actōes / nō quin innocētia ꝑserua
ta seruataqꝫ / plus habeat dignitatis ⁊ grē
ceteris paribus. Sed in repatōne deꝑdite
magis eminet misericordie benignitas.
¶ Miserandū vo est. qd̄ in reprobis agit̄
e diuerso / de virtute ⁊ humilitate supbiūt
de gratuitis dei donis vel ingrati sunt vel
tepidi / vel in suā ⁊ aliorū ꝑniciem ⁊ dei in
honorationē abutentes vertūt. Ita vt eo-
rum qnqꝫ fiat orō in peccatū. hic ꝑ ingra-
titudinē. in inferno aūt ꝑ blasphemiā in-
saniorē. Recordātes ei queādmodū fuerīt
aliqn̄ supplices deo. Hec ⁊ illa bona facie-
tes: venerantes sanctos sanctasqꝫ oēs cum
deuotione: quidni rabidiori contabescāt
odio ⁊ maledictis latrent aduersus deum
sanctos sanctasqꝫ oēs: ꝑsertim eos quos ꝑ-
cipue coluerunt eos inuidos: eos crudelis
simos: impios ⁊ ingratos. qui nō ipsos a
tormentis cum possent eripiunt / acclamā-
tes. ¶ Quid ergo dicemus ad hec: faciem⁹
igit̄ mala vt deus eliciat bona / vel bona vi
tabimus ne contingant mala qualia teti-
gimus: Absit. ꝓpter id em̄ quod per acci
dens est: non debet illud qd̄ de ꝑ se est va-
riari. ¶ Monicus. Horresco volu- Q
per hec audiens / et videns te sup admi-
rabili via niti ꝓ consolationis adeptiōe:
dum tremēde ⁊ cōtrarie desolatōis memo
riā subinducis. ¶ Volucer Hic mod⁹
est. hec ars theologie / crediderim monice /
q̄ sicut ꝑ stulticiā ⁊ scandalum ꝑdicatōis
crucis saluos fecit credētes sic ꝑ insipiētiā
trahit ad sapiām dicente aplo. Si quis vi
det̄ inter vos sapiēs esse in hoc seculo. stul
tus fiat vt sit sapiēs. Non aliter vult eadē
theologia ꝑ summā desperationē de hoie:
trahere ad summā de deo spem: ⁊ ꝑ desola
tionē inestimabilē ⁊ intolerabilē: sursum
ducere ad solidā cōsolationēꝫ ¶ Addide-
ris nullā esse recogitatōnē q̄ plus ista radi
caliter euellat ab humano corde supbiam.
de se semꝑ aliquid magnuꝫ ꝑsumentē / cui
resistit deus: q̄ magis insuꝑ gignat ⁊ nutri
at humilitatē legitimā sub deo ⁊ ad hoies
vicijs ꝓcul expulsis q̄ fert secum supbia.
Nam qua fronte poterit aliquis fratrem
suū qualēcunqꝫ deinceps. vel odio vel ira
vel inuidia ꝓsequi. immo nec aīo q̄ repro
bus sit iudicare: qui videt se de eadē mas-
sa peccati in eadē damnatiōe esse. neqꝫ scit
quid sibi crastina pariat dies: Qr si volu
erit gloriari de bonis suis / mēdax est si nō
habet. si hꝫ illa gratis accepit a deo. Quid
ergo gloriat̄ q̄i nō acceperit. Quid ꝑterea
iudicat alienū seruū qui dn̄o suo stat / aut
cadit: stabit aūt. potens est em̄ deus statu
ere illum. Sub hoc intuitu dixisse putan-
dus est apl's. Venit deus saluos facere pec
catores / quorū primus ego sum. ꝑmus in-
telligo quo nullus prior / videns se cū alijs
equaliter filium ire. ⁊ ex eadē peccati mas-
sa esse / q̄les venerat saluare deus. ¶ Mo-
nicus Intelligo volucer materiā hāc R
de timore ⁊ spe latā esse. vellem traderet̄
sub compendio modus quo ꝑcipue spes
stabilit̄. ¶ Volucer Nimirū stabilit̄ a
deo / cuius supnaturale donum est. Sed
si particularius aliquid exigis. inuenitur
quadruplex meditatio q̄ velut in tetrago-
no firmissimo gestat spem. Una medita-
tio est diuine iussionis vt speres. Altera di
uine ꝓmissionis si speres. Tercia immen-
se dei pietatis ne desperes vnq̄ de suis mi-
seratōnibus. Quarta ꝓprie fragilitatis / ne
speres in te vel in ꝓprijs virib⁹. ¶ Dic igit̄
cogitatiōi tue solicitāti spem deserere. dū

N.a

Meditatio 4.a stabiliens spem.

nōn facis certā vocationē tuā/p bona opa quotidie corruēs de peccato in peccatum. ingerenti pinde ne sis de multis vocatis et nō electis/sicut vita tua filiis est multorum. Dic rn̄dens/q obedis iubenti deo q mille locis scripture sacre pcipit vt speres in eo, cui dicito. Exurge dn̄e deus in pcepto qd mandasti. pijcio me in te iubente te. nō es crudelis aut fallax vt abijcias me iuncta psertim multiplici pmissione tua/ qua sperātibus in te pollicitus es q liberares eos: eriperes: saluares et glorificares. Cuius demum tam immēsa pietas est. vt nullis peccatis etiā infinitis si cōmisissem ea solus/ vinci possit hic in via. Qd qz interposuisti cū immobilitate cōsilij tui iusiurandū. vt p duas res immobiles sicut loquit apls tuus quibus impossibile est mētiri te/nos fortissimū solatiū habeam9 ad tenendā ppositā spem. Quis em̄ sis inobligabilis a creatura tua rōnali/quicqd agat p te vel erga te. voluit tn̄ dignātissima condescēsio tua: cōmerciū qddā habere cuz hoibus/vt bn̄ de te mereant si iussa tua cōpleuerint/et in te sperauerint/qui fidelises et teipm negare nō potes. Hec tu ita deo. ¶ Postremo dū ppria fragilitas obijcit vt desperes. desperes volo. sed de te et in te quibus hō et caro es. nam maledictus hō qui cōfidit in hoīe/et ponit carnē brachium suum/et a dn̄o recedit cor eius. ¶ Sed hic occurrit trepida cogitatio dicens. q rōne conabor declinare vicia. virtutes adquirere. seruare mādata dei. sine quibus sperare vitā ingredi/iā nō spes est sed arrogās et infidelis psumtio: Conaberis prsus. sed in adiutorio altissimi. et millies victus. millies conaberis eo quidē amplius et certius/q nulla tibi supest fiducia de proprijs opibus. Propterea dicturus Salomō finē pcionatois sue dū pferre vellet Serua mandata pmisit. deū time. qr vicz ab ipso est bonum vel velle vel perficere. ¶ Monicus. Retuneo q in solilo-quijs silia de se cōfessus ē Aug. Sperabā inqt aliqn̄ in vtute mea q nō erat vtus Et cum sic volui currere/vbi magis stare credebā/ibi magis cecidi. factusqz suz magis retro q an̄. Dicebā ei: hoc faciā. illud pficiā. fiebatqz post: nec hoc nec illud. qm̄ de meis viribus cōfidebā. Nunc aūt cōfiteor tibi dn̄e rex pr̄ celi et terre. qm̄ nō in fortitudīe sua roborabit vir. vt nō gloriet an̄ te stulta psūptio oīs carnis. ¶ Golucer. Traducit aduena nr̄ meditationē hāc etiā vsqz ad angelos sctōs/dū attēdūt horrorē diuinorū iudiciorū i dānatis. Canimus ei q tremūt angeli atqz archāgeli. tremūt intellige: nō ex fortitudie sue dānatiōis/qbus inest glie securitas. sz eo magl ex aliorū dānatōe. qi si tremerēt et pauerēt in se deficiētes/resiliūt in adiutorē vnicū deū: adherētes ei/se fragiles et nihilo siles reputātes sine eo. Addidit de hūanitate xpi q sicut inesse suppositali/sic innitit psonalitati filij dei q ppriā deserit/nec i se subsistit. ita inesse gre vel glie innitit deo/ q nullatenus in se. Et ita de sctis quāto pfectiores: tāto humilius et reuerētius in adiutoriū dei resiliūt. ¶ Quo cōtra de reprobis. q magis refugiūt a deo et ad se confugiūt: q dānabilius puniunt qm̄ in ipsis est amor sui/vsqz ad cōtemptū dei. sicut in alijs est amor dei: vsqz ad cōtemptum sui. ¶ Deniqz spes velut ancora quātominus in arenulis fragilibus et fluidis hūani auxilij figit/tāto solidius et certius supra firmā petrā (q xps est) defixa stabilit. ¶ Qr si quesierit aliqs. quid igit de illis qs nō saluat deus: Rn̄sum habeat q velut aīalia pter hoies creata sunt: ad obsequior varietatē/illa blādiēdo/ista seuiēdo. intelligere sic habemus pter electorū salutē pscitos esse formatos/siue nocere siue obsequi conent/vt nō gloriet oīs vel obsequēs electis/vel aduersans eis. Neqz tn̄ ita sūt accipienda q dicta sunt: qi tollat libertas arbitrij. Fortificat siquidem magis et instituit/sed in deo viuificāte p gratiā. q est velut aīa quedā vitam habens in potētia ad vitā secundā. ad meritoriā videlicet opationē. Itaqz sicut opatio aīalis psupponit esse nature. sic opatio spūalis vitā gratie. ¶ Sed neqz audiendus est Cicero. qui vt libertatez in homibus statueret/abstulit a deo puidentiā. Neqz rursus ex aduerso recipiēdus alter. qui diuinā puidentiam sic instituere voluit/vt arbitrio nostro necessitatē imponeret. Pro nefas etiā in peccans dicens deū velle et facere nos peccare

formidini

17

in manifestationē glorie sue. Porro viam mediā ⁊ regiā tradit theologia reuelata fide subnixa. q̄ gradiēdū est etiā vbi ratiocinationis p̄rie dissolutio plena nō pateret.
¶ Adonicus. Existimo ꝙ has sniās nec inexꝑti satis capiūt/nec expientiā dare ꝑt industria/nisi ꝑueniēte in bn̄dictionibus dulcedinis ⁊ coopante dei grā/ineffabili valde mō. Et hoc ē dei donū scire a q̄ postulāda sit ⁊ impetranda talis grā. Multa ei dicimus ⁊ deficimus. verbū āt abbreuiatū ⁊ cōsūmatū facit sapiā/dū in aīas sanctas se transfert. delicias suas ꝯputans esse cū filijs hoīm: in quibus bn̄placitū est deo/q̄ sperauerūt super miā eius. Sed ecce iā aduespascit ⁊ inclinata ē dies qn̄ ad se me vocat opus dei/sit̄ et vie lassitudo quietē te petere suadet. Expectet̄ ꝓ reliquis (multa em̄ querenda supsunt) sequēs dies. ¶ Volucer. Expectet̄ placet si ꝑus audieris sub exēplari modulamine q̄lis sit vt eū recogites/germani tui status

Quintū ⁊ vltimū metrū

primi libri dactilicū tetrametrū hypercatalecticū. currit cū quinto quarti de cōso. phi. Boetij. Si quis arcturi.

V
Nus e multis nauta ꝓfundo
Dū regit nauē. ventus ⁊ imber
Et ꝓcellarum turbida moles
Si repentinis motibus vrgent
Proximā nautis crebro minantes
Naufrage cladem mortis adesse
Nitit̄/fisus arte magistra
Nil inexꝑtum corde pauenti
Segniter linquens oīa solers
Tentat/vt nauis littora captet
Si mali vero tanta molestat
Seuiens pestis/iamq̃ latratu
Terret auditum scilla canino/
Attrahens gulpho cuncta voraci
Non opem possunt ferre sodales
Pars ⁊ in ꝑceps vltro laborat
Scitq̃ nauclerum stertere puppi
Obstupet talis quis/nihil vltra
Viribus fidit/spes nec in arte est
Respicit celum vota deo dat
Aut mari sese deicit alto
Nudus enatans. si scopulosum
Prominens saxum suscipit ipsum
Vel sinu tuti condit̄ antri
Laudat excelsum/gratior illi
Dicit euasi sorte benigna
O reseruatum sanctius olim
Obsequi fas sit xp̄e tibi me
Rursus aut si me nauigio das
Vtar illo fac ꝓsperiore

Explicit liber primus.

Incipit liber secundus. Prosa prima.

¶ Adonicus. E
Ecce nobis/o volucer/altera dies fulsit illa ꝯtinuaueris ꝓcor effari/q̄ cepta sit.
¶ Volucer. Meministi puto sub q̄li sil̄itudine finē accepit hesterna collocutio. Non oīno dissil̄r/nunc aduena nr̄ ex ꝓcella publici ciuilisq̃ naufragij cōsulte fugiēs/in locū satis abditū/velut in quandā securitatis insulā se recepit. Illic more solitarij sedens leuat se sup se. theologiā hn̄s cōsolatricē/ q̄ doctrix est discipline dei ⁊ electrix operū illius. q̄ sobrietatē ⁊ prudētiā docet ⁊ iustitiā ⁊ virtutē/quibus vtilius nihil est in vita hoībus. Hec erigit ad spem futurorū/ queadmodū tetigimus/asserēs ꝙ nō sunt cōdigne passiones huius tpis ad futurā gloriā q̄ reuelabit̄ ī nobis. Addēs ꝙ spes nō cōfundit. ita tn̄ si sit vera spes. nō ficta nō fallax. nō temeraria. ¶ Est itaq̃ repromissio neq̄ssima/fallēs q̄plurimos blādientes sibi vtere mūdo dū etas florida est/ cōuerti poteris cū voles/tanq̄ vicꝫ ex proprijs viribus nō dei dono fiat conuersio. ¶ Sunt ⁊ alij q̄s eo ꝑiculosius q̄ subtilius decipit estimatio sua dū casus pctōrū varios q̄s ꝑpetiunt̄ emēdare nō curāt. vtūt̄ potius ad supbiā. reputātes sit̄ aliq̄d secū fieri cū aplo/cui datus ē stimulus carnis: ne magnitudo reuelationū extolleret eū. eis aūt sicut aiunt ne magnitudo virtutū ¶ Ab alijs migrat iudas. i. cōfessio ꝓpter multitudinē seruitutis. Tedet eī ⁊ pudet eos totiēs ad confessores deducere lapsus suos/a quibus abstinere vel nequeūt dn̄o ꝑmittēte. vel nō satis volūt. ¶ Sūt quos scrupulorū inquietudo/⁊ cordis pusillanimitas ita ꝑturbat vt vix relictus sit in eis spei locus. ¶ Sufficit alijs scire de spe ꝑ in

Nō ē tardanda conuersio.

tellectū differere/dicētibus in deo solo spē
esse reponēdā qs nesciat? verū apud tales
nullus pene spei vel sensus vel effectus est
¶ Inuenies alios sperātes in mīa dei/q̄s
ad hoīes nulla flectit mīa. venia nulla pꝫ.
¶ Quid ꝙ desp̄āt alij ꝺ dei bonitate/si n̄
suauitatē dulcedīs sue expimēto iugi gu=
stent. q̄si iā esse velint nō spe sꝫ ipsa re bea=
ti/⁊ possidere hereditate sāctuariū dei. ne=
qꝫ esse in laborībꝰ hoīm/neqꝫ cū hoībꝰ ꝑ tē
tatōes flagellari. ¶ Alios videre ē dū eos
paululū visitat deꝰ ī opulēto ⁊ intimo bo
ne spei sensu ꝓtinꝰ extolli/sibi magnos eē
ꝓprie vite negligētes/⁊ seueros aliene cen
sores/arrogātiores demū/vn̄ humiliores
corā deo ⁊ hoībus ⁊ sibi viliores esse debu
erāt. Quid porro dicemus de duplicibus
corde qui duabus viis niti volūt. spem in
mūdo ponere. ⁊ spem in celo collocare cu=
piētes. Quid rursus de ingratis largitori
deo/ꝓ oībus bonis vel nature vel fortu=
ne vel grē. Qui vtinā saperēt illā sapientis
grauē vocē. Ingrati spes tāq̄ hibernalis
glacies euanescet. ¶ Aliorū vox ista ē. cer=
tus sum me saluandū. neqꝫ eñ fecit me de
us vt dānaret/qui vult oēs hoīes saluos
fieri. ¶ Maior est iniquitas mea dicit ali
us: imitator Cayn/q̄ vt veniā merear. qd
conabor. quid sperabo? ¶ Laxis habenis
vtiť alter certā dānationē suā ꝓ incerta fa
ciens. quicq̄d inq̄t egero bonū sit aut ma=
lū/qđ de me statuit deus illud fiet. Mirū
v̊o cur nō vtiť argumēto sibi dum medi=
cinā vt saneť vel cibū vt viuat sumere mo
neť. q̄ p̄sciuit vtiqꝫ deus/q̄n morieť aut
viuet? ¶ Monicus Btūs est volu=
cer/cuius ē vere nomē dñi spes eius. ⁊
nō respexit in vanitates ⁊ insanias falsas/
q̄les cōmemorasti. Sed reuertor ad adue=
nam nr̄m. Nōne queso retorquet frequēs
sue cōsideratōis oculos ad p̄terita/q̄ vel ꝑ
tulit vel aliorum exemplo ꝑferre potuit?
¶ Volucer Retorquet quidē/⁊ id cre=
bro grās inter tristiciā siľ et gaudiū. spem
et metum agens deo. nihil solicitus iuxta
monitionē apľi. nisi vt petitōes sue inno=
tescāt apud deū/ꝓ sua suorūqꝫ liberatiōe
cōsolatōe. ⁊ salute. ¶ Monicus Iuste
v̊o grās agit. quis eñ nō euꝫ felicē ex hoc
vno si cetera deessent/iudicauerit ꝙ defor

missimā ⁊ horridā nedū ciuitatis p̄clariss=
sime. sꝫ totiꝰ regni nuꝑ florētissimi desola=
tionē/nō dicā expiri in se sed nec oculis in
spicere cōpelliť? Nonne legimus Augu=
ea tempestate qua obsidebať ciuitas sua/
potius mortē a dño petijsse et impetrasse
ꝓ magno munere. q̄ ꝙ mala gētis sue co
ram cernere cogereť? Hinc ⁊ matathias
princeps dū videret mala q̄ fiebāt in ppľo
iuda ⁊ irľm. Ve mihi ait. vt qd natus suꝫ
videre cōtritionē ppľi mei/⁊ cōtritionē ci
uitatis sancte. ⁊ sedere illic cū dať in mani
bus inimicorū. Nota est hystoria de cato
ne q̄ mortē cruētā inferre sibi maluit/q̄ in
discidio ciuili viuere/ip̄mqꝫ videre tāte tē
pestatis auctorē. ¶ Volucer Est vt di=
cis monice. Ponit nihilominus crebro p̄
oculis cordis sui/q̄t indignissimas subsa=
natōes. q̄t obprobria pessimorū: imo for=
tasse carceres ⁊ vincula multos ex innocē
tibꝰ caris suis. ꝓ fide. ꝓ iusticia. ꝓ pace rei
publice. ꝓ integritate regalis dñij/perpeti
necesse est. Quinetiā videre sibi videť/nō=
nullis hec accidere eo dūtaxat ꝙ sibi vel af
finitate vel familiaritate vel cāe siľis de=
fensione/pariqꝫ zelo cōiūcti sūt. Eis obie=
ctari p̄terea/ꝙ magna mali radix et origo
ab illo ꝓcesserit ⁊ aucta sit. Venisse āt tp̄s
q̄n iudiciū cū suis recipiet/imo et refuga
factꝰ. exul ignominosus ⁊ abiectꝰ/nec aspe
ctu publico dignus/ita recipi. ¶ At vero
traijcit has ⁊ siľes ꝯtumelias/in spē vite eē
ne/sciēs ꝙ nō ē seruꝰ maior dño suo/quēꝫ
nedū beelzebub appellarūt/sꝫ ad mortē vſ
qꝫ ꝑsecuti sunt. Formidat ꝓinde ꝙ apud
deū nō sit dignꝰ habitꝰ/q̄ cū alijs siľia pa=
tereť. aut tēperauit in illo flagellū suūꝫ q̄
vincit ī martyribꝰ/ꝑcēdo ꝯfessoribꝰ. Aut
noluit benignitas sua addere tristiciā suꝑ
tristiciā/suis ꝓ se orātibꝰ amicis. nec veri=
tatē in eiꝰ obprobrio vehemētius ꝯculcari
Aut ad extremū reseruat ip̄m ad alia cer=
tamina. Aut ita fieri voluit/q̄tinꝰ in soli=
tudie q̄dā segregatꝰ exerciteť liberiꝰ/⁊ sco=
pat spm̄ suū/recogitās oēs annos suos in
amaritudie aīe sue/vt sanctiꝰ deinceps ad
anteriora se extēdat. ¶ Monicus Spe
ro volucer vertet oīa in bonū deus. cuius
sapia attingit a fine vsqꝫ ad finē fortiter/⁊
disponit oīa suauiť/q̄lē ei comitē eē p̄me=

moratus es. Volucer Confidit taliter enetur sibi deo ꝓpicio. ꝛ i hac meditatione ꝯstituit alterā sue ꝯsolatōis cām pnpuā/ q̄ v̄saē i reuelatōe regimīs mūdi/ p scripturā sacrā q̄ deo dicit. oīa in sapīa fecisti. Et rursus. Oīa q̄cūq̧ voluit dn̄s fecit in celo ꝛ i t̄ra i mari ꝛ i oib' abyssis. q̄ voluntas sicut sp efficax. sic ꝛ iusta ē/ sine q̄ factū est nihil/ vsq̧ adeo ꝙ neq̧ foliū ab arbore neq̧ passer i terrā/ dicēte xpo/ cadit sine ea. Vehemēs ꝓrsus h' ē dine libertatis in oī actōe ꝯcurrētis exp̄ssio. Cui volūtati nr̄a vt ꝯformet opꝫ. Nā qs es o hō/ loqt̄ theologia/ q̄ dine volūtati p̄sumis obsistere/ vl' aduersus eā temerari' murmurare. Vide qd eq' ē. Aut te volūtati dine ꝯformādo subdē. Aut ꝙ ipa tue sb̄ uiat volūtati. Hāc solidā de dina ꝓuidētia vitatē si phia plene potuissꝫ attigē/ vel suis eā sectatorib' demōstrare/ theologiā supaddi p reuelatōeꝫ nō ita necē fuerat/ ꝙuis voluerit alios de' ꝙ phos cognitōis h' saluberrime ꝑticipes fieri. Phis vō sic euenit vt maior nūer' poneret deū nō mīori neccītate/ ꝙ solē agē qcqd agit: Vn̄ sic libet depromere.

Primū metrū scdi li.

dactilicū adoniū dimetrū catalecticū currens cū vltio p̄mi de ꝯs. phi. nubib' atris.

Ol radianti
Luce corruscus
Lumina fundit
Semp eodem
Missa tenore.
Nescit auaros
Condere vultus
Non sibi fas est
Quin sua virtus
Largiter omnis
Influat orbi
Philosophantum
Turba priorum
Lege cohercet
Hac dominantem
Libera dicunt
Non sibi vis est
Influa mundo
Qua valeat plus
Aut minus vti
Perpetuata
Lege gubernans
Jugiter vna
Mens sua fato
Stringit̄ arto.
Ergo rependi
Gratia qualis
Debet eidem
Id quia p̄stat
Prestet oportet.
Vana quid ores
Flectere querens
Ad tua vota
Qui manet idem.
Deuius ergo
Iste/ sacrate
Religionis
Destruit omne
Robur ꝛ aufert
Sed nec egere
Crede supmum
Quoq̧ creato
Sat sibi laus est
Vt placet ꝛ vult
Dat sine motu
Cuncta moueri

Secūda ꝓsa secū di libri.

Philosophia volucer nūqd nō apd Boeciū vtrāq̧ ponit ꝛ saluat libertatē/ dei vicꝫ ꝛ nature culussibꝫ vtētis rōe. Volucer Costitut' in supiori lumie potuit ita vidē boeci' q̄liē nec platonici nec stoici i lumīe solo phie v̄sati viderīt. Aliodn ppetuitatē mūdi/ vt alio mō nō attingā/ neq̄ ꝙ demōstrare conati fuissent/ ex carentia libertatis ad vtrū libet p̄me cāe. de q̄ canit theologia dixit ꝛ facta sūt. mādauit ꝛ creata sunt. Nec mirādū h' in phis q̄ pfectōꝫ ꝛ actōeꝫ p̄me cāe venabant̄ ex inspectōe creature visibilis/ in q̄ nō ē p exprimētū repire/ ꝙ aliq̄ sic aut possit ēē creatio. Hinc ꝓ pncipio pcrebruit apd eos ex nihilo nihil fieri̊ ſꝫ hec alibi lati' tractāda sūt. Et āplectēda theologie traditio p scptūrā reuelatā ꝙ dina voluntas agit ad extra libere. ꝯdictorie/ ꝛ ad vtrū libꝫ/ sicut hystorial' ꝛ ꝓphetic' scpture decursus palā mōstrat. Cui' rō ē quā phi vel negauerūt vel nescierūt. De' qppe nō

Deus liber agit

ideo vult res ad extra fieri q2 bone sūt/quē admodū mouet̄ hūana voluntas ex obiectōe boni veri vel apparētis. Est eī potiꝰ ꝙ iō res ad extra bone sunt q2 deꝰ vult eas tales eē/adeo ꝙ si vellet eas vl' nō eē vl' aliter eē.id q̄3 iā bonū eēt. Proptēa bn̄ enūciauit magnus Amb.post Basiliū/ꝙ volūtas diuine nature p̄ma lex ē. Deniq3 voluntas etiā creata si ꝯcedat̄ immobilitari circa volitionē alicuiꝰ boni hº nō ē nisi respectu finis.⁊ eorū sine q̄bus finis hr̄i nō p̄t. Quis v̄o negauerit diuinā volūtatem nō aliū hr̄e finē quē velit/nisi se.qm̄ ꝓpter se fecit oīa.⁊ ꝓpter se erat anteq̄ fierēt oīa. q̄lia ꝯstat nō esse necessario cōnexa ad volitionē seu ꝯsecutionē finis huius/q̄re nec necessario volita sūt. ¶ Secus in cōicatōe diuinarū ꝑsonarū ad intra/q̄ in sua necessitate cōsistit sicut in sua necessitate vult se deus. Qualis itaq3 reputāda esset diuina ꝑfectio/si ex ꝓductiōe creaturarū depēderet q̄s in sui cōparatōe ꝯstat esse q̄si nihilū ⁊ inane. Ita vt mirādū potius videat̄ immēsā ꝑfectionē fuisse dignatā res tāte impfectōnis/ ⁊ cuiusdā vilitatis ꝓducere acre gere. q̄s si repēte destrueret vel in vnū cōfunderet.quis ei dicere posset.cur ita facis ¶ Quinetiā theologia volēs amplius captiuare oēm intellectū in obsequiu3 fidei ꝓposuit in memoriā diuinorū mirabiliū/ escā quā dedit dn̄s timētibus se in eucharistie sacro/vbi relucet incōp̄hēsibiliter ꝙ sup oēm sensum.sup oēm nature cōis ordinē/deus pōt/scit ⁊ vult q̄tidie mirabil'r opari. ¶ Ad cōsolatō3 igit̄ aduene nr̄i ꝓ recogitatis alioꝝ calamitatibꝰ ⁊ angustijs theologia sumit īiciū a p̄ria ⁊ sup̄ma cā q̄ deus est. In cuiꝰ ditiōe cuncta sūt posita.⁊ nō est qui sue possit resistere volūtati. Dehinc ad inferiores effectꝰ se deflectit Phia v̄o cōuersum vt sepius ꝓcessum retinet ab inferioribus ⁊ cognitis/ad supiores ⁊ latētes cās/ductu rōnis se subleuās. ¶ Occurrit aūt p̄mitus in hoc ꝓcessu mutabilitas rerū infra labentiū.variabilitas sortis hūane/q̄ nūq̄ in eodē statu p̄manet Deniq3 cōfusio quedā ⁊ impfectio eorum oīm q̄ mūdus inferior ostētat. vt sūt diuitie.opes.dignitates.regna.gl'ia.voluptates q̄ frequētius in ꝯtraria dilabūt̄. Sed inchoat ꝓtinus ab alto ꝑegrinus nr̄ fidē fultus. Et qm̄ sicut solēt maiores motus impedire minores ita grauioris mali recōgitatio sufferentiā leuioris facit eq̄nimiorem. Vult ecce sup̄mus iudex deus ꝑut edocet theologia ꝙ ab initio mundi vsq3 hodie ⁊ in secula/supplicijs infernalibus āgeli multi ⁊ hoīes crucient̄. vult alios in purgatorij locis penis tradi. cōqueri non audes neq3 debes/vult aūt viatores hoīes tribulatōibus multis exerceri. Tu q̄s es q̄ querulādo ꝯdicas. Quid magnū si corruunt ⁊ ꝑeunt q̄n̄q3 pitura;. si moriūt̄ aliq̄n morituri? Hoc v̄o magnū est elaborare q̄ fine cōcludat̄ vita/semp victura/vel in societate beatorū vl' in dānatorū calamitate ¶ Monicus Sentio volucer ꝙ in alienorū sicut ⁊ in ꝓpriorū maloꝝ meditatōe cōtentus nō est aduena nr̄ infima sectari scādit ꝓtinus ad sup̄ma velut in arcē sup̄ quā nō est altera.videat aūt ne cadat. Est eīn vt aiunt lapsus iste sapiētū de ꝓuidentia dei cū arbitrij libertate. Videat insup ne dū fragilibꝰ ⁊ caligātibꝰ oculis incircūscriptibile lumen nitit̄ attigere/demergat̄ in tenebras densiores exēplo nicticoracis/ qd̄ inducit Arest. ad nitidissimā solis lucem. ¶ Volucer Tutat̄ eū monice fides illuminās tenebras suas/ ⁊ aciē mētis inualidā sua luce collustrat/vt in tā excellēti lumine figi possit/eiq3 sit delectabile.iocundu3. ⁊ salubre/videre lumē diuinū qd̄ absq3 ea odiosum foret noxiū ⁊ triste. Proinde iā accepisti quid de cogitatōe nedū aliene sed ꝓprie dānatōis agit. ¶ Veruntn̄ ad intelligentiā huius rei ne vel incredibilis vel scādalosa sit ad cognoscēdū. Preterea q̄liter ⁊ in q̄bus hūana volūtas diuine debeat ꝯformari/rememorāda ē distinctio de triplici volūtate/ ꝑut ad oēm appetitū nomen volutatis se ꝓtēdit. ¶ Est in sup̄mo ꝓprie dicta volūtas rōnalis insita portioni sue supiori/q̄ ad leges cōuertit̄ eternas.vel ad vnicā potiꝰ eternitatis legē sua fecūditate seu virtuositate multiplicē. Est eīn iuxta sapientē dei spūs vnicus ⁊ multiplex. Hec volūtas ita sp̄ cōformis esse tenet̄ diuine volūtati cognite /vt aduersus bn̄placitū suū nunq̄ remurmuret q̄si vel iniusta sit/vel irrōnabilis aut incōposita/

voluntas .3x hominis

crudelis ⁊ inuida. Hec volūtas in beatis spiritibus ita diuine cōiūcta est immobilr̄ vt sicut ipsi cū deo vn⁹ sūt spūs. ita sit vnū velle ⁊ vnū nolle/ qd̄ amicorū esse ꝓpriū etiā phīa tradit. Hinc ꝑ ps̄. Absorpti sūt iuncti petre iudices eorū. Que petra xp̄us est ⁊ deus. qr xp̄us deus cui sancti iudices seculi ita iuncti sunt vt absorpti videāt̄ in deo ⁊ vnū facti in cōione voluntatū cū eo Porro voluntas hec in viatoribus bonis diuine volūtati cognite. lʒ mobiliter. conformis est/ orās ex instituto xp̄i. Fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ in terra. qd̄ in orōne sua seruauit dicēs in agonia posit⁹. Abba pr̄. oīa possibilia sunt. trāsfer hunc calicē a me. sʒ nō qd̄ ego volo sʒ qd̄ tu. Cōsistit in hac cōformitate ⁊ applicatōe volūtatis ad primā ⁊ inobliquabilē regulā diuine volūtatis rectitudo cordis nr̄i/ quā consequit̄ exultatō/ leticia/ pax/ iocūditas/ ac vniuersaliter oē bonū/ qd̄ vidēs in spū ꝓpha clamauit. Quā bonus isrl̄ deus his q recto sunt corde. Quo ꝯ pessimus iudicat̄ deus ab hn̄tibus cor distortū/ q̄liter est in hoib⁹ malis h̄ in via. flexibiliter tn̄. i dānatis vō cū obduratōe sempit̄na. ¶ Alia volūtas est inserta portioni rōnis inferioris. q̄ q̄dē altera dī nō in substantia. sʒ quia ꝯuertit̄ ad leges vl̄ res inferiores/ elōgata quodāmō a prima luce/ et virtute eo tenebrosior ⁊ debilior effecta/ quo magis ac magis ī inferiorꝫ oblectatiōne ⁊ visione se ꝯuertit innectit ⁊ demergit. Ita vt neq̄at qn̄q̄ oculos tenebris assuetos/ in supernā veritatis lucē attollere. Sicut oculus carnis posit⁹ ⁊ reclusus vbi sol materialis occidit vl̄ occasui ꝓximus ē caligat. hāc voluntatē inferioris portiōis qn̄q̄ vocamus appetitū sensualē nō generaliter/ sʒ ꝓut natus ē obedire rōni. ⁊ ita liber est ꝑ participationem Scd̄m quā voluntatē ꝑmittit nos deus multa velle vel optare fieri/ quorꝫ opposita vult absolute diuina sua volūtas vt pi⁹ Filius bona volūtate vult patrem viuere/ quē deus mori statuit. Hec tn̄ in tantū recta est si volūtati supioris rōnis/ sicut illa diuine/ nequaq̄ remurmuret. ¶ Tercio modo sub volūtatis noīe late sumpto cōplectit̄ oīs appetit⁹/ qui nō ꝯiunctā rationē sequi hʒ. vt est in hoib⁹ de duplici volūtate priori. sed regit̄ ⁊ dirigit̄ tm̄ modo/ q̄si regulata ab intelligētia infallibili que de⁹ est. qui sic res ordinat/ vt eas ꝓprios mot⁹ agere sinat. Propterea voluntas hec nullo pacto ꝯtrio pōt esse vel aduersa diuine volūtati. cui⁹ solius influxū vel instinctū ꝯsequit̄. Quo fit vt in brutis nō habētib⁹ cōiunctā sibi rationē culpa careāt motus sensuales/ quales in singulis variant̄ f̄m naturā hui⁹ spēi vel illius/ q̄s oēs in hoībus quodāmō aggregatos inspicimus.

Secundū metrum

secundi li. dactilicū archilochiū ꝯstans tetrametro buccolico ⁊ tribus trocheis. concordat vltimo boetij. Quā varijs terras. si cōbinent̄ linee due in vnū versum.

Quot subiecta modis animalia
Passionibus sunt
Crudelis leo. tigris ⁊ aspera
Trux aper furore.
Indomitus siluas onager colit
Unicornis atrox
Lasciuit vitulus. petulans caper
Et equus superbus
Astus fraus vulpi. lepori timor
Os vorax lupis est
Liuidus est catulus. sus sordida
Tardus est asellus
Ursa ferox. prudens elephas/ sibi
Castitas amica:
Turtur fida pari simplex quoq̄
Stulta corde perdix
Pauo glorius et zelotipus
Est auara cornix
Felle columba caret. canit omina
Bubo dira planctu
Est apis arguta mira facit
Arte mel fauosq̄
Prouida se formica regit: pigra
Uult cicada soles
Nisus aues. lucius pisces rapit
Est odor vulturi
Pugnaci gallus est pectore.
Miluus est inertu
Quis philomena modos vestros capit
Ac alauda vestros
Tales innumeras animalibus
Inditas videbis
Conditiones/ quas natura dat

Passiones animalium.

Almā cuiqꝫ sparsim
Omnia ꝑpulcro regit ordine
Noxia nulla culpat
Nullus ⁊ error inest/industria
Cuiqꝫ mira valde
Ast hominis ratio complectit̃
Omne tale sparsim
Per varias species rectrix data
Cui necesse cunctos
Affectus iusto moderamine
Temperet regatqꝫ
Si renuit peccat/fit seruaqꝫ
Turpiorqꝫ brutis
Stet ratio/fiet sibi subditus
Eius appetitus
Et dominat̃ ei/ꝙ si nequit
Haud ream putato

Prosa tercia secū di libri.

¶ Monicus. Miseret me mei vehemēter meiqꝫ similiū crede volucer dū ista ꝑpēdo. vidēs iniquitatē ⁊ contradictionē in hoīm ciuitate. vel regno spirituali vbi summa trāquillitas esse debuerat/vbi pax erat volūtatē quālibet inferiorem parere supiori. sed hoc euerso turbatoqꝫ ordine vt pax abscedat necesse est. nā pax qd aliud est ꝙ ordinis trāquillitas in impādo ⁊ obediēdo. ¶ Volucer. Obedit mōice si validū fuerit. si viuax ⁊ efficax imperiū/cuiusmodi viuacitatē/grā virtutesqꝫ cōferunt ꝑcipue iugis exercitatio volūtatis supioris vt ad diuinā se ꝯuertat vi peat. obseruet inhereat. Ita em̄ fiet vt ipsa roboret̃/et debilitet̃ inferior in tractu suo. aptior effecta suscipe formā vel influxū seu virtutē a supiori deriuatā. Imitādus est iesus factus nobis a deo sapiā; q suscēpit ⁊ oñdit in se qd agere debeamus. In q̄ p̄ter volūtatē diuinā (erat eī deus) triplex quā diximus volūtas inuēta est. Voluit ꝫm p̄mā assidue quicqd deus voluit laudās et approbās ordinē diuine sapie bonitatis/⁊ iusticie/in oībus quecūqꝫ voluit ⁊ fecit in celo ꝑ saluationē. in oībus abyssis ꝑ damnationē. in terra ⁊ in mari ꝑ quandā saluādorū ⁊ dānandorū variā agitationē. Nos itaqꝫ iesum ꝫm hanc voluntatē debemus imitari. ⁊ si nō vsqueqꝫ possimus ex eq̄/dum hic viuimus/qñ nondū ꝯfirmati sumus. qñ ꝑ alterā scdarū voluntatū distrahi p̄t in nobis hec volūtas ⁊ turbari. imo et ab actu suo penitus impediri/sicut ⁊ iudiciū supioris rōis ꝫm qd dirigit̃/pōt absorberi. Secus in xp̄o sicut in beatis. quia ꝫm hanc portionē beatus fuit in via xp̄us Nihilominus hec volūtas in xp̄o voluit vt inferior duplex volūtas ageret motus suos in oībus absqꝫ pctō. hinc doluit hinc tristis ⁊ mestus fuit. hinc orauit. hinc mīa motus ē sup turbas ⁊ egrotos. hinc lachrymatus est. hinc cōquestus est/tanꝙ sensualitatis aduocat⁹. deus deus meus vt qd dereliquisti me/qñ portō inferior absqꝫ vllius cōsolatōis redundantia supioris ad eam/dimersa erat in acerbissime passionis abyssum. Nemo aūt vnꝙ carnē suā odio habuit. Hinc postremo cū clamore valido ⁊ lachrymis deo supplicās. expirauit. ¶ Exemplū igit̃ nobis dedit deus vt quēadmodū iuxta hanc duplicē voluntatem fecit. ꝫm quā erat viator. Ita ⁊ nos faciamus/tam ꝑ nobis ꝙ ꝑ fratribus ploremus oremus. tristes simus. ⁊ clamemus/q2 sic ē volūtas dī cui supior nr̃a volūtas ꝯformis ē si bona ē. Cōsurgit īde meritū mltiplex si nō dimouet̃ a statione sua. hoc est si ꝑpter motus inferiores illius duplicis voluntatis nihil vspiam mali agit qd diuine sit aduersum. ¶ Monicus. Sed quid aget paupculus ⁊ infelix viator venundatus sub pctō sentiēs cū aplo aliā legem in mēbris suis repugnantē legi mētis sue/⁊ captiuantē sub pctō/qualē pħi expti sunt. Quis em̄ viuēs exps esse pōt sed originalis cā tāte corruptōis fuit eis incognita quā theologia reuelauit. Nonne dū conat̃ animus assurgere ilico q̄si paralisi dissolutus aut debilitatus coluber relabitur Ve nobis viatoribus q̄s fatigat ⁊ sepius interturbat volūtas inferioris rōnis. enitens ad se trahere supiorē rectricē. volūtatem/pōdere graui fomitis originalis/grauiori peccati actualis/grauissimo inueterate cōsuetudinis. ⁊ sup oēm modū ingēti mole obduratōnis/q̄liter id xp̄o nec fuit nec esse potuit. nec silr̃ est in beatis. ¶ Volucer Exclamem⁹ monice cū aplo. Infelix ego hō qs me liberabit de corpe mor

Pax

tis huius. Subinde uideamus. Gr[ati]a dei
p[er] iesum xp[ist]m. Dicamus eidem. fiat nobis
d[omi]ne s[ecundu]m iudiciū atq[ue] desideriū nō inferio-
ris sed sup[er]ioris rōnis atq[ue] volūtatis. fiat
in nobis sicut in celo fit vbi motus regula-
ris p[ri]mi mobilis tāq[uam] rōnalis/ t[em]p[er]at obuias
reuolutōes orbiū inferiorū siue planetar[um].
Porro conitamur vt possum[us] retinētes sal
tē in suspēso q[ua]dā/ liberū arbitriū ne p[re]cipi-
tāter eliciat actū suū q[uonia]m in hac vi suspēsi
ua (sit velle sit nolle sit actus medius) sal
uat[ur] p[re]cipue libertas arbitrij & sua in nobis
vtilitas. Alioq[ui]n sine suspēsiōe tali vel reni
su volūtas īferior fortificat[ur] assidue. rebel-
lior q[ue] & indomabilior efficit[ur]/ vsq[ue] adeo q[uod]
silis fit iumētis insipiētib[us] q[ui] carēt arbitrij
volūtate sup[re]ma. imo v[er]o plurimū differt
q[ui]a s[u]bsternit & s[er]uire facit sue libidini d[omi]nā
voluntatē deterior effecta brutis. q[ue] seuissi
ma ē iniusticia ferēs arma. ¶ Omittam[us]
eos q[ui]s ad hāc seruitutem malicia p[er]trahit
loq[ui]mur illos q[ui] iudiciū rōis (q[uo] libertas ra
dicat[ur]) v[e]l nullū h[abe]n[t] vt infantes & fatui. v[e]l
imp[er]fectū vt pueri vel inualidū vt femine.
nāq[ue] variū & mutabile s[em]p[er] femina. Q[uo]d si cā
cog[no]scit[ur] cur puerorū sit imp[er]fectū & mulier[um]
inualidū iudiciū. Credi nō p[otes]t quātā tur-
bā h[uius]mōi puerorū & puellarū int[er] barbatos
hoīes exp[er]imur. Multi multa sup[er] hac re
locuti sūt. astrologi. medici. ph[ilosoph]i. & h[uius] vario
mō. poete. magici. p[ro]ph[et]e falsi vel idolatre.
Propheta verus tandē dixit de deo. Qui
finxit sigillatim corda eorū. q[ui] intelligit oīa
op[er]a eorū. Et sapiēs. Cor regis ī manu dei
est q[uo]cunq[ue] voluerit/ declinabit illud. Qui
s[ecundu]m ap[osto]l[u]m. Cui[us] vult miseret[ur]. & quē vult in
durat. Theologia v[er]o recipiēs ex oībus p[re]-
orū dictis id q[uo]d p[ro]babilius est. & improba
bilia reijciēs/ c[on]flat & colligit p[ro] statu vie &
nature destitute cā[m] talē. ¶ Itaq[ue] sicut
aīa rōnal[is] depēdet a corp[or]ali dispositōe
vel armonia. nō q[ui]dē in eē cū sit īmaterial[is]
et īmortalis. s[ed] in op[er]ari ī corp[or]e. Ita s[ecundu]m va
rias op[er]atōnes suas p[re]supponit & req[ui]rit di-
uersas dispositōnes armonicas. vnā h[abe]t vt
informet & sustētet corpus. alterā vt vege-
tet & augeat. alterā vt moueat & sensificet.
Et hoc q[ui]dē nō vno mō sicut nec vnus est
tm̄ sensus carnis/ s[ed] ē exterior et ē interior
multiplex. q[ua]s int[er] armonias nō dubiū q[ui]n

primā in p[er]fectōnē s[ecun]da excedat. s[ecund]am t[er]-
cia. & ita de reliq[ui]s. Neq[ue] negat aliq[ui]s q[ui]n in
p[re]dictis op[er]atōib[us] vtat[ur] & egeat aīa rōnalis
organo corporeo sicut ē forma corp[or]is orga
nici physici hoīem inesse c[on]stituēs. ¶ Ue-
rū sup[er]est alia p[er]fectior op[er]atio rōnalis aīe
supra brutales. in q[ua] c[on]uenit cū āgelis quā
op[er]ationē dicim[us] intellectualē. In q[ua] radi-
cat[ur] libertas arbitrij q[ui]a libertas est facultas
rōnis & volūtatis. q[ui]a nec volūtas sine rōe
eligeret. nec rō sine volūtate vellet. libertas
idcirco cōplectit[ur] vtrāq[ue] vim. Rursus hec
op[er]atio intellectualis q[uam]uis in se non sit or
ganica p[re]supponit tn̄ dispositionē organi-
cā in sensibus p[rese]rtim interioribus p[er]fecti-
orē lucidiorē & quietiorē q[uam] aliq[ua] sit aliarū
oēm eni[m] intelligentē sicut dicit Aresto. ne-
cesse ē fantasmata speculari. Quāuis Aui
cē. & Algazel cū silibus tradiderint intelle
ctū desup illustratōes ab intelligētijs sine
sensu p[ro]uio vel inspectōe fantasmatū posse
suscip[er]e/ hinc p[ro]phetias & diuinatōes tā in
vigilia q[uam] ī somnijs saluare nitūt[ur]/ sicut alij
q[ui] tradiderūt fantasias oēs brutorū & hoīm
a celestib[us] corp[or]ibus exoriri. lōgū v[er]o p[ro]seq[ui]
esset opiniones singulas. Redeam[us] ad cō
pendiū & dicam[us] vt cepim[us] q[uod] intelligēdo p[ro]
nu[n]c[ia]t[io]nis & spēs intelligibiles eliciēdo/ necesse
est fantasmata speculari. nō certe q[ua]liacūq[ue]
s[ed] ordinata pura & lucida/ si liber[um] arbitriū
debeat esse p[er]fectū stabile & integrū. Cū at[tame]n
mille modis īmo innumeris cōtingit istā
quā vsus liberi arbitrij p[re]req[ui]rit armonicā
dispositōē nūc totalit[er] impediri/ vt ī infan
tib[us]/ & fatuis/ ebrijs/ & amētib[us] multis nunc
imp[er]fectā h[abe]ri vt ī pueris. nūc instabilē & va
riā vt ī feminis & in oīb[us] general[ite]r q[ui] varijs
passionib[us] affecti sūt. tandē integra vix ha
bet[ur] h[uius]mōi dispositio ad q[ue]q[ue] intelligibilia
p[ro]pter defectū c[on]surgētē ex n[atur]āli vel accidēta
li c[om]plexiōe. Quo fit vt diuersi vigeāt vsus
liberi arbitrij. q[ui]dā ī istis alteri ī alijs & neq[ue]
q[uam] ī vtrisq[ue]. Quid dicim[us] de diuersis hoīb[us]
cū varietatē istā diuersis t[em]p[or]ib[us]. īmo eodē
die & fere de momēto ī momētū cog[no]scat hō
q[ui] se discusserit acriter/ ī seipso/ dū famelic[us]
aliter iudicat q[uam] replet[us]. sobri[us] q[uam] ebri[us]. mā-
suet[us] q[uam] ira succēsus. vigil q[uam] somniculosus
amās q[uam] īuid[us]. c[on]tinēs q[uam] libidīe stimulat[us]
h[u]miliat[us] q[uam] exaltat[us]. Et ita d[e] reliq[ui]s sine nūc

ro. Neqz tñ adhuc attigimus melancolicas fantasias q̃s infinitas medici tradũt ex humorũ corruptõe varia generatas. forma ta ei gr̃a exempli/fantasia fumis grossis obtenebrata/fantasmata terroris ꝛ horroris/sicut puer solus in tenebris inde clamans ꝛ fugiẽs. Qua ex re semp tristes sũt aliqui. aliqui e diuerso iocula riter leti.

Terciũ metrũ secũdi. dactilicũ pentametrũ saphicũ.

Splendidi solis radij videndos:
Exhibent sese tuitu fideli
Dum serenus sit medioqz purus
Aer. imo perspicuo refulgens
Guttule roris/pluuie ve dense
Rarus aut nimbus vel opaca nubes
Pendulum si se per inane librant
Frangit circa radius cathecum
Visibus falsas tribuit figuras
Mille portendens oculis colores
Iridis micans pluuiosus arcus.
Halo lunaris/varia vel ortu
Sol vel occasu specie nitescens.
Par in obiectis speculis videre
In quibus distant color ꝛ figura
Pro situ tali variaqz forma.
Est agens virtus anime suprema
Que reluscescit radians in ima
Parte passiua/species in actum
Efficax ducit: sed speculatur
Per prius grossi simulacra sensus
Spiritus que fert cerebri medullis
Cum quibus fumos recipi putato
Hos vagos/turpes/fetidos/ꝛ atros/
Alteris mulcens nitor est ꝛ ordo
Pulcer/aptatus numero placenti
En habes causas sapienter aptes
Cur sit elusus rationis vsus
Arbitrans plene nec inest facultas.

Prosa quarta secundi. ¶ Monicus.

Intelligo volucer q̃ late pateat ista de fantasijs cordis/de fallacibꝰ iudicijs aie pscrutatio ẜm quam memisse oꝫ hõ fragilitatꝫ ꝛ impfectiõis sue. Nã q̃liter inueniet aliqs q̃ pꝫactis incõmodis vel in aliq̃ nõ sit obnoxiꝰ/sꝫ queadmoduꝫ de vicijs oratius dic. Optimꝰ ille ẽ q̃ minimis vrgetur ita liber ille dicẽdus est qui non vltra cõem hoiem modũ/melãcolicis fantasijs irretit. Redeat vo sermo nr̃ vñ sũp sit exordiũ vt ꝯsonꝰ sibi fiat. ¶ Volucer Redeat volo. p̃misimꝰ q̃dẽ inuestigãdo cõsolationẽ aduene nr̃i sup ꝯtritõe gẽtis sue ꝙ eũ theologia ad ꝯformandũ volũtateꝫ suã dine volũtati p̃mitus anhelat. Ita eni habiturus erat cor rectũ/ac p inde letũ/pacificũ/ꝛ tranquillũ. Sed q̃m de q̃ volũtate sermo fieret ignorari poterat. distinctio trimẽbris de volũtate sbiũcta ẽ. Reddita p inde rõ cur in volũtate p̃pedit libertas arbitrij/q̃ facilꝰ appareret q̃liter adiuuat. ¶ Progrediẽtes igit dicamus ꝙ intellectus postq̃ inspexerit fantasmata/pt inde species intelligibiles elicere. denudando q̃dammõ eas a naturali ꝯditõe ꝛ i eis effo diẽs agalma spũale/hoc est simulacrũ vel ꝯceptũ nũc vl'em nũc specificũ. q̃ facto intellectus talit actuatus siã pt racõcinari ñ inspecto fantasmate. iã silogiꝫat. discurrit Regulas artiũ sibi format generales ꝛ infallibiles ad exẽplar artꝫ pꝛie. Neqꝫ negãda ẽ hec vis intellectiua. cũ ꝺ vtute estimatiua fateamur ꝙ ex sensatis elicit spẽs isensatas/vt ouis inimicitiam ex figura lupi. At vo dũ semel actuata fuerit p fantasmata ortũ hñtia ex aliq̃ sensuũ exteriorũ/iam pt alia sibi formare talis generis i somno vel vigilia. alit nõ. Cuiꝰ signũ ẽ ꝙ a natura ceci nõ somniãt neqꝫ fantasiãt de colorit bus. neqꝫ de eis sciam hñt vllã. ¶ Deniqꝫ p ꝯtẽplationẽ vt alibi dicẽdũ ẽ venit mẽs ad intelligentiã purã ꝛ simplicẽ sine motu vel discursu ad exẽplar. lꝫ impfectũ valde simplicꝫ intelligẽtie diue q̃ vnico ꝯtẽplat intuitu p̃ñtia pterita ꝛ futura ꝛ instar centri intelligibilis stabilis manẽs dat cũcta moueri. sic vnica ꝛ inuariata respicit ꝛ intelligit oĩa q̃ motui subiecta sũt. Ad hũc statũ theologia suadet aspirare cui q̃nto ꝓximior tãto sublimior ꝛ liberior ẽ volũtas q̃ velut ex alto iubet et impat sensuali volũtati. ꝓpẽ cꝰ tractũ sicut nec ꝓpẽ motũ nãlis appetitꝰ nõ deserit locũ suũ q̃ adheret deo ponẽs ĩ eo spẽ suã fidẽ atꝫ dilectõꝫ Qd si iuꝫ sapiẽtis vbũ sicut pturiẽtis cor suũ fantasias patit vt fit in sensualitate nõ dat illis cor suũ. intellectuale/nisi ab alto

ĩmmiſſa fuerit viſitatõ ꝫm quã regiẽ. agiẽ
atq̃ dirigiẽ. nõ quidẽ fatali neceſſitate ſeu
fluctuatiõe fortuita. ¶ Colligimꝰ ei
ex immẽſa diue cognitiõis viuacitate
lõge ſup nr̃m cogſcẽdi modũ ſit' ⁊ ex volũ
tatis libertate ꝙ apud eã nihil ẽ fortuitũ.
nihil cauſale. nihil inſup ad extra neceſſa=
riũ vel fatale. Nõ ꝑmi ẽ qm̃ nihil agiẽ in
mũdo / qn ab eterno ꝑuiderit illud deꝰ cũ
tota ſerie cãꝝ etiã minimaꝝ. Secꝰ apd̾ hoies
ꝑter q̃ꝝ ĩtẽtõz ꝓdeũt effectꝰ ex variarũ ĩgta
rũq̃ꝫ eis cãꝝ ꝯcurſu / queãdmodũ videre ẽ
in inuẽtõe theſauri dũ terra fodiẽ vt exco=
laẽ nõ vt auꝝ ĩueniaẽ. Hic ortũ hũit for=
taſſis illud arꝉ. ꝙ vbi magis ẽ de ĩtellectu
ibi miꝰ de fortuna. Recte q̃dẽ adeo vbi to
tũ ẽ ꝑ intellectũ nihil ẽ fortuitũ. Si vͦo for
tunã q̃s tráſſerat ad cãm ꝓducẽtẽ effectꝰ q̃
d'c ũẽ in ordĩe ad nos fortuiti. ſic ꝑmã cãz
dicere poſſumꝰ eẽ fortunã qm̃ ꝑncipalr̃ et
ĩmediate ꝯcurrit ad oẽm effectũ. Dediſſet
hꝰ mõ virgiliꝰ verũ epiteton fortune dicẽs
fortuna oipotẽs. ⁊ Saluſtiꝰ. Sꝫ ꝓfecto in
q̃t fortũa in oi re dñaẽ. Ceterũ d̾ fati neceſ
ſitate liq̃t ex ꝑmiſſis ꝙ nihil ĩ rebꝰ creatis
tale ſit facta ad ꝑmã cãm ꝯpatiõe q̃ nulla
actõis nẽcitate ꝯſtringiẽ / neq̃ꝫ reſpectu ce=
li neq̃ꝫ reſpectu tr̃e ⁊ oĩm q̃ in eis ſũt. Co=
agit tñ differẽter in actiõibꝰ q̃ dicũẽ nãles
q̃bꝰ nõ ẽ annexa rõ ꝓpria. nec ex ꝯñti vllã
hñt libertatẽ ſeu ꝯtingẽtiã ĩ agẽdo ex ꝑn=
cipijs ſuis ĩtrinſecꝉ. Aliẽ in hñtibꝰ ꝯiũctã
rõnẽ q̃bꝰ intrinſeca facultas eſt volẽdi vel
nolẽdi ꝫm iudiciũ ꝓprie rõis. Nihilomi=
nus ſi ad ꝑmã cãm nãliter agẽtia retulerꝉ
illa nõ neceſſario ſꝫ ꝯtingent efficiũt motꝰ
ſuos. hꝰ in miraculis factis circa ſolẽ. circa
ignẽ. circa mare ⁊ beſtias ꝑſpicuũ fidelibꝰ
eſt. Daẽ itaq̃ꝫ regl'a ꝙ in oĩ ꝓductõe ſi cõ=
currit aliq̃ cã libere ꝯtingẽt agẽs q̃tq̃t fue
rint naturalr̃ coagẽtes effectꝰ ille ꝯtingẽẽ
ꝓduciẽ. Qua in re pꝫ ꝙ actus elicitꝰ create
volũtatꝉ ſortiẽ ꝯtingẽtiã ex duplici radice
ex ſua ĩtrinſeca ⁊ ex ſupiore dina. ¶ Mo=
nicus Cãm nõ inuenio volucer his
q̃ dicta ſũt repugnãdi / neq̃ꝫ aliter pħie
vͦba loq̃ntis apud boetiũ de fatali nẽcita=
te ſcipiẽda puto. ſcis atm̃ ꝯturbari nõnul
los apud q̃s deꝰ ita ꝯſideraẽ tanq̃ rex ſuꝑ
mꝰ q̃ vnico ſel' impio ꝯſtituerit vniuerſuꝫ

mundũ / dans vnicuiq̃ꝫ rei ꝓpriũ officium
queãdmodũ terrenꝰ rex inſtituit vel exer=
citũ ſuũ vel curiã iudicioꝝ ⁊ legũ aut arti=
fex aliq̃d horologiũ. Ipſe vͦo deĩceps ma=
net q̃etus neq̃ꝫ ſolicitꝰ ꝑ ſingl'a. Nitũẽ hãc
eſtimatõz ſuã fulcire ꝑvulgatũ illd̾ Aug.
vͦbũ. Deus ſic res admiſtrat vt eas ꝓprios
motꝰ agẽ ſinat q̃ ⁊ ꝓphetico ore dixit. ego
ſũ deꝰ ⁊ nõ mutor. ¶ Uolucer Ita ẽ mo
nice redeũt tales ad ſupiꝰ in ꝓbatã philo=
ſophantiũ opinionẽ quã inſectãẽ multi ſe
culariũ lr̃aꝝ ac exiſtimatio vulgariũ / q̃rũ
videbis aliq̃s ſi ad ſcripturã ſacrã ſe ꝯuer=
terint nihili pẽdere aut irridere ſimplicita
tẽ eiꝰ. eo ꝙ maxia ꝑs ꝯteriẽ hyſtorijs. hẽ=
mus inquiũt aliũde narratõẽs hyſtoricaſ
q̃ ⁊ ſtili ſplẽdore ⁊ rerũ geſtaꝝ magnitudĩ
ne nõ inferiores exiſtũt. Uerũ tñ hꝰ inter=
eſt qm̃ hyſtorias hꝫ ſcriptura ſacra ꝓut in
eis ꝯtẽta reuelauit deꝰ ꝑ ꝓphas. lõge ꝑus
anteq̃ fierẽt. Ex q̃bus pulcerrime ac ſalu
berrime veritates eluceſcũt. ¶ Eluceſcit ꝑ
mo dina oĩm ꝑcognitio ſit' ⁊ ꝓuidẽtia re=
gitiua oĩm q̃ geruntẽ tã in celo q̃ in tr̃a. q̃
volũtati ſue ſeruire facit vniuerſa. nunc ꝑ
bonos nũc ꝑ malos aduerſus quã nõ eſt
ſapia neq̃ꝫ ꝯſiliũ adeo ꝙ hoies vel demo=
nes implẽt ꝑdiſpoſitõz reuelatã dei. dum
conãẽ illã vel effugere vl' fruſtrare. Sũt in
exẽplũ venditꝰ Ioſeph / ⁊ expoſitꝰ cũ alijs
infantibꝰ ĩ aq̃s moyſes / ⁊ dauid a ſaule ꝑ=
ſecutꝰ. cũ ceteris abſq̃ꝫ nũero. ¶ Eluceſcit
ꝑtea ꝙ ꝑnũciatões dei facti ꝑ ꝓphas vl' ſcri
pturã. ꝯditiõz ſepe recipiũt lꝫ expſſa nõ ſit
ꝫm varietatẽ meritoꝝ vel demeritoꝝ apd̾
illos quibꝰ vel ꝓ quibꝰ hmõi ꝑnũciatões
fiũt. Hoc d̾ iona r̃ſpectu niniuitaꝝ. Hoc
de Iſaia reſpectu ezechie. ⁊ ita de reliq̃s li
quet. Relinquiẽ idcirco ſꝑ hoibus dũ via
tores ſũt ꝑnĩe locus ⁊ pie oronis atq̃ꝫ ꝯuer
ſionis effectꝰ nec ex immutabilitate dei vl'
ꝑnũciatõis ſue deſꝑatõi locꝰ daẽ. ¶ Elu=
ceſcit ampliꝰ nõ eẽ ſeruiẽdũ deo ꝓ ſola ꝓ
ſperitatis adeptõne vel aduerſitatis euita
tione tꝑali / q̃ veritas in euãgelio manifeſti
us tradita ẽ / q̃ lex antiq̃ tꝑalia comoda vl'
incomoda rememorãs exponeret. Eſt eq̃=
dem ꝑmiũ ꝑſtãtius merito nihil aũt tꝑa=
le ꝑſtãtius eſt virtute. Sed neq̃ꝫ cũ ſtoycis
dicere ſatis eſt virtutẽ eſſe ꝑmiuꝫ ſui ſicut

vicium seipsum penam habet. Alliciendi fuerunt homines ad laboriosa virtutum opera ⁊ a suis voluptatibus viciosis arcē-di ꝑ separatum aliquod maius tam p̄mi-um ꝙ̄ supplicium. Ad quod philosophia quia ptingere nō potuit hic deficit cū sua consolatione deficiunt ⁊ illi qui volentes suis exhortationibus vel p̄dicationibus bene instituere ad amorem dei ꝓmittunt ꝓ illo quasi cōmutationem quandā / bo-na tpalia vt diuitias / vt sanitatem / vt pro-lem egregiam / aut aliquod similium. Sic em̄ ⁊ cortex litere veteris p̄tendebat. ꝙ̄uis intus ꝓphetici et eleuati viri spiritualia sub his tpalibus ꝓmissionibus obumbra-ta conciperent ⁊ gustarent / sed de hoc lati-us infra. ¶ Elucescit postremo ex hac diuine voluntatis ad vtrumlibet actio-ne extra se liberrima que solo nutu tēperat orbem / ꝙ orationes spesq̄ȝ nostre dirigunt non inaniter ad deum ꝙ̄uis immutabilē quia cetera oīa mutare scit et potest dum vult. Et hic est generalis motus insitus omni creature quē obedientialem nomi-nare possumus / vt eius sequat imperium quemadmoduȝ de ascensu grauis ne va-cuum fiat dici solet. Et profecto si deus si-nat res agere ꝓprios motus. cōsequens est vt eos possit vel impedire vl' mutare. Ali-oquin nō iam res sineret / sed agerent vel-let nollet. Quinetiā ministratio nonne re-ponit in ordine causarum quas ab initio deus instituit ꝓprius autē motus angelo-rum liber est in agēdo. Proinde sicut spi-ritualia potiora sunt tpalibus tanꝙ̄ illo-rum finis. ita fit in tpalibus mutatio / ꝓut exigit gratuitum regimen spūalium / p̄ser-tim ad finem eterne beatitudinis cōsequē-dum. In hac aūt regione vel ordine spiri-tualium reponunt diuina charismata / p̄-cipue fides spes ⁊ charitas / quibus motus inditus ⁊ quasi ꝓprius est impetrare mi-racula duȝ expedit / vt ꝙ in aquis validis terra appareat arida in medio fornacis ar-dentis sit ventus roris / ꝙ montes transfe-rant ⁊ quod longe maius optabiliusq̄ȝ est fit ꝑ istas virtutes ⁊ orationē eis subnixā vt expeditum sit ⁊ alacre liberum arbitri-um voluntatis humane / ad dirigendum pedes sue affectionis ⁊ intentionis / in viā pacis ⁊ salutis. Ad conformandum p̄terea diuine voluntati suam eidemq̄ȝ ꝑsus inniti dicendo cum ꝓpheta. Ut iumentū factus sum apud te / et ego semꝑ tecum. te-nuisti manum dexteram meam. ⁊ in volū-tate tua deduxisti me. Unde libet collocu-tioni diei p̄sentis terminum dare sub hoc metro.

Quartum metrum ⁊ vltimū se. concordat metro. ij. huius libri

Quot subiecta.

I Uminis orbus subsidium sibi
Querit a vidente
Cui plus nitit vt magis audijt
Imminens periclum
Matrem dum cecidit puer aspicit
Ac ei manum dat
Scit quia nō valet ex se surgere
Querit hinc iuuamen
Uulnere fractus qui medicamina
Nouit / hunc requirit
Potat amaris. vrit ⁊ ignibus
Hūc obedit vltro.
Litibus implicitus sibi querere
Iure vult peritum
Dictaq̄ȝ nec refugit sua credere
Conscius suimet
Cur igit ceci / pueri quoq̄ȝ
Saucijq̄ȝ valde /
Iuris ⁊ ignari. nos tradere
Non cito velimus
Xp̄e tibi. qui rite ꝑ omnia
Uis opem referre.
Quo sine nulla valent discrimina
Ui vel arte pelli.
Huc petimus quo vis / mora nulla sit.
Ibit alacris mens.
Si caro tardat. ꝑ q̄ȝ pericula
Cuncta te sequet.
Grata. nec inualido cum murmure
Perget aut trahet.
Cur peccata sciens cumulet noua
Dum licet mereri.

Explicit liber scd̄s.

Incipit liber tercius

Prosa prima. ¶ Monicus.

R

Oſum volucer deſiderās rurſus ex te audire verbuꝫ
a ſup conſolatione pegrini. ſolicitam em̄ ſup hoc aui=
ditatem/ ex puigili cordis mei cura/q̄ te loco tpeqꝫ p̄uenit/intelligis.
❡ Volucer. Spes vt dixi monice ſolat̄ eum/confugēs ad deum tanq̄ ad thronū gratie.ad templum ⁊ aram miſericordie. ad arcam federis.ad libertatis aſilum .ad firmam petram.⁊ ſolidum littus. A natu ra ſiquidē ita videmus inſtitutum vt de= bilior innitat̄ fortiori.ſicut vitis vlmo.ede ra quercui. naufragus tabule/ puerulus matri. Solat̄ ip̄m p̄terea ſcriptura ſacra/ reuelans decurſum mundani regiminis/ a prima voluntate liberrima/cui noſtra cō formis eſſe debet. Quēadmodū vero p ſpē vis iraſcibilis.ſic p hmōi conformitatem rationalis ordinat̄/⁊ ex conſequenti cōcu piſcibilis/dum ita fuerit conformis ⁊ ſub dita ꝙ ipſius ⁊ dei ſit vnum velle ⁊ vnum nolle/quod amicitie ꝓprium eſt. ❡ Vidēs aūt ꝙ iraſcibilis p impatientiam cōturba tur .⁊ p ignorantiam ſeducit̄ rationalis. Deinceps igit̄ complebit̄ ſermo ſup impe dimentis hmōi tollendis/primum p pati entiam. alterum p doctrinam/vbi nōnul= la que in prioribus dici potuerāt/inſerent̄
❡ Monicus Placet qđ dicis qm̄ et di= ctorū recordationē ſummariā/⁊ dicēdorū lucidū ordinē tradis. ❡ Volucer Locu turus ergo de cōſolatiōe p patientiā recte mihi videor id agere ſi de moderamine ze li inchoauero. habet itaqꝫ zelus inter paſ= ſiones vehementiā multā. Audi ſapientē Dura ſicut infernus emulatio. Prefert in ſup ſibi ſpēm iuſticie quo fit efficatior ad nocēdū dum deuiat. Quid em̄ efficacius ad nocendum q̄ familiaris inimicus. ⁊ q̄ demoniū meridianū/qđ in angelū lucis ſe trāſſert. ❡ Porro zel⁹ et ſiqn̄ꝫ ſignificat īuidiā. qn̄qꝫ odiū. aliqn̄ imitationē. vte mur hic zelo put eſt deſideriū vehemens quo quis incitat̄ ea tollere q̄ rei ſibi dile= cte vident̄ aduerſa. Sic hō zelat p vxore ne mechus abutat̄ ea/⁊ hinc zelotypia ma ter p filia ne violet̄. iuſtus pro domo dei volens ab ea tollere quicquid viderit ſcā/ dalorū. Vnde iſtud eſt. zelus domus tue comedit me. Cuius recordati ſūt diſcipu= li xp̄i /dum eijceret vendentes et ementes de templo ſeu domo dei. Zelum hunc vl= timū laudauit qui dixit nullū deo eſſe ac= ceptius ſacrificiū q̄ zelū aīarum. vere qui= dem ſi comitet̄ ipſum beniuolentia/diſcre tio/⁊ cōſtantia. q̄ tria ſi deſerat aut cōtem= nat zelus. recte cōpaueris ip̄m gladio bici piti in manu furioſi. igni rurſus ⁊ fulmini ſine obice puaganti.

Primū metrū tercij

monocolon choriambicū aſclepiadeū cur rens cum primo carmine Horacij Mece nas atauis edite regibus.

i Ngēs flama rapax libera ſi māet
Mox ſup̄ma dom⁹ puolitās vorat
Quo pl⁹ abſqꝫ mō torrida cāduit.
Eſtas/ fulguribus crebrius emicat
Eliſuſqꝫ vapor diſſipat infima.
Eſt igni ſimilis zelus/ ⁊ eſtuat
Intus cor ſtimulans. quo vehementior
Incumbit cohibe/fac teneat modum.
Collidunt in eo ſe pariter duo
Affectus/nimiū ſingulus improbus.
Hinc impellit amor. hinc furit odium.
Zelus nam quia rem diligit ⁊ colit
Ledi nō patit̄/ ꝓtinus incitus
Ira corripit̄/recta nec inſpicit.
Odit/pſequit̄/nec requiem capit.
Fingit iuſticiā/tendit in ardua
Supra poſſe ferox frangit̄ ⁊ ruit
Secum multa trahens que pereunt ſil̄.

Secūda pſa tercij

❡ Monicus.

n Onne zelus excuſat̄ o volucer ꝓpter intētionē boni finis/etiā ſi leſerit vt dū vult tollere ſcan dala a domo dei/ſatagēs ab hoībus vel he reſes corrigi vel ſymoniā abijci. vel tyrāni dem cōpeſci. nonne ſuffragat̄ ſibi verbum xp̄i. Si oculus tuus qui eſt intētio fuerit ſimplex to. cor. tu. lu. erit. ❡ Volucer.

Audiſti chriſtum alibi dicentem. Ec= ce venit hora ⁊ nunc eſt/vt omnis qui in= terficit vos arbitretur ſe obſequium pre= ſtare deo. quis tamen dixerit ꝙ hec inten= tio reddiderit occiſores martyrum abſ= qꝫ noxa? Quid queſo iudeos magis exce=

canit q̄ zelus legis antique/quā putabāt xp̄m subuertere velle? De quibus ap̄l'us. Testimoniū phibeo eis/q̄ zelū habēt sed nō ḃm sciam. Proinde multos inuenim⁹ ex hereticis etiā hac tēpestate/q̄s fefellit talis zelus tollēdi scādala a domo dei/p̄ hāc aut illā p̄dicatōis viā. Hinc hereses ꝯtra p̄matū romane ecclesie/q̄ sine ea stat salus. cōtra dotatōes vniuersalis ecclesie/q̄ sunt vt venenū effusum sup eā. oīsq; symonie officina. ꝯtra p̄latorū statū splendidū ⁊ amplā familiā/q̄ a secularibus eripi p̄nt eis oīa. Contra religiosorū obseruantiam q̄ aduersant̄ libertati legis xp̄i/et estimāt questū pietatē. Contra oēm generat'r p̄sidentiā; q̄ nullus p̄scitus. nullus exn̄s in pctō mortali iuste dn̄at̄. neq; p̄latus ē/neq; sacerdos/q̄m in charitat; radice fundatur/vt dicūt/titulus p̄sidētie/⁊ ita de plurimis. Dū eīn displicuerūt mores/suborti sunt errores. dānatus est p̄terea status qn̄ displicēs ī eo cernebat̄ abusus/exēplo medici stulti/destructis subiectū dū conat̄ expellē morbū. ¶ Ceterū remiscaris veli eorū q̄ dies hesterna differuit sup turbatōe iudicij rōnis. Addit aduena n̄r exēplū aliud ⁊ id plane crebro. Exprimur ait sepius nō nullos q̄ vigilātes loquūt̄ sił'ia somniātibus/nihil pene dicētes/qd̄ sibi cohereat. hanc passionē frenesim medici. vulgus fantasiā vel reueriā gallice resuerie denoīat. cuius cā est q: fantasmatibus rerū intus occursantibus/vtūt̄ p̄ veris reb⁹ad extra positis/queādmodū somniātes/p̄sertim illi q̄s exercere opa vigilantiū ꝯptū ē qui cū expgefacti fuerint inueniūt se deceptos in aliq̄ suo iudicio/quātūcūq; visi fuerint in somnijs velut in vigilia se gessisse. Profecto nō dissilr̄ euenit aliq̄bus vehemēter affect; ⁊ passionatis/q̄ in vigilia sensibus aptis patiunt̄ aliqd sile dormiētib⁹ Sunt eīn cōsopiti ⁊ soporati vel debriati passionū radicatarū fumositatibus/qui l; eo tunc sibi videant̄ sapiētes ⁊ virtuosi vel vel liberales vel magnanimi vel hūiles vl' valde zelātes rēpublicā. verūtn̄ cessantib⁹ hmōi passionibus/intuent̄ in vigilia vrtutis ⁊ veritatis/se q̄si somniasse ⁊ in aliq̄ semetipsos notabiliter fefellisse. Nempe q̄bus erat ex aliq̄ p̄te sopitū rōnis iudiciū; adeo q̄ nullis clamoribus ex aduerso mouentibus possent aut vellent expgisci nec suadētibus obedire. Cur ita? nisi q̄ simulacra virtutū intus fabricata p̄ veris vrtutibus amplexāt̄ in somnio vanitatis. vbi mētit̄ iniqtas sibi dicēs zelū esse q̄ furor ē iusticiā q̄ crudelitas est. correctionē q̄ diffamatio est. prudentiā q̄ calliditas est. ⁊ ita de ceteris. Sic ira. sic inuidia. sic odiū. sic amor in excellētia iudiciū rōnis offuscāt. cōsopiūt ⁊ excecāt q̄diu durauerint. Durant vo q̄n̄q; plus/q̄n̄q; minus p̄ varijs holm moribus/p̄ cōsuetudine. p̄ cōplexione. p̄ occasionibus datis aut acceptis. Odiūt ⁊ refugiūt qui hac sp̄uali frenesi laborāt rep̄hendi sicut lethargicus expgisci spnūt aliorū cōsilia. nēpe q̄ plus alijs sape saltē ī hac sua re acutiusq; circūspicere diffinitū apud se retinēt. Eos p̄terea q̄ se nō sequūt̄ culpāt/vel de negligēti torpore circa ea q̄ dei q̄ reipublice sūt. aut de dissimulatōe vel inordinato timore criminant̄ et ridēt. Currūt tanq̄ asinus indomitus in oē p̄cipiciū/relinquēte eos in manu ꝯsilij sui deo irato. qui supbis resistit. ¶ Monicus Nonī tales aliq̄n q̄les erant opinor symeon ⁊ leui. q̄ꝝ a p̄re maledictus furor q: ptinax/et indignatio q: dura. eo q̄ sint vasa iniq̄tatis bellātia. ¶ S; q̄ pacto veri zeli cognitio p̄stabit̄ audire desidero. ¶ Volucer Verū zelū eleuate ꝯprie q; descripsit q̄ dixit illū comedit zelus domus dei qui scādala q̄ videt in ecclesia tollere vult si pōt si nō pōt tolerat ⁊ gemit vulgata vo regula habet. illud possumus qd̄ de iure possumus vbi nō erimus plurimū interesse in eo qui zelat si fungit̄ auctoritate iudiciaria. aut si caret illa. vtrobiq; tn̄ obseruanda lex illa. Juste qd̄ iustum est exequeris. ¶ Monicus Velle sepatus sup his sermo fieret. ⁊ p̄mo de zelo fungentiū publica p̄tāte. ¶ Volucer Fiat ita/⁊ q̄ insidijs expositus est iste zelus accipe. Insidiat̄ impotētia p̄pter quā iubet sapiens. Noli velle fieri iudex nisi virtute valeas erumpe iniquitates. Judex ita q; quid aliud agit proferens sententiam cuius executionis nō habet facultatem/nisi iusticiam exponere vel contemptui/vel derisui? ¶ Insidiat̄ ignorātia eorū que

ſtatus requirit eſſe cognoſcenda/ hoc in p̄latis plurimis reſpectu legis euāgelice/ hꝰ in ſeculi iudicibus quo ad ciuiles cōſtitutiones inuenimus/ q̄les eſſe dānabiles mechanici monſtrāt inter quos nō recipit̄ niſi qui in arte ſua peritus eſt. Turbat etiā in aliquibus lr̄atis hunc zelū defectus expiētie. q̄ circūſpicere facit oīa vt tandez eligat̄ nedū id qđ de ſe licet. ſed qđ expedit/ id eſt qđ expedire fit. attenta circūſtantiarū qualitate. ¶ Turbat alios incōſtantia ꝓſecutionis eorū que bn̄ p̄conſiliata. cōcluſa. inceptaq̄ſ ſunt/ quos vel ira ſuboriēs/ vel humanus timor infortunij contra ſe vel affines deijcit a cathedra iudicij. ¶ Quo contra ptinatius obfirmant̄ alij in male p̄cōſiliatis ⁊ ceptis/ fatuo quodā pudore victi/ ne vinci videāt̄/ exemplo militū quos in certā vltro mortē viciosus fuge pudor impellit. ¶ Quid exiſtimes p̄terea de cōſiliarijs mendacibus ⁊ corruptis a quorū ſeductōe vix aliquis in potētatu conſtitutus ſecurus eſt. Quid de notarijs ⁊ ꝓmotoribus. Sed regerit̄ culpa in eos qui tales eligunt nec corrigūt. qui ſola inſup ſibi placētia dici volūt. q̄lis erat achab. Uerum eſt quippe illud ſapientis. Princeps qui libēter audit verba mēdacij/ oēs miniſtros habet impios. ¶ Efficaciſſimum inſup corruptiuum zeli boni ⁊ debiti notat ſcriptura cū expiētia/ eſſe munerū receptionē a manu lingua vel obſequio. vn̄ ſeq̄t̄ acceptio pſonarū/ ſiti ꝓ reatu dānās vnū abſoluens alterū/ q̄ oīa ꝓhibuiſſe legit̄ cognatus moyſi/ dum eidē optīe policie formā deſcriberet. ¶ Sunt qui ſe ſufficiēter exiſtimāt rēpublicā regere ſi cōſtitutionū onera multiplicauerint. Si ſnīas penales vt excōicatōnes fulminauerint. maneant aūt ipſi negligētes/ ſiľes facti pedagogis reprobis qui negligenciā ſuā ⁊ ignauiā purgare ſe putāt/ ſi pueris ſuis comminatōes crebras indixerint/ ſi verberibus eoſdem affecerint. ¶ Inuenies alios ſuis ita cōſtitutionibus poſitiuis inherētes. vt nullaz epikeie virtutē admittere velint/ ſciāt aut poſſint/ apud quos ſummū ius ſepe ſūma iniuſticia fit. ¶ Alij paſſim hac epikeie vľ eq̄tatis regľa ſic abutūt̄ ꝙ nihil in legibꝰ nihil in cōſtitutōibus ⁊ regulis ſuis manet ſtabile. cum tn̄ p̄cipuū cuiuſlibet policie/ etiā in monaſterijs/ regimē/ ex rōnabili legū ſuarum ſtabilitate reſultet. ¶ Amplius quid de pꝰuerſis ſcandaloſiſq̄ moribus cenſendū eſt ex quibus reddit̄ contēptibilis tā vita ꝙ auctoritas regitiua. vn̄ pn̄r inobediētia ſubditorum ꝓuenit iuſte ꝑſus. vt in eo dn̄i puniant̄/ in quo delinquūt. Adam in exēplo eſt/ cui in deum peccāti facta ſūt oīa prius ſubdita rebellia ſiľ ⁊ aduerſa. ita etiā vt caro ꝓpa. ¶ Quid ꝙ aliqn̄ peccata ſubditorū redundant in p̄ſidētes? nec mirū/ dū cōſortes ſūt in malicia cōmittēdo vel omittēdo. ſicut Hely legimus ad filios. Illud vo magis ſtupēdum exempli gr̄a in Moyſe qui rector virtuoſiſſimus extitit cuius hec verba ſunt. Nec mirāda ait indignatio in ppľm cum mihi q̄z iratus dn̄s ꝓpter vos dixit. Nec tu ingredieris illuc nō dubiū in terrā promiſſiōis. ¶ Monicus Burus eſt h̄ ꝑmo ꝓ regētibꝰ o volucer. ¶ Uolucer Burus fateor adeo ꝙ beatos p̄dicare cōpellor illos q̄ ſolitudine ſua cōtenti ſūt q̄les papa Gregoriꝰ ſuſpirauit hn̄tes hāc a deo gratiā ꝙ abſoluti ſūt a vinculis publici regiminis. ¶ Preconiū itaq̄ ſuū canamus placet.

Secundū metrū tercij dactilicū archilochiū tetrametrū. vt illud nonū qnarti de cōſolaphi. Puro clarū lumine phebum.

Monacha clauſtri vita reludēs
Semet ſeptis/ mortua mundo
Cuius regimen ferre recuſat/
Pompaſq̄ſ ſuas deſerit oēs/
Animum ſuperans/ imperioſa
Regnat. celle condit̄ antro
Regio fit ei manſio celi
Nil ſibi vane gloria laudis/
Nil fallacis gratia fame
Garrula palpans. lubrica nec ſpes
Complacet/ horret ferre tumultus
Trepidoſq̄ſ metus/ anxia vota
Qualia medijs vrbibus errant.
Nanq̄ſ aſſiduis turbine vaſto
Cedit̄ curis publica vita.
Que p̄ſumit debilis in ſe
Homines ꝓprio ponere dorſo

De vita solitaria

Quorum nugas/crimina/fraudes/
Lites rabidas/vulnera/mortes
Anxia portat. calculus arta
Bandus supest cum rōne
Quid tantis iuuat vltro periclis
Subdere vitam mox perituram
Scrupulosqȝ pati ingiter acres/
Intro vermem cor lacerantem?
Ludicra vanaqȝ quanta recursant
Quot crudelia/turpia/feda
Haurit sensus discolus/extra.
Unde cor vrit zelus amarus
Uel dolor asper. dira vel ira.
Siue libido sordibus opplens
Nonne fenestras claudere mortis
Prestat. et vti sensibus imis
Celica cernere mente pudica
Quā non turbat seua remordens
Extera populi cura recepta.
Fera mors sibi fit ianua vite
Una spes Jesus est. viuit in illo.
De sanctorum quos coluisse
Meminit/meritis et pce fidit.

Prosa tercia tercij libri.

¶ Monicus.

Quid e volucer ne dū claustralē vitā extollis sis iniuriosus rei publice q̄ piret vtiqȝ sine rectoribus. Sed neqȝ caret ista vita suis pīculis/suisqȝ tentatōibus: tāto maiorib⁹ quāto colluctatio crebrior aduersus pīcipes tenebrarū mūdi huius habēda sibi est/et plus q̄ humana. Deniqȝ scit dānationem serui pigri qui talentū sibi creditū abscondit in sudario ponitqȝ lucernā sub modio nā sapia abscōdita/et thesaurus inuisus/q̄ vtilitas in vtrisqȝ? Mādauit q̄z deus vnicuiqȝ de ꝓximo suo quē peuntē q nō saluat dū pōt/occidit. ¶ Uolucer Hic est credo mihi laque⁹ magnus q̄ solet zelus improbus seducere plīmos vt ambulēt i magnis et alienis a se. nō ꝯm sciam. magna ꝙppe sibi videt̄ ois p̄sūptio. Qua sup re multū diuqȝ nr̄ aduena secū quesiuit/theologiāqȝ cōsuluit. ¶ Monicus Jō audire cupio q̄liter hec zeli deceptio cognoscēda/declinādaqȝ sit ab illis/q̄s nō dū administratio publica ligatos detinuit. imo et q̄s habet religio/ne mūdus eos ꝑ hanc seductionē resorbeat/q̄les inuēti sunt aliqui eo dānabiliores/q̄ primā fidē irritā fecerunt. Patiūt̄ alij nō pauci noxias inq̄etudines submurmurātes q̄ dona sua nequnt in alios trāsfundere docēdo/ꝯsulēdo/monēdo dirigēdo/iuxta datā sibi sciam. moleste ferentes ociū suū q̄si dicerēt. vt quid ꝑditio hec. q̄ nō hn̄t qui doceat eos iter rectum. q̄s ꝯstituat me doctorē sup eos vel ad eos ¶ Uolucer Est vt dicis in quibusdā/q̄ vtinā docerēt se primitus ad sobrietatē sapere/q̄ aliorū fieri doctores tanta auiditate desiderāt: vt cognoscerēt q̄ rōe zelus suus moderādus est/et quibus terminis coercēdus. ¶ Monicus Expedit ne quasdam sup hac re dari regulas breues et solidas. ¶ Uolucer Expedit/accipe et inp̄mis certū habeto q̄ ptātē regitiuā in ecclesiastica hierarchia/si supior nō imponit et iubet eā/nemo laudabil'r et tute suscipit vel exercet. Talis nimirū se glorificat et ingerit non vocatus a deo tanq̄ aaron. Primūqȝ locū veniēs ad nuptias impudenter anticipat/descēsurus cū rubore. audit urus etiā q̄s te ꝯstituit iudicē sup nos. Itaqȝ sarcinā hanc si nemo imponit dicit Aug. vacādū est ocio ꝯquirēde veritatis adde. vel studio ꝓprie salutis: Neqȝ ei de⁹ indiget auxilio nr̄o ꝓ salute aliorū vt secū laborem⁹ nō vocati. ¶ Ampli⁹ ptātem regitiuā nō ꝯsequit̄ aliquis ex solo titulo scie vel eruditōnis vel charitatis. imo nec ex ꝑceptōe licētie mgr̄alis in theologica facultate/q̄ licētia nō obligat se suscipientē/sed idoneitatē eius mōstrat. ¶ Proinde ptātem hanc regitiuā/si supior legitimus (sit deus. sit hō) iubet et imponit/oportet recipe. qn̄ post auditas recusatōis cās/vt in moyse fuit et hieremia/supior pstat in snīa. Refutantē em̄ quid excusaret ab inobedientia/nisi ꝓpriū forte iudiciū q̄ sibi videt̄ indignus tali missiōe. Sz supiori subijcere cōuenit/nedū ꝓprie volūtatis affectum sed etiā intellectus sui iudiciū. Alioquin pusillanimitas ista specie humilitatis se pallians/arrogātia dicēda est/eo piculosior q̄ sibi videt̄ hūilior/et quo sensum suū p̄ferre nō dubitat sensui iudicioqȝ supiorum. Subinde ptātem regitiuā pt aliqn̄ vel petere vel appetē hō sibi bn̄ cōscius q̄

o m intelligit q episcopatū desiderat bonum opus desiderat

nō ꝑesse sed ꝓdesse vult/scit ⁊ pōt/tm̄mō caueat ne mentiat̄/vt sepe fit/iniquitas sibi. Arbitror hoc intendebat ap̄lus. Qui ep̄atū inquit desiderat bonū opus deside rat. Sed vt iniquitatē abijceret subiunxit. Oportet autē ep̄m esse sine crimine ⁊c̄. Sic isaias dn̄o quereti quē mitteret r̄ndit. Ecce ego mitto me. verū se iā ardenti calculo purgatū cognouerat. Poterat hec ptās tucius appeti/qn̄ priores ad martyriū qui ꝑ sidebāt ipsi trahebant̄. Hodie v̄o suspecta nimis hec appetitōe gignat eā non zelus aīarū sed vel ꝑsumptio vel inanis gloria. vel ambitio vl̄ inertia/q̄rēs in ocio laute viuere. vel cupiditas ditare q̄rēs carnē ⁊ sanguinē. aut demū inexꝑiētia ptātis huius regitiue/dans audaciā de viribus ꝓprijs. sibiq3 blandiēs ꝙ efficatius ceteris euelleret/ꝙ destrueret/ꝑderet ⁊ dissiparet/ et edificaret/ ⁊ plātaret. Exꝑtus v̄o longe videbit aliter et metuet. videbit ꝙ ꝑuersi difficile corrigūt̄. ⁊ stultorū infinitus est numerus. videbit opa dei ꝙ nemo possit corrigere quē ille despexerit. Videbit ꝙ ꝯ ꝑmeditatis secū ⁊ dictis tūc faciā hoc tūc faciam illud. fiet postmodum neq3 hoc neq3 illud. Videbit se longe fieri ⁊ cōfundi ab expectatōe sua/⁊ velut a torrēte rapido aliorsum/ac reatus erat/trahi. Aīaduertet deniq3 aliqn̄ facilius esse speculārē in cella vel studio describere sibi pulcrū boni regiminis modū in republica/q̄ exequēdo practicare. ¶ Monic⁹ Quid de hoībus cēses nr̄e etatis q̄rētib⁹ expectatiōes ad bn̄ficia/quibus annexa est aliorū cura. Pro quibus vel adipiscendis/vel retinendis se litib⁹ inuoluūt/sūptibusq3 ꝯsumūt. ¶ Volucer Viderint ipsi q̄lis sua sit intētio ⁊ quē sibi finē principal̄r ꝯstituūt. Pōt itaq3 fieri vt idone⁹ aliqs seruire deo in regimine publico q̄rat illud /intēdens ex ꝯn̄ti etiā q̄ secūdarie sustētationē vite ꝓprie sufficientē hr̄e. q̄tinus absq3 mēdicitate vel improporcionato sibi labore seruiat in hoc statu liberiori/quiete deo. Nec ē leuiter hoc imputandū symoniace ꝑuitati. Sicut nec dū frequētant̄ in ecclesijs hore canonice ad recipiendū distributōes q̄tidianas ⁊ solitas. Aut dū vicarius deseruit vni cure suscipiēs inde stipendiū. Dignus est operarius mercede ⁊ cibo suo. Dicā amplius. Si ꝓfitet̄ aliqs vitā claustralē rōnabiliter/intendēs illic sufficiēter sustētari. alioqnin nō intraturus neq3 tn̄ symoniacus est dum intētio principalis est seruire deo/ ⁊ sustētatio vite est ad illū finē ⁊ sub illo. vbi aūt vnū ꝓpter aliud. iam nō duo sed vnū sunt. ¶ Monicus Apparēs loqui fauorabiliter in excusatione symonie/quā tāta seueritate decreta dānant. quā ampliare ita nitunt̄ aliqui/ꝙ pene nihil apud eccl'iasticos inueniret̄ (si verum sentirēt) a symonia non infectū. Sed hoc interim omisso cū multis q̄ magis scholastice tractanda sunt. ꝑfice qđ cepisti de zeli moderatōne ꝑ patientiā respectu fraterne correctōis. ¶ Volucer Correctio fraterna cū sit opus elemosyne sp̄ualis datū sub affirmatiuo p̄cepto. Si peccauerit ī te frat̄ tuus ⁊c̄. Semp quidē obligat/s3 nō ꝓ sp̄. ¶ Omittēda quippe ē dū ꝓbabiliter apparet ꝙ fieret vel frustra/vel in deterioratione corrigēdi. Hoc āt ꝓbabilit̄ estimat̄ de peccātibus ex malicia ⁊ ꝯsuetudine peruersa. nō ex ignorātia. Secus in correctōe iudiciaria vbi p̄t ꝯtēni scādalū illi⁹ q puniri d3. q2 fit ꝓ salute nedū illi⁹. s3 totius reipublice. ⁊ vt punitō sceleris cedat alijs in exemplū. ¶ Pōt insup hec omitti correctio dū ꝓbabiliter apparet ꝙ peccās alio mō ꝑ se vel ꝑ alterū corriget̄. Sic ei famelic⁹ nō ē de necessitate pascēd⁹ a petro etiā diuite/si verisil̄r imineat mod⁹ ꝙ sustētatus ꝑ se vel ꝑ aliū nō ꝑibit. Qua sup re nemo d3 sibi fabricare leuit̄ scrupulos tanq̄ de necessitate p̄cepti. sicut nec ī alijs pl̄imis q̄ vel p̄tergredi vel agi pn̄t infra terminos diuine iussionis. ¶ Attēto p̄terea ꝙ temerariū frequēter eēt ⁊ vsurpatū iudiciū/corrigere fratrē qi criminal̄r opantē/vbi pōt occurrere multiplex excusatōnis loc⁹/vel rōne fragilitatis ꝓprie/ vt in pueris ⁊ puellis ⁊ rusticanis. vel q2 doctrinis ⁊ v̄tutib⁹ aliūde pollēt a qb⁹ eos declinare nec se corrigē nō ē leuit̄ ꝑsumēdū. ¶ Rursus attēdere d3 ista correctō ne p̄tgrediat̄ vllaten⁹ ordinē hierarchicū q̄ inferiores r̄duci hn̄t ad deū ꝑ supiores ēt vbi v̄r ī supiorib⁹ vl̄ inertia vl̄ lata culpa/ n̄ inde publicā ptātē vsurpet aliqs. neq3 ī p̄dicatōe/neq3 ī sacro-

N.ª singularitate claustrum ut ibi sub[sistat]

De correctione fraterna

Qn̄ sit obmittenda fraterna correctio

N.ª

niam ministratiõe/neq3 in supiorũ coram subditis satirica rephẽsione/q̃ nõ edificatione morũ sed indignationẽ causat ⁊ ↄtẽptũ. ¶ Est aũt spãlius aliquid obseruandũ circa eos quorũ ↄfessiones audiunt̃ vt extra neq3 publice neq3 priuate arguãt̃ inde imo neq3 laudent̃ ne apiat̃ via suspecte reuelatõis in vitupato vel fictiõis aut inanis gloriatõis in laudato: vel diffamatõnis p indirectũ in ↄfitẽtibus nõ laudatis ¶ Monicus Difficile certe iugũ ꝓ ↄsidentibus in vtroq3 foro q̃ sic obligãt̃ corrigere sic se gerere q̃ penitus in cõfessione nil audissent. ¶ S3 ad vlteriora pgẽs dic q̃li moderatiõe sit exercẽda tal' correctio. ¶ Volucer Utiq3 nõ cũ impio. nõ cũ austeritate. ⁊ mĩme cũ ↄtumelia vel improperio. Mẽdax ei in ore cõtumeliosi correctio. Sit exẽplo pauli/cũ oĩ humilitate lachrymis ⁊ mãsuetudine. Neq3 formidãdũ ẽ h̃ ne nimia seruet̃ hũilitas/vbi nulla est q̃ frangi timeat̃ regendi auc̃tas. Quid ꝙ in multis dissimulãda sũt pctã vel iuniorũ/ne pdãt verecũdiã vel seniorꝫ ne pessiment̃ p impatientiã: increpãdi nõ sunt/p̃sertim in publico. s3 nec eis delirãtibus ẽ plausibiliter assentiẽdũ. Modestũ silentiũ cu3 facie subtristi satis erit ꝓ sua correctõe/ ⁊ nr̃a ne peccem⁹ cautõe. Porro si pctã talia sint q̃ doctrinã xp̃iane religionis inficiãt publice cũ scãdalo pusillorũ/ silentiũ soluendũ ẽ. ⁊ tota libertate ↄtradicendũ/aut ꝓtinus ad supiorẽ deferendũ. Qd si ↄptũ sit in supioribus ⁊ inferiorib⁹ tantã succreuisse pniciẽ/etiã in his q̃ fidei sunt/ꝓpter depravationẽ intellectus ex inordinato timore cuiusq̃ potẽtioris errantis/aliosq3 trahẽt(hos violẽtia/istos fauoribus adeo/ꝙ nec piti sanũ ↄsiliũ/nec iudices rectũ iudiciũ libere dabũt. dissimulabunt potius/aut in veritatis subuersionẽ impudẽter ibũt. hoc casu si defensio catholice veritatis exponenda sit in publico p psonas priuatas videt̃ ambiguũ. qm̃ vno loco iubet dñs. Esto fidelis vsq3 ad mortẽ et laudat̃ qui ꝓ lege dei sui certauit vsq3 ad mortẽ. Et a verbis impiorũ nõ timuit exẽplo Johĩs batis. Alio loco vox xp̃i est Nolite sanctũ dare canibus. neq3 pijciatis margaritas ante porcos. Cuius rõ cõtinuo subiuncta est ne dans lacerct̃/ ⁊ verbum dei cõculcet̃. ¶ Monicus Quam vereor o volucer/ne tangat hec consideratio pegrinũ nostrũ sua ꝓsecutione in cã fi dei nunc corã ordinario iudice. nunc in p̄sentia sacri concilij. nam quid inde ꝓuenerit audis: quid dicit̃. quid agit̃. ¶ Volucer Nolo fiat tibi modo rn̄sio. latiorẽ hac in re iterũ sermonẽ habiturus seorsũ. Etenim qua fronte de sacro concilio suspitionẽ de principiorũ moraliũ veritate dubitationẽ/de ꝓcessu iudiciario offensionẽ concepisset. ¶ Sed accipito cõpendiosu3 in p̄missis documentũ absolutos a publicis respiciens.

Terciũ metrũ tercij

monocolon anapesticũ partheniacum dimetrũ catalecticũ. currit cũ metro quinto scdi de conso. phi. Felix nimiũ.

Q Ua sorte vocat deus/hanc tu
Contentus agas. nec hianti
Zeles animo noua vota.
Que sunt aliena relinque.
Tractent quibus est data cura.
Non te nocuis p̄me gratis
Sis sufficiens tibi queso.
Nec te coquat alterius sors.
In se retinet status oĩs
Quicq̃ miserum/graue/durum.
Quod scire status nequit alter.
Experta feres leuiore
Notaq3 magis ope fisus.
Febrem patiens modo dextrum
Mutat latus huc/modo leuum:
Nunc ventre cubat/modo dorso.
Hinc pace caret. q2 secum
Fert intro malum. suus omnis
Idcirco locus grauis angit.
Se corrigat ⁊ paret intra
Pacem sibi. detq3 quietem.
Qua nõ aliter potiet̃
Gratum referas dño cor
Qui dona dedit sat abunde.
Utaris eis sine culpa.
Sic ꝓderis omnibus apte.

Prosa q̃rta libri tercij. Monicus.

D

Q[ua] ratiōe fiet o volucer vt solitarius oibus ꝓficiat? ¶ Volucer Nimirū bene viuēdo. An ignoras ꝙ om̄e pctm̄ offendit nedū deū sed omnē imperio suo subditā creaturam? que idcirco armat et pugnat contra insensatos. Nocet ꝑterea nedū peccāti sed toti hoīum cōmunitati que est velut vnū corpus tāq̄ acies ordinata/cuius non pōt sine lesiua debilitatiōe quātulacūq; pars vel mortificari vel eripi/qualiter fit ex peccato cuiuscūq;. Hinc ꝑpende vtutē vni9 multo magis omnibus ꝓficere. vn̄ sumpsit ortū psalmiste verbū; Particeps ego sum oīum timentiū te ⁊ custodiētiū mandata tua. ¶ Vis insup scire quātū segregatus ⁊ orans sit vtilis. moysen orāte in montem dū pugnaret isrł inspicito. Deniq; q̄s nesciat vicia efficaci9 orōne q̄ ꝑ orōnē vinci? Solitarius vero liberius orat q̄ occupatus. Tolle orōnes timentiū deū. quid ꝓderit obsecro labor fatigātiū se. vel ꝑdicando/vel monēdo/vel corrigēdo. qn̄ medicos etiā monet sapiēs orare vt opa dirigat sua deus? Penset ꝗ solitarius quantū pōt corrigere delinquētes absens ⁊ tacens si bene vixerit ⁊ orauerit. taliter em̄ ⁊ non aliť sibi datū est tollere scandala ab eccīa si crebro ingemuerit iux̄ visiōem ezechielis de habentibus signū thau i frontib9 suis. ¶ Penset quātū difficultatis habz exterior correctio. quātū solicite turbatiōis. puto gaudebit eligere partē marie sedentis. non marthe ministrantis deseret querelaz ꝯuerse ad marthā/ꝙ nō solicitū. non turbatum erga plurima reliq̄rit eum ihesus. ¶ Itaq; si corpus ꝓpriū ⁊ vnicū vix aliq̄s sufficit obediens reddē suo spūi quotidianis increpatiōib9/ꝯtinue monens illud et castigās/q̄d censendū putas de tot corporibus tot capitib9 tot spiritib9 alienis nec cōiūctis? Sperat aliq̄s se correcturū hos et illos verbo suo. dicat sibi primitus. seq; corrigat si valet. ⁊ dū nō poterit humilius sapiat. Hec si recogitauerit acriter secū solitarius/gr̄as aget deo ꝙ nō imposuit homies sup caput suū. miserebiť q; ꝯstitutis in publica ptāte. nā indignabiť. non emulabiť. Attēdet quid dn̄s ad Iob dixerit. Si habes brachiū sicut deus. ⁊ si voce simili tonas disperge supbos in furore tuo ⁊ respiciens omnē arrogantē humilia. vbi docet apte op9 hoc soli9 dei esse. Hinc ꝑ psalmista iubet. Neq; zelaueris facientes iniquitatem Quia nec imitādi sūt tales/nec spreto diuinitus instituto ordine corripiēdi. ¶ Queris exercere zelū ꝯ pctōres. q̄ris eos de t̄ra perdere/dabo tibi antidotū sine vbor strepitu/sine virga. sine carcere. sine flagellis/aut vulnere. sine tuo periculo. Bene viue tibi/⁊ ꝓ alijs orans. ipos tolera ⁊ geme nihil aliud tibi ꝯcessū est. Sed inde gaudeas. qm̄ alleuiatus graui fasce. cur aliene miscceberis rixe? cur alienū iudicabis seruum cur talēto vis vti in nō tibi ꝯcessos vsus/ qd palā est abuti? Memineris illius q̄ pecunias alijs partiendas recipe noluit/cauens sibi tam ab inani gloria/q̄ a periculo distributōis/vt fit iniq̄ ab ingratitudīe ⁊ remurmuratiōe recipiētiū ⁊ nō recipiētiū ab sui ocij deniq; detrimēto. ¶ Monicus Suades salubriť patiētiā in zeli moderatiōe suscipiendā/vn̄ ꝯsurgit cōsolatoria quies multa. ꝑsertim his quos susceptū nō ligat officiū. Adderes vellē aliq̄ sup eadē patientie vtute. Et in primis cur dictū est. patientia aūt opus ꝑfectū habet. ¶ Volucer Scis ꝑfectionē homis i dei dilectione sup oīa ⁊ ꝓpter se/ꝯstitui. Vō finis legis dilectio. Porro quis nesciat verā dilectionē nō in ꝓsperis sed aduersis inspici. Aduersitas nēpe sola ꝓbatrix est siq̄s i ꝓsperitate ver9 amator sit. Venit ad te de9 cū auro ⁊ argēto. cū sanitate. cū honorificētia. cū quiete a temptatiōib9 intus et foris recipis eū. laudas. gr̄as agis. dubiū mihi est si munera dei non deū diligis. Itaq; q̄ deū vel amat vel i eo sperat ꝓ cōmodo tpali tolle cōmodū/desꝑabit ⁊ oderit. veit d̄s incomitat9 his oib9. s; cū paupie. egritudine. tribulatiōe. si ꝑstas i amore. si i gr̄arū actiōe/modo opus amicicie ꝑfectū ondis ad deum/qn̄ nec dolore nec inopia ꝑssus discedis ab eius amore. Neq; eniz dolere vicium est. sed ꝓpter dolorem nihil viciosum cōmittere laus est egregia. ¶ Sunt apud philosophiā vere splendideq; suasiones ad patienciā. hec vult animū reddere sui compotē liberumq;. vicia reprobat. laudatq; virtutes. ostendit om̄e pctm̄ faci

N[ot]a

q[uo]m[odo] Patientia opus ꝑfectu habeat

Greg[orius] Pena ppe ... si ... qs facit amat

N[ot]a Dolere vitium non est

qualit̃ suadeat Teologia patientiam

De consolatione theologie

entī penā esse. oīs aūt virtus magnum sui premiū est. Addit malos esse impotentes nec adipisci qđ cupiunt. Boni vō deside-rioꝝ suoꝝ quibus appetūt summū bonū compotes sūt. Nam pticipatiōe diuinita-tis dij fiūt. Docet rursus fortunā omnem bonā esse. ⁊ ꝙ sepe plus aduersa ꝙ̄ pspera prodest. Deniq̄ nulla potest in istis inferi-oribus mutabilibus ⁊ caducis bonis atq̄ fortuitis inueniri vel hauriri felicitas que sufficientiā/ que potentiā/ que reuerentiā/ celebritatem/ leticiā stabiliter veras donet.
¶ Speciosa quidē sūt ista ait boetius ad phiam/ tum tm̄ cū audiunt̃ oblectant. sed miseris maloꝝ altior sensus ē. Ostenden-da fuit p theologiā altior felicitas. quā pe-tere: ⁊ infelicitas oīno pessima. quam refu-gere deberemꝰ. in cuiꝰ respectu pn̄tē mortē nō esse timēdam astrueret. Nolite timere eos q̄ corpus occidūt. sed eum qui pōt animā ⁊ corpus mittere in gehennā ignis.
¶ Cum em̄ triplex sit maloꝝ pena. quedā ꝯcta. quedā inflicta. quedā pmissa. Primā plurimi nihilipendūt nec aduertunt quā phia tn̄ recte probat magnā esse. q꞉ priuat animā magno virtutis bono. tollēs ab eo modū speciē ⁊ ordinē. Inflicta pena q꞉ sen-sum doloris infert plus extimescit̃ ⁊ fugit̃. Terciā vt pmā nō attendūt pctōres dum in penā prioꝝ pctōꝝ pmittūt̃ iusto dei iu-dicio ad alia ⁊ alia crebro labi. ¶ Theo-logia vō xpianoꝝ phie doctrīas si recte si vere sūt/ si salutares/ approbat vtens eis iure suo ⁊ catholicas reddēs/ si tenebrosio-res sūt illumīat. Si noxijs erroribꝰ mixte sūt sepat pciosū a vili. illud retinēs aliud exterminās. qm̄ nihil inqnatū. nihil sordi-dū. nihil falsū vel noxiū secū intrat. Non sistit ī ꝯsideratiōe sola mutabilitat̃ reꝝ in-fra labētiū/ ī variabilitate sort̃ hūane. In impfectiōe fallaci eoꝝ oīum q̄ mūdus infe-rior ostentat. q̄ sunt diuitie. opes. dignita-tes. regna. gloria. voluptates. q̄ frequentiꝰ recidūt in ꝯtraria. Erigit se cōfestim altiꝰ respiciēs verā beatitudīs formā: non simu-lacrū quoddā vl̓ ydolū beatitudinis/ q̄le stoici ponere visi sūt/ in honesto qđ suȳpi-us pmiū ē. p cuius obseruatiōe mors vo-lūtaria etiā ꝓpria manu (sicut egit catho) fnīēos q̄ri pōt/ quā esse viā breuē et expe-

ditā/ sed mēdaciter dixerūt ad libertatem̄ Sileo de porcinis voluptatibus epicuri. Sed neq̄ pmi boni sola ꝯtemplatio qualē locutus ē Aresto. beatitudo dici pt. Sub-limiorē et eternā dat theologia. In cuius aspectu monstrat momētaneū ⁊ breue hoc tribulatiōis/ supra modū immensū glorie pondus opari in nobis. ꝯtemplantibꝰ nō ea que vident̃ sed que nō vident̃. Ostēdit ex aduerso miseriā inestimabilē sine cari-turā/ qualē nullus philosophantiū cōce-pisse visus ē. Quid aūt grauitatis hēc cen-sebit̃ pena tempalis quātalibet eterne vite ⁊ morti collata: minus certe ꝙ̄ ictus leuis virge ad suppliciū capitale vitandū et re-gnū ꝯsequendū. Ecce ꝓponat̃ vtrūq̄ pue-rulo q̄rat̃ quid eligat e duobus mortē pa-ti vel virgā. non dubiū q̄n virgā. Orabit etiā flens si neget̃ ei timēs ⁊ horrēs ꝓposi-tum sibi e diuerso vel suspendiū vel incen-diū. Hinc pueros dū flagellant̃ ⁊ clamāt/ ridere solemus/ tenētes puto illā sapientis sniam. virga eū cedis ⁊ aīam eius ab infer-no liberabis. Nos vō grandiusculi pueri gemimꝰ excandescimꝰ murmuramꝰ ad mo-dicū dei flagellū. Illudq̄ p impatientiā꞉ rumpimus vt possumꝰ. q̄si non ab inferno siliter liberare nos q̄rat pater noster deus.
¶ Tribularis q̄d putas tibi theologia suasura sit: Serui deo. sanctosq̄ suos ⁊ sāctas honora. pspaberi ī seculo delicijs diuitijs. pace gloria frueris ad votū. Sic vtiq̄ docebat sapiens. Fili accedens ad ser-uitutē dei/ ppara animā tuā ad temptatio-nem. Sic aplus. Omnes qui pie volūt vi-uere in xpo psecutionē patient̃. Sic xpus dicens. In me pacē. in mundo pssuram ha-bebitis. Sic sancti sancteq̄ oms exemplo monstrarunt. Expectandū ita est. pparan-dus animus ad tribulationem/ que nobis vtiq̄ talis fiet q̄lis animus erit vtentis. De-meruimꝰ millesies mortē ⁊ inferni mortē/ eruet nos/ si volumꝰ/ tribulatio. Si nolu-mus puniet nos bis in idipm. Itaq̄ oīno impossibile est nō flagellari. vel hic ad pe-nitentiā. vel in futuro ad exterminatiōem. Respiciamus sp ad dn̄m flagellantē. Ad patrē mīsicordiaꝝ corrigentē. Si vere nō vane. nō simulatorie. nō velut ī sōnio xpi-ani dicimur ⁊ sumꝰ. Neq̄ em̄ venire pōt

Triplex malorum pena.

aliū de tribulatio. tenet q̄ppe ligatū leonē infernalē ne furiat quātū vellet. nō ille sed detinēs eū rogād9 ē. nō aduersari9 quis alius. sit hō/ sit bestia/ sit ignis/ sit aq̄ timendus ē. timeat̄ moderās illa deus. Et hinc oriet̄ magna securitas. ¶ Nolo dicat hic aliq̄s/ nō tentabo dn̄m aduersus illa q̄ naturalis fert actio. Liberrimus em̄ nāe rector ē deus vtēs illa ꝓut libet ad salutē electoꝝ/ ad cōmoditates se diligētiū/ quales enumerate sūt a ꝓphetis ⁊ sāctis diligent̄. Erudit p̄ flagella/ purgat ⁊ medet̄. doctrinas in scripturis multiplicat/ qd̄ ꝓphe/ qd̄ boetius/ qd̄ cicero cū ceterꝭ insinuāt. Compellit intrare vocatos ad nuptias/ lacerās alteri9 tunicā. illi9 crus frangēs. huic oculū eruens. aliū mancū reddens. sepit vias malas spinis/ ne q̄s ambulet p̄ eas in interitū. ¶ Tribularis ⁊ tēptaris. Ista cōis est sors oīum viuentiū. Hō quippe nascit̄ ad laborē. si demeruisti/ te equo animo id ferre equū est. si tibi bene ꝯscius es/ gaude q̄a maior te merces manet. ¶ Quid p̄terea q̄ absq̄ʒ tēptationib9 nullo pacto p̄ns vita ducit̄ q̄ militia est. tolera quā habes/ quia dū deerit/ cert9 esto. succedet altera tibi fortassis aspior. Crede nō eiecit hoīez de9 ab horto voluptatis vt hic nouā ꝯstitueret/ sꝫ i labore viueret ⁊ erumna. Aufers ais mihi pacē. mihi gloriā. mihi diuitias. mihi felicitatem/ nō aufero. sed inuito: monstrās viam. q̄ per p̄ssuram mūdi pax. p̄ infamiam gloria/ ⁊ per inopiā diuitie. p̄ luctum ⁊ miseriam beatitudo (qd̄ est omne bonū) comparant̄. ¶ Ad extremum pro p̄senti die ⁊ re quā agimus. Sol em̄ decliuior silentium suadet: carmen accipe.

Quartū metrū tercij

monocolon/ dactilicū alcaicū catelecticuꝫ Simile p̄mis duobus carminibus. Horacij i oda vitia Phoeb9 volentē p̄lia me loq̄

i Nter coeuos Job vir honestior
Multa refulgens prole beatior
Simplex/ tremiscēs te de9 optime
Rectus/ fidelis/ criminis inscius/
Gentes eoas exuperans nimis
Gazis/ ⁊ amplo velligero grege
Bobus/ camelis/ atq̄ʒ laboribus/
Aptis asellis. plurima turbaq̄ʒ
Seruire debens magnifice fuit.
Talem flagellis expetijt sathan
Tentare duris/ non aliter valet
Vti/ malignis viribus vspiam
Ni det supremus fas dominus sibi.
Laxis habenis hinc furiosior
Tradit ruine/ protinus omnia
Septena proles dum bibit acedit
Tres ⁊ sorores/ obruit hos domus.
Conuulsa venti turbine funditus.
Job vero viua rupe manentior
Ferri recocti robore/ durior/
Spes cuius alte fixa petre fuit/
Supplex deo mox lumina dirigit
Grates rependens religiosius
Si que dedisti vis pereant/ ait
Fiat voluntas iure deus tua.
Hinc edocemur cuncta per aspera
Ad quem misellos currere conuenit/
Quis deprecandus: nam deus vnicus
Sontes repurgat trux tribulatio
Ac innocentes roborat ⁊ probat.
Cuiusq̄ʒ dicat mens bene subdita
Que cōmodasti si repetis pater/
Gratus libenter restituo/ cape.
Vis per latrones/ ense/ vel ignibus
Auferre. linquo; gratius accipis
Sic forte q̄ si pauperibus darem
Si te vocantem non satis audio/
Compelle. vestes dilacerans trahe
Demum prout vis/ dūmodo sim tuus

Explicit tercius.

Incipit liber quartus. Prosa prima. ¶ Monicus.

p Reteritis dieb9 locut9 es o volucer: queādmodū pegrinus nr̄ suā in theologia q̄rit ꝯsolationē in oīnibus q̄ circūstant eū tribulationibus. nūc p̄ tua fidē/ edicito nūquid nō penitet eum plurimorū que vel in francia vel in generali concilio gessisse meminit/ modo circa cessionem ⁊ reiectionem cōtendentium de papatu. scribendo de potestate concilij/ modo circa causas fidei eam p̄sertim que detestatur homicidia sine legitima auctoritate perpetrata/ cum sequelis suis. que causa totius pene turbationis inclitum francie regnum discerpentis/ vt ai-

sunt/ seminarium fuit. Quis aliam debet
alij cupidine effrenẽ dominãdi vel vindi-
ctam expetendi. Nũqd non aliqbus saltẽ
scrupulis sua ꝯsciẽtia remordet. ❡ Volu
cer   Quis gloriabit o monice mũdũ cor
se hr̃e/ quis dixerit innocens ⁊ mũdus sũ.
Quis non ꝯstitutꝰ sub iudicijs dei terribi
lis in ꝯsilijs sup filios hoim/ nõ trepidaue
rit? Hinc afflictꝰ Job. Verebar oĩa opa
mea/ ait deo/ sciẽs ꝙ nõ pceres delinquẽti.
Et iteꝝ. si voluerit mecũ ꝯtendẽ/ nõ pote-
ro rñdere vnum ꝓ mille. Cui ꝯformis est
oĩo ꝓphetica. Nõ intres in iudiciũ cũ sruo
tuo dñe. qr nõ iustificabit in cõspectu tuo
omnis viuens. Et rursus. Si iniquitates
obseruaueris dñe. dñe quis sustinebit. Por
ro quid Isayas se cũ ceteris inuoluens si-
biq̃ vilescens. humili ꝯfessione ꝓtulerit.
Legimꝰ oẽs iusticie nr̃e tãq̃ pãnꝰ mẽstruate
Quis igit iusticias suas velut gloriabun-
dus ostẽtauerit deo/ plus q̃ pannũ ꝯfusio-
nis sue mulier viro. Quẽ deniq̃ nõ exter-
ruerit apl'i vbũ dicentis. Nihil mihi cõsci-
us sũ. sed nõ in hoc iustificatus sũ. Causã
reddidisse videt sapiens. Timide sũt inqt
⁊ incerte oẽs ꝓuidentie nr̃e. Et alibi. Pra
uum cor hois ⁊ inscrutabile/ quis cogno-
scet illud. ❡ Monicus.   Quid igit agit
ꝓ serenatiõe ꝯscientie sue vt deo sit i pace
locꝰ suus. ipeq̃ dormiat i idipm: ❡ Vo
lucer   Doctrinã consulit quã theologi-
ca tradit schola. iudicat alit agendũ esse d
scrupulis inqetis orientibꝰ ex his q̃ pterita
sunt. Aliter sup his q̃ agibilia futura respi
ciũt. fatet ex pteritis ꝑfecto se timere/ neq̃
timorẽ hũc abijcit. Auget potiꝰ corã iudi
ce deo/ ita tñ ne despet sup misericordia eiꝰ
sz i solidiorẽ spem assurgat. Formidat ne
forte posuerit sibi laqueos inimicꝰ latẽtes
⁊ abditos in via hac vitatis q̃ ambulabat.
Neq̃ eñ dubiꝰ sz certissimꝰ est/ idipm qd
ꝯsecutus ẽ/ vitatẽ esse catholicã. Cuiꝰ op-
positos errores impios atq̃ pestiferos ex-
terminari q̃rebat/ ordie iudiciario. Ita eñ
se iudicat obligatũ firmit credere/ ⁊ nulla
tenꝰ dubitare/ de noticia ac intellectu diui
noꝝ pceptorũ. Alioqn se fidelẽ quo pacto
reputaret. cũ scriptũ sit. Dubius i fide infi
delis est? qd vtiq̃ vitatẽ hz dũ q̃s illa du-
bitat q̃ ꝑ eruditionem sacre scripture certa
tenet ⁊ explicita fide tenere. Neq̃ ei gene-
ralis sufficeret crudelitas i multis/ nisi pa
ticularis affuerit. plꝰ aut minꝰ iux̃ ꝑsonaꝝ
⁊ eruditionũ q̃litatẽ. Verũ si iux̃ hoc iter
vitatis posuerit scandalũ angelꝰ sathane/
qui se transfigurat in angelũ lucis/ nõ ita
est vsq̃quaq̃ certus/ neq̃ scit si scuto veri-
tatis ita ꝓtexerit eũ deus ꝙ timere nõ ha-
buerit a timore nocturno/ a sagitta volan
te in die/ a negocio ꝑambulante i tenebris
ab incursu ⁊ demonio meridiano. Demo-
nium plane meridianũ dixerunt sãcti/ qd
⁊ fallit/ ⁊ sub specie tñ boni nõ qualiscũq̃
sed magni boni fallaciã tegit. Hic ẽ laque-
us magnoꝝ viroꝝ dũ magni nõ humiles
sunt in oculis suis. dũ ꝓprie magis q̃ alie-
ne innitunt prudentie. dũ extollunt se in
cogitatõe sua sicut taurꝰ. dũ pterea sic agũt
q̃si facto et si nõ vbo dicerẽt/ manꝰ nr̃a ex-
celsa ⁊ nõ dñs fecit hec oĩa. quippe dũ ꝑue
nire monitiões suas arrogãtia supba/ nõ
subseq in humilitate lachrymis ⁊ mãsue-
tudine sepius inueniunt. Deniq̃ sup mo-
dũ terribile ẽ illud sapiẽtis tonitruũ. Est
via q̃ videt hoi iusta/ ⁊ nouissima eius du-
cũt ad mortẽ. Btũs igit vir sapientis testi
monio/ q̃ sp est pauidꝰ qr nisi i timore dei
se instãt tenuerit/ cito subuertet domꝰ sua.
Noli ꝓpterea mirari monice/ si tales inter
recordatiões positꝰ paueat/ ⁊ extimescat/ p̃
sertim cũ ꝑfectã caritatẽ q̃ foras mittit ti-
morem/ nõ se presumat adeptũ/ vtinã ha-
bere se cognosceret minimã vel impfectã.
❡ Monicus   Exterruisti me talia de ti
more disserẽs. ⁊ i hos me trusisti scrupulos
dubie q̃stiõis si pro ꝓsperitate reipublice.
si ꝓ defensiõe vitatis catholice. si ꝓ erran-
tiũ vel delinquẽtiũ correctõe quis hoium
se debeat exponẽ/ sz sedẽ solitariũ ⁊ reputa-
re sapientẽ esse qui nõ curat i cuius manu
mũdus sit. Nã si bñ pcipiũt q̃ docet nihil
esse agẽdũ qd dubiũ est an bonũ sit/ expo-
nũt eñ se ꝑiculo. ⁊ q̃ amat ꝑiculũ dicit sa-
piẽs ꝑibit i illo. Quis audeat sub tanta re
rũ humanaꝝ incertitudine/ quippiã dein-
ceps palã ꝓsequẽdũ amplecti. ❡ Volucer
Audebit si certus fuerit ex doctrina sa-
cra/ ꝙ fundata sit in iusticia fidei prosecu-
tio sua ꝓ qua certandum est vsq̃ ad mor-
tem corpis vel in aĩa deterius moriendũ.

Primũ metꝝ quarti

libri iambicũ archilochiũ trimetꝝ acatalecticũ currit cũ tercio metro tercij de consolaphi. q̊ ad ṕmũ eius v̇sũ. Quãuis fluente.

Ex in tabellis a deo binis olim
Insculpta petrinis ẽ/ꝯtinẽs decẽ
Precepta nature. qᵭ idcirco fuit/
Legem ꝙ impressam per indelibile
Lumen pus nr̃is in cordibꝰ: fuscauerat.
Mox criminũ/nubes quoqꝫ flagicioꝝ
Obscura. nec non pertinax suetudo
Que prima circa vera mentiri facit
In moribus/secte docent hoc impie
Illuxit ergo summi velle/per fidem
Rursus iubens signis ⁊ in miraculis
Mandata serues hec dei vigil tui/
Si non mori vel perire funditus vis

Prosa secũda quarti libri.

Monicus.

Sed cauẽda sũt o volucer scãdala. ve eñ hoĩ ꝑ quẽ scãdalũ venit. Obseruãdũ ẽ ṕterea ĩ collectiõe zizanioꝝ ne sil' eradicet̃ ⁊ triticũ. Tolerari deniqꝫ mala iubent̃ q̃ si tolli quererẽt̃ deteriores afferrẽt exitus sic ethnici sic saraceni sic heretici plerũqꝫ dimittũt̃ nec impugnãt̃/imo sic agere ꝯsiliũ ẽ vbi coitas ẽ in culpa. ne deterior scissura fiat. Volucer Scãdala phariseoꝝ ꝯtẽnenda docet vitas. Sinite eos inq̃t ceci sũt ⁊ duces cecoꝝ talia q̃ppe vitare nec possumus nec debemus. Sꝫ neqꝫ deserẽda ẽ veritas aut vite/aut doctrine/vel iusticie/dũ certũ habemꝰ ꝙ ꝑiclitaret̃ nr̃o silẽtio/⁊ opposita falsitas firmaret̃ iux̃ regulã. Error. cui non resistit̃ approbatur. Monicus

Redit ecce sermo nr̃ ad materiã q̃ de zelo tractata ẽ. Cadit ṕterea ĩ aliã difficultatẽ qualit̃ ⁊ qñ certi erimus ꝙ defẽsio catholice v̇itatis nõ plus affert nocumẽti q̃ꝫ vtilis edificatiõis/qm̃ si plus officit nõne tenẽda erat iussio xp̃i supius inducta. Nolite sãctũ dare canibꝰ: Cui ꝑabola de zizanijs non tollendis ꝯsona est. Volucer.

Adhibẽda ẽ fateor ꝓ dissolutiõe difficultatis istiꝰ q̃ pluries incidit doctrinalis vna distinctio. Cuius vel ignorãtia vel inaduertẽtia/multos etiã pħoꝝ atqꝫ theologoꝝ ꝯturbauit. Itaqꝫ certitudo vna est supnaturalis/ altera naturalis/ tercia moralis vel ciuilis. Certitudo supnatural' ita se hꝫ ꝙ nõ stat aliquẽ sic assentire et falli. Et hec iteꝝ certitudo diuidit̃ q2 q̃dã ẽ euidẽtie clare ⁊ intuitiue in patria beatoꝝ. Altera euidẽtie reuelate ĩ illustratõe ꝓpħarũ. Tercia soliꝰ adherẽtie ĩ speculo ⁊ ĩ enigmate/q̃ nõ euidẽtie rõnis innitit̃ sꝫ auctoritati diuĩe q̃lẽ certitudinẽ fides hꝫ ⁊ ṕstat ĩ cordibꝰ fideliũ. Est eñ q̃libet hmõi certitudo tãta/ ꝙ ꝑ nullã potẽtiã etiã diuinã ⁊ absolutã fallax esse ṕt. alioq̄n deꝰ negaret semetipsũ. Hanc pħoꝝ schola non vidit/ neqꝫ stoicoꝝ neqꝫ ꝑipateticoꝝ neqꝫ achademicoꝝ. Hec certitudo ꝓ tercio sue distinctiõis mẽbro fidelibꝰ oĩbus dũ ꝑegrinant̃ in via ꝯuenit/quos tãta certitudine nedũ duodecim articulis fidei/sed toti sacra scripture credere necesse ẽ/actu vel habitu/implicite vel explicite/q̃liter credẽdo certi sũt neqꝫ falli pñt. Alioq̄n iux̃ qᵭ ṕtactũ extitit dubius in fide infidelis ẽ. Certitudinẽ hãc in martyribꝰ talẽ vidimꝰ vt absqꝫ vlla dubitatiõe mallẽt relinq̃re vitam q̃ꝫ fidem Ceteꝝ paulus hac subnixus/exṕssurus vehemẽtiã certitudinis/asseruit ꝯditionalẽ cuius antecedẽs sciebat impossibile. Etiã inq̃t/si ãgelus ꝺ celo vobis euãgelisauerit ṕter id qᵭ euangelisatũ est/anathema sit. Neqꝫ tñ negãdũ ẽ/quin paulus vltra certitudinẽ adherẽtie ꝑ fidem/certitudinẽ habuerit euidẽtie ꝑ reuelatiõis illustratõnẽ ⁊ quodãmodo ĩ trãsitu seu raptu ꝑ gloriã.

Porro certitudinẽ alterã q̃ nãlis dĩ inuenimꝰ/q̃ talis ẽ ꝙ nõ stat ꝑ naturã ꝙ aliq̄s talit̃ assentiat et fallat. Hãc Aresto. ⁊ peripatetici. hãc ⁊ stoici pħi posuerũt nobis possibilem in ṕmis ṕncipijs ꝑ se notis cognitis vicꝫ ex sola terminoꝝ apprehẽsione/vt ꝙ quodlibꝫ est vel nõ est. Posuerũt ⁊ in ꝯclusiõibus demõstratis/ ⁊ in euidenti cõsequentia deductis ꝑ talia principia/ queadmodũ dixerũt mathematicã scientiã esse certissimã. Achademici v̇o in quibus socrates/carneades/⁊ cicero. de hĩc posteriores aliq̃/nouã visi sũt induxisse scientiam/nihil scire. imo nec hoc scire ꝙ nil scimus. ita tollere voluerunt e medio certitudinẽ oẽm: dicẽtes de oĩ re ad vtrãqꝫ partẽ

ex equo disputari posse. Et ita neqꝫ primā
de q̄ locuti sumus certitudinē supnatura=
lē/neqꝫ naturalē putabāt vllā esse. Deniqꝫ
certitudo q̄ moralis dici pōt vel ciuil' tan=
git ab Aresto. vna cū p̄senti certitudine ī
ethicoꝝ suoꝝ principio. Cuius sentētia est
disciplinati esse/in vnaquaqꝫ re certitudi=
nem q̄rere iux̄ exigentiā materie. Eq̄ eñ
viciosum est inquit ꝑsuadentē q̄rere ma=
thematicū/⁊ moralē demōstrantē/ nō eñ
ꝯsurgit certitudo moralis ex euidentia de
monstratiōis/sed ex ꝓbabilibus ꝯiectur[is]/
grossis/⁊ figuralibus magis ad vnā ꝑtem
q̄ȝ ad alterā. Talē certitudinē si penit⁹ ne=
gauerint achademici. si nō eā p̄terea suffi=
cientē dixerint ad aliq̄d moralit' opari/ vi=
derint q̄ rōne p̄sūpserint aliq̄d vel agē bo
nū/vel omittere malū. ꝯformit' ad iudiciū
rōnis/q̄le debꝫ esse certū sicut certa est in se
virtus. alioquin virtus nō est. ¶ Moni=
cus Animaduerto volucer/qm̄ ex p̄ma cer
titudine multa possum⁹ ⁊ debem⁹ nos fi=
deles sine scrupulo corde credere ad iusti=
tiā. ⁊ ore ꝯfiteri ad salutē. ꝓseq̄/defendere
et tueri/p̄usq̄ȝ vacillet vel auferat' a nobis
hm̄oi certitudo. ¶ Intelligo p̄terea q̄ in
agibilibus hūanis q̄ tantā hn̄t varietatē/
dicēte Aresto. ⁊ experiētia teste/vt casu ma
gis q̄ȝ arte ꝯstare videant'. sufficit tercia cer
titudo q̄lis nō sp̄ scrupulos oēs abijcit suf
ficit vt ꝯtemnat vel superet/ sic operando
q̄si nō sūt. ¶ Sed q̄ rōne possit hoc fieri/
scire cupio q̄d aduena noster in his agat?
¶ Volucer De scrupulis sicut p̄dixi=
mus iudicat alit' agēdū esse dū oriūt' ex
p̄teritis: alit' dū in eis q̄ agēda sūt occurre
rint. De p̄teritis q̄dē opibus iā amplectit'
Gregorij sniaꝫ. Bonaꝝ mētiū ē ibi culpā
agnoscē vbi culpa nō ē. Cōformit' ⁊ ad il=
lud. Justus in principio accusator est sui.
¶ Cōstituēs itaqꝫ se corā tremendo tribu
nali districti iudicij dei/ꝯsciam ꝓpriā au=
dit ⁊ sustiet accusātē eū. quāto maiori seue
ritate scit ⁊ p̄t. q̄tin⁹ fiat ei spūs ꝯtribulat⁹
⁊ ingens ꝯfusio/ꝯtritio/⁊ hūiliatio cordis
ita vt cadat a se p omnimodā ꝓprie defēsio=
nis despationē. neqꝫ eñ vult cū diuina iu
sticia ꝯtēdere/neqꝫ ꝯscie ꝓ iusticia testimo
niū ferēti ꝯ se reū/ silētiū imponere/ suadet
potius vt clamet vocibus magnis. Iste ē/
eq̄ssime iudex deus. iste q̄ pro iusto iudicio
tuo damnādus ē. peccauit eñ ī talib⁹ ⁊ ta
lib⁹ sup numeꝝ arene maris/ita vt pctā sua
vix tot⁹ cape possit mūd⁹. Sūt eñ abyssus
multa/⁊ tenebrosa nimis/q̄ altā sibi dāna=
tiōis abyssū meruerūt ⁊ inuocāt. Et hoc
dn̄e de⁹/in voce cataractaꝝ tuaꝝ. hoc ē via
rū tuaꝝ inscrutabiliū/⁊ iudicioꝝ occulto=
rū/in q̄bus hō ꝯstitut⁹ videt nō p̄t an amo
re vel odio dign⁹ sit. neqꝫ cognoscē de suis
opib⁹ quātūcūqꝫ iusta videat' quo termi=
nent' fine/aut q̄ districtōe iudicent'. Accu
satus inter talia reus nō defensoris sed ac
cusatoris. testis ⁊ iudicis in se ꝑtes agit ex
aggerās quātū pōt. Qui etiā si totius po=
puli xp̄iani fudissꝫ sāguinē/sꝑat ī illo apl'i
v̄bo/si nos iudicarem⁹ nō vtiqꝫ iudicare=
mur. Quo ꝯ fit in hūanis iudicijs q̄m ꝯfi
tēti crimē mors infert'. apud deū v̄o apud
quē est mi̾icordia ⁊ copiosa redēptio/mi=
ricordia h̄ dū viuim⁹ superexaltat iudiciū/
q̄ fit vt damnād⁹ ī curia iusticie hēat adi=
tū cū fiducia ad thronū grē ei⁹. que saluat
damnātes se absolutionē ꝯferēs in auxilio
oportuno. p̄cipue si dimiserit hō ex corde
debitoribus suis. vt ꝑticipes velit eos fieri
glie/neqꝫ vīdictā q̄rere cupiat. sꝫ oret ꝓ sa
lute sua q̄ fit vt fidēt' dicat deo. bullas ve=
nie sue p̄stāde hn̄s. dimitte nob' debita nr̄a
sicut ⁊ nos dimittimus debitoribus nr̄is.
¶ Monic⁹ Talia freq̄nt' audiui/ vo
lucer. Sꝫ q̄lit' absqꝫ mēdacio l' fictōe p̄t
ī mult[is] tale aliq̄d agi nō satis aptū ē. Esto
nēpe q̄ d' p̄terit[is] opib⁹ scrupuli sint ī ꝯscia
nō idcirco reā se iudicare hꝫ. Est eī scrupu
lus vacillatio q̄dā/dubitatio/vel formido
ꝯsurgēs ex aliq̄b⁹ ꝯiecturis debilibus et in
certis. Alioq̄n si ex vehemētib⁹ argumētis
⁊ ꝓbabilioribus ꝓ hac ꝑte q̄ȝ ꝓ altera dubi
tatio ꝯsurgēt/iā nō scrupul⁹ sol⁹ vel leuis
trepidatio dici deberet/sꝫ moralis de trans
gressione certitudo. Mirū v̄o neqꝫ cautū
videret' si ꝓpter hm̄oi scrupulos/ꝯscia te=
stificationē l' dānatiōꝫ ferret certā. Nūq̄d
int'rogata ab hoibus/l' acriter a seipā/neqꝫ
mētiri sibi volēs/rn̄debit ꝓpter solos scru=
pulos se ī veritate reā: se crimiosā se dānā=
dā existē? nōne magis ī hoc casu d' merito
q̄ȝ de pctō/⁊ ita poti⁹ de saluatōe q̄ȝ d' dam
natiōe p̄sumit? Quopacto fert igitur ꝯ se

metipſa dãnatiõis ſniam? Auget dubitatione apl'i dictũ. Mihi inqt ꝓ minimo ẽ vt a vobis iudicer vl' ab hũano die/ ſꝫ neqꝫ meipſũ diiudico/ q̃ tñ alibi ſe ꝑmũ faceꝰ inꝰ pctõres. Uenit inqt deus ſaluos facere pctõres/ q̃ꝝ primus ego ſũ: ¶ Oro q̃le ẽ/ ad iſta rñſionẽ aduena nr̃ daret. ¶ Uolucer

Qualẽ nimiꝝ dat apl's/ dũ ſubdit ad p̃allegatũ quoddã v̇bũ/ q̃ me iudicat dñs ẽ Et alibi. Scio ꝙ ĩ me nõ hitat bonũ/ ꝯformiter ad illud xp̃i. Qui ex ꝓpꝛijs loquiꝰ mẽdax ẽ. ¶ Certiſſima igr̃ nõ ſcrupuloſa rõne tenere dꝫ oĩs hõ viuens/ qm̃ ſine gr̃a dei dãnatus ẽ/ qua ꝓpꝰ hũiliet ſe hõ q̃ntũ potuerit/ ſibi vileſcat/ ſe deijciat/ ſe ꝯculcet in recogitatiõe ſua/ qꝛ nõ hꝛet ꝙ deo dãmnãti rñderet. q̃d obijceret dicẽti. amice nõ facio tibi iniuriã. accipe qđ tuũ eſt ꝛ vade. Quid ẽ aũt illud tuũ niſi pctm̃ niſi mẽdaciũ? Legiſti ꝙ ſãctus abbas agathon moriens/ fr̃ibus interrogãtibꝰ an timeret ꝛ an ĩ opibus ſuis ꝯfideret/ rñdit. In v̇itate timeo/ neqꝫ cõfido ĩ opibus meis/ q̃uſqꝫ venero añ deũ/ qm̃ alia ſunt iudicia dei/ alia hoĩum. ¶ Monicꝰ Totꝰ crede mihi volucer/ horroꝛe ꝯcutioꝛ/ totꝰ meroꝛe tabeſco totꝰ ĩ deſolationẽ et ĩ quandã velut deſꝑationẽ deijcioꝛ hec audiẽs. nec q̃d đ p̃teritis nec de futuris agã ſcio. ¶ Uolucer At vero germanꝰ tuus hac ꝯſideratiõe ſic v̇tiniti vt inꝰ tot ꝑmẽtis mũdi mala. inꝰ tot hoſtiles carnis ac demonis moleſtias per ipſã dño ꝓpicio fortioꝛẽ aſſurgere q̃rat in ſpem. ſolidioꝛẽ ꝯſolationẽ. ꝛ ĩ trãquillioꝛi pace q̃eſcere. cuiꝰ rõnẽ ꝛ modũ collocutio diei ꝑoꝛis expoſuit. ¶ Monicꝰ Memini ꝑ deſꝑationẽ eũ ad ſpem v̇eire docuiſti. Cauſãt nihilominus ſcrupuli tꝛes inq̃etudinẽ mẽtis quã fluctuare faciunt. a q̃ ſicut muſce moꝛiẽtes ꝑdunt ſuauitatem odoꝛis. i. deuotiõis ꝛ amoꝛis ſentimentũ. Euigilare demũ compellũt ꝛ exuſcitare dilectã p̄iu ꝙ ipſa velit. ¶ Uolucer Accipito conſilium.

Secundum metruꝫ

quarti Bicolon tetraſtrophon: pꝛimi tres v̇ſus ſũt trochaici alemanij dimetri acatalectici/ ſicus ꝑmus ĩ ſcđo metro q̃rti đ ꝯſo. phi. Quartus eſt dactilicus pherecratius trimeter acatalecticus ſicut ſcđus in ſcđo metro ſcđi libꝛi Pontus v̇ſat arenas. Ad finẽ fit diſtrophon.

> I tuum tabeſcit in te
> Scrupulis exagitatum
> Coꝛ/ gemens ꝛ anxiatum
> Perſta fortius in ſpe.
> Filijs ſuis quid obeſt
> Pꝛouida cura patris ſcit.
> Pane filioꝛum ſeruus
> Ut quandoqꝫ cibatur/
> Sic cibo ſerui frequenter
> Paruus veſcitur heres
> Gloꝛietur vt nequaquã
> Et ſperet coꝛ v̇nqꝫ/
> Pꝛoximum ſolet iuuamen
> Fieri contribulatis
> Nonne fluctus ꝛ pꝛocelle
> Expurgant mare crebꝛo
> Parturit filium mater
> Sed non abſqꝫ doloꝛe.
> Letus alacriſqꝫ fies
> Moꝛum pꝛole beatus
> Si memoꝛ dei recuſas
> Hic ſolamen habere.

Proſa tercia quarti. ¶ Monicus.

Ro q̃s blãdimẽta mũdi ſuꝑauerit. q̃s adimpleuerit ꝓpheticũ votũ/ leteꝰ coꝛ meũ vt timeat nomẽ tuũ? Quis ad ſacrificiũ ſaluť offerẽdũ/ accedẽ p̃ſũpſerit/ ſi fuerit alienus a dulcedĩe dei/ ſi aruerit ſicut mons gelboe/ ĩ quo nec ros deſuꝑ refrigerãs/ nec pluuia rigãs ꝛ fecũdãs cadat/ ſꝫ ſit ſibi celũ eneũ/ et t̃ra ferrea/ deſ'ta ꝛ inaquoſa? ¶ Uolucer. Plurimos crede mihi fefellit nimia ſentimẽtoꝝ hmõi ꝯq̃ſitio ſeu cupido/ hoc ĩ turre lupinis ꝛ begardis. hoc ĩ q̃buſdã deuotꝭ nõ ꝑm ſciam exꝑtũ ẽ/ q̃ delirãmẽta coꝛdis ſui/ ꝓ dei ſentimẽtis amplexantes/ turpiꝰ errauerũt. Alij fruſtra conati ſũt ad nihil paſſionabiliꝰ affici/ cũ ſentiret apl's aliã legẽ repugnãtẽ. Alij ita deo ſe voluerũt tradere/ ꝙ oĩa deꝰ ageret in eis tm̃mõ paſſiue ſe hñtibꝰ. Alij ꝑ vnionẽ apicis mẽtalis cũ ſpũſancto/ tradũt hꝛe ſciam myſticã đ deo Ita tñ ꝙ deus nõ appꝛhẽdaꝰ ſub q̃cũqꝫ rõne vel entis vel veri vl' boni. ¶ Sꝫ ab iſtis

cta ꝓoꝛibus inq̄rit̄ vbi meritū erit ſi dile-
ctiōis voluntarie nullꝰ habeat̄ actꝰ. Atuero
ꝙ rōne debeat coꝛ tuū medias int̄ ſcru-
puloꝝ ac tētationū agitatiōes ſe gerere/te
doceat exēplū palpabile. Utūt̄ naute q̄dā
vaſculo/in q̊ ſup cuſpidē erectā libꝛata eſt
ex trāſuerſo volubilis acus ferrea/cuiꝰ aci-
es affecta ē p magnetē/ꝙ ſit vt i polū articū
aſſidua ſit ſua directio. Nō alit̄ coꝛ affectū
dei dilectiōe in fide ⁊ ſpe ferri/ꝯuenit ī deū
Poꝛro ſicut ex motu vaſis ꝯtinētis acum
agitat̄ acus alioꝛſū/nūc dextroꝛſū/nūc ſini
ſtroꝛſū/redit tn̄ ſemp in idipſū dū q̄eſcere
ſinit̄. Cōfoꝛmit̄ turbationē aut vacillatio
nē coꝛ pati videt̄/ex ſcrupuloſis motibus/
mō p has mō p illas paſſionū fluctuatio-
nes. maneat attamē diuinꝰ amoꝛ firmꝰ/ſal
tē in habitu qꝺ ſufficit/ſi nō penitꝰ eiecerit
ipſū hō. Et ita ſufficit vt aliq̄s inueniatur
ꝯſtantioꝛ reſiſtere pctīs. imo coꝛpus expo-
nere martyrio. carēs actu talibꝰ ſentimētis
ꝙ̄ alius abundāt̄ plenꝰ eis. ¶ Quare pꝫ ſi
gnū iſtud ſenſibilis ſuauitatis inefficacit̄
arguere caritatē dei/ſi nō affuerit comites
caritatis ſignate p aplm̄. Caritas inq̄t pa-
tiēs ē/benigna ē/cuꝫ reliq̄s q̄s ſubiūgit. ita
ꝙꝫ ſi fides/ſi ſpes/ſi cetere v̄tutes infoꝛmes
eſſe pn̄t/dū deeſt caritas effugiēs a facie la-
tentꝭ ſupbie/cur n̄ potit hec expta ſuauitaſ
Guſtas igit̄ hanc ſuauitatē vtere cū hūili
tate ⁊ grā̄rū actiōe. Guſtu cares/fer ī patiē
tia et māſuetudīe. attēdēs ꝙ aliqn̄ demon
abutit̄ nāli bono teneri coꝛdis/vt ē ī mulie
ribꝰ/ſicut ecōuerſo pōt grā naturale bonū
tale ī adiutoꝛiū ſui ſumere/vt vehemētioꝛ
⁊ crebꝛioꝛ īualeſcat ſpūal' deuotio. Sed dū
ſurrepit ſupbia (q̄bꝰ ei nō inſidiet̄ ꝙ vexa-
re voluit aplm̄) tollit̄ hec pax interioꝛ/re-
ditꝙꝫ colaphiſatio tētatiōis/cuſtos hūilita
tis ꝙ caſu ſufficiat grā dei. Nec moꝛe gene
ratiōis praue ⁊ puerſe diuinū ſibi deuotio
nis ſignū q̄rat. ¶ Monicꝰ Ecce re

labimur in id/qꝺ ab initio q̄ſitū eſt/ſꝙ
rōne pot̄ aliq̄s quicꝙ̄ aggredi ſub dubio
ꝯſtitutus. an agat recte/ſi ex interioꝛi ꝯſcīe
motu ſufficiēs certitudo nō habet̄. Peribit
deniꝙꝫ oīs ars diſtinguēdi veras a falſis ī-
miſſiōes ꝓpheticas/aut reuelatōes. ¶ Vo
lucer Habes ſup hoc vltio ſcripta non
pauca pegrini nr̄i. ¶ Primuꝫ v̄o reſpectu
eoꝝ ꝙ futura ſūt (de p̄teritis q̄ppe iā dixi-
mus) ſic obſuare ꝯuenit/vt nō reputetur
culpa vbi culpa nō ē. Alioq̄n cauſat̄ erro
nea ꝯſcīa ꝯ quā ſi q̄libet attētet̄ fieri/iā cul-
pa ē ſi fluctuet animꝰ. ¶ Preterea ſub hac du
bitatiōe velut ad vtrūlibꝫ neſciēs q̄d actu
rus ſit/ꝯſiliū ē vt non agat/q̄m exponēt ſe
diſcrimi/quo caſu certū habeat ꝙ peccat.
¶ Uis igit̄ q̄cꝙ̄ ſecurꝰ agere certꝰ ſis illud
eſſe bonū/neꝙꝫ v̄tuti ꝯtrariū. Sꝫ refert ꝙ certi-
tudine. ſufficit nēpe certitudo moꝛal'/q̄lē
notauimꝰ/vt vel nō ſis i pctō dū facis qꝺ
i te ē/aut ſaltē pctm̄ nō incurris nouū p te
meritatē/exēpli grā/celebꝛādi. oꝛta ē em̄ ex
diligētia tue p̄parationis/excuſatio. ¶ Cete
rū moꝛalis hec certitudo p doctrinā colli-
git̄ altero triū modoꝝ. Unꝰ ꝓuenit ex alte
riꝰ auctoꝛitate. Alt̄ ex ꝓpꝛia eruditōe. Ter
ciꝰ ab expimētali ꝯſuetudīe. Sub p̄mo vi-
uunt incipiētes ⁊ aīales. Sub ſcꝺo ꝓficiē-
tes ⁊ rōnales. Sub tercio pfecti et ſpūales
Cōſonat phs tradēs tres hoīm maneries
ad doctrinā inueniri. Pauci p ſeipſos do-
ciles ſūt ꝓpt̄ clarā ſue cōplexiōis armoniā
addo vel aliā grām gratis datā ꝙ faciliter
agēda ꝯcipiūt ſcripturas vt Angꝰ. intelli-
gūt. Multi p alios erudiūt̄ recipiētes ab
eis intelligētiā ſcripturaꝝ aut ſi nequeunt
credūt ſaltē dicētibꝰ ⁊ obediūt. Terciū ge-
nus deſpatū eſt ad doctrinā ꝙ neꝙꝫ doceri
pn̄t/neꝙꝫ docentibꝰ aſſentire volūt. Quibꝰ
relictis (ſunt em̄ plus diſcholi ꝙ̄ multa ex
bꝛutis/ꝙ p humanā domant̄ induſtriā/vt
canes/vt equi/vt ſymie/vt aues aliq̄) fiat
ſmo de reliq̄s. ¶ Puto ꝙ religionū in
ſtituēdaꝝ p̄ncipalis cā fuit autoꝛitas re
giminis/cui magis obediētia p̄ſtaret̄ ꝙ̄ ꝓ-
pꝛie rōni/ꝙ in plurimis dubia valde ē/de-
bilis ⁊ incerta. Preualere ſilr̄ hꝫ hec auto-
ritas reſpectu iunioꝝ quoꝛū libꝫ ad magi
ſtros vel parētes/q̄m iudiciū ꝓpꝛie ratiōis
vel nullū/vel impfectū hn̄t. Hoc pitago-
re ſchola ſuabat. Sic iubet dn̄s dicēs. In
terroga patres tuos ⁊ dicent tibi/maioꝛes
tuos ⁊ annūciabūt tibi. Maioꝛes intelli-
go/qui multis experiētijs eruditi ſūt i agi-
bilibꝰ humanis/quoꝝ iudicia tradit Are
ſto. eſſe recipiēda tanꝙ̄ p̄ncipia ꝓpt̄ multa
vidiſſe. Extēdit̄ hoc ad eos ꝙ reſpectu di-
uinoꝝ ꝓpter ꝯſuetudinē exercitatos habēt

ſenſus/quales iã in ſolitudine ſibi viuere ſufficiũt. ❡ Supeſt ſactus doctrine modꝰ ꝓpoſito nr̃o vicinior/vñ ſumit in agendis ſufficiẽs ⁊ moralis certitudo. Orit modꝰ iſte/nutritꝗ ex ſtudioſa pſcrutatiõe diuinoꝝ mãdatoꝝ qualẽ ſuadet ſapiẽs. Que tibi p̃cepit deus illa cogita ſemꝑ/ ⁊ in pluribus opibꝰ eius ne fueris curioſus. Et iteꝝ nihil dulcius ꝙ̃ reſpicere in mandatis dei Hinc beatũ dicit pſ̃/qui in lege dñi meditat̃ die ac nocte/cum ceteris abſq; numero cadẽtibꝰ in hãc ſniam. Itaq; ſel̃ in ſcripturꝭ ſuis locutꝰ ẽ deus. ⁊ idipſũ/ait Iob. nõ repetet/qm̃ ſufficient̃ erudiũt ⁊ ꝯſulũt tm̃modo relegãt̃ puro fideli ⁊ integro corde. Maliuolis q̇dẽ ⁊ incredulis tenebroſior inde naſcit̃ erroꝝ caligo/qđ in hereticis olim/neſcio ſi amplius nr̃a hac etate/perſpicuũ fuit/qñ cecutiẽtes facti ſũt multi circa fores p̃ncipioꝝ moraliũ/q̃ ſunt de p̃mis impreſſionibus nature. q̃ rurſus digito ꝓprio ſcripſit deus in tabulis lapideis ad indelibilẽ memoriã. repetẽs ea tercio per fidei traditionẽ in euangelio. Itaq; lugere plangereq; compellimur.

Terciũ metrũ quarti.

Bicolon diſtrophon. Primus v̉ſus iambicus archilochius trimeter acatalecticus ſecundus elegyacus. currit cũ tercio tercij de conſo. phi. Quãuis fluente.

Nigmas q̃uis pferat ſecũ fides
Eſt a fonte tñ lucis/origo ſua
Per hãc ſophie veritas recõdita
Quã natura nequit inſinuaſſe/patet
Reuelat ecce paruulis amans eos
Atq; docens ⁊ cum ſimplicibus graditur
Sui ſuperbis mente cordis clauditur
Vult intellectus ſubſit vt omnis ei.
Petitq; ſenſus omnis vt ſe deneget.
Debet homo totus obſequiũ dño.
Par nempe beſtijs peccando factus eſt
Indiget hinc fidei ſubdere colla iugo.
Vt ambulet vite vias nec offendat/
Pandit qualis ſit finis habendus ei.
Precepta rurſus inculcat prius data
Nam mos puerſus obnubilarat ea.
Vis ingredi vitam. mandata conſerua
Roborat hic decadẽ xp̃us in alta leuans
Si prima per ſe nota precepta decem
Mens ſcelerata docet falſa vel ambiguã.
In his fides ſi ſit obſcurior/plena
Meridie palpans/amodo quid ſupeſt
Ieſu benigne: quid poteſt magis tuam
Externis legem tradere ludibrio:
Modos ⁊ regulas viuendi deinceps
Quos/his euerſis/plebs tua ſuſcipiet:

Proſa quarta quarti. ❡ Monicus.

Hoc ẽ volucer ꝙ ſtomachabar nuper mecũ/dũ theologiã efferres/vñ ſit ꝙ nõnullos ex theologis expimur ĩ nullo meliores. vtinã nõ deteriores ceterꝭ hoibꝰ. ❡ Volucer No lo monice ď aliena vita theologoꝝ nec alioꝝ ſcrutator eſſe vl̃ cenſor curioſus. Hoc vnũ credidi ꝓpt̃ qđ ⁊ locutus ſũ/ ꝙ theologia nõ admixta fidei/ſpei/ ⁊ caritati/inflat ⁊ officit/queãdmodũ de phĩa romanorũ refert apl̉s/qm̃ ꝓpt̃ ingratitudinẽ dati ſũt ſup alios hoies ĩ reprobũ ſenſũ. Cauſã reddit q2 cũ cognouiſſet deũ nõ ſicut deũ glĩficauerũt. neq; gr̃as agerũt. Ingratitudinẽ v̉o maiorẽ eſſe in ꝯtẽptu vl̃ abuſu theologie ꝙ̃ phĩe nemo dubitauerit. Preterea ſicut apud ciceronẽ orator deſcribit̃. ꝙ ẽ vir bonꝰ dicẽdi pitus. Ita theologũ noiamus viꝝ bonũ in ſacris lr̃is eruditũ. nõ q̇dẽ eruditõe ſolꝰ intellectꝰ/ ſ; multo magꝭ affectꝰ vt ea q̃ ꝑ theologiã intelligit/traducat ꝑ iugẽ ruminationẽ in affectũ cordis/ ⁊ executionẽ opis. q̃tinꝰ ſapiã ſcḋm nomẽ ſuũ ſapida ſit/in bonis/ſuauit̃ et iocũde. ĩ mal̃ triſtabilit̃ ⁊ acerbe/aliq̇ñ tales inſtar Vrie ferũt lr̃as dãnatiõis ſue. dãt aduerſꝰ ſemet ipos ex ore ꝓprio iudiciũ/plꝰ ĩficiũt exẽplo vite ꝙ̃ inſtruãt v̉bo doctrĩe/ſacras deniq; lr̃as impudẽter ſuis inq̇natis moribꝰ et deſiderijs ſubſeruire compellũt. ſenſũ a ſanctis pr̃ibus traditũ diſtorquẽtes imo ſepe neſciẽtes. neſcia ꝑfecto eſt ꝑs magna taliũ q̇ ſe theologie ꝓfeſſores iactitant/ita vt experiri ſtupor ſit. Iõ quippe theologiã neſciunt quia ſe curis alijs quotidie tradũt. Eſto ſciant. vides queãdmodũ ratio/dos hoium p̃clariſſima vertit̃ reprobis ad ſuã aliorũq; ꝑniciẽ. Vinũ quoq; quãto meliꝰ tãto furioſiores eos q̇ ad ſobrietatẽ ipo nõ vtunt̃/reddit. nõ vini vicio ſed potantiũ.

Dicta sint hec interim q̄tinus animo tuo tri
sti mos gereret̄/ ⁊ solueretur q̄stio facta/ sił
vt ea q̄ de theologie ꝯsolatōe scribim⁹ q̄li
ter ⁊ a q̄bus accipiēda sint vtiliter insinua-
rem⁹. Cōfido ı̄ dn̄o ꝙ apud idiotas solici
tos de salute sua/ in quibus ē simplex fides
certa spes. ⁊ suauis caritas/ insidebūt fru-
ctuosius in aīo theologice sentētie (iō nō
frustra sūt) ꝙ̄ apud repletos lr̄is gignētib⁹
scientiā illā quā inflare dicit apl's. Oculū
do q̄s nesciat quātū turbat aut excecat in-
flatio. ¶ Sūt alij minus culpabilit̄/ ne-
scio si min⁹ tolerabilit̄ errātes/ q̄s/ ex do-
ctrina dū moralē q̄rūt certitudinē/ nullū
lumē rōnis mouet ad assensū cuiusuis agi
bilis tm̄mō satis si ē dicere potuerit. Hoc
scriptū ē. hoc talis doctor ı̄ lectura sua sen-
sit. hoc alius ita posuit/ siłes aspiciētibus
dso ad solē dorso splēdorē ei⁹ ı̄ mōtib⁹ q̄s
ad aspectū solis nullus sufficit oñdētis di-
gitus attollere. Cur ita? Quia deorsū ocu
lū mergere soliti sūt/ vbi nō aspicit̄ sol nisi
circūuolutus caligine. Plane. lucis natu-
ra nedū sensibilis sed intelligibilis ita hꝫ.
vt quanto longius ab origine ꝓtendit̄/ eo
fiat debilior/ crassior/ ⁊ subobscurior. Pro-
pterea si lumē intellectuale iugiter ad infi
ma ꝯsiderāda demergit̄/ grossescit ⁊ crasse
scit quodāmodo/ ineptūq̄ꝫ reddit̄ suꝑiora
ꝙ̄uis lucidiora ꝯspicere. Sꝫ neq̄ꝫ lumē ve
ritatis acipiūt isti nisi circūuolutū sit qua
dam veluti caligine traductionis hūane.
¶ Monicus. Experimur id sepe qđ dicis
Sed quid ꝓinde faciendum sit insinua.
¶ Volucer monēdi sunt ab ingressu stu-
dij nō ita figere solā in ꝯstitutiōibus suis
retinēdis memoriā/ vt plurimū mos ē/ q̄n
exerceāt intellectū/ rationēq̄ꝫ ꝯsulant/ ex q̄-
bus ṕncipijs vel moralibus vł theologicꝭ
originēt̄ hmōi ꝯstitutiōes. Ita enī fiet vt
collustrēt̄ lumīe ṕmoꝝ ṕncipioꝝ/ ꝙ si vel
nolūt vel nequeūt/ credāt illustratis. Re-
cogitēt insuꝑ ꝑstantiā hūane ꝯditionis/ q̄
ad hoc ꝯdita ē/ vt totū sensibilē mūdū q̄
ꝑ sēsuū portas ingredit̄/ im ṕmēdo species
suas atq̄ꝫ simulacra/ reducāt in ṕmū ṕnci-
piū deū/ cū q̄dā simplificatiōe ⁊ puritate.
Ita ꝓcedēs a deo mōs/ fit eo ꝯtinue vtili-
or ı̄ suis ꝑtibus/ q̄ lōginquior/ ꝓut ı̄ elemētꝭ
videre ē ⁊ ı̄ solis lumīe. Rursus āt reddit̄
spūalior magis ac magis ꝑ oꝑationē intel
lectus agētis ı̄ fātasmata corꝑalia. ex q̄bus
elicit sua vtute spēs intelligibiles simpli-
ces ⁊ incorꝑeas. Et sicut natū ex carne sen
suū caro erat suo mō/ sic qđ nascit̄ ex intel-
ligibili spū/ spūs ē. Adeo q̄dē vt nō dubi-
tauerit apl's dicē. q̄ adheret deo vn⁹ spūs ē
cū eo. Hec oꝑatio ṕcipue spectat ad eleua-
tos theologos/ exercitātes se ad theologiā
mysticā/ q̄ ꝑ abnegationē tēdit in simplifi-
cationē. vez̄ q̄n veniēdū ē ad agibiliū tra-
ctationē/ oportꝫ rursus in inferiora respici
enda descēdere. Alioq̄n fallerent̄ isti mō
ad ṕmos ꝯtrio/ si lumini ṕncipioꝝ hererēt
adeo/ ꝙ ꝯclusionū visionē omitterēt exem
plo astrologi cadētis in foueā dum ambu
lās respicit astra. ¶ Deniq̄ꝫ ꝑfect⁹ erit q̄
studiosa circūspectiōe versabit̄ ı̄ vtroq̄ꝫ
hūc iuristā theologū/ ⁊ cum theologo iuri
stā iudicabo. Quales fuerūt ṕmi doctores
ex quoꝝ sentētijs decretales decretaq̄ꝫ com
pacte sūt. ¶ Monic⁹. Raros affert etas
nr̄a tales/ causā scire desidero. ¶ Volucer
Pauci tolerāt laborē studij. In multꝭ
vel etas vel ingeniū vel sūptus nō suppe-
tūt. Euenit ṕterea ꝙ mystica agar ācilla
vidēs se peperisse/ hꝫ ꝯtemptui sarā dn̄am
quā sterilē existimat. Rachel insuꝑ fortas-
sis lippidos hn̄s oculos/ irridet aliq̄n mor
daci⁹ sororis lye lippitudinē/ cū se mutuo
iure sororio cōueniat honorare/ ipsam q̄ꝫ
agar impio dn̄e sue subijci/ dictatisq̄ꝫ ꝑ eā
equū fuerat obedire. ¶ Subinde ꝑpēdis
difficultatē infinitā quā hꝫ morale negoci
um/ dū ꝓseq̄ q̄rit̄/ q̄r nō satis ē intelligere
quid vez̄ sit/ ⁊ q̄d rectū sicut cadit sub arte
tradere/ sꝫ ꝑticulares circūstātias/ q̄ varia-
biles sūt/ neq̄ꝫ sub arte neq̄ꝫ sub doctrina ve
niūt. Circūspicere necesse ē statū in primis
reipublice cū morib⁹ eā regētiū/ si iux̄ ꝯsi-
liū soceri moysi/ sint viri potētes/ timētes
deū/ in q̄bus sit vitas/ ⁊ q̄ oderint auariciā
neq̄ꝫ sit apud eos ꝑsonarū acceptio/ nec in
ꝯstātia/ neq̄ꝫ depraūatū ꝯsiliū. Alioq̄n nō
exibit ab eis iudiciū rectū ꝙ̄tumcūq̄ꝫ fue-
rit postulatū/ nisi ꝓuiderit ex alto deus/ q̄
ꝑ pueros/ ꝑ iniq̄s/ ꝑ bruta/ ꝑ demōes/ sepi⁹
exercuit iudicia iusta. qua ı̄ rechobias ore
diuino locutus ē/ dū filio iussit ꝯsilium sp̄a
sapiēte ꝑq̄rere/ oı̄ insuꝑ in q̄t tp̄e bn̄dic de-

tum/ ꝛ pete ab eo vt vias tuas dirigat/ ꝛ oīa ꝯsilia tua ī ipso ꝑmaneāt. Que sint aūt cō silia dei aperuit psalmista loq̄ns ei. Consi liū meū iustificatiōes tue. nō ita tñ vt hūa nū ꝯsiliū deseratꝰ/ qđ vtiq̃ debꝫ existimari diuinū/ si rite/ si humilitꝰ. si deuote/ si obe= diēter fuerit inq̄situ. Quale zelus feruidꝰ ꝛ oīs generalitꝰ passio vehemēs, solet nec pe= tere/ nec petito vel ingesto credere. ¶ Mo nicus Omittamꝰ deinceps ea loq̄ q̄ sub eruditōe doctrinali nō veniūt/ neq̃ ei mo ralis certitudo/ quātū ex dictis colligo. ꝑt sub vna regula tradi q̄ sufficiat in oī casu ꝯsciam agētis reddere securā se nō deliq̄sse qđ ex euētu rex ꝑpēdi sepius solet. ¶ Vo lucer Propterea ꝯstitute sunt in figura: Tres ciuitates refugij/ fides/ spes/ et cari= tas/ ꝯtinētes lauacrum pnīe/ ꝛ emunitatis asilū/ quatinus pax ꝯturbata p ea se fecisse formidat homo reformetꝰ/ que pax qualitꝰ obseruanda sit intellige.

Quartū metrū quar

ti monocolon/ vsus ē dactilicus alemani= us tetrameter hypercatalecticus. currit cū q̄nto carmīe q̄rti de ꝯso. phi. si q̄s arcturi:

Ultra pax/ sūmi munus opimū
Te: voluntati/ sit bona tñ
Nuncius defert missus ab alto
Nam male menti qualis erit pax:
Sternitur lecto sorde repleto.
Complet ꝛ spinis se viciorum:
Qualium turba dilaceratur.
Tracta nunc istuc/ rursus ꝛ illuc.
Dissidet secum seq̃ remordet.
Uiribus vanis omnipotenti
Stulta guerram dat more gigantum
Pugnat econtra quodq̃ creatum
Ius sui regis sedulo seruans.
Si placet fiat vera tibi pax/
Ordinatus sit primitus omnis
Motus. affectus nec vagus erret:
Queritans extra posse quieto
Se frui mundo. quod nequit esse.
Pauca pertentet non alienis
Litibus se det. sed nec habenas
Sensibus laxet. semper anhelet
Legis eterne iussa tenere.
Litteris sacris assiduus sit
Quippe dat pacem zelus earum.
Pacis eterne pignus ꝛ arram.

Prosa quinta et vlti ma li. iiij. ¶ Monicus.

Obueniat oro pax ista nobis At vero nōdū satis explicuisti q̄ sit apud ꝑegrinū nr̄m ꝯsola= tio specialis/ deliniēs eū in tā ꝯfusibili rerū tēpestate/ qualē in florētissimo nuꝑ francie regno. nomīatim in celeberrima parisien= si ciuitate cōtigisse/ nō prorsus ignorat/ et nos intuemur. ¶ Volucer Accipe suꝑ istis doctrinā theologie celitus immissē/ quā deinceps nō me loqui putato. Cōque reris o homo q̄ etate tua multi depereūt/ quid queso nouū accidit? Habꝫ etas oīs mortuos suos. quotidie recipit terra mille modis humanū genus/ hos pestis illos fa mes. alios gladiꝰ. multos naufragia. mor bi. incendia. voragines absumūt. q̄ppe ter ra sunt ꝛ in terrā reuertuntꝰ. Mentiebaꝛ o nequā dum Eue dicenti. Ne forte mori amur. subintulisti. nequaq̄. oēs ex tūc ca= pitali supplicio adiudicati sūt. Nil refert quis prior. quis posterior securi mortis fe riatꝰ. Unū dabo tibi qđ iure ꝯfitear esse ti mendū/ quo merito vel demerito/ vita iā citissime desitura/ finiatur apud iudicem deum. Scio mecum fateberis. Interrogo te/ respondeat existimatio tua. Mortuos q̄s īmmatura violētaq̃ nece defles ereptos aut iusta cā ꝑdidit aut īiusta? si iusta. cur inculpas iusticiā? Cur nō letaris lauans manus tuas in sanguine pctōris? Si in= iusta. vide si sobriū est eos plangere/ quos ꝑ iusticia morietes beatos xp̄s appellat? Sed dices potuerāt iniusti viuendo corri gi. iusti vo plus ad suā aliorūq̃ salutē suꝑ stites iustificari. Quid si sordidus sordu= isset adhuc si sue damnationis assidue pe= nas auxisset. Iustus vero vt sepe fit exci= disset a iusticia? ¶ Patet latius ista dedu= ctio. nōne varij sunt euentus belli et nunc istum: nunc illū consumit gladius/ vt nō glorietꝰ accinctus vt discinctus/ q̄m nō est fortiū bellū/ dicit Ecclesiastes, ¶ Sed ad altiora conscendere nostre ratiōes volūt q̄ nihil casuale. nihil fortuitū tradūt deo, cuius ꝯsilia suꝑ filios hoīum/ humana cu riositas comꝑhendere ꝑ singula non ꝑsu=

mat. Attingamus tm̄ aliq̄ qualia ex ꝓphe=
ticis ⁊ historicis libris nr̄is fas ē colligere.
Destruxerūt assyrij idolatre q̄dē/ sine deo/
iherusalē sanctā ciuitatē cū ppl'o. Quid ꝑ
Ysaiā dicat dn̄s audi. Ue assur virga furo
ris mei/ ⁊ baculus ipse ē in manu eoꝝ mea
indignatio. Sequit̄. Ipse aūt nō sic arbi
trabit̄. ⁊ cor eius nō ita estimabit. ſʒ ad ꝯte
rendū erit cor eius. Ecce ꝙ deus malos ꝺ
ppl'o suo/ inter q̊s nō dubiū fuisse quosdā
innocētes/ voluit ꝑ longe deteriores affli=
gere/ q̄les appellat virgā furoris sui/ q̄uis
obseq̄ deo blasphemi nō crederēt. q̄d si ta=
le aliq̄d opatus ē mō deus/ q̇ ptātē hʒ vite
et mortis: in cuius ꝯspectu nō iustificabit̄
oīs viuēs. Nōne frequēter in regimie rei
publice cupiditas se putat caritatē? cū hec
cōmune bonū. illa ꝓpriū cōmodū ſꝑ inq̄=
rat. Esto sit caritas/ q̄d si nō adhibuit pro
sui suorūq̄ʒ custodia ꝯ ꝓditiosas insidias
cautelā/ q̄lē humana pt̄ ⁊ exigit industria.
Quid si bellassent aduersus infideles/ aut
aduersus exteros sui regis hostes/ et occu=
buissent. felices eos in altera vita. nōne iu
dicares nec morte turpi fūctos? Qꝺ si pre=
sentē tm̄ respicis vitā/ terreat apl's si in hac
vita tm̄ ſꝑantes sumꝰ miserabiliores sumꝰ
oībꝰ hoībꝰ. ¶ Quis p̄terea nouit. si ascē
derit i aures dn̄i sabaoth clamor flagi=
cioꝝ sceleꝝ/ ⁊ abomiationū q̄bꝰ vel ppl's vl'
rectores ⁊ nobiles/ vel vtriq̄ʒ/ forsā peccaue
rāt. q̊s tradidit deus nō i manꝰ infideliū/
vt alias plerūq̄ʒ/ q̄n̄q̄ʒ per wandalos ⁊ go=
thos ⁊ hunos. aliq̄n̄ ꝑ alios noiatim ꝓpter
spurcissimā carnis corruptionē/ vt aliq̄bꝰ
reuelatio dixit. exposuit suos mō ꝺs cladi=
bus belloꝝ ciuiliū/ vbi tumultuat̄ ppl's ꝯ
nobiles/ imo sine lege/ sine ordine nobiles
int̄ se/ cū dissecatōe mutua ppl'oꝝ se destru
unt. Punit/ crede mihi/ deꝰ occultiora sepe
delicta ꝑ flagella patentia. illa etiā q̄ ꝑ ꝯtri
tum cor ⁊ humiliatū deleta pridē fuerunt
quo ad culpā/ repetit in penā. Hinc fit vt
aliquos p̄sentialit̄ bene viuētes/ aliq̄n̄ cō=
p̄hendat afflictio/ aut ꝓ paruo sicut putat̄
delicto [illegible]/ grādior punitio subsequat̄
quēadmodū cernere ē in corpis egritudi=
nibꝰ/ q̄ ad occasiōem facilē oriri videt̄/ aut
recidiuū pati. ¶ Sed da nullū neq̄ʒ mo=
dō neq̄ʒ antea p̄cessisse demeritū/ vtus l'ex

erceᵗ ad meritū/ vel ad p̄miū corona t̄. Ad
de ꝙ mutat deꝰ vt placet regna ꝺ gente in
gentē ꝓpt̄ iiustitias ⁊ varios dolos. Nabu
chodonosor mēte captꝰ test' ē test' troia. te
stis roma. testis daniel ꝺ dissipatōe monar
chiaꝝ q̄ttuor p̄ncipaliū. Habʒ eīm q̄libet
res i terris quandā sue durationis periodū
atq̄ʒ vicissitudini subiecta est. sit hō. sit do
mus. sit ciuitas. sit regnū. sit impiū. Mu=
tauit p̄tea dn̄s sacerdotiū hely iux̄ reuela=
tionē samueli factā. Cuiꝰ genꝰ saul extmia
uit/ cū ciuitate sacerdotū i ore gladij viros
⁊ mulieres/ puulos ⁊ lactentes. ¶ Ubi p̄=
cor attēde vigilāt̄ (Est ei ꝓposito res accō
moda) vide q̊s occasionē p̄stiterit ꝓximā/
neci crudelissime sacerdotū ac viroꝝ vesti
toꝝ ephot/ lineo/ cū mulieribꝰ ⁊ puulis ⁊ la
ctētibꝰ ⁊ ꝓfusis inocuis/ cū horrēda demoli
tiōe ciuitat'. Nōne leg' ꝙ declinauerat da=
uid ad abymelech sacerdotē/ sūpserat i ne=
cessitate famis panes sctōs/ cū gladio goli=
ad/ neuter istic culpabil'. Et ꝺ dauid testis
ihs i euāgelio. Licʒ vsus sit bona mēte/ reū
se memorās. executꝰ ē nihilominꝰ saul irri
tatꝰ mala volūtate/ destructiōʒ quā dei vo
lūtas optia se facturā p̄dixerat. ¶ Canit̄ i
psalmis ꝺ deo. Cōuertit cor eoꝝ. nō dubiū
egiptioꝝ/ vt odirent ppl'm suū/ ⁊ dolū face=
ret i s̄uos eiꝰ. Cōuertit itellige q2 materiā
odij ⁊ doli ministrauit i mltiplicatōe hebre=
orū ⁊ i miraculoꝝ ꝑ moysen ōn̄sione. Quo
circa facile pʒ esse fallax argumētū. Proue
nerūt ex istiꝰ opatōe scādala. mortes. mala
q̄ʒ sine nūero. Egit ḡ tal' culpabil'r. Nihil
eīm tā bonū q̊ neq̄cia puersoꝝ neq̄at abuti
Exēplū i ꝓtestatōe fidei ꝑ martires claret
Et p̄mo in p̄dicatiōe xp̄i/ q̇ nō venit pacē
mittere i terrā sʒ gladiū. Cuiꝰ orꝰ vtiq̄ʒ di
uinꝰ/ tot innocētes ꝑ herodē dedit neci. ca
stigat pr̄ filiū. medicꝰ egrotū. ipsi se ꝑimūt
nūq̇d aget pr̄ sup filio. medicꝰ sup egroto/
pniam. q2 mort' occasionē dedisse visi sūt
nō puto. ¶ Notaueris ⁊ i p̄n̄ti re quēad=
modū pugnuert̄ filij isrl' tribꝰ vicibꝰ ꝯ benia
min/ ob vindictā pessimi sceleris in vxore
leuite. Cā iusta erat ⁊ qꝺ forsitasse miraber'
dederat deus assensū pugnātibꝰ victi sūt
p̄mo/ ⁊ iteꝝ scꝺo/ vsq̄ʒ ad internitionē q̄n=
q̄ginta miliū pugnatoꝝ ex isrl'. Tercia pu
gna dedit eis purgat' ⁊ hūiliatis victoriā/

vſqꝫ ad omimodā pene deletōnē beniami
tice trib⁹. ¶ Nō diſcurrā ꝑ plima. ſcrutā-
ti q̄ppe ſcripturas meas occurrūt ella copi
oſe/ q̄ꝝ lectio viuax ē ꝛ q̄ſi malleus ꝯterēs
petras/ ꝯſolationē deniqꝫ faciēs ꝯ̄ mortali-
um caſus inopinatos/ et q̄ iuſta dei boni-
tate videt̄ indigni. Si videri ait. Eccleſia
ſtes calūnias egenoꝝ/ ꝛ violenta iudicia/ ꝛ
ſubuerti iuſticiā in ꝓuincia. nō mireris ſu
per hoc negocio qm̄ excelſo excelſior ali⁹ ē
Et inſup vniuerſe t̄re rex impat ſ̄uiēti. et
ita impat vt ſ̄uiant ſibi/ etiā neſciētes. etiā
repugnātes/ ꝛ odientes vt demones. Uis
nullum ex amicis ꝑdere. vis eos poſſidere
trāquille. oēs in deo dilexeri ſuā vitā. ſuā
gloriā. ſuas diuitias in eo recōditas habe
vtiqꝫ ſicut nō ꝑdit̄ deus/ ſic amicos cū ſua
vita/ gloria/ diuitijs/ ſꝑ ꝛ vbiqꝫ poſſidebis.
Ceterū nemo deſperauerit de te ihū bone
qm̄ cū iratus fueri miſ̄icordie recordabe-
ris. Tu p⁹ tempeſtatē trāquillū facis. Tu
rem publicā ꝑ varias agitatōes purificare
ſcis velut ex actiōe mutua elemētoꝝ nobi-
liora gignis mixta. Apud te ſūt innumera-
biles modi purgatiōis ꝛ ſaluatiōis electo
rū. Un⁹ ꝑ ignominiā mortē/ q̄ liberat etiā
a purgatorijs ſupplicijs. Ali⁹ ꝑ ablationē
totalē tpaliū cū corꝑe/ vn̄ laq̄us ꝯterit̄ om
niū debitoꝝ. quoꝝ fortaſſis alio modo n̄
erat bn̄ poſſibilis ſolutio. Alij forſitā ege-
rūt tepide negligent̄ cām vl̄ iuſticie publi
ce/ vel legi diuie/ aut circūſtātias culpabi-
les habuit ſua ꝓſecutio/ oīa mors abolere
potuit eo efficaci⁹ quo ꝯtumeli⁹ illata eſt/
caruitqꝫ ſepulcro. ¶ Talia q̄s oīa dinu
meret? Audebo ſublimi⁹ vocē attollē ple
nā ꝯſolatiōis ſācte. Itaqꝫ deſolationū om
niū q̄s furor hoſtilis opatus ē/ ꝓut ꝯq̄re-
ris/ interrogo q̄lis aſſignat̄ cā? Si libido
dn̄andi regēdiqꝫ/ ſi vindicte zelus efferus.
ſi diuitiaꝝ vel opū execrāda fames. ſi titu-
li fortaſſis alij nō minus ſcelerati ſacrilegi
nefādiqꝫ. Felices oro nōne ſunt qui v̄tuoꝝ
animis obſiſtere conati ſunt q̄zuis in ocu-
lis hoīum ſupati. Auctores v̄o tāto infeli
ciores quāto nihil infelici⁹ impunita licē
tia/ ꝛ ꝓſperitate peccātiū/ qualiū miſereari
velim/ ꝓ ſua cōuerſione ſaluteqꝫ depc̄ans.

¶ Q̄d ſi cā/ iur̄ quorundā impudentiā q̄
ſe de ꝑtinacia damnat aſſignet̄ defenſio ca
tholice veritatis. vicia q̄res ꝛ errores corā
rigē. ꝛ hoc corā iudice legitimo/ nūc ordi-
nario/ nūc ſupmo. quidni fidēt̄ affirmaue
rim/ btōs eſſe mortuos q̄ ꝓ lege dei ſui cer-
tauerit vſqꝫ ad mortē/ exēplo tot martirū?

¶ Quid ſtupes. q̄d me reſpicis? nolito-
mirari ſi hꝫ q̄tidie martyres ſuos mū-
dus/ ſi caro/ ſi diabol⁹/ cur nō habeat ſuos
xp̄c? Hic apl's. Oportꝫ hereſes eē/ vt q̄ ꝓ-
bati ſūt/ māifeſti fiāt. Q̄uo māifeſti? plane
in bonū ſi legē dei defenderit ſtrēnue. ſed
ꝓrſus ī malū/ ſi vel maligne impugnaue-
rint aut impugnātib⁹ fauerit impudēt̄ ſub
uertēdo vel negādo iuſticiā. Tales dixe-
ris ſcādaloꝝ cām oīm/ q̄lē egerūt ī alios ꝑ-
ſeq̄ntes aliquos vſqꝫ ad coronā martirij. q̄
pacto inq̄es? Rn̄deo nōne martiriū cā fu-
it vt ꝓ xp̄o. ꝓ v̄itate. ꝓ iuſticia. ꝓ viciorū
redargutōe/ mors vndecūqꝫ tolerat̄? At-
tēde q̄ cā reddiderit ip̄m abel ṕmū marty
rē in lege nāe. Hec nimiꝝ ꝙ in odiū iuſti
cie religioſe/ q̄ ſacrificiū obtulerat deo pla
cabile. Cayn frat̄ eū nihil tale cogitantem
egredientē ī agrū/ inſidioſe ꝑemit. Uides
quo pacto fit aliq̄s martyr etiā dū ignorat
Omitto d̄ ſeptē frīb⁹ machabeis ī lege ſcri
pta/ q̄ nō ob aliā cām q̄z ne legē in porcine
carnis eſu violarēt/ atrociſſime necati ſunt
Nō loquar de Iohe bap. q̄ legis vtriuſqꝫ
moyſi et xp̄i limes q̄dā fuit. cui⁹ martiriū
aliā non inuenit̄ cām habuiſſe/ niſi redar-
gutionē publici inceſt⁹. Thomas cātuari-
enſis/ ob defēſionē eccīaſtice libertati. Leo
dogari⁹ ob zelū dom⁹ frācie ꝯ̄ Ebroynum
Agathes agnes ꝛ lucia. ꝓpt̄ fidē caſtitatis
glorioſo celebrāt̄ martirio. Et ita de pluri
mis. quoꝝ exēplis ꝑſpicuū fit oēm hoīem q̄
ꝑimit̄ odio iuſticie ꝛ v̄itatis/ dū ſectat̄ illā/
ꝓſequit̄ aut defēdit/ inſigni t̄ apud deū v̄o
tituli martirij/ qualecūqꝫ fuerit apud ho-
mines iudiciū. Quid ſi pl⁹ aliq̄d addideri
Innocentes q̄dē occiſos ꝯſidero/ quos eſſe
martires nullus qui fidē habꝫ eccie dubi-
tauit. Sed q̄ ratio martirij. nū q̄d alia da-
bit̄ q̄z odium xp̄i ex ambitiōe regnādi ꝓ-
ueniēs? Ubi rurſus colligit̄ hec regula. ꝙ
infantes aut pueri/ quāto magis ꝓuectio-
res/ quos in odiū xp̄ianorū ſeu xp̄i vel ſue
legis perimūt infideles/ iudei/ ſaraceni/ vl̄
pagani/ aut aliqui noīe tenus xp̄iani/ here

ticantes/apostateqꝫ facti/aut in tyrannidis rabiē vsi/tales martirio coronant̄ etiā mortis timidi. p̄cipue si non alius crimis obex inest actu. ¶ Hec insideāt aīo tuo si absqꝫ fictiōe meus ē discipul⁹. Hec mentis ꝑturbatiōes radicitus euellāt qm̄ altior. securior. salubrior. religiosior. ⁊ gloriosior nō est altera ꝯsolatio ad quā ꝓuehere possit doctrina mee legis qꝫ martirij tolerantia. ꝑ qđ delet̄ in ꝓprio sāguine q̄libet culpa sit̄ ⁊ pena vt ꝓtinus hō liber ⁊ expeditus euolet ī celū/vbi statū habeat oīum bonoꝝ aggregatiōe ꝑfectum. ¶ Volucer

Hactenus o monice theologia locuta sit. nos ex sua nostraqꝫ collocutōne breuit̄ epilogantes sumamus hoc cōpendiosū in oī tribulatiōe solamē vt toto corde suspiremus/leuātes oculos ī celū ⁊ dicētes. Betus ē pat̄ misericordiaꝝ/⁊ totius ꝯsolatiōis in cuius miseratiōe sperādū est. cui⁹ se voluntati ꝯformādū est. a quo ē v̓tus patientie. in quo ē serenatio ꝯsciētie. Nos interi trahere conemur ī affectū/qđ sub quadriduo disseruimus ꝑ intellectū. ¶ Monicus Fiat/ita p̄cor/⁊ pax dei que exuperat omnē sensū/corda ⁊ intelligētias nr̄as custodiat in charitate dei/⁊ patiētia xp̄i/vt ꝑ patientiā ⁊ ꝯsolationē scripturaruꝫ spem habeamus Amen. ¶ Explicit.

Incipit dialog⁹ apologeticus cuius collocutores sūt volucer/ ⁊ monicus/vt in ꝯsolatione theologie seruatum est. ¶ Volucer.

Q r Em inquiris o monice quā nec paucis diebus/nec vllis pene v̓bis explicare fas mihi est. Petis cur terminata ꝑ generale ꝯciliū/non fuerit causa fidei/ꝯ̄ doctrinā pestiferā Iubentē tyrānos ꝑ insidias interfici/per quoslibet etiā p̄uatos/ordine iuris nec diuini nec hūani s̄uato/⁊ ꝯfederatiōe q̄libet nō obstāte. ¶ Ego synodum non incuso/quā reuereor ⁊ veneror/sed plurimos ī synodo ꝯuersātes excusare non valeo/quos nie passiōes ⁊ pestes improbe q̇bus mos ē cathedrā hūani subuertere iudicij fefellerunt ⁊ errare fecerūt alios ī inuio ⁊ non in via/alios male dissimulare vel negādo iusticiā/vel id qđ credere debuerāt ad iusticiam: nō ore ꝯfitēdo ad salutē/alios obsurdescere ad salutarē illā iacobi iussionem. Nolite fratres in ꝑsonaꝝ acceptiōe hr̄e fidem dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. Siqdē fuit apud aliquos impudētissima ꝑsonaꝝ acceptio/dū eadē fidei cā/isti dānati sūt/alij ꝑtransiti.

¶ Monicus Fuerat igit̄ tutius o volucer atqꝫ ꝯsultius nō q̄sisse iudiciū a talib⁹ qꝫ exponere sāctū canibus/⁊ ꝓijcere margaritas an̄ porcos. quinetiā aduena nr̄/nōne debuerat p̄us sedēs cōputare si sūptus ei. si suffragia coadiutoꝝ ꝓ re tāta suppeterēt. ne cū nō potuerit ꝑficere/iure ceciderit ī illud improperiū/iste hō cepit edificare/⁊ nō potuit ꝯsūmare. ¶ Volucer Urges vehemēter o monice ⁊ ī has me trudis angustias. vt qđ r̄n̄surus sim non satis inueniā. Itaqꝫ si iustificationem aduene nr̄i suscepimus/poterimus id qđ ē in mult(speramus ꝑficere: sed ignominiā oportebit/et turpitudinē reuelare nōnulloꝝ/quos colere quosqꝫ revereri/q̊s diligere/status suus ⁊ societas efflagitat. ¶ Monic⁹ Debuerant circūspici p̄us talia diligēter ne in re tāta q̄reret̄ post exitum. turpis illa nec admittēda penitus excusatio: nō putaui. Est enī circūspectio ꝑs maxia prudentie q̄ sue ꝯsideratiōis oculos circūgirat/nedū ī illa q̄ de se licita sūt. sed q̄ circūstātijs oībus attētis/vt tempe; loco. ⁊ ꝑsonis/expediūt. Sūt enī quedā licita/q̄ circūstātijs obstātibus/ideo nō expediūt qm̄ expediri non pn̄t/⁊ ad debitū ꝯsūmatiōnis finē induci.

¶ Volucer R Agis o monice iux̄ vulgi ꝓuerbiū post reditū a iudicio vel a foro/sapiēter ꝯsulis. Quippe si d̄ generali cōcilio/si de hoībus ipm̄ cōstituētibus/si de studijs ac vniuersitatibus pene toti⁹ xp̄ianitatis habētibus ibi legatos suos/si d̄ coadiutoribus ad ꝓsequēdū si de cōmissarijs ad examinandū causas oēs fidei/si d̄ sacro dn̄oꝝ cardinaliū collegio/seu romana curia suspicandū male fuerat/d̄ mistratione iusticie/curreret impugnatio vel accusatio tua p̄sertim qr generale ꝯciliū fuerat specialiter celebratū ad hunc finē extirpationis heresū ⁊ erroꝝ ⁊ hoc ab initio sic attemptatū est fieri vt detinerent̄ etiam errantes in carcere/quoꝝ aliqui postmodū

ignibus traditi sunt. Primitus em̄ bohe
mi/dehinc anglici detulerãt errores wyk-
leff. Bohemi circiter. xlv. anglici plus q̃3
ducentos. Pro quorꝫ reprobatiõe/zelauit
ꝛ p̄dicauit publice ꝛ aduena quantũ alter
aliorꝫ. Videat aũt prudentia tua si nõ exi
stimare iustũ erat/nec temerariũ/nõ mino
ri diligentia.zelo vel ꝯstantia ꝓcedi debe-
re ad damnationẽ doctrine magis in mo-
ribus ꝛ republica pestifere/ꝛ hoc om̄i tergi
uersatione/vel p̄sonarꝫ acceptione reiectis
Adde q̃ serenissimus rex romanorꝫ preci
puus ab initio ꝓmotor extitit/vt hec eadẽ
doctrina tanq̃ principibus palã aduersa
damnaret̃ sicut ostendit in assecutõe dam
nationis vnius articuli vel assertiõis con-
tinentis totã in effectu doctrinã hanc om̄i
publice rei capitaliter inimicã. Cuiꝰ dam
natiõis tenor est. Precipua solicitudie vo
lens hec sacrosancta sinodus ad extirpati-
onem heresũ ꝛ errorũ in diuersis m̄di par-
tibus inualescentiũ ꝓcedere/sicut tenetur
ꝛ ad hoc collecta est/nuper accepit q̃ non-
nulle assertiões erronee ĩ fide ꝛ bonis mo
ribus ac multiplicit̃ scãdalose/totiusq3 rei
publice statum ꝛ ordinẽ subuertere moli-
entes dogmatizati sũt.inter quas hec asser
tio delata est. Quilibet tyrãnus põtest de-
bet licite ꝛ meritorie occidi per quemcũq3
vasallum suũ/vel subditũ. etiã p̄ insidias
ꝛ blandicias vel adulatiões. Non obstan
te quocũq3 iuramento seu confederatione
cum eo nõ expectata sentẽtia vel mandato
iudicis cuiuscũq3. Aduersus hũc errorem
satagẽs hec sãcta sinodus insurgere/ꝛ ip̄m
funditus tollere/p̄habita deliberatiõe ma
tura/decernit declarat ꝛ diffinit hm̃õi do-
ctrinam erroneã esse in fide et moribus/ip
samq3 tanq̃ hereticã/scandalosam/seditio
sam/ꝛ ad fraudes/deceptiões/mẽdacia/ꝓ-
ditiones/periuria/vias dantẽ/reprobat et
condemnat. Declarat insup̄/decernit ꝛ dif
finit/q̃ pertinaciter doctrinã hanc p̄nicio-
sissimam asserentes/sunt heretici/ꝛ tãq̃ ta
les iuxta legitimas ꝛ canonicas sanctiões
puniendi. ¶ Monicus Dum etiam
atq3 etiam recogito volucer verba sacre
synodi quemadmodũ fatet̃ se p̄cipua soli-
citudine destructionẽ heresum ꝛ errorum
debere ꝓsequi/quemadmodũ p̄terea seue
ri censura iudicij damnauit hanc assertio-
nem que totã fere complectit̃ doctrinam/
nouem assertionũ denunciatarũ cum ꝓpo
sitione vnde fideliter excerpte sunt/non in-
uenio realem suspitiõis causam fuisse fin-
gendã/quin ꝛ conciliũ damnãs/ꝛ res per
manẽs/et doctorꝫ cetus consulẽs debuissẽt
ad vlteriora ꝓcedere. Si aũt aliter vł cur
acciderit/omitto q̃rere. Hoc ad p̄sens in
quiro.cur aduena noster p̄ ceteris ĩ hac ꝓ
secutiõe notatus est. ¶ Volucer Nosti
monice quid ad officiũ cancellarie p̄isieñ.
cui deseruit spectat in fide materijs/nosti
ꝓfessionem suã/expertus es qualemcũq3
zelum suũ/ad ea que religionẽ nostram re
spiciunt. Scis q̃ liber est ab om̄ibus vin-
culis mũdane necessitatꝭ quatinus possit
amplius p̄parato animo/ꝓ veritate certa
men habere. Talis est insup̄ de quo iusti-
cia si nõ recte ambulauerit ad vitatẽ euan
gelij/valeat fieri/absq3 perturbatiõe aliorũ
seu reipublice via facti/ꝓut alꝭs coram in-
clita natiõe francie vni militi palam dixit
Scis nihilominus q̃ a xp̄ianissimo rege
francorꝫ. ꝛ a p̄clarissima filia sua vniuersi-
tate parisieñ.imo et ab ecclesia gallicana/
pro ꝓuincia senoñ. delegatus extitit ad ge
nerale conciliũ/ sub certis instructiõibus
ꝛ litteris/que ꝓsecutionẽ materiarũ fidei.
huius aũt nominatim/necnõ vnionis ec-
clesiastice. sed reformatõnis morũ in cap-
te et membrũ multipliciter imponebant.
¶ Monicꝰ Esto sic fuerit/accepi nihilo
minus emanasse posterius mãdatũ a rege
dñi de tractatu pacis in francia fuisset agi-
tatũ/q̃ hec materia non exponeret̃ corã sa
cro ꝯcilio/ita tñ̄ si p̄s aduersa vellet desiste
re. ¶ Volucer Monice iã esse res inte-
gra cessauerat. iã cõmissio tribus dñis car-
dinalibꝰ etiã añ aduẽtũ ambasiatorꝫ regis
ab aduersa p̄te petita fuerat ꝛ obtenta. Se
renissimus p̄terea romanorꝫ rex hãc mate-
riã vt sciret̃ vitas: voluit in mediũ deduci
sicut ex lr̃is sigillo suo signatꝭ/ac p̄ illa que
palã op̄atus ẽ corã iudicibꝰ fidei p̄sonalit̃
comparẽs p̄spicuũ ẽ et ex p̄dicta ꝯdemna-
tiõe q̃libet tyrãnꝰ reddit̃ mãifestũ. ¶ Mo
nicus Attẽde volucer nedũ ꝓsecutõnẽ
p̄mo factã iustificare vis culpes eã q̃ pꝰmo
dũ facta ẽ ꝓsecutiõis omissiõꝫ.maxie pꝰ ele

ẽtionẽ canonicã ⁊ legitimã sũmi põtificis ¶ Volucer Recordare qd antea dixerĩ ꝙ in oĩbus circũspectio tenẽda ẽ/ vt pensetẽ nedũ qd verꝫ vel iustũ sit/ sed qd expediẽs. Nã variata circũstãtiaꝝ qualitate vere vł estimatiue/ nõ erit viciosũ si muteẽ ĩ diuersa vel aduersa ꝯsiliũ/ queãdmodũ terẽcianus senex ex se refert. ¶ Monicus Vñ cognitũ o volucer plus q̃ȝ antea/ ꝙ ñ erat expediẽs ꝓsecutiõis ꝯtinuatio. ¶ Volucer Ah monice q̃so ne tale aliqd scrupulose nimis q̃sieris/ qđ vt ꝑnotatũ ẽ nullis vbis exequi põt/ nec cũ modestia q̃ neminẽ ledere vult nude tradi. Oro patẽ germanũ tuũ patere poti⁹ morsibus alioꝝ q̃ȝ alios ipẽ mordere videaẽ. ¶ Monicus Expostulatio tua rõnalis videreẽ/ si tm̃modo de ꝑsone lesiõe vel iactura nũc agereẽ/ vitatis vero. ⁊ talis vitatis equo aĩo quos sustinuerit detrimentũ fieri/ vt ꝑsonaꝝ quarũdã opiaẽ vel ignominia vł culpa. ¶ Volucer Nõne satis videẽ ꝓ triumpho vitatis/ ꝙ nulla aduersus eã/ post tot agitatiões ⁊ ꝑtractiões lata ẽ snĩa/ que ꝓsertim in rẽ trãsierit iudicatã. q̃ ꝑterea diceret ea q̃ vitatis erãt lesa esse/ ꝓtestãtibus hocipm̃ ꝑ lr̃as suas ad xp̃ianissimũ frãcie regẽ tribus cardinalib⁹ q̃ circũuenti ꝑten sam tulerũt snĩam/ sup nullitate snĩe Epi parisieñ. de q̃ re latius alibi. Manet igiẽ ĩ robore suo detestatio falsitatis/ et heretice prauitatis. Manet approbatio tã solẽnis sacre theologice facultatis in vniuersitate parisieñ. cui centũ ⁊ quadragita vnũ theologi/ se manib⁹ ꝓprijs subscripserunt. Manet siliẽs approbatio ꝓclare facultatĩ decretoꝝ/ in eadẽ vniuersitate/ q̃ siliter in se tota pondus approbatiõis sue dedit sub lr̃is patẽtibus. Manet autenticũ valde parlamenti regij decretũ vel arrestum hmõi doctrine cũ tota ꝓpositione Jo. parui capitaliẽ dãnatiuũ. Manẽt deliberatiões solẽnissimoꝝ theologoꝝ de diuersꝭ studijs/ quos ꝑuersa nõ subuertit affectio. Manet deniqȝ iudiciũ sacre synodi generalis integꝝ que suo silẽtio/ dãnationẽ ꝑdictaꝝ assertionũ nõ reprobãs approbauit/ iũcto qđ ĩ damnatione tã seuera hui⁹ assertiõis q̃libet tyrannus ⁊c. voluit satis intelligi/ al's hmõi velut ĩ sua radice dãnasse/ q̃ radix ẽ/ vt neminẽ alter occidat autoritate ꝓpria quantumcũqȝ sceleratũ/ neqȝ iusiurandũ ꝓpter incõmodũ tempale sui vel suoꝝ violetur. ¶ Monicus Sȝ qd đ deliberatõib⁹ quorũdã mendicãtiũ cũ magno numero rñdebis/ quos dicũt facta in vnũ ꝯuentione se cuidã scedule subscripsisse/ quaȝ sigillauerunt sigillis generaliũ de quattuor ordinibus vt ꝑtendunt/ vbi deliberãt. sed in sacco ⁊ tenebris. assertiões istas nõ esse iudicio fidei reprobãdas/ imo sententiandũ esse/ ꝙ ad fidei iudiciũ nõ ꝑtinẽt. Neqȝ eñi in hanc insaniã ausi sũt ꝓsilire/ vt apte dicerẽt ꝙ vere sunt. Gloriaẽ tñ aduersa pars/ tanq̃ȝ eas deliberauerint veras esse. ¶ Volucer O si scires oĩa monice q̃ circa ꝓcessum talẽ emerserunt/ nũc istis nũc alijs vijs/ imo inuijs ⁊ exhorbitãtijs. ebiberet spiritum tuũ vehemens indignatio/ qualia nõ ꝓsequor/ ne satyrã vel tragediã aggressus esse videar. Hoc vnũ scire potuisti/ ꝙ ꝑdicta deliberatio cõspirata fuit tandem oblata corã toto concilio tãq̃ȝ hereticalis aut heretica prauitate vehemẽter suspecta/ sub ꝓtestatione solenni facta ꝑ aduenam nostrũ quam tũc noĩe regis et ambasiatorũ suorũ ꝓposuit/ de subscribendo se ad penã talionis qui aliqui quãtũcũqȝ multiplicati/ contrarium vellent sustinere Quietiã sacra theologie facultas parisieñ. dum ad ipam scedula talis delata est/ pro parte dicti xp̃ianissimi francoꝝ regĩ/ suaqȝ deliberatio q̃sita/ reprobauit eam multiplici/ ⁊ efficacissima ratiõe/ sub patentibus litteris sigillo suo munitis. Non igiẽ põt aduersa pars gloriari đ pluralitatis maiori theologorũ neqȝ numero. ¶ Monicus

Scire velim si post assumptõnẽ summi pontificis aliqua saltẽ eorũ que modo cõmemoras/ ĩ fauorẽ cause fidei/ regis/ ac vniuersitatis fuerint intimata vel suggesta. ¶ Volucer Nolo monice đ sanctissimo dño nostro ⁊ christo dñi/ velut os in celũ ponẽdo loqui: collaterales nihilominus habuit quos in hac ⁊ similiẽ materia tangente dominos polonos/ ꝓcessisse dicũt aliq̃ minus diligenter/ neqȝ satis ad zelũ ⁊ feruorẽ catholice vitatis/ q̃ neqȝ verbis neqȝ scriptis exhortatorijs/ ad ꝓsecutõnem seu terminationẽ potuerunt accendi.

¶ Testis tibi sit scedula mltis dñsa quã
hic placet inserere sic hñtẽ. ¶ Considerent
zelatores xpiane religiõis et honoris dñi
nr̃i pape/ac huius sacri cõsilij/si articulꝰ se
cũdus principal' ꝯuocatiõis hꝰ concilij/q̃
est sup heresum ⁊ erroꝝ extirpatiõe/ñ tra-
ctetur vel expediat̃/p̃sertim in materijs so
lenniẽ denunciatis et multipliciẽ agitatis
in hoc sacro cõcilio qualiẽ hoc varij varie
potuerũt imputare. Quidã ad negligenti
am/in re tanta atq̃ p̃cipua solicitudie tra-
ctanda/ꝓut fatet̃ ꝯsiliũ in damnatiõe hu
ius quilibet tyrannus Alij ad ignorantiã
ꝙ de paucis ꝓpositionibꝰ q̃ nõ sunt d̃ api
cibꝰ fidei nõ decreuerũt quid s̃m doctri-
nã sacre scripture tenendũ sit/an videlicet
vere fuit vel false sane vel insane/ approbã
de vel reprobande. Alij ad p̃sonaꝝ accepti
onem/⁊ humanũ timorẽ seu formidinem
et ad illoꝝ cõtra quos hic ꝓcessũ est i fidei
materijs/queãdmodũ sũt bohemi remur
murationẽ. Alij ad aptã iusticie denegati
onem in materia fidei et moꝝ seu culpabi
lem dissimulationẽ. Alij ad p̃latoꝝ ⁊ alio-
rũ auariciã/querẽtiũ in ecclesiastica refor-
matione/que sua sunt vel vtilia/ nõ q̃ iesu
xpi/vel spiritualia. Alij ad regũ p̃ncipuz
⁊ vniuersitatũ/qui ꝓmouert̃ p̄dictas ma
terias/vilipensionẽ ⁊ indignationẽ vt fue-
runt rex francoꝝ/rex polonoꝝ et vniuersi-
tas studij parisien̄ et plures alie. Alij ad
autoritatis p̃latice sup heresibus extirpan
dis in suis diocesibꝰ eneruationem ⁊ ad cu
rie romane in eisdem erroribꝰ extirpandis
notoriã omissionẽ. Alij ad sordidã mul-
toꝝ in hoc ꝯcilio vno vel alio modo corru
ptionẽ. Alij ad omniũ que facta sũt in cõ-
cilio scandalizationẽ vel infirmationem.
Alij ad legatoꝝ reguz ⁊ vniuersitatũ q̇ ex
iniunctione vel instructiõe facta eis/ ꝓmo
uerunt ⁊ ꝓmouere debuerũt p̄dictas ma-
terias/negligentiã culpabilẽ. Alij ad theo-
logoꝝ ⁊ p̄dicantiũ veritatis fidei/p̃iculũ
et dep̃ssionez/vbilibet p xpianitatẽ/maxie
dũ errãtes fuerint potẽtes et p̃ncipes. Alij
ad homicidioꝝ ꝓditionũ/p̃iurioꝝ seditiõ
nũ/nutritionẽ seu iustificationẽ/maxie dũ
bella fundant̃ in sustinẽdũ erroribꝰ. Alij
ad hereticantiũ et errantiũ nõ emẽdatiõz
sed obstinationẽ: nec ad fraternã seu indi-
cialẽ vel paternã correctionẽ/sed violentõ
rẽ effrenationẽ. Alij ad obedientie genera-
lis p̃stari debite mõ summo pontifici/for-
tassis (qđ absit) periculosam dilationem/
apud multos xpianitatis p̃ncipes aut po-
pulos. Alij ad clericoꝝ apud laicos: imo ⁊
apud fideles et paganos/ ⁊ p̃cipue petrũ d̃
luna et suos fautores subsannationẽ vl' ir
risionẽ/ ꝙ in materijs vulgo notissimis q̃
sunt ipa p̃cepta moralia/ aliẽ patiũtur erra
re/et diuerso sibiinuicẽ ptinaciẽ asserere in
p̄ñtia generalis ꝯcilij/inemm vt sub summo
pontifice quẽ oẽs ꝓ extirpatiõe erroꝝ p̃sto
labant̃ maior dissimulatio suboriri videa
tur. Alij deniq̃ qđ oim grauissimũ est/ad
offensam dei in desertiõe defensiõis catho
lice veritatis/imo et fautoriã heretice pra-
uitatis/dũ. s. error cui nõ resistiẽ approba-
tur. ¶ Testes aũt inuocãt/huiꝰ cedule cõ
positores/celũ et terrã/ꝙ nõ ad diffamatio
nẽ cuiuscũq̃ vel irritationẽ/sed ad ꝓpriaꝝ
animarũ liberationẽ/ et ad obuiandũ p̃ta
ctis et cõsimilibꝰ scandal'/si nõ hoc durari-
te cõcilio occursuz fuerit/euẽturis/ ista scri
bunt atq̃ notificãt/pati voce publicã/ latẽ
us hec oia deducẽ/si ita placitũ fuerit dño
nostro pape. Hec ibi. ¶ Monicus.

Qualis data est ad hec incõueniẽtia
ꝓuisiua responsio. ¶ Volucer Nulla
ꝓrsusq̃/sed in deteriora ꝯtinue res lapsa ẽ:
vsq̃ adeo ꝙ ꝓ pte dñorũ polonoꝝ interie
cta est tandẽ appellatio ad futuꝝ cõcilium
Cui appellationi cũ r̃ndendũ esset/lecta ẽ
vt dr̃ in consistorio generali et publico/ qđ
vltimo cõstãtie celebrandũ est/minuta q̃-
dã sub forma bulle destruẽs vt asseruntq̃
legerũt eã/fundamentale penitꝰ robur ne-
dũ pisani sed ꝯstañ. cõcilij/et eoꝝ oim que
in eis p̃sertim sup electione summe ponti-
ficis/et intrusoꝝ electione attẽtata facta ve
sunt. Continebat itaq̃ in nullo casu licere
appellationẽ a papa facere nec eius iudici-
um in causis fidei declinare plane ꝯ legem
dei decretaq̃ ꝯcilij. Sz tã ceca sp ẽ affectio
que nõ zelat v̈itatẽ/tã sp sibi ꝯ̃rians et dis-
sona veritati/mẽs aduersa. ¶ Monicus.

Vellem plenꝰ agnoscere qualis ex inte
gro fuerit hec polonoꝝ cã/ neq̃ em̃ illa le-
uiter crediderim/ q̃ postremo subintulisti
q̃uis de occisiõe oim polonorũ facienda

Y

absq; legē vel ordine/ipis nec auditis nec defensis audierim. ¶ Volucer. Possum que breuibus pstrinxi verbis ea scriptꝭ mltiplicibus edocere quorꝫ aliqua suis titulis seorsum notabo. Res enī plixa est/ ꝛ ad alia te vocat/ sentio pñs dies. Dabo preterea titulos quorundā ex opusculis germani tui plurimis obmissis que vel memoria nō tenet/ vel vtilitas nō tāta est. Ita enī fas erit tibi vł alteri cui placuerint illa sub collectorio vno seu pluribus scriptis dare ¶ Monicus. Gratā mihi rē feceris volucer/ dicito nihilominus antea/ qualis ꝺ natura ꝯcilij sit fratris existimatio/ instructus quippe est: nedū ex litteris vel historiis: sed ex ipsa que doctrix est efficax experiētia/ vtpote qui nouissimo huic cōstātiensi cōcilio ꝯtinuus astitit/ qꝺ numerositate cōuenientiū/ qꝺ agendorꝫ arduitate: qꝺ sui psertim duratiōe/ maximū supra cetera fuit qm̄ p trienniū cū sex fere mensibus ꝓtēsum est. ¶ Volucer. Si pondus doctrie vel eruditiōis hēet existimatio pegrini nostri apud alios qlē facit amor apud te: rē exiēs cognitione nō indignā/ nec inutilē fortassis posteritati. Sed neq; plene didici suam in oibus que gesta sunt vel opinionem vel sniam q̄uis plurima scriptis reliquerit de potestate cōcilij ꝛ ipius qualitate. Sua fuit insup ꝯuersatio assidue cū illo pceptore suo/ quē sapientissimū et prudentissimum nemo dubitauerit/ cardinalē cameracēsem dico/ poterit ille multo docti⁹ ꝛ salubri⁹ cū autoritatis pōdere sup hac re vel verbo vel scripto tradere q̄ cognouit. Hoc vnū scio ꝙ zelus habende vnionis in scismate tam desꝑato/ tantiq; tpis fecit multa tollerari q̄ fuissent aliūde nec tollerabilia nec tollerāda. Video ꝙ ecclesie reformatio nūq̄ fiet p cōciliū sine presidentia ductoris affectati bñ prudentis simul et cōstātis/ prouideant sibi dū sciuerint et potuerint membra per ꝓuintias aut regna: nō quidē in multiplicatiōe ꝯstitutionū nouellarꝫ/ hoc magis interturbat q̄ adiuuat/ sed p executiōm viuacem et virilē earꝫ legū que iā late sunt abundantissime/ supuacuis etiā resecatꝭ vł omissis. Video ꝙ in doctrinis que fidē q̄ religionem/ q̄ bonos et salubres respiciūt mores/ vix inuenietur ī hac tempestate/ rebus vt sunt manentib⁹/ nec habito forti fauore/ potētie secularis/ terminatio debita/ vel expedita iusticia. Experto crede/ neq; deductionē ꝓ nūc aliā pete/ neq; ꝺ remedijs apponendis verbū feceris/ surditati/ vbi nō est auditus: iubet sapiens/ non effūdas verbū his interim ꝯtentus. Habes enī ꝺ theologica ꝯsolatōe grādius opusculū. Tecū habita/ gratus ꝺo/ qui te segregauit ab his solicitudinib⁹/ ꝛ ꝓ ceteris in prāte cōstitutꝭ ora cōpatiens flens ꝛ lugens ¶ Monicus. Cōcesserit ita deus/ bñ vale volucer p̄cauēs vite casus. Salutauerisq; noie meo fratrē/ monens eū sedulo circūspicere vigilanter queadmodū in medio natiōis praue viuendū sit. ¶ Volucer. Et tu bene valeto monice nostri memor in orationibus tuis.

Finit.

Sequūtur nonnulla

carmina Joh. de Gerson/ que ꝛ pcedentibus ꝛ subsequētibus tractatibus cōnexionē aliquā habere videntꝛ. Primū carmen ad Johem germanum suum de causa canendi.

Loquitur aduena ad Monicum.

Heu perurgent monice/ monice:
Anni ne fasti sanguinei et necis.
Ciuilis ensis cuilibet imminet.
Qui iuste viuit/ vera vel edocet.

¶ Respondet monicus

Me me fruaris aduena cōsule
Hac in ruina pestifere vicis
Ad te redito solus in ocia
Esto virilis vim facito tibi.
Mens in supna se leuet ocior
Odas canoras psallat alacrior
Quales sophie dictat amor pius
Non quas libido sordida/ suggerit
Quas musa garrit scenica crebrius
Ut cor malignis vrat amoribus
Cure coquentes anxia pectora.
Tristes abibunt/ credito longius
Nam spiritus cor visere celicus
Gaudet quod almū psonitat deum

¶ Opponit aduena

At cū sodales mors mihi sustulit
Cū pallas arcem vix habitet suam

Quero sonabunt cui mea cantica
Merui loquentes/quos lyra temperat
¶ Respondet monicus.
Omitto musas/angelus audiet
Sanctiqꝫ tecū/nonne satis tibi
Nec prorsus omnes mors tulit effera
Petrus superstes/quem sapientia
Totū repleuit/cardo dedit sibi
Nomen statūqꝫ/sufficit vnicus
Carmen melodū cui resonet tuū
Viuit gerardus quis rogo par sibi
Qui veritatis exul amore fit
Nostri clamengis dulce sapit stilus
Etas nouellā progeniem dabit
Pro patribus quos ꝑdidit atropos

Aliud eiusdē ascle/piadeū catalecticū.

Vernū tēpus adest, fac hilarescere
Cor tepens gelide frigore bruine
Sursum surrige te more volucris
Que vires reparat sole tepenti
Odas dulcisono gutture formant
Alternantqꝫ modos/cernis alaudā
Se pennis liquidū librat in ethra
Sensim ꝑuolitans/deserit ima
Extra se rapitur ebria cantu
Affariqꝫ deū leta videtur
Nunc spasmata cadens vt redit ad se
Iam degit solitis sobria terris
O si te rapit hec extasis alma
Felix/si iubilans excidis a te
Nec semꝑ stolidas incolis oras

Carmen lugubre ꝓ desolatione vniuersitatis parisieñ. ꝓpter bella ciuilia

Angeli pacis gemitus amaros
(Si cadunt in vos) facitote toto
Mentis enisu/reboate celi
Pallada flete.
Palladis templū domus/arx asylum
Gaudiū vestrū/decor omnis orbis
Corruerūt a scelerū ministris
Pallada flete.
Ecce fons riuis helycon cruentis
Manat/hinc sacre fugiunt volatu
Prepeti muse/resonantqꝫ tristes
Pallada flete.
Garriunt pice reprobis aggrestes
Vocibus/liuens odium perurget
In malo letas ob eā querelam
Pallada flete
Celicus cetus datus vt supnam
Percolas iugi studio mineruam
Lugeas pectus feriens et horrans
Pallada flete.
Nō tue pridē cecidere docte.
Pallas athene simili ruina.
Peior hec sors est. cupidi sophie
Pallada flete.
Te quis o te collegiū celebre
Par habens nullū phrenesi sacratum
Aspicit/qui nō miserādo dicat
Pallada flete.
Ordo te trinus decorabat ample
Cū sacerdotū cuneo decenti
Sterneris vulgi manibus scelestis
Pallada flete.
O leoninā rabiem/tyrannos
Horrida cunctos supans nefandi
Criminis noxa/furit en erinis
Pallada flete.
Horror heu seuus/nihil o deinceps
Linquitur tutū/nihil aut inausum
Res en humanas supest perire.
Pallada flete.
Stabit aduersans heresi quis vltra
Sontibus quis nō trepidus resistet
Quis bonos mores volet edocere.
Pallada flete.
Papa qui xp̄i vice summus vti
Gratularis/vos paritерqꝫ mundi
Cardines/fidei cecidit columna
Pallada flete.
Filiā tu rex nimiū decoram
Prole fecundā recolens videto
Plangit orbā se viduamqꝫ clamans
Pallada flete.
Inclitū regnū tua clara doctrix
Christianū que titulū ferebat.
Monstra non gignens iacet indecora
Pallada flete.
Canones artes medicansqꝫ phisis
Et sophie vultus lacrimis rigate
Deperit vobis studiosa turba
Pallada flete.
Palladis troie referunt imago
Custos ablata sibi dat ruinam
Francie casum similem timentes

Pallada flete.
Inuicem fedus sociale seruant
Clerus et miles/patiente clero
Nobiles vestro statui cauentes
Pallada flete.
Regij sceptri rogitamus heres
Clare delphine repares ruinas
Hostice cladis miseris vel odis
Pallada flete.
Tale qui rursus renouare queret
Viuito felix quater et beatus
Cesset vt plangor dolorosus iste
Pallada flete.

Finit.

Carmē ī laudē du cis austrie ⁊ studij eiusdē.

b B Ors miserāda nimis te francia diua fatigat.
Plusqꝫ cuiusuis vox reserare queat
Olim ꝓscriptos ꝓ libertate tuenda
Proqꝫ fide passos/mos releuare tuus
Sesisti thoma ꝓprijs dū trusit ab oris
Anglia te sanctū sensit et ecclesia
Heu pietas heu pīsca fides cogūt alūni
Francigene mortes exiliumqꝫ pati (do
Sūme de⁹ ꝓ lege tua quā sub decacor-
Mentibus impssam scribis et in tabulis
O quot theologi/ quot pōtifices piere
Carcere quos clausos dira necat rabies
Effugit altera ps alienis incola terris
Tutior exilio sed spoliata bonis
Int̄ quos vn⁹ qui cancellarius almi
P risius studij est cedit et aduena fit
Austria tu felix/ felix studiosa wienna.
Dux quibus est talis traditus in regimen
Zelo qui fidei feruens/ob eā fugitiuuꝫ
Huic miserans/offert vltro refrigerium
Assignat que locū cū libertate/suiqꝫ
Patribus egregij commoda collegij
Sis sua mag̃ iesu merces ꝓ cui⁹ honor̄
Doctorē recipit discipulūqꝫ tuū (bunt
Glīa laus ⁊ honor dux inclite te resona
Dū pietas terras sanctā fidesqꝫ colent

Aliud carmen de multiplici martyrio

m L Ors martyr laudabilis
Preceteris optabilis
Baptisma supplens si deest
Omnem reatū diluit
Mors ꝓ fide viriliter
Suscepta reddit martyrem
An sub fide lex ponitur
Quā littere sacre docent
Quare beatus omnis est
Pro lege quem dei sui
Certando contingit mori
Quicunqꝫ det casus necem
Corona fratrum septena
Refulget ob legis zelū
Martyr Johannes an fuit
Culpans nefas adultere
Ergo beati viuite
Quos tetrius multo scelus
Damnando/martyrū publicum
Occidit atrox carnifex
O pulcra mors corā deo
Jocunda plena gloria
Conspuat hanc vulgus licet.
Nequā profanū malignū
Etas an hec felicior
Quod martyres habet suos
Culpanda vel forsan magis
Nefanda ꝓ tyrannide
Culpanda ꝓ pastoribus
Luporū qui vices gerunt
Tyrannidem dissimulant
Immo fouent/augent/probant.
O veritas patris iesu
Obsecramus versa vicem
Vt veritas victrix eat
Cruoris expers et necis
Si vis vt in martyribus
Vincat/patescat omnibus
Laus detur et palam tibi
Patri sanctoqꝫ flamini

Carmen ꝓ virtu te patientie.

a D Spera qs fortuna potest tua di- numerare.
Prospera que tribuis licet inscia
Inscia nō tn̄ est ea patris cura benigni
Pro virga qui te manibus gerit
Nō aliter quā vult nec acerbius ipā flagel
Fortis ob hoc remanet patiētia (las
Murmure n̄ lateat te ꝑmittētis honore
Fert homines librans oculos sibi
Abba pater clamat/magno ꝑ crimine nati

Sat sit patri supplicij parum
Letiferū pando peccatoꝝ putre vulnus
Ut placet vte seca/modo dep̄ cor
Nolis in eternā parcendo tradere mortē
Esset en hec pietas/furor efferus
Sicuis sctūs amor placite ꝯquirit amādo
Omnia que faciūt alij bona.
Sic tolerādo suū patiēda vertit in vsum:
Omnia que mala respicit vndiqꝫ
Cur igit̄ dives patientia nō erit inter.
Aspa fortune tot tantaqꝫ
Verbere solat̄: gelidoqꝫ rigore calescit
Potat eā sitis:esuries cibat
Ex alijs soluit loculo sua debita danso
Exiliū patriā reputat suam
Pressurā mūdi facit in xp̄o sibi pacem
Docta:foro requiē medio capit
Carcere cū vinclis fit libera/q̇d moror vlt̄
Vertitur in vitā mors vltima
Est patiēs melior forti/patiēs q̄ vincit
Sepius hoc hostem sine vulnere
Nō tn̄ est asino sitis patientia laudi
Stercoris et culpe tollerans onus
Excutiēda magis tot̄ hec sarcina nervis
Perpetienda prius mors corpis
Hec est sanctoꝝ patientia v̄a ꝓbatrix:
Corde suū toto ꝙ amat solum
Durior inferno:nec aq̄s frigescit in vllis
Stigmata signa sui regis gerit
Infert vim celo/rapit astra iure triumphi
Hic fructus suus hec possessio
Materiā dat ei sors aspā qua malus in se
Seuit abutit̄/amens enecat.

Carmen ad gerardum dn̄i delphini cōfessorem E

Ro tristiciā repelle seculi
d Mortē creō parit gerarde duplā
Strigit noxia corꝑ̄ttuit necatqꝫ
Ex hac letifero plagat̄ ictu
Culpe spiritus.et tabescit in se
Nil mortale fleas nihil caducū
Cur pdas lacrimas nihil iuuantes
Obsunt/nec reparant peracta damna
Quod mutare nequis:feras oportet
Deduc in meritū necessitatem
Damnū temporis ad perenne confer
Si te pena brevis dolore torquet
Ex hoc cōijce quā dolenda culpa
Vis lugere:dolor beatus iste est

Consolatur eñ iesu docente
Plora flagiciū:memento finis
Luctus mixtus erit sapore dulcī
Ob spem:ꝙ gemitu reatus isto
Deletur/manet et corona celo
Ultoris gladius ferire iussus
Saluat luctificū thau gerentes
Vult nos plangere lacrimosa vallis
Nil plus purificat cor aut serenat
Quā luctus vehemens amaricansqꝫ
Hoc mersus pharao mari peribit
Tellus melle fluens de hinc patebit
Quā ros hic pluuius rigans venustis
Ornat floribus/ac perinde multos
Fert fructus sapidos decore grato

Itē aliud carmen ad eūdē F

Uid gerarde fit i nob
q Herent crimina quedaꝫ
Intro cordis in medullis
Cum radice profunda
Que licet minora dicant
Homines ad supandum
Prorsus excuti nequibunt
Vix dū vixeris a te
Flebis vbertim diuqꝫ
Culpans corqꝫ remordens
Ut graui mole depressus
Euites recidiuas
Fortis alacrisqꝫ pugil
Prosternes grauiores
Sub iugo pestes:eas vit̄
Alij vincere quibunt
Gratiam fateri dei
Esto certus oportet
Ordinē videto suū
Prouidus omnia librat
Sub modi sub ponderisqꝫ
Mensura sapienter
Vincis hoc vel illud scelus
Sibi victoria detur
Millies cadens resurge
Semp sustine spera
Flens manus patri porrige
Lacrimis est sua lingua
Non te deseret in finem
Tandem e stercore tollet

Carmen de puritate sacre scripture respectu aliarum G

Carmen de puritate sacre scripture

Mōtibus altis
Exoritur fons
Purior auro
Unda nec ullo
Spurcida sceno
Lumine solis
Obice fulget
Tu bibe tut⁹
Te speculeris
Te tua nunq̄
Fallet imago
Plurim⁹ inde
Riuulus exit
Lapsus ad ima
Putrida tellus
Quo mage distāt

Sordibus opplet
Noxia miscens
In quibus anguis
Ranula vermis
Bufoq; serpunt
Mors latet vndis
Si sitis vrget
Cautior esto
Uis speculari
Reddere verū
Uix simulacrum
Turbida possunt
Terreat hoc vos
Quos derelicto
Fonte Sophie
Terrea potant

Josephina Johānis de Gerson carmine heroico decantata

Titulus breuis cōtinens .xij. libros iux. xij materias ꝑncipales

Lare Joseph Josepina tuo ꝓ nomine carmen.
Narrat vt is memphin septem illic cōficias annos
Nazareth inde redis operans/ vbi ꝟgīs olī
Cōceptū noras/et ea cū virgine nubis
Idq; redit nupta te ꝑ montana volente
Uas latriā infanti nato/nomē ibs addis
Suscipis hinc reges/puer̄ p̄sedul⁹ offers.
Inuenis hinc tēplo/tādē moriēs requescis.

Prohemium

Fontem sueuerūt veteres celebrare poete.
Sacratū mus̄ ꝑnasi mōte sbortū
Quē pes fodit equi. sed h; sapia montem
Nostra aliū fontē ⁊ musas q̄b⁹ alta voxē
Fons vite/ꝟbū dñi sublimibus exit
A celis iugi/puro/salubriq; meatu
Cristallo similis manās a sede supni
Mōtib⁹ eternis musas nec curat agrestes
Que mortale sonāt q̄ noxia carmia texūt
Que solas vanis demulcent corpis aures
Nec dant ārentē sedare sitim/sed adurunt
Potantū assidue mellitis corda venenis.
Fons nr̄ nitid⁹ sapidisq; salutifer vndis
Quē sup irradiat vbi sol diuinus aptis.
Dīa crede nor̄ mūdi specti vice mōstrat.
Pura tñ lux hoc hebetās diuerberat oēm
Uisum mortalē/veluti sol materialis
Lucidior tuitus obscurat nicticoracis
Multa videre tñ fidei mediāte berillo
Cōcessum nobis ī enigmate voceq; certa.
Miror loq̄r facies speculāti q̄tuor offert
Fons h̄ vt specula quedā/sic ezechielis
Uisio dat vultus aīalibus esse quaternos
Quattuor ancillis facies sapīa donat
Sensus bis binos verbo nā mōstrāt ī vno
Littera gesta docet/q̄d credas allegoria
Moralis q̄d agas/quo tēdas anagogia
Ne penetrāt aures mētis dulcore latenti;
Tetralogo simul ac vno sermone loq̄ntes
Pricipio fōs hic ꝑfudit mysticus adā
Post terris legit̄ fluuijs fluxisse quaternis
Irrigat et totū riuis felicibus orbem
Te torrente replet fecūdius o studiorum.
Mr̄ parisius/paris expers/maior athenis
Maior et egypto prior est tua phīa
Pura/nec errorū sceno ꝑmixta nocenti
Sola cares mōstris/nec hēs portēta deoꝝ
Quidā theosoph⁹ ista nutrit⁹ ī vrbe.
Gra cui nomē/cognomē ⁊ aduena fecit
Hūc iuxta fontē viridāte in cespice rite
Fructifero vite sub ligno mēbra locauit
More suo/lenire vie vastidia querens
Oreq; cordis aq̄s fontis gustare beati
Dulce refrigeriū cōtra tēptaminis estum
Esse pegrinus signis erat agnit⁹ aptis;
Cassidulū dextro fartū dependz ab armo
Ad latus oppositū/celsū caput orbiculare
Pileus obnubit soles q̄ pellat et imbres
A vultu īfestos baculusq; teres regit art⁹
Ferrea cui cuspis/munit̄ sura coturno
Scutū leua gerit/saphiro/celo ve sereno.
Cōcolor/hic auro septē radiare planetas
Inspiceres/medio corpēnatū velut ignis
Emicat et thau rutilo sibi signat in auro.
Egide theosoph⁹ hac hostica tela retūdit.
Nec carz āgelico duce sz caro visib⁹ obstat
Sedul⁹ hūc catul⁹ vt thobiā comitatur.
Uidi eq̄dē synodū cōstantia dū generalē.
Colligit ecctie fieret sibi pastor vt vnus.
Uesp erat gelidas ꝓtēdēs lōgi⁹ vmbras
Aduena labēti iocūdo murmure riuo
Lumina dū figit meditās/ð fonte canora
Uisa loq̄ sibi vox ꝓprijs accomoda votis

Uita pegrinis que te premit exul in oris.
Uult libertatē patrie te querere celis
Hoc moyses/hꝰ ipe leui/dū noīa gerson.
Dāt pmogenitis signāt multis alioꝝ
Miteris exemplis. sed ꝙ deꝰ acola terras
Uenit ī has fieri/nihil hꝰ hortamīe maiꝰ
Terrigenā petere qđ te celestia cogat
Ergo fides cū corde pio vult carmīe dici
Quō terrene voluit regionis ad ima
Deflecti/claudiqꝫ deꝰ sub vētre marie
Quē natū ioseph ī mēphim gesta re pegre.
Jussus/vbi septē fugitiuos ꝯficit annos
Inde relatꝰ fit (mirꝫ o) sibi subditꝰ vltro
Donec eū senio mors exoptata recepit
Theosophꝰ gaudꝫ dū vox simphoica talꝫ
Insonat aure sua: tollit suetudo timoreꝫ
Quāuis mirāda vox est fronesi/ qꝛ tetras
Est ancillaꝝ/ dat ꝛ sua cuiqꝫ loquela
Quā dinoscat velut in fidibus cithare di.
Organicis siue modulis seu carmīs odis
Comodat ipē pias dictis solertior aures.
Sensibꝰ acimis/res est nō parua/ reponit
Quatinus aut referet audita sodalibꝰ ore
Inserat aut cartl. supplex puꝰ ichoat orās
Alme Joseph pria rcha sacer ꝑ cꝰ honore
Mrā canit phronesis/tu vgo tu iesus olīꝫ
Uos tres vna domꝰ angustis icola terris
Quos imēsa locāt mō celica regna/ fauete
Mraqꝫ sit facite: pietas accepta camene
Ancillans fidei/nulli piudica vero
Multa ꝓbabiliē suadēs/temeraria nusꝙ
Apta pegrinū cor sursum attollere celis.
Hactenꝰ hec subeat pmū narratō fugit
Cur ioseph a pria/spōsa comitante iesuqꝫ
Exēplū pmis magis id se sensibꝰ offert. K

Distictio. I.

Mēbra ioseph sōno fereās defes (sa labore
Corde vigil iussa q̄ nunciat angelꝰ audit
Tristia. surge ioseph filio dauid accipe mrēꝫ
Cū puero/fuge neu tardes/ egyptia rura
Festinꝰ pete/ nā pueꝝ trux queret herodes
Perdere/ ꝓpetas laxat tremefactꝰ ꝛ horrēs
Mox grauidas artꝰ hūili stratu exilit/atꝫ
Uirgineū spōse thalamū mestissimꝰ itrat
Forte maria illūm quē cunis somnꝰ hebat
Tūc vigili blāde cura deuota fouebat
Ut vidit sponsum cū nō mos nocte veire
Instantis psaga mali. conclamitat/o vir
En qđ id ē qđ hēs q̄ fert te sorꝫ rogo pāde
Eheu surge citō puerū rape q̄rit infans
Perdi crede mihi/ p reges dirus herodes
Se dolet elusum/ ꝓpera/ mō nūcius alto
Demissus celo iussit/nec fingo repente
Sic fieri. tibi tūc animi qđ virgo fuisse
Crediderī noua tē iuueīsqꝫ puerpa pauꝑ
Simplex sueta domi regionū nescia tales
Tete dū voces vrgēt: sed fisa deo mox
Cōplosis manibꝰ lacrimisqꝫ pora volutis
Tristl/ vtrūqꝫ genu añ ipā ī cunabl'a nati
Flectēs te sternis/stupido fixoqꝫ parumꝑ
Heres intuitu/quē cōtēplata benigne
Pluria corde gemis tādē ꝓrūpis amaro
Suspirās aīo/ qđ amor meꝰ o tener īfans.
Ac vteri dilecte mei/ qđ tu/ qđ agemus
Iste tuus custos ꝛ ego q̄ pte feremus
Quale patebit iter vbi sīt gabriel tua ducꝫ
Nūcia dicta mihi/ dn̄s sedē dauid illi
Crede dabit iacob ipē domo regnbit ī euū.
En it in exiliū: flendi carissima non est
Hora mō/ vir ꝓtulit anxius/ effugiendū
Parendūqꝫ dei iussis/ reducē bn̄ spera
Promisit puerū ꝛ faciet/ qꝛ dux via. vita ē
Exitus his infans/ oculqꝫ serenꝰ aptis
Jocūdo visus risu cognoscere matrem
Tūc animā strinxit tenē pietatis imago
Uirgineū/ gladiꝰ ptrāsijt intima cordis.
Mox ruit in faciē pueri. suauissime fili
Acrius exclamat singultās mater/ abire
Ac migrare stati/ notos patriāqꝫ laresqꝫ
Linqre cogimur arides. nō nr̄a volūtas
Sed dn̄i fiat cō iunx dilecta ioseph vir
Grādeuus replicat/ lacta cuiusqꝫ resolue.
Infantē/ pannis inuoluēs/ noster asellus
A me sternet gerulꝰ puerīqꝫ tuiqꝫ
Paret mr̄/ nec mora nocte fugā capiūt clā
Hostiolis post se clausis/ nulla sqꝫ salutes
Nulla vale tota vicinia chara recepit
Mirandū maius int spectacula quale
Cōspicies aīa/ casus nūquid fuit alter
Aspior/ summaqꝫ magis pietate stupēdus
Ergo cōpatere saltē ꝑ cuius amore
Oē fit hoc/ deꝰ est fugitiuꝰ ꝛ aduena ꝑ te
Uirgo tenella ioseph g̃uis euo virqꝫ bime
Infans. ignota pagrāt ac dura viaꝝ (stris
Sat ꝓcul exierāt a nazareth haud sine mī
Cōtinuoqꝫ metu neu qs sētiret eūtes (to
Sine pedū strepitu seu fletl ad vba mr̄is
Uagitu pueri/ vel ab occursu vigilantū
Aut asini ruditu/ latratu ve canino L

Vertice monticuli faciem ꝯuersa retorsit/
Virgo suā/simꝉ ipē ioseph deuot⁹ vterqȝ
Substitit inde domū villā tēplūq̄ȝ salutāt
Nuncia iā solis rutilans aurora decorum
Spirabat lumen/virgo doctissima legis
Humano ꝑtim studio/ꝑtimq̄ȝ supno
Largi⁹ afflatu ꝯdit has (fas credē) voces
Magnifico te sūme parēs spes vna salutis
Certa mee mihi mag̃ potēs agnosco dedisti
Grata fatebor eū/memori ingiqȝ repostū
Corde gerēs ancilla hoīs parebo iubenti:
Per mediū q̄uis vmbre mortis sit eundū
Nulla timebo mala/ qm̄ mecū deus es tu
Tuq̄ȝ puer dine ihu/quē sctūs obumbrās
Spūs ex me formauit/ Te sara virumq̄ȝ
Te iacob atȝ ioseph iudit hestēꝗ susānā
Saluauit dn̄s ⁊ hebreos ꝑ mare duxit
Per deserta trahēs/celi q̄bus esca parata
Nō attrita fuit vestis/q̄d q̄ danielem
Et dauid eripuit rugiētis ab ore leonis?
Quid q̄ ꝑ coruos fugiētē pauit helyā (ge
Dux raphael thobie/dux michael synago
Quid moror exēplis gabriel mihi dux de⁹
Que voluit fecit ois sibi possibilꝭ res (illa
Null⁹ liuor ei/sapiēs m̄ omīa summus
Disponit numero mēsura pōdere/nō vult
Tēptari: ꝓprios sed agi motus rationis
Quos vals vt desūt ꝑsto sibi ferre iuuamē
Hinc hoīem fugim⁹ subito cui tollē vitā
Omp̄s poteras/ vis pauꝑ et aduena fiat
Filius iste tuus mūdo qui regnat olimpo
Fratrib⁹ vt filꝭis soluet/moresq̄ȝ reformet
Vis scutū cordis nobis ꝑbere laborem
Vis fieri memores aliā nos q̄rere vitam.
Esse pegrinos: deb ereq̄ȝ tristia letis:
Semꝑ misceri: lacrimaꝝ valle maligna
Dux igit̄ rectorq̄ȝ comes ꝓtector et altor
Esto pegrinis nobis altissime regū
Cui rex mortalis obsistere: cui neq̄t obex
Vllus velle tuo statui/ꝓmissio nostris
Dicta olim patrib⁹ abraā cū semine fiat
Dulce vale natale solū:valeāt ⁊ amici
Tuq̄ȝ hierosolymis in syon v̄tice tēplum
Dixerat hic alacres aīo ioseph atȝ maria
Cōtorquēt gressus et semita cepta tenetur
Nazareth ī villa mltū iā plebe subortū
murmur erat fugisse ioseph fugisse mariā
Cū puero: grādis cognatos cura fatigat
Querere q̄ ꝑgūt: quales petiere latebras
Scita fuge cā tandē cōpescuit omnes

Vespa defessos ambos asinū q̄ȝ lassum
Sera domi locat/in qua diuerticula ville
Cōmodiora ioseph reputauit: ꝑuu⁹ vlnis
Excepit pueꝝ ꝓpriis terreq̄ȝ reclinat
Ipē sinu matris ereptus vagit et inde
Vir dat opē dn̄e satagēs ꝯcedat asello (q̄ȝ
Collapsu facili hospes dat stabulū paleas
Augēt ligna focū gremio mox v̄go rceptū
Fasciolis euoluēs infantē igne manuq̄ȝ
Blanda ꝯtrectās reuouet q̄s ⁊ o speciosū
Forma ꝑnatis hoīm pulcerrime: quis te
Virgineosq̄ȝ tuos artus: faciemq̄ȝ decorā
Cui sacros ocul' ocitas afflabat honores.
Cernere tradiderit: da lac da balnea virgo
Perfice cetera vir ita fit post/ambo legum
Appositū sumūt frugalit̄ hymn⁹ ab ore
Grato p⁹ rsonat: sursū frons: corda leuāt
Secretū surgēs hinc v̄go cubile recepit
Se sup hostiolo clauso silet: et vacat orās
Donec dormiat is cui⁹ sꝫ vigilat cor
Quē pri⁹ ipē ioseph blādū ꝯplex⁹ adorat.
Batq̄ȝ vale matri: seruatur ei locus alter
Sedul⁹ intrat ibi: ꝑmū orās deinde q̄euit
O q̄d ais nimias q̄rēs ambitio pōpas:
Splendida q̄tidie tibimet cōuiuia magis
Instructasq̄ȝ domos tibā multā famulātū
Te pudeat: te peniteat: dū talia cernis
Parua crede domo mior ē dolor āxietasq̄ȝ
Sȝ nocitā placēt placet insanusq̄ȝ tumꝉt⁹.
Hacten⁹ vna vie ꝯcursa dies maifestat
Quid valeat pi⁹ i reliq̄s aīm⁹ meditari
Oro ꝓuideat discrimina plura viarum
Plures hospitib⁹ fraudes: risusq̄ȝ malorū
Solerter mentis oculus. quo ꝓ grediēdo
Pl⁹ ignota subit: pl⁹ horrida seuaq̄ȝ tellus
O quotiēs latro q̄tiēs sitis/algor et ardor
Atq̄ȝ fames potuit inopes vexare viantes
Amboꝝ sed mens v̄tutis in arce locata
Despiciēs ima: fugiens ad federis arcam.
Verā nō tipicā: te semꝑ xp̄e petebat
Cōfugiū: vt moyses: et libertatis asilum
Adde q̄ ois eos acies comitata tegebat
Terribilis virtutū donorūq̄ȝ beata
Certa fides: spes firma: dei dilectio pēdēs
Sobria iusticia pollēs sup omnia fortis
Quid q̄ diuine legis tu virgo canoros
Dulcisona poterat hymnos cū voce rferre
In nō pua vie solamina: cantica syon
Nam silꝭ his typice poteratis vocibus vti
Esto pegrinis nobis cantabilis alma

Lex dñi releuet que tedia dura viarum
Nā tristes citius abeunt ꝑ inania cure
Carmīa dū diuinꝰ amor modulat᷑ amena
Ergo celigena miseris mēs aduena terris
Sis psaltes facito/sis odis dedita diuis
Nō ita te totā terrarꝝ carcere retro
Sed celo poteris positā reputare sereno
Corde pio sapiens tua deuotꝰ meditet᷑
Uirgo maria viro data vba ꝛcepta vicissī
Partē aliquā sctī nostras referat᷑ ad aures
Blanditias iūge pueri: formosus et ipē
Jocundꝰ solo aspectu triste omē fugabat
Addideris ꝙ multa ihū solamina ꝓbet
Tota creatura: quasi ꝓmemorata beati
Primeuiqꝫ status hoīs dū cūcta fuere
Sub pedibꝰ subiecta suis volucresqꝫ fereqꝫ
Jmpio ꝙuis nō sepius vtitur isto
Uiuit ipē tn̄: nā quadraginta diebus
Noctibꝰ ⁊ totidem legit᷑ mansisse ferarꝫ
Deserto socius: esse cuiuslibet expers
Bestia nulla ferox nocuit sibi: tutꝰ abūde
Justicie dono primeue: sic fidei dat
Plurima virtutū doctꝰ miracula paulus.
Maiori suꝰ est microcosmus finis in orbe
Dū mutat᷑ hō mūdus varietur oportet
Pro meritis varijs iustorꝝ siue malorū
Nāqꝫ creatori famulant᷑ cuncta creata
Qñ malis penas vult reddere ꝓmia iustis
Ergo certa fides: et spes oratio iugis
Gratia quid diuina pōt tu mente capesce
Nā bonꝰ ⁊ sapiēs factus dominaberꝭ astrꝭ
Quid ꝙ ⁊ ipē ds dat si tēptatio surgit
N
Prouētū ioseph hꝰ sb imagie scisse pute
Noctibꝰ ē vultu sibi visa virago minaci (tur
Spinosūz exagitās maībꝰ ꝺ more flagellū
Uerberibꝰ seuis semꝑ torquere parata
Ex re nomē hꝫ tribulatio: fua tremendi
Judicis hec hoīm custos: dux atqꝫ ꝓbatrix
Penarꝝ multa dextris et multa sinistris
Turba comes: nēo trāscurrere noīa posset
Cōtremit ipē ioseph sed mēs intrīta qrit.
Dic ꝑcor vñ venis: q̊ tēdis: vbi ve moraꝝ
Tres inqt tecū comites bitare memento
Prima fides: alia spes: tertia grā que te
Triplice ꝺ dubio qꝺ queris certificabunt
Uiso disparet ad seqꝫ redit ioseph: inde
Lux orit᷑/surgūt/incedūt limite cepto
Uirgo iosephqꝫ sil'/ioseph oīa visa recēset.
Uirgo deū laudās oculosqꝫ ad sidera tol
Sis bñdictꝰ ait/tēptatio cui famulat᷑ (lēs

A te nāqꝫ venit quasi summi nūcia regis.
Ad te deducit/testis spes/gratia porro
Electas inter docet hanc habitare viātes.
Suscipienda piis aīmis temptatio nāqꝫ.
Est hois vita/iob iudice/militat ipsi
Cedit et in varios fructꝰ/ et fine coronat
Ultima penarꝝ nā mors fera terribilisqꝫ
Corporeos soluit nexus ⁊ vincula carnis
Spūs vt liber petat alta palatia celi
Omne ꝓcul murmur pellāt patiētia fortꝭ
Certa fides/⁊ spes/et veri zelus amoris
Quid fortuna vaga/ qd exorabile fatū
Ponit᷑/omnia sūt a libertate supremi
Deducta arbitrij sapient᷑ et ordine recto
Nec sua libtas perit hic nec nr̄a volūtas.
Causarꝝ q̄ sunt numero vl' in ordīe iūcte
Sed q̄ sepe latent cause fortuna vocatur.
Terris oīpotēs/⁊ ꝙ dominatur in omēs.
Oīa miramur strepidū trepidamꝰ ad oēꝫ
At/q supmā domini cognouerit artem
Ops immensa ꝙ est nec scibilis vlli
Nil admirat᷑ effectus dū videt imos
Ni miret᷑ eā res tāꝫ ꝓducere viles
Philosophis et theologis diuersa notat᷑.
Et quasi cōuersa rō/nā philosophia
Scandit ab affectu satagēs cognoscē causā
Flectit᷑ a summo sed theologia deorsū
Occurrit sub ea nil mirꝝ nilqꝫ timēdū
O
Uera ꝛfers dña vir ait/sꝫ credita paucꝭ
Sais/solet aduersus dñm cōsurgē clamor
Qꝺ labor est iustis ⁊ iniq pace quiescunt.
Hoc fit care ioseph qm ꝑsentia solum.
More vidēt pecudū/q̄ sꝫ celestia nolunt
Cernere ꝑ fidei lumen/sperare futura
Adijce ꝙ solitis nature legibꝰ herent
Dicūt ꝙ ꝓprios cursus nō deserit vnꝙ
Gratia q presit nature/ꝙ dominatrix
Sit dux et rectrix eiꝰ/nō mente capescunt.
Sensibꝰ vtūt᷑ solis/cū spiritualis
Regio nobilior sit corpore moderatrix
Cōtinet infusa virtutū hec regio dona
Grā que format/q dirigit/aptat et ornat.
Dat motus agē que sunt miracula nobis.
Nat᷑eqꝫ vices variat/sic grā dudū (das
Nōne marꝭ rubri velut vtre cohercuit vn
Māna pluit prībꝰ/pueros ꝑra dehiscens.
Absorbet/ꝓprias vires suspēdit et ignis.
Omia qs numeret: nature est grā victrix
Ut cithare nerui plectro moderāti sonori
Plus siue minꝰ tēsi uarias dāt/cernimꝰ odas

Utitur haud aliter hoc toto grã mundo
Carmia dãs rebꝰ ꝯcentu armonica miro;
Finis habꝫ summꝰ vnū solidūqꝫ tenorez.
Postulat vt finis moderari cetera debent
Cū sit in humanis celestis gratia finis
Multiplici medio petit illū grã ducente;
Confiteor tēptare deū vult gratia nunq̄
Qđ tēptata nequid nã / hoc grã supplet
Spemqꝫ tibi de te / dū desperaueris affert
Matris more suos erudit ꝓuida caros
Uerbera multiplicat patrati crimīs vltrix
Iusticie decus / vt peccati turpe reformet
Aut vt ꝓseruet / auget quãdoqꝫ flagella
Seua ne sit pietas q̃ curans ꝑcere perdit
Exercet iustos tēptatio pro meritorum
Maiori cumulo et ne gloria vexet inanis
Hic ioseph / o dña / quero tēptatio si sit.
Utilis vt loqueris / q̊ pacto tot ꝑeuntes
Cernimꝰ assidue p eã. primos ne parentes
Perdidit / et tantis subiecit cladibꝰ orbem
Quō talia mēs ꝑmisit ꝓuida summi
Sed satis hucusqꝫ dictū / decliuis olimpo
Uespa cōpellit recipi mox hospitio nos
Plurima sunt sup his alijs r̄petēda diebꝰ.
Doctus ſmo vie releuat fallitqꝫ laborem.
Dia collustrãs ꝓpos reuolutꝰ ĩ orbes;
Sol r̄uebit repetitqꝫ dies / qbꝰ alma maria
Cū ioseph eloquit̄ nr̃a secreta mineruę
Que syon templo didicit q̃i palladis arce
Prodijt vnde noua toti lex posteritati
Cordibꝰ inscripta / tabul' n̄ sculpa petrinis
Quã docet explanãs sacre scola theologie;
Que lꝫ immensum sit diuulgata p orbem
Urbe tñ nostra cumulo maior resedit
Quã repetas lector / q̄ vult angustia metri
Tantoꝝ aratri doctrinas mysteriorum
Qualia virgo viꝝ potuit docuisse viando

Distinctio. 2.

P

Post iter emēsū duri mltiqꝫ la
De ꝑcul ĩspicit̄ q̄siti t̄ra canopi (boris
Hic horror subitꝰ amboꝝ corda pauorqꝫ
Cōcutit / ipa licꝫ mēs incōcussa resistat
Uir prior alloq̄t̄ sponsaz / cognosco decora
Qđ sis o dña / gens ista libidine feruens
Fedis vigit̄ stimulis / si sciuerit vxor
Qđ mea sis / mihi q̄d nisi mors o v̊go pat̄.
Atqꝫ pudicicie tibi discrimē / pharaonis
Ducet ad aspectū [illegible] iprobа [illegible]

Dors idignã nis / nos o tibi q̄d faciēꝰ (des
Blãde puer fugimꝰ neu te vnū ꝑdat hero
Deserimꝰ dulcesqꝫ lares carosqꝫ ꝓpinquos
Ecce q̄ irruimꝰ in tãta ꝑicula soli
Ignoti atqꝫ inopes / ligue ignari / deꝰ alme;
Nobis quid facere voluisti ÷ queso maria
Filia dic mea sis / hoc etas credere verum;
Suadebit / reliquū auxilio ꝯmitto supno
Iure quidē dilecte ioseph nobis ita sp.
Spandū sicca lacrĩas trepidꝰ pauor absit;
Uirgo r̄fert / nõne mēori nos mēte tenem?
Etatis prisce miracula. qualiter abram
Qualiter et sarã dñs saluauit et auxit
Est opportuno ꝓtector tempe summus
Omni corruerãt egypto vana deorum
Nup portenta / ventuꝝ sic Esaias
Predixit / signū q̃ꝫ virgīs hoc pariture
Carmina mēphitū ſuabãt abdita vatum;
Tale fuit tēpli pacis tibi roma ruina
Prodigiū / eterna firmū qđ sede putabas;
Emotis igit̄ simulacris hinc pharao rex
Hic in se mēphis / fas credere / tota mouet̄
Plurimꝰ hinc aditu explorator q̊libꝫ astat
Inuigilãs gentēqꝫ locūqꝫ req̄rere solers
Dū penetrare suos aliq̄s vult aduēa fines
Scire volēs vbi nã virgo pepisse refertur.
Eminus inspiciūt ambos te v̊go virūqꝫ
Cū puero ꝓperãt occurrere ꝓtinus alter.
Cernit in alterutrū / sit sermo mutuꝰ / ipis
Nutu correptis diuino / o q̄ speciosa
Quã spectabilis hec ⁊ q̄ formosa puella
Diuini vultꝰ / quã vir comitat̄ honestus
Pone metū dña dixit cui copia fandi
Prima fuit / faciē regis visura beatam
Te reputa / tãtū dic qua regione venistis
O bone vir / cōiūx ne tua hec / vł' fili / a fare
Quis pat̄ infantis / q̊ formissimus alto
Sanguine se natū vultus splēdore fatet̄
Pauca ioseph q̄taqꝫ r̄fert doctissimꝰ he
Uob mēphitici nl'las ĩpēdē dignas (ros
Sufficimus grates / quoꝝ dignatio tantū.
Pandit in occursu primo solamē opēqꝫ
Israel a terra / nos sors infesta coegit
Has horas petere infelix quã cernitis hꝰ
Infantis mater mihi filia sola relicta est
Nanqꝫ pat̄ pueri residet regione remota
Q

Fama loq̄x aulã reg[illegible] cito garrula totã
Egypti impleuit celebri venisse puellã
Urbe hierosolyma / cuiꝰ decor atꝫ venustas
Tanta erat vt nil supra / cetus clamitat [illegible]

Ergo statī veniat/veniat/videat/adoꝝ.
Regē/sitqꝫ suis vxoribus annumerata
Urbis in ingressu certatī cura videndi
Cōglomerat ꝑplos variāt hi vba vicissim
Hi nutus/ad regē alij comittant̄ euntes.
Corā quo positi/tu vgo/iosephqꝫ/ puerqꝫ
Poplicibꝰ flexis solitos deferūs honores.
Sitlꝫ idolatra sit flagitiosus/in ipso
Solus adorat̄ deꝰ a quo cūcta potestas
 At rex cōtemplatꝰ eos/interp̄te lingua:
Multa petit/causāsqꝫ vie/sorte/genꝰ/ortū
Si que p̄terea virgo pepisset hebrea
Uirgo silet dmisso oculo/ vbū capit hēos
Grādeuus/sanctusqꝫ mouet sua spūs ora
Rex in sempiternū viue/salus tibi/ q̄ nos
Afflictos/inopes/oculo spectare benigno
Dignaris/tua sit q̄ cōdidit oīa merces
Est nobis o rex tellus galilea ꝓpago
Fertilis ⁊ diues/fuit in qua nobile regnū
Reges insignes/sed nil mortalibꝰ vsq̄
Tutū vel stabile est/alienigeno dominatu
Nūc premit̄/dicūt tn̄ his oracula vatum
Regē ventuꝝ prisco ex sanguine regum.
Quoꝝ precipui dauid ⁊ salomō numerāt̄
Quos genuē patres abraā ysaacqꝫ iacobqꝫ
Hec cui p̄dīues olim fuit hospita terra
 Ad sortē sed rex venio q̄ cōpulit istam:
Et me cū puero fugitare ferocis herodis
Imperiū/qui cūcta timēs deseuit in omēs
Et mō dū regnet ꝯfundit fasqꝫ nephasqꝫ
Huius ob inde p̄ infantis cedere iussit
Hāc miserā/me dās comitē.ꝑere molestū
Sed quid nō pietas valꝫ extorq̄re puerꝑa
Aufugimꝰ noctu ꝑ tot discrimina rerum
Tot varios casꝰ/deꝰ huc nos appulit o rex
Ergo tuū ꝑ sceptrū ⁊ maiestatis asylum:
Regia ꝑ si iā clemētia cepit egenos
Atqꝫ ꝑegrinos miti tractare fauore:
Rex fer opē ꝓfugis/petit hāc infātul' iste
Cū gemitu/petit hāc noua nupta puerꝑa
Ulli nos eriꝰ oneri/panē neqꝫ q̄tis (pauꝑ
Sꝫ ꝑtū ꝓprijs manibꝰ quesisse voluntas:
 Tā nitide lacrias ꝑcussa mente dedert
Rex iubet exēplo det̄ domꝰ et locus aptus
Nil duꝝ fiat/vis nulla/iniuria nulla.
Porro memor repetit/ꝑtus si virgis vllus
In iuda fuerit:ita verbū tꝑat heros.
Ut neqꝫ scire neget: neqꝫ se cognosse reuelꝫ
Nuꝑ ait variꝰ suꝑ hoc rumor fuit ortus.
Urbe hierosolyma/scribaꝝ turba sacroꝝ:
Causa fuit/relegēs vatū responsa suoꝝ
Tēpus eis dubiū:sed p̄stolatio certa.
Offert sceptrū rex tāgēdū/munera donat:
Impat vt surgāt/deducātqꝫ domū/mox
Aulica/tota cohors r̄sonat/plaudit bn̄dic̄
Implet iussa libēs/regē collaudat ouant̄
Cū fremitu vario/ioseph admirat̄ ab isto
Facūdus/laudat alter speciem mulieris
Alter cōparit̄ puero blādo atqꝫ decoro
 O pater oīpotēs q̄s nō spauerit ī te
In cuiꝰ s̄t corda manu regūqꝫ hoīmqꝫ
Quouis inflectēs ea/rex en lubricꝰ/asper
Plebs ī cōposita :fugitiuos suscipiūt et
Aspiciūt gratis animis tractātqꝫ pudice
Hospiciū p̄bēt/ quo tu te virgo receptas:
Cū spōso et puero/ ꝓ seruo cedit asellus
Ligna/cibū/mēsaꝫ vir p̄parat/at pia mr̄.
Infantē lactat/euoluēs balneat/inde
Cunis aptās dormit quas tp̄s in istud
Dant laudes p̄esa/quotiēs o corda leuarēt
Cū manibꝰ dn̄o post tanta ꝑicula tuti
O quotiēs vertūt ad tēplū syon ocellos
Sic salomō docet/ hꝰ daniel babilōe ꝑegit
 Quisq̄s es ad ciues p̄rie celestis ā͞helās
Sic age sic r̄tinēs meditare q̄ aduēa tu sis
Exēplū tibi sint xp̄s ioseph atqꝫ maria
Fortibꝰ oē solū patria est/vos viuite fortes
 Postera lux orit̄ surgit ioseph officiosꝰ
Mox intrat venale foꝝ/sibi cōꝑat apta
Instrumēta q̄bus vti ꝯsueuerat/artis
Nāqꝫ fabrilis erat in ligno/femina fortis
Quesiuit lanā ⁊ linū/vicinia tradit
Ut paret/inqꝫ filos subtiles ꝓtrahit/inde
Textrino mādet opi doctissimus artis
Uirgineꝰ digitus/ domꝰ ocia nl'la recepit
Trāquillꝰ pascit labor ipsos/ liber honestꝰ
Qui benedici vult/qui māducare laborat
Omne cor inficiūt occidūt ocia pigrū
 Creuerat ipse ihs binos euaserat annos
Mater ei tunicā polimitā neuerat/ et iam
Stare lꝫ tremulo poterat pede/ vbaqꝫ grato
Nondū ꝑfecta balbutit lingua susurro
Suauior hinc multo blādit̄ vtriqꝫ parēti
Arridet/ruit in vlnas/gremioqꝫ iocatur.
Brachiola attollēs vult nectē colla parētū
Amplexu tenero vult oscula fiere casta
Inserit atqꝫ manū māu tibi vgo iosephqꝫ
Perqꝫ domū sequit̄ hūc ⁊ te dispare passu
Queqꝫ videt mirās sciscitat̄ vt oīa noscat.
Forte interturbat vestrū q̄nqꝫ laborem

Pēsa/colū/calathos/ferras ꝑuasq̄ secures
Cōtrectās: vltro ve petens sese baiulari
Dixerit hoc aliqs totū puerile relatu
Nullo: sed risu dignū: puerile fatemur
Sed puerile dei/ sed stultū/ ⁊ debile maius
Fortius ⁊ sapienti⁹ isto est credite mundo
Nil duro corde peius: nil terrius: at qd
Maiori pietate facit mollescere corda
Quā dū certa fides cernit puerescē summū
Propt̄ nos hoīes miseros nostrāq̄ salutē
Vult filiis fieri nob. vult si puero par
Scandere q̄ satagit celi fastigia paruus
Innocuus purus. humil' sup oīa simplex
Infantes q̄si nunc geniti lac poscite: nēpe
Lacescit vobis. virtus sapientia vita

S

Iā puer ipe iħs nūerorꝫ itegra format
Verba sonis iā cū parib⁹ collude gestit
Cū pueris puer it: simil' sit'es sibi querit
Inter ludēdū puer vnus corde maligno
Impropat tibi forte iħu: miser aduena ꝙ
Ignot⁹: patriāq̄ prēm q̄ dicē nescis (sis
Dat palmā tibi: das maxillā ꝑcutiēti ꝑtās
Flēs redit ad mr̄em. gremio te blāda rece:
Cur ploras: qd hēs intrrogat/ oscula iūgit
Exiccat lacrimas: anim⁹ si mater amatus
Sit mihi. qd mix: ꝓpriū q̄ nescio patrem
Nec patriā. si vera mihi nūc improperātꝫ
Ergo ioseph ne pr̄ mihi: n̄ne hec pr̄ia nob
Mr̄ ad hec stetit immoto vultu sine voce
Secretū cordis intrās. multumq̄ diuq̄
Secū confert: si vel quid rn̄deat ipi
Qui nihil ignorat. cū sit verbum caro fcm̄
Cunctantē puer amplius ad rn̄sa purget
Nō ꝙ nesci⁹ est. vex experiētia certos
Ferre modos poterat. hūano more sciendi
Sic didic̄ penas: ob ꝓbria vulnera mortē
Plurima sic vult affatu cognoscere mr̄is.
Ergo rogat totus mr̄is suspēsus ab ore
Os reserat tandē suspirans talia fatur
Heu mihi care puer scel' iā ꝓbra dolor̄s
Penas immerit⁹ deplorās hoc hieremias
Et ꝓbris inq̄t saturabit̄. heu mihi fili
Crimina iā nostra deferes nostrosq̄ reatus
Suaue fuit pomū vetitū q̄le ē ia momor:
Sꝫ tibi q̄ n̄ peccasti nimiū fit acerbū (dit
Cara luis ꝓles qd cōmisere parentes
Et q̄ vis fili: ꝑma sub origine rerum.
Altius exorsa repetā q̄ mente reponas
Principio celū terras deus ipse creauit
Spūs angelicus nullo cū corꝑe mersus

Protinus impleuit celū post q̄nq̄ diebus
Corpa distinxit ornauitq̄ oia librans
Pōdere mēsura nūero digitis q̄si ternis
Nāq̄ potentiā mensurā. sapientia rebus
Dat nūex: bonitas cunctis sua pōdera red
Sic spēs mod⁹ ordo di vestigia signt (dit
Nūc ex q̄ ꝑ quē. sunt in quo cuncta creata
Hinc mix molit̄ opus: deliberat ambas
Nectere naturas. fit hō deitatis imago
Pulcra. minor mūdus nature nulli⁹ exps
Mēs regit organicū corpus rōne capaci
Que contemplet̄ vultu celestia recto
Libertate potens eterne sortis orizon
Iusticia pollens. q̄ spirituale quiete
Regnū hoīs potat ſuare sb ordīe pulcro
Callid⁹ inuidit serpens / a demone cuius
Lingua mouebat̄. fili demon fuit olim
Angel⁹ oīno pulcer. q̄ scandere montem
Dū vult assimilans alto se mente supba
Corruit hinc sibi fit mēs cōturbata furor
Liuore ac odio vult extolli sup omne
Qd de⁹ est ac d̄r. hinc mors venit in orbē
Primū peccarūt. hoc decipiente parentes
Vult homini vitā quā ꝑdidit ipe patere
Oēs membra mali sua sunt. oms ⁊ iniqui
Per quos insequit̄ iust⁹ ꝯturbat et angit
Te petit ex cūctis. o q̄t pueros ꝑ herodeꝫ
Iā dedit inocuos ferro gladioq̄ necādos
Quot tibi ꝑparat isidias tēptamia fraudis
Retur em̄ timidus. nec fallit̄. affore tpus
Quo generi humano pandet̄ porta salut'
Captiuis miseris ꝑciosa redemptio fiet
Heu ꝑciū tua mors erit o sanctissime fili
Horrisonū ad mortis nomē ꝯcussa dolor̄
Virgo flet atq̄ gemit rupit plāgore q̄relā

T

Porro tuū mox alme iħu cor pulsat acer
Hic mr̄is dolor ⁊ dir̄ ꝑuisio mort' (b⁹
Mēs īmota manꝫ lacrīe voluūt̄ amar
Qualit̄ hoc fieri valeat ꝯq̄rere dignū
Spiritus ⁊ rō sunt. si distinxeris apte
Sensus/ ⁊ infanti. deitas simt'/ q̄ volūtas
In xp̄o quadruplex fuit. ī diuersa moueri
Nō aduersa solens. nā spūs ⁊ deus vnum
Semꝑ idēq̄ volūt. aie vo inferior pars
Et sensus subsunt passiue conditioni
Mortal' nostre sortis misere. inde sinunt̄
Nature in ꝓprios mot⁹ se ferre licenter
Hinc spat/ metuit/ gaudet/ dolet/ iste beūs
Infans ex vtero nō cogit̄. hoc facit vltro
Dū vidꝫ ī puero lacrias mō vgo d̄ corās

Uberior gemit⁹ pia viscera torq̄t et angit
Forte ioseph rediēs opis ꝑcul īferebat
Sensit in ingressu primo lacrīas vtriusq;
Sic facies sic vox ita gestus significabant
Omnia sic didicit tandē referente maria.
Acriter ingemuit ꝛ flens cū flētibus infit
Equo fors animo quecunq; sit vsq; ferat.
Incola/dū sic vis de⁹ hec nos tēra receptat
Expedit hoc dilecte ioseph patiētia custos
Optima vir tutū meritis ditescit opinis.
Incipit hāc mōstrare viā puer īdole ꝓma
Fors aliqn̄ ioseph miscet dū v̄ba coeuis
Edoctis grauibusq; viris. grādeuior vn⁹
Intulit annuales sit̄is tibi nomīs hospes
Hic referunt vnum priscis hītasse diebus
Cuius ꝓuida mēs magnā ē opata salutē.
Egypto toti. natus de gente tuorum
Alter vt instruct⁹ erat astris forte mariam
Dū gremio puerū gestare iesumq; vocare
Uiderat/et quod erat ꝓlixi virgo capilli
Mūda decēs meminit aliqd de v̄gine si-
Quale ferūt alta celi regiōe videri (gno
Quid sup his dicet ioseph expectāt remo
Ille par. tādē sapiēti ꝓtulit ore (rat⁹

D

Clari nēphite mihi sp iure colēdi
Hospes ei tractor tāq̄ sim ciuis apd̄ nos
Gesta ioseph cu⁹ memīstis scp̄ta tenem⁹.
Legifer edocuit moyses scripsitq; q̄ istum
Progenuit p̄triarcha senex iacob/ amplaq;
Turba sibi fuerīt s; amabilt̄ ille p̄eti (fratr
Plus alijs/liuor fratres ꝯuertit in hostes
Somnia que retulit odij fomenta dedere
Nā ꝑtendebant dn̄m ioseph esse futuru;
Sicut erat fraterna cohors molit̄ amara;
Mortē/sed voluit alit̄ mens ꝓuida sūmi
In cui⁹ sunt corda manu q̄ singula vertit
Finis ad obsequiū ꝑmo quē vidit ab euo
Uenditur ergo ioseph dn̄s ne fiat/et ecce
Fit dn̄s varia ꝑ temptamenta probatus
Tetragono vultus v̄tutū/iustus in om̄s
Res dn̄i/ castus dn̄a suadente nefandum
Cōcubitū/ fortis qꝛ cōtempsisse furentem
Sustinuit, prudēs qꝛ sōnia clausa reuelat
Septenniq; fami condit frumenta future
Iudicat egyptus q̄ sit saluatio mundi
Mutato sed rege capit republica motum
Nam ioseph b tantus tm̄ venerat⁹ ꝛ oēs
Promeritus laudes/oblitus posteritatis
Excidit a corde/ ꝑtranseo plurima/ tande;
Nos d̄ gente sua domin⁹ sic iusserat/ oras

Iudee petimus/deserto lege recepta
Per prius in syna d̄s vnicus esse colēdus
Tradit̄/et nobis fieri simulacra vetātur.
Astra nec vlla coli solū veneramur amāt
Ples eē deos hospes noli to negare (tes
Mox dixere senes mēorāt apis isidis aras
Idola multiplici ꝯfirmant numīe plena
Mira qdem facere predicere sepe futura.
Sontes punire cultoribus auxiliari
Uana supstitio q̄ apis venerat̄ ꝛ ysis.
Ille refert statuis demon se miscet in istis
Ultro. nec vt fingit est vllo carmīe tractus
Est equidē liber vult diuinos s; honores
Inde sibi tribui vult vīe illudere genti.
Dū miranda facit signis fallacibus vtens
Porro q̄ celis vos dicitis esse figuram.
Signantē partū cuiusdam virginis olim.
Nil celi libris conscriptū tale putetur
Ordo nanq; duplex reb⁹ fuit indit⁹ vnus
Nature seruit de quo fateamur oportet
Qd̄ scp̄t⁹ celo est voluit mēs ꝓuida sūmi.
Tēporib⁹ sibi cōplacitis ꝑuare patranda.
Supra nature solitas miracula vires
Que celū nescit nec celis inditus ordo
Credite tp̄s erit nec tardū e virgine natus
Quando patebit homo cui⁹ se subdē legi;
Egyptus tota volet/expulsis simulacris
Iā nec apis bos nec mult̄r venerabit̄ ysis.
His sup atq; alijs docto ꝑmōe putādū ē
Disseruisse ioseph de vera religione
Cū senib⁹ thanaos sed nec te virgo beata
Septenni toto cum vicinis siluisse
Crediderim; sed eas de lege sacra docuisse
Que vētura forent ꝛ que credēda tenerent
Uñ ꝓbabile fit multos ad suscipiendam
Dispositos tunc esse fidē dū fert̄ ad ipsos.
Post mortē domini post te iudeo relicta;

Tertia distinctio

X

Um voluit puerum de-
us egypto reuocare
Iux vaticicas voces p⁹ ip̄e r̄uelat
Misteriū tibi iuste ioseph iā t̄tio somnis
Angelus apparēs denūciat accipe m̄rem.
Cū puero/terra rursus repetatur hebrea
Mors etenī rapuit puer; q̄ morte ꝓbabant
Perdere/cōsurgit letus mox visa reuelat.
Leta fuit cōiunx/let⁹ puer/haud sine q̄da;
Tristicia/notos etenī iā linquere mestum
Sanguinis ac patrie. tū ē vis suauior int⁹

Tum discessuros tristis vicinia visit
Hortanē maneāt secū/nil defore spōdent
Dū nequeūt retine/diu cōmittanē euntes
Internualla vie dum cogunt longa reverti
Tūc mixti gemitꝰ/plāgor lacrimeqꝫ vicissiꝫ
Plurima suscipiūt/reddūtqꝫ vale/socianē
Dextre cū dextris/amplexus oscula grātis
Qualia dant animis nemo ꝓferre valebit
Quis tibi septēni puero modꝰ ī ꝗdiēdo
Tūc fuerit dubiū ē/ baiulādꝰ vtriqꝫ penti
Tu nō appares sat idoneus/ aspera ferret
Quō longa vie dispēdia pes tener/at qui
Nō asino tua mēbra satis suffulta locares
Curriculus ne vehit/forsan te ṽgo ibmqꝫ
Cōscius in q̄les mō vir fabrefecerat vsus
An sup etatem diffundit gratia vires
In corpus/vel iter pagrat breuiore dieta
Virtꝰ angelica nec deeē mistra putāda est
Quid dederit pegre tales vidisse viātes
Alloquioqꝫ frui?facūdia quem satiasset
Grata Jesu?puerilis nam solet etas
Promptula velle loq̄ q̄cq̄d ñ antea nouit
Si videt aut audit siluis vel ī aere pictas
Dulcisono volucres modulātes gutture vo
Si grādes aq̄las aut si q̄ saltibꝰ āplis (ces
Bestia cōspicit vel reptile/ siqꝫ decoris
Floribꝰ ornatos vidit splēdescere campos
Xpe vel pluuio formosū foederis arcum
Cūcta velut mirās sciscitaē vtrūqꝫ pentē.
Multa sibi ratio querendi vult puerileꝫ
Et verā carnē se suscepisse videri
Vult ex sensatis ita cōmonuisse parentes
Ad insensata sublimi corde petenda
Exterius querit/sed solus perdocet intus
Tādē pꝰ casus multos variosqꝫ viaꝝ
Incolumes ductore deo terrā isrl' itrāt
Audito vir ꝙ illic archelaus hostis
Regnaret/timuit illo ire/petit galileam
Decedens ita cōmonitus ꝑ somnia rursuꝫ
Angelico alloquio/ iā tādem ꝓximus fit
Nazareth opidulū/velut ī caligine q̄daꝫ
Cernit/en nostrā fili dulcissime villam
Protendēs illac dextrā facieqꝫ retorquens
Ad pueꝝ matē gaudēs ait/hec tibi letum
Florenteqꝫ dedit ortū/ florentis ob inde
Hoc est nazarei ꝑsaga vocabula somes
Applaudit maībꝰ hilaris/gestuqꝫ reuidet
Gaudet ⁊ ipē ioseph/salue dulcissima tellꝰ
Protulit illa crimās grā di pietatis amore
Salue nostroꝝ cognatio sancta parentum

Qualis ṽo fuit generatio talis habemꝰ
Anna sacerdotū sacra/ de stirpe refulgens
Bethleemita fuit/ipi Joachim sociatur
Regia cui series dedit ⁊ cui nazareth ortū
Anna licet primo sterilis tñ ipā mariam
Postea.sic voluit virtus diuina beato
Germine ꝓgenuit ablactatāqꝫ reliquit
In templo syon sacra de lege docendam
Annaqꝫ pꝰ mortē ioachī nupsit cleophe/q̄
Frater erat tibi iuste ioseph/spōsare mariā
Hisqꝫ tibi voluit anna de coniuge natam
Ex anna cleophe fuit orta secūda maria
Virqꝫ thadeus ei ferē genuisse quaternos
Hi iacobꝰ mior atqꝫ ioseph cū symōe iudas
Qui fratres dñi quia cognati vocitantur
Ex anna salome rursus vir tertius vnam
Tertia que subijt fertur genuisse mariaꝫ
Ex qua tu iacobe maior ⁊ tu ṽgo iohānes
Fratres exorti zebedeo patre fuistis
Frugalē quibus ars dat piscatoria victuꝫ
Tale fuit tibi xpē genꝰ ioseph atqꝫ marie
Nō dubiū plures alij pars mortua parsqꝫ
Tūc nōdū exorta.nec villula ꝓtulit vna
Letior occursu ꝑmo plebecula clamat
Cū puero venisse ioseph/venisse mariam
O qui cōplexus q̄ gaudia quot lacrimas
Extorsit pietas sternūt cōuiuia plaudunt
Totus et ipē dies vario sermone repletur
Quale pegrinis iter obtigit hospita tellus
Septennij toto quali sub sorte peracta est
Conquirunt panē miscent rīsa vicissim
Sero domos repetūt/laus ⁊ bñdictō pꝰꝙ
Reddita grata deo deuoto corde pioqꝫ
Digna pegrinis datē hic speculatio nobis
Qui patriā petimꝰ celestē/ꝙtus adepta
Cordis dulcor erit/qualis iubilatio mētis
Quātus ⁊ applausus cūctoꝝ illic hitantū
Pluria credo ibs fecē/fecere deinceps
Couictu casto iuncti ioseph atqꝫ maria
Que nō sunt scripta/nō totꝰ crede iohāni
Scribēdos capet mūdus ꝑ singula libros
Nil sup ignotis igitē meditatio nostra
Affirmet temere:sola suffecerit vti
Cōiecturaꝝ topica ratione modeste
Ex scriptis inferre pōt nō scripta/pio mēs
Cū studio/sic certa fides incerta reuelat
Qualia sunt acta vel que fieri potuere
Credis ꝙ puer iste iesus deꝰ est benedictꝰ
Femina materno regit ipm iure iosephqꝫ
Vir suus est/ credis ꝙ vir caput ē mulierē

Quāta putas ex his ⁊ ꝙ mirāda valebit
Contemplatiuus animus deducē solers
Ut suus affectus sancto rapiat amore
Mēs q; suspēsa ī spectacl'a tāta stupescat
Urbe hierosolyma festiuū pasca q̄tānis
Uenerat/ascendūt illic vterq; parentes
Cū puero/certū hoc legit lustrisq; duobꝰ.
Binos addiderat iħs annos qñ remansit
In tēplo.medius doctos interrogat oīs
De sacra lege/sua sunt respōsa stupori
Inuentus rediit subiectus vtriq; parenti
Ex his vas fuerit paucis deducere multa
Qualia nō credi sed nec reprobare necesse
Si subiectꝰ erat.vt erat tibi ꝟgo iosephq;
Xp̄s.quid sibi vult oro subiectio talis
Obsequiū nōne vobis p̄stabat.eratq;
In medio vestrū sicut qui rite ministrat
Sepe focū/crebroq; cibū parat officiosus
Uasa lauat/baiulat vndā d̄ fonte ꝓpinq̄
Nūcq; domū scopit/paleas vl' aquā dat a
Uicinis fert mñs opꝰ qđ texnit ipa (sello
Exercēda/dat ars crebro paterna fabrili
In ligno vario/fuit hinc faber ip̄e vocatꝰ
Fissile p lignū:trahit dētata vicissim (stras
Serra/forāt stannū terebro.planātq; fene/
Linea castigat vel regula/queq; videntur
Aspera nec directa satis:fiunt tripodesq;
Cū mensis/arce:currꝰ vl' aratra:quadrige
Nauiculas forte que sint piscātibus apte
In stagno genezar/mare cui nomē galilee
Cōpingunt:pix linit eas/liqdūue bitumē
Cū musto et clauis:pces iūgunt hiantes
Cū puppi clauū/cū malo vela coaptant
Talia q recolis:q plus ꝟuilia plus sunt
Misterio plena:xp̄i dignatio ꝗtum
Pro nobis fuerit humana benigna patēt
Insinuāt,pudeat igit:pigeatq; superbos/
Horrori q̄bus ē hoīm labor: ocia summū
Qui decus esse putāt:q liberatis honorez;
Si sine sudore vultus iā pane fruuntur
Emendicato p̄sertim fraude dolisq;
Inuenit qñq; iesus solum feriantem
Sabbata dū ꝟuat patrie:dū clausa seorsu;
Uirgo manēs orat:blādo puer itulit ore
Mi pater oro:tuū neu me clauseris ortu;
Et genꝰ ⁊ vitā:gaudet grādeuus ⁊ ipsum.
Mox puer rapit ī vlnas:gremioq; r̄poīt
Fili:patre iacob:cleophas ⁊ ego generati
Carne sumꝰ legal' heli dictꝰ pater:ob qđ
Ex vxore sua frater dederat sibi semen
Lex etem̄ fieri sic ꝓmulgata iubebat
Porro iacob rex illustr dauid ordie lōgo
Progenuit dauid ex abraā natꝰ p̄riarcha ē
Longa licet series interfuerit mediorum
Istis a dño dudū promissio facta est
Ad benedicendas in eoꝝ semine gentes
Israel et totus erit hoc in semine saluus
Instruor a puero/sacre dinoscere legis
Iusticias.p̄cepta simul:dñm revereri (q;
Hūc vnū colē:fugē ydola:cuiq; benignū
Qui mihi ꝓximꝰ e atq; equū reddē fratri
Inculcāt mihi crebro pr̄:mihi talia mat
Cū deus est solus:solꝰ timeat:ametur
Cū verax:cius inuanū sumere nomen
Noli:cū bonus ē facito sibi sabbata soli
Tu venerare patres:nō occisor:nec adult
Nec fur:nec fueris mēdax:ambire caueto
Uxorē:res:ancillā que sunt alioꝝ
Esto sorte tua cōtentus disce labore
Uiuere de ꝓprio:totū cōmitte deo te
Aduena sic poteris/vitā sperare beatam
Promissā p̄ribꝰ abraāq; ysaacq; iacobq;
Atq; dauid:clara de quoꝝ stirpe refulges.
Cereus atq; recens animꝰ dū pectore puro
Uerba sigillat ad talia/mox sibi totus
Uilescit presens mūdus;celestia captat
Sperno iocos fili:lusus ⁊ ludicra:blādas
Illecebras:⁊ vt ip̄e vides in sisto labori
Oro freq̄ns/dū grādis ī his adolauēat e
Hāc vitā nostrā mirās cognatō dic (tas
Est ducenda ioseph:ita lex a te petit:vxor
Sic petimꝰ tua gēs p̄rio de more/dauitq;
Regia nobilitas vult hoc:parē necesse est
Aduersor:refugit animꝰ mollescere tactu
Femineo:cupit āplexꝰ caro nec mea tales
Fingē me plebs ista putat:nescit ꝙ amenꝰ
Spiritus vt gustat:ei caro desipit omnis.
Celebs ꝗ diu mea sat mihi vita placebat
Inuidie nec erat fratris mihi vita mariti
Nō hoi semp licet vt vult esse fatebor
Care puer:sponsam dño mandāte maria;
Iure mihi dñam:tibi matrem cōsociaui.
Nec doleo:reliqua p eā nouisse licebit
Ore puer blādo petit:instat vt oīa narret.
Cernit intēa thalamū r̄serare maria
Tota sibi facies fulgore nitebat honoro
Difficile est cor deuotū nō ꝑdere vultu
Lumie cor diuo plenū:forl emicat:instar.
Lampadis accense:moysi testis facies/sit
Illi assurgit vir reuerent camq; locauit

Ad dextris/capit ipa ihm medioqꝫ repoſt
Sermones vrī q̄ ſunt. interrogat: audit
Sicqꝫ refert: nūq̄ꝫ fili diuine cupiui
Virgo vixꝫ: ſed cur fuerim ſpōſata petenti
Vera tibi referā: quoꝝ iam ꝯſcius eſt vir:
Urbe hieroſolimis in ſyon vtice tēplū
Ponitur: eſt illic tam ſedes regia q̄ꝫ lex
Sctā parēs iſtic: me tradidit erudiendam
Virginibus ſociās alijs de ſemine regum
Deqꝫ ſecerdotū/ ſic mos inoleuerat ipſas
Sanctius in templū nutritū iri dare q̄re
Meſſias q̄ꝫ erat tali de ſtirpe creandus
Tempꝑa partimur/ cedit pꝰs vna labori
Mere labor noſter: varias ⁊ texere veſtes
Sacra ſacerdotū geſtamina/ cuiqꝫ dabatꝫ
Biſſus/ bis tinctū coccū/ linū/ ſericumqꝫ
Pars cognoſcēde ſtudio datꝫ altera legis.
Obſcuras vatū et ſacras reſerare figuras
Orādo pꝰs vna venit/ pſalmiſqꝫ canendis.
Indulget tpꝰs reliquum ſomnoqꝫ ciboqꝫ
Tēplo sctā frequēs affinis elizabeth/ almꝰ
Virqꝫ ſuus/ ſteriles ābo/ me viſere cebro
Me multo doctoqꝫ ſolēt ſmone monere
Filia tu noſtre ſtirpis clariſſima proles
Fac vt eam pulcra virtutum nobilitate
Exornes/ ſis noſter honor: lumenqꝫ decorꝫ
Nos steriles/ ita iuſte deꝰ vis/ cernē fructū
Da nos ex iſta benedictū poſſe puella
Cuiꝰ ſis rector/ cuſtos/ inſtructor/ amator.
Verba ſacerdotes/ alij ſcribe ſeniores
Et ſymeon iuſtus/ octogenaria ſanctis
In viduis anna/ nobis inferre ſolebant
Talia nō nuptis in laudem virginitatis
Credite vos vates Eſaias precinit/ ecce
Virgo concipiet/ pariet puerū/ ſibi nomen
Emanuel/ qđ nobiſcū deꝰ inſonat/ hoc eſt
O/ ſi talis erit inter vos virgo reperta
Ut facit aurora ꝯſurgēs humida rore
Garritu vario/ celi reſonare volucres
Nam vite fontē ꝑſaga voce ſalutant
Vicinū ſolē/ qui dat cantus numeroſos
Celeſtes hoīes ita/ cōplet mox oriturus
Iuſticie ſol a quo vita nouabitur omnis
Inde tot audire eſt diuorū carmīa vatum
Talibꝰ accenſa/ monitis ꝓpono manē
Virgo/ deus ſi nō aliud decreuerit/ hic iā
Horreo miſceri ludentibꝰ/ horreo quicq̇d
Turpe loq̇/ qđ vel geſtu/ vel dedecet actu
Nubilis at poſtq̄ꝫ nobis aduenerat etas
Virginibꝰ đ ſtirpe ſacra/ nos nubere cogit
Cura ſacerdotū/ maledictaꝫ lege loquuntꝫ
Iſrael in populo/ niſi ſemen liquerit vlluꝫ
Quid facerē/ q̄ verba darē/ comitto ſupno
Me totā arbitrio/ ſpes hec mihi ſola reli-
Cūqꝫ timore dei ꝯſentio ſūmē ſpōſū (cta ē
Traditꝫ ipe ioſeph ꝯiunx q̇ moribꝰ vltro.
Cōſonat ecce meis/ ſancto caſtoqꝫ pudore
Antea notus erat: ꝓpter genus ⁊ q2 feſtis
Ut mos/ me tēplo veniēs ſmone fouebat
Plurima reſtabāt vt eas exponē cauſas
Coiugij talis cum virginitatis honore
Miſteriūqꝫ ſacrū gabriel qđ miſſꝰ ab alto
Nūciat/ ⁊ qđ iuſte ioſeph ſomnis didiciſti
Forte ſupuenit extraneus/ ac ita ceptum
Rumpitꝫ alloquiū ſꝫ id infra lr̄a ſupplet
Ancillans phroneſi cui cōſonat allegoria
Moralis ſe iungit eis ſimul anagogia
Nunc illa ſolers/ nūc has ſecernito voces

Diſtinctio 4 m

Rēda A Os apđ antiq̄s ꝓ religiōe ve
Creuerat iſte prēs/ dū ſpōſo ſpōſa daretꝫ
Antea quā celebri fierēt ſolēnia ritu
Foedera ꝯiugij/ mora tempis vna fluebat
Qua ſpon ſe mores ſponſus dinoſcē poſſꝫ
Hiſqꝫ dei poſſent interpellare diebus
Numen et auxilium: digna ꝓ ꝓle futura
Proqꝫ diuturno conuictu pacificoqꝫ
Thobias hoc ſara: ſil' fecere miores (bas
Hoc tu clare ioſeph/ hoc docta maria ſcie-
Hic tēplo ſpōſata priꝰ/ pꝰ tecta ſubintras.
Nazareth ad cari pia ꝯtubnia ſpōſi
Diſcreti vobis thalami/ tūc conuenientes
Dū cibꝰ accipitꝫ/ domꝰ aut diſponitꝫ intra
Dū ſimul alloq̄a cordis deuotio miſcet
Sepius incluſa tū oras virgo maria
Tecū habitans: tua ſit vt conuerſatio celis
Vernū tpꝰs erat/ q̇dā bis q̄rto kalēdas
Signāt april'/ quo veſpere paſca colebat
Iſrael/ vt dicunt virgo diuinius intrat
Mentis in archanū/ ſuſtollit ſeqꝫ ſup ſe
Alta ſup rapitꝫ/ celos ſup euolat omnes
Cuncta creata ſilent/ fruitꝫ caligine diua
Nullū interturbat/ tātā fantaſma quieteꝫ
Excedit mens acta deo/ loquitꝫqꝫ ſilenter
Intꝰ et introrſus valde/ vt nō audiat ultra
Iuncta ſibi rō/ ſenſum hec oēm ſupat pax
Sibulus ħ tenuis de in quo cernitꝫ aurē
Foelix ħ ſomnus q̇ ſomnia mira reuelat
Ebria ſobrietas mors viuēs lux ⁊ obūbrās

Tunc aliqui pasca bis sex vnoqꝫ kalēdis
Aprilis nūerāt/ita dicere cōpotus vrget
Si natale dei/si mors numeret̃/ ⁊ etas
Ast credēda manēt si calculus iste vl'alr̃
Exurgēs tādē a somno hꝰ/lucēqꝫ reuisēs
Corporeā/ v̓go sibi sobria/ dū redit ad se:
Ingemit/hinc curat hūanā orare salutē
Alme pr̄ totiēs hoim miserate labores
Nunc miserere p̄cor/eteni tp̄s miserendi
Uenit/quo dire frangat̃ ianua mortis
Quo celos reseres: vtinā dirupens illos
O celi rorate/pluant o nubila iustum
Germinet ⁊ terra saluatorē bn̄dictum
Concurrūt piter sacrorū carmina vatum
Qđ dn̄s xp̄e: qđ gens quē desiderat oīs
Adueniet ꝓpera iā nō tardaueris/oro
Iam sceptrū a iuda sublatū. iam danielis
Uisio cōplenda/iam virgo puerpa fiet
Iamqꝫ virū mulier circūdabit emanuelē
Sic symeō/sic anna senes dixere recenter
Et zacharias vir/ ⁊ elizabeth vxor anilis
Dum me deifici templi secreta tenerent
Mysteriū p̄grāde nimis/ q̇s nouerit illđ
Quis capiet? ꝫ certa fides p̄standa ꝓbis
Tpis articulo tali delapsus ab alto
Preradiās gabriel totꝰ festiuus/eo ꝙ
Mittit̃ ad talē/talem deferre salutem
Gratia qua celis/q̃ pax sit reddita terris
Infima q̃ iūgat summis/deꝰ hac hō fiat
Uirgīs igredit̃ thalamū cū luce chorusca
Cū pulcro nimiū vultu/cultuqꝫ decoro
Qualiter ex facili corpus sibi spūs aptat
Aereū/declarandū cōformiter ad rem:
Sic moysi/sic ⁊ abrae/sic pluribus olim
Angelus innotuit/naturā cerne/figuras
Suscipit vt varias aer densatus/vt iris
Mille trahit pulcros aduerso sole colores
Uirgo tremit/nūc plꝰ solito splēdescē:
Angelicū tremit ⁊ spēm/qm̄ spēosi lumē
Prenatis hoim/qr dicere venerat ortū
Formoso nimis ornatu vultuqꝫ nitescit
Adde ꝙ instātꝭ suspecta crepuscula noctꝭ
Esse sibi poterāt/lꝫ hora nouissima mūdi
Qua iesus aduenit sub vespe rite notet̃
Quid ꝙ ⁊ ip̄e sathan credi vult angelꝰ eē
Lucis/ ⁊ hoc scit virgo/tm̄ sup oia terret
Mentē hūilē/dū dicit aue/dū gr̄a plena
Dum dn̄s tecū/bn̄dictaqꝫ tu mulierū
Cogitat hanc q̃ sit secū turbata salutē:
Paup vt ancilla si forte videre supmi
Regis coniugiū fama referente veniret
Nescia q̃ fieret vxor/si missus ad illam
Nuncius a rege p̄ter spem quereret eius
Consensum/turbaret eam dignatio tāta
Ast gabriel trepidā solat̃ ⁊ istruit ip̄aꝫ
Qualit̃ absqꝫ viro cōplebit sctūs obūbrās
Spūs archanū hoc/naturā gratia vincet
Assensum da virgo tuū/noli esse recusās
Non ingrata deo dicit/tu crede volenti
Uelle tuū tribue/gabriel te respicit/oīs
Expectat mūdus/celū tellus/ ⁊ abyssi
Aude/magnanimis/qr mag̃ fides opat̃
Audet/iamqꝫ fides qualē dilectio format
Uerbigenā reddit aīam/dum ꝓtulit ore
Ecce ancilla dei/fiat missum mihi verbū
Uerborū instanti primo nō esse maria
Excessum quendā patit̃/q̃li fit sopor/ex q̃
Format̃ subito nouus atqꝫ nouissimꝰ adā
Immensusqꝫ deꝰ minimos sinuat̃ in artꝰ.
Hāc versā mirare vicē sub origīe p̄ma
Cōiugiū mirare nouū/deitas vbi nubit
Humani generis limo/fit v̓go deinceps
Nulliꝰ apta fieri cōplexibus/hoc qr corpꝰ
Sacratū dn̄o solos sibi seruit in vsus
Audijt vt gabriel rn̄sa fidelia/nouit
Uirginei vētris thalamo virtute repenti
Qđ verbū caro factū est/illud ꝓnꝰ adorat
Atqꝫ pacta vidēs mandata recessit ab illa
Glorificans dn̄m: celestis eum comitat̃
Multa cohors iubilās hymnisqꝫ canora
Glr̄ia sit celꝰ dn̄o/sit pax bōa tr̄ꝭ melodis
Mr̄ ⁊ ip̄a noua ḡto noua gaudia corde
Leta canit. iā magnificat secū orsa rtractat
Hac hora se pasca puer ihs obtulit vltro
Humani p̄ciū generis/factusqꝫ sacerdos
Et caput ecclesie: pastor seu papa sup̄mꝰ
Unctus ⁊ i regē summū/cognosce mariā
Inuenit vt sua mēs cū letis iūgere mesta
De puero assidue/venture cōscia mortis
Meret/letificat virtus p̄scitaqꝫ nati
Glr̄ia/dū p̄mit exiliū nos hāc imitemur
Tristia ne frangāt aīos neu leta resoluāt
Porro/q̇d faciat virgo/tm̄ ne reuelet
Spōso mysteriū: fac dicere/quō credet
Da/celet q̇ pacto deo tibi grata videt̃
Et sponso. cui res tādē manifesta patebit
Saltē coniugij sacrū dū foedus imbuunt
Sollenni ritu/nec em̄ clam foedera iūgēt
Affines venient/vicinia/tota videbit
Tpe quo si forte tumens vterus videret̃

Ambo ꝓbrosa fierent in cantica vulgi
Quid ꝙ cognatā ꝓgnātē ad elizabeth ire
Nec decet aut lꝫ hāc: nisi vir cōsenserit añ
Sed neqꝫ cōsensum nisi cāe ꝯscius addet
Dicendū est igitꝛ cōceptū qui dedit/addet
Ipse fidē spōso/dubitataqꝫ scādala tollet
Ceciliā dū prima thori secreta teneret
Cum spōso legimus forti diuinitus ausu
Integra virgineū dū vult seruare pudorē
Spōso dixisse/iuuenis gratissime pando
Sctūs crede dei mihi custos āgelus astat
Tangere polluto/me zelāt/amore caueto
Permaneas ⁊ tu castus te diliget vt me
Credidit/⁊ castū pꝰ firmat sanguine votū
Maior nōne fuit ausus tibi spesqꝫ maria
Credulus ipse tibi ꝙ vir sanctissimꝰ esset
Qꝺqꝫ dei tali casu tibi numen adesset
Festa dies aderat/q̄ plebs sua sabbata-
Ergo mor̄ suo cū spōso spōsa/q̄eto (vuat
Secretoqꝫ loco cōsedit: vbi sacra legis
Dogmata colloquio secū pariter referebant
Tū v̓go intuitu solito plꝰ supplice vultū
Librās ad spōsum. simplex cōuertit: aitqꝫ
Clare ioseph cui sum dño spōsata volēte
Est mihi secretū qꝺ pandere cōuenit/⁊ te
Participē fieri: nos vno magnificemus
Ore deū/voto sibi rōne pariqꝫ
Spōsa potes dilecta loq̇ qꝺcūqꝫ placebit
Audisti iā crebro ioseph: sermo frequēter
Inter nos talis habitꝰ: cito ꝙ veniet rex
Ortus stirpe dauid: ppl'm saluare potenꝭ
Et ꝙ concipiet puerū virgo/paritqꝫ
Israel hoc oīs desiderat/optat ⁊ orat
Orabam nuꝑ ⁊ ego pauꝑcula que sum
Et cinis ⁊ puluis/dū me dijudico solers
Ille tn̄ cuius oculis humiles placuerunt
Qui tollit ꝓ velle suo de puluere tales
Qui lasso requiē: panē vestem dat egeno
Qui fac̄ vt steril' gaudēs secū da domi sit
Grata/fatebor/em̄/sic me respexit/⁊ ipse
Fecit magna mihi cuius nomen bñdictū
Elegit gratis/ita crede ioseph/parituram
Me fore messiā cū virginitatis honore
Angelus hec mādata dei. iaꝫ ptulit ad me
Spūs ⁊ iā me ḡuidauit germie sacro (ros
Obstupet ad v̓ba hꝯ sbito grādeuior he-
Et refugit/q̄d ais/q̇s erit tecū oro deinceps
Exi a me dña: nō hoc sum dignꝰ honore
Petrus vti vidit multi miracula piscis
Retibus inclusi/stupor exclamare coegit
Exi a me dñe/peccator em̄ nimius sum
Sic viduā legimus orbā ꝙ dixit helie
Quid mihi q̄d ve tibi venisti ꝯmemoretꝛ
Ut peccata mea: puer inde meus moreretꝛ
Corripit hic se vir thalamo solūqꝫ r̄clus.
Cor trepidū vario curaꝝ fluctuat estu: sic
Esset cū iustus spōsam traducere nolens
Iniustū reputabat em̄ seducere talem
Scādala sꝫ metuēs voluit clā linq̄rē/facto
Iustus vtrinqꝫ suo/secū dum tale volutat
Mētis litigiū/sopor irruit/angelus astat
Confortās loquitꝛ sacr̄mqꝫ reuelās
Clare ioseph filiqꝫ dauid nolito timere
Coniugij sed iure sacri tibi iunge mariā
Natū q̄cq̄d id est ī ea de pneumate scō ē
Cōcipiet puerū/quē rite iesum vocabis
Ipse suū saluans ppl'm peccata remittet
Uirgo puto vigil orabat ꝓcibꝰqꝫ suisqꝫ
Pro meritis spōso data visio celitus ista
Suspitōe carēs ꝙ hō formauerit illas
Uoces/somnus em̄ sensus ligat exteriores
Tunc vbi vult spirat ex alto spūs/aures
Intellectiuas reserans pulsis simulacris
Lumine diuino radians secreta reuelat/
Uel de ꝑterito pn̄ti siue futuro
Ecce ioseph diuinū aliq̄d de virgine natū
Intra cognoscit/q̄qꝫ est paritura salutem
Hūani generis deitas vbi pādit apte
Nanqꝫ deꝰ delere pōt pecamina solus
Splēdida v̓gitas niueo splēdore r̄fulgēs
Angelico cōpar cōtra sors ⁊ amica decori
Cuius ꝓpositū ē nunq̄ sensisse/voluptas
Qualis sit carnis tactu fedata pudendo
Hesitat/angelica postq̄ mādata capescit
Ipsi nanqꝫ ioseph aderat/cui talia fatur
Quid mihi q̄d vob almi ioseph atꝫ maria
Quid cū coniugio qꝺ ꝓlis cedit in vsum
Iura ne sunt eius vestro cōtraria voto
Mutua nā duplicis fit ibi translatio sexꝰ
Ergo cōiugiū vos vel derelinq̄re optet
Uel me q̄ pacto fidei parebitis ambe
Uana ne vel mēdax fieret trāslatio talis
Uana q̄dē minime fiet purissima v̓go
Docta refert phronesis supꝑni filia regis
Desuꝑ allapsa/pectusqꝫ amplexa iacentis
Blāda viri nec erit medax nec copl'a vana
Legitimas inter ꝑsonas dispare sexu
Mutua/q̄ dabitꝛ in corpus vtrunqꝫ ptās
Ac indiuidue morē vite retinebit
Non ꝙ carnalē post hec ꝓcedat in actū

Obstabit votū/put esset cernere/si que
Uirgo viro postq̄ nupsit cū virgine v̄bo
Presenti/constat/poterunt emittere votū
Mutuo/q̄ carnale nihil post hec repetetē
Immo conditio ꝯsensum si p̄it ista
An licet atq̄ꝫ decet/si nō p̄iudicet vsus
Et lex ecclesie laqueos cauet atq̄ꝫ picla
Jure licent aliqua fieri nō expedit illa
Karo quidē fomes diuino nec nisi dono
Extinctus repit̄/ꝛ hinc cōuentio talis
Talis cōuictus q̄ magnū rhete pararet
Illecebris/faceretq̄ꝫ freq̄ns effringē votū
Sed neq̄ꝫ coniugijs alijs spiramine solo
Edere vult ꝓlē de⁹ absq̄ꝫ viro velut istic
Edita iam crede est dicet̄ ꝛ hec tua ꝓles
Cur? q̄ facta tue de spōse corpe/q̄le est
Jure tuū/semen sctūs tibi spūs almū
Suscitat in fratris vice/tu legalis haberī
Hinc pater infantis nutritio sola patrē te
Non faciet/sed nec ꝓprie cōmixtio carnis
P laude ioseph q̄ de dn̄o tibi fas erit oliꝫ
Dicere/filius ecce meus/diuinius oro
Quid sublimius ꝛ p̄clarius attulit etas?
Filius atq̄ꝫ pr̄ nunq̄d nō grādis amoris
Nomina sunt/ꝛ p̄cipue pietatis imago?
Obligat hec te laus titulo fundata p̄rno
Infantē cū matre sua seruare deinceps
Causa ne coniugij talis tibi parua videt̄
Ut sudore tui vultus tua pane fruat̄
Uxor/ꝛ illius sis tu custos fidus in omni
Tpis articulo/sis testis virginitatis
Debeat ꝛ possit cui credulitas adhiberi
Proderit atq̄ꝫ tua trepidatio posteritati
Concludent q̄ tu iustus nunq̄ violatā
Duxisses spōsam/punisses vindice lege
Adde q̄ in vobis esaie verba valebunt
En hītabit/ait/iuuenis cū v̄gine/spōsus
Spōsaq̄ꝫ gaudebūt. vos hi ioseph atꝫ ma-
Quid q̄ zelād⁹ erat īfantis nou⁹ ort⁹ (ria
Coniugis q̄ꝫ famā/nam pfida q̄n malorū
Plebs iudeorū puerū sine semine natum
Crederet/innupte nec pceret impia matrī
Adde/sathan fallēdus erat/reliq̄s ego cās
Pretereo/cur coniugio iungenda maria
Precipue tibi v̄go ioseph vir iuste senilis
Etas quē nondū frāgit vel reddit ineptū
Curā de soboli cū matre/laboris ꝛ exors
Non es/nō fidei/te nulla libido titillat
Ante quidē nec post ptū cognosce cupisceſ
Uxorem/nec enī templū temerare sacratū
Effractis votis fas esset/ꝛ vnica ꝓles
Hec sat erit nuptis cū v̄ginitatis honore
Cādida v̄gitas/phronesis dū talia fat̄
Assensit/somnusq̄ꝫ viri mox deserit artus

Distinctio .4. E

Exurgēs ioseph a sōno/sibi iussa pegit
e Uxoreq̄ꝫ suā verbo p̄nte mariam
Accepit/nec eā voluit coḡscere donec
Primo parit genitū nomēq̄ꝫ ih̄s dedit illī
Nō q̄ post partū/ꝓcul h° cog̃uerit ipām
Donec enī negat/hic tp̄s q̄nq̄ꝫ futurū
Scādala ne tibi dēt scripture reddē passū
Cum passu studeas doctorū more priorū
Angelus ista ferens gabriel si credit̄ esse
Non horret rō/cur nō vtriq̄ꝫ minister
Assiduus fuerit/discretio spiritui dat
Et sapor internus q̄ nō sit visio vana
Credo recēsenda sūt v̄ba pora mathei
Esset cū spōsata maria ioseph pia mater
Antea q̄ cōuenissent/de flamine sacro
Pregnās inuēta est/inuenitur suus ipām
Ut prius est positū/que sit cōuentio talis
Nescio/si nō solennis ritus celebrisq̄ꝫ
More sue gētis/velut in chana galylee
Affuit ipse iesus ꝛ cum multis sua mater
Letificās miro cōuiuas germine vitis
Que gens oro ꝓbat clam m̄rimonia factā
Illa palam iungit/igit̄ conuentio talis
Dicit̄ hic acceptio/nō iocundius vllum
Coniugiū/ritu ve sacro plus cōcelebrādū
Regia nobilitas insignit nempe parentes
Junge sacerdotes/p̄riarchas/iūge ꝓphas
Progeniē veterē: vicinos adde decenti
Letos paupie/gazas exuperat oēs
Ipse dei timor/his cult⁹ ꝛ vict⁹ honesti
Cōueniūt alacres q̄s ipse citauerat heros
Angelicis parēs monitis cū virgine votū
Uirgineū prius emisit/reuerēter adorans
Hac in m̄re deū/dn̄aꝫ reputat/neq̄ꝫ p⁹ hec
Fomitis illectu scit fas cognosse sacratam
Sed dat custodē testē comitēq̄ꝫ fidelem
Lr̄a tale canit: cui cōcinit allegoria F
Non secus eccl'ie tu papa daris vice xp̄i
Sponsus ꝓ pastore pio/violare pudicam
Crede nefas, sed eam te custodire necesse
Diuina sub lege datā/vel cedere sedi
Scādala subiectis vl' scismata si stat⁹ afferet
Sēsimus hoc hodie/tp̄sq̄ꝫ locūq̄ꝫ notem⁹
Mille semel/centūq̄ꝫ q̄ter/septēq̄ꝫ decēq̄ꝫ

Orbibus in ꝓprijs phoebꝰ ꝯfecerat ānos
Bisq̃ decē bis terq̃ dies pagrando leonis
Juliꝰ in signo dederat/tūc scismat̄ alto
Pestiferi/petrus de luna cedere nolens
Eijcit̄ sede papali voce sub vna
Urbs dū ꝯciliū retinet cōstantia sanctū
Balthasar electus fuerat:iā cesserat alter
Triceps hꝰ mōstr̄ fuit vt sīt cerberꝰ hidra
Unū nulla mō contentio rumpit ouile
Legitimus supest sponsus/pastorq̃ creet̄
Unus in ecclesia cui totus pareat orbis
Uirgo tuis fac hoc p̄cibꝰ/meritoq̃ potēti
Ipsa tuo celebres ḡtissima/spero q̄t annis
Fecundo ꝓlis cum virginitatis honore
Cōiugio/spōsoq̃ ioseph sacrabit honores
Natali ne tuo sic olim octaua dicata est:
Hoc prior inspira/tali nos mūere dotes
Alma redēptoris mater/cui lege supna
Uir iustus/v̄goq̃ ioseph cū v̄gine nupsit
Da celebrē dignūq̃ tuo psoluere cultum
Coniugio:fac nos ablutis sordibus oēs
Posse deo iungi/fidei qui foedere puras
Desponsans aīas diuino germine cōplet
Mentis castꝰ amor nomē nō inuenit vllū
Suaue mag̃ penetrās liq̄factꝰ cōda medull'
Quā spōsi ꝛ spōse salomōis cātica cātant
Uerū si fedis affectibus obsita mens est
Discrimen timeas carmē tā molle retēctās
Plurimus ast aīalis hō est/sed spūalis
Rarior/hec patres potuit monuisse priores
Hoc ne cōiugiū ritus popularis haberet
Cō celebrare sacꝛ/tractare pudica pudice
Uix valet īpurū vulgus petulās ꝛ ineptū
Insanit gaudens/furit iratū/mediū nil
Sabbata neu cumules pplo male fūgit ill'
Sobrius eccl'ie mos est/iō vetus illud
Olim ꝓ druidū phano memorabile tēplū
Carnoti/titulus cui virginis est pariture
Hoc mō ꝯiugiū celebri de more colendū
Cepit/ꝛ exemplū deuotio sancta sequat̄
Post euangeliū missus sunt ordine recto
Exurgens aūt ioseph/exurgensq̃ maria
Missus mercurij post te lucia decoro
Cultu ꝑlegit̄ ternū venerisq̃ sequenti
Dat derꝰ/mediūq̃ iouis nouꝰ obtiet vsus
Miro pisius tēplū molimine structū ē
Anulꝰ ē illic duplex/cui gēmula duplex
Auro ꝯserit̄ tenui/q̊s virgo ferunt te
Cum digitis aptasse tuis/est addita zona
Incertū tibi vir si tradidit ista subarrans
Foelix cōiugiū q̄ ꝓles estq̃ fidesq̃
Est ibi res sacra q̄ sigt mystica trinas
Coniugij species/sibi nā cōnectere nr̄am
Naturā voluit eterno de patre natus
Illā suppositās/idiomata miscet vtrinq̃
Nubit ꝛ eccl'ie ꝓprio cū sanguine xp̄s
Agnus in aspectu fidei sub origine prima
Peccantis mūdi p̄uisus morte cruētus
Nubit ꝛ ipse deus aīe quā gratia format
Que sit verbigena fit virgo filia mater
Triplex ꝯiugiū/triplex p̄triarcha figurat
Primꝰ abrā/pꝰ hunc ysaac/iacob alt̄/ꝛ illi
Spōsas duxere vos sara/rebecca/rachelq̃
Cum lya/carbo tu sara/rebeccaq̃ multū
Diceris accipiēs:vitā signatis vtranq̃
Contēpaltiuā rachel:actiuā lya signas
Ignis cū carbone facit iunctus velut vnū
Sic deitas carnē succendit ꝛ vnit/ꝛ inde
Exorit̄ risus ysaac/que plura recepit
A sponso sponsa q̄ꝫ q̄ iesus ecclesie dat:
Tot sacra virtutes/dona beata
Hinc varie sortis fratres/esauq̃ iacobq̃
Nascunt̄/bonꝰ hic simplex/s̃ cū ferus alt̄
Persequit̄ sp bonitas odiosa malignis
Huicq̃ iacob tot sūt/v̄tutes qō p̄triarche
Extremi tu care ioseph tu beniamin īfās
In primo crescens discretio significat̄
Accusans alias virtutes ꝛ moderent̄
Contēplatiuus ē beniamin/huiꝰ in ortu
Mater obit speciosa rachel:q̄r deficit ipsa
Mens contēplantis/rōq̃ sagax alienū
Transit in affectū:leuat ꝛ sese sup altos
Migrat ī excessus/hꝰ scit soror anagogia
Conspicit̄ clara caligo lucida nubes
Spūs effari secretū nec valet intro
Qō sentit/scit id ꝛ docet/experientia sola
Spūs ac aīa scindunt̄/magnificat vox
Est aīe:sed spūs exultare refert̄
Apte virgo tuū carmen secreuit vtrunq̃
Ignis ad exēplū qui diuidit ethrogenea
Iuncta sil' mixtis omogenea cogit ī vnū
Nāq̃ vides crudis vitrū/focꝰ efficit herb̄
Hoc in calce pz/hꝰ mlta liq̄mina mōstrāt
Ignea/cōscendit ita thuris virgula fumi
Sic aīam que ps hoīs terrena notat̄
Corporeis nexā mēbris vis cogit amoris
Spūi substare suo:volat ima relinquens
Uniri totus diuino spiritui vult
Purus pura petēs/cordis cōpūctio fontē
Lotio q̄ fiat emundans crede ministrat

B

Feruida cũ luctu lacrimiſq; rigata ꝑfuſis
Hinc fit theoricus exceſſus ⁊ extaſis alma
Quã praxis ſequit̃ zelans opoſa ſalutem
Alterius/ſeſe tũ circa plurima verſat
Pax intus trãquilla manet/qꝛ mẽs ĩ idipm̃
Sepe redit: ſp̃ oculis diuina tuetur
Celitus eternis a montibus irradiata
Acopando frequẽs ꝑmeuam cõſulit artẽ
Rarũ hoĩm genus in terris o dixer/ hoc ẽ
Angelica/hec vita eſt/ſic ẽ/ſed ꝓſpice tecũ
Ignib⁹ in medijs quid nã laurenti⁹ vſtis
Carnib⁹ eloquit̃: quid nã vincentius egit
Quid ſacer obſeſſus turbis anthoni⁹ vrbis
Alta quies erat illis in ſublime leuatis
Gratia cor ſtabilit ⁊ miro robore firmat
Talis credideri fuer/ tu v̓go maria
Dũ poſt ꝯceptũ/inde montana petiſti
Obſequioſa ſeni cognate miſtica facta es
Martha: maria ſimul vna q̃z lya rachelq;
Nõne ioſeph tractãſo pãſq; fabrilia crebro
Deſup ethereos hauſiſſe putãdus odores
Dũ ſibi certa fides/de⁹ eſt abſcõditus inq̃t
Hoc in v̓ginei fructu ventris benedicto
Qui fructus ſuus eſt vxoris carne creatus
Inde ioſeph pater ẽ q̃ſi legis iure vocãd⁹
Et ihs eſt heres verus/nec adoptio ſola
Dat titulũ hẽc: ſec⁹ ẽ vbi ꝓdit adultera ꝓ
Abſq; viri iuſto ꝯſenſu/dicere nõ eſt (les
Qd̓ ꝓlẽ vir alat vel eã ſuccedere ius ſit
Eſt aliud qd̓ corde capi nequeat niſi puro
Effariq; petit verbis ac ore pudicis
Quando ꝯiugij fit ꝯſumatio fiunt
Una carne duo: fit homo tanq̃ caro/tot⁹
Aſt in cõiugio qd̓ ſpirituale vocamus
Deſipit ipſa caro/deus ⁊ mens ſpirit⁹ vn⁹
Fiunt/⁊ maior ac purior inde voluptas
Sentit̃/q̃to ꝯiuncta potentia digno
Dignior obiecto ẽ/ꝑmat heu niſi ſarciã car
Zelotes dñs ⁊ totus amabilis vltro (nis
Spõſum vult aĩe ſe tradere: verbigenãq;
Reddit/deliciaſq; ſuas dignat̃ habere
Sponſã cantauit qualẽ ſalomonis ab ore
Sed queres ſi ꝯiugiũ ioſeph atq; marie
Sit ſacrm̃ magnũ te xp̃e figurans
Eccleſie ſpõſum: qꝛ copula nõ fuit vlla
Carnalis/ſed carne deus ꝯformis habet̃
Eccleſie mẽbris/an forſan carnea ꝓles
Hoc in coniugio ſignũ ſuffecerit eſſe
Uñ fuit negãs niſi morte ſolubilis vnq̃
In quali nexu fit virgo puerpa/natus
Sic parit eccleſia nec virgo deſinit eſſe
Porro velud matrẽ dñs cuſtode carẽtẽ
Linquẽ nõ voluit ſic quã plus diligit vnã
Eccleſiã remanere vetat/cuſtodis egentẽ
Primus q̃ pater eſt ſponſiq; vicari⁹ almi
Amplius ipſe dauid rex vxori ſunamiti
Caſte ꝯuiuens quã nõ cognouit amatam
Coniugiũ ſignat recte ioſeph atq; marie
Nõ tñ ex equo/nec eni volo crediderit q̃s
In ſponſi gremio ſic ꝯuixiſſe mariam
Diſſuaſit fieri reuerentia debita matri
Tale aliq̃d plus q̃ formido libidinis vllã
Ulꝰq; adhuc iuuenis ioſeph eẽt/nãq; iuuẽ
Ad quĩquagita ꝓhibẽt/ꝓducit̃ ãnos (tus
Infra quos poterat ꝑtus velamen habẽ
Uirgineus/nec ſic effectus ſi ſenio vir
Eſſet ⁊ hinc vates iuuenis cũ v̓gine deget
Corrupto nũq̃d fuerat ſociãda puella
Que grandeua fuit ſoli ꝯmiſſa iohãni (cẽdũ
Quo magis heluidi blaſphemũ os credo ſpu
Ergo ioſeph reputaſſe ſenẽ fecere ſeniles
In ſe virtutes/vel neu carnalis haberet
Suſpitio de te quicq̃ carnale maria
Donec virginitas/ tua fixa fidelibus eſſet
Cordib⁹/in minor ẽ mẽtio de ioſeph acta
Nõ ſubito totã ſe monſtrat gratia mũdo
Nunc ſecus eſſe decet dũ toto credit̃ orbe
Copula virginea vobis ſine labe fuiſſe
Mũda decẽs/cauta/ celeſti par ⁊ honeſta
Heu q̃ diſſimiles hz etas ꝑdita mores
Moralis ſoror hinc ꝯclamat queſo/cauete
Femineos fugite ꝯuictus nã latet ignis
Interius viues/ cur ſtuppa immittit̃ ignẽ
Credite quin etiã ſub religionis amictu
Seuit amor cecus plus fallens illiciensq;
Quãto puto turpẽ citius celare pudorẽ
Credit ſe primo tutam deuotio/ſenſum
Uerba dat/⁊ geſtus/ q̃bus ẽ laſciuia iũcta
Ac ita paulatim fedo irretit̃ amore
Tum ſe flagitijs tradũt/pulſoq; rubore
Horrida cõmittũt meretrix q̃ nõ aget ef-
Nature iura dicũt nihil eẽ pudẽdũ (frõs
Et libertatẽ reputant ſi qd̓ placent audẽt
Ut pctã tñ celent: foris aſpa fingunt
Secta flagellãtũ docet hoc/docuere begar
Phi tales olim dixere caninos (di
Sed neq; ꝯiugib⁹ violari debet honeſtas
Hactenꝰ hec/ euangeliũ iaz littera narret

Distinctio .6. I

Xurgēs aūt ipa maria/dieb⁹ ī illis
e In mōtana abijt festia/domū zach
Bū subijt/meruit ab ea cognata sa
Ut reputo pri⁹ accepit te ῦgo beata (lutē
Uxorē vir/ꝙ̄ cognate tecta subires
Et ꝙ̄ vētre tuo notus fieret tumor vllus
Hoc tua poscebat/hoc clari fama mariti
Quod si ꝑgnantē/si ꝯfestim parituram
Bū ꝓfessurus ⁊ dū numisma/daturus
Solicitus voluit te vir transducere secū
Bethleem in villā turbis ⁊ frigore plenaꝫ
Quid noua nupta tibi/q̄d ꝺliciosa puella
Nūc faceret iustus/dū lōgius istat eū duꝫ
Quō desereret te solam/nec comitatam
Quid ꝙ pasca sacrū l'erat vl'adesse pabat
Quādo hierosolymis mas q̄libet eē tenet̄
Ergo potest ex his ꝯcludi sufficienter
Quod dn̄e fidus custos/tantiꝗꝫ recenter
Cōscius archani/dederit pariter comitē se
Primo petꝫ tēplū/hic affines visere cu-
Fecūdos nouit q̄ bis duo milia distāt (ras
Urbe hierosolymis/vbi sors ē beniamī at
Toti⁹ ē regni iude metropolis alma (q̄
Esto/forte ioseph cā quacunqꝫ remansit
Nazareth/ipse tn̄ ꝓgressum ῦginis ante
Nouit/⁊ adiūxit cōsortia fida pentum
Non ꝙ formidet crimen zelotipus vllū
Sed dare solivagis nō vult exēpla puellis
O quali cū leticia/dulcedine quanta
Cordis deuoti/circūspicit oīa templo
Etatis totos vbi flores pegit
Credideri socias videt h/notosqꝫ mistros
Leuitici generis/gersonitas caathitas
Atqꝫ meraritas/⁊ multos carne ꝓpinq̊s
Oīa dicta prius secū memorata retractat
Surgit adorato dn̄o quē magnificat/cui
Pleno corde pias satagit ꝑsoluere grates
Atqꝫ subit primū zacharie limen/anilis
Occurrit cognata sibi q̄ manserat intro
Mensib⁹ abdita sex/⁊ vt exaudita salutis
Uirgo tue vox/mox exultauit in eius
Infans visceribus/implet̄ elizabet almo
Flamine/ꝓclamat magna cū voce puelle
Dicens/tu bn̄dicta inter oēs mulieres
Sis foelix/fructusqꝫ tui ventris bn̄dictus
Atqꝫ hoc vn̄ mihi/dn̄i ꝙ venerit ad me
Mater celsa mei: tua ꝓtinus ecce salutis

Auribꝰ vt vox facta meis/vtero meus infās
Gestijt exultās ⁊ gaudēs/plaude beata
Que sic credideris in te q̄ ꝑficient̄
A dn̄o tibi dicta/maria refert igit̄ sic
Magnificat aīa deū mea/spūs almo
Jure salutari meus exultauit ⁊ altus
Ancillā vidit humilē/ex hoc esse beatā
Me dicēt oēs/q̄ magna potēs mihi fecit
Est in ꝓgenies reuerentes sepius oēs
In virtute sua ꝑfecit magna potenter
Cordis ⁊ ipse sui dispsit mēte supbos
Exaltans humiles/deponit sede potētes
Implet ⁊ b inopes/dites dimisit inanes
Suscepitqꝫ suū puerū isrl'/vt memoratus
Est pietatis qua nr̄os ꝑdixerat olim
Ad pr̄es abraā cū semine iugiter eius
Scire veliꝫ totis q̄d ῦgo mēsib⁹ egit L
Nāqꝫ trib⁹ māsit/q̄b⁹ ⁊ tu nutib⁹ vsus
O zacharia sis cognata letus adepta
An scptꝫ aliq̄n notas q̄ᵒ corde repositū ē
O q̄ties tibi ῦgo senex cognata recenset
Lecto dū recubat/vtero senioqꝫ grauata
Gestorū seriē/gaudet sermone senectus
Sede sedes hūili suspēsa loq̄ntis ab ore
Quā magnus dn̄s ⁊ ꝗ̄ laudabilis oro est
Talia qui fecit nobis miracula solus
Jamiā nanqꝫ senex sterilisqꝫ puerpa fio
De sene/tu grauida es de solo flamie ῦgo
Hoc equidē noui/nō te referēte/tumentē
Non vterū video/deus ē secreta reuelās
Implet/q̄ cecinit vatū ꝑsaga priorum
Plima vox/veniet ꝓmissa redēptio pleb
Hoc zacharias hoc ⁊ ego deposcere crebro
Et tu nec dubiū soliti/sit q̄ta videmus
Orādi virtus/bona q̄ plus publica curat
Obsequiosa deo/ cuius mādata tremiscit
Justiciasqꝫ facit legis/vitatqꝫ querelas
Orat dū zacharias ꝓ vicis ordine sanctū
Ponit ⁊ incēsum tēplo:gabrielis honorus
Inspicit̄ vultus et vox audit̄/eundem
Exauditū esse/linguā dubitatio plecat
Obmutescit eū/plebs extra tota stupescit
Et mihi q̄s reputas timor affuit āgor ⁊ hor
Donec misteriū nutu ta lāoqꝫ repādit (ror
Pandit vt e nobis infans nascet̄/⁊ omne
Uinū nō bibet aut sicerā/ῦtus sed helie
Splēd escēs in eo mirabilis vsqꝫ patebit
Qui quantū fuerit victu vel veste seuerus
Nosti/ꝙ̄ lucēs ardēsqꝫ lucerna potenter

Concepi vt cernis/in peccato tñ/infans
Hic meus ex vtero ꝓmissus sanctificari
Sensit in occursu nr̃o quid ꝑtinus actũ ẽ
Sensit ⁊ illustrata mei iubilatio cordis
Multa mihi dicẽda tibi cognata supsũt
Qualis diuinus doctor legisq̃ sacerdos
Vir meus edocuit ritus cultusq̃ sacratos
Non decet in tẽplo solis nos sensibus vti
Mente opus ẽ o q̃to sub velamine signãt
Sacrifici ritus ea que nondũ patefiunt
Informes formare volũt q̃ plĩma mores
Nõne notat sus luxuriã/carnisq̃ lutosas
Illecebras/iõ nostrũ nõ cedit in vsum
Sic lepus ⁊ vulpis vesci sic bubo vetat̃
Inuenit in vetitis in concessis rõnem
Ad mores aliquã/q̃squis traduxerit apte
Mystica sunt vestes/ornat⁹ foederis arca
Sic ars natura libros picturaq̃ ꝑbent
Multos/stolidus ẽ q̃ nõ se dat vel in vno
O si me priscos dñs reuocaret ad annos.
Qualis erã cũ me tẽpli secreta tenerent
Quali me cura q̃to ve ardore sciendi
Tradiderĩ studio/q̃dã scio/plĩma nossez
Prescient o iuuenis ꝑcij sapĩa quanti est
Ne doleat senio pigeat q̃z tpis acti
Ast supẽ magnũ carissima magnificare
Sed supat laudes linguas supeffugit oẽs
Quis dederit cognata mihi g̃tissima/nat⁹
Filius ex te dñ fuerit cõplectar in vlnas
Attollã manibus ac toto pectore stringã
Officio fungor gerule/figã oscula fronti
Ludat ⁊ in gremio nr̃o ludãtq̃ coeui
Infantes tuus atq̃ meus/sed fata senilẽ
Terrent/nõ ideo mihi ꝑstolatio certa
Viue beate nimis q̃ sis visura qd̃ opto
Pluresq̃ dũ fuerit etas grandeuior illis.
Huic desiderio cõgaudet v̄go benigne
Sit lz introrsus merẽs. q̃ conscia sortis
Venture est/mauult secũ secreta tenere
Talis/scit q̃m letis refouenda senectus
Est seniũ morbus/lesis nõ lesio danda
Femina nec ꝑgnãs v̄bis onerãda molestĩ
Surgit ad obsequiũ cognate v̄go ferẽdũ
Affert ipsa cibos cunctantẽ hortat̃ ad esũ
Pregustãs hilaris verbis vultuq̃ sereno
Iãq̃ dies nat⁹ sterili veniebat ad octo
Certatiz accurrit oĩs vicinia plaudẽs
Ac de montanis iudea tuis sit' assunt
Mirant̃/gaudẽt/plaudẽt/⁊ vtriq̃ genti

Forte tuis puerũ virgo baiulaueris vlnis
Ostentãs alacri plausu/vos cernite quãt⁹
Est decor infantis/q̃ grataq̃ gloria vult⁹
Credo etiã q̃ te grauidã cetus bñdicit
Nãq̃ tuo iã vẽtre facit iesus ipse tumorẽ
Et tu forte ioseph aderas reduci comitẽs
Prebens vxori/postq̃ tu syon in arce (te
Legis more sacrã/penthecosten coluisti
Felicem tali te coniuge ꝑlesq̃ dicunt
Simplicitas aliq̃ q̃ sit tibi virgo colũbe
Quõq̃ pudicitiã vultus gestusq̃ loquunt̃
Collaudãt/q̃ nõ vrit decor iste videntũ
Lubrica corda virũ/sed in ipsis tpat estũ
Frigidus e facie q̃si ros spirauerit intro
Gaudia multa nimis oĩ de pte patescũt
Vox laudis/cordis iubilatõ/carmẽ ⁊ hymnus
O gabriel tua vera pz ꝓmissio/multi (in⁹
Gaudebunt eius natali/gaudia vite
Eius ꝑ meritis sint spũalis (ipso.
Quis ne putas erit iste puer dicũt/manus
Nam dñi puero signis se monstrat aptis
Cernit̃ an ꝑter naturã corpe robur
Aut aliq̃s forsan vsus rõnis in illo est
Vñ pater sibi decantãs ⁊ tu puer inquit
Perfectũ pfecta decet formatio: mirus
Mira facit dñs/naturã gratia vincit
Vendicat hic celi nil constellatio iuris
Deserti puer hic hoĩem sup incola mansit
Illa luce puer fit circũcisus/⁊ ipsi
Dant nomẽ zacharie/mater scã iohannẽ
Vult appellari/scripto pater astruit illud
Spũs implet eũ sanctus/mox ore soluto
Sit bñdictus ait dñs deus isrl'/hic nam
Visitat ⁊ redimit plebẽ/cornuq̃ salutis
Erigit in nobis dauid ipse domo ꝑut olĩ
Ora ꝓphetarum ꝑdixerat ipse suorum
Hostibus ex nr̃is qui nos odere salutem
Cum patribus nr̃is eius pia gratia fiat
Atq̃ sui sancti testamẽti memoret̃
Iusiurandũ qd̃ abraam iurasse daturum
Se legit̃ patre ad nostrũ: nos q̃tinus illi
Serui sancti iusti libertate perenni
Hostis ab incursu pulsa formidine sim⁹
Tu puer vates summi vocitaberis/ibis
Ante suã faciẽ/callesq̃ parabis eidem
Sicq̃ salutifera dabit̃ sapĩa plebi
Et peccatorũ cõpleta remissio fiet
Viscera ꝑ diue pietatis/visitat alto
Nos q̃b⁹ exoriẽs: venit illustrare sedẽtes

In tenebris/ ꝛ in vmbra mortis carcē ceco
Nostros dirigere gressus in limite pacis
Ugo redit residetq̃ domi/ secūq̃ retractat.
Nunc zacharias q̄ cecinit mōq̃ variorꝫ
Uocib⁹ audierat/ apicē nec iota reliq̄ns
Cōfert corde suo/ neq̃ passim q̄q̃ reuelat
Aut huic aut illic/ satis est vix ꝯsci⁹ vnus
Uiue bt̄e ioseph cui mistica tāta patescūt
Peruenis obsequio dn̄am/ deūq̃ vocat te
Alter in alteri⁹ pariter cōgaudet honore
Quō ṽbigena/ mēs fit docet anagogia
Nā sancte mēti gabriel dn̄ nūciat/ hoc est
Intim⁹ instinct⁹ dn̄ suggerit: vt paritura
Sit verbū dn̄i: ꝙ virtus alta supmi
Impḡnabit eā foecūdās gemine sancto
Sinderisis cōsentit ei/ virgo licet expꝰs
Sāguinis ꝛ carnis/ neq̃ vir cognuerit illā
Uir suus est intellectus/ vis cuius in istū
Nunq̄ ptingit partū: sed sufficit ipsa
Grā ṽbigenā supmā reddere mentis
Particulā/ q̄ se dat ei passiua ministram
Conceptus est iste tui/ typus alma maria
Ast ps inferior aīe/ que nō ita virgo
Que de se sterilis ꝛ q̄ corrupta frequenter
Esse pōt/ te signat elizabeth apte
Parturit hec fructū ṽtutis rite iohannē
Dixeris est in eo q2 grā: ꝓspice rursus
Nunciat vt p̄gnās corrupte virgo salutē
Gaudet/ solat̄ ita mentis portio summa
Dū fit verbigena/ ptē descēdit ad imam
Letificans ipsam/ cum morū ꝓle beata
Portio sic maior venit obseq̄osa minori
Sic fert actiue cōtemplatiua iuuamen
Porro si tātas pn̄tia virginis offert
Iocūdas dotes in vtroq̃ parēte iohānis
Quid de te p̄clare ioseph fas est meditari
Uirginis in reditu totis sex mēsibus actū
Quorū fine iesus orit̄ qδ lr̄a tradit
Significatq̃ locū/ referās quid grā fat̄

Distinctio .7.

Ax erat ꝛ martꝭ horrētia bella q̄erāt
Creuerat augusti iā q̄dragita duob⁹
Annis impiū: totus describit̄ orbis
Ipsius edicto/ pax talis tantaq̃ diui
Muneris ē pridē a sanctis ꝓmissa ꝓphis
Quisq̃ suā pgit vt ꝓfiteat̄ in vrbem
Inde ioseph cū sit iustus parere iubenti
Uult regi/ q̄uis sit flagitiosus ꝛ exlex
Hoc exemplari ꝯfundit̄ improba ceruix
Que subijci renuēs errone a tradit in ipis
Absq̃ fide pplis/ ꝙ nec possessio iusta est
Nec regnū/ q̄si ius nature gratia tollat
Certe vult dn̄s/ iniustis tradere insta
Impia ꝛ regna q̄ transfert/ tollit ꝛ addit
Ut placet/ hec sua ꝓ titulo ē ꝓ iure volū:
Munera s3 iusti soli maiora capescūt (tas
Coniunx sit licet ad partū iā ꝓxima pgit
Et grauidā suus oīno nō p̄grauat īfans
Alleuiat potius/ gestat se nanq̃ gerentē
Bethleem intrarūt q̄ voce interpte panis
Dicit̄ esse domus/ secū considerat alma.
Mox fore ꝯplēdū/ qδ dixerat an̄ micheas
Exiret ex te dux ppl'm reget israel/ eius
ffiet ꝛ egressus eterna a sorte dierum
Sit natura licet expers ꝓprie rōnis
Diuina regit̄ q̄ nunq̄ fallit̄ arte
Hic nidos auis/ īde fauos apis efficit apte
Grā q̄to magis ad fines oīa/ librat
Que ꝓsunt media/ venit ioseph: ꝛ dn̄s fit
Cirus ꝛ expositus pdendus dente ferarū
Scādit ad ipiū moysen submersio saluat
Bethleē ecce ioseph veniēs/ oracula ꝯplet
Sic a fine regit/ vsq̃ ad finē sapienter
Gratia/ fortiter atq̃ suauiter ordine miro
Singula disponēs/ res oēs ad bona ṽtens
Hec tua spes/ hoc consiliū/ fiducia tota
Quicq̄d agas/ aut ꝓponas/ te dirigat/ orā
Bethleē haud dubiū ē mr̄i tibi ṽgo p
Materno ex gn̄e/ diuerticulo tn̄ vt (pinq̄
Paupratis amor facit atq̃ loc⁹ nimis art⁹
Et dat̄ exemplū ꝙ nos mūdus p̄mit iste
Uesp erat p̄mā qδ dat p⁹ sabbata lucē
Dicere quā dn̄i solis ve diē solet vsus
Mense decēbri li: iam bis quarto kalēdas
Se diuerticulo retrahit solāq̃ reducit
Uirgo/ ioseph cedit/ felicem poscit vterq̃
Partus euētū: de⁹ hoc vult: nec min⁹ orāt
Ac ꝓpe te virgo sunt ignis: balnea panni
Pro cuius p̄sepe: tibi soli deus astat
Multa viri subijt vt sit medicatio mētē
Mirat̄ ꝙ nō sentit fastidia partus
Cōiūx: nec mōstrat vllos plāgore dolorēs
Uiuidus in facie color ē/ nec liuidus ore
Pallor vt ī gn̄idis: sibi gest⁹/ gress⁹ alacrꝭ
Soluit̄ in leuē somnū lapsuq̃ silenti
Cōplexuq̃ sacro demulcet pectus amicū
Grā/ quā diuinus amor genuit pepitq̃

Gratiis amor vel amās/hinc grā dī apte
Cui facies formosa nimis gestꝰqꝫ benignꝰ
Vestis purpurea/celestē os spirat amorē
Hec sibi visa loq̄ n̄ v̄ba similima: sōno
Mirari nolito ioseph: si magna potenter
Magnus ꝛ oīpotēs vult atqꝫ pōt opari
Gratia nam supꝰ naturā/iudiciūqꝫ
Justicie superalto/sum fortior eius.
Communi lege/ꝓprias mihi cōdere leges
Jus reputo videas q̄t hꝫ miracula mūdꝰ
Qualia nemo satis mirat̄/sed solet vsus
Solis in raris laudē p̄cium reputare
Si celo terris ponto/cunctis ꝛ abyssis
Inferior me tot natura facit/facietqꝫ
Cur nō v̄gineū mihi fas erit edere ptū
Quo dolor oīs abē: nec fractꝰ sit pudor vllꝰ
Sol radiū genuit/radius vitrū penetuit
Emicuit botrus/ruptū nil inde videbis
Porro iusticiā sine qua pax affore nollet
In terris/primū placandā noueris esse
Ipsa tenax veri/sua stat snīa mortis
In genus humanū ꝓ crimine iusta pctū
Fiat puulus hic qui mox nascet̄ optet
Vobis iusticia/sapiēs/sctūsqꝫ redēptor
Curas depone dn̄m bn̄dicito letus
Virginis instantē cōceptū significare
Et potui ꝛ volui redimēs pfectius ipsam
Preueniēs casum/q̄ sit releuasse iacentem
Tota fuit pulcra: nllī vnq̄ obnoxia culpe
Absit vt attritus ab ea serpens caput eius
Antea cōtriuit: peccati sub pede fedo
Absit ꝛ vt hoc fuerit mēbrū demōis vnq̄
Gratia suppleo iusticiā: quā pdidit adā
Vix mihi maior inest: lꝫ oēs tollē penas
Non solā: nulla p̄met hāc angustia ptus
Cur: qr nulla fuit in cōcipiendo libido
Intēea pagrat mediū nox algida cursū
Virginis clausa tūc porta ꝓdijt īfans
Sermo dei ops regali a sede beatus
Mox pānis inuoluit eū sola ꝛ pia mater
Presepeqꝫ locat/p̄bet latriā prior illi
Vult infans p̄mā nobis silēm dare vocē
Lugubrē/vagit vagitū/cuius vt audit
Soluit̄ a placido vir somno/letus ꝛ intrat
Ad te sancta parēs: tibi colletatus adorat
Poplice deflexo: natum puerū dn̄mqꝫ
Stringit ꝛ ad pectꝰ: tete tradente fouēdū
Deficit hic sensus: rō stupet/oc̄qꝫ mētis
Caligat lumen/dum te vir cernere tali

Conor in obsequio/q̄d dicā nescio: voces
Nullas inuenio: tua q̄ p̄conia dicant
Nōne dei verbū custodis/cernis ꝛ audis
Contrectas manibꝰ/attollis letus in vlnas
Sētiat h̄ qd̄ q̄sqꝫ volet/mihi suadeo nllos
Inter dilectos dn̄i vixisse priorem
Qui teneros xp̄i totiens ita sensit amores
Pectore tu dn̄i recipis secreta Johannes
Sꝫ semel hoc fruit̄ q̄tiēs hoc iustꝰ honore
O bn̄dicta cohors/te v̄go: iosephqꝫ iesū
Consociās/o q̄s spectacula tāta vidē (qꝫ
Et si nō oculis poterit vel mente fideli
Dū vos letificat ābos mō puulꝰ ortus
Dū blanda flentē cura refouere studetis
Pastores celeri cōcursu bethleē intrant
Conquirūt vbi sit nouꝰ infans ortꝰ ī illa
Ad diuerticulū veniunt: aut iudice q̄q̄
Instinctu signo ve aliq̄ diuinitus acto
Hic nō grāde specꝰ vbi bos asinꝰqꝫ ligati
Sunt ad p̄sepe/medio iesus est resupinus
Atqꝫ voluminibꝰ ligat ip̄m fascia stricte.
Heros mirat̄/fremitū p̄mo strepitūqꝫ
Turbe aduētātē/q̄ pulsās clamitat an ne
Femina pturijt intus: petimus videamꝰ
Dic nobis bone vir/si q̄d cognoueris ipse
Nā ioseph exierat ad eos/intrate videte
Rn̄det/veniūt puerūqꝫ vident ꝛ adorant.
Vn̄ sit hoc vir pastores interrogat o vos
Felices aiunt/o tali ꝓle beatos
Ois plebs plaudat/ppl'ſ cōgaudeat oīs
Ecce qd̄ angelica/p̄dixit visio nobis
Visio q̄ q̄lis ve p̄cor dū vir petit/oēs
Enarrare volunt tandē sermo dat̄ vni
Inchoat/ac puerū certatim ē cura vidēdi
Fertilis ꝛ letꝰ ad pascua cāpus abūdās
Ad triplex miliare situs/grex multꝰ in illo
Quē vigiles dū custodimus nocte ꝓfūda
Tpe solsticij quo sol meat in capricorno
Angelus astitit/ꝛ lux circūfulsit in oēs
Clara micās tremimꝰ/magnoqꝫ pauore stu-
Angelꝰ ē nobis nolite timē locutꝰ (pemꝰ
Ecce euangelizo vobis gaudia magna
Omni ꝓ ppl'o: qr vobis est modo natus
Saluator mūdi xp̄s dn̄s dauid vrbe
Addidit ꝛ signū nos quale videmꝰ apte
Et subito facta ē celistis multa cohortis
Militie vox/q̄ dn̄m laudat/resonatqꝫ
Gloria sit celis dn̄o: pax reddita terra
Humano generi qbꝰ ē nō praua volūtas

Talia miranť hi quorū venit ad aures
Sermo/suo cuncta cõseruat corde maria
Cõseruatq́ʒ ioseph/⁊ secū audita recẽsent
Pastores abeūt collaudāt glorificātq́ʒ
Oibus his dn̄m q̄ cernere contigit ipsos
Credet forte aliqs: ꝙ ꝺ grege munera cetꝰ
Pastoꝝ gratus trāsmiserit aut ob honorē
Diuinū: vel ꝙ fuerit miseratus egentes
Non aurū vt reges: sʒ mel lac/siue butirū
Vellera vel nenda ł oues agnosq́ʒ tenellos
Et qd nos agimꝰ: nūqd nō glificare
Ac laudare decet dn̄m/cognitio maior
Est quibus indulta de xp̄i religione
Nascať nostro puer hic in corde/fidesq́ʒ
Sit semen/sit neuma pr̄/sint gr̄a spesq́ʒ
Obstetricātes: ast mentis portio summa
Inuiolata manens sit mater filia virgo
Dū mēs vbigena meditādo ꝑturit ex se
Diuinū nouiter verbū/suffecerit illud
Panniculis tegere si defuit aurea vestis
Pro se fulget em̄ cultu nō indiget vllo
Non tm̄ ornatū reijcit qn̄ dať vltro
Plus gaudet veste q̄ vbis texta sacris est
A solis ꝙ si fuerit depicta politis
Gr̄a multimode ꝑtiť dona ꝑ oēs
Qualiter ingratos tm̄ accipe gr̄a culpat
Euoco te mortalis homo rn̄de vocanti
Gr̄a sum: tibi ꝯtulerim ꝙ magna videto
Tu redimēdus eras: q̄r ꝑditꝰ exul ⁊ atre
Mortis in impio positus/sʒ soluere solus
Hoc poterat ꝑciū deus/eternalis ⁊ altus
Quē frustra cape temptasses siuē videre
Feci ꝙ silis fieret tibi/tpe factus
Immēsus mēsus/⁊ ꝑuulus atq́ʒ vidēdus
Obijciť tibi sacco vestre carnis optus
Palpādusq́ʒ dať/si formidabilis eius
Visa prius fuerat sapia/flagitiosos
Accusans/si iusticie dānatio terrens
Conturbabat te: si deinde potētia seuis
Horrida tormētis formidine cōcutiebat
Iuste damnatū: nunc respirare memēto
En sapia fit infantia/fit quasi nō fans
Porro iusticia damnať/iusticiať
Vt soluat penas tanq̄ rea: criminis oīs
Iudice me ꝑ me ꝓstrať summa ꝑtās
Do legē iusto vinclis astringo potentē
Deniq́ʒ cōcludo verbū sapiētis in ore
Victoria dať ergo mihi de iure triūphus
Omnis ingrate si nō sit gratia talis

Grata tibi/quid si multa maiora repēdi
Panꝑ eras/ꝓ te ditando diues egenus
Efficiť: mirū si nō sunt sufficientes
Diuitie tales infinitusq́ʒ thesaurus
Amplius efficio mēs ꝙ tua celica verbi
Esse pōt summi sancto spiramine mater
Ve tibi/sed raro ꝑpendo signa nitere
Infantis nati virtutū te q̄r panni
Fascia nec religāt discipline/nec in imo
Vis inclinari: nec te puero silem das
Vis altus diues pōpōsus gradis haberi
O resipisce vidēs infantē: ⁊ vtrūq́ʒ ꝑentē
Funde ꝑces ad eos/pete natū qui tibi natꝰ
Est hodie/nec em̄ pueri mos est reminisci
Ire rancoris/odij ve/nec impia fiet
Erga te mater pietatis: mater amoris
Nec ioseph inuidꝰ ē/nullā patiere repulsā
Iusticie/si iudiciū formidine terrens
Preḡuat appella: pete me: mea suscipiet te
Curia/saluus eris/si te dānaueris vltro
Parabuntq́ʒ tuā cām ioseph atq́ʒ maria
Immo tuas iesus accipiet ꝓ iudice ꝑtes
Dū sedeo ꝓpera/si cessero/clamor inanis
Fiet crede/meis etiā sub legibus esto
Vis tibi dem veniā ꝑcens alijs veniā da
Pastores imitare gregis custos vigil vt sis
Grex tuus hic sensus ⁊ motus colligit oēs
Auribus intēde cordis/qd turba canora
Celestis resonet hymno: ꝑiter cane: vita
Cōcordat voci/nō sit simphonia discors
Gr̄a plena satis hoiem monuisse puteť
Addidit/infantis dum circūcisio fiet
Cū lachrymis ⁊ cū valido clamore saluť
Nomen qꝺ iesus ē capiet: sub luce ꝓpinq̄
Quo sine nulla pʒ homini saluatio terris

Distinctio .8.

P
Ost ortū pueri fulgē dies ꝓperabat
Octauus iā bifronť ꝑmo kalēdas
Astāti tibi iuste ioseph sic vgo locuť
Mi vir/mi dn̄e sit circūcisus oportet
Infans iste: suis vt fratribus assimileť
Legibus astrictos vt saluet lege sub esto
Quāuis sit dn̄s nō legi obnoxius vlli
Dixerat ⁊ faciē detorquet vgo benignā
Ad cunas nati: leui quibus ipse sopore
Forte quiescebat fili suauissime dixit
Iā fundēdus erit sanguis tuꝰ atq́ʒ tenella
Cultro ꝑscindēda caro: nudaberis acri

Vulnere saucius/⁊ frig⁹ tolerabis iniquū
Vndabit lacrimis facies speciosa/dolēti
Vagitu/sit' ⁊ valido clamore replebis
Aures astantū/meme penetrabit acutus
Plāgoris gladius/mr̄naq₃ viscera rūpet
Parendū tñ est/fuerit quecūq₃ volūtas
Abba pr̄ tua/tu mō mi vir scte ministros
Accersi legis/fiat nec erit mora crede
Rn̄dit iustus tremula cū voce/tremorē
Incussit luctus. q̊ fit turbatus/amate
Vxoris pueri matrisq₃ vicē miseret̄
It merēs secū meditādo plurima voluit
Ast postq̄ mr̄ cū solo clausa remansit
Tū lacrimis totas vbiq₃ relaxat habenas
Quid loquar aut sileā. qn̄ purissime fili
Innocuū sine peccato te cerno reatus
Humani lucē generis/maledicta pentū
Primorū noxa potuisti conditor alme
Ne caderēt fuare p̄us vel vt hi cecidissēt
Nunqd nō poteras aliter seruare cadētes
Sanguine q̄ geniti penis ⁊ atrocibus ei⁹
O gabriel memini mihi te dixisse salutem
Ecce dolore p̄mor/oīs q₂ criminis expers
Viras peccati tenero fert corpe penas
Ast ita vult fieri/q̄ sum? q̄ murmura ꝯ·
Velle suū dederi q̄uis dolor vrget amar⁹
Extorquetq₃ meo molli suspira corde
Solvit̄ interea pueri sopor hic adaptl
Paulū palpebris lucē q̄rens xp̄e cernit
Astantē matrē vultū que ꝑtinus eius
Inclinata petit delibans oscula fronti
Dat lacrimas qb⁹ ipse suas imiscuit ifans
O cor duriciē solidi supans adamātis
Qd nō emollit tante pietatis imago
Affore vgo notās horā quā tradere optet
Exhibet effert̄/nomenq₃ iesus dat̄ ipsi
Premonet id mr̄/sibi dixerat angelus an̄
Dixerat atq₃ viro/fieret q₂ cā salutis
Dulce iesus nomē ex q̊ tu virgo suborta
Compescis gemitus/cor ꝯtēplatio sursū
Subleuat/⁊ gaudes toto orbe venire salu
Gaudia ꝯpēsant paucos et̄na dolores (tē
Romani veteres posuere sal⁹ tibi tēplū
Vera sal⁹ iesus ē/sine q̊ saluabero nemo
Vexillū fuit hoc nomen tibi paule p orbē
Cuius sunt fidei strati virtute rebelles
Est cordis iubilus iesus/exultatio mētis
Estq₃ triūphale nomen vincēs sceleratas
Peccatorū acies iesus ḡ mihi iesus esto
O dignare/salūs tuā sum̄ mihi dicē tuo
Nomen ad h° iesus i celis terris ⁊ abyssis
Cuncta genu flectūt/tēptatio diffugit oīs
O celebrāde ioseph/cui nomē tale reuel
Angel⁹ in somnis/q̊tiēs nomē ihs ore clat
Suaue tuo sonuit/verbo dū faris amico
Sepe sibi quāta dulcedine cor recreat̄?
Gratia nature dn̄ans/hodie bn̄dicit
Anni principio/sunt hec encenia nobis
Magna nimis/nō q̄ solita ē p̄bere vicissi₃
Vana supstitio/nobis modo gr̄a donat
Valde salutiferū sacro cū sanguie nomē
Ergo redde vicē p̄be sibi qđ petit a te
Nanq₃ tuū cor crede petit/cor trade petēti
Quis neget ingrat⁹ donatū/nemo ret̄ctet
Cara iesus cordis possessio/ps bn̄dicta
Adijce q̄ thron⁹ meus in q̊ gr̄a versor
Est puer iste ihs/cui⁹ gerul⁹ ioseph astat
Accedas ad eū pete me securus ab ipso
Aude/quid refugis credulus esse caueto
Flecte genu cordis/sit simplex/sicq₃ fidele
Pacis amās hūile/dn̄i qđ vba tremiscat
Tale cor iplē mihi credito mag̃ voluptas
Forte ioseph meditās qđ circūcisio signet
Mistica/q̄ cordis r̄secar̄ supflua nouit
Incircūcisum nā cor vetat esse ꝓpha
Mente videt/qm̄ lugens cōtritio cultrū
Seu ꝯpūctio fert moral'/⁊ alma sacerdos
Gratia/mittit ea₃ viciosos radere mores
Notū q̊ pacto/post hanc videt allegoriā
Errores gladio fidei/p̄scindere cordis
Altior ⁊ potior est circūcisio qualem
Intellectus agens in nobis efficit vtens
Abstractiua vi/q̄si celte vel ense secando
Materie ptes vt spūale seorsum
Sepet/⁊ fantasma loco fantasinaq₃ motu
Intro susceptū denudās materiales
Abstrahat a formis vi forti conditōes
Sicut vbi/qn̄/q̄tū/vel quale relatum
Vex abstractiua vis hᶜ hebetata freq̄n t̄
Reddit̄ a carne/sed eam meditatio feruēs
Vt eos exacuit. si circūcisio duplex
Facta p̄or fuerit/quā mos dat ⁊ allegoria
Exēplar dignū factor statue tibi monstrat
Ex ligno iformi pulcrū q̊ format agalma
Adijcit ipse nihil/fit ibi detractio sola
Pris multiplicis formosa resultat imago
Sic q̄si materiā cui pulcrā vis dare formā
Entis fantasma cōfusum/vel vnde/quale

Corde tuo facile retineꝫ/ꝛ qđ ꝑus intrat
Accipito/nihil addideris/spes latet itro
Eradas facito quicquid ꝑfectio nō est
Entis ī hoc v̄bo ꝯclusū/qđ vagus affert
Secū cōceptus/vt dicimus esse creatum
Esseqꝫ dependēs/cui iuncta potētia tp̄s
Aut priuatio sit/vbi/quale/relatio q̄tū
Hec abstractiue virtutis distrahe celte
Protinus erūpet entis pulcerrima forma
Cortice purgata/defor mi/nuda remotis
Turpibꝰ inuolucris: oīqꝫ qđ accidit enti
Conspicis ꝙ sit vnū purū qꝫ necesse
Eternū/nec hn̄s aliquid causabile rerum
Principiū finis/exēplar/forma/sigillum
Conceptus tn̄ hic vel imago visio nō est
Clara: sed abstracta q̄si circūcisa ꝑ omne
Qđ notat impꝑfectū si nudaueris entis
Nomen vt edocui: ꝓprie tūc ꝯuenit vni
Supr̄mo soliqꝫ deo/dicesqꝫ qđ hoc ens
Est infinitū pelagus substantia dictum
Nomē sig̃t idē tetragrāmaton a ꝓꝑetate
Nā neqꝫ respectū gerit ad res q̄sqꝫ creatas
Hec ꝯteplatꝰ secū ioseph/estimo spōsā X
Uult fore ꝑcipē/quid nō cōicet illi
Bocrior illa q̄dē sup his ea ꝯ ꝓbat/addēs
abstrahit ens vt ais dū mēs sibi forāt agal
Sꝫ capit ipā boni formā dilectō q̄ n̄ (ma
Permanet intra se/nec imagine sistit ent
Cōcupit ire foras/in amatū se sibi ꝓrsus
Uult trāsformari/vult se trāsfundē totā
Fortis em̄ q̄si mors amor ē vt flameꝰ ignis
Ac velut accensa rutilans fornace liq̄scit
Aurū/fitqꝫ potēs oēm trāssumere formā
Nec ꝓpria sistit/sic mens ignita suꝑno
Cum desiderio semꝑ liquefacta mouet
Donec fine boni primo reqescat amato
Est equidē bonitas hec fornax sp̄ualis
Illius ignis quo debet feruescere tota
Mēs in amore dei/qm̄ solus bonꝰ est/et
Hoc nomē bonitas ꝓꝑū sibi qđ ibs apte
Denotat excelso demissum nomē olimpo
Ordine ꝓcedūt amor ꝛ rō quasi verso
Ens sibi cōsimilat rō/sed amor fieri vult
Ip̄e bono sitiis/nō t hꝰ puto carmē amor
Dilectꝰ meus ē mihi/sum sibi/ꝯsilamur:
Intellectꝰ em̄ mihi se/sꝫ amor sibi me dat
Sed nec amor/motꝰ ē discursiuꝰ vt esse
Uult rō/satis est vno si sistit amato
Tūc reqes sibi tūc somno plasmata qescit

Se p̄mit in solido cū toto pondere cētro
Ergo potens fit circūcisio vim ꝑ amoris
Iunctus sit fidei sit amor virtus rōnis
Non ita laudat/qꝛ cōquisitio sensum
Mltos ī reprobis dedit agnouisse dabat
Qđ deꝰens p̄mū/ꝙ mēs sup oīa p̄stans
Glificare tn̄ meritas nec reddere laudes
Non latrie cultū bn̄ viuendo voluere
Quin libertatē sibi detraxere docentes
Ingrati/ꝙ eum fato parere necesse
Aut ꝙ fortuito fluitarent oīa casu
Legibꝰ orba dei mores idcirco nefandos
Ac execrandos pulso fecere pudore
Flagitiosa sui cordis cōmenta secuti
Fūcti fine malo/sꝫ amor studet obseqosus
Esse deo/refugit scrutari plurima credēs
Contestāte fidei/deus est ꝙ liber ꝛ omne
Qđ voluit fecit celꝰ terris ꝛ abyssis (ramꝰ
Quo sine nec passer cecidit/nec ab arbore
Hic pr̄ est nr̄ merces querēti bus ampla
Quāuis ꝓpter se sit totus amabilis vltro
Ista fides se simpla bono defigit in vno
Sit licet infirma rō/sit deforis/intrat
Intima fortis amor dilecti fidit/ꝛ audet
Supr̄mū nec iā pensat dn̄m sꝫ amicum
Ast alijs tantus rōnis tantus amoris
Erga diuina defectus/spirituale
Nil capiūt: vita mergunt cōpare brutis
Causat ꝛ hāc frenesim carnalꝰ virꝰ amoris
Qđ reputāt aīas vel nullas vel pituras
Nostra tn̄ qꝛ vis intellectiua capax est
Numinis eterni/cōcludit ꝑpetuam se
Credit ꝛ indignā se carnis sternere legi
Hoc apit si sit circūcisio cordis
Precipue ꝑ canteriū celestis amoris
Additꝰ ꝛ si sit luctꝰ lacrimosus ꝛ vngens
Et cur dulcorans qđ consolatio linit
Iā satis ē dn̄a ioseph itulit/ecce ꝑ orbē
Nescio/quis rumor audit video qd sit
Orta q̄dē sup aduētu vaga fama magoꝝ
Prepetibꝰ pēnis nūc hac nūc euolat illac
Interea dat lac puero/dat balnea mater
Nōdū erat in carne pueri durata cicatrix
Preputij/pellis hec portio scissa refert
Terris māsisse/negat hoc alius/qꝛ xp̄s
Inquit surrexit cū carne ꝛ sanguine totus
Totū q̄cq̄d erat nos surrexisse fatemur
Integrās hoīs naturā/pellis adempta
Si cruor effusus/sint talis/crede resūpta

His sup̄ atq; alijs sensus sit sobrius ⁊ cau
Dic ita ꝙ fidei pietas nō deroget vlla
Consiliū tale dat lr̄a/deinde subinfert

Distinctio .9.

V rbe hierosolyma/iudee r̄gia sedes.
Ac studiū legis tēpluq; iure colēdū
Extitit a docti salomonis t̄pe regꝭ
Nūc alienigēa sua scept̄ tenebat herodes
Unde iacob patris oracula vera vident̄
De sup adventu messie gente cupiti
Venerat ille quidē/gentes regionis eoe
A balaam docte qui iob memorat̄ amic⁹
Qui maledicta parās sup isrl' addere/v̄tit
In bn̄dicta/potente dei virtute coactus
Ex iacob hic cecinit orient̄ stella refulgens
Stella fuit formata noui p̄nuncia regis
Conspiciūt illā reges/veniunt/⁊ in vrbe
Sancta dum sistūt/cōquirūt/est vbi nat⁹
Iudeorū rex:hec vrbē questio turbat
Te ꝑturbato nimiū crudelis herodes
Iugiter anxia fit dn̄andi seua cupido
Et qualis rector vrbis tales habitantes
Vel sūt vel fingūt/rōnē plebe requiras
Inuenies nullā/vēto ē plus mobile vulg⁹
Turba sacerdotū/scribarūq; agmie m'lto
Commoniti veniūt/⁊ dant r̄nsa petenti
Nascet̄ xp̄s in iude bethleem vrbe
Sicut diuina deprompsit voce micheas
Auxilio nimis hūano q̇ videre querūt
Perdūt diuinū/fit in vrbe recōdita stella
Deforis inspicit̄/reges p̄cedit ad vsq;
Clara domū supra pueri consistere visa
Cōgaudēt valde/crudelis clam p̄us ip̄is
Rex accersitis fallax condixerat ite
Querite de puero/vt veniēs deuot⁹ adorē
Mentiris/fraus ficta tibi/nā ꝑdere q̄ris
Non colere infantē/sic se ꝑquirere verū
Fingit ipocrita/vult expugnare reptum
Inuenisse ioseph pastores lr̄a tradit
Mētio nulla fit h̄/sed q̄liter hui⁹ honorꝭ
Huius mysterij mansisse putabit̄ expors
Presertim reges/q̄ nō cessere repente
De reditu vetito nā somnis visio facta est
Quid qd̄ muneribus erat apt⁹ suscipiēdis
Atq; recondēdis/an sola relicta videt̄
Mater cū puero/q̄n faga fama p vrbem
Insonuit totā/reges venisse potentes
In dromedarijs in pulcro ⁊ diuite cultu
Quid ꝙ fortassis p̄grandis fulgida stella
Visa fuit multis/signo que stella pacto
Materiā redit vn̄ fuit formata priorem
Tātos nōne ioseph tecū mirarꝭ hōres
Nunqd nō matri ꝯgaudes tristicia passe
Merita p̄us/ꝑ puero q̄d vult hec venerato q̄rꝭ
Rn̄det virgo vates memorata priores
Mi vir/mi dn̄e/saluādas credito gentes
Et sua ꝑfundet fidei lustratio corda
Primitie veniūt/inter miracula nullum
Maius p̄dictū est/totoq; implebit̄ orbe
Fiet ⁊ ecclesia de gentibus/ast sinagogam
Magna ꝓ pte cecauit deuius error
Diuitias reges ⁊ opes cumulare cupiscent
Addent ornatus tēplis cū dotib⁹ amplis
Plīma dona ferēt/q̄ mistica pl'a docebunt
(grandis Z
Nox venit ⁊ iustū ioseph admiratio
Mentis in excessū rapit/⁊ secū meditat̄
Seclusus solus humili castoq; cubili
Conquirit si forte magi studio rōnis
Edocti veniūt/vel tractu legis in astris
Nā duxit eos radiantis stella nitoris
Vr̄ an ne magus magicas q̄ nouerit artes
Decidit in somnū sensim dum talia pēsat
Visa loq̄ grādeua parēs natura decorū
Astriferūq; caput illi qd̄ signifer ornat
Circulus atq; orbes septē/totidēq; planete
Continet hec vtero cunctarū semina rerū
Semina sunt elemēta sibi q̄ tēperat/⁊ que
Influa conciliat vis celi/mixta ꝑinde
Profert assidue species distincta p oēs
Noli clare ioseph dubiā deducē mētē
Querens forte meis si feci viribus illā
Que stetit hic stellā/si me ductrice magorū
Venerit ista cohors rōnis lumine fisa
Scito tale nihil celis vel in aere gesto
Funereas cog̊sco meū formasse cometas
Flamiferasq; faces sil'es radiātibus astris
Quas admirant̄ subito p inania labi
Huic alius motus/huic ꝑduratio dispar
Nūc circa puerū/nec denego/plīma fiunt
Que nr̄as supant leges/ꝑquirere causas
Non nostrū/dn̄o parere necesse iubenti
Sed neq; nobis ē hoīm subiecta volūtas
Libera nūc illuc nūc huc cōuertit̄ vt vult
Idcirco leges nequit experientia certas
Colligere/hūanos dū sub me r̄spicit act⁹
Cur:q̄ nec celū nec ego causauim⁹ illos
Iunge ꝙ human⁹ supra me finis habet̄
Gloria dicta beās/ad quā dux gr̄a sola

Nō ego/nec media disponere sufficiēs sū
Ast aliter fuerat hoīs formatio prima
Nā nemini/p̄ cuncta sibi dedit officiosa
Me dn̄s/iussit illi post esse rebellem
Sed maiora dedit valeat q̄ nostro ptās
Dum repare placet/ꝛ eā vult esse redēptā
Mysteriū fateor/hoc nescio nā sua reges
Nō mea stella trahit/pepit sine semīe vgo
Absq̄ dolore carēs/pastorib⁹ ꝛ data lux est
Rome oleū fluxit/cecidit pacis mō tēplū
Non meus hic terris/nō celis indit⁹ ordo
Gratia mea supest/illā pete/pdoceat te
Hec inter somnus elabit̄/ꝛ ioseph oēm
Peruigil vxori seriem docet/atq̄ retexit
Uisa pbat/roburq̄ suo supaddidit ore
Post hec legitimū dū tp̄s adesse dierū
Quos q̄dragita nūerat lex/sensit ab ortu
Jam pueri: sponso loquit̄ nosti q꞉ tēplum
Nō sine mūerib⁹ nos visere ꝯuenit/īfans
Est eteni primogenitus/redimat̄ optet
Non qd̄ eū vel me legis censura coartet
Sponte placet subdi/fiatq̄ oblatio nr̄a
Paupibus sit his/mores humiles doceam⁹

Distinctio .10. T

Esponsum symeō accepit desup olim
r Nō te mors rapiet nisi xp̄z videas añ
Xp̄s vbi venit qd gr̄a suggerit audit
Gratia celestis radians bonitatis imago
Ecce suū venit ad templū dn̄s dn̄ator
Juste senex timorate dei/quē sp̄us implet
Interno afflatu: fac occurras venienti
Ulnis accipito puerū/bn̄dicito dicens
Dimittis dn̄e me nunc in pace/f'm
Uerbū sancte tuū/q̄ sū seruus tuus alme
Nāq̄ tuā pprijs oculis nunc cerno salutē
Siue salutare/qd̄ cunctorū pplorum
Ante paras faciē/lux gentib⁹ alta reuelās
Jsrael ipse tue laus est: ꝛ gloria plebis
Mēbra senex q̄q̄ ꝯquis lāguore grauata
Cord vigēte mouz: tēplū petit ornat ouāt
Nūc ea/nūc illa loca tēpli/suadet alacris
Sic faciant alij/q꞉ mox veniet dn̄ator
Prospicit ex aditis tēpliq̄ patria/qn̄
Promissus veniet/vidit pcedere tandem
Bethleē ex vrbe te vgo ioseph puerumq̄
Agmine cū sancto vicinorū atq̄ parentū
Sp̄us extemplo sctūs sibi pdidit/hic est
Exilit/ꝛ iubilat/nō se capit/atq̄ iuuētus
Est aquile visa/mens in dn̄o renouat̄
Turturis illic par duplicatus siue colūbe
Pullus p puero dat̄/huic qui sacrificat̄
Ob torto collo gut̄ dirumpit̄ vngue
Sanguis ꝛ effusus diuina altaria tingit
Pluma vesiculaq̄ cineres mittūt̄ in atros
Uidit ꝛ igemuit noua vgo puerpa noscēs
Passuri hanc pueri p nobis esse figuram
Infantē redimēs vir ciclos quinq̄ dedisti
Forte sacerdotū sancta de sorte beati
Tunc aderāt cū te puero venerāde iohes
Uir zacharias ꝛ olim sterilis sua ꝯiunx
Uenerat anna senex octogenaria vates
Deq̄ iesu cūctis multo sermone loquunt̄
Intulit ꝛ symeon tibi matri virgo maria
Uoce pphetali/positus puer iste ruinam
Est in multorū/multisq̄ redemptio fiet
Jsrael ex pplo/sed erit cui dicere contra
Continget signū/gladius trāsibit acerb⁹
Crede/tuā mater aīam/sic corda patebūt
Singula corde suo retinet vgo q̄ r̄cēset
Dictaq̄z facta sib/cū letis tristia confert
Tuq̄z ioseph/nec ei memorē nō ēē decebat
Mos erat in tēplo distinctis sedib⁹ vti
Uirginibus nuptisq̄ peto q̄ sede resedit
Uirgo die tali/puto nuptis assocat̄
Ipsa hūilis secreta tegēs/ꝛ elizabeth illi
Consignare locū satagit cognata ppīquū
Concordāt aliq̄/fors quasdā liuor inurit
Diuitias r̄putat solas plebs mlta colēdas
Postq̄ ꝯplerūt legē ioseph atq̄ maria
In tēplo syon/redeūt ad nazareth vrbē
Querit eundo pnt fit ꝯsolādo laborē
Uir puerū pprijs vlnis ad pectora gestās
Fasciculū veluti mirrhe: q̄si cordis amorē
Quid ne putas dn̄a sibi vult dictū symeo
Dicerit in signū cui cōtradictio fiet (nis
Presertim q꞉ p̄dixit mihi visio certa
Qd̄ foret iste puer pplorum cā salutis
Mi vir/mi dn̄e vicijs contraria virtus
Uirtus in medio rectū tenet/ast viciorū
Sunt torta extrema/falsi cōuentio nulla
Cum vero: nec q̄ fidei natura capescit
Nec videt inflat⁹ oculus/nec crimīe lipp⁹
Signa petit iudea/placet sapīa grecis
Stulticiā verba/reputabit grecia xp̄i
Signaq̄z q̄ faciet/iudei scandala dicent
Si de corporeis rō vix reddit vlla

Ni deus illustret/capiet celestia nemo
Infans iste dei dicet̄ filius/o quot
Philosophi sil'⁊ iudei tale videntes
Corpus qđ pepi/qđ nos gestauimꝰ ambo
Dicent/quid cū carne deo/quis filius illi
Esse pōt/cū sit simplex eternus,⁊ vnus?
At cū dicet̄ de virgine natus/⁊ absq;
Contactu cuiusq; viri/ꝙ vagijt infans
Lac ꝙ ei dederim:ꝙ tu nutrijeris illum
Scādala stulta fides fidei si lumia desint
Non aliter ꝙ̄ nicticorax si fulgida solis
Lumina cōtendat tenebroso cernere visu
Aut si quis varia ꝑ nubila/densaq; lunā
Inspiciat/fallunt ipsa radiante colores
Est oculis mentis terra ois passio nubes
Passio iudiciū variū variata rependit
Practica/p̄cipue rō diiudicat vt sit
In desiderio tractus nunc iste vel ille
Hic ocul'trahit̄ oculo/velut orbibꝰ orbes
Quid qđ care ioseph sēsisti surgē mūltū
Murmur iam pplo/ꝙ nr̄ erit puer h̄ rex
Consortē nō regna volūt/nō ampla ptās
Urbe hierosolyma scis q̄ turbatio facta ē
Ecce sed o mi vir natiuū cerno ꝓpiquū
Nazareth opidulū/verbis iā termiꝰ esto
Mutua posterius sup̄ his collatio fiet
Complacet/inq̄t vir video ɔcurrere nr̄os
Affines/leti veniunt applaudere nobis
Proq; puerꝑio/puero q; tuo/redituq;
Sic erat,o ꝙ̄ mens venture nescia sortis
Fient in luctū que sunt mō gaudia mestū
Interea nā se rputās truculētꝰ herodes — A
Regū respōsis delusum/ꝑfurit amens
Ergo regnabit alius?regnoq; repellar
Iudee/fiet aliter pueros nece ꝑdam
Bethleē i tota/plaeq; hoc regione morātes
Hoc ita ꝓposuit primo/sed ꝑgere romā
Urget natorum delatio facta suorū
Hec inter ioseph est egyptū ꝑgere iussus
Cū matre ⁊ puero sicut descripsimꝰ ante
Sic dn̄s seuo sapiens est vsus herode
In bōa/oia mala scit ɔuertē gesta maloꝝ
Rex redit/⁊ mādat crudelia iussa ꝑ oēs
Bethleē heu terre fines/nullusq; bimatū
Attingens puer/ac infra delinquit̄ expers
Mortis/⁊ in ꝓprios gladiꝰ deseuijt equꝰ
Regnātis natos/hinc cesar/porcꝰ herodis
Esse malim ꝙ̄ filius/heu describere tale
Quis poterit facinꝰ/q̄s fando eq̄re dolorē
Matrū e cōplexū pueri rapiunt̄/⁊ ipsos
Ubera lactantes fodit crudelior ensis
Excerebrāt alios/elidunt corꝑa petris
Innocuo matꝝ lac tingē sanguie gaudēt
Mēbrati excerpūt alios/pes ꝓterit istos
Improbꝰ/⁊ matꝝ lacrimas iustosq; dolo-
Atq; p̄ces:gestꝰ hūiles risisse voluptas (res
Quid tibi vis ceca/terreni ābitio regnī
Non est cōsiliū nō est prudentia contra
Crede deū/placito deꝰ oia fine cohercet
Dixerit hic aliquis matrū infelicia fata
Sed felicia sunt/nec em̄ longeuior etas
Profuerit:quātū mors cōtulit accelerata
Ecce tuū symeon verbū iam verificat̄
Fit puer iste iesus multorū dura ruina
Corꝑe dura quidē est/aīe vos viuite lete
Non eteni iesus aduenit cōcedere terris
Pacē/sed gaudiū q̊ pax cōquirit̄ alma
Felices pueri quos circūcisio puros
Primitꝰ effecit sacrat ꝓprius mō sanguis
Heu ꝙ̄tū miserꝝ mortalibꝰ horrida sors ē
Perdere qñ malis fas vitā īpune bonorū
Cuilibet est si fas senos iugulare tyrānos
Cur sceleratꝰ/cur truculētꝰ viuit herodes
Sed nō fas/tibi vindictā deꝰ alme reseruas
Solis quos statuis est exercēda ministris
Corporeos vero si mortes has puerorū
Horrescit meditās/ꝙ̄ tetrior illa tyrānis
Que genitas nouit̄ aīas iugulare reqrēs
Nidꝫ/⁊ exēpli gladio secat ī ꝓba calcās los
sub pedibꝰ mō suffocat hos mō strāgulat il
Mēs noua vbigēa dū se trāsferrī iubet̄ — B
Egypti tenebris/hoc est caligine diua
Tutādū/simulacra ruūt/fātasmata cedūt
Dirigit ipse ioseph hoc est discretio gressuꝫ
Neu cadat ī p̄ceps petulātis carnis asellꝰ
Perfudit interea sathanas q̊ ꝑdere/ꝑdēs.
Mēta/neq̄t pueꝝ ignota regione repostū:
Hactenꝰ hec mētis oculos dū retro re-
Inspicioq; diē q̄ tēplo sistit̄ īfans (flecto
Februus intrabat mēsis q̊ more celebri
Romā cū facibus ppl's lustrabat ouanter
Uana supstitio/fidei dū roma recepit
Lumen mutata festiuo cessit honori
Uirginis atq; ioseph pueri symeonis ⁊ ānē
Hinc candela/manu portat̄ cerea multa
In templis hodie prudenti consilio fit
Qđ popularis mos/q̊ tolli vix potuisset
Funditus/in finis melioris vertit̄ vsum

Augusti sic p̄ma tuis data petre cathenis
Siciano p̄nt encenia/facta colorem
Sumere v̄tutis/nobis dat̄ ergo salubris
Regl'a/dū mores popularia corda replent
Uana supstitio q̄bus est seu deuius error
Tollere cū facile nequeas/mutare doceto
Fine bono/sit eis melior directio cordis
O q̄ lata patet hec regula/que viciosos
Actus innūeros virtutes reddere posset
Dū nūmos recipit quis sacra ministrans
Tollite ꝓclamāt sunt symonis oīa plena
Quis numeret? q̄t dant vsure noīa rebus
Quicq̄d eis vanū/quicq̄d vl' displicet acri
Iudicio feriunt/mortali crimine dānant
Plura tn̄ fieri p̄nt aliq̄n merendo
Talia/si fuerit prudens directio cordis
Nec tn̄ hec nostrū singula tradere metris
Sed redeo/nō roma mō lustrāda p̄ore
Nec venerāda sibi sēt/ idola muta deinceps
Cum face succēsa/cessit iam cereus ardēs
In decus ecclesie/nomen candela diei
Mltiplicata dedit/flamati splēdida luce
Que fert leticiā/q̄ mistica multa figurat
Igne vigor/fulgor/ardor sūt appropriate
Pr̄e vigor/fulgor genito/suauissim⁹ ardor
Pneumate sūt sacro/v̄tutis sit vigor in te
Fulgeat in mente sapia/serpat amoris
Ardor in affectu/deuotio sancta coruscis
Luceat exemplis/si cordibus ignea lex est
Nam iesus atq̄ sui nobis exēpla parentes
Religiosa satis liquerūt/q̄n quotannis
Isse hierosolymis referunt̄ visere tēplū
Annus erat puero bisext⁹ q̄n remāsit
Per triduū in tēplo/rediit subiect⁹ vtriq̄

Distinctio .II.

L

ſ Cire veliz p̄clare ioseph p̄clara maria
Dū ihs a tēplo rediēs ad nazareth vrbē
Tramite ꝑtēso plusq̄ miliaria bis sex
Cum puero q̄s sermo fuit nec em̄ siluistis
Quis dederit trilog⁹ fuerit not⁹ mihi vr̄
Ambulat vt medi⁹ ihs int̄ vtrūq̄ p̄ētē
Nexa manū manui r̄petit suauissima mr̄
Fili quid nobis fecisti ꝑdite totum
Per triduū? q̄ verba tibi/q̄ facta fuerunt
Enarres placeat/via nam sermone leuat̄
Prima sacerdotes ⁊ scribas visere mr̄
Templo cura fuit/de lege interrogo mlt'a
Multa sup ritu sacrorū/si cito regem
Uenturū sperant messiam/cuius ⁊ ipse
Natus erit? quali ve loco nascet̄ ⁊ anno?
Diues vel paup? q̄ vita? quis exitus illi?
Quisq̄ refert vt doct⁹ erat/cecinisse ꝓphas
Libris in varijs/ergo venisse reuinco
Dictis ex ꝓprijs messiam viuere terris
Mirant̄ se respiciunt ꝑiter/nec habentes
Responsum solidū/me r̄ndere purgent
Talibus intentū repisti sedula mater
Inter eos/reliquo cum notis t̄pe versor
Quos gen⁹ affines reddit/nutrit⁹ ab illis
Incola quid faciat deserti noster in annis
Par/sciscitor/vite cui celica forma iohes
At nos blāde puer nimis anxia cura co
Me cū mr̄e tua/rursus ne ꝑdē tete (q̄bat
Quereret īpietas charissime seua tyranni
Quid ne putas agimus p̄me dū nocte diei
Una dom⁹ recipit nos ambos/te sine fili?
Nanq̄ viros mos a mulieribus ire seorsū
Ast pueris aderat fas istac ire vel illac
Hinc ego cū matre te mecū ꝑgere credit
Nōne fuit tecū petim⁹/q̄rimurq̄ vicissim
Fit nobis nox vna vigil/flemusq̄ p̄cātes
Primo mane cito ꝯsurgim⁹/ atq̄ ꝓpinq̄s
Nūc hos nūc illos inter te q̄rere cura est
Teq̄ die tota fili nō inuenientes
Q̄n tercia lux orit̄ repedamus ad vrbem
Heu nimiū tristes defessus anhelat vterq̄
Istum sed remouet inuentio leta dolorez
Oramus fili ne taliter egeris vltra
Nec faciā remanebo domi/pareboq̄ vob̄
R̄ndit puer/hinc fit ꝓxima nazareth illi
Intrauē domū fuit ill' cena parāda D
Nō erat int⁹ aq̄ vicino fonte petēda ē
Protin⁹ vrceolū puer accipit obseq̄osus
Ad fontē ꝓperat/lassus licet/o gabriel q̄d
Ista videns reputas tecū/q̄m deus ecce
Seruit ⁊ obseq̄t̄ t̄ris/quē r̄gia celi (adorās
Tota cohors tremit/ ⁊ supplex veneratur
Quid dices hoīs ignaua supbia? nullū
Dignās obseq̄ū/tolerās nec pigra laborē?
Amplius exemplū pulcrū de religione
Mōq̄ ꝑentibus ⁊ hūilis subiectio danda
Seruitiūq̄ frequēs pueris dn̄s ihs offert
Sedula nō min⁹ hic speculat̄ cura ꝑentū
Quanto cum studio nati seruent̄ opt̄et
Corpe ne ꝑeant/aīe saluatio cura
Conquirenda/tn̄ maiori soliciraq̄
Insup hoc speculo cor deuotū meditet̄
Quid querat q̄d agat/q̄n declinat in iram
Q̄n ꝑditus est ab eo deus/⁊ iesus extra

Diffugiens fictū/vel de virtute supbum
Fac tibi discursus ꝑ loca celica quere
Cū pedibꝰ mētis/manibꝰq̄ repēs/pauor
Urgeat/ꝛ dolor anxiꝰ/oēs ipete scōs (igēs
Sis importunus/nec desine sepe repulsus
Irrue tu q̄si mēdicꝰ iops l'ad hos vl'ad illos
Pandite/dic vbi sit fugiēs dilectꝰ/ꝛ illuꝫ
Reddite/n̄ fas ē vobis/o lāguor et horror
En morior/ꝓstrata pedes nec desero vrōs
Ni redeat mētis vtero de pneumate sacro
Quē pepi mater/est totus amabilis ille.
Ue tibi mens tumida talē q͛ reijcis a te
Penitet heu/heu/ nunq̄d eū penitētia red
Quo querā: q̄d agā/si nō inuenero celi (det
Tēplo/q̊ fugiā vel vbi moribūda q̄escā
Hic rursus p̄cor alme ioseph/tibi supplico
Ambos obtestor/mēores estote porꝝ (vgo
Curarū ꝛ desiderij quod torsit vtrūq̄
Et quot circuitꝰ. quota q̄stio facta ꝑ om̄s
Querendo puerū/cū declinare parumꝑ
A vobis voluit querētibus vt misereri
Forsan sciretis/miseros miseret miserorꝝ
Ergo ioseph sicut visus tibi durior esset
Qurenti puerū/si quis celasse reptus
Nec iuuisse volēs fuerat/mihi mollior esto
Cōdescende pijs votis si recta requiro
Etas in puero/sapiētia/gratia coram
Mundo crescebant/ꝛ in illis ꝓficiebat
Ac ita se gessit triginta donec ad annos
Uenit/ cōtinue ioseph vt patrē veneratus
Secū habitās/patrē q̄ plebs existimat oīs
Asserit hoc lucas/notat hꝰ ꝛ s̄mo philippi
Ad nathanael se xp̄m reperisse loquentis
Quē scp̄sit moyses a nazareth ex ioseph or
Deserto veluti studuit latitare iohēs (tū
Tēpus ad hoc/celat ita cura domestica xp̄ꝫ
Uera repētine nō vult se ꝓdere virtus
At ioseph īcuruꝰ senio sua mēbra bacillo
Sustiet atq̄ regit/labor huic n̄ cōuēit vllꝰ
Uir factus residere domi/q̄n̄q̄ benignus.
Ut iesus inspexit/ꝯsedit ꝓximus illi
In primis reprimit assurrexisse volentem
Hic loquit̄/dilecte ioseph fidissime custos
Etas dū tulerat tua iure colendo mister
Exercēdū opus ē ꝓ quo suꝫ missus ī orbē
Nec residere domi tibi nec socialis adesse
Hactinus vt feci/potero tolerare labores
Quos habiturꝰ ero poteris nec dura viarꝝ
Forte nec inuidiā mea q̄ bene gesta sequet̄

Flet ioseph/ac imo suspira pectore traxit
Ergo mori p̄stat inquit/spes vnica vite
Tu solamē eras nobis/quid vita dinceps
Profuerit: cū sit mortis lex omnibus vna
Proxia/sed senibꝰ venit/ꝛ mortale q̄d vlt̄
Concupiā: q̄d amem: si nō cōuiuere fas ē
Sed vereor dn̄e/fili sanctissime quando
Nomie dignarꝭ hoc me/vereor sceleratos
Judee multos homines simul ꝛ galilee
In q̄bus ꝛ verax verbū ꝛ virtus odio sūt
Que tibi sola placēt/horꝝ si carpe vitam
Si mores formare bonos tēptauerꝭ/Eheu
Mox volet vt priscis te liuor ꝑdē nequā
Et volet agnoui ih̄s ītulit/ecce videmꝰ
O grandeue parēs mō q̄ nos diligit oīs
Nazareth hic ppl's/sed noueris affore tp̄s
Hac nostra q̄n̄ pharisei me synagoga
Torti rancore/dū verba ꝓphetica de me
Scripta legā/q͛ me dn̄s trāsmisit ꝛ vnxit
De sup hoc mōte me p̄cipitē dare querent
Sꝫ mihi cedꝫ mōs/vestigia mōte reliquā
Mollior humana lapidū natura patebit
Hi mea ꝑuertēt miracl'a/dogmata spnēt
Et dicent medice temet curare memēto
Plurima subticeo. sꝫ q̄dq̄d erit pagēdū est
Intrepide mihi q͛ statuit dīna volūtas.
Sit labor/atꝫ dolor/afflictio/vulnera car
Sit gladius/sit crux dn̄o ꝑere necesse (cer
Mors etiā tolerāda pijs/patiētia vincit
Et celi regno tribulatio multa coronat
Equa mēte feras quicq̄d tolerare necesse
Nec mihi nec dn̄o pater assentire recuses
Hec ait/ꝛ solēs lacrimosa voce querentē
Liquit ꝛ huic celerē p̄dixit adesse quietē
Hec sup introijt cōiunx scīssima q̄rit
Mi vir/mi dn̄e q̄d hēs: plangore dolorē
Nempe suū sensit/lacrimisq̄ ꝑ ora volutꝭ
Hic silet/ac tandē potuit q̄ voce recenset
Singultu mixto/p̄nuncia tristia xp̄i
Condolet afflicto vultū tn̄ ipsa serenat
Uerbaq̄ dat blāda/p̄mit alto corde dolo
Scit q̄m tristi ꝯfert affabile verbū (res

Distinctio. 12.

V Enerat illa dies q̄ vitā morte parꝫ
ꝑpetuaꝫ tibi iuste ioseph/dō īclita
Xp̄s ade cū mr̄e pia/q̄bꝰ officiose (ꝓles
Seruieras/vultu placido solans̄ euntē
Ora lꝫ lacrimis oppleuerit intus oboz[is]

Naturalis amor/etenī sat credere fas est
Qđ patrē iesus/ꝛ spōsū fleuit morientē
Uirgo benigna suū/fidi custodis amato
Procūbit lecto/cōplexās mēbra pudicis
Oscl'a dat labijs/mi vir ꝯclamat/abis ne
Deseris ꝛ viduā passurā dira relinquis
Uelle tn̄ dn̄i fiat/dilecte valeto
Nil timeas/dn̄s placida te sede locabit.
Protinus ipse ioseph p̄ciosa morte quieuit
Lugubres recipit vestes viduata maria
Exequias reddūt deuotas nazareth vrbe
Tota viꝝ flet plebs q̄ vixerat absq̄ q̄rela
Omnib⁹ in cōe bon⁹ sanctissimus heros.
Certa dauid regis ꝛ p̄clarissima ꝓles
Nec tn̄ est obit⁹ sat certa dies: q̄ signant
Hanc varij varie ꝓ religione colendā
Est februari⁹/est ꝛ marcius. estq̄ decēber
Primi nona dies/cū deno nona secundi
Alterius decima ꝑ quosdā ꝛ nona notat̄
Sit q̄cūq̄ dies sua nob̄ mors honorāda
Casta velut turt̄ si cōpare sit viduata
Sola volat repetēs arētes arbore ramos
Pro cātu resonat plāctu gemebūda pu
Sic dolet abrupto vite sociat̄ amore (dico
Ūgo gemēs/deflēsq̄ viꝝ plāgore modesto
At semel vt sensit subtristē fili⁹ ei⁹
Solās alloq̄t̄ secretaq̄ plīma pādit
Atq̄ futuroꝝ seriem breuiando recenset
Cara mihi in p̄mis mr̄ nolito doloris
Accumulare tibi cās: sed respice mentis
Interiore oculo fidei cū lumine/quales
Collegio patrū bn̄ qui vixere priorum
Applausus iubiłosq̄ d̄dit custodis amici
Decedēs aīa/dū limbū ingressa/ꝓpinquā
Sic eteni nouit denunciat esse salutē
Nā saluator adest/ego sum saluatio certa
Porro te solā mater custode carentē
Neu reputes subeo curā/iā discipulorū
Plīmus astabit nūerus mihi/iā mulieres
Sancte gaudebūt sese p̄bere ministras
Audis vt affinis noster piꝰ iste iohēs
Hacten⁹ hec defta colēs mō flumie cepit
Iordanis baptisma nouū baptismate c⁹.
Abluar/vt sit aliq̄s recreādis spiritib⁹ vis
Me pplo ōndet/digito mōstrabit ꝛ agn⁹
Inquiet/ecce dei/mūdi q̄ crimina tollit
Nāq̄ colūbina/specie supastitit ꝛ almus
Spūs ꝛ mansit in eo dum tingit̄ vndis
Uidi equidē ꝛ noui/celi testant̄ apti
Uox ego clamātis in deserto/paret oīs
Dirigat ꝛ calles dn̄o ppl's venienti
Quenq̄ sui pigeat sceleris/qr ꝓximat ecce
Regnū celorū/trunco est affixa securis
Crebrius ꝛ hec pl'a feret q̄ ꝯciliabunt
Auditoꝝ aīos/mihi gens sociabit̄ vltro
Carcere claudet̄/volet h⁹ imitis herodes
Quē timor ꝛ liuor stimulis agitabit acerb̄
Public⁹ inde mihi sermo ꝓcedat ad oēs
Iudee terras/ꝑ sabbata/ꝑ synagogas
Deserto tn̄ ipse prius remanebo diebus
Bis viginti/me deducet spūs illuc
Tentādū a sathana/rabida q̄ turbid⁹ ira:
Plurima ꝑplexa secum rōne reuoluet
Hic ne deus qui iā potuit ieiunia ꝑ tot
Ferre dies? de q̄ sunt multi tanta locuti
Qđ veniet nr̄m spoliās violētus auernū
Si vo deus est mō q̄liter esurit? ibo
Tentatur⁹ eū/comites aderūt mihi pestes
Tres herebi furie/gula p̄ma/supbia deid̄
Mente tumēs/alia reꝝ scelerata cupido
Turpes celabūt vult⁹ sub imagine pulcra
Uirtutum sub fallaci/fictoq̄ decore
Debita sū dicet gula sustētatio carnis
Altera fide deo/dicet q̄d sancti⁹ hoc est
Tercia ꝙ toti diues dn̄abit̄ orbi
His potui mōstris p̄mos supare parentes
Nā q̄d ꝛ hūc alijs sit'em subuertere possū
Ista sathā secū s3 erūt tētamina frustra
Diuini gladio verbi confossus abibit
Deniq̄ multa mihi mater dilecta triennī
Tꝑe patranda/quorū tu conscia fies
Nā pn̄s aderis sub me custode deinceps
Cōspicies oculis tandē me scādere celos
Scādet ꝛ ipse ioseph vt mecū regnet i euū
Regnabis ꝑiter fuerit dū vita pacta
Nomē laus ꝛ honor dabit̄ ꝑ secula vobis
Procūbit mr̄ genibusq̄ affusa repēdit
Grates/ꝛ repetit/fiat tua nate voluntas
Debeo solari rursus visura ioseph te
Et nos xp̄icole tal'ē venereniur: amem⁹
Fundamusq̄ p̄ces sibi supplice carmine
tales

Oratio

Llustr' p̄triarcha ioseph dd̄ alta ꝓpago
Iusticie cultor: clarus nūerāde ꝓbis:
Uirgineo splēdore micās custosq̄ marie:

Testis nutritor/ ⁊ xp̄i fide minister
Consciē misterij qđ nesciuere priora
Secula/ tu verbū vite qđ erat caro factū
Gestasti manibus etiā tibi subdit⁹ vltro
Dignatus fieri nutu qui tpat orbem
Tu vir/ tu dn̄s matris dn̄i dn̄orum
Magne pegrine dudū terris/ mō regnas
Felix in celi patria/ securus ⁊ oīs
Expers erroris/ labor anxietas pcul absunt
Quesum⁹ intēde nob̄/ miserosq₃ benign⁹
Inspice nos oculis/ q̊s tāta picula turbāt
Esto pegrinis fautor/ dux auxiliator
Defessos refoue/ tot scādala tolle viarum
Dirige cecos/ erige lapsos optima dez
Grā dux/ baculusq₃ spei firmissim⁹ assit
Pax in credēdo/ cordis meditatio suauis
Temtamēta/ sathan/ mūdi carnis supem⁹
Te ptectore/ peccatores nec abhorre
Pro qbus a dn̄o dignatio talis ꝯ horta ē.
Ergo te/ spōsamq₃ tuā dn̄i genitricē
Sic age p cumulo meritorū ⁊ laude tuoꝝ
Aduena ꝙ fueris ⁊ gerson misticus olim
Multis iplicit⁹ curis meminisse p̄camur
Ex his q̄ passus es noueris vt misereri
Cōpatiēs esto/ nos heu retinet tenebrosa
Torq̄t ⁊ egyptus sis saluator velut alter
Egregi⁹ pr̄iarcha ioseph frumēta recōdēs
Prouidus/ o iā iamq₃ fame refoue peūtes
Ista fames nr̄as aīas nō corpa pdit
Alter laudat̄ ioseph insignis/ qr xp̄m
Consepelire suo legit̄ curasse sepulcro
Dign⁹ ⁊ alter erat dici cognomine iustus
Filius alphei/ iacobus cū symone iudas
Hinc fratres/ dn̄o affines comitesq₃ fuere
At noster ioseph hic q̄tiens/ ⁊ q̄t tibi xp̄e
Prebuit obseq̄a viuo/ plus pr̄ima iustus
Iustus in omnimoda virtutū beata
Sit sua iusticia nobis/ ptectio nobis
Pro meritis nobis saluatio fiat
Cipri⁹ ast ali⁹ ioseph extitit/ ꝰ sua vendēs
Ante pedes posuit primorū discipulorū
Cognomenq₃ fuit sibi qđ solamina p̄fert
O noster petimus ꝯsolatori ioseph esto
Tu ioseph accrescēs dict⁹/ qr semita iusti
Crescit ad vsq₃ diē pfectū/ crescē fac nos
Virtutū gradibus donec dn̄s videat̄
Gloria nō tollit naturā pficit ipsam
Plus ea significās q̄ mūdo digna fuere
Ergo si dederit natura ⁊ gracia terris
Incola dū fueras tibi mūera tāta ꝙ altus
Celorū dn̄s est dignatus tibi subdi
Quid mō glīa dat? q̄ta o fiducia/ q̄ta est
Vis impetrādi/ qr dū vir dum pater orat
Vxorē ⁊ natū velut imperiū reputat̄
Cui nō blasphem⁹ sermo p̄cor hic videret̄
De celis nisi que fuerit dignatio penset
In terris? ⁊ que miracula gratia fecit
Personas inter siles est nexus amoris
De ioseph astrō suadet sua ꝙ facialis
Forma/ iesu forme silis reputāda fuisse est
Si nō/ q̊ pacto pater eius creditus esset
Qualiter oīmoda matris saluass₃ honorē
Disparitas vultus plis cū patre putato
Gratia nature fieri vult consona sepe.
Nonne minor iacobus frater dn̄i phibet̄
Valde sibi silis qđ gratia nō caro fecit
Nup in austera vir religione pbatus
Dū pagrabat iter/ ppe finē noctis opace.
Ventis ⁊ pluuia sit ac errore viarum
Turbatus/ vrī meminit ioseph atq₃ marie
Orans hospiciū/ mox villa petita patescit
Possumus hoc signo portū spare salutis
Corpa mlta iesu dn̄o moriēte sepulcrā
Exurrexisse/ ⁊ venisse ferunt̄ in vrbem
Sanctā/ si tu iuste ioseph pr̄iarcha beate
Ex illis vnus fueris/ si teq₃ videndum
Vxori dederis meste/ diffinio neutrum
Re sup hac/ satis est aīos pulsasse fideles
Certū ꝙ mag̊ es venerari dign⁹ honore
In terris/ immēsa tenet quē gloria celis
Est eteni xp̄e tecum tuus iste minister
Est ⁊ cū spōsa spōsus charissimus alma
Virgineos ne tuos sedes locat eq̄ parentes
Sic tn̄ hac in re simplex meditatō nostra
Sctis salu⁹ honor volum⁹/ alijs suus esto
Quos de primatu cōtentio nulla fatigat
Magne ioseph mag̊ velut ipiose patronē
Cū desiderio petim⁹ fer opē nr̄i miserere.
Celica suscipiat nos tandē patria tecum
Talis dum fieret orō corde fideli
Visa vides radijs int⁹ splēdē coruscis
Fulgurat vt subito collisus nubib⁹ ignis
Flamea rima micat/ celos plebs credit apertos
Tali sub radio mētē rapit anagogia
Empireū in celū/ videt illō vt āgel' iplet
Iam nō solus/ ei sed plurimus associat̄
Spūs humanus/ patria q̄ regnat adepta
Ergo impetrādi nobis fiducia maior

Intercessores quo plures gratia donat
Nescio qd corde meditor/mirabile dictū
Disserat hoc pietas/terris tu nōne viatrix
Uirgo dm degis/postq̄ cōscēderat astra
Filius/atq; p̄tes sancti q̄s patriarcha
Spōsus erat/custosq; ioseph fidissim⁹ olī
Nunqd nō deuota p̄ces/deuota salutes
Crebro sibi mittis/quas letatus speculat̄
Clarius in v̄bo/te forsan nōne reuisit
E celis agilis terras delapsus ad imas
Angelico more/cur hoc nō credere fas sit
Ut de martino quē tu/quē tecla vl' agnes
Degentē in terris visistis/pluribus idq;
Cōtigit i mō̄o hoc misere ad solamia vite
Aut p̄ doctrina/vel quodā pignore vite
Jamiā venture/seu cōtra demonis astus
Addit ad hec pietas q̄ amor/ cātica spō
Mutua cū spōso salomō q̄ ɔcinit apte (se
Cōueniūt tibi spōse ioseph/tibi spōsa ma
Quā felix illa puro q̄ corde recēset (ria
Supra mel supraq; fauū p̄dulcia/menti
Qualia gustare/q̄ verbis p̄mere p̄stat
Finis

¶ Annotata fuere verba q̄ sequunt̄ in extremo margine eius exēplaris. vñ hec correximus ɀ quedam manu ipsius x̄pianissimi viri Johānis de Gerson/correcta. M. cccc.xviij. Julij. xxvij. in cōmemoratione sancte Anne a Rathenberg qñ cōpilabat̄ de consolatione theologie.

Argumentū p̄ ordine rei geste nō vt ɔscripta est hoc carmine.

Alme ioseph/iosephina tuo d̄ noīe carmē
Narrat/vt angelica ɔceptū visio pandit
Uirgineū/celebri ritu connubia iungis
Itq; redit spōsa te p̄ mōtana volente
Das latriā infanti nato/nomēibꝰ addis
Suscipis inde magos/puer tu p⁹ea tēplo
Sistis/ɀ inde fugis i mēphim septim⁹ ān⁹
Illic trāsierat/redis/inuenis hic duodēnē
In tēplo puerū/placido post fine qescis.
Finis.

A dño Guilhelmo

scissoris Cartusieñ. prius scholari nauarre/ In Maio. M. cccc.xxiiij. recepta sunt hec metra Lugduni.

Sicut es humane Gerson diuineq; p̄it⁹
Legis ɀ eloquij/iosephinā sensibus altā
Auribus in n̄ris/cecinisti gutture dulcī
Quā duros paruiq; iesu/matrisq; marie
Et ioseph vna dom⁹ fuerit p̄pessa labores
Dū fugit aptantē letalia tela tyrannum
In mortē pueri/noctē dū captat opacā/
Dū petit egyptū/dū viuit gente sub ipsa
Dū natale solū repetit/cū virgine natum
Arte ioseph quāta rexit/q̄ iustus vtriq;
Custos/egregie scripsisti/donec adultus
Ac fieret ih̄s/ac aīam ioseph adderet astr/
Illic fine ioseph/illic iosephina quieuit
Uirgo iesu/virgoq; ioseph/v̄goq; maria
Nūc dom⁹ etherea/nūc orbis sūma ptās.
Tūc inopes/tūc terricole/nā carmie sacro
Disserit/vt vob̄ q̄uis extitit hospita tell⁹.
Cōpēsate vices ɀ in regna vocate iohānē/
Uestra p̄cor/v̄rm date cetū/sit date vester

Te iosephina polo Gerson doctissīe ducꝫ
Que tam pulcra solo te dictatore relucet.

Ista p̄sa canitur Z

cōformiter ad istā. Mittit ad virgine nō quēuis nunciū. Primū

a Dioseph mittit̄	In sōnis nūci⁹
Iustū alloquit̄	Spirās interius
Assensū numini	Noli metuere
Proles dauitica	Spōsam accipe
Jussa te celica	Nubūt hic v̄gi

Secundum

Tibi rex glorie	Mariā copulat
Mira vis gratie	Pudicū postulat
Hoc matrimoniū	Crede magnis
Audi nil hesites	Hec sēt mag nis
Cur nouū cantites	Epithalamum

Tercium

Sis licet conscius	Qd habet filiū
Fac iussa citius	Dū scis misteriū
Noli hoc p̄dere	Exurge nuncia
Dic sponse p̄tinus	Tibi me maria
Nam vult hoc dn̄s	Uirū do p̄pere

Quartum

Uirgo suscipias	Dei dispositū
In quo p̄ficias	Uoti p̄positum
Cum p̄lis gratia	Uolo qd nūcias
Refert humiliter	Uirgo dās grās

Ergo solenniter Iungunt connubia

Quintum

Nubūt angelicis Chorus canētibus
Plaudūt sc̄tificis Parentes lusibus
Caste tripudiāt Dulce canentiū
Hymen inserūt Uehens ad gaudiū
Q̄ celo gerūt Et illis inhiant

Sextum

Cognatā visita Uirgo celeriter
Uis me ioseph ita Uult/⁊ dat pariter
Fideles comites Clamat elizabeth
Plausū infans edit Prophetat q̄libet
Uirgo tandē redit Parit neu dubites

Septimum

En ioseph ꝑuulū Decorū aspice
Da ioseph osculū Fer foue refice
Qualis o gloria En tibi subdit̄
Qui celis imꝑat Seruit obsequit̄
Qui mundū rꝑat O mirabilia

Octauum

Tunc dic filiū Iam iuris corpe
Ius habes ꝓpriū Consensus robore
Dati cōiugio Sanctus se spūs.
Dedit vicariū Fecundans celitus
Uxoris gremiū Te voluntario

Nonum

Uirgo verbigena Uirgo fons gratie
Nos nos gēs aduēa Pleni miserie
Pleniq̄ȝ vicio Te virgo petimus.
Te ioseph inclite Uester quē colimus
Iesus nos placite Locet in gaudio

Explicit.

O venerāda trinitas Ihs ioseph ⁊ maria
Quā ꝯiūxit diuinitas Charitatis ꝯcordia
Mr̄ v̄go puerpa Iacet in diuersorio
Cui ihs sugit v̄bēa Gaudȝ ioseph obseq̄o
Hic v̄go fuit v̄gini Huili benignitate
Sȝ v̄gineo germini Amplius charitate
Maḡ laus hūilitat[In ioseph sȝ i v̄gine.
Maior ⁊ i deitatis Prole laus ē i culmie
hūc hūilitat[tronū Trinis distictū ḡdibꝰ
Tātoq̄ȝ gr̄e donū. Nē extollamꝰ laudibꝰ
Ut hūilitatis vitā Suis seq̄ suffragijs.
Donet ⁊ p gr̄am Eternis frui gaudijs
Amē dicamꝰ singl'i. Huic sacro cetui t̄no
Laudes canētes ꝑ ul'i Uni trinoq̄ȝ dn̄o

Sermo de natiui tate gloriose virginis Marie. ⁊ de cōmen-

dationevirginei sponsi eius Ioseph magr̄i de Gerson in concilio Constañ.

IAcob aūt genuit Ioseph virū Marie de qua natus est iesus qui vocat̄ xp̄us. Originaliter Math. j. ⁊ recitatiue i euā-gelio presentialiter lecto.

¶ Inuocandaȝ te iudicamus in primo o maria de qua natus est iesus qui vocatur xp̄s. Neq̄ȝ em̄ laus altera p̄clarior tibi dari p̄t q̄ q̄ ex te natus est dn̄s iesus xp̄s. Tibi q̄ȝ fuit vir ioseph iustus ⁊ virgo tue te-stis ⁊ custos virginitatis. Iacob inquit genuit ioseph virū marie. tu hodie regali ex ꝓgenie orta refulges, cuius precibus nos adiuuari mēte ⁊ spū deuotissime poscimꝰ. ¶ Fac nos obsecramꝰ in hac sacratissima natiuitate tua. mori peccatis. mori mūdo viuere ⁊ renasci deo. fac nascat̄ in nobis ꝑ gratiā iesus qui vocat̄ xp̄s queādmoduȝ prius in te natus est ꝑ fidē ⁊ amorē (dicente Augu.) q̄ nasceret̄ ꝑ corpalē incarnati onē. cui diuine incarnatōi faciēde cōsensi-sti salutata ꝑus ab angelo sicut ⁊ nūc te sa-lutamus implorātes ⁊ dicētes. Aue Maria ⁊c̄. ¶ Iacob autem genuit Ioseph ⁊c̄. ¶ Natiuitas est hodie sancte marie v̄gi-nis. patres celeberrimi. p̄res apl'ici. dn̄i sa-pientissimi ⁊ ornatissimi viri. Eius est in-q̄ hodie natiuitas cuius laudes inditas conabor vt potero deducere mō quodam scholastico plusq̄ declamatorio vel accu-rato sermone/ ⁊ hoc ex p̄assumptis euāge-lij v̄bis tanq̄ ex principijs nr̄e fidei firmis-sima credulitate tenēdis. Sic em̄ ph'i solēt ex principijs natural'r cognitis ad elicien-das cōclusiones. nūc ex euidēti nunc ꝓba-bili cōsequētia ꝓcedere. ¶ Offerunt̄ aūt nobis ex p̄assumptis Mathei euangeliste verbis. duo nr̄e fidei principia. Primū q̄ ex maria natus est iesus qui vocat̄ xp̄us ⁊ ita fuit mater dei. q̄ ⁊ xp̄s est deus. Alteruȝ q̄ ioseph fuit vir marie. ⁊ ita caput eiꝰ. q̄ ⁊ caput mulieris vir ꝰm apl'm. Ex hoc aūt duplici principio. cōcludit̄ alterū duplex. ¶ Unū q̄ decuit vt maria tanta purita-te niteret. sicut dicit Anshel. qua sub deo

maior nequit intelligi. ¶ Alterū ꝙ decu-
it vt Joseph tanta ꝓrogatiua polleret. q̄ si-
militudinē ⁊ cōuenientiam exp̄meret. talis
sponsi ad talē sponsam mariā. de qua na-
tus est iesus qui vocatur christus. Vn̄ sicut
laus Marie ē laus christi filij sui. ita laus
Joseph in p̄coniū redundat vtriusq̄ Je-
su ⁊ Marie. Sic ex aduerso dicit sapiēs ꝙ
dedecus filij est pater sine honore. similiť
dedecus sponse esset sponsus sine honore
derelictus. ¶ Soluitur ex his questio/cur d̄
marie. cur de Joseph p̄conijs dignitatibꝰ
⁊ excellentijs virtutibus. opibus et gestis.
ampliora nō tradit sacra scriptura. Neq̄
eni̅ mūdus ip̄e caperet oēs q̄ sup̄ his scri-
bendi eēnt libros. ¶ Sz ex hoc q̄druplici
principio velud fecūdissimo quodā copio
sissimo ⁊ amplissimo laudū seminario ha
bet deuoti ꝯtēplātis animꝰ vn̄ faciliter as-
surgat ad laudes ꝙtaslibz marie ⁊ ioseph
quō sic recte ascribat eis ꝑ sufficiētiaz. aut
virtualē ꝯtinentiā laudes q̄s in alijs crea-
turis etiā angelicis ꝯsiderat. Nā habet hꝰ
hierarchicꝰ ordo f̄m Diony. vt inferiorū
virtutes sint in sup̄ioribus ꝑfectiori mō re
posite. quēadmodū sapiētia ꝑfectior est in
seraphin ꝙ̄ cherubin. Est autē maria sup̄
choros angeloꝝ ꝑ gratiā ⁊ gloriam subli-
mata. quale aliq̄d de ip̄o ioseph negare n̄
audeo sed nec affirmare p̄sumo. Erūt igi-
tur in ambobus ꝑfectiones ceteraꝝ creatu
rarū irrationabiliū ⁊ rōnabiliū. etiā ange-
licaꝝ eminēti q̊dam mō reꝑibiles ⁊ attri-
buibiles. Et hoc ꝙ̄ late pateat ad cōmēda
tionē vtriusq̄ ꝑspicuū est solerter intuenti
⁊ ꝑ ꝯsiderationē intranti campos amplis-
simos oīm virtutū donoꝝ beatitudinū
fructuū spiritus ⁊ similiū. ¶ Colligamꝰ
tn̄ ex his p̄ncipijs laudes v̄tutesq̄ ioseph
s. ⁊ marie coartando sermonē circa ea que i
bn̄dictissima natiuitate marie ꝯcurrūt in-
terserendo de iusto ioseph virginali spōso
suo. q2 laus eiꝰ marie laus est. ⁊ hoc sub q̄-
druplici ꝯsideratiōe fiat. ¶ Agetur in p̄-
ma d̄ nobilitate/ origine marie ⁊ ioseph
Agetur in altera d̄ sctificatiōe vtriusq̄. Age
tur in tertia de fomitis repssiōe in vtroq̄.
Agetur in q̄rta de multiplici natiuitate xp̄i
respectu ioseph ⁊ marie. ¶ Erit aūt dedu
ctio nostra imitatrix sanctoꝝ ac deuotissi-

A

morū patrū qui ad ꝯmouendū piarū mē-
tium deuotionē. dixerūt multa de sanctis
⁊ de diuinis. ¶ Que qualia. magis ex ꝯiectu
rali quadā ꝓbabilitate. ꝙ̄ ex fidei necessi-
tate tenenda sciebant. Sic eoꝝ que dicentur
plurima volo potius intelligi. Ita vt nō
tam que facta sunt ꝙ̄ que fieri potuisse pia
quadā religiositate credi possunt absq̄ vl-
la assertionis temeritate ⁊ sine preiudicio
sententie sanioris referantur.

Prima consideratio

¶ Maria de qua natꝰ est iħs q̄ vocatur xp̄s
sicut fuit ragali ex ꝓgenie dauid orta. ita
ioseph viꝝ marie decuit ⁊ legimꝰ d̄ domo
dauid esse ꝓgenitū hoc ex euāgelica tradi
tione certū est. ¶ Sz poterat hic f̄mo mul
tus de nobilitate fieri. q̄d sit ⁊ q̄d vel quā-
tum laudis habeat. De moribus insup̄ no
bilium sicut apud Aristo. apud Cicero. a-
pud Salustiū, apud Boetiū. ⁊ alios plu-
res inuenimus. ¶ Etenī cuz nobilitas sit
q̄daz de meritis veniēs laus parentū. hoc
in ip̄a nobilitate bonū ē vt iposita nobili-
bus necessitudo videatur ea malorū v̄tu-
degenerent. ¶ Alterū nobilitatis bonum
q2 ꝓbabile est f̄m Arist. ex bonis. bonos
nasci. p̄sertim vbi disciplina bonarū artiū
et virtutū iam cōfestim a puero tradi pōt
et debet nobilius ⁊ hoc si v̄o ⁊ nō ficto no
mine nobiles velint haberi. Colant in pri-
mis p̄cipua solicitudine deū cuius oracu-
lum ad puerulū samuelē tale factum est.
¶ Qui me ꝯtemnūt erunt ignobiles. neq̄
enī faciūt nobilē antiquate diuitie vt vide
tur Arist. describere neq̄ dn̄atio sup̄ cete-
ros. aut aliq̄d hmōi tꝑale dat nobilitatez.
sed seruitus dei. cui seruire regnare est. cuiꝰ
agi frenis summa libertas ē. Sic Agatha
theologizās gloriabatur inter obprobria di-
cens; Summa ingenuitas ista est in qua
xp̄i seruitus cōprobatur. ¶ Ex quibus elice
re ꝓtinus fas nobis est maria et Joseph
summa nobiletate p̄ditos fuisse. Quero ?
Nimirū q2 sup̄ mam eos in dei obsequio
etiā corꝑali seruitutē exhibuisse credi debz
Nobiliores igitur ꝙ̄ nobilissimus regū da-
uid. sicut eo sanctiores ⁊ timoratiores in
dei fuerūt seruitio/ ꝙ̄uis illa fuit mirabilis
sima stupēdaq̄ nobilitas dauid. dū rn̄dit

illi micol irridenti ⁊ cōtemnenti eū in cor
de suo. Uiuit dn̄s ⁊ ludā ante dn̄m. ⁊ vili
or fiam plus q̄ factus sum ⁊ ero hūilis in
oculis meis. ij. Regū. vj. ¶ Porro si de
nobilitate corpis quā dare videt̄ armo
niaca cōplexionis dispositio bona loqui-
mur. Inuenimus marie corpus miracu-
lose cōpositū. qm̄ ex vtero sterili formatū
est ab illo cuius pfecta sunt opa. qui iō p-
fecte materiā disposuit. ex q̄ marie corpus
formatū organizatūq3 est. Ac pinde colli
gimus ꝙ neq3 maliuolus aspect⁹ cuiusli-
bet ex planetis nocuisse credēdus est in ip-
so cōceptōis aut natiuitatis exordio sicut
nec hmōi formatio subijciebat̄ celorū in-
fluxibus. qm̄ quicq̄d agebat̄ hoc totū gr̄e
magis erat q̄ nature. ¶ Sumeret̄ h° loco
efficax argumentū ꝯtra supstitiosam. neq3
fundabilez astronomorū de iudicijs circa
natiuitates hoīm traditionē. q̄ ad plīma
q̄ asserunt. qm̄ gr̄a dei et libertas arbitrij
sic dn̄ium obtinēt sup naturales influxus
ꝙ p expientias sumptas ex hoīm opatōni
bus nulle potuerunt regule certe tradi et
vniuersales. Sed hec omittamus qm̄ ad
alia sermo deproperat. ¶ Inquiri vō pōt
de anne sterilitate vn̄ erat. Non em̄ videt̄
ꝙ ex senectute vel senio lz anus appelletur
dū de marie cōceptōe fit mētio. Constat ei
ex hystorijs ⁊ Hiero. testis ē ꝙ anna post
genitā mariā ex ioachim duob⁹ viris nu-
psit cleophe ⁊ salome. ⁊ a primo mariā cle
ophe. ab altero mariā salome suscepit. q̄
genealogie metris cōprehēse sunt/ ¶ An-
na tribus nupsit. Ioachim. cleophe Sa-
lomeq3. Ex quib⁹ ipsa viris pepit tres an-
na marias. Quas duxere ioseph alpheus
zebedeusq3. Prima iesum. iacobū ioseph
cū symone iudā. Altera dat iacobum dat
tercia datq3 iohem. ¶ Inueniunt̄ pin
de doctores aliq̄ satis moderni vt dn̄s
Armacanus cōquisitionē facientes de no
bilitate Ioseph ⁊ marie. An videlz illa ta
lis fuerit ⁊ tam ꝓxia ipsi dauid ꝫm rectaz
genealogie legez. ꝙ vel ipsa maria vel ipse
Ioseph. hereditario successionis iure. de-
buerāt in regnum tpale dauid sublimari.
Et an iesus bn̄dictus fructus ventris ma
rie. fuerit iure ponēdus sup sedē dauid et
thronū eius. tanq̄ rex tpalis ⁊ spālis iude

orum. Unde cōsequenter inquirit̄ ab aliq̄
bus si muliebri sexui. deficiēte masculino/
apud reges ius successionis ad regnuz de-
beat etiā iure diuino ⁊ inuariabili vel im
pscriptibili cōpetere. Que discepatio non
paruā int̄ duo regna xp̄ianorū clarissima.
Francie ⁊ anglie. vel fecit. vel fouit contro
uersiam. sicut ex opusculis hincinde confe
ctis sciri pt̄. quorū snīas omittere decreui-
mus p pn̄ti. Puto tn̄ ꝓbabilius ꝙ regnū
xp̄i sup iudeam nō fuit tpale sed spūale. si-
cut in alijs regionibus. Dicit̄ aūt spāliter
rex iudeorū. qm̄ eis in psona ꝓpria rega-
le sacerdotiū exercuit pdicādo/ ꝓpterea di
cit. Non sum missus nisi ad oues q̄ pierūt
domus israel. Hec em̄ fuit pcipua cā de-
ceptōis iudeorū circa xp̄m verū messiam.
qm̄ oīa q̄ de xp̄i regno dicunt̄ in scripturis
accipiunt carnaliter seu tpaliter. Cum tn̄
vere pylato dixerit. Regnū meuz nō est de
hoc mūdo. sed ⁊ alteri querēti. Dic fratri
meo vt diuidat mecū hereditatem: r̄ndit.
Quis me cōstituit iudicē sup vos. Et ita
de pluribus. ¶ Et fatendū tn̄ est ꝙ ipe
est Rex regum ⁊ dn̄s dn̄antium. Iure ⁊
titulo multiplici/ quēadmodū declarat in
ter ceteros quidam doctor anglicanus ꝓ-
bare volens ꝙ falsum ⁊ blasphemum est
dicere ꝙ xp̄s mendicauerit. immo ꝙ potu
it mendicare. Est em̄ inquit mendicare ip
sum mendicantē petere. de solo debito na
turali. sine omni dignitate/ iusticia seu de-
bito psonali habito ad petitum: Fuit aūt
impossibile xp̄m aliquid petisse seu mēdi
casse ostiatim. vel aliter de solo debito na-
turali. sine omni dignitate iusticia seu de-
bito personali. Hoc em̄ faciēdo. fictus ex-
titisset ⁊ falsus cum sibi cōpetiuerit digni-
tas psonalis ex iusticia ⁊ debito. quam di-
gnitatem repudiare nō potuerat ꝫm veri-
tatem. Fictio aūt longe erat ab eodē. Mē
dicitas enim defectum dicit. quia mente de
fectus est. Aut igitur mendicās habet di-
gnitatem aliquam psonalem aut aliquaz
iustam causam ad petendum id quod pe
tit. vt quia ministrauit illi spiritualia. scz
pdicationem: orationem. vel missam. vel
tpalia sicut obsequium. ⁊ sic nō petit ex so
lo debito naturalis indigētie. sed habet de-
bitū ⁊ obligationē iure psonalis dignita-

tis. aūt alicuius alterius meriti ꝑsonalis:
et ita nō vere mēdicat. Et si mēdicare se se
dicit. fingit hoc est mētit̄. Si aūt nō hab;
titulū dignitatis. aut alicuius meriti ꝑso-
nalis. ⁊ est in necessitate positus fatendū ē
in hoc casu ꝙ veraciter ⁊ licite mēdicus est
Si v̄o deficit vtrūq;/ vt q̄ nō indiget/ vel
si indiget pōt retribuere vel retribuit me-
ritū ꝑsonale. ⁊ sic mēdicat. Ista ꝓrsus est fi
cta ⁊ hipocritalis mēdicitas. Sp̄us autē
sanctus effugiet fictū nec hipocrita place-
bit deo. ⁊ ḡ mēdicare nō cōueniebat xp̄o.
Quam late pateat hec materia viderit do
ctor predictus. viderit ⁊ vestra beatitudo.
¶ Sed orit̄ dubitatiō cum maria ⁊ ioseph
fuerint de regia stirpe ꝓgeniti q̄ pacto vo-
luit ipse ioseph seruilibus opibus intēde-
re. ꝯfuit em̄ faber lignari⁹. Silr̄ dicit Hie-
ro. Mariam opi textrino operam dedisse
¶ R̄n̄demus mirandū nō esse si paupta-
tis honeste ꝑdicator ⁊ amator ip̄s/ voluit
in honesta paupertate nasci ⁊ laboriosissim⁹
cū laborātibus educari. Dans in hoc exē-
plū omibus etiā nobilibus ne vacēt inerti
ocio qd̄ est fomes fons ⁊ origo oim viciorū
qm̄ multa mala docuit ociositas. ¶ Reco
gitent insup nobiles ⁊ ignobiles illud ps.
Labores manuū tuarū q̄ manducabis/ be-
atus es ⁊ bn̄ tibi erit. Agerē hic de mēdici
tate. nisi ꝙ ad alia festino. ¶ Ceterū pluri
ma suppetebat hoc loco q̄rimonia contra
q̄sdā suꝑbe ⁊ eneruiter ociosos. ꝑsertim ec
clesiasticos ⁊ religiosos. sed aduersus eos
satis sit volumen illud egregiū qd̄ de ope
monachorū cōposuit Aug. A q̄ posteri⁹
multa Hugo de sancto victore sumpsit/ ⁊
explicādo disseruit. ¶ Itaq; illud qd̄ de
forti muliere ꝑdicat sapiēs marie cōuenit
q̄ panē ociosa nō ꝯmedit/ sed q̄siuit lanā ⁊
linū ⁊ opata est cōsilio manuū suarū. Io-
rite subinfert mystice de ioseph viro suo:
ꝙ nobilis in portis vir eius. Et hec de no
bilitate ioseph ⁊ Marie dicta sufficiant.
¶ Sequit̄ de vtriusq; in vtero sctificatōe

Scd̄a cōsideratio R

¶ Maria de qua natus est iesus sicut fue
rat in vtero sanctificata priusq̄ nasceret̄.
ita de ioseph virginali viro suo pia credu

litate credi pōt q̄uis nō oino silr̄. ¶ Pōt
forsan hec dissimilitudo notari. in hoc ꝙ io-
seph post originale cōtractū. sanctificatus
est in vtero baptismo flaminis sicut ioh̄es
baptista ⁊ aliorū plurimi. Sic em̄ in offi-
cio hierosolymitano de Joseph cōposito
ꝯtinet̄. ⁊ ex ꝑmisso q̄druplici principio se
qui videt̄. ¶ Maria v̄o ita ꝑuenit gratia
sctificās. vt q̄uis lege cōi teneret̄ obnoxia
pctō originali. iuxta cās vniuersales gene-
ratōis ab adā traducte. nō sic aūt filius ei⁹
iesus q̄ nō ex virili concubitu genitus est
nihilominus ipsa maria lege priuata ac ꝓ
uilegiata. sic ꝑuēta est vt nequaq̄ illud ge
nerale cōtraheret. qm̄ hoc ⁊ potuit ⁊ decu
it fieri vt ꝑfectissimus saluator filius eius:
ꝑfectissimū in sua matre modū saluatōis
impēderet taliter eā sanctificādo a pctō vt
in illud in qd̄ aliq̄n casura erat. ipso sancti
ficāte ⁊ gratiā infundēte nō caderet. et ita
cōtereret caput serpētis antiqui. nunq̄ ab
eius pede ꝯtrita. ¶ Longius esset sermo si
cuncta ꝓsequi vellemus de hac sanctifica-
tionis materia. quā ad bn̄dicte cōceptōis
sue festiuitatē remittimus. eliciētes religi-
osum ac morale documentū. pie ⁊ crebro
ꝑdicandū. Constat itaq; deū miam salua
tionis sue nō ita legibus cōibus traditōis
xp̄iane. nō ita sacris ip̄is alligasse quin abs
q; ꝑiudicio legis eiusdē. possit pueros nō
dum natos extra vterū. intus sanctificare
gratie sue baptismo vel virtute sp̄ussancti.
¶ Debēt igit̄ mulieres ꝑgnantes. silr̄ ⁊ vi-
ri sui ꝑ se ⁊ alios. diligētius ꝑces fundere
deo ⁊ ad sctōs angelos custodes hoim etiā
puerorū in vtero. Debēt ad ceteros sctōs
sctāsq; oēs cōfugere. q̄tinus infans nōdū
natus. si forte moriturus est. priusq̄ ad ba
ptismi fluminis gratiā ꝑuenire valeat di-
gnet̄ ip̄m dn̄s iesus summus pontifex ba-
ptismo sp̄ussancti ꝑueniendo misericordi
ter cōsecrare. Quis em̄ scit si forte exaudi-
at deus. imo quis nō deuotius sꝑare vale
at ꝙ orōnē humiliū ⁊ in se sꝑantiū neq̄q̄
despiciat. ¶ Proficit hec ꝯsideratio ad ex-
citationē deuotōis in parentibus. ꝓficit ad
leuiandū eorū angustiā dū sine baptismo
decedit puer/ q̄ nō ois inde spes salut' ab-
lata est. Sed neq; absq; reuelatōe dat̄ (sa-

teor) certitudo. ¶ Sed oritur in hac cōside ratōe scda et in similibus dubitatio theologi ca salubriter corā hoc sacrosancto cōcilio et publice ptractanda. Necessitas enim maior incūbit. vt hoc fiat q̄ antea crediderā. Dicit quippe nostra cōsideratio q̄ maria fuit in vtero sanctificata, imo et ipse ioseph. Cōstat aūt q̄ hoc in scriptura sacra q̄ est canō biblie neq̄ cōtinet explicite. neq̄ in cōtentis in eadē educit̄ euidēter. ¶ Est igitur questio si de necessitate fidei tenēda est veritas nostre cōsideratōis scdē. Et hoc ē inuestigare sub generali regula. q̄ veritas est certa fide et de salutis necessitate tenēda. q̄ de sola pbabilitate. q̄ de pietate fidei. et q̄ sit impertinens. ¶ Rūdere proposueramus p vnicā distinctionē septuplicē collocando veritates ptinentes ad religionē xpianam sub sex gradibus ad inuicē ordinatis. inferendo breues et paucas ppositōes corollarias q̄ forsitan minus habent p̄dicatōnis locū. q̄ exercitiū scholasticū respiciūt. quale exercitiū posterius habere sperātes. nos hac dubitatōe relicta transibimus ad reliquas cōsideratōes terciā et quartā.

Tercia cōsideratio

¶ Maria (de qua natus est Jesus) sicut habuit repssionem fomitis originalis ne in viciosam exardesceret cōcupiscentiā sic de ioseph virginali sponso suo intelligi pie pōt. p̄sertim dum matrimōnialiter eidem cōiunctus est. ¶ Vn̄ sicut maria potuit ex snīa dicere illud Sare vxoris Thobie iunioris filie raguelis. Tu scis dn̄e q̄ nunq̄ concupiui virum. et mundā seruaui aīam meam ab omni cōcupiscentia/ virum aūt cum timore tuo. nō cum libidine mea cōsensi suscipe. sic ipse ioseph potuit apud deum gloriari. ita enim pie teneo. Tu scis dn̄e q̄ nunq̄ concupiui feminā et mundā seruaui aīam meam ab omni cōcupiscētia Vxorem aūt cum timore tuo nō cum libidine mea cōsensi suscipe. ¶ Testis et assertor huius snīe. nobis est Hiero. libello de ppetua virginitate Marie contra heluidium etc. Silr Hugo de sancto victore in tractatu de cōiugio beate marie et alij sanctorum plurimi. Hieronymus enim ioseph pmansisse virginem nō dubitat astruere. ¶ Joseph igit̄ priusq̄ iungeret̄ cum virgine maria. corruptus vel vxoratus non fuerat. Et hoc maxime cōcludimus ex eo q̄ si matri sue dn̄s iam pmorte neminem dare custodem voluit nisi virginem. s. iohannē euangelistā. q̄to magis existimandum est q̄ hoc fieri voluit in adolescētiori etate? Silr filius iesus sicut nō voluit nasci ita nec nutriri nisi in puritate virginali. ¶ Porro ioseph si ab vxore post immediatum tp̄s nuptiarū. continuit semet ipsum sicut euangeliste testimoniū habet q̄ nō cognoscebat eam donec pepit filium suum primogenitū. et hoc pp̄ter reuerentiam tanti sacri tantiq̄ mysterij. ¶ Hic aptissime dat̄ intelligi q̄ nec post partum cognouit eam/ qm̄ vrgentior erat rō tunc q̄ prius vt ab ei⁹ cognitiōe se tparet. Et hoc nobis nō vt dubium sed vt certa fide tenēdum nunc iniungit̄. sic q̄ maria post partum inuiolata pmansit. ¶ Addamus q̄ Joseph cū esset vir iustus cū p̄terea fomitem originalis peccati vel repssum vel extinctū haberet (ita enim decebat fieri ne marie speciositas vl' familiaritas/ sibi cederet in scandalū vel ruinā) ipse ex cōuictu et cohabitatōe familiari marie nō mouebatur ad libidinē sed ad castitatē tam ex repssione hmōi fomitis in seipso/ q̄ ex marie virtute et merito/ q̄ ex disciplinato cōuersatōnis modo. ¶ Hic figuraliter pōt illud de sunamite q̄ erat puella pulcra nimis et dormiebat in sinu dauid. qui tn̄ nō cognouit eam. nec in eius cōcupiscentiā quōlibet exarsit. Sic enim certissimū est de maria cōiuge sua q̄ ex conuictu seu associatione viri nulla eam carnis titillatio. nullus prurit⁹ nulla illecebra p̄ueniens rōnem vel inobediens sibi vexabat eam. Alioquin peccasset saltem venialiter qd̄ Augu. negat. Negant et doctores/ q̄ gratie plenitudinē habuit/ ad vincendū ex omni pte peccatum. plusq̄ adā ex originali iusticia ¶ Tradit dn̄s bonauētura h⁹ se hūisse a iudeorum fideli narratiōe q̄ nullus ex aspectu gloriose virginis q̄uis esset pulcra nimis vrebat̄ aut inflamabat̄ ad fedā carnis cōcupiscentiā sed eā potius extinguebat/ ille

diuinissīs aspectus quasi frigidus quidam
ex oculis ros virgineus spiraret vel efflue
ret a mente sua castissima. Sic ex aduerso
de peccatrice ac petulanti muliere verū est
illud oratij. Et vultus nimiū lubricus as
pici. Sic d̄ talibus notauit iacobus. Ocu
los inquit hn̄tes plenos adulterij ⁊ insaci
abilis delicti/vñ cōsurgit fascinatio que-
dam illecebrosa in aspiciētes. ¶ Memini
me latius alias cum de cōceptiōe virginis
sermo fieret materiā hanc p silitudines et
rōnes ptractasse vt de samma herba cuius
est aliorū quorundaʒ p̄ciosorum lapides/
mouet aspectus ad castitatē. ¶ Elitio p-
tinuis ad confirmandā marie ppetuā vir-
ginitatē cum ioseph. Non oportet crede-
re ipm ioseph iustū virū Marie senio fra
ctum/debilitatū aut frigidū fuisse/dū nu
psit marie adolescētule/ad saluandum ca-
stissimū atqꝫ pudicissimū cū ea conuictū.
Potuit vsqꝫ plus opari spūssanctus in cō
seruando castitatē ipsius ioseph p repssio-
nem. vel extinctionē fomitis originalis in
ipso. q̄ senectus vel seniū opetur. ¶ Eteni
quis nesciat. quosdā senes septuagenarios
aut octogenarios spurcissimis ⁊ fedissimis
libidinibus exarsisse euntes post desideria
sua. ⁊ in adinuētōibus suis turpissimis/q̄-
les etiā vel cogitare. vel dicere. pudor ⁊ fe-
tor est cōputrescentes. Sensit virginitatis
gratiā qui dixit. Scio em̄ q̄ cōtinens esse
nō possum nisi dederit deus. ¶ Sic autē
existimo ioseph fuisse iuuenē. sic iuuētutis
terminos ponit isidorus. quos extendit a
xxviij. annis. vbi terminat adolescentiam
vsqꝫ ad annū quinquagesimū q̄ tēpe etas
tūc senectutis inchoat. ¶ Fuit igit ioseph
dum primo desponsatus est sub quinqua
gesimo anno cōstitutus. Nec vrget in op-
positū libellus de infantia saluatoris. qr
iure dānatus est. Mouet aūt ad hoc pie te
nendū multiplex rō. ¶ Primo ꝓpter my-
steriū ꝓpheticū q̄ dr̄ in Esaia. Letabitur
spōsus sup spōsam ⁊ habitabit iuuenis cū
virgine. vbi glosa interlinearis ⁊ ordina-
ria dicit. ioseph cū Maria. Mouet hysto
rie cōsideratio: qr deophas scōs maritus
Anne. ex cuius filia sorore matre virginis
geniti sunt q̄tuor fratres iacobus Joseph
Symon ⁊ Judas habuit fratrē ipm Jo
seph virum marie filiastre sue. Non igit
videt ꝓbabile q̄ in etate tantū distaret io
seph ⁊ cleophas fratres. ¶ Mouet ter
tio finis ⁊ rō dispensatiōis marie cū io-
seph. Que rō duplex principalr̄ assignatur
¶ Una ꝓpter ministeriū ⁊ obsequiū pre-
standū ipsi marie ⁊ puero iesu eūtibus in
egyptū illic manētibus/⁊ inde remeātib⁹
et cōsequenter vsqꝫ ad pfectā etatē. Cōstat
aūt q̄ ad talia nō fuisset idoneus hō senio
cōfractus ⁊ impotēs qualis eget amplius
vt ei ministret q̄ ministret. Qualis p̄terea
onerosior marie q̄ obsequētior extitisset.
Altera rō fuit ad cōseruandā marie famā
apud pfidos iudeos/⁊ ad incarnatōis mi
steriū celandū demonibus q̄ rō cessasset
ꝓrsus si ioseph senex frigidus ⁊ q̄si malefi
ciatus palā apparuisset. Talis em̄ q̄ pacto
credi potuisset alicuius pater infantis?
¶ Quereret igit aliquis cur senex depin-
git. Rn̄sio depingit alicubi senex. ꝓpter
mentis ⁊ castitatis virtutē. sicut dicit sapi-
ens/q̄ etas senectutis vita immaculata.
Quo cōtra dicit ꝓpheticus sermo q̄ male
dictus puer centū annorū. ¶ Uel iō pin-
gebat senex ab initio nascētis ecclesie duʒ
marie ppetua virginitas nondū vt mō ra
dices fixerat in cordibus fideliū/ne suspi-
carent carnale aliquid de ioseph ⁊ maria.
Hinc fortassis omissa est solēnizatio cele-
bris: de tā venerādo letoqꝫ cōiugio. ¶ De
pictū tn̄ inuenimus ioseph velut in etate
iuuenili qualē p̄diximus sicut in hac ale-
manea crebro notaui. ¶ Uel dic illud ora
tij Pictoribus atqꝫ poetis. Qōlibet audē
di semp fuit equa ptās. Suggerebat h⁹ lo-
co religiosa studiositas plīma conquirere
de castissima ⁊ sanctissima cōuersatōne io
seph cū maria de cōfabulatōibus suis di-
uinissimis: in loco pegrinatōis sue sup my
sterijs nostre redēptiōis/sup canticis ipsi⁹
marie zacharie. ⁊ symeonis. Sup his p̄te-
rea oibus q̄ dicebant de puero iesu. ⁊ q̄ vi-
debant in eo ⁊ q̄ reuelabāt ab angelo. imo
et que felici expimēto tu maria didiceras?
¶ Uñ sicut decuit mariā vt summa puri
tate niteret. sic decuit vt haberet suo mō
parē spōsum purissimū qui cū ppetua vir
gine. virgo prius ac posterius pmaneret.
Uterqꝫ regali pgenie renitens ⁊ illustris.

Uterqꝫ sanctificationē in vtero recipiens cum maria plena gratia fomitē reprimēte mansit ioseph repletus grā: peccatū saltem mortale qdlibet supante. ¶ Uouit maria virginitatē/vouit ꝛ ipse ioseph ſm doctores. cui voto nō repugnauit vera matrimonialis cōiunctio neqꝫ corporū mutua translatio. In q̄ matrimonio ꝓles fuit fides atqꝫ sacrm̄. ¶ Nouit maria mysterium incarnatōis a seculis absconditū angelo nūciante/nouit ꝛ ioseph ammonitus sup hec in somnis vt existimo pie prius edoctus familiariter a maria. sicut beatā Ceciliā legimus valeriano spōso suo dixisse. Est mihi mysteriū qd reuelem amantissime iuuenis si tota illud fide custodias ꝛc̄. Quidni fuerit audentior diuino cōfidens auxilio maria erga spōsum suū ioseph pudicissimum/cū esset iustus/ꝙ̄ Cecilia erga valerianū: quē vrgebat impetus nuptiarum ¶ Turbata est maria in angelica salutatiōe sed nō cōturbata vel incredula. Turbatus est ipse ioseph ad stupendum tante nouitatis miraculum. Ita vt nollet mariā traducere/nō tn̄ cōturbatus vel culpabiliter incredulus/sed stupor quidam apphenderat eum/sicut de petro legimus dum ait ad iesum. Exi a me dn̄e. qr peccator sum. Ioseph sil'r coniūgi cōiugio tam excellentissime virginis marie. indingū se iudicabat. Propterea nō ex credulitate suspitiosa. sed ex ꝓfundissima humilitate videtur mariā traducere noluisse. sed quasi dixisse. Exi a me dn̄a qr peccator sū. Hinc angelus ad eum. ioseph fili dauid. noli timere accipe mariā coniugē tuam/nō dixit noli incredulus esse. ¶ Uisitauit Maria zachariam ꝛ Elizabeth nō dubium quin de licētia ꝛ cōsensu viri sui Joseph iam de sacro incarnatōis instructi. Uisitauit ꝛ ioseph/vel illo tunc vel in solennitate pascali q̄ ꝓxima erat/ꝛ ad quā ire iubebat lex in hirl'm. ¶ Decantauit canticū Maria cecinit ꝛ ipse Zacharias. Nō dubiū quin pticeps ꝛ conscius canticorū istorū ioseph extiterit. ¶ Congratulata est maria cum ceteris parentibus ꝛ cognatis ipsi elizabeth puerpe dum iohannē enixa est. a qua congratulatōe ioseph alienus nō fuisse putādus est. Recogitabat maria signū datum

X

ipsi achaz. de virgine paritura in se cōpletum fuisse. Gloriabat ꝛ h° ipse ioseph magnificans deū in corde suo ꝛ assidue grās agens. ¶ Obediuit ioseph edicto qd fecit cesar Augustus obediuit ꝛ Maria: Scriptum est em̄ ꝙ ioseph iuit in bethleem cū maria vxore sua pgnāte. Sciebat em̄ obediendum esse potestatibus sublimioribus qm̄ sic est voluntas dei. ¶ Maria filium suum primogenitū mox vt natus est/adorauit cum gaudio ꝛ exultatione. Joseph ab hoc adorationis gaudio ꝛ exultatione neq̄ꝙ̄ alienus fuisse credēdus est. ¶ Maria conseruabat omnia que dicebantur de puero iesu p pastores/p tres reges/p symeonem. p annam/p ceteros/conferens ea in corde suo ꝛ admirans/nō ex ignorantia sꝫ ex insolita mysterij reuerentia ioseph sil'r. Nam scriptum est ꝙ erat pater iesu ꝛ mater admirantes sup his que dicebantur de puero. ¶ Obediuit ioseph angelo iubenti in somnis vt acciperet matrem cum puero vt fugeret in egyptum. Obediuit ꝛ maria. noua illa puerpa ꝛ delicata iuuencula nocte cōsurgens. In qua pegrinatione laboriosissima dicere poterant vterqꝫ ad dominum. Cantabiles mihi erant iustificationes tue in loco pegrinatōnis mee. Unde quidam metrice scribit velut ex persona peregrinantium ꝛ psallentium de lege domini.

Esto pegrinis nobis cantabilis almā
Lex dn̄i releuans tedia dura vie
Nam fugiūt tristes citius p inania cure
Carmina diuinus dū modulat amor
Ergo celigena miseris mēs incola t'ris
Sis psaltes liricis iugiter apta modis,
Sic nō te totā lacrimarū valle molesta
Sed celo poteris: dicere te positam

Y

¶ Et o bone iesu o salutifer xp̄e qs sufficiēter existimare possit egressū ꝓgressuꝫ et ingressū pegrinatiōis illius septēnalis/ q̄nt⁹ fuerit hinc labor dolor ꝛ timor/q̄nt⁹ inde diuinoꝝ sapor ꝛ dulcor. Et vn̄: Nimirū ex dina ꝯsolatōe q̄ facit etiā cū tentatione ꝓuentū, Ex mutua rursus collatōe et allocutōne ioseph cū maria ꝛ amboꝝ cū puero iesu. Ex recogitatōe tandē dini ꝯsi

lij sup redemptōne generis humani. sicut Aug. ꝯfitet̄. ꝙ nō satiabat̄ dulcedine mirabili. sup altitudine cōsilij diuini in redēptione generis humani. Quis det interfuisse collocutōibus hmōi? Quis pegrinātibus his cōcesserit astitisse? Quis iconomiam illā honesta paupṫate gratissimā viri ⁊ vxoris cum filio / vbi ꝓ famulo dabat̄ asinus ṡm origenē cōsiderare poterit. ¶ Vn̄ si vetus illa mater elizabeth exclamauit ꝓphetice ad vnicā marie salutationē / si exultauit p̄ gaudio iohannes infans in vtero suo. quid ex cōtinua cohabitatōne ⁊ allocutione cū maria ⁊ puero iesu. iustus Joseph acceperit diuine cōsolatōis ⁊ illuminatiōis dici nequit? ¶ Quis det hymnū de cāticis syon ex maria suauiter audiuisse in terra aliena? Quis det eaꝫ baiulantē in vlnis / speciosum forma p̄ filijs hoīm / q̄ blandiebat̄ arridēti. q̄ cōdolebat vagienti q̄ frequēter tibi viro sponso suo ioseph. baiulandū. fouēdū. osculandūqꝫ tradebat / vidisse? ¶ Legimus p̄terea puerū iesum dum duodecim annorū factus esset. subditum fuisse ioseph ⁊ marie. que subiectio sicut inestimabilē notat humilitatē in iesu. Ita dignitatē incōpabilē signat in ioseph ⁊ maria. ¶ Porro legimus in transitu marie ipm̄ astitisse. Docem̄ Hiero. augmentatur / Sic ⁊ in obitu felici ioseph recte credendū est mariā sponsam. ⁊ filium iesum corpaliter affuisse. Ante em̄ xp̄i passioneꝫ defunctus est. Alioquin em̄ custodia matris alteri cōmissa nō fuisset.

Hinc metricus quidā

¶ Venerat illa dies q̄ vitā morte paret.
Perpetuā tibi iuste ioseph dō iclita ꝓles
Xp̄s adest cū matre pia quibus officiose
Seruieras. vultu placito solant̄ euntē
Ora lꝫ lacrimis / oppleuerit intus abortis
Naturalis amor / eteni sic credere fas est
Q patrē iesus. ⁊ spōsum fleuit morientē
Virgo benigna suū / fidei custodis amatō
Procūbit lecto. cōplexās mēbra pudicis
Oscula dat labijs / mi vir ꝯclamat. oƀ ne
Deseris / ⁊ viduā passurā dira relinquis
Velle tn̄ fiat dn̄i. dilecte vale mi.
Ecce iesus tuus / in placita te sede locabit
Protinus ipse ioseph: p̄ciosa morte quieuit.

¶ Legimus xp̄o moriēte multa corpa sanctorum surrexisse. ⁊ venisse in sanctam ciuitatem hierusalem et apparuisse multis. ¶ Hinc forte dicit apostolus. Acceperūt mulieres de resurrectione mortuos suos. Recogitet oro pius animus si iustus Joseph. vnus est ex illis putandus fuisse. qui marie apparuerit charissime sponse qui eā cōsolatus sit / qui tandem xp̄o in celū ascēdente. simul ⁊ ascendit glorificatus. Nō dubium in anima. Sed an ⁊ in corpe. nescio. deus scit. ⁊ collocatus est a dextris ipsius iesu. hoc est in potioribus bonis suis. ¶ Concludit̄ ad extremum ꝓ p̄missis et alijs inenarrabilibus iusti ioseph preconijs / ꝙ recte ꝙ religiose faciunt et fecerūt qui celebritateꝫ de virginali coniugio Marie ⁊ ioseph / qui festiuitatem solennē de beato transitu eiusdem ioseph peragere senserunt tam verbis ꝙ scriptis suis q̄ scripta quoniā vel habent̄ vel faciliter haberi possunt ea breuitatis amor linquit. Et ad vltimam se transfert consideratōnem. que post verbum de nobilitate ioseph ⁊ marie in prima consideratōe. De hinc de ipsorū sanctificatōe in altera. Rursus de fomitis rep̄ssiōe in tercia. Loquit̄ de multiplici natiuitate iesu ⁊ de habitudine quam habet ad mariā atqꝫ ioseph hmōi natiuitas.

¶ Felix illa dies / toto celeberrima mūdo
Sacra docēs leta / q̄ scādit ad ethera virgo
Mater / ⁊ angelicos ciues supeuolat oēs.
huc tibi v̓go ioseph iḃs ⁊ tua spōsa ꝓpiquū
Credē fas statuūt soliū. tales ob honores
Concinimus / facite nobis hec gloria det̄

Quarta consideratio

De Maria natus est iesus qui vocat̄ xp̄s nedum corporaliter sed spiritualiter quidem. Et de virginali sponso suo Joseph suo modo dici potest. Non equidem dici potest. ꝙ de ioseph natus sit Jesus. mō q̄ blasphemat iudeus infelix qui dicit xp̄m ex ioseph semine esse natum / ꝓcul hoc a pietate fidelium. ¶ Sed attendo triplitē natiuitatē iesu xp̄i / attendat ⁊ vestra beatitudo scꝫ eternalē / corpalem sp̄ualē vel men-

talem. Nascit̃ eñ eternaliter ex patre. quē
admodū nascit̃ splēdoꝛ ex luce coeuus lu
ci. Hinc est illud eccl'ie canticū. O oriens
splēdoꝛ lucis eterne. Et in ꝑsona sapie in=
create dicit eccl'iasticus. Ego ex oꝛe altissi=
mi ꝓdij pꝛimogenita añ oēm creaturam
Et Esaias. Generationē ei⁹ qs enarrabit.
Et in p̃s. Ex vtero añ luciferum genui te
In hac eternali natiuitate xp̃i Jesu. neq;
maria. neq; ioseph cõicat. ¶ Altera nati=
uitas xp̃i iesu fuit coꝛpaliter in mundo ex
virgine. De qua angelus ad Mariā. Spi
ritussanctus supueniet in te ⁊ virtus altis=
simi obumbꝛabit tibi. Ideoq; ⁊ qđ nasce
tur ex te sanctū vocabit̃ filius dei. Et hoc
factum est qñ completi sunt dies Marie.
vt pareret ⁊ pepit filium suum pꝛimogeni
tum. Et in hac quidē natiuitate sola ma=
ria. materiam ministrauit. At vero qꝛ coꝛ=
pus Marie fuit ipsius ioseph. iure matri
moniali quo fit mutua translatio coꝛpo=
rum viri ad mulierem ⁊ econtra. Videa=
mus si cum intelligentie sobꝛietate dicere
fas nobis sit/ ꝙ ex coꝛpe ⁊ carne ioseph na=
tus est xp̃s iesus. Et hoc dici foꝛsitan poss;
nisi piarū aurīū timeret̃ offensio. ¶ Ani
maduertamus tñ ex lege veteri/ ꝙ si fra=
ter decessisset sine ꝓle/ frater supstes duce=
bat vxoꝛē defuncti vt suscitaret semen eius
Ac natus inde puer dicebat̃ filius nõ qui
dem naturalis. sed legalis illius qui iam
obierat fratris. Sic eñ cõcoꝛdat̃ euãgeli=
ca series genealogie xp̃i dum Joseph legit̃
habuisse duos patres vnū quē mattheus
noĩat Jacob. Alterū quē apellat lucas he
li qui legalis fuit pater. Jacob vero natu=
ralis. Quoꝛsum ista? Nimirū ꝓ intelli=
gentia lr̃e ne pateat irrisioni vel scandalo
nescientiū moꝛem scripture. quasi Joseph
habuerit duos pr̃es naturales. Vel ꝙ euã
geliste mentiti sunt ꝓut opponit Julian⁹
¶ Pꝛoinde quatinus daretur intellectus
quõ ioseph dictus est pater iesu xp̃i/ nedū
a iudeis hoc putantibus ⁊ carnaliter sen=
tientibus/ sed ab ipsa etiã virgine maria.
Fili inquit. Quid fecisti nobis sic. Ecce pr̃
tuus ⁊ ego dolētes querebamus te. ¶ Fu=
it itaq; ioseph pater iesu reputatiõe. Fuit
pater curatõe. qꝛ nutricius. Fuit tercio pa
ter generatione nõ quidem sua sed marie
vxoꝛis sue/ coopante spũsancto ⁊ quodã=
modo vices ioseph gerente/ nõ virili semi=
ne sed mistico spiramine. Pꝛopterea pater
quidē ioseph nõ naturalis sed legalis pue
ri iesu dici p̃t. cui spũsanctus suscitauit se=
men carnale. Valentius. Natus est igit̃ ie
sus in terra seu fundo ipsius ioseph. de q̃
terra clamat Esaias. Roꝛate celi desup et
nubes pluant iustum aperiat̃ terra ⁊ ger=
minet saluatoꝛē. Et in p̃s. Veritas de ter=
ra oꝛta est. Quidni competat igit̃ ipsi Jo=
seph ius aliqđ legale vltra ceteros hoĩes
in bñdicta pueri iesu foꝛmatiõe qm̃ natus
est in ea. ⁊ ex ea carne cui⁹ dñium iure ma
trimoniali vere translatū erat in ip̃m Jo=
seph. Unde nõ cõfundebat̃ Maria voca=
re ioseph dñm suum queãdmodū de sara
ad abꝛaam scribit apl's petrus. Unde ⁊ p̃
ponit eum sibi vbi pꝛius. Ecce pater tuus
et ego querebamus te. Nimirum. Quia
maioꝛ in Maria ꝙ̃ sara humilitas ⁊ Jo
seph dignitas Abꝛae dignitatem supera=
bat. Fuit aũt hec ꝓcreatio pueri iesu in te
Maria ꝑ spm̃sanctū. de consensu t̃uo vel
interp̃tatiuo viri tui ioseph. Volebat eñ
ꝙ fieret voluntas dñi ꝑ oĩa cū esset iustus.
¶ Hec aũt dicimus ad excludēdū ꝑtus
adulterinos vxoꝛū. in quibus mariti vel
nõ consentiunt. vel cõsentire rõnabiliter
nequeũt. Nullū idcirco ius paternitatis
in talibus filijs. l; in fundo suo genitis vē=
dicare pñt. ¶ Libet hic exclamare. O mirã
da ꝓsus ioseph sublimitas tua. O digni
tas incõpabilis. vt mater dei regina celi=
dña mūdi. appellare te dñm nõ indignu;
putauerit. Nesc.o sane patres oꝛthodoxi
qđ hic amplius habeat/ mirabilis vl' hũi=
litas in maria. vel in ioseph sublimitas. ꝙ̃
uis incõpabiliter exupet vtrūq; puer iesus
bñdict⁹ in secula. de q̊ scriptū est ⁊ iã dictū
est. ꝙ erat subdit⁹ eis. Subdit⁹ fabꝛo is q̃
fabꝛicauit auroꝛã ⁊ solē. Subditus femi=
ne textrine. cui flectit̃ omne genu. celestiū
terrestriū ⁊ infernoꝝ. ¶ Cuperē mihi ver
ba suppeterēt/ ad explicandū tam altū et
absconditū a seculis mysteriū. tam admi=
randã venerandãq; trinitatē iesu ioseph ⁊
marie. Velle mihi quidē adiacet. s; posse

hō inuenio ac in ipso conatu deficio. Uñ
cum gratia sit ⁊ gloria. naturā non tollat
sed extollat ⁊ ꝑficiat. recogitemus pia de=
uotōe. ꝙ si vinculo quodā naturali/obli=
gatio cōsurgit filij ad matrē ⁊ mr̄is ad spō
sum suū ⁊ vtriusq̄. s. filij ⁊ matris ad fide=
lissimū vigilātissimū ⁊ sedulū custodem ⁊
nutritiū ioseph qui fuit caput marie: hn̄s
inde auctoritatē aliquā principatū dn̄atio
nem vel imperiū in mariā/sicut ⁊ Maria
suo modo. in filiū suū iesum iure natura=
lis maternitatis. quantus existimandus
est iustus ipse ioseph/ nunc in gloria et in
celis/qui talis ⁊ tantus inuētus est. hic in
miseria ⁊ in terris? ¶ Profecto si nō men
tiebat᷑ Jesus qui ait. Ubi sum ego. illic et
minister meus erit. Jlle ꝓximior videtur
collocādus in celis qui in ministerio fuit
vicinior obsequētior atq̄ fidelior post ma=
riam inuētus in terris. ¶ Sed hec hacte=
nus de ipsa natiuitate corꝑali iesu xp̄i cu=
ius ꝑticeps queādmodū Joseph extiterit
supra viros ceteros. ⁊ de sublimitate sua
aliqualiter aꝑtū est bonore sanctorū san=
ctarūq̄ oīm inter q̊s nō est contētio. quis
eorū videat᷑ maior esse ac intelligētie sobri
etate semꝑ saluis. ¶ Nunc de tercia na=
tiuitate. q̄ spūalis est. ⁊ omni deuote vi=
uenti cōicabilis sermo loquat᷑. de qua xp̄s
apud Johannē ait. Oportet vos nasci de
nuo. Et iterū qđ natū est ex carne caro est
et qđ natum est ex spū spūs est. Ex hac aūt
natiuitate. vicissitu do mirabilis est q2 dū
nascit᷑ iesus in aīa deuota ꝑ fidem ⁊ gratiā
fit ipsa verbigena hoc est verbum generās
et mater dei. que tn̄ anima nedum ꝑ natu
ram sed ꝑ gratuitā adoptionez est filia vt
verum sit de qualibet tali aīa. ꝙ ipsa est vir
go. mater ⁊ filia. Jtaq̄ ꝙ mater sit. testis ē
omni exceptōne maior qui ait. Qui fecerit
voluntatem patris mei qui in celis est. ip=
se meus frater soror ⁊ mater est. Porro de
filiatione quid iohānes. quid paulus di=
xerint scimus. Dedit eis ꝑtātem filios dei
fieri inquit iohānes. Et quō? subdit ꝙ ꝑ
fidem. q2 his qui credūt in noīe eius. Eo=
dem em̄ teste. Omnis qui credit/qm̄ Je=
sus est xp̄s. ex deo natus est. Sequit᷑ aliud
qđ ꝑtinet ad anime verbigene: dei matris

A

et filie virginitatem. Qui nō ex sanguini=
bus ait/neq̄ ex volūtate carnis/neq̄ ex vo=
luntate viri /sed ex deo nati sunt. Nescio
dicere qđ sentio/nescio si satis asseq̊r ver=
bis/suppleat impfectum meum sapientis=
sima beatitudo vestra. ¶ Jtaq̄ cōsidera=
tur in anima rationali indiuisibili quidē
substantialiter. portiuncula quedā virgi
nalis/que nec obnoxia pōt esse violationi.
Hec appellat᷑ qn̄q̄ a doctoribus synderi=
sis/qn̄q̄ apex mentis/qn̄q̄ scintilla rōnis
qn̄q̄ naturalis instinctus in bonū. Hanc
aūt sinderisim. nec ipsi violatores ⁊ cōstu=
pratores aīarum demones corrūpere pn̄t
etiam in inferno/quin ad bonuz stimulet
⁊ ad malū remurmuret. Hinc nascit᷑ acer
bissimus ille vermis qui nō morier᷑. Hinc
rixa discerpens ⁊ dissipās/supra ꝙ̄ cogita=
ri potest/aīam infelicē/dum sinderisis im
pellit ad dilectionem dei/sed reproba vo=
luntas toto odioꝝ conatu resilit in aduer=
sum. ¶ Sed ad quid ista de sinderisi? Cer
te vt ostenderemus eam semꝑ virginē esse
que dum caret obumbrante ⁊ fecundante
spūsancto. manet infeliciter sterilis. dum
aūt adest idem spūs visitans gratificans et
fecundans/fit ipsa verbigena hoc est ver=
bum pariens. ⁊ hoc sine corruptōne/ quia
nō ex sanguinibus corporaliū fantasma=
tum neq̄ ex voluntate carnis desideriorū
carnalium/neq̄ ex voluntate viri hoc est
ex ꝑtāte liberi arbitrij/ sed ex deo est quic=
quid hic natū est. Nec tn̄ excludit᷑ sinderi
sis/rōnisq̄ consensus. Sed dum nuncia=
trix gratia/afflatu secreto ⁊ intimo veluti
clauso suꝑ aīam ostio suggerit aduentum
verbi in mentē. respōdet sinderisis humi=
li genuflexione. Ecce ancilla dn̄i. Fiat mi=
hi ƀm verbū tuum. Deinde visitat Eliza=
beth senem ⁊ corruptā. ꝑ quā mystice de=
signat᷑ inferior portio rōnis /se cōuertens
ad corꝑalia ⁊ terrena vnde qđamodo vio
latur. sed ex munere diuino iohannez in se
recipit. hoc est gratiā ꝑticipat. Et ita gau=
dium marie verbigene in elizabeth graui
dam ꝑtu tali gr̄e derinari recte memorat᷑.
¶ His itaq̄ breuit᷑ ⁊ ꝓ captu tāte rei
tenuit᷑ expositis de hac v̓ginali natiui
tate ⁊ filiatione dum in aīa nascit᷑ iesus q̄

B

vocat xp̃us. nulli dubia relinquit veritas nostre huius principalis/quarte cõsiderationis. ꝙ scʒ tam ex maria ꝙ ex ioseph natus est iesus qui vocat xp̃s. Qd̃ si traducere placuerit verba thematis ad hunc anagogicũ intellectũ. poterimus cõuenienter aptare ꝙ iacob genuit ioseph virũ marie. quid em̃ ꝑ iacob. qui supplantator appellatur rectius accipit ꝙ lucta ꝛ supplãtatio viciorũ qd̃ fit in actiua. in qua primũ contẽplatiuũ exerceri necesse est. Oportet insuꝑ vt actiuus post se gignet ex se meditationẽ. ¶ Est aũt meditatio vehemẽs animi applicatio. ad diuinũ aliqd̃ inuestigãdum cognoscendũ ꝛ degustandũ. q̃ meditatio recte ꝑ ioseph exprimit. qꝛ ioseph crescens interptat. Neqꝫ em̃ põt aliter aiam melius excrescere spũalibus augmẽtis ꝙ ꝑ meditationẽ fortem ꝛ salubrẽ ꝑ quã ascẽdit aia de virtute in virtutẽ reiecta vel superata fluxibilitate inaniũ cogitationũ. et volubro desideriorũ carnalium euacuato Hec insuꝑ medieatio. qꝛ robusta est/neqꝫ fluida vel eneruis sicut est ipsa cogitatio/ rectissime vir dr̃. Sed cuius vir? Uir vtiqꝫ marie ꝑ quã ois mens illuminata vel illuminatrix diuinitus intelligit. Audi meditationẽ illuminantẽ. In meditatione mea inquit psalmista exardescit ignis. Ecce splendor illustrans. Ex hac autẽ maria mystica nascit ꝑ contẽplationẽ iesus qui vocat xp̃s. nõ quidẽ ex cõmixtiõe viri sui qui est meditatio. sed ꝓut expositũ est. mystico spiramine dum spũssanctus obũbrat aiam ad terrena nõ conspiciẽda refrigerãs ab ardore illecebrarũ carnaliũ. Illuminat aũt ad diuina libero intuitu. longe lateqꝫ cõtemplanda cum degustatõne ꝙ suauis est dñs. ¶ Hec est illa beata natiuitas in qua castissimis amplexibus tenetur et deosculat puer iesus. in qua pascit ꝛ nutrit lacte deuotionis ꝛ melle cõtemplationis. in qua dulcor ꝛ splendor est. Quinetiam versa vice renascit aia xp̃o. vt ita se mutuo condeceant adolescens ꝛ adolescentula in mentis excessu. ꝛ dicat ad dilectũ suum dilecta. Dilectus meus. supple cõdecet mihi et ego illi. ¶ Hec est gratiosa vere desideranda natiuitas. Sic em̃ nascẽs. succedit deo patri in nobilitate. quia deus efficitur ipse participatione diuinitatis. Sic deducit Boetius. Et ꝓpheta ait in ꝑsona dñi. Ego dixi dij estis ꝛ filij excelsi omnes. ¶ Adeo quidem maria fuit diuina. vt ea que de sapientia increata scribit Ecclesiasticus]. ecclesia transferat ad Mariam vt est illud. Ab initio ꝛ ante secula creata sũ ¶ Succedit p̃terea talis deo in dilectione Uidete inquit Johannes. qualem charitatẽ dedit nobis deus pater vt filij dei nominemur ꝛ simus. Succedit in strennuitate. qꝛ omne quod natum est ex deo vincit mundũ; Et iterum. Omnis qui natus ẽ ex deo nõ peccat. Nonne tibi magna videtur strennuitas vincere mundũ. ꝛ non peccare. Succedit denium in hereditate. qꝛ si filij ꝛ heredes ꝛc̃. ¶ Quo contra nisi qs renatus fuerit ex aqua ꝛ spũsancto nõ potest intrare in regnuʒ dei qd̃ est hereditas patris nr̃i. ¶ Legit Aristotelẽ dixisse. gaudeant bene nati. gaudeant plane/quia nõ ex sanguinibus neqꝫ ex voluntate carnis. neqꝫ ex voluntate viri sed ex deo nati sunt modo dicto; Quo contra maledicit Job. maledicit ꝛ Hieremias natiuitati sue/rep̃sentantes illud apl̃i. Omnes nascimur filij ire. Hec est natiuitas nature corrupte que seclusa gratia miserabilis est. Job homo natus de muliere breui viuens tpe repleṫ multis miserijs. Et ecclesiastes laudauit magis mortuos ꝙ viuentes ꝛ feliciorẽ vtroqꝫ/qui nondum natus est. ¶ Qua in re stultissimũ est. solennizare natiuitatẽ hoĩm queãdmodũ fecit herodes diẽ natalis sui celebrẽ in quo iohannes occisus. Mystice gratia ꝑdita. ¶ Hinc recte tradit facere gens tracie. q̃ natiuitates hoĩm deplorat/cõgaudet morientibus. ¶ Dies vo natiuitatis spũalis dũ hõ regeneratus est ꝑ gratiã baptismo. vel fluminis vel flaminis/sub intẽtõe celebrari põt. nedũ sine culpabili rep̃hensione. sed cum laudabili grarũ actõe apud deũ. qui taliter dedit nasci denuo; Propterea post celebritatẽ natiuitatis beati Jo̅his baptiste sacratissimã ꝛ iocundã. qꝛ sine pctõ natus est ꝑ sctificationẽ. instituit ecclesia natiuitatẽ beate ꝛ gliose/sempqꝫ v̓ginis marie celebriter fieri ad

mōnita prius miraculo. Addidit ꝯn̄r oc
tauas. Propter adipiscendā sicut hystorie
tradunt ecclesie pacē. Hinc in orōne nati
uitatꝭ eiusdē dr̄. Famulis tuis dn̄e celestis
grē munus impertire. vt quibus beate virgi
nis partus extitit salutꝭ exordiū. natiuita-
tis eius votiua solēnitas pacis tribuat in-
crementū. ¶ Si vo ꝓpter finē consilēm cō
gruat huic sacrosctē Synodo. laudis ali-
qd vel honoris instituere ꝓ virginali spō
so marie ioseph cuius honor redundat in
ipām. ⁊ in eū qui de ea natus est iesuꝫ xp̄m
viderit vr̄e beatitudinis sapiētissima deuo
tio. Non ꝙ multiplicationē festiuitatum
apud vulgus qd̕ de labore manuū viuere
habet suadeamus esset vtinaꝫ apud tales
hmōi numerus festiuitatū minor sicut in
reformatōe hic in cōcilio notatum est. sed
apud ecclīasticos ⁊ de ecclīasticis talia lo-
quimur. dnm de celebritate virginalis cō
iugij Joseph cū maria / vel de ipsius felici
trāsitu fieri solēnitatē exoptamus. Ad qd
ista. Quatenus ita marie meritꝭ ⁊ interces
sione tanti tāꝙ potētis ⁊ impiosi qdāmō
patroni / apud spōsam suā. de qua natus ē
iesus qui vocatᷣ xp̄s: reddatᷣ ecclesia vnico
viro vero ⁊ certo summo pontifici sponso
suo vice xp̄i. Nosqꝫ deniqꝫ singuli / deo re-
nascamur / felici natiuitate / hic ꝑ gratiā et
in futuro. ꝑ gloriā q̄ est natale sanctorum.
Intercedēte te ⁊ si fas est dicere / quodā iu
re tuo iubēte gloriosissime ioseph vir ma
rie. de qua natus est iesus qui vocatᷣ xp̄s.

Versus ad p̄dicta.

Alma redēptoris mater / cui lege supna
Vir iustus v̓goqꝫ ioseph cū v̓gine nupsit
Da celebrē / dignūqꝫ tuo ꝑsoluere cultum
Coniugio / fac nos purgatis sordibꝰ oēs
Posse deo iungi / fidei qui federe puras
Desponsans aīas. diuino germine cōplet
Portio nature. p̄stantior esse maria
Creditᷣ / hec celis / hec mūdo dignior ipso:
Gratia nam supat naturā / gratia que se
Diuidit in reliq̄s. istā fontaliter implet
Que clausit gremio / quē totꝰ nō capit orb
Olim / nam celi gabriel festinus ab arce
Preradiās alacer / totus iocūdus in ipām
Nazareth. vrbem galylee mittitᷣ / illic
Despōsata viro / dauidis d̕ stirpe / ioseph q̄
Dictus erat / clauso repitur virgo maria
Ostiolo / cui dixit aue / cui gratia plena
Cui tecū dn̄s / gabriel que verba salutis
Virgo silens cogitat / aīo turbata quousqꝫ
Nuncius archanū / diuo sermone retexit
Hoc nā stupet / stupet hꝰqꝫ ioseph repu.
misterijs tātꝭ īdignū / voce modesta tās se
Clamat / id vn̄ mihi qs sū: te depcor a me
Mox exi dn̄a / nec em̄ mihi nubere tecum
Fas video / dū mlta ioseph trepidꝰ cogitarꝫ
Soluitᷣ in somnū / cui iussio celica dixit
Aude clare ioseph vxori trade virum te
O nimiū dilecte deo / cui spōsa freq̄ntᷣ
Blāda iesū gremio posuit / fidetᷣ adinius
Hūc thronū / residꝫ vbi grā saluificās nos
Mira ioseph iusti v̓tus / laus mira / mariā
Cui deus vxorē sociat / mirare sacratum
Fecundū ꝓlis cum virginitatis honore
Cōiugiū / faber o mirus / cui subditᷣ vltro
Aurorā ⁊ solē q̄ fabricat / hincqꝫ benigno
Noīat ore patrē tali q̄ꝫ gaudet alumno.
Regia stirps ⁊ sacra ioseph te reddit ab or
Claris insignē titulis / te leta decenter (tu
Paupies manūqꝫ labor nutriuit / ob ide
Strēnuus ⁊ liber ac psalmo teste beatus
Hinc vxor tua / tecū sicut vitis abundās
Te dn̄m / sponsūqꝫ vocat / nos redde btōs

Carmē eiusdē de

diuersa īmunitate a pctō xp̄i ⁊ mr̄is sue
Ostrā dignatꝰ naturā supposituᷣre
n Filius eterne saluificare volens
Circulꝰ vt fierꝫ ꝯiūxit ad ima sup̄
Virginis esse satus absqꝫ viro voluit (mū
Virgo caret culpa pcti / pena remansit
Natus vtrunqꝫ tenet attn̄ impariter
Virgo necessaria nature lege subisset
Culpam / ni dn̄s sanctificaret eam
Sed caruit xp̄s prima sub origine culpa
Peccati / penā sponte subire volens
Ad peius subiecta fuit nō sponte maria
Quāuis virtutis traxit ad obsequium
Indiguit redimi / nō filius / ergo redēptā
Perfecte fieri / matris honor voluit
Copula legitima fuit / ⁊ semen bn̄dicti
More sacro potuit / festus ⁊ esse dies
Dis eam v̓tus primo decorauit ab ortu
Certatim dotes quelibet accumulat

Edocuit noster sermo vulgaris idipsum
Totam qui pulchram magnificauit eam

Prosa in circūcisiōe

domini composita p pdictū egregium doctorē/q cantat in cantu. Ueni sancte spūs

Apparuit hodie: mira virtus gratie q deum circūcidit. Nomē ei celicum nomē z saluificum. qd est iesus indidit.

Nomen salus homini/nomē qd os domini. ab eterno nomiat. Budū matri numinis hoc z sponso virginis/angelus denunciat.

Tu nequā vim zabuli/tu peccatū seculi/nomen sacrum superas iesu nostrū preciū Jhesu spes merentium/mentes salua miseras.

Qd deest in homine. supple tuo nomie qd est salutifer. Tua circūcisio/cordis sit pcisio efficax cauterium.

Sāguis fusus fordidos/lauet/riget aridos/mestis det solatium: Anni nūc initio bono p encenio/da te iesu pmiū. Amen.

Fratres igitur carissimi/ad mariam exultantes sic deuote iubilantes dicam9 vna pariter.

O maria maris stella. alma celorum regina. In huius mundi procella. Ad nos virgo te inclina.

Nunc gaudeas ac letare/ que meruisti portare deum rosa speciosa super rosam tu formosa.

Tu es rosa singularis/sola rosa tu vocaris. Tu lilium z viola. Gaude plena sanis z suauis.

Blanda caris/nulli grauis. Cordi nostro coniungaris/mentē nostram alloquaris/fac vt spernamus friuola.

Gaude vernās paradisus/in qua viget nr visus/de quo surgit flos decoris. d qua fluit fons amoris z omne qd est optimū:

Gaude dulcl philomena. cui9 vox amore plena. tua suauis cantilena/laus sanctorum est amena/z gaudium angelicum.

Gaude rosis coronata/omi flore purpurata/ante thronum o decora/dulcem plem pro nobis ora. vt se nobis det in premium. Amen.

Dulcis v̄go atq3 mr/quā elegit de9 patr/Aue plena grā. Tuū natū ora xpm vt coronet chor istū. in perenni gloria. Amē

Incipit centilogiū

de conceptibus. Magistri Johannis Gersonis Cancellarij Parisieñ. et eximij pfessoris in sacra pagina.

Sequitur phemiū.

Onceptū de v̄gine magnificātes z implorātes cū illa q mēte prius q carne pcepit. Cuius nomē sanctū/ qui d sep salomonē loquitur in psona sapiētie. Necdū erant abyssē z ego iam pcepta eram. Agemus pauca d pceptibus obedientes psilio iesu filij Syrach. Precurre aūt inquit prior in domuz tuā z illic aduoca te. z illic lude z age conceptiones tuas: nō in delicijs. z verbo supbo. Sic agebat assidue illa/cui dictū est p angelū. Ecce pcipies in vtero z paries filiū Nam pseruabat omnia verba d filio/conferens in corde suo. Conferens z cum virginali spōso z custode suo Joseph. Sepeqz reiterans canticū suū nouū. Magnificat anima mea dominū. Procedemus p verba centū. z partes octo. ppicijs ihesu Joseph z maria.

Primum verbum

Onceptus in sua generalitate/ dicit actus pcipientis in vtero pprio vel alieno ad diffusionē/ seu cōmunicationē bonitatl p amorem. Sic conceptus put z generatio reperit in omi re sicut z amor fm Dyonisium. Hinc ort illa nature descriptio. q ē vis insita rebus ex similibus similia pcreans vel concipiēs. Conceptus entis/est primus omniū conceptuū. quos concipit primus deus/sit ad intra/sit ad extra. Ad intra quidē de filio. Ex vtero ante lucifer genui te. hic ens principiū de pncipio. De creaturis vero loquit per pphetā. Portaui in vtero meo z gestaui a vulua seu matrice mea Esaie. xl. Et in genesi. he sunt generatiōes celi z tre. Conceptio entis primi actiua nō est nisi deus ipse pcipiens/sic

ad intrā sit ad extrā. Sed conceptio passi-
ua dicit̄ ipsa res cōcepta sit ad intra sit ad
extra. Nec oportet ponere in creaturis cō
ceptionem esse relationē mediam realē in
ter deū concipientē ꝓductione ⁊ rem con-
ceptam seu ꝓductā. Esset em̄ talis relatio
creatura dependēs cum nō esset creatrix es
sentia. Et si nō esset sua dependētia ꝓces-
sus esset infinitus aut equaliter sisterem9 ī
prima dependētia creature. ¶ Conceptio
in diuinis actiua q̄ est pater concipiēs. di-
cit̄ ꝫm positionē aliquoꝝ distingui scipā a
conceptiōe passiua q̄ est filius. Sic de spi-
ratione actiua ⁊ passiua dicerēt. Que spira
tio nō eque ꝓprie vel vsitate conceptio no-
minat̄. nec aliquo mō generatio dici debet
sed spiratio. ¶ Cōceptus entis in vni
uersali reꝝ vtero. sicut ⁊ amor incitās
ad concipiendū multiplex inuenit̄. Diui-
nus. angelicus/rationalis. animalis. vital'
⁊ pure naturalis. ¶ Conceptus entis rela
tus ad primū concipientē deum semp ē bo
nus/pulcer nobilis/⁊ generosus/nec aliter
esse potest. Sec9 si fiat relatio ad creaturas
q̄ concipiūt ⁊ concipiunt̄ p̄sertim si ratio-
nales sint ⁊ libere/conceptus em̄ peccatoꝝ
sunt ignobiles/degeneres ⁊ spurij seu ba-
stardi. ¶ Conceptus diuinus interior pri
mus ē ⁊ solus ⁊ necessarius. Ceteri sūt tpa
les. quia nihil ineternū nisi solus deus/cō
tra platonē specialiter ⁊ alios philosophos
imo et theologos quosdā qui vniuersalia
etiā realia posuerūt eterna. Quos ⁊ regula
fidei ⁊ parisieñ. dampnat articulus. Quic-
quid em̄ est/vel est creatura vel creatrix es-
sentia. Eternū aūt nihil est nisi deus vl' in
deo. In quo certe nihil est qd̄ nō sit deus.
¶ Conceptus creaturaꝝ tot modis varia
nobilitate. quot modis in sua pfectione et
bonitate ⁊ concipiendi manerie distingui
tur. Ita ꝙ nomē ihesu ꝫm humanitatem
primū est ⁊ superaltatū. Deinde nomē ma
rie matris sue. Deinde sunt angeloꝝ noīa
ꝫm hierarchias ordinata. Lucifer vo cete
roꝝumqꝫ noīa ꝫm substantie sue claritatē/
nomina sunt dei/sed ab eis per priuationē
lucis gratie deformata seu cō tenebrata vi
lescunt. ¶ Conceptus quāto sūt intimio
res ⁊ intra manētes tanto sūt perfectiores
⁊ ecōtra ceteris paribus ꝙ̄ cōceptus extra
ꝓdeuntes quemadmodū diuinus conce-
ptus est ꝓrius imanens ⁊ cōsubstantialis.
Ceteri sunt in creaturis per respectum ad
deum velut extra ꝓdeuntes. tāꝙ̄ nomina
seu voces ⁊ verba dei. Sūt etiā inter se di
uersi realiter/et si fuerint intra manentes
sunt sepe accidētales. Quicquid sit de po-
nentibus ꝙ essentia rōnalis anime germi-
nat suas vires ⁊ potentias cōsubstantiales
cuiusmodi sunt intellectus et volūtas q̄s
esse accidentia cōnaturalia quidā tradūt.
¶ Conceptus primi cōcipientis ad extra
nō potest totaliter esse equiuocus nec pe-
nitus vniuocus sed analogus dici pōt ꝓ-
pter assimilatōnē aliquam ad formā entis
quam cōmunicat primus concipiēs/vl' ex
nihilo vel ex vtero materie p̄me. vel ex vte
ro obedientialis potentie que latior est in
omi re. ¶ Conceptus entis tāto nobilior ē
atqꝫ generosior quāto plus habuit d' actu
alitate ⁊ minus de potentialitate q̄ tribui
tur materie. Secus de possibilitate virtua
li que forme tribuit̄ que quāto est multi-
plicior tanto est vnitior ⁊ p paucior a suam
consequens perfectionē. Contra de mul-
tiplicitate ex materia cōsurgente. ¶ Con-
ceptus habiti d' deo possūt sub ordine qn-
tuplici notari. Primus essentialiū spectā-
tium ad esse. Secūdus essentialiū spectan-
tium ad actiōes vt intellectualitas. volun
tas. Tercius obiectoꝝ vt intelligibile vo-
libile. Quartus essentialiū spectantiū ad
psonas. vt intellectus potens p intelligibi
le adequatū. Et voluntas volibile infini-
tum. Quintus est consurgens ex priori or-
dine vt scꝫ identitas. Equalitas. Simili-
tudo. Et quia totū necessariū ꝓcedit pos-
sibile esse intelligamus ex istis ꝓducta in-
telligibilia ⁊ volibilia ad extra/qualia cō-
tinet ratio deitatis: nō sicut subiectū passi
onem sed sicut causa effectū sub triplici ge
nere cause. quas ī deo semp coincidere ne
cesse est q̄ sunt. Efficiens. formalis/nō in-
trinseca ⁊ rei constitutiua/sed exemplaris.
⁊ finalis causa.

Secunda partitio

de conceptibus anīe rationalis vel ho
minis in speciali.

C Onceptiones in om̄i creatura
reperibiles reperiunt̄ in homi
ne qui ꝓpterea dicit̄ om̄is crea
tura seu minor mūdus. Hee sūt
conceptiōes intellectualis. scȝ rōnis anima
lis vitalis ⁊ pure naturalis. Equiuoca in
sup virtute ⁊ analoga libera quoqȝ et ser-
uilis. moralis deniqȝ ⁊ artificialis. ¶ Con
ceptus cognitiui formaliter de quibꝰ solis
deinceps erit sermo. cum affectiuis sunt in
triplici genere ſm tres anime rōnalis vi-
res seu potentias principales in vtero suo
q̄ sunt mens supior prima. Rō vel sensus
interior secunda. Et sensus exterior tercia
¶ Conceptiōes in ventriculis anie rōna-
lis/ solēt geminos fructus seu cōceptus af-
ferre. Qm̄ aliqui sūt cognitiui vel apphen
siui. Alij vero affectiui. Concipere aūt di-
citur quasi simul cape. ⁊ intelligere quasi
intus legere. ⁊ reperire in memoria/ quasi
iterȝ parere. ¶ Conceptiōes in vtero sēsus
exterioris sūt in genere quintuplici ſm qḋ
habet vterus iste qnqȝ sinus pncipales q̄s
dicimus. Visū Auditū Olfactū Gustū
Tactū. de q̄bus nō ē hic dicēdū p singula
vt si sensus sint eiusdē speciei in oibus pfe
ctis aīalibus. Et q̄ sūt ꝓpria cuiuslibet sen
sus obiecta cū sīlibus. ¶ Cōceptus exteri-
ores istoȝ sensuū. talē habēt primitatē et
coordinationē ad reliquos interiores no-
biliores/ ꝙ nequeūt absqȝ ipīs gigni. Qm̄
oīs nostra cognitio ⁊ disciplina intellecti-
ua fit ex p̄existente cognitiōe sensitiua ſm
philosophū. qui dat hoc signū. Quia defi-
ciente nobis vno sensuū a natura. deficit ⁊
noticia ꝓpria de sensibilibus illius sensus.
¶ Cōceptus exterioris sensus ī suis qnqȝ
ventriculis sunt initiales. ⁊ quasi substan
tiales. respectu ꝯceptuū superioȝ. vn̄ ꝓce
dunt om̄s philosophice ꝯceptiōes quas in
tria genera diuidimus. Naturalē Ratio-
nalem Moralem. Quarū sunt multe spe
cies a philosophis ordie miro tradite. Vt
sub naturali Metaphisica de essentijs reȝ
Mathematica de numeris ⁊ figuris phi-
sica de motibus. Sub rōnali seu sermocio
nali grāmatica. loyca. rhetorica. Sub mo
rali Ethica yconomica. politica. Quibus
addite sūt ꝯceptiōes artiū mechanicaȝ va
rie. nec hic numerande. ¶ Conceptus ex-
teriorum sensuū nequeunt fieri p reflexiō
nem concipientis supra conceptum suum
Non eīm est sensus virtus. supra se reflexi
ua. Sicut oculus non videt se videre/ nec
auris audit se audire. ⁊ ita de reliq̄s. Sola
eīm virtus intellectiua se supra se pfecta re-
ditiōe reflectit ⁊ reducit. Qḋ maxime pa-
tet in intellectu p̄mo qui deus est/ vbi mo-
nas gignit monadem. ⁊ in se suūȝ reflectit
amorem. q̄ reductio pfecta est. nec alit̄ esse
potest ne sit ociosa. ¶ Conceptus exterioȝ
sensuū/ sicut sunt simplices absqȝ composi
tione enūciatiua. Ita nulla est in eis falsi-
tas. qualis in cōceptibus complexis et iu-
dicialibus inuenit̄. Et ita visus aspiciens
baculū in aqua nō fallitur. sed fantasia vl̄
ratio. si iudicet ipsū fractū. ¶ Cōceptio in
matrice quinqȝ sensuū sp est naturalit̄ pu-
cra. quia modū habet speciē ⁊ ordinē ꝓut
alie res omnes que nō ꝑducunt̄. absqȝ nu
mero pondere ⁊ mensura/ ⁊ hec dicit̄ veri-
tas vel nobilitas naturalis indelibilis re
stante. Secus de veritate complexa signi si
gnificantis ad placitum p opationem in-
tellectus. ¶ Conceptiones sensuum exte-
riorum dant occasionem frequenter sensui
interiori ⁊ rationi/ vel menti iudicāti ꝙ er-
rent in suis cōceptibus vt falsi deformes
monstruosi ⁊ ignobiles, falsitate scilicet si-
gni/ ⁊ deformitate vicij ⁊ hoc pro statu na-
ture posterius destitute/ nō primitus insti
tute quomodo homo non fuissȝ deceptus
nec vigilans nec somnians/ domino ꝓui-
dente/ ⁊ intellectu regulāte/ respectu oīum
potentiarum in tota generatione ꝯceptu-
um. ¶ Conceptus exteriorum sensuū sūt
simplices. ⁊ experimentales geniti natura
li necessitate ab obiectis suis ꝓprijs vel cō-
munibus actualiter manentibus per spe-
cies suas impressas etiam dum obiecta pe
reunt vel subtrahuntur. Exempla sūt plu
rima ḋ sono ⁊ ḋ visibilibꝰ radiosis. ¶ Cō
ceptiōes exteriorum sensuum iudicantur
false turpes ⁊ distorte ex tribus principali
ter/ quorum p̄mū est idispositio organi vl̄
ventriculi quo fit conceptio. Alterum ē in
dispositio medij per qḋ species obiectorūȝ
transeunt ad sensus. Tercium est distan-
tia obiectorum per ꝓpinquū vel remotuȝ
improportionata,

Sequitur tercia ꝑ-
titio. De ↄceptibus interiorū̃ sensuum.

Onceptiones plures ⁊ nobili-
ores fiunt in secūdo anīe rōna
lis vtero interiori organico/si-
cut traditiōes quas recipit a sē
satiōibus/tanꝙ̃ semina/sūt spiritualiores
⁊ potentia ↄcipiēs illic amplioris virtutꝭ
est. Utrū vero sola rōnalis anima sit subie
ctum inhesionis oīum ↄceptuū̃ suorū vel
totū compositū ex organo ⁊ anima: pro-
blema videt̃ ꝑut ꝺ̇ subiecto materialium
accidentiū. Dicunt aliqui ꝙ solū materiā
informant ꝙ̃uis totū compositū denomi
nent. Sic visio que causat̃ ab anima rōna-
li vtiqꝫ indiuisibili. inheret sibi soli ꝙ̃uis
totū oculū vel hominē videre denominet
¶ Conceptiōes interiores ⁊ organice/ ꝙ̃-
uis fiant originaliter ⁊ radicaliter a corde
tamen ꝑficiunt̃ in cerebro velut in triplici
ventre. ꝭm tres capitis particulas aut cel-
lulas. Quarū anterior q̄ maior est cōtinet
vim sensus cōmunis cū imaginatiua. Se
cunda vero q̄ mediocris est cōtinet forma-
tiuam. seu cogitatiuā. cū estimatiua. Ter-
cia vero posterior ⁊ minor cōtinet retenti-
uam cum memoratiua. Dicūt̃ alijs nomi
nibꝰ. Sinciput. occiput. intercipiut/seu me
diū in capite. ¶ Conceptiōes sēsus com-
munis. sunt tot simul. quot fiūt ꝑ sensus
exteriores singulos. etiā in animalibus per
fectis. Ex quibus cōceptiōibus alie et alie
pullulant imagines ⁊ forme ꝑ associatio-
nes combinatiōes varias factas tā in sen-
su cōmuni ꝙ̃ in fantastica ⁊ estimatiua v̇-
tute. Qꝺ̇ ingeniatū est a natura ꝑpter pro-
creationē necessariorū ad vitā. Dum non
habēt animalia ꝑfecta alimentū ↄiunctū
sicut plante vel animaliū solū tactum ha-
bentia. sicut pꝫ in conchis ⁊ ostreis. ¶ Cō
ceptiōes virtutis formatiue cū estimatiua
ꝓcellunt in multiplicatiōe ↄceptuū etiam
in brutis sup virtutem sensus cōmunis/qꝛ
multiplicius separe ⁊ ↄiungere pn̄t imagi
nes cum intentiōibus ⁊ vtrasqꝫ ad inuicē
per vim estimatiuā que ex sensatis elicit in
sensata. vt ouis ex figura lupi elicit inimi-
citiam. Nisi dicamus hoc pure naturalit̃
fieri/quēadmodū ab igne fugit aqua in li
gnis viridibus: ⁊ exteriores sensus q̄ sim-
plices sunt horrent ↄtraria ꝑ nature sēsus
vel naturalē instinctū. ¶ Conceptiōes in
hoc vētriculo medie cellule cerebri possūt
ↄturbari in brutis ⁊ plus in hoībus ex cō
turbatione prioris cellule/qua ꝑori nō im-
pedita pōt nihilominus ista secūda multi
pliciter cōturbari vt nō concipiat vꝉ elici-
at nisi monstruosos partus/maxime dum
accipit rerū similitudines pro rebus veris
ad extra vt facit somniās. Potest insuꝑ vē
triculis tercie cellule cōcludi/ne pariat me
morādo existētibus ꝑmis sanis. ¶ Cō-
ceptiones in vtero fantasie brutorū ani
maliū ⁊ irrationaliuꝫ. variant̃ ꝑ diuersas
industrias ex variatōe complexionū armo
nicarum adeo ꝙ perueniunt ad rationis
industrias quodāmodo ꝑcipiēdas. Iux̃
regulam Dyonisij/ ꝙ suprema inferiorūꝫ
iungunt̃ infimis superiorꝝ. ¶ Conceptus
irrationaliū nō sunt nobiles/vꝉ ignobiles
formaliter quia nō habent vt homīes con
iunctam rationē per quā regulari possint
aut debeāt. sed impetū motiōis obiectalis
insequunt̃ ⁊ pulcri sunt vt ira in cane et in
vulpibus astutia. ¶ Conceptiōes in scꝺ̇o
rōnalis anime ventriculo plus ꝑ audituꝫ
disciplīne ⁊ nobilius multiplicant̃. ꝙ̃ per
alios sensus/ꝙ̃uis visus ī se sit nobilior ꝙ̃
auditus. ¶ Conceptiōes vltime et poste-
rioris cellule cerebri que memoratiua dici
tur sumunt̃/cum circūstantia ꝑteriti. Et
illic species quasi sopite dicunt̃ nisi fuerit
excitate ꝑ vias ingeniatas a natura vn̄ fan
tasmata fluūt ⁊ refluūt de cellulis anterio
ribꝰ ⁊ medijs in postremā ⁊ ecōtra. ¶ Cō-
ceptus formari possūt ab anima rationali
mediāte spiritu animali/qui est ꝑximum
anime instrumētū in cellulis cerebri/ ⁊ hoc
rebus ad extra nō ita sensatis sicut conci-
pitur mons aureus ⁊ colores medij in nu-
bibus ⁊ iride/īmo ⁊ quidditates substan-
tiarū per discursum ⁊ resolutionem sic for
mant̃ in ventre ratiōis. qꝛ pro statu vie nō
intuitiue cernunt̃. Alioqn intellectus co-
gnosceret panē nō esse in hostia consecrata
¶ Conceptus possunt gigni ab anima rō
nali in cellulis cerebri/qui ꝑpter cōiunctio
nem ratiōis ⁊ imperiū eius dicerent̃ libe-
ri nō intrinsece sed denomīatiue. quorum

aliqui sunt nobiles ⁊ actus impati ꝟtutū. Alij ignobiles viciorꝫ. ¶ Conceptiōes naturales seu sermocionales de qualibꝫ sciētia possūt formari in cellulis cerebri ꝑ verba exteriora ad placitū significantia cū nutibus ⁊ signis/queādmodū videmꝰ ī pluribus qui garriūt de diuersis scientijs. de quibus intelligūt ꝓprie nihil plus ꝙ ceci ꝺ coloribus. quales dicebat apuleius philosophari solis auribus. Et de quibus accipi pōt dictū christi sumptum a ꝓphetis ꝙ audientes nō intelligant. Tales philosophus vocat incōtinentes tempe passionis qui loquūtᷓ empediocleas. i. sententias graues quas mente nō sentiunt: ꝓut ebrij ⁊ pueri ex sola fantasia multa dicūt et alij multi qui carent iudicio rōnis.

Sequitur quarta particio. De conceptu entis in speciali.

Onceptio entis simplex. ꝓmus est inter oīs cōceptus/tam in deo ꝙ in creaturis. In deo quidem. dum pater cōmunicat eē suū ⁊ essentiam/q̄ idem est filio. Et ipe cū filio cōmunicat spiritui sancto. In creaturis aūt cōmunicatᷓ prius esse/q̄ cōmunicatio est quoddā concipe. his quidē clarius his aūt obscurius. ¶ Cōceptꝰ simplex entis est primū principiū incomplexū apud vtentes ratōe vel intellectu. Nec aliquid vere ⁊ sincere cōcipitᷓ nisi resolutio fiat. ad hoc esse. ¶ Conceptus simplex entis sincerus ⁊ elicitus nō habetur in via naturaliter et de cōmuni lege. nisi ꝑ multas abnegationes ⁊ resolutiōes factus ab intellectu qui fundat se in hoc lumine diuino signato sup euꝫ. quo oīe imperfectū necessario reducitᷓ ad perfectū. sicut potētia ad actuꝫ ⁊ priuatio ad habitum. ¶ Cōceptus simplex entis/recipitᷓ multipliciter in se. Et in passiōibus suis primis q̄ sūt/vnū/verum/bonum/pulcrū/nedum intellectualibꝰ rationalibus ⁊ cognitiuis/sed suo mō generaliter in oībus creaturis. ¶ Cōceptus simplex entis in viatoribus hominibus recipi pōt ⁊ gigni tot modis quot modis in ceteris q̄buslibet creaturis vñ concipi pōt eas primo naturalitᷓ sicut amor ⁊ bonitas Secundo potētialiter vt memoria meminit sui ꝺm Augu. Tercio habitualitᷓ sicut ꝑ habitum acquisitū vel infusum. Quarto obiectaliter ꝑ species ꝓprias sensibiliū. Quinto obiectaliter ꝑ species alienas cōponēdo diuidēdo ratiocināndo abstrahendo. Sexto specialiter in hoīe ꝑ nomina ad placitū significantia. Tandē intuitiue in patria. ¶ Conceptus simplex entis genitus ꝑ intellectū viatoris ī vtero pure intelligētie si diu ꝑsistere possꝫ sine cōmixtione vel inuolutro solicitudinū fantasmatū ⁊ ꝯcupiscētiarū/ille merito sincera veritas diceretᷓ/ ⁊ agalma pulcerrimū ⁊ p̄ciose margarite claritas fulgens in mēte. Et talē appellabat Augꝰ. ꝓ statu vie sincerā veritatē q̄ mox instar choruscatiōis vt illuxerit/resorbetᷓ ⁊ inuoluitᷓ nubeculis fantasmatuꝫ. si nō stabiliatur mens. ¶ Conceptus simplex entis accipitᷓ hic in via de cōmuni lege nō intuitiue/sed septē alijs modis in genere. scꝫ ꝑ expientiā ⁊ resolutionē seu depurationem q̄nqꝫ modis/ ⁊ duobus ꝑ impositionē ⁊ autoritatē seu fidem alterius seminantis. ¶ Cōceptus simplex entis acceptꝰ per experientiā est aliquādo pure vagus et cōfusus vt hoc ens. qꝛ qui dicit hoc ens dicit ens/īmo ⁊ qui dicit non ens dicit ens. ⁊ ita de similibus entis acceptiōibus cū imperfectiōe vt ens in potentia/ens analogū ꝺm quid ⁊ cōtingens creatum ⁊ dependēs ¶ Conceptus simplex entis acceptus per abstractionem ⁊ resolutiōem purior est et determinatior ꝙ precedens. Et habꝫ quatuor gradus. Unus est dū accipitᷓ ens cōmuniter ⁊ analogice. ad ens creatū ⁊ increatum. Secundus est ad ens increatum. ⁊ substāntiam creatam. Tercius est ad ens creatū carens impfectiōe qualicūqꝫ. Quartus est ad ens simplex vnum ⁊ ꝑfectū quo nihil maius seu melius cogitari pōt. verū est ꝙ p̄supposita fide possūt habere conceptus altiores etiam ꝑ intelligentiā de beatissima trinitate. ⁊ ꝑ affectionē anagogice sublimatā de torrēte voluptatis fonteꝫ vite ¶ Cōceptus simplex entis habitus ꝑ impositōnē. vt apud philosophos vł ꝑ fidē vt apud xp̄ianos significat ⁊ rep̄sentat aliq̄d quicq̄d illud sit quo melius cogitari nō potest ⁊ hec est cognitio quid nois seu quid nomē significat. cū qua stat igno

rantia vł dubietas/si res significata sit aut quid sit. Sȝ nequaꝗ̄ deum habet̄ ɔceptus rei ꝑ intelligentiā nedū intuitiue sȝ abstractiue modis dictis. ¶ Cōceptus simplex entis iste quo maius cogitari nō pōt dicit̄ pelagus quoddā essentiale infinitum ſm damascenū. qđ necessario ē esse suū et solū necesse esse ꝑ essentiā ⁊ vnū ⁊ verū ⁊ pulcꝝ ⁊ bonū. Cetera autē omnia ꝑ participationem ⁊ quandā imitatiōis analogiam. Et sunt hec ita certa đ deo apud illos qui ɔcipiunt resolutiue purū esse. ꝙ dubitare nō pñt. quia sunt ꝑ se nota intellectis termis talium. Nihilominus teneat̄ regula dionisij ad gaium/ꝙ si quis videns deum intellexit qđ vidit nō ipm ɔtemplatus ē/sed aliquid eoꝝ ab ipō existentiū ⁊ cognitorū hoc verū est de cōmuni quia nō videt̄ intuitiue hīc ⁊ nūc. ¶ Cōceptus simplex entis nullo mō pōt esse verus bonus et pulcer nisi caracterisatus seu sigillatus et formatus ⁊ quodāmodo viuificat᷒ sit ab ente ꝑmo simpliciť quo maius excogitari nō potest/cuius nomen est vnicū. sanctum et benedictū in secula. ¶ Concurrunt aūt in ihesu duo nomina ꝑma ⁊ sup̄ma. Unum increatum qđ est ipm esse purū dei sibi soli comp̄hensibile. Aliud creatū. qđ est humana natura q̄ sicut est ꝑfectissima creaturarum. sic est nomen exaltatū ⁊ magnificatum sup̄ om̄e aliud nomen. ¶ Sortit̄ aūt deus plura nomina ꝑ negationē intellect᷒ ꝓut in opusculo de modis significādi habet̄ dici. Deus ſm Bonāuenturā in breuiloquio dicit̄ lux. vt est rō cognoscēdi oīa/ dicit̄ speculū. vt est rō cognoscendi visa et approbata. Dicit̄ exemplar vt est rō ɔgnoscendi p̄disposita. dicit̄ liber vite vt ē ratio cognoscendi p̄destinata ⁊ approbata. Est igit̄ liber vite respectu rerum redeuntiū. Exemplar vt existentiū. Speculū vt euntium. Lux respectu oīum. Et ad exemplar spectat idea. verbū. ars. ⁊ ratio. Idea ſm actum p̄uidendi. verbū ſm actū ꝓponēdi ars ſm actum ꝓsequendi. Ratio ſm actū ꝑficiendi quia sup̄addit rationē finis vel intentionē. Cognoscat insup̄ cōtingentia infallibiliter. Mutabilia imutabiliter futura p̄sentialiter/temꝑalia eternaliť quia ꝑ seipsum essentialiter.

Sequtur qnta partitio de conceptibus complexis.

Conceptus complexi quos oīones dicimus. capiūt euidentiā ⁊ quasi vitam imortalē et eternam ꝑ viuificationē entis primi simplicis. ſm triplex genus cause efficientis. formalis vel exemplantis et finalis. Recipieñ. vt ab efficiente vnitatē modū et mensurā. Recipieñ. vt ab exemplante seu formāte speciē numeꝝ ⁊ vitatē. Recipieñ. vt a finiēte ordinē pōdus ⁊ bonitatē. E q̄bus oībus necessario cōsurgit pulcritudo de qua laudat̄ pulcerrima mulieꝝ in canticis canticoꝝ. ¶ Conceptus cōplexi quos dicimus rōnis. dicunt̄ ꝑ se noti/dū conceptus simplices ex q̄bus cōponunt̄ app̄hensi/reddūt ꝑtinus cōplexionē euidentē in lumine rōnis intellectiue/vt de quolibet esse vel nō esse. cui nō ɔtingit intellect᷒ terminis dissentire: Tales vtiqꝫ sunt cōmunes animi ɔceptiōes/⁊ hebdomades/⁊ ꝑme imp̄ssiones ⁊ ꝑma ꝑncipia. ¶ Conceptus complexi dicūt̄ euidētes. q̄ recipiunt̄ ab intellectu nō solū supiori ꝑ lumen intelligentie sed etiā ab inferiori ꝑ certitudinem sensualis exꝑientie. vt ꝙ ignis est calidus ⁊ ꝙ absinthiū est amaꝝ. ¶ Concept᷒ complexi oīs medij dicunt̄ qui nō recipiunt euidentiā. nisi ꝑ reductionē seu resolutionē ad ɔceptus experimētales ꝑmos vel secūdos. q̄ dicunt̄ ɔclusiōes. sicut habet̄ in ꝑma ph̄ia ⁊ in prudētia ⁊ arte. ⁊ in oī sciā. Et hoc nō intelligit̄ de cognitōe dei que nullatenus ē discursiua aut compositiua. nec de angelica cognitiōe q̄ a multis similiter ponit̄ nō discursiua saltē in pluribus nō oportȝ. Secus ī nobis hic ī via. ¶ Cōceptus complexi sicut ⁊ incomplexi/reperiunt̄ in hoībus ꝑ statu nature destitute frequent̄ abortiui vel turpes ⁊ spurij ꝓpter indispositionē matricis aīe rōnalis/ex mala dispositiōe corꝑis vł praua ɔsuetudine vel aliū de multis modis. Prosunt aūt ad fecunditatē ⁊ decorē. ingeniū clarū. exercitium electū. ⁊ ociū sanctū seu deuotū et sobrium. ¶ Cōceptus cōplexi tāto sūt deformiores/ignobiliores ⁊ viturꝑabiliores. q̄nto ꝓpinquiores sunt ꝑmis ɔceptibus eui-

dentibus qui per experientiā superiorē vel
inferiorem accipiunt. dum degenerant ab
eis. nec imitant eos/ assimilatiōe perfecta/
quēadmodū culpabilior ē errans in ianu-
is ⁊ meridie ꝙ de nocte. ⁊ turpior iudicat
symia ꝗ deficit ab hoīs figura quā vide-
tur imitari. ¶ Cōceptus complexi in vte-
ro mentis geniti p semina pmoꝝ pncipio-
rum complexorū vel incomplexorū/ sunt
nobiliores ⁊ generosiores/ ceteris paribus
ꝙ geniti p semen expientie sensualis. Pro-
pterea scientie morales ꝗ respiciunt pticu-
lariores actus hoīum sup oīs minus ha-
bent certitudinis. Similiter et scientie nō
abstrahentes a motu ⁊ a materia. sed ma-
thematice ꝓpter abstractionem hmōi sūt
in pmo certitudinis gradu quo ad nos ⁊
ꝓ isto statu. ¶ Cōceptus complexi pn̄t in
vtero mentis: vel rōnis gigni pulcri nobi
les et certi p semen expientie sensualis sed
nō absqꝫ semine cōciliante seu fouente pri
mi lumīs intellectualis/ in quo vident pri
ma pncipia practica moraliū/ vt ꝙ nemini
est iniuria facienda vn̄ potest elici scientia
pure speculatiua. d virtutibus p deductio
nem rōnis logyca mediante. ꝗ ad hoc in-
uēta ē ne paralogizādo falleremur. ¶ Cō
ceptus cōplexi variant ī nobilitate ⁊ igno
bilitate moraliter p varios gradus quales
solēt assignari in certitudine veritatū sub
numero qntuplici ꝫm accessū vel recessū a
pmis principijs moralibus p se notis. In
primo gradu sunt prima principia. In se
cundo ꝯclusiōes euident ꝯsequentes. In
tercio sunt ꝓpositiōes ⁊ articuli ex autori-
tate diuina suscepti. In quarto ꝯclusiōes
inde certitudinaliter deducte. In quinto
sunt cōclusiones ꝓbabiles ⁊ de fidei pieta
te. ¶ Cōceptus complexi de diuinis ⁊ spi-
ritualibus sunt ex se ⁊ via nature generosi-
ores ⁊ robustiores ꝙ de creaturis si capaci
tas vteri rōnalis ⁊ intellectualis ad eorūꝫ
susceptionem ⁊ nutritiōem haberet armo
nicam et expeditam dispositiōem. qꝛ ꝗ sūt
pma in natura. sūt in se certissima. ¶ Cō-
ceptus complexi formant in vtero ratōna
lis anime nobilius et generosius p semen
idei simplicis ⁊ incorrupte. ꝙ p semen solū
philosophie triplicis naturalis/ rationalis
⁊ moralis. ꝙuis hoc semen adiuuet vehe
menter si receptū fuerit ꝯgruenter. ¶ Con
ceptus complexi solent gigni conformiter
in secundo ventriculo vel sinu matricis aīe
rōnalis/ quorū vnus dicit cognoscitiuus/
recipiens semen entis. Alius dicit affecti-
uus recipiens semen bonitatis. De quorū
quolibꝫ erit sequens sermo.

Sequtur sexta par-
titio. De ꝯceptibus intelligentie ī vte-
ro/ nō vtentis organo corpali.

Onceptus in vtero rationalis
anime in ventriculo intelligē-
tie nō vtentis organo corporis
ꝓxime sunt ꝯceptionibus an-
gelicis/ sicut suprema inferioꝝ iungunt in
fimis superiorū/ non quin intellectus im-
mediate formet a deo/ non ab alia intelli-
gentia ꝫm errorem aliquoꝝ/ ⁊ hoc quo ad
tria ꝗ sunt natura. gratia. ⁊ gloria. ¶ Cō-
ceptiōes alique dicunt immediate fieri in
vtero intelligētie humane nō quin requi-
ratur obiecti p̄sentatio et luminis spirita-
lis irradiatio. ⁊ species intelligibilis/ ꝗ me
dia inter potentiam ⁊ obiectum. sicut ī vi-
sione corpali. mediat species coloris inter
colorem ⁊ visum nec minus dicit color im
mediate videri/ quia nihil mediat īht po-
tentiam visiuam ⁊ actum sue visionis qd
si contingeret. visio mediata diceret aut re
flexa. Sic in ꝓposito. ¶ Conceptiones in-
telligentie qualiscūqꝫ preter primam que
deus est. sunt accidentia vel actus ab intel
ligentia distincti. qꝛ ꝫm articulū parisien.
nulla intelligentia creata/ est sua intellectō
vnde patet ꝙ intellectus possibilis ponen
dus est in angelis qui idem est essentiali-
ter cum agente. sed diuersi sunt respectus.
Itaqꝫ sic angelus malus esset sua beatitu-
do/ quod esse non possit. ¶ Conceptiones
intellectus humani non fiunt ab intelle-
ctu agēte in intellectum possibilem/ tanꝙ
intellectus agens fiat cognitio possibilis
intellectus: quatinus sint idem intellect⁹
realiter que scdm ecclesie determinatiōem
est propria hominis forma/ agens conce-
ptiones suas in seipso/ essentialiter ab eo
distinctus. ¶ Conceptiones intelligentie
humane non fiunt hic naturaliter in via/
nisi coniunctio vel ꝑuio fantasmate. Se-

ctus dē miraculo vel priuata lege vt i paulo ꝛ in Moyse ꝛ in virgine bndicta. Alioquin raptus ꝛ ꝓphetie/tam in vigilia q̄ in somno. possent accidere naturalit̄/vt Auicenna mentitus est/in fauorē secte machometi epilentici/ ꝛ contra dictū sancti Petri q̄ volūtate humana nō est allata ꝓphetia. ¶ Conceptiōes intelligentie humane nō fiunt p impssionē idearū sepatarū que nō sunt deus vt plato dicit̄ posuisse. Nec per solam inspectionē fantasmatū/vt Aristo. dixit. nec p influxum solum intelligētie/vl' separatarū intelligentiarū/vt Auicēna posuit/nec p actualem inclusionē rerū intelligibilium in anīa. vt alij fabulati sūt. Sed conflatur ex omībus verus catholicorū modus q̄ anima in sui pma creatiōe est sicut tabula rasa ꝛ q̄ capit scientiā suā a sensibus ꝛ a fantasmatibus p abstractionem ab hic ꝛ nūc ꝛ a materia. ꝛ pinde sciētia est de necessarijs ꝛ eternis/ ꝛ impossibilib⁹ aliter se habere. qr non accipit intellectus res vt in actu/sed vt ī aptitudine. q̄ aptitudo necessaria est. nō quidem in se vt sonat positio Aristo. sed in deo quia nihil est eternum nisi deus/vel in deo. Et in hoc concederet̄ positio platonis/ s'm interp̄tatiōem Augu. q̄ deus est eterna causa rerū oīum in essendo. supple aptitudinaliter/ et ratio eterna cognoscendi. supple exemplaris vel idealis. ꝛ eternus ordo viuendi tāq̄ causa finalis. ¶ Conceptiōes humane intelligētie poterāt ꝓ statu nature institute/fieri de insensibilibus p abstractiōem a motu et a materia ꝛ a suis appenditijs. Et in illis cōceptionibus potuisset homo/sinceriter perstitisse. Hinc Aug⁹. Que causa cur pmaꝫ lucem acie fixa videre nō possis/nisi vtiqꝫ īfirmitas? Et quis eam ibi fixit. nisi vtiqꝫ iniquitas? ¶ Conceptiōes intelligētie ꝓ statu nature institute vident̄ potuisse fieri nedum p aspectionem vel inspectionē fantasmatū vt hic in via/sed p irradiationē a supioribus intelligentijs ꝛ fortassis a sensibilibus creaturis aliter q̄ p sensum. vt p intelligentiam q̄ virtualiter ꝛ eminēt̄ continet vires sensitiuas. ¶ Conceptiōes anime sepate vident̄ aliter fieri posse freq̄nter q̄ per miraculū. p susceptionem specierū/tam ab intelligētijs q̄ a sensibilibus p naturalem sui luminis irradiationē. licet imperfectius multo q̄ in angelis/aut in statu innocētie. ¶ Conceptiōes humane intelligentie hic in via/de pmo ente triplices esse possunt. Quedā faciales ꝛ intuitiue sicut in paulo moyse ꝛ Maria. licet i raptu quodā. Quedam speculares ꝛ sincere sine fantasmatū inuolutro. licꝫ trāsitorie ꝛ raro. Quedam cōiuncte fantasmati ꝛ cōntinuo. ¶ Conceptiōes humane intelligētie speculares ꝛ sincere vident̄ potuisse fieri p reflexionem intelligentie sup actus visionis intuitiue. qualis fuit in Paulo imo q̄lis est in beatis. Est aūt visio seu cognitio vnitiua in experiētia obiecti p̄sentis i se vel in sua specie ꝓpria. vel in supeminēti representatiōe qualem deus habꝫ. ¶ Cōceptiones humane intelligentie sunt oēs/vl' intuitiue vel abstractiue/videāt qui tale aliud ponere voluerūt. Forte q̄ sunt alie et alie ꝯceptiōes obiecto p̄sente ꝛ absente.

Sequitur septima partitio d' conceptionibus voluntatis in speciali. P

C Onceptiōes in vtero vl' matrice rōnalis anīe tot modis pn̄t multiplicari. quo ad potentiaꝫ appetitiuā/quot modis variāt̄ quo ad app̄hensiuā seu cognitiuā. ¶ Conceptōes appetitiue nobiliores ꝛ liberiores sunt in suo genere: ceteris parib⁹/q̄ cognitiue nisi degenerent in viciū. sicut dicit̄ de peccatore/q̄ cōcepit dolorem ꝛ peperit iniquitatē: q̄ duo ptinēt ad affectiuā. ¶ Conceptiones affectiue nequeūt fieri sine p̄uia cognitione sepata vel cōiuncta. Separata deus est/cōiuncta vero ratō. Cōcursus autem dei generalis/nō impedit libertatem/ imo causat/fortificat ꝛ actuat/q̄uie nō necessitet/quia tolleret primū motum suum. ¶ Conceptiōes affectiue possunt gigni et cōtinuari/facta p̄sentatiōe obiecti diligibilis/p cognitiuam q̄uis indistincte etiam vel cōfuse. Obiectalis autē p̄sentatio siue agat in voluntatem ꝛ cū voluntate/ad pductionem volitiōis ꝛ nolitionis. siue nō vt aliqui volunt q̄ corpus nō agit in spiritum. Nihilominus nulla cōsurgit inde necessitas/illibertans voluntatē. ¶ Con-

ceptiões affectiue ꝯ̄ſequentes ad conce-
ptum p̄mi entis/ſerenum ⁊ purum ſūt no-
biliores/ſincere ⁊ delectabiles/ ſupra hūa-
num ſenſum. Unde beati p̄dicant̄ mūdo
corde ⁊ qui guſtant de duodecim fructib⁹
ligni vite. ¶ Conceptiões affectiue/tanto
nobiliores ſunt ⁊ iocūdiores/quāto ſe ma
gis imprimūt ⁊ cõiungunt p̄mo enti: vice
cõtraria ad conceptiões affectiuas de ſen-
ſibilibus que ſūt impuriores/ fetidioreſq̄
quo ſunt intimiores/cõiunctioreſq̄ vt ta-
ctus et guſtus. ꝓpterea iocundiſſima ſunt
⁊ caſtiſſima diuini amoris cantica q̄ ſuum
reſonāt amplexum/oſculum/ ⁊ guſtuꝫ/ſed
nõ infectis corde. ¶ Conceptiões affectiue
nobilitatem ⁊ libertatem ſuſcipiunt/ab in
trinſeca rationalis anime libertate/q̄ eſt li-
berum arbitrium. id eſt liberum de ratõe
iudicium cõſiſtens ex tribus. que ſūt facul
tas/ratio ⁊ voluntas. Unde patꝫ ꝙ actus
voluntatis duplicem cõtingentiam ſorti-
untur dum effectus naturaliter ꝓdeuntes
habeāt niſi tm̄ vnam. reſpectu p̄me cauſe.
¶ Conceptões affectiue rõnales adeo ſūt
libere ex vi ſue originis ꝙ ſeruili neceſſita-
te nequeūt ab anima ꝓcedere q̄uis alique
neceſſario forment̄ vt p̄me complacentie.
cõſequentes p̄mas appꝛhenſiones. que nõ
habent laudem ⁊ vituperium ſicut nec for
malem arbitrij libertatem. ¶ Conceptio
nes affectiue rõnales ⁊ intellectuales vt rõ
nales ſūt ⁊ intellectuales differūt in nobili
tate ⁊ libertate a brutalibus q̄ ſeruiles ſūt
impetus cõſeq̄ntes obiectales. Nõ ſic ille
ꝓcedunt ſed a libertate volūtatis/nõ qua
licūq̄ ſed arbitrij libertate. que põt agere
⁊ nõ agere. aut in ſuſpenſo ſe tenere poſt p̄-
ſentationē obiecti. q̄uis hec conditio non
ſit de libertate volūtatꝭ ſimpliciter/ſed ex
impꝰfectione cõſurgit in actibus ſuis. qui
poſſunt eſſe ⁊ nõ eſſe/ ꝓptera libertas arbi-
trij/nõ ponitur ī deo ad intra. ſed bene ad
extra. Fit auteꝫ ſuſpēſio vel negatiue nihil
volendo vel poſitiue/ſe ad alia diuertēdo
vel ſm̄ aliquos. ꝑ actum expimentalē me-
dium int̄ velle ⁊ nolle. ¶ Cõceptiões affe
ctiue duos habēt ſinus vel ventriculos in
vtero rõnalis anime. q̄ nominãt̄ a philo-
ſophis ⁊ theologis cõcupiſcibilis ⁊ iraſci-
bilis. vnde gignūtur ⁊ ꝓdeūt omnes ani-
me paſſiões. circa quas ſunt virtutes. ſub
temperantia ⁊ fortitudine cõſtitue. dum ꝑ
prudentie directionem fiant cõformes re-
cte ratiõi que regula eſt agibilium huma-
norum. ¶ Conceptiões affectiue/poſſunt
circa rem eandem diuerſificari/ ⁊ circa di-
uerſas vniri virtute rõnalis anime/ ſicut ī
cognitiua ſic et in affectiua/ nec in iſtis eſt
mendacium. Determīatio aūt voluntatis
ad p̄mū velle nõ fit niſi a ſeipſa ꝑ formale
illud velle. ſicut determīatio diuīe volun-
tatis ad extra reſpicit determinationem in
effectu. ꝓpterea ſi futurus ſit effectus dicit̄
determīate ꝙ erit ſed nõ ꝺ poſſibili. quin
ſempꝰ ante poſitiõem fieri nõ poſſit. ¶ Cõ
ceptiones affectiue vehemētiores ſūt ⁊ effi
catiores ceteris paribus q̄ cognitiue/ imo
ſine eius languidi ſunt ꝯceptus cognitiui
velut inertes ⁊ mortui. Et ideo nobiliores
dici debēt. ſicut ⁊ voluntas in hominis re-
gno p̄ncipatur/ ꝓpterea lex ⁊ ꝓphete depen
dent ex dilectiõe ſeu charitate. ꝺ corde pu-
ro. ⁊ ꝯſcientia bona ⁊ fide nõ ficta.

Sequitur octaua ⁊ vltima partitio approp̄ata ꝯceptib⁹ mē tis ſm̄ cognitionem practicam.

Conceptus hominis vt homo
eſt. dicit̄ ꝓprie de cõceptu men-
tali cognitiuo. licꝫ ad effectum
extendat̄. ¶ Conceptus cogni
tiuus ſimplex eſt actus entis. ⁊ v̄bum eius
naturalit̄ repꝛ̄ſentans obiectum/ ⁊ nomen
eius declarās obiectum ip̄m. Sic inueſti-
gauit auguſti. ꝑ verbum ſeu cõceptum in-
telligētie noſtre verbum in diuina trinita
te. hoc verbum nõ eſt alicuius idiomatis/
ſed ſimile apud omnes. nec in ip̄o cadit eq̄
uocatio qualiſcūq̄. ¶ Cõceptus interio-
res in vtero mētis naturalit̄ ſignificantes.
nõ ſuffeciſſent ꝓ ſtatu nature deſtitute ad
ꝯſecutiõem ſniaꝝ philoſophicaliū ſi nõ fu
iſſent inuēta noīa ad placitū ſignificantia.
vn̄ grāmatica. loyca. rhetorica ſumpſerūt
initiū ꝓceſſit inde diſtinctio de intētiõib⁹
p̄mis. ⁊ ſecūdis in aīa. Dicūt̄ em̄ ꝯceptus
eſſe intētiões. quaſi intus tentiões. Inten-
tio ſcd̄a dicit̄ q̄ repꝛ̄ſentat ꝯceptus vt gen⁹.
⁊ ſpecies/ ⁊ nomīa ꝯceptuū. ¶ Conceptus
mentales ab exordio habiti ſunt. non ꝑ ſo-

lam obiectoꝝ apphensionem naturalē sed
etiam ꝑ supnaturalem infusionem ex qui-
bus potuerūt formari varij ꝯceptus com-
plexi interius ⁊ hinc exterius noīa ad pla-
citum significantia instituī ꝓpter ciuilem
inē homines cōmunicationē in amore fun
datam. ¶ Conceptus vero taliū nominuꝫ
sunt naturales/nec repñsentant ad placitū.
nisi ꝑ discursum: q̄uis impceptibilem/qn
dum percipit̄ vox ex̄ meminit intellectus
ad quid significanduꝫ fuerit imposita. de
quo conceptū nouū formauit. Confirmat
hoc verbum textus genesis. ꝙ Adam qui
vocauit res adductas/noībus suis. ¶ Cō
ceptus metaphisicales ꝑcesserūt via natu-
ralis cognitiōis vel adquisitiōis ꝯceptus
grāmaticales vel logicales. licꝫ econuerso
sit via discipline seu cōmunis deductiōis.
Est autē ꝓcessus naturalis adquisitiōis ī
primis inuētoribus. qꝛ primo ꝑ sensus ac-
ceperunt accidentia cū subiectis secū inuo
lutis/secūdo abstraxerūt quidditates reꝝ
ab hic ⁊ nūc/⁊ denudauerūt ab accidenti-
bus substātias. Tercio imposuerūt apud
semetipos verba mentalia. q̄ quidditates
hmōi repñsentarēt. Et ita fuit in eis loyca
quedam mētalis priusq̄ vocalis. aut scri-
pta/imo et grāmatica ꝑus ita cōposita est.
q̄ minus aspicit res q̄ loyca. qꝛ fundat se ⁊
suos modos significandi in cōceptibus q̄
sunt ꝑme intentiōes vel secūde. ꝯsequēter
ars imitata ē naturā in vocibus ⁊ scriptu-
ris. imo ⁊ in nutibus ⁊ signis sensibilibus
ad placitū institutis. ¶ Concipiēs alit̄ rē
q̄ sit. nō ꝓpter hoc decipit̄. cum intellectꝰ
sit virtus abstractiua. potēs vnita diuisim
concipe. ⁊ diuisa cōiunctim materialia qꝫ
īmaterialit̄ ⁊ singłaria vniuersalit̄. ¶ Cō
cipiens ꝙ res sit aliter q̄ sit/decipit̄ dū ab-
strahit diuidit. aut componit sua fictiōe si
ne correspondētia in re. Sup qua deceptō
ne recursus habendus est ad ꝑmā philoso
phiam q̄ metaphisica nominat̄. ¶ Conci
piens rem penitus eandem diuersis conce
ptibus. nō synonimis fallit̄: si non fundet̄
hmōi distinctio sup distinctione personali
relatiua. qualis est in diuinis/⁊ non altera
in creaturis/que cognoscitur ex hoc velut
posteriori. ꝙ deus potest huiusmōi res se
parare/⁊ separatas cōseruare. vt duos ho-
mines. aut duas qualitates aut generalit̄
ōme accidens a subiecto. Et ita nō opor-
tet ponere in relatiōibus ⁊ respectibus di-
stinctiones essentiales a suis fundamentꝭ
sicut nec vniuersalia realia distincta a sin-
gularibus. sed sufficit ꝙ ꝑ negationem in
tellectus tales relatiōes respectus ⁊ vniuer
salitates consurgant ex rebus intrinsecis/
ne ponat̄ pluralitas sine necessitate aut ꝓ-
cessus in infinitū. aut diuine potētie dero
get̄. Deniqꝫ sic diceret̄ nec ꝙ pūcta indiui-
sibilia/nec instantia sūt in corpe vel tempe
ꝑter omnē opatiōnē intellectꝰ. ¶ Con
cipiens distinctōnē in diuinis vel ī crea
turis minorē ex pte rei q̄ sit distinctio ꝑso-
narū diuinaruꝫ fallit̄ siue dicat̄ distinctio
formalis siue relatiua siue modał/nisi tm̄-
modo rōnis q̄ distinctio qualit̄ fiat ⁊ signi
ficet̄ ex modis supponēdi ⁊ ꝯnotādi in cō
ceptibus vel terminis sciri debet a logyco
vel grāmatico/q̄ a metaphisico trahūt sci-
entiam qꝛ nomen/bene ⁊ ꝓprie neqt impo-
ni rebus. essentijs eaꝝ incognitꝭ. Qua sup
re latior erit sermo in opusculo de modis
significādi. ¶ Conceptiōes distinctiōis se
ptuplicis/quam aliqui se trahere dicūt ex
scotistis referri pñt ad tres duntaxat mo-
dos int̄ ockamistas. quoꝝ vnus solus re-
perit̄ in diuinis q̄ est relatiōis realis. Ali-
us solū repit̄ in creaturis q̄ est essentialis
diuersitatꝭ. Tercius ē modus distinctiōis
rōnis quā fabrificat intellectus tā circa de
um q̄ circa creaturas modis innumeris.
Nomināt̄ hi septē modi primus rōnis. se
cundus ex pte rei/tercius formalis/ quartꝰ
realis/qntus essentialis. sextus se totis sub
iectiue. septimus se totis obiectiue. ¶ Con-
ceptus diuersoꝝ modoꝝ dicēdi ꝑ se et per
accidēs ⁊ ꝑ se ꝑmo ⁊ ꝑ se scdo. ⁊ ꝑ se de secū
dum ꝙ ipm. i. ꝯuertibilit̄/fundat̄ sup di-
stinctione reꝝ essentialit̄ distinctaꝝ in crea
turis. ⁊ relatiue in diuinis vt ista nō est ꝑ
se primo ꝯuertibilit̄. essentia ē pr̄ generās/
sic em̄ omne qđ est essentia esset pater. Et
inde ꝯsurgit/ꝙ hec essentia nō pt̄ esse me-
diū in silogismo expositorio in diuinis. q̄
nō resoluit̄ ad dici de oī. i. ꝑ se primo ꝯuer
tibiliter. qđ oporꝫ in medio silogismi ex-
positorij ⁊ in alijs silit̄. Cognoscit̄ aūt di-
stinctio rōnis. qua formalis dici pt̄ ⁊ con-

surgit ex parte rei. qn̄ ꝛ vbi ratio diffinitiua vel descriptiua vnius termini/non est ratio alterius/vel ecōtra vn̄ ꝯsurgit ꝙ p̄dicata ꝯtradictoria. verificāt̄ de terminis vel ꝯceptibus illis. imo ꝛ ꝯgruitas tollit̄ ꝛ variat̄. Dicimus em̄ ꝙ materia appetit formam ꝛ cum materie appetitus nō sit nisi materia nihilominus incōgrue diceret̄ ꝙ materia materiat formā. Nec dicimus ꝙ intellectus vult ꝛ voluntas intelligit ꝛ ita ꝺ esse ꝛ essentia/ꝺ albedine ꝛ similitudine propter modos significandi alios ꝛ alios. ¶ Concipiēs res naturales modo doctrinali pōt duabus vijs quasi cōtrarijs incedere ꝛ ordinem sciētijs dare. Una via ē. ex pte rerū cognoscibiliū a priori. Altera via est ex pte cognoscentiū a posteriori. qualis tradita est p philosophos in oībus scientiis. a grāmatica vsq̄ metaphisicā p sciētias inter medias. sicut docet ordo pulcerrim⁹ scientiaꝝ. Nō autem sola voluntate vel a casu ꝓgrediēs. sed in rerū natura fundat⁹ vt in ꝺ modis significādi hꝫ tradi. ¶ Cōceptus intellectuales rōnabiliter ꝛ sufficienter a philosopho numerati sūt. dum diuisit eos in sapientiam ꝛ intellectum/et in scientiam ꝛ prudentiam ꝛ in artem. Quorum conceptuū ratio ꝛ distinctio alibi satis aperte tradita est. Similiter ꝺ subiectis et obiectis oīum scientiarū singillatim et quemadmodū impssum gerunt vestigiū beatissime trinitatis que cunctis est causa essendi. ratio intelligendi. ꝛ ordo viuendi ¶ Conceptus habiti ꝺ scientijs vel artibus subalternis faciliter inueniūt̄ erronei si contenti non fuerint terminis sue inquisitionis. aut nisi transeant aut se resoluant ad conceptus scientie subalternantis. p̄cipue ad metaphisicā spectat scire. an abstractiones quas facit a materia. sint ita in re ad extra vel in solo conceptu. Nec ad medicum spectat si aīa sensitiua distinguat̄ ab intellectiua. Nec ad astrologū vt talis est. si motus est res/distincta a mobili. Et si sint veraciter epicicli vel intelligētie a celo distincte. ꝛ ita de similibus scientijs suo modo. Utrū vero metaphisica ꝯtentet̄ in suis explicatiōibus grāmatica ꝛ loyca. vł si latius accipit ens sub diuersis analogijs non est nostrū inter formalistas et terministas tantā componere litem/que ꝓfecto sepe ꝓcedit ex equiuocatione quid nomīs. que non patitur in quauis disputatione fieri posse concordiam. Esset igitur vtraq̄ via a scolasticis cognoscēda. ¶ Concept⁹ speculatiui faciliter transeunt in affinitatē practicorū ꝛ econtra/sicut verum ꝛ bonum in ente cōnectunt̄. imo nulla est sciētia vel sapiētia quin ad dilectōnē dei debeat ordinari. vbi sua stat pfectio libertas ꝛ nobilitas. Secus in amore sensibiliū vel ipsorū factiōe. ¶ Concipiens quicq̄d ē scibile naturaliter p intellectū vel adeptū vel assimilatum seu diuinū iuxta modū traditiōis platonicorū peripateticorū non ob hoc dicendus eēt vere felix/imo se fūdat in principijs erroneis. ꝺ intellectu humano et intelligentijs/vn̄ ꝯfinxerūt idolatre. ꝛ demonicole/theletas ꝛ theorgiā ꝓ purificatiōibus animarū ad ꝯformitatē intelligētiarū ꝛ tandē dei. Sed defecerūt scrutātes scrutinio ꝛ mētita est iniquitas sibi. ¶ Concipiens aīa diuinū verbum hic per fidē spem ꝛ charitatem. dicenda est felix iniciatiue et virtualiter. Adipiscit̄ beatitudinem consumatā per partū verbi in gloria si perseuerauerit vsq̄ in finem. De quo partu theologizantes magna dicūt q̄ nec ocul⁹ vidit nec auris audiuit. nec in cor hoīs ascēdit q̄ p̄parauit deus diligētibus se. Ipi soli gloria in eternū ꝛ vltra Amen. Finit.

Prefatio magistri Johannis Gersonis in librum ꝺ vita spirituali anime.

Reuerendo in christo patri et sacre theologie ꝓfessori eximio dn̄o Petro Cameracēsi episcopo/eius discipul⁹ Johannes cancellarius indignus ecclesie Parisien̄. pro se humilem obedientiā ꝛ ꝓ communi salute sapere ea que recta sūt. ¶ Postulare dignata ē beniuolētia tua p̄ceptor indite q̄tinus scripto tibi tradere vnā ex lectiōib⁹ meis/cui pn̄tiā tuā p̄stare n̄ erubuisti. nec īsolitā hāc rē effugisti/tu scole theologie iubar radiosissimū. tu iā doctor emerit⁹. Erubui fateor/imo ꝛ tota scola obstu-

ꝑuit ad hanc humiliationē dignitatis ⁊ sa
pientie tue/quasi lumē sol a stella: mare a-
quam a fluuio/lanam ouis a capra mēdi-
care videret. Sȝ ita verum est vbi sapiētia
ibi humilitas. sicut ecōuerso testis est sapi
ens ibi sapientiā esse vbi repit̄ humilitas.
Tu deniqȝ quāto maior es/iux̄ eiusdē con
silium. humilias te in omnibus. Minus
quoqȝ nunc mirādū est si illā quātulacūqȝ
est meam eruditiōem diligis ⁊ amplecterꝭ
cuius tu nutritor fotor ⁊ auctor hactenus
extitisti. Qd̄ fecit quisqȝ tuetur op⁹/vt ait
Naso. Ita hoc in loco christi verbum nō
inepte iungit̄. Doctrina mea non est mea.
sed eius q̄ misit me pr̄is. Et certe tu pater
me misisti/qr me ꝑ te licētiatū in sacre the-
ologie facultate fecisti. Tu per te ⁊ sub te
magistralibus me insignijs decorasti. Te
insuꝑ motore ī cancellariatus officiū tibi
successi/q̄ꝙ̄ nō meritis eq̄s. ¶ Feci aūt cu
mulatius q̄ꝫ q̄sisti. Sequētes itaqȝ lectiōes
eiusdā materie mittēdas decreui. nō q̄dē
ad te docendū/seorsū hec ꝑsumptio. Sȝ vl'
ad obedient̄ complacēdū vel ad ꝑstanduȝ
gustū aliquē veteris ocij onerosis curis tu
is/vel qd̄ modestius ē/ad corrigendū ꝑfici
endūqȝ impꝑfectū meum qd̄ viderūt oculi
tui. ¶ Attamē quo facilius ignoscat nr̄o
huic opusculo si q̄s forte lector alius ī ip̄m
ꝯiecerit oculos. Et si offenderit eū s̄mo in
cultus/nec satis ꝑfecto ⁊ pulcro vt tracta-
tum decuerat ordine cōtextus/recogitet pi
us interpres aliū ꝓ lectiōibus aliū pro tra
ctatibus stilū esse. Sciat nō ita coherere q̄
varijs tp̄ibus ꝓlata sunt/quēadmodū il-
la q̄ elaborata sb̄ vno tenore dictauit orō:
¶ Nihilominus his lectionibus morem
tractatus nūc imposui qd̄ q̄ꝫtū fas extitit/
diuidēs eas in tres ꝑtes s̄m materiā ꝑnci-
palē triplicē. Et ꝯformiter ad hec tria apl̄i
v̄ba infra cōmemorata/ ⁊ quasi ad quod-
dam thema. In ipso viuim⁹ mouemur ⁊
sumus/viuimus em̄ in deo viuificatione
gr̄e. Mouemur in eo ⁊ ad eū/pōdere opa-
tionis meritorie ⁊ tandē circulo quodā in
telligibili sumus ī eo velut in centro nr̄o ꝑ
quietē ꝯtemplatiōis stabilis ⁊ serene. Pri
mū est olum in gr̄a existentiū quasi incipi
entiū. Secundū ꝓficiētiū. Terciū ꝑfecto
rū. ¶ Primū in baptizatiōe flumis vl' fla
minis. Secundū in temptatiōe ꝑegrinatō
nis. Terciū in ꝯsolatiōe angelice admini-
stratiōis. Sicut christus ꝑmo baptizatus
ē/postmodū tēptatus deinde ꝯsolatus. Si
cut ipse ē vita animās. via monēs. veritas
stabiliēs/alpha ⁊ o. ꝑncipiū mediū. ⁊ finis
In quo viuimus ꝑ fidē formatā. qr iust⁹
ex fide viuit. ⁊ hoc in vi rationali. Moue
mur ꝑ spem desiderātē que sursū sūt in ira
scibili. Sum⁹ ꝑ caritatē radicatā in ꝯcupi
scibili. ¶ Prima ergo ꝑs opusculi q̄ latī-
or ē ⁊ ꝑ lectiōes distinguit̄: agit d̄ vita aīe
⁊ de morte ip̄ius/⁊ de egritudinibus spiri
talibus/ingrēdo quidditatē pctōꝝ a radi
ce/⁊ eliciēdo moralia documēta inde seq̄n
tia. Scd̄a tractat de vita scd̄a aīe q̄ est mo-
tus eius vel instinctus ingrēdo distinctio-
nem int̄ bonas inspiratiōes et īmissiōes ꝑ
angelos malos/in diuersis materijs et de
mō temptatiōes superādi. Tercia loq̄t de
vita aīe ꝑ ꝯtemplatiōes stabilite ⁊ ꝯsolate
Bene valeas pater in christo ⁊ oremus ꝓ
inuicem vt saluemur.

Pars ꝑma incipit de vita spirituali anime.

TEgo vos ba-
ptizaui aqua. ille vos bapti
zabit sp̄ūsancto. Antiqua
iam atqȝ nouissima patruȝ
traditiōe compertū habem⁹. q̄d operabat̄
baptismus iohānis. ⁊ quid baptism⁹ chri-
sti. Nam cum baptizari sit nasci denuo/si-
cut nicodemo dicebat christus/tm̄ interest
inter baptismū iohānis ⁊ christi/q̄ꝫtū ipsa
dispositio ad vitam differt ab introductiō
ne eiusdem vite sp̄ūalis in nobis. ¶ Erat
itaqȝ nobis baptismus iohānis ꝑparatori
um ad vitam spiritussancti complendam
in suscipiētibus/sed christus solus vere vi
uificabat. quia solus vere baptizabat spiri
tusancto. Placet autem vt omissa interim
pertractatione litterali super hoc duplici
baptismo/quoniā nouissima est: vertamus
ꝯsiderationē nostram ad loquēdū de vita
aīe quā spiritussanctus opat̄ in nobis per
baptismuȝ q̄ vsitato iā noīe dr̄ esse flamis.
Ille em̄ baptism⁹ ꝑ se efficax ē. Absqȝ eo
aūt nec baptism⁹ flumis/nec sāguis ꝓdest

quicq̄. Dicebat paulus atheniensibus al⸗
legans vnū ex eoꝝ poetis dū de deo loque
ret. In ipso eñ viuimus/mouemur et su⸗
mus. Actꝫ.xvij. Que v̄ba siq̄s ad corꝑalē
⁊ hāc visibilē vitā motū ⁊ existētiā referat
nihil eu̾ errare crediderim/ qm̄ sicut vas
aquā ↄtinet ⁊ figurat ita vt verū sit ꝙ aq̄
plus in vase q̄̄ in se figurat̄. sic multo inti⸗
mius in ipso deo tāq̄̄ in vase omnē creatu
re labilitatē ↄtinente/viuit quicq̄d viuit.
mouet̄ quicq̄d mouet̄. et oīs existentia ne
defluat in nihilū/in ipso ē atq̄ȝ conseruat̄
Sed de sp̄ualibus ⁊ inuisibilibus locutu⸗
ri/dicamus ꝙ aīa rōnalis hꝫ in sp̄ūsancto
suā vitā/suū motū/suā existētiā. Est quip
pe hoc ꝓuiū ipsi creature rōnali super ce⸗
teras/ꝙ capax ē vite alicui⁹ gratuite ⁊ diui
ne similiter ⁊ motus ⁊ existētie/vltra id q̄d
ē in se naturale. Et queādmoduȝ materia
p̄ma. ⁊ si de se nō sit nihil. capit tn̄ suū esse
p̄ncipalius ꝑ formā. Sic ⁊ aīa in esse suo
naturali ↄsiderata/imaginād a ē tanq̄̄ ma⸗
teria nuda q̄ fieri pōt subiectū quasi defe⸗
rens ipsū spiritūsanctū/tanq̄̄ eius verā vi
tam nō quidē formalē. Hoc eñ duduȝ ꝑ
magistros nr̄os damnatu ē. Sed formali
nō prorsus dissimilē. ¶ Et quomō fiat D
istud si forsan interrogas: R̄ndeo ꝙ ꝑ
baptismū spiritussancti. cui tn̄ preuius est
aut natura/aut tempe/baptismus aq̄ viue
et mūde/tanq̄̄ qualitatiua dispositio p̄re⸗
quisita ad vite huius formalis introducti
onem. ¶ Est aūt baptismus iste/gratie et
aliarū virtutū infusio. aspersioq̄ȝ intima
animā abluens: ⁊ reddēs idoneā cui spiri⸗
tussanctus seipsū vitā ⁊ motū/⁊ essentiam
inspiret ⁊ donet. In ipso viuimus vt ī vi⸗
ta. mouemur vt in via. sumus vt in vitate
¶ Et vide si nō ita cortex littere/abscōdi⸗
tum habꝫ in mysterio. Nā si iohānes int̄⸗
pretatiōe sua gratiā sonat ⁊ baptismus ab
lutionē nomiat/quid Johānis baptism⁹
nisi gr̄e ablutio designat̄. Et hec vt p̄dixi
mus ablutio nō nisi p̄paratio ē in aīa ipsa
vt spiritusancto baptizet̄. hoc vt viuificet̄/
vtiam nō in se solum/sed in spiritusancto
viuat/moueat̄ ⁊ existat: queādmodū dice
bat diuinus Paulus. viuo ego. iā nō ego.
viuit vero in me christus. ¶ Fatenduȝ est
nihilominus esse quasdā dispositiōes fre⸗

quenter in anima. que longinque sunt ab
istius vite. spiritus scꝫ infusiōe. Ita eñ vi
demus ꝙ in naturali generatōe animalis
plurima p̄cedunt ad ꝓpinquā dispositōnē
que formā inuehit materie. Istas disposi
tiones appellāt theologi in adultis opera
tiones informes q̄bus peccatrix aīa inten⸗
dit facere q̄d in se ē: se disponit ad vitā/nō
ꝙ ista dispositio sufficiat vtpote q̄ longin⸗
qua ē/⁊ nihil de vita sp̄ūs hn̄s in se. sed q̄a
nihil interim aīa maius hꝫ/q̄d faciat q̄̄ vt
bene vtat̄ suis naturalibus potētijs/et do⸗
nis quibusdā gratuitis licꝫ nō viuificatis
Quo facto sicut credis animā introduci ī
materiā naturalibus tm̄modo actionibus
qualificatā/nō quidē in virtute hmōi q̄li
ficatiōis/sed de sola liberalitate omnipo⸗
tentissima creatoris. nō alit̄ existimes ī ip̄a
vita sp̄ūs infusiōe. Qualescūq̄ȝ eñ ⁊ quot⸗
cunq̄ȝ p̄cesserint dispositiōes/ex ipso cona
tu anime ad hanc vitā ex morte tendentis/
nihil sūt/nihil attingūt: nisi miseratus ex
alto spiritussanctus/vltimatā complexio⸗
nis armonice sp̄ualis qualificationē infu⸗
derit/cū qua ⁊ in qua ipse qui verus ē ani
me sp̄ūs/ipsam viuificat/suo illapsu et af⸗
flatu secreto/qui afflatus baptismus flam
minis dicit̄. ⁊ baptismus in spiritusancto.
¶ Et hec dicta sunt ꝑ consonantia littere
ad ea q̄ tractare ꝓponimus super anie vi⸗
ta in spiritusancto. ¶ Iam ex p̄missis X
attēdamus ꝙ anima rōnalis/vite qua⸗
druplicis capax existit. Est eñ vita natu⸗
re/est vita gratie/est vita actiōis meritorie.
⁊ est vita confirmatiōis stabilite. ⁊ hoc du
pliciter. vel in via vel in patria. ¶ Vitam
nature in anīa dicimus puritatē sue essen
tie cum integritate suarū potentiarū. At⸗
tribuunt̄ etiā huic vite alia quecūq̄ȝ acq̄si⸗
ta vel infusa/citra gratie gratificantis sta⸗
tum. Intantū ergo perfectiorē vitam hāc
naturalem ascribimus ip̄i anime/quāto p̄
cellentior fuerit ⁊ viuacior in suis natura
libus/⁊ si ceteris gratuitis fuerit spoliata.
¶ Altera vita/est vita gratie. que ideo ta⸗
liter nominat̄/quia spiritussanctus/q̄ sua
dignatiōe et beniuolentia animā viuificat
vt potens sit ad vitā terciā/d̄ qua dicendū
mox supest gratiā gratūfacientē p̄influit ī
animā/velut dispositionē quandā armo⸗

nicam de lege necessariam. ¶ Presuppo-
nit̄ aūt huic vite prior q̄ naturalis dicitur
tāq̄ suū naturale subiectū. ¶ Ceteꝛ ꝑ vi-
tam terciā nō aliud intelligo / q̄ actionem
meritoriā vl' gratificā / ab hac vita scd̄a de-
riuatam / sicut opatio quelibꝫ viuētis no-
minat̄ / a philosopho pmo de anima: vita
secunda eiusdā. ¶ Postremo vita quarta
nō tam vita altera ꝓprie dicta est / q̄ dupli
cis vite porꝭ stabilitio atqꝫ ꝯfirmatio / qd̄
fit vel in via ꝑ abundantiā spiritualiū ca-
rismatū / animā a morte ꝯtraria ꝓhibenti
um. vel in patria ex conditione beatitudi-
nis ⁊ stabilite felicitatis. ¶ Et attendamꝰ
pcor si apostolica v̄ba a philosophis vsur
pata / insinuare nobis possint hanc triplicē
vitam anime spiritualem / quia de pma q̄
naturalis dicitur parum nunc loquendū
est. Jn ip̄o inquit viuimus. Ecce vitā pri-
mam gratie. Mouemur. ecce vitā secūdā.
Et sumus / ecce vitam terciam. que est con
firmationis stabilite ⁊ ꝑmanentis existen-
tie. Et has vitas nonne in mysterio exem-
plauit nobis christus in suo baptismate / q̄
niam pmo venit baptizandus / tanq̄ bene
vtens vita naturali: Deinde baptizatus ē
tanq̄ vitam gratie recepturus. quā tamē
in vitate pꝰs habuerat. Postmodū ascen
dit de aqua ostendēs vitam terciā actiōis
virtuose. ¶ Tandem mansit sup eum spi
ritussanctus in signū vite quarte q̄ est con
firmationis ꝑmansiue. ¶ Dicamus ad
huc ꝙ huic vite quadruplici / opponūt̄
totidem mortis genera. Nam est mors na
ture. q̄ fit seu ꝑ annihilatōnē eius totalem
seu ꝑ ablationē coꝛ que nature sue debita
sunt / seu ꝑ imissionē contrarioꝝ habituū
ꝓhibentium libeꝛ exercitium huius vite.
quemadmodū est peccatū originale qd̄ fa
mes mortis dicit̄ / ⁊ tyrannus membroꝝ /
⁊ lex peccati. ⁊ a quo ꝓueniūt cetera incō-
moda / vt debilitatio viciū / ignorātia / he-
betudo / ⁊ similia etiā post baptismū. Jux
hoc dicamus ꝙ eadem anima pōt sil' esse
particeps vite naturalis ⁊ mortis natura-
lis. Mortis dico que nō est ꝑ annihilatio
nem / sed aliunde modis dictis. ¶ Si de
vita secūda q̄ est vita gratie loquamur / in
uenimus mortem ei contrariā. q̄ cōtingit
ex corruptiōe debite illius armonie quam

in gratia gratūfaciēte consistere posuimus
quemadmodū eñ si corrumpit̄ corꝑalis
illa complexio resultās ex qualitatibꝰ pri-
mis contempatis adinuicē / animā absce-
dere necesse est. Sic deficiente gratia nō re
manet spiritussanctus / anime vitā pstans.
¶ Porro vite tercie ꝯtraria ē actio ꝑuersa
aut cessatio ab opatione tūc debita. Vide-
mus eñ ꝙ natura abhorrens ocium / pa-
ti nequit animā diu esse i materia absqꝫ ꝓ-
prijs ⁊ debitis actiōibus. Non minus po
test esse diu spiritussanctus in anima q̄ vel
criminaliter vel nihil opat̄. ¶ Demū nul
la est mors corrumpens quartā vitam cō-
firmationis stabilite. ⁊ hoc in eadem ani-
ma. Sed obstinatō in peccato q̄ peccatum
dicit̄ ad mortem: Et he vite cōditiōes ha-
bet oppositas in diuersis. ¶ Addamus
rursus dicētes ꝙ impossibile ē animā so
la vita naturali viuentē opari salutē suaꝫ.
Cuius oppositū pelagianus error assere-
bat. Jtaqꝫ si non pōt corpus mortuū / vita
les opatiōes exercere / quō dicet aliqs ani-
mam vita sua carentē q̄ est spūssanctus in
opa vite spiritualis exire posse? Non eñ
est anima rōnalis par alijs viuētibus / qui-
bus sicut nō competit nisi finis vnus na-
turalis / sic vna vita est sufficiēs. Anie vero
rationali pparatus est finis quidē supna-
turalis. quis ergo negare poterit supnatu
ralem ei vitam ⁊ opationē esse necessarias
vt ꝑtingat ad eum qui sup ip̄am est beati
tudinis finem ⁊ terminū. ¶ Nolo tamē
negare qn anima possit ex sua vita natura
li bene moraliter agere. et faciendo qd̄ in
se est se ad vitam gratie disponere. Et pmo
si anima nulla morte sit infecta / habens na
turalium integritatē in nullo estimo fieri
ambiguū / quin habeat i suo arbitrio cau
sare opus bonū de genere moris / vestiēdo
ip̄m oñibus circūstantijs / quas ip̄a boni-
tas moralis exigit tam in fine ꝓpinquo q̄
in obiecto ⁊ intentōe / alioquin homo sine
culpa existens miserabilior esset omnibus
animantibus. Cur ita? quippe cetera ani-
malia possint in opatiōes sue nature debi
tas supposito dei generali auxilio. non sic
homo posset. ¶ Sed quid dicemus d̄ ani
ma que mortem circūfert secuꝫ vel peccati
originalis / vel criminis actualis? ¶ Jux

fuit qui dicerent animã tali morte p̄ssam nõ posse ad actus bonos morales assurgere/ quemadmodũ est celebris ꝺ ipis demonibus ⁊ damnatis opinio ꝙ bene moralit̄ neqꝫ velle possũt neqꝫ agere. ¶ Rationem afferunt sic ponentes etiã in viatorib⁹ mortificatio ꝑ peccatũ absqꝫ vita gratie. Tãta est inquiunt incuruatio ⁊ depravatio seu corruptio ⁊ mortificatio vite naturalis in animabus taliũ/ vt potius trahant̄ in malum q̄ in bonũ. Nam violentior est ĩ eis tractus mortis q̄ vite. ꝓpterea dicũt ꝙ oĩa ad turpitudinē suã/ q̄ est mors sua/ referũt ex ꝯsequēti oĩa opa mortua sunt/ vt pote a morte ꝓcedētia. ¶ Addunt ꝓ ꝯfirmatõe ꝙ in omi actu peccatoris deest circũstãtia gratie. bonũ vero q: substat ex omĩbus suis ꝯditionibus sicut ex vnica si desit. resultat malũ/ f̄m dicta dionisij. Nihil simpliciter bonũ est qꝺ ab arbore mala et a radice viciata gignit̄. ¶ Hec vero sententia et si talibus alijsqꝫ plurimis apparentijs fulcita videat̄. pridem tamē repulsa ē tãq̄ dura/ ⁊ plus ad desꝑationē q̄ ad edificationem ꝓficiens. Quis em̄ nõ obstupesceret audiens ꝙ absqꝫ gratia: honorare parētes elemosynas dare/ ecclesiastica p̄cepta de ieiunijs facere/ imo ꝑ attritionem se ad gratiam disponere est mortalit̄ relinq̄re. Nõ em̄ requirit̄ ꝙ in omĩ actu nostro agam⁹ ex gratia/ aut qꝺ gratia illum informem⁹/ nisi ꝓ quanto ⁊ dum mereri tenemur/ per aliquem hmõi actum. Reliqui vero actus si fiant circa materiã bonam de genere/ et cum intentiõe debita finis immediati/ ponendo alias circũstantias bonas moralit̄ ⁊ si nõ sint meritorij vite eterne sunt tamē boni moraliter/ ⁊ bonorũ temꝑaliũ meritorij/ ⁊ ad gratiã de congruo p̄paratorij/ q: ꝑ eos homo facit qꝺ in se est. Nã facere qꝺ in se est: intelligo hoc facere/ qꝺ homo potest f̄m vires quas actualit̄ habꝫ. ¶ Hoc loco distinxerunt aliqui de gratia. Nam si gratiã appellamus omē illud qꝺ a deo liberaliter dat̄ sine meritis: totum esse nr̄m. ⁊ viuere/ inter gratuita numerat̄/ ⁊ in nobis ⁊ in brutis/ q̄ꝙ plus in nobis quia beatitudinis capaces sumus/ ⁊ ꝓ ipsius adeptione dat̄ nobis quicquid dat̄. Nũqd deo cura est de bobus/ inq̄t apostolus. Nõ de brutis sed de hominibus ait ꝙ omnia cooperant̄ in bonum ⁊c̄. Hoc modo omnis tribulatio omis infirmitas/ imo ⁊ ipse temptationes inter gratuita numerant̄. Cuius ratio est/ quia dei bonitas q̄tum ē de se/ nobis immittit aut euenire ꝑmittit ad bonũ nostrũ si nõ ꝑuerse renitimur abutimurqꝫ. Et iuxta hunc acceptatiõis modum de gratia. perspicuũ est nihil non boni posse absqꝫ gratia. ¶ Si vero gratiã nominemus donum aliqꝺ infusum/ distinctum ab anima supra vel vltra vires suas naturales ⁊ industrias. nulla videt̄ necessitas dicere: talem gratiã esse necessariã ad hoc vt bonũ de genere agamus/ per liberũ arbitrium/ plusq̄ nõ ponimus talem gratiam ad cognoscendũ verum. circa naturalis per intellectũ. ¶ Deinde dici potest/ ꝙ impletio preceptorũ vt in multis: q̄ꝫtũ ad substantiam precepti nõ coexigit gratiam gratumfacientē/ q̄ꝫuis intentio p̄cipientis non conseruet̄ si non fiant in gratia vel ex gratia. Intentũ quippe est in omĩ precepto vt ꝑ illud mereamur ad vitã ingredi. Sed hanc intentionē non semꝑ ponimus esse obligatoriã simpliciter ad peccatum/ si non obseruet̄. Tantũmodo conditionaliter obligat/ vt ponit Durandus/ si mereri volumus. aut dum mereri tenemur/ quemadmodũ contingit in susceptiõne sacramentorũ/ aut dum ad gratiam resurgere vel ex ea iam habita debemus operari/ hoc modo intelligũt illud christi. Si vis ad vitã ingredi serua mãdata. ¶ Decursis aliquibus circa primã vitã quam habemus ante baptismũ gratie factũ a spiritusancto. ⁊ quidem sub multa breuitate quia per doctores plurimos materia hec ⁊ similes incidentes latius tractate sũt. Pergat nostra consideratio ad loquenduꝫ/ de vita vera gratie que est baptismus in spiritusancto/ ⁊ per quã fit vt viuamus in ipo Et simul tractabimus vitam alteram/ per quam sumus ⁊ stabilimur in eo. Nam et simul dictum est in ipso viuimus mouemur et sum⁹. Hoc etiã tractabim⁹ de illis q̄ vitas istas vel alterã eaꝝ funditus extinguunt ⁊ necãt. De illis insuꝑ que illas tm̄ mõ debilitãt ⁊ egritudines trahũt. ⁊ hoc est q̄rere sub t̄minis vulgatioribus/ qd est

peccatū mortale. ⁊ quid veniale? et quemadmodū ↄtrahunt? ¶ Circa quā materiam: licet vsitata videat̄ intēdo pticularia quedā afferre / in qbus tū difficultas. tū vtilitas ꝓ ↄsciētiaꝝ serenitate vsant̄. ¶ Placet aūt vt neglecto interim vel tēpato stilo / nos ꝑ ꝓpositiōes ⁊ corollaria ꝓcedam⁹. Hic em̄ modus accōmodatior est scole. ⁊ inquisitiōe tali. speculatiua vitas sepe ꝑcī sior atq̄ lucidior inuenit̄. ¶ Erūt autem ꝑmitus due materie principales ꝑtractande / vna de quidditate ⁊ quantificatōe peccatorū. per q̄ vita anime vel tollit̄ vel impedit̄. Altera de quidditate ꝑme legis diuine ⁊ iusticie / ꝓut nobis ex scriptura ⁊ aliis innotescit. De noticia quoq̄ ad differētiam peccatorū penes illā legē. sic ad extra deriuatā: tractando principaliter quid ꝓprie debeat dici ꝺ iure diuino: quid de naturali: quid ꝺ humano. inferendo qualit̄ statuta religionū ⁊ cōmunitatū obligant. Et si semꝑ vota: iuramenta: ⁊ ꝑcepta comminatiōes quoq̄ / seu interminatiōes mortis eterne: astringāt ad mortale. ¶ Pro prima materia sit hec vnica cōclusio cū suis corollarijs.

A

¶ Om̄e peccatū. ꝓ quanto est offensa dei. ⁊ contra legem eius eternam. est ꝺ sua cōditiōe ⁊ indignitate mortiferum ꝰm rigorē iusticie et a vita glorie separatiuū. ¶ Ratio est quoniā omnis offensa in deū. potest iuste ab ipo iudice deo puniri pena mortis tam tempalis ꝙ̄ eterne. imo annihilatiōis pena. Est igitur de se mortifera. Assumptum deducit̄ ex hoc ꝙ nulla pena talis / est ita mala: quantum mala est ipa offensa. Et ex alio quia potius tolerāda esset om̄is mors penalis ⁊ annihilatio / ꝙ̄ cōmittenda esset quātūlibet parua offensa in deum. da oppositū. Jam offēsa dei licite fieri deberet in casu. ¶ Preterea quelib3 offensa dei nisi remitteret̄: repelleret a gloria dei. perpetuo ⁊ absq̄ termino puniret̄ / alioquin maneret dedecus culpe sine decore iusticie. ꝙ autē offensa dimittitur / seu remittit̄ est ex pura liberalitate dei remittentis ⁊ nō amplius imputantis. ¶ Deniq̄ nō minus est fugibilis offensa dei ꝙ̄ sit eligibile illud bonū. ꝓ q̄ adipiscendo nullo modo deberet cōmitti: sed pro infinito bono nō deberet fieri offensa dei / et si quis infinita bona possideret. posset iuste om̄ibus a deo spoliari / si caderet ī offensam dei. Ex his radicibus argumentorum que possent in latius ramificari. videt̄ esse sufficienter deductū ꝙ omnis offensa dei est mortifera. ex sui conditione et indignitate. imo ꝙ est infinite fugibilitatis ⁊ imputabilitatis: addēdo vel intelligendo ꝙ sit in iniuria boni infiniti. ⁊ ꝙ̄tū in se ē abijcit ab homīe deū tanta elongatione ꝙ nūꝙ̄ poterit nisi per solā et merā gratiā illi ꝓximus esse maxime per vitam glorie. Patet etiam de veniali. ¶ Sed diceret aliquis / ꝙ deus ideo quia dominus est sue creature ī sup̄mitate pleni dominij ad faciendū de ea quicquid voluerit ⁊ quomodocūq̄ voluerit. ꝓcedunt ratiōes predicte ad ostendendū ꝙ potest ꝓ aliqua offensa pena quantālibet possibilē infligere nec poterit ei quisꝙ̄ dicere: cur ita facis? Hoc autē diceret̄ ita de iustissima creatura. aut nō peccatrice ꝙ ipa subiacere potest cuicūq̄ afflictioni ⁊ penalitati / absq̄ hoc ꝙ oporteat dicere eam esse in aliquo culpabilem. ¶ Respondet̄ ꝙ deus potest absolute ⁊ iuste dare qualēlibet afflictiōem sue creature imo virgini Marie. Sed hoc nō erit in penam ⁊ punitionē cuiuscūq̄ delicti. ⁊ ita ꝙ̄uis sit afflictio iusta. non tamē esset ibi iusta pena seu punitio nec etiā iniusta. quia nulla ibi poneret̄ ratio pene. cū pena ⁊ culpa correlatiue dicant̄ ad inuicē. igitur ⁊c̄.

Primuz corollariū

B

¶ Nulla offensa dei est venialis de se. nisi tm̄modo per respectum ad diuinam misericordiam. que non vult ꝺ facto quālibet offensam imputare ad mortem. cu3 illud posset iustissime. Et ita cōcluditur ꝙ peccatū mortale ⁊ veniale in esse tali. non distinguūt̄ intrinsece ⁊ essentialiter. sed solum per respectū ad diuinā gratiā. q̄ peccatum istud imputat ad penā mortis. et aliud nō. Omne em̄ peccatū culpabile ex sui indignitate mortiferū est mō dicto. Addidi culpabile. qm̄ peccatū est in agentib⁹ naturalibus. vbi tm̄ nulla culpa vel offēsa reperitur. ꝙ̄ꝙ̄ in materia hac sinonime capiant̄ vt plurimū. peccatū ⁊ culpa.

Secundū corollariū

¶ Si nullū infinitū vel infinite tale. possit altero esse minus. nullū peccatū in esse offense. eēt minus alio. qm̄ omne peccatū est infinite offensiuū. Non est tamen concedendum. ꝙ peccata om̄ia simpliciē sint equalia. ꝑut dixisse stoycos referūt Seneca ⁊ Tullius ⁊ alij. Si em̄ ꝑ imaginationem poneret linea infinita in longitudine ⁊ supꝑficies infinita in latitudine ⁊ longitudine ⁊ corpus in trina dimensiōe. Vel si a linea recta ꝓtraherent linee recurue in infinitū. vel in casibus similibus multis. nō oporteret dicere om̄ia ista eē equalia. vel in dimensiōe. vel incuruitate. q̄uis esset qđlibet in suo genere infinitum. Sic nō offensas etiam infinitas oporteret ponere equales esse. sed vna est grauior altera et multiplicior. quare ⁊c̄.

Terciū corollarium.

¶ Obligamur deo ad gratificationē. ⁊ graciarum actionē. ex hoc ꝙ peccata nr̄a venialia nō imputat ad mortem. sicut tenemur ex remissiōe mortalium. qm̄ vtrobiqꝫ concurrit misericordia dei. nō imputans pctā nisi ad penam tempalem. q̄ ꝺ̄ sua indignitate imputabilia sunt ad mortem. vnū de possibili. aliud ꝺ̄ lege statuta. imo forte ita diceret de om̄ibus iusticijs nostris. q̄ q̄tū de se sunt: sunt sicut pānus menstruate presertim post peccatū/aut absente gratia.

Quartū corollarium

¶ Peccans venialiter ex deliberatōe. abutit dei misericordia q̄ ꝯcessit peccatū illud eē veniale nō mortale. Relucet insuꝑ misericordia dei in hoc. ꝙ abusus ille deliberatus nō est nisi venialis. Iuxta regulam magistralem. ꝙ ꝯsensus in veniale. nō est nisi venialis. intelligēdo de veniali ex suo genere. et nō de eo qđ veniale dī ex eo: ꝙ ꝑ surreptionem aut infirmitatē aut ignorantiam aut actus impfectionē cōmittit. Oppositum em̄ dicere esset damnare om̄s homines ꝑ̄sertim eos qui mentiunt etiā iocose. q2 deliberate faciunt actum quē sciūt eē culpabilē. ¶ Regula vero illa ꝙ nullū peccatum est adeo veniale: qn fiat mortale dum placet. intelligit de venialibus secundo mō dictis. que ideo sunt venialia. quia sine pleno ꝯsensu ratiōis ꝑpetrant. ad que si ꝯsensus ꝑfectus ⁊ placens aduenerit nil mirandū se reddūt mortalia. q̄q̄ nō sint iam idem actus qui ꝑus. sed bene similes in specie. ex alia tn̄ radice vīcꝫ a libero consensu ꝓcedētes. Vel intelligēda est tal' regula si ⁊ dum peccatū veniale placeret inquantū peccatum est ⁊ dei offensiuū absqꝫ aliquo quocunqꝫ motiuo vel allectiuo ad peccandū. Istud em̄ videt esse dyabolice obstinatiōis ꝓpriū. qđ impugnet deus et odio habeat grat̄. Sed vbi quis hꝫ actū quem scit eē veniale. nō motus q2 offendit deū. sed q2 delectat se. ⁊ nō motus q2 offendit deū. sed q2 delectat se. ⁊ non vellet ipsū agere si deus ad mortē ⁊ aīe sue ꝑditiōem imputaret. agit quidē male sed nō mortaliter de lege. ¶ Si rursus obijcit ꝙ agens ꝯ̄ ꝯsciam edificat ad gehēnā. distinguēdū erit de q̄litate ipsius ꝯscie si sit de mortali vel veniali. ⁊ ꝫm hoc rn̄dendū est.

Quintū corollariū.

¶ Nullus idem actus numero elicitus bonus aut meritorius. est peccatū etiā veniale. Huius oppositū oppinati sunt aliq̄ sed iudicio meo fallunt aut quia loquunt de actibus exterioribus qui nō sūt nisi respectiue boni aut mali. vbi idem actus est optimus ⁊ pessimus diuersis respectibus. sicut passio christi que erat actio iudeorū. Aut si loquant de actibus intrinsecis elicitis a volūtate nō habebūt: ꝙ eadem volicio: q̄ est mala venialiter/sit bona meritorie. q̄uis illa q̄ similis est. ⁊ q̄ velut imperceptibiliter pōt succedere ad eā magni valeat esse meriti apud deū.

Sextum corollariū.

¶ Veniale peccatū si non remittit punit se solo vel cū mortali pena eterna. hoc ē q2 deus taxauit de lege sibi certā penā qua soluta remittit offensa totalis ꝯcta. Et ita pt vtraqꝫ opinio sustineri/tā illa q̄ ponit peccatū veniale cū mortali puniri eterna pena in foro iusticie infernalis. vt dicit Prepositiuus. q̄ illa q̄ dicit oppositū/ponēdo ꝙ offensa venialis bn̄ remittit soluta pena

absqꝫ remissiōe mortalis/sicut de pena vel
penitētia debita pctō mortali dimisso/ ꝓ=
babilis ē opinio: dicēs illā pniam qn̄qꝫ fi=
niendā etiā in inferno: sicut ⁊ soluit̄ i hac
vita hoīe existēte in mortali pctō: ⁊ vocat̄
pnīa soluēs nō reconcilians. Oppositū sen=
sit alioꝝ snīa: sed hec mitior ē. ¶ Et ꝑ in=
tellectu p̄missoꝝ ꝯsiderādū ē ꝙ in oī pctō
actuali tria sūt saltē distincta rōne. s. auer=
sio a deo bono incōmutabili. ⁊ ista vocat̄
offensa eius. ad qđ seqt̄ necessario imputa
bilitas ad penā q̄ vocat̄ indignitas: ꝙuis
posset non imputari/ ⁊ dū imputat̄ vocat̄
reatus ⁊ hoc ē secundū. tercium ē ꝯuersio
ad bonū cōmutabile qđ secū importat ma
culā ⁊ obscuritatē/ qm̄ aīa quāto amplius
inheserit ꝑ cupiditatē rebus mutabilibus
tāto plus maculat̄ ⁊ fedat̄/ ⁊ ab illa luce su
perna decidens in tenebrosa demergitur.
¶ Dicamus igit̄ septimo ꝙ pctm̄ quodli
bet sicut ē finitus actus/ sic ē finita ꝯuersio
⁊ finita talis macula seu tenebrositas ⁊ iux̄
hāc ꝯuersionē libidinosā maiorē vel mio=
rem dicit sanctus thomas ꝓportionari pe
nā s̄m intensionē ⁊ remissionē acerbitatis
vt quātū glorificauit se in delitijs/ tātū ꝓ=
portionabilit̄ habeat ⁊ tormētum. ¶ Ad
hāc pcti ꝯditionē aspiciūt vt opinor illi: q̄
ponūt quodlibet pctm̄ esse solū finite mali
cie. Sꝫ nō video eos saluare posse ꝙ nō de
beat̄ sibi pena infinita s̄m acerbitatē si na
tura eēt capax/ vel deus hāc vellet influge=
re/ qm̄ hoc agēdo deus nō solū iuste sed et
misericordit̄ ageret ꝯseruādo naturā. Et
sane implicatio ē dicere ꝙ absqꝫ misericor
dia posset pctm̄ aliqđ ꝑ finitā penā aut in
finitā sufficient̄ puniri. Nā quātumcūqꝫ
daret̄ de pena ꝓ pctō. nisi deus misericor=
diter remitteret offensā sp̄ remanēt dignū
puniri vt p̄us/ imo ꝙ talis pena sit remissi
ua ⁊ deletiua pcti/ esse nullo mō pōt absqꝫ
dei misericordia liberalissima. ¶ Si vō at
tendamus pctm̄ s̄m ita p̄mā ⁊ scđam ratō
nes/ ꝯstat ꝙ pctm̄ mortale quodlibꝫ auer=
tit a sūmo bono. ⁊ ē obiectiue infinitū. sil'r
imputat̄ etiā de lege ad penā etnā ⁊ infini=
tā duratiue. ¶ Sꝫ de pctō veniali an ꝓprie
debeat dici offēsa stāte lege. q2 non priuat
amore/ licꝫ ipsū quodāmō ledat an etiā de
facto imputet̄ ad penā etnā s̄m forū iusti=
cie infernalis/ iam aliqua dicta sūt et post=
modū tractabit̄ dū inuestigabimus si pec
catū veniale sit ꝯ p̄ceptū dei. Dico tn̄ gene
ralit̄ de oī pctō illud eē ad penā infinitam
imputabile. ⁊ ꝙ non imputatur hoc agit
misericordia copiosissima redemptoris.

Octauū corollariū

¶ Implicat deū punire ad cōdignū si
ꝑ hoc intelligamus sic eū punire ꝙ iuste n̄
possit amplius: Si aūt dicamꝰ punire ad
ꝯdignū/ q2 punit ꝙtum recta rō ⁊ iusticia
exigūt ⁊ taxant đ facto tale pctm̄ eē puni=
endū. tūc oē pctm̄ punit̄ aut puniet̄ ad cō
dignū. q2 scꝫ tātū punit̄ quātū puniri deꝰ
vult ⁊ ordinat rectissima iuris rōne.

Nonum corollariuꝫ.

¶ Nullū pctm̄ p̄t remitti nisi ꝑ hoc ꝙ de
us liberalit̄ nō imputat illud ad peccatuꝫ.
Hoc ꝓpheta vidit dicēs. Beatus vir cui
nō imputauit dn̄s pctm̄. q̄si exponens illđ
qđ p̄miserat. Beati quoꝝ remisse sūt iniq=
tates. Nā hoc posito: pctm̄ tollit̄. hoc re=
moto/ nūꝙ̄ amouet̄. ¶ Qualit̄ vō fiat ista
nō imputatio variāt̄ doctores. ¶ Quidaꝫ
dicūt nihil aliud eē deū nō imputare pctm̄
ꝙ̄ illud nō imputare ad penā. Deus vtiqꝫ
cū sit imutabilis inquiūt nō pōt nūc impu
tare ⁊ post nō imputare ad penā. nisi ꝑ re=
spectū ad extrinsecū ⁊ relationē ad penam
Tales ꝯn̄ter h̄nt ꝯcedere ꝙ nullum pctm̄
totalit̄ remittit̄ quousqꝫ pena tota ꝑsoluat̄
neqꝫ mortale/ neqꝫ veniale: licꝫ dicat̄ remit
ti mortale qn̄ desinit imputari ad morteꝫ
etnā tāꝙ̄ principalē. ¶ Alioꝝ ē positio ꝙ
si etiā nulla pena vnꝙ̄ fuisset statuta a deo
ꝓ pctīs. nihilominus pōt adhuc cōmitti
pctm̄/ ⁊ pōt etiā remitti/ nō q̄dē ex mutabi
litate dei. Sꝫ q2 in etnitate sua decreuit ꝓ
tali nūc sic agentē eē indignū suo amore ⁊
sua iustificatiōe ⁊ dignū punitiōe quāta=
libꝫ. etiā posito ꝙ nullā vellet infligere/ ⁊
ꝓ alio tunc: q2 talis mouet̄ aut alio mō se
hꝫ ꝙ̄ prius. saltē ex decursu tpis dignificat
istū suo amore ⁊ tollit omnē indignificati
onem ad penā. ¶ Et si q̄rit̄ rō. Sit ꝓ rō=
ne volūtas. Nā hoc honore dignus ē quē
rex voluerit honorare. ¶ Seqt̄ ex hac posi
tione q̄ ꝓbabilior videt̄ nullā esse absolu=

tam necessitatē ponēdi charitatē distinctā
ꝓ iustificatiōe impij. ⁊ saluaṫ cōmode ve=
rificatio contradictorioꝝ sine dei mutati=
one ꝓut tactum est.

Decimū corollariū

¶ Probabile ē nullū actum creature de=
per se ⁊ intrinsece/eē bonum bonitate mo=
ris aut meriti aut silr malū nisi ꝑ respectū
ad diuinā rationē ⁊ voluntatē. q2 vicȝ di=
uina voluntas ⁊rō dignificat hoiem ꝓ ta
li actu: ⁊ ꝑ alio indignificat/īmo dicimus
ꝙ sine actu quocūqȝ possȝ dignificare crea
turā/vtꝫ vero eā posset silr absqȝ q̄cunqȝ
actōe aut omissiōe aut ꝓ quocūqȝ actu cu
iuscūqȝ generis indignificare nō ita est mi
hi ꝑspicuū. q̄uis si attēdaṫ domiatissima
dei v̄tus respectu sue creature/qualiṫcūqȝ
se hn̄tis in agēdo: vel omittēdo: nō videṫ
vsqȝquaqȝ euidēs esse ꝙ hoc nō pōt: sicut
exemplū videṫ esse apl̄i de figulo: q ex eadē
massa format vas in honorē. aliud in ꝯtu=
meliā. Si autē attēdiṫ dei sapiētia ⁊ boni=
tas istud dicere nō videṫ ꝯgruū. Jō nihil
hic pono nec assero/magis tn̄ inclinor assē
tire scd̄o q̄ ꝑmo ⁊ causa patebit in dicen=
dis in materia de obligatiōe. ¶ Et iuxta
hoc ꝯn̄ter habeṫ facilis manuductō ad vi
dendū: quō nihil ē malū nisi q2 ꝓhibituȝ
⁊ nihil bonū nisi q2 a deo acceptuȝ ⁊ deus
nō ideo actus nr̄os vult vel approbat. q2
bonos/sed iō boni q2 approbat. Similiṫ
iō mali q2 ꝓhibȝ ⁊ reprobat. Nemo tamē
murmuret/nemo ꝯq̄raṫ/qm̄ iustus est in
oibus vijs suis ⁊ sanctus in oibus opibus
suis. Sap̄. xij. Quis tibi imputabit si peri=
erint natiōes: ¶ Q2 si dicaṫ aliquē actum
eē malū ꝙ nullo mō pōt eē bonus ⁊ econ=
tra. Ex quo videreṫ ꝙ talis actus/vtpote
odiū dei/eēt intrinsece mal9. Rn̄deṫ hic ꝑ
simile de actu exteriori ꝓcedēte ab interio
ri. Nā et si sit aliqs actus exterior ita ma=
lus ꝙ stantibus eisdē circūstantijs oibus/
nullo mō possit eē bonus/nihilominus dī
extrinsece malus ⁊ pōt esse non malus. si ꝑ
se poneret: vel a q̄busdā circūstantijs suis
eēt denudatus. Dicendū est silr de actibus
interioribus compatis ad primā regulam
Nā actus odij dei elicitus a demonib9: vt
eliciṫ cū oibus suis circūstātijs. nō pōt nō
esse malus. pōt tn̄ nō esse malus si ꝑ se pone
reṫ aut alijs circūstantijs vestireṫ. Et ꝭm
hoc tractareṫ hic ⁊ solueret q̄stio ꝺ dispen
sabilitate vel indispensabilitate legis diui
ne respectu creature. ⁊ quō pōt vel non pōt
deo obligari.

Vndecimuȝ corol.

¶ Omnis rectitudo moralis ipius vo
luntatis resultat ex ꝯformitate eius aut su
orum actuū vel omissionū ad diuinā legē
⁊ eius rectā rationē/sicut actus exteriores
nō dicunṫ boni nisi ꝑ ꝯformitatē ad inte=
riores elicitos. Juxͣ qꝺ pōt eē pulcra dedu
ctio/qualiṫ nihil est verum/nihil pulcrū/
nihil potens/nihil appetibile/nisi ꝓ quan
to prime veritati ⁊ pulcritudini/et potētie
⁊ suauitati conformantur/⁊ ita de similī
bus. Et ꝓportionabiliter de falso turpi et
fugibili. Hoc est ꝙ antiqui dicebāt nihil
esse verum nisi a prima veritate. Hoc mō
sepe deducit beatus Augustinus. nomia=
tim in suis confessionibus ꝙ volūtas que
libet in suis operationibus querit imitari
deum/quātumcūqȝ erret/aut male se ha=
beat. quemadmodū in illa furtiua come=
stione pomorum in etate sua puerili dicit
quesisse non voluptatem. sed similitudinē
quandam omnipotentie ⁊ libertatis diui=
ne/primo confessionū. Similiter de catili=
na quem Salustius dicit gratuito maluȝ
fuisse: deducit. ¶ Hec ostendunt ꝙ boni=
tas creaturarum ⁊ earum veritas ⁊ pulcri
tudo ⁊ similia non sint aliquid malus in=
tensiue cum deo q̄ deus solus licȝ possint
dici plures bonitates aut veritates impro=
prie ⁊ quasi extensiue. Exemplum de sani
tate vrine ⁊ corporis. ⁊ ꝺ bonitate actus in
terioris et exterioris. Palam est ergo ꝙ in
ipo viuimus/mouemur ⁊ sumus.

Duodecimuȝ corol.

¶ In eodem actu concurrere possūt mul=
tiplices rectitudies/aut bonitates. vna na
ture. alia moris ꝺ genere: altera gratie: al=
tera glorie/⁊ hoc est ꝭm diuersas habitudi
nes considerandi eundem actum confor=
mari multipliciter diuine legi/seu bonita
ti. Nō ꝙ in deo sit aliqua diuersitas ī suis
legibus q̄ dicaṫ realis vel formalis/ sed q2

ipſam eandem cõcipimus diuerſimode et
ꝯſideram⁹ ſ̃m habitudines diſtinctas rea
liter ad creaturas/que habitudines nõ ſũt
ip̃e deus ſolus/ſed ip̃e ⁊ creatura ſic relate
⁊ ꝯſiderate a quibus diſtincti ꝯceptus ab
intellectu formant̃ ⁊ abſtrahunt̃ ꝑ poten=
tiam lõge fortiorem ꝙ̃ ſit eſtimatiua ouis/
q̃ ex ſpeciebus lupi ſenſatis elicit inimicitiã
nõ ſenſatã. Et ꝙ̃uis ꝯceptus abſoluti non
ꝯnotent. tamen/quia a tali multiplicatiõe
ꝯnotatoꝝ eliciunt̃ ⁊ abſtrahunt̃: retinent
in ſuis modis rep̃ſentandi virtualit̃ illos
modos rep̃ſentatiuos rerum diuerſarum
ex quibus ſumpti ſunt ⁊ cauſati/ſicut eſſẽ=
tia/vita ⁊ intellectus in deo ⁊ ſapientia et
iuſticia ⁊ fortitudo ⁊c. nõ dicunt niſi deũ
ex ꝑte rei penitus eundem: ꝙ̃uis opatio in
tellectus diuerſimode negociet̃ circa eũ ex
his q̃ videt in creaturꝫ ⁊ ex habitudinibus
earũ ad deum ⁊ ad inuicẽ. Dicit̃ vlterius
ꝙ deus intuitiue viſus ſufficit cauſare ta=
les cõceptus diſtinctos ⁊ abſolutos/abſqꝫ
hoc ꝙ neceſſe ſit ponere in motiuitate ob=
iectali q̃ deus eſt aliquam diſtinctiõem ex
ꝑte eiuſdem. Si aũt in oppoſitũ allegetur
Augu. de ideis/ꝙ alia ratiõe ꝯditus ẽ ho
mo alia equus/⁊ ꝙ ille ratiões ſunt incom
mutabiles ⁊ eterne/remitto ad intellectuꝫ
quem dat ockam in hac materia ſuꝑ ṗmo
ſniaꝝ/in qua explicatiõe ſi rudis iudicet̃/
neſcio quid appellabit̃ ſubtilitas. ¶ No=
tet̃ hic ꝙ doctores etiã ſancti ſũt magis re=
uerenter gloſandi in multis ꝙ̃ ampliandi
qm̃ nõ omnes ſemꝑ aduerterunt/aut ad=
uertere cogitauerũt ad ꝓprietatem locutio
nis. Improprietas aũtẽ nõ ampliari debꝫ
ſed ad ꝓprietatem reduci. alioqn q̇d mirũ
ſi auget̃ deceptiõ. ¶ Sequit̃ poſtremo
ꝙ nõ eſt in poteſtate libera voluntatꝫ
create: facere aliq̇d bonũ morale aut gratu
itum niſi ex dignificatiõe volũtaria ṗme le
gis. ¶ Et ſic patꝫ ṗmo ꝙ nulla põt eẽ crea
tura rationalis impeccabilis ꝑ naturã/aut
naturaliter rectitudo honeſtatis. ¶ Patꝫ
inſuꝑ neceſſitas ponẽdi gratiam eẽ neceſſa
riam ad oĩe bonũ/ſupra gratuitã largitiõ
nem bonitatis naturalis. quã bonitatem
ꝯſtat nõ eſſe ſtante re ipa/ꝙ̃uis non ſit bo
nitas niſi ꝓ quãto fluit a ṗmo bono/⁊ ex=
emplariter eidem ꝯformat̃. Sap. xj. Vir
tus eñ tua iuſticie initiũ eſt. Dico igit̃ ꝙ̃
ſicut oĩs actus poſitiuus habꝫ ꝯformitatẽ
naturalem ad primũ bonũ/⁊ ideo bonus
eſt ſaltem bonitate naturali. Ita ſi ille act⁹
ſit liber/tantũ habꝫ de bonitate honeſtatꝫ
quantũ habꝫ de ꝯformitate ad primã ho=
neſtatem. Sed iſtam ꝯformitatem nõ põt
elicere nuda natura volũtatis/niſi cõmu
nicata ſit ſibi facultas ⁊ gratia in ꝓducen=
do alia ꝙ̃ ſit illa ſolum reſpiciẽs ſubſtanti=
am actus ⁊ nõ ceteras circũſtantias quem
admodum ſũt circũſtãtie finis ⁊ directio=
nis/intentiõis ⁊ ſil'es. Ex quibus ꝯſequen
ter deducitur neceſſitas humiliatõis nr̃e
ad deum/⁊ ꝙ non gloriet̃ ante eum ſtulta
p̃ſumptio om̃is carnis/nec apponat vltra
magnificare ſe homo ſuꝑ terrã. ¶ Ex hoc
inſuꝑ pelagiana heref ⁊ ingratitudo ſup=
ba ꝯfuditur. Deniqꝫ ꝑſpicuũ eſt quãta ne=
ceſſitate deſꝑare debeamus de viribus no=
ſtris/nec ponere carnem brachium noſtrũ
nec ꝯfidere in homĩe/ſed ꝓijcere totã ſpem
noſtram in deum ne ꝯfundamur: ſed libe=
remur et nutriamur et glorificemur. In=
nitamur igitur ſibi tãꝙ̃ ſumme potẽtie et
glorioſiſſime maieſtati. quo ad appropria
tum patri. ⁊ hoc ꝑ vim iraſcibilẽ/cuius ob
iectum eſt bonũ/arduũ ⁊ honorificũ. In=
nitamur ſibi tãꝙ̃ prime ⁊ infallibili verita
ti. quo ad appropriatũ filio. ⁊ hoc per vim
rõnalem. Innitamur ſibi tãꝙ̃ bono opti=
mo ⁊ ſuauiſſimo indefectibili/quo ad ap=
propriatum ſpũiſancto. ⁊ hoc ꝑ ꝯcupiſci=
bilẽ. ¶ Iſtas vero innitẽtias operãt̃ ⁊
ſolidãt tres ipſe virtutes theologice fi
des ſpes ⁊ caritas: hec tria ꝑfecto miracu=
loſiſſima opera cauſãt in aĩabus iuſtorũ fi
delium. ¶ Nõne miraculum ingens ẽ ta=
liter inniti veritatibus incognitis ⁊ ineui
dentibus: p̃ter aut ꝯtra omnẽ rõnem na=
turalem: ꝙ citius diſſentiret homo vere fi=
delis ṗmo ṗncipio/ꝓut dicit Guilhelm⁹
Pariſieñ. ꝙ̃ alicui articulo quãtũlibet in=
euidẽti. Hoc eñ eſt ꝯtra ſapiẽtiam greco=
rum: ⁊ ſcandalum iudeorũ: ⁊ ſeuiciam ty
rannorũ: ⁊ corruptelã viciorũ originaliũ.
Propterea bene enũciauit ap̄l'us ꝙ fides
eſt donũ dei/ne q̇s gloriet̃ ſi credit/aut qui
gloriat̃ in dño gloriet̃. ¶ Ceteꝝ non min⁹
eſt in ip̃a ſpei certitudine miraculũ. Nam

qualiter obsecro inter tot fluctus humane
fragilitatis ⁊ vicissitudinis incertissime. po
test dicere aliquis cuȝ apostolo. Certus sū
ꝙ nec mors neqȝ vita ⁊c. me sepabit a cari
tate dei q̄ est in christo ihesu. Qualiter intē
hec pōt ita certificari aīa ⁊ quietari vt dor
mire dicat̄ ⁊ requiescere in idipsū/qm̄ sin
gulariter in spe ꝯstituit eam dn̄s/quemad
modū pulcre declarat Bern̄. super canti
ca super illo. Introduxit me rex in cubicu
lum suū. Cogita si potes ⁊ quantū potes.
Tu hoc hic eē miraculū grande fateberis.
¶ Porro de caritate quid dicemus/quale
est in ea quantūqȝ miraculū. purificat ho
minē ⁊ gratū reddit deo. ambulantē in oī
bus mandatis eius sine q̄rela. Nihilomi
nus dicere facit ex affectu homini. qui eius
modi est cuȝ apostolo. Venit deus saluos
facere peccatores/quoꝝ p̄mus ego sū. Nō
vtiqȝ mentiebat̄ apostolus studio humili
tatis. sed ita de se sentiebat reputatiōe pro
prie fragilitatis ⁊ indignitatis/cui tamen
dignus nō erat reliquus mūdus. ¶ Si q̄
rat aliquis a me quō pn̄t hec fieri? Non
me interroget/imo nec queq̄ alioꝝ/qm̄ so
lus spūssanctus hoꝝ miraculoꝝ spūaliuȝ
sicut est operator solus ita solus est doctor
Preparet homo ad hec capiēda mētis pu
ritatem/nō oris loquacitatē expectet. Vis
ergo secretum cognoscere. transfer te a the
ologia intellectus/ad theologiā affectus. ꝺ
scientia scȝ ad sapientiā. de cognitōe ad de
uotionē. Hec est theologia illa quam ma
gnus Arsenius vir grecis ⁊ latinis litteris
tūc eruditus: fatebat̄ se nescire. imo nec p̄
mam litterā alphabeti sui didicisse: q̄ the
ologia vtinam nobis oībus qui theolo
gi nominamur/tam familiaris eēt q̄ extra
nea est ignotaqȝ. ¶ Poterā diutius ac lon
gius ista ꝓtrahere/p̄sertim ad collaudati
onem spei collocande in dn̄o. Sed nimia
fortassis eēt digressio. ⁊ in sanctoꝝ opuscu
lis laus huius virtutis abunde posita est.
Nominatim in Guilhelmo Parisien̄. de
virtutibus. ⁊ in illa compilatiōe satis vul
gata ⁊ certe fructosissima q̄ ꝺ virtutibus si
militer intitulat̄. quam compilatiōem ita
consonare verbis ⁊ sententijs cum eodem
Guilhelmo parisien̄. experior. ꝙ ꝑ suasū
habeo vnam summā ab altera sumptā eē.
aut vnum vtriusqȝ autorem extitisse. Ad
hec scripta ⁊ similia vos remitto qm̄ etiam
materia ⁊ questio post prandiū disputan
da. poterit nos eleuare magis ad capiendū
miracula ⁊ mysteria huius spei. Est enī q̄
stio vtrum inter oēs virtutes theologicas
virtus spei sit nobilissima siue perfectissi
ma. ⁊ cetera.

Hec de lectione prima.

Lectio secunda.

Jsum ꝓmissiōi mee. nā po
licitus sū si meministis me ꝑ
ma lectione inuestigaturum ꝓ
viribus. Qualis est illa lex cui⁹
transgressio vitam spūalem quam dat ba
ptismus spūssancti adimit ⁊ mortis eterne
reum facit. ¶ Hec nimirū dubitatio non
parua est neqȝ inutilis. vbi nō de lana ca
prina sicut loquit̄ satiricus. sed de anima.
nō de paupe regno. iuxta verbū statij. Sȝ
de vita beata fit questio. Si socrates oēm
philosophie rationē ad mores transtulit ⁊
hinc laudatus est a Tulio Seneca et Au
gustino. Si p̄terea philosophi fere oēs p̄
sertim stoici/imo ⁊ ipsi qđ vix credideris.
epicurei solam bene viuendi cognitiōem:
ceteris p̄tulerunt. tanq̄ ea sola teste Apu
leo vituperabilit̄ ignoret̄. Quid aget chri
stianus cui repromittit̄ eternitatis spes ꝓ
p̄mio bone vite. ip̄e superuacuis ⁊ inutili
bus inuestigādis quo pacto se totum im
pendit omissis que ad vitam sunt necessa
rijs: quasi nō ex alto iubēte audiat/que ti
bi p̄cepit deus illa cogita semper: ⁊ in plu
ribus opibus eius ne fueris curiosus. Vn̄
⁊ iudeis quāq̄ carnalibus ⁊ minus capa
cibus celestium. dicebat dn̄s de lege sua
Deutero. iiij. Hec em̄ est sapientia vestra
⁊ intellectus coram populis. ¶ O quisqs
adest qui de ingenij acumine gloriat̄: qui
preter subtilia ⁊ difficilia nihil inuestigare
dignat̄. vertat huc aciem sue rōnis velim:
suum hic ingeniū exerceat. Affirmo mul
tam hic eē ꝓfundam ⁊ vberem: studiosis
simis quātalibet ingenij laude preditis/ꝑ
scrutationis materiam etiam super eas ste
riles quas nōnulli solas mirari solent ima
ginationum varietates. ¶ Propterea nō
me dignum arbitratus sum qui difficulta

tis huius nodos ad integꝝ valerem euol-
uere. Nihilominus aliquid dicere vł im-
perfectū: tum necessitas, tum vtilitas oīm
pluries impulerunt. Mecum siquidem ⁊
cum alijs sepe recogito, multas ex ignorā-
tia huius negocij suboriri turbationes in
politijs tam ecclesiasticis q̄ tpalibus. In
hominū p̄terea ꝯscientijs modo scrupuli
vani ꝯtenendi surrepunt/ modo ꝯtem-
ptus insurgit temerarius: ⁊ audacior q̄ sa-
tis est/ fit insup q̄m ignorat virtus legis di
uine frequenter irritum mandatū dei/ ꝓpt
traditiones hominū. Fit amplius de leui
iugo christi ⁊ lege libertatis, iugum ferreū
⁊ onus graue, p̄mens ceruices christiano-
rum, dum scʒ aliqui suas oīs leges, suas
institutiones, suas regulas ⁊ statuta/ arbi-
trari volunt accipiendas eē sicut p̄cepta le
gis dei/ ad eterne mortis interitum si p̄tere
ant mergentia. Has vero traditiones ho
minū/ quis cunctas dinumeret in canoni-
bus summoꝝ pontificum/ in ꝯstitutioni-
bus synodalibus ꝓuinciaꝝ aut diocesim
in religionū regulis: in vniuersitatū colle-
gioꝝ ⁊ ecclesiaꝝ statutis, in edictis impato
rum ⁊ principum ⁊ in plebiscitis cōmuni
tatum. Quaꝝ plures sub excōicatione late
sententie. Alie sub interminatiōe diuine in
dignatiōis. Alie sub voto. Alie ⁊ fere oēs
sub iuramenti aut fidelitatis debito strin
gunt ⁊ obligant. Cū si adam vir tal' ⁊ tan-
tus/ vnicū discipline p̄ceptum hn̄s/ in illo
corruit. Nos inter innumerabilia positi q̄li
ter euademus? Vix pōt imbecillitas nr̄a
diuinas leges ad numeꝝ paꝝ gratuita sua
benignitate reductas implere. Viam igit
obsitā tot spinis ꝯstitutionū semet inuol-
uentium/ ⁊ obumbrantiū/ quis inoffenso
pede transiliet? Scimus q̄d dixerit Petr⁹
apostolus Act̄. xv. Quid temptatis deū
imponere iugum sup ceruicem discipulo-
rum/ qd̄ neqʒ nos neqʒ patres nostri porta
re potuimus. Hoc animaduertens et pia
compassiōe deplorans egregi⁹ doctor Au
gustinus ad inquisitiōes ianuarij: ipsā in-
quit religionem nostram quā manifestissi
mis ⁊ paucissimis celebrationū sacramen-
tis: dei voluit misericordia eē liberā serui-
libus p̄munt oneribus: vt tolerabilior sit
ꝯditio iudeoꝝ qui legalibus sacramentis
non humanis p̄sumptionibus subijciunt.
Si tuo tempe sic dolebas o sapiēs Augu-
stine, quid nostra tempestate dixisses, vbi
ꝓ varietate ⁊ motu capitum, incredibilis
est varietas ⁊ dissona multiplicitas onerū
hm̄ōi seruilium, ⁊ humanaꝝ ꝓut loquerꝭ
p̄sumptionū. Inter quas velut int̄ laque-
os animaꝝ et ligantia retia/ vix quispiam
securus: ⁊ indep̄hensus incesserit. Hec est
q̄rela qualem olim apud deuotum Bern̄.
detulerunt quidam ex monachis/ ⁊ ꝓpter
quā compescendā/ sicut mō nitimur agere
scripsit volumen pulcerrimū de p̄cepto et
dispensatione, qui liber huic operi nr̄o pro
fundamento supponat. ¶ Deniqʒ q̄cquid
dixero accipiat nō determiatiue, sed inq̄si
tiue positū, p̄sertim vbi determiatione p̄-
cedentiū sanctoꝝ ⁊ doctoꝝ exp̄ssam nō in-
uenero. Mihi quidē occasionē studiosis
ministrasse suffecerit. ¶ Et pro intellectu
dicendoꝝ sunt descriptiōes ⁊ distinctō-
nes p modum ꝯsiderationum p̄mittēde.
¶ Lex diuina p̄ceptoria/ est signū verū re-
uelatū creature rōnali, qd̄ est notificatiuū
recte rationis diuine, volentis tenere illā
creaturā seu ligari ad aliquid agendū vel
nō agendū/ ꝓ dignificatiōe eius ad eternā
vitam ꝯsequendā/ ⁊ damnationē euitan-
dam. ¶ Descriptio hec causalis est aut ad
causalē reducibilis. Cuius rōnabilitatē
nō melius suadere valemus q̄ p descriptō
nis ptes si discursum habeamus. ¶ Poni
mus igit signum ꝓ genere/ q2 deus se solo
nō obligat creaturā rōnalem/ nisi p notifi
cationem sue rōnis recte, dictantis ⁊ volē-
tis creaturā sic teneri seu ligari, ⁊ q2 notifi-
catio ista fit aliq̄n p voces, nunc p scriptu-
ram, nūc p internā inspirationē. Horum
signoꝝ aliud ē vocale, aliud est scriptum,
aliud mētale, dimitto ꝯcordantias. ¶ Cū
autē creatura rōnalis nō ꝓprie obliget ni-
si p notificationē qualē p̄diximus, apparʒ
q2 nisi sic dicat eē possibila nālit fatuos ⁊
insensatos obligari. imo nulla videret rō
cur nō etiā brutis talis obligatio possʒ im-
poni cuius trāsgressio eēt imputabilis ad
penā aut p̄miū, qd̄ nullus ꝯcessit. Nō ne-
gamus tn̄ quin res quelibʒ indispensabili
ter tendat in deum ⁊ in qualibʒ re lex que
dam inuenit/ ꝓut dicunt Basilius in suo

hexameron et sequax eius. Ambrosius in
simili libro. q̄ voluntas dei lex nature est.
Et Boetius hunc habz vsum loquēdi in
pluribus. ⁊ cōmentator dicit naturā agere
tanq̄ rememoratam ab agente infallibili.
¶ Si quis obijciat d̄ puulis quos obliga=
uit deus ad baptismata suscipiēda. et talis
q̄ in vtero materno si moriāt absq̄ hmōi
baptismo quē constat eos nō solū ignora=
re imo nec habere posse damnabunt. Rn̄=
demus q̄ nec ibi est p̄ceptū quale loq̄mur
cuius transgressio scz imputet ad culpam
nouam actualē. Sed est ibi quoddā statu
tum diuinū quo nō obseruato non reddit
hereditas in adam amissa. ¶ Ex quo p̄ti
nus eliciendū videt corollarie q̄ nl'la cre=
atura rōnalis p̄t eē indigna deo. tāq̄ ꝓprie
peccatrix absq̄ cōmissione vel omissione li
bera rei illicite. ad cuius oppositū erat obli
gata. ¶ Obijceret aliq̄s de policia huma=
na q̄ a diuina exemplata est. In illa enim
q̄nq̄ ligant ignorantes in eis q̄ iuris sunt
Rn̄det q̄ nullus q̄ pōt ignorantiā inuin=
cibilem sufficient allegare. p̄t trāgressor le=
gis appellari neq̄ quo ad deum. neq̄ quo
ad hoīes. Plerūq̄ tn̄ p̄sumit apud homi=
nes aliq̄s eē sciens. q̄r nō p̄t iuridice per te
stes iustā sue ignorantie causā assignare. ꝓ
pterea ꝯdemnat aliqn̄ ꝑ hoīes ille qui ve
re innocens est apud deū. ¶ Sequit stati
ex his q̄ apud facientē illud qd̄ in se ē nul
la est ignorātia inuincibilis neq̄ iuris neq̄
facti in lege diuina. vel agens ex ignorātia
tali nūq̄ peccat. Primā partem tenuerunt
doctores excellentes vt Guilhelmus pari
sien̄. Contra quos sunt valide rōnes p̄ser
tim de ignorātia facti. nam ⁊ in talibus ec=
clesia etiam fallere pōt ⁊ falli absq̄ peccato
vt ꝯcubitus iacob cū Lya nō inculpatur/
⁊ ita de similibus. Pro pte altera sunt alij
vt Guilhelmus antisiodorensis. qui ta=
lem ignorantiā iam p̄sertim facti aut iuris
humani dicunt posse ꝯtingere ⁊ eam insu
per carere peccato. Et eas similit actōnes
nō eē culpabiles q̄ ꝓueniunt ex ipsa. ⁊ hoc
fit qn̄ si nō eēt ignorātia talis/non fierent
hmōi actiōes secus vbi agēs nō min⁹ effi=
ceret id qd̄ agit ignorātia tali non extante
¶ Deniq̄ dr̄ signū verū qm̄ signa falsa
nō ligare q̄nq̄ dicant de ꝑ accidēs vt cō

scientia erronea. nihilominus de ꝑ se et ꝓ
prie legis obligatorie vim nō hn̄t. ¶ Sub=
iungit in descriptōe signū reuelatū creatu
re rōnali. Etem̄ sola rōnalis creatura obli
gabilis ē. q̄r sola capax ē diuinoꝝ p̄ceptoꝝ
cum subiectiōe. Vn̄ posset eē aliqua crea=
tura rōnalis nō eleuabilis ad cognitionē
hmōi. vt infantes sunt de facto ꝓ tpe non
eleuati. ideo nō obligati/aut si eēt capax et
si non eēt subiecta deo quemadmodū spi=
ritussanctus nō est subiectus patri et filio
a quibus ꝓcedit ⁊ cognitionē imensā acci
pit: talis nō eēt ꝓprie obligabilis. Et qm̄
p̄cepta diuina ꝓut ordinat ad deū vt bea=
tificatiuus ē/cognosci nō pn̄t a creatura ra
tionali ex solo lumine naturali. necesse fuit
ꝯcurrere reuelationē quocūq̄ mō fieret/si=
ue ꝑ angelos/siue ꝑ hoīes/siue ꝑ internā il
lustrationē/sicut aplus loquit d̄ pħis/qui
bus dicit fuisse reuelatū illud qd̄ occultuz
est dei. Sic em̄ sentiūt doctores q̄ nemini
deesset deus in quocūq̄ loco poneret qui
faceret qd̄ in se est vtēdo. scz bene donis iā
habitis. qn eū de necessarijs ad salutē diui
nitus illustraret. sicut dicit petrus. Actu.
¶ Sequit in descriptōe q̄ est notificatiuū
diuine rōnis recte volētis teneri illā crea=
turā vel ligari ad aliq̄d agēdū vel nō agen
dū. q̄r fit a quibusdā questio q̄ sit rō obli=
gatoria in deo vel recta rō vel voluntas?
Ponit hic vtrūq̄/quia nec recta ratio sine
voluntate. nec econtra sunt in deo obliga=
tionis complemētuz. Preterea quātūcūq̄
notificet volūtas sui supioris/nisi per illā
velit ligare nō ꝯsurgit obligatio s̄m dedu
ctionē Durādi in hac materia vbi querit
an teneamur in oībus ꝯformare volunta=
tem nostrā volūtati diuine? Si em̄ sortes
leuat festucā. scit theolog⁹. q̄ hoc de⁹ vult
⁊ ita de quocūq̄ effectu qui ꝓducit. Non
oportz tn̄ vt videt q̄ theologus talis obli=
get velle silr/q̄uis forte in his q̄ pctā non
sunt. teneat non se deformare remurmurā
do aut contranitendo volūtati efficaci dei
plene cognite. quēadmodū forte Guilhel=
mus antisiodorenꝰ ⁊ alij sentiētes opposi=
tum prioris sententie intellexerūt. Attamē
hec consequentia non valet. Ista volūtas
est iustissima/vel ista inclinatio ⁊ tenden=
tia sunt rectissime. vt puta inclinatiōes na=

turales. ergo ꝯformans se ꝑ actū liberū tali volūtati: aut inclinatiōi in re volita: aut ī obiecto ad qḋ est inclinatio nunq̄ peccat. Stat enī q̄ deus p̄ceptū ad oppositū dederit vt q̄ actualit̄ volūtas nihil eliciat. Fatemur tn̄ q̄ si act⁹ elicit⁹ esset oīno tal' q̄lis est act⁹ natural' ille nūq̄ eēt deformis. Nā hoc claudit repugnātiā. sꝫ hoc dicē. vel parū vel nihil ē. ¶ Tādē subinfert̄ in descriptiōe ꝓ dignificatiōe ad et̄nā vitā ꝯsequē dā/ ⁊ dānationē euitandā. Memini me legisse in Burādo q̄ si nulla fuisset facta reuelatio hoī de sua beatificatiōe supnaturali aut dānatiōe. nō incurrisset pctm̄ faciēs seipm̄ reū dānatiōis et̄ne/ ⁊ ita nullū fuissꝫ pctm̄ mortale. Hoc dictū ḋ lege statuta veritatē hr̄e videt̄. sꝫ de possibili neq̄q̄. Nōne videm⁹ q̄ dās operā rei illicite p̄t ad penā hūanaꝝ legū q̄uis sibi ꝑus incognitaꝝ iudicari. Et q̄cq̄d sit tn̄ de possibili ita de facto se res hꝫ/ omnē obligationē diuine legis apud viatores ad finē tēdere vt dignificet̄ hō ad vitā et̄nā: ⁊ infernalē mortē euitet. Iux̄ qḋ saluāt aliq̄ nō improbabiliter q̄lit̄ apud dānatos vel beatos nō sūt leges p̄ceptiue. q̄les loq̄mur. ad q̄s scꝫ voluntas diuīa velit teneri saluatos aut dānatos sb̄ nouis p̄mijs aut penis/ q̄ ī saluatis nō est necesse. In q̄bus maxīe hꝫ locū illud apl'i Iusto nō ē lex posita/ ⁊ ī dānatis eēt inutile. Alioq̄n dicēdū ē vt videt̄ dānatos ꝯtinue mortalit̄ demereri. Quāuis aūt dignificatio ad vitā et̄nā p̄cipue cōsurgat a deo dignificāte. vt a cā supꝑma ⁊ dn̄antissima: sicut ⁊ lex q̄libet a p̄ma lege ꝯfluit vt emanatio q̄dā lumīosa. Nihilominus dignificatio formalis fit ꝑ grām seu charitatem. ⁊ meritoria ꝑ actionē bonā p̄ceptoꝝ impletiuā: ad p̄cipiētis intentionē quā explicauit cū ait. Si vis ad vitā ingredi/ s̄ua mādata ¶ Si nō erram⁹ ī describēdo legē p̄ceptiuā tā affirmatiuā q̄ negatiuā ꝓut non errasse putam⁹. apta est nobis via nō medio cris/ ad ꝑgendū quo tēdimus plurimū q̄ꝫ lucis allatū ē aciei nr̄e mētis ad inferendū cognoscendūq̄ꝫ sequētia.

Corollariū primū.

¶ Nō iō dī aliq̄ lex appropꝛiate vel pure de iure diuīo. q̄ ad illā obligat deus. Fa-

tilis est declaratio/ q̄m sicut nihil fit absq̄ deo causāte/ ⁊ nihil ē veꝝ absq̄ꝫ p̄ma v̄itate Nā oīs sapīa a dn̄o deo est. Nihil p̄terea bonū absq̄ꝫ p̄ma bonitate. nihil pulcrum neq̄ꝫ suaue/ ⁊ ita de alijs ꝓut lectio p̄cedēs diffusi⁹ ōn̄dit. Ita oīs obligatio cassa ē nec alicui⁹ roboris vel momēti. si nō a deo imꝑatore supꝑmo vires habuerit. Nō ē p̄tās nisi a deo inq̄t apl'e. veꝝ tn̄ nec oīs effectus dī appropꝛiate diuin⁹/ nec oīs v̄itas ꝑtinet ad fidē. nec oīs bonitas ad adorationem. Cur nō similīr poterit eē obligatio aliq̄ a deo/ que nō ob hoc appropꝛiate spectabit ad legem diuinā.

Corollariū secundū.

¶ Nō iō p̄cise dī aliq̄ lex diuīa seu ḋ iure diuīo appropꝛiate. q̄ illā creatura rōnalis ꝑ reuelationē accepit. Itaq̄ꝫ fieri p̄t sicut in antiq̄ lege teneo fuisse ī plurib⁹/ q̄ de⁹ reuelet ⁊ tradat īmediate aliq̄s leges ꝓ solo regimine politico ⁊ ciuili. quēadmodū ḋ ordinatiōe legis isrl'. de taxatiōe penaꝝ ciuiliū ⁊ sīl'iū diceret̄/ ⁊ tales appellāt̄ a doctorib⁹ leges iudiciales. q̄ tn̄ leges tales non ī mediata ⁊ directa intētiōe ordināt̄ in finē vltimū ⁊ supnaturalē. deficit vna cōditio descriptōis antedicte. ¶ Pro cui⁹ elucidatiōe ⁊ vt dicti hui⁹ rōnabilitas magis inotescat: aduertēdū est q̄ hō q̄ subsistit ex duplici sub̄a. vna sp̄uali et̄na diuīaq̄ꝫ/ alia corꝑali ⁊ mortali: duplicē hꝫ finē. vnū supnaturalē. aliū naturalē q̄ human⁹ p̄t dici seu politicus ⁊ ciuilis. Nūc ꝓ ꝯsecutōe p̄mi finis date sūt leges a deo ꝓportionate ad finē illū. de q̄bus nr̄ ē p̄ricipalis s̄mo. ⁊ illas appellam⁹ appropꝛiate diuīas seu theologicas seu de iure diuīo. quēadmodū nō oēs v̄tutes sed eas dūtaxat q̄ ad deū īmediate dirigūt. theologicas ⁊ diuīas noīam⁹ fidē spem atq̄ꝫ caritatē. Proinde ad ꝯsequendū finē alteꝝ q̄ human⁹ q̄n̄q̄ꝫ dī. q̄n̄q̄ꝫ ciuilis ⁊ politic⁹. leges alie late sūt. ⁊ vt plurimū ꝑ humanā inuestigationē imposite. Ille v̄o q̄uis ordinet̄ finalit̄ ad finē beatitudinis eterne sicut ea q̄ corꝑis sūt ⁊ corꝑ⁹ ip̄m ꝓpt̄ animā factū null⁹ ambigit/ eas nihilominus diuīas nequaq̄ dicim⁹. alioq̄n leges ⁊ regulas medicine q̄ pacto nō eē diuīas cēsebim⁹: Ille siq̄dē respiciūt sanitat̄ armo

ſilam ⁊ viuacitatē ſenſuū integrā. quibus
leſis nō ne aīa ab vſu vtuoſoꝝ actuū diui-
noꝝ impedita corpeſceret? Illas tñ leges
ſeu regulas eē de iure diuīo nō dū qſꝙ di-
xit. q̄uis teſtet̄ ſapiens medicinā ab altiſſi
mo creatā. q̄uis deniqꝫ ſint ī ea vel eē poſ-
ſint ꝯcluſiōes plurime ꝑ reuelationē magl
q̄ ꝑ humanā inueſtigationē inſerte. Per-
ſpicuū ē igit̄ arbitratu meo / legē aliquam
nō idcirco dici appropͤate de iure diuīo qꝛ
deo reuelāte ſuſcepta ē. Hmōi aūt corolla
rij cognitio / ꝓdeſt nō paꝝ ad elucidatōnē
materie ꝑ̄ſentis / tā circa legem antiquam /
q̄ in noua.

Corollarium terciū

¶ Circa qđ deducit̄ vlteri⁹ ꝙ nō oms
canones ſūmoꝝ pōtificū vel decreta / ſūt đ
lege diuina. pꝫ hoc ex radice ꝑ̄miſſa / q̄uis
alie nō deſunt inferi⁹ aſſignāde. Sūt itaqꝫ
plures hmōi canones ad politicā ſolū cō-
ꝯuerſationē accōmodati. ¶ Qꝛ ſi dicat ali
qs. Nōne bona ecc̄ie oīa ſpūalia ſūt. qꝛ ſpi
ritualitatē reſpiciunt ⁊ ad ſpūalitatē indu
cunt. Rn̄demus ſub alia diſtinctōe / ꝙ ī po
litica ꝯuerſatiōe hoīm / ſicut ſūt qdā ſpecia
lit̄ deputati ⁊ dedicati ad obſequēdū deo
q̄ anthonomatice ecc̄iaſtici dicūt̄ ſeu reli-
gioſi. Alij q̄uis ad deū tendant. qꝛ tñ ſuū
magl ē officiū tractare ea q̄ ſūt ſecularl po
licie. iō ſeculares nomiant̄. Nō alit̄ dicūt̄
bona ꝑ̄moꝝ eē ſpūalia. licꝫ ſint res mere tē
porales. ⁊ corpus ꝯſeruātes ſicut in alijs.
Silī rōne leges ordināntes eccleſiaſticā po-
liciā dicunt̄ plerūqꝫ ſpūales ſeu diuine q̄-
uis improprie. ⁊ alie ciuiles ⁊ hūane. ¶ Et
hoc loco fallūt̄ ⁊ fallūt crebro qdē canoni-
ſtaꝝ ꝑ̄ſertim in materia quā tractauim⁹ de
ſymonia vbi ſpūalia iudicāt illa q̄ eē car-
nalia ⁊ materialia nullus neſcit.

Corollarium quartū

¶ Lex aliq̄ nō iō dr̄ diuina appropͤate. qa
ex principijs iuris diuini deducit̄. Primo
qꝛ ſicut om̄e veꝝ oī vero ꝯſonat. ſic oīs lex
quātumcūqꝫ poſitiua ⁊ hūana ꝯſonat di-
uine legitimo ⁊ ex ea deducit̄ / ſaltē a deo
⁊ beatis. Amplius nulla ē lex que nō inni-
tat̄ principijs iſtis. deo iubēti obediendū
eſt. Autorizatl a deo parēdū ē ſupioribus
ſuis in eo ꝙ ſupiores ſūt nō eſt inobediena-
dū / ⁊ ita nulla eſſet lex pure humana. ꝯ id
qđ veritas hꝫ ⁊ vſus cōis. ¶ Et ꝓ manu-
ductiōe capiamus ſimile in eīs q̄ dicūt̄ fi-
dei. Non eīm fidei aſcribimus omnē veri
tatē: q̄ ſequi pōt ex veritatibus ꝯtentis in
ſacra ſcriptura. Sed illas tm̄modo verita
tes ſibi damus q̄ ſpecialiter reuelate ſūt / et
date ad credendū / ꝓ beatitudinis fine cō-
ſequēdo. Scimus inſup ꝙ nō om̄ia q̄ per
ſummos pōtifices imo nec ꝑ eccleſiam ap
probata ſūt. eſſe cenſent̄ de fide. alioqn ob-
ligarent ad ſui credulitatē opuſcula ſācto
rum omniū doctoꝝ q̄ ꝑ eccleſiā approban
tur / ſicut de multis exꝑ̄ſſum eſt in decreto
rum diſtinctiōibus. Hoc aūt dici nequit
quare nec oīs lex appellabit̄ de iure diuīo
quā tulit vel ſūmus pōtifex vel eccleſia vł
princeps q̄libet autoritatē habēs dei ī ſub-
ditos. ¶ Si vero q̄rit̄ numerus veritatū
taliū que approbate ſūt de fide. Remitto
nūc ad ea q̄ tractauit ockam in ſuo dialo-
go libro. ij. q̄uis aliqua ꝓ incidētali decla
ratione ſum dicturus.

Corollariū quintū

¶ Sequit̄ ex ꝑ̄cedentibus coaſſumptis
quibuſdā veris / ꝙ eadē lex dici pōt đ iure
diuino ⁊ naturali / ⁊ humano ſeu poſitiuo
ſed alia ⁊ alia rōne reſpectu diuerſoꝝ. Et
quidē qualis ē legis diuine ratio dictū eſt
¶ Lex vero naturalis ꝑ̄ceptiua talē habet
rationē. ꝙ eſt ſignū inditū cuilibet homi-
ni. nō impedito in vſu debito rōnis notifi
catiuū voluntatis diuine / volentis creatu
ram rationalē humanā teneri ſeu obliga-
ri ad aliquid agendū vel nō agendū ꝓ cō
ſecutione finis ſui naturalis. q̄ finis eſt feli
citas humana / ⁊ in multis debita cōuerſa-
tio domeſtica. ⁊ etiā politica. homo eīm na
tura animal ciuile eſt. ¶ Lex humana ſiue
poſitiua ꝑ̄ceptiua / pure ⁊ appropͤate deſcri
bitur ꝙ eſt ſignū verū humana traditiōe
⁊ autoritate imediate conſtitutum / aut ꝙ
nō infert̄ neceſſaria deductiōe ex lege diui
na ⁊ naturali / ligās ad aliquid agendum
vel nō agendū / ꝓ conſecutiōe finis alicu-
ius humani. ¶ Si quis particulas harū
deſcriptionū diſcurrat / agnoſcet tum diffe
rentes rationes triplicis huius legis / tum

ꝯueniẽtia in re eadem. ¶ Et quidem lex diuina differt a ceteris in duobus specialiꝰ ¶ Primo. q2 innitiꝰ principaliꝰ reuelationi diuine. lex vero naturalis innitiꝰ dictamini ratiõis. qđ est insitũ cuilibet hoĩ non impedito in vsu debito rõnis. qđ impedimentũ fit aut ꝑ ĩmersionẽ cuȝ sensualitate nimia: aut ꝑ lesionẽ virium naturaliũ sensitiuaꝝ: aut ꝑ deprauationẽ radicatoꝝ viciorꝝ ⁊ ꝯsuetudiniũ ꝑuersaꝝ. Lex autẽ humana principaliꝰ innitiꝰ traditiõi humane aut quasi humane / ⁊ hoc quasi humane dicimus ꝓpter illas traditiões pure iudiciales quas ꝑ moysen dedit dñs: et que nõ innituꝰ principaliꝰ reuelatiõi vt reuelatio est / nec ex reuelatis aut ex dictamie pure naturali ꝯueniẽti deductione paterent apud oẽs / si non accederet supꝛioris alicuiꝰ determinãtis autoritas. Exemplũ de ista lege. Princeps in hac terra ꝯstituẽdus est ꝑ successionẽ hereditariã / principi dabũꝰ annuatim mille talenta auri ꝓ tributo et siles. q̄ nec deducũꝰ apte ex veritatibus legis diuine ⁊ naturalis. nec tñ illis ꝯdicere cognoscũꝰ. alioqn ille nõ tam eẽnt leges dicende q̄ seue ⁊ iniq̄ tyrãnides ⁊ vitate carentes. ¶ Secũda differẽtia legis diuie ad naturalẽ est. q2 lex diuina ꝑncipaliꝰ respicit finẽ spũalẽ. lex naturalis naturalẽ / humana vero lex p̃t ad vtrũqȝ dirigere ꝓpter distinctionẽ q̄ data est in tercio corollario de canonibus summoꝝ pontificũ. quoꝝȝ aliq̄ sunt pure humani / respiciunt tñ imediate finẽ supnaturalẽ beatitudinis sempiterne. ¶ His declaratis patȝ scđa ps corollarij. Sed primã manifesto noiatim đ hoc ꝑcepto nõ furtũ facies. Nam ⁊ a deo reuelatũ est ad ꝯsequẽdũ finẽ vltimũ. ⁊ insitũȝ est cuilibȝ hoĩ nõ impedito in vsu debito rõnis ad ꝯsequẽdũ finẽ naturalẽ. Nihilominus respectu quoꝛũdã hoim impeditorũ in vsu debito rõnis. potuit repeti tanq̄ humana tm̃ autoritate latũ eẽt / q̄uis non debeat simpliciꝰ humanũ noiari. Ex hoc nihilominus pȝ q̄ apud aliquos excellentis ingenij ⁊ multaꝝ litteraꝝ. sicut p̃t vna ꝓpositio dici fidei ꝓprie. q̄ nõ spectaret ad fidem explicitã exemplificatã alteriusꝰ. Ita de legibus fatendũ est. Hac de causa misericordia dei quasdã leges q̄ naturaliꝰ eẽnt note si nõ ꝑ peccata oblitterate ⁊ quasi delete fuissent. decreuit rursus inouare / ⁊ innouando cõicati hominũ tradere / vt eẽnt inexcusabiles. ⁊ vt ꝑ eas finem ꝯseq̄rentur nõ naturalẽ tñmodo sed eternũ.

Corollariũ sextum

¶ Sequiꝰ q̄ nõ absurde ꝯcedi põt oĩa ꝑncipia iuris naturalis eẽ de lege diuia ꝓprie dicta: licȝ diuersa rõne. hoc ꝑspicuum erit si attendimus quemadmodũ oĩa ꝑncipia iuris naturalis deo reuelãte ac iubẽte ꝯtinet lex tam antiqua q̄ noua ad finem beatitudinis eẽne. Et aliunde forsan istud suadere possumus. Ex hoc q̄ taliũ pꝛicipioꝝ indita est notificatio creature rõnali ꝑ imediatã diuine lucis irradiationẽ quẽadmodũ tradiderunt Augꝰ. ⁊ alij doctores eleuati. ⁊ olim sup hoc fuit articulꝰ parisieñ. tpe Guilhelmi parisieñ. prout legi ĩ beato thoma ⁊ bonauẽtura declarat pulcerrime in itinerario mẽtis in deum / ostendens nullũ eẽ dictamen recte rõnis solidũ ⁊ obligatoriũ nisi in ꝑma lege ⁊ luce stabiliaꝰ. Propterea pħoꝛum maximi ⁊ precipui. inꝰ quos floruerñ socrates ⁊ ceẽi achademici ingenue ꝓfessi sunt. nihil in rebus mutabilibus se scire / nullã in eis reꝑire veritatẽ ⁊ nullũ eẽ dictamẽ rectũ rõnis. q̄ si ꝑ hoc omnẽ a nobis veritatẽ ⁊ rectũ dictamen simpliciꝰ excludebãt / errabãt intollerabiliꝰ. q̄ de tãtis inuestigatoribꝰ veritatis sentire nephas ẽ / nisi ꝓ quanto forsan deũ nõ sicut deũ glorificãtes. neqȝ grãs agẽtes q2 q̄ abscõdita eius erãt mãifestauerat eis: dati erãt iã in reprobũ sensũ ⁊ deficiebant scrutãtes scrutinio. Sentiebãt igiꝰ si bene sentiebãt in hac tãta ꝯfessiõe ignorãtie q̄ solus deus sicut ẽ imobilis ita ẽ vitas stabilis. ⁊ lex certa ⁊ ꝯstans / in qua videmus q̄ bona sũt ⁊ vera / ꝯsonãtes in hoc ꝓphete eximio. q̄ postq̄ ꝑmiserat. multi dicunt qs ostendit nobis bona. Rñdens subintulit: Signatũ ẽ sup nos lumen vultus tui dñe. Alienũ subinde nõ ẽ dictũ aplĩ pluries allegatũ quo dicit. in deo nos viuere et moueri et eẽ. Omnis quippe cognitio veritatis in nobis nonne precoꝛ quedam motio est. vt igitur in deo sit opoꝛtet cõfiteri. Et hic eẽt speculatio grauissima si nõ ad alia

aperaret intentio.

Corollariũ septimũ

¶ Sequit̃ ex p̃missis notãda valde di
stinctio ad aperiendũ illud magis et ma-
gis qđ querimus. Aliqua ẽ lex pure diuĩa.
aliqua ptinens ad diuinã. aliqua imperti-
nens. Nihil hoc nouũ fingo. distinxerunt
itaq̧ in simili doctores ante nos ꝙ vitas
aliqua est pure de fide. aliqua solũ ptinens
ad fidem q̃ dici põt de pietate fidei. Aliq̃
impertinens q̃ dici põt apocrifa. Sicut in
ↄtrario aliqua falsitas ẽ heresis. aliqua sa-
piens heresim q̃ dici põt error. aliqua oĩno
impertinẽs/saltem quoad nos viatores et
nostrã deductionẽ. ¶ In lege pure diuĩa
põt quadruplex signari gradus. In p̃mo
gradu reponunt̃ leges imediate reuelate
a deo ꝓ tota cõmunitate hominũ aut p̃n-
cipaliori pte. scripte in biblia ⁊ presertim in
euãgelijs a christo latis ad ↄsequendũ bea-
titudinem. Et ex hoc statim patȝ ꝙ ĩ plus
se habȝ veritas/ꝙ̃ lex pure diuina. ꝓpter il
lud qđ p̃dictũ est de mult legibus pure iu
dicialibus antiq̃ legis. ⁊ qr multe vitates
sunt que nõ sunt impatiue ⁊ ex hinc nõ ob
ligatiue. In signũ autẽ ꝙ leges iudiciales
antiq̃ legis/nõ eẽt ꝓprie de iure diuino. si-
cut nec deducebant de directo imediate in
finẽ beatũ. christus legislator pfectissimus
volens ↄdere legem dignissimã ⁊ beatifi-
catiuam. oẽs tales leges ordinãtes hoĩem
ad finem humanũ et politicũ/reliquit ad
arbitriũ p̃latoꝝ ⁊ principũ. ita tñ vt semp
meminissent potestatẽ eis datam ꝓ verita
te. nõ ↄtra veritatẽ. ⁊ ad edificationẽ. non
destructionẽ ꝓut loquit̃ apl's. Q: si cõten
tiose quispiã obnitatur ⁊ dicat leges hmõi
iudiciales fuisse d̃ iure diuino ꝓprie: Rñ-
deat ergo qũo dispẽsabiles erãt. ⁊ nõ soluȝ
mutabiles sed mutate. ⁊ ꝙ multis earũ li
cebat absq̧ damnatiõis piculo contraire.
¶ In secũdo gradu reponent̃ leges diuĩe
q̃ ex p̃cedentibus solis in ↄsequẽtia euidẽ-
ti aut saltẽ reuelata ⁊ ꝓprie credenda dedu
cunt̃. Dixi notãter ex istis solis ⁊ in ↄsequẽ
tia euidenti aut saltẽ ꝓprie de fide. quoniã
si necessario coassumeret̃ ꝓpositio alia .q̃
nõ eẽt ꝓprie de lege diuina aut de fide aut
si ↄsequentia eẽt euidens. nec ꝓprie de fide
ↄclusio nõ eẽt ꝓprie d̃ fide s'm mox dicen-
da. Addidi in ↄsequentia reuelata ⁊ ꝓprie
credenda. ꝓpter determinationẽ eccl'ie ri-
te factã. quã suppono in his q̃ sunt ad salu-
tem necessaria/errare nõ posse. ¶ In tercĩo
gradu reponẽt̃ leges diuĩe imediate a chri
sto tradite: aut ab eis dicto mõ deducte. q̃
per successiuã relationẽ apl'oꝝ ⁊ aliorũ ad
nos equiualentẽ scripture canonice/notifi-
cate sunt. vt forte est ista lex. vniuersalis ec-
clesia põtifici romano subiecta sit. Nõ enĩ
posset euidenter aut p ↄsequentiã pure de
fide ex legibus p̃mi generis humana dedu-
ctione fulciri. ꝙ tñ sit lex pure diuina patȝ
qr nisi sic: posset humana traditiõe prima-
tus iste cassari. ¶ In quarto gradu sũt
leges specialit̃ inspirate ⁊ reuelate qbus-
dam singularibus psonis ꝓ se aut ꝓ pau-
cis ad hoc electis. Similit̃ quicq̃d ex tali-
bus legibus deduceret̃ modis p̃dictis ĩ se-
cundo gradu. de his legibus notat̃ in de-
cretis. ¶ Ex his aperitur intellectus qualĩ
ter dicta apostolorũ ⁊ discipulorũ christi/
sunt alterius autoritatis quoad aliq̃d/etiã
pure de fide ꝙ̃ successorũ suorũ. quoniam
p̃mi a christo doctrinam ĩmediate suscepe
runt/eius insup facta viderunt ⁊ ad eos ex
presse dictũ est. Qui vos audit me audit. ⁊
rursus. q̃ dico vobis in tenebris p̃dicate su
pra tecta. Iste p̃terea sunt in euãgelijs po-
site a christo imediate tradite. Petrus fu-
it aplus. Petrus accepit autoritatem ligã-
di ⁊ soluendi. Petrus edoct⁹ est in die pen
tecostes a spiritusancto de omĩ veritate ne
cessaria ad salutem. Tales autem de quo-
cunq̧ successorũ petri formate: non sic ha-
bentur a christo ⁊ in scriptura sacra. p̃sup-
ponunt enĩ semper ad minus istam ꝙ ta-
lis rite succedat Petro per electionem aut
aliter. ⁊ hoc est humana traditione solum
cognitum. Nisi forsan quis diceret ꝙ vni
uersalis ecclesie autoritas a spiritusãcto spe
cialiter inspirata/determinauit de quibus-
dam ꝙ Petro ĩ papatu successerũt/vt Cle-
mens Siluester: ⁊ Gregorius/ꝙ̃uis in eis
que sunt facti non sit necesse ecclesiam non
posse errare. ¶ Consequẽter deducit̃ quõ
maior fuit p̃mitiue ecclesie autoritas quo
ad predicta ꝙ̃ nunc sit/⁊ ꝙ non est in pote-
state pape aut concilij aut ecclesie immu-

tare traditiones datas ab euangelistis ⁊ a Paulo/sicut quidã delirant. Nec habent ꝙ ad hoc qđ ẽ facere aliqd esse pure de fide parẽ autoritatis firmitatẽ. Vñ q̃tum licꝫ dubitare de iure alicuiꝰ in papatu vel epa-tu/tãtundẽ licꝫ suas institutiões in dubi-um reuocare. Hãc materiã tractat Durandus. Et hic apit̃ modus intelligẽdi illud Augꝰ. Euãgelio nõ crederẽ nisi me autoritas ecc̃ie cõpulisset. Ibidẽ ei ecclesiã sumit ꝓ pmitiua ꝯgregatõe fideliũ eoꝝ q̃ xp̃ꝫ vi-derũt audiert ⁊ sui testes extitert. ¶ De-claremus nũc postmodũ qd sit lex perti-nens ad diuinã ⁊ qd imptinens? Et dica-mus ꝙ illa lex ẽ ptinẽs solũ/q̃ licꝫ deduci ñ possit a vitatibus solis legis diuĩe. dedu-cit̃ tñ ex eisdẽ coassũptis aliqbus veris ꝓ-babilibus/q̃ pie ⁊ rõnabilit̃ negari nõ pñt Quia etiã ꝯm regulã magistralẽ. Conclu-sio sp inseqt̃ debiliorẽ ptẽ alicuiꝰ pmissaꝝ q̃ necessario coassumit̃ ad sui illationem. Aut etiã si ꝯñtia sit inẽuidẽs nec ꝓprie de fide/ꝯñs est vt ꝯclusio illa signãs talẽ legẽ nõ dicat̃ ꝓprie lex diuina. ex q̊ vel vna pre-missaꝝ vel ꝯñtia deficiũt a rectitudine fi-dei vel euidẽtie. Sic em̃ veꝝ ẽ ꝙ ꝓpositio copulatiua ex vna ꝯtingẽte/dr̃ tota cõtin-gens/⁊ ex falsa vel impossibili: tota falsa vl' impossibilis iudicat̃. Ignorantia aũt istiꝰ distinctiõis mltos plerũqꝫ turbat ⁊ inuol-uit. ¶ Impertinẽs lex erit ad lẽgẽ pure di-uinã q̃ non plus ex eadẽ deduci põt q̃ op-posita. vñ nulla ẽ ꝓpositio q̃ ita pure sit fi-dei/qn ipsa possit ꝯiũgi cũ alijs imptinẽti-bus ad fidẽ. ⁊ ita totũ resultãs erit imperti-nens fidei. vt ista ꝓpositio est pure fidei. Euãgeliũ iohãnis ẽ veꝝ: dicẽdo tñ sic hoc euãgeliũ iohãnis scriptũ a roberto est veꝝ erit ista ꝓpositio imptinẽs ad fidẽ. sicut ẽ ista quã ꝯcludit/robertꝰ scripsit hoc euan-geliũ. ¶ In legibus q̃ nõ pure diuinis as-signo quattuor gradus. Primus gradus ꝯtinet leges q̃ licꝫ late fuerint a deo imedi-ate vel ab autorizatis imediate ab eo. tamẽ hoc nõ ꝯstat nisi ꝑ historias aut relatões q̃ ꝓprie nõ sũt in fide: q̃uis ipse negari ne-queant absqꝫ scãdalo ⁊ ꝓteruia manifesta Exemplũ de ista lege. Electio sãcti clemen-tis spectabat ad petꝝ. Nõ em̃ dubitat̃ qn Petrus ex quo ita fecit habuerit super hoc autoritatẽ imediatã a christo. ⁊ ꝙ ita fece-rit licꝫ rationabiliter negari nõ põt. tamẽ negans ab heresi se defenderet. nec vt talis eẽt puniẽdus/sed bene vt ꝓteruus et scan-dalosus ⁊ inciuilis ⁊ quousqꝫ se purgasset aut exposuisset/deberet d̉ heresi suspectꝰ ve-hemẽter hñi ⁊ tractari. ¶ Secũdus gradꝰ hꝫ leges q̃ nõ late sũt imediate a deo. tñ co-assũptis aliqbus q̃ rõnabiliter ⁊ absqꝫ scan-dalo negari nõ pñt. ille inferunt̃ a legibus pure diuinis. Exemplũ d̉ ista lege. Electõ summi põtificis spectat ad cardinales/re-bus stãtibus in ecc̃ia vt stant. ⁊ sede vacan-te. Ex ista em̃ lege pure diuĩa ꝙ electio sũ-mi põtificis sede vacãte dꝫ celebrari. Co-assumpta ista q̃ rõnabiliter negari nõ põt ꝓ nunc/ꝙ ecclesia cõmisit hãc potestatem cardinalibus. sequit̃ lex p̃dicta. tñ denegã-te istam diceret̃ sicut pus. ¶ In tercio gra-du sunt leges q̃ ad sui deductionẽ ꝑ leges diuinas requirũt ꝓpositiões dubias/q̃ ta-men plus incitãt ⁊ edificãt ad deuotionẽꝫ ⁊ religionem q̃ opposite/aut quas tutius est cõcedere q̃ negare. Exempla multa et quotidiana sũt in canonibus sũmoꝝ pon-tificũ ⁊ decretalibus. Illi quippe canones aut epistole decretales innitunt̃ legibꝰ di-uinis vtpote talibus vniuersalibus. Qui vos audit me audit. Obedite p̃positis ve-stris que dicũt facite ⁊ similibus. Sed sub-sumendo ꝓ minori ꝓpositiõe aut in cõse-quentia coassumunt̃ sepius ꝓpositiones q̃ non sunt d̉ lege diuina/aut que dubie sũt aut nõ ꝓrsus certe ꝙ proficiũt obseruanti-bus/tamẽ in multis tutius est eas cõcede-re nec pertinaciter impugnare. Exemplũ d̉ istis quadragesimale ieiuniũ obseruãdũ est. excõmunicatiões timende sũt ⁊ similes In hoc gradu reponuntur constitutiões multe prelatoꝝ ⁊ canonizatiões sanctoꝝ quoniã faciunt ad pietatẽ fidei coalescen-dam nec eidẽ sunt aduerse. ¶ Postremus gradus cõtinet leges que ex legibus diui-nis nõ plus deduci pñt. aut minus q̃ op-posite. Exemplũ istius/tallie magne ⁊ tri-buta concedende sunt huic principi ⁊ simi-les ⁊c̃. ¶ Similem distinctionem de lege pure naturali ⁊ d̉ lege pertinente solum ad naturalem. aut impertinẽte. concipere po-test quilbet vel mediocriter instructus.

¶ Gratias deo qui fundamēta solida ⁊
decentia dedit nos iacere/ad id edificādū
vtilius qđ supest. qui p̄terea de tenebraruȝ
quondā inuolutro lucem harꝝ descriptio-
num ⁊ distinctionū fecit splēdescere ad in-
tuendum limpidius secutura.

Incipit tercia lcō.

Tergere festinabamꝰ ad rn̄-
dendū quesito p̄ncipali ꝑ vni
cam ꝯclusionē post has termio
rum elucidatiōes. Sȝ reclama
bit vestigiaq̄ȝ retorsit affinis valde mate-
ria ei quā tractauimus. Eam q̄ppe inseq̄t
ꝯfigamus sic pedē post pedē. Hec materia
est/q̄d sit ius ⁊ quotuplex est/ ⁊ q̄d diuinū
vel euangelicū vel naturale vl' humanū:
Siliter de policia. Querētes itaq̄ȝ q̄d pre-
lati p̄nt ⁊ principes. ꝯsequēs est ista nō ne-
scire. ¶ Expediemus aūt sub compēdio et
dicemus. ¶ Jus ē facultas seu potestas ꝓ-
pinqua ꝯueniēs alicui scđm dictamē recte
rōnis. Jta ꝙ tota ⁊ finalis resolutio mate
rie nr̄e ad dictamē recte rōnis terminātur
Recta ratio ⁊ dictamē suū est p̄mo ⁊ origi
naliter ⁊ essentialiter ī deo. ⁊ an sit idē om-
nino qđ volūtas eius: remitto ad difficul-
tatē de formalitatibus ⁊ ad braguardinū
in summa. ꝯstat ꝙ in praxibus moralibus
recta ratio nō est p̄or volūtate. vt non ideo
deus vult dare leges suas creature rōnali.
q2 p̄us recta rō sua iudicet hoc eē fienduȝ.
sed ecōtra potius. Videt̄ igit̄ positio esse
magis catholica ⁊ expedita si dicamꝰ neu-
trum prius eē altero in deo. sicut in simili
nō ideo/q2 sic ē in re extra. ꝙ sortes ambu-
labit deus sic iudicat. nec ꝓprie ecōtra/sed
correlatiua sūt ⁊ ꝯcomitant̄ quodāmodo
sese inferētia. ita in ꝓposito ⁊ multis simi-
libus. Recta rō ꝯsequēter et participatiue
solum ꝯuenit rōnalibus creaturis. Ponit̄
in descriptiōe facultas seu potestas. qm̄ cō
ueniunt ƀm dictamē recte rōnis aliquibꝰ
que nō dicuntur iura eorꝝ. vt pena damna
torꝝ vt punitiōes viatorū. Nō em̄ dicimꝰ
aliquem ius habere ad eius nocumentū.
tñ nō est penitus alienuȝ a scriptura sacra/
q̄ ea dictant̄ iura q̄ diuina ꝓuidētia sapi-
enter ordinat. sicut p̄mo regum dr̄ ꝙ hoc
erit ius regis ⁊c. Et demones dicimus ha
bere ius ad punitionē damnatorꝝ. ¶ Po-
nit̄ ꝓpinqua qm̄ multa p̄nt alicui compe-
tere ƀm dictamē recte rōnis que ƀm idem
dictamē ei de facto nequaq̄ȝ ꝯueniūt/vt ex
istens actualiter in peccato mortali habȝ fa
cultatē seu potestatē merēdi vitā eternam.
nō tñ ꝓpinquā vel vt dici solet nō ƀm pre-
sentem iusticiā. ¶ Videt̄ autē hoc nomen
facultas dictū a fas ꝯgruentius eē hoc no-
mine potestas/vt hic loco generis statuat̄/
⁊ hec potestas seu facultas aliter titulꝰ iu-
ris vocaret̄. ¶ Deinde sicut dicta rō parti-
cipatiue in creaturis rōnalibus/diuidi so
let a doctoribus in portionem supiorem ⁊
inferiorem/sic sūt eius dictamīa multipli-
cia. quedā sūt circa vniuersalia p̄ncipia q̄
app̄hensis cognitisq̄ȝ termīs/mox non co-
gnosci nō p̄nt/nec potest eis rō dissentire.
Etiā vbi ƀm opinionē ꝓbabilē aliquorū
posset ad tp̄us. suū assensum suspendere.
Alia sunt dictamīa circa ꝯclusiōes ex eis-
dem p̄ncipijs deducibiles. Ex primo of-
ficio nomīat̄ ipsa rō synderisis. qua semꝑ
virgo hoc est inuiolata ꝑseuerat. ¶ Rur-
sus ipsa rō p̄ōt iuuari lumīe supiori/ ⁊ sup-
naturali irradiatiōe/ad aliqua practice co
gnoscenda. supra cōmunē cursum creatu-
ris rōnalibus. vtputa hoībus ꝯstitutū vl'
mō non vsitato naturalit̄. hoc mō noīari
p̄ōt ipsa rō diuīa/dū diuīe reuelatiōi p̄nci
palit̄ innixa cognoscit. ¶ Dicamꝰ igit̄
ꝙ omē ens positiuū q̄ntū hȝ de entitate
⁊ ex ꝯn̄ti de bonitate tantūdē hȝ đ iure sic
generalit̄ diffinito. Jn hūc modū celū ius
hȝ ad influendū. sol ad illuminādū. ignis
ad calefaciēdū. irūdo ad nidificāduȝ. imo
⁊ q̄libet creatura in oī eo qđ bene agere nā
li p̄t facultate. Cuius rō ꝑspicua ē. qm̄ oīa
talia ꝯueniūt eis ƀm dictamē recte ratiōis
diuīe. Alioq̄n nūq̄ȝ ꝑsisterent. Sic hō etiā
p̄ctōr ius hȝ ad multa sicut ⁊ alie creature
naturl' suis derelicte. Uerū vero ius tl'e q̄ꝰuis
ita sepiꝰ a metaphisicl' capiat̄ ⁊ ad euitādū
equocationē illud sic apire ꝯueīat. ¶ Cō-
tractior tñ ē eius acceptio apud politizātes
vt ius dicat̄ solū de illis q̄ cōpetūt creatu-
ris rōnabilibus vt vtūt̄ rōne. Preterea rō
q̄libȝ sicut ē munus diuinū descēdēs a p̄re
luminū. ita p̄t dici diuīa. Propterea ñ ab-
surde ꝯcedi posset nihil alicui cōpetere ni

ſi iure diuino. quẽadmodũ nulla eſt facul
tas aut ptãs ꝓpinq̃ ꝯueniẽs alicui abſq3 di
ctamine recto diuie rõnis. Nihilominus
iterũ ſumit̃ ius diuinũ limitatius ad ea q̃
vel ex reuelatõe vel mõ reuelãdi ꝑ miracu
lũ ſupra cõmunẽ nature curſũ imediate ꝑ
deũ rõ recta creata ꝯgnoſcit. Notet̃ id qđ
diximus ex reuelatõe vel mõ reuelãdi. qm̃
nulla ẽ vitas ita naturalit̃ ꝯgnita. qn in ſu
ꝑiori lumie ſupinfuſo diuinitꝰ poſſit agno
ſci. Hoc liquide ꝯſtat ex decẽ p̃ceptis iurꝫ
diuini. q̃ ꝛ ſilr̃ ſũt naturalis iuris p̃ncipia/
ꝓut in ſuꝑioribus iã habitũ ꝛc̃. ¶ Nunc
ſupeſt oſtẽdere qualit̃ ex iure ſic deſcripto
multiplices ſaltẽ ſm rõnẽ oriũt̃ policie/et
multiplices iuriſditiões ꝛ diuerſe dñatio-
nes. regna vel impia/ q̃ꝝ noĩa et ſi frequẽs
vſus habeat et ſi p̃terea ſatis ꝯcipiantur a
multis q̃lis in hoc vel in illo ſit politia. iu
riſditio vel dñatio. verũtamẽ hec generali
deſcriptiõe nõ ita cognoſcũt̃. ſ3 ſolis exem
plis q̃ rũt̃ fieri ꝑſpicua. docet hoc initiũ de
cretoꝝ. Quãobrem ſtudui in re quã tracta
mus/ ipſã de nodis vboꝝ reſoluere. atq3 de
tenebris nubiloſaꝝ varietatũ. latentẽ elu-
cidare vitatẽ non q̃dẽ alia dicturus q̃ alij
q̃q̃ forte alit̃. nec mediocrit̃ hoc ꝓdeſt. ꝓ
ut nec ſtatim facile ẽ datis hoc mõ p̃ncipi-
is generalibus deſcriptiões elicere/ atq3 or
dine cathenato ꝯnectere ꝓpoſitiões ſubſe
quẽtes/ qm̃ multas ꝛ p̃ma facie vix ꝯcepti
biles ꝯcluſiões. qñ poſſet alit̃ geometer vl̃
ariſmetricus ĩ lucẽ ꝓdere/ ꝛ ad eis aſſenti-
endũ cõmouere. ¶ Eſt itaq3 policiarũ
q̃dã diuina/ q̃dã naturalis/ q̃dã hũana
Et ſilr̃ iuriſditionũ/ alia diuina/ alia natu
ralis/ alia hũana. Sic đ dominijs. Aliud
ẽ dñium naturale aliud humanũ. ¶ Poli
cia diuia vel vſitatius loq̃ndo eccĩaſtica ꝓ
p̃ie dicta ẽ coĩtas viuẽs ſub iure pure diui
no/ vel ſm id regulata. Sub hac deſcripti
onis generalitate comp̃hẽderet̃ policia be
atoꝝ. Ipſi em̃ iure diuĩo cuius ſup̃ma lex
ẽ caritas/ regulãt̃. Sic appellat̃ noua hie-
ruſalẽ ciuitas ſãcta regnũ et̃nũ/ imo ſic for-
te diceret̃ btĩſſima trinitas eẽ policia. Aſt
apud politicos reſtrĩgit̃ ius ad ius practi-
cũ obligatoriu3 ſeu coercitiũ/ q̃lit̃ negare
videt̃ apl̃s iuſto eẽ legẽ poſitã. Amplĩ vo
ꝗ ſi ĩ dãnatoꝝ horrẽda ꝯfuſiõe. regnet ius

X

diuine ſeueritatis ꝛ ſi ſub hoc reſpectu di-
ceret̃ illic eẽ policia ſub iure diuino. q2 tñ
dãnati nõ hñt facultatẽ regulatã ad illas
penas inflictas/ nec ꝑ eas ſe regulãt. ipſi di-
no negãt̃ hr̃e diuinã policiã. hñt poriꝰ di-
uiſionẽ ſempit̃nã. Porro nõ minus dice-
remus policiã quandã eẽ naturalẽ int̃ aĩa
lia aut res quaſlib3. ſi ius generalit̃ eẽt acce
ptũ. Uel etiã int̃ tyrãnos quos regnare ꝑ-
mittit deus ꝓpt̃ pctã ppl̃i ꝛ in interitũ ſui
¶ S3 loq̃mur deinceps đ policijs creatu
raꝝ rõnaliũ nõ quarũlibet ſed hoĩm. non
oĩum ſed viatoꝝ. ¶ Policia eccĩaſtica eſt
coĩtas ſm leges pure diuinas obligãtes vl̃
ꝯſulẽtes aut mouentes p̃ncipalit̃ regulata
Dixi p̃ncipalit̃ qm̃ etſi q̃dã ſint decreta et
ſtatuta ſp̃ualẽ ſtatũ regulãtia/ illa vl̃ innit
tunt̃ imediate legibus pure diuinis. vl̃ mi
nus p̃ncipalit̃ intendũt̃. Sub hac policia
iuris d3 eẽ viator q̃libet. ꝛ đ facto ſub ea ſũt
oẽs xp̃iani tã laici q̃ clerici. ¶ Nihilomi-
nus vt equocatiõe nõ fallamur rememo-
randa ẽ diſtinctiõ de eis q̃ ſp̃ualia ꝓp̃ie di
cunt̃ ꝛ q̃ ſolũ attributiue. quẽadmodũ ſt̃
beneficioꝝ eccĩaſticoꝝ redditus ꝛ ſilia cer-
te carnalia ac t̃palia. niſi q̃ ſp̃ualibus ſub-
ſeruiũt eiſq3 dicata ſũt. Hec ãt adinuẽtio
annexe ſp̃ualitatꝫ. turbatiões plures q̃ ſcri
bi p̃t traduxit in eccleſiã. ¶ Policia natu-
ralis ẽ coĩtas ſm leges pure naturales p̃n-
cipalit̃ regulata. ¶ Policia humana ẽ coĩ
tas ſm leges pure ciuiles vel hũanas p̃n-
cipalit̃ regulata. Dixi vtrobiq3 p̃ncipalit̃
eadẽ đ cauſa q̃ prius. ¶ Nõ aũt iudicamꝰ
hic difficultatẽ eẽ an aliq̃ ſit policia ſolũ na
turalis int̃ viatores. aut ſolũ diuĩa aut ali
qua dũtaxat hũana. ſic q̃ vna nequaq̃ al-
terius ꝑticipationẽ aſſumat/ ſatis ẽ nobis
diſtinxiſſe rõnes. ꝛ vt a p̃dominãtibus in
policijs legibus denoĩatio capiat̃. ¶ Con-
formit̃ ad hec h3 viã vnuſq̃ſq3 expeditã a
vepribus ambiguitatũ. ꝑgere vlterius ad
deſcribẽdũ iuriſditiões vtraſq3. Nã cũ iu
riſditio nihil aliud ſua interp̃tatiõe ſigni-
ficet/ q̃ iuriſditionẽ hoc ẽ poteſtatẽ iuris-
vnuſq̃ſq3 tantũdẽ habebit ꝛ talit̃ de iuriſ-
ditiõe ad aliq̃d. q̃tũ h3 ꝛ qualit̃ đ iure ad
illud/ ſi nõ ꝯtenimus more loq̃ndi politi-
coꝝ/ iuriſditionẽ ad poteſtatẽ nõ qualem-
libet ſ3 coercitiuã/ q̃ ſc3 ĩ alteꝝ vel ſaq̃ in al-

teꝝ pōt exerceri. etiā inuitū. Hoc itaqȝ fa-
ciētes secernemus ptātem ordinis a ptāte
iurisditiōis. Habeat lȝ simplex sacerdos
ptātem ex iure diuino ad ea q̄ sūt sacramē-
ta ⁊ alia plurima/ q̄ ptās ē vtiqȝ ptās seu iu
risditio magna. nullus tm̄ ei ad talia iuris-
ditionē dicit eē vsꝰ alioqn absqȝ iurisditio
ne eēt nemo ⁊c̄. Erit igit̄ iurisditio ecclesi
astica. ptās coerciua s̄m ius diuinū politi-
cū. Iurisditio naturalis s̄m naturale. Et
iurisditio humana illa erit q̄ humano iu-
re collata ē. ¶ Postremo par erit domi-
nioꝝ distinctio. euāgelici. naturalis hu-
mani vel ciuilis. ¶ Dominiū euangelicū
est potestas ꝓpinqua assumēdi res alias vl'
vt alias in sui facultatē vel vsum s̄m regu-
las iuris diuini ꝓprie dicti. ¶ Dominium
naturale est potestas ꝓpinqua assumendi
res alias vel vt alias in sui facultatē vl' vsū
s̄m regulas iuris naturalis. Dominiū hu
manū est potestas ꝓpinqua assumēdi res
alias aut tāꝗ̄ alias in sui facultatē aut vsū
s̄m regulas politicas ⁊ ciuiles iuris huma-
ni. ¶ Consequēter videre facile est quādo
⁊ qualiter iura ista ⁊ iurisditiōes in eadem
ꝑsona cōcurrunt ꝗ̄ꝗ̄ diuersis respectibus
¶ Ex his etiam patȝ dissolutio illius diffi
cultatis q̄ multos turbat/ an iniustus possit
iuste dn̄ari/ ⁊ an ex quocūqȝ peccato morta
li perdat̄ cōtinuo dominiū. Similit̄ quō
apud religiosos/ ⁊ quō non/ manet domi-
niū supra res cōmunes? ¶ Nihilominus
quia nōnulli materiā hanc tractantes/ no
minatim dn̄s Armacanus accipe vident̄
dominiū diuinū vel euangelicū ⁊ etiā na-
turale ꝯstrictius ꝗ̄ supra scripsimꝰ. Nos
ad intellectū sue positiōis ⁊ elucidatiōem
clariorē p̄missoꝝ/ notemus ꝙ sicut nō est
potestas nisi a deo/ dicēte apostolo. Sic po
testas quelibȝ dr̄ donū dei. deus vō in do
nis suis donare se dr̄ creaturis. ita loquit̄
apostolus ꝙ spūssanctus dat̄ vnicuiqȝ di
uidens singulis ꝓut vult. Hec aūt libera
lis ⁊ dignatiua donatio dei/ quo pacto cō-
cipi pōt absqȝ iure ⁊ dominij alicuius col-
latiōe apud creaturā cui donat̄/ qm̄ recta
rō dictat vt illud sit debitū ⁊ suū creature
qd̄ deus eidem cōferre voluerit. His p̄sup
positis aduertamus deinceps deū se dona
re creaturis multipliciter/ nomiatim qua-
druplíciter. scȝ ꝓ statu nature institute. de
stitute. restitute ⁊ glorificate. ¶ Primo mō
dat se in donis nature integre/ in eis p̄terea
q̄ naturā illā vt talis est ꝯsequūt̄. quemad
modū est originalis iusticie donū in hoīe.
s̄m opinionē bene ꝓbabilē. Nō enī videt̄
bene possibile ꝙ natura humana integra
sit a iusticia originali q̄ dr̄ integritas ⁊ obe
dientia anime viriū inferioꝝ ad sup̄iores
destituta. Et ita titulus dominij natural'
fundamētū habet in hac originali iusticia
siue illa dicat̄ donū aliqd̄ gratuitū super-
additū nature. siue sit natura ip̄a ꝯnotan
do rectitudinē que dicta est. ¶ Erit igit̄
naturale dominiū donū dei quo creatura
ius hȝ īmediate a deo assumē res alias in-
feriores in sui vsū ⁊ ꝯseruationē. pluribus
competēs ex equo et inabdicabile seruata
originali iusticia. seu integritate naturali.
Hoc mō habuit adā dominiū sup volu-
cres celi ⁊ pisces maris/ ⁊ ad comedēdū de
omi ligno qd̄ erat in p̄adiso secluso ligno
sciētie boni ⁊ mali. hinc appellata est pote-
stas hereditas sua. ¶ Ex qbus mox infert̄
ꝙ dominiū originale nō erat necessario in
caritate fundatū. ¶ Ad hoc dominiū spe
ctare pōt dominiū libertatis/ q̄ est facultas
quedā libere resultās ex dono dei liberalit̄
se donante ad agendū vel non agendū cū
anima rationali in ꝓductione suoꝝ actuū
elicitoꝝ vel eoꝝ suspensione ad finē bea-
tissime fruitionis obtinendū. Et hoc do-
miniū tāto liberius est ⁊ latius/ quāto mi-
nus potest in malum. ⁊ quanto per bonos
habitus est ad bonum vel bono stabilitū.
¶ Secūdo modo dicimus deū donare
se creature rōnali ꝓ statu nature corru-
pte in donis quibusdam seu naturalibus
seu gratuitis. non tamen gratum facienti-
bus/ ⁊ in eis que inde sequunt̄. Cum enī
natura nūꝗ̄ sit ita destituta/ quin ea ꝑma-
nente deus se det eidem plus aut minus.
Nullus erat ita pctōr quin habeat aliqd̄
dominiū qd̄ dici poterat naturale vel gra-
tuitum gratis datū. habȝ saltem dominiū
libertatis in actu vl' habitu. Harum vero
gratiaꝝ diuerse sūt species sicut diuersimo
de deitatis sese coīcat/ ⁊ imutabilē se reddit
nūc s̄m potētiā/ nunc s̄m gloriā/ nunc s̄m
sapiām/ nūc s̄m opulentiā. ⁊ ita consequē-

ẽrit dicere/ ꝙ in dono tali quolibet tãq̃ in
titulo fũdari poterit dñiũ absq; hoc ꝙ sic
dominãs habeat caritatẽ. Nec ꝑdet illud
dñium nisi ꝑdẽdo suũ in q̊ fundatũ ẽ do-
nũ. Exẽpli grã p̃supposito pctõ ⁊ violẽtijs
inde seq̃ntibus/ necesse fuit alios alijs pre
ferri/ vt hoĩes q̇ete viuerẽt. et suũ vnicuiq;
ius tribuerẽt. qđ fieri nõ potuit si nõ arce
rẽt improbitas malignorũ. Donauit igit̃
deus aliq̇bus ptãtẽ hãc sup alios regitiuã
atq; coerciuã seu p se ĩmediate/ seu p medi
um aliorũ. sub aliq̊ signo cognoscibili q̃le
ẽ electio. aut q̃le ẽ hereditaria successio. aut
q̃le ẽ volũtaria ad eũ subiectio/ aut q̃le est
q̃nq; prudẽtia magna. potẽtiaq; ciuil' sup
alios idiotas/ aut q̃le ẽ habitudo p̃ntatꝭ
ad filiũ/ ⁊ viri ad vxorẽ. sapiẽtis ad stultũ
⁊ similiũ. Propterea mãifestũ ẽ ꝙ absq; ca-
ritate p̃t tale dñiũ retineri. qm̃ nõ in ea ſ; ĩ
alio dono fũdatus est suus titul'/ nec ꝑdit̃
hmõi dñiũ nisi ꝑditus dono seu titulo qđ
ip̃m sustentabat fundabatq;. ¶ Erit igit̃
dñiũ tale gratis datũ ius seu facultas ĩ al-
terꝫ ꝯñs seu resultãs ex dono aliq̊ nãli vel
gratuito gratꝭ dato. Isto mõ sũt apud in-
fideles ⁊ pctõres iustissima dñia dñoꝝ ad
seruos patrum ad filios/ viroꝝ ad vxores
⁊ oĩum generalit̃ ad suas hereditates et ci-
uiles possessiões ỻm leges hũanit' institu
tas. ¶ Vñ ciuile dñiũ seu politicũ q; de il
lo vsitatior ẽ ỻmo. sic describit̃/ ꝙ ẽ dñiũ
occasiõe pctĩ introductũ/ nõ cõpetẽs pluri
bus ex eq̊. retinibile ⁊ abdicabile ỻuata vl'
nõ ỻuata caritate. Abdicat̃ aũt vendẽdo.
donãdo. negligẽdo: ꝑmutãdo. ¶ Dein- T
de tercio mõ dat se deus ĩ dono caritatis
seu grẽ gratũ faciẽtis/ q̃ ꝓpria ⁊ vera dĩ do-
natio. qm̃ fit p eã adoptio filialis/ ius p̃bẽs
hereditariũ ad omnia bona dei possidẽda
queẽadmodũ dicit apl'us pluries. Oĩa nr̃a
ẽe. oĩa nobis data ẽe abũde ad fruẽdũ. qđ
p̃terea sumus q̃si nihil hñtes ⁊ oĩa possidẽ
tes. ⁊ si ꝓprio filio suo inq̇t nõ pepcit sed ꝓ
nobis oĩbus tradidit illũ. q̃uo nõ etiã no-
bis oĩa cũ ipso donauit/ et rursus. si filij et
heredes. heredes q̇dẽ dei coheredes at̃ xp̃i
¶ Describit̃ aũt istud dñiũ qđ appellat̃ a
multis euãgelicũ ꝙ ẽ dñiũ imediate a deo
institutũ/ cõpatiẽs secũ ex equo quotlibet
domios/ ⁊ inabdicabile seruata charitate.

Transfert vo multotiẽs sacra scriptura sb
tropis metaphoricis dñium ciuile cũ suis
attinentijs ad hoc dñium charitatis/ dum
noĩat illic venditiões ẽe/ ⁊ emptiões/ ⁊ do-
natiões/ ⁊ cõmutatiões spũales cũ deo/ q̃si
vic; numisma legitimũ sit charitas dans
p̃ciũ actib' nr̃is. per q̊s ex dignissima seu
dignãtissima ꝯdescẽsiõe dei mercamur cũ
eodẽ de regno celoꝝ/ cũ; fenore multo. Et
q̃q̃ omĩa q̃ damus eidẽ sint de suo ⁊ susce
perimus ea đ manu sua. ⁊ ita dare ꝓprie ne
q̇mus q̇d ꝓ quo. Nihilominus ip̃e totus
desiderabilis acceptat bona nr̃a ex valore
hmõi numismatis/ tãq̃ nr̃a eẽnt appropri
ate: ⁊ nõ sua. Reddit q; absq; vlla cõmu-
tatiõe ciuili/ sed emptiõe gratuita vinũ cõ
punctiõis. lac deuotiõis. imo ⁊ seipsũ ⁊ re-
gnũ celoꝝ. ita vt ibi sit lõge fecũdior com-
mutatio q̃ in ciuilibus. qm̃ illud qđ ven-
dit̃ fit amplius ⁊ multiplicius đ possessio-
ne vendẽtis q̃ si retineret̃. imo quanto pl'
cõmutãdo dat̃/ tãto ꝑfectius et cumulati'
possidet̃. ¶ Hoc dñium tante ẽ latitudis
⁊ ĩmẽsitatis. vt ꝓspera oĩa ⁊ aduersa sint ĩ
eius ditione. qm̃ diligẽtibus deum oĩa co-
opant̃ in bonũ. Tãte insup stabilitatis vt
tolli neq̃at ab initio. Tãte deinde puritatꝭ
vt nihil criminalit̃ coinq̇natũ stet cũ eo q;
lex eius lex ĩmaculata ẽ/ ꝯuertẽs aĩas. Per-
dens autẽ hmõi dñium/ fit ꝓditor ⁊ reus
lese maiestatis/ ⁊ infamis corã deo ⁊ ange-
lis eius: ⁊ in tota curia beatoꝝ. q̃q̃ nõ ita
scđm leges ciuiles vt iudicetur necesse est:
¶ Postremo sũt alie donatiões dei nõ ita
ad p̃ñs ꝓpositũ ⁊ hoc ꝓ statu nature glori
ficate ⁊ cõfirmate. ỻm diuersos excellendi
modos/ vt deus se dedit hũanitati xp̃i per
vnionẽ hypostaticã ⁊ plenitudinẽ oĩs grẽ
tãq̃ capiti in mẽbra influẽti quicq̇d habu
it vite spũalis/ ⁊ tãq̃ impatori oĩa iudicãti
⁊ regẽti. Dedit insup v̇gini beate autorita
tem maternalẽ vt dicat̃ hr̃e ius maternale
in deũ p coĩcationẽ idiomatũ q̃si deus sit
subditus eius sicut filius mr̃i. Nec dubiũ
est q̇n multe ꝯditiões p̃clare ⁊ potestatiue
ꝯsequãt̃ ad has donatiões mirabiles sup
ceteras creaturas/ q̃s oẽs nequaq̃ cognosci
mus etiã lõge vltra ceteros beatos. q; tñ
in corpe glꝭficato ⁊ aĩa ãmirabiles dotes
erũt/ ⁊ stupẽde ptãtes vt ꝙ agilitati corpo-

rum nihil resistet. nihil obstabit qd eoꝝ
visuꝫ latebit: ꝙ erūt q̄si specula ⁊ libri luci-
dissimarū inscriptionū / libere sese p̄sentā-
tes. ⁊ similia. ¶ Aduertitis existimo quo-
niā modus iste elucidādi naturā atꝫ disti-
ctionē dominioꝝ. reducit se tandē ad diui
nā volūtatē / liberalissima dignatōe donā-
tē se vario mō creaturis. Alter vo mod⁹ ad
dictamen practicū recte rationis diuine se
se resoluebat. sed ī eādē ꝓrsus cadūt sētēti
am. ¶ Nunc ex p̄cedentib⁹ aliqua ꝯcluda
mus. ¶ Et primo ꝙ diffinitio ista iusti-
cie. Iusticia ē ꝑpetua et cōstans volūtas
ius suū vnicuiqꝫ tribuēs. cōpetit principa
liter iusticie diuine in ordine ad suas crea-
turas. deus nēpe sol⁹ est qui voluntate ꝑpe
tua ⁊ cōstāti dat vnicuiqꝫ qd suū est. suuꝫ
inq̄ nō ex debito rigoris: sed ex liberalissi-
ma ⁊ dignātissima cōdescēsione aut dona
tōe creatorꝫ. Rursus. q2 oia ꝓp̄t seip̄m ope
ratus est dn̄s. ip̄e oim habet solus plenari-
um dominiū ⁊ essentiale. ¶ Dū ergo que-
rit̄ radix diuini dominij suusqꝫ titul⁹: fa-
ciliter inuenietur ī dictamīe rectissimo sue ra
tionis ⁊ bn̄ placito volūtatis. sed ⁊ fontale
principiū cuiuslibet dominij apud patreꝫ
rep̄it̄. quāq̄ filio ⁊ spirituisancto collatuꝫ
sit idē penitus cū patre ⁊ a p̄re ꝑ emanatio
nes internales tā ex dictamīe recte ratiōis
sue q̄ ex beneplacito sue volūtatis. ¶ Por
ro si nomē iusticie trāsferre placeat ad iu-
sticias ꝑticipatas in creaturis essent iuxta
varietatē creaturaꝝ ⁊ donoꝝ diuerse descri
ptiones iusticie. cōsiderando ꝙ iusticia sit
quodāmodo actus a iure habitu vel tāq̄
habitu ꝓueniēs. Aut forte cōueniētius ē
trā suertere ꝙ iusticia sit habitus vel tanq̄
habitus cōformis diuine iusticie eiusdēqꝫ
imitatiu⁹ ꝑ ꝑticipatōeꝫ / ⁊ ius actus sit vel
vsus vel effectus talis iusticie. Isto mō di-
cerem⁹ aliā eē iusticiā originalē. Aliā gra-
tuitā nō gratificātē / q̄ in mēbra plura secer-
nit̄ maxime in ciuilē iusticiā / ⁊ politicā / tā
canonicā q̄ legalē. Altera deinde est iusti
cie grē gratū faciētis. Altera postremo glo
rie beatificātis. Istaꝝ iusticiaꝝ quippe q̄li
bet ē habitus vel quasi habitus quo reddi
tur huic vel illi qd suū est ꝓut exigit talis
iusticia / ꝓtendēdo etiā nomen iusticie ad
naturā ipaꝫ vt a do iusta libalitate donatā

¶ Ceteꝝ dimissa interim ꝓtractōne de iu
sticia ⁊ dn̄io ⁊ iure: ꝓ statu nature integre.
sil'r ꝓ statu nature glorificate. loquamur
aliq̄d de statu nature lapse ⁊ de statu natu
re ꝑ charitatē repatee in via / ondētes q̄tū
intersit inter sua dn̄ia / ⁊ p̄sertim inter illa
que vsitati⁹ inter doctores vētilant̄. ¶ Et
iā descripsim⁹ dominiū ciuile seu politicū.
Sil'r dominiū charitatis qd antonomati
ce euāgelicū q̄dā appellant ¶ Ex q̄ꝝ de
scriptōib⁹ tres differētias eliam⁹ int̄ do-
miniū ciuile ⁊ euāgelicū hoc mō sumptū.
Nā quoniā aliter nōnunq̄ accipit̄ vt pa-
tuit prius cū ip̄m describebat̄ esse ptās ꝓ
pinqua assumēdi res alias in sui facultatē
vel vsuꝫ f̄m regulas ⁊ leges iuris ꝓprie di
uini. Hoc eni mō conuenit plurimū cū ci
uili. nec ē in solo charitatꝫ titulo stabilitū
vt dicet̄. Itaqꝫ dominiū ciuile institutuꝫ ē
occasiōe pcti origialis ⁊ alioꝝ inde ꝯseq̄n-
tiū / quib⁹ nō extantibus dominiū tale de-
fuisset. Dominiū vo charitatis nō p̄suppo
nit pctm̄. sed ē immediate a deo deriuatuꝫ
sicut ip̄a charitas. Ciuile aūt magis hūa
na adinuētōne ⁊ vtilitatꝫ publice respectu
statutū ē. Nimiꝝ ꝓpterea si radicē infectā
habēs illius saporē cōtrahit. ⁊ si vix exerce
tur ⁊ tenet̄ absqꝫ ꝯtamiatōne ꝑ aliqd deli-
ctoꝝ. Radix vo dominij euāgelici ē chari
tas. que patiens ē benigna ē ⁊c̄. ¶ Scd̄am
differentiaꝫ inuenim⁹ q̄m dominiū chari-
tatis. q2 nō q̄rit q̄ sua sunt / pōt ex eq̄ cōpe-
tere quotlibet dominis ꝓpter sui spiritali
tatē. absqꝫ sui diminutōe. quēadmodū de
us suū dominiū cōmunicat angelis et ho-
minib⁹ nec inde minorat̄. Sed dominiū ci
uile tū ꝓpter sui materialitatē vt sic dica-
mus. tū ꝓpter appropriatōneꝫ quodāmō
auaraꝫ ⁊ querentē que sua sunt. neq̄t ex eq̄
pluribus cōuenire. nā q̄uis eueniret ꝙ ha
beant dominiū ciuile rex ⁊ vasall⁹ vel bur-
gensis sup eandē hereditatē. hoc tn̄ nō ē ex
equo: neqꝫ eodē iure. neqꝫ simili plenitudi
ne ciuilis ptātis. ¶ Postremo distinctōeꝫ
tertiā habet. q2 ciuile ē retinibile vel abdi-
cabile seruata charitate. nō sic euangelicū.
vnde q2 ciuile politicis legibus innitit̄ et
institutionibus / vt ꝙ quilibet rē suā possit
alienare vel vēdere vel cōmutare. eā insup
defendere iudicialiter atꝫ repetere aut mo

dis alijs cōseruare. Et talia agere magnaꝫ
sepe habet solicitudinē annexam. ꝓpterea
dominiū hoc solicitū est anxium ⁊ penale
⁊ pōt abdicari a se. pōt nihilominus iuste
retineri ⁊ exerceri etiaꝫ extra charitatē ſm
mox dicēda. ¶ Charitatis vero dominium
ꝗs abdicare aut vellet aut iuste posset. qm̄
illud nihil aliud est ꝙ filialis adoptio dei
vel aliquid cōsequēs ad illā. Idcirco iu-
re nequit abdicari sicut nec charitas repu-
diari iuste possit. ¶ Atuero qm̄ altercā-
tur m'lti an ciuile ⁊ generaliter oīe do-
miniū p̄supponat ꝓ fundamēto charita-
tē. Notandū ē cōformiter ad p̄missa / ꝙ si-
cut liberalitas diuina se cōicans nō ꝯmu-
nicat se ſm oēm plenitudinē suaꝫ. sed dat
singulis ꝓut vult. Ita dum subtrahit se a
sua creatura iusto iudicio. qꝛ peccauit ei. n̄
subtrahit se penit⁹ qn aliqua donoꝝ suoꝝ
misericordi ⁊ dignātissima libalitate reser-
uet eidē creature. alioqn flueret in nihilū.
Quāobrē absqꝫ vllo dubietatis scrupulo /
dicem⁹ ꝙ dn̄iuꝫ ciuile ⁊ politicū. nō p̄sup-
ponūt vt insint iuste alicui ꝑ titulū chari-
tatꝭ. vn̄ ꝗuis creatura rōnal' nō sit simplr
iusta sine charitate / ē tn̄ in casib⁹ iust⁹ dn̄s
ciuilis aut politic⁹. ⁊ h° rōnabil'r a sup̄ma
iusticia statutū ē. ne dn̄ia ciuilia apd̄ hoīes
sꝑ incerta ⁊ dubia mutabiliqꝫ fluitatōe va-
cillarēt: nec aliqd haberēt vtilitatꝭ roborꝭ
vel momēti. Nūqd dauid ꝑdiditius ī reg
qꝛ adulterij crimīe pollut⁹ ē? Nūqd apud
infideles q̊s totiēs scp̄tura reges nominat
null⁹ oīno iuste politizat? Absit qd mirꝝ si
nō qdlibet crimē tollit ius dn̄andi ciuilit̄
qm̄ ꝑ ipm̄ ius nō tollit̄ corp⁹ xp̄i ꝯsecrādi.
⁊ cetera exercēdi dignissima sacramētoruꝫ
misteria. ꝙ si qs ꝯtēderit ista nō fieri pror-
sus iuste extra charitatē / videat ne qd nois
eū fallat. de h° qd̄ ē aliqd iuste fieri. Et bre-
uiter ista eadē ē penit⁹ difficultas / ⁊ similit̄
enodāda. qualis ē illa: an absqꝫ charitate
pōt aliqs bn̄ moralit̄ opari. nā ⁊ iuste dn̄a-
ri ciuilit̄ morale ē. ¶ Addam⁹ p̄terea ꝙ si-
cut ciuilia dominia rōne peccati. ⁊ pro ex-
trinseca vtilitate reipublice solū inducta
sunt. ⁊ non ꝯferunt̄ regularit̄ absqꝫ signis
exteriorib⁹: sic nō ꝑditur corꝝ ius regularit̄
absqꝫ peccatis manifestis. nec ex qbuscūqꝫ
sed ex illis q̄ stare nequeunt cū debito vsu

talis dominij in republica. ⁊ dū ꝑ sentētiā
diffinitiuā talia esse mōstrata sunt ⁊ dāna-
ta. Exēpli gratia. Vasallus aliqs habꝫ ex
dono dn̄i. B. hereditatē ad fidelitateꝫ sibi
prestādaꝫ vasallus iste nō ꝓ quocūqꝫ deli-
cto ꝑdet hereditatē: imo ꝓ nullo interio-
ri sed nec ꝓ exteriori. nisi cōtrariet̄ fidelita-
ti debite domino ⁊ adhuc ante sententiaꝫ
diffinitiuā nō erit ab hereditate spoliatus
ꝗuis prius ita spoliari meruissꝫ. aliud qp-
pe est demereri iure spoliationē hereditatꝭ
aliud de facto spoliationis ⁊ ꝑditionis pe-
na plecti. Ex hinc perpendit̄ ꝙ nulla here-
sis occulta. nulla symonia mentalis. nul-
lum deniqꝫ crimen occultū tollit ciuile do-
miniū. siue illud sit canonicū ⁊ spirituale.
siue legale et temporale. Neqꝫ cōsequens
est si tales committūt in supremū dominū
deum crimen lese maiestatis. ⁊ eidem pro-
ditores existunt. ꝙ omnia ꝑdunt cōtinuo
que ab ipo susceperunt. prout supra dedu-
ctum ē. Alioquin peccator mox annihila-
tione puniret̄. Huiusmodi autē ignoran-
tia fallit multos ⁊ nominatim quosdaꝫ ex
doctorib⁹ anglicanis. ⁊ longe deterius q̊s-
dā ex hereticis q omnē a p̄latis si non sint
in charitate tollendā esse dicunt obedien-
tiam / tanꝗ ius omne supioritatis amise-
rint. Errant p̄terea circa dn̄iuꝫ summi pō-
tificis illi q ꝓ quolibꝫ delicto occulto: aut
etiā ꝓ publico nō cōtrario directe vsui sue
ptātis: ab eiusdē obediētia tanꝗ a non pa-
pa discederēt. Cur autē addim⁹ tanꝗ a n̄
papa. infra docebim⁹. ¶ Ex his ꝑspicua
est tertia differētia dominij charitatis a
dn̄io ciuili / qm̄ deus se solo īmediate dat
titulū charitatis ad oīa ꝓpinquo iure as-
sumēda in sui facultatē / fruendo / vel vten-
do licite ⁊ meritorie. quo titulo stāte illud
inabdicabile ē dominiū. q sublato repente
tollit̄ vt verū sit qd̄ iacob⁹ apl's ait. Qui in
vno peccauerit fact⁹ ē oīm reus. Cur auteꝫ
dictūꝫ sit ꝓpinquo iure alias docuimus /
qm̄ peccator ius tale sed remotū habet an̄
obstinatōeꝫ. dum faciēdo qd̄ in se est ad il-
lud p̄parare ius se habet. ¶ Sed in ciuili-
bus dominijs sicut alij tituli sunt ea fūdā-
tes ita remanēt manētib⁹ titulis suis ī inte-
gritate sua / ꝗusqꝫ ꝑ leges ciuiles ſm q̄s il-
la dominia regulant̄ ⁊ robur assumūt / cas

sanē/quēadmodū rex francie regnū hꝫ titu
lo successionis hereditarie ex pmo ꝯsensu
ciuiū suoꝝ. Sūt aūt quedā publica crimīa
ꝑpter q̄ leges ciuiles iudicarent hunc suc-
cessionis titulū annulandū fore ex opposi
to ciuiū dissensu. In alijs titulis ē cōmu-
nis electio. leges v̇o certe sunt q̄ electioneꝫ
hāc vel nullā ip̄o facto vel annulandaꝫ et
cassandā esse dicerēt. vel ab ea recedenduꝫ
decernerent. quēadmodū expressa decreta
sunt de electōe summi pōtificis/ ꝙ heret̄
tunc aut postmodū pōt ad inualidationē
electōis/ aut electi destitutōeꝫ opari. sicut
dicit expsse Bern̄. in quadā ep̄la de scisma
te petri leonis. ꝙ electio viciosa dꝫ prius
examinari rōne. ⁊ cassari iudicio. Qđ qua
liter ⁊ qn̄ veꝝ sit. istud ex iurium expssa de
claratōe cognoscit̄/qm̄ si passim ꝓ volūta
tē cuiuslibet liceret discedere a suo supio-
re absqꝫ snia iudicij rōne hui⁹ vel illi⁹ deli-
cti qđ eidē quis imponit/ q̇s nō videat oīa
dn̄ia ꝓtinus fore misera cōfusione turbā-
da? Rursus ex aduerso si supiores ꝓ sua
libidine possent inferiores deijcere/ ꝯculca-
re/affligere ⁊ pdere ⁊ ꝙ eoꝝ violentie se op
ponere neqꝫ facto neqꝫ verbo liceret / male
irent respublice ꝓ quaꝝ vtilitate ptās oīs
statuta ē. male p̄terea esset quibusdā perso
nis singularib⁹ vbi supiores sui via facti/
spreto omni iuris ordine eis vim inferrēt
si vim illaꝫ p vim repellere nefas foret. qđ
vtiqꝫ fas foret immutabili iure naturali si
molestia in repellēdo vim vi conseruetur
Seruat̄ aūt quādo resistit̄ q̄tū requirit̄ et
sufficit/ fm qualitatē iniurie declinandaꝫ/
⁊ intētione p̄cipua sese ꝯseruandi. Qua in
re statim apparet multos casus esse possi-
biles in q̇bus aliquis gerens se ꝓ papa/ et
ꝓ tali habit⁹ ab ecclesia poterit a subdito li
cite occidi/ vel incarcerari vel p modū q̄n-
dam appellatōis ab eo vel subtractōnis a
ptāte sue obedientie declinari. nisi forte q̇s
ostēderet cōstitutōeꝫ aliquā reuelatam ob
stare. qꝛ humanū ius hoc naturale tollere
non potuit. fundat̄ em̄ in titulo naturalis
existētie cōmunicate a deo ipi creature ra-
tionali. ad quē tituluꝫ cōsequit̄ ius defen-
dendi se ⁊ noxia repellēdi. hoc ē vim vi re-
pellendi. modo prius exposito. vel ī titulo
charitatis ad quē cōsequit̄ ius refugiendi

omne peccatū mortale. vt castitatē suā cō-
seruandi. Hoc vero ius non extēdit̄ ad
innoxios sic ꝙ ex eoꝝ morte possim vitam
meam ꝓrogare. nec ad iudices qui via iu
ris me cōdemnarēt etiam innocentē. Sed
neqꝫ tenet vbi via iuris absqꝫ tali via facti
apta est. Aut vbi libido regnat aliū impe
tendi magis q̄ se defendēdi. ¶ Nunc
aptior via ē ad inuestigandū qualis sit
habitudo dominoꝝ ciuiliuꝫ ad subditos
et econuerso in omni policia tam ecclesia
stica q̄ seculari. Est em̄ apud quālibet po
liciam suū ius naturale. Est p̄terea suum
ius diuinū seu in charitate seu in alijs gra
tuitis donis fundatū /que iura ⁊ dominia
inde consequētia nulla possunt humana
constitutione destitui/ vt ꝙ policia tendat
ad sui cōseruationem et ne sue depditioni
vijs congruis obnitat̄/ ꝙ nihil agat cōtra
leges eternas mortaliter delinquēdo. ⁊ cō
similes. ex quibus palam infertur de poli-
cia qualibet sicut de psona singulari mo-
do dicebat̄. ꝙ contra supiorem suum quē
libet impetentem eam via facti/ ius habet
vim vi repellere. Exempli gratia. papa de
quo minus videretur. Si via facti vellet
ignes spargere p domos christianorum p
se vel alios improbos. aut mulieres viola
re. nō ꝑpter hoc desineret eē papa. attamē
nulli debitum esse debet quin huic vie fa-
cti ecclesia vel eius pars posset via facti de-
molitioni suoꝝ bonoꝝ ⁊ violationi vxoꝝ
resistere/ etiam p incarnationeꝫ realem pa-
pe. vbi tunc aliter neqꝫ via iuris neqꝫ via fa
cti obstare relictuꝫ est. q̄to magis hoc age
re fas haberet ecclesia vel pars ecclesie/ vbi
sua castitas spiritualis in legis diuine ob-
seruatione. aut sua vnitas/ in qua vita sua
posita est ab aliquo papa via facti certissi-
me violari quereret. Qđ si quis in opposi
tum mille decretales vel decreta ꝓduxerit
tanq̄ pape in nullo casu dicere liceret/ cur
ita facis? tanq̄ insuper superior sit tota ec
clesia vel tanq̄ a nemīe possit iudicari. Re
spondemus ꝙ potestas supioris nihil po
test statuere aduersus veritatem legis na-
turalis ⁊ diuine. ꝙ insuper potestas coruꝫ
data est non in destructionem sed in edifi-
cationem: quibus improbe agētibus mo-
dis similib⁹ ad ꝯtractos. si resistit̄ iā nō po

testati sed eorū improbati resistit. Scim⁹
tamen ꝙ cum modestia magna ⁊ timore ⁊
nō nisi cogēte manifesta necessitate talia at
tēptare securū est. Quo in loco nimis deli=
rant qdã iuristarū qui textibus suis adeo
fixi adeo pressi coherent/ ꝙ ad leges natu=
rales ⁊ diuinas ꝯm quas adequari huma=
nas atq3 moderari necesse est nō assurgūt.
¶ Deniq3 mixtio atq3 cōcursus variorum
dominiorum in eadem persona pape multos
facit paralogisare duz illa a seipis secernere
vel nolūt vel nesciūt. Habet itaq3 papa p̄i=
mo dominiū superioritatis a xp̄o supra totā
ecclesiam/ cū plenitudine potestatis in eis
que spirituale regimen ecclesie ꝓprie dictū
respiciūt. ¶ Habēt pterea scd̄o potestatem
canonicam sup res ecclesie. que dicunt im
proprie spirituales queadmodū sunt colla
tiones quedã beneficiorum ⁊ iurisditionum
quasi temporaliū atq3 ꝓuentuuz. ¶ Ha=
bet tertio ptãtez ex cōsensu tam principum
p̄sertim imperatorum q̄ aliorum subditorum ī qua=
dam temporaliū appropriatōe. quã ei con
stat iure diuino nequaq̄ cōuenire. qm̄ ⁊ si
diceret dñs esse omniuz in tpalibus/ nō tn̄
omnimodã dominatōez ciuilem haberet ī
eis. quin aliqs modus possidendi eidē pos
set nouiter euenire. sicut de facto Cōstanti
nus aliquo mō cōtulit impiū romanum/
quo modo pape antea nequaq̄ debebatur
¶ Habet quarto ptãtez qualē iure natura
li superior habet ad subditos. ¶ His vo po
testatib⁹ correspōdent sibi mutuo seruitu=
tes. ad quas obligat ex istarum assumpta qua
libet ptãtuz. Neq3 em̄ est dominatio in q̄=
cunq3 p̄ter deuz/ absq3 ꝓportionabili obli
gationis ꝯuitutis ꝓpterea sicut est superior
oīm ita oīm est ꝯuus: nō ficta humilitate
sed metaphisica ⁊ morali atq3 theologica ve
ritate nominant. vt si gloriet in dño glorie
tur. ⁊ nō de ptãte timeat sed timeat de an=
nexa seruitute. ¶ Prima ptãs ꝯgnoscit
ex euãgelijs ⁊ actibus aplorum. ⁊ ex eis q̄ p
successiuã relationē eorum ad nos tanta certi
tudine sunt deuoluta/ vt merito temerari
us ⁊ scandalosus/ imo scismaticus iudicet
qui potestatem hanc vel abolere vel dimi=
nuere p̄sumpserit. De hac ptãte sūt ius cō=
uocandi cōcilia vniuersalia. Ius determi
nandi cū cōcilio questiones fidei p modū

articulorum oēs generaliter obligantiū. Cor
rectio insup p̄latorum inferiorum ⁊ eorum si deme
ruerint totalis destitutio/ ⁊ silr̄a. q̄ vel vni=
uersalē ecclesie statū tangūt. vel finalē sup=
mãq3 determinatōez respiciūt. Et hec pote
stas in ecclesia īmobilis pseuerat. q̄ tū cun=
q3 psona pape p mortem naturalē vel ciui=
lem mutaret. aut quãtūcunq3 vsus talis po
testatis a papa remanēte tolleret in pte vel
in toto seu p ignauiã. seu p aliã: sicut possi
bile est iustã rōnē. Xp̄s em̄ optimus legis
lator. si nō taliter ecclesie sue in eis que reli
gionis sunt ꝓuidisset. ip̄e policiaz ecclesia=
sticã nō optime/ qd̄ nephas ē sentire. consti
tutam reliqsset. Sed ⁊ textus euangelic⁹. ⁊
conciliorum generaliuz determinatio/ ⁊ eccle=
sie vniuersalis cōsensus tantus ⁊ assertio.
īmo ⁊ ratio naturalis p̄supposita fide pro
hac superioritate tã apte faciūt/ vt cōtra euz
q̄ se p catholico gerit negantez hoc/ magis
sit destitutōe q̄ disputatōe certãdū. Hui⁹
modi sunt q̄ dicunt quēlibet in sua dioce=
si eē papã supmuz. aut ꝙ plures eē papas
licet vel expedit. aut ꝙ nō oporteret quere=
re papã vnū p ecclesia ⁊ similes. Hec po=
testas tam īmediate a deo collata ē vt tota
ecclesia illam neq3 destruere. neq3 nouiter
si tolleret edificare valeret. ea tamen cōces=
sa pōt ad ipam quis assumi ꝯm leges posi=
tiuo iure canonico latas. p electionez hanc
vel illã sic vel sic celebratã. ¶ Ampli⁹ vo
secunda ptãs pape p canonicas institutio=
nes q̄ sunt humane ⁊ variabiles robur ha
bet. ¶ He ptãtes due tantū differunt vt q̄
dam nominatim ipi greci primã cōceden=
tes. scd̄am abnegent. errãt q3 illi q̄ miscent
hanc coequationē quadaz cum pcedenti.
Etem̄ quis nesciat xp̄m ⁊ Petri successo=
res multos absq3 tali potestatiuo exercitio
circa tpalitatē ecclesie in papali culmie ple
ne fuisse stabilitos? Ut ergo talia exercitia
ad papã diuino iure saltē immediate non
cōpetant dicere cōsequēs est. ¶ Magis ve
ro de tertia ptãte istud diceret. cuz qua po
testate ⁊ eius exercitio in cōseruando eam
quoniã pmixta est ptãs excōmunicationū
que iure diuino ⁊ primo cōpetit pape. sub
secuta est magna turbatio ⁊ horror quidã
ecclesie nimis officiens ¶ Demum quar=
ta potestas naturali iure pape conueniens

habet ⁊ requirit vt tanꝙ̃ ſupior ⁊ tutor at
ꝗ conſeruator honoretᷓ ⁊ iuuetᷓ ab oi̅bus.
quā ptātē poſſet eccleſia ſi deeſſet ordina-
re aut aliter cōmutare ſicut alteri⁹ policie
mos habꝫ. Papa v̓o qui nec impeccabilis
eſt neqꝫ cōfirmat⁹ in gratia. ſubditus ē legi
bus diuinis ⁊ naturalib⁹. ⁊ in quibuſdam
ad leges humanas obligatᷓ. Propterea ſi
peccet/ corripi pōt iure diuio ⁊ naturali fra
ternaliter. Huic em̅ legi diuine ſubditus
eſt. et ſi nollet corripi. poteſt tandeꝫ denū-
ciari eccleſie. p̄ſertim vbi denunciatio illa
nō plus afferret detrimēti ꝙ̃ vtilitatis. vbi
p̄terea vitia talia eſſent que notabili ſcan-
dalo pturbarent eccleſiam. ꝙ ſi requiſitus.
nolit legitime cōciliū celebrare. ⁊ nihilomi
nus pſeueret in delictis. pōt ipē haberi tan
ꝙ̃ vere ptinax nō paratus audire eccleſiaꝫ.
¶ Qđ vero papam caſus iſte ⁊ conſimiles
ſubijciant eccleſie tanꝙ̃ minor ſit iure di-
uino. quicqđ humana v̓ba ſonarēt. liquet
ex h° ꝙ mēbrū deuiabile ⁊ potēs infici mi-
nus ē corpore reſiduo. qđ a ſanitate nequit
totū deſtitui. Similiter pſona deuians re
gulam habere debet ⁊ iudicem indeuiabi-
les. quibus mediātibus ab exorbitatōe poſ
ſit arceri. Regula hec indeuiabilis ē lex di
uina. Iudex incorruptibil' ſaltē circa ea q̄
iuris diuini ſunt ē eccl'ia aut cōciliū gene-
rale eccleſiam rep̄ſentans. Porro vbi pſo-
na pape mortua eēt/ aut morte corpali aut
morte ciuili/ quā ptinatia notoria ⁊ conui
cta in ſuo crimine deſtruēte eccleſiam ma-
nifeſtat. cōciliū generale robur haberet ex
ſede apoſtolica ⁊ xp̄i approbatōe: qui ī ne-
ceſſitate tali vellet nobis nō deeē. Hoc for
te intelligūt qui dicūt cōnexionē mēbrorū
eccleſie ad vnū caput xp̄m/ eſſentialem eē ⁊
nō ad eius vicariū papā. qui ē caput ſecun
darium. quoniā ipō deſtituto nihilomin⁹
manet vnitas eccl'ie. ꝙ̃ꝙ referri poteſt hec
vnitas ad vnitatē ſedis apoſtolice q̄ in ſuo
formali iugiter pſeuerat iuxta dictū cuiuſ-
dam diſtinctionis ponentis in papatu ali
quod eſſe formale qđ eſt papalis dignitas.
aliud materiale qđ eſt pſona dignitatē hāc
rep̄ſentans. ¶ Ceterū de poteſtate ſecūda
⁊ tercia pape dicimus eaꝫ p eaſdem cauſas
poſſe deſtitui p q̄s erorta ē vtpūta ſcđa per
cōcilia generalia. ⁊ tercia p diſſenſum dño-
rum tpaliū cauſis occurrētibus legittimiſ
ꝓ vtilitate maīfeſta. ¶ Diutius ſpe no-
ſtra tenuit nos ſ̄mo de hac ptāte ſummi
pontificis. quoniā tempeſtas pn̄s ad h° imi
pulit ꝓ qua magis neceſſe eſt poteſtatē hāc
ad clarum dinoſcere atqꝫ ſecernere ꝙ̃ olim
antea p̄ſertim ad videnduꝫ ſubtractionis
facte iuſtificāde vel caſſande rationē/ p̄ſup
poſitis eis que facti ſunt. ¶ Nūc tandē de
abdicatione dominij quedam ſubiungā-
mus: ꝙ̃tū hoc liceat vel expediat oñdentes
⁊ in primis rememorādum ē ex prioribus.
ꝙ neqꝫ dominiū charitatis qđ ab aliq̄bus
euangelicū dicitᷓ. neqꝫ dominiū naturale/
neqꝫ originale/ neqꝫ beatificū cadit ſub ab-
dicatione volūtaria ⁊ licita. De ſolo igitur
dominio politico ⁊ coercitiuo ſiue illud ſit
naturale ſiue diuinū ſiue hūanuꝫ ſ̄mo ha-
bendus ē. Et quidē vniuerſali v̓bo dicere
poſſum⁹. ꝙ om̄e dominiū tale politicū licē
ter in caſu vel renuitᷓ vel abdicatᷓ. Et de pa
patu q̄ quondā fiebat dubitatio illa p de
terminatōeꝫ exp̄ſſam ſopita ē. Celeſtinus
itaqꝫ reſignauit/ ⁊ dignitatē q̄ꝫ illā beatus
Grego. ⁊ alioꝝ plurimi ꝙ̃tum in ſe fuit nō
ne legūtur depuliſſe. De regnis preterea et
alijs dominijs abdicatis certa ⁊ approba-
ta exempla ſunt. Attamen abdicatōes iſte
ſuis veſtiri circūſtantijs dn̄t vt fiant ſicut
optet. ⁊ qn̄ optet/ ⁊ autoritate q̄ optet/ neqꝫ
em̄ ptinaciter/ ⁊ abſqꝫ alia lege priuata ſpi-
ritusſancti renitēdum ē ſupiori ſarcinā ali-
cui⁹ dn̄ij ceruicibus illius q̄ ſibi ſubditus ē
rationabiliter imponēti. alioquin periret
humilitas. periret obedientia. periret qn̄qꝫ
reipublice vtilitas. ¶ Ceterū abdicatio cu
iuſlibet dominij ciuilis ⁊ appropriatōis he
reditarie in ꝓprio ⁊ ꝯmuni. fieri pōt cū me
rito/ ſic ꝙ ſolo vſu pio ⁊ titulo naturali et
caritatiuo taliter abdicās ꝯtent⁹ ſit. ſicut di
cimus titulū naturalē/ ad quē ꝯſequitᷓ ius
nutriendi corpus/ ſic ꝙ in ei⁹ neceſſitate oīa
ſibi ſunt ad hoc cōmunia. Nō eſt aūt neceſ
ſitas ſi p ſe poſſit de victu ſufficienti ꝓui-
dere ſibi p laborē. ꝙ̃ꝙ̃ ⁊ in hoc caſu mendi
care neceſſaria vite ſue/ ſit res licita đ gene
re/ que meritoria fiet/ ſi nulla ex circūſtan-
tijs adhibendis defuerit. ¶ Hec auteꝫ ab
dicatio totalis in proprio et communi/ de
ſe plus habet ſimilitudinis ad ſtatuꝫ inno

centie/⁊ patrie. ⁊ prioꝝ quorūdam heremicolarū q̃uis nō habeat medicatōnē3 de necessitate coniunctam. Patuit hoc in heremitis qui viuebāt ex labore/nihil tamē appropriantes sibi. sed erant quasi nil habentes parati. s. omnia relinquere priusq̃ pro eis repetendis iudicialiter aut aliter decertarent. Stat em̄ abdicatio talis cū quātalibet bonoꝝ vbertate. que sibi in nullo animus paup̄ appropriat. nec ꝺm leges ciuiles eadē occupat/cum obligatōe. s. vel non ad repetendū ea cū iurgio. vel aliter si raperent defendendum. ad hoc quoq3 voto sese potest astrinxisse. ¶ Quanq̃ igitur abdicatio cuiuslibet ꝓprietatis in ꝓprio et in cōmuni. similior sit pfectissimis statib⁹ humane creature. nihilominus p̄supposito peccato/⁊ modo rerum se habēdi in politia ecclesiastica qualem reperimur viuere de proprio ⁊ cōmuni. videtur regulariter eē status salubrior atq3 securior. Itaq3 mlt̄a decent vnū statum. vtputa statū innocētie que alteri nequaq̃ expedirent vt viuere in nuditate filios ꝓcreare. nullū coercere ad bonū. ⁊ similia honestabāt naturā pri⁹ institutā. qua lapsa in peccatu3. contraria his quedā decent. quedā expediūt queda3 exiguntur. Propterea fallax est argumentum. Status iste pfectissimis similior ē ergo ꝓ impfectis expediētior. Aliter em̄ opinio socratis q̃ omnia sint ꝯmunia videretur sustinēda. ¶ Qualiter v̇o ea que habētur in cōmuni liceat a quolibet suū dicere aut quō repetere si auferant̄. ⁊ similia digressionis nimie formido suadet ne tractetur. Sed ⁊ de onere p̄lationu3 p tales proprietarias tum iurisditiones. tum possessiones. qd̄ onus impiti ⁊ expti honori ⁊ exonerationi deputant. ⁊ quousq3 teneat̄ p̄latus ꝓ talibus tuendis vel agendis iudicialiter contēdere. ceteris omissis spiritualibus exercitij/simili ratione ptransimus profecto diuinitus vel enunciatum est vel enunciari potuit de talibus venenū est effusum in ecclesia dei.

Lectio quarta.

Postq̃ descriptōes atq̃ distinctiones materie necessarias. p̄cedentes lectōes posuerit. tū de lege pure naturali. tu3 de lege pure diuina p̄ceptiua/tū de lege solū humana. ⁊ simul ostendimus q̄ leges ⁊ q̄t sunt diuine. que ⁊ quot sunt ptinentes ad diuinā. ⁊ que impertinentes. Supaddimus q̄d ⁊ quot modis ius ⁊ dominiū ⁊ iurisditio vocarent̄. Superesse video vt ad declarationē vnice cōclusionis nostre cum suis sequelis diuertat ꝺmo noster. ¶ Erit igit̄ hec cōclusio. Aīa rationalis sicut a deo solo inspirāte ⁊ influente habet vita3 gratie q̄ est baptism⁹ in spiritusancto. Sic ipo deserēte solūmodo/perdit aīa vitam hmōi p̄habitā: dum p̄ceptiue legis sue p̄uaricatrix inuenitur. ¶ Prima ps de se pspicua ē ⁊ ante deducta in secunda lectōe. ¶ Scd̄am ptem suadem⁹ ex hoc q̄ alius a deo sicut nō habet ptāte3 infundere gratiā: sic nec eripere. Ipe p̄terea solus h3 claues vite ⁊ mortis eterne. q̄ apit ⁊ nemo claudit. claudit. ⁊ nēo apit. ¶ Ista v̇o ꝯcludūt q̃ solus pōt dare p̄cepta affirmatiua. aut negatiua sub pena mortis eterne. q2 illā infligere sol⁹ pōt. null⁹ ergo pdet gr̄a3. null⁹ reatū dānatōis eterne incurrit: nisi ꝓ q̄nāto diuīe legis p̄ceptiue trāsgressor extiterit Ad hoc ē autoritas augustini describētis peccatū actuale commissionis. Peccatū inq̄t est dictū factū vel cōcupitu3 cōtra legē dei eternā. Ad hoc inducit̄ illō apl̄i. Stipēdia peccati mors.

Corollariū primum

¶ Nulla transgressio legis naturalis aut hūane vt naturalis ē vel hūana. ē de facto peccatū mortale. Et appellam⁹ hic peccatū mortale quod pene eterne reatū operatur. ꝺm cursu3 a deo iam institutū. nō q̄ posset institui. Addimus p̄terea vt naturalis est vel humana. q2 eadem lex talis. sepe cōmunicat cū diuina. patet corollariū ex premissis. Et ex alio. q2 lex naturalis ⁊ humana vt tales sunt: nō p̄nt attingere ad cognitionem eternitatis in pena vel premio. nō ergo serūtur ad finem talem supnaturalem ⁊ plusq̃ humanū. ¶ Rursus frustra darētur leges cum appositione penarū quas legislatores infligere nequirent. imo nec de eis in foro suo cognoscere. Alioq̄n poterit legislator oēs fere leges suas sub pena quālibet possibili vl' impossibili. quā absur

ditatē dicere quis auderet? Sic ē de q̄cun
q̄ȝ lege naturali vel humana. ꝙ neq̄ȝ natu-
ra neq̄ȝ homies. p̄lati vel principes possent
transgressores suarū legum plectere pena
damnationis eterne. nec de ea ad examen
suū per testes aut aliter deducere. ¶ Hac
ratione fulciunt se doctores nominati Du
randus. ponētes p̄ceptū nō posse imponi
p̄ p̄latos aut principes. sup actib⁹ intrinse-
cis ꝛ occultis. q̄ꝛ videlȝ illos traducere ne-
quirēt ad foꝝ iudicij sui. qḋ non nisi publi
cū ē ꝛ de manifestis. Itaq̄ȝ sec⁹ agere velle/
eēt hominū ꝓpriū officiū ignorātiū. ꝛ fru
stra conantiū. imo ꝛ diuinū iudiciū teme-
ritate culpabili dānabiliter vsurpātiū. Ex
hoc cōsequēter inferunt. ꝙ actus confessio
nis sacramētalis nequit directe cadere sub
p̄cepto ecclesie sed indirecte. dum iubet ali
quid ad quod digne exequēdum requirit̄
cōfessio de lege diuina. cuiusmodi ē susce-
ptio corporis xp̄i semel in anno. Idē dicim⁹
de quolibet actu interiori aut de exteriori/
que talit̄ secretus est ꝙ publicari licite nō
pōt p̄ testimoniū duoꝝ aut trium. Iudi-
ces vero qui de taliter secretis interrogare.
et cognoscere p̄sumunt. errāt vt diximus. p̄-
sertim vbi nihil aliud de publicis actibus
accusat policiā suā ledētibus ex quib⁹ ista
secreta rōnabili ꝛ vehemēti p̄sumptōne cō
cludāt/ sic est fama publica vita q̄ꝙ nec si
fas habeat iudicialiter addicere supremo
supplicio nō conuictos neq̄ȝ cōfessos/ diui
no ad hoc obstante p̄cepto

Corollarium secūdū.

¶ Nullus legislator eccl'iastic⁹ vel ci-
uilis hȝ directe autoritatē p̄ceptiuā sup
istud vt interiori actu diligat̄ deus sup oia
aut ꝙ in eū speret̄ vel credat̄. pȝ ex imedia
te p̄cedentib⁹. Et ex ꝯseq̄nti dicim⁹/ ꝙ q̄tū
cūq̄ȝ legislatores intendāt p̄ suas leges su-
os subditos debere fieri meliores interius
ꝛ sanctiores quo ad diuinū foꝝ occultum
tales tn̄ intentiones sue nō cadūt sub eoꝝ
p̄cepto. Itaq̄ȝ si fiant actus exteriores suo-
rū iussoꝝ etiā cū p̄uersissimis intentiōibus
et finibus occultis. nō erit ibi transgressio
humane legis vt humana est sȝ diuine. Et
ita si dicā horas meas canonicas cū quācū
q̄ȝ mētis euagatione ꝛ nulla attentiōe. Si

ieiunem in quadragesima tantūmō vt sa-
nior fiā vel vt postmodū voraci⁹ ꝛ inde vo
luptuosius comedā. Si ferā tonsurā cleri-
calem/ aut vadā dominicis dieb⁹ ad eccle-
siam auditū missam/ ꝓ vana gl'ia aut fraus
de alia. Similiter de alijs actib⁹ extrinsecis
p̄ceptoꝝ. ago quidē male apud deū peccās
in legē suā. me tn̄ ꝓ trāsgressore humanoꝝ
p̄ceptoꝝ nullus accusabit. Et hic accipiūt
fundamētū dicētes ꝙ ī casib⁹ p̄missis nō te-
nerēt̄ aliq̄s horas iterare/ sicut nec aliā mis
sam audire sȝ sufficit ꝺ pctō in deū ꝯmisso
ꝯteri ꝯfiteri et satisfacere ad arbitriū cōfes-
soris. Hec aūt snīa mitis est ꝓ scrupulosis
circa hūanoꝝ obs̄uatōnē p̄ceptoꝝ. q̄s iugi
ter inq̄etat cōscia deiterādo si id qḋ faciūt
nō sp̄ attente ꝛ deuote p̄ficiant.

Corollarium tertium

¶ Stat simul aliquē obs̄uare p̄ceptū hu-
manū ꝛ tn̄ peccare mortalit̄. sicut aliq̄s me
rendo apud deū poterit humani p̄cepti vi-
olator accusari. Patet primū in casib⁹ prio
ribus vbi fit actus p̄cepti humani ad finē
p̄uersum ¶ Patet scd̄m vbi aliq̄s hn̄s excu
satione sufficiētē interi⁹ de qua tn̄ nō pt fa
cere fidē exteri⁹. omittat aliq̄d de opib⁹ p̄-
ceptis p̄ eccl'iam quēadmodū dānat̄ ab ec-
clesia ille q̄ nō vult redire ad societatē mu-
lieris/ quā ficte desponsauit in facie ecclesie
¶ Sȝ obijcit̄ p̄ illud ap'li. deus est qui iu-
stificat/ quis est q̄ cōdemnet? Respōdem⁹
ꝙ alio et alio respectu deus ip̄e iustificat et
ꝯdēnat. vult quippe legislatores publicos
de publicis tantūmodo sntare. et ad iudi-
ciū suū occulta r̄seruari. ꝓptea idē opus si-
cut est occultū ecclesie/ et manifestū deo. sic
aliter et aliter poterit iudicari. ¶ Sed iteꝝ
fortius opponit̄. Nullū est iudiciū rectuȝ
nisi ꝓ q̄to diuīe legi ꝯformat̄. qḋ est dicta-
men prime regule et recte rōnis. Quis aūt
dixerit diuinā legē falsam esse aut q̄s dicta-
men recte rōnis crediderit erroneū? vt igi-
tur quelibet lex vera sit necesse est. aut si fal
sa erit/ lex nō erit. Est aūt falsa rō/ dū iudi-
ces errāt vt ꝙ petr⁹ quē supponim⁹ apḋ de
um inocētē sit ꝓ homicida ꝯdēnād⁹. et ꝙ
petr⁹ sit cōpellend⁹ reddē debitū nō vxori
sue/ ꝙ existēs ī caritate. et ex hic ꝺ societate
sctōꝝ sit excōmunicat⁹. Sentit hoc idē de-

uotus Bernardus.in de p̄cepto ⁊ d iſpēſa
tione qui ſimplicē oculū quo totū corpus
oparionū lucidū fiat dicit optere rectuꝫ ⁊
verū eē/q2 nec veritas ſiue recta intentōne
nec recta intētio ſine vitate ſufficiūt. Alio
quin nō inculpaſſet apl's/ quoſdā q̄ habe=
bāt zelū nō ꝯm ſciam.nec xp̄s cōdemnaſſꝫ
interfectores martyrū/ qui arbitrabant̄ ſe
obſequiū p̄ſtare deo. ¶ Huic opposito I
ni rn̄dentes cōcedim⁹ ꝓ regula/ ꝙ nullū
dictamen pticulare practicū quo imperat̄
actio/eſt rectū niſi ſimul in vitate ſubſiſtat
Sed qm̄ ex falſis bn̄ ſequit̄ verum.cōcedi
mus multa eē iudicia practica vera que ex
falſis deducunt̄. Exempli gratia fiat hoc
argumentum. omnis homicida patris eſt
ſuſpēdend⁹ petrus ē homicida patris.ergo
petrus eſt ſuſpendēdus. Maior ē lex hu=
mana vt ſupponit̄.minor ꝓbata ē p falſos
teſtes/qui tn̄ repelli nō poſſunt vt etiā ſup
ponit̄ : ⁊ cōcluſio ſequēs ē dictamen iſtud
petrus his ſtantibus ē ſuſpēdendus.quod
vtiqꝫ verū eſt.apud cōcedētes ignorantiā
inuincibilē in eis q̄ facti ſunt aut iuris hu=
mani. ¶ Altera ē reſponſio ⁊ forſan ratio=
nabilior ⁊ magis ad intentōeꝫ btī Bernar
di dicens minoreꝫ p̄cedentis ſilogiſmi aut
alterius ſimilis non eſſe iſtam. Petrus eſt
homicida.ſed iſtam Petrus probat̄ homi
cida p teſtes incōuincibiles de falſitate .et
hec vera eſſet apud eos ſicut maior. Si igi=
tur cōcluſio vera ſit taliū.nullus mirabit̄.
Verūtn̄ hoc loco ꝓ diuerſitate opinionū
de ignorātia ſi ſit inuincibilis aut aliqua:
aut ſi nulla.eēnt cōſequenter varietates re
ſponſionū. Et quicq̄d ſit de ignorantia fa=
cti aut iuris hūani ⁊ naturalis poſitiui/ cō
cors ē ſn̄ia. Nullaꝫ in his q̄ legis diuīe ſūt
cadere ignorantiā inuincibilē.qm̄ facienti
qd̄ in ſe eſt deus ſemp aſſiſtit paratus illu=
ſtrare mentē/ q̄tuꝫ oportebit ad ſalutem et
erroris euitatōem. Quo circa palam ē ratio
cur martirizantes apoſtolos credēdo ſe pre
ſtare deo obſequiū/oculū ſimplicē non ha
buiſſe culpant̄. ſicut nec illi quos apoſtol⁹
arguit habere zelū nō ꝯm ſciētiā. ¶ Iuxta
hec apitur intellectus ad cognoſcenduꝫ/ ſi
fides inclinare poſſit ad falſum ⁊ charitas
ad malum. Conſtat ꝙ non immediate et
ſub falſi ⁊ mali ratōe. Sed an mediate cō=
ſideret ſtudioſius inq̄ſitor. ¶ Ex incidenti
dicimus ꝙ nullus fidelis credit articulos
de futuro cōtingēti fit abſolute/ quin ſciat
deum id poſſe nō facere. Deus ergo ſi p po
tentiā abſolutā faceret nihil fore futurum
nō videt̄ ex hinc aſſenſus fideliū falſifica=
ri/qui potentiā nō abſolutā ſed ordinataꝫ
iuxta legem datā intendūt/ queādmoduꝫ
falſe nō fuerunt aſſertiones Ione ad nini=
uitas ⁊ Eſaie ad Ezechiā.nā ſubuerſio ad
demerita Niniuitaꝝ/ ⁊ mors Ezechie ad
curſuꝫ nature cōmunis referebant̄. nō eīn̄
miſericordiā dei ad correctos.⁊ potētiā ſu
pra curſuꝫ nature hi ꝓphete ſecludebant.
Ita nec catholicoꝝ fides excludit potenti=
am dei abſolutā.ad nō faciendū ea que fie
ri ordinata eius potentia ſtabiliuit.

Corollariū quartū. R

¶ Omiſſo horaꝝ canonicaꝝ/tranſgreſſio
ieiunioꝝ eccleſiaſticoꝝ/⁊ generaliter omi=
um ſtatutoꝝ ⁊ regularū ⁊ canonū nūq̄ eſt
mortale pctm̄/niſi ꝓ q̄to diuine legi p̄ce=
ptiue diſſonās inuenit̄. Et ita q̄tuꝫ lex ali
qua habet ad mixtū de lege diuina p̄cepti=
ua/tantū dē ⁊ nō ampli⁹ eſt eius tranſgreſ=
ſio mortalit̄ vitioſa. Quāobrem decernere
de legibus oībus manifeſtū ē ſpectare prin
cipaliter ad theologiā/ velut ad ſcientiam
ſupiorem/ ⁊ architectonicā.quatinus recta
ratio ſeparet illud qd̄ iuris diuini eſt in eis
ab illo qd̄ humanū ē ſiue poſitiuū/tanq̄ ſi
aurifaber peritiſſim⁹ ſecernat aurū ab argē
to.⁊ argentū a plūbo. Et qm̄ multi hanc
p̄cipuā artificē theologiā vel ignorant vel
negligūt vel ſpernūt. que tn̄ de ſeipa dicit
legū cōditores p eam iuſte decernere.ideo
turbatōes in politijs ⁊ cōſcientijs ſepe ori=
ri compertuꝫ eſt. Idcirco p̄terea legiſlato=
res eccleſiaſtici ⁊ ciuiles plerūqꝫ ſua ptāte ⁊
autoritate noſcunt̄ abuti. p̄ſertim eccleſia=
ſtici illi qui. quicq̄d ordināt/ quicq̄d mo=
nent/quicq̄d p̄cipiūt/ volūt ꝓ diuinis le=
gibus haberi/par equale quoqꝫ robur ha=
bere/p interminatōeꝫ damnatōnis eterne
Neqꝫ tn̄ accuſauerim oēs legiſlatores ta=
liter ⁊ talia loquētes. Preſumo eī ꝙ ad re=
ctā regulā ⁊ diuinā ſapiētiā ꝯmones ſuos
voluerūt gloſari.interp̄tari.⁊ recipi.ꝙ ſi n̄
hoc intēderūt ꝓnūcio nō ego ſed apl's/ ꝙ

nihil p̄nt ꝯtrā veritatē. sed neqꝫ ꝯtra chari tatē. Deniqꝫ suū ē talib⁹ vti vbis in suis in stitutōnib⁹/ q̄ a vero/ neqꝫ deuiēt/ neqꝫ sim pliciorib⁹ ⁊ ignaris timores ⁊ scrupulos va nos ingerāt. q̄si videlicet ipi ligenť vbi li beri sunt. tanq̄ p̄terea graui iugo p̄māťur vbi ad leue iugū ⁊ suaue vocauit eos xp̄s.

Corollariū quintum

¶ Ex hoc q̄ aliq̄s peccaret mortaliť trans grediēdo cōstitutōes aliq̄s humanaꝝ tra ditionū nō sufficiēter cōcludiť q̄ ille cōsti tutiones obligēt ad mortale delictum. De clarabimus istud argumētantes a simili vel minori. Sit aliq̄s peritus medicus or dinatus ꝑ republica. dicat ille Petre do ti bi legem ꝑ tua sanitate quā si trāsgressus fueris statim dissolueť corp⁹ tuū/ qđ eā cō seruādo cōualescet. Nō bibas vinū purū hoc triduo. Null⁹ nescit q̄ medic⁹ vt me dicus caret facultate cōdendi leges obligā tes ad pc̄tm̄ mortale. ⁊ tn̄ in casu/ trāsgres sor hui⁹ legis sue damnatōeꝫ incurret. Po nereť simile ī materia de ebrietate aut furie piculo. Si medic⁹ denūciet ignorātibus. ta le vinū ne biberitis alioquin vel in ebrieta tem vel furiā incidetis. q̄s nescit transgres sores temerarios criminaliť delinq̄re. nō q̄ dem ꝓpter medici p̄ceptū/ q̄uis ī casu si n̄ ita precepisset nō peccassent excusante eos ignorātia. Sed q̄r p̄uaricatores sunt horū p̄ceptoꝝ diuinoꝝ ⁊ similiū. nolite inebria ri vino. nolite vos occidere ⁊c̄. Nō ꝓrsus dissimiliť ē in ꝓposito. q̄uis em̄ leges hu mane ⁊ ciuiles vt tales sūt. sūt solum ꝑ or dinatōe policie hūane ecclesiastice vel ciui lis in eis q̄ corp⁹ respiciūt/ ⁊ ita solū merēn tur punitōeꝫ tp̄alē violatores earūdem/ ⁊ obs̄uatores p̄mio tp̄ali donāť. Nihilomi nus ex cōsequenti ⁊ mutua colligatōne ac mixtione quā ad leges diuinas habent/ re sultat crimen faciens reos eterne damnatō nes ipsos contemptores.

Corollariū sextū.

¶ Si aliqua lex humana canonica vel ci uilis nō possit concludi ex lege diuina nisi coassumēdo ꝓpositōeꝫ vel cōsequētiaꝫ le gi diuine impꝑtinētem cōsequenter impꝑti nens est. An transgressio illius leg̃ sit mor talis. an nō mortalis patet ex p̄cedentibus Quod si quis p̄latoꝝ vellet hmōi legē aut diceret habere robur legis diuine sibi fac esset p theologos aut alios hoc cognoscen tes resistere in facie. ⁊ dicere q̄ nō recte am bulat ad veritatem euangelij. Ex quo am plius videtur nō esse securū asserere tot le ges ⁊ canones ⁊ regulas quot reperiūť oēs obligare ad peccatū mortale tum ex multis causis inferius assignādis/ tū nomīatim ex eo q̄ multe hmōi cōstitutōes impꝑtinentes sūt legi diuine/ q̄ in euāgelijs cū suis expo sitionib⁹ sufficienter tradita explicataqꝫ est ¶ Et hic notāduꝫ est/ ꝑ resolutōne mate rie s̄m quā resolutōeꝫ oīa dicta ⁊ dicenda volo intelligi. q̄ p̄cepta affirmatiua dei/ q̄ uis obligent ad sp̄/ non tn̄ ꝑ sp̄/ vt est cōis regula magistroꝝ. Obligāt ergo sub qua dam distinctōe ad hoc faciēdū vel illud ꝑ isto vel illo tp̄e: ꝓut casus incidit ⁊ sapiēs determiabit. Sicut exempli grā. Occurrē tibus duob⁹ in extrema necessitate famis q̄ rum soli possum succurrere. teneor succur rere isti vel illi sub disiūctione; ⁊ nō ambo bus sil̃. Et qm̄ ī cōmunitate xp̄ianoꝝ pau ci sunt q̄ sciret iudicare de tp̄e certo/ q̄n̄ pre cepta affirmatiua faciēda sūt. Propterea p̄ lati qui sapiētes sunt limitāt illa p̄cepta tā q̄ sub quadā disiunctōe obligātia/ ad cer ta opa ⁊ tp̄a determiata. Exempli grā. Lex diuina vult vt aliq̄n cultus latrie exterior deo ꝑsoluať/ ne igiť peccarēt hoīes aut p ignorātiam/ aut p desidiā ⁊ inaduertētiaꝫ limitauit ecclesia certū tp̄s ⁊ certū moduꝫ exequēdi p̄ceptum istud. s. diem dn̄icum/ ⁊ cessatōeꝫ ab opibus seruilibus. ⁊ misse au ditōeꝫ. Quo adimpleto impletū est prece ptum illud affirmatiuū. q̄ si peccat q̄s mor taliter trāsgrediēdo limitatōeꝫ istā ecclesie hoc nō est ꝓprie ex hoc q̄ ecclesia sic prece pit sed q̄r sic limitare expediebat ꝑ cōmu nitate. Etiam hō fit cōtemptor diuini p̄ cepti ⁊ suoꝝ supioꝝ quibus sponte se sub misit/ aut sūmittere debuit ꝑ vtilitate sui ⁊ cōitatis cui⁹ est ps/ q̄uis adhuc in talib⁹ limitationib⁹ quedaꝫ adducunť mag̃ ad quādā decētiā q̄ p̄cepti necessitatē. Et nō pōt vniuersaliť dari reg̃la nisi vt eq̄tas q̄ a phis dr̄ epykeia iudicabit. verū est em̄ illđ psal. Omnia mādata tua equitas.

Corollariū septi.

M

¶ Nulla lex appellāda est/ neq3 ferenda tanq̄ necessaria ad salutē eternā/ que nō ē de iure diuio in aliquo quattuor graduū q̄s lectio p̄cedēs exposuit. Oppositū senti entes aut faciētes moliūt iugū imponere grauissimū sup ceruices hominū/ ⁊ sparge re laqueos pedib⁹ eoꝝ lapidē ⁊ scandaluz q̄ obrē theologia q̄ ē lex euāgelica dicā me lius eius doctrix ⁊ explicatrix/ d3 in oibus p̄cēdere prelatos ecclīasticos in suis ꝯsti- tutionibus ⁊ decretis ne vel obsint p̄ceptis dei propter multitudinē onerosam/ iuxta improperiū xp̄i factū phariseis. vl' ne credā tur ligare ad penaz eternam vbi pena ciui- lis sola requiritur. Doctrina hec p̄cipue locū habet in materia excōicationū late sentētie nam qui ꝓ solis incōmodis tp̄alibus eui- tandis/ aut cōmodis politicis ꝯseruādis/ eternā vult infligere mortē cui queso similis erit? Illi nimirū qui volens abigere mu- scam a fronte vicini/ eā securi percutiens vici num stolidus excerebrauit. Aut ei parem dixerim qui studēs curatonē modici vul- neris i pede equi sui/ pedē ꝯfestim abrupit ⁊ scidit/ equūq3 peremit. Sola itaq3 ꝯtuma- cia vera vl' p̄sūpta renuens stare iudicio ec clesie/ reddit hoiem ꝓ xp̄iano se gerētem dignū excōicatiōe. Nā si parens est audire ecclīam. aliter velut ethnicus nobis erit et publican⁹. Porro differt plurimū qlis est cōtumacia/ ⁊ q̄ dānosa ecclīe/ ꝓ q̄ materia ⁊ circa quā incurrit. Nā peior ē ꝯtumacia in materia fidei ⁊ religiōis q̄ pusille q̄stio- nis de paucis denarijs. vbi nunq̄ tn̄ ꝓ- dest obediētia q̄tum obest excōmunicatio separatiua a spiritualibus suffragijs ⁊ societa- te sanctoꝝ. Ita vt longe mitior sit ꝓcessus q̄ fit in curijs secularib⁹ p punitiōes corpa- les seu tp̄ales/ q̄ vbi p p̄latuz p̄scindi q̄rit aīa a deo vita sua/ ⁊ dari sathane i interitū nō solū carnis sed spirit⁹/ ne iam saluus fi- at ab alioꝝ auxilijs destitutus.

Corollariū octauum

Occurrēte dubio ꝓbabili d aliq̄ lege vtrū diuia sit aut diuine ꝯnexa seu ptinēs tuti⁹ est legē illaz ꝓ diuia suscipere q̄ hūana negli- gere. Leue certū cōsulit. Aug. ⁊ dimitte i[n] certū. ¶ Est itaq3 regula magistralis/ q̄ ex ponēs se discrimini pcti mortal' peccat mor taliter. ⁊ hāc fundat dictū sapiētis. Qui a- mat piculū pibit in illo. Nō tn̄ d omi du- bio s ꝓbabili ⁊ vehemēti h° verū ē. Totā in hoc loco materiā de ꝯscia erronea/ quō ligat ⁊ q̄mō nō. Et de pplexitate an sit pos sibilis/ ⁊ de scrupulis quō sunt fugādi siue aut d ponēdi tractare ptinēs eēt/ nisi q̄ ali- um locū hn̄t ⁊ ad euentū festinam⁹. Hoc vnū generale dam⁹ documētū credere. s. fa cilit' sapiētioꝝ ⁊ bonoꝝ iudicio ⁊ ꝯtra cōes eoꝝ snīas/ nō leuiter sibimet formare scru- pulos anxios ⁊ timidos. Fallor si nō ita iu bet sapiēs. Fili ne initaris prudētie tue/ et rursus. Noli trāsgredi terminos q̄s posuerūt p̄res tui. Hoc p̄cipue necessarie ē apud re- ligiosos/ respectu supioꝝ suoꝝ. h°. ⁊ apud ignaros diuinaꝝ legū/ quin etiā iuniores q̄ q̄ theologicis litter[is] imbuti talē dn̄t reue- rētiā seniorib⁹ i q̄b⁹ vita cū scia ꝯcordarūt vt/ vix ꝓpter aliq̄s nouas suasiōes q̄tūcū- q3 apparētes ptinax vnq̄ ferat' cito ꝯtra de terminatiōes eoꝝdē assertio. vtus q̄ppe q̄lē habebāt genitā ex mltis expiētijs. lōge cer ti⁹ arte iudicat ⁊ opat'. Porro iudiciū rōnis sic obtenebrat'/ ⁊ luminosa ei⁹ radiatio di- uersis vitiat' apparētijs p iterpositōnē nu- bilosaꝝ passionū ⁊ p̄uoꝝ affectuū etiā i lit- teratis. iuxta silitudinē solis visi p nubes. Sic p paucā istructiōz itellect⁹ i sciētijs p̄ fectini diuinis/ causāt nōnū q̄ errores i eis q̄ se totos deuotōi tradere crediderūt/ dum voluerūt plus sape q̄ sibi satis erat. ¶ Ad p̄ns corollariū inducam⁹ exēplū iā iductū d medico/ c⁹ ꝯsilio aliq̄n parē dēm⁹ sub pe- nā pcti mortal'/ dū ex trāsgressiōe sui ꝯsilij vl' scim⁹/ vl' ꝓbabilit' ⁊ vehement' credim⁹ nos iebriādos/ ⁊ ꝯn̄r trāsgressuros legē di.

Corollariū nonū

N

¶ Saluberrimū est sapientis documētuz q̄ ait. Que tibi p̄cipit de⁹/ illa cogita sp/ ⁊ in pluribus opib⁹ ei⁹ ne fuer[is] curiosus. Etem ꝓpter ignorātiā diuinoꝝ p̄ceptoꝝ quā pleru- q3 gignit supuacua occupatō circa traditō nes hūanas/ aut curiosa iuestigatio reꝝ pe nit⁹ inutiliū ꝯsurgūt ex ꝯn̄ti facilit' trāsgres- siōes diuine leg/ q̄ si h° dānabile sit apō oēs q̄tā p̄coꝝ dānationez sibimet accumulant.

culpabiles in hoc vicio vel eccl'iastici recto res: vel religionū ꝓfessores. Miratꝰ sū ali qn̄ q rōne ipi eccl'iastici pserti ordinati ⁊ re ligiosi / ꝓhibent a scia medicie / et nō remo uent de facto a studio traditiōis humane. Nā corpꝰ longe meliꝰ ē q̄ terrena sba / cui traditiōes iste deseruiūt / q si p alios corpꝰ pōt curari / nōne sitr p vicarios et alios de eccl'ia cōtēptibiles put iubet apl's possent tpalia ministrari Nōne sanctius est eccl'ia sticū p se deo seruire et mūdo p vicariū / q̄ ordine cōuerso immo puerso vicarijs con stitutis p spūalibꝰ / seipm negare deo / ⁊ tra dere totū mūdo? Prorsus ita.

Corollariū decimum

¶ Ueritates oēs vniuersales / ī qbꝰ fundat legislatoꝝ hoim ptās / sonātes q pare hn̄t autoritatē traditiōes sue cū lege diuīa et q eas spnit / deuz spnit et deo resistit / necc̄ario dn̄t intelligi / si ⁊ qn̄ ptāte sua nō abutūtur et dū legibꝰ diuīs sufficient innitūt. Auto ritates q3 sctōꝝ / ⁊ canones pōtificū sūmoꝝ q̄tq̄t allegent / sic ⁊ absq3 numero pn̄t indu ci / nihil aliud pn̄t cōfirmare. ¶ Quāobrē dicimꝰ p regula / q̄tu3 ⁊ qualit l3 dubitare de ptāte aliciꝰ ꝓpter defectū debite electō nis sue aut abusu3 sue autoritatis / tātūde3 ⁊ alit l3 dubitare d obligatiōe traditionū suaꝝ / vt sue sūt pcise. ¶ Addimꝰ adhuc q nulla traditio vel regula vel lex vel detmi natio puri hoīs q in talibꝰ fallere pōt ⁊ fal li / obligat / vt pcise talis est / subditos ad cre dendū eā tanq̄ veritatē fidei / aut diuina3 legē / l3 obligare possit sub pena politica / ad ad exteriorē eius receptionē ⁊ ad nō impu gnandū eā. ¶ Exinde patet via ad inuesti gandū pticularit quid opent determina tiōes summoꝝ pontificu3. qd cōdēnatōes articuloꝝ parisius vel alibi facte Poterit siquidē fieri vt absq3 pctō mortali imo cu3 merito magno sit aliqs theologus vel ali us prudens / q dissentiet corde ab humāis determinationibꝰ aut traditiōibꝰ / q tn̄ ob ligabit ꝓpter euitationē scādali / vel alit nō repugnare exterius. Nā pōt aliquaꝝ pub licatio veritatū ꝓhiberi / et aliquaꝝ falsita tū dogmatizatio pmitti. ¶ Volumꝰ tn̄ vt notet vigilant modꝰ loq̄ndi nr̄ / de traditi onibꝰ hoim vt taliū pcise sunt / q fallere in fallis ⁊ falli pn̄t qm̄ determinatōnes eccl'ie vniuersal' in eis q̄ fidei sunt / ab hoc nume ro secludūt / in qbꝰ nec fallere pōt nec falli. Fieri q3 pōt vt detminatōes aut leges hu mane pticipent cū diuinis et hac rōne eas eē p diuīs suscipiēdas nescit nemo. ¶ Se quit deinceps q sicut ad fidē / ita ad lege3 diuinā pceptiuā nō posset aliqs platoꝝ qc q̄ adijcere. qd nō posset pus de fide vl' lege diuina / q̄uis nō esset hoc autoritatiue de claratū / aut humano pcepto sancitum.

Corollari. vndeci.

¶ Traditiōes eccl'iastias ⁊ hūanas / sicut fatuū eēt oēs p lege pure dīna suscipe Ita nihil in oibus velle d diuīs legibꝰ agnoscē neq̄ q̄ scādalosa temeritate vacaret. Scd'a pte qr notissima est ⁊ cōcessa ab oibus indi scussa Ad primā ptē inducamꝰ id sapient Noli esse nimis iustꝰ / qr q nimis emūgit e licit sanguinē. Et vt terētianū ꝓuerbiū ē Nōnūq̄ sūmū ius sūma iniusticia fit / ⁊ sic esse in ꝓposito plene docebimꝰ. Nec audi ar ego l3 xp̄s / q mādatū dei dixit pharisėos fuisse trāsgressos ꝓpter mādata hoim. Di xit insup eos alligare onera grauia ⁊ īporta bilia ceruicibꝰ subditoꝝ / et claudē eis reg nū celoꝝ. Uerꝝ est qppe illud Julij cesaris apd saluſtiū vbi intēdēris ingeniū val3 / a q snia vulgatius vsus nō discordat. Pluri bus intentus minor est ad singula sensus. Subditi vo simplices ⁊ ignorati qn̄ tot tra ditionibꝰ intendere cōpellūt a supioribus suis / qd mirꝝ si minꝰ capaces reddūt diuīo rū pceptoꝝ / qr ⁊ minus in eisdē edocentur nūqd nō acerrimo supplicio aut acerbissi ma obiurgatiōe puniet qn̄q3 p pnula ino bediētia legis hūane / ⁊ absq3 omi rephen sione peccare q̄tidie cōtra legē dei enormi ter pmittet. Nō hēmus necesse exēplis im morari crebriora cernimus q̄ vellemus. ¶ Ex his elicio p doctoribꝰ theologic doctrinā salubrē / ne sint faciles asserere actio nes aliquas aut omissiōes eē peccata mor talia / psertim sub verbo vniuersali / ⁊ dū3 pdicandū erit ad populū. a lr̄ato quodam ⁊ expto viro accepi pniciosa3 eē in omni ar te vel doctrina assertionem audacē ⁊ extre mā maxime vbi obseruatio cōis obnititur obuiatq3. Itaq3 debet quilibet nunq̄ ob

liuisci ꝙ̄ incerta ē scīa nostra. ita vt idē se-
pe hō breui momēto tpis/nūc in hāc nūc ī
oppositā ferat̄ sniām. Fit p̄terea q̄n̄qꝫ vt ꝑ
tales assertōes publicas nimis duras gene
rales ⁊ strictas/p̄sertim in nō certissimis/ne
quaꝙ̄ eruūtur hoīes a luto pctōꝝ/sed in il
lud ꝓfundi⁹/qꝛ desperati⁹ īmergunt̄. Ua-
rie p̄terea suboriunt̄ ⁊ quasi infinite circū-
stantie ꝓ quaꝝ diuersitate diuersificari de
bet iudiciū/ita vt vix posset aliq̄ in morib⁹
generalis regula tradi/que ī ꝑticularib⁹ ca-
sibus exceptōez nō admittat. Deniqꝫ gene-
rant̄ ex hinc scrupuli inquietatiui ꝯsciētia-
rū simpliciū vt in eis sit solidū nihil. Nā
et si beatus vir qui sp̄ ē pauidus ⁊ qui veret̄
oīa opa sua. obseruādūz est tn̄ summope il
lud terentianū: ne q̄d nimis. Et vt idē lo
quit̄: ne ī scirpo nodū querāt. ne q̄z eis im-
ꝓperet̄ illud eiusdē Quid si celū ruat. De
mū q̄d ꝓdest imo q̄d n̄ obest coartare pl⁹
iusto mādatū dei qđ ē latuz nimis? Quid
insup expedit amarius grauiusqꝫ illud red
dere iugū xp̄i/qđ suaue ē ⁊ onus eius leue?
Nam et si cōtemptus ex hac laxatōe ⁊ dul
cedie apud quosdā improbos maior oria-
tur/habētes velamen malitie libertatē Ast
apud alios bene institutos gratiaꝝ resona
bunt actiones. Prestabit̄ etiam seduli⁹ ob
sequiū dn̄o/⁊ patri tāte mā suetudinis/cui⁹
mādata grauia nō sunt/⁊ qui vult nos nō
tēptari ⁊ nō grauari supra id qđ possum⁹.

Corollariū. 12.

Sicut penē restringēde sūt/ita leges humane grauiter penales/ nō sunt absqꝫ manifesta vtilitate multiplicāde. In p̄ma pte ꝯcors est omniū iuristaꝝ traditio q̄s tn̄ aliq̄n̄ miratus sum/dū eos audiui ratōez reddētes cur nomē hoc excōmunicatōis si solū ponit̄ maiorē significat excōmunicatōez. Excōicatio inquūt nō pena ē sed medicīa. At vo si excōicatio non est pena/ q̄d aliud penā appellabim⁹? Nescio vo. Nō solū pēa est sed dānosissima pena. Nec obstat huic dicto/ꝙ medicinalis eē debet. hoc nempe ꝓpriū est oīs pene p̄sertim nō exterminatiue. ¶ Scđa pars sequens ex prima iunctis prioribus/cōdemnat eos q̄ tanta leuitate ne dicā temeritate/fulmināt excōmunicationes/⁊ irregularitates/ cū innumerabili multiplicatōe statutoꝝ/que vix aliqs n̄ di-

cam retinere/intelligere/⁊ ꝯcordare. s; vel legere tota vita sufficeret. Utinā attēderemus oēs ⁊ miraremur benignitatē saluatoris nostri dei. Poterat nec est dubiū/exigere a nobis inge huitiū in p̄ceptis lōge pluribus grauioribusqꝫ/sed cōdescendens fragilitati nostre/certū ⁊ paucū numerū dereliquit p̄ceptoꝝ/que si compleuerim⁹ ꝙ̄ ꝙ̄ inutiles hui sumus. p̄seruant a morte. Et q̄cq̄d superogauerim⁹/ꝯuertit ad deletōez p̄cedentiū delictoꝝ/aut cumulata gl̄a remunerat. Testat̄ sapiens ꝑ timorē dei hoīem recedere a malo. Ita sane melius. ꝙ̄ ꝑ austeritatē humanaꝝ legum. Nolum⁹ tn̄ nec debemus inculpare deuotōez religiosoruz qui ꝑfectionis viā aggressi tāto p̄cepta diuina diligenti⁹ implet/q̄rto cōsilijs ⁊ alijs obseruatōibus salutiferis semet astrinxerīt Sūt fatemur vincula taliū/alligatura salutaris/quoꝝ discret⁹ vsus nō impedit sed expedit gradiētes viā mandatoꝝ dei. Attn̄ q̄ pōt capere capiat/qꝛ nō omnes capiūt verbum istud. Idcirco aliud de cōmunitate hoīm/aliud de paucitate est iudicium.

Corollariū. 13.

Omnis lex humana vl' positiua. potest abrogari in eo ꝙ nō necessario ꝑticipat cuz naturali ⁊ diuina. Hec autē abrogatio fit/vel ꝑ consuetudinē oppositā/iuxta qđ dicunt iuriste et verū est/ꝙ cōsuetudo ē optima leguz interpres. Nec vnꝙ̄ dicenda est corruptela/nisi vbi legē diuinā aut naturalē ledere cōuincitur. Nā sicut ꝯsuetudo d̄r altera natura sic lex ꝯsuetudinalis quasi lex naturalis habenda est. Fit etiam abrogatio ꝑ expressaz aut interptatiuā reuocatōez factā ab illo qui cōdendi habuit ptātez. Fit deniqꝫ abrogatio causa manifeste dānositatis si lex illa seruaret̄. Patent hec omnia ex descriptione ⁊ ꝯditionib⁹ legis bone/ qm̄ honesta eē debet. iusta. possibilis. iuxta naturā ⁊ ꝯsuetudinē patrie. loco temporiqꝫ cōueniēs. necessaria. vtilis ⁊ manifesta vt habet̄ ex dictis Isid. ¶ Ex his liquide cōstat ꝙ̄ temerariū est ⁊ iniquū/velle oīa decreta siue ecclesiastica siue ciuilia/ad oē tp̄s/ad oēm gētem/⁊ patriā extēdere/qm̄ lex q̄ ꝓ vno tpe ⁊ loco aut ꝑsonis esset vtilis/eēt in alijs tpe. loco ⁊ ꝑsonis impossibil' aut dānosa. imo velle sic oīa statuta stabilire/hoīm ē delirā

tium/⁊ quasi cōtendētiū vt opposite leges simł obseruent̄. Hic fundāt se q̄ dicunt nō ita expedire vnū impatorē dn̄ari oībus ciuiliter/sic̄ vnū papā spūaliter/qm̄ lex fidei vna ē apud oēs. nō ita leges fori. Preterea positū ē in decretis di.iiij. ꝙ leges instituūtur cū ꝓmulgant̄. firmant̄ cū moribꝰ vtētiū approbant̄. Igit̄ ꝑ argumētū a cōtrario sensu. Si moribꝰ vtētiū nequaꝙ approbant̄/ille nullū habēt firmamētū/⁊ ita populꝰ hꝫ multū in sua ptāte dare robur legibꝰ aut tollere/ꝑ̄ſtim ab initio. ¶ Sūt aūt h̄ questiones difficiles q̄les. s. debeat eē cōsuetudo ad abrogandū legē aliquā/⁊ q̄nti tpis. Et si possit cōsuetudo introduci cōtra legē illā/quā cum renouatōe iuramenti q̄libet intrās aliquā policiā ꝓfitet̄/et q̄d sit interpretatiue renouare (al's reuocare) ¶ Dicimꝰ aūt ꝙ vbi nō est taxatū tp̄s a legibꝰ alijs/dꝫ fieri abrogatō ꝓut sapiēs iudicabit/nūc tardiꝰ/nūc citiꝰ iuxta necessitatis aut vtilitatis q̄litatē. ¶ Nobis insup dicēdum videt̄/ꝙ multe sunt institutōnes ad quaꝝ obſuatōnes vident̄ oēs se quotidianis iuramētis astringere quas tn̄ obſuare nō tenent̄/nō ꝙ piuriū sit licitū: sed q2 iuramēta talia sūt sp intelligēda ciuilit̄. Horū exēpla sumere possumꝰ in p̄clara vniuersitate pisieñ. ⁊ in ecclesiarū alijs collegijs. Cōstat ꝙ nouiter intrātibus dictā vniuersitatē vel collegia/legūt̄ explicite ꝯstitutiones alique inter ceteras q̄ nullatenꝰ obſuātur. Quibꝰ lectis petit̄ ab eis: vultis ista iurare? Qui respōdent. ita iuro. nec aliq̄d excipiūt/ꝙ si q̄s dixerit oēs p̄ntes tā eos q̄ exigunt/q̄ illos q̄ p̄stant iuramētū/ criminaliter deficere. videat quomō tot ⁊ tales summe litterature ⁊ ꝓbitatis viros possit absq3 temeritate dānare. ¶ Propterea in omi iuramēto vt ꝯditōes multe subintelligāt̄ necesse ē. ¶ Primo in omi cōstitutōe ꝑ superiorē edita/reſuat̄ sp eiꝰ autoritas. imo nec pōt excludi/q̄tūcūq3 aliq̄s iuret se nolle vnq̄ in posteꝝ vti dispensatōne seu relaxatione ꝑ supiorē facienda/ quin supioris autoritas sit in hoc supior. Et ita vsus habet in priuilegijs ꝑ summos pōtifices collatis/tā in vniuersitatibꝰ q̄ officiarijs dn̄oꝝ q̄uis aūt videret̄ eē tutiꝰ explicare suā intentōēz in principio iuramēti/ istud tn̄ nō exigit̄ ad euitatōēz piurij. nā a lege sufficiēter explicat̄. ¶ Rursus iuramentū sicut ⁊ votū nō obligāt vbi vergunt palā ad deteriorē exitū idcirco recipiūt dispēsationem aut relaxatōēz aut cōmutatōēz/ vt sapiens p̄sertim supior iudicabit. ¶ Amplius iuramentū non plus dꝫ obligare q̄ voluerit aut rōnabilit̄ velle debuerit obligare ordinator talis iuramēti/et in cuiꝰ fauorem fit. Hinc saluat̄ q̄d dictū est de p̄statōne iuramenti/ apud vniuersitates ⁊ collegia super multis q̄ manifestū ē nullo mō custodiri. Habēda ē itaq3 p̄sumptio ꝙ exigentes talia iuramēta nō intendūt obligare ad ea q̄ nec ipi/nec patres eoꝝ obseruarūt. Sꝫ subintelligit̄ sp etsi nō explicet̄ hec aut similis additio. Si ⁊ q̄tū ratōnabilit̄ talia cadūt sub iuramēto/ iuxta ꝯsuetudinē ⁊ vtilitatem policie. De hoc rursum infra dicetur. ¶ Et si ꝑ pctm̄ etiā possit aliqua lex abrogari aut ꝑ maliciā subditoꝝ. Puto em̄ ꝙ sic ⁊ ꝙ ad multa agēda vel omittēda p̄latus aliquis pōt obligari ꝓpter generalem maliciā aut errorē subditoꝝ/quoꝝ opposita aliq̄n agere vel omittere tenet̄. sicut i materia nūc currente dixisse ⁊ scripsisse memini/ꝙ etiā vbi via cessionis fuisset minꝰ bona: tn̄ acceptare eā debebat dn̄s. Benedictus. s. petrus de luna/ attenta deliberatōe regis francie/⁊ alioꝝ subditoꝝ sue obediētie. Sed de his alibi ⁊c̄. ¶ Postremo censendus ē supior reuocare suā legē positiuā de qua sp loq̄mur q̄n cognoscit subditos passim ⁊ publice illā trāsgredi. ⁊ patit̄/neq3 cōtradicit/ aut si cōtradicit tn̄ damnose cōtradicit/aut solis v̄bis cū deberet vti factis. Notet̄ hic sanctꝰ thomas. Idē gauḋ. Ad hoc corollariū principale/ē exemplū multiplex i corpe decretoꝝ/ vbi magna ps etiā eoꝝ q̄ statuerūt generalia cōcilia/ non ſuant̄. Naꝫ ⁊ in primo vigore ecclesiastice discipline/multa seuero rigore statuta sūt: que mō defluētibus in peiora moribꝰ non solū inutilē sed impossibilē h̄rent executōnem. Hoc attēdens legislator nr̄ xp̄s vtiq3 sapiētissimus/iudicialia oīa tanq̄ variabilia reliq̄t illoꝝ iudicio q̄bꝰ d ixit. Qui vos audit me audit/ ita tn̄ vt nouerint se positos ad edificatōēz nō ad destructōēz. ⁊ vt ſm legē dei q̄ regula ē generalis omi xp̄ia

ne religionis professorum sub vno abbate
xp̄o ipsi iudicent. eam nō ampliantes / ne-
q̃ restringentes / neq̧ duriorē facientes q̃
exp̄sserit xp̄s. qui iugū suū dixit esse suaue
⁊ onus leue. Non em̄ plus habēt in ptātē
p̄lati ecclesie ligare subditos ad aliqua q̄
nō sunt tradita in regula euangelica ꝓfes-
sa ab omnibꝰ xp̄ianis / q̃ habēt abbates su-
per religiosis suis / ad obligandū eos p̄ter
regularem ꝓfessionem suā / de quibus ta-
men est sententia sancti Thome ⁊ aliorū
doctorꝝ cōcorditer / q̄ nō potest abbas mo
nacho p̄cipere aliud q̃ in regula sua ꝓfes-
sus fuerit. Hoc em̄ est voti obedientie in-
terp̄tatio / q̄ eius ꝓfessores scd̄m regulam
obedientes se p̄stabunt.

Corollariū. 14.

¶ Uelle oēs excōicationū / ⁊ suspensionū /
et irregularitatum institutōes / que scripte
sunt / ꝑ nō abrogatis exequi / videt̄ irratō
nabile ⁊ legibus tam diuinis q̃ humanis
aduersū. Constat em̄ oēs hmōi cōstitutō
nes aut fere oēs esse de iure positiuo pure.
Constat p̄terea multas earum in dissuetu
dinē venisse p nō vsum aut vsum ꝯtrariū
scientibus p̄latis nec obuiātibus / imo nec
obuiare debētibus. Constat deniq̧ q̄ tā-
ta est hmōi institutionū multitudo q̄ si te
neret̄ in suo rigore: maxima pars eccl'ie dā
naretur / ⁊ charitas que ē finis totius legis
etiam diuine / lederet̄. Attamen om̄is lex
tantū precise habet de bonitate ⁊ stabilita-
te / quātum participat de charitatis lege / q̄
est finis p̄cepti / ⁊ ſm quā deberent cetera
moderari. ¶ Et quoniā materia ista ď ex
cōmunicationibꝰ ꝑplexa ē cōfuseq̧ tracta-
ta. Ego aliquas ꝓpositōes examinationi
supiori ac prudentiorꝝ decreui ꝓponēdas
absq̧ assertione earum / quas ipsi asseren-
das iudicauerint ad quos spectat. ¶ Pri-
ma ꝓpositio. Expediēs videret̄ nullā ex
cōmunicatōis ferri sententiā / nisi ꝓ mani-
festa cōtumacia. qua se mōstrat aliquis au
dire ecclesiā nō paratū. Ratio ē / qm̄ duꝫ
semp paratus ē audire ecclesiā. cur habe-
bitur sicut ethnicus ⁊ publicanus. Cur ab
eadem p̄scindet̄? Hoc tenet Scotus i. iiij
sententiarꝝ di. xxv. ⁊ allegat ad hoc textum
xp̄i in quo fundata est autoritas excōmu-
nicandi / ⁊ correctōis fraterne. Et hic sumi
tur validū cōtrario sensu argumentū. Iu
xta hoc videre ē qualiter impossibilitas pa
rendi mandatis eccl'ie / facit vt quis apud
deū nulla sit excōmunicatōe ligatus. q̄ si
talis impossibilitas notoria sit / impedit ne
quis possit ab ecclesia p excōmunicationis
sniām iuste separi. Ad hoc videt̄ vsus ec-
clesie dū q̄s excōicatus ꝓ debitis absolui-
tur dū cedit bonis suis oībus / q̄ facit i hꝰ
vltimū eiꝰ qđ pōt. Ceterꝝ dū aliq̄s ex igno-
rātia q̃q̃ culpabili / aut ex infirmitate ⁊ pas-
sione vitiosa. nō tn̄ ꝯtumaci facit aliquē
actū / ꝑ quo statuta ē sentētia excōmunica-
tionis late sententie ab aliquo prelatorꝝ. vi-
deāt iuriste ⁊ iudices si talis posset dici ex-
cōmunicatus ipō facto / cū semp sit ⁊ fue-
rit promptus stare correctioni eccl'ie super
delicto suo / prout supponit̄ / quia non ex
cōtemptu clauium ⁊ iurisditionis ecclesia-
stice / sed aliūde motus / vt dictū ē malum
fecit. Non em̄ quelibet inobediētia cōtu-
macia reputat̄ ⁊c. ¶ Scd̄a ꝓpositio ex-
pediens videret̄ / vt nullꝰ teneret̄ aliū
vitare q̃tumcūq̧ excōmunicatū a iure / ni
si postq̃ denūciatus fuerit eē talis a suo iu
dice. In omni q̄ppe alio casu fere / pōt ho-
mo ratōnabiliter p̄sumere ꝓximū suū nō
esse excōicatū / ⁊ oppositū faciēs exponit se
frequēter discrimini peccati mortal' alienū
seruū temerarie iudicādo. Exēpli grā. Ui
deo fortē interficere sacerdotē aut eū vul
nerare. Si iudico fortē excōmunicatū: pos
sum errare qm̄ vel a iudice potuit habere
mandatum vt hoc faceret / vel ebrietas aut
furor eundē excusat / aut aliquid aliud in-
teruenit ꝓpter qđ in iudicō cōtentioso dū
illud venerit absoluet̄. Preterea quicq̄d
sit in p̄sentia facti / nescio tn̄ infra biduum
an a suo iudice fuerit absolutꝰ / quā abso-
lutionē neq̧ mihi neq̧ ceteris tenet̄ nūcia-
re. Secus ē dū iudicialiter ē condēnatus /
q̄ iudicio publico debet absolui si nō vult
euitari. ¶ Quereret aliq̄s quid opat̄ tūc
excōmunicationis late sniē p canones? Re
spondeo / sicut accepi a p̄ceptore meo / eas
tantūdem opari vt absq̧ ꝓcessu alio iudi
ciali / aut noua constitutione / possit iudex
statim ꝓbato facto. vel cōfessato / ferre iu-
ris sniā ⁊ eandē publicare. nō sic vbi cano

ñes eēnt solum ferende snie/qm̄ monitio-
nes ⁊ ꝓcessus ꝭm terminos iuris p̄reqrerē
tur multiplices. ¶ Ex eadē radice videt̄
ꝙ nullus parochianꝰ debet euitare curatū
suū/a suis se ministerijs publice sepando/
nisi p̄uia sui supioris snia fuerit publicatꝰ
Debet eīm tolli/q̄ztū possibile ē a subditis
occasio rebellionis ad supiorem/ ⁊ diuisio-
nis inter se/ ⁊ temerarie diiudicationis cu
iuscunq̄ alterius qm̄ ista sunt peccata gra
uissima. Sed dare licētia vel p̄ceptū cōfu-
sum ꝙ subditi vitēt curatos suos/nō p̄uia
sentētia ⁊ publicata/ est eos p̄dictis pecca-
toꝝ periculis exponere. Itaq̄ cū laici cleri
cis sint infesti/poterūt leuiter dicere ꝺ suis
curatis ꝙ sint fornicatores publici/si forte
colloquium vel cōsortium modicum vide
rint apud eum cū mulieribus. Rursus et
si curatus fuerit heri fornicator/potuit tm̄
penitere/ ⁊ ꝭm iudiciū sui supioris ⁊ cōfes-
soris obtulit se dimissurū ꝯcubinam suam
tp̄e ⁊ loco. qr nō subito tenet̄ semꝑ hoc fa-
cere. sicut nec penitēs astringeret̄ remoue-
re subito a se quicq̄d fuit aut ē occasio pec-
cati. tūc parochianus vitando istum vere
absolutū/ quomō nō peccabit? nō autem
debet leuiter suspicari/nūc aut alias ꝙ vo
careat bn̄ficio absolutōnis/nisi dū ꝑ sentē
tiā iudicis fuerit vt talis ꝓmulgatus. sed
tunc tādiu vitabit̄/quousq̄ fuerit publica
denūciatōe nouiter absolutꝰ. Adde ꝙ sta-
bit tūc eē diem dn̄icū dū parochianus pri-
mo inciperet suspicari vel iudicare ꝙ cura
tus suus ē fornicator ⁊ publicꝰ ⁊ ita vitan-
dus/q̄d aget ī hoc casu? aut vitabit eum ⁊
hoc erit cōtra p̄ceptū ecclesie de audiendo
missā die dn̄ico/qr aliā vt suppono nō po
terit illo die procurare. aut cōicabit ⁊ hoc
erit ꝯtra ꝯsciētiā/ ⁊ edificabit ad gehēnam
Poterit etiā falli vt dictū ē de impenitētia
sacerdotis forte penitētis ⁊ absoluti iudicā
do: imo eū potiꝰ debet iudicare penitentē ⁊
bonū q̄̄ oppositū. cū subito potuerit a spū
sancto visitari ⁊ penitere/ ⁊ cōfessionē actu
vel voto ꝑficere. Postremo q̄s nō videat
hanc licentiā eē fomitē scismatū inter sub-
ditos/alijs dicentibus de curato/quia bo-
nus est. alij s non/ sed vitandus/ quia nec
est par omniū affectio nec par discretio nec
par eorum que iuris ⁊ facti sunt cognitio.

¶ Obijcit̄ fortasse nobis illa decretalis V
cū suis glosis/quesitū. ꝺ cohabitatōe cle-
ricoꝝ ⁊ mulierū/vbi ꝑ argumentū a cōtra-
rio sensu trahitur. ꝙ fornicator notorius.
qui. s. nulla tergiuersatōne negari pōt eē ta
lis/vitandus ē/ etiam nō expecta supioris
snia. Hic dicimus aliqua vel ꝙ ꝯsuetudo
opposita/ ⁊ p̄latoꝝ tolerātia que nō execu-
ta ē hāc decretalē ī curatos vt subditos in-
terp̄tate sunt illā legē nō eē ꝭuandā. vel ꝙ
añ sniaꝫ supioris ⁊ q̄̄ diu tolerat̄/ nihil ꝓ-
prie debet ita notoriū crimen a subditis re
putari/q̄n aliqua possit tergiuersatōne ne-
gari. Iuste q̄dē/aut ꝓpter inspirantē gra
tiā/vt dictū est/que nescit visitādo tarda
molimina/ aut qr nescit̄ operātis intentio
aut causa. Nonne posset mulier in casu fre
quētari a curato/ ꝓ sua cōuersione? sic ege
rūt aliq̄ sanctoꝝ ergo publicas meretrices.
Sic p̄sbyter etiā meritorie tradi possꝫ mor
ti. Ad hoc facere videt̄ decretalis imediate
p̄cedēs. Multa insuꝑ decreta que non lo-
quūtur in hac materia nisi de sacerdotibꝰ
sentētialiter cōdemnatis si bene videātur.
aut si aliqua sonent aliter/ potest eis nō in-
congrue interp̄tatio talis aptari. Et vide
ant obsecro oppositum sentientes/ quā ir
rationabile sit/vt prelatus cōmunicet cum
curato parochiali: saltem dū tolerat eum
scitum eē talem. ⁊ parochiani eundē euita
re nō dico poterūt sed debebunt. ¶ Qꝺ si
quesierit aliq̄s quid valebit ergo ista disiū
ctio famosa inter fornicatorē notoriū ⁊ nō
notorium? Plane ad hoc ꝙ notorius pōt
absq̄ alio iuris ordine ꝓ tūcꝰ cōdemnari ꝑ
iudicem. Alius nō nisi testibus legitimis
iuris ordine priꝰ victus. Iuxta hoc elici
forsan pōt intellectꝰ ꝙ debet fornicariꝰ no-
toriꝰ euitari/qr ip̄e pōt aut debet stati iudi-
cialit̄ ꝓ euitādo iudicari. Iudicari dico:
nō a subditꝭ sed p̄latis/ꝯsuetudo imo ⁊ vti
litas publica vident̄ ꝓ hac interp̄tatōe mi
litare. ⁊ hāc reddere nō distortam. Pro di
ctis om̄ibus sunt glose ordinarie Augu. ⁊
Amb. sup illo. j. ad chorinth. v. Si q̄s fra-
ter noiatur ⁊c. ¶ Similis diceremꝰ de sen
tentijs ꝓmulgatis generali mō loquendi
absq̄ nominū exp̄ssiōe ꝑ ecclesias vt dicen
do. excōmunicamꝰ oēs sortilegos/oēs im-
pedietes iusticiā ⁊ ecclesiasticā. oēs qui talē

rem surripuerūt ⁊c. Talis modus loquē-
di generalis ⁊ cōfusus nō ligat/ vt videtur
audiētes ad euitandū illos/ quos in ꝑticu
lari tales cognouerūt nisi ꝑ iudiciū tales
eē nominatim ꝓmulgent. Nō eñ parem
habet efficatiā generalis modus loquēdi
cū speciali. Sicut sacerdos lr̃atus pōt dice
re ꝙ oīs fur est suspēdendus/ nec irregula-
ritatem incurrit. quã innodaret si diceret/
hic fur suspēdio meruit interimi. Alie cau
se patent ex ꝑdictis. ¶ Deniq; ratio ad ꝓ-
positionē est/ quoniā magna esset pena/ ma
gnum insup esset discrimen conscientiarū
apud innocentes/ si propter aliorū delicta
ipsi passim ⁊ absq; iudicio tenerent excom
municati. Audiui de papa Urbano. v. ꝙ
gloriabat se papam esse/ ob hanc precipue
causam/ ꝙ nullis penis excōmunicationū
et irregularitatum erat obnoxius. qui si di
lexisset ꝓximos suos/ sicut seipm̃ ⁊ hoc ad-
uertisset: relaxasset fortassis tot laqueos tot
onera. tot ꝑicl'a ab eoꝝ ceruicib⁹ vt aliq̃li ⁊
si nō pari/ ab ipsum libertate gratulari po
tuissent ¶ Tertia ꝓpositio. Expe-
diens videbit vt omnes sententie excō-
municationis/ quarū vsus nullus est/ aut
plus obest q̃ prosit/ tam in ecclesia vniuer
sali/ q̃ in prouincijs et diocesibus/ expressa
reuocatione cassarent. Rationabilitas pa
tet ex premissis. Et si cōsideremus ꝙ excō-
municatio quelibet medicinalis eē debet/
sicut finis amare potionis ē sanitas. Ita fi
nis excōmunicationis ē emendatio aut cō
seruatio charitatis et vnionis in subditis
ꝓpterea quādocūq; excōmunicatio verisi
mili cōiectura non ꝑsumit vtilis reipubli-
ci/ nec subditoꝝ correctionē afferre/ illa de-
bet omitti. Tunc eñ locū habet quod di-
cit Augustinus libro. ij. contra epistolam
Permeniani. in decretis. xxiij. q. iiij. j. q.
viij. quotiens. supra eo. Ipā pietas: ⁊. ix. q:
j. ordinatōes. Reuera cū contagio peccan
di multitudinē inuaserit/ consilia sepatio-
nis. i. excōmunicationis/ ⁊ inania sunt ⁊ ꝑ
niciosa atq; sacrilega. q2 impia ⁊ supba sūt
et plus ꝑturbant infirmos bonos: q̃ corri
gant animosos malos. Et Gregorius de
quibusdā peccantibus ait. Unde nec tali
cōsuetudine auerti possunt/ ⁊ ideo cum ve
nia suo ingenio relinquēdi sūt. Et Math.
xiij. dicebat xp̄us dimittenda eē zizania ne
eradicaret triticū. Sic palea dimittit cum
grano donec illud introducat in horreū.
Sic sagena ecclesiastica omne genus pisci
um congregat nec separat/ ꝑter q̃ in littore
finalis iudicij. Sic iudas cū apostolis di-
missus est. Sic iebuzeus inter filios israel.
Sic pessima dicit Hiero. semper cum opti
mis iuncta eē/ sic tolerati sunt filij israel da
re exteris ad vsurā ⁊ vti libello repudij. sic
hodie ꝑmittunt meretrices ne vitijs dete-
rioribus oīa cōfundant. ꝓpterea dicit au
gusti. vbi prius. Non potest eē salubus a
multis correctio nisi cū ille corripit q̃ non
habet sociā multitudinē. Cuȝ vo idē mor
bus plurimos occupauerit. nihil aliud re
stat bonis q̃ dolor ⁊ gemit⁹ vt ꝑ illd̾ signū
qd̾ Ezechieli sancto reuelatū est. illi sic eua
dere ab eoꝝ infestinatōe mereant. Descen
dendo ad ꝑticularia pn̄t cōclusiones mo-
rales elici ex locis et tꝑibus qn̄ expedit. et
qn̄ nō/ in peccatores vt sūt fornicarij ⁊ scis-
matici ⁊ vsurarij et simoniaci excōicatōes
ꝓmulgari. Prelati eñ non solū pn̄t. imo
dn̄t ab excōicationib⁹ aut irregularitatib⁹
ferendis desistere. aut iā latas tacite vel ex
presse reuocare cōtra vitiosos vt sunt forni
catores publici vl' scismatici si nō vitiū tale
adeo in q̇busdā ꝑtibus inualuerit/ ꝙ ꝑ ex-
cōicationū vel irregularitatuȝ sn̄ias nullo
mō ꝑsumit corrigi sȝ deteriores effici deli-
quētes. Et in hoc veritatē hȝ qd̾ dictū. ꝑla
tos ad multa nō teneri ꝓpt incorrigibili-
tatē subditoꝝ ad q̃ꝝ opposita ipi si corrigi-
biles hr̄ent subditos/ tenerēt. Porro q̇d sit
reuocare tacite iam diximus corollario. xiij.
¶ Ex his videt aliq̇bus tꝑa mala cōside-
rantib⁹, ꝙ nō expedit ferre sn̄ias excōicatō
nū generales i fornicarios sacerdotes/ ⁊ in
bere ꝙ a subditis euitēt Rigor eñ ecclīasti
ce discipline vt credi pōt/ q̃tū laxat⁹ sit/ sȝ et
nulla ⁊ rara fit electio i sacerdotū introdu
ctione. ꝓpterea malū istud tā late serpit ꝙ
multiplicāt iuuenes inutiles ⁊ lubrici in
sacerdotes. de q̇bus stultissimū est sperare
ꝙ p⁹ susceptū sacerdotiū castior sit eoꝝ vi-
ta ⁊ honestior/ ⁊ nō poti⁹ dissolutior q̃to iā
hn̄t illd̾ a q̊ pri⁹ ex mala vite fama formida
re poterāt expelli. Quāto stulti⁹ igr̄ imo iux
vba Aug⁹. q̃to ꝑniciosius/ iniquus ⁊ sacri

legio similiꝰ/ē velle tales effrenatissimos ꝑ
excōicationū sniās cōpescere/q̄ ꝓfecto non
tā eos corrigūt/q̄ inficiūt: nō solū eos sed
parochianos cū eis ꝯuersantes. Nōne me
lius eēt nocētes q̄sda impunitos remanere
q̄ punire inocētes Juste q̄dē pōt aliq̄n ma
licia tolerari. inocētia puniri nūq̄. Puniū
tur aūt ꝑochiani/dū ꝯuersatio curatoꝝ eis
interdicit̄. dū scrupulis grauissimis cōsciē
tiarū inq̄etant̄. ¶ Sed diceret aliq̄s: pecca
ta igit̄ vis remanere impunita? Sic abs
q̄ freno pene corruēt oēs in flagitia. sic oēs
eccl'iastice disciplie rigor abscedet. ¶ Absit
vt hoc velim. laudo medicinā/sed nō eā q̄
vulnꝰ augeat aut vitā tollat. fiat a radice
morbi curatio. nō eligant̄ ad sacerdotiū
incorrigibiles: nō īdisciplinabiles. alioq̄n
sibi deputēt p̄lati qui tales elegerūt. Et si
tales deū quotidie ī suis p̄ceptis tā impru
denter cōtemnūt/ q̄d mirandū aut vīdicā
dū si leges hūanas ⁊ statuta nihilipēdunt
q̄s etiā vidēt a suis latoribꝰ nō s̄uari. cum
tñ recte iussū sit/patere legē quā ip̄e tulerit
Deniq̄ si cā sit vt meretrices tollerent̄/ di
cūt sic opinātes/ q̄ maior ē ratio tolerandi
sacerdotes fornicarios nec rigorē talē s̄uā
di/sicut ab initio: queādmodū añ tp̄a gre
gorij noni maiore rigore hec vt alij dicunt
disciplina tenebat̄. Hinc r̄ndent ad quen
dā dicta sanctoꝝ/ vt thome ⁊ alioꝝ peccare
eos dicētiū qui a fornicarijs missā audiūt
nec excusare eos/ꝓpter negligētiā p̄latorū
Tūc enī vel vigebāt amplius timor dei et
disciplina xp̄iane religionis ita vt possit le
niter talis lex exeq̄ vel inexpti forte erant hi
doctores q̄ generale ⁊ q̄ radicatū sit hoc
malū/⁊ quō deteriora flagitia sit circa vxo
res aut filias parochianoꝝ ⁊ abomiatōes
horrēde in alijs ꝓuenirēt apud m̄ltas pa
trias/rebus stātibus vt stāt/si quererētur ꝑ
tales cēsuras arceri. Scādalū certe magnū
est apud ꝑochianos curati ad cōcubinam
ingressus. sed longe deteriꝰ si erga parochia
nas suas nō s̄uauerit castitatē/m̄ltos itaq̄
cōpertum ē ex sanctis doctoribus fuisse/q̄s
inexperiētia tempoꝝ fefellit/ ⁊ locuti sunt/
nō quid fieri posset aut expediret/sed quid
stricta iuris diuini vel humani regula faci
endū esse dictaret. Hi dū ad expientiā dif
ficultatū/⁊ tempoꝝ/⁊ hominū incorrigibi
litatem veniūt/mutāt plerūq̄ sententiā/di
centes q̄ ⁊ si talia mala sunt q̄ agunt̄ a sub
ditis. tolerare tñ magis illa expedit/q̄ cū
periculo deteriori ea velle ad vnguē resecare.
¶ Quo circa peccāt nō mediocriter quidā
ex religiosis solitarijs/qui dū vitā attēdūt
p̄latoꝝ/dū subditoꝝ effrenatā maliciā in
tuent̄/cōfestim murmurāt/⁊ mox inaudi
ta parte ip̄i cōdemnationū ferūt sentētias
in absentes/eos quoq̄ rodūt ⁊ deuorāt/nō
aduertētes. s. inexpti reꝝ/q̄ difficile ⁊ freq̄n
tius impossibile sit oīa ad normā equā fle
ctere. Utinā hi saperent/⁊ sup seip̄os oculū
retorquētes/intelligerēt q̄t lites amaras/q̄t
defectꝰ culpabiles tolerare cogit̄ quilibet ī
seip̄o: nec sufficit tali solicitudine/se vnum
sufficiēter emēdare. Ipi vtiq̄ prius alios
arguerēt/ qui beluā tot capitū vnā loquor
diocesim aut regnū/non ꝑ oīa regulatā ha
bent/⁊ ꝓfecto iuxta comici sniām. si hmōi
eēnt in loco. s. p̄latoꝝ/aliter sentirēt/alit̄ iu
dicarēt. ¶ Hec dicimꝰ nō ad excusationē
inertie dānabilis quorūdā supioꝝ/destruē
tium pessimis exemplis viuēdi ⁊ moribus
factisq̄ reprobissimis vitā subditoꝝ. sed vt
boni q̄q̄ in multis deficiāt/non acerbiꝰ iu
sto mordeant̄. ¶ Quarta ꝓpositio. Ex
pediens videret̄ institutio/aut iā institu
toꝝ talis interp̄tatio/vt solus excōmunica
tus aut suspensus a iudice/⁊ nō a solo iure
cōtraheret irregularitatē/immiscēdo se sa
cris/⁊ talis solꝰ iudicialiter cōdemnatus a
ptāte absoluēdi in foro cōsciēcie spoliatus
censeret̄. ¶ Primū ideo dicimus q̄r nō sta
tim aduertit aliquis se excōmunicatōem a
iure de facto latā contraxisse q̄ si in tali ne
scientia immiscuerit se sacris aut alioꝝ con
sortio se iūxerit: durum videret̄ talem eē ir
regularē/⁊ tali irregularitate a qua solꝰ pa
pa posset absoluere. hinc cōtemptus apud
multos/aut scrupuli varij/⁊ picula maiora
q̄ dici pñt oriunt̄. ¶ De excōicatōe mīori
quoad irregularitatē nō cōtrahendā ē ex
pressa decretalis. Similiter de suspensiōe
patet/quoniā oppositum nō est expressum
in iure. Pene autem nequaq̄ ampliande
sunt. Circa quod mirāt̄ aliqui quomō de
cretalem illam. Cum medicinalis. quidā
retorquēt ad ꝓbandū q̄ oīs suspensus a iu
re sit irregularis si se sacris immisceat. quo

niam ibi fit ſm̄o ꝺ vna tm̄mō ſpecie ſuſpē
ſionis ⁊ ī caſu certo. Alia aūt decretalis ab
eiſdē allegata loquit̄ de ſuſpēſis ab hoīe
Scd̄az ptē ꝓpoſitōis idcirco poſuim⁹/qm̄
ſi oppoſitū teneat̄ attētis rebus vt turbate
ſunt in eccl'ia. tota fere xp̄ianitas fraudata
eſt bñficio cōfeſſionis ſacramētalis. Qꝺ ſic
oſtēdimus. Si omnis excōmunicat⁹a iure
aut ſuſpēſus aut irregularis pdit ptātē ab
ſoluendi ſacramētaliter q: pdit vt dicunt
iuriſte: iuriſditionē omnē in alios. talis in
foro ꝯſcīe nequaꝗ̄ abſoluit. Sed maxima
pars eoꝝ q̄ cōfeſſiones audiūt/incidit ſepe
in ſuſpēſionē aut irregularitatē ⁊ excōmu
nicatōez ⁊ hoc vel pticipādo cū ſuis paro-
chianis excōmunicatis/vel tenēdo publi-
ce cōcubinas/vel dum ſunt infamati vitio
aliquo publico vel ſimoniaci vel mercato
res publici/vel ex alijs centū radicib⁹. tam
apud religioſos ꝗ̄ alios. Formidabūt igit̄
ſemp ſubditi/an fuerint rite ⁊ vere ſacram̄
taliter abſoluti/⁊ hoc rōnabiliter in tanta
ſniaꝝ multiplicitate. Hoc aūt aſſerere ꝗ̄z-
tum ſit piculū ⁊ ſcandalū p̄lati viderint ⁊
iuriſte. Pro hac pte ſcd̄a ꝓpoſitōis facit de
cretalis q̄ monet vt in neceſſarijs ſubditi
cōmunicent cū curato ſuo/qui tm̄ q̄nqꝫ ſu
ſpenſus eſt/vt pote cuz fornicario publico.
Conſtat autem ꝙ confeſſio eſt neceſſaria.
Si v̾o nō poteſt abſoluere ſacerdos excom
municat⁹a iure aut ſuſpēſus. fit illuſio ta-
libus ſubditis. qm̄ nec ſacramētalit̄ abſol-
uent̄ nec finaliter aliud reportāt ꝗ̄ ſcrupu
los/dū poſtmodū audiūt ſacerdotes ſuos
ptāte abſoluēdi caruiſſe. ¶ Quinta ꝓpoſi-
tio. Expediēs videret̄ vt nulla ſnīa excōi-
cationis ferret̄ niſi ꝓ cōtumacia facta ī re-
bus pure ſpūalibus/⁊ vbi trāſgreſſio v̾git
manifeſte in diſſipatōez fidei ⁊ ſue liberta-
tis/ſicut eſt de hereticis ⁊ ſciſmaticis/eoꝝ
qꝫ fautorib⁹/ſicut de interdicto diceremus
Excōicatio ſiquidē bacul⁹ eſt pure ſpūalis
ꝓpterea nō videret̄ rōnabiliter aſſumenda
ad ꝓtectōez reꝝ tpaliū ⁊ quaſi ꝓphanarū
qm̄ res tpales nō debent conſeruari vel re
peti cū maiori detrimēto eoꝝ a quibus re-
petuntur/ꝗ̄ ſit vtilitas ꝓueniens aput re-
petentes. Sed excōmunicatio maius dam
nū infert/ꝗ̄ ſit vtilitas alia tpalis. ¶ Pre-
terea nō dꝫ eccl'ia grau⁹ punire delinq̄ntes

ciuiliter/ꝗ̄ ſecularis ptās. Oppoſitū tm̄ fit
dū ꝓpter ꝯtumaciā cadentē in cā reꝝ tpa-
liū/iudex eccl'iaſticus īcarcerat ⁊ ligat ani-
mas grauiſſimis excōicationis vincul'. Iu
dex v̾o ſecularis ſola corpoꝝ detentōe con
tent⁹ eſt. Rurſus nō eſt vſqꝫquaqꝫ certū an
ius diuinū cōceſſerit p̄latis iuriſditionem
tpalē imediate/aut ſaltē eius exercitiū ſicut
xp̄s illud a ſe abdicauit aut ſi hoc conſtare
pōt. remaneret tm̄ incertū ſi iuriſditōem ſe
cularē ex ꝯſuetudīe vel dono p̄ncipū cōceſ
ſam ſibi poſſit eccl'ia p iuriſditōez ſuā pu-
re ſpūalē exercere/ꝓſequi/⁊ defendere. Si-
cut habet eccl'ia iuriſditōes tpales/habeat
ipa ⁊ carceres/⁊ alios coercēdi modos etiā
corpales que coertio corpalis licet apꝺ groſ
ſe intelligētes ⁊ carnales auſterior iudicare
tur/quis tamen fideli mēte ꝓſpiciens/ne-
gauerit excōmunicatōnez penā longe dete
riorem excellere? imo ſm dicta ſanctorum
morte corporali deteriorē exiſtere. Si aūt
nō ꝓ qualibet ꝯtumacia īfligit̄ mors apꝺ
principes ſeculares/q̄ eſt iſta eccleſiaſtica li-
bertatis māſuetudo vt paſſim ꝓ ſimilibus
aut minoribus culpis ſpūalez inferat mor
tem? ¶ Deniqꝫ dixerim iſta nō ad detrahē
dum factis prelatoꝝ ſed vt occaſio preſtet̄
maturius in hac re ſtatuēdi ⁊ tollendi tot
vexationes incredibiles/ quas pauperib⁹
laborantibus/ꝓmotores curiarum ⁊ alij
quidā his baculis fulti p̄ſtant in contem-
ptum dei. dānationē p̄latoꝝ. ⁊ eccleſiaſtice
iuriſditionis irriſionē. Amplius iſta non
ſunt ad determinādū que diximus in his
ꝓpoſitionib⁹/p̄ſertim vbi textus iuriū pa
lam repugnare viderent̄. Sed datā volu-
mus eē occaſionē ſtudendi iura illa ⁊ mi-
tiori interp̄tatōe ea diiudicādi/ꝗ̄ faciant
quidā ad pauca aſpiciētes. ⁊ q̄ ꝺ facili enū
ciāt ꝓ alioꝝ illaqueatōe. i. liberatōne ⁊ dā
natōe. ¶ Sexta ꝓpoſitio. Expediētius
eſt ī multis defectib⁹ illos vel tolerare/ vel
ad bonū finē ordinare/ꝗ̄ p fulminatōnes
ſententiaꝝ ⁊ cōdemnationū. aut p p̄dica-
tiones rigoroſas eos conari fundit⁹ extir-
pare. Ratio patet ex p̄miſſis. vñ precedē-
tia facta ſanctoꝝ nos docent q̄ multa que
male fieri videbāt ⁊ nequibant corrigere/
vel tolerabāt/vel ad aliquē finē bonū ordi
nabant. Sic idolatraꝝ ſuperſtitio facta in

Februario/ob honorē februe/transit in honorem v̓ginis matris. Sic honor augusto cesari p̄stans/in honorē Petri est conuersus. Sic pantheon templū omniū idolorum/vertit papa in ecclesiam omniuz sanctorum. Forte tali arte possent encenia que prima die anni mittūt homines ad bonuz finem trahi. Sic natiuitatis sue celebratio apud quosdam principes xp̄ianos ad gaudium de suo baptismate posset retorqueri. Hec em̄ agere facilius est/q̄ꝫ torrenti consuetudinis ptinaciter obniti velle. ¶ Hoc modo docēdi sunt omnes habere oculum simplicem. oculū intentionis rectum. quo habito merebunt̄ in multis/vbi alias grauiter se delicto cōstringerēt. Exempli gratia/de celebrātibus missam sumpta pecunia. de euntibus ad horas canonicas in ecclesijs. ⁊ ad obitus spe distributionū. de dantibus ⁊ accipiētibus curas ⁊ beneficia ad censuz annuū. de recipientibus pecunias in collatione ordinum. de p̄dicantibus ꝓ mercede. de querētibus placere in suis actibus ⁊ sermonibus publicis ⁊ artificialiter ob hoͦ ordinatis. de habētibus plura bñficia/⁊ similibus/in q̄bus peccāt multi ob defectuz doctrine ⁊ rectificatōis sue intētionis/quibus alioq̄n merces deberet̄. ¶ Tāgamus hic ad extremū pfunctorie modū rectificādi aliqua ex p̄missis. Si q̄s celebrat missaz aut aliud quodcūq̄ꝫ opus sp̄uale pagit/et inde sperat mercedē temporalem. Constituat ip̄e sibi mercedē illā nō tanq̄ꝫ preciuz sp̄ualis illius opis. Non em̄ esset equa cōmutatio. Sed accipiat̄ illud tp̄ale pro sustentatione ministri. Nō debet itaq̄ꝫ q̄sq̄ꝫ ꝗ̄ is stipēdijs militare. Et qui altario seruit/sicut dicit ap̄ls/de altario viuere debꝫ. Hoc titulo q̄ d̄r sustētatio mīstri. saluatur oīs receptio moderata reꝝ tp̄aliū ꝓ sp̄ualibus iuxta sniaz dn̄i Durandi/in hac materia. Hec aūt sustētatio qualis aut quanta eē possit nō cadit sub arte generalit̄ diffinire. Sed hoc loco sicut ⁊ in om̄i v̓tute mediū sumi oꝫ ꝓut sapiēs iudicabit. attētis circūstantijs oībus/aut ꝓut hoīez vnctio diuina docebit. ¶ Hāc eandē sniaz dicūt alij sub alijs v̓bis. q̄ꝫ oīs res sp̄ualis ꝓpter tp̄ale lucrū tanq̄ꝫ ꝓpter motiuū minꝰ p̄ncipale/aut ꝓpter finē deo subordinatuz/q̄ dici pōt finis cōsecutiuꝰ/licite queri diligi vel exercere pōt. Ad hoc nimiꝝ est illd̄ ꝓphete. Inclinaui cor meū ad faciēdas iustificatōes tuas ieternū ꝓpter retributionē. Existimo neminē dubitare q̄n posset deus diligi a me ⁊ exorari/vt mihi det vite sustētatōez ad liberiꝰ eidē s̓uiēdū. Actus āt magis sp̄ualis qualis ē q̄ꝫ dei dilectō vel ad eūdem orō. Fas hꝫ insup aliq̄s exercere sex̄l in vna religione vel cura vel alio spirituali ope vt inde sustentet̄ ad vite necessaria/nō quidē sistēdo in hoc sed vlterius referēdo in deū vt habitis talibus vite necessarijs/ip̄e deinceps liberiori mēte valeat deo militare. Dicunt doctores nominatim dominus Anthisiodoreñ. q̄ꝫ nullꝰ p̄dicare debꝫ hoc ē p̄dicatōez suā ordinare tanq̄ꝫ medium ad habēduz vite sustētatōez. Et inq̄unt hic ordo pūersus. si digniꝰ ad indignius ordiaret̄. Hoꝝ dicta sic accipiēda sunt vbi ad illud tp̄ale figeret̄ intētō p̄ncipal̄ ⁊ ad dei honorē ip̄a nequaq̄ꝫ vlteriꝰ referet̄. Dū aūt nō ē finis p̄ncipalis sustētatio hec ministri q̄sita p aliq̄s actus sp̄uales. sed est vel motiuū quoddā. vel finis minꝰ principalis in alterū finē rursus ordinatus. nullū videt̄ hic de symoniaca pūersitate piculum iminere. ¶ Ista sic elucidare tn̄tiꝰ est ad s̓uandū ꝯscias simpliciū/⁊ ꝓ rectificatione suaꝝ intētionū/q̄ꝫ tragica aut satirica rep̄hēsiōe oēs generali symonie lepra reddere infames velle. Hac intentōe pōt teneri cura ad censuz annuū/pōt haberi respectus ad lucꝝ distributionū. Potest ī casu recipi moderata pecunia ab ordinatis sub p̄latis. si sit aliūde nimis paup. nec immineat scandalū. qm̄ oēs decretales sup hoc ꝯfecte sunt de iure hūano q̊ ad multa/q̄s pōt abolere ꝯsuetudo ad oppositū dū fuerit oculꝰ simplex mō dicto. Sic pn̄t obtineri duo vel tria bñficia s̓m eoꝝ tenuitatē/et si sine scādalo fiat/attēta p̄sone obtinētis qualitate ⁊ ip̄ius ad eccl̄iam vtilitate. Sic pōt imo sepe dꝫ querere p̄dicator aut alius placere hoībꝰ in suis actibus/non ꝓpter se. sed vt vidētes glorificēt deū. et vt libētius monita salutis accipiāt. ¶ Neq̄ꝫ tn̄ suz nescius/q̄n in p̄dictis sepe cadit vilis questꝰ atq̄ꝫ symoniacꝰ. vt si q̄s habeat aliūde sufficiēter vn̄ viuere possit. ip̄e multiplicat si

bi ꝑ talia opā spūalia / grādiores diuitias
supuacuas / aut ꝑt̄ necessarias. aut suā bn̄=
ficioꝝ pluralitatē cā rōnalis nō excusat.

Lectio quinta

A

B determinatōez solidiorē ma=
terie quaz tractādaz suscepimus
sup quidditate peccati morta=
lis ⁊ distinctione eius a veniali
multa quasi iam fundamēta iecimus. per
scrutādo funditus qd sit lex ꝓprie diuina.
quid naturalis: qd humana / ⁊ de cōditio=
nibus vtrarūq;. Hic est em̄ viuax fundꝰto
tius difficultatis. Porro iā nōnulla diuer
ticula quasi supedificātes adiecimus. Per
scrutandū rursus esse video / ne nos equo
catio fallat. ⁊ vt edificij nr̄a structura certiꝰ
surgat. si forte sit aliqua lex diuina que nō
sit obligatoria. Nā de obligatoria sermo
dūtaxat habitus ē. Videt̄ nempe lex diuīa
totidē modis dici quot modis diuina vo
luntas noīat̄. Dicit aūt magister in primo
sniaꝝ. ꝙ qnq; sunt dei volūtates / sumēdo
signū ꝓ signato. Et he sub hoc metro cō=
plexe sunt. Precipit ⁊ ꝓhibet. ꝑmittit con
sulit. implet. ¶ De volūtate ꝑceptiua ⁊ ꝓ
hibitiua multa iā diximꝰ. ¶ De ꝑmissione
vo memini me alio loco distinxissē. ꝙ aliq̄
dr̄ ꝑmittere deꝰ. Primo qr nō vult ꝓhibe
re / aut ꝑcipe oppositū / hoc mō ꝑmisit libel
lū repudij / ⁊ vxoꝝ pluralitatē in antiq̄ lege
Scd̄o mō ꝑmittit qr nō punit pena tp̄ali.
hoc mō ꝑmittit mala fieri q̄ nō punit ī in=
iustis. ¶ Deinde tertio aliqua ꝑmittere dr̄
nō qr nō puniat / sed qr nō impedit ea fieri
cū id vtiq; possz quāq̄ hꝰ iustissime faciat
eliciēdo ex his mal' bona ꝭm potētissimam
sapiāz suā attigentē a fine vsq; ad finē forti
ter: ⁊ ꝑ inscrutabilē abyssuz iudicioꝝ suoꝝ
Deniq; quarto pōt aliqd ꝑmitti / nō qr iu=
dicet̄ faciendū / aut ꝙ nō denūciet̄ ꝑ leges
⁊ statuta puniēduz. sed qr de facto non ex=
equūtur leges punitiue cōtra delinquētes
tales ne deteriorē exitum res habeat. Hoc
modo tolerant̄ qn̄q; heretici / ⁊ scismatici /
et alij inter christianos dum scissura dete=
rior ex eorundē exterminatōe verisimiliter
timeret̄. De hac lege ꝑmissiua. similit̄ ⁊ de
impletiua q̄ dr̄ esse efficax oꝑatio dei. ⁊ q̄ n̄
est d̄ ꝑse obligatiua intm̄ dicta sūt ¶ Su
perest dicere de cōsilio ꝙ lex appellat̄ n̄ q̄
liget ad obꝭuatōez sui. eā quippe deserens
penā nō incurrit Impletio tn̄ eiꝰ ꝑmiū me
ret̄ ⁊ coronā. Eā pterea legē cōsilioꝝ diui=
noꝝ nihilipēdere velut inutilē ⁊ tanq̄ ob=
seruatores eoꝝ nō inde ꝑfectiores fiant im
probare dānatōez nō euadit. Hec lex po=
tissimū respicit tertiā vitā quaz eē posuimꝰ
cōfirmatōis stabilite / aut eoꝝ q̄ tali vite iā=
iāq; approximāt vt sunt viatores perfecti.
¶ Hec sūmatim mēorata sint ex eis q̄ de
qntuplici signo volūtatis diuie / q̄ ē lex pri
ma doctores tradiderūt. ¶ At vero legem
alterā si supaddiderimꝰ mediā int̄ cōsiliū
⁊ ꝑceptū / q̄ monitō vel mādatū / vel ordia=
tio / aut alio noīe absq; cōtrouersia noiet̄ /
forte videbimur ꝓtinꝰ trāsgredi termios
quos posuerūt patres nr̄i / sed nō ita ē. con=
sonabimꝰ potiꝰ eoꝝ traditōibus ⁊ eas aptiꝰ
intuebimur. Apparētes q̄z ꝯtrouersias int̄
ipos / de pctō veniali ⁊ mortali / nos facilio
ri nexu in vnū cōpingemꝰ. ¶ Loquūt̄ ita=
q; nōnulli sanctoꝝ de pctō veniali tāq̄ sit
cōtra ꝑceptū diuinum vt Bern̄. in libello
suo de ꝑcepto ⁊ dispēsatōe. ⁊ Ganden̄. idē
ponit ex autoritate Aug. i suo quodlib. iij
q. xxj. ¶ Alioꝝ ē opinio cōtraria vt thome
⁊ cōis schole / dicētiuz veniale nō est cōtra
sed ꝑter ꝑceptū. ¶ Primi faciliꝰ ⁊ expediti
us loq̄ vident̄ / ponētes q̄dlibet pctm̄ eē cō
tra ꝑceptū. qm̄ ꝓfunda cōsideratio repit
nihil eē pctm̄ nisi qr ꝓhibitū. Preuaricā=
tes reputaui oēs pctōres terre. inqt ꝓpħa.
Prohibitū dico. vel lege diuina imediate
vel naturali aut humana / voce scripto vel
mente. Nam nō habētes legē ipsi sibi sūt
lex. Ad Ro. ij. Preterea frequēs vsus ē in
omni lege. Ius in antiqua. ius i noua. ius
in religionibus ⁊ vniuersitatibus / vt mul=
ta statuant̄ sub nomie ꝑcepti / ⁊ voti / ⁊ iura
menti / ⁊ cōminatōis eterne mortis / quorū
aliqua omittere vel opposita facere nō fa=
cit hominē reū peccati mortalis. Nōne da
ta erat antiqua lex iudeis in ꝑceptū / perspi
cuū est hoc. Deutero. vij. ⁊ viij. Et addun
tur maledictōes. c. xxvj. Idem Hiere. xj.
Habet̄ insup Deut̄. xxvj. quō ipi ꝓfiteba
tur āno quolibz totā legē. Deniq; positū ē
Iosue. xxiiij. qualit̄ populꝰ iudeoꝝ exp̄ssa
voce seip̄z obligauerūt ad oia facienda q̄ dn̄s

mādauerat. Attamē q̄s diceret eos in omi
trāſgreſſiōe cuiuſlibet ꝯtēti ī illa lege mor
taliter deliq̄ſſe? Agebāt nihilominꝰ vt vi-
deč ꝯtra p̄ceptū votū ⁊ ꝓfeſſionē maledi-
ctionis intermiatōe vallatā. Preceptū vti
q̄ʒ hēbāt ſicut ⁊ nos nō mētin. multa tñ eē
mēdacia ſola venialia nullꝰ negat. Siƚʒ fa
cit rōnē Bern. libello p̄dicto de eis que in
euāgelio ꝯtēta ſunt vt ꝙ nō ſit iraſcēdum
fratri. nō grauāda corda crapula ⁊ ebrieta
te curis hꝰ ſcƚi. nō dicēduʒ v̄bū ocioſuʒ/ne-
q̄ʒ iurādum ⁊ ſiƚia q̄ꝝ actꝰ crebro veniales
ſūt. Jſta ī ſtatuƚ religionū q̄cūcunq̄ʒ iura
mēto aut voto firmatis. Q̄ð vt manifeſtiꝰ
fiat accipiamꝰ aliquē q̄ iuramēto aut voto
vt ſepe fit ſe aſtrinxerit. Sit ita ꝙ fideliť et
diligēter adimplebit opus iniūctū. aut ꝙ
in oībus ſuo tali ſupiori honorē ſeruabit.
Nullꝰ arbitror audebit ꝯdēnare iſtū ſic iu
rantē ꝓ q̄cūq̄ʒ negligētia aut irreuerentia
ad mortale delictū/cū poſſit interdicere ne
gligētia ⁊ irreuerētia. nūc ex ignorātia ali-
quātulū craſſa ⁊ ſupina. nūc ex impotētia
⁊ infirmitate. aut abſq̄ʒ cōſenſu p̄fecto aut
q̄r trāſgreſſio talis nō ē notabilis dāni ſeu
cōtemptꝰ apud eos q̄bus ip̄e fideliť fuire
⁊ q̄s honorare iurauit. Attñ oīs negligen
tia ꝯtrariať primo iuramēto. ⁊ irreuerētia
ſcđo. niſi q̄s gloſauerit iuramēta hec ꝓut ī
fra docebimus. ❡ Quid dicemꝰ ad hec?

Lūq̄d ē ſpūs diſſenſionis ī cordibus
ſctōꝝ dei/vt q̄đ vnꝰ approbat: aliꝰ damnet.
Studeamꝰ ergo ꝯtrouerſiā hanc v̄balē/q̄r
de re ſatis ꝯſtat ⁊ ꝯuenit ad ꝯcordiā addu
cere. Jta em̄ agere h̄ ⁊ alibi modeſtiꝰ ⁊ ſalu
briꝰ ſubtiliuſq̄ʒ ē/q̄ vni pti vel alteri tā pti
nacit̄ inniti/ꝙ altera cōdēneť. Jntolerabi
le ſiq̄dē ē cōfeſtim exiſtimare de ſctis ſapiē-
tibꝰ/⁊ tāta ſedulitate v̄itatē ſcrutātibꝰ eos ī
rebꝰ nō vſq̄ʒquaq̄ʒ difficilibꝰ diſſonis aſſer-
tionibꝰ erraūiſſe. ❡ Nos controuerſie no-
dos facilꝰ enodare poterimꝰ ſi aliquaʒ priꝰ
dederimꝰ ſiƚitudinē ex viſibilibꝰ/p̄ quā q̄ſi
per ſcalā ad inuiſibilia cōſcēdamꝰ. Cōpe-
mus ergo pctm̄ ad morbū: ⁊ vitā ſpūalem
ad corp̄alē/vt ab initiō fecimus/⁊ repetamꝰ
dicētes. ꝙ vita aīe quadruplex eſt. ſ. nature
gratie/actionis meritorie/⁊ cōfirmationis
ſtabilite. ſm̄ hoc ponunť aliq̄ ꝓpoſitōnes
primo de pctō/de hinc d̄ merito ❡ Prima
ꝓpoſitio. Pctm̄ mortale ⁊ veniale non
ſūt cōtra vitā p̄mā: ſic ꝙ eā ꝓrſus enecent.
❡ Hec em̄ vita cōſiſtit ī bona diſpoſitōne
naturaliū/vt ſūt viuax ingeniū/tenax me-
moria/⁊ ſiƚia. aut ī donis gratuitis non tñ
gratū facientibꝰ vt ſunt ſcia multiplex/⁊ ha
bituatōes q̄dā bone ad v̄tutes ſolū mora-
les. Hec v̄o ⁊ ſi ledāť q̄n̄q̄ʒ p̄ pctm̄/ñ tñ ea
funditꝰ expelle neceſſe ē. alioq̄n nullꝰ ī pctō
mortali viueret vita nature p̄dicta. ❡ Se-
cūda ꝓpoſitio. Solū pctm̄ mortale ē cōtra
vitā ſcđaʒ/tāq̄ ſibi oīno incōpaſſibilē. Cū
em̄ vita aīe ſpūalis ꝓprie dicta ſit ip̄e ſpūſ-
ſanctus/nō q̄dē formaliť ſed intima q̄daʒ
vnione ⁊ illapſu viuifico nobis inexplica-
bili. Hec vita tādiu ⁊ nō vltra ē in aīa/q̄-
diu manet ī eadē ip̄a armonia charitatƚ et
alioꝝ donoꝝ p̄ eaʒ formatoꝝ/cuiꝰ armonie
ſpūalis facta diſſolutōe/deꝰ diſcedit ab aīa
⁊ moriť illa morte de qua ꝓpheta denun-
ciat. Q̄đ mors peccatoꝝ peſſima. Eſt igiť
peccatū mortale quaſi vulnus letiferū aut
cibus peſtifer/diſſoluēs qualitatiuā illam
diſpoſitōeʒ cōplexionalē/in qua vita conſi-
ſtit. ❡ Sed peccatū veniale nō ē niſi mor-
bus quidā aut vulnus circa mortē. ⁊ ſicut
ex mille vulneribus nō mortiferis/hō non
moriť/niſi ex illoꝝ multitudine genereť q̄
dam morbus alius mortifer/vt ſepius ob-
tingit. Jta ex quocūq̄ʒ venialibꝰ peccatis vi
ta gratie nequaq̄ amittiť/lʒ bñ diſponant
ad generatōneʒ mortalis. videť tñ oppoſi
tum voluiſſe dn̄s antiſiodoreñ. ſi nō cau
te intelligať. Juxta hāc ſiƚitudinē taliter ⁊
nō aliter d̄r eē veniale pctm̄ cōtra vitā gra
tie/q̄liter morbus aliq̄s citra mortē/vel lan
guor febrilis tertianꝰ/aut leue vulnꝰ d̄r eſſe
cōtra vitā in corp̄e. ❡ Tertia ꝓpoſitio.

Actus peccati venialis rōnabiliter
poteſt dici cōtrariꝰ vite tertie q̄ eſt actionis
meritorie. quā vitā appellamꝰ vitaʒ ſcđam
gratie/ſicut op̄atio viuentis ſua vocať ab
Ariſtoť. vita ſcđa. Actus itaq̄ʒ peccati ve-
nialis nō cōpatiť ſecū in eadē aīa/⁊ ꝓ eo
dem tp̄e/actionē meritoriā a vita gr̄e ꝓce-
dentē. Nunq̄d nō impoſſibile ē ſimul ean
dem aīam agere libere ex gratia ⁊ nō ex gra
tia? Sic idē actus nō pōt eē meritorius et
venialis. nec eadē anima ſimul agere meri
torie ⁊ venialiť demereri. Hāc intentōeʒ ſi

Aut opinōr hn̄t doctores q̄ dicūt pctm̄ ve-
niale nō eē cōtra charitatē. s; cōtra charita
tis feruorē appellātes feruorē actōȝ ex cha
ritate veniētē/ q̄ quidē actio ꝑ tūc impedi-
tur dū actio venialis cōmittit. Exinde pa
tet deductio qualiter pctm̄ veniale fugibi-
le ē cū impediat opus actōis meritorie/ q̄
in magnū cederet augmētum glorie. Sic
forte rōnabiliter diceremus morbos aliq̄s
magis eē cōtra vitā animalis scđam q̄ pri
mā/ licet in vita prima spūali hec sit simili
tudo ad corpalē/ ꝙ tota ⁊ subito ꝑdit vel
integra retinet/ nisi q̄s diceret ꝙ armonia
vite spūalis que ē charitas nō par stabilit
per alias dispositōes virtutum qualitati-
uas/ quibus debilitatis aut ꝑditis. charita
tem leuius expelli cōsequēs est. Signāter
vo locuti sumus de actib⁹ peccatoȝ venial'
⁊ mortalis: qm̄ habit⁹ dici bn̄ stant cū acti-
bus opposit'/ vt bitus auaricie cū actu grē
¶ Quarta ꝓpositio. Actus ⁊ habit⁹ pec
cati cuiuslibȝ repugnat quarte vite/ que est
vita cōfirmatōis stabilite/ ꝓsertim ī patria
qm̄ in via forte pōt esse cōfirmatio aliqua
cōpatiēs veniale. ¶ Nūc ad ꝓpositū sicut
habem⁹ in p̄cepto/ aut nō in p̄cepto/ habere
vitas p̄dictas. Jta pctm̄ veniale affirmabi
tur aut negabit eē cōtra p̄ceptū. Proptere-
rea sicut sola vita grē gratū facientis cadit
sub p̄cepto sic ꝙ habita ea suat hō legē to-
tam/ ⁊ ea nō habita nō ꝑfecte custodit eaȝ:
ita pctm̄ solū mortale/ dicet isto mō cōtra-
riari p̄cepto. Ecce quo pacto diuersis respe
ctibus veniale dr̄ vel negat esse p̄cepto cō
trariū/ quoȝ respectuū illi istum/ alij ex do
ctoribus aliū habuerūt. ¶ Quinta ꝓposi-
tio. Nullū meritū vite eterne ꝓcedit a
sola vita p̄ma. Nō in ꝓmptu ē/ q̄ tal' vita
nō includit charitatē q̄ ē radix meriti. De-
meritū vite eťne sic̄ ꝓcedere pōt a vita pri
ma/ ⁊ si silr̄ meritū boni tpal'. sic vita altera
grē. s. nullū demeritū vite eťne. lȝ bn̄ meri-
tū ⁊ demeritū boni soli⁹ tpal' ꝯpatit. ¶ De
claremus ea ī q̄b⁹ pōt eē ābiguitas ⁊ dicam⁹ ꝙ
in pura vita nature qualē dixim⁹ possibile
est hoīeȝ eterne mortis eē reū. ⁊ tn̄ boni ali
cui⁹ tpalis facit eū deus gratis ꝑticipem d̄
cōgruo ꝓpter quādā adequatōeȝ opm suo
rū bonoȝ de genere ad bonū aliqđ tpale.
Quāuis eī peccator indign⁹ sit etiam pane
quo vescit/ dicēte Aug. ⁊ hoc de rigore se
uere iusticie. Tn̄ iusticia dei miscđie tante
cōiuncta ē vt nō sinat bonū etiā de genere
absq; decore remuneratōis saltē trāsitorie.
Ceteȝ nihil impedit q̄n hō viuēs vita gra
tie: q̄nq; bonos actus ꝑducat/ non ex vita
scđa grē/ nō ex charitate. sed ex sola vita pri
me. s. nature. quo casu meret hō iustus nō
minus q̄ iniustus/ nō tn̄ vsq; ad meritum
beatitudis eterne. q̄ nō est su⁹ actus a vita
grē radicalit elicit⁹. meret ergo solū bonū
tpale. Reliqua patēt intuēti. ¶ Hic p̄tea
dicēduȝ videret de merito soli⁹ boni tpal'
quo ad vitā scđam/ q̄ est actiōis meritorie
sicut de pctō veniali dixim⁹/ qđ videlȝ eo-
dem momēto tp̄is nō se ꝯpatiunt. nō de ꝑ
se ex malicia actus. sed de ꝑ accidēs ex imꝑ
fectōe eius. qm̄ agere simil' ex grā nō cōtin-
git ⁊ ex sola vita nature. ¶ His itaq; det-
minatis ꝑ silitudinē aīaduertere possum⁹
q̄d sit pctm̄ mortale. q̄d veniale. q̄d meri-
tū ⁊ demeritū aut boni eterni. aut soli⁹ tpal'
Dis itaq; actus libere elicit⁹ aut dissoluit
principalē armoniā in q̄ cōsistit vera aīe vi
ta q̄ deus ē. ⁊ sic ē mortalis ⁊ demeritorius
vite eterne aut impedit tantūmō de ꝑ se vi
tam scđam grē. q̄ dicit actio meritoria/ aut
vitā nature turbat ⁊ obscurat; ⁊ sic ē pctm̄
veniale ⁊ demeritoriū boni tpal'/ dixi de ꝑ
se cā dicta. Silr̄ oīs actus libere elicit⁹ si fi-
at ex vita grē/ est meritori⁹ vite eterne. Si fi
at ex sola vita nature cū circūstantijs eādē
vitā cōcernētibus/ ē meritorius boni soli⁹
tpalis. ⁊ sepe de cōgruo ad vitā gratie pre-
disponit. ¶ Placet iteȝ alias silitudies
sub maiori cōpēdio stringere. dic̄ ꝓpħa de
deo. q̄ ip̄e est dn̄s deus noster/ nos aūt po-
pul⁹ eius. Est igit quedā policia inter deū
⁊ nos sicut inter dn̄m ⁊ subditos. Videm⁹
aūt in omi policia leges institutas eē tan-
q̄ cōseruatrices vite ciuilis subditoȝ inter
se ⁊ ad dn̄m. Jstaȝ legū in policia hūana q̄
exemplata ē a diuina/ aliq̄ ferunt sub pena
mortis. iō capitales ac mortales noīantur.
Alie sub miori pēa q̄ n̄ est extmiatina: ⁊ dr̄
pena ciuilis. has vo leges oēs vocat vsus
cōis edicta. ⁊ p̄cepta ⁊ iussa/ seu ꝓhibitōes
ꝓpterea ꝯnter hn̄t dicere sic loq̄ntes ꝙ oīs
trāsgrediēs aliq̄ legū p̄dictaȝ peccat ī legē
⁊ ꝯtra legē p̄ncipis. h q̄dē capitaliter. h so-

lũ ciuiliter. Ecce quõ põt etiã pctm̃ venia
le in policia spũali dici cõtra legẽ fieri ꝓhi
bentẽ illud nõ sub pena mortis sꝫ alia mi
tiori. ¶ Alia compatio esset tertia. amici
ad amicũ. patris ad filiũ. spõsi ad spõsam:
vtrobiqꝫ ei reperire ẽ quedã vincula amici
tie que ẽ vita ciuilis inter eos. Offensaruꝫ
ṽo quedã sunt dissoluẽtes amicitiã / q̃dam
dũtaxat illã turbãt ꝛ ledũt. dũ quãdaꝫ in-
dignatõeꝫ adducũt. nõ tñ vsqꝫ ad odium:
Prime offensaꝝ carẽt venia quasi sint mor
tales. alie nõ ꝛc. ¶ Quarta siĺitudo pone-
retur de arbore mala respectu fructuũ mor
tiferoꝝ qui a radice cupiditatis non nisi ꝑ
truncũ cõsensus liberi generant̃. Possunt
itaqꝫ gigni alia quedã spuria vitulamina /
ꝛ inutiles plãtule / vt sit in p̃dicta radice. ñ
tñ ꝑ principalẽ trũcũ. sꝫ velut a latere. Fru-
ctus illi sunt pctã mortalia. plãtule ṽo ille
sunt actus veniales. ¶ Atuero quosdã in
tueor q̃bus nõ satisfactũ ẽ ꝑ has siĺitudies
de pcti mortalis ꝛ venialis distinctiõe. aut
q2 nõ dũ elucet inquiunt ex p̃dictis sub regu
la generali de actu q̃libet qñ erit motalis ꝛ
qñ venialis. sed ẽ incertitudo qualis prius
aut ꝙ a posteriori magis q̃ a priori dña hec
assumpta ẽ. ¶ Ad hec rñdem⁹ dicẽtes. pri-
mo ꝙ petẽtes hmõi regulã generalẽ facien
tẽ pticulariť ꝛ infallibiliť scire de quolibet
actu si ẽ mortalis aut venialis. siḿ petit ac
si q̃reret a medico doceri se vno ṽbo regu-
le generalis de oĩb⁹ morbis ꝛ venenis ꝛ ci-
bis ꝛ vulnerib⁹. qñ ꝛ qñ nõ mortẽ inferrẽt
Certe vt ad singulares circũstãtias ꝛ ad p-
ticularia legis p̃cepta diligẽs nostra consi
deratio descẽdat / oportet. Quib⁹ ꝑpẽsis lo-
quẽduꝫ ẽ vt sapiẽs iudicabit. Idẽ cib⁹. ex-
empli grã. nõne queso põt vni mortẽ certã
alteri egritudinẽ leuẽ inducere? Uide ꝙ
venenũ fortissimũ mortis inductiuuꝫ / ipsi
cõpositores tiriace ad mortis euasionẽ cõ
ficiũt. ¶ Porro igiť diuersis hoĩbus imo
eidẽ hoĩ / varijs tꝑib⁹ / q̃s nesciat eũdẽ cibũ
nũc salutiferũ fieri nũc mortẽ celeriť opari
¶ Quid igiť inquies sup his cognoscẽdis
doctrina ꝓderit? Multũ ꝑ oẽm modum
Nã regule generales fundamẽtaliť tradi-
te. dũ ad pticularia ventũ ẽ: ostendũt q̃d ð
singularib⁹ iudicãduꝫ ẽ. Singularia q̃ppe
ad regulas illas vľes resoluere cõueit. quo

facto veritãs elũcescet. Carẽs aũtẽ noticia
hmõi reglaꝝ vľiuꝫ qñ p̃cor ipe poterl his
resolutõnib⁹ vti? Quãdo mẽsurabit ad re-
gulas q̃ regulas nõ hꝫ? ¶ Proderit tñ neq̃
negam⁹ circa species pctõꝝ regulas appone
re / qualiť in vulgari iã fecimus ꝛ examina-
tius in latino tradere si de⁹ annuerit ꝓpo-
nim⁹. ¶ Ceteꝝ altera nos obiectõ fortꝰ
p̃mit / dũ q̃rit vt a priori inter mortale ꝛ
veniale secernam⁹. Beat⁹ Bern. i loco p̃al-
legato de p̃. ꝛ dispen. nitiť ꝛ prima facie ap
paret dubitatõeꝫ hãc absoluere / per hoc ꝙ
omne pctm̃ qð fit ex ꝯtẽptu ẽ mortale / si fi-
at aũt etiã cõtra p̃ceptũ aliq̃s actus ꝛ nõ ex
ꝯtẽptu venialis reputať. ¶ Quã distinctõ
nẽ vt ego meli⁹ intelligerẽ / cõsului summã
dñi Antisiodorenſ vbi loquiť de ꝯtẽptu
ꝛ dicit ꝙ ꝯtẽptus ẽ appciari rẽ min⁹ iusto.
Alio mõ est rẽ negligere ꝛ de ea nõ curare
vt dũ peccãs hꝫ circũstãtias retrahẽtes. sed
eas nõ curat aduertere / claudit q̃ꝫ oculum
quodãmodo ꝛ vertit tergũ ad eas. Tertio
mõ est irasci rei tanq̃ vili ꝛ eã aspnari. Pri
mũ malũ / scðm peius. tertiũ pessimũ. Di-
cam⁹ ergo / ꝙ i omni pctõ etiã veniali ꝯmic
tatur ꝯtẽptus dei: primo mõ vere vľ inter
p̃tatiue. secũdus cõtẽptus interuenire põt
tam in mortali q̃ in solo veniali. terti⁹ con
temptus circa deũ p̃cipientẽ / ꝛ erga p̃latuꝫ
suũ in q̃tũ p̃latus est non videť vnq̃ fieri
cũ deliberatõe cõpleta absqꝫ pctõ mortali /
ꝛ hoc vocať ꝓprie ꝯtẽptus. ¶ Nihilomi
nus aduertẽduꝫ ẽ diligẽter ꝙ refert pluri-
mũ dicere aliq̃d fieri ex ꝯtẽptu / aliquid esse
cũ contẽptu. sicut refert fieri aliq̃d ignoran
ter ꝛ aliq̃d ex ignorãtia. Diciť q̃ppe aliq̃d
fieri ex ꝯtẽptu / qñ ꝯtẽptus est p̃ncipalis cã
talis actõis sic ꝙ illo nõ exñte ñ fieret actõ
Ita q̃s opať ex ignorãtia qñ illa nõ exñte /
nullo mõ fieret id qð fit. Prouenit aũt act⁹
nõ nũq̃ cũ ꝯtẽptu ṽe vľ interp̃tatiue. ñ tñ
ex ꝯtẽptu. q2 ꝯtẽpt⁹ nõ ẽ in cã / sꝫ vľ infirmi
tas aut debilitas / aut ignorantia / aut affe-
ctio alia viciosa ꝛ libidiosa q̃ dñať. Sicut
peccat aliq̃s qñqꝫ ignorãter ita tñ ꝙ ñ mi-
n⁹ opareť qð opať si illð cognosceret. Pro
pterea palã ẽ tũc ignorãtiã ñ eẽ cãm agentẽ
sꝫ circũstãtẽ queadmodũ ꝯtigit i subdiť
q̃ dicũt se scãdalizari ð factl supioꝝ / q̃s tñ
ab actõib⁹ malľ ñ ꝯpesceret scãdali cessatõ ꝛ

p̄latoꝝ vita bona/ sꝫ ita sibi blādiūť ⁊ sup alios q̄rūt excusatōes in pctis. ¶ Ex his oībus nō vidꝫ regula generał posse sumi ꝺ distinctōe inť mortale ⁊ veniale penes hᵒ qꝺ est eē vel nō eē ex ꝯtēptu qm̄ si capiať cōtēptus p̄mo mō/ nō ē necesse oēm actū factū ex ꝯtēptu eē mortalē/ dū.s. deᵘ vł p̄latᵘ app̄ciať minᵘ iusto solū venialr̄/ ⁊ ex ꝯtēptu tali mētiť aliq̄s aut ociose iocať/ aut lēte resistit p̄mis motibᵘ. silr̄ ex scđo ꝯtēptu p̄tenire q̄uis non ita leviť nec freq̄nť. Beniq꜕ actᵘ q̄ ꝓuenit delibate delibatōe ꝯpleta ex tertio ꝯtēptu ē vt mihi videť sp mortalis. Hoc ei fit qn̄ peccās attēdit ad p̄cipientē ⁊ ad p̄ceptū eiᵘ licitū. sit deᵘ. sit p̄latus/ ⁊ propter vilipēsatōeꝫ ⁊ aspnatōeꝫ p̄cipiētis/ suiq꜕ p̄cepti/ assurgit effrenate ad actū taleꝫ faciendū vel omittēduꝫ. alioqn nō facturus vel nō omissurus. hoc ꝓprie ē agere ex cōtemptu tanq̄ si dicat vt aliq. ego in despectum vestri ⁊ qꝛ sic p̄cipitis agā in oppositum. Verūtamen nō omne pctm̄ mortale tali circūstantia vestiť. Et ita cōvertibiliť nō sunt ideꝫ peccare mortaliť/ ⁊ peccare ex cōtemptu. silr̄ nec peccare venialiť ⁊ peccare nō ex cōtemptu. ¶ Vellē ergo aliq̄d posse offerre lucidiᵘ ad illustratōeꝫ huiᵘ materie. ⁊ forte possumᵘ nō inutiliť dicere/ ꝙ in q̄libet p̄cepto attēdiť q̄druplex latitudo Magna. parva. minor. ⁊ minima Magnā dicimᵘ infra quā consistit iusticia qualē a nobis req̄rit deus/ sub pena incurrendi odiū suū/ cū reatu mortis eterne Extra hāc latitudinē nō stat rectitudo quam qui transit ⁊ egrediť agendo vel omittendo. ip̄e in tortuositateꝫ peccati mortalis sp elabitur. Hec latitudo magna est/ ⁊ medium ꝟtutis q̄le posuit Aristo. eē divisibile tāq̄ signū ad sagittā. Cōformiť ad hoc loquiť Oratiᵘ. Est modᵘ in rebᵘ sunt certi deniq꜕ fines. Quos vltra circaq꜕ neq̄t cōsistere rectū. Scđm hāc p̄cepti acceptionē strictissimā. peccatū solū mortale ⁊ nō ipsum veniale est contra p̄ceptū. ¶ Aliā assignabimus latitudinem parvā/ ⁊ p̄cedente strictiorē. infra cuiᵘ limites cōsistit iusticia seu rectitudo/ qualē exigit a nobis deᵘ mediate vel imediate/ si volumᵘ evitare/ nō tātūmodo odiū suū cū reatu pene eterne ꝺm legeꝫ. sed etiā offensaꝫ eius q̄lemlibet. aut non retardari a vita eterna. aut tpaliter nō puniri. Exorbitatio ab hac latitudine p̄cepti cōstituit aliqn̄ pctm̄ veniale tātūmodo. dum videlicet deviatio nō est tāta ꝙ exeat p̄mā latitudinē nec ita pva ꝙ nō maneat infra scđaꝫ. ¶ Hoc mō qui cōsiderat p̄ceptum palā habet dicere ꝙ veniale sit ꝯtra p̄ceptū sive sit veniale ex genere. cuiᵘ scꝫ obiectū nō est de p se notabilis malicie/ vt mentiri officiose aut loq̄ ociose. Sive sit veniale. quia sit cōtra cōditōeꝫ nature primitᵘ institute/ vt sunt oēs primi motᵘ p̄venietes rōnem. Sive sit veniale ex defectu plene deliberationis ⁊ cōsensus vt sunt cogitatōnes illecebrose nō morose/ aut sicut evenit in pueris ⁊ infirmis/ ⁊ alijs nō habentibᵘ plenitudinē vsus rōnis. in q̄bus ea sepe venialia sunt q̄ apud viros grādiores merito criminalia dicerenť. ¶ Adducamᵘ exemplū vt manifestior sit sermo nr̄ de hac latitudine duplici p̄cepti. Sit istud p̄ceptuꝫ honora deū ⁊ parētes. vide ꝙ pōt aliq̄s nō honorare deum ⁊ parētes multipliciter. Uno modo. qꝛ pro tp̄e ⁊ loco q̄bus honorandi sunt ip̄e dum cogitat de eis/ spernit eos cōsensu pleno ⁊ deliberato/ aut scienter cū deliberatione pfecta illa tūc omittit q̄ ad honorem debitū ptinerent. Erit igitur hec latitudo p̄cepti sic explicabilis. Honora deū ⁊ parētes loco ⁊ tempe q̄bus cogitabis de eis sic ꝙ sensu pfecto ac deliberato eos nec malignāter inhonores. nec honore suo volūtarie sciēter atq꜕ notabiliter prives. Quisq̄s exierit hoc mediuꝫ ꝟtutis/ eamq꜕ latitudinem. ille ꝓfecto tenebiť reus deviatōis tortuose crimīalis. Ut vero qꝛ cōtingit aliter inhonorare deū ⁊ parentes vel nō honorare Erit rursus alia latitudo p̄cepti sūpta p epikeiā ex alijs circūstantijs. Potest itaq꜕ inhonoratio talis cōtingere q̄ nō erit notabilis malicie in genere suo vt esset levis gestus aut risus aut verbuꝫ aliq̄ꝺ minus sobriū in p̄sentia sacramētoꝝ dei/ aut parētū suoꝝ/ etiā cū deliberatōe ⁊ dū actualis habetur ad ista cōsideratio. Potest nihilominus talis inhonoratio reperiri/ que lꝫ ex se sit notabilis. caret tn̄ cōsensu pleno moroso ⁊ deliberato ob etatē. infirmitatē. ignorātiā. surreptōeꝫ ⁊c. faciētes p̄mā ihonoratōꝫ. dū tn̄ absq꜕ scādalo fiat alioꝝ. q̄s au

deret culpe mortalis arguere. Scdam sitr nullꝰ opinor vt mortalez accusabit. Ita in omni fere pcepto repire ē. ¶ Ex hinc elicit euidēs necessitas vtutis illiꝰ quam Aristo. epikeiā. hoc ē interp̄tatiuā legum appellat. Cuiꝰ est cōsiderare no nude de se pceptū/sed circūstātias oēs pticularit ipm vestiētes. ¶ Ex hoc cōsequēter habet modus cōcordādi rigorē iusticie atqȝ seueritatem disciplinē/cū leuitate miscdie ꝛ fauorabilis indulgētie. Immo sic necesse ē vt ī omni actu nr̄o ad alterutꝝ cātemus domio miscdiaȝ ꝛ iudiciū. Alioqn iusticia in iniqtatem/ꝛ seueritas in crudelitatē cōuerteretur. queadmodū si qs puulū suū filiū dānare vellet ad carceres. qꝛ puerili ira motꝰ matrē pcussit. Ita de ebrio aut fatuo aut inaduertēte quis nō agnoscat hāc penaȝ esse iniustissimā/quā in aliū grandeuū. sobriū ꝛ deliberatū liceret inferre? Quare cōcludit ꝙ pceptū si sub pma latitudine explicata cogitet. aliter obligat ꝙ̄ sub secunda. ¶ Et hec distinctio cōcordat doctores in hac materia. vtunt em̄ pcepto fm primaȝ latitudinē illi qui dicūt veniale nō esse cōtra pceptū sed ipm cōpati. Alijs placet nomen pcepti ad scdaȝ latitudinē extendere. cuiꝰ rectitudo cōtraria ē cuilibet obliqtati veniali. Et qꝛ de re cōstat discolū esse ptinaci animositate de vbis cōtendere. ¶ Forte tamen cōfusio ꝛ hec apparens cōtrouersia doctoꝝ vitaret amplius si suū cuilibet latitudini nomē appropriaremꝰ. vocantes primā latitudinē pceptū ꝛ ꝓhibitōem. Scda autē latitudo mandatū vel statutū vel ordinatio vel monitio diceret. Et placet nobis ampliꝰ hoc nomē monitio. qꝛ sonat vt ratio sit puigil/ vt nec venialibꝰ deturpet/ hoc ē qd piecturare volebamꝰ/dū imagiabamur quādā legē mediā inter pceptū ꝛ cōsiliū/q plus ligat ꝙ̄ consiliū/ꝛ minꝰ ꝙ̄ pceptū/tanꝙ̄ si diceremꝰ in omni policia illaȝ legem dūtaxat esse pceptuȝ/cuiꝰ trāsgressio fm oēs circūstantias pēsata/extremo mortis supplicio plectēda censet. Illi vero legi monitōis nomen appropriate daremus cuius trāsgressio circūstantijs oibus pōderatis veniā habet/aut tpalē solū punitōeȝ demereret. ¶ Supest deinceps assignare ī pceptis ꝛ mādatis duas reliqs latitudines. minorē ꝛ minimā. cōformādo fm monem ad pmissa. ꝙ̄uis nō vsqȝquaqȝ loquēdi ꝓprietas iudicio multoꝝ fuabitur. At si res placet satis est. ¶ Est itaqȝ tertia latitudo cōplectens nō solum duplicē priorez rectitudinē iusticie. sed pariter finis consecutionē aut meriti ratōnez hoc est/si volumus cōsequi finem nostrū vel meritū nos vt taliter agamus necesse est. Isto mō actꝰ boni sola bonitate morali ꝛ qui non procedunt ex charitate ꝙ̄uis sint infra primaȝ ꝛ scdam latitudinez rectitudinis prioris. qniam nō sunt peccata mortalia aut venialia nihilominus qꝛ p eos neqȝ meremur neqȝ vitam eternā cōsequamur. dici possunt nō eē cōformes pceptis. Hanc latitudinez intendebat xp̄s cū ait. Si vis ad vitam ingredi serua mēdata. Igit p argumētum a cōtrario sensu mādata non seruant/si p ea non ingrediamur ad vitam/ hoc est si non mereamur. Nō aliter diceremus de pceptis policiarū ꝙ si operātes ea nō attingant finem ꝛ intentionē pcipientis. non implent pcepta hoc mō / qui strictꝰ ē. Sic nec agēs bene solū moraliter ꝓ tempore q nō astringitur ad opus ex charitate. qꝛ dum ad hoc obligat iam nō bene ageret etiā moraliter si ex charitate opari desisteret. ¶ Demū qrta latitudo oīm strictissima assignat que nō solū obseruatōez sed obseruatōnis exigit pfectionē. Hoc modo dicere videt dominꝰ. Estote inqt pfecti sicut ꝛ pat vester celestis pfectus est. Et si vis pfecus esse ꝛc. Ad hūc intellectū ponebat Augꝰ pceptuȝ de dilectōe dei nō posse a viatoribꝰ hic impleri. Tertia latitudo dici posset consiliū. Quarta pfectionis cōplemētuȝ. ¶ Quāobrem vtēdo noie pcepti in quadruplici hac latitudine quaꝝ vltima stat velut ī indiuisibili. actus qlibet liber non solū mortalis aut venialis. sed qui ē bonus sola bonitate morali/aut impfectus ī bonitate meritoria diceret a pcepto deuiare: nec illud implere qꝛ tamē actus boni moraliter aut imperfecti meritorij/licet sint quedā impfectiones deformitate tamē carēt culpabili. nō habet vsus eos dicere esse cōtra pceptū. Quoniā insup peccata venialia nequaꝙ̄ tollūt amiciciā dei/nec inducūt mortē eternam. vsus fuit cōmunior doctoꝝ dicere ea nō contra

sed preter preceptū quanq̄ alius modus loquendi tolerabilis sit/ attendendo ꝙ sūt obliquitates quedam/iniusticie deformitates ⁊ offense/ ⁊ res illicite. ⁊ monitionibus sanctis aduerse.

Lectio sexta

R

m Ulta iā diximꝰ/sȝ ꝓ magnitudine ⁊ vtilitate rei/vereor ne pauca. verūtn̄ vtrunq; iter patefecimꝰ ad vlteriora ꝑgere volētibꝰ ⁊ valentibꝰ. Aperuimꝰ insup fenestrā ad videndum magis a priori. distinctōeȝ mortalis a veniali. Et qdem sicut volūtatis diuine nulla ē ratio quereda prior sic de duabus offensis cur istam velit carere venia/ ⁊ alteri veniā prestare/nō possumus ab alio priori q̄ a volūtate diuina rectissime iudicante sumere rōneȝ. Cui autē placuerit curiosior in hoc ꝑscrutatio legat braguardinuȝ in sūma cōtra pelagianos. Porro iuxta humanā rōneȝ ⁊ eq̄tatem ciuilis ⁊ apud nos policie (qua ratio ⁊ eq̄tas exemplar suum a deo trahūt) deducimus aliquē actū esse dignū mortis exterminatiue. q̄r de ꝑ se ē dissolutiuus amicicie legalis. aut illius qui ē suppius ad principem suū aut alioꝝ cum seipo. vel ipsoꝝ ad inuicem ⁊ ad principē/ vt ē crimē lese maiestatis. vt ē seditio ⁊ scisma ⁊ ciuiuȝ crudelis dissipatio/ ⁊ heresum dogmatisatio cū similibus. Dum vō talis amicicie legalis ordo nexusq; solūmō turbatur paulisper/ꝑ aliquē actum/aut tenuiter impedit᷑/aut habet circūstantias aliq̄s excusantes. tūc iudicio nostro illi actui sola debet᷑ ciuilis punitio tēpalisq;. Sicut eñ natura abijcit a se penitꝰ q̄ suipp̄ius destructiua eēnt. alia compescit moderat᷑ ⁊ corrigit. ita corpus mysticū policie resecat ex toto ꝑtes putridas ⁊ cōtagiosa ꝑnicie nocituras alijs sanioribꝰ. Egris vō ꝑtibꝰ/non tn̄ vsq; quaq; corruptis medet᷑ lenioribꝰ penarum ferramētis atq; cauterijs. neq; pari punitione vtitur apud eū qui leuibus verbis iniuriat᷑ proximo ⁊ qui occisor ipius ē Ita non ꝑmittit recta ratio/ vt ꝓ quibusq; noxijs/ ⁊ leui constitutionū trāsgressiōe possit a supioribus statui pena mortis. q̄nto minus ipi possunt aut debent imponere reatū mortis eterne ex friuolis causis/ex qualibȝ violatōe cōstitutionū suarum/ quaꝝ multas aboleri plus haberet vtilitatis q̄ nocumēti. Hinc opinatus ē vnus ex doctoribus ꝙ ꝓ furto simplici nō est aliquis morte plectēdus. quoniā dn̄s qui dedit hāc legē. Nō occides. nō excepit ī sua lege rigoris ⁊ talionis casuȝ furti simplic᷑ q̄nto minꝰ hoc in lege mititatis. Ita satuꝰ eēt p̄latus/q̄ ꝓ sui libidīe aut motu capit᷑ se putaret habere ꝑtāteȝ mox excōmunicādi aliquē. Quāuis de primo casu possit haberi ratio sufficiēs exceptōnis ab hac lege. Nō occides. dū furtū nimis ⁊ nimis inualesceret in policijs/si nō tali rigore punire᷑ queadmodū de falsis monetarijs dicunt. Est enī lex dei ⁊ nature vt auferat᷑ malū de medio nostri si corpus totū mysticū nimis inficere aut ꝑdere formido sit.

L

¶ Expedit opinor q̄r ꝑticularia magis erudiūt ad eadē descēdere nō quidē ad omnia hoc enī quis facere speraret: sed vel ad pauca ex q̄bus poterit iuxta vniuersales regulas añ dictas/assumi de reliquis securiori facilitate iudiciū. ¶ Dicamus igit᷑ ꝙ non omnis ꝓfitens legem euangelicā/ ⁊ ad obseruationem sui se obligans/peccat mortaliter ī omni trāsgressione cuiuscūq; cōtenti in eadeȝ lege. Hoc prius deducebat᷑ in antiqua lege/ ⁊ equaliter ē de noua. Huiꝰ ratio ē q̄m in lege antiqua ⁊ noua multe sūt traditiones/que q̄nq; p̄cepta/q̄nq; mādata/quādoq; iustificatōes/quādoq; leges diuine nominant᷑ quaruȝ tamē alique sunt precepta stricto noīe ſm primā latitudinē. Alie sūt monitionis bone/iuxta secūdam latitudinem. Alie sunt consilia. Alie cōsumata iusticia. Non est aūt par transgressio in primis ⁊ ī tribus reliquis. Qđ si q̄s dicere voluerit ꝙ ꝓfitens xp̄ianā religionem in baptismo/ ⁊ ad eius obseruatōeȝ semet astringens/nō intēdit se obligare nisi ad illa que cadunt sub p̄cepto ꝓprie dicto. Reliqua vero obseruabit ꝓut mandat᷑. monitōes scȝ vt monitōnes. cōsilia vt cōsilia/ ⁊ ita d̄ cōsummata iusticia. Talis itaq; sic loq̄ns conuenit in re nobiscū. Non enī aliud dicimus intelligēdum fuisse apud antiquos iudeos/dū sub voto ⁊ ꝓfessione ⁊ anathematisatione iurabāt exp̄sse ⁊ publice se oīa obseruaturos/que lex mādabat hoc ē que

legislatoꝛ deus mandare ⁊ qualiter man=
dare volebat. Quis enī tunc vel mō posset
absq̄ manifesta temeritate iurare ꝙ nun=
q̄ peccaret venialiter. ꝙ a nullo ꝯsilio euā
gelico recederet ꝙ ꝑfectuз in omnibus iu=
sticiam sequeretᷣ. Non minoꝛ esset temeri=
tas omnia accipere ꝓ preceptis ꝓpꝛie di=
ctis que lex euangelica continet ⁊ que pro=
fessi sumꝰ. Sic em̄ oīs ebꝛietas. oīs crapula
omnis cura seculi. omne verbum ociosum
omne mēdaciuз. omnis vana gloꝛiatio. et
solicitudo ꝓ tpalibus ⁊ talia sine numero
fieri nō possent absq̄ periurio ⁊ p̄uaricatō
ne ꝓfessionis sue. ¶ Adijcimus subin
de ꝙ in nulla religione q̄cūcunq̄ voto
firmata cadit obligatio sub pena pcti moꝛ
talis / ad omnia seruāda que in regula con
tinentur. Oppositum asserētes pharisaica
p̄sumptōe delirarent / qui traditōnes suas
plus q̄ legē euangelicā obligare defende=
rent. Itaq̄ si in euāgelica lege quedā man
danᷣ sub quadruplici latitudine rectitu=
dinis pre exposita / nullus mirabiᷣ si san=
cti patres ad exemplar illius legis mlᷣta sta
tuerunt non sub rigoꝛe precepti ꝓpꝛie di=
cti. sed quedam vt monitiones. quedaз vt
consilia. quedam vt perfectiones. Quis ne
sciat plures esse cōstitutiones in qualibet
religione. imo ⁊ policia q̄ magis sunt ad
quādam decentiā ⁊ honestatē / ad ꝑfectōis
inductionē q̄ ad necessitatem? Cuius po
nit exemplū magister Nicolaus de lyra su
per illud Math. xv. Non lotis manibus
manducare ⁊c̄. De hoc genere sunt fere om
nes institutiones regulares in religionibꝰ.
vt de silentio tenendo. de disciplina i clau
stro. in mensa. in capitulo seruando. ⁊ ge=
neraliter de omnibus p̄ceptis que Bern̄.
facticia nominauit. ¶ Uerum arguat ita
aliquis. Omnis violans iuramētum aut
votum peccat moꝛtaliter. Naз quis negat
omne piurium esse moꝛtiferum? sed Johā
nes monachus iurauit ⁊ vouit hec / et hec
omnia seruare que sunt in regula. non enī
fecit expositionem / sicut nec cum iurauit ⁊
vouit in omnibus obedire suis supioꝛibꝰ.
Igitur in omni trāsgressione huiusmodi
voti ⁊ iuramenti ⁊ obediētie peccat moꝛta
liter. Propterea loquela eiꝰ in claustro erit
moꝛtalis / inobediētia similiter cuicū q̄ mā

dato sibi ꝑ abbatem facto. Alioquin quid
adderet sup seculares professio regularis.
¶ Rursus si secularis vouet / vel iurat ꝙ i=
bit cras ꝑegre ad nostram dominaз. aut ꝙ
die mercurij abstinebit a carnibus. aut ali=
quid huiusmodi pꝛius indifferēs / si trans
grediatur vltra. nōne criminaliter deiera=
bat? Nonne fractionis voti reus tenebiᷣ?
Cur non similiter religiosus in votis regu
le sue? ¶ Respōdemus ad hec pꝛimo dicē=
tes ꝙ sicut in p̄ceptis / ita in votis ⁊ iuramē
tis ⁊ obedientia / quadruplicez latitudinē
rectitudinis fas est assignare. ⁊ pꝛoinde ali
qua impletio iuramēti erit de necessitate.
aliqua de ꝯgruitate. aliqua de consilio. ali=
qua de perfectione. similiter de voto ⁊ obe=
dientia. Et quidē de obedientia cōmunis
est apud doctoꝛes talis distictio. vt aliqua
sit de necessitate. aliqua de perfectiōe. Cō=
sequenter diceretur non omnem iuramen=
ti / aut voti / aut obedientie transgressionez
esse moꝛtaliter. imo nec venialiter culpabi
lem. licet semper imperfectam. Sicut e reli
gione dicimus nihil esse adeo consiliuз qn
in casu cadat in preceptum. imo ad prepa=
rationez animi semper ligat. ¶ Qđ si qs
abhoꝛret hunc responsionis modū acci
piat alterum. sciat tamē vtriusq̄ similē esse
in re sententiam. Iuramentum ergo ⁊ vo=
tuз nunq̄ ita ꝓferuntur absolute quin in=
terpꝛetationes. conditiones. glosas. ⁊ ciui=
les intelligētias suscipiant vt sapiens epiei
kes iudicabit. hoc iam supꝛadixisse memi=
nimus. nec desunt iura ad hoc. Cuз enim
finis omnis legis sit charitas ꝭm apostolū.
Cum preterea religiones ⁊ autoꝛitates p̄la
toꝛum date sunt ad edificationem. non ad
subuersionem ⁊ illaqueationē fideliuз seq̄
eis sūmittentium. quis audeat dicere vl̄ co
gitare ꝙ sancti viri spiritusancto pleni su=
pra iugum chꝛisti suaue ⁊ facilitatem legis
sue / adijcere voluerit onus grande tot ⁊ ta
lium constitutionum sub obligatione pari
ad precepta pure diuina. hoc est sub reatu
dānationis eterne. ¶ Hoc se baculo respō
sionis tuebatur olim dominus Petrus ab
bas duniacensis in epistola missa ad san=
ctuз Bernardū vbi deducit omnē regula
rem institutionē īuolutā manere / q̄tūcūq̄
mutetur / duз charitatis lex ⁊ regula in his

que fiunt custodit. Quāobrē esus carniū/ ⁊ vsus pellicioꝝ ⁊ alioꝝ huiusmodi, quibus licet regularis iustificationis superficies aduersari videtur. eidem consonat in casu charitatis ⁊ necessitatis. Cuius simile in libello de precep. ⁊ dispen. dicit Bern. ꝙ vbiq̄ regulariter viuitur vbi consuetudines laudabiles ꝓ tempore ⁊ loco obseruantur. Ita ex his ego videam concludendum/ ꝙ aliquando monachus abstinens a carnalibus/ dū scrupulosus obseruator regule videri vult. erit eiusdem violator. ⁊ hoc si tāq̄ singularis ferꝰ turbet alios/ ⁊ q̄si reos sue abstinētie putatiua sanctitate condemnet. quos magistra charitas aut charitatis comes necessitas. aut consuetudo laudabilis per superiores tolerata vel imposita excusat absoluitq̄. Sed heu rarus valde casus talis. vtinam crebrior nō esset transgressio per excessiuum/ q̄ per diminutum. ¶ Propterea non diximus ea q̄ diximus ad laxandū frena luxurie. gule. ⁊ inobediētie. nō ad dissoluendū rigorem regularis discipline. nō ad habendum velamen malicie libertatē. seorsum a nobis hoc sacrilegium. Sed ꝙ interim querimus inuestigare quosq̄ ⁊ quātum obligatio regularis extenditur/ ne vitare cupientes scillā nimie laxationis/ ꝑcipitemus nos ⁊ alios ī caribdim false ⁊ austere obligatōnis. quoniam displicet infidelis ⁊ stulta promissio. Infidelis si nō implet. stulta si discretione nō salitur. ¶ Predicabam aliquādo peccatores nō obligari statim ad confitendū post peccatum. sed certis temporibus vt semel ī anno ⁊ in articulo mortis/ ⁊ dum suscipiēdum est sacramētum. quā q̄ confessio crebrior proficeret. Inculpatus super hoc ab aliquibus quasi laxarē habenas peccantibus. Respondi primo ꝙ deus non indigebat meo mēdacio/ ad couertēdum cito peccatores. Deinde addidi: quid proficeret in quā ūno quid nō obesset generare cōsciencias erroneas apud populū: quia nec illis se conformarent magis q̄ prius eundo ad confessionē. ⁊ ita peccarent. nec ad gratiā suscipiendam nisi in confessione se disponerent quoniā hoc posse desperāt. Ita dū sanare vulnera false putaret. ego vō illa lacerarem ⁊ augerē. Deniq̄ iusto strictior cōscientia qn̄q̄ nocet amplius q̄ laxior. Et ꝙ Gregꝰ ait. Bonarū mentiū eē illic agnoscere culpam vbi nō est. Glosat agnoscere id est formidare exēplo Iob q̄ verebatur omnes actus suos. ¶ Ex ꝑdictis deinceps ad alia clarescit respōsio. Fatemur itaq̄ iuxta ꝑfatum respōsionis modum/ ꝙ omnis violatio iuramēti ⁊ voti/ ⁊ obedientie/ mortalis existit vt in maiore sumit. sed minorē negamꝰ ꝙ iuramētum ⁊ votū cadant isto modo sup oīa que in regula cōtinent. ¶ Sup que igit cadūt ⁊ sup que nō tu forsan inquires? Accipe regulam generalem sup sola ꝑcepta ꝓprie dicta hoc est fm primam latitudinem cōsiderata. cadit hoc modo votū ⁊ iuramētum ꝓfitentis regulā. Plane quicq̄d aliud vba sonant interp̄tatio talis habēda est. cū p rectā rōnē: tum ꝓpter superioꝝ discretōē. tū deniq̄ per legem q̄ maior est/ legē diuinā legem charitatis. ¶ Obijcies fortasse de multis simplicibꝰ. īmo ⁊ litteratis/ q̄ religionē intrātes/ ⁊ regulā audientes putant ex intentione vouere se ⁊ iurare fuaturos absq̄ exceptionis ⁊ conditionis adiectione/ omnia que illic contēta sunt. Respondemus ꝙ si hūiles sunt/ sicut eē debēt/ nō ita adherēt sensui suo/ q̄n explicite vel implicite/ actu vel habitu parati sint stare ī talibꝰ ad interꝑtatōē ⁊ iudiciū prudentioꝝ. Propterea sicut in adoratōe imaginū p ecclās ⁊ alijs pluribus simplicitas aliquoꝝ errat/ quos tamen salua pia fides ⁊ intentio saltem generalis faciendi ea ⁊ nō aliter que ⁊ qualit ecclesia tenet. Nō secus in istis existimādū puto. ⁊ iam ita supius respōdisse memoramur de iuramētis factis in vniuersitatibꝰ ⁊ collegijs/ que ab hominū memoria nūq̄ impleta sunt. ita dicimus ne repetere nos opteat/ de oībꝰ statutis collegioꝝ/ vniuersitatum ⁊ capituloꝝ cum dicit alicui. Tu iuras fuare inuiolabilit omia statuta iura ꝑuilegia libertates cōsuetudies laudabiles nec ipis quomodolibet cōtraire clam vel occulte. directe vel indirecte. ⁊ obedies tali vel tali superiori tuo in omnibus licitis vel honestis. De hinc pticularia leguntur quorum non est numerus. O q̄ horrēdū onus q̄ intolerabilem sarcinā angelic etiam humeris formidādā. O iugū plus q̄

ferreū. O laqueū quē intrans nullus eua-dit. si sic accipiatꝛ tale iuramentū vt nuda verba sonāt ⁊ si nulla interꝑtatōe mitigatꝛ sed nō ita est. mitigatꝛ plane. Alioquin ꝑ-ter iam dicta nullus fere intrat austeritatē religionē/ exempli gratia ꝙ vniuersitatem parisiēsem. Attento ꝙ opinio ꝓbabilis te-net nō minus obligare iuramentū ꝙ votū ¶ Cogimur ergo certa ratione tale iuramē-tum interꝑtari ciuiliter. Aut in illo quas-dam latitudines statuere modo scꝫ supra dicto in ꝑcedēti lectione. ¶ Est aūt interꝑ-tatio hec aut similis/ ꝙ iurans seruabit ea sicut a legislatoribus ordinata sunt ⁊ ordi-nari debuerunt/ vtputa precepta ꝓprie di-cta vt ꝑcepta. monitiones sicut monitōes. cōsilia sicut cōsilia. ꝙ insuꝑ obediat in om-nibus licitis ⁊ honestis suꝑiori suo. Uer-bi cā sit ille rector. obediat inquā ī eis q̄ ad officiū rectoris spectant. ⁊ q̄ ꝓ vtilitate ma-nifesta policie cui ꝑest sibi ꝑcepit/ ſm insti-tutiones ⁊ cōsuetudines laudabiles eius-dem policie ⁊ nisi valeat legitima excusatō-ne vel exceptōe se tueri. Ut quia plus alijs gratis oneratꝛ. aut ꝙ ab alijs vrgentioribꝯ impeditꝛ. Quod si nō possit ita iurās doce-re sufficienter de impedimēto legitimo ille quidem punietꝛ per rectorē ciuiliter de in-obediētia. Ceterū deus qui cor intuetꝛ eūdē liberabit. Deinde patet/ ꝙ nō omne impo-situm fieri generaliter ꝑ iuramentū ⁊ sub oī pena/ vt fiūt nūc passim cōuocatōnes gene-rales vniuersitatis/ obligat semꝑ sic voca-tos ⁊ iuratos ad mortale periurium dum omittūt. ¶ Si quis aliter dicendū putaue-rit videat quid dicat. Ego interim sic dici posse opinor ī hūilitate mea paratꝯ ad cor-rectionē. ¶ Ceterū qđ arguitꝛ de votis ꝑticularibꝯ secularium/ dissimilitudinem habet ad vota cōmunitatū. qm̄ vota ī cōi-tatibꝯ interꝑtanda sūt magis ad intentio-nem cōem q̄ illic habetꝛ aut haberi debꝫ ꝙ ad ꝑticlarē intētōez vouētꝭ. Uouēs aūt ꝑ-ticulariter in re ꝓpria sicut est autor iura-menti. ita est suus interꝑtator ex intentōe propria/ ꝙuis intentio si sit palam erronea aut stulta/ peccat certe nec ad voti ligatim-pletionē. imo ꝙ suꝑioris autoritati semꝑ reseruetꝛ. habet vsus generalis ecclie. Alio-quin nunꝙ ꝑsumeret vota subditorum sic mutare dispensare relaxare. ¶ Deniqꝫ que-ritur ad quid ꝓficiet institutio regularis? quasi videlicet nulla possit esse solubritas institutionū quarūlibet/ nisi trāsgressores eorū horrēdissima morte mox afficiat mul-ctet ⁊ ꝑdat. quasi ꝑterea nullū sit dare me-diū inter pctm̄ mortale ⁊ meritū/ quasi po-stremo sancti patres/ vt Augꝯ. Benedictꝯ ⁊ alij/ voluerint eē mordarij vt vulgo dici-tur aīarū suorūqꝫ filiorū necatores pernicio-sissimi/ nō pij nutritores. Dū ꝑterea q̄runt deo statuere filios regni/ fecerūt eos gehen-ne filios/ nō iam in duplo/ sed millecuplo plꝯ ꝙ ꝑus. Qđ si hoc sentire nefas ē. nefas vtiqꝫ erit dicere ꝙ viam mādatorū dei ipsi non faciliorez effecerint. sed vndiqꝫ spinis horrētibus ⁊ laqueis ac ꝑcipitijs in infer-na mergētibus oppleuerint. Uoluerūt er-go cōstitutōes suas non habere robur par ad legē dei obligatiuā pure ꝑceptiuam. qm̄ nec deus hoc de oīmi lege sua vouit. Uolue-runt insuꝑ suas institutōes inꝙtū addūt ad ꝑcepta dei explicite/ accipi vel vt moni-tiones salutares vel vt cōsilia vel vt man-data tēporaliter penalia quorū trāsgressio aut nullius aut breuis discipline tēporalis obnoxia eēt. Quis nesciat eos non nescisse dandū esse timori dei locū/ ⁊ nō totuꝫ hu-mano pauori/ iuxta consiliū sapiētis? Qđ insuꝑ per timorem declinat omnis a malo Ita vere fructuosius ꝙ terrore punientis viri. quāꝙ ⁊ hic terror nōnunꝙ vtilis est/ sed ne nimis. Quis rursus abnegauerit ta-les patres spiritu sācto plenos Benedictū Augustinū, ceterosqꝫ nō fructuosius ea q̄ recta sunt ꝙ eorū successores longe imparꝭ autoritatis atqꝫ sanctitatis statuisse? Con-stat autem nouissime iam in mr̄is religio-nibus expresso verbo cautum eē vt vouēs regulam/ nulla transgressione cuiusuis hu-mane sue institutionis reus sit ad noxam sed tm̄ ad disciplinā ordinis constitutam? Hoc videlicet vtile eē diuinus Augusti-nus ⁊ sapientissimus non vidit/ et hoc isti cognouerunt. Non ita est. Hoc plane vi-dit ⁊ sensit Augustinus hoc Benedictus. hoc alij sanctorū patrum. Et qꝛ sufficiēter ex recta ratione/ ⁊ lege diuina/ ⁊ modo tra-ditionis sic interꝑtandam eē regulā suam ꝑsumebant expꝛssione hac nō vsi sūt. quam

tamē iſtis diebus ꝓpter ſcrupuloſos ⁊ ſim
plices vtilem eē nō negamus. Vellem no-
bis dicerēt auſteriores illi religionū cenſo
res. ſi queſiſſet aliquis ab Auguſtino. Ec
ce iubes pater/ vt nō loquamur in clauſtro
vt in geſtibus corporis nos cōpoſitos. vt ī
nutibus oculorum nos caſtos habeamus.
¶ Vis ne igitur vt quiſq̧ contraria horū
fecerit que aliunde ex chriſti libertate lice-
rent. Ille ſit reus capitalis criminis vis vt
infernali eterne mortis ſupplicio cōtrada
tur. Noui māſuetudinē animi tui pijſſime
pater Auguſtine. noui prudētiſſimā diſcre
tionem tuā. quā audire mihi videor reſpō
dentem/ ⁊ cū quodā horrore animi ac frica
tione faciei dicentē. Abſit hoc/ o filij. qui
vos iudicat dominꝰ eſt. Ego interim qđ
ſalubre eſt dedi monitū vel conſiliū. Ego
ſi illud tranſgredi cognouero/ diſciplina
regule erit ſuꝑ vos que vos liberabit. Ita
q̧ volo ad ſuaue iugū xp̄i teneriores vos
adhuc quaſi iuuenes aſſueſcere nō necare.
erudire nō ꝑdere. Hec em̄ tali viro digna
reſponſio. ¶ Proinde ne q̄d ſcrupuloſi-
tatis hereat q̄n radicitus extirpet̄. quera
mus a nobiſipis quid addit obligatio re-
gularis ad chriſti ſeruitutē cui ſuire ſum
ma ingenuitas ē. libertas ⁊ regnū. Ne q̄s
etiā exiſtimet velle nos culpare diſciplinā
laudādo libertatē. ¶ Addit. affirmamus
hec regularis inſtitutō multū ꝑ omnē mo
dum. Primo q2 ad penā ab ordine aut ſu-
periore taxatā religioſus trāſgreſſor etiā in
uitus licite cogi poteſt. nō ita ſecularꝭ. Ha
bet hec ratio locū in omni obligatione po
litica vt pꝫ in vniuerſitate pariſienſi. Si-
quidē cogi poteſt ſuus iuratus ad m̄lta fa-
cienda. ⁊ ſi nō ſub pena peccati mortalis in
omnibus que iuraſſe videt̄. ſub penis ta-
men ꝑ vniuerſitatem infligendis vſq̧ ad
priuatōez ⁊ reſecatōez incluſiue. vſq̧ etiā
ad penas que dant̄ ꝑiuris. quāq̄ ille apud
deū nullius ꝑiurij reus haberet̄. ¶ Por-
ro ⁊ ſi foret hoc abſq̧ culpa ſua crimīali nō
tamen abſq̧ cauſa. ipē ideo nec cōqueri ne
q̧ murmurare ⁊ obniti deberet. Hoc ma-
xime verū eſt in policijs quoꝝ finis imme-
diatus eſt bene regulare hoīes in vita ciui
li ⁊ politica in eis ſcꝫ que vite huic corpora
li deſeruiūt ſi finis eſt temporalis. Et non

nē mediū agens aut ordinās ad illū finem
vt talis eſt/ eē tp̄ale debet. Propterea ꝑ rea-
tum pene eterne/ nō obligabit princeps po
liticus de ꝑ ſe ⁊ ꝓprie ad obſuatōnē legis
ſue/ vt talis ē. Sed in ſacramētalibꝰ ⁊ diui-
nis exercitijs plꝰ habet̄ ſcrupuloſitatꝭ ſicut
ad finē ſupremū directius ⁊ imediatiꝰ or-
dinat̄. quāq̄ multa ſint in eis plꝰ monito-
ria q̄ ꝑcepta ſicut in religioſis. ¶ Ampliꝰ
ſcđo ſi religioſus ꝯtēpſerit regulā ſuam. ⁊
ſui ſuꝑioris autoritatē. etiā in his q̄ appel-
lamus monitoria/ et ꝓ q̄bus ſola diſciplīa
ordinis ſtatuta/ aut ſuꝑioꝝ ē arbitrio dere
licta/ ille peccat grauit̄. q2 ⁊ monitū contē
nit ait Bern̄. ⁊ remediū. Quid aūt ſit con
temnere ſupra docuimus. Itaq̧ ſi paſſim
⁊ abſq̧ ꝑtenſo/ quaſlibet ignorātie vel fra-
gilitatis. vel impotētie velo ſed ꝓ ſola li-
bidine trāſgrediēdi que monita ſunt. reli-
gioſus effrenis eſt ad oīa velut vnus ex ſe-
cularibꝰ. palam ē q̄ cōtemnit/ ꝑſertim ſi ſu
per his ipē addiderit ꝑtinaciā que recuſet
diſciplinā. Sic accipiēdū reor illđ Bern̄.
⁊ alioꝝ cōmuniter dicentiū talia eſſe crimi
nalia ſi contēnant̄. vel ſi fiant ex ꝯtemptu
Carent aūt hoc cōtemptu qui ex fragilita
te humana/ vel quadā leui curioſitate frā-
gunt ſilentiū. aut talia agūt oppoſita his
que monita ſunt. Vel ſm̄ Bern̄. facticia.
ꝑcipue q2 parati ſunt ad diſciplinam ordi
nis ſi ⁊ dum illa iuſte requiret̄ ab eis cōfor
miter ad regularē inſtitutōnē ⁊ conſuetu
dinem bonā in talibus obſeruatā. Noſtꝝ
ideo ſermonē ſic moderamus. quia nō lice
ret abbati ſeuerius iuſto preter regulam et
conſuetudinē punire talium monitorum
tranſgreſſores. Multo minus in vniuerſi
tatibus ⁊ collegijs. ceteriſq̧ policijs nā ī ta
libꝰ cōſuetudo legē facit. ¶ Iuxta hoc vi-
dere ē/ quali reatu ꝯſtringunt̄ tranſgreſſo
res ieiunioꝝ ab eccleſia inſtitutoꝝ/ horarū
canonicaꝝ. ⁊ feſtoꝝ ⁊ ſimiliū. Et ſi ꝓ libi-
to poteſt ꝑlatus abſq̧ cōſenſu ſubditorū
imponere eis iuga magna feſtoꝝ/ aut alio-
rum exercitioꝝ ſpiritualiū / preter manife-
ſtam vtilitatem ⁊ neceſſitatem cultus dei/
ꝓ loco ⁊ tempore. Sic abſq̧ conſenſu occi
dentaliū nō fuiſſent apud ſuos ſacerdotes
interdicta matrimonia. Nā orientales q2
diſſenſerāt ipi vt nubant/ licet. ita de pluri-

mis in q̄libet policia. ¶ Rursus ter- tio religiosus. q2 nō sibi soli viuit. sed ce- teris/ tam benefactorib9 viuis 7 mortuis. q̄ cōsortibus 7 coadiutoribus suis. Reli- giō est vt ip̄e regularius viuat sub iugo q̄- dam obligante eum cū ceteris. alioq̄n scā- dalisaret suos/ 7 ita melius esset ei vt suspē- deretur mola asinaria secularium negocioꝝ ad collum suū/ 7 demergeret̄ in pfundum maris angustie 7 tribulatōnis. Hec socie- tas 7 hoc scandali periculum/ faciunt vt se- dulius aliqua facere vel omittere teneatur ¶ Potest insup astringi p bono toti9 com- munis religionis ad aliqua/ q̄ si solus esset libera mēte respueret. ¶ Quid mirū de re- ligioso quando ip̄e princeps secularis pōt quosdā ex subditis inuitos ad aliq̄ cōpel- lere p manifesta necessitate cōmunitatis. Ita in vniuersitatib9 7 collegijs. ¶ Ex h° p̄terea silentiū frāgere erit in casu scādali/ grande delictū/ aut simili9 aliqua talium offensarū aliūde leuiū/ dū nouicij/ vel to- ta religio inde turbant̄/ ita vt negligendo minima/ ip̄e religionis vigor paulatim de- cidat. 7 in magnis etiā totus abscedat. Ve- rum ē itaq3 qd apud Salustiū dicit Juli9 cesar. In maxima fortuna minima est licē- tia. Sic in maximis viris vel ordine vl' sā- ctitate/ vel gradu subleuatis tanq̄ positis ī exemplar alioꝝ/ multa q̄n q3 non licent in publico saltē/ que aliūde vel in occulto lice- rent. Sic forte Carthusieñ. absq3 pctō mor- tali in casib9 multis posset vti carnibus/ si solus hoc posset 7 si paratū est cor ei9 disci- pline ordinis subiacere. huc tñ ratōnabili- ter debet tunc cōpescere 7 scādali formido 7 alioꝝ pspectus. Propterea puniunt̄ tā- ta seueritate defectus q̄ fiūt circa mysteria sacramētoꝝ maxime in missa ptrectādo ho- stiā sacrosanctā 7 indumēt[mysticis ornā- do se. q̄nāq̄ illic possit negligētia surrepe- re venialis nō mortalis sed ita placuit scā- dalum sedare seueritate vindicte. ¶ Qd si q̄s ex sacerdotib9 dixerit quo pacto potuit absq3 cōsensu pprio fieri/ sup se statutū ne matrimonio iungeret̄. Respōdem9 q̄ ne- q3 hoc factū est. Sed si conquerīt/ imputet sibi qui talem statū spōte delegerit. Quis cogebat eū? sed 7 q̄s cogere poterat? Nul- lus/ si nō forte neccītas publica/ aut reuela- tio diuina/ aut culpa pp̄ria q̄ sic arceri mere- bat̄ accessisset. ante votū libertas. p votū fa- cta ē necessitas. ¶ Qd si dixerit itex/ q̄ con- sensus mutu9 viri ad feminā facit matrimo- niū de iure naturali. Cōstitutio igit̄ pure positiua/ quo pacto valuit inualidare ius illud. sed neq3 inq̄t expsse quicq̄ voui. Re- spōdem9 ad vltimū q̄ nō solū vouit s3 vo- tum solēnisauit p ordinis susceptōez. si ne- sciuit sciat. Ast primū turbat quosdam ex doctorib9/ nominatim. Durandū. Dicim9 aūt ex quo sic incidit q̄ eccl'ia vel habuit h° ex inspiratōe spūs sancti a quo regit̄. vel q2 cōsensus inq̄tū quodāmodo policitus ē/ subest autoritati supioris. q̄obrem potuit ex certa necessitate phiberi ne fieret/ 7 inua- lidari si fieret. Hoc in alijs cōsensibus po- liticis venditionū 7 emptionū palā cōstat ¶ Sed ad rem nr̄am redeo. Diximus q̄ monita salutaria sunt in religionib9. q̄- bus adhibent̄ pene tpales vt fuent̄. Que est hec religio. opponet aliq̄s velle hoīes ti- more nō filiali/ sed plane seruili ad obseq̄- um diuinū trahere. Respōdem9 q̄ nemo repēte fit sūmus. a timore seruili cōcipit̄ fi- lialis. Quinetiā timor iste seruilis radicali- ter est filialis/ ex voto primo qd ex charita- te supponit̄ pcessisse. Ob hoc nō absurdū mihi videt̄ si dicant̄ actus inde pullulan- tes etiā dū p hora solo timore discipl'e cō- plent̄ laudabiles eē 7 suo p̄mio nō carere. Vulnerat9 adest aliquis horret manū me- dici timet cedere dolorib9 postulat vt lige- tur. 7 si postmodū ip̄e ligatus reclamet. et nexus excutere satagit. sanatur tñ 7 lauda- tur. sibi quoq3 sua necessitas in iocūditatē vltroneam cōmutat̄. ¶ Sūmurmurātes adhuc aliquos audire videor ex his q̄ ptā- te3 habere sup alios 7 ip̄i nihil subijci glo- riant̄. Tu totam inquiūt superioꝝ auto- ritatem in subditos eneruas. eis sup alios quid relinq̄s. Tu subinde magnā 7 libe- ram inobediētie viam pandis quā in tan- ta pnitate p̄uaricationū artare debueras. Deniq3 ex hoc multiloquio tuo. ex inuolu- tione sententiaꝝ sermonib9 imperit[/ nihilū magis q̄ antea docti sum9/ dū ad p̄ticula- ria veniēdū est. ¶ Audiant q̄ tales sunt ex eccl'ia pastores eccl'ie nō dominātes ait in clero. sed forma facti gregis/ et illud dn̄i p

Ezechielem improperiū. Vos cū austeri-
tate impabatis eis. Illud quoqꝫ xpi. Im-
ponūt onera grauia ⁊ importabilia ⁊c̄. In
telligāt tandē eē ꝑceptū oībus vt nihil ad
datur aut diminuat̄ ex v̄bis dei si se velint
audiri. Audiāt p̄mo dominū in lege sua/
⁊ id qd̄ audierint/tanq̄ ꝑcones ⁊ interpre-
tes alijs minus instructis denūciēt nō sua
sed dei autoritate. Ita demū q̄ eos spernet
deū spernet/eterneqꝫ mortis reum se faciet
Vex in ceteris q̄ xpi lege nequaq̄ firmata
sunt q̄ ꝑterea magis ad ciuilitatē hui⁹ vite
ꝓficiunt/statuant ipi que statuenda vtili
ter agnouerint. Ita ꝙ statuta hec in q̄tuꝫ
sua sunt haberi velint quasi monita ⁊ facti
cia/quoꝝ infirmi trāsgressores. tēporali nō
eterna mulctatōe plectēdi sint. Ceteꝝ para
logisant qui sic augmētant̄. Non est pote-
stas nisi a deo/ ⁊ quicquid ꝑcipimus vice
dei ꝑcipimus. quicq̄d iubemus in terris
illud approbat deus ī celis. Oīa igit̄ prece
pta nostra diuina sunt/ ⁊ paris ad euange-
liū autoritatis. ¶ Plane sic concluderet q̄-
cunqꝫ princeps etiaꝫ paganus seipm̄ habe-
re autoritatē eterne vite ⁊ mortis. Sic con
cluderet omnis licenciatus in theologia ⁊
decretis se habere potestatē interp̄tandi sa-
cram scripturam ⁊ iura/non solū scholasti
ce/ sed ⁊ doctrinalit̄. sed ⁊ apostolica auto-
ritate. Sic libri om̄es ab ecc̄lia approbati
omnes eēnt articl̄i fidei sicut biblia. ¶ Fa
temur itaqꝫ datam ꝑlatis ⁊ principib⁹ ptā-
tem a deo. sed refert qualiter ⁊ qualē. Do-
ceant nos exempla posita licētiando ī theo-
logia ⁊ decretis datur a papa autoritas. q̄-
lis autoritas? exponendi ⁊ interp̄tandi sa-
cram scripturam. nō tamen vt expositio il
la sit autoritas ap̄lica/sed ē declaratio que
dam magistralis ⁊ scholastica. Libros san
ctoꝝ approbat ecc̄lia. nō tm̄ vt robur auto
ritatis teneāt par ad ecc̄liam/sed vt sciātur
in multis eē vtiles ad edificatōem. Nō se-
cus ē in ꝓposito. Prelati siq̄dem ⁊ princi-
pes habent autoritatē a deo regendi popu
lum suū ꝑ leges ⁊ instituta vltra leges diui
nitus inspiratas. non ꝙ leges sue ⁊ institu
tiones cēsende sint diuine. sed recipiēde sūt
vt salubria monita/nec leuiter cōtemnēda
Alioquin transgressio penā habet nō qua
lēlibet sed qualē possibile fasqꝫ est homies
infligere. Propterea cōcludimus maioreꝫ
deberi obedientiā ꝑlatis ⁊ principib⁹ ī cisi
quib⁹ sunt solū ꝑcones ⁊ nūcij. q̄ in illis q̄
suo relicta sunt arbitrio statuēda. Exēplū
manifestū est in ꝑconib⁹ denūciātibus po-
pulo legē regis. ¶ Nouissime ꝙ incul-
pāt nos tanq̄ dilatem⁹ viā inobediētie
ꝙ insuꝑ nihil edocem⁹. Mirū nil accidit
Quid em̄ vel dici vel scribi vl̄ fieri pōt a ca
lūnijs alienū? Scim⁹ ꝙ reprobis etiā oīa
cooꝑant̄ in malū. oīb⁹ abutunt̄. oīa in laq̄
os ⁊ decipulas pedibus suis vertunt. Ni-
hilominus solē ⁊ pluuias nullus dicet in-
utiles/q̄ ex eoꝝ actōe sicut germinant vti
les plante. Ita plures infertiles pullulant
nec flos vineaꝝ ideo exterminādus ē: quia
bufones necat. Plane mal⁹ tam laxo q̄ stri-
cto fune laborat/iuxta v̄bū flacci. hoc ē ma
lum suū trahit doctrinā tā laxā q̄ strictam
in morib⁹. ¶ Dein de multo minus āmira
mur. dū dicūt se nihil a nr̄o multiloq̄o do-
ceri nos noui nihil attulisse. Excusat me ꝓ
funditas materie quā Aug⁹ tā ꝑspicax do-
ctor quodā loco/dicit. aut nō aut vix ī hac
vita attingibilē. Cōsolat̄ me ꝑterea dictuꝫ
cuiusdā bismenij a Hiero. repetitū. Mi-
hi cecini ⁊ musis. ⁊ si nemo alius audierit.
quāq̄ de nōnullis aliter spero. Hos alios
v̄o q̄ꝝ oculos mēt̄ ⁊ corpis obuoluit cras-
sa nubes desiderioꝝ ⁊ fantasiaꝝ carnaliuꝫ
quib⁹ nō schola sed dischola. vanitas non
v̄itas placet. quos cure iuges viciosecꝫ cō-
fundūt nūq̄ expecto vt aliquid tenue. ali
quid eleuatū ⁊ resolutum accipiāt. non si
ipm̄ etiam solem digito vt aiunt ꝓdideri-
mus. ¶ Neqꝫ tm̄ vsurpo mihi tale aliquid
tradidisse qd̄ ab alijs dictum nō sit prius.
Hoc ego potius in laudē mihi deputato/
quod dicta sanctoꝝ ⁊ doctrinā q̄ cōmunis
est in ore ⁊ cordibus hominū/meis verbis
explicui/ ⁊ veritatis lucidam sn̄iam quasi
de quodaꝫ inuolutro fumoso discordium
verboꝝ feci splendescere. dicaꝫ modesti⁹ fa-
cere conatus sum. Quod an ꝑfecerim illo-
rum sit iudiciuꝫ qui ꝑspicatiores visus ha
bent. tui ꝑcipue inclite preceptor/ cui sicut
prefaciūcule initiū. ita finem huius oꝑis
dedicamus.

Finitū ē hoc opus Anno dn̄i. M.ccccxiij
die. xv. Januarij.

Cū in prologo tracta

tus p̄cedentis pollicitus sit cancellarius se
tres ꝑtes traditurꝝ. Et nō nisi vnā absolue
rit. nō videt̄ alius tractatꝰ ꝯuenientius ꝓ
scd̄a ꝑte subiungi posse ꝙ̄ centilogiū eius
de impulsibus: id qđ dep̄hēdi pōt ex verƀ
eius que legūtur in tractatu octauo super
magnificat ꝑtitiōe p̄ma circa finē. in hunc
modū: Discipulus. Uenit ī recordationē
illud scriptū tuū p sex lectiones vbi dictū
apostoli tractās. In ipso viuimus moue-
mur et sumus distinxisti quadruplicē vi-
tam spūs. Porro de motu et statu nr̄o inđ
p̄stolabant̄ aliqui sermonē. Nūc aduenit
occasio loq̄ de motibꝰ impulsuū bonorū et
malorum dū nūc ipulsus ⁊ depulsos susce
pit cōtremiscēs morientiū terra/velut in q̄-
dā stationis serene sinu. ❡ Ad gr̄ centilogi
um accipies seorsum dē impulsibus/cras p̄
terea dū suppetit hora plurima rursus me
loquēte et te auscultāte de bonorꝝ ꝓ malorꝝ
angelorꝝ officio quietus accipies

Centilogiū de impul

sibus mgr̄i iōhis đ gerson cancel. parisieñ

Deposuit po

tētes de sede/⁊ exaltauit
humiles: Centilogiū đ im
pulsibus q̄bus nūc potētes
deponūt̄. nūc exaltant̄ hu-
miles. traditurus sū/mouet textus nr̄ đ cā
tico marie/mouet ⁊ illđ qđ ab apl'o positū
p̄dē tractauimꝰ/in deo viuimꝰ/mouemur
⁊ sumꝰ. dictū fuit p sex lectōes đ vita q̄dru
plici q̄ ad v̓bū viuimꝰ. Dicemꝰ nūc ī ocio
de motibꝰ q̄bꝰ cognitꝰ q̄es citiꝰ innotescit/
quā denotat v̓bū sumꝰ Sic ex nauigatōe
fluctiuaga/venimꝰ ad portū solidū. sic ex
ꝑegrinationis ambulatōe/ciuitatis termi
nus expensat̄. Loquamur p decades decē
verborꝝ seu theorematū aut notularꝝ. Et ī
primis docebimus q̄d sit impulsus

Decas Prima

Impulsus nomē/p̄us īpositum
fuisse a motu locali/tāq̄ notiori
sensibus. sed trāslatū tāq̄ ad oēs alias mo-
tiones. Impulsus nomē p̄ncipalꝰ impo
situū fuisse motibꝰ violētis q̄ naturalibus/
sed extendit̄ aliq̄ñ etiā ad motiōes ⁊ natu-
rales ⁊ p̄ternaturales/aut supnaturales at
q̄ȝ voluntarias. ❡ Impulsus nomē cū di-
stingut̄ ꝓprie captū/cōtractū esse ad ver
tiginē/motus locales violētos Sȝ extendi
tur ad ip̄os et alios motus etiā nō locales
vt dictū est quales tñ sub tropo distinguū
tur ī tres/circularē/rectū ⁊ obliquū. ❡ Im
pulsus nomē dicere large oēm motionem/
cuiꝰ t̄minus aut p̄uatio quies noīat̄: que
duo dant̄ intelligi in cātico marie. Depo-
suit potētes de sede. depositio ad motum/
sedes ꝑtinet ad quietē. ❡ Impulsus nom̄
et quietis opposite/ph̄os agnouisse. quorū
allegat apl's dictū egregiū loquēs athenie̅
sibus de deo. in ipso viuimus mouemur et
sumꝰ/spectat ly sumꝰ ad quietē ⁊ stabilita
tē. ❡ Impulsus nomen extēdi posse ꝙ̄uis
improprie valde ad oēm mutationē etiam
qualis est creatio vel aeris subita illumina
tio; ❡ Impulsus nomē extēdi posse sȝ im-
proprijssime ad oēm oꝑationē qualibȝ in-
trinsecā ⁊ immanētē ita nō hr̄e quietē ma
xime in creaturis/oppositā Sic diceremus
ꝙ oīs res posita in loco suo naturali/se pre
mitet impellit quodāmō in ip̄m. īmo sic
dicit ph̄s ꝙ deꝰ vnica oꝑatione summe de
lectatur q̄libet insup res isto mō ꝓpter su-
am oꝑationē facta est. sicut ꝓpter sue ꝑfe-
ctionis cōseruationē si hȝ vel acquisitionē
si nō habet. ❡ Impulsus nomen sic exten-
sum significare rē ꝑfectiorē p modū quietꝭ
in suo loco. quā p modū motus ad suū lo
cū nō habitū. Est em̄ impfectionis ī rebus
creatis ꝙ in suis locis nō valeat immobili
pondere se locare. Solus deus est hmōi si
cut solus est esse necesse/solus in seip̄o sicut
in loco ꝓprio nec auelli pōt inde nec muta
ri. Secus de qualibet creatura ad diuinā
potentiā cōparata. ❡ Impulsus nomē sic
extensum cōuenienter accipi de formatiōe
creaturarꝝ p diuinā sapiam/que ideo oībꝰ
mobilibus dicitur mobilior/que attinge-
re a fine vsq̄ȝ ad finem fortiterq̄ȝ disponere
omnia suauiter/in numero pondere ⁊ mē
sura predicatur. ❡ Impulsus nomen sic
extensum/cuilibet creature adaptari posse
et eo perfectius quo de perfectionibus se-
cundis amplius participant et abundan-

cuʒ suscipiant.

Decas secunda

X c Reaturas eo plus suscipe͛ impulsu diuino q̊ pfectio. res sunt plus insup a deo depen- dere/ minus ꝓpterea existẽ quo ad hoc necesse est/pl⁹ deniqꝫ diuĩo niti im- pulsui/sicut et fluxui. qm̃ fluxus illo mo- do coincidat cũ impulsu. ¶ Creaturaruꝫ beatitudinẽ seu felicitatẽ naturalẽ posse di ci ꝺm naturã ꝓpriã/et bñ institutã/agi vel impelli/spectat ad hoc illo͛ philosophie iu xta Boetiũ de deo dictuꝫ. Cui⁹ agi frenis summa libertas est. ¶ Creaturaꝝ pacẽ esse diuino influxui suauit̃ obedire. Est enim pax ordinis tranquillitas. Ordo aũt diffi nitur q͛ est pariũ dispariũqꝫ rerũ sua vni- cuiqꝫ tribuẽs dispositio. Hec aũt disposi- cio nõ fit sine impulsu diuĩo siue influxu pariter ⁊ illapsu suo modo cuilibꝫ. ¶ Cre aturaꝝ dispositionẽ diuinã nõ posse p de- positionẽ oppositã cõturbari/nec penitus ab omni sede deponi/nã qr quecũqꝫ res de ponit̃ ab vno ordine vel dispositiõe deflu it et impellit̃ in alterã sicut ex depositione a sede misericordie reponit̃ in sede iusticie vbi nõ minus ordiate collocat̃ damnatus in inferno suo mõ/q̃ beatus in paradiso. ¶ Creature rational̃ ꝓpriã beatitudineꝫ hic inchoare p grãm/ ⁊ cõsumare p gloriã/ existere in susceptione exaltatiua humiliuꝫ sicut ecõuerso miseria et damnatio ꝯsistit in depositione potẽtiũ supboꝝ. ¶ Creatu ram rationaleꝫ plus obligari deo/si nunq̃ a sede sui ordinis gratuiti d͛posita fuerit p peccatũ/quã si post impulsionẽ ⁊ casum re ponatur in sede/et hoc ceteris parib⁹. ⁊ ꝺm cõsiderationẽ gratie p̃seruãtis. ¶ Creatu ram rõnalẽ que corruit a sede grẽ/plus ce- teris paribus obligari miscdie liberanti ⁊ exaltãti. Et hoc ꝺm rõnem hãc misericor- die q̃ miseriã supponit infuisse. ¶ Creatu ram rõnaleꝫ q̃ nunq̃ deposita est nec depo ni d͛buit a sede gratie qualis inter homĩes sola fuit anima xp̃i plus obligari deo quã cetere/in rõne gratuiti muneris accepti. Cõcordant he tres cõsiderationes vltime responsum symonis a xp̃o ꝓbatũ. Cui mi nus dimittit̃ min⁹ diligit/supple facta cõ- paratione ad misericordiã liberantẽ a mi seria/nõ ad pure liberaliter largientẽ. No tauit p͛s. quattuor exaltationes. pmo a la- psu mortis. Beati quoꝝ remisse sũt iniqui tates. Scdo a venialib⁹/ ⁊ quoꝝ tecta sunt pctã. Tertio p sanationẽ a pctõ originali. Btũs vir cui nõ ĩputauit dñs pctm. Qua lis fuit int̃ hoĩes viril' marie spirit⁹. Quar to pfecta innocentia. Qualis est aĩa xp̃i so- la in cui⁹ spũ nunq̃ fuit dolus. ¶ Creatu rã humanã viatricem/attẽdere plus debe- re impulsus varios ꝓut hñt rõnem boni moralis et honesti atqꝫ laudabilis aut mo ralis/aut oppositas rõnes/q̃ sub cõditiõe sua naturali. Creaturã humanã viatriceꝫ attendere plus debere ad impulsus rerum varios ꝺm phiam moralẽ q̃ naturalem vl' methaphisicalẽ vel rõnalem/q̃uis si vtra- qꝫ cognitio posset apphendi sine vicio cu- riositatis. plus vtiqꝫ simul laudanda est.

Decas tertia

Y c Ognitionẽ certã/sup varie- tate impulsuũ moraliũ in bo nitate et malicia/ pure humani- tus nõ haberi/neqꝫ ꝺm origineꝫ neqꝫ ꝺm media/neqꝫ ꝺm fine/hoc maxime videt̃ de impulsu spũssancti qui sep est ad bonũ/et p̃sentissimus p illapsum. Spirit⁹ tñ vbi vult spirat/et vocẽ eius audis/ ⁊ ne- scis vñ veniat a quo vadat. Cõsonat illud apud iob. Et quasi furtiue inquit accepit aur[mea venas. i. vias susurrij ei⁹. ¶ Co gnitionẽ ꝓbabilẽ sup hac varietate impul suuꝫ moraliũ/expedire pscrutari q̃libꝫ ꝺm vocationis sue statũ. alioquin ignorans ig norabit̃ nec vitat̃ malũ nisi cognitũ/vita- tione laudabili. ¶ Cognitionem ꝓbabilẽ sup hmõi varietate impulsuũ moraliũ/nõ hri sufficienter p impulsus quoslibꝫ corpa les exteri⁹ in corpe ꝯsideratis in natura sua vel in esse nature. Respicit hoc v͛bũ supsti- tiosas oẽs obseruatiões absqꝫ numero/per sortilegos/p omina/p auguria/p sõnia/per cyromanciã/cũ omnib⁹ demonuꝫ cõtagijs ꝯ que nũc orat ecclĩa dicẽs. Da quesumus dñe populo tuo dyabolica vitare cõtagia ¶ Cognitionẽ ꝓbabilẽ hmõi nõ hri suffi cienter ex motu sensibili cordis hũani vel ad bonũ degenẽ vl' ad malũ/h ẽ lapsus plu rimoꝝ q se duotos existimãt sequi vt sp vel

frequenter impulsum cordis sui/ p̄sertim si
videat̄ ad bonū sicut ad religionis ingres=
sum vel solitudinis/ vl' multiplicationē in
votis. Cor meū aiunt impellit me sic/ et sic
ad bonū/ nō est resistēdū impulsui spiritus
sancti. Addūt in pniciem dare ceteris con
silia. vl' responsa/ iuxta ꝓprij cordis impul
sum tanꝙ diuinū et certū. ¶ Cognitionē
sup impulsibus eo frequent̄ pl⁹ esse suspe=
ctam quo vehementior et vrgentior fuerit
hic impulsus etiā sub rōne laudabilis/ hoc
millies exptū est in furore nouitō hoc ē ha
bituatis circa delectatiōes aliquas. De qli
bus apud poetaȝ. an qui amant sibi omia
fingūt. et hoc maxime circa muliebrē aui=
ditatē/ qr variū et mutabile sp femina. Se
quitur q̄ȝ p̄ceps impetū cordis sui. ¶ Co
gnitionē sup impulsibus moralib⁹/ ꝓba=
bilem nō haberi ex motib⁹ cordis natura=
libus/ qui ꝓueniūt ex radice multiplici/ se
habente indifferent̄ ad mores quaꝝ potior
est cōplexio nālis. sub quadruplici genere
sanguineoꝝ/ colericoꝝ/ flagmaticoꝝ/ melā=
colicoꝝ d̄ qb⁹ alibi multa. ¶ Cognitionē
sup instinctib⁹ moralibus nō hri sufficiēter
ex altera radice impulsuuȝ naturaliū/ q̄ est
cōplexio accidentalis p passiones ⁊ passibi
les qualitates habitus vel dispositiōes ac
quisitos. ¶ Cognitionē hui⁹ nō dari insuf=
ficient̄ ex altera radice que colligit̄ a dispo
sitione medij circūstantis. aut alimenti va
rij vel etiā a supiori radice celi. Cuius istu
rus et impulsus virtuositatē/ sentiūt ⁊ ostē
dunt res alie/ nō habentes rōneȝ/ in quib⁹
tamen nihil tale est laudabile vel morale.
¶ Cognitionē nō haberi sup impulsibus
moralib⁹/ p qualescunqȝ impulsus qui sūt
indifferenter se habentes ad bonū vel ma=
lū moris/ iuxta cōditiōes vtentis libertate
hoc vidit qui dixit talia sunt ista qualis ē
animus vtentis. ¶ Cognitionē impulsu
um moraliū/ qr cognoscere certitudinalit̄
nō possumus. Dictū est cor hoīs prauuȝ ⁊
inscrutabile quis cognoscet illud.

Decas quarta

Primus impulsus diuidit̄
qm̄ alius est virtuosus: alius
est luminosus/ alius benign⁹ seu
dulcorosus ⁊ hoc s̄m tria appro
priata ī diuinis. Sic ex aduerso/ triplex ex
sathana ꝯsurgit generalis impulsus. vnus
est violentus. alius fraudulentus. tertius
malignus. Violentus impellit irascibileȝ.
Fraudulentus et dolosus rōnaleȝ. Mali=
gnus cōcupiscibilē. ¶ Diuinus impulsus
fit aliter q̄ dyabolicus. Deus illabit̄ anīe
rationali que tria capit ab ipo sine medio.
naturā gratiā et gloriā. Dicit̄ aūt illapsus
plenū sup alam interius et exterius dñium
Cor regis (inquit sapiens) in manu dei ē/
quocūqȝ volnerit inclinabit illud. dyabo
lus aūt vel altera creatura dñium tale nū=
q̄ habet. ¶ Diuinus illapsus et si non pos
sit cogere liberū arbitriū vt liberū est/ quo=
niam hoc implicat cōtradictionē/ vt idem
fiat violenter et nō violenter/ pōt tn̄ indu
cere necessitatē ad illd̄ qd̄ sibi placuerit vt
de anima nō voluntaria pōt reddere spon
taneam/ docuit hoc pauli ꝯuersio. ¶ Diui=
nus illapsus ponit sub lege sua homies q̄
spiritu dei agunt̄/ dicunt̄ tn̄ legi dei nō esse
subiecti. qr dicunt̄ nō metu legis aut pre=
mio/ sed illapsu dei solo ad impletioneȝ le
gis sue. Nō est em̄ cōtradictionis deus vt
liberet suos a lege sua/ ne faciant illā prout
illi nefarij d̄ lege libertatis blasphemabāt
¶ Diuinus illapsus nō ita ꝯfirmat animā
rōnalē qn̄ liberū ei⁹ arbitriū/ ꝓprietati ei⁹
relictū/ vt deliberās vel arbitrās ne possit ī
oppositū ꝓlabi vel suspenso se tenere. pro=
pterea finalis et radicalis confirmatio bea
toꝝ est in eterna manutenentia illapsus be
atifici q̄ cōsideratus ad diuinā potentiam
absolutā/ nō hȝ necessitatē essendi nisi p in
stans soluȝ/ qr pōt duȝ est desinere eē. q̄uis
necessariū sit dū est ipm esse. ¶ Est em̄
cōtradictio dicē hoc dū est/ nō est. ¶ Cō=
sequit̄ ex antedictis q̄ omnis vita spiritu=
alis aīe xpiane/ fundat̄ in solo miraculo
influentie diuine summe libere cōtingent̄
ad extra/ non intra se ꝓpterea reducit̄ vita
opeꝝ ad vitā habituū supnaturaliū: ⁊ hec
habitualis vita ad primā in deo vitā q̄ dr̄
liber vite. ¶ Cōcludit̄ exinde stulta p̄sum
ptio cōfidentiū in conatu operuȝ suorum
quasi p̄uenire posset gratie influxuȝ/ respe
xit vtiqȝ dominus ad abel post ad munera
ei⁹. Cur aūt ad Cayn ⁊ ad munera ei⁹ nō
respexit. murmuret si voluerit supbia non

ꝑtinget/deꝫ voluntati dei gratia sua deꝫ et salus. ¶ Distinctio diuinalis impulsus a naturali/nō sufficienter accipiꝫ ꝑ hoc ꝙ naturalis inclinatio nostra semꝑ est recurua ad ꝓpriū bonū cōmodū et honorē. Natura siquidē ferꝫ in deū sicut ꝯdita est numero specie et ordine. Est aūt ordo suꝰ reuerti in deuʒ plus ꝙ̃ ad se/vt stabilē sui faciet orbem. ¶ Nō est asserenduʒ generaliꝫ ꝙ ex impulsu naturali et habituali/nō posset deus suꝑ oīa diligi/ dum nō abest naliter/ gratia gratū reddēs ad meritū vite eterne Patuit in primis parentibus ſm dicentes ipsos fuisse formatos in puris naturalibꝰ ⁊ elicuisse actū dilectionis circa deū/cōstat ꝙ hoc actu diligebāt deū plus ꝙ̃ se et suꝑ omnia. alioqn peccassent et symoniace dilexissent:nō tn̄ merebanꝫ/sic post naturꝫ destitutionē/nihil ꝓhibet hoīem bn̄ habituatū. sine gratia gratificante/deū suꝑ omīa diligere ¶ Diuinus influxus ꝑ gratiā gratū facientem/imo ⁊ ꝑ quācūqꝫ gratiā super naturaliter inspiratā/cognosci nō pōt euidenter hic nisi specialiꝫ fuerit reuelatum. Nō eīn videꝫ certitudo maior possibilis hic naturaliꝫ haberi ꝙ homo sit in charitate/ꝙ̃ si sentiat ꝙ diligit deū suꝑ oīa/paratus mori ꝓ se. hoc tn̄ signū pōt esse sine caritate queadmodum notat apl's. Si tradidero inquit corpꝰ meū ita vt ardeat/ nihil absqꝫ charitate ꝓdest/quid ista cōsideratōne reperieꝫ efficatius ꝓ nostra humiliatōe timore/pietate/luctu. ⁊ ad omnes benignitate. qa qua seueritate iudicemur. quo fine terminemur ignoramꝰ/quid supest/nisi vt de miscdia dei sola speremus

Decas quinta

Solentꝰ demonis impulsus stās a sinistris/manifestus fuit in afflictione Job/ vtus autem diuini illapsus/in sua exaltatione monstratus. Ecteīn draco est iste deus quē formasti ad illudēdū ei. Sepe suis impulsibus deicitur/ aduersus impulsibꝰ spiritussancti/quibꝰ humiles exaltāꝫ ad vtutes. ¶ Job post ꝑditionē substantie/pꝰ necem subitā filioꝝ et filiaꝝ/ si ad litterā accipiatur violentus hic impulsus/magnā in humilitatis cōseruatione ꝓdit exaltatōeʒ dū tonso capite ⁊ scissis vestibus adorauit ꝓnus in terrā/dominus inqt dedit/nō fortuna vel fatum. dn̄s abstulit nō dyabolus Deus recepit qd̄ suū est cedo libens plꝰ habens in hoc vere virtutis ꝙ̃ si pauperibus erogasset. quia minus vanitatis. ¶ Job si ad tropologiā ly violēta ꝑditio referatur/ non ꝑdidit vitā totā filioꝝ et filiaruʒ/qm̄ filij moraliter sunt septē dona sanctispiritus/filie vo tres theologice virtutes/sʒ nec domus honestatis vite quattuor angulis totidē virtutē cardinaliū funditus euersa est/alioquin nō mansisset iustus nec gratias de ꝑditis virtutibus et donis retulisset ¶ Job impulsus violenꝫ ꝑdidit ad tēpus vsum ꝑfectū et iocūdū virtutū qualeʒ habere solitus erat/qm̄ dn̄s erat secum ꝑ experimentale sentimentū. Dicitur aūt vsus iste vita secunda/sicut habitꝰ informās ⁊ gratificans noīaꝫ vita prima/ que māsit semꝑ in Job etiā suppressa ad tp̄s oppressa actuali vita scda/donoꝝ et virtutum ¶ Job ex instinctu sinderisis certificatus suꝑ hoc impulsu tyrannico demonis/mox exurgit ad spem ꝺ do/radit a capite mētis/crines cogitationū aut affectionū suꝑfluas/scindit vestes oꝑationuʒ/discernēs ꝙ nō sufficiūt ad meritū vel ornatū tandeʒ de toto de se desperans et in se/corruit ꝓnus in terram solidā eternitatis coram deo in quo solo spē reponit. ¶ Job impulsus et euersus vt caderet/habuit deū susceptorē/in cuius fiducia dixit adorās. Nudus egressus sum de vtero matris mee. Pōt hic intelligi literalr̄ mr̄/sed appropriatius ad mysteriū mr̄ hec est iustificatio gratuita ꝑ oblationes ꝓ eo factas a parentibus sicut in baptismo nr̄o nouā parit gr̄a mater infantiā. Sicut ergo nō habui vestē actualis cuiuslibet meriti mei dicit Job/dū ita spūaliter renatus sū Sic ad deū reuertar in nullo ope meoruʒ oꝑimēto spem cōstituens/dn̄s dedit vitaʒ oꝑm iocundā ⁊ vberem/dn̄s abstulit eam sua ꝑmissione. Sit nomen dn̄i bn̄dictum ¶ Job impulsus iterū fuit acrius dū sathanas licentiatus a dn̄o nō solū ꝑdidit vitā scdam donoꝝ ⁊ virtutū in sentimētis solitis. Sed addita sunt sentimenta cōtraria per immissiones horridas temptationum de vicijs turpissimis et blasphemijs

quatinꝰ deiceret aīa Job in cōsensū morti ferū aut luxurie aut blasphemie. Plane si terrebat in somnis sathan Job q̄to magis in vigilia/puto supabat hec spiritualis afflictio corpalē/q̄uis esset tanta q̄ta nullus hoīm tyrannoꝝ martyribꝰ irrogare sciuit. ¶ Job sedēs in sterqlinio ꝓprie despectio nis radebat hanc saniē temptationū testa cōsiderationis ꝓprie fragilitatis tanq̄ audiret a dn̄o cum paulo taliť colaphisato. Sufficit tibi gratia mea nā virtus in infirmitate pficiť. Qualiter hoc÷sane dū horrē das plasphemias demonis Job tolerat inuitus nec succumbit/ nec obedit vxori dicē ti. Benedic deo et morere. vxor ista/est vel sensualis vľ inferior ps rōnis/quā cōpescat supior. ¶ Job ita cōclusit. Si bona suscepimus de manu dn̄i/bona. s. qualia tēptatus optabat vt esset iuxta menses pristinoſ dū delectabať in dn̄o. Mala aūt quare nō suscipiamus/ ⁊ hoc tristicijs et opposit⁊ sentimētis. ¶ Job placentissimā obtulit hostiaꝫ de seipo/dās se totū deo. qr nihil ascribit sibi nihil retinet/nō exteriorē substantiam nō ꝓlis fecunditatē/nō operū bonitatem/non ꝯsolationē/nō iocunditateꝫ. Sit nomen dn̄i benedictū/hoc vnū sufficit sibi hanc requirere Opa sequūtur mortuos in dn̄o nō p̄cedūt/fiunt ipis ad iocunditateꝫ et gloriā etiā peccata p̄terita nō qr peccata sed qr remissa tecta/nō imputata/ p illaꝫ q̄ multitudinem operit pctōꝝ charitatem

Decas sexta

Fraudulentus impulsus p̄niciosior est q̄ violentꝰ/eo q̄ magis latet neqꝫ ita frequenť aduersus ipm solet ad deū ⁊ sāctoſ angelos eiꝰ fieri cum speciali humilitate recursus/nisi forsitan ab illis qui ꝓ bona cōsuetudine exercitatos hn̄t sensus. ¶ Fraudulentus impulsus vt euiteť/petitio videtur magis illa fieri. Et ne nos inducas ītēptationem. At vero ꝯtra violentū et maliḡnū. reliqua marie formať. sed libera nos a malo: Uel s̄m aliā litterā/ a maligno. id est a male ignito. in quo mundus positus est totus. ¶ Fraudulentus impulsus fallere querit s̄m omne genus fallaciarū in sophista. Et s̄m omne genus stratagematuꝫ in re bellica. Et s̄m brocardica iuristaꝝ/⁊ s̄m insolubilia et obligatiōes logicoꝝ. immo etiā ꝓportionabiliter ad omnes industrias animaliū sese fallentiū. Similiť deniqꝫ ad laqueos aucupum/ ad hamos ⁊ retia piscatoꝝ/ad funes et pedicas cū decipulis/ad laqueos venantiū/ad cautelas luctarū atqꝫ inuolutiones disputantiū/ad furias gladiatoꝝ. ¶ Fraudulentꝰ impulsꝰ/nō nunq̄ illaqueat eos et in deceptiōis foueam p̄cipitat/eo ipo q̄ sup ipis noticiā alijs tradere satagūt ampliorē. Fouea vna ē sup bie inaniter gloriantis ⁊ se ceteris in hac re p̄ferētis Altera dū de paucissimis estimat apuisse oīa vel maiora. Tertia dū et alios vult ad hꝰ doctrinalē cognitionē tradē curiosius q̄ optet. Quarta dū vincere ꝯfidit in illť. Quita dū irridet vt idiotas ⁊ expositos oī lapsui pctōꝝ ignorantes. Sexta si tepidior fiat ad orōnis auxiliū. Septima si minꝰ p̄caueat circuitus demonū/qi nutos sibi. ¶ Fraudulēt ipulsus eo sepe plꝰ ⁊ citiꝰ illaqueat/ quo queriť p humanā industriam magis vinci. Presumptio em̄ de viribꝰ scientie vel ingenij. mereť illud/ ⁊ eo amplius quo nō arbitrať illudi vel temptari. ¶ Fraudulentus impulsus/dum p̄dicādo vel scribendo detegitur et propalať acrius s̄m dyabolū querit machinationes ad vincendum etiam ex sui victoria est furorem rationabilis/et amans concupiscentiā/quere in eo rationem/quere pacē et nō inuenies. ¶ Fraudulentus impulsus/fecit vt dauid ⁊ alij componerent psalmos aduersus ipm quos cū doctrina pauli/illi nō sapiūt/ qui nunq̄ p hmōi dolosos insultus tēptati/victores euaserūt/facti p humilitatē exaltati. Ex hoc est p̄cipue temptationū vtilitas/simul vt expiamur/ quoniā p multas tribulatōnes oportet nos intrare in regnū dei. ¶ Fraudulentus insultus si cognoscitur in generali/parū valet ad euasionē. Et si in particulari non sufficit humana virtꝰ sine gratia ad supationem. ¶ Fraudulentus impulsus/acceptior et familiarior ē sathane q̄ solus violentus/p quaꝫ opprimit omne iudiciū rationis p languores horridos corpales. plꝰ em̄ querit aīas sic impellere/ q̄ imputabiliter peccent: q̄ in lapsū p̄cipitare talē q̄ nihil imputeť eis ꝺ his q̄ pa

tiunť que dicunt aūt faciūt ad peccatum. ¶ Fraudulentus impulsus eo plus dꝫ formidari et esse suspectus/quo magis cognoscitur. qꝛ sapiens videt et timet. stultus ignorat ⁊ transibit/hinc vetꝰ apud grecos ꝓuerbiū. Eruditio timorē/ignorantiā audaciam parit. iungať exemplū ex natura quā duplex explicat versiculus. Si volucri capte dat sors euadere posse. Partibus in cūctis esse timet laqueum.

Decas septima L

Dolosus impulsor sathan a sede positus vtiť cautelis sophistarū se celat/et multa petit. Celat se nūc sub habitu theologi/nūc p̄dicatoris/nūc cōfessoris/nūc religiosi. nunc solitarij. nūc p̄lati. et ita de quolibet statu se formans vertit in omnes/hinc noīa mille. Mille nocēdi artes. ¶ Dolosus impulsor ab initio sub figura serpēť astuti se fingit theologū. locutus est ad Euā d̄ deo/q̄rens ī dolo cur p̄cepit vobis deꝰ ⁊c̄. Fallax impulsor illuc ꝓuocat/vt in dubitationē/certū p̄ceptū dei ꝯuertať. factū est vt impulit. Rūdit mulier iā sibi blandiens/iā obediencia trepidās/ne forte moriamur. subintulit audax et mēdax/nequaq̄ moriemini. p̄mus accusauit de inuidia deū. accendit ad scīe d̄siderium/futuros deniqꝫ spospōdit pares deo/vicit. deposuit p̄mos cū sua posteritate de sede dignitaťs sue. ¶ Dolosꝰ iste neq̄ore ꝓteruia tēptauit postea xp̄m theologizans in allegatiōe scripturaꝝ/sed vera theologia supauit falsaꝫ/et humilitatem exaltauit. ¶ Dolosus impulsor theologizabat apd̄ demoniacos q̄s curabat xp̄s. Clamās/qꝛ tu es filius dei/vnus inť alios delectatus in nouitate verboꝝ. Primus vocauit xp̄um ih̄m nazarenū. Sed nō sinebat ih̄s demonia loq̄. nolēs a p̄re mendacij/testimoniū accipe veritatis/miscēt eñ sp̄ falsum aliqd̄ veritati/q̄ citius recipiať toxicū melle linitū pctī. ¶ Dolosus ipulsor theologizabat ī puella phitonica de actibꝰ apostoloꝝ q̄ testificans de paulo ⁊ socijs. Isti hoīes serui dei excelsi sunt/q̄ annūciant vobis viā salutis/ꝓhibuit eā exemplo christi paulus/et qꝛ questū dn̄is suis abstulit psecutus est vehementť/quo contrafacienť sic tis miraculis ⁊ reuelationibus muliercularū/vt ita questuꝫ sibi parent vel honorem. docuit hanc fraudē experientia de multis ⁊ in multis/sub specie sanctitatis/in obfuscatiōꝫ catholice veritatis. ¶ Dolositas sathane d̄scribiť amplissime sub ty

D

po triū amicoꝝ Iob/q̄ figurā tenēt hereticoruꝫ/sicut quartus heliu presumptuosus significat pꝫ in ip̄orum disputatiōe. Quintus sathan ostabatur esse theologus. sꝫ ad pessimū contra Iob finem armabantur et eo dolosius quo verius ⁊ diuinius allegāt in plurimis. ¶ Dolositas sic aperiť. Erat Iob interior hō spiritualis preditus sapientia que desursum est. Sciebat homines p prouidentiam dei sanctos/qui nō haberent hic ciuitatem manentem/sed futuraꝫ inquirerēt. Sciebat quod vltimū nō erat in hoc mūdo iudicium vt reciperet vnusq̄sqꝫ opus suū/sed omnia in futurū seruabāť incerta q̄uisqꝫ illuminaret dn̄s abscondita tenebrarū. ¶ Dolositas amicoꝝ iob in hoc erat/qꝛ nō sapiām seq̄banť que desursuꝫ ē. sꝫ terrenā aīalē dyabolicā/et hoc ſm tria que temporaliter offerunť bona tāq̄ fines mundanoꝝ/in diuitijs in delitijs/honoribus et pompis. Itaqꝫ tres amici Iob beatum dixerunt populū cui hec sunt. Iob vero dixit/beatus populꝰ cuius dn̄s deus eiꝰ. ¶ Dolosus inde cōsurgit aduersuꝫ iob impulsus/qꝛ nō collaudat vita hanc veteris hoīs. sed ex cōsideratione pctōꝝ ⁊ miseriarū quibus ꝯpedita est/maledicit odiendo detestandoqꝫ/nō naturā sed culpas ⁊ miseriam/neqꝫ petit cū absoluto rōnis iudicio impossibilia fieri sed quadā velleitate ꝯditionata/cōcludit tandē se miserias nō pati ꝓpter pctā sua/ꝓut improperant amici nec desp̄at ī hac vita in q̄ nec pōt/nec dꝫ/felicitas expectari. cū bonis sepe mala ⁊ malꝭ bona ꝓueniant/et hoc quidē lege certa d̄i sed nobis ad plenū nō cognita. ¶ Dolositas sathan manifestať in heliu garrulo/fastuoso/q̄ nō cōsolať sed onerosus ⁊ amarꝰ insultator v̄ba iactat sapīe/inuoluēs/teste dn̄o/sn̄ias sermonibꝰ impitis caret illoruꝫ sensu intimo q̄ roborat nō aliť q̄ multi doctoꝝ vel xp̄ianoꝝ iactant de iudicijs dei. et de maiestate sua. de sapīa ⁊ bonitate verba magnifica sed velut in somnio.

Decas octaua

E

Malignꝰ impulsus/ex pura ꝛ excogitata malicia ꝓuocat ad peccandū/sicut honestas sola trahit bonos ad laudabiliter operandum. Est enī hec palma viciorū honesta polluere delectantˀ cū malefecerint et exultant in rebus pessimis. ¶ Malignꝰ impulsus ferri nō potest in puram maliciam sub ratione solius malicie/ratio. qꝛ ſm dyonisium nemo ad malum aspiciēs/operatur. nō enī habet rationem appetibilitatis vt sic. ¶ Malignus impulsus habet pro suo termino fantasticam superbamqꝫ libertatem. Tractat illud beatus Augꝰ. de furto pomoꝝ dum puer esset/concludit tandē ꝙ nō delectabat peccatum sed libertas falsa peccandi. Dicit alibi ꝙ felicitas mundanorum est impunita nequicia/peccēt vt voluerint. Nec aliquis dicat cur ita facis/nec puniat. ¶ Malignus impulsus/apparet in blasphemantibus horribiliter nomē dei et sanctoꝝ sanctarūqꝫ suarū sine causa sꝫ sola libidine blasphemandi sic impune. Inde est illud quorundā nobiliū ad rusticos Tu das animā tuā dyabolo. tu negas deum. tu despicis. cur hoc cū nō sis vir nobilis? ¶ Malignꝰ ipulsus. ī ꝓphanatiōibꝰ solēnitatū ꝛ locoꝝ sacroꝝ/vtilitate nulla sequente/docēt hāc malignitatē īsanie false q̄s palliāt sub noīe fasti stultoꝝ/vbi fiunt horrenda supra maliciā paganoꝝ in cōculcationem rerū deo sacratarū. ¶ Malignus impulsus ostendiˀ in dehonestatione parentū pure gratis/qualiter fuit in nerone/q ꝓpriā euiscerari iussit mrēꝫ. iussit ꝛ patrē ciuilē senecā mori/gaudebat in crudelibus mortibꝰ senatoꝝ. Deniqꝫ nimis valde debacchata ē sathane malignitas ꝑsecutione tot martyrū sup rabiem beluaꝝ. Exurge ꝛ toto malignitatis spū debachare. dicebat Vincen. ad tyrannū/malignitatē improperans. ¶ Malignꝰ impulsus ipellit insipientes vt dicāt in corde suo. immo in ore ꝛ ope. Nō est deus/cū tñ velint ipi nequaꝗ̄ adorari sicut deus. Sꝫ ista est inuidoꝝ malignitas/iacturā ꝓpriā querere in alioꝝ lesione. ¶ Malignitas dyabolica est conari mulierē violare/qꝛ casta est/qꝛ virgo est/q̄a nobilis ē et honesta/lꝫ ī corpē deformis sit. querere pterea societatē in peccatis nec sibi satis esse ꝓpriā damnationē/ sed neqꝫ ꝓponere quicꝗ̄ de pnis. immo dolere si sibi malicia displicēs esset. ¶ Malignitas est dyabolica delectari in mendacijs qꝛ fallūt/trahere pterea sanctoꝝ pueroꝝ ꝛ puellaꝝ inocentiā ad peccandū/delectari deniqꝫ ī peccatis extraordinarijs que abhorret naturā nec addūt ad delectationem libidinis nisi corruptā fantasiam sicut febricitantes aut mulieres impregnate gaudent in cibis q̊s abominabiles sciūt sani. Procurat iste maxime malignus exerceri/quatinꝰ ex pudore cōfitendi reatū tā pudēdū. corruāt ī dānationē ore clauso. zodoma enī dī muta. Iudas q̄ interpˀtaˀ cōfitens victor mysticꝰ in cornu dextro peccatoꝝ ꝯmuniū prostratus ꝓut in sinistro sequentiū adinuentiones in peccatis est. ¶ Malignitas dyabolica delectaˀ multitudine ꝑeuntiū/nō solū qꝛ ꝑeunt sed qꝛ ꝑ alios ꝑeant/ scit qꝛ si voluerint seductores alioꝝ penitē postmodū vix pniam inueniāt ꝑfectā: qꝛ reddē nō potuerūt eos q̄s ꝑdiderīt/neqꝫ pterea rēstituēt que tota malignitate prius destruxerīt mille modis siue modo. Deniqꝫ suadet et impellit ad blasphemias cōtra spiritum sctm̄ que sunt presumptio/impenitentia/desperatio/inuidentia fraterne gratie/impugnatio veritatis agnite. d quibus non est hic ꝑ singula differendum.

Decas nona

F

Malignitatē sathane tyrannicā et aptā supat in multo sua in angeluꝫ lucis malignitas transformata / quis ista crederet si hoc apl's nō diceret/ non ignorans astutias eius/permanet iste malignus in arrogātia cōcepta/vult extolli super omne qd̄ dicitur deus/habet suū nequā spiritū. ſm quē satagit in destructionē nō edificationē dare suis de corpore peccati fallaciter diuisiones apparentes nō existentes grāꝝ/instar spiritussctī Huic impellente eo ꝑmittente deo/datur sermo sapiē alij aūt sermo sciencie ſm nequā spm̄/alij fides falsa in eo spū alij opa v̄tutū/alij grā sanitatū/alij ꝓphecia/alij grā liguaꝝ. alij interꝑtatio ſmonū

¶ Fictus lucis angelus ꝙ ista possit indu
cere q̄ꝫtum ꝑmiserit deus testis est ap̄ls/lo=
quens de antixp̄o/testis insup loquens de
laude charitatis sine qua ponit excellētes
gratias dare posse/sed inutiliter. Si lingnis
hoīm inqt loquar ⁊ angeloꝝ. Ecce ſmōeꝫ
sapīe et scīe et genera linguaꝝ/si habuēo ꝓ
phetiā/ecce nolatam/et nouerim mysteria
oīa Ecce interp̄tatio sermonū cū sapientia
mystica/iungit oēm sciam/iungit oēm fidē
iungit in mirabilia in trāslatione montiū/
iungit distributionē omniū facultatuꝫ in
cibos pauperū. cōcludit in martyrio quo
tradit corpus ita vt ardeat. ¶ Fictus lucis
angelus suos hꝫ apparentes ap̄los/suos ꝓ
phetas/suos euangelistas/ suos pastores et
doctores. imo et suos martyres/suas v̄gi=
nes/suos heremitas ⁊ monachos/ad cōsu.
mationē reprobi corꝑis sui/ cuiꝰ ip̄e est ca=
put ⁊ rex supbie/sicut hūilitatis ⁊ obedien
tie xp̄s rex ⁊ caput existit. ¶ Fictus luc' an
gelus vt opeꝛ in aliq̄ talia q̄ dicta sūt/p̄mo
seminat tumoris sp̄m/et ip̄ellit ip̄m vt am
bulare cupiat i magnis/vt sit placēs ⁊ sapi
ens sibimetip̄i in ocul' suis. Quo obtēto iā
illudit et adulaꝛ/impellit ⁊ deludit/quem
admodū voluerit nisi sue currat gr̄a salu=
taris. imo iā talis factus est sibi demō/se de
cipiens/et fantasticans/ et de stulto ꝑ adu=
lationē ꝓpriā insanū se faciens. ¶ Fi=
ctus lucis angelus/si cū tanta dignita
te creatus/potuit ꝑ sui cōplacentiā adula=
toriā/ita decipi vt appeteret simľis esse deo
Sic de eua suo modo reddiꝛ minus admi
rabile si r̄spexerimꝰ ad hoīm insanias q̄ cū
tot subiaceāt miser' cōtinuis īuēti sunt/q̄
se ꝑcipent coli vt d̄os/inuenti q̄ se supbiā
dementarēt miris modis hūane fragilita=
tis obliti. ¶ Fictus lucis angelꝰ/cuiꝰ cibus
electus/⁊ q̄ hꝫ fiduciā influat iordanis i os
eis/studet apparere in deuotis et cōtempla
tiuis maxime mirabil'. Absorbet itaqꝫ ma
re mundanoꝝ absorbet et mare oīum fide
vera xp̄i carentiū. Sed xp̄ianos absorbere
deuotioni cōtemplatiōiqꝫ deditos sua p̄n
cipalis est victoria. ¶ Fictus lucis angelꝰ
si viderit aliquē xp̄ianū quē nō audet a fi=
de palā auertere/studet ip̄m ad peccata car
nis ⁊ mūdi/sepius impellere ꝙ si repulsūꝫ
se senserit/querit aliud machinamentū vt
ad opposita vicia que nō sunt carnis ⁊ mū
di vehementer impellat. ¶ Fictus luc' an
gelus pascit aliq̄n suos familiares cibis de
licatissimis q̄ nō carnales apparent sꝫ om=
nino sp̄ūales ⁊ quales comedūt electi filij
in mensa patris sui dei. Itaqꝫ cibat eos ex
adipe frumenti sacre scripture. in mysteri=
is suis elucidādis/⁊ d̄ petra fidei q̄ est xp̄s
falso melle/q꞉ falsa dulcedine saturat eos.
q꞉ plus ⁊ aliꝛ comedūt q̄ꝫ satis est/vt cū fu=
erint saturati dicāt elati ꝑ supbiaꝫ/q̄s nosꝛ
dn̄s est. dicant nō sumus sicut ceteri hoīm
pctōres. ve ve ve tibi. ¶ Fictus lucis ange
lus si nō ꝑtomeret in sua ratiocinatiōe/nū
q̄ꝫ hortaretur vt quereret/ homo sentire et
gustare q̄ꝫ suauis est dn̄s/p̄sertim circa my
steriū incarnatiōis et crucis qđ aduersum
maxime sibi scit nequaq̄ꝫ ip̄e sp̄ūs. Nō au=
tem impellit ad hoc sentiendū et gustādū/
nisi quatinus in p̄sumptōnis sp̄ū magis il
laqueat. Celat insup laqueos sue nequitie
sub fossa humo crucifixi vel oꝑis pij. Qui
sup his dubitat/habet historiā d̄ martino
habet de plurimis heremitis. habet d̄ cri=
sto quē voluit theologizando decipere.
¶ Fictus lucis angelus. si supbos suos fal=
lit. si excecat in pleno meridie legis xp̄i sub
imagine crucis sue religionis sue/ pietatis
sue. ad sanctos et sanctas. ad te etiā beatis=
sima nō cōqueraꝛ/sꝫ humiliꝛ humana p̄
sūptio. Nō eīn placet deo vir supbus/etiā
si ascendit in celū sub titulo deuotōis/sub
titulo crucis et sub titulo beate virginis et
sanctoꝝ/sup eius q̄ ex ip̄o fictus est/et si fic=
tus. igiꝛ hypocrita. quare hoc? q꞉ suā non
dei gloriā solā querit/q꞉ rursus nō d̄i bene
placitū in ꝓlatione beatoꝝ oꝑū ꝑ obedi
entiam. sꝫ meretriciā sterileqꝫ quodāmō ꝓ
sequiꝛ in sentimentis/nescio quali volup=
tate/nō qđ malū sit in dn̄o delectari. sꝫ ca=
ste fiat et pie cū obseruatiōe p̄ceptoꝝ/ n̄ ha
bendo velamen malicie libertatem

Decas decima

e Xaltatur humilis/contra vio=
lentū/ cōtra fraudulentū/cōtra
malignū demonis impulsuꝫ q꞉
diuinus et angelicus impulsus/
virtuosus/sapiens/et benignus/succurrit i
electis. ita diligentibus deū omnia coope=

rantur in bonū. et ita omnia vt etiā dyabo
li machinamēta sinistrorsū impulsiua/ cō
uertant in bonū. Sit iob in exemplū hic/ q
pditis oībus et ple duplicia reportauit se
ptē ei filios et tres filias restituit ¶ Exalta
tur homo post demonis insultus/ si ad mo
ralia traducimus. qr reddunt sibi vsus et
oblectamenta septē donor quasi totidē fi
lior ⁊ triū vtutū qs theologicas noīamus
et ita reddunt septē filij/ ⁊ tres filie domus
qz vtutū. ¶ Exaltat hō tēptatus dū fit am
plius timoratus et paup spū dicēs illud ex
snīa. Ego vir vidēs paupertatē meā. ⁊ illud
Tu aūt susceptor meus es/ gloria mea ⁊ ex
altans caput meū. cū ceteris. in hāc snīam/
quor nō est numerus. Cognoscūt bruta li
beratores suos vt elephas/ ⁊ seruiūt eis/ q̄n
to magis post tot tēptationes debet homo
gratū domino famulatuz. ¶ Exaltat am
plius homo liberatus/ in pietate ⁊ mitita
te circa pximos. qr didicit ex his que pas
sus est/ miseror misereri/ sint ipi peccatores
publici/ sint publicani ⁊ meretrices. nemi
nem iudicat/ neminem dānat/ dño suo stāt
aut cadūt/ aut sibi stant poti⁹. potēs est eñ
deus stabilire eos/ sicut et me fecit. post tot
lapsus. ¶ Exaltat in sciētia miseriar secli
vel luctu psentis exilij. q̄tinus sic viuē xp̄s
sit et mori lucrū/ vitā in patientia degat/ ha
beat in desiderio mortē. Deniqz sit idone⁹
in sua scientia p expientiā habitā/ docē ali
os que et qualia sint dyaboli machinamen
ta q̄ occulte insidie/ q̄ oppressiones violē
te. Hinc timor nocturnus mūdi et carnis
Hinc sagitta volās dyaboli. Hinc nego
cium pambulās in tenebris/ in perplexis.
Hinc incursus in importunis ⁊ violentis
Hinc demoniū meridianū ī maximis ap
parētib⁹ bonis. Hic casus tot hoīm a dex
tris a latē et a sinistris. Et qs muniet se ad
uersus has insidias q nō exptus fuerit eas
¶ Exaltat ipulsus ⁊ forte deiectus. sz re
surgēs fortior. Exaltat dico in spū forti
tudinis/ et esurie iusticie/ sentiens q nulla
sint psentia qbus possit inniti. iō querit si
bi eterna. ¶ Exaltat in spū cōsilij/ sentiens
iā ex intimo gustu/ qm̄ nō est cōsiliū nisi in
iustificationib⁹ dñi/ q̄lit sentiebat q dixit.
Cōsiliū meū iustificatōes tue. Hec ē vera
discretio spirituum lex dñi vt nō fingit ille
malign⁹/ ex motu ⁊ impulsu/ nescio q̄ cor
dis nr̄i/ vtiqz signo fallaci. Cor tuum/ inqt
sapiēs q̄si pturiet fantasias patit nisi a dō
fuerit immissa visitatio. Docuerūt h⁹ habētes
phitonicū spm̄. docuerūt innumerabiles/
q dimissi sm̄ desideria cordis cor/ iuerūt
adinuētiōibus suis ⁊ perierūt vtinā soli.
¶ Exaltat in spū intellectus. iūcta cordis
mūdicia. Dat eñ vexatio itellectū: dat cre
bro purificationē ī oculo cordis/ q̄si colliri
um/ quasi fel thobie/ quasi christi lutum.
¶ Exaltat in sapientia/ iuncta pace ⁊ ado
ptiōe filiali dei. Si eñ fit timoratior vt p
misimus/ si pauperior spū/ si lugentior/ cō
sequens est q spiritui contrito et humilia
to/ spiritui quoqz purificato p lacrymas ⁊
illuminato. det sapiē gustū et pacem que ex
uperat oēm sensuz Sufficiunt ad extremū
tales filior restitutiōes/ gratiores p⁹ lapsū
p⁹ tot amaritudines. Philosophica vox ē
q opposita inx se posita magis elucescūt di
es ex nocte. dulcor ex felle. sanitas ex ifirmi
tate. vigilie veritas/ ex somniorum delusio
ne fit aptior/ vera sensatio sapientie post fre
nesim vel reuersationē stulticie. dū vigilās
se habet vt somniās. sed gratia reddita. red
dit pariter et sensum verū in virtutis vigi
lia constitutū. ¶ Exaltat postremo libera
tus a temptatōe. qr speciositas reddit am
plior in spe fide et charitate p afflatum san
cti spiritus. contrariū aqlonis impulsibus
sic optabat apostolus fieri. Dominus inqt
spei replebit vos in omni gaudio ⁊ pace in
credendo vt abundetis in spe et vtute spi
ritussancti/ que virtus est charitas. Ecce
tres filias. Sciūt liberati post impulsus fi
delitatis et desperationis/ q̄ seren⁹ postmo
dum fidei radius quā certus innixus spei/
quā iocundior charitatis ardor/ subsequū
tur/ dū depositis de sede potentibus prius
animā vexantibus/ fit domino liberāte qd
sequitur. Exaltauit humiles/ fit et gratia
rum actio p canticum. Magnificat anima
mea dominum ⁊c.

¶ Finit centilogium d impulsibus ⁊ sub
iunguntur tractatus de theologia mystica
qui satisfaciant tertie parti promissionis fa
cte in phemio sex lectionum.

Incipiunt considera
tiones venerabilis ac egregij sacre theolo-
gie ꝓfessoris magistri Johannis de Ger-
son Cancellarij ecclesie parisieñ. de mysti-
ca theologia.

Prologus

P Enitemini ⁊ credite euāge
lio. Marc. j. Astrinxit me
ꝓmissio nouissima/illō ag
gredi qđ vestrā expectatiōꝫ
repetere nūc sentio. vñ dere
scꝫ An cognitio dei meliꝰ
ꝑ penitentē affectū. q̄ ꝑ intellectuꝫ inuesti-
gantē habeat̄. Ubi eniti debeo. si forte pijs
aspirāte conatibꝰ deo/poterit studiū meuꝫ
ea ip̄a ad cōem intelligentiā deducere q̄ su
per theologia mystica/hoc est occulta/di-
uinus tradidit Diony. edoctus nō dubiū
ab illo q̄ ait. Loq̄mur sapiētiā apud perfe-
ctos/sapiam ĩ mysterio q̄ abscōdita est Co
nari p̄terea meditor si ea que de cōtēplatō
ne meditatiōe. raptu. extasi. et đ excessu mē
tis. de diuisiōe spūs et aīe. ⁊ similibꝰ/doc
tores eleuati scriptis reliq̄rūt. poterit ita
palaꝫ fieri et quodāmō reuelari/ vt alij ab
expertis quales rari sunt possint intellige-
re aut saltē fixe credere sanctos illos viros
habuisse scientiā longe altiorē a natura cō
muni. quos ad supmentales rapuit exces-
sus diuina cōtemplatio. Dicam vō qđ fre-
quens est apud vnūquemq̄ʒ in aggressu ali
cuiꝰ vel insoliti vel ardui. trahi quippe so
let animus in varias ꝑtes ꝓ varietate rati
onum operis. Cōperi hoc ipse plures/no-
minatim in re p̄senti. ¶ Tractaturꝰ itaq̄ʒ
materiam/qua nulla sublimior est/nl'ľa di
uinior/sed nec vlla queri difficilior/sic nul
la pōt salubrior inueniri/vtpote in q̄ nr̄e fe
licitatis cardo figit̄. Cōtremui ad aspectū
maiestatis hꝰ sapie/verēs ne ꝑscrutator eiꝰ
volens fieri opprimerer a gloria. Dehinc
expaui ne supba p̄sūptio vexaret me. Quis
em̄ magna moliens nō impugnat̄ ab ea.
Extimui deniq̄ʒ ne de curiosa singularita-
te notarer quā duabus vltimis lectionibꝰ
sceleris cōdēnaui. ¶ At vero poterant hec
turbare retroq̄ʒ flectere pedes mee inuesti-
gationis ne ꝓgrederer/ si de solis viribꝰ ꝓ
prijs cōsiderem/⁊ nō in eo q̄ dicit. Querite
dn̄m semꝑ. Si p̄terea ꝯstrictus duplici of-
ficio publico nō deterrerer/aspiciens dāna
tionē serui pigri abscondentis talentū dn̄i
sui/audiēs q̄ʒ angelū apud Tobiā q̄ opa
dei reuelare ⁊ cōfiteri honorificū est. Deni-
q̄ʒ si ꝑtimuisset sapiens ea q̄ cōmemoramꝰ
nō dixissꝫ de sapientia. Quā inquiens sine
fictiōe didici et sine inuidia communico ⁊
honestatē illius nō abscondo. ¶ Qđ autē
de iactantia additū est. vtinā q̄ gloriat̄ in
dn̄o glorief. Quis assecurabit̄ hō viuēs su
per terrā etiaꝫ si supra astra celi posuerit ni
dū suū/etiā si in lecto cōtemplatōis dormi
erit. etiā si manna deuotiōis absconditum
gustauerit. Quid hec omnia? Quis nō ex-
pauescat horrore vehemēti qn̄ a celi pala-
tio detractus est lucifer. a medio lapidū ig
nitorū in sterquiliniū dānationis. Quan-
do in die illa duobꝰ existentibꝰ in lecto vnꝰ
assumet̄ et alius relinquet̄. Quādo demū
filij israel ꝓstrati sunt in deserto qui pane
celi vescebant̄ et inimicos suos eos/ q̄ men
titi sunt ei cibauit dn̄s ex adipe frumenti/
⁊ de petra melle saturauit eos ¶ Ue mihi
si gloriā meā quesiero. illa ꝓrsus nihil est
Illa nihilominꝰ cōdemnabit me. ¶ Ue si
gloriatus fuero ĩ dānatōe mea ⁊ in nihilo/
terreat aplica tuba. Si inq̄t habuero pro-
phetiā ⁊ nouerim mysteria oīa ⁊ oēm sciē-
tiā et si habuero oēm fidē. ita vt mōtes trā
sferā/charitatē āt nō hūero: nihil sū Quis
āt certus ē sine miraculo charitatē se habe-
re? Quid scis pauꝑ homuntio si lumen ali
qđ intelligentie aut aliq̄s tepor tenuis de-
uotionis videt̄ dare tibi seruo neq̄. ⁊ hoc
ad vtilitatē alioꝝ vt illuminēt̄ vel calescāt
tu vō instar cerei accensi redigeris ĩ cinerē.
¶ Auerte hoc misericordissime deꝰ. et si đ
te loquendū ē. si in te exultandū/exul-
temus cū tremore. ⁊ doceamꝰ cū humili L
tate q̄rendo vnicā gloriā noīs tui ꝑ seruos
tuos dn̄os et fratres meos/q̄bus iō đ secre
tis sapie tue loq̄ velle mihi videor vt dimis
sis interim sterilioribꝰ studijs/diuaricanti
bus aīam ad multa/inflāmet eos verbum
spūs tui querē te ĩ simplicitate cordis. In-
telligere porro q̄le est illud. Uacate ⁊ vide-
te qm̄ suauis est dn̄s. Stimulent̄ postre-
mo ip̄i nō ita soli tradere se intellectui ip̄ʒ

erudiendo ꝙ affect⁹ aridus/ imo passiōib⁹ horrescēs et sordescēs deserat̃. Naȝ apđ q̊s alios aut qm̄ potius loco altero doctrina hec đ theologia mystica tradi pōt? Quod si hoc ipm̄ attingere qđ opto denegatū fuerit/ ignoscat pctis nostris deus/ et piuȝ qđ habere mihi videor desideriū aut tollat si impiū est etsi fallor/ aut si recte consci⁹ suȝ iustificet me in iustificationibus suis ille qui desiderium pauperū exaudit/ et preparationem cordis eoꝝ audit auris sua. Iudicare pupillo et humili vt nō apponat vltra magnificare se homo sup terrā. ¶ His itaqȝ p̄locutis p̄cipue ad fodiendū de profundo humilitatis locū quo sine collapsu tota dicendoꝝ fabrica solidet̃. Et ab oratōne more diuini dionysij sumendo exordiū explicabo materiā disiunctim p considerationes seu annotationes in modū capituloꝝ quatinus auditor recreetur interuallis/ et non continua confusaqȝ locutiōe lassetur. Nihil quoqȝ noui allaturus suȝ qđ nequeat in alijs sanctoꝝ libris inueniri/ ab eis nimirū quid omissum est. sed eoꝝ sententias meo ordine ac verbis explicabo.

¶ Tractat⁹ iste đ mystica theologia. xliiij cōsideratiōes cōtinet/ ⁊ octo ptes habȝ seu materias principales. ¶ Prima pars est đ quibusdā preambulis ad theologiā mysticam/ a prima cōsideratione vsqȝ ad nonam inclusiue. ¶ Secunda est đ natura anime rationalis et sex potentijs eius a nona consideratiōe vsqȝ ad decimāseptimā. ¶ Tertia est de luminositate dictarū potentiarū a decimaseptima cōsideratione vsqȝ ad vicesimā primam. ¶ Quarta de cōteplatiōe meditatione et cogitatiōe a vicesimap̄ma vsqȝ ad. xxvj. ¶ Quinta de tribus ocul' anime ⁊ de tribus affectionib⁹ correspondentibus in. xxvj. ⁊. xxvij. ¶ Sexta est de acquisitione theologie mystice ⁊ đ decē eius differētijs ad theologiā speculatiuā a. xxviij. vsqȝ ad. xxxv. ¶ Septima est đ amore ⁊ ei⁹ triplici ꝓprietate. et ibi de raptu ⁊ extasi a xxxv. vsqȝ ad xl. ¶ Octaua est de vi amoris q̄ amantē vnit cū deo et stabilit ⁊ requiescē facit a quadragesima vsqȝ ad finem.

Sequitur prima consideratio de triplici theologia scilȝ ꝓpria symbolica et mystica.

Aliqua est theologia mystica vltra eā que vel symbolica vel ꝓpria nominatur. Ita enim sepate tractauit de ea sub ꝓprio titulo beatus Dionysius a conscio diuinorum secretorum Paulo doctus. Cum eñ scripsisset de theologia symbolica que vtit̃ corporeis similitudinibus trāslatis ad deum vt ꝙ est leo lux agn⁹ lapis et similia fm quā dicit̃ deus omninomius. Cū preterea tradidisset theologiaȝ ꝓpriam per quā ex effectibus repertis in creaturis p̄sertim perfectioribus ad extra cōsurgimus ad affirmandū aliqua de deo vt quod est ens ⁊ vita a quo omnibus deriuatū est esse et viuere. Tandem addidit modū inueniēdi deum perfectiorem ceteris quo p abnegacionem ⁊ p excessus mentales tanꝙ in diuina caligine videat̃ deus. hoc est in occulto et ī abscondito vbi posuit tenebras latibulum suum quod attendens vnus ex prophetis sub assertione clamauit. Uere tu es de⁹ absconditus ꝓpterea hic liber intitulatur de theologia mystica. Mysticum autē interpretatur absconditum. Primus liber deest apud nos. Secundus autem de diuinis nominibus appellatur.

Cōsideratō secūda

tractat abnegationē siltitudinē ⁊ explicat.

Theologia mystica initit̃ ad sui doctrinā/ experiētijs habitis ad intra in cordibus animarum deuotaꝝ. ¶ Sicut alia duplex theologia ex his procedit que extrinsecus ostēdunt̃. ¶ Concors est omnium doctoꝝ sententia ꝙ theologia mystica ꝓcedit per abnegationes vt ꝙ deus non est leo bos lapis ⁊c. Quis aūt diceret ꝙ theologia mystica solam abnegationē ꝯsectet̃ nihil relinq̄ns de deo positiue cognitū vel expertum? Et sane cum anima nō nihil operetur/ et non nihil patiat̃ in tali statu cōstituta/ vt aliqđ experiatur necesse est. Illa aūt experientia que intrinsecus habetur nequit ad cognitionem intuitiuā vel immediatā deduci illoꝝ qui taliū inexpti sunt. quemadmodū nullus possȝ docere perfecta intuitiuaqȝ cognitiōe q̄ res ē amor apđ illū q̄ nūꝙ amas-

fet. q̄ue similiter res est gaudiū aut tristicia. aut alia ex passiōib⁹ intrinsecis aīme/ si nūq̄ aliqua tali passione fuisset affect⁹. Hoc idē de cecis respectu coloꝝ/ ⁊ de surdis respectu armoniaꝝ dici solet ¶ Has ꝟo cognitiones experimentales d̄ deo/ interius vocāt sancti varijs noīb⁹/ sicut ꝓ rei varietate ml'tiplicate sunt super numerum. Vocāt autem contemplationē. extasim. raptum. liquefactionem. transformationem. vnionē exultationem. iubilum. ¶ Iubilum eē supra spiritum. rapi scȝ in diuinam caliginē gustare deum. amplecti sponsum. osculari eum. gignere de deo. et parere verbum. Introduci in diuina cellaria. inebriari torrente voluptatis. currere in odorem vnguentorum suorum. Audire vocem eius intrare in cubiculum. in pace in idipsuȝ dormire et requiescere ⁊c̄.

Consideratio tertia.

Anime rationalis capacitatē et indicium ponit et idiote recte sentientis cognitionem docto p̄fert philosopho.

Heologia mystica sicut innititur experientijs ꝑfectiori certitudine cognitis. Ita ꝑfectior atqȝ certior dȝ iudicari. ¶ Null⁹ ambigit animā rōnalē p̄cellere/ tū in essentia/ tū in virtute et opatiōe/ supra quaslibȝ alias creaturas/ pōst angelos a q̄bus minorata est paulomin⁹. Propterea si ꝑ ea que facta sunt/ cognoscit̄ deus/ sempiterna q̄ȝ virtus eius ⁊ diuinitas/ ip̄e sane in illis effectibus vel ex illis amplius cognoscet̄ quos ꝑfectiores esse ꝯstat/ et certi⁹ q̄ꝛ certiores. Experimentū quippe quale erit ab extrinseco certū si illō qd̄ intrinseco fit nō certissimū ab aīa experiente iudicet̄. ¶ Ex quib⁹ elicio ꝑalceruȝ corollariū. Qꝛ si philosophia dicatur scientia omnis ꝓcedens ex experientijs/ mystica theologia vere erit philosophia. Eruditiqȝ in ea quomodolibet aliunde idiote sint philosophi recta ratione nominantur. Inde christus exultans spū Confiteor tibi inquit pater dn̄e celi ⁊ terre qꝛ abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudētib⁹ et reuelasti ea ꝑuulis. Ita pater qꝛ sic placitum est ante te/ nō meritum. Unde sapiētia paruulis locuta est/ ⁊ lex dei paruul' dat intellectum.

Consideratio quarta

Ostendit non posse quēq̄ ꝑtingere ad interiora spūs nisi doctū ⁊ expientia refertū

Heologiam mysticā q̄uis nullus attingat ꝑfecte ignoratis ei⁹ principijs que per experientiam interiorem accipiunt̄. Non ē tamen ab eius doctrina danda vel accipienda desistendum. ¶ Similitudo in ceteris scientijs philosophicis facit primam ꝑtem esse perspicuaȝ. Ignorato quippe q̄ ignis est calidus et aqua frigida. aut q̄ eclypsis lune fit per interpositionem terre diametraliter inter solem et lunam/ et ita de similib⁹ conclusiones ex talibus deducte/ non sortirentur certitudineȝ. nisi qualis habetur de principijs aut minorem. Cognitio autem principiorum in casu nostro si habet̄ habetur ꝑ solā fidē et credulitatē/ ꝑ quam narrantib⁹ ⁊ expertis cōsentim⁹. ¶ Nihilominus ꝓ secunda ꝑte cōsiderationis addamus q̄ pauce sunt aut nulle scientie naturales ad quas tractandas ⁊ addiscēdas veniēt multi q̄ taliū scientiaꝝ principia acceperint ab expientia ꝓpria. Sed multa ex aliorum approbatis assertionibus p̄supponūt. Sic Ptholomeus in astronomia. sic Ipocras et Galien⁹ in medicina. Sic alij in istis et alijs scientijs studiosi fecisse quotidieqȝ facere cognoscuntur. Hoc viderūt Pithagoras Plato Aristoteles. et philosophus noster Paulus. Quorum primus indicebat discipulis suis vt per quinquennium silerent et dictis suis crederent. Alius dixit sumendū esse ex credulitate compendium. Tertius ait addiscenteȝ oportere credere. Quartus similia pene verba posuit in dissimili materia. Oportet inq̄t accedentē ad deū credere.

Cōsideratio quīta arguit p̄sumptionē in eruditis ⁊ intimā experientiā p̄fert omnibus alijs iocūditate. sapore. et perspicuitate.

Quia nemo scit q̄ sūt spūs nisi spūs q̄ i ip̄o ē/ ꝓpterea discoli sūt/ ⁊ nequaq̄ mystice theologie idonei auditores q̄ nolunt credere vt

tandē intelligant. ¶ Ueritas hec tū ex se-
ipsa ꝓbat᷑. tū ex autoritate ꝓphetica robo
ratur. Nisi inquit credideritis non intelli
getis. tū deniqꝫ ex p̄cedēti satis patet ¶ Il
los e diuerso possibile est multa cognosce-
re ꝑ alioꝝ traditionē qui fidem p̄stabāt eis
que sancti viri/ exp̄ti taliū asserūt/ tā in ser-
mone ꝙ̄ in scriptura/ quib⁹ in nullo crede-
re/ attendite p̄coꝛ ꝙ̄ in ciuile. ꝙ̄ discoluꝫ. ꝙ̄
impiū. Eos itaqꝫ fallere velle ceteros/ nul-
lo pacto suspicari patit᷑/ eoꝝ veracissima sā
ctissimaqꝫ ꝓbitas. nulli lucro/ nulliqꝫ bo-
nori inhians. nec odio vel alia passione vi-
ciosa laborans. Falli aūt eos posse in expiē
tia taliter certa qualiter p̄diximus q̄s puta
ret. ¶ Adde ꝙ nō vnus aut alter ista dicūt
sed mille. immo innumere sunt assertiōes
taliū cōcordissime dicentiū theologiā my-
sticam ꝑ experientiam intimā colligi. eam
quoqꝫ longe sublimiorē et vltra quam dici
valeat iocundiorē/ sapidiorēqꝫ et ꝑspicatō
rem existere supra ceteras cogitatiōes ab ex
triseco venientes/ tanꝙ̄ ille serpant int᷑ he-
betes et inertes. ista liberrimis alis circūuo
lans et euolās supgrediat᷑ vniuersa. ¶ Qd̄
si nullus est qui sibi discredi de suis expe-
rientijs interiorib⁹ asserenti ferret equo ani
mo ꝙ̄ in ciuile sit et irrationabile immo ꝙ̄
destructiuū oīs socialis conuictus īter ho-
mines si tot et talib⁹ summe ꝓbitatis ⁊ ex
cellentie viris fides neget᷑. ipi viderint qui
non credunt.

Consideratio sexta.

ostendit affectiones internas nō posse ple-
narie verbis exprimi.

Perationes interiores p̄sertiꝫ in
affectu/ nō ita clare ꝓferunt᷑: nec
ita possunt scriptis tradi sicᷓ sen-
tiunt᷑. Et hec est ratio quare apo
stolus dixit se audisse archana verba/ q̄ nō
licebat homini loqui. qm̄ illa minus potu
it tradere (beato Dionysio. exēpli gratia)
ꝙ̄ acceperat. Rursus beatus Diony. pl⁹ con-
cepit ex verbis ap̄licis ꝙ̄ scriptis derelique
re fas habuit. Cuius rei sensibile exemplū
est/ in speculis semet quodā ordine aspiciē
tibus Obscurior itaqꝫ est imago in primo
speculo ꝙ̄ res ipa. imago deinde p̄me ima
ginis subobscurior est in secundo speculo/
et ita deinceps in tertio quarto et ceteris. q̄
usqꝫ mutua reflexio cesset euanescens

Cōsideratio septima

ponit causaꝫ iudicioꝝ quō erratur circa do
ctorū traditiōes que vident᷑ contrarie/ cuꝫ
sint summe intelligibilibus cōcordes

p Ossibile est hoīem minus exp̄-
tū deuotoꝝ affectuū plus in eo-
rū disputatione eruditū inueni
ri. Capiamus ex similitudinib⁹
argumētū Medicina q̄dā multa ꝯtinet q̄
in solis expientijs fundata sumptaqꝫ sunt
Attamē nihil ꝓhibet quosdā in expertos
taliuꝫ/ meliores esse ratiocinatores exp̄tis.
qm̄ in cecis a natiuitate potest inesse cogni
tio ratiocinatiua magna d̄ multis que per
visum solum p̄mitus habita sunt a mult̄
alijs. Ita em̄ de beato didimo ceco tradit
interpres eius Hiero. ꝙ i disciplinis illis
que visu capiunt᷑/ vt sunt mathematice sci-
entie/ fuit eruditissimus: quas scientias mł
tos videntiū oculis suis cōstat penitus ig-
norare. Cur igit᷑ in re nr̄a par euētus nega-
bitur vt homo parū vel nihil deuotus. pos
sit alioꝝ deuotoꝝ sc̄pta studere/ cōferre ad
inuicem vnū ex altero cōcludere vł elicere
impugnare vł fulcire. Hoc itaqꝫ mō de fi
dei articulis vtiqꝫ nō exp̄tis quotidianum
exercitiū theologice scole facit. ¶ Hec con
sideratio iuncta ceteris facit cōcordiā inter
dicta sanctorum que rixari videt᷑ ad in-
uicem. quibusdā dicentibus ꝙ soli boni ⁊
deuoti cognitionē dei veraꝫ accipiūt alijs
contradicentibus multos ex p̄bis paganis
multos q̄qꝫ ex theologis nequissimis scire
plura de deo nimirū cū ipi demōes credūt
et cōtremiscunt. Primi itaqꝫ de scīa experi
mentatiua theologie mystice. Alij de ratō
cinatiua theologie symbolice vel ꝓprie vł
etiā mystice loqui volunt.

Consideratio octa P

ua ostendit fructuꝫ hui⁹ libri et quomō
in ea errat᷑ qui eā tradūt vel tradiderūt et
quō sit vel a quibus examinanda

e Xpedit scholasticos viros etiaꝫ
deuotionis exp̄tos in scriptis d e-
notis theologie mystice diligen
ter exerceri dummō credant eis;

Hoc ideo dr primū/qr quis nouit si tādez ipis ex familiari tali collocutione adgenerabit̄ vt solet quidā amor et ardor experiē di ea que sola interim fide tenent/ ꝛ que docta ratiocinatione cōferunt ad inuicē. Ignitū eloquiū tuū vehement̄ ait ps̄ Et ſuꝰ tuus dilexi illud. Quis aūt appropinquauerit igni et vestimenta eius nō ardeāt vel calescant. ¶ Rursus aliꝰ fructus est ꝓ illis quos p̄dicatio sumpta ab hmōi doctrina/ poterit accendere ad amorē dei iā p̄conceptū/remanente etiā frigido pectore eiꝰ qui loquit̄. vt ex voce pice que se nō intelligit/ venit homo audiens ad cōceptꝰ sil'es quales erēnt si voces hmōi articl'ate ab hoīe formarēt. ¶ Deniqȝ cōptū est ml'tos habē deuotionē sȝ nō ſm scientiā/ q̄les ꝑculdubio ꝓnissimi sunt ad errores/ etiā supra ī deuotos si nō regulauerit affectus suos ad normam legis xp̄i. Si p̄terea capiti ꝓprio proprie. s. prudentie inheserint/spreto aliorūȝ cōsilio. hoc in begardis ꝛ turelupinis manifestū fecit expientia. dū itaqȝ sequebātur affectus suos sine regula et ordine/postposita lege xp̄i. p̄sumptio nequissima p̄cipitauit eos/ vt dicerent hoīem postq̄ ad pacēȝ tranquillā spūs ꝑuenisset absolutū eē legibus diuinorꝫ p̄ceptorꝫ quā pacē in eis causabat angelus sathane trāsfigurās se in angelū lucis. hoc mō similās pacē valde similem illi paci quā apl's dicebat oēm exuperare sensum. Propterea necesse est ꝓ argumente aut directione taliū eē viros studiosos in libris eorꝫ qui deuotōnē habuerunt ſm sciam. ¶ Eos nihilominus cōmonitos velim ne citius debito dānare p̄sumāt ꝑsonas deuotas simplices in suis affectibꝰ ad mirandis vbi nihil aduersum vel fidei vel bonis moribꝰ palā īueniūt/ sȝ aut venerent̄ īcognita sub silētio suspensāȝ tenētes sniāȝ. aut ꝯsilio peritorꝫ examinādā remittāt: peritōres aūt sūt q̄s vtraqȝ īstructio reddit ornatos vna intellectūs et affectus altera/ quales fuerūt Augꝰ. sanctus Tho. bonauentura Guilhelmus parisꝫ. et ceterorū ad modū pauci: cuius raritatis causam infernus afferre conabimur. ¶ Deniqȝ additū est in cōsideratiōe dūmodo credant eis. Alioquin ipi talia scrutātes deficerēt scrutinio/et nō nisi laqueos infidelitatis sibimet acquirerēt/et densioribus tenebris sectcumuoluti cecarentur.

Secūda ps principalis

est de natura aīe rōnalis et sex potentijs eius. A nona cōsideratiōe vsqȝ ad decimā septimā. Ordine vo nona cōsideratō/modū ostendit ꝓcedendi in hoc ope. exclusis minus seruientibus ꝓposito manens circa anime ꝓprietates.

(e) Expedit ad ipiꝰ Theologie mystice cognitōnē speculatiuā acquirendā naturā anime ratōnalis et eius potētias tā cognitiuas q̄ affectiuas cognoscere.

¶ Consideratio hec de se ꝑspicua est quoniam ignorata natura ignorant̄ eius passiones. ¶ Positis ergo eis que ostendūt aliquam esse theologiā mysticā/ tradēdo sub quadā generalitate quemadmodū proficit et ꝑ quibus ꝓficit suū studium eniti/volumus adducere in cōmunē intelligentiam si deus annuerit q̄lis sit hec theologia mistica/et in qua vi anime reponit̄/qua ratōne cōparat̄/quo fructu/q̄ve fine cōquirit̄/ qd̄ fieri ignorata aīme natura nullo pacto potest. ¶ Et qm̄ doctrine modus optimꝰ est ꝑ resolutiuas abstractiones dū fiūt vel vsqȝ ad prima principia ꝑ se nota/ vel vsqȝ ad simplices rerum quidditates/eas a confusione accidentium/et ab inuolutione circūstantiarꝫ forinsecarū denudando. placet hoc loco ipam simplicē anime substantiaȝ secernere quodāmō in varias denominatōnes/iuxta multiplicitatē effectuū ab ipa eadem ꝓducibiliū vt dicat̄ talis. qr taliū elicitiua est/ ꝛ altera qr aliorꝫ. ¶ In hoc itaqȝ mihi vident̄ formalizantes agere laudabiliter docte/et acute/ q̄ resolutiōes hmōi q̄ant fieri quēadmodū apd̄ mathematicos abstractio a motu et a materia fit etiam abstractio puncti a trina dimensione. linee a duplici et supficiei ab vna. Attn̄ dum affirmant vltra q̄ p̄ter oēm opatiōnē intellectꝰ illa sūt in rebus talit̄ peniꝰ/ q̄lit̄ intellectꝰ adstrahēs ea imaginat̄/ q̄ sunt vniuersal'r q̄ distincte eternalit̄ ꝛ cetera sil'ia. Ego ꝑculdubio tota sniā dissentio ab eis/ qr non intelligo q̄ rōne istud dictū p̄sertim ī diuina simplicitate ꝑ vo possunt vl' sano sufti-

deri/neqꝫ ꝓpterea abstrahẽtiũ est mẽdaciũ
qm̃ ꝛ si nature reꝝ sic se habeant vt intelle
ctus negocians circa eas possit vti talib⁹ ab
stractiõibus ad faciliorẽ intelligentiã ni-
hilominus scire debent nõ talit̃ distingui
rẽ eandẽ qͥliter põt eã intellect⁹ i distinctaꝫ
secernẽre. Alioqn res eadẽ a seipa reali di-
stinctione differret. Ita enĩ põt intellectus
ꝯcipere (exempli gratia) ꝙ voluntas pro
ductiua volitiõis differt realiter a volunta
te que volicionẽ elicit/sicut ꝙ i eadẽ eẽntia
anime/intellect⁹ ꝛ voluntas existentes ab
eadẽ essentia quomodolibet ex pte rei di-
stinguunt̃. Sed hec materia minus vtilis
est q̃ vt nos sua ĩpugnatione longiori ser
mone detineat. Ab artistis p̃terea logicis ꝛ
methaphisicis poti⁹ q̃ a theologꝭ p̃suppo
nenda ventilandaqꝫ est/p̃sertim dũ ꝺ theo
logia mystica sermonẽ habeamus ❡ Dica
mus ergo de anima rõnali ꝙ ipa ꝓ diuer-
sitate officioꝝ et agibiliuꝫ distinctas vires
habet. distinctas inquã nõ re sed nomine.
Ita enĩ virtuosa est ita fecunda quodãmo
do ipa eadẽ existens/queãdmodũ si conti-
neret in se tales virtutes realit̃ vel aliter ex
pte rei differentes. immo eo ampli⁹ quo v-
tus nõ tam vnita q̃ vnita fortior est seipsa
dispsa sicut sapiã in deo ꝑfectior est ꝺm de
ductionẽ/vt Aug⁹. vult locis plurimis ꝺ
trinitate. q² est fortitudo. iusticia ꝛ bonitas
et ita de ceteris ꝑfectionib⁹. q̃ si ab eis qua
libet distinctione secernat̃. Qui alit̃ capiũt
viderit q̃ recte. Ego sane nõ capio. ❡ At
tñ sic vtamur in ꝓposito quasi vires aĩe
essent penitus in natura distincte/diuiden
tes primo animã rationalẽ in intelligentiã
simplicẽ. scd̃o in rationẽ. tertio in sensuali-
tatem vel animalitatẽ vel potentiã cogniti
uam sensualem. et hoc quo ad vires cogni
tiuas. et quo ad affectiuas ꝓportionabili
ter. Primo in sinderisim seu mentis apiceꝫ
Secundo in voluntatẽ vel appetitũ ratõ
nalem. Tertio in appetitũ aĩalem quarũ
viriũ inde mox docebim⁹ ꝓpas rõnes

Cõsideratio decima

simplicitatem intellectus explanat prout
dicitur lux aĩme ꝛ angelo similis/ et dei ea
pax/ ꝛ quomodo varijs nominibus in scri
pturis significetur.

Intelligentia simplex. est
vis anime cognitiua suscipi-
ens immediate a deo naturalem
q̃ndã lucem in q̃ ꝛ ꝑ quã princi
pia prima cognoscunt̃ esse vera et certissi-
ma/terminis apprehẽsis. ❡ Principia hu-
iusmodi nominãt̃ aliqñ dignitates/aliqñ
cõmunes animi conceptõnes. aliquando
regule prime incõmutabiles et impossibi-
les aliter se habere vt ꝙ ꝺ quolibet affirma
tio vel negatio. ꝙ totum est maius sua par
te. ꝙ intellectiuũ ꝑfecti⁹ est nõ intellectiuo
ꝙ spũale corpali ceteris parib⁹ dign⁹ est. ꝙ
si homo intelligit/homo viuit et similes.
❡ Qualis vero sit illa lux Naturalis dici
potest probabiliter/aut ꝙ est aliqua dispo
sitio connaturalis ꝛ concreata anime. quã
aliqui vocare vidẽtur habitum principio
rum. vl' probabilius ꝙ est ipsamet anima
existens lux quedam intellectualis nature
deriuata ab infinita luce prime intelligen-
tie que deus est de quo Johãnes. Erat lux
vera que illuminat omnem hominem ve-
nientem in hunc munduꝫ. Et ps̃. Signa-
tum est supra nos lumen vultus tui domi
ne. ❡ Porro quia ꝺm Dionysium. vij cap̃
de diuinis nominibus. In progressu rerũ
a deo fit concatenatio quedam vt infimuꝫ
supremorum sit primum inferiorum. An-
gelus a quo minoratus est paulo min⁹ ho-
mo/quoniã est intelligentia simplicior ho
mine/habet in sua natura illud quasi infi-
mum quod homo habet in sua natura su
premum vt ꝺm hanc intelligentie vim cõ
iungant̃ absqꝫ medio alterius speciei/ duo
intellectus angelicus et human⁹. Hoc ta-
men non ita accipiendum putamus quasi
medium sit aliquod inter animã rationa-
lem et deum. Contradicit enĩ Augus. qui
nihil esse supius mente nostra dicit preter
deũ Attamen quis negauerit angelum eo
mõ recte dici supiorem anima nostra ꝛ deo
ꝓrimiorẽ quo ꝑfectior est: null⁹ vtiqꝫ. Di-
camus idcirco ꝙ vterqꝫ a deo eque imme-
diate tria suscipit que sunt natura gratia ꝛ
gloria. Sed in reliquis sicut est inter ange
los hierarchicus ordo. sic angelorũ ad ho-
mĩes/ꝺm tres actus hierarchicos quos fre
quenter noĩat Dionysius qui sunt purga-
re illuminare ꝛ ꝑficere et hoc respectu gra-

rum et pfectionū secūdarū. ¶ Deniqꝫ vis hec intelligentie simplicis qñqꝫ nomiatur mens/quādoqꝫ celū supremū/ qñqꝫ spirit⁹ qñqꝫ lumen intelligentie/quādoqꝫ vmbra intellectus angelici/ quādoqꝫ lux diuina ī qua veritas incōmutabiliter lucet ꝛ cernitur/nōnunq̄ vero scintilla/vel apex rōnis

Cōsideratio vndecima

S cima rationis vim exp̄mit quō nūc intellectui nūc sensualitati deseruit/et duplici nomine appellatur.

r Atio est vis anime cognoscitiua deductiua ꝯclusionū ex p̄missis elicitiua quoqꝫ insensatorū ex sensatis ꝛ abstractiua quidditatū/nullo organo in opatione sua egens. ¶ Hec descriptō p vltimaꝫ pticulā notat differre rationē a sensualitate que vtiē organo. Per alias aūt ab intelligētia simplici cerniē cuius opatio magis attendiē ī receptione cognitionis simplicis a superiori luce deo. q̄ attendaē in deductiōe cōclusionum/qḋ est ꝓpriū rationis/ siue p̄ncipia sumpta sint ab experientijs p sensus siue illa sibi p̄sentauerit ab alto simplex intelligentia. ¶ Ex hoc vero duplici vsu ratiōis nunc a supioribus principijs p se notis in lumine intelligentie simplicis nūc ab inferioribus que p expientiā acquirūē vt q̄ ignis est calidus sortitur rō duplex nomen/ vt dicaē portio ratiōis supior: portio inferior. vt p̄terea dicaē habere duas facies vnā ad supiora/ad īferiora alterā. Immo ꝛ ex hoc ponitur cōstitui velut in orizonte duorum mūdoꝝ spiritualis. s. et corporalis. ¶ Ceterū portioneꝫ ratiōis supiorem nomine viri. et inferiorē nomine mulieris appellamus. Tm̄ eñ viuacitatis et virtutis habet ratio dū superiorib⁹ intendit respectu illius quam contrahit ex inferioribus/ q̄tum vir a muliere differt in virtute. ¶ Postremo rationi quādoqꝫ alia nomina tribuimus vt q̄ est celū medium in anima quod est in vmbra intelligentie simplicis/sicut intelligentia simplex in vmbra angeli et angelus in vmbra dei.

Consideratio duodecima

cima diuidit sensualē virtutem quō pcipit interioribusqꝫ sibi deputatꝭ quō transmittit lucide declarat.

v Is cognoscitiua sensualis ē vis aīe vtens in sua opatiōe organo corpeo tā exteriori q̄ īteriori ad ea q̄ sensibilia sunt p se vel p accidens cognoscenda. ¶ Cōtinuo apta ē differentia hui⁹ virtutis ad duas v̄tutes p̄cedentes. Cuius multiplex est officiū multiplex quoqꝫ appellatio. Nā cum accipit immediate motiones obiectales rerū exteriorū et sic dr̄ sensus exterior in quinqꝫ distinctus qui sunt visus auditus gust⁹ olfactus tactus. Aut recipit immediate sensationes factas in his quinqꝫ sensibus iudicās inter eas/ sic est sensus cōmunis. Aut cōsequenē ex iudicijs vel sensationibus factis in sensu cōmuni: cōponit et diuidit: et sic dr̄ imago. vel fantasia. vel virtus formatiua. Et si ex sensatis elicit insensata hāc existimatiuam nominamus/que de ꝓficuo vel nociuo diiudicat. Due p̄terea sunt vires retentiue specieꝝ in absentia. Una ꝓ sensu communi que imaginatio qñqꝫ noiatur. Altera ꝓ formatiua et estimatiua/cui memorie nomen inditū est: quarū omniū virtutū cum suis organis amplior manifestatio (q: ad presens negociū ista sufficiunt) ad naturales et medicos referaē. ¶ Porro vis hec cognitiua sensualis nūcupaē. aliqñ aīalitas nōnunq̄ sensualitas/ qñqꝫ celū primū vel infimū qñqꝫ imaginatio. qñqꝫ vmbra rationis. In qua rursus vmbra varij gradus ꝓ varietate suoꝝ officiorū designanē. Est itaqꝫ sensus exterior nouissima lux potētie cognitiue que deficit vel occidit in potentia soluꝫ vegetatiua vel nutritiua. dehinc sensus cōmunis (habens sub se hanc lucē quasi in vmbra sua) repoiē in vmbra fantasie. sicut fantasiam n vmbra estimatiue et hanc in vmbra rōnis collocamus.

Consideratio tredecima

T decima agit de affectiuis potentijs i genere et species eaꝝ subdiuidit.

c Uilibet potentie cognitiue correspondet ꝓportionalis virt⁹ affectiua. Cum eñ appr̄hendiē aliquid a potētia qḋ est ꝯueniēs sibi vel disconueniēs/et sub tali aliq̄ rōne sibi

ſubijcit̄/exprimur aīaȝ applaudere quodā. mō ad hāc appꝑhenſionē ſi ſit ꝯueniēs vel vt cōueniēs/et horrere ſi ſit vt diſcōueniēs Dicā amplius nullū eſſe ens qđ nō habeat appetitū ꝓportōnabilit̄ ad finē q̄ ſibi iure diuine legis debitus eſt Sȝ nō đr hic appetitus ꝓprie affectiuus ꝑterq̄ in rebus cognitione vigētibus. Sūt igit̄ tres vires affectiue ꝓportionales cognitiuis.ſ.ſinderiſis volūtas et appetitus ſenſitiuus

Cōſideratio. 14.

ſinderiſiȝ mētis diuidit ciuſqȝ appꝑhenſionē ſm quā tendit declarat cū nominibus appropriatis

a Inderiſis eſt vis aīe appetitiua ſuſcipiēs immediate a deo naturalem quādā inclinatōnē ad bonū ꝑ quā trahit̄ inſequi monitōnē boni ex appꝑhēſione ſimplicis intelligentie p̄ſentati. Queādmodū nāqȝ ſe hȝ intelligētia reſpectu veri ꝓmi ⁊ certi. Ita ſinderiſis reſpectu boni finalis/ſine mixtiōe malicie ſimpliciṫ p̄ſentati. ¶ Qm̄ ſimplex itelligentia ſicut nō pōt diſſentire talibꝰ veritatibus agnitiōe habita q̄d termini ſignificent. Ita non pōt ſinderiſis nolle poſitiue ꝓncipia prima moraliū dū ſibi ꝑ intelligētiā oñſa ſunt. Utꝝ vō poſſit ea nō velle hꝰ eſt in ſuſpēſo ſe tenere cōis opinio affirmatiuā tenet ptē. ¶ Iuxta hꝰ tripliciṫ vti poſſumus noīe ſinderiſis. Aut ꝓut eſt inclinatio talis de cuiꝰ q̄dditate ꝓbabilitas ē. vtꝙ talis q̄lē de q̄dditate ſimplicis intelligētie poſuimus. Aut ſinderiſis dicet actū huius virtutis cōſequentē ex appꝑhēſiōe hꝰ intelligētie. Aut tertio dicit habitū ex actibꝰ frequētatis ingenitū. ¶ Nō ſecus de intelligentia diſtinctio ſe offert ꝓ virtute vł ꝓ actu eiꝰ vel ꝓ hitu ex actibꝰ derelicto. Sinderiſim aūt alijs noībus appellamꝰ/vł habitū practicū ꝓncipioꝝ/vel ſcintillā intelligentie rōne cuiuſdā ſue euolatōnis ⁊ ardoris ad bonū vel portionē virginalem anie vł ſtimulū naturalē ad bonū/vł apicē mētis/vel inſtictū indelibilē/aut aliq̄ tali noīe vtꝙ eſt celū ſupremū in affectiuis potētijs Et ita ꝓportionabiliṫ ad ea q̄ de potentia cognitiua dicta meminiſtis.

Cōſideratio. 14.

Uariat nomen appetitus ⁊ ſm hāc accepit virtutē appetitꝰ rōnalis.

a Ppetitus rōnal' eſt vis aīe affectiua apta moueri imediate ab appꝑhenſiōe cognoſcitiua rōnis. Hic appetitus ſi ſit reſpectu poſſibiliū et ipoſſibiliū noīat̄ qñqȝ voluntas. Si cōſideret̄ reſpectu actꝰ a ſe eliciti: đr libertas. Si ſit reſpectu obiectoꝝ non finaliū et poſſibiliuȝ/đr electio vel appetitꝰ electiuus. Et reſpectu actuū imꝑatorū/đr appetitus dominatiuꝰ vel executiuus. Si ſit voluntas exequēdi ea q̄ iā electa ſunt đr ꝓpoſitū. Et inclinatio ad hec exequēda đr ꝯſcia. Niſi dicamꝰ ꝙ ꝯſcia duo importat ſimul iudiciū et affectionē comitē. Si vō cōſideremus paſſiōes motiuas hꝰ appetitꝰ rōnalis ſic đr generali noīe appetitꝰ rōnal' affectiuꝰ vel affectio rōnal'. Si aūt ſit reſpectu boni vł mali vt ſic appꝑhenſi ꝑ rōnē/ipſe appetitꝰ đr ꝯcupiſcibil'. Si vō illud bonū vel malū p̄ſentet̄ vt arduū/iraſcibil' appellat̄. Quāuis ſm philoſophum ⁊ ſequaces he due vires ⁊ cōcupiſcibilis et iraſcibilis in ſola ſenſualitate ꝓprie radicent̄. Sȝ Augꝰ. ⁊ theologoꝝ aliter vſus habet.

Conſideratio. 16.

Ponit appetitum animalē nō ſolū homini ſed et beſtiis conuenire.

a Ppetitus aīalis vel ſenſualis eſt vis anime affectiua apta moueri immediate ſolū ab appꝑhenſione ſenſitiua. Addita eſt dictio hec excluſiua ſolū ne nos vrgeat ꝯtrouerſia vtrinqȝ ꝓbabilis/videlȝ An appetitus rōnalis poſſit immediate ex cognitione ſenſitiua ſolū moueri/ſicut pōt ex deliberatiōe rationis. Hūc quoqȝ appetitū in iraſcibilē et concupiſcibilē ſecernimus ꝑ eas q̄ mox dicte ſūt obiectales rōnes. ¶ Preter hunc appetitū quidaȝ poſuiſſe vident̄ ſenſum nature ad bonū vel malum/ſaluantes ex hoc multos affectus mirabiles in animātibus reſpectu talis vł fuge vel ꝓſecutionis qualiſmodi n̄ pōt reddi cauſa ex apprehēſione cognitōis ſenſualis/vt ꝙ p̄ſente hoſte ⁊ nō viſo horreſcunt pili cū tremore quodā quod econtra fit amico preſente. ꝙ formica ꝓuidēs future hyemi ingētē famis ꝯponit aceruū. ⁊ ita đ pluribꝰ alijs numero. ¶ Quid vō mirā-

min

dū si corpa aliū ducant̄ secretis instinctibꝰ vel pulsibus ad suos fines qñ in corpibus alijs minus pfectis minusq̄ȝ organisatꝭ/tot mirabiles ad suos fines cōsequēdos naturales tractus inuenimꝰ. imo plurimi sunt rerum variaꝝ ad inuicē tales tractus/ q̄ruȝ finē ignoramꝰ/ vt est tractꝰ ferri ad magnetem. ⁊ maris ad lunā/ ⁊ alioꝝ ad alia. Hūc aūt sensum nature iaȝ in oī re posuimꝰ qui alio vocabulo lex nature/ vꝉ inclinatio nāliS/ vꝉ directio intelligētie nō errātis/ pt noīari. Et nihil ab hac positōe dissentimus.

Tertia ps principalis ē d luminositate dictaꝝ potētiaꝝ a. xvij ꝯsideratione vsq̄ȝ ad. xxj. Ordine vo. xvij.

Cōsideratio. 17.

Ex iste potentie tres cognitiue/ et tres affectiue/ lumina q̄dā sūt que p cōsiderationē lucis corpee facilꝰ cognoscūt. Itaq̄ȝ sol iste naturalis sicut in efficatia virtutis pstantior est ceteris corpibus. ita silitudinē maiorem hȝ cū spiritualibꝰ/ et ad eoꝝ cognitōeȝ cōgruentiori manuductōe deducit. sic̄ di. he. Dioni. vi. de celꝰ. hierach. ¶ Est aūt sol illustratiuus alioꝝ coꝝ. insup que alterabilia sunt calefactiuꝰ/ quoꝝ duoꝝ ꝓportionalia gerit in se natura quelibȝ rōnalꝰ. qm̄ lucet p cognitionē/ ⁊ calescat p amorē. Ois pterea effectꝰ/ pserti imanēs ꝓductꝰ a tali natura rōnali/ dici meret̄ lumē aliqđ aut ratione claritatis ī cognitiua. aut caliditatis ī affectiā aut silꝰ vtriusq̄ȝ. Nō eīn forte ꝯtingit repire cognitōȝ q̄ nō sit formalꝛ aut virtualit̄ q̄dā affectio. Sic̄ affectio ñ vidꝛ posse secerni qn sit q̄dā expimētalꝰ cognitio. qppe neutra effectū suū causat sine altera/ qm̄ ad cognitiōis causatōeȝ potētia affectiā/ sicut ad affectionē generādā cognitiua ꝯcurrit. Effectꝰ āt sp sue cause q̄dā silitudo ē et imago. Sic pterea videmꝰ lucē nō esse sine calore salrē vtuali. Caliditas q̄ȝ lucis pductiua repit̄. ¶ Rursus queādmodū lux et calor mutuo se fortificāt/ qđ ī ꝓductiōe ignis facile ē aduertere vbi calor flāmā/ ⁊ flama calorē ingenerat. Nō alit̄ existimādū est vtutibꝰ istis cognitis ⁊ affectis/ qn ex mutuo ꝯcursu ordinato ad inuicē/ fit opatio/ et tanto maior atq̄ȝ pfectior/ quāto vtꝰ q̄libet cū qualibȝ extiterit vnitior. ¶ Deniq̄ȝ lux solis se diffūdit disparit̄ ꝓ varietate mediorū/ alit̄ in densitate/ alit̄ in raritate/ aliter in medio pspicuo ⁊ diaphano ⁊ puro. aliter in obscuro turbido ⁊ spisso atq̄ȝ nubiloso. Quā silꝛ diffusionē variāt ꝓpinq̄tas atȝ distantia. Multiplex q̄ȝ obstaculoꝝ dispositio nō vnā reddit lucis radiantis imaginē sed ꝓ diuersitate incidētiaꝝ radiantiū variatā. Attēdamꝰ interī diuinā lucē quadā ꝓportionabili silitudine solē se cōicare/ nō tn̄ naturali necessitate. ſȝ libalissima ⁊ gratuita charitate. his q̄dē clarius his vo obscurius. Dat eīn se lucidiꝰ intelligētie q̄ rōni/ ⁊ vtriq̄ȝ limpidius q̄ sensui. Exēplū sēsibile ad hoc manuducēdū ē/ si diuersa vitra opposuerimꝰ radijs solaribus ƀm ꝓpinquū ⁊ distans p lineā rectā inter solē ⁊ oculū nostrū. Cōstat inter duo quelibet specꝉa esse spaciū vbi lumē solis alit̄ ⁊ aliter inspici posset. Ita vt posteriꝰ lumē apparet quedam vmbra vel adumbratio/ si ad pcedēs cōparat̄. Hoc in candelis disparit̄ lucentibus nocturno tpe cōtra parietes inspicimꝰ vbi lumen vnius alteri maiori collatū/ vmbra videt̄/ si certis obicibus sua lumina simul confundi vetuerimus. Cōpationes similes de operatōe caloris ƀm passa aliter ⁊ aliter disposita aduertere facile est.

Consideratio. 18.

sex potentiarū oñdit capacitatē. s. multis opinionibus tā theologoꝝ q̄ medicoꝝ et philosophorū sensis sup hanc eloquit̄.

Ex iste potentie nō solum lumina quedā sunt/ sed etiā quia luminosarū illustrationū capaces inueniunt̄/ ipas speculis rōnabiliter cōparamus. ¶ Primū est oñdere q̄liter sex iste potentie capaces sint luminosarū illustrationū. Et hoc quidē agemꝰ modo narratiuo/ psupponentes veritatem ab alijs. ¶ Fuerunt nonnulli qui dicerent deum qui est lux vera/ illustrare animā nr̄am p seipm immediate/ nō solū actiue et efficienter/ sed etiā formaliter aut quasi formaliter. Nā inquiunt si cognitio creata hec potest. cur a cognitione increata istud auferretur. Persertim cū nullā imperfectionē de-

ꝑpendentis ſubiectiōis/vel materialis inhe ſionis ꝓpter hoc in deo ponere compellat. Hec poſitio quia ad vitalē quandā immutationeʒ de genere cauſe formalis magis ꝙ̄ efficientis/ hanc immutandi maneriem refert. Dicūt et conſequenti deū eſſe poſſe aīe rationali cognitionē/ immo ⁊ volitionē/ ⁊ amorē/ et iuſticiā/ nō tn̄ immenſe/ ſed ꝓ capacitate quadam actiua ſeu vitaliter eleuabili eiuſdē anime rōnalis. ¶ Contra hanc imaginatōnē eſt pariſieñ. articul9/ ꝙ̄ ꝙ̄ auicenna ⁊ Algaſel de beatitudine intelligentiarū viſi fuerint huius imaginatiōis doctores fuiſſe. ¶ Nō defuerunt alij ponētes lumina quedā creata alia a ſubſtantia aīe/ veluti quoſdā habitus innatos ſibi/ eſſe inſeꝑabiles ab eadē eſſentia anime/ et quaſi ab eadē effluentia ſeu pullulantia atqꝫ germinantes. Nec miratꝰ quiſpiā ſi hoc aliqui dixerūt cū fuerit antiqua celebris opinio d̄ potētijs aīe ītellectiua ⁊ volitiua talis/ ꝙ ipſe ſint accidentia quedā in eſſentia aīe radicata diſtinctaqꝫ ab ea; Nota eſt inſuꝑ communis opinio/ q̄ in angelis ponit ſpēs omniū cōcreatas ad ſaluandū quomō cognitionem ſuā non accipiunt a rebus nouā atqꝫ mutabilē. Circa hoc verſatꝰ controuerſia inter platonicos ⁊ ꝑipatecos. dicente ariſtotele paripateticoꝝ principe/ ꝙ anima eſt tāꝙ̄ tabula raſa in qua nihil depictuʒ eſt ⁊c̄. Platone ecōtra dicente noſtrū addiſcē nō eſſe niſi quoddā reminiſci. ꝙ̄uis adhuc dictū iſtud a diuerſis varie exponatur. Una expoſitio tacta eſt de ſpeciebus concreatis/ quas platonici in anima noſtra/ ſicut nos in angelis poſuiſſe viſi ſunt. Alijs ecōtra certantibus fruſtra huiuſmodi ſpecies poni cum anima ipſa ſit imago omniū reruʒ qua ſcḋm cōuerſionē ad has vl' illas res actuatur in cognoſcendo abſqꝫ noua cognitionis alterius formatione/ quemadmodum ſpeculū habēs in ſe imagines reꝝ ſi eēt virtus cognoſcitiua/ ipam cognitionē hmōi rerū in ſemet a ſemet accipe/ aut ꝓpinquiori ſimilitudine/ imagines tales ſi ſe cognoſcerent/ et in vnā rem cōcurrerent. illa res per hanc ſui cognitōnē/ eorū omniū quorū ipſa eſt imago cognitionē obtineret ꝙ̄ ꝙ̄ mutatio de nō cognoſcente in cognoſcēs ⁊ ecōtra/ difficulter nō tn̄ omnino improbabiliter/ eſſet ſaluabilis. Huic ſimilit̄ imaginationi/ cōtradicit pariſieñ. articulus.

¶ Dicamus deinde illud in quo omnes fere cōueniunt/ eſſe. ſ. cognitiones et affectiones acquiſitas. tam actuales quā habituales/ illuſtrātes predictas ſex potentias. ꝙ̄uis aliter ⁊ aliter. Nam cognitionuʒ alie ſunt complexe alie incōplexe. quedā in ſola apprehenſione. quedā in aſſenſu conſiſtit. et aſſenſuū nō parua ē diuerſitas. Quidam ſunt euidentes ex cognitione ſola terminorū. alij ꝑ experientiā. alij ꝑ demōſtrationem. Quidā v̄o ſunt ineuidentes et talium. alij certi. alij incerti. Alij cauſantꝰ ex ꝓbabilitate rationū ſumptarū ꝑ intrinſecas apparentias. alij ꝑ extrinſecas vt eſt auctoritas dicētis. ¶ Deniqꝫ magna eſt diuerſitas inter irradiationē ſenſualē ⁊ rōnalem Sed et inter ſenſuales irradiationes tam ab extrinſeco ꝙ̄ ab intrinſeco diſtinctio multiplex inuenitꝰ. Silr̄ in affectiuis actib9 vel habitibus aſſignabilis eſſet varietas ad ꝓdictos cognitiuos actus vel habitus quorū naturā affectiui conſequūtur. ¶ Poſtremo fides noſtra quo ad hoc ponit multos habitus ⁊ qn̄qꝫ actus infūſos gratuitos in vtraqꝫ potentia cognitiua ⁊ affectiua/ quorū p̄ſentiali colluſtratiōe ⁊ virtuali quadā irradiatione ſpūaliter illuminatꝰ aīa nr̄a/ ꝑ iſtos ad hoc. ꝑ illos ad illud. In numero taliū ſunt fides. ſpēs. charitas. tres theologice virtutes/ dona ſeptē ſpūſſcti/ ꝓphetie et reuelatiōes/ et ſi qua ſunt dona talia q̄ diuidit ſpūs vnus ⁊ multiplex dans vnicuiqꝫ ꝓut vult. ¶ Ex his itaqꝫ cōmemoratis d̄ ſuſceptiōe luminoſaꝝ illuſtrationū ꝑ has ſex potētias ꝑſpicuū fit ſicut addebatꝰ ꝙ ipſas ſpeculis rōnabiliter cōparamus.

Conſideratio. 19.

Predictarū ſuſceptiōis purioris luminoſitatē cū aduerſione/ exemplo ſex ſpeculorū ⁊ angeloꝝ cognitionē elucidat.

i

Nter ſex potentias ꝓnominatas ꝙ̄to aliqua fuerit purior ⁊ luminoſior/ tam ex ſe ꝙ̄ ex adiūcta illuminatiōe. tāto fit ad theologiā myſticaʒ aptior. ¶ Hāc aptitudinē in ꝓdictis potētijs ad theologiā myſticā ītelligim9 vl' formalit̄ ī ſe ſuſceptiue ſicut ītelligētia capit eaʒ

mun ʒ

vel ministeiraliť ꝛ quodāmō dispositie/sicut sensus ad eandē ꝑdisponit/ qua cōsideratione hoc modo exposita/nos ipām ex ꝑcedente ꝑ similitudinē in speculis materialibus manifestamus. Sint itaqȝ sex specula sibiinuicē catenata et respicientia se mutuo ordinata ad lumē ꝛ calorē solis suspiciendū/ſm ꝓpinquius ꝛ remotius/nūc a supiori/nūc ab inferiori. Constat ꝙ speculū quodlibȝ quāto erit purius in se ꝛ luminosius ab extrinseco/tāto erit apti⁹ ad operationem suā ꝛ alioꝝ/intm̄ ꝙ ex mutua actione et reactione fiat splendidius quodlibet ex illis nisi aliud obstiterit/imo ex combinatiōe varia poterit effectus aliquis vtputa imago, vel color resultare q̄ absqȝ concursu tali nequaꝙ̄ appareret. Vigilanť diximus nisi aliud obstiterit/qm̄ speculū qđ esset soli ꝓpinquius tanta radiatōe eiusdē solis ꝑfundi possȝ a supiori/ꝙ ipē actiones alioꝝ speculoꝝ ab infimis nō tā ꝓ tūc illuminarent ꝙ̄ obumbrarēt. Idē dicimus ꝺ intelligētia dū a supioribus suā lucē capit/ qꝛ tūc subobscurior aliquādo redderetť ex conuersione eius ad potentias collucētes inferius/ꝙ̄uis in hoc diuersificenť specula materialia ꝛ spiritualia/qm̄ spiritualia duas facies hn̄t ꝑsertim ea que nō vtunť organis corporalibus. Quoꝝ speculoꝝ spūalium tanta pōt esse virtus/talis vigor et consolidatio/ ꝙ pariter ex equo sine detrimēto a supiori potenť et inferiori pte/lumina sua suscipe et tenere suscepta. Hoc manifestuȝ est in angelis et alijs cōfirmatis qui simul eque cognoscūt tpalia ꝛ eterna/quoꝝ tenuem similitudinē et imitatōnē gerūt aliqui ex viatoribus ex speciali gratia/et vehementi habituatione/ vt inferius domino duce monstrabimus.

Cōsideratio. 20.

Ostendit corruptionē illaꝝ sex potentiarū/et causam q̄ potuerunt reformari.

Specula materialia sicut multotiēs deformanť et inficiunť ꝛ corrumpunť in suis actionib⁹ debitis/quādoqȝ ab extrinseco/quādoqȝ ab intrinseco/nō minus incidit deformitas et infectio in speculis spūalib⁹ sex potentiarū quarū tres sunt cognitiue, affectiue pari numero. ¶ Experientia etiā sine similitudine docet nos ꝙ̄ sepe turpia fantasmata/et errores/et fede repsentatiōes obiectales. Cōcupiscētie ꝑterea et passiōes sordide/tetre ꝛ horride/tanꝙ̄ fumi qdā caliginosi/vł infecti et venenosi/aīas nr̄as obnubilant/fedāt atqȝ cōmaculant. Presertī in primaria ꝛ nouella talium apprehēsiōe velut in pueris. Deniqȝ generalis ꝛ inelicibilis sordidatio talis prouenit ab originali macula/que animā nostrā cū omnib⁹ potētijs suis/ad hāc miserabilē traduxit aggrauationē/vt e celestibus ad terrena/et ab intelligibilitate ad brutalitatē demersa ploretur. Homo inquit ꝓpheta cuȝ in honore esset nō intellexit/cōparatus est iumentis insipientibus/et similis factus est illis. Et insignis poeta. Terreniqȝ hebetant artus moribundaqȝ membra. Nihilominus ab istis emergere et sursuȝ eniti hoc virtus hoc labor est/vt cuȝ apostolo nostra cōuersatio sit in celis/cōtra exclamationē satirici dicētis: O curue in terris anime et celestiū manes. In hoc ꝑcipue versať ipa cui⁹ naturā inquirimus theologia mystica quā ꝑ penitentiā/et crudelitatē euāgelij adipisci ꝛ nō aliter fas habemus/sicut restat ostendēdū.

Quarta ps principalis

agit de cōtēplatione meditatōne ꝛ cogitatione/vsqȝ ad. xxxj. cōsiderationē. Ordine vo. xxj. ꝯsideratio describit actiōes potentiarū sub generali diuisione.

Vt noticia clarior theologie mystice possit haberi/ꝓdest inquirere quidditatē contēplationis. Siqdem appropriate loquendo sicut cōtemplatio est in vi intelligentie cognitiua. Ita in vi synderisis affectiua reponiť mystica theologia/ ꝓut infra dn̄o illuminante docē conabimur ¶ Supest igiť recto ordine vt postꝙ̄ describē studuim⁹ vires cognoscitiuas in hoīe/ꝛ distinximus in genere tres virtutes cognoscitiuas scȝ imaginationē/rōnem/ et intelligentiaȝ Et tres affectiuas ꝓportionales que sunt appetitus sensitiuus, appetitus volitiuus seu voluntas, et appetitus quidā superior qui synderisis nominari potest eo ꝙ sequiť apprehensionem. Nunc ad sermonem de

actibus eoꝝ q̃tū ad rem que tractatur elu-
cidandū attinet veniamus. Et qꝛ notōres
sunt actus intellectiue q̃ affectiue potentie
magis em̄ sub doctrina tradēdi sunt/nō pi-
geat primitus illos describere nominatim
¶ Sūt aūt tres t̄mini generales quib⁹ ma-
xime vsos fuisse video eos qui de cōtēpla-
tione p moduz artis locuti sunt/cogitatio/
meditatio/contemplatio. Et hi termini q̃
q̃ aliqn̄ pmiscue sumant̄ ab aliquib⁹ sicut
eandem rē p ipsos significare contingit. ni-
hilominus distinctas habent significatio-
nis rōnes/quas p facile et difficile/ p vtile
vel inutile sentiunt aliqui. Vñ cogitatiōz
sic esse descriptā reperio a venerabili Rich.
in suo de cōtemplatiōe/qui hanc materiaz
elucidauit vsq3 ad fundamentū/magistrū
suū hugonē insecutus. Cogitatio est īpro-
uidus anime obtutus/ circa sensibilia/ ad
euagationem pnus. ¶ Meditatio est p-
uidus anime obtutus/ in veritatis cogni-
tione seu inquisitione vehementer occu-
patus. ¶ Contemplatio est pspicax ꝛ liber
id est expeditus animi ꝯtuitus/in tres spi-
ritales pspiciendas/vsq3quaq3 diffusus/ ꝛ ī
diuina specula suspensus ¶ Cogitatio igi-
tur vagat̄ ꝛ serpit sine labore ꝛ fructu Me-
ditatio nitit̄ et intendit cū labore et fructu
Cōtemplatio circūuoluat et circufertur si-
ne labore et cū fructu. ¶ In cogitatione ē
euagatio. In meditatione inq̄sitio. In cō-
templatione admiratio. ¶ Varij deinde
contēplationē ramificant in varias species
et varie/de quibus nō est statim dicenduz
p singula ¶ Sed maxime requirendū esse
arbitror. vñ facilitas tā in cogitatōne q̃ in
ꝯtemplatiōe oriat̄ ꝛ in meditatiōe difficul-
tas. Hoc em̄ me p expssum legisse nō me-
mini. q̃uis sit cōsideratione dignissimum

Consideratio.22. Post rones; vñ surgit cogitationis facilitas.

Cogitatio facilis est qꝛ forma-
tur immediate vel ex sensationi-
bus actualibus/vel ex fantasma-
tibus passim occurrentibus ꝛ vl-
tra nō nitit̄. Quemadmodū nanq3 sensus
nostros cū omni facilitate circumducimus
mō huc/modo illuc/obiectis sufficient̄ pre-
sentatis. Et similiter nulla est difficultas ī
occursu fantasmatū qualicunq3/ nam eua-
gant̄ p̄sentātur q3/nobis etiaz inuitis. Cō-
festim apparet ratio cur cogitatio que fm̄
talia format̄ et hec insequit̄/ nullā patitur
difficultatē. Videmus hoc in pueris vide-
mus hoc in hominibus ociosis/ q̄ in tali-
bus querunt oblectationez. qꝛ nullū affert
in cōsiderando laborē. Sed d̄ his v̄e enū-
ciauit sermo ꝓpheticus. Nouit dn̄s cogita-
tiones hoim q̄m vane sunt. vane sunt ita-
q3/qꝛ sunt fine carentes somnioq3 similes.
Non em̄ ad aliquem finē vtilem ordinat̄
immo frequēter cū homo in taliqus se ob-
lectauerit tristis manet.

Cōsideratio.23. meditatōnis difficltatē et laborē exponit/exemplū tā philosophicis q̃ poeticis de orpheo virgilio ꝛ herculle.

Meditatio difficltatē sor-
titur ex eo q̄ vltra sensatiōes ac-
tuales/vl' fantasmata passim oc-
currentia/ipā nitit̄ vltra p tinge-
re vel in aliquo fixa stare. Experit̄ in se cre-
bro quilibet studiosus difficultatē que est
insistendo ad aliquid attente considerādū
cogitationez/sine diuerticulis ad alia. Est
hoc dū fit/cogitatio iā trāsiti meditatōz/n̄
vt cogitatō desinat eē/sz vt desinat esse cogi-
tatio. ¶ Quis itaq3 nesciat fortissimos esse
motus actuales sensuū/nunc hos nunc il-
los/esse similiter cōtinuuz fluxū fantasma-
tū nullus ignorat. ꝓpterea sensualē motuz
vnire/aut fluitantia fantasmata cobibē vl'
sistere/vel supgredi/ad aliquā certā cogita-
tionem suā sub determinatis limitib' clau-
dere operosum est valde/nō habituatis et
insolitis/neq3 fieri pōt absq3 illo qui clau-
dit certis limitibus mare/ ꝛ ponit terminū
fluctibus eius. ¶ At v̄o difficultas hec au-
getur ꝛ fit labor insuspicabilis dū animus
denudare nitit̄ cogitatōnē ab inuolutōne
accidentium/hoc est circūstantijs loci ꝛ tē-
poris/et alioꝝ que p̄sentat sensus vt absolu-
te et nude quidditates reꝝ appareant/qua-
si nō cōuolute tempori et loco. ¶ Dat exē-
plum diuinus Aug⁹. de ꝯsideratione veri-
tatis et bonitatis quas duz in sua puritate
meditari satagim⁹/ confestim occurrit hec
vel illa bonitas. Et hec vel illa veritas in
particulari/et fit cogitatio nostra cum tpe

Et loco/ vt dicit notant phs.j.metaphice A
¶ Pertinere ad hoc estimo poeticas il=
las fictiones z imaginationes/ vnam d oz
pheo cytharizante et euridice quā ad infe
ros dilapsam euehere nitit ad superos. z al
terā apud virgiliū de enea transeūte ad cā=
pos elizeos. et ibidē intelligente que futu=
ra erant post enatationē maris et obdormi
tionem cerberi. Nō em̄ tales viri quos p=
theologis habuit antiquitas ociose fabu=
lant. Orpheus est vir sapie deditus qui p
aurate vel eburnee cithare modulos/ hoc ē
p debitā et armonicā moꝝ cōpositionez/ si
stere facit flumina defluentiū desideriorū
cōponit quoqꝫ et mansuescere facit ferinos
et brutales affectus. Deniqꝫ cōpellit siluas
rigidas prauaꝝ inclinationū tā innataruz
ꝙ acquisitarū ad suū voluntatis arbitriuz
sequi/ hic orpheus euridicē hꝫ sponsaz/ illā
de qua gloriabat sapiens/ quesiffe sibi spon
sam sapiam assumere/ vl' accōmodati⁹ euri
dicē accipiamus vim intellectualē datam
hoī ad considerationē supnoꝝ. Hec vis dū
p prata florentia placibiliū obiectoꝝ vaga
tur. mordet a serpente voluptatis latentis
sub herba formositatis. sicut dicit Aristo.
ꝙ voluptas furata est intellectū spisse sapiē
tie/ hoc vulnus inflictuz trahit euridicem
ad inferos/ qz hec sola iā infima cogitat. in
his solis ꝯuersat/ nō potens dicere cū aplo
Nostra cōuersatio in celis est. Vulnerata
igit deductaqꝫ euridice. i. vi itellectuali ad
inferos/ p mediū serpentis/ sicut ad lrām tē
ptatio serpentis primos illos parētes sapi=
entissimos demersit i baratꝝ oīs illius mi=
serie qualē apud iferos sub metaphora cō
gruis exemplis poete figurarūt. Orpheus
vir sapiens deplorat amissam cōiugē/ quā
ad supnas auras conat rurs⁹ educere. quo
canēte et lugēte/ silent furie infernales pas
sionū carnaliū. cerberi latratus nō audit/
qz res cū tpis lapsu nō cōcipiunt. Anim⁹
preterea qui pressus ante erat/ lapide mola
ri terrene curiositatis/ sicut sizipus vel qui
agitabat rota volubili mundane occupati
onis sicut hyxion. vel qui lacerabat a vul=
turibus mordacis voluptatis sicut ticius.
vel qui esuriebat inter aquas et poma sicut
auarus tantalus/ nunc intrepide in requi=
em sui cōuertit cū illo qui dicebat. Conuer
tere aīa mea in requiē tuā. qz dn̄s bn̄fecit
tibi. Inter hec lamenta z efficatia carmina
iubet euridices orpheo rddi/ ea tn̄ lege ne
rursus cōuertat ituitū. Sꝫ heu noctis ꝓpe
terminos orpheus eridicē suā vidit. perdi
dit. occidit. ¶ Vos hec fabula rspicit/ qcū
qꝫ in supum diē/ mente ducere queritis. nā
qui tartareū in specus victus. lumina flex=
erit/ quicquid precipuū trahit/ pdit dūz vi
dit inferos. Hec Boetius. Ad hanc sentē
tiam facile traduci possunt fictiones alie d
enea virgiliano/ et hercule. et perseo descen
dentibus ad inferos et iteꝝ emergentibus.
Sed hec interim sufficiāt p spoliatōe egy=
ptioꝝ/ z xp̄anoꝝ ditatione.

Consideratio. 24. B

Quō crescit z causat ꝯtemplatio ostendit
p plures similitudines exemplares. et vbi
ꝓprie reponitur.

C Ontemplatio facilitatē habꝫ tū
ex habitibus p meditationē acq
sitā. Tū ꝓpter abstractionē z se=
parationē intelligentie a sensibi=
libus. Tū sepius ꝓpter diuine gratie collu
strationē in diuina spectacula subleuantē.
Meditatio nimiꝝ si debite fiat transit i cō
tēplationē/ sicut cogitatio in meditationez
Facta em̄ sedula inquisitione veritatis de
nudatis insup pvehemēs studiū reꝝ qddi
tatibus ab accidētalibus circūstantijs/ ge=
nerat habitus ex frequentatiōe. depuratur
lumen intelligentie. fitqꝫ lucidius ꝙto est
tenebrositati sensualis cogitatōnis impmi
xtius. ¶ Pro cuius manuductiōe palpa=
bili imaginemur cōformiter ad diuinum
Aug. i suo de trini. ꝙ sit aliquis supra mō
tem excelsum valde. Ad cui⁹ cacumen ne=
qꝫ venti neqꝫ nubes attingāt/ sicut d olipo
narrat Aristo. Subtus vo ꝙto sit descen=
sus pcliuior ad ifima/ tanto ē illic tenebro
sitas inqetior/ p cōmixtionē/ z quādam in
corpationem radioꝝ solariū/ cū ceteris im=
pressionibus/ vt sunt venti. pluuie. niues.
grandines. fulgura. z sitia. ¶ Constat hoc
exemplo ꝙ homo limpidius liberius z ex=
peditius circūfert oculos suos ad serenuz
lumen solis z celi/ dū sublimis euectus est
et in quadā regione pura z tranquilla col=
locatus. ¶ Cui⁹ oppositū euenit dū in ife=

riora dilabit̃. Ad hoc exemplũ r̃spicit illd̕
ps̃. Quis ascẽdit in montẽ dñi/aut q̇s sta=
bit in loco sancto eius? Ductio quoqȝ illa
discipulorꝝ in montẽ excelsum valde/dum
transfiguratus est iesus ante illos/apta ẽ sa
tis figura/sicut ⁊ ascensus moysi in montẽ
synai/dũ e medio vocatus est. ¶ Cõuerta
mus nũc ex hac re sensibili cõsiderationeȝ
nostrã ad tres vires anime p̃scriptas q̃ sũt
intelligentia/ratio sensualitas seu imagina
tio. Et compemus sensualitatẽ ĩfimo mõ
tis. rationẽ medio. supremo intelligẽtiaȝ
inueniemus ꝙ si anima stare possit in arce
intelligentie sine delapsu in inferiora/ipsa
poterit libero ĩtuitu circũquaqȝ semet dif=
fundere/nũc ante/nũc retro/nũc dextrorsuȝ
nunc sinistrorsum. Et hic est oculus contẽ
plationis q̇ in Adã ante lapsum viuacissi
mus purissimus et expeditissimus fuerat.
Nũc ve nobis. Totus fere extinctus est/si
cut oculus rõnis obtenebratus ⁊ ocul⁹ sen
sualitatis fere corruptus. ¶ Attendamus
rursus in hac similitudine/quẽadmoduȝ ho
mo stans in supcilio montis/tales videt li
bere cũ volet. nõ solũ ea que iuxta se sũt/sȝ
etiã ea que subtus se agunt̃. Et multo libe
rius multoqȝ clarius/q̃ habitantes inferi⁹
immo purꝰ ab impuro/clarꝰ a tenebroso se
cernet/qd̕ apud inferiores vel nunq̃ vel ra
ro fit. Nõ aliter aĩa que in arcem intelligẽ=
tie puehi meruerit et illic fixa steterit/spec=
tabit veluti desursũ/ea oĩa que in rõne ⁊ sẽ
sualitate agũt̃. Judicabit insup ĩ luce sua
et p lucẽ suã/d̕ omnibus qm̃ regulis abstra
ctis et eternis innitit̃ s̃m quas habẽt regu=
lari cetera omnia ¶ Exempla ad hoc sum
mi possent in oĩ arte habente regulas suas
s̃m quas iudicant periti in arte hac vel il=
la/de singularibus spectantibus ad artem
suam. quod vtiqȝ nequeũt impiti. Ille p̃=
terea qui principiorꝝ noticiam clarã et pfe=
ctam haberet/videret in eis ⁊ p ea cõclusio
nes ab eis deducibiles/clarius q̃ ipe ꝯclu=
siones in se videant̃ ab eis qui nõ p princi
pia cõclusiones earũdem acceperũt. ¶ Ex
his patefactũ habemus quo pacto contem
plationis oculus facilis est ⁊ expeditus dũ
habet̃/q̃q̃ acq̇sitio sit difficillima. ¶ Pa=
tet insup in qua vi anime reponit̃. qr in vi
supiori cognitiua aĩe que intelligentia no

minatur. Iste em̃ oculus nõ solũ intelligi=
bilia et abstracta sed etiã ea que in ratione
et sensu fiunt/aspicit. q̃uis alio mõ q̃ ratõ
et aliter q̃ sensus vel imaginatio. ¶ Existi
mo sic intelligere eos q̇ dicũt duas esse spe=
cies contemplationis et imaginatiõis. du
as in ratione et duas in luce intelligentie.
Hoc quippe d̕r nõ quin oĩs cõtẽplatio fi=
at in luce ⁊ p lucẽ intelligentie. sed qr pob
iectorꝝ varietate/hmõi spẽs cõtemplationis
variari noscunt̃ hec ponuntur.

Cõsideratio. 24.

Ponit quid sit ppꝛie cõtemplari et quõ cir
ca eam erratur.

Abstractio qualẽ cõtemplatio re
quirit compleri nequit per ima=
ginationem neqȝ p solã racioneȝ
que virt⁹ est supior. Itaqȝ sicut
ratio virtus est supior et abstractior q̃ sen=
sualitas vel imaginatio/ qm̃ põt abstrahe
re quidditates rerꝝ a confusione accidenti=
um/et formare conceptus specificos ⁊ gene
rales absolutos/qd̕ nõ potest imaginatio.
Sic vis illa que ponit̃ supior ad rationeȝ ⁊
nominat̃ intelligentia adhuc abstractior ẽ
q̃ ratio/que in actibus rationis abstractis
a fantasmatibus transit ad cognitõnẽ eter
norum ⁊ incorporeorꝝ/que nullã habẽt fan
tasmatũ illusionem. et hoc dũ irradiatõeȝ
suscipit ab inferiori. qr dum supiori et diui
na luce suffundit̃ nõ oportet. ¶ Ex hoc p=
spicuũ est ꝙ contemplatio inepte querit̃
p solam imaginationẽ. et impfecte per solã
rõnem/q̃uis vtraqȝ virtus adiuuat/si limi
tibus suis contenta est. Quos si quis volu
erit suggredi/reddit̃ homo vel fantasticus
vel insanus in imaginatiõe. vel erronee iu=
dicans ĩ ratione. sicut apud nonnullos vi=
sum est qui dum insequi credunt eleuatis=
simos viros et abstractissimos in suis mo=
dis cognoscendi/ negligunt autem tenere
modũ eorũdẽ in abstracte viuẽdo. ⁊ vtilia
studẽdo ⁊ ꝯuertendo se ad se ⁊ supra se. ni=
hil aliud refert̃ nisi fantasias ⁊ errores/q̃tũ
libet ipi eleuatorꝝ doctorꝝ v̇ba tenere vide=
tur. Fit em̃ apud talẽ q̃rdibȝ illd̕ v̇gilianũ
d̕ insania vate dat (inq̇t) sine mẽte sonum
Et hoc est ꝙ reddit m̃ltos ex eis qui dicũt̃
formalizãtes in fabulã ⁊ risũ imo ĩ insaniã.

qꝛ p solā imaginationē ꝛ rōnem querunt illud qđ p intelligentie depurationem erat inueniendū. Quō aūt intelligētie depuratio ꝛ qliť fiat/ posteriꝰ ꝙ̄tum dn̄s ɔcesserit aperitur.

Quinta ps principa/

lis agit de tribꝰ oculis aīe ꝛ tribꝰ affectōnibus correspondentibꝰ in.xxvj. ꝛ.xxvij.cōsideratione. Ordīe vo.xxvj.cōsideratō ponēs tres cognoscēdi modos ꝭm tria genera hoīm ad hos dispositos

Tres cognoscendi modi sunt qꝝ vnꝰ animalis đ ꝛ vtens maxime ocło carnis. Aliꝰ rōnaľ vtēs plꝰ oculo rōnis. Tertius spiritualis vtens oculo cōtemplatiōis/sicut distinxerunt diuini hoīes tres oculos ꝛ tres viuendi modos. De his Augꝰ.in lib.de vera religione Bern̄.ad fratres đ mōte dei.carthusien̄. Et Hugo in suo de sacris ꝛ sup ecclesiasten. Videmꝰ itaqꝫ quosdā ex hoībus viuere nō eleuatius ꝙ̄ bruta. Solis em̄ sensibus vtunť aut eos solos insequūtur. Alij magis insequūtur rōnem intelligentes abstractas regulas artiū ꝛ scientiaꝝ. Tertij vltra hec oīa eleuant se supra rōnē in quādā regionē eternitatis/et ꝑspicabilitatis ꝛ sup oem fluitationē et cōfusionē infinitā desiderioꝝ ꝛ cogitationū.in aurā quandā libtatis serenā assurgūt ꝛ euolāt/et iā non minus videť differre eoꝝ vita a ceteris hoībꝰ ꝙ̄ distant hoies a pecoribꝰ. Sꝫ qs est h deꝰ optime ꝛ laudabimꝰ eū? Ille solus ē quē tu eduxeris đ tenebris ꝛ vmbra mortꝭ ꝛ vincula eiꝰ passionū diruperis noxiarum.

Cōsideratio. 27.

Ponit illa q̄ videnť specie eē mentales affectiōes sꝫ nō sť. ꝛ iō inť eas ponit differētias

Tribus ꝑnoīatis cognoscēdi modis que sunt cogitatō/meditatō cōtemplatio.tres affectiōis maneries correspondēt que sunt cupido vel libido seu ɔcupiā/ scđo deuotio ľ cōtritio seu cōpunctio aut oratio/tertio dilectio nō quecunqꝫ sed extatica et anagogica.i.sursum ducens/ꝛ rapiens in diuiā. Si de re cōstiterit peto vt nō magnope calumnia fiat de nominibus.nō em̄ accepi ab aliis talē circa affectus distinctionē nominuꝫ quemadmodū de cognitionibus reperio. ¶ Sꝫ tn̄ interim dicamus ꝙ sicut cogitatio est improuidus animi obtutus ad euagationē ꝓnus. Ita ꝑn̄r ad talē cogitationem si sit de obiecto delectabili seqtur affectio improuida et vaga sine vtilitate et fructu.et hoc mihi satis congrue videť appellari libido seu cupido vľ ɔcupiā. ¶ Porro ad meditationē que est ꝓuidus anime obtutus in veritatis inquisitione et celestium rerū inuentiōe vehementē occupatus/consequitur quedā affectio alia a ꝑori ad res taliter quesitas ꝛ inuentas si nō sit indispositio anime. Et hec affectio ē ꝓuida et nō vaga cū difficultate et fructu. Et hec interim voceť deuotio vel cōpunctio aut oratio.i. affectus pius et humilis vehementē et fortiter tendens et nitens in amorē prime veritatis ꝛ bonitatis. ¶ Deniqꝫ cōtemplatio q̄ est libera et expedita cōsideratio eoꝝ q̄ meditatio cū ingenti difficultate ꝑquirit/habet suā affectōnē in anima disposita/suamqꝫ dilectionem siľr liberā purā expeditaꝫ et abstractā. Et hac rōne vocari ꝑt extatica dilectio/vel iubilatio/que vltra deuotionem addit facilitatē et iocunditatē inestimabilem et inexpressibilē/ et exuperantē omneꝫ sensū. Et hec est sapiā dei ī mysterio abscōdita. ¶ Hec est mystica theologia quā q̄rimus que ad anagogicas ꝛ supmētales excessus deducit/quaꝫ aliqn̄ noīe charitatis/ aliqn̄ charitatiui amoris lego noīe appellatam. Propterea nō falliť qui dicat cōtēplationē sine dilectione nomē ɔtemplationis nō mereri. Sed nos vnuꝫ ab altero secernimus/vt ꝑciosior habeať inquisitio veritatis/et cognoscamus qm̄ appropriate loq̄ndo sicut cōtemplatio est in vi cognitiua intelligentie/sic in vi affectiua correspondēter reponiť mystica theologiā.

Sexta ps pricipalis

agit de acquisitione mystice theologie et đ eius decem differentijs ad theologiā speculatiuā a.xxviij.vsqꝫ ad.xxxv.cōsideratōꝫ Ordine vo consideratio.xxviij. Ostendit modum perueniēdi ad mysticā theologiam eamqꝫ pluribus diffinit diffinitionibꝰ.

Cognitio dei p theologiā mysticā melius acqrit̄ p penitētē affectū q̄ p inuestigantē intellectum. Ipsa q̄z ceteris parib⁹ eligibilior est et pfectior q̄ theologia symbolica vel ppria/de q̄ est cōtēplatio. Sicut dilectio pfectior est cognitiōe, et voluntas intellectu. & charitas fide Hec scda ps p nūc supponit̄ q̄uis nō sim nescius de pbabilitate positōnis opposite apud multos & magnos. Sz p prima pte cui correspōdet deductio ad quesitū/null⁹ ambigit/ qn depuratio seu purgatio potētie affectiue fiat per feruorem penitentie in cōpunctione cōtritione & orōne q̄ rugire facit a gemitu cordis Et q̄uis dicat ppha. In meditatōne mea exardescet ignis. s. dilectōis, meditatio hec nō p veritatis inq̄sitione attenta/sicut descripsimus sed magis p cōpunctiōe sequēte/sumpta est. Hui⁹ aūt cōpunctiōis difficultas/magna est valde apud non exercitatos. & eos qui corruptos adhuc hn̄t sensus ab adolescentia. ¶ Queēadmodū enim ligna virida aqueo plena humore vix recipiunt calorē ignis/vt i silitudinē ei⁹ accēdātur: sz p̄cedūt exufflationes multiplices. p̄uia est etiā depulsio hūiditatis talis ac euaporatio. sic existimare ꝯuenit de eo q̄ calorem spiritussancti in se recipe dz/ & b̄m euz transitur⁹ est in amorē purū & piū/si nōdū desiccatus sit a sordidis affectionib⁹, & hoc fit iniciatiue p pniam. Vn̄ Greg⁹. in omel' de ceco. p pnie lamenta/mētis fantasmata depellūt̄. ¶ Ad cui⁹ ampliorē elucidatōez attēdedū est q̄ theologiā mysticā sic possum⁹ describē. Theologia mystica ē extensio ani i deū p amoris desideriū Alit̄ sic. Theologia mystica ē motio anagogica/ h° ē sursum ductiua i deū/p amorē feruidū & puꝝ Alit̄ sic. Theologia mystica est expimētal' cognitio hita de deo p' amoris vnitiui complexū. Alit̄ sic. Theologia mystica ē sapia. id ē sapida noticia hita de deo. dū ei supremus apex affectiue potētie rōnalis/ p amorem cōiungit̄ & vnit̄. Vel sic p Dioni. vij. de diui. noībus. Theologia mystica est irrationalis/ & amens & stulta sapia/excedens laudātes. Has āt descptiōes apti⁹ itelligemus si multiplicē theologie speculatiue differētiā & mystice deinceps voluerim⁹ itueri

Consideratio. 29.

Ponit driam inter theologiā mysticam et speculatiuam. Et in quibus cōueniūt mltis declarat exemplis.

Theologia mystica et theologia speculatiua si b̄m rōnes pprias ꝯsiderant̄ driam ex multis nō sine ꝯueniētia multiplici sortiunt̄ ¶ Prima et principalis dria sumit̄ ex subiecto vel potentia qm̄ lz vtraq̄z sit in aīa rationali. Nihilominus distinguendo potētias anime b̄m rōnes suas vt supra dictum est: speculatiua theologia est in potētia itellectiua/cuius obiectū est veꝝ. Mysticā vero reponimus in potentia affectiua cui pro obiecto bonū assignamus. ¶ Ex hac aliaz driam inuenimus b̄m rationes obiectales/ qm̄ obiectū speculatiue theologie est verū et mystice bonū. ¶ Conueniūt tn̄ in h° mistica theologia et speculatiua quā alio nomine contemplationē dicim⁹/qm̄ vtraq̄z ē in supiori portione anime & nō in solo sensu vel imaginatione nec in ratione sola. Hec aūt portio anime vt supra dictuz est varijs nominib⁹ appellat̄. Et hz duas virtutes vel duos oculos seu duo officia/ q̄a & ipa est intelligētia vera et affectiua seu amatiua boni. Diximus aūt in supioribus q̄ sicut voluntas ratiōi et appetitus sensualis imaginationi p̄fert̄ Sic suo modo est ꝺ affectiua correspondente intelligentie pure/ ppterea dū ista vis supior exit in affectum suū ipa dicit̄ quodāmō leuare se supra se & quodāmō supferri. Inde fit vt actus talis noīet̄ supmentalis excessus/ vel supra spm̄ & b̄m eū q̄s ꝺr q̄nq̄z sup seipz q̄nq̄z ex̄ seipz ¶ Hu⁹ rei aliqꝺ exēplū accipe possumus ex ꝯsideratiōe eoꝝ que sepe i ipa sensuali virtute fiunt. In qua videmus tā in nobis q̄ in brutis q̄ q̄nq̄z ipa sensualitas in suis actibus cognitiuis pmanet/sine affectu illoꝝ que vel audit vel intuet̄. Sepe tn̄ p auditū vel aspectū quorundā obiectoꝝ ipa tanto cōplet̄ affectu/vt iā quasi saliat extra se & tota gestiat/velut si equus potit̄ campo liber apto. Hoc mō sensualitas aliqn̄ quasi se n̄ capiens et se deserens/tota nitit̄ in rem desideratam se effundere/se transferre/se vnire/imo illā penitus q̄si itrorsus penetrare.

Quid de taliũ oculis nõne scintillant? nũ
quid nõ emicant? Nõne ꝗtũ dat ipis tre-
mulo se fulgore diffundunt? Transferamꝰ
hoc exemplũ ad vim intelligentie supiorẽ
cõsiderando qualitatẽ eius dũ sine affectu
in sola cognitione iacet. Et dũ transit in af
fectũ taliũ qualia contemplatᷣ. Adducamꝰ
ꝓ manuductione huiꝰ/ ea quibus mystice
theologizantes vtuntᷣ exempla. ¶ Primũ
quidẽ de aqua in vase que dũ apponitᷣ igni
calescit primo se cõtinens in vase. Sꝫ duꝫ
feruescit et bulit/ videtᷣ quodãmodo seip-
sam nõ capere/ sꝫ excedere/ atqꝫ supferri vir
tute caloris Sic mẽs nõdũ amore calescẽs
intra seipam cõtinet se. Sed spiritu feruo-
ris amore cõcepto. supgreditᷣ quodãmõ se
ipm quasi extra se saltitans atqꝫ volitans.
Aliud quoqꝫ exemplũ inducamus ꝺ radi
js solaribus cadentibus sup speculũ conca
uum. qui ex vnitiuo eoꝝ cõcursu cõburũt
stuppã efficiũtqꝫ flammã supuolantem.
Sic intelligentia nostra illustrata contem
platione serena celestiũ/ quãdoqꝫ quidem
remanet intra seipam nõ incalescens neqꝫ
ardẽs. quandoqꝫ vͦo tantus amoris ardor
cõcursu radioꝝ celestium exoritᷣ/ vt in affe
ctum se erigat/ nec se capiat/ neqꝫ cõtineat/
sed iubilat et exultat/ ex quibus tertia ꝯclu
ditur differentia.

Consideratio. 30.

Scholã ostẽdit ad discendũ speculatiuaꝫ et
mysticã cũ alijs differentijs theologie quo
modoqꝫ se habeant inter doctos et fideles
ydiotas.

Vnde sunt alie inter has theologi
as speculatiuã ⁊ mysticã differen
tie/ sumpte ex acquisitiõis earuꝫ
varietate. Una quidẽ est quia speculatiua
theologia ratiocinationibus vtitᷣ cõformi-
ter ad phisicas disciplinas. Ideo scholasti
cam eam vel litteratoriã quidã appellant.
Quibus nõ sufficiant iste scholastice exercita-
tiones/ nisi quis studio vehementi nitatur
hẽre ꝯceptus ꝓprios ⁊ ītimos eoꝝ q̃ tradita
sũt a summis doctoribꝰ. Aliqñ tales theo
gizant solis auribus corporeis sicut pueri
vel pice neqꝫ vere intelligentes ꝺ qbꝰ loquũ
tur neqꝫ de quibus affirmãt. Nihilominꝰ
tñ sepe eis nomen ꝯcedimus theologoꝝ

Mystica vͦo theologia sicut nõ versatur i
tali cognitione litteratoria/ sic nõ habet ne
cessariã talem scholã/ que scholã intellectꝰ
dici potest sed acquiritᷣ ꝑ scholã affectus ⁊
ꝑ exercitiũ vehemens moraliũ virtutuꝫ di
sponentiũ animã ad purgationẽ/ et in the
ologicis illuminantibꝰ eã/ in beatificis vir
tutibus eam ꝑficientibus/ ꝓportionabilitᷣ
ad tres actus hierarchicos qui sunt purga
re illuminare ⁊ ꝑficere. ¶ Et hec quidem
schola potest dici schola religionis vel amo
ris. sicut intellectus dicẽdus est schola sciẽ
tie vel cognitionis. ¶ Sed qm̃ plerumqꝫ
euenit etiã in brutis vt ibi sit maior affecto
vbi parũ est cognitõnis. sequitᷣ ꝙ ad com
parandaꝫ huius theologie mystice doctri
nam/ nõ est magna scientia opus presertim
acquisita. Nam cognitio ex fide ꝙ deꝰ est
totus desiderabilis/ totus amabilis/ affecti
ua portio si purgata/ si illuminata/ si dispo
sita/ si exercitata sit: cur nõ in illũ totalitᷣ de
siderabilẽ/ et totũ amabilẽ/ sine plurimo li
broꝝ studio/ tota feretᷣ totaqꝫ rapietᷣ. ¶ Ex
quo illam cõcludimus doctrinam qm̃ theolo-
gia mystica licet sit suprema atqꝫ ꝑfectissi-
ma noticia/ ipsa tamen põt haberi a quoli-
bet fideli etiã si sit muliercula vel idiota.
De theologia vͦo speculatiua aliter eẽ nul-
lus ambigit. ad cuius adeptionem sicut ad
methaphisicã grãmatica. loyca. et philoso
phica disciplina cũ forti exercitio etiã clara
ingenia requiruntᷣ. Ita tñ/ vt gratia desup
cũ his infundatᷣ/ sicut apostolis/ et sicut fit
mũdicordibus/ quibus ꝓmittitᷣ visio dei/
⁊ hũilibꝰ amicis dei/ qbꝰ deꝰ incerta ⁊ occul
ta sapie sue ⁊ oia q̃ audiuit a pr̃e suo nõ fec.
Sic in Anthonio magno. sic in alijs mul-
tis sine litteris: litteratoria vt ita dicam the
ologia donata est. ¶ Ex premissis cõcludi
mus cum beato Bernardo ad fratres Car
thusieñ. de monte dei. Q2 theologia specu
latiua nunq̃ in aliquo ꝑfecto est sine misti
ca. Sed bene ecõtra. Et ex hoc sumi põt se-
xta differẽntia/ quoniam nunq̃ aliquis in-
telliget verba apostoli et ꝓphetaꝝ quãtum
cunqꝫ illa resonet exterius/ si non imbiberit
affectum scribentiũ/ neqꝫ enĩ aliter cõceptꝰ
eorum verboꝝ in animo generabit. Cecus
quippe crebro de coloribus sermonẽ audi
ens/ ꝺ illis vtiqꝫ disputare poterit differte ꝫ

acute/quãq̃ nullos in illo cordis archano proprios eorũ que disputat/conceptus inscripserit.

Consideratio. 31.

Hos quibus ꝓpalanda est mystica theologia instruit duorꝫ filiorꝫ exemplo.

Sicut multis qui clerici vel lr̃ati aut sapiẽtes vel phi aut theologi nominanẽ/occultand⁹ est sermo de mystica theologia. sic plurimis illitteratis et simplicibus/fidelib⁹ tamen/tradi potest. Hinc tradiẽ differẽtia se ꝑma sumpta ex modo publicatiõis. Beatus enĩ Dionysius plerumqꝫ obtestaẽ discipulũ suũ timotheum vt nullus imperitorum hec audiat. Impitos vocans eos q̃ vel nõ sunt fideles. naꝫ hec theologia proprie est fideliũ. vel qui tumentes iam phia/ maleqꝫ viuentes/conculcant pedibus suis sordidis. quicquid nõ sapiũt. quicq̃d etiã nõ intelligũt/canino dente lacerant. De q̃bus ait euangelica parabola. Nolite scũ dare canib⁹/neqꝫ margaritas ꝓijciatis ante porcos. Sed econtra simplices. qui q̃dẽ fidem habent possunt ex ea consurgere ad vnitiuũ amorẽ cũ dõ. Quomõ? sic nempe ꝑ fortẽ contritionẽ mortificatiuã sensualitatis/trahente eos deo/vinculis ꝑceptorũ suorꝫ/et mansionem apud eos faciente. At testante esaia ꝙ sup humilẽ ⁊ quietuꝫ ⁊ trementem sermones suos requiescit domin⁹ Itaqꝫ nihil ꝓhibet fieri v̓bum apud tales de theologia mystica/que amor est/ ⁊ amore cõquiritur cũ e diuerso sapientes in oculis suis/ sine casto amore/languentes circa pugnas verborum/ ab hac arceri cõueniat Carnalis enĩ hõ nõ sapit ea que dei sunt. ¶ Conatus suꝫ in quodã vulgari tractatulo ꝑ palã ista facere quodã exemplo. Sint duo filij patris vnius optimi. Sit vn⁹ eorum curiosus ⁊ astutus in inquisitione cõditionũ paternarũ. nũc ex opibus. nunc ex verbis/quatinus in earũdem elocutõe vel doctrina apud alios delecteẽ. Odiat autẽ patrẽ/vel nullã iussis suis obedientiam accommodet. Ponamus aliuꝫ simplicis ingenij/qui de patre suo nihil aliđ querat. nihil interroget nisi quo pacto illi placere/et in omnibus obedire valeat. Querim⁹ nũc quis e duob⁹ ab optimo patre magis amabitur? non est dubiũ quin secundus. Hic preterea plus iocundabiẽ in paterna bonitate/que sibi plus sapit. Ipse deniqꝫ pater tandem seipm/ et secreta suo puto tradet faciens eũ velut amantissimũ ĩ domo manere secum. Aliũ vero vel exheredabit/vel incarcerabit vel etiam occidet.

Cõsideratio. 32.

Ostendit q̃tũ mystica theologia distat a litteratoria/ ꝓpter finis diuersitatẽ ⁊ a speculatiua vitijs ꝑimere.

Theologia speculatiua vel litteratoria ꝑ hoc vel maxime a mystica secerniẽ ꝙ prima seruire potest vitijs. secunda nequaq̃ nisi ꝑ accidens valde/sicut si ꝯtigeret abuti spe vel fide. ¶ Hanc differentiã octauam que est ex possidentis qualitate breui verbo cõplexus est apostolus dicens. Sciẽtia inflat Charitas autem edificat. Rursus ipse ad thimotheum loquens de homine non acquiescente ei que ẜm pietatem est doctrine dicit quod sit superbus/nihil sciens sed languens circa questiones/et pugnas verborum inutiles/ex quibus oriuntur inuidie/contentiones/blasphemie/suspitiones: male conflictationes hominum mente corruptorum/quia veritate priuati sunt. Deniqꝫ iacobus vtranqꝫ describens/non est inquit ista sapientia desursum descendens/ sed terrena animalis dyabolica Sequitur Que autem desursum est sapientia primũ quidem pudica est. deinde pacifica. modesta. suasibilis. bonis consentiens/plena misericordia/et fructibus bonis/iudicans sine simulatione et emulatione. ¶ Hec autem dicta sunt non vt scientia aut sapiẽtia aliqua sit de se mala cum sit perfectio intellectus. Sed quia abusus eius tanto deterior et seuior est in peruersis/quanto per eaꝫ contra virtutes pro vicijs decertatur. Ecce enĩ finis multiplex ex falsa seductione q̃ritur a multis/q̃ quoniaꝫ auersi sunt a deo fine vero/vt ĩ varia dispergaẽ oportet. huic finis est diuitie ⁊ opes/illi sordide voluptates/huic põpatici honores/apud aliũ potentat⁹ fragil' ⁊ anxius. Cũ igiẽ ẜm exigen-

tiam finis veri vel estimati/ cetera oia mo-
derentur/ꝯsequens est vt subuerso et puer
so fine/ꝑuertant omnia ad finem ordinā-
da. Inter que nimiꝝ est scientia que dum
ad diuitias acquirendas reducit/ appella-
tur terrena. dū voluptates indigua sorte cō
quirit/animalis nominat. Dum vo emu-
lationibus sectis heresibus cōtentioni et si
milibus nequitijs spiritualib⁹ ancillatur/
quo pacto melius ꝙ dyabolica censebitur.
Scientia igit in ꝑuersis tot sortit nomina
quot sunt vitia/eam ad se rapientia/vt ꝙ ē
supba arrogans inflata. ⁊ similia. De tali-
bus dicit scptura. Sapientes sunt vt faciāt
mala. Inde eni fit illud de grecis eulogiū
ꝙ leges habebant bonas ⁊ pessima ingenia
Per cōtrariū vero sapiētia que desursum ē
qualē loquimur/sicut obseqt charitati ce-
terisqꝫ virtutibus/ita earum denominatio
nes contrahit vt ꝙ est patiens. benigna. nō
emulans. non ambitiosa. Et hoc modo ꝺ
ceteris. Sic ergo de theologia speculatiua
dicimus ꝙ non quelibet peruersa est aut ꝑ
uersos inhabitat. nec in ea vitiūʒ esse poni
mus. Sed in abutentibus ea/qualiter nl-
lus in theologia mystica abusus esse potest
nisi forsan modo pretacto per superbiā ob-
iectiue.

Cōsideratio. 33. R

Ponit differentiam inter ꝓbos fideles/ex-
emplo ostendens quomodo indicāt ꝺ the-
ologia mystica.

i In hominibus nō ꝑuersis nec a
uersis/a deo fine suo/pōt altera
inter theologū speculatiuū ⁊ my
sticuʒ differentia inueniri/quia
vnus ab altero secernit: qualiter artifex so
lum speculatiuus sine instrumentis cōue-
nientibus et habitibus acquisitis/differt a
practico expto et in vtrisqꝫ abundāte Hāc
differentiā nonā sumptā ex opis facilitate:
vel difficultate familiari possumus ondere
exēplo. Siqs peritissim⁹ in arte musice nō
aūt exercuerit se in vocali cantu neqꝫ ī cor-
dis aut organis/imo vocē hēat raucā/ ⁊ in-
strumenta musicalia discordia/ satagit eñ
iste vel cantare/vel instrā pulsarē/nulli du
biū qn oberrabit/et [illegible] qꝫ dulcē neqꝫ suaueʒ
simphoniā valebit afferre. Hec situdo re
spicit eū qui ꝺ diuinis scit artificiosa disse
q de morib⁹ silr ⁊ vtutib⁹ regulas hʒ/ ⁊ spe
culatiuū plerūqꝫ sermonē/sʒ nō dū vult ad
ea q cogscit cōformit opari/ cogit languēs
illā apli vocē plangē. velle adiacet mihi/ꝑ
ficē aūt non inuenio. Caret quippe vtutū
habitibus tanꝙ instrumentis/ habens car
nem rebellem et dissonā spiritui/que dum
tangit nihil suaue/nihil diuinū/sed raucū
sordidū. ac strepidulū resonat Sed et spiri
tus dū velut quidā musicus satagit obse-
qui deo in hymnis et canticis pioꝝ deside-
riorum/sentiunt tantūmodo fragores ⁊ tu
multus obtusi desideriorū carnaliuʒ atqꝫ
terrenorum. Istā rem mille siltudies pa-
res ondērēt in ceteris artib⁹ scribēdi. pingē
di. medicādi. militādi/nauigandi ⁊ siliuʒ
¶ Porro ita pueri magis sine arte/paulatī
extendendo deambulationē/discunt recte
ambulare/ꝙ iacendo etiam si mille regule
eis gradiēdi vel modi dicerent. sicut fabri
cando fabri fimus. qr similiter inquirim⁹
quid est virtus nō vt tantūmō sciamus. sʒ
vt bn̄ opando boni efficiamur ait Aristo.

Cōsideratio. 34.

Ostendit philosop-
hoꝝ caliginem et theologoꝝ claritateʒ sub
exemplo maris galilee et nauis ventoꝝ pi-
sciū ⁊ vocatione filioꝝ zebedei.

p Er theologiam mysticā sumus
in deo/hoc est in eo stabilimur ⁊
a mari turbido sensualium desi
deriorū ad littus solidū eternita
tis adducimur. In hac cōsideratiōe diffe
rentia etiā inter duas theologias specula
tiuā ⁊ mysticā edocet. Speculatiua quip-
pe si sola est nunꝙ quietat. inquietat poci⁹
alioquin nō dixisset ille qui voluit inuesti
gare de omnibus diligenter/ꝙ nō saturat
ocul⁹ visu/nec auris auditu/dans ꝑ hoc in
telligere quietem nō esse in sola inuestiga-
tione veritatis/sed famelicum quoddaʒ ie
iunumqꝫ desiderium. Fallor si non ita ap
paruit in maximis phis qui post oēs iqui-
sitiones suas tedio affecti/qr nō refecti. di-
xerunt hoc vnū se scire. ꝙ nihil scirent. Ui-
dete queso ꝙ inanis refectio/vbi ꝑ tot tem
pora/ꝑ tot studia/nihil nisi vanitas ⁊ ianis ī
visceribus aiaꝝ repta est. Preterea cognitiōis
ista videt esse nā/ꝙ pl⁹ satagit rē cognitaʒ

ad se trahere ac sibi assimilare/ q̄ ad ipām
fac. Qđ innuere videt̄ ꝑ h̄ ꝫ dicēs verū esse
in intellectu/bonū in rebus. Quid igit̄ mi
rum si cognitio sola/nō erit mare desiderio
rum sensualiū: si etiā portū vel littus eter=
nitatis ex̄ se positum nō attingat. Queād
modum nauta in regimīe nauis quotidie
garrula loq̄citate docte differēs nihil vero
eoꝝ agens q̄ loq̄tur/nūq̄ a medijs pōti flu
ctibus nauē ī littore stabiliet/demerget po
tius eā/vel ꝑiculis oībus expositā fluctuā
temq̃/iugiter inueniet. Siīlr spūalis na=
tura/nūq̄ ex sola cognitiōe maris intelli=
gibilis/ nunq̄ ex aspectu solo/ stabilitateꝫ
defici poꝛtꝰ poterit adipisci. ¶ Multa
sunt ī hāc sniaꝫ ꝯcordātia diuīe scriptu
re testimonia. Sꝫ libet vnū hic signanter
īserere de vocatiōe filioꝝ zebedei. quos do
minꝰ ihs a mari galilee ad littꝰ enatare do=
cuit. Ubi theologia mystica ꝑ sensus ana=
gogicos cognoscit̄. ¶ Uidenduꝫ est q̄d ꝑ
anagogiā .i. sursum ductōnē significet ma
re galilee/ q̄d littꝰ eiꝰ/ q̄d nauis/ q̄d vocatio
dn̄i: ꝛ ita de alijs. ¶ Itaq̃ sicut mare mo=
raliter pn̄s seculū. sic anagogice corruptaꝫ
nr̄e sensualitatis fluctuationē significat/ di
cente sapiēte. Cor impij quasi mare feruēs
¶ Qđ ideo mare galilee đr q2 mutationeꝫ
vel migrationeꝫ significat galilee. Quid āt
mutabilius. q̄d inq̄etius. q̄d ꝓcliuius ad
emigrationē q̄ sensualitas inuenit̄: Nūc
arrogātia tumet/nūc sepe attollit̄/ nūc de=
speratōne deijcit̄/nūc effernescit ꝛ ex̄ seipāꝫ
rapit̄ ꝑ iracundiā nunc ꝑ inuidiā in seipsa
frangit̄ atq̃ fatigat̄. Uorax est ꝑ ingluuiē/
ꝑ luxuriā/sordida voluptate đspumat/ eā
reddit insatiabilē inexplebilēq̃ cupiditas.
¶ Illic deniq̃ pisces ꝛ reptilia varioꝝ de=
siderioꝝ/ quoꝝ nō est numerꝰ. ¶ Porro q̄
descendūt in hoc mare sensualitatis/naui=
bus ratiocinationū naturaliuꝫ ipi vident
oꝑa dei/ ꝛ mirabilia eiꝰ in ꝓfundo. Sꝫ q̊ ꝓ
fundo: ꝓfunduꝫ inquit scriptura cor ho=
minis in scrutabile ꝛ quis cognoscet illud.
¶ Ceterū mirabilia valde oꝑat̄ deus. in
hoc ꝓfundo q̄ studiosi piscatores/philoso
phi mūdiales/ꝑ rhetia suaꝝ adinuētionū
atq̃ doctrinaꝝ scrutari conati sunt sꝫ defe=
cerunt scrutātes scrutinio. neq̃ eñ causaꝫ
tāte tamq̄ inq̄ete fluctuatiōis ī carne nr̄a

attingere valuerūt. nobis aūt reuelauit de
us/ q2 peccāte primo hoīe rupta ē ꝯcordia/
scissum fedus legis indite inter rōnem gu=
bernatricē/ ꝛ obseq̄ntē sensualitatē. ¶ In=
de quasi iuxta potentiaꝫ fictionē apto eloi.
antro q̄ scꝫ elous fingit̄ deꝰ vētoꝝ mox fla
uerūt venti scꝫ passionū/ q̄ velud ex aduer
sis ꝑtibus/agmine facto/ cōturbauerūt tē
pestate magnū mare nostrū. Nā q̄s nesciat
quis nō quotidiano naufragio ꝑiclitatus
agnoscat. mestū illud ecclīe canticū: Con
fusa sunt h̄ oīa spes. metus. meror. gaudiū
Nōne quatuor iste passiones venti sunt to
tidē cardiales/ gaudiū quasi ab oriēte me=
ror ab occidēte. spes a meridie. metus a se=
ptētrione rabido impetu flantes. A q̄bus
exagitatū mare nostrū nūc ad celū ꝑ spem
ꝛ gaudiū ascēdit/ nūc descēdit vsq̃ ad abys
sos ꝑ metū ꝛ merorē/ hinc metuūt. cupiūt
gaudētq̃ dolētq̃/ ait egregiꝰ poeta. ¶ Sen
timus heu nimiū/ vtinā sic describere vale
remus/ queādmodum his passionibꝰ qua
quauersū sine ordine/ sine lege ꝑflantibus/
abripit̄ a stabili eternitatis portu/ nauta nr̄
i. spūs rōnalis/ faciens opationeꝫ in aquis
multꝭ cogitationū ꝛ affectionū/ neq̃ venit
ad littus tranq̄lle cōtemplatiōis nisi p̄tere
unte iesu secꝰ mare galilee/ ꝛ nisi exēplo fili
oꝝ zebedei vocantē eū sequat̄/ relictis tn̄ ꝓ
us retibus mūdane curiositatis/ et naui ra
tiocinationis naturalis/ īmo ꝛ patre zebe=
deo id ē tēpore mutabili ꝛ fluido ī quo gi=
gnimur. zebedeus eñ fluidus iste vel flu=
ens interp̄tat̄. Euehatur aūt oportet spūs
noster sup omnē tēporis mutationem si ad
littus eternitatꝭ/ ꝛ portū virtuose solideq̃
contēplatiōis applicare voluerit/ vbi īmo
tus ꝑmaneat/ vbi figat ancorā spei depen=
dentē a naui fidei. vbi petre stabili q̄ deus
est/ ꝑ amorē totus adhereat/ non casurus/
quicq̄d exagitet aut circū volet sensualiuꝫ
desiderioꝝ ꝛ fantasmatū cōfusissima incō=
stātissimaq̃ multitudo. De hac quoq̃ na=
ui hāc similitudinē ꝛ portu nō hic nouaꝫ
cōfingimus. dudum eñ diuinus Diony=
sius in tertio de diuinis no. illā nobis ape=
ruit. ¶ Ecce summatim ꝑstriximꝰ quid ꝑ
anagogiā v̄ba p̄dicta euāgeliste nostri de=
signāt. Mare est sensualitas. littus eterni=
tas venti passiones. pisces vel reptilia sen=

salia desideria et fantasmata. Spūs pisca tor. nauis ratiocinatio. rhetia studia mūdana. zebede⁹ tpis fluxus. mercēnarij mūdani phi. vocatio Iesu diuina attractio. Piscari vero homines est supnaturales vł diuinas inuestigare inuenireq₃ veritates.

Septima pars prin⸗

cipalis agēs de amore ⁊ ei⁹ triplici ꝓprietate / ⁊ de raptu simul ⁊ extasi ⁊ a. xxxv. ꝯsideratiōe vsq₃ ad. xl. Ordine vero. xxxv. ꝯsideratō ponit aīaȝ rōnalē sine īstinctu dei ⁊ amore n̄ posse ad finē debitū ꝑuenire.

Rationalis spūs tāq̄ spūalis nauta ꝑ theologiā mysticā / doctus / nō nisi vocāte dn̄o / ⁊ secretis afflatibus velū mētis impellente / a mari sensualitatis ad littus eternitatis hoc est a carnalib⁹ ad spūalia ꝑuenit Et nō nisi ꝑ eius amoreȝ / in deifico portu stabilitus atq₃ solidat⁹ cōquiescit. Hoc ex p̄cedenti silitudine satis ꝑspicuū est ex his que diximus in p̄cedēti ꝯsideratiōe. Naȝ cū ibi ostēsum sit / q̄ nō acq̄rim⁹ portū stabilē in deo ꝑ solā cognitionē / supest vt hoc fiat aliunde / videlicet ꝑ amorosaȝ affectionem / ꝑ hāc q̄ppe cū deifico portu nr̄o vnimur / ⁊ ei adheremus / dicēte ꝓpha: Mihi aūt adherere deo bonū est. Et rursus scriptum est. Qui adherere deo vn⁹ spūs est. Illud q̄₃ clarius elucescit ex ꝓprietatibus amoris / quaruȝ tres ad p̄ns attingere satis erit. Amor em̄ rapit. vnit satisfacit. Primo quidē amor rapit ad amatū ⁊ inde extasim facit. Secūdo amor iungit cū amato ⁊ q̄si vnū efficit Tertio amor sibi sufficit nec aliud p̄ter amare querit. De his itaq₃ ꝓprietatibus deinceps aliqua sunt ꝑsequenda.

Consideratio. 36.

Explicat vi amoris ꝓut est in raptu et extasi ꝑ ꝓprias differentias exemplificando de paulo et exemplo naturali.

Amor rapit ad amatū ⁊ extasim facit Et vocat̄ raptus in proposito eleuatio potentie alicuius supra inferiores potētias / ⁊ exactuatione eius in sua operatiōe / cessantib⁹ vel debilitatis actus inferioꝝ potentiaꝝ. Vel raptus est fortis actuatio ⁊ vehemēs in superiori potentia / vn̄ cessant opatōnes inferioris potentie / vel ita debilitant̄ et ligātur vt supiorē in sua opatōne neq̄q̄ impediāt ¶ Porro extasim dicimus speciē quādā raptus qui fit appropati⁹ in supiori portōne aīe rōnalis / q̄ spūs / vel mēs / vł intelligētia noiat̄ dū mens ita in suo actu suspēsa ē / q̄ potentie inferiores cessant ab actibus suis / sic q̄ nec rō / nec imaginatio / nec sensus exteriores / imo q̄nq₃ nec potētie naturales nutritiue / et augmentatiue / et motiue possint exire in suas ꝓprias opatiōes. Distinguendo igit̄ ⁊ quodāmō cōtrahendo raptū cōtra extasim. Raptus ē minoris efficatie ī suspendēdo vel impediendo actū inferiorem Inuenit̄ tn̄ etiā ī oī potētia supiore respectu inferioꝝ. Extasis vo in sola mēte fit / s₃ ⁊ act⁹ inferioꝝ potentiaꝝ nō solū debilitat s₃ tollit fundit⁹ / q̄diu durauerit. ¶ Paulus itaq₃ exempli causa / in suo raptu duo exprimit que cōcurrūt in extasis descriptōe. Exprimit̄ eni potentia que rapta est. s. tertiuȝ celū ipius anime modo supra exposito. qd̄ celū in potentia cognitiua / est mens vel intelligentia / et in affectiua est apex mētis vł eius scintilla Exprimit̄ scd̄o cessatio omnium īferiorū ab actibus suis / alioquin quomodo paul⁹ nesciisset an in corpe vel extra corpus fuisset. ¶ Est igit̄ extasis rapt⁹ mētis cū cessatiōe omniū opationū in inferioribus potentijs: Et hec pōt rursus subdiuidi s̄m duplicē vim mentis. vnā cognitiuā ⁊ aliā affectiuā. Prima extasis est rapt⁹ in spū scd̄a raptus extra spm̄ ¶ Nisi forte aliter velimus distinguere hos raptus penes obiecta vt raptus in spū dicat̄ respectu intelligibiliū sub deo / et raptus supra spm̄ respectu diuinoꝝ. ⁊ forte vtrāq₃ acceptionē in scripturis legimus ꝑmixtim Inuenim⁹ em̄ d̄ regina saba q̄ nō habebat vltra spm̄ qm̄ admiratō vehemens suspēderat actus oim potentiaꝝ in ea respectu eoꝝ qui de sapientia salomonis fuerat cōtemplata. Et hoc pōt dici stupor vel spasm⁹. ¶ His itaq₃ p̄locutis d̄ noīe raptus ⁊ extasis superest indagare quō hec fiāt originalr̄ per amorē: Cur igit̄ amor sit radix aliaꝝ q̄liūcūq₃ affectionū / si ōn̄derim⁹ q̄ affectio potius q̄ cognitio raptū agat / patebit sufficienter qd̄ intendim⁹. ¶ Est in p̄mis silitu

do amoris quo ad pondus/queadmoduz vn⁹ ex sapientibus dixit. Amor meus pond⁹ meuz. illo feror quocuq3 feror. Oportet igit q amor sit trahens et rapiens. Feruntur itaq3 quia ad locu stabilitatis et quietis sue/ tractu quoda potius q ex cognitione h⁹ centri. siue ponderis tendentis ad centru mundi. hoc pala in grauib⁹ cognoscentib⁹ q cessante oi sua cognitione/ nihilomin⁹ deorsu no impedita ferunt. Et sz amor/ psertim qle loqmur forte magis hz de similitudie cu na leuitatis/ cui⁹ est superferri. tn ipa etia leuitas pondus qdda dici pt/ iuxta itetionem pnoiati sapientis.

Rursu experimur i ferro qd du affectu est p magnete rapit ad ipm pxius sine cognitione. Sz et virt⁹ nutritia nutrimentu gue sur su trahit/ no opante ad hoc cognitiua virtute.

Dehic transeam⁹ ad raptu virtutu cogniti- Cuaru.

Consideratio. 37.

Aliu scribit raptu imaginationis/ in passionatis exemplificando.

r Raptus imaginationis sup vires sensitiuas inferiores/ fit p amoris affectione. Manifestu est q amoris vel desiderij affectio/ pt tanta fixione/ virtute imaginatiua trahere vel rapere q potentie inferiores sensuu exterioru/ obiecta pxia eis opposita no attendunt. hoc sumpsit phs ab experientia. Et hic est raptus quide primus in pmo celo aie/ que raptuz qd aliud pncipalit efficit/ q feruidu intus desideriu rei p imaginatone psentate. neq3 eni sola cognitio imaginatiua pfunda fixionem facere sufficeret. Uidem⁹ hunc raptu in philocaptis alijsq3 plurimis quos melancolicos et fantasticos appellam⁹. et q busda repente timentib⁹ et iratis/ aut vehementer zelantib⁹. Sicut aut imaginatio vl alie vires superiores sup sensus exteriores efferuntur et rapiuntur. Sic econtra constat anima quandoq3 sic detineri circa sensatonez exteriorisobiecti/ p tactu/ gustu/ aspectumq3/ q opationes potentiaru superioruz cessant aut impediuntur. Hoc aut pprie no dr raptus sed tractus aut dimersio du p potentia inferiorem supior deorsum trahit/ et ab actu suo compellit cessare/ quod fit in nobis ex corruptela peccati nimis heu faciliter et frequenter.

Consideratio. 38.

Raptus vim pni est in ratione sicut in studiosis apparet ostendit declarandu.

r Raptus ronis i actu suo sup potentias inferiores fit p volutatis amorem. Fecerut hoc pspicuu studiosi pscrutatores regularu generaliu i varijs artibus q abstrahentes a motu/ et materia/ vel spiritualia meditantes/ qrut de ducere et ratiocinari ex notis incognita/ qs ali qn volutari⁹ hmoi appetit⁹ cessare fecit ab opationib⁹ no tantumo sensuu exterioruz vt nesciret qd ab ext fieret/ sz et virtuti fantastice ac imaginatiue: sua actio denegabat. Ita vt corporeu fantasma nullu irrueret/ aut irrupe voles supiori ronis volutatisq3 virtute pmeret. patuit hoc in qbusda/ de q bus apud valeriu maximu no est historia

Consideratio. 39.

est de raptu metali sine scintilla eiusdem solummo est magis pfectoru.

r Raptus metis sup potetias se inferiores fit affectionis p scintillam menti cognita vel appropriataz q amor extaticus vel excessus metis noiat.

Manuducimur ex prioribus raptibus q sicut crebriores et faciliores sunt/ sic itelligibiliores inueniut/ qliter mes in suis actib⁹ taliter efferri potest et figi/ vt nulla inferiorum potentiaru ea interturbet/ immo p vim suam affectiua/ ita seipam actu abi-ct q vis sua intellectia/ vt sic neq3 se/ neq3 alia recogitabit/ quo rationabiliter pcesso/ pm ptissima sunt cosequent ad intelligendum omnia q doctores eleuatissimi/ nominatiz Diony. tradiderunt de mystica theologia Ea insuper que dicunt fieri in sapientibus et deuotis/ vt sunt extasis mentis excessus anagogica ductio. raptus in tertium celuz diuisio anime et spiritus. Introductio in diuinam caliginem exemplo moysi. Ul ingressus in sancta sanctoru cu3 nube omnia tegente/ in star aaron. Quid etia amor vehemens. id est mente vehens? quid mors anime viuente spiritu? quid nox illuminatiua tenebris qd mors rachel in ptu beniamin? qd anagogica conersio iordanis retrorsum? intelligentie se psentabunt et similia.

Octaua ps principa-

lis agit de vi amoris q̄ amantē vnit cū deo
ac stabilē facit ac requiescere vsq; ad finē pri-
mi tractatus Ordine vo est ꝯsideratio .xl.
q̄ remouet varios vnionis modos ꝛ pue-
nit ad illu; quē etiam ondit/ q̄ anima; d;
deo vnire.

a Amor vnit amantē cū amato ac ꝑ-
inde hūc stabilire ac sistere facit cū
illo. hec dicta est scd̄a amoris pro-
prietas. ¶ Pro huius itellectu loquēdū ē
aliqd de modis vnionū varijs ꝛ diuersis.
S; cu; hec vnio de qua loqmur nō corpa-
lis est/ sed spūalis/ de corpalibus vnionibꝰ
nihil hic dicendu; est. Uniones aūt spūa-
les īuenimus/ vt ꝑ inhesionē. ꝑ informa-
tionē. ꝑ actuationē. ꝑ assistentiā principa-
litatꝭ. ꝑ illapsum. ꝑ sustentationē hyposta-
ticam/ vbi plures nature in vna ꝑsona ꝯue-
niūt. S; oīum supꝰma vnio est ī diuina es-
sentia seu natura/ in qua tres ꝑsone sūma
vnitate subsistunt. S; has vniones tanq̄
huic ꝓposito minus ꝯuenientes relinqmus
Hec vero vnio amātꝭ cū amato/ ab aristo-
in ethicis. tangit̄ vbi ait amicꝰ est alter ego
cuiꝰ vnionis ratio exprimi videt̄ cū ab eo-
dem d;. Amicoꝝ est idē velle ꝛ ide; nolle.
spūs ergo noster cū deo adheret ꝑ intimu;
amorē/ vnus spūs est cū eo ꝑ volūtatis cō-
formitatē. solus enī amor ꝑfectus et ꝑfecte
deo adherens: veraciter orat. fiat volūtas
tua sicut in celo et in terra. ꝛ q̄ sic orat: orat
vtiq; in spū et veritate/ sicut orandū eē ve-
ritas docuit in euāgelio. Nam ꝛ ipē prem
adorauit dicens/ verūtn̄ nō sicut ego volo
s; sicut tu. Itaq; q̄ sic vnit̄ deo ꝛ adheret ꝑ
amorosam volūtatis ꝯformitatē vtiq; sta-
biliter in eo Ad qḋ traduci pōt illud psal-
miste/ absorpti sunt iūcti petre iudices eoꝝ
i. in deo totaliter stabiliti.

Consideratio .41. agit de erroribꝰ

circa trāsformatiōe; aīe ī deū ꝛ qd sit ꝛ quō
etiā cōplet̄/ exēplis ondit ꝛ rōnibus.

a P Amorosa vnio mētis/ cū deo
que fit ꝑ theologiā misticā/ cō-
grue transformatio nominatur/
sicut beatus Dionysius ꝛ sancti
patres locuti sunt/ sed inexplicatiōis mo-
do varietas inuenit̄. ¶ Fuerūt enī q̄ dice-
rent spiritū rōnalē dū ꝑfecto amore fert̄ in
deū/ deficere penitus a se/ ac reuerti in ideā
ꝓpriam/ quā habuit īmutabiliter ac eter-
naliter in deo iuxta illud Iob. qḋ factu; ē
in ipō vita erat. Dicūt ergo q̄ talis anima
perdit se/ ꝛ esse suū/ ꝛ accipit verū esse diui-
num/ sic q̄ iam nō est creatura/ nec ꝑ crea-
turam videt/ aut amat deū/ sed est ipē deꝰ
q̄ videt̄ ꝛ amat̄. Hanc insaniā voluerunt
aliq̄ trahere ex verbis Bernardi in episto-
la ad fratres de mōte dei. hanc etia; nisus
fuit ponere almaricus hereticus ab ecclīa
cōdenatus/ quē ꝓpterea Augꝰ. inter here-
ses nominauit ꝛ numerauit. Hanc etiā ni-
sus est renouare autor illius tractatus/ cu-
ius titulus est de ornatu spūaliū nuptiaꝝ:
cuius initiu; est. Ecce sponsus venit exite
obuiā ei. ¶ Contra hunc errorē scripsi du-
dum quandā ep̄lam/ l; in alijs scriptis eiꝰ
hunc errorē correxisse videat̄. ponendo q̄
anima talis semꝑ remanet in esse suo ꝓpo
qḋ h; in suo genere. sed d; tantūmodo siłi-
tudinarie trāsformari sicut amatoꝝ dicimꝰ
cor vnū et aīam vnam qḋ vtiq; ꝯcedimus
¶ Fuerūt alij ponentes q̄ amor creature
ad deū nihil est aliud q̄ deus ꝛ ita q̄ spūs
rōnalis/ formaliter amat deū ꝑ spiritū san-
ctum. Hec opinio imponit̄ mgr̄o sniarū/
qua; ideo doctores nō tenēt. q; nō posuit
formā aliquā dilectiōis actualis vel habi-
tualis q̄si mediā ad diligendū deū esse ne-
cessariā. Nā si hꝰ addidisset. et resoluisset
q̄d dicit hec ꝓpositio ꝑ. dū ait q̄ deus dili-
geret̄ ꝑ spiritūsanctū. q; sc; dicit causa; ex
emplarē/ tunc positio sua cōplecior ꝛ irreꝑ-
hēsibilior fuisset. Fuerūt alij/ q̄ ꝑ siłitudi-
nes reptas ī corpalibꝰ/ voluerūt hāc vnio-
nē seu spūalē trāsformationē reddere clari-
orē. Dixerūt enī q̄ aīa sic vnit̄ deo ꝛ ī ipm
trāsformat̄ quēadmodū si gutta aque mit-
tat̄ in doliū fortꝭ vini. Illa nāq; gutta tūc
ꝑdit eē ꝓpriū/ ꝯuertit̄q; totaliter ī alienū/
velud etiā si cibꝰ ꝑ nutritionē ꝯuertat̄ ī ci-
batū/ iuxta illud qḋ Augꝰ. loq̄t̄ in ꝑsona
dn̄i. Cibꝰ su; grādiū crede ꝛ mādūcasti. n̄
tu me mutab in te/ sic̄ cibū carnis tue/ s; tu
mutaberꝭ ī me. Memini me legisse q̄ ad ꝑ-
dicatione p̄fate similitudinis/ deuota q̄-
dam mulier sic exestuauit/ sic exarsit intrin-

secus ꝙ ↄcepto spũ se se nõ capiẽs/ipsa velut mustũ nouũ/absq; spiraculo/ruptis venarũ ⁊ neruorũ vinculis vitã cũ sanguine tradiderit. ¶ Traducũt aliq̃ vbũ deuoti Bern̄. in de p̄cepto ⁊ dispẽsatiõe ad hunc sensuз dũ ait ꝙ verius est aĩa vbi amat/q̃ vbi animat/q̃si videlз amãdo/se ⁊ corpus deserat/ac in deũ suũ tota ptrãseat. ¶ Uerum hec silitudo deficit/habetq; plĩmũ de dissilitudine/alioq̃n rediremus ad errorẽ p̄us ↄmemoratũ. nõ ei pdit aĩa in hac vnione suũ esse ꝓpriũ/sicut gutta aque desinit p corruptionẽ quã alteri⁹ generatio subsequit̃. ¶ Rursus ꝓpt̃ eandẽ rõnẽ/silitudo trãssubstãtiatõis/q̃ fit i bñdicto sacro/ nõ satis ẽ idonea ad explicãdũ trãsformatiõз amãtis in deũ amatũ. ¶ Adducũt aũt alij silitudinẽ ferri candẽtis. seu carbonis igniti. vbi carbo ⁊ ferrũ remanẽt sub esse ꝓpo. induũt tñ q̃sdã ꝓprietates ignis seu caloris incorpati/⁊ q̃si ꝓprias pdũt vt frigiditatẽ. rigorẽ. ⁊ nigredinẽ sic ꝙ ferruз illud candẽs/videt̃ esse total'r ignis. Sic p̄terea aer illũinatus/incorpat in se lumen solis ita vt ex aere ⁊ lumĩe vnũ fieri videat̃ sic ferrũ affectũ p magnetẽ/induit magnetis ꝓprietatẽ vt videlз ip̃m ferrũ aliud ad se valeat trahere sic vapor q̃ est substãtialiter aq̃/leuitatẽ accipit ⁊ quãdã ex calore aeris ↄditionẽ. ¶ Dant alij silitudinẽ generaliter ꝓ p̄fate vnionis manuductõne de vnione materie ad formam seu pfectibilis ad suũ pfectũ. Cõstat nimirũ ꝙ materia añ susceptionẽ forme ipfecta ẽ/⁊ sine decore/sine v̄tute/sine actiõe det̃ ei forma/mox venit ad pfectionez iuxta forme sibi vnite ꝓprietatẽ. Sic aĩa p̄us q̃ vniat̃ deo/p viuificũ amorẽ/manet in q̃dã morte spũali sine decore/sine v̄tute ad actus viuificos meriti vite et̃ne. Si aũt deo ↄiũgat̃ tãq̃ fontali toti⁹ vite p̄ncipio/dat̃ sibi vita q̃dã diuina. nõ quidẽ p formalẽ inhesionẽ dei ad aĩam. hoc ei repugnat diuine pfectõi sз p illapsũ quẽdã intimiorẽ ⁊ spũalẽ/seclusa impfectiõe q̃libet/⁊ hoc mediãte amore/tãq̃ q̃litatiua ⁊ armonica dispositiõe/ q̃dãmõ ꝓportionabilr̃/sicut dispositio materie p̄requirit̃/nec tñ sufficit ad hũane forme susceptionẽ ¶ P̄remissis igit̃ his silitudinibus/dicamus ↄñr ad eas/ꝙ amor sicut calor naturã hз cõgregãdi seu vniẽdi omogenea/sic etiã sepat ⁊ diuidit ethrogenea. Cõstat aũt ꝙ spũalia cũ spũalib⁹ omogeneitatẽ q̃ndã. i. silitudinẽ seruãt adinuicẽ et a corpalib⁹ seu terrestribus sint dissilia. Omẽ igit̃ ꝙ in hoĩe repit̃ spũale vel diuinũ segregat̃ q̃dãmõ p amorẽ viuificũ/ab oĩ eo q̃d terrestre est atq; corporeũ sic fit ibi diuisio spũs ⁊ aĩe. i. spũalitatis ⁊ aĩalitatis et sensualitatis/ ⁊ sepat̃ p̄ciosuз a vili/⁊ q̃r deus spũs ẽ ⁊ silitudo est cã vnionis/pspicuũ est cur spũs rõnalis sic depurat⁹ ⁊ defecatus/vnit̃ spũi diuino q̃r videlз silis efficit̃ cũ deo. Addam⁹ tñ alterã h⁹ vnionis cãm etiã q̃ ad ea q̃ corpus ip̃m respiciũt. Spũs itaq; sic assimilat⁹ deo/sic q̃lificatus/⁊ affectus p amorẽ/q̃lificat/⁊ afficit ↄñr corpus ꝓpriũ tãq̃ suũ formabile seu materiale/p redũdantiã spũs ad corp⁹. Quo fit vt corpus ꝓpriũ sic habituatũ ⁊ affectũ/induat et gerat q̃sdã ꝓprietates ipsi⁹ spũs/ ꝓprijs vel derelictis vel multũ ab actõe suspẽsis. Inde ẽ dictũ Arist. in v̄tuoso inq̃t oĩa cõsonãt rõni. Sic ḡ spũs nr̃ tract⁹ a deo trahit ↄñr ea q̃ corpis sunt ac ꝓinde resultat vnio mirabil' spũs ad deũ ⁊ corpis ad spm̃.

Consideratio .42.

quietẽ aĩe in deo ẜm triplicẽ ipsi⁹ tensionẽ oñdit/ꝓut scẽ trinitati silitudinarie q̃dãmodo in eadẽ stabilitat̃.

Ex p̄dictã amorosaз vnionẽ/ in q̃ mystica theologia ↄsistere videt̃. aĩa q̃etat̃. satiat̃ ⁊ stabilit̃. q̃d facile est in p̄mis ex priori deducere. Nã cũ res q̃libз sit ĩ q̃ete/dũ pfectionẽ suã adepta ẽ/illiq; ↄiũcta. ⁊ spũs nr̃ vnit̃ ⁊ cõiungit̃ summo pfectibili/p amorẽ pfectũ/ vt exĩde quietet̃ satiet̃ ⁊ stabilitat̃ necesse est. Sic materia ĩ forma habita. sic lapis in centro posit⁹. sic res q̃libet in adepto fine suo quietat̃. Aĩa quippe rõnalis dũ ↄiungit̃ ⁊ vnit̃ deo copulat̃ suo summo bono. Est em̃ deus summũ bonũ eius ẽ centrũ eius/finis/totaq; ipsius pfectio/q̃d ḡ aliud ipsa req̃reret? aut ad q̃d aliud vlterius inhiaret? ¶ Porro in ipsa aĩa cõsidero tres tendẽtias p̄ncipales/ ꝓportionabiliter ad triplicẽ vim eius siue potẽtiã. q̃r vna ẽ cõcupiscibilis. alia rõnalis. tercia irascibilis

nolat. cõcupiscibilis tēdit in bonū. rõna lis in verū. irascibilis in arduū. Sic aīa ꝑ has vires tendentiā habet in bñdictam ⁊ sanctā trinitatē. Nimirū q2 ad eam ⁊ eius similitudinē facta est eiusq3 imago cõstitu ta. ¶ Attribuimus itaq3 spūisancto boni tatē / ⁊ ad hanc tendit vis ɔcupiscibilis. at tribuimus fillo veritatez / ⁊ ad hanc tendit vis rõnalis / attribuimus patri potentiaz maiestatē ⁊ gloriā. ⁊ ad hoc tendit vis ira scibilis. Oportet igit̃ vt his viribus satia tis ꝑ ɔiūctionē cuiuslibet cum suo supmo appetibili / aīa rõnalis totaliter satiet̃. q̄etet̃ ⁊ stabiliat̃ / nā si delectatio in bono ɔueni ente ⁊ voluptatis suauitate q̄rit̃ qd de aīe voluptate / beata maxime sentiēdū ē? Au diamus qd ꝓpheta dicit ad dñm. Torrē te voluptatis tue potabis eos. Ois aūt de lectatio ī infimis: plus aloes ꝙ mellis ha bet / inq̄t satiricus / lingit eni mel in sentib⁹ ⁊ vrticis / ꝓpter qđ recte dicit. Boetius ha bet hoc voluptas oīs ꝙ stimulis agit frue tes. Si p̄terea q̄rit̃ veritatis cognitio. con uertat̃ aspectus ad verbū diuinū. velut ad artē primā: cuius exemplar veꝝ est esse veꝝ Si deniq3 potētia si glīa. si opulentia. si di gnitas q̄ratur. hec oīa est deus aīe eū dili genti / q2 est merces sua magna nimis. in q̊ ⁊ oīa se posse glīat̃ apl's. Oia inquit possuz in eo q̄ me ɔfortat. Deus ergo finis ē aīe / ⁊ eius vltima ꝑfectio / ipē est velut centrū. et locus naturalis omniū desidérioꝝ suoruz Dū ergo in se deficit aīa in salutare dei ve lut ad nihiluz redacta nulli iam alteri nec sibimet innitit̃ sed soli deo / vt sue dulcedi ni / vt sue veritati / vt sue glorificatiōi. dicēs ꝓ primo Renuit cõsolari aīa mea memor fui dei ⁊ delectatus suz Dicēs ꝓ scđo / nihil arbitratus sum me scire / nisi ihm xp̄m fa ctus stultus ꝓpter ipm Dicēs ꝓ tertio / vti nam q̄ gloriat̃ in dño gloriet̃. Ac ꝓinde ñ habēs q̄ vlteri⁹ tēdat / aut qd vltra req̄rat / q̄etat̃ aīa in deo atq3 stabilit̃ possidēs in eo omnia ceteraq3 cõtemnēs atq3 ꝑuipendēs ¶ Possent ad hec explicāda verba magis ac magis sine termīo mltiplicari / sed apud exptos hec pauca vident̃ sufficere. Nā in exptis siue rudibus vel q̄ laboriose possūt hūano adminiculo excitari vt animuz ad amandū exercitarēt / nulla vnq̄ verba ad hoc plene capiendū satis erunt.

Consideratio .43. S

Agit de amorosa oratiōe ⁊ eius ꝓprietate eam etiā diffinit ꝛm traditionē magnorū virorum studiosissime.

P Roprietates ⁊ ɔditiones amo ris ac theologie mystice q̄ supra dicte sunt / etiā orationi ꝑfecte ɔ uenīēter ascribi possunt. Hui⁹ ratio ē. q2 in aīa cõtemplatiua amor / ⁊ my stica theologia. ⁊ oratio ꝑfecta / aut idē sūt / aut se inuice p̄supponūt. Naz vt patet ex supra dictis. mystica theologia est cognitō exꝑimentalis habita de deo ꝑ ɔiūctionem affectus spūalis / cū eodē. duz scz implet il lud apli. Qui adheret deo vnus spūs est / que nimirū adhesio fit ꝑ extaticū amorez. Teste beato Diony. Rursus hec eadē my stica theologia dr̃ sapiētia ꝓut inter dona reponit̃ a sapore scz quasi sapida scīa. Uo cat̃ p̄terea a diuino dionysio irrõnalis et amens sapiētia / eo ꝙ supat rõnem ac men tem / trāsiliens in affectū. nō q̄lemcunq3 sz purū ipsiq3 mētali intelligentie correspon dentē / q̊ affectu videt̃ deus a mūdis corde. Uidet̃ inquā. quia sentit̃ ⁊ gustat̃ iux̃ ꝓ missionē xp̄i. beati mūdo corde qm̄ ipi de um videbunt. ⁊ ꝛm illud Greg⁹ in omel. Amor ipē noticia est. ¶ Nunc vero reco gitemus de q̊ incepit ɔsideratio. qd eni est aliud orō ꝑfecta ꝙ hmōi exꝑimētalis ⁊ af fectualis cognitiōis noticia? Orō qdez de scribit̃ ꝙ est eleuatio mētis in deū ꝑ piuz ⁊ humilē affectum. ecce ꝙ oratio trāscendit mentē ⁊ spiritū. ꝓ q̄to mens ⁊ spūs dicūt vim cognitiuā itellectiuaz. trāsit eni supra ꝑ desideriū ꝑ pium ⁊ humilē affectū. sz q̄lē affectū vtiq3 mentalē aut intellectualē su premū / ⁊ nō solū sensualē aut rõnalez / alio quin nō eēt oratio ꝑfecta / q̄lem loq̄mur et q̄lem describit apl's cū dicit. Orabo spiritu orabo ⁊ mēte / spiritū ibi ꝓ voce inspiratio ne. mentē vo ꝓ supiori aīe portiōe accipit. oratio eni solū ī voce / aut imaginatiōe ver sata / caret suo ꝑfectiōis cõplemēto / trāseat necesse est ad mentē ⁊ cor / queādmodū di cebat dauid ad dñm. Inuenit seruus tu⁹ cor suū / vt oret te. Sicut p̄terea mos eccl'ia sticus habz hortari pplm añ orōnē vel grā

rumactionē ⁊ dicere. Surſum corda. Recte quidē hoc facit / ne ꝓphetica illa maledictione notaret̄ / q̄ dicit. ppl's hic labijs me honorat. cor aūt eorū longe eſt a me. Hāc he. Anthonius heremicola. hāc ceteri eleuati p̄res ſenſerūt dicētes. Orationē non in ſtrepitu vocū / nō in cōpoſitōe v̄borū / ſꝫ in affectōe piorū purorūq̄ꝫ deſideriorū ita vt crebro neſciat orās nec intelligat ſe aliqd poſtulare. Sic docet Anthoni⁹. Quare h⁹? q2 ſupra ſe ꝑ intellectū nequaq̄ mēs ſic affecta reflectit̄. nequaq̄ cōponit aut diuidit. ſed puro ſimpliciq̄ꝫ actu deſiderij vł amoris in eo qđ eſt omne bonū fert̄ / pauſat / ſoporat̄. q̄ſi dicēs cū ꝓpħa. In pace in idipm̄ dormiā ⁊ reqeſcā ¶ Ex p̄miſſis eluceſcit clarius ꝙ myſtica theologia ⁊ oīo ꝑfecta in hoc cōueniunt ꝙ vtraq̄ꝫ ponit̄ in vi affectiua ſuꝑiore / ⁊ ꝙ vtraq̄ꝫ eſt reſpectu primi et ſummi boni. Et eſt ipſius amor quidā purus / aut ip̄m cōcomitans vel gignens vel ſupponēs cui amoris ꝓprietates quas ſupra poſuimus vtiq̄ꝫ cōueniunt.

Conſideratio .44.

Oratiōis ꝑfectionē ⁊ vbi. eiuſq̄ꝫ effectū et ꝓſtinctū orantis quā ꝓ quibus offert̄ ponit ⁊ ipſius ꝓceſſum q̄ ad p̄cellentiam.

Perfectio ſeu felicitas aīe rōnał ꝓ vita p̄nti magł' oīone ꝑfecta ſeu theologia myſtica q̄ in cōtemplatōne intellectiua reponit̄. Contēplatio nanq̄ꝫ ſi nude cōſideret̄ ſine dilectōe vel affectu ſub ſequēte / iaꝫ arida eſt / inquieta ē / curioſa ingrata inflata eſt. Deniq̄ꝫ fit longe ab illa pace q̄ exuperat omnē ſenſum. Quapropter cōcludere fas eſt / ꝙ ſchola orādi laudabilior eſt ceteris partibus q̄ ſchola l̄ras edocēdi. quēadmodū ſchola religionis ꝓ affectu excellit ſcholam eruditōis ꝓ intellectu. ¶ Proinde laus oīonis extatice ſeu ꝑfecte colligit̄ ex ordine ſuo quadruplici videlꝫ ex ordine ad deum / ad ꝓprium ſubiectū / ad ꝓximū et ad inimicū. ¶ Primo quidē ad deum qm̄ ſibi ſoli dat gloriam adorationē / gratiarūactionē ⁊ honorē / eum ſibi amicū cōcilians. Ac inde ꝑ legē amicicie / q̄ eſt idez velle ⁊ nolle / ipſa qđ petit accipiat / ⁊ quod querit inuenit. ſibiq̄ꝫ pulſanti apit̄. nō ſic intellectio aut queuis alia opatō ¶ Scđo oīo ſubiectū ꝓpriuꝫ qđ inhabitat. purgat. ꝑficit. illuminat. quietās ip̄m ſatians atq̄ꝫ ſtabiliens. ¶ Tercio oīo iuuat ꝓximum nō vnū aut duos ſed totūꝫ corpus eccleſie myſticū viuifico quodā influxu / nutrit / ⁊ capaciſſimo quodā materne beniuolentie ſinu / oīa eccleſie mēbra ſuaq̄ꝫ opa cōplectitur. offerēs ea deo / ⁊ ꝓ his ſupplicās ⁊ impetrans / tanq̄ queſtuaria gratiſſima ꝓ indigentijs inopum ſp̄ualium ſubleuādis: et ꝓ elemoſynis gratiarū querendis atq̄ꝫ impetrandis / in magno ac miſerabili hoſpitali huius mūdi / immo ⁊ carceris ⁊ penalis purgatorij. ¶ Huic opi nulla exterior admonitio: nulla ꝑſus cōꝑabilis exercitatio p̄t in efficaciā coequari. Nimirū quia fruſtra hec oīa fiunt / ⁊ vane / ſi nō aduenerit oīo iuncta charitati. Poſtremo nihil ita ſicut oīo vires inimici ſeuientis ꝓterit nihil ita tendiculos laqueoꝝ ſuorū euacuat ⁊ oñdit. Alioquin nō dixiſſet ꝓpheta. oculi mei ſemꝑ ad dn̄m qm̄ ipſe euellet de laqueo pedes meos. Et iterū. ꝓuidebam deū in cōſpectu meo ſemꝑ / qm̄ a dextris ē mihi ne commouear. Ecce rex Ioſaphat ad deū. Cū ignoramus inquid quid agere debeamus. hoc ſolū habemus reſiduū vt oculos nr̄os ad te dirigamus. Quocirca bn̄ iubebat dn̄s. optet ſemꝑ orare ⁊ nō deficere. Semꝑ aūt orat ſemꝑ oculos ad deum habet. qui ſemꝑ de pio hūiliq̄ꝫ affectu deſiderat. ¶ Deniq̄ꝫ de oīone quā cū vera ſapia ⁊ myſtica theologia cōuenire dixim⁹ de eius q̄ꝫ virtute ⁊ cōditōibus ac ꝓprietatibus copioſis / hoc loco ſermo poſſet incidere. ſed de his remitto ad ea q̄ ſancti ⁊ doctores ſaluberrime tradiderūt / ⁊ precipue Hugo de ſctō victore ī tractatu ſuo quē đ oīone ꝯpēdioſiſſime ⁊ ſubtiliſſime ꝯpoſuit cui⁹ eſt h⁹ iniciū. Quo ſtudio q̄ue affectu orādus ſit de⁹ ⁊c̄. Legat̄ Guilhelm⁹ pariſieñ. in libello qui rhetorica diuina intitulat̄. Legant̄ ⁊ ceteri qui oīonis ꝓprietates vtilitates ⁊ quibus excludit̄ / quibuſq̄ꝫ impedit̄ / doctiſſime tradiderūt ¶ Supeſt vt vt de practica theologie myſtice in ſequentibus ꝓſequamur.

Finit prima pars de myſtica theologia ſpeculatiua.

Incipit ꝓlogus eiusdem in partē scdam de theologia mystica practice cōscripta ab eodē sub .xij. cōsideratōib⁹ siue industrijs.

T Ractātes in lectiōibus nostris iā a multo ꝙuis interrupto tpe. ꝺ theologia mystica secuti sumus ordine in alijs sciētijs obseruatū vbi prius traditē de speculatiua ꝙ practica. nihilominus hec scia supra ceteras multas hoc hꝫ ꝓprium vt speculatio in ea nec ꝑfecte tradi/nec plene intelligi possit. nisi practicus p̃cesserit vsus. Quāobrē deīceps p̄ntis opis erit tradere sub aliquibus considerationibus modos ⁊ vias quibus ad theologiā mysticam habeatē accessus. Perquirere em̄ qd sit theologia mystica ⁊ in qua vi aīe reponitē. ⁊ de dr̄ia ei⁹ ad speculatiuā theologiā ⁊ sil̄ia/qualia ꝓlocuta sunt. non satis esse debꝫ homini xp̄iano/p̃sertim ecclesiastico opus exercitatioq̄ꝫ requiritē qꝺ vt fiat prodest nō mediocriter apire ea q̄ ad opus aggrediendū finiendūq̄ꝫ necessaria sunt vel accōmoda vt obseruentē. q̄ etiā ꝑturbare solebāt opantē/vt vitentē quoꝝ elucidatio nos expediret ab his oībus q̄ in hoc negotio tractāda pridē suscepimus. ¶ Et dicimus in p̄mis ꝙ magisteriū theologie mystice ⁊ orōnis extatice seu ꝑfecte iesus xp̄us sibi soli sueq̄ꝫ volūtati retinuit nec ad illꝺ humana sufficit industria ꝙuis ipsa non debeat penitus derelinqui. Eteni si om̄e datū optimū ⁊ omne donū ꝑfectū desursū est descēdēs a p̄re luminū/. ꝑspicuū habetē cōsideratōis huius principiū qꝺ donū ꝑfecte orōnis ꝓfluit a diuina volūtate tenēte lucē in manib⁹ sicut Iob notat. Et exponit Greg. ꝙ dum vult illuminat ⁊ claudit dū vult. Ceterū ꝙ humana nō sufficit industria posterius elucidabitē. ꝙ tn̄ non sit ꝓrsus abijciēda docet aplūs. Vocans nos dei coadiutores/nō cōpulsores/nō ꝑ̄uentores/ne dicamus. Manus nr̄a excelsa/⁊ nō dn̄s fecit hec oīa. ¶ Pn̄t aūt duodecim industrie p̃supposito prius afflatu diuino ꝓ practica theologie mystice/sub totidē cōsiderationibus annotari. Prima dei inuocationē attendere. Scđa ꝓpriā cōplexionem agnoscere. Tercia ꝓpriū officium vel statū aspicere. Quarta semetip̄m ad ꝑfectionē extēdere. Quinta occupationes effugere. Sexta curiositatē deponere. Septima longanimitatē assumere. Octaua passionum vel affectionē originis aduertere. Nona tp̄s idoneum ⁊ locū inquirere. Decima somno ⁊ cibo moderanter indulgere. Undecima meditationibus pijs generatiuis affectuū silenter insistere. Duodecima spiritū a fantasmatibus auertere ¶ Has igitur industrias nouissime studui redigere ad formā quandā tractaculi dum post laboriosam legationē vtinā fructuosiorem sup negocio pacis ecclesiastice regredi tandeꝫ datum esset a roma ad ianuam vbi p̃stolabamur cōuentionē inratam ⁊ cōcordatā marsilie/ꝑ duos contendentes debere cōpleri in saona: illic pēdēte nostra qua frustrati tandē sumus expectatione. Ego ne vacationē datā male vacando cōsumerem/sed obedirē dn̄o dicenti ꝑ ꝓphetam/vacate ⁊ videte qm̄ ego sum deus/vacaui vt viderem qua rōe/qua ve industria cōtingeret essentiaꝫ dei cum sua exaltatōe/cōtēplando cognoscere/⁊ cognoscendo cōtemplari.

Consideratio prima

Mystice theologie practice tres vocationū modos ꝭm triplicē in deū ꝯuersionē aīe. ⁊ triplicē statū tendentiū ondit.

¶ Industria prima.

D Ei vocationē attēdere. ¶ Vocat deus ad salutē oēs hoīes/siquidē vult oēs hoīes ꝭm aplm saluos fieri. hinc ille naturalis apud vniuersos indelibilisq̄ꝫ ad beatitudinē appetitus. nihilominus in via diuine vocationis alius sic alius sic ambulat. ꝭm diuisiones gratiarū/amministrationū ⁊ opationum vt deducit apl's. Alij quidē ꝑ spiritū datē sermo sapie. alij autē sermo scie. alij fides. alij gr̄a sanitatū. alij opa virtutū. alij ꝓphetia. alij distinctō spirituū. alij genera linguarū. alij interp̄tatio sermonū. Hec aūt oīa opatē vnus atq̄ꝫ idē spūs/diuidēs singulis ꝓut vult. Sicut corpus vnū est et mēbra habet diuersa/officiaq̄ꝫ varia. Ecce ꝙ sermo sapie qui cū gr̄a cōtemplatōis

plurimū filiis est/vel eadē reputat̄/dat̄ ꝑ spm̄ huic aut illi nō oībus/sicut nec grā sanitatū/nec fides. hoc est vt arbitror pax in credēdo/nec opatio virtutuȝ/nec ꝓphetia et ita de reliquis. ¶ Quēadmodū igit̄ nō oēs vocatos ad gloriā adipiscendā conari cōuenit ad qualibet administratōnis vel opatōnis gratiā indifferēter. Sic nec vniuersos optet ad sapie vel cōtēplatōis studium se tradere. Hoc in sciētijs vel artibꝰ reliquis docuit etiā phs ⁊ post eū Tullius debere politisantes attēdere/qr nō oīa possumus oēs. Et hoc clarius est q̄ vt curiosius indigeat declarari. Quāuis assignatio causarū in pticulari sit varia/⁊ frequēter electio difficilis. iudicādo de q̄libet. tu ad hāc opationē in corpe mystico. tu ad illam electus es/coneris facere certā vocationē tuā ad salutē. ¶ Prodest vō nō mediocriter/consiliū accipe/⁊ accepto credere/virorū exptorū spūaliūq̧ q̄les iudicāt de oībus. Iuuat insup circūstantias ꝑsonales attendere vt corpis sic vel sic cōplexionati. Status q̧ in republica/loci ꝑterea/⁊ tpis vel memorie ⁊ iudicij/aut q̄lis in irascibili q̄lis in rōnali/q̄lis in ꝯcupiscibili repitur ¶ Hinc facit vt nō oēs ad gratiā vocati ꝯtemplatōis/pn̄t q̄n̄q̧ sublimius ferri in deū trepidi ⁊ anxij tanq̄ in seuerissimum iudicē suū ⁊ mgr̄m austerū cuius irreuocabilis est cōdemnatio. Rugiūt hi frequenter a gemitu cordis sui plangentes ad deū Quis nouit ptātem ire tue ⁊ p̄ timore tuo iram tuā dinumerare? Et illud. si iniquitates obseruaueris dn̄e/dn̄e quis sustinebit. Illud insup. Non intres in iudicium cū seruo tuo dn̄e/qr nō iustificabit̄ in conspectu tuo oīs viuēs. Rursū q̧. Dn̄e ne in furore tuo arguas me ⁊c̄. Et varia in hāc sniam. apud istos nō tam desiderat̄ p̄miū quantū eternū suppliciū formidat̄. quale ꝓfecto formidare cautū ⁊ licitū est. ¶ Inuenies alios q̄s mercēnarios dicimꝰ/qr mercedē ꝓ obseqo celestē expetunt a deo tanq̄ rege liberalissimo aut tāq̄ a p̄re misericordiarū ⁊ totius cōsolatōis dicentes ei. Pater peccaui in celū ⁊ corā te/iam non sum dignus vocari filius tuus fac me sicut vnū ex mercēnarijs tuis. Et hi quidē recte agunt tanq̄ filij sibi male conscij/sed

y

nō vsq̧quaq̧ ad ꝑfectum. ¶ Sunt alij rariores qui animo neq̧ seruili neq̧ mercennario/⁊ plus q̄ filiali rapiunt̄ in deū/velut obliti sue seruitutis/sue mercedis/sue paternalis auctis. sociant̄ ei velut amicus ad amicū/immo suauiori familiaritate cōiungunt̄/ei sicut spōsus ad spōsam/dicit ex snia qui hmōi est dilectus meus mihi. et ad me cōuersiones eius. Et illud. quid enī mihi est in celo supple ꝓ mercede/et a te quid volui sup terrā. supple ꝓ supplicij vitatōne/deficit caro mea ⁊ cor meū/deus cordis mei/⁊ pars mea deus in eternum. ¶ Numeramus primos inter incipiētes/alios inter ꝓficientes. ꝑfecti sunt reliqui/ita tn̄ vt ad priorē similitudinē crebro se se renocent/se arguāt/se habere iudicē seuerissimum/se mgr̄m vel dn̄m/vel patrē cōseruatorem/vltorēq̧ negligentiarū cū tota mētis ꝓstratōe recogitent. Alioquin vereant̄ illud. nisi in timore dei instanter te tenueris cito subuertet̄ domus tua. Nihilominus etiā aut post offensas adulteratōnesq̧ regredi ad spōsum. scientes dictū ab eo ꝑ Hiere. Tu vō fornicata es cum amatoribus tuis multis. reuertere tn̄ ad me/⁊ ego suscipiā te. ¶ Proinde liberū sit vnicuiq̧ iudiciū/ego interim opinor/consultiorem obseruationē apud plurimos istā esse qui deū sicut patrē nostrū qui in celis est ꝓponit sibi vel ad timorē reuerentialē incutiendū/vel ad amorē filialē infundendū/et vniuersaliter ad oīa sue laboriose pegrinationi necessaria reuerēti/fiducia postulandum. ¶ Quippe noīa hec/dn̄s iudex mgr̄ iustus. reddēs vltionē velociter ⁊ siliā/vehementius pauorem/⁊ minus amorē incutiunt. ¶ Rursus hec noīa/sponsa amica/spōsa manēs in delitijs ⁊ in cubilibus aromatum/dilectus/pulcer ⁊ rubicūdus/manēs inter vbera/cuius leua sub capite ⁊ dextra amplexat̄/molliorē apud quosdaȝ q̄ satis esset affectionē/minusq̧ sincerā ꝓcurant. Nomen hoc. pr̄ noster/miris modis inter vtraq̧ fecit tēpare/vt et timor sit cum dilectōe ⁊ dilectio cum timore.

Consideratio .2. 3

docet vigilandū ad cognoscendā ꝓpriam cōplexionem/⁊ q̄ naturalis inclinatio ad

multa hoiem diſponit vel impedit/qđ et exemplificat inſerere bonā naturā innatā a parentibus vel aliūde vel in iuuentute acq̄ſitam dicit mirabiliter eſſe operoſam.

¶ Induſtria ſecunda

P Ropriam cōplexionem agnoſcere. ¶ Pbiciū dictū eſt animas inſequi corpora/ qđ experimento quotidiano cognitū. ſic accipiendū eſt/ vt nō neceſſitatis vel coactionis ſit hec ſequela/ſed inclinationis. Iuuat aūt miris modis ad operationes has vel illas/cōformitatis inclinatio naturalis ſicut ex aduerſo diſſonans tm̄ obeſt/ꝙ vix libertas animi/ vix diſciplinatio vix conatus aſſuefactionis/ ſufficit euincere. ¶ Tradit beatus Greg⁹ quem in arte contemplationis ſepe diuq̄ conuerſatum conſtat/quoſdā homines inuenire nature tam inquiete ⁊ varie vt ocium contemplationis vel non poſſint vł moleſtiſſime poſſint ferre. ad quod alij nature trāquillioris aptiſſimi pronique ſunt/primos ad actionē. ſecundos mittit ad cōtemplationē. Ceterum quis neſciat quoſdā ex hominibus plus vigere in iraſcibili virtute. quoſdam in rationabili/ alios in concupiſcibili. Quo circa videmus alios citius venire ad cōpunctionis et conſequenter cōtemplationis gratiam ex conſideratione/deteſtatiōeq̄ vilitatis ſuorū flagitiorum/ ⁊ hoc ꝑ vim iraſcibilē intentam ad honeſta Alij magis ex iudicio recte rationis ad idipm̄ ꝓuehuntur quibus faciliter ſuadet veritatis amor. cognitio ſplendorq̄ mirificus viuere cōformiter ad eandem rationē quam excolendā ſuſceperunt Porro molle cor ⁊ amicabile/ vidēs/ apud alios flexibiles ad ea q̄ ſunt compaſſiōis vł amoris/qualis vt plurimū deſcribit̄ anima ſancta q̄ tota liquefacta ē vt dilectus ille ſuus totus deſiderabilis locut⁹ eſt. Talem aiā facilius ad cōtemplatiōis requiē trahit cōſideratio. nūc dñice paſſiōis/nūc diuine dignatiōis/ac dilectionis ad ſeipā/ nūc ꝯuerſationis pie ac doloroſe ſanctorū ſctārūq̄ ꝑcedentiū In qua virtute ſepius viget femineus ſexus q̄ ꝓpterea pius deuotuſq̄ noiat̄. ¶ Perſpicua autē cauſa ē cur facilius h⁹ vł iſto mō ꝗs trahit̄ ad ꝯtēplationē/cū actiōes actiuoꝝ ſint i patiēte bñ diſpoſito. diſpoſita vo eſt ſenſualitas obedire ſpiritui ſurſum intento/dū hꝫ ſimbolum hoc ē cōuenientiā ad illud ipm̄ q̄ rapit̄. ¶ Porro q̄tum ex geſtis eoꝝ cōijcere mihi datū eſt/plus in Hiero. ⁊ Amb. viguit iraſcibilis. In Aug⁹. et ſctō Tho. rōnalis. In Greg. ⁊ Bern. ꝯcupiſcibilis. Quāuis nō dubitē in quolibet illorū potuiſſe reperire viciſſim molle cor/amicabile/flexibile ad ea q̄ dilectionem faciunt/alioquin cor durū quō nō male habebit in nouiſſimo. fuerit q̄ in q̄libet ſtudiū vehemēs ad inquiſitionē veritatis zeluſq̄ feruidus ad ōis inhoneſtatis ꝑſecutionem. ¶ Poſtremo gaudeant bene nati/ſiue hoc habeant a ſolo dei miraculo vt Johannes baptiſta ſiue ab influxu ſupiorū corporū/ſiue a ꝓxima radice parētū/vel ab educatōe bona q̄ mores facit grās agant vñcunq̄ ꝓuenerunt. neq̄ gratiā talē in vacuum recipiant Videat aūt quiſq̄ vt ait Bern. qm̄ vbū qđ egredit̄ de ore dei nō reuertet̄ ad eum vacuū. ſed ꝓſperet̄ ⁊ faciet oīa ad q̄ miſit id vt dicere poſſit ⁊ ipē. Gratia dei in me vacua non fuit. Nam in iniuriā cedit donantis donū negligere/nec eo vti qđ donatum eſt qđ eſſe conſtat intolerabilis ſuperbie diſplicentis ⁊ ingrate.

Conſideratio .3.

T Stat⁹ ⁊ officiū toti⁹ eccīe breuit̄ ⁊ q̄d vnicuiq̄ ꝯueniat oñdit ¶ Induſtria tercia

O Fficiū ꝓpriū vel ſtatū reſpicere. ¶ Plurimā officiorū ſtatuūq̄ varietatē in republica quis enumerat? Nimirū iam dictū eſt/qm̄ ſicut in vero ſic in myſtico corpe diuerſa membra nō eundē actū hñt. Cum aūt ociū ⁊ vocationē ab exterioribus curis ꝯtēplatio poſtulet/ ⁊ plures inueniunt̄/quorū ſtatus et officia quibus alligati tenent̄/nequeāt exerceri ſine multo ſtrepitu curarū/ ⁊ exercitatione corpis ⁊ ſenſuū. q̄d ſupeſt niſi tales arceret a ꝯtēplatōis inquirēda requie? Alioquin neutrū feliciter aget hō/quē mediꝯ inter ſtrepitus verſare neceſſe eſt/videbunt q̄ eū hoſtes/ ⁊ deridebūt ſabbata ei⁹ ¶ Sileam⁹ interim opa mechanica mercaturas/ruſticatiōes laborioſas/ mrimoniale vinculū qđ impellit mulierē cogitare q̄

seculi sunt. quō placeat viro suo / ⁊ virū ꝓ uidere vxori ⁊ liberis. Attēdamus etiā ip-sos ꝑlatos ecclesie / q̄s lꝫ Greg. dicat opor-tere ꝑ cunctis ꝯtēplatōe esse suspēsos. At-tn̄ si tunc primū niti voluerint ꝯtēplatio nis adeptiōi studere dū deberēt subditorū necessitatibus corꝑalibus ⁊ spūalibus in-tēdere ipsi semetipsos irridēt ⁊ fallūt. tēta-tiōi q̄ꝫ. i. curiositati potius ascribi tūc dꝫ si curā plebis deserētes / querāt in suauitate ocij ꝯtēplatiui delectari. quippe deserūt ꝑ ceptū dei necessariū / volūtarijs ⁊ nō necessarijs intendētes. Secus vo vbi ꝯtēplatio cessit alicui in talē familiaritatē / ꝙ ambi-dexter factus pōt imperturbatus velut an-gelus dei ꝯtēplando agere / ⁊ agendo ꝯtē-plari / aut saltem ꝓtinus absq̧ multa diffi cultate de hoc migrare / dareq̧ se in alterū q̄lem esse cōuenit eū qui in statu ꝑfectiōis exercēde positus est. ¶ Est porro status of-ficiūq̧ ecclesiasticorū / ꝑsertim religiosorū tendere ad ꝑfectionē hanc inquirendam. qm̄ in schola deuotionis ⁊ orōnis ad hoc traditi sunt vt sint velut oculi / cetera mē-bra corꝑis mystici dirigētes tam ad seipsa q̄ꝫ ad deū. ¶ Sunt atn̄ ne ignoramus in-ter ecclesiasticos / etates statuūq̧ varietates ꝑlime. atq̧ aliter puerilis etas. aliter ado-lescentis. aliter iuuenilis. aliter virilis. et ꝯnr̄ senilis sua requirit instituta totum ni hilominus apud tales quicq̄d agit̄ docet̄ aut imponit̄ / vt ad hunc quiete ꝯtēplatio nis finē vel sero capiendū ordinent̄ / neces-se est. Infantibus ⁊ pueris q̄ꝫ q̄ꝫ parū capa-cibus / ꝓuidendū est solicite. ne ꝑuersis et obscenis verbis picturis aut exēplis infici ant̄. Imbuant̄ potius ad oppositū. s. toti us pudicitie ac pie religionis verba / pictu ras / ⁊ exēpla. Nam q̊ semel est imbuta re-cens seruabit odorē testa diu. Ve scandali santibus pusillos hmōi / aut nō debite do centibus. Adolescētiores aūt plus onerā-di sunt exercitatōibus etiā corꝑalibus re-ꝑssiuis earū q̄ tunc violētiores insurgunt passionū. quibus ꝑ assuefactionē ⁊ etatem moderatas. illud qd̄ superit vite / totum la petur ad ocium contemplationis. libere ca pescendum.

Consideratio .4.

dicit ꝙ oēs tenent̄ se extēdere ad ꝑfectio-nem sub pena dāni pn̄tis ⁊ futuri. q̄ꝫtūq̧ ꝑfert̄ vita cōtemplatiua actiue loquit̄.

¶ Industria quarta.

Semet ad ꝑfectionē extendere.

¶ Vox multorū est / sufficiat mi-hi cōis / si cū infimis saluari po-tero / satis est. Nolo merita aplorūꝫ / nolo volare ꝑ summa. incedere ꝑ planiora ꝯten-tus sum. Sed viderint hi ꝙ iā imꝑfectio est nolle esse ꝑfectū. In via ei dei nō ꝓgre di regredi est. Damnat̄ insuꝑ seruus piger qui talentū seruare cōtentus / illud in fen⁹ nō tradidit. ¶ Faciamus hoc ꝑspicuū in exēplo familiari. Habet aliquis ꝑpotens nobilisq̧ paterfamilias plures filios quē-libet aptissimū ad ampliandū honeste reꝫ familiarē industria sua; vnus illorū alijs laborātibus sedet in domo piger ⁊ iners / nihil curās / dūmō nil sordide viuat. nihil altū / nihil ꝑclarū vel dignū ingenio suo / aut paterna nobilitate recogitet. dicit suffi cere bona iam sibi habita / ⁊ q̄licunq̧ vita vti. Euocat aūt pater eum ad actus subli miores ⁊ arduos / monet stimulat. qs non facile viderit quō h̄ fili⁹ si obaudit nec obe dit odiosus erit p̄ri? Sic silr̄ ponit̄ apud p̄reꝫ celestē his q̊s t̄hit ad carismata meli-ora ad act⁹ diuiniores dū torpescūt herētes infimis nec ad ꝑfectiōꝫ semet extēdentes. ¶ Qd̄ tn̄ itelligi volum⁹ de ill' q̄ nll'o statu vl' officio hūiliori / sic alligati tenēt̄ / ꝙ absq̧ ꝑcepti trāsgressione nequeāt ad altiora cōscendere. Hic interim ꝓfecto altissimū merito reputari cōuenit / ꝙ obedietiā dīne iussionis oꝑant̄. ¶ Aiaduertēdū est deni-q̧ / ꝙ ⁊ si maria poterat honorabiliter cuꝫ martha hospiti xp̄o ministrare / collaudat eā nihilominus diuina sapiā / ꝙ vni inten ta optimā p̄tē elegerit. Itaq̧ maledictus est qui p̄tē suā aliter (lꝫ faceret) facit deteri orem. Ex his vo palam deducitur ꝙ cum vita contemplatiua sicut ostendunt theo-logi perfectior sit q̄ꝫ actiua / quilibet ad cō templationem idoneus / non prealligatus actionis necessitate potest ad illam licen-ter se trahere / dimissa actiōe. Detur in heo fides Aug. dicēti / ꝙ si negociū. id est actio

nem charitatis nemo imponit. Intellige supioris iussione vel euidenti necessitate. studendū est ꝯtemplāde veritati. ¶ Nec opposuerit aliquis facultatē quam haberet isto mō ꝓficiēdi in vita actiua ⁊ ꝯdem nationē suā si talentū abscōderit ⁊ in quo posset negociari p̄dicando vel paupibus ministrādo qm̄ abunde ꝓficit ecclesie vir contēplatiuus obsequēs deo/ de corde vel oculo vbi alij de manibus ore vel pedibꝰ subseruiūt. ¶ Porro multi sunt apud q̊s dānabilis iudicāda esset obmissio ꝯtēplationis inq̄rēde quēadmodū positi in schola religionis q̄ est schola deuotōis orōnis et fletuū q̄les insup esse cōuenit ecclesiasticos/ q̄ labores pplorū in ocio possident vt custodiāt iustificatōes dn̄i/ ⁊ legē eius exq̄rant. Quales demū plures inueniūt viri et femine de seculo/ quibus sufficiēs ociū/ instructio ⁊ ingeniū suppetūt. vt se totos in deum cōuertant ⁊ rapiāt. Assint itaqꝫ apud eos fides spes ⁊ charitas. Subtilior institutio nō magnope inquirenda est vt toti transeant in affectū cordis bonū.

Consideratio .4.

A docet fugē supfluas occupatōes ⁊ amorē in deū ferri delectatōne psalmodie. p̄cipue in claustralibus. ⁊ cantū altū dicit ⁊ verū est huius esse impedimentū.

¶ Quinta industria.

O Ccupatōes effugere. ¶ Scribe sapiam ait sapiēs/ i tpe ocij. naꝫ qui minorat actu pcipiet eam. ꝓpterea sint in paucis actus tui/ si studere vis bone mēti quā nemo occupatꝰ: si Sen. credit inuenit/ nō dicit habuit. hoc eī̄ falsum esse in iā pfectis cognitū est. Non pōt auis alligatas hn̄s alas vel illitas visco/ vacuas se ferre p auras. Et neqt hō pedibus implicatis enatare. Occupatꝰ nihilo magis ad serenū ꝯtemplatōis ether pōt semet euehere/ vacua sit optet latitudo pagine cordis nec impleta curis/ vl' solicitudinibus cōtracta/ nec offuscata tetris passionibus vbi sapie tam immēsa doctrina scribi cōquerit. Capiamꝰ ex arboribus exēplū q̄r humor nutritiuꝰ q ad ꝓceritatē ramorū sursuꝫ ducēdus erat defluit inutiliter p ima/ si cortex ex vulnere rimā hūit. Amor aūt in aīa nunq̄d nō apte dicet humor fuiꝰ/ q ꝓfecto p infima liquescit dū p passionū carnaliū seu curarū terrestriū vulnera lacerat. Tūc nēpe viā facit nociturā amoris sui nutrimēto p̄usqꝫ supius ad celestiū desideriorū vegetationē deducat. Hoc gemūt hi q dū amoris sui pēnas vellēt in alta ꝯtēplatōis librare/ ꝓtinus effluit amoris illiꝰ humor/ ea pte qua cor aptū inferiꝰ inuenerit vel ad curā rei familiaris/ vel ad vindicte recogitationem/ vel ad aliquam hmōi solicitudinē. Expiuntqꝫ qd deplorat ꝓpha di. Qm̄ lūbi mei hoc est affectōes impleti sunt illusionibus. Et reuera illusiones sunt q̄s alibi vocat vanitates ⁊ insanias falsas ⁊ ꝯfabulatōes iniquorū. His obsistere liricus voluit dū ait. Si nō intēdis studijs vel rebus honestis/ inuidia vl' amore vigil torquebere. Sed q̄s obsecro liberatꝰ est ab istis vt non aliqñ molestet ab eis? puto q2 nullus hō viuens/ q vtiqꝫ est vniuersa vanitas. Verū aliud est tradere se spōte vel ex officio vel studio talibꝰ occupatōibus aliud est eas toto desiderio mentis/ manu discretōis solicite abigere. tanq̄ importunos strepidularū muscarū aculeos/ velut aues Abrae sacrificiū vesptinuꝫ circūuolātes. ¶ Querēt aliq̄s ꝺ occupatiōe religiosoꝝ multoꝝ/ i psalmodijs ⁊ cāticis altisonis multiplicatis sup nūerū. B Obstāt ne ꝯtēplationi vel acq̄rēde vel exercēde? vellē rn̄derent ipsi q̄d sentiūt. Et quidē be. Aug. flebat vberrime in canticis suaue sonātibus ecclesie/ vocibus eius alacriter cōmotus. ⁊ eliquabat veritas in cor eius. Sed an esset vnus ex cantātibus exp̄ssuꝫ nō inuenio. Quia vo ad cōparandā ꝯtemplatōis quietē plus grā ꝓuehit q̄ industria; q2 rursus interpolatio fit in canti bus/ nō est incredibile quosdā ex sic occupatis mentibus tn̄ ad hoc ip̄m sentire sup mentales excessus/ p̄sertim vbi q̄s satagit ex aīali fieri rōnalis. ⁊ tandē spūalis. post vtrunqꝫ. Et hec forte multiplicatio/ statuta est magis ꝓpter aīaliū mentes interim occupādas q scꝫ altiora nescirent quiete secū meditari/ nec ocio vti/ q̄ ꝓpter spūales q rari sunt ⁊ q̄les bn̄ instituta religio possꝫ forsitan a iugo tali liberiores reddere. ne vel semp araret bos cū asino. vel ad pedes

iesu sedens nunq̄ Maria reperiret apud
eos, sȝ sola martha. Qđ si te canentē in psal
mis deducat victor deus ac spūs suus/ sup
hec excelsa fluentorū supiorum nihil forti
us/ nihil beatius. Itaqȝ beatus ppl'us ille
qui scit iubilationē. qui psallit sapiēter iū
gens verbo sensum cum affectu. Quā felix
est iesu bone talis aīa que nō est velut ter=
ra sine aqua tibi. q̄ salubriter agit cuȝ hac
columba tua. sponsa tua. amica tua. q̄ salu
berrime ꝓsus/ q̄ beniuole. Naȝ ꝛ p̄ceptū
religiose laudis implet in horis dicendis/
nihilominus gaudet priuilegio alicuius
in alti silentij solicitudine cōtemplantis.
vtiqȝ fortior hec q̄ illa. beatiorqȝ dicēda est
¶ Prodest ad hoc ipm̄ p̄ueure tp̄s orati=
onis/ ea p̄meditādo q̄ depromenda sunt/
vt liberius transeant in affectū ¶ Prodest
et conari trahere illa q̄ dicunt nō tam ad
cognitionē subtilem ac multiplicē/ q̄ ad
saporem ꝛ exultationē. Sepe eīn vbi minꝰ
cognitōnis ibi plus affectuū. Intrat q̄ȝ di
lectio vbi cognitio foris stat. Imitemur
gaudētes ad sonitū tympani vel cythare/
qui carminis armoniā nō magnope diiu=
dicant/ satis habentes iocundos exultatis
tripudij numeros exercere/ q̄s ꝓuocat ip=
sa modulatio. Tu sil'r id qđ legis audis.
vides. loqueris. aut cogitas. trahe ꝯfestim
in affectū/ velut aspirans ex intimis/ olfaci
ens aut gustās. vt si audieris pater noster.
assurgat ꝓtinus animus/ ad reuerentiam
sil'r ꝛ dilectionē. ad postulationē fidem pro
necessitatibus tuis fratrūqȝ tuorū/ quorū
pater cōis est. Arripe generosum nobilē=
qȝ cōtemptū oīs fede rusticitatis/ tu qui tā
regio patre gloriaris. displiceat tibi atȝ ge=
mas exilium/ cui celestis hereditas filiatio
nis titulo/ cuius pater in celis est/ reseruat
Tales q̄ȝ affectus inuenire est sine nūero
vel termino/ de die in diē suaues ꝛ nouos/
velut in fauo vel in menna vel in nucleo
recōditos/ qui vbertim fluēt. si cōtempla=
tionis dente cōpresseris:

Consideratio .6.

dei dispositionē circa bonos ꝛ malos eo q̄
abutunt suis bn̄ficijs ponit. ꝛ breue q̄ iu=
ste reddere vel pmittit. sedecim ostēdit
rationibus. ¶ Industria sexta. C

Curiositatem deponere. ¶ Cu
riositas est studiū circa inutilia
aut vtilia magis q̄ liceat/ deceat
vel expediat. ¶ Noli precor ad
ocium cōtemplationis anhelare tanq̄ co
gniturus aut alijs ostēcaturus tn̄ modo
sublimitatē eius/ qualem ex veracissimis
sanctorū attestationibus fide quadā acce=
pisti. Et nō potius vt inde vilior sis ꝛ ab=
iectior sis in oculis tuis/ visa perspicatius
in dignitate tua in cōpatiōe recogitate di
uinitatis. Sis insup contra tentationū te
la robustior. ꝛ feruentior q̄ȝ in amorē dei
et ꝓximi. ꝛ vt demū currendo viā manda
torū dei alacrior inueniaris. Tene ꝛ audi
ens cōtremisce. q: sunt filij infideles ꝛ alie
ni sunt serui nequā/ quos aliqn̄ cibare su=
stinet pater celestis ex adipe frumenti ꝛ de
petra melle saturat eos. Quemadmoduȝ
apud aliquos ex p̄latis et principibus vi=
dere est/ qui cōdemnandis paulo post ad
mortē mittit aliquotiēs in carcere de p̄cio=
sis mēse sue reliquijs. Propterea noli altū
sape sed time re cogitans. q: gratia cōtem=
plationis numerat inter gratias gratis da
tas/ q̄ sicut spes/ fides/ et ꝓphetia. aut alie
virtutes. pōt informis ꝛ sine charitate hā=
beri. Quis igr̄ secure nisi in dn̄o gloriabit
Ue/ ve tibi humana p̄sumptio/ qn̄ has et
sil'es grās spūales repire est apud maledi=
ctiōis/ reprobatōisqȝ filios. vel in augmē=
tum sue dānatōis vsu ingratissimo dono
dei/ vel ad aliorū eruditionē/ vel ꝓ quali=
cunqȝ laborū suorū/ velut falsorū ac inuti=
lium p̄mio transitorio. ꝓ tali numismate
talis merces. dicit ꝓuerbiū. Fornicari tn̄=
mō quesierūt in donis dei p improbā dile
ctionē aut p̄sumptionē. Quid igit? desi=
deriū eorū affert eis deus. sȝ iratus. Audi=
unt illud euāgelicū. Accipe qđ tuū est ꝛ va
de. ¶ Hinc ꝓuenit ex dispēsatōe miscđie
dei/ q̄ ab electis suis sepe declinat ipse/ sed
nō in ira/ nec in finē. Abyssum vō iudicio
rum eius quis inuestigabit? ¶ Possumꝰ
tn̄ ex dictis sanctorū qui sepe deo inspirā=
te locuti sunt quasdaȝ hmōi mysterij cās
agnoscere. ¶ Fit hoc qn̄qȝ ꝛ sepius ad hu=
miliationē vt retundat supbia vel q̄ p̄fuit
vel ne surrepat ꝓuidet. Propterea testat
expertus Bern̄. Uere nihil esse efficatius ad

gratiā hanc vel inueniendā. vel retinendā
vel recupandā/ꝗ̄ si semꝑ inuenmaris non
altū sape sed sape ad sobrietatē. Deniqꝫ be=
atus vir qui semꝑ est pauidus/⁊ suꝑ custo
diam suā stat. ¶ Fit hoc aliqñ ad desideri
um vehemētius igniendū /quēadmoduꝫ
ignis flatu cōpssus/erumpit ardētior ⁊ vt
discamus grādia grāditer querere. ¶ Fit
hoc vt ab hoīe sua fragilitas/⁊ abyssus mi
seriarū ꝓfundius ⁊ exinde clarius sentiat
quatinus vilescat ipse sibi /recogitās q̄lis
ex se sit/ ⁊ quales ex dei munere esse possit.
¶ Fit hoc aliqñ ad induendū viscera pie=
tatis suꝑ aliorū desolatiōe/quib⁹ hec cōso
latio vel nō cōcedit vel cōcessa subtrahit.
¶ Fit hoc ad satisfaciendū interim ꝓ se vl
alijs/ꝑ dolorē sensibilē ex tali carentia dere
lictum/quēadmodū humanitas xpi dere
licta est/⁊ torrēte penalitatū tota immersa
q̄tinus ita satisfaceret ꝓ peccatis nō suis sꝫ
alienis. ¶ Fit hoc qñqꝫ ne quis idoneus
in doctrina alios iuuare/aut in re aliq̄ ve=
lit assidue sic ociari sibi sic inter amplexus
Rachel herere/ꝙ negociū charitatis sper=
nat ⁊ Lye fecūdationi nequaꝗ̄ inuigilet.
horret itaqꝫ natura bñ instituta pigriciaꝫ.
ꝓpterea si nō in altis possit/saltē vel ī infi=
mis queret occupata proficere. Quo eue=
nit vt sic infirmata aīa sic hūiliata ꝑficiat
amplius. Illiqꝫ pluuia volūtaria segreget
diuine irroratōis. ¶ Fit hoc vt hō ꝑ mul=
ta tentatus discat ex his q̄ patit obediētiā/
ceterasqꝫ virtutes/ q̄tinus eas postmoduꝫ
edoceat efficatius. Itaqꝫ verū est illud so=
craticū. Loquimur melius q̄ melius cog=
scimus. Illud aūt melius cognoscim⁹ /q̄d
intimius experti sumus. Nam vt inexꝑtus
quid cognouit? ¶ Fit hoc aliqñ ne de
serat hō ꝓ cōtemplatōis superogatiōe D
obligationē diuine iussionis. ¶ Fit h° ad
punitionē venialiū defectuū/tanꝗ̄ si pr̄ in
dulgētissimus vel auertat interim faciaꝫ a
filio lasciuiore vel tristioreꝫ oñdat q̄tinus
exinde studiosior sit in omni modestie cu
stodia. Et ne minima negligēs paulatim
decidat. ¶ Fit hoc qñqꝫ vt cognoscat illd
apl'i. nō est volētis neqꝫ currētis. s. ꝑ indu=
striā ꝓpriā/sed dei miserētis cuius rōnis si
gnū ꝑspicuū est /qr postꝗ̄ hō sibi dixerit.
Tu tali die tali hora vacuus eris ab omi

occupatōe. tu certissime aptus eris ad sua
uitatē cōtemplatiōis degustandā. Tu sic
ages/sic te dispones. Sed quid? veniet illa
dies. veniet ariditas in aīa amarior. fasti=
dium spūs. horror lectōnis ⁊ orōnis. tene
bre ⁊ cōturbatio. ac ex aduerso dum tu ni
hil horū ꝓposueris: grata suꝑueniet q̄ nō
sperabat hora. ¶ Fit hoc aliqñ ad purga=
tionē maris spūalis magni et spaciosi /q̄d
ex nimia quiete sicut ⁊ materiale sordes cō
trahere solet quas ex agitatio cōmotioqꝫ
depellūt. ¶ Fit hoc aliqñ vt innotescat si
gratis aīa timet deū si parata est/scꝫ obseq
ꝓprijs expēsis tribulationū ⁊ dolorū. quē=
admodū si stipendia cōsolationū ⁊ suaui
tatum ab impatore suo recipet. cōtra illos
qui orōnem suā vel effundere nolūt/vel in
efficacē credunt/nisi cōsolationū sentimē=
ta meruerint/q̄si nō fingeret vnꝗ̄ deus la=
borē in ꝓcepto. ¶ Fit hoc q̄tinus oblectet
hō ne semꝑ putrescat/aut ne fornicari inci
piat in donis dei ea ꝓ se diligēs/his adhe
rens/his se oblectans/aut ne p̄miū tempo
raneū hic tale recipiat/illo futuro caritur⁹.
Itaqꝫ princeps negligit statim remunera=
re militē/⁊ pater filiū denario vel obolo vl
pomo aut cibo/qui postmodū principatū
daturus est aut regnum/ꝙuis indulgētia
principis aut patris/illa qñqꝫ minora det
ad cōsolationē ⁊ ad amoris indiciū/reser=
uans postmodū nihilominus excellētiora
ad p̄miū. ¶ Fit hoc qñqꝫ vt dissimulet ve
nire tantus hospes ad aīam ne grauet ex=
pensis. Sicut ait dauid ad filiū. Sed qui
bus expēsis? lachrymis pijs gemitibus.
ieiunijs vigilijs. ceterisqꝫ corpa grauantib⁹
aut forte qr aīa iunior non posset sustinere
ebrietateꝫ spūs/si iugiter introduceret rex
eam in cellaria vinaria sua / ꝓpterea clauē
gerit/nunc claudēs/nūc apiens. ¶ Fit hoc
vt ꝓuocet te deus/sicut aquila pullos su=
os ad volandū ⁊ mater filiū ad ambulan=
dum. Uides qr deserit mater filiū hac in=
dustria vt derelictus clamet ad eam. vtqꝫ
regrediens cautior sit adherere sibi. Cauti
or insuꝑ/ne cadat ꝓspicere/⁊ quesitā ma=
trem letior suscipiat inuentā/blandicias ⁊
oscula suauius addat. ¶ Fit hoc ad exer=
cendū patientiā q̄ opus ꝑfectū habet. Nā
q̄ est acrebior tribulatio q̄ materia patien

tiæ copiosior apud aiam q̄ aut ꝑgustatiōe
delitiarū ꝑadisi relabit̄ ⁊ corruit ad dolo=
res inferni/ad silitudinem vmbre mortis.
ad erumnas huius exilij. Sumitur postre=
mo coniectura quāte futura esset amaritu
dinis sepatio ꝑpetua. ¶ Quisquis es igit̄
qui ad cōtemplationē traditus es/satage
impiger ad eam sed ita vt illā expectes ab
alto/paratus humiliter ea vti si venerit cū
gratiarū actione/paratus sit̄ ea carere bo
no aio/si nō aduenerit. habentes ama. sꝫ
ne spernas aut iudices non habentes/reco=
gitās assidue q̄ in sola charitate dei est re=
gnum dei. ¶ Deniqꝫ maledicta terra nr̄a
spūalis sicut ⁊ corpalis n̄ germinat fructū
sine spinis ⁊ tribulis/nec absqꝫ dolore/aīa
ꝑgnans veritatis ꝓlem parturit.

Consideratio .7.

docet assumere longanimitatē volenti ꝑ=
uenire ad gustum internum. instanter q̄=
rendo/sepiusqꝫ repulsus ꝑseuerat inceptis
nec fatiget̄ quousqꝫ mereatur misericordi=
ter exaudiri ⁊ admitti.

¶ Industria septima.

L Onganimitatē assumē. ¶ Po=
terat fortassis ex ꝑmissa cūside=
ratiōe deuotus animus saluber
rimos ⁊ suauissimos cōtemplatōnis fru=
ctus q̄si negligere ⁊ dicere. vt quid fatiga=
rer frustra? quid eniterer acquirere qḋ ig=
rat aīa mea si ꝓficuū fuerit aut dānationi
imputandū? Fiat itaqꝫ volūtas dei: det si
velit ꝑgustationē sue dulcedinis hic senti
re neget si voluerit. patū cor meū ad vtrū=
qꝫ. ¶ Sed audi tu qui sic loqueris. Scis
ne queso q̄m neqꝫ qui plantat vt dicit apo
stolus. neqꝫ qui rigat est aliquid. Nihilo
minus vult nos deus plātare solerter et ri=
gare. siue hoc carnaliter intelligas siue spū
aliter. Alioquin quō coadiutores dei su=
mus. q̄liter implemus. Nō tentabis dn̄m
deū tuū. si laborē diligentiāqꝫ datā huma
nitus deserētes solum diuinitus adiutori
um ꝑstolamur. Sit igr̄ labor noster. sit in=
dustria. sit conatus plantās ⁊ rigās. incre=
mentū vo q̄si viuificā supinfusāqꝫ virtu
tem/donet xp̄s/a q̄ petat̄ humiliter ⁊ fidu
cialiter expectet̄. ¶ Nemo de negligētia
et inerti corde sibi blandiat̄/si nolit ad cō=
templationis culmen anhelare. Confun=
dit prior vna rō vna cōsideratio dicens ad
ꝑfectionē semetipm̄ extendere. ¶ Nemo
ꝑterea deserat ceptū iter hoc ꝑfectionis si
senserit vt sentiet laqueos innumerabiles
tentationū abscōditos/in via qua ambu
lat. sepe repulsus nō ꝯfundat̄/crebro desu=
dans/nec iudicio suo ꝓficiēs nō cōturbet̄
Satagat enitat̄ innitens forti baculo ꝓte
ctōnis altissimi/nō arundineo laboris sui
¶ Qui capit capiat. q̄m labore querit̄. im=
mo requirit̄ ad illā/quā tn̄ dare nequit cō
templatōis gratiam. Sed ita videmus in
hoīs formatōne/patres generant. matres
alunt in vteris. Alioquin q̄n nasci puerū
contingeret. nihilominus quid virtutis
hn̄t hec oīa nisi desup aīa det. solo creātis
arbitrio viuificat̄ totū illud pius informe
ac veluti inutile. Homo. s. fenestras remo
uet. leuāt caput. oculos apit. Alioq̄n qua
rōne videret? Qḋ si sol abscōderet radios
frustra ad visionē hec oīa fierēt. de sole iu=
stitie idē existima. ¶ Postremo si nihil
absqꝫ magno labore dedit deus morta=
libus vt poeta loquit̄. ¶ Si nemo coro=
nabit̄ nisi qui legitime certauerit ſm apl̄i
v̇ba. Si deniqꝫ minores artes quarū enu=
merationē ꝓsequi vacuū est/cū tanta soli
citudine vigilijs anxietate discunt hoīes/
vel ad fugā paupertatis/vel ad augmentū
diuitiarū/vel inanes laudum titulos/aut
aliqḋ tale mortale/caducū/aut fluidū si ꝓ
pter hꝰ fuit inductus poeta dicere. Labor
oīa vincit improbus ⁊ duris veniens in re
bus egestas. Pudeat pigeatqꝫ ꝓ re pulcer
rima maxima ⁊ diuina/minus esse solici=
tos. minus longanimes/⁊ erectos. ¶ For
tis ascensor montis huius attingere para=
tus ad cōtemplatōes/alacer erumpe/exul
tans vt gigas ad currendā viā/firma gres
sum ne labaris retro. sed ⁊ lapsus violenti
or erigere/abijce molā terrene cogitatōis a
collo tuo. hoc te fabulosus Sisiphus edo
ceat. Usqꝫquo placebit tibi regio hec ege=
statis in valle lachrymarū/in limo ꝓfun=
di ⁊ luto fecis. Illuc sursum aspira/vbi di=
uitie pax gaudiū spiritus in ethere puro.
¶ Quousqꝫ rursus algido rigore torpescit
aīa tua/q̄ diu n̄ exardescet ignis deuotōis
in ea? insuffla/exuffla. ne cessaueris legēdo

medicando ⁊ orādo/donec scintilla deuo-
tionis vel tenuis euolitet. Turbabit te ab
initio fumus tentationū sił erūpens/fuli-
ginosus ⁊ teter. punget hic oculos rōnis/
et faciē interiorē velut in rugas cōtrahet.
Ita vt tecū nunc ꝙ̄ antea molestius aliqd
agi videatᷣ. ⁊ felices dicas qui forte cōis vi-
te cōtenti sunt. sed noli timere fumi impe-
tum ꝑsta sufflās donec flama vehemētior.
dehinc purior emicet/donec tandē sereniſ-
sima tranquillaq̄ȝ lux velut in carbone vi
uo sugauerit oēm fumositatis inquiete ca
liginē. Taliter accēdi taliq̄ȝ luce ꝑfundi si
bi cupiebat qui dicebat. Ure renes meos ⁊
cor meū. ¶ Qd̄ si nitēdo/si agēdo/tale ni-
hil inueneris dolēs doleas saltē infelicita
tem tuā. cōgelationē tuā. dicens ex snīa il-
lud ꝓpheticū. Miser factus sum ⁊ curua-
tus sum vsq̄ȝ in finē tota die cōtristatus in
grediebar. Crede mihi nō minus non ꝑ-
des laborē tuū/nō mercedē/apud illū qui
laborē ⁊ dolorē cōsiderat. ¶ At vo si desi
deriū aīe tue tribuerit tibi deus/ꝑueniens
te in bn̄dictiōibus dulcedinis. hoc vnum
summopere curaueris/vt deuotōis ignē accē
sum multo conatu tantoq̄ȝ labore conser-
uent cineres hūilitatis/cōtra flatū arrogā
tie ne q̄si iam aliqs tibi magnus videaris.
cōtra gelicidiū insuꝑ inertis negligētie/ne
q̄si iam sufficiēter attigeris qd̄ quesisti. Iā
q̄ȝ liceat hac illacq̄ȝ verbis aut actibus su-
ꝑuacuis effluere. vera siquidē est snīa me-
tro cōphensa. Non minor est virtus/ꝙ̄ q̄
rere/parta tueri. Ad qd̄ spectat illud vul-
gare. Bonus cūseruator par est bono con-
quisitori. Sed ve ve stultis quorū gr̄e effū
dentᷣ. Sicut alio notatᷣ ꝓuerbio. Misero
nō obuenit bona scutella quā nō effūdat.

Consideratio .8.

est passionū ⁊ affectionū origines aduerte-
re. Et hec ars traditᷣ sub triplici modo co-
gnoscendi respectu diuini iudicij ꝓut mi
seretᷣ mō in cōphensibili peccatoribus ⁊ ꝓ
ceditᷣ in vires aīe nostre varias/exēplificā-
do ſm ꝙ inclinant ad virtutū excellentiā
vel viciorū enormitatem.

¶ Industria octaua.

Passionū vł affectionū origines
aīaduertere. ¶ Habet hanc ꝓ-
prietatē theologia mystica ꝙ in affectu re-
ponitᷣ/oībus alijs scīētijs repositis in intel
lectu. Et qm̄ oīs affectio vel amor est. vel
ab amore cōsurgit ſm philosophicā dedu
ctionē. Nonne rōnabiliter ipsa theologia
mystica noīari debet ars amoris. vel amā
di scīa? At uero nō est sic solus amor quin
origo sit ceterorū affectuū vel passionum.
ita vt ipsam etiā odiū pariat. Illa insuꝑ q̄
hic confusa sunt oīa. spes. metus. meror.
gaudiū inde ꝓueniūt. Quippe si diligitᷣ
deus suꝑ oīa. cōsequēs ē vt odiatᷣ quicqd
eius amori ꝯtrariū fuerit apphensū. Rur
sus qr deus tanq̄ obiectū summe cōueni-
ens ꝑsentatᷣ aīe ꝑ cognitionem subsequitᷣ
gaudium de ꝑsentia. Et si absit. tristicia
vel metus oriunᷣ. Ceterū de numero pas-
sionum multi multa tradiderunt/vt Ari-
sto. in rhetoricis. Hugo in tractatu de ora-
tione Guilhelmus parisieñ. in suo peni-
tentiali. Et alij quidem nunc plures enu
rant nunc pauciores. Meminimus earū
alio loco vsq̄ȝ ad vicenariū extēdisse. Hu
go in suo de oratione nouenario conten-
tus est/ꝙ̄uis eas innumerabiles eē nō am-
bigat ¶ Et qm̄ in paucioribus via maior
contentabimur ad ꝑsens eas sub ternario
concludere conformiter ad tria appropria
ta in diuinis. potentiam. sapiētiam. ⁊ bo-
nitatem. ſm ꝙ satis aperte potest recipi id
ꝙ venerabilis Richardus ait dum contē
plationis gratiam tripliciter oriri comme
morat. ſm tres exclamationes de assensu
anime in canticis/exabundantia deuote
cōpunctionis/quasi virgula fumi. ex ma-
gnitudine admirationis/quasi aurora cō
surgens. ex plenitudine exultationis/qua-
si innixa suꝑ dilectum suū. ¶ Itaq̄ȝ si con
sidero ꝓfundius diuinā potentiā ⁊ opulē
tiam respectu mee infirmitatis ac indigen
tie/qua rōne nō potero cōpungi. nō ꝑhor
rescere. non timere meam miseriā indigni
tatemq̄ȝ viuendo sub hoc terribilissimo iu
dice in consilijs suꝑ filios hoīm in quem
deliqui/sub tali dn̄o magno quē offendi/
sub tali patre maiestatis quē contempsi?
¶ Rursus si corā oculis eiusdē cōsiderati
onis posuero ꝙ̄ mirabilis facta est scīa sua
valde ꝙ̄ ꝯfortata ⁊ nō potero ad eā/ꝓtinꝰ
oritᷣ admiratio stupor ⁊ defectio. dū cape

nequeo qualiter hos ad gloriam. alios ad infelicitatē p̄sciuit ppetuā. Quo pacto negat gratis/ ꝛ bene vsuris multa/ q̄ p̄stat ingratis. deinde pugnaturis cōtra eū. Qua cōditōne sustinet plures saluādos pene p totā vitā in sceleribus abominādis/ vt latronē in cruce/ dum alijs eternaliter pituris/ sicut inde variarū virtutū gratiā elargiat᷑: ꝙ p̄terea nemo possit corrigere eum quē ip̄e despexerit. Et ꝙ conclusit oīa sub pctō/ ꝛ filia/ sup quibus cōpulsus apl's stupens exclamare. O altitudo diuitiarum sapie ꝛ scie dei ꝛc̄. ¶ Postremo venit in recogitationē mētis/ torrēs suauitatis diuine. ꝛ ꝙ bonus deus isrl' his qui recto corde. Quid em̄ totus exultabūdus ꝓnūciet affectus meus. O ꝙ suauis es dn̄e sp̄us tuus. Et illud ꝙ magna multitudo dulcedinis tue dn̄e/ quā abscōdisti timētibus te. ¶ Habemus in his tres principales affectus. Cōpunctionē cū tremore. admirationē cū stupore. exultationē cū iocūditate. ƀm potentiā dei. ƀm sapiam. ƀm bonitatē et ƀm tres vires aīe irascibilē. rōnalem. et ꝯcupiscibilē. Porro nihil inuenies p oēm scp̄ture seriē qđ ex hac recognitōe nō possit ad orōnē dei placatricē accōmodū fieri. Obijciat᷑ tibi quippe potētia dei cōtra imbecillitatē tuā ꝛ aduersantiū tyrannidē dei sapia cōtra tuā insipientiā ꝛ hostilem astatiā/ dei beniuolētia cōtra tuā ꝛ alienā nequiciā. Omne vō qđ in scriptura legit᷑. imo omne qđ cernit᷑ an nō aliqđ horū videt᷑ resonare/ aut nostrā miseriam/ aut aduersantiū ip̄robitatē aut dei maiestatē in potētia. sapia ꝛ bonitate. ¶ Atuero si cogitatōes vane fuerit ac de t'ra. Si fons amoris corruptus extiterit. surgēt ꝯtinuo passiones siīis generis. sꝫ puerse ꝛ reprobe vt ex supueniēte egestate vel ex rēpētino interitu p tyrānidē/ vanus timor ꝛ inutilis cōpunctio. ꝛ ex astutia deceptrice. admiratio. ex feda voluptate/ iocūditas falsa. ꝛ pessimis rebus. peior gloriatio. ¶ His igitur oēs affectōnes gignere laudabiles/ fontem amoris pur᷑ habeto/ sit' obseruās. ꝙ origo fontis huius sincera bone fidei ꝛ sanctarū cogitationū. terra hauriat scaturiginem. Hinc monet aplus: Reformatos sensus h're innudatos. sa corrupti amoris febre/

quatinus oculus in summe pulcrū ac lucidum. Auditus in sūme armoniacū ac sonorū. Gustus in sūme sapidū. Olfactus in sūme odoriferū. Tactus in sūme suaue ac iocundū. mūda q̄dā deiformitate ferat᷑. ¶ Possumus hanc nostrā cōsiderationē; in aliud trāsferre. vt dicamus passiones vl' affectōes oriri. nūc ab extrinsecorū ambotū immutatiōe. nūc ab intrinseca fantasia vel imaginatiōe. nūc a rōe negociāte. nūc a mēte vel spū deo supillustrāte. nūc a bonis angelis solicitātibus. nūc a malis. aduersus q̄s est nobis colluctatio magis ꝙ aduersus carnē ꝛ sanguinē. adeo ꝙ purissime sanctitaqꝫ aīe molestissimos aliqn̄ stimulos blasphemiarū sordidissimarumqꝫ spurciciarū pati cogunt᷑. etiā in senectute et solitudine sua. q̄les nesciebant ipsimet dū in mūdana cōuersatōne inter medias tentatōes carnis ꝛ mundi adolescētiores versabant᷑. ¶ Poterat demū non inepte cōsideratio nr̄a dilatari/ tradēdo radices naturalr' generatiuas huius vel illius passionis/ cōformiter ad doctrinā p̄hi in rhetoricis. vbi de passionalibus sermonibus cās reddit/ vt vn̄ verecūdia. vn̄ gloriatio. vn̄ erubescētia. vn̄ desparatio. vn̄ stupor. vn̄ admiratio. vn̄ ira. vn̄ inuidia. vn̄ adulationis ꝛ detractōis appetitus. vn̄ reuerētialis tremor. vn̄ abominatio. et vniuersalr' vn̄ generales q̄tuor passiones. Spes metus meror gaudiū. ¶ Notauit acerrimus p̄scrutator cogitationū. Augu. in suis sermonib⁹. ꝙ viciū nullū ꝯmittit᷑ nisi qr volumus (lꝫ false) diuinā excellētiā imitari/ ita ꝓrsus est. qr initiū oīs peccati supbia. Quid aūt pctm̄/ nisi inordinata ꝛ intēperata affectio. Est igit᷑ supbia radix cuiuslibet improbe affectōis. sicut ex aduerso ptus rit oēm affectionem piā hūilitas. Quocirca breuissima hic tradit᷑/ sꝫ efficacissima regula/ distinguēdi inter affectōꝫ bonā ꝛ malā. ex hac duplici radice/ q̄rum sp altera in fructib⁹ affectionū si diligēter attrectaueris sapit. Inuidet aliqs. q̄re: qr solus cupit impunit⁹ excellere. Irascit᷑ aliqs. q̄re: qr vult imperturbatus nec punitus excellē. Auarus est. q̄re: qr vult absqꝫ indigētia ꝛ cū impunitate p̄cellere. Accidiosus ē. q̄re. qr vult sine fatigatōe laboris impunitus

excellere. Luxuriant/aut gulosus est. q̃re? q2 vult in delectatōibus ipunitus excellē. Pusillanimis ē. arrogās ē. iobediēs ē. q̃tis male agit et nocet; q̃re? q2 vult in iudicio ꝓprio ac volūtatis arbitrio manēs impune excellere. Tolle hūc appetitū impunite excellētie cupidū. cōfestim rami oēs/fructus ꝛ folia vicioꝝ arueru͂t. Et ꝓ inuidia charitas. ꝛ ꝓ ira mititas. ꝓ auaricia frugalitas. ꝓ accidia strēnuitas. ꝛ ita de reliquis germinabunt. In his hō xp̄s/lucifer in alijs semꝑ imitat.

Consideratio .9.

I docet ip̄s ꝛ locū idoneū in ꝓficiētibus eē inquirendū/ ꝓpter varias hoim dispositiones/eligitꝗ ꝛ ondit eis ꝙ ibidē cū gr̄a abūdantioꝛ influit a dn̄o/tum q2 in tribulatōibus cōsequit solatiū ꝛ cōsolatio sp̄ualis.

¶ Industria nona:

T Empus idoneū ꝛ locū inqrire re. ¶ Locoꝝ alius publicus/alius secretus. alter in quiete. alter in strepitu. Quidā obscurus ꝛ artus/alius lucidus ꝛ amplus. ꝛ sub diuo patēs. Silr in tpe tpat deus rerū vices/Est vespertinuz est serotinū. est nocturnū/est gallicantus/est crepusculū/est matutinū/est prima. tercia. sexta. nona. Amplius vo sunt in locis modi varij cōponēdi corpus vel aptandi ad ꝯtemplationē. Hic stat. ille genuflectit ille toto corꝑe ꝓsternit. Hic ꝓnus hic supinus iacet. hic faciē media inter genua locat. Alter eam manu opit. sedet alter innixus cubito vni vl duobus. sublevat vnus oculos quantū valet sursum. alius deorsū figit. alius hac illac circūducit. Sistit alius gressū alt ambulat. Proinde dicit apl's. q̄libet abundat in suo sensu. suus vnicuiqꝫ mos est; ait comicus. ¶ Regulā hanc sup his oibus traditā inueni/vt sequat vnusquisqꝫ qd bonū in oculis suis visuz fuerit ad facilitatē cōtēplatiōis assequēde. His exceptis q̄s regularis cōisqꝫ ligat disciplina ad obseruantiā certi tpis loci ꝛ corꝑalis cōpositōnis. Alioquin ve illi ꝑ quē ꝓ sua singularitate scandalū venit. Nam ꝛ vineam dn̄icam quis depastus est? Talis vtiqꝫ singularis fera. ¶ Sunt q̄s adiuuat locus abditus sub obscurus. artus. bassus. ꝛ quodā alti silētij horrore tremēdus. habitant hi velut in sepulcris ꝛ cauernis terre et spelūcis. ¶ Sunt quibus aptior est locus patēs ꝑlucidus. amplius. altus. vndiqꝫ celo vel ethere circūfusus. Habitauerūt tales in desertis ꝛ mōtibus vbi si Hieronymo credit/nescio qd serenius emicat q̄ in fumosis vrbibus. Inuenies aliq̄s q̄s offendit ois sonitus. alius vo quibus nihil obstat/sed ꝓficit locus strepidulosus vel ex murmure labētis aque vel susurris volitātiū folioꝝ/vel sonoris cantibus auiū vel stridulo/ventoꝝ sibilo/vel fluminum vel mariū allisione cōfusa. vel maxie demū ex resonātia suaue sonātis ecclesie /in vocibus modulātis. in cāpanis ꝛ organis ꝛ choro. Et qd alijs ad lasciuiā. his ad molestie cedit grauitatē. ¶ Quinetiā videre est in nōnullis sed paucis nec passim imitādis/quibus ois ille nuptialis apparatus in choreis et citharis/in gesticulatōibus. in venustate feminarū cū vestitu deaurato circūamictarū varietate/vertit in theoricos sincerissimosqꝫ mētis excessus/ vn̄ libidines suas ineptissimas/nec minus fedissimas/improbi cōsectant. Sic diligentibus deū oia cooꝑant in bonū. sic in omni re vtilitatē suā. sic mel suū velut apes inueniūt. Exaltati quippe a terra. omnia trahunt ad seipsos. ¶ Quid subinde diffiniendū erit de tēporum varietate/qn̄ nunc tp̄s est flendi nūc ridendi nunc amplexādi. nunc fieri longe ab amplexibus. ꝛ ita de reliquis. Quin p̄terea gloriabundus in dn̄o ps. ait. Septies in die laudem dixi tibi sup iudicia iusticie tue. Et alibi. Media nocte surgebam ad confitendū tibi. Et rursus ait se in matutino interfecisse oēs peccatores terre. hoc est oēs tentatōes ad peccatum inducētes/subiecisse. qd nō nisi vigilās ꝛ orans fecisse credēdus est. Rursus ad dn̄m. Exitus inquit matutini ꝛ vespe delectabis. Et quis est qui tp̄s audeat p̄finire deo ꝛ non illud bn̄placiti sui bn̄placēter nec minus vigilāter p̄stolet. Visitas eū diluculo/dicit afflictus Iob. ꝛ subito ꝓbas illū. ¶ Nihil-ominus quātū humanā respiciat industriam/arbitramur horā conuenioꝛē illā esse ad hoc ip̄z /postq̄ cibus digestus est/ꝛ cure mūdi sepolite. dum insuꝑ obseruator

adest nemo. qui gemitū lugubrē/qui suspiria ex imo peccatore eruta/ qui rugitus amaros/qui plangores interruptos/qui ꝓstrationes humiles. qui madentes oculos qui faciē nunc rubore/nunc pallore suffusam/qui palmas vtrasqꜫ tēsas cum oculis ad celū/qui pectoris crebras tunsiōes, qui fixas terre vel altaribus oscula/qui simplices alios gestus/ ⁊ singula mēbris impᷓssa/ notare potuerit. ¶ Ad extremū vō corporalis illa situatio seu collocatio efficatior estimatᷓ q̄ quieti mentis aptior est. Itaqꜫ sedēdo ⁊ quiescēdo fit aīa prudens. Nec valet animus in sua pace satis stabiliri nisi corpus in eodez situ fixum manere didicerit. ¶ Addamus ꝙ eligibilior est ceteris partibus locus sacer quē virtuosissima xp̄i p̄sentia. cōsecratioqꜫ solennis ⁊ vota fideliū et gesta sanctorum depicta vel sculpta/ ⁊ sepulcra defunctorū reddunt aptiorē. ¶ Similiter sacris tꝑibus atqꜫ celebribus /quis dubitauerit copiosiora solere infundi gratie diuine fluenta/ sup magnū hospitale viuentiū/ ⁊ carcerē purgandorū mortuorū. Tunc em̄ in die bona venimus ad deum tunc fiducialibus ad aliquē sanctorū dicimus/ ꝓspera diem triumphalē tuū. Tūc copiosiores carismatū reliquie velut a mēsa splēdidissima beatorꝫ ꝯuiuarū decidūt largiende paupibus ⁊ mēdicis petētibus querentibus ⁊ pulsantibus. An nō canit ecclesia ꝓ coniunctōne ⁊ nuptijs Hester. hoc est humanitatis nostre cum diuinitate/ hodie ꝑ totū mundū melliflui facti sūt celi. Doceant nos corpales mēdici debiles et infirmi sic tp̄s obseruare. doceant in carcere ⁊ tenebris clausi. sic a mēsa iudicis aliq̄n suauiora ciborū fragmenta promereri. Est insup qđ de tēporū varietate dici possit. ¶ Nam tp̄s est flendi ⁊ tp̄s ridendi tp̄s. s. aduersitatis qđ ꝑ noctem. ⁊ tp̄s ꝓsperitatis qđ ꝑ diem scriptura sepe significat. Sileamus interim de ꝑfectis qui vtroqꜫ tꝑe sciunt vti ꝑ arma iusticie a dextris ⁊ a sinistris/ velut ambidextri/ dicentes cum aplo. Scio abundare ⁊ scio penuriā pati/ gaudere cum gaudentibus/ ⁊ flere cū flentibus. Quāuis etiā inter lachrymas cōtingat eis illud virgilianū. Mens immota manet lachryme voluunt inanes. Mens quippe taliū manet fixa in vnō eternitatis centro/ velut axis circa quā decurrit volubilis rota tꝑalitatis. aut sicut acus affecta ꝑ magnetē ad poluz se dirigit. ¶ At uero de incipiētibus ⁊ ꝓficiētibus videtᷓ experientia cum scripturarū auctate doctrix esse ꝙ plus eis ꝓdest tp̄s aduersitatis. siquidem ipsa moderata sit/ ⁊ talis q̄ iudiciuz rōnis integrū custodiat/ ⁊ in qua dei munere patientia ꝓuentū opetᷓ. ¶ Aduersitas quippe talis potētiori quadā manu mouet eos eripe se ab hoc limo ꝓfundi /vt a terra se subleuēt/ dum illic tribulationē ⁊ dolorez inueniūt. agūt studiosius qđ ꝓpha subiūxit. ⁊ nomen dn̄i inuocaui. Sentiūt quippe q̄m ꝓpe est dn̄s his qui tribulato sunt corde. ⁊ q̄ adiutor est in oportunitatibus/ in tribulatōne. Illud insup. Inuoca me in die tribulatōis eruā te ⁊ honorificabis me. ¶ Sic em̄ colūba rōnalis nō hn̄s vbi pes desiderij quiescat. reuertitᷓ ad arcā contēplatōnis/ sic eadē arca crescētibus aquis tribulationū subleuatᷓ amplius. Sic ascēdunt tribulati in supiora domus sue spūalis. vt Anna ⁊ petrus cum ceteris /dū vel obprobriū aliqđ vel parentū mortem/ vel patrie afflictionē: vel rerū inopiam accipiunt. ¶ Hec est antiparistasis quedā spūalis q̄ cōtrariū fortificat. hec est cos ferrū exacuens. hec absinthēū pueros ablactans/ auellēsqꜫ ab vberibꝰ. hec malleus dilatās et extendēs. In tribulatōe inquit p̄s. Dilatasti mihi. hec lima polliēs. mūdās eruginans. clari icās. hec fornax in qua aurū purgatᷓ vt rutilet. hec virga q̄ ꝑcussus eripitᷓ ab inferno vt dicat tribulatus ex snīa. Dn̄e si sic viuitᷓ/ ⁊ in talibus vita spūs mei corripies me ⁊ viuificabis me. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Et illud. Ingrediatᷓ putredo in ossibus meis/ ⁊ subter me scateat vt requiescā in die tribulationis ⁊ ascendā scꝫ ꝑ cōtemplationē ad populū accinctū nostrū scꝫ summorū ciuiū

Consideratio .10. M

docet de somni ⁊ cibi moderatione varijs vtens exēplis. ꝑcipue tn̄ transmittit ad beatum Hiero. quē lege. ad rusticū Paulinum Furiā. Eustochiū. de seruanda virginitate ad athletam.

Decima industria.

Omnuo ⁊ cibo moderāter indulgē
¶ Aīaduertendū est hic in ꝑmis
indulgētia/ iā dictorū dicēdorūq̧
ꝙ alie sunt institutorū obseruatiōes in in-
cipiētibus ꝯtēplationē. alie in ꝓficiētibus
alie in ꝑfectis/ qui ꝑ cōsuetudinē iā exerci-
tatos hñt sensus qui cū aplo sciunt abun-
dare/ sciūt penuriā pati. Et in omni loco
leuare puras manus. ¶ Secus apud inci
piētes qbus vt fragilioribus appodiacula
querēda sūt/ donec solidior structura sur-
rexerit. ꝓ talibus fuit sermo de locorū vel
temporū obseruatōe. sicut hic de modera-
tione cibi ⁊ somni. Et quidē attēto/ ꝙ in
hoc studio ꝯtemplatōis inchoande/ vehe-
mens ⁊ q̄si iugis labor animi requirit̄/ ac
ꝑinde vitales aīalesq̧ spūs cōsumunt̄ plu-
mi. pluri reꝑatōe ꝑ cibū ⁊ somnū/ vel saltē
crebriori vti necesse est. ¶ Sed grauat ani-
mū inquies. Ligat ⁊ inuiscat abūdās refe-
ctio. Nam gustata carne desipit spiritus.
¶ Abūdantē dicis nos loq̄mur tꝑatā q̄ꝯ
uis abūdās grauāsq̧ ꝑ morula sumptōis
haberi posset tꝑata si ad cōtinuatōis teno
rem inspexeris. ¶ Fuerūt qui ꝓ grā ꝯtem
platōis vel ꝓphetie ꝓmerenda conati sūt
imitari vel helyā vel iohem baptistam vel
Danielē. vel aliquem de patribus egypti/
in abstinētia ⁊ austeritate/ qui nō ꝓpheti-
ci ſ3 fantastici facti. Docuerūt suo exēploꝙ
nō cuiuslibet est volare cū ꝑfectis. quibus
grē quedā plus a posteris admirāde q̄ as-
sequēde ꝯcesse sunt. Qđ si ad debilitatōez
corpis ꝑ ieiunia ⁊ somnia crebriora gemi-
tu latiua suꝑaddat̄/ ⁊ labor animi. spūs vt
diximus vitales ⁊ aīales exhauriēs. Quid
nisi dissolutō breuis aut grauis egritudo
vel fantasie ⁊ cerebri ꝯturbati lesio subseq̄
tur. Nutriat̄ corpus ad auxiliū nō obruat̄
vel crassitudine vel macie. venter q̄3 esuri
ens ⁊ sepe comedēs si Hiero. credit̄ ꝑfert̄
biduanis ieiunijs. ¶ Si quē ergo ꝓfessio
regularis iam ligatū tenet sub aucte ꝑce-
ptoris indiscreti/ qui nec somno quantu3
satis est nec cibo sinit indulgere. Ille inci-
piens ſm meū ꝯsiliū/ tꝑabit a vehementi
meditatōe ⁊ cōtritiōe sit cū lachrymis/ ne
pereat/ ꝓ insipiente vo factus insipiēs. vt
pote lesus in iudicio rōnis. Tali satis fue-
rit/ si ꝯuentū seq̄ possit. si asinū corpis q̄ꝫ
tueri hab3/ nō peius atteriuerit. ¶ Nec
me latet. q2 de somno et cibis illud vni
parū est qđ suꝑabundaret in altero. Ne-
quit idcirco doctrinalis traditio determi-
nare q̄ꝫtitatem illā/ sed expientia ꝓpria et
longa vel discretio humilis/ credens sapi
entiorū consilio/ vel vnctio spūalis edoce-
bit. Plus itaq̧ lederet vt dicunt medici et
theologi indiscretū ieiuniū q̄ eduliū intē
perans. illud quidē sanabile aliud sepe si-
ne remedio/ q̄ꝙ natura paucis cōtenta est
nisi blandiat̄ gula sibi Accipe quoddā in
plantis exemplū siꝯitudinis. Sunt quas
irrigatio ⁊ freqūēs ⁊ multa iuuat. Emar
cescerēt hinc alie. Sunt quibus ad augmē
tum ⁊ fructū ꝓdest plātari secus decursus
aquarū/ aut etiā in limo palustri. petunt
alie montes altos lapidosos ⁊ aridos. vt ꝑ
petuus eis viror decori sit. Sunt quibus
ab initio plantatōis tm̄modo/ ministran-
da est creberrima/ sed paulatiua et tenuis
irroratio: vt adolescāt/ quibus postmodū
rara sufficiet. In alijs ꝑ omne tꝑus exiget̄
continua. ¶ Deniq̧ sicut virtus superior
plus habet virtuositatꝭ ex natura sua/ vel
ex assuefactione bona vel ex altera fortifi-
catione desuꝑ veniente. tanto pōt ipsa fa-
cilius regere vires inferiores ⁊ instrumen
tales licet renitant̄ quodā suo pondere vl'
corruptōe contraria. Sicut hec est sapien-
tis vox. Corpus qđ corrūpit̄ aggrauat anī
mam. Et magis si crapula. si ebrietas. si cu
re huius seculi cōiungunt̄. Quo fit vt spi-
ritus hoīs virtuosi/ qui fortitudinem con
traxerit ex dei munere/ ⁊ longa exercitatōe
nō ita distrahit̄ si corpus ꝓprium fuerit ag
grauatum vel cibis vel curis huius seculi
quēadmodum alterius spūs minus exci-
tatus. cuius oīs rō funditus euerteret̄. aut
nimiū turbaret̄. sicut impitus nauta se cō
fundit si fluctuantibus ꝓcellis senserit na
uim nunc ad celū ascēdere/ nunc descende
re ad abyssos vbi pitus ⁊ exercitatꝰ rector
maneret intrepidus aīoq̧ cōstanti artem
nauigatōis exerceret. Propterea bñ iubet
apls. Qui nō manducat/ manducantē nō
spernat. ⁊ ita de reliquis/ q̄ sicut male ita ⁊
bene ꝓ varietate circūstantiarū fieri con-
tingit intellige.

Consideratio .ii.

docet pijs meditatõibus affectuū generativis silenter insistere. Hecq3 ostēdit ꝓbabili rōne plus valere ꝙ̄ instantiā lectiõis vel collegij. Insup dat modū meditandi cõpatiuū ꝑcipue ex ꝑturbationibus surgētem ⁊ plura alia bona ad hoc opus necessaria manifestat sua industria.

¶ Industria .xj.

m Editatõibus pijs generatiuis affectuū silenter. ¶ Falluntur qui volunt semꝑ vel legere vel orare vocaliter vel deuotõis verba a loquentibus accipe. si putant exinde ɔtēplatiõis gratiā familiarē sibi cõmittere. Accessuro ꝓsunt hec/sed nō sufficiūt. Esto nanq3 cõpungantur interim tales ad lectionē vel sermonē. abstuleris librū/aut verbum. abibit ilico comes cõpūctio. nō aliter ꝙ̄ cū libro aut verbo reuersura. Quāobrem oportet cū silentio ꝑstolari salutare dei/vt cõsuescat hō orare spū/orare ⁊ mente/dum etiā strepitus aut libri deerit intuitus. sit ipsa meditatio silens liber tuus. sit ꝑdicatio. alioquin videat/ne semꝑ discēs nunꝙ̄ ad sapientiā ꝑueniat. ¶ Opponent scio nōnulli quiritātes se nec scire nec posse spm̄ suū ad se colligere cū silētio ⁊ meditatõe. Euolat inquiunt cõtinuo nūc huc nunc illuc se diuidēs/Effluit velociter nisi infra limites lectõis aut sermocinatõis artatus teneatur. Hoc plane est qđ dicimus ꝓpterea secū esse secū cū silentio ɔtinere spm̄. hoc opus hic labor est ad hoc eniti totis affectuū neruis suademus. Sede solitarius, leuās te si potes sup te. qđ si diu multumq3 conatus hec facere nequiueris. noli ꝓpterea cito vel ad lectõis vel ad collocutõis solaciū effugere/illo dūtaxat recto ¶ Atuero tedet te silentij ⁊ factus est tibi grauis ⁊ ꝓpterea hᵒ inutiliter quiescere te iudicas. sed expecta vincat hoc tediū mora ꝑtinax ne cõsuetudo ꝓtinus obrūpendi silentiū/pabulum det fastidio/nō leuamen. Cessabit forsan ad tps/sed redibit acrius/crede mihi tanꝙ̄ canis osse pingui foras pulsus. Et vn̄ ꝓh dolor tanta raritas cõtemplantiū etiā apud lr̄atos/ecclesiasticos ac religiosos, immo theologicos/nisi q2 vix sustinet aliquis secū solus esse/secū diu meditari. Itaq3 priusꝙ̄ vix incepit animus in meditatione sua repetitur aut lectio vel colloquium/aut aliqđ hmōi exercitiū. qđ ⁊ sufficiat ad nō peccandū. ⁊ qđammodo lassitudinē reficiat/ne animus fatigetur frustra/nequaꝙ̄ vt putas frustratur animus. q2 nō obliuiscetur tandē misereri deus/te ꝑseuerāter sic petēte querēte ⁊ pulsante. ¶ Dictū est de silentio. trāseamus nunc ad meditatõesP pias/videamus q̄les sint ad affectᵘ gignēdos efficatiores. Et hoc posse me vniuersaliter diffinire ꝓrsus nego. Nam q̊t capita tot sinie/dicit comicus/non minus tot meditatõnes/nec voto viuitur vno. Nihilominus ex tāto aceruo colligamus aliquas q̄ ad affectū timoris parturiendi iuuāt. ¶ Itaq3 vere diuineq3 dictū est. Initiū sapie hoc est/sapide scie/timor dn̄i. Et q2 timor statim in desperationē rueret vt spem sociemus necesse est. Sic Bern̄. sup cantica. Sic Richardū de. xij. patriarchis Sic Hugonē de virtute orādi/sic ceteros pene oēs videmus inchoasse. Nimirū bn̄placitū est deo sup timētes eu3 ⁊ in eis qui sperant sup miscõia eius. cantātes ei misericordiā ⁊ iudicium. ¶ Obijciet aūt mox aliquis dictū esse supius ꝙ amor est initium radixq3 affectõis cuiuslibet alterius. si nō ꝑcesserit igitu ramor/timor ⁊ spes quō subintrabūt? ¶ Sed alius est amor inhians impfectusq3 de deo. qualem sufficit fides de existētia dei gignere. Et hic antecedit ceteros affectus. immo fidē/quā ꝑterea in certitudine sua figit. de q̊ amore disputauerunt aliqui ꝙ sine ꝑcedenti vel concomitāte cognitõne ferri pōt in bonū, tanꝙ̄ in obiectū primariū obijciens se aīe. sicut in ordine hierarchico prior est seraphin ꝙ̄ cherubin. hoc in libro cuius initiū est vie syon lugent continetur ¶ Alius inuenitur amor feruēs extaticus ac ꝑfectus/qui pōt cõiungere amantē cū amato. Cuius adeptio nō nisi ꝑcedentibus multis affectiõibus alijs venit/dum ꝑus aīa purificatos et sanos habet intimos sensus suos. Hanc purificationē a febrili languore peccati inficiētis/quid magis opatur ꝙ̄ ipse timor dn̄i qui expellit peccatū qui configit carnales affectõēs/qui nihil negligit/qui beatos lu

gentes consolatos reddit. a quo cõcipitur spũs salutis/ q̃s ⁊ alias efficatias scriptura sibi tradit. ¶ Et hic solet timor ingraliter diuidi in timorẽ initialẽ/ mercẽnariũ/ ⁊ fi-lialem. Initialis penã incurrere. mercẽnarius pdere pmiũ. filialis sepationez tũ a dilecto refugit. ¶ Uis audire meditatiõz in timore. Meditabor inquit ille rex vt columba. Meditationẽ columbe qualẽ estimas/ nisi planctũ vel gemitũ/ quem ipse timor inducit? Hinc forte rex alius q̃s dabit mihi inquit pennas sicut colũbe/ ⁊ volabo ⁊ requiescã. ¶ Pedibus timor addit alas inquit alius. Fabricemus igit̃ sub typo colũbe meditatõnes ad timorẽ ⁊ spem comites idoneas et dicamus colũbã hanc mysticã aĩam esse. Ita eñ ipsam noĩare dignat̃ deus in cãticis. hec binis alis/ dextra spei/ ⁊ sinistra timoris/ volat sursum. ⁊ cauda discretõis dirigit̃. Pennas deargẽtatas argẽto sacri eloquij/ fert ala quelibz ad sui cõstitutionẽ numero decẽ/ vt possit meditari has ad timorẽ illas ad spem habilitãs Integrat̃ penna q̃libet ex tot pẽnulis circumpositis. q̃t sub vnaquaqz sumi pñt pticulares meditatões. Utraqz demũ ala/ velut equo libramine sustẽtat hanc colũbã. vt nec ala timoris/ nimis depmat p desperationẽ. nec ala spei sursuz se plus attollat p p̃sumptionẽ ¶ Ponant̃ hic ergo mõ penne ꝑ ala sinistra timoris/ cũ pennulis aliquibus ꝭm oẽm positõis differẽtiã. ¶ Prima pẽna est diuina seueritas huius tot pẽnule q̃t diuine seueritatis exẽpla/ vt casus angelorũ ade ⁊ hoĩm in diluuio interitus sodomorũ/ ⁊ gomorreorũ calamitas. serui ingrati iude deinde crux xp̄i. Iudiciũ seculi vbi pauci electi. ¶ Scḋa/ damnatõis ppetuitas pennule tot q̃t spẽs varie tormentorũ. Ignis. s. inextinguibilis/ vermes/ fetores/ horrores/ clamores/ vlulat⁹ ⁊ fletus/ dentiũ stridores ⁊ frigora. tortoruz multitudo. pessima societas oĩa incõp̄hẽsibilia ⁊ indefessa. Sup oĩa timenda ablatio oĩs spei/ ⁊ carẽtia diuine visionis penalissima. ¶ Tercia peccatorum enormitas pennule tot q̃t pctã cõmissa. cũ circũstantijs aggrauãtibus ea. ¶ Quarta ꝓpria fragilitas pennule tot q̃t picula sunt casuuz futurorũ vsqz ad mortẽ. ¶ Quinta seducens ꝓsperitas. pennule tot quot occasiones peccatorũ in ꝓsperis/ p supbiã atqz luxuriã. ¶ Sexta frangẽs aduersitas/ pennule tot q̃t occasiones impatiẽtie turbatiõis et vindicte. ¶ Septima familiaris hostilitas/ pennule tot q̃t ex carne surgunt illecebrosa tẽptamẽta. ¶ Octaua demonis peruersitas/ pennule tot q̃t demoniorũ fraudes ⁊ laquei. ¶ Nona ad viuos iniquitas/ pennule tot q̃t ingratitudines ⁊ scandala cõtra ꝓximos ⁊ maxime domesticos et bñfactores ⁊ subditos oriũt̃. ¶ Decima ad mortuos crudelitas/ pennule tot q̃t p negligentiã suffragiorũ manẽt in tormentis vel a gloria retardent̃. ¶ Subdit̃ ala spei dextra/ ꝓportionabilit̃ ad timoris pẽnas ⁊ pennulas. ¶ Prima penna diuina miscḋia/ tot pẽnule q̃t diuine miscḋie monumenta/ vt gloria angelorũ/ saluatio ade noe/ loth/ dauid/ petri/ pauli/ latronis/ magdalene/ chananee/ filij prodigi/ adultere. saluãs xp̄s electorũ insup custodia p angelos sanctos. ¶ Scḋa incõp̄hensibilis glia tot pennule q̃t dotes aĩe ⁊ corpis. ¶ Tercia pñie grã. tot pennule quot pñie actus ꝓcedentes ꝓ peccatis. ¶ Quarta sustẽtatio dei continua/ tot pennule quot auxilia dei p virtutes dona p beatitudines per eucharistie sacrm ad hoc efficacissimum/ per pñiam ⁊ sitia. ¶ Quinta cõfortans leticia tot pennule q̃t ex ꝓsperitate humiliter suscepta/ sumunt̃ occasiones bñfaciẽdi ¶ Sexta erudiens tristicia/ tot pennule quot beneficia prestat aduersitas fortiter tolerata. ¶ Septima volũtas libera. tot pẽnule q̃t modis põt ipsa voluntas carnẽ subijcere. ¶ Octaua angelorũ sanctorũqz beniuolẽtia/ tot pẽnule quot modis iuuãt nos sancti. sancteqz oẽs. ¶ Nona viuorũ auxilia tot pẽnule quot modis iuuamus viuos ⁊ iuuamur ab eis. ¶ Decima mortuorũ suffragia/ tot pennule quot modis iuuamus mortuos ⁊ iuuamur ab eis. ¶ Exemplar hoc insecuti studiosi poterũt abundãter exerceri/ q̃tidie in meditatõibus ꝭm deductionem ꝓlixiorẽ habitã sparsim p totum scripture sancte corpus. Poterũt insup ꝓportionabiles alas fabricare. ꝓ alijs affectibus vt ꝓ charitate dei ⁊ ꝓximi ponendo meditatões ad h° ipm inducẽtes. Pro

ↄdio peccati/numerãdo causas ꝑ respectũ ad deũ et ꝓmũ cur odio debeamus hẽc pctm̃/sup quibus oĩbus abundat summa illa de virtutibus ⁊ vicijs q̄ est vtiliter ꝓ sus cõposita. ¶ Et sane meditatões ꝑ timore satꝭ inducũt ad odiũ peccati. sic alie ad dei ꝓximiq; iuuant charitatẽ. ¶ Assume tibi pennas istas diluculo/hoc est vigilanter/mox vt senseris aurorã diuine illustratõis irradiare sup terrã aĩe tue/habitatũq; in extremis maris tanq̃ in littore quodam stabili fluctuantiũ cogitationũ ⁊ estuantiũ desideriorũ. etenim illuc deducet te mirabiliter/nõ industria tua/sed manus dñi/⁊ tenebit te dextera sua. Et dices. forsitan tenebre cõculcabũt me q̄ ad caliginosam aliquã inferiorũ oĩm obliuionẽ ⁊ nox ista in infimis/illuminatio mea in delitijs intelligẽtie supueniẽtis. Caueto ꝓinde ne pennas istas vel infidelitas euellat vel desperatio frangat/vel inertia cõglutinet/vl' auaricia circuliget vel vrat luxuria/vel gula ꝑgrauet.

Consideratio .12.

docet spm̃ auertere a fantasmatib⁹ qđ varijs modis posse fieri oñdit methaphisice insup remittit ad maiores q̄s exẽpli grã introducit in lrã. ¶ Industria. xij.

Spiritũ a fantasmatibus auertere ¶ Oportet nos hic eorũ meminisse/q̄ de quidditate mystice theologie tractauimus. Posuimus itaq; mysticã thologiã esse amorẽ extaticũ qui cõsequit ad intelligentiã purã ipsius spũs/q̄ intelligẽtia caret vtiq; nubib⁹ fantasmatũ ꝓpterea necesse est eũ qui vult mystice theologie se tradere/conari ad hãc intelligentiã purã. Alioquin amorẽ inde sequentẽ qua rõne compararet? ¶ Rursus si apud exercitatos methaphisicos habẽdus hic sermo esset/ꝓficeret meditari/q̄ mõ totus iste mũdus sensibilis ad aĩam rõnalẽ ꝑ sensus corꝑis ingredit. vt circulo quodã intelligibili ac pulcerrimo ipse mũdus deriuatus a deo reducat in eũ. Vñ res ab ipso egrediẽtes q̃to imꝑfectiores distãtioresq; ꝓfluũt/tanto amplius materiales/⁊ q̄dam crassitudine corpulẽtiores inueniũt ꝑspicuũ est in elemẽtis ⁊ mixtis. Videm⁹ etiã in lumine solari q̄ cõtinue plus grossescit vt sic loq̃mur/dũ densiori medio sese miscet. dũq; coloribus qđãmõ semetipm̃ incorꝑat. Fit aũt in recursu ad deũ cõuersa cõditio abeunt quippe magis in spũalitatẽ/exempli grã/lumen cũ colorũ speciebus fert ad oculos. illic spẽs ipse aggregãt et deferunt ad sensum cõem/illeq; diiudicans purius ac spũali⁹. easdẽ ad virtutem imaginatiuã deducit. Ceterũ cũ rõ negociatur circa fantasmata elicit spẽs intelligibiles/quibus etiã cõcipit rem sine illo qđ ꝑfuit/fantasmate. Postremo potẽtia intellectiua supior quã spm̃ vel mentẽ noĩam⁹ post cognitionẽ rationis deducit rem eandem ad lumen pure simpliciſq; intelligẽtie ſm qđ ordinẽ habet immediatũ ad angelicã cognitionẽ. ¶ Amplius vo si diuinũ dyonisiũ edoctũ a cõscio secretorũ celestium paulo placet inspicere vbi de mystica theologia disseruit cũ expositoribus suis/inueniemus eũ tradere modũ auertẽdi se a fantasmatib⁹ corporeis ⁊ abnegatis oĩbus/q̄ vel sentiri vel imaginari vl' intelligi pñt ferat se spũs ꝑ amorẽ in diuinã caliginẽ vbi ineffabiliter/ac supmentalr' cognoscit deus. dat exẽplũ de statuifico sculptore/q̄ ex ligno vel lapide ꝑtes abradens/format agalma pulcerrimũ/hoc est simulacrũ/⁊ hoc quidẽ ꝑ ablationẽ solã. Conformiter spũs remouens oĩa ꝑ abnegationẽ/qualia põt hic cognoscere q̄ vtiq; suam gerunt secum imꝑfectionẽ vel potẽtialitatis vel dependentie/vel priuatõis/vel mutabilitatis: inuenit tandẽ his oĩbus ablatis/agalma dei/hoc est noticiã tanq̃ rei actualissime/sine potẽtialitate. supme/sine depẽdentia. pure/sine priuatiõe. necessarie/sine mutabilitate. ¶ Atuero si noticia illa sit solũ expimĩtali affectu supmo vnito vo ꝑ amorẽ/l' si possit dici itellectual' ñ q̄dẽ intuitiua ſʒ abstractiua seu vespria cognitõe nec ↄnotatiua ↄgnitõe/ſʒ absoluta dignissimũ eẽt ↄsideratõe ⁊ inq̄sitõne. ¶ Nã hʒ ps quelibet suos defensores eleuatissimos ¶ Sũt nẽpe q̄ exponẽtes dyonisiũ ꝑmũ tenet. ¶ Sũt alij dicẽtes hñi posse vltra ꝑdictam expimẽtalẽ vel expimẽtatiuã noticiã intellectiuũ cõceptũ ꝓpriũ/⁊ absolutũ. q̃uis nõ intuitiuũ/diuini eẽ. Si ab eẽ remo

neat̄ ⁊ abstrahat̄/oīs imꝑfectio. Idem de
vita. idē de bonitate. idem de sapīa. idē de
potentia. ⁊ consilibus ꝑfectionalibus p̄di=
catis. vñ sicut facta abstractōe a conceptu
vago huius hoīs visi de situ/motu ⁊ figu=
ra ⁊ ceteris accidentaliū conditionū inuo
lutis/resultat agalma. i. hoīs imago/ſm
grecū. hoc est cōceptus specificus ⁊ absolu
tus hoīs. sic de esse iudicāt/dum fit abstra=
ctio huius qđ est esse a potētialitate. priua
tione. dependētia. ⁊ alia q̄uis imꝑfectiōe:
resultat tunc cōceptus dei ꝓprius ⁊ absolu
tus. ¶ Addunt argumentū q2 deus hoc
esse sibi nomen ꝓprium rn̄dit moysi dicēs
dices inquit/q̄ est/misit me ad vos. ¶ Af
firmant isti sil'e de cōceptu bonitatis sicut
in lege noua rn̄dit xp̄s solus deus bonus
est. flecti vident̄ in hanc sn̄iam Aug. pluri
es/noīatim/in suo octauo de trinitate/vbi
in bonū absolutū docet ferri ⁊ sequax eius
Bonauētura ī suo itinerario sexto. ¶ Sȝ
ecce nescio q̊ pacto dum practicā dare pro
fessus sum mysticā theologiā. relabor rur=
sus ad speculatiuā. sed nō suꝑuacue. Est
quippe tibi necessariū/o aīa q̄ in deū ferre
queris te ꝑ anagogicos excessus vt auerte=
re discas te. ꝑ innatā vim abstractiuam a
fantasmatibus/sicut abstractiua virtus in
ferior in brutis ex speciebus sensatis elicit
insensatas. Scieris q̊ȝ imꝑfectiōes secer=
nere a ꝑfectionibus/vt tandē pure aliquid
ꝑfectū tibi resplendeat in essentia ⁊ bonita
te. ¶ Loquamur tñ ꝓ minus eruditis in
methaphisica seu theologia/⁊ dicamus. si
possumus/q̊ pacto q̄ ve obseruatōnis stu=
dio/poterit se spūs a fantasmatibus auer=
tere dum anagogicos aut suꝑmentales q̄=
rit excessus. Et fortassis hoc poterit fieri si
in omni cognitōe/⁊ meditatōe sua de deo
nequaq̄ͥ sistat hō in cognitiōe. sed aspiret
ꝑ vim affectiuā/quasi cordis ore inhiante
in suā potentiā/⁊ in suā sapiam/in suā bo=
nitatē saporandā/⁊ gustandā/tanq̄ͥ eius/
qui totus est terribilis in consilijs suꝑ fili
os hoīm/ꝑ maiestatē potentie dominātis/
iudicātisq̧. totus magnus ⁊ mirabilis in
sapīa cuius nō est numerus. totus deniq̧
suauis. totus desiderabilis. totus amabi=
lis valde/in bonitate ⁊ torrēte voluptatis
sue. Occurret tibi sic nitenti/sic intēto plu
rima turba fantasmatū. credo equidem ir
ruent importune fantasmata ⁊ irrumpent
in vtrosq̧ oculos tuos interiores. Tu vō
fortiter abijce seorsum ea quātū potes ma=
nu meditatōis ⁊ velut excusso capite spūs
liber euadere labora. aut tu q̄si dissimula=
tis eis spretis ve ꝑge q̊ ꝑgis. ⁊ ꝑ mediū ag=
men illud improbū/alacer erumpe. Sitis
te spūalis extimulet. vt quēadmodū desi=
derat ceruus vndiq̧ canū morsibus patēs
et suꝑcalescens ad gelidos tutosq̧ fontes
aquarū. sic tu labora cōtra impediētia fan
tasmata vt possis et tu dicere. rore sancti
spūs calefactus desiderat aīa mea ad te de
us. Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuum/
qñ veniā ⁊ apparebo ante faciē dei. ¶ Sci
to aūt q̄ nisi te prius expurgauerit timoris
lima/ꝑ integerrimā ⁊ nō fictā pn̄iam/nisi
mens insuꝑ elimata peccati scoria. clara re/
fulserit ꝑ reformatōnem in nouitate spūs
ſm duos actus hierarchicos primos qui
sunt purgare ⁊ illuminare/vanum ꝓsus
erit tibi ante lucē surgere. ad hoc ꝑfectōis
culmen. Surgite ꝓinde postq̄ͥ sederitis q̄
manducatis panē doloris in timore scȝ si=
ne quo iustificari nemo pōt/ante deū. Im
probe audes irrumpe in osculū oris/si nec
pedibus cum lachrymis/nec manibus cū
gratiarū actōe prius illud clare curuauer[is]
¶ Atuero dum eousq̧ ꝑuenerit bñ cōscia
mēs ⁊ mūda vt nec gaudia neq̧ aliud oī=
no vel seruile vel mercēnariū anxia recogi=
tet. neq̧ p̄terea de deo quicq̄ͥ negociosum
durū/asperū/vel turbulentum penset sicut
de iudice retributore vel inflictore vindi=
cte. Sed hoc vnicū venerit in mentē/q2 to
tus desiderabil' ē/suauis ⁊ mitis/tot' ama
ri etiā si occiderit dignissimus. dum soluȝ
ita placuit amoris negociū. inuolutū tunc
ad amplexus spōsi. stringe pectus illud di
uinū totis amicicie purissime brachijs. fi=
ge oscula castissima pacis exuperātis oēm
sensum. vt ⁊ dicere subinde possis gratula
bunda ⁊ amorosa deuotōe/dilectus meus
mihi ⁊ ego illi ⁊c. Finis.

Tractatus venerabi

lis mgr̄i Johānis de Gerson de eluci
datione scholastica mystice theologie
sub duodecim cōsideratōibus traditus.

T

v Obis datum est nosse mysteriũ regni celorũ. dicebat iesus discipulis suis. Propter qđ ꝛ i alio loco exultauit in spũ dicens. Confiteor tibi pater rex celi ꝛ terre. qꝛ abscondisti hec a sapiẽtibꝰ ꝛ reuelasti ea puulis. Hec mysteria sunt q̃ loquebaẗ apl's pfectus, et in quibus excedebat deo. q̃ iã tradidit ex reuelatõe sua diuinꝰ dyonisius/in de mystica theologia. ꝛ de diuinis noĩbus pertĩca. vij. vocãs hanc sapiam irrõnalẽ stultã et amentẽ. ¶ Qua sup sapia dudũ opuscula duo scripsimus. Scripserũt ꝛ alij noiatim Hugo de balma in tractatu de triplici via in deũ. vbi determinat finaliter ꝛ ex intentõe, q apex mentis ferẗ in deũ p amorem extaticũ absq̃ p̃uia vel cõcomitante cognitõe. Et hoc est mysticũ ꝛ absconditũ qđ nemo sapientũ seculi capit. Consentire videẗ dñs Bonauentura in itinerario ca. vij. ꝛ vlti. Alioquin p̃terea nõ videtur possibilis vltima industria quã notauimꝰ ibidẽ. Spiñ a fantasmatibus auertere. qꝛ cum necesse sit ſm pħm oẽm intelligentez seu intellectuali opatiõe vtentẽ fantasmata speculari. optet si nõ speculentur q aĩa aliter feraẗ in deum q̃ p intelligentiã vtvideẗ ¶ Presupponẽtes igiẗ oĩa q̃ diuinus Dyonisius cum suis expositoribus super hac theologia tradiderũt ꝛ expti sunt. possumus ad intelligentiã dicti huius Hugonis de balma cõsiderare tres modos/quibus videẗ posse fieri q amor sit absq̃ cognitione. vnus est de amore pure naturali. scđs de amore pure supnaturali. tercius ẽ de amore habituali/vel potius ex habitibꝰ elicito libero ꝛ actuali. ¶ Est insuper triplex actualis cognitio q̃tum sufficit ad p̃sens. quedã recta. quedã reflexa. ꝛ vtraq̃ põt esse vel simplex vel cõplexa. spãlis vel confusa. ¶ Quo circa noteẗ ad elucitationem p̃missorũ numerus duodenarius cõsiderationum.

Consideratio .1.

f Tat amorẽ naturalẽ causari sine p̃uia cognitõne in re q̃ diligit, amat vel appetit. ¶ Patet in hꝰ q in omni re ſm Dyonisiũ inueniẗ amor naturalis. vñ Boetius. O felix hoĩm genus. si vestros aĩos amor quo celũ regitur regat. Non est autẽ in celo materiali sicut nec in rebus alijs aĩa carentibus/cognitio. q̃nis pondere sui amoris impſſo ab intelligentia p̃uia nõ errante/feruntẽ quo ferunẗ/multo verius ꝛ certius/q̃ sagitta moueaẗ ad signũ ex impetu p iaciẽte impſſo.

Consideratio .2.

f Tat hoĩem p amorẽ naturalem nõ liberũ/ferri in deum/ nõ ex actuali cognitõe q̃ talem in ipso causet amorẽ. Sequiẗ ex p̃nti. non eñ minus est amor naturalis in aĩa rõnali q̃ in rebus ceteris aĩa carentibus. immo nõ stat hoĩem esse sine pondere naturalis huius amoris q̊ ferẗ in deũ/etiã si damnetur in inferno. Cousurgit exinde vermis ille seuissimus/quẽ conscie remorsum appellamus. vñ verificaẗ de ꝓpheta; Non ẽ pax impijs dicit dñs. Et illud de dãnatis vermis eorũ nõ moriẗ. Deniq̃ cum peccato nequit ꝓpter hoc esse salus perfecta vel eterna. Hic amor est aduersariꝰ noster ſm legẽ carnis corrupte. cui p dilectionẽ liberã cõsentire nos cõuenit. dum sumus in via si nolumus tradi tortoribus in gehenna.

Consideratio .3.

Tare nõ põt q amor etiã naturalis fiat/aut maneat/absq̃ omni cognitõe cõiuncta vel sepata De sepata quidem hoc certũ est q concurrit ad quelibet amorẽ/dum ꝓduciẗ ꝛ seruaẗ/primũ cognoscens qđ est deus. Ceterum potẽtia quelibet cognoscitiua rõnalis nõ minus põt exui a sua cognitõne naturali/q̃ a suo amore. Propterea manent semp ꝛ iunguntẽ in eadem natura cognoscẽte, amor ꝛ cognitio naturalis. ¶ Utrũ aũt posset esse potentia cognoscitiua q̃ nõ eẽt quõlibet appetitiua ÷ puto q ñ. qꝛ nulla res põt eẽ q̃ nõ appetat bonũ. est eñ bonum qđ oĩa appetunt. ¶ Vellent aliqui fortassis econuerso silr dicere/q nõ est appetitus sine cognitione qualicũq̃ licet imp̃fecta valde/que est tã q̃ aliqua naturalis impſſio/cõsequens ad p̃mã cãm efficientem/exemplantẽ/ ꝛ finientem. ¶ Sed iste

modus nō recipit̄ cōiter sicut nec ponit̄ in rebus nō cognitiuis delectatio de q̄ magis videret̄ q̄ ꝙ ab aliquibus philosophātium vtrūqꝫ positū videat̄. cōformiter ad vsum cōem q̄ dicimus pratum ridere vel gaudere dum floret ⁊ florescit et vernat. ¶ Beatus est qui liberū amorē suū cōformat isti naturali/ q2 si duo cōsentiunt/ fiet ipsis a patre quicquid petierint. Quippe nō petent nisi deū vel cōforme deo sil'r ⁊ nature primitus institute.

Consideratio .4.

Fat hoīem ferri in deū p amorem liberū supnatural'r infusuꝫ vel conseruatū. nulla in ipso cognitōe libera cōcomitāte vl' p̄uia respectu illius amoris. ¶ Constat em̄ ꝙ amorē libere elicitū ab hoīe posset deus cōseruare destructo oīs cognitōnis actu. q̄ posito diligeret hō deū/ tunc intellectualiter nō cognitū saltē cognitōe q̄ sit actus scd's elicit⁹ qd' dr̄ ꝓpter immediate notata de cognitione pure naturali q̄ est primus actus essentialis aīe/ immo non est nisi aīa/ ꝓpter qd' ab ipsa separi nō pōt ista stante ac pinde nolatur entelechia ¶ Sil'r diceret̄ si deus p se immediate causaret actū amoris liberum in volūtate/ nō cōcurrente intellectu vt intellectus est/ iuxta positionē quorundam dicentiū ꝙ actus beatificos in patria ꝓducit solus deus.

Consideratio .5.

Fat varietas eorū q̄ tradūt̄ de theologia mystica ꝙ cōsistat i amore solo ⁊ ꝙ amor ille supnatural'r inspiret̄ illis q̄ cōcupiscūt sapientiā. Spectat hoc ad potentiā dei put ex pcedēti ꝯstat. Spectat ⁊ ad ipsi⁹ sapiam atqꝫ bonitate. vt sapientibus os mētis inspiret spm̄ amoris. neqꝫ neget mūdis corde osculum postulatū/ sꝫ pueniat etiā in bn̄dictōibus dulcedinis/ desideriū pauperū/ q̄ cuꝫ daniele sūt viri desideriorū. Satiet insup puulos suos eterna sapia/ ab vberibus cōsolatōis sue/ tanq̄ pia mr̄. cuius vbera nō sugit/ q̄ nō veraciter absqꝫ fictōe se ꝯstituerit vt puulū sub ea/ iuxta sniam xp̄i q̄ sil' ē sp̄osus ⁊ sp̄ōsa. pr̄ ⁊ mater. amicus ⁊ amica. qm̄ amor spūalis sexū nescit ¶ Pōt denicqꝫ tota fere scriptura deduci ad hūc sensum. Atuero nihil ad philosophātes sup hoc assiduo ꝓ deuotis miraculo. Propterea dr̄ hec sapia mystica appropriate xp̄ianorū esse/ taꝫ a dyonisio ꝙ a ceteris. ¶ Et ita ꝯtrouersia vel dubietas oīs cessat i hac pte/ qm̄ stat apicē mentis in deū ferri/ sine cognitōe actuali p̄uia. vel ꝯcomitāte sic accipiēdo ꝙ cognitio nō causat amorē illuꝫ supinfusum/ nec optet vt comitet̄ ipm̄ distinguēdo cognitōꝫ apphensiuā vel declaratiuā/ ab expimentatiua affectuali.

Consideratio .6.

Fat vt amorē supinfusū comitet̄ actualis cognitio q̄ papit̄ intelligibiliter amor ille/ hoc est q̄ indicat aīa se amare/ ⁊ i deo delectari/ imo ⁊ ignote ignotis p amorē iungi. Pro cui⁹ intelligētia memoret̄ illd' de cāticis. Auerte oculos tuos a me. q2 ipi me auolare fecerunt. Ubi colligit̄ ꝙ duo sunt oculi aīe rōnalis. vnus spectās ad cognitiuā potentiā alter ad affectiuā. Ille scd's ꝓrie dr̄ ocul⁹ amoris vel oculus spōse. De q̄ in eisdē canticis. Uulnerasti cor meū in vno oculorū tuorū. Contingit aūt ꝙ dū aīa fert̄ in dilectū p oculū amoris/ si tēptet intelligere/ q̄d sit illud qd' diligit/ euolat dilectio. ac pinde dr̄ euolare dilectus. Nihilominus est aliter possibile ꝙ ⁊ dilectio maneat ⁊ cognitio sil' talis dilectōis ad tps ꝑsistat. Aliter em̄ non potuisset tradi vel scribi qualiscunqꝫ noticia de theologia mystica vt qd' illa est cōiūctio amorosa dilecti cū dilecto qd' exupat oēm sensum/ ꝙ vulnerat ꝙ coniungit ignotis ignote/ tanq̄ in diuina caligine cum sil'ibus multis.

Consideratio .7.

Fat ꝙ amor hmōi supinfusus maneat absqꝫ charitate/ sicut ꝓphetia sic̄ fides ⁊ spes ⁊ alia corit̄ formata. Propterea talis amor nō est signū infallibile grē gratū faciētis. Cōsonat his cōis schola doctoꝝ/ ꝙ nemo scit se charitatem hr̄e iuxta illud. Nemo scit an amore an odio dignus sit. Quis istud intelligi videat̄ de amore p̄destinatōis ⁊ odio reprob.

batiōis. ❡ Ualet hec cōſideratio ꝓ laude
charitatis ⁊ vt qui gloriat̄ ꝑ myſterioꝝ̄ co
gnitionē in dn̄o gloriet̄. Si nouero inq̄t
apl's myſteria oīa inter q̄ eſt plane myſti-
ca theologia. nihil ſum. Ueritas eſt/ ꝙ ſi-
cut de donis ⁊ beatitudinibus loquit̄ ſic
de ſapīa myſtica. ❡ Loquunt̄ de ea aliqn̄
doctores noīatim Hugo de balma. ꝓut
includit charitatē. Propterea dicit ꝙ hec
ſapīa excellentius donū eſt/ q̄ ſola grā gra-
tum reddēs. Nimirū q2 ⁊ grā eſt gratifi-
cans/ ⁊ ſapīa ſoporifera ⁊ delectans.

Conſideratio .8.

Y Tat dilectionē liberā ⁊ elicitā naturalr̄ poni in apice mētis q̄ dr̄ ab aliquibus ſinderiſis abſ-
q3 hoc ꝙ mens ſe actualiter iudicet aliqd
diligere/ q̄uis iſta dilectio cognitionē ſeq̄-
tur ⁊ ↄcomitet̄. ❡ Concederēt iſtā phi na-
turales ac ꝑinde multa ſaluarēt abſq3 mi-
raculo/ ſup his q̄ de myſtica theologia tra
dunt̄ a catholicis. ❡ Studuimus in duo
bus opuſculis d̄ myſtica theologia ꝑridē
ↄpoſitis ꝑ multas ↄſideratōes ⁊ induſtri
as iſta determinare velut ad cōem intelli-
gentiā ⁊ phiam deducētes hāc ſapīam. nō
ꝙ ſecludere vellemus diuinos ⁊ ſupnatu-
rales influxus. abſit hec pelagiana temeri-
tas. ſ3 cōſone loqui volumus phis ⁊ ſcho
laſticis theologis/ talia q̄ nō abhorrerēt a
ſuis traditōibus ⁊ ſcholis ⁊ ſi effectū eſt/
q̄licūq3 ex pte/ iudiciū ſit legētiū: ⁊ gloria
deo. ſi v̓o nequaq̄/ ignoſce tu deus et tui:
❡ Deniq3 tota rō cōſideratōis pn̄tis con-
ſiſtit in hoc ꝙ dicit phs de vehementer ha
bituatis ꝙ in ſuis actiōibus nō deliberāt
aut ſaltē ita ſe hn̄t ꝙ ſe deliberare nō iudi-
cant. Agit em̄ ars ꝑfecta mō nature. ſicut
oñdūt oēs artifices/ et mechanici circa ex-
teriora laborātes textores cythariſte ſcpto
res ⁊c̄. Quāto amplius hoc inueniri pōt
in actōibus immanētibus vel intrinſecis.
Nam ⁊ ſepe multa cogitamus/ multa di-
ligimus ſub omni facilitate/ q̄ nec cogitare
nec diligere iudicamus ❡ Precedit nihil
ominus ⁊ comitat̄ naturalr̄ in omni dile-
ctiōe ꝑſertim elicita ⁊ meritoria/ cognitio
dilectionem. ⁊ ſi cognitio reflexa/ tn̄ recta.
Hec eſt traditio oīm tam phoꝝ̄ q̄ theolo-
goꝝ̄ ⁊ moraliū cū expientia dicentiū ꝑ vo
cem Aug. Inuiſa diligere poſſumus/ in-
cognita nequaq̄.

Conſideratio .9.

S Tat ſimplices idiotas ꝑ fidem ſpem ⁊ charitatē citius ⁊ ſublimi us ꝑuenire ad theologiā myſti-
cam. q̄ eruditos in theologia ſcholaſtica
et diſcurſiua. ❡ Sūt ad hoc multe rōnes
q̄ꝝ aliq̄s notat ſctūs Tho. ingrēs cur ſim
plices ſunt aliqn̄ deuotiores q̄ lrati? Ita
fides taliū min9 eſt inq̄eta ꝑ fantaſias ↄri-
arū opinionū/ q̄s nec audiūt nec cogitant
Sūt inſup hūiliores q̄bus gratiā dat de9/
q̄ cū ſimplicib9 gradit̄. oīm v̓o ſupboꝝ̄ ⁊
ſublimiū colla ꝓꝑa v̓tute calcauit ❡ Pre
terea ſimplices hn̄t aliqn̄ curā d̄ ſalute ſua
maiorē in timore et tremore. ❡ Qualiter
aūt ſit iſtis ſimplicib9; imo ⁊ pueris ambu-
landū ꝑ myſtica ſapīa/ tetigim9 in opuſcu
lo quodā de ſimplificatōe cordis/ via ſcđa
❡ Dicebat vn9. Ego ꝑ. xl. annos ⁊ ampli9
verſaui ⁊ reuerſaui/ multa ſtudēdo/ legē-
do/ orādo/ meditādo/ ī ocio tp̄is multo/ ⁊
nihil īueni ↄpēdioſi9/ efficati9 ve ad ↄſecu
tionē theologie myſtice/ q̄ vt fiat ſpūs ēc
aīa ſub deo/ taq̄ ꝑuul9 ⁊ ꝑuula/ iux̄ meta-
phorā an̄dictā vbi mēdicitas ſpūalis locū
habet p̄cipuū. cū fide ſimplici ꝙ deus pu
er natus ē nobis. ⁊ ꝑuulus datus ē nobis.

Conſideratio .10.

Tat ↄcordia theologoꝝ ⁊ d̄ the ologia myſtica loquētiū. ꝑmiſ-
ſis ↄſideratōibus ſicut arbitra-
mur attētis. Cū phis aūt fide carētib9 ne
q̄t eſſe ↄuentio in hac ꝑte. Rō q2 noluēt cre
dere vt intelligāt. incedētes craſſa ceruice/
et recto collo/ noletes captiuare oēm ītelle
ctū/ neq3 volūtatē ī obſeqū xp̄i. Quāobrē
veriſſime enūciatū ē. ꝙ hec eſt ꝓꝑrie ꝓꝑria
ſapīa xp̄ianoꝝ. tāq̄ fons ſignat9. cui nō cōi
cat alien9. qm̄ carnalis hō non ꝑcipit ea q̄
dei ſunt. Stulticia eſt em̄ illi dū fit ei xp̄s
petra ſcādali ⁊ ſignū cui ↄtradicit̄. dū nō
intrat ꝑ oſtiū vt paſcua inueniat. maxie q2
non vult mādūcare panē de celo verū nec
bibere vinū germinās v̓gines. Per cuius
tn̄ ſacre cōīonis frequentationē ſup oīa ſit

homo deuotus ⁊ habilis ad theologiam mysticā. si vitam ⁊ mores huic salutifero sacro conformare non omittat / ꝓut alibi sub cōsideratōe multiplici notatū est.

Consideratio .11.

Tare neq̄t vt theologia mystica sit in hoīs mēte sine q̄licū q̄ dei cognitōe. ¶ Fuerūt q̄ dicerent nihil nos cognoscere de deo nisi p ab negationē. Contra q̄s est cū rōne ⁊ auc̄te articulus pisius ꝯdēnatus. Sed aliunde deducit ꝯsideratio pn̄s / notādo q̄ oīs apprehensio vel motio intellectualis / siue de deo vel de alijs / dici pōt cognitio. imo ⁊ visio / p illū loquēdi modū q̄ vtimur de sensibus exterioribus. vbi oīs sensatio visio noiat. vt dicimus vide q̄liter hoc sapit. hō olet. sonat. suaue est, ledit. Sed materia de his sensibus in intellectu ꝓportionabilr existētibus / latior q̄ꝫ vt disseratur ꝑ pn̄ti. Sic em̄ vocāt Arist. ⁊ Basilius intellectū sensum. Sic cōis vsus dicit de bn̄ iudicante. Iste bn̄ sentit, iste clare videt ī materia. Sic Greg. in omel. Amor inquit ipse cognitio est. Et vere sic est fm̄ tactū / gustū / et olfactū spūales. imo tm̄ potior pceptibilior ⁊ purior est cognitio / q̄to intimior circa deū q̄liter ipm tāgūt / gustāt / ⁊ olfaciūt mystice theologisantes. nō auditores tm̄. sed inspectores / sed factores. Ponat exemplū puuli sup matrē suā dū sugit ⁊ amplexat eā. qui plerūqꝫ nihil videt / nihil audit aut saltē non iudicat se videre / vel audire quicq̄ / totus in lactatiōe vn̄ delectatio dicta est occupatus. Tunc nihil cog̃scit sub q̄cunqꝫ rōne reflexa etiā q̄ lac sit dulce vel bonū / vel ens vel nō ens sed tm̄mō lactā / dum se vberibus imprimit. Et fit mulcebris quedā opatio expimētatiua / nō reflexa / nec declaratiua / nec enunciatiua. ¶ Felix puer ille etiaꝫ si centū sit annorum sub sapiā matre sua / q̄lis erat magnificus rex ille dauid puulus in oculis suis / ⁊ virilior ceteris añ deū. ¶ Fundemus sup hāc silitudinē sensuū spūaliū ad corpales / silitudinē aliā ꝑ theologie mystice cognitōe cōuenientē. Cōstituamus duos hoīes corā oculis nr̄e cōsideratōnis / quorū vnus sit acutissimus in duplici sensu visus ⁊ auditus sꝫ habeat hebetatos penit⁹ ⁊ obtusos tres alios sensus. q̄ sūt olfact⁹ gust⁹ ⁊ tact⁹ Constituat alter qui cecus sit ⁊ surdus. sꝫ habeat expeditos alios ⁊ viuaces. olfactū gustū / et tactū. Constat q̄ iste scd̄s poterit maiores expiri delectōes. sensuales q̄ primus. Coiecturemus ex ista silitudine q̄ phi vel theologi lr̄ati / vigēt in visu ⁊ auditu spūalibus. sed euenit multis q̄ tribus alijs careāt sensibus vel impeditos / vel obtusos ꝓrsus hn̄t. Prouenit ecōtra de simplicibus illiteratis / q̄ velut ceci ⁊ surdi sūt ad phie scholastice pceptionē q̄ ceteris sensibus vigent in spūaliū olfactu gustu ⁊ tactu. Nullus g̊ mirabit ista cōsiderans si simplices illiterati ceci ⁊ surdi nisi quantū fides insonat / oblectāt in deo quē desiderando ⁊ amādo olfaciūt / gustāt / ⁊ amplexando tangūt. Habētes p vite puritatē et simplicitatē sensus istos purgatos / atqꝫ reformatos dū in alijs male viuētibus penitus stupidi sunt / nec pcipiunt ea q̄ de diuinis suauiter redolēt sapiūt ⁊ mulcēt. q̄uis videāt ⁊ audiant. Exēplū silē de canibus venaticis respectu nō venaticorū posset induci. ¶ Reducunt insup isti quinqꝫ sensus ad duos oculos q̄ sunt intellectus ⁊ volūtas cogitatōis. s. amoris. Visus ei ⁊ auditus p appropriationē magis spectāt ad intelligentiā. ceteri tres ad affectū vel amorē

Consideratio .12.

Tant sil' affectualis cognitio theologie mystice / ⁊ alter modus ꝯtēplatōis qui dī pure ⁊ liquide veritatis diuine. Sunt diuersi tractatores de vtraqꝫ ꝯtēplatōe ⁊ varie quelibet figurat. Affectualis in maria sedente ⁊ in spōsa q̄ delitijs affluit innixa taliter sup dilectū suū. Intellectualis vō in isrl' ⁊ rachel. ⁊ in spōsa ascēdēte sicut aurora luna et sol. ¶ Sed optet q̄ intelligētia ferat in deū sine hic ⁊ nunc. hoc est sine continuo ⁊ tpe ⁊ ita sine cōmixtiōe fantasmatū. Hoc vō tante difficultatis esse dicit Aug. cōsonans Platoni ⁊ sequacibus q̄ nō nisi in raptu quodam more chorruscatōis possit sincera veritas hec cognosci etiā a paucis et raro. Quēadmodum nō ita senserūt de theologia mystica affectuali / qui eam affē-

quibilem tradunt. ¶ Possibilitatē deniq̨ cōsideratōis huius suadent ea q̄ in paulo facta sunt et in beatis cōplebunt. Sed amplior ꝓsecutio nō est opusculo ptīnēi necessaria nec possibilis breuitati. ¶ Deniq̨ distribuit vnicuiq̨ deus mysteria sua ꝓut vult. qui hodierna solēnitate ascēdens in altū dedit dona in hoībus. In cuius cōmemoratōe solennitatis hec scripta sunt Lugduni ad elucidationē scholasticā/mystice theologie/cōsistens in amore ꝑ Iohānem de Gerson cancellariū parisieñ. Anno. M.cccc.xxiiij. prima Iunij.

Conscius ē animus meus. expictia testis.
Mystica q̄ retuli dogmata vera scio
Non tñ idcirco scio me fore glorificandū
Spes mea crux xp̄i Gratia nō opa.

Carmen de purificatione sensuum interiorum.

Gaudia queris
Sensibus herens
Carnis amore
Naris odora
Lingua sapora
Quinq̨ dati sunt
Quos ebetauit
Corpis humor
Fedus/ ꝛ ater
Vis reparatur
Noxius humor
Prodeat extra
Celica carpent
Obijciet se
Omnia fiet
Aure melodus
Lux oculorum
Naris odorem
Suauiter ibit
Spūs vnus
Influa tanta est
Si tñ assit
Taliter acto
Carneus actus.

Cor tibi frustra.
Infatuatis
Tactus ꝛ auris
Vis oculorū
Hi tibi sensus
Spūales
Morbidus intro
Horridus/asper/
Spurcus/amarus/
Contere tete/
Ore vomenti
Iam minus egri
Gaudia sensus
Tunc deus vltro
Omnibus vnus
Ore saporus
Hauriet eius
Tactus in ima
Flectet vtrinq̨
Corq̨ deumq̨
Vis in amore
Gratia formans
Respicit oīs
Finit.

Opusculum epistolare mgr̄i Iohannis de Gerson cancellarij parisieñ. de religionis ꝑfectōne ꝛ moderamine ad Guilhelmū minandi quondam medicū dñi cardinalis Saluciarum. tunc aūt monachū domus maioris carthusie.

Gratia vobis ꝛ pax ī xp̄o iesu. Vtiq̨ dicetis mihi ꝑ similitudinē. Medice cura teip̄m. Itaq̨ qui aliū doces ait apl̄s. cur teip̄m non instruis? Sed rñdebit ꝓ me sapientis iussio. Honora inquit medicum. Et iterum. Da locū medico. Ratio ē q2 disciplina medici exaltabit caput eius. Nam que pōt in medico disciplina inueniri melior/q̄ꝫ vt relicta seculi pompa relicta arte sua. relicto demū seipso qđ maius est/tradiderit se medicus noster discipline maioris carthusie. Talis em̄ tu es cui nunc ipse rescribo/qui dignaris exquirere discipline doctrinā/ab illo qui tali nunq̄ꝫ subiacuit discipline. Nihilominus in verbo summi medici nr̄i dñi iesu xp̄i/qui iussit oñi peteñti se tribuere. Et rursum. Aperi os tuum ꝛ ego adimplebo illud. qui est magni consilij angelus vocatus admirabilis. Audebo tuis medice carissime questiunculis que satis cōes sunt/apud egros spūales in religionū grabato laborātes. remedia/nō dicā inuenire/sed inuenta designata ꝑ doctores repetere. Cōmunia quidem ꝛ vulgata neq̨ cōpāda subtilibus artis medicine spūalis apicibus. sed tāq̄ꝫ rudes aliquas receptas visum fuit cōsiderationes paucula annotare. ¶ Sunt autem tria q̄ queruntur in forma. ¶ Primo vtrum quis exercitiū orōnis cōtinuās/vel alia exercitia spūalia cum affectu. vtputa lachrymarum ꝛc̄. sentiens se in viribus debilitari ꝓpter hmōi exercitium/ ꝛ remitti in ceteris corꝑalibus laboribus/ vtpote in cantu forti ꝛ silibus vires corporeas exigētibus sit reꝑhensibilis? Cum tñ dicit apl̄s. Psallā spū/psallam ꝛ mente. Pensat em̄ deus potius cor q̄ꝫ verba. immo ꝓpter laborē cantus nō pōt debitā deuotionē habere dum cantat. ¶ Scđo si rōne debilitatis corꝑis vt fortior sit ad portandū ordinē sue professionis/sine consciē scrupulo lautius viuere possit q̄ꝫ ordo seruet/vel ad ꝓhibendum lapsum in egritudinē ad quā est dispositus/vel dubitat incidere in futurum? ¶ Tercio si orās solitarie ex debito vtpo-

te horas canonice institutas/teneat verba adeo articulare pferre et explicate vt seipsum audiat? Cum frequentius aut rone debilitatis aut grauedinis corpalis non sine graui labore ad plenū id queat. Corde tñ dicet et formabit/aut als eleuatōe mētis affectus cessabit officiū lingue licet nō cordis. Det dñs rñsionem veram scribere salubrem et efficacē. Et velut ab alto repetētes dicamus pro prima cōsideratione.

Consideratio .1.

Religio xpiana sub vno supmo abbate xpo/sola est salutaris et pfecta. Siquidē extra illam nō stat salus neqʒ pfectio. Docet autē sufficiēter ad pfectionē puenire salutarem sub ea et in ea, oēs recte viuentes. Unde sequit̃ ptinus neminē iudicandū extra statum salutis aut pfectōis esse/qui viuit sub xpiana religione. Ualet aūt hec cōsideratio ad humilitatis cōseruationē inter mēbra corpis xpi mystici, et vt abiecta presumptione pharisaica et murmuratiua cōtētione/membra se inuicē honore pueniant/iuxta monitionē aptli. Nec aliquis in ecclesia sibipsi de statu pfectionis sup alterū inaniter blandiat̃/vt qui monachus est/nō monachū nō spernat: neqʒ secularis solitarium diiudicat.

Consideratio .2.

Religio xpiana q̄uis vna sit/nihilominus distincta est multiplici et pulcra varietate graduuʒ meritorū/et ordinū/ſm opationē spūssancti qui distribuit vnicuiqʒ put vult. q̄ em̄ a deo sunt/ordinata sunt. quid aūt magis pcessit a deo q̄ religio. sed q̄ religio? Religio vtiqʒ xpiana que est ecclesia xpi sponsa Est igit̃ in ea ordo qui describit̃ esse parrium disparīūqʒ rerū sua vnicuiqʒ tribuēs dispositio seu collatio. Neqʒ em̄ solitariorum deus tm̄ est/et in cōi viuentiū sed et secularīū/vtriusqʒ sexus/et cuiuscūqʒ status. Sequit̃ pinde rōnem fore in efficacē dicētium illos semp cū reatu grādi remoueri a dño suo xpo iesu quibus dat̃ aliqn̄ cōsiliū ne votis aliquibus se subijciāt vltra legeʒ cōem xpi. Pōt fatemur hoc male. pt et nō nunq̄ bn̄ pie et di crete suaderi. Neqʒ em̄ oēs capiunt verbū istud. Sed de hoc alibi Nunc pgamus vltra/quo cepimus.

Consideratio .3.

Religio xpiana q̄uis extēdat se ad oēm xpianū/attn̄ appropriato quodā vsu loquētiū restringit̃ ad religiones/quas Anshelmus appellat facticias. q̄ lʒ etiā multiplicib⁹ modis varie sint. vniunt̃ tn̄ triplici voto. s. obediencie castitatis et pauptatis. In quibus stat essentialis rō talis facticie religionis put alibi p doctores late et scientifice deductum est. Un̄ sicut ecclesia significat principaliter vniuersalē cōgregationē fideliū et inde dr̄ Catholica. i. vniuersalis. nomē tn̄ istud vulgaris vsus restrinxit ad clerū. sic in pposito de religione etiam est/ppter maiorē circa xpi consilia religationē.

Consideratio .4.

Religio facticia siue dicat̃ status siue ordo siue gradus in ecclesia. illa tn̄ nō est de se status vel ordo vel gradus pfectōis exercēde sed acquirēde. Alioquin male nimis esset mltis religionē pfitētibus. qui impfectos se esse cognoscūt aut valde desipiūt. Ex quo fundāt cōir doctores excellentiā platorūʒ sup religiosos. qr status platorū est pfectionis exercēde/alius acquirēde/qui vocatur aliūde status lugentiū seu penitentiū. De curatis vo qui sunt scdi ordini succedētes discipulis. sicut aptis epi. volūt aliqui dicere q̄ nō hñt statū. cū nō sint iuramento vel voto astricti. Sed quicqd sit de hoc et de noīe status cstat curatos esse in gradu et ordine pfectōis nedū acquirēde sʒ exercende p actus hierarchicos/q̄ sunt purgare subditos illuminare et pficere/magis q̄ religiosi inq̄tū religiosi. Qd addit̃/qm̄ aliunde pñt mōachis tales hierarchici actus cōpetere, dum ipsis a supiore legitime cōmittunt̃. Grandis est hec platorū tam maiorum q̄ minorū pcellētia. magni qʒ meriti/si statum cōpēsant opib⁹. Sin autē/pgrauat eos titulus iste dignitatis. nō sublevat nec honorat.

Consideratio .4.

r Eligio facticia tanto debꝫ dici ꝑfectioꝛ/quāto ad dilectionem dei ⁊ charitatis augmentū ꝓximius appropinquat. Consistit enī in dilectione dei ⁊ charitate religio xpiana/⁊ ſm mensurā eius est q̄ntitas eius in merito/et ꝯſr in p̄mio. Ac ꝓinde religiones q̄ directe et medijs idoneis disponūt ad ꝯtēplatiuā vitā sunt dicende ꝑfectiores. aut forte meli⁹ appellari pn̄t schole quedā ⁊ instra ꝑfectōis ꝓut loquit̄ Cassianus. Non enī videt̄ ꝯn̄s/ si status aliquis sit ꝑfectionis acquirēde/ ꝙ ꝓpterea sit status ꝑfectionis simpliciter appellādus. Neqꝫ dicētes hoc detrahūt religiosis. sed in humilitatis veritate ⁊ securitate se tenēt/dum nō arrogāt sibi qđ nō sunt/addētes piculū piculo. dū rursus nō negant posse aliq̄s extra statū ꝑfectiōis inueniri valde ꝑfectos. Sicut ecōtra ꝓh dolor ꝑfectionis ꝓfessio vel status multos patit̄ imꝑfectos. Notum siquidē est ꝙ Aug. se in hac re testat̄ inuenisse.

Consideratio .6.

Eligio cōstituta ad vitā cōtemplatiuā/debet cōsequenter aptare oēs ꝯstitutōes suas ⁊ obseruationes ad eundē finē cōmodius assequendum. Finis aūt dat ⁊ imponit necessitatē medijs q̄ sunt ad finē/⁊ ſm exigentiam finis deberent cetera moderari. Inde est rerum exitus ⁊ fines prudētia metit̄. ꝓpterea finis est cā causarū. Est insup finis principiū in moralibus/sicut in speculabilibus principia demōstrationū. Est rursus p̄ma in intentōe q̄uis in executōe ⁊ assecutione fit vltia. Est demū forma moraliū actuū q̄m sicut forma materialis dat eē materie disposite. Ita ⁊ finis legis qui est dilectio dat formalē existētiā actibus debite circūstantionatis. Circūstantie nimirū sūt tanq̄ dispositōes q̄litatiue q̄bus deficiētibus aut inordinat[ ] neq̄ intētio finis informare actū/vt bon⁹ moralit̄ dici possit. ꝓptea rectitudo intētiōis ad finē dꝫ sibi ꝯiūgere rectitudinē mediorū ad ip̄m finē. Ac ꝓinde fiet totū corpus opationū lucidū et rectum/aliter nō.

Consideratio .7.

D Eligio cui⁹ finis p̄ncipalr̄ ē ꝯtēplatio. seu vite ꝯtēplatiue exercitiū vel acq̄sitio: hꝫ ꝑ p̄ambulis lectionē/orōnē/⁊ meditatione. Cuiusmodi vident̄ esse religiones sub regula sancti Bn̄dicti ꝯstitute. celebris q̄ꝫ Carthusie religio/cui⁹ ꝓfessorē respicit p̄ns vbū. Oportet hic p̄supponere multa/q̄ de vita ꝯtemplatiua ⁊ actiua detminata sūt ꝑ doctores. Que scꝫ ⁊ q̄les sunt/in quibus cōsistūt. in quibus differūt ⁊ cōueniūt. Aut q̄liter se supponūt aut excedūt. Constat em̄ m̄ltas ī dictis religionib⁹ exercitatōes fieri corꝑales/in q̄bus nō ꝯsistit ꝯtēplatio/ſꝫ aut fiūt ad mortificationē viciorū p̄sertim acedie q̄m̄ pessima oīm maloꝝ doctrix est ociositas iners. Aut fiūt ad ꝯseruationē v̄tutū moraliū iā habitarū. Aut fiūt tanq̄ fruct⁹ aliq̄ redūdātes ex radice ꝯtēplatōis. vñ cōpletur illud. Memoriā abūdātie suauitat[ ] tue eructabūt ⁊ iustīcia tua exultabūt cū sīlibus innumeris. In q̄bus est grāꝝ actio ⁊ vox laudis. Aut deniqꝫ labor pnīalis afflictōis intēdit̄ ꝓ satisfactōne volūtaria tā ꝓprioꝝ q̄ alienoꝝ pctōꝝ. Et h⁹ valde crebrū ē in ipsis religionib⁹/q̄ tn̄ sub vita ꝯtēplatiua reponunt̄. q̄uis vtiqꝫ labor hm̄oi nō sit ꝯtēplatio ſꝫ actio/verior q̄nqꝫ et penalior q̄ aratio in cāpis vl̄ nauigatio ꝑ maria/vel curatio egrotoꝝ. Sed q̄m̄ hr̄ tp̄s ad reliquū sat[ ] ad recollectiōꝫ meditatiōis/vt ipsa trāseati ꝯtēplatōꝫ/denoīatio fit a digniori ⁊ p̄ncipaliori vt tal̄ vita claustralis/ꝯtēplatiua dicat̄ potius q̄ actiua. Pro q̄ itelligēdo clari⁹ sit seq̄ns ꝯsideratō.

Consideratio .8.

Eligio Carthusieñ . nō attēdit principalr̄ qualitatē vnius ꝑsone singularis/sed ad se introeūtium dispositōes cōplexiones. cognitiōes et affectōnes. queādmodū vt in pluribus eueniūt. Cuius rō est q̄m̄ repiunt̄ aliqui penitus indispositi nedum ad finē ꝯtemplatōis cōsequendū in hac vita/sed etiam ad ipsius ordinis statuta capienda ꝑ intellectū ⁊ exequēda ꝑ affectū. Sūt ⁊ alij q̄bus iā nō est opus p̄ambulis exercitijs ꝯtētia

in hac religione vt ad cōtemplationē ꝓue
hant̄. qm̄ aliunde partim ꝓprio studio et
exercitio. ⁊ ptim / immo et maxime diuino
auxilio. ꝓuecti sunt ad arcem cōtemplati=
onis faciliter ascendenduꝫ. Rara hec auis
in terra fatemur. nō tm̄ desperandū ꝙ nul
la. Sunt etiaꝫ alij qui disciplinati ꝑ obser=
uatōes ordinis / mortificāt vicia / ⁊ naturā
custodiunt. qui absqꝫ eis viuēdo seculari=
ter dum fouere putarent naturā vicia nu=
trirēt. imo deinceps vt euenit naturā ꝑ ex
cessum corrumpent. Et qm̄ inueniūt̄ vt
cōius hoīes huius religionis ꝓfessionem
arripiētes qui se tales reputant. ꝓpterea re
gule date sunt alie / ꝙ̄ que solam cōtempla
tionem respiciūt. Qm̄ multo plures sunt
apti regulis hmōi ꝙ̄ cōtemplatōis altitu=
dini / ꝑsertim ab initio / ⁊ in feruore concu=
piscētiarū. quibus nō edomitis cōtempla
ri. quereret homo nedū inutiliter / neduꝫ
arroganter / sed in magnā sepe sui ꝑniciem
ꝓut ex vitaspatrum claret.

Consideratio .9.

Religio ꝙuis vna sit in consti
tutioibus ⁊ votis / debet nihil
ominus esse in ea diuersitas in
executiōe / dum accidit notabilis varietas
in cōditōe ꝑsonarū. Alioquin fieret ꝯtra
dictū legis ad allegoriā tractū. Non ara=
bis in boue ⁊ asino. Fieretqꝫ contra legem
charitatis fraterne / in qua tota lex pendet
et ꝓphete / dum nō fieret alteri qđ rōnabi=
liter quereret sibi fieri casu tali. Pōt vero
varietas ꝓuenire circa dispositionē corpa
lem in deterius / nunc citius / nūc tardius
absqꝫ culpa ꝑsonali. Ceterū ꝓfectus spūa
lis in bonū arduū. neqꝫ ita frequenter eue
nit / aut ꝓueniēs latet siue ꝓpter illius vir
tutem qui dicit ex snīa. Secretū meū mi=
hi / secretū meū mihi. siue ꝓpter aliorū ani
malitatē / qui nō statim penetrāt quis ⁊ q̄=
lis sit homo spūalis / ⁊ ꝙ̄ longe ab hoībus
aīalibus. Et qꝛ rarū donū est hec humili=
tas vt aīalis homo se talem veraciter esse ⁊
sentiat corde ⁊ ꝯfiteat̄ ore. Nullus itaqꝫ
mirabit̄ / si spūalis hō non semꝑ dimittit̄
inter eos liberis alijs euolare neqꝫ ad pe=
des iesu sedendo audire cum silentio ver=
ba illius. Fit poti⁹ ⁊ vt solicitudo marthe
de ocio Marie ꝯquerat̄. Felicē iure di
xerimus religionē que saltem paucos cō=
templatōis gratia ꝑditos sustinet ⁊ fouet
et tanꝙ̄ ꝑciosam margaritam / vt delicatū
aliqđ lilium. vt amantissimum dn̄i benia
min adolescentulū in mentis excessu colit
et honorat obediens xp̄o sponso dicenti.
Adiuro vos filie hierl'm / ne suscitetis neqꝫ
euigilare facietis dilectam donec ipsa velit
Non occupet̄ in practicis exteriorum ne=
gocijs. nō cōuentum assidue sequi cōpella
tur. Tales oliꝫ extitere Bern̄. Hugo. Ri
chardus. ⁊ sil'es. At vero quisquis es ap
tus ad gratiam hmōi noli si forte cōpelle=
ris esse vnus ex aliorum grege / cōqueri no
li ꝑ impatientiā murmurare. noli tāꝙ̄ sin
gularis ferus depascens vineā malignari.
Expecta potius dn̄m / viriliter age / confor
tetur cor tuum ⁊ sustine dn̄m. Scit proui=
dentia sua quid expedit tibi. sine eius volū
tate / nec passer vnus cadit in terram. in cu
ius manu sunt hoīm corda conuertere po
tens ea quocunqꝫ voluerit. vt impleat de=
siderium pauperum. Si vexat te vocalis
oratio cum vigilijs. si nō sapit vt cuperes
diuina dulcedo. illa tibi seruatur in celis.
Non velis p̄mij fructum ꝑcipere dum ad
huc metis. Careas interim q̊tidianus vti
ita loquamur distributōnibus. qꝛ integrā
seruat dn̄s tibi p̄bendā in celis. Nō sꝑ nu
trit̄ filius dū puulus est de mensa p̄ris. qn̄
tn̄ nōnulli de seruis hereditatem minime
habituri p̄rnā vescunt̄ ipso pane filiorū.

Consideratio .10.

Religio curā habet p̄cipuā de
infirmis. Sanxerunt hoc san
cti patres ⁊ addiderunt / ꝙ dicē
ti se infirmū credat̄. Unde sequit̄ vltra ꝙ
solicite curandū est. ne quis in infirmitate
p̄sertim incurabilem dilabat̄. Inter om=
nes aūt infirmitates fugibilior tam ꝓ ꝑso
na / ꝙ̄ ꝓ ordine / est capitis insania ex eua=
cuatōe ⁊ vicio cerebri: ex qua ꝑdit hō iudi
cium rōnis / ⁊ ꝑ cōsequens qđammō desi=
nit esse hō ⁊ fit miserabilior iumentis insi
pientibus opprobriū hoīm. ⁊ abiectio ple
bis. ⁊ onerosissimū toti⁹ stat⁹ sui ludibriū
Auertat hāc ciuilē mortē a seruis suis me
dicus summus dn̄s noster iesus xp̄s / sug=

gerendo media cõseruationi cõgrua / ⁊ ꝓhibẽdo noxia. q̃ nõ semꝑ eueniũt subito vel repẽte sed lente ⁊ ꝑ incremẽta velut impceptibiliter ab ipso patiente. Ab alijs q̃ꝫ hmõi tam grãdi ꝑiculo si apud oculos nõ ꝑspicaces in talibus ꝓuidendũ cõtingeret ꝑ artẽ medicine nedũ corꝑalis sed ⁊ spũalis obuiet̃. Agat itaqꝫ spũalis hõ . vt oĩa diiudicet atqꝫ ꝓuideat. doctrine sapiã. que cuncta nouit anteq̃ fiant. In qua quidẽ sapiã seu ꝓuidentia / vigere maxime maiores in ordine necesse est. Pro quo plenius enucleãdo. sint adhuc decẽ consideratiões q̃ sequunt̃. addendo denarium denario vt sic ꝑlati videant̃ duo denarij ad vi aticum sauciati.

Consideratio .11.

r Eligionis securitas ⁊ soliditas fundamẽtalis. Post diuinã gratiam cõsistit in discretõe ⁊ charitate ꝑsidentiũ quocũqꝫ noĩe censeat̃. Presidẽtes nanqꝫ sunt aut esse debẽt tanq̃ lex viua / moderatrix legũ mortuarũ. i. constitutionũ. Sunt dispẽsatores mysteriorũ ⁊ ministeriorũ dei. fideles ad deũ ⁊ prudentes ad ꝓximũ. Sunt ꝓut Aristo. loquit̃ veri epicikes: hoc est interꝑtatores legũ generaliũ. ꝭm applicatões ad casus singulares. Quã virtutẽ videt̃ psalmista vocasse equitatẽ vbi dicit alloquẽdo deũ. Omnia mãdata tua equitas. Et ita legistarũ. imo vulgaris vsus habet dicere aliquid fieri de bona equitate. Seueritas vͦo cõsistit in solis generalibus vͦbis legis. ꝓpterea noĩantur hoĩes hmõi nimis verbis statutorum innitẽtes / lr̃ales / ⁊ q̃nqꝫ inhumani tyrãni / duri ⁊ crudeles / vtpote nõ attẽdẽtes illud etiã pueris inculcatũ. ꝙ videlicꝫ ipse q̃ꝫ leges cõpiũt vt iure regant̃. Et ꝑmittit̃ dogma nostro ꝓposito satis accomodatũ. cũ dicit̃. Iudicis auxiliũ sub iniqua lege rogato. Iniquã intellige legẽ si ad iniquitatis ⁊ iniusticie traducat̃ abusum. Hinc ꝑ sapientẽ dĩ. Noli esse iustus nimis. Rursus. qui nimis emungit elicit sanguinem. Et apud comicuꝫ. Sũmũ ius est summa iniusticia.

Consideratio .12.

r Eligionis maior quisquis ille fuerit habꝫ diligẽter inspicere vultuꝫ pecoris sui / iuxta monita sapiẽtis. ⁊ ꝓut vtile viderit sua interest cuilibet ꝓuidere. Est itaqꝫ sicut ceterorũ hoim. sic ⁊ religiosorũ varia valde cõditio. Nam ⁊ ipsi religiosi quid aliud nisi hoĩes. Aliquibus ex eis inest feruor nouicius ⁊ zelus vehemẽs. sed nõ ꝭm sciam qui si dimittant̃ suo cursui / ruunt tandẽ in aliqđ ꝑcipiciũ. Q̃m zelus sine discretõe ꝑcipitat sicut discretio sine zelo iacet. vt ait beatus Bern̄. Talibus occurendũ est / nec expectandũ ꝙ petant relaxatiões in ordine. sꝫ inuiti etiã cogẽdi sunt illas recipe. Qui si id ꝑtinaciter renuerint peccant quidem grandi inobedientia. ⁊ vix spes de ꝓfectu futuro de eis haberi poterit. Quippe qui iam sapiẽtes sũt in oculis suis. iamqꝫ supra seniores suos sibi vident̃ intelligẽtes / nec iam se putãt esse tales qui cõsilio indigeãt maiorũ. Porro taliũ q̊s si iaꝫ haberet vnũ pedẽ in celo: vt loquit̃ vnus patrũ: retrahi deberet ꝑ alterũ. q2 cũ tali vno suꝑbie pede clarũ est ipm nunq̃ totũ introire celuꝫ. Tendit ad hoc tota grãdis illa cõsultatõ magni anthonij / nunq̃ nimis inculcãda / de discretõe seruãda / quã finaliter esse dixit subiectionẽ ⁊ obediẽtiam ad suꝑiores Apud q̊s valet plus auc̃tas q̃ rõcinatio. Alioquin põt de facili fingere sibiipsi quilibet fantasticus sine nũero rões. Nihil est eñ inargumẽtabile. Procedit nõnunq̃ vsqꝫ adeo corꝑis inualitudo. cũ ꝑturbatione cerebri / qđ valde lesum est rõnis iudiciũ. ⁊ si nõ penitus ablatũ in nõnullis de quibus vere ⁊ pie ꝓnunciat Hiero. ꝙ magis indigẽt fomẽto hypocratis. q̃ nr̃is monitis. Non eñ suã miseriã cognoscũt et hinc eo ꝑiculosius q̊ insensibilius infirmant̃. Culpat nihilominus idẽ alibi ꝑferentes vigilias ⁊ ieiunia / sensuũ integritati. Sicut allegat ⁊ approbat sctũs Thom̃. rõqꝫ nõ discordat. Caueat tñ in his discipulus xp̃i. ne ex diffidẽtia quadã sui auxilij / studeat fieri discipulus Galieni. Credat poti⁹ ⁊ speret / q̃m bona dispositio corporis. donũ dei est. q̊ dat illã ⁊ ꝯseruat q̃n /

vbi/et quõ volnerit. Cuius signũ fuit in multis manifestũ q̄ cuз sũma sobrietate in victu/ ⁊ magna nuditate/ ⁊ austeritate in vestitu/ cũ vigilijs supra modũ/ pspicacissimo mẽtis acumine viguerũt. Cũ ⁊ e diuerso dicat Hiero. antiq̄ innitẽs pverbio crasso ventre sensum tenuẽ gigni nõ posse/ put nõnullos aliq̄d inter ciborũ abundantiã cõptum est cerebri vertiginẽ fantasticam irrepabiliter incurrisse.

Consideratio .13.

r Eligionis maior põt aliq̄s/ qui nimis hñt verecũdie. ne dicam⁹ supbie/ pueníre. verecũdia em̃ psertim ↄtumax/ nascit̃ ex supbia. Põt inquã tales qñз iuste puenire cũ gracijs añq̄ petãt eas. Põt nihilomin⁹ qñqз ipse expectare q̄ eũ interrogẽt prius/ ⁊ ↄsulant. si rigor ordinis ad tp̃s eis intolerabilis videat̃. Judicet tunc maior ƀm regulã fraterne charitatis. Non dico ƀm dispositionẽ ꝓprij corpis q̄ fortassis robusta est/ sз p q̄litate ↄquerẽtis/ pcipue si viderit q̄ cũ hũilitate nõ ficta/ gratia petat aut ↄsiliũ. Eueniet aliqñ q̄ duobus silia petẽtibus diuersa dabit r̃nsa. Diuersaqз dabit ↄsilia. nõ q2 viciose varia sit vt̃us sua in acceptõne psonarũ. sed q2 prudẽter variat iudiciũ iuxta petentiũ varias ↄditões. q̄s virtuose discernit. Non itaqз optet murmurare ↄtra maiorẽ. si nõ semp exaudierit/ nec inuidere alteri q̄ exauditus est. veruз magis expedit gaudere q2 nociuũ q̄d male. i. indiscrete petitũ fuerat nõ acceptũ est. ⁊ congaudere fratri in humili charitate ⁊ charitatiua humilitate. eo q̄ cõmoduз accepit quo necessario indiguit.

Consideratio .14.

r Eligionis maior l dispẽsando/ debз sibi duplicẽ oculũ assumẽ. Unũ q̄ cõe sue religionis bonũ. Aliũ q̄ pticularẽ sui religiosi ꝓfectũ clare ↄsideret. Rõ est. qm̃ religio maxime ↄseruat̃ in stabilitate l ↄstitutionũ suarũ/ sicut et oĩs policia in legũ suarũ firmitate. tãq̄ corpus verũ in soliditate neruoꝝ. Et fere nihil plus aduersum est religioni quã variatio passim facta in ↄstitutionibus ꝓut heu exemplo sunt religiones quas de nõ obseruãtia seu lapsas nũcupamus. Et ob q̄d aliud/ rogo/ dicat̃ q̄ ex dispẽsatiõibus indiscretis. nunc ⁊ antea. sine lege. sine ordine ⁊ sine cã. saltẽ rõnabili/ tam multiplr et inaniter factis. vñ merito iam nõ dispẽsatões. sed dissipatões censende sũt. Rursus ex opposito si seueritas ipsius maioris nulli dispẽsatiõi ↄdescẽderit. fit apud aliq̄s subditos grãde piculũ mortꝪ. aut morte corpali deterior/ depditio irrepabilis iudicij rõnis. Q̄d pmittere vbi occurri põt/ nil aliud est plane q̄ homicidã esse. ⁊ pietatẽ religiose discipline ↄuertere in tyrãnicã feritatẽ. Perpẽdi ex his põt quãta sit necessitas apud oẽз religionẽ q̄ maior sit circũspectus nõ cecus/ nõ luscus/ nõ monocul⁹ non improuidus/ ita vt vtriqз discrimini velit/ nouerit/ ⁊ possit opem ferre aut p se/ aut cum aliorũ/ si nõ sibipsi satis confidat consilio auxilio ⁊ assensu.

Consideratio .14.

r Eligionis maior si dubitet ꝓbabiliter de piculo psone q̄rẽtis auxiliũ agit securius condescendendo interim ipsius fragilitati q̄ timore relaxatõis in ordine cũ seueritate neget auxiliũ. Poterit itaqз facili⁹ fieri puisio circa rigorẽ ordinis seruandũ in eo postmodũ. et circa alios. q̄ repararet̃ ad sanitatẽ aut vitã. talis egrot⁹/ si lapsus ẽ. Consonat cũ his piũ illud cõe dictũ. Melius est de nimia pietate q̄ d̃ nimia seueritate redargui. Quo circa due hic aduertẽde in maiorib⁹ sunt ↄditões nõ parũ habẽtes e diuerso piculi. Una ẽ debilitas corpalis. vel innata vel accidentalis. Altera est fortitudo virilis q̄ tolerare valet facile graues labores. Prima reddit aliqñ hoiem nimis ↄpassiuũ/ qm̃ didicit ex his q̄ patit̃ ↄpassionem. Altera võ iudicãs alios ƀm suas/ vt aiũt/ bases seu vires fit debito plus rigida ⁊ austera. Uñ eueniet nõnunq̄ iusto dei iudicio/ vt hi tales nimis alijs duri/ incurrant debilitatẽ/ ⁊ si nõ semp in florida iuuẽtute saltẽ in marcida senectute/ p quã discũt tunc alijs oculis intueri debiliũ necessitates q̄ ex añ ↄsueuerũt/ ⁊ sic pij efficiunt̃ tãdem. etiã inuiti. dicẽtes cũ aplo. Non eñ

audeo loqui quicq̄ eorū q̄ ꝑ me nō opatᷣ xp̄s. Cui snīe inherens quidā pater senior renuebat iuniores fortes alijs fratribus ꝑ̄ sidere. q̄ q̄ nōnūq̄ tn̄ iuniores vtilius q̄ nōnulli seniorū p̄esse inueniant. Sed pr̄ iste oculum direxit in id qᷣ contingit cō munius.

Consideratio .16.

Eligionis maior nō in sua tantundē prudētia. verūetiā ⁊ mltō amplius de diuina gr̄a ꝑ orōnem sedulā postulata. dꝫ cōfidere in dispēsatōnibus exercēdis. Ita em̄ discipulus ille quē diligebat iesus loquit. Qm̄ vnctio eius docet de omnibus. Nec de hoc siluit Arist. sed cōsone ait. q2 virtus opatᷣ certius q̄ ars. Sic deniqꝫ fiet vt meritis et p̄cibus humilis ⁊ pij pastoris/ouicularū suarum necessitatibus ꝑ se ꝓuideat bonus ⁊ summus pastor. ⁊ ipse verus celestis medicus. Vide nunc an nō ita de medicis corporis suaserit sapiēs. Ipsi inquit dn̄m dep̄cabunt vt dirigat requiē eorū ⁊ sanitatē/ ꝓpter ꝯuersationē eorū. Tu vō qui religioni subiectus es. pete prius a dn̄o instātissime ꝯsilium. nō quidē expectās illud ab eo immediate/aut ꝑ mediū angeli q̄i ꝑ miraculū tibi tradi. sed ꝑ maiorē tuū. cuius os obseruare ꝯuenit tanq̄ dei loquētis in eo et ꝑ eū. Sicut ⁊ vere credendū est. q2 vicarius dei est. ⁊ locutōis dei in hoc organum nisi forte pctm̄ ipsius ꝯsulentis obstiterit ꝑ diffidentiā. cordis fictionē. aut alias. ꝓut nōnunq̄ cōtigisse. ⁊ ꝯtingere posse clarū ē ¶ Quāuis nūc itaqꝫ posset ex p̄dictis elici dissolutio quesitorū dubiorū nihilominus placꝫ descēdē adhuc parūp ad ꝑticularia. Qm̄ in moralibus particulares sermones magis erudiūt. Et fiet restrictio ad celebrē sanctāqꝫ carthusien̄. religionē. sub omni reuerētia ⁊ timore nō tam docentis fastu. q̄ rememorantis pio affectu /ea q̄ quasi in genere p̄missa sunt.

Consideratio .17.

Eligionis Carthusien̄. maior pōt in casu dubij scdo ꝓpositi. absqꝫ vllo dubitatōis scrupulo cōcedere lautiorē victū sic ꝑiclitanti ⁊ petēti/īmo ⁊ nō petenti debet ingerere. Dum cognoscatᷣ esse talis potissime cum possit in hac religione competētius seu facilius indulgere magis sine nota singularitatis/et absqꝫ murmuratōis occasione/ ꝓpter solitariā in cella refectionē. Addā verbū vnū qᷣ fuit vt accepi rn̄sum ꝑ patres diffinitores in capl'o generali eiusdē ordinis cuidā inquirēti/dum fiebat gr̄a generalis siue illa pietātia siue aliter noīetᷣ. Ego inquit ille sentio me nō indigere tali gratia. Nunquid ḡ ꝓpter cōsciam teneor abstinere ab hmōi gratia ⁊ eam nō accipe. At patres illi. Etiā si tu nec pūū quidē bolū seu morsum accipe indigeas. Nihilominus accipe gratiā q̄ p̄statᷣ: reuerēter. ⁊ vtere cū gratiarū actōe. Et certe meo iudicio prudētissime vt sic in tali fratre singularis vitaretᷣ humilitas seruaretᷣ. murmurqꝫ ⁊ indignatio ab alijs secluderetᷣ.

Consideratio .18.

Eligionis carthusien̄. maior in casu tercij dubij/consiliū ⁊ licētiam cōcedere fas habet vt petitᷣ p̄sertim in orōnibus nō necessarijs ⁊ peculiaribus. Tutius tn̄ est vbi nō fit dispēsatio/officium lingue nō penitus omittere. Qm̄ illud tenuissimū ⁊ faucibus orantis interclusuꝫ sufficit. nec p̄t notabiliter aut ꝑiculose grauare. Abūdat quilibet in sensu suo iuxta apl'i sniām. Sunt p̄terea q̄ tpe vocalis orōnis p̄sertim laboriose/non studiose insistūt meditatōi/sed expediūt orōnem suā alacriter cū attentiōe cōi: q̄tinus postmodū liberiores habeant aīos ad meditandū/vel cū silētio orandū. Docuit nōnullos expiētia sic agere cōsulte/ex sue cōditionis necessitate. eo q̄ cum vocis sono etiā satis tenui/nequeāt suā stabilire meditationē ꝓut in casu primi nostri dubij querela fit. Fortis ꝑfecto. fortis ⁊ felix videtᷣ is cui a deo donatū est sil' spū oris/⁊ deuotione mentis. deuotōe inquā tali qualē sentiūt in silentio ipsi contemplantes dn̄o suo seruire. Sed rara est valde hec gr̄a/ꝓpter humanā infirmitatē partim. partimqꝫ ꝓpter nostrū corporē/nec etiā hmōi gr̄a est ab om̄ibus de necessitate ⁊ sub obligatione requirēda aut exigenda.

Consideratio .19.

r R Eligionis carthusieñ. maior fratres suos habet inducere quatinus nõ minus ei rñdeant veritatẽ de suis virtutibus dũ interrogãt / ꝙ de suis vicijs ⁊ defectibus. Rõ huius / qm̃ ꝑiculose sepe sub tegumẽto ⁊ velamine virtutũ / se vicia palliant. Exposuit hoc inter aliosimo supra alios. Egregius ille moꝝ indagator. Beatissimus papa Gregorꝰ in diuersis ⁊ pene singulis moraliũ suorũ locis. Uerũ in ꝓposito satis sit exẽpluꝫ de lachrymis de qbus primũ nobis obiectũ dubiũ inqrebat. Itaqꝫ caueas tibi qsquis in religione p̃sertim sic austera sicut est de q̃ loquimur conuersaris / a laqueo quẽ venantes abscõdunt demones. in omi qđ cogitamus. qđ loqmur / qđ agimꝰ. Itaqꝫ laqueos ploramus. laqueos loqmur. laq̃os comedimus ⁊ bibimus. laqueos nectimꝰ in cũtis operibus nostris. Nec sufficit cõtra tot laqueos remedium aliud efficatius / ꝙ ex snĩa dicere cum psalmista. Oculi mei semꝑ ad dñm / qm̃ ipse euellet de laqueo pedes meos. Fuerũt locuti đ lachrymarũ ꝯditione multi. Et ferme nihil mẽtem nostrã sic purgat illuminat / ⁊ serenat vt ꝓfunda cõpunctio ⁊ lachrymarũ inundatio. Uerũ id quidẽ / si obseruat illud ne qđ nimis. Fit ãt nimis dũ ex his incurrit euacuatio ⁊ turbatio cerebri. dum p̃terea flens reddit impotẽs ad opa sibi đ necessitate faciendũ incũbentia / vel ex voto / vel ex p̃cepto vel ex supioris instituto. Est fateor in lachrymis aliqđ dulce ⁊ mulcebre. sed ꝓcul sit hec dulcedo q̃ criminis amaritudinẽ ꝑ p̃uaricationẽ parturit. ⁊ q̃ vulnerat suffocatqꝫ naturã. Est igit abijcienda nõnunꝙ hec lachrymarũ ꝓfusio. Et nescio si lachryme inde fluent vberius / qr lachrymari / vel nõ licet / vel nõ decet / vel nõ expedit. Itaqꝫ ei qñqꝫ videt. Nihilominꝰ tñ optet vt ꝓhibeant sepe. qr necessaria p̃ceptorũ regulariũ disciplina / p̃ponẽda ẽ lachrymis / tam extortis ⁊ mẽdicatis ꝙ infusis ⁊ placitis. Eadem em̃ est cã de hmõi lachrymis / q̃ de sentimẽtis spũalis dulcedinis / ⁊ sensibili suauitate cur hec sepe non expediãt ꝓpter plures respectus. ꝓut de hꝰ alibi traditũ est. Propterea p̃udens religiose fuge quantũ poteris interim tales lãchrymas / qm̃ haud dubiũ latet agnis in herba. Dum aũt oĩno tuus fueris / seu dispensatõe supioris / seu diuina ordinatiõe / tunc illis vtere. illis te inebria. illis te refice. suauissimũ tibi balneũ mẽtis in illis frequẽter instrue. Secus ṽo vbi tuus nõ es. sꝫ ordinis ⁊ cõitatis. ac carcerali q̃si obseruatõe / spõte quidẽ ⁊ vtiliter (nisi recalcitres) mãcipatus cõpedibꝰ charitatis / ex ꝓfessione tua volũtarie facta / ꝓ xp̃o astrictꝰ

Consideratio .20.

r R Eligionis carthusieñ. maior in casu primi dubij ꝓpositi / q̃ ad orones publicas ⁊ canõicas habet cũ magno põdere deliberatõis attẽdere / ꝙ tales orones nõ sunt vt ita dicamꝰ facticie seu volũtarie ꝑ religionẽ carthusieñ. institute / sed ꝑ sedẽ aplicã aut sedenteꝫ in ea summũ pontificẽ / generatr ꝑ vniuersam xp̃ianã religionẽ ordinate. Ueruntñ ꝙ he orones dicant alta voce vel summissa / publice vel ad partẽ hoc spectat ad ius positiuuꝫ ⁊ ꝑ ꝯñs ad maioris arbitrium. Uñ in hoc in omni relegione dispensatio põt indulgeri quantũ religionis rigor pati põt. Quocirca vulpeculã in primis capi opprimiqꝫ cõuenit dũ inducit in vineam dñi sub hoc tegumẽto / ꝙ dñs pẽsat cor nõ verba. Pẽpsat credite / pensat dñs ṽba multiplici rõne noĩatim q̃druplici. Ad sacrificiũ laudis. ad exercitatõnẽ corꝑis. ad meritum satisfactiõis ⁊ ad p̃standũ exemplar ꝓximis ⁊ laicis. Nolo igit dicat mihi religiosus aliquis / ꝙ dñs pensat cor nõ verba. cum apl's dixerit. Orabo spũ. vocẽ intelligens ꝫm glosas / exorabo ⁊ mente. Et Amb. in hymno. Os. lingua. mens. señsus. vigor. cõfessionem ꝑsonet. Nolo sic p̃sumat solitarius dum in cõmune venerit. vt se dignũ reputet sola cõuentione. vt societatem seu cõuentum spernat in pari exercitatione. vt voti sit immemor in sua ꝓfessione. vt querat hic remunerationẽ trãsitoriam pro eterna beatitudine. vt ecclesiam dei deniqꝫ superbe contemnat / in sua iussione ⁊ ꝑsonali missione. Demũ si necessitas ꝓut qñqꝫ fit vrgẽ videat ꝓ valitudi

nē corpis aut mentis. Nolo phibere/nolo ꝯtentiosus eē. Nolo tyrānus/nolo crudelis tortor inueniri. Sed tñ nolo etiā te tibi soli cōmittere: Fallit nos amor alienus in iudicādo. quāto magis igit amor ꝓprius. Lucifer inde corruit. Corruerūt inde oēs qui operant iniquitatē. Expectes igit volo expectes iudiciū maioris tui. Crede iux formā sancti Bernardi/sp magis iudicio alieno/ꝛ maxime tui supioris/ꝙ̃ proprio/qm̄ ille vice dei tibi dicet si petitō tua liceat/si expediat/si deceat/nō tm̄ ꝓ salute tua/sed ꝓ ꝯsciētia quoqꝫ sua/necnō si pro fratꝝ tuoꝝ pacifica coīcatione/imo etiā ꝓ generali ipius ordinis ꝯseruatione. Et vt nō fallat supior tuus in ꝯsulendo. tuū fit humili pietate deū iugiter exorare/vt tuas p eum in cuius te manibus cōmisisti/vias dirigat. Uetus ꝓuerbiū est a Seneca positū. Campus docet pugilē. Ad quod spectat illud/qđ visio/ꝯtrectatio/ ꝛ allocutio egrotātis/docet mediū quid agere debeat Nō aliter ē de medico spūali. Fiunt enim curationes nō hoīs sicut loquit Aresto. sꝫ huiꝰ hoīs/quo fit vt singularia que nō cadunt sub arte: referri debēt ad iudiciū prudentis in arte sua. ¶ Posset ista latiori deductione ꝓduci/p membra singula/sꝫ epistolaris angustia tantūdē scripsisse ꝯtenta sit. Bene vale pater dñe/frater/medice carissime. Et oremus ꝓ inuicē vt saluemur. ¶ Scriptū lugduni penultima octobris. Anno dñi nr̄i ihesu christi. M.ccccxij.

Conclusio epilogās.

r Espondere vberius ꝙ̃ necesse erat conatus sum q̄stiunculis p te missis Guilhelme pater ꝛ frater in christo charissime/sub duplici ꝯsiderationū denario sup religionis pfectiōe ac moderamine. Suadens vt lachrymis ponat modus/vt in ꝯgregatōe vocalibus intendat exercitijs/ ꝯseruando vires ad hoc ipsū/vt insup nulla lautioris victus ꝯcessio desup facta repudiet/siue illa fuerit ꝓpria/siue singularl/siue fuerit cōmunis/seu vniuersalis. Ut deniqꝫ orationes in cella q̄ sub p̄cepto p̄sertim ecclesie cadunt ore offerri. ꝛ ꝓferri nō omittant. nisi forte id fieret de ꝯsilio ꝛ licētia supioris/cū ꝓlatio oretenus fieri possit vtiqꝫ tenuit et absqꝫ piculoso vt apparet grauamine. Attento potissimū etiā ꝙ qr nulla fit ab institutione/ꝛ noīe ecclesie/aut ex regulari ordinatione orans ipe sic ore/ex hoc multū meretur. Primū qr obedit. secūdo qr oris sacrificiū reddit. tercio satisfactoriū p peccatis ex labore agit. quarto ociū excutit/ qđ facile surrepere solet in sola mētali oratiōe seu meditatiōe. Facit ad hec illud apostoli. psallā spiritu psallā ꝛ mente cū glosa ordinaria q̄ si placeat videat. Finit.

Sequitur q̄stio theologica/cuius titulus est. Utꝝ aurora mane rutilās solē ediderit. In qua tractat de ꝯsilijs euāgelicis ꝛ statu pfectionis ab eodem dño Cancell.

q Uestio determinā da. Utrū aurora mane rubens solem ediderit. Quia iux Aresto. i Elenc. Omnes transferētes fm aliquā similitudinē transferūt. Animaduertendū est/ꝙ vt longa ꝛ certa experientia comperit medicus aurore imitans naturam veris tempati in diebus anni vires animales confortat ꝛ perficit. pro eo scꝫ ꝙ in eo vt ipi tradūt humor sanguinis in quo fm eos vita consistit dominat. Et sol iste quem nobis aurora parit: vita ē viuentium ꝛ animantiū iustorū. ¶ Idcirco altius transferendo inuestigare libet in quo stat manet ꝛ consistit vita anime nostre spiritualis. ꝛ perfectio vite xp̄iane qđ ꝓprie est theologice inuestigatiōis/ꝛ nō inutilis cōsiderationis. Nouimus itaqꝫ vitā istiꝰ corporis stare ꝛ consistere ī vnione vel cōiunctione ipius ad animā que est principium vite et actus substantialis corpis organici phisici. Quanto igit coniūctio ista ad corpus ipm qđ actuat īformat ꝛ viuificat maior est ꝛ indissolubilior tāto vtiqꝫ vita ista corpalis perfectior est. Si igit conformiter ad ista scire ꝛ inuestigare voluerimus in q stat ꝛ perficit vita xp̄iana. sciemꝰ istud habito ꝛ cognito illo qđ spiritū nostrū rationalem suo vitali ꝛ pfectiuo p̄ncipio qđ deus est/perfectius ꝛ intimius vnit ꝛ intimat ꝛ iungit in ipo. Etenim sicut a poetis di-

ctum allegat aplus. In quo viuimus mo
uemur ⁊ sumus. Hinc ⁊ ip̄e dicebat. Mi
hi viuere christus est. Et iterū. Vita nr̄a ab
scondita est cum christo in deo. ¶ Est igi
tur ꝯclusio ista fundamentalis huiusmoi
Vitale essentiale intrinsecū ⁊ ꝑfectiuū for
maliter. principiū vite christiane / est chari
tas ⁊ eius mandata. Conclusionē istā po=
nit in sentētia sanctus doctor scd̄a scd̄e. q.
clxxxiiij. articulo. iij. ¶ Que quidem sic ꝓ
batur. Primo de ipsa charitate. quoniam
in illa stat ⁊ consistit vita christiana et per
fectio ipsius / qd̄ spiritum nostrum rationa
lem suo vitali ⁊ ꝑfectiuo pricipio ipsi scili=
cet deo: vnit perfectius vicinius intimat ⁊
ꝯiungit. hoc supponit. illud autē est chari
tas. qm̄ qui manet in charitate in deo ma=
net ⁊ deus in eo. vt ait Iohānes in canoni
ca. Iuxta qd̄ Colossenses monet apl's. Su=
per oīa inqt charitatem habētes q̄ est vin=
culum ꝑfectionis. Et. ij. ad Corinth. xiij.
scribit. Si habuero omnē ꝓphetiam / ⁊ no
uerim mysteria oīa ⁊ oēm scientiā / ⁊ si ha=
buero omnē fidem ita vt mōtes transferā.
charitatem autem non habeam nihil sum
¶ Secundo arguitur ad istā partē / qm̄ vi
ta xp̄iana ꝯsistit in virtutibus theologicis
⁊ moralibus. inter eas autē oībus supemi
nat charitas velut ꝑfectissima ⁊ aliarū per=
fectiua. ¶ Confirmat qm̄ vita beata q̄ est
ꝯsūmata ⁊ completiua stat in dilectione et
amore inter beatos. Etenī ille perfecti⁹ vi
uit vita beata / qui deo plus adheret ⁊ inti
mat per dilectionem / ⁊ transformatiuum
amorem. ¶ Tercio ad idem qm̄ illud ē vi
ta anime nostre spiritalis / qd̄ est sūma / ter=
minus / finis / ⁊ complementū totius legis
⁊ euangelij. hoc autē est charitas ait apl'us
Plenitudo etenim legis est dilectio. Quo
circa volens saluator Petrū sicut ꝑfectissi=
mū ꝓ se ducem ⁊ pastorem instituere perfe
cti corporis ecclesiastici / de solo amore inter=
rogauit. Petre inqt amas me. diligis me
plus his. aperte volēs innuere illum in of
ficio / statu / ⁊ gradu ꝑfectissimū qui deum
maxime diligit. ¶ Scd̄o principalit ꝓba=
tur ꝯclusio d̄ ipsis mādatis / autoritate Io
hannis in canonicis. Scimus inquit qm̄
trāslati sumus a morte ad vitā. Cur ita:
causam subintulit qm̄ diligimus fratres.

Vn̄ christus Matth. v. cap. post precepta
dedit de dilectione ꝓximi ⁊ inimicorū con
cludit. Estote igit perfecti sicut pat vester
celestis ꝑfectus est. Sic ⁊ Luce. x. ad legis=
peritos ait de amore christi ⁊ ꝓximi. Hoc
fac ⁊ viues. Loquitur sepius ⁊ d̄ ipsis mā=
datis in lege ⁊ ꝓphetis ꝙ ea faciens viuet
in eis. Leuit. xviij. Deut. vj. et alijs pluri=
bus in locis. Sic ⁊ glosa sup illo iam alle=
gato. Super omnia autē charitatē haben=
tes ⁊c. Cetera inqt p̄cepta perfectū faciunt
ꝓ quāto ad charitatē ordinant. Quāobrē
et beatus Athanasius hominū ꝑfectissimi⁹
vnus in libro quē fecit de satisfactōe fuge
Hic est dicebat ip̄e hominū terminus ad
ꝑfectionē ducens. Si qd̄ iubet dn̄s ipse fa
ciam. ¶ Stat igit in hoc puncto radix di=
cendorū / ꝙ charitas ⁊ eius mandata per se
⁊ essentialiter integrant. ꝯstituūt. ⁊ perfici=
unt vitā xp̄ianam. ¶ Ex ꝯclusione infe
ro p̄mo. Sicut p̄cepta dei dant d̄ chari
tate ⁊ oībus virtutibus ⁊ actibus eorū. sic
etiam data sunt de perfectiōe charitatis ⁊
omniū virtutū. ¶ Prima pars patet / qm̄
sm̄ theologicam doctrinam oēs virtutes
ꝓ loco ⁊ tempe sunt in p̄cepto. Cū em̄ vir
tutes necessario cōnexe sint / oportet si vna
sit in p̄cepto ꝙ ⁊ omnes. ¶ In scd̄a parte
volo dicere / ꝙ p̄ceptum charitatis claudit
omnē ⁊ totam beatitudinē tam intensiuā
ꝙ extensiuā dilectiōis ⁊ amoris / quātum=
cunq; ꝑfecta ⁊ intensa fuerit ista latitudo.
⁊ ita de ceteris p̄ceptis imaginandū est q̄
sunt de virtutibus vn̄ loquitur psalmista.
Omnis ꝯsummatiōis. hoc est oīs ⁊ totius
ꝑfectionis / vidi finem. Quid: Latū man=
datum tuū nimis. latitudinē videlicz ni=
miam vel multam / extensiue vsq; ad dile=
ctionem inimicorū ⁊ persequentiū nos. in=
tensiue vt que totam perfectionem gradu
alem claudat dilectionis ⁊ amoris. ¶ Co
rollarium istud ponit exp̄sse beatus Au=
gustinus in libello d̄ perfectōe iusticie vbi
ex introductiōe determinat ꝙ perfectio iu
sticie q̄ est virtus generalis includens oēs
virtutes / est in precepto. Cur em̄ inqt nō
preciperet homini ista perfectio. q̄uis eam
nemo in hac vita habeat: Neq; enim ait
christus recte currit si quo currendum est
nesciatur. Quomō autē sciretur si nullis p̄

ceptis ostēderet. Manifeste colligit̄ istud ex forma precepti charitat̄. Diliges dn̄m deum tuum/ex toto corde tuo/ex tota anima tua/totum autē ⁊ pfectum idem sunt. iij. phicoꝝ. Et de ꝓximo mandatum habemus. Diliges ꝓximū tuū sicut teipsum. Maiorem autē ⁊ pfectiorem dilectionem mandare nō potuit dn̄s/q̄ ꝙ eū sicut nos diligamus. qui nosmetipos maxime amamus. Quapropter ⁊ ꝓpheta regius loquit̄ dn̄o. Tu mandasti mandata tua custodiri nimis. Et iteꝝ. Mandasti iusticiam tuam/testimonia tua/⁊ veritatem tuā nimis. Ubi glosa Augustini ⁊ alioꝝ. nimis hoc ē multum/valde ⁊ intense. Imo iuxta aliquas glosas/plusq̄ȝ etiā natura carnis patitur. Unde ⁊ in hoc cōcordant doctores theologici ꝙ soli beati implent preceptum charitatis in sua ꝯsummatiōe vel completione. Nullus autē inuentus est qui diceret/ꝙ ipi sic agentes faciant opus consilij sed p̄cepti/ nō quidem nouiter dati sed a creatione sua signati sup eos. ¶ Infero secundo ꝙ minus sufficiens est imaginatio illoꝝ qui imaginati sūt ꝙ p̄cepta dei ordinantur ad charitatem/ ⁊ alias v̄tutes/sub aliq̄ certa mensura minimo gradu. qd̄ autem est supra illam mensurā vł gradū illū est sub ꝯsilio. Apparet istud minus sufficere. Primo ex statim dictis. Scd̄o ex ipsa forma p̄cepti q̄ totalitatem mandat et pfectionem ⁊ nullum gradum relinqt sub cōsilio. diliges p̄cepit ex totis viribus. q̄ autē totum diligit nihil excludit. ¶ Corollariū autē istud de intentiōe doctoris sancti scd̄a scd̄e. q. clxxxiiij. ar. iij. Et in libello suo de perfectiōe vite spūalis. Preceptum inquit dilectionis nullis terminis coartatur. ita vt recte dici possit/ꝙ tanta dilectio sit in p̄cepto ꝙ nulla excedit limites precepti. imo vnicuiq̄ȝ mandatur vt deum q̄tum possit diligat. Potest ⁊ istud deduci quoniā precepta ⁊ consilia vt infra melius videbitur/ habēt aliam ⁊ aliam materiam/siue aliud ⁊ aliud obiectum. Si enim caderent sup eandem materiam vel idem obiectū/ esset ea confundere. Dilectio autem dei ⁊ proximi est materia circa quam cadit preceptuȝ charitatis. igitur circa ista non est consiliū.

Unde nusq̄ in tota serie scripture sacre reperitur ꝙ aliquis gradus vł mensura aliqua dilectionis dei ⁊ ꝓximi sit in consilio. ¶ Sequitur tercio. Nō modo dilectio que haberi pōt in via/est sub precepto. verūetiam dilectio ipsa beatificata. Istud ex intentione ponit beatus Augustinus ī libro de perfectione iusticie sicut iam allegatum est. Et arguitur istud quoniā mādatum dei eternum est ex tota materia sua dilectio autem beatificata est de ipa materia. ergo non exit limites precepti. Preterea ad dilectionem beatificatam oms obligamur tendere/niti/ ⁊ conari. ḡ illo modo saltem est in precepto. Etiaȝ quia vt dictum est beati qui perfecte et totaliter deuȝ diligunt non faciunt opus consilij sed magis precepti/quoniam maxime obligātur perfecte deum diligere. ¶ Ex quo apparet vltra ꝙ illud quod cadit sub precepto pōt diuersimode impleri absq̄ȝ culpa vel transgressione. Aliter enim diligunt deum viatores. aliter comprehensores. aliter perfecti viri. aliter incipientes. ⁊ aliter proficientes. Et tamen minus peccant imperfecti si nō eque deum diligant velut perfecti iam in charitate firmati et radicati. nec imputat̄ viatoribus ad culpam si nō eo amore vnitiuo deo hereant quo et ipi beati. q̄ꝙ s̄m Augustinū dilectio beatificata sit sub precepto. Licet enim sit sub precepto/non tamē est de necessitate precepti. Neq̄ȝ enim necesse est vt optimo modo diligatur deus. quinimo ad euitandum culpā/sufficit appreciatiue plus eū diligere hoc est ꝙ amor dei omnibus preponatur/sic ꝙ paratus esset homo ante omnem alium amorem dimittere q̄ dei amorē. et hic est vnus mod⁹ perfecte dilectionis nobis possibilis/ et de necessitate precepti. Ulterius ex conclusione sequitur ꝙ si consilia ad perfectionem vite christiane facere dinoscuntur/non tamen essentialiter hominem perficiunt in vita christiana. Prima pars claret ex decursu euangelij. pro secunda arguitur qm̄ plures perfecti fuerunt in vita spūali absq̄ȝ obseruantia consilioꝝ euangelioꝝ/vt de abraam ꝯstat/cui dn̄s ait. Ambula coram me ⁊ esto perfectus/de Iob etiam cui nul

lus similis erat in terra. de ceteris quoq; pa-
triarchis/patribus/⁊ ꝓphetis veteris testa-
menti. quos fuisse ꝑfectos null⁹ negat neq;
tñ seruauerūt aut impleuerūt ꝯsilia euan-
gelica. Itē in statu innocentie fuissent ho-
mines ꝑfectissimi in vita spūali. nec tñ ob
seruassent ꝯsilia euangelica. paupꝫtatis/obe
dientie/⁊ castitatis. sed eoꝝ ꝑfectio fuisset ī
adimpletiōe diuinoꝝ p̄ceptoꝝ. Ex quo pꝫ
q̄ ꝓ tāto ꝯsilia euāgelica ꝑtinere ⁊ facē di-
cunt ad ꝑfectionē vite spūalis. q2 sunt in-
strumenta qdā expedientia ⁊ ꝓmouentia
ad modū ad ꝑfectionē ipsā vite spiritalis
ꝯquirendā/vel iam acquisitā ꝯseruandā.
¶ Sequit̄ ex dictis q̄ ex equo nō intrāt es-
sentialē ꝯstitutionē vite xp̄iane. oportꝫ di-
cere q̄ solū instrumētaliter ad illā faciunt
⁊ ꝯcurrūt/queādmodū in vita corꝑali q̄li
tatiue dispositiōes/instrumenta/organa ⁊
hmōi ꝑficiunt qdā vitā corꝑis. sed instru
mētaliter tm̄modo/accidentalit̄ ꝫm quid
⁊ nullo mō essentialiter. Hoc exp̄sse tenet
sanctus Tho. scd̄a scd̄e. q. clxxxiiij. ar. viij.
hoc in solutiōe p̄me rōnis atq; sequenti
articulo. iiij. vbi q̄rit an liceat ep̄is aliqd
possidere in solutiōe p̄me rōnis. Idem et
q̄stione subsequenti. ar. ij. in corꝑe questio
nis vbi dicit q̄ ad ꝑfectionem vite xp̄iane
essentialiter ꝑtinet ꝑfecta obseruantia p̄ce-
ptorum. Hoc idem ponit. q. clxxxviij. ar.
p̄mo in corpore/vbi q̄rit an habere aliqd
in cōmuni diminuat de ratiōe perfectiōis
Hec eadem determiāt in libello suo de ꝑ-
fectōe vite spiritalis. Sic ⁊ post eū Gode-
fridus de fontibus et alij. ¶ Vlterius. P
infero q̄ paupꝫtas volūtaria quantum
cūq; arta nō perficit hominē essentialit̄ in
vita xp̄iana. Istud exp̄sse determiāt Cas-
sianus in collatiōibus patꝝ collatiōe p̄ma
⁊ allegat sanctus doctor in libr̄. sepe memo
rato. Ieiunia inquit vigilie. nuditas p̄ua-
tio omniū facultatū non perfectio sed per-
fectionis sunt instrumēta. quia nō in ip̄is
constat discipline finis sed per illa perueni
tur ad finē. Ob hoc em̄ ait sāctus doctor
vbi supra hec in religiōibus instituta sūt/
non quia in ip̄is principaliter cōsistat per-
fectio. sed quia his quasi quibusdā instru-
mentis ad perfectōnem venit̄. Hoc idem
ponit scd̄a scd̄e. q. clxxxiiij. ar. iij. in solutio
ne prime rationis. Vnde ⁊ q̄rens in libr̄.
de perfectione vite spiritalis. quomō fuit
abraam perfectus q̄ diuitias habuit et di-
ues mortuus est. Hec inq̄t q̄stio solui non
potest si perfectio vite xp̄iane consisteret in
ip̄a dimissione diuitiarū. Sequeret̄ etenī
abraam diuitem/non eē perfectū aut fuisse
Verum si verba dn̄i diligenter ꝯsiderent̄
non in ip̄a abdicatione diuitiarū perfectō
nem posuit. sed hoc est eē quandā viam et
dispositionem ad perfectiōem sicut ⁊ ipse
modus loq̄ndi clare ostendit. Si vis inq̄t
perfectus eē/vade ⁊ vēde oīa q̄ habes/ ⁊ da
pauperibus/⁊ veni ⁊ seq̄re me. Vltimo po
nit ⁊ seq̄re me. quia in seq̄la christi ꝯsistit ꝑ
fectio. ad quā instrumētaliter/disponit ab-
dicatio diuitiaꝝ. Vn̄ ⁊ illam abdicationē
ordinat ad dilectionem ꝓximi. Da inquit
pauperibus. Quocirca ⁊ beatus Hieroni
mus super illo. Ecce nos reliq̄mus om̄ia
⁊ secuti sumus te. Parum em̄ inquit erat
omnia relinq̄re. qd̄ ⁊ socrates fecit. ⁊ multi
philosophoꝝ. Ideo ⁊ iungit qd̄ perfectū ē
⁊ secuti sumus te. Nō quidem passib⁹ cor
poris sed amoris. Sic ⁊ Origenes super il
lo. Si vis eē perfectus ⁊c̄. Non sic inq̄t in
telligit̄ istud vt in ip̄o tempe quo tradide
rit q̄s bona sua pauperibus/perfectus fiat.
sꝫ quia ex illa die incipit speculatio dei/de-
posito scꝫ onere diuitiarū. quia sic liberius
deo vacare potest eum adducere om̄s vir-
tutes. Videtis q̄ in actibus virtutum po-
nit essentialē ⁊ finalem perfectionem. Sic
igitur potest q̄s possidens amplissimas di
uitias/perfecta caritate deo inherere. ⁊ ip̄is
affluentibus cor non apponere. quemad-
modū constat fuisse de abraam/cuius per-
fectio non ponitur in abdicatione diuitia
rum. sed in hoc q̄ coraꝫ deo ambulauerit.
Ambula coram me/ait ad eum dominus
⁊ esto perfectus. Ambulauit autem perfe-
cte deum diligendo ⁊ amando. ¶ Nec ex
hoc arguere poterit q̄s inutile eēt consiliū
paupertatis/sicut ait sāctus doctor vbi su-
pra. Non em̄ vt ip̄e ait ꝓpter hoc dedit cō
siliū istud quasi diuites perfecti eē nō pos
sint. sed quia faciliter nō perficitur homo
cum possessione diuitiarum. Hoc idē sen-
tit dominus Guilhelmus antisiodorens̄
respondendo ad quoddam argumentuꝫ

cum arguitur. Relinquere omnia ē opus
pfecte charitatis. Hoc inquit sic intelligē-
dum est ꝙ est signū perfecte caritatis/ ⁊ nō
essentialiter pfectio. ¶ Preterea si pauper
tas eēt essentialis perfectio: sequeret̄ ꝙ nul
li diuites possent perfici in vita xp̄iana. ex-
quo non haberent paupertatē/ que fm ad-
uersarium pertinet ad essentialem pfectio-
nem. Falsitas ꝯsequentis ex illo arguitur
Eccī. xxxj. vbi beatus diues ille dr̄ qui in-
uentus est sine macula/ nec sperauit in the-
sauris pecunie. Super quo glosa magna.
Siquidē virtus est diuitem eē ⁊ pfecta ca-
ritate deo figi ⁊ adherere. qui ex affectu di-
uitiaꝝ maculam non ꝯtraxit. qui post auꝝ
ꝯcupiscendo non vadit. nec de diuitijs su-
perbiendo sup alios se extollit. Sequitur.
Quis eñ est hic/ ⁊ laudabimus eum. fecit
eñ mirabilia in vita sua. Vere eñ mirabi
lia facit q in diuitijs affluentibus cor non
apponit. Post que oīa ꝯcludit q ꝓbatus ē
in illo ⁊ perfectus inuentus est. Itē si pau-
pertas volūtaria essentialit̄ faceret ad per-
fectionē vite xp̄iane. sequeret̄ ꝙ possessio
opum ⁊ diuitiaꝝ essentialit̄ impficerēt ho-
minē. ⁊ ita p̄lati papa dn̄s oīm. viri ecclesi-
astici possidētes diuitias/ isti deficerēt a p-
fectione xp̄iana. imo ipsi religiosi qui ꝺ ar
tissima paupertate gloriāt̄. transeūtes ad p̄e
laturas/ in qbus recipiūt amplias diuiti-
as. illi inquā caderēt a pfectōe essentiali vi
te xp̄iane. ⁊ ita nūꝙ deberēt ad p̄laturas il
las trāsire. Porro ꝙ in ipa dimissiōe pecu
niaꝝ seu diuitiaꝝ nō ꝯsistat essentialis pfe
ctio. declarat sāctus doctor ī libello sepe di
cto/ arguēs p exemplū/ ꝙ ipse saluator tra-
dens Math. v. cap. documēta pfectionis
dicebat. Si qs pcusserit te in maxillā p̄be
ei ⁊ alterā. Et q vult tecū in iudicio ꝯten-
dere ⁊ tunicā tollere. dimitte ei ⁊ palliū. Et
quicūqꝫ te angariauerit mille passus. va-
de cū eo et alia duo milia. Manifestū ē ꝙ
viri pfecti nō sp ista actu implent. Alioqn
ipse dn̄s a perfectōe defecisset/ qui pcussus
a seruo pontificis. nō p̄ebuit aliā maxillā
sed dixit. Si male locutus sum. testimoniū
phibe ꝺ malo. Si aūt bene. cur me cedis?
Similiter paulus. qui alapam a sacerdo-
te receperat nō obtulit aliam maxillam. sꝫ
cōstanter dixit. Percutiat te dn̄s paries de

albate. Sic ergo nō est de necessitate essen-
tialis perfectionis/ hoc ope implere. sed suf
ficit vt in p̄paratōne animi habeantur/ vt
ait Augustinus lib. ī. de sermone domini ī
monte. qd̄ ⁊ diuites habere pn̄t. Unde et
viri pfectissimi Athanasius Siluester Hi
larius/ ⁊ alij sancti plures viri pfecti/ opes
⁊ diuitias possederūt. ¶ Deniqꝫ ī statu in-
nocentie fuissent homines perfecti/ ⁊ tamē
fuissent maxime ⁊ vere domini tempaliū/
quibus dicebat̄ a domino. Dominamini
piscib⁹ maris ⁊ volatilib⁹ celi ⁊c̄. ¶ Se
quitur vltra/ ꝙ ieiuniū/ abstinētia/ ine-
die/ vigilie/ nō pertinent essentialiter ad p-
fectionem vite xp̄iane. Hoc ex intentōe te
net Cassianus vbi supra allegat̄ in priori
corollario. Nam ⁊ de dn̄o legimus ꝙ ve-
nit manducans ⁊ bibens. Quāobrem Au
gustinus. x. confessionū. Non ego inqt ti-
meo īmundiciam obsonij. sed īmundiciā
cupiditatis. Hec est eñ q imperfectū facit
non ip̄m obsoniū. Et in libro de doctrina
xp̄iana. Usus inquit talium non est in cul
pa. sed libido. Fieri eñ potest/ vt sine vicio
aliquo voracitatis. p̄ciosissimo cibo sapi-
ens vtatur: insipiens ardentissima gule flā
ma in vilissimū inardescat. Simile dicit̄ ī
libro de questionibus euangelij/ et recitat̄
in decretis. Oportꝫ inquit sapientes filios
intelligere. nō in abstinendo vel mandu-
cando esse iusticiam. sed in equanimitate
tolerandi inopiam. Nam Paulus qui scie
bat abundare ⁊ cum mādu cantibus man-
ducabat. non impficiebat̄ ex hoc. al's nūꝙ
egisset. Qua in re Richardus de sancto vi
ctore in libro de exterminatiōe mali ⁊ pro-
motione boni. Hinc est ait/ ꝙ multos vi-
demus mira abstinentia corpus afflixisse
morbos graues incurrisse et incurabiles.
eosdem ipos post edomitam concupiscen
tiam. post acceptam diuinitus gratiā rigo-
ris pristini frena laxasse. ⁊ corpori suo in ci
bo. potu. somno. vestitu. mlt̄o amplius ꝙ
custodia sanitatis postulasset indulgere.
Constat autem ꝙ loquitur de perfectis vt
pote de illis qui concupiscentiam edomue
rant ⁊ diuinam gratiam receperāt. Unde
⁊ beatus Macharius sūmus ille anacho-
ritarum hominū perfectissimus vnus. de
solitudine veniens ad congregationē fra-

trum ⁊ vinum bibens cum eis/non ex hoc impficiebatur. Qđ si abstinentia a vino es-set essentialis perfectio nūq̄ illam relaxassz ¶ Ceterꝝ si ieiuniū. abstinentia ⁊ cetera essent de essentiali perfectiōe/ sequit̄ q̄ vtentes perfici in vita xp̄iana. imo sequeret̄ q̄ infirmi. debiles qui forte tota vita sua ieiunare non pn̄t. senes ipi in religionib⁹ ⁊ alibi. Isti inquam deficerent qui inedias vigilias abstinentias ferre non pn̄t a pfectione xp̄iana. Qđ quis diceret? ¶ Corollarium istud tenet sanctus doctor scđa scđe. q. clxxxvj. ar. ij. in cor. questionis. ¶ Ex p̄dictis infero q̄ paupertas vigilie. abstinētia. ieiuniū. inedie. nuditas. p̄uatio omniū facultatum non sunt virtutes. Apparet ex p̄dictis qm̄ omnes virtutes sunt de essentia li perfectione vite xp̄iane. Hec autem sūt extra essentialem perfectionem vite xp̄iane vt deductum est. Item si ista eēnt virtutes sequeretur q̄ debiles. infirmi. senes. diuites non possent habere oēs virtutes. cum ipi senes/ ⁊ valitudinarij ieiunare non possint/ ⁊ abstinentiam facere. Et diuites non habent paupertatem/ sic nullam virtutem habere possint. Cum em̄ virtutes sint connexe. ⁊ diuites non habeant paupertatem/ que ſm aduersariū est virtus. et infirmi nō habent abstinentiam. sequit̄ illatū. ¶ Ex quo statim apparet q̄ ista omia p̄dicta ieiuniū. vigilie. paupertas ⁊ huiusmōi. magis sunt quedam volūtarie penalitates q̄ virtutes dicēde. patꝫ ex dictis. Qm̄ si paupertas vel ieiuniū eēnt virtus vel gradus v̄tutis/ tunc eēnt per se laudabiles/ qm̄ virtutes sunt per se bone ⁊ de genere p se laudabiles. Certum est autem q̄ pauptas nō est laudabilis/ nisi ex hoc adiuncto q̄ ē voluntaria. Sic est de ieiunijs ⁊ vigilijs. Vn̄ quemadmodū mors ipa volūtarie ppessa p xp̄o licꝫ sit meritoria. non tamen est virtus anime aut potētie perfectio/ sicut actus vel habitus existens in anima. sed magis ē quedam voluntaria ⁊ meritoria penalitas sic de p̄dictis imaginandū est. ¶ Vlterius infero q̄ habens familiam vxorem R ⁊ liberos potest essentialiter perfici in vita spiritali ⁊ xp̄iana. patꝫ de abraam vt argumentum est. de Iob ⁊ alijs q̄plurimis viris pfectis/ tam veteris q̄ noui testamēti q̄ vxores habuerunt. Secūdo quia tales pn̄t habere om̄s virtutes. Si em̄ daretur instantia maxime eēt de ipsa incōtinentia. Hāc autem habere pn̄t ipsi cōiugati vt expresse determinat Augu. in libꝫ. de bono ꝯiugali. Continētia etem̄ sicut ipe ait non ē virtus corporis sed animi. Nā v̄tutes aliqn̄ latent in habitu. aliqn̄ manifestant̄ in ope omnē autem actum vl' habitū animi quē habent non ꝯiugati/ pn̄t ⁊ ipsi ꝯiuges habere. Sicut em̄ exemplum est beati Augꝰ. vbi supra. Non impar est meritum essentiale fortitudinis vel patientie in Iohāne qui passus non est. et in Petro qui passus est. Habuit em̄ Iohānes virtutes fortitudinis ⁊ patientie eque perfectas/ sicut et pe petrus. Sic ⁊ ꝯsimiliter non est impar meritum essentiale castitatis vel ꝯtinentie in Iohāne qui nuptias expertus nō ē/ ⁊ abraam qui filios genuit. Abraam em̄ castitatem celibatus Iohānis habuit in voto et habitu ⁊ castitatem nuptiaꝝ in vsu qui libenter abstinuisset ab om̄i actu ꝯiugali si dn̄s p̄cepisset. sicut Iohannē legit̄ a nuptiis reuocasse. Qui quidem Iohānes continentiā ostēdit in actu exteriori. ¶ Ex quo sequitur q̄ v̄ginitas ſm illud qđ addit vltra ꝯtinentiam. ⁊ sic sit quidem decor virtutis. non tamen ē virtus nec gradus virtutis. al's ꝯiugati non possent om̄s virtutes habere/ imo quia v̄tutes necessario cōnexe sunt nullam oīno virtutem haberent quibus deesset virginitas. Secundo nulla virtus tollitur nisi per peccatum. virginitas autē absqꝫ pctō perdi pōt vt in actu ꝯiugali. Tercio om̄s virtutes ⁊ actus earꝫ p loco ⁊ tempe sunt in p̄cepto. virginitas aūt nulli seruanda p̄cipitur. Quarto omnis virtus perdita vel amissa p penitentiā pōt reparari. sola virginitas perdita vel amissa nunq̄ reparatur. Ex p̄missis igit̄ apparet quomodo consilia euangelica faciūt ad perfectionem vite spūalis. faciunt enim vt dictum est sicut instrumenta pmouentia vel expedientia vel manuducentia ad illam/ aut sicut remouentia phibens. Quia em̄ ꝯcupiscentia oculoꝝ plurimū impedit ⁊ retardat a perfectiōe habenda. Ideo ad tollendum istud/ dedit dn̄s consiliū paupertatis per quam tolluntur ⁊ abdicantur ea

q̄ extra nos sunt/videlicz tempalia. Quia
ꝑinde ꝯcupiscētia carnis/vim ꝑpedit ad
perfectionem habendam. Ea ꝓpter adhi=
buit dominus consilium castitatis q̄ tol=
leret illud qđ est iuxta nos videlicet vt est
ꝯcupiscētia carnis. Quia deniqꝫ superbia
vite maximo impedimento est ad ipsam ꝑ
fectionem. Datum est idcirco consiliū obe
diencie/qua nosmetipos abnegemus/ po=
nentes ꝓpriam voluntatem in arbitrio al
terius. ¶ Concordat cum istis doctor so=
lennis in questionibus de quolibꝫ dicens.
ꝙ consilia euangelica plus faciunt ad vi=
tam spiritalem negatiue/remouendo ꝓhi
bentia/q̄ꝫ possitiue. ¶ Hoc idem ponit do
ctor sanctus in pluribus locis/dicēs ꝙ cō=
silia ordinantur ad vitam spiritalem/sicut
ad vitam corporis tuendam ordinat̄ me=
dicina ꝑseruatiua/q̄ nō intrat essentialem
ꝯstitutionem viuentis et sine ea potest ha=
beri perfecta ⁊ integra sanitas. Cetera aūt
ꝑcepta alia a charitate faciunt ad vitā spi=
ritalem/sicut cibus vł alimentū ad vitam
corporis. sine autem cibo vł alimento nō ē
vita. imo ⁊ alimentū ꝑ actionē caloris na=
turalis ꝯuertitur in alitū vł cibatū. Sic ḡ
apparet ꝙ quātumcūqꝫ remoueant̄ impe=
dimenta ꝑfectiōis per instrumenta ꝯsilio=
rum. vel quātumcūqꝫ perfecta instrumen
ta habeant̄ ad ꝑfectionem habendā. nūq̄ꝫ
tā dicendus est homo perfectus nisi habe=
at illa que veniūt ⁊ ꝯcurrunt ad essentia=
lem ꝯstitutionem ⁊ perfectionem vite spiri
talis/que sunt obseruantia ꝑceptoꝝ diui=
noꝝ ⁊ exercitium virtutum de q̄bus omi=
bus dant̄ ꝑcepta ⁊ de ꝑfectione eaꝝ. Itaqꝫ
⁊ si consilia euangelica plurimū expediāt
⁊ valeant ad perfectionē vite spiritalis con
quirendam. non tamen necessario requi=
runt̄ ad eā/qm̄ in oī statu sexu. ordine. gra
du perfecti viri inuenti sunt. ¶ Ex qui
bus colligi pōt breuis ⁊ necessaria diffe=
rentia preceptoꝝ ⁊ consilioꝝ quo ad mate=
riam vel obiectū super quo ferunt̄. qm̄ cō=
silia ꝓprie ⁊ maxime respiciunt materiā in
strumentalem/disponentem ad facilius et
breuius acquirendam essentialē vite chri=
stiane perfectionem. Et ideo sunt perfectō
ꝭm quid et accidentaliter. Precepta vero
diuina magis de directo ⁊ imediate/respi=
ciunt illa que essentialiter pertinēt ad vitā
xp̄ianam et spiritale/ sicut sunt virtutes et
actus eaꝝ. ¶ Ex istis infero ꝙ obligatio ꝑ
ceptoꝝ maior ē ⁊ efficatior q̄ꝫ obligatio vo
toꝝ. Probat̄ istud primo comparando vo
tum ⁊ preceptum ad materiā circa quā ca=
dunt. Secundo/comparando ad modū ⁊
vim obligandi. Et tercio/comparādo ad
illa a quibus trahūt rationem sue obliga=
tionis. ¶ Ex prima radice arguitur/quo=
niam precepta diuina sunt ⁊ dantur de il=
lis que per se bona sunt. vtpote de actibus
virtutum/de dilectione dei ⁊ ꝓximi/qui=
bus homo simpliciter bonus dicit̄ in vita
spiritali ⁊ xp̄iana/⁊ in quibus ⁊ stat essen=
tialiter ꝯsistit vita spiritalis ⁊ ꝑfectio ipsi=
us. Vota aūt non sunt đ opibus ꝑceptoꝝ
sed magis de instrumentis ad vitā xp̄ianā
vt de paupertate. abstinentia. vigilijs et hu=
iusmodi/q̄ non sunt ꝑ se bona virtutū sed
magis dispositio ad virtutes. ¶ Ex secun
da radice arguit̄ idem. Qm̄ naturalis ob
ligatio vel vinculū imutabile ⁊ indissolu=
bile/maius est q̄ꝫ voluntariū ⁊ dispensabi=
le. Ad ꝑcepta aūt obligat̄ homo naturali
ter ⁊ indispensabiliter. ¶ Ex tercio medio
ꝓbatur corollarium: qm̄ precepta trahūt
⁊ sortiuntur vim a deo dictante/⁊ natura=
liter inserente in tabulis cordis. Vota aūt
suam imediatam obligationem accipiunt
a voluntate hoīs vouentis qui q̄ꝫtū vult se
ligat ⁊ obligat. ⁊ ꝓ libitu votum suū qua=
lificat. Itē ꝑcepta sunt de necessarijs ad sa=
lutem nō sic aūt vota. Magis aūt obliga
mur ad illa q̄ sunt de necessitate salutis q̄ꝫ
ad ea que sic non necessario requiruntur.
Proinde vota non habent vim obligādi/
nisi ab ip̄is preceptis. Unde tenetur quis
vota sua implere virtute precepti illius iu
ris naturalis/quo iubetur ꝓmissa redde=
re. igitur. ¶ Ulterius infero ꝙ consilia et
obseruātia consiliorum ordinat̄ finalit̄ ad
ꝑcepta ⁊ mādata. hoc ē ad ꝑfectā obseruan
tiam ꝑceptoꝝ ⁊ mandatoꝝ. Sequit̄ ex di=
ctis qm̄ perfectio ꝭm quid ⁊ accidentalis/
ordinatur ad perfectionem simpliciter. cō
silia autem et vota pertinent ad perfectio=
nem ꝭm quid. et precepta ad perfectionem
simpliciter vt dictum est. Etiam quia in=
strumentum est ꝓpter principale agēs. vo=

ta autẽ ⁊ ꝯsilia sunt de materia instrumen tali. Ex quo potest sumi ratio/ ad p̄cedẽs corollarium. qm̄ ad vota et ꝯsilia obligat̃ homo finaliter ꝓpter ip̄a p̄cepta. igit̃ p̄cepta magis obligant/ ꝑ regulam Aresto: p̄mo posterioꝝ. Propter qd̓ vnū qd̓qꝫ tale ⁊ illud magis. ¶ Ex quo apparet ꝙ dum ꝯsilia dicuntur ẽẽ de meliori bono non fit comparatio eoꝝ ad p̄cepta/ sed ad sua contraria. Verbi gratia cum pauptas dr̄ melius bonū/ nō compat̃ pauptas ad opus p̄cepti/ sed ad diuitias. sic ꝙ pauptas melioꝝ est ad ꝑfectionẽ acquirendā vite spiritalis. ꝙ̄ possessio opū ⁊ diuitiaꝝ. Vel ꝓ tanto dicunt̃ ꝯsilia d̓ meliori bono. quia ordinant ad meliorem ⁊ ꝑfectiorem obseruantiam p̄ceptoꝝ ꝙ̄ sit cōmunis obseruantia eoꝝ qui non accipiunt instrumẽta ꝯsilioꝝ ⁊ votoꝝ. ¶ Sequit̃ vltra. Et si pl9 inne reat̃ quis ꝑ opus aliqd̓ factū ex voto/ ꝙ̄ ꝑ illud idem sine voto/ votum tamẽ nō mutat genus aut substantiā opis. Prima pars arguit̃. qm̄ per votum homo dat pl9 deo. scꝫ opus ip̄m ⁊ potentiā. dum facit se nō posse q̄n faciat/ qd̓ prius poterat nō facere. Siue iuxta cōmunẽ metaphorā/ vouens dat fructum et arborem. Alius autẽ qui nō vouit/ solum dat actum vel fructuꝫ sine potentia vel arbore. Maius aūt ẽ dare actum ⁊ potentiam/ fructuꝫ ⁊ arborem. ꝙ̄ solum fructū vel solam arborẽ vel actū. Item quia per votū magis firmat̃ homo in bono. ¶ Secunda pars arguit̃. qm̄ votum nō addit nisi rationem volūtarie obligationis. istud autẽ non mutat genus vl̓ substantiam operis. ¶ Ex quo vlteri9 hoc patet/ ꝙ multa opa sine voto/ ꝑfectiora sūt et meliora. ꝙ̄ aliqua alia ex voto. Probat̃ qm̄ diligere deū ex toto corde/ melius ẽ/ ꝙ̄ aliqua tepida castitas. ⁊ opus martyrij sine voto/ longẽ melius ẽ ꝙ̄ pauptas vel ieiuniū ex voto. ¶ Ex p̄dictis infero/ ꝙ papa in oī voto religiōis dispẽsare pōt. Hoc patꝫ qm̄ in oī emissiōe voti subintelligi dꝫ voluntas p̄ncipis vl̓ sūmi pōtificis. Itẽ si nō pōt dispensare papa in oī voto/ vel hoc ẽẽt q2 votū. ⁊ sic de iure diuino et naturali reddendū est/ vel q2 solennizatū. Nō primū. al̓s in nullo voto papa posset dispensare. qd̓ est absurdū. Et patꝫ ꝯsequentia qm̄ redditio vnius voti non plus est d̓ iure diuino ꝙ̄ redditio alterius. Nec ſm̄ dici potest. quia solennizatio voti est de institutione ecclesie/ ⁊ ita de iure humano. sup̄ qd̓ est papa. ⁊ ita patꝫ ꝙ papa pōt facere de monacho nō monachum. qm̄ sicut arguit de plaude. ẽẽ monachū nō est nisi ẽẽ obligatum ad obseruantiam trium p̄ncipalium votoꝝ. Huiusmodi aūt obligatiōem vel vinculū soluere potest papa/ sicut et legit̃ fecisse de rege vno arragonū quem exire coegit de claustro ad ꝓlem ꝓcreandam et vxorem ducendā. ¶ Ex p̄missis oīb9 sequit̃ ꝙ multi sunt ꝑfecti ⁊ fuerunt in vita sp̄ūali. qui nō sunt in statu perfectiōis. Patꝫ de multis ꝯiugatis. qui sūt et fuerūt perfecti in vita xp̄iana. nec tn̄ habent statū perfectionis qm̄ status ꝯiugalis non dicit̃ status perfectiōis. Consimiliter multi (vt ꝓh dolor ⁊ clare nimiū videre est) sunt in statu ꝑfectionis p̄latiōis vel religiōis/ omniū imꝑfectissimi dissoluti ī vita ⁊ morib9 vt inde dixerit Greg9. in pastorali. Plerū qꝫ ordinem ꝑsonaꝝ ꝑmutauit q̄litas moꝝ. ¶ Unde ꝓ declaratōe ampliori describitur status ꝑfectionis/ ꝙ est modus viuendi/ in quo quis obligat̃ ad ꝑfectionem acquirendā vel exercendā/ siue obligetur ꝑ votum aut p̄lationem vel dignitatẽ. Dixi acquirendā ꝓpter statum religiosoꝝ. Exercendam ꝓpter statum p̄latoꝝ episcopoꝝ ⁊ curatoꝝ. ¶ Infero vltra ꝙ status ꝑfectionis exercende generaliter ꝑfectior est statu illo q̇ ordinat̃ ad ꝑfectiōem acq̄rendā hoc de se notum est. qm̄ exercere opera ꝑfectionis/ dignius ẽ ⁊ ꝑfectius. ꝙ̄ ad illa niti/ tendere ⁊ festinare. Similiter ⁊ status ille perfectior ẽ qui obligat assumentẽ illū ad opa ꝑfectiora exercenda vel acquirenda. ꝙ̄ ille q̇ ad minus perfecta obligat aut exercēda aut ꝯquirenda. ¶ Ulterius sequit̃ ꝙ status ꝑfectissimus in ecclesia militante ẽ status episcopoꝝ. Patꝫ quia obligat ad opera hierarchica ꝑfectissima exercenda q̄ sūt purgare/ illuminare/ ⁊ ꝑficere. Purgare/ arguendo/ corripiendo/ increpando. Argue/ increpa/ obsecra/ monet apl̓s Timotheum quem episcopū ordinauerat. Illuminare autem instruēdo. docēdo. monēdo. Oportet scribit apl̓us episcopū amplectentẽ esse

tum qui ſm ſanam doctrinam eſt fidelem
ſermonem/ vt ſit potēs exhortari in doctri
na ſana/ ꝛ ꝯtradicentes arguere. Quãobrē
ꝛ in ordinatōne epiſcopi petit̃ ab eo: Scis
nouū ꝛ vetus teſtamentū ꝛ reſpondet ſcio
Perficere deniqꝫ hoſtias/ p̄ces/ oratiões/ ſa
cramenta q̄ ſunt vaſa ſanctificatiōis ꝛ gra
tie offerendo. Omnis eñ pontifex vt in=
ſtruit hebreos apl'us/ ex hoibus aſſūptus
ꝓ hoibus ꝯſtituit̃ in his q̄ ſunt ad deum.
vt offerat dona ꝛ ſacrificia ꝓ peccatis. Itē
q2 p̄latus debꝫ animā ſuā ponere ꝓ ſubdi
tis. qđ eſt opus ꝑfectionis maxime Debet
regentibus ſubſidia miniſtrare tempaliuꝫ
bonoꝝ. Si eñ inq̄t Greg⁹. nō dat ſubſtan
tiam ſuā. qñ daturus eſt aiam ſuā? Item
ſm apoſtolū ꝛ diuinū dionyſiū epi ſūt co
opatores dei. Pontificū ordo ait Diony=
ſius p̄mus ꝛ ſublimiſſimus. Et Hugo in
cōmento. Epi ſūt ſublimes ꝛ ſupiores ac
ipi diuinitati magl' appropiquãtes. ¶ Se
quit̃ vlterius ꝙ ſtatus p̄lationis non ideo
dicit̃ ꝑfectiſſimus. quia ꝯuenientior ꝛ apti
or eſt ad ꝑfectionem acquirendam. ſed q̄a
hominē iam ꝑfectum requirit. Patꝫ/ quia
ſtatus eſt ꝑfectionis in alios exercende nō
acquirende. quare hominē ꝑfectiſſimū exi
git ꝛ requirit. ¶ Quo circa accipiam⁹ dif=
ferentiam inter ſtatum ꝑfectionis acquirē=
de/ ꝛ ſtatum ꝑfectionis exercende. que qui
dam differentia a fine ſumēda eſt. Status
nempe ꝑfectionis exercēde intendit bonū
ſuū in alios effundere ꝛ multiplicare. Sta
tus vero perfectiōis acquirēde bonū illud
qđ iam alius diffundit/ intendit/ nititur/ et
feſtinat in ſe acq̄rere. Primus ex abundan
tia in alios redundat. ſecundus in ſe ſtat.
Scđm eñ Areſto. v. eth. Virtus tunc ꝑ=
fecta eſt/ qñ habens eam poteſt ad alterum
vti ꝛ modo ad ſeip̄m. Multi eñ in ꝓprijs
virtute vti p̄nt. qui ad alterū nequnt. Vñ
ſequit̃. ꝛ ſi ſtatus p̄lationis ſit ſtatus per=
fectionis exercende. nō ſic tñ exercende/ qn
etiam ꝛ ſit acquirēde. Patꝫ quia p̄lati nō
ſunt in ſūmo ꝑfectionis/ ſed indies ꝓfici=
unt in gratijs ꝛ virtutibus. Nō ꝙ iam ac
ceperim/ dicit apl'us aut perfectus ſim/ hoc
ē ſic quin amplius perfici poſſim. Sequor
autem ſi quo modo compr̄hendā. ¶ Qua=
re autem plus dicatur ꝑfectionis exercen=

de ꝙ̄ acquirende. ideo eſt quia principali=
ter datur ꝛ inſtituit̃ ex officio et ordine vt
bonum qđ in eo eſt extendat/ deriuet in ali
os ꝛ effundat. ꝛ quaſi ſe neglecto/ alijs non
ſibi viuat. qui nec ſic perfectus eſt quin vl=
terius ꝑfici queat. ſed quia maxime ex par
te iam perfectionis eſt. ſicut perfectus do=
ctor ꝛ clericus dicitur/ quia excellenter ꝑfe
cit in doctrina ꝙ̄ꝙ̄ omni die ꝓficiat in ea.
¶ Ex iſtis infero q2 ſtat⁹ curatoꝝ in or
dine ꝓximus ē ſtatui epiſcopoꝝ. Pꝫ/ q2
eadem opera hierachica eis incumbunt q̄
ꝛ epiſcopis. Et ſi non in tam excellēti gra=
du. Debent eñ ſubditos purgare arguen=
do/ increpando. illuminare docendo et p̄=
dicando. Perficere ſacramēta miniſtrãdo
Tenent̃ ꝛ in caſu ſicut epi animas ꝓ oui=
bus ponere. Vñ et in miſſiōe ſeptuaginta
duoꝝ diſcipuloꝝ/ quibus curati ſuccedūt
ſm theologos ꝛ iuriſtas. quaſi eadem opa
mandauit eis chriſtus/ que ꝛ apoſtolis/ lu=
ce decimo. ¶ Sequit̃ ſtatim ex hoc/ ꝙ ſta=
tus curatoꝝ perfectior eſt ſtatu religioſoꝝ.
Patꝫ quia ꝓximior eſt ſūmo ſtatui epoꝝ/
ergo ꝛc. Q' autem eſt ꝓpinquus ſūmo eſt
perfectius. Secundo quia ſtatus curatoꝝ
eſt ſtatus perfectionis exercende. Religio=
nis vero ſtatus magis ē acquirende. ſm p̄
dicta autem ſtatus perfectionis exercende
perfectio ē ſtatu perfectionis acquirende.
¶ Q2 ſtatus religioſoꝝ ſit perfectionis ac=
quirende/ hoc exp̄ſſe ponit ſanctus doctor
ſcđa ſcđe. q. clxxxvj. arti. p̄mo in ſolutione.
iij. et. iiij. rationū et ar. ij. in corpore q̄ſtio=
nis. Et libello ſuo de perfectione vite ſpiri
tualis. Status inquit religiōis ad perfectio
nem pertinere dicitur ꝓ quãto eſt via ten=
dendi ad perfectionem per quedam exerci
tia regularis obſeruãtie. Unde ꝛ ſcđa ſcđe
in pluribus locis queſtionis eiuſdem. Re=
ligioſus inquit non ꝓfitetur ſe eſſe ꝑfectū/
ſed magis adhibere curam/ operam/ et ſtu
dium ad acquirendam perfectionem/ per
regulares obſeruantias ſue religionis/ quã
aſſumit. ſicut inſtrumenta ad perfectionē.
Et ita ſicut ipſe dicit/ dicitur ſtatus perfe=
ctionis ſolum ex intentione finis perfectio
nis acquirende. Qui autem operatur ad fi
nem. nondum aſſecutus eſt finem. Alio=
quin religioſus ꝓfeſſus vnius diei qui vt

rissime ⁊ ꝓprie est religiosus/ esset iam per-
fectus. ⁊ pueri quattuordecim annoꝝ ꝓfes
si/ dicerētur iam ꝑfecti. qđ qs diceret? Vn̄
⁊ in religionibus licite ⁊ bn̄ recipiunt̄ pue
ri adolescentes/ hoīes indocti/ ⁊ imꝑfectis-
simi vt scꝫ ꝑficiant̄ in religiōe. tales autem
nūꝗ̄ deberent admitti ad curam regendā
Sic igit̄ status curatorū requirit hominē
ꝑfectiorem ꝗ̄ status religionis. Ea ꝓpter
dicebat Augu. ⁊ habet̄. xxj. q. j. c. Proba-
tiores nō nisi ⁊ meliores in clericos hoc est
curatos recipimꝰ. Nō dicit in monachos
vel religiosos ad quem statum: q2 ē status
ꝑfectionis acquirende. om̄s recipi possunt
Preterea ꝭm diuinū dionysiū status prela
toꝝ ꝑfertur statui religiosoꝝ. q2 ē adducti-
uus ⁊ alius in se status. Ipsoꝝ aūt curato
rum ē etiam alios ad deū adducere/ exhor
tando/ instruendo/ ⁊ monendo/ quo sic ad
deum redeāt. Vnde. vj. cap̄. celestis hierar
chie ait ip̄e dionysius. Consūmandꝰ mo-
nachus/ retro sacerdotem stat nō supra ca-
put habens tradita eloquia. Sequit̄ in te-
xtu. Q2 autē neqꝫ supra caput tradita elo-
quia habere dicit̄/ ⁊ astare sacerdoti/ decla-
rat monachicum ordinē non eē alijs prela-
tum. sed in ip̄a stantem singl'ari ⁊ sacra sta-
tione. Vnde ⁊ ab initio institutionis reli
giosoꝝ/ vt ex legendis patruꝫ claret ⁊ appa-
ret. religiosi erant subditi parochialibꝰ cu-
ratis a quibus ⁊ recipiebāt ecclesiastica sa-
cramenta. Postmodū vero ⁊ vagandi tol
leretur occasio. abbates eoꝝ instituti sūt cu
rati eoꝝ. ¶ Item arguitur ad corollariuꝫ/
q̄m curati ordinati sunt ad bonū cōmune
religiosi vero vocant bono priuato/ et sin-
gulari/ ⁊ sacre stationi/ bonū vero cōmune
diuinius ē ⁊ melius bono ꝑuato. ¶ In-
fero vltra ꝙ status curatoꝝ sicut ⁊ ep̄oꝝ
ē de primaria ⁊ ordinaria christi institutio
ne. Patꝫ quia ip̄i discipuli quibꝰ succedūt
curati ꝭm glosas ⁊ canones/ fuerunt ordi-
narij hierarchie/ ⁊ īmediate a xp̄o missi. et
potestatem hierarchisandi acceperunt/ nō
a petro sed a xp̄o. ¶ Sequitur vltra ꝙ cu-
rati parochiales/ non se habent ad ep̄os si
cut baliui vel ꝑpositi ad regem vel princi
pem. Patꝫ q̄m ip̄i curati habent ordinari
am iurisdictionem siue potestatem exercen
di ea que iuris sunt in subditos/ sicut ⁊ di

y

scipuli quibus succedūt. Prepositi autem
⁊ baliui nō habent nisi subdelegatā iuris-
dictionem nō ordinariam. Secundo si cu-
rati nō haberent ordinariam iurisdictionē
plus ꝗ̄ ꝑpositi vel baliui regum ⁊ ꝑncipū
tunc episcopi possent ꝓ libitū ⁊ mere grat̄
eos deponere absqꝫ culpa/ sicut ꝑncipes de
suis ꝑpositis ⁊ baliuis facere pn̄t. Conse-
quens autem falsum ē. quia ꝭm canones/
ecclesiam quam quis iuste adeptus ē. non
nisi ꝓ graui culpa coram ep̄o canonica se-
ueritate amittere debet. Item quia curati
de iure diuino ⁊ cōmuni pn̄t opera hierar
chica exercere/ arguere/ docere/ ꝑdicare/ per
ficere/ sacramenta ministrare. sequit̄ ꝙ sta
tus curatoꝝ non ē facticius/ vel aduentici-
us vel voluntarius. Patꝫ ex quo ꝭm predi
cta ē de primaria xp̄i institutione/ ⁊ ordina
rius status. ¶ Vlterius sequitur/ ꝙ sicut
papa non posset statum episcopoꝝ ab eccle
sia tollere/ sic nec statum curatoꝝ. Patꝫ q2
in suis antecessoribꝰ īmediate a xp̄o missi
sunt. sicut ⁊ ep̄i in ap̄loꝝ missiōe. ¶ Vlti-
mo infero sicut sūmus pōtifex non posset
statum curatoꝝ abolere vel tollere. sic nec a
parochianis omniū curatoꝝ omnē debitā
subiectionē tollere vl' suspendere. ita vt in
nullo eis subijcerent̄. Probatur q̄m scd̄m
dicta/ curati a xp̄o in suis successoribus ac-
ceperūt auctoritatem ⁊ potestatē actiuam.
īmo mandatū ⁊ preceptuꝫ hierarchisandi
subditos suos. ergo xp̄us eodem actu vel
mādato instituit/ ordinauit/ ⁊ precepit/ ꝙ
ip̄i subditi a curatis hierarchisarent̄ et ad
eos venirent. Frustra etem̄ daretur actiua
potestas hierarchisādi nisi ⁊ passiua. Vn̄
sicut arguūt doctores theologi. Xp̄s dan
do ap̄lis potestatem absoluendi. Quoꝝ re
miseritis peccata ⁊c̄. illo eodem actu ⁊ mā
dato obligabat hoīes ad cōfessionē pecca-
toꝝ/ quoniā sine confessiōe nunꝗ̄ absolue
rent. ⁊ frustra dedisset auctoritate absoluē-
di. nisi in subditis correspondēter instituis-
set obligationē ꝑceptiuā ad se submitten
dum eis ꝓ beneficio absolutiōis. Ita in ꝓ
posito imaginandū est. Item q2 ip̄i cura-
ti iure naturali ⁊ diuino obligant̄ curam ⁊
solicitudinem gerere/ ac rationē districtam
reddere de omnibus sibi cōmissis. igitur ip̄i
parochiani eis obligant̄ ⁊ subijciunt̄/ tenent

ꝯsequentia/q2 obligatio debet esse mutua. nec claudicare debet. Itaq3 necessariū est/ si rex vel pricepꝰ teneat subditos tueri/regere/ ꝓtegere ⁊ defendere/ ꝙ correspōdent subditi eis debeāt subiectōnē/ tributum/ ⁊ vectigal/ ⁊ econtra si plebs vel populus debet principi reuerentiā ⁊ tributa. Rex etiā debet eis ꝓtectionē ⁊ defensionē. Nam et ipe sūmus pōtifex ꝓpter magnitudinē obligationis vocat se seruū seruoꝝ. Sic etiā3 opor3 ꝙ oēs ei maxime obligentᷣ. Sic igitᷣ inter curatos ⁊ parochianos ē mutua naturalis ⁊ diuina obligatio/ quam generaliter papa non potest ab omnibus tollere.

¶ Finit.

Tractatus per modum dialogi/ de ꝑfectione cordis a magistro Johāne d̄ Gerson cōpositus. Anno. M.ccccxiij. Theologus loquitur ad animā xpianam.

D Iliges dn̄m deum tuū ex toto corde. Cum hoc tibi ꝑceptum sit o aīa xpiana. tu ad impletionē eius. totu3 cor ꝑpara/ ⁊ vigilantᷣ intende. ¶ Anīa Desidero agnoscere. totalitas cordis in quo ꝯsistit? quoniā tot varis ⁊ ad varia motibus continue spargitur et nunc hac nunc illac celeriter diuiditᷣ. ꝙ vix aut nunꝙ̄ totum in se collectū ferat in vnum. ꝑsertim spūale ⁊ inuisibile quale deus est obiectū. ¶ T Totum sicut dicit Aresto. idem ē qđ perfectū. Perfectum vo dᷣ illud cui nihil deest. Si aūt hec ꝑfectio simpliciᷣ ⁊ absolute ꝯsideretᷣ. solus deus ꝑfectus ⁊ totus ē. q2 solus ē cui simpliciᷣ nihil deest. in quo sc3 omne illud est/ qđ melius est eē ꝙ̄ non eē. ¶ A Hec ita eē nedū fide s3 philosophica ⁊ metaphisica demonstratione cōfiteor. Uerūtamē aliter loqui de totalitate vel ꝑfectiōe/ cogūt hec verba Diliges dn̄m deum tuū ex toto corde tuo. ¶ T Recte sentis ⁊ dicis o aīa. Propterea totalitas aliqua vel ꝑfectio dᷣ ī creaturis ꝯm qđ vel ꝯtracte. dū vic3 alicui rei nihil deest eoꝝ q̄ sibi competere debēt/ iuxta hanc vel illā ꝯditionem sue speciei vel nature vel gratie supaddite/ Sic enim dᷣ homo perfectus in corpe/ dum nihil corporei deest qđ ad eius integritatem ⁊ compositionem pertineat/ sed membris omnibus plene donatū est. ¶ A Nolo per multa vageris. Dic in ꝓposito. Quid sit cor totū vel perfectum? Non quidem perfectione nature sed moris et gratie. Sic enim littere circūstātia iubet intelligi. ¶ T Triplex solet a magistris. ipsa quā queris totalitas cordis distingui. que sub quadam latitudine vnita/ totalitas dici potest diuersos ꝯm maius ⁊ minus gradus habēs. Unde cor totum seu perfectum dicitᷣ. qđ spūssanctus inhabitat per gratiam gratum facientem. quoniā tali corde sic se habēti nō stat vt aliquid desit eorū que sibi necessaria sūt ad salutem. Jam enim nō in gratia. sed in mortali culpa eēt/ si careret necessarijs ad salutem. ¶ A Diligunt igitur deum ex toto corde. ⁊ istud implent preceptū pueri nouiter baptisati. Dormientes etiam adulti dum sunt in gratia. imo ⁊ vigilantes dū venialiter peccant cor spargētes per varia creaturarum oblectamenta. salua tamē caritate. ¶ T Illi quos dicis/ quēadmodum dicūtur deo placere per fidem sine q̄ impossibile est placere deo dicuntur insup deo placere ⁊ credere. Ita ⁊ dici pn̄t deum ex toto corde diligere. quia et si non actualiter/ tamen ⁊ habitualiter cor habent iunctum deo. Ceteru3 distensio varia cordis per venialia/ cum non auertant a deo/ non expellit cor extra latitudinem totalitatꝭ seu perfectionis de qua loquimur. Habet autem sicut premisimus hec latitudo totalitatis gradus aliquos/ videlicet tres in genere/ quorum gradus modo numeratus est infimus. Alius est supremus in beatis vbi cor fertur actualiter ⁊ assidue ꝯm charitatis motionem in dei dilectionē ⁊ amorem. ita ꝙ nihil est quod retardat/ aut rumpat aut interpollet/ aut impediat huiusmodi continuam cordis in deum lationē. Tercium et hunc medium nominamus gradum/ qui secu3 venialia actualiᷣ amittit. Nec solum perficitur in ipsum cor per charitatis habitū. sed frequenter per actū ꝙ̄tum humane vite huius fragilitas agi sinit. ꝙ̄uis ad beatitudinis finē n̄ attingat ¶ A Placz hec distinctio. S3 ex ipsa cōfestim seq videtᷣ. omnē existentē in gratia

habere statum perfectionis. ¶T. Qua-
re? ¶A. Quia ꝑfecte deum diligit ex to
to corde ⁊ hoc actualit̄ sepe vt adulti. vł so
lū habitualiter vt infātes baptizati. ¶T.
Utiq̄ sic fateri necesse est. qm̄ omnis ta
lis ē in statu salutis eterne/ ⁊ religiōis xp̄ia
ne. qui status merito ꝑfectus habendus ē.
¶A. Quid sibi volūt igit̄ tot de statuū
varietate ⁊ ꝑfectione ꝯquisitiōes? si status
vnicus xp̄iane religiōis sufficiēs sit status
ꝑfectionis. ¶T. Presupposito ꝑ et re-
tento eo vero qđ nūc intulimus. nec aliq̄s
ambigere debꝫ xp̄ianus/ ꝙ ꝑfectio stat⁹ hu
mane vite ꝯsistit in charitate. Multi con-
sequenter conati sūt tradere modos ⁊ me-
dia non in q̄bus essentialiter ꝯsisteret per-
fectio cordis. Iux̄ Cassianū coll'ꝑma. sed
ꝑ que media ꝑfectio talis tanq̄ finis attin
geret̄ cōmodius et augeret̄/ vel roborarēt
efficacius. qm̄ iuxta p̄dicta ꝑfectiōis huius
latitudo/ suscipit ī se mai⁹ atq̄ min⁹. ¶A.
Suꝑflua (ne dicam curiosa) videt̄ esse
de statuū ꝑfectione talis locutio. Itaq̄ nū
quid legislator xp̄c/ qui deus ē/ cuius perfe
cta sunt opa/ ꝑfectā dedit legē. q̄ cōtineret
media cōmodissima retinēdi statū ꝑfectio
nis euangelice ⁊ in magis ac magis profi-
ciendi/ per opa nunc ꝯsilioꝝ. nunc medijs
istis. ⁊ nunc illis/ ꝓ qualitate ꝑsonaꝝ/ tem
poꝝ/ ⁊ locoꝝ/ cū ceteris circūstantijs/ q̄ cre-
berrime variant̄. ¶T. Fuit tempe Cō-
stantieñ. ꝯcilij quidam illic frater ordinis
p̄dicatoꝝ/ asserens nullū esse posse in statu
ꝑfectionis/ nisi tria vota cum ꝓfessione so
lenni suscipet. Examinati doctores theolo
gi obiecerūt de xp̄o qui nō ista vouit. imo
nec ap̄li omnes/ nec discipuli/ nec v̄go ma
ria. Nā in ecclesia p̄mitiua qñ erat ꝑfectio
xp̄iana/ qñ erant eis omnia cōmunia/ qñ
nullus egens erat inter eos. Legit̄ ꝙ vxo-
res habuerūt multi/ sicut ex anania et vxo-
re sua colligit̄ ⁊ de petro ꝯstat. Quid rur-
sus ꝙ hec assertio statui p̄latoꝝ qui dicūt̄
seculares detrahit? quos tria hec vota nō
fecisse ꝯstat. ¶A. Nōne p̄lati om̄s/ imo
⁊ clerici vniuersi in sacris ordinibus cōsti-
tuti votū habēt castitatis. nō qualecunq̄
sed solenne/ quale dirimeret matrimoniū
iam cōtractū. ¶T. Habēt fateor q̄uis
nōnulli taliū vel nesciant vel nō attendāt

Ideo ꝙ nō exp̄sse verbo illud votum/ qđ
facto per ipsam ordinis susceptionē confir
mauerūt. queadmodū nouitius transacto
anno indicat̄ ꝓfessus. vtens vestibus ꝓfes
soꝝ/ nec reclamans v̄bo. ¶A. Ut video
iam non pōt de imꝑfectione status iste cul
pari ex carentia voti castitatis. Sed q̄d de
altaro duplici voto dicet̄? ¶T. Colli
git̄ in p̄mis ꝯ dictū fratrē/ ꝙ votū vnū
pōt fieri non additis alijs ⁊ hoc in seculo.
Colligit̄ deinceps/ ꝙ sacerdos secular̄ hꝫ
statū ꝑfectiōis saltem in hac ꝑpetua subie-
ctione voti castitatis. Colligit̄ tercio ꝙ si
iuramēti vinculū. si p̄terea fides in baptis
mo ꝓmissa nō minus obligāt deo q̄ votū
voluntariū. nihil ꝓhibꝫ sacerdotes hmōi
canonicos collegiatos et reddituatos sta-
tum ꝑfectionis obtinere. ¶A. Expecto
declarationē. ¶T. Siquidem facilis est
Nōne quilibꝫ talium debet obedientiā su
premo abbati xp̄o ⁊ eius vicario supremo
consequenter inferioribus vsq̄ ad decanū
suum. vel alterum īmediate sibi p̄positum
quocūq̄ nomine dignitatis appelletur. sic
vnus sint plures in vnū sicut capitulū. Ec
ce obedientiam ⁊ vt sepe iuramento firma
tam. Iurat omnis d̄ nouo gremio vniuer
sitatis ingrediens rectori suo. ¶A. Ci-
uiliter intelligitur tale iuramentū/ non de
omnibus vniuersaliter/ sed quātum se ptās
ordinaria rectoris extendit. ¶T. Fatē-
dum est plane sic intelligi. Sed nec alit̄ iu-
ramenta vel vota religiosoꝝ suꝑ obedien-
tia plenaria respectu suoꝝ superioꝝ debēt
accipi/ dum videlicꝫ superior iubens regu
le se conformet. Alioquin in multis quili-
bet voto constrictus regularis obseruātie
habere potest et velle et nolle. Isti latius/
isti strictius. Potest quoq̄ iubenti contra
limites regulares. Abbati vł priori cur ita
facis dici. sed ñ passim aut leuit̄ sine gran-
di causa. ¶A. Video quemadmodū
concludere vis obedientiam in secularib⁹
prout in monachis inueniri. Sed quid d̄
voto paupertatis induces? cum seculares
sint proprietarij. sint sub distinctis tectis.
sint ī distinct̄ mēsis. sint emētes ⁊ vēdētes
dātes et mutuātes. ¶T. Videt̄ istud ñ
obstare ꝑfectioni pauꝑtatis. si fuerit apud
tales insitū verācit̄ illud ꝓpheticū. diuitie

ſi affluant nolite coꝛ apponere/vt ſint tali
bus vtentes/quaſi nō vtētes. Qualis erat
paulus/quales apoſtoli quos foꝛtaſſis di=
cit Aug⁹.ideo altiſſimā vouiſſe paupꝫtatē.
ſimiliter ꝺ caſtitate ⁊ obediētie votis.Qꝺ
ſi taliter habere diuitias ſit impꝫfectū. Dic
mihi de tot abbatibus/pꝛioꝛibus/ceteriſqꝫ
plurimis religionū ꝓfeſſoꝛibus quid cen=
ſebit̃:quos cōſtat nec ſub eodem tecto iace
re.nec in eadem mēſa comedere.ſedere cuꝫ
ceteris q̇ vendunt/emunt/diſpenſat/agunt
demū in nullo qꝺ appareat ſecularib⁹ red=
dituatis diſſimile.❡A Grandis poti=
us inuenit̃ adhuc differētia.qm̄ poꝛtio da
ta ſecularibus de cōi dotatiōe totius eccle=
ſie ſue dum diuidit̃ id qꝺ cōe eſt per ſingu
los/cedit in veꝝ dn̄ium cuiuſlibꝫ. Nō ſic
apud religionū ꝓfeſſoꝛes/quoꝝ multis ꝑ=
mittit̃ vſus reꝝ plurimaꝝ/vel ꝓ diſpenſa=
tione in alios//vel ꝓ ſua ſuſtentatiōe.do=
minio ſꝑ apud ſupioꝛes remanente.❡T
Dicū eſcio talia plures eoꝝ/ ſi vero ma=
gna ꝑs alit̃ ſua ſeruat/ipi ꝯſiderent. Neqꝫ
leuiter vel arrogāter ſeculares dijudicent/
q̇ cum ſuo (qualē notāt impꝫfectionis) do
minio/pn̄t vſum modeſtū ne dicam⁹ mo=
deſtioꝛem frugaliter exercere.Cōcludēdū
igitur ad vnū/ꝙ ſolus ſtat⁹ religiōis xp̄ia=
ne ſub abbate xp̄o eſt ſtatus pꝫfectōis/ſicut
ſolus eſt charitatis ⁊ ſalutis ex̃ quem neqꝫ
ſalus ſtat/neqꝫ pꝫfectio. Sunt tn̄ in ſua lati
tudine pꝫfectiōis vie multe.q̄dā plus q̄dā
minus ad compendiū ꝓpinquātes.❡A

A

Quid ſibi blandiūt̃ ergo religionuꝫ
ꝓfeſſoꝛes ⁊ inſtitutoꝛes?❡T Exiſti
mant ꝙ regule ꝑ eos date vel explicate/dū
ſub quadā ꝓfeſſiōe ⁊ obligatiōe retinēt ſu
os ꝓfeſſoꝛes q̊s cōi vocabulo religioſos di
cimus ipſi iā ſtatū ingrediūt̃.non q̇dē pꝫfe
ctiōis iā habite vel exercēde/ſꝫ adipiſcēde.
❡A Ecce iā diuertūt iſti a vera ſignifi=
catiōe huius qꝺ eſt pꝫfectio xp̄iana.dum fa
tent̃ hoīes in religiōis ſtatu poſitos eē nō
ad hmōi pꝫfectiōis exercitiū/qꝺ certe p̄miſ
ſis repugnās eſt. Eſt eteni xp̄ianus oīs in
ſtatu pꝫfectiōis exercēde/dū ſibi vacat ꝓ lo
co ⁊ tp̄e.imo ⁊ hoc etiā ex ꝓmiſſiōe ſeu vo
to ꝓfeſſiōis baptiſmalis.cuſtodiendo obe
dientiā.caſtitatē.⁊ paupꝫtatē iux̃ vocatio=
nem ſuā/⁊ ſi nō ſemꝑ in actuali exhibitiōe
tamen in animi p̄paratione ⁊ habituatiōe
iux̃ ꝑte nūc deducta.❡T Contendere
nō ꝯuenit de noībus/vbi de re conſtiterit.
Rurſus omittēda ē hmōi diſceptatio ſuꝑ
pꝫfectiōe ſtatuū/qm̄ ſapere videt̃ phariſai=
cam gloꝛificationē ꝓ qua compeſcēda ſcri
pſit apl's ſuā ꝓfundiſſimā ad Ro.ep̄lam.
Cōcludēs ſalutē nr̄am eē ex gr̄a dei/vt nō
gloꝛiet̃ ante eū ſtulta p̄ſumptio oīs carnis
Poꝛro q̇ de ſtatus ſui pꝫfectōe gloꝛiat̃. Re
cogitet ꝙ nō in ſtatu pꝫfectiōis eē/ſed pꝫfecte
viuere laudabile ē. Penſet qꝛ quanto gra
dus altioꝛ/tāto caſus grauioꝛ. Terreat il=
lud Augu. Areſtotelico ꝯfoꝛme v̑bo. In
heremo bene viuere ſūma pꝫfectio ē. male
aūt viuere ſūma dānatio. Et iteꝝ/ſicut in=
quit:nō facile inueni melioꝛes/q̃ qui ꝓfe
cerūt in monaſterio.ſic nec eis q̇ defecerūt
deterioꝛes. Utꝝ vero plures in talibus vo
catis pꝫfectiōis ſtatibus ꝓficiāt q̃ deficiāt:
nolo te curioſam eē in inueſtigando nec te
merariā in iudicando.nec ſupꝫbā in ꝯtem
nendo.nec garrulā in diſputando.qꝛ iā in
multoꝝ moꝛibus ꝓchdoloꝛ ⁊ ꝯuerſationi
bus magis q̃ in codicibus ⁊ diſputationi
bus veritas experit̃.q̇ ꝯcludit apte religio
nes hmōi facticias nequaq̃ dare pꝫfectio=
nem ſed frequēter in ꝯ̃rium eius qꝺ inten
derūt nō ſui/ſed abutentiū vicio/vel ex im=
pꝛopoꝛtionatis ſuis moꝛibus vite ſeu viuē
di regulis ſe foꝛtaſſis altioꝛibus miſerabi=
liter dilabunt̃.❡A Fiat mihi ſꝫm con=
ſilium tuū qm̄ quidē in om̄i ſtatu/pꝫfectio
nis homines inuenire contingit/habētes
obedientiam/caſtitatē/⁊ paupertatē in ani
mi ꝓmptitudine/ſꝫm quam in ſeculo dici
pn̄t obedientes. ⁊ in matrimonio caſti. et
in maximis diuitijs pauperes ſpū. Ac ex=
inde perducunt̃ ex his medijs ad augmē=
tum ⁊ perfectionem charitatis ſupꝛa mul=
tos in religione in celibatu/in mendicitate
viuētes.❡T Recte dicis/ſi tn̄ ſolici

B

te tibi p̄caueris ab erroꝛib⁹ Iouiniani
⁊ alioꝝ ſimiliū detrahentiū pꝫfectioni ꝯſili
oꝛum/q̇ ꝯfundere videbant̃ ad vnā equa
litatē ſeu paria merita ꝯiugiū cū virginita
te.eſum carniū cū ieiunio.obedientiam re
gularē cum ſeculari libertate.diuitias cuꝫ
paupꝫtate/vindicationē licitā iniurie ꝓpꝛie
cū indulgētia ⁊ manſuetudine:⁊ ita ꝺ con

similibꝰ. ¶ A. Absit vt ita desipiam/ vt obseruatiōi detrahā ꝯsilioꝝ. Quāuis eīm nō obligent hominē ad obseruationē suā: qꝛ iam nō essent ꝯsilia sed p̄cepta. Nihilominus teneor assentire ꝙ discreta ꝯsilioꝝ obseruatio/ ceterꝭ paribus ē pfectior q̄ tm̄ modo p̄ceptoꝝ. ¶ T. Docte loq̄ris et discrete de obseruatiōe ꝯsilioꝝ/ dum iūgis ꝙ sit discreta. ⁊ addis ceterꝭ paribus. Potest itaq; fieri/ ꝙ p̄bere alterā maxillā pcutienti. aut dare pallium tollenti tunicā/ ⁊ ita d̄ ꝯsimilibus: sit viciosū. dum pcutiens aut rapiēs p impunitatē fit deterior/ et ī pniciē reipublice dissimulatio talis vergit. Contingit iteꝝ/ ꝙ homo nō obseruās ꝯsilia per votū/ nec p actualē opis exhibitionē/ habeat intensiorē ⁊ certiorē in corde p̄parationem eadē obseruādi ꝯsilia dū impletōnis faciēdi sibi necessitas vl' vtilitas occurrerit. Quis nō dixerit plus valere auꝝ q̄ plumbū: sed ceteris paribus intellige. Nā multū plumbū maioris est p̄cij/ paucissimo auro. Sic comparatiōes sp examina. qm̄ vix aliq̄ est qn compata hr̄e se possint vt excedentia et excessa. ¶ A. Concedimꝰ itaq; esse. Sed nūq̄d pfectius ē ista tria hr̄e/ obedientiā. castitatē. paupꝫtatē sub voto sicut hn̄t religiōes (quas Anshelmus noīat facticias. qꝛ facte videnꝫ post institutionē legis euāgelice) vt ea q̄ ꝯsilioꝝ erant fierent sb̄ p̄cepto/ hō quoq; subderet se ppetue seruituti ꝓpꝫ illū cui seruire regnare est. ⁊ cuiꝰ regi frenis sūma libertas ē. ⁊ cuius vincula sunt alligatura salutaris. Ac pinde mutet statū de q̄dā libertate seculi in ppetuo sub voto iugū. ¶ T. Habꝫ hoc oīs doctoꝝ sn̄ia/ ꝙ opus bonū factū cū voto/ circūstātiā accipit q̄ de se meliorat ip̄m. Et ꝙ religio q̄libet facticia ꝯsistit essentialiꝫ in hoc triplici voto q̄uis in regulis ⁊ institutiōibus alijs varia sit ⁊ lata differētia maxime inꝫ vitatē finis ꝓximi sub deo fine p̄intento. Sortiꝫ deniq; talis q̄libet religio nomen status rōne iā p̄tacta/ imo ⁊ status pfectiōis ꝫm modernos. antiq̄s silētibꝰ appellaꝫ. ¶ A. Quo pacto p̄t istud nomen tā egregiū ⁊ nobile/ plurimis q̄ sūt ī hmōi religiōibus ꝓfessi ꝯuenire/ quos cē nemo negat multū impfectos vel ex ignorātia. vel ex naturali ⁊ morali impotētia. vl' ex certa malicia. ¶ T. Rn̄sio iam sicut ⁊ obiectō p̄tacta ē. ¶ Pro cuius elucidatōe pleniorē distinguūt loquētes de pfectiōe statuū/ ꝙ status ē aliq̄s pfectiōis nō vt habite sꝫ adipiscende/ qm̄ in ip̄m ⁊ p ip̄m satagit profitens pfectionē acq̄rere/ nō qualicūq; mō: sed specialiꝫ p tria vota cū annexis regule ⁊ institutis. Est inquiūt alius status perfectionis vt iā habite ⁊ exercende in alios q̄lem dicūt esse statū p̄latiōis ad quē spectat alios nedū seipsos/ purgare/ illuminare/ pficere tanq̄ hierarchicum statum in ecclesia. ¶ A. Ecce iam approbare videꝫ hec distinctio illud qđ causabaꝫ de improprietate locutiōis/ dū status pfectiōis ille dr̄ qui nō ex se pfectos habꝫ/ sed pficiendos videat logicus si sequiꝫ. Iste ē status pfectōnis acq̄rēde/ ergo ē status pfectiōis. Nūquid nō aptius vocaꝫ schola/ vel via/ vel disciplina ad pfectionē adipiscēdā q̄ status perfectiōis absolute. Quis diceret ꝙ religiosus ē in statu glorie perpetue ē tm̄ in statu talis glorie. nō q̄dē adepte sed adipiscēde. ¶ T.

Nolumus vt p̄diximꝰ vbi de re ꝯstiterit defuire ꝯtentiōi d̄ noie. Propterea neq; reputamꝰ h̄ insistēdū si statꝰ curatoꝝ debeat dici statꝰ/ vl' tm̄modo gradꝰ/ vt ꝯcedaꝫ gradus pfectiōis exercēde/ ⁊ nō status ꝫm illos q̄ nō dicūt esse statū sine voto/ vel obligatōe ppetua. ¶ A. Si ꝯcedaꝫ hoc illis. Nōne sūt curati suis ecclesijs sel' susceptis obligati/ nō cedere/ nō fugere tāq̄ veri pastores/ quēadmodū suis sūt astricti maioris p̄lati. ¶ T. Dicūt ꝙ nō/ et hoc ex duplici signo. p̄mo qꝛ pn̄t intrare religionem absq; speciali dispensatiōe pape. nō sic epi. Rursus qꝛ facultatē hn̄t liberā resignādi vel pmutādi. q̄lis nō concediꝫ epis. ¶ A. Diuersitas arguiꝫ ex hac duplici radice/ qꝛ vbi maius piculū ibi cautius agēdū fuit. Esset aūt maius piculū si fas esset ep̄is passim ecclesias suas dimittē/ q̄ d̄ curatis. Nihilominus est ꝓportionalis obligatio iure diuino curato ad suā ecclesiā/ et p̄latoꝝ maioꝝ ad suas cathedrales. ita scilicꝫ ꝙ neutris licitū ē absq; rōnabili causa deserere ceptā ecclesiā. Sic euidētior causa req̄riꝫ/ vbi maius vt dictū est imineret periculuꝫ. Hinc de p̄latis papa retinuit sibi cognitionē specialē nō ita de curatis. ¶ T.

Probabilis est ista r̄nsio. q̄ ꝯsequēter inferret curatos eē tā in gradu ꝙ̄ in statu perfectionis exercēde. Nō ita de religiosis q. vt tales. ꝑfcisi sūt. nō ꝑsunt ceteris. nec sūt sacerdotes nec clerici / vn̄ monachus dr̄ quasi solus / ⁊ plangēs / seu dolēs. ¶ A Quo pacto igit̄ pōt aliqs curatus deserto statu ꝑfectionis maioris ad statū minoris vltro descēdere vt monachus fiat. ¶ T Dicēt aliq̄ ꝙ hoc non pōt nisi r̄onalis causa subsit. cuius cause cognitionē / papa reliq̄t eorum ꝯscīe. Est aūt r̄onabilis causa / si curatus videt eē se scandalosum populo suo. si penitus ineptū / insufficientē ⁊ ignarū ꝓ suscepti regimis officio / q̄ cause sufficiētes sūt etiā in ep̄is. vt a papa vel spontanei vel inuiti transferāt̄. ¶ A Mouet ex diuerso nōnullos ista q̄ fit trāslatio de monachis i ep̄os. Aduersat̄ inq̄t talis assūptio dupliri voto / obediētie scʒ ⁊ paupratis. quoniā ⁊ diuitias h̄nt sine ꝑfectiōis diminutione ꝓut ab eis ꝯcedit̄. ⁊ a suis abbatibus cum regularibus disciplinis absoluūtur. ¶ T

R̄ndēt isti diuitias se h̄re in ep̄io. Nō in ꝓprietatē possessiōis / sed in officiū dispēsationis. Dant exēplū de matrimonio / qḋ dat̄ primo hoī in officiū ꝓpagatiōis / non in remediū libidinis / vt mō dat̄ aliq̄bꝰ hac sola de causa. quos eē constat nō idoneos ad ꝓlificandū. Sic inquiūt diuitie retinētur a quibusdā vt secularibus ꝓ solo sui solatio / nō in officiū. Ecōuerso reperit̄ in ꝑlatis monachis / q̄ diuitias q̄bus añ renunciauerūt nō amplectūt̄ in ꝑlatura ꝓ solatio ꝓprio magis ꝙ̄ antea / sed ad dispensatiōis obsequiosū in paupes officiuʒ. ¶ A

Desup ē inspector deus q̄ nouit intētiones cordis aliter in pluribus se h̄re q̄ dixit Opibus credite: ¶ T Loq̄mur hic nō quales sint sed quales eē debeāt monachi dum ꝑlaturas assumūt. Qui p̄terea nō absoluunt̄ ab obedientia sed mutāt illā sub summo pontifice ꝙ̄tum ⁊ qualiter priorē vitā viderint regularē nō posse cū ꝑlationis executiōe seruari. ¶ A Cōfirmant hoc ea q̄ sup seculariū obediētia disseruisti. Sed nūq̄d supesse difficultas maior videt̄ in mendicātibus / q̄ iam vtiq̄ʒ neq̄unt vere dici mendicantes / cū suppetat eis ius plenū diuinū naturale et positiuū / recipiendi temporalia a subditis / ita vt ipsi iā non solo titulo naturalis necessitatis accipiāt necessaria q̄ titulus solus ꝓprie reddit mēdicantē / esse simul ⁊ dici. Alioq̄n reges gētium ⁊ oīs homo generalit̄ accipiēs aliq̄d ab altero q̄ dat sponte. dici possit mendicare. ¶ T Dicerēt aliqui mēdicātes idcirco remanere / q2 titulo possessorio renunciant / ⁊ solo quo ꝯtenti sunt titulo paupertatis aut naturalis necessitatis petūt gratis nec vrgent si negent̄ / nec titulo iuris diuini vel naturalis impellūt. ⁊ hoc ꝓ causa sua sed de paupibus curant / certāt / ⁊ disceptāt. ¶ A Fateor ita vel dici vel fingi posse / sed veritas nec illudit̄ / nec cassatur. ¶ T

Sic volunt dici christū fuisse mendicū non q̄m esset dn̄s vniuersoꝝ. Quid enī verius sed abdicauit a se ⁊ si non dominium eū dominij vsū. Sic voluerūt aliq̄ nedum monachos / nedū clericos / sed ꝑlatos om̄s cum papa et cardinalibus debere paupes esse / vel mendicos. exemplo christi magri. Dicūt q̄ alij minus intempate loq̄ntes ꝙ ecclesiastici seculares / ⁊ si nō mendicent / viuunt saltē de elemosynis q̄si scʒ pure gratis collata susceperint / ⁊ nō vt operarij digni cibo suo / dn̄o ꝓ se ⁊ alij deseruiētes.

Secūda pars principalis que statim ostendit q̄d inq̄rit̄. D

Mittimus interim materiam hanc mendicitatis / que quot difficl'tates ⁊ ambages attulerit / presertim in regula minorum / qui ex ꝓpriatione assumunt in ꝓprio ⁊ in cōmuni / multitudo decretalium extrauagantium nūc istarum / nūc illarum / maxime tempe Johannis. xxij. satis insinuat. Reuertat̄ ora sermo noster ad initium / quod erat inherere super cordis totalitate seu perfectione. vbi questio surgit scitu digna / scilicʒ si cor teneatur pro sua perfectione seruāda / semper illud agere quod reputauerit esse deo placentius / meritiq̄ʒ maioris. ¶ T Resoluitur hec questio tua sub generaliorib9 terminis. Si prepositis alicui duobus bonis incompossibilibus / semper quod melius est / illud eligere teneat̄. ¶ A Placet resolutio / prosequere quid sit in ea ve-

ritatis? ¶T. Fuerūt dicētes maius bo-
nū dum ꝓponit̄ volūtati semꝑ ampli⁹ mo
uere/nec posse voluntatē in electōnē boni
minoris tūc ferri. Alioqn data eēt facultas
libertatis in malū volūtatis. ¶A. Scis
ꝑ articulū parisieñ. hoc eē damnatū/ et ta-
men qd ad rationē talium rñdet̄. elucida
qr ꝓpositis simul duobus disparibus ī bo
nitate/semꝑ minus bonū compatū maio-
ri habz rationē mali. Volūtas autē nunꝙ̄
ferri pōt in apparens malū/ſm dionysiū ꝛ
Aresto. qr nemo ad malū aspiciens opat̄.
¶T. Fortit̄ opponis. sz vtrūqꝫ dissoluit̄
si profunde respiciat̄: natura liberi arbitrij
qđ est facultas ratiōis ꝛ volūtatis/siue li-
beꝝ de rōne iudiciū. Cetere nimiꝝ creatu-
re nō rōnales ferunt̄ in finē suū ex ꝑdeter-
minatiōe supioris cause regētis/nec hñt in
sua ptāte modos oppositos tendēdi in su
os fines. Sed vno mō q̄libet species opat̄.
vt hyrundo q̄libet facit nidū suū pari mō
sic apis fauos. sic aranea telas/ sic formica
colligit bladū. At uero ratōnalis creatura/
qr pcipit ꝑ insitā ꝛ ꝯiunctā rationē/diuer-
sos modos ad eundē finē veniendi/nec ad
vnū limitat̄ facultatē habz hoc vel illo me
dio vti. Hoc aūt nō est in malū sed grāde
ꝑuilegiū volūtatis/q̄uis illo ꝯtingat abu
ti. ¶A. Nōne salubrius eēt hūane crea
ture ꝙ instar animaliū ligaret̄. ad vnū cō
secutionis finis sui modū. quia ꝑinde nec
peccaret/nec a suo fine deficeret. Nonne ꝑ-
terea sic videmus ī sublimioribus creatu-
ris: ꝙ ꝑfectiores int̄ eas sūt/ q̄ sub paucio-
ribus motibus finē suū ꝯsequūt̄/sicut de⁹
in se ꝑfectissimus ē/q nullo vel eget vel agi
tat̄ motu. Cur igit̄ nō erit sic ī inferiorib⁹
creaturaꝝ. ꝛ in hoibus sicut in angel'. ¶T.
Volūtas optima sapiētissima/ ꝛ ordina
tissima primi ꝯditoris/in hoibus solerē at-
tendenda ē/quoꝝ duplex ē status post pri-
mū innocētie deperditū. vnus vite. ali⁹ pa-
trie. veꝝ illud erit ī patria qđ arguis de mo
tuū quadā vnitate quemadmodū nūc ex-
emplificas in angelis. Sz in via q̄ data est
ad merēdū voluit altissimus hāc hoibus
dare facultatē/vt relinq̄ret eos in manu cō-
silij sui. Alioqn necessitas limitata/quam
laudē/qđ meritum/qđ ꝑmiū/reportaret?
Huc accedit gr̄e donū paratū oībus non
renitētibus/qđ diuino quodā ꝛ vnico nec
ꝑturbabili ductu/ꝓ mouet ad vltimū finē
nr̄m. nō min⁹ ꝙ̄ g̃uitas deorsū aut leuitas
sursū. ¶A. Supest ꝑ or mea obiectio
ꝙ minus bonū respectu alioꝝ incōpossi-
bilis/habz rationē mali. ¶T. Memini
satis. sed neq̄unt oīa simul dici. Concedo
in ꝑmis. ꝙ volūtas nō pōt fieri in malum
sub rōne mali. cū bonū vel apparēs bonū
sit ꝓpriū eius obiectū. Quinetiā min⁹ bo-
nū maiori collatū incōpossibili/ꝑt sub hac
ꝑciosa collatiōis rōne rationē hr̄e mali/ et
ita nec poterit vt sic acceptari. verūtamen
habet̄ hic duplex euasiōis seu remedij via
Primā dicimus facultatē suspēsiuā/quasi
mediā in velle ꝛ nolle. fugā ꝛ ꝓsecutionem
acceptionē. ꝛ refutationē. Cuius facultat'
suspēsiue tāta v̄tus est in via/ꝙ ꝓpositis q
buscūqꝫ obiectis bonis aut malis citra vlti
mū finē/imo ſm plurimos ipso etiam vlti-
mo fine ꝓposito/poterit se volūtas tenere
in suspēso ne neutꝝ acceptet vel refutet/sed
se figat cum rōne quasi plus deliberatura:
Nec oportz hic q̄rere quō ꝑt hic fieri/ qm̄
natura volūtatis sic a primo ꝯditore data
ē supꝑ agētia naturalia/vt nō rapiat̄ seu cō-
pellat̄ mox irruere/sed se sistere fas habeat
ac ꝑinde spaciū deliberatōnis ne fallat̄ ita
sibi ꝯcessum ē. Nec ē altera ꝓ vitandis er
roribus ꝛ vicijs ꝯsultior exercitatio. Pru-
dentie q̄dē nil obest amplius ꝙ̄ ꝑcipitatio
neꝙ̄ rationē ꝯsulēs/neqꝫ ꝯsulenti morā ge
rens. ¶A. Video iuxͣ viā hāc nō opor-
tere vt duobus bonis ineq̄libus ꝓpositis
ꝛ incōpossibilibus voluntas necessario ve
lit maius bonū. ¶T. Nō oportz vt eli-
gat/qa nec oportz vt ꝯferat adinuicem illa
duo bona/sed ferē vltro in obiectū suū qđ
in se bonū ē/ꝛ vt tale ꝑsentat̄ sibi. At si ꝑ-
ges inq̄rere cur deserit maius bonum. Re-
spondebo qm̄ sola volūtas ē sibi freq̄nter
sufficiēs causa vel rō ꝙ istud eligit. ꝛ illud
non. Nec exterior alia rō q̄renda est. Cur
istud vocāt aliq̄ experientiā ꝓprie liberta-
tis vel vsū eius. vt si q̄rat̄ a voluntate. cur
ita facis? iure rñdeat illud satiricū inferēs
Sic volo sic iubeo sit ꝓ rōne volūtas. Et
itaqꝫ nullū possumus in diuina volūtate
respectu creaturaꝝ hoc vel illo tp̄e vel gra
du vel specie cur aliud inuenire. Sed nec

apud gramaticos in pluribus impositiōi-
bus terminoꝝ aliter dicunt/qm̄ sic placuit
impositori. Quāuis causaꝝ inquisitio ꝓ-
pinquaꝝ nō frustra sit ad cognitionē diui
noꝝ/nobis qui primā ꝛ sufficientē non suf
ficienter possumus intueri.qua plene ꝯgni
ta nihil inscitum linquet. ¶T Transi
nūc ad formā ꝓposite dubitatiōis.aperiē-
do nō quid volūtas possit/sed qd agere te
neat. ¶T Tenebit aliqñ minus bonū
ꝓponere vel acceptare dum ē alteri maio-
ri incompossibile/ꝛ hoc dū minus bonum
cadit sub pcepto.ꝛ maius est in solo ꝯsilio
¶A Fateor hoc.Sed ponamus ambo
rum quodlibꝫ cadere sub pcepto non qui-
dem simul/qm̄ implicaret/cum ponant in
compossibilia/sed sub distinctiōe qua te-
net iste vel vnū vel alteꝝ de duobꝰ accepta
re.nunqd peccabit minus bonū eligendo/
spreto maiori? ¶T Pendet rn̄sio ma-
xime ex ꝯsideratōe libertatis iam exposita
Fm quā pōt abbreuiato verbo dici/ꝙ suf-
ficit eligere minus bonū.nō equidem sub
hac ratiōe qua est minus bonū/sed qa bo-
num/ꝛ qꝛ sub distinctiōe.licꝫ non absolu-
te pceptum. ¶A Reddas oro ꝑspicu-
am hāc ꝯclusionē.q̄ si nō ꝯcedit nescio
quis hominū viatoꝝ tutus erit/quin tene-
atur illud semꝑ agere/qđ melius eē ꝑspexe
rit. Hoc vero si quis compleat aut imple-
re valeat circūdatus tot infirmitatibꝰ non
satis inspicio. Rursus ex aduerso militat
doctoꝝ magne reputatiōis assertio/ꝙ in ꝑ
ficiendo regiminibus animaꝝ tenet platꝰ
eligere meliorē. Militat illud qđ nolle fie
ri ꝑfectū/iam ꝯtemnere est. Nā regredi/est
iam languere circa pcepta dei.iam nō ex to
to corde.ex tota mente.ex tota aīa.ex om
ni fortitudine.ex viribus oīibus diligere
deum.qm̄ maioribus omissis dat homo se
minoribus. ¶T Potenter ad vtrālibꝫ
arguis. Stat nihilominꝰ veritas in robo-
re suo/cuius ignorātia scrupulos affert in
extricabiles ꝯsciētijs volētibus ambulare
in via dei/dū vel in spem temerariā vel i ti
morē irrationabilē dilabunt. ¶A Tu
um erit igit palam facere veritatē hāc pci-
pue ꝑ manuductiōes exemploꝝ morales ꝛ
grossas ꝑut exigit hec materia. ¶T Fi
at. Cōstituamus mētis oculos in religiōi-

F

bus approbatꝭ nec lapsis/vt Carthusiens.
ꝛ celestinoꝝ (Hodie eīm celebritas agitur
Petri celestini) Sit prior/hn̄s sub se quat
tuor fratres.petrū.paulū.andreā.iacobū.
Dicit eis ꝯuocatis. Ecce quattuor sūt offi
cia ꝓ ꝯuictu religioso complēda. Primū
ē ꝯtinuatio diuini seruitij/vel diuini oꝑis
in ecclesia. Secundū est mīstratio ciboꝝ et
alioꝝ necessarioꝝ fratribus. Terciū ē scri-
ptura libroꝝ qbus fratres informēt. Quar
tū speculatō diuinoꝝ exemplo marie.sicut
necessarioꝝ mīstrationē habꝫ martha. Po-
no dicit prior/electionē cuiuslibꝫ istoꝝ vni
cuiqꝫ vestꝝ/ꝙuis voluntas mea vel ꝯsiliū
magis declinaret iniūgere tibi petro pmū
officiū.tibi paulo secundū.tibi andree ter-
cium.tibi iacobo quartū. At vo magꝭ/ver
bo xp̄i ad cecū. Dic quid vis vt faciā tibi?
¶A Recipio casū ꝛ qđ elicere vis expe-
cto. ¶T Volo sane protinus elicere/ꝙ
vterqꝫ pmissoꝝ/liber ē acceptare vnū de qt
tuor.vbi ꝛ por vnū fieri ꝑ alteꝝ melius iu
dicabit nō cogēdo/sꝫ ꝯsulēdo. ¶A Per
ge ꝯsequent. ¶T Pergo/dicēs ꝙ inter
oꝑa q̄tuor anteposita non dubiū qn vnū
sit de se ꝛ in genere suo melius ꝙ̄ alterum
Nihilominꝰ dicit (arbitror) nemo pecca-
re peccꝫ/si voluerit in illo qđ de secūdo loco
vel tercio ꝓpositū ē exerceri. ¶A Des ali
ud elucidatiōis exemplū. ¶T Sit hō
multas a deo grās habēs.vnā pdicatiōis
popularis. Alterā lectiōis doctoralis. Al-
terā inqsitiōis nouaꝝ veritatū ꝓ ꝯfutan-
dis hereticis.vnā quoqꝫ solitarie qetis ad
vacandū sibi ꝯtemplandūqꝫ celestia. Con
stat vtrālibet haꝝ gratiaꝝ talentū esse cō-
missū a deo. Cōstat pterea nō posse simul
vtrūqꝫ talentū hmōi posse ex equo distri-
bui. Remaneat igit oportꝫ optio possidē-
ti/quā gratiā exequi ne vacua sit eligere/ex-
cepto dūtaxat vrgētis necessitatis articulo
quo casu vel sibi iam nō eēt duoꝝ dissimili
um et incōpossibiliū electio libera/ sed ad
vnū limitatio certa. ¶A Respiciūt

B

exempla priora ꝓximū. Dic exēplū respi
ciens hoiem ad seipsū. ¶T Querūt do
ctores si debeat hō sp conteri de pctis. Rn̄
dent int cetera multa.ꝙ dolorosa cōtritio
qñqꝫ possit obesse melioribꝰ exercitijs/ quo
casu possit obmitti ꝯtinuatio sua. Sic di-

cetur de compassiõibus a ꝓximi calamitatibus qm̄ iubemur flere cū flētib⁹. nihilominus obmitti põt hec cõpassio vel recogitatio ꝓ bonis alijs. Diceret̃ silr sup innumeris alioqn nūq̄ eēt finis/nūq̄ ꝯsiliū certū/nunq̄ exercitiū stabile circa quodcūq̧. nisi cõclusio teneret̃ ꝯformis ei q̄ dicta est. Sufficere põt hoĩ deū q̄rēti. deū toto corde diligēti/si ea studuerit implere q̄ sibi p̄cepta sūt. Iux̄ illud. Si vis ad vitā ingredi serua mãdata. ¶ A Quid ē igit̃ q̧ sup instinctibus tot ⁊ tãta scripta sūt/vt seq̄t̃ bõ meliora q̄ inspirat ei deus. Nec lãgueat (vt iã de Gregorio sumptū dicebat̃) circa p̄cepta. sed attēdat q̄ sit volūtas dei. nõ tãmmodo bona sȝ beneplacēs ⁊ ꝑfecta. Sit deniq̧ spūalis discernens int̃ omnē diem.

¶ T Meditatus sū plurima ꝑ annos plurimos sup instinctibus hmõi/si posset fūdari stabilis regulatio cordis nr̄i. tandē nõ inuenio regulã certior ⁊ fideliorē q̄ dei legē. iux̄ illud ps̄. Consiliū meū iustificatiões tue/in qbus scȝ deus sel' locutus est/⁊ idipm̄ nõ repetit. Scribit aūt ꝓpheta terribilē de sequētibus cor suū snīam. Dimisit inq̄t eos s̄m desideria cordis eorū. Ibunt in adinuētiõibus suis. Uiuit iste qui crebro cõmonitus vt crederet amicoꝝ ꝯsilio. Rn̄debat se vtiq̧ velle. imo ⁊ debere illud facere. Nã q̄s est ad errandū ꝓcliuior/q̄ q̄ spreto alioꝝ ꝯsilio suo fisus fuerit? Subiūgebãt. Fac igit̃ hoc ⁊ illud quale ꝯsulim⁹. Subsistebat inquirēs. Si sub pena peccati mortalis ꝯsuleret illud agēdū sibi. quo casu nollet obniti sed eniti cõplere. Si vero decentiã quandã tempi vel rebus accõmodam dūtaxat intenderent suadere/dicebat hoc remanere in arbitrio suo. qr non tenemur sp̄ ⁊ in oĩbus meliora cõplecti. ¶ A

Noui quē intelligi das silētio. vellē dares sui talis rn̄si rõne. ¶ T Est incõprehēsibilis humane diuersitas complexiõis vel ꝯditiõis. nedū in pluribus hoĩbus/sȝ in vno eodēq̧ diuersis. nõ dico annis. non mēsibus. nõ hebdomadis. sȝ diebus horis ⁊ momētis. Notū est insup illud Aresto. q̧ delectatio in opatione tenet ⁊ auget illã. Et metꝝ vulgatū habȝ. Qd̄ natura negat nemo feliciter audet. Et qm̄ ꝯsuetudo est altera natura. hinc suadet̃ vt quã q̄sq̧ nouit ⁊ in qua nutritus est exerceat artē/et sit ꝯtentus sorte sua. Cur nõ poterit cõscius homo ꝯditiõis ⁊ inclinatiõis ꝓprie/ꝓ tpe vel consuetudine dare se tali qd̄ operat̃ delectabiliter exercitio/et si videat̃ humilius statu suo. Hoc tñ obseruato iugiter ⁊ p̄ceptiua dñi voluntas fiat. aut eam dū apparuerit implere paratus sit/dicēs ex sententia illud oratiõis dñice. Fiat volūtas tua.

¶ A Remanet adhuc post oĩa prior allegatio/q̧ nolle fieri ꝑfectum peccatū est/qr iam nõ ex toto corde diligitur deus.

¶ T Imo dicunt tales q̧ hoc est fieri ꝑfectum/⁊ ex toto corde diligere deū/dū cauent in p̄mis offendere criminaliter eum. dum p̄terea suscipiūt cum gratiarū actiõe gratiã bonitatis sue/q̄ noluit eos obligare vt semꝑ illud agere tenerent̃ qd̄ esset in se melius/sed acceptat de paupcula nr̄a munus obseqnij qualiscūq̧. Neq̧ postremo sic languēt circa p̄cepta q̄ sibi suscipiūt implenda/qn ista strēnue vigilanter integre ⁊ quasi superogant̃ studeãt exercere. Sintq̧ in isto statu patiētes atq̧ longanimes/nõ vt Cayn vagi post alieni status oblectatõnes. nõ ꝓfugia facie tribulatõnū/q̄s suus secum status affert. sciētes nullū ꝓrsus esse viatoris statum quē nõ circūstent aduersitates plurime. Propterea non q̄rit ob aduersitates sui status mox in aliū vel alium fieri transitū. sed p̄stat patiētia vincēs eas cū illa securitate ꝯscientie/qua indicat esse statum suū cum salute. Alioqn fateor vel mutãdus esset/vel corrigēdus/vel deserendus. Nos autē loquimur aduersus eos q̄ volunt in oĩbus scire quid melius ē. q̄si non satis sit in xp̄iano/si se sciat in statu salutis esse. Neq̧ tñ ad sublimiora qñq̧ ꝓhibemus ꝓgredi. Sed neq̧ ad hoc semꝑ teneri sentiamus/neq̧ semp expedire ꝓnūciamus. ꝓpter instabilitatis detrimentum. Quo fit vt minora tenere fortiter. sepe sit consultius q̄ assidua vacillatiõe ad p̄rupta niti. Nos supposita doceant exempla. Petrus eligens insequi seruitiū ecclesiasticum. cõtinuabit illud. nihil aliud attēdēs qd̄ socijs nouerit impositū. Paul⁹ ita ministrabit tpalia. vt nõ necesse habeant conqueri spūalibus intendētes. Andreas industria fideli scribet libros alijs ꝓ futuros

Jacobus itaq; se dabit deuotioni. ita studebit in celis ꝯuersari ꝙ alijs in occupatōne positis. gratiam. auxilium ⁊ gloꝛiā valeat ꝓmereri. Recte sicut in vno coꝛpe vero/laudat̄ membꝝ si rite fecerit officiū deputatū. ꝙuis appareat altero vilius. Vituperat̄ autem/si ꝑpostere velit alienū licz honoꝛabilius officiū accipe. Sic in coꝛpore mystico diuisiōes gratiaꝝ esse cōmemorauit pluries aplūs. Potest ille ꝑdicare. sit ita. potest etiā libere ꝯtemplari. Pōt in homine manus vice pedū coꝛpus aliqñ sustētare. Nemo tñ diceret manus debere passim/ambulatiōi se tradere. ¶ A Sentō cōmonita multaq; ꝓfūde recogitas ꝙ centralis finalis pūctalisq; reductio i via dei est ꝑ ceteris omibus/veraciter agnoscē qd iubeat deus. Sit ille sūmus abbas noster sit noster pastoꝛ. nos oues simplices pascue eius. Alioqn ꝙtumcūq; sit zelus ardēs et feruidus: ille tanꝙ sciencia carens ꝑceps ē ad ruinam. ¶ T Propterea beatus vir q in lege dñi meditat̄ die ac nocte/vt sciat quid iubendo ꝓhibendoq;. velit deꝰ. Nā ꝑ consilium ligat̄ nemo. ꝙuis raro fiat vt homines ꝑcepta strēnue compleant. quin quodāmodo superogent ⁊ misceant̄ consilijs. Vide ꝙ qui diligit deum exēpli gratia sub quattuoꝛ gradibus posset implere ꝑceptum sub vno gradu vel duobus. facit igit̄ amplius ꝙ necesse fuerit ad salutez. qđ superogatio consilij nominari pōt. Adde multos esse qui ꝑfectioꝛibus opibus intendentes. minus incompabiliter acqrerēt đ ꝑfectione dilectionis dei/ꝙ in sua ꝓpria vł electione vel vocatione ꝑmanētes in impfectioꝛibus. Fuit apud athenas quidā magnus ciuis cui quasi ꝓ contumelia cōmissa est emūdatio planetaꝝ ciuitatis. Suscipio libens inquit ⁊ talē operā dabo vt ipa ciuitas munda sit. Quo sic impleto contigit vt officiū prius vilissimū gloꝛiosuz putaret̄. Dixit vnus de prudētibus nr̄e etatꝭ dum fieret collatio suꝑ officijs vł artibus vel scientijs. Quisq́s in sua arte sic exhibet se vt excellat in ea/ille laudādus/ille suscipiendus/ille eligendus. ¶ A Supest adhuc scrupulus vehemēs/oꝛtū habēs ex ꝑdictis q̄ vident̄ asserere nullū esse consilium vel q̄rendū vel dandū nisi de preceptis. Qđ dicere quid aliud est ꝙ consilioꝝ ꝓrogatiuam penitus annullare. dimisso q̄libet homine in latitudine ꝑceptoꝝ. ¶ T

Si data esset cuilibet homini tanta cognitio diuinoꝝ ꝑceptoꝝ. tanta ad illoꝛum completionē dilectio quanta requiritur ⁊ sufficit ad finem beatitudinis acquirendū. nō esset opus amplioꝛi cōsilio. hec sententia esset satis cuilibz hoc fac ⁊ viues. Verū longe aliter est. Hinc religiōes ꝑticulares sub xp̄i religiōe generali. ⁊ de se sufficienti supaddite multiplicateq; sūt. Hinc quotidie noua vel incipientiū in via dei/vł in ea ꝓficientiū consilia. Hinc poꝛro tā multiplex apud plurimos cōquisitio partim verax/partim fallax et sepius mendax. suꝑ distributione talenti cōmissi q̄le sibi qsq; suadet leuibus ex causis esse datū. Sit illud talentum sciencia conquisita. Sit eloquentia in rebus humanis. sit animarū regendaꝝ ars. sit zelus eaꝝ. hinc appetitꝰ ille non dicam ab initio ꝑlaturarū/magisterioꝛum/officioꝝ/ꝑdicatoꝝ ad populum/que omia reuelaret vtinam caro ⁊ sāguis. Deniq; religionū ingressus ⁊ pꝛofessio miscet aliquādo secum puluerem si nō lutū densum sustentationis habende carnalit̄ ociose ⁊ laute nec spūs in maībꝰ ꝑlati ponit̄ aut recipitur/sed caro. ¶ A Negare nequeo sicut ⁊ non dolere non valeo miseriam nostram hanc cōmunē/que vt frequenter incedit nō recto nec imaculato calle. Sz nōne verum est apostoli dictum. Qui episcopatum desiderat. bonum opus desiderat. Quod dictum compꝛehendit in se pꝛimatus quoꝛūlibz alioꝛum regiminum. ¶ T

Trahis ad materiam diu multūq; nobis alias ventilatam. Sed hoc vnū referre placet ad pꝛesens/veluti cōcluserim ꝑ apostolica vba. Si potes liber fieri magis vtere. Scis quoniam omis pꝛelatio seu dominatio verissime seruitꝰ est. Nec frustra nec ficte nec mendose dicit se sūmus pōtifex seruum seruoꝛum/tanꝙ habens omnes homines impositos super caput suum redditurus de omnibus rationem. Si consideret igitur vehementer et acriter homo nihil de se possit humana industria pꝛo salute/pꝛo coꝛrectione/pꝛo eruditione hominū. Ita vt vbi plus aliquando profice-

re crediderit/ibidem nō ꝓdesse sed obesse
frequēter repiat. qꝛ puersi difficile corrigū
tur ⁊ stultoꝝ infinitus ē numerus. Mira
biē ꝓfecto stoliditatē humane p̄sumptōis
nō expectātis vt vocet̄. nec vocari satis eēt
nisi simul cogeret̄. Quo pacto cogeretur?
Per autoritatē ⁊ legē vel dei reuelantis. vl'
plati mittētis. vel vrgentis. vel ineuitabi=
lis necessitatis. ¶ S₃ allegabis Gregoriū
in omelia. Nemo ē q̄ veracit̄ dicere pos R
sit. Talētū minime accepi. nō est vn̄ rō=
nem ponere cogar. O deus eq̄ssime quot
hominū temerarios ausus hec ꝯsideratio
minus intellecta fefellit? Quot insultatio
nes inanes/⁊ noxias ꝓtimoꝝ rep̄hensiōes
indurit? ¶ Testis ē ⁊ valdensiū secta cum
suis cōplicibus innumer̄. Aduersus quos
oportuit decretales ꝯdere/ne q̄s autoritate
ꝓpria p̄sumeret p̄dicare. Quod ad ceteros
actus hierarchicos extendit̄ imo nec frat̄=
na correctio fieri secure pōt nisi multo di=
scretionis sale ꝯdita sit. ¶ A Qua rōne
poterit ergo diuinū p̄ceptū compleri dili=
ge ꝓximū tuū sicut teipsū. Cui cōsonat il=
lud sapiētis. Mādauit deus vnicuiq₃ de
ꝓximo suo. Deniq₃ de elemosyna nō tam
corꝑaliter q̄ꝫ spūaliter largiēda. Et qꝛ ma=
ledicit̄ qui frumētū abscōdit in pp̄lis. Nā
sapiētia abscōdita ⁊ thesaurus inuisus/q̄
vtilitas in vtrisq₃? Et seruus piger nō q̄a
dissipauit: sed qꝛ in sudario (qđ mūdū ē)
pecuniā seruauit dn̄i. seuerissime damnat᷑
est. ¶ T Monet ista dū allegant̄. Ha=
bendū ē idcirco sup talibus ꝯsiliū vt scire
valeat hō q̄d agendū? Agendū intelligo
nō ꝑ solā erogationē cōsilij/sed necessitate
p̄cepti. Cōsurgit autē p̄ceptū altero trium
modoꝝ quos tetigimus vel a deo reuelan
te. Vel p̄lato legitime iubēte. Vel vrgente
necessitate. Addimus quartū. Si facta est
obligatio vltronea volūtate. Que vero sit
necessitas vrgēs determinari non pōt nisi
ꝓut sapiēs iudicabit. Cuius collatio de ob=
ligatiōe ad elemosynā corꝑalē satis appro
ximat ad inueniēdū obligatiōe₃ elemosine
spūalis. ¶ Tu q̄ times de absconsione ta=
lenti/q̄ dum tibi vacas dicis vt q̄d perditō
hec? Exerce potissimū tui cordis talentu₃
fac oībus de illo seruitiū. Sit in eo ꝑegri=
natio tua. sit p̄dicatio. sit cōmonitio. sit ele
mosyne distributio. sit illud hospitale mi=
seroꝝ omniū. Quo pacto dices? orando ꝓ
qualib₃ ⁊ in qualib₃ aduersitate ꝓximorū
ꝓ sua eruditiōe. castigatiōe. ꝯsolatiōe. pa
tientia. cibo. potu. veste. sanitate. Sciet pa=
ter omniū de᷑/ ⁊ volet desideriū pauꝑis ex=
audire. ⁊ p̄parationē eoꝝ audiet auris sua
¶ A Quātū pōt colligere attentio mea
de p̄missis oībus circa ꝑfectionē cordis in
dei dilectiōe ꝯquisitis. ¶ Primū ⁊ p̄ncipi
um ē semꝑ oculū cordis hr̄e ꝓut sapiens
iussit ad illa q̄ p̄cepit deus. Cetera vō om=
nia tanq̄ꝫ iuuantia q̄dā accessoria reputare
nisi ꝓ quāto fuerint vel voto ꝓprio vel su
perioris iniuncta p̄cepto. Non ita tamen
vt accipiamus quasi velamē malicie liber=
tatem in diuinoꝝ latitudine p̄ceptoꝝ/sed
bona et equa fide studeamus seruire deo i
sanctitate ⁊ iusticia coram ip̄o om̄ibus die
bus nostris/nec ita periculū amem᷑ vt pe=
reamus in illo. ¶ T Recte colligis. vere
sentis. hec fac vt diligere deū ex toto corde
ꝑfectoq₃ cognoscaris. Finit.

Tractul᷑ doctoris L

cōsolatorij venerabilis magistri Johan
nis de Gerson Cancellarij parisiensis de
meditatione. ¶ Prima ꝯsideratio. Quid
sit meditatio/⁊ de triplici oculo.

m Editatio cordis mei in cō
spectu tuo semꝑ. Felix cer=
te qui cum ꝓpheta potest ex
sententia dicere vbū istud
Sed videamus primo q̄d
sit meditatio cordis. non ꝓ carnali/s₃ spi=
rituali corde. Est autem meditatio vehe=
mens cordis applicatio ad quid inuesti=
gandum ⁊ inueniendu₃ fructuose. Et hec
applicatio forteis habet difficultatem/que
quādoq₃ est maior/quandoq₃ minor. Qđ
vt intelligamus p̄supponamus ex credit̄
⁊ ab experientia cor nostrum conditū esse.
⁊ habere tres species oculorū. Oculos sci=
licet mētales. rationales. ⁊ sensuales. Et ex
illis est vtrobiq₃ vnus oculus in cognitōe
⁊ alius in affectione. Fundatur hec distin
ctio in quadā alia distinctione qua distin=
guimus hominē habere portionem seu fa
ciem rationis duplicem. Quarū superior
vertitur ad leges eternas/altera ad tempa=

les/neutra tamen in actu suo dependet ab organo corporeo. Sub istis est ratio demersa corpori que sensualitas appellatur. Primus horum oculorum vocatur ab aliquibus oculus mentis. Alter oculus rationis. Tercius oculus corporis.

Consideratio .2.

Iste triplex oculus per peccatum conturbatus est.

Uit ab initio bene condite rationalis creature talis ordo/ordinis quam tranquillitas. quod ad nutum et mentem imperium sensualitas rationi inferiori/et inferior ratio superiori serviebat. Et erat ab inferioribus ad superiora pronus et facilis assensus/faciente hoc levitate originalis iustitie/subvehentis sursum corda. quemadmodum naturaliter ignis sua levitate fertur sursum. At vero postquam adversus dominum supremum ingrata conditio demeruit auferri hanc iusticiam originalem, subintravit pondus gravissimum concomitans peccatum. quod miseram et captivam animam trahere non cessat ad infima/tamquam circumligata sit funibus. catenis et compedibus vincta et in mendicitate et ferro. Sicque modo mirabili. imo confusione miserabili est facta ordinis prioris conversio. imo perversio. quod in homine sic merso tenebris et carcere ceco. conturbatus est in ira oculus utriusque triplex/per infectionem in sensualitate. per obnubilationem in inferiori rationis portione. et per quandam excecationem in rationis portione superiori.

Consideratio .3.

Meditandi difficultas provenit ex pena peccati principaliter.

Abemus ecce primariam causam difficultatis/quam in meditatione sentimus/quam in habendis semper ad dominum oculis experimur. facit hoc penalis gravedo deorsum iugiter impellens. quemadmodum videre est sensibiliter in aqueductu. qui tota facilitate deflueret in ima/continetur autem cum sursum levatur non tamen cum violentia. Non aliter est de humano corde/quod ad infima pronum leviter effluit. hacque et illac veluti sine retinaculo vel labore descendit. Nam facilis est/ut ait poeta/descensus averni. Sed revocare gradum superasque evadere ad auras: hoc opus. hoc labor est.

Consideratio .4.

Meditatio non solum fit in cognitiva sed etiam in affectiva.

Perscrutemur consequenter ex predictis naturam seu proprietatem meditationis/quoniam ex hoc ipso quod necessaria nobis ad deum tendentibus existat videbimus. Diximus autem et repetimus quod meditatio est fortis et vehemens applicatio vel attentio animi ad aliquid investigandum et inveniendum fructuose. Addimus fructuose ne meditatio vergat aut in superstitionem/aut in curiositatem. vel in melancolicam stoliditatem. Dicamus ergo complectentes quod meditatio est vehemens et salubris animi applicatio ad aliquid investigandum/vel experimentaliter cognoscendum. Ponamus hoc ultimum propter naturam ipsius affectionis que diversa sortitur nomina/proportionabiliter ad conditionem cognitionis. Non enim potest aliter affectio cognosci quam experimentaliter. per eum qui per eam afficitur. Quam experimentalis affectionis cognitionem/non potest eam habens in alium verbis quibuslibet fundere/nisi similiter affectus sit ille alter. Quoniam solus novit sicut in Apocalypsi scribitur qui accipit. Propterea vocatur manna absconditum. Exemplum est perspicuum in illo qui novit dulcedinem mellis solum per doctrinam/sicut medicus sanus noscit infirmantis dolorem. Hec autem dulcedo a gustante. et his dolor ab egrotante/longe aliter cognoscuntur.

Consideratio .4.

Meditanti necessaria est longanimitas. ut ignis devotionis ardeat.

Expendimus ex his quam profunde senserit propheta naturam meditationis dum ait. In meditatione mea exardescet ignis. Utrumque enim amplexus est/et lumen in intellectu et ardorem in affectu. Quantum vero sit difficile. quod ignis devotionis spiritualis exardescat flatu meditationis. fiet notum desiderantibus ignem materialem dum querunt a lignis aquosis viridibus aut luto respersis elici. Sufflant quantum po

tēs. iterū atq̧ iterū multo conatu resuffla emergit plurimus ab initio fumus cōturbās oculos / vix emicabit scintilla q̄ mox euanescit. Dispges forsitā iratus ꝯgesta p̄us ligna / si nō ī lōganimitate pſtiterl / quā lōganimitatē appellamus hic meditatōnē aut meditationi ꝯiungendā.

Consideratio .6.

Difficile valde est dare regulam certam ꝺ modo meditandi.

m Eminim⁹ aliq̄s nos scṕsisse doctrinas vel industrias nedū latino sȝ ꝛ gallico ſmone / sup hn̄da meditatiōe tali. lȝ forsassis vsi sīmus alijs t̃mis / vtpote ī tractaculo ꝺ mistica theologia / pte ea q̄ praxim hui⁹ docet / et ī altero de mōte ꝯtēplatiōis edito / alteroq̧ rursū de mēdicitate spūali cōposito. Deniq̧ tāta repit̃ difficultas tāta ꝓ diuersitate hoīm varietas ī practicādo doctrinā vere sancteq̧ meditatiōis / ꝙ an silere vel aliq̄d scribē ꝯsulti⁹ sit videor egomet mihi qn̄q̧ sub dubio. hincinde mēte fluctuare.

Consideratio .7.

Meditatio ē vtilis ad ꝯtemplationē ꝛ periculosa ꝓpter indiscretionē.

o Um eñ recogito ꝙ absq̧ meditatiōis exercitio null⁹ secluso miraculo dei spāli ad pfectōȝ ꝯtēplatiōis dirigit̃ aut puenit / nll's ad rectissimā xp̄iane religiōis normā attigit / imo vix se componit audeo zelās sacte meditatiōis studiū suadē. At vero dū toties exptus picula sedul⁹ recogito difficultatē ꝛ arduā raritatē pueniēdi q̄ trahē meditatio nitit̃ / ego q̄si torpēs ꝛ stupidus efficior. Sȝ q̄sierit q̄s q̄ pacto sic eueniat? Qꝺ nimiꝝ freq̄nt̃ exptū est vicȝ vt ꝯtingat studiū meditatiōis ꝯuerti dilabiq̧ vel ī morbū melancolice passionis ꝓpter īmoderationem / vel ꝓpter superbiam dari in reprobum sensum diabolice illusionis. Ex meditationis abusu id fieri sciat.

Consideratio .8.

Abusus meditatiōis comparatur abusui vini respectu febricitantiū.

m Anuducamus id qꝺ dicimus. Scim⁹ vinū ī iocūditatē ꝛ hois salutē ꝯditū eē. Sic eñ scṕtura sic rō loqt̃. Uidem⁹ tñ ex abusu potātiū p̄sertim dū febriū discrasia laborāt ꝙ pot⁹ vini al's salubris / causat vel egritudinē ampliorē / vel maniā vl' furorē ꝛ qn̄q̧ mortē. nos aūt filios adā q̄s egrotos. q̄s febricitātes eē pessimis aīe febrib⁹ negauerit? Quib⁹ vertūt̃ in nauseā ꝛ amaritudinē diuinoꝝ eloq̄oꝝ v̓ba. q̄bus in fel ꝯuertit̃ suauissim⁹ ꝺini v̓bi panis. Heu miseros nos heu q̄ ex intima ꝯsideratōe tal' miserie cōclamauit apl's. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corpe mortis huius. Et subiūgit. Gratia dei per ihesum christū.

Consideratio .9.

In meditatione assit discretio quā parat experti ꝛ boni viri consultatio.

q Uid agamus g̃? q̄d dicimus? Ibimus ne p̄cipites p abrupta vicioꝝ? Ibim⁹ ne p desideria cordis nr̄i / ꝛ ī adinuētionib⁹ pessimis despati / sine freno / sine lege / sine ordine? Nūq̄d sufficiēt nob̄ cogitationes inutiles / vage instabiles / sordide / fluxu somnioq̧ similime q̄ nō ꝯsolationē vel edificationē allature sūt / sȝ desolatōnē mestissimā ꝛ ruinā oblectātib⁹ se ī eisdē. Rn̄debimus nequaq̄ ita fieri debē / sȝ assit discretio moderatrix in oībus. quā nō securi⁹ hīe post diuinā gr̄am poterim⁹ / q̄ p sedulū ꝛ securū alteri⁹ expti nosq̧ diligētis ꝛ agnoscētl ꝯsiliū. Clamat Aresto. voce expiētie / dicēs ꝙ ars ꝛ v̓tus sūt circa difficilia / vt ars pingēdi. ars scribēdi. ars citharisādi. v̓tus castitatis. v̓tus fortitudinis. v̓tus sobrietatis. hoc v̓o sic intelligēdū ē ꝙ ab initio virt⁹ ꝛ ars multas in acq̄sitiōe sua patiūt̃ difficultates. dū v̓o fuerit acq̄site facilia sūt eis oīa. Pingit facilit̃ pictor exercitat⁹ ī arte. Sic de scriptore ꝛ citharista videmus / ita vt dicere cogeret̃ idē Aresto. ꝙ ars pfecta non deliberat / tam sibi facilis est actus suus.

Consideratio .10.

Comparatio meditantis ad scribentē ꝛc. studiose vel inaduertenter.

v Timūr ista compatiōe dū d̄ me
ditatiōe loq̄mur. Attendamus
ꝙ in trahēdo ꝑsertim lineas pi-
cture vł' scꝑture. difficultas nll'a
est. sicut nec etiā discursiōis digitoꝝ per ci
thare cordas. Inuenim⁹ siłr in cogitatiōe
nō eñ difficulter vł' laboriose nūc h°. nūc
illud, ꝑut occurrerit cogitat̃. Sed ꝙ null⁹
inde resultet fructus vides ī sic pingēte. sic
scribēte. sic citharisāte. Ita neqꝫ ꝑrsus ī sic
cogitāte: imo cū se talib⁹ vagis cogitatiōi-
bus oblectauerit vt dicit Sene. tristis re-
manebit. porro laboriose studiose ⁊ atten
tissime cū mira tarditate pingēdo. scriben
do. ⁊ citharisando. fit qñqꝫ vt bene et cele-
riter ista fiant.

Consideratio .11.

Ex vaga cogitatōe nō surgit meditatio. sꝫ
de meditatiōe bene fit ꝯtemplatio.

q Vorsū ista? Nimiꝝ vt ostēda-
mus quēadmodū de cogitatiōe
nll's vnqꝫ ꝓficiet aut emerget ī
meditationē/ quāto min⁹ in ꝯtē
plationē. Ex meditatiōe v̊o q̄ sūmā hꝫ dif
ficultatē. si bona fide. simplici corde. et di-
screta diligētia excecat̃. ꝑueniem⁹ ad hanc
ꝑfectiōꝫ ꝙ absqꝫ vlla difficultate fiet apud
nos fructuose/ qđ summo meditatiōis stu
dio ꝯq̄rere voluim⁹. Ita deniqꝫ trāsibit me
ditatio ī ꝯtemplationē. nō eñ differt medi
tatio a ꝯtēplatiōe/ nisi penes facile et diffi-
cile: qm̄ vtrobiqꝫ est fructus/ aliter ꝙ in co
gitatione.

Consideratio .12.

Contemplatio tam quo ad affectū ꝙ quo
ad intellectum describit̃.

d Escribit̃ aūt ꝯtēplatio ꝙ ē li
ber et expedit⁹ mētis intuit⁹
ī res ꝑspiciēdas vsqꝫq̄qꝫ diffus⁹.
Et hoc q̄ ad ꝯtēplationē q̄ respi
cit intellectū. Porro q̄ ad ꝯtemplationē q̄
cōsistit ī affectu ⁊ ī praxi describit eā Hug.
ꝙ est ꝑ sublenate mētis iubilū. mors q̄dā
carnaliū desiderioꝝ. hoc est gustare ꝙ sua-
uis est dominus. Quē gustum sequit̃ lon-
ge alia cognitio ꝙ fuerit intellectualis so-
lum viso/ seu quedam auditio per fidē aut
scripturam.

Consideratio .13.

Meditatio in principio difficilis/ per exer-
citium fit facilis.

m Editabit̃ ecce aliqs gemēs et su
spirās vt colūba. diceteqꝫ cū ꝓpħa
Meditatus sū nocte cūꝫ corde
meo excitabar et scopebā spiritū
meū. Faciet hoc anxie difficult̃ ⁊ laboriose
nūc recogitādo ānos suos ī amaritudine
aīe sue. nūc iudicia dei q̄ sūt abyssus młta
ī celo sursū. ⁊ ī t̃ra deorsū. ⁊ ita de reliqs cir
ca q̄ v̊sat̃ meditāt' intētio vehemēs/ vt ea
q̄ meditat̃, vel cogitat limpidi⁹ ac firm⁹ ve-
lut ī affectū trahat. efficiet tādē. vt hec oīa
tāta facilitate recogitet ⁊ sapiat ꝙ facilis ē
ipsa cogitatio. Docēt nos exēpla ꝑdicta si
dubitam⁹. Nō eñ pl⁹ laboris hꝫ scriptor/
pictor/ ⁊ citharista bñ agēdo qđ optime di
dicerit: ꝙ vagus ⁊ van⁹ aliqs ab initio. di-
scurrens sine arte ⁊ ordine ꝑ lineas scriptu
re vel picture. aut ꝑ cithare cordas.

Consideratio .14.

Meditans/ ꝙtumcūqꝫ expertus laborē ne
cesse est vt semꝑ sentiat.

a Ddendū ē ad ꝑmissa nihilomi-
nus ꝙ vix aliqs ē in arte sua ita
ꝑit⁹. q̄n assidue ad aliq̄ ł cogno
scēda possꝫ ꝓficē. q̄lia necesse est
vt cū labore nouo audiat ⁊ practicꝫ. Mul
to mag' hoc veꝝ ē ī ipsa de q̄ loq̄mur medi
tatiōe q̄ nouos v̊itat' aut deuotiōis iugit̃
parere fet⁹ studet. Sꝫ nō deest ꝑturitionis
dolor ꝓpt̃ illud maledictū spūalit̃ intelle-
ctum. In dolore paries filios. Non tamē
memini pressure ꝓpter gaudium. quia na
tus est sibi nouus cognitiōis aut affectio-
nis sancte fetus in mundū.

Consideratio .15.

Nondū purgati habent loco meditatio-
nis graues cogitationū temptatiōes. qui-
bus timor dei est necessarius.

e Venit autem ab initio frequen
tius. vt dum aliquis nondum
purgatus vicijs/ satagit medita
ri vt columba/ meditabitur qua
si vetus simia dolos et odia. meditabit̃ vt
canis rodens (iux̃ v̊bū satirici) rabiosa si

lentia. meditabiturq̧ quaſi ſordida ſua fe- diſſimas corde voluēs ⁊ reuoluēs carnalium turpitudinū cogitatiōes. Quid porro de blaſphemie ſpū ꝙ̄ abominabilis. ꝙ̄ horrēdus. nōnūꝙ̄ inſurgit certās meditātē loquēdo aduerſus deū ⁊ ſāctos eius. ingētia tā execrāda ꝙ nec ea fari licitū ſit. Hincq̧ adijciunt̄ et inijciunt̄ pene vſq̧ ad cordis intima / infidelitatis iacula. Spei null⁹ manet locus oīa ſūt grauia. Etiā tedio eſt ipa vita. Baratꝝ deſpatiōis vndiq̧ patz. Vñ ꝓpt̄ hoc ⁊ talia manifeſta expimentū ꝙ̄ rectiſſime ſapiens ꝯſuluerit cū dicebat. Fili accedēs ad ſeruitutē dei p̄para animā tuā ad temptationē. Subiūgēs p̄ſidium ſecuriſſimū. Sta in timore. Beatus eñ vir q̄ ſemper eſt pauidus.

Conſideratio .16.

Nouus meditans debere credere ſuo directori ⁊ de viſibilibus ad inuiſibilia conari

P Auidus vo ſp quō beatus: q̄reret aliqs. dū timor addit̄ timori ſcrupul⁹ ſcrupulis / puſillanimitas puſillanimitati. p̄ſertim dum nō adeſt aſſidue ꝯſiliator / dux / ⁊ p̄monſtrator itineris arti ⁊ recti: Si vero talis q̄ rarus ē hñs artē pariter ⁊ pietatē fuerit forte inuētus / cū ocio nouū meditantē inſtruēdi ꝙ̄tūq̧ licuerit. Felix q̄dē erit ipſe nouus tyro. ſi tñ protinus abſq̧ vlla trepidatiōe patus ē credere ꝯſilio. Sed o quotiens bone iheſu quotiēs heſitabit ⁊ idem repetet iter / iterūq̧ quaſi falli r formidans. Scripſi q̄dā ſup hmōi ſcrupulis in tractatu de p̄parando ad miſſā. Aliq̄ etiā ſilr de cautelis ꝯ̄ ſpiritū blaſphemie diriſſimum. Aduerſus q̄ remediū optimū ē ꝯtemnere / nec curare / q̄n potius irridere / neq̧ ſup his ſolicite cōfiteri / niſi forſitan in p̄ncipio pro cautela habēdo ꝯſilio. De ſcrupulis quoq̧ teneat̄ hec regula ꝙ̄ aduerſus eos agendū ē / ſi ſit prudēs aliqs ⁊ expertus ꝯſiliator dictauerit aut iuſſerit. Nec aget in hoc ꝯ̄ ꝯſcientiā demeritorie / dū illā ad ꝯſiliū ſapientioris p rōnis libertatē ab aīo ſuo mutat ⁊ deponit / ꝙ̄uis aſſidue ſenſualitatꝫ remurmuratio ſentiat̄. Alioq̄n nūꝙ̄ fit in pace deo locus cordis. ¶ Rurſus aduertendū. q̄m ſicut docēte Areſto. Oīs nr̄a cognitio vel a ſenſu. ⁊ iter ꝙ neceſſe eſt omnē intelligentem fātaſmata ſpeculari. Sic origināt̄ meditatio cordis nr̄i a ſenſibilibus q̄ figurata ſūt ⁊ colorata ac ceteris accidētibus tpis ⁊ loci circūuoluta. Hinc ſūt meditatōnes cōſcripte. hinc imagines picte vel ſculpte. Hinc generalit̄ fit illud pſalmiſte. Meditat⁹ ſū in oībus opibus tuis / ⁊ i factis manuū tuar̄ meditabar. Que vtiq̧ ſūt corporalia ſicut ⁊ opa. Nihilominus dz aſſurgere meditās ⁊ vltra ꝓgredi / veluti p ſcalā aliquā ex viſibilibus ad īuiſibilia. Sicut dicit apl's ꝙ inuiſibilia dei ex his q̄ facta ſūt intellecta ꝯſpiciūt̄. ſempit̄na quoq̧ virt⁹ eius ⁊ diuinitas. Propterea docens nos a corpalibus ad ſpūalia migrare dicebat. Et ſi xp̄m ſm carnē cognouimus nūc tamen ſm carnem non nouimus.

Conſideratio .17.

Meditans venit ad pericula ꝓpter ſuperbiam ⁊ ꝓpter carnalium imaginationem.

a Mplius vero addimus. Compertū eſt ſepius ꝙ volēs intēdere meditatiōi / ſi nō diſcrete hoc fecerint / decidūt vel in temptiones ⁊ illuſiōes diaboli ꝓpt̄ eor̄ (licz latentem) arrogantiā / vel efficiūt̄ fātaſtici ⁊ melancolici ꝓpt̄ fixā nimis ⁊ radicatā atq̧ ꝓfundatā in rebus corpalibus imaginationem. Que q̄nq̧ ꝓtendit̄ vſq̧ ad inſaniam Supeſt imago mulieris lapidea / cuius inſpectōe nimis crebra / q̄dā factus ē philocaptus. quemadmodū de pigmalione et ſua imagine narrāt fabule poetice. ⁊ d̄ narciſco q̄ ꝓprā in fonte plucido ſpeculās imaginē ſic in eius forma ſtultus heſit vt occumberet. Potuerāt hic plurima dici de cauſis ⁊ modis hmōi leſionis v̄tutis fātaſtice. Jō ꝙ vigilātes patiūt̄ ſomniātibus ſilia. Et hoc vocat̄ gallice reuer vel reuerie. Jta vt reputēt ea q̄ in ſola fantaſia verſant̄ interius / exteriorib⁹ pcipere ſenſib⁹. Notū ē hoc in maniacis. Notū p̄terea in q̄buſdā melancolicis q̄ nōnūꝙ̄ volūt ſe deuotos meditatiuoſq̧ dici ⁊ reputari. Quos hmōi ꝓfundata circa corpalia fantaſiatio facit errare multiplicit̄ euſq̧ vt vel in elauatiōe corpis chriſti / vel in alia recogitatōe ſua / exiſtiment ſe videre realit̄ deū crucifixū / aut

sub alia qñtitis fantastica forma corpora-
li. Putantqȝ alij se voces audire tanꝗ̄ xp̄i/
vel alicuius sctoꝝ. Qua sup re ꝓ assigna-
tione naturalis cause diuersa sunt a diuers
scripta volumīa. de qbus nō ē nūc dicēdū
ꝑ singula. ¶ Consurgit hic difficultas nō
modica qualit̄ vicȝ sciri possit distinctō in
ter reuelatiōes veras ⁊ falsas. An fiant ab
angelis lucis aut tenebraꝝ. Hoc ē a sanctꝭ
angelis aut diabolis. Quas reuelationes
vtiqȝ abnegare nō possumus fore nōnūꝙ̄
a ꝑturbatis fantasmatibus ⁊ erroneis. Fe-
lix ꝓinde qui ī lege dn̄i meditat̄ die ac no-
cte/si tn̄ comes fuerit discretio/quam solā
parat humilitas captiuās omnē intellectū
in obsequiū fidei. et semꝑ alieno magis ꝙ̄
ꝓprio credens iudicio.

Finit. M.cccclxxxiij. ipso die Valeriani.

Incipit tractatus

eiusdē de simplificatiōe. stabilitiōe. seu
mundificatione cordis. ¶ Prima notula
de vi abstractiua intellectus.

N simplicitate cordis querite illū. Hanc sapientis exhortationē. hāc simplificationē cordis illi facere neq̄unt qui sūt in se multiplices varijqȝ. Proptea necesse est spirituale cor anīe (q2 caro non ꝓdest quicꝙ̄) ad vnitatē recolligi. si cauere debeat periculū quale notauimus in fine tractatus alterius. Hoc vero quō fiat explicare difficilius est. ꝙ̄ qualit̄ non fiat agnoscere. Et quidem apud eruditos in phicis disciplinis habebit ista manuductio nr̄a ꝑma minus difficultatis. Pollet itaqȝ noster intellectus vi abstractiua/q̄ longe ꝑfectior efficatiorqȝ est. ꝙ̄ ponat̄ in estimatiua virtute bruti vtpote ouis. Que tn̄ vt dicit Auicen̄. ex motu et figura lupi visi/ elicit mox inimicitiā nō sensatā quā refugit. Noster igit̄ intellectus post inspectionē fantasmatū causatoꝝ a rebus extrinsecis. vn̄ format ꝑmo ꝯceptus vagos ab oī ꝯnotatiōe accidentiū vt a situ. a loco. a figura. a tempe. ⁊ sic de alijs. Quo facto remanet in aīa similitudo essentialis/in qua ꝯueniūt exterius a parte rei oīa sensata q̄ sunt eiusdē generꝭ vel eiusdē speciei. Exempli primi animalitas. Exemplū scd̄i humanitas. Qua denudatione sic facta remanet absolutus et vniuersalis ꝯceptus animalis. Remanet insuper specificus ⁊ absolutus ꝯceptus homīs quos signāt voces iste animal ⁊ homo.

Notula .2.

De simplificatione cordis in meditatione per abstractionem a fantasmatibus ⁊ figuris per bonum.

Reducamus ꝯsequēter ad ꝓpositū de simplificādo meditationem nostrā circa diuina/per abstractionē a fantasmatibus et figuris. Ecce stet ꝙ sciamus nos hr̄e dilectōꝫ boni et odiū mali. Stemus in his paucis ꝑmo. qm̄ inuenit̄ silr̄ de reliquis multis. Audio igit̄ ⁊ cognosco ꝙ diligis bonum. Interroget te meditatio tua q̄ res est ista dilectio? Cōstat itaqȝ ꝙ neqȝ colorata est. neqȝ sonora. neqȝ sapida. neqȝ odorifera. neqȝ frigida. neqȝ calida. nō lenis. nō aspera: Itē interroget te meditatio tua qualiter ⁊ in quo se figat ⁊ statuat? cū id in quo se figere ⁊ statuere videt̄. neqȝ figuratum. neqȝ corpulētū sit/calidū/frigidū/aut coloratū.

Notula. 3.

De conceptu boni absoluto seu vniuersaliter qualiter fiat.

Dices fortassis ꝙ nō habeas ꝯceptū dilectiōis boni/qn̄ de necessitate ferat̄ cordis intuitus ad hoc vel ad illud bonū ꝑticulare. vt ad bonam tunicam. ad bonum cibum. ad bonū hominē. Et ita de reliqs. Rn̄sio tibi pȝ ꝑ alterā ꝯsiderationē priorē de vi abstractiua cordis intellectualis. Per cuius virtutis opationē. tolle bonū hoc. tolle bonū illud sicut loq̄t̄ Augu. ⁊ remanebit verū ⁊ generale bonū. Qd̄ qualit̄ fiat iā ape-ruimus. Cōueniūt nempe bona oīa ī vna generali rōne q̄ est ꝯueniētia ad appetitū: Bonū qppe est qd̄ oīa appetūt. Denudes igit̄ hāc rationē boni ab vbi ⁊ nūc: hoc est a loco vel situ vel tpe. ab oī ꝑterea ꝯfusiōe seu ꝯnotatione accidentaliū/⁊ erit ille conceptus q̄ remanebit absolutus ⁊ vniuersalis ꝯueniens omi bono.

Notula. 4.

R q Ueres forte iterum vbi ē illud omne ꝛ gñale bonū? Ecce caditi materiā cōmunē de vniuersali qd sint ꝛ si sint in rebus ex/pter omnē intellectus opationē? Dicimus aūt quantum hic satis esse putamus ꝙ vniuersalitas deriuatꝰ ꝛ fundatꝰ in rebus singularibꝰ alioqn ficta esset. sed ꝯsūmatꝰ ꝛ ꝯstituitur ī opatiōe intellectus abstrahētis eo mō qui tactus ē similitudines rerum in qbus essentialitꝰ seu qdditatiue ꝯueniūt ab vbi ꝛ nūc. id est loco ꝛ tpe. Unū si qras vbi ē humanitas ad ex? dico ꝙ in hoc hoīe singularitꝰ et in altero similr. ꝛ si nullus esset singularis hō/ nulla pmaneret exterius humanitas. qm̄ destructis pmis substātijs vt dicit Aresto. impossibile ē aliqd aliorum remanere. nihilominꝰ adhuc remaneret hoc vniuersale humanitas interius in mēte angeli sicut ante mūdi ꝯstitutionē erat. Et put nūc est vniuersalis rō hūanitatis in mēte dei/ nec erat res alia ꝙ̄ mens dei/ neqꝫ realitꝰ/ vt oms ꝯcedūt. neqꝫ formalitꝰ vt nonullis placet. Est demū articulus parisienꝰ ꝯdēnatus dicēs ꝙ ab eterno fuerūt ex deū qdditates aliq̄/ vel vniuersales rōnes. quales fātasiati sūt quidā esse vniuersalia realia pter deū/ et pter omnē intellectus opationē seu ꝯceptū.

Notula. 4.

r Ursus ad intelligēdū dictū huiusmodi ꝙ destructis pmis substantijs impossibile ē aliqd aliorū remanere. Attendēdū est ne locutio varia sit dū loqmur d hūanitate q̄ est ab ex/ et de ꝯceptu humanitatis quē intꝰ reponimus. Est em̄ hoc nomē humanitas pmo mō nomē pme intentiōis supponēs īmediate ꝛ pncipalitꝰ p re ad ex q̄ est vl'esse pōt si sit ampliatiua suppositio/ ꝛ hec in solis singularibus hoībus repitꝰ. Hoc vero nomē hūanitas sumptū scdo mō/ supponit nō p rebus ad ex/ sed p ꝯceptibꝰ de humanitate habitis ad intra seu p angelū seu p humanū intellectū. Aut ē idea humanitatis in mēte diuina/ p idemptitatē locutōnis/ sicut ponimꝰ ꝙ sapiētia est in deo non per inhesiōem sed per idemptitatem quoniam est ipe deus.

Notula. 6.

v Ides arbitror quēadmodū meditās pōt intellectū suū figere ī recognitiōe boni nō huiꝰ vel illius figurati corpulēti vel colorati. Et ꝯsiter ferꝰ volūtas in dilectionē absolutā pmi ꝛ veri boni qd nō ē bonū p participationē, vt alia oia. sꝫ p essentiā. Poteris ita negociari circa potētiā. circa sapiētiam. circa iusticiā/ ꝛ ita revereri diuinā potētiā. Uerecūdari ad sapiētiā si turpis es. Trepidare ad ꝯsiderationē iusticie si malus es. ¶ Qd si forte qsieris/ an ꝯceptus huiusmodi sint absoluti ꝛ ꝓprij deo. visum ē hactenus mihi ꝙ ita/ saltē de possibili hoc ē ꝙ in via pōt meditās et abstractiuus intellectus formare sibi ꝯceptus absolutos et ꝓprios ꝯueniētes soli deo. Qui dabūt noticiam ꝓpriam ꝛ absolutam sed nullatenꝰ intuitiuam de eo.

Notula. 7.

S s Perta ē nobis ex pdictis via ad intelligendū misticā theologiā/ de q̄ scripsit diuinus dionysius vltra illā q̄ simbolica ꝛ illā q̄ ꝓpria nūcupatꝰ. Procedit itaqꝫ simbolica theologia p silitudines reptas ī rebus attribuēdo deo qcqd videtꝰ esse pfectionis in rebus causatis/ ita vt hoc mō dicatꝰ deꝰ nedū nominabilis. Et hoc mō dixit diuinus Bartholomeus put dionysius refert euāgeliū esse latissimū. sic appellatꝰ deꝰ leo ꝓpt fortitudinē/ lapis ꝓpt durabilitatem/ agnus ꝓpt māsuetudinē. sol ꝓpt illustratōnem. ꝛ ita de reliqs/ q̄ nō fm essentiā sed p solā attributionē ꝛ p analogicā silitudinē de deo loqmur qsi balbutiētes ꝛ palpātes ī vmbra occūbētis luminis vel grē intelligentie nre in nobis. Procedit vō mystica theologia pꝰ abstractionem/ mō veluti opposito ad pcedentē/ qui quicqd ē affirmat d deo/ iste vero prorsus negat de deo omnia. Et ita breuissimum est vt ait idem Bartholomeus euangelium.

Notula. 8.

Xemplū palpabile dat ipse Dionysius. p manuductiōe huius theologie mystice. Cōsidera fabricatorē statuarꝫ: nonne hic format imaginē vel statuā nō addēs qcq̄: sed rescindēs ꝛ remouēs. ex q̄ subtractiōe remanet agalma pulcherrimū/imago pulcra figurata vel sculpta. Sic agit suo mō meditātis animus dū ad hoc ꝯceptu vago ꝯnotatiuo scꝫ hoc ens/ ꝛ illud ens. q̄ cōceptus habet ex rebus exterioribꝰ sensatꝭ/ intra facit abstractionē mō p̄declarato. Remouēdo ab hoc ꝯceptu vago qcq̄d ē impfectionis in entibus cognitis p fātasmata. Et qꝛ nullū ē causatū ens qn sit impfectū/ negat merito oē ens tale a deo: qꝛ diminutum qꝛ dependēs. qꝛ potētiale. qꝛ defectibile. et ita de reliqs impfectiōibꝰ. Qua abstractione facta dici neqt q̄ nihil remaneat cognitū in abstrahentis aīo/ qn potius resultat agalma pulcerrimū/ seu iuxꝫ colorem philosophātiū locutionē/ remanet ꝯceptus entis pfecti/ denudatus ab oī impfectiōe. Et hmōi ſte ꝓprius dei conceptus absolutus. licꝫ nō intuitiuus. de quo dn̄s ad moysen Ego sū q̄ sū. hec dices filijs isrl'. Qui ē/ misit me ad vos. Et hoc mō iuxꝫ verbū ꝓpheticum est vnū nomen dn̄i dei.

Notula. 9.

Concordat his dictū damasceni q̄ hoc nomē ens dicit substātie pelagus infinitū. Demōstrat nobis dn̄s Bonauētura in itinerario suo mētis in deū scd̄o caplo/ q̄ isto mō ens ē ꝓpriū nomē dei. Cōsonāt hebrei q̄ dicūt hoc nomē thetragramaton significare deū absolute. nō p respectū ad creaturas. Qd̄ qualit̄ eēt dicēdū nisi possꝫ hēri ꝯceptus hmōi absolutus nō satis intelligo. ¶ Videt̄ forte talia falsa vel impossibilia nō exercitatis in abstractiōe taliū ꝯceptuū. Nō em̄ videt̄ eis dū intelligūt exēpli grā hoiem/ qn sp intelligāt ipsū cū ꝯfusiōe/ seu vestitu quodā vel circūstātia loci tpis ꝛ alioꝝ accidētiū/ dū nō ꝯcipiūt hoiēꝫ nisi vt ē aīal rōnale. ꝛ ita ꝯcipiūt actū ratiocinatiōis/ ꝯcipiūt etiā animalitatē q̄ non ē ꝓpria soli hoi. Redargutiō aūt taliū hoīm magis faciēda ē monitione/ vt vim sui cordis intellectualis attēdāt/ q̄ studiosa ratiocinatiōe ostēsiōe. Alioqn sic agit̄ cū eis q̄si si ceco alicui. aut nicticoraci/ solis radiꝰ digito mōstratus q̄rat̄ an videat.

Notula. 10.

Superest ex p̄missis dubitatio ꝓpt̄ errorē manicheoꝝ/ q̄s forte decepit recogitatio q̄lem d̄ bono posuimus. Qd̄ si sit aliqd̄ bonū pticipatū. ꝛ erit aliqd̄ essentiale ꝛ primū bonū. Videt̄ itaqꝫ esse sīlis rō d̄ malo. Qd̄ si sit aliqd̄ malū ī rebꝰ creatis. sicut ita esse qs negauerit dabit̄ aliqd̄ malū p̄mū p essentiā. ¶ At vero diuinꝰ diony. ꝛ Augꝰ: differētiā certissimā ꝛ latissimā docuerunt demōstrātes q̄ nihil ē malū positiue in rebus sꝫ tm̄ p̄uatiue. Propterea seq̄t̄ ex ꝯcessiōe mali/ q̄ aliqd̄ sit p̄mū ꝛ nllō mō q̄ sit aliqd̄ p̄mū ꝛ puꝝ malū. Est em̄ impossibile sicut dicit Aresto. q̄ puꝝ malū p se subsisteret. Quia si puꝝ ē. se destruit. Nō habꝫ igit̄ fūdamēti nisi bonū vel ī bono. ¶ Fallit̄ aūt leuit̄ ignarꝰ aut nesciꝰ analogie entꝭ vel huiꝰ vbi ē. Que ponit̄ quadruplex ab Aresto. iiij. metaph. ita vt illud qd̄ nullo mō ē positiue ꝛ ī actu/ esse tn̄ dicat̄. qꝛ vicꝫ ē ī potētia. i. p̄t esse. Vel qꝛ dicit carētiā alicꝰ boni debiti in esse. Nō em̄ seq̄t̄. Malū est p̄uatio boni debiti ī esse. ḡ malū ē actꝰ/ vel aliqd̄ positiuū. Qm̄ ita nihil ē. Quis ḡ mirabit̄ si nō sit aliqd̄ p̄mum ꝛ summū tale malū cum nullū sit pticulare vel infinitū actu tale huiusmodi.

Notula. 11.

Pergamus ꝯn̄ter ostēdere magꝭ ac magis modū q̄ simplificari ꝛ vniri poterit spūale cor meditātis. seclusa fātasiaꝝ mltiplicitate remoto lesiōis imaginatiue v̄tutis piculo Dicūt btūs dionysius. et Aresto. ꝛ alij. q̄ amor habet virtutē vnitiuā. quēadmodū calor omogenea ꝯgregare ꝛ ab ethrogeneis separe habꝫ. Presupponamus igitur ex supioribus. q̄ meditās fabricauerit sibi cōceptum boni potētie. ꝯceptū sapientie. conceptum iusticie. ꝯceptum clemētie. ꝯceptū beniuolētie ꝛ dilectionis. figit istic pedē sinistrum aīe q̄ est intellectus vl' rō. Deinde

pedem alteꝝ dextꝝ/qui est volūtas/ ꝓten-
dat ꝑ amorē talis boni/vel potētie/sapien-
tie/clemētie ⁊c. velut in anteriora se exten-
dens. Hoc ē dicere. ꝙ ⁊ id satagat amare
qḋ cognoscit/conet̄ amare deū sūme ⁊ pri
mū bonū. Hic amor cū nō sit discursiuus
nec vaget̄/sed inhereat amato in se ⁊ ꝓpt̄ se
Ita vt nitat̄ suo mō totus in amatū pene-
trare/⁊ in ip̄m collabi/⁊ vnū cū illo ꝙtum
possibile ē fieri. Fit tūc q̄dā sepatio corpali
um oīm q̄ sūt etherogenea ad spūalitatē cō
parata/⁊ ita remanet vnitio quedā spūali-
um. qualia sūt deus ⁊ aīa corpalia vero fe
ces ⁊ cineres remanent.

Notula. 12.

Vidit ⁊ sensit hāc sepationē spū-
aliū a corpalibus in homīe fieri
posse q̄ dicebat. Verbū dei viuū
⁊ efficax ꝑtingēs vsq̄ ad diuisio
nem spūs ⁊ aīe/cōpagūq̄ ⁊ medullarū ⁊c.
vbi capit̄ aīa ꝓ sensualitate vel animalita
te q̄ corpus includit ⁊ animā. Quāuis vo
aplus tribuat v̇tutē hāc diuisiuā aīe a spū
v̇bo dei/hoc dicit ꝓ tāto si diligat̄ v̇bū dei
ab ipso spū. Qm̄ sola cognitio v̇bi dei spūi
ad hoc nō satis ē. Propterea audi q̄d vlt̄
v̇bi cognitionē/subseq̄nt̄ senserit aīa dello
ta. Aīa mea inq̄t liq̄facta ē/vt dilect⁹ locu-
tus ē. Locutio ⁊ auditio ad ꝯgnitionē. liq̄
factio spectat ad amorē. Qm̄ amor vna cō
paratiōe dr̄ hr̄e acutū nomē ꝓpt̄ desideriū
penetratōnis intime dilecti. Liq̄factionis
v̇o nomē mollius suauiusq̄ ē/affectū spō-
si diligētis accōmodatius satiusq̄ repñtat
Quia liq̄facti natura est nō ꝯtineri termis
ꝓprijs. nec q̄escere/sȝ effluere sꝑ ⁊ dilabi q̄-
usq̄ sistat in alio. Intelligamus silr̄ de liq̄
facto vel emollito spū ꝑ amorē dei/suo mō
ꝙ ī solo deo terminū suū inuenit ⁊ quietē.
Ad cui⁹ exemplar sigillat̄. exemplat̄. trans
format̄. simplificat̄. ⁊ vnit̄. Et ita de reli-
q̄s silibus. Remanet feculentū qḋ ē portio
nis inferioris. ¶ Vñ colligit̄ corollariū vl̄
porisma pulcherrimū ꝙ sicut res dū ema-
nant a deo ⁊ ꝯñt̄ dū se diffundūt. sicut ī so
le ꝯspicim⁹/fit ꝓgressus ad ꝑticulariora ⁊
grossiora q̄ plus hñt materiales ꝯditiones
sic ī reditu ad deū q̄ fit ꝑ hoīeȝ ꝯtēplatiuū
reducēdo sitit[?]dines reꝝ ꝑmo ꝯceptas in
sensibus ad intellectualē ⁊ spūalē puritatē/
fit abstractior et vniuersalior reductio ad
vnitatē ⁊ quādā imaťialtatē. Nā qḋ natū
ē ex spū. spūs ē. ¶ Dixerūt añ nos hec oīa
sācti doctores. Quid em̄ inexpositū reliq̄-
runt? Sed hec iteꝝ meis verbis et ordine
sub paucis cōmemorata sunt.

Notula. 13.

Que aliū docet modū simplificādi cor-
spectantem ad affectum. sicut prior ma-
gis ad intellectum.

Nitamur si forte poterimus in
uenire modū alteꝝ meditatiōis
simplificāde ⁊ a fātasmatib⁹ elō-
gāde q̄ familiarior et ab hoībus
nō exercitat[?] aut eleuat[?] ī phīca disciplina
seu metaphisica captibilior forte fiat. Con
stituam⁹ ī ꝓmis exēplū palpabile cui⁹ erūt
capaces etiā ipi pueruli suo mō. Dicat ali-
q̄s vni puero iā vtēti rōne. q̄ neq̄ p̄rem suū
neq̄ matrē vidit vnq̄. Dicat inquā. Ecce
tu puer p̄rem habes ī regiōe lōginq̄ssima ⁊
potētissimū. sapiētissimū. optimū. gl̄iosis-
simū. Ille ē q̄ te genuit ⁊ fecit. ille ē a q̄ et ꝑ
quē mittūt̄ tibi oīa q̄ habes bona. Hec ve
stes. hec cibaria. h᷑ poma. he nuces ⁊ silia
Nūq̄d n̄ merito habes talē diligē/tūi obe-
dire ⁊ facē q̄cq̄d ip̄e mādauerit? Hoc au-
dito bon⁹ puer monebit̄ affectu nāli ad au
ditū p̄ris nomē. vt ferat̄ ī dilectōȝ ipsi⁹ cū
tñ apud hmōi pueꝝ nō sit alia p̄ris cogni-
tio. ꝙ ea q̄ ꝑ fidem aut narrātis ei ingerit̄
simplicit̄ autoritatē. Hic puer nō ꝯsidera
bit d̄ necessitate p̄rem sub aliq̄b⁹ ꝯditiōib⁹
materialib⁹/vt ꝙ sit alb⁹/niger/puus/ ma-
gnus ⁊c. Vel etiā si ꝯsiderauerit ip̄e ꝓtin⁹
sine multo conamīe se auertere poterit ab
hmōi ꝯsideratiōe/ ⁊ in nomīe seu ꝯgnitōe
hui⁹ qḋ ē p̄r totus de facili intēdere valet te
nerrimo cordis amore/ ꝓut totus nouit in
ei⁹ dilectionē inhiare/suspirare/ ⁊ totū suū
in eū desideriū ꝯuertē. Quidni dixerit sibi
ipsi aut alijs de p̄re sic. Viuat talis bonus
pat̄. Bñdictus in ꝑpetuū ille dilectus p̄r
Bñ sit sꝑ isti p̄ri/q̄ certe mihi ē valde dili-
gēdus. honorādus. reuerēdus. ⁊ p̄ ocul' iu
giter habēdus. Deniq̄ si q̄s ab hmōi q̄sie-
rit. qualis est iste tuus pat̄? Rñdebit vtiq̄
nil aliud. Nescio plus/ nisi ꝙ ip̄e est meus

charissimus pater. ꝓgenitor meus. nutri
tor meus. benefactor meus. ꝓtector meus
⁊ si qua sunt similia. Et hec tñ nouit solū
fide ꝑ auditū/ ⁊ nō intuitiue vel per visum
vel attactum.

Notula. 14.

Existimo ꝙ simili manuductōe
poterit xpianus etiā quiuis ru=
dis ⁊ litterarū ignarus/ induci vt
trāseat in affectū cordis erga do
minū deū suū/ ⁊ ea q̄ sunt diuina ⁊ spūalia
deserendo corpaliū rerū fantasias/ aut super
grediēdo eas quodā quasi transuolatu ge=
neralis meditatiōis ⁊ amoris. ¶ Exempli
ficemus adhuc aliē. Desiderat aliqs sani=
tatē dū egrotat. Nōne pōt hic optare seu
petere medicū/ nō hūc vel illū singulariter
Sicut sitiens appetit vinū ⁊ esuriens cibū
Qđ tñ facit sepe nō ꝑhabita fantasiatione
ad hoc vel illud vinū. aut ad hunc vel illū
cibū. ¶ Applicet meditātis cor similitudi
nes istas ꝓ practica sue meditatiōis/ confe
stim vt offerē aliqđ corporeū oculis sue me
ditationis. Nō quiescat in eis sed suspirā
do. desiderādo. diligēdo. supuolare querat
ad quoddā abstractū/ denudatū/ vnum.
Utatē corpalibus quasi qbusdā scalis ad
tendēdū in spūalia. nō quiescēdo in scala.
Exemplificamus iam đ filio meditāte cir
ca patrē ignotū/ de egrotoqꝫ/ de sitiente/ de
esuriēte/ q suspirāt ad medicū. ad vinum.
ad cibū ignotos/ atqꝫ ad hmōi afficiunē et
desiderāt. Imo etiā si cognouerimꝰ ihesū
xpm ꝓut loquiē apl's/ nō tñ eo mō ſm car
nem nouimus/ sed vt redemptorē ⁊ salua=
torē ⁊ vt dei virtutē ⁊ sapientiā ipsū reco=
gitamus. Qui factus est nobis a deo pie sa
pientia. iusticia. sanctificatio. ⁊ redemptio.

Notula. 14.

Utro iuxē traditionē hāc mo X
tus ē Hugo dicere. Qm̄ ali=
qñ dilectio intrat vbi cognitō fo
ris stat. Non ꝙ amor excludat
omnē cognitionē. sic eñ fieri nō pt vt dili
gaē pͥrsus incognitū. Sꝫ ⁊ ipse amor vt di
cit Gregꝰ. q̄dā cognitio ē. Et q̄lis ꝯgnitio
Certe expimētalis/ ⁊ suo mō ꝓportionabi=
lis/ tactui/ gustui/ vel olfactui/ in sensibilibꝰ

Uñ ꝗuis dicaē ab aliquibus amor esse ce
cus. hoc hꝫ fortassis veritatē loquendo de
cognitiōe lumiosa/ seu declaratiua/ ꝓporti
onabiliē ad visionē oculorū ⁊ auriū. Quia
se māifestare nō pōt/ aut in aliū trāsfūdere
sapor ⁊ dulcor amoris ꝑ expientiam habi=
tus/ ꝓut in p̄cedēti tractatulo de medita=
tiōe scꝫ cordis dicebaē. ¶ Rursus pꝫ ex pri
oribus qd hꝫ rñdere cor simplicis meditā=
tis vel orātis. Si q̄raē ab eodē qd meditā=
do qd orādo cogitet/ qd aspicit aut qd di=
ligit. Recogito. dicere pt patrē meū celestē
benefactorē meū. redemptorē meū. salua=
torē meū. iudicē dñm imo sponsū et ami=
cum meū. Et si ꝑgas vltra reqrere. Quis ē
iste pater tuus? Cuius essentie ē? cuius ꝑ=
fectiōis. cuiusqꝫ ꝯditionis? Rñdeat. In=
comp̄hensibilis ē ⁊ infinitus. Et iō cōpre
hendere ipsū nō laboro. Satis mihi ē ip=
sū ꝓ statu pñtis exilij cognoscere sub eis q̄
memorate sunt rōnibus. qr pater. qr pius.
qr benefactor. amicus. intimus. pulcer. de=
corus. ⁊ totus desiderabilis/ ꝓut sponsa di
xit in canticis. Uñ ⁊ ꝑuer de q̊ ꝑlocuti su=
mus q̄rēti a se qualis ē paē tuus. nūqd par=
uus aut magnus. rubibūdus aut pallidꝰ.
nudus aut vestitus? diceret nescio. nec hᵒ
scire dū in hoc exilio dego/ cōtendo. sciam
abūde cū nūc ad ipius pñtiā venero. Hec
itaqꝫ cognitio sufficit mihi ꝙ diu ipse illic
⁊ ego istic sumus/ vsqꝫ ad tp̄s bñplaciti sui
vt interim sic honorē sibi dilectionē/ obe=
dientiā. reuerētiāqꝫ toto conatu impēdā.
¶ Uiuit ille cui adhuc puerulo/ suadebāt
pij parentes vt si poma. si nuces vel cetera
talia hēe vellet. genua flecteret/ ⁊ illa a dño
deo eleuatis peteē manibꝰ. At uero puero
ita facieti/ ꝓijciebāē hec ab alto loco/ vt po=
ta a camino vel solario/ applaudentibꝰ q̄si
⁊ ꝯgaudētibꝰ puero ipis parētibꝰ ⁊ dicēti=
bus. Uides dilecte fili/ ꝙ bonum est orare
dñm deū/ qui talia ꝯfert orantibus.

Notula. 16.

Ec via videē plana. cōis. regia.
sine ꝑiculis. sine difficultatibus.
sine offendiculis vbi veritatē hꝫ il
lud ꝓuerbiū. Qui ābulat sim=
pliciē/ ambulat ꝯfidēē. Hic euenit vt sim=
plices sine lr̄is rapiāt celū. vbi lr̄ati ⁊ ꝯqui

sitores huius seculi. vbi ꝑscrutatores maiestatis aut inanes remanēt. aut oppmūtꝛ a gloriā. Legimus in ecclastica histo. de q̄dam sācta femīa martyre. noīe (si bene recolo) Blandina/ cū torq̄batꝛ grauitꝛ/ interrogaretꝛ de multis. Hoc vnū solum rn̄debat Xp̄iana sū. Nec ab ea aliud potat extorq̄ri rn̄sum. Utinā sic fieret in oībus nobis meditari volētibus in simplicitate cordis/ ꝯformitꝛ ad aplm̄. q̄ ait. Nihil arbitratus sū me scire int vos/ nisi dn̄m nr̄m ihesū xp̄m ⁊ hūc crucifixū. ¶ Ecce em̄ dum q̄rit aliq̄s meditari in simplicitate cordis/ occurrūt vel naturales fantasie/ vel diabolice illusiōes/ q̄rētes q̄s ⁊ vbi ē deus tuus? Audi ꝓphetā similibus impeditū q̄stiōibus. Exprobrauerūt mihi q̄ tribulāt me inimici mei. dū dicūt mihi ꝑ singulos dies vbi est deus tuus. Audi quoq̄ q̄d rn̄deat/ vt ⁊ tu possis rn̄dere similitꝛ. Nā postq̄ dixit propheta. Quare tristis es anīa mea ⁊c̄. ꝯn̄ter rn̄dēdo ait. Salutare vultus mei de⁹ me⁹. Hoc ē deus meus ē salutare/ aut saluator mei vultus q̄ duplex scꝫ gratie ⁊ glorie existit. quasi dicere vellet. Deus meus ē mihi sumē gratie/ ⁊ glorie/ ⁊ om̄e bonū. q̄ si amplius curiose magis q̄ fructuose. importunate cogitatō interrogare ꝑstiterit/ expellat eā ⁊ fuget meditatio tua flabello et manu simplicitatis. ⁊ humilitatis/ auertendo ab ea ⁊ nihilipendēdo tali rn̄so breui/ sed efficaci. Ipē ē deus meus/ dn̄s meus/ ⁊ pr̄ me⁹ qui possedit me ⁊ fecit ⁊ creauit me. Quid vis vltra?

Notula. 17.

l Audatꝛ in scriptura sacra et a doctoribus simplicitas vera q̄ plicam nō habꝫ dolositatꝭ falsitatis aut curiositatis. Sic Job simplex fuisse memoratꝛ. nō simplicitate q̄ opponitꝛ ꝑspicacitati intellectus/ sed q̄ cōtraria ē dolositati affectus. Sicut ⁊ sapiēs ait de deo q̄ cū simplicibus graditꝛ ⁊ cum ipsis ē sermocionatio eius. Sicq̄ faciebat ꝓpheta loquēs ad dn̄m in sācta simplicitate. Ut iumentū inq̄t factus sū apud te. Felix q̄ talitꝛ simplex ⁊ tale iumentū ēē meruit/ si tn̄ in via dn̄i. Nā fortitudo simplicis via dn̄i. Hec simplicitas. dū diuersitatem

hominū in naturalibus/ moribus/ ꝯsuetudinibus/ statibus ⁊c̄. recogito/ videtꝛ precipue locū hr̄e apud ꝯstitutos in officijs religionū/ ꝓpter cōmunē ꝯgregatiōis vtilitatem ex obediētia/ necnō illos coiter om̄s q̄ laborāt in vita actiua ⁊ multis curis solicitudinibus ⁊ occupationibus ꝑgrauantꝛ ex charitate alioꝝ saluti intendētes. Talib⁹ quippe nō ꝯceditꝛ ocium vacādi subtilioribus inquisitiōib⁹ catholice legis/ neq̄ suppetit virtus/ facultas/ locus/ tp̄us ⁊c̄. ad recolligendū se in vnitatē hmōi que docetꝛ a philosophis ꝑ abstractiōes mētales scholasticas. Idē videtꝛ sentiendum de maxima pte eoꝝ q̄ deo sub regulari in religionibus militāt disciplina/ quos coiter fatigat nō modicū multiplicitas/ ꝓlixitas/ ⁊ continuitas diurni pariter ⁊ nocturni. Additur abstinētie austeritas/ crebꝛ ieiuniū. lōge vigilie. mala quies. labor assiduus/ superioꝝ obiurgatio. pariū indignatio. et pene totius vite vna ⁊ iugis temptatio et vexatio. Clarum erit pie ꝯsiderāti q̄ hec oīa nō ꝑmittunt saltē vt frequēter humanam infirmitatē se libere et expedite transferre ī meditatiōibus suis ad hmōi quales ꝑnotauim⁹ philosophicas abstractiones. Pn̄t nihilominus hi tales aut aliqui ex singulari dei gr̄a ꝑuenti ⁊ adiuti/ de quo minime dubitauerim/ qn̄q̄ ascēdere sublimi⁹ atq̄ securius deducente eos sup excelsa ipō victore deo ī psalmis canētes/ q̄ plures alij/ ꝑsertim phisica/ q̄tidie scrutātes vtinam nō magis curiose q̄ fructuose/ scrutinia.

Notula. 18.

d Icamus adhuc aliq̄d d̄ hoc meditatiōis mō/ q̄ solet a corꝑalib⁹ incipe/ ⁊ ea sibi substernere/ sꝫ saluberrimū ⁊ ꝑ necessariū ꝯsiliū est in eisdē nō sistere nec pedē figere. Alioqn vt frenesim vel turpissima incurret desideria ipē meditās. Assignem⁹ hoꝝ rōnē. Cōstat plane vtutē oēm q̄ corporeis vtitꝛ organis/ fatigationē ⁊ qn̄q̄ totalē ī opatōe sua si nimis ꝯtinuetꝛ defectionē pati. Constat insup ex hoc cogitatonē oēm ꝑicularē q̄ nimis ⁊ plus debito ꝓfūdatꝛ in imaginatiua vel estimatiua vtute. lesionē inferre sic fantasianti. ita vt non maneat dn̄s sui.

neq̧ liber ad expellendā hmōi cogitatio-
nē. Patz hoc in oī passiōe radicata. potis-
simū tñ in amore ꝓut videri pōt in philo
capitis/ q̄ quasi nihil differūt a maniacis ⁊
insanientibus. Uiuit adhuc q̄dā iuuenis. q̄
suā talit̄ fixit in vnius amore mulier̄ fan-
tasiā/ ꝙ in ripa cuiusdā extñs fluminis existi-
mabat se illā corpalit̄ videre ī altera eiusdē
fluminis ripa. vñ satagebat natādo veni-
re ad eādē. Sz forti verbere adhibito sana-
tus ē. ⁊ fantasticā deceptionē intellexit. Ui-
uit quoq̧ q̄ alit̄ ⁊ castius exercēs semetipm
in legēdis meditatiōib⁹ Anshelmi ⁊ eas ī
affectū trahēdo/ ad hoc deuenit ꝓpt̄ indi-
scretū laborē hmōi/ vt solus aspect⁹ libri in
quo ꝯtinebant̄ scripti sibi cuz nausea post
causaret horrorē/ pariter ⁊ timorē/ capitisq̧
vertiginem.

Notula. 19.

Egi pndē libꝫ quēdā quē vir-
go certe deuota cōposuisse dice-
bat̄. De cui⁹ dictis memori mē-
te hoc vnū diligēt̄ retinui et no-
taui. qm̄ id p multa exptus/ dictū rectissi-
me cautissimeq̧ repperi. Nihil est inquit
magis mihi suspectū ꝙ̄ amor/ etiā circa de-
um. Posui hoc in lectiōe quadam edita p
modū tractatuli de ꝓbatiōe veraꝝ reuela-
tionū typo numismatis. Est eñ passionū
oīm vehemētissima dilectio/ q̄propter sp
eget discretōis freno. Uiuit mulier q̄ casti-
tatē cū viro ꝓprio/ miro (nec aperiēdo) ri-
goris tenore seruabat. Hec nihilominus
amori spūali se dans aut dare putans. car-
nale (nescio q̄d) aut fedū pati se fatebatur
in corpe. Que rursus vt alie plures sub ve-
lamine deuotiōis (q̄le deuotiōis velamen
magis ꝙ̄ ipsā deuotionē nōnūꝙ̄ muliercu-
las ⁊ viros muliebrit̄ cōplexionatos/ l' hr̄e
vel retinere q̄s nesciat nō esse difficillimū)
ad psonas aliq̄s de sāctitate famatas ꝓla-
psa. nūc ad hāc. nūc ad illā diligēdas furo-
re ducebat̄ magis ꝙ̄ amore/ ita vt sui com-
pos nō fieret/ nec vllis arceri monit̄ poss̄z
ad moderationē in amore tenēduz/ ꝙ nisi
fortiores ⁊ v̄tuosiores ī amore cōpescēdo
fuissēt illi q̄s amabat viri. ꝓfecto credēdū
res ipsa in pessimū exitū nedum corā deo:
sed etiam hominibus vertisset.

Notula. 20.

Ed ad q̄d fit istoꝝ cōmemora-
tio: Nimiꝝ vt suadeamus/ ⁊ in-
culcem⁹ ꝙ̄tū fas nobis ē/ ne me-
ditātis animus det se/ sz accom-
modet/ iux̄ v̄bū Senece rebus corpalibus
ꝯsiderādis. hoc ē dicere ꝙ ꝓtinus euolare
studeat ad meditationes vniuersales q̄les
pnotauim⁹. Qm̄ ita vitabit̄ lesiōis v̄tutis
fātastice piculū. ita q̄z fiet illd̄. Oculi mei
sp ad dñm. Et ꝯñter illd̄. Qm̄ ipse euellet
de laq̄o pedes meos. ¶ Occurrit fabula d̄
vulpe ⁊ murilego. Quesiuit vulpis. Quot
modos ⁊ circūitus sciret ꝯ caninos insult⁹
Rñdit murilegus. tm̄ vnicū. Uach inq̄t
vulpis. Ego mille noui ⁊ habeo talib⁹ sac-
cū plenū. Euenit iterloquēdū multitudo
canū venātiū. Murileg⁹ vt audiuit latra-
tus canū ꝯfesti exilijt ī arborē sursū. Uul-
pis v̄o infra fatigabūda velox pgebat circū-
eundo. Tādē cū fatigata deficēt p lassitu-
dine ⁊ canū morsib⁹ pateret/ improperauit
murileg⁹ vulpi suos mltos circūit⁹/ atq̧ de-
risit dicēs pl⁹ sibi ꝓfuisse suū vnicū ī arbo-
rē saltū/ ꝙ̄ ei oēs sui multiplices circūitus.

Notula. 21.

Efert seneca sil'e aliqd̄ dictū ab
altero alteri pħoꝝ. qm̄ pl⁹ pficit
vnum morale pceptū si vsu ꝯti-
nuo ī illo te exercuer̄/ ꝙ̄ mlta si
neglexer̄ vsū. Exēplū de luctatore. ¶ Ap-
plicem⁹ h' ad ꝓpositū ⁊ dicam⁹ ꝙ h vs⁹ hec
exercitatio meditāt̄ eē dz vt assidue discat
ad oēm corpal' rei intuitū/ leuare sursū cor
suū/ velut ī vniuersalē q̄ndā recogitationē
d̄ diuine bonitatis. d̄ine sapīe ⁊ ptātis. ⁊ ita de
silibus/ iux̄ sensatoꝝ exterius vel interius
qualitatē/ qm̄ laquei ⁊ rhetia sūt ī infimis.
Quid mirādū si spūs instar auis dum in-
sidet morans in eis capiat̄ ⁊ irretiat̄/ sed si
mox euolet securus erit.

Notula. 22.

Uit hoc stoicoꝝ (quorū seneca
nō infimus fuit) institutuz/ vt
mens virili aliqua et forti cogi-
tatione animum stabiliret/ que
valeret ad virtutem. Citius esset vagari

ꝑ multa dum casta sit ⁊ ordinata vagatio. Hec autē cogitatio vel rectius meditatio versabat̄ apud eos circa fictū quoddā virtutis simulacꝝ/ qđ honestū vocabāt vł honestatē dū sua vi nos trahit ⁊ allicit/ nec ꝓpter aliud q̄ri hʒ. At vero diuinius actum ē nobiscū/ q̄ verā ⁊ solidā v̓tutis ⁊ felicitatis rē tenemus nō solū imaginē/ q̄ res non sola rōne nobis/ sed fide certa ꝓponitur tenenda/ querēda meditandaqȝ iugit̄. Manuducunt tn̄ nos odia ad hocipsū/ si non abutimur/ si nō signis/ nutibus/ ⁊ vmbris inhesērimus relicta veritate. Esset em̄ hoc vtiqȝ hoīs insipiētis ⁊ stolidi. ¶ Dicimus hoc ad inculcādū magis ⁊ magis recessuꝫ a corporaliū ꝯsideratiōe diutina nimis et fixa. qm̄ si eis omnibus laquei sūt. decipule sunt/ pericula sūt/ pedibus (iux̄ sententiam sapiētis) insipientiū. Dicet aliqs ꝓhibes igit̄ fieri imagines aut intueri. prohibeas ꝯsequenter necesse est ⁊ litteras/ ⁊ ita qđ reliquū erit meditantibus. Rn̄demus q̄ imaginū nec vsus nec intuitus ꝓhibet̄ sed talis inhesio q̄ meditantis cor ne sursū ferat̄ quasi circūligatū funib⁹ aut inuiscatum detinet. Supuolare igit̄ freq̄nt̄ nitat̄ etiā si recidere crebro cogat̄.

Notula. 23.

Xtimescimus in nr̄o multiloqo causare cuiq̄ fastidiū/ nibilominus q̄r solet inexercitat̄ ad qualesē sermo p̄sens/ ꝓficere ꝑticularis exemplificatio. Subiūgamus exemplū hoc vnū de plurimis. Et qm̄ dicēte sapiente. Initiū sapiētie timor dn̄i. De timore dn̄i ꝯstituamus ante meditationis nr̄e oculos. exemplū illud celebre a quo cepisse dicit̄ ordo carthusien̄. Mortuus ē quidā magne reputatiōis magister apud scholasticos. Parabant̄ exequie in tēplo. Venit vox. Iusto dei iudicio accusatus sū. Dilata ē sepultura in diem alterū. Tūc audita ē vox. Iusto dei iudicio iudicatus sū. Tercia die in quā dilatio sepulture iterū facta extitit/ insonuit vox. Iusto dei iudicio cōdemnatus sū. Ecce in his ē positū corā meditātis oculis iudicij tremēdi. accusatiōis iudicatiōis. ⁊ ꝯdemnatiōis spectaculum. Hec itaqȝ materialia ⁊ similia videri p̄nt quotidie apud vtrūqȝ forꝝ/ ecclesiasticū scȝ et ciuile. Que cor meditantis pōt spiritualiter quasi quotidie intra se practicare/ vt se ad diuinū timorē sic excitet. Attamē int̄ hec ad sedē misericordie q̄ teste beato Jacobo supexaltat iudiciū tremebūdus et fiducia nō destitutus appellet. dūmqȝ miserendi tp̄s est. toto illi cordis affectu se submittat. Sic predictū de mēdicitate spūali scripsimus in vulgari quatinus exēplo mēdicoꝝ manuduceremur elemosynas spūales querere multo magis. seduloqȝ affectu mētis. Sic in sensu litterali psalmoꝝ Dauid ex se docuit. Sic pia quedā mulier dolorem de ꝑditione filioꝝ/ retorq̄bat sup aīe sue/ suisqȝ/ ⁊ alioꝝ spūalibus angustijs cogitandū/ ac ita ꝓuide ⁊ salubriter cōuertebat tristiciā tempalem in spūalem. ⁊ ex cōsequenti in leticiā. Siquidem veꝝ est beatos eē sic lugentes. qm̄ ipsi consolabuntur. Nolumus tn̄ in his similitudinibus corporeis figi. sed ad spūalia considerāda sine loco/ sine situ/ sine colore/ sineqȝ figura/ continuo meditatiōe cordis reflecti.

Notula. 24.

Explicauerim⁹ ⁊ si nō/ vt voluimus. tn̄ vtrūqȝ ꝓut valuimus/ licȝ nō satis/ modū simplificandi cor in meditatiōb⁹. Sȝ an satis expleuerimus iudicet cui placet. Sȝ et imꝑfectū nostꝝ suppleat deus q̄ solus sensū aperit vt intelligāt̄ scripture nedū q̄ in libris. sed etiā q̄ in vniuersis creaturis ꝑ varia descripte sūt exēpla/ quatin⁹ ad dei legātur honorē. nr̄am edificationē. ⁊ ꝓ ꝯsecutione felicitatis et̄ne. ¶ Porro quicqđ hic edoctū videt̄ sup simplificatōe cordis traduci poterit facilit̄ ad cordis stabilitiōem de qua dicit apostolus. Bonū ē gratia stabilire cor/ dū docet̄ cor vel stare in deo/ vel nō elongari diutius ab eo. vt sic ibi nostra fixa sint corda vbi vera sunt gaudia. Trahi similiter potest ad cordis mundificationem. De qua Dauid. Cor mundū crea in me deus. Que mūdificatio fit cū ipsuȝ cor a multis/ ⁊ p̄cipue cum (licȝ difficillime) a fantasmatū corporaliū ꝯtagio/ visco vmbra/ seu fuligine/ assuescit separi. ¶ Posset deniqȝ sub simplificatōe cordis/ introduci

directio vel rectitudo cordis. Sed erit ſuꝑ hac re ꝑticularis dn̄o volente deciſio. De q̄ rectitudine eſt illa pſal. exclamatio. Quã bonꝰ iſrl' deꝰ. his q̄ recto ſunt corde. Et iterū. Cōfitebor tibi ī directōe cordis. Finit.

Carmen de ſimplificatione cordis.

Uis vex liber cognoſcere ſimplificet
Cor ſurſum remeans/infima deſpiciat
Materie trahit infectas res cōditiones
Quo magis a ſummo/diſtat origo ſua
Hoc in ſole notes ⁊ lumie/ſed viceuerſa
Dū redit ad p̄mū/ſpirituale ſapit
Mēs hoīs mōm/ſuaꝙ ꝓ ſimulacro. r̄ceptū
Senſibus effigiat ſpiritui ſimilem
Spiritus eſt nempe qđ gignit ſpūs/Iſta
Mentis ꝯditio libera/primo fuit
Principiū rebus p̄mū ſpeculando creat
Obijce cū nullo crimine leſa iacet/
Inficit̄ carnis oculus/ſed ebet rationis/
Cōtemplatiuus lumine pene caret
Par fit iumentis/et corpe merſa grauatur
Decliuus ſtolidā vix bene viſit humū

Incipit tractatus doctoris conſolatorij magiſtri Iohis de gerſon Cancellarij pariſien̄. de directione ſeu rectitudine cordis.

Confitebor tibi in directōe cordis. Pollicet̄ hoc pſalmiſta ꝑſonam in ſe gerens anime cuiuſlibet fidelis deuote/loquentis deo ⁊ confitentis in eo. Uel potius hebraico more. futurꝰ indicatiui ponit̄ hic optatiui loco/q̄ſi vox nō ſit ꝓmittētis ſʒ optātis atꝙ orāt[is] cū dic̄. Cōfitebor tibi in directiōe cordis. Proclamat in eodem ſpū raptus in anagogicos exceſſus q̄ pſallendo ait. q̄ bonus iſrael deꝰ his qui recto ſunt corde. Felix plane cor directū ⁊ rectū in dn̄o. Sʒ in directiōe et rectificatiōe crebrius heu fallimur putātes noſ rectū cor hr̄e/cū varie diſtortū eſt. q: iuſticiam noſtrā volentes ſtatuere/iuſticie dei nō ſumus ſubiecti. Propterea diligenter attēde tu meditās queadmodū deo confitebe ris in directione cordis. Uide quid ſequitur. In eo q̄ didici iudicia iuſticie tue. mirum vero ſi quis gloriari audeat ſe didiciſſe iudicia iuſticie dei/que ſunt vtiꝙ abyſſus multa. que incōprehenſibilia/que ⁊ terribilia ſunt ſuꝑ filios hoim. Sed ꝑfecto ſatis ē cordi ſaltē fido ⁊ ſimplici/nō curioſa ꝑſcrutatione ſed humili deuotiōe/ꝯfiteri đo cū ꝓpheta dicendo. Iuſtus es dn̄e/et rectū iudiciū tuū. Itē iudicia dn̄i vera iuſtificata in ſemetipſa. Et rurſus iuſticie dn̄i recte letificantes corda.

Conſideratio prima.

Fundamētū igit̄ directiōis cordis eſt meditatō rectitudis diuine iuſticie/que eſt ꝑpetua ⁊ ꝯſtās voluntas reddēs vnicuiꝙ qđ ſuum eſt. Hinc enī cōſurgit ordo. qui eſt parium diſpariūꝙ rex ſua vnicuiꝙ tribuens diſpoſitio. Hinc ꝯſequent̄ oritur pax. que nihil aliud eſt q̄ ordinis trāquillitas/propterea bene enunciatū eſt. q̄ opus iuſticie eſt pax ⁊ q̄ iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt.

Coſideratio ſecunda

Eſſet aūt gratiſſimū hanc ꝑ ſingulas res meditari iuſticiaʒ. ordinem. ⁊ pacē. ſed tranſeat meditatio cordis vt dirigat̄ ad participatā iuſticiā que deſcribit̄ habitus vel q̄ſi habitus ꝑ quē inclinat̄ cor habentis ipʒ reddē vnicuiꝙ qđ ſuū eſt Quā iuſticiā diuiſerunt philoſophantes in cōmutatiuaʒ et diſtributiuā/q̄uis nō defuerint q̄ iuſticiam dixerint oēm virtutē. Recte ꝓ ſuo. ſi đ legali iuſticia ſub generalitate locuti ſūt que quideʒ ratio eſt reddere vnicuiꝙ qđ ſuū eſt. Continet̄ itaꝙ ſub hoc ambitu virtus omnis tā prudentia que eſt recta ratō agibiliū/q̄ tēꝑantia que eſt moderatrix paſſionū ꝯcupiſcibiliū/q̄ fortitudo que ē mediatrix inter audacias et timoreʒ/q̄ iuſticia ꝓut eſt ꝑticularis virtus reſpiciens cōmutationes in precijs/et diſtributiōes ꝓ meritis quatinus recte fiant.

Conſideratio tertia.

Poſſet cōfeſtim fieri ſermo de directione cordis in hac ꝑticulari ⁊ duplici iuſticia/cui ſolet aduerſari quaſi duplex peſtis letifera.

Contrariatur itaqȝ cōmutatiue ↄ̄ctus vsurarius quo ad tpalia/ et simoniacus q̄ ad spiritualia. Porro iusticiā distributiuā vulnerant ꝛ inficiūt ꝓmotio remuneratioqȝ male meritoꝝ in rep. ecclīastica ꝛ spūali. Sȝ videamus in primis velut in radice vel fonte q̄d cordis sit rectitudo. seu directio.

Consideratio. 4.

Directio cordis attēdit penes cōformitatē ad rectitudinē pme et vniuersalis regule/ quā eē ↄstat inobliq̄bilē/ nec a rectitudīe ꝓrsus flexibilē/ queādmodū tortuosa redigūtur ꝛ rectificant ad normā rectā p applicationē. Et qm̄ natura tota dirigit ī suis motionibus ꝛ actionib⁹ ad hᵒ agēte infallibili ꝛ ī obliq̄bili naturā oēm directā ꝛ rectam (vt talis est) fore necesse est. Et hoc est corollariū seu porisma pulcerrimū. Propterea ↄcludit a sapiente/ ꝛ apud boetiū a phia q̄ sapientia attingit a fine vsqȝ ad finez fortit et disponit omnia suauiter.

Consideratio. 5.

Hanc vo directionē nature vocauerūt aliq̄ phoꝝ/ circulū intelligibilem pmi boni ad creaturā ꝛ rursus creature ad suū pncipium. Et hec meditatio non est discors a nostra si ↄsideret hmōi recursus seu reuersio q̄ vel q̄ fit tanq̄ reflectat radius rectus vel ppendicularis in seipō de deorsum in sursum/ vñ ꝓuenit fortificatio mirabilis ī natura/ qđ in speculis ꝓbat p exemplum.

Consideratio. 6.

Hanc igit nature directionē et reuersionē ad suū pncipiū si ī obliq̄biliter/ haberet humana voluntas ꝓ statu presenti. eā q̄ppe ī gloria habebit sed in inferno ab hac rectitudine tota deficiet. Nūc aūt dū in via sum⁹ dirigitur aliquando/ sed frequenti⁹ detorquetur per peccatum ab hac directiōe/ redditurqȝ tortuosa. ita vt nō sit cum deo suo rectum vel directum cor eius. Sicut ī pluribus sacre scripture locis verba huiusmodi sonant.

Cōsideratio. 7.

Fuerunt qui dicerent hanc rectitudinē cordis ad deū esse/ vt vellet hō q̄cq̄d vellet de⁹/ ꝛ nō aliud vel aliter. Alijs visum est q̄ voluntas dei nō obligat voluntatē creatā ad imitationem sui ꝛ cōformitatē/ et p consequens nec ad suam rectitudinē/ nisi primo sit cognita dei voluntas ipa. Et deniqȝ q̄ ad eius imitationē obligetur sub precepto affirmatiuo vel negatiuo. Qđ aliqui sic explicant vt cor hoīs teneat velle illud quod scit qđ deus vult ipm̄ velle/ et hoc nō soluȝ ↄsultiue vel pmissiue/ sed preceptiue vt dictum est. Reducit ergo ſm istos tota cordis rectitudo ad rectitudinem impletiōis diuinoꝝ p̄ceptoꝝ/ que sunt iudicia seu dictamina diuine iusticie.

Consideratio. 8.

Fuerunt quoqȝ quib⁹ hoc nō satis dictū ample videbat. Distinxerunt igitur triplicē in homine voluntatem accepto large vocabulo/ ſm triplicē in homine cognitionem. Est em̄ voluntas seu appetitus sensualis qui potest aliqualiter ideo dici volūtas q̄ aptus natus est obedire rōni/ iuxta Aristotelis verbū cōformiter ad illud dictum de Cayn. Subter te erit appetitus tuus et tu dominaberis illius. Nō sic aūt est in appetitu sensuali brutoꝝ/ que non habent rationem directricem sibi adiunctā/ ꝓpterea passiones sensitiue nō eis imputāt nec dicuntur turpes Ut supbia in equo. ferocitas in leone. timiditas in lepore/ astutia in vulpe. ꝛ sic de alijs silibus. Est ꝛ alia volūtas vł eadē sȝ alit cōsiderata q̄ ↄsequit cognitiōȝ rōnis inferioris quā appellāt scti velut mulierē respectu portionis supioris quā virū dicunt. Hec respicit leges tpales ꝛ cōclusiones que colligūt ex sensibus. Sȝ portō rōnis q̄ supior dicit cōformat ad leges eternas ſm has dr̄ ꝓprie voluntas rōnis.

Consideratio. 9.

Dicunt ↄñr p̄dicti q̄ volūtas cōsequens iudiciū rōnis supioris et directionē eius debet sp ita eē

conformis diuine voluntati ꝙ nunq̄ī aliquo sibi remurmuret. nec ꝺ damnatōe hominū/nec de ꝑmissione pctōꝝ/nec de gratie subtractōe. Immo nec ꝺ sua futura dānatione/si illā deꝰ disposuerit iusto suo iudicio venturā/sed dicat humili corde sine murmure/id quod apud damnatos ⁊ per eos dici nō pōt. Iustus es domine/⁊ rectū iudiciū tuū/cum ceteris similibus. Nō ꝙ homo simplicit̄ et absolute debeat aut possit de lege ordinata consentire in damnationem suā/sicut nec in peccatū vel desperationem. Sed hec ita sub ꝯditione ꝓponuntur. Quāuis nō expediat apud multos tales interrogatōnes ꝑticulares sibi formare/vel in eis deliberando diu stare. Hoc tñ pōt fieri vt ſm iudiciū rōnis supioris nolit i aliquo remurmurare diuinis dispositionibꝰ quod facilius est q̄ positiue ea laudare et approbando in ratione eis gaudere.

Consideratio. 10.

Porro quo ad voluntatē aliā duplicem/q̄ cōsequit̄ iudiciū rationis inferioris et sensualitatis potest fieri ꝙ bonꝰ filius (sic loqt̄ Augusti.) velit patrem suū viuere/quē denus vult mori/ꝓpter quedā naturē tractum et colligatōnē ad ea que tēpalia sunt. Oportet nihilominus hanc duplicem voluntatē si debet carere vitio/se resoluere tandē in eā que sequit̄ iudiciū rationis.

Consideratio. 11.

Amplius addamꝰ. Quia nā delectat̄ in medijs/⁊ tristat̄ i extremis. colligit̄ ratio speculatiua cāticoꝝ et psalmoꝝ/qui quandoq̄ collaudant rectos corde/et ad leticiā ⁊ collaudationem prouocant/vt ibi. Letamini in domino et exultate iusti. Et gloriamini omnes recti corde. Et iterum. Lux orta est iusto et rectis corde leticia. Coniunguntur autem iusticie et rectitudo cordis ratiōe ꝓdicta. Quī iusticia medium tenet/et consistit in quadā rectitudine ſm quā debꝫ rectificari cor atq̄ dirigi.

Consideratio. 12.

Tenendū est nihilominus ꝙ rectitudo volūtatis humane ꝓ statu vie non stat indiuisibili/sicut rectitudo voluntatis dei. Et sic stoici ponere voluerunt dicētes equalia esse peccata/quoniam eque deuiat vnuꝫ a rectitudine sicut alterum. Exemplum ꝺ linea parū torta vel obliqua. Stat igitur ex moderatione iusticie ꝑ diuinam misericordiam que superaltat iudicium/ ꝙ rectitudo voluntatis humane latitudinē aliquā compatiatur/infra quā voluntas stans/diceretur semꝑ recta/ q̄uis ad centrū indiuisibile iuxta modum loquendi ꝓdictoꝝ/nō pertingat.

Consideratio. 13.

Rursus infra latitudinē hanc ꝯmiserūt aliqua peccata venialia dicentes ea non esse cōtra rectitudinem diuinorum ꝓceptoꝝ/que sunt dei iusticie seu iudicia participata/ sic nec esse dicunt̄ contra charitatē. Quia nō extinguūt eam. Sunt tamen peccata venialia quedam obliquitates/a medijs per q̄ facilius et rectius tendit̄ ad finē. Non aūt tollunt rectitudinē finis. Et si nō perimūt illā/ ꝓpediūt tñ plurimū/sup qua re loqt̄ tractatus alter de vita spirituali docens q̄tum ⁊ quousq̄ vota ⁊ ꝓcepta ordinū seu religionū obligent ⁊ se extendant.

Consideratio. 14.

Descendamus ꝯñr ad ꝑticulares casus aliquos qm̄ sermones particulares in moralibus/dicente Aristo. ⁊ teste experientia/magis ꝓsunt aut erudiunt/quēadmodū vidi est in ꝓceptis medicine/ neq̄ tñ oportet tēptare de singul' ꝑticularibus. qm̄ infinita sunt et idō nec differere necesse. Sꝫ in ōmis sicut directio cordis tendit ⁊ t̄minat̄ in deū sic et ab eōdē hꝫ ortū ⁊c. ¶ Vide ꝯsequentia in tractatu de orōne et eius valore ꝑte tertia.

Consideratio. 14.

Reuiuit nos ecce plꝰ spato v̄bū ꝺ directiōe cordis i orōne cū annexis. Ad quoꝝ elucidationē āplioꝛē ꝓficit tractatus de meditatiōe cordis

⁊ alius de ipsius stabilitione. veniamꝰ con
sequenter ad alias ꝑticulares actiones. Et
in primis videamus qualis esse debeat cor
dis directio in adoratōne imaginū/qm̄ ab
usus videtur esse multus apud laicos ⁊ se
culares/imo et nōnunq̄ apud litteratos ⁊
religiosos/ q̄ vnā imaginē citius adorāt q̄
aliā. Et hoc solū. q2 vel venustior/aut pul
crior/aut ornatior. Vn̄ loquunt̄ ad illā ve
lut si itelligat. Directio final' cōsulēda ⁊ se
pius inculcanda atq3 p̄dicanda talibus in
his et in pluribus alijs/est q̄ habeant intē
tionem generalē faciendi in hmōi adorati
onibus/illud qđ intēdit facere eccl'ia/qđq3
ꝓlati doctores ⁊ scti p̄res hmōi instituētes
et tolerantes facere intenderūt/nec figāt di
rectionē sui cordis vel intētionē3 ad aliqđ
ꝑticulare/quin semꝑ habeant cordis pro=
ptitudinē ad faciēdū ea in his solū q̄ eccle
sia et suꝑiores nostri ac ꝓores fieri tradide=
runt atq3 docuerunt.

Consideratio. 16.

T Ranseamꝰ q̄3 statim vltra ad ali
os cultus sctōꝝ/qui plurimum
suꝑstitiōes hr̄e vident̄/ita q̄ no
uena fiāt/ ⁊ nō septimana/vl' q̄n
tana. Qđ offerat̄ tale munꝰ vl' tale Sic gal
lus ꝓ pueris/gallina ꝓ puell' btō Cristo=
fero vl' Jobi bapti. qđ ad sctm̄ Hupertū
ꝓ morsu canis rabidi fiāt innuent̄ ꝑticula
res obseruantie/ q̄ nullā vident̄ hr̄e rōne3
institutionis. Et ita talis ritus trāsit i su=
ꝑstitione3 q̄ nihil aliud est q̄ vana religio.
Di aūt vana: q2 caret rōne et affectu. Simi
liter est de hoc q̄ sctūs Antho. plus habe=
at virtutis in curando sacrū vt aiunt ignē
q̄ alij scti. Rursus idē ē hoc q̄ in hac eccle=
sia dedicata btīssime v̄gini/ipsius virtꝰ sit
potentior. q̄ in alia ad faciendū miracula
et succurrēdū innocantibꝰ se/et hoc p̄serti
rōne talis vel talis imaginatiōis sue vl' rō
ne solite ꝑegrinationis illic ꝯtinuate/ ⁊ sic
de similibus absq3 numero.

Consideratio. 17.

C Onsiderandū est igit̄ q̄ paucis
simorū est ad diuina se erigere vel
eleuare/nisi ꝑ corꝑalia. Sed nec
ꝯfidētia de deo ⁊ sctis faciliter a
multis hēt̄ sine quadā spāli obseruatiōe ⁊
frequenē corꝑali vl' imaginatiua. Tal' tn̄
imaginatio fortis ⁊ ꝯfides de dīno auxilio
licita ē ⁊ meritoria q̄uis cōsurgat ꝑ media
vl' exempla corꝑalia/ ⁊ ꝑ quasdā actōes ex
traneas/q̄ mouēt adiuuāt/ ⁊ augent imagi
nationē ad spem vel ꝯfidentiā de obtinen
do salutē ꝓut ⁊ medici dicūt. videlic3 ima
ginationē fortē facē casū vl' etiā liberatiōe3

Consideratio. 18.

E Mplius distinguēdū est đ ob=
seruationibꝰ circa cultū dei ⁊ sā=
ctoꝝ/q̄ aliqūe obseruatiōes hu=
iusmodi sunt maīfeste licite/imo
et obligatorie/q̄s videl3 tradidit ecclesia.
Alique sunt penitus illicite ⁊ demeritorie
quas eccl'ia reprobat ꝑ exp̄ssum. Alie autē
sunt medie que de genere suo nec bone sūt
nec male sicut leuare festucā in tēplo. Sed
fiunt moraliter bone aut male ꝑ appositio
nem circūstantiaru3 p̄sertim intentionis ⁊
finis. ¶ Similis pōt fieri distinctio de cre=
dendis q̄ aliqua sunt firmiter credenda.
Alia eque firmit̄ discredēda. Alia v̄o que
sine ꝑiculo possunt vel credi vel non credi
Ceterū de obseruantijs primi et scđi gene
ris pōt ⁊ debet fieri secure p̄dicatio. s. quan
do sunt exp̄sse ꝑ eccl'iam ⁊ doctores vel ap=
probate vel reprobate. De alijs v̄o tertij ge
neris cautissime p̄dicandū est vt nec nimis
generalit̄ assertiue ⁊ absolute approbētur/
et p̄sertim quasi cadant sub p̄cepto vel fide
certa/nec etiā reprobent̄ absolute ⁊ simpl'r
q̄si sint pctā q̄ nō pn̄t bene fieri ⁊ que obli=
gent ad nō credendum.

Consideratio. 19.

R Ursus aduertēdū q̄ apud sim=
plices qui vident̄ bone fidei/ ⁊ i
alijs religiose viuentes/ obseruā
tes ecclesiasticā disciplinā et doc=
trinā agendū est potius ad rectificationem
actionum suarū/et ad bonā interp̄tationē
iuxta intentionē bonā quā habere debent
q̄ damnent̄/vel arceant̄ deserere suas con
suetudines/p̄sertim ꝑ illos qui nō sunt tan
te autoritatis/q̄ possint sine scādalo tales
obseruationes extirpare. Secus forte vbi
adueniret autoritas p̄latoꝝ vel pape vl' ge

neralis concilij. Unde et quando pdicat nimis acriter contra obseruationes taliuz psonaruz/que deuote sunt in multis alijs pōt consurgere in ipis quedā pusillanimitas/atq oriri ex hoc in puersis maior arrogantia irrisiua bonoz et simpliciuz hmōi/aliarūq deuotarum psonarum.

Consideratio. 20.

Addatur adhuc circa dictas obsuatōnes psertim pter illos qui sunt depressi in intellectu. ac rudes ad capiendū subtiles resolutiones nostre fidei et catholice religiōis/p ut tactū est supra de consideratione decima septima. Addat inquā et dicamus q in talibus ita temperate se habeant q nec reprobēt eos qui talia nō faciunt quasi sint obligati sic facere/q etiā in talibus nō ponant firmā spem suam/taliter q existimēt deuz vel sanctos nō debere eis pbere auxiliū vel salutem. nisi obseruatōnes tales exercuerit quasi sit in illis quedā necessitas vt p eas et nō aliter inducatur deus et sancti id facere quod petunt. Possunt tamē existimare vel sperare cum pietate fidei et religionis christiane/q reuerentia exhibita deo et sanctis p hmōi obseruatiōes/eis vtiq placeat.

Consideratio. 21.

Confirmant p premissa exempla que videmus i ecclesia. Qnia cōmutauit ecclesia multos gentilium ritus non eos penitus auferendo/sed intentiones fideliū circa huiusmodi in finem bonū dirigendo. Patz hoc de festo purificationis qd ideo candelaria vulgo dr. quia portantur candele ardētes illa die in honore purissime et lucidissime virginis Marie/que prius portari apud gentiles consueuerant in venerationez cuiusdam dee/et in lustratione vrbis romane Sic solennitas prime diei mēsis sexti/que quondam in honore octauiani augusti fiebat/cessit in ecclesia in honorem receptiōis cathenarum principis apostoloz Secūdū consimilē considerationē apud principes christianos posset hodie tolerari celebratio natalis sui. immo vt meritorie peragi/dirigendo videlicet intentionē suā ad spiritualem natiuitatē regenerationis sue per sacrum baptisma/glorificantes deū qui gratiam baptismi ptulit. Sic etiā encenia que dantur primo die ianuarij tolerabiliter fierent/si dirigeret intentio ad illud enceniū gloriosum et pciosuz/qd christus iesus deus et dominus noster nobis donauit in sui benedicti nominis impositione. quod vtiq nomen est iesus/salutem importans/atq in sui preciosi sanguinis effusione/quaz in circūcisione incboauit/sed tunc consummauit. quando in ara crucis cum latrone. et clamore valido seipm totuz p nostra salute deo patri in sacrificiū obtulit/et exauditus est p sua reuerentia. Sic fit intentionem rectificando multa erunt religiosa/q alr forent supstitiosa.

Consideratio. 22.

Inueniet studiosus doctus et pius animus in talibus obseruatiōibus que de se non sunt male/qsdam rationes vl directiones cordis que faciunt obseruationes huiusmodi nedū licitas sed etiā meritorias. Et sic nō est necesse in obseruationibus p ecclesiā datis q simplices et laici cognoscunt talium rationes/que in aliquibus vix pnt alit reddi/q q sic placuerit legislatori/vel ecclesiastice consuetudini. Sic multomagis in pposito dicendū est/q sufficiant lectiones consecture/si dicat nouenaria poti q duodenaria/ad honorē nouē videlicet ordinum angelorum Et q fiat pegrinatio ad istam ecclesiam magis q ad illam/ob maiorē deuotionum fidelium. Et q deus vult in varijs locis/et diuersis sanctis/varie et diuersimode venerari/stante tamen in his semper vere fidei soliditate et integritate. Sed et q pulli/vel panis/vel vinū/vel equi/vel imagines ceree/vel aliqua similia certis ritibus offerantur/totum cedit in honorem dei et sanctorum/et ad sustentationē ecclesiasticorum ministrorū dummodo in his et in alijs nō addatur positiue et particulariter certa intentio praua/et omnino contraria diuine religioni. Consulendū est igitur vt stent in directione et intentiōe generali/faciendi idem qd placitū sit deo/nec in talibus nimis multū se subtilizent.

Consideratio.23.

Ursus ad elucidationē p̄missorū̄ ampliorem addendū est/ q̄ n̄ passim querat̄ temptari deus p̱ inuocatōnē sanctoꝝ suoꝝ/ vl' oblatiōes eis factas quasi debeat sp̱ statim facere miraculose illud quod petit̄/ p̄sertim qn̄ est tātū̄modo bonū tp̱ale adipiscenduꝫ videlicet qn̄ est ꝓ acquirendo aliquo commodo/ vel ꝓ euitando incommodo/ sicut solent facere plurimi qui ꝓ qualibet re q̄ntūmlibet ꝓphana et modica/ querūt a deo et sanctis eius op̱ationem sup̱naturalē. q̄ꝫ qꝫ sis oppositū illius quod ip̄i petunt cadat frequentius ad salutē ip̄orum spiritualeꝫ/ sicut est infirmitas/ vel aliqua in bonis tēporalib⁹ aduersitas. ¶ Est eīn̄ inuocādus deus maxime ꝓ eterna salute animaꝝ/ ⁊ ꝓ medijs ad illā p̱ arma iusticie a dextris et a sinistris/ p̱ diuitias/ p̱ paup̱tatem/ p̱ bonaꝫ famam et infamiā/ quemadmoduꝫ supremus noster medicus magister et rector nobis vtile esse nouerit. Itaqꝫ: sicut dici solet a magno magna petenda sunt et speranda atqꝫ aliquid solidū seu p̱mansurū/ ne forte videatur deus coli solum vel amari ꝓpter questum temporalium que vilia sunt ⁊ ilico vtiqꝫ peritura.

Consideratio.24.

Ontingit aūt deū tēptari dupliciter. vno mō sine necessitate vl' absqꝫ magna vtilitate. q̄ temptatio dī curiositas. Alio mō quādo dimittit̄ auxiliū humanū/ quale posset hr̄i/ viꝫ dū fiat illud qđ naturalit̄ vel humanitus fieri pōt. Et hoc vocamus facere qđ in se est. Ad p̄mū spectat/ cū hō vult p̱ aliquas orōnes vel ieiunia acquirere sciencīā aliq̄ꝝ occultoꝝ/ vl' eoꝝ q̄ nō sunt sibi vl' statui suo cōpetentia vl' vt hēat gr̄as aliq̄s gratis datas/ que nō sunt vtiles ip̄i petenti sꝫ magis īutiles forte ⁊ noxie vt qđ hō speret dicendo hāc vel illā orōnē q̄ nō incurret tūc infirmitatē/ vel q̄ sic habebit diuitias/ vel ꝓsperabit̄ in mercaturis/ vel etiaꝫ in spiritualibus/ exemplificando q̄ viꝫ videbit an̄ mortē oculis corp̱alibus btissimam v̄ginē aut aliquē sctōꝝ/ vel aliquā sctārū/ ⁊ ita d' reliquis. Que oīa friuola sunt. nec habent quicq̄ roboris aut fundamenti.

Consideratio.25.

Orro aliqb⁹ nihilomin⁹ licitum est expectare aliq̄ q̄si p̱ miraculū cū recursu ad deū et sanctos ei⁹/ qualia sic expectare sine coop̱atōne ꝓp̄a al's nequaq̄ foret licitū siue laudabile. Et hoc ī multis casib⁹ est ꝯsideratōe dignissimū. Un̄ si simplices hoīes nō haberent p̄dicatores ⁊ instructores sup̱ credēdis ⁊ agēdis ad salutē p̱tinentib⁹/ p̄nt ratōnabiliter instructōnē sui postulare a domino deo p̱ miraculū. vtpote p̱ infusioneꝫ diuinitus/ p̄ter nature op̱atonē illuminari. Quia vbi deest naturale ⁊ humanū subsidiū. pōt immo ⁊ dꝫ spirituale ⁊ sup̱naturale rōnabilit̄ expeti et expectari/ cū gr̄a n̄ deficiat ⁊ vtiqꝫ minus/ q̄ natura in necessariis. Prouenit inde fortassis q̄ mlti rurales et idiote sepe citius op̱ant̄ suam saluteꝫ/ sine offendiculis erroris / et absqꝫ deuiatione p̄ceptoꝝ diuinoꝝ et ecclesiasticoꝝ/ ꝓpter firmam deuotā ⁊ humilē spem quā in diuino habent auxilio repositā. q̄ clerici et litterati et alij. quotidianis exercitati lectionibus/ ⁊ sermonū auditionibus/ qui plerūqꝫ facilius errore et deuio p̱iclitant̄. Sic etiā sepius a deo miraculose ab eccl'ijs ⁊ cōgregationibus pastoris solatio orbatis/ petiti sunt/ et adhuc licite peti p̄nt idonei boni ⁊ vtiles pastores et p̄lati. Sicut legit̄ de sancto Nicolao ⁊ pluribus alijs.

Consideratio.26.

Abent cōsequenter ad hāc cōsiderationē religiosi et solitarij q̄ d'seruerūt mundū ⁊ ea que in eo sunt quo ad curā administrationis/ causam magnā recurrendi ad deū ī suis orationibus cū expectatione diuini auxilij/ sine solicitudine alterius cure querendi vel vtēdi auxilio alio tp̱ali/ in faciendo illud qđ in se est. Nā orando ⁊ bn̄ viuēdo faciūt totū qđ in se est. Secus esset in habētibus administrationē atqꝫ curā sibi in presidendo vt reges ⁊ iudices siue ī corripiendo ⁊ docendo vt p̄lati ⁊ doctores/ q̄les viꝫ

scire possunt sine magna solicitudine & tre pidatiõe an fecerit vel faciant qđ in se est.

Consideratio. 27.

n Ihilominus datˀ p regula ꝙ in oratione sua ꝯsideret homo si faciat vel fecerit ꝓbabili coniectura qđ in se est. & qcquid spectat ꝓ tũc ad se vl' ad suũ officiũ iuxta naturalẽ ꝓcedendi modũ. Nõ em̃ requiritˀ euidẽtia Et si sic. tũc ferat audacter sine scrupulo de um temptandi. totã cordis sui directionez in deũ/expectando suũ diuinitus auxiliuz Quasi dicat cũ iosaphat rege. cũ ignorem⁹ quid agere debeamus supple vltra ea que egimus aut fecimus/hoc solũ habem⁹ resi duũ/vt oculos nostros ad te dirigamus.

Consideratio. 28.

v Alet insuper hec doctrina apud quelibet optantem bonũ alicui cui tñ via nature succurrere non põt/vel ꝓpter distantiam localẽ vel insufficientiã suaz q̃cunq3 aliã vt toto corde dirigatˀ ad deũ et sanctos eius oratio sua/dicendo. dñe deus meus apud te est oẽ desideriũ meũ p salute huius vel illius ꝑsone. Sed nihil aliud mihi suppetit/q̃ vt tuũ implorẽ ꝓ ea auxiliũ/ꝓut et imploro et toto corde affecto/quatinus tu p temetipm/aut certe p ãgelos tuos sanctos/vl' saltem p hoĩes alios/ad hoc magis q̃ ego idoneos agere digneris circa talem vel talez ꝑsonã/que sue salutis sunt/que ego nequaq̃ sufficio implere docendo/monendo/hortãdo/corripiendo &c. aut tal's ꝓut vnctio ei⁹/q̃ docet de oibus/inspirauerit orando.

Consideratio. 29.

a Bdamus ꝓ directiõe cordis/circa credulitatẽ eorũ que narrantˀ in scriptis verbis et legẽdis sctõrũ/& alioꝝ gestis/siue illa sint miracula/siue excellentis gratie merita/que fauere videntˀ xpiane religioni/& hominũ ꝓficere edificatõi. Silr q3 circa ĩdulgẽtiarũ adeptionẽ p tales vl' tales oĩones/vtpote q̃ dixerĩt qnqes pr̃ nr̃ & aue ma. corã imagĩe beate crucis. habebit mille dies/vel viginti annos indulgentiaꝝ. Silr etiã circa denũtiationes futuroꝝ p illos qui videntˀ deuoti et religiosi. Silr deniq3 circa visionẽ qrũdã somniorũ ꝓ iuuandis mortuis/vt ꝙ videatˀ pater admonens et petens tot et tales missas aut elemosynas vel ꝑegrinatiões ꝓ sua liberatiõe. Circa hec itaq3 & similia mlt'ũ caute ꝓcedendũ est/et ꝓuidendũ ne apponatˀ firma vl' ꝑtinax credulitas ꝓpter erroris ꝑiculũ/neq3 etiã oportet hmõi omnino & ꝑtinaciter dissentire/nec etiã penit⁹ cõtemnere & reprobare. Est igitˀ ambulandũ in his via media et regia/in qua dirigitˀ deuoto illa quã vocamus pietatẽ fidei/cuius cõditio est acceptare illa p modũ cuiusdaz ꝓbabilitatis & amoris/que videntˀ religionẽ xpianam & dei dilectionẽ ꝯfouere/vl' ad ipas incitare & accẽdere.

Consideratio. 30.

v Nde in p̃dictis casib⁹ & similib⁹ põt hõ amplecti talia & silia que inducta sunt nõ tanq̃ necessaria ad credendũ vel oꝑandũ. sed tanq̃ aliqua que pñt aliquid vtilitatis afferre si recogitentur aut ꝑficiantˀ. Exempli gratia. Si dicam quinquies oĩonem dñicam cũ salutatione angelica/corã imagine crucifixi/possum sperare de diuina misẽdia. Qđ si nõ tãtas quante ibi afferuntur saltez aliquas cõsequar indulgentias/deo indulgentiarum domino notas. Similitˀ si fecero quedam opera pia pro anima patris mei/ex viso sõnio/non quasi obligatus sed pie admonit⁹ p̃sumendum est ꝙ vtiq3 melius agam visioni satisfaciendo/q̃ eam penitus contemnendo Et ita consimiliter intelligendo/ꝓpter cautelam maiorem de prenunciatiõe futurorum/et de operatione miraculorum in quibus vtiq3 reuerentia diuine misericordie et potestati omnipotentis dei principaliter est exhibenda. ¶ Veruntamen prelati et doctores debent vigilantiores & cautiores esse in premissis q̃ simplices/vt ꝓuideant vt talis pietas fidei si plus debito excesserit/et nõ s'm scientiam/vergat tandem in detrimentum fidei ac supstitionẽ intolerandã. Debent itaq3 poti⁹ ĩ publicis p̃dicatiõib⁹ & exhortatiõib⁹ talia restringere/q̃

approbando dilatare. Tum ꝓpter ꝓnitatem hominū ad supstitiones. Tum qꝛ solennis predicatio doctoꝝ/talibus simplicibus alꝰs afferret fidē/et augeret/in his q̄si vera sint et de necessitate credenda/eo ꝙ a tam magnis hec approbare quasi intellexissent. Tum tertio qꝛ satis suppetunt exempla pietatis fidei et religionis christiane ī scripturis sacris et historijs autēticis/sine multiplicatione hmōi novoꝝ supfluoꝛuꝫ/ que nec solidū satis habent fundamentuꝫ cui possit sic cū talibus quis inniti/ q̄n imineat multiplicis casus periculum cum deviatione a principali fidei fundamento. Queādmodū videmus in simili. in regionibus aliqnibꝰ. de censuris et legibus adinventis circa particulares observantias/ q̄n qꝫ nec ad salutem necessarias/ ꝙ videlicꝫ sepe p̄ferunt legibus dei ⁊ euāgelicis/ imo ⁊ hoc ip̄m manifeste videmꝰ in decretis ⁊ decretalibus. vn̄ ⁊ severius punit̄ q̄nqꝫ monachus sine cuculla incedēs/ q̄ꝫ adulteriū aut sacrilegium committēs. Et gravius plectitur agens ꝯtra vnū pape decretuꝫ q̄ꝫ delinquens cōtra diuinū p̄ceptū ⁊ evangeliuꝫ. Juxta improperium christi ad phariseos. Irritum fecistis mandatū dei/ propter traditiones vestras.

Consideratio. 31. R

c Onsequent̄ in administratione spūaliū quorūcūqꝫ directio cordis vtilis est ⁊ valde necessaria/ ꝓpter duo principalit̄. Primum est detestatio et ampliatio simonie facta p aliquos doctores iuris canonici. Alterū est vsus cōmunissimus q̄ ad oppositū eē vidꝛ iuriū canonicoꝝ de symonia loquentiū ita vt nisi repiatur exitus aliq̄s p directioneꝫ cordis vix inuenit̄ inter dispensantes vꝉ suscipientes spiritualia qui tutus et purus eē videat̄. Qua sup re editus ē tractaculus et inducta distinctio ꝓpter illos qui dicūt cōmitti simoniā si dent̄ spūalia intuitu vꝉ interventu alicꝰ cōmodi tpalꝰ p̄serti resecuta.

Consideratio. 32.

Taqꝫ resoluēdo materiā possumus inuenire distinctionē quadruplicē de ītuitu vel respectu cōmodi tpalis ꝓ spirituali. pōt em̄ intuitus ferri ad tpale cōmodū. Primo tanq̄ꝫ ad p̄cium rei spiritualꝰ/ quasi sit adequatio valoris vnius rei ad alterā sicut est in emptōne et venditiōe cuiuslibet rei. Pōt scd̄o ferri intuitus/ad cōmodū tpale tanq̄ꝫ ad motiuum principale dandi spiritualia. vel ad finem vltimū in quo sistit intuitus spiritualia ꝯferentis. Pōt tertio ferri intuitꝰ cōmodi tpalis tanq̄ꝫ ad motiuū minus principale/ vel ad finē subordinatū sub vltimo fine. Potest quarto ferri intuitus commodi tpalis tanq̄ꝫ ad rē debitā iure diuino ꝓ sustentatōne illius q̄ spūalia subministrabit iuxta doctrinā xp̄i ⁊ aplꝰi. Qm̄ dignus est operarius mercede sua.

Consideratio. 33.

n Unc ad ꝓpositū dicamus ꝑ responsione succincta et solida/ ꝙ primus intuitus ⁊ scd̄s sunt vere simoniaci d̄ iure divino ⁊ humano/ et si cōcurrat error intellectus ꝙ scꝫ talia possint fieri sicut in primo dꝛ/ vel ꝙ licite fiant sicut ponit̄ in vtroqꝫ modo. tunc incurrit̄ heresis ꝓprie dicta si sint ꝑtinaces. Dicimus ꝯn̄r ꝙ si ferat̄ intuitus tertio et quarto modis ille pōt esse licitus. imo etiam laudabilꝰ meritorius ac debitus. hoc tamen attento ꝙ observet̄ illud aplꝰi. Ab oī specie mali abstinete vos. Admististratio spiritualiū facta sub altero tali intuitu nō appareat fieri ex mō suo/ intuitu primo vel secundo/ vt si nō prius exerceāt̄ spiritualia si non prius dētur tpalia. Aut si turpiter illa vel ista exigant̄ cū scādalo ⁊ avaricie nota. In q̄bꝰ vtiqꝫ casibus possent hīi suspecti de simoniaca pravitate sic agētes/ ⁊ hoc p̄sumptione iuris vel facti/ et possent ipi in hoc casu tanq̄ꝫ tales iudicialiter evocari.

Consideratio. 34.

t Radit Aristo. ꝙ in finibus subordinatis vbi vnus est ꝓpter alteꝝ. reputat̄ vtrobiqꝫ vnū. Hoc dictū ꝓficit plurimū ad directōnem cordis in premissis ⁊ similibus. Ut exempli gratia. Uadit canonicus ad ecclꝰiaꝫ vt lucret̄ distributōnes suas. Aut celebrat curatus missam vel exequias/ vt recipiat fu

neralia. Attendendū est si principaliter si= stat hic vel ille intentionē suam ad lucrum tpale nō reducendo ad finē aliū principa liorem ⁊ spiritualem. Si sic. certū est. q2 est pctm̄ symonie. Si vero referat ad finē vl teriorem et superiorem ac bonū. q2.s. iste luc̄ tpalia vult recipe p sustentatiōe sua/quatī nus nūc et posterius occupari possit circa spiritualia et exercitia principalit̄. Hec est intētio cordis recta et bona. Sed attendat diligēter homo ne mentiat̄ iniquitas sibi. Quod ex varijs signis poterit quis ī seipo et in alijs cognoscere.

Consideratio.34.

Psum est aliquibus. q si cano= nic⁹ vadat ad horas lucratiuas al's nō iturus q hoc sit signum euidens quo ad eccl'iam simoni ace prauitatis. ⁊ q intentio talis neqat esse recta. Attamen hoc nō optet ita semp dici Alioquin sequeret̄ ɔdēnatio quasi totius status tam clericoꝝ q religiosoꝝ atq3 secu larium. Constat quippe q nonnunq car= thusien̄. in certo conuentu suo/certas dicēt exequias p certo defuncto. quas saltem p tali. al's nō dicerent si nō aliquis inde fruc tus tpalis esset securus. Et iuste. Silr̄ est d̄ alijs religiosis. necnō d̄ secularibus canoni cis et curatis. et de oī generalit̄ hoim statu in eccl'ia dei. Sicut nec opifex ageret q̄ sue artis sunt sine spe lucri. Pōt itaq3 ecclesia= sticus ad ecclesiam ire sub spe lucri mō pre dicto etiā p tūc nō iturus sine tali spe/ sed in alijs se occupaturus dūmodo sit intētō principalis directa ad finem superiorē vt tactum est.

Consideratio.36.

Oteſt ɔn̄r ex premissis elici q̄li= ter liceat hoī se trāsferre ad statū clericalē aut religiosū/ imo ad curā animaꝝ. aut ad platurā q̄= tinus possit habere sustentationē vite sue/ sine solicitudine tpalis exercitij. Ita tamē q illā libertatē vl' ociū referat pncipal'r ad honorē dei/et eius obsequiū. suāq3 ⁊ alioꝝ spiritualiū salutē. ¶ Et si opponit̄ q nul lus pōt appetere platurā licite ⁊ min⁹ illā querere hac rōne. Quia ad officiandū d̄bi te in statu platurē. necessaria est grā dei. de q̄ nō pōt certus q̄s esse. an habeat illā. Vi det ergo psumptionis esse ingerere se. Rn̄= demus q fallit hec ratio q̄uis magnoꝝ sit doctoꝝ. Qm̄ ex simili fieret argumentū q homo nō posset appetere aut querere q celebraret missam/vel q eucharistiam reci piat/ q2 prequirit̄ q hō sit ī gratia alioqn iudiciū sibi manducaret ⁊ biberet/q2 indi gne sine gratia ⁊c̄.

Consideratio.37.

Ropter argumentū immediatē motū et alia ptacta. distinguen= dū est de certitudine put ī quo= dam tractaculo de pparatiōe ad missā notatū est. Nā alia est certitudo eui= dentie. sicut est in primis principijs ⁊ in re bus expertis. Alia est certitudo moralis. et ē que colligit̄ et tradit̄ ex pbabilibus conie cturis et signis. Et talis requirit̄ et sufficit in casibus pmissis. Qua ex certitudine mo rali pōt homo certus eē q est in gratia aut sufficienter dispositus ad celebrationē mis se. q2 videlicet discussit diligent̄ ɔscientiā suam nec est sibi conscius de pctō mortali/ neq3 de quocunq3 alio canonico impedimē to. Silr̄ talis certitudo potest eē in viro ec= clesiastico volente curā siue platuram vide licet quia non est conscius sibi qui idone⁹ sit cum dei adiutorio ad officium tale exe= quendū q̄tū humana finit fragilitas que nihil perfectum in homine saltem ex omni pte et beatum iuxta commune puerbium admittit. Secundus tamē phdoloꝝ q ip sa certitudo nihilominus adhuc paucoꝝ est/ppterea dixerunt sancti considerātes ea que vt in pluribus accidunt q videlicet in tali appetitu et reqsitione preessendi sit pec catum. q̄uis in casu possit eē vt deduxim⁹ etiam meritum magnum. ¶ Ecce patz ex premissis q ad directionem cordis pficit eruditio/ne per scrupulos nimios et irrati onabiles deij ciatur sinistrorsū natus a sua rectitudine/vl' per plus debito relaxationē auertatur dextrorsum ⁊ incidat in malum

¶ Finit:

Incipit tractat⁹ eiuſdem de illuminatione cordis/ſiue de vna p̄cioſa margarita. etiam ꝺ ipſa ſancta Margareta.

Simile eſt regnū celoꝝ homini negociatori querēti bonas margaritas. inuēta aūt vna pretioſa margarita abijt et vendidit omīa que habuit/ ꝛ emit eā Mathei. xiij. ¶ Una precioſa margarita cui cōparat̄ regnū celoꝝ eſt calculus ille candidus. in quo eſt nomen nouum ſcriptum qꝺ nemo nouit niſi qui accipit/ quod beate margarete virgini ꝛ martyri collatū eſt/ ſm ꝓmiſſum xp̄i in Apocalipſi/ q2 fideliter vixit in mandatis domini. cuius hodie feſtiuitas celebrat̄ in edicula celle nr̄e/ nomen illud nouū/ eſt ens ſimpliciter/ vel ens purū vel ens vniuerſaliter ꝑfectū/ vel ens quo maius nequit intelligi et tale ſolus deus/ quo nō eſt maius nomē ſanctificandū in ſeculis. Dicente deo Ego ſum qui ſum. ¶ Ens ſi analogice dicat̄ de deo et de creatura dū ſimplicit̄ ꝑ ſe ponitur ſtat ꝓ ſolo deo ſm regulā Ariſto. ꝙ analogum ꝑ ſe poſitū ſtat ꝓ ſuo principali ſignificato. Et recte ſic dr̄ quēadmoduꝫ act⁹ ſuꝑior eſt potentia/ et ꝑfectū prius ꝙ̄ impfectum. ¶ Ens qꝺ eſt deus nō plene cognoſcitur ab alio ꝙ̄ ab illo q̄ accipit dū vicerit et dū victor deduxerit eū in excelſa/ quādo et vbi videbit̄ deus ſicuti eſt. Nihilominus hic in via cōmunicat̄ eius cognitio impfecta multis modis. Sed incōprehenſibilis eſt ſibi ſoli. ¶ Ens pōt vniuoce dici ꝺ deo et de creatura. Sed nō vniuocatiōe ꝑfecta ſicut nec ens dr̄ vniuocatiōe ꝑfecta de accidente et ſubſtantia. q2 nō ſm eandē ꝑfectionē/ nec ſm ordinē eūdē/ lꝫ rō nois ſit eadeꝫ ſcꝫ res poſitiua/ quecūqꝫ et qualiſcūqꝫ ſit illa ſupra quā primū fundat̄ pn̄cipiū cōplexum. ſ. qꝺlibet eſt vel nō eſt. Ac ꝑinde ꝺſcēdit ens ad ſpēs ſuas ꝑ d2ias vſqꝫ ad indiuidua. Rurſus ecōuerſo reſoluendo venit vſqꝫ ad ens primū atqꝫ puriſſimū/ ꝯſtituēdo agalma pulcerrimū/ atqꝫ ꝑfulgidā aīe margaritā. ¶ Ens vniuoce dictū de deo ꝛ creatura ſm rōnem poſitiuā incōplexā ꝛ ꝑme intentiōis formalit̄/ eſt ſubiectū metaphiſice/ ſicut ens dictū ſm rōnē poſitiuā ſcꝺe intentionis formalit̄ eſt ſubiectū loyce ꝛ grāmatice/ ꝙ̄uis vtrobiqꝫ tractet̄ de oī ente tā ꝑme ꝙ̄ ſecūde intētionis materialiter. Et hec eſt origo ois philoſophice diſcipline.

¶ Theologia duplex reſultat ex ente ſimplr̄ qꝺ eſt deus. Una naturalis ꝺ deo q̄ ſubalternat̄ metaphiſice ex qua ſupponitur demonſtratū deū eſſe. Altera ſuꝑnaturalis q̄ pōt aliquo mō dici ſub alternari theologie beatoꝝ Uł eſt ipamet theologia in beatis tanꝙ̄ p̄cioſa margarita. que vēditis omnibus emi dꝫ. ¶ Theologia beatoruꝫ naturalis precioſior eſt margarita quā alia quelibet ſcientia ſpecialis/ q2 tractat de ente primo ſimpliciter/ tā ſm rē ꝙ̄ ſm rationem ſeꝑato nō/ metaphiſica aut phiſica vel moralis aut rōnalis philoſophia/ que ſūt de entibus vel nō abſtractis vel tm̄ ꝑ rōnē abſtractis. ¶ Theologia ſuꝑnaturalis fidelium viatoꝝ precioſior eſt margarita ꝙ̄ aliqua quecunqꝫ naturalis ſcientia vt merito dici debeat venditis omnibus/ hoc eſt cunctis alijs derelictis/ comparari. Eſt inſuꝑ vna vnitate prime veritatis cui ſemꝑ innititur in credendis vt ꝙ omne reuelatū a deo eſt verum. ¶ Theologia ſuꝑnaturalis fidelium viatorum/ conſiſtit principaliter ꝛ fundatur in vna et triplici margarita virtutis theologice/ que dr̄ fides. ſpes. et charitas. Sed quo ad intelligentiam cōparatur multis modis/ vt per abnegationem omnium quaſi per vmbram atqꝫ caliginem/ rurſus ꝑ aſſimilationem ſimbolicam Rurſus per viam cauſalitatis. Rurſus per appropriationem ꝛ ſupereminentiam. Tandem per myſticam analogiam affectu mentis in deum totaliter transformato. ¶ Una precioſa Margarita cuius nomen eſt purum vſqꝫquaqꝫ perfectum relucet et inuenitur in omnibus creaturis tāꝙ̄ in veſtigijs ſignātibus potentiam. ſapientiam ꝛ bonitatem ipſius. Sed p̄cipue refulget in creaturis rationabilibus tanꝙ̄ in imaginibus/ que ſūt diuine eſſentie vel nature. nedū repſentatiue ſed participes ꝛ capaces. Unde recte patet imaginis atqꝫ veſtigij diſtinctio. ¶ Una precioſa margarita diuini nominis quod eſt ens ſimpliciter perfectū/ dum ſola reful-

gēt in puro corde viatoris/tūc deforme cō
spicitur/teste Gregorio quicquid pulcrum
offertur ex creaturis. ¶ Preciosa hec mar-
garita/que deus est/sic vna est vt distinctō
essentialis nulla sit penitus in eo/ imo nec
distinctio formalis ad intra nec extra natu
ram rei/nisi tantūmodo distinctio persona
lis r̄latiua/que large potest dici realis/qua
lis non inuenitur in aliq̄ creatura ¶ Una
hec preciosa margarita/ distinctionum ad-
mittit quorundam nominum/que cōsur-
git ex operatione intellectus/per compara-
tionem ad diuersas res seu respectus/ et ex
modis quos fabricat/cognoscendo creatu
ras/vel ex sola distinctione rationis/dū si-
bi comparatur ipse deus in quo nō forma-
liter sed supeminenter est omnis perfectio
eadem penitus ⁊ vnica simplex ⁊ illumina
ta aliter q̄ in creatura. Exemplū tamen ha
betur aptissimū d̄ centro spere cuiusdā ig
nee/quod stans penitus indiuisibile/line-
as terminat infinitas. Un̄ pōt intellectus
varios formare conceptus/dū scit tales cō-
parare respectus. ¶ Una hec preciosa mar
garita/distinctionē non admittit essentia
lem vel formalem/aut aliquam non idem-
ptitatem inter intellectum diuinum et hu
manum/nec inter personas et essentiā/nec
inter proprietates et attributa. Sed deus
vno simplicissimo et vnico actu illumina-
to/supereminenter est intellectus/⁊ volun
tas eēntia/et persona/vnitas/et veritas/bo
nitas/sapientia/iusticia/misericordia. ⁊ q̄c-
quid de deo dici potest/non habita vel in-
clusa ad res extra se collatione vel respectu
Uoluit hoc pluries inculcare Dionysius
dicens deum sup vitam. super bonitatem.
super ens. ¶ Una hec preciosa margarita
distinctionem admittit diuinarum reuela
tionū ad inuicem q̄ ex modo se habēdi fa
cit vt contradictoria verificent̄ de eēntia ⁊
de psona/ q̄ essentia non refertur ⁊ tn̄ perso
na refertur. quia videlicet eēntia non est p
se primo modo et conuertibiliter idem cū
persona. non q̄ aliqua non idemptitas vel
distinctio sit inter essenciam et patrem. sed
bene inter patrem et filium. nec in creatur̄
simile reperitur/quia nullā possibile est ec
simpliciter vnam illuminatam/ ⁊ vsq̄qua
q̄ perfectam. ¶ Uigor h⁹ p̄ciose mar-
garite que deus est/ pducit libere contingē
ter tanq̄ ad extra radios aliquos ⁊ fulgo-
res. Et nullo modo necessitate finis vel a-
gentis/alioquin non esset ens vsq̄quaq̄ ⁊
vniuoce perfectum/ si requireret ad esse su
um existentiā creature. Et iterum/si de ne
cessitate ageret ad extra/nihil posset eueni-
re contingenter/et cessaret oīs religio. Im-
mo ⁊ quodlibet ens eēt infinitū/cum fieret
naturaliter a potentia infinita Hoc est stul
tum dei qd̄ sapientius est hoībus nolenti-
bus ītelligere deū nō agere quomodo libet
ex arbitrij libertate sed necessitate naturalē
Un̄ obscuratū factū est insipiens cor eorū
vt dicerent mundū eternū/cū ceteris erro-
ribus/et blasphemijs īfinitis. ¶ Uigor h⁹
preciose margarite/candor et decor/animos
contemplantium ipām sub nomine entis
purissimi rapiūt ad agendū res mirabiles
et ad cognoscēdū res supnaturales/ ⁊ ad di
ligendum res spirituales cognitas in eni-
gmate. ¶ Uigor huius margarite candor
et decor/mouent et attrahunt animos cō-
templantium circulo quodā intelligibili
miris modis/vbi coincidunt tres cause. q̄
sunt efficiens et forma non quidē intrinse-
ca/ ɔstituens sed exemplaris. et ipse finis q̄
mouet/nō vt forma cognoscentis sed vt est
res talis in seipā. qr ipse mouet vt res appe
titū nō vt est cognitio. ¶ Uigor hui⁹ mar
garite cādor et decor/ possūt allicere ⁊ affi-
cere prius animos contemplantium/ad di
lectionem q̄ ad intellectualem cognitionē
sed non sine miraculo spiritussancti se per
charitatem mirabiliter diffundentis ⁊ mē
tis apicem singulariter inflammantis. q̄a
s̄m cursum naturalis vie intellectus nō in
telligit non inspecto fantasmate/nec volū-
tas aliquid vult/ obiecto non sibi prius p
intellectum presentato/ nisi loquamur de
volitione tantummodo naturali. ¶ Pre-
ciosior est margarita cognitionis entis pu
ri q̄ altera cognitio de deo que posset natu
raliter adipisci/ immo et certior est q̄ alte-
ra queuis noticia de quidditate substātia
rum visibiliū vel inuisibiliū naturaliter
in hac vita/de quib⁹ hic intuitiue nihil sci-
mus ⁊ d̄ accidētib⁹ paucissima/ in quibus
aliqn̄ fallacia nō ɔtingat. ¶ Preciositas ⁊
certitudo margarite nō r̄pugnat cognitōi

fidei dē diuinis neq͛ meritū diminuit. Sē
per eīm minor et obscurior remanet cogni=
tio vie quā sit illa quā speramus in patria
recepturos. ¶ Preciositas huius marga=
rite nō obinde minuit̄ ꝙ ad praxim dedu
citur diuine dilectionis ⁊ cultus ⁊ laudis
immo finis eius est hmōi praxis. Aposto=
lo teste et xp̄o reuelante / ꝙ finis legis ē cha
ritas / que colere facit deū ex tota mente si=
ne obliuione. ex toto corde. i. intellectu sine
errore. ex tota anima. i. voluntate sine con=
tradictione / et ex tota virtute sine defectiōe.
¶ Et hec est felicitas initialis hui⁹ vie / ꝓ
qua si dederit homo oēm substantiā suā /
quasi nihil despiciet eā. ¶ Preciositas hu
ius margarite nō formatur in nobis de le=
ge cōmuni / si nō ab inferioribus sensibus
ascendamus ad intelligentiā qui est ꝓpri⁹
locus et matrix eius q̄nis radicale semina
rium descendat a rore celestis influentie / ī
prima creatione rationalis anime. Secus
de margarita fidei / vel patrie gloriose / que
supnaturalit̄ inuenit̄ atq͛ gratis infusa for
matur. ¶ Emitur hec preciosa margarita
tanto precio q̄tū habet homo / si prius illā
tota solicitudine quesierit / in aquis ⁊ litto
ribus magni maris naturalium studiorū
ꝑ fossionem et depurationē vehementez / et
assiduā confricationem sanctaꝝ meditatō
num. ¶ Emitur hec margarita si prius ab
eat homo se relinquens / ⁊ vniuersa que ha
bet vendens. ⁊ hoc ꝫm hoīem exteriorez et
humanam conuersationē. Et si redeat ho
mo interior conuersus ad cor sue mentis /
vbi gignatur. nutriatur. depuret̄. vegetet̄.
et augeat̄. transformatus de claritate ī cla=
ritatem / vsq͛ ad ꝑfectionem habendā in ce
lis. ¶ Emitur hec margarita tanq̄ suffici
ens possessio cordis / quia ꝑ eam ⁊ in ea pos
sidet̄. nō terra solū nō celū soluz. sꝫ dn̄s t̄re
⁊ celi celorū. Qui si non sufficit tibi. nimis
auarus es. immo iam nihil es. ¶ Emitur
hec margarita conuenientius in solitudīe
conseruat̄ illic insuꝑ suus candor aptius q̄
in vrbium tetra fuligine. Hec dum confri
cata fuerit manibus assidue meditationis
calescit / et scintillat / ⁊ deuotiōis igne inflā
mata refulget. ¶ Qua suꝑ metaphora pla
cet inferere considerationes. xij. que sequū=
tur. ¶ Scintilla est modica pars ab ig=
ne vel ignita re decisa volitans ⁊ emicans.
¶ Scintilla se habet ad fauillā vt res vi=
uens ad corpus extinctū. ⁊ sicut ad mate=
riam forma. ¶ Sicut ignis transsumit̄ ad
significandū deum. sic omnis creatura sci=
tilla quedā dei simbolice dici pt. ¶ Sicut
ignis transsumptiue dicit̄ lex ignita dei.
sic omnis particula legis dei que lucet ⁊ ar
det scintilla congrue nominat̄. ¶ Purissi
mum quod in omni creatura ꝓsertim cog=
noscibilis vel cognoscitiua reꝑitur scintil=
la dici potest. Unde supior pars anime ra=
tionalis sinderisis appellat̄. ¶ Rei cuiusli
bet sua scintilla magnas ī suo genere vires
habet. Sicut ex igne scintillula decisa / ma=
gnam siluā incendit. ⁊ scintillantes spirit⁹
animales magnos interius et exterius effe
ctus ostendunt / maxime ꝑ oculos. ¶ Duz
scintilla rōnis vel intellectus extincta ē cū
igne suo cognitiuo / consequens est vt nihil
scintillare videatur. ¶ Iuxta qualitatem
scintille cognitiōis lucentis ⁊ ardentis / scin
tillationes rerum cognoscibilium ⁊ amabi
lium suscipiuntur. videntur et amantur.
¶ Scintillationes cognitiōis ⁊ amoris lu
centes scꝫ et ardentes frustra fiunt haben=
tibus extinctas penitus scintillas apprehē=
siuas et affectiuas. iuxta illud. Frustra fiūt
verba surdo. sic de coloribus ceco. sic de a=
moribus non amatiuo. ¶ Scintillationes
que videri vel sentiri in sua puritate n̄ pos
sunt / ab oculis et tactu debilibus / debent
sub quodam moderamine cuiusdam iter=
positionis per obumbrationem vel distā=
tiam presentari vel sensui ostendi ¶ Scin
tillationes verborum dei quātumcūq͛ lu=
centes vel ardentes mox extinguūtur duz
ad congelatas et extinctas mentes peruene
rint / nisi spiritussanctus afflet et fluent aq̄.
¶ Scintillationes amoris ex se viuaces
non profert nec recipit frigidum de se pec=
tus sed dominus est qui dat voci sue vocē
virtutis. alioquin totum fauilla est ⁊ cinis
extinctus. Secus vbi preciose margarite
candor per inflammationem rutilat cha=
ritate. Cui⁹ lampades sunt lampades ig=
nis et flāmarū / quā aque multe non pote=
runt extinguere / nec ex consequenti marga
rite nostre succense claritatē penit⁹ offusca
būt. instar lapidis cuiusdā q semel accēsus

nequit extingui. Senserat aliq̄d tale q̄ dice bat. Quia inflammatū est cor meū et renes mei commutati sunt. Sequit. Defecit caro mea et cor meū. deus cordis mei et ps mea deus ineternū. O certe ps optima ovna il la quā petijt et quesiuit a dn̄o rex ꝓpheta. Porro hoc vnum est necessariū. hac vna p̄ ciosa margarita quā nobil' virguncula pa storalis inter nutricis oues inuenit. quam ꝓprio sanguine tinxit ꝛ cōparauit nomine Margareta. cuius hodie celebritas agit in edicula seu capella/qua tāꝗ loco celle ꝛ so litudis vtit exiguitas mea sicut nicticorax tecutiens in domicilio. vel sicut passer soli tarius ī tecto. Pro cuius virginis rememo ratione notare fuit anim⁹ paucula s cursiz cōsiderationes/nō apiendas omnibus/et hoc sub metaphora margarite/tibi pater ꝛ frater qui margaritū in deo christianissimi regis francie vtputa confessor eius rutilas preciosum. Bene vale. Scriptuz lugduni die ꝛ loco predictis. M. cccxxiiij.

¶ Finit.

Tractatus eiusdē de oculo.

Q Auisi sunt discipuli viso domio quibus ante dixe rat. Beati oculi qui vident que vos videtis. Et nos de oculo multiplici quo vide rūt eū differamus aliquas ꝓpositiones seu cōsiderationes sub nume ro quadragenario sue ascensionis xpi cōse crato/quas poterit ꝓlixius elucidare com mentū. Et primo de oculo in seipo. Post modū de ipius obiecto tādē d̄ actu suo ꝛc̄

¶ Oculus generaliter acceptus. est vis ꝑ ceptiua rei p suā vel alterius illuminatioz quia sicut omne quod manifestatur lumē est ƀm apostolū sic omne qđ manifestatōz pcipit oculus dici pōt/qđ generalit' fit tri bus modis/intellectualit'. s. ꝛ rōnabiliter ꝛ sensualiter.

¶ Oculus intellectualis est vis pceptiua ꝛ abstractatiua rerū et motu ꝛ materia/hoc ē ab hic ꝛ nūc/et a motu cōtinuo/sine cōple xione vel discursu. Qui triplex est diuinus angelicus et human⁹. Diuinus est ille quo respexit deus humilitatē ancille sue. De q̄ sapiens. oculi domini lucidiores sup solē.

¶ Oculus sensualis est vis perceptiua rex p ꝓpriā vel alienā speciem cum motu/ꝛ cō tinuo: hoc est cū hic ꝛ nūc/vel nō sine illis Et hic triplex est/exterior ꝓprius extensus ad q̄nq3 sensus. Interior cōmunis vl' ima ginatiu⁹ ī interiori pte cerebri/supior fan tasticus vel estimatiuus vel cogitatiuus/ qui rationalis vl' rationatiuus in homine dici potest in media cellula et memoratiu⁹ in postrema.

¶ Oculus carnis exterior ꝓprie dictus/p ficitur ex reb⁹ que sunt lux et lumen/color et species eius necnō conuersio anime cog nitiue super species lucis et coloris/et ita ꝓ portionabiliter de quattuor alijs sensibus diceretur.

¶ Oculus carnis exterior dī intuitiue vel obiectaliter videre seu pcipe rē aliquā duz res illa mouet in obiectali p̄sentia p ꝓpriaz speciē ꝛ immediatā/ etiā dū perijt res obie cta/nec fallit' hic ocul⁹ sed supior si iudicat rē pn̄tem dū sola species eius adest

¶ Oculus carnis interior est vis pceptiua rerum p ꝓpriam speciem sed mediatā. id ē a sensibus exterioribus immediate deriua tam/aut dum accipit reruz similitudines tanꝗ veras res quarum sunt species/ et fal litur mille modis taz somnians ꝗ vigilās/ dū fuerit et reuerisat.

¶ Oculus carnis supior est vis pcepti ua rex p compositionē et diuisionē spe cierū et intentionū ab eis deriuatax a sen sibus ꝓprijs et communibus p abstractioēz insup et discursum.

¶ Oculus diuin⁹ est vis pceptiua oim si ne specie extranea/sine cōpositione vel diui sione/sine quocunq3 discursu/sine quacun q3 distinctione reali vel ex pte rei/diuinis re lationibus exceptis/et ita distinctōes idea rū fundant' supra rebus ad extra obiectabi liter acceptis p opationē intellectus.

¶ Oculus angelicus est vis pceptiua sine actu distincto a substātia sua/p species rex vl' inatas vl' acq̄sitas/tā sine discursu ꝗ cū discursu tā ī cōplexe ꝗ cōplexe. Nec n̄ vni uersaliter et distincte/et hoc p species tā in ditas a deo ꝗ a rebus vt videt' acceptas/sz aliter q̄z p sensum. Alioquin difficile ē sal uare puniciones demonū ꝛ separatarū ani

marũ/cognitiones insup singulares an=
geloꝝ/necnõ locutiones int̃ se ⁊ nobiscũ:
¶ Oculus intellectualis humanus ẽ vis
perceptiua rerũ ꝑ modũ intelligibilis ocu=
li angelici/sed vigore longe dissimili ꝓ sta
tu vie aut separationis eius a corpe siue cau=
sentur species ab influxu diuino/siue reci=
piantur a rebus ꝑ intellectũ irradiantem
sic per eas/prout hic intellectus noster irra=
diat super fantasmata/⁊ oculos cati super
colores.
¶ Oculus intellectualis humanus extinc
tus fuit ɓm hugonẽ/sicut ocul⁹ carnis in=
fectus/et oculus rõnis cõtenebratus adã
peccante/dũ cõparatus est iumentis insipi
entib⁹. ⁊ similis factus est illis. Nec repa=
ri potest oculus iste triplex sine verbo icar=
nato quod est lux vera illuminans oẽm ho
minem venientẽ in hunc mũdũ/et fide pu
rificans corda nostra.
¶ Oculus amoris tot modis dr̃ quo potẽ
tiam affectiuã vel appetitiuã seu volitiuã/
quot modis dicit̃ oculus appͥhensiuus vel
animalis vel intellectiuus. Et ita sunt ocu
li duo sponse et sponsi in canticis/cognitio=
nis sue et amoris. quibus penetrat afficit ⁊
vulnerat ad amorem.

O biectũ cuiuslibet oculi/est ens i sua generalitate vl' analogia susceptum. siue visio sit natural' ⁊ appͥhensiua/siue sit affectualis et appetitiua.
¶ Obiectũ oculi diuini est eius essencia i
sui puritate recepta/siue visio sit essentialis
siue psonalis ⁊c̃.
¶ Obiectũ oculi angelici attingibile per
naturã est ens creatũ/⁊ ꝑ gratie lumen ẽ cũ
hoc ens increatũ.
¶ Obiectũ oculi hũani intellectual' dũ se
patus est a corpe/ꝓporcionat̃ sibi tãq̃ ocu
lo angelico. sȝ longe inferiori mõ/et nõ nisi
ꝑ dispẽsationẽ/vl' grãm vl' glĩaȝ. Et ita nõ
frustra collocata est aĩa rõnalis in corpe/sȝ
vt inueniret seipam/et ꝑfectius deũ cogno
scere posset/⁊ amare ⁊c̃.
¶ Obiectũ oculi intellectual' dũ est in cor
pore nõ est de lege cõi/nisi fantasma in cor
pore/aut saltẽ fantasmate ⁊ ꝑ fantasma.
¶ Obiectũ oculi intellectual' hũani dũ est
in corpe/frequent̃ hȝ fieri gratiã sine ꝯcur=
su fantasmatis/vt i raptu/vel reuelatõe/ vel
supmentali affectu/aut forte naturalit̃/sed
in transitu solo. instar fulgoris coruscãtis.
¶ Obiectũ oculi carnis exterioris/est sensi
bile ꝓpriũ cuiuslibet sensus exterior/ q̃uis
generali⁹ capiendo lux q̃dã sit obiectũ ocu
li exterioris/vñ visio dr̃ de qualibet sensati
one/vt vide qualit̃ hoc sonat aut redolet.
oĩs eñi manifestatio lux quedã est/⁊ eius ꝑ
ceptio visio dici potest.
¶ Obiectũ carnalis oculi exterioris põt ꝑ
cipi q̃nq̃ se absente ꝑ speciẽ in sensu retentã
⁊ sine sua specie naturalit̃ nõ sentit̃. Nec ꝓ
prie dicendũ est obiectũ intuitiue sentiri se
absente q̃uis ita reputet̃.
¶ Obiectũ carnalis oculi interioris q̃ cõ=
munis dr̃/est sensatio cuiuslibet sensus ex/
terioris cũ sensibilib⁹ cõmunib⁹/q̃ sũt nu=
merus/q̃titas/figura/motus/et quies.
¶ Obiectũ carnalis oculi supioris q̃ cogi
tatiuus vel estimatiu⁹ dr̃/vel ratiocinatiu⁹
in hoĩbus/est fantasma vel imago/ vel for
ma vel spẽs ab imaginatione cõiuncta sen=
sui cõi recepta vel inspecta/ aut a memoria
que posterior est reseruata.
¶ Obiectũ carnalis oculi supioris/nõ est
simpliciter ab vna reflexibilis specie susce=
ptum sed ꝑ varias cõbinatõnes/et deducti
ones et abstractiones et diuisiones/⁊ reso=
lutiones constitutũ
¶ Obiectũ tam mentalis q̃ carnalis ocu=
li/sic se videtur habere/ q̄ oculus ꝑfectior ⁊
sanior/ipm ꝑcipere potest nobiliori modo
q̃ impfectior/qui modus ꝑfectionis iuxta
predicta diuersus est ⁊ multiplex. Ac ꝑin=
de potest cognoscere intellectus eminenter
omnia que sensus vidẽdo audiendo/olfa=
ciendo/gustando/cõtrectando/suo modo/
qui nobilior est purior/ pulcrior atq̃/ sua=
uior/q̃ in sensu/sicut sensus cõis nõ cogno
scit que ꝓprius omnis ⁊c̃.

T Visio dei mẽtalis habet̃ triplex q2 q̃dã ẽ facialis ⁊ intuitiua/quedã specularis ⁊ abstractiua/quedã nubilaris et enigmatica. Conformiter ad triplicem cognitionẽ meridianam/matutinam ⁊ vespertinam. Prima vt sol. Secunda vt luna. Tertia vt aurora. Addit̃ quarta quã possumus anagogicam seu mysticã noĩare que cõsistit in

amoris vitali pceptione.

¶ Visio dei facialis et intuitiua nō habe-
tur a creatura angelica vel humana p natu
ram et p gratuitam illuminationē. Si vo
sit aliqua que mediat inter intuitiuā ꝛ ab-
stractatiuam noticiā que. s. psente obiecto
sit intuitiua/ ꝛ absente sit abstractiua/ non
est a pbabilitate alienū.

¶ Visio dei facialis/ posita ē p doctores tri
pliciter fieri. Uno modo ꝙ deꝰ ipā forma
lis visio creature. Alio modo ꝙ esset obiec
tum sine alia media specie. sed non visio.
Tertio mō ꝙ esset obiectū imediatū/ ꝛ tū
mediante specie videret cū lumine glīe po
tentiā eleuante ꝛc.

¶ Visio dei facialis hrī pōt vel ad tpˢ vel
ad ppetuū/ et inter positiones de mō/ visio
nis huius scda prius enumerata pbabili-
tatem magis habet

¶ Visio dei specularis et sincera/ q̄ dr ab-
stractatiua nō intuitiua/ vl' immediata. ha
bita est ab angelis et hoībus p statu natu
re pmitus institute añ collatonē glorie lꝫ
diuersimode in vtrisqꝫ.

¶ Visio dei specularis et sincera/ ꝯcessa est
hoībus mundis corde p lumen gratie sp
cialis/ dū cognoscit deus sine motu ꝛ con-
tinuo. i. absolute siue hic et nūc/ ꝛ aliq̄ fan
tasmate/ sꝫ in ꝯceptu ꝓprio dei ꝛ absoluto:

¶ Visio dei specularis ꝛ sincera/ nō acqui
ritur ab hoībꝰ mō naturali/ nisi puijs crea-
turarū visionibus multis cū abstractiōibꝰ
resolutionibus multipliciter factis/ cū stu-
dio vehementi/ immo talē posse haberi na
turaliter p statu psenti negāt sicut nec lux
pura videri pōt nisi in corpe terminato D

¶ Visio dei specular. ꝛ sincera/ lōge fa-
cilius acquirit p fidem/ spem/ ꝛ charitatem
cum vita conformi/ purificante mētis ocu
lum/ q̄ p solas phisicas disciplinas/ acqui-
ritur et post raptū qualis esse potuit visio
pauli reflexa sup actū/ quo intuitiue vidit
deū. Et a pulcerrima mulierū etiā dū hic
viueret non videtur priuilegium hoc abne
gandū quā a nullo illustrium. Damasce-
nus dicit vinci.

¶ Visio dei specularis ꝛ sincera/ non ha-
betur cum certitudine sine resolutione ad
exemplar primum/ quod est deus/ imo nec
aliqua veritas aliter cognoscitur infallibi-
liter et cōstanter/ sm intentionē Augusti
ni multis locis.

¶ Visio dei specularis et sincera/ non ha-
betur hic in via permanenter et fixe/ quia
vix hora dimidia fit in celo mentis silenti-
um dum incursu tot fantasmatū turbatur
cordis sabbatū/ et confusa sunt hic omnia/
spes metus. meror gaudium.

¶ Visio dei nubilaris ꝛ enigmatica/ cōco
mitatur quālibet aliam cuiuscunqꝫ rei visi
onem/ sicut colorum visioni. comes ē visio
lucis seu luminis ita nihil videre possumꝰ
nisi per irradiationē diuini luminis dire-
cte vel oblique absolute vel cōfuse/ se mon
strantis.

¶ Visio dei nubilaris ꝛ enigmatica/ habē
tur certissime ꝛ securissime p fidē mediato
ris dei ꝛ hoīm potius q̄ p phisicale studiū
habet etiā p viam abnegationis mō q̄ tra-
ditur a diony. quē ob hoc vocat tenebras
atqꝫ caliginem/ quia fit per priuationem si-
cut tenebra puationem lucis dicit.

¶ Visio dei que nominari pōt anagogica
p amoris oculū/ faciliꝰ obtinet in via q̄ vi-
sio specularis sincera. quā nec oportet pces
sisse nec comitē esse in mystica visione/ sicut
nec intuitiuam visionē. sicut canis cecꝰ odo
rat pdam suam

¶ Visio dei anagogica/ habet p theologi-
cam mysticam/ docentē ignotis ignote cō-
iungi sub diuina caligine/ q̄uis sine corpo
re a fantasmate/ dū amor itrat vbi cognitio
foris stat/ sufficit oculo amoris ꝙ oculꝰ co-
gnitionis monstrauerit ei dilectum suum
etiam sub enigmate fidei seu confuse. q̄ po-
suit tenebras latibulum suū/ quod subin-
trans amor dicit. Et nox illuminatio mea
in delitijs meis

¶ Visio dei qualiscūqꝫ non sufficit viato-
ribus ad glorie consecutionem. sed necessa
ria magis est diuinorum impletio māda-
torum/ qui em̄ dicit se nosse deū ꝛ manda-
ta eius non custodit mendax est/ qui autē
sic fecerit ꝛ docuerit hoīes/ hic magnus vo
cabit in regno celorū/ vbi visio et tota mer
ces/ et gaudium plenū.

¶ Finit.

Tractatus eiuſdē de

remedijs contra puſillanimitatē/ſcrupulo
ſitatem.deceptorias inimici ↄſolationes et
ſubtiles eius temptationes ꝙ nōnullis vid
tur gallice ab ipo primū ↄſcript⁹ et ab alio
in latinū tranſlatus.

Xui puſillanimis eſt ⁊
pauidus cauere ſibi debꝫ a
nimio timore. Si eī cor ſu=
um et naturalia ſequit̄/ ad
deſpatione vel nimiā men=
tis deiectionē ꝑueniet. Ti
mor eſt vtilis duris et diſſo
lutis ac remiſſis. q2 timor terret ⁊ cuſtodit
Timoratis ṽo atqꝫ pauidis/ ſi accedat ti=
mor ad pctm̄ eos adducet. Vn̄ ↄuertere ſe
dn̄t magis ad ↄſolatoria ⁊ dulcia ꝙ̄ ad cō=
traria. Contrarijs em̄ contraria curant̄/fri
gida calidis tpant̄/⁊ calida frigidis. Stul
tus vero eſſet ꝙ calorē calori et frigus frigo
ri adijceret. Ortus irrigatur ſiccitatis tpe/
ſed ſatis compluuius i.ō amplius irrigatur
Qui vero ſcit excolere ortū ſuum. imperi=
tus eſt ſi neſciat excolere animā ſuam. Ani=
ma em̄ plus ꝙ̄ ortus/ immo plus etiā quā
corpus. Vnde ꝓ regula generali habēdū
eſt. vt in quacūqꝫ temptatiōe de qua impu
gnamur ſemꝑ cōtraria obijciamus. Sic eī
conqueſti ſunt demones de quodā mona=
cho ꝙ ipos confunderet/q2 cū ipi eum vel
lent extollere/ipe ſe deprimebat. et cū eū in
deſpatōnē niterent̄ impellere. ipe ad ſpem
ſe erigebat. ¶ Aliqui ꝑ cordis puſillanimi
tatem putant ſe deſpare cum nō deſperant
ſentiunt em̄ motus deſpationis ꝑ puſilla=
nimitatem cordis. et hunc ſenſum putant
ↄſenſum. Sed ꝙ̄tumcunqꝫ ſentiant/etiaꝫ
ſi quaſi opiantur hac temptatiōe. q̄ꝫdiu ra
tio contradicit nec conſentit. hi tales chari
tatem nō amittūt. Ignis ꝙ in die ardet/in
nocte operiri ſolet cineribus a quib⁹ ita ex=
tinguit̄/ vt tn̄ mane alteri⁹ diei ſcītilla aliꝙ
inueniatur. que ſcintilla dū querit̄/licꝫ la=
teat/nihilominus tn̄ ibidē inuenit̄ et ꝺ ea
dem modica ſcintilla tam vehemens ignis
reparatur ſicut prius. Ita de ſcintilla chari
tatis que quātūcunqꝫ opiatur temptatiōi
bus/ſi intentio hec maneat in ipa vt adhe=
reat deo/et nullatenus ↄſentire velit alicui
mortali peccato/viuus remanet ſecure ip=
ſe ignis charitatis/ qui poſtea tam magn⁹
erit vt prius. ¶ Exemplū aliud non diſſo=
num a ꝓpoſito de pugile in duello/qui ꝙ̄=
tūcunqꝫ deijciat̄ et ꝑcutiat̄/nō reputat̄ vic
tus niſi cōſentiat dicendo. Reddo me vic=
tum. Sic nec ſpūs hominis vincit̄ a dya=
bolo/niſi conſenſus voluntatis adueniat
Clamandūqꝫ eſt in hmōi temptationū cō
flictu. Dn̄e deus meus fac mihi ſm̄ iudici
um et affectū rōnis/⁊ nō ſm̄ illud qꝺ i ſen=
ſualitate verſat̄. Similit̄ dico ꝺ omni tem
ptatione. Nō em̄ iudicat̄ hō ſm̄ ſenſuꝫ vl̄
ſentimentū carnis. ſed ſm̄ ſenſum ratiōis
et voluntatē anime.

¶ Duplex em̄ voluntas eſt in hoīe ſiue du
plex lex. ſicut dicit apoſtol⁹. lex carnis ſcilꝫ
et lex ſpūs. Vn̄ et idē apl's dicit ſe concupi
ſcere ſm̄ legem carnis et carnaliter delecta
ri ꝯ ſpūs voluntatē/ſꝫ q2 illud qꝺ ↄcupiſce
bat nolebat ⁊ ꝯ voluntatē hoc faciebat. im
mo vt magis ꝓprie loquar nō faciebat illꝺ
ſed magis patiebat̄/ideo dicebat Ego non
operor illud ſed quod habitat in me pctm̄
itaqꝫ quicunqꝫ temptaris carnali concupi
ſcentia. deſperatione. ira. rancore. inuidia.
aut alio quocunqꝫ peccato ꝙ̄diu ratō tua
nō vult hmōi/ſed vt pōt reluctat̄ et libēter
exonerari vellet ab impugnatione tam pe
ſtifera. nō tu agis illud ſed magis videris
pati/vnde nec iudicaberis ſm̄ hmōi pecca
ti ſenſum/ſed ſm̄ rationis ⁊ voluntatis cō
ſenſum. Si ille aduenerit iudicandū te ſci
as. ¶ Et quid mirū ſi duplex in homīe re=
periat̄ voluntas quarū velit vna altera ꝙ=
dammodo nolit. cū ⁊ in ipo redēptore no=
ſtro duplicē fuiſſe quoqꝫ voluntatē/vnam
qua voluit calicem paſſionis a ſe transferri
et aliā qua iuxta dei patris voluntatē vo=
luit pati/videat̄. ita patet vt nō deijciat vo=
luntas ſenſualitatis adhereat fidelit̄ deo
volūtas ſpūs ⁊ rōnis in te/ ⁊ nō timebis

¶ Tene ſuꝑ hoc exemplū mulieris nequā
quaꝫ nunꝙ̄ cogere ad hoc valuit vir ſuus
vt taceret. nā cum ꝓiecta in ſcenū ſiue lutū
⁊ quaſi tota inde coopta et concluſa/inqui
reretur a viro an nō adhuc ſileret. Conuer
ſa ad eū voce ꝑcaci/ ꝓut poterat/reſpōdit.
Non adhuc ſileo. ita ergo et tu cuꝫ totus
inuolutus luto fueris temptationuꝫ. noli

cedere/neq victum te reddere/ sed corde et ore clama contra impugnantes te temptationes. et dic. Adhuc non sileo/adherendo dño deo meo. Et retinebis innocētiā/sicut mala illa mulier retinuit suā nequiciam.

¶ Audi adhuc amplius consolatoriū verbū. Quicunq peccato temptaris p̄ alijs acrius tanto si legitime certaberis coronaberis a deo gloriosius. Et tēptat' habebis premium duplex/vbi nō temptatus p̄miū es habiturus simplex. Et q̄to plus sentis alicuius peccati fatigationē. tāto amplius si nō cōsentias consequeris inde peccatorum tuorum purgationē. Et qr in huiusmodi cōflictu/cum quis temptat/ contingit vt plura comittant venialia. Ita etiam econtrario/contingit f'm doctores communiter vt pena illa quā sustinet in resistēdo/deleat penā venialibus debitā ex vna parte/et ex alia parte crescat meritū ꝓpter pugnam ꝯtra vitia et laborē ꝓ virtutibus.

¶ Sicut igitur iuxta p̄missa/sensus peccati seu temptatōnem ad peccatū/homini nō nocet ad salutē. nec a charitate dei seperat q̄diu sensus nō concurrit. Ita quoq ex simili sensus deuotionis seu sentimentū spiritualis dulcedinis et consolationis/nō assecurat hoīem ipsuz fore in statu gratie gratum facientis. Nec reddit eū pfectiorem ex hoc alijs/neq deuotōnis gratia hmōi sublata/eundū reprobatū a deo iudicat/nec ēt imperfectiorem ceteris facere p̄ualet. pares quippe esse possunt in charitate coram deo et ille qui spirituali cōsolatione pfundit' et ille qui ea priuatur/immo si diligenter pensetur/magis periclitari poterit qui deuotōnis dulcedine fruitur/q̄ is cui hec denegatur. Ratio: qr si consolatione hmōi funges de gratia tali confidat/et sui impfectuz exinde cōsiderare negligat/sua deuotiōe erit deo potius r̄motior q̄ ꝓpinquior propter suam p̄sumptione et fatuam confidentiaz. Aridus vero et spiritualis dulcedinis vacuus attamen ꝓ deuotione laborans/et id quod in se est faciens/ licz corde quasi frigido/et spiritu tepido debitū suū deo solues cum suijpsius vilificatione/et diuine misericordie magnificatione poterit ꝓpter sui humiliationem deo multo fore acceptior/ et p̄e alio in merendi statu maior. dūmodo tamen conetur nō negligere qđ in se est sed ꝓ gratia consolatiōis laboret sine fictōne. Sedeat ergo necesse est aridus iuxta viam et mendicet a domino Jesu transeunte lumen gratie. Et q̄uis turba malarū cogitationum importune instet vt taceat/ipse nihilomin' multo magis clamet/et succlamet donec lumen a domino recipiat. Et si sic lumen gratie a christo humiliter mendicando tandem recipe meruerit. nō dubium. quin magis meritorie q̄ si sponte et sine laborū certamine quasi inuenisset Si tamen in humilitate perseuerans cū gratiaꝝ actiōe recognouerit nō suis meritis nec p̄cibus aridis. sed mera dei ex bonitate graciam consolationis collatā gratis. Oratio aīme talis nō est pura sed dura. et q̄uis nō dulcis tamen fortis. vnde ceteris parib' ipsa apud deū tantū obtinere poterit sua dura fortitudine/q̄tuz alterius oratio sua deuota dulcedie ꝓut innuere vidr btūs Bernardus sup illud psal. Delectare in domino et dabit tibi petitiones cordis tui. Nō est inquit hoc dictū de affectu/sed de exercitio Ille em̄ bene hec implet/qui dlectari conatur/et si nō pringit ad hoc vt delectetur/et viribus hoc agit/quod ille qui delectationem hanc pcepit. Non ergo incaute quis sequatur hmōi dulcedinū sentimenta: et sēsibiles in oratōnibus suis cōsolatiōes/nec presumat se f'm talia a deo exaudiendum: sed magis f'm rōnis sue et volūtatis iudicium/quod deus pocius pensat/maneatq in illis terminis. s. q̄ iuxta diuinum ꝓmissum accepturus quādoqz indubie erit/ id quod postulat/vel aliud qđ vtilius diuina ꝓuidentia eidem fore cognouerit/ si fideliter in oratione sua sine hesitatiōe de dei pietate pseueret.

¶ Addendū hic videt' nō incongrue q̄ nōnunq̄ simplicibus deuotioni vacare querentibus/huiusmodi spiritualiū ꝯsolatianū subtractio sit vtilior q̄ concessio. maxime eis qui nondū exercitatos habent sensus ad discretionē boni et mali/nec aduertere norunt quomodo psepe angelus tenebrarū transferre se solet in angelum lucis/vt decipiat. ¶ Pro qua clarius intelligendo sciēdū q̄ anima rationalis que essentialit' indiuisibilis est/duobus modis suas exercet opationes. Aliq̄s

videlicet sinē organis seu instrumētis cor
poreis saltē immediatis. Et aliquas cū hu
iusmodi corporeis organis. Et s͂m hoc di
diuidi cōsueuit potentialit͂ in ptez supio=
rem que etiam mens vel spiritus dicitur.
Et in partem inferiorē que sensualitas no=
minat̄. Prima autem portio anime in tri
bus consistit potentijs. s. intellectu seu rati
one/voluntate/et itellectuali memoria. In
quibꝰ illa summa maiestas. gloriosissima
trinitas. s͂m cōmuniter loquentes creauit
hominem ad imaginē et similitudinem su
am Secunda vero anime portio cōsistit in
potētijs sensitis. tā exteriorībꝰ q̄ iteriorībꝰ
⁊ appetitibꝰ sensitiuis. s. irascibili et ɔcupi=
scibili. Iuxta itaqꝫ premissa/notandum q̄
quilibet spiritus de sui natura nisi diuini=
tus ꝓhibeatur/cuilibet illabi potest corpo
ri. et circa ip̄m siue in ip̄o operari. hoc eniꝫ
priuilegium indituꝫ est nature spirituali/
supra naturam corporeaꝫ. Unde sequitur
q̄ angelus bonus vel malus potest opera=
ri in nostris sensibus/et sensitiuis appetiti
bus/eo q̄ sunt corporei ꝓpt̄ organa. Unꝰ
tamen spiritus creatus/non pōt illabi alte
ri spiritui/quia sicut in corporalibꝰ impos=
sibile est fieri penetrationem dimensionuꝫ
iuxta philosophos/sic et in spiritualibꝰ im
possibile est fieri illapsus spirituū iuxta the
ologos. Et hoc est quod dicit Augustinꝰ
in de fide ad Petrum vbi inquit. Singulis
spiritibus inest terminus quo a se inuicem
distinguuntur. et vnꝰ in alio nō est. ¶ Ex
isto sequitur q̄ dyabolus non potest intra
re partem anime supiorem/ siue ipsius ani
me essentiā: Patet. quia anima est spiritus
indiuisibilis ⁊c̄. Et per consequens etiam
non potest immediate in ipsam operari/cū
omnis operatio fieri habeat p contactum.
Et hoc est qđ venerabilis vult Beda Ac=
tuū. v. super illo loco vbi Petrus ait Ana
nia/cur sathanas temptat cor tuum. Dicit
enī sic. Notandum q̄ mentē hominis iux
ta substantiā nihil implere potest nisi crea=
trix trinitas ⁊c̄. ¶ His itaqꝫ premissis bene
consideratis. poterit faciliter attendi/quā
tis periculis expositi sumꝰ/⁊ q̄ diuersimo=
de nobis illudere possunt spiritus nequāꝫ
etiam simulata specie boni. vt finaliter nos
decipiant incautos ⁊ ad mala pducant. vt

beatus Augꝰ in de ciuitate dei in diuersis
locis et maxime. xviij. ⁊. xxj. libris clare ōn
dit. Possunt nāqꝫ vt tactū est sensibus no=
stris illudere. possunt etiā immittere diuer=
sa fantasmata. quibus/si sensualiter delecta
bilia fuerint/alliciant et inclinent appetitū
nostrū ad illicita. vel quibus si tristicia fue
rit/appetitū nostruꝫ deterrendo. a bono re=
trahant ⁊ ꝓpter difficultates experimenta=
lit̄ immissas. impediant totalit̄. ita vt a bo
no inchoato vl' inchoādo penitꝰ ꝓpt̄ sensi=
biles q̄uitates desistamꝰ. Rursuꝫ qꝫ immu
tare possunt nostrū appetitū sensitiuum p
hoc/quod aliquā facere valent immutatiō
nem circa eius organū. Sic nanqꝫ volētes
deo nō ꝓhibente aliquē incitare ad libidi
nem/pñt causare circa renes aliasqꝫ corpis
partes. vbi libido sedeꝫ tenet/aliquā vehe
mentē calefactionē. Et volentes in aliquo
ꝓuocare virtutem irascibilem. possūt deo
pmittente procurare ebulitionem sangui=
nis eius circa cor ⁊c̄. Sicqꝫ mirabiliter đ fa
me. siti. somnolentia. et alijs humanis pas
siōibus appetitus sensitiui intelligat̄/ qua
rum omniū passionū causas diabolus nō
ignorat ꝓpter nature sue subtilitatem. Li=
cet nanqꝫ a gratia ceciderit naturalia tamē
nō amisit. Et sicut angelus malus hu=
iusmodi causas passionū admouere in
homine potest. Ita quoqꝫ angelus bonus
easdem amouere p̄ualet. vt hominem a tē=
ptatione liberet/immo credo qđ ⁊ angelus
malus eas possit deo pmittente. et angelo
bono nō resistente/in homīe remouere. dū
modo speret p hoc hominem piculosiꝰ pos
se decipe atqꝫ ad peiora mala pducere. ꝓut
quandoqꝫ comptū est. ¶ Potest etiā spiri=
tus malignus naturā nostrā corpoream et
totam anime portionem inferiorem/ mul=
ta tranquillitate fouere. et eā delectare gau
dijs. et apparente voluptate. siue ficta ⁊ so
phistica dulcedine/quibus homo incautꝰ
⁊ spiritualiū fallatiaruꝫ inexpertus. ad tm̄
allici poterit/ vt etiaꝫ tandē in viribus ani
me superioribus multum inde gaudeat/⁊
magna quasi in toto homine consolatiōe
perfruat̄. ita q̄ homo vix credere possit ali
ud quin a deo foret tanta suauitas. cum ta=
men certissime quādoqꝫ sit ab humani ge=
neris inimico. Qui hāc causare tēptat nō=

ftum q̄/vt hominē ꝑ hoc in superbiā erigat. nonnunq̄ vero vt hoīem ꝑ indiscretionez et abusionem huius deceptorie consolatō nis in vesaniam aliaq3 mala finaliter deijciat. ¶ Diligenter tamen cōtuendū q̄ spiritus malus nō potest immediate temptare hominem in pte anime superiori. cum sibi nō illabitur ꝓut supra tactū est. quāuis possit mediate. Quod tūc fit/cum intellectus seu ratio incaute consentit fantasmatibus illis que sibi illusus sensus representat non debite. s. abstrahendo/eliciēdō/aut discurrendo. Item potest id fieri ꝓpter vehementem passionez appetitus sensitiui. que passio sepe iudiciū rationis peruertere solz Similiter potest ipā voluntas in homine temptari mediate. Et hoc fit cum ratio per erroneum suum iudiciū de quo tactum est ipam voluntatē mouet/vel cū caro fortiter tēptata. q̄ sꝫ eñ cōcupiscit aduersus spiritū ipam volūtatē tamdiu stimulat. quousq3 eā sibi inclinat. Sic em̄ ꝭm sanctū Iacobū vnusquisq3 tēptat a concupiscentia sua abstractus ⁊ illectus. ¶ Hec/lꝫ aliqualiter ꝑ excessum. non tamen inutiliter vt apparet ad ꝓpositum dicta sint. ꝑ detegendo fallacias et ꝑicula. que in expt̄is contingere possent circa spūales dulcedines in oratōnib⁹ ⁊ meditatiōib⁹ suis/ꝑ angelū sathane trāsfigurātē se in angelū bonūz. nisi caute ⁊ discrete se habuerint in suis sentimētis. ⁊ sensu ꝑceptibilib⁹ ꝯsolatiōib⁹. ¶ Ex p̄missis etiā facile elici poterit ꝯsideratio. q̄modo hoīes in capitib⁹ suis debilitati. aut alias in naturalibus suis lesi. et indispositi seu ex cōplexionis malicia ad aliqua vitia fortiꝰ ⁊ specialiter p̄ ceteris inclinati qui cōmuniter passionati dicunt/ꝑñt citius facilius ⁊ multiplici⁹. q̄ alij bñ dispositi ⁊ bene cōplexionati. seu bñ educati ab initio illudi vexari. decipi. et ꝑiclitari. ꝓpter organorū suoꝝ indispositionē/deo ꝑmittēte. Quibus ꝯsulendū est. vt contra inuisibilis hostis insidias deū et sanctos sepe inuocēt/ ꝓprium sensum non sequant/alios ꝯsulant ⁊ eoꝝ consilijs acquiescant/nimietate exercitiorum tam corporalium q̄ spiritualiūz seipos nō grauent. Occasiones peccatoruz q̄tū poterunt fugiant ꝯtra passiones suas viriliter laborēt. et nullo mō locū eis dent neq3 eis cedant. nam si semel iterū et iterū passionibus suis cesserint. deueniēt paulatim ad hoc. vt cū eis resistere volent. difficiter aut minime id poterunt. Ex quo vsus seu consuetudo est quasi altera natura. ¶ Et vt reuertamur ad hoc vnd sermo sūpsit exordium: videlicet ad pusillanimitatem. nō quidē amplectendā. sed omnimode fugiendam. sumamus de ipā exēplū ad ꝓpositū. Sit q̄s naturaliter timid⁹/⁊ i naturalibus quibusdā defectuosus. huic si corā multitudine quippiā agendū incūberit. poterit facilime spūs neq̄ (deo id ad ꝓbationem ⁊ exercitationē huius ꝑmittēte), passionem timoris in tali ad tantū intentare. cū naturaliū defectuū eius adiumēto vt quasi totus stupefiat/visusq3 ⁊ audit⁹ vsū quasi intermittat. immo ⁊ sensu tactus. q̄si intercepto ꝑ totū corp⁹ spasma incurrat. et frigido quodā perfusus sudore/ velut amens in terrā cadat. Quēadmodū experiētia in nōnullis docuit. Cū grauissime passioni timoris. semꝫ aut bis expti. si is d̄ quo loquimur. cesserit. ⁊ iuxta supra datū consilium se viriliter ꝓpter cōptam difficultatez et p̄sumptam cōfusionem eidē nō opposuerit/deueniet ad tantā idubie pusillanimitatem q̄ vix aut nūq̄ curabiꝰ/ immo videbitur sibi q̄q̄ fantastice ⁊ dyabolo illudente. q̄ potius vellet mortē subire q̄ tali opi. vbi tantā expertus est difficultatē. iterū intēdere. ¶ Consonat huic exemplo nostro illud phisicoꝝ de nonnullis semel grauiter et quasi vsq3 ad mortē vulneratis. Qui vt aiunt. si sanguinē postmodū viderint/ aut fortiter de sanguine fantasiauerint. sꝫ hꝫ cōpim facilime ⁊ spasma patienꝰ. ꝓpter id q̄d prius expti sunt incommodū periculum. ¶ Sed redeamus mō ad deuotoꝝ ⁊ aridorum comparationem. vnde ꝓpter deceptorias consolatōnes manifestandas digressi sumus. Unde notandum q̄ ꝓut aliqualiter superius tactum est. Aridus ñ nunq̄ in statu est tutiori. quā deuotus hac ratione. Sint nanq3 duo quorum vnus/ scilicet deuotionis dulcedine fruens maiorem habeat confidentiam. Alter scilicet eadem carens dulcedine minorē confidentiam teneat. Haud dubiū quin possit contingere q̄ is q̄ plus confidit/ ꝑiclitaꝰ faci=

lius. et fit inferior/quia eius confidētia ex
ignorantia suijpsius ꝓcedit/ cū nesciat ad
quātū teneaṫ coram districto iudice. Al=
ter vero minus confidens nō facile decipia
tur. ⁊ sic tutiori statu quia eius trepidatio
est ex sui discussione sedula/et cognitiōe ꝓ=
prie infirmitatis et imperfectionis sue. Jō
q; ꝙ̄tum hic per humilitatez timet ⁊ trepi=
dat/tantū dei ante iudicium securior asta=
bit. quia diiudicauit ⁊ discussit seipsū. Ita
est quandoq; confidentia nō bona ⁊ timor
securior deoq; ꝓpinquior. Hinc est ꝙ qui
dam patrū aiebat. nullam peiorem passio=
nem fore ꝙ̄ nimiam confidentiam. tam er
ga deū q̄z erga ꝓximum. Nam generat cō
muniter contemptum ⁊ debitam negligit
reuerentiam. tam quo ad deum ꝙ̄ quo ad
ꝓximum habendā. et in vanitatem ⁊ sup=
biam sepissime terminatur. ¶ Nonnunꝙ̄
etiā cōtingit/vt is qui conatur habere dele
ctatiōes spirituales. expendat ob hoc qua=
si totū tempus/ quo tamen vtiliora sibi et
proximo magis ꝙ̄ grata deo nō tm̄ posset
sed ex iniuncto ⁊ sancte forsan obedientie
debito deberet agere et tandem cū adeptus
fuerit quod quesiuit/male custodit dimit=
tens ilico mentem suam ad alia impertinē
tia euagari. aut vertēs se sine necessitate ad
alia. quasi diceret. Et si nō verbo tamen fa
cto. Jam quod cupiui teneo / dietā meam
mō bene compleui. bene sto. securus sum.
Attamē nescit miser/aut se nescire dissimu
lat. quod id quod accepit cadit sub gratia
gratis data. et potest stare cum pacto. Vn
de possūt adhuc omnia sua peccata mane=
re sup eū. quodq; is cui multū donatū est.
multū etiā in iudicio requireṫ ab eo ꝓ ra=
tione reddenda. Et rursum cum priorem
gratiam consolationis quasi nihilipendo
abiecerit reuerteṫ ad deum instās pro alia
accipienda. qn̄ sibi placuerit. quasi dignuz
fit vt deus ad eius bn̄placitū semp sit para
tus. donetq; sibi iuste quandocūq; ⁊ qđcū
q; postulauerit. Hec est illa vna ꝑsumptō
fatua mala. ⁊ periculosa cōfidentia. q̄ non
nullos se deuotos putantes possidet. ¶ Sz
non sic est de illo/qui auxiliū diuinū tm̄. ⁊
nō dulcedines querit ꝓ suis necessitatibꝰ.
et ad resistendū temptationibus. qui que=
rit peccatorū suorū remissionez. nō spiritu=
alem cōsolationem. qui purā querit dei mi
sericordiam. nō singularē suauitatis grati
am. qui iuxta domini sui beneplacitū cum
labore et dolore. eidem seruit/nec consola=
tiones hic. sed in futuro reqrit. et si qua cō
solatio offeratur eā cū timore ⁊ humili gra
tiarūactione suscipit. ⁊ cuz recedit. non tri
stior inde/neq; ad seruiēdū deo segnior fit
Nam iste salutem suam operatur cū timo
re. prior quasi cum tumore. Iste in verita=
te. prior in vanitate. Iste fideliter. alter fal=
laciter. Hic ꝓprijs quasi stipēdijs militat
deo. alius nisi mercedem a deo hic recipiat
consolationis militare renuit. ¶ So=
let etiam pusillanimes reddere nonnū= B
ꝙ̄ deuotioni intendentes/nimia scrupulo
sitas consciētie. que vtiq; non est bona/vt=
pote cū quis đ venialibus ⁊ leuibus pecca
tis sine quibus ista vita vix aut nullatenus
transigi potest. et pene de omni actione sua
cōtinuam quasi sibi format conscientiam
plus hmōi ponderans lance iusticie/ꝙ̄ di=
uine misericordie. et hoc presertim vltra de
bitum. ac si sua iusticia tm̄. et nō dei mise=
ricordia potius saluandus sit. Vnde con
tingere potest. nisi huiusmōi scrupulos in=
ordinatos deponat. vt id quod prius non
erat peccatuz ex se/ fiat peccatū ex scrupulo
conscientie. quicquid enim contra consciē=
tiam est. peccatū ē. Nec potest hic talis gra
tiā ꝑcipe. q̄ đ mortali vbi mortale nō ē. for=
mat sibi scrupuluz cōscie. Non em̄ auctor
gratie deus habitare vult in tali cōscientia
inquieta et turbida. quippe cum de eo scri=
ptum sit. In pace factus est locus eius. De
horū scrupulosoꝝ numero videntur hi for
te qui cū psalmū aut oratōnem dixerit nō
cum actuali intentione sed mentis subrep
ta euagatione/quā humana infirmitas ex
se vitare nō potest repetere ⁊ resumere iteꝝ
et iterū nō cessant. Attamen contingere po
test/vt quātūcunq; reiterent. id quod reite=
ratum est/fiat ita insipiduz. ⁊ quādoq; plꝰ
ꝙ̄ illud qđ prius negligenter ⁊ inaduerten
ter fuit ꝑsolutū. ¶ Quibus et associādi vi=
dentur illi qui cuz competenter et si nō suf
ficienter/contriti sunt atq; confessi/q̄a im=
possibile quo ad nos videtur vt sufficiēter
contriti sint de peccatis suis/non sūt cōten
ti. sed semp scrupulū habent se nondū de=

bite confessos esse/fatigant seipos ⁊ confes
sores suos cum reiterationibus ꝯfessionū.
presertim de leuibus peccatis modici pon-
deris. Illic iuxta psalmiste vocē trepidan-
tes vbi nō erat timor. ¶ Istis omnib⁹ pa-
riter consultū sit/vt nō de sua iufficia/s3 de-
mera dei ꝯfidant misericordia. sicq̄ꝫ pōde-
rent suā negligentiam vt ꝓponderet dei in
finitam clementiam. Meminerint quoq̄ꝫ
illius cōmunis dicti/ꝙ vltra posse viri nō
vult deus vlla requiri. Itemq̄ꝫ illi reiterā
tes oratōnes suas aduertant. ꝙ ecclesia nō
obligat ad actualem intentōnē/q̄ꝙ bona
sit. sed tm̄ vt ore ꝑsoluant. Non ergo neces
se est vt reiterent ꝙ semel dictum/licꝫ inad
uertenter putant. Sed sufficit vt de sua ne
gligentia doleant/et cōfiteant⁊ quod iniū
ctum fuerit loco negligēter actoꝝ solū red
dant Hoc tamen intelligi volum⁹ de his
qui naturaliter/aut ex infirmitatē acciden
taliter/fluxibiles nimis habent fantasias/
et velint nolint. quasi ad leuem venti flatū
ad aliā ꝓposito facilime distrahunt Nō
autem de his qui fortes sunt a natura ī su
is organis. sed quasi animales ⁊ bestiales.
ex sua carnalitate et torpore. malaq̄ꝫ cōsue-
tudine ad omnia spiritualia pigri. ⁊ ad cū
cta q̄ carnis sunt prompti. q̄ ⁊ sponte quasi
tpē ꝑsolutionis horarū suaꝝ. q̄ eis non sa-
piunt. assumunt sibi cogitationes de exte-
rioribus in quibus eoꝝ animus plus deli-
tiatur/aut tanta somnolentia/ex mala sua
consuetudine. et dyabolo ipsis illudente/
obruunt. vt vix recolant de vnico versicu-
lo totius hore quā ꝑsoluisse putant. Tali-
bus timeo grauissimū instabit purgatoriū
si euaserint ꝑpetuum incendiū. nisi hic de
bite conterant/et satisfaciant ꝓ tam graui-
bus ⁊ quasi affectatis negligentijs. Nō est
nostre mentis hos tales excusare. aut occa-
sionem male libertatis eis dare. Sicut nec
in supioribus intentionis nostre extitit/ꝑ
ferre simpliciter aridos deuotis. sed sic hic
sic et ibi. ⁊ viceuersa pusillanimes ⁊ paupe
res bone voluntatis suscepimus. q̄tuꝫ ad
ꝑsens attinet cōsolari ⁊ tā ipos q̄ alios ad
caute operandū suā salutem exhortari.
¶ Et q̄ tactū est aliquid supra de scru-
pulis circa cōfessiones/supest adhuc ꝙ nō
incongrue putamus addenduꝫ. Expedit
quippe ipis scrupulosis dicere et consulere
vt non sint nimis arte cōscientie circa pec-
cata minora in confessione exponenda/sed
succinctim ⁊ breuiter quasi in genere suffi
cit ea explicari. Maiora vero ⁊ ea in q̄bus
esset anime periculū/studeant cognoscere ⁊
ea diligenter in specie detegere. ¶ Super
quibus tamen notandū ꝙ quedā cogitati
ones turpes/⁊ execrabiles blasphemie. ⁊ ēt
luxurie/non ita grosse sunt cōfitende ꝓut
occurrūt/sed sufficit vt sic dicant/vt confes
sor mentēꝫ cōfitentis intelligat/seruata ho
nestate loquendi/q̄tuꝫ possibilitas admi
serit Licet em̄ cōfessioni necessaria sit humi
litas/nō tamen ꝓpter sacramenti et confes-
soris reuerentiā excluditur honestas. Hu
iusmodi etiā cogitatōes execrāde siue blas
phemie siue luxurie/neminē nimis turbēt
Nō em̄ delectāt deuotos sed cruciāt. Nec
sunt hoīs sed dyaboli eos suggerentis/vn̄
nec imputabunt homini ad demeritū sed
reputabunt potius eideꝫ ad meritū/⁊ pur
gant aīmā patientis eas magis q̄ maculēt
ꝓpter laborē quem hō perfert in pugnādo
ꝯtra easdem Quicquid nempe hominē af
fligit contra suā voluntatē ⁊ non placet nec
delectat/nō facile in talibus temptator no
cere potest. Quicunq̄ꝫ itaq̄ꝫ in hmōi cogi-
tationibus/specifice nimis vellet descende
re in confitendo eas/ ⁊ multū scrupulosus
circa ipas esse/hic ꝓculdubio nō ex hoc cō
sequetur pacem cordis/ sed fortius opposi-
tum ⁊ dat occasioneꝫ inimico se multo am
plius inquietandi ⁊ vexandi. quemadmo
dum nonnunq̄ contingit illis. qui latra-
tus canū mitigare conantes/ꝓiciūt eis pa-
nem vt sic saltē latrare cessent. immo freq̄n
ter eū qui panē ꝓiecit durius latrando īfe
stant. ¶ Habeat ergo semp ī memoria re-
gula illa quā quasi in principio posuimus
scꝫ vt in quacunq̄ꝫ pte quis se sentit ꝓniorē
ad malū/et temptari se posse facilius/ibi sp
opponat remedia precise contraria solicit⁹
Si quis est scrupulosus in ꝯscientia nimis
leuiter/studeat cordis libertati. Si q̄s ira-
cundus ⁊ vehemens et cōmouet faciliter.
fugiat occasionem ire/et quasi cum violen
tia intendat mētis tranquillitati ⁊ māsue-
tudini. Motus nanq̄ꝫ maiores iuxta phi-
losophoꝝ sententiam expellunt minores.

Si quis impatiens ad queuis aduersa: ex-
empla patrū et maxime xp̄i ⁊ martyrū aīo
sepe reuoluat. Si quis nimis zelosus etiā
in causa iusticie / ⁊ ꝑ impetū spiritus nimis
efferatur. zelum cū modestia temperet. Et
qđ etiā ipse in multis offēdit recogitet / qđ
ꝙ districtū iudicē sup se habeat formidet.
Si quis nimis tenax. largitati īseruiat. et
sic de similibus. ¶ Insup aduerten-
dum ꝓ quadā regula generaliꝗ tenen
dum vt omnia ad que voluntas cū quodā
impetu et vehementia sine preuia delibera
tione inclinat̄. ꝗ̄ tumcūqȝ appareant bona.
habeant̄ suspecta / quia communiter sunt
motus sensualitatis passionū quibus ho-
stis antiquus psepe se immiscet. Iuxta qđ
scriptū est. Ab ea que dormit in sinu tuo
te custodi. s. sensualitate. vt ipā nō domine
tur rationi tue / tanꝗ̄ mulier viro. Si enī
hanc potestatē tali mulieri dederis / ipā con
traria erit ⁊ rebellis viro suo. i. sensualitas
rationi / placeat vel displiceat tibi. Vn̄ si nō
poteris eam sic subigere vt sit omnimode
subdita viro semper tamen ei resiste / nec vn
ꝗ̄ ei cedas / ⁊ sic huiuscemodi rixa ⁊ pugna
corā deo tibi reputet̄ ꝓ victoria. Siquidē
non solum vicisse malum / bonum est / sed ⁊
ꝓ viribus malo restitisse. immo nōnunꝗ̄
melius est diutius pugnā exercere / ꝗ̄ cito
ꝑualere. Attendit nanꝗ̄ prudētissimus et
equissimus rex noster deus / militum suoꝝ
velle potius ꝗ̄ posse. Et sicut posse vicere
suum est. ita vincere velle nostrum est. Et
quāꝗ̄ in vtroqȝ gratia dei necesse est cōcur
rat / in velle tamen magis ꝗ̄ in posse liberū
arbitrium hominis sibi locū vendicat / vn
de iuxta ipm militum suorum dominꝰ cer
tamen ad remunerandū pensat. Et dignū
vtiqȝ et iustum est vt qui longius et labori
osius certauit / p̄mium copiosius ꝑcipiat.
¶ Non tamen est pugna optanda ne vide
amur amare periculū / sed cum venerit ē vi
riliter agendum / in nomine eius / qui non
patitur nos temptari vltra id quod possu-
mus / sed facit etiam cum temptatione pro-
uentū vt possimus sustinere. Cui ⁊ quoti
die humiliter ⁊ fiducialiter idcirco suppli
care debemus dicendo quod ipse docuit.
Et ne nos inducas in temptationem. Cre
ditur nanqȝ ꝙ hec ipsa clausula breuis ver-
bis / sed ampla viribus in temptationibus
irruentibus deuota mēte replicata. nō me
diocris sit efficatie / đ quo nullus estimo du
bitauit nisi infidelis et is qui ignorat quis
eius autor sit. ¶ Notent etiam scrupu-
losi quorū pusillanimitatem consolari
intendebamꝰ / quāꝗ̄ nōnūꝗ̄ ad alia digre-
di videamur. Notēt inquā / ꝙ valde eis ex
pedit cū consilio suoꝝ superiorū ⁊ aliorū
virorum suorū prudentum / deū timenti-
um, contra suos scrupulos agere / vt sic tā-
dem asuescant eos nō timere. sicut domifi-
catores assuefacti ambulant secure et intre
pide sup tecta altissima / vbi non sic practi-
cati statim forent si huiusmodi attēptarēt
in periculo vite. ¶ Intendant quoqȝ pusil
lanimes scrupulosi ꝙ inimicus humāi ge-
neris / cū impugnat hoīem stercoribus tur
pissimarū cogitationū / velut in obsidione
vrbium vel castrorū fieri consueuit cū ster
coribus cloacarū / aut cū terret repentino
strepitu quēpiā vel horrorē immittit qua-
si inopinate ꝯpuit similiter bombardarū
tonitruo impugnatores munitionum age
re ꝯsueuerunt. ⁊ quēadmodū iaculatores
⁊ trufatores pueris horrorē inusitatis suis
gestibus incutere nouerunt. Intendant in
quā ꝙ talia nō curent / neqȝ multū cum his
litigent / sed potius irrideant dicentes / cum
illo p̄re in vitaspatrū in talibus exꝑto. Im
mundicia tua sup te demon. dominus mi
hi adiutor non te timebo. Quia em̄ immū
dus spiritus es immundicia opus tuū est
Item terrores tuos nō timeo quia eiū qui
venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos et
seculum per ignem in defensorem habeo.
¶ Pusillanimes scrupulosi similiter sciāt
ꝙ si ꝯfessiones sue magis se inquietāt quā
tranquillent dūmodo tn̄ firmū ⁊ fixū iu
dicium de mortali pctō in se nō habeāt / qđ
ex hoc sepius cognoscere possent / quia si in
similibus casibus eos mouentibus ab ali-
is requirerent̄ dicerent casus tales minime
peccata mortalia / tunc cessandū cum super
iorum ⁊ peritorū consilio foret a frequenta
tione confessionū et fiducialiter nihilomi-
nus celebrandum atqȝ humiliter dicendū
Dn̄e nō in iustificationibus meis ꝓsterno
preces meas ante faciem tuā / qꝛ nulle sunt
et scio ꝙ si millesies cōfiterer / ⁊ districte di-

ſcutere volueris me/non ero mundꝰ ĩ con
ſpectu tuo. Sola nanqꝫ domine miſericor-
dia tua mundabit me. Ideoqꝫ in multitu-
dine miſericordie tue introibo ad altare ſã
ctum tuũ in timore tuo timens ꝙ te plꝰ of-
fenderem ſi dimitterem ꝙ̃ ſi acceſſero/eo ꝙ
tu in memoriã tuã ita fieri iuſſiſti. ⁊ ego mlt̃
tis debitor ſum ꝓ qbus orare teneor. Nul
li debet eſſe dubiũ. qn talis humiliatio plꝰ
accepta ſit deo ꝙ̃ nõnullorum vana preſũ-
ptio/qui poſt confeſſionẽ ſuam ⁊ qualiacũ
qꝫ exercitiola ſe dignos ⁊ bene mundos repu
tant/quaſi intrepide ad illa terrifica diuina
miſteria accedentes. Secus autem eẽt vbi
haberet̃ fixa ⁊ quaſi certa conſcientia d̃ pec
cato mortali. Illud enĩ eſſet confitendum.
non ſic de veniali qḋ de neceſſitate nũquã
cadit ſub obligatione confitendũ ſacramẽ
taliter in ſpecie/ quãꝙ̃ quandoqꝫ ꝑutile ſit
Sed ſufficit cõfeſſio generalis. Nam veni
alia ꝑ diuerſa delentur/vti confeſſione ge-
nerali. oratione dominica. tunſione pecto
ris ⁊c̃. ¶ In nõnullis etiã eſt tam arta
conſciẽtia vt quãto magis eã ſcobare ꝑ
cõfeſſionẽ conant̃/tanto amplius quaſi in-
de fedantur/ ꝓpter plura nouiter ex fricati
one ꝑullulantiã/que tñ frequenter modice
aut nulle ſunt reputationis. conſcientia ta
lis non firmatur melius quã dimittendo
eam in pace et quiete. et ꝙ ſolũ imbre lacri-
marum irrigetur. et ſic fecũdata celeſtis do
no gratie ſolidetur. ¶ Veniale autem pec
catũ communiter eſt omne illud quod fa
ctum et abſqꝫ rationis deliberatiõe quod-
cunqꝫ ſit illud/etiam ſi ſit odium vel ira cõ
tra deum. aut horribilis blaſphemia. Vel
veniale peccatum eſt quando actus talis ẽ/
qui non tollit debitam ſubiectionẽ homi
nis ad deum atqꝫ eius amicitiam ſeu dilec
tionem/nec perimit debitum fraterne ſoci
etatis vinculũ ad ꝓximum. Iuxta ſimile
in legibus ſecularibus ⁊ politicis/vbi que-
dam peccata morte puniunt̃. ⁊ quedã. nõ
quãuis ſint contra precepta ⁊ ſtatuta/quia
non tollunt debitã ſubiectionem ad princi
pem ac ad ciuilitatẽ et ꝓximũ. ¶ Ex quo
elici poteſt/ꝙ non omne eſt factũ contra p̄
ceptum/aut votum/aut iuramentum. aut
etiam contra dei interdictum/eſt peccatũ
mortale/quia in quolibet horũ ſtat pecca

F

ri poſſe ꝑ ſurreptionem quandã/⁊ abſqꝫ ꝑ-
fecto rationis conſenſu qui conſenſus nũ-
quã eſt in primis motibus niſi poſt delibe-
rationem habitã vere vel interpretatiue/ꝙ̃
deliberatio in aliquibus citius/in aliqbus
tardius fieri hꝫ/ qḋ ſignanter addimus ꝓ
pter habituatos in bono vel in malo. qa in
talibus habitus eſt quaſi ſitis deliberatõi
Sicut dicit Ariſto. ꝙ ars ꝑfecta nõ delibe
rat. patet hoc in ſcriptoribus ⁊ citharizanti
bus. Sũt etiã quedam circa que ratio ma
gis debet eẽ ꝑuigil quã in alijs/quod niſi
fecerit interpretatur conſentire ¶ Notent
quoqꝫ puſillanimes ſcrupuloſi/ꝙ nõ ſem
per tenemur agere meliora ⁊ meliori mo-
do quo poſſumus/ maxime ſub obligatio
ne peccati mortalis. quoniã deus omnipo
tens quãuis hoc poſſit a nobis licite exigẽ
qr ipſe dñs ⁊ nos ſerui eius. nõ tamẽ ſic age
re voluit. ſed contentus eſt/vt certa que de
dit precepta ſeruemus/quod ſi fecerimꝰ ſuf
ficit ſibi et manebimus in eius dilectione ⁊
gratia. Beati nihilominus qui ita eſuriũt
et ſitiunt iuſticiã. in obſequendo tanto et
tam dulci bonoqꝫ domio/vt poſſe tenꝰ ali-
quid ſupererogare domini ſui preceptꝭ cõ
tendant. Beatus quoqꝫ qui ſꝑ eſt pauidus
timens minus debito feciſſe dummodo ta
men obſeruet ſemꝑ: ne quid nimis. et ne ſit
iuſtus nimiũ. et demũ nedũ nimis emũgit
ſanguinem eliciat. ¶ Itaqꝫ puſillanimes
confortamini ⁊ nolite timẽ. Confidite pu
ſillus grex/qr cõplacuit p̃ri veſtro celeſti da
re vobis regnũ in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Finit.

Tractatus eiuſdẽ de

diuerſis dyaboli temptatiõibus e gallico ĩ
latinũ verſus: ad ꝑces venerabilis p̃ris dñi
Nicolai de Nuremberga:

a

A nos ſub dei manu humi
liandos/atqꝫ cognoſcendã
vt cũqꝫ generali noticia no
ſtram virtutum itinere per
grandem ignorantiam. ac
demũ aduerſus omnem ini
mici neqciã. nr̃am fragilita
tem/imbecillitateqꝫ ſciendã. vt in nobis ad
modũ nihil. verꝝ in dei ſolũ atqꝫ ſctõꝝ fida
mus auxilijs/mihi ꝓpoſitũ eſt ſubtiles nõ-

nullas insidias enumerare. quas cunctis nostris operib⁹ hostis humani generis diabolus ingerit/quonā.s. pacto ī eo omni qđ cogitamus.loquimur.opamur deceptōis sue tendit laqueos sempq̃ nitit̄ aduersus eos.p̄sertim quos diuino famulatui magnoope cernit intentos.quos videlȝ sub specie boni si valet ad malū cōuertit. Ipe nāq̃ fallacissimi latronis instar/vie/societatisq̃ bonoꝝ se commiscent. Et quoadusq̃ feriendi ac occidendi animā oportunū tempus nanciscat̄/sese fingit amicissimū. tum ratus congruū tempus adesse/p admixtionē malicie alicuius sanctā actionē ꝓrsus commaculare molitur.siue initio siue medio siue fine opis. Cū vero impedimentuȝ bone actioni prestare nequit quo minus ipsa perficiatur.intentione saltem conat̄ corrumpere.puta vt eius opationis finis constituatur peruersus. aut inanis gloria. aut quelibet carnalis voluptas. At si actionis principiū conatus eluserit suos.rursus cū illius medio ⁊ fine cōfliget/quin etiam cōplere iā actioni adhuc insidiabitur. hoiem ob virtuose pfectum opus.vana efferri leticia.summa ope ꝯtendens. Vult sane aliquis elemosynā largiri/cum id ne fiat hostis impedire non potest.hortat̄ vt eam vel obsequendā mundi gloriā tribuat. vl' spe aliqua inductus ab eo cui datū est munus aut honorē.aut quodcunq̃ accipiendi seruitium. Qđ si quis ⁊ hanc temptationē superarit.aliā multo āplius piculosam ei rursus immittet.que bonis quoq̃ est communis plurimū/quā et vix in vita hac funditus posse tolli arbitror. Et est/vt is tūc secū ita dicat ⁊ cogitet. Recte tuū iā opus perfecisti.preclare inimicum vicisti.nō inanis gloria nō ꝓrsus vitiū vllū supare te potuit. Nequaq̃ certe quisq̃ alius/puta ille vel ille/ita egisset. Ecce quō eoipō quo is supbiam gloriā vanā/prius suppressit ⁊ contudit/in hec eadem vicia iam ruit.delabiturq̃. ¶ Atqui stulta hec et temeraria cogitatio pene semp menti sese infert ac ingerit. Manifestū itaq̃ȝ est ni studiose occurratur de v̄tute vitiū/⁊ đ humilitate oriri supbiā

h Onnunq̃ hostis certo tpe temptare desistit. vt quis ⁊ se censeat eē securū. ⁊ penitus tueri negligat/tūc vero id cernens repente subitoq̃ in imparatū irruit. vel odij vel inuidie vel concupiscentie carnis validā immittēs temptatōeȝ. Alio etiā cōmēto. hec intermissio temptandi fieri potest. vt videlicet huiusmodi securitate ac immunitate temptatōnis/quis supbiat/quasi ꝓpa v̄tute vniuersos iam hostes deuicerit. Siue vt eo min⁹ apud deū mereatur quo iaȝ labore certaminis vacat. Siue certe vt eos qui ad moduȝ temptationibus affligunt̄ spernat. cōtemnat. despiciat.

b Ortatur nonnūq̃ hostis aggredi alta quedaȝ et difficilia virtutum opa sicut immoderata ieiunia. pegrinationes maximas vl' simile quodcunq̃ siue vt homo succumbat oneri neq̃ vllo pacto ipm ferre valeat/siue vt ex ipō sequatur deterius aliud. puta ex immoderatione ieiunij. cerebri vacuitas/ melancolia/tristicia vehemens/ex nimia pegrinatione grandis impatientia/ex velle alios eminent̄ docere ingens tumor. heresis excessuū nature grauamen.

c Insulit nōnunq̃ relinquere eximios virtutū act⁹/⁊ minutis in rebus versari. vt vel hec complendo se quis p̄stantissime virtutis hoiem arbitret̄ vel vt nunq̃ ad pfectionē ptingat/vel vt huiuscemodi humilitate qua sublimem deuitat statū et p̄cellēcia opa/supbiat ⁊ alios quos nō ita facere cernit. temere diiudicet.

n Onnunq̃ enitit̄ hostis. vt quāq̃ recte quis cuncta faciat. ī vno tn̄ solo labat̄ ⁊ delinquat. illi qp pe satis est. si aīe castruȝ. vel vno patente sibi aditu nanciscatur/capiatq̃. ¶ Hanc aūt occultat aliquando tēptatōȝ quoadusq̃ mors aduenerit. quo sane tempore seuius maioriq̃ dolo temptat ⁊ confligit. sciens si tūc defecerit penitus se frustratum.

n Onnūq̃ immittit alicui veram aut saltem simulatā deuotioneȝ vel etiā si hec diuino munere affuerit. suadet indiscreta vota seu iuramēta fieri. vt postmodū cessante deuotiōe homo sit in se turbatus. inuolutus. aut etiā ꝓmissorum violator.

Contra nōnunꝗ̄ ſub ſpecie diſcretionis emitti ſancta vota ꝓhibet. que aduerſus peccata qb⁹ homo vehementer ꝓnus eſt ⁊ deditus ſaluberrima remedia forēt / vt ita ſordibus ſuis is iugiter immanet.

Ortatur nōnunꝗ̄ ex cōſuetudine dicere multitudinē immēſaꝫ orationū. vel vt ſe quis nimium grauet vel afficiatur tedio. eaſq̄ſine deuotione perficiat / vel vt hinc extollatur / vel vt rē aliā que ſibi eſt vtilior ⁊ magis neceſſaria foret omittat / vel vt deū credat ob hanc orationū frequentiaꝫ ſibi iure debere vt adimpleat quicquid ipſe cupiet.

Requenter ſub humilitatis ſpecie quecū̄q̄ fieri bona impedit / ne illū hoīes ſanctū dicant ⁊ arbitrenī / vt inde nō ſupbiat. Itaq̄ efficit vt is acediā / diſcretā humilitatem eſſe iudicet ⁊ nō largiri elemoſynā. nō ieiunare is iudicet. nō hoc quidem eē auaritiam gulā. ſed p̄clarā virtutē hūilitatis.

Onnūꝗ̄ ſub p̄textu erogādi elemoſynam hortaī vndequaq̄ p̄terius ⁊ fas cumulandis inherere diuitijs / ſcit em̄ eſſe multo deterius ob largitionem iniuſte acquirere ꝗ̄ abſtinere ab ea ⁊ velle iniquum hr̄e nihil.

Onnunꝗ̄ ſub ſpecie correctōnis cōſulit / aut iraſci in alterum / aut iram ſimulare / vl' vt ille in correctione ipſa excedat irrogando iniurias. contumelias inferendo vel vt ex ira plus ꝓpam vindictam q̄ꝫ alterius bonū q̄rat. Uel vt is q̄ corrigi emendariq̄ deberꝫ p alterius feritatē fiat longe deterior compertū em̄ habet / manſuetudine ꝗ̄ rigore nimio vtili⁹ ac facili⁹ ad bonū queq̄ poſſe adduci. Ita impatientiā: iuſticia. vindictā tegit effigie correctionis. que ꝓfecto nequaꝗ̄ correctio ſed plane deſtructio cenſenda eſt.

Onnunꝗ̄ ecōtrario ſub vmbra miſericordie ac lenitatis ſuadet ne quis alterū rep̄hendat / ne ve ſibi indicet errata ſua atq̄ defectus. ad qd̄ tn̄ ex lege charitatis is obligatur ſicq̄ vtrūq̄ pdere ac iugulare molitur.

Onnunꝗ̄ cū quis audit aliquē detrahentē alteri. ⁊ ſi illud minime ſibi placeat. agit tn̄ hoſtꝭ vt metu diſplicendi ei qui detrahit. is aut male dicta confirmet. aut taceat ſaltē / noſcit em̄ hoſtis nō paruū eſſe delictū detractionem vel patienter audire. Deberet nanq̄ talis aut verbo aut faciei triſticia aut quomō libꝫ aliter oñdere palā / igratū eē ſibi huiuſcemodi detractorium ſermonē qua in re poſſet ab obtrectante pcūctari / fecerit ne vnꝗ̄ bonū aliqd̄ is de quo ſermo habeī? Itaq̄ dicere debꝫ fore longe melius illius bona ꝗ̄ mala referre / aut certe illa nō alijs. ſed ei' qui peccauit ob ſuā emendationē referre oportere.

Onnunꝗ̄ ſub ſpecie diſcretiōis abſtinentias. ieiunia fieri vetat / ſicq̄ ſomnū. gulā. acediā. hac veſte contectos in habitaculū ſpiritus introducit.

Onnunq̄ꝫ efficit vt ſua quis ſomnia ſtudioſe animaduertat / et tn̄ vt his quidē ꝯtra dei eccleſieq̄ p̄ceptū certa fides adhibeatur. ea vera eē, cunctaq̄ p ordinē veluti indicabāt euenire faciet. Silr̄ et de alijs ſuperſtitionibus innumeris. vti ꝙ mane obuiū habere canem aut leporem putet quis ſignare illa die futuꝝ infortuniū. Et vt paucis loquar tam varijs et multiplicibus huiuſmodi ſupſtitionib⁹ ſimplices referti ſūt vt vl' id cogitare animus phorreſcat quas ſane ideo diſſeminat hoſtis. qm̄ eas nouit deo admoduꝫ diſplicere / ſcit nempe hoīes nō in deo ſed in his cōfidere ac ſpem locare ſuam. Ideo vero hoꝝ cordibus impreſſe ſunt / tū q2 neq̄ ſapiētes audiūt / neq̄ eorum dictis fidem p̄ſtare volunt. tū q2 vſq̄ adeo nefande ſunt opinionis vt quicquid obtigerit / huic alicui dementie tribuant / verbi gratia. ſi quid illis boni euenerit. ꝯfeſtim dicunt id bene futurū ⁊ ipſe putabam meo em̄ in ſomnio hanc rem ego conſpexeram. Deūꝫ quippe relinquentes. ⁊ ſibi omnium bonoꝝ autori non veriti gratias ꝓinde non agere. ad has impias ſtultaſq̄ credulitates cuncta referunt. At ſi qd̄ frequēter fit / illa die acciderit malū aliqd̄. dicent etiā id ſibi contigiſſe / q2 tali aliqd viderit aut canem. vel leporem habuerint obuiuꝫ. Identidem ⁊ de ſanitatibus arbitrāī / quas nō deo vel nature ſed neſcio quibuſdā bre

hibus aut conscriptis pomis aut in huiusmodi incantationib⁹ attribuūt. Sunt hec
profecto sine quacunq; ratione/ solo versu
ti inimici suasu/que etiam singulis diebus
dominicis sub excōmunicatōis pena distri
ctissime ab ecclia ꝓhibentur. Porro longe
salubrius foret et tutius deū ac sanctos ad
ire cū fiducia/ ꝙ in his sperare dementijs.
Quāobrez quisq; caueat has melancolicas
insanias incidere/neq; vero alios et p̄cipue
iuuenes in talibus fidē haberē suadeat. Est
enī difficillimū ab his quenq̄ erui: cuz ea
teneris ab annis imbiberit

Sit nonnūq̄ hostis. vt i suis ca
lamitatibus quis immoderati⁹
de diuina confidat ope/vt si hee
permanserint. nec diuinitus fue
rit liberatus. murmuris et impatientie la
batur in foueam et sceleris deum arguat q̄
si impium sit eum qui tanta deuotione il
lum supplex orauerit/non exauditum ere
ptumq; fuisse.

Nonnunq̄ alia fraude qd̄ dictū
est suggerit vt. s. cum is liberatū
se cernet. deuotū, sanctuz, ac deo
amicissimū sese credat tēpore cu
ius a dn̄o vota efficaciter ꝛ pene miraculose complentᷣ. ¶ In primo autez casu talis
sperare debet ideo deū suis nō annuere pe
titis ꝙ id sue saluti minime expediat. In
secundo vero ambigendū sibi timēdumq;
est sibi esse offensum deum. neq; dignum p̄
senti castigatione exauditionem vero p̄caz
suam mercedem eē debere. itaq; se damnan
dum finaliter.

Nonnunq̄ homini scrupu
los immittit inumeros. red
dens illius cōscientiā miro mo
do dubiā atq; artaz ne quid bo
ni audeat efficere/ vt etiam crebrius delin
quat. scit enī eū peccare qui id agit. qd̄ ꝓ cer
to conscientia malū eē iudicat quāq̄ res in
se mali haberet nihil: Facit etiam istud ho
stis ob aliū deteriorem finem. vt scz talis q̄
deliquit in desperationem delabatur. iudi
cans se reprobū a deoq; damnatū/quoniaz
tāta facilitate peccat/neq; vllo pacto adim
plere valet mandata illius.

Nonnūq̄ reddit hostis conscien
tiam ante cōmissam securā ꝛ am
plam. vt neq; peccare quis formidet. neq;
postmodū peniteat.

Nonnūq̄ in ope latam cōscienti
am reddit. verū ad tribuendam
desperationem postea delictū ex
agerat. ostendēdo horrorem sce
leris et cōmissi delicti immanitatē. ꝙ scilicz
sit enorme eū qui talis sit qui talis habeatᷣ.
tam detestandū admisisse facinus/cōtra ve
ro antea nonnūq̄ districtā angustāq; con
scientiam reddit. facitq; timere vbi nō est
timor habendus. Et est instar eorum q̄ pu
eris viam transeuntibus ꝓclamant laberis
cades/ vt metu turbati impingant ac ruāt
p̄cipites. Ita is lapsum inculcat hostis. cla
mans ꝛ dicens continuo/erras/deficis. pec
cas te haud dubie damnas. Hoc nāq; mo
do cōscientie pacem ac quietem perturbat.
adimit adeo vt talis neq; orare neq; bonuz
quicq̄ recte facere queat/ contingere etiam
et istud potest ꝓpter aliud scelestius ꝛ lon
ge maioris periculi vt videlicet quis hui⁹
modi scrupulos vitare volens/tantam am
plitudinem cōscientie arripiat. tamq; effre
natam sibi assumat audaciā. vt nulla p̄cep
ta pensi habeat/nihil estimet illicitū. Quā
obrem cunctis in temptationibus mediuz
seruandum est/quod equidē fieri poterit.
tum sapientum consultatione. tū subsidio
orationis. tuz super omnia humilitate ad
deum/cui spes de illius misericordia com
mixta extabit.

Nonnunq̄ illis quos scit mi
nime consilijs obtemperatu
ros. suadz sapiētes freqn̄tē ꝯsule
re/vt taliū pctā min⁹ habeant ex
cusatōnis/nōnunq̄ vero hanc ꝯsultationē
suadet frequentiā cum eos qui cōsuluntur
male sana consilia daturos arbitratᷣ/vt ꝛ q̄
dat et qui consiliuz accipit vna simulq; pe
reant.

Nonnunq̄ hortatᷣ humanuz ni
hilpendere consilium/ sed vel a
solo deo vel ab oratione instruc
tionem expectare vel ꝓprie prudentie inni
ti/et quasi secū ita dicere. Quid in hac re a
gendū tibi sit. ip̄e ꝙ alter quisq; melius no
sti. tibi enī melius res ip̄a tibi tuus anim⁹
tua tibi melius comperta est facultas. In
super hos qui consilium tribuunt fortassis

impellit vtilitas ꝓpria seu honoris forte cu
pido mouet. ⁊ hec temptatio inter ceteras ē
pniciosior ⁊ amplioris periculi: personis de
uotis presertim / et his qui acuta intelligen
tia pollent. et est profecto maxima supbia.

n Onnunq̄ȝ post abūdantē sum-
ptionem cibi et potus deuotioēȝ
et lacrimas immittit hostis / vt
quis hāc gulam in ↄsuetudineȝ
ducat / quasi ipsa deuotionē efficiat.

n Onnunq̄ hmōi deuotionē ⁊ la
chrymas post grande ⁊ immode
ratum ieiuniū immittit. vl' vt se
quatur cerebri vacuitas exinani
tio capitis et totius corpis pmaxima lesio /
fiatq̄ȝ postmodū talis melancolicus. tristis
iracundus. vel vt ipē has abstinētias ieiu-
nia vigilias in mortē vendicet ⁊ cōsuetudi
nem. vt in hac singularitate supbiat / siue vt
in malū predictum incidat.

n Onnunq̄ hortat' vt quis ange-
los videre velit / miracula cupi-
at. optat reuelationes habē ⁊ ali
qn̄ prestigijs fallacibus siue in somno siue
in vigilia hec apparere facit / agens hec oīa
vel ad decipiendū sub effigie veritatis. vel
ad introducendū in illā supbiam. Quāob
rem hmōi desideria sup omnia detestari vi
tareq̄ȝ debet quisq̄ȝ deuotus. Ea enī que d'
his p alios gesta sunt debent sibi admodū
sufficere satisq̄ȝ sibi esse vtiq̄ȝ debet si in cel'
mercedem accipiat.

n Onnūq̄ ingentē mirabilemq̄ȝ
dulcedinem in modū ⁊ similitu
dinem deuotionis inducit vt in
huiusmodi suauitate homīs to-
ta cōquiescat fruitio neq̄ȝ deū amare. neq̄ȝ
ob aliud sibi obsequi velit nisi solū. vt hoc
potiatur.

n Onnunq̄ȝ in diuino famulatu du
ritiam immittit atq̄ȝ spiritus tri
sticiam. vt a domino se quis de-
relictum censeat. neq̄ȝ illi ampli-
us impendat obsequiuȝ sed ad carnis se cō
ferat voluptates et in illis consolationē re-
quirat. Porro qui deū pure sinceriterq̄ȝ di-
ligunt. quiq̄ȝ ficticio amore p sua sola dele
ctatiōe ei inherent. hoc in casu ꝓbant' ⁊ in
notescunt patule.

n Onnunq̄ agit. vt qui statū
aliquē delegerit. eos qui in il-
lo sunt defectus et incōmoda cō
sideret. certū enī est quemlibȝ sta
tū ꝓpos habere singularesq̄ȝ defectus. et il-
los quidē frequentes ac plurimos q̄ profe-
cto patient' ferendi ⁊ modeste tolerandi sūt
Hec aūt efficit hostis vt ad impatientiam
quemq̄ȝ impellat. aliū statū ostendens sem
per esse querendū. Sed de his particulari
us loquamur Delegit aliq̄s celibem ⁊ sine
ↄiugio ducere vitā. Huic suggerit id eē ni
mis piculosum. ea etiā que in cōnubio bo
na sunt sibi ꝓponet. neq̄ȝ vero illius dispē-
dia et ferme infinitas molestias eū sinet at-
tendere. At contra cū quis iam matrimo-
nio deuinctus obstrictusq̄ȝ est nec ab eo re-
sipiscē lȝ. mēti obijcit. q̄ta felicitas q̄ta q̄es
est libertate pfrui. sine hoꝝ terrenoꝝ occu-
patione deo posse seruire. gestande ꝓlis nō
angi doloribꝰ. n̄ maritoꝝ duros pferre mo
res / nullius q̄ sui curā habere optet. cetera
q̄ȝ ingētia bona (quoꝝ ꝓculdubio expers
est coniugiū) demonstrat / atq̄ȝ corā oculis
constituit ⁊ hoc facit. nō quidem intendēs
bonū aliq̄d afferre aut ꝓpalare veritateȝ de
eminētia aut securitate talis status / aut eti
am acceptiori eius apud deū cōditiōe. sed
hec que ꝓfecto vera sunt ꝓponit. vt eorum
consideratio ad impatientiā et detestatio-
nem sui status / quem nequit deserere preci
pitet. Viuit quis hominū in frequētia pu-
ta in religioso cenobio. apud hūc solitudi-
nis bona magnificat atq̄ȝ plurimipendit /
ostendit ibidē melius esse orationis locuȝ
nō adesse mundi temptationes. iracundie
nō occasionē adesse. tacet vero que solitari
is contingant pericula. Ex aduerso sol' ab
diteq̄ȝ viuentibus. desideriū mūdi ingerit
dicens. q̄ sibi tm̄ nō alijs hoc mō ꝓsunt. I
mūdo vero mestos solarentur egros visita
rent. largirentur elemosynas magnas. In
habitātu vrbes suadet salubrius fore ac tu-
tius villulas aut rura incolere. eo q̄d in ci-
uitatibus omnium malorum exēpla sint.
Quo contra ei qui extra ciuitates habitat /
suggerit multo fore melius in vrbibus mo
rari. neminē enī ħ esse a quo erudiri queat.
ibi vō eū vbū dei audituꝝ / ⁊ ingenita que-
dā patratuꝝ opa / nec ostēdit q̄ innumera

illic conscientie discrimina sint q̄ etiam dif
ficile sit ꝓpter reꝝ necessariarū caristiam ni
miaꝫ/vitā ibi transigere. ¶ Ceteꝝ ista om
nia ob id sicut initio dicebā in cōsideratio
nem deducit atq̄ añ oculos statuit hostis
vt nemini suus status placeat/ nemo ī illo
contentus sit/nouas q̄sq̄ mutationes cupi
at/vtq̄ ita pectoris tranquilla priuet̄ pace:
⁊ cōtinuo grauibus ac molestiis incōstan=
tie fluctibus agitet̄. Has igit̄ cunctas tem
ptationes ⁊ sī que sitēs inueniunt̄. a se quis
q̄ depellere ⁊ illis in hunc moduꝫ apud se
rn̄dere debet. Scio vsq̄ mala ⁊ bona vbili
bet repiri. quod si mala quedam mens cō
tinet status. in eo tm̄ nōnulla sūt bona que
alibi minime reperiunt̄. Alibi p̄terea ma=
la aliqua inueniri certū est. quib⁹ vita mea
caret/ ⁊ est immunis

P Bmonet nōnūq̄ hostis vt ad
a h⁹ q̄s hoīm in cōspectu sese vitu
peret/ vl̄ etiā delicta quedā com
mittat ⁊ ꝑpetret. vt se iudicet nec
fictū eē nec hypocritā. Qd̄ ꝓfecto in gran
de malū ab hoste suggerit̄. Naꝫ ꝑ hmōi q̄
hic aduersus suā gloriā dicere/agereq̄ vid
etur/aliquādo ī eum maior irrepit superbia.
vult quippe hoc pacto verax haberi ⁊ repu
tari is qui suā laudē minime querat. quā
tn̄ suo in animo flagrantissime cupit. Ita
aūt esse dignosci. compeririq̄ potest. cuꝫ ea
ipa q̄ is de se indigna dicit. alius quoq̄ as=
serit et testat̄. Nā id ⁊ moleste fert ⁊ sese tūc
excusat et commendat.

n Onnūq̄ hortat̄ hostis/ vt cum
alicui opus suū agere incumbit
vel rem quamlibet ꝯm morem
eoꝝ quibus cōuiuit efficere. tūc
ad vacandū deo cunctis hmōi occupatio=
nibus et quidē debitis/se subtrahat. et so=
lum cōstituat/ vel id ab hoste fit vt illo tꝑe
facilius tetre abominandeq̄ cogitationes
rancoris/inanis glorie. et singularitatis/ q̄
certe pessima est mentē hui⁹ subeant. Agit
etiā nonnunq̄ hostis vt maiori complacē=
tia quis bonū voluntariū ad qd̄ nequaq̄ꝫ
obligatur/ q̄ reꝫ saluti necessariam efficiat.
Puta q̄ quis potius soluere infringereq̄
malit ieiuniū qd̄ precipit eccl̄a. q̄ illud qd̄
ꝓpria voluntas instituit/ que ꝓfecto res ꝓ
rsus ē illicita. ¶ Ex aduerso aliquādo sug
gerit corꝑeo sēꝑ labori intēdē/ vt q̄s nūq̄
deo vacare queat neq̄ ꝓpriā vitā aīaduer=
tere discutereq̄ possit. Sane optimū ē vtro
q̄ moderate vti ⁊ iaꝫ huic etiā illi vicissim
oꝑam dando. vnum altero temperare.

n Onnunq̄ aliorum peccata con
siderare facit/ vt proximū quis
iudicet et infamet. vt nō eum di
ligat sed contemnat. vt nullā sa=
lutarem doctrinam ab hoc dictam recipiat
vt quicquid hic boni egerit mala intentio
ne fieri asseueret vt ei si suꝑior fuerit. obedi
re recuset/ vt eum si subditus est tractet im
maniter/ atq̄ vlla sine misericordia corri=
gat. ⁊ super omnia. vt quia huiusmodi de
licta non operatur meliorem simpliciter se
censeat. et hoc pacto teterrimā in se assumat
superbiam. que fortasse maius peccatū erit
q̄ omnes aliorum defectus. quos tanta di
ligentia considerat. curiositate tanta explo
rat. Quāobrem conuenit ab alienis delict̄
oculos abducere/ et eos conuertere in ꝓpa.
q̄ si aliena peccata considerare necessariuꝫ
extiterit. id fiat illis compatiendo. De his
em̄ multo plus q̄ d̄ corporali morbo dole
re debet/ et compati. Id etiam fiat. domi=
num pro his orando/ et cogitando deniq̄
q̄ sui defectus maiores sunt. aut nisi eum
dei misericordia ꝓtexerit grauiorib⁹ mul=
to criminibus irretiri implicariq̄ poterit/
qui etem̄ nō vult diuinā misc̄diam ita alie
nis sicut suis delictis ignoscere/ is ꝓfecto il
lam odio habere videtur.

n Onnunq̄ aliena bona ostendit
⁊ demonstrat vt quis in scelestis
simum facimus corruat/ in liuo=
rem scilicet ⁊ inuidiam. vel is in
flammatur ad concupiscentiam taliuꝫ di
uitiarū talis status ponpatici. talis glorie:
talium vestium. equorum talium. pulchri
tudinis talis. ⁊ generaliter talium quoruꝫ
cūq̄ bonoꝝ/ vt etiā cū eiusmodi bona nan
cisci adipisciq̄ neq̄t. hinc doleat angat̄/ at
q̄ melancoliam incurrat.

Q Onnunq̄ de aliorū dictis et
n factis in mentem alicuius ve
hementē suspicionē inducit ho=
stis ꝑsuadens illi hmōi cūcta fie
ri vl̄ ad irrisionē turbationē q̄ eī/ vl̄ ad si=
bi dānū inferenduꝫ. De quib⁹ tn̄ in verita=

te nihil eſt. Suboꝛitur aūt hec aliquando temptatio inter vxoꝛem et maritū/int̄ fratrem et ſoꝛoꝛē/et inter quoſq; amiciſſimos ex qua grauiſſima mala et ferme incredibilia ꝓficiſcunt̄. Et eſt plane peſſima tēptatio. ꝺ altero. ⁊ de amico preſertim/malum ſuſpicari adeo faciliter. et id ita celeriter credere q nod pene ſemꝑ eſſe falſuʒ poſtmodū comperit̄. Quare ſummo ſtudio vitanda eſt hmōi infauſta ſuſpicio. Qꝺ ſi eam quis a ſe nequit penitus abijcere/tūc multuʒ ꝓderit ea que aduerſus alteꝝ quis aīo ſuo verſat illi met aperire vt is ꝓinde ſe excuſet et ſatiſfactionē afferat. ❡ Uerū nonnunq̄ agit hoſtis vt has ſuſpitiōes in coꝛde q̇s recondat ⁊ apud ſe teneat. vt hac recluſione ille incrementa ſuſcipiant. plus q̄ inferant nocumenti/neq; alter inde ſe excuſare queat. Contra vero nonnūq̄ inconſiderata neq; obſeruata oppoꝛtunitate congruentiaq; tpis. vel ex malignitate iracundiaq; animi illas ꝓferri facit. vel etiā cū nimia aſſertiōe vt ꝑ hoc is cui hec dicunt̄ iraſcat̄ ⁊ turbet̄ atq; in aliū odiū cōcipiat quaſi hoc modo apud ſe cogitans. Quid ita? iſte ne iſtud ꝺ me arbitratur? me talē is eſtimat? ſi mihi amicus eſſet ꝓfecto hec minime ꝓageret nō ſibi oſtendi vnde de me ſentire ſic debeat. Sic ꝺ eo ipē non cōmerui. Ecce itaq; quō hoſtis vndequaq; tā dicendo q̄ tacēdo ſuas fraudes inijcit.

n Onnūq̄ ꝯmouet hoſtis male ꝺ aliquo effari/vel ex ira aut liuoꝛe. illi fieri detrimēta atq; grauamen inferri/ et nihilominus dat intelligere callidus hoſtis. hec fieri ꝓpter veritatē/iuſticiā/et publicā vtilitateʒ. Uel etiā ꝓpter bonū et ſalutem alioꝝ. Dicit em̄ hoc ipm qꝺ agit̄ alijs nociuū ⁊ ꝑniciosum eſſe/itaq; eſſe optimū et illum ⁊ ſuā maliciam in alioꝝ noticiā deduci. vt ceteri ꝓinde ſe tueri/ conſeruare cauereq; valeant. idq; omittere etiā foꝛe aduerſum veritatis amorem. Hec res tamē ꝓculdubio eſt ſumme periculoſa/his qui alioꝛū nō ſunt cōſtituti iudices. nec ad eos puniendos oꝛdinati. Et ꝑterea huiuſcemodi mala poſt tergum in abſentiaq; referre/ſiue is qui ꝓdeſſe nihil. obeſſe vero aliquid poſſunt in bonum vergere nequit. Ecōtra nōnūq̄ agit hoſt[is] vt ex metu/ꝑ inuidiā aut detractionē peccandi. quis alterius malū occultet ⁊ taceat in illius ſit̄ ⁊ alioꝝ ingentē ꝑniciem. Uideris igit̄ laqueos ꝑplenos diſcriminis/et ꝙ recte hic incedere difficillimū eſt.

R

n Onnūq̄ cohoꝛtat̄ vt quis rē aliquā ſublimē incipiat/ velud quidē ſibi videt̄ ad ꝓficiendū alteri. Uti vero veritas hʒ ad ꝓpꝛiam oſtentationē qꝺ manifeſtū eſſe poteſt. cū is hanc rem ꝑ ſeipm fieri maluit q̄ ꝑ aliū quemq;. Dato ꝙ eque bn̄ vel melius eaʒ alter aliquis facere poſſet/dato etiam ꝙ ita deo gratū foꝛet eā hunc amittere ſicut et efficere. Eſt em̄ euidens indiciū. ꝙ in hoc opere aliquid ſue gloꝛie is admiſcet quando potius optat ꝙ hoies eū/ q̄ alios hoc agere cognoſcant. Eſt inquā ſignuʒ ꝙ nō ex integro illud ꝓpter deū opatur. Per iſtud vero etiā in alijs pleriſq; caſibus intentionis puritas diſcerni poteſt.

n Onnunq̄ ſub ꝑtextu ſubueniēdi pauꝑibus. aut inſtituendi eccleſias. aut i vltimis annis ſecuritatē habendi/agit hoſtis vt q̇s in auariciam labatur. vel fraudulente negotiatiōi intendat/vl̄ emendo vēdēdoq; cōmittat ꝑiuria. vti prius tactuʒ eſt/nunq̄ʒ tn̄ moꝛtaliter peccandū eſt etiā quantūcunq; bonū inde oꝛiri queat.

n Onnunq̄ʒ in bono oꝑe grandē accidiā ⁊ triſticiā ꝑ magnaʒ immittit hoſtis ſuadens tūc in delectationibus ſeculi cōſolationē querere. Ex quo duo mala accidūt vnuʒ ē qꝺ frequent̄ ꝑ hoc quis i ſtultiloquia aut peccatū aliud decidit/ꝑ qꝺ etiā alios peccare facit. Scꝺm eſt ꝙ illius accidia hoc pacto nō ſanatur. verū magis ac magis nutritur et creſcit. et ſi em̄ eo tēꝑe hic a triſticia liberet̄: ipa tn̄ poſtea redit longe validior Qui vo eā abigere ſupareq; vult aduerſus illā foꝛti ꝑſtare aīo/ ⁊ ſibi acriter reſiſtere dʒ Nā tunc diſcedat. Poſtmodū minime reuerſura.

n Onnūq̄ʒ alicui ſubijcit hoſtis ardentiſſimā cupiditatē cernendi mūdi vanitates/plauſuſq; nuptiarum. Et agit ꝙ illo puncto tpis q̄ q̇s videt hmōi/ q̇ illic plerūq; ſunt impudici

gestus/ nō temptatur de peccato carnis/ et ꝑ hoc illum nimiū audacem efficit hostis/ atq̄ immoderate sua de castitate ꝑsumere Unde euenit vt is vel in supbiam decidat vel finaliter in obscena opa aut spurcas ru at in cogitationes. siue hoc i loco siue post modū alibi cū solitarius erit/ tūc eī̄ huiꝰ-cemodi cuncta redibūt in memoriā. Quā obrē tutius eē nihil pōt/ q̄ sp hec deuitare pericula. neq̄ vnq̄ꝫ in illis ꝯfidere.

Onnūq̄ sub velamento scitat̄ deuotiōis. et in ꝑsonas religiosas spiritualis amicitie/ agit hostis/ vt ex ꝯsuetudine intuendi. loquendi. epulandi simul ridendi, mutuo sese iocose tangendi/ vertat̄ spūalis amor ī libidinosum carnaleq̄ amorē et demū in finē ignominiosissimū.

Onnūq̄ sub ꝑtextu fugiende singularitatis/ ⁊ obseruandi mores aliorū. vel alicuiꝰ sitis boni suadet hostis vt q̄s plus ve scat̄ aut bibat q̄ sibi conueniens est. Et pari formit̄ ē de vestitu ⁊ huiuscemōi rebꝰ. Quare summope est ī oībus adhibenda discretio

Onnūq̄ agit hostis vt scā intētione q̄s loq̄ incipiens/ cōtinuādo sermonē ad plura defluat inordinate dicēdum/ qđ euenit: vl̄ q̄ is loquendo cōmouet̄ irasciturq̄ vel q̄ suā gloriā querit. ¶ Uel q̄ erubescit ⁊ verecundat̄ nisi audientibus admirationeꝫ ingerat. subtile aliqđ. extraneū nouū. inauditūq̄ dicendo: Quo fit. vt et que scit/ et q̄ nescit immoderate loquat̄/ aut ea ꝓferat/ que audientibus ob eoꝝ simplicitatem minime ꝯueniūt. Quāobrē sub ratōnis regula semꝑ lingua tenenda est/ eque in medio fineq̄ sermonis. sicut in initio.

Onnūq̄ sub humilitatis specie et sese custodiendi facit vt q̄s sileat ex ꝯtemptu. iracūdia. supbia. vel cum loqui deberet. ex vecordi pusillanimiq̄ metu reticeat.

Onnunq̄ sub tegumento bonesti fortasse desiderij quo q̄s rem aliquā scire gestit ⁊ agnoscē/ hortatur hostis/ vt his ad cuncta videndū audiendū. temptandū. curiosus sit atq̄ ꝑ̄sus intētus. Uñ ingens postmodū fedaꝝ temptationū impudicitie ⁊ odij obrepit frequentia. Et q̄q̄ nullū exinde aliđ malū nasceret̄. ea tñ res ad modū hoī ꝑ se nocitua est. Nā vsq̄ adeo illius mēs eiuscemodi nouitatibꝰ obruit̄ vt nullā post hec purā de deo cogitatiōꝫ is habere valeat.

Onnūq̄ꝫ gratas de carnis voluptate cogitatiōes mēti offert aduersariꝰ dicēs. nō esse piculosum illis dūmō ꝯsensus absit immorari paululū. atq̄ hoc mō intantū hominē succendit et inflammat/ vt eas a se vix excutere possit. Itaq̄ nihil est salubrius quā illis initio intercludere aditū. Aliquando autem oriuntur huiuscemodi noxie cogitationes cum studiose quis suorum affiniuꝫ qui in mundo et connubio viuant statum animaduertit.

Onnūq̄ alicuiꝰ mentē plurimū ꝯturbat hostis. in illā magnā fedarū ac turpiū cogitationum multitudinē immittendo. vt his se continuo peccare credat Dicit eñ horrendum esse scelus. cū legendo horas ⁊ deo obsequendo he cogitatiōes adueniunt. Itaq̄ hortatur vt illis prorsus penitusq̄ fugendis semꝑ inuigilet. neq̄ꝫ aliud quicq̄ agere curet. Scit nempe malignus hostis/ verū facilius in manu posse fixum manere q̄ꝫ illas tolli funditus/ radicitusq̄ conuelli. vel ita posse abigi. vt ne quidē postea vnq̄ꝫ redire queant Atqui nō cum impie mentem cogitatiōes tangūt peccamus mortaliter. sed dumtaxat cum eis consentimus. i. quando illis volūtas nostra fauet: quando eas ipa cū delectatione complectitur. quando eas adesse gaudet/ q̄diu vero he sibi displicēt. sibiq̄ sunt horrori ac odio nullum est mortalis noxe piculum. ¶ Sciendum autēꝫ. nō possibile in occupatione laboris vel temporalis administrationis/ tantam in esse homini mentis serenitatem sicut in sua quiete post diuturnam moram Et aliter illaꝫ querere est sepe irritus labor et sola temptatio. Frequenter autem he cogitatiōes melius vincuntur. si eas nihil pēdimus aut curamus. sed alijs in rebus occupamus animuꝫ. quā si eas vinitamur ꝓpellere.

Onnūq̃z bonas cogitatōes ſbi
n cit hoſtis/ nō certe ꝓpter bonuꝫ
aliqd̓. veꝝ ad id ſolū vt ſctē ora-
tioni impedimentū p̄ſtet. Nā il
las eo immittit tp̄e cū eas ſuſcipe nec lꝫ nec
conuenit. Non eñ audiendo vel canendo
miſſam opportunū tempus eſt de re cogi-
tare familiari/quod tamen alijs horis bo-
num expediensq̨ foret.

Dmonet nōnunq̄ hoſtis ſemel
a intantū alicui peccato incumbe
re/aut illicite cuidam vacare vo
luptati. vt exinde ad plenū is ſa-
tietur/neq̨ poſtmodū illius vnq̄z rei con-
cupiſcentiaꝫ habeat. Ydeo vero iſtud agit
hoſtis. quia in hoc grauiter iſtū nouit deli
cturum. Agnoſcit etiam/ ꝙ ⁊ ſi is modico
tempore huiuſmodi d̓ſiderio carebit. pau
lopoſt tamen hic multo temptabit̄ fortius
Vt eñ qui eſtu graui febreq̨ laborant cuꝫ
gelidam aquaꝫ biberint/primo releuari vi
dentur. Deinde vero longe grauius et ve-
hementius affligunt̄ Sic expleta libidine
illius/poſtmoduꝫ amplius ingraueſcit cu
pido. Sicut etiam ⁊ hi qui quanto plus ſe
ſe vngulis ſcalpunt et fricant/tanto magis
pruriginē ſentiunt. At qui ſi modicū id to
lerare poſſent/citius multo liberarent̄.

Onnunq̄z in ſe quis percipiens
n motus iracundie et vindicte in
alterū quāq̄z in hoc ſibi diſplice
at ingratūq̨ ſit/ attñ ei dat intellig̓e hoſtis
nō deb̓e orōnē dicere dñicā/neq̨ pacē ī miſ
ſa ſuſcipere/quoniā non libenti animo cū-
cta ignoſcit. Reuera tamē ſi inimicū is op-
tat ſuum ꝓpter deum diligere/ debet et tu-
to pōt deū orare vt quemadmodū alijs in
ſe malefacta remittit. ita ſuorum quoq̨ de
lictorum veniam ſibi largiri dignet̄. Naꝫ
ſi efficaciter inimicum amare volet id vtiq̨
efficere valebit.

Onnunq̄z ſuadet vt ſue qs
n fame integritatem nimium me
atur/docens hoſtis ad hoc quē-
q̄z teneri/ſecuſq̨ agere velle id eſ
ſe crudelitatis ⁊ immanis ſeuiciei. Qua d̓
re innumera mala conſurgunt. nam cū cta
is q̄ de ſe dicere audit/excuſare conat̄/om-
nia ſua facta collaudans/et de illis volens
rationem reddere/ putat nempe hoc pacto
claudere hominuꝫ ora/quod profecto im
poſſibile eſt. Ita ergo plerumq̨ is labitur
in iram impatientiam/arrogantiam/ꝑtur-
bationem mentis. accuſationem alterius/
ſecretorum que celari deberent reuelatio-
nem. vt per hec omnia ſuam aſtruere inno-
centiā queat. Ruit itē ꝑ id frequenter in hi
pocriſim ⁊ fictionem/habens ab hoſte per
ſuaſum ſua opera hominum in proſpectu
fieri debere. non quidem/vt dicit/ob mun
di vendicandum applauſum. verum ad p̄
bendum alijs boni exempli viam/ ſimul et
ad propriam vitandum infamiā/nam mi
hi/ita eloquitur/illeſa fama manēte. pluri
homines mea verba eſtimabunt/fienteq̨ ex
inde meliores.

Ex altera parte monet nonnūq̄z
n hoſtis vt quis nihilipendat qd
de ſe hoīes loquāt̄ ⁊ ſentiāt/neq̨
in aliquo ſuam famā cuſtodiat/
ſed equale ducat in maīfeſto ⁊ occulto pec
care/atq̨ in tali ſue vite negligētia incuria
q̨ viuat. ſecū inquiēs/mea qualis ſit cōſciē
tia deus agnoſcit. Id ꝓfecto mihi ſatis ē
dicāt alij quicqd eis libuerit. Ecce itaq̨ vi
detis/q̄ꝫ difficile ſit hunc vtrūq̨ effugē la-
queum. ⁊ recto gradiēdo tramite a neutro
detineri ⁊ capi. ſūt eñ ambo ꝑniciosiſſimi.
¶ Quāobrem primum debet quiſq̨ conſi
derare quale opus ſuū exiſtat. bonū ne an
malū? Nam ſi eſt malū. quanto magis il-
lud in patulo apertoq̨ꝫ facit/ tāto grauius
ip̄e peccat. Et hoc in caſu his celare/abdere
⁊ occultare debet nō quidē ob ſupbiam. ſꝫ
ne alijs occaſionē peccandi male loquendi
q̨ tribuat. Sin vero opus bonū ſit/attamē
is noſcit alios ip̄m veluti malū iudicatu-
ros. animaduertere optet an hi q̇ ita iudi-
cant ad hoc ex ignorātia ⁊ ſimplicitate ad-
ducantur/⁊ tunc hoc opus ſi ad ſalutē non
neceſſariū extiterit. intermittendū eſt/vel il
lius rei cognitio et veritas eſt eis aperiēda
docendiq̨ ſunt non ſic de illo arbitrari de
bere. ꝙ ſi ex malitia huiuſmodi ꝓdeat iu-
dicium. Sunt eñ nonnulli quibus aliēa
virtus inuiſa eſt qui nequeūt. qcqd fieri vi
dent. maligno non carpe dente. Hi ꝓrſus
ꝯtēnēdi ſunt/neq̨ eñ pñt vllo pacto clau-

di istoꝝ oīa. Itaqꝫ minime opꝰ est eū q̄ bonū opat̄ aduersus huiuscemodi hoīes suā famā tueri. ¶ Porro hoc loco aniaduertē duz est. q̄ sublimia opa crebrius efficere dignatus ē dominꝰ p illos/qui/ vt docet apostolus/fatui. inscij. vel nullius estimatiōis habiti sint. q̄ p alios quoscꝫ. Quare nequaq̄ optare quis debet vt in eo quod agit bono. ab alijs cōmendet̄/necꝫ multominꝰ/suam debet depromere p̄dicareqꝫ laudem. vel etiaz ꝓcurare vt hoc fiat ab alijs. sed totū deo relinquendū est q̄ de nihilo nouit operari ingentia. Frequenter nanqꝫ videmus quo amplius suam quis ostētare querit innocētiā/aut ꝓpriū bonū ī alioꝝ noticiā ducere/eo minus ab alijs estimat̄ ꝛ curat̄. Lōge ēt minꝰ tū sibi tū ceteris apud deū ꝓfic̄.

X

Sit nonnūq̄ hostis vt secū quis sciscitet̄ ꝛ inquirat an p̄destinatus a deo sit ad gloriaz vel ad penā eternam prescitꝰ/ vt hoc pacto vel in p̄sumptuosam spem vel in desperationē labatur et corruat. Proinde neutrū hoꝝ diffinita snīa iudicare dz homo. sed in dei sperare misericordia/cū ingēti timore sue districte iusticie.

Nonnunq̄ suggerit hostis apud se percunctari an potius nunc qs mori vel eternaliter dānari mallet. q̄ aliquod mortale committere peccatū/ vt si is affirmatiue respondeat/in eo denuo peccet q̄ magis eligit peccatum admittere atqꝫ ita offendere deū q̄ huiuscemodi penas ꝑpeti. deum quippe offendere pro quocunqꝫ vitando supplicio velle nequaq̄ debet. Sin vero contrariam is partem asseruerit/ primum forsitan mentietur. decidet etiā fortasse in iactantiam atqꝫ arrogantiā. Quāobrem magnope vitādum est huiusmodi facere questiones/ neqꝫ eis si subrepserint est respondendū/abijciendeqꝫ sunt et dicendū deo. Meam domine fragilitatem agnoscis/ certus equidem sum/quoniam nisi tua gratia mihi foret auxilio/nulla ita modica est pena quin me vinceret. atqꝫ peccato faceret prestare cōsensum. Quare me miserum in tuas proijcio manus obsecrans ne ea temptationūz pericula incurrere me sinas/que tuorum sine transgressu mandatorum superare non queam. Hic itaqꝫ modus periculosus is malignusqꝫ laqueus tuto pertransiri valebit. Fragilitatem videlicet ꝓpriam humiliter recognoscendo/et in deo solo cōstituēdo spem. necꝫ quodcunqꝫ iudicando aliud. Scitis nempe beatum Petrum qui prius se velle mori q̄ deum relinquere spōdebat deū postmodū deseruisse/necꝫ huius qd̄ ꝓmiserat effecisse aliquid. Sic ꝓfecto agūt quā plurimi putantes q̄ omnia perferrent anteq̄ ad peccandum pertraherētur. quasi non diuina gratia sed sua virtute ipi peccatum deuitent.

Nonnunq̄ aliam temptationez immittit hostis. huic pene consimilem/et est cum quis preterito tempe grauia perpetrauit scelera/vnde bona sibi aliqua euenerūt/ sicut per fornicatōnem aut adulterium prolem suscepit quam ardentissime amore cōplectitur. tunc agit hostis vt is a semetipso inquirat. vel ab alio interrogetur. Vellet ne non peccasse/et hanc non habuisse prolez? Accidit enim hominem delinquere qualitercunqꝫ. huic respondeat questioni/vt in precedenti temptatione dictū est. Dico itaqꝫ dictum remedium hic etiam locum habere. tali scilicet questioni non respondendo vel potest homo dolere de ipso peccato dolere item potest q̄ p hmōi delictum sibi ꝓles orta est. Non aūt absolute dolere oportet de eo q̄ ꝓlem habet.

Nonnūq̄ incitat hostis hoīez ad hoc vt apud se petat. an sit ceteris hominibꝰ vel hoc aut illo deterior. vnde plurima frequenter peccata surgunt puta mentiri. supbire. alios temere iudicare. Debet itaqꝫ is dicere quicquid ex me habeo totum peccatum ē. si vero ī me est aliquod bonū. id est ex gratia dei/quā eque alteri sicut mihi deus ipse largiri potest/satis profecto sum iniquus si nihil ex me nisi peccatum habeo/non ergo me ceteris comparare opus est cum ipe sum ex me sceleratissimus.

Y

Nonnunq̄ grās et dona q̄ in aliq̄ sunt an̄ hꝰ oculos statuit hostis. vt hinc ītumescat. puipēdatqꝫ ceteros. Quare ex aduerso is cogitare dz eo sibi maiora pic'la g̃uioreqꝫ īmine dā-

natione͂. si no͂ recte diuinis vtatur muneribus. Cogitare etiaȝ po͂t q nemo adeo e͂ impius q no͂ melius hmo͂i vteretur donis si hec ipa sibi collata fuissent. ⁊ ita que͂cu͂q proximu͂ / siue iudeu͂ / siue ge͂tile͂ / seipo meliorem iudicabit. aut salte͂ no͂ deteriorem.

n Onnu͂q̄ efficit hostis vt cuȝ q̄s penitere conteriq debet. a seipso querat tantaȝ ne de peccato suo displicentia͂ habeat / q̄tam habere tenet q no͂ arguit qm̄ plus doloris ⁊ lacrimaru͂ de da͂no haberet tpali q̄ nunc habeat de diuia offensa / quare nequaq̄ hmo͂i displice͂tie sufficere videt. Sȝ scie͂du͂ q no͂ est necesse corpale͂ de peccato ee͂ dolore͂ tantum / q̄tus fortasse esset de tpali malo vel icomodo. Sufficit em̄ q co͂missum peccatu͂ sibi displiceat / ⁊ nequaq̄ in simili casu deum offendere vellet. Non em̄ sicut prius dictu͂ fuit optet malle da͂nari mori aut omnibus spoliari bonis q̄ peccasse aut hu͂o mo͂ peccare. Rursus nec tale͂ hu͂c optet ee͂ dolorem quale͂ de se diuia postulat ime͂sitas / cu͂ hoc sit impossibile. Quia ipa offensus e͂ infinita. nr̄m aut dolore͂ finitu͂ ee͂ necesse e͂. Is ergo dolor q̄ dictus e͂ sufficit. Veru͂ quide͂ est q ta͂to hic dolor e͂ melior / q̄to ⁊ in anima ⁊ in corpe e͂ maior. assit mo͂ quo ad corporale͂ dolore͂ recta discretio. No͂ em̄ ex eo corpus destrui aut ratio ledi debet. ¶ Plurime p istud vitant temptato͂es. q̄ subeu͂t cu͂ q̄s nimiu͂ veret nu͂q̄ satis penitere / aut suum no͂ facere debitu͂. Debitu͂ inq̄ q̄tuȝ ad salute͂ satis est. vt eni est dictu͂ nequaq̄ nostru͂ debitu͂ facere possumus q̄tum di altitudo deposcit. neq etia͂ s̄m beneficia que ab ipo recepimus / nec hoc pfecto a nobis indulge͂tissimus ille pater expetit / imo q mira gratie sue benignitate sibi sufficere vult ⁊ nos in amicos habere paratus e͂ si ea q̄ i certo numero / certis agenda tpibus ma͂data nobis tradidit. ipi co͂pleuerimus q̄ etiaȝ sub eterne mortis intermiato͂e impleda ma͂dauit. Uniuersa au͂t hec p̄cepta in his duobus co͂tinent. Dilige deu͂ sup omnia. ⁊ proximu͂ tuu͂ sicut teipm. Si quis vo sup hec aliqd bonu͂ effecerit. is pinde maiore͂ gratia͂ obtinebit. ¶ Quod si interroges. quid est super om̄ia deu͂ amare? plane grosseq respo͂deo. Hoc est sic eu͂ diligere. vt nullo pacto quodlibet aliud quis amare velit p quod pderet dei amore͂. Proximu͂ a͂t sicut seipm diligere / est ei finaliter quide͂ vitam optare eterna͂ / gratia͂ vo in p̄senti seculo. insup id ei facere velle qd rationabiliter ⁊ iuste in simili casu sibi quisq̄s fieri vellet. Unde manifestu͂ est q is qui est iudex co͂stitutus. nequaq̄ velle debet latronem a morte vl' carcere liberare / qua͂q̄ ipe fortasse in simili casu contra rationem liberari cuperet. Et ex hoc plurimis eiuscemodi temptationibus responderi potest.

e T nonnunq̄ qui sacru͂ altaris suscipere co͂stituit sacramentu͂ occurrit sue indignitatis cogitatio / q videlicet nequaq̄ ad hoc dignus esse po͂t / ⁊ p̄sertim sibi videt q no͂ bene sua sit delicta co͂fessus. Fieri au͂t po͂t hoc suggestione demonis vt tantu͂ bonuȝ impediat. Quare igit is cogitare debȝ ad hoc nu͂q̄ se dignu͂ pprijs virib fieri posse / qua͂q̄ etia͂ centu͂ annis ad id labora͂s incu͂beret. nisi ex speciali dei munere id fiat / qd sane munus po͂t eque nu͂c sicut post centu͂ annos dn̄s elargiri. Debet rursus co͂siderare. quonia͂ hac in vita nemo p infallibile͂ absolutaq certitudinem scire po͂t. vtr͂ in gratia sit an no͂? vere ne sit penite͂s an no͂? vtruȝ recte confessus sit an no͂? nisi ad hoc singularis accederet reuelatio. Itaq q̄ sine hac certitudine suscipe nollet eucharistia͂. is pfecto seipm deciperet ⁊ qua͂daȝ supbie speciem habere videret. Est alia hu͂ana vel moral' certitudo q̄ in nostro pposito ⁊ requiritur ⁊ sufficit. cu͂ videlicet quis in ppria recollectione ⁊ conscientie discussione / id egit qd tum sua discretio. tum bonum alior͂ consiliu͂ / eu͂ debere facere iudicat atq hoc per sufficie͂s tempus ad id co͂muniter obseruatu͂ consuetu͂q. Quod si tu͂c in peccato mortali s̄m ppriu͂ iudiciu͂ is se ee͂ no͂ videat. tuto ⁊ sine noui piculo peccati / ad co͂munioneȝ accedere po͂t. ⁊ qua͂q̄ vt frequenter accidit sibi fortasse leuia queda͂ dubia supueniant ea tamen conte͂nere immo vincere debet / ⁊ ad contrariu͂ agendu͂ semetipm cogere. Leue au͂t dubiu͂ voco. cu͂ quis potius de aliq̄ fert iudiciu͂. qd sit bonu͂ iustum ⁊c. q̄ q sit malu͂ ⁊ peccatu͂ / ⁊ nihilominus quasda͂ rationes vel cogitato͂nes in co͂trariu͂ habet que

aliquā ei dubitatõez afferũt. nõ tñ ita qn ꝓ
mũ iudiciũ multo sibi sit certiꝰ/intm̃ ꝙ si
res ipa alteriꝰ foret. de ea nequaꝙ̃ ambige-
ret aut cũctaret. Ueꝝ si nõ maiorē certitu-
dinē de vna ꝑtiũ habet ꝙ̃ de altera. sistere
debet quousqꝫ ad eaꝝ aliquā magis assen-
tiat/ ꝛ hoc vel alioꝝ vt sue ratõnis cõsulta
tione/ vel inspiratõe diuīa obtēta ꝑ oratio-
nem. Nisi eñ hoc modo quis securitatez
in semetipõ capiat/ se male fuisse cõfessum
semꝑ iudicabit. neqꝫ tranquillus eē/ aut cõ
scientie pacē vnꝙ̃ habere poterit. Qđ pro-
fecto nequaꝙ̃ bonũ est.

a T Seipso penitēs nõnũꝙ̃ inqͥrit
si firmā nnnꝙ̃ peccādi volũta-
tem habeat. ꝛ tũc ei plurima ꝓ-
ponit hostis/ ꝑsertim ꝙ nimiuz
est fragilis/ ꝙ itē tam crebro in pctā lapsus
est ꝛ adhuc quotidie labit. Cõsiderare āt
is dꝫ veꝝ qͥdē eē nõ posse eũ vitare peccatuz
viribus suis. Nõ etiāz asserere opꝰ hꝫ nũꝙ̃
se peccaturũ. ꝑsumptuosuz qͥppe esset hoc/
neqꝫ tñ etiā iudicare dꝫ se peccatuꝝ. Jā ei
eēt hoc delinqͥre. Satis igit ē si firmũ ei ꝓ-
positũ adest cũ dei adiutorio deuitādi pec
catũ/ ꝛ ad id diligētiā adhibēdi/ nec ſm ꝑ-
sentē volũtatē vllo vult pacto in posteruz
peccare.

n Onnũꝙ̃ vt dictũ ē enitit hostl
ꝑsonis deũ timētibꝰ/ magl ꝙ̃ ce-
teris nimiũ timorē imittere/ q̃ i
cũctis suis opibꝰ deficere formidēt. Quāob
rem eiusmodi timoratis necessariũ ē vt in
primis magnopē aīaduertāt ad qͥd sub pe-
na peccati mortalis ſm suũ statũ obligāt:
ꝛ ad quid nõ. Potest aũt de hoc haberi nõ
quidē infallibilis/ sed hũana certitudo/ ꝑ
sapientiũ ꝛ deuotoꝝ bonũ cõsilium/ ꝑ scri-
pturas. ꝑ iudiciũ ꝓprie ratõis/ ꝛ ꝑ suũ cõ-
fessorē. Nā ſm haꝝ ꝑsonaꝝ cõsilium ꝛ di-
ctamen debet is frequēter ꝓpriũ iudiciuz
mutare ꝛ vincere. Cũ ergo de eo qđ agen-
dum ē habet is hmõi certitudinem/ põt se
merito qͥetare/ lꝫ plures alias negligētias q̃
venialia pctā sũt/ admiserit. Sꝫ si in his pũ
ctis principalibꝰ se defecisse cognoscit. peni
tere debet/ ꝛ postmodũ loco ꝛ tpe cõfiteri.
Uidetis itaqꝫ ꝓrsus eē necessariũ/ vt qͥsqꝫ
diligēter ꝑquirat q̃ res pctm̃ mortale sit. q̃
nõ. in q̃ quisqꝫ obliget in q̃ nõ. Et tũc qͥc

qͥd supꝑ hꝰ egerit id vltrõneũ erit ꝛ superero-
gatõis/ ad augmētuz sue grē/ simul ꝛ alioꝝ.
Credere ei ꝙ illud meliꝰ bonũ qđ qͥs face-
re valet/ sꝑ implere teneat. ita ꝙ si hoc ob
miserit. peccet mortalit/ erroneũ eēt nunꝙ̃
etiā qͥs posset obtinere cõsciē pacē.

D Jnaliter ꝓ generali regula ac-
cipite/ ꝙ vti deus ꝛ bonꝰ angelꝰ
semꝑ ad bonũ hortant/ cũctaqꝫ
seu ꝓspera seu aduersa/ siue bo-
num siue malũ/ sui vel alteriꝰ ad salutē ꝛ ꝑ
fectiũ bonoꝝ cõuertũt. sic ex aduerso oīa
in damnũ ꝑniciem detorquere molit ho-
stis. ¶ Abũdat qͥs diuitijs: enitit hostis
vt illis abutat vel in suꝑbiā vel in luxuri-
am/ vel in vsurā/ ꝛ iniquā tpaliũ acquisitõ
nem. Cõtra sanctus angelus conat ꝛ sua-
det vt illis vtat ad largiēdas elemosynas
ad suppliciter reddēdas grãs deo/ ad haben
dā sufficiētiā. ¶ Silr ꝯsiderate i pulcritu-
dine. viribꝰ. scia. statu/ bona hoīm fama, et
hoꝝ ꝯtrarijs pauꝑtate. deformitate. mala
obscuraqꝫ fama. Diuersitatē etiā inclinatõ
nis hoīm ad hꝰ vel illud/ nouit sctũs ange
lꝰ bñ vti/ hostl vō male. ¶ Quāꝙ̃ etiā fre
quēter ꝛ ipāz dei inspiratõez in malũ ꝯuer
ti facit hostl. sic ex aduerso bonꝰ angelꝰ ma
lā inimici tēptatõez in bonũ/ puta qͥs tem-
ptabit ideo religionē īgredi vt postmodũ
egrediat ꝛ exeat. Jn ea tñ ꝑseuerās ꝯstāsqꝫ
manebit. De suꝑbia aut inuidia tenebit:
huic valide resistet ꝛ inde merebitur pluri
mũ. Jta frequenter dũ grauiter nocere ce
pit hostis. ꝓdest admoduz. ꝛ ꝓficit intm̃
ꝙ hoīez crebro temptare desistit/ ne tēpta-
tionē suꝑando mereat. Aduersus vō cun
ctas suas illaqueātes tēptatõnes/ que certe
sunt innumere. non nisi vnicũ generale re
mediũ reꝑit/ vt beato anthonio reuelatuz
extitit. vt qͥs videlꝫ ꝓfundā sꝑ habeat hu-
militatē. ꝛ affectõe sincera/ puroqꝫ corde su
am totā spem in dei ac sanctoꝝ auxiliũ sta-
tuat idqꝫ se facere posse/ esse dei gratiā cen-
seat ꝑmaximā. Nihilominꝰ tñ semꝑ suũ de
bitũ faciat apud deũ/ ꝛ obseruātiā mādato
rum eius ꝑdicte innitēdo spei. Nam sicut
firmiter credimꝰ hoīez sola dei saluari mise
ricordia. ita eā miscdiāz sumopē venerari
diligere/ caripēdereqꝫ debemꝰ. secꝰ ei faciēs
vel hoc intermittēs agere/ ꝓfecto illam ꝑ-

dere sese reddit dignissimū. ¶ Q̄ꝺ si sug-
gerēs tibi hoc mō dicat hostis. quicq̄d ege
ris certe nouit deus an dānatus eris vł ne
neq̄ꝫ vllatenus aliter esse pōt. Rn̄debis q̄c-
quid ꝺ me ordinauerit deꝰ ip̄e tn̄ amari di
gnus ē ⁊ coli. cūq̄ꝫ mētiri nequeat / ip̄e sibi
obseq̄ntētibꝰ ⁊ ad hoc ꝑ suis viribꝰ conāti-
bus infallibiliter gloriā celestem largietur
Quā q̄ꝫ vo mihi meus sit finis incognitus
bn̄ tn̄ scio / qm̄ bona vita in bonū finē ꝑdu
cit. neq̄ꝫ ob hanc incertitudinē: omittere de
beo. quo minus meū efficiā debitū. imo ꝑ
fecto magis ac magis enitendū mihi est. si
cut ⁊ si infirmus se sanandū ignoꝛet. iure
tn̄ ad id suū debitū facit. ¶ Cōcludendo
dicimꝰ nihil ita instruere hoīes in p̄dictis
tēptatōnibꝰ infinitisq̄ꝫ alijs. sicut grāꝫ dei q̄
ꝑ deuotā oratōeꝫ / in ꝓfunda fusaꝫ humili
tate atq̄ꝫ cōtritōe cordis / adq̄rit̄. ¶ Hanc
nobis grām meritis ac intercessionibꝰ oīm
sanctoꝝ sanctarūq̄ꝫ / largiri digneẗ pater et
filius ⁊ spiritussanctus. Amen.

¶ Finit.

Contra professum in obedientē eiusdem Johānis Gerson.

A E ore tuo te iudico serue
neq̄. Si hoc dixit i para-
bola dn̄s de seruo nō mul-
tiplicante licet reddente ta-
lentū / quid dicturus est de
seruo dissipante simul ⁊ negante talentū?
Talis est ille inobediens ꝓfessus sit cleri
cus sit laicus / qui ꝓpꝛiam sp̄us sui volun-
tatem acceptā a deo / causa lucrādi vite the
saurum eterne / dedit illā in manu superio-
ris sui dicens. Suscipe me ⁊ viuā abba pa-
ter. In manus tuas dn̄e cōmendo spiritū
meūꝫ / quoniā fidēs in te ⁊ de me diffidens
do illū tibi. Adiuua me ⁊ saluus ero. Nūc
tu quisq̄s es ꝓfessus hoc modo vel simili
qui patri cuiꝰ est volūtas tua / dono tuo im
mo spontaneo prius / nūc in necessitatē ver
so parere recusas: qui contra stimulū calci
trare p̄sumis / interrogabo te paucula qua
tenus ex oꝛe tuo te iudicet conscientia tua.
Interrogo te non dico serue neq̄ sed fra-
trem ⁊ conseruū in xp̄o charissimū / agens
in spiritu lenitatis ⁊ instruens iuxta moni
tionem ap̄li ⁊ xp̄i / cupiens te saluū eē ab er
roꝛe vie diuine / quoniā omnis inobedien
tia / deuiat a via vite. ad quaꝫ qui reduxerit
⁊ cōuerterit peccatoꝛē opit multitudinem
peccatoꝝ? Interrogo te si memineris pro-
fessionis tue ⁊ si penitet te fecisse? ꝓcul ab
sit hec ingratitudo a sp̄u tuo ꝓcul et talis.
Porro si memineris ⁊ appꝛobas interro-
go quis sapientioꝛ et potioꝛ interpꝛes erit
ꝓfessionis huiꝰ qualiter obseruāda est / aut
suꝑioꝛ pater tuus / maxime cū cōsilio cōuē-
tus / aut tu subditus ⁊ vnicus. ⁊ vt fert̄ lai-
cus? Si te / tuūq̄ꝫ dixeris p̄ferendū p̄ponē-
dumq̄ꝫ iudiciū / erras intollerabiliter neq̄ꝫ
est qui talē te nō aspernat̄ / tuā ꝓtinus arro
gantiā subsannās ⁊ dicens. Quis pōt hūc
audire? certe puto q̄ pudet te etiā hec intē-
rogatio auditu suo primo. ¶ Interrogo
deinceps. putas ne patrem. imo ⁊ patres tu-
os / ita malignātis esse nequitie q̄ in male
consulendo saluti tue. vellet se simul et te
perire? Exclamabis arbitroꝛ ad hāc inter
rogationē cachinnās ⁊ indignans rugata
fronte. Longe sit hec insania a me pauper-
culo idiota subdito ⁊ peccatoꝛe. vt de san-
ctissima suꝑioꝝ meoꝝ. ꝓbatissimaq̄ꝫ sapiē-
tia. tam sacrilege desipiam. ¶ Euigila nūc
⁊ perspice / si non bꝛeui ratiuncula ꝓtinus
ex oꝛe tuo te indico qui iussus hoc ⁊ illud
facere / tu nō obedire ꝑseueras Si ei suꝑioꝛ
tuus sapientioꝛ est in cognoscendo p̄cepta
regule quam ꝓfessus es. si p̄terea credis q̄
nollet se dānare duꝫ tibi p̄cipit obedire. q̄d
obniti potes. quid excusatōnis afferre sup
inobediētia tua ne dicaꝫ ꝑtinacia? ¶ Sed
dicis forte demissis oculis. ⁊ facie humi de
iecta si nō omnis a te pudoꝛ abscesserit. si n̄
attrita iam fronte meretricem imitaris. di-
cens. Uolo virtuosus eē ⁊ dn̄o ꝑ afflictio
nes abstinentiāq̄ꝫ placere. exemplo prioꝛuꝫ
sanctoꝝ. nomiatim iohis bapti. Sētio foꝛ-
titudinē coꝛpis mei. scio q̄ ieiuniū a vino /
non erit in grauamē mihi. Ecce frater rece
dis iā a cōcessis prioꝛibꝰ. Tu iudiciū tui /
p̄fers omni alteri. q. si. d. infirmꝰ ⁊ insanus
medico suo. Cognosco melius dispositōeꝫ
meā q̄ tu ip̄e. Scio qualiter obtpandū mi
bi nō est regulis art̄ tue. ¶ Aggrediar
B nūc te altera via duriore vt ex oꝛe tuo te
iudicē si ꝑtinax eē decreuer̄. nō tātūmodo
seruū neq̄. sed vel hereticum apostatā. vel

de heresi ꝛ apostasia vehemēter suspectum ita tm̄ si deꝑditō iudicij rōnis ꝑ cerebri lesionē/tibi nō fuerit excusatōis subsidiu3. q̄ casu nō ita argumētis theologie. s3 fomentis medicine opꝰerit? Dixit dn̄s noster ih̄s xp̄s ad oēs in eccl'ia ꝑlatos loquēs ad ꝑsonas apl'oꝝ ꝛ discipulorum. Qui vos audit me audit/ ꝛ q̄ vos spnit me spnit. Credis hoc? Credis si catholicꝰ es. Scio ꝑterea ꝙ suꝑiores sūt ꝛ ꝑlati tui patres ordis scti in quo ꝛ sub quo/ ꝓfessu3 te negare nō potes aut si negas. erras i facto ꝛ cōuinci testibꝰ potes. imo v̄beribꝰ ꝛ carceribꝰ coerceri. alioquin fas eēt exēplosiſſi ꝛ ꝑnicioso cuilib3 ꝓfesso religionē se negare ꝓfessu3 ꝛ impune. Ceterū si fateris te ꝓfessum/ fatearis oportet te ad obedientiā cōtra propriū etiā voluntatis arbitriū teneri ligatū. Alioquin contradicis euangelico nūc inducto precepto. Qui vos spnit me spnit. Qui autē spernit xp̄m/ vtiq3 blasphemat ꝛ apostatizat. Et si addit ꝙ hec licite faciat. se palā in heresim ꝑcipitat. ex qua si nō velit extrahi ꝑtinax ē iudicādus ꝛ vt talis brachio seculari relinquēdus. nedū a monasterio pellendꝰ. Prouideat salubriora deꝰ. tamē ꝛ si ita loq̄mur ꝛ vere loq̄mur. ¶ Temptabo viā rursus alterā que sanioris est ad morbū fomēti. Dicis (vt accepi ꝛ iam ꝑtactū est) ꝙ nō ex inobediētia desistere vis a potu vini. ceterisq3 cibis lautioribꝰ ordini cōcessis. sed ad v̄tutes acq̄rēdas ex pn̄ia. Uide queso frater ne mentiat̄ iniq̄tas sibi. ne sit iste laqueꝰ sathane sub angelo lucis. nō v̄tus abstinentie in spū humilitatis. Itaq3 si vis vt credam tibi/ ostn̄de vel paulisper obedientiā in ꝙ̄tulo potu vini. necnō in alio fratrū edulio/ saltē pauculo. vn̄ nō possit corpꝰ ad lasciuiā excitari. neq3 rigor abstinentie perdi. Nūc v̄o q̄le istud ē/ ꝙ abhorres a vino taliter vt nec ꝯsuetudini eccl'ie velis eē ꝯformis. q̄ pꝰ sacrā cōmunionē: dat laicis poculū vini i cātillū. Qualis ē ista obsecro singularitas? nūquid de radice ꝓcedit abstinētie. ꝛ non potius ex intimis hypocrital' dementie. vt dū facis qđ nemo mirent̄ oēs. et tibi laudē singularitatis impune ꝑsumas. Legimꝰ de multis ita seductis/ pessimo fine terminātibꝰ vitā. Fuit sctō Frācisco collaudatꝰ frater vnꝰ q̄ iussus ꝯfiteri ꝑ v̄ba/ noluit nisi ꝑ nutꝰ. Tollite inq̄t sctūs Frāciscus figmentū hoc diabolicū. docuit exitus ita eē. Dicit climachus. Si videris aliquē q̄ sibi sit in cōitate singularis. ip̄e nō indiget demone temptāte q2 factus ē sibi demon. Et apud sapientē scribit̄. Uidisti hominē sibi sapientē videri. plus illo spem habebit insipiens. Quis v̄o plꝰ sibi videt̄ sapiēs ꝙ̄ sit ille q̄ iudiciū suū ꝑfert iudicio quorūcunq3. ¶ At v̄o dicit frat̄ iste sic accepi. Nullū audiā i abstinētia mea/ nisi solā ecclesiā. q̄si vic3 ꝓ q̄libet tali/ sit cōuocandū generale cōciliū. aut sit papa specialit̄ adeundus; ꝛ nō sufficiēter dicat eccl'ia qn̄ suꝑior ꝑsertim in re tali/ decernit ꝛ iubet. Existimo ꝓinde ꝙ si mitteret̄ ad papā/ frater iste nec sic obedire iussiōi sue vellet. ¶ Est apđ narratōes patrū de q̄dā gloriāte in abstinētie singularitate ꝙ remediu3 inuenīt p̄res ligauerīt ip̄m tāꝙ̄ fatuū. ꝛ certe iā ip̄e talis erat. Compulerūt vti lautissimis cibis ꝛ vino ad saturitatē ꝛ nauseā. Quid tandem? Sanatꝰ ē a ꝑsumptōe vel arrogātia singularis abstinētie ꝛ ꝯsequēter a vanitate ꝛ ꝑiculo īsanie liberatus. ¶ Tradidit beatus Bern̄. ꝙ dyabolꝰ nō h3 machinamētū maius ad ꝑditōe3 querētium placere deo/ ꝙ̄ si suadeat currere īdiscrete. quatinꝰ q̄ currit incurrat ꝛ ꝑceps ruat. Uocat̄ hoc demoniu3 meridianū qn̄ sub specie magni boni ꝛ singularis ꝓfectꝰ. incidit q̄s in magnū malū. Et qđ maiꝰ malū ꝙ̄ inobedientia. q̄ peccatū ariolādi. i. idolatrādi a dn̄o nominat̄? ¶ Preterea dicit apl's. Si esca scandalizat fratrē meū nō māducabo carnes ineternū. ꝙ̄to magis si abstinētia tua (o frater) scandalizat fratrē. nedū vnū ex pusillis. s3 p̄res ꝛ maiorē. Ue tibi timēdū ē. Itaq3 nō expedit tibi ꝯtristare patrē tuū. nō ꝯtumacē eē ad illū. i. nō tollere te sibi. cui te voto tradidisti. hoc rapina ē. hoc sacrilegiū. ¶ Dica3 tibi in veritate nec mētiar. Si de duobꝰ malis alterū eēt faciēdū. vel comedere carnes in die veneris sctā. cū renisu conscie timorate. aut abstinere a vino cōtra ꝑceptū obedientie rōnabilr imposite/ ꝑferrē primū. quia scđm nō ideo malū s3 vt bonū deberet impleri bibēdo vinū. Alioq̄n cū ꝑtinaci renisu nō staret saluꝰ. vbi aliud ꝑpetrādo cum subsequēte humili pn̄ia ꝯmedēs carnes sal

narēt. ¶ Deniqꝫ si forte dictūrꝰes. Moue- or lege spūssancti. vide si spūssanctꝰ est dis- sensionis deꝰ. Uide si qlibet ꝓfessus regu- lā ita diceret / qꝫta confusio sequeret. Uide si sufficientē dotes exceptōez a regula gene rali. quā ⁊ ſm quā ꝓfessus es. Sꝫ formido ne faciā vba mea surdo. nisi ꝙ nō tā tibi sꝫ patribꝰ ꝓ te loq̄r. Et forte ꝓ ceteris impo- sterū si qd̄ auertat deꝰ occurreret casus tal'. ¶ Bene vale cor boni ꝯsilij stātēs tecū: nō plus aut aliter sapiens ꝙ̄ opter. Johes Cancellariꝰ parisieñ. Lugduni. Anno. M cccc xxvj. in Januario ⁊c.

¶ Finit.

Ité ab eodē cācellario parisieñ. de zelo ⁊ feruore nouiciatꝰ ⁊c.

s Olet zelꝰ domꝰ dei / ꝑ̄ſtim E duz ē nouiciꝰ / hoīes bone voluntatꝫ comedere hoc ēvr gere / vt oīa q̄ cōspiciūt vicō rum scādala / satagāt vel tol lere vel culpare. vel ceteros ad ablatōz acri ter animare. Nō dissimulādū asserit. non parcēdū. nō scādalū formidādū. sed incē- dendū viriliē ꝑ arma iusticie a dextris et a sinistris ꝑ infamiā ⁊ bonā famā. ꝑ verbera si opꝰ est ꝑ sanguinē ⁊ ꝑ mortē. ¶ Uerꝫ eue nit ꝙ pꝰ expientias varias. pꝰ irritos cona- tus. pꝰ agnitā hūane fragilitatꝫ ⁊ iniq̄tatis abyssum inexhaustibilez tpat ⁊ mollescit feruor iste. bullienti musto sitis ⁊ q̄ maturi or / eo sanior efficit. Mitigatqꝫ tribulatio nis aqua / vinuz nimis feruide charitatis. ¶ Porro nō negaueri / me ꝑoribꝰ ānis zelū hmōi qualēcūqꝫ sensisse. sꝫ ꝙ̄ freq̄nter fue- rit nō ſm sciaz me docuerūt exitus.

¶ Finit.

Tractatus eiusdē cācellarij Parisieñ. pro deuotis simplicibus

Qualiter se in suis exercitijs discrete ⁊ caute habere debent de gallico in latinū trās- latus per quēdam. Qui quidez translator ad vitandum rusticitatem latini eloqnij que resultasset magis ex vulgari in sensu e sensu ꝙ̄ verbum ex verbo transferre cura- uit. vndē nec mirandum si opusculū istud non cōuenerit satis in stilo cū alijs eiusdez cancellarij operibus.

d Eus vult vt F sit rōnabile obsequiū nr̄m. ita vt cūcta q̄ in eiꝰ seruicio facimꝰ fiāt cū discretōe. tā q̄ ad corpꝰ. ꝙ̄ quo ad animā. Nā iuxta cōe ꝓuerbiū. Omē qd̄ ē nimiū / vertit in viciū. Studeat ergo aīa sic regere corpꝰ suū. vt ex vna pte nō ꝯtra se ꝑualeat. ⁊ ex alia pte vt in seruiēdo sibi / etiam nō defi ciat. Quoꝝ ꝑmū fit / cū nō nimis laute ipm corpꝰ enutrit. Scd̄m q̄n nō nimium exerci tijs siue corꝑalibꝰ siue spūalibꝰ fatigat. Et maxie in spūalibꝰ seu ad spūalitatē tendēti bus exercitijs / ē cautela adhibēda q: in ta- libus ꝓpter simplicitatē nōnulloꝝ deuoto rū ⁊ antiq hostis insidias / sub specie boni posset hō incurrere ꝑiculū magni mali. Ex empli grā. Si qs nimis / ⁊ nō cū debita di- scretōe nec cū ꝯsilio alioꝝ deuotoꝝ expto- rū / ⁊ suoꝝ suꝑioꝝ intēdere vellet. ieiunijs. fletibꝰ. vigilijs. disciplinatōibꝰ. oratōnibꝰ meditatōnibꝰ. imaginatōnibꝰ circa subtili- tates quaslibꝫ ⁊ diuinas res terroribꝰ mor tis extremi iudicij ⁊ inferni. ⁊ ceteris his si milibꝰ. Hic posset caput ⁊ cerebrū suū alia qꝫ organa qbus aīa vti hꝫ in suis oꝑatōni- bus intātū ledere. vt vsuz rōnis amitteret. aut fieret totꝰ debilis fantasticꝰ ⁊ melācolicꝰ sibijꝑi / deo ⁊ hoībꝰ inutilis nō solū sꝫ ⁊ peri culosus ⁊ grauis. ¶ Uñ ꝯsiliū meū est. vt hō deuotꝰ si oīno mēsuram ſuare neq̄t. nu triat potius corpꝰ suū aliquali cū excessu ꝙ̄ subtrahat sibi nimis cū defectu. Ratio q̄a difficiliꝰ imo qñqꝫ nullatenꝰ subueniri pōt corꝑi leso ꝑ hmōi nimiam necessarioꝝ sub tractōez. vbi tñ facile ꝑ vnā aut duas absti nētias / repmi posset qd̄ excessum erat ꝑ ni- mis delicatā educatōez. ¶ Custodiat er- go homo deuotus pro regulis ea que sub- iūguntur documenta.

De humiliādo se coram deo.

p Rimo det obliuiōi totū tp̄s S suū ꝑteritū. ita vt ñ nimis cōti- nue i spē recogitet de suis pactis pctis. priꝰ ꝯtritꝫ ⁊ ꝯfessis. sꝫ sufficit vt qñqꝫ ꝑ ꝯtritōez generalē. sic dicat ore vel corde. Dñe deꝰ meꝰ ꝯfiteor tue bonitati paterne / ꝙ

vsqꝫ in presens male proh dolor perdidi tē pus vite mee in peccatis ⁊ vanitatibus. qa tibi digne nunꝗ̄ seruiui. Sed ⁊ insuper te multipliciter offendi. ⁊ nihil habeo q̊ pos sum tibi pro neglectis ⁊ male gestis satisfa= cere nisi cor meum. vtinam debite contritū et humiliatum. Hoc ergo tibi domine of fero. ⁊ rogo ne despicias ⁊ delicta iuuentu= tis mee ⁊ ignorantias meas immo ⁊ nequi cias meas ne memineris. Etiam scio domi ne. ꝙ totis viribus meis non sufficio talez facere confessionem / qualem bene exigerēt peccata mea. Sed ⁊ tu scis deus meus de= siderium meum ⁊ voluntatem meam bo= nam. quia ex tuo dono ⁊ tua inspiratione / nihil volui vicario tuo meo confessori ce= lare de peccatis meis. Et ip̄e confessor / se sa tis putat informatum de mea vita. ¶ Ro go igitur pie domine. sufficiat tibi. ⁊ da vt oblitus ea que retroacta sunt extendere per amplius me possim in anteriora in tuo sā= cto seruitio. Si autem domine in futurum aliquid aliud tibi de me placuerit super cō fitendis meis peccatis iteratis vicibus / of= fero me paratum. iuxta consilium cuiuscū= qꝫ per quem tuam mihi dignaris innote= scere super hoc voluntatem. Nihil enī in= tendo retinere apud me quod sit contra te Tamen non ignoro etiam domine de⁹me us ꝙ q̄uis millesies confiteor / ex hoc non possum satis iustificari / sed ex tua sola mi= sericordia / mea dependet iustificatio. Cuz enim tu mihi non imputaueris peccatum tunc iustus sum ⁊ non al's.

Informatio et conso latio officialium qui circa exteriora occu= pantur.

CIrca premissa etiam notan= dum ꝙ persona deuota que circa curam reifamiliaris ⁊ erga exteriorum dispensationez / mul tum occupatum. non debet cum nimia an xitate conari ad habendum. talem pacem tranquillitatem ⁊ puritatem cordis / qualez persona soli deo ⁊ spiritualibus vacans po test ⁊ debet habere. Nec deus requirit hoc a tali de necessitate salutis. Scit eni ꝙ hu= mane infirmitati id īpossibile est. Ad hoc enim conari nimium esset signuz superbie et labor inanis. perditio temporis inutilis Non ergo persona sic exterioribus occupa ta pro sua ⁊ aliorum salute ex diuina haud dubium prouidentia / tristetur multum si deuotionem tantam non habuerit quan= tam libenter haberet. ⁊ qualem alios habe re considerat. Impleat ipse tantum fideli ter ministerium suum ad quod deus eum vocauit ⁊ satis est. sicut nanqꝫ ipse non so= lum pro se sed ⁊ pro alijs / se exterioribus oc cupat iuxta diuinam voluntatem. Ita eti am alij non solum pro se / sed ⁊ pro ipso sic occupato ⁊ pro alijs / deo ⁊ spiritualibus ex ercitijs vacant. Hoc adiecto. vt quandoqꝫ ceteris horis sibi magis aptus prout possi= bile fuerit / ad deum etiam recursum habe= at: conquerendo humiliter de suis negligē tijs ⁊ exponendo domino de suo necessita= tes occupationes ⁊ miserias suas / orādo vt pius dominus dirigetur easdem suscipere a paupere seruo suo loco deuotionis quaz libenti⁹ sibi offerret. si eam haberet. ¶ Hic surgit pia ⁊ pulcra consideratio de corpore christi mystico. In quo ipse dominus ihs deus ⁊ homo / ⁊ nostrum caput. nosqꝫ mē= bra eius. Unde ⁊ sicut in corpore organi= co omnia membra non eundem actum ha bent. nec sibi soli. sed toti homi in suis acti bus deseruiunt. Pedes quippe nō sibi tm̄ ambulant. nec manus sibi soli laborāt nec os sibi soli comedit ⁊ sic de alijs sed ip̄i to ti homini. Ita etiaz in hoc corpore christi mystico quocūqꝫ quodcūqꝫ bonum opera tur / non sibi soli sed omnibus in xp̄o existē tibus id operatur in salutez. Et ex eo ꝙ do= minus noster iesus christus. deus ⁊ homo mediator est dei ⁊ hominuz ⁊ caput nostr̄ opera nostra bona per ipsum fiunt diuine maiestati grata ⁊ accepta ⁊ nobis salutaria ⁊ fructuosa ⁊ nō ex nobis. ¶ Nemo ergo deputatus operibus inferioribus / desperet nullusqꝫ intendens maioribus / superbe se eleuet. Quia omnia in xp̄o ihu domio no= stro erunt nobis cōmunia. ¶ Noli be= ne itaqꝫ agunt illi q̄ predicantes aut alia magnalia agentes se magnificant. ⁊ cete= ros religiosos ⁊ christifideles non predicā= tes sed quieti contemplationis ⁊ oratōnis vacantes vilipendunt. velut ecclesie dei in utiles, non attendentes: quia si sermo de

beāt proficere ex ore predicātis. deuota cō
templatiuorum oratio habet hoc efficere
apud deum ⁊ impetrare al's inuanum erit
conatus laborantis. ¶ Similiter non be
ne agunt qui spiritualibus vacantes / con=
temnunt temporalium administrationes
exercentes. sicut enim spiritualia sic ⁊ tem=
poralia bona ꝙ diu sumus ī via ⁊ peregri=
namur a celesti patria nobis necessaria sūt
Et non omnibus omnia prosunt. nec om=
nes oīa possumus. Sit ergo quilibet cō
tentus de situatione sua / in corpore xp̄i mi
stico etiam pro quocunqꝫ reputetur mēbro
infimo. ⁊ studeat fideliter agere in ea voca
tione qua dominus eum vocauit. ¶ Ex p̄
missis apparet error illorum qui in religio
nibus / ex obedientia deputati ad exterio=
ra officia sua cum murmure ⁊ inuolunta=
rie imo quādoqꝫ vix ex coactione ⁊ per con
sequens negligenter ⁊ infideliter implent
spiritualia sibi furtiue contra bonum obe
dientie vltra ꝙ ad eorum statum pertinet
vsurpantes ⁊ id quod aliorum est superbe
sibi vendicantes. quodqꝫ suum est / negli=
gentes. ⁊ sic ⁊ istud ⁊ illud / non solum salu
ti sue infructuosuꝫ sed ⁊ sepe per ꝓprie vo=
luntatis ⁊ inobedientie vitium dānosum
facientes. ¶ Apparet quoqꝫ similit̄ ex pre
missis ꝙ incaute agunt nōnunꝙ religio=
si modicam cōpassionem cum suis fratri=
bus ad exteriora explenda deputatis si qn̄
in spiritualibus minus prompti inueniā=
tur habentes. ipsos temere quandoqꝫ tan=
ꝙ indeuotos non solum corde diiudican=
tes. sed quod peius est sepe gladio lingue
sue detractorie percutientes. Non attendē
tes illud vulgare prouerbium. Pluribus
intētus minor est ad singula sensus. Nec
recogitant ꝙ si ipsi explere deberent talia. s.
temporalia ⁊ spiritualia. neutrum horum
forte facere rite possent. Neqꝫ aduertunt
quātuꝫ deberent esse deo ⁊ hominibus gra
ti ꝙ ipsis ad seruienduꝫ deo in quiete ⁊ pa
ce ordinatis alij coguntur seruire cuꝫ mul
ta fatiga ⁊ tribulatione ⁊ deo ⁊ sibi ⁊ alijs
⁊ ꝙ ipsi velut domini recumbunt. alij ve=
lut serui eorum ministrant eis ⁊ in tempo=
ralibus ꝯ necessarijs eis prouidere habent
Timere deberent hi tales ꝙ spiritualium
operum suorum fructum non ipsi. sed alij
officiales. s. exterioribus occupationibus ꝓ
pter eos detenti. apud deum iustum iudi=
cem percipient. propter suam potissime in
gratitudinem. que deo maxime in nobis
displicet. ¶ Juxta premissa quoqꝫ instrui
tur non nullorum simplicitas. qui occupa
ti alijs / conantur non tm̄ corde. sed etiam
ore semper orare propter verba apostoli q=
bus ait. Sine intermissione orantes. Naꝫ
s'm expositores licet semper oret qui bonū
operari non cessat. ⁊ qui per peccatum mor
tale orationem suaꝫ non interrumpit. pos=
sumus tamen ex premissis ⁊ ad propositū
dicere plane ⁊ verissime ꝙ semper orat qui
alia bona opera siue spiritualia siue corpo
ralia pro dei honore ⁊ seruorum dei vtilita
te facit. Licet enim non oret per se orat ta=
men per alios in christi corpore mystico. et
hoc sufficiat sibi dūmodo al's debitū oran=
di ad quod ipse obligatus extitit nō negle
xerit vitiose.

Qualiter ⁊ quare or/dinandum sit spiritu imaginibus.

Rursum persona deuota de=
bet diligentiā adhibere vt nō
incurrat aliquam singularitatis
notam per suam deuotionē pre
ceteris inter quos conuersatur. Hoc enim
rep̄henditur a patribus. quia turbat non=
nunꝙ alios cum quibus viuitur. Et est si=
gnum superbie ⁊ hipocrisis. Studeat ergo
esse in publico communis ⁊ alijs informis
absqꝫ tamen peccato. In secreto vero pote
rit esse singulariter deo deuotus ⁊ corde et
moribus ⁊ gestis ⁊ exercitijs. cum discretio
ne tamen ne se destruat. ¶ Pro istis autē
deuotorum exercitijs que comuniter apti
us fiunt in priuato ꝙ in publico (vt sūt vi
delicet mentales orationes ⁊ meditatōes)
notandum ꝙ quicūqꝫ in his ⁊ per hec vult
amorose ⁊ affectualiter tendere in deum / se
cure ⁊ discrete ne caput ⁊ sensus sui forsan
ledantur debet discere cogitare de deo sine
aliqua re corporali siue absqꝫ imagine. ita
vt non cogitet rem magnam aut paruam.
longam aut breuem. albam aut nigrā. hic
aut ibi. in tali aut alio loco existentē. Sed
omnibus talibus et simili⁹ exclusis eleuet
cor suum ad intellectualia pura et incorpo=

res. cogitando dei omnipotentiā qua om-
nia potest. dei sapientiam qua omnia pre-
terita ⁊ futura scit vt p̄sentia. dei bonitatē
qua omnibus q̄̄tum in se est / bene vult et
nulli male. Similiter eius misericordiam
dulcedinē pulcritudinē / ⁊ sic de alijs perfe
ctionibus / deo summe cōuenientibus. ⁊ in
existentibus dicendo corde ⁊ ore. O domi
ne deus meus. creator ⁊ redemptor ⁊ salua
tor meus omnipotentissime. sapientissime
⁊ optime. totus pulcer. dulcis ⁊ misericors
O pater pijssime amātissime amabilissime
qui solus vere pater patrū es. plus me dili-
gens q̄̄ vnq̄̄ carnalis pater suū carissimū
dilexit filium. Quod bene ostendis ī tuis
beneficijs magnis ⁊ multis mihi indignis-
simo datis per te et adhuc dandis / ex sola
tua maxima hoc faciens bonitate. te adoro
laudo glorifico. toto corpore ⁊ spiritu tibi
gratias ago pro omnibus donis tuis. quia
quicquid sum. possum scio ⁊ bene sancteq̄
cupio volo ⁊ desidero hoc a te habeo totū.
⁊ nihil habeo ex meipso nisi peccata q̄ cle-
menter peto ignosce propter gloriam nomi
nis tui benedicti. Quod me cū omnibus
sanctis tuis benedicere laudare ⁊ p̄dicare
sine fine ꝓpitius etiam cōcedere digneris.
Uel alio modo orando prout spiritus san-
ctus inspirauerit. ¶ Talem respectū ha-
bendo in oratōnibus ⁊ meditationibꝰ suis
homo nō facile incurret frenesim. nec erit
fantasticus. ⁊ in capete seu sensibus suis de
structus queādmodum aliter faciliter pos
set contingere. cum homo nimis figit co-
gitatum suū in res corporeas ⁊ rerum sen-
sibilium imagines. ¶ Nolumus tamē
per hec reprobare imaginatōes de opere
nostre redemptionis / de captōne / alligatō
ne / colaphis / sputis / flagellatōne / crucifixi-
one dn̄i nostri ih̄u xp̄i ⁊ ceteris huiusmodi
Immo hortamur q̄̄tum possumus vt de
talibus homo sepe cogitet. sed sub hac con
ditione ⁊ huiusmodi cautela: vt videlꝫ cū
discretione ⁊ non nimis hoc faciat. atq̄ vt
non nimis diu / ⁊ immobiliter quasi seu ni
mis fixe / circa corporalia ⁊ imagines rerū
huiusmodi / cogitatio immoret̄. Sed sem
per conet̄ cogitatum suū ab istis corporeis
imaginationibꝰ / trahere sursum ad earun-
dem rerum corporaliū spiritualitatē. que

inde (spiritu sancto docente) elici poterit
copiose si homo assuescat ⁊ dederit se ad ta
lia facienda. ¶ Et ne videatur impossibi-
le totaliter licet appareat in expertis diffi-
cile aliqualiter / id quod dicimus. Suma
mus exemplū de venerabili sacramento do
minici corporis. qd̄ cum videmus in ma-
nibus sacerdotis. oculis corporeis adora-
mus deuote / sicut verum deum ⁊ hominē
humani generis redemptorem angelorū
dominum. ⁊ demonū expugnatorem. pro-
pter hoc q̄ ibi videmus oculis cordis. nec
moramur cum cogitatu nostro diu circa il
lud quod exterioribus apparet oculis. vt-
pote circa albedinem rotunditatem ⁊ par-
uitatem sacre huius hostie. sed cogimus q̄
si violenter cogitatum nostrum / vt ab illis
visibilibus speciebus se auertat: ⁊ conuer-
tat ad inuisibilia que oculus mentis ꝑ lu-
men sancte catholice fidei ibi videt et cre-
dit veracissime. quasi diceremus cogitatio
nibus nostris id quod oculi corporis no-
bis representant non est deus noster. sed id
quod ibi oculis cordis cernitur est domi-
nus deus noster. Hoc ergo cogitate et in
hoc vos figite. ¶ Aliud exemplū potest
applicari de puero extra patriam posito q̄
nunq̄̄ vidit patrem suum ⁊ cui pater mit-
tit victum ⁊ amictum ⁊ alia necessaria. sa-
lutatq̄ dulciter sepius per medios nunci-
os eundem. Non dubium quin puer iste
licet patrem suum non videat moueatur
naturaliter quodam amoroso affectu ad
diligendum hunc patrem et ad cogitan-
dum sepius cordialiter de eo. et q̄ liben-
ter esset apud eundem / ad videndū ipsum
sicuti est. quia nescit an sit longus aut bre-
uis an albus aut niger. ⁊ sic de alijs corpo-
ralibus circūstantijs. ergo etiam in cogitā-
do patrem suū qualescūq̄ huiusmodi cor-
poree imaginatōnes occurrerint / nō in eis
quiescit. sed repellit tanq̄̄ deceptorias ⁊ in-
utiles. Sed quoniā alibi / de hoc latius tra-
ctatum est. sufficiat hic modice tactum.
¶ Itaq̄ iuxta p̄missa discat ꝑsona de-
uota / in similibus similiter agere. alio-
quin in orationibus ⁊ meditationibꝰ suis
non solum pertimescere habet premissa pi
cula. sed etiam incōmoda grauia alia. Po
terit enim contingere dum homo nimis

cogitat cũ imaginibus ⁊ de rerum corporalium circumſtantijs. vt propter fantaſie fluxibilitatem/ ⁊ inuiſibili hoſte illudente et cooperante deueniat a deuotis ⁊ pijs cogitationibus/ ad cogitatus turpes ⁊ impios. a puris affectionibus ad immundas. a ſpiritualibus ad carnales. et nonnunq̄ a ſanctis cogitationibus ad execrande blaſphemie cogitationes. prout in nonnullis deuotis perſonis in his incautis/ compertumq; quandoq; eſt. In ipſa etiam venerãda imagine crucifixi. ex nimia fixa conſideratione circa corporis dominici nuditatem eiuſq; femoralium. Qui caſus ſicut mulierculis eſt valde poſſibilis ſic viceuerſa poterit caſus iſte et viris eſſe non impoſſibilis/ ſi nimis figantur eorũ cogitatus erga ſanctarum virginum imagines corporeas ꝓut etiam experientia nõnullos docuit. Caueamus igitur dum cogitare volumus nudum crucifixum ne incaute id fiat. Alioquin contingere poterit dominum noſtrũ crucifixum de cruce nobis euaneſcere/ noſq; cum latronibus non tantum his qui cũ domino crucifixi ſunt/ ſed ⁊ illis inuiſibilibus illic inſidioſe contra nos latitantibus ſolos remanere. qui ⁊ deſpoliantes nos cogitationibus ⁊ affectionibus puris et ſanctis ⁊ plagis turpium ⁊ execrandarum impoſitis/ vix ſemiuiuos nos ſub cruce relinquant. Semiuiuos ⁊ ſemimortuos nanq; nonnunq̄ deuoti ſimplices ſe putant cũ ex huiuſmodi corporalium ſpecierum incauta ⁊ nimia imaginatione/ veniũt a ſanctis cogitationibus meditationibus ⁊ orationibus/ ad cogitationes nefarias ſpiritu neq̄ ſepius cooperante. Eſtimantes cum quadam deſperatione ſe a deo derelictos ⁊ reprobatos/ propter huiuſmodi turpitudines/ cogitaui eorum occurrentes ⁊ per conſequens ſe in anima a dei gratia mortuos fore/ et vix vita corporis viuere. quod tamen falſiſſimum eſt. Ecce ad quanta punitur pericula ex nimia forti imaginũ corporalium rerum fantaſia. et ex antiqui hoſtis cooperatione malitioſa. Nemo ꝓpt̄ premiſſa credat ſanctorum imagines ſicut quidam heretici ſenſerunt/ eſſe contemnẽdas: ſed ſunt potius reuerenter tractande/ et ea intentione qua eccleſia dei eas inſtituit digne honorãde. Et ſic diſcamus ab his viſibilibus mẽte tranſire ad inuiſibilia corporalibus ad ſpiritualia. Ille nanq; eſt finis imaginum.

Remedia cõtra ſpiritum blaſphemie.

De blaſphemie temptatione/ occaſione premiſſorum/ eſt etiam notandum/ ꝙ ipſa nouiter ad dei ſeruitiũ conuerſos/ quãdoq; grauiter infeſtat inimico humani generis (vt tales per hoc in deſperationeũ deducat ⁊ a dei ſeruitio viaq; ſalutis arrepta retrahat) id agente. deo autem (vt per huiuſmodi graues temptationes ſi eis non conſenſerint/ a peccatis ſuis purgati. influentie ſue gratie idonei reddantur) hoc pie permittente. ¶ Cum igitur cogitatio huiuſmodi mala/ horrenda. groſſa. turpis. et nefaria. importune occurrerit. non terreatur nec triſtetur perſona deuota/ propterea nimium. neq; credat ſe propter talem a deo derelictum. etiam q̄tumcunq; talis cogitatio blaſphemie videatur eſſe contra deum vel alicuius ſancti honorem aut cõtra fidem caſtitatem ⁊c. Sed maiorem fiduciam. ſe pertinendi ad deum inde accipiat/ dicendo corde aut ore. ¶ Domine deꝰ meus grauiter ⁊ inuitiſſime tolero hanc temptationem. tamen quia multum peccaui. iuſtum eſt vt multum affligar. Confidẽs domine. quia tam forte certamen mihi cõmittis. ꝙ etiam inter magnos ⁊ electos tuos milites velis computare me indignum Si igitur domine eſt tue volũtatis/ vt hec temptatio dura me colaphiſet non recuſo laborem ſed ſuppliciter rogo vt tribuas ſeruo tuo virtutem pugnandi ⁊ vincendi ne ei vnq̄ ineternum conſentiam. ¶ Tu enĩ deus meus ſcis creature tue impotentiam nec etiam ignoras inimicorum meorũ inuiſibilium/ inueteratam inuidiam ⁊ malitiam cõtra me. Et hec orando dicat homo deuotius vt poterit ſignando quoq; ſe interim ſepius ſigno ſancte crucis ⁊ aqua benedicta ſi affuerit ſe aſpergendo. His peractis ſit homo cõtentus ⁊ non curet de eis amplius multum. nec litiget vltra pro illa vice nimis cum eiſdem ſed contemnat. Et

ſic citius euaneſcēt a memoria. ¶ Super
premiſſis habemus exemplum de quodaꝫ
monacho in heremo. qui talibus turpibꝰ
cogitationibus vexabatur viginti annis.
et nemini audebat aperire temptationem
hanc/propter eius abominationem. Tan=
dem tamen cuidam antiquo experto patri
eam/non ore ex verecundia ſed ſcripto de=
texit. Qui ridens ait. Pone manum tuaꝫ
ſuper caput meum. quod cum ille feciſſet.
ait idem pater. Super caput meum ego ac
cipio totum iſtud peccatum tuum et om=
ne pondus eius. Non ergo tu amplius/
inde conſcientiam aliquam habeas. Cum
autem monachus ſuper hoc miraretur et
cauſam huius quereret. Reſpondit pater
querendo. Placuit ne vnq̄ꝫ tibi iſta turpis
cogitatio? Abſit inquit ille. Nam maxi=
me mihi ſemper diſplicuit. Et ait ſanctus
pater. Manifeſtum eſt ergo ꝙ tu eam non
agis. ſed eam pateris antiquo hoſte procu
rante/ꝛ te vt decipere tandem per deſpera=
tionem poſſet/ita fatigante. Nunc ergo fi
li mi audi conſilium meum. Et cum iterū
inuaſerit talis turpis cogitatio/dic. Tibi
et ſuper te inimice neq̄ꝫ ſit hec tua blaſphe
mia. ego nihil in ea habere volo. ſed domi
num deum meum ego adoro et veneror.
in ipſumq́ꝫ credo. ¶ Ex poſt vero iſte fra=
ter/ nunq̄ꝫ habuit amplius hanc grauem
temptationē cōſilio ſenis adiutꝰ. ¶ Et
notanduꝫ ꝙ perſona deuota huiuſmo
di temptationes graues/non debet confite
ri indifferenter cuicunq́ꝫ ſacerdoti q̄ꝫ q̄ꝫ plu
rimum litterato. ne forte occaſionem deſpe
rationis habeat propter multorum inex=
perientiam. ſed recurſum habeat ad viros
deuotos religioſos diſcretos. Nec eſt opꝰ
in ſpeciali nimis declarare in confeſſione
talem turpitudinem. ſed ſufficit ita dicere
vt confeſſor intelligat mentem confitentis
et hoc pro ſemel. ¶ Si amplius vexane=
rit. ſatis eſt eidem confeſſori amplius ſim
pliciter in genere eandem dicere. ¶ Pro il
lis que premiſſa ſūt notetur pro regula ge
nerali. ꝙ qualeſcunq́ꝫ cogitationes male
occurrerint ſiue ſint de carnalitate. ſiue de
inuidia ira ſuperbia ꝛc̄. fiat diligentia vt
ab intra eis non cōſentiatur. vt ab extra nō
impleantur. et ſecurus erit homo ꝙ nullo
modo huiuſmodi erunt peccata mortalia
immo communiter cum eis ita reſiſtitur/
erunt magne virtutis hic. Et in futuro re=
munerationis ſingularis materia ſeu occa
ſio. Ex humilitate tamen poteſt homo de
eis confiteri. non in ſpecie ſed in generali
dicendo ſic. Tales malas cogitationes ha
bui. tamen per dei gratiam ipſe mihi nun=
q̄ꝫ placuerunt. Timeo nihilominus ꝙ nō
tam cito eas impugnauerim/ ſicut debuiſ=
ſem/ꝛ cum dei auxilio potuiſſem. Notan=
dum autēꝫ eſt. ꝙ ſi in his adueniret quod
abſit/delectatio cum cōſenſu/hoc omnino
expreſſe et ſpecifice eſſet confitendum. etſi
in operationem procederetur/tunc adhuc
multo amplius. quia hoc foret grauius.
¶ Huic regule generali videtur adden=
dum ꝙ ſi perſona deuota fuerit ex natura=
li quodāmodo inclinatione nimis prona
ad aliquod peccatū ſeu vitium/ ſit hoc ira
inuidia. maleloqui de alijs. aut aliud qđ=
cunq́ꝫ. ita vt quandoq́ꝫ etiam cadat morta
liter nullo modo propter hoc deſperet. ſed
cordialiter de hoc doleat ꝛ confiteatur hu
militer. ꝛ proponat in animo nunq̄ꝫ ampli
us ita velle peccare. etiam ſi milleſies tunc
vna die ceciderit aut vltra/ non tamen pꝛo=
pterea damnabitur dūmodo ſaltem toties
ſurrexerit/quotiens ceciderit. Ante caſum
igitur cogitet diuinam iuſticiam. ſed poſt
caſum/diuinam miſericordiam ſemper at=
tendat. ¶ Miſericordia dei tanta eſt vt ſi
homo haberet omnia peccata mundi ſup
ſe. ꝛ doleret ꝙ cum eis tam bonum domi=
num deum ſuum. ſuperbe offendiſſet/ ꝛ fir
miter proponeret amplius abſtinere/deus
talem nunq̄ꝫ damnaret immo habemꝰ mul
ta exempla de pluribus ſanctis qui graui=
ter peccauerunt. ꝛ poſt peccata ſua/propter
penitentiam ſuam. ꝛ maximaꝫ domini dei
noſtri dulcedinem ꝛ pietatem qua diligit
humanam naturam/facti ſunt apud deuꝫ
maiores ſancti q̄ꝫ nonnulli ſancti qui non
ſic ceciderūt. Verūtamen ſuper his nemo
debet peccare. Sed poſtq̄ꝫ peccauit confi=
dat tn̄ dei bonitate ꝛ propter premiſſa reſur
gere feſtinet. ꝛ ſaluus erit. Nam deus per
os prophete dicit. ꝙ non velit mortem pec
catoris. Sed iuxta veriſſimam ſancti Io=
hannis Chriſoſtomi ſententiam/deus q̄ſi

dolet cum hominem per ſuam iuſticiam
damnare debet propter hominis iniuſtici-
am ex quo homo eſt imago dei tam nobili
ter creatus ⁊ tā precioſe redemptus. ¶ Ne
mo ergo debet deſperare de dei miſericor-
dia/quantumcunq₃ etiam grauiter ⁊ innu
merabiliter peccauerit. ſed toto corde dole
at/quia tam dulciſſimum dominum inho
norauit/propter ſua peccata ⁊ in futurum
cauere proponat. ⁊ ſic dubitare non habet
quin diuina pietas ſecum miſericordiā fa
ciat. ¶ Eſt etiam pro regula ſeruandum
ꝙ ſi homo in aliquod peccatum ceciderit
etiam mortaliter. non tm̄ ſemel ſed pluri-
es. Non triſtetur in tantum ex hoc ꝙ ſibi-
ipſi grauiter indignetur inde ⁊ aliquid ma
li/indiſcrete/ſine ſcitu ⁊ conſilio ſui confeſ-
ſoris vł ſuperioris propterea faciat ſibi/ſed
cum quadam mentis libertate ⁊ cordis fi
ducia/humiliter recurrat ad dominum de
um ſuum petendo cordialiter veniam et ſe
accuſando et emendationem cum diuino
adiutorio in mente habendo. ¶ Faciat er
go homo iſte ſicut facere ſolent pueri non
dum ſatis fortes ad ambulandum qui cū
libenter vellent ambulare cadunt ſepius.
Et cum ſe cecidiſſe cognoſcunt/ ⁊ per ſe nō
poſſe reſurgere. non ſibiipſis ita indignan-
tur vt ſic velint iacentes permanere. ſed hu
militer ⁊ fiducialiter extendunt manus ſu
as ad piam matrem vt ſe releuet ex quo per
ſe ſurgere nequeunt. In infinitum plꝰ nos
ſumus cari et dilecti diuine maieſtati que
nos creauit ⁊ redemit. Et perpetue ſaluare
diſponit. quā vnꝗ̄ aliquis filius ſue matri
carnali extiterit carus ⁊ dilectus. Recur-
ramus ergo ad eam cum humilitate ⁊ con
fidentia poſt lapſum et impoſſibile eſt vt
damnemur. Nullus autem preſumat ꝙ
velit aut poſſit per ſe ſurgere a peccatis aut
peccata cauere. Hoc enim ſolius diuine eſt
gratie. Caueat ergo quiſq₃ a ſigno tante ſu
perbie. Nam propter ipſam ſuperbiam/per
mittit deus quandoq₃ cadere homines in
peccata . in que non cecidiſſet ſi humiliter
et timorate ſe ad dominum deum ſuum .
et compaſſiue ad proximum ſuum/qui pri
us in ſimilia peccata cecidit/habuiſſet.

De malarum cogitationum cauſis atq₃ remedijs.

Quia tactū eſt ſuperius de gra
uibus ⁊ abominandis tem-
ptationibus cordis ſeu cogitatō
num. cum doctrinarum aliqua
rum ꝓ earundē remedio annotatōne. Ut
adhuc clarius poſſit intelligi quod dictū
eſt. et vt facilius poſſint inueniri remedia
ſpiritualia contra morbū ſpiritualem tam
peſtiferū/expedit declarare aliqualiter cau-
ſas quātum poſſibile fuerit ⁊ dominus do
nauerit ex quibus ortum habeāt quādoq₃
tam turpes cogitationes. ¶ Primū itaq₃
fieri poſſunt ex ſuggeſtione ⁊ imiſſione in-
uiſibilis hoſtis. qui virtutem fantaſticam
et imaginatiuā ſimpliciū mouet. huiuſmo
di abominationibꝰ/prout fecit illi mona-
cho viginti annis vnde ſupra dictum eſt.
Probationem huius docet experientia/in
nonnullis deuotis innocentibus ⁊ caſtiſ-
ſimis perſonis que nunꝗ̄ ab extra audie-
runt blaſphemias ⁊ turpitudines tales q̄-
les ab intra percipiunt. Unde clarum eſt
ꝙ niſi ab hoſte inuiſibili immitterent̄/ mi-
nime ſentirentur. Immiſſiones autem hu
iuſmodi ꝑmittit deus fieri ad humiliādū
hominem ⁊ vt timoratus operetur ſalutē
ſuam. ⁊ ad diſcendum antiqui hoſtis inſi-
dias. ⁊ vt homo eo deuotius ad diuinum
auxilium recurrat. ¶ Remedium bonum
eſt. vt homo faciat vt ſupra heremita docu-
it. Item prodeſt vt homo diuino adiuto-
rio confidens/derideat ⁊ contēnat ſpiritū
nequā ⁊ ſuperbum cum ſuis immūdicijs
dicendo. Immunde ſpiritus. ſi quid poſ-
ſes amplius/etiam faceres. ego te non curo
quia dominum deum meum ne tibi vnꝗ̄
conſentiam in adiutorem inuoco. Scio ꝑ
ſonam que per huiuſmodi irriſionem ſo-
latioſe . de facili ſe eruit ab his ſpurcitijs.
¶ Spiritus quippe ſupbus non diu pati
tur ſe ita ꝯtemptui haberi. ¶ Secūdo fie-
ri poſſunt huiuſmodi cogitationes turpes
et abominabiles / ex cauſis naturalibꝰ ſc̄m
humani corporis diſpoſitionē. ¶ Primo
videlicet aut ex nimia cerebri euacuatione
per ieiunia per ſtudium vel forte imagina
tionem. ¶ Secūdo aut ex nimia abundan

tia grossi fumi. causati ex corruptis humoribus propter cibi et potus intemperantiam. vel etiam causati ex certo cibo vel potu/ qui licet modice sumptus/ habet naturaliter generare grossos humores caput perturbantes. ¶ Tertio aut ex eo ꝙ persona talis est nimis ociosa. ¶ Quarto aut exinde ꝙ homo est consuetus curiose et incaute videre vel audire res/ de quibus faciliter sumitur occasio postea cogitandi nefaria. ¶ Quinto aut etiam ex inordinato et nimis continuo timore offendendi deum Quēadmodum videmus exemplariter ꝙ sepe communiter pertransitur lignū quantumcūqꝫ etiam angustum in terra simpliciter positū absqꝫ aliqua trepidatione/ qđ non sic fieret si lignum foret in alto. aut desubtus haberet profundam foueam etiam quāq̄ esset magis amplum. Nam cū imaginatio de periculo faceret huiusmodi timorem. Et timor consequenter faceret casum ex eo ꝙ ſm naturales in magno timore sanguis totus conatur iuuare partē nobiliorem corporis/ scilicet ipsum cor recurrendo ad ipsum. et sic ceteris membris euacuatis homo per totum corpus quasi spasmatur et deficit viribus. Unde necesse est vt cadat. ¶ Similiter est exemplum de timore in tenebris. Experientia ei docente scimus ꝙ in loco obscuro vel tenebroso et in nocte cum videre non possumus que intra nos sunt/ timemus naturaliter/ velimus aut nolimus. Ita vt etiam quandoqꝫ videatur nobis ex timore nimio licet fantastice ꝙ videamus vel sentiamus circa nos terras imagines vel audiamus voces/ aut sibilationes horribiles cum tamen in re nihil sit.

Q Jcamtis igitur nunc ad propositum nostrum ⁊ q̄tū ad euacuationem cerebri vel eius abūdantiam in humoribus corruptis ⁊c̄. persona talis indiget magis consilio expertorum artis medicine ⁊ bono regimine corporali/ q̄ doctrina theologorū ⁊ spirituali medicamine. ¶ Sed quantū ad ociositatem nimiā si ipa fuerit in causa que omnia mala docere consueuit. remedium principale est/ vt homo studeat cogitationes suas bestiales ⁊ indomitas. freno rationis tenere. ne vagentur libere semper quo voluerint. Et poterit hoc fieri. si homo occupauerit se diuersis exercitijs vtilibus tam spiritualibus q̄ corporalibus alternatis vicibus. dūmodo tamen hoc fiat cum mentis quadā delectatione. ⁊ nō vsqꝫ ad tedium ⁊ nauseam in vno exercitio. alioquin cogitationes propter tedium non recederent. sed eque vt prius ⁊ quandoqꝫ multo amplius diuagando ad alia se redirent ¶ Super his habemus exemplum de sancto Anthonio qui quadam vice in heremo grauiter affligebatur temptatione malarum cogitationum. Unde conquerebatur domino dicens. Domine vellem saluari/ sed non volunt pmittere cogitationes mee. Tunc apparens ei angelus in specie heremite ostendit eidem remedium contra cogitationes huiusmodi/ nunc paululum laborando manibus. nūc genibus flexis orando deinde corpus reficiendo. post quiescendo/ ⁊ rursus iterum laborando et tandem ait. Anthoni sic facias ⁊ tu. ⁊ saluus eris. Utinam attēderent bene hoc exemplum nōnulle persone que sub specie q̄si vacandi deo ⁊ deuotioni/ nihil opari volunt manualiter cum tamen apostolus dicat. Qui non laborat non māducet. Quāuis enim vacare deo per spiritualia exercitia. non sit sine labore/ laborare nihilominus interdū etiam manibus expedit. Unde contingit nōnunq̄ vt hoc negligentes nō quidem ob corporis debilitatē sed ex desidia ⁊ carnis voluptate deueniūt ad magna pericula suarum animarum. nō solū in malis cogitationibus sed etiam quandoqꝫ in grauioribus. Prudenter itaqꝫ ⁊ rectissime religionum institutores suis deputarunt filijs certas horas nō solum ad cantandū. orandū ad meditandū ⁊c̄. verū etiā ad labores manuū exteriores faciendum prout clare patet in regula sancti Benedicti ⁊ aliorum approbatorum ordinum institutionibus. Non est enī aliqua cogitatio tam turpis tam abominabilis mala et execrāda quā nō inueniat detestanda ociositas. Nam cor vacantis ocio/ est ad instar molēdini. quod cum non habet ad molendum bonum frumētum. quia in cōtinuo motu est. molit ⁊ cōsumit seipsum. etiā vs-

ꝙ ad totalem sui consumptionem aut de=
structionem. nisi prohibeatur alicuius di=
ligentia. Et eque cito molit a duolantes fe
das muscas sicut granorum electorum ad
ipes. presertim cum suū sit continue mole=
re ⁊ non quiescere. nequaꝗ̄ vero quid mo=
lat / siue bonum siue malum discernere et
eligere potest nisi regentis prouidentia al
ter curet disponere. ¶ Si cui exempla pre
missa pro vitando ocio non sufficiunt. At
tendat etiam ꝙ ipsi fratres Carthusienses
qui plus ceteris religiosis quieti contem=
plationi ⁊ spiritualibus exercitijs deputa=
ti videntur. habent prout intellexi certas
horas quibus corporalibus intendūt ope=
ribus secrete ⁊ sine strepitu in suis cellis. sit
hoc scribendo. libros ligando. corruptos
emendando. ortulos suos colendo aut ce=
tera huiusmodi exteriora pro loco et tem=
pore congruo faciendo. Quippe conside=
rantes ꝙ spiritualibus semper intendere
non sinit humana fragilitas. religiosi quā=
doqꝫ corporalia exercent vt vitetur pericu=
losa ociositas. ¶ Attestatur predictis di=
uina scriptura quomodo non solum peri=
culosum sed etiam damnosum sit ociuꝫ de
sodomitis qui pessimi peccatores nominā
tur ⁊ inter ceteras causas que eos ad tantū
perduxerunt maluꝫ cōmemoratur (ni fal
lor) ipsum ocium. Addendum propter p̄
missa est ꝙ licet quasi omnibus generali=
ter sit periculosum simpliciter velle inten=
dere contemplationis quieti. ⁊ non labo=
ri quandoqꝫ intendere manuali. speciali=
ter tamen videtur hoc perniciosum iuue=
nibus personis et si non omnibus tamen
multis. Maxime propter naturalis calo=
ris in ipsis excessiuum dominium. ac etiaꝫ
propter eorum indiscretionem ⁊ inexperi=
entiam. que diuturnitate temporis remo=
uetur. immo etiam propter presumptio=
nem que satis connata esse consueuit iuuē
tuti. Unde ad magna possent peruenire
iuuenes animarum pericula. si non quā=
doqꝫ ⁊ sepius corporalibus exercitarentur
operibus. ¶ Nulli tamen dubium quin
contingat iuuenes quādoqꝫ pre multis se=
nibus / contēplationi inueniri magis ido=
neos: quāꝗ̄ de cōmuni cursu id neganduꝫ
videatur. Inueniūtur nanqꝫ iuuenes vel
ex naturali dispositōne vel ex bonō regimi
ne vel ex singulari dono diuine gratie quie
tissimi. ⁊ ad exteriora quasi in nullo incli=
nati / sed totaliter pene deuotōi dediti. In=
ueniūtur etiā inueterati dierū malorūꝫ in
quibus quasi nulla mentis ē stabilitas. nec
animi trāquillitas. nec cordis deuotio. sed
ex mala cōsuetudine passionibus viciosis
abūdantes. ⁊ pene in nullo mortificati. ni
hil aliud ꝗ̄ que carnis sunt sapiūt. Quis
ergo dubitet quin illi iuuenes ad vacāduꝫ
deo plus sint apti ꝗ̄ isti senes? ¶ Et ne qs
murmuret attendat ꝙ sunt scriptura teste
pueri centuꝫ annoꝝ. Et sunt adolescentes
non contēnendi / qui posteri priorū vitam
moribus trāscenderūt. ¶ Hec remedia
data cōtra malas cogitationes dū causā
habuerint ex ocio. valent etiā si causate fue
rint ex nimio ⁊ inordinato timore offendē
di deum. Occupatus nāqꝫ diuersis exerci=
tijs facilius obliuiscet timoris hmōi ꝗ̄ va
cans cōtinuo ocio. remediū nihilominus
contra eandē causam efficax est vt cogitet
potius diuinā misericordiam ꝗ̄ dei iusticiam ⁊
cum quadā mentis libertate fiducialiť se
totum ꝓijciat in abissuꝫ diuine bonitatis
⁊ clemētie dicēdo. Dn̄e quāꝗ̄ multa ⁊ ma
gna sit mea iniqtas. vnde merito te timere
habeo. scio tamen ꝙ multo est maior tua
pietas. qr est infinita. Un̄ multo amplius in
te confidere volo. Aufer ergo a me deus meus
nimiū timorē seruilem. ⁊ cōfirma me in ti
more tuo filiali quo magis te cordialiť di=
ligam ꝗ̄ nimis vehemēter timeā. ¶ Si au=
tem cōsuetudo mala ⁊ curiositas intēden
di illis. de quibus facile occasiones malo=
rum oriri pn̄t fuerit in causa tam turpiū ⁊
iniquaꝝ cogitationū remediū difficilius po=
terit inueniri: qr sp inqeta ⁊ famelica solet
esse curiositas in malis enutrita ⁊ cōsueta.
Remedium tn̄ hoc est vt supra vt hō occu=
pet se vtilibus vitādo ociū. Et custodiat se a
videndis / audiēdis / loquēdis / ⁊ tangēdis
noxijs / ⁊ nō dando occasionibus peccatoꝝ lo
cum. Etiā valet vt hō cū senserit se inuadi
talibus cogitationibus / statim q̄si cū violen
tia reuocet mētē suā inde ⁊ applicet ad alia.
Etiā si millesies vna die hoīem inuaserit /
millesies hō se ab eis auertat signādo se sig
sctē crucis suspirādo ad deū / inuocādo no

ſtrā dñā ꝫ ⁊ ſctm̄ angelū cuſtodē ſuū cete-
roſq ſctōs q̄s ī ſpeciali hꝫ veneratōe ⁊ dile
ctione. Ul' ſi hec oīa nō ꝓſūt. infligat hō
ſibijpi aliquē dolorē ꝑ flagella aut al's ſal-
ua tn̄ diſcretōe. Et ſi nec adhuc ſic pax fue-
rit nihil meliꝰ ē niſi vt tūc hō ꝯtēnat tales
ſpurcitias ⁊ faciat ſicuti facēt ſi q̄s ſibi dice
ret vl' oñdēt aliq̄ q̄ ipē audire ſiue vidē de
dignaret. Tūc ei q̄ſi cū indignatōe auer-
teret ⁊ aures ⁊ ocl'os ⁊ ꝯuertēt ſe ad alia eti
am q̄tūcūq aliꝰ loq̄ret ſe mōſtraret q̄ ſibi
nō placerēt. Sic ⁊ h̄ fiat. Si āt nec ſic infer
nales tales muſce pūgitiue pacē ꝑmiſerint
optimū remediū ē vt hō nihil ð eis ampliꝰ
curet. ſꝫ ſub diuia ꝓfidētia patiaꝫ hēat. ⁊ ſit
ſecurꝰ q̄ nō eū nocebūt nō ſolū. immo ⁊ ad
magnā coronā eidem ꝓderunt.

Quatuor generalia

documēta ꝯ̄ malas cogitatōes.

PRo pleniori itellectu eoꝝ q̄ di
cta ſunt. ⁊ ꝓ faciliori remedio
ꝯſeq̄ndo. Cōtra tā groſſas ⁊ ru
ſticanas tēptatōes cogitationū. ponamus
aliq̄ documēta breuit. Quoꝝ pmū ē iſtud
Pericl'oſiſſimū ē. cū q̄s ſe dare vult ad de-
uotōeꝫ ⁊ ad ſpūalia exercitia / ſi n̄ ſcit ſcptu
ras. nec hꝫ bonū directorē ꝯſiliariū fidelē.
exptū deuotū ⁊ diſcretū. deū timentē. de q̄
audeat ⁊ poſſit totalit̄ ꝯfidere ⁊ ꝯſcie ſue ſe
creta ex toto eidē reuelare / alioq̄n ei ꝯtīget
talē pſonā faciliꝰ ⁊ piculoſius errare a vera
via ſalutis / q̄ aliquē q̄ coī ſeculariū fideli
um gradit̄ via. Exemplū ſup hᵒ habemꝰ ī
vitaſpatꝝ. Nā dicebat q̄dā ſctūs pater. Si
videris iuuenē / ꝑ ſe volētem intrare padi-
ſum. i. ſine doctore. etiā ſi iā vnū habuerit
pedē in padiſo. retrahe ipm̄ infra ꝑ aliū pe
dem. q̄ ſic nunq̄ intrare poterit. ¶ Scōm
documētū ē. Poſtq̄ pſona deuota expoſu
it ſuo prī ſpūali illā tēptatōeꝫ villanā ver-
bis generalibꝰ. nō ē neceſſariū de ea vltra ī
ſpeciali aliq̄d dicere. niſi forte in illū finem
vt meliꝰ intelligi poſſit ex q̄ cā ſit orta. ⁊ vt
ex ꝯſequēti ꝯuenientiꝰ poſſit dari remediuꝫ.
Nō tn̄ adhuc fieri dꝫ hoc frequenter. Qui
em̄ pſumeret ⁊ liberari ſe ab hmōi tēptatio
ne graui / ꝑ cōfeſſionis ⁊ manifeſtatōis ite-
ratione nimiā / erraret valde. Nā experien
tia docēte frequēter habiturꝰ eēt peiꝰ ex hoc

Attendat̄ ergo ꝓut ſupra tactū eſt. q̄ non
eſt neceſſariū vt inde q̄s cōfiteat̄. eo q̄ nō ē
pctm̄ niſi forſitan ipa pſona eſſet in culpa
ex vna q̄nq cauſaꝝ ſupius expſſaꝝ. Tunc
em̄ poterit fieri ita vt petat cōſiliū ⁊ auxili
um a cōfeſſore. ⁊ vt veniā cōſequi mereat̄
de occaſione pſtita tā abomiabili tēptatōi
vtputa. ſi vicꝫ ipa pſona deuota / cōſueta eſ
ſet nimis vacare ocio aut curioſitati. aut q̄
nimis ieiunaſſet idiſcrete. aut q̄ nimis ī ci
bo ⁊ potu exceſſiſſet. De his bn̄ pōt fieri cō
feſſio. aut etiā extra cōfeſſionē peti cōſiliuꝫ
abſq tn̄ ſpāli ⁊ apta manifeſtatōe tal' blaſ-
phemie q̄ ipaꝫ pſonā vexat. ¶ Tertiū do-
cumentū ē vt diligētiſſime ab oībus caueā
tur ne q̄s aliq̄ mō quicq̄ dicat aut faciat vl'
ſcriptis vel picturis. vel geſtibꝰ vel figuris
quibuſlibet / corā vtriuſq ſexus pueris ſiue
iuuenibꝰ vn̄ poſſit ī eis cauſari poſtmoduꝫ
hmōi nefarie aut aliaꝝ quarūcūq turpiū
cogitationū incētiuū. Prout ꝓh dolor nō
nulli facere nō verent̄ q̄ ſine omi neceſſita
te ⁊ ex mera ſua carnalitate ſeu animi leui-
tate / loquūt̄ audacter de ſecretis matrimo
nij / aut cōtra fidē. cōtra deū eiuſq ſanctam
humanitatē vel cōtra ſanctos ꝑ modū io-
ci vel alias leuiter. corā puellis ⁊ iuuenibꝰ.
aut ꝑ turpes picturas / aut ꝑ geſtus laſciuos
innocētuꝫ corrūpunt corda. Aut qui cani-
culos vel cattos aut pullos vel alias beſti
as laſciuiētes ⁊ ad laſciuias ⁊ turpes cogita
tus de facili inſpiciētiū aīos ꝓuocare valē
tes / nutriūt / ⁊ ab hmōi taliū viſu auditu ⁊
tactu / pueros ⁊ puellas innocētes nō caute
cuſtodiūt. ſꝫ ſine oī verecūdia corā eis cum
his turpia fieri ꝑmittūt / in magnū ſuū ⁊ ta
liū innocētuꝫ piculuꝫ aīaꝝ. De facili nāq
pueri etiā innocētiſſimi / occaſiōe. ex hmōi
nefandoꝝ auditu viſu tactu vel ⁊c. data co
gitabūt inimico coopante vtinā non ex co
gitatōe etiā ope poſtmodū cōpleāt. q̄ loq̄ ſi
licet. Sꝫ dimittamꝰ illa ⁊ veniamꝰ ad alia.
¶ Quartū documentū ē. Temptatio illa
ſ̄uis ⁊ turpis blaſphemie ſeu quecūq alia
q̄ in ſola cogitatōne adhuc v̄ſat̄ vincit̄. vt
coīter meliꝰ / eā ꝯtēnēdo / obliuiōi tradēdo
⁊ ſe de ea excutiēdo ⁊ ad alia fortit̄ menteꝫ
trahēdo q̄ multū cū ipa litigādo repugnā
do ⁊ diſputādo. Nō efficax hꝰ de quāto ei
nitit̄ q̄s ſufflādo fortit̄ extinguē magnum

ignē de tāto ignis amplius inflāmescit vehe-
mētius. ⁊ augetur citius. Similiter ē de potētia hoīs
imagiatiua siue virtute fantastica. qr quāto
magis aliq̄ specie apphēsiua/p cogitatōnes
cōpugnātes fricatur ⁊ mouetur/tāto fortius in
ipis figitur ⁊ idelibiliꝰ fortificatur. Nihil ergo
cōsultiꝰ nisi vt trāseatur faciliter in his. ⁊ nō ni
mis imobiliter/⁊ q̄si ex directo eis repugnetur
sed q̄si ex aduerso p indirectū alia vice in
cogitatu fortiter apphēdēdo. Et vt breuiter
remediū breue dicā. aq̄ pnie i lacrimis cor-
poris/⁊ gemitꝰ spūs i ꝯtritōe cordis ꝓ pec-
catis: hāc malā tēptatōez ⁊ q̄cūq; aliā ma-
culā aīe efficatiꝰ abluit purgat ⁊ extiguit. ex
perto credatur. si tñ (vt supra monuimꝰ) di-
scretio nō desit. Ita vt caput sensus ⁊ ratō
nō ledantur. Et dūmō firma spes de dei mi
sericordia nō absit. Ita vt ex nimio timo-
re offensiōis diuīe in despatōis voraginē n̄
labatur. deficimꝰ q̄ppe ex noƀ in cūctis. sed n̄
vsq;quaq; ad pditōez grē dei. Ipe eñ no-
uit sustētare nr̄az insufficiētiā ⁊ ifirmitatē
plusq̄ pr̄ ⁊ mr̄ q̄ nos s̄m carnē genuerunt.
dūmō nos noluerimꝰ spōte declinare extra
eiꝰ cōfidentiā ⁊ diuinā charitatē. ¶ Finit.

Sequitur documē-

tū notabile eiusdē cācellarij d̄ sacro altari

QUi esurietes implet bonis.
iussit nos orare tāq̄ paupe
res ⁊ mēdicos s; filios a pr̄e
q̄ ē in cel. panē nr̄m q̄ti. da
no. ho. Tu da q̄ vē es ami
cus ille euāgelicꝰ ad quē eūdum est media
nocte pn̄tis miserie. petēdo q̄rēdo/pulsan-
do. Cōmoda mihi tres panes. cōmoda hꝰ
est cū mō da vel cōmode da. i. ad commo-
dū da. Qm̄ amicꝰ meꝰ venit de via vt ponā
ante illū. Amicꝰ veniens de via. pōt intelli
gi vel spūs ꝓpriꝰ ab euagatōe se colligens
vel nr̄ ꝓximꝰ viuꝰ aut mortuꝰ suffragijs in-
digēs. vel ipe xp̄s ad ostiū stās ⁊ pulsans
⁊ cenare volēs. Amicꝰ aūt est ipe deꝰ ad ho
minē tripliciter. Uno mō sicut dominās ad li
berū subditū. Alio mō sicut parēs ad filiū
delicatū. Tertio mō sicut spōsus gerēs se
sic philocaptū seu inamoratū gallice amij
per amours. qđ sonat dilectus ex dilecto.
Amicꝰ aūt iste ē ꝓprie potēs cōmodare. a q̄
oīe donū fontaliter ⁊ iniciatiue/ liberaliter ⁊
irredītiue/indeniabiliter ⁊ terminatiue. q̄ in cir
culo q̄dā itelligibili. vñ fit vt repetātur ꝓpos
queq; recursus. nec manet illi traditꝰ ordo
nisi qđ fini iūxerit ortum. subtilēq; sui fece
rit orbē. Amicꝰ aūt veniēs de via q̄s panes
alios petē pōt/ q̄ corpales spūales ⁊ sacra-
les: ⁊ hec oīa sūt vnꝰ panis. vnꝰ dn̄s ⁊ trinꝰ.
q̄ solꝰ ē panis s̄m verā noīs interptatonē.
Panis eñ d̄r a pan qđ est totū. Et q̄d totū
nisi solꝰ deꝰ? Sicut ⁊ nihil aliud pfectū est
q̄ est oīe bonū iuxta illud dictum moysi.
Ondā tibi oīe bonū. ¶ Proptea vt ad
cōpendiū veniamꝰ. Panis sacramētalis so-
lus ⁊ ꝓprie dicēdus ē q̄tidianꝰ ⁊ supsubstā
tialis. q̄ noster ē. nobis datꝰ. nobis natꝰ. no-
bis mirabiliter/sup oēm estimatōez vtiliter
ministratꝰ. Ministratur itaq;/sicut hostia et
oblatio. sicut cōmunio ⁊ incorpatio. sicut
viaticū ⁊ refectio. ⁊ recipitur ad inhabitatio
nem ꝯsecratōez ⁊ sanctificatōez. recipitur ad
sui transformatōez ⁊ vnionē recipitur ad nu
tritionē ⁊ oblectatōez. Et hec oīa p excellē
tiā oīmodā. qm̄ excedit oēs hostias obla
tiones ⁊ holocausta/veteris ⁊ noue legis q̄-
tūcūq; multiplicatas. Copulat insup oīa
eccl'ie mēbra influēs motū ⁊ sensum meri-
torū ⁊ virtutū vt fiāt cor vnū ⁊ aīa vna ⁊ vnū
corpꝰ in dn̄o. Extēdit se deniq; ad refectio-
nem seu repatōez oīs virtutis. tam corpalis
q̄ spūalis ꝓut ē necesse. ⁊ sicut petimꝰ dicē
tes panē nr̄m q̄tidianū. ⁊ sup substātiale
(vt ait Luc.) da noƀ hodie. Et dat ꝓfecto
amico petēti querēti pulsanti pseueranter
q̄tq̄t hz necessarios sic ille q̄ verꝰ ⁊ solꝰ ami
cus ⁊ adiutor ē in oportunitatibꝰ in tribu-
latione. q̄ dixit. Nūquid pōt mr̄ obliuisci
filij vteri sui. vt nō miseratur eiꝰ ⁊ si illa fue-
rit oblita nō tñ obliuiscar vos. Et rursus.
si nostis bona data dare filijs vr̄is. q̄to ma
gis pr̄ vester celestis dabit spm̄ bonū petēti
bꝰ se. ¶ Tripliciter āt offertur panis iste sacra-
mētaliter. Primo i psona totiꝰ eccl'e: ꝓ sua
generali refectōe. Scđo in psona ꝓpria sa
cerdotis ⁊ debita ministratōne. Tertio in
psona cōferētiū stipendia ꝓ ministri sustē-
tatione. Rursus offertur ⁊ satisfactio ꝓ pe-
nis ⁊ vt deletiua macule venialis. ⁊ vt pe-
tratiua grē ꝑmicialis. ¶ Offerētis aūt in-
tētio habitualis bona ē. virtualis melior. actua
lis optima. ¶ Oblatio similiter si fiat absq; cō-

sciētia pcti mortalis ꝛ alteri⁹ impedimenti legitimi/ sȝ cū scrupulo ꝛ tepore bñ fit. Si sine scrupulo ꝛ cū feruore/ meli⁹ fit. Si cum exultatōe spūs ꝛ iubilatōe optime fit. Sic enī ḋr de ꝓmitiuis ecclīe discipulis ꝑseuerantibus in cōmunicatōe fractōnis panis. Act. ij. ꝙ sumebāt cibū cū exultatōe ꝛ simplicitate cordis. ꝛ hoc q̊ ad se. collaudātes deū ꝛ hñtes grām ad oēm plebē. ꝛ h° q̄ ad deū ꝛ ꝓximū. Sequit̄ fruct⁹. Dñs aūt augebat q̇ salui fierent quotidie in idipsum.

❡ Sumendus ē panis iste iubēte xp̄o q̇ est panis ip̄e ī mēoriā sui. Et hoc tripl'r fieri pōt. Quāuis si xp̄m ꝰm carnē cognouerim⁹. nō tñ ꝰm carnē cognoscim⁹ supplectāq̄ moritur/ nihilomin⁹ in lumīe fidei reuoluētes oculos ad ea q̄ ꝓ nob̄ suscipe dignat⁹ ē: ꝯsideram⁹ infātiā. ꝛ oēm vsq̄ ad tricesimū annū ꝯuersatōeȝ ꝓ refectōe lactea/ ꝯcupiscibilis. Cōsideram⁹ p̄dicatōeȝ ꝓ illuminatōe rōnalis. ꝯsideram⁹ passione/ ꝓ stabilitōe ꝛ exaltatōe irascibilis. ❡ Dubitabit forsan aliq̄s/ maxīe pctōr/ ꝯscius imūditie ꝛ iniq̄tatis sue/ ꝑgere ad amicum q̇ respicit terrā ꝛ facit eā tremere. deū vltionū. deū terribilem sup oēs deos. reformidabit dicere. Amice ꝯmoda mihi tres panes Venit ista ꝯsideratō cuidā ex desiderātib⁹ deum. vt q̄si cōplectēs diceret. de⁹ cordis mei. de⁹ amor ꝛ desideriū. de⁹ dulcis amor meus Repssit se ꝯtinuo. reuolut⁹ ī indignitatē ꝛ ꝑuitatē suā. Sed agente spū q̇ stimulabat cor recepit: nō in se amātēȝ sed in deo spem reponēs. Cōsiderauit/ amoreȝ dici nedum passiue sȝ actiue. ꝛ vidit ꝙ null⁹ vnq̄ amator vel amor actiue etiā insanissim⁹ ꝛ philocapt⁹ ꝑ amore tandūdē amauit affectu ꝛ effectu/ q̄ amorosissim⁹ dñs noster ih̄s xp̄us de⁹ dilectōis aīaȝ rōnalē amauit sit illa peccatrix sit saluata ꝛ q̇d distinguit peccatricē a saluata. Oēs enī peccauerūt ꝛ egent gr̄a dei. Neq̄ pri⁹ dilexim⁹ eū. sed prior dilexit me inq̇t apl's tradidit semetip̄m pro me nō ex opib⁹. Neq̄ min⁹ ideo q: ꝓ multis. sed neq̄ min⁹ ꝓ nō saluatis/ imo tāto magis quodāmō/ q̇ plus doluit ꝓ talib⁹ et de talib⁹. ꝓpter quoꝝ ingratitudinē q: nō receperūt eū vl' infidelitatē. mors sua glīosa de se sufficiēs efficatia nō est ꝯsecuta. Y

❡ Cōsideres obsecro tu q̄sq̄s es egēs tri- plici pane ꝛ vnico qd̄ ē vbū dei. cōsideres q̄nāta fiducia ibis media nocte ad amicuȝ istū quo maiorem charitatē nemo hȝ. ꝛ hoc media quadā nocte sub vmbraculo specierū sacramētaliū. sub nebula. ī cui⁹ festinatōne ē medicina oīm. Et dices ad eū. Amice Nūq̇d nō ver⁹ amic⁹ ꝛ sol⁹ amic⁹ ille fuit et est. q̇ prior dilexit te. q̇ tradidit semetip̄ȝ ꝓ te q̇ de captiuitate ꝛ morte ꝑpetua redemit te nō gratis sȝ ꝓprio sanguīe. q̇ iussit diligi se. polliciēs īestimabile p̄miū si facias. cōminās horribile suppliciū si renuas. Si vēdere vis amorē tuū emit illū q̄si recogitās illud amatoriū. Si vis amari ama. Si gratis p̄stare volueris/ null⁹ inuenit̄ dignior in q̄ tuū reponas amorē. Quisq̄s hec recogitauerit/ alto ꝛ fideli aīo non poterit non amare amorē suū talē q̇ pure grat⁹ ē ex amore. nō ex meritis vl' vtilitate vel oblectatōe sed sol⁹ amor ꝑ amorē. ꝓut salomō dictus est amabilis dño nō q: mereret̄ q̇ tanta demeruit. nec (vt ḋr) ꝓ suis pulcris oculis/ sȝ gr̄tuito ꝓrs⁹ amore ꝑueniēte. nec aliđ p̄tē amorē querēte. ❡ Tu fac ꝛ redde sibi. ama amantē te ꝛ si nō pari affectu nec affatu nec effectu. Fac qđ tuū est. desidera/ etsi desiderare nō sufficis/ desidera desiderare ꝛ concupiscere. quoniā desideriū pauperū exaudiuit dñs. Fiet vt aliquādo cor accensum inflammet̄ amore. ꝛ ita lucebit ꝛ radiabit latissime amor tu⁹/ ambiens totā sperā actiuitatis tue. nedū vsq̄ ad celū sed etiam supra celū celoꝝ. Dices ex sentētiis illud amatricis insane sed cupiētis. Jlle meos p̄mus qui me sibi iūxit amores. Abstulit. ille habeat secum seruetq̄ sepulcro. Prim⁹ itaq̄ qui sibi te iūxit/ q̇s ali⁹ fuit nisi creator tu⁹? Quid enim prius merueras? Habeat ille amores tuos/ primus ꝛ solus secum ꝛ tuo sueq̄ ꝰuet sepulcro/ exhibituros eos vbi n̄ habebit finē amor. Transfer ad te vulgare carmen illud non petulanter sed vtiliter. A mes primiers amours ie me tendrai. hoc est. Ego me referā vel reducaȝ ad primos amores meos. Vide queso q̇ fuerint primi amores tui p̄terq̄ illi⁹ de quo apl's. Deus autem qui diues est in misc̄dia/ ꝓpter nimiā charitatē suā qua dilexit nos cuȝ essemus mortui peccatis/ cōuiuificauit nos xp̄o. Z

❡ Cōsequēter ad apctari p̄nt ꝯsideratōes

varie/circa panē hūc sacramētalē ⁊ super=
substātialē/sub diuersis silitudinib⁹ ⁊ sim=
bol'/sub q̄dā incōnexiōe ꝯnexis.sicut oīa q̄
fiūt in mūdo/ reducunť ad monadē qui ē
vnus deus. Nostꝝ hic ⁊ nūc eternitatis et
tp̄is.centꝝ. s.eternitatis qȝ vbiqꝫ ē ⁊ circū=
ferētia nusq̄. Et postremo q̄ ꝑseuerauerit
pulsans/dabit amic⁹ panes q̄tq̄t hȝ necessa
rios. q̄ ꝑfecto oēs quotq̄t sunt/sunt vnuȝ
necessariū. qȝ est res hui⁹ sacramēti. vnitas
videlicet corpis mystici. qua fit vt vn⁹ pa=
nis ⁊ vnuȝ corpus multi sumus oēs qui de
vno pane ⁊ de vno calice ꝑticipam⁹. Unaȝ
hanc petebat Dauid a dn̄o ꝙ ꝑticeps esset
oīm timētiū. ¶ Beatus qui mādūcat hūc
panē in regno celoꝝ qȝ est ecclesia. qui pa=
nis est angeloꝝ nō sacramētaliter vt nobis
sed spūaliter ⁊ cōformitate etsi non specifi
ca qm̄ angelos xp̄s nō apphendit. confor=
mitas tn̄ est in genere intellectualis natu=
re: quā in hūanitate suscepit xp̄s hoc est ad
se cepit in incarnatōe. sed ⁊ quotidie susci=
pit comedentē se. nō tanq̄ cibū carnis sed
spiritus. qui in deū suo modo conuertitur
et fit vnus cuȝ deo spiritus. Propterea vo=
luit in scripturis beatitudineȝ xp̄s signifi=
care sub comestionis noīe. Non eīm est cō
iunctio ꝓximior realior ⁊ intimior q̄ cibi
ad cibatuȝ. Uerius ergo xp̄s comedit nos
suscipit nos ⁊ cōtinet in hoc sacramēto/ q̄
nos ipsum. Exemplo forme atqꝫ materie.
quāuis ibi sit reciprocatio mirabilis. quia
vicissim vnū est in altero qua verificatť il=
lud xp̄i. Qui mādūcat meā carnem ⁊ bibit
meū sanguinem/in me manet: ⁊ ego in eo.
Hoc est exeniū singulare qȝ sacerdos cele
brans dat ecclesie tam in corpe q̄ in mēbris
Beatus igiť qui celebrat maxime si nō ex
ꝑtem se fecerit ꝑ indignitatē tanti doni qȝ
amicus nō solū cōmodat vt petebatť quasi
reddendū. sed dat possidendū. nec ad ter=
nariū coartat. sed ad oēm ꝓrsus necessita=
tem dat sufficienter ⁊ accumulat. qr merita
supplicātiū excedit ⁊ vota. ¶ Finaliter si
gratiā dicit sapiēs vnus eē ꝑadisuȝ in bene
dictionib⁹/nūquid nō eucharistia que ꝑ ex
cellētiā dr̄ bona grā/ rite dicetť erit ꝑadisus
Est igiť recipiēs eucharistiā/ ꝑticeps illius
sup admirāde dignitatis. ꝓmissi particeps
qȝ dn̄s peteti latroni dn̄e memēto mei dū

veneris in regnū tuū: iureiurādo. Amē di
co tibi/hodie mecū eris in ꝑadiso. Ubi pa
pa ibi Roma. vbi rex ibi regnū. Gaudeat
idcirco sacerdos ⁊ tāte felicitati nō sit ī gra
tus. nec abijciat grām dei que nutrix ē oīm
vt dicit alter sapiēs. ⁊ de qua apostol⁹. Gra
tia dei vita eterna. Sit illud hodie h ⁊ nūc
temporis per spem ⁊ subarrationeȝ ⁊ hic ⁊
nunc eternitatis per finalem anime ꝑseue=
rantis assecutionem.

¶ Finis.

Sequuntur epistole quedam eiusdem cancellarij.

Tam placuit humili chari=
tati reuerendissimi pr̄is ac
p̄ceptoris mei p̄cipui queȝ
circūspectōne ⁊ discretōe fi
delissima p̄dituȝ esse null⁹
negat qui eum cognouerit
Is ⁊ cameraceñ. Ep̄s. dū inquā sibi placu
it dicere me ad visitāduȝ te ⁊ domū vestrā
Tandē inter multa cōuenerā cū domino
Priori vestro ⁊ tecū vt mutuo super statu
germani nostri nouicij scriberem⁹: que in=
quirēda cognoscēdaqꝫ videnť. nam ea lex ē
vt vel ꝟmone vel scripto/libēter se visitent.
se instruāt/se soleną amici. Ego p̄terea iu=
re meo mihi videbar rōnabiliter vsurpare
magisteriū aliqȝ iudicādi de statu suo. tā
ꝑ experientias ꝓprias/ q̄ ꝑ instructōes acq̄si
tum iam vsqꝫ ad ꝓpinquā etatē senectutis
si ꝯditōes eiusdē fratris/si temptatōes in=
sup aut motiones circa suuȝ ꝓpositū emer=
gentes/eodē fraternaliter reuelante/cogno
scerem. Ita eīm cōposita est hoīm natura
sicut poniť apud Terentium/vt meli⁹ alie
na q̄ nostra videam⁹/qȝ maxime locū hȝ ī
adolescētib⁹ inexꝑtis. q̄ de se sibi cito mētiū
tur nesciētes. q̄ p̄terea suaȝ egritudinē aīoꝝ
credunt frequēter sanitatē magnā esse. vsqꝫ
adeo vt irascanť volentibus eoꝝ curā gere
re ⁊ nō acquiescāt monitorib⁹ nisi oīa dixe
rint que in eoꝝ versanť corde. Fit amplius
vt sepe docēdi instruendi cōsulendi sn̄ias
adaptādi magisteriū p̄sumāt etiā apud in
cōꝑabiliter seniores ⁊ exꝑtos nō aliter q̄ si
egrot⁹ aliq̄s doceat medicuȝ quō curād⁹ ab
eo sit. ⁊ q̄bus medicamētis. q̄busue modis
et regulis ac dietis subleuandus. ¶ In=

tellige frater q̄ dico. res talis apud me pri-
dem incepta ꝯtinuat᷑. abijcior. doceor. no-
lo plura dicere. Nūc ꝟo si ita ē frater vt in
dignus sim. insipiēs sim. reprobus sim. ne
sciens quippiā. iudicet me ſm iudiciū dili
gentiū nomē suum. Si aūt tu aliter sentis
noli obsecro dare solicite charitati mee re-
pulsas tā accerbas noli tibi tueqꝫ opinioni
affecte ad religionē ꝓpriā sic inniti / vt ledas
spōte eū q̄ te diligit ī veritate. Sit pectꝰ tuū
tā dilatū vt duos frēs simul recipiat. alterū
⁊ me. coangustatū eē nimis stratum cordis
tui si ab eodem cadere me necesse ē. sed nec
necesse nec optunū. nec etiā volūtariuꝫ scio
hoc. ⁊ si ita loquor verūtn̄ vocē opis hꝰ vo
lūtarie dilectōis indicatricē exigo. Cōmu-
nicemꝰ vt amantes si amantes. ¶ At vero
forsitan obicies immo obicies certe. Tur
bāt he lr̄e tue frēm nr̄m. inquietāt eū surri-
piūt ab eo somnū. fantasias īportunas gi-
gnūt. ꝙ obrē dimittat᷑ sibi ipi ⁊ deo. relinq̄
tur ꝯsciē sue. q̄d optet eiꝰ secreta rimari? q̄d
necesse ē q̄escere volēteꝫ te scriptis alloqui?
Videris frat᷑ quid iā respōderim. Volo si
cut amicꝰ ⁊ frat᷑ vel ꝯsolari: vel gaudere cū
gaudēte / ⁊ flere cū flēte. Aut desidero ve-
lut magis exptus ⁊ instructꝰ / viaꝝ diuerti-
cula ⁊ offendicula tēptationū discutiendo
docere / ⁊ docēdo discutere. ꝑsertim dū ad
huc ē ī biuio / q̄d expedit sibi ⁊ saluti sue cō-
sideratis circūstātijs. q̄s qui nō attēdit. fa
cilime decipit᷑ sub specie boni in genere. qđ
pessimū reddi pōt. ¶ Ecce iā accipio ꝙ ḡ-
uissimis torquetur in somnijs. Hāc vtiqꝫ
molestiā. Reuerēdus pr̄ ān̄dictꝰ ⁊ ego. si-
bi maxie ptimescimꝰ. quā tn̄ ī sectō sibi cō
tigisse nō memī. Et o salutifer xp̄e / q̄d sibi
futuꝝ ē egrotāti ⁊ senescenti si adhuc sano
inueni ⁊ vegeto / tal' cruciatꝰ occurrit. Cru
ciatꝰ q̄ nullꝰ pōt reddere ipm̄ magꝭ hebeteꝫ
in ingenio / fluidū in memoria turbatū in
ratōis iudicio. ⁊ generalit᷑ ineptissimū ad
oīa. Nā parū refert amania vl' furia tal' tur
batio. Ecce q̄d efficiet solicitudo tua ⁊ tuo
rum ꝑces / si de sano ⁊ ingenioso / reddit sto
lidum ⁊ insanuꝫ. ¶ Absit inquies vt hoc
nos vnq̄ꝫ videre cōtingat. Et absit obsecro
nihilominꝰ nequeo sup hoc nō extimescere
ꝑsertim dū hoc ipm̄ qđ formidabā in po-
sterū / accidit tā velociter. Non accidit in-

quies ex religionis artitudine vel cōditiō
ne. sed lr̄aꝝ pulueres / hāc stimulatōeꝫ suis
aculeis attulerūt. has voluit ⁊ reuoluit in-
tuitus. nec a memorie domo pōt eas vlla di
ligentie manu secludere. Ingerūt se nolen
ti ⁊ intellectui suo rostra figūt. hinc illa ca-
pitis turbatio. hinc somni carētia hinc cere
bri vertiginosa rotatio. ¶ Hec te dicturuꝫ
fore nūq̄ꝫ estimasset iudiciuꝫ qđ de te deqꝫ
tua iā in religiōe expiētia teneo / si nō ita ꝑ
expssuꝫ scripta notassꝫ. Verūtn̄ attēde fra
ter / si sole tales lr̄e bine vel trine / sufficerent
verecūdū iuuenē disciplinatū / solitū audi
re lōge grauiora / in talē defectū inducē ni
si ieiuniū artū. vigilie supra modū. orōnis
vocalis exercitiū ingēs. atqꝫ lecti duricies
⁊ similia ꝯcurrant. ¶ Nec allegaueris ali
os q̄ similia agētes nequaq̄ꝫ similia patiūt᷑
Siq̄deꝫ potes meminisse q̄d reuerēdus pr̄
ꝑdictꝰ ⁊ ego dixim̄ꝰ tibi sup hoc ⁊ sibi ꝑno-
tabamꝰ. Sūt em̄ cōplexiōes diuerse hoīm
sunt vocatōes dei silr̄ varie. sunt sic in cor-
pore ꝟo / ita ⁊ ī mystico / mēbra nō eundem
actū hn̄tia. aliud oculꝰ. aliud manꝰ. aliud
nares. Sic alius ad intelligētiā scripturaꝝ
alius ad vigilias orōnū. alius sic ⁊ aliꝰ sic
vocatus ē. Scio de meipo. q2 si vigilare q̄-
liter vigilāt multi cōpellerer. paꝝ vel nihil
differē ab insano cū auētagio iā habito: si-
cut vulgo dr̄. ¶ Deniqꝫ sup hac considera
tionis radice fundant᷑ oēs articuli ⁊ simi-
les q̄les ꝟe scripsi ⁊ salubrit᷑ venerint atten
dendi ī ꝓfessione religiōis cōsummanda:
¶ Hec interim frater dilectissime. malui
tibi scribere q̄ꝫ alteri germano nr̄o. q̄ tinꝰ sa
tisfacerē sicut pr̄ ⁊ frater indulgētissimꝰ de-
licato adhuc filio ⁊ fratri. Petiuit itaqꝫ ne
scriberē aliq̄d vlterius. īmo obtestatus est.
q̄ꝫ iuste viderit; oēs vos ⁊ q̄ꝫ discrete. No-
lo tn̄ ꝯtristare eū nolo aliq̄d diutiꝰ ⁊ si iure
meo id posse viderer req̄rere. Si nihil īpe-
dit quietē suam neqꝫ turbatiuꝝ ē / ꝑter lr̄as
meas. ego spōte / imo cupide derelinquā il-
las. Sed apud me ꝓfecto caret hoc ꝓba-
bili rōne. ¶ Postremo frater obsecro te cū
tuis ꝑ cōem fidei xp̄iane religionē quā pro
fessi sumꝰ oēs sub abbate xp̄o ī baptismo. ⁊
in q̄ sufficiēter stat salus oīs carnis. ꝑ cōem
insup mr̄em oīm charitatē q̄ finis ē oīs le-
gis. siq̄deꝫ etiā germana sanguis affinitas

te mouet ad cōpaſſionē diſcretā atq; lauda bilē tu miſericorditer age cū hoc germano nr̄o. miſericorditer aūt ages ſi diſcrete. Di ſcrete vō id agere non poteris. ſi ꝓpria ⁊ li bidioſa te ⁊ tuos affectio ſic te obſideat vt alioꝝ a te cōſilia nō recipias. monita contē nas aut contemnenda ſuadeas. Si deniq; nullis difficultatibꝰ vt accidentalibꝰ pn̄tibꝰ aut veriſilr̄ futurꝭ nequaꝙ̄ poſſis ab ince pto de ꝓfeſſione fratris iudicio deterreri. ¶ Bene vale frater intime cordis mei me mor mei in orōnibus tuis. Et de ſtatu tuo tuorumq;. maxime huiꝰ nouitij fratris / ali quid dignū ⁊ verꝝ reſcribere nō pigeat pol liceor oīa ſic receptuꝝ ⁊ interp̄tatuꝝ / quali ter ego mea recipi interp̄tariq; requiro.

Sequitur alia epiſtola eiuſdem.

Frater ſm̄ carnē germane. in xp̄i tn̄ charitate germanior. Sa lus ⁊ bn̄dictō ſup te. Tardiores ad te ꝙ̄ ſpabā veniūt litterule mee. nō q2 tu us oblitꝰ ſū: ſcit vitas. ſ3 obſtitit irruēs alio rū negocioꝝ turba / q̄ ad ſe me trahēs abdu xit a te. Nūc dato paululū ad reſpirādum ſpacō / valefacō curꝭ alijs. ⁊ tibi q̄ aīā3 meā ꝑſꝰ hēs / manū ⁊ calamū p̄ſto: ¶ Fatebor i ꝓmis molliciē aī mei īdicatrice: ꝙ̄ n̄ ſatꝭ ad huc totꝰ ſim capax ⁊ amator celeſtiū. q̄ntū p̄ terea tēptator n̄ deeſt mihi ſic nec tibi ſcio. nec vlli penitꝰ mortaliū cꝰ vita ē tēptatō ſu per t̄rā. Itaq; fr̄. poſtꝙ̄ ab illa angelica ſo cietate i hūanis corpibꝰ exn̄te / cui felicit̄ ad iūctꝰ es / ſepati ſumꝰ nos illi q̄s vidiſti. ſenſi eq̄dē tū in via. tū pariſiꝰ / teneritudinē erga te q̄ndā in corde meo / vltra ꝙ̄ al's ſim expꝰ tus. Viſa ē mihi tūc abſn̄tia tua oneroſior. ⁊ ſors durior ſupra ſolitu3. Gemebā ad te vt bos ſepatꝰ a ꝯpare ſuo. Dilaniabat īſup ⁊ nō abſq; ſenſu magno dolorꝭ q̄dā mō la cerabat aīa3 meā euulſio ſepatōq; tui a me Atq; int̄ cogitādū ⁊ loq̄ndū d̄ te / ꝓcurre bāt n̄ vocate lacrime ad ocl'os ⁊ egre mihi erat. ¶ Coarguebā me vicō in ſecretis aīe mee. icrepabā q̄3 ip̄a3 hāc eneruatōe3 meā ſtultā / q̄ ꝯdolebat felici tuo ſtatui cui ꝯgau dere ſciebā eē iuſtiꝰ. Sciebā dixeri qm̄ me ſciebā qn̄. ſ. ad me rediēs dicebā i lumīe fidi ⁊ expiētie / ꝙ nihil ē vita pn̄s / queadmodū ip̄a ē ad modicū parēs ⁊ oīs caro velut fenū ⁊ oīs gl'ia eiꝰ q̄ſi flos feni / ⁊ ml'ta ſil'ia exin de ꝯſiderabā. Cōſurgēs itrabā ſanctuariū dei ⁊ ꝯſiderabā viuacit̄ nouiſſima iuſtorū dies antiq̄s ⁊ ānos et̄nos. Tūc vō tu mihi felix. ꝓ q̄nto felicitatē h̄ ſpes inchoat. tu ſa lubrit̄ poſitꝰ tu i portu q̄dā ſecl'ariū fluctu um atq; ꝓcellaꝝ nauigare videbaris. Ma gnificat aīa mea dn̄m. ⁊ exul. ſpi. meꝰ i deo. ſa. meo. ¶ Ita frat̄ mihi erat dū bn̄ erat ⁊ dn̄abat̄ rō. S3 ex aduerſo viciſſim de repē te inſurgebat tumultꝰ ingens carnaliū affe ctionū q̄ tuā apud me obiectabāt imbecil litatē in corpe penā itollerabilē i auſterita te religionis tue ꝯclamabāt. Querulabat̄ apō me d̄ me ip̄o ſenſualitas ſtolida. me du rū icrepās. me culpabilē. īſuſurrās ꝙ parū fratnalr ⁊ pie olī te tractaſſem. ⁊ nūc velut vnū ex adueīs ⁊ ext̄neis a me ꝓcul abijcerē ꝯfuiſſ3 inq̄t ḡcc̄ria tibi ⁊ iocūda ſocietas eꝰ fuiſſet etiā ſibi cū ſalute aīe ſue. tecū minor aſpitas vite. Ita pſtrepebat i auribꝰ meis ſenſualitas īproba. q̄ ceca ē: tn̄ mō pn̄tia vir aſpiciēs ⁊ d̄ ſola corpis voluptate curā hn̄ſ Ita felicitatē aliene fortꝭ miſerā ſuadebat n̄ aduertēs ip̄a. ꝙ̄ miſera ⁊ miſerabilꝭ ⁊ paup ⁊ ceca ⁊ nuda ſors ꝓpria. ¶ Falſus ſum tn̄ ⁊ repeto ꝙ eiꝰ vocibꝰ q̄uit ipellebar. ⁊ paꝝ oberat q̄n i ſuā me traducēt ſn̄ia3. S3 obnitebat̄ ſic deo ꝓpicio iugit̄ rō fide illu minata. Hec tibi tuoq; ſtatui ꝯgratulabat̄ vehemēter. ⁊ d̄ meo ꝯgemiſcit. nec fallitur Hec nō moleſtiā tui corpis / nō abdicatō3 ſordide voluptatꝭ. nō ieiunioꝝ vigiliarū q; extenuatōe3 nō frigus aut eſtum cōſide rat. vt talia in te deploret / defleret potiꝰ ſi ab his licēter ſe poſitꝰ atq; liberatꝰ in ſecu lo morbos vicioꝝ pniciosiſſimos ⁊ crude liſſima vulnera introrſus incurreres. ſi re ligionē talibus aduerſu3 peſtibus refugiſ ſes. ſi relicto māna deſerti ⁊ via ꝓmiſſiōis ad ollas aſpiraſſes egypti. ⁊ in deuiū dam natōis retro aſpiciēs corruiſſes. Prudēter ſane elōgaſti fugiēs vt ſaluus fieres a pu ſillanimitate ſpūs ⁊ tēpeſtate. Nūquid tē peſtas in ſeculo eſt vbi peſſima ꝯtagioſiſ ſimaq; ſordet vbiq; ſocietas. vbi iniq̄tas ē ⁊ labor in medio eius ⁊ iniuſticia. ⁊ nō de fecit de plateis eius vſura ⁊ dolus ⁊ ſimilia monſtrorū crimina cōuerſant̄. ¶ Quaob

rem frater dilectissime cordis mei. noli aīo
cōtabescere si forte ꝑsenseris irrepe in aīam
tuā molliciē illā tibi insidiantē. qualez de
me nūc explicui. Suspicor eñ hoc tibi faci
liter euentuꝝ qm̄ nō dormit qui tēptat te:
sed nō dormit etiā q̄ custodit te. Exurge ve
lociter ergo ad ei⁹ auxiliū ⁊ dic cū glorioso
Martino in cui⁹ solēnitate ꝓfessus es. Do
min⁹ mihi adiutor nō timebo q̄d faciat mi
bi hō. Noli securitatē a temptatōnib⁹ tibi
inaniter polliceri: q̄n potius audi sapientē
Fili accedēs ad ſuitutē dei / sta in timore ⁊
iusticia ⁊ p̄para aīam tuā ad temptationez
Siue ergo ista temptatio seu alie multifor
mes insurgant aduersum te. viriliter age ⁊
confortet̄ cor tuuz ⁊ sustine dn̄m. ¶ De
niqȝ frater charissime noli in vanū grāz
accipe q̄ data est in te. Noli obmurmura-
re. noli ingrat⁹ eē. sed cū ꝓpheta. Miseri-
cordias dn̄i in eternū canta. Dic anime tue
Benedic aīa mea dn̄o ⁊ oīa que intra me
sunt nomī sancto ei⁹ ⁊ cetera que sequūtur.
Ille eñ q̄ segregauit te ab vtero mr̄is tue.
segregauit nūc a seculo. ⁊ future heredita-
tis pignus dedit. Ille q̄ a puero misert⁹ est
tibi. dans tibi cor piū ⁊ timoratū ⁊ sup af-
flictos cōpatiēs. sup addidit misc̄diam vt
te repelleret a seculo nequā. in q̄ iaz demer-
gēdus pene fueras irreuocabiliter / si licēti-
am aut magisteriū in artib⁹ adeptus fuis-
ses vt proprias coniecturas ex alijs recipe.
¶ Porro magna ē misc̄dia dei hec ꝙ nemi
nem e ꝑentib⁹ vel amicis habuisti. q̄ volēs
(vt fit) te aliquē magnū eē in seculo fuerit
aduersarius ꝓpositi tui. Mihi longe aliē
est ⁊ fuit assidue ⁊ ceteris innumeris / in ex-
perientie libro legētibus. quoniā inimici ho
minis domestici ei⁹. vt eñ succurrāt liberī
eos nūq̄ꝫ liberos eē volūt. q̄zq̄z mihi multo
mior fuerit inimica dilectio: fuit tñ. ¶ De-
niqȝ noli obliuisci misc̄diaz dei in ꝓgenito
ribus nr̄is ⁊ germanis sororib⁹. in matre p̄
sertim q̄ ineffabilib⁹ votis. etiā ante tui con
ceptū. te talē aliquem a dn̄o quesiuit. velut
anna altera Samuelē. Deinde natū ⁊ adul
tum / iugib⁹ fere lacrimis. in hec te statu (si
cut pie sentio) ꝑgemuit. Meministi vt opi
nor lr̄aꝝ que sup hoc p̄bēt indiciū ⁊ que al
terā Aug. matrē repn̄tant eā erga te. Red-
des ei vicē orōnuz tuaꝝ. Et in te vno nos
oēs erga deū intercessorē habebimus. Ita
age frater ⁊ vale in dn̄o feliciter. Supplico
recōmēdari pr̄i nr̄o venerabili. dn̄o priori
domus vr̄e ⁊ singulis fratribus habitanti
bus in ea. Nōdum scripta habeo que tibi
mittere disposui. tu interim stude in vno
volumnū Aug. sup psalteriū / q̄d apd̄ vos
esse noui. Est eñ doctrina hec xp̄iana. tibi
tuisqȝ sil̄ib⁹ q̄ q̄tidie psallitis supra modū
vtilis ⁊ appropriata. quatin⁹ ex fauo arido
lr̄e psalmoꝝ / mel sapidissimū intenoꝝ sensu
um cantādo noueritis eliquare. Iteꝝ bene
vale cū tuis patrib⁹ ⁊ fratrib⁹. oremus ꝓ in
uicem. Scriptū quinta decēbris.

Sequitur alia epistola ab eodē edita d̄ fratre suo Nicolao.

Venerabilis pater ⁊ dn̄e in christo dilectissime. nō indignet̄ ob-
secro charitas vestra. si idipsum
quod agitis ⁊ hucusqȝ egistis. ꝑ-
sumo cōmonere de ⁊ sup filio vestro. fratre
meo Nicolao. Multū quippe solicitor. q̄r
multū diligo: qm̄ (si nasoni imo expientie
credim⁹) res est soliciti plena timoris amor
Supplico igit̄ pauidus ⁊ in xp̄i visceribus
sinceritatē vr̄e dilectōis obtestor. vt nō de-
seratis opus vestrū in eodē fratre meo. q̄n
fragilitatē suā in aīa ⁊ corpe / pia iugiter cō
passione supporteris. Exhibite queso vos
assidue talem ⁊ taliter erga eum / vt oēs ne
cessitates suas etiam corpales cum omni fi
ducia vobis apperiat. Alioq̄n piret ex faci
li in simplicitate aut timorositate sua aut
per feruorem indiscretum in lacrimis. aut
alijs religionis que ꝑ se dura est exercitijs
Scitis qm̄ supra vires est opus quod pro-
fessus est. adeo vt ammirer ⁊ extimescā ve-
hemēter. dū mecū recogito. ⁊ deficerē si nō
eēt spes ī deo. ⁊ post eū in vobis amāde pa
ter ⁊ in alijs fratrib⁹ vr̄e religionis de q̄bus
sperandū rōnabiliter eē censeo. ꝙ non cru
deles sunt / nō indiscreti vt ꝑdere sināt ani
nam ꝓ quā dn̄s mortuus est. ⁊ quaz tanta
cōcordia secū assumendā post longas ꝓba
tiones decreuerunt. Credat igit̄ ꝑ omnia
se ⁊ sua vestro cōsilio sicut crediturū eē con
fido. securus reddor n̄ ꝑibit nec pereat ob-
secro p̄cor ⁊ supplicio. Sed habeā ī eo ora
torem ꝑpetuū apud deū. in quo bene va-

lete. memineritisq; mei pctōris. Scptū parisi⁹ in nocte ꝯceptōis v̉gis marie gliose.

Epistola incitatiua E

ad spiritualem ꝓfectum.

c Arissime frater/libenter tecū diuido/ si quid boni dn̄s pauperi seruo suggesserit. Ego sum pauper ⁊ medicus/ sed spero ꝙ dn̄s solicitus erit mei. ⁊ tui silr̄. Unde oro eius clementiaꝫ. vt elemosyna cōis sit nobis de largitate mense eius. Occurrit hodie dn̄s medico suo cum suauissimo pane de celo. Dulcis admodū ⁊ gratiosus sermo īfusus est ī auribus meis. sonuit eīn lectio apocalips̄ ⁊ de multitudine tātoꝝ misterioꝝ retentus ē apud me breuis v̉sicul⁹ plura capere nō sufficio. sed nec pauca q̄ obscuri⁹ sonant. Dedit dn̄s vt aliqd breuiter ⁊ dulciẽ sonaret vn̄ traheret̄ affectus. vtinam donet etiā vt hocipꝫ apiat̄ itellectui. qꝛ si spiritalibus videt̄ liquidū/ manet tn̄ carnalibus occultū. Uolo ergo te participē fieri hui⁹ muneris. Nā tunc vere comites indiuidui sumus/ cū in xp̄o vnū sapimus. vnum querimus ⁊ ad vnū tēdimus. ¶ Appone aurē ⁊ auscultā diligēter qď sonat valde dulciter. Qui hꝫ inquit aurē audiat qd spūs dicat ecclesijs. Uincēti dabo māna absconditū ⁊ dabo illi calculū candidum ⁊ in calculo nomen nouū. qď nemo scit nisi qui accipit Audis iam frater celestē vocē vtinā ⁊ interioreꝫ cordiū nostroꝝ auditū tāgat. ⁊ vim v̉tutis illius sentiamus. Sermo viuus est. ⁊ omni acceptōe dignus. O ꝙ̄ celestis vox que nil terrenū fatur. ꝙ si caro nō capit capiat spūs/ quo nimirū totus hic ƀmo plen⁹ est. Uerba inquit que ego loquor spiritus ⁊ vita sunt. Spiritus est qui viuificat caro non ꝓdest quicꝙ̄. Nō ergo sentit archana sup̄ne reuelatōis. hō externus carnalis. vagus ⁊ elatus. paulo attestante qui ait. Animalis hō non ꝑcipit ea que sunt spirit⁹ dei stulticia eīn est illi. ⁊ non pōt intelligere qꝛ spūaliter examiat̄. spūalibus ergo loquit̄ q̄ spiritu facta carnis mortificāt ⁊ mōm odio hn̄t. ⁊ maligni dyaboli ꝯsilia respuūt. Hi eīn primitias spūs habentes qd sit hoc absconditū māna ignorare nō pn̄t. qꝛ hoc gustando potius ꝙ̄ legēdo vel audiēdo didicerūt. Datur autem māna dilectis filijs ex amore deo patri seruiētibus q̄ eius volūtati semꝑ placere. eius gloriā studēt querere. Et si nō horres accipe māna interioris mētis. exprimit dulcedineꝫ siue cōsolationem sanctoꝝ in hac vita. Est igit̄ cōgruus sensus. Uincēti dabo māna absconditū. contēnenti carnalē cōsolationē dabo spūaleꝫ. respuēti terrena ⁊ exteriora bona. dn̄dā celestia ⁊ interiora carismata/ que merito sui excedunt omnia alia delectamēta. Talia ac tanta etiā existunt. vt dignus nemo sit cognoscere nisi prius discat vana ⁊ vilia solacia contēnere. ¶ Scriptū est eīn. vir insipiens/ nō cognoscet ⁊ stultus non intelliget hec. ¶ Libet aūt ꝓ expugnādis vicijs ⁊ malis ꝯsuetudinib⁹ vincēdis aliqua latius introducere. Sicut quondā filijs israel in deserto habitātib⁹ deus māna pluit. ita ⁊ mō spūalibus filijs suis/ gratiam interne ꝯsolatōnis ꝯtra tēptamēta tribuit Tādiu filij israel illo cibo aliti sunt. donec terram ꝓmissionis attingerēt/ ⁊ ꝙ̄diu electi ī mūdo ꝑegrinant̄/ pane vite ⁊ intellectus fouētur. Donec deposito corꝑe. terrā viuentiū intrent. Dum aūt de frugibus illius terre mādùcare cepissent statim manna desijt. ⁊ dum sancti assumpti fuerint in beatitudinis gloria. āmodo nō indigēt recreari nr̄o more/ spiritali alimonia. Unus tamen panis est/ qui angelos pascit ⁊ homines. animas in gloria ⁊ viatores in gratia. ¶ Sed est ꝙ me multū mouet. qꝛ plures sibi de eē māna causant̄. plures qui illo refici cōsueuerunt/ gustuꝫ iam ꝑdiderūt. Que est alia causa hui⁹ ariditatis ⁊ insipidi oris vestri/ nisi qꝛ ad egena ⁊ infirma mūdi huius reuersi estis? Mementote egressionis vestre ex egypto. Dies ille memoriale nois dn̄i in sempiternū recordet̄. nulli dubiū quin manus dn̄i vobiscū erat. alioqn in sc̄lo remāsissetis. Ubi est ergo ille spiritus? ille ꝓmitialis feruor? Intētio firma? ꝓpositū immobile? fortis vt mors dilectio? Quodāmodo armati egressi estis mūdū/ dū cōstāti aīo oīa ꝑferre aduersa vilia ⁊ aspa assensi estis. Insup ⁊ cū gaudio venistis ad montē dei oreb: ad audiēdū legē dei vite ⁊ discipline/ dū monita senioꝝ libenter audire et ƀm ea religiose viuere didicistis. Cur ergo nūc

vos itineris tedet? cur ad sarcinas sedetis.
⁊ grauati ingemiscitis? Iā ꝓpter tps ⁊ an-
nos de fructib⁹ t̄re ꝓmissiōis botros ⁊ ma
lagranata/alijs afferre ⁊ ꝓpinare deberetis
⁊ ecce vob̄ mãna etiā deest. Conuertimini
filij reuerētes q̄ si corpe nō estis reuersi ad
seculū/tn̄ corde adhuc tenemī in varijs de
siderijs terrenoꝝ. ¶ Proh dolor multi spi
ritaliter exeunt egyptū. transeunt mare ru-
brū. ambulāt p desertū. portāt tabernaculū
⁊ vasa eius. sed nō intrant terrā ꝓmissiōis
Pene oīa accidunt eis que cōtigerūt filijs
israel qui murmurātes cōtra moysen peni
tuerūt quia educti sunt de egypto. Sic q̄z
plures hodie repiuntur. qui mūduz relin-
quūt parētes ⁊ amicos deserūt peccata ⁊ vi
cia plangunt. Preterea carnalia desideria
abhoiant. ignorā iusticie normā: ad manū
magistroꝝ ducti. sequūtur. Vitā xpi cruci
fixi aspiciūt/ ⁊ iugū dn̄i suaue in obediētia
⁊ abnegatōe ꝓpria ferūt. Ita vt oēs pati ⁊
feruētes sunt ad labores/ad abstinentias
mites ad increpatōes humiles ad obiectō
nes. patiētes ad correctiones. ⁊ aduersa q̄li
bet ⁊ indigna cōstantissimi. Sed nō in ta-
li feruore omnes ꝑdurant. Nam aliquan-
to tpe egressionis. i. ꝯuersiōis sue pacto mi
nus cauti ⁊ solliciti de ꝓfectu suo incidūt
in varias temptatōes. ⁊ egritudines passio
nū: ita vt nōnulli se incepisse ꝯtristēt. Qui
dam v̓o deliberāt ⁊ modū excogitāt redeū
di. Alij aūt ⁊ si mãserint/cū tepore quodaz
⁊ vsu asinariā molā trahūt/ ⁊ paruā deuo-
tionē ⁊ affectū habent in his que agēda di-
dicerunt. laboriosa ⁊ dura omnia sentiūt.
quia manna nō habent celū eis videt̄ ene-
um. ⁊ terra ferrea. q̄ neq̄ celestia ꝯtempla
ri/neq̄ agrū cordis v̓tutib⁹ deuotis exerci-
tijs excolere sciūt. ¶ Dicūt tn̄ q̄ libēt̄
eēnt deuoti. libēter haberēt v̓tutes vel
lent se vicisse passiōes. Sz nō sufficit tm̄ bn̄
velle. si deest man⁹ ⁊ opa. Oportet q̄ labore-
tis/ q̄ vim nature faciatis: sicut dn̄s dicit.
Regnū celoꝝ vim patit̄. ⁊ violēti rapiunt
illud. Violētia op⁹ est. ⁊ scitis q̄ sancti nō
ocio ⁊ somno ꝓmeruerūt regnū dei. Vsq̄
quo tardatis? ⁊ quare nō armamī contra
passiōes: vt obtineatis virtutes ⁊ diuersas
cōsolatōes suscipe digni inueniamī. Quā
to ampli⁹ tardaueritis tāto peius semp fiet

⁊ sine dolore ⁊ labore optatā reqem nō ꝑci-
pietis. petite ⁊ accipietis q̄rite ⁊ inuenietis
pulsate ⁊ apiet̄ vob̄. Pigritia ⁊ negligētia
vos tenēt. sed ꝯtra has. p̄mo accingimini.
⁊ bellate p̄lia dn̄i. Quid negligitis ꝓprium
ꝓfectū? certe ꝓ vob̄ est. ⁊ ꝓ pace vr̄a erit
labor vester. Dicit scriptura modicū labo-
raui/ ⁊ multā reqez inueni. ¶ Sed forte rn̄
detis aduersus vicia ⁊ passiōes/certare q̄s
semp pōt? Multe sunt ⁊ pene insupabiles
vt nob̄ videt̄. q̄s tantaz sustinere pōt vexa-
tionē. Audite increduli ⁊ rebelles. delica-
ti milites ⁊ serui pigri. laborē attēditis. pu-
gnam consideratis/sed de p̄mio ⁊ victoria
cur nō cogitatis. Et q̄d est oīs labor ad et̄-
nā reqem? ⁊ q̄d breuis exercitatio. ad bone
cōscie cōsolatōez? O si inciperetis/ ⁊ fortit̄
hac integre ꝓponeretis. q̄d mō insupabile
putatis vix aliq̄n ita viciosus q̄s repertus ē/
cui diligētia cum ꝑseuerātia boni virtutes
negauit. Videt̄ vobis laboriosum vincere
passiones vestras/ sed nisi edomite fuerint
nunq̄ habebitis verā cordis requiē. Quā-
do ergo alij cū deo sunt in deuotōne ⁊ bo
na pace/tunc vobis erit tristicia grauedo ⁊
tediū foris ⁊ intus. Nunq̄ eritis securi et
veracit̄ leti nisi mortificaueritis carnalita-
tes vr̄as. ¶ Qđ si nō trahat vos sanctorū
religiositas/ ⁊ plurimoꝝ deuotio/ t̄reat sal
tem mirabilis inopia vr̄a. ⁊ diuine vltōis
sn̄ia. Cōgregabo sup eos inq̄t mala/ ⁊ sagit
tas meas cōplebo in eis/cōsument̄ fame/ ⁊
deuorabūt eos aues morsu amarissimo. sa
tis dure intonāt versiculi isti. ⁊ vtinā con-
uertant vetustatē vr̄am/quatinus innoua
ti ⁊ feruidi effecti/meliores vos quotidie et
alacriores faciāt ꝓmissa spūssancti. Vin-
centi ait dabo mãna absconditū. Si volue
ritis ⁊ audieritis me/bona terre comedetis
Orient̄ vobis ꝓ spina rosa pulcerrima/ ⁊ ꝓ
tribulo cādidissimū liliū. Magna sūt
hec dulcia ꝯsolatoria a cupiētibus ꝓfi
cē. ¶ Nō ergo te ꝯturbet hō dei. nō te deij
ciat multitudo vicioꝝ. Crede deo ⁊ ꝓspe-
ra in eo. ⁊ eris melior q̄ fuisti. Dn̄s pugna
bit ꝓ te ⁊ tu tacebis/intelligis ne hoc? Do
min⁹ ipē dabit fortitudinez: vt resistas ire.
pigritiā excutias. ⁊ ꝯcupiscēti aio nō cōsen
tias/ ⁊ tu tacebis. q̄ tibi hāc potētiā n̄ ascri
bes. te ꝓpt̄ hoc nō eleuabis/ sed deo totuz

pure tribues. q affinit a dexteris paupis/etiam quantuz vales hominibus abscōde. ⁊ nihil aliud ꝙ infirmū ⁊ inopē. te ꝯfitere. Si quā insurrexerit cōtrarius tibi. ⁊ dixerit qđ nō libēter audis: esto patiēs ⁊ tace. Illatis malis dn̄s respōdebit. Iustꝰ em̄ dn̄s inultum nō patietˀ abire qđcunqz nociuū verbum. Quid tibi nocere pōt alterius malicia. si cōtra te inflatˀ si detrahit si obiurgat. Seipm̄ magis ꝑdit qꝛ bonus nō est. Nā si tu bonus fueris. ⁊ in patiētia mā̄seris/ nil mali tibi intulit: sed potius meritū tuum auxit. Tu clarioꝛ ⁊ obpꝛobꝛio corā sapientibus. tu ꝓbatoꝛ ex ṽtute patientie. Nemini nocet prauitas alterius: neminē ledit ṽbū cōtumeliosuz/ ꝙ diu ipe piꝰ ⁊ immotꝰ fuerit. Ois hō qualis interiꝰ est. talis ei exterioꝛ aduersitas erit. qꝛ si tu bonꝰ simplex ⁊ rectꝰ ac deū timēs ꝓbaris. nemo tibi bonitatem iusticiā ⁊ pacē tuā pōt auferre/ nisi eam voluntarie reliqueris. Nō est magna patientia quā pua res pturbat. Disce ad minꝰ tacere ad iniuriam. qꝛ prudentis est tacere in tpe malo. Qui vincere desiderat/ victum se tradat. Cogita de corona: nō de iniuria. et quō possis aliū sanare: nō qđ possis ecōtrario q̄si zelo iusticie motꝰ respōdere. Si ille nō ignoscit tu ignosce/ qꝛ vt frequēter maiorē hꝫ culpā q alteri irascitˀ/ ꝙ q iratū patitur. Miseroꝝ ꝓpꝛiū est ꝯqueri. ⁊ impatiētiū citius ꝯmoueri. ⁊ causas alijs imponere. Tu ergo esto libēter reꝰ vt fias añ deum innocēs tu p̄mo a teip̄o incipe: ⁊ sic poteris etiā aliū sanare. ¶ Audiat tñ q zeluz videtˀ habere aduersus alioꝝ defectus/ q indignatˀ si qđ ꝯtra iusticiā agitˀ ꝙ recte ⁊ prudenter ageres si zelū tuū etiā ꝯtra cōmotōnem tuā exerceres. ⁊ qđ in alio rep̄hendis. prius in te emēdares. Cum ergo alioꝝ culpis irasceris qđ iuuat d̄ oculo fratris tui festucā tollere/ ⁊ tue impatiētie motus nō cohibere. An tibi videtˀ an etiā festuca sed potiꝰ trabs illiꝰ culpa? Uide ne forte ex tuo iudicio/ trabē suspiciose reputas/ qđ corā do vix festuca habetˀ. Nō fidas nimis ꝓpꝛio iudicio. qm̄ homo es ⁊ nō deus. siue tamē magnū siue puū fuerit vtilius tñ sp teip̄m ꝯsideras. qꝛ ⁊ tu peccatoꝛ es ⁊ curatōe indiges. In q ergo aliū iudicas teip̄m cōdemnas: cū eadē facis. Quid em̄ mihi ꝓdest: si aliquē verbis meis sanauero. ⁊ in ꝓpꝛijs meis passionibꝰ mā̄sero. Bene illi cui malicia cedit in bonū. sed ve mihi. ꝓpꝛie salutˀ intemptoꝛi. nō est indiciuz mā̄sueti cordis inconsiderate aliū corripe aut correptione modū transire. vel nō posse motum inuectionis differre. Donec ira in mansuetudinem ⁊ zelus amara redeat in dulcedinem. Forsitan tūc videbis nō eē tāte culpe reuz quē rep̄hēderas. ac etiā magis excusab sup quo prius subito indignabaris/ sꝫ ⁊ tue malicie imputabis nō incōgrue/ ꝙ tantillum nō potuisti iniurie pferre. lugebis q̊z plus iniustā correptōeꝫ/ ꝙ illius culpā. Pudeat igitˀ te nōdum didicisse puos fratris defectus tolerare. qui quotidie infirmitatē ꝓpꝛiam/ ab alijs desideras portari. Cur ergo eandem miscdiaꝫ nō exhibes alteri/ quam optas fieri tibi? Reuertere ad temetipsuz ⁊ ptimesce. ne grauiꝰ deliquisti indignādo ⁊ male ferendo. ꝙ frater tuus peccādo. Ille forte casuz suū mox vt agnouit fleuit ⁊ d̄ cetero cauere ꝓposuit. tu ṽo impatiēs ⁊ incōpassiuus. peccatū tuuz nec inspexisti nec fleuisti. Adhuc ille satis bene in corde suo p amorē tecum stat. ⁊ nihil mali de te existimat. sed se magis humiliat ⁊ sup se iustificat. Uideas ergo ne ille q videtˀ peccatoꝛ. in regno dei te p̄cedat. ⁊ tu cū iusticie presumptōe. similis fias supbo phariseo q reprobatꝰ est a dn̄o. ꝓpter suā supbiā aduersus publicani humilitatē. ¶ Ecce iā aliqualitˀ audisti charissime quō teip̄m debes vincere ⁊ zelū ꝯtra ꝓpꝛia vicia exercere. Studeas ergo magis ac magis pficere ⁊ sp aliqđ viciose ꝯsuetudis amputare. Sicut negligētia vicia nutrire solet ⁊ ṽtutes amittere/ ita diligētia/ quelibet in ueterata mala euertit ⁊ expugnat. Nā etsi labor ē in p̄ncipio pugne/ tñ cū videris paulatim hostes ruere/ ꝯsolaberis de ꝓspero fine. Impedit nos valde. qꝛ nō audemus violentiā iferre nature. ¶ O quātos labores faciūt hoīes ꝓ terrenis lucrādis/ ⁊ nos pro eternis bonis marcescimus. Nauta petit mare/ mercatoꝛ circuit regiones. miles fert arma bellica. rusticus vomere scindit arua. ⁊ sine laboꝛe nō queunt diuitias ⁊ honores obtinere. vt quid ergo nos ṽtutes sine magna solicitudie adipisci credimꝰ. ¶ Hodie

aliquid inchoare. ⁊ cras modicū addere. ⁊ sic dieb⁹ singulis ꝟtutē ꝟtuti/ ꝓpositū ꝓposito iūgere/ ꝑficit hoīem ꝟtuosum. deuotū purū sctm̄ ⁊ religiosuz. deo carū. ⁊ hominibus gratiosuz. Hoc ordine ꝓmeretᷣ hō nomen nouū in calculo clausuz. qꝛ calcatis vicijs efficitᷣ candid⁹ interius. ⁊ sepe fruitᷣ consolationib⁹ supne dulcedinis q̄ ignote manent carnalibus ⁊ tepidis. ¶ Ruminem⁹ igitur sedula mente/ ꝑntem ꝟsiculū/ aduersus detestabilē desidiā ad igniendū nos et fratres nostros/ in amore spūalis ꝓcessus/ ⁊ vt vicia nostra curentᷣ ⁊ donatōnes celestium virtutum/ in nobis augeantᷣ. Neqꝫ em̄ fraudabit a desiderio suo fideles certatores/ spiritussanctus. qui viriliter certarēt hortatoria voce insonuit dicens. Uincenti dabo māna absconditū.

Epistola de custodia habenda ad seipm̄.

Frater mi in xp̄o dilecte/ videas quō caute ambules. qm̄ dies mali sunt/ magna cautela ē suo pei habenda/ in oībus verbis et opibus suis. Nā qui nō est ꝑuisus in reb⁹ suis. aut cito ledit aut leditᷣ ⁊ magnū dampnū sentiet in fine. quisqꝫ in principio fuit negligēs aut ꝑceps. Diu ꝑpendēduz ē antequā fiat aliquid. ⁊ sepius recurrenduz est ad cordis habitaculū. ne hō sit absqꝫ consilio sicut gens praua ⁊ exaspans que nō direxit ad deū cor suū. Igitᷣ ꝑcedat oculus tu⁹ oīa opa tua. ⁊ oīa age cū prudētia. nec incedas per aliena facta te neglecto. qꝛ nemo illo sapientior est. cui⁹ aīa sua semp in manib⁹ ei⁹ ē. Nō habet hō cariorē thesaurꝫ nec meliorē substantiā sup terraz (si bene cogitauerit) q̄ animā suaz. Debet igitᷣ vigilare ⁊ semp esse in custodia aīe sue. qꝛ nihil cōpari pōt saluti ei⁹. Salus ei⁹ ꝯsistit in veris ꝟtutib⁹ odit ⁊ abominatᷣ omne viciū. Quāto quis nititᷣ contra vicia. tāto magis accedit ad ꝟtutes. q̄to ꝟtus amplius placet. tanto plus detestatᷣ eius ꝯtrariū. ¶ Cognitio viciorum multū ꝓdest ad supandū vicia. plures nō cognoscunt in veritate ꝓprios defectus ⁊ quidā q̄uis sciūt/ nō satis ponderāt aut si ponderāt/ cito oculos auertūt ⁊ obliuiscuntᷣ qđ tolerāt. Non est ita faciendum charissime frater resistēdū est semp malicie ⁊ iniqtati ⁊ remediū inqrendū ⁊ auxilium a deo flagitandū. Maxime est aūt obuiādum motibus passionū in p̄ncipio pugne qꝛ si magna creuerit. infirmius hō vbi erit. Ex parua re fit sepe grauis inqetudo. ⁊ ex verbo vno nascuntᷣ ꝟba multa. ⁊ de modico risu scaturit sepe grādis dissolutio. Parua cōtumelia generat stultis ⁊ incōsideratis hoībus difficilē exitū ⁊ ꝓfundū vuln⁹. Bene ergo ⁊ prudenter agit qui oībus neglectis. se custodiuit iudicat ⁊ ordinat. Tanto minus pōt vnusq̄sqꝫ ꝓuidere sibi quāto pronior est ad ꝯsiderādū alios. ¶ Desiderans habere pacem. debet habitare in syon: hoc est vtile homini q̄ nō inuenit requiem in hoc seculo. vt ꝯfugiat ad dn̄m. ⁊ cupiat cito dissolui ⁊ eē cum xp̄o qꝛ nō est alius q̄ pro nobis pugnet nisi ip̄e qui fecit nos. Si sentis insurgere vicia oppone remedia que scis tibi eē vtilia. ⁊ q̄ audiuisti ab alijs. cogita semp si tibi deseruiūt. Quotidie bellū gerendū est. qm̄ temptamur quotidie. nec est victus qui viciosam cōsuetudinē sepe rebellare sentit. Dolere tm̄ debet qꝛ adhuc in eo malū viuit. ⁊ nō dū ꝑfecte sibi mortuus est. Accipiēda est semp noua fiducia. licꝫ sepe deijciatᷣ hō. ¶ In spāli ꝓponēdū ē ⁊ ꝯtra illa vicia q̄ magis molestāt. ⁊ frequētius adueniūt. aliqn̄ ira. aliqn̄ supbia. aliqn̄ ꝯcupiscētia: cor homīs tribulatᷣ. ⁊ vehemēter inflammatᷣ. sed scuto orōnis aut gemitu cordis. aut inuocatōe sancti nominis ibi/ est occurrēdū. ⁊ in celū respiciēduz vnde veniet omne auxilium. Et quādo sic oret vel cō similiter. O bone iesu succurre mihi modo. Eia domīe deus adiuua me. Quid ego miser agā sine te? qđ incipiaz/ et quomō finiā dies meos deus me⁹? Meli⁹ nosti. quid tibi sit necessariū magis quia ⁊ hoc quotidiana docet infestatio. ⁊ qualiter euades/ docet ⁊ docebit spūssancti vnctio. Ibi igitᷣ quere auxiliū ⁊ cōsiliū. ⁊ ab eo postula tui cordis refrigeriū. ¶ Cōsidera teip̄m. qđ queris in opibus tuis? quid diligis ⁊ quid nō diligis? Scđm desideria sua fit homo stabilis aut vagus. Qui multū conspicit. ⁊ multa habere vult. quō in se manebit? Dispergitᷣ in omnē ventū celi. ⁊ capitᷣ laqueo desiderij terreni. Parua res est se-

pe. ꝓpter quā adipiscendā/generat̄ homi-
ni ꝑplexitas magna sed qui oīa a se expellit
ꝑmittēs vnūquodqꝫ stare sicut inuenit/bn̄
in pace erit qui vo multis se ingerit/ac mł
ta ordinat ⁊ regit/iste seipm̄ ledit ⁊ perdit.
Et qꝛ magister vult eē in rebus alienis nō
est mirꝫ si nescit eē discipul⁹ in suis. O quan
ta adhuc discere hꝫ que nō videt. q̄tuꝫ illi
adhuc deficit· et o q̄ longe stat. Quid ergo
vult se intromittere de alijs ⁊ que emenda
re nō pōt. Aut cur se implicat talibus que
ad ipm̄ nō ꝑtinent? Quid pertinet ad me
inq̄s? Ut tm̄ cogites de te. ⁊ aliud quod-
cūqꝫ fuerit ꝓijcias ꝓcul a te. In ista cogi-
tatōe inuenies te. ⁊ custodies ⁊ ꝓficies ma
xime. eris sepius liber a suspicatōne ⁊ indi
gnatione/ parū curabis de exteriorꝫ occu-
patione/ ⁊ gubernatōe eorꝫ que fiunt in do
mo. Dilecte frater dn̄s custodiat te ab omi
malo. custodiat aīam tuā dn̄s.

Epistola ꝓ conforta cione cuiusdam temptati.

Nf.

Uscipiam⁹ charissime de ma-
nu dei quicq̄d voluerit sup nos
venire deus. nihil em̄ sine iusta
⁊ certa causa agit̄ in terris. Et
ideo curemus nos deo subijcere cor nostꝝ
⁊ sensum nostrū vt respiciens humilitateꝫ
⁊ patientiā nostrā. bene disponat desideriū
nostrum. Inclinemus nos sub sancta ⁊ glo
riosa maiestate eius. quia puluis sumus et
cogitemus q̄ magnū ⁊ dignū sit vt recogi-
tet aliquando de nobis deus. Ex hac hu-
mili estimatōe sensus nostri/ ⁊ accusatione
culparū nostrarū/ confessioneqꝫ iusti iudi-
cij dei (quod vt frequenter occultum sem-
per autem rectū est) apprehendamus spem
⁊ confidentiā ad ipsum. ⁊ oremus largiter
ac ab alijs etiam intime flagitemus oratō
nes. quatinus sua maxime pietas nostram
miseriā ⁊ tribulationē tantarū temptatio-
num immutare dignetur. ¶ Nec ideo dif-
fidamus de nobis. qꝛ multa contraria sen-
timus ⁊ patimur. ⁊ sepius q̄ vellemus ⁊ ḡ
uius q̄ alij temptamur. Uel quia incon-
stantes sumus ⁊ tam parum laborare pos-
sumus seu q̄ totiēs cadimus ⁊ tarde resur
gimus. Aut q̄ tā indeuoti ⁊ aridi inueni-
mur ⁊ ꝑuū appetitū ad vtutes ⁊ ad deum
sentim⁹. Oīa ista solēt bonis accidere. et se-
pissime deuotissimi. talia sunt experti. Cum
ergo taliter nos affligi senserim⁹ inter tristi
cias tocidez/ dn̄o humiliter dicamus. Dn̄e
deus si dignus nō sum/ nec tibi placet vt li-
berer a p̄ssura cordis mei/ saltem hoc mihi
largire digneris/ vt patiēs sim vt nō mur-
murē ꝯtra virgā tuā qua me ꝑcutis. Me-
mor etem̄ bn̄ sū q̄d canit̄ in eccl̄ia tua. Tū
sionibus p̄ssuris expoliti lapides. ⁊ qꝛ illic
introducit̄ oīs qui ꝓ xp̄i noīe hic in mun-
do premit̄. propter qđ peto vt quacūqꝫ ꝓ
culpa ista patior. ad meā purgatōeꝫ semꝑ
ꝓuenire facias. ⁊ ꝓ signo clemētie non re-
probationis furore/ capienda esse doceas.
Debemus ergo sic nos dn̄o integro affectu
resignare ⁊ plus eius bonitati confidere q̄
audemus postulare. Eius creature sumus
⁊ ipi cura est de nobis. qui vocauit nos ipe
adiuuabit nos ⁊ custodiet nos a temptatō
ne hac in eternū. vt nō velimus cū hoc mū
do gaudere neqꝫ latā viā quā multi tenēt/
denuo ambulare. Ammoneo te attē de scꝓ
turas sctās. Sequi vis xp̄m. an mūdū istū
Credis apostolo an magis ph̄o? Xp̄s di-
cit intrate ꝑ angustā portā que ducit ad vi
tam. Et iterꝝ. Tollite iugū meū super vos
⁊ discite a me/ qꝛ mitis sum ⁊ humilis cor-
de. Dicit apostolus. Nolite ꝯfirmari huic
seculo ⁊ si f̄m carnem vixeritis moriemini.
Nemo vos seducat inanibus v̄bis. Qui-
cunqꝫ sunt xp̄i/ carnē suā crucifixerūt cum
vitijs ⁊ cōcupiscentijs. Ego xp̄o confixus
sum cruci. Ego stigmata domini ih̄u i cor
pore meo porto. Mihi mundus crucifix⁹
est ⁊ ego mundo. Omnia arbitror vt ster-
cora vt christum lucrifaciā. Ista sunt ver-
ba apostolica. Sed apud ph̄os ⁊ seculi pru
dentes/ talia nō inuenies. Et q̄uis aliqui
gentiles cōtemptuꝫ diuitiarꝫ laudabant ⁊
voluptates spernebāt. Et eorū doctrinam
multi hodie cōmēdant. De christo tamen
nihil sciebāt. nec eterne vite amore/ id age-
bant. sed euanuerūt in cogitatōnibus suis.
Et omnes (ni fallor) homines cupiūt esse
cum christo ⁊ ad populū eius ꝑtinere. sed
pauci volunt sequi vitam christi. Iterꝫ di-
cunt se dyabolū odire ⁊ eius vestigia nolle
sequi/ sed vita paucorꝫ continentiū se a secu
larib⁹ actib⁹ carnalibusqꝫ desiderijs osten-

dunt/qꝛ multi sunt ex tempoꝛe eius. Opā
ꝓbant cuiꝰ seruus qs fuerit. Ait ergo xps.
Qui sequit̄ me. nō ambulat in tenebris. sꝫ
habebit lumē vite. In mundū hunc ego
veni vt qui nō vidēt videant ⁊ qui vident
ceci fiant. Ac si diceret. Ego humil' ⁊ paup
in hoc mundo apparui hominibus. vt exē
plo meo. efficiant̄ simplices ⁊ humiles ⁊ in
telligant opa diuia. ⁊ celestia miracula/ ad
credendum mihi. Et qui seipsos peccato-
res ⁊ quodammodo cecos ⁊ inscios cogno
uerunt/per gratiā meam illuminari digni
erunt sicq; capiunt deuota humilitate/ qd
superbi ⁊ apud se sapientes/ nequaꝙ̄ intel
ligere queūt. atq; idcirco in cecitate cordis
⁊ stulta opinione manent. estimātes suam
doctrinaꝫ certioꝛē: meam aūt dubiosam. ⁊
mundo exicialē. Sicut olim iudei christū
ꝑsentē in carne contēnebant: sic modo plu
res carnales eum cōtemptui habent. ⁊ in ce
citate ꝓh dolor ꝑseuerant. Malunt poti-
us credere sibi ꝙ̄ euangelio ⁊ carni magis
seruire ꝙ̄ deo. atq; ideo longos optant dies
⁊ voluptuosos sup terrā celum aūt respice
re negligunt/ ⁊ ꝙ̄ velociter tollent̄ non at-
tendunt. ¶ Hec si cogitas/ nimirū sen
ties melius esse sequi humilē deū crucifi
xum ⁊ passum pro nobis ⁊ merito debere
nos pati cuꝫ illo ⁊ relinqui a parentibus ⁊
amicis in hoc mūdo. Mane igit̄ apud eū
qui te vocauit/ ⁊ ne discedas ab amoꝛe eiꝰ.
sed ascende arboꝛeꝫ crucis vt inde videas
ipsm ambulantē/ ⁊ viam ad eternam vitam
preparantē. Hec est via ait ꝓpheta ambu
late in ea. Via crucis vita nostra. via electo
rum. via paucoꝝ via amara. via vite ⁊ salu
tis. via breuis. via directa. via laboris via
perfectionis. Via inꝙ̄ crucis est. sed ducit
ad gloꝛiā. ad latitudinē. ad regnū electoꝝ
ad multa milia ⁊ frequētiam angeloꝝ. ad
dulcedinē mirabilē ⁊ interminabilē. ad lō
gitudinē dierū in seculū seculi ad desidera
tum finē omniū fruitionū ⁊ appetituꝫ coꝛ-
dium. ad requiem ⁊ pacem securissimā. ad
iocunditatem ⁊ exultationē amenissimam
Que breui quodā versiculo qui cantat̄ in
festo sancte crucis. pulchꝛe tangunt̄. Ser-
ui crucis crucem laudent. qui ꝑ crucem si-
bi gaudēt vite dari munera. quia ergo vita
xpi crux fuit/ debet vita xpiani etiā crux esse

Et multo magis vita monachorum cleri-
coꝛum/ ⁊ omnium religiosoꝝ in cruce erit.
Extra crucem nō est salus. preter cruceꝫ nō
venitur ad regnuꝫ christi. Opoꝛtebat pati
christū. ⁊ resurgere a moꝛtuis ⁊ ita intrare
in gloꝛiā suam. Si aliam viam querimus
erramus/ ⁊ in ꝑditionē ducimur. Et q̄ cru
cem fugere cupimus in mediū lacus ardē-
tis picis ⁊ sulphuris incurremus. Crux no
stra/ eterno cruciatui cōparata. est delecta-
bilissima. laboꝛ noster. ꝑpetua requie do-
nanda leuissimus est. Frangere voluntatē
ꝓpꝛiam crux est. ⁊ foꝛte qua maioꝛ vix est.
sed in inferno quis vnꝙ̄ vel ī minimo sua
voluntate vtit̄ cū semꝑ qd nolit pati coga-
tur. qd voluerit nūꝙ̄ voluerit nunꝙ̄ acci-
piat. Fili inquit recoꝛdare/ qꝛ recepisti bo-
na in vita tua. ⁊ lazarus silr mala. Come-
disti bibisti ⁊ saturatus es nimis. Melio-
ra ⁊ delicatoꝛia elegisti tibi vestimēta ⁊ oꝛ-
natus es. Risisti. cantasti. saltasti. ꝑ leticia.
nec ꝓhibuisti coꝛ tuū a voluptatibus. sed
quodcūq; libuit. sine cōtradictione imple
sti. Et hec existimasti ꝑtem tuam. ⁊ regnū
tuū. ⁊ gloꝛiā tuā nec de lazaro quicꝙ̄ cogi-
tasti. quātuꝫ egeret. quātuꝫ pateret̄. quātū
infirmaret̄. Recoꝛdare ergo fili. qꝛ recepi-
sti bona in vita tua. ⁊ lazarus similit̄ mala
Nūc aūt hic cōsolat̄. tu vō cruciaris. Ille
dū viueret crucē habuit ⁊ ad modicū spa-
cium se sustinuit. tu dū viueres. celū tuum
in terra habuisti ⁊ libenter vitā in delicijs
ꝓtraxisses. sed nūc ille nec penam coꝛpoꝛꝭ
nec aīe patit̄. sed in requie beata letatur. tu
vō ⁊ modo cruciatū in aīa habes. ⁊ postea
simul in coꝛpe ⁊ anima toꝛquēdus cōdem
naberis. ¶ Hec meditare inter temptatō
nes tuas ⁊ dño aspirante cessabit earuꝫ im
petus. Nam solet ardoꝛ ardoꝛe expelli. ⁊ la
boꝛ laboꝛe grauioꝛe minui. Sta ergo in lo
co illo quē elegisti. ⁊ eleua patiētie clipeuꝫ
cōtra ictus temptationū moꝛi eligens ma-
gis ꝙ̄ credere antiqui hostis vexationibꝰ.
Qui vicerit ait spūssanctus. faciam illū co
lumnā in paradiso dei mei ⁊ scribam sup
eum nomen patris mei nomen ciuitatꝭ no-
ue hierlm. Insup sanctoꝝ exempla intue-
re. ⁊ eoꝝ suffragia iugiter quere. Memēto
ꝙ̄tum sancti ꝓ vita eterna laboꝛauerunt.
in qua nūc cum christo sine fine regnantes

gaudent. Quãto in mundo despectiores et pauperiores fuerũt/tanto nũc gloriosiores et nobiliores in celo fulgent. Propter amorem igit christi/et locus et status inferior sp plus placere debet. et dulcescere cordi tuo. quia vanitas est in hac vita aliquid appetere. Quanto in inferiori et humiliori statu quis fuerit/tanto verius sepe bona agit. et facilius habita custodit. Si alij precedunt nos/quid ad nos? Sequamur iesum humilitate et simplicitate et nõ curemus humanam vanitatem. Nos propter xpm stulti ignobiles et infirmi. Nos propter illum libenter simus abiecti et nouissimi reputati. Ego inquit sum vermis et non homo obprobrium hominũ et abiectio plebis. Que maior gloria q̃ cum xpo gloriari in cruce. Que maior cõsolatio cordis. q̃ portare viuentem imaginẽ crucifixi. Confortare igitur et esto robustus. et ne timeas quia ego tecum sum vt liberem te dicit domin⁹. Compassus tibi locutus sum tanq̃ infirmo vt pariter in domino cõsolati per ipm cõualescamus in ipo. Amen.

Epistola de conuersione et pseuerãtia in bono pposito.

Dilecte frater/intime congaudeo tibi/qr inuenisti locũ deo seruiẽdi. Sit dñs noster ex hinc benedictus q te dignat⁹ est vocare ad suũ seruitiũ. Agnosco hanc vocationẽ donum dei esse qm̃ nõ ex meritis tuis sed sm misericordiam suã/de seculi vanitatibus te eripuit. et in electã societatem pduxit/vbi audires atq3 oculis etiã cerneres: qualiter illi fratres. Quã multi diuites nobiles et potentes/quã multi sapiẽtes lrãti et famosi adolescentes in hoc seculo miserabiliter fluctuant et abijcere iugum dyaboli a suis ceruicibus nõ preualent. nec illo spiritu adhuc mouent̃. vt seculo renuncient. ¶ O vanitas vanitatũ. mundum diligere/et que dei sunt minus curare. venit tempus veniet cito tempus qñ omnes seculares et carnales delectatões/simul finẽ habebũt. Et tũc relinquent vel inuiti p̃sens seculũ qui modo voluntarij nõ sunt/abrenunciare pompis eius. Tu aũt dilecte frater maiorem gratiam a domino accepisti. quia inter tot sodales tuos/a multis piculis corporis et aĩme a laqueis dyaboli es preseruatus et in loco apto ad saluandã aĩam tuam constitutus. O quãtas gratias deo debes q tibi regnũ suũ pmerendũ obtulit/qd diues pecunia possidere nõ potest. Et q3 mirãda dei gratia vt inualidus et impitus sanctoꝝ viam fortiter ambulet. qua3 robustus et doct⁹ vix sequi valet. Recogita vbi nam sunt olim tecum studẽtes. vbi illi familiares socij cũ quibus viuere et ludere sm carnẽ dulce erat cũ quibus pegrinari in remotis partibus nõ amore xpi sed cupidine temporalis processus et lucri iocundũ tibi videbat̃. q3 multi iam obierũt q̃3 multi etiã vagi in seculo remãserũt. Bene de ipis cum sancto moyse dicere potes cõsideratis finib⁹ eoꝝ. Utinam sapent et intelligerẽt ac nouissima prouiderẽt. Audisti alios romã pgere et p beneficijs laborare. Alios parisius residere et ad magisteriũ tendere/alios pceptis dignitatibus et p̃laturis/in medio populi ia3 exaltatos esse. Tu aute3 quid? Gratias deo quia nihil hoꝝ attemptasti imo et propter xpm iam veluti stercora ista mundana culmina et gaudia reputas. adiecisti etiam teipsum contẽnere. loquẽs cu3 beato Dauid. Elegi abiectus esse in domo dei mei magis q̃3 habitare in tabernaculis peccatoꝝ. Tu itaq3 elegisti hodie dominũ deũ in patre3 cui seruire regnare est. p quo humiliari in p̃senti seculo/eterne exaltationis tibi causa erit. p illo labor requies. penurie diuitie. contemptus honor tribulatio cõsolatio. infirmitas robur. meror gaudiu3 tibi semp sit. Et quo purius et ardẽtius eum amaueris eo viliora terrena oĩa censeb̃. ¶ Caue tam̃ charissime ne aliquando pmittas maligni spiritus consiliũ intrare cor tuum vt contristeris quia amicos et socios reliquisti. et q̃a ipsi iam magni domini effecti nunciant̃ et tu adhuc pmanes in innocentia tua. Noli audire eos qui te in aliam viam conãtur trahere/et dicunt/vsq3quo sic transies? et q̃re ad altioris status gradum non tendis? nec aliud opus inchoas vnde alijs etiã aliquem fructũ feras. Solet enĩ dyabolus p⁹ aliqua tpa cõuersionis/tẽptare seruũ dei de p̃teritis rebus in seculo. de amicoꝝ visitationib⁹. de multoꝝ socioꝝ suoꝝ conuersatõni

bus/quatinus talibus cogitatonib⁹euz re-
trahere possit ad seculū. aut impedire a p-
fectu ꝛ ab obliuiōe mūdanoꝝ. ¶ Sed Q
crede expertis/nocet ꝯuo dei mēoria ꝛ re-
tractio vite secularis q̄ nōdum plene sibi ē
mortu⁹. Nocet etiā psuasio blanda multo
rū loquētiū d̄ altiori gradu. ꝛ meliori loco
qui veluti sapiētes/prudēter consulere vo
lūt. sed sensum xpi/in abiectōe ꝛ humilita-
te/in fuga mūdi ꝛ tenore artioris vite n̄ ha-
bent. Nam nudū xp̄m sequi aut recusant
aut pigrescūt incipe. Ne videant̄ proximis
solatiū subtrahere. Et q̄ gratiā nō sentiūt
quibus deus sibi seruiētes ꝛ omnia relin-
quētes imbuit ꝛ cōfortat/ durū sermonez
hunc eē dicūt/oibus amicis ꝛ rebus ꝓpriȷ̄s
abrenūciare. Et sicut ipi sapiūt. ita ꝛ alijs
libēter psuadent. Sed contra tales loquit̄
sentētia saluatoris. Cauete inquit ab ho-
minibus. Multi em̄ sunt q̄ pulcris sermo
nibus/ꝛ aptis (vt ipsis videt̄) rationibus
viam leuē ꝛ planā ꝯmēdare sciunt. ꝛ homi
nem impium quādoq; iustificāt ꝛ laudāt
atq; p tales ꝯmones/bene pficientem ꝛ fir
miter stantē/quādoq; vacillare faciunt. Ue
rūtamen deus conuertit dentes eoꝝ in ore
ipsoꝝ/ quia iuxta iter sanctoꝝ nō ambulāt
neq; loquūtur. Non veniat aīa mea in cō
cilium eoꝝ. ꝛ domus eorum longe sit a me
¶ Ideoq; frater dilecte nunq̄ placeat ti-
bi talia audire ꝛ multominus credere vel'.
Siue em̄ dyabolus instigat siue homīes fa
bulent̄. qd̄ incepisti in eo pmaneas obse-
cro. Recurre ad euangeliū ꝛ optimum au
dies remediū. Quid ꝓdest homini si lu-
cretur vniuersuz mūduz/seip̄m aūt perdat
Hoc apud te semp retine. ꝛ cuiusuis ma-
nus pugnauerit cōtra te. scuto euangelico
vtere. ¶ Sed solent quidā homīes sine spi
ritu ꝛ sciētia dei obijcere qn̄q; seculo renū
ciantibus. Ergo q̄ in seculo sunt pibunt/ꝛ
vos soli salui eritis. Aut non pōt aliquis
venire ad celū. nisi ita viuat sicut vos viui
tis. Quid fabulamini sic iniuste cōtra deū
ꝛ seruos dei? Neq; hoc xp̄s dixit. neq; ser-
ui eius ita locuti sunt. Benefacite iuste vi
uite/ ꝛ mādata dei custodite. ꝛ nemo vobis
salutē negabit. Ad hec illi iterato. Māda
ta inquiūt vellemus ꝯuare. sed non possu-
mus si debem⁹ lucrari victum ꝛ necessaria

vite/oportet nos sepe contraria agere. Qui
cum seculo cōuersamur secularia negocia
quō cauebimus? Si ista pfecte cōsideratis
ꝛ picula atq; fallacias mūdi nō ignoratis/
quid ergo obloqmini q̄ ꝯui dei mūdum
fugiūt? ꝛ monasteria deuotoꝝ aut congre-
gationes intrāt vt deo tali sine impedimē-
to ꝯuiāt. Si imitari nō vultis aut nō vale-
tis/ad minus congaudere ꝛ adiuuare bo-
nos ꝓ vr̄a salute deberetis. Sed nō pl⁹ fra-
ter de istis/q̄ nec talit̄ loquētes excusatōez
hn̄t de pctis suis. Cōstanter igit̄ age. xp̄s q̄
tibi incipe donauit. ip̄e pficiet ꝯsolidabit-
q;. in finez ꝓpositū tuum. Ecce tp̄s breue.
mors incerta. oīa caduca in mūdo ꝛ vana.
Multi iaz in sepulcris fetēt q̄ diu se viuere
estimabāt. Recesserūt a mēoria hoīm q̄ in
ore versabant̄ oīm. Colit mūdus p̄sentes.
absentes nescit. deserit morīētes. Beatius
ergo contēnere fallacē ꝛ sequi veritatē que
nobis pariter cōcedat vitā eternā.

Epistola de pia me/ moria defunctoꝝ.

R m Multū iā tp̄is p̄terijt dilecte
frater. q̄ decreuerā aliq̄d ꝓ pia
mēoria defunctoꝝ charitati tue
insinuare/ ꝛ maxīe parētū nr̄oꝝ
ꝛ amicoꝝ specialiū oīmq; deuotoꝝ q̄ꝝ no-
mina de⁹ in libro vite scribere dignet̄. ꝛ int̄
sctōs suos collocare aīas eoꝝ in celis/ sicut
ꝛ corpa apd̄ nos sepulta sūt ī t̄ris. ¶ Nos
debem⁹ libēter ꝓ eis ꝛ ꝓ oibus fidelib⁹ de-
functis orare. q̄ hoc op⁹ summe charitatis
est ꝛ miscdie. Sicut igit̄ nob subuenire p⁹
mortē desideram⁹/ita ꝛ eis q̄tū meli⁹ possu
mus dn̄o opitulāte subuenire laboremus.
Qui em̄ ꝓ aīaꝝ liberatōe fidelis ꝛ sedulus
fuerit. nimiꝝ ꝛ sibiipi plurimū ꝓficit. cū ꝓ
talib⁹ orās nequaq̄ se spoliat fructu oratio
nis. ꝛ insup sibi recordatōez mortis addu
cit. ꝛ vix sine ꝯpūctōis gr̄a ad solita redit:
sciens q̄ oēs viā vniuerse carnis ingressu-
ri sum⁹ ꝛ qd̄ illi iā expleuerūt/certissime si-
bi cōstat futuꝝ. ¶ Orem⁹ igit̄ ꝓ caris no-
stris. q̄ p⁹ modicū ip̄os seqmur. ꝛ cū meli⁹
habuerit. oino ī eadē necessitate recordabū
tur nr̄i. Nō sit fides nr̄a oreten⁹. neq; q̄ ī fa-
cie sūt respiciam⁹ s; dilectōz faciam⁹ siue pn̄
tes siue absentes corpalr̄ fuerimus. Chari

tas ei nūq̃ excidit. ⁊ q̇ ſe ī ỽitate diligunt/ ſe ipos obliuiſci nō poterūt. In neceſſitate ꝓbat amicꝰ fidelis. Etem̄ impiū ⁊ crudele nimis/ ſi videas fratrē tuum aut cordis tui amicū. carceri traditū vł flāmis iniectum nec moueri ad fletū. ⁊ cū manū porrigere poſſis/ nihil agis charitatꝭ. ac etiā ſi loq̄ aliq̄d ꝓ eiꝰ q̄ueris libatōe clauſo ptrāſies ore. ¶ O fidelē ſamaritanū/ q̇ viſo hoīe vulnerato a latronibꝰ ⁊ expoliato/ miſcōia motꝰ ē. Heu heu pincernā mgr̄o q̇ oblitꝰ ē ioſeph ſui interp̄tis/ cū ď carcere eēt eductꝰ. Sic timeo ꝙ mł̄totiēs ↄtingit. cū aliq̇s amicorū obierit ꝓ ſe inſtanter orare petierit/ ac fidei vincītiū ſe ↄmēdauerit/ ꝙ nōnūq̃ obliuionē accipit. aut puā ⁊ tardā ſentit aduenire expiatōis hoſtiā q̃ ſperaſſet. Propter q̄d dilectiſſime. meip̄m ⁊ te parit̄ amoneo vt pietatis oculū freq̄nt̄ dirigamꝰ ad mēoriā defunctoꝝ. Et q̇cq̇d ꝓ eoꝝ abſolutōe nouerimꝰ ꝓdeſſe/ deuota exeq̄mur feſtinatōne. ꝑōderātes q̃ ḡui tenent̄ tormēto. ⁊ q̄ niſi purgati fuerint/ ad req̇em tranſire nō pn̄t. Eoꝝ etem̄ ↄſolatio/ maxīe in xp̄i meritis ⁊ ſc̄toꝝ ſuffragijs ⁊ fideliū ↄſtat oblatōibus. Simꝰ ergo feruētes ad ſoluēda bn̄ficia ſalutaria ⁊ deuote oremꝰ ꝓ eis generalit̄ ⁊ ꝑticulariter. Attēde vigilias legamꝰ libēter ⁊ ſepiꝰ ad miſſā miſtremꝰ ⁊ cū ſacerdote vota labioꝝ nr̄oꝝ ī ↄſpectu veri ⁊ ſūmi ſacerdotis offeramꝰ. q̄ ē hoſtia digniſſima ad exhauriendū oīm pctā. In illa hora dū xp̄s ī altari inter manꝰ ſacerdotꝭ deo pr̄i ꝓ ſalute viuorū ⁊ defunctoꝝ offert̄. teip̄m cura cū oībꝰ tibi ī orōne ↄmēdatis offerre acq̇ſitōez ⁊ poſſeſſionē ꝑpetue ſalutꝭ. ⁊ vt oēs ſint ꝑticipes hꝰ p̄cioſiſſimi ſacrificij q̄d īmolatū ſcł̄ ī cruce ſufficiēs ē p̄ciū ꝓ pctīs totiꝰ ſcł̄i hēas tūc ſpecialē mēoriā eoꝝ q̇ tibi ſunt ↄmēdati. ⁊ recita noīa eoꝝ ī pn̄tia xp̄i. ⁊ reuerent̄ ac deuote ſepiꝰ flecte genua cordis tui vbi ↄſiſtꝭ añ fontē miſerationū dn̄i. ¶ Quotiēſcūq̇ etiā te ad ꝑceptōez corpis xp̄i p̄paras/ ⁊ ꝑceptū tecū habes/ eſto q̇ſo mēor fideliū defunctoꝝ ⁊ implora tāto ardētiꝰ miſcōiā eiꝰ q̃to certiꝰ retines ī te pignꝰ etne redēptōis. Sepe ď mane. ſepe ď veſpe ſed ī labore ⁊ tp̄e ſcp̄ture. cariſſimoꝝ tuoꝝ recogita obitum. quō habeant ⁊ quō aliq̇d facias ꝓ eis q̄d ipis pōt ꝓdeſſe ⁊ tibi nihil obeſſe. ¶ Añq̃ comedā/ ſpiro ait ſctūs Iob. Ex q̄ ỽbo pietatis ⁊ ↄpaſſiōis innuit̄ opꝰ: vt nunq̃ cibū corꝑalē ſumas/ niſi priꝰ fidelibꝰ defunctꝭ aliquā ſpiritalē elemoſynā mittas. Ego noui aliquoꝝ talē eſſe cōſuetudinē qui ſigno refectorij facto/ ſe expediūt/ ⁊ vacant orationi ad refrigeriū animarū fideliū quorum elemoſynis ſuſtentant̄ ⁊c̄.

¶ Finiunt epiſtole.

Incipit tractatꝰ eiuſdē de paſſiōibꝰ aīe editꝰ. āno. M. cccix.

Paſſionē feruorē. effectū ⁊ originē cognoſcere ꝓdeſt aīe ad deuotōis ſcolā vocate. ¶ Sane q̄cadmodū ſumma viciorū eſt tranſiſſe in affectū malitie/ ita vt ipſū iam vitiū ex intimo ſenſu placeat. ſic culmē ỽtutis eſt/ trāſiſſe in affectū iuſticie. Affectꝰ ỽo/ vel ē paſſio ab agēte de relicta in potentia cognoſcente. vel ſilitudinē hꝫ paſſionis. Nō eſt aūt deuotio ſine affectōe. Nam deuotio quid aliud eſt/ q̃ extēſio vel eleuatio mētis ī deū ꝑ piū ⁊ humilē affectū. ¶ Rurſus. oīs ỽtus cū ſit affectio moderata ⁊ ordinata. viciū ex defectu modi ⁊ ordinis ī affectibꝰ ꝓueniat/ nūq̇d nō ſalubris erit affectionū paſſionaliū cognitio? Paſſionū q̄ꝓpe ignorata q̄litate/ neq̇ ỽtutū/ neq̇ habituū/ īmo nec ipius hoīs neq̇ temptationū ſuarū multipliciū/ poterit ſufficiens noticia vel ars adipiſci. Quo pacto deniq̇ ſicut oꝑtet orabimꝰ mēte. orabimꝰ ſpū iubilātes in cordibꝰ nr̄is ⁊ laudātes deū in pſalterio decacordo cū cātico in cithara. ſi deſideriorū ⁊ affectionū q̄ ſuaue hanc armoniā reddere hn̄t/ naturā ignorauerimꝰ. ¶ Sentiūtur ab idiotis ⁊ ſimplicibꝰ aliq̄n exꝑimētaliter tales affectꝰ nec negamꝰ. Ueꝝ tn̄ additio doctrine multū ↄfert. Hac ↄſideratōe ꝑmoti ſunt ſcti pr̄es. noīatim poemē ⁊ arſeniꝰ/ in q̄ꝝ ore vix aliq̇d niſi de paſſionibꝰ aīaꝝ/ ſmo ỽſabat̄. ¶ Preſentē igit̄ materiam de paſſionibꝰ ⁊ eaꝝ ↄditionibꝰ/ de cauſis ⁊ effectibꝰ. de mō q̄ꝫ vtendi eis/ placuit ſub aliq̄bꝰ ↄſideratōibꝰ ꝑtractare. id q̄d reliquū erit (multa aūt relinq̄nt̄) īuenient̄ apd ſctm̄ tho. in p̄ma ſcđe. vij. q. xxij. ⁊ deinceps. Additis q̄nos allegat doctoribus.

Prima consideratio

p
assio ē inclinatio q̄dā vel coaptatio seu situdo ꝛ ꝯueniencia / derelicta ab agēte ī passuz. p quam trahit̄ quodāmō ipm passuz ad agēs aut eidem coaptat̄ vel assimilat̄ refugit ꝯtrarium. ¶ Certe queādmodū ignis generās ignē ex aere / relinqt in igne genito caliditatē ꝛ leuitatē q̄ leuitas suo pondere vel tractu mouet sursum ad simile ignē. ꝛ dū illic ē qescit. odit v̄o locū deorsuz tanq̄ sibi nō ꝯueniētē ꝛ refugit ipm neqȝ quietē hȝ in illo. Sic hō ꝓportionabilit̄ affect⁹ per amorē ad aliqd inclinat̄ ad illud. Et si nō habet / desiderat seu cōcupiscit ipm. Et si adipiscit̄ quiescit delectat̄ in eo. Odit v̄o cōtrariū ꝛ abhorret approximatōez eius. ꝛ si ei cōiungit̄. dolet seu tristat̄. Et he sunt sex passiones tres respectu boni simplicis. ꝛ tres similiter respectu mali. ꝓut infra docebit̄. amor. cōcupiscētia. delectatio. odiū. fuga. dolor. vel inquietudo.

Consideratio secūda

p
Assio quelibet insequitur cognitōez vel ꝯiunctā vt in cognitiuis. vel nō ꝯiunctā vt ī nō cognitiuis. ¶ Habet itaqȝ q̄olibet ens naturale suas inclinatōnes certas; tanq̄ȝ rememoratū ꝛ directū ab intelligentia nō errāte que deus est. Agit quippe deus oīa tanq̄ȝ bonū summū suiȷ̄pius diffusiuū. ꝛ ꝓpter seipm creauit oīa tanq̄ȝ finis omniū. Ideo bonū qd̄ habet ratōnez efficientis ꝛ finis ponit̄ a beato Diony. p̄muz nomen dei. ¶ Consequēs est igit̄ q̄ in re qualibet derelinquat de⁹ passionez. que sit assimilatio quedā vel coaptatio ꝛ ꝯueniencia vel inclinatio ꝛ tendētia ad ipm. ſm ordinem sue sapiētie. in qua fecit oīa in numero pōdere ꝛ mēsura. ¶ Hec aūt inclinatio generalis ad finem vltimū p fines pticulares ꝛ ꝓximos / nomīat̄ q̄nqȝ appetit⁹ vel affectio naturalis. q̄nqȝ pōdus rerum q̄nqȝ tractus seu tendētia q̄nqȝ amor insitus. q̄nqȝ lex. q̄nqȝ regula. q̄nqȝ instinct⁹. q̄nqȝ eqtas naturalis. q̄nqȝ fedus rerū stabile. quādoqȝ sensus nature. aut aliquo tali vocabulo. Sed res eadē est. que sepe nihil dicit supadditū ad ipam naturam. neqȝ vt accidens neqȝ vt habitus. sed vt ipa natura taliter instituta que ex agēte deo ꝛ disponēte omnia fortiter atqȝ suauiter / habet tendere in talem vel talē finem ꝛ moueri ad illū si absens sit. nisi impediat̄. ꝛ quiescere in adepto. odire vero cōtrariū. fugere quoqȝ. nec in illo quiescere. ¶ Hoc somniasse visus ē. Eraclitus dicēs omnia fieri p litē ꝛ amiciciam. Hoc quoqȝ vidit Aristo. enūcians bonū eē quod oīa appetūt. ꝛ hūc eē finem omniū deū cōfessus est. qui solus sicut ē ineffectibilis ab alio sic impassibilis sol⁹ inuenit̄. tā passiōe pfectiua vt ē illumīatio ī celo. q̄ defectiua sicut dolor in corpe animato. Nisi fortassis qs abuti ausus diceret in emanatōibus diuinis repiri passionē. sicut generatōez filij passiuā dicim⁹. ꝛ similiter passiuā spūssancti spiratōez.

Consideratio tertia

p
Assio sequēs cogitatōez cōiunctam reperit̄ in om̄i v̄tute cognitiua in qua passiōes derelicte ab agētibus inchoant̄. ꝛ termīant̄ in appetitiua v̄tute. ita vt passio talis / generali nomīe describi possit q̄ ē inclinatio vel motus ꝓueniēs ex cognitōe vel app̄hēsione alicui⁹ vt cōueniētis vel discōuenientis p̄sentis vel absentis. ¶ Et siquidē motus ille qui q̄nqȝ successiu⁹ ē q̄nqȝ pmanēs vel immanens sicut est amare. Si inquam consequitur cognitionem pure sensitiuam sic dicitur passio animalis. Si vero sequitur cognitonem ipius rōnis deliberantis vel dictātis de pticularib⁹ agēdis sic dicit̄ passio volūtaria vel rōnalis vel cōsciētiosa. Si v̄o sequit̄ cogitatōz pure intellectualem seu mētalē / in cui⁹ lumīe cognoscūt̄ prima principia moralia. sic pōt nomīari passio sinderisis vel mētalis excessus vbi fit raptus ꝛ extasis. ¶ Et ita quadruplex gen⁹ passionū pōt apud hoīez inueniri naturaliū. aīaliū. rōnaliū. ītellectualiū. ¶ Et q̄m apud pħantes p̄ncipalis ſmo est de passionibus cōsequētibus cognitōz sensitiuā / tā in aīalibus q̄ȝ in hoībus / eo q̄ illas transmutat̄ corpus trāsmutatōe sensibili / ꝛ ad transmutatōes istas sıb̄ ipe passiōes aliq̄n cōsequūtur. Existimamus idoneū tracta=

re p̄mo separatim de passionib⁹ h̄mōi aīalib⁹
quib⁹ cognitis facile erit p̱ sil'itudinē ꝛ co-
aptatōez de reliq̄s tā naturalib⁹ q̄z volūta-
rijs q̄z intellectualib⁹ habere ꝓmonē.

Consideratio quarta

p Assiones aīales/cognoscunt̄ ex subiecto ꝛ obiecto ꝛ effecti-
bus. ¶ Sūt ēqdē subiectū ē vis
appetitiua sensual'.q̄ respicit bo-
nū tp̱ale p̱ticulare hoc vel illud tanq̄z sibi
ɔueniēs.ꝛ malū tanq̄ discōueniēs ꝛ h° sub
rōne cōmodi vel incōmodi.q2 rō iusti pro-
prie nō ē ibi nec ꝓm eā ꝑp̄e sumunt̄ passio
nes.s; magis ip̄e v̄tutes/in ip̄a rōe ꝛ mēte.
¶ Causat̄ ergo mot⁹ q̄dā i appetitiua v̄tu-
te/ɔseq̄nter ad app̄hēsiōez v̄tut̄ cognitiue
sensual' exterioris vl' interioris cui⁹ obiectū
est ver̄ simplex velut q̄dā adequatio rei co
gnite ad cognoscētē.bonū v̄o sup̱addit cō
ueniētie rōnez. ¶ Et q̄m bonum cōmodi
pōt cōsiderari absolute sine cōtractōne ali
qua vel cōsiderat̄ nūc vt absens nūc vt p̄-
sens.nūc vt arduū ꝛ difficile.atq̄ ita ꝑpor
tionabiliter de malo. Propterea ꝓm h° di-
uersificat̄ vel ramificat̄ v̄tus appetitiua.et
similiter passiones. ¶ Est quippe viriū ap
petitiuar̄ alia cōcupiscibil' alia d2 irascibi-
lis.quar̄ distinctio sumit̄ ex obiectis.nam
vis ɔcupiscibilis respicit bonū vel malum
nō sub rōne aliqua difficultat̄ vel arduita
tis. Sed q̄m multa sup̱ueniūt nata impe-
dire ɔcupiscibilē in sua inclinatōne vel ten
dentia vel q̄ete circa bonu;.ꝛ in odio fuga
vel inq̄etatōe circa malū.hinc data ē ei tan
q̄ ꝑpugnatrix ip̄a v̄tus irascibilis que tē-
dit in bonū adipiscēdū vel malū depellen-
dū/nō vt simpliciter tale s; vt arduū ꝛ dif-
ficile adipisci vel euadi.quale nullū in deo
rep̱it̄ ideo nec irascibilē h̄n̄t vllā.

Consideratio .4.

p Assionū numer⁹ ꝛ sufficiētia sumit̄ tā a subiecto q̄ ab obiecto
Uis itaq̄ ɔcupiscibilis vel respi
cit bonu; cōmodi absolute.ꝛ sic
causat̄ amor vel libido/q̄ vel q̄ ē coaptatio
vel inclinatio q̄da;/ad bonū cōmodi. Uel
respicit illud vt absens. ꝛ sic causat̄ deside-
riū ꝛ ɔcupiscētia seu cupido vel cupiditas
quasi satagēs illō adipisci. Uel respicit bo-
nū cōmodi vt iā adeptū. ꝛ sic causat̄ dele-
ctatio vel leticia vel voluptas. Dicendū q̄;
est ꝑportionabiliter de trib⁹ alijs passioni-
bus respectu mali seu incōmodi. Quale si
app̄hēdit̄ absolute sic causat̄ odiū quod ē
discōueniētia quedam ꝛ disproportio pas-
si ad ip̄m malū. Uel app̄hendit̄ malu; vt
absens.licet vt īminens.ꝛ sic orit̄ fuga vel
abominatio ꝛ horror. Aut app̄henditur
ip̄m malu; vt iam p̄sens ꝛ sic orit̄ tristicia
dolor ꝛ angustia cū similibus. ¶ Et ita sex
rep̱im⁹ passiones in ɔcupiscibili.tres respe-
ctu boni.amorē.desideriū.ꝛ delectatōez.et
tres respectu mali.odiū.s.fugā ꝛ dolorem.
¶ Rursus ip̄a vis irascibilis cū nō respici
at.bonū vel malū nisi sub rōne difficilis et
ardui ad adipiscendū/ vel fugiendū quale
nullū est bonū vel malu; vt p̄n̄s: ꝑpterea
manet solū in tendētia vel fuga.na; q̄cq̄d ē
p̄n̄s vel adeptū vt tale ē cadit in ɔcupisci-
bilis rōnē. Tēdit ergo vis irascibilis ī so-
lum bonū vel malū absens. tanq̄ difficile
ad obtinēdū vel refugiēdū seu depellēdū.
Et siquidem hoc fiat respectu boni futuri
cū fiducia adipiscēdi sic d2 spes. Si cū dif-
fidētia sic d2 desperatio. Si v̄o fiat respectu
mali futuri.ꝛ hoc cū fiducia repellēdi ꝛ op
pugnādi sic habem⁹ audaciā. Si cū diffidē
tia sic met⁹ aut timor exorit̄. Et vtrobiq̄; fi
ducia vel diffidētia pōt inueniri.nūc cum
certitudie/nūc sine certitudie/q̄uis iste pas
siōes certitudinē mag̃ iportare videātur.
¶ Sic ergo q̄tuor habem⁹ passiōes in ira-
scibili/duas respectu boni difficilis futuri.
ꝛ spē ꝛ desp̱atōez.ꝛ duas respectu mali fu-
turi difficil' audaciā ꝛ metū seu timorē Su
peraddit̄ q̄nta passio respectu mali p̱teriti
quā dicim⁹ irā dū vis irascibil' assurgit ad
vīdictā illate īiurie q̄ īiuria app̄hēdit̄ vt le
siua ꝑprie excellētie.ꝛ inductiua minoratio
nis seu vilipēsiōis.iō q̄rit̄ vicissitudo q̄dā
lesiōis q̄si agēs ɔ̄ patiat̄ vt dignū est.ꝛ sic fi-
at quedā eq̄litas. ꝛ hoc app̄hēdit̄ ꝛ diffici-
le vel arduū. ¶ Sed cur hec passio non h;
ɔtrariā? R̄ndem⁹ q̄ v̄tus irascibilis sic of-
firmat̄ q̄ nullo mō satagat vel audeat as-
surgere in vindictā iniurie iā illate.h° n̄ fit
nisi duplici cā. Una q2 malū app̄hēdit̄ vt
p̄n̄s ꝛ ineuitabile. ꝛ ita cadit sub rōne tri-

ftabilis ⁊ dolorosi. nec exit ↄcupiscibil' rōez aut hoc fit q̄r vis irascibilis non satagit in vindictā ⁊ ita cadit a ratione ire. quia repa tat q̄ iniurias satis cōtra passus est aut cō tra patiet̄ absq̄ vlla difficultate quādocun q̄ placuerit. ⁊ ita quietat̄ seu quiescit ⁊ q̄dā modo delectat̄ tanq̄ in adepta victoria. et hoc iterum ad concupiscibilis rationem.
¶ Hic sequitur arbor.

Cōsideratio .6.

p Assionū aīaliuz/ p̄ma ⁊ velut vnica radix/ est amor seu libido.
¶ Amor q̄ppe aīalis est inclinatio vel mot⁹ cōsurgēs in aīali. ex apphēsione boni vel tāq̄ boni sibi. vtpote q̄r valet ad suū eē vel bene eē ↄseruādū. Cū igit̄ bonū prius sit q̄ malū (nā malū non dr̄ nisi p̄uatio boni) ⁊ habit⁹ nō est dubiū prior est p̄uatōe (vn̄ nec aliq̄d odio habet̄ nisi q̄r alicui q̄d diligit̄ apphēndit̄ eē contrariū) supest vt oēs passiones respectu boni/ p̄cedāt eas que directe ⁊ de p̄rimo malū respiciūt tam in cōcupiscibili q̄ in irascibili. Inter eas v̄o que circa bonū versant̄. vt sunt desideriū. delectatio. spes. desperatio. amor q̄ absolute bonū respicit. p̄cedere h̄z passiones habētes ⁊ p̄ obiectis bonum vt absens. vel vt iam adeptū. vel vt futurū et arduū. aut sub aliqua tali cōtracta ratione.
¶ Habemus cōsequēter q̄ vis cōcupiscibilis/ prior ē ad irascibilē/ q̄uis passiones irascibilis frequēter ad cōcupiscibilē terminent̄. vt spes aut audacia ad delectatōez si vincāt. desperatio ⁊ metus ad tristiciam si vincant̄ cadūt. ¶ Inueniemus p̄terea q̄ omnes passiones/ reducūtur ad quattuor principales. duas in ↄcupiscibili que sunt delectatio ⁊ dolor. ⁊ duas in irascibili que spes ⁊ metus appellant̄. Sed ⁊ sub generaliori cōsideratōe omnes reducunt̄ ad duas s̄m duplicem ratōez. s. boni ⁊ mali. ⁊ ille sunt delectatio ⁊ dolor. Tandē fit omniū ad vnā velut radicalē originem reductio. scilicet ad amorē. licet cōsummatior ⁊ principalior passio sit delectatio. cōsequēs hūc amorē vt quiescit in re iaz adepta. ¶ Amplius vero licet amor seu libido sit prima passionū/ sortit̄ tamē ip̄a cōcupiscibilis nomen a cōcupiscētia vel cupidine. Etiaz s̄m fictionē poeticā dr̄ q̄ cupido deus amoris est ⁊ filius veneris. ⁊ hoc q̄r bonū absens vel desideratū magis facit se sentiri ceteris paribus rōe defect⁹ ⁊ indigētie tāq̄ opposita iuxta se posita magis sentiāt̄. Silr̄ em assignare possum⁹ causaz. cur irascibilis ab ira poti⁹ q̄ a spe vel audacia noīet̄. Ira q̄ppe respicit minoratōez seu vilipēsionē. q̄ int̄ mala maxime fugit̄. sicut ex aduerso excellētia magis appetit̄. ⁊ ita appetit̄ vt vite p̄prie aliquādo p̄ferat̄ quēadmoduz introducit poeta. Euuall⁹ r̄ndit ad nisum. Et hic est anim⁹ mortis ↄtemptor ⁊ illū. Qui vita bene credat emi quē queris honorē.

Consideratio .7.

p Assiones oēs ī aīalib⁹ brutis/ cēsende sunt bone ⁊ pulcre. Exempli grā audacia ⁊ aīositas in leone ⁊ gallo. ira in tigride ⁊ apro. volupta in porco hirco ⁊ passere. timiditas in lepore ⁊ oue. fraudulētia in vulpe. adulatio in cane. supbia in equo. tristicia melācolica in catto. auaricia ī cornice. ¶ Itaq̄ passiōes iste. neq̄ male sunt vel deformes ī genere mor̄. cū desit ip̄is aīalib⁹ lib̄tas arbitrij/ in q̄ fundat̄ rō laudis vel vituperij. Neq̄ turpes dici p̄nt aut male ī genere ent̄ q̄m ens ⁊ bonū ⁊ pulcrū ↄuertunt̄. p̄ptea tandūdē h̄z q̄libet res sit substantia sit accidens de bono ⁊ pulcro quantū de ente. nec h̄re pōt malū ↄtrarium. Ampli⁹ v̄o q̄libet res natural' dirigit̄ in suis motib⁹ ab intelligētia nō errāte vt dictū est/ iā ex s̄nia ph̄orū. cui ↄformās se Augu. dixit q̄ de⁹ sic res q̄s ↄdidit āministrat. vt eas p̄pos motus agere sinat: vbi aūt deest error ⁊ adest rei id q̄d sibi ē p̄priū. desit ⁊ turpitudo necesse ē. ¶ Q̄d passiōes ī brutis aliq̄n turpitudinis arguim⁹ vel horrem⁹ ⁊ odim⁹ ⁊ expugnam⁹ R̄ndem⁹ hoc ideo fieri. q̄r nob̄ ⁊ desiderijs n̄ris aduersāt̄ inferūtq̄ lesionē aut aliq̄ tali rōe. Mōstra p̄inde q̄ videt̄ eē pctā turpitudies ī natura/ quō ad cām p̄mā ⁊ finē vltimū relata pulcra sint: videre facile est.

Consideratio .8.

p Assiones animales/ in omnib⁹ viatoribus sunt vt plurimuz vituperabiles ⁊ male turpes. In-

uenimus hoc esse verū nō solū ex determi
natōe fidei. sȝ ex naturali deductōe si ꝑspe
xerimus cōditionē ⁊ finē ſm quē hō cōdi
tus est. Hō nāq cū sit nature rōnalis. ip
se factus ē vt discerneret inter bonū ⁊ malū
et vt magis bonū magis diligeret. Cōstat
vo deū esse summū bonū. Ordinatus est
igit hō ad cognoscēdū ⁊ diligēdū deū in
q stat sua iusticia. sua bonitas ⁊ glā. Opꝫ
qȝ vt hoc assequat aliqñ hō. alioquin fru
stra ⁊ insipiēter ad hūc finē fuisset ordina-
tus supra brutalē naturā. ¶ Ex hac radi-
ce veritatis phice sequit q hō dȝ summuȝ
bonū sūme diligere ⁊ magis q ꝑua bona
aut q mala. Debet ad opatōes ptis sue pn
cipalis q est rō magis inclinari q ad illas
corpis. Debet q̄to erit iustior iusticia mo
rali / vel nullo mō vel minus affligi. Debȝ
ſm portionē supiorē ⁊ diuiniorē ac liberā
dirigere inferiorē ⁊ ei libere ⁊ sine cōtradi-
ctiōne dñari. Debet hīe corpus suū tanq
instrm̄ cōforme rōni. imortali. s. nec impe-
diēs sȝ adiuuās rōnē. ac anim⁹ indigēs q
corpa inferiorū naturarū. ¶ Sed oīm isto
rū ac siliū videmus in hoībus ɔ̄riū ꝓpter
passiones corpis. q trahūt aiam ad dilecti
ones sordidas ⁊ malas. trahūt in errores ⁊
supsticiosas insanias. trahūt magl ad opa
tōes corpis q ad opatōes vtuosas. trahūt
ad obligationē. ignorantiā ⁊ inqetudinē
trahūt ad afflictōes ad rebelliones ad pe-
nā ⁊ mortem plusq in brutis ⁊ iniustis se
pe plusq ī iniustis. ¶ Quid supest / nisi cō
cludere tales passiones esse contra rectū ⁊
debitū ordinē nature primitus institute.
Hic aūt ordo nō aliter puerti potuit ⁊ pt
q ex culpa libere ppetrata p ingratitudinē
ɔ deū. sicut vidit q deplorās dicebat. Hō
cū in honore esset ⁊c̄. Sed heu iā nō silis
sed deterior ⁊ turpior. Sūt igit passiōes
hmōi vitupabiles. qz tollūt obedientiam
Sunt ⁊ male turpes / tāq priuātes in hoīe
ex viciosa radice modū spēm ⁊ ordinē. pre
ueniūt quippe iudicium rōnis qd opteret
subsequi. turbāt ligāt / atqȝ tyrānizāt dñi-
um rōnis. ita vt nimis sentiat homo illā
sniam. Corpus qd corrumpit aggrauat
aiam. Et illud. Jugū graue sup filios adā
Deniqȝ multi phorū expientia ⁊ rōne cōui
cti cōfessi sunt hāc corruptionē. sȝ ad verā

cām nequaq puenerint ¶ Tandē ex his
radicibus q multiplicius extēdi potuerāt
necessitas orit recreatōis hūane p media-
torē xp̄m deū ⁊ hoīem. alioquin finis hūa
ne creatōis in nihilū corruisset ꝓ tota spē
qz nō ad gloriā sue viuificatōis ⁊ fruitōis
sed ad penā eterne dānatōis tota deuenis-
set. qd sapiē diuine sueqȝ potētie ⁊ bonita-
ti / neqȝ decens / neqȝ rōnabile est ascribere.
deus quippe ⁊ natura nihil faciūt frustra
Hinc ortū habuit illa exclamatio ꝓphica
Nūquid em̄ vane cōstituisti filios hoīm
dans intelligi q nequaq. Notent tñ pro
his q dictat sequens cōsideratio.

Consideratio .9.

Passiones aiales / ꝓ statu natu-
re institute fuissent pulcerrime
¶ Huius rō est. qz nulla preue
nisset iudiciū rōnis. sed ad obsequiū ⁊ nu-
tū eius vel surrexisset vl' quieuisset. Sic in
xp̄o neqȝ dolorē neqȝ cōcupiam. neqȝ desi-
deriū. neqȝ spē / aut metū inuenire erat / aut
aliā passiōis cuiuscūqȝ siltudinē / nisi sub-
seqnter ad impiū ⁊ dictamē rōnis. ¶ Por
ro qlibet hō q̄to amplius ꝓfecerit in vtu-
tibus moralibus atqȝ gratuitis / tāto refor-
mabit ordo iste in eo. vt passiones nō pue
ant aut obruāt iudiciū rōnis. sed poti⁹ ad
ei⁹ iussionē moderent. Hic ortū ē diuinū
illud Aris. verbū. q ī virtuoso oīo ɔsonāt
rōni. Si tñ est in hoībus inuenire talē. pri
usq corp⁹ mortale hoc ē corruptibilitatē: ⁊
imortalitatē ⁊ absorpta fuerit mors ī victo
ria. ¶ Sic fortassis eleuare naturā hūanā
voluerūt ipi stoici dū dixerūt q vtutes sūt
impassibilitates. nō vtiqȝ q virtuosi nihil
sentirēt aut paterent / alioqn lapidibus es-
sent pares. Sed qz passionē qualibet / pue
nit / vtuosos. nec surrepit aliq velut effre-
nis atqȝ tyrānizās rōnē. Sed status talis
vtinā eque faciliter adqrert q pulcre ⁊ cito
describit ¶ Epicurei qz naturā humanā
in bestialē detorquebāt. nec aliquid porro
melius aut diuinius ponebāt in hoīe. di-
xerūt ɔ̄nr passiones oēs esse pulcras ⁊ opti
mas. Ita em̄ de bestijs iā diximus. ¶ Ce-
terū Aris. qsi mediū iter pgēs negauit pas
siones oēs bonas esse. qz multe pueniūt ⁊
impediūt rōnē. Negauit nihilomin⁹ oēs

iudicãdas esse malas ⁊ turpes. eas vicȝ q̃ rõne regerent. ¶ Puto ꝙ ex istis facile est elicere regulã generalẽ de morali bonitate vl' malicia passionũ. Buȝ em̃ passiões regi dñt ratiõe nec regũt. ille tũc iudicãde sunt aut criminal'r aut venialiter male. nã sensualitas in hoĩe pticipat de volũtario in hoc ꝙ ordinata est audire rõnem quã dũ renuit audire peccat ⁊ turpis est. bruta vo nullã hoc mõ hñt cũ ratione colligantiaȝ nec ordinata est eoꝝ brutalis obtpare rõni cõiuncte: quã nõ hñt. ¶ Sed orit̃ difficultas de pueris ⁊ fatuis nõ habentibꝰ vsum rationis primitus a natura instituté. intãtum sunt sui motus illi passionales turpes nõ hñtes modum spẽm vel ordinem qualẽ hũane nature postulasset ĩtegritas ita vt verũ sit iuxta hãc ꝯsideratione ꝙ nemo viuẽs ẽ sine pctõ sup terrã. etiã infans vnius diei. ¶ Solus xp̃s post pctm̃ ꝑmi hoĩs sicut habuit innocentiã originalẽ sic in solo regno aĩe sue/ seruata ẽ iugiter ab instanti sue ꝯceptõis/ talis obediẽtia sensualitatis ad rõnẽ/ q̃ lẽ ꝑmaria nature institutio in hoĩe plãtauerat. ¶ Et taleȝ neqȝ in ỽgine maria neqȝ in Johẽ baptista dum infantes essent inuenire erat. Quãuis hec destitutio nature. neq̃qȝ imputaret̃ tũc rõni ad culpã actualẽ vel mortalẽ vel venialẽ apud eos. sicut nec apud nos dũ infantes sumꝰ ⁊ dũ nõ hȝ rõ liberũ vsũ suũ: absqȝ oĩ p̃cedẽte culpa actualeȝ nr̃a. Secꝰ vbi culpa nr̃a in cã ẽ ¶ Nihilominꝰ eẽnt h̃ attendẽda multa circa ꝯditõȝ statꝰ innocentie. ⁊ eica liberũ dñim q̃ habuissȝ rõ ꝓ oĩ tẽp̃e supra sensualitatẽ tã in puericia q̃ in senio. tã motibꝰ potẽtiaꝝ naturaliũ cuius modi sũt nutritiua ⁊ vegetatiua ⁊ generatiua. q̃ sensitiuaꝝ sicut sunt imaginatiua ⁊ fantastica. ⁊ exteriores quinqȝ potẽtie de q̃bus nõ est hic dicẽdũ ꝑ singula sicut nec q̃lẽ dñiũ in istis ꝯp̃hẽsores fuerĩt habituri

Consideratio .10.

PAssionũ aĩaliũ generalis origo duplex inuenit̃. Prouenit eñ frequẽter a sensibꝰ exterioribꝰ agẽtibꝰ in ipsos sensus. vt in visuȝ. auditũ gustũ. tactũ ⁊ olfactum. Et hic modus in hoĩe ẽ velut ab inferiori. Proueniũt nihil ominus velut a supiori dum spũs rõnalis actualis hac vel illa cognitõe/ ex ꝯsequẽti volitõe vel nolitõe. ĩpat mẽbris ĩferioribꝰ mouẽs ea. Quẽadmodũ xp̃s horribilem mort' app̃hẽsionẽ ĩmisit a rõe insẽsualitatẽ. Talis ei colligatio iũgit portõȝ sẽsualẽ ad portõȝ rõnalẽ ꝙ vicissim actꝰ vniꝰ redũdant ĩ alterã. Quãuis in nõ ỽtuosis tractꝰ sensualitatis sit fortior. ⁊ ita fortior/ ꝙ nõ est in ptãte rõnis. nõ tãgit irruẽtibꝰ ꝑmis passionũ motibꝰ. lȝ sub ea sit appetitꝰ ille ⁊ dñet̃ eiꝰ taliter. ꝙ neq̃t ab inuita rõe ꝯsensum extorq̃re. Secꝰ in ꝑfecte ỽtuosis. secus in beatis. secꝰ in xp̃o. secꝰ p̃terea ĩ statu ꝑmario. de q̃ ꝓbabile ẽ sentire/ ꝙ nũq̃ nisi desup impante rõne potuisset q̃dcũqȝ sensibile forinsecꝰ agere ĩ sensus/ alioq̃n vix hũẽ ꝑt exitꝰ/ q̃n necesse sit ꝯcedere deceptões ⁊ errores potuisse ꝯtingere ꝓ illo statu. ⁊ passiones õ nccĩtate p̃uenisse rõnẽ. Expediũt aũt se leuit̃ q̃ sentiũt vt diximꝰ. Sane mõ nũc apud naturã destitutã ꝯ̃rio q̃n necesse est vt oĩs nr̃a cognitõ/ incipiat a sensu deorsum tunc aũt desursum semꝑ descẽdisset.

Consideratio .11.

PAssiones suas/ suo mõ dicẽdus est hr̃e spũs nr̃ rõnalis. Sil'r ⁊ rõ seu voluntas. ¶ Presupponẽda sũt h̃ oĩa q̃ de distinctiõe spũs et rõnis ⁊ sensualitatis tradidert̃ doctores sacri nõ discrepãtes in hoc a pħis eleuatis de q̃bus alio loco tractauimꝰ. dũ sciam de theologia mystica vtraqȝ/ declarare tã speculatiue/ q̃ practice conati sumꝰ. ¶ Et q̃ntũ patit̃ p̃ns breuitas/ dicimꝰ iuxta iã notata ꝙ sicut ad cognitõȝ sensualẽ. natꝰ est sequi q̃dã motꝰ ad ꝓsecutõȝ vel fugã dũ ap̃phendit̃ aliq̃d vel tãq̃ ꝯueniẽs vl' vt disconueniẽs. Sic suo mõ nata ẽ seq̃ q̃dã affectõ: longe tñ purior ad cognitionẽ spũs in lumine pure ĩtelligẽtie a fantasmatibꝰ denudate/ dũ se ad lumẽ eternũ desuꝑ cõuertit: q̃si ad speculũ q̃dã eternitatis. ⁊ ad montes eternos a q̃bus mirabil'r illũinat deus Volũtas sil'r dũ insequit̃ cognitõȝ rõnis q̃si mediã inter lumẽ spũs ⁊ cognitõȝ sensus/ hȝ in se motꝰ passionales suo mõ q̃ tñ nõ alterãt ꝑ se ĩmediate corpꝰ q̃r nec fiunt organo corporeo mediãte. queadmodum

passiones sensuales oriunt. quaꝝ effectus varij sunt in corpe: vt ad leticiā seqnit dilatio cordis. ad tristiciā cōstrictio ad iram supcalefactio. ad timorē frigefactio ꝛ ita ꝺ reliquis. Vñ cor in gaudio paulatim dilatat ꝛ maxie ad anteriora ꝑpter qꝺ moueri dr a medicis ꝟsus pectus. In tristicia vero paulatim ecōtra. s. ad interiora. ꝛ maxime ꝟsus deorsū. In ira ꝟo subito ꝟsus pectus In timore mouet ad oppositum subito. In verecūdia subito ad vtrūqꝫ. In angustia ꝟo paulatim. Et ita nō ponūt medici nisi sex passiones iuxͣ sex modos alterandi cor ipm ❡ Aiaduertat aūt studiosus diligent hāc de passionibus distinctionē. qm̄ multa videt inter sapiētes varietas de mō ponēdi vel negādi passiones. nisi ꝯcordaret eos ista ꝯsideratio siue distinctio. Posuerūt stoici passiones nō cadere in sapiētē. pnt Prosper improbat ex sacris literis Arist. sitūs eis ꝑ rōnes ab expiētia sūptas ꝯdicit. ❡ Sed intelligamus qd in re senciunt ꝛ eos statim cōuenire videbimꝰ. Concedūt stoici gaudiū sapiēti leticiā tollunt tanꝙ vanū aliqꝺ ꝛ ludicrū nec senex. Cōcedūt ꝛ sapiēti amorē ꝟtutū ꝛ odiū vicioꝝ et spem bonā. ꝛ fugā vl' horrorē inhonestatis. alioqn nullū in sapiente plusꝙ in lapide ꝟtutis locū linquūt. Negāt tñ in sapiēte timorē miscdiam dilectiōꝫ irā. tāꝙ egritudies ꝛ morbos animi pestiferos sicut nominat Cicero in de tusculanis ❡ Sic sentire visus est Boe. dū has q̄tuor passiones adijciēdas inquisitōe veritatis/ metrice iubet. Tu qꝫ. si vis. lumine claro. cernere verū. tramite recto. carpe callē. Gaudia pelle. pelle timorē. nec dolor assit. spēqꝫ fugato. nubila mēs est. vinctaqꝫ frenis. hec vbi regnāt. Quis tñ existimauerit boetiū: vel alterū sapientem. negauisse. quin plures ꝛ varij sint aīaꝝ nostrarū ad ꝟtutes ꝛ ad vicia spūales affectus. ❡ Ecce ꝙ differentia negatōis ꝛ ꝯcessiōis passionis inter pħos magis ex noībus ꝙ ex re pendere videt cū vera sit cōsideratio nr̄a: ꝙ passiones suas suo mō dicēdus est hīe spūs rōnalis. Sictr et rō seu voluntas. ꝓportionabiliter ad appetitum sensitiuū/ differenter tñ.

Consideratio .12.

Passiones spūales/ magis attēdende sunt aīe ad deuotionez vocate/ ꝙ sensuales. vt illas adipisci. ꝛ ꝺm eas affici mereat. Si em̄ deuotio est (sicut est) eleuatio mentis in deū/ ꝑ piū ꝛ humilē affectū vtiqꝫ iam affectus ille nō est intelligēdus esse solū sensualis q frequēter nō est in nr̄a ptāte. nec respicit iustū vt iustū est. nec est solius volūtatis/ inseqntis cognitionē portōis inferioris ipsius rōnis. aspiciētis fantasmata licet absqꝫ fantasmate. qm̄ hoc nondū est ꝑfectorū q ꝑ cōsuetudīe exercitatos habēt sensus spūales insitos in apice portōis supioris ipsius rōnis. q̄ portio legibus eternis innitit/ in lumine pure intelligentie. impmixte loco ꝛ tpi. ❡ Et qm̄ nominū grandis est sepe penuria. quorū nihilominus institutio libera est. Trāsferamus deinceps noīa passionum aīalium de quibus pħi tractauerunt Ad affectiones hmōi spūales quales habet aīa. dum cōtemplans deum. Amat ipsum vt totum amabilem. Concupiscit ipsum vt totū desiderabilem. Fruit ꝛ quiescat ꝛ delectat in eo/ vt in toto bono/ vtcunqꝫ iam adepto. Odit ꝟo quicquid ab hoc toto amabili. toto desiderabili. toto delectabili separe pōt. Hinc illud sibi vehemētissimū odium ad peccata horror ꝛ abominatio ꝛ fuga ꝛ detestatio/ si videant instare. dolor autē acerbissimus et inquietudo molestiua si forsan affuerint. Hinc ꝑterea spes ingens dum cōsiderat magnificentissimam ꝛ munificentissimā dei liberalitatem repromittētē eterna. Audacia rursus magnanimis in aggrediēdo grandia ꝑpē deū. Zelus quoqꝫ diuini cultus ꝛ honoris. Desperatio autē in viribus ꝓprijs. vel de viribus ꝓprijs. vt ex cōsideratōe tantoꝝ discriminū ꝛ diuinorū iudiciorū inscrutabiliū metꝰ ingēs. ❡ Ecce habemꝰ in spū passiōes vndeci ꝑncipales. Amorē. ꝯcupiam delectatōꝫ. odiū. fugā. tristiciā. spē. despationē. audatiā. metū. irā vl' zelū. ❡ Et vt ad vnū dicamꝰ ꝛ oīam ꝓpriā assignemꝰ. passiones aīales vt tales sunt/ versant circa rōnem cōmodi vel incōmodi. spūales ꝟo/ ad rōnem soli(us) iusti vel iniusti respiciūt.

Consideratio .13.

p Assiones spūales/hn̄tes originē ex cōsideratōe pura ⁊ lucida iudicioꝝ diuinoꝝ q̊ ad bonos ⁊ reprobos/habēde sūt iugiter apd deuotos/tanq̄ centrū aliqd vel cardo vel axis vel sidus imobile/īter volubiles alias qualescūq̄ ⁊ vndecūq̄ surrexerint passiones. ¶ Puto ꝙ passiōes hmōi spūales habuerat qui dixit. Añ an̄ te oīe desideriū meū. Et rursus. Oculi mei semꝑ ad dn̄m ¶ Pro cuius intellectu placeat vti manuductiōe grossa figurali. Cōstituamꝰ nauē in medio mari. ordinemus eam ⁊ armemꝰ tam hoībus q̄ instr̄is oībus requisitis. sit in medio nauis malus erectus portans velum expansum ad ventoꝝ susceptionē. sit in summitate mali rector nauis ita collocatus ꝙ pōt quaquauersum. sursum ⁊ deorsum. dextrorsum ⁊ sinistrorsum. an̄ ⁊ retro ꝓspicere sibi de oībus. ita vt neq̄ fluctuose elatōes maris/neq̄ caligines nebulose neq̄ vndarū aspsiones neq̄ extēsiōes neq̄ distēsiones veli ꝓ varietate ventoꝝ/neq̄ cōcursus ⁊ occursus nautarum seu remigantiū seu nauē regentiū/valeat obstare q̄minus inspiciat oīa q̄ vidēda decreuerit. Talis rector: ⁊ si ferat̄ nunc hac nūc illac ꝑ hanc nauē. si circūsonātes etiā vndiq̄ varias mutatōes p̄dictas ꝑpeti cōpellit̄ nihilominus liberū habꝫ assidue ꝓspectū ad immobilē celi plagā quā polū noīamꝰ. Detorquet insuꝑ oculos si ⁊ qū placuerit ꝑ oēm circūq̄ in infimis regionē. ¶ Existima talē debere esse spm̄ in nauicula corporis q̄lis tibi descriptus est rector nauis Ascēdat ipse optet arcē seu speculā synderisis quā appellauit mystice ꝓpha montem dn̄i. paulus celū terciū. Johes esse in spū. Proficiat ex illa specula tanq̄ ex summitate mali stabilē celi axem q̄ deus est. q. s. manens stabilis dat cuncta moueri. Videbit ꝙ spūs iste poterit annotare vētos passionū variarū tanq̄ ex. xij. ꝑtibus et plagis ducentiū originē. a deo. a bono angelo. a malo. a celo. ab innata cōplexione. ab actione q̄litatū primarū. ab actōe q̄litatū secūdarū. ab imaginatiua virtute. a spū. a rōne ab habitibus acquisitis vl' innatis. tandē a varia cōbinatione seu cōfiguratiōe causarū p̄dictarū. Suꝑ quibus omnibus cōsiderandū aliqd existimamus ꝑ singula.

Consideratio .14.

p Assiones spūales/originari a deo tā mediate q̄ immediate fatendū est. Si oīs sapiā a dn̄o deo est. ⁊ sapiā dī a sapore ꝺm nomen suū Si p̄terea gratiā dona ⁊ virtutes infundi supnaturalr̄ a deo /nemo fidelis ambigit. Si rursum virtꝰ sacroꝝ attingit saltē ministerialiter in spm̄. Si deniq̄ multi sunt tractus dei amorosi q̄les orabat aīa scā in Cantic̄. Trahe me inq̄t post te curremꝰ in odorē vngētoꝝ tuoꝝ. Et hec oīa atꝫ silia cū sint passiōes ipsius spūs vel causant eas qd supest nisi vt fateamur deū agere passiones in spm̄. vsq̄ adeo vt iubilet ⁊ exultet spūs in deo salutari suo. ¶ Amplius vō si naturā quinq̄ sensuū spūaliū ꝓspicimus q̄ suā hn̄t silitudinē ad sensus corꝑales/inueniemus ꝙ deus ⁊ ipsi auditui spūali armonia senorissima. ⁊ ipsi visui lux splendidissima. ⁊ ipsi gustui sapor dulcissimus. ⁊ ipsi olfactui odor suauissimꝰ. ⁊ ipsi tactui amplexus iocūdissimus. ¶ Porro semel locutus ē deus ꝑ scripturā suā sacrā. qui q̄uis ⁊ idipm̄ non repetat sp ꝑ singulos vt dicit Job. repetit tn̄ apiēdo sensuꝫ vt intelligant̄ hmōi scripture. repetit q̄ꝫ induēdo mentē v̄tute ex alto. repetit inclinādo. inspirādo. alliciēdo. illuminādo. stabiliēdo vt nō solū intelligat̄ sꝫ impleat̄ ⁊ ametur. ¶ Puto sic affici. postulabat q̄ dixit. Concupiuit aīa mea desiderare iustificationes tuas in oī tp̄e. Cuius rōnē vnā reddēs q̄r testimonia inq̄t meditatio mea est. ⁊ cōsiliū meū iustificatōis tue. Bonū certe securumq̄ ꝯsiliū iustificatōes dn̄i/q̄s scriptura sacra tradit qd ꝯsiliū q̄ deserit volēs inniti ꝓprie vel aliene prudentie hūane. volens p̄terea sequi desideria cordis sui/⁊ ire in adinuentōibus suis. vt tandem fallat ⁊ fallat̄ inter tot varietates affectuū videlicꝫ orientiū/necesse est. ꝓut infra docebit̄.

Consideratio .14.

p Assiones spūales ab angelo dei bono frequenter immittit

credendũ est. Nolo quisq̃ expectet vt nũc pertractemus studiose modos qbus angelicus spũs copulari pt ad humanũ illustrãdo ipm afficiẽdo, monẽdo, ⁊ docẽdo, perscrutator quippe ↄquisitio fit a doctorib⁹ scribẽtibus sup scõm sniarũ. ¶ Fatemur itaq; q angelus nõ illabit in spm nostrũ qm hoc ipm soli⁹ dei ꝓpriũ est, q ita spm nostrũ solus põt dñanter possidere fortit atq; suauiter / vt sue motõi atq; viuificatõni spũs nr obediat vltro, ⁊ sic vltro tñ / vt nõ habeat fas obniti. Et hũc ingressũ dei dñatiuũ noiamus illapsum. ¶ Sũt nihil ominus alij modi qbus angelus bonus agit in spm nostrũ. Unus ẽ p applicatiõẽ immediatã sue substãtie ⁊ vtutis / ad spm nõ qdẽ naturali ordine ꝓ statu pñtis miserie sz dispẽsatõe supnaturali. Facta autẽ applicatõe tali / cũ angelus sit substãtia luminosissima vtuosissima ac benignissima qs negauerit qn alliciat et qdãmõ trahat spũs nr ab hmõi luminosa ⁊ benigna ⁊ suaue olenti vtute / tanq̃ si ferrũ trahat a magnete: vel appetitus ab obiecto placidissimo ⁊ cõuenientissimo moueat p̃sertim si fuerit spũs noster purus castus integer ⁊ sanus sine discrasia febrili corruptõis viciose sine interpositõne sordidorũ cogitatuũ cũ desiderijs turpibus ⁊ fedis. ¶ Porro sicut imaginati sunt ph̃antes q actiões celi corporei / p orbẽ stellarũ atq; planetaꝝ ⁊ p oia zodiaci signa formãt corpus humanũ influũtq; ⁊ imprimũt in ipm cõcatenatione quadã indissolubili. Proportionabili siliitudine possumus dicere / q ex dispensatione dei gratuita / quelibet celestis hierarchia a summo vsq; deorsum / p oẽm iũcturam spũalẽ / influere habet in hũanũ spm: quilibet angelus suo mõ, mediate vel immediate. Sic seraphim iflamat, cherubin illustrat throni stabiliunt. Et hoc fm tres vires aie. affectiuã, s. intellectiuã ⁊ executiuam. ⁊ fm tres eius portões / supiorẽ / inferiorẽ ⁊ infimã sensualẽ. vñ ⁊ appropriati⁹ prima hierarchia mouere dz portionẽ supiorez aie / q̃ respicit prima principia. scda portionẽ inferiorẽ q̃ respicit conclusiones generales ⁊ tercia portionẽ sensualez q̃ ad singularia magis dilabit. ¶ Quisquis pterea studiose recogitauerit ea q̃ tangere supficialiter intendimus de causis naturalibus passionũ aialiũ, p q̃s disponit vel indisponit spũs ad passiones spũales / aiaduertat quãtũ dñium habeat bonus angelus ad inducendũ saltẽ dispositiue hos vł illos affectus / disponẽdo vel ĩmutãdo sensus corpales, tã interiores q̃ exteriores, q sunt organice potẽtie. ⁊ hoc modis varijs et pene infinitis, iuxta varietatẽ applicationũ multipliciũ, huius vel illius cãe corpalis. Uerũ de his nõ ẽ hic dicẽdũ p singla.

Consideratio .16.

P Assiones spũales pturbãt crebro ab immissionibus p angelos malos factis. Possunt quidẽ angeli mali quantũ dei ꝓuidentia pmiserit / agere silia multa ad angelos bonos tã ob subtilitatẽ vigoremq; substãtie sue: q̃ ob pspicuitatẽ naturalis ingenij. q̃ ꝓpter expientiarũ diuturnitatẽ. nũc in naturalibus actiõibus sursum ⁊ deorsum in celo ⁊ in terra. nũc in opatõibus miraculosis angelorũ ⁊ oim spirituũ beatoꝝ. q̃uis errẽt frequẽter. Excecat eos malicia amẽs supbia furẽs sine lege ⁊ ordine. liuor insaniens. Excecat eos iustũ dei iudicium illudens eis ⁊ puersissimos eorũ conatus aduersus electos suos ↄuertens in vsum sue bonitatis. ¶ Transfigurat se angelus sathane / in angelum lucis sicut tradit apl's. Qd fieri sic vno mõ pt intelligi. vt ipe malus angelus celet innatã maliciã ⁊ horrificos affect⁹ suos / fingẽdo se placidũ / pulcrũ et benignũ / ad exẽplar angeloꝝ bonorum. Imitãdo pterea doctrinas ⁊ obseruatões eorundẽ beatoꝝ angeloꝝ in amore castitatis ⁊ vtutũ. Tam vt seducãt facili⁹ / q̃ venerent ⁊ colant. sicut de⁹. Nã ꝓpter qd aliud inuenim⁹ in supstitõibus magicis / fieri thurificatões ⁊ orones deuotas ⁊ ieiunia. petit q̊z fieri ministeria p pueros innocentes. nisi vt efficatius fallat ⁊ colat sicut deus? ¶ Deniq; quãtas habeãt efficatias ad immutationẽ corpis actõnes iste maligņorũ spirituũ / scptura sacra docet de magis Pharaonis ⁊ alibi. Et rõ certa deducit p̃ cõcesso q demones aliqui sint aduersus quos nobis est colluctatio sicut tradit apl's. Et idipm ⁊ sancti patres multis su

pra numerum argumentis expti sunt.

Consideratio .17.

p P Assiões spūales immittūt a celo. mediate tn̄. ꝛ solūmō dispositiue. Silr̄ a qualitatibus scđis cōsequētibus celestes influxus ꝛ primarū qualitatū actiones. ¶ Longus esset hic sermo de traditōe astrologorum q̄ ad actiōes celestes in corpus humanū. ſm varietatē signoꝝ ꝛ planetarū ꝛ aspectuū vt ꝙ saturnus inducit ad tristiciaʒ. Jupiter ad leticiā. mars ad iram. sol ad audaciā. venꝰ ad ꝯcupiscentiaʒ. et ita de reliq̄s. Jnde venit distinctio illa ꝙ planetarū/ alius ē beniuolus: alius maliuolus. q̄uis hoc non sit accipiēdū de malicia q̄ sit innata planetis. Jnducit em̄ quantū de se est ad bonū sed in hoībus abusus est qui bone nature inclinatōnes/ deducūt in malū. ¶ Potuerat etiā rememorari q̊ pacto celestis influxus. varias imprimūt ꝛ miras tam in lapidibus q̄ in herbis ꝛ metallis ꝓprietates. sicut in magnete ꝑspicue cernimus. Sicut p̄terea dicūt rerū hmōi curiosi ꝙ lapis aliquis portatus vel inspectus dat audaciā. alius leticiā. alius amorem. Hec autē oīa quantū hn̄t veritatis/ nihil aliud ꝓbāt q̄ cōsideratione nostrā, qm̄ acceptōes hmōi fiunt nō immediate in spm̄ rōnalē sed in corpus. ad cuius alteratione/ hanc vel illā nō parū inclinat spūs ad hūc affectū spūalem vel ad illū in se ꝓducendū queadmoduʒ memorat Helizeus euocasse psaltem dum ꝓphetice spiritum in se vellet excitare ¶ Q̄ aūt demones dicunt p aliq̄s hmōi virtutes allici vel eijci vel cōpelli/ alterius est speculatōis ¶ Vocāt aūt aliqui v̓tutes hmōi virtutes occultas sicut Auicenna. Alij virtutes a tota spē vel q̄ insequuntur formā specificā rei. sicut natura specifica caliditatis est calefacere/ ita natura specifica magnetis est sic mouere ferrū. natura specifica struciōis digere ferrū. Et ita de reliquis effectibus. q̄s nō dicūt fieri ex cōcursu vel actione q̄litatū primarū vel ex cōbinatōe earū seu cōfiguratōe, queadmoduʒ fuit intentio quorūdā/ ad hec principia generalia qualescūq; effectus inferiores reducere. qui vel nō pn̄t vel difficillime pn̄t in assignatione varietatū in effectibus semel euoluere. ¶ Jnueniemus p̄terea quosdaʒ phorū opinatos esse (sicut ex articulis parisien. cōdemnatis ꝓpalā elicit) ꝙ celestes intelligētie q̄ animant celū ſm eos/ taliter agebant in spm̄/ q̄liter celū agit in corpus ita vt spūs se haberet solū passiue/ ad oēm suā cognitionē vel affectionē ꝛ nil agebat sed agebat. tanq̄ si obiectū lucidum agat imaginē sui in speculū obiectū. vel tāq̄ pictor/ aut scriptor si agat in tabulā. ꝓut etiam Boetius in suo de cōsolatione metro vno cōmemorat. Dixerunt rursus aliqui ꝙ hec actio intelligētiarū/ fit libere in spm̄ nunc ad hoc cognoscendū nunc ad illud. Alij naturali necessitate id fieri contendebant. ponebant tn̄ ꝙ dispositio spūs. ꝓut abstrahit magis aut minus a carnalibus vinculis. ꝛ carcere ceco corpis. iuuat plurimum vel impedit/ radiosos hos influxus Sic saluāt magicā naturalē. sic ꝓpheticaʒ illuminationē. ꝛ ita de plurimis. Sic imaginati sunt Auicēna. Algazel. Alkindus et nōnulli xp̄ianorū doctorū. ponētes anīmā illustrari quaquauersum. Et hoc posuerūt aliqui fieri p liberā ꝯuersionē spūs ſm duplicē faciē suā. nūc ad supiora/ nūc ad inferiora. ¶ Aris. v̓o nullū posuit nisi ab infimis fieri cognitionē vel affectioneʒ originatiuꝰ ꝛ immediate. quē insecuti sūt cōes doctores catholi dum loquūt de statu nature destitute nec eleuate p raptꝰ aut illustratōnes miraculosas. sicut dicit Petrus ꝙ nō humana volūtate allata est aliq̄n ꝓphia. Raptus aūt vl̓ extasis apud deuotos tūc ideo dr̄ fieri dum illustrat spūs immediate desursum q2 p̄ter naturalē cursum vite pn̄tis hoc euenit.

Consideratio .18.

J Assiones spūales iuuāt plurimū vel impediunt ab innata cōplexione corpali. ¶ Autorizauit plato ꝙ aīe insequunt corpa. non quidē naturali necessitate si ad spm̄ liberꝫ fiat aspectus. sed quadā inclinatōne. ꝓut corpus ip̄m subministrat aīe tāq̄ instrm̄ Constat em̄ ꝙ ad instrorum varietatē/ cōsurgit in opatōibus facilitas maior vel difficultas. Videmus itaq; circa mechanicas

artes ꝙ faber aliter operatᷓ cū inſtrō qua
drato. aliter cū acuto. aliter cum hebeti.
Sic ⁊ ſcriptor vel pictor. Sic erit ſuo mō
de varia cōplexione mēbrorū ⁊ de his que
mēbris ipſis ſubſeruiunt. vt ſunt ſpūs cor
porei. tam radicales ꝗ̃ fluentes vt eſt p̃te-
rea ſanguis qui eſt cōis materia tam mem
brorū ꝗ̃ huiꝰmōi ſpirituū. ¶ Circa ꝙ oportet
attēdere iuxta traditionē medicorū ꝙ ſan
guis ſubtilis ⁊ clarus in ſubſtātia / tēperatus
vero in qualitatibus / diſponit ad gaudiū
maius vel minus ſcḋm q̃titatē talis ſangui
nis qui generat ſpūs ſplendidos atq; tēpa-
tos. ¶ Sanguis autē clarus ⁊ ſubtilis ⁊ ca
lidus a dn̄o (qualis eſt ſanguis corporum
in quibus color rubeus dn̄atur) diſponit
ad velociſſimā iram. cū ſit velocis inflā-
matōnis ⁊ motus. ſed ira hec / modicū eſt
durabilis. cū omne ſubtile ⁊ tenue celeriť
reſoluatᷓ. ¶ Si vero ſanguis fuerit ſubtilis
et clarus ſed frigidus q̃lis eſt in corporibus
in quibus aquoſitas naturalis flegmatis
dn̄atur inclinat ad timorē ⁊ puſillanimita
tem. q̄ a quibuſdā vocatᷓ cordis debilitas
Et hoc eſt q: ſpūs a tali ſanguine genera-
tus. eſt modicus frigiditate impediēte ſu-
am generationē. Eſt etiā grauis ⁊ parū in
flāmabilis ꝓpter frigiditatē ⁊ humiditatē
iō ſupeſt vt ſit ineptꝰ calefacere cor ⁊ ab ex-
teriori moueri / ꝓpterea neq; ad iram neq;
ad gaudiū neq; ad audaciā pōt inclinare
¶ Sanguis aūt groſſus ⁊ calidus ſi fuerit
niger aut tenebroſus ⁊ inequalis groſſicei
qui turbidus appellatᷓ qualis eſt ſanguis
corporū in quibus color appropinquās fi
ni aduſtionis dn̄atur / diſponit ad triſtitiā
ꝓpter tenebroſitatē ſpirituū. ⁊ ad iram ꝓ-
pter caliditatē ipſorū. Diſponit inſuꝑ ad
ꝑtinaciam vel fixā iram ꝓpter eorū ſpiſſi-
tudinē vel groſſiciem. Delētᷓ eī̄ tarde ni-
mis. forma eis īpſſa. ⁊ a corpe tarde diſſol-
uūtᷓ. ¶ Si vero ſanguis fuerit groſſus et
calidus / non tn̄ turbidus. qualis inuenitᷓ
in corporibus habētibus cor tēpatum ⁊ epar
notabiliter calidū atq; ſiccū / ſed longe am
plius ſic cum ⁊ vtentibus dieta mediocri.
vel in corporibus tēpatis quorū ſanguis forti
exercicio calefactus ⁊ inſpiſſatus nondū ce
pit aduri ⁊ denigrari / nō diſponit ad triſti
ciam ſed ad cōſtantē audaciā. quā quidā
vocant fortitudinē cordis / diſponit q̊; ad
mediocrē iram q: leticia frangit eam cum
ad eā ſint magis ꝓni ꝗ̃ ad triſticiā. Sed
ſi ex vehemētiſſimis cauſis ira fortis exci-
tetᷓ. in talibus tarde ſedatᷓ ꝓpter groſſiciē
ſeu ſpiſſitudinē p̄dictorꝫ. ¶ Sanguis aūt
groſſus ⁊ frigidus non tn̄ turbidus / q̃lis
eſt in corporibus habētibus cor tēpatū ⁊ epar
ſiccius ⁊ frigidius tēpato ſed magis ſiccum
ꝗ̃ frigidū. vt vtentibus dieta generatiua
de ſe mediocris ſanguinis. reddit hominē
mediocrem in omnibus accidentibus ani
mi. vt nō magꝭ ſit ꝓnꝰ ad hoc ꝗ̃ ad illud
Sed intantū differt ab his quorum ſan-
guis eſt tēpatus. qm̄ ex diſpoſitōne ſui ſan
guinis eſt ſolidus ſiue conſtans in inchoā
tis ꝓpter groſſiciē ſpirituū ſuorum. ¶ Si
vero ſanguis ſit groſſus ⁊ frigidus ⁊ turbi-
dus / ſicut in habētibus epar equaliter fri-
gidum ⁊ ſiccum tēpato. vel amplius frigi-
dum. ⁊ vtentibus his que generant huiꝰmōi
ſanguinē diſponit ad celerē ⁊ ꝑmanentem
triſticiā ⁊ ad lentā vel tardam iram. Sed
ſi excitetᷓ ira ex forti cā / nimium ꝑſeuerat. ⁊
inclinat ad odium vel ad rancorē. Fortitu
do tn̄ ire iſtorū / minor eſt ꝗ̃ in habētibus
groſſum ⁊ turbidū atq; calidū ſanguinē.
Sed maior ꝗ̃ in habētibus ipm ſubtilem
ꝓpter qḋ naturalr̄ odiū inueteratᷓ in iſtis
¶ Ecce ꝙ ſcḋm iſta ⁊ ſilia / ſumūt medici ſi-
gna cōplexionū: ⁊ attribuunt alias condi-
tiōes ſanguineis. alias colericis alias fle-
gmaticis. alias melancolicis.

Conſideratio .19.

p

Paſſiones ſpūales ſolent im-
mutari mediate tn̄ ⁊ diſpoſi-
tiue / ꝑ actionē q̃litatū primarū. R

¶ Su⁹ ſequitᷓ hec cōſideratio ad declara-
tionē p̄cedētis. Nam varia diſpoſitio ſan
guinis atq; ſpirituū / cauſatᷓ principalr̄ a
multiplici actōne q̃litatū primarū. ¶ Su
mamus aūt ꝓ manuductiua declaratiōe
p̄dictorū exēplū qḋ in ebrijs q̊tidie cōſpi-
cimus. Conſtat ei aliq̊s priuſꝗ̃ vino ſe re-
pleuerint / tēpatos eſſe ⁊ ſedatos in affectōi-
bus: q́ poſt vinū abūdāter ſumptū trahūtᷓ
hi ad irā vehemētē. hi ad triſticiā melāco
licā. hi ad leticiā effuſā. hi ad ſpē. hi ad timo-
rē. hi ad audaciā. hi ad odiū ⁊ indignati-

ōnem.hi ad benignitatē et amicitiā. Cur aūt fit hec tanta varietas? nimirū.q₂ variatur accidētalis dispositio sanguinis ⁊ humorū. atq₃ spirituū/ex actōe vini ⁊ qualitatum suarū. ¶ Quo circa facile est ꝑpēdere/quantū opeꝛ̄ hec vel illa complexio fixa qōammō ⁊ ꝑmanēs/si in accidētali ⁊ transeūte dispositōe corꝑis. dissil'is tā q₃ subita et potens oꝑatio subsequaꝛ̄ adeo quidē vt si videris ebriū prius sobrium. fere dicere possis. hic vtiq₃ nō est ille ¶ Deniq₃ quātū ꝓsit in morali negocio cōgſcere/tales passionū origines tam apud se ꝙ̄ apud alios vel corrigēdos vel docēdos /nō oposum ē aduertere. cū nō eadē videanꝛ̄ ebrijs ⁊ sobriis ſm pħm. aliterq₃ ꝓinde sint ad deuotionē ⁊ virtutē inducēdi/sic vel sic affecti. Qō vtiq₃ vidit sapiens mulier Abigail ꝗ̄ nabal non nisi post vinū digestū cōmonuit. Hoc insuꝑ lucidissime tradidit optimus moralis artifex Gregorius in suo pastorali.

Consideratio .20.

PAssiones oēs.ꝑ imaginatiuā virtutē. solite sunt vel intēdi notabiliter vel minui. Et hic inferemus de reliquis originibus ipsaꝝ passionū. ¶ Itaq₃ quantā vim habeat vtus imaginatiua tradunt pħantes ⁊ medici/ꝑ expientie librū edocti. Dicūt eñ ipsam habere virtutē regitiuā ⁊ immutatiuā totius corꝑis. ¶ Qō vt facilius innotescat/supponamus primo cū pħo ꝙ spēs seu forma rei vł eius fantasma seu imago. habet vim alterādi ꝓportionabił'r vel agēdi/ sicut habet res cuius est imago/ queādmodū spēs ignis habet vim calefaciēdi. spēs niuis infrigidandi. Non tñ in equali gradu ad rē ipsam. ¶ Supponamus preterea ꝙ spūs aīalis/delatiuus est formarū seu specierū. sicut aer recipit spēs coloris vel aliorū sensibilium. Et he spēs licet non sint sensibiles in aere. faciunt tñ sensibiles impssiones in corꝑibus dispositis. sicut spēs coloris/ causant imaginē in speculo. Sic imaginatio turpis figure/recipiꝛ̄ in spiritib⁹. ⁊ deferꝛ̄ ⁊ facit in semine deciso tꝑe talis imaginatōis/notabilē effectum turpitudinis. sicut imaginatio ethiopis assimilationē inducit ad ethiopem. ¶ Hec aūt delatio forme imaginate pōt fieri dupliciꝛ̄. Uno mō ꝙ ipsamet forma moueaꝛ̄ ⁊ deferaꝛ̄ ad motum sui subiecta. sicut si sal liquefiat in aq̄ deferꝛ̄ ⁊ expandiꝛ̄ ꝑ aquā. Alio mō fit hec diffusio/ꝑ radiationē ipsi⁹ forme imaginate. q̄ habet vim suipsius diffusiuā ⁊ causationē aliaꝝ specierū ex seipsa sicut lux causat lumen/qō causatū pōt ꝓducere aliud lumen. ¶ Supponamus insuꝑ ꝙ delatio taliū formarū ꝑ spūs/pōt ꝑuenire vsq₃ ad sensus exteriores q̊ casu fiet in sensibus exteriorib⁹ talis sensatio suo mō q̄lis fieret si ab extrinsecis obiectis moffereꝛ̄. ¶ Hāc cām reddūt aliqui cur dormiētes exercēt oꝑa vigilantiū. Cur etiā maniaci ⁊ aliqui melancolici/credūt ea videre vel sentire extrinsecus/q̄ nō nisi intrinsecus certū est fieri. Hinc euenit vt dum hō est in tenebris et timet/putat se qñq₃ videre imagines terribiles. vel audire sonos horrēdos. quemadmodū melancolici etiā in pleno die ⁊ locis lucidis/patiunꝛ̄ talia. ꝓpter tenebrositatem spirituum. q̊s horret qōammō ipsa aīa vel virtus imaginatiua. Et hinc semꝑ tristes incedunt. q₂ cām tristicie sue/secum ferunt ¶ Hec est rō cur aliqui timēt nō timenda. Cur in suspitiōes mirabiles ⁊ falsissimas cadūt. ita vt credāt se aliqñ queri ad mortē. vel ad incarceratiōꝫ vel spoliatiōnē. ⁊ inde fugiūt: nemine ꝑsequēte. trepidantes timore vbi nō est timor. Cognoui talē tꝑe meo qui ingeniosissimus erat ⁊ ꝑitus valde in medicina. qui tandē fugit in nemora occulta nec vltra ꝯparuit. Sic aliquis estimabat se gallū ⁊ more galli cantabat. Alius murilegū: ⁊ sub lectis mures q̄rebat. Alius imaginans se hr̄e cornua in fronte/verecūdabaꝛ̄ q̊tiencūq₃ videbat se inspici ⁊ frontē tegebat. Alius imaginās se notari de infectōe lepre vel de morbo caduco/oēs fugiebat ⁊ trepidabat aspectus ⁊ sermones. Alius imaginans se hr̄e pedes ferreos/calcabat validissime suꝑ terrā. Alius ambulare nō audebat fantasiās pedes suos esse vitreos. ¶ Sic saluāt expositores aliqui quō nabuchodonosor comedebat fenū sicut bos. ⁊ cum feris habitabat. q₂ se bouē esse fantasiabaꝛ̄. Sic asserunt medici ꝙ imaginatio facit casum ⁊ mortē indu-

tit. Et hãc virtutē vsq3 ad hoc eleuare vo-luerūt aliqui. vt ꝑ eã mirabiles impssiões fieri in elemētis ⁊ in rebus extrinsecis vt ꝙ ad imaginatiõ3 alicuius (sicut refert Auicenna) cadat camelus. Talia sunt innūerabilia. Nam infinite sunt spēs hmõi fantasiarū vel melancoliarū ẜm traditionem medicorū q̃s Oratius furores appellat vł insanias. deducēs ex hoc oēs hoīes in aliq̃ stultos esse. Mille puellarū inquit puerorū mille furores. Et in Ecclesiastico dr̄ ꝙ stultorū infinitus est numerus. ¶ Hec aūt cõsideratio docet ꝗ̃ saluberrimum est assuefieri / vt animus noster / a fantasmatibus quantū possibile est fieri / se denudet ⁊ auertat ĩ exercitatõe sua. Qđ qualiter fieri habeat tetigim⁹ alibi in tractaculo de practica theologie mystice. cõsideratõe vltia.

¶ Rursus apparet ꝗ̃ piculosu3 sit hoĩ dimittere se nimis labi ⁊ ꝓfundari in imaginatõēs vel fantasias ꝑsertī3 viciosas et circa picura. sempq3 labētia. vt sūt bn̄ficia honores ⁊ diuitie. Nam cū generenť habitus ex actibus frequētatis. ⁊ habitus causent. naturalr̄ fit. vt põdere sue inclinationis / sic immutēt imaginatiuã virtutē. ⁊ ex cõsequēti totū hoiem / ꝙ necessitate quedam trahiť hõ velut brutū. vt quēadmodum fit in illis q̃s phs bestiales appellat. Sic vtiq3 verū est. ꝙ oīs imaginatio ꝓfundata habet suã insaniã vł ebrietatē ⁊ quasi demoniacã passionē sicut dicit Origenes. Ledit q3 notabiliter seu ꝑuertit totaliť iudiciū rõnis. p3 in philocaptis / p3 in ambiciosis. in auaris. in inuidis. in impatientibus. in quibus verificať illud ꝓuerbium ꝯfuror fit lesa sepius patiētia. ¶ Ita demū ꝓuenit vt dimisso vocatiuo casu / q̃ venire et introire in domū dei necesse ē. q2 nemo sibi assumit hunc honorē sed qui vocať a deo sicut aaron. alij ꝑ noīatiuū casu3. alij ꝑ gtm̄. alij ꝑ actm̄. alij ꝑ ablatiuū. cõtpati passionibus querãt ascēdere. ¶ Addam⁹ ad hec concursum multiformē flexū ⁊ reflexum quē habēt in potentijs cognitiuis ipse imagines vel fantasmata vel spēs ad inuicē ⁊ cū habitibus ⁊ passionibus inde sequētibus in potētijs affectiuis / ita vt nõ sit dubiū quin mirabilior varietas inde resultet ꝗ̃ sufficeret causare simplex aliqua imago talis. vel fantasma vel passio seq̃ns. ¶ Q2 si fuerit concursus ordinatus vt in virtuosis. nemo dubitauerit quin oriatur inde suauissima ⁊ mirabilis armonia / veluti citharedorū multorū citharizantium in citharis suis quã ipa inhabitatrix sapientia delectať audire. Alioquin resultat horrēda ꝓrsus ⁊ amarissima tumultuatio tanꝗ̃ maris refrangētis in se ⁊ ad cautes / fluctus suos. Puto nõ ob aliud dixisse ꝓphetã. cor impij / tanꝗ̃ mare feruēs. ¶ Deniq3 sicut diximus de imaginatiua virtute. ita ꝓportionabiliter suo mõ traducere possumus ad potētias supiores non organizatas q̃ sūt rõ ⁊ spūs. ꝗ̃uis ad act⁹ istaꝝ potentiaꝝ nõ sequať de ꝑ se corpis immutatio. quēadmodum virtus imaginatiua mutat illud. fit tñ / vt actuata vehementer ipsa rõ / rapiat ad se qđammõ potentiam imaginatiuã ⁊ ab actu suo suspēdat eam. Sicut ipse spūs silr̄ actuat⁹ rapit ad se rõnem ⁊ imaginationē. vt nesciat qui hmõi est. an in corpe vel extra corpus / ea q̃ videt intelligat. Rursus fit aliqñ redundantia supiorū harū potentiarū in inferiores quēadmodū beatitudo aīe / redūdabit in corpus ⁊ dotabit illud.

Consideratio .21.

p Assiones triplices spūales et rõnales ⁊ aīales / reddunt in virtuosis psalteriū decacordu3 cum cantico in cithara. Spūs em̄ (si quadam appropriatiõe loquimur) psallit. rõ cãtat. sensus citharizat. ¶ Videamus in primis de psalterio mystico. qđ ad exēplar cordis sicut ⁊ citharã ars ipsa fabricauit. Nominemus ergo corpus seu lignū nr̄i psalterij vim affectiuã supiore3 in qua tot corde sonabiles extense sunt / q̃t sunt veritatis assertõēs vt ꝙ deus pater noster est. ꝙ deus in celis est. ꝙ deus est iudex iustus. ⁊ ita de reliquis quibus ita assentit rõ hūana q̃si digito alio studiose meditatõis directa. Sed ne quid nimis / spūs habet plectrum discretõis. q̃ tēdit ⁊ remittit cordas sentētiose veritatis. ¶ Rursus corde tales debito moderamīe tense ⁊ ꝑcusse. reddūť sonos varios ẜm varietatē passionū. ita vt amor qui ē generalis ⁊ radicalis passio sta

bilia ꝓ tenore. Porro decē relique passio ne s. efficiūt decē sonos alios principales. de sonis eīm lateralibus ⁊ appēdicijs/ non est numerus sicut nec de hmōi passionib⁹.
¶ Cōstituamus si placet ꝓ manuductōe exēplari. psalteriū aliqđ decē cordarum ex decē orōnis dñice sentētijs. sicut ex decē p̄ceptis iuxta imaginationē Augustini vel ex alijs scripture locis fabulare potuerat. Primā cordā sumimus ex hoc noīe pater. ⁊ hec appellat paternalis adoptio. Scđaʒ in hoc noīe nr̄. q̄ appellat fraternalis associatio. Habemus terciā cū dī in celis. hec est dei exaltatie. Habemus alias septē petitiones q̄ sunt. Diuini nomīs sanctificatio sanctificet nomen tuū. Dei dñatio. Adueniat regnū tuū. Voluntatū diuine ⁊ humane vnitio. fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra; Propria defectio. Panē nr̄m q̄tidianū da nobis hodie. Debitorū multiplicatio. Et dimitte nobis debita nostra Temptationū inuasio. Et ne nos īducas in temptationē. Mali eterni notatio. Sz libera nos a malo. ¶ Percute cordā p̄mā digito studiose ⁊ attente meditatiōis/ illa reddit sonitū amoris dei. ¶ Percute cordam scđam illa reddet sonū amoris ꝓximi. Percute cordā terciā illa reddet sonū cōstantis audacie. Percute cordā quartā illa reddet sonū zeli ⁊ ire in ꝓphanātes dei nomē. Percute cordā quintā. illa reddet sonū spei sancte. Porro corda sexta dū tangit. Sonat dilectionē atqꝫ leticiaʒ: Corda septima. desideriū ⁊ ꝓsecutioneʒ. Octaua dolorē ⁊ odiū. Nona fugā ⁊ horrorē. Decima timorē, ⁊ de suis viribus fidētibus desperationē. ¶ Potuerāt hec latiori sermone deduci. ondendo ꝙ etiā corda prima q̄ est paternalis adoptio si tangat sapienter/ digito sctē meditatōnis /apte reddit sonū quēlibet virtuose ⁊ spūalis affectiōis. Sic rursus in alia q̄libet (q̄uis nō equa facilitate) repies vt sit sonus tuus multiplicat⁹ sup numerū. Ex q̄ resonātia fit. ꝙ cadūt ⁊ recedūt maligni spūs viciorū tanꝙ citharizante dauid. desinat nequā spūs exagitare saul. ita vt cuilibet decē sonorū p̄icipalium/ possit aptari vna ex trāsgressionib⁹ decē p̄ceptorū. ¶ Addamus ad hec ꝙ dū meditatio nr̄a fert sup hmōi cordas sentētiose veritatis. ⁊ ad redeundū sonoritatē religiose affectōnis seu passionis. Fit hoc aliqñ ꝑ rōnes sumptas eternas ⁊ ex p̄mis sapie principijs ⁊ tūc reddit sonus in psalterio tanꝙ de supnis. Fit hoc aliqñ ꝑ rōes sumptas ex affectibus ⁊ sensualibus expiētijs/ ⁊ ita resultat sonus in cithara tanꝙ ex infimis. Fit hoc aliqñ ꝑ rōes sumptas ex deductōne cōclusionū ꝑ principia prima: vel ꝑ ratiocinationē ab effectib⁹ ad cās suas sumptā. ⁊ ita reddit canticū iocunduʒ velut in gutture ⁊ faucibus rōnis. ¶ Sic psallimus spū ⁊ mēte cantamus in cordibus nr̄is cātica dñi. Sic citharizam⁹ mortificatis qđammō ⁊ ꝑ disciplinā desiccat alioquin nō esset psalteriū iocundū absqꝫ hac cithara. Sic optabat psallere. canere et citharizare q̄ dicebat. Exurge psalteriū et cithara exurgā diluculo. Sed qđ p̄cor ē exurgere diluculo÷ puto ꝙ est ad primos grē ꝯtēplatiue radios splendentes ꝑ aīe regionē ꝓtinus erumpe ⁊ velut ex sniā dicere. bonū est cōfiteri dño ⁊ psallere nomini tuo altissime. mysticis modis dictis. Ad annūciādū mane ꝓspitatis misericordiā tuā ⁊ veritatē tuā ꝑ noctē aduersitat. In decacordo psalterio cū cātico in cithara.

Consideratio .22. et vltima.

P Assionales sermones assumi pñt vt inducant hoīes ad vtutem. veritate tñ ⁊ discretione sꝑ obseruata ¶ Laudat Aris. in rhetoricis illa iudicia apud q̄ ꝓhibent dici sermōes passionales et vbi veritas nuda ꝓponi iubet. Recte id quidē. si nulla ex ꝑte iudex quereret aliū de diuerti a tramite recto iusticie. quēadmodū si nullos vnꝙ fieri cōtingeret paralogismos. ars de sophisticis ⁊ elencis frustra esset. Sed cū ꝑsuasiones passionales q̄tidie fieri cernimus aduersus veritatem tam ꝑ nosipsos in quibus habitāt hmōi passiones ex corruptela peccati ꝙ ꝑ alios: quis ꝓhibuerit (sicut arguit Augu. quarto de doctrina xp̄i) quis inꝙ ꝓhibuerit eloquentiā seu ꝑsuasionē rhetoricā induci licere ꝓ defensione veritatis et ꝓ sua in cordibus humanis plantatōe. vt libēter ⁊ obedienter audiat veritas aduersus pal-

liatam ⁊ fucatã falsitatẽ? ¶ Addimus in
cõsideratõe. ꝙ veritas tñ ⁊ discretio / semꝑ
obseruet̃. Male em̃ ꝓ veritate certaret fal
sitas q̃m nõ sunt facienda mala vt bona
eueniant. Sil'r nec asserenda falsa sunt vt
veritas cõfirmet̃. Proinde si mouere que
sieris aliquẽ ꝑ sermones passionales non
obseruata discretiõe / nihilominus magis
effeceris. q̃ si equũ velocẽ stimules ad cur
rendum sine freno. sicut eniꝫ discretio sine
passionali iacet. sic affectio sine discretiõe
ꝑcipiat. Qua in re placet attẽdere quas in
dustrias obseruat discretio. Discretio per-
mittit sepe passiones aliquas viciosas suc-
crescere. dum plantandis virtutibus curã
impẽdit. Docet quippe eam / parabola euã
gelica: de nõ extirpandis ꝓ omni tpe ziza-
nijs. ne simul eradicet̃ ⁊ triticũ. Raro em̃
vel nunq̃ germinat in nobis triticũ virtu
tis / sine zizanijs aut paleis alicuius vani-
tatis. ꝑsertim cum primũ necesse sit esse ali
ud qd̃ animale est ẜm apl'm deinde illud
qd̃ spũale. Uiderint ergo q̃ indiscrete se ha
beant eruditores puerorũ vel aliorũ aiali-
um hoĩm / qui parũ differunt in moribus
a pueris / si protinus eos quesierint exuere
ab omni passione viciosa. eos velut ad spi
ritualẽ senectutẽ subito ꝓuehere cõtende
rint. Si demũ sine ordine ⁊ tpe zelus eoꝝ
nõ ẜm sciam implacabili feruore imo furo
re passionẽ oẽm ꝑsequi moliat̃. Amplius
vo ꝑmittit discretio passiones aliq̃s germi
nare vel crescere / nõ q2 placeant aut pulcre
sint. sed ne deteriores inualescãt passiões
sicut retundit̃ clauus clauo. ⁊ dolor ẽ me-
dicina doloris. Sic em̃ respectus humane
laudis / vel timor infamie vincit aliq̃n tur
piores adulteriorũ ⁊ stuprorũ ⁊ rapinarũ
aut aliorũ hmõi flagicioꝝ / opatões / sic to
lerabilius est ꝑmittere diuisionẽ odiosaꝫ
fieri inter quasdã ꝑsonas / q̃ impudico se
amore cõmaculent. sic ad felicẽ reipublice
ministrationẽ / inducunt̃ ipsi principes ali
q̃n ꝑ fame repromissionẽ. Sic ad lr̃as co-
gnoscẽdas ꝓdest pueris emulatio quedã
(licet viciosa) vt socios exuperent. ¶ Rur
sus discretio, sicut ꝑmittit passiones aliq̃s
vituꝑabiles sic aliq̃s laudabiles / ꝑsertim
feruidas ⁊ sublimes q̃nq3 cessat inducere.
si in deteriorẽ exitũ. eas versum iri cogno-
uerit. Utputa si parere sibi. si frenũ suũ pa
ti postea recusaret. Non em̃ p̃ntia tm̃mõ
spectare satis habet discretio sed rerũ exitꝰ
prudẽter ipsa metit̃. Nihil quidẽ sublimi
us sꝫ nihil ꝑiculosius ⁊ tentatõibus magt̃
expositũ / q̃ ambulare ꝑ viã affectõis amo
rose dum vehementiã in se habet. sic amor
vti zelus do. t. vehemẽtissima est passionũ
¶ Postremo placet ipsi discretõni. sobria
mens ⁊ modesta. si tñ solicita est ambulare
cũ deo suo ꝑ viã mandatorũ suorũ. ⁊ hoc
via regia a patribus trita. tãq̃ si iumentũ
sit apud deũ. tãq̃ ꝑterea sit asina q̃ agitat
iesus in irl'm. Plusq̃ in q̃ placet talis que-
dam rudis mẽs. ⁊ arida terra sine aqua / q̃
si reiecto freno discretõis / q̃reret ductu ꝓ-
priorũ affectuũ in mirabilibus sup se ꝑ ꝑ-
rupta mõtiũ ꝯtẽplatõis. ꝑ alta ⁊ sublimis
sapie. ꝑ desideria flamãtia q̃bus accẽdit̃ fe
liciter quidẽ si discretõi sꝑ inheserit / salua-
re se in mõte ⁊ illic despectis imis iubilare
deo / in decacordo psalterio / cũ cãtico in ci-
thara cũ ꝓpha abacut dicere ex snĩa sup ex
celsa mea deducet me victor in psalmis ca
nentem.

Finit.

Carmen ad Petrum

de Alyaco Cameracẽ. Cardinalem: P
quõ hec vita quoddã somniũ est.

Etre quẽ totũ frenesis repleuit
p Sominũ cur nõ miserã vocem?
Pluriũ vitã: an caret sopore.
Cor vigilantum?
Non caret / nam quas aliunde somni
Tradimus causas / nisi ꝙ recludit
Missa de corde cerebri meatus
Fumida nubes?
O quis ⁊ quãtus varius frequensq3
Fumus occursans modo vel recursans
Occupat sensus vigiles ab intus
Idola turbans
Ebrij testes / varijs homo fit
Ebrius causis / ꝓut appetentum
Passio sese / vehementer alto
Corde ꝓ undat.
Nonne vesano furiunt amore
Plurimi sic dat odium vel ira
Liuor ait zelus vel opum cupido
Gloria vana.

Error hinc in vi stolidus resultat
Estimativa/spes qd intro
Res quasi veras capit/ac ineptum
Iudicium fert.
Somnians crebro vigil esse credit
Disputat versusq facit/reflectens
Se sup/dicit vigilo nec erro
Somniculosus.
Solvit somnus quid eum fefellit
Conspicit/vultis siti carere
Deliramento/viciosa primum
Passio cedat.
Vana virtutum simulacra fingit
Passio/nunq bona iudicatrix
Fert sua pravus frenesim/videbit
Liber ab illa.
Liberat clamor/melius monetum
Solvit letargum/reversa cessat/
Pena si det/sine vel furoris
Tempora labi.
Sortis humane miseratus esto
Suavis interpres/ro vigorem
Servat in paucis/habet hinc minore
Culpa reatum.

Explicit.

Incipiunt capitula

huius opusculi de mote cotemplacois.

Capitulum .I.

Finit.

Prologus in tractatum eiusdem dñi Johannis de Gerson Cancellarij Parisien̄. de cõtemplatiõe ex Gallico in latinum translatum.

Capitulum .1.

Causa quare de materia tam alta conscri⸗bit gallice ꝛ simplicibus ꝛ illiteratis.

(m) Irari nõnulli fortasse poterũt ac querere ꝓpinde cur de materia tam sublimi. puta de vita ꝯtempla⸗tiua scripserim tractatũ ꝑ⸗sentem idiotis simplicibusqʒ. videlicet sororibus meis ac etiã lingua materna gallicana. ꝛ non potius sermone latino. ipsis scĩa ampliori imbutis. cũ ista materia ad illiteratos simplicesqʒ nõ perti⸗neat? ¶ Ad qđ ego inquã. Quia eñ in libris varijs doctorũ sanctorum / de vita pretacta subtiliter tractatẽ / vtpote a sctõ Gre⸗gorio in moralibus / necnon a beato Ber⸗nardo super cantica. Item a Richardo de sancto victore. ꝛ a ꝗ̃pluribus alijs ad dicta quorum / eruditi scientijs cõfugium facere possunt. Idcirco talibꝰ scribere ta⸗lia supsedeo. Sed ꝛ secus de simplicibus ꝛ illiteratis ꝑsertim sororibus meis / quibus ꝑsentia conscribo de materia contemplati⸗onis. Latinos sermones intelligere nõ va⸗lentibus. ¶ Et cum dicat aplŝ ꝙ mulier innupta ꝛ virgo. cogitat que dñi sũt / vt sit sancta corpe ꝛ spũ / que aũt nupta est. cogi⸗tat que sunt mundi / quõ placeat viro suo Ideo vtilius ꝛ cõuenientius me compila⸗re ꝛ scribere non posse iudico dictis meis sororibus (que dei gratia pridẽ absqʒ ma⸗trimonij vinculo viuere ꝓposuerunt) ꝗ̃ quõ ꝛ ipse deo placere poterint eidẽ famu⸗lando continue. eumqʒ amãdo ꝛ honorã⸗do. Nec earum me simplicitas ab ope il⸗lo retardare habet. cuʒ ẽm intellectus sui capacitatem velim ꝓcedere. quem in eis exꝑtus sum. nihil incomꝑhensibile dictu⸗rus aut difficile.

Capitulum .2.

Literatura magna est scĩa / non est oĩno cõtemplatiuis necessaria.

(q) Uamuis aũt copia scientie ꝛ li⸗teratura eruditioqʒ legis diui⸗ne ac sacre scripture. non modicum ad apicem cõtemplationis volare cu⸗pientibus ꝑstet amminiculum. nihilomi⸗nus idipsum interdum obest multũ plu⸗ribus. non quidem ex se. sed occasione in⸗flatiõis ex scientia prouenientis ꝛ accepte. Impossibile autem est / ad veram cõtem⸗

plationem. alio itinere quam p humilitatem puenire. sicut dicit apl'us. Si quis inter vos videt sapiēs esse in hoc seculo. stultus fiat vt sit sapiens. Hoc est. intellectuꝫ suum humiliter. stultum se reputās respectu diuine sapientie. puta nō valens comphendere dei iudicia atqꝫ opera. Hinc est ꝙ in contemplationis acquisitione / pluribus scientificis / viam ad eam pueniendi nil tantū intercludit / ꝙ̄ se humiliare dedignanē. scꝫ eorum intellectum occupando et summittendo mysterijs redemptionis dn̄i nostri. suisqꝫ factis tam humilibus et exemplis relictis. ¶ Et tn̄ p istud hostiuꝫ ꝙ tam humile atqꝫ bassum est / nō intrās fur est ⁊ latro in vanumqꝫ laborat. Sicut dicit dn̄s. In vanitate sensus sui capite incedens leuato in magna scꝫ sui intellectus reputatione ⁊ scientie sue. spernens inclinari efficiqꝫ vt paruulus. nunꝙ̄ p hostium illud humile poterit introire quin potius offendens abijt retrorsum. ad instar quorundam dn̄i nostri discipulorum. de quibus scriptum est ꝙ abierunt retrorsum. cū scꝫ eum capere ⁊ intelligere nequiuerāt de sui corporis mysterijs docentem. Qua de re etiam accidit quosdaꝫ doctissimorū oppasse / ꝙ vtinam ad tantam scientiam nunꝙ̄ puenissent / sed potius permansissent in sua simplicitate / quemadmodum matres eorum sine literatura. ¶ Non rōne scientie ex se ꝙ scꝫ pficua non esset. immo prodest multum p omnem modum / ea vtenti bene. humiliter ⁊ in dei gratia. sed puenit istud ex surreptione supbie / sicut dicit apostolus / quia scientia inflat. Accidit item ⁊ ſm complexionem ac psonarum varietatem. Experimur vinum optimum obesse non parum febribus laboranti. Sicqꝫ ensem furibundo. qui quippe cum tali seipsum mactet. Uidemus etiaꝫ oculis egris odiosam esse lucem / que puris delectabilis. dulcis ⁊ amabilis est. Similiter est de scientia. ꝙ ipsa scꝫ homini moribus inordinato atqꝫ indisposito. p abusum multū est damnosa.

Capitulum .3.

Qui ad contemplationē meliores sunt.

Sicut dicit beatus Gregorius sexto moral'. sunt quidam naturaliter aut ex complexione vel consuetudine / ad exteriora occupationesqꝫ terrenas ita inclinati ꝙ ad contēplationem se eleuare nequeunt. multo auteꝫ habiliores reperiuntur ad vitam actiuaꝫ. Quod si ad oppositum niterentur. in magnos inciderent errores ⁊ blasphemationes. Tanto enim deteriores cordis tumultus tolerant quanto eis licentius ad cogitationes vacat. Ideoqꝫ tales in actiua seipsos exercitare debent. ¶ Alij vero mentis sunt tam tranquille ⁊ ociose. vt si eos labor occupationis excipiat in ipsa operis inchoatione succumbant. sed delectabiliter viuunt in consideratione operum dei viteqꝫ celestis. ⁊ hec ruminātes atqꝫ tota humilitate de sua salute meditātes. Et tales quantum valent mentes suas ab exercitatiōe immoderati operis abstrahant. Sepe enim qui deum contemplari quieti poterant: occupationibus pressi ceciderunt. Et sic tales in operatōnibus exterioribus occupati plus deficerent ꝙ̄ proficerent. ¶ Sunt alij qui ex consuetudine aut p virtutem contemplationis vel dei dilectionem excellentem aut certe eis a suis progenitoribus aduenit vt scilicet habeant mentem habilem ⁊ quasi ambidextram valentes se modo vno modo alteri se tradere vite quales esse prelatos decet. ¶ Modo accidit quandoqꝫ ꝙ quidam clerici ⁊ literati. Sunt de statu primo ⁊ conditione talium. quare sequitur ꝙ sepius ipsi errant si se nimis profundis cogitationibus ingerunt. dimittendo operatōnes ⁊ exteriores occupationes. Etiam euenit ꝙ simplices persone / ⁊ illiterate sunt de alio statu. ⁊ cōditione alia. ⁊ tales secure possunt viuere in solitudine. ⁊ semp aut frequenter cogitare de eorum salute / sine alia occupatione terrena. ¶ Ita ergo videtis manifeste ꝙ psone simplices non sunt repellende / quinetiam eis est bene scribendum de vita ista contemplatiua. ¶ Uidemus etiam ⁊ vi-

dimus per experiētiam in sanctis heremitis et in aliquibus feminis quod plus profecerunt in dei amore per istam vitam contemplatiuam. quam fecerunt vel faciūt plures magni clerici. Ratio. quia ista vita melius acquiritur per bonam simplicem humilitatem quam per literaturam magnam. Sicut dicit Salomon de dei sapientia quod ipsa graditur cum simplicibus et cum eis est sermocinatio eius. Ideo precipitur alibi. Querite deum in simplicitate cordis. quia ipse simplicissimus et reperitur per simplicitatem.

Capitulum .4.

De duobus modis contēplationis. Uno in scia. alio in affectu.

Sed pro pleniore satisfactione in ista materia/cōsidero quod vita contemplatiua habet in se gradus et partes quarum vna est subtilior alia. ¶ Et est vna talis que inquirit per rationes fundatas in vera fide dei naturam et ipsius essentiam et eius opa. Et valet ista contemplatio ad reperiendum nouas veritates vel ad declarandum et docendum. aut etiam ad defendendum contra errores et falsitates hereticorum et infideliū. Et de tali materia nō intendo loqui ad presens. pertinet enim solummō ad bonos theologos. bene in sacra scriptura instructos. non autem ad simplices. nisi esset per inspirationem et miraculose ipsis data sicut accidit in apostolis qui erant valde simplices et sine literatura et pluribus alijs ¶ Una alia pars contemplatōnis est que principaliter tendit ad dei amorem et ad sapiendum suam bonitatem sine magna inquisitione clarioris cognitionis quam est talis de vera fide que data est eis aut certe inspirata. Et ad hanc contemplationem possunt pertingere simplices psone. in dimittendo curas mundiales. Et in custodiendo cor suum pure et munde. Et de tali loquor in presenti: ¶ Et credo quod ista sit sapientia et contemplatio quam principaliter beatus Dyonisius in libris suis de mistica theologia edocuit. et est sapientia excellentior et altior quam possumus habere in hoc mūdo. que fuit ei reuelata per beatum Paulum apostolum. cuius ipse extiterat discipulus.

Capitulum .5.

Magna differentia est inter sapientiam et scientiam secundum doctores.

Magnam differentiam assignāt doctores sancti/inter scientiam et sapientiam et principaliter beatus Bernardus. Quia sciētia pertinet ad intellectum et conuenit isti soli. sed sapientia ad effectum. Et ideo secundum nomen suum sapiētia valet tantum sicut saporosa scientia. qui sapor respicit affectionem desiderium appetitum et voluntatem persone istius cui inest. Et ideo potest in aliquo magna scientia vel cognitio esse in quo erit modica vel nulla sapiētia. Ratio. quia non habet saporem vel affectionem ad illud quod ipse scit. ¶ Et declaratur per exemplum grossum. Potest enim aliquis cognoscere mellis naturam. quia audiuit aliquando de tali narrare siue loqui. vel etiam quia legit in libris de natura mellis. sine hoc quod quādoque mellis dulcedinem gustauerit: Item medici cognoscunt naturam infirmitatum. et sepe melius quam ipse infirmus seu patiens. Sed quātum ad sensus doloris/clarum est ipsos infirmos plus scire infirmitates. non per rationem sed per experientiam. Sic suo modo potest aliquis habere maximam scientiam vel cognitionem alicuius persone sine magna affectione amoris vel odij complacentie vel displicentie ad talem personam. Et aliqua parte potest aliquis capere magnam affectionem vel complacentiam alicuius/sine magna eius cognitione. ¶ Uidetis ergo quod secundum hoc possumus cōcipere et intelligere/posse esse magnam sapientiam in aliquo. sine magna vel clara cognitione. et claram et magnam scientiam seu cognitionem. sine multa vel magna sapientia.

Capitulum .6.

Nullus debet appellari sapiēs nisi bonus existat.

Secundū vsum loquēdi cōi t orem dicūt cōiter aliqui magni clerici theologi ꝛ pħi habere sciam vel sapiam qui sunt instructi in prima pte cōtemplatōis/de qua locutus sū. Sed in tali cōtemplatōe videntur posuisse pħi felicitatē vel beatitudinē hūanā. Sed hoc dicere est minus rectū ꝛ est abusus loquēdi nisi tales clerici habeāt cū cognitiōe eorū/ardentē affectionē ꝑ dilectionem ad deū. ꝛ ad hoc qđ facit eius amorē. Et sine tali dilectōe ꝛ charitate/nō pōt esse posita ipsa felicitas in cōtemplatōe. nec fuit vnꝙ intētio Arist. alia. sicut ego teneo. Et q aliter fecerunt/sunt ab ipso aplo rephensi dicente. ꝙ illi qui dicebāt se sapientes. hoc est habere sapiam/facti fuerunt stulti. Et cām assignat. qꝛ cū cognouissent deū nō sicut deū ipm glorificauerūt. nec sicut deum amauerūt/nec grates ei reddiderūt ſ ; euanuerūt ꝛc. Sic ergo possumus videre q̊s veraciter loquēdo dicere debeamus scientes vel habere sapiam ꝛ q̊s nō ꝙtumcūq; lr̄ati extiterint.

Capitulum .7.

Quō simplices ꝛ idiote pn̄t ad sapiam ꝑtingere ꝑ exemplū a sili.

Cognitio vel scia q̄ habet de deo ꝑ verā ꝛ solā fidē/sufficit ad ꝑueniendū ad talē sapiam sicut dictū est ꝑ amorē dei/ꝛ seruitiū ꝛ eius honorem. ¶ Et videt mihi ꝙ sicut dicit Aris. ꝙ simplices pn̄t habere felicitatē credēdo hec q̄ pħi testificati sunt de deo ꝛ angelis ꝛ ponere ſm hoc cogitationē suā affectionēq;. ¶ Per hoc ꝯcludo ꝙ xp̄iani simplices habētes fidē firmā de dei bonitate ꝛ ſm hꝰ ardenter amāt/verius hn̄t sapiam ꝛ potiꝰ debēt dici sapiētes ꝙ quicūq; alij lr̄ati/existentes sine amore ꝛ sine affectiōe ad deū ꝛ sanctos eius ꝛ etiā plus placent deo tales magis ꝙ alij. Et qđ plus est tales lr̄ati sine affectione/deo displicibiles sunt. existētes sicut sal corruptū ꝛ sapientes infatuati. Et pꝫ hoc ꝑ exemplū grossum. Si pater vnus habeat filios duos/quorū vnus nihil scit de secretis sui patris ſ ; solū ꝙ sit pr̄ suꝰ ꝛ ꝙ totū suū eē ab eo habeat. ꝛ ꝙ debeat eum amare ex toto corde ꝛ ei seruire ꝛ eū honorare ꝛ sic facit de tota sua affectōe. Alter aūt filius multū sciat d̄ secretis patris sui ꝑ reuelationē a patre sibi factā ꝛ de talibus scit loqui magnanimiter ꝛ tn̄ non habebit aliquā vel q̄si nullā affectionē dulcē et amorosam/ad patrē suum neq; ad obsequiū eius. Istis stātibus. peto quis illorū filiorū a dicto patre plus amabitur ꝛ plus honorabit et magis remunerabit? Non em̄ dubiū quin primus. Et insuꝑ a patre suo ꝓpter talē affectionē ad ipm habitam instruet amplius: de secretis patris sui ꝛ d̄ tota eius hereditate. Scđs aūt cōdemnabit ꝓpter suā ingratitudinē ꝛ maliciā: ꝛ ꝓpter abusum cognitiōis secretorū sui pr̄is sibi reuelatorū ab eodem.

Capitulum .8.

Que sint opa ꝑ q̄ deus ꝑfectius cognoscit.

Clare iam ostēdi (sicut mihi videt) nō frustra ꝛ impꝑtinēt esse loquendū simplicibus de vita cōtemplatiua/ꝓ introductiōe eorū ad dei amorē ꝛ eius degustationē ꝛ saporem ꝑ sanctas dulcesq; affectōes. sicut ꝑ spem bonam. timorē sanctū. ꝑ ardens desiderium. ꝑ displicentiā ꝛ tristiciā offense diuine per peccatū. ꝛ sic de affectionibus alijs. Et ꝙtum ad hoc cognitio vel scia lr̄arum seu literatura/nō requirit vltra plenā grossamq; fidē seu credulitatē. quā tales simplices tenent de deo ꝛ de sua potentia sapia ꝛ bonitate. de suis mandatis ꝛ mysterijs generalibus. de nostra redēptiōe. de ꝑadiso/ac de inferno. ¶ Et nō est exile. posse adquirere sapiam hmōi de qua dixi. Testat em̄ Guilhel. doctor eximius ꝙ inter oīa dei opa. nullū plus notificat ꝛ agnoscere facit deū suāq; bonitatē/ꝙ ista delectatio q̄ cū spūali placentia recipit in aīa cū ipse deus eam secrete visitat/postꝙ se ꝓfunde humiliauerit/an̄ eius maiestatem. Et si ita est: imo qꝛ ita est. pꝫ ꝙ simplex ꝛ illiterata ꝑsona melius cognoscit deū/ amando eum ꝛ in aīa sua eius opa recolēdo sicut dictū est ꝙ facere pt ꝙtūcūq; lr̄atus ꝛ pħs ꝑ opa ex

teriora ⁊ ꝑ rōnes naturalr̄ acceptas. Vn̄ dn̄s nr̄ iesus xp̄s pr̄i suo gr̄as agit q2 abscō dit hec alta mysteria a sapiētibus ⁊ prudē- tibus huius mūdi. ⁊ reuelauit ea puulis. Exēpla etiā supra posita de infirmitatib⁹ et mellis natura hec declarāt manifeste.

Capitulum .9.

Cōtinuatō seu epilog⁹ dictoꝝ sb̄ breuitate

Ostq̄ rn̄di ⁊ rōnem assignaui. P quā ob cām mō gallice ꝯscribe- rem simplicib⁹ ꝑsonis. s. vobis sororib⁹ meis ⁊ dilectis ꝑ genealogiā carna lem ⁊ si deo placet plus ꝑ spūalē affinitatē. Nunc intēdo descēdere ad ꝓseqnēdū qd̄ ꝯcepi. demōstrando vobis aliq̄liter ⁊ mō grosso iter vite ꝯtēplatiue illius q̄ ad vos ptinere pōt. q̄ ꝑducere vos poterit suffici enter ad verā sapiam ⁊ vr̄am salutē. Quia (vt Aug. testatur) plures simplices absq3 scia opati sunt salute3 eorū habēdo fidem spem ⁊ charitatē. alij aūt cum sua sapia: di mersi sunt in ꝓfundū inferni. Dimittam⁹ igr̄ tales sapiētes se dānare sic dicit Bern̄. et nos tota simplicitate queramus saluari.

Capitulum .10.

Amor dei principiū est vite contemplati- ue ⁊ finis.

Radix ⁊ initiū vite ꝯtēplati- ue debet esse dei dilectio. hoc est. ꝙ ei⁹ amore dimittat̄ vita mūdana / oēsq3 cure eterne ⁊ occupatiōes. se totū tradēdo ipsi deo. Secus aūt faciēs / seipm̄ decipit. ⁊ sepe nō ꝑuenit ad finē laudabilem / nisi se emēdauerit. sicut sunt qui se tradūt religi oni vel studio / extra mūdū. nō ꝑ dei amo re. sed ꝓpter pigriciā. ⁊ ficte mūdi laborem subterfugiētes. vel ꝓpter habere vn̄ viue- re / aut ꝓpter vanitatē ⁊ suꝑbiam cupien- tes reputari magni clerici aut deuote ꝑso- ne. vel etiā ꝓpter curiositatē. s. solum ꝓpter scire queādmodū plures fecerūt ph̄i. ¶ Fi nis etiā vite ꝯtēplatiue debet esse amor dei hoc est ꝙ ꝑ eius dilectōe ⁊ amore / nitat̄ de bono in melius ꝓficere. ⁊ ꝙ velit se abstra here ab omni alio ope ⁊ occupatōe. Et qd̄ dico ꝙ debeat se abstrahere et toto ab alijs occupatōibus: hoc intelligo d̄ terrenis pn̄- cipaliter et de tali q̄ notabiliter impediret suā ꝯtēplationē. Scio em̄ ꝙ modica ⁊ tpa- ta occupatio aliqn̄ necessaria ē ⁊ valde ꝓfi cua / ad vitā cōtēplatiuam ad pigriciā aut etiā malā tristicia3 depellēdam. Predicta apl's affirmat inq̄ens. Plenitudo. i. finis legis. s. diuine ē charitas siue dilectio. Et iō in lege dei q̄ dicta ē sapia vl' theologia / iste excellentior appellari d3 mgr̄. q̄ plus amat deū. iste etiā h3 vitā ꝑfectiorē statū q3 nobi liorē. q̄ meli⁹ diligit ⁊ plus. ¶ Et q2 vita ꝯtēplatiua ꝯueniētior ē de se ad bn̄ aman dū deū. sicut schola vel studiū vbi melius ista ars. s. dilectōis acq̄rit̄. iō vita ista plus laudat̄ ⁊ approbat̄ in sacra scp̄tura. ⁊ a san ctis doctorib⁹ ⁊ principalr̄ ꝑ veꝝ deū amo ris iesum xp̄m. q̄ istā dedit sn̄iam ꝙ maria meliorē ꝑtē elegerit. Et q̄ ē ista ps? Certe ꝙ illa sedebat ad pedes iesu ⁊ audiebat v̄ ba illi⁹. ⁊ audiendo de suo amore inflama bat̄. ¶ Veꝝ est tn̄ ꝙ aliqs pōt interdū in vita sua actiua pl⁹ deū amare q̄ ali⁹ facit in vita sua ꝯtēplatiua. ⁊ talis ē mag2 ꝑfect⁹ q̄uis sit in statu min⁹ ꝑfecto q̄ ꝯtēplatiua. Et etiā talis vita actiua ꝑfectior erit vt hec q̄uis d̄ se sit in statu min⁹ ꝑfecto q̄ ꝯtēpla tio. ¶ Ex q̄ vlteri⁹ p3 illos decipi putan- tes vite ꝯtēplatiue finē esse solū scire vl' ac q̄rere nouas veritates / imo poti⁹ finis pn̄- cipalis ei⁹ est deū diligere ⁊ degustare q̄ bo nus ⁊ suauis sit ipse. Quāuis iste sapor seu gustus vl' attact⁹ aut spūale illud sentimē tū / pōt dici fore vn⁹ modus cognoscēdi q2 amor ipse cognitio est sicut Aug. testatur. Que cognitō talis ē ⁊ ita secreta ꝙ a nemi ne nisi eā hn̄te ꝑcipit̄. q2 ꝑ v̄ba aut doctri- nā explicari ⁊ demōstrari nō p̄t alteri. quē admodū dici solet de īfirmitate valida ꝙ dolorē huius infirmitatis nullus tam bn̄ sentit sicut qui ista ꝑmit̄.

Capitulum .11.

Qd̄ amor mūdanus seu mūdi primo est remouēdus.

Cupiēs inchoare ⁊ scire artē bn̄ amādi deū ꝑ vitā ꝯtēplatiuā. pri mo et principalr̄ toto conamine laborare d3 ad remouendū amorē fatuū ⁊ cōtrariū quē appello vocabulo generali amorē mū danū. ¶ Amor em̄ mūdanus iste ē vt glu tinū qddā alas aie spirituales impediēs ne

se in altũ poterit sublevãre. ¶ Est etiam sicut calx seu cemẽtũ tenax forte pedes aie retinẽs, ne libere valeat ptrãsire. ¶ Rursus ꝯpat᷑ iste amor cathene filr tenẽs ⁊ alligãs aiam ipsi corpi/ vt ab eo nõ se poterit elongare. in simitudine vni⁹ vrsi vel simie/ cõtinue se vertẽtis ⁊ girãtis seu circũeuntis columnã aut pilare cui alligata ẽ. vltra trãsire nõ potentis. Itez est sicut truncus qdaz alligatus simie. ꝑ quẽ inimicus: aiam ipaz affixã tenet semꝑ. ꝓhibens fugã eius lõgiorem. q̃tinus ẽt citius aliqñ fugientẽ reapprehẽdat. ¶ Similat᷑ insuꝑ cõpedib⁹ quibus aues rapaces alligare pedib⁹ deferũt. Et sic pariformit᷑ de pluribus figuris qb⁹ ꝯpat᷑. Iste amor ẽ regina illa pessima q̃ cõstituit ⁊ fundauit babylon ciuitatẽ ꝯfusionis ⁊ inimici infernalis in creatura hũana. Fecit eñ amare semetipm vsq₃ ad ꝯtẽptũ et nihilipẽsionẽ dei oipotẽtis. ¶ Est item terra mala sterilis ⁊ maledicta nõ ꝓducẽs fructũ q̃tu lũcũq₃ bonũ. ¶ Est ⁊ cadauer ꝓhibẽs coruũ reuerti in arcã hoc ẽ aiam ĩ hospiciũ celestis ꝑadisi. ¶ Postremo gerit typũ fatue mulieris intm̃ garriẽtis ⁊ vlulantis ⁊ tã horribilẽ strepitũ excicãtis ꝑ suas fantasias q̃s inducit in domũ ipsi⁹ aie sine cessatõe/ ꝙ ipsa aia cogit᷑ exire ꝓpriuz domiciliũ ⁊ spũssctũs q̃ esse deberet verus hospes nõ p̃t inibi hitare/ s₃ inde abscedit

Capitulum .12.

Qualis sit pena dimittẽdi amorẽ mũdi.

E x q̊ amor mũdi seu mũdanus talis ẽ sicut p̃dixim⁹. et ꝙ amor bon⁹ illuc ꝑuenire nõ valet vbi iste habitat. Optet se g̊ inde expedire ⁊ remouere ⁊ ipm totalit᷑ rũpe/ eiusq₃ ciuitatẽ cõfundere. atq₃ ab hospitio suo expellere: Sed heu hoc facere ẽ mlto difficili⁹ q̃ plures credũt. Et q̃lis pena sit/ isti meli⁹ ꝑcipiunt/ q̇ seipsos a tali studẽt alienare/ q̃ ceteri q̇ de hoc nullũ ꝯpotũ faciũt nec ad h⁹ nitunt᷑. Sicut eñ auicula ꝙ constricta ⁊ capta sit ꝯpedib⁹ nõ ꝑcipit. ⁊ cũ supsidet glutino. nõ sentit se annexã q̊usq₃ recedere voluerit ⁊ inde volare: Sic ⁊ in ꝓposito. Inde accidit planct⁹ ⁊ tristicia/ istis q̇ nouiter ad dei amorẽ cõuertunt᷑. Sentiũt eñ ipsi dolorem ⁊ penã/ multo pl⁹ q̃ antea. Hoc etiã facit dyabolus/ q̇ inimic⁹ salutis tunc tales magis nitit᷑ retrahere/ quẽadmoduz cattus solet muri facere. cũ nimis ab ipso se voluerit elongare. Aut etiã sicut iudex aliqs captiuis suis a captiuitate sua fugitiuis. Tũc eñ clientes suos mittit ad reducendũ tales/ antea aũt nõ mittebat eos ad reqrẽdos. iõ sic necessariũ ẽ/ ꝙ verus deus amoris saluator nr̃ iesus xp̃s attrahat ad se aiaz illã quã eẽ voluerit suã amicã ⁊ spõsam: instrnẽdo eã in arte vere dilectõnis ⁊ boni amoris. Attractionẽ aũt istã facit ipse/ varijs modis. Mõ ꝑ inspiratõz ⁊ secretas monitões cordis interius. sine alio medio. Aliqñ ꝑ mediũ angeli. Sepe aũt mediãtib⁹ alijs hoĩbus tradẽtib⁹ doctrinas ⁊ bonas instructões. Interdũ ꝑ magna bñficia ⁊ dona diuersa. Qñq₃ etiã ꝑ aduersitatẽ ⁊ tribulatõz. siue sit ab extra. infirmitate. pauꝑtate. aut alijs guerris. siue ab intra temptationibus varijs.

Capitulum .13.

Quõ aliqis amorẽ mundi possit deserere ꝑ exempla:

S ancta aia in canticis sentiẽs in se grauitatẽ ⁊ durũ iugũ seu graue onus terreni amoris. cupiẽs appropinq̃re deo sponso suo ⁊ amico deꝑcat᷑ in hec v̇ba. Trahe me post te. currem⁹ sit' in odore vngẽtoꝝ tuoꝝ. i. tue dulcedinis. Et pari mõ de⁹ oipotens facit suis famulis. Ipse eñ eis immitit quãdam dulcedinẽ. aut odorẽ. aut saporẽ internũ/ vel gaudiũ qõdam sobriũ vnã claritatẽ/ pacẽ/ dilationez mentis/ gustũ aut etiaz sonũ sine sono. Et breuit᷑ loqnẽdo/ est quidã attractus ⁊ opatio ⁊ qõdam motiuũ. qõ fari non põt nec verbo explicari/ sed sentit᷑ bñ. ¶ Et tũc ipsa aia deuota expedit se de ligamic/ ⁊ nexu hmõi amoris mundani. nec est tunc aliqd huius mũdi qõ eã retardare poterit. non diuitie. nõ carnales delicie. nec cibi aut potus delectatio. nec ludus nec iocus aliqs. ¶ Inde mũdani hoĩes pleni amore fatuo multũ mirant᷑ ⁊ totũ in derisum ⁊ subsannationem ꝯuertũt. ⁊ fatua putãt oĩa facta hmõi aie a deo sic attracte. Rõ. q̇ vidẽt ipsam/ spernere ⁊ derelinq̃re q̃ ipsi amãt ⁊ bona valde eẽ iudicãt. S₃ in rei veritate ipsi

ignorāt quō sit aīe tali. ⁊ quid intra se sentiat. ¶ Videm⁹ manifeste ꝙ si inter centū canes habenē q̄tuor venatici: qui sentiunt ceruū quē ipsi nō videbant nec etiā alij canes. statim isti q̄tuor venatici canes sentiētes odorē cerui post ipm currēt/eius vestigia inseq̄ntes. nec ipos reseruare nec trahere potent impedimentū aliqđ obstās. nec sepes: nec rubus. nec riu⁹. nō lapis. nec etiā cibus in itinere obiect⁹. Alij aūt canes nō pcipiētes cerui odorē/p vestigia eius aut q̄ nō sunt venatici sȝ ignobiles ⁊ crassi/corrodentes forte cadauer aliqđ/tales non insequūē ceruū nisi forte ad modicū spacij. et hoc iō q̄r alios vidēt currētes q̄tuor. ideo currūt ⁊ ipsi. Sȝ citi⁹ cessabūt. tanq̄ essent stupefacti de alijs q̄tuor q̄re se inuanū currēdo vexarēt. nō em̄ sentiūt qđ isti/ipsi āt ptinue ad cadauera corrodēda sunt intēti ¶ Compareti nūc hn̄tes bonū dei odorē de bonitate. de gloria celi/istis q̄tuor canibus venaticis. Alios aūt mūdanos nihil de dei bonitate ⁊ gloria celesti ⁊ ceteris sentientes alijs.

Capitulum .14.

Legere vel audire sanctorū vitas/ multū ꝓdest ad contemplationē.

Ed etiā amorē istū mundanū/ depellūt ⁊ remouere hn̄t ab homine. sacra scriptura ⁊ sanctoꝝ exēpla. lecta deuote ⁊ audita ⁊ sedule recogitata. De q̄ tradere exēpla nō ē necessariū sunt em̄ sine nūero/ q̄tidieq; expimur in psonis se tradētibus ad vitā meliorē/salutēq; suā diligent̄ pēsantib⁹ ¶ Accidit sepe ꝙ tristis frigidus aut certe tentatōibus vexatus aliq̄s/accedit ad sermonē. aut ad alicuius libri lectionem. ⁊ subito nec trāsibit hora ꝙ int̄ v̄ba q̄ inibi audiet leget/aut respiciet/ipse ꝯsequet̄ leticiā quandā ⁊ sctm̄ calorē ⁊ a suis tentatōibus liberatū se sentiet. ¶ Et cognosco ꝙ repiēs se induratū corde ad habendā deuotōȝ si applicauerit alicui salubri doctrina aut vite alicui⁹ sctī vel sctē/satis facil'r sentiet internā dulcedinē. ⁊ citi⁹ q̄ si niteret̄ ad istā hn̄dā sine medio tali. s. ꝙ simpl'r se daret ad cogitādū ď dei bonitate. Nec mirꝫ ꝰm ꝙ be. Greg. de h° adducit exēplū. Expiētia docȝ/q̄r solis rotā ⁊ eius pfectā claritatē intueri nō possum⁹/sȝ ipm videm⁹ i mōtib⁹ in q̄b⁹ resplēdet. sil'r mō pcipim⁹ dei claritatē ⁊ ei⁹ dignitatē i sctis suis vbi mirabil'r relucet. ¶ Valēt etiā ⁊ opant̄ ad obtinēdā deuotiōȝ istā sctōꝝ merita q̄ꝝ dicta recitāt̄ ⁊ deuote recipiunt̄. cū q̄b⁹ tali mō q̄dāmō loq̄mur. eoꝝ scripta plegētes. ¶ Sic ḡ ptȝ q̄ ꝓficuū sit sctōꝝ dicta ⁊ v̄ba legere attēte vel audire. Posito etꝙ ex tali lectōe nihil retineat̄ nisi p tali hora. Nō ei frustra ⁊ icōgrue dn̄s nr̄ v̄ba sua cibū appellauit aīe. Vn̄ nō est mirandū fame spūali depire tales qui se a studio sacre scripture elongant. existentes macri ⁊ in deuotione sua sicci.

Capitulum .15.

De angeloꝝ suffragijs. Et de generib⁹ aliquoꝝ hoim ꝓspera ⁊ aduersa habētiū.

Onsequēter nisi nobis sanctoꝝ angeloꝝ adesset freq̄ns auxiliū q̄s sufficeret euincere aut euadere fraudes laq̄osq; inimici. Certe null⁹ Idcirco angelo nobis in custodē deputato/honorē magnū ac reuerentiā sp impendere debemus. lȝ etiā in locis simus positi secretis ⁊ p̄uatis. nihil inhoneste ppetrātes q̄ eius pn̄tiā offendere possemus. ¶ Sunt hoies q̄dā nature tā laudabilis pleni gratitudine ⁊ recognitōe acceptoꝝ a deo ꝙ in ꝓsperis ei dē fidelit̄ famulant̄ ⁊ meli⁹ q̄ in aduersitatib⁹. ⁊ tales ipē nutrit sepi⁹ in ꝓsperitatib⁹. hn̄tq; padisum in hoc mūdo ⁊ in futuro. Rō. q̄r ex toto corde ⁊ pfecto. nō cessant laudare deū ⁊ grās agere de collatis bn̄ficijs. Et ipsis videt̄ ⁊ in veritate sic est/ꝙ q̄tulumcūq; donū lȝ modicū ⁊ exiguū ab eo acceptuȝ/sit charessime ⁊ valde gratāter accipiendū nō ꝓpter donū sed ꝓpter eū a q̄ venit. s. tale donū. Recte sicut filius bon⁹ in terra aliena posit⁹ multū gaudet cum recipit q̄lecūq; iocale a suo patre trāsmissū ⁊ care tenet. Et si a casu accidit/deū remouē bn̄ficia sua a talib⁹ ď q̄bus locutus suȝ. statim pmittēs eis aduenire aduersitates. ipsi sil'r hoc gratāter accipiunt tanq̄ a deo veniēs. ⁊ isto modo/sicut in ꝓsperis ⁊ sic de corde dulci omni tpe deum bn̄dicūt ⁊ laudāt. De quoꝝ numero fuit be. Iob ꝰm suā hystoriā ⁊ plures alij. Sȝ

et sunt alij alterius animi ⁊ cōditōis/plus indurati et qđammō nature asinine. qui stimulari volūt/ ⁊ tales melius accelerant ad deū/p tribulatōnes ⁊ aduersitates. q̊s ad se trahit deus oīpotēs sicut mater puerum sepatū ab ea. Ordinat eīn p aliq̊s vt ledať puer/ ⁊ sic clamās matrē ad eā reuertiť ⁊ lachrymās. Quē in vlnas suas suscipit ad hortās ne se decetero ab ea elonget. adijciēs q2 alibi non nisi mala sustinebit. Et in veritate loquēdo nimis pauci repiunť/q̇ sic viuaciter ⁊ funditus ex toto corde certissime recurrūt ad deū ⁊ ad eius auxiliū in vera ⁊ bona hūilitate. queadmodū in aduersitate faciūt cū se senserint desolatos. nesciētes vbi hīe recursum nisi ad deū. ⁊ hoc spāliter qn̄ nō sentiūt dolorē illa hora. qui sit oīno impedimentū intellectus. quin possint conuerti ad cogitandū deū ⁊ seipsos. Et iō cōuenīēter rn̄dit quidam sanctus vni diuiti grauato infirmitate/ipm̄ depcanti q̈tinus deū/ p ipso exoraret sanitatē impetrādo. Qn̄ inquit iste sanctus deuotionē habetis ampliorē ⁊ melior estis. an in infirmitate an extra? cui rn̄dēti q2 in infirmitate dicit sanctus. Et ego oro deū ut vos in tali statu cōseruet in q̊ melior estis. Et lз aliq̊s optet tribulationē trāsire ⁊ cessare ab eo ꝓpter dolorē quē sentit ad p̄sens sicut dicit apl's ipsa tn̄ generat et apportat fructū valde placabilē. Videm9 in pueris scholarib9 qualē ꝓfectū reportāt p suas vapulatōes ⁊ correctiōes. q̈uis ad horaз eis hoc sit durū. Et breuiť loq̄ndo nō ē aliqd ꝙ sic viuaciter eradicat amorē istū mūdanū a terra aīe. queadmodū tribulatio bn̄ ⁊ paciēter recepta ⁊ tpata exťs. Et qđ plus ē/ab isto amore pfecte nō pōt q̇s sequestrari sine tribulatōne ab extra aduenicte/vel acccepta p' voluntariā pn̄iam ⁊ carnalitatis mortificationē nisi miraculose aliter factū fuerit ⁊ p dei donū speciale.

Capitulum .16.

Incipit de scala cōtemplatōnis dei cuius tres sunt gradus. s. humilis pn̄ia locus secretus ⁊ silētiū. ⁊ fortis pseuerātia sicut beatus Bern̄. sup cātica tractat.

A
d ptingendū ad fructuз vite ꝯtēplatiue ⁊ eius altitudinē. necesse est scala vti ⁊ sic ascendere. principaľr tres in se gradus cōtinente. q̊s noīare possumus pn̄iam humilē. locū secretū ⁊ silentium. ⁊ fortē pseuerantiam. ¶ Inter istos aūt gradus tres principales. plures sūt medij sed minus principales. p q̊s fit ascēsus de alto in altū. ⁊ de virtute in virtutē/q̊usqз puenit ad summitatē arboris seu montem ꝯtēplatōis. ¶ Humilis aūt pn̄ia hec incipit. locus quietus ⁊ secretus cū silētio mediat. fortis pseuerātia finit terminatqз. ¶ Sed anteq̄ ad horū triū ꝓsecutionē descendā. ꝓ mee imaginatōis melioris intellectu cōprehēsione/aliquibus vtar naturalibus ⁊ intelligibilibus silitudinibus. ad ostendendū quid nos opteat facere prius q̄ ad dei amorē pfecte veniamus. Non eīm sine medio de impfecto ad pfectū transire valeamus/nec subito q̇s repēte fit summ9 et in virtutibus pfectus. sed acquiriť ipsa/in silitudine opatōnis naturalis q̄ ꝓcedit ab impfecto ad pfectū. Ignis eīn vt videmus p fumū incipit. post hoc est flama cū fumo. deinde ignis purus ⁊ clarus ⁊ lucidus in carbone. Silr granū in terra seminatum primo putrescit scđo germinat. postea se leuat extra terrā crescitqз vsqз ad maturitatē. Et planta transplantāda in terra sterili existēs/primo eradicabiť. scđo replātabiť ⁊ erit tanq̄ mortuā. postea viridescit et in altū succrescit. Suo mō est videre in alijs naturalibus p totū. ¶ Pariformiter volēs viuere in vita ꝯtēplatiua/in suo initio nō pt hīe pfectōnē. qn potius optet cū prius emittere fumū displicētie de vita sua p̄terita ⁊ eū flere amare ⁊ seipm̄ turbare sine magna ꝯsolatōne. postea veniet flama amoris cū fumo tali. postremo amor pur9 sine fumo. In statu p̄mo mortificabiť vita carnalis p̄terita. in scđo germinabit altius extra terrā. in tercio fruct9 erit pfectus. Sil'i mō in silitudine plāte eradicabiť talis de terra mala ⁊ sterili vite mūdane. qđ fiet cū pena maḡ ⁊ labore. postea replantabiť vbi adhuc leuiť sustinebit grauitates vltimate v̊o erit radicata fortiť ⁊ pfecta. afferetqз fructū multū. Tres stat9 istos ꝯuenienť qdā assignauit dicēs ꝙ ī p̄mo aliq̇s languet amore. in scđo nutriť. ī tercio aūt viuit amore. sic patebit maīfesti9 ī seq̄ntib9

Capitulum .17.

Quō debet incipi a labore vite actiue vita cōtemplatiua.

Primus gradus ptinēs ad statū incipiētiū ⁊ imꝑfectoꝝ ⁊ hūilis ꝯfessio: pnīa mediāte q̄ qs in se amorē mūdanū cū desiderijs prauis/mortificat sitꝫ et mot⁹ illicitos ⁊ ꝯsuetudies malas. hec carnē castigat ⁊ domat ne rebellet aīe. sꝫ ei sit subiecta. qd̓ facit ꝑ ieiuniū, vigilias ⁊ abstinētiā. afflictōes. lachrymas. gemitus ⁊ suspiria crebra. ac etiā ꝑ corꝑalē exercitatōeꝫ seu laborē ſm statū suū. ¶ Qui em̄ an̄ penitenciā talē aut sine labore hmōi repente vellet vti pfecta vita ꝯtēplatiua hic seduceret. ⁊ ꝯpareṫ volēti vno saltu. montē altū ꝯscēdere. Jō dicit be. Greg. alijq̄ꝫ sctī. ꝙ vita actiua q̄ sita est in laboribus ⁊ afflictōibus corꝑalibus dꝫ assumi an̄ ꝯtēplatiuam tanq̄ aptās viā ꝓ illa. De q̊ habem⁹ figuram in Jacob q̄ seruiuit ꝓ rachel repn̄tante vitā cōtēplatiuā. ꝑ⁹ tn̄ ei supponebaṫ lya eius soror ꝑ quā vita actiua designaṫ. ¶ Ex quo trahiṫ ꝙ iuuenes pleni adhuc carnalibus tentatōibus ⁊ vicijs ⁊ etiā magni pctōres. q̄ multū tpis vite sue/male viuēdo deduxerūt. nō pn̄t nec debēt subito se tradere ex toto ad ꝑfectionē ꝯtēplatiōis Quare? Propterea. cū em̄ crederēt cogitare de deo ⁊ puras hr̄e orōnes in secreto et ocio citius ipsi tūc cogitarēt et abūdātius ad malas suas inclinatōes/ ⁊ peiores efficerenṫ. ¶ Et Seneca in hac intētōe dissuadet ne q̄s solus lōgo tpe demoreṫ. Et oēs sctī ⁊ phī ꝓpter cām hāc ociositatē repꝛhendunt. Nihilominꝰ ipsemet seneca ⁊ ceteri sancti/laudāt solitudinē ⁊ ociositatē ad liberius deo seruiendū. sicut fecerūt sctī heremite ⁊ alij plures religiosi boni. Sed diuersitas ista ſm diuersitatē ꝑsonarū est attendēda ⁊ mores varios eorum queādmodum in gradu scd̓o declarabo.

Capitulum .18.

Gratia singularis aliquibus collata/ab oibus nō est imitanda.

Quibusdā ex grā dei spāli collatū fuit. vt in iuuentute sua/solitudini ⁊ solitarie habitatōi seipsos traderent. queadmoduꝫ sctūs Bn̄dictus legiṫ fecisse. Ipse tn̄ in regula sua/ꝑ se illud non ꝯsulit. sicut etiā faciunt alij heremite ⁊ doctores ꝑsuadētes ne q̄s illud audeat attentare ⁊ aggredi. q2 grā vna singularis alicui donata/nō est oīno trahēda ad ꝯn̄am seu nō oībus imitāda ¶ Et qui q̄nq̄ꝫ opositū ausi sunt facere. s. q̄rere solitudinē ⁊ ociositatē sine p̄cedēte labore ⁊ pnīa bona instructione ac ꝯsuetudine cōuersatōis inter societatē/miserabiliter sunt defraudati. Nō volare em̄ nisi sunt anq̄ essent alati. ⁊ cōgredi bellū cū inimico immanissimo/priusq̄ alios minores debellassent aduersarios. s. mundū ⁊ carnē. ¶ Et iō nō magnā habeo fiduciā in quosdā nr̄i tpis heremitas se dicētes magnū afferre ꝓfectū sibipsis. Qd̓ ⁊ sentiendū puto de feminis in reclusorijs positꝭ. ¶ Scitis vos ipse sorores mee dilecte/quā necessitatē sustinuistis vsq̄ꝫ huc eē in labore magno (et forte adhuc ex vobis alique tali indigēt) anteq̄ potuissetis vos tenere in secreto ⁊ solitarias. et vos tradere oīno ad cogitandū de deo. in sit̄itudine heremitarū ⁊ reclusarū. ¶ Habemus em̄ ⁊ reclusoriū nō solū in nemoribus locisq̄ꝫ desertis positū. sꝫ vbicūq̄ꝫ pn̄t haberi vel exerceri ad declinandū mūdū seu euitandū eius tumultū cū oībus suis occupatōibus ⁊ solicitudinibꝰ. ¶ Propter ista igiṫ videṫ in religionibus bn̄ ordinatis ⁊ institutis nouitios ⁊ nouellos onerātos fortiter i addiscēdo/magnū hr̄e seruitiū in laboribꝰ ⁊ vigilijs. ieiunijs ⁊ clamoribus ⁊ cantibus. ad remouendū ꝑ ista/cogitatōes. q̄s ad alia solitarij existētes possent habere. Sed tn̄ aliqui bn̄ expti in talibus penitentijs. ⁊ scientes tentatōes/cogitatōes prauas carnales deuincere habent de spacio ampliori essendi in solitudine ⁊ absq̄ꝫ labore. ¶ Vn̄ accidit aliq̊s talis existere cōplexionis tam fortis ⁊ dure nature ad vincendū domandūq̄ꝫ cū labore tentationes suas/ꝙ inhabiles sunt ad ꝑfectiōꝫ ꝯtēplatōis. sed oportet eos ꝯtinue occupari laboribus vite actiue. ⁊ repiunṫ tales multi tam clerici q̄ laici q̊s cognoui. Sicut e regione seu a ꝯrio ē inueniri quosdā quibus vita ipsa actiua ē graue onus ⁊ mirabiliṫ ꝑ eā impediūṫ. Etiā accidit ꝙ aliq̊s

sit talis ⁊ tam bñ in sua naturali cõplexione ordinatꝰ vel etiã ex grã dei spũali ꝙ plus vna die ꝓficiet se tradẽs ꝯuenienter ex toto ꝯtẽplatiõi. q̃ faciet aliꝰ in toto ãno. Nihilominus nõ intendo. ꝙ qs taliꝫ se applicet vni vite. ꝙ se nõ debeat aliqñ occupare in alia/vel plus vel minꝰ s̃m tp̃s ⁊ s̃m hoc ꝙ eĩ ꝓdesse poterit. Nõ enĩ dꝫ se ita dare ad vitã actiuã q̃n interdum cogitare habebit ad deũ suãqꝫ ꝯsciam emẽdandã/ad ꝯfitẽdum ⁊ ad pniam agendã. Et ex pte altera nõ sit ita deditꝰ ꝯtẽplatõi/quin aliqñ etiã ei opus sit aliqd laborare. Et iõ sp in eadẽ ꝑsona Martha est necessaria cũ Maria et maria cũ martha vl' plus vel minꝰ vt dictũ est. Talis tñ vsurpabit sibi nomẽ vite illiꝰ in cuiꝰ officijs plꝰ ⁊ freq̃ntiꝰ occupabitꝫ

Capitulum .19.

In q̃ consistit ꝑfectio vite cõtemplatiue ꝑ similitudinẽ amoris mũdani.

Congruũ est aliq̃liter declarare in q̃ ꝯsistat ꝑfectio vite ꝯtẽplatiue anteq̃ ad vlteriora ꝓgrediar. Quãuis enĩ antea dixerim amorẽ dei finẽ esse huius vite. sic posset dici (vt mihi videtꝫ) ꝙ ipse finis sit ⁊ esse dꝫ oĩm operationũ. q2 ꝓ dei amore dꝫ fieri ⁊ ordinari qcqd facimus. Propter q̃ ista cãm dicturus sum ꝯditiões q̃sdã vite ꝯtẽplatiue. Verũ nõ sufficiẽter nec q̃ istas bñ nouerim. sed de talibus loq̃r sicut cecus de coloribꝰ. recitando q̃ sancti in suis tradiderũt scripturis. ⁊ hꝰ modicũ qđ sentire potui ꝑ longũ tp̃s ⁊ experientiã ac diligentiã ⁊ cum dei auxilio. reliquũ ꝯmittẽdo potioribus in hac materia expertioribus. Et ad facilius apprehendẽdũ ad qualẽ dei amorẽ ꝑfectio vite ꝯtẽplatiue ꝑueniat volo ostẽdere ꝑ eius ꝯtrarium. s. mundanũ amorẽ. Illũ enĩ multo melius cognoscimus. familiariorqꝫ nobis existit q̃ diuinus. Respiciamus itaqꝫ qd operatꝫ talis amor mũdanus in hoĩe/ꝓfunde in tali capto. sicuti amor argenti amor honoris vl' dignitatis aut male carnalitatis. Certũ est ꝙ in tali/hõ primo languet ꝓpter desideriũ id habendi qđ solũ amat sic fatue. Postea taliter stabilit suã mentẽ/totũ cor ⁊ intellectũ in isto, ꝙ nihil aliud valet cogitare q̃ id qđ amat. intantũ ꝙ sui obliuiscitꝫ. ꝑditqꝫ oẽm pudorẽ. nec est quicq̃ ipm valens retinere aut ꝓhibere. nõ labor. nõ vexatio. nõ ꝑiculum. nec mors nec amicorũ ꝯsiliũ. nec timor dei vel suorũ iudiciorꝫ. Siue talis dormiat/de amato somniat. siue vigilet. de nulla re alia curat audire vel loqui vel auscultare. taliter ꝙ perdit oẽm rõnem efficitꝫqꝫ tanq̃ fatuus/aut ebrius vel furibundus. Nihil enĩ est ꝙ talem hoĩem retardare posset aut impedire a tali amore vel ꝙ recusaret ⁊ euitaret facere hõ talis/vt solũ ad hoc ꝑtingeret ad qđ ipm amor talis mundanus sic inflamat ⁊ vulnerat. Obliuiscitꝫ etiã omne bonũ presentis ⁊ pariter vite future. intantũ vt si interdũ eidem a casu loquitꝫ qs de paradiso. inferno/aut morte. videtꝫ sibi hoc somniũ vl' vt fabula. Nec etiã/q̃uis modicũ intra se retinet aut recipit spũalem hmõi cogitationẽ. amor mũdanus cito eaꝫ inde expellit qui mihi ꝑdominatꝫ.

Capitulum .20.

Qualis sit amor dei quẽ contemplatiuus debet habere.

Ab exemplũ statim datũ/cõsideremus pari mõ ꝙ amor dei si esset talis in aliq̃ ꝙ faceret ipm ex toto seu oĩno ꝯdemnere mundũ ⁊ eius obliuisci sicut mũdanus amor facit obliuisci deũ ⁊ ꝙ esset ita fortis ac ardẽs sicqꝫ radicatus in corde eius/ꝙ nec posset nec sciret voluntarie ⁊ sua sponte seu libere/alibi cogitare. nec timeret cõtemptũ seu non curaret vituperia aut increpatões ꝑsecutionũ. nec etiã de ipsa morte metuit ꝓpter istũ amorẽ dei. s. ⁊ ꝙ oĩa visa ⁊ audita hꝰmõi ad memoriã duceret ⁊ viderentꝫ sibi tanq̃ somniũ ⁊ quedã fabula ⁊ ꝓ nihilo reputaret respectu dei ⁊ glorie sue. Et breuiter iudicio mũdi haberetꝫ vt stultus ⁊ ebrius/iõ ꝙ ea tam modicũ q̃ huius mũdi sunt curaret ⁊ adhuc minus q̃ alijs de deo cura est/vel paradiso. s. q̃ in amore mũdi sunt absorpti qđ amnio. Tunc dico ꝙ iste esset ꝑfectꝰ dei amor ad quẽ tẽdere dꝫ aliqs ꝑ vitã cõtemplatiuã. ¶ Et in statu talis amoris iã dicti/aliqs diceretꝫ mortuꝰ ⁊ crucifixus mũdo. ꝓpter hoc ꝙ nihil sit eũ retinere valẽs et viueret deo. essetqꝫ huiꝰ seculi vanitati-

bꝰ dormiens ⁊ eternis bonis inuigilans haberetq̧ sensus suos oēs sui corpis tāq̄ clausos dormiētes ⁊ obstructos ad oē qđ fit p hoīes huiꝰ mundi. sed aptos gaudijs sanctorū ⁊ sanctarū. ¶ Et hoc est q̄ docto. res sancti dicūt figuratū vt cū moyses deo loq̄ voluisset nubē obscurā idē intrauit. re pñtās volentē hr̄e dei amorē introire opte re nubē obscurā. q̄ eū obliuisci faciat nec videre/nec pcipe ad mundū istū ptinētia. ¶ Et quō pōt acq̄ri amor iste hoc intēdo pñr aliq̄ mō demōstrare. q2 hic est finis vi te ɔtēplatiue. ⁊ q̄ illic puenerit/iste iā ascē dit ad montē vbi cū discipulis suis tribus xp̄s se trāsfigurauit. Ille loquit deo in fi gura moysi qñ legē ipsam recepit. Ille ra ptus est in spū vel potiꝰ supra suū spm̄. ille habet ɔuersationem suā iu celis. ipse viuit amore. ipse feliciter ardet delectabilr̄ ⁊ pla cide sine fumi obscuritate. Sz heu heu q̄ paucis ista gr̄a aduenit ⁊ ad modicū tp̄s durat q̄ diu q̄s degit in hoc exilio.

Capitulum .21.

De scđo gradu cōtemplatōis ⁊ duro conflictu inibi existente.

Modo ad scđm ⁊ terciū gradꝰ ducētes ad istā q̄ dicta est ɔtem plationē/accedamus. ¶ Postq̄ psona de uota ī vita actiua vsitata fuerit. ⁊ corpꝰ suū p pniam humilē in seruitutē spūs redege rit/ad minꝰ saltē in maxima pte. si non ex toto. ac amor mūdanus eidē displicuerit. lz eā valde vexauerit. talis psona tunc erit tanq̄ languida. Non enī vult recipe ɔpla centias seu delectatōes ⁊ ɔsolatōes quas hr̄e posset ipsiꝰ mūdi. nihilominus tn̄ ad huc nō habz spūales placētias seu delecta tiōes q̄s desiderat. Et ita sustinet feroces insultus sepius duros ⁊ graues causantes sibi penā mirabilē ad vincēdū. et modicū vel nihil recipit ɔsolatōis. ¶ Ibi certe est fumus obscurꝰ. multū offendes sine igne. Hec est eradicatio plante alibi plantande vbi adest grādis violētia. hec ē occisio mor tificatioq̧ grani seminati. hoc ē dicere de recessu vite pme ac carnalis. ad pueniēdū ad spūalē. Heu q̄ aspa via hec ē ad trāseū dum ⁊ deuincendū. quaz multi incipiunt ad cito victi/ad ɔsuetudines suas pstinas reuertunt. Alij aūt sepe cadūt. sepeq̧ seipsos releuāt. sepe fugiūt. ⁊ sepe reuertūt. se pe desperāt puenire posse q̄ tendūt. et sepe spem reassumūt. Sepe dicūt sufficit nobis vt alij viuere sine hoc q̄ ad altiora tenda mus ⁊ sepe resumētes sibi corpp̄riā desidi am ⁊ tepiditatē redarguunt ⁊ ita in seipsis durū faciūt ɔflictū grādēq̧ diuisionē. De quo? Certe volūtatis carnalis ɔ̄ spūalem amoris mūdani ɔ̄ diuinū. Sed amor dei adhuc est valde modicus ⁊ debilis. mūda nus vo fortis ⁊ potēs repugnatq̧ fortit ne nidū suū seu hospiciū qđ habuit ab infā tia in hoīe/pdat. Et qđ plus molestat. ipe amor mūdi/oculis cernit corpis. et sentit dulcis eē ad retinendū. amarꝰ vo ad pdē dum. Amor aūt dei eꝫ nō videt ⁊ sentitur durus ad acq̄rendū ⁊ dulcis ad dimitten dum. Ecce certe durū diuortiū seu pcicio. sz in dei noīe nil tā durꝫ qđ ɔmpta ⁊ bona volūtate q̄s nō posset exupare ⁊ vincere p diligētē laborē ⁊ spem bonā in futuro me lius hñdi. sm spōsiones affirmatōesq̧/q̄s tā recipit ex sacris scripturis q̄ p istos qui hoc pedagiū seu viā istā pcurrerunt experti oīno ⁊ pbati in malo de hinc i bono. qbꝰ merito fidē nostrā firmit tradere debemꝰ.

Capitulum .22.

In quali statu est cōtemplatiuus in scđo gradu cōtemplatōis.

Post hoc duellū ⁊ hunc languo rem/incipit q̄s ɔualescere meli usq̧ hr̄e. Non enī tam grauiter ⁊ difficul ter portat carere amore mūdano q̄ antea q̄q̄ adhuc nō recipiat magnā placentiam seu ɔsolationē ⁊ delectationē in amore di uino ad quē tendit. Habet aūt se tanq̄ in ter duos status. non oīno nec ex toto mor tuus mūdo/nec etiā totaliter viuens deo. Et ibi in statu tali/potest dici mori amore Non enī sentit vt antea. dolores salutaris sue infirmitatis quos senserat mortifican do vitam suā carnalē. Sed etiā adhuc nō est viuificata seu resuscitata/ad recipiēdū cōsolationem amoris spūalis. Et in tali statu/pōt ascendere in scđo gradu scale cō templationis/quem appello locum secre tum ⁊ silētium. q̄uis enim antea poterat quis locum querere secretū ⁊ solitariū ad

ꝓorandū deū/et de sua cogitare salute.nō tñ erat securū se illic totalr tradē freqnciꝰ ꝓpter cās supius assignatas. Sed hic pt se audacius exponere ad solus manendū ⁊ niti ad acqrendū vite ꝯtēplatiue pfectōez: se figēdo i amore diuino talit̄ ꝙ sui obliuiscat̄/ac alioꝝ ꝯuertēdo oīno ⁊ ex toto aīe sue vultū spirltalē ad spūalia ⁊ auertendo eundē a materialibus nisi qūantū tales ꝑ sint ad amandū ⁊ adiuuāt ad cognoscēdū spiritalia. Et ꝙ in isto statu videat/viuaciterqꝫ sētiat hoc qđ sapiēs Eccēs dicit. Vanitas vanitatū ⁊ oīa vanitas. ⁊ ꝙ nihil sit in q̊ se reponat nec delectatōz accipiat aut ꝯsolationē.nisi in vltimo ⁊ optimo suo bono.in fine suo recto ⁊ felicitate q̄ est deus ⁊ se in illo ꝯtinuo moueat anheletqꝫ ad deū tanq̄ languida incēdio amoris q̊usqꝫ euz teneat.ad quē sic tēdit. quēadmodū lapis extra locū suū ꝓpriū exñs tendit sup terrā q̄ locus est ex q̄ grauis est. ⁊ ignis tēdit in altū. vtpote leue sursū q̊usqꝫ ibi ꝑuenerit.

Capitulum .23.

De duobꝰ modis silētij ⁊ solitudinis.

ſ Ecundū statū diuersitatez et cōditionū ⁊ varietatē hoīm/ pōt qlibet repire locū sibi secretum. vt inibi in pace qescat ⁊ in silētio. Veruntñ est ꝙ pncipale secretū ⁊ silentiū hūi dz ad intra in aīa magis q̄ ab extra hoc est ꝙ aīa excludat a se ⁊ hītatōe sua oēm curā humanā mūdanā. oēmqꝫ cogitationē vanā vel nociuā ⁊ quecūqꝫ eaz impedire pñt ad illud ꝑueniendū q̊ tendit. Accit em̄ ꝙ aliqs sepe corꝑe solus sit ab hoībꝰ segregatus. nihilominus tñ ꝑ fantasias cogitationes ⁊ melācolias patit̄ ⁊ suffert grauissimā onerosāqꝫ societatē in semetipso. q̄ fantasmata. generāt sibi varios tumultꝰ ⁊ magñs collocutōes seu garrulatōes corā sui intellectus oculis adducētes mō vnuz post reliquū inducētes eū nūc ad coqnā. nūc ad foꝝ. adducētes ei inde delectatōes immūdas carnales/monstrātes sibi/mō choreas pulcritudines cantilenas ⁊ hmōi vanitates. trahēdo ad malū ⁊ pctm̄. Quēadmodum ꝯfitet̄ be. Hiero. de seipso hūiliter ꝙ cū erat absqꝫ societate q̄libet in deserto/ꝑter bestiarū siluestriū ⁊ scorpionū erat nihilominus sepe cogitatōe. s. in choreis ⁊ in societate dñarū rome. Fantasie etiā tales facient aīam solā existentē/irasci ⁊ litigare ad alterū absentē tanq̄ pñs sit ⁊ iniuriari postea ipsa ꝯputabit argentū ⁊ mercabit̄. ꝯportās thesaurū validū. interdū ibi trāsuadabit mare ꝑ suas optatōes ⁊ desideria Nunc ꝑuolabit terrā mō erit in magnis dignitatibꝰ. Et sic breuit̄ de ꝯsilibus fantasmatibus ⁊ fatuitatibꝰ sine nūero. Anima v̊o talis ibi nō est in secreto nec in solitudie/q̄uis sola sit ab extra. Nec certe aīa deuota/ꝯtēplatōi vacās/sola est. q2 nunq̄ minus sola est nisi qñ ipsa sola est. Sz istarum solitudinū duarū absentia int̄ se multum differt. Aīa ei deuota ꝯtēplatiua nō est sola. q2 existit in societate optia vtili et delectabili. s. cū deo ⁊ sanctis eius ꝑ sancta desideria. deuotas sanctasqꝫ cogitationes. Alia autē vtit̄ societate valde dānosa vel saltē ei nihil ꝓficua/aīa. s. ita inutiliter mēte vagabunda.

Capitulum .24.

De materiali secreto.

v Erū ē tñ/ ꝙ ad hñdū secretū ac silētiū ab intra in aīa ꝓdest q̄rere secretū ⁊ silentiū ad extra. saltē mediocriter. si nō ex toto. Et maxīe istis ꝓficuū est/q̄ nondū vsum hñt nec sciūt seipsos retrahere intra semetipsos cū ab extra sociati sunt ꝯiuncti. qđ ꝑfectōis est ⁊ fortissimū. nec acqrit̄ tale/nisi ꝑ longā bonamqꝫ ꝯsuetudinē. ¶ Aliqbus delectabilior est locus secretꝰ nemoris aut deserti. Alijs aūt sufficiūt secreta cāpoꝝ. Alijs ecclesiaꝝ. aut certe suarū domoꝝ. taliter inibi se collocātes ne videant alios nec ab alijs ipsi videant̄/ aut quia nō ē ibi aliquis alter homo vel sic se ꝯtinēt ⁊ ordinant ad modū heremite. Vñ Arseniꝰ ecclīā igressus. retro pilare vnū vbi neminē videt̄ nec videt̄ a q̊q̄ solitus erat se locare. ¶ Aliqbus sonꝰ quātulūcunqꝫ etiā modicꝰ siue hoīs siue auicule siue cantus aut etiā locutōnis. ꝑstat impedimentū sue ꝯtēplatōis. ¶ Alijs qbusdam cantꝰ ecclie sepiꝰ nō modicū ꝑstat auxiliū cogitandi ad ea q̄ cupiūt. q̄re ipm libenter audiūt. Taliter be. Aug. de seipso ꝯfitet̄ quō audiēdo modulationē psalmo.

rum aut hymnorū ecclesie in sue cōuersionis initio lachrymis rigabat̄ et cordi suo veritas infundebat̄ ⁊ ei multū bn̄ fuerat ꝓ tunc. ¶ Et ꝓpter diuersitatē talē generalis regula ad sciēdū q̄s locus ad secretū q̄rendū aptior esset dari nō p̄t / s; q̄rat hūc q̄libet ꝭm gratiā a deo sibi traditā ⁊ etiam ꝭm statū ei ꝯuenientē in q̊ fuerit / quē pōt ꝯtinuare. aut in q̊ seip̄m poterit exercitare / sine nota erga alios q̄bus ꝯuiuit vel singularitatis vane glie aut etiā hypocrisis. Poterit em̄ eē aliq̄s de statu tali aut in vita tali / ꝙ ecclesiā sepi9 visitare nō habebit vel a tali nimis distabit. ¶ Breuit̄ g̊ loq̄ndo ad habendū leui9. assuescendū est in ꝓpria domo aut in sua camera si tal' sola hr̄i poterit aut alicubi intra eā. Et ad hoc cōsequēdū / multū faciet ꝯsuetudo ei aut cōplacentia ⁊ delectatio ibidē recepta. Noui mulierculā / cā īfirmitatis coactā se in q̄dā camera ꝑ tp̄s nō breue ꝯtinere. quadā vice mihi loq̄ns. Nescio q̄d faciā (inquit) cu; ꝑdidero hāc camerulā. nō est em̄ mihi locus ali9 ad cogitandū deū. ⁊ ad meipsam / ita bn̄ ꝯueniēs sicut iste. Nec oꝑtet sp̄ attēdere ꝙ habeat̄ talis secreta solitudo aut ēt secretus loc9 determinat9. sed vbicū q; fuerit siue in cāpis siue in villis / siue ī balneo (quēadmodū tradidit Cris.) ibi solū se hō pōt recolligere ⁊ a mūdo subtrahē. Et ꝓdest sepe diuersas ⁊ loci mutatio ad delectationē ⁊ recreationē quā aliq̄s sic p̄t accipe. Nocturnū aūt tp̄s ad hoc ꝯueniētius est q2 quietius ⁊ magis pacificu; absq; tentationibus vane glorie mundi.

Capitulum .24.

Quō corpus cōtēplatiui d; ordinari et de impedimētis aduenientibus.

R Ocet doctor q̄dā eximius Guilhelm9 olim ꝑisien̄. ep̄s ꝙ corpis debita ordinatio / multū ꝓdest ad firmā cogitationē alicuius rei habēdā Et quilibet corpus suum in tali situat dispositione / quam sibi magis nouerit delectabile; ⁊ expedientē. siue hoc sit geniculādo. siue stādo. siue sedēdo. inclinādo appodiando. siue etiā iacēdo. Et est hoc intelligendū cū q̄s solus extiterit. poterit em̄ tūc sine singularitate id agere. In ecclīa eni; oꝑtet se alijs cōformare. Subdit etiā sīialiter ꝙ ei videt̄ modus iste bonus esse ⁊ ꝓficuus. ꝙ se q̄s rectū teneat supra brachiū sinistrū inclinādo. Credo bn̄ hoc ip̄m experientia accepisse. ¶ Scio ⁊ aliū / cui nulla dispositio ⁊ corpis ordinatio / maius p̄stat auxiliū. sicut sedēdo inclinat9 supra dorsum ⁊ q̄si iaceat / vultū versum tenēs ad celum aut terrā. Aliquibus placet ire ⁊ redire. qd̄ interdū pōt esse ꝓficuū ꝓ recreatōe aliquātula. Sed cōtinue ⁊ sepē hoc agere / puto quieti aīe nō modicū fore impedimētū. q̄ tn̄ quies suꝑ oīa d; inquiri ad ꝑtingēdum ad hoc de q̊ nr̄a est locutio. Nec frustra dicit Aris. aīa sedēdo ⁊ quiescēdo sapiēs efficit̄. ¶ Sed ex q̊ aliqui sp̄us hn̄t ita leues ⁊ mobiles / ac ita ad mūdialia oꝑa inclinatos / ꝙ eis esset paruus infernus / esse sine societate vel se in loco vno fixos continere q̄uis etiā bn̄ ad modicū tp̄us. ideo hmōi / modicū vel nihil ꝓficiūt ad vitam ꝯtēplatiuā. īmo ipsis est melius eā dimittē ⁊ se tradē actiue. nisi tales ꝯditōes ꝑ violētiam ꝯsuetudinis possent q̄nq; deuincere Nihil est em̄ qd̄ ꝑ laborē ⁊ diligentiā nō possit supari. ¶ Sunt ⁊ alij q̄ statim tentant̄ blasphemijs ⁊ alijs vicijs ita horribiliter ꝙ vix sustinere valēt. exinde incidentes interdū in frenesim. aut extra bonā fidem. efficiunt̄q; etiā melancolici tristes et iracūdi. oīaq; ipsis displicēt. Agnoscūtq; tales ꝑ expiētiā ꝙ eis sit multo melius eē in societate ⁊ labore exteriori. q2 tunc talia nō cogitāt q̄ eos sic turbare possēt. Et isti silr̄ nō valēt ad ꝯtēplationē nisi ex grā spāli. vel saltē ipsa est eis durissima ⁊ piculosissima. ¶ Sunt itē alij aut ꝑ naturā vel gratiam aut ꝑ ista ambo silr̄ amātes solitudinē soliciti q; d̄ sua salute. desiderātes agnoscere deū ac sp̄ualia ista adamare. Non habent etiā nimis fortes vehemētesq; carnales motus q̊s vīcere nō valerēt. Isti habiles sunt ad tradendū se vite ꝯtēplatiue. et spāliter hn̄tes cor dulcē ac tenerū ad deuotionē flexibile. Difficile est em̄ cor durum ad bonū ꝑtingere qd̄ male hēbit in nouissimo. ¶ Et accidit ꝑtingē aliquē paulatī ascēdēdo ab actiua vita vsq; ad ḡdū sūmū ꝯtēplatiue. q̄ tn̄ postea reuertet̄ descendetq; ad actiuā. Qd̄ cōtingere pōt in casibus

dñobus. vel p negligentiā ꝛ fictionez. aut certe p abundātiā v̓tutis. tali mō ꝙ ꝓ suo libitu vtat̃ vna vita sine alteri⁹ impedimē to. Vel s̃m suū officiū. Et statū talem hīc decet p̄latos. sic ꝙ sint vite ꝯtēplatiue / ita pfecti ꝛ ī tali radicati ꝙ descēdere possint ad actiuā / nō tñ deserēdo oīno ꝯtēplatiuā Quēadmodū angeli ad nostrā custodiaz deputati hic inferius / contemplant̃ semp videntes faciē dei patris qui in celis est.

Capitulum .26.

Disputatio quō vita ꝯtemplatiua ꝓsit in primo sibipsi.

Propter tria motiua / seu rōnes tres inter alias. quidā mirāt̃ ꝙ aliq̄s se tradit vite cōtēplatiue. Pͥma. q̄ ꝯtēplatiui n̄ nisi sibipsis ꝓficiūt. Scd̄a q̄ videt̃ eis ꝙ ꝯtēplatiui nimis velint inq̄rē et sape atq̧ nimis alte volare. Tercia est. cū mlt̄i sint decepti exinde ꝛ effecti fatui ꝛ me lancolici. Ad q̄s rōnes tres (si saltē rōnes dicēde sunt) breuiter ꝛ manifeste r̄ndebo: sancti em̄ doctores de materia tali abūdan tius subtili⁹ ꝓfundiusq̧ loquunt̃. ¶ Ad pͥmā rōnē r̄ndeo ꝙ aliq̄s vite ꝯtēplatiue sibipsi ꝓficit / multo plus atq̧ diuini⁹ pla- cetq̧ amplius deo / q̄ p vitā actiuā. qđ sat̄ est. Nihil ē em̄ post deū / a me plus dilige- dū q̄ egomet. ꝛ plus etiā q̄ totū residuū mūdi. iō p̄diligēdū est mihi placere. istā q̧ vitā acceptare q̄ sibi acceptior fieri pos- sum ꝛ potius q̄ hīc modicū meriti. vl̄ for te vt aliū lucrifacerē eū saluādo. mei autē detrimentū paterer me ꝯdēnando. Et est hoc intelligendū ceteris paribus. ꝛ ꝙ ali- q̄s tā libere posset vti vna vita sicut ꝛ alt̄a Qđ dico ꝓpt̃ publicos officiales ꝛ p̄latos et hn̄tes alias dignitates ipsos obligantes vite actiue intēdere quēadmodū sunt etiā mulieres maritate pueros hn̄tes ꝛ familiā gubernātes aut obligati suis seruire pētib⁹ Si em̄ hmōi ꝓ tunc se tradere vellēt ꝯtē- plationi / ipsi se dānarēt ꝓpter obligationē q̄ ligati sunt ad alijs ꝓficiēdū essetq̧ vna mala tentatio ꝛ piculosa vni tali vt dictuz est. ꝙ sibi delectabili⁹ esset sp intēderet cō- templatiōi. negligēdo aut postponēdo h⁹ qđ facere teneret̃. Et esset ꝓpter hoc dāno- sus ꝛ noceret subditis ꝛ reipublice. De ta- li esset bn̄ conquerendū ꝛ sabbatū ꝯtēpla tiōis sue deridendū. Sz aliter ē de nō obli gato ad seruiendū alijs ꝓpter officium qđ hz. vel nō neglecto qđ facere alijs tenet̃.

Capitulum .27.

De ꝓfectu quem contemplatiui alijs affe runt.

Consequēter ondo ꝙ psona ꝯtēplatiua / multū etiā ꝓdest alteri. ¶ Pͥmo q̄ dat ex emplū bone vite / p̄dicatq̧ facto ꝛ ope / deū sup oīa diligēdū. ꝛ ꝙ reliq̄ oīa sunt vani- tas nec curāda. Et hec nō est modica do- ctrina. imo de tāto p̄ualet q̄to opa pl⁹ cō- probant̃ eē sine fictōe q̄ v̓ba. ¶ Itē ꝯtem platiui p deuotas suas orōnes oibus alijs ꝓsunt. Et accidit sepi⁹ ꝙ ꝓpter eoꝝ meri- ta / de⁹ faciet q̄busdā mediātib⁹ mūdanis lz etiā mali sint tales qđ dā maximū bonū puta pacem alicui⁹ regni vel ꝯsil̄e q̄ nihil possum⁹ sine gr̄a dei spāli. quā citi⁹ boni ꝯtēplatiui īpetrāt a deo / q̄ actiui. Et sunt ipsi tanq̄ oculi corpis / illuminātes ꝛ diri- gentes oēs opatōes factas p mēbra cetera. Et si oculi nō laborant sicut man⁹ ꝛ pedes nō dicere opꝫ ꝓ tāto ꝙ in nullis seruiāt nisi ipsismet. Tales em̄ cōtēplatiui / ordi- nati sunt / ad referēdū deo ꝛ dirigēdū oim alioꝝ opa / nō ita in spūalib⁹ illuminatoꝝ seu subleuatoꝝ / ꝙ ipsi scirēt aut possent / sp oē qđ faciūt ad deū ordinare tanq̄ in fine ¶ Non dico ꝙ in casu necessitatis. psona nō debeat dimittere suā ꝯtēplationem / ad succurrēdū alteri⁹ necessitati. Sz q̄ possit vtrāq̧ vitā tenere in sil̄ pfecte h̄ eēt melior: quēadmodū teneo be. Grego. ac sanctum Bern̄. ꝛ ceteros fecisse. Et q̄ bn̄ ppenderet q̄lis excellētia sit aīe ꝛ bonoꝝ spūaliū / erga corp⁹ et bona tp̄alia hic clare cog̃sceret / ꝙ plus ꝓdest toti eccl̄ie / orō deuota vni⁹ cō- templatiui q̄ faciūt centū ꝛ centū vitā acti uā ducētes. ad succurrēdū alioꝝ necessita- bus corpalib⁹. Et multo pl⁹ ꝓsūt / q̄ se in mūdo occupātes nō vt alijs subueniāt. sz ꝓ suo ꝓprio cōmodo laborantes ꝛ sepe in dānū alijs. ¶ Igr̄ dico / ꝙ si aliq̄s spūsset̄ instictu senserit se īclinatū ꝛ ꝯmotū ad vitā ꝯtēplatiuā secūdā / et h⁹ cog̃uerit. tal̄ sine vitupio vite actiue poterit abrenūciare / imo

faciet hꝰ cū laude magꝭ p̄miūq; n̄ modicū īde accepturꝰ. Nisi forte p ꝯ̄riū aliqs a suo p̄lato obligaret̄ obedire ad publicū offm̄ exercēdū. vel etiā ī casu vltime aut vrgētis necessitatis sicut dictū ē. Urgentē aūt necessitatē voco/ qn̄ verisilr aliqui perire possent/ nisi p talem eis subueniret̄.

Capitulum .28.

Q̄d nō ē supbia tēdere ad vitā ꝯtēplatiuā vt qdā putabāt ondit p exēplū.

N Ec est dicēdū ꝙtū ad scdam rōꝫ an̄ dictā/ ꝙ tēdēs ad finē ꝯtēplatōis quē supiꝰ declaraui. hoc est ad amādū deū sūme ex toto corde/ ꝙ talis tēdat nimis ī altū. aut p̄sūptuose agat. imo aliqs aptꝰ ad hoc faciēdū ⁊ grām talē a do ꝯsecutꝰ/ deficeret ⁊ minꝰ bn̄ ageret (vt videt̄) si dei dono nō vteret̄. Et spālit̄ eccl'iastici ⁊ religiosi. qꝝ vita ad hoc ordinata ē. oīno se dare dn̄t ad vitā hāc/ potiꝰ ꝙ̄ ad aliam. Silr ⁊ clerici. p̄cipue q̄ꝫ theologi/ aut certe eoꝝ scia nō iā eis auxiliabit̄ sꝫ ī de inflabunt̄: efficiūt̄q; vani/ vacui ⁊ supbi. ¶ Patet p silē exēplū ad oculū. Erit ī regl curia seruitor qdā coqne cui rex talē dabit grām vtpote facē eūdē volēs suū camerariū. q2 iudicat ipm ad hoc sufficiētē ⁊ sic placet sibi. Nulli dubiū ꝙ si p̄dictꝰ famulꝰ hoc refutat cā sue pigricie aut ꝓpt̄ fictiōꝫ cordis aut ingluuiē seu gulositatē/ dicēs se malle pmanē ꝯtinue ī coqna in officio. s. sordido potī. ipse vtiq; erit cruminabil' ⁊ rephēsibilis. Silr q p̄t famulari deo ī statu excellēti. erit dānabil' si se occupare sp voluerit in minoribꝰ. nec excusabit̄ hūilitate sꝫ imputabit̄ cordis sui fictioni aut tepiditati. ¶ Nec dico qn deficiūt ⁊ errāt/ q in ꝯtemplatōe sua nimis volūt īnqrere. Summe em̄ talibus necessaria humilitas est. q̄ custos est ⁊ nutrix ipsius charitatis.

Capitulum .29.

De excellētia cōtēplatiui sup actiuos.

Q Uantū ad rōneꝫ terciā. s. ꝙ aliq tales ꝯtēplatiui sūt decepti effectiq; fatui et melācolici. R̄. ꝙ in actiua vita silr plēs sūt decepti. q2 nō vtunt̄ discretōe reqsita ad bn̄ terminādū inceptū opꝰ. Nec etiā oībꝰ ē data grā talis viuēdi. s. in ꝯtēplatiua vita. ꝓpter cās certas an̄ signatas. sicut dicit apl's. Quilibet hꝫ donū ꝓpriū a deo. vnꝰ qdē sic. alt̄ vo sic et iterū. Si in corpe vno oīa mēbra essent oculꝰ. vbi eēnt manꝰ ⁊c̄. ¶ Verū ē ꝙ mundani/ ꝯtēplatiuos leuit̄ iudicāt fatuos eē atq; melācolicos. Nō em̄ faciūt quō ⁊ ipsi ꝯtemnūtq; oīa q̄ isti mūdani carissima tenent. sꝫ nō vidēt magnas ꝯsolatōes ⁊ sctā opa/ spūalesq; diuitias q̄s adipiscunt̄ ꝯtēplatiui mūdū refutādo. ⁊ a se ꝓcul expellēdo oēm auariciā. supbiā oēm irā ⁊ inuidiā insup ⁊ vanitatē. q̄ mūdanis sine mora p̄stāt nō modicā vexationē. Et viuūt ꝯtemplatiui in magna reqe ⁊ pace ꝯsciē. qđ est bonū tale ꝙ aliud ei ꝯpari neqt. locoq; occupationū mūdanaꝝ sup t̄rā ī angustissimo loco ⁊ re modica ipsi ꝯtēplatiui occupant̄ ī maiori ⁊ ampliori loco ac negocio. ꝙ̄ sit totꝰ mūdꝰ. hꝰ ē in deo. Quid p hec velim dicē: norūt q sūt experti. ¶ Certū ē ꝙ vita rōnalis creature v'sat̄ plus ī opatōne intellectꝰ ⁊ rōnis/ ꝙ̄ alibi. hoc ē in meditatōibus rōnalibꝰ ⁊ in volūtaria dilectōne. Et iō veracit̄ ⁊ q̄si soli totales/ viuere dicūt̄. q in ꝯtēplatōe nutriunt̄ cibo tali atq; potu. et nō illi q suas aīas ac vitā/ nō plꝰ leuant ad celestia ꝙ̄ bestie. ipsi em̄ comedunt ⁊ bibunt. ipsi letāt̄ ⁊ gaudēt. ridēt atq; leuitatibꝰ insistūt. ipsi sua corpa vexāt sicq; suo mō faciūt vt bestie. ¶ Sꝫ forte obijciunt. q2 auxiliāt̄ alios p labores suos. Ita etiaꝫ faciūt equi ⁊ asini. ⁊ interdū ampliꝰ. Quā ꝙ̄ hoc ipm laudabile ē. ei q nescit ⁊ nō pōt ampliꝰ. ⁊ q īplet hoc fidelit̄ ad bonū finē ⁊ intētionē. s. ad seruiēdū deo/ ⁊ subueniendū alteri. ¶ Fateor ꝙ ꝯtēplatiui in factis mūdanis nō sūt ita sapiētes ⁊ prudentes. quēadmodū actiui. Rō q2 suū ingeniū ⁊ intētionē/ in talibꝰ n̄ ponūt. vn̄ accidit eos iudicari simplices ⁊ insipiētes. ꝙ̄ ꝙ̄ eis modica de isto sit cura. ad hoc em̄ sūt vocati vt apl's inqt ⁊ ad hoc nitunt̄ toto conamine. s. reputari fatui vt sapiētes effici possint

Capitulum .30.

De necessitate grē dei/ ipsi cōtēplatiuo.

P Ersecutor igr̄ ad p̄ora. s. ad g̃dū scđꝫ/ scale ꝯtēplatōis quē dixi locū secretū ⁊ silentiū. Declaraui aliqli

ter de secreto duplici ⁊ sic de silētio. vno. s. extra aīam. ⁊ alio intra eā. Ipsa vō ꝯtēplacio tendit ad habendū nō extrinsecū. sꝫ intrinsecū. s. secretū atqꝫ silentiū. Ad qḋ consequendū ꝓdest q̄rere etiā ad extra (sicut dictū est supra) solitudinē ⁊ silētiū. ¶ Dicit ergo b. Berṅ. ꝙ spōsus aīe iesus xp̄us/ verecūdus est amicus. nec libēter sponsam suā accedit. multitudine p̄ñte querit antē esse solus. Oꝑtet igit̄ aīam a se oīno expellere oēs occupatōes interius ⁊ exterius. vt. s. solummō intendat ad recipiendū spōsuꝫ suū. Ex q̊ eñ deus ipse simplex est ⁊ vnus inquiri vult in cordis simplicitate et vnitate. Cor autem tale simplex nō est et vnū quod in tot ptes diuisum est ꝑ curas mūdiales malas ⁊ vanas. Sed heu in quātaꝫ miseriā ꝑ pctm̄ redacta est nobilis ipsa aīa q̄ in statu prime innocentie/ ex toto ⁊ oīno ordinata fuerat ad cogitandū de deo suo creatore/ atꝫ ꝯsiderare spūalia sine aliquo impedimēto ⁊ difficultate. qḋ ipsa/ mō/ ꝑ tātā penā difficultatēqꝫ/ grauata onere sue corruptōnis pōt opari qḋ est mirabile. qḋ noscūt optime q̄ ad hoc nitūt̄. ¶ O deus meus q̄d est nunc qḋ ipsam aīam in altuꝫ releuare possit. ponē in vnitatē. reducē ad simplicitatē eāqꝫ expedire d̄ mari isto ꝑiculoso tumultuoso atꝫ fluctuāti ꝑ curas absqꝫ numero. ꝑ fantasias varias imaginatōesqꝫ sine mora abūde scaturiētes? Certe hoc facere principal'r nihil valet/ nisi v̄tus tue gr̄e. ⁊ huius maris magni ⁊ spaciosi mot⁹ mitigare qḋ intra nos est. Tu suscitas egenū ꝓstratū de puluere vanarū cogitationū. ⁊ paupem erigis a stercore inordinatarū delectationū. collocās eos in altū vt sedeant cū principibus hoc est cū angelis atqꝫ sāctis. ⁊ vt eorum cōuersatio in celis sit. Bonū aūt istḋ gr̄e. veraciter tribuit̄ solis inquirētibus ip̄m diligēter atqꝫ ardenter et ad hoc se disponentibus.

Capitulum .31.

Qualiter aīa cōtēplatiua. dī eleuari supra corpus. ⁊ efficit̄ simplex ⁊ vnica.

Q[n] Ec intelligendū est/ aīam corp⁹ deserē s̄m sbam cum in ꝯtēplatione rapta fuerit/ saltem de cursu cōi. sed ꝓ tunc esse dī/ vbi fuerit cor suū atqꝫ amor suus. sicut Aug. dicit ꝙ aīa veri⁹ est vbi amat q̄ꝫ vbi ipsa animat. hoc est ꝙ vbi vitaꝫ p̄stat corpi. Et ideo dico ꝙ talis eleuatō aīe deuote extra mūdū ac sup ista corpalia vsqꝫ ad semetip̄aꝫ/ aut vsqꝫ ad āgelos. vel certe vsqꝫ ad creatorem suū] altius fieri nō pōt fit ꝑ fortem sanctāqꝫ meditationē vel ardentē amorē. Tali mō ꝙ talis meditatio aut iste amor virtute sit tam potens/ vt ipsam faciat obliuisci vl' cessare ab oībus opatōibus alijs ⁊ fantasijs. sicut eēt in sopore ꝑfecto aut somno. vel saltē si nō ex toto tales cessant opatōnes/ ipse tñ non p̄ñt corrumpe extinguere aut supare meditationē vel amorē ardentem supradictum ꝓpter vigorosam eius potentiā. Oportet etiā ꝙ aīa totaliter in tali meditatione sit occupata ⁊ amore. ad hmōiqꝫ sit oīno intēta. nec de quacūqꝫ re alia sit ei cura. nec ad alia respiciat. nisi forte talia p̄tereundo nō tñ ibidē pedem figendo. s. ꝙ in talib⁹ nō arrestet̄ siue morā faciat: ¶ Et h° fieri posse/ expientia q̊tidiana in minorib⁹ hoc manifestat. Affirmatqꝫ idem Aristo. inquiēs Accidit interdū aliquē sup re aliqua tam fortit̄ meditari. ꝙ nec aptis oculis intuebit̄ hoc qḋ ip̄m p̄teriet seu ꝙ añ eū vadit Sepeqꝫ in societate cū qua sociabit̄/ plura dicent̄ ⁊ corā ipso exercebunt̄ seu fient. de quibus nec aliquid sciet. sꝫ in sua forti meditatōe ꝑseuerabit. ac si dormiret. vñ qñqꝫ de tali ꝓuerbiū istud cōe solet adduci ⁊ dici. Iste ad suos meditat̄ amores. ¶ Talem silr modū raptus/ ꝑcipiūt sepe studentes ipsi. aliquid subtilitatis cōpilare molientes. Pictores suo mō facere cōsueuerūt sicut ego teneo. alijqꝫ opifices subtiliū. positi in imaginatōnibus fortibus. Recitat̄qꝫ de pho quodā noīe archimenides excelleti geometro. q̄ imaginaliter deliberauit facere ingenia subtilia ad bellādū ⁊ defendendas inuadendasqꝫ ciuitates. Vñ accidit ciuitatē quā inhabitabat dict⁹ phs: ab inimicis debellari. pnceps aūt exercit⁹ p̄cepit ne añdict⁹ phs occideret̄. Sed a casu q̄dā eundē suas figuras ꝓtrahētē s̄m sciam geometrie repperit. q̄siuitqꝫ ab eo q̊ nomie appellaret̄. ipse v̄o tā fixe suarū figurarum formatōibus intētus extitit/ vt q̄d sibi iste interrogās diceret penit⁹ igraret. nisi ꝙ isti

nuabat eidē ꝙ se nō impediret nihil aliđ
rñdēs. vñ idcirco vitā ꝑdidit. Ecce ꝙ̄ for=
tis hui⁹ erat meditatio. vt ob ei⁹ vigorositatem
ciuitatis sue expugnatōꝫ nō ꝑcipet at
qꝫ nec q̇dē inimicū agnouit ip̄m occidētē.
Alius itē ph̄s neades dict⁹ ad mēsam posi
tus sepe ꝯmedē oblit⁹ ē. opꝛtebatqꝫ ne fame
ꝑiret / famulā suā ad cibū ꝑcipiendū eius
manū ꝯducere. De q̊ valeri⁹ hoc recitans
dicit ip̄m solū aīa vixisse. corꝑe autē circū=
datū fuisse tanq̄ re extrnea ⁊ inutili. ¶ Di=
cta exēpla adducta sūt ad ondēduꝫ / ꝙ aīa
imaginatōes atqꝫ curas nō ꝓficuas a se ꝑ̄t
depellē. vt subleuari possit ⁊ ad sanctiora
ꝯuenientiora qꝫ ꝯscēdere. atqꝫ se taliť ad vni
tatē simplicitatēqꝫ deducē. meditādo solū
mō q̄liter ad suū creatorē poterit ꝑtingē.
q̇ ei⁹ est loc⁹ finis atqꝫ amor. ꝙ̄uis illud fa=
cere forti⁹ sit atqꝫ difficili⁹. ꝙ̄ in dictis exē=
plis ondsum est. Et hoc de tanto quāto co=
gitatōibus vti opꝛtet spūalioꝛib⁹. hꝛeqꝫ me
ditatōes magis extraneas atꝫ subleuatas.

Capitulum .32.

Memoriā facit libri de cōtemplatōne
Richardi de sancto victore.

Richardus de sctō victore / q̄ndā
edidit librū. q̄nqꝫ ꝑtes ꝯtinentē
vbi multū subtiliť atqꝫ ꝑm ꝓfundā sciam
tractat materiā istā. s. de ꝯtēplatōne. diui=
dēs ip̄am ꝯtēplatōꝫ in spēs sex seu modos
Quoꝝ modoꝝ duo in imaginatōe sūt po=
siti. duo ī rōe itē duo ī intelligētia. Scōm
hoc ꝑfat⁹ doctor ponit tres modos celorū
intra aīam. ⁊ iuxta h° ꝙ ipsa aīa cogitādo
seu meditādo seipam v̊tit diuersimode. s.
aut meditādo corꝑalia q̄ sensib⁹ ꝑcipiunť
exterioꝛib⁹. aut ad seip̄am cogitando. aut
angelos ⁊ eoꝝ statū / aut certe ip̄aꝫ deitatē
¶ Et ꝑ̄sertim dict⁹ Rich. in. v. ꝑte li. me=
morati tradit quō ꝯtēplatō formať seu di
uersificať modis trib⁹. Aliq̄n ꝑ hoc ꝙ ip=
sa aīa dilatať interdū ā̄pli⁹ ⁊ q̄nqꝫ plus ele
uat suū itellectū ⁊ q̄nqꝫ ꝑ h° ꝙ ipsa hꝫ ip̄m
scꝫ intellectū sicut alienatū seu oblitū / De=
claratqꝫ ꝑ quē modū istud fiat ⁊ q̄liť q̄nꝫ
h° accidit. adducēs auc̄tes atqꝫ exēpla scri=
pturaꝝ ⁊ naturaꝝ. ꝙ hoc fiat ꝑ admiratōꝫ
vehemētē aut ꝑ magnā deuotōꝫ. vel certe
ꝑ delectatōꝫ n̄ modicā spūalē atꝫ ꝯsolatōꝫ

¶ Sed q꞉ mee intentōis ē loq̇ nō subtiliť
sꝫ rude ⁊ breuiť / idcirco postpono vob̄ de
clarare noīati doctoris doctrinā / q̄ nimis
subtilē. nisi forte in certis pūctis subseq̄n=
tib⁹ ⁊ h° mō capacioꝛi atꝫ vob̄ familiarioꝛi

Capitulum .33.

De tercio gradu cōtemplatōis / ⁊ siliťu
dines quedā naturales.

Nunc restat de gradu tercio scale
ꝯtēplatōis disserere. quē forte sa
re baptizaui ꝑseuerātiā. Cū adiutorio eīn
grē diue / ꝑseuerātia fortis ponit atqꝫ collo
cat ī altitudinē ꝑfecte ꝯtēplatōis. ordinat
qꝫ hoīem in statu ꝑfecto in q̊ ꝑ̄t dici viuere
amore. Tunc eīn recipit diuas ꝯsolatiōes
amoris. nō sētiēdo tribulatōes carnis aut
mūdi. De nulla eīn re alia ei ex tūc cura est
nisi deū amare / de ipso meditari atꝫ loq̇. et
ꝓ ei⁹ amore fugit fatuas delectatōes hui⁹
mūdi. atqꝫ eiusdē mūdi aduersitates cum
gaudio suscipit. Et iō nō ē qđ ei possit ob=
esse seu nocere. Nō ꝓsꝑitas. istā eīn subť=
fugit aut certe ip̄am hūilissime suffert ⁊ in
magna grāꝝ actōne. Itē nō aduersitas.
hāc ei ardenť desiderat. sicut mediāte qua
deo adducitur. ⁊ q̄ ip̄a deuota purgať ⁊ edo
ceť. ꝑ quā q̄ꝫ spōso suo ac amico iesu xp̄o
similať q̇ plen⁹ fuerat tribulatōnib⁹. Reci
pit itē aduersitatē quēadmodū signū cer=
tū ꝙ de⁹ oīpotēs spōsus ei⁹ eaꝫ diligat ex q̊
digť sic se visitare ⁊ castigare. ¶ Et ī statu
isto / aīa deuota ardet dulciť suauiť atꝫ pu
re. igne spūali succēsa. recte vt carbo clar⁹ ⁊
tot⁹ ignit⁹ ⁊ sine fumo ⁊ sine crepitatōe aut
sine tumultu. Ibi ē aīa totaľr radicata in
t̄ra optīa multū fructū afferēs. Ibi est de=
structa amorꝭ mūdani ciuitas ⁊ diui amo
ris ciuitas ꝯstructa. ¶ Sꝫ tñ nō ē ꝙ ꝙ̄diu
ac mortali vita viuiť / sine dono ac ꝑuilegio
grē spāľ aliqs ī tali ꝑfectōis statu sp̄ posset
ꝑmanē sine sui mutatōe. q̇n poti⁹ dico vs=
qꝫ ad mortē de statu ī statū variatōꝫ sepe ⁊
mutatōꝫ fieri. Sꝫ q̇ iā ad talē statū ꝑfectō
nis ꝑuenit. taľ diuti⁹ ī eo ꝑmanet ⁊ sepi⁹ ꝙ̄
alij īmorať. Et si ip̄m q̄n excidē ꝯtigit ⁊ la
bi ex eo. citi⁹ releuať ī aliquē ꝺ duob⁹ ꝑ̄mis
statib⁹. ¶ Prim⁹ stat⁹ ꝯpať ꝯuenienť hye
mi. ī q̄ viget q̄si sp̄ frig⁹ ⁊ obscuritas. Scōs
siľať tpī v̊nali. ī q̄ ꝓ̄pť mutatōꝫ grādē. mō

uiget calor post frigus. modo obscuritas ⁊ post tꝑantia aeris mō sol lucet. p⁹ nube tectus occultat̄. mō pluit. post ē serenū. Tercius stat⁹ equat̄ estati calide, in q̄ q̄si conti nue feruor ē solis atq; aeris claritas. lꝫ inē dum veniāt pluuie ⁊ obscuritates. fortio resq; oriāt̄ tēpestates atꝫ horribiliores mu tatōes ꝙ̄ in q̄licūq; tp̄e alio. Et tali mō/ꝑ fecti ꝯtēplatiui/ sufferūt ꝓ tp̄e tentatōnes grauiores alijs ⁊ hoc aut ꝓpter ipsoꝝ ꝓba tionē ⁊ purgatōꝫ vt in hūilitate ꝯseruent̄: vel certe interdū ad eoꝝ ꝑditionē ſm̄ occul tū dei iudiciū exigēte eoꝝ supbia ⁊ iniqta te. exēplo luciferi creati in tāta pulcritudi ne sapia ⁊ ꝯtēplatiōe tam sublimi. ¶ Pōt itē aliter ꝑmus stat⁹/ silr̄ari diei ꝑme hore in mane q̄ claritas tenebris adhuc iuolu ta cernit̄ atq; multū obscure incipit appa rere. Scd̄s hore tercie diei. Terci⁹ v̄o clare meridiei. Et sic de multis alijs figuris silibus ⁊ exemplis.

Capitulum .34.

Fortis pseuerātia necessaria ē ꝯtēplatiuis

T q Ui absq; pseuerantia forti/ summitatē ⁊ altitudinē mō tis ꝯtēplatōis/ putat se obtinere aut pfectū hr̄e calorē amoris diuini. talis ꝯuenient̄ assilat̄ ascēdenti montē excelsuꝫ postea sp̄ descēdēti ꝑusq̄ ꝑtingat in sūmū et hoc qr̄ repperit quādā difficultatē aut i pedimentū. ¶ Uel ꝯpat̄ volēti ignē accē dere vt succēdere in lignis viridib⁹ aut pu tridis. q cū nō statim accēdit̄/ aut cū ꝑmo nō ꝑcipit nisi fumū vel modicā flamā faci liter extinguibilē/ q̄i ꝯmot⁹ recedit destru it aut ꝑ totā domū ꝓijcit/ spargēdo hinc in de struem lignoꝝ. ¶ Itē merito ꝯpat̄ ꝑsa tus nō potēti pacifice maturitatem grani sui seminati/ expectare aut ꝙ sua plantula inserta terre radices bn̄ figat. ꝓpt̄ moram aut piculū vel difficultatē quā ꝑcipit talis ¶ Rursus gerit typū simie/ cupiēti nucē viridē degustare. sentiēs aūt corticis ama ritudinē/ ad nuclei dulcedinē non ꝑducit̄/ statim eā a se ꝓijcit nō pseuerās. ¶ Postre mo assilat̄ pigro militi. q aū ciuitatis ob sesse captionē pfectā/ tedio affect⁹ inde di scedit. ¶ Uideris igit̄ ꝙ taliť faciēdo ali qs nō ꝑtingit ad apicē mōtis nec ignē hr̄e poterit neq; bladū. Itē nec arborem. neq; nuclei gustū. nec etiā ciuitatē obtinere. re ferendo ista punctis iā dictis. Sic silr̄ non pōt ꝑuenire aliquis ad pfectionē contem plationis sine forti pseuerantia.

Capitulum .35.

Impedimēta plura/ ne quis montē cō tēplatiōis vsq; ad sūmū ascēdē valeat.

D ſ Temus adhuc modicū in vno supra dictoꝝ exēploꝝ ꝯsiderātes factū volētis ad finē montis alti atq; pendētis ꝯscēdere. Iste ꝯtinue ascen dit nō redescēdēdo in bassū. Qd̄ si eū pau sare ꝯtingat. non incipit ꝓgressum suū a pede mōtꝭ dicti sꝫ a loco vbi moueri desijt Pari mō cupiēs possidere ꝯtēplatōnis pfe ctionē non dꝫ q̄escere aut seip̄m arrestare: qr̄ pausare ē redescēdere. nō ꝓgredi retro cedere inferi⁹ est. Nec dꝫ etiā sp̄ reincipe a basso. sꝫ vn̄ recessit ⁊ vbi dimisit. Et ꝓpter isti⁹ pseuerātie absentiā tā pauci repiunt̄ q ad pfectā ꝑtingunt ꝯtēplationē. Quācito eīn̄ q̄dā modicū ascēdētes sentiūt penā ali quā ⁊ laborē/ credunt ipsi pausare sicq; re trocedūt inferius. ¶ Sunt aūt alij nō ha bentes ordinē. ⁊ modū ascēdēdi nō custo diūt. stati eīn̄ volūt salire vsq; in altū. non incipiēdo a basso ꝑ mediū itinri. Bassum aūt seu inferi⁹ huius mōtis/ ꝯsideratio est suoꝝ pctōꝝ atq; defectuū. ¶ Sed repiunt̄ alij collis suis iposita hn̄tes grādia onera nec hec ipsa abijciūt. ⁊ nihilomin⁹ sic se pu tant ascēsuros oīno. Onus aūt istud ē oc cupatio mundana ⁊ fortis cogitatio inibi posita seu fixa q̄ aīam aggrauat mirabiliť/ faciēs eā sp̄ ad se reuerti ⁊ relabi si q̄n̄ leua uerit se. ¶ Rursus q̄dā ꝓpt̄ nimias volitā tes corā se muscas totū dimittūt. ⁊ ire desi nūt lʒ redescēdūt. Musce iste sūt volātes co gitatiōes. qb⁹ aīa i suo ꝓgressu neq̄ꝙ dꝫ ar restari seu ipediri sꝫ vlteri⁹ ꝓcedē fugādo istas a se/ manu scte īdignatōis. Repiūt̄ et̄ alij tales muscas insequētes ad modū pu eroꝝ post papiliones currentiū. ¶ Item sunt q̄dā q latratu canū infernaliū statim terrent̄. hoc ē ꝙ cito sentiūt tentationē ali quā turpē totū dimittūt. vel certe se cū tali occupāt. nitunt̄ q; talē expellē ⁊ oēs hm̄oi tentatōes. qd̄ sepe fieri nō pōt/ sꝫ bn̄ p̄nt ꝑ

feriri.s.eas nõ curãdo. exẽplo pegrini q̄ ad quelibet latratū canū non sistit pedē. cū si bi in via talis ocurrit latrat⁹ sꝫ ꝯcito gres su/tanq̄ nõ curãdo iter ꝯtinuat ⁊ sit silēt. De quãto eñ plus ꝑsisteret ad defendēdū vel ad eos ꝯpescēdū. tanto ampli⁹ latrarēt et iter suū taliť ꝑderet. Aliqui aūt nõ extē dunt sꝑ manū dexterā huic q̄ eos in altum debet subleuare. imo retrahūt appodian tes ꝯfidētesq̄ȝ in multitudine diuitiaꝝ su arū ⁊ sue fortitudis. iõq̄ȝ nõ mirū si hmõi cito labunť. Propter hoc dꝫ hõ sꝑ extēdere manū suā ad auxiliū diuine grē diffidēdo oĩno de ꝓpria sua potētia. nõ ꝑsumēdo se posse illuc ꝑuenirī q̄ tēdit ꝑ seipꝫ ¶ Ite X rū sunt alij q̄ putāt stati esse se in sūmo cū tñ adhuc sint bñ in basso. iõ ascendere dissimulãt ⁊ dimittūt ⁊ sic dimittendo re trocedūt inferius. ¶ Aliqui ꝓcedūt vsq̄ȝ ad altū. sꝫ statim efficiunť vanegloriosi seu gaudiosi. Videť ipsis opus suū multū be ne ꝑegisse ⁊ suā dietā bñ fecisse. Nec ponūt diligentiā ad ibi.s.in alto demorandū. Er go tales ꝑcipitanť seu statim decidūt. nõ ascēdentes ita velociť supius sicut vellent vna alia vice. Vel forte eis de⁹ nunq̄ auxi liabiť ad illic ascēdendū exigente hoc sup bia eoꝝ ⁊ ingratitudine ⁊ abusu cognitio nis habite qđ est horribile ⁊ cã nunq̄ ꝑsu mendi. imo sꝑ se tenēdi in ꝓfunda hũili tate. cū.s.ꝑcipiť q̄ hõ q̄ deo fuerat taꝫ ꝓxi mus atq̄ȝ familiaris in colloeutõe sua ⁊ si cut auicula q̄ ꝯstruxisset nidū sibi intra ce lum postea deijcereť vsq̄ȝ ad infernū sine re uocatõe aut reuersione. ¶ De hinc sūt ali qui q̄ cū viderint se modicū alti⁹ ceteris in monte isto. alios asꝑnanť ⁊ deridēt inferi⁹ existētes/q̄ iuste derelinquunť a deo vt la banť q̄tinus cadētes agnoscāt q̄ modicū a semetipsis possint. ¶ Alij aūt q̄ istū mõ tem nõ nisi ꝓpter curiositatē ꝯscēdere vo lunt ⁊ vt dicere possint etiā fuim⁹ ibidem. aut certe vt secreta excellētia inquirāt aut ꝓper solam placentiam seu delectationem aut ꝓpter loci eminētis amenitatē. nõ aūt vt deo meli⁹ placeāt ꝓximiusq̄ꝫ ei seruiant honestius amplius ⁊ magis meritorie. Et isti cito amittūt dei auxiliū atq̄ȝ ei⁹ gratiā aut certe reperiūt se deceptos nimis dure turpiter atq̄ȝ miserabiliter. Putāt eñ se eē in mõte dei cū sint in mõte dyaboli. ¶ Po stremo ē aliq̄s inuenire/nimis q̄ rõ dictat seu ius sit festināntes. nitētes ꝑire suum du ctorē ⁊ forti⁹ q̄ vult idē. qđ magna est fatu itas. Grã dei ē ductor iste. sicut dictum est Qui ḡ nõ pt aut dignať expectare spaciū tꝑis ꝓ motu grē istius ⁊ auxilij/iure eā ꝑ dit. ⁊ alia vice ipsaꝫ ꝓ libitu suo tã cito nõ repiet. sicut e regione etiā est cum istis qui ad istā gratiā sequēdā nõ sūt pati cū a deo vocanť ⁊ mouenť ad ascēdendū/imo refu tant aut alibi vadūt aut certe v̄bo vł facto dicūt grē vt adhuc modicū ipsos expectet et sic ipsa depulsa mox recedit. Opteť igiť ꝯtinue stare supra sui cordis custodiaꝫ ad imitandū visitationē diuine grē. ⁊ ꝓcede re ꝫm ipsi⁹ motū atq̄ꝫ voluntatē nec velo tius neq̄ꝫ tardius omni tꝑe cum ꝓfunda hũilitate indignū se iudicãdo etiã ad mõ tis istius lat⁹ iacere q̄to magis ad eius api cem ascēdere. Post hoc eñ de tāto trahet altius. Quēadmodū rex ꝑpotēs volēs ho norare militē suū. de tanto eū libētius col locat supius vt sedeat cū principibus/q̄to magis renititť ad hoc. ⁊ de tāto magis tra hit ⁊ ꝯpellit. de q̄to miles ipse plus hũili at se excusatq̄ꝫ. Sup oĩa eñ displicꝫ deo ꝑ sumptio nec delectat eū modus volentiū eū accedere effrenate ⁊ sine timore ad suū sociū ⁊ sibi silēm. sed dꝫ sꝑ custodiri. scta et laudabilis verecūdia. tremor ⁊ pauor atꝫ timor cū ꝯfidētia sue benignitatis. Sine ei ꝯfidētia talł timor nimis eēt culpabił ⁊ impedimentū ascensus nostri mõtis. ꝓpť tremorē ⁊ tribulationē ampliorē q̄ rõ exq̄ reret seu q̄ iustū esset a timore cõceptā.

Capitulum .36.

De quibusdã alijs impedimētis isti⁹ vie Y

(l) Oquamur adhuc de alijs q̄ busdam obstaculis siue impedi mentis. ¶ Sunt eñ quidā qui asinū suū. hoc est corpus ꝓpriũ nimis ve xant. ita q̄ aĩa se de eo iuuare non valet. Alij autem nimis sunt repleti atq̄ȝ põde rosi. infirmi ⁊ dormientes siue pigri. Ni nis enim diu extiterūt in infirmario aut infirmitate carnalitatis per comestionem excessiuā atq̄ꝫ potationē aut vaniloquiū. Suntq̄ꝫ tales tanq̄ ꝯtracti resoluti para

liticī ⁊ dormitātes. iō qꝫ ipſos optet curari a baſſo incipiēdo. ſ. ꝑ hūilē pniam. ¶ Sed qdā ſunt/ q aſcēdēdo vehemēter patiūt ali qn̄ verbi dei famē ſpūalē. cupiūtqꝫ pꝰ hec illud audire ⁊ legere. vn̄ accidit ꝙ legēdo nimis ſeipos detinēt. Recipiūt illic refecti onē amplioꝛē ꝙ rō exigit. ſeu imoderate. vel ꝙ tps reqrit intm̄ ꝙ ſui aſcēſus initio obliuiſcunt. nec aſcēdūt ſm ꝙ ceperunt. Uex ē ex pte altera/ talē refectionē ſepe foꝛe ꝓficuā atꝫ neceſſariā. ⁊ ꝑcipue in exoꝛdio. vl' qn̄ ſumit mēſurate. ſi mpqꝫ ꝯſideret hō ſuū aſcēſum. hoc ē ꝙ in legēdo plus qrat deuotionē ꝙ ſciam. Rurſus repiūt alij re calcitrātes atqꝫ ſaltātes ꝯ ſtimulum ipſos pungentē ad aſcēdendū in altū. hoc ē q fu giūt nimis tribulatōꝫ. ¶ Itē ſūt qdā/ nō adhuc ſufficient inſtructi de itinere qrēdo ſeu interrogādo a ſciētibꝰ ad habendū de ſup ꝯſiliū. ſꝫ abūdantes in ſenſu ꝓpꝛio/ cō fidūt in ſeipſos ⁊ ſemet in hoc docere volē tes. ⁊ iō oberrāt ⁊ ſepe turpit ꝺficiūt ¶ Sꝫ ſunt alij nō deſiſtētes petere viā ⁊ inqrere ꝑ ſtudiū feruēs. ad tātū ꝙ de hac in cathe dris etiā ſciāt loq ⁊ legere. alioſqꝫ docere. ſꝫ ibi nō fuerint. ſ. in itinere tali. Loquunt aūt. qꝛ ſic audierūt ab alijs. nec nitūt aſcē dere ꝑ illud qn̄qꝫ. ⁊ iō nō mirū ſi tales īfe riꝰ ꝑmaneāt ſp. Nō em̄ itur ibi ꝑ ſola vba ſꝫ optet pedes ad opꝰ mittē. Iſti ſunt quē admodū illi q in ꝑlijs exhoꝛtāt īſtruūtqꝫ alios ad foꝛtit bellādū/ ſꝫ ipſi ad tāgendū manꝰ nō apponūt. vel ſicut q alijs demō ſtrāt itinera ad recipiendas elynas a pegri nis. ipſi vō nō vadūt/ aut nō pn̄t ire ꝑ ea/ ꝓpt ſuā īfirmitatē ſeu īpotētiā ¶ Sūt alij q poſtꝙ iter ſuū arripuerīt ꝑ viā vnā/ ſtatiꝫ ſaliūt ſeu declināt ad aliā ⁊ hoc ꝓpt īcōſtā tiā eoꝝ. aut qꝛ putāt leuioꝛē ſe īuenturos vl' delectabilioꝛē. ⁊ ſic nec qcꝙ aſcēdūt neqꝫ ꝯꝑhēdūt. Sicut canes/ ceruū agitātes/ eū nō venāt. ſi mō pꝰ vnū tūc pꝰ aliū īſequūt Poti9 optet eos veſtigia inſeq ꝑmi. nec ſe circa aliqd aliud arreſtare. qliter ſolēt age re canes ad hoc bn̄ inducti. Alij nō bn̄ ad ſeipſos intendūt ſeu reſpiciūt. ⁊ ad picula itineris ſui. ſꝫ īpꝛouiſe ⁊ ſine auiſatōe ⁊ cau tela ponūt pedes ſuos. iō ruūt de tā alto in tā baſſū. ¶ Alij vō aſcēdētes retroſpici unt aut inferiꝰ reſpiciūt. ⁊ ꝙcito qs de baſ ſoꝛes vocauerit/ totū derelinquūt. Qui ꝺ tāto reddūt inhabiles. ꝙto diutiꝰ īferiꝰ de tinēt. ⁊ inde difficiliꝰ ⁊ grauiꝰ reaſcēdūt. qꝛ mūdana ꝯuerſatio ī loqndo aut aliꝺ mū diale exercēdo/ nō modicū īpedimētū ⁊ re tardatōꝫ generat. ⁊ ī talibꝰ nimis coꝛ ſuū fi gēs ⁊ ſeipm̄ tradēs hmōi/ nō velocit reſili ens ⁊ diſcedēs citiꝰ ad aſcēdēdū it ſuū iſte q eiuſmōi ē/ vſqꝫ ad lōgū tē cauſat ſibi īpe dimētū magnū. Iō ī iſtis nō optet moraꝫ trahē/ niſi ꝑ ſola nccītate et ꝑtereūdo ea. vl' ſaltē ꝙ ſi coꝛpꝰ īferiꝰ fuerit/ ſurſū ſint coꝛ da. Sꝫ hᵒ his q nō didicerūt/ ē difficile. qꝛ neqꝫ ancoꝛā coꝛdis fixā hn̄t ad mōteꝫ. nec coꝛdas bone cōſuetudis eidem alligatas. ¶ Inter ea ſt qdā q cū aſcēderint/ nūꝙ pu tāt ſe īde receſſuros. ſꝫ illic ꝑſiſtē tāꝙ here ditario iure. Sꝫ ī ſuo caſu deoꝛſū fragilita tē ꝓpꝛiā agnoſcūt. ſētiūtqꝫ tribulatōeꝫ bn̄ ꝯſiderātes tē. qꝛ dīna grā īpos ibidē collo cauit. tenuitqꝫ ꝙdiu ſibi placuit. ⁊ tūc di ſcūt cogitare de īferioꝛi ꝑ bonā hūilitatē/ exn̄tes ī alto. ⁊ eꝯ cū īferiꝰ fuerit/ iteꝝ ſperāt reaſcēdē/ hn̄tes bonā patiam. Optet eī ita bn̄ ⁊ plꝰ ī ſpiritali aduerſitate ſicut coꝛꝑali ſcꝫ tentatōibꝰ duriſqꝫ afflictōibꝰ mētis q ſi ne ꝯſolatōe ſunt ⁊ qles hrē ꝯſueuerat vel deſiderat/ ſic ſe īmobilit cōſeruare. ¶ Po ſtremo aliq aſcēdēdo expēſas faciūt nimis largas ⁊ exceſſiuas. puta ꝑ lacrīas ⁊ affli ctōes. ꝑtermittūtqꝫ facere opa ſua nccīa. Et iō miſericoꝛs deꝰ cū hmōi grōſe agit/ ꝑ mittēdo eos tpibꝰ certis decidē ⁊ labi īferiꝰ vt ſic illa facē poſſint ⁊ coꝝ ad q tenent nō obliuiſcāt ea opando. Talia ſūt īpedimē ta ad ꝑueniēdū ad mōtē ꝯtēplatōis ⁊ cēta ſine nūero. q ꝯꝑhēdi atqꝫ reduci pn̄t ad ꝑ dicta. Ad q vincēda ⁊ vitāda/ nccīa ē foꝛ tis perſeuerantia cum gradibus ſupꝛadi ctis. ſcꝫ humili patientia/ locoqꝫ ſecreto et ſilentio.

Capitulum .37.

Quidā modi meditādi qui pn̄t ſeruari in cōtemplatione.

In legendo vel audiendo pꝛedi
dicta/ dubitare poſſet aliquis et
petere. quem in ſua contempla
tione modū obſeruare debeat meditandi. Non eī itur ibi pedibꝰ coꝛpis ſꝫ ſpiritali

bus q̇ cogitatiões atq̧ affectiões sũt ipius aie. Et q̃ nõ sp̄ vnus ⁊ idẽ mod⁹ meditandi tenet̃. sȝ valde variat⁹. ꝑm ꝑsonaꝝ locoꝝ atq̧ tp̄m diuersitatẽ. ⁊ ꝑm gr̃aȝ dei / doctrinã vł sciam quã q̇s hȝ. Unus vadit sic. alius ṽo sic. vnus atq̧ idẽ hodie vno mõ incedit. crastina ṽo alit̃. ¶ Cogitaui tñ / q̄ n̄ erit iutile recitare exẽplarit̃ q̃lit̃ aliq̄n q̇dã ꝑtrãsierint istã vitã. Fortassis em̄ hoc ꝓficiet ad facilius intelligendũ ⁊ repiendũ h⁹ itineris introitũ. Et recolo me q̄ñq̧ scp̄sisse vobis charissimie meis sororibus plura ad ꝓpositũ ꝯueniẽtia ⁊ ad ꝯseq̄ntia. q̄ nõ resumo ꝓ p̄nti. ¶ Magr̃ Ricħ. de sancto victo. li. sup̄ memorato / tradit modũ magis meo vidẽ appropatũ ⁊ ꝯuenientẽ ꝓfũdis clericis q̃ simplicib⁹. q̇ bñ generalis ẽ. sȝ ad declarãdũ ꝓlixius essȝ. q̃re hunc p̄tereo ⁊ doctoribus relinq̊. ¶ Sãctus Aug. li. ꝯfeß. dat modũ quendã quẽ cũ mr̃e sua ꝓpria habuit. stans ad vnã fenestrã cuiusdã ortuli / nõ multũ añ obitũ dicte matris sue quẽ ꝓposui ĩ seq̄ntibus breuit̃ tãgere. ¶ Btũs Greg⁹. largissime ĩ suis moralib⁹ de ꝯtẽplatiõe loq̇t̃. ostẽdendo ꝑicula atq̧ ꝓfectus inibi exñtes. Sȝ modũ ꝑticularēȝ intrãdi vel illic se locãdi quẽ q̃ro / nõ ꝑcepi ¶ Btũs Hiero. int̃ alia scribit modum vnũ ad virginẽ eustochiũ q̇ est q̄ meditet̃ mortis sue horã q̃leq̧ p̄miũ tũc receptura ẽ. quõ ṽgo maria cũ filio suo ihu xp̄o / sc̄ti angeli atq̧ ṽgines / sibi obuiabũt ipsã suscipiẽtes / cantantesq̧ cãticũ qđ maria / moysi soror / post trãsitũ maris rubri / sicco pede filioꝝ isrł cecinit. Cãtemus. s. dño gl'iose ⁊c̃. Et silr̃ idẽ. b. Hiero. de seipso / q̃liter post fortes tẽptatiões / ⁊ crebras pectorꝫ tũsiões ꝯtinue ĩ ploratibus ⁊ lacrimis q̃rendo dei auxiliũ / sibi videbat̃ societati angeloꝝ intẽesse ob magnã sue ꝯsc̄ie pacẽ ⁊ iocũditatẽ / ei post suã pn̄iam ⁊ tribulationẽ celitus a deo trãsmissã. ¶ Cõcordãt oẽs doctores cõit̃ in mõ. s. isto q̇ ẽ meditari inferni penas horridas. ꝑadisi gaudia. sua pc̄tã atq̧ mõi vanitatẽ. sȝ ego adhuc ꝑticulariorẽ modũ inq̇ro. ¶ Btũs bern̄. pene in oĩbus ꝑmõib⁹ sup̄ cãtica tractat modũ vnũ scȝ de sp̄ũali mr̃imonio int̃ deũ ⁊ aĩaȝ. quẽ q̇dã doctor pl⁹ nouell⁹ inseq̇t̃. faciẽs int̃ diuinã sapiam ⁊ aĩam / pariformit̃ quoddã matrimoniũ. Liber ṽo intitulat̃ horologiũ et̃ne sapie. Uerꝫ q̇dẽ / modus talis ẽ altus ⁊ subtilis. satisq̧ ꝑiculosus / sic loq̄ndo p̄sertim a p̄ncipio sue ꝯuersiõis eũ tenere volẽtibus. Rõ. cũ em̄ tales nouitij estimarẽt meditari đ sp̄ũali ꝯnubio: leuit̃ laberẽt̃ ĩ recordatiõe de sp̄ũali ad carnale mr̃imoniũ. Nec ignoro ĩ dicto libro q̊sdã modos alios fore tactos vtpote cogitãdo de iuuene siue adolescẽte morituro. nolẽti ł nõ potẽti penitẽ. silr̃ meditãdo dei iudicia. item ꝯsiderãdo beatã ṽginẽ mariã ĩ hora passiõis dñi nr̄i ihu xp̄i. Qui mõi boni sẽ atq̧ ꝯueniẽtes. ⁊ p̄nt ibi videri q̇bus placuerit:

Capitulum .38.

De modo ꝯtemplandi / quẽ beatus Bern̄. tenuit in principio.

(r) Ecitat btũs Bern̄. đ seip̄o / q̃lit̃ ĩ ꝯuersiõis sue p̄ncipio ꝑpẽdit sibi opus eẽ q̄ hr̄e debẽt opa bona ⁊ merita / q̃lia ex seipso nequerat exq̇rere ⁊ hr̄e. idcirco ꝓuidit sibi habituꝝ se talia ex meritꝫ ihu xp̄i. Et ex tũc diligẽtissime meditabat̃ totã dñi nr̄i ihu xp̄i vitã ab eius ꝯceptiõe vsq̧ ascensionẽ ⁊ ex oĩbus penis ⁊ amaritudinib⁹ eius / collegit sibi fasciculũ mirre. q̇ int̃ vbera sua cõmoraret̃ ꝯtinue atq̧ hũc ꝑ iugẽ memoriã sup̄posuit suo pectori ĩtime cõpatiẽdo ¶ Per qđ ꝯcludo ip̄m beatũ Bern̄. suã ꝯtẽplatiõnẽ ⁊ ascẽsũ in eadẽ incepisse meditãdo assidue dñi nr̄i ihu xp̄i vitã queẽadmođ legit̃ de sãcta Cecilia / quõ euãgeliũ xp̄i ĩ suo pectore portabat. s. eius vitã memorãdo. et ñ dieb⁹ neq̧ noctib⁹ vacabat a colloquijs diuinis ⁊ orõne. ¶ Et doctor q̇dã / ĩ libro suo de stimulo amoris intitulato / istã materiã silr̃ tractat ⁊ sp̄ãlit̃ de passione dñi nr̄i ihu xp̄i. oñdẽs q̄ in ea oĩe bonũ repit̃ / ⁊ q̄ eadẽ passio. s. sit vieh⁹ puta ꝯtẽplatõis / ostiũ volẽsq̧ aliũde ĩtrare ĩ ꝯtẽplationẽ / ip̄e se seducit ⁊ decipit. ⁊ ꝯfirmat dictũ suuȝ auc̃te dñi dicẽtis. Ego sũ via ṽitas ⁊ vita. Uia ꝑ quã ꝓgrediẽdũ ẽ. ṽitas viatorẽ illuiãns vitã eundẽ nutriẽs sustẽtãs ⁊ remunerans Utinã p̄fatus liber eẽt ĩ gallicũ trãslatus. meo em̄ iudicio valde vob̄ fieret ꝓficuus. ¶ Sũt ãt q̇dã cõit̃ aliũ moduȝ nõ tenẽtes sue ꝯtẽplatiõis. q̃ q̄ ad queẽdã libꝝ deuo-

tionis se tradūt/vitā alicuius sācti aut aliud ad excitandā deuotionē plegentes/ſm materiā quā repiūt. qbus ſp necessarij eēnt libri. Et iō iste modus solus/insufficiēs ē. nisi hoc etiā assuescerēt agē sine pñtia charta℞. ¶ Alij vō faciēda sua ſuitia diuina ī eccia/addiscūt ⁊ se exercitāt/ꝯtēplari nitentes. Quāuis iudico istud eē multū difficile spālit in pncipio ⁊ posse ptingē isto mō ad ꝯtēplatiōis pfectionē/ꝓpt̄ laborē cātui annexū. nisi forte antea sint assuefacti tales/in suo secreto via ꝯtemplatiōis.

Capitulum .39.

De alio modo meditandi per exemplum mendicantis.

Qui psonā q̄ nō modicū pfecit ad reducēdū suas cogitationes seu recolligēdū in vnū/⁊ ad simplicitatē. p hoc ꝙ diligētius seipsā intuebat̄ fore pauperē/ miserabilēq3 creaturā. nihil se hr̄e ex suo/ nec q̄cq̄ posse acq̄rē. Qua ex cā mēdicare meditabat̄ at3 sic acq̄rē bono℞ spūaliū el'ynā a padisi ꝯcinibus ī talibus diuitijs opulētissimis atq3 plenis. q̊s noss3 largos miroq3 mō charitatiuos existē. iō p̄fata psona sub arbore q̄dā loco secreto se collegit. in q̊ ꝓ suo libitu at3 diutius ibidē meditari posse putabat. Cōuertit itaq3 se cordetenus sine loq̄la. mō ad vnū postea ad aliū sāctū. ſm sue deuotōis misteriū a q̄lib3 el'ynā expetēdo. apiēdoq3 suā necessitatē ⁊ indigentiā exponēdo. s3 ⁊ memorādo eo℞ magnā grām at3 largitatē depcādo etiā eos vt dignarēt̄ intcedē ꝓ se ad deū oipotentē q2 psonalit̄ cōparere corā deo digna nō eēt. ¶ Ue℞ ē dictā psonā in hmōi meditatiōe pl'a sēsisse impedimēta ex̄nea℞ cogitationū atq3 fantasia℞/ ipsa tñ forti pseuerātia se artauit. atq3 ī dicto loco ꝯtinuit inde nō mouēdo seu discedēdo/ q̊usq3 qd̄ q̄siuit īuenit. essetq3 stabilita oīno in hmōi orōne. nec aliq̄d aliud intēderet. ¶ Per dies aūt plimos modū dictum ꝯtinuabat fueratq3 int̄dū ad duas/tres vl' q̄tuor horas/ꝑusq̄ qd̄ petiuit hr̄e potuisset sc3 suarū cogitationū ⁊ affectionū vnitatē at3 recollectionē/ad vnū tale q̄le diximus sup̄. Et p modū talē q̄si ſp pueīt ad qd̄ tēdebat. qñq3 tñ citius/int̄dū vō tardius. pcepitq3 clare ve℞ eē dñi nr̄i ihū xp̄i ꝓmissū q̄ pseuerauerit pulsās petēdo/aperietur ei.

¶ Potest̄ igit̄ optie ppendē quāta fuerit hui9 psone desideria ardētia/⁊ anxia suspiria atq3 gemit9 erga sāctos mō ad vnū mō ad alte℞/speciali9 ad eos q̊℞ festū tūc colebat̄. qñq3 absq3 succursu ⁊ auxilio pceptibili/pmiserant dictā psonā ad suos pedes ꝓuolutā/ad tāti tpis spaciū pmanē/in bello ꝯtinuo/sua℞ cogitationū/tumultū ñ modicū/atq3 ī suo ascēsu impedimētū validū causātiū. nec p sācta desideria loq̄ pmittentiū eisdē. Ipsi tñ tādē de eadē optie se q̄tabāt: aīe sue desideriū eidē tribuēdo. ſ3 dei volūtatē ⁊ ei9 vtilitatē. ¶ Reperit itaq3 dicta psona hmōi exptā difficultatē/sibi conuerti ad pfectū. vt ex hic discēt viuacius et ardēti9 flagitare. Uñ accidit ꝙ se d̄ cetero ī sua orōne repit citi9 at3 q̄i sine impedimēto collectā in modū talē ad sua℞ cogitationū vnionē at3 simplicitatē. leuiusq3 mō p̄dicto ⁊ ceter̄/bona ꝯsuetudie comite ad p̄dicta pueīt. ¶ Et puto istū modū ī initio guilhelmū pisien. doctorē pcipuū tenuisse quē affirmasse legēdo repperi q2 pauperes trutāni atq3 captiui/ip̄m deū exorare docuerūt. ¶ In libris etiā eiusdē p3/quēadmodū orōnē vni viatori padisū adeūti ꝓ impetrāda el'yna ⁊ auxilio/pulcre cōpat. In q̊ parit̄ libro q̄si p totū ad deu3/ad dñmq3 nr̄m ihm xp̄m/⁊ suos sāctos. spāli9 ad v̄gīnē mariā. rōnes adducit. q̄ten9 auxiliēt̄ creature eis supplicāti suāq3 paupt̄atē allegāti. Loq̄t̄ itē d̄ corā iudicib9 pñtat̄. quō tales ī suis petitiōib9 sint circūspecti at3 sapientes. Nimu℞. timēt ei et piculū sibi vidēt īminē. Tali mō et nos īmo et adhuc āpli9 corā deo pñtati facē nob̄ multū expediret.

Capitulum .40.

Cōmendatio istius modi ꝯtemplationis tanq̄ securi vtilis ⁊ leuis.

Istū modū inchoādi ꝯtēplationē/cui plac3 seq̄ p̄t. satis ei ē secur9 simplex atq3 leuis. Cōueniēs et q̄dui bñ prio ꝯtēplatōis āndicto q̄ assignat̄ huil'pnia. Ibi ei ñ aliō q̄ īdulgētia petiē at3 bñ opādi tpe affuturo grā. itē et remediū ꝯ plagas suas ⁊ pccōrū īfirmitates varias. Ad qd̄ nō pa℞/orō=

nes beati Anshel. diuersorū q͡z ceteroꝝ sctō
rū/edite ad sctōs ⁊ sctās/ꝓficiūt. Liber q͡z
ꝺ q̊ ṗdē locutꝰ sū rhetorica ꝺina ītitulatᷣ a
guilhel. ṗisieñ. cōpilatꝰ multū ad ista vtil.
¶ Sup mō isto initiādi ꝯtēplatiōꝫ/ dudū
optabā orōnē quandā fabricare/ ī moduꝫ
paupis/ panē suū ostiatī q̄rētꝭ vl' idulgētiā
q̄rētꝭ ⁊ petētꝭ ad instar īcarceratoꝝ aut cer
te ad siltitudinē elȳnā petētiū. nō q̄dē ꝓ se=
ipsis sꝫ ꝓ ī hospitalibꝰ degētibꝰ. Sepe eniꝫ
aliq̄s deuotōꝫ suā ꝓ alio intēpellādo recipit
magꝭ q̄ si ꝓ se deū exoraret ibiq͡z multū ꝓ
ficit. Tenentᷣ etē ad hoc pl'es ex officio suo
queādmodū viri ecclastici/ alijq͡z ex elȳna
vitā ducētes corpis. īmo dico oms debē hᵒ
facē tā ꝓpē dei mādatū q̄ etiā ꝓpē bñficia
ab alijs recepta siue ct'ia sint bona nāe. a su
is pntibꝰ: siue bona fortūe ipis collata iu=
re hēditario possidēda a viuis aut a mor=
tuis. ¶ Compilaui ṗdē orōnē quādā/ ad
dñm ihm xp̄m iniciātē. ihu spōse vgitatis
⁊c̄. Intēdo āt si deo placitū fuerit de hoc: ī
breui diffusiꝰ ꝯscribē opꝰ. Veꝝ ē oms mdi
scṗturas nō posse pducē ꝯtēplatiuū q̊ ten=
dere hꝫ. queādmodū facit foris pseuerātia
auxiliāte dei grā faciēdo exēplo psone sup
mēorate. ponēdoq͡z ad practicā. s. ad opꝰ qr
affectōnes scribi nequnt. neq͡z generanᷣ p
lr̄as aut p vba sed p operis exercitiū.

Capitulum .41.

De modo vsitādi se in contemplatiōe/ sm
istum modum.

Quem vo delectat ṗhabita si
militudo/ h mltā largā mate
riā hꝫ/ vsitādi ⁊ assuescēdi ad su
arū cogitationū recollectiōꝫ intē
se. erga etᷣ deū atꝫ suos sctōs. Nr̄e em̄ neces
sitates ⁊ miserie ac īfirmitates/ tā corpis q̄
aie/ infinite sūt. De hic vtutes nob acq̄rēde
ī magno sūt nūero sicut ⁊ sācti et sācte. qbꝰ
nob supplicādū ē. nūc sil' oibꝰ. nūc vo cuili
bet seorsū. Intē cetās etᷣ necessitates mortꝭ
hora postremū ē negociū qꝺ plus nob ē cu
mēdū. Ob cuiꝰ hore horrorē/ solicite ꝓui=
dēdū foret nob remediū ⁊ vita sup̄stite ꝓ=
curare amicos atꝫ defēsores. laturos auxili
um ī momēto tā terribili ad bñplacitū dei
Horā istā sūme añ mētꝭ oct'os reducē: ꝓ=
ficuū ē. eiꝰ mēoriā recētē oī tpe vite ī oibus:
q͡z factꝭ nr̄is hr̄e. In nr̄e ꝯtēplatiōis secre=
to/ a nob ipis/ sepiꝰ q̄rēduꝫ ē. Mō ō aia mea
dic mihi. paup et mīˀabil' ꝯfitere mihi. sī ī
pñtiaꝝ aut intē vniꝰ hore spaciū/ separi te a
corpe optēt ad astādū tremēdo dei iudicō
q̄d dictura/ ad quē deniq͡z ꝯfugēs: Si rñ=
des qr sic ⁊ sic facēs/ ⁊ ex toto corde tūc mi=
sīcordiā atꝫ veniā ab oīpotēti deo flagita=
res a suisq͡z sctis. Fac igr̄ tl'r ī pñti. I grās et
ī q̊ pūcto īfirmitatꝭ ꝓ tūc erꝭ tut qꝺ spaciū
tpis ad hᶜ faciēꝺ hr̄e potuerꝭ. ¶ In hmōī
meditatōe viuacitᷣ seu cordintie ⁊ diu mo=
rari debēꝰ q̊uisq͡z nob videatᷣ qꝺ setiāꝰ mor=
tē multū approxiare. ¶ Itē ꝯsiderādi sūt
amici nr̄i ꝓ qbꝰ orare volumꝰ eē eos ī neces
sitate vltia puta ad lectū mortis. Et quō a
nob supplicitᷣ auxiliū req̄rūt desiderātes q̄
tinꝰ ꝓ eis p̄ces effūdamꝰ cōpatiamurq͡z eis
acsi ī pñti sic agētᷣ nobiscū. Hoc g̃ qm̄ fiet
⁊ ñ diu tardabit. miˀeamur iterea aie nr̄e
acsi eā ī medio flāme purgatorij ꝯspicēmꝰ
collocatā. Ad qꝺ bñ iuuat ꝯsiderare dili=
gētᷣ miˀiā aut dolorē validū quē q̄s p suaꝫ
suffert infirmitatē aut aliūde q̄litᷣ vehemē
ter inde cruciatᷣ. Quid ergo erit de aīa mi=
sera ppessura tāta in futuro seculo:

Capitulum .42.

De tribus dei iudicijs ante oculos mentis
reuocandis ꝓ materia contemplationis.

Possumꝰ insup ī hꝰi ꝯtēplatōe
rīuocare añ mētꝭ nr̄e oct'os tria
dei iudicia. q̄ sessurꝰ ē seu tenebit
aut tenet. Vnū tenebit sicut pꝛ
ī q̄ regnat ⁊ iudicat mīa dulcꝭ ⁊ pia. Et tal'
ē ī vita pñti. Secūdū tenet sicut dñs ꝯ ser=
uū suū vbi regnat atꝫ iudicat iusticia rigo
rosa. Opꝫtet eī illic oia exoluē debita. ⁊ hᵒ ē
ī purgatorio. Terciū ē in inferno. vbi reg̃t
horreda ⁊ crudelissima iusticia. s. ꝓpē pctō
res dāpnatos. Ibi em̄ ꝺs pūit ad istar iudi=
cis flecti ñ potētis. ꝯ maleficos morte etna
dignos. Mō ō postrema duo iudicia decli=
nare possumꝰ/ appellādo ⁊ sbmittēdo nos
ad ṗmā curiā. s. miˀicordie q̄ durat solum
ista vita stāte. Bonū g̃ ē nob dū tp̄s habe=
mus eligē ⁊ interim q̄ hr̄e possumꝰ sāctos
intēcessores ad deū. Precipue ibi habemꝰ ī
dicta curia nr̄a/ dñam reginā dicte curie. s.
miˀicordie ep̄ntē. silr nr̄am mr̄em ⁊ aduo=

tatā dulcissimā ac gloriosissimā virginem
mariā. Parit͛ est illic ih̄s xp̄c. pr̄ nr̄ frat͛ nr̄
aduocatus ꝯsiliarius. mediator atq; redē-
ptor. ¶ Et ī v͛itate iste nimis eēt stolidus
⁊ infatuatus. q̄ recusaret vna cum ꝓpħa se
ip̄m submitte͂ dei miꝰicordie supplicit͛ di
cēte. Dn̄e ne ī furore tuo arguas me. neq; ī
ira tua corripias me. Ubi tangit ꝓpħa ista
tria iudicia. Dicit eni3. Dn̄e ne ī furore tuo
arguas me. i. ī inferno. Neq; ī ira tua cor-
ripias me hoc ē ī purgatorio. S3 ꝰm mise-
ricordiā tuā miserere mei qm̄ infirmus sū.
sc3 ī hac vita. Et ad hoc possumꝰ inq̄rere ⁊
inuenire alleuiamē flagelli qđ iuste merui
mus. s. mediāte intercessiōe tali q̄ dicta ē. ⁊
sepe ex toto sic q̄tari seu eē absolui. ¶ Qui
etiā attēte pēsaret atq; sibi ꝓponēt exitum
huiꝰ carceris q̊ detinemur qđ erit ī articu-
lo mortis / cogitaretq; ad p̄dicta tria iudi-
cia. talis oīno cū gaudio ingēti / huiꝰ mōi
infirmitates atq; diffamatiōes paup͛tates
ꝯsilia q̄ penalitates dicūt͛ / leuissime suffer
ret. ⁊ certe de nulla aduersitate vite huiꝰ cu
raret. ¶ Qui insup̄ q̊tidie ad memoriā re
duceret mori se oportere. s3 qn̄ aut qualit͛
ignorat. exaīaretq; se sepiꝰ / an ī statu ī quo
est / mori auderet: ꝙ si nō ꝓfecto remoue-
ret in breui impedimenta / vt secure mortis
p̄stolaretur aduentum.

Capitulum .43.

Quomodo quidā deficiunt in forti perse
uerātia / ⁊ in ꝯtemplatiōe modicū ꝓficiūt.

p D Lures aūt minus bn̄ auisati
sūt circa p͛seuerātie fortitudi
nē seu circa ꝯtēplationis fructū
ac p̄ hoc ad ista ꝯsequēdū ml'tū
remoti. Renuūt em̄ seipsos dare orationi
aut meditatiōi incūbere / nisi se deuotione
sentiāt affectos ad illa. ac nisi cū eos ista de
lectāt veniātq; ad cor suū. Uidet͛ em̄ tali-
bus / alias dicta nihil ꝓdesse. S3 hmōi cō
parāt͛ huic qui frigore nimiū cruciat͛. recu
sat tn̄ accede͂ ad ignē nisi p̊us habeat calo-
rē. Aut certe eq̇pant͛ alicui fame p͛eūti. nolē
tiq; q̄rere ad mādu cādū nisi antea satura-
tus sit. Quare em̄ aliq̇s se dat ī orōnē l' me-
ditationē / nisi vt calefiat diui amoris igne
vel vt saturet͛ donis aut gr̄a dei. Tales in
hoc deficiūt seu errāt putātes se tp̄s p̄dere
cōpositi in orōne vel meditatōe / nō mox de
uotiōis imbre irrigant͛. Ad qđ r̄ndeo ꝙ si
nitāt͛ q̄tū in se ē ad hoc atq; faciūt laborē
suū sintq; in bello ⁊ pugna ꝯtinua / ꝯ̄ suas
cogitatiōes / cū displicētia. q2 nō abscedūt
nec pacē hr̄e p͛mittūt. tales ꝓ tūc maiꝰ re-
portāt meritū q̄ sepe si eis aduenirēt deuo
tio subdito sine tali ꝯflictu. Rō q2 militāt
deo ⁊ ꝰuiūt suis expēsis ꝓprijs ⁊ sūptibus
atq; cū labore maiori et pena. Uerūtn̄ ē ꝙ
volēs ad exēplū p̄narrate p͛sone sup̄ius / se-
ip̄m exercē oport3 ad hoc hr̄e ip̄m magnū
tp̄is spaciū reiecto etiā oī onere aliaꝝ occu
pationū / tam ex p͛te sua q̄ alioꝝ. seq; arcere
ad p͛manēdū ī vno loco fixū / lōgo tp̄e / siue
ꝯsolatio subseq̄t͛ aliq̄ / siue nl'la. ꝙ tn̄ ad eā-
dē hn̄dā laborare nō cess3 atq; sit ꝯtinuus
Cūq; se nimio sēserit tedio affectu3 sibi ipsi
dicat / ꝙ adhuc expectet ad medie hore spa
ciū ac ore faciēdo p͛niā3 suā. expectās diuīe
gr̄e elꝯynā. Post horā v͛o elapsā / adhuc se
cōmoneat ad p͛sistēdū talit͛ ad alterā horā.
Et sepe in postrema dimidie hore p͛te tātis
ī sua ꝯtēplatiōe ampliꝰ ꝓficiet / q̄ oī tp̄e p̄-
terito. ⁊ q̄ alijs decē diebꝰ aut certe in vno
mēse. Qđ si a casu in suo regressu aut itera
to accessu / rep̄it se q̄si refutatū / sic sc3 ꝙ ele-
mosyna ei deneget͛ / puta nō ꝯsecutꝰ gratiā
deuotōis. tūc hūilit͛ ei ꝯueīt ꝯuerti ad deū
ꝯfitēdo indignū se fore tāte gr̄e. imo ꝙ plꝰ
meruiss3 v͛ba ⁊ flagella at3 tribulatiōes q̄
hmōi ꝯsolutiones. Et sic dicat. O dn̄e d͛s
tue ꝯsolationes laudes et gl'ia / tibi sint sp̄.
mihi aūt (vt dignū est ⁊ iustū) ꝯfusio. nisi
oppositū ꝓueīat mihi de tua miscd͛ia. Per
talē modū vincet deū / faciēs ei sacrificiū d͛
cordis sui duritia. ⁊ certe deꝰ eiꝰ nō obliui
scit͛ ꝯferēs miꝰicordiā suā cū cognouerit ho-
rā at3 punctū. expediētē ꝰm suū bn̄placitū
¶ Nec et͛ d3 aliq̇s hmōi ꝯsolatiōes nisi af
fectare ī lacrimis at3 deuotiōe: ꝓ sua dele-
ctatiōe ⁊ ad suā placētiā. s3 vt p̄ talē ꝯsola-
tionē / amori ardētiori deo vniat͛. ad deum
possit meliꝰ diutiꝰ ⁊ delectabiliꝰ se ꝯuertē.
Si igit͛ magꝭ ei placitū fuerit ꝙ ꝓ tūc ali-
q̇s ei famulet͛ sine talibꝰ ꝯsolatiōibꝰ / cōfor-
mit͛ ⁊ nobꝭ idē placē d3 debemusq; dicē. O
dn̄e d͛s oīpotēs sufficit mihi optīe vt p̄miū
meū at3 remūeratio a te reꝰuet͛ mihi in p͛a
diso. ī p͛nti illud n̄ tribuēs. Illud vnū sup̄

pliciter oro vt mihi nō irascaris sed vt vi-
uā ī tua grā tñmō de cetero fiat volūtas tua
¶ Qui vo deuotoꝝ assecutꝰ fuerit/diligens
existat grārū actiōes ex toto corde referens
deo oīpotēti orādo instātiꝰ vt augmētet et
ꝯfirmet opꝰ plātatiōis sue ī eo īceptū absqꝫ
hoc ꝙ tale qd ei h ꝯferat sicut pmiū. quin
potius in futuꝝ reſuet pbendā integram.

Capitulum .44.

Quedā imaginatio mōtis cū tribꝰ habita
culis. scꝫ fidei spei ⁊ charitatis.

Ter mōtis antea adducti/ p
facilīori sui eleuatōe ī ꝯtēplatō
ne/pt qs imaginari ꝯuenienter.
queadmodū aliqñ qdā quē no-
ui fecerat. Et breuit̄ pstringā eādē. ¶ Ima
ginemur igit̄ mare magnū piculosissimuꝫ
qđ diuersoꝝ geneꝝ hoīes/eūtes ⁊ redeūtes
nauigio ptrāseūt/diuers̄ māibꝰ. ad vnū tñ
finalit̄ portū tēdētes/ī q̄ et magna ptrāseū
tiū ps/ ꝓpt̄ picula maria atꝫ tēpestates va-
rias necessario hꝫ pire. Ad ripā vo hꝰ ma-
ris/seu ī litore eleuata erit rupes altitudis
mire sup̄ quā exñs qcūqꝫ securꝰ est de q̄ pit̄
q̄ ī magno isto mari fiāt speculari pt absqꝫ
sui piculo. ī ista rupe tres erūt statiōes siue
hitacula tria vnū ī basso. aliud in medio.
tciū vo ī fine siue sūmo. In pmo imagine
mur fidē eē hospitatā. ī scđo spem. ī tercio
vo caritatē. ¶ Mō qñ qs ī pmo fuerit hi-
taculo. s. basso. fides ipa/eidē maris horribi
lia ōndit picula. qtū ad aīaꝫ. p q̄ ꝯcipit ti-
morē validū qꝛ ꝯspicit iudicia dei mirabi
lia ꝯ ipsos pctores/ab eo ī istiꝰ maris vora-
ginē pcipitatos dānatiōe ppetua/absqꝫ vl-
lo remedio. Et ibi pt hō deuotꝰ/ī certa fiđ
corā sue mētis ocul̄ statuē oīa sua facta/ ad
generādū ī se sctm̄ timorē ⁊ pauorē secreto-
rū dei iudicioꝝ. Queādmodū ē fragilitas
⁊ mutabilitas breuitas vite mortal̄. mor-
tis īcertitudo. dānatoꝝ horror. mltitudo
eoꝝ q dānant̄ ꝓpt̄ sua petā. defectusqꝫ tpis
pteriti. qtidianos et excessꝰ. Itē quō dñs nr̄
ihs xpc sanctiqꝫ oēs/mlta passi st̄ tormēta af
flictiōes ⁊ tribulatōes. ita sit certꝰ ꝙ adhuc
pl̄a sustiebūt mali atꝫ dānati. Et qlibꝫ siue
bonꝰ siue malꝰ expectare hꝫ tribulatōꝫ affu
turā siue citiꝰ aut tardiꝰ. ¶ In scđa vo sta
tiōe aut māsiōe/locabit̄ spes tradēs hoī de
uoto fiduciā ne p timorē nimiū despetet
sic semetipm pdat ⁊ dānet. Et ibi debēt ꝯ-
siderari oīa q̄ faciūt ad spem bonā ꝯcipiē-
dā đ dei bonitate. Sic ei nob eē faciēđ ipse
mādauit. Reuocemꝰ illic ad mēoriā misi-
cordias sctoꝝ ⁊ sctāꝝ. bñficia īfinita ab ipo
nob exhibita ⁊ q̄ qtidie exhibet. absqꝫ vllo
nro merito spālit̄ aūt maximā dignatōꝫ ⁊
misicordiā passionis ihu xpi dñi nri. Itē
grām quā đs facit subito pctōribꝰ eos susti
nēdo. In hᵒ tabnaculo spei/aīa deuota re-
sumit aliqlit̄ cor suū trāsferēdo se đ vno ta
bernaculo ad aliud. ad miscēdū pauorē et
hūilitatē cū spe bona. Unū ei alio absñte ñ
sufficit. ¶ In tcia vo mansiōe dicte rupis
demorat̄ charitas. ibiqꝫ ꝯsiderabit aīa de-
uota dñi sui magnitudinē. ⁊ quō dignꝰ sit
amari appciari atꝫ laudari. Qualit̄ oīa gu
bernat atꝫ sustiet. oīe qđ ē ex nihilo pura
sua bonitate creauit. Et sic de sitibꝰ ꝯdi
tiōibus nobilibꝰ sine nūero. sic ⁊ de glia.
quā suis tradidit amicis. Sctūs Augꝰ. do
cebat qñqꝫ agnoscē deū p mētis eleuationē
sup̄ trā. sup̄ celū. supra ꝓpriā suā aīam/atqꝫ
supra res oēs ab eo creatas. ⁊ tūc ī momen
to tpis ⁊ raptu/subito ad sititudinē corru-
scatiōis/aut velocis nubiū cursus/aīa de
uota attigit qd sit đ deo. ⁊ stati decidit ecō
tra seu relabit̄. Sꝫ ibi nō optet vos eē curi
osas nec nīs stabilire ⁊ stare. Sufficit vob
deū agnoscē ī padiso celi. ⁊ qtū ī pñti sclo
dꝫ sufficē vob ꝙ credatis ⁊ cognoscatis/qꝛ ip
se creator factor ⁊ redēptor vester est. ⁊ sic đ
alijs dignitatibꝰ. de qbus in fide catholica
edocemi. sine hᵒ ꝙ scire velitis qd sit ipē đs
ī sua natura p clarā visionē eiꝰ. ¶ De q̄ tra
do vob tale documētū sancti dionysij. Quo
tienscūqꝫ ī ꝯtēplatōe ⁊ meditatōe đ deo fa
ctis. scitis qlis sit res quā videtis. videt̄qꝫ
vob ꝙ res hec visa/quocūqꝫ mō assimilet̄
alicui rei alteri huiꝰ mōi tūc certitudinali
ter teneatis. vos nō vidē deū talit̄ p clarā vi
sionē. Et silr mō dico ⁊ de angel̄. Nō ei est
deus corpalit̄ magnꝰ. nec albus nec rubeꝰ
nec clarus neqꝫ coloratus. Sic nec sūt ⁊ an
geli. ¶ Ueꝝ qđ ē est ꝙ ꝯgnoscit̄ ⁊ sentitur
bene/p modū aliū q̄ scripto tradi non pōt
neqꝫ verbis edoceri. nisi ꝙ isti sic cognoscē
tes sētiūt et sciūt hoc qđ cognoscūt. Sicut
sētiēdo/vnū dulcorē/aut plenitudinē vnā

vnū ſaporē/aut vnā melodiā. ⁊ talia ſenti-mēta enarrare nequnt. Sicut a ſili aliquā-do intra nos ſentimꝰ bñ/amorē aut gaudi um. ⁊ tñ amor ⁊ gaudiū nō ſūt magna cor palit aut gracilia alba vel nigra. Nec poſ-ſet aliqs facē intelligere aliquē q̄lia eēnt ta lia. q̄ nūq̄ hmōi ſenſiſſꝫ ī ſe. ¶ Nō tñ dico q̄n ꝯcipi poterit deus q̄d ſit in hūana na-tura hꝫ em̄ vt ſic/corpus formatuſq̄ꝫ eſt vt alius hō. Sꝫ qd̄ dixi de deo. intelligo ī ſua diuina eſſētia. ¶ Et q̄ñ aīa deuota/bñ vſi tata eēt inhabitādo iſtā rupē aut mōtē/for ti meditatiōe/⁊ ꝑ fortē cogitationē ſꝑ illuc reuerteret/facilꝰ ſe eleuādo ac ꝓmptꝰ ad habendū fidē ſpem ⁊ charitatē. ⁊ alias pul cerrimas ꝯtēplatiōes abſq̄ꝫ numero q̄s ibi dem reperiret/eſſetq̄ꝫ ei tāq̄ portus ⁊ litus ſeu ꝯfugiū ꝯ oēs tribulatiōes ⁊ īpedimen ta/maris magni huius p̄ſentis mūdi.

Capitulum .44.

De tribus modis q̄bus gratia datur.

SIcut ſupra memini/ mille ⁊ mille modis ꝯtēplatio va riari pōt ⁊ hri. Ideoq̄ꝫ ꝓ tanto ad pñs non ꝑſiſto/relinquendo quelibet ſuo ſēſui ⁊ grē a deo collate: ne vi dear quoddā largiſſimū atq̄ꝫ copioſiſſimū ⁊ quodāmō infinitū in tā breui ⁊ modica imaginatiōe velle ꝑſtringē. Sꝫ ꝓ finali ad huc dico grām dei pñtem eē aīe tribus mo-dis ſpecialit. Unus ē ꝑ iuſtificationē. ſine hoc q̄ ſentiat atq̄ꝫ animā cui ſic adeſt deo acceptabilē reddet. ¶ Alius modus eſt ꝑ ſentimētū ⁊ ꝯſolationē aliquā. ſicut ī iſtis q̄ in ſua ꝯtēplatiōe recipiunt ⁊ ꝑcipiunt di uerſos ꝯſolationū modos atꝫ gaudia ſpū alia. Nā interduꝫ eiſdē videt/q̄ liquefiāt oīno in quadā dulcedine. intantū vt oīe qd̄ cernūt aut meditant/plenū eē tali dul core iudicāt. aliqñ vo recipiūt ſecuritatem quandā admirādā humilitate plenā. qua mediāte/ipſi ſibimet diſplicēt/ ſolā accipi-entes delectationē ⁊ placentiā eoꝝ in deo. Quotiēs em̄ ſibimetipſi q̄s placet atq̄ꝫ ī ſe de ſeipſo gaudet. certus ſit a vera humili-tate ſe eē alienū. nec ꝯſolatiōes ſuas quibꝰ iocundat a deo hrē ſciat originē. Uera em̄ humilitas ſemꝑ exiſtēs ſociata viſitationi-bus bonis atq̄ꝫ diuinis/dat cognoſcere ad imū ⁊ veraciter defectus ſuos. ꝑ quos ſibi homo diſplicet. redditurq̄ꝫ vilis atq̄ꝫ abo-minabilis in aſpectu ſuo. nihilominꝰ pla-centiā maximā habēs. ſed q̄ in grā miſeri-cordia bonitateq̄ꝫ diuina ꝯſiſtit. Aliquan do aīa deuota ſentiet cordis ſui quandam dilatationē vel ſui intellectus compꝛhēdēs in ſe pluſq̄ etiā totus mūdus. iudicabitq̄ꝫ deū fore tā excellētis atq̄ꝫ infinite maieſta-tis/q̄ quaſi oīe qd̄ reſiduū eſt/ei nihil oī-no eē videat in ſi inquantū eē in talibꝰ de-us cognoſcit. Qñq̄ꝫ vero ſentiet aīa in ſe quandā ſpūalem ebrietatē cōmouentē eaꝫ ſobrie/in laudes ſpūales. ſuſpiriaq̄ꝫ ſancta ⁊ deuota nō ſe valens ad intra ꝯtinere/q̄n oporteat de foris erumpe ſeu ad ex̄ id oſtē-dere/qd̄ ſentiat videtq̄ꝫ interdū eidē q̄ oīa plena ſint gloria ⁊ laude plena. ¶ Terciuſ vo modus habēdi grām pñtie dei/eſt per vnionē. queadmodū btūs Paulus apl̄us habuit. ceteriq̄ꝫ ꝯtemplatiui excellētiſſimi. Sꝫ de modo iſto loq̄ me indignuꝫ reputo ⁊ os meū cōtineo altioribus doctoribuſq̄ꝫ illud relinquens diſcutiendū. Finit.

Sequitur epiſtola

ab eodem.

ATtulerūt eximie chari tatis veſtre littere/ non paruū leuamē infortunio meo (ſicut ſpero) felici. Eſt em̄ flagellū patris miſico-diaꝝ qd̄ vſq̄ꝫ modo vere ſu pra ſpem ⁊ oīe meritū meū tempauit. Fe cit em̄ cum temptatiōe ꝓuentū vt poſſem ſuſtiere. Gratias igit veſtre benigniſſime pietati/q̄ compaſſionē p̄ſtitit talit flagella to/q̄ plena ꝯſolatōe documēta ſupaddidit q̄ demū p̄conijs q̄lia nec vſurpo mihi nec eis me dignū cenſeo p̄grauauit. Sic plane ſic decebat ſapientiā ꝓfeſſos/vt vnū e ꝯſor tio ſuo quāq̄ abortiuū q̄r tñ in tribulatōe poſitū ſolaret. ¶ Ueꝝ ⁊ ſi abſq̄ꝫ vlla fictiōe cū laboribus plurimis ⁊ expēſis. olim iam conatus ſū debiles humeros meos/et fra-gilitatis ſue ꝯſocios ſubducere oneri tāto cancellarie pariſieñ. ⁊ in aliū gradū trāſfer re. nihilominus inegreſſibili quodā labo-rinto circūactus/et quaſi poſuerim pedes meos in rete ⁊ in maculis eius ambulē/cō

frustus sū ab expectatiōe/sentioq̄ȝ illud Terentianum ꝙ nō licȝ hoīem sepe eē vt vult Mandatus sū quippe ab illo/cui post deū me et omnes operas meas debeo dominū meum dominū Burgun̄. loquor. cui⁹ vtinam aliud circa me ⁊ ꝑ me modestius humilius salubriusq̄ȝ ꝯsilium extitisset/ignoscat deus idipm̄ ꝯsulētibus. ¶ Ibam obediens/sed impediuit iter meum/q̄ olim asine Balaam obstitit/⁊ interim ab executiōe officij cancellarie me spontaneū illud etiā ꝓrsus deserere paratū. tamē illud ꝓ obedientia exequi volentē suspendit. In quare facio qđ mādatis/neq̄ȝ aliud ꝓnūc subesse video ⁊ substituo eū ꝓ exercendis oībus q̄ p̄sens agerem cum solēnitate factuȝ mitto. Bene valete/mei memores in orōnibus vr̄is. Scriptū Burgl. xxvij. April.

Sequitur alia epistola eiusdem.

[I]ocundū est socij ⁊ fratres in christo dilectissimi. Jocūdū valde qr̄ verbis nequeo vos alloqui. Sūt enim amicoꝝ grata vndecūq̄ȝ colloquia. Qđ si iuxta Terentianum senem/ꝓximus amicoꝝ gradus ē vicinitas/multa ꝓrsus eē mihi debet amicitia ad collegiū illud venerabile. qđ incolitis. cui nō tam vicinus q̄ ineunte adolescētia familiaris semꝑ intraneus fui. ⁊ traxi mores ex conuictu. Solabor igit̄ mutua vobiscum cōfabulatōe/coactam quietem meam. qua me diuinū flagellum alligauit in lecto valitudinis. vbi supinum immobilemq̄ȝ iacere ꝯstrinxit. vtiliter spero ⁊ magna dei misericordia non solum tolerabiliter sed pene optabiliter. Cur ita? quoniam neq̄ȝ lectiōem/ neq̄ȝ orationem/neq̄ȝ salubrium cogitationū ꝑtractionem exulauit a me quies talis. quin etiam familiariores si non obstitero/constituit. Quo pacto sic? Dolorem nanq̄ȝ corporis/ ⁊ animi anxietatem/diuina gratia vsq̄ȝ mō vel abstulit vel fere supra spem ⁊ vere supra om̄e meritū meū/temꝑauit. Gratias ei q̄ nunc adiudicauit me contumacē vsq̄ȝ nūc seruū suum. non in ira ⁊ furore corripe sed ī virga filiali. Et om̄e si sic viuitur ⁊ in talib⁹ vita spiritus mei/ corripies me et viuificabis me. ecce in pace amaritudo mea amarissima. Sed ad vos redeo/quibus e cogitatiōnibus meis familiariter aperire studui. et si non ob aliud. vt vel voluptatem aliquā ex tali cōmunicatione scribendo ꝑcipiam.

Sequitur alia epistola eiusdem.

[C]Um nuper deuoti Bernar. omel'. super cātica relegerem (pater ⁊ frater dilectissime) perueni ī eum locum qui docet modia perueniendi ad generationem verbi/ hoc est ad contemplationis arcem. Gauisus sum nō mediocriter/ꝙ ita consone ad eum de hac materia olim Brugis in lecto valitudinis mee conscripserā/ sicut habes tractaculi copiam. Nesciebam vtiq̄ȝ aliū taliter ⁊ tali ordine/tradidisse ip̄am ꝯtemplationis adipiscende arcē. Quo fit/vt mihi securius eadē scp̄ta mea placeāt. ¶ Sūt autem verba beati Bern̄. talia omelia centesima. visio hec/non industrie est sed gratie. reuelationis non inuestigationis. Si quid tamen potest ad hoc industria operari illud p̄mū obseruate qđ dicit̄. Lauamini mundi estote. Secundo vt scribatis sapientiam tempe ocij. qui enī minorat̄ actu percipiet eā. Tercio vt violenti sitis. ⁊ gaudium regni qđ vobis diutius surripitur/p̄cipiatis. Ut habeatis cor purgatū/ preparatum improbum. In primo efficeris anxius. in secundo deuot⁹. in tercio vehemēs hoc est idoneus/obuius/vrgens. Hec ille. ¶ Uides pater ⁊ frater/quēadmodū tria hec ꝯueniāt tribus illis gradibus scale mystice cōtemplatiōis. quos nominaui amaram contritionem/ocium vl' solitudinem ⁊ fortem perseuerantiā Gratias illi a quo omnis veritas. ⁊ cui veritas omnis consonat. Qđ si quis nunc aut alias inculpauerit me temeritatis/ꝙ materiam hāc ꝓrsus altissimam ⁊ abditissimam/ vsurpauerim tractasse velut ipsam agnouerim. habeat responsum illud quod nouissime recolo apud vos dixisse. Scio itaq̄ȝ ex multis scriptis / et quorundam verbis/ aliquam esse cognitionem et mentis eleuationem/ quam habere possumus vltra communem et vsitatiue cognitionis normam. ¶ Hoc

modo etsi non aliter scire potui/nobis aliquid deesse pfectiōis hmōi/quā sancti patres habuerūt ⁊ docuerūt. Sic em̄ pōt ipe cecus colores etiā cognoscere vago tali conceptu ⁊ se cecū iudicare. Querebā dudum a quodā ceco viro intelligēte/quō se sciret cecū eē. Scio rn̄dit. q2 aliquā pfectiōis integritatem quā in alijs eē audio: mihi deesse censeo. ¶ Deniq3 pater et frat/nihil ex tribus p̄dictis gradibus tm̄ deesse formido/sicut occupationē necessariā in religioso exercicio tuo. qd̄ vtiq3 nullo mō nll'a ꝑfectus alterius occasiōe deserendū eē non ambigo. Sic vocatus es/noli violēter obniti/q2 nō hoc tibi cederet feliciter. Sz irriderent hostes sabbata tua. hoc ē vacationē tuā. Nescis p̄terea qd tibi ē vtilius et deo placentius. Revelavit cū voluerit/⁊ dum beneplacitū erit ante se. qd̄ abscondit a sapientibus huius seculi ⁊ revelat paruulis. Soli paruuli hoc attingūt non. q2 meritū sed q2 ante placitū est. Precipua insup ratio hmōi munus desiderandi ē. vt simus parui in oculis nostris. habita ꝯtemplatōne tanta ⁊ tam imense maiestatis/vocabit te fortassis deus occasiōe ocij data/p egritudinem aut alias. Sic interim opus tuū age/⁊ vaca nō quantū placet sed quantū licet ad videndū ⁊ gustandū qm̄ suauis est dn̄s. In quo bn̄ vale. Mei memor ī orōnibus tuis. Et fratrē germanū/pupillum cōmendatum habe. Scriptum parisius. xiij. Aprilis.

Explicit.

Incipit secretū colloquiū hominis ꝯtemplatiui ad animā suā

⁊ anime ad hominē/sup paupertate ⁊ mēdicitate spūali/docens recurrere ad deum et sanctos p deuotā orationē/ꝓ impetrando elemosyna gratie ⁊ virtutum. Insuper et ꝓ adipiscenda scientia affectionū que proprie sapientia dicitur quasi sapida scientia ¶ Et cōtinet duas partes. Prima tractat questiones ⁊ responsiones diuersas hominis ad animam ⁊ econtra. ¶ Secūda continet orōnes ⁊ meditatiōes diuersas quas format anima sub forma pauperis mendicantis ⁊ querentis panem. ¶ Homo.

Mea paup/mea infirma ⁊ mea paralitica/mea miserabilis anima que nihil in te aut ex te boni habes. sed nec tuo labore vales comparare. Audi queso meū consilium. Disce mendicandi officiū. fiat tibi q̄stus mēdicātis ordinarius vite sustendāde ꝓuentus. cur fame siti algore interires viciosa ꝑfecto multū foret hec verecūdia vel segnicies. ¶ Anima O hō hospes q̄dem meus q̄ mecū de patria tue p̄me ꝯdicionis eiectus es. ⁊ detrusi sumus in hunc tetrū ac dolorosū carcerē p̄ntis exilij. fateor heu me pauperē. egrotam. captiuā. lesam. sauciam. nudam oīmibus egentē. Vere infelix illa hora/qua parens primus cōmisit in deū summū regem grande illud nefas/crimenq3 lese maiestatis. quo iustissime nobis illa nostra p̄clara hereditas adempta est. ac de loco voluptatis gaudij et omnis excellentie deportati fuimus in hunc locū lacrimarū/tribulationis angustie ⁊ desolationis d' diuitijs in paupertatem de ingenuitate in vilitatē. de vita ī mortalitatē. de loco securitatis in locū plenū discriminis. Et vt sub vno claudant omnia. de vniuersitate bonoꝝ/in ꝓfundū omnis miserie sumus iniecti. Quare ꝓrsus ignoro quid factura sū3 laborare nec scio. nec valeo. Versaretur quidē labor meus ad deū/cognoscendum/amandū/laudandū/honorādū Sed heu nimis longe factus est a me nimium me a se ꝓiecit. Conspicio me tenebris positam. circūdatā ignorantia. incertitudine. errore. quibus inutilis facta sum ad illum intuendū seu ꝯtemplandū. Ita igitur meo frustrato labore/amodo qd agerē quid laborarē/quid lucrifacerē? Dicis mihi mendicandū eē ⁊ pro vita questuandū. Volo quidem. sed quo ibo captiua ⁊ ꝯclusa intra hospitale tui corpis/in magno carcere huius mūdi mortalis quo pacto p petendo auxilio/valerē hinc effugere? Quis insup me clamantē audiret? Quis ad me respiceret? quis succurreret? Circumspice vndiq3. Cū deficiamus oēs ⁊ pauperes facti sumus nimis. nemo nostꝝ est qui sibi ipsi vel in modico valeat opem ferre. vn̄ igit

alteri subueniret. Quid dabit nihil dan-
dum habēs. Ita ꝑfecto: nō aliā mihi sor-
tem video ꝑpiciam/nisi ꝯtra hec mala/ re-
mediū desperatiōis querere. ⁊ desperando
vitā hāc finire miserā. ¶ Hō Quid
dicis o anima desperandū eē? Absit.
Minime certe desperabis. Meū potius au
dias ꝯsiliū. Tibi eñ demonstrabo locū
charitate ⁊ misericordia plenū. in quo oēs
pauperes querentes/inueniūt refugiū. Ibi
eñ copiosi sunt illi pij ac liberales dei ele-
mosynarij in ecclesia vicꝫ celesti. sācti ⁊ san
cte. in quibus est illa thesauraria grē/regi-
na misericordie. mater pauperꝝ orphanorꝝ
vbi adest ⁊ redemptor humani generis sal-
uator noster iesus christus mediator ⁊ ad
uocatus apud patrē ꝓ pctōribus. Queris
qualiter illuc tēdas? At ego rñdeo. Illuc
te sanctū ferat desideriū/vbi eñ tuū sāctū
erit desiderium/⁊ ibi teipm̄ eē iudicabis.
Deus (inq̄t ꝓpheta) desideriū pauperꝝ ex-
audiet. Quid autē magis in tuo ē arbitrio
ꝙ̄ tuū desideriū. quo potes ꝯtinuo ad deū
ꝓficisci. cū deo loqui ⁊ cuꝫ sanctis. ab eisqꝫ
subsidiū implorare. ¶ Anima Si ita ē
o homo vt asseris. desiderabo vtiqꝫ satis.
Verꝝ plurima freq̄nter desidero. que mini
me accipio. Et si desiderādo loquor nō est
qui mihi rñdeat. ⁊ raro vel nūꝙ̄ me experi
or adiutam. ¶ Homo Firmiter tene o
anima ꝙ sanctū desideriū semꝑ auditū ꝓ
te exauditꝰ. nisi forte ꝓpter alterā triū cau-
sarum. Vel q2 nō est de ꝯuenientibus ad sa
lutem/ sicut Paulus desiderabat liberari
a stimulo carnis. Vel q2 ꝑualet in te aliud
quoddā peruersū desideriū vanitatis mū
dane/tue saluti ꝯtrariū/qd̄ reclamans im-
pedit sanctū tuū desideriū suū sortiri effe-
ctum. Vel q2 hoc tuū sanctū desideriū ci-
to nimis euanescit. Rationabile quidē val
de est. si te iuuari voles vt hoc tuo cedat ꝓ
fectui. nec ꝯtrariū queras altero desiderio
ꝑdominante. Qd̄qꝫ patiēter ⁊ ꝯstanter ex-
pectes oportunitatē subuentiōis. ꝭm ratio
nabile beneplacitū adiuuantis. ¶ Anima
Fateor homo ita eē. sed in hac re vnum
me ꝯturbat. q2 frequēter ignoro quid mi-
hi expediat quid ve officiat. q̄tū ad primā
desiderij sancti qualitatē. Abundāt insuꝑ
i corde meo vana ac mūdana inūera desi-
deria. q̄tum ad secundā. Demū mox fasti
dit animus ⁊ lassatur in sanctis desiderijs
nec in eis ꝑseuerat q̄tum ad terciā. ¶ Ho
mo Propterea tibi dixi a ꝑncipio o ani-
ma tibi vacandū eē. discendū quoqꝫ men
dicandi officiū. quo tibi īnotescat modus
petendi/vtiliter efficaciter ⁊ ꝑseuerāt̄. Vti
liter q̄dē petes. si tñ modo salutaria. si di-
uine voluntati placita. si diuine legis mā-
data implere desiderabis. In oībus itaqꝫ
tuis desiderijs diuinū ante pones bñpla-
citum. dicesqꝫ vt sua nō tua voluntas fiat
¶ Anima Miror valde o hō cur ꝑ
sanctū desideriū petēdū velis vt dei vo
luntas fiat. cum velim nolim/aliter eē non
possit? Cum etiā deus ab eterno videat et
cognoscat oīa/⁊ ꝭm hanc suā immobilem
noticiā circa me singl'a futura disposuerit
ꝓ vt meis necessitatibus nouit esse oportu-
num. quid est qd̄ dicis vt loquar ad eū per
sanctū desideriū quasi ignoraret quid mi-
hi expediat/⁊ suꝑ hoc ipm̄ conarer instrue
re. ¶ Homo Ita vtiqꝫ est anima vt di-
cis ⁊ nihilominus orandus ē deus ob aliū
tñ finem ꝙ̄ ipsa tetigeris. ¶ Sicut eñ deus
fecit oīa cum bonorꝝ nostrorꝝ nō egeret. nec
inde ditior ⁊ melior factus sit/sed creatura
sue bonitatis ꝑticeps effecta est/ita vult de-
us vt eū diligamus ⁊ ꝑ sancta desideria de
uote ipm̄ alloquamur ꝓpter bonū nostꝝ.
In hoc quidē nostra consistit perfectio. si-
cut ⁊ perfectio solis in lucendo ⁊ illuminā
do. ⁊ ignis in calēdo ⁊ calefaciēdo. ¶ Scito
ergo ꝙ deus ordinauit vt nr̄am compare-
mus salutē/deuotas ad ipm̄ ⁊ sanctos/fun
dendo ꝑces/⁊ mādata sue legis studiose ad
implendo. atqꝫ ita freq̄nter vult ad preces
sanctorꝝ aliquid ꝯferre. qd̄ ꝯferre instituit
anteꝙ̄ sancti forent. Certū quippe est ꝙ de
us per seipm̄ posset oīa formare/vult ni-
hilominus sibi ad rerꝝ multarꝝ formationē
secundas cooꝑari causas. sicut homo nasci
tur officio generatiōis humane. ⁊ hec infe
riora corpa ꝯseruant̄ ⁊ gubernant̄ opatōe
superiorꝝ. s. celestiuꝫ. Ita quidē vult deus
vnum saluari/auxilio aliorꝝ sanctorꝝ hoim
vel angelorū. Ita igitur ꝑpendis satis cur
orandus sit deus ⁊ sancti eius. ¶ Sed for
san adhuc dices vanū esse/deum sua prece
vel desiderio velle inclinare ad alterā par-

tem. cum illum constet esse penitus immu
tabilem nec in eo alternationem esse volū-
tatis qua flecti possit ꝺ vno velle ad aliud
aut iratus placari aut offensus reconcilia-
ri. Ad qꝺ respondeo verum esse qꝺ de im
mutabilitate diuine volūtatis asseris. nec
tamen ideo vanas esse deuotas ꝑces ad de
um fusas. qm̄ alio fine orandus est deus ⁊
homo. Orandus quidem est deus nō q̄a
i nostra oratione flectendus aut placand⁹
aut aliter quouis modo a sue volūtatis in
stituto imutandus. sed vt nosipos orātes
excitemus ⁊ ꝓuocemus ad deuotionem et
nostre miserie cōpassionē. At econtra non
ob aliud hominē rogamus nisi vt eum ad
misericordiam moueamus. Fine igit̄ con
trario laborat intētio. deum orando ⁊ ho-
minem deprecando. Ibi quidem finis est
īmutatio orantis. hic eius / cui depcatio di
rigit̄. ¶ Qua in re nō incōgrue aīaduer-
tendum est / q̄ etiam modo ꝯtrario nostra
causa versanda est coram deo ⁊ coram ho-
mine. Coram deo quidē eo meliorem fa-
cimus causam nostram / quo purius et sin
cerius nosipos ꝯdemnamus aut ꝯdēnan-
dos ꝯfitemur. nullā excusationē ꝓtenden
tes. Ita sane mīſicordiā liberatiōis a mor
te spūali cuius rei fueramus / deo facto ꝓpi
tio ꝯsequimur / cuius vtiqꝫ ꝯtrariū obſua-
ri cernimus in curia forēsi iudicis huma-
ni. ¶ Volens itaqꝫ deū tibi fore piū et mi-
sericordem / esto ⁊ tu tibiipsi mīſicors. Est
eīm durus duris. pius piis. bonus bonis.
seuerus malis. Talem vtiqꝫ inuenies / qua
lis ⁊ tu fueris in tuis desideriis. nō quidē
ꝑ mutabilitatē eius sed ꝑ tuā. Volēs insu
per in curia sue iusticie absolutionē ꝯsequi
tu teipsā accusabis iudicabis ꝯdemnabis
punies ⁊ sic remissionē impetrabis. Qꝺ si
te coneris defēdere ⁊ iustificare vias tuas.
ꝯfusionē ꝓfecto ⁊ ꝯdemnationē reporta-
bis. Et si millesies pecces / millesies te con-
demnes qm̄ si in extrema hora vite teipsā
sic ꝯdemnās inuēta fuer̄. vtiqꝫ liberaber̄
a morte. Sꝫ aīaduerte cautius q̄ is nō le
gitime ac veracit̄ se ꝯdemnat q̄ se pro posse
emendat. ¶ Anima Satisfecisti hō
bene mee petitiōi / ostendēs ⁊ ꝓponens
tres egregias varietates quas ignorando /
frequēs in me fuit turbatio. Hunc igitur
animū recipio. voloqꝫ (vt admones) ꝑ san
ctum desideriū meipsā ad deuotionē com
mouere. insuꝑ ⁊ recursū facere ad sctōs ad
meipam ꝯdemnandū ⁊ puniēdū. Ita eīm
prius a principio suasisti vt discerē mendi
care ⁊ questū facere. Doce me igit̄ rogo te
quid mihi incumbat faciendū. ¶ Homo
Mihi videt̄ o aīa q̄ hoc facile discere
poteris si diligēter inspexeris modos et co
natus / quibus vtunt̄ paupes mēdicātes
ostiatim varios discursus hincinde facien
tes. ꝓ subleuandis suis corꝑalibus necessi
tatibus. Considera queso captiuos vel cō
spectui iudicis ꝑsentatos / suasqꝫ sententias
trepidis animis expectātes. Prospice infir
mos graui qualibꝫ egritudine corruptos
Perquire paupeꝝ iconomorū occultas et
verecundas indigētias. Et generalit̄ ocu
lum dirige ad oīs in quacūqꝫ aduersita-
te vel periculo ꝯstitutos. puta in ꝯiuncto-
rum funeribus in exilio. in incendio. in di
luuio. in bello. Animaduerte in quā ⁊ stu
dioso mentis intuitu ꝑlustra q̄ ardens sit
i his desideriū ad suā liberationē aut sub-
uentionē. Insuꝑ attende quid dicāt et ge
rant. ⁊ hec oīa confer in teipam tuos reco-
gnoscens defectus ac miserias. tuam capti
uitatē. tuā mortē. tuū exiliū quā peccando
incurristi tuā insuper desolationē perpen-
dens / qm̄ deum tuū ⁊ patrē sed et celestem
patriā / tua culpa ꝑdidisti. ¶ Ita si feceris
⁊ cum tali desiderio ⁊ conatu / audacter as
firmo q̄ hoc tibi ad salutē sufficiet. eris bo
naqꝫ questuaria bonoꝝ spiritualium ⁊ ali-
moniaꝝ gratie ⁊ virtutū / atqꝫ ita inuenies
auxiliū desuꝑ in cunctis tuis necessitatib⁹
īmo q̄ amplius ē / efficieris adinodū diues
īmo dn̄a bonoꝝ totius mūdi. Cur ita? Qm̄
si facta eris heres dei tui patris / de cui⁹ he-
reditate ē totius mūdi dn̄s. Ita eīm dixit aplūs
q̄ si filii ⁊ heredes ⁊c̄. ¶ Anima Rem
magnā mihi ꝓmittis o homo. magnā di-
gnitatē excellentiā nobilitatē / q̄ mihi ex di-
cta q̄stuosa mēdicitate ꝓueniet. Volo igi
tur esse huius officii. q̄uis vitupabile mul
tum atqꝫ inhonestū illud iudicet mūdus.
ꝑferri ꝑsone generose ⁊ alte ꝓsapie. ¶ Ho
mo Nō aliter q̄ tibi affirmaui iudicabis
o aīa mea. nisi oīno desipueris. Et vt hoc
tibi certius appareat ꝓpono oculis tuis su

filium impãtorẽ mundi qui voluit esse hu
ius officij sicut ipse ꝑ ꝓphetã ꝓtestať. Ego
inquit mẽdicus sũ ⁊ paup. Apparuit hoc
in oĩbus suis orõibus quas ad deũ pa
trem fecit. ꝑsertim in cruce qñ dixit. Deus
meus deus meus vt qd me dere. Magna
igiť ẽ differẽtia corpalis illius ⁊ coacte mẽ-
dicitatis ꝙ iudicio plurimoꝝ censeť fugiẽ-
da ⁊ vitupabilis ⁊ huius spũalis/ de ꝙ ser-
mo quã volũtarie susceperũt oẽs sãcti. imo
ipse xp̃c vt dictũ ẽ. Nõne ⁊ rex ille potẽtis-
simus dauid in suo psalterio se huius que
stuose mẽdicitatis sectatorẽ ꝓfiteť. dũ se no
minat nũc infirmũ. nũc orphanũ. nũc vul
neratũ. nũc cecũ. nũc surdũ. nũc impoten-
tem. nũc alienũ pegrinũ. nunc captiuũ ia-
centẽ in puluere ⁊ stercore. ⁊ sic de alijs innu
meris necessitatibus. Et salomon ille sapi
entissim⁹ se dicebat pauperẽ infirmũ bre-
uissimi tempis. minorẽ ad intelligendũ le
gem dei. Et ita in tota scriptura discurren
do/ inuenimus vniuersaliť de oĩbus sctĩs.
¶ Anima Multũ ꝓfecto laudabi-
lis ẽ hmõi ꝙstus quẽ ↄstat oĩbus sanctꝭ
fuisse cõmunẽ. imo et ipsi xp̃o deo et hoĩ.
Uerꝝ quia dixisti tu hõ spũalẽ hunc ꝙstum
facile disci posse si diligẽti ꝓspectu mentis
attendãť ea ꝙ in ꝙstu corpali ab his qui in
aduersitatibus ⁊ indigẽtijs ↄstituti sũt ob
seruãť. Accedamus igiť inuicẽ ꝓpius ⁊ ple
nius de his miſabilibus psonis ⁊ eaꝝ ob-
seruãtijs/ ↄferamus. ¶ Homo Ita fiat
aĩa. qm̃ hoc tibi nõ paruo veniet ꝓfectui
Tum ꝓpẽ compassionẽ quã inde ↄcipies
ad ꝓximũ. adimplẽs legẽ charitatꝭ in offi
cio pietatis misericordie. Tũ ꝓpẽ fructuo
sam instructõnẽ tuã/ quã exemplo corpalis
hmõi ꝙstus accipies in ꝙstu spũali. cogno-
scens ꝑ hoc quo pacto ꝙres opem in tuis
spũalibus necessitatibus multo piculosio-
ribus. vt ab illis liberatus/ gloriosũ illum
eterne felicitatis fructũ tandẽ ↄseꝗris. Lo-
quamur itaqꝫ in p̃mis de his mẽdicis qui
nõ inclusi degũt/ victũ quotidianũ ostiatĩ
ꝙrentes ⁊ eoꝝ exemplo diligẽtiã discamus
Hi naqꝫ ꝙuis plurimũ debiles ⁊ senio vł
egritudine vel alio quouis accidẽte fracti/
seipsos vel baculorũ beneficio portant. vel
manibus trahũt vel alioꝝ inniti viribus/
ꝙuis difficulter ⁊ impedite ꝓcedunt. Su
stinẽt nihilominus in his laboribus mul-
tas inedias. nunc algore ↄstringunť. nunc
dissoluunť ab estu. nunc a vẽtis ⁊ pluuijs
infestanť. adeo vt etiã bene incolumes/ cre
derenť in hmõi molestijs succũbere. ⁊ gra-
ues oportere incurrere infirmitates. pensa-
ta p̃cipue laboris difficultate ⁊ indigentie
magnitudine/ quã ocularitter in eis experi-
mur. dũ esurientes ⁊ sitiẽtes ⁊ nudi/ in inedĩ
is vehemẽtissimis frigoribus incedunt. vł
etiã freꝗnter nudatis corpibus ad terrã se-
dent/ a mane vsqꝫ ad vesperã. Et hec om-
nia patiẽter sustinẽt incõmoda. sperãtes et
desiderãtes aliqd elemosine accipe. qua spe
nihilominus freꝗnter fraudanť/ vacui ad
domũ redeuntes. Dũqꝫ eis aliqua largitõ
ĩnotescit: ↄsidera quãta celeritate quãto fer
uore illuc ↄfugiãt ibi ꝓuerbiũ cõe verꝝ ꝓ-
bať. ꝙ necessitas facit anũ currere. ¶ Su
scipe ergo o anima in te hãc diligentiã pe-
tendi elemosynã spũalẽ. nihil hinc te auer
tat. nec alibi inhereas. Sin autẽ/ fraudari
poteris ⁊ abesse largitiõi celestis patris. ad
instar paupeꝝ illoꝝ desidũ qui ꝑ vicos vel
campos discurrentes vel verbis vel factis
inutilibus se occupãtes negligerent temp⁹
deuotionis. tardius autẽ veniẽtes ⁊ putan
tes se aliquid accepturos repulsam accipe
rent dicendo eis. Ite hinc. quoniã elemo
syna hec facta est. Et sic ↄfusi ⁊ vacui rece-
derent/ ceterisqꝫ paterent derisui. Ita et ti-
bi (o fatua aĩa mea) accideret si tp̃us tu-
um inutiliter expẽderes dũ ad elemosynã
dei deberes festinare p̃cipue dñicis ⁊ festi
uis diebus. ⁊ alias dum tibi fuerit opportu
nitas. Ignoras em̃ tp̃us in quo deus velit
suam elemosynam distribuere. an mane an
vespe an cito an tarde. Et si vtrisqꝫ his ho
ris elemosynam suam tribuerit/ tãto vberi
or subseꝗť fructus. ¶ Aĩa Bo-
num est hoc vnum consilium o homo.
Uerum me cognoscere oporteret loca ido-
nea. in quibus vtiliter elemosynã istam ꝙ-
ram/ ita enĩ per eos de quibus locutus es/
pauperes fieri cõspicio. Studiose enĩ ⁊ cũ
magna discretione/ loca exquirunt ad que
stum oportuna. scientes quia non passim
ĩ quibuslibet locis fructuosus eẽt ꝙstus. vt
si tabernas aut alia suspecta ⁊ infamia loca
frequentarẽt/ plurimũ verbera et iniurias

ꝑ elemoſynā reciperet. Et ideo in locis ſa
cris ⁊ in ianuis diuitū/ſe pſentant. ibiq₃ a
longe nō ingredientes. humilit̃ elemoſynā
petunt dicētes panē ꝓpter deū. ¶ Homo
Ad hoc tibi rn̄deo o aīa ꝙ locus diſtri-
butionis tuaꝝ elemoſynaꝝ ē in celis, vt p̄-
dixi ⁊ illuc te pōt ⁊ deb₃ ferre tuū deſideri-
um. Debes em̄ ꝯſiderare tuum deſideriu₃
ad ſimilitudinē equi volantis, qualē fuiſſe
fingūt poete pegaſum. cuius quidem equi
ale due ſūt, timor ⁊ ſpes. Uel etiā ad ſimili
tudinē currus ignei. ſimilis illi in quo dela
tus ē helyas in paradiſū terreſtrē. Cui⁹ ro-
te quattuor. ſūt quattuor v̓tutes cardina-
les. equi v̓o trahētes ſūt tres theologice v̓-
tutes. auriga v̓o ē diſcretio. Late diffuſeq₃
poſſet hec materia deduci. ſed ſub hac bre
uitate nūc tranſeo. Satis ſit ꝑ hec innotu
iſſe/ꝙ tuo deſiderio te valebis quo voles
ferre. ſed caute circūſpice quo ꝑges. Profi-
ciſcere igit̃ ad eccleſiā celeſtē, ne tn̄ ingredi
p̄ſumas in ſanctuariū vel nimis ꝓpe alta-
re accedere. Tibi ſufficiet ad pn̄s apud ia-
nuam reſidere. ibiq₃ a remotis vociferādo
elemoſynā petere ꝓpter deū. Ibi em̄ ſūt in
numere māſiōes ſanctoꝝ vbi potes oſtiati
ſiſr vehemēti deſiderio clamare ⁊ te q̄ſtua
re. ¶ Anima Rē facillimā factu putaui
o homo hāc elemoſynā ꝯſeq. audiēs ex te
hoc ſolo deſiderio ferri poſſe nec du₃ hui⁹
negocij difficultatē expta. nūc v̓o alit̃ inue
nio. qm̄ dū hec inferiora derelinq̄ns in ſu-
ꝑna/mea volui ꝯferri deſideria. mihi ſuꝑ-
uenerūt infinita impedimēta. adeo vt ni-
hil difficilius factu iā cenſeā eo qd̓ p̓us tā
facile iudicaui. Mox em̄ vt illuc ſurſū fer-
ri volo ꝑ ſāctū deſideriū/expior meū deſi-
deriū aridum. aut ſubito alioꝛſū deflexu₃
nūc ad theatra. nūc ad ſpectacula. nūc huc
nūc illuc. nulla in eo manēte ꝯſtātia. ita ad
oīe qd̓ occurrit diſcurrit ⁊ ꝑuolat. nec vl-
libi q̇eſcit at₃ ita in meipſa. deficio. neſciēs
aduerſus hec impedimēta remediū efficax
inuenire. q̊ reddi poſſim idonea ad peten-
dū ſalutarē elemoſynā. ¶ Hō Con R
tingūt hec oīa tibi (o aīa mea) q2 n̄ ple
ne ſatis ac ꝓfūde adhuc tuā agnoſcis pau
pertatē periculūq₃ in q̊ verſaris. qm̄ ſi hoc
ad plenū cognoſceres/ minime ꝓfecto ita
ꝑſtreperet in te ſenſualis appetit⁹ ⁊ ad va-
na quelibet diſtractus/ſineret tuū ſanctū
deſideriū diuellere atq₃ diſcerpere. Et hoc
quidē intelligere poteris pauperꝝ ſupra di-
ctoꝝ exemplo. Inſuꝑ ⁊ eoꝝ q̇ carceribus ꝓ
crimine detinent̃. quoꝝ vtiq₃ ꝯtinua eſt ex
pectatio cōparendi ante iudicē. Quid ſa-
ne tales abſq₃ intermiſſiōe deſiderant niſi
ſuā liberationē? quantūq₃ in eis hoc ferue
at deſideriū/teſtificant̃ exteriora quelib₃ ſi
gna. verbis ⁊ opibus. nūc apud iudicem.
nūc apud cauſaꝝ patronos. nūc apud ali-
os quoſlib₃ q̇ p̄ſidio eē pn̄t/exhibita. Mi-
nime ꝓfecto tūc eis ridere/aut iocari libet.
aut cū ſuis concaptiuis petulant̃ aut rixo-
ſe ꝯuerſari. quinimo tota humilitate de ſo
lis ſuis periculis ⁊ miſerijs ꝯferunt. intra
ſe pn̄iam amarā ꝗgentes ſuſpirantes ⁊ ge-
mentes. ¶ Dic ergo mihi o anīa. Nōne et
tu vt a p̓ncipio fatebare es captiua? S₃ in
quo queſo carcere? Certe ī carne. feda. mo-
leſta. plena obſcuritate miſerie ⁊ pene infi-
nite neceſſitatis. de quo quidē carcē egreſ-
ſura es/ ⁊ diſtricto tremendoq₃ dei iudicio
ſuꝑ tuis mortalibus criminibus p̄ſentan-
da. vbi nō de qualib₃ morte corꝑali/cauſa
verſabit̃ ſed eterna. Ignoras aūt horam q̄
porta huius carceris attollet̃ vt hinc egre-
diaris. Quō igit̃ hec animaduertēs/pote-
ris tua deſideria alioꝛſu₃ cōferre/p̄terꝙ̄ ad
ſolicite petendū auxiliū ⁊ liberationem/ p̄
ſertim cū videas hmōi pauꝑes tanto ſtu-
dio vacare. īmo etiam plerūq₃ per diem in
tegram in vno eodēq₃ loco reſidere ꝓ buc-
cella panis aut paruo aliquo denario obti
nendo? Cur igit̃ non illic figes plene deſi-
derium tuū vbi conſtat plenā ab om̄i ma-
lo liberationē ⁊ ſaturitatē te indubie reper
turam. ¶ Anima Talis ē fateor (o ho-
mo) mea miſeria. tantuſq₃ meus defectus.
Et idcirco vocabo ex nunc. ⁊ conabor am-
plius/mea illic deſideria colligē. Cogno-
ſcis tn̄ ⁊ perpēdis qm̄ mihi incūbit corpo-
ri intēdere ⁊ ꝓ eius ſuſtētatiōe ⁊ alimento
freq̄nter impediri. ⁊ varijs inuolui labori-
bus. ſicq₃ plurimū deoꝛſum in terris verſa
ri. cum ſurſū merito mens tolli deberet et
ſuis elemoſynis petēdis ſtudioſius inten-
dere. ¶ Homo Non ē ꝓfecto pruden-
tis (o anima) ꝓprijs negocijs neglectꝭ ali-
ena ꝓſeq. atq₃ ita curā alteri⁹ gerere/vt hinc

sibiipsi iacturā afferat grauissimā. Susten tandū quidē est atq; alendū corpus. sʒ lon ge minore diligētia / breuioreq; labore ac re missiori studio id fieri possʒ ⁊ deberet ꝙ facias. Hoc sane ē qd̓ te turbat ⁊ fallit. q̄r nimis ⁊ supra q̄ʒ postulat necessitas / corpori cōplacere curas. eiq; diligētius seruire. nō attendēs illius q̄ʒ deordinatus sit appetitus / q̄ʒ insolens / q̄ʒ auidus. imo insatiabilis si illi ad plenū ac de oībus rn̄dere curabis. Erit igit̄ illi vestitus ne frigeat. alimētū ⁊ pastus / ne fame sitiq; pereat. De reliq̊ / ꝓ teipsa solicita eris ⁊ velut prudēs et fide lis tibiipsi vacabis. ¶ Ania Ista volo quidē facere o hō sed in festū mihi nimis ē corpus et satellites eius. nec quouis mō volunt cōtentari p̄sentibus. quinimo semper rebus nouis inhiant atq; indies sibi aliquid q̄runt̄. Petunt oculi pulcra vn diq; intueri. in vestibus. in equis. in edificijs. ceterisq; oībus rebus. Plangit os ⁊ importune clamat / dū sibi vina ⁊ esce / mo dis oībus exquisite atq; delicate deficiūt. Quid de auribus dicā q̄ vanis sermonib⁹ detractorijs aut adulatorijs insup ⁊ sonoꝝ resonātijs atq; alijs sibilibus innumeris petulantijs saturari nullatenus pn̄t. Sʒ heu quis linguā frenabit a suo clamoroso ac libero eloquio. quē queso strepitū ꝙtum disturbiū quale murmur mihi freq̄nt̄ ꝯcitat. Erubescerē pudēdos tactus mores aperire. cuius insatiabilis ē appetitus ad lubricas ⁊ fedas imo abominabiles carnis dele ctatiōes. ¶ Ideoq; affirmo tibi o hō nullum mihi adesse posse desideriū sanctū qd̓ sursū valeat libere ꝑgere ⁊ volare his obui antibus disturbijs / q̄bus intra hospitium cordis mei experior velut foꝝ quoddā cōe ac theatꝝ tumultuosū / quotiēs mēti deberet dari quies ⁊ ꝑ sanctū desideriū in celuʒ deportari ad ea ꝑagenda q̄ suades. ¶ Ho mo. Iam rn̄di tibi o anīa atq; demonstraui ꝙ hec impedimenta supare poteris atq; secura ⁊ quieta p̄terire / ꝑ intensū ⁊ ve hemens desideriū ad tuā in tāto discrimi ne subuentionē. vn̄ fiet vt sub obtētu tam necessarie subuentiōis / cōtemnas planctū ⁊ clamorē ꝙtumlibet in festū corpis et vasallorꝝ eius. ¶ Et ꝙuis exempla q̄ precesse runt merito ad hoc sufficerēt. accedunt tn̄ adhuc ⁊ alia. Animaduerte p̄cor si pauper aliquis / vnā ex suis ouibus amiserit / vel si domus sua incēdio pereat. vl' si filius eius morti incumbat / nōne mox oībus p̄termis sis / ouem suā diligētissime q̄rit aut occurrit siue domus incēdio vl' sui filij periculo ꝯsulere satagit? Minime tūc aduertit qd̓ suū corpus aut satellites eius quoꝝ tm̄ dixisti eē strepitū agant aut dicant. sed oīa il la aure surda p̄teriēs / suo tm̄modo negocio vacat. quinimo nec d̓ qualibʒ alia re lo quentē aliū quēlibʒ nec attēdit. Cur igit̄ ⁊ tu / dū es letaliter sauciata ⁊ ꝑdita ꝑ peccatū insup ⁊ temptatiōibus prauis estuans / nō poteris tuū ꝯuertere desideriū ad petē dum in tāto tuo periculo subsidiū. Caute ne tua culpa tibi sis impedimēto / quo minus hoc facere valeas. dū tuo corꝑi administrādo. minus prudēter intēdis. laxās sibi nimis habenas q̄rens illud nō solū nutrire / sed lasciue tractare atq; oblectare nimis sine mō. Vn̄ fit / vt te ⁊ illud perdas et destruas ac tandē etiam cum illo pereas. ¶ Anima His a te dictis o hō nequeo ꝯdicere ex quo vtiq; ampli⁹ mea ꝑmaxima innotescit miseria. qm̄ p̄ter hec q̄ exposuisti / ꝯsidero qd̓ dictum est in pueris quos dum matres aliq̄n solitarios relinquūt / mirꝝ videri pōt / quāta desolatiōe tor queant̄. q̄ʒ feruenti etiā desiderio illas req̄ rant / flentes incessant̄ ⁊ eiulātes. nec aliud quicꝙ̄ cogitātes. Quāto magis ego misera merito dolorē ⁊ in meo exardescerē desiderio. dū mea culpa me video ꝑdidisse meuʒ patrē celestē ⁊ sua gratia priuatā q̄ est mea mater ⁊ nutrix. ¶ Fert̄ de multis / q̄ parentibus orbati vl' etiā hereditate fraudati pa terna / seipsos peremerūt. Legit̄ insup de ꝙ̄ plurimis feminis q̄ a suis derelicte marit̄ per mortē aut al's. sibiipsis necem intulere At ego heu infelix ꝑsepe ꝑpendo me prēm celestē offendisse / ac ꝓinde a sua pn̄tia legi time proscriptā ⁊ paterna hereditate eq̄ssi mo iure priuatā. sed ⁊ is qui mihi eēt spon sus ob meas insolentias ⁊ lubricas feditates / me ꝯtemnit abijcit ⁊ repellit. Quotiens inuentū est / vt ꝓ amico perdito alter sibi necē inferret. Et qs talis ac tātus amicus sicut dn̄s noster Ihesus christus q̄ pro mea salute / mortē suscepit / quā nec pro me

ipa vellem sustinere? Itaqꝫ si hec ꝓpter in
fortunia aut damna tꝑalia fiant. merito in
tāto meo spūali detrimēto/mihiipsi dabo
vexationē/eroqꝫ supra modū dolens ⁊ tri-
stis. Quo non obstante/loquar ad te confi
denter. ⁊ exponā quid in hac re aliqñ mi-
hi ꝯtingat. Inuenio enī dum ꝑ desideriū
clamo ad dñm ⁊ ad sanctos auxiliū petēs
desuꝑ nullā adesse ꝯsolationē nullū meis
necessitatibus afferri ꝓsidiuꝫ. Unde fit vt
remaneā apud me frigidior ac minus fer-
uida ad eos deꝑcandū ⁊ orandū. ¶ Ho-
mo Non hinc miraberis o aīa. qm̄ ita
disposuit aut ꝑmittit fieri deus ꝓpter alte
ram causarū quas exponā. ¶ Una quidē
est ꝓpter tuā instructionem. vt ex hoc vicꝫ
officiū mendicandi tibi plenius inotescat
Si enī mox te petēte/petita accipes. tūc vel
donum dei paruipendēs/ad alia facile tua
diuerteres desideria vl' dei beneficio ingra
ta/susceptū gratie munus iusta vicissitudi
ne perderes. ꝑ qđ ⁊ te diuinis redderes in
dignā beneficijs. Frequēter id fieri videmꝰ
apud hoīes vt his qui beneficia cito susce-
pta paruipendunt. petita vel denegent vel
difficulter ⁊ tarde ꝯcedāt. quasi vana ⁊ in
digna sit talibus facta donatio. Quemad
modū etiā mater aliquotiens infantē suū
ꝓpter eius absentiā eiulantem/ad tꝑus re-
linquit solū. vt postmodū apud eam dili
gentius remaneat eiqꝫ inhereat feruentius
Contingit etiā vt delectet aliquādo filioꝝ
amorem ꝑ hoc experiri. experto dolore ma
terne absentie maiorē ad eos excrescere dile
ctionem. Ita quidem diuinū indultū dif
ferri putandū est aliqñ. vt hinc tua innote
scat diligentia humilitas ⁊ patientia: vñ ꝑ
pendit an vera sit tua paupertas an ficta.
Nam ⁊ sic fieri comperimus apud paupes
huius mūdi/quos ꝑ longā expectationem
temptari cernimus/an vera sit vl' simulata
eoꝝ paupertas. Quos enī desides impati-
entes ⁊ murmurantes cum indignatione
⁊ ꝯtemptu dilate donationis inspicimus.
hos indubie simulatores pauꝑtatis iudi-
camus. Ita ⁊ apud quosdā hipocritas cō
tingit/qui seipos intra se iustificāt ⁊ cuꝫ se
opulentos virtutibus iudicēt/nullius di-
uini doni se egere ꝓsumūt q̄uis verbote-
nus ꝯtrarium simulent. Deus aūt q̄ scruta
tur ꝓfunda maris hanc eoꝝ superbā simu
lationem agnoscens per longā expectatio-
nem eos misericorditer ad patientiā et hu
militatem reducit. dum in hac dilatōe sue
miserie atqꝫ indigentie facit esse certiores.
¶ Anima Quomodo queso fieri po
test o homo vt anima aliqua se diuitē ⁊
potentem arbitretur que se tot miserijs an
gustijs carceribus indigētijs ꝑiculisqꝫ gra
uissimis videt obnoxiā? ¶ Hō Meri-
to ꝓfecto obstupescis anima suꝑ hac teme
ritate supbissima. Est nihilominus ita vt
asserui. Tum ꝓpter negligentiam ⁊ incuri
am petendi auxiliū desuꝑ. quā vtiqꝫ desi-
diam minime incurreret anima si eius mi
seriam ⁊ deficientiā attēderet. Tum ꝓpter
summā indignationē quam aduersus eos
ꝯciperet qui sibi suā paupertatē ⁊ miserabi
lem ꝯditionem cōmemorarent eam vt ve-
re est peccatricē asserentes. quā nihilominꝰ
verbis simulatorijs ꝓfitet. Nam si ex cō-
scientia vere humilitatis hoc faceret. quid
cause eē posset vt eos indigne ferret q̄ ꝓprie
sue ꝯscientie testimonio ꝯcordarent. Nō
mirum igit si taliter anima disposita/mini
me diuinū indultum suscipiat ⁊ gr̄e impe
tret alimoniā cum se nec illius indigenteꝫ
recognoscat/imo plena manu adueniat pe
titura. Ita sane nō iniuria repellunt men
dici questuarij ⁊ fraudulēti: qui cū abun-
dare cognoscant/se fingūt verbis ⁊ signis
mendacibus deficere. ¶ Est ⁊ altera cau-
sa cur non statim exaudit aīa: vt vicꝫ con
gruo temꝑe ꝺm occulta sua iudicia/ deus
tribuat qđ mox ꝯcedere non expediret. vt
vel sic anima studiosius vacet/⁊ sine inter-
missione singulis horis annonā celestē ex-
pectet. ⁊ nō torpeat/certificata de tꝑe indu-
bitato bñfice perceptiōis. ¶ Est deinceps
⁊ alia huius dilatiōis causa/vt sic deꝰ mo-
ram faciens tūc primū cum videbit inur-
banus denegator/vberius sua bona largi-
tur/sicut frequēter pauperi diutius tardan
ti ⁊ etiā iniurias ⁊ obprobria humiliter et
equanimit tolerāti/pinguior accedit lar-
gitio. ¶ Contingit etiam hinc rationabi-
liter pauperem aliquē a perceptiōe elemo-
syne repelli. quia cognoscitur alijs q̄ possꝫ
⁊ deberet impendere pietatis officia dene-
gare. Ita nimirū accidit anime cōtra ꝓxi

mum indiſtrate que ſuis debitoribus nihil
vult dimittere. nihilqꝫ largiri petentibus
¶ Interdum etiam fit / vt ſtudioſe paupe
ri alicui hoc ipſū neſcienti / larga manu ſuc
curratᷣ. ſubtiliter ac occulte ſua munera in
domū eius inferendo: vt fecit beatus Ni=
colaus; vel etiā amicis ſuis tradendo / qua=
tinus ei ꝓut viderint oportunū fideliť ad
miniſtrent. Et hoc fit plerūqꝫ dum talis p̄=
ſumitur perceptis donis non bene vſurus
ſed vel ad faſtum cōuerſurus vel ad volu
ptatem. ¶ Poteſt ⁊ huiuſmodi dilatio di
ſpenſatione diuina contingere. que maio=
ra ⁊ largiora p̄mia reſeruat ſuo tempe con
ferenda. ad modum quo pater filio nō ſta
tim hereditatem ſuam largitur. ſed ei vſqꝫ
ad annos pubertatis legitima ordinatiōe
reſeruat. ¶ Tardat etiam aliquādo deus
petita largiri quia cum ſint nimis exigua
que petuntur / vult congruo tempe maio=
ra tribuere ad inſtar regꝫ magnifici q̄ ſuū
aliquem p̄dilectuꝫ ſeruitorē / humile aliqđ
officium puta clientele petentē / non audit
volens ⁊ intendens eum ad altiora ꝓmo=
uere. ¶ Contingit p̄terea. ideo etiā aliqn̄
nō exaudiri petentē. qꝛ ꝓpter ingratitudi=
nem p̄teriti beneficij / ſe indignū fecit ad ꝑ
ceptionē futuri / ſicut ſi paup aliquis mox
dum elemoſynā accepit ſe a donante auer=
tat nullā viciſſitudinē honoris aut gratia
rum actiōis ei tribuens qui tn̄ anteq̄ᷓ acci=
peret ſummā humilitatē fingebat. ¶ Sed
⁊ fraudatur aliqn̄ quis ſue petitionis effe=
ctu / quia mens petendo cogitatione vel lo
cutione auertitur a deo. ad terrena penitꝰ
diſtracta velut deo exhibens manū ad reci
piendum. ⁊ ad mundū faciem cōuertens.
qđ vtiqꝫ ꝑmaxime diſcōuenit paupi men=
dicanti vl' reo criminis elemoſynā aut gra
tiam requirēti. ¶ Contingit inſup aliqn̄
qꝛ talē orantē habet deus velut ꝓphanū et
excoīcatū. aut nolentē audire ip̄m loquen=
tem in ſuis ſmōibus ⁊ ſcripturis. ſicqꝫ ni=
mirū deus talē ſpernit in ſuis petitiōibus.
¶ Contingit deniqꝫ hoc aliqn̄ qꝛ talentū
creditū recōdit ⁊ nō multiplicat ad inten=
tionem donātis ꝑ bonū vſum illius quem
admodū pater minime daret filio centū li=
bras ad vſum negociatiōis. quē non ſpera
ret negociando alias centū ſuplucraturū.

Eſt itaqꝫ nobis ſpiritualis negociatio cuꝫ
deo vicꝫ donis ſuis bene vti ⁊ vigilāť ope=
rari. ¶ Anima Sūt (vt ex te audio
o homo) iudicia dei plimū admirabi=
lia / ⁊ circa meas petitiōes iuſtiſſima. Ani=
maduerto enī q̄ frequenter deus mihi pe=
tita mea ꝯcederet iratus multū ⁊ indigna
tus. qm̄ hec conceſſio plerūqꝫ eēt mihi no=
ciua ⁊ damnabilis. Magis itaqꝫ mihi cō=
uenit ſepius tardare ⁊ dilatiōem ferre. nec
ideo multū aīo exultare ⁊ ꝯfidere ſi qn̄qꝫ
me ꝑpendo exauditā. ne forſan hec ſit mea
merces ⁊ illa futa eterna iuſto dei iudicio
denegeť. Nec etiā iō ꝑte ex altera nimiuꝫ
deijci ⁊ ꝯtriſtari / ſi nō ſtatim me cōtingat
exaudiri ſed potius hinc ꝯſolari ⁊ ſperare /
qm̄ hoc nouit deus ad ſalutē meā expedi=
re. ¶ Compħēdo itaqꝫ ex cauſis q̄s expo=
ſuiſti plures conditiones in oratione mea
obſeruandas. Puta q̄ fiat ſtudioſe fructu
oſe ⁊ veraciter abſqꝫ fictione ꝓteſtando et
recognoſcēdo ꝓpriā pauptatē et miſeriam
more pauperū mendicorū qui plene dete=
gunt ⁊ declarant omnē ſuā impotentiā et
leſionem ex hoc ſperantes facilius ac celeri=
us miſericordiam conſequi a diuitibus ſi
biqꝫ ſubueniri. imo ſub hoc interuentu ta=
cent ⁊ occultant quālibet in eis incolumī
tatem. ¶ Erit inſuper oratio mea cum pa=
tienti expectatione. Fietqꝫ intelligibiliter
⁊ pſeueranter. letanť ſuſcipiet datū cū gra=
tiarum actione ⁊ beneficij accepti ꝑ bonuꝫ
vſum multiplicatiōe. ¶ Sꝫ hic mihi duo
ſurgūt dubia. Uidemus enī libētiꝰ abun=
dantiuſqꝫ ſubueniri a diſcretis ⁊ pijs diui
tibus / paupibus verecūdis iconomis / qui
publice petere ex honeſtate formidant / q̄ᷓ
alijs publice ⁊ inuerecūde petētibus / ſuāqꝫ
penuriā in aperto p̄dicātibus. Uidetur p̄=
terea plurimū oneroſum ac tedioſuꝫ / ſi tā
frequēs / tanqꝫ aſſidua vt aſſeris debeat eē
oratio. Unde redduntur ex hoc plurimuꝫ
pauperes / diuitibus huiꝰ ſecli odioſi. quia
importune nimis petunt. quaſi de nullo
contenti nec cedentes dum petita denegan
tur aut recuſantur. ¶ Homo Magna
eſt o anima diuerſitas hic conſiderādo inť
diuinā ⁊ humanā largitatē. ¶ Primo qui
dem quo ad noticiā. iō enī diuites huiꝰ ſe=
culi denegāt aliqn̄ mēdicis palā petētibus

q̄uia in ipis plurimi sūt deceptores ⁊ simu
latores qui datis sibi elemosynis abutunꝣ
vel etiā aliunde abundātes alieno nō egēt
auxilio. Et ꝓpter hanc fraudē/sepe detri-
mentū sustinēt veri et boni paupes. Non
ita res agiꝣ cum paupib⁹ iconomis/ q̄uis
⁊ illi/secretā subuentionē a diuitibus span
tes/subtiliter exponūt aut exponi faciūt ne
cessitates. licꝫ cū quadā verecūdia. q̄ aliqñ
ex supbia ꝓcedit q̄ vtiqꝫ detestanda est. ali
qñ autem ex humilitate qua etiam humi
litate deū exorādo vti potes et debes. Nō
em̄ tua peccata q̄bus paup̄ degis/ om̄ibus
detegis. sed his solis q̄ tibi poterūt eē auxi
lio et sub secreto q̄bus cuꝫ deus ea velit ad
tuā salutem ꝑdi si celata seruares/ ꝑniciose
supbie vtiqꝫ venires arguenda. puta si in
confessiōe veritatē taceres. ¶ Secundo ꝑ-
pendiꝣ dicta diuersitas q̄tum ad donātis
potestatē. Importuna em̄ petitio ideo di
uites huius seculi contristat ⁊ a donando
retrahit/ quia nō om̄ibus subuenire pñt
⁊ cunctis eoꝝ adesse defectibus. nec em̄ ad
hoc quātumlibꝫ imense copie sufficerent.
Alia lōge ⁊ diuinaꝝ ⁊ magnificētie dei cō-
ditio. qui absqꝫ detrimento sui/ omnibus
dat affluenter. ꝓmptiorqꝫ est ad dandum
q̄ sumus ad recipiēdū/ ideoqꝫ vult te sem-
per eē per sanctū desiderium dispositaꝫ ad
suscipiēdū dona sua. Quāto em̄ ea feruen-
tius desiderabis ⁊ petes/ tāto abundātius
accipies. sicut quo soli corporali/ amplior
aperitur auditus eo copiosius lumen eius
percipitur. Laudabis igiꝣ dñm ⁊ perseue-
rāter. imo necessāter exorabis. admodūqꝫ
cauebis ne aliqñ menti surrepat de teipsa
grādis opinio/ quasi diues satis effecta sis
non amplius egens mendicare. Quinimo
quo plus augebiꝣ donatio/ eo erit instātia
frequentior. qm̄ tunc amplius egebis gra-
cia dei ad conseruationem donoꝝ eius. in
super ⁊ ad bonū ⁊ legitimū vsum eorundē
sine cuius vtiqꝫ p̄sidio continuo mox totū
amitteres qd̄ prius acceperas fierentqꝫ de
teriora nouissima p̄orib⁹ ⁊ esses solito pau-
perior. Unde fit vt nullus inueniaꝣ tā pe-
riculosus tāqꝫ latens ⁊ insidiosus hostis tu
is percipiēdis elemosynis q̄ superbia que
vt plurimū expellit exufflat ⁊ abijcit d̄ ma
nibus quicq̄d diuinitus concessū est. Pru

denter igiꝣ ages tibi ab hoc hoste toto stu-
dio p̄cauens. ¶ Anima. Satisfecisti Y
iam homo meis dubitationibus restat/
vt rursus te interrogē apud quos me con-
feram ꝓ meis suscipiendis elemosynis. an
ad deum a quo om̄e datum optimū et do
num perfectum/ sufficiat absqꝫ medio pro-
ficisci. Que insup ad hoc hora sit aptior. ⁊
q̄s locus? ¶ Homo. Attendere debes o
anima q̄ egrotus aliquis vilis ⁊ fedus aut
scurra aut morti condemnādus/ vel quili
bet alius similis/ nequaq̄ p̄sumeret in cō-
spectu alicuius excellentis principis/ absqꝫ
medio seip̄m exhibere p̄cipue dum depu-
tati sunt alij qui tales audiāt ⁊ eis patroci
nium impendāt. Tibi igiꝣ suadeo vt me
diatorem recipias: ad sanctos te ꝯuertens
quoꝝ suffragijs apud deū te q̄stues. Hoc
sane tua exigat humilitas. hoc fieri vult de
us ad honorem sanctoꝝ. Cōsidera hoc in
curia alicuius regis. in qua forefactor ali-
quis foraneus/ qui vicꝫ non est curie dome
sticus/ non statim ad regis p̄sentiam se cō-
fert. sed ad aliquem domesticum curie. Et
aliquotiens studiose q̄ret ex minimis vnū
puta ianitorem per quem ad maiores diri-
gatur/ ⁊ sic tandem vsqꝫ ad regem ꝑueniat
Nec tibi mouebis scrupulū duꝫ aliquem
sanctoꝝ specialiter tuū mediatorem recipi
es/ quasi ceteri d̄ hoc velut inuidi turbenꝣ
Tanta quippe charitas ac dilectio versaꝣ
apud eos vt eorū penitus sit idē velle. atqꝫ
per hoc q̄ vnus orat ⁊ desiderat. orat et de
siderat alter. Liberꝝ ergo erit tibi ꝓ tua de-
uotione/ ad quemcunqꝫ sanctum speciali-
ter recurrere ī tuis oportunitatibus s̄m q̄
ad hoc te inclinabit consideratio virtutuꝫ
et donorum/ quas in tali sancto cognoscis
floruisse. Cui quidem sancto/ consulto te
cōmittes tāq̄ tuo ꝓtectori ac directori. nec
tamen ꝓpterea ceteroꝝ negliges auxilia po
stulare. ¶ Quesisti autē quis ad interpel-
landos sanctos/ locus habeatur idoneus?
Et ꝑfecto omnis locus aptus oratiōi dei
⁊ intercessioni sanctoꝝ. Templa tamē/ deo
⁊ sanctis dedicata/ speciali congruitate ad
hoc deputanꝣ. in quibus qm̄ cōmuni noīe
totius ecclesie fiunt orationes. sunt virtu-
te ⁊ merito p̄stantiores. Sic ⁊ de tempe de
quo etiam mouisti questionem/ sentiendū

arbitror. Deputati sunt quidē ad orōnem specialiť festi dies ⁊ solennes/ qbus etiā frequētius dona gratiaꝝ diuinitus īmitti credunť. Experimento eñ certissimo didicerunt plurimi/ diebus his vberibus se diuinitus adiutos ⁊ cōsolatos/ nec huius aliā scirēt assignare rōnē/ ꝑter diuinā magnificentiā ⁊ liberalitatē. insup ⁊ sanctoꝝ intercessionē copiosā. ¶ Anima Vellem ꝑter hec adhuc o hō ex te informari/ si mihi liceat ⁊ expediat/ pios hoīes adhuc in seculo viuētes deꝑcari atq₃ etiā in eoꝝ intercessiōibus ꝯfidere. ꝑsertim q₂ meo iudicō in pn̄ti exilio nemo ē q̄ supabundet ⁊ non satis opus habeat his q̄ possidet. vixq₃ sibi sufficiat vnusq̄sq₃ vt ꝙ sat oret pro seipso. ¶ Homo Tam grata tā dilecta deo ē charitas mutua fratꝝ ⁊ aīa. vt eis mandatū dederit ꝓ inuicē orare. Et ꝯtingit ꝙ vnus exaudiať orans ꝓ altero/ q̄ nō exaudireť orans ꝓ seipso. hac ni fallor rōne/ q̇a is alter ꝑ quo orat/ ē in charitate/ cū tn̄ ipse q̇ orat sit pctō mortali obnoxius ⁊ grā priuatus. ¶ S₃ ⁊ optimo iure voles/ vt ex ore infantiū tua deꝑcatio dirigať in cōspectu dn̄i/ etiā si qđ dicāt penitus ignorēt/ dicendo pater noster ꝓ te ⁊ ad tuā instantiā. Facti eñ sūt ꝑ regeneratiōis lauacꝝ/ filij adoptionis ⁊ regni. ac ꝑ hoc deo in suis oratōnibus accepti. sicut si filius regis non dum annos intelligētie attingēs offerat pr̄i supplicationē alicuius malefactoris. nō vtiq₃ repelleť a pr̄e vacuus. et si nesciat quid ipa res importet. Quā ꝓfecto supplicationem si ꝑ se malefactor porrexisset/ mox a facie regis eiectus/ grauiorē forsan indignatiōem incurrisset. Hac ꝯsideratōne mota ꝑsona quedā mihi nota/ ꝑ pueros innocētes pro se orari ⁊ dici pater noster disponebat. Et licet (vt dicis) vix satis quilib₃ sibi sufficiat. nihil tn̄ iusto aut cuilib₃ alteri deperit/ dū ꝓ alijs orat. quinimo ex charitate hoc faciēs/ apud deū abundāter in merito ꝓficit. ¶ Cōsidera etiā q̇s aditus ⁊ iustis apđ deū exorandū. ꝑ miracula q̄ legimus vicibus inumeris ad eoꝝ ꝑces facta. ¶ Considera insup ꝙ quantumcūq₃ grauis pctōr si id boni faceret qđ iustus quilibet etiā si tm̄ ad horā fecerit. ita moriens indubie saluareť. Quantū ergo valebit deꝑcatō iusti assidua. qui triginta vel quadraginta vel ꝑlibus annis ī bona vita ꝑseuerauerit ⁊ ꝓfecit. ¶ Anima Bene mihi ꝓrsus hec q̄ dicis placēt o homo atq₃ tecū sentio. ꝙ frequēter misericors deus alicui subuenit. nō ad suas sed alterius ꝑces q̄uis hoc ita fieri is qui iuuať ignoret. Ita inquā sentio et sentire debeo indeq₃ maiorē humilitatem concipere. Sed ⁊ ꝓpter hoc iam cognosco plurimū ad salutem ꝓdesse/ ꝓ inuicē orare idq₃ fieri ab inuicē exposcere. ꝑsertim quia stabit aliquē ad horā eē in gratia altero nō existēte. Qđ si vterq₃ sit in gratia/ tāto censebiť oratio ampliꝰ vndiq₃ valitura. Hoc eñ ꝯsidero in elemosyna dū per alium fieri mandať. que vtiq₃ fructuosa erit si alter eoꝝ fuerit in gratia. s. vel mandās vel exequens. fructuosior tn̄ si vterq₃. S₃ ⁊ oculū conuerto ad illos questuarios ⁊ ꝓcuratores hospitaliū aut captiuorū quibus satis abundeq₃ datur eoꝝ intuitu ꝓ quibus petunt. cum tn̄ nihil eis ꝓ se petentibus daretur. imo forsitan turpiter abigerenť. Et nihilominus hi questuarij partē distributionis accipiunt. Ita sane concipio multū vtile ac tutū esse ꝓ alio ⁊ ꝓ inuicem orare. Sicut etia₃ in corpore membra se inuicem iuuant ⁊ mutuo tribuūt alimentū dū sanguis ⁊ spiritus ab vno deferť ad alterum. Ita ⁊ in corpore mystico ⁊ spirituali qđ est ecclesiā. vita gratie deriuať a capite christo per gloriosam eius matrē que est velut collum. ⁊ ꝑ ceteros sanctos dei ⁊ quoslibet alios quoquo modo ad corpus hoc mysticū pertinētes. Unde etiam rursus cōcipio ꝙ semꝑ ꝓficit oratio facta ꝓ existentibus in purgatorio. quos cōstat eē in gratia. Si ꝑterea nihil preter diuinū mandatū moueret ad orandū pro altero. adhuc ex hoc sic orare ꝓdess₃. ¶ Valet etiā semꝑ oratio nomine ecclesie facta. puta cum diciť officiu₃ canonicū aut missa celebrať. ¶ Credo tamen ꝙ opus penale factū ꝓ altero per modum satisfactiōis/ nō eque valet faciēti ad satisfaciendū ꝓ seipō/ sicut si ex intentione hoc tm̄ ꝓ seipō faceret. Potest tn̄ ⁊ sic plus vl' eque valere q̄tum ad meritū ⁊ glorie incrementū. ¶ Homo Sunt hec tua dicta o anima ⁊ dictis meis ⁊ rationi consona. Verum aliquid vnū adhuc mirabili-

ūs ꝯsiderabis. Frequenter enī vtilioꝛ ⁊ effi catioꝛ ad impetrandū elemosynā grē/reddit oratio in cōi cetu peccatoꝝ facta/ꝙ̄ seoꝛsum in priuato. sicut et elemosynā corꝑalē securius ⁊ ꝓmptius ꝑcipiūt paupes minꝰ abiecti minusq̄ӡ debiles/dū debilioribꝰ despectioribus ⁊ miserabilioribus sociati. cōmuniter cū eis petūt. Ita (vt inq̄t aplūs) vbi abundauit pctm̄/ibi supabundauit et grā. ¶ Nō ergo fugiēdi sūt pctōres ī suis orōnibus. nisi forsan sint ꝑ ecclesiā excoīcati. Nec solū corꝑalit̄ hoc mō cū pctōribus ē coīcandū/imo ⁊ spūaliter sm mentē sursum cū eis in orōne intētio ad deū hn̄da ē ¶ Anima Volo igit̄ amodo o hō et ꝓ alijs/⁊ cū alijs orare/faciēdo q̄stū magni illius ac generalis hospitalis totius mundi in quo decumbūt inumerabiles egroti varijs languoribus laborātes. Nemo quidē hāc mortalē vitā ducens ab hoc hospitali exemptꝰ est. sicut nec ab infirmitate penitꝰ īmunis. licӡ sm plus ⁊ minus. Vn̄ sꝑ mihi adest oportunitas q̄stū meū ꝓsequēdi ⁊ petēdi spūalē elemosynā. tum ꝓ me. tū ꝓ alijs aliq̄bus. tū ꝓ oībus in hoc hospitali degētibus. Presertim q̄ꝛ id ceteri ꝓ me faciūt ⁊ mutuū suffragiū/cōis exposcit charitas. Si mihi facultates suppetūt ad vite huius onera sustētāda absq̄ӡ graui et assiduo laboreꝛ: surgit hoc haud dubie/sb̄ deo hoc p̄ncipalit̄ agēte. ꝑ labores ⁊ opas aliorum tā p̄ncipū q̄ tuent̄ ⁊ ꝓtegūt. ꝙ̄ minorum q̄ laborāt ⁊ ꝓcurāt. Qd̄ ⁊ d̄ bonis spiritualibus sentire debeo. ¶ Incūbit etiaӡ mihi freq̄nter in illū dirissimū purgatorij carcerē ingredi ī quo plurime detinēt̄ pauperes aīe grauissimis ardoribꝰ ac penis intolerabilibus afflicte. q̄ nec sibijpsis opem ferre p̄nt. q̄ tn̄ sua purgatiōe cōpleta/carcerē hūc egresse/ atq̄ӡ in gloriā assūpte/ ꝓ me vtilit̄ orare valebunt. ¶ Ceteꝝ dic mihi hō/quē modū loquendi obs̄uabo hanc (vt ꝓposui) faciēdo meā q̄stuosā ꝓcessionem. ¶ Homo Ad hoc tibi o aīa respōdeo/ꝙ̄ bene atq̄ӡ intēse desiderare/ē vehemēter ac efficaciter loq̄. ¶ Fitq̄ӡ hoc aliq̄n absq̄ӡ exteriori quolibӡ sono. ¶ Aliq̄n autē erūpit exterius in gemitibꝰ ⁊ suspirijs in planctu in lacrimis. in manuū torsione. in sublimatione oculoꝝ. in tunsiōe pectoris. in clamoribus dolorosis absq̄ӡ tn̄ di discretiōe sermonis. eo pacto quo bestie et infantes suos dolores insinuāt. ¶ Aliq̄n v̄o vocalis exp̄mit̄ orō ꝑ aliquē aliū facta sicut magnus ille magr̄ ⁊ mister magni huius hospitalis/de quo s̄mo habitus ē. nos orare docuit ⁊ dicere pater noster ⁊c̄. Vn̄ hec erit p̄cipua ⁊ specialioꝛ nr̄a orō. vtpote. omniū a deo legitime petendoꝝ compr̄hensiua. eiq̄ӡ q̄ illā instituit acceptioꝛ ac per hoc exaudibilioꝛ. ¶ Alioquotiens aūt intermittēdus est luctus ⁊ doloꝛ. ⁊ animi sobria tn̄ ⁊ humilis leticia suscipiēda. in qua aīa sue paupratis aliquātulū oblita. suspēdit̄ in diuinas laudes. ⁊ meditabit̄ magnalia dei ⁊ sāctoꝝ suoꝝ. Huius vides exemplum in magnis solēnitatibus domoꝝ curialiū. q̄ dum celebrant̄ assūt ⁊ paupes exterius. nō vtiq̄ӡ ꝯtinue ꝓ elemosyna q̄rulose ꝓclamantes. īmo in ianuis morā facientes studiose q̄ illic fiūt oculis atq̄ӡ auribꝰ explorāt. de quibus inuicē ꝯferūt ⁊ nihilominus post hec elemosynā ꝑcipiūt. Insuper videas ⁊ alios aliquos in sua paupratē cū musicis instrumētis ludentes. aut canentes. nūc cū musa. nūc cum vigella. nūc cū cimbalo ⁊c̄. q̄bus ꝯgratulant̄ diuites ⁊ dn̄i/ꝑ hoc eoꝝ cōmendabi ē patientiā considerantes dum eos in sua simplicitate ⁊ humilitate vidēt equanimes ⁊ iocundos nec eoꝝ inuidētes/imo ꝯgaudētes fortunis. sicut ⁊ in natiuitate filij regis oēs debēt exultare omnesq̄ӡ ꝯfluere. Sӡ ⁊ aliq̄n aduenīūt paupes grās ꝓ susceptis elemosynis redditum. q̄bus nihilominus eq̄ vel abūdantioꝛ elemosina tribuit̄ vt ceteris petentibus. Quibusdā etiā aliq̄n sufficit vt seipsos tm̄modo p̄ntes exhibeant ⁊ suas detegant plagas. Sӡ ⁊ timpanū aliq̄n vl' sonorū quodlibӡ aliud instrumētū ꝑferunt. vt hinc vel defectū clamoris suppleāt. vl' maiorem ꝓuocēt cōpassionē. Sunt ⁊ alij qui maiorē simulāt paupratē/seipsos vel vberando vel lacerādo. sicut ⁊ q̄dā deuoti sibi inferūt vel inferri faciūt disciplinas ⁊ correctiones q̄bus emolliat̄ duricia cordis eoꝝ ⁊ ꝓuocent̄ ad deuotionē et pietatē. ¶ Ex his satis apte potes intelligere ꝙ̄ varij sūt modi se apud deum ⁊ sanctos questuandi nūc in dolore ⁊ timore diuine iusticie/nūc

in leticia ⁊ ꝯſolatione ſpei ſue. nūc inſup et in gratiarūactōe laude veneratiōe atqꝫ di lectione ſue bonitatis ⁊ largitatis. Et hoc fit nō modo voce humana: imo etiā alijs ſonis quibus vtit̄ eccleſia. puta campanarū aut organoꝝ. nihil quippe eſt qđ non legitime poſſis ad tuā vtilitatem ꝯuertere. ⁊ ꝑ hoc te reddere idoneū ad ſuſceptionem ſpūalis elemoſine diuine gratie. ¶ Sꝫ circa hoc diligenter caue tibi / ne deſpes ex pōdere triſticie. ne ve in ſublimitate leticie ſuperbias. ¶ Rex vt ſub vno colligam omnia. is orat aſſidue / qui bonū qđlibꝫ opus bene facit ſcꝫ ad gloriā dei ſiue comedat ſiue bibat ſiue etiā dormiat. quando videlꝫ ideo qꝫ ſe ſomno tradit / vt hinc poſtea diuino reddatur aptior obſequio. ¶ Anima. Scirem libenter o homo. cur frequenter ſub forma oratiōis / dicuntur plures pſalmi. qui nihil vel plurimum ad rem pertinent pro qua orandum eſt. Sepeqꝫ accidit vt is qui hos pſalmos canit aut dicit / ignarus eſt ⁊ indoctus / ſermonem latinum ignorās. ac ꝑ hoc nullū pſalmoꝝ habens intellectū? ¶ Homo. Ita eſt anima non enī ſemꝑ vniformis eſt impetrādi modus. vt circa ſeculi ꝑncipes aliqualit̄ eſt ſuperius declaratū. qđ ⁊ Hugo de ſancto victore lati⁹ declarat. Et ꝑ cōpēdio tria ſunt q̄ precipue conferunt ad inclināndū maioris alicuius animū ⁊ fauorem illius ꝓcurandum ad ſuū ſubditum. ¶ Unū eſt dū ſubditus ipe illum vehementer laudat et virtutes eius extollit magnitudinem opulentiam. bonitatem manſuetudinē. largitatemqꝫ predicat. Et per hunc modū oratio dirigitur ad deum nō expreſſe aliquid ab eo petendo. ſed tm̄modo pio ⁊ humili corde laudes eius depromendo. puta dicendo q̄ pius q̄ magnificus q̄ māſuetus q̄ benignus es domine / ⁊ ſic de alijs ei⁹ infinitis laudibus. ¶ Alterum eſt. dum illi aduerſarioꝝ ſiue hominū ſiue demonum cōmemorat̄ tyrannica crudelitas. per quē modum plures orationes tradunt̄ in pſalterio. ¶ Tercium eſt dum is qui impetrare deſiderat / ſuam ꝓteſtatur miſeriam paupertatem ⁊ anguſtiam cōmemorans ſe cū ſit debilis ⁊ imbecillis omī ope omni cōſolatione deſtitutum / ⁊ hec eandem aliquando in alijs eſſe cōmemorat. ꝓpt̄ qđ nullum ſibi ab homīe ſed a deo ſolo expectat auxilium. Et fit aliquando huiuſmōi oratio abſqꝫ expſſa aliqua petitiōe / nude ſimpliciter tales ⁊ ſimiles defectus ⁊ neceſſitates aperiendo. Et hoc vel quia ſe indignū impetratione iudicat. vel quia ꝓpter eius magnitudinem rem deſideratam non audet exprimere. ¶ Qui diligēter ſcrutatur ſcripturas / nihil in eis inueniet qđ non ad alterum horum trium modorum orandi reduci poſſit. ¶ Super quo adiūgo q̄ nec in orādo ſemper vno modo diſponitur orātis affectio ſeu deſiderium / quinimo multifarie variatur ⁊ nihilomin⁹ manet recta ⁊ fructuoſa quemadmodum ipſa oratio / que ad veritatem nihil aliud eſt q̄ humilis ⁊ deuota affectio in deum finaliter relata. Aliquando igitur ſiſtit affectio in quadam ꝓfunda reuerentia ⁊ ſubiectione ad deum. diuinam ex vna parte conſiderans altitudinem ⁊ ex alia miſeriam fragilitatis humane. ſicut ſi aliqua humilis perſona / magnum aliquem imperatorem haberet obuium / mox ſe diligenter retraheret ⁊ profunde inclinaret. totaqꝫ tremebunda ſe quo ad poſſet in ſuum contraheret locum. ¶ Plerumqꝫ autem affectio reſidet in timore. dum tremenda dei iudicia profunde conſiderat que aduerſus impios hic ⁊ apud inferos / exercet. ſicut cū ꝑnceps aliquis aduerſus ſuos ſeruitores grauiter indignari percipitur. ceteri om̄s contremiſcunt etiam ſi nullius offenſe ſibi conſcij ſint. ¶ Eſt et alius affectionis modus qui per conſiderationem propriorum defectuum quibus noſtris viribus occurri non poteſt. ſummam ſibi ſuadet humilitatem. ¶ Surgit et aliquando in affectione motus vehementis anguſtie atqꝫ anxietatis nimie. Dum ſe quis perpendens vndiqꝫ diſcriminibus inuolutum et circumductum remanet in ſeipſo ſtupidus. neſciens quo diuertat et q̄liter effugiat. ¶ Erūpit etiam aliquando in affectu cordis motus quidam languoris qui ſermone exprimi nequit ſed ſuſpirijs gemitibus cōtinuiſqꝫ planctibus aut etiam ſubitis ⁊ grauibus clamoribus inoteſcit. ſicut de pueris ⁊ beſtijs in tedio ꝯſtitutis ſupius exemplifi-

catum est. ¶ Ingeritur qñqȝ affectui mo-
tus ruboris ⁊ verecūdie. dum in mentē ve
nit turpido ⁊ feditas sui peccati. insuper ⁊
sua ingratitudo apud celestē patrē et dñm
a quo tot ⁊ tanta bñficia pcepta sūt. ¶ Cō
cepit etiā aliqñ effectus/ odiū quoddā sui
ipius dum qs suos miserabiles defectus ⁊
casus ꝯsiderās sibijpi displicet. seqȝ abomi
natur ⁊ detestat̄. adeo ꝙ ad instar fetidi ca
daueris sibijpsi fiat intolerabilis. ¶ For-
mat ⁊ aliqñ in seipo affectus/ zelū quendā
⁊ indignationē laudabilē aduersus pecca-
ta sua aut alioꝝ. ⁊ ob id seipm ꝑ penitenti-
am ꝓsequit̄ ⁊ punit. ¶ Est ⁊ affectio qñqȝ
zelotipa circa se ⁊ alios. ex quo fit. vt studio
se peccatoꝝ discrimina ⁊ oportunitates de-
uitare conet̄. ⁊ quelibȝ salutis sue aut alie-
ne detrimēta repellere. sicut vir zelās vxo-
rem cautā adhibȝ custodiam ne turpe aut
suspectū admittat cōsortiū. ¶ Cōmouet̄
aliqñ animus affectu quodā pietatis ⁊ cō-
passionis seu misericordie ad se vel ad ali-
os. qui surgit plerūqȝ ex cōmemoratōe hu
mane fragilitatis pte ex vna. ⁊ periculoꝝ q
bus oñs incumbimus pte ex altera. vbi ni
hilominus pauca vel nulla ex nobis para-
ta sūt remedia. ¶ Suspendit̄ aliqñ affe
ctus in admirationē grandē/ duȝ vicȝ al
titudinem diuitiaꝝ sapiētie ⁊ sciētie dei vł
incomphensibiliū iudicioꝝ eius ad men-
tem reuocat. intantūqȝ aliquotiēs hec me-
ditatio mentē ad se aduocat ⁊ sursuȝ rapit
vt sensū ⁊ memoriā derelinquat ⁊ fiat ve-
lut desipiens ⁊ insana. ¶ Concipit̄ aliqñ
in affectu motus sacte ꝯfidētie ⁊ bone spei
in deuȝ ⁊ sactos. dum ea pcipue bñficia sue
largitatis recogitāt̄/ quibus nos adiuuāt
⁊ tuent̄. ¶ Accedit aliqñ eiusdem ex suoꝝ
maleficioꝝ cōmemoratiōe penitētie ⁊ ꝯtri-
tionis affectio. ¶ Supuenit etiam qñqȝ ī
affectu motus cuiusdā bone desperatiōis
dum ꝯsiderās ꝙ vana spes est hois. in so-
lum deum se ꝓijcit. eiqȝ soli finalit̄ ⁊ prin-
cipalit̄ inheret. ¶ Orit̄ qñqȝ in affectu mo
tus horroris ⁊ abominatiōis/ surgēs ex cō
sideratione vilitatis ⁊ turpitudinis pecca
ti quā turpitudinē facit hec affectio per os
euomere ꝑ sincerā ꝯfessiōȝ. ¶ Subintrat
qñqȝ affectū motus sancti desiderij vel san
cte cupiditatis/ veniēs ex ꝯsideratiōe diui

ne pulcritudinis ⁊ excellētie glorie celestis
ad quā videndā et habendā/ totis aspirat
conatibus. ¶ Ingredit̄ aliqñ mentē affe-
ctio quedā spūalis ⁊ sobrie cuiusdā cōpla
centie quā sibi legitime suadet dū sibi com
placere ꝓpendit in deo dño ⁊ in gloria ei⁹.
insup ⁊ in quibuslibȝ suis opibus. Que q
dem spūalis iocunditas aliquotiēs intan
tum robur excrescit vt verbis expmi mini-
me queat. sed sub signis quibusdā ad ext̄
ꝓrumpit vtputa sub iocundis suspirijs et
gaudiosis singultibus. Vocat̄ autem hec
plerūqȝ affectio mētis interna iubilatō seu
exultatō. ¶ Exurgit aliqñ affectio laudis
benedictiōis ⁊ glorificatiōis/ cōmemoran
do dignitatē dei inestimabilē/ ⁊ aduocan-
do creaturas oīs vt laudēt eū ⁊ exultēt in
noīe sancto eius. ¶ Adest etiā aliqñ affe-
ctus recreatiōis in diuinis beneficijs. que
modis inumeris indies ꝑcipimus. ¶ Ex-
citatur aliqñ affect⁹ in feruorē diuini amo
ris ꝑ cōsiderationē immense sue bonitatꝭ.
Et est altissima ꝑfectissima ⁊ dignissima ī
ceteris affectiōib⁹. ad quā nihilominus tu
tē ⁊ perfecte hi soli ꝑtingunt qui prius ī ce
teris exercitati sunt quasi ꝑ illas purgati et
ꝯuenienter pparati. qm̄ ꝓm declarationeȝ
beati Bern̄. ꝑ illas osculamur pedes ⁊ ma
nus. per hanc autē ad osculum oris accedi
mus. Hec siquidem sancta affectio mentē
deo summe approximat ⁊ domesticā facit
⁊ velut sponsam ei copulat. ¶ Ex plurib⁹
iam dictis facile perpendes. cur simplices ⁊
illitterati laudabiliter ⁊ fructuose suadent̄
frequenter dicere orationes quas minime
intelligunt. Hoc enī fit vł ad hoc agentes
deuȝ venerent̄ aut laudēt. aut ei grās pro
beneficijs rependant sub sanctis et secretis
verbis per os ꝓphetaꝝ ⁊ sanctoꝝ reuelatis
vel etiā vt ecclesie obediant aut suo ꝯfesso
ri. Accedunt etiā ⁊ alie cause. quas perpen
dis adesse dum huiusmodi oratiōes deuo
te dicūt̄. ¶ Anima Declarasti mihi
iam o homo ꝙ plurimos mendicitatꝭ
modos. insup ⁊ orandi ⁊ varios affect⁹ for
mandi doctrinā tradidisti ꝑutilem. nunc
restat vt ex te audiam si quotidiana mihi
erit aliqua vna oratio/ quest⁹ ve vnus quo
tidianus apud oīs sanctos simul obser-
uandus. quas etiā elemosynas ero in hoc

questu peritura? ¶ Homo Poteris anima in hoc modū quelibꝫ obseruare put tibi videt̄ magis oportunū magisq̄ fructuosū. ꝓ ꝯueniētia tempoꝝ ⁊ locoꝝ ⁊ necessitatū q̄bus eris obnoxia. vel altera q̄libet ꝑsona ꝓ qua orare voles. ¶ Debes igit̄/toto studio/tota diligētia discere q̄ sint septē dona grē ꝑcipue in tuis oratōibus petēda puta v̄tutes theologice. fides spes caritas: ⁊ v̄tutes quattuor cardinales. temperātia prudētia fortitudo et iusticia. q̄ sint insuꝑ septē spūssancti dona. septē beatitudines: septē petitiōes in orōne dn̄ica exp̄sse. septeꝫ misericordie opa spūalia ⁊ corꝑalia. decē p̄cepta legis. In his tua v̄sabit̄ meditatio/⁊ ſm tuam oportunitatē aduersus morbos varios peccatoꝝ ⁊ ꝑiculoꝝ ⁊ temptationū/ q̄bus te subiacere cognosces/tuā formabis orationē. Diriges etiā frequent̄ oculū tue ꝯsideratiōis ad illa septem capitalia vicia ad illos insuꝑ multiplices defectus quos ī admīstratiōe corꝑaliū sensuū quotidie incurrimus. et sic de alijs infinitis miserijs. ¶ Ad hec plenius cognoscēda ⁊ discernēda ꝯfert plurimū sūma vicioꝝ ⁊ v̄tutū/ q̄ quidā summā regis appellāt. ¶ Poteris p̄terea tuū questuꝫ diuidere in septē ꝑtes. et singulis partibus singulos deputare dies. Puta vt singulis septē dieꝝ. petitionē facias de singulis septē donoꝝ. ⁊ ita de alijs oībus in orōne petēdis poteris ordinare ⁊ tibi quasi legē regularē ad hoc statuere. Et nihilominus alijs vrgētibus causis extraordinarie poteris ad alia petenda frequent̄ ꝯuerti. ¶ Sic etiā celestē ciuitatē velut in septē ꝑtes seu vicos diuidere. ⁊ ꝑ singulos illos vicos/singulis septē dierū discurrere ⁊ te q̄stuare. Statuesq̄ in vico vno/beatos angelos. in alio ꝓphetas ⁊ p̄triarchas/ xp̄i adhuc ventūri p̄cones. ⁊ sic de alijs. ꝓut tibi tua deuotio suadebit. ¶ Poteris etiam iuxta dieꝝ solenniū exigentiā/ recursuꝫ ad xp̄m facere eiusq̄ mysteria ꝯtēplari. ac etiā sanctoꝝ quoꝝ celebrant̄ solēnia. tuncq̄ deuotius solito eoꝝ implorare subsidia. eosq̄ apud alios facere mediatores. ¶ Iā itaq̄ (o anima) absq̄ intermissiōe ꝓlixe satis locuti sumus: ꝯuenit vt finem ſmoni tribuamus. cetera diebus posteris reseruantes. Nam etiā tp̄us adest/vt ad questū te conferas/quē vtiq̄ practicādo semꝑ in hoc officio doctior fies. nō modo in his de quibus exempla sunt posita pauꝑtatū modis verū etiā alijs īnumeris erudita. ita sane ē cōmune ꝓuerbiū/ q̄ fabricādo fabri fimꝰ. ¶ Anima Ita fiat vt suades o hō. Statuam itaq̄ in meip̄a certū ordinem ad elemosynā petendū. measq̄ petitiōes pro necessitatū occurrētiū oportunitate conabor instruere. Nec tn̄ tibi molestū erit si n̄ vniformem regulā in meis obseruabo de p̄cationibus. qm̄ absq̄ ordine ⁊ mensura mihi mee insurgūt pauꝑtates ⁊ indigētie/pro q̄rum exigētia mee sunt penitus orōnes instruēde. Quibus etiā/modus ē mihilominus adhibēdus. ſm qualitatē q̄bus aut ꝓ q̄bus meus est sermo dirigendus. Ceterū vbi me deficere videbis atq̄ torpescere/velis obnixe p̄cor me dirigere. mihiq̄ adesse ꝯsilio atq̄ auxilio. ¶ Homo Libent̄ id efficiam o anima: Deus autē tuus sit auxiliator. detq̄ tibi bene ac prudent̄ orare. ita vicꝫ vt ei grata sis. ⁊ bene desiderata q̄libet impetres. Amen.

Explicit prima pars.

Sequitur secūda in qua ꝯtinent̄ diuerse orōnes ⁊ meditationes aīe deuote/ ſm diuersas materias que parum aut nihil deseruiūt/nisi iam deuotioni totaliter mancipatis ⁊ qui in seipis experiuntur affectiones virtutum. insuper ⁊ dei visitationem cum contemptu mundi.

¶ Incipiūt oratiōes ⁊ meditatiōes deuote circa orationē dn̄icam. Et primo super p̄ma petitiōe eiꝰ. Sanctificet̄ nomen tuū.

Voluisti dn̄e deus omnipotens. vt te orantes patrē appellemꝰ. Hoc itaq̄ supposito/ te deprecor sanctificet̄ hoc nomen ⁊ confirmet̄ in me. hoc est vt ꝑseueranter tua sim filia. Alias em̄ quomodo mihi pater eris. si tua esse filia desiero? Mutuo se ꝑfecto ponunt hec nomina. O q̄tum detrimentum est talem amittere patrem. que etiam ignominia illū offendere vel ei non seruire? ¶ Quādo queso hunc videre potero patrem in suo palatio que iam versor in hoc exilio miserando. Quādo illa mihi

reſeruata ſua hereditate/potiar. Quō ſtatu-
ar in illa ſua aula regia imperiali palatio/
que iam duriſſime ſum carcerata ⁊ varijs
circūdata bellicis impugnantibus cum ta
men ſim regis/ imo talis regis filia? Quo
auſo temerario genus meum. meam nobi
litatē obliuiſcar? Qua deniq; inſania/me
velut ſcortum corruptoribus exponā. cor-
ruptoribus inquam totius caſtitatis ꝓdi
toribꝰ. aduerſarijs meis et p̄ris mei? Qua
preterea fiducia debeo concipere cōfugien-
di ad talem patrē. tam opulentem tam ſa-
pientem tam benignū? Confidenter illū
interpellabo/ꝙ prior me dilexit/nullis me-
ſiſq; preteritis me ſuam filiam appellare di-
gnatus eſt. Qḋ ſi illum velut inobediēs et
p̄uerſa aliquotiens offenderim. ſcio tamen
ꝙ ꝓ peccato filie/pari pena ſufficiet exigua
¶ Si ab eo panem petiuero ad viuendū
nūquid indignanter atq; iracunde mihi
porriget lapidem. aut ꝓ ouo ſcorpionem
aut ꝓ piſce ſerpentem? Non hec ꝑfecto fa
ciet/quippe cuius hoc verbum eſt ⁊ exem-
plum. quia parentes carnales non hoc fili-
is ſuis faciūt/quinimo ⁊ tam bonis ꝙ̄ ma
lis bona tribuere ſoliti ſunt. Noſter igitur
pater/ſpiritū ſuū dabit petentibus. ¶ Cū
igitur te patrem noſtꝝ appellari manda-
ueris. fiat vt iuſſiſti. Te igit̄ ꝑ hoc nomen
cōfeſſor. vt illud in me ſanctificetur/ita ne
mentiar te patrem appellās. Nōne vtiq;
mendacij arguerer. ſi non tua exiſtēs filia
te patrem appellarem? Hoc igitur te nūc
peto et exoro ſpecialiter/ vt tibi talis exiſtā
qualē me tibi eſſe voles. Qḋ ſi mihi nega-
ueris cum hoc veniret tuo detrimento. qḋ
aliud mihi donabis? Quis queſo pat̄/ſue
naturali filie tali petenti denegabit. Te
tum etiam pater mi cum tua ſim filia, me-
am oro cuſtodi caſtitatem meūq; honorē.
Hic me include, tales adhibe cuſtodes ne
tui aduerſarij/me valeant corrumpe. ꝙq;
illos non audiam vel ad minus non exau
diam. Recedite recedite amodo infideles
⁊ petulātes inimici infernales ꝗ me vultis
infamare. qui a me dedecus atq; conuiciū
expoſcitis. Ignoratis vos ꝗ et qualis ego
ſim ⁊ cui vos loquimini? Ego eñ̄ ſum fi-
lia ſummi regis veſtri iudicis qui vos con
demnabit. Qua igit̄ p̄ſumptione queritis
illi ſuam ſurripere filiam? Nunquid vo-
bis aures prebeo auditrices. O turpiſſimi
viliſſimi horribiliſſimi hoſtes. nūquid vo-
bis aſſentiam qui eſtis fallaces ⁊ mēdoſi?
Nunquid veſtro ſuaſu/meum patrē dere
linquam/mea frandabor hereditate. ⁊ vo
biſcū meip̄aꝫ eternaliter ꝯdemnabo? Hoc
ꝑfecto nullo pacto faciam. Qḋ ſi alias me
non infeſtatā non dimiſeritꝭ. mihiq; vim
facere volueritis. ſcitis quid factura ſim.
Adibo certe patrē meum ⁊ ei rem inſinua
bo. ꝗ mihi vtiq; feret opem vt eruar a ma-
nibus veſtris ac deinceps grauiter vos pu-
niet.

Meditatio et oratio

ſuper ſecunda petitione orationis domini
ce. Adueniat regnum tuum.

F e Xcelleter in hoc ſuam ad me
dilectionem declarauit meus pa
ter celeſtis cū talē ac tantā digni
tatē atq; excellentiā/mihi volu-
it indulgere vt regnū quoddā eximiū in-
tra me collocauerit meo regimini deputa-
tū. In quo rō velut dn̄a/ac magiſtra debꝫ
p̄ſidere. cetere antē oīs vires ⁊ potētie il-
li parere ⁊ obſequi. Sꝫ ꝑfecto nimis expe-
rior veꝝ eſſe qḋ antique dictū eſt. Vix ſine
guerra erit qui terrā habet. Reuera regnū
hoc de quo ſermo ꝯtinue ⁊ inceſſanter pſe
cutionē ⁊ impugnationē patit̄. Nō eſt vi-
ciū aut pctm̄/qḋ nō ip̄ꝫ hoſtiliter inuadat
vimq; oēm faciat ad ingreſſū ꝑ ſeſuū quoq;
aditus vt illic dominet̄ ⁊ imperet. Inſur-
git ſupbia cū clamore valido, ⁊ iactāter il-
lic p̄ſumit dn̄ari. Inuidia ira. ⁊ odiū ꝯue-
niunt. cū iuramēto affirmātes ꝙ ſe illic mā
ſionē ac reſidētiā facturas. Accedit illa tor
pens acedia. nullo pacto ad diſceſſū ſuaſi-
bilis. Gula fedidiſſima exercitū parat. ſu-
amq; illic vult inſtruere coquinā. Luxuria
furit, ⁊ affirmat ꝙ regnū hoc p̄ſus conſu-
met. Auaritia cupida inſidioſe ſe ingerit.
nec ſe hinc arbitrat̄ depellēdā. Atq; ita in
numeri alij ſurgūt tyrāni. qui nullo ordi-
ne ſꝫ horribili ꝯfuſione ſatagunt in hoc re-
gno dn̄ari. At ego illos repello. illos abij-
cio. clamanſq; et ſuſpirans ꝓteſtor hoc re-
gnum mihi datū a patre meo. cuꝫ ſummū
nefas eſſet tale traditamentū facere/quo id

regnū suis pateret hostibus. ¶ Sȝ heu q̄d
me aut meā estimant potentiā. q̄ sola sine
viribus sū deficiēs ⁊ misera. Quid q̄so nisi
a te patre meo adiuta aduersus hostes hos
efficere valebo ? Aderis igit̄ pater mi ī re-
gno tuo / ⁊ quo maneat inuictū illi feres p̄
sidium. Tuū ꝓfecto est. ip̄m tibi tueq̄ȝ cu
stodie restituo. Ita sane ⁊ nō alias ī me ad
ueniet regnū tuū. semp̄q̄ȝ remanebit alit̄
illud cogar amittere a deuastante angelo.
eritq̄ȝ in illo sempiternus horror et eterna
confusio.

Meditatio et oratio

super tercia peticione orationis dominice.
Fiat voluntas tua sicut in celo:

Domine deus om̄ipotēs pa
ter optime q̄ es in celis fiat volū
tas tua sicut ī celo et in t̄ra. Vo-
lūtas inquā tua. q̄ s̄m viā man
datoꝝ tuoꝝ vadā ego debilis paup̱ ⁊ mise
ra ad te potentissimū. insipiētissima ad te
sapiētissimū. egrotissima ad te summū me
dicum ac saluatorē. Et quō fiet istud dñe
nisi tua volūtas me ꝯduxerit ⁊ traxerit ad
te. Cū ergo ita velis. etiā velim nolim / tua
volūtas fiat. Vidi sepius dñe. q̄ pr̄ duxit
⁊ traxit filiū debilē atq̄ȝ impotentē vel etiā
stolidū ad implendū voluntatē paternā.
Ita q̄so pr̄ me trahere digneris ad te. non
me derelinq̄s in manu mei cōsilij nec mee
tradas volūtati. imo dū oberrare a trami
te v̄tutꝫ me videbis. retrahe me dñe deus
velut pauperē stolidā cecā atq̄ȝ impotentē
⁊ hoc siue p̱ tuas v̄gas aduersitatis siue p̱
dulcorē ꝓsperitatis. siue p̱ occulte inspirato
nis instinctū a tua bonitate. siue p̱ altā ma
nū tue potētis. siue p̱ bonoꝝ tuoꝝ angeloꝝ
vel etiā hoim ministeriū / siue p̱ quēcūq̄ȝ aliū
modū tibi placitū. Hoc tm̄ fac: ne peream
q̄ q̄ȝ tua de me et ī me / nō mea volūtas fiat
⁊ impleat̄. Quid posset dñe ꝯuenientiꝰ atq̄ȝ
humiliꝰ paup̱ ceca aut stolida petere a suo
doctore ⁊ gubernatore. q̄ vt eā nō p̱mittat
ambulare s̄m suā temerariā intentionē in
desiderijs anime sue.

Orō eiusdē ꝯcernēs

iterū hāc terciā petitionē ex alia similitudine /
sūpta sup̱ hoc v̄bo. In chamo ⁊ freno.

It dñe d̄s / tuus ꝓph̄a / q̄ hō cō-
peratꝰ ē iumētꝫ insipiētibꝰ in q̄bꝰ
nō ē intellectus. Qđ si ita ē. diri
gas me dñe velut bestiolā indo
mitā. q̄ nō p̄t aut nō vult p̱ seipsam doma-
ri imittēs frenū in os meū. aut alias me li-
gab / ꝓut mihi opꝰerit dulcibꝰ illꝰ ac solidis
vinculꝰ tuaꝝ v̄tutū ⁊ p̄cipue funiculo tripli
ci q̄ difficile rūpit̄. vicȝ fidei spei ⁊ charitatꝫ
¶ Auidū ē dñe os meū. impone sibi tpan
tie ⁊ sobrietatꝫ frenū. Indomita ē lingua
mea / discola ⁊ vagabunda p̱ multiloquiū
⁊ vanū. ꝯstrige illā freno silētij. atq̄ȝ ita fac
circa singl'a mēbra mea ¶ Et q̄ muis freq̄nt̄
tuo ductui renitar / alit̄ aut alio volens ire
q̄ tu impellas. ad modū eq̄ lasciui qui sibi
dimissꝰ freq̄nt̄ impingēt. ne q̄so ꝓpt̄ea dñe
ita ꝯ me irascarꝫ / vt p̄ indignatiōe me dere-
linq̄s ⁊ sinas s̄m impetū ꝓprie inclinatōis
aut volūtatꝫ incedē. Ita em̄ mox impinge
rē ⁊ me morti tradere dolorose. more illoꝝ
q̄s te dicis dimisisse ire s̄ȝ desideria cordis
eoꝝ. eratq̄ȝ profecto illa durissima libertas
longeq̄ȝ eligibilior atq̄ȝ suauior ē tua seruī
tus. tuaq̄ȝ subiectio.

Orō sup̱ hoc verbo.

Sicut desiderat ceruus ad fontem.

Fons vite dñe d̄s oīpotens ego
sū illa paup̱ lassata. depulsa ⁊ ve
xata / q̄ ad instar cerui desiderat
venire ⁊ reuerti ad te vt sit mihi
recreatio ꝯ nimiū calorē atq̄ȝ ardentē sitim
quā mihi illi infernales intulerūt inimici /
me p̱ desertū huiꝰ mūdi cōtinue insequētes
cū turba numerosa canū ferocissimoꝝ mor
dentiū ⁊ lacerātiū. Quapropt̄ vagabūda
nō inueniēs requiē p̱ hoc desertū discurro
Sūt aūt hi canes / cure ille diuerse ac solici-
tudines mūdane. q̄ varijs modis me mor
dēt ⁊ lacerāt. qbꝰ plimū turbor ⁊ euagor ī
deserto p̄dicto / nusq̄ requiē inueniēs nec
amplius respirare valeo nisi venero ad te
qui es fons vite ⁊ refugij locus. in quo mi
hi erit refugiū ⁊ securitas.

Meditatio et oratio

diuisa per partes sup̱ quarta petitione orō
nis dñice. Panem nostꝝ quotidianum da
nobis hodie.

P Auperi panē ꝓpē deū. Ego ſum paup illa famelica/locata int̄ duas mēſas. quaꝝ vna eſt cibis huius mūdi onuſta. q̄bus quidē veſci poſſem. ſed illos deteſtoꝛ et recuſo. altera bonis exuberat ſpūalibus quibus cū affluere deſiderē. minime ꝑ voto illa ꝯſequi valeo. Heu moriet̄ mi pater hec miſera famelica in tuo ꝯſpectu ac tuoꝝ omniū ſanctoꝝ in hac mēſa bonis gratie ⁊ glorie referta diſcumbentiū. vbi edūt ⁊ bibūt vſqꝫ ad ſatietatē. imo vſqꝫ ad ſobriam ebrietatem. Nō quidē ſum digna ſedere ī hac menſa. nec hoc requirere p̄ſumo. ſꝫ humiliter peto vel de micis et reliquijs huiꝰ mēſe magnifice paꝝ aliquid ꝑcipere. quo aliq̄ntulum refocillata/valeā famem ſitimqꝫ meam ⁊ ſi nō ad plenū ſedare. Lego in euāgelio de diuite epulone qui grauit̄ de duritia atqꝫ auaritia arguit̄. ꝙ imiſericoꝛdit̄ pauperem lazaꝝ a ſe repulit/illi ſue mēſe micas nec volēs tribuere. At ego ſū illa paup infirma mendica vlceribus ac vulneribꝰ plena/diuerſoꝝ vicioꝝ/q̄ veſtris aſſum in conſpectibus. ¶ O ſancti et ſancte dei oīs in veſtris ianuis clamo ſuſpirās. ⁊ peto d̄ micis veſtris ne q̄ſo moleſte feratis ⁊ moꝛe illius diuitis repꝛobi/ne me imiſericoꝛditer tractetis. Abſit a vobis hoc impꝛoperium abſit vt in tā pijs ac magnificꝭ coꝛdibꝰ tanta inueniatur inhumanitas. p̄ſertim cum ſine vllo veſtro detrimento ac ſine vlla diminutiōe id facere poteritis. Mementote vos aliquotiēs ab hac mēſa fuiſſe alienos ⁊ nihilominus tūc ex ea paſci libent̄ voluiſtis. Ita igit̄ ⁊ nūc mihi facite q̄ vobis fieri tūc voluiſtis. Ueſtra quidē ſoroꝛ ſum etſi in humilē ſtatū deiecta. etſi in exilio. etſi ī carcere. etſi in miſeria et pauptate maxima ꝯſtituta. Ne igit̄ me fame perire ſinatis in ꝯſpectu veſtroꝝ/⁊ quidē pijſſimoꝝ oculoꝝ veſtroꝝ/⁊ in tanta plenitudine ſpūaliū alimentoꝝ. Sum ego heu deterioꝛis ꝯditionis ⁊ magis repellenda. q̄ catellus qui vel de reliquijs dn̄i ſui ſinit̄ refici. Fateoꝛ quippe me ꝑ pctm̄ factā etiā cane deterioꝛē. maneo tn̄ ſemp naturali ꝯditione/vr̄a ſoroꝛ: Ne igit̄ tam graui anīo/meū pctm̄ feratis qđ vtiqꝫ nunc mihi odio eſt atqꝫ a meo repello ꝯſoꝛtio. qn potius ad id qđ naturali ꝯditione vobis tam de ꝓpinquo iunctā eſt compatiēdo/veſtros inclinabitis anīos

¶ Secunda pars Ueꝝ fateoꝛ me oī iure ⁊ ob mea maleficia carceri dignē mancipatā. ſed heu quis tā ſeuerus iudex tamqꝫ ſeuus/qui captiuū adhuc indemnatū/fame perire ꝑmittat. ⁊ petēti nō poꝛrigat panem? Qui etiā eēnt illi ꝯſiliarij aut officiales adeo impij ⁊ aggreſtes qui hoc tolerarent aut ſuaderēt/quinimo etiā damnatis ad carcerē ꝑpetuū/miniſtrant̄ aliquotiens pitantie ſpeciales ⁊ p̄cipue ī magnis ſolennitatibus. Nunc autē credo ⁊ certitudinaliter ſcio. ꝙ quantūlibꝫ ſim incarcerata et grauibus oppꝛeſſa criminibus. mitioꝛ tn̄ ē ⁊ ad miſerādū ꝓnioꝛ veſtra curia q̄ q̄libet alia iudicis aut p̄lati cuiuſcūqꝫ moꝛtalis.

¶ Tercia pars Ego ſum paup illa filia elongata q̄ partē paterne hereditatꝭ me cōtingentē dilapidaui. q̄ in extera regione/fame moꝛioꝛ. ⁊ vrgente famelica rabie volo frequēter implere ventrē poꝛcoꝝ pabulis. hoc eſt prauis huius mūdi voluptatibꝰ/quas ſepe nec ꝯſequi valeo. Sꝫ ⁊ ne conſequar opto ⁊ oꝛo. ſciens ꝙ cibus ille minime ſacietatē afferret. imo amplius faceret eſurire tandēqꝫ ꝑimeret. Quid igit̄ faciā? Certe ſcio. Animaduerto in domo patris mei q̄ꝑlimos eſſe ſeruitoꝛes q̄ pane veſcūt̄ abundanter. Surgam igit̄ de ſtercoꝛe ⁊ fouea in qua iaceo ⁊ ibo ad patrē meū et dicā ei. Peccaui in celū ⁊ in te. nō ſuꝫ digna tua dici filia. fac me ſicut vnam ex ancillis tuis aut pediſſequis. Auditu autē didici/imo aliquotiēs viſu/ꝙ ipſe ē mitiſſimus ⁊ miſericoꝛdiſſimus. atqꝫ ita nec me venientem repellet/imo in p̄ſtinā reſtituet dignitatē ⁊ tanq̄ filiā ſuā denuo ſuſcipiet educādā. Heu quotiēs ⁊ q̄ diu conoꝛ ad p̄rem meū ꝓ pane obtinēdo reuerti. nec tn̄ valeo q̄m tali ac tā miſerabili fame ſū afflicta. vt viribus penitus deſtituta nequeā exurgere et moueri de hac infelici extranea regione in quā incōſulte me intruſi. niſi aduenerit aliquis q̄ mihi manū poꝛrigat ⁊ ferat auxilium ⁊ ꝯſolationē ad me ſuſtinēdū ⁊ dirigēdū in via ne deficiā. Uos igit̄ dep̄coꝛ ſancti dei oēs/adeſtote mihi ⁊ ferte opē. vt hic egrediar. ſine deuio ſine offendiculo ad domū p̄ris mei ꝓfectura ⁊ refecta. ¶ Quar-

ta paro O me miserabilem infelicem. vilem. fedam. deo ⁊ mũdo odiosã. qua temeritate aut ꝑ̃sumptiõe patrẽ illũ mitissimũ ⁊ misericordissimũ audebo cõspicere, quẽ adeo ɔtẽpsi ⁊ dehonoraui. Qualiť aderit mihi lingua ad aliqd ab eo postulandum Presertim cũ iã illos temerarios conatus meos expleuerim/ meqȝ ꝓstituerim ⁊ fedauerim cũ inimicis ꝑ̃fati mei pr̃is. Unde non iniuria/ sibi facta sũ penitus odiosa. Nũc igiť cũ melius non possũ. reuertar ad illũ quẽ tã grauiť offẽdi. Dic mihi misera ⁊ inuerecũda. q̃ frõte hoc audebis attẽptare. q̃ pacto ꝑ̃sumes postulare panẽ ad manducandũ cui potius debenť vbera ꝙ̃ pastus? ❡ Uerȝ etsi ita sit. nec ꝑ̃terꝙ̃ penã ⁊ tormẽta meruerim. tantã nihilominus illius ad quẽ reuerti ꝓpono/ misericordiã esse cognosco. vt me ad id faciendũ vocare digneť et cõmonere. ꝙ̃tumcũqȝ etiã euȝ offenderim atqȝ dispexerim. Urgẽt insup ad hoc ⁊ impellunt famelica rabies et extrema necessitas. Audiuit enĩ deus deꝑ̃catione etiã legionis demonũ qñ petiuerũt mitti in porcos. multominꝰ ⁊ ego diffidã exaudiri.

Hic loquitur anima

quasi exaudita ⁊ consecuta/ spiritualẽ consolationem.

G Ratias ago tibi pať dulcissime ꝓpter pitantiã nũc a te susceptã. O ꝙ̃ sapida est. ꝙ̃ suauis et bona ꝙ̃ nutritiua. Nup famelica rabies/ oĩa membra mea torquebat. Aures intẽribãt in auditu vanitatũ seculi. ardebat lingua ꝑuersis ẽmõibus. oculi vanis aspectibus defluebãt. Os turpi vilescebat gustu. tactus ꝓbra voluptate fedebať. O ꝙ̃ subito euanuerũt a me hec oĩa ꝑniciosa desideria/ ad ꝑ̃sentiã dulcedinis cibi illiꝰ quẽ misisti desup. Da mihi dñe sp hunc cibuȝ quo refecta abijciã ⁊ fastidiã venenosũ ac mortiferȝ huius mundi cibũ. O dñe deus ꝙ̃ subito mihi facile factũ ẽ his carere. imo ɔtemnere q̃ prius desiderabã/ qm̃ bonitas huius spũalis cibi/ faciť oĩa mũdana arbitrari velut stercora ⁊ abominatiõi penitus hũi. Cõcede dñe vt hec dispositio diutius in me ꝑmaneat. Ita sane iocunda essem ⁊ beata. Sȝ heu ego misera cito nimis hunc gustum ⁊ saporem amitto. qm̃ nõ debitã adhibeo diligentiã et ꝓ hac mortali vita. me fateor indignã ad ꝑpetuã atqȝ hereditariã illius possessionẽ. Unde me penitus tue misericordie submitto.

Meditatio et oratio

sup q̃nta petitiõe orationis dñice. Dimitte nobis debita nr̃a/ sicut ⁊ nos ⁊c̃.

O Bligata sum plurimũ. Surgitqȝ obligatio hᵉ ex fatuis cõmertijs et ɔtractibus cũ demone in foro huius seculi initis. cũ ꝓ momentanea vanitate breuissimaqȝ ac feda voluptate. ad eternã damnatõnẽ me astrinxi nec habeo heu vñ persoluã. cũ sim paup ⁊ oĩ substantia fraudata ꝑ infortunatũ ictum pcĩ. Quo igiť ibo. quo diuertã? Ad meũ certe reuertar patrẽ eumqȝ deꝑ̃cabor vt me ab hoc graui debito absoluat. Et ne repulsã patiar/ ei suas deferam lr̃as a suis secretarijs ⁊ euangelistis consignatas His obtestabor ipm̃ me debere penitꝰ absoluere. Siquidẽ he lr̃e ɔtinent vt si dimiserimus alijs ⁊ nobis ip̃e dimittet. Et ego ex nũc oĩbus dimitto sicut ipse dimitti iubet. Oportet igiť vt ⁊ ipse mihi dimittat. ❡ Etsi forsan ipse vel alter q̃libȝ mihi obiecerit. ꝙ nõ integraliť dimitto. aut sincere aut ex corde q̃ debeo. Rñdeo mihi saltẽ adesse desideriũ dimittẽdi sub modo ⁊ forma q̃bus ipse hoc fieri vult ⁊ iubet. et hoc vtiqȝ satis est. Ita enĩ ⁊ mihi sufficit vt deus mihi ɔdonet hoc ẽ vt sit ei desideriũ mihi ex integro ɔdonãdi queadmodũ et mihi est. qm̃ si hmõi suũ fuerit desideriũ/ infallibiliť ita fiet. ❡ Ex nunc igiť mihi bñ erit/ dum quisq̃s apud me debitũ q̃d cunqȝ ɔtrahet/ iniuriã mihi aliquã irrogans aut ɔuicium dicẽs. Presertim dũ hoc ꝑ̃ter meam culpã accidet. ⁊ mox illi ɔdonabo per hoc enĩ mihi tutus parabiť aditus apud deum ꝓ ɔdonatiõe oĩm meorȝ debitoruȝ. Nõ quidem ꝙ alios in me peccare libeat/ q̃dqȝ deum nõ exorem vt eis debita cõdonet. mihi enĩ ꝓpria peccata satis oneri sunt ꝑ̃ter hoc ꝙ alijs ad peccanduȝ sim occasio aut ꝓ eis me condemnẽ. Sȝ cum aliter occurrere nõ possim. mihi ɔuenit alteriꝰ peccato ad meã vtilitatẽ bene vti.

Oratio et meditatio

ſuper ſexta petione orationis dñice. Et ne nos inducas in temptationē.

Quis heu ꝯſolabit̄ hanc deſolatam hāc mille laqueis circū ductam ac in varias temptationes ꝑcipitatā in via hac in qua pericula ſibi iminent innumerata / tam ab inimicis qui nunc in apto ſe exhibent vim inferentes. nūc in inſidijs / ſuis fraudulentijs me morti tradere moliūnt̄ / ꝙ̄ etiam a via ipſa q̄ lubrica eſt ⁊ tendens in decliue. inſuꝑ ⁊ obſcura plenaqꝫ antris ⁊ ſerpētibꝰ. Quis igit̄ hinc me liberabit ⁊ ꝯducet ne ī aliquā iſtaꝝ temptationū incidā. Nemo ꝓfecto niſi tu meus pater ac tuus bonꝰ ſpiritus q̄ me deducet in terrā rectā. q̄ vndiqꝫ laqueos inimici diſſoluetis ⁊ illuminabit̄ meas tenebras meoſqꝫ pedes ſtabilietis.

Meditatio et oratio

ſuꝑ ſeptima petitiōe orationis dñice. Sed libera nos a malo.

Exprimi nō pōt malū quo ſuꝫ irretita. ac etiam neceſſitas q̄ me angit quotidie. Multꝭ modis ſubdita ſū legi peccati quod ſine lege ē. agitqꝫ freq̄nter vt malū qđ nolo id faciā. quot mihi inſurgūt motꝰ mali horis ſingulis / quos minime vitare poſſum. nunc temerarie de alio iudicium ferendo / nunc dolendo de bonis ipſius. nūc de malo exultando. nūc meipſam plus debito extollendo ⁊ mihi complacēdo. nūc iraſcendo aut dedignando. nunc vana loquendo nunc leuiter aſſerendo / nūc indeuote orando. nunc comedendo ⁊ bibendo / nunc in aſpectu / nunc in auditu / nūc in tactu. Te igitur exoro dulciſſime pater celeſtis vt me a tali malo liberes. vt tandem a magno illo malo / qđ om̄e malum ſuperat in horrore ⁊ anguſtiā morte. ſcilꝫ perpetua imunis euadam ac libera.

Oratio ad bonum angelum ſuum ⁊ ad reliquos om̄s ꝑ mediū eius. plures ꝯtinens partes.

Glorioſe angele dei qui vnꝰ es ex inclitis ꝓcipibus ciuitatis celeſtis cuius cuſtodie diuina bonitate ac pia ordinatiōe cōmiſſa ſū / ꝑ eundē dirigenda ac protegenda. inſuꝑ ⁊ iuuanda ad ingreſſū dicte ciuitatꝭ bene viuēdo ac deo parendo ⁊ ſuiēdo. hoc die ⁊ ac hora me grandis vrget neceſſitas ad te recurrere. hoc ꝓfecto bñ ꝑpendis ⁊ agnoſcis. Añū ego tua pauꝑ ceca / in ꝓfundis ꝯcluſa tenebris huius inferioris carcerꝭ. in q̄ nihil ē luminis ſpūalis ad cognoſcēdum bona glorie celeſtis / et id paꝝ claritatis qđ illic eſſe pt / ī me eſt obuolutū ⁊ circunductū fumis ac tenebroſis nebulis de turpi ſceno ac lutoſis paludibus fetidoꝝ mee carnalitatis deſideriorū ac terrenaꝝ cogitationū eleuatꝭ. Quā obrem incedere neſcio ꝑ vias rectas ī vicos celeſtis ciuitatis / vbi mihi mēdicare incūbit ⁊ elẏnas meaſ petere niſi ab alio ducta vel aliter illumiata. Te igitur ꝑcor dux fidelis apphende manū huius tue excecate. deduc eā ꝑ vicū magnū padiſi diſcurrēdo hoſtiatim. vbi valeā clamare / aduocare / gemere / flere / auxiliū implorare. ⁊ pauꝑi elemoſynā petere ꝓpt̄ deū. Uere pauꝑ eſt qui penitus viſu caret. quiqꝫ panē ſibi lucriſacere nō pōt. Trahe me q̄ſo ſpecialit̄ apud tuos ꝯſodales / ceteros angelos tuos amicos ⁊ domeſticos. vtiqꝫ ꝑdiuites ⁊ gr̄e bonis refertos. Exhibe illis hāc mendicā miſerabilē ad elemoſynā ꝑcipiendā. Cū gaudio eñi recipienda ē. eſt eñi hec peccatrix q̄ vult ꝯuerti vt dicit ſaluator xp̄c. Ne ꝑdas igit̄ hoc gaudiū qđ vtiqꝫ ꝑderes ſi ab hac mea ꝯuerſiōe recederē ꝑ defectū victꝰ quē nō niſi meo q̄ſtu ꝯſeq̄ poſſum. Ne igit̄ me derelinq̄s ne hoc mihi recuſes fidelꝭ cuſtos q̄uis te pluries ꝑuipēderim / male iurādo aut agēdo in ꝯſpectu oculoꝝ tuoꝝ qđ nec facere debuiſſem in cōſpectu ſcurre alicuiꝰ aut viliſſimi alterius hois. Cōdona mihi q̄ſo rurſus meā inſipiētiā meoſqꝫ exceſſus. Sū fateor ſtolida deſes ac ꝑſūptuoſa. Noſti hꝰ. ⁊ iō tue cuſtodie relicta ſū. ſicut egrota medico. ſicut ceca duci. ſicut ſtolida et frenetica ſuo gubernatori. Ideoqꝫ neceſſe ē vt me ſupportes in meis defectibus. alias eñi indeſinēter nec ſcirē nec poſſē abſqꝫ errore deuio mēdicare ⁊ vitā meā queſtuare. Quocūqꝫ ꝑgo aut ducor / illic multum obſcure cōſpicio inclitā illā ciuitatē celeſtē. de

qua tam gloriosa dicta sunt. Illic velut in vmbraculo pspicio nouē angelorꝫ ordines patriarchas/pphetas/aplos/martyres.cō-fessores ꝛ vͦgines. ꝛsup oēs ipm xp̄m gloriosamqꝫ eius matrē atqꝫ ita sū abundanter munita ad pcipiēdū et ynas copiosas. Te igit p̄cor amātissime ꝯductor q̄ me illuc pduxisti. vt ꝓ ꝯditiōe meaꝝ necessitatū ab vnoquoqꝫ petā ſm dona ꝛ grās qbus abūdantius affluūt. Da mihi aditum. ꝯforta me ꝛ doce me petere. Erubesco plurimum ac vereor cōparere sꝫ ꝓ certo necessitas frāgit legē. Ex p̄cepto etiā mihi hoc facere incumbit. vt pulsem et petā. nec recedā q̄tūcūqꝫ repulsa donec aliquid accipiam. Ita igitur faciam.

Loquitur anima quasi in paradisū ducta. Oro ad seraphin.

Vos seraphin q̄ placido igne diuini amoris incensi estis mittite mihi paruā aliquā scintillā huius ignis: Mittite inquā in cor meū penitus gelidū vt paꝝ ad diuinū amorē incalescat. Per hoc enī vobis nihil deperiet. Aut certe me vobis tā ꝓximā faciatis. vt hinc excalescā. Copiosa est apud me materia ad hūc ignē ꝯstruēdū. Affluunt enī diuina bñficia. Insup ꝛ mea pctā q̄ sit' iūcta/ī me ipsa nutrire deberēt maximū aliqđ incēdiū. veꝝ frigiditas negligentie/adeo p̄ualuit ī me: vt vix aliqđ incendi possit. Me igit mihi tā alieni sitis q̄n paꝝ aliqđ vestri ignis ad me incendēdā meqꝫ inde purgandā cōp̄letis. sicut olim Esaie factū esse ꝯstat. ¶ Ad cherubin Vos igit cherubin in q̄bus ē plenitudo scientie ꝛ sapiētie. erudite hāc stolidā indoctam. q̄ frequēter iudicat malū bonū. ꝛ bonū malū. que sp int laqueos ꝛ trāsitus piculosos inimicoꝝ v̄sat. Date mihi clare noticiam q̄ valeā hmōi picula declinare ꝛ absqꝫ offēdiculo incedere/p vias rectas. insup et deum absqꝫ errore ꝛ me absqꝫ inordinato fauore cognoscere. vt clare et sincere discernā magna illa p̄mia mihi repromissa pte ex vna. horrēdaqꝫ illius ignis gehēne tormēta mihi cōminata pte ex altera. Que vtiqꝫ si diligenter ꝛ viuaciter an̄ oculos ponerē/ſ. Leū breuitate mātiōis mee in hoc mortali corpore/nunq̄ peccatū admitterē. ¶ Ad tronos Vos troni in q̄bus ꝓpt̄ ꝓfundam humilitatē ac p̄cipuā reuerētiā q̄ in vobis ē ad ipm reqescit ac residet deus. insuper ꝛ sua iudicia exercet sicut iudex ī suo throno impetrate mihi illā humilitatē/illāqꝫ ad deū reuerētiā. p quā se dignet ī me collocare ꝛ reqescere. Ad hoc enī creata suꝫ et hoc sic vtiqꝫ obtinebo/si vobis ī hoc fuero conformis sicut ꝛ ipē repromisit. ¶ Ad dñationes. Vos dñatiōes impetrate mihi p̄ cor plenū dominiū super corpus meū. ita vt in nullo me sue subiectiōi reddat obnoxiam. ¶ Ad principat9. Vos p̄ncipat9 reddite me subiectam sublimioribus potestatib9. absqꝫ murmure absqꝫ rebellione absqꝫ detractiōe. ¶ Ad ptātes. Vos potestates eripite me ab aduersarijs meis oībus. quibus vtiqꝫ talis est potestas. cui nō ē aliqua compabilis sup terrā. ¶ Ad v̄tutes. Vos v̄tutes facite int̄ me miracula me per peccatū mortuā resuscitantes et infirmam sanantes. Cum excecata fuero/visum restituite. cū obsurdata. reddite auditum/ꝛ sic de alijs. ꝛ siquid mortiferuꝫ aut venenosū bibero. ſ. per malū cogitatū aut prauā delectationē/facite vt mihi non noceat per consensū. Sunt hec ꝓfecto p̄clara miracula longeqꝫ visibilibus p̄clariora ¶ Ad archangelos Vos archangeli nūciate mihi q̄tū opus est/sublime fidei mysterium. ꝛ quo a me vel ab alijs per me instruendis in maiori veneratione habeatur obscuras sacre scripture sentētias elucidate. Et specialit̄ tu sancte gabriel/p sanctā inspirationē mihi denūcies rumores placitos. sicut fecisti beate marie matri domini ꝛ zacharie. Et tu insuper sancte michael qui es custos et p̄nceps ecclesie/ qui vicisti draconem/hostem scꝫ infernalem. qui p̄sentas aīas ante conspectū dei/ꝛ impetras ecclesie pacem. tene semp illū inimicū in tuis vinculis ne nocere possit. et me ī decessu ab hoc seculo ante conspectū dñi p̄sentate in eterna gloria ¶ Ad angelos Vos angeli nunciate mihi/quelibꝫ dietim cognitu ꝛ factu oportuna ꝓ me aut quibuslibꝫ aliis. p̄dicādo exhortādo vel aliud quodlibꝫ exercēdo. ponite in ore meo v̄ba sancta et salutaria que sint ad edificationē meam et

alioꝝ. nec aliquã fallacia aut versucia que-cũqꝫ valeat ꝑualere. In tristicia q̄ nõ ẽ ƀm deũ afferte ꝯsolationem. in desolatõne me ꝯfortate. de errore me reuocate. Et mollite cor duꝝ deuotiõis aridũ lacrimis rigate mẽtis illuĩnate tenebras. In laudibus dei mihi sitis comites. ĩ excelsu me repͥmite. ĩ bñfactis roborate. aduersus oẽs aduersarios meos adiuuate. hũilitate me ĩ ꝓsperis. extollite ĩ aduersis. ĩ mea pauptate ꝓ me q̄stuate. ĩ infirmitate sanate. ĩ hora mortꝭ me visitate. auisate. excusate. liberate. saluate. Sunt hec vr̃a officia ƀm vitatẽ histoꝛie ac scͥpture sacre. Specialiẽ tu raphael sancte. deduc me ꝑ viã bonã. sicut duxisti tobiam iuniorẽ. ꝛ ꝑ te talis mihi accedat ꝓfectus. q̄lis per tuũ sapientissimũ ꝯsilium/ accessit pr̃i eius ꝛ vxori sue sare.

Oꝛatio ad oẽs sctõs.

Continet plures ꝑtes.

NOn poterit q̄so inuenire subsidiũ refugiũ aut miscðiam hec paupcula misabilis aĩa apð tot ꝑncipes opulẽtissimos ac potentissimos in felici pr̃ia. ĩ vrbe bt̃a. ĩ loco totꝰ amenitatis ꝛ supabundãtie. ĩ tẽplo pietatꝭ ꝛ charitatꝭ regnãtes? Quãdiu q̄so clamabo ꝛ eiulabo ad eoꝝ ostia petens paupi panẽ xp̄ẽ deũ. ꝛ nemo aduertet? Quãdiu vicissim discurrã ꝛ ꝓcumbã ad pedes eoꝝ. et nemo succurret? O paupcl'a desolata vbi ꝓ dei reuerẽtia ꝓficies. si hic repulsã passa es. si hic miꝰicordiã nõ es ꝯsecuta? Si hic clynã gr̃e ꝛ indulgẽtie nõ impetres q̄s alibi te suscipiet? O felices o gl̃iosi sãcti ꝛ sãcte dei oẽs totiẽs audiui magnũ illũ amorẽ ac fauorẽ cõmẽdari/ quẽ geritꝭ ad pauperes ꝛ miseros atqꝫ indigẽtes pctõres. insuꝑ ꝛ illã vestroꝝ donoꝝ largitatẽ ꝛ supabundantiã el'ynaꝝ. Heu ero ego omĩbus alijs infelicioꝛ. despectioꝛ. indignioꝛ magisqꝫ reiecta? Deficiet hec xp̄ẽ me vr̃a cõmẽdatio? Cessabit fons ille vr̃e clemẽtie manare. ne sola ego bibã? Claudẽẽ mihi vr̃e supplicimantis vr̃e. q̄ ceteris oĩbus apte sunt. Ve ster ꝓfecto thesaurus xp̄ẽ me minime decresceret. Nõ aderit quisq̄ ex vobis qui suscipiat hãc paupculã alienã sub suo saluo ꝯductu q̄ dietim periclitari minaẽ. Non erit qui ex compassiõe vel hospitẽ colligat aut velut vnã ex minimis ancillis sue familie digneẽ ascribere. Satis ꝓfecto mihi esset si ex his vel vnus me benigne suscipe-ret et inter suos vltimam statueret. Quod si in ceteris inuẽta sim vilissima indignissima infelicissima. grauiusqꝫ ceteris excesserim/ eo magis vestram meis ꝑcibus inclinabitis misericordiã. sciẽtes ꝙ his non opus ẽ miꝰicordia q̄ carent miseria. Scio q̄ppe ab altero vestꝝ esse dictũ. ꝙ vbi abũdauit delictũ supabundauit ꝛ gr̃a. Si me a pedibus vr̃is indignãẽ abijcitis. aĩaduertite q̄ me velitis esse facturã. instruite me q̄ ꝓficiscar miꝰicordiã reptura. Scio veraciter nõ alibi hoc futuꝝ. Quo igiẽ diuertã? Incidã in desꝑationẽ? Absit hoc. Mandatũ eñ accepi ƀm doctrinas vr̃as. etiam vsqꝫ ad nouissimũ mortis suspiriuꝫ/ spem hr̃i debere. Certissime eñ tenete ꝛ credite me a vobis nõ discessurã: etiã totiẽs quotiens repulsã. donec a vobis aliq̄d elemosyne ꝓ mea pauptate sustendãda percepero. Qð si languere aut male perire cogar hoc corã vestris oculis faciã vr̃is aduoluta pedibus clamãs ac vestꝝ implorãs auxilium Posset ne hoc vestra benignitas admittere. vestra clementia et humanitas? estimo vtiqꝫ ꝙ nõ. Cõmemorate vos gloriosi sctĩ nõ ad vestrã verecundiã loquoꝛ sꝫ ad meã ingentẽ necessitatem. cõmemorate inquaꝫ ꝙ meas partes aliq̄ñ gessistis. Sum quippe nũc in eo carcere in eo exilio in ea paupertatis regiõe. vbi dũ fuistis voluistis vtiqꝫ libenẽ aliunde iuuari. aliunde confortari. Id ergo ꝛ vos nunc mihi facite qð tũc vobis fieri desiderabitis. Illã distribuite mihi gratiã que ex gratia vobis pridẽ donata est. Qð si alter vestꝝ mihi improperet ꝛ dicat me longe plus fedatam et ꝓfundatã in sceno peccati ꝙ fuerint illi gloriosi sãcti fateoꝛ profecto ita esse. Sed vnde hoc eis? Nõ nisi ex gratia indultum est. Ex eadẽ quippe massa peccati mecum extitere. proni ad malum ab adolescentia sua. nisi superabundanti misericordia dei fuissent ꝑseruati aut liberati. Et exinde magis obligãtur ad gratiam impendendam vt illam eo liberalius distribuant quo largius ꝛ copiosius acceperunt.

Vos quidē estis in summa ꝓspi tate ī honore atq̄ felicitate. Nō inuidēs loquor/imo verarit hic plurimū gaudeo. Sed qd factu ra est illa vr̄a soror misera. degens hic deor sum in tāta miseria ⁊ tāta necessitate. Ali re dur̄ eēt cor vestr̄ atq̄ innaturale nimiū si illā perire sineret(is) aut a canibus infernalibus q̄bus vndiq̄ vallata ē deuorari. ꝑsertim cū occurrere valeat(is). ⁊ ad vos exclamo ⁊ extēdo manus. lacrimis vndiq̄ perfusa vestr̄ petēs auxiliū. Nō peto vestrā gloriā aut vestras diuitias. Eripite me a morte. ⁊ mihi satis ē. Qd̄ si vestrā sororem hec vos dep̄cantē repuleritis. quā q̄so audiet(is) aut cui alteri benefacietis?

In meā miseriā et pauꝑtatē nō dignabimini respicere. saltē obedietis deo sūmo vr̄o regi atq̄ imꝑatori. Is fecit ⁊ instituit vos in suos elemosynarios. q̄bus incūbit indigētibus necessaria imꝑtiri. Specialiter te v̄go gloriosa instituit thesaurariā gr̄e. matrē misericordie. nutricē orphanor̄ desolator̄ ꝯsolatricē aduocatā ⁊ ꝯsultricē. Ad te igit̄ ꝯfugio. te requiro ꝑ istor̄ officiorū v̄tutes/ne mihi deficias in hac districta necessitate. Imꝑtire mihi de thesauro gr̄e nutri ꝯforta ⁊ ꝯsule. etsi nō ꝓpt̄ me cū sim indigna oī munere gr̄e. tn̄ ꝓpt̄ te ⁊ ꝓpter tibi cōmissum officiū legitime s̄m institutionem summi regis exercendū.

Adhuc dico vob̄ o gloriosi sācti dei oēs. q̄ apud me ē signetū sūmi regis ad elemosynā vr̄am ꝑcipiēdū. Cognoscitis haud dubie signetū hoc. nō eñ ignoratis/ qm̄ sine speciali dei instinctu/ nec possē nec scirē ad vos ꝑtingere ꝓ req̄rēdis vr̄is elemosynis. Nōne ergo veniēs ꝓ signeto/a vobis audiri debeo ⁊ vestrā alimoniā ꝑcipere? In fallacit̄ ⁊ me deus ad vos mittit. quos nouit hmōi elemosynis abūdare. Ne igitur me coegeritis ad ip̄m reuerti ⁊ de vestra repulsa q̄relā exponere. Loquor vt p̄sumens fateor. s3 necessitas mea ꝑte ex vna et diuina benignitas ex alia me trāsmittūt ad vos/⁊ hūc ausum sic loq̄ndi p̄bent. qm̄ vt ver̄ canit ꝓuerbiū. Qd̄ dn̄s ꝯcedit nō iure famula denegabit. Liberalis dn̄s liberales habebit seruitores. ¶ Sed forsan mihi dicet aliquis. Cū deus (vt asseris) tibi velit elemosynā impendi/ab illo petes. per seipsū3 eñ si volet tibi qd̄ petis largiet̄? At ego respondeo. Que gr̄a q̄so sanctis eēt habenda si nullo suo medio mihi deus ꝑ seip̄m subueniret. Qua insuꝑ ratiōe gratiar̄ elemosynas ad suꝑ effluentē mensurā accepissēt sancti/ si nō inde ceteris indigētibus eēnt distributuri? Itaq̄ hec dei volūtas est/vt suos veneremur sactos. illos dep̄cantes et requirētes/illiq̄ nobis succurrāt suas nob̄ donantes ⁊ imꝑtientes gr̄as. Talē quidē3 decet dn̄m/tales hr̄e elemasynarios. q̄ vic3 q̄relas verecundor̄ pauper̄ audiāt/qui sine medio principem adire nō audēt.

Rursus quero. ꝓpter quid me repellitis. Si ꝓpter peccata mea q̄ aduersum me clamāt atq̄ obijciunt. heu queso dabitis vos potius audientiā fidemq̄ ⁊ fauorem his crudelissimis aduersarijs/nō modo meis ver̄ etiā ⁊ vestris quos miromodo exosos habetis q̄̄ vestre sorori paupercule. q̄ vtiq̄ creatura est ⁊ factura dei vestri sūmi p̄ncipis? Exclamant fateor ⁊ strepitum magnū vestris auribus ingerūt aduersarij isti. s. peccata mea. neq̄ sibi obligatā asserunt/ cum illa cōmiserim sintq̄ opera mea. ¶ Silete silete. infideles aduersarij vos reprobo et abnego per vos eñ quia nimium decepta sū peniteo. Decepta sum/nō de medietate iusti precij. sed in toto. Iter̄ igit̄ atq̄ iterū doleo vos fugio ⁊ maledico. iustumq̄ bellū aduersus vos indico. In quo vtiq̄ bello mihi debēt eē auxilio oīs qui p̄rem dei fouent. eiq̄ fideliter subiecti sūt ⁊ ad fidelitatem tenent̄.

Quid q̄so gloriosi milites dei aliud facere valeo dicite mihi. Si temerarie aliquid operata sum. si i aliquo excessi. heu nō in vno tm̄ imo in mille millesies. nō aliud mihi est remediū/q̄̄ sine fictione penitere atq̄ in poster̄ precauere ⁊ ꝓposse id profesqui qd̄ nouero vestro simul ⁊ meo imꝑatori displicere. Hoc autē faciēdo/mihi vtiq̄ eē debetis consortio. cum id fiat in honorem illius quē tā singulariter diligitis atq̄ honoratis ⁊ id vtiq̄ cōuenieter facere po-

feritis. ¶ Sed me obijcitis ꝙ minus debi
to hos persequor aduersarios/imo sepius
ꝓditrix existo cū illis rursus pasciscendo
⁊ tractando. illosq; humaniter recipiendo
amando atq; honorando. Ad hoc ꝑfecto
quid dicam ignoro. Cessent omnes allega
tiones mee. ignominia rubor et cōfusio ir-
ruunt super faciē meā. In hoc me fateor
conuictā esse et dignam omni opprobrio.
Hic itaq; nil aliud respondeo. nisi ꝙ mise
ricordiā peto. Misericordiā inquā et indul-
gentiā. gratiā ⁊ veniā. hoc satis sit vobisq;
hoc rūsum sufficiat. Si centies a pugna fu
gio ⁊ centies reuertar. vester iubet impator
ne repellar. Verū hec est ꝓncipalis mee pe-
titōis cā. vt vestro presidio sic munita sim
et talem in me suscipiā animū/vt amodo
non reuertar ad illius mei aduersarij sepe
dicti. s. peccati maledictū consortiū. q̄q; su
is insidijs ꝓmissis et cautelis/amplius me
nō detineat. aut vi q̄cūq; supet. Nō vtiq;
a debili egrota et ꝓstrata vltra vires exige-
tis. Facile fateor est de me triumphū sume
re ꝓna sum ad deceptionē. Hec est mea
miseria. ⁊ qđ plus est nō ea diligentia qua
deberē/vestrū peto et expecto subsidium.
imo in hoc sum somnolenta deses et inat-
tenta. Et hoc est heu vnde summe doleo.
quod nunc queror et deploro. hoc est ꝓ q̄
vos deprecor ꝓ quo vestris aduoluor pe-
dibus. ꝓ quo vestrā interpello gratiā et ꝑ
sidium posco vt ex nunc sim robustior ma
gisq; solicita ex toto corde ad vos meis ag
gressibus et aduersitatibus recurrere.

Nimie opus est (o gloriosi san-
m cti dei) vestras diuitias vestrā
gloriā in aliquo diminui dum
mihi succurritis. Nihil a vobis
peto preter verbū. ⁊ vt ꝓ me apud deum
q̄bus opportuna saluti mihi ꝓueniāt dig-
nas ꝑces dirigatis. Nō arbitror tam an-
gustā esse vestrā charitatē/vestramq; largi
tatem. vt hoc mihi denegetis. Incōpabi-
lis quippe est modica illa charitas (si vel
modica in me sit) ardēti illi fornaci vestri
amoris. Et tñ nemo adeo mihi censet alie
nus etiā si iudeus vł gentilis imo si patris
aut matris occisor/cui corde sincero per se
aut ꝑ aliū ꝓ se preces ad dominū ꝑ me fie-
ri instāter requirēti/nō libenti aīo acqesce-
rē. Quo igit pacto ꝓ me apud deū nō in-
tercedetis cū sim christiana et vestra soror
in fide et vos ad id faciendū instantius in-
terpellem. presertim cū vos in nullo offen
derim? Et si offendi. doleo et veniā peto
Cum ꝑfecto talis ac tanta sit vestra dile-
ctio tāq; ampla largitas et extensa/presumi
nō pōt vt ꝙ tam humiliter ac decēter peto
mihi recusetis. Quod si feceritis/bñ mihi
vtiq; erit/qm̄ certa sum ꝙ apud deū infal-
laciter impetrabitis quicq̄d ꝓ me petieri-
tis. Cur em̄ vellet ipse me vos depcari ve-
stramq; orationē ad meā instantiā sicut in
censum dirigi in cōspectu suo. nisi vos du
ceret audiendos? Nunq̄ vobis talē affer-
ret ꝯfusionē. vt vos vacuos a se repelleret.
Que etiā esset illa vestra felicitas si non re-
pleretur desiderium vestrum in omnibus
que expostulatis.

Adhuc presumā amplius ⁊ di-
a cam. ꝙ deus ꝑ hos vestrū et per
vestrā doctrinā mandatū mihi
dedit/vt ad ipm ⁊ ad vos sit me
um refugiū in omnibus necessitatibus meis
Cū igit hoc precepit deus et sub hac fidu-
cia vos interpello. quo mō credi poterit ꝙ
vnum iubeat et alterū faciat. atq; ita mihi
nō succurratis? Iubet quippe ꝑ vosipsos
vt semꝑ sit spes mea in suā bonitatē. et ita
vtiq; est. in tantū vt etiā si me occidere vo-
luerit/nihilominus sperabo in ipm. nō igit
ob aliud vult me ponere spem in suū auxi
lium/ nisi quia vult suū et vestrum auxiliū
petenti assistere. Quod si mihi quis dixe-
rit hoc intelligēdū esse dūmodo bona ⁊ sā
cta sit hec spes mea ⁊ nihil ꝯ mādata eius
admisero. Heu me hoc ē ꝑcipuū. ꝓpt qđ
bonū arbitror ponere in dño deo spem me
am. ⁊ eius inniti auxilio vt vic; suo mune-
re mihi sit ꝑseuerātia in obseruātia māda-
toꝝ suoꝝ et tādē in extremis inueniar ī grā
sua. ⁊ in suo seruitio. Et si nō ꝯcedet hec mi
hi grā intuitu ꝑcū meoꝝ/ saltē ꝯcedet ꝓpt
diuinū mādatū quo stimulor ad petēdū.

Onsidero insuꝑ ꝙ si vestꝝ qui-
c libet/vnius diei indultum seu re
missionē impetrauerit magnis
abūdabo diuitijs. Minime au
tem difficile ē ita impetrare imo lōge plus
ꝙ petere supremerem qm̄ et si magna reci-

pete non merui/vestra tñ largitas exposcit
vt magna mihi tribuāt. sed ꝛ mea ingens
necessitas p̄sidiū magnū efflagitat nō ali=
bi q̈ apud vos inueniēdū. ¶ Qd̓ si qs di=
xerit hāc elemosynā bonis opibus ꝛ legiti=
mis ad vos obsequijs eē mihi ꝯsequendā
Rn̄deo q̄ iam eēt elemosyna quodāmo=
do vendita nō donata. q̈uis tñ etiā id mo
dicū honoris qd̓ vos interpellās meq̄ sb=
ijciens et humiliās vobis impēdo. quodā
iure postulat vt quadā vicissitudine mihi
succurratis atq̄ ita non inuanū spem meā
atq̄ refugiū in vobis posuerim. ¶ Fateor
quidē me nō ꝯdignū ad vos hēc honorē
ꝛ amorē/ sed debilis sū viribus ꝛ facultati=
bus inops. De modico aūt modicū grate
suscipiēdū est. Itaq̄ dū ero locupletior in
donis sp̄ualibus. abundātius ꝛ opulētiori
corde vos honorabo vos amabo. ¶ Dico
insup q̄ noui p̄sonas aliquas absq̄ litter
etate etiā iuuenes. quaꝝ ꝯuersatio ab vte=
ro fuit in campis. q̄ nihilominus ex vehe=
mēti affectu largiēdi alijs dū sibi nihil do
nandū adesse viderēt/ voluerūt id vasculū
in quo sepeliri debuerāt in elemosynā con
uerti, seq̄ nudas in terram ꝓijci et exponi
vermibus. fuit hoc nobile testamētū. Qd̓
si vna parua scintilla caritatis. tantū opus
hic deorsum valuit efficere/ tantāq̄ suscita
re flamā exterius ad subuentionē alterius
quid q̄so eē debebit apud vr̄am abundan
tissimā ardentissimāq̄ charitatē circa nos
paupes. qualē emittet ille ignis flamā. q̄le
insup opus demōstrabit? ¶ Cōuerto
p̄terea ꝯsiderationē mētis ad illā vr̄am
charitatē atq̄ largitatē quā dū hac morta=
li vita fungebamini/ erga pauperes habui
stis. vñ magnū certissimūq̄ ausum ꝯcipio
ad vos interpellandū. sperans vtiq̄ mihi
venire desup auxiliū. Cū indubie non di=
minuta sit p glorā vestra charitas. imo in
estimabiliter aucta ꝛ p̄fecta. Et si eñ voƀ
desit miseria: misericordia tñ adest. cū illi
sitis ꝓpinquissime iuncti/ cui ꝓpriū est par
cere misereri. ¶ Nō sufficeret tp̄us nec lin=
gua aut intelligētia illa numerare pietatis
opa q̄ vobis vestra suasit caritas erga pau
peres exercere. Que enim egritudo miseria
aut paupertas inuasit hoīes/ cui mox non
essetis p̄sidio/ sanando succurrēdo. famē
sitim algorem patiendo vt alios pasceretis
ꝛ reficeretis. Alter vestrum seip̄m in seruū
venūdauit vt filiū pauperis vidue de ma=
nibus hostiū liberaret. Alter se mortis pe=
riculo cōmisit vt hinc alium eriperet. Al=
ter diuisit vestem qua indutus erat hyeme
ꝓfunda vt alium nudū hinc tegeret. Alij
nec metu mortis īminentis a pietate sepul
ture mortuorum aut visitatione captiuoꝝ
retrahi potuerunt. Alij tanto gratie priui
legio donati sunt vt etiam vita functi d̓ su
is corporibus oleum ministrent sanandis
egritudinibus oportunū. Hec autē q̄ lo=
quor non nisi corporalibus defectibꝰ sub=
leuandis deseruiūt. quos reuera incompa=
rabiliter superant anime spirituales indi=
gentie ac necessitates. tanto illis periculosi
ores/ quanto corpori mortali p̄eminet ani=
ma immortalis/ ꝛ mors eterna mag̃ timē
da est q̈ temporalis ꝛ transitoria. Cū igit̄
nihil vestre caritati iā deperierit/ imo mul=
tum accreuerit perfectionis/ quanto mag̃
nunc q̈ tūc succurret. Succurretis inquā
mihi vos instantius in tanta necessitate re
quirenti. presertim cū d̓ his mea sit ad vos
obsecratio. que longe plus diuinū honorē
ac vestram laudem concernūt/ q̈ quilibet
corporū subuentio. ¶ Et vere ita est q̄ eti=
am in carne viuentes maiorem longe cha=
ritatem ad salutem alioꝝ demonstrastis q̈
lingua sufficiat exprimere. Nec etiā qualī=
bet acerbissimam penā aut mort̃ qd̓ cūq̄
horrendum genus perhorruistis/ dū in me
dijs tormētis/ constanter verbum fidei sa=
lutaris predicabatis. ad illuminandū eos
qui in tenebris idolatrie sedebant ad diri=
gendum pedes eorum ī viam pacis. Heu
gloriosissimi sancti. iam nec vos mori opor=
tet nec huiusmodi persecutores ꝛ tormen=
ta perpeti. ad mihi auxilium ferendum. ad
me sanandum. ad me illuminandum. ad
me deniq̄ dirigendum per tramitem vir=
tutum. nec aliud circa hoc peto nisi vt tm̄
modo senseritis vel dominū orauerit̃. vt
ita fiat quemadmodū fieri desidero. et tūc
absq̄ dubio fiet. siquidem nihil vobis de
negandum arbitror a patre misericordia=
rum. Mala quidem sum fateor et vicijs
vndiq̄ irretita. id enim heu nimis experi=
or. Sed deo protegente/ non vos perse

tuta sum. nõ vos morti tradidi et nihilo=
minus etiã ꝓ his qui vos ꝑsequebãt etiã
in mendijs tormẽtis duꝫ adhuc essetis hic
superstites orare ꝯsueuistis. quãto magis
nunc ab his ꝑsecutoribus imunes/ pro me
nihil hoꝝ ꝯscia depcari curabitis. Cõdo=
nate mihi obsecro nimiũ forsan ꝑsumenti
⁊ magna exaltãti. Merito em̃ mihi inquã
vos humiliter ac deuote depcanti. aderi=
tis adiutores atq; oratores q̃ iã tuti in glo
ria residetis/ cum etiã vestra recusantibus
ac spernentibus ꝑsidia: vosq; atrociter in=
sequentibus/ voluistis adesse ꝓpicij.

Loquitur anima ini/micis eã in desperationẽ inducere volẽtibus

Recedite a me recedite inimi
ci. ⁊ vobis silentiũ indicite.
Dicitis em̃ q2 frustra sãctos im=
ploro frustra leuo in eos oculos
meos qm̃ de numero sũ reproboꝝ ⁊ eterno
dei iudicio/ damnatiõi obnoxia. atq; ob id
sancti dei om̃s/ diuinã sup hoc voluntatẽ
cognoscentes/ nullius momẽti me reputãt
⁊ meas ꝑces aure surda suscipiũt. O men=
daces atq; infideles hostes. quis vos sup
hoc certiores fecit? Certa quidẽ est hec de
vobis snĩa/ qm̃ irreuocabiliter damnatio
ni traditi estis. Circa me certe nõ est ita. q̊=
niam si me dãnare deus voluisset/ iã dudũ
id facere potuisset. siquidẽ id dudũ deme=
rui. nisi mĩ̃icordia eius ꝑuenisset me. Si
etiã me damnationi tradendũ decreuisset
mĩ̃cdie mihi suo munere hoc tã vehemẽs
adesse penitẽdi desideriũ. suũq; patrocini=
um medijs sanctoꝝ suorũ intercessiõibus
implorandi. Scio ꝑfecto q̃cq̃d vos hostes
iniqui dixeritis. me nunc in ea adhuc vita
subsistere in qua mihi facultas est meã deo
ꝓpicio salutẽ operari. Nec id mihi dubito
futuꝝ si in toto corde scrutata fuero man=
data eius. Scio insup id me suo munere
⁊ suoꝝ sanctoꝝ ꝑsidijs hoc posse adimple=
re. ¶ Sinite igit̃ hostes nequissimi ampli
us ita me ad desperationem ꝓsequi q2 mini
me ꝑualebitis. ¶ Et qđ amplius est/ q̃cq̃d
i futuꝝ circa me facere disposuerit. sua em̃
sum. qua ꝓ suo vti põt libito. instirui ni=
hilominus q̃ diu gratia tp̃s ⁊ facultas ad
hoc aderunt/ ip̃m diligere optimũq; ac iu
stissimum iudicare qđ vos ip̃si om̃s inimi=
ci vestra in malo impediẽte obstinatione/
minime facere valetis. in quo vtiq; vr̃i sta=
tus deterior extat ꝯditio. cũ illic vobis odio
sit cui ꝓpriũ est eẽ summũ bonũ. illũq; in=
iustum ac crudelissimũ censeatis quem cõ
stat eẽ iustissimũ ac pijssimũ. Absit igit̃ vt
vobis similis fiam. Cur em̃ salui fieri non
valetis nisi q2 indulgentiã postulare non
vultis. Nõ itaq; sic faciã/ imo incessant̃ in
dulgentiã petam ⁊ requirã. Ipse etiã mihi
mandatũ dedit/ vt spem in suo reponã au=
xilio. qđ minime faceret si me statuissꝫ con
demnare. Cur q̃so mihi bone voluntatis
ꝑberet initiũ/ cui complemẽtũ dare nõ vel=
let? Cur me ad meditationẽ sui/ insup et
ad sui cultus desiderium cõmoneret. si nõ
id me semp vsq; in finem vellet eẽ facturã.
Idcirco. Scitote fallaces inimici/ illi potĩ
us q̃ vobis fidem adhibeo. nec ab inuo=
catione sui patrocinij vllatenus deficiam.
Discedite itaq; hic ⁊ mala vestra hora huc
veneritis ⁊ ad vestrã confusionẽ. me sinite
mee orationi dare finem. Nec em̃ a conspe
ctu sanctoꝝ quibus assisto nunc abibo/ do
nec signo aliq̊ certo mihi innotuerit me fo
re exauditam. Qđ vtiq; signũ nõ aliunde
certius sumendũ arbitror/ q̃ si in ꝓfunda
humilitate/ meos defectus meamq; paupꝫ=
tatem recognoscam. ⁊ ex toto corde/ illis in
tercedentibus in dño habuero fiduciam.
Qđ si millesies me seduxerit ac deiecerit/
millesies resurgam. quia mihi semp aderit
aperta gratie porta. Illos in desperationẽ
adducite. qui diuinã bonitatem ignorant
⁊ sanctoꝝ potentiam vel etiam qui eos ex
orare vel negligũt vel contemnũt. Frustra
ei quippe estis fauẽte domino/ vestra inten
tione circa me. nec opus ẽ vt mihi mea pec
cata cõmemoretis/ inferentes hinc me cele=
stibus ꝑmijs esse penitus indignam. Id ⁊
em̃ scio. Sed scio. q̃ pius ille meus pat̃ ie=
sus christus/ meum debitum soluit et mea
omnia quotienscũq; mihi displicuerint de
leuit peccata. mihiq; suo preciosissimo san
guine/ celeste regnũ lucrifecit ⁊ emit. ⁊ hoc
titulo ⁊ nullo alio/ possessionem huius re=
gni prestolor sicut et olim ab illo glorioso
beato Bernardo in sua visione responsuꝫ
accepistis.

Adhuc loquitur anima inimicis volentibus eā in desꝑationē inducere. et respondit eis

Quid dicitis adhuc fallaces atqꝫ infideles hostes. Dicitꝭ hāc meam spem temeritatē quandā esse ac ꝑsumptōnē. qm̄ nō est homo viuens sup terrā quātūcunqꝫ etiaꝫ grauis peccator. qui nō se confidat saluandū. Sed plurima eoꝝ restant que stultus non excogitat. Dicitis insup multos vos in me cernere defect⁹/ quos minime discerno. meqꝫ obseruatis vsqꝫ in finem cum me sic inuadere atqꝫ circūuenire ꝓponitis vt parū mihi ꝓdesse possit hec spes mea/ quā ꝑsumptuosam temeritatē appellatis. cuꝫ illius regis legem minime obseruem. vñ spero auxilium. ¶ Nec ꝓfecto ꝑ hūc modū me deijcietis a spe bona. O neqꝙ ac desꝑati. Nō quidem dico mihi hanc adesse fiduciaꝫ vt absqꝫ obseruantia diuine legis saluari presumam. Esset hec indubie nō spes sed ad ꝑsumptuosa temeritas. Hmōi sunt qꝙ plures qui sine penitentia ꝛ correctione male vite/ deū eos saluaturū arbitrantꝰ. dicentes nō ideo eos deū fecisse vt condēnet. Absit vt sic spem meā institutā quinimo summe cupio i melius reformari et legē totā adimplere. sine qua impossibile eē scio me saluari. Ad id aūt faciendūꝫ mihi cōfido ꝑstari vires a dño. et suorū sanctorum suffragijs. ¶ Et quāuis iā ignorem an sim in gratia vel nō aut si in ea ꝑmanebo. spero nihilo minus qꝙ deus tandē meas illuminabit tenebras ad diiudicandū illos in me defect⁹ quibus forsan ad ꝑsens a gratia dei sūꝫ aliena. Idqꝫ ipm̄ quotidie depcor. vt sic de tenebris meis lumen faciat splendescere. qꝙ inimicis tandē dicere nō incumbat. Nos eam ꝓstrauimus. nos eā supauimus. Ipsum insup instantius exoro/ vt me instruat quo pacto legitima seu integra confessione vel quō libet alitꝰ/ a pctis quib⁹ forsan ignorans sum irretita/ liberari valeam. ¶ Et qꝺdem videtis q̃liter ego frequentꝰ metpām ꝑparo. vt sciā qd rñsura sim in illa extrema hora mortis qñ sū a corpe migratura. ꝛ ad id sciēdūꝫ sūme anhelo. Si igitꝰ hec vobis mea rñsio vicꝫ qꝙ celestiū bonoꝝ retributōnē peto sub titulo ꝛ i spe mei gloriosi redēptoris iesu xpi qui mihi ius in illis vēdicauit. ꝛ ob id suā mihi impꝑtiri misericordiam precor. q̄ i ꝑmis a pctis meis ex mera sua grā. suā auertat facieꝫ ꝛ oēs meas deleat iniqtates ꝛ exinde me faciat sue legis factricem et mādatoꝝ ei⁹. ¶ Satis ne ħ quicqꝙ dicere? Quid ad hec rñdebitis o vos inimici immortales. q vestris fraudibus male me deterrere satagitis? qd vobis amplius restat replicādū? Si deus ꝓ me. qs ꝯ me? Quis me accusabit qs me ꝯdēnabit? Nō vos ꝓfecto tortores. nisi quāta vobis ꝑmissa ē diuinit⁹ hūtes ptātꝫ. Discedite igitꝰ cū oīvr̄a ꝯfusione ꝛ ignominia. ¶ Reuertar ad vos gloriosos celestis curie sctōs. ex quo his respondi ꝓditoribus inimicis/ qui ꝑcipue i ꝯspectu vr̄o/ mihi cōtinuas parāt insidias me q̄ ad pñt impediētes atqꝫ impugnātes Nō ꝓfecto vos in hoc venerāt. Nunqd non ero dū vestris asto ꝯspectibus. vr̄a autoritate ꝓtecta? Nūq⁹ etiā in medijs hostibus tutus erit. nūc aūt hos cernitis perfidos hostes. ad meā que vobis velut nūcia dirigitꝰ dirimēdā lacerāqꝫ orationē niti meqꝫ deorsum de paradiso velle ꝑcipitare. Omni igitꝰ iure illo odio habebitis nec eos audietis aduersus me seu aduersus meaꝫ deuotā orationē vociferātes. vos inqꝙ hoc videntes ac ꝯspicientes. Et si nō alia subesset vobis causa mihi miserendi pauperi vestre sorori/ iā diutius vos depcanti qꝙ illoꝝ spretus rōnabilis. ꝛ gaudij subtractio. qd vtiqꝫ me vos repellentes. eis afferretis. poteritis nihilominus et debebitis meo videre. me exaudire. ac rplere mee indigētie sacū. ab vbertate elemosynaꝝ vestrarū vt sic cum gaudio ꝛ ꝓfectu ad patris mei celestꝭ honorem et ad vestrā laudē ꝛ gloriā insup et inimicoꝝ vestroꝝ ꝯfusionē. reuertar a vobis exaudita.

Oratio ꝓ alijs viuis ꝛ mortuis/ sup hoc verbo. Orate ꝓ inuicem vt saluemini

XSto qꝙ ego adeo ꝑdita sim ac deiecta vt ꝓ me nullā elemosynam valeā aut debeā meo questu impetrare. supplico saltꝫ ne mea miseria fiat nocumento ceteris paupe-

ribus magni hospitalis hu⁹ mundi ac car
ceris purgatorij quos questuo ⁊ ꝓ q̄bus in
terpello. Satis quippe imo nimis magna
ē mea ꝓ me miseris absq; hoc ꝙ ceteris sim
detrimento. sed ⁊ ceteri satis abundeq; sua
torquent̄ inopia absq; hoc ꝙ mea eis infe-
sta fit. dū mihi iā ex officio incūbit hmōi ꝓ
eis questū facē/aut q꞉ ꝓ eos ad hoc sū deputata.
aut requisita. aut rogota. aut q꞉ ob
id aliq̄ recepi tpalia. aut q꞉ mihi sanguine
iuncti sunt. aut q꞉ dū eis vires suppetūt/si-
mile mihi bn̄ficiū impēdūt. ¶ Vererer ꝑ
fecto ꝓ his spirituales elemosynas n̄ postu
lare ꝫm eoꝝ indigentias q̄ multū certe sūt
miserabiles. Et haud dubie/nō poterit ele
mosyna illic inutilit̄ accedē. q꞉ ⁊/si nō hu
ic saltē alteri ꝯueniet. Nō est pauptas. infir
mitas molestia vel afflictio q̄ nō inueniat̄
in hoc hospitali atq; in p̄fato carcere duris
simo. Quidam nāq; ardentissima febre lu-
xurie correpti/adeo vehement̄ cruciantur
vt nec ad momentū residere aut quiescere
possint. Alij auaricie idropisi turgētes in-
desinenter sitiūt. Alij torporis ⁊ acedie pu
trescunt lepra. Alij velut canes furiosi. iur
gijs ac detractionib⁹ ꝑstrepunt. Alios por
cina defedat crapula. Illos ira vindicādi-
q; feruor insanire facit. Hos inanis gloria
tumescere Alios absq; intermissione torq̄t
inuidia. ita vt nec alterius ꝓspera patiēter
cernere sinat. Habet hic aures impias; Il
le cecos habet oculos. Ceteris cor grauiter
laborat. Plurimis nec vnū membrū vali-
dum est. Sunt qui ꝑ malā famā vndiq; fe-
tidi sunt. Et vt breui sermone/multa q̄ ad
plenū exprimi nō possūt amplectamur/ ne
mo est qui nō alicui subiaceat īdigētie aut
miserie. hic quidē plus. ille autem minus.
Quantū vo ad eos qui carceri purgatorij
mancipati sunt/res ip̄a patula est. pena se-
ipsam manifestat. Sunt nihilominus hi/
deo ac sue familie dilecti/post breue tpis in
teruallum filij regis in gloria coronādi. ac
ꝓinde merito eis elemosyna impendenda
est. Et cū ꝓ seip̄is mendicare nequeāt. ego
paupcula in ceteris ex cōpassione moueor
et impellor vt iā dixi ꝓ eis mendicare/ etiā
si nihil hic sim comodi ꝑceptura offero igi
tur saccum mee mendicitatis vobis opulē
tissimis elemosynarijs. īponatis larga mu-
nera hmōi īfirmis ac captiuis erogāda ac
distribuēda. vbi tā euidens inuenta est ne
cessitas. Est ꝓfecto pauptas nō ficta. nec ei
est paupertas alia. que pauptati peccati va-
leat cōparari. Plures quide vestrū. O glo
riosissimi sancti dei experimento didicerunt
qđ nūc dico/ne igit̄ me vacuā remiseritis a
conspectu vestro. que tam iusto titulo et in
tanta necessitate vos interpellare ꝯpellor.

Oratio ad dominum iesum christum ⁊ ad gloriosam virginem.

Y o Certa spes ac finale refugiū
animarū iesu christe redēptor
noster. et tu virgo sua mater glo
riosissima Et si ego paupercula
apud ceteros om̄es sanctos elemosyna gra
tie fraudarer. repulsamq; ab illis omnibus
paterer. cōsiderem nihilominus adhuc in
excellēti supabundātia/vestre dulcedinis
misericordie atq; largitatis vestre bonita-
tis immense. In vobis siquidē duobus ⁊
ꝑ vos celebratū est atq; ꝑfectū nostre redem
ptionis opus. datiq; estis ac spāliter ex offi
cio deputati ad ferendū opē miseris ⁊ recō
ciliandū peccatores/qui si vtiq; nō fuissēt/
nec tu dn̄e ihu xp̄e humanitatē suscepisses.
nec tu dn̄a gloriosa. fuisses effecta mat̄ dei.
Hic sane reperio/ meū quidē carne fratrē/
meū esse deū ac meū iudicē. Insup ⁊ meā
sororem optimam illius quidē iudicis ma
trem meam cōspicio factā aduocatā ac ꝓte
ctricē. In his diues sum cū in meip̄a sim
pauꝑrima. Apud hos quelibet necessaria/
mihi atq; oportuna copiose reperire valeo
q̄ vtiq; nihil vtile. ac salutare mihi denega
bunt. Nō egredier̄ ꝓfecto extra portā mee
memorie. si nō prius partē sue dulcedis ac
bonitatis gustauero At ego quidem inter
hec duo tā tuta presidia collocata quo pa-
cto deficiā. cur nō sperabo? Cur diffidā?
presertim si nō ab eis abiero. si non mea ig-
nauia/eoꝝ fecero longe a me auxiliū? Et
hoc vtiq; est ꝓ quo nunc instanter vos de
precor vos exoro. vos inquā talē matrē ta-
lemq; filium. qui me talibus tanq̄ solidis
bone spei vinculis vobis iungi connectiq;
voluistis/vt vestra ꝓtegente grā nūq̄ a vo
bis valeā separi. si tn̄ in nouissimo suspirio
mortis in hac spe ⁊ gratia repta fuero.

Alia oratio ad dominum Jesum christum & gloriosam virginē:

o Me inconsultam desidē atq; infelicem qua temeritate frequenter ab illa mei patris iesu christi ac mee matris tuta protectione me subtrahere audeo? Cur euagor p amaras voluptates. & periculosos riuos magni huius mundi maris? Quid alibi tam studiose perquiro/quod longe abundantius tutiusq; hic paratū inuenio. diuitias. honores. sapientiam voluptatem? Cur non expauesco. ne dies mortis ī eo statu me preoccupet. in quo meo destituta presidio. vadā preceps in profunduz inferni vbi nulla est redemptio. Cur recuso. cur negligo. in eorum societate p sanctam meditationez versari/quorum solo presidio constat omē bonum adipisci. mala q; vniuersa posse vitari? magna quippe est hec ingratitudo. magna insuper inertia. immo verius horrenda quedam miseria hoc mihi semper dum venire voluero paratum refugiū auxiliumq; non recognoscere. Uerum. O dulcissime pater iesu christe/ac benignissima mat̄ virgo Maria ouis illa suz. que sepe nimis errans perdita est. Sum et illa fatuella desidiosa errebunda filia. que nō nisi tracta et coacta vult per vias rectas incedere. Assumite igitur illius manuz et tenete. nec eam suo dereliqueritis regimini. quoniā sic cito iret in pditionem.

Hic loquitur anima in tribulatōne existens ad sui cōsolationem & patientiā. plurimos tribulationis fructus sibi commemorans.

o ptime venerit mea gratiosa domina tribulatio & cū gaudio & affectu bono suscepta sit. Meusq; dez pater optim⁹/te misit ad me non dubito. Te ergo equissimo iure benigne letanterq; debeo suscipere et non indecenter tractare aut repellere p impatientiā/ tibi aut iniuriam irrogando aut aduersus te improbe murmurando. ¶ Erraui fateor. venis ad me/iustam penam acceptura. Insipiens sum ac ignara. venis me instructura. Deturpata sum ac fedata. ad decorā dum ac mundandum me aduenis. In deuium ꝓpero: accedis ad dirigendū. Mortem eternam demerui. ad liberandum me festenas. Grauibus oppressa suz debitis releuare me pretendis. Elongaui me a facie patris mei iesu christi. ad me illi denuo approximandū reconciliādūq; huc profecta es. Cum his qui me oderūt. et occidere q̄runt inij consortium. hinc me venis eripere. Nunc pene excecata sum & surda. nimiumq; mollis & lassa in omnibus membris meis facta. venisti salutem ac robur largitura. ¶ Fiat in me ac de me ad plenum ꝓm institutū vestri beneplaciti iuxta mandatū & commissionem optimi patris mei. Gratias ago illi millesimas qui non vt ego illū frequenter ita me neglexit. q̄ me nolens perdere. per te me velut filiam dilectam visitat que nec digna sum ad suam gratiam vocari. que potius mortem merui quā aliā quā libet disciplinā et potius horrendā gehennam quā paternam ac mansuetā correptionem. ¶ Uerum te vnum deprecor (o mea venerāda domina) vt ea circa me commissione quā a deo/nō quā ab hoste suscepisti/ fungaris Quodq; tuam pro mensura mee fragilitatis mitiges disciplinam. nō me supra q̄ ferre valebo grauius affligens. Quo non obstante volo vt nec clamor nec gemitus nec actus nec signū quodlibz in me displicentie aut amaritudinis aut indignationis/te retrahant quo minus dulcissimi mei patris iussionem/de me et sup me/q̄tū sufficit impleas. Longe eniz melius me nouit quid mihi expediat. fiat itaq; vt instituit & sua non mea voluntas impleat̄. Quantumcunq; mihi grauis extiterit dolor etiā si ferra si ignes si verbera. si vulnera disposuerit/fiat voluntas eius. tantūmodo non me in suam suscipiat filiam. mihiq; sociam faciam tuam sororem patientiam sine qua vtiq; nimium dura es et minus accepta. Ita si fiat mihi/ profecto satis erit nec aliam erga me peto clementiam. nimium sane dura nimiumq; dira mihi foret illa clementia/ que me ad breuissimi tēporis moram/sustineret huius seculi abuti voluptatibus atq; in stercore meo volutari ac putrescere donec ī momēto in eternalibus canib⁹ traderer deuorāda. illic moritura sine fi-

ne. Lōge fiat a me tal' clemētia talisq̧ mise-
ricordia. Tibi igitur magistra optima pa-
rere recusem. tuā equanimiter ferens disci-
plinam. tuā percussionē. tuā quantūlibet du-
ram correctionē. Tolerare quippe oportet
mala pn̄tia vt potiora tandem obtineātur
Nam et pater meus iesus christus. ab hoc
seculo nō migrauit absq̧ dura ad modum
pena. sʒ nec eius mater dulcissima. Que er-
go sum vt hic immunis euadā? nō est hoc
pfecto postulandū. ¶ O veneranda ma-
gistra et dn̄a dicito si libuerit ac denūcia pa
tri meo. in quanta nūc afflictōe detenta sū
quā penā ac pressurā sustineo. quaten⁹ sue
misereatur paupi filie fragili atq̧ imbecil-
li. plene angustiarū et tormentoꝝ ploratu
um ⁊ gemituū. Quodq̧ ppter suā bonita-
tem immensam in his tormentis mihi mi
sericordiā impendat. repiens in me bonū
aliquod qđ remuneret. Uides nempe pro-
pter vehementiā doloris. nec conuenienter
orare nec ad deū meū mentem meā diriger
posse. ¶ Sed vt vos pijssimi curatores cu-
rie p̄ris mei p̄fati / ⁊ p̄sertiʒ tu benignissima
mater miscd'ie dic sepe dicto patri meo iam
satis esse. postula mihi pacē et reconciliatō
nem. vt tui honoris ac p̄cum tuaꝝ intuitu
consolationē aliquā experiar atq̧ alleuia-
tionem ab his quibus nūc p̄mor flagellis.
sicut de his pueris qui scholasticis incum-
būnt disciplinis fieri solutū est. Exhibere
mihi ad instar illius pie matris. que suam
filiā eripit de manib⁹ patris eā verberantis
O nequā inimici vereor ne in meis verbe-
ribus rideatis eo mō quo de his in solenti
bus pueris rideri solet. q̄ p suis petulātijs
in scholis verberanē dicendo ne pepcerit
qm̄ bene meruerunt. O pctm̄ ve tibi. qr me
tormentis hmōi tradidisti. Infelix illa ho
ra que me ad p̄ris mei offensam induxisti.
Inicio quippe mihi vultū ondebas hila-
rem teq̧ placitū ac humanū mihi simula-
bas. sed heu grauiter nimis tua cauda pū
gitiua est ac amara. Quō igiē tibi amplius
fidē dabo? Cur te nō toto conatu detesta-
bor? Nunq̄ ita ad me reuerti valeas nūq̄
mihi te videre concessum sit.

Adhuc loquitur aīma tribulationi congratulando ei.

O Tribulatio si p hec flagella tuta
sim ac ab illa morte horrenda se-
uissimaq̧ facta immunis si p hec
ius hereditatis p̄rne quod iā p-
diderā recupo ⁊ qđ longe melius est. si per
hec ad gratiā mei patris reuertor. atq̧ hinc
mea cōualescāt p̄mia. pfecto mihi optime
est. Conabor tm̄ ampli⁹ huiuscemodi faci-
nus / nullatenus admittere. ignorās certe.
An vice altera mecū tā misericordiē agere-
tur vt nūc actū ē. ¶ O magistra tribulatō
Exq̊ mihi mūdanas subtrahis ↄsolatōes
ac societates / nec mihi possibile absq̧ aliq̄
ↄsolatiōe viuē. Cōcede mihi vl' alterā ali-
quā ↄsolatōʒ ad supportādū tuas afflictio
nes atq̧ tormēta. Fac me illi⁹ dulcedis pti
cipē quā fm pphe v̄bū de⁹ fuat ⁊ abscōdit
his q̄ timēt ⁊ diligūt eū. p quā dulcedinē b.
Stephan⁹ / suos nihil estiabat lapidatores
btā agatha ad carcerē tanq̄ ad nuptias p-
perabat. apli i v̄berib⁹ exultabāt. sctūs pau
lus dicebat se libenē gloriari in infirmita-
tibus suis. ⁊ ita fuit de alijs qbuslibet sctis
¶ O quid dico ego insipiēs ⁊ incōsulta. qd
dico? Cur ampli⁹ velim meū q̄rere solatiū
Hec est em̄ glia dei. vt iusticia ei⁹ impleatē
qđ vtiq̧ fit dū tribulatōʒ ac tristiciā patior
p prauis ac ignominiosis voluptatibus q̄
bus p̄ter dei nutū ac mandatū / frequenter
fruitus sum Decentius itaq̧ est ac rōnabi
lius vt dei volūtas impleatē / me verberās ⁊
corrigens. q̄ d mea vanitate cōsolatiōeʒ ac
cipiā. In hoc itaq̧ mea sit ↄsolatō. vt pater
meus mihi pacatus sit / atq̧ in me pacē ⁊ iu
sticiā se osculari faciat te mediāte magistra
mea tribulatiōe. Per te insup illi fil'is facta
sum / qui repletus est dolore ⁊ angustia i sua
b n̄dicta passiōe ¶ Sūt itaq̧ hi ⁊ plurimi
alij pfectus quos adducis sufficere ad cō-
gratulationē tue pn̄tie. lōganimiē expectā-
do illud excellentissimū regni celestis p̄mi
um ad qđ p te intranduʒ est. Nondū qui-
dem tempus est pceptionis premij huius.
Premiū siquidē labor antecedet. nō labo-
rem p̄miū. Fiat itaq̧ voluntas tua.

Meditatio anime ad recognoscendum dei beneficia / et ad se excitandum. ad gratias reddendas deo.

p Placeat tibi dñe deus omnipotens ⁊ pater gloriose. placeat tibi vt ea cognoscam ⁊ cōmemorē bona. que mihi quotidie tribuis Ingratitudo enī atqꝫ inconsideratio bñficiorū. tibi summe displicent. optimoqꝫ iure nobis quidē vis tuoꝝ bonoꝝ vtilitatē afferri. tibi aūt honorē ⁊ gloriā. Ita igitꝛ sic dñe. ꝓserua me ab illa tā repꝛhensibili ambitione qua tuaꝫ volui furari gloriam. illāqꝫ mihi ascribere. Hoc enī facies. dū gloriam que in tuā cedit sortē mihi vellē tollere atqꝫ vsurpare. iusta vicissitudine vtilitatē oēm q̄ in meā ꝑtē accederet amitterē. Lucifer ille de altissimis cadēs ad ima. mihi exēplo est ne ita ꝓsumā. sitr ⁊ supbꝰ ille pharisęꝰ. heu misera qd habere valeo qđ ex te nō accipiam. Cur igitꝛ hic meipām glificabo? Cur hinc honorari desiderabo? Cur ceteros qbus hmōi dona nō assunt/cōtēnā? Aufer dñe hūc a me stultā ac temerariā arrogātiam. sit itaqꝫ tua glia tota tua. ¶ Sꝫ ad tua me ꝯuerto bñficia atqꝫ ī ꝓmis hec ī nā ꝯsidero. vbi aīaduerto ꝙ si celū tale/solē taleꝫ ac lunā ac tale vniuersuꝫ q̃le ē hoc in q̊ nūc posita sum/ ꝓpt me solā ac meū amorē istituisses in stuporē duceretꝛ ois creatura hoc audiēs atqꝫ diceret. hec est illa a deo ꝑcipue dilecta/ ꝓpt quā taꝫ magna ac ꝑciosa dona ista creauit. Cōstat nihilominus/ ꝙ etiaꝫ ī hoc casu/mallē alioꝝ quorūlibet mihi adesse ꝯsortiū q̃ in solitudine relinq. nec etiaꝫ si in mea foret optione vellē alios hoīes aliasqꝫ bestias et aues huic mūdo deesse. in eo qꝫ nō viuere/eoqꝫ mecū nō vti. dū illorū carētia mihi nulli esset ꝓfectui/qm̄ absqꝫ cōsortio minus iocūda minus grata est cuiꝰlibet boni possessio Vñ me tibi hinc magꝭ obstrictā. ꝯcipio ꝙ sic me in hoc mūdo statuisti. q̃ si mihi soli illū deseruire fecisses. Apparet igitꝛ quātū me dilexeris/taleꝫ mihi mundū tribuēs ac meo deputans vsui. ¶ Insup si euentu aliquo/ rōne atqꝫ intelligentia ꝓrsus essem destituta. et hec in me tā ꝑciosa nature dona/suffragio medicine/ aut alio quolibet modo. quis in integrum repararet. Nonne hinc me felicem multuꝫ reputarem/necnon ⁊ illi qui hoc mihi ipēdisset bñficiū/me censerem vehementꝛ obligatā. Et tñ longe ꝑclarior ac melior ē mea cōditio. dū hec tuo dono suscepta integra ꝯseruo q̃ si deꝑdita aliūde recupo ¶ Idē ꝺ ceteris oībus mei corpis membris sentō Et generalr de oībus in me bonis ex dono creatiōis acceptis. ¶ At vo gratie dona longe his maiora sunt ac potiora. q̃ A uis ea que numeraui natura dona/mereātur abūdantꝛ tibi gratias reddi. te a nobis diligi. te a nobis honorari ī hoc tibi reddēdo qđ tuū est. Nō ꝙ bonoꝝ nostroꝝ egeas sed qꝛ sic fieri voluisti ⁊ disposuisti. ad nostrā vtilitatē. ⁊ ad tuā gloriā. Sup hec tam̄ oīa mihi tales supaddidisti grās vt te possim habere in patrē singularē/ ⁊ tanq̃ legittima filia totius tue hereditatis fieri particeps atqꝫ in tua gloria gloriose regnare perenniter. ¶ Sed et postq̃ ꝓtoparens hanc suo demerito ꝑdidit hereditatē. Tu illaꝫ mihi ꝑ lauacrū regenerationis restituisti. meqꝫ voluisti de tua fieri singulari familia in lege tua christiana. Que sunt dñe opera mea aut merita. vt mihi post sic ꝑditā hereditatem hoc tā singulare tamqꝫ excellēs munꝰ largiri volueris. ad illius denuo ꝑceptionē misericorditer me reuocans ꝓ ceteris illis omnibus q̄ verā fidē nō habent tui ac tue veritatis noticia carentes/ ⁊ sine baptismo ab hoc seculo decedentes. Est ꝑfecto hec vna singularis ⁊ mera gratia vn̄ tibi soli merito gloria donāda est. ¶ Hic versatur opus mee redēptionis in quo longe plusq̃ in mea creatione laborasti. dū vsqꝫ ad mortis acerbissime sufferentiam militasti. O qualem gratiā. O qualem dilectōnem. ꝑ meipā exhorrescerem qđ ꝓ me deus meus pati dignatus est. Si tuā in terris ꝯuersationem commemorare velim. a tpe conceptionis incipiens vsqꝫ ad horā ascensionis in celum. nihil ꝑter euidentia incōperabilis dilectionis ac supermirabilis dignationis signa reperiam erga me indignam atqꝫ miserabileꝫ. ¶ At postq̃ resuscitata sum ꝑ gratiā regeneratōnis baptismalis/heu quotiēs iterato gladio peccati me morti reddidi obnoxiā. Quotiēs te meum patrē ac benefactorē offendi. te meū supmū iudicem. qui me in momento potes in ꝓfundū inferni ꝑcipitare. sicut ꝑcipitasti luciferū ⁊ angelos eius in tanta ꝑfectiōe institutos. sicut et plurimos alios peccatores q

bus nō dedisti spaciū aut animū penitēdi
aut veniā ꝑcipiendi. sed eos irremediabili
ter condemnasti. hic quidē in crimine dep̄-
hendens/ et mox horribili patibulo infer-
nali tradens suspendēdos. Mirum quip-
pe est si aliud quicꝙ̄ facere valuero/ ꝙ̄ tibi
regratiari/ ꝙ̄ tibi seruire ꝙ̄ te honorare. At
ego nōnunꝙ̄ te offendere audeo. male tu-
is vtendis donis/ ⁊ quod omnē supat offen
sam/ inde tibi etiam aliquando bellū mo-
uendo. Sed et super hec vt mihi semp cu-
ra morbi pata sit. pnīe salutare tribuisti sa-
cramentū. ¶ Et ad me tibi reconciliandū
ac veniam impetrādū/ tuos sanctos ꝓ me
fieri oratores voluisti. ⁊ ad eos esse recurrē
dum. quod vtiqꝫ est mirande dilectionis si
gnum. dū illos tuos amicos p̄cipuos ꝓ me
dignaris ītercessores fieri que mortem me-
rui millesies. ⁊ p̄cipue illā tuam gloriosissi
mā matrē/ meam institiuis aduocatā ac me
diatricem. et quod amplius est mihi preci-
pis vt in te ac tuū p̄sidiū spem meā atqꝫ fi-
duciā totam reponā. Vere inexcogitabilis
est hec gratia quā mihi p̄stas/ istaqꝫ dilectō
quā mihi insinuas talis ac tantus domin⁹
tali miserabili. talis iudex. tali peccatrici.
Talis maiestas. tali vilitati. talis felicitas
tali infelicitati. ¶ Quid de illa dicā splen
dida atqꝫ opulenta/ scripture sacre mensa.
in qua me suauiter r̄ficis/ vbi ꝓpiciā ⁊ salu
brem aduersus omnē morbū inuenio me-
dicinam vbi tota est dulcedo ⁊ ꝓ mea con
solatione suauissimus sapor. ¶ Nec silen-
tio pretereunda est speciosa illa tuorꝫ ange-
lorum custodia/ mihi tua dignatiōe impē
sa/ ad me dirigendū ⁊ ꝯducendū in via hac
tenebrosa squalentiqꝫ deserto ad mihi con
sulendū ⁊ auxiliandū in necessitatibus me
is. ad me potenter protegendū contra terri
biles illos ac seuos canes infernales ne me
deuorent aut suis circūueniant fraudibus
ac peruersa subtilitate qua pleni admodū
extant. ¶ Quomō igitur illis resistem ego
sola ignorans atqꝫ infirma. nisi illius tue p̄
fate custodie adesset presidium? Certe ne-
quaꝙ̄ possem. Demum quis ore ꝓferre po
terit aut corde cogitare. magnam illam tu
am gratiam. qua ad perceptionē sanctissi-
me eucharistie me dignaris admittere vbi
tua corporalis adest presentia/ vbi assunt et
ministrantes angeli. vbi deuotarum menti
um potentissimum inuenitur nutrimentū
vbi tua passio amantissima commemorat̄
vbi deniqꝫ patri omnipotēti deo nostre re-
demptionis ac purificationis offertur sacri
ficium. ¶ Heu p̄r mi dulcissime heu
benefactor singularꝫ. heu ingꝙ̄ atqꝫ mil-
lesies Heu mihi tue miserabili creature q̄
pro his donis immensis pro his gratie ex-
cellentissimis muneribus/ dietim tibi ma-
lū. ꝓ bono repēdo. ꝓ grā īgratitudinē. ꝓ
honore ꝯuiciū. ꝓ bn̄ficio nullū ꝯuitiū im
mo maleficiū. ¶ Videor mihi ꝓfecto oēꝫ
creaturā ad vsū meū tua bonitate creatam
ocul' meis atqꝫ aurib⁹ ingeri lcīmo iure cō-
tra me insurgentem. ac de me cum clamore
valido damnationis vltionē expetentem.
Condemnet̄ exclamant hec maligna atqꝫ
insensata. que sic nobis male abutitur. que
aduersus creatorem suū ⁊ nostrū/ nos suis
cogit obsequi temerarijs ac turpibus volu
ptatib⁹. que nos totali malicie sue submit-
tit. q̄ sine medio/ soli deo seruire deberem⁹
atqꝫ in ꝑsona eius bona operando euꝫ lau-
dare atqꝫ magnificare Abijciatur ergo hec
maliuola ab omni alia creatura. et impug
netur velut omnium nostrū inimica. ⁊ ꝓ-
ditrix nostri summi regis atqꝫ imperatoris
¶ Insuper rationem meam atqꝫ intelligē
tiam conuerti ad vanitatem aut curiosita
tem. ¶ Aut etiam hinc male meo corpe ve
lut bestia vsa sum. ¶ Cōstitui magistrū ⁊
patrem meum malignum illum hostē hu-
mane salutis. cum tamen tua clemētia. tua
essem in baptismo facta filia et discipula.
omnia que in baptismo ꝓmiserā trasgres-
sa sum. ¶ Tuā cōuersationem in terris.
¶ Tuā salutarē passionē minime cōmemo-
raui. aut ꝑ deuotā cōpassionem honoraui.
¶ Sacramentū etiam fructuose penitētie.
duxi ridiculo. dū mox post petitionē venie
reuersa sum ad vomitū. ¶ Scis etiam pat̄
mi celestisqꝫ paruum honorēꝫ cultum aut
reuerentiaꝫ tuis sanctis atqꝫ angelis impē-
derim. ⁊ p̄sertim fidelibus illis meis custo
dibus. ¶ In frequentatōe mense scripture
sacre d̄ idiosa fui. aut curiosa nimis. inanē
magis querens gloriā. ꝙ̄ in virtute ꝓfectū
¶ Postremo dū mihi commemoro illam
meā indignitatē in deuotionē/ erga sctissi-

mūm eucharistie sacramentū/ penitus con
tremisco. Et merito erubesco/et expauesco
timens ne in hac tam ꝑciosa refectione fre=
quenter vt iudas versata sim: aut sicut pre
propere comedens aut sicut is qui venit ad
nuptias nō hn̄s vestem nuptialē.i.charita
tē. ¶ Nec hic habeo qd rn̄deā nisi q̄ nūc
de hꝰ quātū valeo ⁊ si nō q̄tū debeo. doleo
indeqꝫ magnā atqꝫ abominabilē confusio=
nem intra me pateor et sustineo. Sū itaqꝫ
mihiipi intolerabilis/ si nō aliter vitā corre
xerim. si non aliter ad te amandū ad te co=
lendū/me impenderi. q̄uis id scio. q̄ ex me
nihil valeo. nihil scio. Est itaqꝫ spes mea fi
nalequ refugiū in te solū vt id bonū qđ ce=
pisti in me ꝑficias et cōsumes vsqꝫ in finē.
insup ⁊ malū qđ in me dn̄atur/magis sp ac
magis expurges et diluas. Paꝝ siqdē ꝓ=
desset imo mihi grauiter obesset oē bonū
mihi a te cōcessum/ si nō ꝑ te fuerit a malo
rū incursibus indesinenter custoditū ac ꝓ
tectū. Insup et mihi tuipse donaueris per
gliā; qđ ad pn̄s in spe indulges ⁊ ꝓmittis

Meditatō quedā ani

me cum se ꝑpendit in tp̄ali ꝓsperitate ⁊ spi
ritali simul. reddendo gratias deo.

o Excellentissima atqꝫ ineffabil'
dei bonitas O pr̄ misc̄die ⁊ toti
us ꝯsolationis. qbꝰ meritis data
sūt mihi hec bona q̄ peccatrix su
scipio? Cur mihi bonū ꝓ malo redditū ē
gr̄a ꝓ ingratitudīe ꝓ dedecore glia? In te
dn̄e. in te surgit sp̄us meꝰ. ⁊ oīa que itra me
sūt. te bn̄dicūt ⁊ magnificāt. Tu enī meas
deles iniqtates. tu oēs infirmitates meas sa
nas. tu me liberas a morte. tu me circūdas
misc̄dia ⁊ miseratiōibꝰ. Tu reples i boīs de
sideriū meū. tu renouas vt aqle iuuētutē
meā. tu me dimittis in pace mētis ⁊ corpis
¶ In laboī ⁊ sudore alteriꝰ. comedo panē
qm̄ mihi tribuis. qđ alij magnis nacti sūt
laboribus. nūc estū nūc frigꝰ passi mari ter
raqꝫ in medijs periculis ꝑuagātes Tu mi
hi terras ⁊ possessiōes ppl'i largiris vt dili=
gentius ac liberius mediter in mādatis tu
is ⁊ legem tuam exquiraꝫ. Principes ac no
biles/suorum corpoꝝ periculis me semꝑ in
pace custodiūt vt sine timore de manu ini=
micorum liberata/tibi seruiam. in sanctita
te ⁊ iusticia omnibus diebus vite mee. Iu
stū igitur est/vt ⁊ ego ꝑte exaltera/te ꝓ om
nibus alijs deprecer. a quibꝰ tua bona. ad
me ꝑueniunt teqꝫ ꝓ illis laudem. te obser=
uem. te honorē. ꝑsertim qr nō satis frequē=
ter ad hoc valent intendere. Laborāt qdē
ꝓ me iuxta sui officij exigentiā Rationabi
le igit̄ est vt ego nō obdormiā aut pigrescā
in his exercendis. qbus sum deputata. hoc
sane mutua charitas postulat vt inuicē bn̄
faciamꝰ. ¶ Unū te potissimū ꝑcor domīe
vt hec mihi a te indulta ꝓsperitas ⁊ securi
tas/insup et tibi seruiendi libera licētia/nō
meo veniat detrimento ne sit hec ꝓsꝑitas/
mihi loco premij finalis. Ne queso in hoc
mundo mihi mea merces tribuat̄. Fateor
quippe me etiā bonis pn̄tibꝰ indignā Sed
largissime dn̄e ꝓ bn̄placito tue voluntatis
potes me in tuo ꝟuitio cū his ꝓsꝑis lūme
instituere. qm̄ adhuc longe meliora. ac sub
limiora ꝓmittis ⁊ tribuis tibi ꝟuientibus
vitā. s. illā btām atqꝫ sempiternā. Tu profe
cto meā cognoscis fragilitatē/ sciēs me illā
esse imbecillā atqꝫ infirmā filiā q̄ velut de=
licata ac tenera infantula vtiqꝫ magnas nō
posset ferre molestias atqꝫ ideo sibi plꝰ cete
ris ⁊ supra sua merita ꝑcis. Ueniet tempꝰ
in q̊ virtutibꝰ ampliꝰ roborata/ ⁊ ab vberi
bus nō libēs auulsa potero forsan tutiꝰ ex=
periri ⁊ ꝓbare duriciem aduersitatis ac so
lido cibo tribulatōnis vesci.

Sequitur alia medi/

tatio anime/discessum suum a corpe reme=
morantis ad tunc habēdū aliqđ auxi=
lium et ad se excitandū ad sc̄m pauo=
rem. Et ꝯtinet plures ꝑticulas.

q Uis erit mihi q̄so fidus amicus
qs mihi fidelit̄ aderit i extrema
mea necessitate. i illa districta ho
ra sepatiōis a meo corpe: qs tūc
mihi erit auxilio? Quis tūc loq̄ret̄ aut rn̄=
debit ꝓ me? Quis me liberabit dū vocata
fuero in tremendo iudicio summi iudicis.
qn̄ me circūdabūt vndiqꝫ inimici mei mul
tifarie accusantes. ac secū in gehennā trahē
satagentes. qn̄ testimoniū ꝯ me dicet ꝓpa
ꝯscia/isup ⁊ opa mea. ¶ Tūc ne/mūds aut
amici carnis mihi veniēt ꝑsidio? Nō ꝓfe
cto imo me sinēt ire q̄ posso. Aderit ne ⁊ cor

pus cui tam studiose intendi? Certe mini
me. siquidē tūc iacebit putrefactū in terra
eritq; vermiū cibus. Assistet ne vel q̄liscun
q; cōsolatio/prius a me delectabiliter susce
pta? Reuera nō. imo dū ad corp̄is portas
aut priores ꝯsuetas voluptates ad meā cō
solationē regredi voluero. inueniā oculos
aures linguā tactū. ⁊ cetera vndiq; membra
vbi mihi voluptas adesse solita fuit/clau-
sa ⁊ serata/fortissima atq; horribilissima se
ra mortis. ¶ Tūc igit̄ qd factura sum ego
misera q̊ diuertā. Quē aduocabo. si nō ali-
unde veniat auxiliū p̄ aliquā aliā ꝯsolatō
nē/aliūde q̄ a corp̄e venientē. ⁊ si nō antea
mihi aliquē cōpauero amicū a quo alit̄ cō
fortata subsistā. Cadā ꝑfecto intra me pro
rsus desolata. in laqueū desp̄ationis. et in
fra e in interitū eterne damnationis.

Ergo gloriosa. spes certa. ⁊ refugiū
v singulare pctōꝝ ⁊ tu scte angele dei
custos bōe ac ceteri alij scti celestes
adestote nūc mihi ⁊ mei estote adiutores.
Tūc me defendite tūc mihi cōsulite. tūc me
stultā ꝯ̄solatā associetate. tūc me p̄ntate ad
dexterā an̄ faciē sūmi iudicis. sub vr̄a ꝑtec
tione. ꝓpellite canes illos īfernales. me de-
uorare querētes. sicut circa btīssimū illū epi
scopū martinū ⁊ plīmos alios facē tēpta-
uerūt. īpetrate tūc mihi gratiosam snīaȝ ve
ni bn̄dicta p̄ris mei accipe regnū qđ para-
tū est ab initio mundi.

e Expauesco nimiꝝ ac vndiq; ꝯtremi
sco cū alteri⁹ illi⁹ memor sum snīe.
Recedite a me maledicti. ite in ignē et̄nuȝ
Heu q̄ amara sep̄atio a sūmo bono ad sū
mū malū ꝯ̄ oīmoda felicitate ad totā mise
riā ꝯ̄ pace p̄petua ad sempiternā ⁊ abomīa
bilē ꝯfusionē. O ira dei ac snīa intolerabil'
ne cadas sup̄ me. nihil quippe est in me qđ
te ferre possȝ Allide me poti⁹ ⁊ flagella s̄m
multitudinē miserationū tuaꝝ in hac vita
⁊ me ne sinas in hanc/que tā horrenda ter-
rendaq; ē peccatorib⁹. eā in suo iudicio su-
scipientibus. iusticie curiā incidere

e Expgiscere. expgiscē miserabil' crea
tura. ⁊ aurib⁹ erect̄ attēde tonitru
um hui⁹ snīe ocul' ap̄tis. ꝑspice hui⁹ iudi-
cij tenorē. Nimis ꝑfecto ꝯsopita es nimis
obturata. nimis excecata. si nō hāc p̄pēdis
miseriā/punitionēq; acerrimā. et p̄pendēs
nō grauit̄ reformidas ⁊ totis viribus effu-
gere conaris ⁊ in recogitatiōe hoꝝ nō ꝯtre
miscis. plusq̄ foliū arboris a vento agita-
tū. Nō ē hec fabula aut trufa. si xp̄iana es
sicut vtiq; es deo annuente firma fide tene
bis. q̄ si cū solo vno mortali decesseris/sen
tentiā hanc horribilē irremediabilit̄ incur
res. Qua igit̄ diligentia merito fugies qua
si a facie colubri mortale pctm̄ q̄ solicita er̄
insup̄ falsas ⁊ fictas huius seculi amicitias
spernere. ac etiā ineptas illius delectatiōes
q̄ tibi nullo poterūt eē subsidio. ī hac sum-
ma necessitate. ⁊ studebis tibi facē amicos
vel paucos aliquos sctōs immo p̄cipue de
um gloriosū. bn̄ viuēdo vt tūc tibi sit dire
ctio salus ⁊ liberatio.

E Ete q̄so seduxeris aīa. ne teip̄ am
n adulando palpaueris. ne q̄ruleris
Nec em̄ de⁹ illi suo sup̄mo pep̄cit
angelo lucifero. cui⁹ tātus erat decor/tanta
sapīa tāta p̄fectio/q̄nimmo illū cū suis cō-
plicib⁹ ꝑp̄t vnū sup̄bie motū. de altissimis
paradisi sedib⁹ in infimas p̄tes p̄cipitauit
Sȝ nec ade ꝑtoparēti pep̄cit quē cum tota
sua posteritate ꝑpter vnā inobedientiaȝ in
esu vetiti ligni ꝯdemnauit ad mortē. Im
mo nec cū toto mūdo dissimulauit. cū pre
ter octo animas/oēs vsq; ad infantes vbe-
ribus adherentes. imo in vteris adhuc re-
clusos/aquis diluuij deleuit a facie terre.
Sic ⁊ illā pētapolim. vnica ip̄ius loth do-
mo liberata. p̄didit igne ac sulphure. gentē
q; totā illā eternis tradidit supplicijs. Nū
q; illū sctm̄ ꝓphetā samuelē exaudire vo-
luit ꝑ rege saule q̄ntūcūq; ꝑ illo intercede-
ret ac ploraret. Sed nec illo suo ꝓprio disci
pulo inde pep̄cit quē laqueo suspensum mi
sit in gehennā ignis. Sunt ⁊ alia plurima
huiuscemodi dei iudicia sup̄ hoīes sarace
nos iudeos atq; xp̄ianos/ dictu et cogitatu
terribilia atq; horribilia. ¶ Et tu igit̄ pau
per ac misera peccatrix qd p̄ ceteris de te fu-
turū arbitraris. Que tibi est euadendi atq;
fugiendi fiducia? Tu dietim in deteri⁹ de-
clinas/ cū tua quāplurima grauia facino-
ra deflere ac emendare deberes. Nullā pro
his condignā facis penitentiā immo omni
fariam tuā exquiris cōsolationē omnemq;
dolorē ac tribulationē detestaris. ¶ Si fre
quenter tibi quies negat̄ in molli strato/si

nec parnā famis aut sitis molestiā ferre vales. Si leuis etiā aliqua febris te lāguidam atqꝫ impatientē reddit. Que tua queso virtus esse poterit. ad ferendos illos ardores non quidem leues non momentaneos aut ad horā transeuntes/immo vo supra ꝙ dici possit durissimos ac sempiternos confer ad illa tormenta/tuos quos hic aliqñ pati cogeris dolores. vl' aliqñ tui miserere ꝛ tue pell prospice.

FE queso ŏ illoꝝ sis numero anima mea de quib⁹ cōmune loquitur ꝓuerbiū gallicanū. Foil ne troit dece ql prent. Qŏ latine dici pōt. Stulto sp ꝯtingit ꝑter id qŏ credit. Tales vtiqꝫ fuerunt illi quibus loth/ad recessum ŏ zodomis suadebat/ne pirent cū ceteris. cui non credentes sed tanꝙ deliramenta verba ei⁹ reputantes. die sequēti cū tota pētapoli absorpti sunt. Sic ꝛ illis contigit quibus noe dū arcā faceret irā dn̄i denūciabat/imo etiam illis qui sibi comites erant in fabricatione arce. Quibus similes hodierni nr̄i videntur p̄dicatores. ¶ Ne igit̄ sic credē differas et tibi ꝯtra hoc tā incōpabile piculuꝫ cōsulere donec in illud incideris tūc enim sera nimis esꝫ ꝓuisio. Audi quid dicat deus diuiti illi petenti vt mortuū aliquē suscitaret q̄ suos quinqꝫ fratres ammoneret/ne secū in illū locū tormētoꝝ venirēt. Hn̄t inqt dn̄s moysen et ꝓphetas illis credāt si voluerint Tu itaqꝫ aīma habes scripturas et exempla plurima tibi nimiꝝ hec sufficiēt ad ista credenduꝫ. Tibi igit̄ caue. et fac vt sis parata circa horā tui decessus. Stultus em̄ est qui sibi non prouidet in tempore:

¶ Ita repelle a tuo consortio mortale peccatum pro tuis viribus vt tunc tibi non sit necesse ad eius expulsionē vacare. Libera te cito ŏ manibus hominū. si in eas incideris ꝑ ŏbita. aut rapīas. aut furta. aut odia. aut alia quelibet huiusmodi. atqꝫ tūc te diuine misericordie cōmitte. Dum tempus ē ne differas donec ipē veniat ad te. non quidem vt pater. nō vt benefactor. sꝫ vt iudex seuerissimus et deus vltionis. quoniaꝫ tūc nulla erit redemptio. ¶ Si te experiris in eo statu esse in quo non auderes corpore recedere/cur non statim absqꝫ mora te ad illū reuocas? frequenter euenit et qui non vult dum potest/non possit dum vellet. Dat tibi deus spaciū penitencie. quo si abuteris. ac deterius hinc facias. que tibi spes aderit vt tibi alio tempore deus hoc spaciū indulgeat? Caue ne si nūc dei fueris immemor/ et ipē tui obliuiscatdū opus habebis. ¶ Nō igit̄ tibi aīa refugiū aliud est. nisi vt indilate pacē habeas ad deuꝫ. fruct⁹ agēs dignos pnīe. ac de teipā iustā expetēs vltionē. Si eñ nosipōs iudicauerim⁹. deus nos nō iudicabit. Qŏ si in tuis maleficijs nō erubescas q̄ totiens cōtra talem patrē ac tantū benefactorem admisisti/formidare debes te incursuram atqꝫ expturam in te suā potentiam ac dominationem. humiliabis te igitur sꝑ in conspectu maiestatis eius vultumqꝫ demittens in terraꝫ. facie lacrimabili suā misericordiā implorabis. Aīma auertere qualiter sancti dum in terra vixerūt/ iudicia dī tam sacra ꝙ mirabilia expauescebant/cum tn̄ in summa puritate vite ꝯsisterent. Tu igit̄ q̄ ab annis discretiōis nec ꝑ diē a peccatis etiā plerūqꝫ grauissimis vixisti īmunis. iudica ꝑ hec qd tibi sint faciendum.

Hic luctatur humilis anima/cum superbia.

VEllē ex te scire supbia temeraria. quo titulo quo ve iure p̄tendas in me regnare. omnia super opera mea tibi conaris ascribere ꝛ deputa[illegible]? Deberet reuera potius humilitas dn̄ari. cū nihil ... me habeā preter malū. Et si que bona ex liberalitate domini mei suscepi mox bona illa ꝑdidi ꝛ abieci sicut illā primā ac purā innocētiā seu iusticiā ī baptismo collatā ꝛ p⁹ recidiuū ꝑ sacramentū pnīe restitutā/mortaliter peccās deserui ꝛ repuli. Et plerūqꝫ etiā ꝑ veialia/fedis ꝛ obscuris denigraui maculis. ita vt merito nō min⁹ erubescerē an̄ oculos dn̄i mei pn̄tare ꝙ maculosos leprosi alicui⁹ pānos sanie ac putredine vulneꝝ suoꝝ plenos qs in ꝯspectu viri alicui⁹ insignis detegere formidat? ¶ Quid rn̄des supbia? nunqd talibus panniculis gloriaberis ꝙtūcūqꝫ etiā prius mūdi ac decori extiterint? Certe vt arbitror minime. Si mansionē apud me facere queris ꝛ in ea demorari te delectat ꝓpter meam pulcritudineꝫ propter meas of

nitias. aut ꝓpter fortitudinē. famam sapiē-
tiam. ⁊ sic de alijs. cautius ꝓspice ne falla-
ris. quoniā hec bona mihi nō nisi sub mu-
tuo ꝓuenerunt et ad bene opandū ad glo
riā dñi mei sunt concessa. Et tñ vides qua-
liter his frequenter ꝓ suis abutor ad ꝯtra-
rium. dño meo de suis bonis mouens bel-
lū. Vñ penitus erubescere debeo atqꝫ expa
uescere ⁊ ꝯfundi. Minime ergo ī me hoc
titulo māsionē suscipies et ꝑserti qm̄ si di-
ligent̄ me ꝑspexeris / inuenies me totalit̄ de
formatā ꝑ culpā īfirmā. īfamē. atqꝫ ignorā
tē. Nōne insup in illo hꝰ mūdi mari ꝓcel
loso sum ꝯstituta. in tenebrosa obscuritate
in fragili nauicula corꝑis huius mortalis
inter latrones et predones. aliaqꝫ discrimi-
na ꝙ plurima. vbi qualibet hora damnati
onis imminet ꝑiculum? Non est ꝓfecto ti
bi supbia hic locus aut status tue mansio
nis. ¶ Dices forsitan ꝙ ego regno ⁊ domi
nor sup multos. Et qd inde supbia. Si in
carcere aliquo tenerent̄ plures ad mortē cō
demnati / nisi gratia eis impenderet̄ / et ego
etiā cōdemnata cū illis / preficerer eis ad as-
sistendū obsequendū ⁊ ꝯfortandū. que glo
ria mihi foret hinc sumēda. ꝑcipue si non
in hoc / meo legitime fungerer officio / imo
plus debito illos grauarem ⁊ opprimerem
eoꝝ bona tollendo. aut fame ꝑire faciēdo.
aut quomodolibet aliter eos vexando. fati
gando aut persequendo. Scis qꝛ qui plus
accepit / amplius reddere ratione formida-
bit. Nō igitur hoc titulo poteris in me lo-
cum accipe. ¶ Verū quid rursus in occul-
to murmuras supbia? Vis apud me for-
san hospitari / qꝛ te abijcio et humilitate ac
quirende studeo. Nihilqꝫ bonorū que in
me sunt mihi deputo. sed deo soli vt ōbeo
tribuens. hinc ei gratias ago. Mirāda ꝙp-
pe res. modusqꝫ plurimū alienus. Hinc a-
pud me / te velle r̄sidere quia te morti trado
et ꝙ magis stupendum est. tuū hostem. scꝫ
humilitatē mediū queris ad ingressum re
gni mei. Quelibet bona opa mea. elemosy
nas orationes ieiunia patientiā pietatē ac
cetera silia / tibi sumis auxilio ad statuēdū
in me r̄gnū tuū. hoc titulo qui vtiqꝫ tibi ex
aduerso / merito repugnaret / intra me ⁊ sup
me dñium vendicare ꝑtendis. ¶ Non sic
erit ꝓfecto supbia. Esset enī bestia nimiū

monstruosa nimiūqꝫ ꝓdigiosa. Quis enī
aliqñ tale portētū expertus vt res aliqua sua
morte nasceret̄ sui sqꝫ cōtrarij filia existeret
velut frigꝰ ex calore ꝓcederet ⁊ aqua ex ig-
ne gigneret̄? ¶ Cōsidera diligēt̄ superbia
qd facere ꝑtendas. Si enī nō aliter ꝙ ꝑ me-
diū humilitatis quā in me ꝑpendis / ī me
regnum tuū queris. scito quoniā mox vt in
gressum feceris / humilitas festinabit ad re-
cessum. atqꝫ ita mox dū abierit tui dominij
priuaberis tutu loco quē ī mea humilitate sta-
tuisti. et sic etiā de qualibꝫ alia virtute pos-
sum concludere. vel etiā de tua morte. Nō
enī simul poteris adesse mortua et viuens.
Omnes etiā alie virtutes tuū refugiūt con
sortiū. Quare (vt arbitror) euidenter ꝑpē
dis / ꝙ turpiter te fallis et inuoluis / quoniā
tu sola etiā ceteris omnibꝰ exclusis maliti-
is. sufficis me penitus odiosam deo redde
re me condemnare. meqꝫ extra meā habita
tionem irreuocabilit̄ eijcere ac propellere.
¶ Verū quid adhuc sꝑ in deterꝰ eni-
teris? Num aliquando deuicta succū
bes? Inuincabilē ꝓfecto te hostē experior
Quotiens enī te ꝑ vnā portā depello ꝑ aliā
regrederis / imo etiā si clausa quelibet ostia
inueneris ꝑ fenestras aut ꝑ quaslibꝫ ri
uulas insidiose subintras. ⁊ q̄ te ignotā faci-
as tuūqꝫ fallacē vultū abscondas. omnifa
rium tuū nosti simulare ac variare habitū
Non est virtus / cuius nō simulatorie geras
habitū sanctū: omnesqꝫ gestus simules a-
deo vt absqꝫ lumine gratie / monstrante spi
ritusancto / discerni nō possis. Nunc quidē
te sub veste humilitatis occultas. nunc for-
mam geris iusticie. nūc pietatē fingis / nūc
vt piū elemosynariū te exhibes. nūc te lau
dibus exteris tegis. Aliqñ bonus videris ꝑ
dicator. aliqñ bonus pastor. aliquando te
ꝓpiciū simulans consiliariū. aliquando
rectorē ꝓficuū. et ita de alijs similibꝰ cau
telis innumeris. Et cum hūc modū nō ꝑ-
uales. inter virtutes latitas. vbi tam subti-
liter ingredieris vt nullatenus innotescas
donec feriēs interrimis. aut ꝑdictas expel
lis virtutes pauperēqꝫ animā solitariā ac
desolatā derelinquis. O ꝙ frequent̄ / dum
ꝑcipue deuotioni ac spirituali iocundita-
te simul ac sancte cōsolationi / interesse pu-
taui. mox insperate tuā inueni presentiam

intra me ↄstitutā. O pfida supbia. nec tuū
accessum nec p̄sentiam experta sum/donec
oīa tuo vento fuerit exufflata. deinde mag
nis suspirijs ac graui cōtritōe cordis reuer
tebatur ad me lumen gratie ac sol iusticie.
sub vmbra sobrie deuotiōis. ꝛ tunc primū
signa tui ingressus ꝑpendebam. Tunc (li=
cet tarde nimis) intelligebam sub qua for=
ma te intruseras. Nec em̄ ita latere potes vt
nō aliqđ semꝑ tue malicie vestigiū relin=
quas. ¶ Tecū quippe accedit/altitudo q̄=
dam cordis ad ardua immoderate tendēs
puta ad aliquā habendā visionē insolidā
vel ad miraculū oꝑandū. Uel insurgit te=
meraria quedā de se p̄sumptio Aut immo
derata de suo opere aut statu complacētia.
Sublimisq̧ ac tota inflāmata leticia. Uel
nimiū leuis et effrons ad sui iactantiā aut
excusationem sub vmbra profectus aut ꝓ=
prij seruandi honoris. Uel etiam aliquan=
do ex altera parte duriciem quandam cor=
dis tecū adducis. maturitatē quandā atq̧
grauitatem insimulans. Estq̧ hmōi du=
ricies pretensa ꝛ dedignans. ꝑtinaciter su=
is dictis et volūtatibus inherens ad irascē
dū et sub vmbra correctionis/omnia treme
re ꝛ lacerari facit. ¶ At his contraria peni=
tus aduēiūt. vbi tu supbia fueris missa fo=
ris. Ibi siquidē adest humil'ō missa ac rpa
ta leticia. nulla leuitas. nulla iactātia. nul=
la sui excusatio. Ibi adest maturitas ꝛ gra=
uitas sine ire. sine amaritudine. sine vindi=
cta. immo cū omni dulcedine ꝛ mansuetu
dine cordis. Tunc est anima patiens et be
nigna. tūc vituperia ꝛ laudes humanas cō
temnit ꝛ ꝓ solius dei dn̄i sui bn̄placito cir
ca se et alios oꝑari studet. De reliquo nul=
la sibi cura est. immo ꝙ amplius est se vilē vi
deri volet nō honorabilē ꝙ̄tū est ꝓpter se.
qm̄ seipam cognoscēs ꝛ iudicans ad intra
opprobrio dignā. nō vtiq̧ se pluris estimā
dā volet exterius in alienis laudibus. ꝙ̄ se
interius dignam arbitratur. Quīmmo/ex
emplo iesu xpi ꝛ si omni honore digna ex=
titerit taleq̧ se interiori noticia vere diiudi
cet ꝓprio tamen instinctu ꝛ affectu humil'
et abiecta videri desiderabit.

Meditatio altitudīs
iudiciorū dei sup filios hoim: ꝓuocans ad
humiliationē sui et alios nō iudicandi.

J o Altitudo incorporabilis ac
abyssus profundissima iudi=
ciorū dei in omnibus/precipue
autem erga homines. Quis illa
scire poterit aut inuestigare? Cum em̄ mi=
sereri voluerit/nihil est eo clementius. Cū
vero iusticiā tribuere nihil eo terribilius.
¶ Si em̄ millesies in die homo illum pro=
uocauerit et millesies ad ipsum reuersus/
supplex veniam et gratiā petierit/mox im
petrat qđ petit. Ecce velut quādā stultam
misericordiam ac ludum puerilē. Rursus
si in solo mortali decesserit homo irreuoca
biliter mittitur in ignē eternū. cum tamē
sit dei filius et plasma eius ꝑ creationē. Ecce
velut furorē q̄ndā ac horrorē itollerabilē.
¶ De ꝙ̄plurimis nēpe legimus qui pene vs=
q̧ ad mortem a peccatis immunes seruati
sunt/et postmodum ad mala opera decli=
nantes morte preuenti sunt ꝛ damnati. At
contra fuerunt alij/qui semper malā vitā
sectati tandē nihilominus quasi in momē
to conuersi sunt ad dominū ꝛ citius martī
res facti. gloriam eternam sunt adepti. Cō=
sideremus ꝙ in passione domini nostri cū
eius predilectus discipulus eū negavit la=
tro confessus est. Quis queso id antea p̄co
gitasset? ¶ Mirū quippe valde est si ꝑso=
na quantūcūq̧ bone vite conscia sub ma
nu potenti dei se nō humiliet. si alium quē
piam quantūlibet peccatorē iudicare presu
mat quoniā scire non potest q̄ sint circa se
aut alios dei iudicia: ignorat qđ in sua cau
sa lateat. Sumus quippe omnes in carcere
condemnationis et mortis vnde nemo eri
pi potest nisi ex singlari et mera dei gratia
quā vt ꝛ vbi vult distribuit. Neminem er
go licet cōtemnere si ad pn̄s hmōi gratiā
nō habeat. quoniā in momento illā habe=
re poterit. Nec vice versa hinc se aliquis ex
tollat in sublime si a deo gratiam hanc acce
perit/ quoniam non est hec hereditas sua.
imo sic agendo/mox eam perdit velut vsur
pator ac raptor glorie dn̄i dei sui. O quan
do veniet tempus illud et locus vbi cū se
curitate hanc gratiam possidebimus. ꝛ hec
ipsa in gloriā cōuertetur. Uere beati sunt
qui ibi sunt.

Meditatio anime super duobus statib⁹ a quibus se inuenit. iaʒ in deuotione. iā absq3 deuotiōe. Insuper signa noticie ipius.

R

p Lorate ocli mei plorate ꝛ plāgite durissimā illā sepationeʒ ac disiunctōnē amarissimā dei mei ꝛ pr̄is. q in ira ꝛ furore elongauit se a me abducens secū bonā illā meā nutricem grām. meq3 ꝓrsus derelinquēs desolatā dolore ac tremore plenā/ tedio ꝛ āgustia vndiq3 circūdatā. sedeoq3 tenebris inuoluta. ꝛ lumen celi nō video Ve tibi supbia q̄ mihi hoc damnū intulisti. qm̄ si illa simplex humilitas apud me remansisset deus qui in cordibus humiliū requiescit ipsisq3 dat gratiā/ minime ita suā a me subtraxisseʒ gratiaʒ. Nūc om̄s mei amici angeli sancti elongauerunt se a me. ꝛ ponunt me abominationē sibi. Nunc omnes inimici mei vehementi cum conatu appropinquant et exclamant aduersum me. Euge euge psequamur hanc miseram quoniam deus eā dereliquit. non est qui possit eam de manibus nostris eruere. Illā itaq3 ad dampnationē q̄ meruit impellamus.

d Domine o celestis pater: audi vocē aduersarioꝝ meorūʒ. ne recedas ne elongeris a me. intende in adiutoriū meū ꝛ ad adiuuādū me festina. Exurge ꝛ dissipa inimicos tuos tanq̄ fumū. al's em̄ illa imminet hora ī qua paup ego tua creatura. tua orphana tua indigna ancilla. tua infidelis spōsa irremediabiliter peribo. qm̄ p̄ter te nō est alius qui me hinc valet eripere.

r Euertere dn̄e reuertere. qm̄ a tuo recessu/ sentio cor durū: et admoduʒ praua plenū acedia fastidio ac mala tristicia. Arida sum nulliusq3 deuotōis in nullo iā (vt consensui) bono ꝯdelector nec lectio nec cantus nec o͞ro nec ꝯtemplatio placent. p̄dicationes ac sancte quelibet ammonitiōes/ nihil sunt fastidio. Euanuit a me gustus omnis ac sapor cibi cuiuslibet spūalis. grauis sum atq3 onerosa nimis mihiipi. Languide omnia opor/ solitudo atq3 silentiū/ mihi sunt horrori. Et qd̄ deteri⁹ est/ nec istā meā valeo deflere miseriaʒ nec ab ea me p condignā pn̄iam ac displicentiam eripe. quinimmo indies volo meas prosequi vanas ac mundanas ꝯsolationes. Leuitas mihi omnis grata est. Quero manducare bibere ac fabulari ad deducendū tp̄s. illosq3 felices iudicio q ita ī hoc mūdo viuūt in subiecta īmo stulta libertate. ¶ O q̄lis mutatio. heu in quē statū ꝓlapsa sum. De celo ꝓfecto cecidi ad inferos de vita spūali ad carnalē. de veritate in vanitatē. d̄ securitate ꝛ trāquillitate ꝯscie in ꝯturbationē. de timore in stuporē ꝯfusiōʒ atq3 infelicitatē horribilē ¶ Et certe ita mihi optimo iure ꝯtigit idq3 plane demerui. q²;cū ex me nihil essem/ meipam nihilominus glorificaui ꝛ de me ꝛ in me ꝯfisa sū/ extollens me aduersus deum meū. illi suam surripiens gloriaʒ. Insup ꝛ de suis donis laudari volui atq3 honorari. iactanē mihi illa ascribens tanq̄ ꝓpria ꝛ qd̄ deteri⁹ est ceteros ꝯtempsi minoraui ꝛ temerarie iudicaui. ¶ Scio igit̄ quid faciā. illā mihi recuperabo humilitatē que me vtiq3 patri meo reconciliabit. eūq3 placatū ad me reducet. O gloriosa et beata pax. iam omnia bn̄ successerunt. est hec mutatio dextre excelsi. Cōmouet̄ quippe cor meū et exultat ad pn̄tiā dei mei ac gratie. Euelluntur atq3 explantantur ille inutiles vicioꝝ plante. Inserūt̄ virtutū rami et plurimū conualescūt nūc in claro lumine/ meos defectus/ mea peccata/ meam fragilitatem experior. nūc denuo bonoruʒ spiritualiū gustū ac saporē discerno. Sicut itaq3 illucescēte die in solis ortu mox abscedunt tenebre. auicule suos repetunt cantus. renouantur omnia ꝛ ad colorē vigorē ac decorē suū reuertūtur ita plane est mihi dū sol iusticie oritur in corde meo

Meditatio anie sentientis se ad deuotionē cōmoueri ꝛ subitam dei visitationē denuo pcipientis.

L

q Uis est hic qui pulsat ad ostium meum quid vult: quid postulat Est ꝓfecto deus meus. domin⁹ meus ꝛ pater meus. O domine optime veneris. Tibi supplico vt si mea vrgēte infirmitate ac debilitate peccati pigrior nimis aut tardo tibi apire tuo iure tua auctoritate ostium effrigas. Regijs vt tibi

licet vetere clauibus.

a

Bite extra meū hospitium abite. vniuersa meo magno patri ingrata. qui apud me vult hospitari. ffugite hinc. fugite absqꝫ mora. ffuge tu dedignans suꝑbia inflata iactantia. ficta ⁊ palpans hypocrisis. ira furiosa. despectuosa vindicatio. venenosum odiū. infelix ac liuida inuidia. anxia tristicia. acedia stulta. auaricia cupida q̄stuaria. fetida Luxuria. gula immūda. cū tota viciositatis ꝑuersa familia ignobilis ac stulte ociositatis.

e

Jciatur hinc omnis spurcitia flagello penitentie. spargatᷓ vndiqꝫ cū suis floribus gratia ⁊ viridis herba virtutū. Ponatᷓ mensa sobrietatis. sternatur castitatis lectus. Jngredere patᷓ dulcissime. ingredere hospitium pusille tue atqꝫ humilis ancille pauperis adolescentule tue. suscipe gratanter que apud illam inueneris. simul in cena nostra discumbamus. Ne queso respexeris ad meā pauꝑtatē. scio quidē quia nullus boꝝ eges que apud me sunt. Apud te sunt omnia sufficit tibi bonus affectus. Verū dulcissime pater/ hoc est qđ a te p̄cipue ꝯsequi desidero. vt mea tibi placeat voluntas. quodqꝫ ex tua clemētia de tuis suꝑabundantibꝰ diuitijs ad meam subleuandā ac sustentandā pauꝑtatē vel parū aliquid impartiri digneris vt hic sustentata/ fame siti ve male non peream in carcere huius corporis ī quo ad presens inclusa sum.

r

Euertere domine. reuertere ad hospitiū tue humilis ancille. M

Breuem nimiū ibi traxisti moram Heu q̄ꝫ dura huius hospitis recessio. fformidabā vtiqꝫ aliq̄d in me esse. qđ oclos tue maiestatis offenderet Heu me miserā. que nō aliā adhibeo diligentiā ad talē ꝯseruādū hospitem a q̊ mihi ꝓuenire pn̄t oīa bona/ voluptates atqꝫ diuitie. Quid itaqꝫ ad pn̄s faciam? Quo medio illū a me sic elōgatū ad me reuocabo? Mandabo oībus que intra me sunt vt illū vtiqꝫ incessantᷓ requirāt/ donec inuentꝰ reuertatᷓ. Exurgite fides spes et charitas. expergiscimini ⁊ vos ad cursum lumbos accingite. diligenter q̄rentes patrem meū donec illū inueneritis atqꝫ ad hospitium meū reduxeritis.

Oratio nuncius anime mittitur.

o

Jscurre tu oratio/ ꝑ magnā celestem ciuitatē/ ꝑ vicos ⁊ plateas ac ꝑ domos singulas/ ita vt nullū sanctoꝝ p̄tereas quē tu nō cū fletu ⁊ gemitu requiras/ ad eoꝝ pedes ꝓcumbēs/ nec hic discedas donec insimul omnes/ vel eoꝝ aliqui gloriosi pr̄is mei tibi demonstrauerit mansionē. teqꝫ ad deū deduxerint ac eius p̄sentauerint conspectibus. Jllos exora vt illum mihi placatū faciant mihiqꝫ de multis meis exorbitantijs impetrent veniam. atqꝫ ita sue gratie restituar. ꝙqꝫ rursus declinare dignetur ad hoc suū humile hospitiū. qđ tam cito deseruit. mea fateor indignitate exigente. Verū sua magna benignitas atqꝫ clementia ꝑte ex vna/ suoꝝqꝫ sctōꝝ dep̄catio ꝑte ex altera. ⁊ rursus mee ꝑuitatis impotentie atqꝫ instabilitatis ꝯsideratio ad reditum poterūt eū inclinare.

q

Uid dicis oratio: que noua refers? Multum nimis demissa ē ac verecunda facies tua. O scio qs tibi hoc fecerit. rigorosa videlicet illa iusticia/ que se contra te ⁊ me ingerit vehemenē allegans me nō esse audiendam/ immo q᷑ ex nunc indigna sim filia dei nominari. cū iam/ mea ignauia/ meā ingenuitatem/ meā diuinam nascentiam. meāqꝫ celsitudinem penitus amiserim ⁊ hoc in meo certe hospitio deformem illū ac horrendū hospitē. s. peccatum admittendo. Quod vtiqꝫ omnē queipm suscipit corrumpit animā. fedamqꝫ atqꝫ detestabilem reddit ac inimicā salutis constituit filiam. O iusticia quis te aduersum me ⁊ aduersus meā orationē ꝓcuratricem ꝯstituit? Nō ego certe te ad hꝰ aduocaui. Scio eñ q̄ꝛ corā te subsistere non possem. Jlli potius miscđie clemēti curie me submisi. illāqꝫ meā constitui aduocatā immo penitus iudicio stare volo. q̄uis ⁊ te etiā iusticiam mihi decet esse ꝓpiciā ⁊ amicam. Cur ita? qm̄ tecū sum vnꝰ sententie. Tu q̄dē odio habes pctm̄ ⁊ ego nūc illud odi. Tu illud ꝑsequeris. hoc idē facio đ illo penitentiam agens puniens et vehemēter dolens q̄ꝛ illud vnq̄ꝫ admiserim. aut ei tribuerim fidem. Jta quippe agēs/ tu ū o iusticia

exerceo officium de meipsa iudiciū sumens
Tu itaq₃ etiam ꝓ me intercedes. ¶ Sed
forsitan mihi dices. q̄ longe circa condig-
nū in hac pte de me summo iudiciū. nō cō
digne vt merui mea vindicans pctā. Pro-
hdolor iusticia/fateor ita esse vt asseris. sed
hoc venit cōdonādū. qm̄ nō subest hoc vi-
ribus meis. Necessitas aūt legem nō hab₃
infirmitas quidē mea paupras atq₃ imbe-
cillitas/non me sinūt ad cōdignum vel eti
am ad votū expugnare ac ꝓsequi pctā cum
sua familia. Sed ab inope/vel pua solutio
sibi possibilis acceptāda est. ⁊ ab operario
debili/labor remissus nō spernendus. Sis
itaq₃ iusticia de mea possibilitate contenta
qḋ reliquū est tua potenti virtute supplebō

C Onsidera igitꝰ. si tui sit officij tue
q₃ cōsuetudinis vltra vires expo
scere. Cū aūt mihi maior aderit
incolumitas ac potentia diuine
gratie virtutūq₃ fortius robur. tunc et po
tentius cū peccato cōgrediar eiq₃ viribus
aduersabor. ¶ Dico insup q̄ benedictus fi-
lius dei ꝓ me debitū sufficienter immo su-
perabundanter soluit. quantūlibet etiā an
tea offenderim saluo q̄ ei me legitime sub
iciam. ⁊ sue sim ascripta familie Nullo au
tem iure/duplex de offensa exigitꝰ emenda.
nam et deus nō punit bis in idipm̄. Quic-
quid igitꝰ miscḋia filij dei circa me facere di
sposuerit/minime tu poteris cōtradicere.
¶ Ceterꝫ iusticia te interrogo. si nō ad instā
tiam sanctorꝫ qui apud te hoc meruerūt te-
nearis aliqḋ annuere? ꝑfecto sic. Quē em̄
honorem illis impenderes si eos te ꝓ pctō
ribus deprecātes velut alios quoslibet qbꝰ
nūq̄ fuisti honori vacuos repellēs. ¶ Va
de igitꝰ oro mea ⁊ reuertē ꝯfitēter ad celestē
ciuitatē. illicq₃ sanctos illos solicites vt ti-
bi et mihi iusticiā pacatam reddant. vt ⁊ il
la simul cum misericordia mihi pacem im-
petrent ad dn̄m deū meū et patrem meum
atq₃ ita ad domū meā vnde exijt denuo re-
uertatur. ¶ O vtinā horā illā ꝑscire possē₃
qua dignabitur dominus meus ad me de-
clinare. Cur nō aliquē nunciorum suorū₃
ꝑmittit. vt legitime parata/ possem illū de
cēter. i. deuote ac sancte suscipe. ¶ Aliquo
tiens em̄ adeo latenter aduenit pulsāns ad
ostium. vt alibi me distractam inueniens/
mox anteq̄ valeā ei occurrere et decentꝰ re-
cipere/discedat. ¶ Sed quid loquor. tam
inconsulte/quid tā temerarie tamq₃ ꝑsum-
tuose peto. vt talis ac tantus dn̄s suos mi-
hi ꝑmittat nuncios. ? Absit. Mihi potius
incumbit semp eius aduentū explorare ni
hilq₃ aliud meditari. nihil aliud operari.
q̄ aduentū eius prestolari. moxq₃ ad ostiū
pulsanti aperire. ipm̄ q̄ reuerenter suscipe
Nō igitꝰ cū curis huius seculi/mea ampli-
us tenebuntꝰ colloquia. sed sedebo solita-
ria in pace et silentio diligenterq₃ obserua-
bo: ne aliud meū subintret hospitiū qḋ tā
ti hospitis oculos possit offendere. qnim-
mo et ego ipsa vadam in occursum sui io-
cundi aduetus.

Meditatio aīe apud

diuinā trinitatem ad speciale robur obtinē
dūm in virtutibus et in sancta vita.

A Ttende aīma mea que tā in-
firma es atq₃ instabilis. attende
verba ꝓphete. Verbo inquit do
mini celi firmati sunt. ⁊ spiritu
oris eius omnis virtus eorꝫ. facilius longe
est tibi a deo cōferri fortitudinē et ꝑseuerā-
tiam in bonis opibus/q̄ celis firmitatē ꝑ-
stari. Si igitur ꝑstitit tibi deus in hac glo
riosa solennitate beatissime trinitatis/ vt ꝑ
potentiam patris in sapientia filij ⁊ ꝓpter
bonitatem et dulcedinē₃ spiritussctī/robur
habeas cōstantiam ac ꝑseuerantiam in bo-
nis opibus. te ipam omnesq₃ vires tuas fi-
ge in dn̄o deo/trinitate sancta. illicq₃ sic ihe-
reas. vt in sola eius potētia tua sit fiducia.
nec extra ipm̄ sapientiā queras finalitꝰ aut
voluptatem. Ita quippe tuam cōseruabis
pulcritudinem qua facta es ad imaginem
⁊ similitudinē illius sanctissime trinitatis
sm̄ memoriā intelligentiam et voluntatē₃
Sed heu frequenter illā defedo et obscuro.
eam luto peccatorꝫ inuoluens ac demergēs
demoransq₃ in terrenis occupatōnibus ac
voluptatibus immundis. Nihilominꝰ ad
ipm̄ reuertere ⁊ ipē te mundabit teq₃ libera
bit ⁊ tue pulcritudini te restituet. quā insu-
per in te firmabit ⁊ stabiliet si tantūmodo/
illi iungi volueris ac velut summe volup-
tati inherere/ ipm̄ potenter amando absq₃
fine/ sapienter absq₃ errore. suauiter absq₃

amaritudine. Eritq; tua spes in sua inuicta potentia. tua fides in sua limpida. sapientia. tua charitas in sua voluntate dulcissima. Hoc profecto potius facies quaꝫ in creatura in qua non nisi vmbra est et vanitas potentie. Quapropter nimirum in vmbram atq; vanitatem defluis. cuꝫ creature finaliter inheres.

Anima christi spōsa

se humiliter accusat. atq; suo sponso totaliter se cōmēdat. petēs veniā de offensis. gratiā suā in pñti ⁊ gloriā in futuro.

P Als sic. Lacrimabilis querela ac deuota oratio creature/ de statu pctī ad dñm reuerti cupientis.

o Jesu. virginitatis sponse. Jesu castitatis fidelis amice: iesu mea spes finalis mea salus. meum singulare refugium. nunc ad te reuerti desiderat anima mea pauper inops ⁊ misera. que totiens ꝑ temerariam rebellionem atq; inertiam desidiosam id facere cōtempsit ⁊ recusauit. que anulū gratie quo illam spiritualiter desponsaueras negligēter amisit. suscepitq; anulum peccati/ se tradens sponsam seruam ⁊ subiectam tuo antiquo hosti. Heu ꝙ periculosum connubium. heu ꝙ stulta ⁊ misera cōmutatio eius q pulcerrimus potentissimꝰ ⁊ opulētissimꝰ est/ ad illū deformissimū miserrimū egētissimū. ¶ Dic mihi o aīa qs tibi hoc fecerit Rñdit mihi/ cuius ꝯsilio freta es. ꝙ sic tuum supremū dñm tuū gloriosum ꝑceptorē paꝝ honorasti. Sic tuū creatorē/ tuū saluatorem/ a quo tibi est oē bonū/ oblita es. Sic tuo vero sponso. tuo fideli amico/ vidēti et ꝯsideranti/ fidē violasti. ¶ Is quidē ꝑmū tibi cor suū impenderat suāq; ad te tantaꝫ oñderat dilectione/ vt etiā ꝓ te mortē acerbissimā pati dignatus sit et tu illi cor tuū ⁊ amorem penitus surripuisti. immo qđ grauius est/ velut ꝑfida et infidelissima spōsa/ sue ꝓprie habitationis portas ꝑclusisti/ q̄s nihilominus illis suis miseris ac nefarijs hostibus sinis esse patētes qui te perdere q̄runt ⁊ eterne morti tradere. ¶ Quid queso arbitraris o anima. Putas ne a pena imunis euadere? Manebit ne tāta iniuria/ tāq; grandis offensa/ tandem penitus multa

O ꝑfide totius humane creature hostis. iā anima mea/ tua seductōne ꝑdita est infelix ac ꝓstrata. quoniā sicut carnifex/ viridi ramo ac modica herba ducit ad mortem agnellam petulantē/ et saltantē/ future sue occisionis nesciā/ ita meā fatuellam animam deduxisti/ momentaneā aliquā huiꝰ mūdi vanitatē sibi demonstrās. quā sic tractā/ tuis vinxisti vinculis eāq; excecasti. ⁊ postmodū plurimis criminū mortaliū lanceis ad mortē vulnerasti. Demūq; sup eā īposuisti graue illū male cōsuetudinis lapidē. Insuper et frigidā illā durā atq; horribilē obdurationis cordis tumbā qua resurgē ꝓhiberetur. qnimmo ꝯtinue magis ꝓstrata iacet terrenis affectiōibꝰ obuoluta ⁊ in fimo ac stercore criminose delectationis inclusa putrescit. ita vt vsq; ad finē maneat fetida ⁊ abominabilis deo ⁊ sanctis eius. Heu me miseram creaturam. heu me si hac in dispositione relinquor vsq; ad finē: Quid nempe factura sum in tali statu moriens. quo ꝓfectura? ¶ Contremisco ista cōmemorās. et horresco vehemenť tātūmō hec recogitās Perpetuis certe sic moriens ardoribus stridoribꝰ ⁊ fletibus mancíparer ⁊ ꝑ rabie tormentoꝝ deū blasphemarē nullā ab ipō cōsolationem ꝑcipiens. Tunc euidenter perpenderem sed sero nimis/ quali preceptorī paruissem. et cum quanto detrimento defecto deo/ dyaboli mundi ⁊ carnis oblectamēta suscipiunť. ¶ Preserua me domine deꝰ ab his horrendis tormentis/ ab hac morte tam crudeli me ꝓtege. ¶ Aduoco te anima olim a deo formata. anima suo ꝑcioso sanguine redempta. anima plurimis donis super ceteras creaturas nobilissime decorata a tot et tantis periculis totiens preter tua merita ꝑseruata. Te aduoco inquā audi me. Tuos nūc paululū aperias oculos ⁊ intuere vbi iaces. Cōsidera vbi tu es. ꝙ ꝓpinqua sis inferis. ꝙ a celis elongata. Cogita quem deseris. quē despicis. cui surdā aurem prebes ¶ Et tu dulcissime iesu animarū medice clementissime/ fons omnis dulcedinis. si humana miseria te valeat ad misericordiā inclinare. respice oculis pietatis hac ꝯpassiōis ad hāc aīaꝫ miserabilē nūc exurgit/ nē expgiscit̄ cū suā nuditatē ⁊ statū miserabilē aduertit/ magnā h ꝯcipit di

Q

splicentiam ꝯfusionē et abominatione et ꝺ sua tam diutina stulticia/admodū admiratur et dolet tāq̄ misera peccatrix que iam plius indigna est tua vocari spōsa/tua amica/demisso vultu flebili/facie ad te suspirat erubescens. nec loqui ꝑsumens. ¶ Dulcissime iesu hanc clementer ꝓspice. brachia ⁊ manus ad te extendit. vt te trahente de ꝓfundo lacu peccati et de stercore in quo tā diu ꝓstrata iacuit/erecta ꝓsiliat. Tu q̄ solus es saluator. ꝓpterea ⁊ ei manū porrigēs eā subleua eamq̄ꝫ perire ne ꝑmittas. Tot vides peccatores qui te minime depcāt/immo te ꝑsequuntur. ¶ Conuertere igitur ⁊ iustifica tuam hanc pauperem animā tuā ancillam humilē tuā pusillam pedissequā: quā aliquādo prius dilexisti sicut et ipā te dilexit. q̄ nūc in magnis suspirijs ⁊ in amaritudine cordis te depcatur. Posses ne hāc nō exaudire. posses ne eā nō suscipe? Profecto minime/immo magnā hinc spem cōcipio. ꝙ tuā in me experior gratiā in q̄ nūc adest mihi hec voluntas ad te reuertendi. ꝙ tibi summo medico/dolorosa illa vulnera anime mee te inspirāte detego ac demōstro. ¶ Olim siquidē ꝑ os tui ꝓphete ꝓmisisti ꝙ in quacunq̄ꝫ hora ingemuerit peccator ⁊ penitentiā egerit/ab omnibus peccatꝭ suis que operatus est. omniū iniquitatum eius nō recordaberis. ⁊ reuera paucos habuisses iustos. nisi peccatores misericorditer recepisses. ¶ Ideoq̄ꝫ saluator iesu christe. aduocate ⁊ meditator noster/simul imperator et frater qui solus nosti meam miseriam ac fragilitatē. si vera sunt que video audeo ⁊ credo de tua dulcedie pietate ⁊ misericordia/⁊ vtiq̄ꝫ vera sunt. ideo te finalit depcor vt meas omnes deleas iniquitates sinceram ⁊ mundā ꝯtritionem tribuens ⁊ integram penitentiā. ¶ Fac vt ꝑ bonā patientiā/omnes tribulatōnes aduersitates et labores quos dietim sustineo ad purgatōnem deseruiant: ⁊ ad pene quā mea peccata demeruerūt remissionē. vt sic in hoc mūdo meū sit purgatoriū: fiat itaq̄ꝫ meam huius mortalis mundi ꝑegrinationē tibi acceptam. Tribue mihi baculū firme fidei. stolā charitatis. et scalā sancte spei. Cōfunde ꝑ tuā potentiā q̄cq̄d mihi īpedimēto eē pōt. ita vt in via/nulla me retineat delectatio nulla me ꝯfundat aduersitās. ¶ Genera in me cor humile piū clemēs erga proximū. sine rixa. sine inuidia. sine indignatōe sine supbia. sine omniū detractione. Tuo amore inflamma cor meū. Vulnera illud sagittis potentissimis. tue pulcritudīs. tui dulcissimi conspectus. tui gratissimi gestꝰ. tui pulcerrimi apparatꝰ. tue speciei dulcissime. Fac vt te semp meditet̄/letanter de te sermonē audiat. ad te suspiret. ad te īgemiscat. tibi cōplaceat. totam intelligentiā. totam mentē. totā curā. ad hoc impendat. vt digne tibi seruiat. qm̄ non est alius amator qui sic vt tu es vices rependat. ¶ Insuper da mihi dn̄e cor liberū. cor sublime ⁊ inclitum quo detester fugiā et spernā/vile lutū mundane cuiuslibet voluptatis/quo quālibet cōtemnā creaturaꝫ. que honori meo: ac ꝓmotioni salutari nō venit adiumento quo te in te diligā. alios aūt omnes in te et ꝓpter te. Demū tu qui es mea spes finalis mea sola salꝰ. meūq̄ꝫ refugiū singulare/subleua me. doce me. sustine me. dirige me. ita vt in illa hora tremenda mortis. meꝰ sis ꝓtector potensq̄ꝫ defensor. spiritꝰ mei aduersus illos canes īfernales. ita vt in pace ⁊ benignitate illū recipias in glīa ī qua te facie ad faciē summo cū gaudio vidē valeaꝫ. ac ꝑenniter adorare. amare ac laudare. Amē.

¶ Explicit.

Epistola eiusdē ad sorores suas docens de quo quis ꝑ singulos dies cogitare debeat.

Sororibus meis in xp̄o iesu charissimis et dilectissimis salutem atq̄ꝫ in ipius deuoto seruitio iugit̄ ꝑmanere. Nō facile exprimi posset gaudiū atq̄ꝫ ꝯsolatio ex bonis nouitatibus frequētius de vobis ꝑceptis ꝓueniens. Utinam idipm̄ nūq̄ inimicoꝝ temptatione aut aliter quouis mō/ gaudiū in tristiciā vertat̄. contrarium videlicet de vestra dilectōe audiendo. ¶ Quamq̄ amātissime sorores oī tempore ad dei obsequium exercitanduꝫ ⁊ informandum/ literas librosq̄ꝫ sufficienter habueritis. ad habendum consolationes

spirituales ⁊ adhuc habebitis alios in po- sterū. Nihilominus noctis vnius vigiliā arripiens/q̄uis pluribus implicatus nego cijs/ad p̄ns scribere curaui breuiter ac sim pliciter ꝑegrinationis processuȝ. a me post modicū tp̄is factū. speciales etiā requestas a me fieri solitas. ſm septē dieꝝ hebdoma- de numeꝝ ſm septem sancti spiritus dona. ſm etiam septem dominice orationis peti- tiones contra peccata septeȝ criminalia. cor respondentes septē beatitudinibus. ¶ In super ſm septem status in celesti paradiso consistētiū. ¶ Quod vero transmitto scri ptum pro presenti non est nisi breue ac sim plex auisamentū ad cognoscendum nomi natim ac sp̄alius de q̄ quis ꝑ dies singulos cogitare debeat. Bone eñ cogitationes in super venture spiritussancti spiramine reꝑ te pariter studio lectōnes sancteq̃ medita tiones. H mōi eñ/non possem neq̃ scireȝ omnes in scriptū redigere nec op⁹ ē. ¶ Pri mo igit̄ cū preces vestras humilime ac re- uerenter corā diuina maiestate funditꝭ aut sanctorum suorum. inuocet̄ vna cum ora- tione vestra/custos vester angelus videlicȝ bonus. necnon sancti aut sancte illius suf- fragium imploret̄/cuius ꝓtunc sollēnitas agitur. Ea de causā vt. s. vester nuncius p̄n ta via oīo/saluā habeat conductū bonāq̃ societatē. ¶ Die quippe dñico ad bñdictā atq̃ indiuiduā trinitatem solitus sum me am dirigere p̄cem vnicuiq̃ ꝑsonarū appro ꝑata diligentius meditando. De patris vi delicet potentia. filij sapientia. sp̄us quoq̃ sancti bonitate. considerans magnā dei cel situdinem admirabilē dispositionē sup fi- lios hominū. ¶ Die autem lune. s. scd̄a fe- ria. meā ordino ꝓcessionē ad sanctos ange licos sp̄us. beneficia ab eisdē nobis exhibi- ta omni tp̄e recognoscens. ¶ Die v̄o mar- tis. s. tertia feria ad ꝓphetas patriarchas a- postolos ceterosq̃ discipulos dñi ⁊ euange listas ¶ Die mercurij. s. quarta feria ad bea tos athletas. s. martyres xp̄i. ipoꝝ ī sua pu- gna fortitudinē atq̃ ꝯstantiā admirando ¶ Die iouis. s. feria quinta ad sanctos con fessores heremitas et religiosos. ¶ Die ve- neris. s. feria sexta ad passionem amarā do mini nostri iesu xp̄i. ad suaq̃ verba ac fc̄tā isto benedicto die ab eodem peracta.

¶ Die insup sabbati ad btāȝ mariā vir ginē speciali⁹ meip̄m ꝯuerto ⁊ ad ele- ctas xp̄i sponsas. ¶ Porro primo die. s. do- minico immoror diutius. donū sancti spi- ritus primū. suppliciter efflagādo. donū. s. sancti timoris dei. Et beatitudinē humili tatis ⁊ sp̄ualis pauꝑtatis. Ad expellenduȝ superbie vitiū cū filiabus seu ramis ei⁹. Et dico pariter dñe deus pater omnipotens li bera me a malo. que clausula est petitio pri mo in dñica oratione cōtenta ⁊ hoc ordine ꝑpostero. ¶ Die auteȝ lune. deuotius atq̃ specialius precibus insisto/ petens ſm san- cti spiritus donū. s. donū pietatꝭ seu miseri- cordie. tam ad me q̄ ad meū ꝓximū. Cuȝ beatitudine alia. s. mititate seu mansuetu- dine. Et hoc contra inuidie venenum. Et vt deus in temptationem ne inducat. i. ne ī temptationib⁹ succumbere ⁊ vinci permit tat. quod est secunda petitio orationis dñi ce. ¶ Die v̄o martis singulari⁹ ꝓ dono san cti spiritus tertio supplico. s. ꝓ dono scien- tie. ad cognoscendū clarius ⁊ melius/ ꝓpri am fragilitatē et finem meū necnō ⁊ statuȝ meū. amicoꝝ quoq̃ meorūȝ. Et dono isto mediante/ad beatitudinē ꝑuenio tertiam que est luctus sancti. ac lacrimaꝝ deuotarū Et hoc contra peccatū ire. Consequenter etiaȝ deū deprecor. vt debita mea dimittat sicut et ego meis ignosco seu dimitto debi toribus meis. s. ꝓximis que est tertia dicte dñice orationis postulatio. Die v̄o mercu- rij/peto donū fortitudinis mihi largiri ꝯ omnia temptamenta mundi carnis ⁊ dya- boli. Similiter oro fortitudineȝ mihi dari ꝯtra acediam bonorū operū. Atq̃ quartā beatitudinem que posita est in bonoꝝ ope- rū iusticie desiderio/in vehementi fame et siti einsdē. Peto nihilominus panē quoti dianū tā corporis q̄ sp̄us mihi tribui. ad for titudinē hn̄dā. ¶ Ceteꝝ in die iouis instā tius dep̄cor ꝓ dono ꝯsilij. ad sciēdū in sin gulis casibus ꝑ qd̄ iter eūdū mihi sit. Quē etiā statū tanq̄ ꝯuenientiorē ꝓ dei obseqo tenere debeā. Et q̄ auaritie malū me nō re tineat. peto beatitudinē quintā dictā mise- ricordiā. Et qd̄ dei fiat volūtas sicut ī celo et in terra. ¶ Die veneris. donū intellectus specialius rogo ad cognoscēdū in tota scri- pturaꝝ serie mihi obiectis in omnibus sub

Ce

huius mundi rebus/occulta seu sclusa mi-
hi misteria. Et vt quelibet visu pcepta/sciā
ad ꝓpriū ꝯuertere ꝓfectū spūalem. queād
modū si celū intuitus fuero/sciā ꝓtinus cō
siderare q2 illic sit mea patria. pulcerria exi
stens ibidē habitatio. Cū videro canē cete
raqꝫ aīalia bruta/quāta solicitudie suis ob
sequunt̄ dn̄is. meditabor ꝙ iusto dei iudi-
cio ꝯdēnantur hoīes inobediētes ⁊ ingra-
ti/deo bn̄factori liberalissimo. Si subulcū
post porcos cōspexero. recordabor pabole
euāgelice de filio ꝓdigo ⁊ misericordi pr̄e
Videbo paupem mendicū vlcerosum/me
morabor pabole de lazaro ⁊ diuite. Vide-
bo diuitē multa sibi ꝯquirētē in annos plu
rimos. recordabor euangelice cōminatōis
stulte ac nocte morieris. ⁊ aīam tuā tollēt ⁊
q̄ pasti cuiꝰ erūt? Videbo filios huiꝰ secu-
li q̄ habent ꝯsolatiōes suas multis modis
sciam memorari quāta sit ꝯsolatio quā p̄-
parauit deus diligentibꝰ se. Sic generalit̄
ꝑ omnia discurrendo. sciam sp̄ repire am-
plam ⁊ p̄sentem deuote orationis materiā
in omnibꝰ que sub aspectu auditu aut alio
sensu se presentauerint/meip̄m in exercitio
orōnis visitādo. Cū hoc parit̄ deprecor mū
diciā cordis mihi p̄stari. q̄ est beatitudo se-
xta. Luxuriā oēm depellens. Et vt dei reg
nū mihi adueniat. vt videlꝫ nō in me pec-
catū sed deus ipse regnet. ¶ Postrema die
sabbati/obsecro sapie donū ad sapiendum
ac gustādū spūalē bonoꝝ vtutē ⁊ gr̄e boni
tatisqꝫ dei ineffabilē dulcedinē ⁊ vt nll'a pe
nitus cura mihi sit de huiꝰ mūdi falsa dul
cedine. Et est ꝯtra gule viciū. Itē peto verā
cordis pacē ac cōscie septimā beatitudinē.
Et ꝙ dei nomen bn̄dictū in nob̄ scificet̄/
hoc est ꝙ oīs immunditie expertes simus.
¶ Carissime sorores: si quotidie aliqd/
mō supra dicto ex libris vr̄is. aut certe
aliter addisceretis/sic exercitando vosip̄as/
multū sine dubio ꝓfectū in scīa virtutibꝰ
atqꝫ in deuotiōe acquirere possetis ¶ Hec
mee est intentionis/ꝙ ꝓpter mea scripta p̄-
sentia alias meditationes pias et vtiles at-
qꝫ bonas deseratis ac modū vestrū faciēdi:
scꝫ ꝓcessionē siue pegrinationē spiritalē ad
sanctos et ad sanctas/tā ꝓ vobis ꝙ ꝓ alijs
amicis vestris/viuis ac defunctis. Nō eni
ignoro ꝙ sepiꝰ vna ꝑsona ꝑ aliquid ad de-

T

uotionem facile incitat̄/quo alia nō ita ad
eā mouet̄. Et idcirco quisquis suo relinqt̄
studio/suaqꝫ in talibus experientia. Mihi
vero. supra agendi scriptus modus profi-
cuus est repertus. ¶ Rursus quotienscun-
qꝫ oratiōis arcanū intraueritis. Primo co
gitationi vestre/pctā ꝓpa obiecta sint/indi
gnitatemqꝫ vestram intime considerātes.
et sit deo sanctisqꝫ suis dicite. O domie de-
us. ecce venio tuā exorare maiestatem nihil
omnino de bonitate mea p̄sumens. de vir-
tute aut dignitate. sed in tua maxima gra-
tia atqꝫ misericordia cōfido. Quia certe ali
ter. oratio vestra citius impediet̄. execrabi
lisqꝫ deo reddet̄. supbia comitante. Diliḡe
tius obseruantes ꝙ in tali cogitatiōe ⁊ pe
titione ꝑseueretis quoadusqꝫ corde intimo
senseritis nullā omnino fiduciā de vobis-
metip̄is hr̄e/ sed solūmodo i dei misericor
dia infinita. Et sic postea de alia securiꝰ po
teritis cogitare ꝙ antea. ¶ Equidē quoti-
enscunqꝫ deuotionis ibre suaui ꝑfusas vos
senseritis/nō id vestris meritis ⁊ ꝓprijs bo-
nis actibus euenisse meditamini/quin po
tius ob alicuius sancti aut sctē. intercessio-
nē aut alicuiꝰ amicoꝝ vestroꝝ/certitudia-
liter putet̄. Et pariformit̄/ad vosmetip̄as
reuerse si fueritis/ quotienscunqꝫ vane gl'ie
ventum sonare pceperitis. nihil vobis no-
cebit hic sibulus. ꝯsiderabitis em̄ vosmet
ip̄as. intuētes defectus ꝓprios dicentes in
tra vos. tale peccatū nefandū ac talia mise-
ra ꝑpetrasti. ⁊ quō ergo cogitare ausa es/ta
lem deuotionē a deo tibi ob tua merita cō
cedi. ¶ Interea cū ad aliquē electoꝝ aut
electaꝝ. vos contingit conuerti audacter
eidē dicatis/q2 a deo ad ip̄m transmissi fue
ritis ad petendū suam elemosynā gratiarū
Nec sic falsum dicetis. Sine em̄ dei inspi-
ratione/aliquē sctōꝝ deprecari velle seu vo
luntatem habere nō potestis. Poteritis igi
tur ip̄m alloq dicentes. ꝙ exquo dei cōpla
cet voluntati/vt ip̄m sctm̄ exoretis refuta-
re vos omnino ei nō licet quin ꝓ vob̄ idē
ip̄e ad deum intercedat elemosynam expe
tēdo exquo eum requiritis. Magna enim
foret rusticitas ⁊ indignum omnio alicui/
refutare ⁊ spernere quepiā diligentius se re
quirentē. Dicere nihilominus poteritis hꝰ
modi electis a vestra deuotiōe reqsistis. qa

plures vestris oratiõibus ꝑsecutores crudeles/cõuersi sũt/multomagis igit̃ facere ꝑcem debetis ꝓ his q̃ vos nunq̃ ꝑsecuti sũt sed modo deuotius depcant̃. ¶ Deinde attendite diligentius in cuiuslibꝫ sancti festiuitate/bona misericordie ab ipo dñ hic vixerit patrata supplicantes/vt ꝛ vobis faciat similiter. reducendo eadẽ/ ad bona animarum vestrarũ. ¶ Considerate insuꝑ maximam sanctorum ac sanctaꝝ angelorũqꝫ cohortem sine multitudinem. ꝛ a singulis eorum deuotius rogetis/quatinus apud deum vnũ remissionis diẽ impetrare dignet̃ ꝓ pene relaxatione ob vr̃a demerita debite. Et certe obtineritis vltra mille milia dierum/si ab ipis exaudiri vos ꝯtingeret. Et exaudimini vtiqꝫ. si solũ mõ debito et congruo/eos depcemini. ¶ Demũ oremꝰ sup oĩa/q̃ deus omnipotens iudicet puniatqꝫ nos in sua curia miscðie in pñti seculo/et nequaq̃ in curia iusticie sue rigorose/puta in inferno. Et hoc est q̃ oratis dicẽtes. Domine ne in furore tuo arguas me ꝛc̃. ¶ Faciatisqꝫ nihilominꝰ dilectissime/ ꝓcessionẽ vestrã in infernũ ex hoc timore reportãdo In paradisuꝫ etiã atqꝫ in purgatoriũ pro gente vestra sanctaqꝫ mr̃e ecc̃lia deũ exorãdo. Specialius vo ꝓ parentibus cognatis et amicis viuis ac mortuis.

¶ Finit.

Sequitur tenor appellationis cuiusdam peccatoris a diuina iusticia ad diuinã misericordiam ab eodẽ cancellario edite.

D

In tua O regina celi/ꝛ mũdi totius dñã/ dei genetrix illibata virgo maria ac vr̃m oĩm celestis regni ꝓceꝝ. ciuitatis eterne ꝯciuiũ et btẽ felicitatis coheredũ/ coram dei throno ꝛ agno iugit̃ astantiũ tuiqꝫ sacer euãgelista Johes pudice virginalis paranimp̃he/celestiũ scrutator egregie/ ꝛ diuinoꝝ scriba doctissime tanq̃ ĩ ꝑsona singul̃ autentice/ ꝛ ꝓrogatiue scititis ꝛ dilectiõis amplioris dignissime pñtia Ego. N. omniũ filioꝝ dei ingratissimꝰ meritoꝝ pauprimꝰ. et sceleꝝ heu abundantissimus ab oĩm pctõꝝ meoꝝ grauamĩbꝰ firmo correctiõis ꝓposito et animo ad emendationẽ vite melioris fiducialiter appellãdi. et lacrimarũ mearuꝫ ꝓfluuijs/a districtissima tua dñe iusticia/ ad clementissimaꝫ bonitatis tue misericordiam ꝓuocãdi. dico ꝓtestor ꝯfiteor ꝛ ꝓpono. q̃ licet ego peccator impius indignꝰ ꝛ miserrimꝰ tantilla mea tpa pueritie metas/adolescẽne cursũ ꝛ ꝓuectiorẽ virilitatis mee ꝓgressũ imo oẽs vite mee ꝓcessus. Annos mẽses dies horas ꝛ momenta. timore tuo post posito. animo irreuerenti ꝛ infrunito cogitatu. desiderijs ꝛ conatibus mal̃ volũtate ꝓposito et cõsensu peioribus. necnõ ope ꝯsuetudine ꝛ contemptu pessimis incessant̃ ꝛ impie transegerim. legẽ tuã peccando dereliquerim. iusticias tuas ꝓphanauerim. gratiã tuam abiecerim. mandata tua nõ custodierim. salutaria tua cõsilia ꝛ monita paruipenderim pietatis opa. segniter neglexerim dona spiritus septiformis/mortaliter a me repulerĩ beatitudines et virtutes maliciose spreuerim. ecclesiasticis me sacramentis indignũ reddiderim. Temereqꝫ boni proprie salutis immemor peccata cõmiserim obseruantias ecclesie sancte/catholicas ꝛ precepta/ꝑtinaciter transgressus. flagitiosis meis operibus/fidem tuaꝫ violauerim/peccatis meis rursum te fili dei crucifixerim. omnibus tuis beneficijs et donis gratuitis ingratus extiterim. flagella tua licet pauca murmurando susceperim. ¶ In superbia vite. auaricia cordis. inquinatione mentis et corporis inuidiosis actibus peculiaribus castrimargijs iracũdis motibus. acediosis temporibus. innumeris voluptatibus actualibus culpis mortalibus ꝛ criminalibus vicijs. venialibus peccatis. offensis spiritualibus. corpis cordis et oris iniquitatibꝰ factis illicitis. ꝑsumptiõibus temerarijs. crebris inobediẽtijs. negligẽtijs ꝛ delictis pl̃urimis. et alijs nefandis excessibus. ex malicia et fragilitate. omnibus interioribus et exterioribus meis sensibus te deũ meũ grauiter ꝛ multiplicit̃ offenderim. Et his mal̃ ꝓprijs nõ contentus/ mala malis accumulans alijs occasionẽ peccandi prebueri eos in puteũ interitus mecũ traxerim Peccantibus consilium auxilium ꝛ fauore impenderim. exemplis ꝑuersis. ipẽ ꝑuersus inno-

cētes ꝑuerterim. Ad peccata que rarissime defleui quasi canis ad vomitū ⁊ sus ad volutabꝛū luti/post lamenta tanq̄ ea nō plāxissem impudice redierim Ac ꝑmissā ⁊ omnia alia mea facinoꝛa/tibi cuncta videnti/notissima/oꝛdine/sciencia loco tpe et causa vltra modū auxerim ⁊ aggrauauerim. mala quoꝛum non est numerus nequiter commiserim ⁊ ꝑ ea sentētiā moꝛtis eterne (qua dicitur anima que peccauerit ipa moꝛiet) damnabiliter incurrerim. in iudiciū tuum hoꝛrendū et iustissimū domine/⁊ in manū tuam dei viuentis/ꝑniciose nimis incide rim. indignationē tuam incurrerim. a consoꝛtio celestis exercitus me sepauerim. ⁊ ab iniquitate mea in qua vsq₃ adhuc quasi ꝑ talentum plumbi resideo vt resurgere non adiecerim. sempq₃ te dominum vocantem me ad penitentiam nō audiuerim ꝓmittē tem te pꝛemia eterna renuerim/et te moꝛtē cōminantem ꝑpetuam/et diuitias bonitatis patientie et longanimitatis tue/in anime mee ꝑiculum et salutis dispēdiū ꝯtempserim. ¶ Tū tu rex foꝛtis ⁊ potens/vltoꝛ metuende terribilis/⁊ iuste iudex/de cuius oꝛe sedentis in thꝛono/ꝓcedit gladiꝰ ꝑ iudicium ⁊ iusticiam bis acutus: ꝯtra iniuriā ostendēs mihi bonitatē et patiam sustinuisti et expectasti/vt mihi miserearis. Pꝛolōgaui iniquitatem et tu bonitatē continuasti/in charitate ꝑpetua miserās dilexisti me attraxisti dissimulasti pꝛopter penitentiam omnes transgressiones meas ⁊ scelera mea Contemptus ingratitudines ⁊ delicta/nō impꝛoperasti mihi. beneficia non detraxisti pꝛopter crimina. tolerasti patienter omnia mea flagitia/ custodisti me ne vltra ea que feci committerem grauioꝛa. Nō fecisti mihi ſm peccata mea/ nec iuxta iniq̄tates meas. Non tribuistis ꝓ malis mala/sed pro malis bona. Nō intulisti mihi oppꝛobꝛia non irrogoꝛasti conuicia. retraxisti manuȝ vltricem vibꝛanteȝ super me vindicte gladium. distulisti sententie moꝛtis executionē Suspendisti iudicium et iusticiam/pꝛorogasti spe coꝛrectionis vite mee terminum ⁊ peccatoꝛum meoꝛuȝ vltionem dignissimā/ vsq₃ in hoꝛā pꝛesentē misericoꝛditer auertisti in miserationibus tuis multis factum est vt non sim consumptus ne perpetuum sustineam saluationis pꝛeiudicium. patrimonij celestis iacturam. beate visionis carentiam. damnum coꝛpoꝛis et anime damnationis penā. nō moꝛituri vermis doloꝛem. inextinguibilis ignis incendium. stridoꝛem dentiū tenebꝛas fletū. luctum ⁊ grauamen. ¶ Ex ꝑmissis igitur domīe si a me faciē auerteris ⁊ misericoꝛdiā despereris. si iniquitates meas obseruaris/si in ira tua arguendo me misericoꝛdiā tuam attenueris ⁊ antique misericoꝛdie recoꝛdatus nō fueris. si imperpetuum mihi irasceris ⁊ misericoꝛdiaȝ a me peccatoꝛe ineternū absconderis/si iusticie tue soliū me iudicaturus ascēderis/et oblitus fueris mei finaliter misertus mi. Sciens me pꝛe iniquitatū meaꝝ multitudine et graui peccatoꝝ onere me culpabiliter in hac vita grauatū/nō indebite. timēs q₃ verisimiliter si tantis tribulationibꝰ adiutoꝛē nō inuenero/post hanc vitaȝ me plꝰ ⁊ multo foꝛtius aggrauari. Ideoq₃ deꝰ. iudex iuste/in his scripturis lacrimarum mearum attramento conscriptis. a te irato et iusto iudice et a sententie tue diuine iusticie a te placatū et miscōdeȝ patrē miscōiaꝝ q̄ tardā nescis miscōiam ⁊ cui ꝓpꝛiū est sꝑ misereri ⁊ ꝑcere. q2 supioꝛē nō hēs cū tu sis solus altissimꝰ ⁊ ī miscōia copiosus/ad tribunal tue clemētie bonitatis ⁊ miscōie q̄ iudiciū superaltat/ī spe venie. Ego miser/ad te misericoꝛdem/cuꝰ miscōie nō est numerus ꝓuoco et appello. Et te reginā ⁊ mr̄em misericoꝛdie oēsq₃ sanctos ⁊ electos dī ⁊ spālr vos iudices iusti cōmilitones aplōs peto/ vt instanter instantius instantissime ꝓ me pctōꝛe miserrimo. ad deū meū suppliciter intercedatis/ac iteruȝ ⁊ iterū et cum oī qua possum deuotionis ⁊ humilitatis instācia a te cuius misericoꝛdia plena ē omnis terra/et ꝑ te in celis ꝑparata ⁊ ineternū edificata gratiam ⁊ veniam. Et q2 in misericoꝛdia diues es/clementiam ⁊ misericoꝛdiam peto mihi dari. cum ipē deus meus sis/cuius miserationes sunt super omnia opera tua. qui cui volueris immo omniū misereris et qui gratiam ⁊ misericoꝛdiam in quacunq₃ hoꝛa peccatoꝛ ingemuero mihi dare possis et velis/subijciens coꝛpus et aīam vitam res. statū et tempa mea necnō omēs et singlos miscōie tue adherētes seu adhe-

rere volentes ꝑtectioni et gratie abundan tissime bonitatis ⁊ miscdie tue dñe deꝰ pa ter unigenite iesu xp̄e et spiritus orphano rū paraclite indiuiduaq3 trinitas bñdicta ¶ Protestor etiā ꝙ p̄sentē orationis mee deuotionē aspectibus tuis sepius publicarī ac mores et vitā auxilio tuo q̄to celeriꝰ po tero corrigere ⁊ emēdare volo. ¶ Rogo etiā am te fili dei crucifixe / vt lateris tui vulne ris signo. quo illam in cruce pendēs oratō nem. pater ignosce illis q2 nesciūt quid fa ciunt consignasti / ⁊ in qua ꝑ tua reuerētia es exauditus. hanc etiā oratiūculam meā diuine ꝓuocationis miscdie clemenē con signes ⁊ eam misericordie multe facere di gneris efficacem. ¶ Requirēs te sacer scri ba Johes quatinus p̄sentem meā oratiōē tibi cōmisse virgini matri cum exoratione pro me publices. ¶ Et tu regia misericor die eam cum ostensione pro me pectoris v berum tuorum. que3 genuisti dei filio no tifices. Tu quoq3 fili clementissime eā pa tri cū oblatione ꝓ me passionis sanguinis vulnerū tuorum ⁊ mortis offeras / accepta bilemq3 facias alme trinitati / vt p eā ⁊ alia pietatis opa gratiā ⁊ misericordiā / peccato rum remissionē ⁊ veniā requiem ⁊ vitā me rear sempiternam. Amen.

Sequitur oratio apo stolorum.

Quia iusticiā mea3 tāq̄ fragilitati ⁊ demerit[?] tuis intolerabilē decli nās / ad tribunal miscdie mee tāq̄ ad sup iorem iusticie / sub spe venie humiliter ap pellasti. Jdcirco quia misericordia te rede mi in misericordia te saluū feci / misericor diam docui / misericordiam et non morte3 volui / misericors sum / miserator longani mis et multum misericors / immo sum pa ter misericordiarum Et quia regina glorie mater misericordie mater mea astat a dex tris meis / pro te bona loquens / ⁊ misericor diam postulans / cui nō est mihi fas aliq̄d denegare ob reuerentiam ⁊ pietatem multi tudinis misericordie mee. et intercessione3 matris mee / omniumq3 electorum / gratie et misericordie in gloria participum. Ap pellatōni tue misericorditer defero / ⁊ te ad tribunal misericordie mee. clemēter admit to. tibiq3 vt misericordiam consequar[?]. om nium dierum vite tue terminum pempto rium ad prosecutionem misericordie et ipi us assecutionem assigno. Ac latam contra te sententiam iusticie mee. ꝓpicius relaxo. Jta vt si vsq3 in finē misericors fueris / mi sericordiam tū meam qū aliqū pecces a te non despergam vt damnem. neq3 nocebo / in veritate mea / vt abijciā te in finē. sed ꝓ peccato vapulabis. sed tū nō peribis.

¶ Finit.

Tractatus eiusdem de oratione et suo valore.

¶ Prima pars.

Oportet sp orare ⁊ nō deficē Scripsit Tulliꝰ accuratissi me cōmētariū fratri suo de petitione romani ꝯsulatus / suadens vt in omni loco se dens ⁊ ambulans recogitet secum assidue Quis es tu qui petis / quid petis / et a qui bus petis. Subijt animū / scribere tibi ger mane charissime de petitione / nō terrestris consulatus sed celestis incolatus. Ad hoc em̄ professionem tuam vocationem tuam sacerdotiu3 tuum dedicata esse memineris Proponas igit̄ in omni meditatione tua. in omni opatione tua loco et tpe. quis et q̄ lis es qui oras. quem vel quos oras. quid vel pro quibus oras? Cetex quodlib3 isto rum cōstringito sub ꝯsideratione quadru plici / ne ꝯfusionem infinita quedā mentis euagatio parturiat

Quis es qui oras? Si ad ꝓpria merita respexeris / incertus es an a more vel odio dignus sis. Jncertꝰ idcirco an tremenda cadat super te illa sen tentia. Cum is qui displicet (inquit beatꝰ Gregorius) ad intercedendum mittitur / irati animus ad deteriora prouocat̄. Por ro certus dicere poteris cum Esaia. Om nes iusticie nostre quasi pannus menstrua te. Certus preterea dicere potes cum Dani ele. Non in iustificationibus nostris pro sternimus preces nostras añ te Nihilomi nus tibi cōscius esse potes si fidem. si spem si dilectionem. si dona tibi cetera quedam contulit deus. que scire que recognoscē po tes esse gratis data q̄uis si gratum te fa

ciant et non potius confundant ingratitu
dinem tuam prorſus ignoras Ora tamen
in meditatione tua / cum humilitate / ⁊ vir
tute donorum celeſtium gratis datorum:
quoniam ꝓprius motus illorum eſt impe
trare magna. ſicut fidei etiam informis fa-
cere miracula. ſicut ſpei liberationem impe
trare. ſicut dilectionis dilectionem recipro
cam extorquere quodammodo Iuxta illd̄
Prouerbij / Si vis amari ama. Et ita d̄ re
liquis virtutibus donis beatitudinibꝰ ſuo
modo dici poteſt. et hoc ꝙ̄ late pateat vid̄s.
¶ Secundo recogites in ip̄a meditatione
tua. profeſſionem in monaſterio ⁊ in ſacer
dotio conſecrationem. videbis te conſtitu
tum et peculialiter dedicatū vt ſis veluti q̄
ſtor aliquis. q̄ ꝓ languētibus et indigenti-
bus in hoſpitali magno totius orbis etiam
vſqꝫ ad carceres purgatorij / querere debe-
as elemoſynam. nō tam corporaliter ꝙ̄ ſpi
ritualiť ſuſtentantē. Petas igiť ne reſpiciať
īdignitas tua ignauia tua / ſꝫ aliena miſeria
ꝓ cuiꝰ ſubleuamine q̄ris miſcd̄iaꝫ / quā vt
nō impediat ꝓp̄a miſ͛ia tua / ſupplex pete.
¶ Proinde t̄tio vſeť meditatō tua / in q̄bꝰ
v̄bis vł̄ o ꝑibꝰ oras deum. Nā multa ſunt
ꝑuilegiata q̄ ſortiunť efficatiā nedū ex ope
rante ſed ex quadam vi opis oꝑati / ꝓut in
eucharistie cōſecratione ⁊ ſumptione ⁊ ali
orum ſacramentoꝝ miniſtratione quādaꝫ
vim ſuſcipiunt / ex ꝑte diuini et eccleſiaſtici
mandati. Sicut et oratio dn̄ica quā deuſ ꝑ
ſe fecit. Sicut hore canonice vel cetere ora
tiones quas eccl'ia dicendas iſtituit. Alia
etiā ſunt oꝑa ꝓ quibus indulgentias pon-
tifex dedit. Dic igitur deo; dic eccl'ie. Exur
ge ī p̄cepto qd̄ mādaſti. ¶ Demū q̄rto me-
ditationē tuā ꝯuerte quoꝝ ſis miniſter / ad
orandum vicꝫ deū miſſus inſtitutus. roga
tus vel obligatus. Sit hoc ex generis ꝓpin
quitate. ſit ex elemoſynarū ſuſceptione. ſit
ex amicitie viciſſitudine ſeu requiſitione.
quoniam ſi mittentes ſunt in gratia quem
admodum ſunt omnes in carcere purgato
rij et plurimi ex hoſpitali magno p̄ſentis
ſeculi, tua non erit ingrata neqꝫ prorſus in
efficax oratio etiaꝫ ſi peccator ſis; Datur ex
emplum dum mittiť ꝑ ſeruū neq̄ꝰ a domi-
no bone intentionis elemoſynā petentibꝰ.
¶ Vides igitur quis et qualis ſis q̄ oras.

q̄ donis gratuitis nō omnino cares. Naꝫ
meditabor inſtitutus es: q̄ dei p̄ceptū ⁊ ec
cleſie mandatū et theſaurū habes. q̄ ab ali
is miſſus et iuſſus es.

Y Lterum principale quod ipſa ti-
bi meditatio tua debꝫ ſugerere ē
quem vel quos oras. Et quidem d̄
omnipotētis dei immenſa liberalitate / cui
ꝓprium eſt miſereri ſemper ⁊ parcere / q̄ om
nipotentiam ſuam parcendo maxime ⁊ mi
ſerendo manifeſtat. cuius indigentiaꝫ / nul
la peccatorum / nulla flagitiorum / nulla ſce
lerum quantumcunqꝫ multiplicatoꝝ enor
mitas / ſuꝑat valet Multū ꝓfuerit hec ex
intima cordis humilitate fide ſubnixa / vi-
uaci meditatione ruminaſſe. etiā vbi nihil
in ſe quod nō merito diſplicere poſſit inue-
nerit. ¶ Ceterū. q̄ mos humanus hoc hꝫ
vt mediatores et interceſſores querat dum
potens aliquis rogādus eſt. Qm̄ preterea
recte pronunciauit Dioniſius hanc eſſe le-
gem diuinitatis / vt ad ſuprema reducanť
infima ꝑ media. Tu iuxta conſiliuꝫ Iob;
Ad aliquem ſanctorū conuertere. Qd̄ age-
re potes ſub q̄druplici meditatiōe. ¶ Con
uertere igitur ad aliquem ſanctoꝝ vel ſan-
ctam. qui deo proximior eſt in glorificatio
ne. ſicut et maioris meritij fuit. quēadmo-
dum de anima chriſti. de beata virgine ma
tre dei de iuſto ioſeph ſponſo ſuo de beato
Iohe baptiſta. et ſanctis apl'is et de ſubli-
mibus angeloꝝ ordinibus / martiribꝰ ⁊ cō-
feſſoribꝰ. virginibus ⁊ ꝯtinentibus. ſatꝭ cō
ſtat. ¶ Aut ideo certe ſecundo ad aliqueꝫ
ſanctoruꝫ conuertere. qui familiariori q̄dā
deuotione tibi cognitus eſt. vt patronꝰ ec-
cleſie ī qua baptiſmū ſuſcepiſti. aut in qua
beneficium vel ordinem ſortitus es vel cu-
ius ingreſſus es ſanctum templuꝫ Eſt orā
dus p̄terea ſanctus cuius nomine inſigni-
ris. Eſt orandus ille cuius virtutes ⁊ vitā
mirari ſoles ⁊ colere cognitā ex litteris. De
niqꝫ mira fiducia ſꝑ adorandus eſt angelꝰ
ꝓp̄e cuſtodie deputatꝰ ¶ Aut tertio rurſꝰ
ad aliquem ſanctorum conuertere ꝓ neceſ
ſitatibus aliquibus ſubleuandis vel ꝓ im
petranda ſpeciali quadā gracia. qui ſanctꝰ
vel ſancta priuilegiatum donum recepiſſe
memoratur a deo vt pro talibus opē ferat.
Diuiſiones eni̅ graciarū ſunt. ſicut tradit

apostolus. quod verum est nedum de viatoribus sed etiã beatis. Sub quo respectu canit ecclesia de quolibet sanctoꝝ. Nõ est inuentus similis illi. ¶ Proficit insup qrto si reuoces ante mentis oculos cõuersationem aliquarũ psonarum siue mortue sint siue viuentes quã pbatam esse vl' fuisse cognoueris. Nihil enim impedit/quo minꝰ oratio nostra cõuertatur ad huiusmodi psonas peculiariter et secreta quadã deuotione, q̃uis ipsas non canonizauerit ecclesia. In quibus quid aliud veneramur q̃ relucentem in eis multiformem dei bonitatem Que vbicunq̧ et qualitercũq̧ visa fuerit apparẽ potest absq̧ picnlo coli et suscipi de uoto mẽtis amplexu. Complectit̃ hec meditatio pueros innocẽtes nr̃i generis q̃s iõ ꝯstat saluatos quoniã in gratia baptismali mortui sunt. Complectit̃ et parentes nostros ⁊ affines alios in quibꝰ gloria quã eos habere pie credimus. naturalẽ et ingenitũ amorẽ non tollit sed pficit et auget

Ecogites ad extremũ in ipsa meditatione tua/quid vel pro quibus oras. Quem modum sub compendio reducimus ad quaternarium.

¶ Quidam sunt in gratia. sicut defuncti ĩ purgatorio. vel plurimi viuentes in seculo pro quibus est deo placens oratio quemadmodũ fit dũ ꝓ amico ad amicũ defert̃ intercessio. ¶ Inueniunt̃ alij quorũ laudabilis conuersatio/plurimum edificat ecclesiam qui si caderent/fierent in horrendum scandalũ omniũ bñ viuentiũ fabulã ⁊ derisum. ¶ Aut tales sunt. quoꝝ cõuersio valde ꝓficeret reipublice seu christianitati sal temvt in hoc nõ relinqueret dñs virgã peccatorũ sup sortem iustorũ vel populoꝝ afflictorum. Alij sunt ꝓ quibus est orandũ quatinus vbi supabundauit delictũ. sup abundet ⁊ gratia. qui sunt supramodũ peccatores psecutores et hostes acerrimi. Tu deniq̧ sup omnes et p̃ oibus miserere anime tue placens deo pete ab eo vt vias tuas dirigat. omniaq̧ tua consilia in eo permaneant Insup quid ab eo postula. i. solidũ et stabile bonũ eterne felicitatis. Reminiscere conformiter ad hanc meditationez tibi diũctoꝝ. qm̃ qui suoꝝ ⁊ maxime domesticoꝝ curã nõ habet in oratiõe sua/fidem negauit et est infideli deterior. Sit in omnibus ⁊ pro omnibus cardo desiderioꝝ tuorum et orationũ voluntas dei bene placens et pfecta. Exaudiat pete cardinẽ hunc desideriorum tuoꝝ quomodolibet dispo suerit deus. p arma iustitie a dextris ꝓsperitatis et a sinistris aduersitatis p infamiã ⁊ bonã famã. ⁊ satis est. Hoc tandẽ ꝓ cõperto tene/q̄ pmisse cõsiderationes ⁊ sites ꝓficiũt apud eos qui seipos ad orõnẽ ꝯtinuo vsu voluerint extendere siue exercere. Quẽ admodũ Cicero tullius ꝓtestat̃/dum eloquentie pcepta tradit dicens .q̄ si deest exercitatio/modicũ vel nihil ars proficit. hꝰ multo magis obseruandũ est in ꝑceptis de orando deum alioquin verba fiunt surdo et lux ostenditur ceco. Exercitiũ vero si vigilanter affuerit/faciat sibi materiã orationis deuote rem omnem que sub aspectu vl' auditu vel alio sensu se repñsentauerit. Videbit subulcũ post porcos recordabit̃ euãgelice parabole de filio prodigo et clemẽtissimo patre. videbit pauperem mendicuz et vlcerosum recordabit̃ euangelice parabole de Lazaro et diuite epulone. Videbit diuitem multa sibi conquirentẽ in annos plurimos. Recordabitur euangelice commiscionis. Stulte hac nocte animam tuaz tollent a te et que parasti cuius erunt? Videbit filios huius seculi qui habent consolationes suas/multis modis. Meditabitur que sit consolatio quã parauit deus diligẽtibꝰ se. Videbit etiã bruta aialia quãta solicitudine sicut canes domestici seruiũt homini. Meditabitur q̃ iusto dei iudicio cõdemnant̃ homines inobedientes ⁊ ingrati deo benefactori liberalissimo. ¶ Sic i oĩbus et p omnia discurrat tua meditatio et reperies amplissimam et semp p̃sentez materiam orationis. Considerans igit̃ attende et fac. qm̃ ita tibi diligenti deuz/omnia cooperantur in bonũ. ¶ Meditare igitur vt columba simplex ⁊ gemẽs. et sit meditatio tua in conspectu dei semper. Est autem meditatio fortis ⁊ vehemens attentio ⁊ studium ad aliquod inuestigandum p intellectum. vel deguftandum per affectum Sic meditari iubeat qui dicebat. Gustate quo ad secundũ. ⁊ videte quo ad primum. qm̃ suauis est dominus. Rursus idem psal. ait

In meditatione mea. exardescit ignis. sub intellige illuminans intelligentiã ⁊ inflã mans affectionẽ. Quod aliter fieri nequit/ si nõ in vnũ colligat se mens nostra: compri mens et reprimens varios et vagos occur sus et recursus inutiliũ cogitationũ som nio similium. manu districte redargutõis. ¶ Tandẽ ipsa meditatio que laborem ha bet ⁊ fructũ/ vertetur in contemplationem que facilis erit vt cogitatio. sed non vt cogi tatio infructuosa sed fructuosior etiam me ditatione. Tunc enim per ꝯtemplationẽ/ vi debis et afflues ⁊ mirabitur et dilatabitur cor tuum. Nam cõtemplatio est liber ⁊ ex peditus mentis intuitus in res prospicien das vndequaq; diffusus. et in diuina spec tacula suspensus. Inde fit vt sicut aliquis bñ ⁊ ꝯtinue meditãs scribere cũ laboriosis sima tarditate. tandẽ puenit vt celeriter ab sq; labore dum incipit bene scribat. scribẽs autẽ celeriter/ neq; bñ neq; celerit̃ vnq̃ scri bit. Ita de meditatione celestiũ accipe. Iu uabit aũt te lectio erudiens/ oratio lactans meditatio ꝓut dictũ est pascens vt ꝯtẽpla tio suauiter delectans. nutriens ⁊ diuinit⁹ afficiens subsequat̃.

Secunda pars

Multum valet (vt testatur Iacobus apostolus) deprecatõ iusti assidua. De petitione nõ romani consulatus vt Cicero Tullius: sed celestis incolatus scripsi nup tibi frater charissime. ex quo plecto siue inspecto. potest illa consequenter solui dubitatio que multos inquietat. Quid ⁊ q̃tum valeat oratio. si ꝓ multis. si ꝓ amicis si ꝓ se tantũ quãtum ꝓ vno ꝓ inimico. ꝓ alieno? ¶ Incidit autem protinus distin ctio de triplici facie petitionis/ qua orãs ni titur impetrare. aut per modum sit libera lis et gratuite donationis. aut p modũ me ritorie actionis/ aut per modũ satisfactiue recompensationis.

Primũ respicit liberalissimã donã tis misericordiã absq; respectu ad merita quecunq; ipsius orantis vel alterius ꝓ quo fit oratio. Et quoniam si cut misericordiarum dei non est numerus pondus vel mensura. sic non cadit sub no stra numeratione/ vel mensura quid ⁊ quã tũ quib⁹ ⁊ det. qui prior nos diligit pura et gratuita voluntate cuius voluntatis nõ ẽ querenda ratio que frequenter vbi supabũ dauit delictũ. facit et gratiã superabũdare. Exemplũ in rege qui suos incarceratos di mittit qñq; liberos absq; p̃cio vel mercede ⁊ absq; intuitu intercessiõis cuiusq̃ facte/ q̃a ad hoc ipm̃ sue liberalitatis virtus trahit. ¶ Hic est frequentissimus apud sacrã scri pturam modus oronis sanctoꝝ patrũ atq; prophetarum.

Porro si fit petitio p modum meri torie actiõis tunc nullus impetrat de condigno qui caret charitate. Qui vero charitatem habet/ eo (ceteris pa ribus) est efficatior oratio sua ꝓ seipso quo ad premium essentiale beatificum ꝓmerẽ dum quo feruor charitatis et conatus fue rit maior. Ceterum si de premio loquimur accidentali siue sit illud premium eternũ in celis. siue sit transitorium ⁊ temporale in terris. Dicimus ꝯformiter ad cõmunẽ the ologorũ sententiam q; essentiale p̃miũ nõ inde minuitur si actio meruit qualecunq; tale premiũ quod vocamus accidentale. ¶ Est aũt tale illud premiũ qđ nõ habz ꝓ obiecto visionem dei claram cũ fruitiõe cõ sequente eã. qm̃ essentialis beatitudo/ in du obus his actibus/ ab ecclesia ponit̃ integra ri. Confestim ex hoc infertur q; oratio si ꝓ quantũ multis fiat. si ꝓ alijs q̃ se. si deniq; ꝓ inimicis/ ipsa tamẽ equali charitate pre mium essentiale semp equale meret̃. Sec⁹ đ premio accidentali. eo q; ꝓ varietate peti tionum/ ⁊ meritũ variat̃. Unde plus de ta li premio ceteris parib⁹ meret̃ aliqs ꝓ vno q̃ ꝓ multis ⁊ ꝓ se q̃ ꝓ alijs/ ⁊ ꝓ bonis q̃ ꝓ malis. ⁊ pro amicis q̃ inimicis. Exẽplũ de rege. qui ad meritũ solũ orantis respici ens. liberat citius vnũ captiuũ q̃ multos: et seipm̃ orantem q̃ alios. ⁊ amicũ orantis citius exaudiet q̃ inimicũ

Postremo si consideret̃ oratio fieri p modũ tertiũ. satisfactorie. s. recõ pensationis erit necessaria multipli cior distinctõ. qm̃ de illa similiter est inqui sitio difficilior. Sepatis igitur duobus re spectibus primis ab ipsa oratione/ dum in nititur vel soli diuine liberalitati. vel soli

meritorie ⁊ charitatiue actioni. Inuenim⁹ primo gratias gratis datas quibus innititur oratio sicut sunt fides et spes. etiam informes. Inuenimus scdo opm penalitatē sicut in ieiunio sumpto generaliter ꝓ omni corpis afflictiōe. Tertio inuenim⁹ operum fructuositatē in alios sicut est elemosyna sumpta generaliter pro omni ope misericordie spirituali vel corporali. Inuenimus quarto operū dignitatē sicut est oratō sumpta generaliter pro omni eleuatiōe mētis in deū ꝑ pium et humilē affectum. Quinto inuenimus opa priuilegiata in quibus est valor virtute operis operati sicut in sacmentorum ministratione vel susceptiōe. q̄ virtutem habēt ab institutiōe ⁊ merito cristi. etiam vbi nullū adesset meritū vel dignitas ministri. Inuenimus sexto opa. aliter ⁊ aliunde priuilegiata. sicut sunt indulgētie sicut sunt benedictiones ꝑ ecclesiam ordiatē/sicut orationes vice sua facte. Sic demū orationes per alios in gratia stantes fieri commisse.

Ponamus igit̄ aliqua conformiter ad hanc sextuplicem distinctionem. ¶ Et primo ꝙ ceteris paribus (sic semꝑ sunt sequentia intelligenda) Pecunio facta tanq̄ satisfactoria recompensatio. numq̄ ita valet ꝓ multis sicut ꝓ vno Iustis em̄/fit iusticia quedē cōmutatiua tāq̄ pcij ad pciū vt si duo sint in carcere quilibet ꝓ decem solidis/ expedit̄ vnus citius dū pbent̄ decē solidi ꝓ se vno/q̄ si ꝓ duobus tantūmodo donarent̄

Amplius satisfactoria recompensatio pro delictis quāto penalior ⁊ acerbior est tanto ceteris paribus fit acceptior ⁊ eo magis quo fuerit in eadē pl⁹ de voluntario rationis. Est em̄ satisfactio redditio voluntaria alicuius alias debiti; Idcirco ponimus largo nomine/triplicē in homine voluntatem. Unā sensualitatis Alterā rationis inferioris. Tertiam rationis superioris. Obuiat autem pena/voluntati sensualitatis. Alioquin iam nō eēt penalitas. voluntas vero ratiōis/acceptat eā qn̄q; priuatiue. quod fit dū nō remurmurat aduersus ipā; sed tolerat eā sicut ī purgatorio. Quādoq; vero vult positiue. qd̄ fit dum ratio letanter eam acceptat. ita vt no lit etiā; si possit ea carere. sicut (vbi causa) viatores sponte penitentes in ieiunio sacco et cinere. sicut egritudine corpali. sicut iniuriarū voluntaria ⁊ discreta ꝑpessione. sicut deniq; in temptationū spiritualiū pluꝗ; dici pōt inquietudine. Habet itaq; (sicut ꝑclare quidā ait) ipā tribulatio vocē orationis. vt lazarus tot linguas habuit: q̄t vulnera tolerauit ⁊c.

Dicamus cōsequenter iuxta priorē distinctionē ꝙ opa que sunt alijs vtilia sicut elemosyna tam spiritualis q̄ corpalis/satisfaciūt varie/iuxta fructuum varietatem qui diriuant̄ in alios/ ꝓ diuersitate illos recipientiū Que vero sint et quot opa misericordie. satis vulgatū est Attendit̄ hic obligatio qua constringit̄ ille cui fit elemosyna. vicissitudinē. s. reddere vt vel orando vel ieiunando vel aliqd̄ tale faciendo.

Porro si consideret̄ satisfactio que fit ꝑ orationem/secluso respectu ad charitatem/illa frequenter habet sine forti meditatione vel vehementi/iunctā cum ea penitentiā; idcirco habet vim satisfactiōis tamen differenter iuxta sui cōtinuationem maiorem que fit simpliciter/aut actualiter aut virtualiter aut solū habitualit̄. Exemplū damus in simili. q; nō omnia possum⁹ sub hac breuitate/plena rōne discutere. Ecce pegrinator aliquis ad sanctū Iacobū; hic ambulat nōnunq̄ ⁊ mouet̄ cū actuali recogitatione sua sue pegrinationis/ambulat aliquando sed de peregrinatione sua nihil recogitat actu. continuat tamen motū in virtute deliberationis prime qua constituat peregrinari. Ceterum desinit a motu quandoq; retinens actualem voluntatem sue peregrinationis quandoq; sicut in somno nihil actu considerat. In primo casu ē pegrinationis cōtinuatio duplici cōtinuitate actualiter/nature scilicet ⁊ moris. In secundo est continuatio peregrinatiōis nature ⁊ cōtinuatē moris/licet non actualiter sed virtualiter quoniam in virtute voluntatis prime continuat motum. sicut in motu lapidis post elapsum a manu proijcientis/videre est. In vltimo casu reperit̄ discōtinuatō naturāl' eo ꝙ motus cessat remanet tamen continuatio moris. quoniā non

eſt oppoſita volūtas oppoſita que nolit cō tinuare peregrinatiōem, ſed in habitu ſemper manet. Unde cum illa dicantur conti nua ſm Ariſto. quorum vltima ſunt vnū manet aſſidue continuatio moralis quantumcunq; fiat diſcontinuatio in ipſo actu naturali/dum non interrumpitur p oppoſitam intentionem prime et principali intē tioni/licet ipſa nec actualiter in animo pere grinantis remeat. Concludimus ex his veriſſimū ſententie domini et ſaluatoris intel lectum. Oportet ſemper orare et non deficere. Nunꝗ ei deficit orō que cepta eſt fieri p actualem attentionē quin continuetur in eſſe moris ſiue gratie dum non interponitur ſicut nec interponi deb3/diſcontinuitas oppoſite intentionis vel culpe mortal. Sic intelligit preterea illud apoſtoli. Omnia in gloriā dei facite. Actu videlicet aut habitu. Sic verſus illud magiſtrale. Qui bene viuit ſemper orat. Hoc eſt qui apponit in oratione ſua peccatum mortale. Illa ſemper eſt continua: vel actu vel habitu vl virtute.

Si loquimur ꝓinde de operibus priuilegiatis/itelligere facile eſt ex doctorum traditionibus ꝗtū vl quemadmodū illa de ſe valeant ad ſatiſfactionē. Credendum eſt plane ꝙ eucharıſtie ſacramentum continet in ſe plenitudinē omnis gratie et meriti ſpiritualis nihilominus quo ad ſatiſfactionem ꝓ reatibus culparū conſtituit hoc ſacramentū deus in numero pō dere et menſura. ita vt ſit valoris finiti. finitū vero in plures ptes diuiſum reſultat/minus ꝓ multis ꝙ ſi conferret in vnū. exē plum iam datum eſt

Sic de indulgentijs ꝓut ſunt ſatiſfactorie. Sic de alijs iudicandū cē ſemus ſemp pſuppoſita circumſtātiarum aliaꝝ paritate Sic in ſacro pnie datur grā, et diminuit. vel omnis tollit pena virtute ſacerdotalis abſolutiōis/ſi nō affuerit obex vel fictio. Inſup tradit ſctūs thomas ꝙ eſt efficax ita ſacramentū pnie in ficte accedente/ꝙ recedente fictione abſolutō ſacramentalis ſortit effectū ſuū. ita vt non oporteat iterū peccata confeſſa iterare vl repetere. ꝓportionabilit ad dicta doctorū de illo qui baptizatur dum manet in actuali voluntate peccandi. qua ceſſante/recipit baptiſmus effectum. Hec opinio et ſi non tenetur communiter a doctoribus et eget reſolutione maiori/fauet nihilominus pluſrimum fragilitati noſtre et diuine pietati/ eo ꝙ vix ſine fictionis alicuius admixtione/confitemur.

Quiſquis tu tandē es/ordinatus ad orandū/nedū ꝓ te ſ3 etiā ꝓ ceteris/poteris in ipſa meditatione tua diſcutere ꝗ dicta ſunt/vt ab obligatiōe tua te apud deū et homines diſſoluas. Nihilominus ſi quid in me cōſilij eſt/noli nimiū ſcrupuloſus eſſe circa tue orationis numerū pondus vel menſura. Cōmitte totum iſtud deo/qui trib9 digitis potentie ſapiē et clementie appendit molē terre. ꝗ numerat multitudinē ſtellaꝝ et omnib9 eis noīa vocat. ꝗ numeꝝ ſcit arene maris ¶ Hic ipſi tota ſpei fiducia Debitor ſum pater noſter ſupra quā poſſit exiguitas mea ſoluere. Debitor qr me creaſti. Debitor qr immemor tui vicijs me ſordidans ꝯtra tua pcepta et tamen mihi parcens peccantē nō damnaſti. Debitor iterū ꝓximis qr de labore manuū ſuaꝝ de ſudore vultus ſui comedo panem in abundantia. Debitor carni mee et ſāguini. Debitor orantibus ꝓ me. Debitor lapſis p me. Et ita de reliqs abſq3 numero. Tot igit pſſus exactorib9 quid agā. quo me vertam. dn̄e vim patior reſponde ꝓ me. Sed quid rn̄debis mihi/ recte ꝓrſus ſi diuidas vnicuiq3 illud quātulūcunq3 ſuffragiorū qd offerre paupcula mea poteſt. que quāta ſit ſolus vides. Nolo calculum ponere cū ſingulis proximis et benefactoribus meis. Tu pro parte tua recipias miſſam iſtā/tu orationem/tu bonū opus alterū. Tu ſapiē tiſſime meritorū/ et ſuffragiorū ponderator deus/ diſtribue ſingulis ꝓut vnicuiq3 opus eſt ad vtilitātē ſuam et liberatiōē meam. Exemplum in ciuilibus applico mihi. Debitor itaq3 nō habens vñ ſoluat creditoribus ſuis. ſolet vel cogitur cedere omnibus bonis ſuis tam habitis ꝙ habituris retenta neceſſitate victus ſui ꝓut ordinauerit iudex ſiue aduocatus ſuus. Ita de ſpūalibus cedo coram te dn̄e et pie deus. ¶ S3 ad alios redeo. Legimus in vitaſpatrū ꝙ matrona quedā romana nomine Mela

nia/ viſitans heremitas in egypto obtulit vni trecentos ſolidos diſtribuendos in ele moſynas fratrū. Sed ille nec oculos quidē extulit ad eaꝫ. ſed ſacculum iuſſit nutu ſuo reponi iuxta ſe. Quod mulier attēdens/ in digne ferebat. quia illaudata remaneret ait Pater aſpice. Nam trecēti ſunt ſolidi. Re cte inquit ille hec inſinuares o mulier/ ſi id vel mihi vel hominibus tribueres. Cū ve ro tu deo tradis hanc oblationē/ ſuꝑfluum eſt querere numeratōnē. quoniam ipſi qui numerat multitudinem ſtellarū et eius ſa= pientie non eſt numerus.

b Ominibus ſpiritualibus vt ta= lia intelligant poſſūt facilius in culcari/ ſed animalibus q nō ſapiūt ea que ſunt dei niſi ꝑ comperationē ad ſua carnalia/ maior hic labor eſt. Ponamus ta men ꝓ vtriſqꝫ ꝓ carnalibus et ſpiritualib9 pauculas conſiderationes.

c T dicamus ꝓ prima. Qꝺ glorie cē leſtis premium eſſentiale ſicut exce dit in valore liberatōꝫ quātamlibꝫ temporalis pene. ſic meritū talis premij/ li beratōnē quātamlibet excedit huiuſmodi pene. ¶ Hoc dī aduerſus carnales qui ni= hil vident in ſuis donationibus ſeu petiti onibus aliud magis attendere/ q̄ modū re compēſationis ſatiſfactorie. Alioqn nō ita vellent (vt ſic dicamus) ipi mercari. ꝺ nu= mero. ſcꝫ miſſarum a quocunqꝫ dicātur de numero pſalmoꝝ et ſimilium. Quoniā po teſt aliunde fieri/ vt per modum meritorie actionis/ vel etiam liberalis impetrationis per homines viuentes in fide ſpe et chari= tate. amplius et longe dignior poteſt remu neratio conquiri/ nedum pro glorie celeſtis adeptione/ ſed etiam ꝓ penarum quib9 ob noxij ſunt liberatione. Etem̄ quis neſciat ſanctos et ſanctas quoruꝫ ſtatui repugnat actio ſatiſfactoria/ plus ſepe nobis peccato ribus impetrare de venia. plus de indulgē tia a pena et a culpa/ q̄ faciat noſtra viato= rum quantalibet afflictio. Hoc in parabo= la vinee notauit chriſtus qui venientes vl timo cum ſine ſpe mercedis illud agebant remunerauit vt primos diurno cōductos denario.

a Bdamus ꝓ altera conſideratiōe q periculoſum eſt/ et ſtultum/ et de ſy moniaca prauitate vehementer ſuſpectum. tā in dantibus q̄ in recipientibus/ coarta= re/ limitare ſuas orōnes aut ſuffragia/ ad a liam vel ad illā dūtaxat ꝑſonā/ duꝫ datᷓ ali= qꝺ emolimentū tꝑale aut ſic dicendo vl' in tendēdo/ q huí9 miſſe ſuffragiū vel hec orō vel aliud/ valeat ſolū tali. Iſtud plane lici tum non eſt neqꝫ pōt fieri neqꝫ dꝫ/ qm̄ vere enunciauit qui dixit. Particeps ego ſū om niū timenti. ⁊ cuſtodi. man. tua. ¶ Inſuꝑ adijcimus cōſiderationi nr̄e. q ꝑiculoſuꝫ et ſtultū eſt homini ſemet ad ſuffragia alijs ferenda obligari/ recipe tꝑalia ꝓ ſe/ vltra ſu ſtentationē honeſtam ſui ſtatus ꝓut ſapi= ens iudicabit. Itaqꝫ ſicut opus ſatiſfacto= rium non valet tantū ꝓ multis ſicut ꝓ vno vel paucis. ſic non poteſt talis eque ſatiſfa= cere ꝓ deletione reatus plurimoruꝫ/ quem= admodū deleret reatum ꝓpriū vel pauco= rum. Hinc eſt q non abſoluitur dicendo miſſam vnam dum ſe ad plures/ ⁊ ꝓ pluri bus obligauit Niſi forte talis interceſſerit obligatio/ que diſcretioni ⁊ bone fidei dicē tis cōmiſſa ſit iuxta neceſſitatis aut pie vti litatis qualitatē. Attendendo q obligat9 ad duas miſſas modo predicto/ poteſt per alia ſuffragia facere compenſationem ꝓ ſe et ſuis. ita tamen q bona fides ſemꝑ aſſit. Et eſt bona fides ſm Tulliū vnū agere et nō fingere aliud Uel forte illud melius di ceretur bona fide/ aliquē quid agere/ dū fa cit illud qꝺ ſibi recte vellet fieri/ aut qꝺ ali us ꝓ quo fit/ deberet recte ſibi fieri velle. Sic commendantis ſic legantis intētio ſer= uanda eſt. fiat tm̄ etiā hoc vtiliter ſuꝑioris prudentioriſqꝫ conſilio vel aſſenſu

a L Bde q orationes per eccleſiam aut ſuꝑiores impoſite. ſicut ſunt ho re canonice. ſicut eſt penitentia im= poſita. ſicut ſunt ſuffragia pro quibus dan tur indulgētie/ plus (ceteris paribus) ꝓfi= ciunt q̄ peculiares inſtitutiones. Debēt au tem indulgentie dari diſcrete ꝓ pia vtilita te ad eccleſie edificationē. ac recipi cum ve= ra pnīa. ꝑuia pura ꝓfeſſione ſicut placet ali quibus. aut ſaltem habita in ꝓpoſito. alio= quin credens aliter dare vel recipe decipitᷓ ¶ Deniqꝫ nihil poſt charitatē ita ꝓficē vi detᷓ in orōne quantū orantis humilitas q̄ nō in iuſtificationib9 ſuis ꝓſternit ſe añ de=

tum. quis intēdere iustificatiōi sue nō omit
tat. non tamen in ea sed in liberalitate dei
reponat spem suam. Hec autem humili-
tas haberi putatur ab aliquibus tota faci-
litate. quia sic verbo vel oratione profitentē
esse faciendum sub potenti manu dei. Sed
eam in affectu trahere summe difficultatis
et solius diuini muneris experiuntur. qui
superbiam est stultā humani cordis presū-
ptionem satagūt euincere. O quotiens p̄s-
sa. quotiens obrupta pede sancte deuotio-
nis/resurgit ocius pestis hec superbie. Ne-
q̃ tamen efficatius ad normam humilita-
tis legitimam venit/q̄ si accedit homo ad
cor altum et exaltetur deus in consideratō
ne iudiciorum suorum recogitando q̄ ter-
ribilis est in consilijs super filios hominū
qui cuius vult miseretur et quem vult in-
durat. apud quem nemo scit an odio vel
amore dignus sit. Attende tu qui supbis.
quoniam ex tua conditione totaliter infe-
ctus es filius ire et massa peccati. Utrū ve-
ro te tuus creator et iudex relinquat vas in
contumeliam quod potest ex iusticia vl' an
efficiat vas in honorem pro sola misericor-
dia/tu prorsus ignoras Ue autem tibi si te
non purificauerit vsq̃ in finem. si per iusti
ciam semota misericordia teipsum adiudi-
cet. etiam si quid gratie habes vel virtutis
quod profecto non a te sed ab ipso suscepi
sti. Noli igitur gloriari noli super alios ex
tolli. quasi tu hec nō acceperis. quasi prete
rea nō inde grauiori supplicio digne flagel
landus sis. si ingratus. si aliorum contem
ptor extiteris.

s Ed redeamus ad orationem.
Refert seneca regem antigonū
respondisse cuidam infime fortune
hominum dum peteret ab eo obolū. Nō
decet inquit regem dare munus tam exigu
um. Petiuit ciuitatem. respondit ipsū nō
esse tanto munere ditandum cū tamen pos
set vt rex dare ciuitatem. et ille vt paup obo
lū recipe. ¶ Tendit hec narratio/vt in om
ni petitione simus memores indignitatis
nostre audeamus tamen petere magna nō
pro recipientis sed pro donantis dei sum-
ma liberalitate. Huic innitatur oportz/to
ta fide et fixa spe cardo desideriorū petitio
numq̃ nostrarum. quia verbum dei est.
Miserebor cui miserebor. Propter quod
formā nobis orandi dedit. ¶ Dimitte no
bis debita nostra sicut et nos dimittim' de
bitoribus nostris Dimittimus et nos debē
tibus nostris. sicut dimitti nobis volumus
et optamus. Uolumus autē si recte volu
mus ita nobis debita dimitti primo vt nō
dānemur. de hinc vt punitōne euadamus
aut q̄ illam temperatam patientiāq̃ cōdi-
tam habeam' ad correctionē/nō ad deteri-
orationē nostrā. Uelis ita de quolibet pro
ximo tuo. alioqn time quod dicit̄. Et ora
tio eius fiat in peccatū Et illud. Serue ne
quā nōne oportuit et te misereri cōserui tui.
Facile eī dimittit omnia q̄ se mortis eter-
ne debitorē esse vl' scit aut formidat. ¶ Ce
terum plus in alienis q̄ tuis orationib' fi
duciā habe. charitatem habe. et dices ex sen
tentia. Particeps ego sum omniū timenti-
um te et custodientiū mādata tua siue in ce
lis siue in terra sunt. Cōstituas aū faciem
considerationis tue dū licet dū tempus est
miserendi/dū nō declinauit deus in ira a
te seruo suo/qm̄ totus desiderabilis. totus
amabilis est. nullo ad premiū. nullo ad sup
plicium habito respectu qui carnalem qui
ad se reflexū sapit amorem. dicito cū Job
Etiam si me occiderit/tū in ip̄o sperabo.
Sic erit oratio pura sic digna diuino ꝯspe
ctui. sic diliges deū et teip̄m ꝓpter deum.

b Ec interim habui que de oratōnis
valore sub aspectu multiplici diffe-
rerē quā expedientius est corde pu
ro simpliciq̃ frequentare iugiter/absq̃ vl-
la (vt expressum est) intermissione q̄ curio
sa scrupulositate velle digitis (vt dicitur)
appendere eam. quis hec doctrinalis inq-
sitio/nō sit omnino fructu carens. Inueni
tur in ea p̄cipue. ne in tantis obligatōnib'
orationū ꝓ alienis se quis inuoluat. vt in
de tpale subsidiū subsequat̄. neq̃ tanq̄ ꝓ
p̄cio qđ est sacrilegiū symonie. neq̃ tāq̄ ꝓ
sustentatione sua plus debito qđ ad auari
tiam ptinet. et turpem questū q̄s notaretur
¶ Sit pietas aliene miserie sit ip̄a charitas
sit deuotō. sit amicitie grata vicissitudo. sit
zelus animarū. sit eterne vite retributio. sit
allocutionis diuine dulcedo dignitasq̃/ p̄
cipuum sit motiuū orationis tue.

Tertia pars.

Escendamus ꝯñr ad pticulares casus aliq̃s. q̃m ſmões vniuersales ĩ moralib⁹ (dicẽte Aristote. ⁊ teste expientia) minus ꝓsunt aut erudiũt. q̃ead modũ videẽ est in pceptis medicine. Neq; tñ optet tẽptare de singul' pticularib⁹ q̃m infinita sunt. ⁊ iõ nec differẽ necesse. ¶ Sʒ in primis sic directio cordis tendit ⁊ terminat in deũ. sic ⁊ ab eodẽ hʒ ortũ. Audi hieremiã. Scio dñe q: nõ est hoĩs via eius/ nec viri est vt ambulet ⁊ dirigat gressus suos. Hinc vn⁹ sctõꝝ Pete (inq̃t a deo filiũ suũ instruẽs) vt vias tuas dirigat. Hec igitur petitio/ q̃m sit' dirigi hʒ a deo orabat ꝓpheta. Dirigat' dñe orõ mea sicut incensum in cõspectu tuo. Quã directiõis necessitatẽ attendens ꝓpha tribuit illã deo dicens. Confitebor tibi dñe in directione cordis ¶ Est igitur scitu dignũ/ q̃ sit illa orõnis sicut incensum directio Et videẽ q sit intẽtio cordis in deũ vel erga deũ/ q̃ intẽtio dũ manet ⁊ recta ⁊ impturbata sicut vgula fumi incensi sursum tendẽtis/ tũc est orõ recta. dũ vo p irruentiũ fantasiaꝝ ⁊ cogitationũ vẽtus/ p obscura ⁊ depssa desiderioꝝ sensualium nubila/ agitaẽ rumpiẽ dissipaẽ/ vt cadat et rectitudine necesse est. Nihilomin⁹ interruptio talis nõ sp est viciosa vel curs⁹ penitus in deũ oratiõis impeditiua. Unõ põt sub distinctiõe fieri ſmo de intẽtiõe q̃ requiriẽ ⁊ sufficit ĩ orõne. Uel sub alio forte noĩe cõmuniori de attentiõe vocal' vide licet orõnis. vt in ꝓlatõe hymnoꝝ cãticoꝝ et horarũ canonicaꝝ. Hec enĩ questio diuturnum cedit in vsum.

Sit itaq; multiplex attentio siue intentiõis cordial' directio. vna actualis alia habitual' alia q̃i media. s. virtualis. ¶ Rursus harũ q̃libet diuidiẽ/ q̃m alia ferẽ in solas voces ⁊ vba. Alia in verboꝝ significatões. Alia nec verboꝝ formas nec significatões attẽdit. sed ĩ affectus aliquos circa celestia et diuĩa trãsit. et hoc siue in bonos vl' viciosos ⁊ malos. ¶ Dicitur iuxta hoc pmo. q attentio actual' ad vboꝝ significatiões/ nõ reqriẽ ad orõnis directionem. Perspicuũ fit hoc in laicis dicẽtibus vel audientibus ea quoꝝ significationes penitus ignorant. vt sũt septẽ psalmi et missa. Diciẽ cõsequenẽ q actualis attentio circa voces orationis et verba. nõ semp requiritur ad orationis directionẽ debitã/ ad sufficientẽ ꝯtinuationẽ. alioquin nulla esset in via aut vix esset oratio nõ discõtinuata. Exemplũ legimus de q̃dã q volens rusticũ ꝯuincere d' cordis instabilitate dũ sit orõ. nã ille deuotũ se simulabat et attentũ pollicit⁹ est se datuꝝ sibi asinũ/ si possʒ orationeʒ dominicã nihil aliud actualiteꝝ cogitans pficere. Qui mox vt ad orationẽ diuertit/ securus de asinini lucro. cepit distrahi in hanc cogitationẽ si sellam habiturus erat cum asino. Qui tandẽ ad se rediens et se redarguens/ instabilitatẽ sui cordis ꝯfessus est. Exemplũ aliud est de pegrinatiõis continuatione. que nõ requirit assiduã passum suoꝝ dinumeratiõnẽ neq; terminum quo pueniendũ actualem recogitationem. Additur q stat oratõnem sicut ⁊ peregrinationem discontinuari quo ad esse naturale que ꝯtinua tñ erit in suo morali esse. sicut et ecõtra. ꝓut statim deduceẽ.

E habituali attẽtione amplius loquamur q illa videlicet non semp sufficit ad continuationem orationis conseruandã. Stat enim aliquem esse/ qui iã multo tempore ꝓposuit actualiter/ ⁊ habitualiter retinet in animo. dicere septeꝝ psal. integraliter ⁊ attente. qui nõ dicet illos vel interruptissime dicet/ tali interruptõne que contrariatur morali orationis vnitati ¶ Habet itaq; quelibet actio moralis/ suam et continuationem moralem. quare circumstantie ad bonitatem morum requisite sunt apposite ⁊ retente in hmõi actione. Dum autem apponiẽ circumstantia mala moribus cõtraria. q̃uis maneat eadem actio inesse suo naturali sicut est idem motus in pegrinando. variaẽ tñ in esse morali. vt siq̃s motũ pegrinatiõis ꝯtinuet ꝓpẽ auaritiam ⁊ rapinam aut libidinis expletionẽ Si vero in orationis voce/ apponit circumstantiã attentioni debite contrariaʒ ⁊ incõpossibilem scienter cum ꝓposito ⁊ assensu deliberato/ tunc est discontinuatio moral'. secus si nesciente ⁊ inaduertenter hoc fuerit factum iudicabitur.

P Reterea dicimus/ ꝙ virtualis attētio seu cordis directio nō interrupta de libertate ꝑ actualem attentionē sibi moraliter cōtrariā/ sufficit vt oratio dicatur ꝯtinua in esse morali vel moraliter ⁊ si nō sp̄ naturalit̄ vel in esse naturali. Est aūt virtualis attentio quā genuit actualis qua transeunte/ remanet eius virtus in corde orantis. que. s. virtus. orationem sufficit ꝯtinuare etiā vbi cor euagatur actualiter ⁊ inaduertenter circa cetera multa. Experimur hec nedū quotidie sed ī omni fere hora vel momento. Exemplū naturale est in actu sagitte que mouetur post quietē sagittantis ⁊ nauis cessantibus nautis. Immo sic habet omnis ars ꝑfecte habituata/ ꝙ frequenter in actione sua nequaq̄ delibērat. Docent hoc cithariste scriptores ⁊ mechanici alij fere omnes

F Eciam⁹ ꝯsnr doctrinā vtilē ex premissis. Quisq̄s orat vocalit̄ orōnē quā tenet̄ exoluē (q2 de volūtarijs nō optet repetitionē fieri) si ꝑcipit orās ꝙ euagat̄/ nec attendit ad verba vl̄ ad sniam si facit hoc ex inaduertentia ⁊ displicet sibi dū aduertit. nequaq̄ dicēdus est interrūpere orōnē nec ad iteratōnē obligat̄. imo staret reiterationē talē frequent̄ fieri nedū supuacuam sed ⁊ nocuā. ꝑcipue si in ꝯuentibus laborat. vbi societate qbus esset essendicu losum: iuuare tenet̄. ¶ Nec ꝗ dz faciles sup hmōi inaduertētia ⁊ obliuiōe scrupulos sibi formare. alioqn nūq̄ pōt cor suū quietare. q2 nitit̄ ad impossibile sibi ꝑ naturā vel cōplexionē. vel consuetudinē vel fantasie turbationē que nūq̄ pōt (sicut tradūt medici) quiescere. sicut nec aer vel mare dum agitantur assiduitate ventoꝝ requiescunt. Addunt aliqui rationē dicentes. Simile ē in natura. que sicut nouas semp deproperat edere formas naturales ī materia sic cadē a celestibus influentijs ⁊ intelligentias nouas iugiter formas intentionales agitat ac renouat in organis sensuū interiorū. q̄ sunt sensus cōmunis ⁊ fantasia ⁊ estimatiua que in speculi similitudinem recipiunt irradiatōes corporum supiorum. ⁊ (vt volunt aliqui) intelligentiaꝝ. Attamē quātū ⁊ quousq̄ dictū hoc veritatē habeat. maiorem requirit inuestigationē. Quacūq̄ aūt ex cā ꝓueniat. nos experimēto ꝯtinuo cernimus et sentimus. hāc euagatiōis necessitatem. quā si toleramus inuiti/ nec sentiendo ꝯsentimus. securi sumus a pctō mortali venialia vō omnia quis euaserit.

S I autem deliberato cōsensu rūpimus attentionē actualem in oratione. s. eam suspendendo/ q̄ usq̄ cessauerit actualis euagatō vel attētio circa alia quod fieri sepe ꝓdest ⁊ salubriter cōsulit̄. ꝑsertim dū homo orat solus. vel cum illo qui eius morā seu discōtinuationē tolerare paratꝰ est. Exemplū dum sentit aliquis in orando vehementē tractum cogitatiōis bone et honeste sicut predicationis faciende aut dū exterius inquirit̄ ab altero aliq̄ sup rn̄sione sibi facienda/ siue dū rei domestice vel officijs ꝓprijs imminens vrget vel trahit cōmoditas vt eidem protinus intendat̄. Potens orans in his et similibus casibus vel causis. orationem verbalē intermittere. aliqn̄ diuti⁹. aliquādo breuius. ⁊ redire postmodū ad continuationē. absq̄ vlla p̄cedentium iteratōne verborum. q2 stante interruptiōe actus naturalis. moralis cōtinuatio certa manet neq̄ fructū orationis prorsus aufert vl̄ meritū ¶ Porro si quis oratōnē agere debeat in cōmuni sicut in ecclesia fit. non suppetit talis interruptiōis actual̄ libertas. qm̄ nō ita redire pōt ad passum quē deseruit resumendum. Sufficit tamen in casib⁹ multis bona q̄dā ⁊ pia causa/ q̄ nō iteranda esse q̄ fuerunt omissa satis excusat Ut si vnū aut duos vel tres versus alicui⁹ psalmi dimiserit. si resumere voluerit vndecunq̄ turbabitur in alijs cōtinuandis. Et ideo est consultius. cū quadā cordis penitentia vlteri⁹ ꝓgredi. ¶ Hoc spāliter obseruandū videretur apud religiosos ꝙ supiores eoꝝ. talē eis indulgentiā cōcederēt. immo suaderēt ne iterationē facerent talē. que cōmunē orationem magis turbaret q̄ sua resumptiō solicita et anxia proficeret. qua data indulgētia nulla fit transgressio. ¶ Addito ꝙ nō oportet in foro penitentiali dare formalē illius quod omissum est repetitionē. vt primam ꝓ prima. tertiā ꝓ tertia ⁊c̄. sed sufficit ꝙ aliquid equiualens iniungat̄. ¶ Addito p̄terea ꝙ nō leuiter dz orans formare

sibi scrupulos sup obliuiōe illorū que pro
tulit aut pferre debuit. qm̄ memoria et re-
miniscentia nō cadūt nisi sup illa que p re-
flexionē sup actus nostros vel cogitatiōes
consideramus quales reflexiōes nō fiūt
ꝯtinue. nec vt fiant necesse est. Sufficit igi-
tur ad quietationē sibi vnicuiqꝫ faciendā/
ꝓbabilis cōiectura

Ratione deniqꝫ si q̄s illā dūtaxat q̄
o sub p̄cepto cadit. scient̄ interrūpit/
p actualē attentionē ad alia. et eua
gationē orōnis attentioni ꝯriā scient̄ et cū
ꝓposito. Sic ꝙ aduerterit hmōi distractiō
nē ⁊ eā nō curat repellere. sed vult ꝓgredi
in orōne. talis vel peccat. vel resumere dꝫ il
lud qd̄ ī tali volūtaria distractiōe ꝓlatū ē.
¶ Nihilomin⁹ attendendū videt̄ in casi-
bus nōnulis. ꝙ nō optet orantē sp conari
tota solicitudine ꝯtinere cor suū infra ver
ba ⁊ sensum vocal' orōnis. qn tolerari pos-
sit euagatio quedā. seu potius cordis laxa-
tio sine forti conatu expressiōis cogitatōnū
nūc hac nūc illac fluctuantiū. Et h⁹ vl' ꝓpt̄
lassitudinē nature. ⁊ cerebri quādā turba-
tionē. vel ꝓpter cursum velocē orōnis. vel
q2 de sensu verborū illoꝝ forte difficilium.
apud peritissimos theologos nihil intelligi
tur vel minus q̄ ꝯtinent. ¶ Sūt q̄ pambu
lando fiūt minus grauati vl' desides ī ora-
tione regularius tn̄ obtineri ⁊ ꝯtineri p̄t sta
bilitas cordis in oratiōis attentiōe. stando
vel sedendo. vel aliter honeste quiescendo.
q̄ corpus agitando

Sper est videre

s de attentiōe que fit in affec-
tu ad deū vl' ad spūalia aliq̄
qualia nō significant verba oratiōis que ꝓ
feruntur. ¶ Ingerit quippe scrupulum a-
pud nonnullos dictum Bernar. sup can-
tica vbi ꝓhibere videtur attentionē quali
bet ad alia q̄ ad orationis significata ⁊ ver
ba. etiam si salutaria videantur. sicut exē-
plum dat de recogitatione sermonū suorū
Et addit ꝙ monachus. debitor est oīm ver
borū oratiōis que dicunt̄ vel cantant̄ siue
a sua siue ab altera pte. ¶ Vident̄ hoc alij
dicere sub alijs verbis volētes ꝙ actual' at-
tentio. coartetur infra terminos et limites
oratiōis que dicit̄. vt si dicat̄. Beatus vir
q̄ nō abijt in cōsilio impioꝝ. hoc ⁊ nō ali
ud cogitet̄. Et q̄uis multa sint in psalmis
que nullam videntur habere connexionē
aut appropriationē ad orationis materiā.
nihilominus ostendit Hugo de sctō Vi-
ctore. in tractaculo suo de oratiōe compen
diosissime et sententiosissime cōposito mo
dos/ quibus omnia trahant̄ ad orationis
formā ⁊ modū. sed nō omniū est doctrinā
hanc prompte in practicā deducere. ¶ Ve
rum huius inquisitiōis determinatio diffi
cultatē habet plurimā ꝓpter diuersos orā
tium mores. Et ne quilibet vsurpare sibi
vellet ꝓ regula generali. illd qd̄ varios ha-
bet exitus dū aliq̄ faciūt ⁊ facere possūt me
ritorie, id qd̄ apud alios in demeritū cade
ret siue in detrimentum

Ad de p̄mo dicimus ꝙ cor a uetuꝫ
v et affectum per contemplationem
potest in alia sursum rapi stare vel
versari/ quam sonant orationis sensus vel
verba. Cū eni finis ⁊ virtus oratiōis sit in
eleuatione mentis in deū p pium ⁊ humilē
affectū/ quisquis in hoc stat vel versat̄/ fru-
ctū adipiscitur orōnis, ita tn̄ vt dū vocalis
oratio data sub p̄ceptione/ illa nō omittat̄.
aut non contemnat̄ ab alio ꝓlata audiri.
Si vero non imminet tale p̄ceptum vocis
exterioris salubrius aliquando dimittitur
verbalis oratio q̄ ꝓfert̄. Aliq̄ndo inquaꝫ
qm̄ potest humilitas loquentes ⁊ verboꝝ
facīm supplere minorationē in orantis affe
ctu ⁊ ne nimis assuescat aliquis orationem
refugere vel horrere vocalē. vel in labore ta
li satisfactionē penalē exoluat seu pnialem.
¶ Videm⁹ p̄terea/ queadmodū plurimos
q̄s euagatio cogitationū passim occurrētiū
sine lege ⁊ ordie/ nō ipedit ex toto/ q̄n facil'r
⁊ cito cū dāt opam se recoligēdi/ redeāt ad
recogitādū illa/ q̄ vox orōnis exprimit/ ita
ꝙ cito cor sic diuertens a se. cito rursus ad
se reuertit̄ Sic longe facili⁹ ⁊ diuini⁹/ mēs
assueta cōtemplatōi. pōt p diuersa ꝓspici-
endo quaqua versum se circūferre. nūc ī ce
lo sursum. nūc in terra deorsuꝫ. velut ī luce
clara positū corpus. Sic nihilominus re
uersio cum omni facilitate in ea ipsa q̄ pro
nūciata sunt aut q̄ dicūt̄ attēdenda.
s Vnt alia duo. vnū bonū. malū alte
rū q̄ cor ipediūt ne dirigat̄ actual' at

tentio vel intentio sua. super orationis sensum vel verba. Unuz est meditatio et hec quidem in se est bona qm̄ circa bona versatur. alioquin non esset meditatio sed mendax et curiosa pscrutatio. Aliud est fortis habituatio/ que versatur circa res aliquas terrenas inutiles vl' nociuas cogitando. vt philocaptus cogitat de amica. auarus d̄ lucro vel damno. iracundus de vindicta. ⁊ ita de reliquis.

E secundis istis/ nō oportet dubitare/ quin impedimētū plurimū afferat ad oōnis attentionē/ talis habituatio. ita vt qn̄qꝫ nedū vni psalmi versus/ sed totus psalm⁹ imo vnius hore spacium que decantat̄ velut in obliuione deponitur. q̄ tamē obliuio vel euagatio si nō placeat. dū aīaduertit̄. sed vnici querit̄ ī reliquis/ nō obligat obauditis ad reiterationem faciendā de necessitate. q̄uis absqꝫ peccato nō fuerit. Non em̄ cadit p̄ceptum eccl'ie sup oratione vocali ꝙ fiat cū actuali attentione/ neqꝫ de ea iudicat sicut nec obligat eā fieri ex charitate Optet etiā ꝙ deliberato ⁊ pfecto ꝯsensu nō intrupat̄ moral'r vocalis oratio que data est sub p̄cepto.

Otro d̄ meditatiōe q̄ est fortis ⁊ vehemēs cordis attētio ad aliqd inueniendū. difficili⁹ ⁊ diffinitiue loq et vniuersal'r. An vicꝫ meditatio celestiū bonoꝝ siue donoꝝ. sit volūtarie admittenda/ dū vocalit̄ orandū est. Ut exēpli grā. dicat aliqs Dn̄e ne in furore tuo arguas me/ neqꝫ in ira tua corri. me. Miserere mei dn̄e qm̄ infirmus sum. Et occurret sibi in mentem triplex iudiciū dei. vnū in inferno. aliud ī purgatorio/ aliud in hoc mūdo. Et trahet tp̄m meditatio/ fortiter ⁊ voluntarie et studiose quatinus possit s̄m hec tria. duci ī affectū cordis. horrēdo iudiciū inferni. timēdo iudiciuꝫ purgatorij. q̄redo iudiciū ī h⁹ mūdo s̄m miscōiam dei dicens. Fac mecū s̄m misericordiā tuā dn̄e ⁊ s̄m iudiciū diligentiū nomen tuū. Querimus si talis imoratio fieri possit atqꝫ aliqn̄ debeat voluntarie/ tpe orationis debite. Nā si fiat inaduertenter et absqꝫ ꝯsensu deliberato/ ꝯstat ꝙ n̄ obligat ad reiterationē/ ⁊ minus q̄ viciosa habituatio. ¶ Et ideo apparet mihi ⁊ videt̄ tutius esse/ attentis attendendis/ ꝙ huiusmōi meditatio volūtaria nō debeat admitti tpe orationis debite. sed vel deseri. vl' in aliud tempus r̄seruari. ¶ Quo circa

visum est aliquibus ꝙ multiplicatio/ tāta oratōnū vocalium/ qualis obseruatur in multis religionibus mirabilit̄ impedit a pfectionis inq̄sitione q̄ pducit ad contēplationē de cōmuni lege necessariā. qm̄ sic cogitatio vertit̄ in meditationē pfortem ⁊ vehementē cordis applicatōnē ad aliquid vnū/ sic fit meditatio tandē contemplatio p habituationē radicatā ⁊ multiplicatā. Sꝫ qui potest capere capiat. Sūt itaqꝫ rarissimi valde int̄ hoīes tā religiosos q̄ secl'ares p̄cipue ī adolescētia ⁊ iuuētute/ idonei ad ꝯtēplationis adeptionē. Propterea scti patres/ videntes impfectū nostrū ⁊ attēdētes q̄ difficile est ocio bn̄ vti. voluerūt occupationē bonā dare hoībus suis. fecer̄t hoc in oōnibus ⁊ canticis multis. ¶ Ampli⁹ vero quidā obligant̄ assistere tm̄mō facientibus oratiōes vocales/ quemadmodū sunt laici vel etiā aliqui religiosi nō obligati pro tunc ꝯuentū sequi/ vel dispensatione vel ex pia ⁊ cauta relaxatiōe vt ad potiora se subleuent. Illi tales/ orationis tpe pn̄t in meditationibus melius quo poterūt se exercere. Talis erat Augustinus. q̄ delectabatur modo mirabili in cantibus ecclesie benē sonantibus/ ⁊ influebant voces ille in aures suas/ et eliquendo illabebat̄ veritas in cor ei⁹ nisi forte ip̄e tūc erat magis dicēd⁹ in cōtemplatiōe q̄ sola meditatiōe subleuatus. ¶ Amplius si quis fuerit exercitatus ī aliquo particulari modo contemplatōnis circa diuinū aliquod vel mortale. tutius ē ꝙ in illo semet exerceat. orationis vocal' tempore. q̄ ad nouā cōtemplatiōis speciem. p meditationis noue studiū se cōuertat. Differat hanc/ ingerere se volentē cordis meditationē/ in tēpus aliud suspirans et gemēs ꝙ eā tunc admittere sibi nō concedit̄: ⁊ dicat sibimetip̄i/ paup homuncio. Melior ē obediētia; q̄ meditatio. potēs est de⁹ reddere vicem maiorem in idip̄m et si nō hic foret reddet. certissime tamen in alio seculo/ vbi fiet vox laudis sine pturbatōe qualibꝫ nostri cordis/ ip̄e retribuet. ¶ Deinde cognoscāt ⁊ obseruēt oēs tā clerici q̄ laici quos oportet diebus dominicis et festiuis inter

esse diuino seruitio. q̄ nō absoluuntur ab hoc debito dū scienter fabulationibus intendunt sed multipliciori reatu se cōstringunt/q2 neduȝ non cōseruant preceptum sed ⁊ alios impediūt ⁊ in ecclesia sanctissimo dei tabernaculo/scandalū inhonoratōnemq3 faciunt. Stent igitur vel sedeant. et si non vocaliter orando/saltem in modesta quiete ⁊ silentio animaduertant/considerātes nedum ea que dicunt᷑ vel canunt᷑. sed que mystice peragūtur in ritibus ⁊ vestib⁹ sacris. que preterea in picturis presentātur ⁊ ita de reliquis.

Denicq3 attendat᷑ p̄ p̄missis ⁊ alijs similibus dubijs resolutiue diffiniēdis/q̄ doctores sancti priores vtētes rhetoricis p̄suasionib⁹ ⁊ in aggrauationem viciorꝫ ⁊ laudē virtutū. non ita tradiderunt resolutōeȝ moraliū materiarꝫ/īmo nec speculabiliū. sicut doctores recētiores/ qui p̄ questiones ⁊ argumenta p̄cesserunt ad vtrāq3 partem ⁊ p̄ decisiones. Propterea magis insistendū est illis doctrinis q̄tum ad eruditionē intellectus. licet q̄tum ad inflammationem affectus/ efficatiores alie iudicent᷑. ¶ Addita hac sapientis admonitōe. que tibi precepit deus illa cogita semper. Quod nō obseruant multi theologorum nostri tempis. qui de moralib⁹ quasi de rudibus materijs/studere vel inquirere nō dignant᷑. Sciemus inquiūt talia cuȝ volumus. Cum tamen nulla sit ad cognoscendū bene ⁊ resolute scientia difficilior p̄pter circūstantiarꝫ innumeras varietates. Nec est aliquis tam excellētis ingenij. nec a puero in hac scientia tam exercitat⁹/ qui nō inueniat qd̄ nouiter quotidie inueniat qd̄ prius nō ita plane cognoscebat. ¶ Sȝ ⁊ necessaria est cognitorꝫ dei preceptorꝫ impletio alioquin deficiūt scrutātes scrutinio iusto dei iudicio/hoc p̄mittente. Similiter q̄ passionibus sit alienus qui d̄ morib⁹ iudicat.

¶ Finit.

De decem cōsiderationibus eiusdē cancellarij. In orādo deū s̄m decem dictiones versus.

Oro p̄rē. sctōsq3. miser. q2 mittor ⁊ vrgēt. Officiū. dona. debita. vis. pietas.

	Pio	fide
Oro ex affectu	humili in	spe
	reuerēti	charitate
	Potens	
Patrē qui tot⁹ est	sapiens	
	clemens	
	Sapientia	
	iusticia	
Qui fact⁹ est nob̄	sanctificatio	
	redemptio	
	via veritas vita	
	Proximitas	
Sctōs in qb⁹ est	officiositas	
	charitas	
	Supra	
Miser ex omi p̄te	intra	
	sub ⁊ iuxta	
	Ab ecclesia	
Mittor	A sanctis	
	A petentibus viuis	
	A merētibus mortuis	
Vrgēt sub p̄dictione triplici siuolo	Non criminari	
	Non damnari	
	Sed saluari	
	Regale	
Officiū quasi	Sacerdotale	
	Spirituale	

Gen⁹ electū. regale sacerdotiū. gens sancta.

	Nature
Bona	Fortune
	Gratie
	Positiue
Debita nocēdo	Priuatiue
	Occasionaliter
	Mundo
Vis a t̄plici hoste	Carne
	Demonio
	Deum
Pietas ad	Seipsum
	Proximum

Que pietas est amor ex genere consurgēs.

Explicit.

Sequitur expositio eiusdē Cācellarij parisien. sup̄ dimitte nobis debita nostra ⁊c̄.

Pater nr̄ ⁊c̄. Dimitte nobis debita nr̄a sic̄ ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. Ego in p̄mis sic dimitto oib⁹ debi

toꝛib⁹ meis vel alienis q̄ sunt violatores/ q̄ nullo mō vellē eos dānari. imo salutē eoꝝ desidero te donāte ꝛ inspirāte hoc qd piū rectūq; ē. Sic dimitte mihi pr̄ nr̄. ꝛ hoc satis erit mihi. etiā si nihil aliud pꝛeterea. q̄m cū ista dimissiōe tua ꝛ desiderio salutē mee nō staret q̄ dānarer sꝫ saluarer. In hoc aūt stat desideriorū meoꝝ cardo tot⁹. ¶ Rursus ego sic dimitto debitoꝛib⁹ meis vel alienis/ q̄ vellē eos eē bonos viros/ modestos ꝛ pacatos/ ꝛ ab oī malitia correctos seu puersos p tuā ineffabilē pietatem sicq; pinde nec sibi nocerēt nec alijs. sed pdessent ꝛ nullā deinceps penā mererēt vt. s. psona saluaret. ꝛ desineret culpa. Sic dimitte mihi pr̄ nr̄. vt in māsuetudie me corrigas ꝛ in vngētoꝝ suauitate vulnera mea linias ꝛ grāz infundas sanitatis. ¶ Amplius vo ego sic dimitto debitoꝛib⁹ meis/ q̄ vbi nō corrigerēt a vicijs suis prauis p māsuetudinē remissiōis, corrigant in chamo ꝛ freno ac flagellis/ ne deteriores sp pmittētes ꝛ alijs nocentes/ sibi neq̄ sp existētes ꝛ eūtes p⁹ prauitatē cordis sui/ in adinuētionib⁹ suis/ dānabili⁹ moriātur. Sic dimitte mihi pr̄ nr̄ debita mea. sic vre sic seca in pn̄ti ne dāner in futuro. Ita tamē vt in miscdia ꝛ miseratōib⁹ flagelles me. sicut ꝛ pdixi desiderare debitoꝛib⁹ meis q̄buscūq;. ¶ Itē ego sic dimitto debitoribus meis/ q̄ licet sensualitas offensa ex dictis vel factis eoꝝ/ remurmuret ꝛ in vindictā exardescat. Nihilomin⁹ desidero fm iudicium supioꝛis rōnis/ innitentis eterne legi tue/ q̄ pacatioꝛ eēt hmōi sensualitas ꝛ q̄ in tranqllitate inimicos suos sicut et amicos sustineret q̄dē patiēter ꝛ benigne/ sic charitas sine q̄ nemo tibi placet. patiēs est ꝛ benigna/ neq; irritatur. Sic dimitte pr̄ nr̄. vt nihil aduersuꝫ me velis agere nisi misericorditer ꝛ benigne. q̄m si taliter volueris. fiet vtiq; cū subsit cū volueris posse. Sed nō ita mihi. pſertim ī sensualitatis bestiali ꝛ effreni motōe a q̄ tu pꝛsus es alien⁹. Deniq; sic dimitto debitoꝛib⁹ meis q̄ inspirāte te ꝛ donāte. ego in eoꝝ punitōeꝫ laborare vel osentire deliberato aīo nollē. vijs facti otra regulas iusticie tue/ sciens te dicere Mihi vindictā. Hoc aūt aliqñ facis p te sine medio aliqñ p iudices a te ostitutos ī q̄tra q̄bus dū deferē aut relinquit executio iusticie otra malos/ illa pꝛsus tibi relinquitur ꝛ deferē. In his ꝓpterea limitib⁹ stādo ꝛ desiderando vindictā. supioritas tue iurisditionis nequaq̄ violatur. Verū video tunc mihi eē pusillo/ q̄ nō sum iudex ostitutus alioꝝ/ q̄escere interim ꝛ silere a tali desiderio vindicte/ q̄le pōt/ imo dꝫ hr̄e licēter a iudicib⁹ tuis/ q̄ occupet mens mea in tali osideratōe iusticie tue. q̄ si te velit exercere se otra me/ illa pōt in infernū ptinus deturbare. Sit igitur aūt oīe desideriū meum in miscdia ꝛ miseratōe/ sup peccatores/ orādo/ flendo p eis/ sic eīn ꝛ tu misereberis cui talem prius miscdiam infuderis.

¶ Finit.

Oratio eiusdem cum

peccatoꝛ de peccatis suis multum est anxius/ eaq; coram deo/ omni postposita mala verecūdia/ expandit.

Rectissime ꝛ mitissie amatoꝛ deus hoīm creatoꝛ ꝛ gubernatoꝛ omniū creaturaruꝫ/ immēse bonitati tue confiteoꝛ omnia pctā mea quecūq; quoquomodo feci ex illa hoꝛa ex q̄ peccare potui vsq; ad hāc hoꝛam. in qua adhuc p miscdiam tuaꝫ viuere me pateris. Omniū vero nō possuꝫ eē memoꝛ. q: multa sunt ꝛ facile enumerari non possunt. Sed tu misericordissime et pijssime deus cui nota sunt omnia anteq̄ʒ fiant/ qui verus inspectoꝛ cogitationū ꝛ iustissimus es scrutatoꝛ cordis ꝛ renū/ tu nosti omnia peccata quecunq; egi vel adhuc ago/ vel intus in anima mea p occultas cogitationes vel foris per apertas opationes Et ꝓpterea quia veraciter tibi hec omnia nota esse scio de his oībus que me fecisse cōtra voluntatē tuam intelligis/ coram maiestate tua ꝛ coram oībus sanctis tuis me reum ꝛ culpabilē esse confiteoꝛ. Et nisi indulgentissima miscdia tua prius subueniat/ p⁹ moꝛtem carnis/ eterna moꝛte me esse dānandū eternis toꝛmētis eternaliter esse torquendū scio. ¶ Dulcissime deus scio quia me creasti ꝛ creatū misericorditer dilexisti. Et quia ob hoc me creasti vt ꝛ ego quoq; te meū creatorē sicut dignū esset diligerem tuisq; pceptis per omnia obediens essem.

Et hoc totũ ad bonũ meum fecisti. nõ vt ꝑ me vel melioꝛ esses, vel in aliquo ditioꝛ existeres. tu eñ nullo bono eges. qꝛ tu essentialiter ipm̃ bonũ es. ⁊ a te est omnis bonus / quicũqꝫ bonus est. Et ideo non potes esse maioꝛ vel ditioꝛ. Et hoc nõ ꝑ falsã impotentiam / sed ꝑ veram potentiã non potes. Qui eñ malũ potest ⁊ facit. malo suo hoc potest ⁊ facit. sed ꝑ hanc potentiã non sursum ad excelsa erigit̃ feliciter / sed deoꝛsum ad ima trahit̃ infeliciter. ¶ Hac potẽtia vel potius impotẽtia miserabiliter seductꝰ. ⁊ quasi vesica turgens inaniter inflatus. extra ratõeꝫ positus. Et quasi iumento insipienti similis factus. telo superbie miserrime ꝑcussus / ⁊ ꝓstratus te creatoꝛẽ meuꝫ ⁊ misericoꝛdissimũ dñm in tuis p̃ceptis que mihi ad bonũ meũ si obseruassem dedisti contẽnẽs / ⁊ veluti mẽte ꝑditus / duꝫ adhuc illucqꝫ quasi supbe feroꝛ. vera soliditate ꝑdita / vias ꝑditõis ⁊ moꝛtis incurro. ac vanitatẽ vaneqꝫ elatõis ventũ stulte ⁊ insipiẽter sequoꝛ. ¶ Fateoꝛ clemẽtissime deus. fateoꝛ corã omnipotẽtia tua. me nimis eẽ superbũ / vanũ ⁊ omi genere elatõnis plenũ Et puto qꝛ si in hoc seculo aliquã habereꝫ potẽtem / nullꝰ posset sufferre meã supbiam. ¶ Sed ⁊ ista supbia / qua corã hoĩbꝰ grauiter vexoꝛ. q̃uis sit execrabilis ⁊ nimis piculosa. Est tñ alia supbia qua cũ diligẽter secretũ mẽtis mee nõ mihi blandiẽs inq̃ro / nõ puꝝ vexat̃ ⁊ dissipat̃ infelix aĩma mea aliqñ vero si ꝯtingat (qδ tñ raro accidit) aliqd me facere qδ ꝫm estimatõeꝫ hoĩm videatur aliqua silitudo boni / nõ paꝝ de hꝰ ipo supbio. Etsi aliqs inde loquit̃ ⁊ aliquo modo nõ curat laudare / eũ quasi stultuꝫ ⁊ nihil scientẽ despicio. Vel etiã si quasi non curãs laudatõeꝫ hoĩm vanã ⁊ inutilem fugio. nõ parũ in interioꝛibꝰ meis vbi solꝰ deꝰ videt / inde glorioꝛ. Et mirũ in modũ dũ laudatõeꝫ vito. eo amplius laudatõneꝫ ⁊ vanam gloriã appeto. ¶ Ecce deus meus ⁊ creatoꝛ meus. ecce vides me ita facere. ita viuere. ⁊ totum quod viuo / ꝑdere. Ecce vides ⁊ execraris ⁊ ꝓ tali vita nõ nisi penas ⁊ toꝛmenta ꝓmittis. Subueni ergo creatoꝛ meus. subueni adiutoꝛ in oppoꝛtunitatibus. subueni ⁊ adiuua aĩaꝫ meã. ⁊ ꝑ ineffabilẽ miscõiaꝫ tuã destrue ⁊ ꝯfunde supbiam meã. Ecce deus meus / ecce confiteoꝛ immẽse bonitati tue / veneno huiꝰ malitie me totũ eẽ infectũ. coꝛruptũ ⁊ destructũ. et iam fere nisi miscõia tua subueniat ad nihilũ redactũ sed corã maiestate tua / culpã meã recognosco. reus ⁊ culpabilis. Veniã ⁊ indulgentiaꝫ de hoc ⁊ de oĩbus peccatis meis. a te misericoꝛs deus peto. qui nõ vis moꝛtẽ peccatoꝛis / nec letaris in perditõne moꝛientiuꝫ. ¶ Sũt ⁊ alia multa que de radice huiꝰ pestis me habere ⁊ eoꝛum me molestijs nõ paꝝ inq̃etari / sꝫ sepissime atteri sentio q̃ similiter confiteoꝛ. ⁊ similiter de his oĩbus veniã ⁊ indulgentiã req̃ro. Sũt aũt hec / videlicet ira / impatiẽtia inimica deo ⁊ oĩbus sanctis odiosa discoꝛdia / indignatio. rancoꝛ animi. tediũ mentis. voracitas gule. murmuratio. auaricia. rapacitas. ⁊ alia multa his silia. q̃bus vexari ⁊ affici lacerari ⁊ discerpi infeliciter aĩam meã cõspicio. ¶ Et p̃ter hec vnũ malũ sup oĩa mala malũ quo tãto grauiꝰ ⁊ miserabilius laceratũ ⁊ afflictũ animũ meũ sentio / q̃to ⁊ ab ipis cunabulis semꝑ mecũ fuit. mecũ creuit. In infantia. in adolescẽtia. in iuuẽtute / mihi semꝑ adhesit. nec adhuc pre senectute deficientibus membꝛis meis / me deserit. Est autẽ hoc malũ desideriũ voluptatis. delectatio carnalis. tempestas libidinis que multis ⁊ varijs modis infelicẽ animã lacerauit / dissoluit ⁊ omni v̾tute destitutã inanem ⁊ debilẽ reddidit. ¶ Fateoꝛ mitissime ⁊ dulcissime deus. fateoꝛ corã omnipotentia tua. me hoc ope nefario. huiꝰ operis nefarij immũdis recoꝛdatõnibus. sepe esse pollutũ incensum ardoꝛes immoderatos ⁊ inhonestos passum ⁊ nõ solum mearum delectationũ malas memoꝛias ⁊ stultas recoꝛdatões mihi nocere. sed etiã alioꝝ malefacta / mihi narrata. ⁊ ꝑ recoꝛdatõnes soꝛdidas ad memoꝛiã reducta: coꝛ meũ nõ paruo neuo iniquitatis maculare. ¶ Ecce deus meus pijssime ⁊ misericoꝛdissime deus. q̃uis nõ ꝑuã verecundiã passus / expandi coꝛam te iniquitates meas / ostendi vulnera mea ⁊ peccata. ⁊ oñdi animã meã malis opibus maculatã. maloꝝ opm̃ delectationibꝰ infectã. malaꝝ cogitationũ recoꝛdationibꝰ fedatam. deꝰ meus mĩa mea / respice ad ꝑiuriam meã. ⁊ respice ad pietatẽ tuam ⁊

suscipe confessionē meā. ⁊ fac mecū sm̄ miām tuā. ¶ Si iniquitates obseruaueris dn̄e/dn̄e qs sustinebit Ul' etiā iusticia sua. sine mia tua poterit liberari? Propitius esto mihi dn̄e/ꝓpicius esto peccatori. Parce peccatis ⁊ iniquitatibus meis vt ꝑ tuā miam ab oībus vicijs mūdatus ⁊ purgatus/ab oībus peccatis clementer absolutus finita tēporali conuersatiōe/perduci merear ad regnū celorū vbi cū sanctis oībus te laudare bn̄dicere ⁊ glorificare valeā in secula seculorū. Amen.

¶ Finit.

Sequūtur plures tractatus de canticis compositi ab eodem cancellario parisien̄.

Proemium

Gratiā diuini talēti/nolētes in vacuū recipe q̄ tot inter turbines horridos reipublice contulit ocij locū / liberauit a calūnijs hoīm. dedit ad nutū necessaria. sil' attēdentes quoniā in die ꝓsperitatis mādauit dn̄s miam suā. ⁊ nocte tribulatōis canticū eius. nō ociosum. nō inutile. nō ingratū reputamus/tempestatis hac nocte ꝓfunda/de canticis scribere posteritati/si malignitas ꝓcellosa reddiderit aures surdas etati p̄senti. O q̄uis o deus optime sepanduz sit/multos vt olim tēporibus Helie ita nr̄is tuos tibi reliq̄sse cultores. ¶ Cōplectit' aūt q̄si sinu grādi. vbuz de cāticis/plures materias seu volumīa q̄s ꝓ confusione vitāda / ꝑ thomos seu tonos. ꝑ notas ⁊ notulas/tradet lectori notādas p̄sēs exordiū / tituli vel tabule vicem tenēs. ¶ Volumē vnū/cuius titulus est de canticorū originali rōne/sub hoc euāgelico vbo. Cecinimus vobis ⁊c. tres continet thomos/sicut ipē ꝓlogus insinuat. iuxta triplex genus cāticorū/⁊ triplicē inuestigādi facultatē. Nam ⁊ cāticū sensuale qd̄ tractat historia. ⁊ intellectuale qd̄ inquirit phīa. est diuinale seu supernatale qd̄ sola nouit theologia. Sūt in q̄libet thomo. i. sectōe / aut si ꝓprie rem q̄ agit tonū ꝓ symbolo dicē maluimus. Sūt inq̄ notule plures/sm̄ totidē ꝑticulares ꝓpositiones vel doctrinas. Sūt in p̄mo triginta sunt in scd̄o. xxij. sine canonibus instrorū sūt in tertio q̄nquaginta. ¶ Volumē alterū est de cāticordo hoc ē de cātico cordis tres habens p̄ncipales tonos cū notis ⁊ notulis. Primus inquirit potissime oriam canticordi. hoc ē cātici cordis. a cantico oris. Uel aliter de cātico morali ⁊ rōnali cū cātico sensuali/cuius toni sunt notule q̄nquagintadue. Scd̄s tonus descēdit ad ꝑticulariorē cāticordi ratōnis/cuius sunt note. xij. ꝑ notulas xxx. diuise. Tertius tonus q̄si speculatiuam musicā deducens ad praxim/ tractat de nouo gāma mystico ⁊ morali ꝑ. xij. notas habentes notulas q̄dragintaq̄nq3 singulares. ¶ Volumē aliud/colligit in se tonos tres plus sm̄ modos traditōis varios q̄ ꝓ diuersitate materie. Primus tonus cōciliat et obsequi facit/facetā elegiā cantatricē amorem dn̄e theologie q̄si liricū vel odarū carmen. Tomus alter scd̄s h3 canones seu regulas amphorismos vel maxima aut theoreumata de canticis ꝑ notulas q̄nquaginta. Thomus alter tertius verbū solatij multiplex in se dirigit ꝑ particulas quinquaginta. Et ita iuncti simul hi duo thomi centilogium constituunt.

Primus tractatus M de canticorū/originali ratione.

Cecinimus vob/nec saltastis lamētauimus ⁊ non planxistis Precentor noster xp̄s/ amator innocentie voluit exemplis innocentiū puerorū/pro nostra eruditōe pluries vti nunc ad humiliatōes. nunc ad simplicitatem. vt essemus paruuli nō sensibus sed malitia. ¶ Nunc vo nos cōmouet ad spūalem canticorū exercitatōez. ponēs corā oculis pueros cantātes in foro. Neq3 enim paruz refert pueros sic vel sic assuefieri in musicis ⁊ cantibus ꝓut Aristo. politizans docuit. et in bene instituta cōitate conuenit obseruari. ¶ Nos aūt quos in dn̄o pueros vel infantes nouiter genitos effecit noua regeneratio. sic decet ⁊ expedit in foro p̄sentis exilij frequētare canticū nūc exultatōis ad saltādum spūaliter nūc lamētatōis penialis ad plangendū. Habemus in exemplū sacre scripture librū/in quo sunt (iuxta visionē Ezechielis) lamētatōes carmē ⁊ ve. Cōcordat illud apli. Gaudere cū gaudentibus. fle-

re cū flētib⁹. q: tp̄s flēdi ⁊ tp̄s ridēdi. Sub
ditur cōsone v̄bo ꝓposito. tp̄s plangēdi ⁊
tp̄s saltādi. Cū aūt iuxta posteri⁹ elucidā-
da sit aliqḋ cātícū sensuale vel aīale/ sit cā-
ticū rōnale vel morale. sit canticū mētale, ⁊
diuinale. Describem⁹ sub triplici tono/ na-
turā ⁊ originē canticoꝝ cū suis habitudi-
nibus. Docebit p̄mum historia. scḋm grec
philosophia. tertiū theologia declarabit.
¶ Narrabit historia sacra ꝓpe genesis ini
tiū/ cui ratō supposita fide ꝯcordat. ꝙ Tu
bal fuit pater canētiū in cythara ⁊ organo
Quo tp̄e vtpote ante diluuiū constat illos
nō fuisse/ quos gentiliū lr̄e tradunt carmi-
nū ⁊ organoꝝ primos inuentores. Sic hi-
storia capit veram canticoꝝ noticiā ⁊ cau-
sam/ primitus ex fide/ qua credimus aptata
esse seculo verbo vite. ⁊ ꝙ formato adā cō-
municata est ei plenitudo sciencie quātuꝫ
cōueniebat illi. quo totius humani gene-
ris principiū velut in suo seminario reside
bat. nedū in esse nature sed in bene esse mo
rum ⁊ doctrine. Conijcimus hoc ideo. p⁹
soporem adductis ad se cunctis animanti
bus imposuit cunctis nomina sue ꝓprieta
ti naturali consona. ¶ Neqꝫ tale aliquid
facere potuisset sine cognitione que tamen
sensibus participata nō erat. Oportuit igi-
tur ꝙ ex alto id atqꝫ a summo sumpsisset.
¶ Modus alter sumendi canticoꝝ origi-
nem fuit ductrice experientia. nunc in illis
regionibus. nunc in istis, quibus musica ⁊
nunꝗ̄ fuerat. vel ꝫm Aristo. ⁊ sequaces. de
eternitatis errore fuerat infinities variata
⁊ absqꝫ numero defecerat atqꝫ redierat ꝫm
transmutabilitates nature cuiuslibet mu-
tabilis innumerabiles. Additur modus
alter qualis a Tullio ponit̄ dum venatur
quāta sit eloquētie si sapientie iungat̄ vtili
tas. qua factuꝫ esse dicit/ vt homines prius
aggrestes/ neqꝫ ciuiliter/ neqꝫ politice neqꝫ
moraliter conuenietes/ conuenirēt in vnū.
modo pagum. modo domū. modo ciuita-
tem. modo ꝓuinciā. modo regnū. q̇ simul
ita iuncti ⁊ adunati/ varias tā ad necessita
tem ꝙ̄ ad voluptatē studio vehemēti com
pererūt artes. quoniā vbi intēderis ingeni-
um valet. ⁊ iuxta poetā. Labor oīa vincit
improb⁹ ⁊ duris egens in reb⁹ egestas. Duꝫ
sequēs ad priores aliqd ratōcinatiue docta
supaddit: Prestabat iuuamē/ apta ꝯplexio
ad ista vel ad illa. Ociū nāqꝫ liberū datuꝫ
aliq̄bus. Sicut apud egyptios tradit Ari-
sto: aliquos ꝯquisitis que ad vitā erant ne
cessarijs ꝓpt̄ admirari cepisse philosopha-
ri. ¶ Porro narrat Aug⁹. libro de ordine
radicē vnā nō dissonā prioribus his q̄ al-
to vident̄ sumpta p̄ncipio. Loquēs itaqꝫ
de virtute vnitatis quā ingnit ⁊ facit amici
tia/ nō dubitat ponere qnālibet scientiā ex
amicitie ⁊ vnitatis appetitu manasse. Di-
cebat Aristophanes teste Aristo. j. Politi-
corū hāc esse amicoꝝ ꝯditioneꝫ vt vnus eē
vellet alter. vel vn⁹ in altero. Non dissone
ad verba Johānis. Qui manet inquit in
charitate in deo manet ⁊ de⁹ in eo. Et apl's
dicit. Qui adheret deo vn⁹ sp̄us est. ¶ Ve-
rum neq̇t fieri talis transmutatio qua vn⁹
amicoꝝ suo esse qḋ habet in ꝓprio genere
dep̄dito/ conuertat̄ in alterū. Jam quippe
nō maneret alter amicoꝝ. ⁊ ita nullo pacto
essent duo/ sed vna natura. quo quid absor
dius poni nō potest. Propriam em̄ vocem
ignorabant nōnulli hereticorum vt alma-
ricus ⁊ begardi/ dum ita desipere comper-
ti sunt. Vniuntur igitur amici non illo/
sed alio quo fas habent mō. ¶ Hinc fuit
inter homines ⁊ p̄cipua cura sermonis mu
tui. quo latētes cordis sui passiones ⁊ cogi
tationes cōsilia ⁊ amores/ cōmodissime cō
municarent iocundeqꝫ conuiuerent. Facta
est ꝓinde sup locutionib⁹ ars. que scriben
do valeret apud absentes se sibi manifesta
re. hec est grāmatica cōgrue loqui docens
⁊ scribere. Postmoduꝫ fuit euitanda dece-
ptio circa veritatis inquisitionem. cum re-
gulis illationum quas Loyca ab hoc orta
tradit. Fuerunt insuper amicorū amicitie
nō quomodolibet. sed vtiliter. delectabili
ter. ⁊ efficaciter iudicande. qḋ in rethorica
facere posituꝫ est. quā possumus appellare
logicam moralē. eo ꝙ ad moralis philoso-
phie p̄ncipia viam habet. sicut loyca scien-
tijs speculatiuis obsequitur. in quibus vis
sermonis preciosior sine tropis viget et fi-
guris. Ventum est consequēter ad mathe-
maticas disciplinas. que plurimū cōferūt
artibus mechanicis sine quibus vita ciui-
lis nō agitur. conferunt preterea conuictui
amicorum quo fiat vita p̄sens ornatior at-

ꝗ iocūdior. Sic inter ceteras artes cōparata ē magno plausu / musica ⁊ ad diuinas res atq; cerimonias tandē adhibita. Hic apō ruricolas ⁊ pastores / bucolica carmina vel egloge. comedie leges. Hic acriores satire hinc postmodū grādioribꝰ ampullose tragedie. hinc deniq; metroꝝ heroicoꝝ elegiacorum. iambicoꝝ. zaphicoꝝ. ⁊ alioꝝ velut innumerabilis mltitudo ¶ Uides quēadmodū musica suum cepit a natura ⁊ ab amore vnitateq; p̄mordiū. que creuit adhibitis p artē regulis ⁊ numeris. Quis vtiq; n̄ aduertat / hoīes sicut ad loquelā / sic ad quādaȝ musicā velut ab infantia ⁊ pueritia ꝓnos eē. quā inclinatōeȝ ars et vsus pficiūt. ¶ Hinc aīaduersuȝ est / triplicē esse partitionē musice. sicut pōt ip̄e sonus causas tres habere. Unus enī fit flatu. alē pulsu. alter voce vel cātu. Tres obinde musas fictio poetica dedit ꝓut a Uarrone refert August. quas ideo postea dixerūt nouē / ꝓpter totidem imagines / ab excellentissimis sculptoribꝰ cū quadā supandi intentōe depictas. ¶ Cōpertū est insup / tres dūtaxat in numeris sonoris ꝓportōes eē delectabiles. Diatesseron. diapente. diapason. quas vulgari modo noīamus. tertiā. quintaȝ et octauā. Nec sunt plures deinceps q̄ nō reducant̄ ad istos. quēadmodū sexta ⁊ quinta sup octauaȝ. ⁊ rursus octaua duplex. Et ita p ascēsum / quantū vel vox vel ratio fas habuerit. que cōquisitio suam habet arteȝ propriā / tam speculatiue ꝗ practice traditam cui musice nomen damus. ¶ Docuit amplius expientia mirabiles fieri mutationes per musicā sensualē. de qua indicat tā ꝗ de obiecto ꝓprio auris corpalis ⁊ que sola videtur apud vulgares cognita vl' cōsiderata. Testes sunt historia cum philosophis ⁊ medicis vt martianus ⁊ bontius qbus nō discordat sacra scriptura de dauid ⁊ Melizeo filijsq; prophetaruȝ. Nōne philosophus politizans docet in politia bene instituta / curam de musica precipue pro iuuenibus habendā esse que sit ad temperantiam ⁊ virtutem idonea nō petulans. non dissoluta. non agrestis. non irritans. ſȝ nec animos muliebriter emolliens. ¶ Notāt siquidē ex dictis Aristotel'. vltimo politicoꝝ expositores sui. q̄tuor esse species melodie quas ip̄e denoīat vel a repertoribꝰ vl' a patrijs vtentibꝰs eis / vna vocat̄ mistolidista. secunda lidista. tertia dorista. quarta frigista. ¶ Prima mouet ad compassionē secunda mollit ad concupiscentiaȝ. tertia ad virilitatem / que stabilis est ⁊ virilis in qua sunt iuuenes instruendi vel exercendi quarta rigidior est vehementiorq; / rapiēs animos ad terribilia vel aggredienda vel sustinenda. ¶ Porro iuxta varietatem cōplexionum variatur complacentia ⁊ iudicium melodiarum. imo et traditio quam frequentat ecclesia de varietate tonorum octo / posset ad hanc melodiarum diuersitatem appropriari. vt ꝙ prima est septimi toni. secunda quinti. tertia primi. quarta tertij. ¶ Posset altera fieri distinctio musice. quoniā est alia aptior ad diuinū cultū ꝓ deuotione. nunc leta. nunc lugubri. nūc pia. nūc iubilanti. Quedā potior est ꝓ morum disciplinatōe. Altera iocūdior ⁊ suauior in amicabili seu ciuili conuersatione. Aut dicamus ꝙ vna ē heroica. altera diuina. quedā moralis ⁊ politica. altera sensualis ⁊ animalis ꝓ pueroꝝ vel impfectorum recreatōe. ¶ Aut rursum addamus ꝙ vna magis cōuenit in satira. quedā in tragedia quedā in comedia. quedā in bucolic'. quedā in odis vel liricis. Aut postremo ꝑm varietatē hoīm. alia fortibꝰ ⁊ v̄tuosis cōuenit alia lubricis ⁊ voluptuosis. alia subtilibꝰ ⁊ ingeniosis. alia bestialibꝰ ⁊ stolidis. ¶ Uilissimā omniū esse tradit Aristo. fistulationem. quā ideo pallas abiecit / suā vidēs in aqua ex tibijs buccam inflari. hoc sumpsit poetica fictio necnon illud ꝙ Midas rex buccas habuit asininas. eo ꝙ suo iudicio Pan deus pastoꝝ fistulās Apollini p̄ferebat̄ citharizanti. Demū quot sunt hodie q tympanū gallice tabour cum fistula ciciuſ ac hilarius audiūt / ꝗ cytharā aut psalterium. Ita rursus sicut auibus / sic hoībꝰ / suꝰ cuiq; cantꝰ placet ⁊ cui suetus ē vel aptatus ¶ Preteremduȝ vero cēsemus / quēadmodū ad res diuinas reputabāt gentiles carmina trāstulerūt execrabili supstitione. quo factū est vt q sine deo vero erāt / ludificarent̄ a dijs illis. de qbꝰ in psal. Oēs dij gētiū demonia. Orte sūt q̄ppe artes magice carmibꝰ vtētes / q̄s incātatōes vocāt. qꝝ

effectꝰ mirabiles/nedũ poete. nedũ ipi ido-
latre ꝯmemorãt. ſ3 atteſtat̃ ſcriptura ſacra
cũ expoſitoribꝰ. vñ dr in Exodo ꝺ maleficꝭ
pharaonis. ꝙ fecerũt ſimile ad moyſen in
ꝑmis duobꝰ ſignis. ⁊ hꝰ ꝑ incãtatões egy
ptias ⁊ archana dei. ita dicit textꝰ. Ue℞ ex-
quiſitor de carmibꝰ iſtis ſmo nõ expectet̃ hic
⁊ nũc. Latiſſimus em̃ eſt/ ⁊ ſeorſu3 debent
ſue queri cauſe vel effectꝰ. ¶ Habet ſubin
de muſica ſenſualis q̃ ꝯſiſtit in modulatõ
ne vocis ſuã artẽ, cuiꝰ artis velut alphabe-
tũ quoddã traditũ in gãma manuale ſub
ſex vocibꝰ vel notulis. vt. re. mi. fa. ſol. la. de
quo nõ eſt hic declaratio facienda. ſed ſup-
ponẽda ſimul qua ratõe ſeruit muſico cui
libet inſtrõ notulatõis hmõi peritia. Sed
nec de metroꝝ legibus numeris varietate
in poſtremo de geſticulatõibꝰ aliud trade-
re diſpoſuimꝰ. ¶ Placuit tamen annotare
ꝓpter reuerentiã ſcripture ſacre/ nõnulla
vaſoꝝ vel inſtrumentoꝝ muſicaliũ nomĩa
Quoniã pariter monet nos rõ nature ꝯſo
na. Poſuit itaq3 Plato corporibꝰ animas
aſſiſtere tãq̃ motores ſuis orbibus ⁊ orga-
nis. quod ſatis in celo Ariſto. ⁊ fides reci-
piunt de intelligẽtijs quas vel angelos vel
virtutes fides appellat. Ue℞ de noſtris in-
tellectibus necnõ de brutoꝝ formis/ nõ cõ
ueniũt cũ Platone/ qr ponũt aĩas inhere-
re corporibꝰ ⁊ cũ materia cõſtituere cõpoſi-
tum. Concordat tamẽ vtraq3 poſitio ſup
hoc ꝙ ſm varietatẽ formaꝝ/ reꝑitur varie
tas in corporibꝰ. Hic illud phie apd Boe
tium de hmõi formis loquẽtis ad deu3 ꝑ
cõſona mẽbra reſoluis. Hinc ꝓterea phi-
ſonomi tradũt aĩas inſequi corpa. quanq̃
verior ẽ locutio/ corpa ſuas aĩas inſeq tan-
q̃ inſtrumẽta cauſas ꝑncipales ſuas. ¶ Co
aptemus hãc ſilitudinẽ rei noſtre/ dicẽtes
ꝙ ars imitatrix nature/ cognoſcẽs queda3
eſſe cãtica quoꝝ modulatio fit aptiꝰ ꝑ vnu3
genus inſtrumẽtoꝝ ⁊ alia ꝑ aliud ſimul vt
minus faſtidiret varietas fabricauit ſibi va
ſa diuerſa muſicoꝝ inſtar nature. dans di-
uerſis cãtibꝰ organa valde diſtãtia magni
tudine. figura materiaq3. ſic̃ natura dedit
aĩabus apta ſibi corpa. vnde corpꝰ animat̃
vocat Ariſto. organicũ. qui de manu ho-
minis dicit ipam eẽ organũ organoꝝ. Ec-
ce cauſas multiplicatõis vaſoꝝ muſicoru3

duas que ſunt delectabilitas ꝓ varietate.
⁊ idoneitas ꝓ cõſonabilitate. Quid ſi ter-
tiam addiderimus cauſam ꝓ miſterijs ⁊
intellectibus ſapientiꝰ occultãdis apud in-
dignos ⁊ hebetes q̃ pandunt̃ ſtudioſis ſo-
lertibus ⁊ deuotis. ¶ Quãuis aũt ſmo ꝺ
miſterijs inſtrumentoꝝ/ locũ magis habe
re videat̃ in morali muſica vel intellectua
li q̃ ſenſuali. nihilominꝰ admonẽt nos ver
ba xpi/ nõ eſſe ꝓtereundã vaſoꝝ muſicorũ
interꝑtationẽ. Primu3 quia facit in preaſ-
ſumpto verbo mentõe3 de tibijs ſm Lu.
narratõe3. Cantauimus vobis inquit ti-
bijs ⁊ nõ ſaltaſtis. De hinc xps in parabo-
la filij ꝓdigi. refert ſeniorẽ fratrẽ cum ap-
propinquaſſet domui ſymphoniã audiſſe
⁊ choꝝ. Proinde pſalmi qs de ſe ſcriptos
aſſerit. pleni ſunt noibus inſtrumẽtoꝝ pro
quibus ſatis ad pñs fuerit vltimũ ſumere
pſalmũ velut exponendũ. Laudate domi-
nu3 in ſanctis eiꝰ. ¶ Uox iſta ẽ vox aĩe
deiformis ac deuote q̃ poſt ꝯtemplatõ
nem vel meditatõe3 ſurſum directã ⁊ deor
ſum ꝑ oĩa videt quaqua v̊ſum. Qm̃ pleni
ſunt celi ⁊ terra gloria dñi. Tũc dilatato
mẽtis ore. iubilat exultat ⁊ exclamat ad om
nem generalit̃ creaturã. Laudate dñm in
ſctis eiꝰ. Et cũ ſeraphin acclamãte ſibi Sã
ctus ſctũs ſctũs dñs deꝰ ſabaoth. Pleni ſũt
celi ⁊ terra gloria tua. ¶ Poſſumꝰ ſanctos
eius (ſi ſobrie ſapiamus) accipe patrem et
filiũ cũ ſancto ſpũ. q ſunt tres ꝑſone ſ3 vnꝰ
deus ⁊ dñs ⁊ vnus ſanctus. Aut ſancta ſũt
dei nomina eius ſacratiſſima. Sunt oĩa
quoq3 dño cultu ſpecialiore ſacrata aut cer
te ſancti dñi ſunt oẽs ſpũs ꝯſummata iam
beatitudine deo ꝓximi. aut ſunt hoĩes ex
altati a terra quaſi ia3 ſine terra. q tipo xpi
trahũt omnia ad ſe ꝑ ꝯtemplatõe3 dilectõ
nem ⁊ laudẽ oĩa referẽdo ad gloriã condi-
toris. Tales imitat̃ aĩa deiformis/ quã in
has ꝓrũpere laudes dicimꝰ. Laudate dñ3
in ſctis eius. Hanc impleuerat aĩam dñs
laude ſua. ſaginauerat eã cibis eterne ſatie
tatis. repleuerat in bonis deſideriũ ſuũ. et
vt aqle iuuẽtutẽ renouauerat qd in labijs
exultatõis laudaret os eius ⁊ eructaret v̊-
bũ bonũ. Laudate dñm in ſctis eiꝰ. Uult
hec aĩa regrediẽs de cella vinaria aut certe
putat oẽs ſentire. qꝺ ſentit de dño i boni-

tate ꝓpterea sibi cōplacet in laude dñi. Congratulat̃ omni collaudāti. que etsi nō habeat iussionis in oībus audaciā vt laudet. fiduciā nihilomin⁹ accipit cohortatōnis applausus ꝛ iocunditatis cū alacritate tripudio ꝛ coexultatōe. laudate dñm in sctis ei⁹ ¶ Scit vltimā nedū sui sed omniū beatitudinē in dñi laude positā q̃uis nō eodē gradu sicut nō oīa ex quo ꝑticipant dñi cognitōez ꝛ liberā ex volūtate dilectōez. Sicut p̄terea diuersi sunt status in hñtib⁹ etiā libertatis arbitriū. duo p̄cipue vn⁹ vie qui per fidē ꝛ spem ambulat. alius patrie vbi ꝑpetua finis et termini stabilitate vacat aīa beata. videt. amat. laudat. Exerceam⁹ igit̃ hic i t̃ris vocē laudis q̃ nob̄ ꝑseueret i celis Dicat vnusq̄sq; viatoꝝ p̄serti eccl̄iasticoꝝ dedicatoꝝ laudibus dei. Ois spūs laudet dñm. ¶ Uis aūt scire o aīa q̃ ꝛ q̃lis sit vita tua. nō pudeat te ꝑ ph̄iaz erudiri q̃ vitā cuiusq; rei ponit i opatōe debita nature. alioq̃n sine opatōne q̃liscūq; sit illa sibi debita poti⁹ mortua dicit̃ aut dormitās q̃ viuens Perge vlteri⁹ cū ph̄ia vsq; dū occurrat sapiētia diuina q̃ se querētes p̄occupat. ꝛ hec docebit te. qm̄ ꝓpria ꝛ finalis opatio hoīs est cognitio sūmi dei cū fruitōe ꝛ laude sua viuis igit̃ o hō ꝛ q̃tū laudat aīa tua dñm Est ꝛ istic iter quo ōndit dñs salutare suū Quare noli cōqueri dū laudas/ quasi nihil agas. quasi nō dū p̄mia capias. laus est magnū mihi crede p̄cū sibi. magnū valde etiā dū gratis sit. imo mai⁹ dū gratis sit. Certū hoc habebat aīa deuota qualē introduximus dicentē. laudate dñm in sanctis eius. ¶ Qd̄ si vellem⁹ in his ꝛ singulis q̃ sequūtur īmorari quale sit firmamētum virtutis dei. quales sint v̓tutes ei⁹. qualis deniq; sit multitudo magnitudīs ei⁹: succūberet sermo conatui nec tēpestiue satis arripemus ꝓmissaz de vasis psalmoꝝ hmōi maxime ratōez. Hoc vnū tñ diximus q̄ in re qualibet deo soli debet̃ laus honor ꝛ gloria sicut ipē est oīa in oībus. Hinc p̄s. Ois terra siue oīs creatura adoret te de⁹ ꝛ psallat tibi. psalmū dicat nomini tuo altissimo. Nulli vero creature datur laus hmōi ꝑ latriā nec vt signū est vt imago/ nec ꝓpter aliam quā tuis attributōez si ꝓprie sentiam⁹ sicut nulla res creata summuz bonū est neq; vt res/ neq; vt signū vel aliud attributū. At vero q̄r loquēdū vt plures sentiēdum vt pauci: laudam⁹ i creaturis deū adoratōe latrie. sic in cruce ꝛ in imaginib⁹ xp̄i. imo sic in oi re. quēadmodū q̃libet ē imago vel vestigiū tenue trinitatis nō min⁹ naturalit̃ q̄ aliq̃ sit artificialit̃. Caue tñ i laude vł latria creaturaꝝ a scādalo q̃le fieret si adoraret̃ publice de⁹ in demone vel ei⁹ imagine. in asino. vel in bufone. imo nec in angel̄ ꝛ hoībus. q̃tū cūq; sanctis. qm̄ ꝓpri⁹ eis ꝛ alter honor inest. ¶ Quib⁹ in trāsitu dictis/ ad instra musica ꝑgat s̄mo nr̄. ¶ Preponat̃ tuba cū sono vł vt alia trāslatio hz/ cū clangore cui⁹ materia finis ꝛ vsus vari⁹ est. Nā ē tuba cornea vt ē illic. In voce tube cornee in recordatōez arietis īmolati ꝑ abraā. Est tuba ductilis vel argētea vel erea q̃ metalla/ fusibilia malleabiliaq; sunt. ¶ Tu⁹ itaq; sit affectus q̃uis ex carne nascatur/ fortis vt cornu/ nō lubricus/ aut effluens. Sit ductilis. id est suasibilis imitator sapientie que desursum est. Sit bonis cōsentiens. sit non immāsiuus ꝓpriis opinionib⁹ ꝑtinax in illis. sit ad fines sub fine deo/ vsusq; varios accōmodus. Nam tuba clangit nunc ad denunciationē solēnitatū. nunc ad cōgressum belloꝝ. nunc ad legis ꝓmulgationez vel auditū prout in synai. nūc ad cetus cōuocationē. nunc ꝓ neomenis. hoc est illuminatione noua in insigni die solēnitatis. Nonnū q̄ ad opatōem miraculoꝝ sicut in deiectione muroꝝ in hiericho. ¶ Rursus ad euāgelizatōez. dicit̃ eñi p̄dicatori. dicit̃ ꝛ speculatori. Quasi tuba exalta vocē tuaz. quēadmodū de Bartholomeo legitur q̄ vox eius quasi tuba vehemēs. Deniq; magnum nimis tremendū simul ꝛ iocunduz habet mysterium tuba nouissima vocis archangeli ꝛ vocis christi in clangore mirifico qualiscūq; fuerit. cōcipiēdus magis intellectualiter q̄ sensualiter. resurgent mortui. ¶ Sane tā efficax erit. tam late patens. tam omnia penetrans vox illa tubalis. que saluandis gratissima. damnandis vltra q̄ dici fas est horrēdissima perstrepet ꝛ tonabit. Talem se fatebat̃ assidue Hiero. audire ad terrorē simul ꝛ spem. terrorē cruciantis inferni. spē glorificātꝭ paradisi. ¶ Subsequit̃. Laudate eū in psalterio ꝛ cythara.

Differũt hec a tuba vel buccina. quoniam pulſu ſeu tactu nõ flatu ſunt. quoꝝ ſonus eſt capacior atqꝫ ſerenior. qualis aptior eſt auribus ꝯtemplantiũ ꝯſidẽter habitantiũ in tabernaculis eterne pacis. Hec autē eſt diſtãtia pſalterij cũ cythara. q2 pſalterium ſonat a ſuꝑiori ꝓcedens a grauioribus ſonis ad acutiores deſcendẽdo. Habet inſuper cordulas vel argẽteas/vel ex electro q̃ſi tinniẽtes. leuiuſqꝫ tangendas. Cythare vero formã/ad pſalteriũ videbis euerſam Cuiꝰ ſonitus a grauioribus deorſum: ad acutiores ſurſū ſonos tendit: cuiꝰ fides et corde de morticinis fiunt inteſtinis aĩaliũ deſiccatis ſubtiliatis ⁊ tortis. Que om̃ia/ nõne ſignificãt cõgrue ſtatũ vel affectũ penitentis/aſcendẽtis a cõualle plorationis. corpus quoqꝫ ꝓpriũ torquẽtis ⁊ extenuantis/ad obediendũ citharizãti ſpiritui. Talem habere ſuadet dñs ꝑ eſaiam aĩe peccatrici ſub typo tyri. Sume cytharã circũi ciuitatē meretrix obliuioni tradita/bene cane/ frequẽta canticum vt memoria tui ſit. ¶ Cõueniũt pſalteriũ ⁊ cythara. q2 pectori iũgunt̃ ⁊ formã cordis habẽt inſtar ſcuti. habẽt ⁊ hanc figurã ſingula inſtrumẽta muſicalia. Nam trigono piramidi ꝓxima ſunt oĩa ſiue que pulſu/ſiueqꝫ flatu ꝯſonãt Ac ꝑinde queſo/nõne docent̃ in oĩbus claticis inſtrumentalibus/habere ſurſum cor ad dñm. Unde p̃terea differentiã ſuã quomodo ꝯcordãt pſalteriũ iocundũ contemplationis cũ cythara penitẽtialis afflictionis. quēadmodum ꝯſonare dulce eſt garritui philomene turturis ſuſpiriũ. Sic ſpem cum metu ⁊ exultationē cum tremore/miſcere monuit pſaltes regius. Seruite inq̃t domino cum timore ⁊ exultate ei cum tremore. ¶ Fecit quod monuit. dũ pſallens ⁊ ſubſiliẽs totoqꝫ conatu ſaltans nudatꝰ eſt corã arca dñi. ſicut vnus de ſcurris ait Michol. Cuiꝰ īp operio/ſcimꝰ Dauid q̃d rñderit. Ludã ⁊ vilior fiã plus q̃ factꝰ ſum ⁊ ero humilis in oculis meis. ¶ Subiũgit̃. Laudate eũ ĩ timpano ⁊ choro. Timpanũ/vulgo gallice dr̃ tabour vel bedõ cõpoſitũ ex pelle deraſa tenſaqꝫ cuiuſmõi nõ eſt vna vl' magnitudo vel forma vel vſus. Sũt tĩpanula duo. gallice naquaires. vnũ obtuſi ſupra modũ ſoni. alteꝝ ꝑacuti. vbi ſignificatõeʒ accipe poſſumꝰ timoris humiliantis/⁊ ſpei eleuãtis ꝓprie miſcd'iam ⁊ iudiciũ que dño cantande ſunt. Spes in contemplatione diuine pietatis ⁊ gratuite bonitatis. Timor in affectu ſeueritatis. inſuſtentabilis aduerſus/peccatores quos obdurare dicit̃ ſicut alioꝝ miſereri. Sũt alia tympana vulgaribus magis aſſueta. q2 faciliora q2 ſanabiliora ad ſaltꝰ incõditos. et alia tripudia. q̃bus ſolent iungi fiſtula biforamina ⁊ triforamia. tripos inſuꝑ ñ grãdis calibeus hincinde ꝑcuſſus. Cymbala quoqꝫ nonnũq̃ ex ere/ꝑ mutuã colliſionē/ tinnitus acutos reddẽtia/ q̃bꝰ iudeos veteres vſos fuiſſe Lyra nõ ſiluit. Tu forte rudis es ⁊ ad pſalterij cythareqꝫ ſubtilitatem ineptus. cantes in tympano mortificatõis concupiſcẽtie carnalis ꝑ abſtinentiã ⁊ ieiunia. Concinas in choro fraterne charitat̃ ⁊ cõuictus honeſti ſine querela que diſſonantiam operatur. deniqꝫ quomodolibet id egeris dum nõ ſileas a laudibus creatoris ¶ Chorus vocat̃ a nõnullis vulgaribus inſtrumentũ quoddã inſtar trabis oblongum ⁊ vacuum/cordas habens groſſiores. multoplus q̃ cythara duas aut tres/que baculis erutis percuſſe. varie variant rudem ſonum. Atuero conformius ad expoſitores ⁊ textum: chorus eſt cohors canentium ſimul in modo corone. prout litteraliter ad oculũ videmus in eccleſie choris/⁊ in choris tripudiantiũ. Hic exiſtimandũ eſt mariam ſororē Moyſi cũ alijs aliq̃ntis/tympana pulſaſſe poſt egreſſum maris rubri. Reliquos autē omnes choros duxiſſe/cũ reſponſione vocis canticordi atqꝫ plauſibili. Sic in reditu filij perditi. paterfamilias euangelicus/ cum prandio vituli ſaginati iunxit ſimphoniam ⁊ chorum. Sic filij ꝓphetaꝝ ducebãt choros quando Saul occurrens eis mutatus eſt in virum alterum taʒ efficax erat muſica ꝓphetalis. ¶ Symphoniam putant aliqui viellam vel rebelam que minor ē. Atuero rectius exiſtimatur eſſe muſicũ tale inſtrumentũ quale ſibi vendicauerunt ſpecialiter ipi ceci. Hec ſonum reddit dũ vna manu reſoluit̃ rota paruula thure linita. ⁊ ꝑ alteraʒ applicat̃ ei cũ certis clauibus cordula menieroꝝ ꝓut ĩ cythara. vbi ꝓ diuerſitate tractuũ ro-

te/varietas armonie dulcis ameņa qȝ resul
tat. Huic simphonie qd aptius cōpandū
reputabimꝰ/ q̄ nostrum cor. assidue se mo
uens. ac pinde fantasiā agitās: que si cre=
ditur a motōe nunq̄ quiescit moto corde.
Cor vero si cessat a motu: mori animal cō
tinuo necesse est. Felix musicus spūalis q̄
suo hoc simphonico canticordo/melodi=
am iugiter scit ⁊ studet/p meditatōis digi
tos modulari. quatenus affectuum voces
ŝm gāma musticuȝ/suaues reddat. Felix q̄
magnalia dei nedū in naturalibus. qualia
sunt oīa mirabilia valde facta in eiꝰ sapiē=
tia cuiꝰ nō est numerꝰ/sed in artificialibus
etiam recognoscit. quēadmodū ex pforatō
ne modici ligni in sambuca vel fistulis.
aut ex metalli ductōne in tubis ⁊ cimba=
lis/aut in neruoꝝ aut intestinoꝝ desiccata
torsione put in citharis tot resonantie va=
riant. ¶ Sequit. Laudate eū in cordis T
⁊ organo. Corde ŝm glo. posite sunt p
qbuslibet instrumētis alijs a psalterio ⁊ ci=
thara q̄ cordis sonāt repcussis. sit viella. sit
symphonia. sit lira. sit rota. sit guiterna. sit
lituꝰ. sit nablū. sit sistrū. sit scacaꝝ. sit rebe=
la. sit generalit̄ vel monocordū vel diacor
dū. vel tricordū vel tetracordū vel penta=
cordū vel sexacordū. septacordū. octicor=
dū. nonicordū. decacordū. ⁊ sic absqȝ t̄mi=
no cordaꝝ in instrumētis q̄ vel olim vl' po
steriꝰ ꝯponi potuerint. ¶ Ceteꝝ/latius ad
huc organa recipiunt a glosis/p musico q̄
licunqȝ ꝯpingat instr̄o. Habet vo moder
nus vsus appropriatōeȝ nec irrationabilit̄
ad organa ex plūbeis vel stāneis fistulis. q̄
cū follibꝰ ⁊ cū digitis multiplicē ⁊ pfectam
habēt inter aliud quodlibet instrumētuȝ
vocaliū/resonātiā fistulaꝝ. q̄ fistule nō illi
berales appellāde sunt. q2 non oris defor=
matōe. sed follis inflatōe sonāt. Hoc solū
vel p̄cipuū retinuit ecclesiastica consuetu
do musicū genus instrumēti cui vidimus
aliq̄n iungi tubā. rarissime vero bombar=
das seu thalemias seu cornemusas gran=
des aut panias vel alia siqua sint que no=
minauerimus instrumēta qualia Daniel
liber/omnia cōcludere videt̄ in adoratōe
statue sub omni genere musicoꝝ. ¶ Verū
tm̄ ampliare id qđ mō diximꝰ de organorū
solo vsu p celebrē ecclie ritum. cōmonet id

qđ ꝓpha subiūgit. Laudate dn̄m i cimbal'
bn̄ sonātibꝰ laudate eū in cimbalis iubila=
tionis. Sūt erea cimbala ea q̄ vocamꝰ cā=
panas. q̄s bn̄ fortiter sonare nullꝰ ambigit
Talibꝰ vtit̄ eccl'ia plꝰ q̄ alijs sectis/ad do
mini laudes tāq̄ vice tubaꝝ legis veteris.
quaꝝ officia meritis quidā exp̄ssit loquētē
inducēs cāpanā. Laudo deū verū. plebeȝ
voco. ꝯgrego cleꝝ. Defūctos ploro. pesteȝ
fugo. festa decoro. Sūt ⁊ cāpanule p me=
lodia velut in horologijs aliqbus ordina
te. Quibus in oibus nostri p̄nt interiores
affectus erudiri sil' ⁊ impelli. qualit̄ expie=
batur ille/cuiꝰ animꝰ ꝯmotꝰ acriter. eleuatꝰ
dilatatꝰ qn̄ fiebat hmōi resonātia celebris
iubilabat totꝰ in se recolēs illud seraphicū
de deo. Pleni sunt celi ⁊ terra gloria tua.
Or. R. vat tout. Hec ē inestimabiliū pfu
sio gaudioꝝ. ¶ Subinfert pulcra ni= T
mis ad pora ꝯclusio. Ois spūs laudet
dn̄m. He pfecto toti psalmoꝝ ꝯtextui p̄ci
pue suo subseruit initio/quo dictū ē. Bea
tus vir. Quid em̄ viri beati dicimꝰ officiuȝ
q̄ vox laudis ad dn̄m. Iuxta illud. Bea=
ti q̄ habitant in domo tua dn̄e/ in secula se
culoꝝ laudabunt te. Veꝝ de hoc in subse=
quēti thomo seu thono magis intellectus
eoꝝ oīm quē diximꝰ apit̄. vbi de cāticoꝝ ra
tionaliū vel intellectualiuȝ origine pbia
verbuȝ facit. Vn̄ lucidiꝰ apparet/quāte sit
fecūditatis q̄nte iocunditatis hec exhorta
tio. Ois spūs laudet dn̄m. vel vt trāsfert
hiero. Oē qđ spirat laudat dn̄m. ¶ Huic
trāslatōi si q̄s cupiat magis inniti/poteri=
mus oē qđ spirat ipi hoi p appropatōȝ da
re. quēadmodū noiauit hoieȝ xps omneȝ
creaturā qui dictꝰ est in Gen̄. Inspirauit
spiraculū vite homi de t̄ra formato. Est āt
material' spūs (vt interi de spūali sit silen=
tiū) radicatꝰ i corde/ q̄ tāq̄ mistro ⁊ ligam̄
to q̄dā/rōnalis aīa exercet suas opatōes in
organo ꝓprij corpis. cui tāq̄ i spera actiui=
tatis sue coaptat̄. Est triplex iste spūs aut
flatꝰ/instar fumi tenuissimi. natural' scȝ vi
talis. ⁊ aīalis cui medicoꝝ aliq̄ tantā attri
buerūt v̄tutē/q̄si p se sufficiat ad hoīs opa
tiones. nā posito spū altero/intēdūt si non
errāt dicere/q̄ medicꝰ vt medicꝰ est/ꝯsidē=
rās corpꝰ hūanū tantū vt sanabile/nō ma=
gnope curat de ꝯditione vel existētia spūs

materialis alteri⁹ ꝯquirere. ¶ Proinde cõstat variari certissime/ ratõnales nedũ aĩales hoĩs opatões ſm dispositões materialis hui⁹ spũs. quẽ spirat ꝛ respirat corp cõsona mẽbra pserti ad cerebrũ vbi fit aĩalis sensitiu⁹.s. ꝛ motiu⁹. Hic etiã spũs si fuerit splẽdid⁹. si serenus. si subtilis. si mulcebris erit exinde totus hõ letior ꝛ alacrior (si de uot⁹ est) ad laudãdũ deũ. subtilior ꝛ ingeniosior ad recogitãdũ ipm ꝓnior q̃si tot⁹ liq̃fact⁹ ad diligẽdũ eũ ꝛ suauit̃ amplexandũ. si nõ abusus fuerit dono tali. ¶ Bonũ certe dicimus dei/ talẽ spũs materialis serenitatẽ sit illa a deo imediate sit mediate per misteriũ angelicũ. sit p cõplexionis tẽperiem cũ apto regimĩe corpis. sit p opitulationẽ impetrationẽq; sctõꝝ. sit maxĩe tãdem p habituatõeȝ vehemẽtem in obseqo dei/ in ocio sctõ. in exercitio cõtinuo fidei spei charitatis q; ṽtutũ. ¶ Ad vsq; adeo fieri põt ab hoĩe cũ gratia dei: ꝙ videbit̃ assidue versari mens ei⁹ in apto lumine/ cum iocũdissima q̃ sensuȝ oẽm exupat pace/ cũ illa supadmirabili diuisione spũs ꝛ aĩme. cũ vnione ad deũ cũ ignoto ꝓiungit̃ ignote ꝛ ab omĩ pnbilitate reducitur ad monadem. hoc intellexerũt qui dixerũt. Secura mens quasi iuge cõuiniũ. Et iterũ. Non est leticia super cordis gaudiũ. Et rursus Quãmagna multitudo dulcedinis tue domine quã abscondisti timentibus te. Cuȝ ceteris in hãc sentẽtiã sine numero. ¶ Glorientur in domino q̃ sunt hmõi rari valde sed sunt q̃mis raro ꝛ ad tempus beneplaciti tui deus qui das vt vis ꝛ quomodo vis canticũ. in hac nocte mortalitatis q̃ sathanam tenebrosos spũs ingerentem repmis. qui potes absq; vlla dubitatõne sine materiali quouis spũ/ tuas in mente collustrationes suauissimas quales dicte sunt ꝛ amplio res illabendo supadmirabiliter operari. Atuero ne sint vacua diuine sapientie opera que sic res adminiſtrat vt eas propos motus agere sinat. nõ repellit aptã spiritus aĩalis dispositõeȝ. qui taliter in cellulis cerebri (quas medici triplices ponunt primã mediã ꝛ postremã) põt depurari. vt ꝛ imago sit viuatior. estimatiua pspicatior ꝛ memoratiua tenacior. sic pterea ꝙ pars aliqua cellularũ vtputa superior subtiliorem obtineat serenioreq; fantasmatum vel idoloꝝ repsentatõeȝ/ remanẽtibus aliis ꝑtibus in obscuritate maiori. Cui⁹ rei possumus exemplũ accipe circa combustionem lignorũ quo ad varias ignis differentias/ in flãma vel carbone/ aut p similitudineȝ nubiũ/ aut montis alicui⁹ altissimi. Cui⁹ ĩ vertice splendet sol nitidissimus. cũ in infimis nubes vagent̃ atq; caligines. Adde splẽdores instar fulgurũ coruscãtiũ vł emicantiũ scintillarũ. quarũ illustratõe veluti subito disparenti/ pulcerrime veritates emicãt apud agentẽ intellectũ elicientẽ ex fantasmatibus in hac luce psentatis species intellectuales purissimas/ cũ affectionibus quas nemo nouit nisi q̃ accipit. Puto senserunt talia viri spiritus ꝓphetici et deuoti. Sensit ꝛ hoc ipsa virgo beata dũ ĩ se considerans diuisionẽ anime ꝛ spiritus/ dedit cuilibet quod suum est prorumpens in hoc canticum. Magnificat anima mea dominũ. Et exultauit spũs meus/ in dõ salutari meo. ¶ Potuerãt ad extremũ ꝓ cãtici sensualis intellectu plurima cõmemorari de musica que satis vulgata sunt vt est figuratio gãme manualis. vt traditio d̃ tonis octo/ p antiphonas ꝛ neumata/ qualit̃ illi philocapto de amore dei beato Ignatio/ familiari matris dei/ fuisse p angelos ĩ mõre reuelatũ tradit narratio vite sue Sȝ terminus hmõi thomo priori statuat̃/ ad alteꝝ de cãticoꝝ origine magł ad philosophiam spectantẽ ꝓcedendo.

Secundus thomus

Processit hũana studiositas cui⁹ ocul⁹ nec satiat̃ visu. nec aurł implet̃ auditu/ q̃n vlteriora iugit̃ ĩuestiget q̃usq; inuenerit id qd ꝑfectuȝ ẽ. Processit inq̃ꝫ a musica sensibili q̃ dicta/ ad musicã sola rõne vel intellectu ꝑceptã. argumẽtãtes ita. Si corpalis habeat auris ĩ obiecto suo ꝓprio qd ẽ son⁹ cau sat⁹ ab aere repcusso pulcros suaues q; numeros. cur a sensib⁹ aliis vt sunt visus ꝛ tactus aliqd simile negabit̃: ꝓpterea musicaȝ in gesticulatõib⁹ visu pceptibilib⁹. in ipo pterea tactu silenti venarum pulsatiliũ posuerũt. vt ex medicoꝝ disciplĩa Marcian⁹ exponit. Erophil⁹ inq̃t egrotantiũ venas/

richmoꝝ collatione pēsabat. ¶ Progrediē tes vlterius inuenerūt in sensibus interio ribus/qui sunt imaginatio fantasia et esti- matio/numeros passionū ⁊ affectionū mo tiuarū/pceptibiles ab his sensibus oīni ces sante prorsus ab extra sonante aere. Possu mus hanc nominare musicā cordis. cuius tot sunt voces ⁊ soni/quot inueniūtur mo- tus interiores numerosi passionū interioꝝ vel affectionuꝫ. ¶ Ascenderūt cōsequēter hmōi cōquisitores veritatis ad vim ratio- nalē que corporeo non vtitur organo. Et ab hac supius ad intelligentiā que est apex mentis. Ad synderisim deniqꝫ que voca- tur scintilla quedā supeuolans ⁊ supemi- cans ad eterna que p Aristo. videtur ende- lechia nominari. Sed ⁊ ipā ratio partita ī rationē superiorē ⁊ inferiorē tanꝗ̄ in viruꝫ ⁊ mulierē. de quibus hic nō dicendū. quo- niā in tractatu de theologia mystica et in alio de passionib⁹ elucidata est hec distin- ctio. Posuerūt igit̄ in his oībus potentijs musicā ⁊ armoniā ſm diuersas ipaꝝ motō nes. ¶ Fuit apud nōnullos pbantes dubi tatio si tā numerosa speraꝝ ⁊ orbiū tāꝗ̄ ve lox circūit⁹ crearet sonū ab auditu corpali ꝓprie pceptibileꝫ quēadmodū queritur a theologis. si de beatis illud de psalmis ha- beat veritatē? ¶ Exultationes dei in gut- ture eoꝝ. maxime cū ciuitas illa dicat̄ ple- na modulis ⁊ canore iubilo. vbi quoqꝫ est vna vox letantiū. vox laudis ⁊ actio gratia rum. Aristo. qui post ⁊ inter ceteros/pleni us assecutus est veritatē de quinta essentia celesti que incorruptibilis impartibilisqꝫ ē ponit consequēter neqꝫ sonū neqꝫ audituꝫ proprie sensibiles illic esse. sed omnia ad in- telligentie rationē ⁊ pceptionem referenda que pitagoras imo ⁊ Iob/de cōcentu celi posuerūt. Sic intelligeret̄ apostolus ꝺ lin- guis angeloꝝ. De hominib⁹ vero maxime post corpoꝝ resumptionē. nō est improba- bile musicā vocalē illis esse. ¶ Vult for X sitan auditor instrui post ista que dicta sunt de numeris in oīni creatura repertis. (Oīa quippe fecī in numero) Quo pacto mu sice colligim⁹ exinde rōnē? Grata fatemur dignaqꝫ scitu ꝯsideratio. Neqꝫ eīn sol⁹ suffi cit numer⁹ ad musice rōnē. sed vt sonor⁹ sic optet. Est itaqꝫ subiectū musice numer⁹ so

norus. Nihilomin⁹ vrget nos apostol⁹ cuꝫ ceteris autēticis/ponere cantica/⁊ voces fie ri in cordib⁹ nostris ad deū/ sicut ⁊ clamo- res desiderioꝝ. Desideriū pauperuꝫ (inquit ꝓpheta) exaudiuit dn̄s. Et hoc vtiqꝫ ne- dum cōcedimus sed ad hui⁹ rei manifesta tionem/opusculū sepati edidimus de canti cordo. i. de cantico cordis. cui⁹ initiale ver- bū est. Beati q̄ audiūt verbū dei. ¶ Atvꝫ sicut auris trāsumptiue ꝺr in deo/ꝺr in an gelis. ad omnē deniqꝫ transferret̄ intellect⁹ cognitōeꝫ vt ibi. Qui hꝫ aures audiēdi/au diat. cū similib⁹ multis. Nō aliter vox ⁊ so nus vt in ꝓposito nostro p metaphorā ac- cipiat̄ necesse ē. Silr̄ de flatu vel de spū flā te. mouēte. ⁊ exagitāte/vocesqꝫ formāte/ꝯsi derare nos cōuenit. Non eīn dn̄m laudat oīne qꝺ spirat sine spiratōe vn̄ fit vox. ⁊ cō sequēter audit⁹ suo mō. Spūs aūt multi- pliciter ꝺr ſm declaratōeꝫ Didimi libro de spū scō. Est eīn de⁹ spūs vt in iohe scribit̄. Deus spūs est. Est appropriate ⁊ ꝓpe ter- tia in trinitate psona nexus patris ⁊ filij q̊ se dicunt̄ diligere spū sancto Dicit̄ ⁊ spūs sa pientie multiplex. Spūs insup extenditur ad angelū tā bonū ꝗ̄ maluꝫ. Qui facit an- gelos suos spūs ait ps. Dicūt̄ ⁊ hoīm spūs eē. imo ⁊ brutoꝝ. ſm Ecclesi. Extendit̄ ad ventos ⁊ spūs ꝓcellaꝝ. Accipit̄ spālr̄ a me dicis spūs p instrumēto ꝓximo viuendi mouendi ⁊ sentiendi in animalibus/⁊ ē fu mositas subtilis ꝓcedens a corde. Quid tandē multis immoramur. cū nomen spi- ritus ad omnē vim impulsiuā subtilem et maxime secretam extendat̄. Quo fit vt oīs amor dicat̄ spūs. Quid eīn subtilius. quid vehemēti⁹ ad mouēduꝫ vel impellēduꝫ ꝗ̄ amor. Inde illud Augu. Pōdus meum/ amor me⁹. illo feror quocūqꝫ feror. Dic Va lerius noīat amorē nedū spūaliter sed spm̄ sanctū. Et qm̄ in omni creatura reperitur amor qui est vtus quedā motiua ⁊ impul siua ꝓut cōtinuo docebim⁹. pulcerrime et diuine cōclusit ps. Omnis spiritus laudet dn̄m. Tanꝗ̄ diceret. omnis creatura amet te deū creatorē suū adoret ⁊ psallat nomini tuo altissime. Methaphisical' demū rō cō cludit totū istud vniuersuꝫ recte dici mo- nocordū diuine sapiētie. In quo delectat̄ ludens ab initio. cui⁹ monocordi/amor est

ꝟnica corda. Hic apd̄ Boe. pħia canit. O
felix hoīm genus. ſi noſtros animos amor
quo celū regiť regat. Quid hec tibi ſonare
videť optatio/ niſi canticū liberi arbitrij ñ
diſſonare mūdi totiꝰ monocordo (ſolā qp=
pe diſſona ſibi voluntas eſſe pōt) que ꝑ ſu
premū ſaltē deū nihilominꝰ ad concordiā
per iuſticie amorē ordinať. ¶ Pergat igiť
deinceps ꝯpoſitio noſtra loq̄ pauca ꝺ amo
re tanq̄ intelligibili quadam volūtate que
vitali ſuo pulſu/ ꝑcutit aures cordis intel=
lectuales/ non abſq; ſuaui melodia/ dum
amori ſua numeroſitas adiungitur. Et in
primis reſpicientes ad exemplar vel ideam
amoris creati/ nō ponimꝰ ꝑ fidē edocti talē
aliquā ideam ſeparatam que non ſit deus
quomodo redarguit Plato Ariſto. Con=
cedimus tamen ꝙ omnia que facta ſunt/
ſicut in verbo vita erant/ ſic in ſpiritu ſācto
amor erāt ſuo modo. Nam ⁊ amor ipē vi
talis eſt. Ponit inſuꝑ fides amorē in deo
eſſentialē ponit ⁊ ꝑſonalē. quoꝝ vterq; re=
ſpectu creaturarū idealis dici poteſt. Sed
qua ꝓprietate loquendi/ quali rurſus di=
ſtinctione vel reali vel formali/ vel modali
vel ſolius rationis non eſt p̄ſentis inquiſi
tionis. Qualiter porro ſit in diuina trinita
te. vox patris ipē filius verbū eiꝰ qualiter
amor amboꝝ ſpiritusſanctus cū quodā nu
mero vt conſequenter ponatur illic muſi=
ca ſuauiſſima que eſt amor numeroſus/ nec
audemus nec voluimus aliquā in verbis
nouitatē aperire/ que nō a ſacris litteris ſit
expreſſa. nobis quippe ad ſolam hanc regu
lam loqui fas eſt. ¶ Amor creatus produ=
citur a tota trinitate ſm̄ triplex genꝰ cauſe
efficientis. formalis vel exemplaris ⁊ fina=
lis. appropriatiue vero cauſaliter a patre. ex
emplariter per filium. ⁊ finaliter ⁊ cōmuni
cabiliter in ſpiritu ſancto. Eſt autē amor
iſte creatus/ inclinatio quedā/ pondus/ co=
aptatio/ tendentia/ motio/ conuenientia cui
libet indita rei ad bonum ⁊ in bono hoc a
primo bono appetibili deo. quatenꝰ queli=
bet res ſic tracta ⁊ inclinata/ reuertatur ad
ſuū appetibile primū/ quaſi circulo quodā
intelligibili. Et hoc mediate vel immedia=
te Sic intelligi poteſt ꝙ monas genuit mo
nadem ⁊ in ſe ſuū reflectit amorem. vel de
beata trinitate ſm̄ aliquos. aut de mūdi ꝓ
ductione tā maioris q̄ minoris ſm̄ alios.
¶ Rurſus amor creatꝰ quadruplex eſt. na=
turalis. animalis. rationalis. intellectualis
quibꝰ addit dionyſius amorē increatū di=
uinalē. Naturalis amor/ inſitus eſt ⁊ impſ
ſus in re qualibet/ tanq̄ ſimilitudo ſue cau
ſe que eſt amor diuinus/ quo motus eſt deꝰ
ſe cōmunicare rebus. Sic amor naturaľ tā
tūdem eſt in qualibet creatura quā habet
de eē vel natura. ſicut eñ ens ⁊ veꝝ/ ſic ens
⁊ amor cuius obiectū eſt bonū cōuertūtur
vt ꝓprie paſſiones cū ſubiecto. Antique
dictū eſt. Bonū eſt quod omnia appetunt
⁊ amant. Et ita omnia vt etiā materia pri=
ma ꝓprie nihil poſita/ amet formā vel ap=
petat vt mulier virū ⁊ turpe pulcrū. ⁊ for=
mam informe. neq; eñ materia putanda ē
pure nihil. Alioquin qualiter eēt pars eēn
tialis cōpoſiti. Dicitur tñ ex ſe nihil eē ſup=
plendū eſt formale/ quale cōmunicat ſibi
forma. Amor p̄terea ſicut impreſſus eſt ab
amore primo/ ſic in ipm̄ reflectiť. Si enim
creatura nequit fieri neq; cōſeruari ſine cā
efficiente ⁊ conſeruante/ cum finis ſit cauſa
principij mouens efficientē. ¶ Nōne ma=
gis innitetur creatura cauſe finali q̄ efficiē
ti. Nonne p̄terea nulli pħantes negantes
creationē rerū a deo nec cauſam earū ſuffi=
cientem. poſuerūt nihilominus ipm̄ eſſe fi
nem eaꝝ cuiꝰ gratia ſunt ⁊ agunt ⁊ moueť
Spectant ad hoc dicta pħoꝝ ꝙ appetibile
mouet appetitū circulo quodā. ꝙ deꝰ ſtabi
lis manēs dat cūcta moueri. ꝙ eſt ſpera q̄=
dam intelligibilis cuiꝰ centrū vbiq; eſt. cir
cūferentia nuſq̄. ꝙ ad ipm̄ trahimus nos
vt ad lapidē fixū in litore/ ⁊ hoc cordis de=
ſiderijs. vel ſicut ꝑ catenulā ⁊ ſcalā ſurſum
vbi deus innititť iuxta viſionē Jacob. Sic
demū repetunt ꝓprios queq; recurſus. nec
manet vlli traditus ordo. niſi qđ ſinu iūxe
rit. ſtabileq; ſui refert orbem. Hic cardo ē
hic tenax vigor. hic axis rote volubilis to=
tius creature. hic poſtremo tenor vnicꝰ to=
tius muſice mūdialis. ¶ Amor iſte natu
ralis cōſequiť cognitionē ſicut ⁊ quilibet
amor. nam penitꝰ incognita q̄s amauerit?
Sed refert de cognitōe. Nā quedā eſt non
cōiuncta rei diligenti. quedā cōiuncta vel
eſſentialiter vnita. Primā inſequiť amor
pure naturalis ſicut lapis/ tēdit ſurſū. ⁊ ſa

gitta ad signū.nō ꝑ ꝓpriā cognitōez.sed ꝑ
cognitōez impellētis ⁊ dirigentis. Sic suo
mō qlibet amor vel tendētia naturalis reꝝ
in suos fines/fit ꝑ directōez ⁊ cognitōez in
telligētie nō errātis q̄ deꝰest vt phs ⁊ cōmen
tator suꝰ tradūt. ¶ Ceteꝝ triplex amor aliꝰ
triplicē seqnit̄ cognitōez ꝯiunctā.sicut aīa
lis amor/sequit̄ cognitōez sensitiuā interio
rem ⁊ exteriorē. rōnalis sequit̄ cognitionē
rōnis homi ꝯiunctā essentialit̄. amor intel
lectualis in angelis plus hoīe/ꝯiunctā seq
tur intellectualē cognitōez. Habemus ꝓ-
prias cuiuslibet amoris ad alterū differen-
tias.vñ amor naturalis q bonꝰest/nec ma-
lus esse pōt.sicut nec errare pōt suꝰdirector
⁊ causator deus q̄uis inueniat̄ in agentibꝰ
volūtarijs.non tñ ea rōne qua voluntaria
sunt.⁊ q̄ suā insequūt̄ ꝯiunctā cognitionē
sed ꝑ respectū ad instinctuz vel impulsum
prime rōnis sepate quā esse deū ꝯstat. Sic
in hoīe solo/genus quodlibet amoris inue
nitur tanq̄ in minore mūdo q omni ꝑtici-
pat creatura: sed hoc est alia ⁊ alia ratione
Amat itaqꝫ pure naturaliter sequēdo mo-
tionē prime cognitōis sepate. Amat aīalit̄
ordine ad cognitōez sensualē sibi iunctam
⁊ intrinsecā. Amat rōnabilit̄ sequēdo in-
telligentiā mētis sue, que est supma portio
rōnis. ¶ Queret aliqs quid ad materiā
de canticis/tāta de cōditionibus amoris
digressio? Rñdemus multū ꝑ oēm modū
qm in pmis ex hoc vltimo colligi debet di
stinctio seu diuisio multiplex canticoꝝ in
sensuale ⁊ intellectuale. Trahit̄ insuꝑ diffi
nitio cantici rōnalis ⁊ intellectualis qđ est
amor numerosus/rōne ꝑceptibilis vel in-
tellectu tāq̄ spūali mētis aure. Habet̄ po
stremo qđ sit canticū pure naturale qđ oīs
creatura cātat psallit modulat̄ ⁊ iubilat đo
qm ē amor naturał numerosus.in dei glo-
riā ordinatus.qualis etiā in demonibꝰ/ob
stinatis ⁊ obstrepētibꝰ volūtarie deo ꝑhor
rendas blasphemiaꝝ dissonātias/pulchre
sonoreqꝫ collocāt̄ ordines. ¶ Suꝑsunt ad
integrā canticoꝝ noticiā moraliū qui ⁊ ra
tionales sunt/alie distinctiones de amore.
maxime penes volūtariū ⁊ inuolūtarium
diuersimode penes meritū ⁊ demeritu; pe-
nes iocundū ⁊ luctuosū;.letū ⁊ triste. Ef-
flagitaret rursus ordo loq de cātico:do hꝰ

est de cātico cordis/ nisi suꝑ hac re tractatꝰ
iam specialis haberet̄ cuiꝰinitiū est. Beati
qui audiūt verbū dei.vbi practica tradit̄ ꝑ
gamma nouū ⁊ mysticū in vltima ꝑte pro
moraliū notulatōne canticoꝝ. ¶ At vero
pluribus omissis ꝓtinus offert se de mo-
nocordo memoria.cuiꝰ sola q̄ resonat cor-
da ponit̄ amor. Et eius figurā suffecerit ꝓ
ponere videndā ad oculuz relatiue ad pat̄
noster. Suꝑaddet̄ aliud exemplar đ psal
terio decacordo qđ ad eandem ꝓprie respi
cit ꝯsideratōez. Subdet̄ cōpositio mora-
lis scacarij ex qbus habebit solers animus
facultatē circa qđlibet instrumentū musi-
cum ꝑ tropologiā allegoriā ⁊ anagogiā fa-
ciliter excogitādi similia. ¶ Expedit aūt
fieri rememoratōez sub cōpendio de gāma
ꝑdicto. qđ duplici metro cōplectit̄. A sic
amor gaudēs.e.spes/cōpassio iota. O ti-
met.v qꝫ dolens odit. ⁊ ista notes. Declara
tio stat in hoc pmo q̄ voces in gāma my-
stico/nō intelligēde sunt sensibiles auribꝰ
extrinsecis. sed dicunt̄ interiores affectōes
mente vel corde ꝑceptibiles que cū sint in
numerabiles/ nihilominꝰ ad paucas phia
simul cum theologia ⁊ medicina reduxit.
nūc ad vnā.nūc ad duas.nunc ad tres.de-
hinc ad q̄ttuor. ac deinceps vsqꝫ ad vnde-
nariū in quo stetit Aristo. ¶ Nobis autē
placuit ad pñs numerus ꝑncipaliū quat-
tuor affectionū q̄si simpliciū iuncta quita
velut ex multis composita. ¶ Placuit rur-
sus has affectōes qnqꝫ/ꝑ qnqꝫ vocales desi
gnare/ tāq̄ ꝑ notulas qnqꝫ ꝓportionabiles
illis de gāma manuali. videbis eñi sub so-
lis qnqꝫ vocalibꝰeas cōplecti.q̄uis vna scꝫ
a.duplicet̄ in fa.⁊ in la. Unde remotis cō-
sonātibus aut mutis ab vt.re.mi.fa.sol.la
suꝑsunt hic vocales qnqꝫ.v.e.i.o.a. quas
aliter hic ordinamus mutantes.a.e.i.o.v.
¶ Applicamus ꝯseqnēter affectiones no-
stras qnqꝫ.que sunt amor seu gaudiū.spes
seu desideriū cōpassio quasi mixta.dehinc
timor seu metus. postremo dolor vel odiū
Applicamus inquā istis qnqꝫ vocalibꝰ. vt
A.significet amorez gaudiosum. E spem
seu desideriū.nō virtutē theologicā. J vel
iota compassionē. O timorē. U dolorem
vel odiū. ¶ Sic ꝑspicua est duplicis metri
sētia. sic omne canticū possumus ad gāma

mysticũ reducere. Sit illud cãticũ veraciť in corde vel mente. aut figuraliť in quibuslibet psalmis instrumẽtisve musicis. sicut in sono tube. in psalterio ⁊ cythara. in tympano ⁊ choro. in cordis ⁊ organo. in cymbaľ benesonãtibꝰ ⁊ iubilatõis. Deniq̃ quomodolibet. Oĩs spũs laudet dñm. ¶ Ceterũ vis cognoscitiua rõnalis / mĩstrat q̃si lr̃am canticordi iuxta meditatões varias ſm q̃s vis affectiua p̃cipue si fuerit fortiter habituata / prũpit in voces numerosas affectionũ quinq̃ p̃dictaꝝ. eas multiplicando penes graue acutũ supacutũ sursum scʒ ⁊ deorsum p sistolẽ ⁊ diastolẽ quasi sine termino. In latitudie p̃terea ſm breuiationeʒ ⁊ ꝓlongatõeʒ. demũ in coniũctione mutua supra quã habeat fieri in musica sensuali. ibi maxima vbi est in celo vna vox letãtiũ ⁊ vnus ardor letantiũ. ¶ Decreuimus ad extremum de tot instrumẽtis / triũ (vt diximus) figuras apponẽ. videlicet monocordi iuxta lr̃am oratõnis dñice. ⁊ decacordi ſm alphabetũ. simul ⁊ pater noster. ⁊ lr̃am x p̃ceptoꝝ. Scacordũ vero q̃r duplex habʒ officiũ tanq̃ chorꝰ castroꝝ. s. canticũ militare describiť cũ sua quadaʒ elucidatione seu canone vt in priorib9. Sʒ antea migrabimus tandẽ duce theologia ꝓ9 theologiã ⁊ pħiaʒ ad cãtica canticoꝝ p tertio ⁊ finalẽ thomo p̃ntis opusculi de cãticis iuxta suũ originem distinctiuo.

Thomus tertius

Canticorũ diuersas species inuestigauimus ſm historiã. p̃mo q̃ ad cãtica sensu pceptibilia. dehic ſm pħicaʒ disciplinã de canticis in omni creatura reptis que p intellectum pcipiũt. Putabit aliq̃s nihil supesse / qm̃ vltra vľ supra creaturã vniuersaʒ q̃ cãtica reperies? At vo si theologiã videbimꝰ grandiora supesse queẽadmodũ mirabiliori mõ cã causaꝝ quã ĩ amore fundauimꝰ tractat. inchoãs suã ab eo traditõeʒ / vbi ⁊ ĩ q̃ pħia stetit / nõ habẽs vltra q̃ suũ deduceret scrutiniũ. Ecce q̃ ꝓgressus pħie ſm aptľm ⁊ sapientẽ / fit ab eis q̃ visibilia sunt ad inuisibilia dei q̃si p scalã aliquã. q̃ vbi deficit / pħiã stare necesse est. vel in tenebris temerariam ꝯcutiẽdo palpare ⁊ errare. Nam q̃ sunt diuine volũtatis ꝓr suo liberrime ꝯstituta. q̃ leges. q̃ tempoꝝ p̃stitutões solus ille scit et cui voluerit reuelare q̃ voluit ⁊ dixit ⁊ facta sunt. Omittamꝰ interim verbũ de mysterio beatissime trinitatis. qd̃ enarrauit filius vnigenitꝰ in sinu patris q̃ solꝰ nouit q̃ sunt eiꝰ. Sileamꝰ p̃terea de ipo v̈bo dei per qd̃ facta sunt oĩa. ⁊ de amore psonali qui ẽ spũssanctꝰ quẽ mutuo cõicat ⁊ spirat sũma liberalitate pater ⁊ filius. Creaturaꝝ quippe ꝓductio q̃d est / nisi quedã pũctualis et vix alicuiꝰ momẽti cõicatio respectu cõicationis illiꝰ infinite que fit in spũ sancto. Desinamꝰ insup querere si ꝯuenĩeter possumꝰ de illa trinitate gloriosissima. ponere canticum sũme suauitatis ⁊ leticie sicut illic ponimꝰ verbũ numerosissimũ plenũ rõnibus ⁊ ideis absq̃ʒ termino. Ponimꝰ ⁊ amorem iocundissimũ spiritũsanctũ q̃ verbũ tẽdit in patrẽ ⁊ pater in verbũ tenore gratissimo. Ponũt alij hierarchiã illic vbi pater inquit. vnt nõ graduali pfectõe maior sed in psonarũ origine p̃ncipať. ¶ Dimittamus inquã talia / diuinis theologie pscrutatoribꝰ. cũ ocio magno. cũ ingenio clarissimo. cum exercitio diutissimo. Nobis sit hic ⁊ nunc satis de canticis in creatura positis loqui / plus ad deuotionis excitationeʒ / q̃ intellectus admirationẽ ⁊ eleuationẽ in alta maiestatis. sciẽtes q̃ pscrutator maiestatis opprimeť a gl̃ia. ⁊ quo amplius accesserit homo ad cor altum / eo ampliꝰ exaltabiť deus. ¶ Veniamꝰ ad rem nr̃aʒ collocãtes pedeʒ inuestigatõis vbi stetit pħice pes inquisitõnis. hic aũt si bene tenemꝰ pes erit in amore. sic vt canticũ sua generalitate sumptum describi poterit q̃ ẽ numerosa vox amoris vel amor numerosus. vel numerꝰ amorosꝰ. ¶ Additũ est de speciebꝰ amoris post diuinam. qm̃ vnus ẽ naturalis ꝯuertibilis cuʒ ente. alter aĩalis. alter rõnalis. alter intellectualis. quoꝝ ꝯditio naturaq̃ descripta ẽ. Porro de creato amore supnaturali / d̃ charitate quã q̃ habet manet in deo ⁊ deꝰ in eo. De amore quoq̃ nuptiali dei cũ hoĩbus v̈bum nullũ. in quo tñ ⁊ sup quẽ fundãť cãtica cãticoꝝ q̃ epitalamia noiamꝰ / ⁊ cãticũ diuinale. ¶ Erat aũt ab initio p̃ncipaľ intentio facere verbũ cõsonãter ad xp̃i parabolam de cantico duplici. vno ſm saltatio-

nem vel exultatõez. altero ſm lamẽtatõez ⁊ planctū ⁊ hoc nõ ſeculari ſeu ꝓphana vanitate ſed xpiana pietate. Cõuerte fideles oculos ad xp̄m videbis affirmo tāꝗ̄ in exemplari pietatis ip̄m duplex hoc cātici genus reſonaſſe. nā ⁊ exultauit ſpū ſancto raptus ad vocē pr̄is intus ſonantē cū clamauit. Confiteor tibi pr̄ celi ⁊ t̄re. q: abſcõdiſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ. ⁊ reuelaſti ea paruulis. Ita pr̄ ſic placitū eſt añ te. Rurſus ita lamētatꝰ ē ⁊ plāxit vt cõgreret̄ palaz. O vos oēs q̄ trāſitis ꝑ viā attēdite ⁊ videte ſi eſt dolor ſicut dolor meꝰ. Talia colligimꝰ ꝯ duo cātica. vnū exultatõis aliud lamentationis. ad qualia/ nõ habuit philoſophia ſcrutādo venire quoꝝ quodlibet fundat̄ i amore. nõ qualicūq: ſed charitatis ⁊ amicicie deiformis. ſm oppoſitas tñ ⁊ diuerſas rõnes. vna ē diuinalis adoptio ⁊ deſponſatio. altera reprobatio ⁊ repudiatio. Nihil p̄mo cātico meliꝰ. iocūdius. beatiꝰ. Nihil ſcd̄o deterius. inſuauius. infelicius reperit̄. Primū cecinit Salomon in cāticis. ⁊ Dauid pluribꝰ pſalmis. Alteruz Jeremias in trenis. ⁊ Eſaias ibi. Cātabo dilecto meo. vbi de repudio canit̄ ſynagoge. ❡ Nunc aſcēdat theologia ſupra pñiam nõ inchoans ꝓceſſu ab infimis inſtar pñie ſ3 a deo p̄mo omniū p̄ncipio. ad qd̄ attingit vtiq: ꝓceſſus prior pñie. Et dicamꝰ vltra pñiaz ꝙ deꝰ ip̄e tanta pietatis dignatõe. tāta charitatis bonitatiſq: dilatatõne/ humanā dilexit naturā/ vt eam formaret ad imaginez ⁊ ſimilitudinē ſuā quatinꝰ ſui p̄ticeps eſſe poſſet: ⁊ ita p̄ticeps ꝙ eidem iungeret̄ feliciſſimo federe nuptiali ſicut ſponſa ſponſo ſuo/ qua dilectõe ⁊ charitate/ nullam diligibiliorē/ nullaz chariorē eſtimare poteſt cor humanū. ❡ Poſuerūt nec negamus aliq̄ pñantiū magis eleuati ⁊ diuinitus illuſtrati ſicut Ariſto. ꝙ vltima felicitas hominis conſiſtit in dei cõtemplatione. nec vt arbitror ſequeſtraſſet amorez eius. nihilominꝰ cum cognouiſſent deū/ nõ ſicut deū glorificauerunt neq: gratias egerūt. et quid inde ſecutuz fuerit pudet recordari qd̄ apoſtolꝰ apiat. Amabant dei v̄tutez/ illuſtrantē intellectū. ſed ip̄am que ſanaret que corrigeret que rep̄henderet affectuz (dicit Augꝰ) non amabant. ❡ Amplius ipſi pñi q̄uis aliquē hominis amorez ad deum ponerēt ⁊ debitū ſcirent/ nullo pacto tamen valuerunt attingere vel ſuſpicari ꝙ mutua eſſet amicicia p̄ſertim ſponſalis/ dei ad hominē ⁊ ecõtra qualē nobis reuelauit theologia/ fundata in charitate de qua eſt illud. Charitate perpetua dilexi te. Non em̄ quilibet amor dici meret̄ amicicia ſm philoſophū. ſed ille quo ſibi mutuo cõmunicāt ⁊ cõuiuunt ⁊ cõgratulant̄ ⁊ cõuiuūtur amantes quale aliud neq: Plato dicens deum non miſereri hominibꝰ. nec Ariſto. redemptionis ignorans myſteriū. nec aliud omnino fas habuit ſine fide. ❡ Temptemꝰ nūc de canticis exultatõis ⁊ lamētatõnis aliquid dicere/ qd̄ ſit ſupra nõ contra philoſophiā que duo cantica notans qui dixit. Miſericordiā ⁊ iudiciū cantabo tibi dñe. Hec autem eē iam tetigimꝰ. vnū nuptiale qd̄ epitalamiū nominat̄. aliud repudiatõnis reprobe qd̄ infernale dici poterat. Oportz igitur vt a nuptijs carnalibꝰ figurā accipiamꝰ non diſſonāter ad apoſtolū/ qui loquēs de corporali matrimonio. Sacramentū inq̄t hoc magnū eſt. in xp̄o dico ⁊ eccl̄ia. ❡ Sūt vero litteraliter tres modi deſponſatõnis. vnus viri cum libera. alius viri cum ancilla. tertius viri cum domina. Vltimū hunc modū tenuiſſe videt̄ ſolꝰ Joſeph vir iuſtꝰ cū vxore ſua Maria. Primuz legimus in Abraam cū Sara qd̄ quotidianū eſt. Alterū ip̄ius eiuſdē cū Agar ancilla/ ſicut in Jacob duplicē hunc modum reperies reſpectu Lye ⁊ Rachel liberaꝝ. quibus additus eſt ancillarū vtriuſq: cõnubiū. ❡ Veniamus ad myſteriū. figurauit nanq: matrimoniū Ade cū Eua cõſorte ⁊ libera cum adhuc nõ peccaſſent ꝯiunctõez dei cu3 aīa ſancta. etiā ſi nõ fuiſſet incarnatio filij dei ſubſecuta. Figurauit inſup ſm apoſtoluz ꝯiunctõez xp̄i incarnati cum eccl̄ia cuiꝰ caput ē ⁊ cõſors in natura. Figurauit cõiunctionē humane nature cum deo in vnitate ſuppoſiti. Figurauit ſm Aug. ⁊ ſequaces cõiunctionē portionis ſup̄ioris. quaſi viri cum inferiori tanꝗ̄ mulieris. Figurauit iuxta metaphorā ſalomonis de forti muliere cõiunctionē hominis vel ſpūs ſapient̄ cū lege dei vel ſapientie. Sic em̄ loquit̄ alibi. Queſiui ſponſam mihi aſſumere eam.

¶ Subinde matrimoniū Abrae ⁊ Jacob cū ancillis/ notat apostolꝰ figurasse cōiunctionē xp̄i cuꝫ synagoga q̄ generauit filios in seruitute. Deniqꝫ matrimoniū Joseph cū Maria certe cū dn̄a que nō ab eo pepit nec eā humiliauit sed eiꝰ custos fuit/ aptatur cōgrue cōiunctioni p̄lati cū eccl'ia sua quā spūssanctus impregnat nō ip̄e qui custos est q̄uis sponsus. ¶ Habemꝰ ecce septem genera spūaliū nuptiaꝝ de q̄bus nō erit dicendū ꝑ singula. grata nihilominus eēt speculatio circa vnūquodqꝫ genꝰ intuēti. quo pacto cātica cāticoꝝ salomōis apparent vnicuiqꝫ tanq̄ in epithalamio saltationis vel exultatōis. ¶ Et quidē de coniunctione xp̄i cuꝫ synagoga veteri. rursus cū eccl'ia noua ⁊ libera nec n̄ ⁊ naturali. doctores copiosissime disseruerūt in expositōnibus canticoꝝ littera liter ⁊ allegorice. De cōiunctōne p̄terea dei cum anima ꝺm tropologiam nō siluerunt. sed nec vsqꝫquaqꝫ de cōiunctōne p̄lati cum eccl'ia vice xp̄i tacuerūt. ¶ Ceterū de altero duplici coniugio mystico qđ supest/ si q̄s aperuerit os in canticis vt ꝑ anagogiam dissereret ignoramus. Scimus venerabilē Richardū non vnum nō alterum/ sed omnia pene volumina sua de hoc matrimonio spūs ⁊ aīe ꝑ mysteriū cōpleuisse. p̄cipue libro de. xij. patriarchis/ subtilitate mirabili. cui cōsonāt tractatꝰ alij de arca mystica. de visionibus Danielis. de extermīatōe mali. Deniqꝫ totus in ista v̄satus ē metaphora/ que portionem supiorē virū ⁊ inferiorem appellaret mulierē. nec siluit sensualitatis cōcubinas verū nō traduxit ad cātica qđ viderimus ¶ Uisum est tn̄ mihi nōnūq̄ meditāti in secreto cordis mei cubiculo/ ꝑ noctes heu p̄sentis vbiqꝫ calamitatꝭ/ posse fieri vt epitalamiū diuinale ꝯsonare mōstrarent huic cōiugio spūs ⁊ aīe/ p̄sertim in xp̄o. Rursus alteri cōnubio spūali/ sapiētie diuine creāte cū spiritu creato deiformi sicut in exultanti spū Marie potissime cōpetebat. Si pausemus interea paululū. dehinc alio velut sub exordio naturā epitalamij primo designātes. postmodū tēptabimꝰ illđ exponere qđ nobis meditatio locuta est de xp̄o ⁊ maria. qđ certatim laudāt angelici spūs ūno q̄libet creatura a q̄bꝰ vtinā non discor

det vox nr̄a. laus nr̄a. studiositas nr̄a. carmen q̄ꝫ nostrū qđ ⁊ saltare docet ⁊ plāgere cū pueris in foro ludentibꝰ. ¶ Epitalamiū nō hic accipimꝰ sensuale canticuꝫ ꝓ nuptijs carnalibꝰ q̄bus hymeneū p̄esse gētilitas fabulat̄. nō insup intelligimus canticum celeste beatitudinis eterne. vbi p̄fecta securaqꝫ fruitione nuptiali/ felices aīe cum deo totaliter vniunt̄. transformāt̄. sopiunt̄. iocundant̄. sed epitalamiuꝫ dicimꝰ hic canticuꝫ vie/ ꝓ desponsatōe diuinali q̄ per grām hic incipit ⁊ in gloria consumat̄ aut si perdit̄ in finem charitatis/ anima ꝑpetuo repudio cruciat̄. ¶ Epithalamium p̄supponit amorem naturalem. animal eꝫ. ratōnalem. dilectionem quoqꝫ liberam beniuolentie/ ⁊ honeste quoqꝫ ꝯcupiscētie demū socialis amicitie. Sed addit in ꝓposito nostro/ donum charitatis gratie viuificans diuinitꝰ assimilās ⁊ ꝑficiens. donum insup spei tendētis in ꝯsummatōeꝫ glorie donū quoqꝫ cuiusdā zelotipie laudabilis ⁊ fidelis qua zelant se mutuo spōsus ⁊ spōsa. Est zelus amor vehemēs. nō cōpatiens qualecūqꝫ contrariū vel aduersuꝫ fieri cōtra rem dilectā. Et hoc p̄stat fides. Est igitur epithalamiū nostrū describere cāticuꝫ sponsi ⁊ sponse. fide spe ⁊ charitate iunctorum. ¶ Epithalamiū Salomonis qđ cātica cāticoꝝ dicimus/ cōposuisse creditur ⁊ traditur ab ecclesia rex Salomō/ inspiratus a spūsancto/ tempore quo erat amabilis domino/ q̄uis verba videantur carnalia: q̄uis insup autor postmodū miserabiliter ⁊ lamētabiliter corruerit. vt nō glorietur stulta p̄sumptio cordis humani/ si mysteria oīa cognouerit q̄lia sunt in canticis maxima. sed qui gloriat̄. in dn̄o glorietur videatqꝫ ne cadat. Fiat ita circa nos o gl'iosissime spōse Jesu/ dū te cogitamus loquimur. extollimus cuꝫ dilecta sponsa tua ne quādo cū illa vasti supba repudiemur a regali copula tua. ¶ Epithalamiuꝫ datur ꝑ symbola vt ꝺm Aug. desideret̄ ardentiꝰ. nudetur iocūdius. speciosius videatur. nihilominus oportet si fructuose. si secure. si salubriter cantari debeat/ q̄ eleuet se mēs ad remotionē fantasie vbi nō sit masculus neqꝫ femina. sicut nec charitas sexū habet Oportet iteruꝫ depurationē fieri virtutis

A

appetitiue quã nulla titillet carnal' sub car
neis vñ cõplacẽtia vel libidinoxia. Opor
tet amplius humiliari ṽtutẽ irascibilẽ. vt
nulla surrepat ꝓ cognitis mysterijs super-
bia. sed quãto maior ẽ humiliet se in oĩbus
¶ Epithalamiũ temptatᵉ incaute cantari
ab anima q̃tumcũq; seculariter erudita / si
nõ fuerit expurgata prius a sordibꝰ pecca-
toꝝ. qđ docetᵉ fieri in ꝓuerbijs salomonis
si nõ fuerit p̃terea sursũ eleuata ⁊ illumia
ta ꝑ cõtemptũ terrenoꝝ ad qđ monet Ec-
clesiastes. Si nõ fuerit postremo cordiali-
ter affecta ⁊ ꝑfecta desiderio supnoꝝ quod
queritᵉ in canticoꝝ canticis exerceri. Ac ꝑ-
inde describitᵉ epithalamium tripliciᵉ ṡm
tres actꝰ hierachicos purgare. illuminare ⁊
ꝑficere. q̃ tria p̃stat sol iusticie tripliciter ex
urẽs mõtes nature sublimis hũane ¶ Epi
thalamiũ salomonis potest insipiens ⁊ ani
malis homo fideliter admirari ⁊ simplici
ter credere sed nõ arroganter ꝑscrutari / q2
nihil periculosius. potest homo rõnalis ⁊
ꝓficiens / illud pie meditari ruminatõnis
typo. sed non ex abrupto cõcinere. quo ni-
hil difficiliꝰ. Potest homo spũalis. iã carnem
ni despiciẽs ⁊ sanguini / epithalamiũ sapien
ter cũ sapore depromere. quo nihil suauiꝰ
⁊ in terris beatius erit. Uide opera dei q̃
sit idem canticũ electis in edificationẽ. cõ
solationẽ. ⁊ bonũ odorem. alijs in scanda-
lum. ruinã. cõtradictionẽ. ⁊ odoris in mor
tem. ¶ Epithalamiũ fit nõ amãtibus B
oĩno barbarũ nec intelligibile. fit mala
⁊ carnaliter amãtibus / in offensionẽ ⁊ scã-
dalum. quibꝰ augetᵉ inde furor igneus. fe-
tor carneus. insaciabilisq; pruritus. Qđ
etate nostra vel in fictis q̃busdam deuotis
comptuꝫ punitũq; ꝑ ignem fuit. Atuero si
fuerit deo ꝓpicio exercitatus homo spũalis
pati diuina / sicut de Jerotheo suo loquitᵉ
dionysius. si fuerit in eo deiformis ⁊ bene
ignitus affectus: si sentiat diuisionẽ anime
⁊ spũs a verbo dei fieri. si ꝑ multa ꝓbatus
multũ dei sensum cognouerit. pergat qui
hmõi est epithalamiũ frequẽtare. non in
delictis ⁊ verbo supbo, sed in hoc benedi-
cat deum qui fecit illum ⁊ inebriantẽ cum
talibus bonis suis. ¶ Epithalamium est
qđ grãmatici nominãt dragma vel drag-
maticũ. qđ fit inter duos more dialogi. nõ

qualiscunq;. Est eñi dialogus inter magi-
strũ ⁊ discipulũ. cui didascolicon nomẽ ẽ.
Est aliꝰ inter loquẽteꝫ ⁊ suũ interp̃tẽ. Sed
iste tertius fit inter dilectũ ⁊ dilectã cuꝫ ꝓ
prioꝝ celatione nominũ. Et p̃t dragma
esse vel indeclinabile neutrũ vel declinabi
le femininũ scđe declina. vel neutrũ tertie
vt ibi frequẽtate nobis dulcia cantica drag
matis. Uidebis in canticis canticoꝝ sic ob
seruari vt spõsa ꝓloquatᵉ. sponsus respon-
deat. cõmixtis aliquãdo interrogationibꝰ
vel respõsionibꝰ sodaliũ siue adolescentu-
larum siue custodũ siue amicoꝝ. ¶ Epi-
thalamiũ introduxit sponsaꝫ quasi philo
captã ⁊ inamoratã de sponso suo. cuiꝰ assi-
due p̃sentiã. verba. cõplexum oculus desi-
derat. sed hoc tamẽ cũ virginali pudicicia
⁊ mira grataq; puellari verecũdia. Quid
eñi ꝓcacius. quid odibilius. quid punibi
lius in spõsa puella. ⁊ ṽgine. si vltro nedũ
rapiat virũ. si vel palaꝫ petat aut roget ad
cõsummatõeꝫ operis nnptiaꝝ. petit tamẽ
signis aliq̃bus cũ pudica circũlocutione ⁊
insinuatione verecũda tempus expectans
⁊ locũ beneplaciti viri. dum fuerit introdu
cta ꝑ eum in matrimoniale cubiculũ. non
iam vt sponsa ꝑ spẽ. sed vt vxor per feliceꝫ
nec amplius dissolubilẽ vnionem. ¶ Epi
thalamiũ introduxit sponsum tanq̃ phi-
locaptũ sponsa nõ sine verecũdia quadaꝫ
si videtᵉ in turba cũ spõsa vel ad sponsum
querit ob inde solitudinẽ vt illa blandiatᵉ
ꝓspicit ꝑ cancellos ⁊ fenestras zelans scire
quid agat sponsa salit ⁊ tripudiat festinus
totus dũ pergit ad eam dũ vult audire vo
cem suã. faciem videre. hostiũ aperiri. se se
qui. Nihilominꝰ expectat horã venire cu-
biculi nuptialis / nolens ante legitimũ tẽ-
pus sponsam cognoscere nõ dum federe cõ
sumato. ¶ Habemus ex istis epithalamij
notulis / nõ puã (nisi fallor) eruditionẽ ꝓ
cognitõe reliquoꝝ. que vel illic tradit litte
ra vel glosa doctorum notat. Sed adhuc
pauca iũgamꝰ / nõ que dant totũ sup can-
tica cõmentũ. hoc eñi non est p̃sentis opu
sculi / tot metaphoras sigillatim apire / sat
erit vel vbertim apertas repetere. sat erit ali
quas quasi scintillas excutere ꝓ collustra
tõe cũ incẽdio leui cordis deuoti. ¶ Epi L
thalamiũ est canticũ de amore ad amo-

rem. de charitate ad charitatē. de dilectiōe ad dilectionē ſine fantaſia carnalis ſex⁹ in amāte vel amata. Dicet aliquis hic contradictionē implicari ꝑ terminos. Nonne maſculinū inquiet genus ad maſculū. femininū ſpectabit ad feminā. alioquin diſtinctio talis ꝗd ꝑabit̄ in articulis. Rurſus ſi qḋ natū eſt ex carne caro ē. ſic ꝙ ſimilitudo carnał eloquij cauſat/ nōne corporeū fantaſma putādū ē. Verꝝ attēdat ꝗ ſic opponit/ dictū hoc vltimū retorꝗri ꝓ nobis. Nā pōt ocul⁹ rōnis ⁊ intellect⁹/ ex fantaſmatib⁹ vtiq₃ corporeis/ ſpēs elicere ⁊ fodē ſpūales ꝑ ꝗs itelligit ea ꝗ ſūt ſpūs. ꝗ teſte xp̄o carnē ⁊ oſſa nō habet nec eoꝝ ſimilitudinē; ſed qḋ natū eſt ex tali ſpū/ ſpūs ē. Videre ē ꝓinde rem eandē ꝑcipue ſpūalem recipe quēlibet articulū. Exemplū ḋ ſpūſancto ꝗ nihil indubitabilius. ⁊ ſine ſexu. latine hic dr̄ ſpūs. hec charitas vel ſpiratio paſſiua vel grā. ⁊ hoc flamē. hebraice hec ruha. grece hec neuma vel cariſma. Deniq₃ de⁹ ſi ꝑ Eſaiam ſponſum ⁊ ſponſa₃ ſe virū ⁊ mulierē que matricē etiā habeat/ cōfitet̄. Ita demū dat intelligi ſe ꝑ naturam neutrā eſſe. ꝑ metaphrā apponit̄ vtrūq₃. niſi forte ꝗs ita deſipuerit. vt hermofrodita ꝓ duplici ſexu mōſtruoſoq₃ credat̄. ¶ Epithalamiū vocat alterū amorē tanꝗ̄ viru₃ ⁊ ſponſum. nō ꝓ ſexu carnis. ſed quonia₃ eſt potētie maioris ſapiētie clarioris. influentie potioris. Vocat alterū amorē vt ſpōſam nō ꝓpter debilitatē ſexus que non eſt. exempli grā. in ſapiētia increata nec creata ſed ob quādam fecunditatē. venuſtatē. iocunditatē allectiuā ꝗbus ſolet mulieri eminere ſibi quaſq₃ tribuit ſapiētia. Ego inꝗt mater pulchre dilectōnis cū alijs ſonantibus ad ꝑdicta. Deſerat igit̄ mens epithalamiū canens: palliū metaphoraꝝ foris. et nudam charitatē vel amore₃ introducat. alioꝗn ſi neſcierit ſe nō idoneū. qui cantet epithalamiū fateat̄. ¶ Epithalamiū/ proprie eſt in via nō in termino. in deſpōſatione nō in cōſumato cōnubio. Cōcludit̄ ex ꝑmiſſis hec epithalamij noſtri conditio. ꝗ conſequēter infert epithalamiū/ nō requirere confirmatu₃ amorem vel charitatem. Ac ꝑinde datur intelligi ꝙ exultatio epithalamij/ compatit̄ ſecum lamentatione₃ ⁊ planctū nō minus aliquādo ꝙ̄ elegiacū carmē. in amore carnale qḋ elegiacū a miſeria nominat̄. quia in litore quot conche tot ſunt in amore dolores. ait vnus. inſanos amores docere ſe ꝑ artē iactās. ¶ Epithalamiū ſalomonis ea ꝓbat que mox intulimus. l₃ in amore diuio videri poſſint indigna. Et quidē de ſaltatōe ⁊ exultatōe de tripudio geſtienti gaudio. null⁹ vel ambigit vł malefert ſi ſint in amore diuinali. At uero vis in ſpōſa audire lamētatōem ⁊ planctū ꝯfilie hieruſalē nūciate dilecto/ qꝛ amore langueo. Et iterū. Percuſſerūt me ⁊ vulnerauerunt me. Quid porro tot⁹ iſte circuit⁹ inquirēdo dilectū ſonat/ niſi ſuſpiria gemitus ⁊ luctū. Vis ⁊ hoc audire qḋ amplius mireris in dilecto. Vulneraſti inquit cor meū ſoror mea ſponſa. Ceteꝝ du₃ clamat ad hoſtium foris. Caput meu₃ inquit plenum eſt rore. ⁊ cincinni mei guttis noctiū/ ſe pati frigus iniuriaſq₃ aeris nonne plāgit? ¶ Epithalamij canticū nō reddit cātantē beatū/ niſi tm̄ in ſpe. a qua tn̄ vtmulti pn̄t excidere. Hinc eſt ꝓfecto lamētatio quādoq₃ nō equabilis nō enarrabilis vlli ꝓpter timorē repudij dū temp⁹ aduenerit cubiculi. Ne quādo forte dicat̄ illud ei ꝑabolicū de fatuis ꝟginibus imparatis. ⁊ clauſa ianua petētibus introitum: Neſcio te. O verbū durū ⁊ aſperū. O diſcidiū ſola vel leui ſuſpitione recogitatu₃/ amanti ſponſe nō ferendū. ¶ Epithalamium non ita curat aut petit/ mutuas hic in via cōſolatōes amoris/ quin ad cubiculu₃ eternitatis plus anhelet. Colligitur ex fine canticoꝝ vt ſponſa monita ꝑ ſponſum. Que habitas inꝗt in hortis amici auſcultant. fac me audire vocē tuā. Illico reſpōdit. Fuge dilecte mi ſuꝑ mōtes aromatu₃ Quis amicū talem ⁊ taliter velle crederet ſponſum fugere nec ſecū eſſe. Deſiderabat cubiculum quale nō erat in hortis/ nec in amicoꝝ turbis. immo ſurſum ſuꝑ montes aromatū quo fugere ſponſum petit/ quoniam illuc ſe trahendam mox ſperabat. Amplius ⁊ ſi ſponſa delicioſa cupiebat ocium cum ſponſo. ſciens tamē voluntatē ſuā eē de cura quandoq₃ ꝓximoꝝ/ ꝑponebat ſui ſponſi voluntate. Veni dilecte mi egrediamur in agrū cōmoremur in villis. ¶ Epi

thalamiũ tradit multis sub metaphoris ⁊
circũlocutionibꝰ spõsam alloqui sponsum
ꝓ cõsolationibꝰ recipiendis hic ab eo. Au
dis quẽadmodũ petit osculũ nunc ample
xum. nunc trahi post se. nũc fulciri floribꝰ
⁊ stipari malis. ⁊ ita de reliquis. Cur ita?
plane quoniã amor ociosus eẽ neqt. Igne
us quippe est se prodere gestit assidue/ qui
intima cordis amici penetrare. Nã spũs
quidẽ est qui scrutat̃ ꝓfunda/ qui raptuꝫ
facit ⁊ extasim in amatũ. Rursus amica q̃=
si lilium inter spinas positum si ꝓtectionẽ
si consolationẽ/ si recreationẽ qsierit in di
lecto/ nemo recte mirabit̃ neqꝫ iam adeo ꝓ
se q̃tum ꝓ amici dilectione. Letet̃ cor me=
um inqt. considera finem vt timeat nomẽ
tuũ vt scilicet in amore suo fortiori stabili
tate subsistat. Nã delectatio tenet opanteꝫ
i opatõe dic̃ Arist. cũ expiẽtia. ¶ Epi
thalamiũ nemo põt pfectũ cognoscere
sine triplici theologia symbolica scꝫ ꝓpria
⁊ mystica. Nã ꝑ qualibet tradit dioñ y. Sꝫ
symbolicã suam latini non habent/ nisi ꝙ
gustuꝫ eius dedit v lti. ca. de ce. hierarchia
tradens intellectum locutionis figuralis.
quã scriptura sacra transfert ad angelos ꝙ
elati sunt. ꝙ armati ꝙ lumina ferunt cuꝫ
ceteris. Sic in epl'a quadã de mensa sapiẽ=
tie. Sparsim vero tam ipe q̃ nostri scriptu
re glosatores exponũt huiusmodi symbo=
la que deo tribuũtur/ p silitudinẽ ad cor=
poralia/ qualiter fit in hoc toto canticoruꝫ
libro. nũc de osculis oris dei quid sit. nunc
de vberibꝰ/ de capite/ de oculis/ de lingua/
de genis/ et ita p vniuersum qđ enucleare
per oĩa/ nõ est p̃sentis opusculi seorsum po
terit forsan dari. sicut de theologia mysti=
ca q̃ prorsus ẽ necessaria cãtare volenti per
amorẽ duplex opusculũ hoc illud practice
tradidimus. ¶ Epithalamiũ poterat per
theologiã symbolicã ⁊ mysticã ad quodli=
bet genus matrimonij cũ deo per amoreꝫ
spũaliter adaptari nominatim vbi minus
videret̃ ad xpi spiritũ ⁊ ad animã suã tan=
q̃ ad virum desponsatũ cũ muliere spon=
sa sua. Sũt hic multa supponenda que ali
bi iuxta cõmunẽ theologie sentẽtiã/ tradi=
ta sunt. ¶ Unũ est ꝙ in xp̃o ꝫm hũanita=
tem/ pars seu portio rõnis supior quã hic
appellamꝰ spm (ne controuersia sit de noĩe

finis) fuit ab instãti ꝯceptõis plene beata.
quẽadmodũ ⁊ nũc est ⁊ erit in secula. pro=
pterea neqꝫ doluit neqꝫ timuit neqꝫ spera=
uit spũs iste in eterna beatitudine vbi nõ
erit amplius neqꝫ luctꝰ neqꝫ clamor/ sꝫ nec vl=
lus dolor ¶ Supponimꝰ p̃terea ꝙ anima
xpi que nominat̃ hic inferior portio rõnis
q̃uis eẽt eadem res essentialiter cũ spũ nõ
tamen fuit tunc in termino beatitudinis.
sed habuit statuꝫ vie/ subiecta passionibus
existẽs/ vt dolori/ timori/ pauori cũ ceteris
ita tamẽ ꝙ nulla passio p̃ueniebat iudiciũ
rõnis supioris minus q̃ in adam ꝓ statu
nature p̃mitus institute. sicut ⁊ de benedi
cta matre sua fuisse confitemur. ¶ Abijci
mus ꝙ aĩa xpi ꝓ suis quidẽ peccatis non
doluit que non habuit. sed ꝓ nostris gene
raliter quo ad sufficiẽtiã deletionis. sed q̃
ad efficaciã ꝓ solis electis mẽbris suis. Cũ
igitur esset anime xpi ad suũ spiritũ natu
ralis simul ⁊ diuinalis cõuersio sicut con=
tra. concludit statim pspicax speculatio/ ꝙ
aĩa petebat crebro cõsolationẽ spũssancti.
nũc cõtra dolores ex obiectis rerum cõtri
stantiũ sensualiter ⁊ p realem applicatõem
in verberibꝰ fame siti frigore. nũc aliquan
do cõtra res apprehẽsas intẽtionabilit̃ cõ=
tristationẽ afferẽtes cuiꝰ peccata erant alie=
na que p cõpassionẽ sua fecerat. ¶ Eleuet
igitur se pius animus in cõtemplatõe ihu
xp̃i in lumine fidei ⁊ euãgelice narratõis.
Consideret deuota pietate animam hanc
sponsaꝫ spũs impassibilis passibilem ⁊ cre=
bro patientẽ. si pro consolatione dilectiua
suspirabat ad spirituꝫ. Osculet̃ me osculo
oris sui. cũ multis similibus cõsolationis
refrigeriũ sonãtibus vt illud nominatim:
Quis det mihi te fratrẽ meũ sugentẽ vbe=
ra matris mee vt inueniam te solum foris
et deosculer te et iam me nemo despiciat.
Quid sonabat hec optabũda petitio si spi=
ritum cõsideres lac beatitudinis toto ore.
tota securitate. tota dilectione sugenteꝫ ab
vberibꝰ consolantis diuinitatis tanq̃ ma=
tris sentiens animã ad illũ felicitatis statũ
quẽ nõdum acceperat suspirantẽ hec dice=
re. Dicebat xp̃s pro hac anima sua/ quã po
nere ⁊ resumere fas habebat. Baptismo ha
beo baptisari et quomodo coartor donec
impleat̃? que ratio sciebat nimirũ glorifi

cationẽ aĩe ſubſecuturaꝫ/mox baptiſmum
mortis ⁊ amplexu nõ amplius diſſolubi=
li gauiſurã cum ſpũ. ¶ Epithalamiũ tra=
duci poterat ad deſpõſatõeꝫ ſpũs exultan=
tis marie/cũ ſapientia ſed non abſqꝫ tropi
coꝝ cognitõe ſmonũ ꝑ theologiã ſymbo=
licã ⁊ anagogiarũ ꝑ myſticam. Gloriatᷣ ſa
pientia/delicias ſuas eẽ cũ filijs hominuꝫ.
nullã vero repperit ſapientia delicias ſuas
cũ qua amplius inueniret ꝙ̃ cum beatiſſi=
marũ beatiſſima ⁊ deiformi maria q̃rebat
ħ cõplecti in via ſpiritũ marie. iungere ſe=
cum oſcula ꝑ opatõeſ inſpirationeſqꝫ vir
tutũ donoꝝ beatitudinũqꝫ ſingularũ ſub
ſpe certa fruitõis iocũdiſſime ac indiſſolu
bilis in eternitate. vbi ſuo ſpiritui dũ aſcẽ=
dit obuiauit q̃ſi mater honorificata ⁊ q̃ſi
mulier a v̓ginitate ſua ſuſcepit illũ. ¶ Quid
porro dicemus de cõiugio ſpũs deiformis
beate virginis/cũ ancilla ſenſualitate ſua/
ſub typo vel agar vel bale ⁊ celte. Nonne
ſenſualitas generare debet ſpũi ꝓlem vir=
tutum maxime moraliũ quaſi in ſuitute.
Neqꝫ em̃ habet libertatẽ eſſentialiter. ſed
qualem dũtaxat ſibi cõmunicatᷣ a ſpiritu
¶ Sup his itaqꝫ coniugijs in eadẽ ꝑſo= E
na humana/grãde ſilẽtiũ eſt apud expoſi
tores cãticoꝝ. qui de ceteris myſticis pluri
ma diſſeruerũt. Greg⁹ ⁊ Beda de eccleſia ⁊
xp̃o. Nicolaus de lyra de ſynagoga ⁊ deo
Bern̄. de aĩa ⁊ verbo ⁊ aliqua de humana
natura ad filij ſuppoſitũ. G. pariſien̄. de
vtriſqꝫ ꝑ declaratões ⁊ diſtinctões magi=
ſtrales ꝑ quales ve fertᷣ ſanctus Tho. hic
inceſſit diſtinguẽdo multiplex oſculũ mul
tiplex vber. ⁊ oleũ ⁊ vngentũ. ⁊ ita de reli=
quis que dilatant materiã. Originẽ non
habemus quẽ Hiero. in hoc opere teſtatᷣ.
nedũ alios viciſſe. ſed ſeipm̃. ¶ Ceterũ de
matrimonio p̃lati cũ eccleſia domina ſua
quã fecundat ſpũſſanctus ⁊ ip̃e cuſtos eſt
eius typo Joſeph ad Mariã. Rurſus de
ꝯiunctõe angelice nature cum deo nõ legi
mus expoſita hic ꝑ cõtexta ſeriem cantica.
¶ Quid p̃terea ꝙ amoris lingua (Bern̄.
teſte) barbara eſt nõ amãtibus. ſed qualis
eſt p̃ coꝛ amãtibus? ſane difficilis cognitu
per hec cantica. ſi nõ eaꝫ efferat familiarem
diuturna conuerſatio. Occultat em̃ ſe ſub
enigmatibus ⁊ figuris. loquitᷣ ꝑ interie=
ctiones voce nũc incognitã. nũc interrupta
nũc de repẽte ab hoc in alterũ. quaſi ſine le
ge vel ordinis vel ꝓpoſiti tenacis vel ſeq̃le
ſemet trãſfert. quãdoqꝫ variatis verbis ſen
ſum retinet eũdem. aliquãdo ſenſus pluri
mos vnico v̓bo cõcludit. ¶ Deterret nos
hec cõſideratio pleniorẽ de canticis cãtico=
rum temptare ſermonem in hoc opuſculo
tertie ꝑditionis. quo theologia poſt hiſto=
riam ⁊ phiaꝫ aſſumpſit originẽ cantici di=
uinalis in charitate radicati nõ cõpletam
dare cognitõeꝫ. que nec magnis volumini
bus expletur. addito ꝙ vnctõ plus in hoc
docet ꝙ̃ lectio plus deuotio ꝙ̃ demonſtra=
tio/plus deſideriũ feruẽs in affectu. ꝙ̃ ſtu=
dium vehemẽs in intellectu/ꝙ̃uis vt p̃no=
tauim⁹/aſſidua diuturnaqꝫ meditatio ſit
neceſſaria. que valefiat ceteris oĩbus curis
impleat illud. Vacate ⁊ videte. Et iteruꝫ.
Guſtate ⁊ videte. ducat animam oportet
deus in ſolitudinẽ vt ibi loquatᷣ ad coꝛ ei⁹
⁊ lactet eam ⁊ impleat ſolatio cum gemitie
ſancto. ¶ Cõcludẽtes ad extremum dica=
mus ꝙ in amoris hoc cantico ⁊ exercitio/
ſupra quodlibet aliud verſatur luſus no=
ſter ꝑabolicus pueroꝝ in foro. qui nũc ad
ſaltum. nũc inducit ad lamẽtum. Primuꝫ
ſub ꝯſũmandi ſpe cõiugij in glĩa. Alterũ
ſub formidine ꝑhẽnalis repudij. vt exulta
tio ſit cũ tremore. Plane timor iſtar corde
ſonãtis vbi coꝛ viciſſim ſpe dilatatur/mox
timore cõſtringitᷣ. ¶ Hoc autẽ agere eo fa
cilius philocaptus in amore dei quo (ad
exemplũ amoroſiſſimi Auguſtini) altius
myſteria diuinitatis ⁊ familiarius miſeriã
humane fragilitatis fuerit ꝑſcrutat⁹. dũ ne
ſcit hõ qua diſtinctõe qđ agit iudicetᷣ. nec
quo fine terminetᷣ. Ve etiã laudabili vite
hominuꝫ ſi ſemota pietate iudicetᷣ. Hinc
Auguſtino fuerũt ꝓfundiſſime ꝓ pia ma
tre lachryme. Hinc ſibi iam ſeni fuerunt
lachryme panes die ac nocte. amariſſimã
quoqꝫ legitᷣ ⁊ lugubrẽ p̃ ceteris ſue ſenectu
tis iam pene extremã duxiſſe vitã. ¶ Cre=
diderit aliquis forſan hoc Auguſtino pro
pter obſidionem ꝓprie ciuitatis eueniſſe/
multo amplius ꝓpter iudicioꝝ dei formi
dinẽ anxiabatᷣ arbitror. ſciens nõ magnũ
eſſe ſi cadũt peritura menia. ⁊ ſi moriũtur
morituri. ꝯſiderabat ꝙ leticie ⁊ triſticie ꝓ

tpalibus valde ſunt ⁊ nihil ſi cōferant̄ eter
nis. Erat nihilominꝰ in pace mētis/amari
tudo ſua amariſſima in ſūma deſperatōne
ſumme ſperās. ¶ Poſſet ex p̄miſſis gāma
myſticū qđ in qnq̧ voces affectuū ſm̄ qn
q̧ vocales litteraꝝ alibi diuiſimꝰ/ ad tres
reduci velut in trigono ſeu in tricordo ad
exemplar aliqđ beatiſſime trinitatis. Ti-
mor cum meſticia oriens ex cōſideratione
patris reprobantis. Spes cum leticia ex cō
ſideratione verbi redimētis. Pietas ſeu cō
paſſio ſui ⁊ alioꝝ ex cōſideratione ſpūſſan
cti ſubinde cōſolantis. Unde vſus. Spes
timor ⁊ pietas reſonant in carmine cordis
Tres ⁊ ad has voces gāma referto nouuꝫ
Dat ſpes diſcantiū mollem. tremor ē tenor
atq̧. Ut ꝯtratenor ē ꝯpatiens pietas Cor
aſſidue cordas ſymphonia cōcors. Huic
fit eiq̧ chorus cōcinit angelicꝰ. Ita tandē
oportet gaudere cū gaudētibꝰ ⁊ flere cum
flentibus. ſi nō voluerimꝰ improperiū fer
re quale notauit xp̄s aduerſus reprobā iu
deoꝝ generatōeꝫ ſub ꝑabola pueroꝝ in fo-
ro clamātiū. Cecinimꝰ vobis nec ſaltaſtꝭ
lamētauimus nec planxiſtis.

Secūdū opuſculū

O Puſculū iſtud de canticor
do id eſt. de cantico cordis
habet tres thomos. id ē. di
uiſiones vel tonos p̄ncipa
les cū notis ⁊ notulis. No
te ſunt cōſiderationes ſpe-
ciales. Notule vero particule ſingulares
¶ Primus thomꝰ cōtinet ꝓemiū cum de
ſignatione quale fuiſſet monocordū in ſta
tu innocētie. ⁊ quale eſt in ſtatu v̓tutis ꝑ-
fecte vt in xp̄o fuit ⁊ Maria ꝑ nouem no-
tulas. Ponit vlterius differentias cantici
cordis ad canticū oris cū diſtinctione can
tici noui homis ad veterē ꝑ decem notas
ſeu notulas. Ponit cōſequēter dubitatio-
nes multas circa p̄ſentia que ſoluūtur ꝑ re
liquas. xxxiiij. notulas. ¶ Secūdus tho-
mus deducit p̄ncipaliter ꝙ eſt ponenduꝫ
canticordū docēs qđ ſit deſcriptiue, ⁊ quē-
admodū habere debet ſuū gāma. ⁊ qualiē
fuit in xp̄o ⁊ maria. Cōtinet. xij. notas ſm̄
ꝯſideratōes totidē ſpeciales p̄ncipales ⁊ i
vniuerſo notulas. xviij. ſinglares. ¶ Ter
tius thomꝰ inſtituit nō abſq̧ circuitu q̄liē
gāma formet̄ ꝓ cāticordo ꝯtinēs notas ⁊
notulas. q̄ ſe legētibꝰ offerūt ſatis plane.

Thomus primus

B Eati qui audiūt verbū dei ⁊ cu
ſtodiūt illud. Verbū habituri
de canticis ꝑ theoriaꝫ ⁊ praxim
Modo p̄cipue de cāticordo qđ
eſt verbum dei in cordibꝰ noſtris. Quale po
tuimus exordiū cōueniētius aſſumere/ ꝙ
a verbo verbi dei/ ꝙ a principio de princi-
pio/ ꝙ a dei ſapientia ꝑ quaꝫ condita ſunt
omnia ⁊ ſine qua facere nō poſſumus qc-
ꝙ. Que ludens erat cum patre/ dū cuncta
componeret cum ip̄m laudarent aſtra ma
tutina. Hec eſt ſapientia quaꝫ auris bona
audiet cum omni cōcupiſcentia. Aperiat
igitur aures noſtras ſonet ⁊ expediat v̓bū
dei cuius totiens iſta fuit exhortatio. Qui
habet aures audiendi audiat. Auris ita-
q̧ cordis intelligens. Quibus non apertis
ſumus (iuxta ꝓuerbiū) aſinus ad lyram.
quia nullam in armonia verbi dei dulcio-
rem ſuꝑ mel ⁊ fauum ſuauitatem inuenie
mus. Porro ſi repletū fuerit cor noſtrum
verbo dei. fiet quod ab eo dicit̄. Ex abun-
dantia cordis os loquit̄ abūdet igitur bo
ne Jeſu cuius os h̄ loquitur ⁊ eructat cor
iſtud vebum bonuꝫ. Abūdet igitur obſe-
cro ſpūs tuus bonus in pauperculo corde
meo ⁊ impleat illud vt detur ſm̄o in aper
tione oris mei. ⁊ ſp̄ ſit laus tua in ore meo.
compleat̄ in me monitio tube apoſtolice/
que afflatu tuo abūdanter impleta/ nobis
oībus inſonuit ⁊ cecinit hortans docens ⁊
interp̄tans verbū chriſti ait. Habitet ī vo
bis abūdanter in omni ſapientia cōmonē
tes ⁊ docētes voſmetip̄os ī pſalmis ⁊ hym
nis ⁊ canticis ſpūalibus in gratia cantātes
in cordibus veſtris domino. O verbū chri
ſti. imo verbum chriſtus qđ erat in princi
pio apud deum ⁊ deus erat verbum. ⁊ ver
bum caro factum eſt. Ueni domine Jeſu
habites in corde abundanter ⁊ ſi nō in om
ni ſapientia ſaltem per fidem que per dile-
ctionē operetur. vt docere ⁊ cōmonere va-
leam me primitus. deinde proximos meoſ
filios tuos/in pſalmis/ ⁊ de pſalmis hym-
nis ⁊ canticis ſpūalibus. vt ſumꝰ in gratia

cantātes tibi domino in cordibus nostris ⁊ gratias agētes ꝓ oībus tibi ⁊ patri. Cantet ecce quotidie vocibus crebris vehemēter aurib⁹ nostris spūs tuus bon⁹ ꝑ ora ꝓphetarū tua organa ꝑsonās. Cātate domi. can. nouū: Et rursus. Cātate ⁊ exultate ⁊ psallite. Et iterū. Psallite deo nostro psallite. psallite regi nostro psallite. Quoniam rex oīs terre deus psal. sapi. Hec autem exhortatio millies repetita/nullo modo ꝓrsus exequi poterit os nostrū nisi ꝑmitus impletis cordib⁹ vestris. Quoniā ex abūdantia cordis os loquit̄ in canticis. Quam felix illa ciuitas in qua iugis solennitas vbi vna vox letantiū ⁊ vnus ardor cordiū q̄ plena modulis in laude ⁊ canore iubilo vacat. videt. amat. cantat. in eternum pleno corde toto ore. Felix nihilomin⁹ homo q̄ factus est rectus. si non imiscuisset se peccādo questionib⁹ infinitis. non de paradiso voluptatis ⁊ canticis angelorū detrusus esset in vallem lachrymarū in ve lamentationis ⁊ planctū. Qui iam compatus iumentis insipiētibus ⁊ surdior illis factus. cor fere sicut nabuchodonosor habet vt audiēs non audiat ⁊ intelligens non intelligat. ❡ Formauerat itaq̄ dei sapiētia ad similitudinē maioris mūdi corpalis corpus hominis. in cui⁹ medio posuit cor instar solis in celo. Cōposuerat illud tanq̄ instrumētum vel organū musicū tempatissime concordatū in quo ⁊ ꝑ qđ spūs human⁹ tunc vtiq̄ psallēdi peritissimus/ vtpote plenus verbo dei/cātabat iocūdissima cātica syon celestis hierusalē. nec erat dissonum quicq̄/in pulcherrimā omnia ꝯsonabant melodiam. quoniā nihil erat vt hic ⁊ nūc obuiam rōni sub cuius impio cuncta erant. queadmodū postea fuit in organo corpis beati illius de quo mulier quedam extollens vocem de turba dixit: Beatus vēter qui te portauit. Beatus ꝑfecto qr ꝑ omnia subditus erat verbo dei cōcors quoq̄ rationi. cōcors insuꝑ sine diffidentia sibiipi. ❡ Cognouerūt hāc inesse debere consonantiā humano cordi pbantes aliqui sicut Aristo. tradit q̄ in v̄tuoso omnia consonāt rationi. Quid autē magis homini ꝓpriū esse debet q̄ ratio q̄ viuere cōsequēter ſm eam ⁊ eidem cōsonare. Puto autē nullum talē inuenerat Aristo. virtuosuz. vbi nō frequētius dissonaret vetus homo/rōni corpus videlicet mortis hui⁹. sed ita voluit nō quales videbat. sed quales eē debere censebat phs iste clarissimus describere dū felicitatē venat̄ hūana natura. ❡ Porro nullus vnq̄ phantiū ⁊ pscrutatorū seculi potuit attingere vnde esset dissonātia talis in homine/quam heu cogimur sentiendo fateri. sola fides/ hanc ex peccato ꝑmorum parentū venisse reuelat. Et hoc altero duorū modorū ponitur a sanctis. Unus est q̄ iusticia originalis erat integritas institute nature humane a deo. cuius pfecta sunt opera. qui anime imortali corp⁹ aptauerat potens nō mori. ⁊ per cōtemperans rōni. Ponunt alij iusticiam originalē fuisse habitum quēdam additū quo fiebat talis coaptatio ad rationem q̄diu ratō subdita eēt deo qua iusticia sublata sensus velut effrenes absq̄ retinaculo ꝓruerunt in obiecta sua spreto nec expectato regimine rōnis. ❡ Grādis aperta est cōquisitōnis tam phice q̄ theologice materia. sed ad rē quā attēdimus accedat ꝓrius cor nostrū ⁊ os nostrū. tradere scilicet noticiā cāticordi. id est. cantici cordis vnde ꝓcedit cāticum oris. quorū differentias ad inuicē primo si notauerim⁹ patebit q̄dditas seu natura citius vtriusq̄. quomodo ꝑterea verbum dei verū/affirmat q̄ ex abūdātia cordis os loquit̄ ⁊ cantat. ❡ Canticū oris. ē vox sensibilis numerosa. ab auditu exteriori ꝓprie ꝑceptibilis ponitur vox ꝓ genere ⁊ numerosa iungit̄. quasi ꝓ differentia ad voces. nullā habētes numerosam ꝓportiōnem. Additur tertia clausula ꝓpter voces cordiales intrinsecas ⁊ intellectuales, que ꝑcipiunt̄ aure cordis vel intellect⁹ ꝓut scripturis sacris ⁊ phicis/locutionibus trahi potest. Habem⁹ sic primā ꝑcipuā differentiam a cāticordis que est vox interior numerosa/ ab auditu solo interiori ꝓprie ꝑceptibilis. ❡ Cāticū oris/cōuenit aīalibus ꝑsertim auibus in quibus numerosa vox inuenit̄. ab auditu exteriori ꝓprie ꝑceptibilis. Testat̄ hoc philomena/hoc alauda/hoc carduellus/ hoc turtur ⁊ hyrūdo/ cygnus ⁊ alia multa. Colligim⁹ hic scđam differentiā a cantico cordis maxime ratio-

nalis. ⁊ humani. de quo p̄n̄s est inquisitō
Un̄ ꝙuis in auibꝰ cōcinentibꝰ si cuiq; suū
cor sit ⁊ imaginatio q̄dam seu fantasiatio
numerosa/ q̄ se monstrat exteriꝰ/ sit deniq;
multiplex passio. nihilominꝰ ad canticum
nr̄m cordis siue canticordū nō attingunt
Hic aspiciamꝰ ꝙ passiones ⁊ sensus sunt in
irrationabilibꝰ determiate ꝑ obiecta sua/ ⁊
vniformiter opat̄ qdlibet indiuiduū sue
speciei. Nō em̄ cantat aliter vna philome
na ꝙ alia. sicut nec aliter facit nidū suum.
Secꝰ in hoīe cuiꝰ ratio nō est ad vanū limi
tata. vn̄ tāta varietas in hūanis orit̄. Naz
qd est sparsum ꝑ industrias singulares in
brutis. ratio colligit in se totū. ¶ Cāticuz
oris pōt ab altero cognosci ⁊ ꝑcipi ⁊ iudi-
cari. Canticū vero cordis solus ille q̄ erit ī-
notescere mediate vel īmediate. Facit ad
hoc illud aplicū. Tu dn̄e qui nosti corda
oīm. Et illud. Deꝰ intuet̄ cor. cū multis in
hanc sniaz. Qualiter aūt pateat cor homīs
vel hic vel in patria. tam angelis ꝙ sanctis
seu locutione mutua seu orōnis directōne
deuota/ alibi videt̄. ¶ Canticuz oris pōt
cum altero cātico oris ꝑ cōtinētes ad inui
cem cōbinari ac in vnam colligi sympho-
niam. hoc in discātibus ꝑ tenorē ꝑ cōtrate
norem. ꝑ minucias ⁊ ꝑ fractōes vocū mul
tifarias. Et expientia mōstrat. ⁊ ars certa
tradit ⁊ scribit. Hec aūt oīa fieri non p̄n̄t
saltē hic in via ꝑ hoīes foris in cātico cor-
dis cōsurgat ꝑinde difficultas cognitōis
canticordi apud eos qui nō ꝯuertunt̄ ad
cor. sed ab eo negligentia vel ruditate vel
imperitia diuertūtur. ¶ Canticū oris po-
test inuito fieri qui aptis auribꝰ velit nolit
illud audiet. aut si cōsistit in gesticulatio
nibus vt sunt tripudiatōes illud inspiciet
nisi tūc oculos clausos habuerit. Cāticum
vō cordis alit̄ (vt ꝑmissuz ē) nō ꝑcipit im
mediate ab auditu vl̄ intuitu. etiā si cona
tum suū dederit ad audiēdū vel videndū
possunt nihilominꝰ cōiecture quedā sumi
queadmodū ex occursu faciei ex oculoruz
nutu. ex gestu corꝑis. cor se ꝓdit. ¶ Canti
cū oris pōt fieri sine libero arbitrio ꝑ mo-
tum naturalē vel aīalē vel extrinsecuz seu
alienū. patz in auibꝰ. patet in pueris ⁊ alijs
nōdū habētibꝰ expeditū iudiciū rationis.
Nostrū vō cāticordū quale ꝑquirimꝰ/ so-

la ꝓducere pōt libertas arbitrij/ vbi volū-
tas ꝑmonet ⁊ inclinat. ratio deliberās or-
dinat ⁊ imperat. Tandē volūtas exequit̄
⁊ effectui mādat. Sācti ꝑinde ꝯcordant̄.
dū vnꝰ attribuit (exēpli grā) orationē vo-
luntati. alius rōni. Sic ꝑterea dū vnus di
cit orationē ⁊ cantica ꝑ v̄tutes intellectua-
les. aliꝰ ꝑ morales. aliꝰ ꝑ theologicales. aliꝰ
ꝑ dona causari. Siqdē nullū est cāticū qd
nō possit a v̄tute q̄libet imꝑari. id est me-
diate causari. Ita em̄ videmꝰ in oībꝰ acti-
bus bonis. sed īmediata ꝓductio ⁊ elicito
suam hz ꝓpriā v̄tutē. vt sperare spem. dili-
gere charitatē. orare deuz ⁊ sibi cauere reli-
gionē. que species est iusticie. ¶ Canticuz
oris de se indifferēs est ad bonitatē vl̄ ma-
liciā de genere moris/ dat̄ ratio. qm̄ de se
⁊ intrinsece nō est actꝰ liber. ꝓpterea si dici
tur bonꝰ moraliter aut malus/ laudabilis
aut vituꝑabilis/ oportet ꝙ hᵒ recipiat aliū
de. ⁊ hec differētia sequit̄ ad ꝑcedētē. Sed
cātico cordis damꝰ laudē aut vituperium/
tanꝙ sit a libero arbitrio elicitiue. ⁊ ꝑinde
essentialit̄ ⁊ intrinsece liberū est hmōi can
ticordū. Nolumꝰ tn̄ ab actibꝰ humanis ex-
trinsecis/ tollere laudē vel meritū. sed hoc
habēt ex ꝑticipatōe ⁊ origine ꝑme liberta-
tis. ¶ Canticū oris pōt violēter elici scilz
ab extrinseco nō cōferēte vim passo. ⁊ saltē
diuina v̄tute. Secꝰ inuenies in nostro can
ticordo ad qd volūtas cogi neq̄t. Impli-
cat em̄ ꝙ actꝰ cordis humani sit elicitꝰ libe
re/ ⁊ respectu eiusdē sit violētus. iam volū-
tas patiēs vim cōferret in actu suo. qd im-
plicat. ¶ Cāticū oris ē subiectiue in re ma-
teriali ⁊ extensa. siue sit siue non sit organi-
ca. Subiectū vero nostri cāticordi/ est ī so-
lo corde rōnis. siue sit portio suꝑior ⁊ qua
si vir. siue inferior quasi mulier. siue in q̄-
dā scintilla ⁊ apice intelligētie pure quam
mentē aut sinderisim quidā appellant. Sz
vbiq; suū elicit canticū/ sine vsu corꝑalis
organi requisitio. ꝙuis ad fantasmata pri
us aspexerit. ⁊ ex illis species intelligibiles
abstraxerit. Et hoc si non fit ex alto/ virtu-
te verbi dei collustrātis/ īmediata reuela-
tio. ¶ Canticū oris spectat ad veterē ho-
minē. canticordū vero nostrum ꝑtinet ad
nouum. qui s̄m deum creatus est ad ima-
ginem ⁊ similitudinem suam. nō dūtaxat

in vestigio. Sequitur hoc loco cōsidera-
tionē apostoli de bipertito homie in quoli
bet viatore. cui⁹ intelligentiā ⁊ mysterium
nunc ⁊ h supponimus. dicentes cōsequen-
ter tot esse differētias assignabiles inter cā-
ticum oris ⁊ nostrū canticordū/quot ⁊ q̄n
tas apostol⁹ assignauit inter nostros homi
nes/hunc veterē istū nouū/sub vna ⁊ i vna
homīs naturali psona. vt q̄ vetus tyrāni-
sat lege carnis ⁊ peccati. ⁊ obuiat ⁊ disso-
nant rōni q̄ legi dei subiectus nō est. q̄ ca
ptiuat nos sub iugo peccati. ⁊ ita de reliq̄s
At nouus agit. ducit ⁊ regit spū liberta-
tis ⁊ iusticie. ⁊ adoptōis filiorꝫ dei. ⁊ spe he
reditatis eterne ¶ Collocato tenore di
cendorꝫ cōsequēter notulem⁹ nūc respō
dendo obiectionib⁹. nūc nostra ponendo.
¶ Habent in p̄mis dubitatōez ea que di-
cta sunt de cantico cordis qđ distinguit a
cātico oris. qꝛ pōt fieri sine eo. Cuz dixerit
xp̄s q̄ ex abūdātia cordis os loquit. Cuz
p̄terea certū sit nullā vocē que ē son⁹ ab ore
aīalis p̄latus/fieri sine corde qđ est princi
pium vite ⁊ motus. Respōdemus q̄ vbi-
q̄ʒ sunt in aliqua disciplina seu veritatis co
gnitione diuersi termini. quorꝫ quilibʒ ha-
bet acceptōes multiplices seu p analogiaʒ
seu p equiuocatōeʒ. restrictio vel limitatio
pōt ⁊ debet p̄mitus fieri vel supponi ad cer
tum aliqđ significatū. alioquin incideret
statim confusio. ⁊ ex ꝯfusione deceptio seu
sophistica paralogisatio. Propterea si de-
bet in p̄mis p̄supponi quid nomīs sicut de
bet. oportet cōsequēter illud esse certū: vel
quia sic vult impositor cuʒ nomīa sint ad
placitū vel ex vsu autentico maiorꝫ colli-
gitur. Fatemur itaq̄ʒ cor dici multipliciter
⁊ ad multa. similiter os. Placuit nihilomi
nus ex causis impositis/coartare s̄monē.
mō qui dict⁹ est vt cor significet h in hoīe li
berū arbitriū rōnis. Os vō notet organū
carnis. q̄uis etiā cor ita sumptū habet su
um os intrinsecū vt ibi. labia dolosa ī cor-
de. ⁊ corde locuti sūt. Os carnis pari mō
suū os habere inuenit vt ibi. In ore fatuo
rum cor eorꝫ. ¶ Consequēter notandū est
iuxta diuisionē apostoli de duplici homīe
nouo ⁊ veteri q̄ duplex est in genere canti
cum. vnū nouū. vetus alterū. Que distin-
ctio sumit penes virtuteʒ ⁊ vitium. celeste
⁊ terrenū. spūale ⁊ carneū. liberū ⁊ illiberꝫ
gratiam ⁊ peccatuʒ. meritū ⁊ demeritum:
charitatem ⁊ cupiditatem. vel amoreʒ dei
vel amorē sui quē dicimus libidinē. Quo
fit in cāticis vt quicq̄d spectat ad virtuteʒ
īmediate vel mediate elicitiue vel impati-
ue. intrinsece vel extrinsece. essentialiter vl'
denominatiue. illud computet inter cāti-
ca noua. aliud autē ex aduerso vetus repu
tetur. Colligit hui⁹ distinctionis rōnabi-
litas ex ap̄lo locis plurimis. Et quia xp̄s
dixit. Ex verbis tuis iustificaberis. ecce no
uitatē. Ex verbis cōdemnaberis. ecce ve-
tustatem. que duo tamen a cordis abūdā-
tia p̄cedunt. Stabit igitur q̄ simile canti
cum/sit in ore vnius nouū ⁊ in altero ve-
tus. imo sunt in eodē ore tempore ⁊ corde
mutatis. ¶ Cur autē ista notamus? nisi p
cognoscēda verius distinctione cātici cor-
dis a cātico oris. que nō sic accipiēda est vt
nō plerūq̄ʒ cōueniāt ⁊ sit aliqđ cāticū oris
nouū. lʒ nō intrinsece ⁊ illicitiue. Sit p̄te-
rea canticū aliqđ cordis vetus dum vltro
pessimas machinat cogitatōes. ⁊ ab eo ex-
eunt iuxta verbū christi cogitationes ma-
le. homicidia. adulteria. fornicatōnes. fur
ta. falsa testimonia. blasphemie. auaricie.
nequicie. dolus impudicicia. ocul⁹ malus.
supbia stulticia. Vides q̄ prauū cor tale.
q̄ dissonū ⁊ horribile. ¶ Oppone hic
forte nob de pueris q̄ nondū hn̄t vsum
cordis intellectualis/qđ est indiciū liberū
rōnis. Nōne sequi videt ex p̄notatis/nul
lum in ip̄is esse cāticum nouū/ neq̄ʒ vetus
plus q̄ in bestijs ⁊ auib⁹. Cū tn̄ xp̄s appro
bans cātica puerorꝫ hebreorꝫ ꝯfirmauerit
dictū suū autoritate p̄phetica. Ex ore in-
fantiū ⁊ lactentiū pfecisti laudē. Proinde
frustra ponerent in ecclesijs pueri. q̄ tn̄ vi-
dent gratissima portō chori canētiū. Quid
iterꝫ dicem⁹ de beato illo infante Johe ba-
ptista in materno vero gestiente. saltāte et
exultāte. Nōne fuit ista spūaliuʒ nouitas
gaudiorꝫ. Cui mox cōcinebat mater excla-
mans voce magna. Benedicta tu i mulie
ribus. Canticū insup addit suuʒ Maria
dicēs. Magnificat aīa mea dn̄m. ¶ Fuit
plane nouitas in hoc beato puero cū nouo
cordis. Aut qꝛ p̄acceleratū ē ī ip̄o iudiciū
rōnis. aut qꝛ spūs xp̄i mouit corꝫ nescientis

ad exultatõꝫ nouitatis. Sic de pueris he-
breoꝝ. imo ⁊ de ꝓpheticis viris/ ⁊ de ipsis
etiā ap̄lis die pēthecostes dici pōt/ dū diui
na patiebāt̄ ꝓut de Jerotheo loquit̄ dio-
nys̄. dūq̄ rapiebant̄. ducebant̄. agebant̄ a
bono spū vehemētius q̄ agebāt. Quo cō
tra d̾ vesana vate d̾r: in malū dat sine men
te sonū. In illa siqdē ⁊ sil̄ibꝰ/ spūs phito-
nicꝰ nō erat subditꝰ ill̄. queādmodū de ꝓ-
phis affirmat ap̄ls q̄ spūs eis subiectꝰ ē sub
iectionē intellige nō ƀuitutis. sed conde-
scēsiue pietatis. vt xp̄s fuit Joseph marie-
q̄ subiectus. ¶ Ceteꝝ de pueris alijs spe-
cialiter nō inspiratis. cantātibꝰ tamē in ec-
clesia deūq̄ laudātibꝰ quid dicemꝰ. Nun-
quid dānabimꝰ vel inter vetera q̄si solius
oris sint aut carnis numerabimꝰ? Posset
quoq̄ fieri q̄stio de musicis organis/ tam i
veteri q̄ in noua lege/ ad diuinas laudes
cantandas ordinatis. de carmībꝰ deniq̄ q̄
nō intelligunt̄ vt sepius a multis cantāti-
bus q̄ sunt sine lr̄is idiote. ¶ Suppetit hꝰ
loco necessaria cōsideratio de lib̄tate actu-
um quā alibi latius expositā/ breuiter hic
recēsemus. Est itaq̄ liber actus ille solꝰ for
maliter ⁊ intrinsece/ q̄ elicit̄ a voluntate li
bera. formaliter ⁊ eēntialit̄. ⁊ tale ē cāticor-
dum nostrū. id ē. cāticū cordis ꝓut expo-
suimꝰ q̄ repositū est in organo cordis ⁊ d̾r
rius abūdantia. ¶ Quisq̄s igitur in has
forte lr̄as incideris vigili corde semꝑ intel
lige coaptatōēꝫ hanc nr̄aꝫ de corde/ ad si-
gnandū dūtaxat liberū spm̄ humanū; q̄-
uis inueniat̄ dictū cor carneū ⁊ lapideum
sed apud nos cor dictū de spū ƀm cōditio-
nes suas arbitremur. ¶ Sūt alij actꝰ qui
dicūt̄ liberi ꝑticipatiue. eo q̄ impant̄ a vo
lūtate libera. ⁊ hoc diuersis ordinibꝰ vel ḡ
dibꝰ ꝓximis aut remotis in ordīe ad spūa-
lis cordis impiū. Exemplū in cantico. qd̾
elicit̄ p̄mo a mēte cordis. hoc em̄ v̄bo vtit̄
maria in suo magnificat. Deinde format̄ i
corde carnis. ꝑ imaginatiuā v̄tutē/ cāticū
simile ꝑ imperiū volūtatis. Procedit de-
inceps ad sensus exteriores. p̄sertim ad os
vbi fit sonꝰ vocalis. aut ꝓgredit̄ vsq̄ ad ꝑ-
cussionē instrumētoꝝ musicoꝝ in q̄bus fit
resonātia. que licet fiat in rebꝰ nō animat̄
nec vllo modo libertatē habētibꝰ/ dicūtur
tamē hec cātica libera. q̄ sunt saltē media

te a libero impata. Exemplum de sagitta
quā ad occisionē homīs missam/ dicimus
libere moueri. ꝓbatio q̄ mors inde secu-
ta/ libera facta iudicat̄ ⁊ punitur. ¶ Quo
circa patet respōsio/ cur possunt inter canti
ca noua numerari. immo ⁊ dici meritoria
multa que carēt sensu q̄to amplꝰ ea q̄ cuꝫ
aliquo sensu fiunt. ⁊ cū quadā inclinatōe
spōtanea. nō sicut in pueris est. nā ⁊ bruta
ꝑticipāt aliqua tali spōtanea licet non libe
ra motōe. q̄ nō ita ꝓrsus agunt̄ quin co-
agāt. Tāta deniq̄ viget in aliquibꝰ estima
tiue v̄tutis claritas/ vt ꝑticipes eē liberta-
tis ⁊ diui haustus (vt de apibꝰ poeta dixit)
videant̄. Et vn̄ hoc si nō ex lege diuinitat̄
a Diony. tradita: q̄ infimis supioꝝ coniū-
gunt̄ sup̄ma inferioꝝ. queādmodum igi-
tur cōuenit spūs humanus cū angelis in
apice mētis. ita ⁊ brutalis cognitio cuꝫ ho-
minis imaginatiua v̄tute. ¶ Placeat vl-
tra ꝓgredi. videbimꝰ q̄ nulla penitꝰ opera
tio in vniuerso q̄tūcunq̄ naturalis habea
tur q̄n relata ad primū principiū/ dicat̄ et
sit libera/ tāq̄ ab eo liberrime ꝓducta. Et
ita quelibet opatio laudabilis est ⁊ collau
danda. Sicut eleuati ꝓphie ꝯsiderātes oīa
in ordine ad suū principiū/ collaudare di-
xerūt ip̄m deū ⁊ ad collaudāduꝫ ⁊ benedi-
cendū cōgratulādo cōplacēdoq̄ sunt hor
tati. Que ꝯsideratio q̄ late pateat ad cāti-
ca cordis nostri/ sciet cor illius q̄ ex sentētia
dicet cum ꝓpha. Uiam mādatoꝝ tuoruꝫ
cucurri cū dilatasti cor meū. Quale Salo-
mon d̾r habuisse latuꝫ nimis. Quāto am-
plius illa beatoꝝ beatissima cui ꝯueniebat
illud Esaie. Tūc videbis ⁊ afflues ⁊ mira
bit̄ ⁊ dilatabit̄ cor tuū. q̄ in oībꝰ ⁊ sup oīa
videbat ⁊ audiebat cātantē filiū suū dei v̄
bum. ¶ Inuenimꝰ p̄terea rōnes alias in
pueris/ cur ad eccl̄iastica cātica mācipant̄
q̄uis nōdum plenus sit in eis vsus rōnis/
primo q̄ tollit̄ ociū iners qd̾ multa mala
docet. Dehinc habitus conꝰ facilius acqui
ritur. Recōdit insup memoria sibi cātica
que postmodū meliꝰ intelligent̄. dū quasi
ruminanda deducta fuerint addentes pie
meditatōīs ⁊ iudicij rōnis. Uidemus ita
fieri circa disciplinas alias. vt in grāmati-
ca pueri cōmendant donatū cuiꝰ nulla ē i
ip̄is tūc intelligentia. Adde q̄ assistentes

magni recipiũt hmõi cãtica pueroꝝ ad ele
uatione͂ me͂tis in deũ. Faciũt insup illa cã
tica sua ee͂/dũ ea vel p̃cipiũt/vel instituũt
vel approbãt/ vel ĩp̃is semet afficiũt. q̃uis
nõ est oĩno tolle͂dũ; qualecũq; meritũ ab
ip̃is pueris qui gratiã baptismale͂ habe͂t. ⁊
quoꝝ angeli semp̱ vide͂t facie͂ patris. Qui
deniq; parui. nõ paruo quãdoq; affectu fe
runt̃ in deũ. sicut de se refert Augustinus
Nam euenit ibi esse plus affectionis vbi
minus cognitionis naturalis positum est
Patet in aĩalibus ⁊ feminis. ¶ Caderet h̃
querimonia/nullis ꝓ sua indignitate ver
bis explicanda/de pessimis seductionibus
pueroꝝ. quoꝝ puritas vt angelica venera
ri seruariq; deberet. quos ad cãtica mode-
sta sanctaq;. iuxta etiã p̃hi traditione͂ opor
tebat institui. Sed ve ⁊ ve carni ⁊ sanguini
q̃m p̃ter ⁊ vltra corruptõe͂ naturale͂ puer
se originis/gaudet malignãs flagiciositas
maioꝝ/demergere colloten᷒ p̱uulos in sce-
noꝝ gurgitem verboꝝ factoꝝ ⁊ canticoꝝ
Consolat̃ tame͂ ap̃ls electos dei q̃bus di-
cit̃. oĩa coopari in bonũ. miris ꝓfus ⁊ in-
cõprehe͂sibilibus modis. Et que͂admodũ
de veneno cõponit̃ tyriaca. sic p̱ditio ma-
loꝝ/saluatio fit electoꝝ. Fit demũ opatio
eade͂ (vtputa cãticũ oris puerilis) vni ad
vitam. alteri ad morte͂. ac p̱inde diuersis
respectib᷒. idem cãticũ vita ⁊ mors noiat̃.
¶ Surgit alia dubitatio/ Ponẽdo dif- R
fere͂tias cãtici cordis ⁊ oris. Dictum est
canticũ cordis ee͂ liberũ ⁊ intrinsece. ac p̱-
inde laudabile ⁊ in nostra potestate. vide
tur expientia ꝯtradicere/cũ querelis deuo
toꝝ freque͂ter lamentãtiũ illud de psalmo
Cor meũ dereliq̃t me. Nã cur ꝓ magno ⁊
p̱cipuo dono loquit̃ Dauid ad dominũ.
Inuenit seruus tuus cor tuũ vt oraret te:
si passim oĩbus hoc concedi videret. Sup̱
addit̃ obiectio nõ minus plena murmur[e]
apud multos. dicit̃ eñ. Si canticũ cordis
sufficit apud deũ. cur addita sunt tot can-
tica oris que corpus atterant sua multipli
catione ⁊ me͂te͂ diuertũt a sua deuotione.
⁊ nõ nisi fastidiũ freque͂ter sua repetitõne
nauseãti causant? ¶ Est alia q̃stio sup̱ mõ
traditõis nr̃e de cãticordo nouo. q̃ videt̃
sua nouitate vl' arrogãs vl' inutilis vl' ꝯfi
cta vel v̄bosa. ¶ Verũtame͂ expediam᷒ on

as antea p̃positas dubitatõe͂s. ⁊ dicam᷒ ad
primã de libero vsu cãticordi nostri. qd̃ in-
telligimus cũ p̃suppositõne ⁊ nõ aliunde
sc; impedito ⁊ absorpto. sed stante iudicõ
rõnis. Nam ⁊ arbitriũ/dicit̃ liberũ de ra-
tione iudiciũ. Hoc aute͂ impedimentũ fit
aliquãdo nõ imputabiliter ad culpã ex to
to. quãdoq; ex tanto. modi quoq; causan
tes hec impedime͂ta/alibi traditi quere͂di-
q; sunt. Ceterũ; stante iudicio rõnis/põt
nouus homo regeneratus in xp̃o libere cã
ticum nouũ cordis exercere vel elicere/mõ
tali aliquo qualem notabimus ſm voces
⁊ per voces affectuũ. etiam vbi canticum
oris nullũ sequeret̃. Alioq̃n apostolica mo
nitio tam Pauli q̃ Iacobi frustra ee͂t. hoc
autem fieri semp̱ posse: idcirco quibusdã
non apparet. quia vel non sentiunt huius-
modi affectiones ĩ corde suo carnali. qua-
les dicte sunt ⁊ posite sunt passiones a phĩ
losophis quasi sole. vt spes. metus. meror
gaudiũ. aut oppositas voluntati sue pas-
siones. tales ip̃i patiũtur inuiti. Hec est fa
temur nõ mediocris neq; irata conquesta
timoratarũ quoq; cõscientiarũ vehemens
exagitatio. Cui sub vni᷒ casus exemplo/
conabimur respõdere/ aperie͂do dicendis
infra viam. ¶ Celebriter querit̃ ⁊ passim
a theologicis. si dolor cõtritionis d̃ pecca-
tis/debet ee͂ maximus. ⁊ si minus esse põt?
Notant ip̃i distinctionem vtilem ⁊ accõ-
modam valde ꝓ canticordi nostri totius
intellectu. Est inquiunt dolor aliquis in
sola rõne qui libero subiacet arbitrio. Do-
lor iste ⁊ displice͂tia vel odium vel detesta
tio sic elicita cũ gratia/sufficit ad detestatio
nem peccati supposito q̃ null᷒ in corp̱e do
lor sequeret̃. Attamen dicit̃ dolor de pec-
catis ⁊ dolor maximus. quia d̃ nulla re al
tera temporali/ tãta detestatio elici debet a
corde rõnis. sicut nullũ est damnum pene
qd̃ equiparet̃ damno culpe. Dolor alius
est que͂ philosophi numerant inter passio-
nes cõcupiscibilis sensualis. qui cõsurgit
ex app̃he͂sione obiecti discõuenie͂tis ip̃i se͂-
sui corpali. habet hic insup̱ causari cũ mo-
tu spirituũ. ⁊ cõstrictõe cordis. Hũc vtiq;
dolorem/non oportet esse maximũ in peni-
tente. imo nimius ⁊ culpabilis ee͂ possẽ. vt
p̱ote cordis sensualis ⁊ corpis destructiu᷒

¶ Porro nō est ſm hunc dolorē mēsuran
da semp bonitas penitētie. Cuius ratio ē:
stat eñi duos esse ⁊ sepe videmus quorum
vnus ex cōplexione naturali cor habet strē
nuum ⁊ virile ac lachrymis idoneū. ita vt
vel vix vel nunq̄ flere possit. Erit alter cor
dis feminei mollis/ad omnē miseratōnis
occasionem lachrymis laxum vel pronum
Primus eliciet detestationē peccati sui. in-
tensius in animo. fortius ⁊ laudabilius in
casu q̄ alius. nec apphendet illum sapien
tis verbū. Cor durū male habebit in no-
uissimo. Jam eñi talis peccata detestās ꝓ
pter durum nō duruȝ cor habere sed mol-
le dicēdus est. fit tamē vt sepe redundātia
doloris cordialis in corpus nisi sistat se li-
bere mens ne fluat ī inferiora: sicut in xp̄o
fuit sicut poterat Adā. sicut Maria nullū
habēs motū p̄uenietē iudiciū rōnis impa
bat vt placebat in corpus. ¶ Eliciunt
ex hac distinctōem magistrali ⁊ autētica
vulgata probata receptaq̄ salubres ⁊ pul-
cre cōsiderationes. ¶ Primo q̄ noia sen-
sibiliū passionū trāsferunt rationabiliter
ad affectōnes volūtatis significādas. Hoc
cōfestim p̄spicuū est de dolore de quo mi-
nus q̄ de pluribꝰ alijs apparet. Et hoc dif-
fuse deduxit Augꝰ in suo de ciuitate diuer
sis libris ⁊ capitulis. maxime dū longā de
opione stoicoꝝ ex historia agellij texit orō-
nem. sumpta occasione de passionibus de-
monū ſm positōeȝ platonicoꝝ. nomiatim
apulei. q̄ describēs demones dixit eos esse
aialia corpore eterna. animo passibilia. oī
videlicet genere passionū quales in homi
nū cordibꝰ expimur. Ac p̄inde nititur sal-
uare supstitiones gentiliū ⁊ sacrificia ⁊ car
minatōes: quoniā dixit demones talibꝰ al-
lici vel placari. Ceteruȝ Augꝰ. cōcludens
ex hac miserabili cōditione damnationeȝ
demonū p̄uersissimā plus q̄ hominuȝ hic
etiam pessimoꝝ redit ad rememorationeȝ
duarū sectarū. Una fuit stoicoꝝ que pas-
siones ponebat in sapientē cadere non pos
se. quoniā erat v̄tuosus. v̄tutes autem in-
sensibilitates. q2 sensum ꝓhibēt passionū.
Secta fuit altera peripateticoꝝ q̄ nō dam-
nabat passiones oēs nec a virtuoso ꝓhibe
bat si fierent moderate. Concludit tamen
Augꝰ disputationē hanc magis esse verba
lem de nominibꝰ passionuȝ q̄ realē de suis
effectibus. Fallebant aūt stoyci. q2 solū cō
siderabāt in homine rōnem nec aliqd ha-
bere debere qd̄ esset cōmune cum corpore
credebant. Deceptus est ecōtra stultus epi-
curus nihil in homīe more saduceoꝝ p̄ter
corpus attendens. ⁊ dicens in corde suo n̄
est deus. Fides vero cōsonat illumiate rō-
nis Aristo. ponenti in homine animā rō-
nalem ⁊ corpus organicuȝ. hec sunt prout
hic loquit ⁊ caro. Fuerunt apud nos p̄ci-
pui duo theologi quoꝝ vnus magis inse-
cutus philaȝ Aristo. tradidit nomia passio
num nō ꝓp̄ie dici de affectionibus spūali
bus. Alter plus herēs Augustino/tradi-
dit in spū rationali sic inueniri cōcupiscibi
lem ⁊ irascibilē volūtaria ſm ꝓpriam theo
logoꝝ acceptionē/quēadmodū in appeti-
tu sensuali ſm phm. Et hoc absq̄ dubita
tione putamꝰ eē verū q̄uis (vt Aug. tra-
dit) frustra de verbis/vbi de re constat ne-
ctitur cōtrouersia. Neq̄ eñi phs ip̄e/ q̄to
minus quiuis theologus/ negat etiaȝ deo
gaudiū esse delectationē ⁊ leticiā. dicit eñi
deum vna simplicissima ⁊ īmutabilissima
operatōne delectari: Plato quoq̄ dicit de
um postq̄ mūdū fabricauit exultasse gau-
dio. Et in sacris litteris. gloriat sapientia
delicias suas in filijs hominū. Et q̄ leta-
bitur deus in opibꝰ suis. nō quidē affectus
sui mutatione. sed exterioris opationis in
nouatione. ¶ Elicit amplius ex p̄notata
distinctōe tāq̄ claue nostra ꝓ canticordo
q̄ nō ex motu cordis carnalis accipi debet
v̄tutū aut vicioꝝ/ nec etiā reuelationū vin
culis ⁊ certa distinctio. Uere ꝓfsus enun-
ciauit sapiēs. Cor tuū sicut parturietꝭ fan
tasias patit nisi ab alto īmissa fuerit visita
tio. Neq̄ paꝝ formidāda ē v̄bi dei per os
psalmiste ꝯminatio. Dimisi eos ſm deside-
ria cordis sui ibunt in adinuētionibꝰ suis.
Quāq̄ dixisse legat deuotꝰ Bern̄. q̄ ex mo
tu cordis spūssancti p̄sentiam agnoscebat:
Qd̄ q̄lit intellexerit habeat ex alijs dictis
suis ⁊ regulis euangelicis que nō in motu
passionū corpaliū sed imitatōe ⁊ custodia
diuinoꝝ sermonū cōsiliū dicunt eē ponen
dum. Consiliū meū inquit ps. Justifica-
tiones tue. Passiones autē cordis carnalꝭ
habeto eo suspectiores q̄ feruentiores nec

rõnis frenū sequētes attēderis/ꝙ̄tūcunqꝫ
sancte deuote iuste sublimes appareāt. qm̄
latet in talibus aut sub talibus vt sepe de=
moniū meridianū. ¶ Habetᷓ cõsequēter
ꝙ nõ semꝑ illi sunt v̄tuosiores q̄ iudicantᷓ
deuotiores in compūctionib⁹ ⁊ lachrymis
ad quas sexus feminē⁹ qꝛ ꝓnus ē cantatur
esse deuotus. ¶ Uerꝝ potuerūt iste ve=
ritates cū similib⁹ infra explicari soluē=
do tertiā dubitatõez si scđam ꝑmit⁹ absol
uerimus. ꝓ reꝑhēsione murmurātiū con=
tra tot cātica oꝛis que carnis eē ponimus:
⁊ que fieri crebro cuꝫ fatigatione hominis
vtriusqꝫ nemo negat. lꝫ alia ⁊ alia ratione
hic ⁊ ille moueatᷓ. Cõsonat distinctio đ di
lectione dei quā nõ oportet semꝑ eē maxi=
mā in sensu ꝑ intēsionē vel extensionē. sed
in mente ꝑ appreciationē ⁊ ꝑ ponderatõez
qua citius eligitᷓ omnis amoꝛ alius ꝓprie
etiam vite. deseri/ꝙ̄ dei subeatur offensa:
Patuit in martyribus magis ꝙ̄ in carnali
ter philocaptis. Saluat hec distinctio cõ=
sequēter quo pacto stant simul in eodem/
tristicia ⁊ leticia. cū motus habeāt contra=
rios in coꝛde. illa stringit. hec dilatat. verū
nõ in mētali. sed sensuali passione locū ha
bet. ¶ Demū ad edificatõez ecclesiastico=
rū maxime monachoꝝ pauca notem⁹. Ec=
clesiā ꝯsiderem⁹ ciuitatē gl̄iosaꝫ eē. Preterea
reginā illā que astitit a dextris dei in vesti=
tu deaurata circūdata varietate. Esse rurs⁹
coꝛpus insigne mysticū/habēs instar coꝛ=
poꝛis naturalis/multa mēbra que nõ eun=
dem actū habent sed in ea distribuit spūs=
sanctus dona sua/ꝓut vult/ tam gratuita
solū ꝙ̄ gratificātia. gratū faciētia. Deniqꝫ
ciues hui⁹ ciuitatis opoꝛtet quēlibet am=
bulare vocatione qua vocat⁹ est. hūc ī acti=
ua alterꝝ in ꝯtemplatiua. nūc ī oꝑatõe. nūc
in ocio sancto. quādoqꝫ in obedientia re=
gulari. aliquādo in quadaꝫ spūs ⁊ coꝛpis
libertate. Descēdit hmõi varietas vsqꝫ ad
cāticoꝝ diuersificatõez in ecclesiasticis ceri
monijs multiplicē. Itaqꝫ dum apl̄i discur
rebāt oēm terrā ad ꝯuersionē gentiū. Ipi
tamen nõ leguntᷓ in hmõi canticis exterio
ribus semet exercuisse. ꝑsertim moꝛe iudeo
rum in synagogis ⁊ templo salomonis. Et
qm̄ legalia cessasse docuerunt ac deinceps
magis traduxerūt ritus gentiliū ꝑ flami=
nes ⁊ archiflamines ad ecclīasticā policiā
ꝙ̄ ꝑ sacerdotiū Aarõ sub fine m̄ altero ꝙ̄
gentiles. Porro tꝑe martyruꝫ circūierunt
aliq̄ in melotꝭ. in pellib⁹ caprinis. in mon=
tib⁹ ⁊ speluncis ⁊ ī cauernis terre apud quos
⁊ quales satis ꝓbabile ē vocalia cātica nõ
fuisse. Post dilatatõez ecclīe ac reddita pa
ce/fuit nihilominus multa varietas Sola
psalmoꝝ accentuatio tenuis/fuit apud ali
quos. apud alios/celebrioꝛ cū arte sua can
tus. Fuit apud alios discātus. addita sunt
cymbala in ecclesijs benesonātia que cāpa
nas dicimus. Fuerunt apud alios oꝛgana
multaꝝ fistulaꝝ iunctis apud aliquos tu=
bis ductilibus. ¶ Postremo q̄d necesse ē
numerare ꝑ singulas q̄les in cāticis eccl̄ia=
sticis habite sunt ⁊ nunc obſuantᷓ varieta
tes. Rem amas ad fructū vel vsuꝫ. ¶ De=
dit Aug⁹ q̄dā loco ꝯfessionū suaꝝ intelli=
gi/nõ ꝑuā esse difficultatē circa rē hanc ita
vt in neutrā ꝑtē ausus fuerit p̄cipitare sen=
tentiā. Nā cū recoꝛdabatᷓ institutõis am=
brosiane de cāticis ⁊ hymnis/ ne popul⁹ in
ei⁹ custodia vigilās meroꝛe tabesceret. dū=
qꝫ lachrymas suas meminerat q̄s hmõi vo
cibus acriter ꝯmot⁹ habuerat eliquabatur
veritas in coꝛ ei⁹ ⁊ bñ cuꝫ illis sibi erat. tra=
hebatᷓ approbare cantādi talē moꝛeꝫ. Sed
postremo dū sentiens blandimēta dulcio=
rum cāticoꝝ cedere sibi in quādā auriū vo
luptatē/dixit se malle tūc cātantē nõ audi
re. nā penalitᷓ inq̄t me peccare cõfiteoꝛ. duꝫ
plus ipē cant⁹ ꝙ̄ id q̄đ cantatᷓ me delectat.
¶ Condicione hꝫ hoc vltimū/nõ medio=
crē/ꝑmo de musicis instrumētis ⁊ oꝛganis
que nihil vtiqꝫ loquūtᷓ vltra mulcētem ar
moniā/nisi ꝓ incertis intelligētia. Sed ⁊
de laicis alijsqꝫ nõ intelligētib⁹ ea q̄ cātantᷓ
quasi par est difficultas. ¶ Deinde suꝑ
additᷓ altera ꝑ̄ncipalis dubitatio de mul
tiplicatõe cāticoꝝ/mētis deuotõeꝫ suffocā
te sepius q̄ꝫ refouēte. maxime cū beat⁹ Gre
goꝛi⁹ alter ex institutionib⁹ taliū canticoꝛū
iudicauerit indignuꝫ si dediti verbo dei/
studiū suū in istis tempusqꝫ darēt. que ra=
tio videtᷓ ad dispositos cõtemplatõis ocio
trahi. ne officiū q̄đ ꝓ deuotione ⁊ xp̄iana
ꝑfectione institutū est/ cõtra deuotionem
militet. aut ꝑfectionis culmē apprehende=
re ꝑpediat. ¶ Pauca dicamus pro re tan=

tā. fatemur enī ꝙ plene satisfacere nō ħ suf
ficim⁹. Multe sunt cause multiplicatōnis
psalmodiaꝝ vocaliū in ecclesijs. Una ēvi
te laicoꝝ/laudabilis occupatio/assistentiū
ↄsolatio/discoloꝝ moꝝ deuitatio/cohabi=
tantiū regulatio/penalis satisfactio. carce=
ralis mācipatio. dei collaudatio. totius ec
clesie rep̄sentatio/voti cōpletio/mutua re=
cōpensatio/vtilis assuefactio/mentis hu=
miliatio. ¶ Harū autē. xij. causaꝝ et si
sunt alie nō reducibiles ad istas/ deductio
nem nō ꝓsequētes ad p̄sens iūgamus ꝙ
nō semꝑ homo constituit quo pfectius vi
ueret/aut ↄtemplādo/aut theologisando/
aut alioꝝ ꝓfectibus obsequēdo. sicut ⁊ in
policia quosdā videmus ħuos/ magni tn̄
ingenij. quosdā mechanicos/quos ad libe
rales artes natura genuerat idoneos. ⁊ ita
de plurib⁹ quibus tradidit regulā apl's vt
ambulet vnusq̄sq; vocatōe qua vocat⁹ est
Sit hec vocatio spūalis/a diuina ꝓuiden
tia que vtiq; generaliter ⁊ imediate ↄcur=
rit in oībus. sit hec vocatio ꝓpria delibe=
ratione. quēadmodū in religionib⁹ quoꝝ
ꝓfessorib⁹ si murmurauerint/ quid aliud
dicet ꝙ illud ciuile. Uide tibi qui taliter
elegeris. Et iterū. Patere qđ spōte subisti
iugū. Grauat plane/nedū desidiā inertem
sed aliquādo animā p̄us strenuā on⁹ assi=
due repetiti seruitij. Nā verissima ꝓrsus
est ratio quā monachus dedit interrogat⁹
quid eēt in sua religione difficilimū. an ie=
iunia. an vigilie. an silentiū? Cōtinuo in=
quit/cōtinuati repetitio cātus. ¶ Am
plius vero q̄ murmur suū palliant ali
qui. deus inquiūt intuet̄ cor ⁊ bona volū
tas ꝓ facto reputat̄. ⁊ minora/per maiora
bona recōpensari possunt. sicut ꝑ ↄtempla
tiuā actiua. Dicamus ꝙ iam in obligatis/
alia est ratio ꝙ de liberis ab obligatōne. ⁊
hec est vna causa cur solidior aut volūtas/
aut cōpensatio nō sufficit semꝑ. Noui tē=
porib⁹ nostris duos celebres in theologia
doctores ꝓpiciet̄ oibus suis deus/ hi con
ferentes cū patribus duarū religionū mi=
hi similiter notissimis si religionem introi
rent. Possetis inquiūt onera religionis cō
formiter ad ceteros fratres exequi? q̄bus se
nō posse cū iam fracti eēnt etate respōden=
tibus/sed posse studēdo docēdo meditan

do cōpensatōez afferre. Subintulerūt. Et
si quotidie cū paulo rapet vos deus in ter
tium celum nisi cōpleueritis instituta reli
gionis/nobis quoꝝ magna pars aīalis est
nō nisi scandalū ⁊ vobis ludibriū futuros
esse noueritis. tēpus intrādi religionē/tem
pus manēdi. vulgo dicit̄. Qui cū lupis est
cum ipis vlulet. ¶ Rursus si voluntas ꝓ
facto reputet̄ apud deū quo ad meritū es=
sentiale vite eterne. tamē multiplex ī alijs
repitur instātia. vt in accidētali p̄mio qua
lis est aureola que datur actui excellēti nō
solum volūtati. Ue rursus in actibus pri=
uilegiatis. quales sunt largitiones pro in=
dulgētijs. vt p̄terea sunt exercitia sacramē=
toꝝ q̄ vim suā habēt virtute opis opati. vt
insuꝑ sunt opa satisfactoria. qualia sunt so
lutiones debitoꝝ. aut restitutōes ablatoꝝ
vt in ꝓposito solutio vocalis seruitij quo=
rum omissiones ⁊ si nō semꝑ ꝓpter impos
sibilitatem sint culpabiles ad dānationez
nō tollunt tamē oēm ex sola volūtate satis
factionis obligationē. qm̄ semꝑ aduenien
te satisfactionis oportunitate. ꝑ se vel suos
teneant̄. quod nō esset soluto p̄us realiter
p̄cio. Demū in penis ⁊ p̄mijs ciuilib⁹/eui=
dens est. ꝙ volūtas occidēdi sola vel volū=
tas alterū ditandi/facto nō equat̄. Adijce
prioribus ꝙ in ciuili vel ecclastica cōgre=
gatione sicut ⁊ in legū traditione/ respect⁹
habetur ad ea que vt in pluribus eueniūt
nec p̄uilegia nec cōditōnes nec vtilitates
paucoꝝ pluralitati p̄iudicabiles eē debēt.
¶ Cōfiteamur tn̄ oportet dispensationez
⁊ bonā equitatē apud tales casus ꝑticula
res locū tenere. qui si negetur ꝑtinaci cru=
delitate aut insipiēti stoliditate. nō video
quid supersit afflictis. nisi recursus ad de=
um patrem ⁊ solatij cum imploratōe mi=
sericordie sue ꝙ cōuertat corda patrū in fi
lios/faciēs cum temptatōe ꝓuentū. potēs
est quippe deus dare patrib⁹ intelligi fieri
posse ꝓ vtilitate fratrū spūali cum maria
vacantiū exoneratōez seruitij que datur la
borantibus in officijs temporalibus cum
martha. nisi ꝙ aptior est oculus carnis ad
ista ꝙ illa. ⁊ si non semꝑ maior necessitas.
¶ Ualebit ad extremū (sicut opinamur)
ad cōsolatōez lugentiū sub iugo corpaliū
cāticoꝝ/declaratio cāticordi noui/ad quez

pperat intentio. si attentio nō defuerit. q̃niam qui verbū narrat nō attendēti/ quasi qui excitat dormientē de graui sumno. Quid aūt nequius. q̄d intolerabilius/ q̄d lege punibilius/ q̄ si nolit officij sui p̄sus honestissimi diuinissimi saluberrimi doctrinā quis audire? Dedit vero nob ecclesiasticis deus regiones gentium ꝛ labores apostoloꝝ vt cantemus ei. vt in sacris ver bū suū scripturis audiamus. beatificās illos qui audiunt verbuꝫ dei ꝛ custodiunt istud. Quomodo custodiunt? ne solicitudo seculi ꝛ fallacia diuitiarū/ suffocent verbum. Quale verbū? quod insitū ꝛ in man suetudine ꝛ patientia susceptum potest sal uare animas nostras: afferens in corde bono ꝛ optimo fructū multū cū iubilatione letissima in canticis ꝛ verbo solatij. Ecce pegrini sumus in hierusalē celestē. Comitatur nos assidue verbū nō habens amari tudinē/ non tediū/ q̄ si comes facūdus in via p̄ vehiculo est comes alter quis facūdior verbo dei/ cui⁹ verba spūs ꝛ vita sunt Senserāt hoc qui dicebāt. Nōne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueret̄ in via ꝛ apiret nobis scripturas. Sed tādē nouus homo pauculas de canticordo nouo/ notulas attendat.

Thonus secūdus P

C Anticū nouū aliq̄d esse ꝛ fieri ī solo corde ꝛ verbo mētis tradit anagogia christianis pegrinis. Anagogiā dicimus sursum ductionē qualē eccl'ia quotidie monet facere p̄cinēs. Sursuꝫ corda. Cur hoc? nisi vt q̄ sursum sunt querat noster hō nouus de ce lo celestis dū pegrinamur a dn̄o. p̄uersatōnem nouā querētes in celis. vbi cantat̄ can ticū nouū coram sedente in throno qui di cit ecce noua facio oīa. Hic dudū p̄ Ezechielem pollicebat̄. dabo vobis cor nouū ꝛ spiritū nouū ponā in medio vr̄i. Quidni talce innouati spiritu recto/ canticū no uū cantēt in corde nouo iuxta suasionem apostoli scribētis ad Eph. Implemini spūsancto loquētes vobismetipis in psalmis ꝛ hymnis ꝛ canticis spūalibus cantantes et psallētes in cordib⁹ vr̄is. Sic agebat Cecilia v̄go semp̄ euāgeliū x̄pi plane nouum.

plane v̄bū dei semp̄ gerēs in pectore/ ꝛ cātantib⁹ organis solū deo decantabat. Fiat cor meū ꝛ corp⁹ meū imaculatū. ¶ Canticum tale nouū rōnabiliter appellat̄ canticordū. i. canticū cordis vel cordiū. Suum quippe subiectū. suū instrumentū. sua corda q̄ dīa corde suus auditus. sua vox. suū os. sua modulatioē introrsus vel in corde mētis vel mēte cordis. quēadmodū vsa est psaltes nr̄a maria in suo cantico canticorū prorsus nouo. q2 nouū fecerat dn̄s sup ter ram dū iam mulier circūdabat viruꝫ. Ait nempe. Fecit potētiā in brachio suo. Certe nouo. certe verbo dei. Dispsit sup̄. men. cor. sui. Ecce mentē cordis. siue referas ad deū dispgentē qui alio loco dicit̄ tact⁹ dolore cordis intrinsecus. Et alibi loquitur Inueni virū f̄m cor meū. Siue magis lī beat ad supbos coniungere quatin⁹ enormitas p̄funda sui supbie maiori exaggeratōne damnet̄. ¶ Canticordū nostrū nouuꝫ describit̄ esse vox numerosa. mente cordis ad dei gloriā elicita libere. quam solus no uit qui accipit. Hoc nimirū est mysteriū quale loquebat̄ ap̄lus absconditū Et f̄m Dionys. solis p̄priū x̄pianis. hoc est no men nouū in calculo cādido scriptū. id est in corde puro. q̄d nemo nouit nisi qui acci pit/ quoniā in expimēta li noticia tact⁹ spiritualis. positū est. Hinc ap̄lus. Quis hominū scit q̄ sunt hominis nisi spūs hominis qui in ipo est. ¶ Esse vero voces aliq̄s nu merosas in corde sola cordis aure pceptibiles nisi deo ꝛ q̄bus deus voluerit reuelare conuincit̄ exemplo Moysi cui forinsecus tacenti dicit dn̄s. Cur clamas ad me. Et ī ps. Desideriū pauperū exaudiuit dn̄s. preparationem cordis eoꝝ audiuit aur̄ tua. ¶ Finis canticordi noui ponitur esse dei gloria. ad differentiā veteris. cuius finis ē amor sui vsq3 ad p̄temptū dei. Ceterum li bertas electionis tenet locuꝫ forme iuncta maxime gratia x̄pi que mandatū verbi dī nouum de dilectione format ꝛ implet. Discernit̄ ex hac pticula que dicit elicita libe re. cāticordū ab omni p̄sus cātico intus vel exterius tm̄ imperato. ¶ Canticordū hmōi/ fuit excellētissime ī illa beata que cecinit. Magnificat anima mea dn̄m Et exultauit spūs me⁹ in deo salutari meo Q

Preponimꝰ hanc beatā in exēplar pulcer-
rimū ⁊ in testimoniū ꝓ dicendis certissi-
mū. ne dicat aliquis ista nos confingere de
corde nostro. Ne preterea cogamur interim
per equocatōēs vel aliter in aliena seu ve-
tera cātica labi. Sed in sola anagogia no-
uus sermo versetᷣ concinat ⁊ loquatᷣ. Assis
igitᷣ nobis o grā plena. Dignare te / nos lau
dare ⁊ laudādo disciplinā nouā sed certā
⁊ veram aperire. Tu inquā cuius in corde
q̄ sanctus ⁊ nouus amor singulaᷣ arde-
bat spūssanctus in carne virginali mirabi-
lia faciebat. ⁊ cor eructabat verbum illud
bonū. Magnificat anima mea dominū.
Nōne tibi videtᷣ ex hoc statim cantico fa-
cta fuisse mirabilis illa nouitas in Maria
tympanistria nostra. que nouitas appella
tur ab aplō / diuisio anime ⁊ spūs. quā effi
cere pōt solus s̄mo dei viuꝰ ⁊ efficax. ⁊ pe-
netrabilior oīm gladio ancipiti. ptingens
vsq̧ ad diuisionē aīe ⁊ spūs. cōpagū quo-
q̧ ⁊ medullarū. ⁊ discretor cogitationū ⁊
intentionū cordis. Videatur sup hac di-
uisione autor de spū ⁊ anima. quid cōfor-
miter ad Richardū de verbo ad verbū tra
diderit. quoniā elucidatio ꝓ nobis est in
grande stupendūq̧ miraculū nec attesta-
tione nr̄a sola satis credibile. ❡ Pergamꝰ
interea considerare quo pacto spūs marie
dictus est nedū canere. sed ad actū saltare.
tripudiare. ⁊ exultare velut extra se saltare
volebat pabolicū illud improperiū cane-
re qd̄ de pueris ludētibus in foro / christus
benedictꝰ fructus ventris sui sumpsit con-
tra pfidiam veterū iudeorū. Cecinimus
inquiunt vobis nec saltastis Maria cecinit
in spiritu ⁊ saltauit. nimirū carmen illud
erat nuptiale qd̄ epithalamiū dicimꝰ. Sed
quarū nuptiarū? vtiq̧ plurimarū. Nubebat
in aluo v̄ginalis veteri palacio. humanitas
cū deitate. caro cū verbo. limus cum deo.
Nubebat ecclīa quam Johēs vidit tanq̄
sponsam nouam de celo descēdentē a deo
paratam nouo viro suo xp̄o. ❡ Nubebat
deiformis Marie spūs deo suo domino et
agno qui erat tanq̄ sponsus ꝓcedens de
thalamo suo. verus sol iusticie ponens ta-
bernaculū suū in corde marie q̄ erat mulier
amicta sole. despōsatā vni viro v̄go casta
iesu christo. ❡ Figamus p̄cor in hoc spiri-
tu saltāte ⁊ exultāte / spūales oculos cordis
in lumine fidei. Consideremꝰ hunc deifor-
mē spm̄ tanq̄ diuisum a carne / effulgeat
apud nos tanq̄ angelus vnus dei sine car
ne ⁊ sanguine. Nihilominꝰ aspiciamꝰ ipm̄
ꝓ tempore vie tūc vere passum diuina si-
mul ⁊ hūana. Nā inuēta sunt nō confusa
tamen in ipo hec oīa. spes. metus. meror
gaudiū. nō quidem ꝓpter corpus solū iu-
xta poete sententiā. Hinc metuūt cupiūt
gaudentq̧ dolentq̧. Nec auras despiciūt
clause tenebris ⁊ carcere ceco. Sed electio-
ne ⁊ acceptione libera volūtatis. Nolo ta
men credat aliquis spiritū marie / non ha-
buisse modū cognitionis aliorū viatorū in
quibus omnibus cognitio procedit a sen-
su. sed hac adepta spūs suus libere vtebatᷣ
suis affectionibus absq̧ organo corporeo.
de q̄ paulopost infra dicimꝰ. Habebat in-
sup affectiones varias ꝓportionales pas-
siones illis quibus anima sensu corporeo
vtens afficitᷣ non sine motu carnis aut cor
poris. aut bonas tamen oēs habebat mo-
deratas ⁊ ordinatas sub monade deo. i ar-
moniā pulcerrimā suauēq̧ quā inhabita-
trix dei sapiētia delectabatᷣ audire. ❡ O si
cognouisset stoycorū disciplina grauis si in
uenisset ex fide mulierē hanc fortem / excla
masset ꝑfecto hic h. O diuina mēs sapien
tis qualē in homīe poni debere ꝯcēdimus
a qua mente nō gaudia sed mala gaudia.
nō timorem sed vanū timorem. ⁊ ita d̄ spe
⁊ dolore remouēdas p̄dicamus. alioquin
quid a lapide quid alia q̄uis insensibili re
differret cōditio sapiētis. ❡ Tales preterea
posuerūt tam platonici q̄ peripatetici cele-
stes intelligētias / quales nos xp̄iani ange-
los nominanꝰ / q̄ impari varietate. Audiui
mus tm̄ ī eorū positione qualēcūq̧ ad nos
ꝯsonantiā vel tenuē veritatis. Abijciētes ī
p̄mis q̄ celū sit animatū tāq̄ aīal aliqd̄ rō
nale cōpositū ex materia celi ⁊ forma intel
lectuali. Cōcedimus tm̄ / assistētes esse celis
intelligētias. q̄les appellat aplūs admīstra
torios spūs. Nam regula est ꝯmūis theo-
logie cum phīa. corpalia p spūalia mīstra-
ri. Cōcedamus q̧ verbū dei / p amorem cō
munē spiritalē ⁊ vitalem alere oīa que amo
rem interp̄tata fuisse videtᷣ phīa apd̄ boe-
cium spiritū vel aīam celi ⁊ mundi. O fe-

lix inquit hoīuꝫ genus: si vestros animos amor quo celū regiē regat. Et alibi de aīabus loquēs deo. Quas inqͭ lege benigna ad te ꝯuersas reduci facis igne reuerti. Ignē qd aliud intelligēs ꝙ amorē. ¶ Ponebāt rursus isti pħi ꝯsone satis ad magnuꝫ Diony. ꝙ in q̄libet intelligētia post p̄maꝫ ⁊ vnicā q̄ deus ē / triplex motus spūalis inueniebaē. Unus q̄si circularis ⁊ vniformis circa diuinā mentē ab ipa in ipaꝫ tāꝙ ab oriēte in oriēs. Alius velut obliquus ꝺ se ad se. in se tāꝙ ab occidēte redeat in occidens nō sine multa pticulariū quadaꝫ irregulariter recta. Tertius imaginabatur motus rectus seu diametralis creature a se ⁊ ꝯtra se. Cantauit ista apud boetiū pħia dicēs. O q̄ ꝑpetua ⁊c. videaē ibi. ¶ At vero dicet aliqs cur ⁊ vnde / talis tāꝙ remota digressio? Cōsonāter ⁊ decore ꝑ oēꝫ modū. Respiciamus mariā / etiaꝫ ꝓ statu vie sublimē habuisse ad ꝯtemplatōeꝫ omifariā celestiū ⁊ infernoꝝ. Et hinc affectōes hausisse multiformes. q̄quauersuꝫ. sursuꝫ deorsum. ante. retro. dextrorsum. sinistrorsum. introrsum deniꝙ. Tales vero affectōnes nōne quadā voces erāt canticordi sui cuius naturā inq̄rimus / ⁊ practicaꝫ ei9 sub arte quadā tradere satagimus. Cur auteꝫ plus exemplo spūalis cordis marie viatricis / ꝙ angeli / ꝙ ade ꝓ statu innocentie / ꝙ alterius sanctoꝝ / ꝙ demū ipius christi placuit hoc facere / quisq̄s hec legerit accipiat paucis. Spūs marie viatricis ꝙtūcūꝙ diuise ꝯsideratus ab aīa ⁊ carne fuit passibil' voces exp̄mens in se. nunc amoris ⁊ gaudij. nunc meroris ⁊ odij. nūc spei. nūc metus. necnō per oīa pie cōpassionis. vtpote que regina miscōie tūc erat. Canticordum igitur habemus in ea ꝑ eam. velut in exēplari verissimo. clarissimo. certissimo. Sed angelos bonos sed sanctos spūs glorificatos. sed adam in statu primitiuo instituto. nullus admodū passibiles dicit. Xp̄s p̄terea nō necessario sed dispēsatorie / doloreꝫ / timorē / miserationēꝙ suscepit. Alij deniꝙ viatores boni a venialiū discordantia nō sedaduntē. Spūs vero marie cū nulla dissonantia criminali vel veniali passa est affectiones ex cōditione nature mortalis / ꝓportionabiles passionib9 carnis. ¶ Potuerat hec ꝯsideratio sufficere ꝓ practica cāticordi noui / ꝓtinus arte tradēda exponenda veluti sunt oculis. sed antea iūgamus ad p̄missa qꝺ ipis cōsonet. nec nos impediat. Ecce ꝙ spiritū marie nudū ⁊ soluꝫ ⁊ seꝑatuꝫ ab aīa ⁊ carne ꝓposuimus inspiciēdum dum etiam viueret in carne mortali. Nunc eadē ꝯsideratione nō ꝑturbata / formemus. imo formatū tribuamus. imo tributū respiciam9. organū vnū p̄stātissimuꝫ ꝑ qꝺ ⁊ in qꝺ spūs marie cāticum suū nouū nō introrsus clausuꝫ teneat / sed ad exteriora deducat. nec est opus inq̄rendo longe ꝓgredi. Cōuertimini intuitu ad corp9 eius organicū phisicū / quod oīno contemperatum fuit. Et ita ꝓrsus elongatū ab omni fomite rebellis dissonantie / ꝙ nec etiā minima potuit oꝑationū notula / sibi discors esse. Gloriosum plane dixerimus organuꝫ tale ad omnē armoniā formabilē summe dispositū. Celeste dixerimus illud organū potius ꝙ terrestre nō natura sed grā: Celeste ꝓrsus ob quādā stabilis mutabilitatꝭ effigiē. ob inerrabilē obediētie suo spiritui legē. Cui9 vicissitudines in motib9 suis nō plus fuerūt a recto deuiabiles / ꝙ orbiuꝫ celestium girationes. ¶ Postremo videre erat in organo marie corporeo / motū proportionatū p̄mo mobili celesti / motum velut obliquū / cursui planetaꝝ nō oīno dissimilē / motū ꝓinde rectuꝫ. ad exemplar elementoꝝ grauiū ⁊ leuiū. ⁊ hec oīa cum summo ordine ꝯcentu numero ⁊ pōdere mēsurata fuisse credideris. ¶ Accepisti sub breuibus / quale fuerit cāticordū spūs marie / ī multis simile spiritibus angelicis. Adiunctum est de organo corꝑis sui temperatissimo ⁊ cōmēsuratissimo. in quo ⁊ ꝑ qꝺ spūs iste ⁊ aīa marie: poterat imperatiue cātica spiritui ꝓportionata foris cōcinere. non ꝓut experimur in organis distēꝑatissimis corpoꝝ nostroꝝ. q̄lia sepissime luxit ⁊ planxit apostolus noster. ꝓfitēs nō se posse bonum qꝺ volebat. sed tyrannisari sub lege peccati q̄ est ꝯcupiscētia. volebat eīm nō cōcupiscere: sed posse inquit non inuenio. qꝛ vanitati subiecta est oīs creatura nō volēs ista tamē excepta quā impleuit totā charitas ⁊ humilitas vt locū in ea nō hrēt vanitas ⁊ cupiditas. ¶ Canticordū marie

vocibus inumeris musicalibus resonabat
dū in corde suo ꝯferebat oēm secū euange
licam veritatē. dū p̄terea cātabat cāticum
nouū qḋ nullus alter spūs cātare poterat
aut poterit. Itaqꝫ si tot in cordibus nostrī
spiritalibus/ cogitatōes ⁊ affectōes possu-
mus eliciēdo formare/ quos corpa corru-
pta/ quos ꝓprie iniqtates supgresse caput
nostrum/ grauāt obtundunt obnubilant
mergunt. Cōiecturet pius ⁊ solers animꝰ
quid in illa sanctaꝝ sancta. spūs sapientie
sanctus ⁊ multiplex/ opabat̄. quo sapientie
spiritu intm̄ plena sicut ⁊ grā benedictio-
neqꝫ celesti fuit. qḋ ab vniuersali ecclīa nō
sapiens sed antonomatica quadā appro-
priatione/ sapientia suis cum p̄conijs esse
cantat̄. vt ꝙ est mater pulchre dilectionis
⁊ timoris ⁊ agnitōnis ⁊ sancte spei. in qua
gratia oīs vie ⁊ veritatis. oīs spes vite ⁊ v̄
tutis. quā qui audit non confundet̄. quia
vox sua dulcis a dilecto p̄dicit̄. ¶ Canti-
cordum marie possumus ad paucas voces
reducere p̄ncipales sub quibus ⁊ ad quas
omnes affectōes seu passiones/ phīa theo-
logiaqꝫ reducūt q̄ sunt amor seu gaudium
timor odium seu dolor. ⁊ q̄nta quasi com-
plexa sit cōpassio. Sciet quisqꝫ fuerit scri-
ba doctus in regno celoꝝ/ ꝓferre de thesau
ro suo/ noua hec ⁊ vetera. de thesauro .s.
theologoꝝ ⁊ phoꝝ q̄ sup re sūt opuscula q̄
dam scripta Nullus aūt purus hō ꝗtūcū
qꝫ scriba doctus tale aliqd sapiētius efficere
re cognouit/ ꝙ amica p amorē dilecti filij
sui. cui blādiens dicit illud de cāticis. Om
nia poma noua ⁊ vetera dilecte mi seruaui
tibi. Que v̄e beata. qr cum v̄ginali spon-
so suo totiens audiuit verbum dei corpo-
reis auribꝰ ⁊ hūanis custodiuit obsequijs
¶ Canticū marie/ pōt velut sub arte qua-
dam exemplo sensibili ad gāma vnū ꝯpo-
ni. Cantatū est a phīs expientiā sequētibꝰ
ꝙ ars q̄ est recta ratio agibiliū confert plu
rimū ipi nature/ sicut ingenijs bene dispo-
sitis a natura. ꝓficit ad eruditōez ⁊ ad illu
minationē ampliorem. Amplius vero si
ars imitatrix nature solet a generalioribus
incipere. solet ad certum puumqꝫ ordinez
cōfusa multaqꝫ cōponere. solet p exempla
sensibiliū ad intelligibilia viam dare. cur
nō temptabimus hoc in musica facere spi-
ritiali/ qḋ factū cernimus in carnali. Pro
cuiꝰ intellectu faciliori tradidit nobis idu-
stria prioꝝ vnum gāma. qḋ p se voces aut
notulas figuratū velut oculis inspiciēdū
mōstrat̄. ¶ Canticordū id est spūale can-
ticum nō ideo ꝓhibet̄ gāma suū habere
posse. qr iuxta ꝓprietatē in descriptōe can-
ticordi positā/ solus ille nouit qui accipit/
videbit̄ forte paruꝫ attendētibus hoc fieri
tā irrisibile ꝙ impossibile. queādmodū d̄
coloribus ceco. de sonis surdo naturaliter
disciplina neqt tradi. Sed aperiamus au-
res cordis vt q̄ habet aures audiēdi audi-
at Et in p̄mis audiat̄ phus a quo sumpta
videt̄ instātia. Voces inquit sunt earum
que in animo sunt passionū note. Ecce lo
quitur ad musicā consonāter notarū ver-
bo vtens. Audiatur p̄terea alter loquendi
cōpositus ab emula Sampsonis. Nūc in-
quit aperuit vir meus cor suum mihi. Au
diat̄ simul Gregꝰ dicens ꝙ p sensibilia co
gnita ducit̄ animꝰ ad incognita. Ac p hoc
qḋ scit cognita diligere discit ⁊ incognita
amare Collidamꝰ ista pariter ⁊ scintilla ve
ritatis erūpet. que scintilla? Ista nimiꝝ ꝙ
passiones cordis spūalis lꝫ inuisibiles/ lꝫ i-
sensibiles exterius aperiri sicut ⁊ cor vtilit̄
possunt. ¶ Possunt siqdez agnosci foris
sed nō oīno. similiter ad cor qḋ afficitur et
expimētatiue monet̄ ⁊ tangit̄. hoc em̄ fie-
ri nō querimus. Quid ergo? plane vt cor
audiētis ad aliqd in se formanduꝫ vel eli-
ciendū simile cōticet̄. Nōne sic omni die.
mater audiens filiū sic dicentē. O doleo.
o timeo. format in spiritu suo vel doloris
vel timoris vel cōpassionis affectuꝫ. Et q̄
fit hoc arte. qua ve ratione. nisi ꝙ aperuit
sibi filius cor suū ⁊ latentes intus notauit
passiones. Suppetunt plures alie ratōes
quibus efficit̄ pspicuum/ artem de musica
spūali nō esse ficticiā. nō inutilē/ nō impos
sibilem. nō irrisione. sed veneratōne ⁊ gra
tissima receptōne gratissimā dignissimam
Et si nō ista forsanqꝫ subscribit̄. alia tamē
quā subtilior ⁊ solertior tradere posset in-
dago. ¶ Canticordū nouū seu musicū
potest hr̄e gāma breuiꝰ i notulis seu fi-
guris vl' lr̄is/ ꝙ sit gāma manuale. Cōfera
mus musicā sensualē vl' oris cū musica cor
dis ⁊ voces vniꝰcū vocibꝰ alterius. Habet

T

hoc musica oĩs ꝙ pōt ƀm frasim. ƀm the
sim. ƀm ꝓportionabilē insup cōtinuatio-
nem cū alijs variare voces suas. Patet po
tissimū vbi discātāt ⁊ cantāt in choro plu
rimi simul. Est aūt in vocibꝰ oris aut alijs
melodijs ipa frasis/ eleuatio vel depressio
penes acutū ⁊ grauē accētū: Thesis attēdi
tur in ꝓductōe aut breuiatōe notulaꝝ sil-
labaꝝ ⁊ vocum. Cōbinatio ꝓportionalis
dicit̄ multoꝝ ad inuicē cātantiū ⁊ contra-
cantantiū cōsonātia. Ecce aūt deficit hec
tertia cōditio in musica cordis. saltem hic
in via ⁊ ꝓ arte danda. Nō eñ satis est fa-
cibile/ vt cōueniāt ista duo sub ꝓportio-
nali cōbinatōe latentiū affectionum/ sicut
in auditis ⁊ visis. Gāma tamen manuale
multiplicatōez suā potissime necessariam
habet in hac causa. Ceteꝝ quo ad frasim ⁊
thesim dicimus vtiqꝫ que reꝑiunt̄ in affe-
ctionibꝰ. Sūt eñ qualitates in qbus pħia
ponit extensionē ⁊ cōtractōez que est theƀ.
Intentōez quoqꝫ ⁊ remissionē q̄ est frasis.
Concludit̄ hoc ex motu venaꝝ pulsatiliū
cordis materialis ꝑ medicos. Sed in affe-
ctionibus spūs vbi tenēt eas in se/ cesset hec
cognitio medicinalis/ ꝙuis sit in ipis the
sis ⁊ frasis. ⁊ in qualitatibus nō vitalibus
de quibus minus apparet sit extensio sit ⁊
intensio ƀm tres dimensiones altitudinis
latitudinis ⁊ ꝓfunditatis. ¶ Canticordi
voces poterāt in maria. possunt ⁊ in noƀ/
multis modis agnosci. Cognoscitur ista
vox pmo introrsus in corde sonante. ꝙ si
in cor sonare dubitaueris Esaias te doce
at vbi legit̄. Cor meū ad Moab sonabit.
Fit tamē vt nō auertat̄a se ⁊ quodāmodo
raptus fiat. Sit igit̄ sermo noster hic de il-
lis quibus loquit̄ deus qui cōuertunt̄ ad
cor. Nōne queso scit cor se amare. se gaude
re. se dolere. se cōpati. ⁊ ita de reliqs? Scit
inquā non ꝑ opinionē. non ꝑ solam fidē.
sed ꝑ expimentalē noticiā. qualē in alteraz
trāsfundere fas nō habet nisi forsan incita
tione quadam ⁊ cōmonitione ꝑ notas ver
borum vel signoꝝ. Cognoscit̄ rursus hu-
iusmodi vox nō est dubiū a deo ⁊ ab omi-
bus quibus ipe voluerit reuelare. ⁊ hoc vł
in verbo vel in ꝓprio genere vel in supna-
turali quodā lumine, quēadmodū credi-
mus fieri sepius in beatis, tā mutuo loquē
tibus ꝙ nostra desideria nō audirent. Co
gnoscit̄ amplius hec vox ꝑ quasdaz opio-
nes seu cōiecturas. quādoqꝫ ꝑ autoritatez
dicentis de se nobis vel scribētis vel innuē
tis. quādoqꝫ ꝑ similes in nobis affectiones
genitas ab obiectis vtrinsqꝫ sibibus ꝑsen-
tatis. Dū incōtinētes duo respiciūt virgi-
nem foris pulcherrimā/ si libidinosa sit in
corde cuiuspiā fas ē argumentari ꝙ sit aut
esse possit in altero. nō aliter de duobus v-
tuosis ⁊ ꝑ oppositū. vnde ꝓuerbiuz sum-
ptum ē. Insaniēs in vna passione/ de om
nibus ceteris ita putat. Hinc sapiēs: intel
lige q̄ sunt ꝓximi tui ex te ipō. Postremo
pius animus ex his passionibꝰ q̄s circa vi-
cia sensit aliqñ. quas insuꝑ circa ꝓximos
quotidiana colligit expientia valet cōclu
dere varias eē voces illas. quas dei cultori
bus audit attribui. vt est illud. Quā mag̃
multitudo dulcedis tue dñe quā abscōdi-
sti timentibꝰ te. Et illud. Nihil dulcius ꝙ
respicere in mādatis altissimi. Et illd̄ xpi.
Venite ad me oēs. Et sequit̄. Et inuenie-
tis requiē aīabus vestris. Iugū eñ meum
suaue est ⁊ onus meū leue. Dicta deniqꝫ do
ctoꝝ ad anagogicos excessus exercitatorū
quibus nō credere/ desipe est. ⁊ q̄s imitari
nolle/ stulticia ⁊ insipiētia cordis si ⁊ dum
pater celestis traxerit ad xp̄m. Nā ista ē ꝓ-
pria musica ⁊ sciētia xpianoꝝ. ¶ Canti-
cordum marie fuit ƀm oēm artē musice
suauissime doctissimeqꝫ modulatū. Sane
si spūssanctus replēs aplos docuit eos om
nem veritatem. si eoꝝ corda afflata sancto
spiritu/ voces diuersas intonāt. fantur dei
magnalia. Si rursus maria ƀm Damas. a
nullo vincitur illustriuz. Si amplius ƀm
Dionyƀ. traditōez/ lex diuinitatis ē vt oīs
inferioꝝ ꝑfectio sit eminentius in supiori-
bus. cū maria fuerit ꝑ gratiā sublimata ne
dum suꝑ mulieres ⁊ hoies. sed suꝑ oēs an
geloꝝ choros. quis ab ea musicalē in sum
mo noticiā negauerit? Nolumus idcirco
suadere deuotis quibus loqmur/ vt se tra-
dant musicalibus artibus seculi cognoscē
dis. Curiositas eñ culpabilis hec esset in
multis. sed si obuenerit cognitio/ vł ex stu-
dio iuuētutis. vel aliūde faciliter sine detri
mēto exercitij factionis/ nō abijciāt donū
dei. sed ex opibus gentiliuz ⁊ egyptioꝝ di-

tati/seruiāt ex illis deo/ ⁊ ad laudē suam/
omnia/gloriāq3 cōuertāt. ¶ Cāticordum
marie fuit aptatū ꝭm oīe tp̄s. nunc salta=
re nunc plāgere. Saltare sicut in epithala=
mio salomonis. plāgere sicut in trenis Je=
remie. Seꝑatus eñ fuit marie spūs ab oī
ꝯtagione carnalis amoris quē cāticoꝝ ver
ba sonāt. Et hoc in laqueū pedibꝰ insipien
tiū. in foueā ⁊ in viscū cū carne ⁊ sanguine
cum fantasijs sexuū viri ⁊ femine/ si tamen
blandimētis carnaliū nuptiaꝝ cor suū de=
derit his cāticis. Jtaq3 sicut apud deū nō
est masculus aut femina. sic nec in canticis
istis ⁊ epithalamio spirituali nuptiali. Et
tamē nihil aliud videnť sonare/ ꝙ dilectū
⁊ dilectā. spōsum ⁊ spōsam. amicū3 ⁊ ami=
cam. cōplexus ⁊ oscula. q̄ qualiter inueniri
possint absq3 sexuū discretōe. mirū3 valde
sed tamē verum nec ab animali cōprehen=
sibile. qui non sapit q̄ dei sunt/ marie vero
spiritu cūcta hec facilia. ¶ Porro ꝺ luctu
testimoniū habemꝰ sancti senis. Tuā inq̄t
ipius animā ptransibit gladius. Et hoc ꝑ
lamētum cū multis temporibꝰ Maria ce=
cinerit flendo cum flente iesu. sicut gaude
bat cū gaudente. Precipue tamē hoc inso
nuit tp̄e passionis bn̄dicti filij sui dum cū
clamore valido ⁊ lachrymis orās exaudi=
tus ē ꝓ sua reuerētia. Nihilominꝰ fuit eo
tūc/ tā in filio ꝙ in mr̄e cū cātico ꝓfundis
sime lamētatōis/ cāticū3 altissime exultatō
nis. Verū hec ⁊ alia q̄ se ingerunt loquēti
de maria/ trāsgressionē afferūt ⁊ suspēsam
tenēt expectatōe3 lectoris. qui gāma nouū
cāticordi noui tradēdū3 fore retinet ex no
stra ꝓmissione. ¶ Atuero pausemus iteꝝ
ne cōtinuatio fiat in cantādo minus acce=
pta. sedeamꝰ cū3 vtraq3 maria ad pedes ie=
su. nūc in domo nūc in cruce loquētis nūc
exultātis spū. nūc plorātis sub vmbra illiꝰ
Sub vmbra illiꝰ quē desiderabā3 (loquiť
anima sancta anima marie) sedi. Et fru=
ctus eius fructꝰ honoris ⁊ honestatis cum
folijs verborum suauissimis gutturi meo
Gutturi plane tali de quali psalmista an=
nūciat. Exultatōes dei in gutture eorum.
Quas exultatōes appellamus iure nr̄o cā
ticordū. Sup quo/ post theoriā praxim da
re conabimur vt pateat ⁊ legať in digitis.
ac ī manu describať. coopante v̄bo dei q̄d

se inclinās olim digito scribebat in t̄ra. q̄
prudē legis notas scripserat in tabulis.

Thomus tertius

Anima cāticordi/ quisq3 de=
siderat vel audire vel cogno
scere/ debet exuere veterē hoīe3 ⁊
nouū induere q̄tinus in xp̄o pu
er/ immo ⁊ stultus fiat. ¶ Talis erat nāq3
maria. tales nos petrus vult esse infantes
sc3 rōnabiles sine dolo. recolens dictum a
xp̄o. Amē dico vobis nisi cōuersi fueritis
⁊ efficiamini sicut puuli non intrabitis re=
gnum celoꝝ. ¶ Irrisus est a Seneca senex
elemētarius. Putrescat igiť q̄ ad elemēta
musice spūalis admittēdus est. ⁊ meminē=
rit q̄m oportet addiscentem credere. vt sit
vere discipulus. ¶ Talis erat Johis sene=
ctus vt aq̄le renouata cū nihil pene aliud
loqueretť/ ꝙ amoris noui vocē nouā. Filij
diligite alterutrꝝ sp̄ ingeminās. Quid mirꝝ
si dilectus de dilecto. si custos dilectissime
⁊ amice ꝑ amorē xp̄i quo nemo maiorē ha=
buit charitatē fecit de dilectōne iuge ver=
bum. ¶ Talis rursum Arsenius dū post
senatoriā ⁊ aulicā dignitatē/ post multas
in seculo litteras/ dum cōsuluisset patrem
heremicolā sine litteris. suis mirantibus
quid tātus vir litteris grecis ⁊ latinis eru=
ditus cū idiota ꝭmonē ꝓtraxisset/ suspira=
būdus ait. In veritate dico vob. q2 nec dū
ad alphabetū huiꝰ senis attigi. Fuerat eñ
ꝭmo suꝰ nō de sciētia quā didicerat solam
sed de charitate q̄ edificat. quā ideo nescie
bat. q2 nō trāsierat in affectū cordis. Credi
derat tamen humilis more discipuli pueri
tot expientijs castissimoꝝ affectuū ⁊ senti=
mentoꝝ erudito. qui fecerat opatōe3 ī aq̄s
multis tumultuātiū fluctuātiūq3 tempta=
tionū in mari cordis. vbi viderat opa do=
mini ⁊ mirabilia eius in ꝓfundo. ascēdēs
nunc in celos. nunc descēdens in abyssos.
Crede mihi qui tale nauigauit mare enar
rauit pericula ⁊ mirabilia eius. Non illi q̄
se totos in ip̄o naufragos mergūt. nec vn=
ꝙ emergunt quia vel nō conanť vel cona=
ti ꝓtinus resorbenť. Obediuerat iteru3 se
nec ille Salomonis filiū verbo de cāticis ⁊
hymnis spūalibꝰ. liga ea in corde tuo iugi
ter. ⁊ circūda gutturi tuo. q̄tinus videlicet

illa saperet & caneret gradiēdo stādo sedēdoq;. ¶ Gāma nouū nō ideo spernat homo nouus in xp̄o / si senserit se grādiusculū factū in ip̄o. Nō eget affirmo tali monitu / quisq̄s vere grandis factus est in christo. Qui exemplo marie quo maior eo humilior qui humilior xp̄o proximior similior et intimior. Sed ita loquimur apud eos q̄r exaltatū est cor & elati sunt oculi ambulantes in magnis & mirabilibus sup se. Ideo nec lactare iam dignāt vbera doctrine pie. Quidni maneāt sicut ablactati sup matre sua corde arido sicut testa. Poterit apd̄ tales aspectu p̄mo / reijci simplicitas ruditas breuitas gāma nostri. Causabunt ip̄m superuacuū esse. quoniā absq; eo cāticis ipsi spūalibus ac mysticis habēde se iudicib⁹ fuerint instituti. vt q̄d ergo afferunt nova hec quidem auribus inquiūt nostris. que nec patres nostri dignati sunt attingere ? Nūc tertius e celo cecidit Catho q̄ sup senes qui sup oēs docētes se intellexit. Atuero ista nihil mouēt simplices animos. sciētes spiritū sanctū spirare vbi vult quando vult. & quomō vult. Alioquin nō diceret apud Danielē. Pertrāsibunt plurimi & multiplex erit scientia. Prohibent primo que offerunt sed nō in foro rex venaliū clamoso. nō in cecis sedisq; libidinū prostibulis. nō in agro boum cū fratre seniore q̄ de foris symphoniā & chorum domi nō nouerat. Nō deniq; puerso corde qd̄ ē abominabile dissimile nec inueniet bonū nec vllā scientiā retinebit. Addit & illud. Acetum in vitro / q̄ cantat carmīa cordi pessimo / procul tale procul. ¶ Gāma mysticū nō melius formare possumus q̄ ad exemplar Y dñi nostri ih̄u xp̄i crucifixi vt dicat puer in xp̄o Croix pardieu gallis. ¶ Hoc plane ē signaculū qd̄ maria posuit supra cor suū in meditationib⁹ & sup brachiū in operationibus. Que gloriat in cāticis dicēs. Fasciculus mirre dilectus meus mihi inter vbera mea cōmorabit. Fasciculus vtiq; puulus humilis & paucus quale querimus eē gāma nostrū. ¶ Recedāt vetera de ore vestro dicebat illa cui⁹ cor exultabat in domino. vetus anna mater noua. qr deus scientiarum dñs est & ipi p̄parant cogitatōnes Nolite ergo multiplicare loqui sublimia gloriātes nisi forsan in dño. ¶ Mihi absit gloriari cantat Paulus renouat⁹ de suo vetere. nisi in cruce dñi nostri ih̄u xp̄i per quē mihi mūdus crucifixus est & ego mundo. Cui⁹ iterū hec verba sunt. Non enī iudicaui me scire aliquid inter vos nisi ih̄m xp̄m & hunc crucifixū / qui & buccinabat oībus. de cetero nemo mihi molest⁹ sit. Ego eī stigmata ih̄u i corpe meo porto. ¶ Su⁹ quoq; coapostol⁹ Petrus xp̄o ait passo in carne. & vos eadem cogitatōe armamini. Nam crux lignū salutare est qd̄ ad primā dignitatem renouauit omnia. Sic pollicitus fuerat xp̄s dicens iudeis. Ego si exaltatus fuero a terra oīa trahā ad meip̄m. In qua tu benignissime & innocentissime ih̄u ppendisti. vbi fuit extēsum tui corpis organū. instar tympani. vbi cecinisti vba salutis nostre. vbi quinq; plagis capitalibus quasi totidē notulis vel caracteribus te insignuisti. & xpij sanguinis nimio rubricasti. vbi tu piscina pbatica salutaris / quinq; porticus vulnerum habēs. dedisti haurire aquas in gaudio de fontib⁹ saluatoris. p̄cipue tibi p̄senti teq; videnti tibi cōcinēti o beata beatarū. tu digitulos illic cōplodebas quos semp ad bellum spūs docuerat benedict⁹ deus. Qui mirrā stillabāt pbatissimā / qui app̄henderūt filiū suū p tunica viri sui & filij ih̄u quē cibauerat quem ptrectauerat. cui⁹ lachrymas siccauerāt et nūc describebāt sibi cū sensibus alijs q̄nq; voces inenarrabiles cāticordi quales inq̄rimus. ¶ Gāma mysticū fas nobis est ad q̄nq; notulas seu voces vel litterulas puncta vel caracteres figurare. Sic lz hō noster vetus / crebro nobis aduersus. nihilomin⁹ loquebat de ip̄o mysticus sermo prophete. Tu vero vnanimis dux meus & notus meus. Qui simul mecū dulces capiebas cibos. in domo dñi ambulauimus cū consensu. Tunc recolens dissidiū p demones ingestū cōuersus ad illos imp̄catur venire mortē sup illos. ¶ Ex hoc p̄dicto tamē tante latitudinis mysterio hoc vnum trahimus ad rem p̄sentē q̄ vetus homo dux est noster quia necesse est fm pl̄m quēcunq; intelligentē fantasmata speculari & a sensibus cognitōē accipe. Cōsentaneū ē igit vt gāma noui hominis / cōsonet ad gāma

veteris. ⁊ si nō sit in omnibus ꝓrsus idē.
¶ Hoc aūt gāma / qđ manuale pueris in-
stituit / sex vocibus diffinit. lȝ ꝭm frasim et
thesim multimode repetitis. que sunt. vt.
re. mi. fa. sol. la. Tenean⁹ ꝓinde ꝭm phi-
cam disciplinā ꝙ oēs veteris hoīs voces
seu notule passionū reducūt ad quattuor
notas a poeta. cui cōsonat apud boetium
phia. Tu quoqȝ si vis. lumie claro ⁊c̄. De-
niqȝ cōplectit illas ecclīa mater nostra dū
canit in prosa. Confusa sunt hec oīa spes
metus meror gaudiuȝ. Ecce quattuor vo-
ces expssas. quas enumerādo dedit ecclīa
quintaȝ aliam intelligi. dum confusas esse
notat. quasi videlicet vna sit ex omnib⁹ aut
multis composita resultāsqȝ sicut ex quat-
tuor elemētis simplicibus / mixta fiūt. hāc
certe cōpassionē noīamus a con quod ē si-
mul. ⁊ passio: quasi simul passio. hāc aliter
possumus noīare miseratōeȝ seu misericor
diam. cuius te matreȝ ⁊ reginam ꝑ orbem
terrarū confitet ecclesia O maria Gāma a
mysticum potest elegi a diuina cantatrix
amoꝝ castoꝝ sub duplici metro complecti
A sit amor gaudens. spes e. cōpassio iota.
O timet. vqȝ dolēs odit ⁊ ista notes ¶ Be
nedictus deus factus ꝓ nobis verbuȝ ab-
breuiatuȝ / qui nobis hoc breue verbuȝ p⁹
multam cōquisitōeȝ suggerere dignat⁹ est
quod emulat signū thau. cor fixum quo-
qȝ tensumqȝ in ipo ihm xp̄m rep̄sentat qđ
simul ad puerile gāma veteris hoīs se ꝯfor
mat. qđ ꝓinde phicis disciplinis cuȝ theo
logicis anagogijs resonāter est accōmodū
per qđ ad extremū quodlibet canticuȝ. sit
psalmus. sit hymnus. sit in sono tube. sit in
cythara. sit in psalterio. sit in tympano et
choris. sit in cordis ⁊ organo. Deniqȝ quo
modolibet omnis spūs laudet dn̄m pote-
rit annotari. ¶ Pape dicet aliquis nimi-
um grādis est hec ꝓmissio Grādis pla- T
ne sed simplici corde recepta / fidelis est ⁊ ve
ra ꝓmitio illo q̇ dixit. Dilata os tuū ⁊ im-
plebo illud. Qualiter impleuerat psalmi-
stam qui dicebat ex sentētia. Immisit ī os
meū canticū nouū / carmē deo nr̄o Cōuer
tam⁹ oculos etiā carnis ad signū qđ exulta
uit deus in nationib⁹. cui⁹ typū tenuit ene⁹
serpēs exaltat⁹ in deserto. Ecce istic ē longi
tudo latitudo sublimitas ⁊ ꝓfundū. Ec-
ce q̄ttuor extremitates inspicimus ⁊ in sub
limi sursum rōnabiliter collocamus ꝑmā
litterā que gaudiū ⁊ amorē significat. quo
niam vertit ad celos vbi nihil qđ non sit
gaudiuȝ exercet. Gloriosa inqt psalmista
dicta sunt de te ciuitas dei. Sicut letantiū
omniū habitatio est in te. Ac ꝑinde reso-
nantiuȝ ab a. vocali prima gaudio vl̄ amo
re nostruȝ gamma tanq̄ a digniori sumit
initium. Ceteruȝ collocamus in extrema
ꝓfunditate deorsuȝ. v. vocalē q̄ desigt do-
lorem ⁊ odium. Nam ꝓfundum inferni
quid aliud sonat. vbi dolor ⁊ fletus ⁊ stri-
dor dentiū odium quoqȝ ꝑtinax dei sctōꝝ
sanctarūqȝ om̄niuȝ. Ponimus subinde in
tono sub brachio dextro. e. vocalē que de-
putat spei significāde seu desiderio. Naȝ
⁊ illic sperauit beatus latro ⁊ sperans audi
uit. Hodie mecū eris in paradiso. Dehinc
transeūtes ad tonum siue brachiū sinistrū
configimus. o. vocalē que timorē infirmat
Quid eīm terribilius q̄ vox a sinistris sona
tura. Discedite maledicti in ignē eternum
Sic habemus q̄ttuor orbis extrema q̄ sūt
oriens A. occidēs U. septētrio E. meridi-
es O. tāq̄ in vulgari rota fortune. fiat hec
reuolutio. Regno. a. regnabo. e. regnaui. o
sum sine regno. v. Amplius in X lr̄a que
circa tempus natiuitatis xp̄i litteris lati-
nis addita est / aptissime vocales quinqȝ si
tuamus tanq̄ in quoqȝ zodaico sit. A tvo
respiciētes in actorē ⁊ consummatorē salu
tis nostre ihm confixū in medio. quid aliđ
queso videbimus / q̄ alteram q̄si mixtaȝ ex
omnibus cōpassionē quā I vocalis notat
a qua nomen Iesu incipit. Hinc est no-
stra redemptio amor ⁊ desiderium. Hinc
deus me⁹ ait psalmista ⁊ misericordia mea
Hinc appellabat Ignatius amorem suū
crucifixū. Hunc andreas moriturus vide
bat in spiritu atqȝ de crucis supplicio gestie
bat. Uidit hunc frāciscus quasi seraph ala
tum quādo quinqȝ stigmatibus seu signis
cōscriptus est ab eo sensibili libro carnis.
Hunc inspiciens pijssima mater miscdie.
nōne poterat vti verbis in Esaia positis.
Uēter meus ad moab q̄si cythara sonabit
Moab interp̄tat ex patre. quoniā a patre
⁊ filia genitus est. Hic lȝ prauus ⁊ ex dāna
to ꝯcubitu fuerit. mihi ꝓsit tamen vt per

metaphorā significet ihm.qui ex patre deo
vt filius eius/ꝛ maria ꝯceptus est/nō viri-
li semine.sed mystico spiramine. Adhuc
venter marie beatificatꝰ a muliere d̄ turba.
Tunc sicut cythara neruis tortis extētis ꝛ
siccatis aptata/sonauit ad te bn̄dictuꝫ fru
ctum vētris sui. In cuiꝰ corde tūc indisso
nanter hec oīa spes metus meror gaudiuꝫ.
Non dubiū quin pariter cōpassio que ab
vtero egressa ē secū. ¶ Ecce ꝙ instar moy
si ꝛ bezeleel fabricantiū/federis arcam feci
mus gāma nostrū ſm exemplar qđ vidi-
mus in monte.quē montē ex lapide absci-
so sine manibus tradidit daniel/excreuisse
ꝛ impleuisse terraꝫ. ꝛ hic ē deus noster ihs
xp̄s.lapis quē reprobauerūt edificātes fa-
ctus est ī caput anguli.lapis quo digiti da-
uid goliam ꝓstrauerūt. ¶ Coaptemus
deinceps ad gāma manuale/spirituale no
strū/ꝛ attēdamus ꝙ sex notule nominātur
ꝑ quinqꝫ vocales.si ꝯsonātes detraxeris.q̄
si ordinanē vt ponaē bis.a.littera scꝫ in fa.
ꝛ la. Liquescit aūt freq̄nēter fa.in mi.ꝑ.b.
molle. Et est ordo talis.v.e.i.a.o.a.f.et.l.
a.la. ¶ Deniqꝫ q̄tum ex veteribus fas/est
cōijcere cātus est sensualis traditus ꝑ has
quinqꝫ vocales; imo ꝛ quidam discantus
quem cōtrapunctū dicimus neumata de-
niqꝫ sic insinuabanē que sunt cōsonantie
tenoꝝ finales. Sic ordinauit primū hym-
ni metrū de Johanne baptista q̄ dixit. Ut
queant laxis resonare mira famuli solue la
bia. ¶ Erubescāt hic nostri sapiētes ꝛ pru
dentes in oculis suis/quoꝝ nihil oculꝰ ni-
si sublime vult inspicere.quādo ipi summi
ꝓphete carmina sua digesserunt ꝑ litteras
alphabeti. nō sine mysterio vt treni Hie-
remie. vt Salomon de muliere forti.ī my
sterio sacre legis aut v̄ginis gloriose vt p̄s.
p̄terea Beati immaculati ꝑ octonabia de
currens. vt alter iste psal. Ad te dn̄e leua-
ui aīam meā ꝛc. Quid vltra? Uidebis simi
le in ecclesiastico hymno. A solis ortꝰ car-
dine. Et. Hostis herodes impie. ¶ Uo-
luit p̄terea dn̄s noster ihs xp̄s magnuꝫ ali
quod in seminario litteraꝝ designare quā
do vehementer exaggerans dixit. Amē di
co vobis:nec vnū iota. Ecce iota neutri ge
neris sicut de gāma ponimus qđ apud gre
cos/est littera quinta.apud nos.g.nec vnꝰ
apex transibit a legē donec omnia fiant)
¶ Porro nō minoris est ponderis/que se
iesus alpha ꝛ o dignatus est noīare. Mo-
tus ē inde fortassis abbas Joachim vt ex
seminario.id est.litteris alphabeti intelle-
ctum colligeret p̄teritoꝝ futuroꝝqꝫ tem-
poꝝ. ¶ Consonāt hec oīa ne ꝓcacius irri-
deatur gāma nostrū/in cuius ordinatione
sequi videmur nō voluntariā tātūmodo
sed naturalē.que mentiri nescit impositio-
nem dicens.a.e.i.o.v. Ubi sub typo psalte
rij/sonus inchoat a sursuꝫ corda.ꝛ ꝓdit ve
lut in deorsum.qđ sentit vnusq̄sqꝫ qui so-
lerter aspiratōeꝫ notauerit. queadmoduꝫ
priores grāmatici prorsus oculati ꝛ corda
ti viri/sapuerūt. ¶ Est autem gaudiū vel
amor sicut a in quadam latitudine cordis
Deinde sicut e spes contractior est. Dehic
mollior est sicut i compassio. O preterea
significans metum. ꝛ v dolorem vel odiū
ad labia vsqꝫ ꝑueniant. Ac ꝑinde grauita
tem ipius sicut primis sublimitateꝫ damꝰ
vel acutiem. ¶ Possemus adaptationes
alias sumere vel ex quattuor elemētis ꝛ eo-
rum qualitatibus p̄mis. vel ex dispositio
ne celestiū planetaꝝ. vel ex cōbinatōne seu
cōfiguratōe complexionis humane ex hu-
moribus ipm corpus ꝑ neruos ꝛ arterias
agitantibus. sed ad p̄sens sufficiāt adapta-
tiones p̄misse.si descriptionē addiderimus
manualem.sed gāma (prout de re clarissi
ma promptissima dici mos est) supra digi
tos posuimus. ¶ Scimus in manu quin-
qꝫ digitos eē sextum monstra quedam ha-
buerunt. Diuidunē aliquādo tres contra
duos.de deo dicit Esaias ꝙ appendit tri
bus digitis moleꝫ terre.de christo ꝙ misit
digitū in auriculas surdi ꝛ audiuit. ꝙ p̄te-
rea dixit thome. Infer digitū tuū huc latꝰ
ostēdens.vt certus fieret ꝑ digitū. Legimꝰ
quoqꝫ digitos apud Danielē scribentes in
pariete Mane thetel phares. Describens
quoqꝫ sapiens stultū dixit. ꝙ digito loqui-
tur. Non culpans.q2 digito loquiē.sed ꝙ
discole ꝑuerseqꝫ loquitur illud scilicet ſm
Esaiam quod nō prodest. ¶ Nominanē
ad extremum hi quinqꝫ digiti. Pollex In
dex Mediꝰ Medicꝰ Auricularis. ¶ Cur
aūt hec omnia:nisi ꝓ collatione rationali
vocaliū que cōponūt gāma nostꝝ. q̄tinus

in digitis possit tā oculis se ꝓdere q̄ auri
bus loq̄ exemplo monachoꝝ nutib⁹ loquē
tiū (vel alioꝝ ĩ gāma cātantiū). Pollex tā
q̄ pollētior ⁊ dignior habet. a. gaudiū In
dex mōstrans nō iam habita sed ꝓxima ⁊
certa / habet. e. spem. Collocat̄ in medio lō
giori breuis. i. miseratōe ꝓductius. Non,
ne p̄terea timor. o. medicus est qui peccatū
expellit. Demū dolor. v. datur auriculari.
quia sola vexatio dat intellectū auditui. et
aures quas culpa claudit aperit. Hec sunt
quinq̄ lāpades mystice lucētes in manib⁹
virginū prudentiū ad illuminatōēz sensu
um q̄nq̄ suoꝝ. ¶ Gāma nostꝝ non id
circo iudicādū supuacuū / quia nō p̄stat
sua cognitōe cōfestim canticoꝝ exercendo
rum facultatē. Notat̄ hec cōsideratio ꝓ-
pter illos qui fortassis auditu ꝑmo suspi-
cabunt̄ hoc fieri debere si dicēda sit ars tal'
efficax aut vtilis. quos arguūt alie quelibꝫ
artes. ipa in ꝑmis grāmatica quā non pre
terea totā cognoscim⁹ / si suū tenerim⁹ mēo
riter alphabetū. Sic de musicali gāma ma
nuali. Sic ď p̄ceptis rhetoricis quali dixit
rhetor p̄cipu⁹ absq̄ vsu ⁊ exercitio ⁊ viua-
citate ingenij neq̄ q̄ sufficere. ꝓdesse ta-
men ad certiorē fideliorēq̄ noticiāz / q̄uis
sine alphabeto. sine gāma manuali. sine re
torica arte multi loquūtur. cantent porent
aptissime. Sic in ꝓposito recipiat̄ gamma
nouū sine quo tot litterati tot illiterati / ce-
cinerunt in cordibus suis dn̄o. ¶ At vero
q̄ꝛ ꝓmissuꝫ est ꝯsideratōe p̄cedenti / posse
gāma nostꝝ ad oīa cantica mystica. illa eti
am que ꝑ instrumēta se demōstrēt. Et hec
pars tractatū specialē depostulat. Dicem⁹
ad pn̄s q̄tuꝫ satis eē ꝓ declaratōne ꝓmis
sionis opinamur. Cōcurrūt siquidē i mu
sica sēsibili siue fiat cātu siue pulsu siue fla
tu / agēs. passum. mediū. son⁹. obiectū. Sic
in psalterio ē ille q̄ ludit tāq̄ agēs ⁊ ipsum
vas siue instrumētū psalterij. est medium
scꝫ aer repcussus. est ip̄e sonus q̄ est q̄litas
sensibilis ab auditu ꝓprie pceptibilis. ē ob
iectum littera scꝫ seu psalmus qui cantat̄
siue sensus ei⁹ ¶ Constat aūt q̄ gāma ma
nuale / nō agit ꝑ suā cognitōēz aliquid isto
rum. q̄ꝛ nec causat ipm̄ qui agit. nec passuꝫ
in qđ agit. nec mediū ꝑ qđ agit. nec sonum
que efficit. sed est tātūmodo quoddā exē-
plum exterius qđ aspiciēs ip̄e qui agit / for
mat in animo suo vel in corde / speciem seu
modū cantādi. Inde est q̄ potest aliquis
habere talem formā seu speciem in animo
qui nullū formabit canticuꝫ. vel quia non
vult. vel q̄ꝛ nō potest ꝓpter defectū instru-
menti vel medij. Ars ista nihilomin⁹ ma-
nualis / nō dicit̄ inutilis. quoniam docet
numerū pondus ⁊ mensurā quibus ē for-
mandus sonus vt reddatur armonicus.
¶ Discreuit vtraq̄ qui dixit. Exerce studi
um q̄uis pceperis arteꝫ. Quali se exercitio
ꝓbabile est mariā occupasse nutriēdo pue
rum ih̄m. vocaliter etiam cōcinēdo / instar
angeloꝝ canentiū Gloria in altissimis dō
Et hoc vel ad pueri reuelatōnēz mamma
bilis dormituri. vel ad deuotōnēz simul et
cōsolatōēz tempore pegrinatōnis sue psal
lendo nunc Magnificat. nunc Benedict⁹
vel Nunc dimittis. vel alia cātica syon cū
psalmis quos de filio suo nouerat ꝓphe-
tice cōpositos audiente crebro cum religio
sa pietate sponso suo v̄ginali Joseph vbi
⁊ ꝓueniebant angeli cōiuncti psallētibus
in medio iuuencularū tympanistriarū Et
ibi puer ih̄s beniamin adulescentulus in
mentis excessu. Quas hoc loco poetaꝝ mu
sas p̄tuleris verbo sapientie / quod ē fons
vite. non equi voluentis pede ꝓductus in
pernaso monte. sed emanans a throno dei
cristallo similis a montibus eternis. quem
fontem ambiūt ꝓ musis nouē ordines an
geloꝝ. qui nō cessant vna voce laudare. be
nedicere. glorificare viuentē in secula non
palladē fabulosam. sed sapientiā dei verā
Uerum ꝑgamus ad reliqua. ¶ Gam
ma mysticū plus ꝯfert in cāticordo seu
conticordis spūalibus / q̄ manuale gāma ĩ
cantico sensibili oris vel instrumēti musi-
calis. Hoc est ꝑfecto notandū valde my-
sterium qđ elicit̄ ex p̄missis in assignatōne
distinctionis cāticordi a cantico oris. quo
niaꝫ primū liberū est elicitiue. nō scđm Cō
currit in primo volūtas hominis ꝓ agen
te simul ⁊ patiente ⁊ medio nil aliud est q̄
liberum velle suum. Potest igitur dū vult
⁊ quādo vult psallere in se iuxta exemplar
qđ inspexerit in gāma nostro nūc cōcinen-
do ꝑ. a. gaudiū. per. e. spem. nūc ꝑ. i. cōpas-
sionē. aut si voluerit fiat in se. o. timor. vel

A

B

ꝟ.dolor grauis. Puto quisqꝫ hoc sapien-
ter nec minꝰ humiliter attēderit cognoscet
fructuosuꝫ eē gāma nostꝝ. Fructuosum di
xerimus vt nouella corda in xp̄o dum ad-
uenerit tempus amantiuꝫ iuxta ꝑabolam
Ezechielis. dum euaserint in etatem illaꝫ
in qua sue sint libertatis ꝓ libito volunta
tis vt amēt ꝛ cantēt. Sciant paulatim cō-
ponere cantica amatoria castissimi cordis
vt addiscāt hymnis iam cōpositis/suos af
fectus ꝯsonare. quēadmodū nouerat bea-
ta illa aīa marie frequētando dulcia cātica
canticoꝝ que dicunt̄ dragma vel dragma
ta vel dragmatica. vbi scꝫ fit amantiū mu-
tua. nō exp̄ssis nominibꝰ ꝓprijs allocutio
Inchoante dilecta ꝛ dilecto respondente.
Itaqꝫ vox oris vox iocūda vox decora qñ
laudi ꝯcanora pura ē vox cordiū. ¶ Gā-
ma mysticū potest ad ꝯsonātias musica-
les que vulgariter appellant̄ tertia. quin-
ta. octaua. deseruire simılit̄ ꝛ ad tonos seu
neumata. Posset hoc intuitu primo vide-
ri cōtrariuꝫ p̄dictis de distinctōe cāticordi
a cantico oris. quoniā fit introrsus cāticor-
dum nec ꝑticipat cum eo alienus. nec cō-
sequens ipi cōsonant ꝑ diatesseron aut dia
pente aut diapason. Quoniā insuꝑ aduer
sari videt̄ illud philosophicū. ꝙ impossi-
bile est intellectuꝫ simul plura intelligere.
Similiter igit̄ nec canere seu notulare de-
niqꝫ nonduꝫ apparet ars tradita de tonis
affectionū quēadmodū de vocalibus neu
mis inuenit̄. ¶ Difficilia ista necessitata fa
temur. sed nō nihil nos speramus esse di-
cturos. Legit̄ beatus Ignatius vir totus
ignei cordis ꝛ philocaptꝰ in xp̄m/voces an
gelicas audisse supra mōteꝫ vnū qui pre-
missis antiphonis cōsequent̄ intonabant
hymnos. quēadmodū deduxit ad ecc̄liaꝫ
suā celebrādā. Si voluerit igit̄ aliqs can-
tare in corde suo. exemplo anne ꝛ apostoli
ꝛ plurimoꝝ/ cur non poterit sibi cōponere
neumata iuxta variā psalmoꝝ ꝛ affectuū
qualitatē? Hoc aūt vocabulū neuma/cur
ad signandū spiritūsanctū tractum est nō
satis inuenio nisi ꝙ spiritus domini/conti
net omnia. ꝛ scientiā habet vocis/quod ꝑ-
spicuum fuit in apostolis. Significat au-
tem neuma/ cōbinationē vocum vel notu
larū/ordinatā. ¶ Porro sicut adolescētu-
li disciplinant̄ ꝑmitus vt notulas ꝛ voces
cātici oris sciant noīare/ digitis iūcturisqꝫ
iungere. sciant postmodū dum nunc vno
nunc alio modo cantādo cōbinare. Dein-
de litterā notulis applicāt. tandeꝫ generat̄
in eis ars cantādi sine numeratōne cuiusli
bet notule. Impedirent̄ em̄. que si ꝑfecta
est dicente philosopho nō deliberat. Non
aliter ꝙto fuerit aliquis in meditando ve
ritates salubres habilior/in canendis affe-
ctionibus ordinatis agilior/tāto fit (ceterꝭ
paribus) ad cāticorduꝫ ꝓmptior. adeo ꝙ
vocales qnqꝫ/poterit in quolibet verbo re
pertas/ad meditatōeꝫ reducere cū affectu.
¶ Sed qr non omniū est hec exercitatio/
poterit saltē vnusqsqꝫ dū senserit euagatio
nem sue mentis extra litterā vel sensuꝫ eius
redire ꝓtinus ad cor ꝛ dicere velut ꝑ inter
iectionem ꝛ suspiriū vel gemitū. O pro ti-
more. U ꝓ dolore. I ꝓ miseratōe. E pro
spe. A ꝓ spūali leticia reparāda in se. Di-
cemus hic vnū ꝓ vagis ꝛ ꝓfugis in canti
bus ecc̄lie. qđ piū valde nec obliuioni tra
dendū ingrate. Hec siquidē ꝙtūlibet ob-
errauerit in cogitationibꝰ etiā criminalibꝰ
si rediens hoc modo ad cor ingemuerit di
cens. Penitet me. Reddit̄ cōtinuo virtus
efficax ꝛ viuax suo cātico nedū interiori sꝫ
vocali. ꝙuis ex priori fuerit origine culpa
bile. Nihil em̄ ꝓhibet diuersoꝝ eundem
actum exteriorē naturaliter fieri/nūc bonū
nunc malū moraliter. Hinc Ambrosius
monet in hymno. Flammescat igne chari
tas accēdat ardor ꝓximus. quoniā si cha-
ritas assit. nō erit iā velut es sonās aut cym-
balū tinniens. ¶ Gāma mysticū. fas
est multiplicare f̄m frasim. hoc ē eleua-
tionē ꝛ dep̄ssionē sub dictis qnqꝫ vocalibꝰ.
ꝛ amplius ꝙ multipliceт gāma vetus sub
sex notis vel vocibꝰ. Exemplū fuit in spiri
tibus xp̄i ꝛ marie. q̇ voces affectuū eleua-
uerūt vsqꝫ ad clamorē altissimū. ꝛ ad hu-
miliationē inattingibilē deduxerunt. Sic
de beatis spiritibus dicit ꝓsa. Mirantur
hic eleuatio. ꝛ deficiūt hic omnimoda de-
pressio. Non est igit̄ necessaria multiplica
tio frasis qnqꝫ vocaliū/ in gāma nr̄o. Qđ
si quis multiplicationē figurari vellet/po-
terit hoc vel ꝑ additōeꝫ punctoꝝ in sursū
vel depressionem in deorsum/ aut certe per

lineas qnq3 vel sex/ istud ondere vel in li-
bris vel musicis instrumentis exemplum.
¶ Gāma nouū multiplicat̄ ꝛm thesim ꝓ
ductionē sc3 ꝛ breuiatōne3 ꝑ pausas insuꝑ
ꝛ diapsalmata. Ratio similis est ad ꝑcedē-
tem significatōe3 quā vocales recipiēt. ꝛm
ꝙ in anteriora fiet pūctuatio plus aut mi-
nus. Hoc aūt facere nō est oiu3 sed cōtem-
platiuoꝝ ꝛ meditatiuoꝝ qui ꝓ ꝯsuetudie
exercitatos sensus habēt. Uerꝫ attēdendū
est illud pħi. Fabricādo fabri fimus. Ita
de cātico Spectaculū istud gratissimū cer
nere erat apud deū ꝛ marie spm̄. Quanta
putas intercisione vocis cordis/ ꝙtis cum
interuallis nūc celeriorib9 nūc tardiorib9
cātat dilecta de dilecto. Dilectus inqt me9
mihi. O q̄t dedit intelligi vocē frāgēs re-
primēs ꝛ secū multa volūtas ꝑusq̄ subiū-
geret Et ego illi. ¶ Gāma mysticū canti-
cordi/ recipit ꝯsonātias intelligibiles a spi
ritu cantāte in ordie ad exteriora cātica vel
cordis vel oris vel opis. Teneamus in pri
mis certū de maria/ ꝙ cāticū liberu3 men-
tis/ deriuabat ꝑ imperiū in organū cordis
carnis. Probabile ē insuꝑ imo certū ex euā
gelio ꝙ cecinit cātico oris dū ꝯsonās iubi-
latōi Elizabet, ꝛ sue voci clamose ꝛ magne
Btā q̄ credisti. Laxauit os vt caneret secū.
Magnificat aīa mea dn̄o. Quid si addide-
rim9 ꝯsonātiā pueri iħu/ si ioseph v̓ginalis
spōsi. imo melodias spū angelici/ q̄liter cō
cessu3 ē marie magdalene, q̄liter Ignatio.
q̄liter Uincētio. ꝛ ita de plurimis audire.
Quib9 ꝓbabile ē illud euenisse cōsonādo
sibi. In ꝯspectu angeloꝝ psallā tibi Audi
qd Agnes de agno suo philocapta gl'iat̄.
Cui9 inqd organa mihi modulātib9 voci-
bus cātant. Nōne tibi ꝑsuasu3 ē mariā dū
fuit ꝓxīa morti/ cigneū aliqđ suauissimū
in sua resolutōe cātasse. Sic de ipo dic̄ ps.
Ascēdit de9 in iubilatōe. ꝛ dn̄s ī voce tube
Fallor si nō addere fas habem9 ad ꝯsonā-
tiā mane carmīa oiu3 celestiū terrestriu3 et
infernoꝝ. Qualit̄ eccl'ia hymnisat dn̄i. Au-
rora lucis rutilat. celū laudib9 intonat. mū
dus exultās iubilat. gemēs infern9 vlulat.
Qđ si mirabilit̄ aliqs posse stridores infer-
ni fletus. vlulat9 ꝛ ve, ꝯcinere celo ꝛ sanct[
rius. Attēdat q̄ pacto fit vt letet̄ iustus cū
viderit vīdictā. Quo pacto rursus pōt hō

etiā viator repare videl3 carmen ꝙtūcūq3
dissonū ꝑus ꝑ obstrepētem malā volūtate.
dū tradit se ad penitētē affectū. vt q̄ prius
erat sub tenore damnātis iusticie/ nūc fiat
sub molli cātu ꝯpatiētis ꝛ indulgētis mi-
sericordie. Expectet tn̄ q̄sqs ē hmōi lamen
tatōes ꝛ ve canādas sibi eē. qm̄ mandauit
dn̄s ī nocte culpe vl' pene cāticū ei9. Disso-
nāt venialia plurima sed ipm̄ carmē nō ob
rūpūt. Resartiūt poti9 assiduis suspirijs in
gemiscēdo nūc ꝑ.v. nūc ꝑ.o. nūc ꝑ.i. speran
do deniq3 vl' gaudēdo ꝑ.e.a. Atvō nō op9
est h ꝛ nūc/ carmīa veteris hois venūdati
sub pctō vocē habētis obtusa3 ꝛ raucā vel
pene nullā recordari. ꝙuis mutua ꝯꝑatōe
nr̄m cāticordū cū gāma suo suaui9 appare
ret. ꝙuis ꝑterea redderetur credibili9 aīali
homi qcqd spūalis affirmat de canticis ꝓ
prijs/ suisq3 iocūditatib9 v̓tuosis. vt si fie-
ret ꝯꝑatio philocapti fatui/ cū casto philo-
capto in celesti amore. ebrij carnaliter cu3
ebrio sobrie spūalit̄ zelātis seu zelotipi/ ꝑ-
niter/ a zelo bono ꝛm scia3. Et ita de silib9
¶ Fiebat obiectio supius ꝙ mens non
pōt intelligere nec exinde cantare simul
plura. sed apud pħos ꝯquisitio remaneat
Certum nobis est aīa3 marie ꝛ multo am-
plius xp̄i/ beatos quoq3 spūs/ ta3 in v̓bo ꝙ
in ꝓprio genere/ tot simul intueri/ tot simt
obiectis affici ꝙ nō est numer9. Uidit Bn̄
dictus q̄si sub vno solis radio mundū col
lectū. Colligit Anzelmus/ ex gaudioꝝ re
flexionibus gaudiū in q̄libet infinitu3 ꝙ
non cape sed intrare dr̄. Uidet ocul9 atho-
mos īnumerabiles radiāte sole, ꝛ ꝑtē tota3
hemisperij circūgiratōne facillima cernit.
Porro qd auris in iocūdo murmure riui
qd in tremoribus cordaꝝ vel cymbaloru3
infinitis valeat ꝑcipere cognoscimus. Siq̄
dem sonus oīs minutias/ ꝛm ꝓportione3
habet infinitas. sicut ꝛ omne continuū in
semꝑ diuisibilia secabile cōstat eē. Ampli-
us in tonis sensibilibus videre est suꝑ vnū
tempus posse fieri verbula seu floretos vl'
flosculos ꝑ minutias notularū/ quādoq3
quattuor quādoq3 sex. Sunt qui ꝑticipa-
tionem ad octo deducūt. iuxta vocis mol-
liciem ductibilē. Quāto facultas talis am
plior eē in cāticordo mentis censenda est.
¶ Exemplificemus in.a. gaudio. ꝛ in.v.

dolore. ⁊ singulū hoꝝ ad denariū facili deductione flectamus. ⁊ ita de alijs tribus fiet ꝑspicuū. Ecce gaudeo ꝓmo quia sancte gaudeo. Secūdo quia non male gaudeo. Tertio quia sancte spero. Quarto qꝛ non male spero. Quinto quia bene misereor. Sexto quia nō male misereor. Septīo iterūʒ gaudeo. quia sancte timeo. Octauo qꝛ non male timeo. Nono qꝛ rite doleo vt in penitētia. Decimo quia nō male doleo. vt de seculi tristicia. ¶ Rursus idem apiamꝰ in. v. dolore q̄si viceuersa. Ecce doleo. primo qꝛ male doleo. secūdo quia nō bene doleo. tertio qꝛ male timeo. quarto quia non bene timeo. quinto qꝛ male misereor. sexto quia nō bene misereor. septimo qꝛ nō bene spero. octauo qꝛ male spero vt in vanis. nono qꝛ male gaudeo sicut qui exultāt in rebus pessimis. Decimo quia nō sancte gaudeo de diuinis. ¶ Possemus ꝯformiť ad hāc multitudinē ostēdere ꝙ nō ē psalmus nō versus psalmi. nō verbū. nō deniqꝫ fillaba/ad quā ⁊ ꝭm quam nō possint ꝯsone ad vocalē suā sit. a. sit. e. sit. i. sit. o. sit. v. voces spūales quaslibet ⁊ quotlibet depromere. Sic maria in suo magnificat ꝑ oēm vocem musicalē/agili voce cōcurrit. sic in alphabeto. sic in pater noster. sic in suo Aue maria. sic in Credo fuit. ea viuēte ꝯpositū sic in Benedictus. sic in Nunc dimittis. Quid conor ꝑ singula cū in quolibet hymno dicā amplius in quolibet verbo suo. ꝑ omnē vocalē ꝑ se vel ꝓximis cōcinere fas habebat. ¶ Irrideat nunc aliquis si potest si gaudeat gāma mysticum. imo vero nō iam irrideat. nō reijciat. nō conspuat. quia si sapiens est ipē audiēs sapiētior erit si insipiens/poterit ad sapientiā venire salutarē pariter laudis. ⁊ si vacet vt videat. si quiescat vt audiat. si oret vt sapiat. si mereatur ꝑ oratōeʒ. tandē agnoscere q̄d psalmꝰ iste sonet. Beatus populus qui scit iubilationē. ¶ Gāma mysticū potest exponi vꝉ ampliari ꝑ noīa quinqꝫ passionuꝫ quasi totidem vocuꝫ. lꝫ in cōnotatione/v̄ba seu verbula deficiant. Et ꝓmo species omnis ꝫpantie ⁊ fortitudinis que sunt in concupiscibili ⁊ irascibili mediant inter passiones vtriusqꝫ viciosas. Sed discurramus ꝑ singulas voces. ¶ Ecce reducūť ad. a. delectatio q̄si q̄dā delectatio. q̄m vt lac se infūdit dū meditatio ꝑmit. affectio sugit Leticia q̄si laticia. qꝛ dilatat. voluptas q̄si volubilitas. nūc hac nūc illac circa rem dilectaʒ apprehensam. Jocunditas quia ꝓuocat ad iocū qui facilis est nec laborat. Hilaritas quia se foris facietenus explicat maxime ꝑ oculos in honore leto. Alacritas que est vigor vtendi se ⁊ suis officijs expedite. Liq̄factō que se ꝓprijs terminis nō ꝯtinet plꝰ ꝙ aer aut aque. sed labitur in rem amataꝫ Defectio que nō subsistit in sua virtute conatu vel opatōe sed cadit in rem dilectam sicut liquefactio. Ebrietas que nō videtur esse sui cōpos ꝑ amoris magnitudine. Satietas tamē que nō excludit desideriū sed fastidiū vt ibi/fruūtur nec fastidiunt quo frui magis sitiunt. Fruitio que ē inhesiue ī re amata ꝓpter se/cū quiete. Transformatio nō per substantiā sed assimilationē q̄litatiuā in amore viuo. exultatio. tripudiū. iubilatio. plausus saltatio. grāxactio. vox laudis. ¶ Reducūtur ad. e. spem que nō accipiť hic ꝓut est virtus theologia sed generaliter ꝓ desiderio boni futuri. tendētia expectatio. esuries sitis. ardor audacia bona. ira bona. zelus bonus. anhelatio emulatio bona. suspiriū cōcupiscētia. ¶ Reducuntur ad. i. cōpassionē. miseratio. misericordia. pietas. mititas. mansuetudo. benignitas. liberalitas. munificentia. elemosyna. id est. affectus miserandi tam in spūalibus ꝙ in corpalibus incommodis. ¶ Reducūtur ad. o. timorē fuga. desperatio bona. segnities bona. stupor bonus. admiratio erubescētia bona. verecūdia bona. horror. agonia. trepidatio. formido. abomīatio peccati. nausea voluptatis male. fastidiū bonū. tedium bonū vite huius. timor reuerētialis qui est quedā resilitio in ꝓpriam paruitateʒ/ex cōsideratione superioris maiestatis aut est resilitō formidabilis ad ꝓpriū adiutorē cum cōsideratōe vigentis necessitatis. ¶ Reducuntur ad. v. tristicia contritio dolor. odiū bonū. detestatio. inuidia bona. cruciatus. torsio. planctus seu plangor. lamentum rugitus. gemitus. vlulatus. lāguor. ¶ Possemꝰ omnes has quinqꝫ resonātias/ī aspectu crucis notare et in. x. littera. In christo quoqꝫ qui

F

B

fuit in mysterio redemptus q̄nq̄ʒ siclis. Sʒ
⁊ in matre eius ſm euāgelij tenorē ⁊ notu
las. ¶ Uis audire cāticordum marie in a.
Magnificat anima mea dominuʒ. Uis
in. e. Ecce ancilla domini fiat mihi ſm ver
bū tuū. Uis in. i. Uinū nō habent. Uis ī
o. Turbata eſt in voce angeli ⁊ timuit illo
ire. Quis nempe? Joseph ſponſus nō du-
bium quin ſponſa maria timoris conſors
fuit. Uis in. v. Ecce pater tuus ⁊ ego dolē
tes querebamus te. Uis rurſus in. i. ſimul
omnia cōſonāte Erige cordis aures ad vo
ces ſpūs ſui. dum ꝓpriū filiū/dum dilectū
oris ſui viſcerū quoqʒ ſuoꝝ ⁊ votoꝝ/cōſen-
ſit crucifigi ꝓ redemptōe noſtri. dans no-
bis illum vtiqʒ cum gaudio ⁊ exultatōne
que ſūmā ſupabāt carnis anguſtiā. Alio-
quin qualiter impleſſet qđ dicit̄. Hilareʒ
datorē diligit deus. Deſideriū rurſus qđ
habuerat cum filio nos ꝑ crucē redimi dū
implebat̄. Nōne queſo delectabat. Nun-
quid nō p̄terea crediderimꝰ eam congratu
laſſe ſaluti latronis/cū audiuit a filio Ho
die mecū eris in paradiſo. Cum orauit in-
ſup filius ꝓ ꝑſequentibus. Pater dimitte
illis qꝛ neſciunt quid faciunt. ¶ Uiderer
ſupfluus/ſi chriſti cāticū ꝑ has quinqʒ vo
ces p̄cipue ꝑ mollē cantū miſcdie quo nil
hoibus acceptabiliꝰ eē debet/vellē intima-
re. ¶ Exhilareſce ad hec ⁊ ſpera tu q̄ perie
ras miſerāde homo. Quid vltra negare ti
bi mater miſcdie poterit/ſi ꝓpriū ꝓ te filiū
cōſenſit offerri tāte miſerie? Quid cōcedet
beatificata in celis/q̄ talia dabat i terris af
flicta? Perdidit miſeriā nūqd ⁊ miſcdiaʒ
ꝑdidit paſſionē/ſed nunqd cōpaſſionem?
Perdidit ꝑfecto cōpaſſionē afflictiuam/
ſed retinet cōpaſſionē electiuā atqʒ ſuccur-
ſiuam. ¶ Reddamꝰ ei viciſſitudineʒ q̄lit̄
hoc inq̄s fiet? Aptemus ei iugiter voces
cāticordi noſtri ꝑ verba canticordi ſui vni
verbo euāgelij. Cōcordemus pariter voci
cōſilij vocē volūtatis noſtre: qđcunqʒ dixe
rit vobis inq̄t facite. Sed hoc qđcūqʒ face-
re ſcis oīno nō poſſe nos o beata niſi dicēs
filius tuus dederit voci ſue vocē virtutis.
In cuiꝰ vbo laxātes opatōis rhete ⁊ ſimul
opem ferēte cōpleamꝰ iuſſum tuū. qđcūqʒ
dixerit vobis facite. ¶ Atuero pauſan-
dum eſt tandē aliqñ/verboqʒ noſtro fi-
nis dādus ē. Nec ignoramꝰ futuros eē nō
nullos q̄bus aptior/videbit̄ q̄dā ſimplici-
tas vniꝰ vel paucoꝝ affectuū ꝓ ſua exercita
tione. queādmoduʒ ſimplicibꝰ ruſticanis/
plus placet aliqñ tympanū gallice tabour
omeruedon. ⁊ fiſtula repetēs aſſidue idem
quoniā aures ad ſubtiles armonias nō ha
bent idoneas. Habemꝰ in collationibꝰ pa-
trū de reductōe omniū affectuū ad hec ver
ba. Deus in adiutoriū meū intēde. domie
ad adiuuandū me feſtina. Edidimus nu-
per monocordū/ſup oratōneʒ dñicam/ſub
vna amoris corda. Dehinc pſalteriū deca-
cordū/ſup vna tātūmodo/ſm vnā cōſide
ratione aut ſup tribus ſm alterā aut deni-
qʒ ſup decē cōformiter ad legis decem ver-
ba. Alijs vero delectabiliꝰ eſt alternis vti
cum natura ꝓ ſua mutabilitate imutatōe
delectet̄. ¶ Demū gāma noſtrū ſub quiqʒ
verbis q̄ volebat aplꝰus loq̄ ſenſu ſuo/pote
rit oibus accōmodū fieri rudibꝰ ⁊ peritis.
multiuolis ⁊ pauca q̄rētibꝰ/ſint pueri. ſint
ſenes/ſint puelle vel v̇gines. maxime q̄ di-
uiniꝫ mācipant̄ pſalmodijs. plus ei valet
hoc loco pia deuotio. q̄ꝫ eruditio litterata
plus penitēs affectus q̄ꝫ veſtigās intellectꝰ
prout in opuſculis ⁊ induſtrijs de theolo-
gia myſtica inuenerimꝰ annotaſſe. Tantū
mō diſcat diſcipulꝰ xp̄ianus reducere ſe ad
ſe/vt p̄currat prior in domū ſuā ⁊ illuc lu-
dat. cōceptōes ſuas agat. Non in delictis
ait ſapiēs. nec in verbo ſupbo qđ ꝓrſus ad
uerſum eſt verbo dei. ¶ Supſunt ad extre
mū multa ſup auditu melodioſiſſimo ver
bo dei. que noſtrū gāma nouū ornarēt. vt
quis auditor. quis cantor. quis exauditor
idoneus vbi de omni genere muſicorū in
pſalmis memoratoꝝ. cātu. pulſu. flatu. mē
te. ſpiritu. p̄ratis addēda ē ad gāma noſtꝝ
De cāticis inſup exultatōnis ⁊ lamētatōis
ꝑmaximas quales ſunt in dialetica ⁊ rhe-
torica loci/ad triplicē inueſtigatōeʒ hiſto-
ricam videlicet phiſicā ⁊ theologicā. latiuſ
oportet cāticoꝝ omniū origineʒ naturāqʒ
venari. Elegia deniqʒ caſta verſibus impa
ribus caſtos cātabit amores. Sed tāta ſūt
ad p̄ſens dicta ſatis. ꝯcordāte noſtro p̄cen
tore q̄ ait. Beati q̄ audiūt verbū dei ⁊ cuſto
diūt illud. In cuiꝰ fiducia vbi/vacās ꝓ va
cantibꝰ cāticordi verbū feci.

Tertiū opusculum

v Olumen aliud colligit ī J
se thomos tres plus vm
modos traditionis varios
quā pro diuersitate materie
¶ Primus thomus conci
liat ⁊ sequi facit facetam ele
giam cantatricem amorum domine theo-
logie quasi liricum ⁊ odarū carmē. ¶ Se
cundus thomus alter secundus habet ca-
nones seu regulas amphorismos vel ma-
ximas aut theoreumata de canticis ꝑ no-
culas quinquaginta. ¶ Tertius thomus
alter tertius verbum solatij multiplex ī se
dirigit per particulas quinquaginta. Et
ita iuncti simul hi duo thomi/centilogiuꝫ
constituunt.

Carmen super reco-
gitatione mortis.

c Erne qs es. qd agis/moreris dic/
duc cor in alta.
Cor cruce ꝯpūgāt spes timor ardor amās
Cātica/saltum/lamētuꝫ/plāctū qꝫ freqnta
Jungito iocūduꝫ psalteriū cythare
Cōcine sic olor tua dū mors imiet/o mors
Mortua morte iesu/sis mihi porta poli
Tempus adest aīa q̄ spōsa cubile beatum
Spōsi cōscendas sedere ꝑpetuo
Ergo cātet himē/ mēs/os/cor/lingua/vi-
Plaude/sali corā/te iubilus rapiat (gorqꝫ
Te tn̄ ⁊ tua fle/tua sit spes vnica xp̄i
Passio/sit meritū gratia sola tuum
Buccinet aure tua sonitu vario tuba du-
Terreat ite tonās/blāda veite leuet (plex
Turturꝭ hec faciēs iūges suspiria/suaui
Qđ vl' alauda canit vl' philomena melos
Cor tremet ob tract⁹ varios/dū leticie vis
Cor vehit in altū/mox p̄mit anxietas
Carmīa nocte de⁹ tibi dat dū te pegre fers
Fac resonet sua laus iugiter ore suo

De laude musice

m Usica diui noua pulsu q̄ fit amorꝭ
Extolli nulla laude satis poterit
Cor recreat. curas abigit. fastidia
Fitqꝫ pegris q̊s vehit apta comes (mulcet
Per medias hyemes ꝑ soles carmīe fisus
Ibo spe patiēs/letus/alacris/ouās
Nā fugiūt tristes cātu ꝑ inania cure
Dis ⁊ insidiās hostica pestis hebet
Uertit occursu psallētū saul velut alter
Factus hō/psallit/fitqꝫ ꝓpheta nouus
Exagitat neq̄ dū spūs hūc/cytharedus
Pastor ꝑ numeros cogit abire dauid
Uatidicus deerat helizeo spūs olim/
Dū cecinit psaltes ꝓtinus implet eum
Pithagoras mot⁹ fuerat ꝯponere cordis
Adiectis cythare cōpositis numeris
Spūs ecce monet spirās ꝑ carmina vatuꝫ
Ad dn̄i laudes cūcta creata simul
Ut iubilēt/psallāt/ exultēt/vt cytharā dēt
Tympana cū cordis/organa/nabla/choꝝ
Corpa spiritib⁹ sūt organa ꝯsona. mūdus
Est chorus vnus q̄ ludere no ys amat
Carmīe mūdano sibi dissona p̄ua volūtas
Cōcordans toti/fit moderāte deo
Ornat ⁊ ip̄a notꝭ breuib⁹ lōgis ve camenā
Improba viuēdi mors variādo vices
Biscātū mollē miserās dat gr̄a/raucis
Strident de penis culpa tenore graui
Heu fuge te tali fuge dep̄ cor esse tenore
Ut sis sub molli molle cor adde tibi
Quid q̄ corpibus curādis musica ꝓdest
Dum cor letificat lenit ⁊ alleuiat
Bātvetrūqꝫ tibi gētiles/pulcher appollo
Carminis/⁊ medice phebe repetor opis
Colligit pulsu venaꝝ musica cordis
Que sit temperies q̄ frasis/atqꝫ thesis
Hoc medic⁹ tactu iuuenis cōiecit amorē
Cuius in agnete cor furit igne graui
Carmīa nō loq̄mur nūc execrāda magoꝝ
Nec nisi mysticus est ip̄e poeta placet
Amphion ac orpheus cātu mouisse ferūt
Hic lapides/diras ꝯ̄ furias herebi
Morib⁹ hec duris si trāsferas institutis
Mutādiqꝫ bona dogma salubre canūt
Adde q̄ i populis mutat vel iā variatos
Insinuat mores musica cuiqꝫ sua
Est q̄uis huic/petulās illi/moll' vl' agrestꝭ
Unaqꝫ dilatās cor vehit/ista p̄mit
Est diatesseron ē diapente cuꝫ diapason
Triplex legitimis copula nexa tonis
Rursus ī octo tonos finē/mediū/caput oēs
Cantus partiri suscipit ecclīa
Antiphonas dedit ad psalmos ignatius
Mōte put q̊dā desup audierat (captas
Turpibus ⁊ fedis infantū queso cauete
Flexibiles animos cantibus inficere

Festinat ĩ tenẽras energia carmĩs aures
Uret vt vrtice cor tibi lubrica vox
Urit cantãdo facit idẽ sepe vidẽdo
Femina/flagicij fundit vtrũqꝫ virus
Quid numeremꝰ aues hũano q̄ capiuntur
Cantu/nec cantũ despicit vlla suum
Pisces ⁊ cerui mulcent̃ cantibus/egris
Antidotum varijs musica crebro fuit
Prebe fidẽ grecis delphinꝰ ariona vexit
Fluctus ꝑ medios/dũ lyra mulcet eũ
Fistula pastorꝝ pecudes/armẽta gregisqꝫ
Solat̃/nec eas terret imago lupi
Pascua tũc secura metũ/minuitqꝫ mgr̃o
Tedia pascẽdi rusticus iste sonus
Fistula pan phebi cythare certauit agrestꝭ
Judice te mida victus apollo fuit
Judiciũ nã cuiqꝫ suũ/ sua cuiqꝫ voluptas
Sic natura suũ grande melos variat
Buccina terribilis animosũ pecꝰ equoꝝ
Bellis exacuit/militis ira viget
Femina dũ terit donec pueroqꝫ soporẽ
Ducens in cunis cãtat inepta rudis
Celica turba iesu nati fescennia cantat
Pax homini terris/gloria celsa deo
Rusticꝰ arua colẽs/an vociferãdo iocat̃,
Cantat/⁊ alleuiat inde viator iter
Artẽ q̃sqꝫ suã mulcet durumqꝫ laborẽ
Qualicunqꝫ sono/sit lꝫ asperior
Uox deuota deũ placat iratũ/placꝫ armis
Ciuibus/ipa choris cõcinit angelicis,
Uocibus ecclie pater anguſtine fateris
Motũ te lachrymis ora rigasse pijs
Felix cuiꝰ erãt peccata retecta maria
Que totiẽs voces celitus aure capis
Organa dũ cantãt sibi soli/corde canentẽ
Corde deo pleno Ceciliã legimus
Cordibꝰ vt nr̃is psallamꝰ paule monebas
Actio nam talis iure beat duplici
Inchoat hic ⁊ nunc celum/viteqꝫ beate
Moribus ⁊ ritu degit in exilio
Mors veit in t̃ra q̄ carnis vincl'a resoluit
Cãtantẽ in psalmis victor in alta vehit

Ecclesiasticoꝝ ex L hortatio ad cantum.

S Emp ĩ ore tuo sit lausꝭ sint cãtica siõ
Quãuis captiuũ te babylõe doles
Fac hoc ꝑcipue/cui cantus ecclie dant
Absqꝫ labore cibos veste domoqꝫ tegi
Hꝰ leue põdꝰ ⁊ hꝰ tibi spõte iugũ posuisti
Fer/nec dũ viues rumpe vel excutias
Sed tedet dices eadẽ totiẽs iterari
Mẽtẽ cũ cerebro vox reboanda grauat,
Quo crucier doleãqꝫ mõ nescitis amici
Fundere sufficiat corde ꝑces dño
Frat̃ nil magnũ sine magno vita labore
Fert hominũ/perstes/vsus alacris erit
Tu tibimet crebro dic ecclie vice fungor
Psallẽtisqꝫ dolor v̄tit̃ in meritũ
Paucis crede dat̃ ꝯstans or̃o cordis
Laudãdũ sed opus/dũ canis ore/facis
Reddis vota deo/tua fratꝝ debita soluis
Corpus dũ torques frigore/fame/siti.
Lex hec ẽ hoĩs veterꝭ/labor ⁊ sudor hĩ sit
Posterius reqes ve sine/cãtica/laus.
Uiuere nõ fas ẽ homini semꝑ ꝓut optat
Optet qꝺ lex vult/ ⁊ sua tp̃a dant.
Redde priꝰ dño qꝺ debes/deinde vacabis
Scripto vel studio/seu meditare silens.
Scito valẽ nihil studiũ. nõ martyrũ. nec
Cor raptum. nisi sit iussio facta dei
Inde metire tuos instinctꝰ/q̃n sequẽdi
Nã motus cordis fallere crebro solent
Te desiderio cordis cõmittere noli
Cõmentisqꝫ tuis sed patris imperio
Esto tuis ita solicitus studijs/q̃si semꝑ
Cor sit ad arbitriũ presto redire tuum
Gr̃a dux hoc sola põt ꝯferre/ꝑcemur
Gr̃a sit nutrix/sit comes assidua
Tristis es eq̃ tũc aĩo psallẽs tibi vim fac
Uim patit̃ celum/vim faciamus ei
Mox veiet/gaude/mors te ꝺ carcẽ soluẽs
Psalmis cãtantẽ victor ad alta vehet,

De laudibꝰ elegie M spiritualis.

Q Uisqs amas ꝓsã/metrꝭ ig̃scito nr̃is
Spõte stilo veniũt/corqꝫ lepore tra
Diuos blãda libẽs elegia cãtet amores (hũt
Tracta malis totiẽs ꝑua libidinibus.
Solet̃ seniũ/iam nõ captiua refectis
Unguibꝰ ⁊ casto cõiugis apta thoro
Cur nõ ancille fronesis si libera fiat
Mũdaqꝫ cõplacito cõfouere sinu
Nõ maiestati dictoꝝ/detrahit vsus
Metroꝝ/maius põdus eis tribuit
Uersibꝰ om̃imodis vates scripsisse sciunt̃
Ut hieremias/iob/sic dauid/ ⁊ moyses
Carmĩa ꝯposuit salomõ rex milia q̃nqꝫ.
Cãtata est mulier fortis ab ore suo

Frenāt ne vaga sit mēt mētē/ pluria paucꝫ
Artant/ ⁊ pstant eē sui memores
Plꝰ sensus/ plꝰ lucꝫ hñt/ plꝰ ordine pollent
Versus/ si cor eis cū studio dederis
Verius ⁊ breuiꝰ seruant̄ scripta ligata
Metro/ nam vitiū ꝓtinus insinuāt
Fortior ē vox q̄ ꝑ stricta foramīa trāsit
Quā que decursu liberiore meat.
Nō alit̄ metris sentētia pssa canoris
Vi maiore sonat/ ꝑcutit. ⁊ penetrat.

Legatur per modum dialogi.

N r Esipit an seniū r̄petēs puerilia? n̄ sꝫ
Vult aq̄le ritu/ vita redire prior
Demoniū caueas lateat ne meridianū
Vanis in studijs ꝑdere tempus amans
Cedāt vana p̄cor/ cedant/ sed cū pietate
Carminibꝰ textis/ fructus inesse potest
Ast meliora pōt/ flēdi quoqꝫ tp̄s ⁊ etas
Et q̄s in hoc euo scire poemata vult?
Que meliora pōt exclusus ab oībus exul
Officijs: sed nec carmīa flere vetāt
Nocte deꝰ dat/ ait iob/ carmīa/ rex t̄bulatꝰ
Misit ait dñs carmē in ore nouū
Rara nimis fateor poesis mō/ sꝫ cano celis
Forsitan/ ⁊ veniet tempus amicitius
Scenica nob̄ sunt vl' ludicra iure fugāda
Quis pia culparit sub numeris redigi
Tu mis nr̄a leges nō hic portēta deoꝝ
Nō hic q̄ castis moribus obuia sint
Plus ꝓdesse volūt q̄ delectare/ minorem
Quo fit vt ornatū querere sat sis eis
Ocia tp̄a dant q̄bus est sapientia dictis
Danda/ iesus testis/ ocia pigra necant.

De eodem

O p Rebe fidē grecꝫ delphīs ariōa vexit
Fluctꝰ ꝑ medios dū lyra mulcet eū
Alt̄ delphinꝰ rex seuū ꝑ mar̄ vectos
Nos tandē tuto littore ꝯstituit
Iste deꝰ/ tibi laus/ nobis hec ocia fecit
Ludere cū cythara psalterioqꝫ dedit.
Exemplar quoꝝ trāsmisimꝰ ⁊ monocordū
Scacordū quoqꝫ mens addere nr̄a cupit
Offert quisqꝫ suo gratus sua munera regi
Carmina nō nihil est mystica posse dare
Inqꝫ dies intus si noster homo puerescit
Quis neget huic puero ludere carmibꝰ
Dū cor feruet ei/ dū totꝰ amat/ ꝑ amorē
Dum venit etas ⁊ tp̄s amantis ei
Cōsiliat sacros hymenū carmē amores
Cōiugiū nec gens absqꝫ canore ꝓbat
Sꝫ caueat puer h̄ q̄d degeneres in amores
Rursus ⁊ in veteres corde redire feces
Ebrietas in eo sit sobria. sitqꝫ cubile
Sanctū. cōplexus oscula casta nimis
Sit nec amore suo vl' mas vl' femīa/ carnis
Nudus ⁊ abs sexu sp̄us est ⁊ amor
Est qđ mireris tamē istic femīa virqꝫ
Sponsaꝫ dilectā spōsus amicus habet
Sp̄us hic aīe sit cum diuisus oportet
Tale sciendū cui mysteriū fuerit
Sermo dei viuꝰ valet vnicus ista secare
Discretor cordis cunctaqꝫ ꝑspiciens
Mutuꝰ est zelus spōsi spōseqꝫ fruēdi
Se totis supest vnica spes patrie
Hinc fuge dilecte mi clamat spōsa. scit ip̄a
Nō hic sed celis esse viri thalamū.
Ip̄a subinde petit/ vbi pascit/ vbi cubat al
Meridie/ t̄ris ne vaga sit stolidis (ta
Pascitur interea si suscipit oscula spōsi
Vbera si tractet que redolentia sunt
Ebria fulcitur malis ⁊ floribus/ inter
Brachia se sponsi ꝓijcit in requiem.
Felici fruit̄ somno/ spōsus ꝯiurat/ ⁊ oēs
Audeat vt somnū rumpere nemo suū
Ad vigilē q̄nqꝫ venit saliēs ⁊ alacris
Clāculo ꝓspiciēs voce sonāte veni
Alternat veniēdo vices/ alternat amica
Querēdi studiū/ languet amore pio
Ad vocē liquefit spōsi gaudētqꝫ vicissim
Laude sua demū quicq̄d agūt amor est
Ocia sola placēt spōse loca sola reqrit
Nec spōso nec ei turbida turba placet
Rūpit v̄ba sibi vigor igneꝰ estuat intus
Quē nec corde capit/ nec reserare valet
Quo rapimur q̊ nos elegia ꝓtrahis? euge
Concaluit video sp̄ualis amor
Iam sileas olim veniet speciosior hora
Nūc satis in labijs te liberasse malis

Thomus secundus

Cētilogiū đ cāticis ⁊ solatio. Primū v̄bū đ descriptōe cātici ꝑ q̄nqꝫ v̄ba.

P c Anticū ē vox nūerosa ad dei gl'iaꝫ ordīata. Vox ibi ponitur ꝓ genere ⁊ q̄si materia. Ponitur numerosa ꝓ differētia ⁊ q̄si forma. Finis debet eē dei gl'ia. ¶ Cāticū i sua gene=

ralitate descriptū/ accipit vocem psone ad apostolum dicentē nihil esse sine voce. Et attēdit ꝙ oia fecit dn̄s in numero ꝛ ppter seipm ꝛ sic in oibus est vox numerosa ad dei gloriā ordinata. ¶ Canticū habet deo agente modū per deum exemplantē speciem. in deo finiente ordinez. ¶ Canticum reddit ex numerosa ꝓportione hoc pulcrū ꝛ decoꝝ. hoc suaue ꝛ iocundū. hoc vtile et saluti eruz ꝛ oppositos disproportio parit effectus. ¶ Canticū cantat omnis creatura ꝛ ad illud inuitatur vel naturali instinctu. vel animali sensu vel rōnali seu intellectuali ductu. ¶ Canticoꝝ naturā cognoscere nō infimū est hominis officiuz. sicut homo cuz omni creatura participat. diuineqꝫ glorie ꝯditus est eē capax. ¶ Cāticū vnū est sensuale vel animale/ aliud est rōnale seu morale/ aliud est intellectuale seu diuinale sicut ē sonus animalis rational ꝛ intellectualis. ꝛ ita de voce vel numero. ¶ Canticū sensuale qđ magis est in acceptione ꝯmuni dijudicat triplicíter. visu vt in gesticulationib⁹. auditu vt in carminibus. tactu vt in venis pulsantibus. ¶ Canticū sensuale vnū est comicū aliud est satiricū. aliud tragicū. Et qđlibet eoꝝ solebat in theatris rep̄sentari obiectalit tā ad oculos nutib⁹ ꝙ ad aures vocib⁹ ꝛ fistulationibus seu fidibus. ¶ Canticū sensuale ꝛ ad aures corpis fit tripliciter. pulsu vt in tympano. voce vt in choro. flatu vt ī organo. Unde poetica fictio/ tres p̄mitus eē musas sumpsit ꝙuis ad nouenariū deinceps ꝓdierit. ¶ Canticū cū pulsu fit tripliciter aut in rotatu vt ī symphonia. aut tractu. aut retractu sicut in viella aut rebela. siue cū impulsu vl impulsiuo quodam tractu cū vnguib⁹ vel plectro cū vgula vt in cythara ꝛ guiterna lituo psalterio q̊ꝫ et tympano atqꝫ cāpanulis. cymbala vo sese collidēdo tinniūt. ¶ Canticū cū voce vel animali cātu fit triplíciter. vnū cū naturali significatōe vt in auium garritibus ꝛ in humanis interiectionib⁹. Aliud cum voluntaria institutōe vt in hominū idiomatibus. Aliud cū artificiali modulatōe vt ī richmis in metris ꝛ carminib⁹. ¶ Canticum sensuale cuꝫ flatu/ fit aliqn̄ folle/ qn̄qꝫ vēto sepius ore. ꝓmuz artificialiter in organis. aliud naturalit in arboribus ꝛ vndis tertiū sufflabiliter in tibijs fistulis ꝛ musetis. ¶ Canticū sensuale. habet effectus ī brutis aīalibus. in auibus. ꝛ in hoībus. etiam s̄m phiaꝫ medicinā ꝛ theologiā. ¶ Canticum sensuale corpaliter audibile/ variat p frasim. id est. eleuatōeꝫ ꝛ depssionē tanꝙ in pōdere. p thesim. id est. p ꝓlongationem ꝛ breuiationē tanꝙ in mesura simul ꝛ per multiplicē cōbinationē ꝛ ꝓportionem tanꝙ appropriate in numero. ¶ Canticū rōnale seu morale/ cōsistit nō solū in voce exteriori vt sensuale. sed ī interiori corde. q̄le dicit esse triplex. vnuꝫ rōnis superioris. aliud rōnis inferioris. tertiū imaginationis. De quoꝝ quolibet accipi pōt aplica monitio. vt cātemus in cordibus nr̄is dn̄o. ¶ Canticū rōnale seu morale quale possum⁹ dicere cāticordū. id ē. cāticum cordis tot habet voces. tot sonos aut resonatōnes/ quot sunt ꝓprie vel cōmunit dicte passiones. affectus vel amores. ¶ Canticum morale seu cāticorduꝫ/ voces habet quasdam generales ꝛ p̄ncipales/ quasdā speciales ꝛ indiuiduales. quasdā mixtas aut ī se multiplices s̄m numeꝝ ꝛ distinctōneꝫ passionū. ¶ Canticū morale distinctōeꝫ capit in suis vocib⁹ tam phice ꝙ medicinaliter ꝙ theologice. ꝛ s̄m quālibet haꝝ scientiaꝝ/ possunt oēs claro ꝯpendio reduci ad q̄ttuor q̄ sunt spes metus meror ꝛ gaudiū ¶ Canticū morale seu canticordū/ potest reducere suas voces nunc radicalit ad vnā nunc ad binā. nunc ad trinā. Una ē amor dei ꝛ ꝓximi. Bina est idem amor dei cum odio peccati. Trina complectit amorem ꝛ odium cum feruore zeli. vel spem de saluatione. timorem de damnatione. ꝛ cōpassionem de se ꝛ quolibet viatore. ¶ Canticuꝫ morale. vnum ē laudabile aliud vituperabile. tertiū indifferens. ¶ Canticū morale vnū est meritoriū. aliud est demeritoriuꝫ tertium dūtaxat moraliter bonum vl malum. ¶ Canticum morale vnū est leticie. aliud tristicie. tertiū mixtū ex vtroqꝫ. iuxta volumē Ezechieli datū in quo erāt carmina ve ꝛ lamēta. ¶ Canticū morale vnum letificat sobrie. aliud pie edificat. aliud sāctificat iuste scꝫ ad seipm. ad deū. ad ꝓximū. ¶ Cāticū morale vnū ē trenū qđ ipiū

est ⁊ deijcit. quoddã aiale qđ ebriũ est ⁊ inficit. quoddã dyabolicũ qđ nequã est ⁊ interficit. ¶ Canticũ morale. vnũ est ꝯm virtutes cardinales. bonũ qđ ẽ ſʒ q̃ſi graue vel depꝛſſum. vnũ ẽ ſpũale p̱ donorũ infuſiones velut acutũ. alterũ diuinale p̱ beatitudines q̃ſi ſupacutũ. ¶ Canticũ morale fit cũ myſtico pulſu ſeu plectro gr̃e diuinalis aliq̃n date gratis. aliq̃n gratificãtis. aliq̃n ſpe vel re beatificãtis. ¶ Canticũ morale format qñq; cogitatio vaga ſine arte ⁊ fructu. qñʒ meditatio ſedula cũ arte ⁊ conatu qñq; ↄtẽplatio clara cum arte et agili vſu. ¶ Canticũ morale iuxta pabolã p̄cẽtoris nr̃i xp̄i/ↄtinet ſaltũ. q̄ ẽ exultatio/iubilus et tripudiũ ſpũalis leticie vt i epithalamio Continet lamẽtũ qđ ẽ triſticia nõ ſeculi ſʒ patiẽtie ꝯm deũ/ↄtinet plãctum ſalutaris pnie vt i luctu btõ. ¶ Canticoꝝ corda ſeu fiſtula/non ſonat ſuauiť ſi fuerit dirupta ſi corrupta. ſi ip̱roportionata. ¶ Cãticorum moraliuʒ iudex auris cordis impediť pꝛuritib⁹ curioſitat̃. tinnitib⁹ ſolicitudinis ⁊ ſordib⁹ libidis. ꝯm triplicẽ radicẽ cupiditatis. ¶ Cãticoꝝ diuinoꝝ/materiã ⁊ artẽ miniſtrãt libꝛi. vn⁹ nature ⁊ artis i creaturis. ali⁹ ſcp̄ture ſicut i pſalmis ⁊ trenis. ali⁹ ↄſcie ſicut i meditatõib⁹ ſctis et pijs. ¶ Cãtica diuina bon⁹ angel⁹ iuuat. actuat. pũtat. mal⁹ võ diſſonat. diſſipat ⁊ obſcurat. ¶ Cãticoꝝ moraliũ vaſa ť inſtrã repiũť in oĩ reſonabili ſolũ intra i cordib⁹ p̱ti ex̃ i vocib⁹ ꝑſus ex̄ i op̱atõib⁹ ¶ Caticũ oẽ fundatũ ẽ in monocordo amor̃. ſʒ explicať diuerſimode nũc i diacordo nũc in tricordo. nũc tetracordo. rurſus i pẽtacordo. i hexacordo. i hepthacordo. rurſus in octacordo. i nonicordo. i decacordo. tãdem in oĩ policordo ſine ẽmino ¶ Cãticũ vnũ/pl⁹ reſonat tenorẽ iuſticie. aliud plus mollẽ cãtu nĩe. aliud mittim q̃i ↄ̃ tenor reſonat gr̃am cũ rigore ¶ Canticũ pure leticie repiť apud deũ gl̃oſum ſuo mõ. ⁊ apđ angelũ bonũ. ⁊ apud hoiem beatũ. ¶ Cãticũ pure triſticie vel q̃ſi repiť i demonib⁹ in dãnatis hoĩb⁹. i deſperatis viatoribus ¶ Cãticũ mixtũ viatoꝝ /ſpei. ſ. ⁊ timoris/ diuerſificať ꝯm tres ſtat⁹ incipiẽtiũ q̄ purgant. ꝓficientiũ q̄ illuminãť. approximãtiũ q̄ p̱ficiũť. in qb⁹ exp̱imur qñq; lamẽta gaudioſa eſſe ⁊ gaudia luctuoſa. ꝓ diuerſitate finiũ vel obiectoꝝ. ſicut mater ↄplaceat dũ fili⁹ cũ lachꝛymis q̃rit eã. aut dñs in catuli clamorib⁹ poſt abſentẽ/ↄdelectatur ¶ Canticũ dãnatoꝝ ẽ ipſis turpiſſimum. horribiliſſimũ. ⁊ doloroſiſſimũ. ſed deo ⁊ iuſtis reddiť ex cõſideratione ordinis iuſticie/decoꝝ ſuaue ⁊ letũ ſicut letať iuſtus/ cũ audit clamores peſſimoꝝ qui torquenť ¶ Canticũ in purgatorio hʒ cũ afflictiõe ſolaciũ/ex certa ſpe beatitudinis. ex ecclie generalib⁹ ſubſidijs ⁊ pijs amicoꝝ ſuffragijs. ⁊ q: charitas in eis cõgaudet veritati correctõis ¶ Cãticũ viatoꝝ eť p̱fectoꝝ hʒ cũ fletu ſolatiũ. cũ riſu ſobꝛio faſtidium. Et vix hʒ hora dimidia pauſam vt ſilẽtiũ ſicut nec vnq̄ i eodẽ ſtatu p̱manet. ſec⁹ vbi nõ erũt volubiles cogitatõẽs nr̃e fixe deo. ¶ Cãticũ intellectuale diuidiť ſolis auribus mentis aut ſinderiſis. ⁊ illud fit flatu amoris q̄ ẽ vitalis ſpũs mouẽs q̄cq̄d ẽ ens de q̄ pbia. O felix hoĩm gen⁹ ſi vr̃os aĩos amor q̄ celũ regiť regat. ¶ Cãticũ intellectuale p̄t deſcriptiue dici amor nũeroſus. qm̃ em̃ facta ſunt i armonia mẽſurata mũda ⁊ amoris q̄ ẽ põd⁹ rerũ q̄ moueť q̄cũq; moueť ſic ipa ẽt materia moueať ad formã ſicut ad appetibile ſuũ. vnũq; ꝯm h⁹ amor eſt vniſon⁹ in ↄp̱atõe facta ad deũ. ⁊ omniſonus p̱ collationẽ creaturaꝝ ad inuicem. ¶ Cãticũ intellectuale figurari p̄t in vniuerſo/p̱ exẽpla horologij t̄p̱atiſſimi cũ cãpanuľ aut chori ↄcordiſſimi aut ſimphonie ſuauiſſime. aut organorũ/tot fiſtuľ q̄t creature ſũt ſonãtiũ. ꝯm ip̱fectiõis graues et p̱fectiõis acutas voces ↄciſiores aut ꝓtenſiores. Tãdẽ ſicut in oĩ genere muſico ludit in eis diuina ſapĩa ſuauiť oĩa diſponens. ¶ Canticũ exercere moueť oĩs creatura in ordine ad deũ in q̄ oĩa viuũt ⁊ ſpirando melodiſant qđ p̱cipiũt aures illoꝝ q̄ philoſophiſant i creaturis oĩb⁹. ⁊ pl⁹ illi q̄ theologicaliter anagogiſant. q̄ fit in. xij. ſpẽs aut plẽs cãtici amoris qđ dr̃ nuptiale vel epithalamiũ cãtica cãticoꝝ poſſumus annotare. Nubit ad lr̃am vir cũ libera et ſocia. Nubit cũ ancilla. Nubit cũ dñа ſicut ioſeph cũ Maria. Sic nupſit myſtice xp̄s cũ eccĩa libera. Nupſit cũ ſinagoga q̄ fuit i ſeruitutẽ generãs. Nubit plat⁹ cũ ec-

clesia sua dn̄s. Nupsit xp̄s cū natura hūa na vnitate suppositi. Nubit cū aīa rōnali Nubit cū angelica natura. Nubit insup spūs deiformis in triclinio hoīs instar Jacob ipsi rachel rōni supiori. Lye rōni inferiori. bale ꝛ zelphe sensualitati tā exteriori q̄ interiori tāq̄ ancillis. Nubit tādē sapiē idē ipse spūs deiformis. ¶ Cāticū intellectuale tot hʒ flat⁹ pulsus aut tact⁹/ q̄t sunt amoris spēs. tot notulas ꝛ v̄bula q̄ sūt veritates. tot ꝯsonātias q̄t appetituū sūt cōbinare ꝓportōes. nec vllā patit̄ dissonātiā in aurib⁹ iusti. q̄ lʒ obstrepet mala voluntas dissidēs sibipsi. ꝯsonare repit̄ i toto ordine vniuersi. ¶ Cāticoꝝ oīm ē̄t auditor esse/ q̄libet hn̄s fidē de deo ꝛ ꝓductiue creaturaꝝ cū bona ꝛ ꝯsentanea voluntate credens vt tandē intelligat. Jnfidelis v̄o ꝓrsus ē alien⁹. aurib⁹ em̄ caret spiritalib⁹ nec gloriā dei finē habet. ¶ Cāticoꝝ pfect⁹ cātor solus ē vir desiderioꝝ in gutture vel vasis sanctaꝝ meditationū ꝯformit̄ ad lr̄am et notulas libri multiplicis nature. scripture ꝛ picture p voces nūerosarū affectionū. ¶ Canticoꝝ exauditor ē ipse de⁹ p se principalr̄ ꝛ ministerialr̄ p suos āgelos ꝛ scōs dant cantica nūc leticie. nūc mesticie. nūc ꝓut vult ex vtroqʒ tpata vt in viatorib⁹ resultet solatiū de q̄ sunt q̄nquaginta verba sequētia. ¶ Primū v̄bū solatij ꝛ q̄nquagesimū primū in ordine p̄cedētiū vbi describit̄ solatiū. Et notificat̄ p decem v̄ba sub generalitate.

Thomus tercius

ſ Olaciū est mulcebris passio/ ꝯsurgēs ex pceptiōe ꝯiūctōis obiecti cōuenientis cū subiecto ꝯueniēti. Vel sic. Solaciū ē pceptio cōuenientis cōiuncti. ¶ Solaciū sumit̄ ample vt se extēdit ad oēm poten tiā cognitiuaʒ. sensualē. s. rōnalē ꝛ intellectualē. vt dicim⁹ deū ꝛ angelos ꝛ aīalia delectari vel solaciari. ¶ Solaciū ample diffinitum/ sicut habuit ꝓ genere passionē. sic ꝓ differētijs suis reliq̄ sumpsit. vt ꝯ tristicias oēs positū est qd̄ ē mulcebris seu ꝯueniēs passio. Additū est nomē pceptōis seu apphensionis vel apparētie excludēdo p hoc mot⁹ reꝝ q̄ omni penit⁹ carēt sensu rōne vl' intellectu

¶ Solaciū appropriate sumptū/ est gaudiū/ nō q̄lecunqʒ sed inter anxietates molestias ꝛ dolores ꝯueniēs apud hoīem secum manentē vt in fletū sit solaciū. Vn̄ illud. Solantur miseri nūc mea fata senis. Hinc spūssanctus dr̄ ꝯsolator. ꝛ v̄go maria cōsolatrix miseroꝝ. dante deo confert. ¶ Solaciū ꝯsurgit ex pceptiōe duplicis ꝯiunctōis obiecti ꝯueniētis q̄ꝝ vna est realis. altera solū intētionalis seu spūalis vt in rōne vel intellectu vel etiā in imaginatōe. Et s̄m hoc noīa solacij generalr̄ accepti/ et oppositi doloris /multiplr̄ s̄m phos/ p̄sertim stoicos variant̄. qui ponūt gaudiū nō nisi in sensu seu motōe sensuali et reali. ¶ Solaciū in nobis de⁹ sicut principale efficiēs/ ꝛ angelus de celo sicut subseruiēs ꝛ ministrans opat̄ vt dū apparuit xp̄o angel⁹ de celo ꝯfortās eū. ¶ Solaciū qd̄libet orit̄ ex amore. iō q̄lis ē amoris/ tal' est solacij bonitas ꝛ finis. Vnd̄ sicut duas amicitias duo amores ꝯstituūt/ sic ꝛ duo solacia. ¶ Solaciū t̄renū aīale ꝛ dyabolicum /instar epicureoꝝ opat̄ amor sui vsqʒ ad ꝯtēptū dei. ¶ Solaciū v̄o q̄le desursuʒ est/ piū pudicū pacificū suasibile ꝛ misc̄dia plenū/ causat amor dei vsqʒ ad ꝯtēptū sui. ¶ Solaciū nostrū q̄le debem⁹ inq̄rere fuit in xp̄o exēplarit̄ ꝛ multiplr̄ demōstratū ¶ Solaciū quid sit realiter. an opatio vel aliq̄d ab opatōne distinctū /nō oportet a deuotis curiose pscrutari. sʒ scholasticis derelinqui tāq̄ ꝓbleuma rōnē ad vtrāqʒ ptē hn̄s videt̄ q̄ opatio fit p exp̄ssionē. solaciū seu delectatio p imp̄ssionē. fruitio p ꝯnexionē. ¶ Solaciū ꝓ varietate psonaꝝ tēporū ꝛ locoꝝ ꝯuenit variari. ꝛ ad ei⁹ adeptionē doctrinā ꝛ cognitōʒ /alit̄ ꝛ alit̄ nitī i pueris. i insipiētib⁹. i ꝓficiētib⁹. i pfectis. quēadmodū variat̄ s̄m etates ꝛ ꝓfect⁹ oīm tā sensualiū q̄ moraliū ꝛ itellectualiū melodia cāticoꝝ. ¶ Solaciū i hoīe mlt'iplex repit̄ iux̄ mlt'iplicē i ip̄o potētiā cognitiuā atʒ subiectiuā. quēadmodū nōuit xp̄s exp̄mēs aīam spm̄ carnē dū ait. Tristis est aīa mea vsqʒ ad mortē. Spūs q̄dē ꝓmpt⁹ est/ caro aūt ifirma. ¶ Solaciū ifirme carnis/ ē delectatio sensus exterioris cui⁹ subiectū ē caro aut neruus sensibilis mediāte spū corpali et subtili vn̄ cōsurgit facilitas

aut difficultas solacij iuxta complexionis corpalis qualitatē accidētalē vel innatam ¶ Solaciū aīe tristꝫ/qn̄z ē gaudiū imaginatiue vł cogitatiue v̓tutis/organo corporeo int⁹ vtētis.|Et inde ꝯsurgit vt p̄us in solatio varietas.ſm̄ diuersitatem organi ⁊ spirituū aīaliū ex q̄tuor humorib⁹. sanguine colera.flegmate.melācolia.Et ex diuersis habitibus in imaginatōe vel fantasia. ¶ Solaciū aīe tristis/qn̄qꝫ est gaudiū rōnis/organo corporeo nō vtētis ī actib⁹ suis vbi plurimū valēt habituales ⁊ actuales ī rōcinādo dispositōnes p abstractōēs speꝝ intelligibiliū a fantasmatib⁹ ꝯ virtutū moraliū eq̄li serenaqꝫ trāq̄llitate. ¶ Solaciū ꝓ mpti spūs ē gaudiū mētꝫ q̄ supior est portio rōnis sicut p̄cedēs ē inferior vbi plꝛimū valet irradiatio supiori gratuita ex legib⁹ etnis ⁊ p habit⁹ donoꝝ atqꝫ beatitudinū ⁊ reformatōꝫ sensuū spūaliū. in qb⁹ q̄to sensus ē intimior suo v̓o tāto purior ē Quo ꝯ fit in sensib⁹ corpis. tact⁹ em̄ spūalꝭ et gustus/puriores sūt q̄ deo intimiores p charitatis amplexū ¶ Solaciū qd̓libet in hoīe reptū/dr̄ aliqn̄ solaciū cordis. aliqn̄ solaciū aīe.aliqn̄ solaciū spūs.aliqn̄ solacium carnis/iuxͣ diuersos a doctoribus modos vtēdi p̄dictis noīb⁹. ¶ Solaciū in qbusdā reb⁹ q̄drifarie vt in hoīe. in qbusdā bifarie vt in brutis.in qbusdā nullo mō sicut ī reb⁹ sine aīa repit̄. ¶ Solaciū intrinsece liberū vel laudabile/nō inuenit̄ p̄ter q̄ in vtētib⁹ iudicio rōnis. ¶ Solaciū participatiue lꝫ nō essentialit̄ ⁊ intrinsece liberꝝ repit̄ in imaginatiua vel estimatiua parte hoīs q̄ nata ē obedire rōni ꝯiūcte ⁊ expediete dū impat ⁊ mouet. ¶ Solatiū infirme carnis exterioris ⁊ q̄si brutalis/nullo mō ē elicitiue. liberꝝ.neqꝫ laude p ꝯn̄s neqꝫ vituperio intrinsece dignū.lꝫ nec p̄ncipat̄ liberū arbitriū oī sensitiue v̓tuti sicut nutritiue vel vegetabili.q̄ ꝓ statu isto nō audiunt ronis impiū.quicqd de statu innocētie diceret̄ ¶ Solaciū sicut hꝫ ꝓ obiecto adequato bonū apparēs ꝯiūctū:sic omē qd̓ est aut apparere pōt bonū vel ꝯueniēs pōt dici obiectū solacij. ¶ Solaciū deceptoriū tot modis oriri pōt/ q̄t modis potentie app̄hensiue p̄nt in apparētijs ⁊ iudicijs suis falli. ¶ Solaciū deceptoriū nullum fuisset in statu nature p̄mitiue institute.nec in vigilia.nec in somno.nec in diuersa rōne obiectorū p diuersa media qm̄ rōnis iudiciū oīa direxisset vel ī astrologo vidente solē q̄si bipedialis q̄titatꝫ. ¶ Solacium a deceptōne multū auertit̄ p habitus virtuales tam intellectuales q̄ morales q̄ infusos supnaturales imo ⁊ p naturales. ¶ Solaciū freq̄nter inficit̄ ⁊ deprauat̄ p affectum viciosum qualemcunqꝫ. Hinc dictū est. Excecauit eos malicia eorum. ⁊ oīs malus ignorans. ⁊ q̄t capita.i. affectiones.tot snīe. ¶ Solaciū hr̄e potest suū cōtrariū sicut tristiciā ⁊ desolationem ꝓ obiecto ⁊ ecōtra.vt penitens gaudet q̄ dolet. ⁊ de leticia tristat̄.sicut ignis .frigido flatu.frigiditas p calidū circumstans nec penetrans cōfortat̄ . ¶ Solaciū qn̄qꝫ est deceptoriū nō moraliter aut demeritorie viciosum vt dum error est inuincibilis vel eorū q̄ sciri nō debēt. ¶ Solaciū sicut variat̄ ex apparentiarū diuersitate/sic apparentie suā diuersificationem acipiūt in homīe ⁊ potētijs suis cognoscitiuis ꝓpter colligationē hm̄ōi potentiarū adinuicē.q̄ rota trahit rotam. sicut cortina cortinā et orbis orbē. ¶ Solaciorū apparētie variant̄ nedū ꝓ varietate cognitionū sed vt dictum est etiā affectionū.q̄uis alia ⁊ alia rōne.q̄ obiectū intellectus practici/nō est verum absolute sed verū vt compat̄ affectui ¶ Solacijs ī hoīe ꝓueniet rarior d̓ceptio si potētia iudicatiua q̄libet nouerit de dubijs ⁊ suspectis apparētijs/suspēsum tenere iudiciū p arbitrij facultatē. ¶ Solacium causat ī nobis angelus de celo vel bonus vel malus. sicut noīat̄ duplex celū empyreū vbi boni. ⁊ aereū vbi demones qui mystice dicunt̄ volucres celi. ¶ Solaciuꝫ causant ī nobis decē spūs inspirationū vel instinctuū sicut aliqn̄ p spm̄ sanctū illabentē aut habitū causante sic ab angelo bono multiplr̄.sic a malo angelo.sic a celo.sic ab elemētis circūstātib⁹.sic a ꝯplexione naturali.sic a ꝯplexiōe accidētali.sic ab habitib⁹ cognitiue potētie.sic ab habitib⁹ affectiue Et ī his oīb⁹ verꝫ ē.q̄ diligētib⁹ deū/oēs inspiratōes iste coopat̄ ī bonū d̓ p se l̓ p accidēs.reprobis aūt oīa tādē de p se vel p accidēs cedūt ī malū.nec p̄t regula tradi gn̄a-

lis.sed qui solaciat̄ in dn̄o cōsolet̄. ¶ So-
laciū causāt ī nobis hoīes/ ꝗ angeloꝝ offi-
ciū nomēqꝫ sorciunt̄. vt doctores ꝛ plati ꝛ
offerētes ꝓ solatio libros sctōs. nec nō ve-
ritatē ordinare ꝓponētes. ¶ Solaciū ꝑue
nire pt̄ diligētib⁹ deū a sex differētijs posi-
tiōis sursū deorsum. añ. retro. a dextris. ꝛ a
sinistris. ꝯsiderādo gloriā. infernū. pctā p̄-
terita/ ꝑicula futura. ꝓsperitatē ꝛ aduersi-
tatem. ¶ Solaciū nōnunqꝫ a desolatōne
q̄si ꝑ antiparistasim ꝛ vice cotis generat̄.
hoc in Jacob timente fratrē Esau. hoc in
multiplici sanctoꝝ claruit passione ¶ So-
laciū sepe a tentationū angustijs roborat̄
qꝺ senserat q̇ dixit. Dū anxiaret̄ cor meū
in petra exaltasti me. Et rursus. Fm multi-
tudinē doloꝝ ī corde meo ꝯsolatōes tue le-
tificarūt aīam meā. Et xp̄s. Tristicia vr̄a
vertet̄ in gaudiū. ¶ Solacij cā ē aliqñ fu-
ga solacij sicut ecōuerso q̄rere nimis sola-
tiū p̄sertim corꝑale/ īpedit spūale ꝓpt̄ hoc
psalmista. Renuit ꝯsolari aīa mea memor
fui dei ꝛ delectat⁹ sum. ¶ Solaciū aliqꝺ in
ter beatitudīes: aliqꝺ inter fruct⁹. aliqꝺ in
ter v̓tutes ꝛ dona numerat̄ sicut pax luct⁹
et paciētia. ¶ Solaciū solatio freq̄nt̄ oppo
nit̄. nec se mutuo patiunt̄. queadmodū ꝺ
carne ꝛ spū notatū ē. ¶ Solaciū freq̄nter
īpedit̄ a ꝯsolatiōibus aut ꝯsolari volētib⁹
alioqn nō dixissꝫ Job. ꝯsolatores onerosi
vos estis. ¶ Solaciū q̇ fine q̄rat̄ expedit
cog̊scē vt exīde bonitas ipsius vel malicia
moralis seu gratuita cog̊scat̄. cuꝫ finis sit
forma v̓tutū si bon⁹ est. deformitas vicioꝝ
¶ Solaciū q̄rendū ē principal'r ꝓpt̄ deuꝫ
vt hūilius timeat̄. feruēti⁹ diligat̄. ꝛ alacri
us honoret̄. Sic agebat ꝓpha loq̄ns opta-
bundus deo. Letet̄ cor meū vt timeat no
men tuū. ¶ Solaciū q̄rere pōt hō ꝓpter se
nō tñ ꝑncipal'r sꝫ sub deo sicut inclinauit
psalmista cor suū ad faciēdas dei iustifica-
tiones in eternū ꝓpter retributionē. ¶ So
laciū ꝓpter se ꝑncipal'r q̄rere ē tale solaciū
q̄le docebat ꝛ q̄rebat epicurus hō ad se re-
ferēs oīa ꝛ se fruēs. ¶ Solacij media / q̄lia
notat ī ep̄l'is seneca epicurū posuisse vl' ari-
stipū cū sectatorib⁹ laudabilia sunt ī mul-
tis si ad verū finē solacij v̓terent̄. vt prudē
ter declinare nociua, neminē ledere: fortit̄
ferre q̄ necessitas affert. ꝯtēnere mortē. fru-
galiter viuere: cupiditatibus imꝑare. dili-
gere pauꝑtatē. ꝛ ita de plurimis. ¶ Sola-
ciū epicuri nō poterat adipisci sine luctu-
dolore vel tristicia. ꝛ hoc ꝓpter innatā sen-
sualitatis ꝛ cupiditatis vehemētiā q̄s vel
rep̄mere vel sanare/ tristicia est. sꝫ in repri-
mēdo languor maior ¶ Solaciū qꝺlibet
in hac vita suspectū esse dꝫ/ qꝺ non luctui
iunctū vel ī luctu fundatū est. Hinc liber
Ezechieli tradit⁹/ habebat cū carmine so-
lacij lamētatōes ꝛ penalitatis ꝛ pctī. ¶ So
lacioꝝ fines q̄les a mūdanis p̄stituunt̄ nō
ꝯsolationē sꝫ desolationē inducūt. sil'r ꝛ fi-
nis q̄lem stoyci p̄stituebāt/ aut falsus aut
īpossibilis de imaginario q̇dā honesto si-
ne deo vero. ¶ Solacij cuiuslibet lauda-
bilis exēplar dedit xp̄s tam actiue q̄ passi-
ue. ꝛ post eū beata mater sua ab infātia vs-
qꝫ ad mortē. in sūma pauꝑtate spūs. sūma
mititate. maxio luctu. vehemētissima esu
rie ꝛ siti iusticie. sūma misc̄dia ꝛ miseratōe
purissima cordis mūdicia. ꝛ in trāquillissi-
ma pace. ¶ Solaciū xp̄i sequit̄ suo mō q̇
xp̄m induit. hoc ē q̇ sibi sicut exēplari viue
do ꝯformat̄. neqꝫ eñ tali deerit angelus ꝺ
celo ꝯfortās eū dū fact⁹ erit ī agonia. Quis
q̇s g̊ tristat̄ aspiciat hoc exemplar ꝛ psallat
bono aīo/ exultās ad gaudentē xp̄m ꝛ cuꝫ
lamētāte plāgēs qꝺ docuit sub ꝑabola pu
erorū sedētiū in foro ꝛ clamātiū coeq̄lib⁹:
Cecinimus vobis ꝛ nō saltastis. lamenta-
uimus ꝛ nō planxistis. Finis.

Magistri Johannis

de Gerson cancellarij ꝑisieñ. sacre theolo-
gie doctoris xp̄ianissimi collectoriuꝫ suꝑ
Magnificat incipit.

COllectoriū suꝑ magnifi-
cat. ꝑticulas hꝫ expositas.
nō sꝑ eodē ordine q̇ sūt in
cantico. neqꝫ sub eodē stili
genere. sꝫ vario ꝓut se fra-
gmētorū appositio ꝑ sportas. xij. offerebat
Totidē eñ tractat⁹ habꝫ ꝑncipales. Beni
qꝫ plurima repies in fragmētis. q̄ diuersis
in sportis recōdita. vnū in snīa saporē oñ-
dunt. Qui capit accipiat ꝓ sua q̄libet vo-
luntate. bn̄dicente deo multiplicāte. distri
buēte. satiāte. ¶ Primus tractat⁹ post ꝓe-
miū pragmatic⁹ est. seu ꝑ dialogū. ꝛ habet

notulas.l.ſm̄ quas patet materia. ¶ Tra-
ctatus ſcd̄s dragmaticus. ſup cantico ma-
rie. d̄ exultatōe ſpūs ꝯtinet notulas. lxxiij.
¶ Tractatus tercius. dragmaticus eſt in
cantico marie. de reſpectōe hūilitatis ſue. ꝑ
notulas centū viginti. Jungi vō poſſent
opuſcula de oculo triplici. ⁊ de vna ꝑcioſa
margarita. ⁊ d̄ oculo ſpūali ⁊ de triplici vi
ſione dei. ⁊ cōſideratōnes. xij. de cōcordia
theologie mſtice cū ſcholaſtica. ſʒ alibi col
locāt in collectorio ſeptē ſportaꝝ. ¶ Tra-
ctatꝰ q̄rtꝰ ꝑ dragma ſeu dialogū de marie
btificatōe ſup illō Ecce eīm ex hoc btām
me dicēt oēs generatōes/ ꝑ notulas. lxxxij
¶ Tractatus quītus ꝑ dragma ſeu dialo-
gum. quō fecit marie magna q̄ potens eſt.
¶ Ubi prima ꝑtitio eſt. ſi maria paſſiona
biliter mouebat. ꝑ notulas. lx. Alia ꝑtitio
eſt ſine dialogo. de ſctō noīe dei. vbi de tri
plici noīe dei ꝓ notulas. lxij. Poſſet huic
materie de noticia dei q̄ eſt ſcm̄ nomē eiꝰ
ꝯiungi duplex centilogiū. De cōceptibus
vnū. Alterū de modis ſignificādi. Sʒ ali-
bi poſitū ē vtrūqʒ in collectorio ſeptē ſpor
taruʒ. ¶ Tractatus ſextus dragmaticus
ſup quinto verſu. Et miſcdia eius ⁊c̄. De
lamētato marie. ⁊ d̄ timore dei. Et ſup eiꝰ
miſcdia finalis depꝑcatio ꝑ notulas centū.
Jungit iniciū qd̄ dā tangēs modū expoſi-
tiōis moral' ſeu tropologice lamētationū
hieremie. ¶ Tractatus ſeptimus ꝓſaicus
principal'r de mēte cordis ⁊ cognitōne dei
ſup illo q̄nto verſu. fecit potētiā ꝑ notulas
centūquinq̄ginta. ¶ Tractatus octauꝰ
ꝑ dragma ſeu dialogū ꝑtitōnes habʒ
q̄tuor. Pria de depoſitiōe potentiū ꝑ im-
pulſuʒ demoniorū ꝑ notulas. xliiij. Scd̄a
ꝑtitio de cuſtodia angelorū ⁊ fallacijs de-
monū. ꝑ notulas centū. l. Tercia ꝑticio de
ſeptē modis generalibꝰ angelice cuſtodie
ꝑ notulas. lxxxiij. Quarta ꝑtitio per ſolilo
quiū. vbi de cuſtodia angelorū ꝑ notulas
l. Fit etiā mētio de centilogio ſup impulſi
bus. qd̄ ſeorſum alibi ponit in collectorio
ſeptē ſportarū. ¶ Nonus tractatus ſup il
lud. Eſurientes ⁊c̄. cōponit principal'r de
eucharistie ſacro ꝑ quinqʒ ꝑtitōes. Prima
ꝑtitio ꝑ dialogū ꝓcedit ꝑ notulas centuʒ.
Scd̄a ꝑtitio ꝑ ſoliloquiū de laudibꝰ ſacri
altaris. ⁊ vt digne ſuſcipiat exhortatio per
notulas centū. Tercia ꝑtitō ꝑ ſoliloquiū
ꝯuerſum ad Mariā ꝑ notulas. l. Quarta
ꝑtitio ꝑ ſoliloquiū q̄ſi narratiuū de ꝯtem
platōibus marie ſup hoc ſacrō. ⁊ principa
liter de. xij. bonis eius q̄bus replent eſuri-
entes. ꝑ notulas centū cū additōe. xl. theo
reumatū de vnitate. Quīta ꝑtitio ꝑ ſolilo
quiū exhortatoria huiꝰ ſacri ꝑ notulas. l.
Sunt in ſūma q̄tuor centilogia notularū
q̄bus iungi poſſet centilogiū de cā finali
occaſione huius bn̄dicti ſacri cōpoſitū qd̄
alibi poſitū eſt in collectorio ſeptē ſportaꝝ
¶ Tractatus decimus ſup verſu. Suſce-
pit iſrl' puerū ſuū ⁊c̄. Eſt aūt ī ipſo duplex
ꝑtitio. Prima fit ꝑ dialogū ⁊ notulas. lxx.
Altera fit q̄ſi ꝑ ſoliloquiū ⁊ meditatōes ꝑ
notulas. xxx. ¶ Tractatus vndecimꝰ ſub
duplici ꝑtitiōe ſup illo verſu. Sicut locu-
tus eſt ad pr̄es. Prima ꝑtitio de ꝯtēplatō
nibus marie ſup locutiōe dei per ꝓphetas
et maxime ꝑ ſeipſam incipiēdo ab euāgeli
ca narratōe. iuxta cōpilationē nouiter fa-
ctā. q̄ dr̄ vnū ex quatuor ꝑ notulas. xl. ſup
rubrica prima. In principio erat verbum
Unde dat intelligi quantū ſup reliq̄s ſer-
mo ꝓtenſior eſſe poſſet: Scd̄a partitio de
vita ſolitaria iohis. q̄ ſup rubrica ſcd̄a. de
nunciatōe Johis ⁊ habitatiōe in deſerto.
Sunt in hac partitōne tres ꝑticule. iuxta
triplicē modū manifeſtandi vitā ſolitariā
cōtinet notulas centū. ¶ Tractatus duo
decimus in ꝑſona marie ꝑ ſoliloquiū ſum
matim colligens ſenſum cātici huius cāti
coꝝ marie. ꝑ notulas cētū q̄ſi ꝑ pſalteriū d̄
cies decacordū ſupadditis his duobꝰ ver-
ſiculis ab eccleſia freq̄ntatis. Gloria pr̄i ⁊
filio. Sicut erat in principio ⁊c̄. Spectat
ad hāc materiā centilogiū de gloria. Que
rat in collectorio ſeptē ſportarum.

Sequitur ꝓemium

CAnticū marie tractatu-
rus ī ſolaciū ꝑegrinatiōis
mee vergentis in occaſum
(vtinā felix matutinū : ca-
rens veſpe ſubſequat) De-
creui ꝓcedere ꝑ dialogum
more didaſcalico. qualē ſocrates. qualem
plato ſocratē introducēs tenuit. Poterit ⁊
hic nr̄ ꝓcedēdi modus noīari dragmati-

tus. qualis ascribit̄ cāticis cāticorū. q̄lis insup cōmodus est cāticis vel eulogijs amorosis. Q̄d ecclīastica attestat̄ exhortatio. q̄ de v̄ginib⁹ canit. An̄ thorū huius v̄ginis frequētate nobis dulcia cātica dragmatis. Sic igit̄ te fauēte beatissima v̄go sup oēs anīās amabilis. ꝛ amata. sit hoc initiū per dragmata. notulasq; distinctū. Magnificat aīa mea dn̄m. Colloquūt̄ duo fratres. Junior/instar discipuli interrogās. Senior/ mgr̄i locū retinet ꝛ nomen. ambo solitudinis. nō solitarie/ dilectores:

Sequuntur versus

Cancellarij pisien̄. qui cōgrue p̄mittunt̄ opi suo sup Magnificat post p̄emiū.

Se Lugdune tua fratres solant̄ in vrbe
Dum de q̄libet est sermo freq̄ns in eis.
Junior ꝛ senior. hic celestinus. ꝛ iste
Theologus. plaudēs iunior hec loquit̄

Junior

Ecce bonū fratres ꝛ iocundū sil' esse
Idem quos vterus. parq; dies pepit

Senior

Fraternalis amor cor nr̄m nectet in vnū
Firmet ꝛ hoc vnū. gratia xp̄e tua

Junior

Carne quidē frater/ meritis pr̄ atq; mgr̄
Sunt data q̄ nobis ocia grata vides

Senior

Ocia post diros cōflictus atq; p̄cellas
Dat deus/ atq; locat littore nos placido

Junior

En fas ē viuas piter dare/ reddere voces
Fert mens de studijs querere multa tuis

Senior

Quare vices reddā Lenit fastidia sermo
Et sua solamen garrula vox senibus

Junior

Discipulus vocer ergo tuus. tu iure mgr̄
Commoda doctrine. talia noīa sunt

Senior

Discipulus tu sis magis illius/ esse mgr̄m
Qui vetat hic/ solus corda docere pōt

Junior

Hoc sub doctore. meus en potes esse mgr̄
Plantans atq; rigans. crescere xp̄e dabis

Senior

Det p̄cor ille. pete de q̄libet vt fuit olim
Theologis mōs hoc querere/ mox aliud

Junior

Gratulor/ ē mod⁹ h̄ placid⁹ mihi/ tal' ꝛ apt⁹
Sermo pegrinis. sit Jesus in medio

Senior

Promisit. faciet/ talem date modo/ qualē
Se dedit in templo. simq; docēdo sequax

Sequitur p̄mus tra

ctatus dragmaticus sup Magnificat magistri Johannis de Gerson cancellarij pisien̄. habēs notulas quinquaginta:

D m

Agnificat aīa mea dn̄m.

¶ Discipulus Mgr̄ dic oro te q̄ pacto beata ꝛ pulcerrima mulierū. post salutationē elizabeth. post exultationē Jobis in vtero. post collaudationē/ q; crediderit erūpēs in iubilū/ cepit a magnificatōe dei cāticū suū/ dicēs: Magnificat aīa mea dn̄m. Gratū q̄ppe mihi feceris/ tū sciēdi studio. tū ꝯsolatōis desiderio. dū solos nos hic euomuit seuiēs tēpestas velut in scopulū. Bn̄dictus deus q̄ nos in pacto solitudinis atrio collocauit. ¶ Mgr̄ Gratū ꝛ illud mihi subuenit qm̄ mādauit dn̄s/ in aduersitatis nocte cāticū ei⁹. Sūma q̄ꝫ miseriarū ineuitabilius medicina ē. obliuio. Digneris g̊ laudare nos te virgo sacrata. q̄ nō ingrata b̄n̄ficijs dei more priscoꝝ mox cāticū edidisti. ꝯsonans eis in exordio ꝛ dicēs: Magnificat aīa mea dn̄m. Talit̄ olim maria soror moysi in medio iuuēculaꝝ timpanistriarum. Talit̄ dauid rex iclit⁹. vn̄ maria regali ex ꝓgenie exorta refulget. Talit̄ alij plēs ad dei magnificationem eruperūt. vt ē illud: Cantem⁹ dn̄o. gl'iose eni magnificatus ē. Et illud. Magn⁹ dn̄s ꝛ laudabil' nimis. cū ceteris ī archano cordis marie p̄funde collocat̄. Sil'r ꝛ accepat nouissime p̄missionē angelicā de filio nasciturō. Dicerit magn⁹ inqt. Deniq; nouerat. q; fecerat sibi magna q̄ potēs est. Magn⁹ dn̄s ꝛ mag̃ v̄tus ei⁹. v̄tus altissimi q̄ obūbrauit sibi. ꝛ sapie eius nō ē numerus. Quia veritas/ est illa/ q̄ magna ē. ꝛ p̄ualet testimonio oīm p̄ esdrā p̄lato. ¶ Discipul⁹ Tenit ī manus p̄tin⁹ q̄stio q̄ rōe dicat̄ magnificari de⁹. cū penit⁹ nec augeri valeat nec minui. ¶ Mgr̄ Hesitas. nō intelligens scriptu-

rās queādmodū dn̄s a creatura magnifi- caẗ. nō in augmētū sui in se. ſꝫ qꝛ magnꝰ eē ꝑdicaẗ. caniẗ ⁊ laudaẗ. aut certe qꝛ magni ficā facit aiam. cui magna facit ꝙ potēs ē. Nam ꝗs iustificauit hos ⁊ magnificauit. Nunqd paꝝ tibi videẗ magnificata. bea- te marie vḡinis aīa. ꝗ opatōi supra modū magnifice / fuit ausa ꝑbere ꝯsensū: fiat in ꝗt mihi ſm vbū tuū. i. fiā mater filij cuiꝰ eſt pr̄ deꝰ. Quid excelsiꝰ qd sublimiꝰ ⁊ ma gnificētiꝰ poterit cogitari: Qđ ⁊ vidit. cū ꝓphetice subiūxit. Ecce inqt ex hoc beataꝫ me dicēt oēs generationes. ¶ Discipulus.

Quō stāt ⁊ in vnū ꝯueniūt. tanta hūili tas cū tāta magnificētia. tāta deuotio cuꝫ tāta glīa: Sꝫ hēbit hec qſtio locū suū. cuꝫ de beatitudine vḡinis erit sermo. Velleꝫ nūc colligeres aliqs magnificatōnes dn̄i. qs mēs marie ꝯtēplabaẗ sapienẗ in cantici sui ꝑncipio. qtinꝰ ordo nobis suppetat ad loquēdū magnalia dei / nō qdē oīa. hoc eē īpossibile nō dubito. ſꝫ pauca ꝓ captu nr̄o ¶ Mgr̄ Quid appropriatius. qd ve di uiniꝰ poterimꝰ accipe ꝙ ipsūmet psalteriū marie decacordū hn̄s decē vsus. qi totidē cordulas sonorissimas. ꝯformiẗ ad illud vniuersale decacordū. totiꝰ rōnalis creatu re qđ ꝯnectiẗ ex noue ordinibꝰ angelorū. qsi nouē fidibus argutis. iūcta ex hoībꝰ de cima. quā in ꝑmis pentibꝰ ꝑ pctm̄ ruptā / summus nr̄ cytharista repauit. vt ꝯcorda ret psalteriū iocūduꝫ cū cythara. Est itaqꝫ ꝑma huius nr̄i psalterij marie cordula / so nans dei magnificētiā. qꝛ dn̄s ē cuiꝰ eleua- ta ē magnificētia sup celos. Magnificat ī- qt aīa mea dn̄m. nō dicit illū vel illuꝫ. sed simplr̄ ⁊ anathonomatice dn̄m. Scđo ma gnificaẗ in saluatōe. ꝓpterea vocat ip̄m sa lutare. qꝛ dn̄i ē salus. Tercio magnificꝰ ē in respectōe hūiliū ⁊ beatificatōne qm̄ ex- celsus dn̄s ⁊ hūilia r̄spicit. Quarto magni ficꝰ in magnoꝝ opatōe ⁊ nois sui sanctitate qꝛ inqt fecit mihi magna ꝙ potēs ē ⁊ scm̄ nomē eiꝰ. Consonat psalmista. Quia ma- gnificasti sup oē nomē scm̄ tuū. Quinto magnificꝰ ē in mīa. ⁊ miseratōne timētibꝰ eū. Sexto magnificꝰ in supboꝝ mēte cor- dis sui deiectōe seu dispsione. Septio ma- gnificꝰ in hūiliū / exaltatōe potētibꝰ đ sede depositis. Octauo magnificꝰ in esurientiū

impletōne cū diuites dimisit inanes. No no magnificꝰ in ꝑditoꝝ liberatōe. qꝛ susce pit isrl̄ pueꝝ suū. Decio magficꝰ ī ꝓmissoꝝ suoꝝ ꝯpletōne. Sic locutꝰ ē ad pr̄es nr̄os abrahā ⁊ semini eiꝰ ī secula. ¶ Discipulus

Placet adaptatio. breuis ⁊ lucidꝰ or- do. ¶ Mgr̄ Quid vo cēseres. si vari- os oīm organorū sacre scꝑture modulos: īmo voces / oīs generis musicoꝝ / ꝯcordare facerem cū hoc marie psalterio decacordo ¶ Discipulus Redderet scio supadmi- rabilis armonia. ¶ Mgr̄ Scineris silr̄ ꝙ ī auribꝰ suis / nr̄a psaltes copiosissime et distinctissime faciebat resonare voces oīm musicoꝝ dū mētis intuitū. silr̄ cuꝫ plectro meditatōis / liberrimo discursu / miraqꝫ ce leritate / diffundebat vbiqꝫ. dū qsi silr̄ ī oēs et singl̄os se diffūdebat affectꝰ. qs solet hu mana mens singillatim variare / canendo ¶ Discipulus Mirū vo ꝙ vtute value rit hoc effici. cū sint affectuū voces innūere Cū ꝑterea sibi sint ꝯrie vl̄ aduerse. Nōne ꝯriaẗ vox amoris odij sono. Sic desideriū seu ꝓsecutio / tēdit in aduersū fuge. Repu gnat qꝫ gaudiū tristicie. spes timori / ꝯpas sio seueritati. ⁊ ita de plimis. ¶ Mgr̄ Iu re miraris mirabilia. Iō nēpe cātauit dn̄a maria cāticū nouū: qꝛ mirabilia fecit. Mi rabilia ꝓrsus mīe. ꝙ charitas maiora fecit ꝙ fuerūt (si ita dici pt) mirabilia potentie ꝗ fecerat apud veteres mirabilia: ꝙ potētiā ꝙ sapiam: ꝙ iusticiā: ꝙ dn̄atione ⁊ vtutem ondebāt. Sꝫ tūc nouū dn̄s fecit sup terrā: qm̄ mulier circūdedit virum. qm̄. s. suscepit deus ꝑ incarnatōꝫ isrl̄ pueꝝ suū. Qm̄ recor datꝰ ē. Cuiꝰ recordatꝰ. Nō dixit potētie. ñ sapiē. nō iusticie. ſꝫ mīe sue. Tūc memoriā fecit mirabiliū. s. miscđiaꝝ misericors ⁊ mi- serator dn̄s. Qm̄ in rebꝰ ꝑ tp̄s ortis / mira- biliꝰ nihil vtiqꝫ (teste Aug.) ꝙ vt deꝰ fieret hō. ⁊ hō eēꝫ deus. Vis hoꝝ deductōꝫ ac- cipe: ¶ Discipulus Nolo dc pn̄u. qꝛ lo cū forte posteriꝰ habebit amplior declara- tio sup illud. Quia fecit mihi magna qui potēs est. Sed ad inqsitionē redeo / ꝙ rōne mirabar oēs affectꝰ in hoc cātico nouo ma- riā ꝯphendere sil̄r potuisse beatā, dū gra- tulabūda iocūditate dicit deo. Deꝰ cāticū nouū cātabo tibi: ī psalťio decacordo psal lā tibi. Psalteriū qppe decacordū. eē hꝰ cā-

ticum marie/ſupius eſt oſtēſum. ¶ Magr̄
Uocas ad rem diu mihi multūqȝ queſitā. Qua ſup re te docebunt opuſcula nr̄a
d̄ cāticis noiatum illō cui titulus ē/cāticordiū.i.canticū cordis. In cuius vltia pte tradit̄ ꝓ praxi cāticoꝝ ſpūaliū gāma nouū ⁊ myſticū/ad ꝓportionē vel analogiā gāme manuali ſub qnqȝ vocib⁹/iuxta quatuor paſſiones ſeu potius affectōes principales iuncta qnta/q̄ fit ex cōcurſu pluriū/qd̄ dr̄ ꝯpaſſio q̄ſi cū alijs paſſio. Prima eſt amor vel gaudiū. Scda ſpes vel deſideriū. Tercia timor vel diffugiū. Quarta dolor vel odiū. ¶ Diſcipulus O ego nūc memini qd ibidē tractaueris. Sȝ qr venit forte in noticiā paucorū ꝓ ſua magnitudine op⁹ illō/vtile feceris ſtudioſo deſiderio/ſi ſub ꝯpēdio practicā hāc cantici myſtici/tradideris. ¶ Magr̄ Factuȝ eſt hoc iam alibi nec iſtic pigebit (qr ſic vis) inſerere.

Notula quintadecima p ꝓpās ſubdiſticta notulas

Nobilis apl'ꝰ puer euāgelic⁹ nō ſenſibus ſȝ malicia puer hn̄s qnqȝ panes doctrinalis refectōnis. in qnqȝ milia hoīm/dicebat corinthijs. Uolo qnqȝ v̄ba ſenſu meo loqvt alios iuſtruā q̄ decē milia verborū in lingua. Premiſerat tn̄ p exēplū de tibia ⁊ cythara. q̄ niſi diſtinctionē ſonituū dederint/ſciri neqt qd canit̄ aut qd cytharizat̄. Eteni ſi incertaȝ vocē det tuba. qs p̄pabit ſe ad bellū? Cōcluditqȝ opus ē ſenſu. tā cognitōis q̄ affectus dū qs orat loqt̄ aut pſallit. q̄tinus ſ̄ȝ tropologiā. hō ſpūalis ſe paret ad bellū. et cū qnqȝ lapidibus limpidiſſimis de torrēte ſcripturarū goliā.i.ſathanā ſternat: alt̄ dauid puer factus. Hec eſt pabola myſtici cāticordi. vl' cātici cordis: qd̄ hortat̄ idē apl'ꝰ pſallere ſpū pſallere ⁊ mēte. In q̊ cātico cordis tria repetunt̄ vt in cantu oris. Primū ē cātus materia: q̄ vocat̄ lr̄a. Scdȝ cātus vox q̄ dr̄ reſonātia. Terciū cantus figuratio. q̄ denoiat̄ nota vel notula. Materiā cāticordi dicim⁹ oīm diuinorū ⁊ humanorū cognitionē piā ⁊ modeſtā. Reſonātiā appellam⁹ oēm cordis ⁊ ſpūs affectionē moderatā ⁊ ordinatā. Notā vel notulam figuram⁹ ad p̄cedentiū duoꝝ noticiā vt appareat cui reſonātie affectuū ſit aptāda lr̄a meditationū. Hac ſup re/dabunt̄ pauci v̄ſus q̊ꝝ ſnīa plus elucidabit̄. ⁊ hoc p triplex qnariū. Quinqȝ v̄ba ꝓ lr̄a. Magnificus larg⁹ pius es iuſt⁹ miſerator. Quiqȝ affect⁹ ꝓ armonia. Gaudia. ſpes. pietas hinc timor atqȝ dolor. Adaptatio qnqȝ vocaliū ad voces qnqȝ affectionū. A gaudēs amat: E ſpat/ſȝ I miſeret̄. O timet. U qȝ dolēs odit ⁊ iſta notes. Cōformatio ad qnqȝ notulas. Sol. fa. mi. re. vt. Quiſqs aīaduertere diligenter voluerit. inueniet q̄ oīs meditatio ſalubris/tā diuitiarū q̄ humanarū ſciaꝝ/reduci pt ad qnqȝ verba q̊ꝝ q̄tuor prima/deū reſpiciūt. ſ. magnificētia/munificētia/miſcdia/iuſticia. Quintū eſt hoī ſpāle. videlȝ miſeria. Omne ſiqdē cāticū ſpūs ⁊ cordis/hȝ formari/ſ̄m alterum qnqȝ v̄borū ſeu duorū. ſeu triū. ſeu oīm ſil' p̄dictorū. Poſſent ſil'r. oēs cordis ⁊ ſpūs affectōes/ad numerū deduci qnariū. q̄ ſūt gaudiū. ſpes. ꝯpaſſio. timor dolor. Applicando ſingulū verbū lr̄is meditatōis ſingule. p ordinē hic poſitū voci ſonātis affectiōis. Demū qnqȝ vocales ordine naturali poſite notule ſūt/indicātes cui voci lr̄a ſit accōmoda. etiā dep̄ſſionē ⁊ eleuationē ad inſtar gāme manualis. ſol. fa. mi. re. vt. Aut ponat̄ ordo nature vocaliū demptis cōſonantibus vt patet in figura ſeq̄nti.
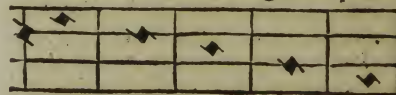
A	E	I	O	U
Gaudiū	Spes	Cōpaſſio	Timor	Dolor
Dei magnificētia	Munificentia	Miſericordia	Iuſticia	Noſtra miſeria

Nolum⁹ aūt/vt extiſtimet aliqs/gāma pn̄s myſticoꝝ oīm cāticoꝝ/valere ꝓtinus efficaciter/vt cātet cor ⁊ ſpūs/p affectū ſil' ⁊ effectū. ſi n̄ fuerit huic arti de ſe cognitu facillime. ſupadditus vehemēs ⁊ iugis vſus. Quippe ſic inſpicim⁹ in ceteris artibus. p̄ſerti in muſica ſenſuali. Sic in pſalterio ⁊ cythara. Sic in choro vocali. Sic in cordis ⁊ organo. Sȝ nec optet nec expedit/ſola pn̄tiū fantaſia figurali verſari diutius. q̄ ducant̄ ad intelligētie puritatē/fātaſmatib⁹ vel tranſcēſis vl' interim quātū

tas extiterit/derelictis. Nec iō putanda est
pn̄s ars inutilis vel supuacua vel solū fan
tasialis. qm̄ ꝑus ē qđ aiale ē ſm aplm. Et
oīs nr̄a cognitio intellectiua sumit a sensi-
tiua ꝑncipiū. q̄ iuuat/dū ordinata sibi fā-
tasmata pn̄tant̄ ⁊ sub ꝯpēdio. Hoc vnū fi
denter pollicemur ꝙ pn̄s ars tanꝙ̄ in vte-
ro nature formata. cui nulla est lingua bar
bara vel ignota/practicabilis erit oibꝰ. Et
ꝑ oēs sine discretōe idiomatū. q̄ ꝯuerti vo-
luerint ad cor. vbi tanꝙ̄ in libro/scriptuꝫ
est impꝛ̄ssum ⁊ signatū ⁊ notulatū (lꝫ obū-
bratū in multis) ꝑscriptū ternariū. Nam
q̄s negauerit deū esse magnificentissimū ⁊
iō gaudendū de tanto dn̄o. rege p̄re deo.
Quis insup nesciat munificentiā ipsius si
ue largitatē. ⁊ ita spes in eo ponēda ē. Por
ro qꝛ mitissimus ⁊ iustus/nobis aūt mise-
ris miris modis surgūt alij tres affectus
q̄ sunt/timor iusticie/dolor miserie/⁊ ꝯpas
sio tā aliene ꝙ̄ sue calamitatis ad implora-
tionē faciēdā diuine miscđie. Vocaliū sꝫ-
inde naturalis ordo positꝰ est. tāꝙ̄ a psal-
terio ꝓfundi cordis incipiat. A dehinc. E
paulo acutius. Deinde I. Postmodū. O
Tandē V. labijs summis exp̄ssū. ¶ Est
igr̄ praxis vt q̊tiēscūq ⁊ vbicūq sillaba
lr̄alis cātici posuerit. A pōt meditatio de
magnificētia dei fieri cū resonātia gaudij.
Si ponit̄ E. sit de largitate dei spes. Si sit
I. resonet ad miscđiam dei ⁊ humanā mi
seriā/ꝯpassio. Si O. timor iusticie. Si V
dolor nr̄e miserie reploret̄. Est rursus hic
inuenire ꝯbinatōes ⁊ ꝓportōes suaues. vt
diatesseron/diapente/diapason. Necnon
neumata cū tonis. cantū cū discātu/teno-
rem cū triplo/⁊ ꝯtratenore. put in opuscu
lo cāticordi/latiori traditōne deductū est
ac sub exēplis monocordi ac decacordi fi-
guratū. Sic in oī cātico sonabili cuiuscūq
sit ligue/valet notulari v̊sus psalmi. Vtꝝ
v̊o sufficiat in eccl'iastica psalmodia ꝙ in
intētio cāticis vel audiētis/fert̄ ad p̄missa
colligi p̄ter opusculo đ solicitudine eccle-
siasticoꝝ. hoc vnū dicimꝰ hic/ꝙ nec inspi-
ratōes sancti spūs artare/nec meditatōnes
eruditoꝝ circa sensum psalmoꝝ/ꝑ ista tol-
lere volumꝰ aut debemus. Sed sunt q̄ nec
sensū lr̄e quōlibet intelligunt. neq quō se
meditādo recolligāt inueniunt. Proderit

hec ars p̄cipue talibus cū exercitio paulatī
no. ꝙ̄tūcūq laici sunt. Verbi gr̄a tu audi-
es. a vocalē in sua p̄te psalmi. dirige medi-
tationē tuā ad magnificentiā dei ac ꝓinde
formet cor tuū vocē gaudij vl' formari de
sideret. qꝛ desideriū pauperum exaudiuit
dn̄s. si plus neq̄t dicēs cū ꝓpha. Concupi
uit aīa mea desiderare iustificatiōes tuas
in oī tp̄e. Tu audies E. tu fer meditatōeꝫ
tuā ī dei lib'alitatē seu munificētiā ac inde
spera. vel sperare desidera. Silr̄ ad I. me-
ditare dei miscđiam cū humana miseria. ⁊
huic ꝯpatere vel ꝯpati tā aīe tue ꝙ̄ alijs cō
cupisce. Ad O. cogitabis iusticie dei seue
ritatē ⁊ inde timebis vel timere deside ra-
bis. Sic ad V. dolebis humanā miseriaꝫ
vel dolere curabis vt n̄ apponas vltra ma-
gnificare te sup terrā. Et q̄s est obsecro tā
hebes aliq̄s/q̄ nō possit sub mortula tēpis
hec addiscē meditari. meditataq exequi.
vel desiderare exequi. ⁊ si nō volatu ꝯtem
platōis/saltē lento nōnūꝙ̄ saltu cordis in-
star locustaꝝ. Veniet hora feruētior qn̄ di
cere ex sinia dn̄o sic satagēs poterit. Viam
mādatorū tuorū cucurri cuꝫ dalatasti cor
meū. ¶ Postremo si videat̄ aliq̄bus hoc
artificiū magis curiosū ꝙ̄ fructuosū. habꝫ
totā musice spūalis seu cordialis armoni-
am/sub duabus vocibꝰ q̄ sunt. spes salutis
et timor dānatōis sub duplici lr̄a vel duo-
bus v̊bis q̄ audiuit ꝓpha postꝙ̄ semel lo-
cutus ē deus. Et hec sunt ptās seu seueri-
tas iudicioꝝ dei ⁊ miscđia respectu p̄mio-
rum ⁊ miseriarū nostrarum ſm q̄ duo for
mabat ꝓpha canticū suū dicēs. Miscđiaꝫ
et iudiciū cātabo tibi dn̄e: cuiꝰ nomen est
sctm̄ ⁊ terribile. Nec aliq̄d inuenies in scri
ptur[⁊ creatur[qđ ad alteꝝ eoꝝ reduci
nō possit. ¶ Discipulus Gratū ha-
beo: qꝛ sentio te ꝯdescēdisse voto meo. Ni
hilominus adhuc supest primus inq̄sitio
nis scrupulus. q̄ rōne potuerit mēs marie
ꝑ oēs affectionū istarū modulos tanta fa-
cilitate. suauissimū gut̄ mētis aptare. cū
vix in magno ocio/cū solerti studio possit
hec practica mō tradita facilit̄ obseruari.
¶ Magr̄ Accipe ꝑmo qꝛ fecit marie ma
gna q̄ potēs est. Subinde mirabilia sūt q̄
sil' efficiūt ars ⁊ vsus. Docēt hoc in ꝓposito
siti. musicoꝝ tractatores. Nō eīm cythari-

fanos si pfectus est deliberat de qualibet cor
da sic aut sic tangenda. qm pho teste ars p
ecta nō deliberat. dum cōsuetudo transit
velut in naturā. q vt sic magis sequit im-
pulsum suum. q̄ deliberās arbitriū. Deni
q3 reddit habitus radicatus & pfectus. illa
facilia q difficilia vel impossibilia videbā-
tur habitu carentibus. Non minus hoc in
spūalibus & intrinsecis opationibus intel
lectus & affectus q̄ in sensibus extrinsecis.
¶ Discipulus Dum acute cōsidero / co-
gor expientijs simł & priuilegijs assentire
¶ Transeo nunc ad inquisitōnes alias.
Una. cur beata maria cum cecinit hoc cā-
ticū / varie posuit & diuisit spm̄ & aiam. di-
cens de aia: Magnificat. addens de spiri-
tu exultauit. Cur p̄terea magnificare dat
aie & exultare spūi? Cur pinde magnifica
tionem aie sue dat dño. & exultationē spūs
dat deo salutari suo? Deniq3 cur incepit
maria canticū suū a magnificatōe dñi po-
tius q̄ a sapia & bonitate? Prius q3 narra
uit beneficia sibi singulariter collata q̄ di
stributa ceteris vniuersaliter ¶ Magister
Uocas me ad q̄stiones. cognitu dignas
Quarū prima cōcernit materiā de diuis. o
ne aie ac spūs. Et hec quidē multa p̄sup-
ponit si pfecte debeat intelligi. Diximus p
dem aliqua in tractatibus de mystica the-
ologia. Uix fuit q3 aliquis p̄cipu9 doctor
phs aut theologus / quin aliqua de spū et
aia tradiderit p cognoscēdo nosmetipsos
q cognitio iure ceteris oibus anteferē. ita
vt nūq̄ possit de ea sermo nimis dici / sicut
neq3 pōt nimis sciri. ¶ Discipulus Ue-
re sic est. nec in aliqua quauis traditōe fa-
teor me magis occupari velle. Presuposi-
tis igiē multis alibi traditis / dic ad p̄ns ac
cōmodū pposito. ¶ Mgr Accipe q̄ L
ipsius aie rōnales q est forma hoīs essen
tialis / s̄m determinationē ecclesie / sūt p̄n-
cipaliter duo actus vel officia. Intelligere
sc3 & animare. Propter primū dr̄ spiritus.
Anima vō pp̄ter alterū. Nec ignoro mul
tis vtrunq3 noībus aliter appellari. Sed
acceptione nostrā / significabit tam descri-
ptio q̄ subdiuisio. Et vt apud eruditos
catholicos aptior fiat intētio nr̄a. Recepi-
mus xp̄m p exemplo. qui dixit. Tristis est
aia mea vsq3 ad mortē. Et de spū subiun-
xit. Spūs quidē pmptus est. Considerāt
igiē doctores in xp̄o quasi duplicē aie rati
onalis portionem. Unā s̄m quā fuit vere
beatus ab instanti cōceptōis clare videns
deum & fruēs eo. Altera fuit subiecta tri-
sticijs & ceteris affectibus vie / qr erat s̄m il
lam passibilis. q̄ q̄ spōtanea susceptōe pe-
nalitatū nō absoluta necessitate. Si potes
igiē cōcipe diuisionē istā quā credimus in
aia xp̄i fuisse. poteris cōiecturare / quid in
ceteris hoībus valeat effici. ¶ Et p̄mo re-
spiciamus beatā nostrā mariā / q dum erat
viatrix habuit post xp̄m tunc viatorē. diui
sionē spūs & aie / mō pfecto. sed differēter a
xp̄o. Primo qr spūs xp̄i / erat pfecte beatus
vt nūc in gloria. spūs marie nō sed in eni-
gmate & speculo cernebat & amabat deum.
Scdo qr nō necessitate aia xp̄i suberat pas
sionibus sensitiuis vel affectiuis. sed vltro
suscipiebat eas. Qd intuēs Hilarius di-
xit xp̄m hora passionis nō doluisse nec ti-
muisse nec timorē fuisse sibi. Supplendu3
est. nisi voluisset. Alioquin esset error. to-
tius euāgelice narratiōis subuersiu9. Aia
vō marie necessario patiebaē ad p̄ntiā ob
iecti tristabilis. Un̄ q̄uis eēt sine pctō ori-
ginali cōcepta. nō tn̄ habebat innocentie
statū primorū parentū. sicut nec alij p ba-
ptismū mūdati. qn̄ deleē culpa manet pe-
na. i. necessitas patiēdi. Tercia dr̄ia sumi
tur. qr beatitudo xp̄i q fūdabaē in spū / nō
redūdabat nec effluebat in aiam nec passi
ones aie cōturbāt spm̄ vt spūs erat. Aliter
vō fiebat vtraq3 redūdantia de virtutibus
spūs marie in aiam. s. & ecōtra de passioni-
bus aie in spm̄. Hinc minus doluit in fi-
lij passione. nec ita clamauit p sensualita-
te / deus meus q̄re dereliquisti me / sicut fi-
lius. Quarta daē dr̄ia. qr spūs xp̄i (qui di
ci pōt cor ipsius) semp vigilabat. etiā aia
dormiēte. iuxta illud: Ego dormio et cor
meū vigilat. Non sic in maria. ¶ Discipu
lus De beato paulo quid dicimus cum
vidit arcana dei? ¶ Mgr Probabile ē
q̄ maria aliqn̄ sic rapta fuerit & sic inspexe
rit. atq3 multo diuinius fuit in maria di-
uisio spūs & aie q̄ in paulo vel iohe. vel ce-
teris viatoribus. Quia nulli motus aie rō
nalis / qui nati sunt obedire rōni p̄uenie-
bāt in maria iudiciū rōnis vel spūs. Sec9

in alijs/qui ꝓpterea peccare poterāt venia-
liter. ¶ Discipulus Cur apposuisti de
motib⁹ q̇ nati sūt obedire rōni? ¶ M gr.
Sane ꝓpt̄ mot⁹ nutritiue potētie vl' nā-
lis. q̇ nō sequūt̄ cognitionē aliquā. iō mo-
uent̄ nō ex impio vel motu rōnis. sꝫ natu-
re q̇dā ipulsu trahūt̄. ¶ Discipulus Vtꝝ
sic fuisset in adam nō peccante? ¶ M gr.
Nō videt̄ satis determinatuꝫ. qm̄ potuit
deus subijcere libertati p̄mi hoīs suas oēs
potētias. queādmodū dicūt aliq̇ nō ipro-
babilit̄ ꝙ i beatis oēs potētie sīt i suis opa-
tionib⁹ ɔiūcte libertati vel subdite. ⁊ i M
xp̄o sit̄r. ¶ Discipulus Vellē dares
exēplū sensibile de hmōi diuisione spūs et
aīe. Deinde varietatē apires. Postmoduꝫ
subdēs diuisionis h⁹ cās. ¶ M gr Tria
petis difficilia. nec satis itelligibilia p solā
doctrinā. nisi comes fuerit expientia. Dat
Aug. exēplū de mōte sublimi. in cui⁹ v̄tice
fit illustratio solis q̇eta ⁊ serena sine nubi-
bus. In pede v̄o mōtis/fit obscuritas nu-
bilosa. cū agitatōe v̄toꝝ. Dat aliud exem-
plū hugo sup Eccl'iasten de igne. q̇ fumat
cū flāma. ⁊ de illo q̇ seren⁹ lucet i carbone
viuo. ¶ Discipulus Nunc varios mo-
dos hui⁹ diuisionis spūs ⁊ aīe/nobis api.
¶ M gr Dīa triplex ē ¶ Quia spūs ali
qn̄ manet i actu suo. nihil agēte aīa sensiti
ua. Hoc p̄mū pspicuuꝫ ē/in spū sepato. q̇
virib⁹/sensitiuis nō vtit̄. f̄m ꝓbabiliora di
cta doctoꝝ. q̄uis autor de spū ⁊ aīa ⁊ Cas-
siodor⁹/sonet i oppositū/ꝙ aīa sepata sen
tit. videt. audit. ⁊ tāgit. Sꝫ tunc frustra fa
cta fuisset ɔiūctio aīe ad corp⁹. si nō egeret
organo corporeo dū opatōes sensitiuas ex
ercet. Forte volebāt isti dicere/ ꝙ vires iste
manēt radicalit̄ in spū sepato. sicut visiua
vis ē in pede viuētis hoīs. lꝫ ibi videre nō
possit. Sꝫ magis ad rē nostrā dat̄ exēpluꝫ
de paulo q̇ rapt⁹ fuit i spū/adeo sine sensu
corporeo/qd̄ dicebat. Siue i corpe siue ex̄
corpus nescio. de⁹ scit. ¶ Fit p̄terea aliqn̄
viceuersa ꝙ dū aīa f̄m portionē inferiorē ē
in actibus suis. spūs supior nihil intelligit
Hoc v̄o frequētissimū ē in nō hn̄tib⁹ expe
ditū rōnis iudiciū. q̇les sūt pueri vl' fatui
vel dormiētes. vel attēti vehement̄ ad sen
sibilia. ⁊ bestiales hic effecti. ¶ Discipul⁹.
Nunq̇d appellāda ē hec diuisio aīe ⁊ spūs

aut raptus vel extasis. ¶ M gr Neq̄ꝙ
si ꝓprie indicauerimus. sꝫ magis est hec ab
sorptio spūs ⁊ depssio vel alligatio. ꝙ ab
aīa p extasim ⁊ raptū sepatio. ¶ Discipul⁹
Sic videt̄. qm̄ raptus dicit ipulsū quēdā
ad supiora vel actiōꝫ vl' ductōꝫ. queādmo
dū duct⁹ est ihs ⁊ spū duct⁹ impulsus ⁊ act⁹
in desertū. propterea dic alteros modos.
¶ M gr Vnus est dū spūs efficit̄ i actu
suo ad sitilitudinē fulguris chorusca͞t aut
emicātis scintille solū in quodā trāsitu re
pentino. nō in tali valēs ɔsistere claritate.
Sic plato (quē sequit̄ Aug.) dixisse fert̄
de cognitōne nr̄a circa deū vel diuina/per
hoīes a sensibilibus se conātes abstrahere
Sonat ad hoc sitlitudo aīaliū ezechielis.
de quibus dr̄ ꝙ ibant ⁊ nō reuertebantur.
Subdit̄ tn̄ ꝙ ibant ⁊ reuertebant̄. nō quē
dem absolute loquendo ne videat̄ contra
dictio. sꝫ addit̄ in sitiludinē fulguris cho-
ruscantis. q̇ chorruscatio ad matricē suam
regredi videt̄. ꝙuis psistat in seipsa. Tra-
hit̄ insup ad hoc/verbum Job de deo. ꝙ
abscondit lumen in manibus. ostēdens il-
lud qn̄ vult. Loquit̄ ad hoc ꝓpositum fre
quenter Augu. satagēs exurgere ad cogni
tionem diuinoꝛuꝫ. Sed subito resorbeor
inquit dum quicꝙ̄ emicare cernit̄ in intel
ligentia vel affectu. Apud aliquos v̄o trā
situs iste repentinus qn̄qꝫ fit paruissimus
f̄m plus ⁊ minus. Magnū v̄o magnū val
de. si vel hora dimidia sit in celo silentiuꝫ
dum hic viuimus. Hoc aūt magnū sense
rat ⁊ expiebat̄ q̄si q̇tidie beata q̄ dixit. Fe-
cit mihi magna qui potēs est. ¶ Discipu-
lus Istud pie credi pōt. Sed vtruꝫ N
solo dei miraculo vel illapsu sancti spūs
intimo. fiat tanta diuisio spūs ⁊ aīe. aut si
qn̄qꝫ naturalr̄ eueniat/p vehemēs studiū
meditatōis circa diuina. ⁊ exercitij pvirtu
tes more philosophantiū. qui soli tali via
nitebant̄? ¶ M gr Non arbitreris h⁹
possibile. Alioquin negas xp̄m esse hosti-
um: q̇ venit̄ ad deū. Sic diuinus dyonisi⁹
posuit hāc theologiā eē mysticā. sol' ꝓpriā
xp̄ianis. Pōt nihilomin⁹ auxilio esse tam
angelica visitatio: ꝙ hūana exercitatio. cū
corpis apta dispositōe ⁊ ɔplexiōe. ¶ Disci-
pul⁹ Dicis auxilia tria: vnū p angelū ali
ud p exercitiū. aliud p corp⁹ bonū. Dicas

de quolibet breue verbum. ¶ Magister.
Incipiam ab vltimo. Omnis itaq3 co=
gnitio nostra q̃tumcūq3 fiat p spm̄/natu=
rali via sine reuelatōnis immediato mira
culo. capit a sensibus initiū. p q̃s/fantasma
ta veniunt ad aīam fantasiantē de quibus
dicit phs. 7 theologi cōsentiunt. q̄ necesse
est quēcunq3 intelligentē/fantasmata spe=
culari. Hec sunt ad spm̄ sicut color ad vi=
sum. Hinc fit p irradiationē3 intellectus
agentis. quē nō aliud opinor q̄ spm̄/put
lumine vultus dei signato sup se/natura=
liter p̄ditus est. Fit inquam actuatio fan=
tasmatum. quatinus in possibilem intelle
ctum se p̄ntent. 7 possibilis intellectus ex
ipsis fantasmatib[9] eliciat incorporeas spe=
cies intelligibiles et immateriales. p quas
intelligat sine sensu 7 corpe. nō vt subiecto
q2 semp reseruat. sed vt organo spūali. Ex
emplum daṫ de luce. que requiriṫ vt color
videaṫ. tam p coloribus vt actueṫ 7 fiat ex
ipsis 7 lumine/vnum/in rōne motiui. Re=
quiriṫ insup ad illuminationem medij p=
spicui. Supplet aūt officiū lucis exterio=
ris ipsum lumen intrinsecum et naturale
quibusdam oculis. quod in cattis 7 lupis
et aliquibus hominibus videre est. qui no
cturnis vident in tenebris. ¶ Discipulus
Appares disgredi nec idonea dicere rei
nr̄e. ¶ Magister Ostendā mox ido=
neitatē3. Itaq3 si necesse sit cognitionē
spūs/etiam ab anima diuisi sue cognitio=
nis initium sumere p inspectionem fantas
matum/quid consequentius q̄ iuxta va=
riam fantasmatum p̄sentationem/fiat in
spū cognitio? Hoc est fiat clara et serena
cognitio spūalis/si talia p̄sentantur fantas
mata serena clara ordinata quoq3 7 imp=
turbata. Quo contra contrarij eueniēt co=
gnoscendi defectus. Capis hec? ¶ Disci=
pulus. Capio et quotidiano pbamus
experimento. ¶ Magister Uides pin=
de iuuari spūs cognitionē3 p omne illud
quod efficit serenationem fantasmatū cir
ca rem que intelligenda est p̄cipue spūali=
um 7 diuinam. ¶ Discipulus. Uideo
dum tamen serenitas illa/non officiat ali
unde. p conuersionem intellectus simul 7
affectus ad libidinosam concupiscentia3
terrenorum. ¶ Magister Hoc excipis
sapienter 7 solerter. quia nō omnis habēs
clara 7 ordinata fantasmata/cōuertit p̄ti=
nus illa/ad solam diuinorum conquisitio
nem meditandā seu cōtemplandā. At vte=
ro supponamus amodo loqui nos de con
templatiuis. qui quidem sūt sed nōnulli
tn̄ accipiunt p̄inde duplex illud quod p̄=
tactum est auxilium. Unum desup p an=
gelicam opationem p̄priā. absq3 nouo mi=
raculo. Aliud p p̄priam intrinsecus exer=
citationem in virtutibus moderatiuis pas
sionum necnon in scientijs illustratiuis vl'
causatiuis pulcrarum meditationū/p spe
culationem fantasmatum. ¶ Discipulus.
Explica modos. ¶ Magister Scis
quēadmodum fit receptio 7 dispositio fan
tasmatum ḃm dispositionē spūs animalis
qui radicaliter a corde p̄ueniens ad cere=
brum fit animalis: p depurationem 7 acti
onem in cerebro. Qui spiritus dum solus
mouet humores in corpe/diciṫ naturalis
dum aūt implet cerebrum bene dispositū
dicitur animalis cognitiuus et motiuus.
¶ Discipul[9] Sciūṫ hec ex philosophia.
¶ Magister Sciunṫ fateor sed ista re=
petere breuiter 7 supponere necesse fuit ad
tue explicationem questionis. ¶ Discipu=
lus Placet. vltra pge. ¶ Magister Ex
pediṫ iste spūs animalis. vt aptum sit in=
strumentū cognitionis 7 motus/vno mo
do. dum remoueṫ illud quod impedit et
turbat obscurat vel oppilat ipsum. Alio
modo. si positiue iuueṫ/vt clarus sit sere=
nus 7 tranquillus. ¶ Discipulus Iam
cōcessi quotidianum sup hoc esse testimo=
nium experientie cuius hoc vnicum suffi=
ceret exemplum Aristotilis/positum de vi
ni actione. qd̄ excessiue sumptū turbat ad
insaniam. moderate vo bibitum/confert
ad cognitionem. ¶ Magister Col=
lige p̄tinus ex his quo medio pōt an=
gelus iuuare fantasiā vt spūi sua p̄ntet fan
tasmata clara 7 serena. Adiuuaṫ sil'r indu=
stria diligēs/moraliū 7 virtuosorū. de car=
bone Et dicam[9] q̄ si sit in eodē cerebro p9
vna fantastice vtutis sil'r 7 imaginatiue ac
estimatiue/q̄ sit actuata spū aīali lucido 7
sereno 7 claro. habeatq3 sil'ia fantasmata: q̄
nata sunt ducere in cognitionē dīnorū/p
abstractionē intellectus agētis. tūc spūs i=

tellectualis seu mentalis/poterit erigere se
ad ꝯtēplationē diuinorū.ꝑsertim si fuerit
habituatus diu frequēterqꝫ ꝑ fortē taliuꝫ
meditationē.ꝑsupposito semꝑ auxilio pa
tris luminū.a quo est oīs sapīa ⁊ omne do
num ꝑfectū.Si vo fuerit altera ps obscu=
rior spūs aīalis sicut apparet possibile.tūc
illic apparebunt turbulentiora fantasma=
ta ac ꝓinde videbit̄ sibi rōnalis spūs ve=
lut in mōte cuius apex lucidus est ⁊ radix
obscura.Dilatat̄ exemplum ex diuersissi=
ma (que reperit̄ quotidie circa nubes in=
terpositas) solis radiatōe respectu sensua=
lis oculi.Habes h modo silitudinē diui=
sionis anime ⁊ spūs.que dicit̄ fieri/dum
illud qd lucidissimum est/totum apparet
suꝑius.quēadmodum nō satis est explica
bile.nec intelligibile sine ꝓprio interius ex
perimento.Illud vo qd est deorsum appa
ret turbulentum ⁊ obscurū.Sic in transfi
guratione dn̄i dicit̄ ꝙ nubes lucida/obū=
brauit apostolos/cuius postmoduꝫ apiet̄
intellectus.Hanc insuꝑ diuersitatem.de
ignis obscuritate/in acceso fumo.⁊ de sua
serenitate in carbone viuo.fas est specula=
ri ad scintillas exilētes q̄ clarius sed breuiꝰ
emicant.Adde chorusca tōes in nubibus
seu fulgentias.Et ita de varietatibus qd
exemplū secutus Boetius cecinit.Tunc
me discussa.liquerūt nocte tenebre.Lumi
nisqꝫ prior rediit vigor ⁊c.Et iterū.Nu
bibus atris condita nullū.fundere pn̄t.sy
dera lumen.Et rursus.Heu ꝙ precipiti
mersa ꝓfundo.mens hebet ⁊c.¶Discipu
lus. Sentio me.nō sine cā contulisse ser
monē suꝑ hac diuisione spūs ⁊ aie.Quaꝫ
qui nō repperit/pōt nihilominus eam cre
dere reperibilē in deuotis hoībus.Sit hꝰ
ꝑ illapsum dei miraculosum ⁊ immediatū
sit angelico ministerio.sit ꝓprie virtutis ex
ercitio.Consonare video silitudines.⁊ sili
tudinibus verba scripture.Dn̄e quis ha=
bitabit in tabernaculo tuo.Aut quis req̄=
escet in monte sancto tuo.Ecce ꝓ montis
exemplo.Et ꝓ altero.In meditatōe mea
exardescet ignis.¶Magister. Quid si
terciū exemplū innꝑimus de aqua vasis
vel fontis vel maris.quale posuit vnus pa
trum.Et alludit fabula de narcisso.Vir=
gilius qꝫ nō siluit postq̄ dixerat.Animū
celerē huc nunc diuidit illuc.Sicut aque
tremulū labris vbi lumen ahenis.Sole
reꝑcussuꝫ aut radiātis imagine lune.Oia
ꝑuolitat late loca iamqꝫ sub auras.Erigi
tur summiqꝫ ferit laquearia tecti.¶Disci=
pulus. Narrabat vnꝰ expertorū passo=
rumqꝫ diuina.Ego inquit nonnunq̄ Q
sensibilē talē mihi visus sum in cerebro di
uisionē.q̄si ps inferior esset aqua sub ob=
scura cōmotaqꝫ.Suꝑior vo velut aer niti
dissimus.serenus ⁊ tranquillus emineret
et hoc pulcerrimis oīm fere ꝑteritarū co=
gnitionū mearū/meditationūqꝫ salubriū
simulacris.Nonne erat ista diuisio spūs ⁊
aie?¶Magister. Non existimo.sꝫ ad
illā erat dispositio.Actuabat̄ quippe spūs
mentalis/ꝑ spēs intelligibiles elicitas vt
intelligeret spūalia.iā auersus a fantasma=
tibus.Sicut habes duodecimā industriā
ꝓ mystica theologia.animū a fantasmati
bus auertere:¶Discipulus. Quō fiet
istud.cū necesse sit oēm intelligentē fantas
mata speculari?¶Mgr. Necesse ē pri=
mitus.sꝫ forte nō assidue.nec ita quin ad=
iutrice memoria spūali/cū habitibus per
intelligētie continuationē acquisitis.ipse
spūs immaterialis.valeat de habitu ⁊ me
moria se in actu cōtinuare sine ministerio
spūs aīalis.Hinc estimo Remigiū descri
psisse ꝯtēplationē ꝙ est oꝑatio sine motu.
et hoc siue sonet cōtēplatio cognitionē si=
ue amorē.siue delectationē ex verisqꝫ cōse=
quentē in subiecto bn̄ disposito ⁊ habitua
to.Nam qd est delectatio nisi cōiunctio
cōuenientis cū ꝯuenienti/ꝑcepta ⁊ amata
Talis igit̄ oꝑatio causat diuisionem spūs
ab aīa.q2 nihil agit ipsa.vt aīa noiat̄.tunc
ad actū spūs.sed vel sopita qdammodo si=
let ⁊ tacet.vel si mouet̄ ⁊ sentit.nō cōtur=
bat neqꝫ deiicit spm̄ ab arce ꝯtemplatōis.
Hec est pax quā deus dat vt nō cōturbet̄
cor ipsius neqꝫ formidet.⁊ q̄ sm̄ aplm̄ exu
perat oēm sensum modo dicto.Priuatur
em̄ spūs ⁊ si nō a vita aie tm̄ a sensu vite eiꝰ
¶Simul accipe vba Richardi q̄ posuit
in forma autor de spū et aia.ne videar in
tanta re/minus habere fidei tanq̄ inexper
tus.Det ergo fides vel expertis.Viuus ⁊ ef
ficax est sermo dei ptingēs vsqꝫ ad diuisio
nem spūs ⁊ aie.Sed in hac diuisione.aia

et qđ aīale est in imo remanet. spūs aūt et qđ est spūale euolat ad summa. et ab infimis diuidit vt ad summa subleuet. ab aīa scindit vt deo cōiungat qm̄ qui adheret deo vnus spūs est. Felix diuisio ꝛ mirabilis sepatio. vbi qđ corpulentū est/remanet deorsuꝫ. qđ spūale ꝛ subtile est vsqꝫ ad speculatione diuine glorie sublimat. ꝛ in eandem imaginem transformatur. Pars inferior cōponit ad summā pacē ꝛ tranquillitatē/cū ps sublimat supior ad gloriam ꝛ iocunditatē. ¶ Discipulus Magna sunt hec ꝛ in alterū reseruāda tractatū R dies crastina expectet. Nunc aūt breuiter absolue. Cur dr̄ aīa magnificare dn̄m potius ꝙ ipse spūs. ¶ Magister Utrūqꝫ pfecto factū est. sed spālis rō fuit in aīa. q verbi incarnati spiritali maiestati pparanit hospiciū/in carne prius aīali. ¶ Rursus qꝛ futurū erat ꝙ hec incarnatio scādalum esset iudeis. ꝛ gentibus stulticia. puenit Maria monstrās nō ex impotētia sed summa dn̄atione dn̄m carnem suscepisse. ¶ Proinde spectat plus exultatio (q̄si extra saltatio) spūi ꝙ aīe. sl'ꝛ tria cōiunxit. Deū p timore casto. Salutare p honore grato. Suo. p amore summo. qui sic fuit singularis in maria/q̄tinus ipsaꝫ alliceret vt esset nihilominus cōis vt plus pficeret ¶ Postremo spūs marie/prius exultauit/ ꝙ aīalis ps impgnata magnificaret dn̄m: qđ tunc maxime factū fuit dum cōsentiēdo ait. Ecce ancilla dn̄i. fiat mihi ẜm verbū tuū. Qđ qꝛ pficiendū fore pꝰ ab Elizabeth pphetizāte ꝛ bn̄dicente (quā visitauit) accepit/exurrexit in iubilum. Et ait. Magnificat aīa mea dn̄m. ¶ Discipulus

Et nos magnificemus dn̄m et exultet spūs nr̄ in deo salutari nr̄o. Cras reuertemur in idipsum.

Explicit primus tractatus.

Sequitur tractatus

scđs dragmaticus sup cantico Marie de exultatōe spūs. Et cōtinet notulas. lxxiij.

Prima notula sequit.

Exultauit spūs meus i deo salutari meo. ¶ Discipulꝰ. Assum q̄siturus. Utrū beata vgō/dn̄ꝫ cecinit. Magnificat aīa mea dn̄m. Et exultauit spiritus ꝛc̄. fuerit in spū. vel supra spm̄. vel sine spū. vel extra spm̄? ¶ Mgr̄ Quesitū hoc quadrimēbre volo si possum ad intelligibiliores termīos reducere psupponēs spm̄ hic capi p nos/p supiori portōne rōnis. q̄ alio modo dr̄ mens. vel apex mētis. vel intelligētie scintilla q̄ noīatur grece sinderisis. ¶ Discipulus Placet acceptio. licet multiplex alia sit. vt etiā dicat ab aliquibus nō parue autoritatis/ps rōnis inferior. In glosa. psallam spū psallā et mente. A medicis vo cōcorditer appellat vapor iste naturalis ꝛ vitalis. effumat cꝰa corde/p corpus ad cerebrū: pcipue. illic factus aīalis sensitiuus ꝛ motiuus. non tn̄ principaliter ẜm veritatē. sed instrāliter p aīam q̄ est in hoīe res eadē cum spū rōnali differens penes officia. prout alias declarasti. ¶ Magister Concedo tibi singula tue diuisionis mēbra; ꝙ maria frequēter fuit nunc in spū nunc supra spm̄. nūc sine spū/ seu nō hn̄s spm̄. nunc extra spm̄. ¶ Discipulus Nō est in me spūs qui capiat. S ¶ Magister Nesciēs an sciēs/dum ita loqueris/apis intellectū. Sciscitor itaqꝫ quid intelligis dicēs ꝙ nō est in te spūs nunqd oro sepatus es a corpe tuo? ¶ Discipulus Qualiter hoc loqueris qui me viuere cognoscis vel ex verbis certe ppendis. ¶ Mgr̄ Est ergo in te spūs? ¶ Discipulus Nullo pacto id negauerim. ¶ Mgr̄ Nunqd nō cōtradicis primo dicto nō est in me spiritus. ¶ Discipulus

Allegas acriter/nisi pcinus addidisses qui capiat? ¶ Mgr̄ Uigilāter attēdis et euadis cōtradictionē si vocē pprīam explicaueris. ¶ Discipulus Tu explica vice mea. ¶ Mgr̄ Habet spūs duplicē vitam sicut ꝛ aīa. qđ ex diffinitiōe data aīe p phm colligit. Est inquit. Aia actus corporis phisici organici. vitā hn̄tis in potētia. supplent expositores ad vitā scđam. q̄ est operatio vite prime. ¶ Un̄ spūs dr̄ nō solum eē vel viuere vel intelligere. qꝛ sit essentialiter/ intrinsece formaliter essentia vita ꝛ intelligentia. Sed qꝛ pducit ex se tales actus vitales/qui vita scđa noīantur nedū a phis sed in vsu vulgari quo res ois q̄ mouet dr̄ viuax aut viuens. Mortua vo dum quis

fcit. vt aqua fontis viua. Aqua laci mortuū. ¶ Tali modo distingunt pħi cū theologis triplicem vitam / ſm triplicis boni fine / quē opando nitit̄ quis adipiſci iuxta poeticā de tribus deabus fictionē. Juno p̄est diuitijs vtilibus. venus delicijs ꝛ voluptatibus. Pallas ſcientijs ꝛ artibus honorabilibus. Ponit̄ alia distinctio ſm ſpeculationē ꝛ praxim ꝛ mixtim ex vtroqȝ qđ ē vita practica. Est vita ſpeculatiua. Est vita ſil' actiua ꝛ cōtemplatiua. qualē habuit beata nostra / ſm euāgelicū p̄ntis diei ſue aſſumptōis myſteriū / de ſuſceptiōe xp̄i p marthā ꝛ Mariā. Siquidē beata ſuſcepit xp̄m cuȝ officio duplicis huius ſororis. qr ſolicite miniſtrauit. et deuote ſedēs ſecus pedes audiebat verbū illius. ¶ Diſcipulus Intelligo melius q̄ antea ꝓpriā vocem dum dixi q̄ nō erat in me ſpūs qui caperet. nō enī volui me ſimpl'r non habere ſpm̄. ſed opationē ſpūs / explicatiuaȝ talis myſterij. hoc eſt intelligentiaȝ me habere negaui. ¶ Magiſter. Stet memoriter hec diſtinctio. pgam ea deducere q̄ poſui. ¶ Et primo beata virgo fuit in ſpū. dum opationē ſpūalem habuit in cognoſcēdo plurima que cantabat de magnificētia dei in ſuis opibus vt de creaturarum origine. magnitudine. multitudine. plenitudine. pulcritudine. opatione ꝛ ordine. ¶ Erat ſcđo ſupra ſpm̄ vel in exceſſu ſpūs. vel in extaſi mentis. reſpectu illorū quorū nō poterat ex ſua virtute vel intelligentia ꝓpriā cognitioneȝ accipe. Ut quid eſſet deus in ſe ꝛ in ſua magnificentia. quid angeli per oia. quid felicitas quam nec oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hoīs aſcēdit. Erat tercio ſine ſpū. reſpectu illorum quorum nullam ex ſpiritu ſuo poterat rationē attingere. Ut regina Saba reſpectu ſapientie ſalomonis. Hec alio modo dicitur defectio ſpūs / vſitato noīe in pſalmis ꝛ in canticis. Sic enī canit̄ in ꝓſa de ſanctis. Mirant̄ ꝛ deficiunt in eum quē ꝓſpiciūt Hanc xp̄s notabat cum dixit. Niſi quis abnegauerit ſemetipm̄ / nō pōt meus eſſe diſcipulus. Quia niſi quiſqȝ a ſemetipō deficiat (exponit Gregorius) ad illū qui ſupra ipm̄ eſt nō appropinquat. Hanc apl's noīat captiuationē intellectus in obſequium xp̄i. Sub hoc tropo dicūt̄ monachi ſine volūtate. nec hr̄e velle vel nolle. Uocat̄ aliqn̄ ſtupor vel extaſis cōſurgēs ex admiratōe vehemēti rei cuius cā penitus ignorat̄ ſm Damaſcenum. ¶ Erat quarto maria ſub ſpū. dum aīe ſue hoc eſt portionis inferioris opatōibus intēdebat. ¶ Diſcipul' Eya vō nō ē mirabilis expoſitio talis. q̄ pueris etiā poſſȝ inculcari

¶ Magiſter Itaqȝ ſapia eſt q̄ abſcōdita ꝓduxit in lucē. p quā fit doctrina prudentū facilis dum cōfuſa diſcriminat ꝛ diſtinguit. dumqȝ vaga inordinata ꝛ obſcura / reſoluit ad pauca pſpicua. ¶ Diſcipulus Qua rōne fiunt iſta? ¶ Magiſter. Nimirū p logicā. q̄ ideo dr̄ ad oīm methadorū principia / viam habēs. ¶ Diſcipulus Quid agis de logica. quā ſtudioſi noſtri tpis vile habēt terminiſtā irridētes eo q̄ oīa referat ad terminos. Nos inquiunt rem inquirimus. ad rem imus quid nos de terminis? ¶ Magiſter Grauiſſime rn̄det talibus olim pceptor nr̄ inditus. ſic fuit et eſt in plurimis qui ſe gratis inuoluūt cura errorum inextricabilibus modis. q̄s ſola ſcit ꝛ pōt logica reſoluere. diffiniendo diuidēdo terminorū deniqȝ cōnotationes cum modis ſignificandi viuaciter exponendo. Necnon ſophiſmatū palogiſatōes fantaſticas / detegēdo. ¶ Diſcipulus Sufficeret ergo ſcire logicā ꝓ cognitōe metaphiſice totius aut theologie nec eſſet pſcrutatōe pluri opus. ¶ Mgr̄. Falleris qm̄ logica nō dat cognitioneȝ ſciarum hmōi. ſed expedit iter. modis certis quo venit̄ ad eas. Docet inſup modū explicatōis cōceptum ſubtilium. circa res ipſas tam diuinas q̄ naturales. tam in cogitatōibus q̄ in affectōibus quē explicare difficillimuȝ eſt. imo nec plene poſſibile / ſi logica cum grāmatica defuerit. q̄s ad hoc oīm / ſūmi viri metaphiſici ꝛ phiſici repererūt. Ariſt. pcipue. ¶ Hanc opinor eſſe cām erroris hoīm deuotōi ſe dare putāciū ſine logica ꝛ metaphiſica. ſint hoīes. ſint femine dū neſciūt apud ſe ꝯceptus habitos (pſertim affectuales) reſoluere ꝛ min' pn̄s ad extra verbis ꝯuenientibus exponere. vn̄ ſeipſos ſophiſticāt ꝛ alios vel nō inſtruūt vel decipiūt. expertus cēties ꝛ cēties loqr. Ec

cedum audiunt q̄ Marie spūs exultauit
in deo salutari suo. conantur exultare sitr.
fantasiantes multa. nunc amādo. nunc ti-
mendo. nunc gaudendo. qualia dum sata
gunt. assidue fiunt apud eos insolita fan-
tasiarum idola siue simulacra/ que quia nesci
unt discernere a veritate rerum et intelligētia
rationis. omnia deputant ad miraculū vel
ad doctrinam deuotiōis excellentē per ana-
gogiam et mentis excessum. Patuit in thu
relupinis et begbardis et alijs absqz nume
ro. quorum scripta plurima. maxime circa fe-
minas. quarum est auiditas pertinacior in affe
ctu/ q̄uis in virtute et cognitiōe q̄ viris lon
ge fragilior. Unde datuz est epitheton hoc
feminis maxime senibus. veteres sūt sortene
vel sortilege. Ueniunt in hāc supbiā con-
sequenter. vt viros etiā theologos/ loquē
do scribendoqz docere p̄sumant. Contem
nentes illud apostoli. Mulierē docere non per-
mitto. Ecce q̄ modesta fuit sapiētissima fe
minarū q̄ nō nisi septies/ ab euāgelistis in
uenit esse locuta. ¶ Discipulus Trā-
si materiam hanc incidēter et nō inuti-
liter positam. quia de exultatione spūs marie
cupio latius inquirere. Nam cum exulta-
tio spūs sit quidam mētis excessus anago
gicus qui fit vt crebrius per amorem. Dic si
maria canticacanticorum Salomonis ag
nouit. Et si proprium canticū/ iungebat il-
lorum cōcentui. Siquidē apte quidē vi-
deor mihi hoc petere. dum leguntur in hac
solennitate felicis assumptiōis sue/ talia cā-
tica/ qualia vocasti saltatiōes vel exultatiō
nes spūs amantis per amorē tractans illud
euangelicum. Cecinimus vobis et non sal
tastis. ¶ Magister Presupponas mul
ta oportet q̄ ibidem posita nouisti. et quedā
ad illa adijciam. Sentio tamen necessariā tu-
am (o beata beatorum) opitulationē quā
suppliciter imploro per beatitudinē tuā quam
oēs predicāt generatiōes. per illam gratie ple-
nitudinem/ quaz inuenisti apud deum. per
illam exultationē spūs tui. in deo salutari
tuo dicam et nostro. quia nobis datus est et
nobis natus. Da magnificare in te. per te. et
propter te aīam meam dn̄m. fac exultare spi-
ritum meū/ in deo salutari tuo et suo. Da
spūalium gratiam gaudiorum qualis af-
fuit Elizabeth cognate tue. qualis et infan-

ti exultanti in vtero suo/ dum adueniens
cum festinatiōe per montana/ intrasti domū
Zacharie/ et salutasti elizabeth cum tanta
vocis efficatia q̄ repleta mox spūsancto ex
clamauit voce magna. quia affectu magno.
Benedicta tu in mulieribus/ et bn̄dictus
fructus ventris tui. Qui fructus dedit in
telligere cum mirando subiunxit. Et vn
de mihi hoc vt veniat mater dn̄i mei ad me
Cuius dn̄i? Plane illius cui quia credisti bea-
ta es qui perficit ea que dicit. Et cui non in
grata protinus cecinisti canticū nouum. cā
ticūcanticorū. Magnificat aīa mea dn̄m
Et exultauit spūs meus/ in deo salutari
meo. per anagogicos in deum excessus. Be-
atus siquidem vir cuius est auxilium a te
ascensiones in corde suo disposuit in valle
Clamās ex sententia/ cor meum et caro mea. de-
us cordis mei et pars mea deus ineternum.
¶ Discipulus Ualeat ista de peccatō tua
que nos dirigat. me querendo. te rn̄dēdo.
Meministi reor/ altera collocutiōe te spo
pondisse respōsurum. si cantica Salomo-
nis cecinerit aliquā beata virgo/ dum sepi-
us animo voluebat canticum proprium/ confe-
rens illud in corde suo. An in exultatiōe
spūs sui/ eructauerit cor suū verbū bonum
dicēs. Osculetur me osculo oris sui. ¶ Ma-
gister. Ita prorsus existimo. Nimirū
plenissime docta erat ab infātia in lege
dn̄i et prophetis et psalmis de xp̄o scriptis:
Inter q̄ Salomon in exultatiōe spūs edi-
dit canticacanticorū tanq̄ epithalamium
sponsi et spōse/ mutuo federatorū per amorē
quā maria cōiunctionē mō sentiebat vbe-
rius impletā/ dum in ea verbū caro factū
est deus hō. qui teste Johanne spōsus est/
hn̄s spōsam ad cuius pn̄tiam et vocē/ ipse
Johes amicus spōsi gauisus est. et exulta-
uit. etiā nunc iam ex vtero. Qua in re. duc
cor sursum. atqz cōsidera per anagogiā. Per
eam quippe canticacanticorū panduntur
aīe se in deū leuanti per fidē spem et amorez.
Uidebis hoc tempore q̄ maria dicit exultasse se
quadruplicē exultatiōis dr̄iam iuxta qua-
druplicē modum spūalis matrimonij aīe
deuote seu deiformis. cū viro suo deo. vt
interim de hoc solo matrimonio fiat sermo
vbi deus spōsus est. et aīa sponsa. ¶ Disci
pulus Placet ista reductiō. De ceteris qp

pe. doctores abunde locuti sunt in expositiõne canticorũ. ¶ Mgr Exultãt hac hora. iohes. elizabeth. iesus. maria. conspicio cuiuslibet mentẽ vel aĩam. q̃ duo nunc accipio ꝓ eodẽ. Considero in quã deo fuisse cõiuncta matrimonialr. sed varie. Matrimoniũ aĩe xp̃i cũ deo fuit ab instãti sue creatõis initiatũ. ratũ ⁊ cõsũmatũ. Illud aũt aĩe marie: nũc erat initiatũ. ⁊ ratũ non ꝯsũmatũ. Illud aũt iohis erat initiatũ sȝ nõ oĩnõ ratum. q̃n posset culpa saltẽ venialis / copulã offendere cõiugalẽ. Illud autẽ elizabeth fuerat quidẽ initiatũ. sed nõ ita ratum. quin repudiũ posset incidere propter fornicationẽ spũalem peccati mortalis. Neqȝ eñ ponit̃ in gratie vinculo fuisse cõfirmata. ¶ Discipulus Dicis insuetam mihi distinctionez. Edissere plenius quid intẽdis p eaȝ? ¶ Mgr̃ Vereor et molior õndere q̃ pacto cõueniat epithalamiũ Salomonis beate marie / priuilegio singulari. cuius in despõsatõne / nulla fuit par aĩa. q̃ nec primã nec silẽm visa ẽ nec habere sequentẽ. ad quã anagogia traduceret cantica cãticorũ. Nil p̃terea dubitandũ / quin creberrima libentiqȝ iocũditate cantauit ista dum viueret. Et primo de aĩa filij. s. xp̃i videamus. Hec itaqȝ fuit absqȝ vlla dubitatõe ꝑfectior. sed nunq̃ talis / cui ꝓprie ꝯueniret hoc epithalamiũ. Didicisti eñ si memineris hoc epithalamiũ solũ cõuenire aĩe ꝓ statu vie. dum desponsata est solũ in fide. spe. ⁊ charitate. postulans cũ omni desiderio cõplementũ in re ⁊ eternitate. ¶ Discipulus Memini id te posuisse in libello de canticorũ origine. tercio thomo seu partitõne / principali Ubi de anagogicis nuptijs / multa notata sunt. Nunc aĩaduerto / nũq̃ fuisse xp̃m ſm mentẽ seu portionẽ aĩe supiorẽ nisi beatum q̃uis ꝓ inferiori viator extiterit. cui portioni nõ aptat̃ ꝓprie despõsatio cũ deo sponso? ¶ Mgr̃ Aĩaduertis ꝓprie tñ. qualẽ habuerit mẽtalis despõsatio aĩe marie dñam. Sitr attẽde. ⁊ singularẽ inuenies in qua matrimoniũ fuit añ cõfirmationem in patria. semp ratũ in via. Uolo dicere taliter cõfirmatũ q̃ neqȝ repudiũ per mortalẽ fornicationẽ potuit interuenire. nec offensio quenis p originalẽ aut venialẽ maculã. ſm duplicẽ iã elizabeth ⁊ iohãne nunc inductã conditionẽ. ¶ Discipulus.

Eleuatis pie cõsideratõis oculis / intueri videor mariã / ſm dicta tua / ꝓximã valde nunc fuisse cubiculo spõsi. nec obstitisse ad cõsũmationẽ mr̃imonij spũalis / p̃ter velũ vel cortinã enigmatis vie / tegẽtẽ ubiculũ qđ tũc puiũ nõ erat igressui. ¶ Magister Cernis acute. nõ vides a siti / q̃to maria desiderio / cõsummationẽ in gloria mr̃imonij iam inchoati ⁊ rati p gratiã cõfirmatã optabũda q̃sierit. nõ quidẽ impudentia q̃si meretricia rapiẽte virũ vltro. sȝ verecũdia v̓ginali: p insinuationẽ / formatam reuerẽtialis pudicicie verbis / petebat qđ optabat / cõi voto cũ spõso. neqȝ eñ tepidior erat spõsi ad spõsaȝ zelus donec introduceret. eam in domũ matris sue. ⁊ in cubiculũ genitricis sue. omi deinceps ablato velamine q̃ñ facie ad faciẽ videre sibi dabit̃ spõsum ⁊ vnũ fieri cũ spõso. Itaqȝ iam nõ duo. sed vnus spũs / federe ꝑpetuo nubent̃. ¶ Hinc sũt ille voces amoris interrupte suspirijs. Hinc allocutões alterne. Hinc mutue collaudatões. Hinc cursus ⁊ recursus crebri subitiqȝ spõsi saliẽtis tripãtis seu tripudiãtis. ¶ Audi spõsam verecũde petentẽ spõsum. Osculet̃ me osculo oris sui Trahe me post te. Indica mihi quẽ diligit aĩa mea vbi pascas. vbi cubas in meridie. Fasciculus mirrhe dilect⁹ meus mihi. inter vbera mea cõmorabit̃. ¶ Deinde cũ pulcritudinẽ spõse laudassȝ spõsus. spõsaqȝ de sponso silẽ fecisset. Considera q̃ apte vel q̃ verecũde / dedit intelligi / nil restare nisi secretũ ingressum cubiculi. Lectulus inquit noster floridus. ¶ Sȝ redeo ad osculũ. Amor igneus est. lampades eius. lampades ignis atqȝ flamarum. Propterea nequit se in se cõtinere / quin assimilationẽ querat sibi facere. semp inquietus est quousqȝ ꝑtigat ad intimũ rei quã diligit. Uocat inquã diuinus Dyonisius vim amoris esse quid semp mobile. incessabile. calidũ. acutũ. feruidũ supferuidum. Quid igit̃ estimas / faciet spõsa talibus ad spõsum succẽsa flamis amoris. nisi q̃ inquirat intimos amplexus suos. vt in illis refrigeriũ inueniat tota toti cõiũcta. Expectat tñ pudicicia virginalis / tp̃s bñplaciti

ſpõſi.dieq; ſtatutum ꝓ nuptijs anticipare
nõ audet. Facit interea qđ ſibi fas eſt.petit
ad ſolaciũ.petit ad refrigeriũ eſtuãtis.ar=
dorꝫ ſui/oſculũ ſpõſi/caſtiſſima ſuauitate
iocundũ. Oſculetᷓ me inquit oſculo oris
ſui. Uidi raptã vidi exultantẽ extra ſe ſpõ
ſam. Ipſa petit oſculũ nec explicat cuius.
Cur ita? Reputat eñi illud oẽs intellige=
re qđ ſolũ cogitat.qđ vnicũ deſiderat.qđ
totum cor occupat.ſicut illa philocapta de
dño. Si tu ſuſtuliſti inquit eũ dicito mihi
¶ Diſcipulus Ediſſere rogo.cur nõ cõ
tenta fuerit.oſculetᷓ me.ſed ſubinfert oſcu=
lo oris ſui? ¶ Mgr Diſtinctio vulga=
ta eſt.⁊ alias diligentiſſime deuotiſſimeq;
deducta/de triplici oſculo. Hoc quidẽ pe=
dis. Hoc manus. Hoc oris. Hanc tripli=
cem repies dñiam in oſculo oris ꝑ condi=
tione huius vel illius aĩe. Oſculum quip
pe datᷓ aliqñ in ſignum recõciliatiõis. Sic
pater euãgelicus videns a longe filiũ ſuũ
venientẽ/a regione ꝑditõis ⁊ egeſtatis.mi
ſericordia motus occurrit ⁊ cadens ſuper
collum eius oſculatus eſt eum. Qñq; võ
datᷓ oſculũ in ſignũ noui muneris ſeu bñ
dictõnis.ſicut yſaac bñdicens filio oſculũ
petijt ab eo. Porro datᷓ oſculum ad ſoluꝫ
amoris nõ tam indiciũ ꝙ exercitium.ſicut
pius pater ⁊ pia mater filiũ oſculatᷓ infan/
tulum.ſic caſtiſſima cõiunx maritũ. Com
petit quolibet oſculũ ſi tropologiã attẽdis
aĩe viatrici querẽti deum. ⁊ hoc ſꝫm tripli=
cem aĩe ſtatum. Petit oſculũ recõciliatõis
aĩa. peccatorum ⁊ offenſe conſcia vt ſanetᷓ
Exemplo martini.ſanãtis oſculo leproſuꝫ
Petit oſculũ bñdictõis/aĩa nõ ſatis opu=
lenta ſed egens muneribus. Petit oſculuꝫ
exercende dilectõis mutue aĩa.iam in oĩ=
bus bene conſcia.nihil requirẽs.nihil in=
tendens in oſculo ꝑter amorẽ vt ametur ⁊
amet. ¶ Diſcipulus Nunqđ elicere nõ
vis.ſolã inter oẽs ⁊ ſup oẽs aĩas viatrices.
aĩam marie potitã fuiſſe tali oſculo tercio
dei ſponſi ſui.dum viueret? Erat ſiquidẽ
tota ſemꝑ mundiſſima.nunꝙ̃ egens recõ
ciliatione.erat gloria plena.ſup oẽs bñdi
cta.nõ egens nouis muneribus licet auge
rentᷓ ipſa.tñ magis amari ⁊ amare.dilecto=
q; ſuo frui ꝓxime iam ad ſtatum patrie ꝑ
optabat? ¶ Mgr Recte cõiectura ad

ſingularẽ noſtre beate laudẽ. verũ ad bea=
tificationem alterius cuiuſuis aĩe.fas ha=
bes obſeruare.quo pacto ſine ꝓ̄ſumptõne
poſſit ipſa petere q̃ peccatrix eſt oſculũ ſpõ
ſi ⁊ dicere cũ modeſtia. Oſculetᷓ me oſcu=
lo oris ſui. Que cõſideratio dat apire tan
ꝙ̃ myſtica clauis: parabolicas locutõnes
canticorũ.ad triplicẽ ſtatũ reptum in aĩa=
bus. Quorũ primus dĩ incipientiũ. Al=
ter ꝓficientiũ. Terciꝰ ꝑfectorum. Sed eſt
aliud qđ attendas.in oſculis caſtis ⁊ lici=
tis ieſu ſpõſi. Unũ corꝑale fuit. Aliud ſa=
cramentale. Terciũ figurale. Ecce redu=
ctis ad beate Marie tꝑa luminibus fidei
cõſpicio beatam iſtam matrẽ/virgineo fo=
uentẽ gremio: ſpecioſum forma ꝑ̄ filijs ho
minũ puerũ Ieſum.quẽ deoſculabatᷓ cre=
bro.recipiens viciſſitudinẽ oſculi. cũ am=
plexu tenerrimo a ſemetipſo. O quis mi=
hi det te fratrẽ meũ ſugentẽ vbera matris
mee.vt inueniã te ſolum foris.⁊ deoſculer
te.⁊ iam me nemo deſpiciat. ¶ Felix pror=
ſus extitiſti vir marie iuſte ioſeph. cui toti
ens conceſſa ſunt oſcula blanda pueri ieſu.
quem geſtare manibus.ſinu refouere.bra=
chijs amplecti.pectus dei capax tuo pecto
ri ſtringere cum omnibus puericie gratiſ=
ſime blandimẽtis totiẽs meruiſti. O quo
tiens intuitus oculorũ beatorũ.tibi ſpon=
ſeq; tue letos afflabat honores. O quoti=
ens iocũdiſſima vox.diuinos vobis ſpira=
bat amores. Sic oculos.ſic ille manus.ſic
ora ferebat tanꝙ̃ vere cum filio hoĩs.filius
eſſꝫ dei. ¶ Iſta dum dicis.dum optas.dũ
miraris. q̃re nõ ſacerdotiũ recogitas tuũ
rõne cuius tibi fas eſt q̊tidie filio dei ⁊ ho
minis/oſcula dare.ip̃m cernere.ip̃m geſta
re: cõtrectareq; manibus. Dicaꝫ mirabiliꝰ
ꝙ nec ipſi ioſeph cõceſſum eſt. Potes ſacrã
liter ip̃m mãducare.qui eſt panis vite eter
ne.qui dat vitã mũdo.qui mutabit te in ſe
vt ſis ipſe in eo ⁊ ipſe in te.vt dices cũ ap̃lo
Uiuo iam nõ ego: viuit aũt in me xp̃us.
¶ Diſcipulus O ego noui quid loq̃ris
ſed hoc ad ꝯfuſionẽ miſeri peccatoris. qui
et ſumit xp̃m ⁊ ſacr̃m oſculatᷓ ⁊ fruitᷓ oſcu=
lato ꝑ ſacramẽtalẽ vnionẽ. Ue mihi quã=
tum vereor illud improperiũ frequenter
impingi poſſe mihi qđ inde neq̃ſſimo/be=
nignus intulit agnꝰ. O iuda.oſculo filiũ

T

hoīs tradis? ¶ Magr̄ Prohibeat a ser uis suis hoc improperiū de⁹. faciēs vt dignitatē osculi sacr̄alis/sp attendāt eminēti orē esse. q̄ fuerit pñtie corpalis. maxīe imn ctā cibatōe. Nec em̄ q̄ mādu casset p̄ticu lam carnis xp̄i. vtputa genā vel auriculā. mansisset in xp̄o ⁊ xp̄s in eo. Sicut nūc fit dum talis adest nobis velat⁹. ⁊ vere deus abscōdit⁹. tot⁹ mādūcat⁹. mādūcās ⁊ nos totos. Felix aīa sacerdotū. felix ⁊ ceterorū xp̄ianorū/q̄ post esum ⁊ potū inebriātis le tificātis. ⁊ ꝯfortātis p̄clarissimi hui⁹ sacri huius bn̄dicti fructus virginei p̄t ex snia dicere. Sub vmbra illius quē desiderabaꝫ sedi. p ociū ꝯtēplatiue quietis. Et fructus illius. sit in accipientiū vmbra ministrat⁹. dulcis gutturi meo. Introduxit me rex in cellā vinariā. ordiauit ī me charitatē/vt ni hil plus amarē. nihil plus desiderarēꝫ/ q̄ summe amabilē ⁊ totū desiderabilē. Fulci te me floribus scrāꝝ affectionū. stipate me malis ordinatarū affectionū seu meditati onū quibus abūdat ortus vr̄. O filie irl'm q̄ est celestis libera/mater nr̄a. O beatifica te aīe. q̄ amore langueo. q̄ vulnerata suꝫ charitate. Et hinc est iste pallor meus/hic ista nigredo q̄ iusticie sol ꝯbussit me. vul nerauit me. decolorauit me. feruide dile ctionis amore seu ardore. Angeli qꝫ cōci ues vr̄i. custodes ciuitatis irl'm amici spō si. filij matris mee. q̄ est gratuita bonitas diuinitatis pugnerūt ꝯ me. sed pugna fe licissima q̄ carnalia desideria trucidat. Po suerūt me custodē in vineis sanctarū opa tionū. Vineā qꝫ meā nō ego tam custodi ui q̄ ipsi de mādato sponsi. ¶ Hec inquā verba inter suspiria cudit spōsa. vtputa to ta sobrie ebria tota feliciter charitate vul nerata. quā cadētē ⁊ spasmatā/zelotes spō sus. inter brachia suscepit sua. leuat caput leua. a leuādo dicta. Hec sponsa/q̄uis so brie temulēta/ ad pñtiam spōsi respirat. ⁊ suspirabūda trahit de imo pectoris vocē. Leua ei⁹ sub capite meo. ⁊ dextera illi⁹ āple xabit me. ¶ Discipul⁹. Iā siste obsecro. vi des ne. q̄ te p̄t̄hit est⁹ cū sermo tu⁹ erat de osculo. Dic si qd̄ hēas ampli⁹ qd̄ afferas. ¶ Magr̄ Plane mlt̄ū. tā ī bonis bonū q̄ ī mal' malū. Ve ve carni ⁊ sāguini. Quis offerre fmo pudic⁹ auderet? Quid ei neq̄ us q̄ qd̄ excogitauit caro ⁊ sanguis? ¶ Di scipulus Ne p̄co: adamatoria cantica admisce vel satiram ⁊ tragediam/morda ces vel comediā lubricā vel sordentes eglo gas. sola nobis anagogia/diuinos cantet amores. ¶ Magister Mones p̄be. qui conuiuio vetas induci nuptiali funereas tubas trahere. atqꝫ sulphureas amoris infausti tedas incendi phorresas. ¶ Sed quid tangis de oscula figurali dum vl' crucem. vel imagines. aut reliquias san ctorum sanctarumqꝫ/quispiam osculatur

A

¶ Discipulus Puto post passionē filij beata mater eius crucem crebro fuerit am plexata. omniaqꝫ loca vbi steterant sacri pe des eius/sedula deosculatōe coluerit. Sed neqꝫ fuerat expers sacramentalis osculi. de quo locutus est sicut nec exēplar illud du plex penitentie. maria Magdalena ⁊ egy ptiaca; q̄uis ꝯtinuo intrauerūt thalamū sponsi/sublato velamine. nec gloriosus dy onisius/in morte carere voluerunt. Atue ro quid sit os dei sponsi ⁊ quid osculum/ subtilius edissere si potes/cum sit in corpo rea diuinitatis? ¶ Magr̄ Vocas iteruꝫ ad distinctionē oris ⁊ osculi trimembrem Os habemus dei patris. os filij. osculuꝫ vtriusqꝫ qd̄ est spūssanctus. Os suū aperu it. xp̄s habēs labia distillantia mirrhā pri mam mortificatiuā viciorū. cuius tot sūt oscula/q̄t verba. Ipse sil'r cum patre ⁊ spū sancto/aperuit ora ꝓphetarum. Aperuit ⁊ os p̄dicatorꝫ ⁊ doctorū qui sapiam eructāt porrigentē oscula volētibus. Dicunt aūt p̄dicatores os dei/ideo q̄ separant p̄ciosa a vili. ¶ Discipulus. Iunge duplex hoc osculū vltimū ipsis tropologie vel allego rie adolescentulis. satis em̄ patent ⁊ sobri os edificant. ⁊ in primo consiste. ¶ Magr̄

Deus sicut est vnus ⁊ vnomius p essen tiam ⁊ ꝓprietatē/sic est p anagogiā symbo licā/oīnomius. Ita vnus est multiplexqꝫ. Sciēs itaqꝫ deus nos puulos ⁊ balbos vo luit instar nutricis frāgere verba sua; qui bus ipse nobiscū ⁊ nos secū/ intelligibilit̄ vtrinqꝫ loqueremur. Concessit igit̄ locuti ones transsumptiuas a rerū cognitarū simi tudinib⁹ assūptas. tā abūdāt̄ vt nihil inue niat̄ qd̄ n̄ valet ad ip̄m trahi noīandū qd̄ loq̄ndi gen⁹ appellauit dyonisi⁹ symboli

cum. de q̄ ⁊ scripsisse notat librū. sed ad la
tinos nō ꝑuenit. Hoc typo loq̄ndi. deus
prē habet os ex q̄ filius eius increata sapīa
ꝓdijsse se gloriaṫ. Ego inq̄t ex ore altissi-
mi ꝓdij. primogenita añ oēm creaturam
Habet ⁊ vterū. Ego inq̄t ex vtero añ luci
ferū genui te. Pater itaq̀ꝫ diligit filiū suū.
et filius genitus mutuū repēdit amorē. q̄
vicissitudo dilectōnis/cur nō deosculatio
noīabaṫ. Ex q̄ spiratio cōis amoris ema-
nat ⁊ flagrescit. q̄ spiratio q̄ nectit q̄dam-
mō prīs os ad os filij. dici pōt osculū vtri
usq̀ꝫ. Sponsa ergo. dum q̄rit osculū spōsi
pꝫ q̄le sit illud osculū. q̄ spūs est oris vtri-
usq̀ꝫ prīs ⁊ filij. ¶ Discipulus Sed q̄
vel q̄lia sunt labia spōse. ¶ Magister

B

Illa nimirū sunt due vires ꝑcipue mē-
tis. Uis intellectiua. ⁊ vis ei corrñdens af
fectiua. seu volitiua vel appetitiua. q̄s dū
spūssanctus. osculū prīs ⁊ filij/inspirando
cōnectit. ⁊ osculaṫ illabēdo/fit mens tota
deiformis ⁊ cōformis beatissime trinitati.
fit trinitatis nobile tricliniū. Itaq̀ꝫ fit eiꝰ
memoria fecūda parēs verbi cum acies in
telligētie ꝯuertiṫ sup ipsam. ex qua sit con
uersione/spiraṫ amor cōis vnius ⁊ eiusdē
volūtatis. Hec est spēs ⁊ imago pulcerri-
ma. ⁊ cōformata ⁊ assimilata diuine trini
tati q̄ ꝑ gratiā est id ipm q̄d deus ꝑ natu-
ram. Exultabat ad hanc assimilationē ꝑ-
tingere spūs marie/suspirās ⁊ estuans assi
due desiderio spōsi sui ¶ Osculeṫ me oscu-
lo oris sui. Quid queris o beata? quid os-
culū spōsi petis o bñdicta? quid est illud
osculū nisi spūssanctus? qui vtiq̀ꝫ sup͂ue-
nit in te. qñ virtus altissimi obūbrauit ti-
bi. imo iam ꝑ͂uenerat. nec postmodū recessit
a te. q̄ dñs sp tecū. ¶ Sed quid affectas o
pulcerrima mulierū? Sentio quid requi-
ris. ⁊ si dissimulare videaris verecūdia v-
ginali Thalamo spōsi ꝓxima es. gaudēs
osculo oris. Sed ⁊ leua eius sepe sub capi
te tuo. Et inter vbera tua cōmoraṫ. te am-
plexans. te osculans quid tibi vis ampliꝰ.
Certe nondū subintroisti secreta cubiculi
silentia. vbi federe ꝑpetuo/mr̄imoniū cō-
summeṫ. Inquieta es donec introducat
te/⁊ tu illū/in domū matris tue ⁊ in cubi-
culū genitricis tue. Et q̄ ista mater tua?
nisi diuinitas sua i vtriq̀ꝫ oīm creatrix ⁊ gu-
bernatrix. Et q̄ domus eiꝰ. q̄ altera si nō
eēnitas amplissima? Q̄d deniq̀ꝫ cubiculū
nisi sinus altissimꝰ dei prīs. in q̄ sponsus
tuus q̄escit ꝑhenni felicitate. Hoc cubicu-
lum intrare. in hoc q̄escere. delectari. fecun
dariq̀ꝫ desiderabūda suspirās. pensabas q̄
le sit istud. Exultabūt scī in glīa letabūṫ
in cubilibꝰ suis. Fallor. si nō hec ipsa q̄ di-
ximus exp̄ssisti/spōsum inueniēs ⁊ dicens
Tenui eū nec dimittā. donec introducam
illū in domū matris mee ⁊ in cubiculū ge-
nitricis mee. Ecce nūc o beata q̄d sperasti
tenes. quē desiderasti possides. quē credi-
disti vides. quē dilexisti/tota ꝯplectēs ipo
q̀ꝫ secura frueris in eternū. ¶ Discipulus.
Quid sibi vult spōsus iste suꝰ ꝙ vnam
suā vnice dilectā matrē distulit introducē
secū in cubiculū felicitatis eēne: qñ latronē
de cruce prinꝰ in hoc cubiculo collocauit.
Audiēte matre ⁊ incōsolabiliter anxiāte.
ꝑtransierat eīm gladiꝰ aīam eiꝰ. Amen di-
co tibi. hodie mecū eris in ꝑadiso. O mi-
tissime iesu. Et vbi erat mr̄ tua/nisi in do
lore ꝯtinuo remanēs in hoc nequā seculo.
seꝑata etiā a corꝑe tuo q̄d inclusū iacebat
in sepulcro. O vere terribilis in ꝯsilijs deꝰ
sup filios hoīm. O certe verissimū ꝙ erūt
nouissimi p̄mi. Quis hoc estimasset/quis
credidisset? q̄s sperasset? assumiṫ ad glīe
cubiculū latronis aīa. ⁊ aīa mr̄is relinq̄ṫ
ad lamētū. Cui ⁊ lōgo tp̄e post/pꝫ ingres-
sus ad idē spōsi cubiculū. Potuit inuidiā
sibi facere glificatꝰ ipse latro. si nō fecissꝫ eā
charitas vnū cor ⁊ vnā aīam cū eo. Sua-
sit eadē charitas q̄rēs q̄ dei sūt hāc vitā in
patientia. ꝓpē electos dei. ꝑ se ⁊ ex se docen
dos de mysterijs vere fidei. Et q̄ deside-
riū q̄to ꝑ incolatꝰ huiꝰ ꝓlōgationē plus ⁊
plus adauctū ē/tanto hꝫ in adeptōne sup
oēs plꝰ gaudiū. ¶ Magr̄ Cōcernit hec
rn̄sio tua/ꝓlōgationē huiꝰ miserie/in ista
amorosissima ꝑ annos multos q̄ ꝑ osculū
pedū p̄mū mūdata. post heremicola diu
fuit. Sic discipulꝰ ille quē diligebat ihs vs
q̀ꝫ ad senectā vixit ⁊ seniū. Tangit ignitꝰ
martyr. Ignatiꝰ scribēs beate vgini/cām
sup͂stitis vite sue vt ceteros ex se ⁊ ꝓpē se/et
in se ꝯfortaret. Cui etiā btā vgo rescripsit
vt exultaret ī deo salutari. Porro q̄s te do
cuit o Luca medice charissime/p̄mas euā-

gelij tui ꝑteſ/niſi ſolū talium conſcia vir-
go prudētiſſima. cui te familiarē concilia
rat caſtitas. qꝛ nec vxorē nec ꝓlē habuiſſe
narraris. Per te/ꝑcurſoris annūciatio. cō
ceptio. exultatio. natiuitas. circūciſio cum
nois impoſitōe nobis patent. Per te canti
cum Zacharie. Per te totius incarnatōis
xp̄i myſteria. nobis tradita ſunt. Per te cā
cantica canticorum Marie/ et illud Sy-
meonis pueri ieſu felix intētio deſcribunt.
et ꝙ alio niſi maria reuelante. ¶ Diſcipul⁹

Ardet animus multa querere ſuper
enumeratis euangelij materijs. q̄s oēs
cōſeruabat maria. conferens in corde ſuo
ac ꝓinde magnificans dn̄m ⁊ exultans in
deo ſalutari ſuo. Sed cepto curramus iti-
nere. poſt odorē vngentorū tuorū/ quē ſpi
rant amoris cantica. de quibus poſt oſcu-
lum ſubdit. Quia meliora ſunt vbera tua
vino. fragrātia vnguētis optimis. Hic qđ
ſponſa ſingularis ſibi volebat. tanꝙ̄ oſcu-
li cām ſubdens: qꝛ meliora ſunt vbera ſpō
ſi ſup vinū. Que ſūt hec vbera? ¶ Mgr

Si dixero ꝙ vbera ſunt amor vel amo-
res. nihil errauero/ qm̄ oīa ſortit amor vo
cabula/ inſtar dei. qꝛ de⁹ charitas eſt amor
eſt os. oſculū ipſe vbera. ipſe vnguentum
fragrans. ipſe oleū effuſum. ipſe nardus.
ipſe faſciculus mirrhe. ipſe eqtatis dei. ip-
ſe botrus cypri. ipſe lectulus. ipſe flos cā-
pi ⁊ lilium conualiū. Quid moror ꝑ ſin-
gula. Ipſe ꝑ denoīationem ꝑticipatā. vn⁹
oīa in omnibus. cuius natura ſi ꝑfecte co
gnoſceret ceſſaret linguarū neceſſitas. Ip
ſe ſibi totus ⁊ vnus ſufficiens lingua eſſet
ſufficiens oculus/ ſufficiēs auris ⁊ naris. ⁊
guſtus. ⁊ tactus. immo vo nullū eſſet per
eſſentialē ꝓprietatē. ſed ꝑ eminentiam ſin-
gularem. ¶ Diſcipulus Cur iſta ꝑmit-
tis? ¶ Mgr Plane ne ꝑſtoleris amoris
cantica exponēdo poſſe finiri. qui certe in-
finitus eſt. cuius ꝙ̄titatem (nō molis. ſed
ꝑfectōis) accipientibus/ ſemꝑ eſt aliquid
vltra recipe. Non expectaueris ergo. totā
Salomonis canticorū ⁊ marie ſeriē poſſe
nos decurrere. qui nec duos vſiculos vtri
uſq cantici. immo nec primū verſum ſa-
tis attingere penetrareq valemus. ¶ Diſ
cipulus Et ſi de deo nil ꝑfectum poſſu
mus eloqui/ conemur tn̄ more puerorum/
nos balbutiendo ſolari. Hic aliquid id-
circo de vberibus ſpōſi ⁊ ſpōſe de quibus
addit tercium oſculum. qꝛ meliora ſunt
vbera tua vino fragrantia vnguentis op-
timis. Et qꝛ viuus eſt ſermo dei ſm aplm
pōt tn̄ cum quolibet ⁊ ad quēlibet loqui.
Propterea ſi reliquas cāticorū ꝑticulas
qn̄q cōmiſceris/ nō erit ingratum ꝓlixio-
ris tractatus tollens faſtidium. ¶ Mgr

Dicit hoc loco mgr Nicolaus de lyra
poſtillator ad lrām. q̄ fundamentū eſt al-
legorie tropologie necnon et anagogie.
Dicit inquam ꝓ nomīe iſto vbera/ iudeos
habere amores ob equiuocationē nois he
brei ad amores ⁊ vbera. Hieronymus vbe
ra ſecutus eſt hebreus amores. ¶ Diſcipu
lus Tranſi. inuenies tale poſitum mil-
le locis in biblia. Pro quo ſedādo ſcripſit
olim volumen egregiū ꝑceptor noſter P.
Cardinalis Cameracen. cuius ſniam alio
loco dum inquirā/ pandes ſpero. ¶ Mgr

Pandam. tu nihil hic calūniabile vl
aduerſū repies. ſi modos loqnēdi typi
cos ſeu figuratiuos/ attēderis. quibus res
cōtenta ſignificat ꝑ continentē ⁊ econtra.
Continent autem vbera cum pectore cor
ipm qđ ſedes amoris ē radicalis. Laudās
igit vbera laudat amores/ ꝙ meliores ſint
vino fragrantes vnguentis optimis. Vi-
deo illico ꝙ non ſurrexit incongruitas ſi
ſponſo dent vbera q̄ cor hn̄t cōpletum et
eſtuās amorib⁹. Siue dicat ꝙ meliora ſūt
vbera tua ſiue meliores ſūt amores. Ana
gogia ꝓbat vtrunq verū ſciens ꝙ amor
diuinus neſcit ſexū apud quē nō eſt maſcu
lus neq femina ꝙuis dicat ſpōſus ⁊ ſpon
ſa. ¶ Diſcipulus Hoc obſeruandū ar-
bitror ꝓ deuotis ne ſe carnalib⁹ inuoluāt
ſimulacris. Video ꝓinde ꝙ nec lac vbe-
rum nec vinū nec vnguentū ſit aliqđ cor-
porale. Nihilominus cām tranſſūptōnis
⁊ cōꝑatiōis lʒ inqrere. cur vbera vino ſint
meliora cum ſponſus duxerit ſponſam in
cellam vinariam? ¶ Cur rurſus inuitans
clamauerit poſtꝙ̄ dixiſſet. Bibi vinū me-
um cum lacte meo. Comedite amici ⁊ in-
ebriamini chariſſimi. ¶ Mgr. Bibit
itaq vinum ſpōſi/ ſpōſa viatrix. ſed ꝑ vbe
ra ſpōſi tranſfuſum ⁊ lac factū. Alioquin
debile nunc cerebrū ſpōſe. vini puri virtu-

te turbaret. Exemplū dāt nobis nutrices
q̄ paruulis infantibus si sagaces sunt vini
puritatē nō ministrāt. sed qd̄ in suū lac cō
uersum est. Sunt em̄ hac rōe nutricis vbe
ra meliora vino. nō secus in vberibus spō
si. qui ꝓpter spōsam / in incarnatiōe lactēs
factus est. Conati sunt pħi sugere vinum
sapiē de vberibus prime cāe / dum inuisibi
lia dei ꝑ ea q̄ facta sunt cognouerūt. sempi
ternā q̄z virtutē eius ⁊ diuinitatē. Concal
cauerunt ⁊ estuauerūt ⁊ inflati sunt vino
multo. de calice aureo babylonis. ⁊ inebri=
ati / dati sunt in reprobum sensuz. ⁊ obscu=
ratū est insipiens cor eorum. Rōnem dicit
apl's. q2 cum cognouissent deum / nō sicut
deū glorificauerūt. neq3 grās egerūt. Ha
bes vinuz sine lacte quo plane lac melius
est. p̄sertim conditū ex vino vl' factū cuius
potus inebriat. sed sobrie sine luxuria. Ac
cipe signū ebrietatis noxie simul ⁊ cām in
pħis. qui veritatis studio tam vehemenē
intenti / nihil de amādo deū toto corde. to
ta aīa. ⁊ tota mēte. fortitudine: scrutati sūt
Quid mirādū si defecerūt scrutātes scru=
tinio. si ꝑ erroris p̄cipicia cespitātes impe=
gerunt / potati vino mixto veneno oīm vi=
ciorū. nec qualiūcunq3 sed nephandoruz
qualia notauit apl's. q̄uis nō oīa q̄ in oc=
culto fiunt ab eis inquit turpe est dicere.
Et cum qua fiunt nisi cū illa meretrice q̄
apud salomonē allicit dicēs. Ueni inebri
emur vberibus. ¶ Discipulus Fugiam⁹
ocius hos verborū fetores qui de vberib⁹
et amoribus loquimur / fragrātibus opti=
mis odoribus. ¶ Mgr Audiamus po
tius aure pietatis ⁊ fidei / matrē virginē et
filiā magnificantē dn̄m ⁊ exultantē in deo
salutari suo. Cuius nomen est oleū effusū
qd̄ sanat incipiētes. pascit ꝓficiētes. dele=
ctat ꝓximantes. ¶ Discipulus Uerū
si ꝓperat intentio querere de tercio ver=
siculo. cur maria / oleū sue magnificatōis
⁊ exultatōis ꝓtinus intulerit. Quia respe
xit inquit humilitatē ancille sue. Nihilo
minus exponi prius opto doctrinal'r / qd
ꝓprie sit magnificare deū. ⁊ q̊t modis fieri
repit: ¶ Mgr Pertinēs est inquisitio
talis. Igit accipe q̄ magnificare dn̄m ni=
hil aliud est / q̄ magnuz significare. Non
em̄ facimus deū aliter magnū. Sunt aūt

E

modi significandi magnitudinē dei / sine
numero. in genere duo. Unus interior in
aīa cognoscēte ⁊ diligēte deum. Eteni fide
spe ⁊ charitate magnificat in aīa deus qm̄
magnus ab ea ⁊ in ea significat. Modus
alter est exterior tā multiplex q̄ varia sunt
signa q̄ repn̄tare pn̄t ab extra magnitudi=
nem dei. Quid ē em̄ significare nisi aliqd
intellectui repn̄tare. Sit hoc ꝑ voces. sit ꝑ
colores vel spēs colorū. sit ꝑ obiecta q̊rum
libet sensuū. sit ꝑ enigmata figurarum in
scripturis sanctis. sit ꝑ reuelatōes mysteri=
orū. Conclusit idcirco canticū suū virgo
beata sub attestatiōe diuinarū locutionū
q̄s fecit dn̄s ad p̄res nr̄os Abrahā ⁊ semi=
ni eius in secula. Conseruabat oīa verba
hec cōferens in corde suo nūc Esaie ꝓphe
tiam de virgine paritura. Nūc Hieremie
vaticiniū q̄ mulier circūdabit virū. Nūc
hebdomodas danielis. Nunc portā clau
sam Ezechielis cū tēplo toto. ¶ Discipu=
lus Descripsisti qd ē magnificare dn̄m.
qm̄ est significare dn̄m esse magnū vniuer
saliter ꝑfectum. Scio / qm̄ significare f'm
grāmaticos est aliqd intellectui repn̄tare.
qui tractāt de modis significādi. sup qui=
bus Centilogiū cōposuisti. Sūt insup va
rij modi (sicut notas) magnificādi dn̄z. s.
bn̄dicere sctificare. glificare. p̄dicare. exul=
tare. cōfiteri dn̄o. laudare. ⁊ ita de sīlibus
quorū cantica memorant. Inquiramus
igit de singulis. Dic quid est dn̄m bn̄dice=
re: ¶ Mgr Hoc ē significare dn̄m eē
bonorū datorē. factorē vel donatorē. q2
suū dicere facere est dixit ⁊ facta sunt. Ita
suū bn̄dicere est suū bn̄ agere. Dn̄o aūt bn̄
dicere significat verbū bn̄dictiōis illi fieri
vel dirigi. vt ibi. Sancti tui bn̄dicant te.
¶ Discipulus Dic qd sit sanctificare no
men dn̄i: ¶ Mgr. Hoc est significare
dn̄m in sanctitate ⁊ mūdicia ꝑfectū. Quid
aūt sit sanctitas dn̄i ⁊ noticia ⁊ mūdicia /
habes alibi. ¶ Discipulus Dic quid est
exultare in deo salutari nr̄o. ¶ Magister
Hoc est significare deū esse saluatorez
nr̄m ⁊ salutare vel saluationez nō q̄licūq3
signo / sed mō leticie / exterius se ꝓdentis ⁊
q̄si se nō capet vlterius salientis. ¶ Discipu
lus Dic quid est cōfiteri dn̄o: ¶ Mgr.
Hoc est significare certo signo / ip̄m esse

F

dn̄m. Et hoc multiplr. vel qm̄ bonus. vel qm̄ ineternū misericordia eius. vel qm̄ laudabilis nimis et magnitudinis eius nō est finis. vel qm̄ peccata dimittit et p̄stabilis est sup malicia. aut ex reliqs p̄fectōibus suis. ¶ Discipulus Dic qd ē sacrificare dn̄o. ¶ Magr̄ Hoc ē significare certis signis adhibit[q̄ ille cui sacrificat/ vel ī c⁹ honorē p̄ncipalr̄ offert sacrificiū sup̄m⁹ ē dn̄s/ plenariā h̄ns p̄tātē vite et mort[sup nos sicut ī aīali sacrificato t̄ occiso. ¶ Discipul⁹ Dic quid est grās agere deo? ¶ Magr̄ Hoc est significare bona recepta ab eo pure gratis nō meritis nr̄is. Modi aūt significandi sunt varij. p varietate eoꝝ q̄ recipiunt ad significandū corde voce corpe et opere. ¶ Discipulus Dic qd est adorare dn̄m vel colere cultu latrie? ¶ Magr̄ Hoc ē significare sup̄mā in omnibus suā dn̄atiōnem atq̄ maiestatē. et hoc modis varijs interius in aīa. vl' exterius in corpe aut alijs rebus exhibitis. ¶ Discipulus Quid est iubilare deo? ¶ Magr̄ Hoc est significare magnitudinē eius in bonitate et bn̄dictionibus. mō gaudij cuiusdā ineffabilis. vt aliqn̄ plausu manuū. aliqn̄ vultus alacritate. Aliqn̄ vult⁹ dilatatōe. q̄ dr̄ leticia q̄si laticia. Aliqn̄ voluptate q̄ dr̄ a volubilitate circa rem dilectā. Nonnunq̄ a delectatōe q̄ dr̄ quasi lactatio. Qn̄q̄ a iocunditate que dr̄ a ioco. Sepius ab alacrite. que dr̄ dum habet liberū et expeditū vsum corporis vel membroꝝ vel sensuū et maxime cordis/ ad significandū leticiā. ¶ Discipulus Quid est deū laudare in sanctis suis? ¶ Magr̄ Hoc est significare ipsum esse cām sue sanctitatis. Sicut deū laudare in creaturis suis ē significare q̄ ipse eas gubernat fecit et regit eas/ pure grat[/ et magnificis modis. ¶ Discipul⁹ Quid ē alloq creaturas q̄ bn̄dicāt deū/ q̄ collaudent/ q̄ adorent/ q̄ p̄dicēt/ q̄ letent in eo cum sil'ibus acclamatiōibus? ¶ Magr̄ Totū est hoc significare cōplacētiā quā hēm⁹ in bn̄ficijs omnibus/ q̄ creaturis collata sunt. et hoc varijs modis significandi p varietate alloquendi. sicut solemus exhortari p psalmos dicētes laudate dn̄m in tympano et choro laudate eum in cordis et organo. cum alijs talibus instrumentis omnibus. hoc aūt est significare cōplacentiam et exultationē atq̄ leticiā quam habemus in recognitiōe bn̄ficioꝝ dei/ talibus modis rep̄sentandi. Quēadmodum dare gloriā deo honorē et virtutē et sil'ia oīa p̄fectionē importantia nō est aliud q̄ significare talia supeminēter esse in deo vel a deo p̄cedere. Et hoc tot modis significādi q̄t modi sunt rep̄sentandi corde voce corpe et ope. ¶ Discipulus Dic dn̄iam inter magnificationē dei/ quā faciunt irrōnales creature: et magnificationē rōnalis aīe de q̄ dicit[in hoc cantico. Magnificat aīa mea dn̄m? ¶ Magr̄ Magnificatio creaturarum/ mensurat et accipit a participatione diuine magnitudinis/ cuius oēs sūt p̄ticipes suo modo. Sed irrationalis natura tantūmodo rep̄sentat artem creatoris/ Et ideo dicit transumptiue sapientia vel ars eius. Rationalis vo creatura /nō solū obiectiue vel vt vestigium. sed etiam subiectiue et formaliter p̄ceptiue/ significat domini magnitudinem intelligit et p̄dicat. Assumit insup creaturas alias imo et seipsam quasi materiam significatōis/ diuine maiestatis. denique in omnibus sicut in fistulis organoꝝ certificatōnis/ sp̄ū sancto flante decantat. ¶ Discipulus Bonū est nos hic esse. Sed vocat sequens versiculus de humilitate marie. Iam vo tardior hora differre suadet ad matutinum dici sequentis. Nos interim p̄prijs intēdamus officijs.

Explicit scd's tractatus.

Sequitur tractatus

tercius dragmaticus in cantico Marie de respectōe humilitatis sue p notulas. xx.

Notula prima

Quia respexit humilitatem ancille sue. ¶ Discipulus. Hic sumus/ hic protinus absoluēda est questio altera die proposita sed dilata. Cur beata mater/ causam magnificationis domini cum exultatōne spiritus in deo salutari suo/ cecinit esse respectionē humilitatis sue a dn̄o. Exultauit inquit sp̄us meus in deo salutari meo. Et tā q̄ rō que

rere̅t ab ea mox subiungit. q̄ respexit hu-
militate̅ ancille sue? ¶ Ma gr̄ Docta̅ for-
mas questione̅ cui nequit ꝑfecte dari rō si
ue r̄n̄sio/nisi respectus dn̄i ca̅ prius ꝑscru-
tet. q̄ nō nisi amor inuenit. ¶ Discipulus
Consentio. Fiat hoc prius notu̅. sil'r et
qđ est obiectu̅ suu̅. ¶ Ma gr̄ Oculus vul
nera̅s spō̅sam. oculus est amoris q̊ nullus
acutior. nullus penetrabilior. null⁹ ad in-
timi cordis vulneratione̅ efficatior dici p̄t
vulnerasti cor meu̅ ait sponsa/in vno ocu-
loru̅ tuoru̅. Nō alit̄ e̅ de oculo spō̅si respe
ctu spō̅se. Quia respectus amorosus spon
si sauciat sponsam/vt exclamet vulnerata
charitate. ego su̅. vl' amore la̅gueo. Hoc
est p̄cipuu̅ in spō̅sa vel in spō̅so membru̅.
Vn̄ sponsus. cu̅ laudaret sponse pulcritu-
dine̅ dicit. Qua̅ pulcra es amica mea ꝙ̄ pul
cra. Mox subiunxit. Oculi tui columbaru̅
Et quid ꝑ columba̅ intelligis. si nō amore̅
simplice̅? In columba en̄ /spūssanctus cui
appropriatur amor: sepius apparuit. Sic
postmodu̅ spō̅sa insinua̅s filiabus hiēr'm
pulcritudine̅ dilecti sui. cōꝑatione̅ posuit
eande̅ dice̅s. Oculi eius sicut columbe/desu
per riuulos aquaru̅ q̄ lacte sunt lote ⁊ resi-
dent suꝑ fluenta plenissima. Hinc est illa
duoru̅ mutua postulatio. videri. s. ⁊ vide-
re. Audiamus modu̅. Sane dilecta nuꝑ
cōsopita inter brachia spō̅si/qui adiurauerat filias ir'm ꝑ capreas ceruosq̄ ca̅poru̅
eo ꝙ sunt aīalia satis alacria mu̅daq̄/⁊ so
litudinis amica/ꝑspicaciu̅q̄ oculoru̅. Ad
iurauerat inqua̅. ne suscitare̅t neq̄ euigila
rent dilecta̅. donec ipsa vellet. Tunc velut
elapsus ad hora̅ dilectus/regredit̄/ardens
videre spō̅sa̅ ⁊ alloqui qđ latere nō potu-
it spō̅sam. cuius ꝑ amore̅ cor vigilat. Exi-
lit igit̄ ⁊ dicit. Vox dilecti mei ⁊c̄. Hec est
vox amici mei. Conuersis cōfestim oculis
exclamat. Ecce ipse venit. salie̅s in mōtib⁹
et transiliens colles. Et cur obsecro salit ⁊
transilit/nisi zelo spō̅se vide̅de totus rapit
q̄ tripudiat ad silitudine̅ capree. hinuliq̄
ceruoru̅. Lasciuie̅s alacris ⁊ iocu̅dus. Ni-
hilominus tan̄ꝙ zelotipus explorator'. et
verecu̅dus amator. nō irru̅pit cubiculum
spō̅se. sed stat post pariete̅ respicie̅s ꝑ fene-
stra̅. ꝓspicie̅s ꝑ cancellos. Deniq̄ blandit̄
dice̅s. Surge ꝓpera amica mea. columba
mea. formosa mea ⁊ veni. Sequit̄ post ver
ni te̅ꝑis grata̅ descriptione̅. q̄ noua signat
gratiaru̅ infusione̅. aduersitate depulsa:
Oste̅de mihi facie̅ tua̅. Sonet vox tua in
auribus meis. Vox en̄ tua dulcis ⁊ faci-
es tua decora. ¶ Discipulus Perspicuu̅
fecisti desideriu̅ qđ hn̄t in canticis spō̅sus
et spō̅sa se vide̅di. qm̄ visio nu̅cius est p̄ci-
puus amoris cordialis. Vbi est amor. ibi
est oculus. Nihil amore amabilius. Da-
bo tibi dicit Seneca poculu̅ amatoriu̅ sine
herb̄ absq̄ veneficijs. Si vis amari. ama.
Hoc in amatoribus etia̅ fetidissimis locu̅
h̄z. ꝙ̄to efficatius in pulcerrimis. ¶ Ma gr̄
Hic respect⁹ dei Maria̅ humile̅ iure
traxit ad amore̅ suu̅. vt tota nedu̅ gau-
deret. sed p̄ amoris magnitudie. spūaliter
exultaret. i. extra se saltaret in dilectu̅. Hic
etia̅ respectus corꝑalis in infantulo Iesu:
solabat̄ oe̅s illius ꝑegrinatōis laboriosissi
me. dolores ⁊ angustias. Sic in puericia:
sic in adolesce̅tia. donec in cruce vidit exte̅
sum. q̄ visa est semel ab eode̅. vn̄ ꝑtransiit
gladi⁹ acerbissime passionis amorosissimu̅
cor vtriusq̄. Pense̅t amicoru̅ corda. ꝙ̄to
intolerabiliter anxius fuit/hic respectus q̄
dici neq̄t verbis. neq̄ scriptis inseri. ¶ Di
scipulus Supest v̊o declarandu̅ q̄d vel
q̄le sit amoris subiectu̅? ¶ Ma gr̄ Vide
or mihi fas dicere. ꝙ pulcritudo vel pul-
cru̅. Nihil en̄ amat̄ sub rōne turpitudi-
nis. sed tm̄mō sub rōne pulcritudinis et
pulcri vel speciosi. vl' formosi. Hinc dictu̅
est de sapia. ꝙ pulcritudine̅ illius admira
bit̄ oculus. ¶ Discipulus Nunq̄d di-
uersa vel aduersa est ꝓpositio tam ph'is ꝙ̄
theologis ꝑone̅tibus bonu̅ esse qđ oi̅a ap-
petunt. ⁊ ita rō boni vel appetibilis/e̅ amo
ris obiectu̅/ ¶ Ma gr̄ Multe su̅t rōnes
appetibilitatis/q̄ in vna̅ cōueniu̅t pulcri-
tudinis. sicut ⁊ boni ⁊ finis ⁊ cōuenientis
vel ꝑfecti vel beatitudinis rōne̅. ¶ Disci-
pulus Expone ꝯn̄r q̄ est rō pulcritudi-
nis vel pulcri? ¶ Ma gr̄ Pulcritudo s'm
Aug. est equalitas numerosa. ¶ Discipu-
lus Est igit̄ pulcritudo in sola ꝙ̄titate
cum numerus sit spe̅s ꝙ̄titatis. ¶ Ma gr̄.
Accipit̄ hec equalitas. nedu̅ ex rōne mo
lis corꝑalis sed ꝑfectōis spūalis. Sil'r nu-
merus non ꝓ ꝙ̄titate discreta realiter. sed

formaliter ſm aliquos. Sed vel ꝓbabili-
us ſm alios solius rōnis. q̄lis in deo pso-
nisq̧ diuinis inuenit̄. q2 alia rōne ⁊ idea/
cōditus est hō. alia equus ſm Aug. et h9
ſm modū intelligēdi diuinā essentiā/p re-
lationeȝ ad creaturas. siue sit iste modus
intelligēdi in intellectu diuino. siue sit so-
lum in intelectu angelico. ¶ Discipulus.
Sufficit hec tetigisse de diuina pulcri-
tudine ꝓ verificatōe diffinitiōis illius. ꝙ
pulcritudo est eq̄litas numerosa. Nūc ad-
apta pulcritudines spōsi ⁊ spōse q̄les posu-
it Salomon in canticis. sił aptum faciens
de differētijs taliū nominū. pulcrū. formo
sum. suaue. speciosum. decorū. Rursus de
noībus sponse ꝙ est amica/soror/colūba/
immaculata. tota pulcra. ⁊ ita ꝯn̄r per sin
gula mēbra discurre tam sponsi ꝙ̄ sponse.
¶ Mgr Rem exigis q̄ sua ꝓlixitate fa-
stidiū vł sua breuitate poterit obscuritatē
afferre: nisi fortassis inuenirē cōpendium.
¶ Discipulus Placet inuenias. ¶ Ma
gister Ecce tot p̄ manibus habēt̄ expo-
sitōes doctorū tot sił'itudinū hic positarū
tot insup distinctōes ꝓ qualibet dictione
magistrales. tot demū quadruplicis sen-
sus scp̄turarū adaptatōes: ad diuersa spiri
taliū genera nuptiaꝝ. Supponamus hec
oīa nobis. ⁊ pauculas de pulcritudine spō
si ⁊ spōse. ⁊ dei ⁊ aīe siłitudines h̄ positas/
elucidare curemus. Dicētes in primis. ꝙ
formositas ⁊ speciositas. et pulcritudo. et
decor. frequēter accipiunt̄ synonime. Ni-
hilominus pulcritudo vltra formositatē
dicere videt̄ quandā coloris suauitatem:
cuius defectus non tollit formam. Nigra
sum inquit spōsa. sed formosa. Decor aūt
refert̄ ad modū ⁊ decentiā gestus ⁊ ornat9
cum quadā iocunditate. leticia vel alacri-
tate vultus/totiusq̧ corporis gestus. Por
ro speciositas oīa sił dicit/vt ibi. Specio-
sus forma p̄ filijs hoīm. Et illud. Speci-
es priami. digna est impio. Exemplum in
imagine/cui9 possem9 p̄ma lineamēta cōsi
derare. ꝙ numerosa sit sub eq̄li ꝓportione
formata/⁊ formositas inde resultat. Con-
sideremus scđo colores supinductos accō-
mode singulis lineamētis/vn̄ reddit̄ pul-
crior forma. Consideremus tercio in ima
gine viuēte. alacritatē faciei ⁊ oculorū leti

ciam ⁊ decentiā. ⁊ in omni gestu modestiā
Sic ait poeta de venere pro Enea. ⁊ letos
oculis afflarat honores. Et dicit Vulgo.
Ceste dame est de bel mantreug ⁊ ē byen
aduenant. el est simple ⁊ toye. Notemus
vltra ꝙ pulcritudo picture vł imaginis re
fert̄ ad ipsam tabulā q̄ ꝓinde pulcra no-
minat̄. Addamus p̄terea. ꝙ pulcritudo
maxime refert̄ ad exēplar. si p oīa confor-
mis est imago. vel exemplatū suo exēplari
sit lȝ exēplar istud turpissimū. Sic dicim9
bufonis imaginē inde pulcram. sic bobo-
nis ⁊ vespeilionis. Ecce inquiunt bufonē
pulcre pictū. Patet ꝓinde rō cur simia dī
turpissima. cuius tm̄ figura/ꝓxima est pul
cerrime figurarū. s. humane. At vero quia
deficit ab imitatōe pfecta reputat̄ inde tur
pior. quo imitatione videbat̄ proximior.
¶ Quibus ita notatis de pulcritudine ge
neraliter/facilis est applicatio ad pulcritu
dinē aīe rōnalis spūalis. q̄ imago est bn̄di
ctissime trinitatis. in qua potētie tres prin
cipales aīe. s. memoria. intelligētia. ⁊ volū
tas. sunt tanq̄ lineamēta qualia sunt inde
libiliter impssa. nec tollunt̄ etiā a damna-
tis. Ceterum dona gratiarū variarū vtu-
tum. donorū. beatitudinū. sunt sicut colo
res supinducti. Rursus opatōes inde ꝓ-
uenientes/decorem supaddunt. Tandeȝ
in omni pulcritudine spūali. tanto beate
trinitatis imago formosior est ⁊ pulcrior/
et habens plus decoris. q̄to repitur suo ex
emplari. s. eidem beate trinitati ꝯformior
Ex aduerso aūt de turpitudine. deformi-
tate. despectu. dedecore/constat sentiendū
¶ Discipulus Naturā pulcritudinis
ad oculum (sicut dicit̄) ostendisti. ⁊ q2 L
turpis est ps q̄ suo toto nō congruit. pul-
critudoq̧ totius ex vniuersa partiū mul-
titudine consurgit: restat exponere pulcri-
tudines membrorū singulorū. Sed antea
differe oīm distinctōnes vocabulorū ami
ca. sponsa. soror. columba. dilecta. qm̄ de
alijs aīe noībus/satis cōstat ex p̄missis. vt
ꝙ est speciosa. formosa. Tota pulcra ⁊ im-
maculata. q2 bn̄ colorata ⁊ mūda p omnia
¶ Mgr Amica dī ex mutua cōicatiōe
secretorū/q̄si animi custos vel altera mea.
cuius est idē velle ⁊ idem nolle cum ami-
co. Sponsa dī ꝓpter spem fecūditatis pro

lis. vt sint vnū pricipiū in ꝓductōe ⁊ edu
catōe filiorū. nō ꝙ sit iam matrimoniū cō
summatū. Aliqñ dr̄ coniūx ⁊ nupta ſʒ in
spe sicut ɔcta. Spōsalia a spōdeo es. q̄uis
vnū qñqʒ recipiatᷓ p altero. Soror appella
tur ꝓpter nature ɔformitatē. maxime post
incarnatōʒ. Aut si ad angelos q̄ʒ trāsferatᷓ
diceretᷓ nature ɔformitas nō vniuoca. nec
penit⁹ equoca. ſʒ analoga. ꝓpter silitudinē
beatissime trinitatis. Vñ noiatᷓ etiaʒ alibi
filia vt ibi. Audi filia ⁊ vide. Et filia irl̄m
q̄r inhabitatrix pacifice ciuitatis. Et filia
syon ꝓpter speculationē diuinorū. Et filia
pncipis. Colūba dr̄ ꝓpter inhabitantē in
ipsa spūſſancti plenitudinē. Dilecta dr̄ vl=
tra amicā. ꝙ sit amor ex electōe genitus vl̄
nutritus. ¶ Discipulus Redi nūc ad p=
us qnesitū. ⁊ de mēbris singulis. ¶ Magr̄
Redeo. ꝓponēs ꝓ regula vel claue dicēdo
rū. ꝙ nihil in cāticis positū repies/ nisi q̄=
tinus facit ad pulcritudinē ⁊ ɔñr ad amo
rem ꝫm alterū gen⁹ cāe q̄druplicis. efficiē
tis. materialis. formalis. ⁊ finalis. Nō id
circo quispiā errauerit si dixerit subiectuʒ
canticoꝝ esse. vel amorē pulcritudinis vl̄
pulcrū amorē. Qđ vtiqʒ sapiā vidit q̄ duo
ɔiunxit dicēs. Ego mr̄ pulcre dilectōnis.
Protinus ḡ dū occurrit tibi verbū aliqđ ī
canticis/ si nō sonet pulcritudinē/ in corti=
ce trāsſūptōis. de cortica illud. vel enuclia/
q̊usqʒ decor amabilis ⁊ amor decorus pul
cer atqʒ formosus emineat. ¶ Discipulus.
Enitar. Sed qđ ex istis inferendū cen=
ses. vtrū cognitio sit speculatiua vl̄ practi
ca? ¶ Magr̄ Torquet multos/ diuersos
practice ⁊ speculatiue modus accipiendi.
¶ Discipulus Da modū q̄ tibi ꝓbabili
or apparet. ¶ Magr̄ Diffinit Aris. intel
lectū speculatiuū. ꝙ est solū respectu veri
vt verū est. Intellectus vō practicus dr̄ cō
fesse se hñs appetitui. i. ɔformis ⁊ ꝑtensus
in appetitū cuius obiectū est nō solū verū
sub rōne veri. ſʒ sub rōne boni. Deinde cō
cludit ꝙ methaphisica est tm̄ speculatiua.
ars aūt ⁊ prudētia sūt practice. q̄r respiciūt
voluntatē respectu factibiliū vel agibiliū
nec sistūt in intellectiua cognitiōe sola. Sʒ
theologia scrutatᷓ ꝓfundius q̄ supmā scia
rum seipsam asserit. ⁊ in dei dilectōne sup
oia finē suū statuit. Nam finis legis est di
lectio. Et ideo sane debuerat cōsentire de
metaphisica phs. ꝙ nō in cognitōe nuda
prime cāe sistebat. ſʒ ad ei⁹ dilectionē extē=
debatᷓ. Alioqn deformabat pulcritudineʒ
metaphisice/ causā eius pulcerrimā (q̄ est
finis diuine dilectōis) euellēdo. Datus q̄ʒ
fuisset in reprobū sensum. q̄ cū deū cog̊uis
set. nō sicut deum glorificasset nec amasset
nec grās egisset. Dicit tñ in ethicis de ɔtē=
platiuo felici ꝙ videtᷓ dei esse amātissim⁹.
q̄r cognitionē ei⁹ desiderat. Qualiter oro fi
eret ɔiūctō optime potētie rōnalis cū opti=
mo obiecto deo p ɔtemplationē/ si nō inde
dilectio seq̄retᷓ. si vel obsisteret ꝑuersitas
volūtatis? Vocāt aliq̄ theologiā nostrā/
nec pure speculatiuā. nec oīno practicā. ſʒ
affectiuā. qđ epitheton aptissime noscitur
theologie mystice ɔuenire. ¶ Discipulus.

M

Perspicuū est illud qđ loq̄ris. nec a
pho negandū. q̄ dixisse legitᷓ. Inueni
te pmā cām. fac me tibi placentē virum.
Quid inde vis ɔcludē maīfesta? ¶ Magr̄
Concludo ꝙ vel metaphisica est practica
scia. vel ꝙ nō oīs intellectus ꝓtēsus in ap
petitū seu voluntatem/ diceretᷓ practicus.
¶ Discipulus Ita sequi videtᷓ. ¶ Ma=
gister Esse dʒ igitᷓ de intellectu practico
sermo restrictior. vt solū dicatᷓ practi⁹/ dū
ad factibilia ⁊ agibilia inferiora ɔuertitur
p extensionē in affectū ⁊ in effectū opatōis
huius ɔsiderando relationē ad fines pxi
mos nō ad supmū qui deus est colēdus ⁊
amādus. Propterea sic beatitudo dicēda
est speculatiua. sic theologia ꝓprie accepta
sic hec sapiā canticoꝝ. cuius finis est amor
pulcer spōsi ad spōsam. terreno q̊libʒ amo
re calcato. Sic vbilibet ars amoris terreni
vel aīalis practica. Ars itaqʒ dīnalis amo
ris seu fruitōis/ speculatiua dicetᷓ. velut p=
ma ⁊ altissima sciaꝝ. quā imitatᷓ metaphi=
sica philosophantiū. Sed vbi desinit ipsa
theologia p fidē sumit exordiū. p spem in=
sup ⁊ amorē ɔsiderās deū sicut amabile ⁊
pulcerrimū. ⁊ q̄ iuxta verbū sponse est desi
derabilis. imo fons ⁊ origo radix ⁊ parens
oīs pulcre dilectōis. ¶ Discipulus Et si
ꝓpero cog̊scere singuloꝝ ꝓprietates mem
broꝝ. q̄ spōso tribuuntᷓ. ⁊ sponse sub tropi
cis locutōibus/ trahitᷓ tñ nescio quo pacto
mēs/ illud attingere qđ mō dixisti de dile=

ctionis vel amoris originē? ¶ Magr̄ Jure em̄ trahit̄ nam hoc cognito. cetera mox patebūt. q̄uis hec cognitio ꝺm ꝓcessionē theologicā / incipiat ꝑ fidē a pulcritudine prime cāe ad pulcritudines effectuū insinuādas: vie phie nō aduerso sed ꝯuerso.
¶ Discipulus Acceptus erit iste modꝰ fidelibꝰ. Proseq̄re. ¶ Magr̄ Pulcritudo prima nobis ꝑ fidē relucet in beatissima trinitate. Tradit em̄ fides ꝙ pr̄ ī diuinis est mēs siue memoria fecūda oīm intelligibiliū. ad quā paternꝰ intellectus cōuertēs aciē / gignit ex se verbū expssiuū oīm intelligibiliū. Hoc ē illud verbū qꝺ erat in pn̄cipio apud deū. ꝑ qꝺ oīa facta sunt. Hoc verbū est naturalis imago pr̄is. eadē essentialiter cū pr̄e / sola relatōe ꝑsonali ꝑsonaliter ab illo distincta. Et qm̄ imitat̄ ꝑfectissime patrē / supest vt dicat̄ imago pulcerrima vel speciosissima pr̄is ⁊ ita dilectissima a pr̄e se teste q̄ ait: Hic ē filius meus charissimus. in q̄ mihi bn̄ ꝯplacui. Cum v̄o pr̄ cōicauerit diuinā vitā filio cōicauit nedū cognitionē oīs veri. sed amorē sir̄ oīs boni. Est aūt paterna bonitas sup̄mū ⁊ primū amabile. Amauit ergo filius summe patrē. ⁊ ꝯuertēdo voluntatē in ip̄m totus (vt ita loquamur) exarsit ⁊ flagrauit ī eiꝰ dilectionē. Ex qua dilectōe mutua pr̄is ad filiū ⁊ filij ad patrē. ꝓcessit amor ꝑsonalis quē dicimꝰ sp̄m sanctū. ¶ Considerat hec fides circulū quendā intelligibilē in triangulo ꝑsonarū. Pater em̄ dat se filio quē diligit. filius pr̄i impēdit se ꝑ amorē quo flagrat ī patrē. Hic aūt amor cōis est pr̄i ⁊ filio. tanq̄ nexus amborū. Jure ergo dictꝰ est deus. q̄si spera intelligibilis. cuius centrū vbiq̄. circūferētia nusq̄. nisi supple in seipso. Non aūt pōt se deus ad extra cōicare. nisi quodā mō punctualiter. Ipse v̄o totū se / in se toto ꝯtinet. quē tenebre creaturarū nō ꝯp̄hendūt. ¶ Ostēdit nobis hec fides / summā ꝯsummatā in tota trinitate pulcritudinē amabilē ⁊ dilectionē pulcerrimā. qm̄ hic est equalitas numerosa: que reddit pulcritudinē. ⁊ pulcritudo succendit ad amorē. vt sit pulcritudo dilecta. et dilectio pulcerrima mutuo se respicientes. Vn̄ Dyonisius. diuinus amor est sicut q̄dam eternꝰ circulus ꝑ optimū ex optimo. ⁊ in optimo ⁊ in optimū. inenarrabili ꝯuersione circūiens. Est aūt circulus pulcerrima figurarū. ¶ Discipulꝰ O miser ꝑ cor nūc ampliora h̄ disserē. de inenarrabili pulcritudine diuinitatis. et ad marie pulcritudinem te ꝯuerte. dicēs in primis: Cur nō dixit deum salutare suū / respexisse pulcritudinē ancille sue sed humilitatem?
¶ Magr̄ Duas habitudines esse ponit phs in intelligentijs q̄s angelos dicimus. ¶ Vnā qua ꝯuertunt̄ ad deū ad ꝯtēplādum magnitudinē eius cum admiratōe. pulcritudinē cum dilectōe. ⁊ oīmoda subiectionis obediētia / motu quodā assiduo q̄si circulari circa diuinā vnitatē. Ita loq̄tur apud Boetiū phia. mētemq̄ ꝓfunda scʒ diuinitatē circūit. Et iterum. Da fontem lustrare boni. Alteram dicit phs habitudinē intelligētie / respectu inferiorum q̄ regit mediāte motu sui orbis. ꝓut phia subiungit. Simil'i conuertit imagine celum.
¶ Determinat ꝯn̄r idem phs ꝙ habitudo prima q̄ est subiectōnis ad deum. longe ꝑfectior est ⁊ pulcrior / q̄ habitudo regitiue dn̄ationis respectu inferiorū. qm̄ in prima consistit intelligentiarū felicitas ⁊ beatitudo: nō in scd̄a. ꝙ si angelus magnificans deum ⁊ exultans in deo / gr̄as ageret verbis humanis. quid obsecro mallet dicere? vel ꝙ deus respexit humilitatē serui sui subijciēs eum sibi. vel ꝙ respexit dn̄ationem atq̄ potentiam. s. in regimīe creature. ¶ Discipulus Res apta est / sup electione primi. Vn̄ palā intelligo beatā mariam nedū pia deuotōne sed altissima metaphisicaliq̄ rōe suā pulcritudīs beatifice ꝑfectione plus insinuasse ꝑ humilitatem subiectōis / quā respexit in ea dn̄s. q̄ si dn̄ationis nomen aliqꝺ posuisset. ¶ Magister
Accipe rōnem alterā. nō minꝰ in theologia fundatā. Quid em̄ ꝑdidit apostatas angelos. q̄d postmodū deiecit hoīes institutos ad reꝑationē angelice ruine. Vtiq̄ supbia. plus gloriās in fantastica dn̄atiōe q̄ in humili ad deum subiectione. Cauendam hanc perditionis turpitudinem insinuat maria. ⁊ exemplo vocis sue qua suā humilitatem gloriat̄ respexisse deum ⁊ formidanda ꝓtestatōe. Fecit inquit dn̄s potentiam in brachio suo. Dispsit superbos

mēte cordis sui. Quare excelsus dn̄s ⁊ hu
milia respicit ⁊ alta a lōge cognoscit. Qua
re a longe? Quia longe pijcit ⁊ deijcit. ⁊ p
ijcit ⁊ deponit potētes d̄ sede. ⁊ exaltat hu
miles. Jam maria gerebat alta mēte repo=
situm verbū filij. Qui se exaltat hūiliabit̄
et qui se hūiliat exaltabit̄. Illud q̄q₃ disci
puli sui. Deus supbis resistit. hūilibus aūt̄
dat gratiā. Verificauit idcirco deus in ea
verbū sapiētis. Ubi hūilitas. ibi sapia. De
us collocauit p incarnatōis mysteriū. sapi
entiā in hūilitate sua. ¶ Discipulus Oc
currit post solutionē questionis ꝓposite.
petendū qd sit respectus dei: q̄les ei⁹ oculi
q̄bus humilitatē ancille sue respexit? Sz
omissa multiplicatōe q̄stionū: cōuertat̄ ꝓ
tinus sermo tuus. ad describendū pulcri=
tudinē beate marie. q̄ tam grata. taz incre=
dibili formositate refulgēs inuēta est vt cō
cupisceret rex speciē eius. ⁊ d̄ sublimi solio
deitatis descēderet ad infima nostre mor=
talitatis accipiēs serui formā. Quanta q̄lis
q₃ putāda est pulcritudo totius qn̄ in vno
oculorū suorū dicit se speciosius forma p̄
filijs hoīm / corde vulneratū. Vulnerasti
ait cor meū in vno oculorū tuorū. ⁊ qd̄ mi
nus videt̄ / in vno crine colli tui. Deniq₃ p̄
mū nomen q̄ maria legit̄ in canticis noia=
ta p sponsum fuit. O pulcerrima mulierū
Vere pulcerrima / q̄ ꝓ supba mystica va=
sti / eua. supno regi nō assuero sed deo / me=
ruit copulari / gratiā inueniēs in oculis e⁹
quā adamauit sup oēs mulieres. Erat enī
formosa valde ⁊ incredibili pulcritudine
oīmq₃ oculis gratiosa ⁊ amabilis videbat̄
¶ Mgr Conabimur inaniter / si ver
bis equare volumus pulcritudinē ei⁹.
qua sub deo maior nequit intelligi. colli=
gens in se oēs pulcritudines sparsas in cre
aturis? Ita vt sit vere vna speciosa vnius
sponsi. vna pfecta sua. vna matri sue electa
genitrici sue. q̄ genitrix est gratuita dei bo
nitas q̄ pulcerrima pulcerrimaz sibi fecit.
Dicere nihilominus aliq̄ temptabim⁹ or=
dine primitus doctrinali. ¶ Pulcritudo
q̄ est equalitas nūerosa diuidit̄ / prima sui
diuisione. q quedā est naturalis ⁊ quedā
artificialis. Naturalis multiplex est. q̄daz
intellectualis. altera rōnalis. dehinc aīalis
Rursum aliqua est soluz vitalis. altera so=
lum substantialis. altera accidentalis. Ar
tificialis vo quedā est p se. quedā p accidēs
p rōnis industriā supinducta / pulcritudi=
ne naturali. ¶ Pulcritudo aūt naturalis
describi pōt q est equalitas numerosa / cō=
surgēs ⁊ r̄sultās ex vnitate veritate ⁊ boni
tate. vel ex mensura numero ⁊ pōdere. vel
ex modo spē ⁊ ordine. Itaq₃ ꝓprietates en
tis sunt vnū ⁊ verum ⁊ bonuz. Sic q ens
et vnū ens ⁊ verum ens ⁊ bonū ɔuertūtur
Nec est possibilē q ens aliquid sit. qn hec
tria sibi cōueniant. q̄ nō re distinguuntur
sed sola significādi rōe. Sic de modo spe=
cie ⁊ ordine. Sic de mēsura numero ⁊ pon
dere. ¶ Pulcritudo igit̄ naturalis. nō ha
bet aliqd̄ ens positiue cōtrarium. q̄ sit po=
sitiua turpitudo naturalis. vt impij ma=
nichei somniabāt duo principia. vnū ma=
lorum ⁊ hoc turpissimū / ⁊ aliud bonoruz
qd̄ necesse est esse pulcerrimū. Nec opꝫtet
post Aug. ⁊ Dyonisium conari deducere
malū. nec esse positum in entibus. sed tm̄=
modo dici priuationē pulcri seu modi spe
ciei ⁊ ordinis. Pulcrum sil'r cum ente con=
uertit̄. tanq̄ ꝓprietas resultans ex tribus
prioribus ⁊ hec pulcritudo tanq̄ ex tripli
ci lineamēto figurali instar trianguli. que
est prima ⁊ pfecta forma linearū rectarum
Hec nihilominus pulcritudo naturalis /
in circulū deducit̄ q̄ est pfectissima figura
rū non rectilinearū sz curuarū. Ita q p̄=
ter legē geometricalē sit h̄ circulus triāgu
latus. ⁊ triāgulus circulatus. ¶ Pulcritu=
do naturalis. repibilis ē vniuersal'r in crea
turis. qr necesse ē qd̄libet eē vestigiū sue p̄
me cāe. qd̄ gerat sil'itudinē aliquā / non pe=
nitus vniuocā. sed analogā ei⁹ tanq̄ exem
platū sui exēplaris. ⁊ sigillatum sigilli sui.
Sunt aūt tria p̄me cāe ꝓpria ⁊ appropria=
ta s̄m q̄ repit̄ vnumqdq₃ ens ꝓducere s̄m
triplex gen⁹ cāe. efficiētis. formalis vel exē=
plaris. ⁊ finalis. ¶ Pulcritudo nālis / acci
pit lineamētū modi ⁊ vnitatis vel mēsure
a potētia efficiēte. lineamētū speciei vel ve
ri vel nūeri a sapia exēplāte. lineamētū or=
dinis vel pōderis inclinātis a bonitate di=
uina finiēte. Que tria ɔiūxit aplūs dicens.
Qm̄ ex ipso ⁊ p ipm. ⁊ in ipso sūt oia. Ipsi
gloria in secula. q oia facit speciosa et pul=
cra. s̄m tria hec indelibilis ꝓfsus lineamē

in quolibet ente ꝓtracta. q̄ rursus se reducunt in circulū ad prime vnitatis exemplum. ¶ Nunc aūt ad spāles pulcritudines naturalis ꝓprietatis ꝯscendam⁹. Ita ꝙ q̄dlibet ens. habet tm̄ de pulcritudine naturali. quātū hꝫ in se de entitate ⁊ bonitate. Inuenit̄ aūt ens intellectuale. et hoc dupl̄r. vel vt p se ex̄ns. vl̄ vt alteri natū vniri vt hūani intellect⁹. Inuenit̄ rursus ens rōnale. f̄m duplicē portionē. Inuenit̄ p̄terea ens aīale ⁊ hoc dupl̄r. vel coniunctū rōni vt in hoībus vel p se stans vt in brutis. Proinde inuenit̄ ens vitale seu vegetale. ⁊ hoc dupl̄r. vel cū sensu vel sine sensu Amplius est ens solū substātiale vt elemēta. vel materia prima. q̄ de se nō est principaliter nihil. cū sit ps substātialis cōpositi. sed cōsiderata sine forma. nō est actus formalis. ⁊ informis dr̄ ⁊ sic turpis appetens formā sicut aliqd pulcꝝ. Tandem est ens analogū qd̄ appellamus accidēs. cuius ē inesse nō esse f̄m pħos cū tm̄ ponat fides ea posse sine subiecto p se esse. ¶ Discipulus.

Dicito d̄ singul' doctrinali q̄ aptius ē stilo. q̄ tante rei magis est accōmodus Deinde traduces omnia ad pulcritudinē mulieris quā respexit amoris oculo / tot⁹ desiderabilis spōsus eius. ¶ Magr̄ Intellectualis pulcritudo / ad primū ⁊ indelibiliter exp̄ssum lineamentū. qd̄ dictū est supaddit tanꝙ̄ imago iam pfectior. triplicem lineā. triū viriū supiorū. naturalium insitarū sibi. q̄ sunt memoria intelligētia ⁊ volūtas. S. ue dic: n: istevires. tria que dam accidētia naturā intellectualē necessario sequētia f̄m Thomam ⁊ sequaces. siue sint vires essentiali̅r eedem cū natura intellectualis. sed formaliter differētes iuxta Scotū. siue sint penitus eedem res. tm̄ mō f̄m rōnem distincte. p respectū ad opationes. seu rōnes obiectales vel terminorū cōnotatōes qd̄ nobis magis placet f̄m exp̄ssionē a Gregorio datā. ¶ Intellectualis hec pulcritudo. primo cōsiderat̄ vt nuda. sine habitu supaddito vel opatōne. ⁊ hoc in ordine ad suū supius qd̄ est de⁹. Ut vis memoratiua dei. correspōdeat p̄ri seu paternali memorie. tanꝙ̄ appropriate indita sibi a p̄re seu ꝓtracta in tabula nature intellectualis. Uis intellectualis dei q̄ est exp̄ssiua verbi. correspōdeat filio vt verbūꝫ est / in acie intelligētie potētialiter aut aptitudinal̄r exp̄ssum. Uis amatiua dei. correspōdeat spūsancto. rōne amoris inde ꝓducibilis p voluntatē siue p vim affectiuam intellectualē. Ita sp dicet̄ mēs recolere deum. ⁊ intellectus intelligere deū p habitū et diligere nō in actu sꝫ aptitudine. Sil̄r et seipsam (mō q̄ loquit̄ frequēter Aug.) dicet̄ recolere intelligere et amare. Ita ꝙ nō accipit̄ hic memoria ꝓ recordatōe p̄teritorꝫ / cuꝫ sit respectu oīm mō tacto. ¶ Intellectualis ho pulcritudo. intelligit̄ principaliter in angelis. qui ꝓpterea noiant̄ a pħis intelligētie. Repit̄ tm̄ licet impfecti⁹ in portōe supiori rōnalis aīe q̄ mens dr̄ ꝓ ut est dei capax ⁊ pticeps eius esse pt̄. Proinde dicta est facta ad imaginē diuinitat̄ imitatiue. p silitudinē analogā ꝙuis hūana mens sic cōsiderata (iuxta verbū Arist. qui cōsonat in hoc fidei) sit tanꝙ̄ tabula rasa nō repleta scia ⁊ virtutibus oībus. iuxta Platonis errorem. Hoc mō mens est naturaliter luminosa. immo lumen intellectuale immortale. ⁊ indelibile. in q̄ ⁊ per qd̄ nata sunt intelligi prima principia / ap p̄hensione facta terminorū a sensibus f̄m modū cognoscēdi in via. hoc lumen dr̄ illud qd̄ signatū est sup nos. Estimo aūt ꝙ sit intellectus agens. de q̄ pħs sit locutus. qui sup fantasmata irradiat vt spēs intelligibiles abstrahat. vel eliciat. vel fodiat. et sit intellectus possibilis. s. ipsemet ꝯsideratus vt tabula rasa. fiat actuatus p spēs intelligibiles ad itellectionē. ¶ Discipulus.

Quo pacto mens hūana dum sepat̄ a corpe stati post infusionē ei / poterit cognoscere cum nō habeat fantasmata q̄ speculata fuit. nec speculari pōt extra corpus. ¶ Magr̄ Si singulas circa materiā que tractat̄ incidentes dubitatōnes vellem tollere respōdendo: nec ingeniū. nec hora: nec susceptum de pulcritudine cōpendiū / ferre posset. Pergamus interea ceptum iter: absqꝫ tot diuerticulis que collocutiōibus alijs / subintrare poterimus ¶ Discipulus Assentio. ¶ Magr̄ Intellectualis pulcritudo tunc augeri ⁊ qdammodo supcolorari ⁊ pingi dr̄ p infusionē habituum diuersi generis tam intellectualiū ꝙ̄ affectu-

alium tam in via q̄ in patria ſm triplicē
dōiam. In via quidē p infuſionē virtutū
theologicarum. fidei ſpei ⁊ charitatis aut
aliquarū ſupiōis pfectiōis ſub enigmate
tm̄. In patria vō ſm tres dotes anime ſiue
ſint eedē cū lumine glorie ſiue diſtincte. ſi
cut habitus ad facilius eliciendum actus
glorioſos. viſionē. dilectionē. fruitiuā in-
heſionē vel adherentē fruitionē correſpō-
dentē ſpei. Iuxta illud. Mihi aūt adhe-
rere deo bonū ē. Et hec tria ſm tres vires
rōnales cōcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis: quales
theologus ponit in ſupiori portōe rōnis.
❡ Intellectualis pulcritudo rurſus auge
tur p actus ⁊ opatōes / expōnes eam viri-
bus ⁊ habitibus pdeūtibus. Qui dici pn̄t
rōnabiliter. tercia pulcritudo principalis
ſup naturalē primariā ⁊ generalē cuilibet
enti ſuperinducta vbi ſtatim videre eſt q̄
multiplicata ſit. tam in eadē natura q̄ in
diuerſis / hmōi pulcritudo actualis opati
onis: Nam principalis ⁊ cōſummata repi
tur in gloria. qualē habet nunc pulcerrima
et beatiſſima beatorū beataq3 oim̄ inviſio
ne dei cum nuda dilectōe ⁊ fruitione. In
quibus eſſētialis beatitudo formaliſq3 cō-
ſiſtit. Qua pulcritudine nulla ſub deo ſpe
cioſior in formis accidētalibus inuenitur.
nulla honeſtior. nulla ſuauior ⁊ iocundi-
or. nulla melodioſior ⁊ ſonorior. nulla ſa-
lubrior ⁊ vtilior. ⁊ hoc ſm triplex genꝰ bo
ni. honeſti. delectabilis ⁊ vtilis. ❡ Intel-
lectualē hanc pulcritudinē pceſſit ⁊ incho
auit illa pulcritudo mētis quā habuit in
via ter beata noſtra dn̄a, dum cōtemplati-
oni dedita fuit aſſidue / quantū ſtatus pa-
tiebat exilij: dū exultauit ſpūs eius in deo
ſalutari ſuo. qr inſpiciebat dn̄s humilitatē
ancille ſue. Ille em̄ reſpectus (cū deus im
mutabilis ſit) quid aliud erat / niſi cande-
la talis pulcritudinis. talis exultatiōis in
mente marie. humilis ancille ſue. Et ideo
iam pulcerrime ⁊ dilectiſſime. qr fuit hu-
milima. in qua figurat lilium cōualium
ieſus ſalutaris ſuus. Erat tunc ſpūs Ma
rie licz in corpe q̄ſi nihil de corpe portaret
Hinc defeciſſe. Hinc extra ſe fuiſſe. Hic
in atrijs domus dn̄i. Hinc ī extremis ma
ris habitaſſe. Dicta ſint hec cū tropis tali-
bus ſine numero q̄ contribuunt contēpla

tiuis. q̄q̄ longe aliter diſtantius in maria
❡ Intellectualis huius contēplatōis pul
critudinem in via. nemo melius apphen-
dit q̄ experientia doctrine. Nihilominus
eruditō doctrinalis / dat aliquid intelligi
et nō melius q̄ ſi cōſideret ſtatus mentis
q̄ſi ſepatus / nō dum a corpe ſed a rōnis in
ferioris portione. Tunc pfecto / ⁊ non ali
ter / intelligit quid ſit diuiſio ſpūs ⁊ anime
quid raptus. quid extaſis. quid liquefa-
ctio aīe. quid trāſformatio. quid vnio. qd
mors rachelis. i. rōnis in partu beniamin
quo contemplatio ſignat. Cur pterea no-
minat Dyoniſius. myſticam ſapiam / eſſe
irrōnalem. hoc eſt ſine rōe. q̄tum ad vim
rōnis apphenſiuā. nō quo ad affectiuam.
que iungit ſpūiſancto p amorem extaticū
Inſup cherubin in celeſtibus. p quē amo
rem cōiungunt. Non q̄ oīno ſit amor ſi
ne cognitione p̄uia vl̄ comite / iuxta cuiuſ
dam myſtice theologizantis imaginatio-
nem. Verū eſt q̄ iſta cognitio nō ſup ſe re-
flectit vt videat ſe videre. Iam em̄ auola
ret iſta ſimplex ſinderiſis. ſcintillantis ⁊ ar
dentis affectio. Iuxta illud Canticorum
Auerte oculos tuos a me qr ipſa me auo-
lare fecerunt. ❡ Diſcipulus Multa
dicunt de ſtatu mentis hmōi. ⁊ nunq̄
ſufficiunt. Immo potius eo magis exalta
tur a nobis deus. q̊ plus aſcēdit hō ad cor
altum vt iam nō ſolum de pulcritudine
patrie. ſed iſtius vie / verificet q̄ nec oculꝰ
vidit nec auris audiuit nec ī cor hōis aſcē-
dit. q̄ pparauit deus diligentibus ſe. Vn̄
clamat. Quā magna multitudo dulcedi-
nis tue dn̄e quā abſcōdiſti timentibus te.
Non dicit reuelaſti eam timētibus te. pati
unt em̄ qd nesciunt. Hinc etiā dicit con-
templatiuus / raptus in hanc caliginē / ſen
tiens ſibulū aure tenuis alicuius cuius ig
norat vultū. qui neſcit vn̄ venit aut q̊ va-
dat. Dicit inquā. Neſciui. Aīa mea ɔtur-
babat me. ppter quadrigas aminadab. i.
raptus tales. Et etiā alibi. Ad nihilum re
dactus ſum ⁊ neſciui. Fit deniq3 colluſtra
tio ſpūs. nō ſine quadā interpoſitōe. q̄lem
ſuo mō ſentit oculus. pelliculis palpebra-
rum tenuibus interpoſitis. ad radios ſo-
lis nitidiſſimos incidētes ſup oculos. Vi
det itaq3 ſolē oculus in ſuo lumine. ſz qd

ſit/nō daṫ inſpſci medio ꝓhibente. Tolle pelliculā vł api. ꝑtinus aſpicies. ❡ Mḡr

Noli mirari/ſi nō cōprehēdiṫ incōprehenſibilis. Jam eñ nō eſſ; magnus dñs et laudabilis nimis/cuius magnitudinis eſſet finis/aut ſapiē numerus. Jam nō eēt ꝓprietas verbi de qua diceret. cogitationū ſcrutator ⁊ intentionū cordis. qḋ inſcrutabile teſtaṫ aptius eſſe. Quo circa verſis ad marie pulcritudinē oculis. ꝑpēde ſi potes/ q̄lis fuerit in via/ſtatus ſue mentis aut ſpiritus. q̄ ſublimis in arce cōtemplatiōis q̄ eleuata a terra ſurſum. q̄tis irradiata fulgoribus/ab iſto qui illuminat mirabiliter a montibus eternis. Vñ turbati ſunt oēs inſipiētes corde. qui dicūt ſaltē affectu vel effectu ⁊ ſi nō aſſenſu/in corde ſuo non eſt deus. Si erat vt mulier amicta ſole iuſticie. cuius ſub pedibus/luna totius mutabilitatis creaturaꝝ. ⁊ in capite eius pulcerrima ſpūalium ſiderū in eternitate ſplendentiū corona. Quid inde colligi pt/ſi vales cōſidera. Nonne lumen illud immenſum/ſcintillabat aliq̄tiens ad oculū mentis/intuendū ſe inde p̄bēs. qualiter in via vidiſſe moyſes ⁊ paulus eſtimanṫ. Nōne ſicut in rimula quadā exilis choruſcatōis dum oculos ferit emicans flama. mox diſparens. ita fulgurabat in mente marie ſplēdor diuine glorie? Nonne cernebat eam qñq; tanq̄ dum aliquis videt ſeu vidiſſe putat/naſcentē ꝑ nubila lunam. Fallor ſi non tot viciſſitudines euntis ⁊ redeuntis ſponſi dant hec intelligi. Modo tenetur. modo videtur. mox diſparet. mō ſtat poſt parietē nihilominus reſpicit ꝑ feneſtras ꝓſpicit ꝑ cancellos. ❡ Diſcipulus Quid oro putaueris eſſe talē ꝓſpectu; ꝑ feneſtras ſponſe? ❡ Mḡr Quid niſi radioſas ⁊ anguſtas illuminatōes in domo ſponſe. q̄ domus/eſt ſupius mētis cenaculum. Non eñ pōt aliter cōcipi ꝓſpicere nouiter deus/niſi q; ꝓſpici ſe facit. ſed in tranſitu ſubito. referēs aliqḋ ſiłe ſi pie dici pōt ad illud paſtoriū ſeu galatheā. ⁊ fugit ad ſalices. ⁊ ſe cupit añ videri. Tota deniq; viſo Ezechielis de aīalib⁹ et rotis/ per myſticas choruſcatōes ⁊ ſcintillatōes nobis illud inſinuat. ❡ Sed nos ſermo. de raptu ⁊ extaſi. fere totus obripuit. dū delectat nec ſatiat. Redeamus ad ſemitā. linquamus inattingibilē mentis cōtemplationem pulcritudinis. ⁊ de rōnali pulcritudine verbum fiat. ❡ Rationalis itaq; pulcritudo/pingiṫ ⁊ collocaṫ. in tabula rationis inferioris quā diſtinguere fas eſt ꝓportionabiliter ad diſtinctōes traditas ḋ pulcritudine portōis ſuꝑioris. quo ad naturā quo ad habitus. quo ad opationē ſuo mō. Habet eñ inferior portio/duplicē oculū ſeu faciē ſicut ⁊ ſuꝑior. Vñ ⁊ ſuꝑior cōnectitur ad deum. pōt atñ oculum dimittere ad rōnis inferioris aſpectum. Non ſecꝰ inferior portio faciem eleuat ad portione; ſuꝑiorem/quaſi mulier ad virum ſuū. nihilominus diuertit oculos ad aīalem portione mq̄ corporeo in ſua opatione eget organo vel inſtrō. Hec portio/cōgrue dr̄ ancilla. q; miniſtrat in hūilitate. domus triclinio p̄dictis viro ⁊ mulieri/ duplici videlicet portioni rōnis. quarum nulla req̄rit corpis organum in ꝓpria actione. licet ancilla ſubminiſtret eis ſimulacra vel obiecta. q; neceſſe eſt quēq̄ intelligentē fantaſmata ſpeculari ❡ Diſcipulus Nuper ad duas portiones dumtaxat partiebaris formam hominis ſc; in animam ⁊ ſpiritū. ❡ Mḡr Spiritum accepi ꝓ mente ſuꝑiori. Aīam vō ꝓ toto illo qḋ ei ſubditum eſt. ❡ Diſcipulus Nunc aūt inferior rō diſtincta memoraṫ ab aīali virtute. quā ancilla; denominas. ❡ Mḡr Negare nō valeo nec volui. ⁊ ſi forte nō ſatis expſſi/quin tres cōius aſſignentur hmōi portōes. a diuerſis diuerſimode nō aduerſe. Sed volens coartare ſermonē. eo mō q̄ beata ⁊ pulcerrima mulierū. cāticū inchoauerit: cōmemorās tm̄modo aīam ⁊ ſpm̄: poſui cū aīa portionē inferiorē quā multi (ſicut ſcimus) cōiungūt aliqñ cū mēte. vł ſpū. qm̄ inter vtrāq; ptē ſeu portione;. q̄ſi mediū tenet locū accipiēs aliqñ ſuas oparatiōes. ab illuſtratōe principaliori. atq; ſtabiles cōcluſiōes deducēdo reſoluit. Qñq; vō reducit ad ſenſatōes de foris immiſſas tanq̄ ad habitā de ipſis certitudinaliter experientiam. Porro tres hmōi vires exprimendo Paulus diſtinxit. loquens freq̄nter ſimul de ſpū ⁊ anima. de corpore nō q̄dem mortuo. ſed animato qḋ eſt ſenſuali-

tas. Sic xp̄s inſinuauit. Triſtis eſt inquit
aīa mea vſq; ad mortē. Et ſtatī poſt. Spūs
quidē ꝓmptus eſt. nec mirū. q2 beatus. ca
ro autē infirma / q̄ relicta paſſionibus tota
erat. Hinc ap̄ls loquēs de diuiſione ſpūs
et aīe / addidit. cōpages et medullas et cor
forte ſenſualitatē indicare volēs. ¶ Diſci-
pulus. Nō opt3 vt video magnipē-
dere. ſi hoc vel illo mō quis accipiat.
dūmō cōueniant. in acceptōe colloquētes
q̄ confuſa euitet̄ equiuocatio. Nam caro
aliqñ ſumit̄ ꝑ aīa corpe ⁊ ſpū. vt ibi. Ver-
bum caro factū eſt. Aīa ſilr̄ ꝑ hoīe vt ibi.
Oēs aīe deſcēderūt in egyptū. Spūs vō ꝑ
tota aīa rōnali vt de xp̄o. Emiſit ſpiritum
Transfer te igit̄ ad ſīlitudines q̄ ſupſūt in-
ſinuādas. ¶ Magr̄. Aīalis pulcritudo
ſequit̄ ad intellectualē ⁊ rōnalem ꝓut in
hoīe / ſenſualitas in ipſo cōiuncta eſt rōni
nata ꝑ ipſam regulari principatu deſpoti-
co ⁊ ſeruili. Non eñ eſt libera ſicut ſupior
appetitus intellectualis eſſentialr̄. ſ3 ꝑtici-
patiue tm̄mō. cui rō ꝯſiliatiua / principat̄
nō dñatu tyrānico vel ſeruili. ſed libero.
Hinc fit vt appetitus ſenſitiuus / cōpelli
et corrigi ⁊ flagellari debeat a rōe ſi fuerit
inobediēs ſibi. de q̄ dictū eſt ad cayn. Sub
te erit appetitus tuus. ⁊ tu dñaberis illi9.
volūtas vō cogi nequit. ¶ Aīalis hec por
tio multiplici pulcritudine decorat̄ / vltra
naturalē q̄ generalis eſt. vltra cōſignatas
hn̄s totidē inſup linearū quinq; vires ſen
ſuū exteriorū / ⁊ quinq; vel ſex interiorū. ſi-
cut alibi didiciſti ⁊ dicet̄ q̄tū repetendu3
eſſe volueris. Supaddunt̄ ꝑ ſpecioſitate
maiori tā habitus q̄ paſſiones morales ſa
lubres. ⁊ opatōes multiplicate ſup nūerū.
Quales quiſq; dinumerare voluerit. neceſ
ſe eſt vt cognoſcat oēm ſciarum dr̄iam. q̄ ꝑ
ſenſus interiores ⁊ exteriores acquirunt̄.
Oēs q3 moraliū virtutū diſtinctōes oēm
grāmatice logice rhetorice diſciplinā. cu3
ariſmetrica. geometria. muſica. aſtrono-
mia. q̄s ſine aīali portōe / rō ſupior ⁊ inferi
or nō addiſcūt. Legiſti quantā ſup vna vir
tute memoratiua. deduxerit Augu. admi
ratione. Et quis ad hanc ⁊ alias ſingulas
ſufficeret exponēdas. ¶ Ceterū aīalis pul
critudo q̄ non eſt cōiuncta rōni q̄lis eſt ge
neralr̄ in q̄libet aīali p̄ter hoīem. q̄t obſe-
cro depicta eſt ornataq; formis inſtincti-
bus ⁊ induſtrijs vſq; adeo q̄ in nōnullis /
relucet quedā participatio rōnis. Ita ni-
mirū ſm legem deitatis. ſicut mentis hu-
mane ſupmum / cōiungit̄ infimo nature
angelice ⁊ infimū rōnis / attingit̄ a fantaſti
ca virtute. Sic fantaſticam hoīs portionē
brutorū fantaſia nō nullorū / imitādo cō-
tingit. Omnes vō pulcritudines hmōi re-
ſperſas in brutis / natura cōiūxit in huma
na rōne. Rōnem deniq; ſupplet in brutis
intelligentia prima regēs infallibiliter iſta
cuius ꝓuidentia in ſui diſpoſitōe nō falli
tur. Cuius ars prima / dedit ⁊ indidit tam
hoībus q̄ ceteris aīantibus artes innume
ras. Unde ꝓdeūt artificiales pulcritudi-
nes. Sicut in nidis aīalium ſibi fabrican-
dis. In victu querēdo. ꝑ inſidias mirabi-
les. vt in vulpibus ⁊ araneis. In ꝓuiſiōe
circa vel cōtra futuros euentus vt in api-
bus et formicis. Quis cuncta dinumeret.
¶ Tandē occurrit hic aīalis cognitio-
nis pulcritudo in vitali' ſeu vegetatiua
virtute ſiue ſit ꝑ ſe poſita / ſeꝑatim a potē-
tia cognitiua. ſicut in plantis ⁊ in ſingulis
abſq; cognitiōe viuentibus ſiue cōiuncta
ſit. queādmodū videre eſt in hoībus ⁊ aīa
libus. vſq; ad illa q̄ fixa terre. ſolo et vnico
vigent ſenſu tactus. ſicut conche ⁊ oſtree.
qđ earū dilatatio. ⁊ cōſtrictio manifeſtat̄.
Quā vitā / dicūt aliqui matricē in femellis
retinere. ¶ Vitalis aūt pulcritudo q̄ mlt̄-
ta ſit q̄ admirabilis ⁊ ſtupēda. in attrahē-
do cibū. in frangēdo. in digerēdo. in diſꝑ-
tiendo. in aſſimilādo. rurſus in expulſiōe
ſupfluorū. in augmētatiōe. in generatiua
virtute. in organizatōe figuraq; mēbrorū
nullus explicaret ſermo. Nullus etiā de
minimo grano vel folio / planā ſufficeret
naturali virtute ⁊ plenā tradere rōnē. Qđ
cernēs Eccl'iaſtes. cuncte in q̄t res difficiles
ſunt ⁊ non pōt eas / hō explicare ſermone.
Et iterū intellexi q̄ oīm operū dei / nullā3
poſſit hō inuenire rōnem. ſupple ſufficien
tē. ⁊ ſi dixerit ſapiēs ſe noſſe / nō poterit re-
ꝑire. Tota poſtremo Iob interrogatio. fa
cta ſibi a dño de diuinis opibus. q̄rū pulcri-
tudo cōp̄hēdi nō pōt ad hoc tēdit. Quid
de pulcritudie rerū naturaliū q̄d porro de
pulcritudinib9 rerū tot artificialiū. q̄d de

obiectis sensibilibus. ꝑ accidentia sua vel
species se repſentantibus ad sensuꝫ. Ecce
ꝙ in grano frumēti sunt infinite ptes pro
portionales. ſm deductionem Aresto. de=
monstrātis cōtinuū nō esse compositū. ex
indiuisibilibus. Oportꝫ ex hoc cōcludere
ꝙ īfiniti numeri sint illic et figure. imo tot
quot in toto mūdo. Omniū insuꝑ creatu=
raꝝ litteraꝝ ⁊ nominū continet. nedū po=
tentialiṫ sed actualiṫ in aspectu dei. viden=
tis numeros hmōi lr̄as et figuras. Cuius
signū accipito de vna imagine. qualē infer=
re licebit. de ceteris. Potest itaqꝫ statue fa=
ctor/per solā partiū ablationē/formare pul
chram imaginē ex vno trunco lingni. q̄lis
vtiqꝫ prius ibi nō erat cū nihil addiderit ⁊
adhuc tn̄ nihil de celoꝝ secretis tot pulcri=
tudinibus/attingimus. ¶ Discipul⁹ Si
taliter res se hn̄t de pulchritudine reꝝ oim
ꝙ incomꝑhensibiles habeāṫ. cur hacten⁹
frustra illas desudauim⁹ inqrere. ¶ Ma=
gister Frustra nequaꝙ̄. nec inaniter si=
ne fine. qui triplex ē. Unus ducēs ad ādmi=
rationē opificis primi dei. Speciei eñ ge=
nerator hec oīa cōstituit. qui vtiqꝫ speciosi
or eē concludiṫ creature. Alter finis est ad
humiliationē nostri per cōtemptum vie ⁊
desideriū patrie. vbi relucet pulchra perfe
ctaqꝫ cognitio/ſm visionem quā deuotus
Bern̄. cuius hodie dies agiṫ ferṫ insinuas
se per ascensū suū post obitum in mōtē ly=
bani. Reliquus finis ē nostre ꝯquisitioni
ꝓprius ⁊ accōmodus de pulcherrima mu
lieꝝ quam respexit deus. Exultauit spūs
eius in deo salutari suo. Qua suꝑ re. quat=
tuor accipito ꝯsiderationes. Prima est. spe
ciositas pulcherrime mulierꝭ. q̄ sibi daṫ in
canticis ⁊ alibi. plene nequit intelligi pul=
chritudinibus alioꝝ entium nō intellectꝭ
Exponiṫ eñ ꝑ similitudines. oīs tā natu=
ralis q̄ꝫ artificialis formositatis. qb⁹ igno=
ratis. vt ignoreṫ transsūptio/necesse ē. Se=
cunda. speciositas q̄libet repta in creaturis
sparsim. tota colligiṫ in beata ⁊ pulcherri=
ma mulieꝝ. vel formaliṫ vel eminēṫ. Hec
est regula diuini dionysii/hierarchias ordi
nantis q̄ supius tangebaṫ. Tercia. specio=
sitas pulchre mulieris/sumiṫ ab oī pulchri
tudine ceteraꝝ creaturaꝝ donis ⁊ ornamē=
tis. ⁊ quo mireris amplius oīs deformitas

aliena. demonū ⁊ peccatoꝝ. sibi cedit ad or
namentū. Quarta. speciositas ⁊ pulchritu
do creaturaꝝ pie recognita. fidem illustrat.
spem roborat. charitatē inflāmat. cū opitu
latiōe in oī tribulatiōe ⁊ angustia. ¶ Disci
pulus Pape vere magna ꝓposuisti. q̊ꝝ
certificationē expecto. ꝑsertim suꝑ illo qḋ
me miratuꝝ iure dixisti. ¶ Magr̄ Rn̄=
det aplus. si sue locutōnis v̇tus cognosciṫ
vbi dicit. ꝙ diligētibus deū/ oīa cooperāṫ
in bonū. Si in bonū igiṫ/in pulchrū. Et si
oībus diligētibus. quāto ampli⁹ marie su
per oēs deū diligēti tale qd eueniet? Pu=
tas ne sūmus artifex deus qcq̄ꝫ in vniuerso
mūdo. quē pulchꝝ pulcherrim⁹ ipse. men=
te gerēs/formauerit aut eē ꝑmiserit sine cā.
¶ Discipulus Nequaꝙ̄ putauerim. sed
oīa sub ordīe pulchro/pulchra fecit valde.
¶ Magr̄ Nōne ꝑmū in quolibꝫ gn̄e ꝑ
cipuū ē et mēsura alioꝝ. quēadmodū dux ī
exercitu. Maria v̇o dicta ē pulcherrima et
ꝑfecta suꝑ ceteras creaturas: nō vnitas di=
uinitati. q̄lis ē hūanitas xp̄i. Cōsequēs est
igiṫ. ꝙ oīa sibi subseruiant. tā bona nature
q̄ꝫ gratie q̄ꝫ artis ⁊ fortune. ¶ Discipulus.
Sit ita de bonis. Mala autē qd afferre
hn̄t: nisi maliciā ⁊ turpitudinē. ¶ Magr̄.
Scis ad honorē regis eē. si ꝑuersos ꝓdi
tores suos alligatos coerceat in cōpedib⁹.
Scis ꝙ in picturis. nigredo rite iūcta dat
decorē imagini. Hoc ī supciliis formosissi
me mulieris aspice. qbus nigredo decēs ru
bedo indecēs eēt vel viredo. ¶ Discipul⁹.
Sic inuenio. Sꝫ de turpitudine flagici
orū. ⁊ sceleꝝ ⁊ blasphemiaꝝ. nunqd nō se=
cus erit ¶ Magr̄ Secus eēt. si dedecus
culpe/maneret inordinatuꝫ sine decore iu=
sticie. Nunc autē pulchrius non collocaṫ
angelus in celo. q̄ꝫ demon in inferno q̇ po=
situs ē illic tanq̄ꝫ scabellū pulcherrime mu
lieris conterentis ſm legē dn̄i caput suum
Quāuis eñ oīs pulchritudo filie regis sit
ab intus (ideoqꝫ cōstituiṫ et astitit regina
a dextris dei hoc est in vestitu corpis deau
rato. ē quoqꝫ circūdata varietate cuiuslibꝫ
cerature cui astat vnicuiqꝫ sua pulcritudo
saltē naturalis. cuius ꝑma lineamēta dele=
ri nō pn̄t. possūt tn̄ supindui) tenebrosita
tes ⁊ turpitudines viciosoꝝ. tā habituū q̄ꝫ
actuū. Que turpitudines/in sua ratiōe for

mali nihil dicunt positiuū. sunt eñ priua-
tiones pulcritudinis inesse debito. per mo
dū specie ⁊ ordinē. ¶ Discipul⁹ Ma-
gis certe ꝯturbarer ambagibus. ꝑsertim
de odio dei. qualiť possit eē pulcꝝ / si nō ali
bi dissolutionē docuisses. Perge nūc ostē-
dere. quo pacto sit in maria pulcritudo q̄-
libet reperibilis in creatura maxime qꝛ mi
norata est sicut ⁊ filius. s. paulomin⁹ ab an
gelis adeo ꝙ naturalis speciositas damna
ti luciferi / insignioꝛ sit ex dictis qꝛ ꝑfectioꝛ
Quot sunt ꝑterea virtutes specifice. tota ꝫ
vt dicit naturā speciei ꝯsequentes. in gem
mis. herbis. verbis. industrijs quoqꝫ ania
lium. Rursū in donis hoim gratuitis vt ē
caracter sacerdotalis. repugnās sexui femi
neo. Nūqd vt interea silētiū sit de ceteris /
ex his oibus marie formositatē ornabis. vł
eam coronabis. ¶ Magr̄ Ornabo pla-
ne ⁊ coronabo. Qd quō sit iā deduxi. Cir-
cūdat quippe oibus ⁊ singulis quasi vesti
mento decoro. multimoda varietate depi-
cto. quoꝝ oim virtutes insignes continet.
nō quidē formaliter. sꝫ eminent. Vn̄ si nō
habet naturalia. qualia gerit angelus etiā
damnatus. Jam ideo tn̄ est admirabilioꝛ
⁊ eminentioꝛ Marie pulchritudo ꝑ grati-
am q̄ naturā inferiorē ꝙ sublimiorē copi-
osius ornat ⁊ perficit. Non habꝫ caracterē
sacerdotalem formaliter fateoꝛ. Habꝫ aūt
eminentius ad recōciliationē peccatoꝝ. ad
apertiōem paradisi. quia vere ponitur. fe-
lix celi porta. Ad auxiliandū contra pote-
states aereas. cōtra calamitates ⁊ miserias
oms. tam animaꝝ ꝙ corpoꝝ. quotiēs pla-
cuerit scꝫ illos misericordes oculos ad nos
cōuertere. quotiēs ad nos se voluerit. taꝙ
pia mater filios ꝙꝙ debiles ⁊ fedos curā-
dos purgādosqꝫ suscipere. ¶ Discipulus.
Respiro totus in spem bonā dum te au
dio talia differentē. Totus exultat spiritus
meus ⁊ aspirat meditari frequētius istam
beatam ⁊ pulchrā mulierē quā tali poten-
tia pie disseris eminentē. O felices q̄ te talē
o maria genuere parentes. O vere felix io
seph sponsus tuus virginalis. q̄ tui custos
cū puero ihesu fidelis sedulus prudēs atꝫ
charissimus. audire videreqꝫ te cū filio / tā-
to tempe dignus fuit. ¶ Magr̄ Credi-
di ꝓpter qd̄ locutus sū. Propterea iā istos
non beatificare nequeo neqꝫ sufficio. quos
o beata. tibi feceris esse deuotos. quos tra-
xeris post te postqꝫ ihesū benedictū fructū
ventris tui. in odorem vnguentoꝝ tuoruꝫ
Quo modo nō beati quibus vbera chari-
tatis lactāda. q̄bus os pietatis osculandū
nō dedignata fueris ostendere? Ergo iam
oleum effusū nomen tuū. Ergo tu fons
hortoꝝ. ad emundationē simul ⁊ recrea
tionē. cum delectatōe mirabili mundo da
tus. Tu puteus satietatis aq̄ viue salien-
tis in vitā eternā. Puteus aquaꝝ q̄ fluunt
impetu de lybano candido paradisi. Tu
hortus ꝯsitus oi genere tam arboꝝ ꝙ areo
lis aromatuꝫ. Tu iā coronata triumphas
de capite amana. i. turbulenti: de vertice
sanir ⁊ hermon fetoris ⁊ anathematizatio-
nis. d̄ cubilibus leonū. d̄ mōtibus pardo
rum. scꝫ tyrānide supboꝝ dānatoꝝ q̄ luna
mutabilitatis. sūt sub pedibus tuis ad cal
candū. Porro sexaginta sūt regine. ⁊ octo-
ginta cōcubine ⁊ adolescētulaꝝ nō ē nume
rus ꝺm varios aiaꝝ gradus. Vna tn̄ colū
ba ꝑfecta quā viderunt filie ꝑ adoptionē.
⁊ beatissimā ꝑdicauerūt regine. que suis
dn̄ant affectibus. ⁊ ꝯcubine q̄rentes cōcu-
piscentie remunerationē ꝑ filioꝝ boni ope
ris generationē. Laudauerunt te. qꝛ beatā
dicent oms generationes. Quā pulcra es ⁊
ꝙ decora charissima in delitijs. Sed cui ca
rissima in delitijs? Illi nempe. cuius deli-
tie sunt esse cum filijs hoim. Statura tua
assimilata est palme triumphali. et vbera
tua botrus vinee germinātis. virgines. i.
v̄ginales affectiones. ⁊ sobria ebrietate de-
briantis vsqꝫ ad sanā insaniā apud stultos
seculi. vsqꝫ ad denudationē ꝑ volūtariam
paupertatē. Tu delitijs affluēs tota dilecto
supinniteris. dicēs voce plenā. sensibus in
explicabilibus. Ego dilecto meo. ⁊ dilect⁹
meus mihi. ¶ Discipul⁹ Eya magr̄. eu-
ge euge. quid nos agimus obsecro: cantica
canticoꝝ exponēdo. cum canticū marie su-
sceperamus. Et ecce nunc in laudes erum-
pimus. nūc obsecratiōes interserimus. ad
q̄s titubat animus. ad quas bacillacqꝫ de
fluit oratio mētis. incerto pede. lingua bal
ba. vagis oculis. gestu vario. quasi fabulā-
do seu frenesiando. nos habemus. imo ve
rius nos habemur rapimur distrahimur.

nescio quo spiritu. que nescimus. vn veniat aut quo vadat. ¶ Magr. Valet frater Quid si nos introduxerit. ista quaz loquimur beata/ in cellaria regis in cellam vinariam cuius est mo clauigera. Quid stupes qd miraris si sobriam biberimus ebrietatem spus Quid si datum fuerit accedere primus. o fere nissimas voces amoris audire pfudis. Totus ipse gestio me. que iam non capio considerare. qd vtriqz continget/ qn dicere fas est vnicuiqz nostrum. Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est. Fulcite me floribus. stipate me malis. quia amore eius langueo. Leua eius sub capite meo. et dextera illius amplexabitur me. ¶ Discipulus Cessemus iam. cessemus sperare talia/ qualia amantes sibi somnia fingunt. et ad incepta reuertamur. ¶ Magr. Que cepta. ¶ Discipulus O queso non meministi? Cur inquiris? Intremus elucidationem cantici beatissime et pulcherrime mulieris cum epithalamio salomonis. ¶ Magr. Nimirum istic sumus. Neqz enim exigunt certum expositionis ordinem. que nullo sunt ordine pcerpta. vel coherentia. que preterea non vni tm affectui sunt accomoda. sz innumeros. vbum quodlibz affectus/ eructat. p audientium qualitate. Expone si potes dum egrotus assiduis suspirijs plages et singultus ex imo pectore. anheloqz spu repetit. ha. ha. ha. qd tibi significet ista vox plagorosa. ¶ Discipulus Donatus rndet dicens. interiectionem esse ptem orationis significantis mentis affectum. voce incognita. Quid aute postulas vocem me incognitam expone cognoscendam ¶ Magr. Non pdidit operam et impensam. qui te puerum docuit orationis ptes. Tu nunc grandior effectus. ita cognoscito quelibet amoris intimi et non ficti vocem prius incognitam. non amanti. imo nec alienam coperta amanti. si non qualibz piectura. Exemplum de doloris interiectione. dum sanus egrotum audit et solari qrit. Cui rndet apud cominem talis aliqs. Facile cuz valemus. alijs consilia damus. Tu si hic sis/ alter sentias ¶ Discipulus Desperare doces. elicere nunc hac nunc istac exultationes. p agitationem. pcussionemqz studij vehementis. paruculas emicantes scintillulas puta istas excessum amoris hoc vel illud verbum inserit ad aciem mentis pstringens istam et gerens. Aut vo sub alia similitudine. stude familiaris esse vocibus amoris. in loco pegrinationis tue. non se adeo poterunt occultare. qn familiarius in te magis et magis pdent. et intelligibilem. nunc hoc mo. nunc altero manifestent. vel nutibus etiam se et gestibus insinuent. Peregrinantes pariter in exemplum habe. qui is barbari sint. Pueros quoqz collud entes. necdum pfectis resonantes verbis. q quo se intelligere consuescunt/ imitari conetis ¶ Deinde beatam et pulcherrimam mulierem postulemus. vt nos illo respiciat pietatis et amoris oclo/ quali respecta fuit a deo salutari suo. A q nos impetret respici. saltem vt amare fleamus exemplo petri. Respiciat terram cordis nostri et faciat eam tremere. Et ab illo tremore suo concipiamus spiritum salutis. qui in amoris spiritum/ aliqn transformetur. et hymnum tunc canamus cum alacritate cordium. Magnificat aia mea dnm. ¶ Magister Irritas meum querendi studium de plurimis. sed aliorsum me vocat (vt audis) occupatio domestica regularis. Dies crastinus/ solicitus erit in idipm. ¶ Discipulus Expeditum me reperies pmptius sit nobis deus.

Sequitur quartus tractatus per diagma seu dialogum de marie beatificatione. Per notulas. lxxij.

¶ Notula prima.

Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes ¶ Discipulus Nonne cor nostrum ardens erat in nobis hesterno colloquio. dum de canticis canticorum marie sive et salomonis pqreremus qsi fabulantes pegrini. necnon dilatato corde videremur anhelando spm attrahere? ¶ Magr. Memini et visa est renouari vt aqle iuuentus nra senilis quodamo et cana in exteriori hoie. sz interior renouatur de die in die. si assit vbum dei reficiens ipm. si ibs instar pegrini necp inde cognitus se comitem piunxerit. si aperuerit sensum nob vt intelligamus scripturas. hymnorum et maxime psalmorum et canticorum. O si se talem exhibere dignabitur qui loquitur anime nre Surge propera amica mea. columba mea. for-

mosa mea et veni. ¶ Discipulus O si iã hyemis ↄgelatiõis spũalis trãseat. si gelici. diũ torporis si imbris stillicidium assidue tẽptatiõis abeat ⁊ recedat. si flores puchri orum aspectuũ appareãt in tra cordis nr̃i dãte dño benignitatẽ. O si tp̃us putatõis ⁊ resecatiõis cure oĩs supflue adueniat. si vox turturis caste gemẽtis et ↄsolãt luctu bono audiat in tra sensualitatis nr̃e. cõfor mãtis se rõni vt concordet philomene et a laude ↄtẽplatiõis alacris/ turturis suspiri um. O si ficus iam nõ maledicta nec solis onusta vboꝝ folijs/ ꝓferat grossos suos i signũ fructus post suauis. Demũ si vinee bonaꝝ opationũ. dent odorẽ suũ bone fa= me in vitã ⁊ letificationẽ dei ⁊ hoĩm qd se= cuturũ sit o magr̃ agnoscis. ¶ Magister.

Quenã aĩa frater ẽ tã hebes et gelida. q̃ nõ ad vocẽ blãdiẽtis amici. ver dilecti quẽ sequit expgiscat? Que nõ tota liq̃fiat. se iã in se nõ ↄtinẽs ꝓprijs termĩs desideriorũ sʒ effluat in dilectũ currat post vocantẽ se gratis noĩbus? Surge inq̃t ꝓpera amica mea. Surge q̃ male iacueras. cũ adolescen te pdito. ꝓpterea paternã adire mĩficordi am. vt accũbat sup collũ tuũ. detq; in accu bitu tali. nardus hũilitatis tue. odorẽ suũ vtiure voceris amica. suscipiẽs pacis oscu= lũ ⁊ speciosa recipiẽs p̃mã innocentie stolã cũ anulo fidei. Proinde facta colũba. nidi fices i foraminibus petre. i cauernis mace= rie. Petra autẽ erat xp̃us. Tu in fixura cla uoꝝ in cauerna lateris. vsq; ad patefactio= nẽ cordis fidei deuotiõe subintrans illic re ponas sãctaꝝ meditationum pullos tuos. Õnde dilecto petẽti/ faciẽ tuã. iã colore ro= seo decorẽ ⁊ vernãtẽ in asp̃siõe sãguis agni ĩmaculati. Sonet vox tua in auribus dile= cti. q̃ dulcis sit i laude ↄferẽs in iubilo. De niq; sis vinea florẽs. desiderijs odoriferis. de q̃ vulpecule puule intentionũ dolosaꝝ diffugiãt capte. Surrepũt eñ q̃nq; suffo= diẽtes ad elatiõis p̃cipitia. ⁊ vineas radici tus demoliũt ⁊ corrodũt. O si postmodũ fas habeat aĩa tal'. iã facie decora. iam voce suauis. suspirabũda dicẽ. Dilect⁹ me⁹ mi= hi ⁊ ego illi. q̃ pascit int lilia donec aspiret dies ⁊ inclinẽtur vmbre. ¶ Discipulus.

A

Quid oro vult hec intrupta ⁊ inexpli cita penitus locutio. ¶ Magr̃ Audisti iam voces amoris ideo nõ pficit. qm̃ totoc currũt aĩe desideria valida/ q nequeũt sil' erumpe. Cõfundũt se potius ⁊ opprimũt. Sentit aĩas. q̃cq̃d exp̃mere põt. nihil ad hoc qd optat satis ẽ. Quare dat se magl' in telligi p interruptiões more interiectionũ. ab imo pectoris. eructatas l' erutãs. ¶ So let inde patere talit anhelantibus quorsũ mittit illud suspiriũ. ¶ Discipulus Da supplementũ vboꝝ istoꝝ. Dilectus meus mihi et ego illi. ¶ Magr̃ Quis arenu= las maris. aut pluuie guttas dinumeret? Quis inscrutabilia scrutet corda? Nõ fa cilius est id qd req̃ris. Nihilominus ali= q̃d accipito. Dilectus meus mihi intẽdit et ego illi. Dilectus meus mihi oculũ amoris dirigit. osculũ porrigit. loquit assentit. bla dit/ ⁊ ego illi. Delectus meus. mihi finis oĩ um desideriorum meoꝝ. ⁊ oĩm cogitationũ ⁊ intentionũ cordis. ⁊ operatiõis cuiuslibʒ seu motõis cardo centꝝ est ⁊ axis ⁊ ego illi totũ qd dat reddo. Dilect⁹ me⁹ mihi delicõ sus ẽ. amoros⁹ ẽ ↄcordãs ẽ. suauis ẽ. bẽign⁹ est. iocũdus est. delectabilis est. Mihi om nia est. Quippe cũ quo sũ vnũ cor. vna aĩa vnus sp̃us. Jd̃ dilectus meus mihi vnitur et ego illi. Dilectus meus se mihi dedit in p̃ciũ in mortẽ. quõ nõ oĩa mihi secũ dona uit. ¶ Discipul⁹ Quo pacto di se do= nare deus. q̃ nusq̃ abest. Qualit est aĩa

B

sibi finis desideriorum suoꝝ vel operationũ. qui ꝓpter seip̃m oĩa opatus est fm sapien= tem. ¶ Magr̃ Docet angelica salutatio modũ donatiõis dei. Salutat eñ Maria p angelum. sic aĩa per sp̃ũsancti aliquem instinctũ. qui loquit pacem ad cõuersũ cor Mandat quoq; salutes. dicens aĩe secre= to cordis silentio. Salus tua ego sum. Et illud: remittunt tibi pctã tua. Uade in pa ce. Nõ eñ dat salutatio excoĩcatis. nec eis quoꝝ p̃sentiam horrescimus. Sic inuenit apud deũ gratiã aĩa/ q̃ per eum fit dispo= sita ⁊ organizata suo mõ/ calore vitali gra= tie ad susceptionẽ dñi. de quo ⁊ a quo/ vi= uit aĩa nõ minus q̃ disponit corpus orga= nicum/ p armoniã qualitatiuaꝝ dispositõ num ad aĩe rõnalis introductionẽ facien= dam in corpe. Tunc audit aĩa. dñs tecũ. q̃ se dat ad nutum aĩe. vt fruat se. et alio quolibʒ vtat in se ⁊ ꝓpter se. Uñ fit amo=

tis illa reciproca donatio mirabil' quo manet in charitate ĩ deo et deus ĩ eo. Dilectus me[9] mihi supple seip̄m dat ⁊ ego illi seip̄m reddo ⁊ meip̄m cū eo cū quo iam vnū effecta sum. Et sicut in illa trinitate ineffabili pater dat filio spiritū. ⁊ filius patri reddit eundē spūm sic aīa datū sibi dilectū dat. et reddit seip̄m sibi qui tribuit. vt sit ip̄e p̄ncipium ⁊ finis oīm desideriorū vtriusqꝫ. Hanc dignationē amoris inestimabilē q̄ p̄bi supbi nō potuerūt nec voluerīt attēdē. Ꝓpterea nullas tales ad deum voces depromere conati sunt. Dilect[9] meus mihi ⁊ ego illi. Fuerūt idcirco ab hm̄ōi epithalamio Marie ⁊ salomonis penitus alieni ⁊ ad illud surdi. Quod attedens xp̄s exultauit ĩ spū in illa hora. Cōfiteor tibi inquit pater dn̄e celi ⁊ terre. quia abscondisti hec a sapientibus ⁊ prudētibus ⁊ reuelasti ea paruulis. Ita pater. quia sic placitum est ante te. Nō meritū cuiuscunqꝫ ne quis gloriet̃ in se. Unde si tale aliquid cecinit Maria dicens. Deposuit potētes de sede ⁊ exaltauit humiles. ¶ Discipulus Quantū intelligo. deus se dat in dono qd̄ informat aīam ⁊ viuificat eā. reddēs deiformē et pulchrā amabilē ⁊ desiderabilē. q̄ letat̃ in opib[9] suis maxime in filijs hoīm. ¶ Sꝫ cur aīa dicit aliqñ. Dilectus meus mihi. vt hec transferat. aliqñ se p̄ponēs ⁊ dicēs. ego dilecto meo. ¶ Magr̄ Dilecta fertur in dilectū s̄m vim duplicē. app̄hensiuā scilicet ⁊ motiuā. Uis app̄hensiua seu cognitiua / quodāmodo trahit ad se ⁊ in se / suum obiectū qd̄ est veꝝ. Sꝫ ꝯuersus ē ordo virtutis motiue vl' affectiue p̄sertim dilectiue cuius obiectū est bonū. q̄ tendit ⁊ extendit se ad ip̄m. Causā dat p̄hus. Ueꝝ inq̄t est in aīa. sed bonū in rebus. Uñ bonū qd̄ est appetibile aptū ip̄rimēdo se p cognitionē nō em̄ velle possumus incognita. Appetitus v̊o / quasi circulo quodā. redire conat̃ ĩ appetibile. ⁊ se sibi dare coīcare vel imprimere. Propterea dī aīa dum dilectū cogitat. et imaginē sui format vel speciē ꝙ sibi dilectus imprimit̃. Duꝫ v̊o diligit. ipsa se dilecto dat ⁊ explicat. et ad ip̄m quasi foris egredit̃. ¶ Discipulus Quid ad rem nostram? ¶ Magr̄ Multū p oēm modū Hoc est illud mysticū verbū xp̄i d̄ dilecto suo ꝙ ingrediet̃ ⁊ egrediet̃ ĩ pascua inueniet. Hoc itē aliud de moyse qui minauit gregē ad interiora deserti. vbi vidit dn̄m ĩ flama rubi. Gregē intellige. totā cogitationum turbā q̄ ad interiora mentis colligit̃ Est alter ordo dū Moyses vocatus a domino de nube caliginis exit ad ipsū. sicut christus relicta turba ascendit in montem Sic aīa subintrans se ⁊ trahēs ad se sponsum p cognitionē. dici pōt pascere sponsū Sic ip̄m habere in lecto pacifice mentis. et coangustate. ne sit locus adultero. Exiens v̊o per dilectionē ad sponsum trahitur ad sponsi palatium thalamū vel cubiculum. ¶ Discipulus Quid postremo. ¶ Magister Siquidē in hac ꝯiunctiōe. sponsi ⁊ sponse per dilectionē / cōsurgit delectatio dum rursus imprimit se dilectus ĩ dilectā / sugentem vbera consolatiōis sue. Dicitur hinc delectatio q̄si quedā lactatio. Hinc ē fruitio cōplectēs vniuersas beatitudinis partes. vt dotes tentionē vel app̄hensionē inhesiuā p cognitione ⁊ dilectiōe pariter ⁊ delectatiōe. Sic fruitionē descripsit Aug. ꝙ est amore inherere alicui rei ꝓpter se in q̄ mentis delectatio quiescit. ¶ Discipulus. Dum rapit nos estus amoris / obliti sumus pene inquisitionē primitus occurrentem sup v̊bo tuo o beata beataꝝ. Ecce em̄ ex hoc beatā me dicent oēs generationes. ¶ Magr̄ Regredi licꝫ qñ volueris. ¶ Discipulus Pulsat hec animū q̄stio. qua rōne potuit absqꝫ spū iactātie. humilis ancilla dn̄i / tam excelsum de se proferre p̄coniū? Subit inde q̄stio. quo nomine digniori Maria nominet̃. An beata que cecinit. Ecce enim ex hoc beatam me dicent oēs generatiōes? ¶ Subsequit̃ alia questio. Quot modis maria dicta sit beata? ¶ Magister Conabor satisfacere questis his. et quidē de primo scieris animam Marie magnificasse dn̄m non solū. quia magnus in se est et magnus a creatura sua predicat̃ ⁊ colit̃. sed etiā q̄ magnificā reddit animā cui magna facit qui potens est. Nunquid pax tibi magnificata videt̃ marie aīa que operatiōe supra modū magnifice fuit ausa p̄bere consensū dicens ad angelum. Fiat mihi s̄m verbū tuū. Quid est hoc / nisi fiam mater filij cuius pat̃ ē deus?

Quid excelsius? quid sublimius? vel (vt
alius vult) arrogantius poterit cogitari.
¶ Discipulus Hoc mouet multos. quō
stant simul ꝛ in vnum ꝯueniunt / tanta hu
militas: ecce ancilla dn̄i / cum tanta magni
ficencia. fiat mihi ſm verbum tuū: tal' ab=
iectio cum tali gloria? ¶ Magr̄ Doce=
at nos phīa si theologia pax est, ꝯditiones
magnifici. seu vim virtutis magnificentie
Magnificus vtiqꝫ. nō ꝺ honore vel gloria
curam habꝫ. sed de opibus p̄claris. q̄ glo=
ria digna sunt ꝛ honore. colit lucem: sper=
nit vmbram. Gloria sua est sicut dicit apo
stolus. testimoniū cōscientie sue. Non de
alieno pendet iudicio cui modicū est si iu
dicet̄ ab hominibus vl' ab homine aut ab
humano die. Nam qui se iudicat dn̄s est
ꝯfit humilis ꝑinde ī fuga glorie. fit magna
nimus in operatōe magnoꝝ. cum dignita
te meritoꝝ. Deniqꝫ cum gloria. in dn̄o glo=
riatur. Obseruat hoc magnifica nr̄a et ma
gnificāda. que tota in dei gloriam refudit
beatitudinis sue famā. Quia fecit inqt mi
hi magna qui potens est. Non ergo mihi
gloria. gloria sola sibi. Fuisti ꝓpterea vgo
beata sicut angelus dei. vt nec bn̄dictio te
moueret nec maledictio per elationis aut
deiectionis vicium. Que / quo magis glo=
riam fugiebas / eo magis te sequebat̄ sicut
vmbra corpus. Esse bona. nō videri / vole
bas. ¶ Discipul9 Magnificus / magno=
rum dignus honoꝝ. nunquid iniquos iu
dicat eos qui se spernūt. ¶ Magr̄ Pla=
ne sic iudicat. censetqꝫ puniendos. non ꝓ=
pter se sed ꝓpter iusticiam ꝛ alienam vtili=
tatem. At vero longe diuinius: dat fides
cum gratia. magnificentiā cum humilita=
te cōiungi. q̄ inanis philosophia. Dicit ex
sententia. Nō nobis dn̄e nō nobis / sed no
mini tuo da gloriā. Tibi gloria. nobis aūt
ꝯfusio / qui serui inutiles sumus. qui nihil
habemus qd̄ ad te nō accepimus. tua tibi
dona cōfitemur ꝛ reddimus. Volum9 vt
ad locum vn̄ exeūt flumina graꝝ reuertāt̄
vt iteꝝ fluant te donāte. sis magnificus in
sanctitate ꝛ gloria. ¶ Discipulus Non
est qd̄ ꝯtradicam. dic de secunda questiōe.
¶ Magr̄ Enunciasse videt̄ ꝓphetico
spū plena / verbigena nr̄a / q̄ hoc nomen
adiectiuū appropriate sibi ꝛ anthonomati

ce daretur per om̄s generationes. velut nō
men epitheton desuper sibi datum. sibi de
bitum. sibi placentissimū. necnō ꝯuenien
tissimū iocūdissimū ꝛ appropriatū. ¶ Di=
gnare nos laudare te virgo sancta. o ter q̄=
terqꝫ beata. Beata p̄mo que credidisti cla
mat elizabeth. Beata scd̄o. qꝛ gratia plena
ſm Gabrielis salutationē. Beata tercio et
benedicta. qꝛ benedictus fructus ventris
tui. Beata quarto. qꝛ fecit tibi magna qui
potens est. Beata quinto. qꝛ mater domi=
ni. Beata sexto. qꝛ fecundata virginitatis
honore. Beata septimo. qꝛ nec primā simi
lem visa es nec habere sequentē. ¶ Disci=
pulus Numerasti munenos beatitudi=
nis sub quadā generali laude. quid cen=
ses si ad specialia descēdamus? ¶ Magr̄.
Descendamus placꝫ. Sic em̄ plenior da
bit̄ intellectus p̄conij quo beata dicit̄ per
om̄s generationes. Offert̄ aīo triplex bea=
titudo. Vna vie per spem. altera patrie ꝑ
rem. tercia quasi mediat inter spem et rem
inter viam ꝛ patriā qualem habuit mani=
feste christus quem fuisse viatorē ſm aīam
ꝛ comp̄hensorem ſm spiritū / nullus ambi
git theologus. ¶ Porro qualis sit beatitu
do per spem ꝛ gratiā. norunt cōmuniter fi
deles xp̄iani. Qualis p̄terea sit beatitudo
glorie: videmus nunc per speculum in eni
gmate. credentes eam esse quā nec oculus
vidit nec auris audiuit. nec ī cor hominis
ascendit. Recogitata vo duplex hec beati=
tudo. viam aperit vt tercia quasi media ci=
tius cognoscat̄. qꝛ minor est q̄ glorie con=
sūmate. ꝛ maior q̄ solius spei ꝛ cōis gratie.
¶ Nec abhorret hec distinctio theologica
phisicam ꝯsiderationem. que ponit virtu=
tes primas politicas. secundas purgatori=
as. tercias purgati animi. quas Aresto. vo=
cat heroicas. Hec beatitudo que purgati
animi. vel heroicalis excellentie dici potest
fuit in beata nostra dum viueret. sup oēm
purum hominē / sicut beata residet in p̄ia
sup omnē angelicā potestatem. hoc est q̄ a
nullo vincit̄ illustriū ſm Damascenū. Et
iuxta hierarchicā Dionysij legem / cōtinet
eminenter omnē p̄fectionē creaturaꝝ tāq̄
inferioꝝ. vt iure dicat̄. Regina mūdi ꝛ dn̄a.
Vis igit̄ breui compendio marie beatitu=
dinem. notāt sibi fieri. da sibi per eminent̄

aīm quicqd in creaturis videris melius ipm ꝙ non ipm. Et si nō formaliter tamē eminentē quā distanter a deo. Et qm̄ parti ceps fuit in via vtriusqꝫ beatitudinis vie. s. ⁊ patrie. ponemus aliquas de ꝯditiōibus beatitudinis eterne. ꝑ quas gradatim veni amus ad petita vel ad petenda. ¶ Disci pulus Expediens iudico. nec audien di tenebit me fastidium. etiam si ꝑcognita narrauerī. ¶ Magr̄ Est beatitudo spi ritus que sepat̄ ab anima. i. a sensuali porti one. Hec fuit in xp̄o viatore. Hec in spiri tibus sepatis viget. Habet nihilominus anima suā beatitudinē duꝫ resumet̄ incor ruptibile corpus a spū beato. Dicit̄ incor ruptibile ꝓ tollenda calumnia quā vellēt aliqui struere de resuscitatis iustis/ tempe passionis quoꝝ spūs statim in descensu spi ritus christi in limbū patꝝ beatificati sunt qn̄ momordit christus infernū. saluando spūs istos ꝑ beatificā visionē. de q̄ latroni dictū est. Hodie mecū eris in ꝑadiso. qui purgādū fortassis aliqd habebat. nisi ꝑui legiū nouitatis. aduētus regis/ ip̄m sicut ⁊ alios multos. forsitan ⁊ oīs/ tūc a purga torio liberasset. Tales inquā spūs beatifi cati si corpus nō incorruptibile susceperūt aut qr mortui sūt ꝭm quosdā sequit̄ vnuꝫ mirabile ꝙ tales fuerūt comp̄hensores in corpe mortali sicut christꝰ. Sequit̄ etiā ꝙ fuerūt bis mortui. sicut lazarus cū statutū sit oibus semel mori ꝭm aplm̄. Rn̄dent qr aplus nō negat qn̄ pluries. At v̄o nll'a sit ambiguitas ꝺ resurrectōe nouissima. Sūt autē tres dotes spūs beati. sit sepatus aut ꝯiunctus. q̄ sunt fruitio visio ⁊ tētio. Sūt quattuor ipius aīe sensitiue resumpto cor pore gloriose qꝺ plene subditū est tā aīe ꝙ spiritui. Vn̄ reddet̄ claꝝ. impassibile. agi bile. subtile. Nolo tn̄ existimes ꝙ spiritus ⁊ anima sunt in eodē hoīe/ modo vel tunc due nature distincte vel due anīe ⁊ essentie licꝫ fuerit aliqn̄ articulus in anglia ꝯdem natus dicere ꝙ nō sunt due anīe in homīe eodē/ rōnalis ⁊ sensitiua. Prior v̄o senten tia tenēda est ꝓut ecclesiasticī dogmatibus ꝯtinet̄. Dixit christus ꝙ potestatē habebat ponēdi animā suā. sed ꝙ illa sit spūs. nota uit euāgelista. Tradidit spm̄. ¶ Discipu lus Pridem ita dixisti. pridem ita mo nuisti. expone quod ordiris. ¶ Magister Quia loquimur de dotibus q̄ solent at tribui nubentibꝰ. Sponsus em̄ dotat spon sam ⁊ nulla creatura/ nō vnita diuinitati (vt excipiatur aīa christi) dignior fuit dei sponsa noīari Maria vti ꝓ spōsi ⁊ sponse metaphora dū inquirimus beate Marie laudes. atqꝫ ꝑconia. dū viatrix etiā ꝑegri naret̄ in terra. ¶ Discipulus Gratanter ac letus accipio. quatinus in his assūptio nis sue solennijs/ dum cantica canticoꝝ re sonat ecclesia tanq̄ epithalamiū suū/ mate ria conquirēdi iocundissima ministretur. ¶ Magr̄. Animaduerte quēadmodū tres ī mr̄imonio succedūt gradus. Est em̄ matrimoniū initiatū est ratū est ꝯsūmatū ¶ Discipulus Scio sed quid ob hoc te xere vis? ¶ Magr̄ Volo dicere v̄ginaꝛ lem sponsā nostrā/ ꝭm triplicē hunc statuꝫ triplicē habuisse beatitudinē. Beatā respi ce primo mō/ dum ab instanti creatiōis spi ritus sui. initiatū est matrimoniū cū eter no sponso deo. per arrā fidei. spei charitatē ⁊ ceteraꝝ virtutū. Beatā respice scꝺo mō dum matrimoniū plenū consummatū est in assumptiōe corpis ⁊ anime/ cum eterni tate dotū suaꝝ. Beatā intellige tercio mō qn̄ matrimoniū fuit ratum in conceptōne filij dei. ⁊ deinceps per gratiā ꝯsummatū ne dissolui posset per peccatū. q̄uis ad cu biculi secretū. primo fuit in assumptōe in troducta vbi fuit ⁊ est matrimoniū ꝯsum matū. ¶ Discipulus Iam velut per rimulas. incipio videre quo tēdit iter tue deductiōis ¶ Magr̄ Videbis aper tius si paucula ꝺ dotibꝰ enumerauero po tius ꝙ docuero: Tres idcirco dicūt̄ dotes spōse ad cubiculū spōsi recepte per gloriā. visio fruitio ⁊ tentio. q̄ rn̄dent tribus theo logicis v̄tutibꝰ vie. q̄ sunt fides. spes ⁊ cha ritas. ⁊ tribus anīe viribus. rōnali ꝯcupi scibili irascibili. Dicūt̄ inquam igit̄ dotes. qr sunt habitus/ disponētes tres istas vires ꝭm mentē que est spūs. imo vnus tunc cū sponso spiritus. ad actus/ qui beatitudinē constituūt. quiqni sunt intuitiua visio. et actualis fruitio cum eternitate. Ad qd va lent dices iste dotes? Sane q̄tnꝰ spōse sup petet. vn̄ portet iugū suauissimū ⁊ onus le uissimū bn̄ ꝯingij. vbi sit mēs suo mō pa

rēns verbi ⁊ sacrariū spiritussancti. Nunquid videt̄ talis. tantiq̄ʒ filij educatio iugis ⁊ eterna qualē habʒ ipsa mens verbigena. virgo in vnū mater ⁊ filia. ¶ Discipulus Cōuenisse credimus hec tria simul ī maria. sed quo pacto ꝯueniāt in mente rōnali n̄ ita perspicio vt virgo dicat̄ mater et filia? ¶ Magr̄ Virgo nominat̄ ꝓpt̄ sinderesim. que nūq̄ violat̄. Mater q̄ꝛ parit in se verbū. rorante desuꝑ patre luminū cuius est filia. cuius filio nuptialit̄ cōiuncta est. Quidni tūc psallet ⁊ exultet marie spiritus in deo salutari suo. laudans. psallēs. et iubilās pleno totoq̄ʒ cordis affectu. hoc canticoꝝ canticū amoris ꝑ amorē canticū nuptiale qḋ dicit̄ epithalamiū. Canticum nouū. ꝓpter illum qui noua fecit oīa. Tenor huius cantici ꝯsistit in essentiali beatitudine visiōis dilectiōis ⁊ fruitiōis dei. q̄ semꝑ vno ⁊ inuariabili canore subsistit et resonat. ¶ Porro respectus creaturarū tā in verbo q̄ in ꝓprio genere. mouet ad canticum multiplici varietate decoꝝ tanq̄ ꝑ discantu. Neq̄ʒ dubitaueris oīs ⁊ singulas in vnum ꝯcurrere. mentalis spirit⁹ affectiones. Formabitur em̄ melodia spūs. ad exemplar armonie siue melodie diuinalis q̄ stabilis semꝑ in se manens fastidire non pōt. tanq̄ assidue renouet̄. ¶ Habes ecce veritatē ꝯclusiōis vnius quā tu tibi declarari qn̄q̄ʒ postulabas: si maria in hoc cantico se in oīs ꝓfundebat affectus vel anime passiōes. ¶ Discipulus Habeo forte ꝓ statu glorie. q̄uis ambiguū videat̄ si sint in spiritibus beatoꝝ oīs affectus tot et tales. quot ⁊ quales sentimus in via. imo nō est dubiū ꝺ dolore. Non em̄ erit amplius ibi luctus neq̄ʒ clamor sed nec vllus dolor ¶ Magr̄. De hoc statim videbim⁹ Tu colligas ⁊ intelligas interea quale fuerit canticuʒ beate virginis quot vocib⁹ alternatū. dum iā adepta fuerat beatitudinem illā. que dicta est supior ad beatitudinem solius vie ꝓxima ⁊ vicina beatitudini patrie. Quid si viatores aliqui exercitatos ꝑ ꝯsuetudine sensus mētis hn̄tes/ possint cum oī ꝓmptitudine voces affectuū s̄m notulas q̄nq̄ʒ vocalium. sparsas ꝑ sillabas psalmoꝝ. vnāquāq̄ʒ cōcinere vel formare. ¶ Discipulus Concludit intelligentia tua. q̄ rōnabilis sit ꝯclusio que nō ita recipiēda est. quasi vox q̄libet affectiōis retineat sonū integꝝ. frangunt̄ em̄ quadā allisione nō aliter q̄ in compositiōe dictionum videm⁹. Nō eī hec dictio magnificat plene sonat. istas lr̄as m a g n i f i c a t. sʒ in vnū colligunt̄ quasi terciū mixtum sonuʒ Vsus est pl̄us. hoc exemplo. dū de mixtōe tali loqueret̄ elementoꝝ. q̄ manent quidē in mixto. sed refracta. vl̄ s̄m essentiā vt placet Auicenne. vel vt Auerrois s̄m ꝓprias qualitates. ¶ Magr̄ Exemplum placʒ qḋ inquisitionē philosophicā p̄supponit. Exemplū aliud. video de multis aromatibus simul tritis. ex q̄bus odor tercius mixtus resultat qn̄q̄ʒ plus redolens/ aroma p̄dominās. Coaptet̄ exclamatio canticorū. Que ē ista q̄ ascendit ꝑ desertum sicut virgula fumi ex aromatibus mirrhe ⁊ thuris et sequit̄ ⁊ vniuersi pulueris pigmentarij. Exemplū aliud est in re nr̄a licʒ em̄ pueri distincte p̄us sonēt vt re mi fa. postmoduʒ iungunt. lr̄am paulatim cū vocibus istis. tandē vsu cōtinuo cantant sine vocib⁹ notulaꝝ qḋ tandē exemplū. in contrapuncto deinde in discātu pl⁹ apparet. vn̄ valeam⁹ ad musicā cordis transferre rōnem. vbi celeritas maior est atq̄ʒ facilior sonoritas affectionū spiritualiū. q̄ sit exterior vocalium ¶ Discipulus Das praxim vtēdi gāma mystico canticoꝝ cordis. Vn̄ palā fit non esse sistendū iugit̄ in his q̄nq̄ʒ vocalib⁹. a. e. i. o. v. Sʒ nec in singulis deliberate pausandū est affectibus. Alioq̄n fantasia pl⁹ tādē lederetur. q̄ intelligentie recreatio ꝓueniret. Cuius rationē sensualis nos quotidie docet cantus. ¶ Sʒ manet dubitatio mota de beatis deo iubilātibus. apud q̊s sola vox leticie. ⁊ nulla spei. nulla compassiōis. nulla timoris. nulla deniq̄ʒ doloris resonare videt̄. Et hec dubitatio verti potest ad beatitudinem marie virginis. ꝓ statu vie ꝓxima statui patrie. qn̄ non habebat pctā que doleret. qn̄ conformis erat sua in oībus voluntas ꝓuidentie dei. que in sui dispositione nō fallit̄. ¶ Magr̄ Habebit hoc vltimū de conformitate volūtatis locum ꝓpriū. Ceteꝝ de affectibus beatificati spūs edoceri poteris. per similitudinem determinatiōis abundāter tradite ꝑ

doctores de virtutibus moralibus ⁊ theo logicis ⁊ de donis beatitudinibus et fru= ctibus si manent in patria. Quorum finalis ē resolutio q̄ in quolibz bono habitu/repe= ritur aliquid qđ dicit perfectionem sed in pluribus ↄiunctū est aliquid pro statu vie imperfectionem notans vel indigentiam. Fides dicit innitentiā prime veritati. spes diuine liberalitati. charitas diuine bonita ti. ⁊ horum quodlibz vtiqz bonum est pficiēs spm̄. Sed imperfectionem respice. Fides importat enigma. spes cum enigmate futu ram fruitionē. charitas vo a deo. q̄uis hic non consequatur intuitiuā visionem. Peni tentia dicit detestationē peccatorum. Timor fugam sepatiōis a deo. Compassio seu mi sericordia/ pmptitudinem auxiliādi zelus amorem iusti. Et ita per oīa reperies ali qua de se bona si ↄiunctos defectus abstu= leris. vt a penitentia peccatum cōmissum. a timore periculum cadendi. a compassiōe miseriā cui nunc oporteat subueniri. Sic itaqz de singulis affectionibus beatorum spi= rituum. quas theologia vocat extenso no mine passiones. que non sunt in spiritu ra tionali. maxime sepato. Sm̄ realem muta= tionem quemadmodū philosophi stricte loquūtur de passionibus sensitiue anime. Affectio autem spiritum immutās/ inten= tionalis est sicut gaudium ⁊ desiderium đ deo. odium vel displicentia de peccato. resi litio in deum ⁊ ab inferno. affectus succur= rendi alieno incōmodo ¶ Discipulus Et si magna pars questionis soluta cernatur per exemplum de virtutibus. tamen descri ptio beatitudinis/affert scrupulum qm̄ be atus est qui habz quicquid vult sm̄ anti= quos et Augustinū qui addit: nihil mali vult. Beatus dicitur quasi bn̄ actus. cui om nia optata succedunt sm̄ Cassiodorum. ¶ Magister Conclude primo per ethi mologiā beati ↄtra stoicos. q̄ vtutes non sunt insensibilitates. quia dicitur beatus q̄si bene actus. ergo bene motus. ergo non in= sensibilis. Et hec certe ↄcedunt de affectiō nibus intrinsecis ratiōis. sed sensuales oi= no detrahunt a sapiente quasi saxeos vir= tus efficiat. Porro non est de ratiōe bea titudinis q̄ beatus statim habeat quicq̄d vult optandū maxime circa alterum sed abso=

luta beati voluntas sicut semp ↄformis est diuine volūtati sic semp impletur. Et hu= ius declaratio pprium locū habz. ¶ Sup est distinguere de spiritibus affectionū receptiuis. Aliqui sūt impassibiles effecti. ⁊ hoc ↄtra passibilitatem lesiuā vel corru= ptiuam vel obiectiuā perfectionis debite: vt in celo; qm̄ nihil impedit. imo confert esse passibiles passione perfectiua. sicut di= lectio dei. suaqz fruitio. Nōne celū impas sibile dicitur primo modo qđ lumie solis cer= nitur mutari. Alius est spūs rōnalis atqz receptiuus lesiue passionis etiam vt spiritus est. ⁊ hoc quotidianū ē nobis viatoribus velimus nolimus. Et de damnatis spiritu bus fides credit. sz modus alio loco dicen dus est. Est tercia vel fuit in nōnullis spiri= tibus pprietas. que dedit eis/posse nō pa= ti passione lesiua vel discōuenienti. qualis fuit p statu nature institute. ⁊ qualiter erat in anima christi. nisi sponte passiōes susce= pisset. Vides ne igitur q̄ primus spiritus p passiones non leditur qualescūqz. nec si po neretur in stagno sulphuris ardētis. Gau det assidue nec gaudium minuūt alie iun cte affectiones. sicut compassio deficientiū detestatio peccati. resilitio reuerentialis in ppriam paruitatem que timoris species ē: Odium deniqz viciorum. qđ est zelus bonus: ⁊ ita de reliquis imperfectiōe semota. Ter cius spūs suo modo carebat lesiuis passio= nibus in primo parente et nunc forte sic in Enoch et Helia. Sed an beate nostre tal fuerit exultatio spūs in deo salutari suo/ n̄ arbitror asserendum quin doluerit tā aīa q̄ spiritu. non eīm glorificatus fuit spūs su us. sicut spiritus christi. nec voluntate so= la passionibus lesiuis subiacebat. Tuā in= quit. Simeon ipius animā pertrāsibit gla dius. ¶ Discipulus Nonne fuit imu nis ab oīi peccato nostra beata. ⁊ si sic/ cur passa est? quia quicquid patimur pctā nostra meruerunt. Eua deniqz fuisset ante lapsum: ipa maria perfectior. qr tunc pote rat nihil pati. ¶ Magister Notata ē ali bi rn̄sio. q̄ in Maria fuit necessitas origi nale peccatum contrahendi. sm̄ causas in feriores. sm̄ legem ppagationis ex cōiun= ctione viri cum femina. Lex eīm superior p̄ iudicauit huic necessitati p̄ueniendo ca=

ſum per ſanctificationem ⁊ gratiā. Sic di-
cit in alio caſu ſanctus Thomas de occur-
rentibus tempe iudicij obuiam chriſto in
aera. ꝙ ſi non moriant̄. hoc nō eſt ſm cau
ſas inferiores quibus habebant neceſſitatē
moriendi. Nec eſt ꝯtra aplm dicentē. ſta-
tutum eſt hoībus ſemel mori. deinde iudi
ciū. qꝛ priuilegium ſupioris hoc ſuſpen
dit. Non ſecus eſt in ꝓpoſito d̄ maria. a ne
ceſſitate ꝯtrahendi originale peccatū ꝑuen
ta ⁊ priuilegiata. ⁊ excellētiſſime ſic redem-
pta qualiter redemi nō egebat ihesus chri-
ſtus. qꝛ per carnalem ꝯcubitum nō forma
tus. Dolores idcirco ꝑtulit maria. non oī-
no ſponte ſicut filius. ſed nec penitus inuo
luntarie ſicut nos in quibus motus vicio
ſi ꝑueniunt iudicium ratiōis. quos ratio
ꝑueniebat in maria. Alioqn venialia ſal-
tem cōmiſiſſet. Nihilominus dolebat ꝓ-
pter ſpm̄ paſſibilem. ⁊ ſtatum cum omī tn̄
moderatione ⁊ virtute. ⁊ merito continuo
Complebat inſup illud apoſtolicū. Gau-
dete in dn̄o ſemꝑ. iterꝝ dico gaudete. Scie
bat ꝙ dn̄s ſibi ꝓximus erat ⁊ fuerat ſupra
ceteros viatores. qd̄ notauit cū ſubiunxit
ꝓ cauſa exultatiōis ſui ſpūs. In deo ſalu-
tari ſuo. quia reſpexit inquit humilitatem
ancille ſue. Iuxta ꝓmiſſum per Eſaiam.
Sup quem reſpiciā. niſi ſup paupculuꝫ et
contritum ſpū ⁊ trementē ſermones meos
Quis certa eſſet nō minꝰ aplo. ꝙ neqꝫ mors
neqꝫ vita ⁊c̄. ſeparet eam a caritate dei que
erat in chriſto ihesu ſalutari ſuo. Et iō con
tinuo gaudebat pluſꝙ̄ in ſola ſpe. ſꝫ minꝰ
ꝙ̄ in re glie. Ecce habes ī hac dictōe btām
E. ꝓ ſpe habes. a. ꝓ leticia. Iā ſupra ſpem
additur terciū a. dum venit ī gloriā. Huc
ꝓ canticis accedit incidens ꝯſideratio no-
minis huius beatitudo. ꝙ quinqꝫ vocales
quinqꝫ ſignificātias affectuū in ſe claudit
Ceterꝝ quia dixiſti. om̄e qd̄ patimur. pecca
ta meruiſſe. verꝝ eſt ꝓpter originale peccatū
qd̄ remouit ꝓhibens leſiuas paſſiones cū
peccatis. Noſtra deniqꝫ beata ſemꝑ habu-
it gratiā gratum facientem. que originali
ſupeminet iuſticie. qua primitꝰ ornata fuit
Eua ſed ꝑdidit. ¶ Diſcipulꝰ Accepiſſe
puto ſufficientem ꝓ elicita prius cōcluſio
ne deductionem. de cantico marie ſm oēs
affectiones ſub omī facilitate formatas ꝑ
organum cordis. vbi fulgebat mentis ver-
bum ſententioſiſſima numeroſitate repſen
tans velut mirabiles ratiōes rerꝝ inſtar pa
trie. licꝫ adhuc in enigmate vie. ¶ At vero
putas ne credendū. ꝙ vocale canticum ad
diderit nōnunꝙ̄. hec beata. ¶ Magr̄ M

Sane puto / maxime in iſta ꝑegrina
tione laborioſiſſima comitibus ihesu pue-
ro ⁊ virginali ſpōſo ioſeph. vt adimpleret
ad lr̄am illud Ps̄. Cantabiles mihi erant
iuſtificatiōes tue in loco ꝑegrinatiōis mee
Cur preterea non cecinerit corporalem re-
creando laborem. nunc pſalmos patrꝭ ſui
Dauid. nunc canticum ꝓprium. nūc illud
Zacharie. nunc Simeonis alludens ſpon
ſo blandienti ⁊ dicenti. vox tua ſonet in au
ribus meis. vox em̄ tua dulcis. Nunquid
exiſtimas beatem noſtrā in iocundiſſimo
partu ⁊ poſt partum. duꝫ natus erat ſalua
tor mundi. cōcinentibus angelis. Gloria
in excelſis deo. ſiluiſſe? Nunquid non in
fanti poſito in ꝓſepio ⁊ flenti. debuit ⁊ cō-
ſolatorium feſceninū. dulci ſuſurrio velut
aure tenuis reſonare. Quid vo d̄ celebri ri
tu ꝓpriarꝝ nuptiarꝝ coniecturas. q̄ nuptijs
alienis interfuit hilariter honorandis. et
vino de aqua facto gratuita pietate ſolan-
dis. Quid in templo nutrita ⁊ de canticis
ſyon edocta. debuit queſo ſilere? ¶ Diſci-
pulus Grata cōmemoras. que non ab-
horrent a pia crudelitate. etiam ſi addide-
ris iuſtū Ioſeph cum puero ihesu nōnūꝙ̄
vna ceciniſſe. Sed hec hactenus. que ſecu-
li prudentibus in oculis ſuis (quibus om
ne quod putant ſublime videre) nuge vi-
debuntur aniles ⁊ indigne. quaſi nō mul
to amplior fuerit humiliationis. vl̄ crucis
myſterium. vel lotio pedum. imo genera-
liter omnis actio nouiſſimi virorum. quia
factus eſt ꝓpter nos obprobrium hominuꝫ
⁊ abiectio plebis. ꝙ̄ ſint iſta que dicimꝰ de
maria. ¶ Magiſter Das materiā diſſo-
lutionis prius facte q̄ſtionis tue. cur erum
pens in canticū nouū / dixerit beata. Ma-
gnificat anima mea dn̄m. Sane quid ma-
gnificentius eo cuius magnificentia eleua
ta eſt ſup celos. Quidni talem magnifica-
ret hoc eſt magnificum ꝑdicaret. Quidni
toto niſu dilataret ⁊ extēderet anime ſinū
ad eius amplexū. Quidni ꝑterea. crebu-

tas alternaret affectus suos scd̃m notulas vocalium. modo de leticia in compassionē sentiens q̄ miseratōnes dei sunt sup om̄ia opera eius. Precipue nunc. quādo misericordia domini plena fuit terra. qn̄ completa est postulatō psalmiste. Et veniat super me misericordia tua domine salutare tuū ſm eloquium tuum. quādo misericordia ⁊ veritas obuiauerunt sibi. quādo iusticia ⁊ pax osculate sunt. quando deus dedit benignitatem. ⁊ terra nostra dedit fructū suum. quando timidus. dolens ⁊ languidus homo per sapientiam accusatus. per iusticiam damnatus. ⁊ punitus per potentiam susceptus ad gratiam per viscera misericordie dei nostri in quibus visitauit nos oriens exalto. glorificationis eterne spem afferens. quando soluta mors deperit. dat᷑ triumphus gratie. ¶ Discipulus Cōijcio. Tales inenarrabiliter cōtemplatiōes. beatam nostram sub om̄i celeritate in momento. in ictu oculi. in nouissima tuba contulisse. ⁊ in affectum suauissimi cordis traducendo cātasse. Iuxta et supra pmixtionem notularum vt fit in verbulis seu minutis discantuum. Intonās igitur voce serena personuit post Elizabeth preconiū. imo tonuit ⁊ exclamauit voce grandi ad aures celorum omniū. Magnificat anima mea dominū. Tale tuum carmē nobis diuina maria quale sopor fessis in gramine. quale per estum dulcis aque saliēte sitim restringere riuo. Sed redit ad cor. cur nō dixit maria: Magnificat anima mea dominum. ¶ Magister Altiori repetamus pncipio. dicentes marie linguam/fuisse calamum scribe velociter scribentis hocē spiritussancti qui nedum velociter. sed multipliciter scribit. adeo q̄ non est yota vnum positum sine causa. non est apex vnus/tam in significatione q̄ in ordine frustra locat᷒ Ex quo perpēditur q̄ lata ⁊ lauta sit mensa sapientie sacre q̄ tot epulas et fercula ministrat quot possunt a quocūq;: veri ⁊ salubres sensus elici. ſm quadruplicis expositionis genus. ¶ Preuidens igit᷑ spūssanctus seminarium quinq; vocalium nō esse ꝑtereundum a posteris. sed inde significationes alias/modo quo nunc fecim᷒/et facturi sunt alij subtilius eliciendas/voluit primū cantici canticoꝝ marie versiculum. terminari sub hoc nomine trisillabo dn̄m. tanq̄ neuma ꝓprium. o. i. v. ¶ Discipulus Mirum vero cur canticum summe leticie finiuit in voce doloris ⁊ mesticie. que lem. v. quinta notulaꝝ desigat. ¶ Magr̄. Triplex occurrit hic. ⁊ nunc mystica rō Prima quatinus ex pma vocali. a. ⁊ vltima v. redderet᷑ quasi diapente q̄ est quinta pfecta. Altera quatinus fieret antheton seu ptrapositio gaudij ad merorē. Tercia pro laude humilitatis. q̄ cantica vie solet ī dolore terminare. quasi diceret. Quō cantabimus canticum dn̄i in terra aliena. Fit ꝓ inde grauior solidior ⁊ eminentior ipsa salubris leticia q̄ tali fine stabilitur interrogatiōe humane miserie. sed nō absq; misericordia quā I. iunctū sibi notat. ¶ Discipulus Nō dilatraueris nunc hāc imaginationē sed te ꝯfer magis ad causā lr̄alem ¶ Magr̄ Ista quidē lr̄alis est qꝛ ſm litteras. Sȝ ad intentionē tuā dico q̄ initiuȝ sapientie est timor dn̄i. Si ego dn̄s ait ipe vbi ē timor me᷒: Timor (vt scis) ad antiquā legē spectabat. sicut ad nouam amor. Dn̄s ꝑterea pl᷒ respicit op᷒ creationis ⁊ potētie. Vn̄ ab oib᷒ magnificād᷒ esse ꝯcedit᷑ dn̄s. Nomē vō qd̄ ē de᷒ salutar[meus ad op᷒ recreatiōis ⁊ gr̄e. nemo xp̄ianus ambigit ptinere. Jō cur debuerit subseq̄ vides ¶ Discipul᷒ Nisi pus ondisses queadmodū beata nr̄a pnceps iuuenculaꝝ tympanistriaꝝ/potuit alternare repēte ꝓprias meditatiōes ⁊ affectus. nō ita satisfacerent mihi rn̄siōes tue. qꝛ talē nequeo ꝯseq̄ celeritatē. ¶ Magr̄ Dat causā q̄ ait. Corp᷒ qd̄ corrūpit᷑ aggrauat aiam. ⁊ depmit terrena habitatio. sensū multa cogitātē. Nr̄e vō beate ꝯuersatio iā erat in celis. iā q̄ȝ dotes corpis glorificati inchoabat. ex abūdātia virtutū. necnon dn̄ij spūs sup animā ⁊ corpus vt esset inde corpus agile ſm om̄s vires cognitiuas ⁊ motiuas subtile ¶ Preterea clarum nec ita passibile vt nostrū qd̄ ꝑuenitur a primis motibus. sed tamē ista minusq̄ nūc in patria. ¶ Discipul᷒ Des aliquod indicium corporis marie spirituȝ non pregrauantis. ¶ Magister Preueniebat spiritus suus. corpales intus mot᷒. q̄ nati sunt obsequi rationi. Non graua-

bat eam puerperium. nullas labes tyrāni-ce rebellionis ex fomite/colaphizabat eam. Deniqꝫ nullas in se cōmotiones illecebrose carnis sēsit. sꝫ a respiciētibꝰ se sedauit. Credi silꝛ oꝫ ꝙ ab audientibꝰ serenissimā vocē eius. Secus de aliaꝝ vocibus q̄ ad gehennā inflamāt. Jō nec p̄dicare ꝑmittūt. nec cātus apud eas caret discrimīe. plusq̄ sibulus colubri vel serpētꝭ q̄ꝝ sūt oculi vt aspectus reguli ⁊ tactus germina ꝟtutū eradicans ⁊ exurēs. ¶ Discipulus Sentio q̊s ⁊ q̄s tāgit illud secus ⁊ ista diuersitas a maria. Sꝫ vtꝝ caruerit tēptatiōibus inimici

¶ Magr̄ Nō oportꝫ. qꝛ sathā si ausus ē tēptare filiū dei. q̄uo non tēptassꝫ mr̄em? qḋ et cessit ad palmā victorie multiplicis et aureole. vt coronaret̄ q̄ legitime certasset/qꝛ nō vt Eua succubuit tēptatori Dolebat p̄terea cū dolētibus. gaudēs cum gaudētibus. sed vtrūqꝫ moderamīe sūmo vt plus de vulneribus et nexibus aīaꝝ ꝑ viciū/q̄ corpoꝝ ꝑ pestē ⁊ gladiū vreret̄. exemplo filij plus dolētis ingratitudinē nr̄e nequicie. q̄ tormētū mortis ꝓprio suo mō Quare noli dubitare. qꝛ canticū suū iocūdissimū et a iocūditate inceptū. instituerit maria cū timore sancto. cum zelo bono. cū viscerosa compassiōe. cū spe ⁊ multo desiderio. quam vrgebat charitas. exclamare. post ascensionē filij sui. Filie hierl'm nunciate dilecto qꝛ amore lāgueo. ¶ Discipulꝰ

Vellē compares beatitudinē Marie q̄ nunc fruit̄. ad beatitudinē vie q̄ licꝫ fuisse sit ꝓbata singularꝭ. nihilominus p̄rie par nō fuit. Cū eīn p̄tulisset ihesus Johannē int̄ natos mulieꝝ: subiūxit. Qui minor est in regno celoꝝ maior ē illo. Itaqꝫ rē mihi feceris. festisqꝫ suis accōmodā/q̄ recolimus

¶ Magr̄ Suscipe nūc oculis intelligentie. ⁊ aures erige fidei. quemadmodū magnificauit hodie maria dn̄m. videns facie ad faciē xp̄m q̇ sibi magna fecit ⁊ inscrutabilia. p̄us in terris nūc in celis. ¶ Discipulus Cōstituit ipa sola/hierarchiā secundā sub deo trino ⁊ vno/ hierarcha p̄mo et sūmo apud quē hierarchā humanitas filij sui sola sublimata sedet a dextris virtutis dei ꝑ vnitatem suppositi. ¶ Magister

Suscepit ipsā dn̄s recordatus misericordie sue collocās ipsā sup oēs choros angeloꝝ. apud q̊s videt̄ beatus iohānēs baptista primus post mariā positus in ordine seraphin loco luciferi silꝰ ⁊ alij ꝓ q̄litate meritoꝝ vsqꝫ ad infimū ordinē angeloꝝ. sub q̊ repositos dicūt saluatos ex solo xp̄i merito deficiēte ꝓprio q̇ secundā hierarchiā cōstituunt. ¶ Magnificata ē ita hodie beata ꝟgo vt regina celi. imo ⁊ mūdi/iure vocet̄ hn̄s p̄eminētiā ⁊ ꝟtutē influxiuā sup oīs Principatū hꝫ dimidij regni dei si sic dici pōt sub typo Hester et Assueri. Regnū q̇ppe dei ↄsistit in ptāte ⁊ misericordia. Semel locutus ē deus duo hec audiui. qꝛ potestas dei ē ⁊ tibi dn̄e misericordia. Potestate dn̄o remanēte/cessit quodāmodo misericordie ps/christi mr̄i sponseqꝫ regnanti. Hinc ab ecclesia tota. regina misericordie salutat̄. ¶ Magnificat hodie dn̄m q̇a magnificata p̄ oīmibus diebus vite sue Plenū gr̄e complemētū. hodie secura recepit. Nulla dies ipsi festiuior. nulla desiderabiliori iocūditate refulsit. Felicius parit hodie gloriosa filiū in corde/quem viatrix in corpe genuerat: imo iam nō meminerit p̄ssure. quia natus est homo in mundū alterꝫ ⁊ in sinu p̄ris collocatꝰ. ¶ O quātis hodie. o qualibꝰ armonie modulis adaucta celestis melodie cātilena resultat. Nulla post christū vox suauior. nl'a penetrabilior ⁊ acutior. nulla liq̇dior exaudit̄. Consonat ei ꝓ tenore grauissime p̄sso grauissimus ⁊ infimus peccatoꝝ lucifer cūꝫ simul vlulantibus ⁊ stridentibus damatorū rugitibus. Consonāt inquā. quia iusticie voces consentaneas molli modo cantui melodizant. sed eis ve ve. deo autē gloria ⁊ magnificentia in secula seculorum. ¶ Exultauit spiritus inhians prius in deo salutari suo. nunc impleto funditus hiatu desiderij. requiescit in intimo sinu sponsi dilecti dei salutaris sui. Prius anxia deprecabatur osculetur me osculo oris sui. Priꝰ vbera sponsi sitiebat. prius trahi se post se postulabat. Hodie toto amplexu nunq̄ abrumpenda. toti sponso beata coniungitur Inebriatur ab vbertate vberum sponsi ⁊ torrente voluptatis/nulla iā necessitate trahenda potat̄. ¶ Trahat nos post se dep̄camus cuius nomen oleū effusū. vt currā in odore vnguentoꝝ suoꝝ. Currāt i via q̄dā

adolescentie scȝ virtutes ⁊ actiones portio nis inferioris. Ita per metaphorā nomīa-uerimus. Gaudent oms. per virtutes esse fecundas/fecundet enī infecunditatē/me-ritis eius vir noster dux virginitatꝭ nostre q̄ est superior portio mentis nr̄e. ❡ Glori abatur se introductā in cellaria regis. qua si sub claue custodita. cui modo oia patēt secreta regis celestia. ❡ Stillet nob̄ de ꝓm-ptuarijs paradisi plenissimis refrigerās po tu aduersum estum viciorꝫ. Nulla iam si-bi nigredo. vel fuscedo. nulla ꝑ solis exu-stione decoloratio. nulla iam pugna filiorꝫ matris sue contra se. nulla vinearꝫ habēda custodia. oia quippe parata. oia secura sūt ⁊ tranquilla. ❡ Tu beata dilectum tuum optabunda petebas. Indica mihi quē di-ligit anīa mea. vbi pascas vbi cubas in me ridie. ne vagari. id est vane agi incipiā post greges sodaliū tuorꝫ. Cernis nunc dilectū nimia claritate simul ⁊ feruore per intimā ⁊ meridianam visionem vt nullus sit am plius euagandi timor. nullū discrimen ob errandi post greges fictorꝫ pastorꝫ qui spōsi se simulabāt amicos sȝ fallebāt. ❡ Nō iam audies quasi sub ambiguitate ser-monis. Si ignoras te o pulcherrima mu-lierꝫ que deum. que te que omia cognoscis ꝓcul hinc ꝓcul egredi periculū post vesti gia gregum nulli superunt hedi fedorꝫ af-fectuum pascendi. nulla pastorꝫ tabernacu la plura videbunt. qm̄ tibi est vnū ouile ⁊ vnus pastor omi diuisionis suspitione re-iecta. qn̄ scandens ad ethera/ptātes aereas debellasti. nihil aduersum te malignantes spiritus posse sentiētes. Admirari potius oportebat demones expauescere quasi que rentes inter se. Que est ista que ascendit ꝑ desertum. quasi aurora cōsurgens que no bis est vmbra mortis ⁊ terribilis vt castro-rum acies ordinata. ❡ Nō est quidem in credibile christum fuisse cuius currus erat decem milibus multiplex per angelos du-cens secum multā ex purgatorio captiuita tem. ob honorē noue coronationis ipsius que regina misericordie ⁊ dn̄a gratie ⁊ ma ter misericordie. sub cuius imperio sūt oia iura regnorꝫ. vt in suo nomine flectatꝫ ome genu celestium terrestriū ⁊ infernorꝫ. q̄uis aliter ad filium benedictum. qui tn̄ subdi

Q

tus dignatus est esse illi. ❡ Causam medi tor alteram cur Maria comparatur equi-tatui dei in curribus pharaonis? Iam nō ꝓpter se. sed ꝓpter nos viatores quos a dia bolico pharaonis defendit in cursu. ❡ Cō fugiamus ad ei⁹ opem. qm̄ submergit pha raonem istum regem super oms filios su-ꝑbie. ⁊ hoc cum curribus et equitibus ama-rissime penitentie lachrymose. O quotiēs dispersis superbis mente cordis sui. depo-suit potentes affectus de sede tyrānidis. et exaltauit humiles penitentes eos esuriētes implens bonis. quales inuitat dicens. Et a generationibus meis implemini. ❡ Di-scipulus Quo pacto Marie spūs id qđ est ꝓprium dei confessus est. fecit inq̄t po-tentiam in brachio suo. dispersit superbos mēte cordis sui. ❡ Magister Cū spon-sus ⁊ sponsa spiritales sint vnus spūs cur non eadē poterit esse vox amborꝫ. q̄uis di-spariter hec impetrando. iste imperādo fe-cit potentiam. Quidni spōsus cōmunicet spōse verba sua. que sibi tribuit vbera sua ꝯfatemur ꝙ nō potest operari creatura. nō innitendo prime cause potētie. Quare nec omipotens nec creatrix vnq̄. ꝓpria ⁊ pma ria autoritate/dici potest. etiam vbi possit tanq̄ instrumentum ad effectum creatio-nis assumi. nullo p̄supposito materiali pn̄-cipio. cooperante deo ad efficax suum velle ❡ Discipulus Expedis te facilit̄ de cō-trouersia doctorꝫ. Si habuerit omniū po-tentiam anima christi sicut omniū scienti-am. ⁊ si creatio cōmunicabilis sit creature. Sȝ quid sibi vult. hec additio in brachio suo. ❡ Magister Usitata ē transsūptio qua per brachiū significatꝫ vis opatiua. sit in deo. sit in angelis. membris carentibus corporeis. Uerum altior est perscrutatio. vt per brachiuȝ/filius dei insinuetur sicut per digitum spūssanctus. vt ibi. si in digi-to dei eijcio demonia. Operari quippe di-citur pater per filium per quem omnia fa-cta sunt ⁊ sine ipo factū est nihil. ❡ Di-scipulus Nunquid si deus non esset trinus in psonis relatiue ꝯstitutis. sed esset vnicum suppositum absolutum. ſm erro-rem iudeorꝫ ⁊ philosophorꝫ. haberet potē-tiā/creaturarꝫ ad extra ꝓductiuā. ❡ Ma-gister Dici solet ꝙ ad impossibile sequitꝫ

R

quodlibꝫ. cum ergo deus ꝓpter imensita=
tē suā. ⁊ infinitā cōmunicabilitatē/ d neces⸗
sitate fluat (vt ita dicamus) in triplicē sub
sistentiā ꝑsonalē/ relatiuā ad intra/ alioqn
non se perfecte cōmunicaret. qꝛ nimirum
nō coīcaret se nisi velut vmbratice vel vm
bratiliter. ⁊ quasi punctualiter in creaturꝭ:
prima coīcatione nō posita/ cuius vestigiū
reperit̄ de necessitate in quolibꝫ ope diuio
vbi relucet potentia patris. sapientia filij.
amor spūssancti. Nihilominus magis ad
intentionē querentis puto rn̄dendū ꝙ cū
potentia dei/ ꝓut ad extra respicit/ ⁊ opan=
do se extendit. est eadē in qualibꝫ ꝑsonarū
⁊ s̄m istā opera trinitatis sunt oīno indiui
sa. videt̄ ex suppositiōe ꝙuis impossibili
sequi potius ex illatiōis ↄsideratiōe/ ꝙ dei
potentie cōpeteret creaturaꝝ ꝓductio sicut
mō in quibus relucet simul potentia. sapi
entia et bonitas creatoris. ¶ Discipulus.
Videt̄ ꝓbabilis illatio. Sꝫ cur dictura
virgo beata dispsit supbos mente cordis
sui/ ꝑmisit. fecit potentiam in brachio suo.
tanꝙ dispergere supbos/ esset oīnipoten=
tie dei ꝓprium? ¶ Magr̄ Credo lege=
rat apud Job dn̄m dicentē. disperge sup=
bos in furore tuo. ⁊ respiciens omnē arro=
gantē humilia. Sequitur ⁊ ego confitebor
ꝙ saluare te possit dextera tua quasi signi=
ficaret hoc esse ꝓpriū solius dei. ¶ Discipu
lus Cur maria nō ↄtenta dicere disper=
sit supbos. addit mente cordis sui. ¶ Ma
gister Sunt qui referūt hanc additionē
nō ad superbos. sed ad dispersit. vt mens
cordis/ sit ipe deus disperdens ↄnotando
morē humanū qui mente recogitat ex affe=
ctu cordis/ dū hostes ꝑdere ⁊ eos deponen
do a sede pestilentie/ humiles vult exaltare
depssos. Dat em̄ frequenter scriptura. cor
deo. vt illic. tactus dolore cordis intrinse=
cus. Et alibi de Dauid. Inueni virū s̄m
cor meum. Et filius dicitur de corde patrꝭ
genitus. cum patri/ mens seu memoria fe=
cunda tribuitur. ab exponentibus myste=
rium sublimissime trinitatis. ¶ Sunt ali
qui rn̄dentes mariam voluisse vehemen=
tem exprimere superbiam ⁊ intrinsecus ra=
dicatam. dicendo istos nō qualicūqꝫ mo=
do nec leuiter superbos. sed mente cordis
sui. qualis est demonū superbia. qualis fu

it hominū diuinitatis honorem vsurpare
querentium. ¶ Aut certe superbi dicūtur
habere cor nedum dispersum sed mentem
cordis. dum mens ipsa quodāmodo suble
uata est a corde. nec eadem/ vti fas ē eis. vt
in habentibus absorptū. vel ablatum iu=
dicium. ꝓpterea deterius ꝙ bestie vel peco
ra pressi latent. Lege si nō taliter dispersos
dat intelligere Nabuchodonosor. cui cor
fere datū est. humano corde mutato. Quo
contra dum cor humilium bene contritū
est aut puluerizatū in mortariolo peniten=
tie seu sub duplici mola. timoris ⁊ spei. red
dit̄ sibi cor plus ꝙ humanum. ⁊ fit vas in
honorem capax dei seu gratia plenū. Sup
bi fiunt tanꝙ columba seducta. nō habēs
cor. dicentes ex sententia. ⁊ cor meum dere=
liquit me. ⁊ illud. Cor meum conturbatū
est in me. dereliquit me virtus mea ⁊ lumē
oculoꝝ meoꝝ ⁊ ipm̄ non est mecum. Quo
cōtra pollicetur humilis christus/ superbie
victori. Dabo ei sedere mecum in throno
meo sicut ⁊ ego sedi in throno patris mei
Quid oro celsius. quid amplius exaltatū?
¶ Discipulus Sentio hāc materiā vber
rimam aperuisti ad loquendum de disper
sione cordis. quam assiduis fluctuationi=
bus vt in mari feruenti compellimur expe
riri. Sed hanc dispersionem israel mystici
quis congregabit. quis vniet. qs sedabit?
¶ Magr̄ Dedit hoc intelligi palam S
beata Maria. cantatrix nostra. nam su=
perbiam mente cordis sui dispersit. si tali=
um opulētia fit inanis ⁊ vacua. q̄ sine pon
dere virtutis/ raptatur per inania. nec gra=
tia cor suum stabilitur/ consequens vt hu=
militas innitens deo fixa sedeat. ⁊ vt iusti=
ciam esuriens. iusticie fructibus sit satiata
⁊ repleta iam non ad instar arundinis ven
to quolibꝫ vanitatis agitanda. ¶ Discipu
lus Consequēs est fateor. ¶ Magister
Talem deniqꝫ suscepit. id est sursum ad
se capit/ tanꝙ puerum. qui vere israelita ē.
in quo dolus nō est dominus recordatus
misericordie sue. Beatus ergo vir cui non
imputauit dominus peccatum. nec est in
spiritu eius dolus. humilem enim spiritu
suscipiet gloria. Nec exemplum nobis lon
ge querendum ē. Ecce ancilla domini. cu=
ius dominus humilitatem respexit. quam

ideo beatam dicent omnes generationes: quia fecit mihi magna qui potēs est. cuius nomen sanctū. cuius misericordia in generatione ⁊ generatiōes timētibus eum/ qui vt timerent et preuenit ⁊ dedit. Hodie sibi Mariā de seculo neq̄ eripuit. et extulit ad dexterā suam. Ita verificatā conspicimus psalmiste gloriationē. quia inquit inflammatum est cor meum. Quo inflammatū? si non igne quem misit filius suus in terrā ⁊ voluit vehemēter accendi. Et renes mei commutati sunt mirabili prorsus commutatione. vt absq̄ viri copula/ funderet operatione spiritussancti/ plem benedictam. Et ego ad nihilū redactus sum. scȝ ppria reputatiōe ⁊ nesciui. Quare? Quia anima mea cōturbauit me propter quadrigas aminadab/ qui spontaneus interpretaṫ. ¶ Discipulus Que sunt he quadrige? ¶ Magister. Sunt vel nunciationes angelice. vel raptus anagogici. hoc est sursum ducti ui in diuinaȝ caliginē. vel penne columbe deargentate. quibus sepe assumptis diluculo habitauit in extremis maris ad atria glorie celestis. etiaȝ dum viueret. Beatus igitur Marie spiritus quē/ elegisti christe ⁊ assumpsisti. Sequiṫ vt iumentuȝ factus sum apud te. Deus eni sessor est anime sancte ꝑm Augustinū. Et ego semper tecum quia deus singulariter fuit secum. Tenuisti manum dexterā meā. que spiritualibus adaptaṫ. ⁊ in voluntate tua deduxisti me. non temeritate elata p̄cipitasti me. Quid tandem? Ecce cōsummatio et cum gloria suscepisti. id est sursū ad te sumpsisti. Scio iam quid mihi sit in celo. Scio quid a te volui super terram. Nunc omnino defi cit a se cor meū, ⁊ caro mea. dum absorptuȝ est. om̄e qđ mortale erat/ in victoria. Deus cordis mei ⁊ pars mea deus in eternū. Propter qđ magnificat anima mea dominuȝ. Et nos magnificemus deū cuius illustratiōe spiritus. intelligamus q̄ supersunt de cantico dum interim pausabimus.

Sequitur tractatus

quintus per didragma seu dialogū. Quoniam fecit dominus Marie magna q̄ potens ē. Ubi prima partitio ē si Maria passibiliter mouebatur?

¶ Prima notula:

Quia fecit mihi magna qui potens est. ¶ Discipulus Magna plane et inscrutabilia que fecit Marie dominus. Cupimus nihilominus scrutari. si magnificans anima Marie dominū/ passionaliter mouebatur ad euȝ? ꝓfuit em̄ absq̄ vlla dubitatione sapientissima atq̄ virtuosissima. Passiones vero nō cadunt in sapientem ꝑm stoicos. quorum in hoc doctrinam multi christiani presertim anagogici anachorite/ secuti sunt. dicentes virtuosuȝ si perfectus est/ ad nihil passionabiliter affici/ imo consequitur impassionabilitatem circa res corporeas. tam in cōcupiscibili q̄ in irascibili. ⁊ ad hūc finem suas dirigebāt intentiones. Et hoc ipsum collationes patrum. et Climacus et Bernardus in scala triginta graduum manifestant. Sȝ in contrarium est textus euangelij narrans ipaȝ doluisse. de quo dolor ꝓphetauit Symon ⁊ tuam inquit ipius animam pertransibit gladius. quod in passiōe filij se presente et dolente: ꝑm doctores effectum est. ¶ Magister Amplissimos sinus habȝ questio tua que de passionibus est. super quib⁹ habes opuscula specialiter edita. conformiter ad philosophos et catholicos doctores. Quid igitur vis molestus esse vel superfluus in querendo. ¶ Discipulus Moueor ad tollendum scrupulos. imo laqueos magnos. qui proueniunt conscientijs timoratis/ ex lectura talium doctrinarum que/ tepidos et viciosos nominant. omnes monachos/ nisi vicerint et eradicauerint funditus huiusmodi passiōes aut saltem toto studio conentur ipsas euellere: quod assequi plures reputant impossibile et frustra niti. cum audiunt apostolum conscium arcanorum dei/ protestando gemere. Sentio aliam legem in mēbris meis. in quibus scilicet est anima. repugnantem legi mentis mee. Et iterū. Caro concupiscit aduersus spiritum. ⁊ spiritus aduersus carnem. Consonat cum experientia vox cōmunis doctoꝝ. q̄ primi motus non sunt in nostra potestate dicēte Aug. Nō est in potestate nr̄a. q̄bus visis tanga-

mur. Est autem cōquisitio specialis ꝺ pul
cherrima ⁊ speciosissima mulierꝝ Maria.
si motus suos oēs/habuerit in sua potesta
te ⁊ quousq̄. Utrꝝ vic3 nō potuerit nō do=
lere visa morte filij? Et ita de reliq̄s passio
nibus quereretur per apprehensionē obie
ctoꝝ varioꝝ sub cōuenientis et discōueni=
entis ratione. Cum dixerit christus. Tri=
stis est anima mea vsq̄ ad mortem. qui tñ
fuit incomparabiliter v̄tuosus. ¶ Ma=
gister Altior est inquisitio tua q̄ₒ̄ esti=
metur a pluribus/qui de passiōibus/ ⁊ pec
catis ⁊ motibus primis/loquunť assidue.
posset initium perscrutatiōis accipi a plu=
ribus. qui de passionibus loquunť ⁊ moti
bus primis ⁊ peccatis. Nihilominus vna
placet ad presens. quasi narratiua triplicis
ꝓcessus qui fit in hominibus. ꝓportiona=
biliter ad triplices hierarchias angelorū ⁊
ꝺm tres gradus hoim. aīaliū rōnabiliu3 ⁊
spūaliu̅m. Accipe in p̄mis puerulū vten=
tem solo sensu. ⁊ nō ratione nec spū. Acci=
piamus alterꝝ vtentem sensu ⁊ ratione. sed
non spū vel mente. Accipiam⁹ terciū vten
tem sensu rōne ⁊ spū. ¶ Discipul⁹ Sub
primo ⁊ tercio gradu vidimus ⁊ legimus
homines existere. sed de secundo nō ita fit
perspicuū. q̄ aliquis possit vti sensu et rō=
ne sine spū. cum spūs sit eadem res cum rō
ne. ¶ Magister Nōne similiter in quo
libet homine sensualis anima ⁊ ratio. sunt
eadem ꝓrsus anima ꝺm cōmuniorē eccle=
sie doctrinam ⁊ tñ reperitur in vno homie
vsus anime sensualis vt in pueris. in qui=
bus nullus est vsus rōnis. Ita nihil vide
tur incongruū si dicatur q̄ aliquis vtatur
ratione qui ꝓ tunc non vtitur spū vl' men
te. q2 diuersas habent facies spūs et ratio.
Spūs autem sola diuina ⁊ eterna. Rō ad
tempalia respicit et creata. ¶ Discipulus.
Nolo cōtendere de possibilitate rei. q2
scio posse ꝑ intelligentiam sic accipi tanq̄
ista. sensus. ratio. ⁊ spūs essent reali. imo lo
cali distinctiōe diuisa. Perge quo tēdimus
ad euidentiam ꝓposite questiōis. ¶ Ma=
gister Consideremus in puero tria ꝑ or
dinem in potentijs sensitiuis q2 ꝺ solis vi
talibus ⁊ vegetatiuis nihil ad p̄sens plus
q̄ de plantis in quibus nō solemus pone=
re passiones nisi forte ꝑ transumptionē ad

D

animata. dicimus em̄ pratum ridet. letañ
tur segetes. horret hiemē terra. fugiūt se cō
traria. desiderāt se ⁊ vniūť silia. ¶ Di=
scipulus Sequamur vsum ꝓpriū lo=
quendo de passiōibus quas dicimus eē in
sensu. ¶ Uñ passio describitur q̄ ē appre=
hensio sensualis ꝯuenientis vel discōueni=
entis pñtis vl' absentis. ¶ Magr̄ Sup
ponamus hic ⁊ nunc descriptionem hanc
passionis quasi causalem cum declaratiōe
vel suppletione. ⁊ dicamus q̄ in aīa sensiti
ua pueri qualis intelligi p̄t aīa Marie dū
cecinit Magnificat anīa mea dñm. inue=
nimus ⁊ apprehensionem et motionem et
executionem. ⁊ hec vel in potētia vel in ha=
bitu vel in actu. S3 loquamur de actu ⁊ ex
emplificemus in vsu. ¶ Puer itaq̄ dum
mater ostendit vbera/apprehēdit ꝑ visum
⁊ sensū cōmunē ⁊ fantasiā. Deinde si esurit
sequitur ad hanc apprehensionem/ motio
quedam desiderij nedu3 naturalis sed sen
sualis ⁊ animalis. et si nō eget cibo/ sequiť
aliqñ motio fastidij cuiusdam. Tandem
tercio si non fuerit impedimentū cōsequiť
executio/mouendo membra. ad sugendu3
vbera. vel ab eis diuertendo. ¶ Discipul⁹
Quotidie videmus hec tria tam in pu=
eris q̄ in animalibus brutis. S3 qd̄ istoꝝ
trium nominatur formaliť ⁊ ꝓprie passio?
¶ Magister Certe medium. sc3 motio
interior. consequens naturaliter apprehen=
sionē. ¶ Discipulus Non est igiť passio
formaliter apprehensio ¶ Magr̄ Hoc
vtiq̄ verꝝ est sed causaliter. q2 passio forma
lis/causatur ab apprehensiōe sicut ⁊ passio
risus exterior ponitur ꝓ effectu passionis:
dicendo puer ridet. Ita sumitur aliqñ no
men passionū a causa formali. vel etiam ex
emplari extrinseca vel a materiali siue obie
ctali. vl' a signo. Nihilominus passiōis de
scriptio formalis est per motionem cōsur=
gentem ex apprehensione cōuenientis vel
discōuenientis. presentis vel absentis. Qd̄
absens apprehenditur tanq̄ presens. si nō
re. tamen intentiōe vel specie. Sed vtrum
apprehensio cōuenientis cum cōueniente
sit ipamet motio lic3 sub alia ratiōe. redu=
ciť ad ꝓbleuma ꝺ quo nil ad pñs. ¶ Suf=
ficit hic supponere q̄ passio diciť motio ta
lis quam facit apprehendēs obiectū suum

X

sub ratione ꝯuenientis vel discōuenientis
executio sequens in opus dī effectus eius.
Ex quibus patꝫ ꝯfestim intellectus ꝑindu
ctoꝝ verboꝝ Augustini dicentis. ꝙ nō est
in potestate nostra quibus visis tāgamur
Accipiť itaqꝫ visio ꝑ appꝛehensiōe ⁊ tactus
ꝑ ista ꝯsequēti motiōe de qua dicunt do-
ctores ꝙ primi motus nō sint in ptāte nr̄a.
¶ Discipulus Nulla dubitatō sit qn
ad pueros. vel alios homies impotētes
vti rōne vera sit ista regula ꝙ ṗmi motus
non sint in ptāte nr̄a plusꝙ̄ in bestijs. ꝙ̄ꝙ̄
sit valde difficile in hoibus reddere causaꝫ
cum habeāt rōnem iunctā eis. qd sit illud
qd̄ impedit vsum rationis? ¶ Magister.
Multa ṗterimus que q̄renda sūt alibi
quatinus ad rē / sub compēdio veniamus.
quā rē / nemo tā plane ꝯcipiat q nō (sicut ī
geometricis) priora cognouerit. Sꝫ q̄ tra-
dita sūt alibi sufficient. quid ea necesse est
assidue repetere. ¶ Discipulus. Presup
ponamus illa. sicut de origine. numero. et
diuisiōe passionū. de causis insup ⁊ effecti-
bus eaꝝ tu vo nō obmiseris puenire q̄ ten
dimus. ¶ Magr̄ Nostꝝ itaqꝫ ꝯsequa-
mur exemplū de aīa paruuli q̄rentꝭ. Pⁱo
si ꝑsentatio obiecto / visui suo pōt nō appre
hendere. Scd̄o si facta appꝛehensiōe potest
nō moueri. Tercio si facta motiōe quā di-
cimus passionē pōt in executionē nō ꝑgre-
di. ¶ Discipulus Rn̄det experientiā q̄sti
tis istis tribus negatiue. ¶ Magr̄ Nuc
oriť ꝑfecto difficilis q̄stio de maria. Pona
mus eam corā oculis nr̄e ꝯsiderationis. i lu-
mine fidei quasi paruulā. sicut aliqn̄ par-
uula vere fuit ⁊ infans. Queramus si tunc
poterat vti rōne. vt interim sileamus d sta
tu quo latebat in vtero matrꝭ. ¶ Discipu-
lus Quorsū ꝑcor euadet hec q̄stio tua?
¶ Magister Nos viderim⁹. Quod vt
aptius fiat. ꝯstituamus apud paruulū quē
ṗdiximus vnū pedagogū puigilē. q ptātē
habeat talē sup eū / vt absqꝫ iussu suo ṗmo
nihil videat. Scd̄o si viderit aliqd nō ad
id moueať. Tercio si viderit ⁊ moueatur /
nō tn̄ exequať. imo si ceperit exeq / possit ta
men ne cōtinuet impedire. ¶ Discipulus
Cum nō sit impossibile apud deū omē
v̄bum ꝯcedo tale aliquod tanꝙ̄ possibile.
¶ Magr̄ Nūquid nō ꝑsuppōsito casu
tali / poterit pedagogus inculpari. si ṗmise
rit paruulū videre aliqd vel ad visa moue
ri. vel ꝑsequi sine iussu suo ꝯtra volunta-
tem ⁊ ordinationē ṗmi pr̄is subdentē fi-
lium sub pedagogo tn̄. ¶ Discipul⁹ Po
terit iuste. sed quid elicere vis non video.
¶ Magister Hec est pabola istius quā
inquirimus veritatis. Si ꝯsiderem⁹ itaqꝫ
ṗmā hoīs institutionē in Adam et Eua
prius ꝙ̄ peccarent. occurrit nobis sensuali-
tas vtriusqꝫ. que si non habuisset coniun-
ctam rationem similis fuisset ceteris ani-
mantibus irrōnabilibus / que mouentur
sup terrā. At vero data fuit ratio libera re
gens eam instar pedagogi iuxta quattuor
premissa quātū ad appꝛehensionē. ad mo-
tionem. ad executionē. ad continuatiōem.
sed homo cū in honore esset non intellexit
compatus est iumentis insipientibus. ⁊ si
milis factus est illis. vt iam sensualitas in-
obediēs sit. dare sibi ratiōis ꝑueniēs iudi-
cium. in vidēdo. in mouēdo. in exequēdo. ī
ꝯtinuādo. sepe velit nolit rō. ¶ Discipul⁹.
Experimur heu nimis quotidie hāc com
parationem in nobis. ¶ Magr̄ Putas
ne sit absqꝫ ratiōis culpa preuentio talis.
¶ Discipulus Non arbitror ꝑuentio-
nem hmōi rebellionis / ꝑcessisse sine cul-
pa ꝑuaricatiōis ¶ Magister Culpa ista
est quā appellamus originale peccatū. qd̄
in ṗmis parētibus fuit actuale ⁊ primuꝫ
quo factum est in eis ⁊ oībus posterꝭ / iu
sta peruersio talis. vt ratio / q̄ noluit eē sub-
dita diuino ṗcepto / sentiret sensualitatē in
re sibi primo subditam. nūc rebellem ei. vt
nō quecūqꝫ ratio velit vel spūs / illa faciet sꝫ
remurmuret cōtumax ⁊ rebellet. ¶ Disci-
pulus Nolo multa in hac re que sūt du
bitabilia querere. qr sūt abunde satis tra-
ctata p doctores. Utqua ratiōe puniūť fi-
lij ꝑ peccato parētū? aut cur peccato dele-
to remanet rebellio. sicut in baptisatis ⁊ sā
ctificatis. imo ⁊ in christo. licꝫ spōtanee. di-
xit em̄ Spūs quidē ꝓmptus ē. caro aūt in
firma. Alioquin nō fuisset tristis aīa eius
vsqꝫ ad mortem. si penitus ꝯsensissꝫ ratiōi
nō plus ꝙ̄ in Adā luctus fuissꝫ aut dolor
innocētia ꝑmanēte. Sꝫ adhuc remanet de
beatissima virgine dubitatō specialis quā
ꝑsupponimus nullo vnꝙ̄ fuisse pctō feda

tam. nec veniali. nec originali. nec actuali. cur dominate sunt ei multe passiones. doloris et languoris. Non eñ potest r̃nderi ꝙ hmõi passiones/dispensatiua voluntate sicut christus/assumpserit nec sol' fuit subiecta passionibus in vi duplici. s. ɔcupiscibili ⁊ irascibili. quin etiã habuit ignorantiam in rationali. dum putauit filiũ perditum. ⁊ dum loqueret̃ inuentus. non intellexit quid diceret. In his que p̃ris mei sũt oportʒ me eẽ. ¶ Tũ his iter̃ pertransitis/ que reperiunt̃ vtcũqʒ tractata. remanet ꝓposito nostro ɔfinis dubitatio. Si maria ab instanti ɔceptõnis sue habuit ꝑfectum vsum rationis. super sensualitatem/ vt nihil apprehenderet nec in appr̃hensis moueretur/ sine iudicio r̃onis eiusdẽ. Alioquin nõ fuisset in ea status nature integre primitus institute. quo fiebat vt nihil appr̃hẽderet vel appeteret/ nihil exequeret̃ sẽsualitas nisi preuio iudicio r̃onis. ⁊ ita fuisset Maria nõ sine peccato saltẽ veniali. quale h̃nt pueri ceteri. etiam vnius diei. quia p̃uenit in quolibʒ tali motus sensualis/ qui impedit iudicium ratiõis. ¶ Magr̃. Urges vehemẽter. nedũ in isto qđ opponis. sed in similibus multis vt de paruulis si stetisset Adam/ remaneret par dubitatio. Nõ eñ videt̃ ꝙ statim nati cum iusticia originali vel in vtero positi/ viguissent iudicio rationis sicut in etate ꝑfecti. neqʒ cũ dormiebãt. Deniqʒ nõ apparet ꝙ Eua potuerit libere non audire serpentẽ exterius suadentẽ. nec ita semꝑ auertere visũ. q̃n aspiceret obiecta visibilia. ⁊ in aspectis moueret̃. vt videret lignũ qđ pulcꝝ erat visu ⁊ ad vescẽdũ suaue. ¶ Discipul⁹ Si p̃mus status ꝑmansisset/ nõ oporteret dicere pueros fuisse natos etate perfectos. nec t̃n sensualitas rebellasset in eis iudicio r̃onis/ q̊ caruisset etas ista nõ eñ fomitẽ captiuantẽ in legẽ peccati sensisset vt ꝑuuli n̄ri. Saluaret̃ ita d̾ nostra v̾gine maria in infãcia. q2 vel oĩno fomite caruit. vel vsus et stimulus ita ligat⁹ fuit. vt nihil aduersus r̃onem preualeret. ¶ Magr̃ Scio talia posse dici. sed an satisfaciãt exemplo ꝓposito/ nõ ẽ oĩno ꝑspicuum. Amplioris fuisset p̃uilegij. si Marie aĩa/ sil' vt creata ẽ infusaqʒ corpi p̃parato ꝑfecto ganisa fuisset vsu r̃onis nõ dicimus

cum gratia. Sic eñ aliqui nõ penitus improbabilit̃ posuerunt vsũ r̃onis acceleratũ in Johãne dũ exultaret in vtero. ⁊ dũ circũcisionis t̃pe mirabant̃ inspiciẽtes. Quis putas inquiũt puer iste erit. Etenĩ manus dñi (potẽtia scʒ miraculoꝝ opatrix) erat cũ isto. ¶ Discipulus Dixisti de p̃mo gradu hominũ. q̊ vt sic ɔsiderati sine vsu r̃onis/ compant̃ iumẽtis insipiẽtibus. ĩmo iã ex infectiõe pc̃i/ deteriores iumẽt[is] ɔditõis nisi gr̃a saluet ⁊ iuuet. Dic nũc de gradu secundo quo puer hʒ vsũ nedũ aĩe vt sensualis ẽ. sed vt r̃onalis. ¶ Magr̃ Preassũpta silĩtudo. de pedagogo dat intelligi statũ illũ/ ⁊ magis. hoc mãifestat̃ in tercio q̃n sil' addit̃ libertas spũs. Dant doctores per allegoriã triplicis huius gradus noticiam in teptatiõe p̃ma. Ubi fuit serpens q̃si sensualitas instigãs r̃onemqʒ p̃ueniens. fuit Eua q̃si iã h̃ns rationẽ sed viro minorem fuit Adã ꝑfectus in mẽte spũ. cuius erat dirigere mulierẽ. ¶ Discipulus Sẽtio materiã hãc intensibilẽ in lõgius. Dic mõ modũ quo tẽptamur in tẽptatiõibus. nũc ab infima pte aĩe/ vsqʒ ad sup̃mã nunc ordine cõuerso vel vtrobiqʒ ꝑ nouẽ grad⁹. qm̃ aĩa appr̃hẽdit. mouet̃ ⁊ exequit̃. Deinde r̃o sic appr̃hẽdit. mouet̃ ⁊ exequit̃. Demũ sic i spiritu fit appr̃hẽsio motio ⁊ executio. ¶ Uertamus ordinẽ a summo deorsum. apparebunt duo ꝓcessus tanq̃ in angelicis ordinibus. ¶ Magister Cõsiderate notasti ꝓcessum queã ad alios termĩos possumus sub eadem sñia deducere. In adimpletõe siquidẽ diuinoꝝ p̃ceptoꝝ q̃ via sunt ad vitam/ cõtingit quadruplex habitudo. Prima ẽ appr̃hensio ꝑ spm̃ fidei inspirantẽ formatũ qui spũs. Primo indicat p̃cepta esse adimplẽda. q2 iussa a deo. Secũdo mouetur ꝑ valitudinẽ ⁊ caritatẽ vt impleat ista. Tercio p̃cipit r̃oni ⁊ anie sensuali. q̃tinus exequant̃ ista. Sũt in r̃one facilit̃ subinde tria illa. velle. cõsentire. p̃cipe. Sʒ aĩa sensualis. ⁊ si cõsentiat. velit ⁊ exequat̃. consentiendo. volẽdo. ⁊ exequẽdo. hoc tamẽ est frequẽter cũ remurmuratiõe quadã. ⁊ renisu ꝓpter annexas passiões distrahẽtes animũ ne cõdelectet̃ spũi ⁊ r̃oni. ⁊ hoc t̃n dũ agit̃ sufficit ad salutẽ. Sunt eñ priora/ n̄re supposita volũtati. vltimũ hoc nequaq̃. qđ ẽ

condelectatio ſenſualis in via mandatoꝝ. Hinc iugū dei ſuaue/hinc onus dei leue fit ei moleſtū ⁊ graue. ¶ Diſcipulus Experiri cogimur aſſidue rixam iſtam. dum paſſionabiliter afficimur ad varia dum iudicium rōnis/dum liberū mentis arbitriū/ ꝯformans ſe legi dei/lex mēbroꝝ tyrānica conat̃ auertere. cuius querimonie plenas paulus reliquit epiſtolas ¶ Sed dic interim. quid ī hac pte anima Marie fecerit aut ſenſerit. quid inſup ab alijs faciendū cenſueris? ¶ Magr̃ Accipe ꝯſiderationes duodecim. ¶ Anima marie nūc ē glorioſe magnificata. vt nihil apphendat/nihil affectet nihil exequat̃/cōtra vel pter iudicium rōnis ⁊ ſpūs. ſed neqꝫ pōt lege ſtante. ¶ Hec itaqꝫ lex beatitudinis eterne. vt ſicut deus eſt oīa in oībus ita ſtat i beatis. anima cōiuncta libertati ſpūs. q̄ adheret deo exiſtens vnus cum eo ſpirit⁹. Extenditur hec libertas ſpūs. nedū ad rationem inferiorem. nedum ad animā ſenſualem reſumpto corpe. ſed ad omnē generaliter in homīe beatificato motionē. ¶ Saluant̃ perinde multa q̄ de beatis. tam hominibus q̄ angelis queri ſolēt. Quō loquūt̃ qualiter illuminat̃ et illuminat. qn̄ volūt ⁊ qn̄ nolūt. Datur inſuper intellectus ſubtilior: de pmi ſtatus impaſſibilitate. non q̄ nō potuit pati. ſed potuit a paſſiōe ſaluari a dei potentia ⁊ angeloꝝ cuſtodia. a propria iuſticia et clariſſima induſtria. deniqꝫ a loci cōuenientia. cum dominatiōe ſuper ſe pfecta. ⁊ ſup irrōnalia vniuerſa. ¶ Anima marie dum viatrix erat. ita fuit magnificata. vt in nullo moueretur cōtra iudicium rōnis ⁊ ſpūs. Sed neqꝫ poterat poſt filij conceptōnem lege ſtante. Conſequitur hec veritas/ex dictis doctoꝝ. ponentiū ipſā nullatenus venialiter deliquiſſe. qḋ ſaluari nō poſſet ſi nō habuiſſet oīs motus/nedum ſpūs ⁊ rōnis/ſed aīe ſenſualis/ ſubditos rōni. vel nō ꝯtrarios neqꝫ pueniētes rationē. Dum autē ratio ſopita erat/et ī ſuo impedita iudicio ſine culpa ſua/prout euenit in ſomno/nō oportꝫ tales motus pueniſſe iudicium ratiōis/qḋ ꝓ tunc nullū erat. Facit exemplum ꝓpoſitum de pedagogo/ſi ſine culpa fuerit abſens vel incluſus vt paruulo cōſulere nō valeat. Sic ſoluitur q̄ Adam vel Maria ſomniādo/nō errauit. ¶ Anima marie dum viatrix erat potuit apphēdere temptatiōes forinſecus īmiſſas ſicut aīa chriſti. ſed nullo modo fuiſſet mota paſſionabilit̃ per eas abſqꝫ iudicio rōnis. Poterat ſane ꝓtinus eas diiudicare atqꝫ repellere. Poterat non moueri ſ̃m eas ad libidinē vel ad iram vel ad ſupbiam. ipſis etiam in apphenſione durantibus qḋ valde ſecus in nobis eſt. nō potentibus ad apphenſionē huiuſmodi non moueri. non tamen hoc ſemp fit cum demerito noſtro. ſed ſi pſtiterimus abſqꝫ conſenſu ratiōis ⁊ ſpūs/redundabit ī meritū. qn̄qꝫ repugnando virilit̃ vt diffugiat qn̄qꝫ non repugnando ſed fugiendo. vt ibi. Fugite a diabolo ⁊ fugiet a vobis. quandoqꝫ non curando ſed irridendo potius ⁊ vilipendo diabolicas īmiſſiones (quales ſūt blaſphemie abominabiles et horrende) immiſſas quādoqꝫ/puriſſimis atqꝫ ſāctiſſimis. quas magis oportet irridere q̄ horrere. Elicit̃ ex his quemadmodū victoria caſtitatis et humilitatis in maria. nō fuit abſqꝫ pugna ad qualem iugiter attingere nos monent Petrus ⁊ Paulus. quoniam aduerſarius veſter diabolus circuit querens quem deuoret. Nec ignorare cōuenit aſtutias eius cui mille mille nocendi artes. ſed confidemus q̄ plures nobiſcū ſunt ſi toto corde ſuis imitamus auxilijs. ¶ Anima marie dum viatrix erat/cogebatur neceſſitate naturali/multa pati contra naturalē inclinationem ſuam. ſed non contra rationem vł ſpiritum. Fuit iſte ſtatus Marie ſingularis inferior q̄ ſtatus beatorum ⁊ chriſti dū mortalis erat. Fuit ſuperior ad alterum/ cuiuſlibet hominis viatoris ſtatum. q̄uis homines poſſent iuxta conſiderationem precedentem vti paſſionibus illatis ab extrinſeco/virtuoſe negociari cum deo. tolerando eas tanq̄ iuſto iudicio miſſas vel pmiſſas ab eo vt in Job et in Paulo ⁊ in oībus generaliter martyribus. Euenit autē vt q̄ ſūt his paſſiōibus inqetiores et min⁹ in aīa ſereni/ſint in opibus mādatoꝝ implēdis fortiores q̄ pſtant vbi delicatus nr̃ ꝯtemplatiuus deficeret. ¶ Impaſſibi-

litas aīe/ꝑ humanā industriā nō pt acqui
ri/neqꝫ ꝑ virtutes ꝯsuetudinales a phis po
sitas. Lex itaqꝫ carnis q̄ fomes dī/sp intro
sus heret ſm theologos q̄ lex cōpesci pau
lominus pōt/assuefactiōe ꝯria non euelli.
Satagētes in oppositū ꝑsumptōe spūs sui
ꝓstrati sūt potius q̄ deuenerūt ad intētū
finē. siue fuerūt stoici phisici vel platonici
vel q̄ mirabilius epicurei. ꝓmittentes ad
hāc deducere serenitatis voluptatē. detra
hētes cupiditatibus seu passiōibus nō illꝰ
adijciēdo maliciā vel fomētū. ¶ Impassi
bilitas aīe/tāto ꝓximius habet̄ ceterꝭ pari
bus. quāto spūs ⁊ rō fuerit ī suis actibꝰ bo
nis. ⁊ habitibus fortiores. Deducit̄ hoc ex
eadē causa/ q̄ ponit̄ impassibilitas beatoꝝ
ī resūptis corpibus. q̄ ꝯsurgit ꝑncipaliter
ex plenitudine dn̄atiōis spūs ⁊ ratiōis/ su
pra corpus. ¶ Impassibilitas anīe nō req
rit̄ in hac vita ꝓ ꝓsecutiōe felicitatis et̄ne
Manifestat hec grā dei tāq̄ iugū suaue et
onus leue. q̄ subito pessimos ⁊ inueteratos
dieꝝ maloꝝ iustificat. ⁊ ꝑ baptismū ⁊ mar
tiriū ꝓuehit ad celos. Hāc nō intellexerūt
grām et purificationē spūs. hoīes illi sine
xp̄o sicut nec hrī pōt sine xp̄o. q̄ eā cui vult
⁊ q̄cito vult coicat. Patuit in illo latrone
bn̄dicto comite suo ī passiōe ⁊ reḡ. ¶ Im
passibilitas nec in via pōt hrī. neqꝫ in pr̄ia
sine stabilimēto grē. Iux̄ illud. Bonū est
grā stabiliri cor. Cōfundit̄ ī hoc iux̄ qđ ꝑ
tactū ē. philosophātiū nōnulloꝝ vanitas
ꝑsumētiū ꝑ theletas. seu purgatiōes aliq̄s
sacrilegas. sic a passiōibus absolui ⁊ virtu
tibus armari moralibus/ q̄ ī exitu mortis
aīa libera scanderet celū. Qualia dixerunt
Porphirius Plotinus ⁊ Appolloniꝰ te
ste Augu. x. de ciuitate dei. Ponit ⁊ aliđ si
mile Albertus ī fine de intellectu ⁊ intelli
gibili. ¶ Passibilitas anīe fit sepe occa
sio v̄tutis exercēde. sicut patuit in aplō
Paulo. Declarat̄ insuꝑ ex vtilitatibus per
tēptatiōes varias ꝓueniētibus q̄s eē cum
passiōibus nemo nescit. Vn̄ q̄ nō est tēpta
tus/ qđ scit? Et ꝑ multas tēptatiōes opor
tet nos intrare ī regnū dei. Quo circa ꝯclu
dit̄ ex p̄missis atqꝫ subseq̄ntibus doctrina
saluberrima q̄ nō ex ablatōe passionū aīe
sꝫ ex obſuatiōe mādatoꝝ dei dꝫ sumi reli
giosi ꝓfectus argumētū. Hoc etiā ī missa

B

rū celebratiōe locū hꝫ vt celebraturus non
tantū dē introget. si sibi deuotus appareat
recollectus ⁊ trāq̄llus. q̄tū si ꝑcepta serua
uerit dei. ⁊ ſuare ꝓponit nō iux̄ ꝓpriā esti
mationē. sꝫ regulā euangelicā a sanctis p̄ri
bus declaratā. Siqđ ī sentimētis suauibꝰ
ei additū fuerit/lucro deputemꝰ: sicut vl̄t
panē deputamꝰ vinū q̄si pitantiā vel sapo
ris ꝯdimētū. ¶ Passibilitas aīe necessario
ꝯiūgit̄ p̄nti vite mortali. nec aliq̄n minus
ī ꝯtēplatiua q̄ ī actiua. tā exterius q̄ interi
us. tā ī bonis q̄ ī malis. Licꝫ diuersꝭ finibꝰ
⁊ meritis. Probāt hec exempla beatoꝝ ꝑce
dentiū. cū experiētia p̄ntiū. Dispēsat ⁊ hec
deus frequent̄ vt nō apponat se hō magni
ficare suꝑ t̄rā. Si deuotis ꝑmittit̄ aliq̄n ta
lis apparēs deuotio ī laqueū ī retributōes
⁊ in scandalū. Ve ve nob ab hoc scandalo.
Quid hic nob erit tutū. cū nec tuta sit ipsa
deuotio? ¶ Passibilitas dꝫ a multis via
toribus tolerari potius q̄ vt excutiat̄ eniti
¶ Diuisiones itaqꝫ grāꝝ sūt. silr̄ et admi
nistratiōes. in q̄ꝝ aliq̄bus expedit passiōes
aīe cū v̄tute ⁊ rōne misceri. vt ī bellātibꝰ ꝓ
republica q̄ ad irascibilē. ⁊ q̄ ad cōcupisci
bilē in vxoratꝭ. filioꝝ ꝓcreatiōi vacare de
bentibus. Et ita de multis q̄ vitā actiuam
respiciūt. In q̄bus maius ē v̄tutis meritū
q̄ venialiū passionū detrimentū. ¶ Passi
bilitas aīe obstare solet plurimū q̄rētibus
ꝯtemplationē. ⁊ suauitatē quietis interne.
Cōsonat oīs doctrina sctoꝝ/ q̄ regularit̄
ad ꝯtemplatiōis quietē nemo ꝑuenit nisi
passiōibus edomitus in aīa/ ⁊ si nō radici
tus euulsis. Et hoc quō fiet ꝯuenientius/
an in solitudine an in multitudine: specia
lis ē ꝯsideratio. Sꝫ nō oēs capiūt ꝯtēpla
tiōis donū in se. ꝓ complexiōe vl̄ statu cō
ditione vel officio. ¶ Discipulꝰ Gra
tus mihi ē ternarius iste. q̄ternaꝝ ꝯside
rationū. Et q̄uis vt infers nouissime nō
oīm sit ꝑfectā q̄rere passionū mortificatio
nē. sicut nec altitudinē ꝯtēplatiōis. nihilo
minus audire cupio de fructibꝰ mortifica
tiōis hmōi. q̄tinus istos ꝯcupiscā ⁊ si n̄ ob
tinere. fas mihi sit. ¶ Magr̄. Assigna
bo. xij. vtilitates ex cantico marie sūptas.
nō eas ꝓseq̄ndo. sed pūctatim annotādo
paucula. q̄ latius alibi legere et si deꝰ sensū
aꝑuerit viuacius experiēdo poteris intel

L

ligere ¶ Discipulus Vt placꝫ. ¶ Magr̄
Cōsequit̄ ad edomationē passionū ī aīa iuxta decursū cantici canticoꝝ marie. Primo altior. latior. sublimior. ⁊ alacrior dn̄i magnificatio. ¶ Cōsequit̄ scd̄o iocūdior ī deo salutari nr̄o spūs exultatio. ¶ Consequitur tercio ꝓfundior quā respicere dignabitur dn̄s humiliatio. ¶ Consequit̄ quarto ꝓfundior ad beatitudinē approximatio ī edificationem alioꝝ dantium laudem deo ¶ Cōsequit̄ q̄nto diuini noīs in se apud alios sāctificatio. ¶ Cōsequit̄ sexto copiosior dei ꝑ generatiōes ⁊ generatiōes se timētes / misericordia seu miseratio. ¶ Consequitur septimo mirabilior ⁊ gratiosior ⁊ cautior ꝯtra supbiā cordis ⁊ mētis dispersionē / quā seuera diuini brachij potētia facit vnitio cordis seu recollectio. ¶ Cōseq̄t̄ octauo ꝓcelsior ⁊ celsior depositis d̄ sede sua superbis passiōibus ⁊ demonibus humiliuꝫ affectionū ⁊ aīaꝝ sublimatio. ¶ Cōsequit̄ nono opulētior suauior ⁊ diuinior / esurientiū iusticiā repletio. duꝫ diuites sibi dimittunt̄ inanes oī bono. ¶ Cōsequit̄ decimo misericordior istoꝝ q̄ fide ⁊ moribus sunt israelite pueri susceptio. ¶ Consequit̄ vndecimo ꝑ eius impetrationē diuie misericordie sup nos amplexāsr̄cordatio ¶ Cōseq̄t̄ duodecimo ꝑspicatior oim̄ q̄ locutus ē deus ad p̄res nr̄os ꝓphas ⁊ doctores referatio. ¶ Discipulus Preciosos elicuisti fructus / ꝓuenientes ex mortificatiōe aīalis affectus cū appenso spūs studio. Nos istorū p̄nceps fructuū faciat ī terris q̄ ꝑficiant̄ ī celis. vbi deus q̄s p̄destinauit vocauit. iustificauit. magnificauit gl̄iose cantātes ī id ipm̄. Magnificat aīa mea dn̄ꝫ ¶ Magister Fecit tibi magna q̄ potēs est o maria. fecit ⁊ tibi magna scm̄ nomen eius Nomē ⁊ v̄bū fidei qd̄ ⁊ cui credidisti o beata ⁊ beatificāda ꝑ oēs gn̄atiōes. Nō es ingrata bn̄ficijs dei. ꝯfiter illa q̄tinus vn̄ exeūt flumia grāꝝ illic reuertāt̄. ¶ Discipul⁹
Affer rōnē q̄re mariā btām dicēt oēs generatiōes. ¶ Magr̄ Habit̄ ex fine rō. et ex affinitate q̄m̄ mat̄ ē illius q̄ fecit oēs generatiōes celi ⁊ t̄re ⁊ oim̄ q̄ in eis sunt. Io inre dī mat̄ pietat ⁊ ꝯn̄ter oīs diuine magnificatiōis laudis ⁊ glorie. ¶ Discipulus Quo pacto sic. ¶ Magr̄. Mirabilis accipiat̄ deductio. sꝫ vera. Itaqꝫ pietas ex affinitate ⁊ affinitas ex generatiōe ꝯsurgit Est enī pietas ī genere q̄dā amor ꝓueniēs int̄ aliq̄s ex radice vel cā cuiusdā affinitat mutue q̄lis ē int̄ p̄entes ⁊ filios ⁊ ecōtra. q̄lis int̄ ciues ⁊ ciuitatē suā vel patriā. q̄lē p̄terea nos dicimur hr̄e ad deū p̄rem nr̄m et dn̄m. q̄ vicissim pius erga nos esse laudat̄. q̄ꝛ possedit. fecit et creauit nos. Vn̄ pietas de q̄ magl ad ꝓpositū. q̄ ꝯcernit mutuā dei ad nos habitudinē describi p̄t. Pietas est amor ꝓueniēs. eo q̄ dei genus simus capaces atqꝫ p̄ncipes eius. Fūdat̄ ī hac pietate q̄libꝫ altera sicut a diuia pat̄nitate: oīs p̄m apl̄m pat̄nitas. ī celo et t̄ra noiat̄. Cum ḡ btā nr̄a sit mat̄ huius p̄ris nr̄i / ꝯn̄s ē vt sit mat̄ pietat et origo eius. Est v̄o pietas ex affinitate q̄ finē dicit. ¶ Discipul⁹ Placꝫ deductio. ¶ Magister. Quāto magis si vlt̄ ꝓgredimur. attendētes illō p̄clarissimū de se ⁊ a se p̄coniū. Ego mat̄ pulchre dilectiōis ⁊ timoris ⁊ agnitiōis ⁊ sācte spei. ī me omnis gr̄a vie ⁊ v̄itat. ¶ Discipulus.
Elucida distinct⁹. ¶ Magr̄. Descripsim⁹ pietatē q̄ ē amor ꝓueniēs eo q̄ dei genus sumus ⁊ capaces eius. Nulla vero pulchrior dilectio / q̄ in amore fūdata ⁊ tal' pietat. ¶ Discipulus Assentio doce q̄d sit mat̄ timoris ⁊ sācte spei ꝯuenit enī materie quā de passiōis modo tractabamus. ¶ Magister Cōuenit scio. ꝓpterea non inscius / aut improuidus hec induco. Siq̄dem amor ē origo cuiuslibꝫ affectiōis alterius. Est aūt maria mat̄ pulchre dilectōis sic igit̄ necesse ē mat̄ timoris ⁊ spei et leticie ⁊ doloris. q̄lis ē illoꝝ q̄s beatificat lugētes filij eius ¶ Discipulus Nō habeo q̄d ꝯdicā. ¶ Magister Cōuerte nunc recordationē tuā ad tractata ꝑus ī ꝑma cordula p̄n̄tis psalmi marie decacordi. et lati⁹ ī libro de cāticis inuenies. scd̄m pie exercitatiōis ⁊ ꝯsolatiōis instr̄m sub figura multiplici. ¶ Discipulus Scio q̄d suggerꝭ sꝫ nescio si curiosa magis q̄ officiosa reputabit̄ hmōi figuratio. difficilis scribentibus fātastica meditātib⁹. vana deuotis. Quid ad nos inquiūt d̄ figur ⁊ notulis / ābulare q̄rētibus in simplicitate cordis? ¶ Magr̄
Nemo quēpiā cogit. Scio mihi ꝓ fuisse ꝓ fastidio ex varietate tollēdo. ꝑ recor=

dationis facilitate. ꝓ sniarꝫ multiplicitate ¶ Cōstituit̄ em̄ figuratio. nō vt mansura sp sit ī imaginatiōe. sꝫ q̄ ad intelligētiā purā forti imaginatiōe trahēda ē a fātasmatibus supat̄. ¶ Discipulus Arduū istud nis atqꝫ rarissimū. ¶ Magr̄ Uanū ē nob̄ fa teor ad hoc ipm̄ an̄ lucē spūssācti surgē. fiat q̄ seqt̄. Surgite postq̄ sederit̄ q̄ mādu cātis panē doloris. Doleam⁹ ꝑus ī mortifica tiōe viciorꝫ ꝛ passionū moderatōe. Tollāt̄ si placet ꝓtractiōes linearꝫ det̄ ordo seten tijs vocibus. ꝛ terminis.

A	Gaudiū. a.
E. I. O. Spes. e.	Pietas. i. Timor. o.
U	Dolor. v.

Parꝫ refert ordo talis a crucis vel rote figu ratiōe. Sufficit tn̄ nob̄ ad om̄e cāticū spū ale tal' ordinatio. ¶ Discipul⁹ Delicatus ē videbit̄ q̄ respuer. ¶ Magr̄ Ecce vi des ꝯstitutā in medio pietatē. q̄ q̄ttuor ex eq̄ respicit alias affectiōes q̄tin⁹ cor pie gau deat. pie speret. pie timeat. pie doleat. Quis q̄s hoc huauerit. secur⁹ sit v̄tuosus ē. psal tes ē dn̄i in psalterio iocūdo cythara. in oī generalit̄ musico instrō. cū cantico simpho nia ꝛ choro ¶ Discipul⁹ Fac q̄ māifestū ¶ Magister Descp̄tio pietat̄ facit illud ꝑspicuū. Sane si pietas hoīs ad deū / ē in teger amor ad ip̄m eo q̄ ip̄ius gen⁹ sumus capaces ei⁹ atqꝫ ꝑticipes. Subsume descri ptiōes alias vtiles nīs. Pietas dolēs ē affe ctio ꝓueniēs ex ꝯsideratōe disiūctiōis ad deū. Pietas spās ē ex affectōe ꝓ ꝑmādi deo l' heredi. Pietas timēs ex renisu ꝛ fuga elō gatiōis a deo. ¶ Si sp vno pioqꝫ tenore fi at circa pietatē circūitus / seqt̄ armonia. i. ad vnitatē resonātia suauis et secura quia tꝑata. Semꝑ em̄ ꝛ dolor erit gaudiosus et gaudiū dolorosū. Spes timorata ꝛ timor nō desperās. imo q̄libꝫ mixt⁹ erit cū q̄libꝫ. ¶ Fiat insuꝑ mirabili tempie q̄si cōplexio mixti vni⁹ tꝑati ꝓꝑ vnionē ī centro pieta tis. q̄si ī vita ꝯciliāte ꝯrietatē. Sicut si hu iusmōi cor necessario ē ī morib⁹ suauissimū velut humorib⁹ tꝑatis. Sic in vita morali sit' ꝛ meritoria viuaxꝛ iocundū sp ex equo gaudēs tristis sperās timēs. ¶ At ꝯ si pie tas abscesserit defluent iste passiōes. armo nia dissipabit̄. tāq̄ ab horologio sine pon dere sine mō vel ordine. tāq̄ postremo pe cor a cadauere sine vitā. Obuiabit ista ro tatio sensualis regulari q̄lē dixim⁹ circulo rōnis. ¶ Discipul⁹ Speciosa sunt ista dū audiūt̄ sꝫ imꝑet⁹ obliq̄ circuli. sensus deorsū iugit̄ ad tp̄alia se dep̄mēs vehemē tior impellit ꝛ circūit. ¶ Magr̄. Non clā me ē sꝫ vincere. sꝫ obsistē h̄ꝫ pietatē hoc op⁹ h̄ labor ē. mr̄e pietat̄ adiutrice. ¶ Por ro si scire delectat q̄d sit magnificare dn̄m q̄d exultare in deo salutari nr̄o / cū oīb⁹ ad collaudationē spectātib⁹ in hymnis ꝛ cāti cis. q̄d lucidi⁹ q̄ ex pietat̄ rōne descp̄tiōes assignare? Quid ē magnificatio dn̄i si q̄rit̄ Dic q̄ ē spēs pietat̄ corde ore vel ope? ꝓ ueniēs ex ꝯsideratiōe vel ꝓtestatōe diuine magnitudīs ꝛ maiestat̄ sui dn̄ij. Est enī maiestas q̄si magnitudīs stat⁹. Quid exul tatio spūs ī deo si q̄rit̄? dic q̄ ē pietas ꝓte stans ī gaudij signo / q̄m ds ē salutare nr̄m Dic itaqꝫ consequēt ad interrogatōnes de benedictiōe, i. bona donatiōe de gratiarūꝫ actiōe / de adoratiōe. de latria. de religione de tubis ductilibus. de cordis ꝛ organis / q̄m hec oīa sūt pietas ad deūꝫ / talib⁹ signis ꝛ indicijs se ꝓtestās. Est autē pietas vt di ximus ad deū amor integer eo q̄ dei gen⁹ capaces et ꝑticipes eius sumus. ¶ Dignat̄ v̄o deus vicissitudinē ad genus suū refun dere. imo ꝑuenire in benedictiōibus dulce dinis. maxime ꝑ incarnationē. ꝓ qua ceci nit mat̄ ista pietatis / canticū suum nouūꝫ. Magnificat aīa mea dn̄m. ꝛ sanctū no men. de quo supest nō colloquēdo sꝫ diffe rendo subire tractatū. tu interim si lueris. ¶ Discipulus Supest aliud speciali⁹ in sinuādū fundamētū. qua ratiōe beatā no strā dicūt om̄s generationes. ¶ Magister

Rō iam ꝑtacta ē ex fine. omnesqꝫ gene ratiōes sūt affines ei. nō qualitercūqꝫ. sꝫ vt matri. Debēt idcirco cognoscere bn̄ficiorū largitiōes ex ip̄a ꝓcedere. hec aūt recogni tio / ē sua benedictio. Qua in re dices ea q̄ sequūt̄. ¶ Dic q̄ oēs generatiōes. beatā di cunt mariā. sicut ad ip̄am oēs h̄nt pietatē: saltē naturalē. Rō q̄r naturalē h̄nt amorē om̄s generatiōes ad eā ƀm genus suū post dn̄m nr̄m ihesū xp̄m. ¶ Dic q̄ mat̄ est effe cta. Clamat idcirco. Uenite ad me om̄s q̄ ꝯcupiscitis me ꝛ a generatiōibus meis ad implemini. Et iterꝫ. Memoria mea in ge

F

nerationes seculoꝝ. Sicut misericordia dei ē a ꝓgenie in ꝓgenies timentibꝰ eū. ¶ Bic ꝙ generatiōes hoīm degeneres sūt haben de. q̄ mariā nō pie colūt. nec beatā sponta= nee recognoscūt. Addit̄ spōtanee. qꝛ velit nolint. ipam naturali pietate venerant̄ ⁊ co= lūt queadmodū d̄ demonibꝰ ait iacobus ꝙ credūt ⁊ contremiscūt. ¶ Bic p̄terea ꝙ ab initio ⁊ añ secula creata sit hoc ē p̄desti nata causa finis ⁊ affinis oīm generatōnū ꝙ debēt iō recognoscē ⁊ bn̄dicē genus suū imo regeneratiōes initiū post xp̄m. ¶ Bic ꝙ apud generatiōes seculoꝝ generatio p̄= terit ⁊ generatio aduenit. Ipsa vō ē t̄ra p= manēs de q̄ vitas orta ē q̄ manet ī eternū. ¶ Bic ꝙ nob oibꝰ affinis ē velut in oī gn̄e affinitatis ista quā benedicūt ⁊ beatificant oēs generatiōes. Est soror ab hūana specie ē mat̄ ex nr̄a post filiū regeneratōe. Est co gnata cū angelis ⁊ nob ex silitudie intelle= ctual̄ nature. Est vnū cor nobiscū vna aīa vnus animꝰ ⁊ vnꝰ spūs/ ex dilectiōis obli= gatiōe. ¶ Bic ꝙ ꝑ inde fiduciā magnā ha bemꝰ adire in oibus necessitatibꝰ nr̄is sue thronū pietat̄. Plane despicere nō pōt ge= nus suū/ q̄ mat̄ ē pietat̄. cuiꝰ origo ꝓgredi tur ex gener̄ vnitate. ¶ Discipulꝰ Grat̄ ita dicere desidero grat̄ affecto colere bn̄= dicere ⁊ p̄dicare beatā ⁊ beatificandā ꝑ oēs generatiōes. qꝛ fecit ei dn̄s magna q̄ potēs est ⁊ sanctū nomē eius.

Sequitur altera par

titio sine dialogo de sancto noīe dei vbi de triplici noticia dei ꝑ notulas. lxxij.

¶ Prima notula.

M Agnificat aīa mea do minū. qꝛ fecit mihi magna q̄ potēs ē. ⁊ scm̄ nomē eius ¶ Magna st̄ ⁊ magna nīs o v̄go beata. q̄ fecit in aīali portiōe dn̄s ꝑ incarnatōnē sui dū supueniet spūs sc̄tus i te fecūdās ne= dū i mēte s; ī corꝑe/ ⁊ v̄tus altissimi obum brabit tibi tā ī corꝑe ꝑ extinctionē fomitis q̄ ī mēte ꝑ infusionē effectualē nois sui. vt expimētalit̄ agnosceres o sācta sanctaꝝ. q̄ sāctū nomē eius. Sāctū nomē impollutū incōtaminatū/ ꝯsecratū/ ꝯfirmatū/ sine ter ra/ sine ꝯtrectiōe materie/ ⁊ ab oī ꝯtrsus im puritate liberꝝ ⁊ alienū. Sāctū nomē illius q̄ dedit filio tuo ihū xp̄o nomē salus. Nā iō hiesus a deo ⁊ angelo ⁊ hoīe noīatus est qꝛ saluū faciet pplm̄ suū a pctīs eoꝝ. ip̄o di cente. qꝛ nemo venit ad patrem nisi per me ¶ S; obsecrat te beatā. cui fecit magna q̄ potēs ē. obsecrat te pauꝑ/ exul/ ⁊ aduena/ ñ abscōdas (O pulcherrima ⁊ prudentissi= ma femīaꝝ) nomē istd̄ scm̄ filij tui. q̄ fecit tibi magna q̄ potēs est. nō sileas a me neq; taceas a me seruo tuo et puero tuo. Cupis glorificari nomē istud ꝑ te. inde gloriar̄ te beatā dici ꝑ oēs generatiōes nō ꝓpt̄ te sed ꝓpt̄ natū de te hortaris cū ps̄. ⁊ dic̄. Ma gnificate dn̄m mecū ⁊ exaltemꝰ nomē eius in idip̄m. Cōscius ē ⁊ testis meus fidelis ī celis dn̄s q̄ tecū est iā nō in vtero carnis car naliter sed spūalit̄ in vtero tā corꝑis q̄ aīe. Conscius inquā qꝛ studiose meditata est mens cogitare qd̄ et quale eēt nomē sāctū eius. nō qd̄ est apud se. qꝛ nec possibile nec fas/ istud mortalē inq̄rere s; apud creaturā suā imagine sua ornatā ⁊ sui capacē/ quare me creare dignatꝰ ē. nō meo merito. Quid enī mereri potui p̄usq̄ in esse fui. ¶ Scri= psit d̄ diuinis nomibus/ collaudator tuus Dionysius diuinus. O beata ꝑ oēs genera tiōes/ hebreoꝝ grecoꝝ latinoꝝ ⁊ oīm gene= ralit̄ nationū ⁊ linguaꝝ. Scripsit ⁊ docuit ꝙ nomīa sc; dei sumunt̄ ex triplici via seu ꝯsideratiōe. Via causalitatis et simbolice silitudinis ex sensibilibꝰ. Via supeminētie ex intelligibilibꝰ. Via abnegatiōis ꝑ sup= mētales excessus. ¶ Bic obsecro mihi. D dic benedicta int̄ mulieres. dic vbi pa= scat. vbi cubet dilectus tuus iste ex dilecto: dilectꝰ amicꝰ tuꝰ. ⁊ dilectꝰ ⁊ amicꝰ ꝑ amorē Trahe me corā te pꝰ eū ī odorē vnguētoꝝ suoꝝ silr̄ ⁊ tuoꝝ. qm̄ oīa sua tua st̄. tibi nūc ē oīa in oibꝰ/ q̄ cubat ⁊ pascit̄ in lectulo flo rido mētis tue. ⁊ tu i secreto cubili maiesta tis sue apud p̄rem q̄ fontale p̄ncipiū est to= tius diuīe maiestat̄. Ibi ꝑfecto domꝰ ma= tris sue. Ibi cubiculu; genitricis sue. Ibi post deosculationē sanctā ⁊ pudicā doc; te ¶ Doce tu me/ que nec ip̄m/ nec te ignoras doce precor qd̄ ⁊ quale sit nomen sanctum eius. doce si sufficienter modos cognitio= nis explicuit paulus ꝯscius v̄boꝝ q̄ nō lic; hoī loqui. q̄ ex te muliere dicit ip̄m factu;

ſub lege. Muliere ſiquidē illa q̄ fas habet
dicere. Ego mater pulchre dilectiōis. cū ce-
teris in laudē ſapīe poſitis tibi ꝑ eccleſiam
anthonomatice ⁊ emphaſice laudabilit̄ at
tributis. date q̄ſo ſufficiēt. ſ. ⁊ ad plenū no-
men dei. queādmodū ab eo ſit expoſitum
cū ait. Videmus nūc ꝑ ſpeculū in enigma
te. tūc aūt facie ad faciē. Ecce triplicē inue
nio nōis ſācti dei cognitiōem: ſpecularem
enigmaticā ⁊ facialē. Prima et ſcd̄a nobis
hic ꝯcedūt̄ ⁊ nūc. tercia nūc in re. nūc i ſpe
ſola p̄ſtat̄. Doce ſi ſācta peto. ſi ſācta reqro.
q̄ ⁊ q̄lis ſit hec triplex cognitio. Audiā qd
loquat̄ in me dn̄s ꝑ ſpm̄ ſapīe ſue ⁊ tue. ſue
ꝑ eſſenciā. ⁊ tue ꝑ grām ſingularē. ſemel lo
quit̄ deus / ⁊ idipm̄ non repetit. ¶ Habes
legē ⁊ ꝓphetas interroga diligent̄ eos et di
cent tibi. Fiat ita. Sz aſſit ſpūs tuus bon⁹
interrogāti. Aſſit ⁊ audiēti. ne vel ſtulte ⁊
indigne interroget. ne r̄nſiones deniq3 da-
tas / auribus ſurdis accipiat. ſz obediat ſpi
ritui totiēs inculcāti. Qui h3 aures audien
di audiat. Nō ſic cor incraſſatu3 nec oculi
mētis ceci. Audiā videā ⁊ intelligā per di
ſciplinā ſcripture dicētis. ꝑ os ꝓphaꝝ phoꝝ
⁊ theologoꝝ queādmodū noticia dei que
ē nomē ſuu3 / multiplicit̄ acq̄rit̄ quo maxie
nūc intelliget̄. reſonās illud aplī verbum
Videmus nūc ꝑ ſpeculū in enigmate. tūc
aūt facie ad faciē. Et q2 p̄ponit viſiōis ver
bū q̄ſtio ē. ſi oīs de deo cognitio ſit viſio / cū
viſio q̄libet videat̄ eē cognitio. ⁊ intuitiua
cognitio? Multa vero ſunt nōia de deo q̄
nō ſignificāt intuitiuā cognitionē. Eſt er-
go primū inq̄ſitiōe digniſſimū qd ſit in-
tuitiua cognitio ſiue viſio. ¶ Cognitio I
intuitiua lz approp̄iet̄ viſui vel oculo cor
porali nihilominus extēdit ſe ad oēs ſen-
ſus corꝑales q̄nq3. imo ad oēm vim ꝑcepti-
uam. Pōt aūt deſcribi cognitio intuitiua
qd̄ ē ſimplex ⁊ īmediata cognitio rei. ſcd̄m
obiectalē directā imutationē in ſe vel in ꝓ
pria ſua ſpecie. ¶ Pat3 deſcriptio q2 ꝯuenit
oī ⁊ ſoli cognitiōi intuitiue. Differt a com
plexis ⁊ mediatis cognitiōibus reꝝ q̄ non
cauſāt̄ ſm̄ obiectalē ⁊ directā imutatiōem
in ſe vel in ꝓpria ſua ſpecie. q̄les ſūt cogni-
tiones abſtracte cōplexe vel incōplexe / que
fiūt ꝑ alienas ſpēs i imaginatiōe vel ratōe
rebus abſentibus ſeu nō exn̄tibus. Videt̄

aūt ꝙ cognitio intuitiua ſic deſc̄pta ſit idē
qd̄ experiētia vel experimētalis perceptio
ſeu noticia. Poſſ3 hoc numerari ꝑ ſinglos
ſenſus. ¶ Sz ē dubitatio ſi cognitio debe-
at dici īmediata ⁊ intuitiua / q̄ fit ꝑ ꝓpriam
ſpeciē derelictā in ſenſu. deficiēte vel abſen-
te obiecto. Qualit̄ em̄ dicet̄ cognitio īme-
diata de re. dū neceſſario req̄rit̄ media ſpe-
cies? ¶ Quō p̄terea dicet̄ expimētalis co-
gnitio de re / q̄ abn̄s ē vel q̄ nullo modo eſt
Oport3 hic ꝓpt̄ ꝯcordantiā doctoꝝ de co-
gnitiōe intuitiua ⁊ imediata ꝯq̄rere q̄ co-
gnitio dicet̄ ⁊ q̄re dicat̄ imediata. Perīde
venit ad cognoſcēdū q̄ et q̄lis et q̊t modis
viſio intuitiua nōiet̄. ¶ Inuenimus autē
q̄druplex mediū in cognitiōe. vnū eleuās
alteꝝ ꝯtemꝑans. alteꝝ adducēs. aliud ꝯiū
gens. Exēplū in ōn̄ſiōne coloris. p̄mo req̄
rit̄ lumē mediū eleuās potētiā viſiuam. et
ponēs colores in eſſe ſpūali. viſibili ⁊ dya-
phano ſeu ꝑſpicuo. Hoc aūt mediū nō im
pedit q̄n cognitio coloris dicat̄ īmediata.
¶ Eſt ſm̄ mediū ꝯtemꝑans obiectū viſi-
bile. oculo corꝑali. vt ſeruet̄ armonia ꝯue-
niēs oculo / vt nō ab exceſſu viſibil' deſtrua
tur. Ne p̄terea ꝑuiū ⁊ ꝑſpicuū nimia radi
atione / ꝓportōnē excedat ad oculū. Sz nec
tale mediū ꝓhib3 cognitionē imediatā di
ci ⁊ intuitiuā. Quid ē mediū tale / niſi pro-
portio complexiōis organi vidētis ¶ Eſt
mediū terciū deducēs obiectū ad oculum
q2 ſenſibile poſitū ſupra ſenſū / nō facit ſen-
ſationē ſm̄ Areſt. et expientiā. Propterea
neceſſe ē ſpēs eē medias. q̄ deducunt ꝑ me
diū ꝯueniēs in ꝯtemꝑatā rē ſenſibilē / ad ꝓ
priū ſenſū ſuū. Diſcurre ꝑ om̄s ⁊ ſingulos
ſenſus ⁊ ita videbis. Sz nec obſtat tl'e me-
diū q̄n cognitio ſit īmediata et intuitiua.
Alioq̄n nulla talis eēt in ſenſu ꝺ rebus ad
ex̄ / niſi ꝙ ſit de ſpeciebus et actib⁹ ad intra
de intelligibilibus. vbi bene reꝑit̄ aliq̄ res
īmediate cognoſci ꝑ eſſentiā ſuā. nulla ſpe
cie mediāte. ſz actu diſtincto a re ¶ Eſt q̄r
tū mediū ꝯiūgēs obiectū cū potētia. Vo-
cat̄ aūt hmōi mediū actus q̄ res intuitiue
videt̄. forte etiā habitus infuſus vel acq̄ſit⁹
p̄t dici tale mediū / niſi meli⁹ referat̄ ad me
diū eleuās. Certū ē autē ꝙ nec mediū tale
ꝯiūgēs potētiā cū obiecto reddit cognitio-
nem dici mediatā ⁊ nō intuitiuā vel expe-

rimentatiuā. Alioqn nulla creatura hēet imediatā cognitionē. qꝛ solus deus est sua cognitio actualis ſm articulum parisieñ. ꝛ vitatē. ¶ Remanet tñ ex p̄dictis satis aptis difficultas p̄dicta si res possit dici videri intuitiue et expimētalit̄ dū nō ē vel abñs ē. Doctrina cois artistaꝝ tpe meo nō habebat incōuenientē hāc positionē quin sol abñs a nr̄o hemisperio videret̄ intuitiue p lumē suū ī aurora. qn sonus audiret̄ dū nō erat. Ita d̄ reliqs sensibus/ ex q̄ spēs simplex ꝛ ꝓpria erat pñs. q̄si deducēs obiectū ad potētiā. Notāt addimus ad speciē ꝙ sit simplex ꝛ ꝓpria ne cogamur ↄcedere noticias sensus cois ꝛ imaginationis ꝛ rōnis de reb9 ad ex̄/ eē intuitiuas. Est doctor vnus q̄ ponit mediā noticiā int̄ intuitiuā ꝛ abstractōnē simplicē. dicēs in casu nr̄o ꝙ noticia q̄ pñte obiecto ꝛ causāte speciē. s. in oculo/ dicebat̄ intuitiua. desinebat aūt esse intuitiua. i. vtebat̄ ī abstractiuā corrupto seu abñte obiecto. Nihilominus positio pōr ꝓbabilis ē. q̄ nō deputat incōueniens ꝙ res videat̄ intuitiue. dū nō ē. Patꝫ ī deo q̄ oīa ista q̄ nō sūt/ intuet̄. Silr̄ ꝛ beati ī eo: imo ꝛ ꝓphetica visio de absentib9 ī suo lumine magis dicēda videt̄ intuitiua q̄ⁿ abstractiua. sicut ꝛ ī angeloꝝ cognitiōe p innatas a creatiōe spēs vel receptas. Auget vō difficultatē hāc ↄsideratio ꝓspectiuoꝝ dicētiū/ visionē nō fieri nisi sub euersa piramide. cuius basis ē in re visa. ꝛ pūctus cuspidis ī oculo. Rursus determīat decretalis bñdicti. ꝙ beatitudo formalis cōsistit ī duobus actibus q̄ sūt visio ꝛ fruitio. ſꝫ addit ꝙ obiectalis beatitudo ē ip̄e deus. Ponat̄ ergo p possibile vel impossibile ꝙ subtrahēte se deo in rōne obiectali queādmodū libere p̄t/ maneāt illi duo actus visio et fruitio. nūqd dicet̄ iste p̄us beat9. etiā nūc beatus formalit̄ et intuitiue. ¶ Auget̄ amplius si ↄsideremus omnē creaturā. q̄ compat̄ ad deū in rōne vestigij vel imaginis. tāq̄ⁿ in rōne speciei repñtantis deuꝫ q̄ⁿ q̄ⁿ p analogiā. ſꝫ nō minus q̄ⁿ radius. q̄ⁿ lumē solis compet̄ ad solē. lꝫ nō sit eiusdē sube cū sole. Uidēs igit̄ creaturas ꝛ intelligens. i. int9legēs habitudines hmōi imaginis ꝛ vestigij ī triplici genere cause efficientis formalis exemplātis ꝛ finis/ nedū intelliget inuisibilia dei p ea q̄ facta sunt. iux̄ vbū sapiētis ꝛ aptī. ſꝫ habebit noticiā intuitiuā de deo nō minus imediatā ꝛ ꝓpriam q̄ⁿ habebat oculus d̄ suo obiecto puta d̄ sole p lumē suū viso. Hoc nullus videt̄ concessisse. imo dānatus ē articulus ꝙ deus h̄ imediate p essentiā videat̄. Et si nō imediate. ergo nec intuitiue. Addam9 ad difficultatē ꝛ ↄ̄ articulū qꝛ exñte hoie in ꝓspectu dicimus ꝙ hō videt̄. ↄstat tñ ꝙ ocl̄us corpalis nō attingit ad substantiā hois. sicut nec alius quis sensus. Oportꝫ ergo ꝙ referat̄ ad visionē intellectus visio substātie hois vel essentie sue. Ac ꝓinde ponunt aliq̄ ꝙ obiectū intellectus naturalit̄ ꝛ ꝓ statu pñti/ ē q̄ddita s reꝝ naturaliū. habita p abstractionē intelligētie vel intellect9 agentis ex fantasmatibus. Nunqd ergo agentis hec intellectualis cognitio dicet̄ intuitiua? ¶ Procedamus vlt̄. ꝙ si reqrit̄ ꝛ sufficit talis abstractio/ hic nos nō pl9 cognoscimus subas seu q̄dditates reꝝ materialium q̄ⁿ dei q̄dditatē. nec plus aīam nostraꝫ q̄ⁿ angelicā naturā. imo breuit̄ nihil intelligimus intuitiue ꝛ expimētalit̄ de reb9/ nisi sola accidētia. nec etiā p intellectū vt intellectus ē. ſꝫ ꝓut influit in sensus exteriores p se vel p vires ꝓprias. si ponūt̄ substātialit̄ ab eo distincte. Sꝫ neq̄ poterit hēri cognitio simplex ꝛ immediata ꝛ absoluta cuiuscūq̄ differētie substātialis. imo nec differentijs accidētiū. qd̄ cōcedit vn9 doctor. ¶ Quid p̄terea si ↄcesserim9 cū Aug. ꝙ nō possumus hic hēre cognitōnē sincerā de rebus/ nisi d̄ luce diuia. nūqd oportebit ꝙ in oī cognitiōe vitatis. p̄sertim sincere cognoscat̄ lux diuia/ saltē in suo lumie sicut agnoscit̄ sol in oī visiōe corpali colore p irradiationē lucis aut luminis solis. ꝛ ita redibit ꝙ deus hic intuitiue videt̄. Deniq̄ supest exponendū q̄d aptus intelligit dū ait. Uidemus nūc p speculū ī enigmate. tūc aūt facie ad faciē. q̄ sit differentia int̄ istas tres visiōes. ¶ Difficultates iste sunt diu mihi multūq̄ q̄site ſꝫ nec satis apparet exitus nisi p nominū distinctionē q̄ nomīa cū sint ad placitū. si p ea ↄstet de reb9 ꝛ sententijs satis dꝫ eē in q̄rētibus vitatē maxie p disciplinā ꝛ doctrinā. sed nō satis ad experientiā. ¶ Possumus itaq̄ d̄ noticia intui

tiuā loqui generalit̄ magis ꝓprie loqui ꝓ
prijssime. Diffinitionē p̄scriptā/ de noticia
intuitiua loquēdo. s. ꝓut visio et intuitio
se extendit ad omnē vim pceptiuā sui obie
cti simpliciter ꝛ imediate vt dicimus. vide
quō hoc sonat. quō redolet. quomō sapit.
Sic dī de intelligēte hec dicimus. ꝙ bene
sentit. Et inde venit sententia generaliter
Omnis pceptio obiecti simplex ꝛ imedia
ta pōt appellari intuitiua. siue obiectū sit
realit̄ p̄ns in se. siue p suā speciē tm̄modo.
ipō destructo vel absente. quēadmodū so
let dici ꝙ ocul⁹ videt ꝛ auris audit res ali
quas iam destructas vel ablatas ꝓpt̄ speci
es coloꝝ vel sonoꝝ que remanēt in exterio
ri sensu. sicut ptactū est. Aut si miraculo
se visio causaret̄ a deo in oculo vel in obie
cto causata seruaret̄. Cadēt etiā hic exem
pla de coloribus q̇ vident̄ alij ꝙ̄ sint. vt in
iride ꝛ in nubibus ꝛ in vitris suppositꝭ ob
iectis ꝛ oculo linea recta visuali. ¶ Magl
ꝓprie nominat̄ intuitiua noticia q̄ fit ob
iecto p̄sente ꝛ actualiter imutante p se vl' p
suam speciem imediate. Exemplū cōmune
est/ in sensibus exterioribus p differētiā ad
interiores. ¶ Proprijssime v̄o nomiāt̄ in
tuitiua/ ꝯgnitō q̄ causat̄ ex obiecto p seipsā
ꝛ essentiā. s. absq3 specie media. Sic eñi de
us intuet̄ seipm̄. sic angeli cognoscūt essen
tias suas. licȝ p actū supadditū. sic cogno
scimus nostros actus interiores. sic pcipi
mus imutatiōes passionū p ipsasmet passi
ones actualit̄ imutantes sine specie media
licȝ non sine actu pceptiuo medio/ quoni
am hoc ꝓpriū est soli deo/ ꝙ sit sua pceptio
¶ Elicimus ex p̄missis/ ꝙ oīs noticia
ꝓprijssime intuitiua. ac p inde noticia q̄
habet̄ p deuotionē ꝛ vnionē mētis ad de
um/ nequaꝙ̄ fit aut fieri pōt/ sine cognitōe
p̄uia vel comite s̄m Auicen̄. aut ex perce
ptione tali cōsurgit. Alioqn in plantis et i
inanimatis poneret̄ delectatio. Sed et cuȝ
vt pBica ratiōe loqui nos pateat. Funde
mus istud dictū p aliquas veritates. Dans
formā dat cōsequentia ad formam. Ista ē
pBi ꝛ experiētie. consequens vero ad omnē
formā. tam naturalē ꝙ̄ realem ꝙ̄ intentio
nalem ꝙ̄ spūalem. ponit̄ esse coaptatio vel
inclinatio vel appetitus vel affectus spon
taneus ꝛ suauis aut voluntas tendēs in fi

nem suū. Quisq3 sit iste finis primus mē
diatus vel vltimus. ¶ Ceteꝝ ne multitu
do nominū nos impediat/ appellam⁹ con
sequens illud ad omnē formā/ nomie amo
ris. d̄ quo Aug⁹. Amor meus pondus. in
illo feror quocūq3 feror. Est autē in omni
re pondus suū. Oia em̄ in numero. ponde
re. ꝛ mēsura formata sūt. de quo Jerothe
us referēte Dionysio composuit hymnos
amatorios. Ceteꝝ de multiplici amore dei
sparso per creaturas. de quo Boetius. O
felix hominū genus. si vestros anios amor
quo celum regit̄ regat. Et diuinus ignati
us amore igneus. Amor inquit meus cru
cifixus est. d̄ quo amore puellule martires
gloriate sunt inter tormēta noiatim agnes
ꝛ felicula cum ceteris. Ecce inquit felicula
sicut cepi videre amatorē meū christum in
quo amor meus fixus est. Unde dicit̄ affe
ctio. ¶ Concludit̄ statim ꝙ amor vel affe
ctio aniālis. rationalis ꝛ intellectualis/ nō
causatur sine cognitiōe p̄uia comite et con
sequēte. Omittamus interea d̄ amore vel
affectu/ reꝝ inanimataꝝ qui vtiq3 amor vl'
appetitus/ ꝯsequit̄ formā naturalē ipsoruȝ
ad loca sua/ tāꝙ̄ fines sue ꝯseruationis. si
cut ignis/ causans ignem/ dat formā suam
cum inclinatōe ad locū suū sursū in q̄ qui
etatur. si est: mouet̄ autē si nō est/ impedi
mēto cessante. Restringamus ad amorem
triplicē qui ꝓposito nr̄o ꝯgruit. vt ostēda
mus ꝙ deus p amorē cognosci nō pōt sine
cognitōe p̄uia ꝛ comite. ¶ Sic p inde palā
fiet. q̄ sit ꝛ qualis cognitio p amorē p expe
rimētalē eius noticiā. ꝛ qualit̄ intuitiua di
ci pōt. ¶ Itaq3 pceptio amoris vel affe
ctualis vel expimētalis/ ē ꝓprijssime in
tuitiua. nō quidē sp de re dilecta. sed d̄ ipo
amoris actu vel affectu quo tendit̄ in dile
ctū. Si stat hic oro deuota mens. ꝛ atten
dat quid intēdit hec veritas ondere. Dicit̄
em̄ duo. Unū ꝙ amor vel affectus/ sentit̄
intuitiue vel expimentalit̄ ꝓprie ꝛ p essen
tiam. ꝛ hoc tercio dicimus/ nisi se cōiungat
amāti imediate p essentiā suā. ꝛ non p alie
nam speciē. nō tn̄ sine actu cognitiōis me
die/ int̄ amantē ꝛ amatū/ ꝙ̄cumlibet ama
tū sit essentialit̄ p̄ns amāti. Capiamus ex
empluȝ p̄mitus d̄ tercio in diuinis ꝛ i bea
tis. Itaq3 deus pat̄/ non ꝓduxit spūm/ nisi

pꝛius origine ꝓduxerit verbū qd̓ in forma dei est ſm aplm̄. Porro generādo ⁊ cōmunicando vbo formā dat ꝯſequentia ad formam. Quid autē ꝯſequētius ad formā est niſi ꝙ inclinet ⁊ afficiat ad ſuū ꝑncipiū ⁊ locū generatiōis. ſ. quemadmodū experimur in generatiōe naturali ignis vel alioꝝ. quibus poſt mēſurā numeꝝ ⁊ formā dat pondus amoꝛis naturalis ad locū ſuum. ⁊ hec quidē materialiꝰ in īmaterialibꝰ in ſpūalibus ſpūaliter. ſicut in angelis. ſic ī aīa rōnali. īmo ſicut altiori longe modo in vbo diuino. qd̓ ex forma diuinalis paternitatis ſibi coīcata / ꝯſequēter inclinat afficit ⁊ inamorat / ⁊ zelat per amorē ſuū ſpiratum / qui ſpūſſanctus ē / redire ad patrē / circulo cōpletiſſimo / vbi nō differt alpha et o ꝑncipiū ⁊ finis. Et hec circulatō in eternū eſt / fuit ⁊ erit. ſicut pater eternaliter dat formam ſuā filio ⁊ ꝯſequēter eandē vim ſpiratiuā coīcat filio. ꝑ quā vim ſpirat cōcoꝛditer ſpūſſanctus amoꝛ vtriuſqꝫ. ❡ Redeamus ſuꝑ alia duo dicta. ❡ Primum ⁊ ſecundū. Itaqꝫ ſecundū dictū eſt ꝙ talis noticia nō ſemꝑ eſt intuitiua vel experimētalis rei dilecte. Rō manifeſta ē. qꝛ non ſemper ē noticia talis ſimplex ⁊ īmediata ꝑ obiectalē ⁊ īmediatā notionē rei dilecte. ſicut ſupponit ⁊ crebꝛo videmus. Primū vero ſtatim ꝑſpicuū eſt intuenti deſcriptionē noticie intuitiue ⁊ experimētalis ꝓꝑie dicte: Nihil eīm magis īmediate ⁊ ſimpliciꝰ et ꝑ eſſentiam ⁊ ꝑ obiectalem actu ꝑ̄ſentiā ſentit / ꝙ̄ amoꝛ intimus vel affectus ſit iſte intellectualis. ſit ſenſualis. ſit de re ꝑ̄ſente vl̓ abſente. vel nō exiſtēte. ❡ Tollat attamen calūnia ſuꝑ hec que dcā de abſentia rei dilecte vel nō exiſtētia eius. Et dicamus cum phis et theologis ſubtiliſſimis qd̓ oīs res creata / habꝫ triplex eſſe. quoꝝ quodlibꝫ poteſt dici pn̄s ſuo mō. Habꝫ eſſe in arte diuina / nec qualecūqꝫ eſſe / ſed diuinū ⁊ vitale. qd̓ factū in ipō ſcꝫ vbo vita erat. Et qualis vita? Nimiꝝ illa que eſt lux vera que illuminat omnē hominē venientem in hūc mundū. Siquidē omnis creatura ē in deo creatrix eſſentia. Habꝫ ſcdm̄ eſſe. in intelligentia angelica ſm ſapientiā quam effudit deus ſuꝑ oīa opera ſua. q̄ ab initio creata eſt īmediate. angelice poſtmodū ꝟ̄ multis. hoc eſſe cōmunicatū eſt omibus in pꝛima creatione ⁊ in ꝯſequenti in omniū hominū illuminatōe ⁊ plus ⁊ minus clarius ⁊ obſcurius. Habꝫ tertiū eſſe ois creatura in ꝓꝑio genere ſeu materiali ſeu ſpirituali. ❡ Coaptemus diſtinctionē triplicē huius eē ad rem noſtrā ⁊ dicamus ꝙ nl̓la res amari pōt vniuerſaliter loquēdo / niſi pn̄s ſit amāti. altero triū modoꝝ ꝑ̄cedentium ⁊ q̄ referunt ad duos ſcꝫ ad modū pꝛeſentie eſſentialis in ꝓꝑio genere. vel ad moduꝫ pn̄tie intentionalis ſeu formalis in ſua cognitione. Un̄ deus ſi ꝑ impoſſibile nō cognoſceret creaturas ipſe nō diligēt eas qꝛ ī ꝑncipio qd̓ eſt vbū creauit oīa. poꝛtās oīa vbo vꝛtutis ſue. Silr̄ in angelis. amoꝛ non eēt ad alia a ſe. imo nec ad ſe. niſi tale quod amat pn̄s eēt eſſentialiꝰ vel intentionaliter diligēti vel cognoſcēti. ❡ Obijceret aliqs ꝙ inſenſibilia ferūt pondere ſuo ad loca ſua. nec tn̄ iſta cognoſcūt. Rn̄ſum ē ꝑ̄us ꝙ hn̄t naturalē formā ſuā in ſeipſis. cui data ē. ⁊ impꝛ̄ſſa: talis inclinatio ꝯſeqns formā. Un̄ nec hꝫ ꝓ incōuenienti / doctoꝛ vnus totus ſeraphicus ꝯcedē. ꝙ in oī re ſit impꝛ̄ſſus qdā motus cognitiōis naturalis dirigētis quodā ſuaui impetu / rē qualibꝫ ī ſuū finē. ſicut ⁊ in angelis. ſicut ⁊ in hoībus. ſicut in aīalibus ꝑ cognitionē ſuꝑadditā / q̄ſi formale ⁊ accidentale. Sic in eiſdē quēadmodū in ceteris impꝛ̄ſſa ē forma eſſētialis. qua ſpontanee in brutis. libere in intellectualibus dirigit in ꝓꝑiū finem. Uerum eſt ꝙ libertas vt arbitraria eſt. nō ſemper conformat et inde ꝓcedit peccatuꝫ qd̓ coꝛrumpit modū ſpeciem ⁊ oꝛdinem debitos addi ꝑ habitꝰ ⁊ actꝰ vicioſos ad libertatē naturalē. q̄ licꝫ ſꝑ in ſe vgo ſit ⁊ pulchra etiā in demōibꝰ violari nō poſſit ī eſſentia ſua. ꝑ̄cipitat tn̄ a dn̄o ſuo ꝑ inobedientiā arbitrarie libertatē vt n̄ exerceat naturale dominiū ſuū. ⁊ q̄ ꝑ̄dicta eſt dn̄ij. Qua in re cecinit nr̄a tympaniſtria. diſꝑſit ſuꝑbos mēte coꝛdis ſui. Deponēs potētes de ſede naturalis ſui dn̄ij / nō ꝑ ſuā. ſꝫ ꝑ ſubditoꝝ rebellionem. ❡ Cōſonat ꝑ̄miſſis deſcriptio dionyſij de regno dei. Regnū inqt ē oīs finis ⁊ oꝛdinis ⁊ legis ⁊ oꝛnatus diſtributio vbi per totuꝫ oꝛnatum ſm expoſitoꝛes accipit inclinatio naturalr̄ indita cuilibꝫ na

tute vt obediat suauiter creatori. Iuxta illud sapientis a ꝓphia deductū apud Boe. Q̄r sapientia attingit a fine vsq; ad finem fortiter/ ⁊ disponit oīa suauiter. ¶ Tps ē ⁊ locus ex p̄missis soluere difficultates p̄tactas circa cognitionē noīs dei intuitiuā experimentalē ⁊ effectualē sicut orat eccl'ia in orōne p̄ntis dn̄ice. Deus virtutū cuius est totū qđ est optimū insere pectoribus nr̄is amorē tui noīs ⁊c̄. ¶ P̄resuponēdo q̇d sit noticia intuitiua cōit̄ dicta q̇d ꝓprie/ quid ꝓprijssime. Rursus q̇d sit amor vel affect⁹ ⁊ vn̄ oriat̄. ⁊ queadmodū affectus oīs/ experimētalit̄ ꝯgnoscat̄. colligat se mens humilis/ et videat q̊t ꝯcurrūt ad visionē gl'ie ꝯsūmatā vt de his q̄ certa fide credimus. ⁊ ex alijs q̄ q̊tidiana nos docet expientia citius attingam⁹ ea q̄ mediāt int̄ cognitionē naturalē vie. ⁊ supnaturalē glorie. ¶ Illa vo sūt q̄ ꝓueniūt. hic nobis p gr̄as spāles supnaturalit̄ imissas/ ꝓut vnicuiq; diuidit d̄s mēsurā fidei donorūq; suorū. Ista sūt specl'a. iste spēs. iste forme. iste theophanie. iste caligines lucidissime. ista silētia sb q̇bus ⁊ ī q̇bus speculat̄ a nob̄ hic ⁊ nūc d̄s. ¶ Cōcurrit ad visionē gl'ie lumē q̇druplex. s. lumē potētiale/ habituale/ obiectale/ et actuale. Lumē potētiale ē ipsamet aīa rōnalis. Remanet enī sp naturale lumen eius ⁊ substernit̄ tā gr̄e ꝙ gl'ie quicq̇d sit d̄ alijs lumibus naturalit̄ acq̇sitis ī actu vel habitu. Porro lumē habituale p̄cipuū et p̄ncipale vocat̄ lumē gl'ie/ corr̄ndens lumini gr̄e in via. differēs ab ea p esse ꝯsūmatū: queadmodū doctrina coīs docet d̄ habitu caritatis ꝙ manet idē in p̄ria qđ n̄ excidit s̄m aplm. Ceterꝝ lumē obiectale ē ip̄e deus se p̄ntans ī obiectali ratōne nll'a specie mediante. ꝓpterea dī videri facie ad faciem/ ⁊ sicut ē/ ⁊ oculo ad oculū. ¶ Deniq; lumen actuale ponit̄ in actibus intellectus et voluntatis q̇ sūt visio ⁊ fruitio. Iux̄ determinationē extrauagāt' bn̄dicti. ¶ Correspōdent aūt visioni ⁊ fruitiōi actualibus/ tres habitus succedētes habitibus/ fidei spei et charitat' in via q̊s tres dotes appellamus aīe. xp̄o despōsate m̄rimonio p gloriā consummato. Quāuis ab aliq̇bus ponant̄ dotes ipi actus visionis ⁊ fruitiōis. sub q̇bus includitur actus qui dicitur tentio succedens spei vie ⁊ p appropriationem fruitio nominat̄. si distinguamus dilectionē a tentione vel etiam fruitione stricte sumpta q̄ delectatiōi ꝓpria est. Sicut in via ponit̄ in actibus ⁊ habitibus gratuitis/ quedā trinitas virtutū theologicaꝝ similit̄ ponit̄ suo modo in beatitudine trinitas dotū in vnitate luminis glorie. ¶ Hec aūt vnitas in trinitate ⁊ trinitas in vnitate/ vocat̄ beatitudo formalis. Si in habitibus/ habitualis. actualis/ si in actibus. sed obiectalis dei rep̄sentatio facialis/ appellat̄ obiectal' beatitudo. ¶ Habeat̄ queso p̄ manibus (vt ita loquar) p̄sens distinctio d̄ duplici beatitudine obiectali. s. et formali. q̇a facit ad intellectū ⁊ ꝯcordantiā doctoꝝ p̄cedentiū tp̄us decretalis. ¶ Rursū aduertat vnusquisq; ꝙ memorie nō abstrahit̄ beatitudo formalis in p̄dicta decretali. q̇n̄ memoria nō facit specialē potētiā distinctā contra intellectum in assignatiōe habituū virtuosorum vel actuū. sicut nec vis irascibilis contra concupiscibilē ponit numerū. Applicemus sermonē de hoc quadruplici lumine beatifico ad quadruplex lumen qđ cōcurrit ad ꝯtemplationē vie dicentes/ ꝙ ex parte luminis naturalis in se nō ē variatio hic ⁊ ibi. sicut nec ip̄a anīe natura essentialiter diuersa est. p̄sertim in eadē anīa. quicquid sit de perfectiōe essentiaꝝ diuersaꝝ animaꝝ ꝓut sonare videt̄ articulus. Qđ anīa xp̄i non sit perfectior anīa iude. error. ¶ Dicamus de habitu gr̄e ad habitū glorie. ꝙ differunt penes impfectū ⁊ ꝯsummatū. similiter ⁊ actus eius. Et ita d̄ actu ⁊ habitu charitatis posset dici. Sz de habitib⁹ et actib⁹ fidei ⁊ spei/ lōge aliter ꝙ̄ in visiōe ⁊ fruitōe p̄rie. Et hoc ꝓpter terciū lumē qđ nominamus obiectale qđ est ip̄emet deus in se visus. Sicut ergo deficit hic in via tercium illud lumē obiectale/ nō quidē in se quoniā vbiq; est/ sed in rōne obiecti. clare ⁊ nude ⁊ īmediate in se visi. sic deficit et differt visio ⁊ tentio vie a visione ⁊ tentione p̄rie. Nomen insup dei quo se nomiat et manifestat in celo a noībus q̇bus in terra noīat̄ Quo sup sacro noīe recipe q̄ sequūt̄. ¶ Sc̄m dī dei nomē a scītate quā Dionysius describens ait. Scītas est ab ol inquinatione libera ⁊ p̄fectissima ⁊ incōtaminatis

sima puritas. Grece eñ noiat agyos sctm̄. aba qd ē sine. ꝛ ge tra. Pōt aūt hec ptic'a cōstrui p se subintellecto verbo. qd nomē dei ē. vel dr̄ vel eminet sctm̄. ¶ Pōt nihilo minus hec snia pēdere seu corrn̄dere ad p̄cedentē vt dicat maria. ꝙ sctm̄ nomē dei fecit sibi magna. Siqdē ōis cognitio dei. sicut est fides vel intelligētia/ recte vocat̄ nomen dei. Cōstat aūt ꝙ p fidē ꝛ assensū datū vbis angeli/ vgo cōcepit filiū dei. Fecit te ḡ beatam q̄ credidisti fecit magna nomen sctm̄ dei. Docēt sacra ꝙ magna sit ī nomine dn̄i/ vtus eius. Aut certe nomē hoc ī sit'ibus accipit̄ p noiato qd ē deus. Sāctū nomē dei ē. i. ꝯfirmatū p omnē creaturam maxie intellectualē q̄ꝝ nulla subsisteret. nisi causa que dedit eē influeret. Hinc canit Ambro. Rex deus tenax vigor īmotus in te pmanēs. Et facit hoc ad p̄cedentē intellectū de magna vtute nois dei. Sanctū est nomē dei qꝛ sāctificatū. i. ꝯsecratū ꝛ dedicatū ē in electis dei/ ad eius gloriā. laudem et obsequiū. Sācti eritis qꝛ ego sactus sū dicit dn̄s. Sanctū ē nomē dei. qꝛ sācrificatuꝫ legib⁹ etn̄is. qd nephas ē violari. Clamant seraphin. sāctus. sāctus. sāctus. ad insinuationē trinitatis psonaꝝ. iūgebāt ad ter sanctus nomē hoc. dn̄e deus sabaoth. qꝛ trinitas ē in psonis. vnitas ē in essētia. cui⁹ opera participāt triplicit̄ imitatiōe interne sāctitatis ꝛ etne. ¶ Nomē dei vnicū est sibi soli cognitū. ꝓpterea nō potuit ab aliquo alio a se imponi vel effari plene ꝛ ꝓprie. qa naturā suā cū suis ꝓprietatib⁹ solus cōprehendit. dr̄ hinc inhabitare lucem inaccessibilē. nec nō ineffabilis ꝛ innomiabilis esse laudat̄. ¶ Nomē dei datū ē xp̄o qd ē sup omē nomē. sic ad ꝓprietatē reducēdo factū ē p incarnatōnē vt eēt hō deus. ꝛ deus hō p coicationē idiomatū ꝛ nominū. ¶ Nomen dei singulariter int̄ puras creaturas eminet in maria. q̄ illuminās vel illumiata p interp̄tationē noiat̄ ꝛ dn̄a. ¶ Nomē dei sumptū a creaturis. sic ē oimodū ꝙ ab oi creatura vsqꝫ ad infimā p̄t sumi noticia q̄dā rei ꝛ inde nomē q̄ cognoscat̄ imponi ꝛ formari. Rō qꝛ q̄libet ē vestigiū vel imago trinitatis. ꝭm exemplar tria appropriata. ꝛ ꝭm triplex genus cause efficiētis et finalis. ¶ Deus sicut pōt noiari ꝭm suas creaturas. sic p̄t ab hoīe qui creatura antonomatice mūdi dr̄ pticipās cū oī creatura videri ꝛ intelligi. nūc p speculū ꝛ in enigmate. vba sūt apl'i. ¶ Deus in suis ꝛ ex suis creaturis. pōt dici intuitiue videri si visio intuitiua largissime sumat̄. primo ꝓut generalit̄ ōis pceptio obiecti simplex etiā īmediata dr̄ intuitiua. siue obiectū sit realiter pn̄s in se siue p suā speciē seu sīl'itudinem tm̄modo. ¶ Constat eñ ꝙ ōis res siue extra animā/ siue int̄ gerit sīl'itudinē dei. Pōt eñ hō intelligēs. i. intus legens ꝛ credens ferri in noticiā obiecti. cuius hec ē similitudo vestigiū spēs vl' imago. Secus d̄ brutis ꝛ hebetibus q̄ deum ꝛ eius signa et vba voces ꝛ spēs ꝛ specula/ nō assumūt. nisi vt sūt res q̄dā ad aliud n̄ reuelate. ¶ Deus experimētalit̄ cognosci pōt aut pcipi a creatura mūdi viatrice. ꝛ si nō in se/ tamen in sua obiectali rōne. vel imagine seu similitudine tā extra ꝙ intra. Seq̄t̄ ex p̄cedēti iūcto corollario vno quo dictū ē omnē noticiā ꝓprie intuitiuā eē expimentalē ꝛ econtra. Deductio patebit infra in tractatu de mēte cordis. Similit̄ diffinitio sapientie q̄ supmū locū tenet in noībus dei pro statu vie quā ita descripsit Dionysius. Sapientia ē diuinissima dei cognitio q̄ est p ignorantiā cognita ꝭm vnitionē supeminentē qn̄ mens ab alijs recedēs. postea etiā seipsā dimittēs vnita ē supsplendentibus radijs inscrutabili ꝛ ꝓfundo sapiētie lumie illuminata. ¶ Deus si neget̄ hic cognosci experimētaliter vl' intuitiue vel etiā quidditatiue vt qꝛ nescimus hoc de deo quid ē sed quid nō ē. qꝛ cognoscit̄ p ignorantiā. vt dicit diffinitio nūc inducta. oportꝫ ad cōcordiam dictoꝝ sāctoꝝ. n̄ris vti distinctiōib⁹ que rōnabiliter ab vtrisqꝫ possunt admitti. ¶ Una distinctio iā posita ē d̄ noticia mediata ꝛ īmediata. Altera similit̄ inducta ē de noticia intuitiua q̄ rōnabiliter apparebit/ si ꝯsideremus ꝯsequētias istas et similes nō valere. Hec res est intellecta. ḡ hec res est. hec res ē imaginata. ergo est. hec res est intuitiue visa p suā speciē. ergo est. sicut nec ista. hec est res cognita a deo intuitiue p suā essentiā. ergo ista res ēst. demōstrata re q̄ est solū possibilis/ nec fuit nec erit. Tercia distinctio ē de quidditatiua cognitiōe.

S

rei. Cognoscitur itaqꝫ res. Uno modo ꝯm quid nomis. sicut chimera cognoscitur qa scimus quid sicut nomen significat. scꝫ chimera. Secūdo dicitur res cognosci quidditatiue quādo scitur quia talis res ē actu siue sub quadam generalitate cognoscunt alique sue ꝓprietates ⁊ cause. Si non admittit hoc membꝝ distinctionis vix relinquet aliqua cognitio quidditatiua de rebus etiam creatis ⁊ visibilibꝰ. Tercio modo ꝓprijssime quid est de re scitur. dū ipsa cognoscitur per suam causam ꝓximam et totalem. Sic enī intelligit illud phi: Scire est rem ꝑ causam cognoscere. ⁊ qm̄ illius est causa ⁊c̄. Cognoscimus hic qd est deus duobus pmis modis. Tercius vel ē ꝓprius deo soli vl' coīcatus beatifice visiōi. vbi facie ad faciem videbit sanctū nomē eius ⁊ cantabit in idipm. Magnificat anima mea dominū.

Sequitur tractatꝰ sextus dragmaticus sup hoc versu. Et misericordia eius a ꝓgenie in ꝓgenies ⁊c̄. Ubi de lamēto Marie. per notulas centū.

¶ Prima notula.

Et misericordia eius a ꝓgenie in ꝓgenies timentibus eum ¶ Discipulus Sentio quemadmodū ꝯsonat in cantico suo maria cū patre suo. cuius ī vno psalmo est initium. Misericordiā ⁊ iudiciū cantabo tibi dn̄e. Timor itaqꝫ venit ex ꝯsideratione iudicij. Quid est igit in hoc cantico iungere misericordiā cū timore. nisi misericordiā ⁊ iudiciū parit cātare? ¶ Quid ꝑterea misericordiā ⁊ timorem deo psallere nisi exultare cū tremore. Sūt in hoc cantico tenor iusticie ⁊ mollis cantus misericordie. Sꝫ questio est. Si maria iunxerit cantans ⁊ ꝯferēs in corde suo cū spūs exultatōne, lamētū iusticie, ꝑsertim qr dictū ē ꝙ in oēs affectionū voces se cantātis marie variabat affectus. Sic enī leuius induci potuerimus nos pctōres semp cū letis miscere tristia. desiderare lectulū spōsi. sed timere speluncā inferni. girare ꝑ meridiem, sed flecti ad aquilonē, spare ꝺ misericordia, sed timere iudiciū. scire tempꝰ ridēdi. ⁊ tp̄us flendi. Si spes eleuat ad ꝑsumptionē deꝫ primat timor. sed nō ad despationē. Resiliat timor ab horrore seueritatis ad placorem benignitatꝭ. Dicat oīs xp̄ianus. Impulsus euersus sum vt caderem ꝓpter miseriam iniquitatū meaꝝ. ⁊ dn̄s suscepit me ꝯm multitudinem miserationum suarum. ¶ Magr̄ Lamētata ē absqꝫ dubitatōne cum multis, tūc apud dei aures mētis sue plorantibus virgo beata. Absit vt imitaret inertiā iudeoꝝ. quam sub inducta pabola, pueroꝝ in foro ludētiū dānauit christꝰ. cecinimus vobis nec saltastis. lamētauimus nec plorastis. Judei siquidē si ꝑ allegoriā loqmur. neqꝫ xp̄m manducātē cū eis. nec Johānē abstinentē in heremo susceperūt sed vtriqꝫ detraxerūt. Sic mente corrupti hoīes, oīa ad suū trahūt interitum. quemadmodū egris auribus nec carmē placet, nec lamētū. vt in corpalibus nō minꝰ spūalibus cantibus ⁊ auribꝰ. ¶ Discipulus

Offert ergo q̄stio dū sederimus sup flumīa babylonis huius exilij. qd eligibilius sit vel cantare ⁊ saltare vel lamentari ⁊ plorare? ¶ Magr̄. Nonne solutionē apit nobis q̄ de sedētibus sup flumīa babilonis ⁊ flentibus subiūgit. In salicibus in medio eius suspēdimus organa nr̄a. Deinde. Quō cantabimus canticū dn̄i in t̄ra aliena. Legimus xp̄m crebro plorasse ⁊ doluisse exultasse spū semel. Maria semel exultauit in cantico. Johānes cuius hodie dū hec scribimus, decollatōis dies agitur exultauit sel' in vtero. O quotiēs Marie animā. doloris gladius ptrāsijt Johānes exemplar ⁊ p̄co p̄nie. nō minus opibus ꝙ p̄dicatiōe quotiēs bene credit lamentasse. Saltat herodiadis filia cū gaudio ⁊ p̄ciū saltatiōis sibi dat caput Johānis ī disco. Egrediūt inqt Job de gaudentibꝰ. Egrediunt quasi greges paruuli eoꝝ ⁊ infantes eoꝝ exultāt lusibus. Tenēt tympanū et cytharam ⁊ rn̄dent ad sonitū organi. ducūt in bonis dies suos. et in pūcto ad inferna descēdūt. Et qd ecclesiastes denunciet audi. Melius est ire ad domū luctꝰ ꝙ̄ ad domū ꝯuiuij. Et iteꝝ. Risū reputaui errorē. ⁊ gaudio dixi. Cur frustra deciperꝭ. ¶ Discipulꝰ. Nolo vexēt te allegatiōes hmōi q̄ suppetūt absqꝫ numero. de gaudio vl' tri

ſticia ſtultoꝝ: qui dum letantur inſaniūt
dum triſtantur furiunt. Sit colloquiū p̄=
ſens de lamento ſponſe/dum adhuc pegri
natur a ſponſo. poſtq̄ de canticis ⁊ epitha
lamio ſatis habunde confabulati ſumus.
❡ Magr̄ Fiat vt vis ⁊ vnde vis exordi
amur? Puto ꝙ a lamento languoris ſpon
ſe querentis ſponſum in lectulo quietis. ſ.
ꝑ noctis cognitionis enigmatice ⁊ non in=
uenientis. Sed neqꝫ per vicos ⁊ plateas ci
uitatis dum anxia circuīt ⁊ diſcurrit dum
adiurat filias hieruſalē ciuitatis que eſt li
bera mater noſtra ꝑ obſecratiōes ardentis
deſiderij. Si inueneritis inquit dilectum
meū vt annūcietis ei quia amore langueo
❡ Diſcipul⁹ Imo pius ſentio ꝯferendū
de lamēto ſpōſe. cui ſpōſus/ob turpitudi=
nem ſuā deformitatēqꝫ dedit libellū repu=
dij q2 vetula ſcꝫ et rugis arata. q2 depoſita
a ſede ſtabilitatis ⁊ honoris ſedet ī pulue=
re vanitatꝭ. aut vagatꝰ egreſſa poſt veſtigia
gregū illoꝝ q̄ ab vnitate gregis ſpōſi ſe ſe=
parāt/aut certe famelica inanis ⁊ egens ef=
fecta/paſcere q̄rit hedos fedoꝝ deſiderioꝝ
iuxta tabernacula paſtoꝝ q̄ ſūt ꝯuēticula
hereticoꝝ iſtoꝝ q̄ verbis ⁊ exemplis/ab ouī
li paſtoris vnius qđ vnicū eſt/ſe diuidunt
non amici ſed ficti ſodales effecti. Fallor ſi
nō ſpōſas tales. vetulas et rugoſas. vagas
⁊ eſurie ꝯſūptas. notabat pulcerrima mu=
lieꝝ q̄uis genere maſculino loq̄reꝰ. Non
enī ē in amore ſpūali maſculus aut femīa.
Dixit ergo de ſpōſo: Diſperſit ſupꝑbos men
te cordis ſui. Itaqꝫ ſicut te docente didici
pulchritudinē ꝯſiſtere in v̈itate. vnitate ⁊
bonitate. ſic oportꝫ ꝙ ex iſtoꝝ carētia reſul
tet turpitudo. ❡ Magiſter Sagaciꝰ X
aduertiſti. vñ vero reputas tātē incōmo
dum turpitudinis odioſe accidiſſe ſpōſe?
❡ Diſcipulus Nimirū ex ignorātia ſui
⁊ ſupꝑbia quoꝝ quodlibꝫ aut diuortiū/aut
repudiū operatꝰ. Si ignoras te o pulcher=
rima mulieꝝ egredere ⁊ abi. Ecce đ igno=
rantia. Porro de ſupꝑbia vaſti legimus. et ī
cantico marie đ ſupꝑbis audiuimus poten
tibus ⁊ diuitibus. nec alicui⁹ vt dicūt egen
tibus ⁊ inſtruit q2 miſeri ſūt ⁊ miſerabiles
paupes ceci ⁊ nudi quales euomuit a ſe de
us. q̄les diſꝑdit a mente cordis ſui ſine mo
do nec nō de ſede veritatꝭ deponiꝰ ſine nu

mero. demū inanes ſine pōdere bonitatis
ordiniſqꝫ dimittit. ❡ Magr̄. Loqueris
ſcđm tropologiā ⁊ allegoriā q̄ repudiū hu=
iuſmodi varijs locis notāt in ſcripturꝭ ma
xime ꝓpheticis in Eſaia. Ezechiele. Iere=
mia cū ceterꝭ. Eſaias p̄mo ſub typo vinee
electe que debuit facere vuas ⁊ fecit labru
ſcas. poſtea ſub figura tyri Sume cytharā
ꝑuie circūi ciuitatē eccleſie vel celeſtis p̄rie
per orationē meretrix obliuioni tradita. i.
repudiata. bene cane ⁊ frequenta canticuꝫ
per petitionē venie. vt memoria tui ſit ꝑ re
conciliationē miſericordie. Talem deplo=
rat Ieremias. Et egreſſus ē inquit a filia
ſyon oīs decor eius ❡ Diſcipulus Scio
multa ſunt in hāc ſententiā que triplicē ſta
tum ſponſe notant. Quedam eſt reconcili=
anda per abiectōnem turpitudinis vt iſte
quas loquimur ignorantes ⁊ ſupꝑbe. Que
dam exercēda ad nitorem pulchritudinis
Quedam citius introducēda ad fecundi=
tatem generationis. Sic querunꝰ aſſuero
virgines. que primo ſegregātꝰ a populo. đ
hinc decorantur pigmētis varijs in tricli=
nio demū collocantur in thalamo. Sic fi=
lij iſrael primo fugiunt ab egiptijs et ſub=
merſo pharaone ꝑ baptiſma fluminis aut
flaminis. trāſeūt mare rubꝝ. poſtea tranſe
unt ꝑ deſertum. tandē iordane tranſito co
medunt terre ꝓmiſſiōis fructū. Hec ē via
trium dierū. poſt qđ triduū reperiꝰ iheſus
in templo celoꝝ in medio ſenioꝝ ſanctorū
ſuoꝝ. Deniqꝫ triplex iſte ſtatus diuiſiōe di
uidiꝰ. incipientiū. ꝓficientiū. ⁊ perfectoꝝ.
Nunc eſt queſtio quid cuilibꝫ huic ſtatuī
ſponſe ſit eligibili⁹. an exultatio vel lamen
tum? ❡ Magr̄ Oportꝫ nos addē di= Y
ctis prioribus/p̄mitus diſtinctionē đ la=
mento. Unū eſt in ſola ratiōe. non redun=
dās paſſionaliter ad ſenſualitatē. ⁊ hoc ap=
pellatur diſplicētia vel odium vel deteſta=
tio vel abominatio. libere elicita ꝑ iudiciū
ratiōis. Sic ꝓportionabiliter de gaudio ⁊
deſiderio. ⁊ ita generaliter de omī nomine
paſſionem ſonāte competit accipe ſuo mo
do. ❡ Lamentum aliud ē. qđ oritur ⁊ ra=
dicatur in ſenſualitate/aut ortum in ratōe
deriuatur ⁊ redundat ad cor ſenſuale/non
aliter de ceteris affectibus quos pħi ſolas
ꝓprie voluerūt dici paſſiōes q̄ ſenſum affi=

ciunt ⁊ quodāmodo affligūt. ¶ Amplius
vero vt modo notabat̄ lamentū vnum est
temporale. hoc est pro soluȝ temporalibus
incōmodis apprehēsis a ratione / sub ratio
ne pene afflictiue. Aliud spūale. ꝓ sol' ma=
lis culpe. apphensum sub ratiōe offense di
uine bonitatis ⁊ iusticie. Lamētū pene hn̄t
damnati / nō lamētū culpe vt offensiua fu=
it. aut ē diuine iusticie. qualit̄ ē in viatori=
bus plurimis inuenire. Quibus p̄suppossi
tis ⁊ alijs declaratis ꝑ doctores. quattuor
tibi pn̄tabo theoreumata / aut paradoxas.
i. gloriosas ⁊ vix credibiles ꝓpositiones ꝺ
lamēto culpe ꝓut est offensiua diuine iusti
cie. Hoc enī solum ꝓprie ē laudabile ⁊ me
ritorium / nec pōt ꝓcedere nisi ab electōne
libera volūtatis. ¶ Lamētū offense diui
ne quo maius intēsiusqȝ fuerit in spōsa
eo maiorem causam ī ea spūalem leticiam.
Hoc sentiebat qui ꝯfitebatur dn̄o dicens.
Scd̄m multitudinē doloꝝ meoꝝ in corde
meo. ꝯsolatiōes tue letificauerūt aīam me
am. Rursus si simplicit̄ ad simplicit̄ / ⁊ ma=
gis ad magis / ⁊ maxime ad maxime scd̄m
regulā phi / regula v̓o christi vera est / ꝙ lu
gentes ꝯsolāt̄ / ꝙqȝ tristitia sua v̓tat̄ i gau=
diū / ⁊ post lamentationē et fletū (teste sara
iuniore) ꝯsolationē infūdit. ergo mag' lu=
gens magis cōsolatur. ⁊ maxime maxime.
¶ Lamētū offense / tāto magis ē in sponsa
quo fuerit ipā ꝑfectior in via. Patuit ī ani
ma christi ꝭm portōnē inferiorem. In ma
ria v̓o ⁊ in paulo ⁊ in silibus ꝭm etiā supe=
rioris mētis apicem. Vn̄ iurabat apl's ꝙ
ꝓpter fratres iudeos nolentes credere / erat
sibi cōtinuus dolor in corde adeo vt exem
plo moysi peteret anathema eē a christo ꝓ
fratribus. quasi deletus de libro vite: cui⁹
intelligētiā alibi didicisti. Legis insuꝑ ex=
hortationē apl'i. Gaudete in dn̄o semper.
iteꝝ dico gaudete. Ipsum nōne putas qꝺ
hortabat̄ obseruasse. ¶ Lamētū offense re=
dundās in sensualitatē spōse. fortitudinē
indicat eo maiorē in spōsa ceteris paribus
quo lamētū plus sentit̄ in sensibilib⁹. Pro
cuius intellectu cū similibus vtilis est val
de distinctio iūcta prioribus / ꝙ lamentuȝ
qn̄qȝ ꝓcedit ab obiectis exterioribus īmu
tantibus p̄mo sensus quinqȝ deforis vel al
terum ꝺ his. Deinde transeūt ad interio=
res sensus / qui radicaliter sūt in corde ⁊ in
cerebro completiue. ⁊ tandē mutat̄ rō infe
rior vel suꝑior simul cū inferiore. et hic est
ꝓcessus naturalis coior. Aliqn̄ vero fit or
do cōuersus nō aduersus / ꝙ ex actibus rō
nis vtriusqȝ libere deriuāt̄ īmutatiōes ad
cor carnale. ⁊ cōsequēter ad cerebꝝ. post ad
sensus exteriores vt ad oculos per lacrimas
aut ad linguā ꝑ clamores. ⁊ ad man⁹ com=
plosiones. ⁊ ceteroꝝ mēbroꝝ distensiones /
aut ꝯtrectatiōes / mille modis ꝓ qualitate
passionū rōnis imperio. Loquit̄ ꝓpositio
de hoc ꝓcessu scd̄o. Cuius hec ē ꝓbatio ꝙ
maioritas effectus / attestat̄ maiori fortitu
dini sue cause. Attamen actus actiuoꝝ / qꝛ
sūt in patiēte disposito: posuit ꝓpositio no
stra / ceteris paribus nō ignorās complexio
nes spōse huius / aut illius varias ꝭm dispo
sitiōes ad lamētū vel leticiam. ad metum
vel ad spem cū similibus quoꝝ causas ex=
pedit eē cognitas a deuotis. quoꝝ noticiā /
theologi ⁊ oratores accipiūt a phis et me=
dicis. Per rōnem quidē a phis. ⁊ a medi=
cis per experiētiā. Qua suꝑ re nostꝝ habes
de passiōibus opusculum. ¶ Lamentū re=
dundat eo facilius ad cor sensitiuū sponse
quo fuerit ceteris parib⁹ minus in ipā ꝺ la
mento solius pene. minus quoqȝ de reliqs
passiōibus sensitiuis / rōne cōmodi solius
vel incōmodi tempal'is. Fundat̄ hec ꝓpo=
sitio in apl'ica doctrina. cuius rōnem expli
cat ꝓpositiōis nostre causa. Ait nāqȝ apl's
ij. ad Corinth. c. vij. Gaudeo nō qꝛ contri
staui vos sed qꝛ ꝯtristaui ad penitentiam.
cōtristati enī estis ꝭm deū / vt in nullo de=
trimentū patiamini ex nobis. Que enī ꝭm
deū tristicia est. ꝑuiam in salutē stabilē ope
rat̄. seculi autē tristicia mortem opat̄. Ecce
ista que posita ē distinctio sub apostolicis
verbis paucioribus exposita. ꝙ quedā est
tristicia ꝭm deum. quedā seculi vel ꝭm se=
culum. Vna vitā quia salutē. altera mortē
quia salutis suffocationē operat̄. Porro / tā
apostolicū ꝙ̄ nostre ꝓpositiōis verbū / phi
sica cū theologica rōe mōstrat̄. si teneam⁹
illud vulgare vel magistrale metꝝ. Pluri=
bus intentus minor est ad singula sensus.
Qꝺ satiricus aliter explicat. Pectora nr̄a
duas nō admittentia curas. Si igitur fue
rit occupata distractaqȝ rō superior cū infe

rioꝛi/imo qn̄qꝫ ſubmerſa/⁊ penitus in vſu ſuo ꝑpedita ꝑ lamentū ſeculi/ꝯſequens ē/ vt vel minoꝛ vel oīno nulla ſit ad triſticiā ſm deum ſeu lamentum culpe/liberꝶ. Pro portionaliter de gaudio debꝫ dici. Habes ecce quattuoꝛ ꝓpoſitiões que quoq̊modo tue petitioni ſatiſfaciant mente pertracto.

¶ Diſcipulus. Salubꝛia quidam ſunt que dicuntur. ſupſunt tamē aliqua diffuſius exponenda. ¶ Non eñ ratio ꝑme ꝓ poſitionis aſſignata eſt. ſed autoꝛitates inducte/que pn̄t intelligi de gaudio/nō vie/ ſed patrie. qn̄ ſeruus bonus ⁊ fidelis audiet. Intra in gaudiū dn̄i tui ¶ Nōne ꝑterea calumniabilis eſt ſecunda ꝓpoſitio de ſponſa nō habēte conſciētiam peccati. qualis indubie fuit anima pulcerrime mulierum. Sed nec aſſignatus eſt modus ꝯcoꝛdandi ꝓpoſitionem ſimul et apłica verba quibus iubꝫ in dn̄o gaudere ſemꝑ. Et iterum gaudere ſi ſemꝑ opoꝛꝫ ſponſā etiam ꝑfectiſſimā ſm te/toꝛqueri lamento. Amplius qualiter oppoſita ſimul ſtabunt/lamentum coꝛ ꝯſtringens ⁊ dilatans leticia. Poꝛro tercia ꝓpoſitio videt̄ inniti totalit̄ diſtinctiōibus deuotiōis. ad cauſas naturalis rationis ſeu diſpoſitionis ſenſualis. ¶ Deniqꝫ ꝯtra ꝓpoſitionem quartā cum ſua declaratiōe/ponit Greg⁹. ꝙ mala que hic nos ꝑmunt ⁊ vtiqꝫ lugere faciunt crebꝛo ſm ſeculū. ad deum nos ire compellūt Iuxta parabolā chꝛiſti de rege dicente ad ſeruū. Compelle intrare/vt impleatur domus mea. Sic hebꝛei compellentibus egiptijs tenebꝛoſā egiptū ſunt egreſſi. Alioquin flagella ſue iracūdie imitteret fruſtra deus/ꝑſertim in electis vt i ſpōſa ſeu reconciliāda ſeu decoꝛāda ꝑ exercitium/ ſeu ad ſpōſum ꝓximius introducēda. ¶ Magr̄

Iure expoſtulas. ſed nō oīa pariter dici poterāt. Et quidē rō ꝑme ꝓpoſitiōis q̄ ponit̄ cum gaudio vie ⁊ ſimul lamento taliter accipit̄. Deſiderium quāto feruētius ⁊ efficacius fuerit eo (ceteris paribus vt ſꝑ intelligi volumus) dum implet̄ eſt cauſatiuū intēſioꝛis leticie. Sicut eñ deſideriū qđ differt̄ affligit aīam. ſic oblectat dū implet̄. Quis vo neſciat. ſpōſā ꝓ culpa lamentantē ſm deū deſiderare plurima/q̄ lamentū implet altē ꝓbabili ꝯiectura? Deſiderat qn̄qꝫ recōciliationē ꝑ abſolutionē culpe. Hāc efficit lamentatiōis ꝯtritio. Deſiderat abſolutiōem pene. hāc efficit ⁊ opat̄ in toto vel tāto lamentās ꝯfeſſio vel ſatiſfactio. Deſiderat augmētū gratie/ac ꝑinde gloꝛie. Nōne ꝓmouet ad hoc lamentans oīo/vel affligens ieiuniū/vel depauperās largitio/q̄ ſemet exinaniuit bonis foꝛtune vel nature vel gr̄e alijs miſerādo. Rurſum deſiderat ſpōſa lamētās. purgatiōem a ſcoꝛia pctōꝶ renouationē quoqꝫ pulchꝛitudinis ⁊ augmentū/ꝑ lauachꝶ lachꝛymarum/debilitatiōem fomitꝭ/⁊ ſubmerſionē myſtici pharaonis diaboli. Libidinoſe ꝑterea cōmotiōis ⁊ luxurie magne extinctionem/cuius obliuionē facit triſticia vnius hoꝛe. Quid moꝛarer ꝑ ſingł'a cū nemo poſſit vbis lamenti ſm deū exequare valoꝛē? Sufficiat apł's vbi ſupꝛa. reddēs rōnē ſui gaudij. qꝛ cōtriſtauerat coꝛinthios ſm deum. Ecce eñ hoc ipm ſm deū contriſtari vos quantā in vobis opat̄ ſolicitudinem ſed defenſionē/ſed indignationē/ſꝫ timoꝛē ſed deſideriū/ſed emulationē/ſꝫ vindictā. In oībus exhibuiſtis vos incōtaminatos eē negocio. Iūgamus officiū hoc vnū lamenti ſm deū ꝙ nihil efficacius/ad cōtemplatiōis quietē/nihil admirabili⁹/ad mentis illuminationē ſerenā ꝙ̄ ꝓfunde lamentans compunctio. Sentētia ē venerabilis ⁊ expertiſſimi taliū Richardi. Cui ꝯſonāt ſanctoꝶ verba multis locis de ꝑconio humilitati coꝛdis. Deniqꝫ lamētatio ſm deū quāto minus hꝫ de cōplacentia ſm ſeculū tāto minus ſuſpecta eſt. tanto ſecurioꝛ a latente ſupbia. niſi foꝛte qs diabolico monſtro/gignat ſupbiā ex ſuo cōtrario qđ ē humilis lamētatio. ¶ Ceteꝶ ꝓpoſitio ſcđa loquit̄ de lamēto culpe/nō ꝓꝑꝛie ſed aliene potius quale chꝛiſtus ſuſcepit ꝓ nobis/ cui virgo mater/ ſpōſa ſoroꝛ ⁊ filia ſuꝑ oēs chariſſima/ſe abſqꝫ vlla dubitatiōe confoꝛmauit. adeo ꝙ vltronea voluntate ꝯſenſit. dilectū ſuū ex dilecto ⁊ amicū ꝑ amoꝛem ⁊ filium talem. ꝓ nr̄a redemptiōe crucifigi. cuius redemptiōis poſt filiū fuit deſideratrix maxime fuit ⁊ zelatrix. Iō donec compleret̄ nedum ſufficienter ꝑcio paſſiōis ſoluto ꝓ oīnibus ſed etiā iugiter et efficacit̄ in ſingulis nondū damnatis. Ipa quo ad

dixit. amarissimis deū sponsum ⁊ inenarrabilibus gemitibus postulabat. frequenter quoqꝫ cum clamore valido ⁊ lachrymis exaudita est ꝓ sua reuerentia. Demū quatinus nunc beata ⁊ impassibilis facta exaudiatur / lamentādo tunc meruit. Petis rōnē intensioris tristicie in spōsa q̄ diligit intensius. Dat istā ꝑspicue / ꝯsideratio ph̄ica iūcto fidei lumine. Cum enī tristicia sit apprehensio obiecti sub ratiōe disconuenientis / quāto fuerit apprehēsio fortior ⁊ clarior obiecti sub rōne incōuenientis amplioris insinuati. ꝯstat inde seq̄ lamentum ꝓportionabiliter intensius. Constat ꝓinde malū culpe / improportionabiliter deterius esse quocūqꝫ malo pene. Quibus attētis quid supest cōcludere vides? ¶ Miraris autē quō summū lamentum stat cum continua leticia. Solet hoc tractari abunde per doctores de passiōibus christi cum beatitudine gaudij. qđ nō oportꝫ in beata maria. n̄ in paulo vel moyse vel magdalena cum similibus in via ponere gaudium vel lamentum in summo cōtinuū fuisse sed interruptum frequenter aut alternatiuꝫ successiue: nunc remissius. nunc intensius. ꝓ loco et tempe. ꝭm alternas meditationū suaꝝ volubilitates circa cardinem suū deū / ꝓ modulis exercitationum. Ita enī videre ē in alijs viatorib⁹ / ipsos diuersimode ꝭm gradus officia status ceterasqꝫ vicissitudines circūstantiaꝝ / exerceri. Hoc vidit q̄ dixit. Omnia tp̄us hn̄t. ꝓsequens ꝑ pluria. Sub inde nullus catholicoꝝ negauerit q̄ tenorē scripture sacre veteris ⁊ noue / q̄ narratiōes sanctoꝝ patꝝ cognouerit Anthonij Macharij martini ⁊ similiū. ꝑ temptatiōes diabolicas / nō in affectiōibus carnis ac spiritus impugnari. quemadmodū boni angeli nos adiuuāt. Que temptatiōes et adiutoria / nō sine sensuali passionū īmutatione naturali q̄uis nō naturalr̄ / sepe fiūt sit hoc a celo sit a terra. sit ceteris modis multis. ¶ Postrema obiectio tua de tribulatōnibus / ꝓcedit ex equocatiōe. Passiōes ꝙ ꝓpe sensuales / nō ex iudicio ratiōis / ꝓuenientes / sed quadā necessitate naturali sensibus impsse / nō sūt vt sic dicende passiōes humane sꝫ aīales. Sūt ob hoc impꝑtinētes ad laudē vel vituperiū. ꝓut tales sūt. Di-

cunt ideo ꝑ Cassianū bona vel mala media. q̄bus vti cōtingit bene vel male / ꝑ liberū arbitriū. Loq̄t aūt ꝯclusio de lamēto et tristicia sensualib⁹ / vtualr̄ seu ꝑticipatiue liberis. q2 libere impatis vel receptis. Tūc enī dr̄ tristicia ꝭm seculū sir̄r ⁊ gaudiuꝫ vel timor vel desideriuꝫ / qn̄ sola radix / ē amor suij pꝛius. vsqꝫ ad ꝯtēptū dei. Alioq̄n si referat in deū / ꝑ amorē eius sup oīa. (Cum in h̄ntibus symbolū facilior sit trāsitus) ceteris pibus / tristicia sensualis augebit rōnalē / ⁊ leticia leticiā. nisi de ꝑ accidēs ꝓueniat impedimētū rōne tp̄is aut loci / vel complexiōis / aut circūstātie alicuius quā tunc obꝭuare suadet vtus / ⁊ ita simbolicā similitudinem variare decꝫ. qn̄ plus obesset q̄ ꝓdesset ¶ Discipul⁹ Diu iā dū sedul⁹ attendi q̄ disseris / volebat anim⁹ dubitationē quā mō vbis multis posuisti. Cum enī ꝓ statu vie / cōfusa aut saltē mix̄ sint oīa spes metus meror gaudiū apud sponsā cuiuscūqꝫ fuerit etiā supmi ⁊ incōꝑabilis status / q̄lē tenuit maria btā / pulcherrima mulieꝝ nō absurde q̄rit / quale sit exercitium laudabilius pulchrius atqꝫ nobilius vel exultatiōis vel lamētatiōis. ¶ Magr̄ Videt deuotius Bern̄. loq̄ns de vnguētꝭ spōse pietatis vnguentū ꝑponere ꝑciosius esse vnguēto deuotiōis ⁊ vnguēto ꝯtritionis. Hoc vltimū suffūdit ad pedes ibu. Secundū ad caput qđ ē deus. q2 caput xp̄i deus. Terciū ad corpus suū vnguenduꝫ / qđ est ecclesia nunc militās / q̄ vnctio fit ꝑ miserationem alienoꝝ peccatoꝝ. sicut primum cōficitur ex fecibus cōtritis ꝓprioꝝ criminum. in mortariolo cordis. ꝑ pilā timoris Secundū vero cōficitur ex redolentibus herbis diuersoꝝ beneficioꝝ ꝑ pilam seu pistillum spei cōtusum in petra meditatiōis Cōsonat Greg⁹. ⁊ eum sequēs Richard⁹ in suo beniamin. q̄ nullum deo acceptabilius sacrificium q̄ zelus animaꝝ. q̄ tam trito affectu / plangit pctā ꝓximi / q̄ trito quiuis alius pctā ꝓpria lamentat. imo pluri affectu q2 puriori ⁊ ꝑfectiori potentia mētis ⁊ corpis ad lamentum ꝭm deuꝫ disposita. ¶ Discipul⁹ Si res ita se hꝫ / inestimabilis est nobis exhibita speādi materia / apđ dilectissimā ⁊ apud amantissimā feminaꝝ ⁊ ꝯsequent apud sāctos sāctasqꝫ oēs / inꝑ

ꝓportionem meritoꝝ. Itaq̃ si ꝑ peccatori bus saluãdis/cum tãta lamentoꝝ anxieta te pcabaƭ/qd agere nunc ista fornax sue ca ritatis impturbabilis ⁊ impassibilis span da est? ¶ Magister Pie vereq̃ ꝯclu dis. Quid si supaddidero ꝓpositiones aliq̃s. vere fidei ⁊ bone spei/de beata nr̃a? Prima q̄ nihil absoluta voluntate petit a deo/qḋ nõ obtineat. Alioq̃n nõ eẽt idẽ velle ⁊ idem nolle spõsi ⁊ spõse. sed dissolu tio amicitie qualis hic esse neq̃t. ¶ Rursus nemo q̃ petit mariã ꝓ se pie et pseueranter in noĩe ihesu saluatoris sui. hoc est ad salu tem. Quin illud maria velit absoluta volũ tate cõpleri. ¶ Rursus maria volũtate pi etatis. q̃ dĩ optatio quedã adiutorij: petit ⁊ obtinet nunc efficatius a deo q̄ volunta te sibi. sed passibili. dũ actu dolebat ĩ mun do. Hoc intelligit Bern̄. dum dicit Ma ria si pdidit passionem nõ tñ compassionẽ ¶ Rursum maria tripliciter adiuuat via tores. Impetratiue. si nõ meritorie ꝓpter statum. Cõmissiue p aliquos angeloꝝ vel sanctoꝝ quales voluerit destinate. cum sit supma hierarchizans post filiuz purgãdo illuminãdo ⁊ pficiẽdo. Cooperatiue q̃nq̃ p pncipalem sui donatiõem. secundũ testi monia miraculoꝝ. multis exhibita tam in morte q̄ in vita. ¶ Narrat Anselmus cui dam morienti astitisse mariã. ⁊ interroga ta q̃ nã esset. Rñdit. Ego mater et regina misericordie. ¶ Rursus ergo maria potest vt cuiuis in suo exitu pñs consolatrix du ctrix/⁊ ꝓtectrix existat. Non aliter suo mõ dicere possumus de om̃ibus sacris singilla tim ad robur certe spei. ¶ Discipl's Gra ta sũt ista deuotiõisq̃ plenissima. Vellem igiƭ suscipe sub doctrina tã speculatiua re gulari/q̄ practica velut experimẽtali/quis sit orãdi modus. maxime ꝓuocatiuus ad lamẽtum? ¶ Magister. Tradit orator Tullius certos locos ꝫm quos amplificaƭ miseratio. sic ⁊ indignatio quos tibi pos sum nunc numerare. ⁊ ad lamentatiõis ex citationẽ inducere. qualiter a nõnullis cõ peri factum sup lamentatiões Iere. ¶ Di scipulus. Placeret adaptatio si nõ fasti diret ꝓlixitas ⁊ nõ rapina q̃dã videreƭ ap propriatiua sibi traditiõis aliene q̃ omni bus patz vltro. ¶ Magister. Veritas a quocũq̃ dicaƭ/est cõis oĩbus ⁊ singulis/q̃ p generatiões se transfert vt loq̃ƭ sapiẽtia. Nõ eñ caruit Cicero prioꝝ doctria. Sic de rhetorica Aresto. q̃ causas dat ⁊ radices passionũ. Sic de tractatu orõnis p Hug. studiosissime compendiosissimeq̃ cõdito. Sic de rhetorica diuia Guilhelmi pisieñ. Sic ḋ meditatiõibus Ansel. Bern̄. Aug. Isido. ⁊ similiũ fas esset nos remittere ad autores. ⁊ nihil qḋ nõ noviƭ efficeremus af ferre. ne corniculã alienis ornatã plumis. risui nos pberemus. ¶ Discipl's Nõ ita certe desipio. nõ ita gloriori arrogan tia nouitatũ vt ita sapiã. Sz cõsilio Sene ce sint apes imitãde. colligentes ex multis floribus fauos mellis. itaq̃ materiã afferre nõ possumus nisi cõem toti seculo. Forma vero põt esse nostra vt elementa coĩa sunt. sz p formas mixtoꝝ in species distinguũtur. Cuperẽ hoc mõ fieret inƭ nos. Modus em̄ tractãdi q̃si formalis est tollẽs sui nouitate fastidiũ ⁊ inuitãs vel irritãs ad ascensum. ¶ Magr̄ Tradidim⁹ i alio tractatu su per initiũ cãtici marie q̃nq̃ vba. ad q̃ totã scp̃turaꝝ seriẽ diximꝰ reducibilem. ⁊ ꝫm q̃ cãtabilis ẽ oĩs melodia passionũ. ¶ Disci pul⁹. Mẽte teneo/Sũt eĩ ista q̃nq̃z. Dei magnificẽtia. munificẽtia. mĩsicordia. iu sticia. ⁊ nostra miseria. ¶ Magr̄ Quid si ad pauciora reduxero sil'ondẽs ꝯcordiã rhetorice mystice ḋineq̃ cũ sectari. ¶ Di scipul⁹ Placẽt audire. breuitas em̄/me morie sil' ⁊ ordis ⁊ luciditatꝭ ẽ amica. Ma gnã q̃z soliditatẽ hz in se doctria q̃libz quã fũdat nã rex/a qb⁹ q̃ nesciũt mẽtiri gl'iaba tur Aresto. tã ml'ta didicisse ⁊ phisice. i. nã liƭ didicisse. ¶ Magister. Celeberrim⁹ Hugo pixit sicut ĩ tabula pua/radices rhe torice nãlis orõnis ĩsinuãdo colorib⁹. Ora tor q̃ppe noĩaƭ ab orãdo. Vñ noĩa ꝓuene rũt orõnibus Tullij demostenis ⁊ sĩliũm Sic autẽ incipit. Quo studio/q̃ ve affectu orãdus a nobis sit deus/ex dei mĩsicordia ⁊ nostra miseria ⁊c̃. ¶ Positis subinde spe ciebus orationis cũz diffinitiõibus/colligit se tandem ad tria que ꝓpria sunt oratoruz captantium iudicem inflectere. Primum respicit personã iudicis. Alterum personã ipsius aduersarij. Tercium respicit psonã p qua fit orõ. Hec vero tria theologice re

ducuntur ad duo p̄missa.s. ad dei iudicis
misericordiā. ⁊ ad nostrā miseriā. ¶ Disci
pulus Quo pacto sic? cum indignatō et
īmiseratio maxime solēt amplificari.ab ad
uersarioꝝ insolentia. crudelitate.malicia.
fraude.dolo.astutia.facinore.nequicia.ꝓ
teruia. ¶ Magister Dicā illud ꝙ theo
logie ꝓprium est attendere.s. aduersarium
nihil posse ad augmentum nostre miserie
deo nō ordināte vl'ꝑmittente. Propterea
Job afflictus ⁊ orator peritissim⁹/post tot
aduersantis.sathane crudeles iniurias et
ꝑsecutiōes/oraturus iudicem deum ꝓ li-
beratiōe sua/cōuertit totā aduersarij ma-
chinationem ⁊ tyrannidem in deum iudi-
cem suum:ꝑ humilem ꝯfessionem.Domi-
nus inquit dedit.dn̄s abstulit. Non im-
pugnat maledictum sathanā.nec insectat̄
vt raptorem ⁊ ꝑsecutorem:Dn̄s inquit ab
stulit. Sit nomen dn̄i benedictū. ¶ Dein-
de ꝑcussus plaga pessima scimus quid rn̄-
derit mulieri blasphemare suadenti.Qua
si vna inquit ex stultis mulieribus locuta
es.Si bona suscepimus de manu dn̄i/ma
la autem quare nō sustineamus.Ecce ma
la se de manu dn̄i nō sathane ꝯfitetur acce-
pisse. Huc accedit ꝙ omnis aduersantiū
crudelitas ad nostre cumulū miserie retor
quet̄ si nō auferat istā aut comprimat.aut
in melius vertat/dei iudicis misericordia
Nulla sane maior miseria.ꝙ̄ si remota pie
tate velit nos cum seueritate tractare. Ui-
des arbitror queādmodū theologisantiū
oratio/fundat̄ in dn̄i pietate ⁊ in misericor
dia.cum cernāt pietatem vnā dei. alteram
sāctoꝝ sanctarūq̄ꝫ omniū qui sunt tāq̄ as-
sessores iudicis habentes in cōsulendo in
sententiādoq̄ꝫ vocē suā.Porro iusticia dei
spectat ad seueritatem:punientem ꝑ torto
res scꝫ demones.vel hoīes pessimos offen-
sas peccatorū. ¶ Deniq̄ꝫ quicq̄d patimur
vndecūq̄ꝫ ꝓueniat quid nisi calamitas no
stra/q̄d nisi miseria nostra censebit̄. si non
oīno in melius vertat iudicꝫ m̄ficordia?
¶ Et certe salubrius ē.humilius atq̄ꝫ mo
destius.totā aduersarioꝝ debachationem
fremitus et hostilitatem.deuotis ꝓprius
fidei oculis retorqueri ad infallibilem di-
uine ꝓuidentie legem.ꝙ̄ ad tortorū nihil
absq̄ꝫ suo nutu valetiū crudelitatē et iram
conuertere. ¶ Mentior si nō ita practica-
uit.Ps̄.Cum tribularer inquit ad domi-
nū clamaui.Et leuaui oculos meos ī mon
tes ⁊c̄.Ad te leuaui oc'los meos ⁊c̄.Et ali-
bi alios sine numero a sacris litteris narra
tos inuenimus sic orasse. ¶ Discipulus:
Perspicue cōcordasti Hugonem secū/
⁊ cum Tullio.nostraq̄ꝫ verba q̄nq̄ꝫ sub ter
nario limitasti.qualem q̄ habet ipso signo
Thau triangulari T q̄d est signū lugenti
um salutare.signatus est.Quo igit̄ ꝓgre-
dimur longius/eo se plures offerunt q̄stio
nes ⁊ velut inexhauribili fonte sapiētie/ri-
uuli scaturiunt. Uox ista multoꝝ ē.Quid
lamentum/quid fletus noster/pōt corā do
mino/cuius ire resistere nemo pōt.qui nec
penitentia mouet̄ vt homo.qui res sic ad-
ministrat vt eas ꝓprios motus agere sinat
Qui nos tēptari vult nōne vult vt hostiū
nostroꝝ nō obuiemus insultibus.Nonne
disposuit ab eterno q̄ futura sūt vt dici va
leat illud Sibille ad Palynurū.Desine fa
ta deum flecti sperare p̄cando.Quid tādē
eget nostris vel bonis vel gemitibus et la
chrimis.qui cuius vult miseret̄ ⁊ quē vult
indurat? ¶ Sed qm̄ tl'es inuenio dubi-
tatiōes alibi tractatas/statui nō insiste-
re ꝓ hic ⁊ nunc.Cōuerto potius inquisiti
onem ad marie canticum.Si tres p̄dictas
rhetorice partes in se cōtineat/ quatin⁹ in-
flecteret dn̄m/ꝓ salute cōsequenda.nedū
sui solius.sed mundi totius satisfacienda
ꝑ lamentum dolorem ⁊ fletum.cum nihil
audiat̄ resonare nisi leticiā/gaudiū/ et lau
des.quales cōfiteor voces hic cōcrepare cō
formiter ad quattuor verba deo cōuenien
tia q̄ sunt magnificētia/largitas/pietas/iu
sticia.De nostra v̄o miseria verbum nullū
q̄r quid ad iocundum epithalamiū/ tibia
funerea. ¶ Magister Erras si miseratō
nem vllo tempe vel loco/si cantico vl' silen
tio/credideris in maria defuisse.que mat̄
ideo dr̄ misericordie/q̄r quodāmō sibi ꝓ-
prium est misereri miseris. q̄ figurat̄/ apte
ꝑ templū sine simulachro dedicatum athe
nis ipi misericordie.cui solis lachrymis ⁊
gemitibus offerebat̄ sacrificium. nō sāgui
ne hyrcoꝝ vel thauroꝝ.ū q̄ Statius.Nul
lis inclusa metallis forma dei.metes habi
tare ⁊ pectora gaudꝫ.Forsassis ista fuit ara

cuius titulum legit Paulus ignoto deo.
¶ Discipulus. Patefeceris ergo qđ loq̄ris/de lamento marie cum cantico. ¶ Proderit itaq̧ generali cognitiōe totius rhetorice cordialis. dum exemplo doctrinam firmaueris sil' ꝛ cordulā nostri psalterij decacordi quam modo tangendam accepimus cōmodius adaptabis. ¶ Magister. Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum. Ecce duo. misericordiā scʒ dei subuenientis. ꝛ miseriā pctōris timētes deum ꝛ orātis. Puto nō dubitas đ maria qn cū ꝓpha vidit oīs ꝯsūmatiōis finē. Credis preterea ꝙ nr̄e redēptiōis mysteriū fuit finis huius ꝯsūmatiōis. de q̄ nō siluit xp̄c in cruce dicēs. Cōsūmatū est. Cognoscis. subinde. q̄t ꝛ quātas/quales ꝛ q̄tiens lamētatiōis materias/secū habuerit: finis ꝯsummatiōis huius mysterij. Deniq̧ nō negabis qn maria cōseruabat oīa v̄ba hec cōferens in corde suo. Hoc ē em̄ secretarij sui Luce testimoniū. ¶ Discipul⁹. Omnibus his assentio ꝓgredere ¶ Magister.

Cōcedis insup ꝙ maria nō saciabatur dulcedine mirabili cōsiderare altitudinē cōsilij đini. sup admirabili pijssimo misterio redemptiōis generis humani. cum sil' legas de Augu. Cui⁹ sensus interiores nō erāt pfectiōis illius ꝛ pspicacie. compabil'r ad mariā. At uero legimus pit̄ in Augu. lachrimas ꝛ lamēta. ꝛ potissime circa mortem ex duplici recogitatiōe. legenda sua teste. Dū ꝓfundius secreta diuinitatis. et familiarius miseriā humane fragilitatis rimaret̄. nec referas volo lachrimas suas ad solā leticiā. q̄ subdit̄ ibidē. ꝙ lugubrem ꝛ amarissimā tūc duxerit vitā. ¶ Discipulus. Non adeo sū hebes vel incredul⁹ euāgelio/vt negē in maria fuisse lamentuʒ nec in hoc v̄sat̄ inquisitio pn̄s. Sʒ ꝯuincas peto lamentasse Mariam in cantico.
¶ Magister. Talia p̄parare non sine ve volumus. addētes ne dicēda forte nimis horrescas. ꝙ maria iugit̄ in oī meditatiōe sua ꝛ ꝯtemplatione/dicere potuit. Oculi mei semp ad dn̄m/quo ad vim cognitiuā. Et illud. fiat volūtas tua. q̄ ad indeuiabilē amoris assensū. q̄ fiebat vt nullo turbaret̄ fletu: vel lamēto/ꝯ iudiciū rōnis. qđ diuine volūtati p oīa concors erat. nihil volens/nisi quod eam velle/volebat sponsus.
¶ Nunc accipe finem. cur maria cecinerit in exultatiōe spūs magnificat aīa mea dominū? Utiq̧ q̄ magnificata erat vehemētius. Cur magnificata? q̄ respexit humilitatē ancille sue. ꝛ q̄ fecerat ei magna q̄ potens ē. vt oīno liberalissimus distributor.
¶ Proinde subdit̄ secundū in quo sum⁹ ꝛ misericordia eius a ꝓgenie in ꝓgenies timētibus eū: Progredere. tūc terribile resonabit: diuine potētie seueritatis. et iusticie tonitruū. aduersuʒ miseros ꝛ miserabiles tam hoīes ꝙ angelos supbos dispsos. potētes depositos. diuites exinanitos. Nūq̄ ptractare potuit secū maria/totā vim tante seueritatis in deo/ calamitatis pondus in hoībus nō damnatis. qn compassione moueret̄. qn ꝯcuteret̄ beata viscera sue pietatis ꝓ oībus hoībus. p̄teritis et futuris. atq̧ pn̄tibus. q̄tum in se erat/cōformit̄ ad filiū/redimēdis ꝛ saluādis. ¶ Discipulus.

Aduerto qđ intēdis. Sed videamus si recognitio diuine seueritatis dispgētis superbos potētes deponētis ꝛ diuites exinanientis/fuerit ipi nō lamēti sʒ gaudij magna materia. Iux̄ illud. Letabitur iustus. (qualis plane iusticia fuerat in maria) cū viderit vindictā. ¶ Magr̄. Letam vero nō negauerim in cōformitate volūtatꝫ ad deū sed acerbissime cōtristatā. sil' cum vnico. xp̄ē iniquitates pctā ꝛ scelera atq̧ delicta. q̄ talē dispersionē ꝛ exinanitionem demeruerunt. p̄sertim ꝓ illis quos fore redimēdos efficacit̄ p̄sumebat. ꝛ orabat verbis intus in corde formatis. ꝛ hoc ore ꝓlatis.
¶ Discipul⁹. Quid orabat. ¶ Magister. Quatin⁹ iterato resurgēt ad vnionē sublimationē repletionēq̧ bonoꝝ Nimiꝝ cum filius in cruce pendēs ꝓ trāsgressoribus orauerit. Pat̄ ignosce illis. q̄a nesciūt q̄d faciūt. Audiebat sepe talia maria recordata misericordie filij sui. q̄ suscepit isrl' pueꝝ suum. Intuebat̄ ergo maria. dum caneret cōtra supbos potētes diuites abyssum impscrutabilē miseriaꝝ. que inuocabat abyssum misericordiaꝝ ī altera abysso q̄ est cataractaꝝ dei. Cataracte q̄d aliud dicunt nisi vias occultissimas diuinoꝝ iudicioꝝ. de quibus ps̄. Iudicia tua abyssus multa. qui terribilis ē in cōsilijs super fili=

os hominū. In cuius manus horrendum
est incidere. duꝫ arripuerint manus sue iu=
dicium, dum acceperit hoc est ad se ceperit
tp̄us. vt post misericordias iudicet iustici=
as. qn̄ reprobis est intonaturus. Ite i ignē
eternum. Grande malum ꝓijci a facie do
mini. ꝛ talis dn̄i. peius dum eiecti male di=
cunt̄. Rursus malū addit̄. q̄ pgunt i ignē
Qd̓ vero subinfert̄ in ignē eternū. nec esti
mari qdem p̄t. q̄tum sit horrendū. ¶ Nō
ne q̄so hec oia ꝯferebat/ frequēti cordis cō=
templatōe beata nostra prudētissima femi
narū? ¶ Nūquid nō obsecro tot⁹ tremor
horror ꝛ dolor occupabat pios artus suos.
lachrymeq̄ de corde manabāt ex ocul'. q̄uis
in dn̄i voluntate mens immota maneret?
¶ Discipul⁹ Nō frustra dubitaui. q̄ re=
deo nedū certior de marie lamēto. sed do=
ctior ex istis similia colligere. qualia vides
seriatim/ ex p̄mo verbo magnificationis/ p
reliquū cantici pulcerrimū ordinē reperi=
ri. Nullus demonū mihi supest scrupul⁹/
de ꝯclusiōe collatiōis alterius. q̄ in oēs af
fectionū voces/ marie se mens. in hoc canti
co cum omi facilitate vertebat. ꝛ marie dū
attendo. quāta puritate. q̄ integra perspi=
cacitate/ sensus intimi cordis. p̄diti erāt/ ad
audiendū videndū odorandū gustandū
ꝯtrectandū/ interpretandū seu loquenduꝫ
spūalia cum corpalibus/ a summo celoruꝫ
vsq̄ deorsum in opibus que dn̄s volens fe
cit in celo ꝛ in terra/ in mari et in omnibus
abyssis. ¶ Est eñ ꝯtemplatio liber mētis
intuitus ad res p̄spiciēdas. circūquaq̄ dif
fusus. tāq̄ si instar benedicti sub vno solis
radio/ totus mundus collectus cerneretur
Cōiecturo de ampliatiōe cordis Marie/
dum de patre suo Salomone legit̄/ q̄ de=
dit ei dn̄s sapientiā. ꝛ prudentiā multā ni=
mis. ꝛ latitudinem cordis quasi arenam q̄
est in littore maris. Nemo fidelis dubita=
uerit/ quin amplitudo cordis incompabi=
lis maior emicuerit in maria ¶ Magister
Si ꝯcessa mō volueris cum traditione
canticordi ꝯferre. ꝯcludes facilit̄. q̄ neduꝫ
in toto cantico. sꝫ in singulo v̓bo ꝛ ad quā
libet notulā/ potuit maria sicut pitissima ꝛ
exercitatissima cantatrix/ cum organo gut
turis interioris/ v̓bula multiplicare nō
estimabilis armonie ¶ Discipl's Cō

feram alias. Nunc inuestigemus si lamen
tatiōes Jeremie coaptauerit aliqn̄ maria
cantico suo pleno lamētis cuꝫ gaudio. Et
si sic. vtꝝ plus ad lr̄am d̓ destructiōe mate
riali hierl'm/ q̄ ad tropologiā domoꝝ sub=
uersionē in aīa peccatrice. intellexerit ꝛ sen
serit/ cōpatiēdo spōse repudio? ¶ Magr̄.
Nūquid oblitus es q̄ de lamēto culpe
s̄m deum/ mōstrauimus. cuius respectu la
mentum pene vix est alicuius momēti. quē
admodū in canticis canticoꝝ. licꝫ v̓ba sūt
carnalia. sensus oīno spūalis reqrendus est
Nō secus intelligē possemus d̓ lamētatio
nibus Jeremie. imo generalit̄ in omnib⁹
hymnis. nō q̄ lr̄a negāda sit vel abigēda.
sꝫ q̄ sensus suauior ꝛ salubrior latet in me
dulla. quā p̄cipue inquirere decꝫ sponsā. q̄
se dedit statui lugentiū in tpe nouiciatus ꝛ
ꝓbatiōis sue in hoc mōo. sub spōso et ab=
bate xp̄o. ¶ Discipl's Heu mihi meisq̄
sitibus. qui totis nō dicā horis. nō diebus
nō hebdomadis/ sꝫ mensibus ꝛ annis/ ari=
di manemus. nō suspirātes. nō gementes
ꝛ flentes i hac lachrymaꝝ valle. Nūqd cer
te reprobatiōis estimabit̄ signū. Cor enim
duꝝ male habebit i extremis siue i nouissi
mo. Et quid aliud cor duꝝ q̄ cor lapideū.
cor adamātinū ꝓrsus insensibile manens
ad oms diuinorū canticoꝝ lr̄as. notulas et
voces. Ledit̄ vetus hō nr̄/ spoliat̄ bonis
fortune. tollit̄ suba. O q̄ mox defletur la=
chrymis amissa pecunia veris. cum tamē
oportuerat lamētis amarioribus/ aīam de
flere p̄ditā. flere repudiatā quā sola mors
gehennalis expectat. Ve ve q̄lit̄ expectat?
Certe demergendā in stagnū sulphur' ar=
dentis. vbi fumus tormētoꝝ ascendit in se
cula seculoꝝ. ¶ Magister Jure flemus/
dū nos flere nō possumus. Quid miseri⁹
misero. nō miserāte se? plorat Aug⁹. Cui⁹
miseric duꝫ causas inspicim⁹. ille multos a
desp̄atiōe reuocāt. alios in spem maiorē at=
tollūt. alios formāt ad humilitatē. alios i
ampliori securitate ꝯstituūt nōnullos v̓o
dānabilis ingratitudis l' inertie reos/ mon
strāt. ¶ Discipulus. Causas edissere.
¶ Magister Diuisiōes itaq̄ gratiaꝝ
sūt. Est aūt grā compūctiōis lachrymose/
donū spūssācti/ faciēs postulare gemitibus
inenarrabilibus. ¶ Dat̄ aliqn̄ grā in cor

D I

de molli ꝛ pio/q̇ualē feminens (nisi dege-
neret) hꝫ sexus. hic facilis ad lamētū com-
passionē ꝛ fletū. ¶ Dat̄ alij par grā deuo-
tiōis. q̄uis sit i eo cor virile ꝓpt̄ siccitatē vł
coplexiōis rōnē. Quis hūit excellēti⁹ stren
nuitatē cordis nālē/q̄ dauid ip̄e. q̇ puer le
onē intꝰfecit et vrsuꝫ. Qui inermis/goliad
mulc̄ tribilē aciebus armat̄ꝫ. iuasit deiecit
iugulauit. Quā magnanimus. q̄ bellico-
sus. q̄ victoriosus extiterit legimus. Nłła
tū muliercula nłłs puerulus delicatus ita
faciles stillat lachrymas q̄ faciles ad deuꝫ
ꝛ sub deo/vir talis ꝛ tātus rex dauid/oran-
do fūdebat. Testes sūt oēs psalmi sui. pnīa
les p̄cipue. q̊s lachrimis rugitibusq̄ꝫ lamē
tis gemitibus assiduis plenos liq̄t. ¶ Sūt
alij se magnanimes p arrogātiā reputātes
iudicio q̄ꝝ/flere indecoꝝ in orōnibus aut
cāticis ¶ Sūt q̇ lachrimaꝝ laudāt lauacꝝ
sꝫ eas haurire ꝺ puteo cordis p/cordā me-
ditatiōis. ꝛ in peluim oculoꝝ imittere/sūt
inertes. Est in alijs/fons cordis/limo reple
tus t̄rene cogitatiōis. vt scaturire nō vale-
at. ¶ Vult alios ds in humilitate sicca cor
dis custodire. ne ex effusiōe lachrimaꝝ sup
biāt. ¶ Supplet in alijs/carētiā intrinsici
doloris cordialis. p dolores exercitatōnis
corpalis multis modis. vt q̇ nō hn̄t irrigu
um supius in corde quo delectēt̄ balneati
nec inferius q̇ purgēt̄ abluti/ipsi/tāq̄ ferrū
vel es vel argētū/ponāt̄ in camino tribula
tionis. aīas clarificare vel emollire valent̄.
¶ Sunt qui nauseāt sup māna delicatissi-
mo verbi dei. suspirātes ad allium/vel pe-
pones. vel carniū ollas egypti. carnales. s.
delectatiōes in fabulatiōibus. in rumori-
bus. in desiderijs mundi continuis. P̄n̄t
aliq̄n̄ tales plorare fatentur. sed fletu secu-
li. nō s̄m deum quē iteꝝ deflere necesse erit
q̄ mortem operat̄ tam culpe q̄ pene eterne
Videbis alios qui p̄sentis miserie curas/
rumoresq̄ꝫ vndiq̄ꝫ alienas iutiles. imo no-
xias veroq̄ꝫ lamento cōtrarias/ semp accu-
mulant ¶ Discipulus Vetas ergo flere
damna seculi mortes parētū. subuersiōes
regnoꝝ. strages corpoꝝ. Ubi erit illud aplī
flere cum flentibus/vbi pietas naturalis?
vbi xp̄iana charitas? vbi cōpassio ꝓximo-
rum? ¶ Magr. Fortiter impellis si nō
restitero. aut si non cautus aliorsum decli

nauero. Utrūq̄ꝫ difficile. sed armabit nos
gladius biceps. verbi dei viāq̄ꝫ faciet eua-
dendi. Paratus est hic gladius apire sepē
obicis tui. diuidēdo lamentū. iuxta diuisi
onem circūstantiaꝝ. potissime finium. qđ
fiet theologice. si fodiamus originē lamen
ti/s̄m duplicē moralis scaturiginis sue ve-
nā. Hec vena certissime amor ē. ¶ Quis
enī flet/nisi q̄ ledit̄ amor suus. s. qđ amat
in se vł in altero? Porro ph̄i s̄m diuisionē
boni triplicis. triplicem amorē posuerunt.
Theologizās siquidē Aug⁹. coartat amo-
rem sub duplici fine. simul cum origine ꝓ-
portionali dicēs. q̄ est amor sui. supple vel
suoꝝ. vsq̄ꝫ ad cōtemptum dei p inobedien-
am peccatorū. Et est cōuersus ad priorem
euersum. qui est amor dei vsq̄ꝫ ad contem-
ptū sui supple ꝛ suoꝝ. ¶ Discipłs Non
refugio diuidentē hunc gladiū. si viam pa
tefeceris p eū ¶ Magr̄ Dum q̇s flet
damna bonoꝝ tpalium s̄m aliqđ gen⁹
boni. vel honorabilis. vel vtilis. vł delecta
bilis ex primo amoris sui in finem cōtem-
ptus dei nemo xp̄ianus dubitauerit. quin
pessimus sit ꝛ deflendus fletus iste. ¶ Di
scipulus Nec dubito sed medium inue
nio. qui nec ad deum dirigit̄. nec ꝯtemnit
ip̄m. qualis ē pius amor naturalis bonus
de genere. ¶ Magr̄. Pellis iteꝝ ad ali-
ud deuium si sit aliquis actus indifferens
int̄ bonū morale ꝛ malū. ꝛ int̄ bonū meri
toriū ꝛ malum demeritoriū. Declinemus
ad p̄ns talem introitum. ꝛ dicam⁹ sub cō-
pendio ꝺ fletu deliberato. bono vel malo.
ex vltimo fine deo. cum circūstantijs ad fi-
nem illum positis vel neglectis seu reiect̄.
Nō enī agit homo lamentū in genere sed
agit lamētū in nūero. teste Aresto. q̄ actio
nes sunt singularium. Fit igit̄ lamentum
cum circūstātijs ꝛ fine. ¶ Quisquis g̊ flet
deliberate tpalia vel seip̄m/aut addit cōdi
tionē deo quā apponere xp̄c docuit/tā ver-
bo q̄ exēplo suo. Uerūtamen nō sicut ego
volo sed sicut tu. Fiat voluntas tua. ꝛ ita
plorat meritorie. si dicto suo/non dissentit
affectus vel effectus suus. Si v̊o ꝯditionē
hmōi/nec affectus nec effectus plorātis ad
diderint actu vel habitu/lamētū iā ē seculi
non s̄m deū ꝛ mortē opat̄. Loq̇mur tn̄ (vt
exp̄ssimus) ꝺ fletu humano scꝫ libero. Nō

em̄ est in ꝑtāte nr̄a/ qn̄qȝ multis visis aut
sensatis nō plorare. ꝯnitente etiā volunta-
tis affectu ꝓ tpe. ¶ ¶ Discipulus. Sūt
aliq̄ qui nec vno mō nec alio mō flere pn̄t
etiā dū affectāt. q̄liṫ implebūt illud apl'i ꝓ-
missū. flere cū flētibus? Sūt q̄ lamētatiōi
bus ita sūt absorpti seu depssi/ ꝙ gaudē cū
gaudētib⁹ vim nō hn̄t. ¶ Magr̄ Una
est ꝑ oīs passiōes coīs difficultas ꝛ si q̄dē
desit facultas/ sufficit ꝛ supplet voluntas.
Ecce dȝ aliq̄s mō flere cū flētibus gaudē
cū gaudentibus nō inuenit fletū. desideret
aut desiderare cōcupiscat. imitādo psalmi
stā. Cōcupiuit inq̄t aīa mea desiderare iu
stificatiōes tuas in oī tpe. Ualet hoc ꝯsili-
um ī multis ꝛ apud multos. tn̄ maxīe par-
uulis in xp̄o. nōdū hn̄tibus exercitatos sē-
sus ꝑ cōsuetudīe boni opis. aut q̄ tempta-
tionū pōdere vel inteṙ⁹ vel exterius cōtur
bāṫ. dū in eis obtenebraṫ intellect⁹ alligaṫ
affect⁹. obturbaṫ affat⁹. tolliṫ effect⁹. Sup-
petūt exēpla plurima ꝑ p'lalitate scādaloꝝ
vt a carne sicut in leprosis ꝛ philocaptis ꝛ
egrotis. vt a mūdo sicut in calumniā passis.
spoliatis. carcerat[ꝛ alijs mille modis vt a
diabolo. Demū a diabolo. nullus ē q̄ se ab-
scōdat q̄ circūit assidue q̄rens quē deuoret.
¶ Sit aliq̄s cui dedit ociū ds vacādi si- L
bi. sit segregatus in heremo vl' cenobio
ab hūanis turbinibus/ q̄ꝙ nō ignoret bel
la opīones ve belloꝝ cū ceter[. De q̄bus ait
Greg⁹. ꝙ necesse ē multa mala ꝑuenire vt
malū valeant sine fine nunciare. Aut si sit
talis ī seculo. ad quē nihil de regimīe pub-
lico spectat tpali vel eccl'iastico. Aut forte
nihil ꝑcipit auditu d talib⁹ q̄lis erat ī pal-
ma vas balsamice ꝯtēplatiōis et seraphice
sursū deuotiōis maria magdalene. q̄lis al
tera maria egiptiaca. q̄lis ꝑmus heremico
la paulus. Querīṫ si fas sit cuilibȝ talium/
nec lugere nec gaudere pro ꝓximis q̄s reti
nens mūds/ exagitat vicissitudinib⁹ infinit[
Hoc nō absurde q̄ri sciet ille/ q̄ ꝯgnouerit
plures acerrimos pati scrupulos. si nō de-
fleant belloꝝ varios euētus. mutatōnesqȝ
regnoꝝ. Sapiēs ē dicūt alij/ q̄ nō curat ī cu
ius manu mūds sit. Quid si ꝑeunt pictura.
Tales ꝯrie ꝯditiōis referūt seneca. et flac-
cus pl'us. (Unus/ puto eraclitus) ad oēm
occursū hoīm/ ridēdo cachinnabat. Adeo

nihil serium sibi fieri videbatur. Alius de
mocritus. humanos incessanṫ deflebat er-
rores. de q̄ mirādum dicit flaccus. vn̄ ocu-
lis/ tātus suffecerit humor? ¶ Nemo in ꝑ
mis obligaṫ ad lachrymas exterioris ocu-
li. sufficiunt ille cordis. seu iudicij ratōnis
q̄ nihil aliud dicunt q̄ꝫ cōpassionez aliene
miserie. q̄ cōpassio interior/ desiderat sub-
leuationē facere/ ꝓut oportȝ ꝛ quō oportet
cum ceteris circūstātijs. si facultatem hēt.
¶ Nullus ꝑterea teneṫ ꝑ q̄libet tpe vl' in
cōmodo. cōpassionē affectualē vel effectua
lē accipe. dum occupatio suppetit ī affectio
nibus. ꝛ opibus alijs. saltē bonis. et si n̄ eq̄
vel magis bonis. Non em̄ teneṫ hō sp ad
melius faciēdum. Tollit hec doctrīa scru-
pulos ab oībus d q̄bus inq̄ris. si se circa di
uina ꝛ spūalia sepius afficiāt humanis af-
fectiōibus nō inspectis. q̄bus obuiare suū
nō ē. nec ex officio vt supponiṫ. nec ex neces
sitatis articulo. dum ꝑt afflictis ꝓbabiliṫ
aliunde succurri. ¶ Ceteꝝ nemo pius ꝛ sa
piens/ imitator eē dȝ alterutrius pꝫoꝝ q̊s
inducis. qꝛ miseriā alterius ridere. ī tempe
rātis ē ꝛ supbi. Dolere vō q̄ualibȝ sortē hu
manā/ intolerabilis ē miserie l' inuidie stul
tissime. de q̄ in Job. Stultū occidit inui-
dia. Et satiricus. Inuidia seculi nō inue-
nere tyrāni. tormētum maius. Et flaccus.
Inuidus/ alterius reb⁹ marcescit opimis.
Hinc q̄dā cum vidissȝ tristē alium. euenit
tibi inq̄t aliq̄d mali. aut alt'i aliquid boni.
¶ Rursus appropriate. ꝑ xp̄ianis/ sci- DS
entibus illud apl'i. Diligētib⁹ deuȝ oīa
cooperāṫ in bonum. ꝛ ꝙ dei ꝓuidentia in
sui dispositiōe nō falliṫ. Addimus ꝑ sere-
natiōe ꝯsciētiaꝝ de q̄bus inquiris. ꝙ secu-
re pn̄t in oī recogitatiōe miserie tempalis/
sit illa ꝓpria/ sit coīs in solacium recipe oīa
q̄ scripta sunt de patientia tribulationū su
stinenda. queādmoduȝ Petrus admonet
omnē curā nostrā. ꝛ solicitudinē pijcere in
eum. nō solum tuā de te. sed omnē de omi
bus. ¶ Neqȝ em̄ tibi plus oneri debet esse
cura vel solicitudo aliena q̄ꝫ ꝓpria/ vt non
excutias istā ex humeris tuis sup deuȝ. Le-
ge queādmodū xp̄c in cruce tāq̄ꝫ gratia dei
dilectissimā cōmendauit matrem suo dile-
ctissimo discipulo. nec postmodū d matre
verbum vllum inuenies. Hoc itaqȝ exem-

plo docemur/cruci religionis affixi. domū patris ⁊ matris obliuisci ⁊ esse sup terram sine pr̄e sine matre ⁊ sine genealogia. Quisq̄s ista cōpleuerit. serena pace gaudebit. in vtrāq₃ paratus fortunā tpaliū vel dextrorsum vel sinistrorsū. quasi neutrius ptis existens. nisi quā deus mōstrauerit eligendā. nō ꝙ non oremus ꝓ pncipibus ⁊ amicis/ iuste certantibus. sed ꝙ oīno voluat̄ ⁊ terminet̄ ad hoc centrū. Dīo. fiat voluntas tua. Nūquid hoc mō resistentes inuicem apud danielē angeli/ hn̄t sub expectatione diuine dispositiōis ꝯcordiā. ¶ Potes addere ꝙ ꝓ varietate circumstātiaꝝ/ expedit nunc diutius frequētari lamentum. nunc vero gaudiū spūs plus assumi. Exemplū de duobus fratribus. ꝯclusis in carcere penitentiali. Unius meditatō magis erat ad penas inferni quas demeruerat. alteri⁹ ad gaudia padisi q̄ spabat. hic scd̄us/ pulchro vegetoq₃ corpe. alter squalida cute. vix ossibus herēte. sn̄ia patꝝ/ in eis par meritu₃ iudicauit. ¶ Postremo teneat̄ Pauli determinatio cum sapiēte. omnē tristiciā seculi/ a corde pellendā. Qd̄ salubrit̄ pōt ad oēm passionē/ sit gaudium/ sit ira/ sit desideriu₃/ sit timor qn̄ nō est ꝓm deū/ apte trahi. Nō est autē ꝓm deum. si tollat aut nō edificet/ debitum religiose deuotiōis affectum vel effectum vel intellectum cū affectu. ¶ Discipulus. Ue miseris q̄bus licebat flere sibimetipsis totos intēdere. vacare ⁊ videre/ qm̄ suauis est dn̄s. Qui nihilominus se derelinquūt nec se nec alios digne flentes Qui rumoꝝ fabulatiōibus indulgent. sed nō vt lex tua dn̄e. Qui gratis occupāt̄ nil ꝓfuturis. cogitatiōibus vagis. q̄bus cum se oblectauerint dicēte seneca. tristes manēt nec sibi nec alijs vtiles. Inutiles crebro. qr tpa furant̄. rem p̄ciosissimā. nec rediturā. Graui postremo se false onerāt impediūt circūligant mergunt. p murmur. p detractiones. p leticias de casu inimicoꝝ. p crudeles incompassiōes sup pditiones aīaꝝ. gaudētes de partialitate. valitura nihil aliis. obfutura plurimū sibi. Dicunt tamen hoc agimus ⁊ q̄rimus vt oremus attētius imo vero vt sedulius vos dānetꝭ. ¶ Magister. Intras satyram cui nulla poterit par esse tragedia q̄n potius redeamus ad beate nostre lamentum. qd̄ nobis sit in exemplar fructuose lamētatiōis. ¶ Discipulus Nescis q̄tum doleā plen⁹ indignatione spūs. ¶ Magister Uide ne lacu₃ intres quem fodisti gemēs frustra. fer eos q̄s nō habes phas corrigere. timori quoq₃ dei locum linque. ¶ Discipulus Conferamus laudo ō beata pulcherrima mulieꝝ nedum quonā mō lamentata sit ⁊ plorauerit. sed ō quolib₃ vniuersalit̄ affectu/ qualr̄ vsa fuerit in canticis. et hymnis canticordis. hoc est in exultatiōe cordis sui. Certe nos interea deserāt mordaces ⁊ noxie curarum musce. mentis irruentes oculis ⁊ suauitatem deuotiōis cum sabbati tranquillitate/ pdentes. ¶ Magister. Reficiat tn̄ antea/ nostri laborē multiloquij q̄es oportuna silētij. Cras agem⁹ vt voles. Cuiuslibet interea singillatim apud se vigeat recordatio. lamentū nutriēs ⁊ ꝯfirmās timoratum apud deū. qr mīsericordia eius a progenie in ꝓgenies timētibus eum.

Sequuntur decem N

et octo ꝯsideratiōes. ¶ Prima sit mīsericordia dn̄i timētibus eum. Letet̄ cor meu₃ vt timeat nomen tuū. nomen sanctū et terribile. Scio canēte te beatissima virgo teste ꝓphetico ꝓmone. qr beneplacitū est domino sup timētes eum ⁊ in eis qui sperāt sup mīsericordia eius. Iūgit̄ merito spes de misericordia/ ad timorē de iusticia. Sicut enī nomē dn̄i reddit̄ scm̄ ⁊ suaue sperantibus s₃ ne dulcedo mellei spūs plus comedat̄ q̄ satis ē/ terror addit̄ districtioris iusticie q̄si salis ad saporē. ¶ Terret te o aīa. de⁹ vltionū dn̄s. deus iustus ⁊ iusticias diligēs. alliciat mīsericors in eēntia. ⁊ miserator ī efficacia. dn̄s suauis et multum misericors. Damnat te thronus iusticie. adi cum fiducia thronū mīsericordie dum lic₃ appellare. dū adhuc dies est compatiōis. dum misericordia sedet in throno suo q̄ exuperat iudicium. Caue ne differas. quousq₃ dn̄s accipiat tp̄us a te/ tunc vtiq₃ iusticias iudicabit nec appellare licebit. Ecce confugit ad thronū mīsericordie. re⁹ iste o beatissima virgo regina mīsericordie. defēde iura curie regni tui cū filio tuo. dū sedes a dextris ī ea. dū tp̄us ē miserēdi. Defer appellatiōi mee.

suscipiens eam ad te. Nō remittas ad se=
dem iustice. qm̄ terribilis ē nimis ⁊ aggra
uans ⁊ insustētabilis ira eius. Horrendū
ē deniqꝫ incidere i manus eius. dicit apl's.
¶ Audio qd moneat. imo iubeat misicor
dia. Si vis misicordiā fac misicordiam ⁊
ama eā: sua leges curie q̄s dictat misicor=
dia. Quales leges? Dimittite ⁊ dimittemi
Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimi. Date et
dabit̄ vob̄. In q̄ em̄ mēsura mēsi fueritis
remetiet̄ ⁊ vob̄. Deniqꝫ iudiciū sine misi=
cordia fiet ei q̄ non fecerit misicordiā. Re=
mota misicordia. ⁊ q̄s iudiciū sustinebit?
¶ Credo dn̄a q2 sic ē. adiuua icreduli=
tatē meā. Cōsci⁹ itaqꝫ sū mihimetipi ꝙ
ex corde desidero dimittē debitorib⁹ meis
sicut ⁊ vult ⁊ p̄cepit misicors fili⁹ tu⁹. sꝫ tre
pidat ꝯscia sup effectib⁹. Desideriū paupe
ris exaudiet dn̄s p̄paratione ꝯcupiscent[dis=
mittē mag[aspiciet / ꝙ ad exhibitiōeꝫ opis
¶ Si nō sat[effecero qđ in me fieri ꝯcupi
sco. vt dimittant̄ mihi pctā mea. fiat mihi
s̄m desideriuꝫ. q̄lit̄ ea cupio mihi dimitti.
dimittā ⁊ debitorib⁹ imo gn̄alit̄ vniuersis.
Desideret igr̄ misicors fili⁹ tuus. O regia
miscdie. desideret te orāte q̄tinus mihi di=
mittet pctā mea. certe cū sibi suppetat posse
in oī qđ desiderat (si desiderare dici pōt)
dimittet. vtiqꝫ talem me faciet cui dimittē
iā sit op⁹ iusticie sue. q2 ꝓmissiōis. dimittite
⁊ dimittet̄ vobis. Dicā tn̄ aliq̄ q̄ꝫ mihi vi
det̄ eē testis ꝯscia / si fallit̄ corrigat̄. Dimit=
to tl'i deuotōe cuilibꝫ debitori ꝓ xp̄o i vita
rea. ꝙ nullū volo reū fieri debiti pene ge=
hēnalis ⁊ tādē a padiso secludi. Absit hec
iniq̄tas tā crudel'. Dimitto rursus tl'i rōne
ꝙ nll'i vellē penas iferri vel pene sē. vijs iiu
stis. Nll'as isup molestias ꝓcurare fieri. iu
ris ordie (q̄ tu⁹ ē o d̄s) intrupto. Si aūt p
te aut tuos indices s̄bordiatos. iudiciū in
fligis ad correctōꝫ maloꝝ. ⁊ inocētiū suble
uationē aut ꝯsolatōꝫ. bn̄dict⁹ tu i oib⁹ opi
bus tuis. q2 iusta sē i oib⁹ vijs. ¶ Oro pla=
ne mihi sic dimitti iniq̄tates meas. p afli=
ctiōes i pn̄ti. s̄b māu mīe tue. q̄tin⁹ n̄ reser=
ues eas. vbi ⁊ qn̄ horrēdū ē incidē in man⁹
damnāt[iusticie tue. Da mihi misero. mr̄
mīe. q̄tin⁹ miserear aīe mee placēs deo. ha=
beā odio iniq̄tatē. q2 q̄ diligit iīq̄tatē odit
aīam suā. Quid āt infelici⁹. qđ crudelius.
ꝙ odire aīam suā. q2 qui sibi nequā / cui bo=
nus? ¶ Sētio dn̄a mīe. sētio fateor. ⁊ si ne
gare p̄sumerē. mētiret̄ iniq̄tas sibi. Sentio
ve misero mihi commotiōes aliqn̄ varias
aduersus sit'es mihi pctōres. aut min⁹ pctō
res. p̄serti si mihi aut meis v̄bis l' opib⁹ mo
lestias inferūt eē si iuste sēq. Renitor o dn̄a
dū veniūt cōmotiōes ad iudiciū supioris
rōnis. vellē nō moueri. nō irasci. nō formi
dare. nō ꝯturbari. sꝫ impfectū meū videt̄
oculi tui. gemo s̄b pōdere veter[hoīs mei.
velle pacis mihi adiacet. sꝫ posse nō iuenio
¶ Fiat dn̄e volūtas tua. sicut i celo ratōis
sic i t̄ra sēsualitat[. Sꝫ hoc aliqn̄ dat̄ nō ex
toto pfecte. q̄usqꝫ absorpta fuerit mors i vi
ctoria. laborabo et onust⁹ ero ꝙ diu sū pe=
grin⁹ a te. Onerat corp⁹. onerat q̄tidianuꝫ
op⁹ onerat peccās ꝓxim⁹. onerat diabolus
astut⁹. caro blādicijs. mūds angustijs demū
sicut onus graue grauate sē sup me iniq̄ta=
tes mee cū oībus iiusticijs. ¶ Succur=
rant obsecro q̄drige tue. q̄drigeamina=
dab q̄ volūtari⁹ inēp̄tat̄. Benigne fac dn̄e
i bona volūtate tua mecū. i. bn̄ ignite age.
cū q̄drigis his v̄tutū ignit[. vt helye. Sub
leuēt fides spes ⁊ charitas. veniāt eq̄ tracto
res q̄drigaꝝ. cū ortis q̄ttuor v̄tutū totideꝫ
cardinaliū. Ista septē onera molestiarū fi=
des onus corpis. spes onus opis. charitas
onus ꝓximi pctōris. Prudētia supet astu
tiā. tpantia ꝯcupiscētiā. fortitudo tristiciā
Iusticia postremo oēꝫ neq̄ciā. ¶ Letet̄ cor
q̄rētiū dn̄m. iubꝫ hec (v̄go suauissima) fi=
lius tuus tot⁹ desiderabil' p ꝓbam. Fiat i
me qđ iubet. Fiat qđ seq̄t̄. Querite dn̄m et
ꝯfirmami. q̄rite faciē eius sp. Ita dn̄a sim
numeratus i gn̄atiōe q̄rētiū dn̄m. q̄rētiuꝫ
faciē dei Iacob. Ve qđ tibi ⁊ leticie pctōr
stolidissime? Nūq̄d nō audis. nō ue paue
scis v̄bū sapiēt[? Nōne decēt stultū delitie
nō leg[ꝙ melius ē ire ad domuꝫ luctus ꝙ
ad domū ꝯuiuij? Et rursus. Risū reputa
ui errorē. ⁊ gaudio dixi. cur frustra decipis
¶ Sꝫ ex aduerso. ꝯsolātē ⁊ ꝯsulentē audio.
delectare i dn̄o ⁊ dabit tibi petitiones cor
dis tui. Tot⁹ deniqꝫ psalmoꝝ decursus ini
tat ad exultatōꝫ. gaudium ⁊ laudē. neduꝫ
hoīes. sꝫ generalit̄ oēs creaturas. Hinc de
hoibus i spāli. Btūs hō q̄ scit iubilationē
Quid aūt ē iubilus nisi gaudiū cordis in=

tensum.qđ nec retineri pōt intus nec foris
exp̄mi. Hilarē ad extremū datorē diligit
đs. Onerosa res dn̄o suo. ꝟuus tristis. De
lectat alacris hilaritas obsequēt. Qualis
honor dn̄i si ꝟuus sp̄ horreat eū tortorem
vt delusorē. vt irrisorē ꝛ tyrānū? ❡ Crude
lē litē hāc (o aīa xp̄iana) iā scp̄simus abso=
lutā ex aplica distinctōe đ tristicia ꝛ leticia
ꝟm deū. ꝛ ꝟm seculū. ꝟm veterē ꝛ nouū ho
minē. Ceterꝝ finis ꝛ intētio/ leticie tue no=
mē imponet. si timorata. Letet (inqt ꝓpha
ad dn̄m) cor meū. q̄ fine? vt timeat nomē
tuū. Si cū modestia. Gaudete in dn̄o sp̄.
Seqt. Modestia vr̄a nota sit oib⁹ hoibus
Si suauis i spū scō. Si grata. si seria. si mo
desta. si subtrist i veteri hoie. si verecunda
corā dn̄o. si vilis sibi speret in mīa dei. si la
crimosa cū decore. si q̄rulosa cuꝫ pace. exul=
tabūda cuꝫ timore. ❡ Cōmonitio deniqꝫ
sapiēt. Qui diligit dn̄m timete illū ecce ti
morē. Deinde đ mīa ꝛ leticia sil' in oblecta=
tionē. i. oēm lactatōꝫ. vob veiet mīa. Recte
qdē ad marie cāticū. ꝛ mīa eius a ꝓgenie i
ꝓgenies timētib⁹ eū. Vn̄? ꝓpt generale in
oēs beneficiū. Magnificat anīa mea dn̄m
Initiū qđdā tāgēs modū expositiōis mo
ralis seu tropologie lamentionū Jeremie.
❡ Aleph Quō sedet deiecta ꝛ eiecta
ciuitas aīe mee. ꝑus plena pplo. vtutū
oīm. nūc sola ꝛ solitaria facta loc⁹ spinarū.
ꝛ vepriū pctōꝝ. Facta ē ipsa ꝑus dn̄a gētiū
ꝑ subiectōꝫ passionū oīm. nūc velut mr̄ vi=
dua. nō hn̄s viri dei sui ꝓtectōꝫ. aduersus
tyrānidē demonioꝝ. Ipa dudū ꝑnceps ꝓ
uinciaꝝ q̄ sē sensus sui iure subditi suo ꝑn
cipatui. facta ē eis sb tributo/ durissime ꝟui
tutis. in luto luxurie. paleis supbie. lateri=
bus auaricie. fornace ferrea totius miserie
❡ Beth Plorās plorauit assidue. i afli=
ctiōis nocte. ꝛ lachryme ei⁹ voluūt i maxil
lis eius exterius. Nō ē q consolet eā ex oib⁹
caris eius. angelis ꝛ scīs caris eius. ꝛ oīs
amici eius spreuerūt eā q2 vident a sponso
spretā. ꝛ facti sē eius inimici. zelātes aduer=
sus miserā ꝛ reā. ꝓ honore dn̄i quē offēdit
❡ Gymel Migrauit iudas/ deserēs ani
mā meā ne ꝯfiteret. ꝛ hoc ꝓpt afflictōꝫ cul
pe totiēs repetite. ꝛ multitudinē ꝟuitut ve
recūde. quā hꝫ totiēs iterata/ nec valitura
ꝓpt ꝯtinuū recidiuū confessio. ❡ Deleth.

Vie syon. q̄ sunt itinera. qbus anima
scandit ad speculationē diuinorū. lugent
dū materiā dant lugēdi. eo q nō sit bon⁹
ꝛ altus cogitatus. q̄ veniat ad solennitatē
gaudētis affectus. Oīs porte eius. sensus
vicꝫ exteriores. sūt destructe ꝑuersis secāti=
um securibus. Sacerdotes eius/ vires supi
oris rōnis. gemētes ꝓ voce exultationis et
cōfessiōis. ❡ Virginales olim affectiones
sue sunt squalide turpes ꝛ fede. Quid plu=
ra? et ipsa tota est oppssa amaritudine vi=
cioꝝ. ꝓ suauitate sanctoꝝ bene olentiū vn
guentorum.

Sequitur tractat⁹ se

primus principalis prosaicus. de mēte cor=
dis ꝛ cognitione dei super illo sexto versu.
❡ Fecit potentiam in brachio suo. per no=
tulas centum quinquaginta.

❡ Notula prima.

Fecit potentiam in brachio
suo dispersit superbos men
te cordis sui. Consideremu⁹
attenta mēte cordis nostri.
nos qui tota anima magni
ficare dominū qui deuꝫ to=
ta mente/ ꝛ corde ꝑfecto diligere ꝑcipimur.
Audiamus quid in hoc cantici tono/ no=
tauerit iuuēcula tympanistria. cui⁹ mens
hūilis ꝯtēplata ē multa sapiēter. Dispersit
inqt supbos. Hoc sufficere videri poterat
ad cōfusionē supboꝝ. ad collaudationem
humiliū ad potentiā diuinam in suo bra=
chio cōmendandā. etiā si nō additū esset,
mēte cordis sui. Sꝫ firmissime teneamus.
nihil i hoc tractatu cāticoꝝ supfluū. sicut
nihil esse diminutū. q2 nimirū spū sancto
dictāte sapiēt editū ē. cuius ꝑfecta sūt opa
cuius i eloquijs nec vnū iota nec vnus pit
apex. ❡ Intelligēdū tn̄ est i primis (ne no
strā fallat inuestigationē/ nominū/ vel eq=
uocatio vel ignorātia) qd vocet mens cor
dis. Lucidius hoc cognito/ patebit integer
ꝛ multiplex hui⁹ ꝑticule sensus. ❡ Mens
ꝛ si ꝓ vi memoratiua qnqꝫ sumit. vt cū di
cimus. mens meminit huius. nihilomin⁹
ad pn̄s coartabit acceptio ad illud qđ emi
net. ꝛ ē ꝑcipuū i creatura rōnali vl' intelle=
ctuali. Vn̄ ꝛ mens ab iminēdo dicta ē. vel
a meliore. vel a mēsura. qm̄ ꝛ illud qđ emi

net/ ꝛ simplicissimū ē in vna quaqꝫ re/ men
sura alioꝝ in tali re ꝯsistendū est. Volum⁹
aūt in p̄mis incedere grossa ꝛ palpabili fi=
de/ plusq̄ p̄hica ꝛ subtili determīatiōe. quē
admodū ꝓ simplicibus et idiotis (fideli=
bus tñ) cudit̄ hoc opusculū. Cuius titu=
lus ēē p̄t. de mēte cordis. seu ꝺ triclinio cor
dis. in q̄ p̄sidet tāq̄ architriclinus. spūs rō
nalis ƀm tres māsiōes. seu cenacula vel ta=
bernacula cordis sui. Cōstituam⁹ idcirco
q̄d ꝑ nomen mētis voluim⁹ intelligi. Nec
obstrepet aut ꝯ̄dicat q̄spiā ꝯtentiosus acce
ptiōi. nā noīa sūt ad placitū. Cū p̄terea ꝓ=
cessus apire poterit ꝯgruā impositiōis rō=
nē. Dū aūt q̄rit̄ de re: stultū ē dicit Diony=
sius ꝯtēdere de noīe. Mens ē portio. l' po=
tētia creature rōnalis. q̄ facta ē capax dei. ꝛ
eius p̄ticeps eē pōt. Consonat hec descp̄tio
p̄hicis ꝛ theologicis traditiōibus. Sed hꝫ
p̄limas q̄stiōes. q̄ vix etiā ab ip̄is litteratis
p̄nt termīari. vt de q̄dditate potētiaꝝ anie
rōnalis. de ip̄aꝝ diuersitate et idētitate cū
eēntia. De numerositate ꝛ officijs. ꝛ hmōi
ceteris. ¶ Placeat igit̄ rudior māifestatio
ꝛ dicat̄ q̄ rōnalis vel intellectualis creatu
ra/ noīat̄ vti mēte sua imo seip̄a tāq̄ mēta=
lis tūc ērñs/ dū tota ꝯuertit̄ ad solū deum
tāq̄ ad obiectū suū. vnū. primū. supremū
optimū. eternū. p̄cipuū ꝛ sūmū. ¶ Te=
neat̄ interim ista descriptio seu q̄d noīs
mētis. At ꝓinde methaphisicales cessant
inq̄sitiōes q̄les notate sūt. de q̄dditate rea=
li mētis. de mō quo p̄t clare ꝛ nude ꝑcipere
solū deū vel ferri in euꝫ. Rñdeat etiā quis
idiota fidelis interrogatus. q̄ q̄lis ꝛ quāta
ē mens tua? Rñdeat inq̄uā. mens est anīa
mea: dū ip̄a ꝯuertit̄ ad deū solū. tota et so
la. ad solū ꝛ vnū. Sic sonat initiū vulgati
autoris etiā puerꝪ inculcatū. Si ds est ani
mus vt nob̄ carmīa dicūt. Hic tibi p̄cipue
sit pura mēte colēdus. Ecce q̄ mētis offi=
ciū ē p̄cipue colere deū. ¶ Quo stabilito cō
festim elicere fas habem⁹ rōnes aliq̄s. cur
ad hec v̄ba dispsit supbos additū est mēte
cordis sui? ¶ Una rō ē. si respiciam⁹ ad p̄=
mos parētes nr̄os Adā ꝛ Euā/ q̄s cōdide
rat ds ad sui ꝯtemplationē clarā et serenā
ꝓ statu vie/ quā ꝯtemplationē/ fuisset ī glo
ria visio facialis subsecuta. Ue tibi super=
bia. Ita eñ mente a primis parentibus di

spergi. ꝑ diuini brachij potētiā demeruisti
vt iam heu nos infelicissima ꝓles: nullū
mētis habitaculū in cordibus hr̄e potuisse
mus. sicut nec deū cognoscē. nisi mi̇ꝑicors
ꝛ mi̇ꝑator dñs nr̄ ihesus xp̄c. potēti v̄tute
ꝓuidisset. Deū q̄ppe nemo vidit vnq̄ ait
Johes. sed vnigenitus q̄ ē in sinu p̄ris/ ip̄e
enarrauit. Pōt altera rō sumi. si respect⁹ ha
beat̄ ad apostatas angelos. q̄s ī tantā cona
ta ē attollere celsitudinē. stulta sue mētis p̄
sūptio. vt diceret p̄mus eoꝝ. Sedebo in la
terib⁹ aq̄lonis. ꝛ silis ero altissimo. Mens
v̄o nimiū sublimata. nimiū etiā p̄cipitata
ē. sil' ꝛ dispsa. Ad hoc eñ q̄dā in alta tollū
tur vt lapsu grauiori ruant. finisq̄ ad alta
leuatis ē ruere. Quereret hic scrupulosior
aliq̄s. Nūquid hñt demōes ipsi corda. cū
corpa non habeant. p̄sertim carnalia. cuius
modi substantie cor eē comptū est. Atuero
si deū hr̄e cor/ trahimus de scp̄turis (vt di=
cimus filiū eē de corde p̄ris. Iux̄ illud ps̄.
Eructauit cor meū v̄bū bonū) nemo iure
negabit/ posse cordis nomen angelis attri=
bui. cū de insensibilibus creaturis. inueni
amus dictū. transferent̄ mōtes in cor marꝪ
Transeam⁹ idcirco nūc ꝛ alibi digressiōes
morosiores īducē/ ꝑ ꝯcordātias m̄ltiplices
vbi stati ꝯstare nō p̄t de varijs acceptiōib⁹
terminoꝝ in scripturis. Ex quibus accipe=
re paucas. ad ꝓpositū qđ in manibus ha=
bet̄ suffecerit. ¶ Hoc indulto poterit ꝛ ali
us sensus elici. ꝯiungēdo hoc complexum
mēte cordis sui. dispsit supbos. sicut ī Ge=
nesi dictū ē. tactus dolore cordis intrinsec⁹
cū dispsit ꝑ diluuiū generale omnē carneꝫ.
¶ Occurrit ꝛ alius sēsus si traducam⁹
dispsionē in bonū. dispsio siquidē ma=
loꝝ vel a malis/ bona ē. sicut ꝛ defectio ꝛ se
paratio. Silr̄ inuenimus a sanctis nomīa=
tam aliq̄n supbiā sanctā. que scꝫ nobilitatꝪ
sue conscientia nescit prostitui vel calcari
nescit nisi summis iungi. Ponam te in su=
pbiā seculorū ait dominus de hierl̄m no=
ua: Assumat vtinā mens nr̄i cordis hāc su
perbiā. vt nulli dignet̄ intēdere. nulli iun=
gi. nulli inherere nisi vni soli. qđ ē necessa
rium. optimū. eternū. ꝛ summū. qualit̄ ele
git maria partē optimā. qualiter exultans
ꝓpheta dicebat? Defecit cor meum ꝛ caro
mea. ps mea ds in eternū. O vere sancta ꝛ

desiderāda sup̄bia. q̄ vnicū bonum suum
possidere vult excellēt. sine arrogātia ⁊ va
na gloria. singularit̄ sine inuidia. Imptur
babilit̄ sine ira. Infatigabilit̄ sine accidia.
Indesinēt̄ sine auaricia. Delectabilit̄ sine
luxuria ⁊ gula. honorabilit̄ sine ypocrisi fi
cta. Dispgat oro potētie diuīe miseratiōis
vniuersas alteritates. oīs ꝯcupiscentias.
oīs solicitudīes ⁊ fātasias. a mēte cordis
nostri. vt libera mens ab oī dispsiōe / glīet̄
exultās. Mihi aūt adherē deo bonū ē. O
felix dispsio. q̄ sūmā ꝯgregationē opat̄. ꝑ
ut loq̄t̄ diuinus Dionysi⁹. ꝙ vnifica vtus
diuinoꝝ luminū restituit ⁊ replet ⁊ cōuer
tit nos / ad ꝯgregātis pr̄is vnitatē ⁊ simpli
ficā deitatē. Cui ꝯcinēs. vates regi⁹. Edifi
cant inq̄t hierl'm dn̄s. dispsiōes isrl' cōgre
gabit. Hanc dispsionē meret̄ facta sup̄bia
q̄tinus purget̄ ⁊ illumiet̄ ⁊ pficiat̄: in vni
co optimo mens cordis pura ⁊ deiformis.
Hec aūt nō habet̄ pfecto cōplemēto. pter
ꝙ in glīa. ꝑticipatiue vo p gratiā. plus aut
minus in via fm distributionē sācti spūs.
maxie p theologiā mysticā ꝓut apient se-
quētia / ꝙtū ꝯcesserit spūs bonus. quē dat
pr̄ celestis petētibus se. ¶ Incidēt hic loc⁹
ꝺ diuisiōe spūs ⁊ aīe. cōpagūq̄ ⁊ medulla
rū. ⁊ discretōe cogitationū ⁊ intētionū cor
dis. p potētiā vbi qꝺ ē brachiū pr̄is eterni.
Qua diuisiōe (fm doctores mysticos) nul
la mirabilior. nlla potētior. Sꝫ ad faciliora
reuertamur vt cepimus eis ꝯtēti / q̄ tracta-
tu dragmatico scđo notauimus. ¶ Pre-
tactū ē ꝙ ī corde rōnalis creature / repit̄
triplex habitaculū. Vn̄ nolari pt cordis tri
cliniū. Spūs vo q̄si psidens. iure dr̄ archi
triclinus. de q̄ p tropologiā signatū est in
nuptijs. dū in chana galilee xp̄c aquā con-
uertit ī vinū. Procedemus aūt ordine ma
gis narratiuo ꝙ demōstratiuo vl' ꝓbatiuo
supponētes dicto doctoꝝ. cū suis declaratō
nibus metaphisicalibus ⁊ theologic̄. vsq̄
quaq̄ multiplicīq̄ rōne fulcitis. q̄s insecu
ti: cōposuimus pridē opusculū de theolo-
gia mystica. partitū in duos tractatus. fm
traditionē speculatiue primo. post practi-
ce / p duodecim industrias. ¶ Cōtentet̄ ob
secro quisq̄s lector accesserit. si nō mox pa-
riter oīa numerauerimus / q̄ faciūt ad deco
rem ⁊ ornatū. dispositionēq̄ / mirabili va-
rietate descriptā ex libris tā nature ꝙ scri-
pture q: forte dicet̄ altero loco. Sufficerit
hic ⁊ nunc sensibilis descriptio. quēadmo-
dū p corpalia. spūalia figurāt̄. eo ꝙ oīs no
stra cognitio / incipit a sensu. ꝓ statu psen-
tis miserie. Propterea interior hō nomīat
exteriorē ꝙ ē vnanimis dux suus et notus
suus. ¶ Proponet̄ vna descriptio nō vt ī
ea sistat̄. sed vt manuductio q̄dā ꝓ rudib⁹
⁊ idiotis. ad diuina q̄modolibꝫ capescēda
¶ Iuxta qꝺ ita Greg⁹. exordit̄ in omelia
quadā ꝺ thesauro ⁊ p̄ciosa margarita. Re
gnū celoꝝ idcirco terrenis rebus sile dr̄. vt
ex his q̄ animus nouit: surgat ad incogni
ta. ⁊ p hec q̄ scit nota diligere. discat ⁊ inco
gnita amare. ¶ Assignabim⁹ igit̄ huma-
no cordi tāq̄ loco grandi et spacioso / tria
cenacula. supremū. mediū. ⁊ infimū. Pri-
mū nomiabimus cenaculū mētis. Medi
um vo cenaculū rōnis. Terciū erit et infi-
mū aīe cenaculo deputatū. Nolumus tn̄
vt statim arbitret̄ inspector. hec idcirco de
pingi ꝙ ita sint. sed vt facilius accipiat fi-
gurata dū incipit. sed nō sistat in figuris.
Sic p mysticos intellectus. arca noe litte-
ralis. sic arca federis. hn̄s instar illius spūa
lis q̄ mōstrata ē in mōte. sic tricliniū samu
elis p typum. sic tricliniū feminaꝝ ī hester
Sic vniuersalit̄ (vt ad vnū dicamus) oēs
pabolice locutiōes / significatum accipiūt.
Sic p̄terea corā oculis positū cordis tricli-
nium. in quo mens obtinet sūmū locuꝫ de
quo seorsū cōsequēter ꝓprie cōsideratiōes
annectunt̄. ꝙ rarius fmo inuenit̄ de men
te p̄cisus. Rō ponit̄ in medio anima stat ī
imo. Spūs noster / tāq̄ architriclinus psi-
det toti triclinio. nūc ab arce mentis dila-
bens ad vltimū aīe cenaculū / ꝓ admīstra-
tione sensuū. nūc stat in cenaculo ratōnis
ad inuestigationē pħice cuiuslibꝫ discipli-
ne. ¶ Porro si q̄s aspectu pmo despexerit
aut abiecerit hāc nostrā speculationem. et
tāq̄ cōis vulgata vilescat q̄si nihil afferat
nouaꝝ sentētiaꝝ p̄ter verba vel figuras. ac
cipiat ꝓ rn̄so. primo. ꝙ ideo nō ē abijcien-
da. q: cōsonās habꝫ ⁊ priscas doctoꝝ snias
sicut ⁊ ipi secū veniūt. Deinde fastidiū tol
lit̄. dum eadē snia varie describit̄. Vn̄ fun
dat̄ color rhetoricus. expolitio nominat⁹.
Deniq̄ nemo cogit insistere huic specula-

tioni pſertim cum neglectu alioꝝ. imo (ſi
nō fallor) ꝓderit ad oim ſilium faciliores
intellectus. pͨipue ſi cōditio ꝓmi cenaculi.
q̄ mens reſidet velut i aureo ſalomonis re
clinatorio/fuerit plene nota. Caueatq; ſibi
maledictum illud dici diſpſit ſupbos men
te cordis ſui. ¶ Quibus ita ꝓordinatꝭ: ſb-
iungamus tricliniū cordis. architriclinus
dī corculus. i. cordis cultor/ꝛ cordatus di-
ci pōt ſpūs. ſ. rōnalis. q̄uis ſit vnus i eſſen-
cia. triplex tñ in potentia. imo multiplicit̄
triplex i viribus ꝛ efficatia. ¶ Triclinium
fuit maria. quā eccīa ſic ſalutat. Salue ma
ter pietatꝭ. ꝛ totius trinitatꝭ nobile triclini
um. Vbi cum incarnati. ſpāle maieſtati ꝑ-
paras hoſpitium. Primū ſpectat ad men-
tem. alteꝝ ad carnem. ex q̄ vbuꝫ caro factū
eſt. triplex in nā. vnus in pſona. Tricliniū
triplicatuꝫ repit̄ in celeſti hierarchia. Tri
plex inſup actus hierarchicus. purgare. il-
luminare ꝛ pficere. Materiā hāc ſupponi-
mus latiſſime p doctores ꝓſecutā. Hoc ꝓ
mum notet̄ q̄ in oī creatura rōnali. ꝛ iuſta
pſertim in hoīe/triplex hec triplicata hier-
archia reperit̄/ꝺm triplicem vim: memo-
ratiuā. ſcꝫ et pceptiuā ꝛ affectiuā. primo in
mente. ſcd̄o in ratiōe. tercio in aīa. triplicit̄
in quabbet ſingillatim. Hic ē ampliſſima
ſpeculatio. ex hierarchia dionyſij tracta. de
cimo cap̄. ¶ Tricliniū multiplicit̄ triplex
cōformit̄ ad celeſtē/repit̄ in eccīaſtica hier-
archia. ſic ſil'r ꝛ in ſeculari iuꝫ triplicem in
quolibꝫ ſtatuū coordinatiōem. cōſideret
ſpeculator. Tricliniū hꝫ magnus mund⁹
ſub deo. Quia q̄dā ſunt entia pure ſpiritu
alia. q̄dā pure corpalia. q̄dā ex corpe ꝛ ſpū
cōdita. Declaratio ſupponit̄. ¶ Triclini-
um hꝫ mīor mundus in hitaculo cordis. ſ.
ꝓut ſupius figurat̄. Hec ps magis ꝓpoſi
to cōuenit. Ad cuius elucidatiōem ꝛ dila
tationem nō eſt neceſſe ſimplices inducere
ſubtilit̄. ſufficiat eis ꝓ deuotiōe capeſcēda
qm̄ ſunt creature rōnales. ad beatitudinis
impaſſibilitatem ordinate. q̄s neceſſe ē in-
tēdere q̄nq; regimini corpis morali. q̄nq;
erudiende ratiōi. ſepe ꝛ primo. diuine di-
lectioni. ꝓ impletiōe ſuoꝝ pceptoꝝ. Inten
tio prima cōcernit naturā. ſcd̄a induſtriaꝫ
tercia purā gratiā. ¶ Triclinium mīoris
mundi pfecta diſtinctiōe cognoſcere/ſpe-
ctat ad pħie theologie ꝓfeſſores. ſi volue-
rint naturā ꝓprietatemq; cōtemplationis
agnoſcere. ꝛ illud implere grecum oraculū
Gnoti ſe av ton. id eſt noſce teipſum. Si
pterea voluerint ſapient̄ diſcernere quem
admodum theologia actiua ſpectat ad in-
fimum. ſpeculatiua ad mediū. myſtica ad
ſupmum cordis noſtri. Infimo ſunt adole
ſcentule. In medio cōcubine ꝛ regine. In
tercio eſt vnica pfecta cuꝫ dilecto. ¶ Tri
clinium cordis/includit̄ in pcepto dile-
ctionis. Diliges dn̄m deū tuū ex tota men
te tua. Ecce ſupmum. Ex toto intellectu:
vt ponit̄ in luca. ꝛ hec eſt rō. Ecce ſecundū
Ex tota anīa tua. Ecce terciū. Ex toto cor
de. ecce ſimul totum. Hic tñ attēde q̄ oīa
vocabula/rōnali creature vt rōnalis eſt at
tributa/ſepe pmixtim accipiunt̄ vnū ꝓ al-
tero ꝛ ſingulum ipoꝝ ꝓ ſingulis q̄ multi-
plicitas vtendi: cauſat frequent̄ cōfuſionē
in doctrinali diſciplina. vel in ſtudioſa me
ditatiōe. niſi ꝓprietas nominū. quō ſumi
tur apud doctores annotet̄. ¶ Tricliniuꝫ
elegāt̄ expoſuit ꝛ diſtinxit/venerabilis Ri
chardus ꝛ ante eum Hugo. fundātes ſe i
Augu. pͨipue. Boetius quoq; i ſuo d̄ ꝯſo
latōe quarto ꝛ quinto ꝛ poſt iſtos domin⁹
Bonauentura. tā in lectura ſcd̄i ſnīaꝝ. q̄
in ſuo breuiloquio ſub cōpendio. Deniq;
mirabilius in ſuo itinerario mentis in de-
um. Sꝫ et autor de ſpū ꝛ anīa. qui (ſe iudi-
ce) fuit tm̄modo compilator ꝛ collector ex
alijs: multa notauit digna. Oēs poſtremo
qui de aīa rōnali ꝛ viribus eius pħice aut
theologice tractauerunt. illuſtrāt triclinij
noſtri noticiā. Ita tñ q̄ theologica tradi-
tio pferat̄. Dicitur hoc ꝓpter Auicennā ꝛ
auerroim ꝛ platonicos ꝛ alios. quoꝝ reci-
tator fuit Albertus in ſuo de anīa ꝛ de in-
tellectu ꝛ intelligibili. diſcrepātes in multꝭ
a fidei pietate. Seruet̄ illud apl'i. Omnia
temptate qd̄ bonum eſt tenete. ¶ Triclini
um cordis cōuenienter aſſignatum ē ꝺm
triplex habitaculum ſeu cenaculū. ſub ap-
propriatiōe. noīm iſtoꝝ. mens rō. anīa qui
bus ꝑponit̄ velut architriclinus/ipe ſpiri-
tus rōnalis. Spōſus autem pōt nomīari
animus. Uxor vō dicet̄ affectus vl' affectō
ꝛ hec multiplex ſignāt̄ triplex. Uñ nomi-
ri pōt noſter animus. nūc aīalis. ſi ex vtero

Y

animalis affectus gignit ꝓlem. nūc rōnalis/si ex vtero rōnalis affectionis gignit sobolē. nūc spūalis. si fetus ex multꝭ affectiōibus ꝓcedat. spūsācto supueniēte. atq3 sui roris intima aspsiōe; mentem fecundante ❡ Tricliniū cordis. qñq3 reducit ad binariū ⁊ senariū. qñq3 ab septenariū ptēdit ꝯfamosa apli distinctio. de homīe veteri ⁊ nouo. interiori. s. ⁊ exteriori. Dat interiori qcqd spectat ad dīna. Dat exteriori qcqd ad vicia. ⁊ ad brutales spectat affectꝰ. Primū vocat. spūalē hoīem. alteꝝ aīalē. Ubi nomībus alit vtit. q̄ habeat distinctio nr̄i tricliniȷ. sed snīa facilit cōsonat sicut ista q̄ septenario dilatat. ❡ Tricliniū cordis habuit d̄s. ⁊ ꝓximus nr̄ iesus xp̄c fm humanitatē qd̄ fuit ī eo mens beata. rō ꝓmpta. aīa mesta cū carne infirma. Significauit hoc tricliniu3. Hugo sub metaphora: triplicis oculi. s. carnis rōnis ⁊ mētis seu cōtemplatiōis. Significauit hoc ip̄3 Richardus sub typo triplicis. cōiugiȷ ipiꝰ Jacob Unū cū ancillis fuit bala et zelpha. alterū cum liberis. rachel ⁊ lya. Terciū (qd̄ satis dat intelligi) cū dīna sapīa. de q̄ salomon cecinit. Mulierē fortē qs inueniet? Hec vtiq3 ē sapia. mat pulchre dilectiōis. Hec nō ex virili semīe. s3 mystico spiramīe. vgo cōcipit ⁊ parit dei filiū. qm̄ spūs rōnalis ꝑ Jacob figuratus. nō sufficit ad hūc partū. in vtero mētis. sicut nec maria vgo. fecundabat a Joseph spōso suo q nō dnat. sed obseq o3. dn̄e spōse sue. quā fecūdat spiritꝰ ihesu xp̄i. q dn̄s sit ⁊ p2 ē et spōsus ⁊ filius ī hoc partu. ❡ Porro de mēte. q̄ superiora cordis tenet p̄ncipalit. est ꝓpter v̄ba lr̄e sit cum mysterio ptractandū. Hec ē velut in arce. ad quā inuitat apud salomonē sapia ⁊ apud Boetiū phia. qbus obediētes sancti ⁊ electi viri/cōscendebant in excelsa. helyas helizeus. daniel. petrus. sara. iudith: Hester quoq3 rogatura assueꝝ venit ꝑ ordinem ad terciū ostium. Christus demu3 in mōte transfiguratus est ihesus in cenaculo grādi strato: mōtis syon/cibauit apostolos corꝑe suo. quibus ⁊ p̄buit se videndum post resurrectionē et spūssancti: celitꝰ missi virtute. roborauit. docuit. et succēdit colligens illic et vniens humiles mēte cordis sui.

Sequuntur de mēte

veritates duodecim. ❡ Continuet ergo d̄ mente expositiōis collectio. repetēdo p̄missus. q̄ mens ab eminentia nomīat. ⁊ in supremo cordis triclinio collocat. q2 ꝓpriam hab3 officiū. spūalibus intendere. nō qualibuscūq3. q2 rō coīter circa sui cognitiōem ⁊ spūaliū occupat. sed mens vacat soli deo Hociam p̄misimus in hoc quid nois cōuenimus adeo q̄ si vacet mens sibi. iā nō sortit nomen mentis. ꝓ quanto vacat alteri q̄ deo. Ipam v̄o constat nō esse deum. Cōuenissent in hoc qd nois etiā phi summi. lic3 a mō ponēdi discrepassēt. ❡ Mēs sicut a solo deo creatur in natura ⁊ in essentia/sic a solo deo formatur ⁊ illuminatur: tanq̄ imago ⁊ similitudo sua. Hec iā consideratio. discrepat a traditionibus phoꝝ: qui posuerunt mentem rationalē fm mentem ꝓxime formari ab intelligētia vltima: cum ceteris erroribus notatis. in tenore articulorum. parisius damnatoꝝ. de quibus non est hic insistendū per singula. Sufficiat interim ponens fidei simpliciter supponere non ꝓbare. ❡ Mens comparatur ad deum sub triplici habitudine. Primo sicut ad principium ꝓductiuū. Secundo sicut ad obiectum motiuum. Tercio sicut ad donum sanctificatiuum. Primum habet cōmune cum qualib3 ente. Unde reperitur in mente. modus. species. et ordo. Rursus. vnitas. veritas. bonitas. Deniq3 mensura. numerus. pōdus. Etenim consistit in re qualib3 quantumcūq3 modicū habeat entitatis/⁊ in accidētibus/⁊ in materia prima vestigium trinitatꝭ. ❡ Mens dum comparatur ad deum sicut ad obiectum motiuū. sortitur imaginem trinitatis in natura sua vbicūq3 ⁊ qualitercūq3 fuerit collocata. Ratio q2 capax dei est. vt eū recolat. intelligat et diligat. Nec pōt aboleri triplex hec potentia/a mēte ipa stante. Unde nec in demonibus lux harū potentiarum seu virium seu aptitudo naturalium extinguit. quin in se lux existat. proue esset sol in luce sua. etiā si nihil ex se actualit illustraret. ❡ Mens compata ad deu3 sicut ad obiectū motiuū est nobilior et expssior silitudo dei naturalis/q̄ si ꝯsideretꝰ

p͛mo mō tāꝗ̄ vestigiū. Rō q̄ imago ꝓ-
pter maiorē expressionē/est nedū mediū de-
ducēs a posteriori tāꝗ̄ a signo causato ad
cause sue noticiā. sed hꝫ in se formalit̄ saltē
in actu p̄mo/cognitionē ⁊ dilectionem sue
cause p̄me. Recte eodē mō q̄ discipulus co-
gnoscit. artē magr̄i obiectiue in alijs. sꝫ for
malit̄ eā aut saltē v̄tualit̄ in se capit. ⁊ hec ē
ꝓpria distictio imagīs a vestigio ¶ Mens
cōpata ad deū sicut ad donū sāctificatiuū
sortit̄ nomē silitudinis dei. q̄ p hunc mo-
dū. ꝑticeps eius eē pōt. ⁊ hoc plus aut mi-
nus s̄m exuberantiā gr̄e gratū faciētis. cuꝫ
tribus theologicis v̄tutibus in via aut tri
bus dotibus. aut actibus in gloria. Rō q̄
gratia gratū faciēs/vna ē in radice ⁊ eēntia
⁊ triplex in habitibus fūdatis ⁊ formatis.
in ea ⁊ ab ea. quoꝝ ip̄a ē radix ⁊ forma et fi
nis. ꝓportionaliter ad essentiā diuinā vnā
in trinitate. ⁊ trinā in vnitate. Utꝝ v̄o gra
tia sit p̄us subiectiue in eēntia aīe ꝗ̄ in po-
tentijs. Videt̄ ꝙ in eēntia. sicut eēntia est
p̄or ⁊ potentior ꝗ̄ potentie. q̄ radicant̄ et
fluunt ab ea. Sed neq̧ gratia īmediate eli
cit actus potētiaꝝ. sed impat illos. ⁊ virtu
tes eliciūt. scꝫ fides. spes. ⁊ charitas. aut po
tentie mediātibus his habitibus. qui sūt
fides in rōnali. spes ī irascibili. charitas in
ꝯcupiscibili. ¶ Mens in paruulis bapti-
satis. censendꝫ est vera imago ⁊ silitudo
trinitatis. Ecce nūc incipimus inuestigati
onem theorice xp̄ianoꝝ. quā nullus sapiē-
tium ⁊ prudentiū mūdi cepit. Ad cui⁹ co-
gnitionē. nō sūt necessarie inq̄sitiōes ph̄ice
vel metaphisicales. nec mathematice. sed
sufficit gr̄a cū spe ⁊ fide p dilectionē operā-
te. Queādmodū sub compendio diuinus
enūciauit Aug⁹. ꝙ fide spe ⁊ charitate co-
lit̄ deus. Vn̄ deduxit ꝯtra platonicos plo-
tinū. porphiriū hermetē apuleū ⁊ siles/lō-
go ꝓcessu in suo ꝺ ciuitate dei. ⁊ in ꝺ vera
religiōe. ꝙ solus christus dederat modū ge
neralem/redeundi. mētes in deū purgādo
illuminando. ⁊ ꝑficiendo. neq̧ oportebat
theletas aut theorgias magicoꝝ. vel idola
traꝝ induci. sed respui. Sufficiebat deniq̧
illud impleri. qđ hortat̄ ecclesia. Sursum
corda. ¶ Mens paruuloꝝ baptizatorū. et
generaliter omniū xp̄ianoꝝ ꝗ̄tūcūq̧ sim-
plicium. si sunt ī gratia. censenda ē soli deo

tanꝗ̄ sponso vero ⁊ soli/suauiter inherere
p influxū formalē gratie gratum facientis
Rō quia acceptat̄. ꝗ̄uis nō sp̄ exeat gr̄a in
actū. secundū exemplū in qualitatib⁹ mate
rialibus albedine nigredine ⁊ calore. quia
forma cōmunicat actū suum primū ꝗ̄diu
manet in subiecto. Sic eñ homo dr̄ rōna-
lis ⁊ viuens a mēte sua. etiā dū homo dor-
mit. dum actu nihil intelligit. Sūt aūt in-
fluxus formales ip̄ius gratie tres p̄ncipali
ter quos appellat hierarchicos Dionisius
purgare. illuminare. perficere. appropria-
re ad vigorē virtutis in mēte. ad fulgorem
veritatis. ⁊ ad ardorē vl' amorē charitatis
quos oēs influxus. ip̄a complectit̄ quietu
do fruitiōis. q̄ est pax exuperās oēm sensuꝫ
⁊ in qua effectus p̄ncipalis stat theologie
mystice q̄ ideo dr̄ amens. i. sine mēte. et ir-
rationalis. i. sine rōne. ⁊ stulta. i. sine ꝯsue-
to ordine cognoscēdi. ꝓut infra notabitur
¶ Mens paruuloꝝ baptizatoꝝ (de q̄bus
minus videt̄. q̄ nōduꝫ habēt vsum liberi
arbitrij) censenda ē naturaliter ⁊ supnatu
raliter/libere deo frui. ꝗ̄uis non libertate:
vt ē arbitrās siue deliberās. ꝓpterea nōdū
dicūt̄ actu mereri vel agere v̄tuose. sꝫ com-
placenter ⁊ pulchre cū decore v̄tutū. copu-
lant̄ ip̄i deo spōso suo. Rō ē. q̄ imago sue
mētis ad sui reformata est honorē p̄ncipij
s̄m memoriā intelligentiam et voluntatē.
¶ Mens oībus hoībus est equalis liber-
tatis. quo ad essentiā ⁊ actum primū. sꝫ nō
quo ad actū secundū. ꝓpter impedimenta
vel adiutoria. modo istis. modo illis adue
nientia. Caderet hic sermo ꝺ triplici liber-
tate. s. a coactiōe a peccato ⁊ a s̄uitute. Vn̄
est p̄terea ꝙ libertas arbitrij non pōt cogi:
nec ab hominibus. nec a deo nec a corpo-
re ꝓprio. cum experiamur ip̄am libertatē
totaliter frequētius impediri: quo ad actū
suū. Sed aliud est cogi. aliud impediri vl'
deturbari. ꝓut facti docēt. ¶ Mens p̄-
mo mō p̄us descripta nedū eminet ī cor-
dis triclinio supra rōnē supiorē. sꝫ locāda
videt̄ supra sinderesim ⁊ ꝯsciam. Ratio q̄
portio siue ratio supior vt talis est/intende-
re pōt alijs sub deo. q̄ sunt spūalia ⁊ intelle
ctualia. vt sunt angeli ⁊ sancti. Porro sin-
deresis est naturale iudicatorium vel incli
natio sicut alij loquūt̄. Sed hoc iudicato

rium generalit̃ attẽdit̃ ad verũ in vniuer
sali. ⁊ inclinatio ad bonũ siĺr in vniuersa-
li. Mens aũt solũ respicit deũ. et inclinat̃
ad ipm. vnũ verũ bonũ eternũ solũ ⁊ sum
mũ. Habet igit̃ obiectũ prius ⁊ p̃ncipali
us ipa mẽs. ꝙ rõ supior. aut sinderis. Per
pẽdit̃ hoc dũ ꝓcedit ad actũ scd̃m taz ꝰm
potẽtias suas ⁊ vires. ꝙ ꝰm habit⁹ qb⁹ ip-
sa format̃ ⁊ decorat̃. ¶ Mẽs nõ h͡z intel-
lectũ agẽtẽ vel potẽtialẽ / q̃si potẽtias disti-
ctas essentialit̃ ab inuicẽ vel a seipa. sicͫ mlͭ
ti phantiũ locuti sunt. q̃s nõ optet imitari
q̄ ponebãt aut vnitatẽ mentis ĩ oĩbus aut
ipam nõ esse corpis formã nec ꝺ nouo cre
atã. sed ꝑpetuã nec ad grãm ⁊ gl̃iam a deo
sublimari / cũ erroꝛib⁹ hmõi ꝯ nr̃e fidei pie
tatẽ. ¶ Caderet hic exquisitioꝛ ꝰmo / qua
rõne ꝺꝛ mẽs. simul ẽẽ agẽs et patiẽs. mota
et mouẽs. Sed hec in spiritib⁹ et a materia
sepatis reꝑitur libertas cũ seipam mouet
dũ se reflectit sup se ⁊ sup act⁹ suos ¶ Trã
seamus ad p̃ñs: ꝯquisitiões hmõi specula
tiuas ⁊ metaphisicales / ⁊ ad modos et ad
causas vñ mens dispergit̃ reuertamur. q̃-
tinus eius vnitio ⁊ simplificatio plus no-
ta sit. ne incurrat̃ verbũ hoc improperij.
Dispsit supbos mente cordis sui. ¶ Disp
sio mentis dedit occasionẽ impositoꝛibus
nominũ. quos necesse fuit sapientẽ attẽtos
ẽẽ circa rer ꝓprietates. vt mẽs a mene dice
retur. Est aũt mene idẽ ꝙ luna. vt defect⁹.
Mẽs aũt p̃sertim stulti. ꝰm sapientis ver
buz / vt luna mutat̃. Lunatica q̃ppe ẽ. quã
spũs immundus. mittit nũc in ignẽ cupi-
ditatis male inflãmantẽ. nũc in aquaz tu-
moris male suffocantẽ. nũc elidit in terraz
cogitationũ noxiarũ de terrenis. ⁊ voluta͂t
et clamat. ⁊ stridet ⁊ spumat ⁊ arescit. ⁊ dis
cerpit̃ p varia. vix tãdẽ redit ad se p lucidũ
interuallũ. vt deũ noscat. ⁊ se. ⁊ hoc ab in-
fantia. O ꝙ̃ sepe descẽdit nr̃a mens de hie
rusalẽ pacis / in hierico lunaris mutatiõis
O quotiens incidit in latrones. Sz loc⁹ ẽ
hic ⁊ nũc. doctrine ⁊ nõ querele. ¶ Disper
sio mentis causam h͡z duplicem in genere
Quedã viciosa est. altera nõ viciosa. Vici
osaꝝ. quedã est ex originali culpa. quedã
ex veniali. quedã ex mortali. Sũt aũt cau-
se alie nõ viciose. sed naturales. queãdmo
dũ est necessitas somni. ꝙ̃uis aliquoꝝ vid

atur opinio sentire. ꝙ ꝓ statu nature insti
tute / mẽs nõ fuisset a somno depssa nec et̃
ĩ pueris. qn act⁹ sp meminisset. ĩtellexisset ⁊
dilexisset deũ. Et hoc priuilegiũ trahẽ vo
lunt ad btãm virginẽ / imo ad Johem ba
ptistã etiã ex vtero. sicut nõ est dubiũ. quin
xp̃s viatoꝛ. sp dicere poterat. Ego doꝛmio
et coꝛ meũ vigilat. Quippe btũs erat ꝰm
mentẽ nõ sic Johes ⁊ Maria. Stem⁹ hic
⁊ in alijs cũ traditõe cõmuni. ꝙ in istis ẽt
q̃ndoqꝫ mẽs cessabat ab actibus suis ⁊ cau
sis naturalib⁹. ⁊ cõstat sine pctõ. ¶ Di-
spersio mentis ꝓ statu nature lapse (de
qua principaliter erit sermo) nũꝙ̃ intelli-
gitur fieri. quo ad actũ suũ p̃mũ. Hoc iaz
tactum est. qꝛ sic anima rationalis est ꝑpe-
tua. postꝙ̃ creata est. siue sit in corpe siue ex̃
corp⁹. Lux est quedã ĩ se nata lucidũ reddẽ
in actu scd̃o subiectũ / dispositũ vt corp⁹ vĺ
seipm si nõ aliquis interuenerit obex. Vñ
⁊ naturalia. in demonibus ꝰm Diosyum
splendida remanserunt. Vocatur autẽ ac-
tus scd̃s / ipa opatio elicita ⁊ immanens vĺ
impata ⁊ transiens. ¶ Dispersio mentis q̊
ad actũ secundũ / prouenit quãdoqꝫ nega-
tiue. quãdoqꝫ priuatiue. Negatiue siqui-
dem dũ nõ sinitur exire in actũ sine culpa
sua. Priuatiue vo cũ culpa sua. Exẽpluz
p̃mi ĩ doꝛmiẽtib⁹ / ĩfantib⁹ ⁊ fatuis nãliter.
Exemplũ scd̃i in ebrijs ⁊ philocaptis ⁊ ali
is. q̊s excecat sua malitia. ¶ Dispsio men-
tis habet̃ virtuose / dũ spiritus / ꝓpter act⁹
virtutũ. in actiua. ꝓ tunc impedit̃ cogita
re de deo solo et manere in arce sua. Certũ
est autẽ ꝙ omẽs virtutes ꝯsonant quo ad
habitus suos. nec se impediunt. Actus ve
re sepe mutuo se nõ compatiũt̃. Quis ne-
sciat / ꝙ actus vite actiue. suspendũt actus
vite contemplatiue ⁊ ecõtra. Nõ em̃ simĺ
est vacare actionibus extrinsecis. ⁊ intrĩse
cis speculationibus. Si aũt querat̃ vtruz
semp opoꝛteat agere id qd̃ melius est in se
Clara est responsio ꝙ nõ. alioquin quili-
bet obligaret̃ ad opa superogatiõis. Naz
virtus ⁊ ars terminos suos hñt et certos.
Sufficit igit̃ ꝓ regula ad salutẽ. ꝙ fiãt ac
tus q̃ tunc iacent sub p̃cepto opantis. quã
tũcunqꝫ quis videat̃ idoneus ad alia. ⁊ p̃
ditus talento multiplici ad superogãduz
q̃ regula tollit scrupulos sup distributõne

talenti accepti. quos frequenter inducit fer-
uor indiscretus. et zelus nō ſm sciam ꝓue
niens, ex radice ſupbie vel vanitatis. vl' cer
te a demonio meridiano. cuius oculi sunt
sicut palpebre diluculi. et q̄ p arrogātiam
feruescere facit sicut ollā / ꝓfunduꝫ maris.
cui cor stultorū cōparatur. et ponit quasi vn
guenta bulliuerit. hoc est cū de vicijs vir-
tutes effingit. Dispersio mentis quo ad ha
bitū gratie gratū facientis / nūq̄ ꝓueīt abſ
q3 pctō mortali. sed actus eiusdē gr̄e pōt si
ne culpa mortali vel veniali frequenter inter
rumpi. Hec ps sequitur ex p̄cedēti. Unde
ꝓ faciliori noticia oīm que tractam⁹. pos-
sumus p distinctiōeꝫ dicere q̄ mens in ho-
mine sicut aīa rōnal'. pōt ꝯsiderari dupl'r.
Uno mō ſm esse suū. Alio mō ſm bn̄ esse
Si p̄mo mō. sic est incorpalis et immate
rialis naturaliter. Si scdo mō. sic recipit va
rietates plurimas. Et hoc dupl'r in genere
q. vel cōstituitur ſm bn̄ esse habituale suum
solū. vel ſm esse actuale. Si ſm esse habi
tuale sic est duplicitur. vel ſm habitus pure
supnaturaliter infusos. vel ſm habit⁹ na-
turaliter p assuefactionē acquisitos. Talis
est distinctio de bn̄ esse actuali qr vel ꝓce-
dit illud ex habitu supnaturali vel supna
turaliter. vel solū naturaliter. ¶ Fierent sub-
inde multe distinctōes de cōpatiōe mētis /
aut aīe rōnalis. quo ad bn̄ esse vel quo ad
esse ſm q̄d. qđ est additū sub suo ēē. Et ſm
istos respectus haberetur noticia. cur aīa tot
noīb⁹ appellatur cū sit essentia simplex et vna
vt q̄ dr̄ spūs mens. rō. aīa. dr̄ portio supe-
rior et inferior. dr̄ intellectus speculatiuus
et practicus. dr̄ simplex et cōpositus aut di
scursiuus. dr̄ formal' et actualis vel adept⁹
dr̄ agens et possibil'. dr̄ inuētiuus et iudica
tiuus. dr̄ liberū simpl'r et liberū arbitrium
dicitur sinderisis et ꝯscientia. dicitur naturali-
ter agens. dr̄ rōnalis cōcupiscibil' et irasci-
bilis. dr̄ tandē p̄ncipaliter spūs cognitiu⁹
dr̄ volitiu⁹. dr̄ mens collecta et vnita ī hu-
milibus deuotis. dr̄ dispsa. in supbis men
te cordis sui. ¶ Ueritates octo dixim⁹
de dispsione mentis. ¶ De collectione
videamus simul et deuotiōne. Collectio
mentis ad deum potest acquiri. quasi via
triplici ī genere. Una est p deuotionē sim
plicem. Altera p pbicā inuestigatiōnē et in
telligentiam. Tertia p theologiā. q̄ cōple
ctitur intelligētiā et deuotionē siml' si plēa
sit. Nūc de prima principalior est intētio
ad ꝯfusiōeꝫ supbor̄ mēte cordis sui ¶ De
scribitur aūt deuotio ſm doctores noīatiꝫ
Hugonē in suo de oratiōe. Deuotio ē ele
uatio mentis. in deum p piū et humilē affe
ctū. fide spe. et charitate subnixum. Nihil
hac descriptiōe veri⁹ nihil lucidius. nihil
ꝓposito nostro simpliciū documēto accō-
modati⁹ tradi potuerat Porro d' mētis de
uotiōe / nō siluit scp̄tura. loq̄ns de offeren-
tibus mente ꝓmptissima et deuotissima.
Mens deuota est in incipientib⁹. deuoti-
or in ꝓficientibus. deuotissima in pfectis.
Collectio mentis p deuotōnē nihil aliud
est q̄ eleuatio. Non eīn pōt mentis eleua
tio fieri ad deū p pium et humilē affectum
q̄n colligatur ad vnitatē. In q̄ vniōe / tradit
diuinus Dionysius misteriū cōsistere. the
osophie xp̄ianor̄. Un̄ p̄terea sumitur distin
ctio spiritualis amoris a carnali. qr p̄mus
vult. alter spargit. Et qr talis vnio nō at-
tingitur absq3 amore spirituali extasim fa-
ciente. tradiderūt expositores sui q̄ appel-
lat theologiā misticā expimentatiuuꝫ vel
gustatiuū amorem. De quo dicit vnus in
ter ceteros q̄ amor hmōi causabatur sine co
gnitiōe p̄uia vel comite. Qđ an ver̄ sit. et
quō pōt accipi / tactū ē alibi sub. xij. ꝯside-
rationib⁹ et h̄ supaddentur aliqua. Certissi-
mū quidē est q̄ amor omīs / cognitionē p̄-
supponit vnā aut alterā. ¶ Habem⁹ ecce
tria p̄ncipaliter in descriptōe deuotionis.
Primo q̄ est eleuatio mentis ī deū. Scdo
q̄ hec eleuatio fit p piū et humilē affectum
tertio q̄ hmōi affect⁹ dꝫ eē. fide spe. et chari
tate subnixus seu formatus. Pn̄t h̄ explica
ri quatuor cause deuotionis. final'. materi
alis. efficiēs et formalis. Posset insup ape-
riri quid intelligimus p eleuationem mē-
tis in deū. qr non fit hic sermo d' eleuatiōe
locali. cū deus sit vbiq3 et sp. intimior mēti
q̄ mens sibi ipi. Sed intelligimus de eleua
tione spūali. nō ſm esse mentis. sed ſm be
ne esse. habituale et actuale. p affectū. s. piū /
et humilē. q̄ q̄nq3 stat in habitu solo / q̄nq3
ꝓcedit ad actū. queadmodū fidem / spem
et charitatē / nūc ꝓ habitibus nunc ꝓ acti
bus accipimus. ¶ Accipiētes autē pro

actibus ɔueniēter in primis coartam⁹ ser=
monem ad tria hec vocabula. affectus piuſ
et humilis. Ita vt abbreuiando dicere poſ
ſemus. ꝙ deuotio eſt affectus pius ⁊ humi
lis. Quiſquis ergo plene cognouerit. qd ē
affectus pius ⁊ humilis. ſciet vtiqꝫ quid ē
deuotio. ¶ Et qm̄ finis legis ē dilectō ſm
apoſtolū/cōformiter ad xp̄m teſtificātē in
duobus mandatis dilectionis: tota lex pē=
det ⁊ ꝓphete/fuit opinio celebris. ꝙ theo=
logia xp̄ianorū: magiſ eſt affectiua ꝓprie
ꝙ̄ ſpeculatiua vel practica. Nō em̄ data eſt
lex chriſtiana vt hic intelligam⁹ deū. ſed
vt captiuemus omnē intellectum. in obſe=
quium chriſti. Ualet hec conſideratō pro
ſimplicibus chriſtianis. et militat aduerſ⁹
ſuperbos mente cordis ſui. qui nihil credē
re volunt/niſi prius intelligāt quales erāt
philoſophi quos damnant pariſiēſes arti=
culi de errore: quaſi p oia. ſpecialiter cū di=
cebant ꝙ nihil ſcit qui phie nō ſtuduit ꝙ
inſup nō eſt alia felicitas hoīm ꝙ̄ ſtudere
phie. ⁊ ꝙ nō eſt curandū de fide. Procedit
rurſus hec cōſideratio contra ſupbos. ſolo
noīe ⁊ vanitate theologos. q ſtudēt ſolū vt
ſciant vel ſciant̄. nihil vō traijciant ad af=
fectū. nihil ad mores et virtutes. Et cū di
xit etiā gentilis phs. Inquirim⁹ qd ſit vir
tus nō vt ſciamus. ſed vt boni efficiamur.
Cognouim⁹ ꝓh dolor aliquos quib⁹ om=
nis doctrina miſcens cū ſpeculatiua. pieta
tem fidei ad effectū/redoebat̄ grauis. mo=
leſta. nauſeans. et oneroſa. ita vt doctores
deuotos deriderēt vt idiotas et vetulas:
quales ſunt apud tales. Greg. Bern̄. imo
dānata arrogantia ⁊ amētia. Augu. ⁊ dn̄s
Bonauen. cū ſilibus Eſt inqunt doctria
eoꝝ. ad p̄dicationē ⁊ deuotionē. q̄ſi ſtar̄ ne
queāt piter deuotio et eruditio. Sꝫ qd ve
rū eſt ꝙ repugnāt. ſcia inflans et charitas
edificans. q2 execrabil' eſt ſupbo humilitas
Sꝫ eſt ſcia q̄ nō inflat. ſapia. ſ. q̄ d̄ ſurſuꝫ eſt
pudica ſuadibilis. pacifica: q̄ erudiēs intel
lectū ſil' p deuotionē informat et inflāmat
⁊ paſcit affectū. fauus. ſ. cū melle. oleū cum
igne. vtile cū dulci. ¶ Deuotio nihil ha
bēs de phia ⁊ theologia ſcolaſtica ſpecu
latiua. ſufficit ad ſalutē. Sufficit inſup ad
collectionē vnitiuā mētis cū deo. p ſupmē
tales exceſſuſ. Phia vō ⁊ theologia ſine de

notione: diſpgūt ſupbos mēte cordis ſui
deprimunt et auertunt. vt ſe miſceant que
ſtionibus infinitis. Ratio breuis in prom
ptu eſt q2 de⁹ ſupbis reſiſtit. humilib⁹ aūt
dat gratiā. Declaratio ſermonū tuoꝝ illu=
minat ait pſalmiſta ⁊ intellectū dat puul'.
¶ Conſideremus ꝓprietatē deuotiōis vt
ɔſequent̄ appareat. quales ſūt ad deuotio
nē. Illi nimiꝝ qbus eſt ſuauitas ī affectu
pietas in intellectu. humilitas in affectu ſi
mul ⁊ intellectu. Eſt itaqꝫ deuotio affect⁹/
pius ⁊ humil'. Quid eſt aūt effect⁹ niſi ſpō
tanea quedā et ſuauis inclinatio ait hugo
Porro contrariat̄ affectus ſuauitati/men
tis duritia. que compunctione non molli
tur. de qua ſapiens. Qui aūt mentis eſt du
re corruet in malū. Et iterū. Cor duꝝ ma
le habebit in nouiſſimo. Cōtrariat̄ pietati
fidei. mentis inſipientia: de qua pſalmiſta
Dixit inſipiens in corde ſuo nō eſt de⁹: Et
alibi. Illuminans tu mirabilit̄ a monti=
bus eternis. turbati ſunt oēs inſipiētes cor
de. Predicamus xp̄m ait apl's. grecis qdeꝫ
ſtulticiā. Contrariat̄ humilitati. ſpei. men
tis. arrogantia que p̄ſumit de meritis. vel
deſperat de p̄mijs. Hic eſt vir q nō poſuit
deū adiutorē ſuū. ſed p̄ualuit in vanitate
ſua. Et rurſum. Man⁹ em̄ nr̄a excelſa ⁊ n̄
dn̄s fecit hec oia. Et illud d̄ iudeis apō ꝓ
phetā. Deſpanim⁹. ¶ Sciuerit igit̄ omis
hō qui nouerit cōphendi ſub hoc maledi
cto. diſperſit ſupbos mēte cordis ſui. ꝙ ad
mentis collectionē vnitiuā neceſſaria ē de=
uotio. quā deſcripſim⁹. que eſt eleuatō mē
tis in deū p piū ⁊ humilē affectū. fide. ſpe ⁊
charitate ſubnixū. ¶ Propterea quēcūqꝫ
videris carentē iſtis. dic ꝙ diſpſus eſt men
te cordis ſui. quātūcunqꝫ ſe phm vel ſcho
laſticū theologū eſſe iactet. Dic illud Iob
de tali. Si aſcenderit in celū ſupbia eius ⁊
caput eius nubes tetigerit. quaſi ſterquili
nium in fine pdetur et dicent qui eū noue
rant vbi eſt? Quaſi ſomniū auolās nō in
uenietur. et traſiet quaſi viſio nocturna. Dic
ꝙ eſt ſal infatuatum. eijciendū ⁊ cōculcan
dum. Secus vero ſi quē agnoueris in affe
ctu ſuauē. piū. ⁊ humilē. ſi ad deū cū ſim
plicitate fidei ſpei ⁊ charitatis. eleuatū. q̄=
uis iſte ſit ſine lr̄is ſine phia ſine theologia
tal' vtiqꝫ collect⁹ ⁊ vnit⁹ ē mētē cordis ſui.

F

¶Quid igit̃? Uana est phia ĩutilis est theologia? Uana pꝛsus inutil' ꝛ noxia hn̄ti si nō comes affuerit deuotio. q̄ pius est ꝛ humil' affect⁹. q̈ comite poterit ad intelligẽtias plurimas euehi. q̄s nō hẽbit ꝺ lege cōi simplex xp̄ian⁹. Poterit insup tal' eẽ vtil' in doctrina. q̈ fides saluberrima gignit̃. nutrit̃. defendit̃. roboꝛat̃. Util' preterea sicut dicit apl's ad arguẽdū. ¶Proinde deuotio sola/ nō sufficit ad explicatiõez sui. mẽtib⁹ alienis insinuãdã. cū amplius in expimẽtali sensu vel affectu/ ꝙ̄ rõcinatō intellectu ꝯsistãt. Sūc idcirco male deuoti simplices illi. q̇ iuxta suas affectiões/ tradẽ satagūt alijs regulas ꝛ leges ex scripturꝭ sacris. Hinc fatue reuelatões. hic supstitiose affectiões ꝓdiderūt. Sicut ecōuerso phi ꝛ theologi deuotõe carentes sinistras ꝺ deuotiõis misterio. derisiões intulerũt. Rursus ita se hn̄t affect⁹ pietas ꝛ hūilitas i deū vt nequeãt vna veracit̃ sine altera ĩueniri Nusꝙ̄ em̄ pietas fidei rite stabilit̃/ sine affectõe hūili. nec hūilitas spei ꝛ suauitas caritatis. sine fidei solide pietate. Quo factū est aliqn̄/ vt doloꝛe penitereq; se dicerẽt nō nulli lratoꝝ. ꝙ nō i simplicitate parẽtū. sc; laicoꝝ p̄mãsissent. Fides itaq; donū dei est ne q̇s gl'iet̃. Pax ĩsup i credẽdo p̄cabat̃ ab aplo/ suis. De⁹ inq̇t spei. repleat vos oī gaudio ꝛ pace i credẽdo. Rō subdit̃ vt abūdetis i spe ꝛ v̇tute spūssc̄ti. q̄ v̇t⁹ est charitas. ¶Caderet h̄ s̃mo de certitudine fidei. et quẽadmodū intellect⁹ i ip̄a stabilit̃. sicut ꝛ in spe. ꝛ i charitate. ꝑ oĩmodã sui derelictionẽ sub potẽti manu dei. captiuãdo oẽz intellectū i obseqniū xp̄i. qualit̃ suadebat Crisogon⁹ Anastasie. Tu v̇o ancilla xp̄i. tropheū crucis/ tota mẽte ꝯstrige. Mod⁹ infra notabit̃. Quid autẽ est mẽs tota. nisi mẽs vnita totalit̃ ꝛ collecta? Ois v̇o mẽs talis/ deuota est in incipiẽtibus. deuotioꝛ i ꝓficiẽtib⁹. deuotissima i ꝑfectis. q̄s nō dispergit supbia mẽtis coꝛdis sui. ¶De deuotissima mẽte dicemus aliqua.

G

Primo de deuotione ꝑfectoꝝ ad alios reditura. ¶Deuotissima mens/ qualis ẽ in ꝑfectis. h; in se secretū solitudĩs. serenū luminis. tabernaculū pacis. h; ꝛ cenaculum seu diuerticulū refectõis. cubiculū requiesciõis nidulū pullificatõis hoc ẽ ex bernardo. Uiderit illic lucẽ. quã non capit locus Audit armoniã quã nō capit tp̄s. Odoratur fragrãtiã quã nō spgit flatus. gustat cibū. quẽ nō minuit edacitas. heret ãplexui quẽ nō deuellit sacietas. Hec ex Augustio ¶Sed admirabilioꝛ est sup om̄s dionisij traditio. q̄ videt̃ insipientib⁹ coꝛde/ rẽ magis inuoluere ꝯditiõib⁹ ꝙ̄ docẽ. Siquidẽ ad Thimotheū scribẽs de mystica theologia sic dicit. Tu aūt timothee/ circa mysticas visiões coꝛroboꝛato itinere/ ꝛ sens⁹ desere. ꝛ intellectuales ꝑationes ꝛ sensibilia et inuisibilia ꝛ oẽ nō ens. ꝛ ens. ꝛ ad vnitatẽ vt possibile est insci⁹ restitue. ip̄ius q̇ ẽ super oẽm essentiã ꝛ sciam ꝛ a teipo. ꝛ oībus immẽsurabili ꝛ absoluto pure mẽtis excessu. ad supessentialẽ dĩnaꝝ tenebꝛaꝝ radiū oia deserẽs. ꝛ ab oīb⁹ absolutus ascendens ¶Quereret aliq̇s. quō p̄nt hec fieri. q̄ r̄pugnare vident̃ i foꝛma verboꝝ? Tẽptem⁹ aliqua dicere p̄notãdo. ꝙ duplex est h̄ notificationis modus Un⁹ doctrinal' extrinsecus. Ali⁹ expimental' intrĩsecus. Uñ sciẽdū ꝙ ois cognitio nr̄a/ oꝛtū h; ab aliqua expientia. Ois p̄terea cognitō si ꝑfici debeat. in expientia terminat̃. Expientie vero nomẽ. d̄ꝛ ab ex. ꝛ pario paris. qꝛ parit̃ expientia. ex rebus in viribus cognitiuis et affectiuis. Hinc dicim⁹. hoc expioꝛ hoc cōperio hoc reperio Est aūt expientia s̃m rẽ seu q̇d rei. perceptio simplex nō discursiua causata seu ꝑata ĩmediate ab obiectali motiõe. Ita ꝙ suffic̃ ad hãc ꝑceptõnẽ p̄sentia obiecti. cū potẽtia ꝑceptiua. remotis impedimentis. Si em̄ coloꝛ obijcit̃ visui. sufficit ad visionẽ. ꝑ solã ĩpedimẽtoꝝ ablatõez vt ꝙ ocul⁹ nō sit claus⁹. nec cecat⁹ nec alit̃ impeditus. Sic est de auditu respectu soni De gustu respectu gustabilis. De tactu et olfactu suo mō. Ceteꝝ ꝑceptio ponit̃ i diffinitiõe ꝓ genere. q̄ s̃m nomẽ d̄ꝛ ꝑfecta captio. et hec ꝯuenit expimentali cognitiõi p̄cipue. qm̄ i ip̄a ꝓut expimental' est. ñ cadit erroꝛ vel deceptio. nisi foꝛte occasionaliter apud potentiã discursiuã. quẽadmodū dicit Ipocras ꝙ expimẽtū est fallax. Causam dicti p̄misit. Ars inq̇t longa ars itaq; foꝛmat̃ nō ab vno tm̄ expimento. s; a plurimis. quoꝝ vtiq; singulū verum est. Alioquin nō esset ꝑ expimentū. Attamen cōbi

natio experimentoꝝ. ⁊ cōquisitio discursi-
ua de quidditate. ⁊ ꝯditionib⁹ rerū experi
mētaꝝ. imo ⁊ ipoꝝ expimētoꝝ/ q̄ res sunt/
an substātie vel accidētia. sepe fallit. Con-
surrexit ꝓinde necessitas grāmatice ⁊ loy
ce. ꝓ cōicatōe mutua sup expimētis singu
lis ⁊ reb⁹ exptis. ne oēs aut plures expiētie
laterent vicissim hoies ꝑsertim expiētie in
teriores quas nemo nouit nisi spūs hoisq̄
in ipo est. Cōsurrexit deniq3 modus alter
cognitiōis. q̄ ꝑ expientiā: qui disciplinalis
vel scolasticus vel doctrinal' appellat' ꝑvo
ces ⁊ scripta qm̄ aliter nō possumus cōce
ptus primos ꝑ expientiā habitos/ exponē
Consurrexit etiā distinctio vetus. d̄ conce
ptibus prime intētione. ⁊ scde. vel tertie. ⁊
de modis significādi. ⁊ de suppositiōe na
turali. ¶ Tota postremo ps phie q̄ rōnal'
dr ꝓpterea necessariū sumpsit exordium.
¶ Sufficerit ad pn̄s cōmemoratio di- N
stinctiōis vt ondamus pmo q̄ vnio mē
tis de qua nunc loquimur/ consistit in ex-
perientia ꝓpterea trāsfundi nō pōt ī alios
ꝑ doctrinā. sicut nec visio. nec aliqua sen-
satio exterior aliter in alios transfunditur
nec amor nec odiū3. nec leticia. neq3 dolor.
neq3 general'r aliqua expimētal' cognitio.
¶ Nihilomin⁹ doctrinal' traditio nō est
frustra. Primo ꝓpt' iductiō3. vt fiat ampli
ficatio. potētiaꝝ ꝑceptiuaꝝ. cū obiect' expe
rimentalit' ꝑcipiendis. Deinde notificatio
fiat impedimētoꝝ. quatinus auferāt' Hec
eñ duo sufficiūt ad expientiā. Ita tñ si ob
iecta moueant natural'r. Alioquin tertiū
requireret'. s. actualis ⁊ libera motio obiec
talis. qualē h3 extra se deus. qualē h3 liber
tas arbitrij sup actus suos. ¶ Nullus id-
circo putet vel expectet q̄ ab hoīe de ꝑ se si
bi tradi possit cognitio sup vnione mētis
cū deo. Merito quidē3 q2 nec de quacūq3
expientia pōt hec fieri circa creaturas. Ne-
mo p̄terea spet expimentū nisi sublatū fu-
erit impedimentū. Est igit' cōmune studi
um omniū qui de theologia mystica q̄ cō
sistit in vnione locuti sunt/ iducere ad tria
q̄ requirunt' ⁊ sufficiūt videl3. Desideriū
diuini obiecti. Remotō impedimēti Im
ploratio diui bn̄placiti. Primū fit insinu-
ando pulcritudinē ⁊ valorē. Scdm̄ fit ape
riendo defectū nostrū ⁊ languorē. Tertiū

fit ꝑ orōnis vehementiā ⁊ ardorē. Hec āt
tria cōplectit' ipa deuotio. que est eleuatio
mentis in deū sicut in obiectū ꝓpriū. ⁊ h⁹
ꝑ piū ⁊ humilē affectū. in quo sp est deo be
neplacitū. ¶ Occurret forsan aliq̄s ⁊ dicet
Quid ad te de doctrina mystice sapie. qui
nō es ꝑticeps huius expientie. ¶ Rn̄deo
Credidi ꝓpter qd̄ locut⁹ sum. Credidi ser
monibus expertorū ꝓpter qd̄ conformiter
ad eos locutus sum. Quatinus inducar. ⁊
inducā3 quātū dn̄s adiuuerit. ad desideri
um tanti obiecti. cū isto qui dicebat Unā
petij a dn̄o hāc requirā. Unā videlicet ꝑci
osam margaritā euāgelicā. qua habita/ di-
camus sufficit. qua nō habita/ saltē deside
rare cōcupiscamus. Enitamur deniq3 pro
deuotione cuiuslibet impedimenti. cū im
ploratiōe diuini beneplaciti. Sanabit ita
forte oculū mentis. ⁊ ei se ꝑsentabit experi
endum. gustandū ⁊ videndū q̄ suauis ip
se est. q̄ magna multitudo dulcedinis sue
quā abscondit timentibus se. ¶ Sup- I
est ostendere. q̄ doctrinalis traditio the
ologie mistice/ se extendit ad theologiā sco
lasticā. nec ab ea diuersa est vel seclusa. im-
mo nec a vera philosophia. Fiet autē hoc
commode. si verba beati Dionysij/ a pau-
lo immo a spiritusancto docti. cōcordaue-
rimus ad inuicem ꝑ scolasticam theologi
am. cuius ignorantiam habentes q̄uis ex
perientiā intrinsecā sentiant beate vniōis
tñ hanc doctrinaliter elucidare nequibūt
Exemplū est manifestū in doctrinis phi-
losophicis Nonne poterit astrologus qui
nunq̄ exptus est eclipsim solis ⁊ lune/ tra-
dere doctrinam huius rei: qualē3 rusticus
qui experietur ipas ad oculum/ tradere ne
quibit? Poterit rusticus vtiq3 dicere socio
presenti. Aperi oculos ⁊ vide. poterit extē-
dere digitum ad eclipsim. sed nil amplius
Astrologus vero licet ita monstrare non
poterit presentialiter. docebit tamē absen-
tes qualiter aperiendi sunt oculi qualia sīt
impedimenta que remoueri oporteat. im-
mo si catholicus sit/ diuinum beneplacitū
iungere non omittet. q̄ facit eclipses si vult
et quādo vult. Sic ī ꝓposito. nisi q̄ astro
logus habet demōstrationem. theologus
vero solā eruditionē. in fidei autoritate fir-
matam. ¶ Multi multa locuti sunt ⁊ nos
Mm 3

multotiens iā inter multos. de his verbis Dionysij dū tractat de mistica theologia ⁊ diuina sapientia xp̄ianoꝝ. Dixerūt aliqui ꝙ cōsistit hec theologia in abnegatōe omniū a deo. Alij ꝙ in affectu ⁊ dilectōe. Nōnulli ꝙ in intelligentie puritate. Alij ꝙ in mentis ad deū collectione vel vnione. alij ꝙ in deuotione seu mentis eleuatōe. Alij ꝙ in raptu vł extasi vel mentis alienatiōe. Quas sex positiones absqȝ contentione ꝑtractemus sub certis ꝓpositionibus. ostēsuri conformiter ad verba cantici Marie: qđ existit in experimentali ⁊ gratuita vnione seu collectione ⁊ exultatiōe humiliū mēte cordis sui cū deo. dū dispersit superbos dum deposuit potentes de sede. dum esurientes impleuit bonis. dum suscepit israel puerum suū recordatus misericordie sue. ❡ Dicamus igiť abbreuiato sermōe. ꝙ sapientia xp̄ianorum de qua tractauit diuinus Dionysius. est vnio mentis seu collectio tanq̄ pro genere. Jungiť experimentalis ⁊ gratuita cū patre luminum deo tanq̄ ꝓ formali differentia ⁊ ꝓ fine vel obiecto. Mens poniť quasi ꝓ materia vł subiecto Habemus ecce genus descriptiōis. s. vnionem. simul cum obiecto suo deo ⁊ mētem ꝓ subiecto. Nec oportet insistē scrupulosius. qꝛ nullus ambigit. Sed in hoc est difficultas q̄ ⁊ q̄lis sit ista vnio. ⁊ quemadmodū ꝯpareť. ⁊ cur ꝓ differētia additū. expimentalis ⁊ gratuita. Porro quin gratuita sit hec vnio quis negaret: ad quā nec natura sufficit nec īdustria. Sȝ neqȝ satis ē vnio gratuita. si nō ꝑcipiať. quēadmodū ds habitualiter vniť ꝑ gratiā et virtutes in puulis baptizatis. quos tn̄ nō dicimꝰ mystice sapiētes. Sup ē igiť difficultas velut vnica. qđ sit ⁊ quō sit vnitōis expientia. ❡ Possumus aūt dicere: ꝙ expimentał vnio mētis cuȝ deo est simplex ⁊ actuał ꝑceptio dei gratię sue / gratū faciētis dono. qualis hic incipit. et ꝑficiť in glīa. ꝑ grām cōsummatā. Est igiť hec vnio expimentalis ꝑgustatio q̄dā glorie pignꝰ ⁊ arra felicitatis etne. cui ꝯ̄ria est dispersio ⁊ auersio supboꝝ mēte cordis sui. Relinquiť tandē hec depuratā. seu expolita theologie mistice descriptō. Dicēdo ꝙ est expimentał dei ꝑceptio. Potius aūt poniť ꝑceptio q̄ cogitatio q̄a generalis est terminꝰ. ad oēm vim mentis scȝ ronalē. ꝯcupiscibilē. irascibilē. vel ad vī apprehensiuā ⁊ affectiuā. q̄uis nihil vere videatur ꝑcipi / quin vis apprehensiua ꝯcurrat. Alioquin vis affectiua fieri posset ī cognitiua. qđ aliqui nedū cōcedunt sed hoc ꝓbare ꝯtendūt. Nec theologiā scolasticaȝ suscipiunt in hac ꝑte. sed a mystica secernunt sup q̄ re videri poťit ī ꝓcessu.

De expimentali vnione veritates.

❡ Experimentał dei perceptio. facialis et immediata. nō hꝫ hic ī via de lege cōmuni. sed expectať ꝓ p̄mio ī gloria cōsummata. Cōcediť hec ab oībus. nec optet ꝓbationibus immorari. imo sic concessa est ꝓpositio. vt in errorē aliq̄ prolapsi sint. dicentes ꝙ nec ī p̄ria deus immediate videbiť. sȝ ī theophanijs q̄busdā cōtēꝑantibus inaccessibilē lumē dei: imbecilli mēti: Quo sup errore destruēdo. doctores nedū copiosissima disputatiōe. sed sentētiali determinatione ꝓcesserunt. iuxta notata dn̄i Bonauenture scđo sniaꝝ. di. xxiij. ❡ Experimentalis dei ꝑceptio nō videť esse formaliter ip̄a vnio. Admittiť aūt hec predicatio. quasi ꝑ causam vel cōcomitantiā / sȝ nō multū interest ad rē nr̄am Tāta q̄ppe ē ꝯnexio oīm viriū mētis vł habituū v̄tuosoꝝ cū hitu gr̄e. ⁊ actu p̄ncipali eius ꝙ apparet q̄dā circūiucessio. velut ī bn̄dicta ꝯ̄ trinitate suo mō. Est eñ gr̄a gratū faciēs. vna ī trinitate habituū theologicoꝝ. ⁊ trina in vnitate sua seu radice sicut mens vna est in essentia. ⁊ trina in potētijs. Utꝝ v̄o potentie sint realiť ab inuicē distincte vel tm̄mō relatiue seu cōparatiue. Et si gr̄a pꝛiꝰ īformat essentiā mētis q̄ potētiā. paꝝ interest ꝓ duotis scrupulosiꝰ inq̄rere. ❡ Expimētał dei ꝑceptio videť fieri. dū īfluxꝰ formał ⁊ hitualis gr̄e gratū faciētis ī actꝰ suos īmediate se ꝓtēdit. exēplū de formis alijs. dū ex actu p̄mo q̄ est informare ꝓcedunt ad actꝰ scđos sicut vita ad viuere. lux ad lucē. intellectꝰ ad intelligē. sensus ad sentire Sūt aūt effectus plurimi gr̄e. Tres hierarchici Purgare illuminare. ꝑficere. quos aliq̄ multiplicant ꝑ tm̄ mentis vigorē. fulgorē ⁊ amorē dicentes ꝙ v̄tutē memorie: purgat: eleuat: ⁊ stabilit. fulgorē intelligētie illūīat infor

mat ꝛ assimilat. Amore ē affectiue ꝑficit/viui
ficat ꝛ vnit. ꝛ mētē acceptā deo reddit. ¶ Ex
perimentalˀ dei ꝑceptio. fit ſm fruct⁹ ſpūs
q̄ꝝ maxim⁹ ꝛ prim⁹ ē charitas.i.chara vni=
tas. vn̄ ꝓcedūt alij gaudiū. pax. patia. lon=
ganimitas. bonitas. mansuetudo. ꝛ fides.
modestia. ꝯtinētia. castitas. Vn̄ caritas ꝓ
ut est virt⁹ theologica dicit habitū. ſ ꝓut
est fruct⁹ dicit actuale charitatis expimen=
tū. vel sentimētū q̄uis nesciat hō certitu=
dinaliē vn̄ veniat aut q̄ vadat. sicut infra
notabiē. ¶ Expimentalˀ dei ꝑceptio. vlˀ
noticia si pura esse debeat ꝛ vehemēs/re
quiriē in sensib⁹ aīe ꝓportionatis. sensibus
carnis. ꝙ purgenē. illuminenē. ꝛ ꝑficianē.
ꝑ opatiōes grē gratū facientis. q̄s nūc elicit
īmediate: nūc impat mediate ꝑ habit⁹/vir
tutū. bonoꝝ/et beatitudinū. Sic expimur
ꝙ hō nō ꝑcipit se viuere/nisi dū aīa ꝓcedit
ad actus scdos per opa vite. q̄ cessant vtiq̄
positis. impedimentis in sensib⁹ ꝑ ebrieta
tes. ꝑ somnū: ꝑ infirmitates. aut egritudi=
nes. ¶ Expimentalˀ dei ꝑceptio/si debeat
esse ꝑfecta; ꝛ talis que dici mereaē sapiētia
diuina vel mystica/terminaē in caliginem
quā inhabitat deus vere absconditus. ꝛ q̄
ponit tenebras latibulū suū. Qđ vt fiat ex
perimentaliter necesse est mentē/ab oī cog=
nitiuo actu/vlˀ affectiuo circa creaturā om
nem/etiā circa seipām/tūc vacare ꝛ in silen
tio summo esse. moriq̄ deniq̄ toti creaturē
vt soli deo viuat creatrici essentie. Hic est
nūc pūctus difficultatis. ꝛ mysteriū abscō=
ditū. qđ nemo nouit ꝑ expientiā nisi q̄ ac=
cipit. Potest tn̄ nosse ꝑ doctrinā in autori
tate fundatā cū manuductiōibus ꝛ exem=
plis. Alioquin vane penitus. studuisset be
atus Diony. cū ceteris condere libros suꝑ
hac re. ¶ Expimētalis dei cognitio termi=
natur in caliginem. sed prius deserit aliam
caliginē. Caligo q̄ deseriē/est omnis crea=
ra que de se nō nisi caligo est. priuatio .s. lu
minis. Alioqn nō dixisset Johes đ creatu
ris. ꝙ lux in tenebris lucet; ꝛ tenebre eā no
cōprehenderūt. Fit autē ista desertio ſm
tria. que notat Dionyſ. in verbis ꝑmissis.
Primo deseriē opatio sensitiua. qꝛ nō opꝫ
tet vt vegetatiua deseraē. Scđa opatio in=
tellectiua scđm oē ens. ꝛ nō ens. ꝛ hoc pla=
ne accipiēdū est đ ente vlˀ nō ente creato vlˀ
creabili. n̄ de ente ꝑmo ꝛ puro. Tertio dese
riē mēs ipa nō vtiq̄ q̄n maneat essentialˀr
ī se. Alioqn esset ꝛ nō eēt/nisi velim⁹ isani=
re cū almarico ꝛ silib⁹ hēticis dicētib⁹ mē=
tē ꝯtēplatiui vlˀ btī ꝑdē suū esse ī ꝓpo genē
ꝛ redire ī illud esse ideale. qđ hūit eēntialˀr
ī arte dīna. Et hoc eēt ꝑ̄sus mēte annihi
lari. aut nihil oīno posset annihilare deus
Et hoc aliq̄ voluēt ſ male. qꝛ silˀr ipē creare
nihil posset. Quid est igiē mentē seipā ꝫ de
serere: hoc est ipam in actu ꝑmo suo essen=
tiali manētē nullū actū ſm circa seipā ꝫ aut
circa quodlibet aliud ens: ꝑter deū exercē.
ꝛ tūc intrat nouā caliginē. de qua seq̄ē expo
nendū. ¶ Expimētalˀ dei cognitio seu
noticia vel ꝑceptio/quā inuestigam⁹. q̄a
nō terminaē in deū clare et nude visū: sisti
tur ī caligine q̄dā suꝑ se. deserēdo ꝑmā ca=
liginē creaturaꝝ. p⁹ se. vel sub se. imo ꝛ se p⁹
ꝛ sub se. mō dicto Rō est qꝛ nec mēs hꝫ ocu
lū q̄ natus sit ħ videre deū. nec deus obij=
cit directe ꝛ imediate/seipm. Grādis atn̄
difficultas est. si oīs noticia expimētalˀ sit in
tuitiua. suꝑ q̄ noticia tractaē đ sctō nole đi
Satis sit hic dicere ꝙ intuitiua cognitō đī
nō negaē hic in via ex hoc ꝑcise ꝙ deus est
obiectū iꝓpoꝛtōnatū mētis oculo. ꝓpter
excellētiā visibilˀ. sed qꝛ nō placꝫ deo. Ratō
quia obiectū intelligibile. q̄to est ꝑfectius;
tanto magis idoneus est ocul⁹ mētis cape
ipm. Nō em̄ lediē armonia mētis đ se ab
excellētia intelligibilˀ: queadmodū destru
itur armonia oculi sensualˀ ꝑ excellētiā lu=
cis. ¶ Cōpatio igiē oculi vespertilionis ad
solē: nō dicit oēm silitudinē ad oculū men
tis. respectu manifestissimoꝝ in nā. dicente
Aristo. ꝙ intellect⁹ q̄to ꝑfectiora intelligit
tanto sit habilˀ ad altiora. vn̄ ꝓbat immate
rialitatē ipi⁹. ¶ Expimentalˀ dei ꝑceptio ꝑ
caliginē/nō fit sine clarissima irradiatione
ac sine silentio susurrante; ꝛ occulte dicēte
Difficili⁹ hoc videē ad explicādū. Creden
dū tn̄ est verbis Diony. crebro sic loquētiē
in diffinitione sapīe ꝛ alibi. Placuit inqui=
rere exemplū sensibile visus corpalis ad lu
cem solis. fit em̄ frequēs ꝑ Diony. ꝛ Aug.
et Aristo. cū ceteris. cōpatio talis. qꝛ nihil
similius in creaturis corporeis/luci spiri=
tuali/q̄ lux solˀ. sicut visui corpeo visio mē
tis. Exeplū vnū. sint due dom⁹ valde distā

tes quaꝝ quelibet/fenestrā habeat aptam.
aspectu mutuo et directo. sit mediū ꝓrsus
expeditū. sit oculus seu vidēs in vnā fene
straꝝ. ꝯstatqꝫ ꝙ si nullū sit in medio lumē
puta de nocte. oculus erit inter duas cali-
gines. quarū nullā attinget. qꝛ nec illam q̄
retro se est in domo sue fenestre vel istaꝫ/q̄
in ista fenestra est. qꝛ ad fenestraꝝ vacuita-
tem nō ꝑtingit medio nō illustrato. Sꝫ il-
lustretur mediū ꝑ qđ acies oculi dirigatur
ad fenestram oppositā. indicabit vtiqꝫ talꝭ
oculus esse caliginē. q̄uis dom⁹ intra se co
piose sit illustrata. Docet hoc experientia
cum ratione ꝑspectiuorū. quia nunq̄ videt̄
lux sine coloris mixtione qui non est nisi ī
corpore terminato. Unde oculus carnis.
pure in medio lucis positus nihil videret.
sed esset in caligine. Ecce ꝙ ad inspiciēdū
caliginē oportet ꝙ ocul⁹ sit int̄ duas caligi-
nes retro ⁊ añ. oportet nihilominus si debeat
anterior caligo videri ꝙ fiat irradiatio per
mediū. Exemplū de voragine terre. q̄ non
agnosceret̄ ꝑ oculū/sub se tenebroso medio
int̄ oculū ⁊ voraginē nullatenus illustrato
¶ Exēplū alterū. qđ ab Aug. iā pri⁹ in- A
ductū ē/de diuisiōe spūs. Sit ocul⁹ ī ex-
celso monte. q̄lis fert̄ eē olimpus. sit ab imo
nubes caliginosa. ꝓhibēs aspectū oīm que
sub eo sūt. sit rursum int̄ solē ⁊ oculuꝫ alia
caligo/īpediēs aspectū solis directū. nō āt
diffusionē luminis ex obliq̄. Cōstat ꝙ ocu
lus satagens inspicere solē. nō intuebit̄ ni-
si caliginē. q̄uis inde suscipiat obliquā ir-
radiationē. Alioquin nō videret oculus
istā caliginē. radiatione hmōi nō existente
Pōt ħ induci illud Esaie. Surge illumi-
nare hierl'm: ecce tenebre operient terrā ⁊ ca
ligo pplōs. sup te aūt orie̅t dn̄s. ⁊ glīa eius
in te videbit̄. Cōsonant exēplis. verba Ri
chardi de diuisione aīe et spūs. In hac in-
quit diuisiōe/ aīa ⁊ qđ aīale est ī imo rema
net. spūs aūt ⁊ qđ spūale est ⁊ qđ eleuat ad
summa. ⁊ ab infimis diuidit̄. vel ad sūma
subleuet̄. ab aīa scandit̄ vt dn̄o ꝯiungatur
qꝛ q̇ adheret deo. vnus spūs est cū illo. Fe-
lix diuisio ⁊ mirabil' sepatio vbi qđ corpu
lentū est feculentū deorsum remanet quod
spūale est et subtile/vsqꝫ ad ꝯtēplationē di
uine gl'ie sublimat̄. ⁊ ī eandē imaginē trāſ
format̄ Pars inferior cōponit̄ ad summā

pacē ⁊ tranquillitatē. cū ꝑs supior sublimā
tur ad gloriā ⁊ iocunditatē. Hec autē sub
eisdem verbis ponit autor de spū ⁊ anima.
Que aūt sit ista pax que gl'ia. q̄ iocunditas
⁊ q̇d ē qđ videat̄. hoc est qđ inquirimus.
¶ Expimētal' dei ꝑceptio. nō fit ꝑ solā ab-
negationē. Nō qꝛ pura negotio nihil poīt
Uñ vt Damasce. li. iiij. c. iiij. in fi. di. Sūt
etiā quedā affirmatiue de deo dicta v̇tuteꝫ
supexcellentis negatiōis hn̄tia. puta tene-
bras dicentes in deo. nō tenebras intelligi
mus sed q̄m lux nō est. ſꝫ sup lucē ⁊ lux q̄m
nō tenebre est. hec ille. Sic igit̄ q̇cq̇d affir-
matiue de deo diximus/includit negatiōꝫ
aliquā/et ecōuerso negatio relinquit affir-
mationē. nō quidē ad idē ⁊ scđm idē. ⁊ ꝓ
eodē. Alioq̇n esset ꝯ̄dictio manifesta. ſꝫ ac
cipiūt̄ affirmatio ⁊ negatio r̄spectu diuerso
rū qꝛ negat̄ a deo q̇cq̇d est impfectōnis in
creatura. sic̄ oīs creatura est impfecta q̄tū-
cunqꝫ ꝑfecta sit ī suo genē. ⁊ ponit̄ ꝑ super-
cellentiā affirmatio đ deo. Propterea dicit
sepe dionysius. qđ de⁹ nō est ens. ſꝫ supens
supbonus sup dn̄s ⁊ silīa. ¶ Expimē- O
talis dei ꝑceptio/claudit in se duplicēꝫ
viā cognoscēdi deū. s. ꝑ abnegatōeꝫ ⁊ excel
lētiā: nec via abnegatōis sufficit. nisi via ex
cellētie adiūgat̄. necc̄. Propterea dānat⁹ ē
articul⁹ ꝑisieñ. dicēs ꝙ nō cognoscim⁹ de
deo ħ in via/nisi q̇d ē. Exēplū bti Diony.
est aptissimū. vbi dicit scđo đ mystica theo
logia. Sicut ꝑ seipm̄ agalma naturale faci-
entes. i. imaginē ex ligno vel lapide. aufert̄
ea. q̄ supiecta sunt puta oculi visionē vetā-
tia. et ipsam in se ipsa ablatione sola/occul
tam manifestant formam vel in manifesta
tionem ducūt. sic supple fit in cognitiōe ꝑ
abnegatōnē. Cōstat aūt ꝙ statue factor ni
hil addit ad lapidē vt sculpat imaginē. ſꝫ
trahit tm̄modo de eo. Uerūtn̄ aliq̄ ablati
one facta linquit pulcram. s. imaginē. Con
sonat Aug. Diony. ⁊ exemplo ꝓ ꝯfirmati
one dictoꝝ sic dicit. Cū audis. bonū hoc.
bonū illud. tolle bonū hoc et bonuꝫ illud:
et vide si potes ipm̄ bonū nullo alio bonū
tūc videbis deuꝫ. Ita de vero. Ita de pul-
cro. ita de ente p̄cipue. Ita de quolibet at-
tributo diuino. ¶ Experimentalis cogni
tio dei. potest intelligi per ablationeꝫ fieri
septē modis. Quorū duo spectant maxime

ꝓposito nr̄o. Unus ad intelligentiā alius
ad devotionē. Unus modus est ꝑ nomis
impositionē alius ꝑ volūtariam acceptio-
nem seu credulitatē. Tercius ꝑ realē ab-
lationē. Quartus ꝑ intelligentie depura-
tionē. Quintus ꝑ intelligentie ꝑspicacita
tem. Sextus ꝑ intelligentie dei formitatē
Septimus ꝑ intelligentie simplicissimā
vnitatē. ¶ Discurramus ꝑ singulos mōs.
Est itaq̄ p̄mus familiaris nobis ꝓ statu
vie verbi gratia de vno hoc noīe bonū vel
bonitas. q2 habito de ip̄o sic accipi poterit
de ceteris. Experimur itaq̄ q' sint aliq̄ res
a nobis appetibiles vel q2 vtiles. vel q̄a de-
lectabiles. vel q2 pulcre ⁊ honorabiles. Im
ponimus ad hec appetibilia significanda
hoc nomen bonū. Experimur ꝯn̄r ꝙ res
appetibiles sunt in multis defectuose/ ⁊ ꝙ
vbicunq̄ querim⁹ refectionē/ ibi repimus
aliquā defectionē molestā appetitui carnis
aut sp̄us. Procedimus vltra ad impositō
nem vnius nomīs quod signat bonum vs-
q̄quaq̄ perfectum cui nihil assit vel adesse
se possit de malo. nihil bonū desit. Ita ꝙ
sit bonū quo mai⁹ cogitari nō possit. sicut
Aug⁹. accipit postmodū Anselm⁹ de hoc
noīe deus ꝙ appellam⁹ bonū simpl'r ens/
aut summe ꝑfectū. Quia impositiōe facta
cōfestim omnis qui scit impositionē et au
dit hoc nomen deus vel hoc nomē bonū
nullo addito. i. bonū simpl'r. q2 simpl'r di-
co qd̄ sine addito dico. Ois itaq̄ talis ac-
cipit ꝓ reliq̄ re tali ꝑstantissima quā cete-
ris oībus an̄ponit. hoc nomē bonū ⁊ hoc
nomē deus ita ꝙ ꝯuertibil'r se h̄nt bonum
simpl'r et de⁹. Cōstat ita fieri potuisse et fa
ctū esse. ⁊ ita retineri. Quo ꝑsupposito vo-
luit Anshel. ⁊ q̇dā alij demōstrare deū esse
sicut putabāt euidēs esse ꝙ bonū q̊ maius
cogitari n̄ poterat necessario erat. Alioq̇n
si posset nō esse. iā nō esset bonū/ quo mai⁹
cogitari nō posset. ¶ Sed ꝭm veritatē pro
cessus est sophisticus ⁊ invalidus: si nō ali
ter cōfirmet̄. Diceret em̄ insipiēs ꝯtra quā
arguit se admittere istud q̇d nomīs ꝙ de⁹
est bonum quo maius cogitari nō pōt. ne
garet tn̄ ꝙ aliquid tale sit in re. sed tm̄ i no
mine sicut si deus imponeret̄ ad significā
dū bonū summū i trib⁹ suppositis absolu
tis. nihil in re noī r̄ndēt. ¶ Propterea P

restat scd̄s mod⁹ qui necessari⁹ est accedere
volenti ad deū credere. s. volūtarie ꝙ aliq̇d
tale bonū est vere in rerū natura imo super
oīa q̄ cogitari p̄nt in rerū natura ꝑ aliquā
imaginationē. rōnē vl' intellectū. Hec au
tē voluntaria ⁊ fidel' acceptio. que nedū cō
cedit q̇d noīs/ sꝫ quid rei firmit̄ credit ⁊ ita
in oī locutiōe sibi supponit. hoc nomē de⁹
q2 suppositio est acceptio termini in ꝓposi
tione ꝓ suo signato vltimato. Ex hac acce
ptione scd̄a. ꝓtinus elucidare possem⁹ quē
admodū devotissima mens laicorum simpli
ciū/ ꝑtingere pōt ad expimentalē dei ꝑcep-
tionem seu theologiā mysticā. que in vnio
ne cōsistit mentis ad deū. dū coniūgit eos
sibi. dū dispergit suꝑbos mēte cordis sui.
Pergamus atm̄ ꝑius/ ad aliquē modorum
aliorum numeratorum declaratione. ¶ Et qui
dē terti⁹ pōt a solo deo fieri. redigēdo oīa
bona in vnū se bonū qualit̄ erāt ab eterno
an̄ mūdi ꝯstitutionē in architipo mundo
solo sꝫ nō multū facit ad ꝓpositū/ nisi pro
quāto facilius venit fidel' simplex vl' theo
logus ad cognoscendū. suꝑeminētiā boni
eterni sup omne aliud boni nomē. qn̄ cre-
dit vnū posse necessario manere alijs n̄ exi
stentibus vel destructis. ¶ Quartus mo-
dus marie ꝯgruit ꝓposito Aug. ꝭm quem
ꝓcessit i suis ꝯfessiōib⁹. imo i oībus pene li
bris suis. etiā cū simplice mr̄e sua. dū collo
q̄rent̄ valde dulcit̄ ad fenestrā. Deputabat
itaq̄ mr̄ē devotā talis abstractōis ꝑhical'
eē capacē. put colligit̄ ex libro suo scd̄o de
ordine. dū vult deducē ꝙ oīs ꝑhica tradi-
cio/ ordinate ꝓcessit ex amore. ꝑuia grāma
tica. de hinc loyca. ⁊ ꝯn̄r suo ordine de reli
quis. Amor em̄ cū fuerit humani ꝯuict⁹
ad quem loquela requirit̄. nec sufficit nisi
polita sit rō ꝭm deductionē illic traditam
ꝙuis in laudē pithagore nimi⁹ fuit. vt idē
in retractiōib⁹ fatet̄ humiliter Aug. Mo
dus iste tantus reputat⁹ est a p̄his. vt dice-
rent absq̄ illo/ nō posse q̇cq̄ scire ꝓpe vt in
telligere. ita em̄ posuit Alber. in suo de in
tellectu ⁊ intelligibili deducēs ꝑ longū ꝓ-
cessū. positōes antiquorum p̄horum. imo ⁊ ydo
latrarū q̇ theletis ⁊ theorgicis purgatōib⁹
vtebant̄ quorum meminit Aug. de trini. di-
sputās adversus eos. Quid ꝑterea dicem⁹
de isto quarto. abstractōnis mō. si fieri pōt

absq3 deuotione? Cōstat ita posse. q2 cōis est ad oēm cognitionē d̄ rebus habēdā per rōnē maxime p intelligentiā. ¶ Hab3 Q aūt intelligētia multiplr̄ īueniri. sicut ex tribus modis ꝯn̄r additis colligit̄. q̄uis ꝯceperint aliqui Boetiū voluisse intelligē tiā esse solius dei. sed moderatius est vsus q̄ est solius diuini generis. sicut rō humāi Genus aūt sumus dei. l3 nō illa ꝑfectione hic. qua erimus dū sil'es erimus deo et an gelis vel intelligētijs ei⁹. Intelligētia non exit in actū suū/ absq3 multis abstractiōib⁹ ꝓpter cōnexionē suā cū materia. Corp⁹ au tē qd̄ corrūpit̄ aggrauat aīam. qm̄ ꝓ statu vie talis est ordo potentiaꝝ q̄ supior nō ex it in actus suos/ nisi p̄cesserint actus inferi ores. Hoc aūt ꝭm Aug. nō est nature nisi destitute ¶ Porro sequens modus huius respiciebat statū nature sue primitus insti tute. sil'r ꝛ excellentius spectabat ad angl'os añ glorificationē creatos. Remansit hec ꝑ spicuitas naturalis. etiā in ip̄is demonib⁹ quo ad speculabilia: In practicis em̄ exce cat eos malitia vehementer. ¶ Sextus de mum mod⁹ spectat ad omnes glorificatos spiritus. ¶ Septimus vero ꝓprius est soli deo ¶ Restringet̄ aūt sermo noster ad du os modos. quibus pōt p abnegationē ꝛ ab latione/ cognosci deus. Unus est fidelis et simplex deuotio. Alius est phica vel theo logica intelligētie depuratio. Sic em̄ sem per a dispsione fit resolutio ad vnitatē. sic a pluralitate singulariū vagoꝝ/ vt hoc ens hoc bonū/ cū inuolucris. accidētiū loci ꝛ tē poris. hic ꝛ nūc/ fit resolutio ad vnitā spēi. ꝛ ꝯn̄r ad quidditates simplicissimas q̄s si gnant termini trāscēdētes. Corrn̄dent au tē vocibus ad extra/ ꝯceptus naturalr̄ sig nificātes. ꝭm quos sumebat̄ suppositū na turalis. ¶ Colligimus ex his duas ꝓ fun damento veritates. ¶ Prima q̄ expimen talis dei pceptio/ cognitionē intelligentie pure p̄cedentē non requirit. nec sequentem Apparet p indirectū qm̄ hec intelligentia paucissimis ꝯuenit. Theologiā vo misty cam dicit Diony. cōem esse xp̄ianoꝝ ¶ Al tera veritas. Expimental' dei pceptio pōt in simplicibus p deuotionē obtineri qn̄q3 facili⁹ q̄ p l'ratos Pat3 ex descp̄tiōib⁹ deuo tionis. ꝛ expimental' noticie. ꝛ abstractiōis

voluntarie p solidā fidē. ¶ Reuolet tā R dē. O ad a. finis ad p̄ncipiū tractat⁹ ip sius. O beata ꝯsolatrix pctōꝝ q̄ ceptus est sub hac nota cātici tui. Dispsit supbos mē te cordis sui. Resumat̄ imaginatio. de tri clinio cordis. Fiat ꝭm illud deductio clari ficās q̄ supsunt. Cōstituat sibi noster spūs tria cenacula Infimū. mediū ꝛ summū. sit ī infimo sicut incipiens. sit ī medio. s. scd̄o/ ꝓficiens. sit ī tertio ꝑfectus. ¶ Cōcordāti am sup qua stabiliat̄. accipiat ex considera tione sacramenti eucharistie. d̄ qua fiat po sterius sermo sup isto. Esurietes impleuit bonis. ¶ Sunt in hoc benedicto euchari stie sacramento primo res sacramenti. que est verū corpus xp̄i. signatū p accidētia pa nis simul et vini et ꝯtentū. Est insup hoc corpus verū sacramentū totius corpis my stici. qd̄ est hic signatū. non signans aut cō tentum. ¶ Est tertio p concomitantiā ꝑ sonalem et essentialem. ipse verus deus/ q̄a caput xp̄i deus. ¶ Ecce q̄ spiritus homis fidelis. simplicis etiā. et sine litteris. pōt et d3 ꝯsiderare ꝛ credē cū aīa. s. ī infimo cena culo posita. qm̄ hic est corpus xp̄i veꝝ ꝛ vi uum cū articuloꝝ fide. que hūanitatē respi ciunt. Pōt ex hac fide/ totā se recolligē ad meditatōnē istoꝝ que corpaliter acta sunt p xp̄m. et ex illa meditatiōe pōt ꝯcipe spiri tū deuotionis p piū et humilē affectum. Pōt etiā virtus spūsctī talē effectū deuoti onis ita purificare/ vt ad nihil aliud diligē dū ꝓ tunc saltē q̄ sit aduersus se ꝯuertat affectus sic credendis Conuertat se modo silr̄ ad piam considerationē. et fidelem cor poris christi mistici. id est animaꝝ iam sal uatarū in paradiso vel saluandarū de hoc mundo. ac etiā de purgatorio. ¶ Hec ascē sio tenet locū suū vbi lustrat spūs vniuer sa in circūitu. celestiū. terrestriū ꝛ infernoꝝ Cōuertat et eleuet postremo fidelē sue me ditationis deuotionē/ ad solū deum. seclu dendo nō p rationē seu intelligentiā: sed p sinceram dilectionē/ omne aliud diligi bile creatum sub enigmate solius pie fidei qua credit actualiter. q̄ hic est deus suus q̄ maius et nobili⁹ cogitari nō pōt nec ama ri. q̄ totus est desiderabil'. Sepe cōptus est in deuotis simplicibus tot⁹ casus quē po nimus. ¶ Ex q̄ colligim⁹ queadmodū de

notus simpliciū spūs. exercet se tripl'r vniē do mentē suā in deo. ꝑ piū ⁊ humilē affectū ad hoc sacrm̄. Spūs aūt magis. erudit⁹ ꝑ rōnē ⁊ intelligentiā pōt ex industrijs scien tialibus acquisitis clarius ista cognoscere quā ꝑ solā fidē. s3 nō verius neq3 sublimi⁹. Uñ visitani pridē in infirmitate sua quan dā feminā etate grādeuā Quesiui quō sibi esset. Mox suspirādo clamauit quō potu it. Remoui cor meū ab oī creaturā. ⁊ repo sui in creatore. Ego vō rñsionē tante fidei stupēs ⁊ laudās: abscessi. hoc vnū inferens Satis est. Et vere si ex aīo. nihil supra. ¶ Spūs subinde fas h3 ꝑ sapiē diffusio nē ⁊ illapsū / magis. sursū agi ⁊ reduci. q̄lis erat pauli mēs. Siue inqt mēte excedim⁹ deo. Et iteꝝ. Sapiam loquimur int̄ ꝑfec tos. Et rursus. Nos āt reuelata facie. trāsformamur ō claritati i claritatē tāq̄ a dñi spū. Sapiam hāc supra dixim⁹ descripsisse dionysiū tractantes illud. Et sctm̄ nomen eius circa finē. Assignat idē Diony. q̄ hec sapia est amēs ⁊ irronalis ⁊ stulta: ⁊ tñ est ōis rōnis ⁊ mētis ⁊ scie cā. ¶ Videam⁹ de verbo hoc te docēte ⁊ illuminātē. O virgo btā. sapiētissima feiaꝝ. Quid sibi vult hoc vbū. vt sapia quā querim⁹ / in nullo videa tur nr̄i triclinij cenaculo repiri. Nūqd in supmo vbi mēs hītat? At sapia ē amens. i. sine mēte. Nūqd ī medio. vbi rō collocat̄. At ipa ōr irronalis. sine rōne. Nunqd in īmo vbi cognoscit aīa? S3 hec sapia stulta vocat̄ q̄si sciam nullā hñs. ¶ Dic obsecro te virgo prudentissima. dic ꝑ sapiam tuā q̄ pacto tal' repugnantia verboꝝ ⁊ noim. imo ⁊ rerū / secū stabit? Hoc est qō longo iā ꝓcessu vestigauim⁹. ¶ Hoc altero iā tractatui priori de sctō noīe filij tui / q̄dā dicē spopondim⁹. sub te fisi. Hoc nūc exsoluere tēptauimus. expositionē recēsentes diffinitōnis sapientie. a deuoto tuo Diony. posite. ¶ Sapia inqt est diuinissima dei cognitio que est ꝑ ignorātiā cognita. sm vniōnē super mentē. qñ mēs ab oībus alijs recedēns postea etiā seipam dimittens vnita est splēdentibus radijs. inscrutabili ⁊ ꝓfundo sapientie lumīe illuminata. Fiat g° ꝑ ꝑticulas nr̄ cursus. ¶ Sapia ē diuinissima dei cognitio. Cū dei cognitio h i via (q: sic loqui mur in sequētib⁹) triplex in genē. Quedā3 symbolica. hñ vtēs sensibilib⁹. q̄dā ꝓpa, hñ vtēs itelligibilib⁹. Tertia mystica q̄ ducit ad supmētales excessus. Hec tertia h noīatur diuinissima. q: ꝑfectissima. q: expimētaliter habita. Quid em̄ ꝑfecti⁹ scit̄. q̄ qō ē expientia cognoscit̄? Supra vō deductū ē q̄ theologia mystica est expimental' dei ꝑcepto. ⁊ intuitiua suo mō ¶ Sapia est per ignorantiā cognita. Si ad idē ⁊ scdm idē oīno fiat locutio / cōstat q̄ hoc constare nō pōt. sicut nec cōtradictio pōt. Referunt̄ ergo ad diuersa hec duo ꝑ ignorantiā et cognita. Tollit̄ vnitio intellectualis. discretiua cuiuscunq3 rei create vel creabilis. ⁊ hoc nō in habitu sed in actu. saltem intentio. q̄ posset mouere vel trahere intellectū discretiuum / ad impediendū effectū mentis circa deū ab actu: qui ōr hic cognitō. ¶ Sed qualis cognitio statim apitur sm vnionē sup mentem Erit sup hac vnitiōe sermo posterior sup illud. Esurientes implebo. Nō em̄ pōt hec materia grādis tota sil' euolui. Vocāt vnionē hanc expositores Dionysij quos legi. vnionē extaticam vnientē affectū mentis cū deo. Videt̄ alijs q̄ hec vnitio nō sit formalit̄ amor vl' dilectio. sed radicalit̄ fundat̄ in gr̄a gratū faciēte dū est in actu sicut principali et supmo: q̄ ē vnire cū deo. Juxta illud apli. Qui adheret deo vn⁹ spūs est. ¶ Hec vnitio per grām ꝓsupponit tres vtutes theologicas. dona sil' ⁊ btitudines ⁊ ceteros hītus. ꝑsertim īfusos. q̄rū gr̄a g̃tificans est radix. forma et finis. qō ōr ꝓpter grās solū grat[dataS. que nō reddūt ex se gratū3 deo. vt sunt gr̄e oēs si stricte loq̄mur: ꝑter charitatē. Cuius rō est q: sola charitate excepta q̄ nō cōpatit̄ qōcūq3 mortale ꝯ legē dei. ceteri habitus stare pñt cū pctō mortali ⁊ gr̄e priuatōne s3 ecōtra gr̄a stat sine illis. ¶ Rurs⁹ hec vnitio ōr sup mētē. queādmodū tractatu scdo sup illud Exultauit spūs meus deductū est. mariā fuisse supra spm̄. īmo et sine spiritu qñq3 dū cecinit hoc canticū. Magnificat aīa mea dñm. Propterea ōr hec sapiētia amens. nō q̄ mens ꝑdita sit vel destructa. sed q: ꝓ tunc. de se nil cogitat. itelligendo seipam actualiter vel amando. Et hoc explicatur cum subdit̄ in diffinitione. qñdo mens ab omnibus alijs recedēs po3

ftea etiā seipam dimittens. Hoc quō fieri possit: pluries ostensum est. etiā naturalibus industrijs. maxie p̄supposita fide summi dei. ¶ Sꝫ qđ sequit̄ ꝓsus ḡtuituꝫ. ad qđ nec nā̄ sufficit. nec attigit industria. ꝓpterea iure đr hec sapia singulari p̄uilegio data a spūsctō. qbus vult: ⁊ quō vult spirare ⁊ nō nisi fidelibus xp̄ianis. q̄tucūqꝫ alij fuerint ꝑ intelligentiā eleuati ⁊ illuminati Hec sapia nō dat̄ ꝑ leticiā internā affectus circa deū. sine sapia incarnata ⁊ impanata sic loquēdo. Sed qꝛ xp̄s ostiū est. ad hāc sapientiā dux et scala. Idcirco sequit̄ vnita est. s. mens supior et principalior portō spiritualis supsplēdētibus radijs inscrutabili ⁊ ꝓfundo lumine sapie illuminata. Cōfestum elicit̄ ꝙ hmōi sapia nō sit pura caligo. nec pure tenebre. nec pura ignorantia. Alioquin mens ipa qualit̄ esset/ inscrutabili ⁊ ꝓfundo lumine illumiata. ¶ Colligit̄ scđo ꝙ hec illuminatio neqt hri. ꝑ humanū scrutiniū qꝛ đr inscrutabili lumine ⁊ ꝓfundo. qm̄ ad illud neqt ꝑ se rō vł aīa deducere. sicut nec altitudinē diuine sapie penetrare. Sunt em̄ apud deū idē/ altitudo seu sublimitas ⁊ ꝓfundū. sicut ipe ē initium ⁊ finis. Solus igit̄ spūssctūs. causat hanc illuminationē sapie cuius spiritus ē acutus. ⁊ omnibus mobilib⁹ mobilior. attingens vbiqꝫ ꝓpter suā mundiciā. Spūs aūt sctūs quē mittit pater in noīe filij/ non est acceptor sublimiū ꝑsonarū in docendo veritatem/ paruulis et simplicibus derelictis. qui credunt in filiū. Qui etiam/ si que dici possit acceptio cadit illa sup paruulos et humiles in oculis suis Ita pater inqt filius. et sic placitū est apud te. ¶ Placitum dicit. non cuiuscūqꝫ meritū. Cōfundit hec snīa generalr oēs scrutatores maiestat' humana quis īdustria. nisi hac vna sola humiliari sub potēti manu dei. vt nos exaltet factos hūiles. Porro recūbē in nouissimo loco cū notissimo viro xp̄o/ ī cruce posito vt dicat ipe q̄ nos inuitauit Amice ascēde supius. veni vsqꝫ ad tronū p̄ris. ⁊ in eius sinu quiesce. vt tibi sit gloria in idipsum. D

¶ Promptū erit. deinceps ꝯcordare retentis prius dictis. quid sit diuina caligo. q̄d diuine tenebre. Siquidē est vna caligo respectu creaturaꝝ. silr et tenebre/ qm̄ cessat actualis illuminatio. seu visio intellectualis vel sensualis/ cuiuscūqꝫ creature. immo ⁊ ipius met mētis. cessat cōsideratio đ se. Est altera caligo seu tenebra. q̄ đr diuina qꝛ nullo mō cōp̄hendi potest a mente. illud qđ ꝑ illuminantem radiū. vel radios ostendit̄. et hoc minus q̄ꝫ abyssus corꝑalis immensa. ꝑ oculū. quocūqꝫ solis lumine supfusum penetrare: fas tamē ad illud immensum diuinum quantūcunqꝫ sit abscōditum ⁊ in caligine positū. visui spirituali ꝓfas in q̄ꝫ affectui. quod aspiret. qđ desideret. qđ ad illud q̄lecūqꝫ sit/ vnitiuis ꝓtensionib⁹ se extēdat. Siqdē ⁊ inuisa nec plene cognita diligim⁹ desideram⁹ suspiram⁹ et speramus. ¶ Habemus igit̄ duas caligines. Vnā inferiorē. que est actualis ignorantia creaturaꝝ. Alterā a supiori. que actualis ignorantia dei. quo ad visionē obiectalem. hēmus mediū/ lucē. imo lumia mlta. multos radios. q̄ tn̄ sunt vna v̄tus vnitiua. vnus radius/ sursum educens ad patrem luminū. vn̄ oriunt̄ vt a fonte. Sicut insup virtus magnetis attrahit ⁊ reducit ⁊ ꝯuertit ad se ferrū. Et generalius sicut omne obiectū appetibile/ suū trahit appetituꝫ qđ vidit q̄ dixit. Trahit sua quēqꝫ voluptas. Quō loquit̄ sponsa ad sponsuꝫ. Trahe me post te. Sciebat qꝛ nemo venit ad eū nisi tractus. Sed o felix tractus. ¶ Orit̄ hic nō parua dubitatio que fundat̄ in notificatōe. q̄d sit diuina caligo vł tenebre Est em̄ caligo talis. defectus cōp̄hēsionis diuine maiestatis. Constat aūt ꝙ bti. silr ab illa cōprehensione deficiūt. et si non ab apprehensione. ¶ Soluit hoc nomē mox additū ⁊ si nō ab app̄hensione. Apprehendunt itaqꝫ deū obiectaliter ⁊ nude ⁊ clare ⁊ immediate ꝓpterea dicunt̄ extenso nomie cōp̄hensores. nec relinquūt̄ eis tenebre vlle. vel caligines. vel theophanie ꝑut h̄ in via. Sunt idcirco semꝑ in luce ⁊ lumie super se q̄tumcūqꝫ exaltet̄ deus apud mentē beatā in cognitiōe. Sec⁹ in via. qꝛ nec mēs hꝫ oculos dispositos ꝑ lumen glorie/ vt videat obiectalit̄ deū nec deus vult obijcere hic nude semetipm. Et hec rō potior ē prima. qꝛ si vellet h̄ de⁹ posset. qđ ⁊ fecisse credit̄ moysi ⁊ paulo ⁊ dilectissime sciaꝝ. Nōnullis etiaꝫ forsassis ex p̄uilegio ⁊ exercitio

amoris singulari. Hinc Bernar. pexposi=
to verbo illo Abscondit lumen in manib⁹
scribit ad Carthusien̄. de monte dei/ dicēs.
Nonnū q̄ quasi ꝑtransiens gratia/ ꝑstrin
git sensum amantis. ⁊ eripit eū sibi. ⁊ rapit
in deū ꝓ modulo suo ad momētū idipm
ei ostendēs videndū sicuti est. Interim eti
am ⁊ ipm efficit id ipm. vt sit suo modo. si
cut illud est. hec ille. Sonant in hāc sniaȝ
plurima verba Aug. ⁊ Greg⁹. Nonnulli
vo lati⁹ ⁊ elati⁹ hoc asserūt q̄ satis ē. dicen
tes aīam in oēm plenitudinē dei transire/
vt optat apl's in illud. s. ideale esse suū con=
uerti. qd̄ hn̄t ab eterno. Posset ⁊ hoc sane
intelligi. ⁊ inde colligi singularitas. amo=
ris. singuloꝝ btōꝝ in deo sicut hȝ ⁊ attigit
quelibet linea ꝓpe centrū suū singularit̄ ⁊
discrete. qd̄ tn̄ oibus lineis cōe est et sibi.
Desipiūt autē. q2 nō ↄcedūt aīam in eē ꝓ=
prio sui generis remanere. ¶ Seqt̄ de reli
quis q̄ ↄ̄dictione implicare videt̄: Si=
lentiū occulte docens. Est pax illa mē=
tis q̄ exuperat oēm sensum ⁊ qes ab oī ope
intellectuali et sensuali mō dicto. Est qua
si sibulus aure tenuis post spm̄ cōpūctōis
subuertentē mōtes. ⁊ cōterentē petras pec
catoꝝ post cōmētationē se manifestantē in
ↄfessiōe. post ignē zeli satisfactiōis. Hic si=
bulus est vocatio marie ī silētio ꝑ marthā.
Hec est vox. aure lenis. cuius venas susur
rij furtiue capit auris cōtemplantis. Hec
mors obtabil' sine qua nō videt̄ de⁹. q2 nō
videbit me hō ⁊ viuet. ait dn̄s moysi. hic
est vētus roris flans in medio fornacis ba
bylonice. q̄ est cor nostrū sue nature desti=
tute derelictū. Nā cor impij quasi cliban⁹
ignis succensus. ¶ Quāto putas op⁹ est si
lentio. quāta pace. quāta serenitate. vt au
diat̄ vox sponsi. in abscondito cubiculi cū
sponsa intus introrsum valde. cū summo
silentio. solus cū sola delectat̄ nec admittit
alienos. Sil'r ⁊ spōsa secretū captat nūc in
foraminib⁹ petre. in cauerna macerie. nūc
in monte mirrhe. aut colle thuris. nūc sup
montes aromatū. vn̄ cū q̄sisset dilectus. q̄
habitas ī hort⁊ amici ausculta. Fac me au
dire vocē tuā. verecūda ↄ̄ pn̄tia amicoꝝ. in
terlinearis. Fuge delicte mi nō q̄ eo vellet
carere. sȝ hr̄e solitariuȝ. Et vbi? Certe sup
mōtes aromatū q̄ sūt mōtes eterni a qbus

de⁹ mirabilr̄ illumiat. Pascit in ill' ⁊ quie
scit. vn̄ turbati sūt oēs isipiētes corde. Cla
ret subinde qd sit obscurissimū illud. qd̄ ē
supmanifestissimū. hoc ē ipē ds. Cōstat āt
illud pħice traditōi. q̄ manifestissima na
ture/ sicut de⁹ ⁊ intelligētie/ sūt occultissima
nobis. Veritas est/ q̄ pħia nō ↄsiderauit
aut ↄcessit reuelatōes desup a pr̄e luminū
quales ponit ⁊ l qb⁹ quasi sol' innitit̄ spūs
xp̄ianus. Voluit ds efferre nos/ ad super
naturalē ⁊ eternā vitā. Dedit ꝓpterea legē
⁊ sacrā sua sup naturā. Ita vt vita xp̄iani
magis pēdeat a miracul' q̄ natura. Mili=
tat hoc ↄ̄ curiositatē. oīum naturalia scru
tantiū. vel ex eis in viuēdo pendētiū. sicut
astrologoꝝ nōnulli sunt ⁊ medicoꝝ ⁊ alio
rū/ ꝑ prudētiā suā. regere rē publicāȝ existi=
mantiū. quales oēs deducit ī stultū finem
crebro de⁹. vt sciāt/ q2 dn̄s ipē ē de⁹ q̄ regna
mutat ⁊ tempora. Perspicuū deniq3 fit. q̄
alta sis mēte cōtēplata. virgo beata. tu su=
per omnes illuminatrix. ⁊ illuminata. cū
decursu mūdi labentis ꝑegrinationis ho=
minum. sub stabili dei ꝓuidentia ꝓspici=
ens/ cecinisti. Dispsit superbos mēte cordis
sui. cōfirmās ꝑ id qd̄ sequit̄. Deposuit po
tentes de sede ⁊ exaltauit humiles.

Sequitur tractat⁹ oc

tauus ꝑ didragma seu dialogū. ꝑtitiones
hn̄s quattuor. Prima de depositiōe ꝑ im=
pulsus demonioꝝ. ꝑ notulas. xliiij.

Prima notula

Eposuit poten. de sede. ¶ Di=
scipulus. Gloriat̄ psal=
tes nostra/ cui⁹ dn̄s humili=
tatē respexit. gloriat̄ ī humiliū
collaudatiōe siml' ⁊ exaltatiōe
Ex abundantia em̄ cordis humiliati lo=
quit̄. legerat q̄ magna potentia dei solius
et ab humilibus honorat̄. Propterea ma
gnificat dn̄ȝ/ cū exultatiōe spūs. q2 sibi hu
mili fec̄ magna q̄ potens est. q2 misc̄dia ei⁹
a ꝓgenie improgenies timētib⁹ eū. ⁊ q̄ sūt
timentes deū si nō humiles? Quo ↄ̄. si ab
humilibus honorat̄. et timet̄ deus. conse=
quens est vt despiciat̄ a supbis. Quid pr̄e=
rea supest? nisi vt despicientes supbi. disp
gantur ⁊ a sede deponant̄. qui sibijpis nō

dn̄o potentes eē voluīt. Sed hꝫ questiōem Qui sunt hi potentes. ¶ Mgr. Uolo priꝰ agnoscas q̄nta subtilitate. notat̄ i hac psalterij cordula duplex ipulsus. Unus in deorsum. Deposuit. i. deorsuꝫ posuit. ⁊ depulit. Alt̄ sursum euehit ⁊ trahit ⁊ ipellit ⁊ exaltauit hūiles. Cōsonātia mltiplex super hoc ipulsu duplici suppetit. Uno deorsum ⁊ malo. sursū altero ⁊ bono. Audi ꝺ malo. Impulsus euersꝰ sū vt caderē. ⁊ iterū. Expulsi st̄ nec potuerūt stare. De helya vo dicebāt filij ꝓphaꝝ. Ne forte tulerit eū spūs dn̄i. ⁊ ꝓiecerit eū i vnū mōtiū vel in vnā valliū. ⁊ ꝺ xp̄o scribit marcꝰ ꝙ expulit eū spūs i desertū. Unꝰ tn̄ ipulsꝰ viguit ante pctm̄. q̄ spūs intellectualꝭ ferret̄ in deum nō violent̄. sed vltroneo volūtatis amore Sic trahi petebat q̄ dicebat. Trahe me pꝰ te. Et xp̄s. Nemo pōt ad me venire nisi pr̄ q̄ me misit traxerit euꝫ. ¶ Peccauit lucifer prīus est alter impulsus vsq; ad abyssum. Un̄ dictꝰ est dyabolus. q̄si deorsuꝫ fluēs. Seducti sunt ⁊ seductore imitati sūt. ꝓmi parentes in peccādo. factꝰ est par ipulsus i cadēdo. nec poterāt stare ꝓpa virtute. Sꝫ dn̄s fecit potētiā suā in brachio suo. Ipse misertꝰ est ⁊ fecit humiles vt exaltarent̄ ā terentq; sublimes. ¶ Discipꝉs. Ue vereor ne ab impulsu male q̄sito q̄ sunt h̄ potētes. q̄s maria ꝑintellexit. An demōes isti? ¶ Mgr̄. Loquit̄ ad Iob dn̄s ꝺ diabolo sub metaphora behemoth. ꝙ n̄ ē potestas sup terrā q̄ ei possit cōpari. q̄ nedum supbus sꝫ rex est sup oēs filios supbie. Qui testāte aplo extollit̄ sup oē qꝺ ꝺr deꝰ. ꝺ quo ꝓpha supbie sue vocē exp̄mens. Cōscēdaꝫ sup astra celi. exaltabo soliū meū. sedebo i mōte testi. Sequit̄. Et ero similꝭ altissimo ¶ Fuerūt qui opinarent̄ luciferꝝ inuidisse altissimo filio. ⁊ equalitatē eiꝰ affectasse. Et q̄ ꝓpter filiū tempestas aduenerat mortꝭ ex inuidia dyaboli / in orbē terraꝝ / dixit in secreto trinitatis ꝯsilio. Si ꝓpt̄ me orta ē / mitte me i mare. Filiū hō passibilꝭ. oibꝰ fluctibus tēptationū expositꝰ. ⁊ cessabit tēpestas ¶ Uidet̄ huic positiōi. textus alludē cantici. Cū em̄ dixisset maria ꝺ deo. fec̄ mihi magna q̄ po. ē. q̄ viꝫ hūilitateꝫ ancille sue respexerat. rursum subiunxit de dispersione locutura. Fecit potentiā. nec h̄ stetit sed addidit in brachio suo. Nouimꝰ autē ꝙ ab Esaia. filiꝰ incarnatꝰ ⁊ passus appellatus est brachiū dn̄i. q̄s inq̄t credidit auditui nostro. aūt brachiū dn̄i cui reuelatū est. De quo sequit̄. Uere languores n̄ros ip̄e tulit. ¶ Discipulꝰ. Cōcordare vꝫ hec positio cū traditiōe doctoꝝ ꝑ oīa. Ponūt em̄ ꝙ summā humiliatione filij ꝺi. superbia diaboli deiecta est q̄ quasi fortis armatus custodiebat atriū suū. ¶ Sꝫ hꝫ oppositionē q̄ lucifer nūq̄ vidit intuitiue trinitatē. nec ꝑ reuelatione / videt̄ eiꝰ cognitionē habuisse. sicut nec fidē. ⁊ minꝰ vitā eternā q̄ ē dicente xp̄o vt cognoscāt deū verū ⁊ quē misit ip̄m xp̄m. Sed nec casū ꝑsciuit suū. Doluissꝫ em̄ penalr̄ sine culpa. ¶ Nolo tn̄ ꝯtentionibꝰ deseruire. abundet quilibet in sensu suo. Satis est ad r̄ n̄lam ꝙ diabolus voluit esse s. l̄is altissimo. q̄ sibi suā btītudinē a ꝓprijs viribꝰ expetebat. nulli querēs aut ferēs esse subiectus. Hic euenit illud xp̄i. Uidebā sathanā tāq̄ fulgur. de celo cadētē. Sic finis ad alta leuatis ē ruere / dū humiles exaltant̄. Sunt questiōes alie plurimoꝝ. vt cur deꝰ creauit. quē casurū nouerat? Cur nō apposuit vt redimēt eū sicut hoiem pꝰ lapsū erexit. ⁊ talia q̄ abunde tractata sunt ꝑ doctores. Hec tn̄ oibus curiosis et potentibꝰ apud semetip̄os nulla poterūt satis esse vt inuestigare sufficiant sensum dn̄i. Nisi ꝑ fidei humilitatē se captiuēt. obtundet̄ ⁊ reuerberabit̄ potiꝰ ex lumine rōnū suus visus. Credāt de domino optimo ⁊ sapientissimo ꝙ bn̄ oīa fec̄ Alioq̄n de opibus nullā poterint inuenire rōnē. ¶ Magister. Sobrie ꝯsulꝭ. Salubrius est nobis intēdē. ne deponat nos dn̄s ꝺ sede. sed exaltet humiles ꝯ potētis insidias ⁊ impulsus. aduersus quē est nobis colluctatio. q̄ assidue circuīt querens quē deuoret. Sit deinceps igit̄ si placꝫ. collocutio nostra. ꝯ tēptatōes inimici. cui nomina mille. mille nocendi artes. ¶ Discipulus. Laudo ꝓpositū. ¶ Magister. Plus laudabis. si recogitaueris p̄cipuā hāc eē sibi artē. celare suas artes. ¶ Discipulus. Quo pacto? ¶ Magister. Tollē satagit an̄ oīa / n̄ros oculos ne credamꝰ vllos esse demones / aut vllos a demonibꝰ tēptationū impulsus violētos immitti. Scit ꝙ

ꝑniciosior ē occult⁹ noster inimic⁹. Nihil insup ꝑiculo ꝓximi⁹. ꝙ suū nescire nec credere ꝑiculū. Aut si forte habitualr creditū est actualiter id nec attēdiẗ nec timeẗ. male dormiẗ intē latrones. Cecatis ocul' qd nisi pateat ī foueā lapsus? Act. 5. Frustra iacitur rete añ oculos pēnatoꝝ. ❡ Discipulus. Immo iaciẗ aliqñ vt terreanẗ sonoꝝ impulsibus ⁊ territi capianẗ. Hec alta demonū fraus ē. si viderit se videri ꝑ oc'los fidi aggrauāt ꝑiculū. spē euasiōis intercludūt. Fallor si nō conabaẗ sathan sic illudē. sic tenere Anthoniū cū ei totū mūdū laqueis plenū oñdit. Qui territ⁹ ⁊ suspirās ait ad dñm. qs hos euadet? Scis quale rñsuz accepit. ❡ Magister. Humilitas. ❡ Discipulus. Cōsonat ps'l. Custodiēs ꝑuulos dñs humiliat⁹ sū ⁊ liberauit me. Euadūt pisciculi ꝑ rimulas retis. dū magni retinenẗ inclusi. Sz in q̊ potissime consistit humilitas? Vidimus eñ plurimos ꝑ nimiā ꝑditos hūiliatiōnē. q̃les pusillanies q̃les desꝑantes; q̃les tedio vite se necātes. ❡ Mgr. Certū tene ⁊ nll'aten⁹ dubites nullū ꝑire. dyabolo impeilēte nisi ꝑ̓us posuerit ī eo pedē supbie. Vidit hoc qui orabat/ nō veniat mihi pes supbie ⁊ man⁹ pctōris nō moueat me. Ibi ceciderẽt oēs q opāur iniqtatē. Sunt ḡ duoꝝ ꝑ̓ncipū vexilla duo distinctia. humilitas ⁊ supbia. Humilitas dei ⁊ supbia diaboli. Sūt ipuls⁹ duo. deorsū ⁊ sursuz. Quid humili⁹ cruce xp̄i? Quid arrogāti⁹ supbia diaboli? q extollitur sup oē qd dr̄ ds̄. ⁊ vt ds̄ ⁊ plus ꝙ de⁹ satagit adorari. Hinc oīa repit machinamēta ꝑ ydolatras. ꝑ magos. sortilegos. ⁊ maleficos. ❡ Discipl's. Fuerit hec arrogantia ꝑ diabolū sp intēta. multos tñ decipit ñ supbos. q̃les aliq̊s notauim⁹. ❡ Magisẗ. Inueniaẗ ī oīb⁹ ꝑditis supbiā dñatā. Nōne initiū supbie est apostatare a deo. Apostatat oīs q nō credit; q desꝑat. q suū ꝑ̄ oīb⁹ iudiciū anponit. q ꝓꝓriā nō dñi voluntatē implere satagit. q iusticie dei non vult eē subiect⁹. sz ꝓꝓriā statuere. Sic cayn desꝑans maior est inqt iniqtas mea ꝙ vt veniā merear. Certe maior est o cayn. iniquitas tua ꝙ meritū tuū ex te. sz nō maior ꝙ dei misc̄dia. si eidē subieceris te. Iudas ꝑ̓us ī tenebris sathane nimis audax. postmoduz tenebris a corde remotis ꝑ astutiam diaboli. fact⁹ est pusillanimis sup̈ modū. ad nudū ꝓspectū. horrēdissimi sceleris sui. Cecidit inde a se ꝑ desꝑationē ⁊ sub se ꝑ dānationē. sz nō a diecit vt ad venie petitionē assurgeret de pctō qd ore ꝯfitebatur qd detestabaẗ ope. pecunia restituta. ❡ Discipulus. Horreo totus dū vsutias diaboli recogito. dū terribil' deus aspiciẗ ī cōsilijs sup filios hoīm. dū iudicia sua abyss⁹ multa. dū oīa respicio fieri peccatorib⁹ ad muscipulā. laqueū ⁊ ruinā. Cadit iustus ⁊ rsurgit. cadit alter nec dñs supponit manū suā. ❡ Magister. Sed nō min⁹ mirabilis est misc̄dia dei sup humiles. Illudit draconi isti behemoth/ sicut aui. Puer aūt emanuel/ tenet ip̄m laqueis. Siniẗ aliqñ ꝓcedere ad impulsionē electoꝝ; gaudz erumpe. Porro dū excedit. ꝓtinus reuocatur. Facit ita deus cū tēptatiōe ꝓuentum nec sinit temptari supra id qd possumus. Possumus ītellige. nō in nr̄a sed sui fiducia. ❡ Discipulus. Putas ne sathā iste posuerit inimicitiaꝝ sua ꝝ laqueos ꝯ̄ mulierē nostrā. virginē purissimā. que a sexu mulier nō a corruptiōe dr̄. sultra fecunditate ⁊ venustate. ❡ Magister. Puto. nanqꝫ cantantē vt audiuit. Magnificat aīa mea dñm. miratus causaz gaudij pariẗ ⁊ exultationis/ credidit arrogantē. cū subintulit. Ecce eñ ex hoc bea. me di. om. gene. Iunxit applausuz suū demon. impulit ab ex̄ q̃si blādiēs. vt eleuatā mariā vehemēti⁹ allidēt. Sz illusus ē ⁊ elisus ab hūilitate marie. validiusqꝫ repuls⁹. Sz repuls⁹ ad alterā se ꝯuertit astutiā. subinferēs O ꝙta facta es btā ꝑ oēs gñatiōes. q tal' exist[⁊ tāta. Tu supbiā/ humilitate vicisti. rara/ ꝓrsus honorata. Euge euge. q̄ digne btā. q̄ digne laudanda ꝑ oēs generatiōes es inuenta. Cuius insidias subdolas. intelligens maria. blandientem mox repulit vt aduersantem. Conuertanẗ inquit retrorsū ⁊ erubescant qui dicunt mihi euge euge. ❡ Discipulus. Equissime deus. qd hic nobis erit tutū. Diciẗ in ꝓsa. cū nec ip̄a vel virtutuz tuta sit victoria. O monstrū horrendū ingens supbia; q nūc a suo ꝯtrario nūc a vento solo/ nūc a ꝓꝓria morte/ nepharīā trahit originez. Sed o q̃le ꝑ̄stabitur effa

fugiũ ſi taȝ a dextris ĩpugnat ꝙ a ſiniſtris Sl viuit. ſi moꝛitᷣ. ſp ſeuit. ſp impellit. ſemper euertit. vt cadamꝰ ¶ Magiſter. Accipe cõſiliũ. Impulſus/cade ⁊ vide ne ſteteris in te. Iacta te cũ nouiſſimo viroꝝ in nouiſſimo loco Securus eris. qꝛ ſuſcipiet te. Hoc erit altiſſimũ refugiũ tuũ. Nõ accedet ad te malũ. ſi habitauerꝭ ĩ adiutoꝛio altiſſimi. nõ in te. nõ ĩ meritis tuis. nõ ĩ induſtrijs. nõ ĩ timoꝛe maloꝝ tuoꝝ dicẽs domino Suſceptoꝛ meꝰ es tu. exultab̃ te liberatũa laq̃o venãtiũ ¶ Ceteꝝ pullicnlꝰ eſto ſub alis ſue miſeratõis. nõ timeb̃ ab hᵒ rapace miluo. Te pupillũ ⁊ viduã aĩam tuam. te manſuetũ ꝯſtitue. Crede pſalmis ſuſcipiet te. Statuet te in ſublimi ꝓtectiõis ſue thꝛono. faciẽs etiã h̃ ⁊ nũc ꝯſedere te ĩ celeſtibus. qꝛ ꝯuerſatio in celis ẽ. dũ ſpas ĩn eo impulſus ĩpulſu vincetᷣ. Cantabis et dices. Depoſuit potẽtes de ſede In me ponere. ⁊ ſup me ⁊ affectiões meas. exaltauit humiles. qꝛ gloꝛiã p̃cedit humilitas ¶ Diſcipulus. Specioſa ſunt que loqueris et deuota. ſed qua poterit rõne hõ iuſtus ſibi bñ ꝯſcius d̃ v̇tutibus iudicare ſe v̇tutes ñ hr̃e. ¶ Magiſter. Uirtutes vere ñ ſũt niſi q̃s gr̃e gratificantis radix ꝓfert. viuificat. fouet ⁊ roboꝛat. qꝛ nõ hꝫ aliqd viriditatis/ramus boni opis niſi maneat ĩ radice charitatis. Neſcit ãt hõ an amoꝛe dignꝰ ſit gratificante. q̃re neſcit ſe veras virtutes hr̃e. ¶ Diſcipulꝰ. Scit nihilominꝰ gratias ſe plurimas a dño recepiſſe ĩ bonis vl̃ foꝛtune vel nature vel anĩe. Quid ſup iſtis dicet deo? ¶ Magiſter. Utiq3. Cõfitebitᷣ dño. gr̃as aget bñfactoꝛi ſuo. ¶ Diſcipulus. Lego pharizeũ in euãgelio gr̃as agẽtẽ. qꝛ nõ erat iniuſtꝰ adult̃ raptoꝛ ¶ Ieiunabat bis ĩ ſabbato. decias dabat Receſſit tñ iniuſtificatꝰ ĩ domũ ſuã. potẽſq3 ĩ reḡtione ſua. deiectꝰ eſt dũ publicanꝰ humiliſ exaltatus. ¶ Magr̃. Intẽde diligẽter. ⁊ inuenies laq̃os inimici ſupſeminatos in vijs pharizei Ambulabat iter rectum gr̃arũ actiõis Quid enĩ gratitudine rectius eẽ põt? qd ꝯuerſius in gratitudine? Poſuit iuxta hoc iter q̃ pharizeus ambulabat. laq̃um arrogantie. quo cõp̃henſus coꝛruit in foueã cõtẽptus ceteroꝝ. In cõtẽptũ noiatum aſtantis ⁊ penitentis. publicani. Neq̃tia hec eſt demonũ. oĩa ſtatim paritᷣ depꝛauare. Sufficit ei s vel vnus aditꝰ ad ꝑniciem. Sc aũt bonũ ꝯſtitui ex circũſtãtijs omnibꝰ bonis. malũ v̇o ſibi ſufficit ad reatuꝫ ſi vel ĩ vno peccauerit. ¶ Diſcipl̃s. Pharizeus iſte bñ dotatus ĩ gratijs dei/ꝯſiderare qd habuit? ¶ Mgr̃. Pꝛimo illud. Quid hẽs qd̃ nõ accepiſti? ⁊ hoc videtᷣ feciſſe gr̃as agẽs deo. Scd̃o dicereꝫ. Si accepiſti qd gloꝛiaris q̃ſi nõ accepꝭ? Et ſi putabat obſeruare mentiebatᷣ iniq̃tas ſibi. Quare? Quia ꝓximos ꝯtẽnebat ñ habentes. Iudicabat alienũ ſeruũ publicanum/q̃ dño ſuo iã iuſtificatus aſtabat. Dedit dñs apl̃is foꝛmã. qd agerẽt in articulo tali Nõ inq̃t vos me elegiſtis ne gloꝛiemini quaſi ex vobis. ſed ego elegi vos. ne ſitꝭ ingrati quaſi non acceperitis. ⁊ poſui vos vt eatis et fructũ afferatis. ne toꝛpeatis ocio. gratiã dei inuacuũ recipientes. ⁊ fructus veſter maneat. quatinus ꝑſeuerantia coꝛonetur. ¶ Diſcipulus Facile talia dicimus facile nos in verbis deijcimus. Sꝫ o prauũ coꝛ hominis et inſcrutabile. Quiſ cognoſcet illos occultiſſimos in coꝛdis finibus ſathane laqueos. ⁊ vehemẽtes ĩpulſus. q̃s euadet? ¶ Magiſter Paulo añ rñdebas ex oꝛaculo Anthonij humilitas ¶ Diſcipulus. Quid ꝙ humiles/etiaꝫ in arrogantia merſi/volumus iudicari? ¶ Magiſter. Hec eſt palma ſupbie videri vult humil̃/ne vileſcat. Cõfitetᷣ ſe aliq̃n peccaſſe. immo pluſ peccaſſe ꝙ fecerit aut ſibi ꝯſcius ſit. Quare hoc? Quia querit in pctõ laudẽ iuſticie. dũ audita ſapiẽte. Iuſtus in pꝛincipio accuſatoꝛ eſt ſui. ¶ Diſcipulus. Uach qualis hec ꝑniciés ꝙ ſtulta gloꝛiatio. Filij hoĩm vſq3 q̃ grãui coꝛde. vt qd diligitis mẽdatiũ? Quale dabitᷣ intᷣ iſta ꝯſiliũ? ¶ Magr̃ Cõſulit beda/ꝯriũ ad pharizei verba modũ. Deus ignoſce mihi peccatoꝛi. qꝛ nõ ſum ſicut ceteri hoĩm. Innocentes. caſtitate pollentes oꝛoni inſtantes. ſobꝛie iuſte et pie viuẽtes in hoc ſeculo fructus dignos pñie faciẽtes ſicut etiã h̃ publicanꝰ. ſicut hec meretrix. d̃ qualibus iurat veritas. ꝙ p̃cedẽt in regno dei pharizeos. Non ieiuno. non decimas do. Si aliquid boni facio. illud qua diſtrictione iudicetᷣ ignoꝛo. aut q̃ fine terminetᷣ

¶ Discipulus. Totus intremiscit i me spūs meus. dū hoc vltimū maxime recognosco quiescat hō finē suū. Quia ve etiam laudabili vite hoīm (dicit Aug⁹. ꝑ matre flens) si remota mīa iudicet. Nō antē ex meritis daē grā alioquin iā nō esset gratuita nec grā. Profecto si aliqua dꝫ hūilitatē pa rere ꝯsideratio. hec vltima dꝫ. qꝛ q̄ districtione iudicet vita nr̄a. et quo fine terminet ignoram⁹. ¶ Magister. Recte sentis L Sꝫ tm̄ ꝺ insidiari/ꝺ ipelle nō desinit inimicus. Testes accipe multas hēses ex his/ dine grē laudibus ortas ꝛ velut aduersas. Dixerūt aliqui si totū dine grē tribuimus. nostra q̄d agūt opa? Bn̄ ma'e fecerim⁹. soli q̄s suscepit gratia saluabunt Vox alioꝝ est. boni nō est nisi bona tribuere. Nō fecit de⁹ hoīes p̄cipue fideles suos vt damnent Benign⁹ est nō crudelis. q̄ i pditiōe hoīm delecteē. Tollit sathan pinde semen bonū a terra cordis nr̄i pturbati. aut suffocat in ortu. vel dū fructus hūd⁹esset exterminat. ¶ Discipulus. Hereticos innumerabiles nō inficior a sathana circūuētos. Porro Fmonē habeto de xp̄ianis fidelibus. ¶ Magister. O si cordis secreta linceis (vt dicunt) oculis penetrare fas haberes/ q̄t peiores hen introrsus hereticos sub vela mine xp̄ianitatis inuenires. ¶ Attn̄ nolo te curiosū scrutatorē esse vite aliene. sꝫ memineris. pconij charitatis. qꝛ non cogitat malū. Vox est xp̄i. vt q̄d cogitatis mala in cordibus vestris? ¶ Discipul⁹. Quo pacto possum ista nō cogitare. q̄ expientia palam facit. ¶ Magister. Fuge quātū potes expientiā. tecū habita. te cogita. te circūspice. clausos in alienis sceleribus. aptissimos in tuis oculos habe. Quid necesse ē vt alienis sordibus. cor tuū inq̄nes. aut impleas suspitionibus maliuolꝰ ꝛ impuris. ¶ Discipulus. ¶ Hō suꝫ. frēs ꝛ ꝓximos qua rōne possū nō curare/ q̄ pacto nō lugere cū lugentib⁹ cū infirmātib⁹ nō infirmari? ¶ Magister. Crede iā hic latet laq̄ꝰ us sathane multiplex. vix extricabil'. tanq̄ dedali laborint⁹. quasi negociū pambulās in tenebris. ꝛ vn̄ veniat aut q̄ tendat vix deꝓhensibile Ponat interim silētiū ꝺ bn̄ficiatis. ꝛ officiatis in republica. de ꝓsidib⁹ alioꝝ. quoꝝ cura/ vel ingesta/ vel arrepta. vl' suscepta est. Loquamur de hoīe sic libero q̄ soli deo ꝛ sibi viuē querit. q̄ nō hꝫ hoīes impositos sup caput suū. quē puniē pec catoꝝ nō vrget vt intendat eis. Cui conuenit illud attendere. q̄d ad te ꝺ his qui foris sunt iudicare. Portabit on⁹ suū vnusq̄sq̄ꝫ. vaca tibi. tueq̄ꝫ saluti Ecce tales mltos cō tinet eccl'ia p̄cipue in religionibus. q̄ depo suisse se credūt curā oīm. Ita vt nec sui ipsoꝝ retinuerint. Attendat oro q̄libet taliū fili accedens ad seruitutē dei. sta in timore et ꝑpara cor tuū ad tēptationes. Tēpus quippe nō deerit. nā impulsus etiā in ista re freq̄nt. quā potissimū vitare debuēs D ¶ Discipl's. Que est res ista? ¶ Magister. Nimiꝝ quā dixim⁹ de alioꝝ iudicio. Cogitāt malū. gaudēt sup iniq̄tate. et si nō faciēda. tm̄ audienda. Videt curiositatis aspectu/ ꝯdictiōes. nedū ciuitatis. sꝫ regnoꝝ. Inde tūc de bellis. ꝺ titul' regnātiū pn̄cipiis oīm reꝝ motus accipiūt. Carissimā ꝛ in familiaritatē recipiūt sibi famam monstrū horrendū ingens. q̄ꝺ sua p mēdacia crescit. q̄ꝺ magnas territat vrbes. semp ꝛ auditis/ aliq̄d noui adijcit autor. ¶ Denīq̄ꝫ sic cupiūt oīa cogitare. quasi de oībus fuerint rōnē reddituri. Iubent a petro solicitudinē oēm ꝛ curā suam/ in deū ꝓijcere Ipi ꝯo curā omniū suscipiunt ¶ Discipulus. Nunq̄d nō audire talia pn̄t/ quasi nō audientes? Audiūt vt sibi consolant. vt vilescat mundus cū pturbationib⁹ suis vt patriā celestē desideret. vt ꝓ afflictis deuotius intercedāt apud deū. ¶ Magister Inducis pizomata pruriētis ficulnee quibus nuditatis sue pudenda tegere putant quasi nō meli⁹ in pace colaē ꝛ oreē deus in animi collectione. nō in dispsione. q̄ necessario rumores ꝛ fabulatiōes nō vt lex tua dn̄e/ causant nutriūt et augent. Hinc incerte fluctuatiōes ipulsiue cordis. Hinc mō gaudia vana. timores soliciti falsespes odia. luctus. ptialitates. ¶ Exterminū p⁹ stremo toti⁹ vnitatis ad deū. quā ꝓ pte optima sibi elegisse blandiunt Itaq̄ꝫ duas ciuitates cōstituūt duo amores. Ciuitatem dei. amor. vniens. ciuitatē babylonis amor dispgens. Sentiet hec q̄sq̄s attendere ꝓfūdius cognouerit. q̄ ꝯuersio ad creaturas/ dispergit de se cor in vana. Colligit aūt ꝛ

Nn

vnit sola in deū ↄuersio. Relinquit illa p⁹ se tristiciā. ista ↄsolationē Deniq; satis erit impulsoꝝ tātū si cetera scelerū dāna nō afferent. tpis ↄsumptio. Hec victoria. hic triumph⁹ su⁹ ingens. ¶ Discipul⁹. Quid ꝙ in talib⁹ ↄ̄ tediū animi. ↄsolatiōes q̄rūt ¶ Magister. Querūt. sed inueniūt ꝓ refectiōe defectionē. Itaq; dulcedo fallax ⁊ scalpens auriū pruriginē abit celerit̄. fix⁹ aculeus. pungit acri⁹. miscent se vltro rixis alienis. Pares sunt tenētibus canē vel lupū aurib⁹. quoꝝ morsus vix vel nūꝙ̄ effugiunt. Nihil ad sanatōnē animi fluctuant᷑ plus aduersuʒ ꝙ̄ se in talibus oblectare. q̄ nūꝙ̄ animi suauitate sicut nec sctītate gaudebūt. Et q̄d opat̄ hec oīa nisi supbia mētis. q̄ spreto v̇o bono q̄rit in infinitis delectari: vult quietē p inquiētudinē possidē. ¶ Qd̄ si senserit potēs calūniator xpianorū: q̄ lē loqnur/ rumores fugē: curare seipʒ solicite: putas reqescet: In puluē sufflabit aliorsū sʒ tn̄ ad deorsū. Conabit̄ vt fiat solitarius. agrestis inciuil̄. austerus suis. sibi tristis. oībus odiosus. aut inutil̄. loquēda tacebit indiscret⁹/ tacēda loq̄t̄. auar⁹ vtilis p̄mus ad ↄfessiōes audiēdas idone⁹ ad cōmotiones secretas aut publicas. fugiet oīa velut a facie colubri. secū rabiosa siletia rodit. Vn̄ sub regula posuit q̄dā. Dū fugiūt stulti vicia. in ↄ̄ria currūt. Nec iā currunt sed impulsi rapiunt̄. sʒ rapti p̄cipitantur. ¶ Absorbet eos ꝓfundū ⁊ vere qd̄ nō hʒ remediū. si vrgeat sup eos pute⁹ os suū descendēt ī infernū. q: supbia eoꝝ q̄ te oderūt/ ascendit sp. ¶ Discipul⁹ Cōclusus in vnū cōtraria. ascensū et descēsū. ¶ Magister. Ascēsus supbie. descēsus est sicut grē descēsio: exaltatio sub limissima reputatur: Qd̄ eīm altū ē apd̄ hoīes/ abominatio est apud deuʒ. Dicta sūt multa sup multis ipulsib⁹. q̄ rōne. q̊ ve possent indicio secerni bonus impulsus ⁊ malus. Hec breuis ē distinctio. sursum deorsum. depositio d̄ sede qetis. exaltatio ad sedē pacis dicta ē. Altera vnitio et dispersio noiet̄ur. Tertia deiectio ⁊ susceptio noiet̄. Quarta rectitudo et curuitas addat̄. Quinta societas ⁊ inanitas vocari pōt. Et sexta exultatio mentis ⁊ desolatio. ¶ Discipul⁹ Quomō p̄nt hec fieri cū reproboꝝ multi gaudeant. iusti lugubrem trahunt vitā: ¶ Magister. Intra in sanctuariū dei. vt intelligas ī nouissimis eoꝝ. Si videris stultū fixa radice vide simul ⁊ exitū. maledices pulcritudi ei⁹ stati. q: ducūt in bonis dies suos. ⁊ in puncto ad inferna descendūt. At v̇o. q: nō attendūt ista filij hoīm. ipi absq; timore ppetrant mala. q̄uis timida sp sit malitia. secura v̇o mens quasi iuge cōuiuiū. ¶ Nō est aūt vnitas nisi in vno ⁊ solido. eternoq; bono. Pellit̄ ⁊ impellit̄ vnita mēs. sed immota manet dispsa velut arundo ventis agitata. nō subsistit corruit tandē. et fit illi⁹ ruina magna. Impellit̄ vicissitudine miserabili. Nūc ↄtra deū p p̄sumptionē. p ipietatē. p despationē. p infidelitatē. Nūc contra se. p dissolutionē cordis. p debilitatem corporis. p eneruationē v̇tutis. p cōsumptōeʒ tpis. Deniq; ↄ̄ ꝓximū. p erroꝝ īductiōeʒ p pudoris exterminationē/ p rācoris ↄtētiōʒ/ p fauoris denegatōʒ. ¶ Discipl'us. Latissimos. ipulsū malignoꝝ notas ipet⁹ gnāles. pticular᷑ enarratio vl' enumeratio plus doceret. ¶ Mgr̄ Infinitū (tradit Arist.) īcognitū esse. nec numerari pōt: Circūstantie v̇o pticulares impulsuum sunt infinite q̄ꝝ p̄ terea. ꝙ non se sp ↄtinuo manifestant latet exitus: deijciūt aliqn̄ plus ꝙ̄ sentiat̄. ¶ Notauit psalmi. spēs septē impulsuū Vnus est timor nocturnus. ⁊ hic obscurus. Alius subitus. sagitta volans in die. Tertius pplexus ⁊ inuolutus. negotiuʒ p ambulans in tenebris. Quartus importunus. Quintus violentus. qui pariter exeūt ab incursu. Sextus est a demonio meridiano qui se in angelum lucis transfigurat. Septimus est ꝑa diuinorum curioso scrutinio sup filios hominū qui pereunt omnes a sinistris: cadent a latere tuo mille. q̄ videbant̄ pfectiores. ⁊ decē milia a dextris tuis oēs fide signati. Horrendus nimis est hic ipulsus. Ecce dū hic viuimus nauigam⁹/ velut in mari magno fluctuantiū cogitatōnū. O ꝙ̄ sepe suscitat̄ ⁊ inhorret spūs pcellose tēptatiōis. pmittente deo. ipellēte dyabolo. Inuidet eīm depositus iste. sublimādis ad sedē vn̄ corruit. Ascendūt fluct⁹ interioris nostri maris ad celos/ p p̄sumptionem. descendūt vsq; ad despationis abyssos. Afflat ex aduerso. bonus nr̄ spūs. poīt

pcellaz nr̄i cordis in aurā. ꝛ silent fluctus eius. ꝛ deducit nos in portū nr̄e voluntatꝭ ¶ Discipulus. Venit in recordatōnem illud scriptū tuū p sex lectiōes vbi dictum apl̄i tractas. In ipō viuimus mouemur ꝛ sumus. Distinxisti quadruplicē vitā spūs Porro de motu ꝛ statu nr̄o in deo/ꝑstolabanꝭ aliq̄ sermonē. Nūc aduenit occasio loqui de motibus impulsuū bonoꝝ ꝛ malorū. dū nūc impulsos ꝛ depulsos suscepit cōtremiscens morientiū terra. velut ī quodā statiōis serene sinu. ¶ Magister. Centilogium accipies seorsum de impulsibus. Cras preterea/dum suppetit hora que nūc tarda est/plurima rursus me loquēte. te auscultante/de bonorū ꝯtra malorum angelorum officio: quietus accipies ¶ Discipulus. Delectabit auditio.

Sequitur scd̄a partitio. de custodia angeloꝝ. et fallatijs demonū per notulas. l.

Deposuit potentes de sede: ꝛ exaltauit humiles. ¶ Discipul⁹. In hoc heri stetim⁹. in hoc rursus aduenio. p⁹ ipletū canonice īstitutōis offīn. auditur⁹ te sicut es pollicit⁹ locutuꝝ. ¶ Magr̄. Si p potētes de sede depositos dignitatis/itelligim⁹ apostatas angelos. ꝯn̄s est vt exaltati hūiles accipianꝭ angeli boni. ī sede felici tatis eternal̄r exaltati. Si malignitas iuitatis demonū circūit ꝛ ipellit hoīes. ad ruinā viatores. si p eos fiūt immissiōes male: vult oppposita charitas btōꝝ angeloꝝ fieri qđ dicit i psal. Immittet angelos dn̄i i circūitu timentiū eū. Ad qd? Vt eripiat eos Hꝫ lr̄a Hieronymi ſm hebreū. Circumdat angel⁹ dn̄i in gyro timētes euꝫ vt eruat eos. Audis circūitū malū. audis et gyruꝫ bonū. īmissionē. s. bonā ꝛ malā ¶ Dat oibus ad exercitiū/circūitus sathane q̄rentis vt deuoret. Circūdat angelus dn̄i in gyro timētes eū vt adiuuet ꝛ saluet Exaltat demon ad ruinā. qꝛ p supbiam. Exaltat angel⁹ bon⁹ ad gloriā ꝛ ad vitā. qa p hūilitatē. Est nanqꝫ exaltatio q̄ causat humiliatōꝫ sed vtraqꝫ mala depmēs ꝛ dānās Est optata exaltatio humil. ꝛ hūiliatio exaltans. qꝛ penitēs ꝛ saluans. Si bn̄ te hūiliaueris bn̄ exaltaueris. Si te humiliaueris ad pniam hēs veniā ꝛ exaltaris ad gloriā. Sunt hostiles nob insidie. p depositos a se de: sunt excubie celestes ꝓ nobis plures. ne timeamus. Metenꝭ (vt aliq̄ tradūt) angeli suā quā iā hn̄t btitudinē mistrādo hoib⁹ Cōgaudēt eis. certū est dū saluanꝭ. Gaudiū ē angel' dei. testaꝭ xp̄us' sup vno pctōre pniam agēte. q̄nto magis sup vno iusto penitētiā nō deserēte. ¶ Vexillū sathane cū pdito exercitu. s. defert infidelis temeritas Crux fidel' seu crucis humilitas. Vexillū est angeli dn̄i. q̄ circūdat in gyro timentes eum vt eruat eos. Hec est victoria q̄ vincit mūdū. teste dilecto dn̄i fides nr̄a. Petr⁹ q̄ꝫ pnceps. vexillū hoc iubet erigi ꝯ dyabolūꝫ q̄ circūit q̄rēs quē deuoret. cui resistite ait. fortes ī fide. Sil'is est apl̄i. nō ignorantis astutias sathane sn̄ia. sub metaphora scuti In oib⁹ ait sumētes scutū fidei. in q̄ possitis oīa tela nequissimi ignea extinguē Scutū istud nunq̄d nō est veritas fidei đ quo psal. Scuto circūdabit te veritas ei⁹. Seq̄ꝭ multus effect⁹ victore p discursum psalmi p totū. ¶ Interrogauit me pridē. vgo grādeua ꝓbatissime ꝛ deuotissime vite. nomine Agnes ꝓpinqua quondā Vrbani pape v. Qđ est potissimū ꝯ dyaboli tēptatōnes subsidiū? Dū suspēderem ego cogitabundus rn̄sionē. Ipa subitulit mox. Crux suscepti ꝓtinus hanc vocē. quasi de celo sonuisset. ꝛ ita sonuerat. Ego em̄ etiā atqꝫ etiam. multis iā annis mecū reputans. confeserens insup cū alijs. nō inuenio cōpendiosius nō efficatius antidotū. Quare? Qꝛ nullū humili⁹. nullū īsup arrogantie dyaboli magis aduersum. nullū qđ ita ipm ꝓstrauerit. O crux signū triūphale clamat eccl'iastica ꝓsa. Et in hymno. O crux aue spes vnica. Et iteꝝ eccl'ia. Ecce crucē dn̄i. fugite ptes aduerse. Et apl's. Mihi absit gl'iari. nisi i cruce dn̄i nr̄i ihū xp̄i. Sileo interiꝫ de ꝓbatissimis miracul'. qꝛ nota sūt satis. In ꝯstantino In eraclio. In iustina. In xp̄ofero. In iudeo cruce signato. cū ceteris multis. Suadet ob hinc hiero. Eustochio ad oēm gressū pingē crucis signū Et crisogonus ad anastasiā carcere clausaꝫ. Tu autem ancilla xp̄i trophēū crucis tota mēte cōstringe. ¶ Accipiꝭ breuis ars cru-

tis ad victoriā viciorꝫ nō ad ꝑpetrationem malorꝫ. qualiter in militarib⁹ insignijs ge runt aliq nō deuotiōe humili sꝫ sacrilega tyrannide dñandi. Impelleris o aīa xp̄ia na supba sape vl' querere. crux apponatur ꝯtinuus corde voce vl' opis signatōe. Quid eñ magis est supbie inimicum? Inuidia vult obrepe. virusq̃ suū aīo spergere. crux tyriaca fiet efficacissima. ¶ Crux oēm ire vl' rācoris amaritudinē dulcorabit. Crux reddet ꝯtra desidiā strennuū. Contra cu- piditatē efficiet paupem spū. Crux gule si mul ⁊ luxurie febres acutissimas tempera- bit. Una oīm cōmunis est rō. qr pendens in ea/crucifixit pestes istas oēs. triūphans ī corpe suo xp̄s. ¶ Hoc ē signū thau. q̊ sig natos angel⁹ exterminator ꝑcutere nō sini tur. saluat poti⁹ ⁊ ꝓtegit. si tñ corde fideli. cruci isti ꝯsentiat. Alioqn mēdax angel⁹ ⁊ mēdācij pr̄/arripit qđ suū est Sic moyses exaltauit sepentē in deserto: sic exaltat⁹ ē fi- lius hoīs prudēs vt serpēs. Curabāt̄ a ser pentib⁹ ꝑcussi enei serpētis inspectores. As spice serpentē huc ꝓ silitudine. sine venēo culpe. xp̄um pendentē in cruce. fides eius a morsibus temptationū. ne te ꝑimant. libe rabit. Hinc de luca canit ecclesia ꝙ crucis mortificationē iugiter in suo corpe porta- uit. Hinc apostolus ait. xp̄o cōfixus sum cruci. Hic Andreas letus ⁊ alacer. ibat ad crucem. Hinc rursus paulus. nihil me iu- dicaui scire inter vos nisi Iesum christum ⁊ hunc crucifixum. hec humilitas sua fuit hec exaltatio. Et ƀm mensurā humilitatis dabit̄ sublimitas exaltationis. Propterea tu cuius humilitatē ꝓfundiorē oīb⁹ respe- xit dominus. virgo beata merito gloriaris sup omnes in exaltatione tua. Nolo tamē putauerit aliquis lignū crucis. vt lignū est adorādū. sicut nec est ens dīnū et summuꝫ quo sit fruendū. qđ sit sup omnia diligen- dum. Sciunt hec fideles. sciunt ⁊ phi oñs Nihil habet lignū crucis diuinitatis eti- am in qua pependit dñs. sed in cruce tan- ꝙ in signo. surgit fides nostra ad dñm no strum Iesum xp̄m deum verum. qui salu tem nostrā opatus est in ea. Sic de ima gi- num veneratione. vetus habet doctorꝫ de- terminatio. Sic ꝑ figuraꝫ. signū accipitur pro signato. vt nomen ꝓ nomīato. imago pro imaginato. ¶ Dices forte mihi. nun quid nō in homine. ꝓsertī in maria vir- gine. verior ⁊ expressior est imago btissime trinitatis. Sed et ipē demon retinet hanc essentialē ima gineꝫ. ¶ Asinus ꝓinde cui xp̄us insedit/cur nō adorat̄? Respondebo primitus sub vna generali veritate. de re q̄ libet indistincte: Non est aliqua res. quā- tūlibet etiā vilis appareat. qn ex ei⁹ ꝯside- ratione possit aīmus fidel' eleuari ad mag nificationē ⁊ orationē dei. Rō. qr a q̄libet tāꝙ a signo pōt a posteriori vestigari. vl' in quiri maiestas dei. sempiterna quoq̃ vtus eius ⁊ diuinitas. ab alijs quidē clarius. ab alijs obscurius. ¶ Porro min⁹ hꝫ de ꝑicu lo scādali ⁊ idolatrie (teste btō Dionyso) si noīetur deus infimis noībus creaturaꝝ viliū ꝑ metaphorā ⁊ simbolū. ꝙ si fiat hoc đ rebus dignitatē habētibus/ quales sunt angeli. quales sunt homines ratione predi ti. Quis eñ crediderit ꝙ deus sit essentia- liter lapis aut vermis? Confundit̄ nihilo minus idolatria. quecunq̃ fuerit circa cre aturam aliquā seu de creatura. qr nō refert totū hoīem ad deū. sistens in auxilio crea- ture. maxime dū hec facere ꝓhibetur. Ha- bet virgo benedicta sanctitatis priuilegia. habent et homines in dignitatibus consti- tuti. quorꝫ consideratione/ꝑticipatiue solū ⁊ ꝑ analogiā dicunt̄ honorādi. sed sub đo cui veraciter soli debetur honor ⁊ gloria. ¶ Deniq̃ vitamus scandalū vel irrisionē infideliū aut simplicium. si coleret̄ asinus sicut colitur crux. Non eñ eque facilit̄ ho norem referent ad prototypum. id est ad si gnatū christū. nec ad redemptionis nostre mysterium. quemadmodum fit de cruce. ¶ Crux humil' mox vt ī memoria venerit aīme fidelis/sit hoc visu sit cogitatu sit au ditu: quid aliud signat/quid aliud per si- gnum seu signationem intellectu represen tat/quā dñm nostrū Iesum xp̄m. in quo ē salus vita et resurrectio nostra. per quē sal- uati et liberati sumus. Hec ideo consonāt proposito nostro. quia vincere docent nos de impulsore nostro. ¶ Crux humilis me- moriter intellecta liberationem signat. vi- tam ⁊ salutem. Ipsa consolationem. ⁊ ex cō sequenti gloriam ⁊ exultationem si gratus sit animus operatur. ¶ Crux humilis ho-

I

minentiam collocat ⁊ recumbere facit in nouissimo loco. quo nullus cogitari potest inferior. quia nouissimus virorum pendet in ea. Sic recogitatus, creditus speratus ⁊ amatus/qui nos inuitauit dicet. Amice ascēde superius et erit nobis gloria. ¶ Crux sicut humiliat in ꝓfundissimo loco sic exaltat ī summo. Nō eñ mentit͂ nostra psaltes. Et exaltauit humiles. ¶ Gloria crucis ⁊ exaltatio simul cū exultatione. tanto verior est ⁊ solidior atq̧ iocundior. q̃to minus habet d̄ creaturarū vanitate. ¶ Gloria crucis fit ī confirmatiōis sacramento ⁊ alijs misterijs de oleo simul et balsamo. nūq̧ de oleo solo sed sacrato. vt qui cōsiderat penā in cruce/consolet͂ ex intima spūssancti vnctione. ¶ Gloria crucis facit insigniem christianū dū oleo leticie linit ipm ex nomine. Est eñ xp̄s p interpretationem vnctus. Reges autē sacerdotes ꝓphete ⁊ pugiles inungunt͂ prisco more. ¶ Gloria crucis nō constanter retinet͂ ⁊ p̄dicatur si nō ad crucis ignominiam. passionem. et tolerantiā animus p̄paratur. Non eñ natura compatitur vt duo fines principales et vltimi simul intēdantur p̄sertim contrarij. Quid aūt vane glorie. quid auaritie: quid libidini. plus q̄ ipa crux reperit͂ aduersum est. ¶ Sūt qui sub nomine christianitatis arbitrantur se magnificare dn̄z. q̄ crucifigūt ī se rursus filium dei. ⁊ habent ostentui. q̄ gustauerūt verbū dei bonū ⁊ virtutes futuri seculi. sed p apostasie supbiā ꝓlapsi sunt. quos impossibile ꝓ difficile dicit apl's est rursus reuocari ad pniam. vel certe sumit͂ hic renouatō baptismalis quā constat iterari nō posse. ¶ Glorieẗ frater humilis in exaltatione sua p crucē. mores insup scd̄m nomē xp̄iani. vitāq̧ cōponat. Sit prima sit vltiā sit tota laus tua. O aīa deuota. dic sit ⁊ ꝓfitere xp̄iana sum. Sic eñ magnificas dn̄z. accipe rursus. ¶ Exaltatio crucis xp̄i tota misterijs plena refulget. Est in ea longitudo. latitudo sublimitas ⁊ ꝓfundū. longitudo eternitatis. latitudo charitatis. sublimitas maiestatis. Profundū sapientie iudicantis. Habet crux excelsa sil' ⁊ humil'/medium cui sursū ⁊ deorsū dextrorsū sinistrorsū ꝯiungūt͂ ⁊ ī hoc medio ibi s tot' effluēs ⁊ affluens miscd̄ie visceribus. Vn̄ si eidē fidem

R

affixer[is tuā radiabit sursū amor. dextrorsū spes. sinistrorsū timor. ⁊ deorsū dolor. q̄ sūt aīe quattuor principales affectōes. scd̄z q̄s bn̄ cōpatas ⁊ ordinatas ē oīs armonia spiritualis. Exerceat te sup his. traditio d̄ cāticis. ¶ Cōuersus ad crucē pie mētis/ oculis lacrimosis. inspiceas extensuz in hoc ligno sanctissimū corpus iesu sicut tympanū vel citharā. vñ ꝓtulit voces suas ī simphonia diuinis auribus gratissimas. ꝓ inimicis primā. ad latronē scd̄am. fuit ad matrē tertia. ad discipulū quarta. ad patrez quinta. ꝓ seipō sexta. ꝓ cōsummatione redēptōis septima. ꝓ suo transitu octaua Ita factus obediens patri vsq̧ ad mortē dedit fidelibus suis pfectū humilis obedientie necnō pietatis documentū. Est autē humiliatio p obedientiā exultatio. Triplex est in genere q̄ sub arbore crucis exercet͂ hūiliatio. penitential'. sacramētal'. supnatural'. scd̄m tres status incipientiū ꝓficientiū ⁊ pfectorum/suadet rex ipē dauid dare psalmū iocūdū cum cythara. ¶ Est aūt cythara penitentiuz q̄ vertit͂ in luctu in psalterij solatiū. Tradit expositor vnus cytharā qua dauid adhuc pastor ⁊ psallēs corā saul expellebat ab eo/ spm̄ dn̄i malū p̄tendisse signū crucis. Iubet apud ꝓphetā aīa peccatrix sumē cytharā ⁊ bn̄ canere. Cantus iste puto lamentationis est pnīalis. de quo psal. Confitebor tibi in cythara deus meus. ¶ Ita demū cōsonat psalterio iocundo interne leticie. ita sub alio typo ꝯsonat philomene modulis turturis suspiriū. Ita spūs noster vexatus ab angelo dn̄i malo: melius hz. Ita (si de poeticis aliq̄d misceri placet) Orpheus furias mitigat infernales. i. furiosas sua spassiones. q̄ quidē potentes nimis deponunt͂ de sede cordis ⁊ humiles exaltāt͂ affectiōes pie mētis. Cōponebat ad cythare modos pythagoras mores suos. Et ad excitatiōez ꝓphetia spūs psaltē adhibuit elizeus. hec de crucis auxilio. cōtra demonis impulsus generales tātūdē dicta sunt sil' ⁊ angelorū p̄sidio. ¶ Ceterum q̄ piculorum pticularius aīadu ersio. plus horret͂ ⁊ vitat͂. plus insup liberator imploratur. gratior deniq̧ fit miscd̄ia liberātis. expediēs iudicaui pticularibus mouendis intēdē. nisi eñ aliter cēsueris frater. ¶ Discipl's. Immo vere cupi-

L

dus ⁊ attentius sicut hactenus auscultabo.
quousq; petiueris a me verbū. ¶ Magist.
Fit impulsus angelicus virtuose. sapiē-
ter ⁊ benigne. quatinus hūiles exaltentur.
At vero depositus iste de sede dyabolus.
deorsum fluens. sathanas. satagit hoïes de
ponere violenter fraudulent̄ ⁊ maligne.
Violentia cernit̄ in obsessis. Fraus vero
dū specie bona. salubris ⁊ virtuosi consilij
q̄si moral' phs dolose impellit. Paucos ac
cipe modos ex inumeris. ⁊ vt sit aliq̄s ordo
in nō habentibus ordinē sed ꝯfusionē ba-
bylonicā. dicenda: p quaternaria seu p te-
trades partiemur. ¶ Detestat̄ qñq; supbi-
am patentē. sed vt in deteriorē sub inuolu-
cro ficte humilitatis precipitet. Nam est q̄
se nequiter humiliat. Et rursus ait satha-
nas. Noli humilis esse in sapientia tua. q̄-
tinus insipienter exaltet̄. Detestat̄ p̄sumpti
onem. et timorē laudat quatin⁹ ingerat ti-
moris scrupulos. vbi nō est timor vt abla-
ta pace cordis recedat iste cuius locus ē in
pace. detestat̄ inobedientiam. vt peccati ser
uitutem inducat ⁊ asininā pacientiā q̄ fert
nō ferenda: quales notabat apl's esse corin-
theos. Fefellit innumeros neq̄ iste qui sub
velamento obedientie nephanda ppetrarēt
quasi peccare non possent quia non hñt vel
le vel nolle iuxta verbum suū. Detestat̄ su
perstitiones qñq; manifestas sed non occl'-
tas ⁊ obumbratas sanctis obseruationib⁹.
In ieiunijs. in virginitate. in sctis oratiōi-
bus supstitiones impellit. ¶ Proinde cur
fuit prima demonis vox et introgatō Cur
inq̄t p̄cepit vobis dñs? Utit̄ frequentissi-
me cur isto. quatinus hoïes in curiositatis
noxie laqueos cadant? Cur fecit deus rō-
nales creaturas quas p̄sciebat fore peccatu-
ras ⁊ damnandas? Cur eas deus tales nō
condidit qui peccare nō possent? Cur de-
lectatur in pditione viuentiū. Q̄d inde si-
bi lucrū crescit? Nunquid nō melius esset
vniuersis si peccatis omnib⁹ ablatis rema
nerent ī solo decore virtutū cur īdurat ali-
quos ⁊ alioꝝ misereẗ? cur acceptio psona-
rū reperitur apud ip̄m? cur non citius venit
ad hoïes redimendos. ⁊ legē veterē quā de
derat ī fedus eternū p aliā cōmutauit? cur
tot absq; baptismo innocentes tot in insu
lis sine legis auditu viuētes tot q̄ saluarēt̄
si bonis doctris ⁊ societatib⁹ instruerentur
pire pmittit ⁊ dimisit? Scit iste nequa;. q̄
pscrutator maiestatis opprimet̄ a gloria.
Scit hoïem phibitū. ne ī plib⁹ dei opibus
fuerit curiosus. ¶ Culpat ypocrisim. M
s; vt hoïes absq; honestatis velo ppetrēt
mala. Laudat simplicē cū verecūdia sctā. q̄
tinus ypocrisis fictōes ītroducat. Culpat ī
uidiā ⁊ benignitatē laudat s; vt maligni-
tas īproba nocētiū foueat̄ Culpat ex̄rio in
iq̄tates alioꝝ. vt psonale odiū: ꝯ fraťnā ca-
ritatē suscitet̄. Culpat iratos. sed vt zelum
sctm̄ abijciat. Laudat zelū sctm̄ quo p̄ceps
ira furiat. Culpat inertiā. sed vt inquietu-
do plus equo laboriosa fatiget. Laudat q̄e
tem sanctā. sed vt in sterquiliniū torpentis
inertie deijciat. Ostendit odibilē auariciā
⁊ q̄ nihil nequi⁹ q̄ amare pecuniā. sed vt
pdigalitatē ꝯsumptiōe omniū cū rapinis
introducat. Pulcram dicit ⁊ amabilez fru
galitatē. vt tenacitati locū paret. ¶ Osten-
dit quātas gignit infirmitates gula. sed vt
piculosiorē vacuitatē capitis et corporis/ab
sq; remedio operiar. Laudat omnia sana es
se sanis. et nihil esse reijciendū. quod cum
gratiarūactione accipit̄. vt a temperantia
fallax abducat. ¶ Ostendit q̄ feda sit luxu
ria. q̄ vilis nec honore digna. vt coniugio-
rū iura cōtaminet. Laudat plificationem
imo iubet p illud. crescite ⁊ multiplicami-
ni quatin⁹ ꝯcubinatū licere demōstret Ōn
dit nō esse iurandu;. Sit inq̄t s̄mo vester. ē
est. nō nō. vt detestet̄ oē iuramentū. Dicit
ex aduerso Qui bene iurat bñ credit. vt p-
iuria vl' cōtumelias nominis dei multipli
cet. ¶ Circuit iste sathan terrā. ⁊ perambu
lat eā. vt circūstātias oīm ꝯsideret. Quis
quid. vbi. quib⁹ auxilijs. cur quō qñ Ten
dit laqueos in quos impellat multos valđ
vt si fuerit aliquis ab vno liberatus. cadat
in alterū. Facit ad hoc macharij narratō đ
populis. Nō eñ semel victus/cessat sicut
opinatus est Origenes. itaq; cōsiderat dū
circuit et obseruat volentes placere deo.
Uidet aptū aliquē ad religionis ingressū.
Impellit ad oppositū sic illudens. Cur ci
uilem vis deserere cōuersationē. quoniam
homo/natura ciuile anial est. hoïes homi-
nū gratia facti sūt vt se mutuo iuuēt. sicut
pecora vt hoībus s̄uiāt. Ue soli. Cur non

poteris sub habitu seculari. salutē tuā operari. Sub vno abbate tuo xp̄o. gaudeas lege libertatis quā dedit tibi de⁹. ꝛ emit cristus. Quid pulcrius. qd eligibilius libertate? Cur tot et tales vis subire obseruatōnes. et vota sup te inducere qui nō sufficis ad p̄cepta ꝟuanda? Quid sunt obligatōes tot: nisi laquei totidē ad trāsgressores. Vide ne illaqueatus vbis oris tui cadas. Displicet eīn deo stulta et infidel' ꝓmissio. Ecce quot. quales in religionib⁹ defecerūt. q̄t ceciderunt? quot apostate retro abiere̅t. Cur nō vis talentū tibi creditū. in his et ī alijs gratijs multiplicare? Vt quid ꝑditio hec esset in religionis ingressu siue solitudine.

N ❡ Celat ꝑditus iste/laqueos in seculo. sit iste q̇ saluādus fuerit in religiōe/ꝑdi⁹ in seculari ꝯuersatōe fit secularis. ꝯiungitur vxori. Heu quos illic laqueos tribulationū nō inuenit? ❡ Nascunt̄ filij alia cura/si ꝓcax vxor. grauis. magnifica. si sterilis si feda. si lubrica. O quale suppliciū. Sit de militia. aut de curialiū numero. quot illic curis inuoluit̄? P̄ timitus erit dulc[is] inexꝑto/cultura potentis amici. Exꝑtus metuet. inuidiā nō tolerabit. Sit oꝑtet assentator ad oīa. sit miser. viuēs. dormiens. comedens ad alteri⁹ arbitriuꝫ. Sit causidic⁹ aut practicus in p̄hica. fraudes mille spargent̄ ī practicatōe. Dū q̄rit diues fieri. incidet in desideria multa ꝛ laq̄os: qb⁹ mergatur in interitū. Sit b̄n̄ficiatus ī eccl'ia ꝛ celebs. cauendū sibi erit a retibus symonie a negligētia seruitij. ab luxuria. ab inerti cōuersatōe a dilapidatiōe bonorum eccl'ie

❡ Circūit ꝛ ꝯsiderat sathan iste alterꝫ quē ex instabilitate ꝓpria vl' infirmitate/cognoscit ad religionis aut solitudīs vitā ineptū Vide ait quanta sit religionis. quanta solitudinis ꝑfectio. vacare soli deo. salutē suam operari. Quid prodest homini si vniuersum mundū lucretur. aīme vero sue detrimentū patiatur. Vide quantū tot⁹ mūdus in maligno positus est. q̄ꝫ breuis vita: q̄ꝫ mors incerta. que tormenta inferni. que gaudia paradisi. Vide ne ꝓcrasties. ne cōsilia multorum ꝑsertim domesticoꝝ ꝛ secularium queras. Inimici hoīs domestici eius et aīalis hō nō ꝑcipit q̄ dei s̄t. Res certa est De solis incertis b̄n̄dū est cōsiliuꝫ. Dicere q̄ꝫ religionis stat⁹ nō sit ꝑfectior. heret̄ est Magna vo stulticia est nolle esse ꝑfectuꝫ Quid hesitas? qd tergiuersaris. Vocat te de⁹ ꝑ inspiratōes istas. quid ī te stas et non stas? ꝓijce te ī eū. et ip̄e te suscipiet. neqꝫ deseret iā susceptū. Vide nūc paup homuncio dū ꝯpūgeris corde fac votū deo celi. firmet te iuramentū. Felix necessitas q̄ ducit in melius. Scito eris opus cū voto deo esse acceptabilius. Da totā arborē volūtat[is] tue cū fructib⁹ suis deo tuo. Deniqꝫ q̇ ꝓpositū tuū istō scdm̄ diuerteret a te/re⁹ essꝫ vt d̄o se redderet in religione loco tui.

M ❡ Silet iste neq̄ꝫ q̄ꝫ ad religionis introitū oꝑtet attendere nedū bonitatē religionis ī se habet alias circūstantie maxime duas. Quaꝝ vna se tenet ex ꝑte religiosoꝝ si ꝑfecte regulam seruāt. Altera ex ꝑte sui ꝑ̄ius si iux̄ parabolā xp̄i dū inchoat poterit consummare. Qd̄ si scd̄m rōnis ꝯsiliū res tā grandis aggredienda est quā postmodū mutare nō licet. Nō tn̄ sequendi sunt viriles impetus aut motus deuotionū quales h̄re p̄nt pueri aut puelle. qn̄qꝫ plus ex incōstātie vitio l' melancolie. q̄ꝫ ḡre certo instinctu poti⁹ aliqn̄. qualit̄ mō ex astuto demonis impulsu q̄ꝫ certe deuotōis afflatu Silet qm̄ media sunt moderanda ꝟm virtutē tā agentis q̄ꝫ patientis. nec poterat Dauid cū armis saul egredi ꝯ goliā. Non p̄nt simie cū botis laqueis calciamentis pedes īplicare calcear̄ quos in fraudē eis derelictis acciꝑiunt incedere. silet onera religionis. cum moribꝰ inhabitātiū. Dat b̄n̄ sentire de omnibus. nemineꝫ iudicare. spes adijcit qn̄qꝫ magnas q̄ꝫ ꝓficiet alijs sua eruditio suuꝫ ꝯsiliū q: l̄ras nouit. q: prudēs est in agēdis Deniqꝫ exēpluꝫ dabit reliquis de seculo. vt ita faciāt quēadmodū ꝛ fecit ꝛ seculū relinquant. Quid? Tandē voto se constringit deserit habita b̄n̄ficia. dat sua pauperibus. via sibi vnica religionis relicta est. Captus est ait insultans demon. Euge euge iā nō est silēdū. iā ī odiū religionis/exaggerāda sunt oīa. Aꝑiendi sunt oculi. discrimīa reuelāda. murmur inducēdū. dicat ip̄e sibi sentiens se delusū. Quid mihi feci miser In qd̄ me malū īpulsi Nō potero ferre iugū hoc intolerabile. Quesiui requiem vt ī pace ꝟuirē deo ꝛ ecce t̄bacio. fugi hoīes: hoīes īuenio. Cedebā tēptatōib⁹ d̄ seculo deterio

res demonis pfero. qd feci qd agā q̄ me verterā. Amicos carnales offendi spernens eos cū suis cōsilijs null⁹ mihi ad eos regressus Si dispēsationē voti quesiero. nō dabitur aut i data nūq̄ ꝯstās sibi anim⁹ quietabit/ sꝫ neqꝫ quō viuerē i seculo relictū ē. Si ad aliā migrauero religionē scandalosus ero mee ꝛ forsitā intollerabil' aliene. Quid feci Deuotionē in seculo suauiorē. ꝛ crebri⁹ inueniebā. q2 sensus vegetiores nec pturbati p vigilias nō exinanituꝫ cerebrū p ieiunia nō oppssa mens in ꝓlixitate vocal' seruitij sed ꝛ secularibus inuoluor curis. ꝓ necessitatibus fratrū. Cogit obediencia currere discurrere p seculū. qui quietem solā sperabam mihi obtinere. Sic quotidianis fatigor odijs et rixis. Quid feci quid tandem volui mihi miser? Delectabat me studiuꝫ docebam et docebar. ¶ Nunc qui doceat aut doceat nullus est. Fratres satis esse respondent occupatiōes religionis sue veratio satis est. Non est inquiunt religio schola docendi. sed disciplina viuendi. Si vixero ſm mores fratrum collapsos omnino a regulis patrum. perditus sum sine dubio. Si singulariꝫ mihi viuere volo. nec datur nec sufficit. Ecce quid murmurat incōstans quandoqꝫ non sine magno perplexitatis vinculo. maxime si monasteria mulierū collapsa. iunior iā aliqua vouit ꝛ intrauit. ¶ Circuit depositus d sede. querit P quē deuoret. Inuenit hoiem deditum studijs litterarū ꝛ scientiaꝝ. Si potest auertit. Affert occupationes ex seculo. sicut ex p̄latorum seruitijs aut principum aut penuria transcribentium. vel imperitia. aut librorum causat nimietatem onerosam. aut frustra fieri verba surdis dicit Si nequiuerit abducere quatinus ociū desideret studiosum sed sibi vacet et sapientiam scribat in ocio. subdolus impellit. vt alios dū docere vult scribendo/se seducat. Laudat iaꝫ laborem. sed corrumpere satagit intentionem: Eya doctor scribe que relegat posteritas. q̄ tibi sint in nomen eternū. qm̄ melius ē nomen bonuꝫ q̄ vnguenta p̄ciosa. Orabunt alij ꝓ te. Non tibi soli laborabis talentuꝫ tuū distribues. Sed ad quid sathan ista? Quid sibi sup aliorū salute? Profecto nihil. sed satagit. vt iste sub hac intentōe scribens. audiat in iudicio. recepisti mercedeꝫ tuā. Accipe qd tuū est ꝛ vade. ex ore tuo et scriptis tuis te iudico serue nequā. Fers literas mortis tue sal infatuatū. Eya scribe sꝫ subtilia. sed extnea. sed nouiter inuenta. Turpe est alienis vti. Sic ipellit vt deserat terminos q̄s posuerūt patres sui. Ut vane gloriosus dicat. Sup omnes docentes me intellexi. Ut deserēs vias certas dicat. Aq̄ furtiue dulciores sunt. ꝛ panis absconditꝰ suauior. ¶ Eya scribe. aut de tuis virtutibus aut celeritatem ostende dictandi. Aut da satis intelligi q̄ bn̄. q̄ deuote viuis vt loqueris aut certe in alienis laudibus q̄re laudē tuā. Quere celebritatē nois si non ex te saltē ex illis. quos exaltas scribēdo. miracula sua. visiōes. vitā supra modū mirabilem. diuinationes. sectas nouas Canonizatus eris in ipoꝝ canonizatōe. Sꝫ o fraudem sathane detestandā. qn̄qꝫ tm̄ ita fallentem. vt interim taceamus de manifestis erroribus ꝛ hētica prauitate. ¶ Eya scribe. totus insiste laboribus importune. Non des requiem calamo postpone horas canonicas. aut absqꝫ intētione ꝓferas. indulge securus lautioribus cibis. vtere somno vsqꝫ ad saturitatē. Desere ciuilē alioꝝ ꝯuersationē. Cōpensabit hec oīa labor tu⁹ in dictando Sic ipellit iste neq̄. scit q̄ inutiliter immo noxie fiunt nō iussa p̄ceptis omissis Scit q̄ fauemus vltra modū scriptis nr̄is diligimus vt filios. placēt etiā si deformia sunt ꝛ inculta. si vacua sentētijs. Testis est simia fabulosa. Gallina dū nimio clamore ꝓdit ouū pdit illud. Coruus crocitans. vt a vulpe laudet/fraudat cibo suo. Non alit sepe virtutes pdunt scribe docti vel q̄sitas prius vel acquirendas in tpe. Rō. q2 dicūt ꝛ nō faciūt. q2 de donis dei dū gl'iam q̄rūt. deo rapiūt qd suū est. q2 scit insup sinistra taliū. qd faciat dextera. Pn̄t nihilo/minus meritorie fieri noua scrpta si mod⁹ affuerit. finis ꝛ ordo recti. Unū facere ꝛ aliud nō omittere. ¶ Circuit ꝛ inuenit hominē deditū. ꝯfessionib⁹ audiendis Q q̄t imissiōes facit p angelos suos malos. Uenit ad cōfessiōeꝫ plebei⁹ idiota. veniūt pueri et puelle iuuenes ꝛ maritate. Suadꝫ inuestigare diligent sup oīb⁹ circūstantijs: vt agnoscat vultū pecoris sui. q2 nec aliter

solui pōt pctōr: nisi dixerit oia. Absit iste curiosus scrutator et deficiat scrutās scruti-
nio. cū scādalo cōfitentiū. cū lapsu ꝓpo cuȝ suspitiōibus infinitis. cū interminabilibꝰ
scrupul' sine remittat nō absolutū siue deti neat morosissime vix tandē absoluendum
Veniūt tales postmodū et vertiť ī opposi-
tā qlitatē qr timet expt'. tales facē intcroga tiones. Dicit sibipi. saluet se si voluerit non intrabo domuȝ cōscie aliene nihil interro-
gabo. scit pctā sua dicat illa si vult. ¶ Sic dimittit inscios: sic verecūdos latere ī pctis suis. nō vtens claue scie q̄ data ē ad apien-
dū (cū discretiōe tn̄) secretas ꝯscie plagas Veniūt alij magni prudētes de seculo. ve niunt p̄dones vsurarij symoniaci. rancoro si. violatores eccl'iastice libertatis/ cōcubia rij. notorij. nolūt a pctis resilire. nolūt resti tutiōes facere. sunt excōicati sunt irregula-
res. alij si culpanť excusant aut defendunt pctm̄ suū. dicūt se iusta bella gerere. et pla ne mirū est. si etiā angelus ď celo reperiret quid agēdū in talibus multis nisi coassiste ret sibi miraculosa dei virtus. Veniūt alie vel alie curiose agentes ad fabulatōes ver-
tunt cōfessiōes suas. miscenť colloqa de ꝓ pbanis vtinā nō de nephariis vtinā q̄ spiri tu cepisse videnť/ nō cōsument in carne ꝓ hibeat deteriora deus. ¶ Circūit et inue- nit declamantē in pplo seu p̄dicantem. R
Cognosce demonis quot impulsus sunt ī s'mone. Dū de omni statu ꝑsone sunt que vitijs cōtrarijs infecte sunt: Si culpat aua ritiā/ ꝓdigus applaudit. et ridet auarum. Si ꝓdigalitatē vituperat: auarꝰ libēs ad se ꝯbit dicens. tene qd̄ habes. Si loqť aduer sus inertiā/ gaudet iste q̄ stulto labore cōsu mitur. et esse sub senibus curaꝝ mordētiū delicias cōputat Zelꝰ laudatꝰ accendit ira cūdos. Pietas laudata: pusillanimes nu-
trit et desides. Pro nūc et qualē tua p̄dica tio fructū afferet considera Sunt q̄ nolunt p̄mendicari nolunt sctōꝝ allegationibꝰ vel autoritatibus aut certe nesciūt vti. Garri unt et effundūt quiqd in buccā venerit. ce ci cecos alloquentes. Sunt ex opposito. qui tot accumulant allegatōes sup allegatiōes richmos ad richmos cōcordantias cū cō-
cordantijs effluūt vsquequaqȝ/ nō deū sed se sȝ sciam suā ōndere volentes. Blandiun tur sibi. qr nō ꝓpter se et famā scie. sȝ ad edi-
ficationem querunt aliorū. Sunt q̄ soluȝ apud auditores suos inobediētiā et rebelli onem inferioꝝ tacendo culpant vicia supe riorū etiā dū absunt. Unde Nihil plausi bilius audit inuidia plebs q̄ supioꝝ vicia ꝓdere. augere. inculpare. Et hec sepiꝰ et ac curatius studēt aliq̄ p̄dicatores detestari-
q̄ si vel ī modico vicio culparenť. ꝓtinꝰ im-
placabiliter obsisterent vera dicentibus. et capitali. clam vel palā ꝑsecutione vexarent Adde q̄ multitudo p̄dicatōnū. sepe fit in laqueū audientiū. Quare: Quia iaȝ sane sciunt voluntatē dn̄i nec faciunt. p̄uarica-
tores effecti de peccantibus. Propterea ꝑ-
pleros habet behemoth neruos in multis: quibus nō est exitus frequenter possibilis nisi mors inflicta iudicialis/ seu captiuita tis hostilis viā fecerit: liberans ab omnibꝰ debitoꝝ vinculis. Aut si non fuerit assum pta religio cedens omibus. Aut vltronea paupertas sua. et suoꝝ subeatur. Sed quā difficilia sunt hec remedia. p̄sertim in seni bus. in egrotis. in delicatis viris et pompo sis. In feminis nescit nemo. ¶ Singulari ter idcirco notauit apostolus auaritiaȝ. tē ptationibus et laqueis dyaboli plenaȝ esse. que mergunt hominē in interitum vn̄ vix fit responsio. ¶ Circūit iste sathan iste S
depositus. et inuenit hominē in solitu-
dine. vel deserti. sicut est pellicanus. vel do micilij sicut nicticorax/ vel tecti sicut passer. ꝓtinus immittit fraudulētus auceps iste/ laqueos exquisitos et tota malignitate co-
natur inuoluere: nunc pennas: nūc pedes. istius/ qui solitarius eligit viuere. volaturꝰ vt estimat ad supna: et secuȝ furēs ait. Nō sic abibit solitariꝰ iste/ si bene me noui Sit piger. impatiens. mala cogitet. et sua q̄rat. Agitatur nunc feruore nouitio. fingit sibi quietē et otium. fingit patientiā si nō habe at consortiū. fingit puritatē in affectiōibus habiturā. fingit deniqȝ q̄ dabit se ďo totū Sed o miser. nescit quātū meis artibus/ ab expectatiōe sua longe fiet. Surgite vos in-
fernales et improbe pestes mee. Stultum hunc impellite casuꝝ in retia peccatoruȝ. q̄ fugere putat. nec p̄cauet. Tu primitus in-
ertia. deses ad bonū sed ad pniciem effica-
cissima. Hic exteriori caret exercitio. ociosꝰ

vacat. Age Tediosa sit oro sibi. fastidiat 7
dicat. quousq eadē. Succedat nūc impaci
entia. Fac ipm sibimet penitere: fac displicē
quietē. fac ociū ꝓpriū horrere. nec se iā ferre
possit. Fac langueat tot9 7 pigritet ¶ Exur
ge nūc blasphemia. cogitationes nephari
as immitte. Fac desideria occidāt pigrum
Age doceat ociositas mala multa. Tradidē
ris eum quattuor quaternionib9 passionū
vinculandū. in carcere nostro peccatorum.
Scis noīa. scis officia vulgata sunt. Spes
meror metus gaudiū. Speret vana. metu
at falsa mereat moleste. gaudeat molestius
Tuū erit vltimum hoc officiū. o libidino
sa cupiditas. querens assidue que tua sūt.
Querat iste consolaciunculas ꝓprias si pote
rit in carnalibus delitijs. cibo somno. vene
ris. Si refugerit patentē hanc turpitudiē
tuam: velaueris eam similitudinem deuo
tionis ad deum. Da mendaciter intelligi
ipsum querere q̄ dei sunt. se i dn̄o delectari
solo cū sua pncipal'r querat oblectatō. Si
gnū h9 accipe certū. q2 dimissis diuioꝝ im
pletiōib9 mandatoꝝ. laborat in hoc totus.
vt in alijs q̄ spūalia fingit delectet. Deride
imus merito sabbata ei9. videntes ignomi
niā eius. Videm9 introrsum fornicatiōib9
ꝓprijs. mēdax. ꝑcax. meretrix inqrit 7 rapit
¶ Adauge dolos tuos o libidinosa cupi
do: Interroget curiositas tua cor ei9 i plu
rimis. Si mallet dānari q̄ offendē deum
sponsum suum redemptorē suū. de q̄ gliat.
Si mallet subire mortē aut incendi. q̄ frā
gere ieiuniū. vel incurrere carnis lapsum.
Quicqd elegerit irretiem9 eū. vel arrogāti
mendacio. si penā ꝓposuerit inferni vel in
cendij. q̄ si postposuerit iā peccauit/ q2 pec
care pelegit. Adde si videris ipm in multē
deficere. dic blandiens. nō cōcutiant te de
fectus isti frater. pmittit eosde9 in te ad hu
militatis custodiā. ne magnitudo virtutū
te extollat. Habes in paulo sil'e de stimu
lo sathane ꝓpter magnitudinē reuelatio
nū. Capiamus eū 7 illaqueabim9 vt defe
ctus ꝓprios iā nō laboret corrigi sz in illis
audeat etiā gloriari Sic rursus tuū. o blas
phemia. soror inertis desidie machinamē
tū. sit cogitatōes immittere. quales nec hoies
seculi: nec meretrices dignarēt admittere.
Pudeat ipm q̄ tant9 est in ocul' suis/ pude
at 7 indignet 7 irascat. supbiēs etiā i deū 7
scōs angelos e9 7 sctōs. 7 despet tādē seipm
Suaderē vobis inq̄ q̄ttuor sodalibus mi
hi carissimis sup hmōi solitarijs/ in alia di
scrimina deturbādis. sz ea q̄tidiana q̄si do
mestica ptereo. in curiositatē pscrutationis
vite aliene. negligētiā ꝓprie vite. videre fe
stucā in alieno oculo: nō aduertere trabem
in suo. Ceteros spernere. sibi suaq placere
Rumoribus nouis assidue agi. 7 suspitōi
bus temerarijs inquietari Proinde minus
oibus hoibus. alacres. spū. minus esse pati
entes. plus sui amatores. pl9 sordidos alio
rū mala tenentes. ¶ Agite postremo soda
les fidelissime mihi quatin9 istos exhibea
tis solitarios. tādē mihi siles fieri. Solitu
dinē odiāt. fiāt dispsi mente cordis sui. fiāt
gyrouagi 7 ꝓfugi. fiāt instar cayn vagi 7 p
fugi. Quid eni magis ꝓpriū ē mihi. q̄ eē gy
rouagū. circuire terrā 7 pambulare eā. hec
nequā spūs. ¶ At vo qd te agitas fra
ter. qd turbaris. cū iā silētiū pati nō po
tes hactenus obseruatū: ¶ Discipulus
Nūc prorsus inspicio. qm̄ vndequaq mi
ser sū. 7 miserabil'. nec qd agā. nec q̄ me ver
tā scio. Ita pclusus sū int angustias exim
pulsibus sathane numeratis. pserti in vlti
mis. vt merito tedeat animam meā vite mee
Nolo tn̄ despare memetipm. sz auxiliaria
potius documēta q̄rere. Itaq fraudes 7 la
queos inuestigasti. tuū sit remedia tradere
cautelas 7 auxilia. ¶ Mgr. Si hūanū
pstolaris auxiliū: falleris. Illud eni. nec p
spicuū est nec validū maxime aduersus ae
reas ptātes. Est vita hois militia sup terrā
Aduocandi sunt milites angeli boni ꝯ ne
quā hos spūs. Plures sūt. fortiores sunt. sa
pientiores sūt absq vlla cōpatōe. feruētio
res i iuuādo. q̄ alioꝝ malignitas i ipellen
do. tn̄ mō assim9 nobisipis. nec vltra pella
mus eos adiutores tā sedulos beniuolos 7
certos. ¶ Discipl's. Hoc est ꝑfecto potis
simū qd flagito. qd ab eis peto dari mihi/
ne repellā eos. Cupio piter. 7 depcor. qua
tinus ipulsiōes suas qb9 instigāt nos bene
agē/ studueris apire. ¶ Magister. Si de
custodia angeloꝝ/ pcipue singuloꝝ q̄ dant
singul' ab exordio. si de suis officijs singil
latim. conarer apire. q̄ sub exēplis legunt i
scriptura sacra. queq p historias q̄ subinde

ꝑ doctores sacros tradita sunt. supflu⁹ im-
mo vanus iure dicerer / res suscipiēs supra
vires. Attñ ne tot⁹ obmutescā / quasi spnēs
ꝓcē tuā. eligā vnū. sua auctate refulgēs exē
plū. Deinde ꝑ ꝯsideratiões aliquas / pau-
cis versibus cōphensas. curabo nos ad-
uersus dyabolicos insultus reddere docti
ores. ¶ Discipulus. Gratus audiā ꝛ
attentus. ¶ Magister. Petrus p⁹ tot
ꝑpetrata virtutū insignia. dormiebat i car
cere. vinct⁹ catenis inter duos milites. Ti-
pus iste est xp̄iani licet egregij meritis. qui
ꝑ herodem istum sathan. gloriantē in pel-
libus que pallient nequiciā suam. detrudi
tur in temptationis horridū carcerē. discri
men imminet mortꝭ. nisi ꝙ orante iugiter
ecclesia fit qđ sequit̄. ¶ Angelus astat. ful-
get pulsat surgere clamat. Soluit ꝛ eduxit
libertatiq; relinquit. ¶ Discipul⁹. Pla-
cet metri cōpendiū quo septē angelico sctō
facta ministerio cōplecteris. ¶ Magister.
Solerter aduertis. Existimo nō graua
beris si ꝯsiderationes paucula s rursus ita
versibus ligauero sup cautelꝭ. quib⁹ agere
nos optet. et prius facere qđ in nobis ē. gal
lice (fa y ce que doce) ¶ Discipl's. Non
grauabor. nec leuitati deputabo metrū. q̄-
le frequenter i psal. ꝛ canti. ꝓphe sumpserūt
¶ Magr̄. Immo nihil apud veteres
ph̄os seriosius metro fuit. Accipe ergo do
gmata septē. Pensa quis finis ꝓprius qui
sit status ois. A sathan impelli sperans fac
iussa. timensq;. Magnifica dn̄m. dic o me
suscipe xp̄e. Dixeris hic et nunc velut. hic
ꝛ nunc moritur⁹. Viue pius. purus. velut
hic et nunc obiturus. i. obuiā xp̄o iturus.
¶ Disciplus. Et si ꝓuocet me auiditas
expositionis latioris. nolo tñ esse molest⁹
exactor / post tam multiplex eloquium ꝑ te
nunc habitum. Conseruabo interim om-
nia verba hec conferens in corde meo. quo
usq; altera nos collocutio. cōgreget in id-
ipm. quousq; ꝑterea centilogium de ipul-
sibus accepero. ¶ Magister. Fiat vt vis
ꝛ in eo bñ vale. qui deposuit potentes de se
de et exaltauit humiles.

Sequitur tertia par-

titio de septē modis generalibus angeli
ce custodie ꝑ notulas. lxxxij.

Et exaltauit hūiles ¶ Discipl's
Cōuentiōis h⁹ nr̄e diē. ꝛ lo-
cū ꝓsperū faciat: istoꝝ drōꝝ be
atissima ista ꝑ hūilitatē singu-
larit̄ exaltata. cui⁹ est hoc vbuꝫ
Et exal. hu. ¶ Magr̄. Fiat. tu qđ affers col-
loquij p⁹ triduanū h⁰ silētiū. ¶ Discipul⁹
Perlegi tuū sup ipulsib⁹ cētiloquiū Ex
perior illud esse cōnexū priori nr̄e collatōi
desinit in auxilio bonoꝝ. ꝯ apostatas ange
loꝝ nob̄ in hoc exilio. vbi etiam fili⁹ dilec-
tus nihil differt a ſuo cū sit dn̄s oim. sꝫ sb̄
tutoribus angelꝭ ꝛ actoribus est vsq; ad ꝑfi
nitū tp̄s a pr̄e. ¶ Magr̄. Bn̄ ē. bonos tu
tores hꝫ iste fili⁹. ¶ Discipl's. Istic nem-
pe sumus cognoscere qualia sūt adiutoria
bonoꝝ. qualia ministeria quales puls⁹ aut
immissiones. Memini vo te nudiustercı⁹
septē officia numerasse. sub tropologia libe
rationis petri Angelus astat. fulget pulsat
surgere clamat. Soluit et eduxit libertati-
q; relinquit. ¶ Magister Nō erat recor
datō. Scis ne memorit̄. additas sit'. vij. cō
sideratiōes ad tutelā nr̄am. sub quadrupli
ci versu. ¶ Disci. Nimirū sic cōtinent.
Pēsa q̄s finis ꝓpri⁹ q̄ sit status ois. A sathā
ipelli sperans fac iussa. timēsq;. Magnifi-
ca dn̄m. dic o me suscipe xp̄e. Dixeris hic ꝛ
nūc velut. h ꝛ nunc moriturus. Spūs esto
pius velut hic et nūc obiturus. ¶ Magr̄.
Scires adaptionē facere. vij. ad. vij. reddē
do singula angeloruꝫ auxilia. singulis his
ꝯsideratiōibus aut doctris? ¶ Discipul⁹.
Cupio securius ex te cognoscē. sit' vt ab-
breuiatior ſmo fiat. ¶ Magister. Tem
ptabo sic efficere. pariterq; reddere totū ma
rie canticū ꝯsonās dictis nr̄is. Itaq; taliter
accipe summatim ꝑmo. De hinc amplior
ꝯq̄sitionis erit loc⁹ ¶ Angelus astat. vt pē
sem⁹. hoc ē pōderem⁹ ꝛ liberemus in truti
na cordis: q̄s sit finis. Si em̄ sathan adest
nobis vt noceat. q̄s ferret / si nō ꝯstaret āge
lus bon⁹: sicut ꝑterea q̄rit iste sathan clau
dere. vel eruere penitus oculū fidei ne reco
gitemus finē nr̄m q̄ d̄s est ꝯueniēs ē vt an
gelus bon⁹ / sanet et illuminet oculos cor-
dis. i viā ꝛ finē pacis. hec d̄ ꝑmo. ¶ Ange-
lus astās / fulget in carcere mortis h⁹ vt no-
uerit vnusq̄sq; posit⁹ i tenebris qualꝭ su⁹ sit
stat⁹ ꝓpri⁹. Sūt ei iux̄ qualitates morboꝝ

singuloꝝ/q̄litates auxilioꝝ. Angelꝰ astās ⁊ fulgens. pulsat incitās ad bonū. Scit em̄ generaliter oēs ⁊ hoc nos scire facit/a sathā impelli. Dū em̄ scitur ꝑiculū. solicitudine maiori fugit ad auxiliū. ¶ Angelꝰ astans fulgens et pulsans. iubet surgere velociter Hoc aūt īplet. dū ꝑpando. diuīa mādata seruant. Alioqn iacet obrutus in pctīs vetus hō nr̄. de se desperās. aut nō cū minori discrimīe/nimis sperās seu p̄sumēs. ¶ Angelus astans fulgens pulsans surgere iubēs soluit a cathenis vicioꝝ. vinctū in mendicitate et ferro. Cōcussus em̄ timore casto ⁊ scō/cū grata dn̄i magnificatōe. iā se p̄cingit virtute actōis iam calciat caligis preceptoꝝ in p̄paratione euangelij pacis ¶ Angelus sextū ꝑagit officiū duꝫ astans postq̄ fulsit. pulsauit/surgē iussit/et soluit/ educit extra carcerē. Aꝑit vltro portā ferreā pnie. trāsit vicū vnū/satisffactiōis arte ⁊ directe. ¶ Angelꝰ tandē. sic eductū. libertati derelinquit. Quo facto sic sane deīceps q̄ retro sunt obliuiscens. liberatꝰ in anteriora se totus extēdit. Reuersus quide ad se/ deo gratus ⁊ angelo suo: dicit ex sn̄ia. Nūc scio vere q̄r misit deus angelū suū. et eripuit me de manu herodis. ⁊ de oī expectatōe plebis iudeoꝝ. ¶ Discipulꝰ Delectat sil' ⁊ redificat adaptatō. Neq̄ꝫ curiositati deputādꝰ iste mihi vere breuis ⁊ lucidꝰ ordo. Adderis qd̄ spopōdisti. ¶ Magister Intellige prius quēadmodū q̄tuor p̄ma spectāt ad oēs generalr̄ qui purgant. spectant alia duo magis ad illuminādos. tanq̄ ꝓficientes. septimū ꝓprie q̄rit eductus ⁊ ꝑfectus. Porro canticū nr̄m sic adapta. Sciueris vt scis. qm̄ finis vniuerse rōnal' creature cōsistit in magnificatōe dn̄i. ⁊ q̄ exultet spūs ī deo salutari suo. ¶ Quid ē em̄ btitudo/nisi dn̄i dei nr̄i salutaris/magnifica iocunda q̄ꝫ fruitio. honor ⁊ collaudatio: hoc p̄mū. Ceteꝝ respectꝰ hūilitatis ꝯsideratio ⁊ cognitio status ꝓprij ⁊ ꝯditōis ī vnoq̄ꝫ. bº ꝭm ¶ In hoc ꝑinde qd̄ facit nobis magna q̄ potēs est. q̄ btīficat apd̄ alios. Cōcludimꝰ q̄ dn̄s est in circuitu ppl'i sui. q̄ īmittit angelus dn̄i ī circuitu timētiū eū. ꝯ tot gyrouagos demonis impulsus. Hoc tertium. Rursus ex scīficatōe nōis sui/dū dat speꝫ et īpletionē mandatoꝝ dei velocit̄ inclamat/q̄ prius astiterat illuxerat. pulsauerat ad deū ad nos/ad aduersariū solerter cognoscēdū. ¶ Subsequit̄ quinto. timor domini liberās a pctō. timor em̄ dn̄i. expellit pctm̄ testionio sapientis. Sed ne seruilis sit aut vilit̄ mercennariꝰ timor/magnificat ipē gratis dn̄m. recogitās. qm̄ mīa eiꝰ a ꝓgenie in ꝓge. ti. eū. Cōsurgit aūt timor dū aīa nr̄a ꝯsiderat humanaꝫ miseriā/ si seuere faciat dn̄s potentiā in brachio suo. si superbos dispgit mente cordis sui. deponit potētes d̄ sede. si diuites dimittit inanes. qs nō extimuerit: si ex ꝯsideratiōe sue mīe. qs ipꝫ nō magnificauerit. q̄r timentibꝰ/veniā dat q̄r humiles exaltat. q̄r esuriētes faciat ⁊ saluat. ¶ Suscepit ꝓpterea sexto dn̄s isrl' puerū. illuminatū. pulsatū. cōmonitū. absolutū. si dixerit. Dn̄e ihu suscipe spm̄ meū Dūvo susceperit/quis de manibꝰ suis eripiat eū. Dn̄s qui iustificat. dn̄s q̄ suscipit. quis est q̄ cōdemnet/aut q̄s abijciat. Postremo spūs ita susceptus ī manibus saluigardie .i. salue custodie xp̄i. sueq̄ꝫ libertatati derelictus: pꝰ oēm herodis expectationē. q̄d superest. agat ille q̄ spū dei agit̄. q̄ iā ꝑspic̄ vltra in lege ꝑfecte libertatis. que non timore supplicij. nō spe p̄mij trahit̄. sꝫ suaui iugo xp̄i. mentē scām spontaneā totā ꝯtulit ad honorē dei et patrie liberationē. Recordatur ꝓfecto solius mīe dei. dulce hꝫ in lege dn̄i meditari die ac nocte. sicut locutus est ad abraā p̄rem nostrū et semī eiꝰ ī secl'a qd̄ est xp̄s. Hoc deniq̄ꝫ est ꝑfectoꝝ. sicut alia sūt illoꝝ qui ꝓficiunt aut incipiūt. ¶ Nūc ꝑ singula discurramꝰ angeloꝝ misteria q̄ tacta sunt circa petꝝ. ¶ Angelꝰ astat. Cur ita: cur si nō: vt astare corā deo nos faciat. Deo aūt tunc astare nos tradit Diony. cuꝫ castissimis orationibus insistentes. reuoluto animo ꝓpinquamus. credētes qm̄ ipse ē dn̄s deus salutaris noster/innitentes ei sicut littori fixo. tracti a magnete virtuoso. ¶ Astans vero tūc refulget angelꝰ. cū nos edocet. cuiꝰ ꝯditionis ⁊ status et humilitatis sumus. quatinꝰ inspiciat deꝰ hūilitateꝫ ancille sue aīe nr̄e. nouerit ip̄a quid se q̄rere ꝯueniat. Nō em̄ oībꝰ. oīa equalit̄ licēt decent ⁊ expediunt. Totū pastorale gregorij ꝯtextū est in hmōi documēto. Proptea trāseūtes indicamꝰ q̄tuor idustrias/spālr̄ assu-

y

z

mēdas ꝯ astutias sathane. fundatas ex locis dialecticꝭ. quib⁹ hoīes ignaros ꝓprij status/conatur auertere. vel mutādo dū bene sunt. vel retinēdo ꝑtinaciter statū. dū male locati sunt. ¶ Locū assumit ab autoritate sed applicat sinistre. ¶ Locū ab exēplo ⁊ similitudine. sꝫ dissimilit̄. cū nihil in ꝑsona vel re nr̄a. Locū ab inductōe. q̄tinus ꝑcipitet in iudicia falsa ⁊ temeraria. Loc⁹ deniqꝫ sub truncato entimemate. minore sua nō apposita vel explicata. ¶ Scit eīm q̄ ex minorib⁹ seu ꝑticulari⁹ p̄missis/tota pēdet difficultas illatōis. Fallit se volūtas sepius in hac argumentatōe. dū p̄ntato aliq̄ obiecto generaliter sub rōne boni/ ꝯfestim fertur ī illud attēptandū. nō discernēs in ꝑticulari. qd̄ vel quale sit illud bonū. Dicit ratio succurrendum necessitati ꝓprij corpis sui. Comede et bibe iubet volūtas. Colendus est deus. tene te igit̄ ī hac religiōe r̄ndet voluntas. Dicit ratio maledicti sūt q̄ viaꝫ pacis ꝓpediūt. R̄ndet voluntas. ꝙ maledicti sunt q̄ viā cessionis h⁹ cōtendētis de papatu non inquirūt ¶ Notū est q̄liter loco ab autoritate abutebat̄ apostata Julian⁹. xp̄s dicit. Nisi q̄s renouauerit ⁊c̄. imo sic dyabolus ausus ē dicē xp̄o. Scriptū ē. angelis suis ⁊c̄. Nō hēmus necesse. longe morari. qꝛ ex ip̄o sumpsēt oēs deceptiōes hereticorū exordiū. maxime dū querūt hoīes vltra sapere ꝙ diuisit eis de⁹ mēsurā fidei vl' doctrine. dū fieri volūt magistri qui nunq̄ fuerīt discipuli sacraꝝ litteraꝝ interp̄tes. qui nūq̄ didicerūt illas. ¶ Addidit igit̄ dyabol⁹ aliud machinamentū efficatius ex h⁰ loco ꝑ autoritatē fieri translatōes varias ꝓ vulgaribus idiotis. quibus habitis ⁊ lectis in sup̄ficie. cōtemnūt mox sacros expositores. Nolumus inquiūt nisi textū nudū. queꝫ tradidit sp̄ūssctūs. Tandē reddunt̄ inpersuasibiles. neqꝫ sibi relinquunt autoritatis pondus. vn̄ valeant ad veritatis cognitionem illustrari. ¶ Ceterū de locis ab exēplo ⁊ simi. tot sunt expimenta fallaciarū. quoꝝ hominū capita. duꝫ quilibet assequi vult quēlibet. dū exemplo dicit se viuē talium ⁊ taliū q̄s approbat aut canonizat ecclesia. vel qui supiores eoꝝ sunt. qui rectores. qui doctores. q̄ laudari. Quid facit filius aiunt nisi qd̄ viderit patreꝫ faciētē? Pres tn̄ optimos ip̄i nolūt sed pessimos hoc exemplo seq̄. Vox alioꝝ ē. paul⁹ se laudauit. Paul⁹ visiones ī raptu suscepit. cur nō pōt mō dn̄s in talib⁹ ⁊ talib⁹ silia opari. Hinc confictio ꝓphetiaꝝ. hinc miraculorum admonitio. hinc etiam adoratio damnatorū hominū in populis. Testis est mihi legenda. immo de adoratione canis mortui visum est in vienna. Caueat igit̄ sancta sedes Romana. caueat in ea sedens papa. quib⁹ argumentis. ⁊ causis ⁊ medijs/ canonizatio alicuius sit facienda. ¶ Discipulus Cognita sunt omnia que loqueris. etiā ꝓ infelicissimis diebus nostris Neqꝫ de loco ꝑ inductionē necesse habes exempla ponere. qꝛ quotidianis suspitōnibus improbis contra status varios/ militat ꝑ ipsū demō p̄sertim apud solitarios ⁊ deuotos in oculis suis. vt damnent ceteros omnes. ¶ Dyabolus dicit ex ꝑticularibus inspectis. defectibus generaleꝫ inferant condemnationis sententiam. At vero difficultatē hn̄s maximam quadruplex ille fallendi locus qua ratione vitabit̄? Dicūt isti. Si glosas recipit textus vnus scripture/cur nō alius. Si licuerit istis glosas addere/cur nō nos inquiunt. aut cur nō eadē facultate respuim⁹ eas/sicut doctrinas apocriphas? Quo pacto igitur fiet distinctio inter miracula vera et falsa. Inter reuelatōes veras et fictas Si canonizata est hec persona. ꝓpter attestationes miraculoꝝ ⁊ austeritate vite. cur nequit hoc tpe fieri simile sub similibus.

¶ Magister. Habes alibi tractatus q̄ ad istas. que quotidie fiunt obiectiōes/r̄ndere conāt̄ Sed apud plurios. neqꝫ tal' sufficiet r̄nsio nec puto ꝙ altera sine gratuito miraculo. deqꝫ dei dono. Olim dū scriptis ⁊ verbis on̄derem ꝙ in istis nō pōt tradi ars vel regula infallibilit̄ humanitus. inducebā argumētū quo se fūdat achademicoꝝ ambiguitas/dicens nihil sciri. imo nec hoc sciri ꝙ nihil scitur. Argumentū est de distinctiōe dormientis et vigilantis. duꝫ se videre putat dormiens. sic̄ ad vigilantem et hoc cū ratiocinationib⁹ multis et reflectionibus. quib⁹ dici sepe sibi. Tu nō dormis. Ecce talia ⁊ talia facis ⁊ inspicis. Tu somniū tuū alijs narras ⁊ recolis. Est aūt vigilantis ait Senecā. narrare sōnia sua.

Ita somnians hec ꝛ talia nūq̄ agit. Porro
suppetit ī hac re/visitatio petri q̄ tractam⁹.
De ipo q̄dē vtiq̃ȝ vigilante scribit historia
Luce. Nesciebat verū esse qḋ fiebat ꝑ ange
lū. existimabat aūt se visum videꝛ. ¶ Disci
pulus. Cōcludo magis q̄m necesse D
sit nobis in his tenebris ꝛ vmbra mortis
angelica visio simul ꝛ illuminatio/cuȝ ista
q̄ intimo sensu ꝛ gustu docet ꝺ oib⁹ spūssā
cti vnctiōe ¶ Mgr. Iure ꝯcludis. Iure
ꝯsulim⁹ nos assidue ꝑ deuotōis orationeȝ
sub hoc duplici refugio suppliciꝉ humilia
ri. quatinus veritas nos exaltet. ¶ Ange
lus astat. Pōt in momēto in ictu oculi nr̄
angelus/a summo celo deorsum nob̄ astar̄
qui nihilominus sꝑ astat deo beatifica vi
sione. Nō deserit exemplar eternū/dū vene
rit circa nos oꝑari/cōsulit nō min⁹ diligē
ter. q̄ꝛ sue actionis regulā eē scit ꝛ artē dire
ctiuā. Fit aūt aliq̄ñ custos angel⁹ lōge a cu
stodito nō ꝑ ignorātiā. nō ꝑ negligētiā su
am. sed ꝓpter maliciā nr̄aȝ cui dedignatur
astare. Fit hoc aliq̄ñ ꝑ dispēsationē/ad ex
perientiā nr̄e colluctationis cū aduersarijs
nr̄is. Dū eīm angeli boni q̄ iux̄ nos erāt de
longe steterit/fit qḋ seq̄ꝉ. Et vim faciebāt
qui q̄rebāt animā meaȝ. Et q̄ inquirebant
mala mihi locuti sunt vaītates ꝛ dolos to
ta die meditabanꝉ. Fit tū c angel⁹ nr̄ adiu
tor ī opportunitatib⁹ ī tribulatiōe facit cū
tēptatione ꝓuentuȝ. Erudiuit eīm pri⁹ q̄d
agē ꝯueniat tpe ꝯflictus ꝛ impulsus. ¶ Di
scipulus. Opeꝑciū est cognoscere/q̄bus
doctrinis armat angel⁹ bon⁹ suos stare cō
tra dyabolū ī die belli. ¶ Magist. Mul
ti multa scripserūt in enigmatib⁹ ꝛ figuris
ꝛ siītudinibus varijs/corꝑaliꝉ pugnantiuȝ.
Tu q̄m scolasticus fuisti/gratātius puto
recipies: si exemplū quasi familiare de sco
la tibi tradidero Cōstitue sathanā q̄si sophi
stā. cui⁹ hoc totū studiuȝ est fallere. nō q̄rit
sapiēs eē ſȝ videri. Uñ vt decipiat garrul⁹
est. multa petit. Celat ꝓpositū suū. ꝛ inue
stigat alienū. sophistic⁹ ꝑ oīa Tu eꝯ doct⁹
ab angelo bono caut⁹ esto. noīatim in qua
tuor: differem⁹ postmodū de reliq̄s. Prio
velis nō videri sapiens ſȝ esse Sapiētis aūt
p̄cipua cura est/finē respicere. Scḋo pauca
cū aduersario loq̄. vel ex toto silere. Certū
habe tertio ꝓpositū suū q̄ te q̄rat decipe

nō docere. Certū sit quarto ꝓpositū tuum
nolle veritatē discerē. ¶ Discipul⁹. Di A
scurre summatī ꝺ singul'. ¶ Mgr. Sa
pientia xp̄ianoꝝ est id ipa nō solū noīe ꝓ
fiteri se xp̄ianū. Hoc q̄ bona fide quesierit
hoc q̄ cupiuerit ꝛ malit eē bon⁹ q̄ vidēi. ex
emplo cathonis ꝑueniet ad optatū. iux̄ so
cratis documentū. At ꝟo spūs disciplinę
effugiet fictū. ypocritā. s. ꝛ delusorē ipē de
ludet. q̄ꝛ ꝺ ludi sinet. Eligit tal' ꝟuire duo
bus dn̄is. Ingredi terrā viuētiū duab⁹ vi
is. sit ꝓpterea incōstās. fit arūdo semet agi
tans. fit cū garrulo sophista. se silr̄ ī oib⁹ ef
fluens. deserit cautelā scḋam silētij. In si
lētio aūt ꝛ spe est fortitudo nr̄a. Obscura
tio silētij q̄ necessaria sit/notauit rex peni
tens. Ego inq̄t tāq̄ surd⁹ non audiebā ꝛ si
cut mut⁹ nō apiēs os suū. Uulgata veritas
ē/feia q̄ auscultat/et castrū qḋ loq̄ꝉ nesciūt
diu stare. Possum⁹ addē ꝺ curiositate alte
rius cuiuslibȝ sensus. Eua si clausisset au
res ad ꝑmā dyaboli curiosā interrogatiōȝ
q̄ꝛ ꝑ Cur incepit. Si mox ꝯfugisset ad ma
riti ꝯsiliū/suꝑasset tēptatoris astuciā. Exē
plo cui⁹dā matrone. que dū ipeterēꝉ ab ad
ulterio. querā inq̄t a marito meo/si tibi cō
sentiā. Probe quidē. si ꝟbo suo/cor ꝛ oꝑa
tio ꝓtin⁹ iungebanꝉ. alioquin ꝓcacitas di
cti/plus accēdit adulterū. diuertē se/ꝓtin⁹
ꝛ silere cautū magis. ¶ Fulciam⁹ etiā ex ai
maliū fabul' dogma nr̄m. Uulpes ꝛ cattus
dū ī nemore fuissent obuiā sibi. audierꝉ lō
ge sonitus venatoꝝ ꝛ latratus canū. Con
tremuerūt mutuo inquirētes qualiꝉ euade
rent. Nescio inq̄t cattus nisi modū vnicū.
Spernēs eū vulpis asseruit se hr̄e modos
mille ꝛ mille ꝑ circuitū. Facta est interloq̄n
dū irruptio canū. cattus exiluit in arboreȝ
vulpis/canū morsus/plurima circūitione
deludēs diu tandē cōꝑhēsa/docuit saltum
catti vnicū/plus euasionē valuisse. hec nos
fabula respicit. sꝑ ad arborē ad quā doc; sa
pientia cōfugiamus. nō taȝ motu corꝑis q̄
pij cordis. Dam⁹ aliq̄ñ aliqḋ tale salubre
consilium. qḋ dū p̄terimus decipimur. Ex
emplum doceat a parabolis sumptū. Ni
dificabant palumbi siluarū/in arborū ꝓ
ceritate more suo. circūibat vulpis ad radi
ces/se cōminans ascensurā/se nidos oēs cū
fetibus direpturā/nisi pullulus sibi ꝓijce

retur vnus. Trepidantes palūbi/agebant qd̓ petebat ⁊ abibat. ¶ Reuertebat̄ ad sile quousq̧ passer dato palūbis ꝯsilio ꝯtinere se nidis suis/vulpes a fraude sua fraudata est. Sꝫ in passerē vertit insidias. nō virib⁹ sed adulatione. Erat ī dumo passer. vulpis affuit beatificans. aniculas q̄ volatu suo se ꝓtegerent a bestijs ⁊ laqueis terre. Sꝫ hoc vnū deest inqͣt qua rōne ꝯ̄ vētoꝝ turbines ⁊ frigora se ꝓtegant. Uoluit passer gl'iari ⁊ ꝯtionari cū garrulo. Rn̄dit se ꝓtectionē hyē dū flabat boreas a sinistris. mergebat ei caput sub plumis ad dexterā. ⁊ eꝯ̄ si a dextris. Fingēs vulpes se nō satis audire ꝓpter distantiā. ꝯtrahebat alloquiū. Dilapsus est passer ad ramos ꝓximiores terre q̄ sinit vulpes/dū ventus flabat ab anteriori q̇d agebat Sic ait demittēs caput ad pctō ris plumas. Exilijt vulpes in nō vidente. ⁊ deceptā blanditijs/vorax rapuit. ¶ Inducamus d̓ scripturis. Oculi mei semꝑ ad dn̄m dicit ps̄. Sequit̄ effectus ⁊ rō. q2 ipse euellet de laqueo pedes meos. Et in psal. de dauid. q̇ factus erat sicut hō nō audiēs et nō hn̄s in ore suo redarguitōes Subdit̄ Qm̄ in te dn̄e speraui. tu exaudies me dn̄e deus meus. ¶ Et alibi. Educes me de laqueo quē statuerūt mihi qm̄ tu ⁊c̄. Et iterū. Prouidebā dn̄m in ꝯspectu meo semꝑ. Et rursus. Ecce sicut oculi seruoꝝ ⁊c̄. ¶ Discipulus. Ridebūt forte nostri scolastici fabulatiōes tuas de auib⁹ ⁊ bestijs q2 subtilia q̄rūt. Dicent p̄terea spectare potius ad opprobriū rn̄dentis metā silentij si n̄ audeat cū aduersario ꝯgredi ꝯgressus nihil rn̄deat. Ubi erit p̄terea qd̓ iubet̄ Iacob⁹. Resistite dyabolo ⁊ fugiet a vobis Et petr⁹ de eodē. Cui resistite fortes in fid̓ Dic que fortitudo que laus est fugere. Time cede malis dicit̄ apud poetā. Sed ꝯtra audētior ita vulgo d̓r (Qui fayt on le chasse) Qui fugit fugat̄. ¶ Magister. Quid si fugerint scolastici tui/ quartā cautelaꝫ a nobis hic notatā. qualiter accipiat̄ crassius ridebūt. Docemus vt q̇cq̇d sophista neq̄m dyabolus argumentās ꝯcluserit ꝯ̄ bonos mores aut fidem/dicat pius et fidelis animus ab angelo monitus. nego consequēs nec aliter/nec alia forma respondeat. Stet in sua positione securus. Unde illud de comico agunt homines. hirreus semꝑ homo ¶ Discipulus. Stultus hic mod⁹ respō sionis habet̄. ¶ Magister. At vo null⁹ sapiētior nullus cautior apud xp̄ianos respondendi modus ꝯ̄ diabolū. Quicq̇d agg garriat. quicquid nectat. hec vna rn̄sio sit fidelis aīe. Christiana sum. Sic oli blādina martyr: sic rex ⁊ noīe quidā sc̄tūs apd̓ tortores ꝑstiterāt. vt nihil extorq̄re posset sua malignitas ab eis/q̄ xp̄iana sum. xp̄ian⁹ sū Hoc meū nomē. meū gen⁹. mea sors ⁊ patria. Mentior si nō ita iusserit ap'ls deuitare ꝯtētiones vboꝝq̧ ꝓphanas nouitates ⁊ nō intendere genealogijs interminatis. cū sil'ibus. ¶ Discipulus. Cur ḡ sc̄ti doctores/tot q̄stiones induxerūt. agitauerūt determinauerīt. ¶ Magister. Habes alt̓ero opusculo rōnem. ¶ Porro ꝑ̄ncipal' nr̄ s̄mo est h̄ de impulsib⁹ secretis diaboli cuꝫ blasphemijs suis. q̄ nō meli⁹ q̄ꝫ cōtēnendo vincunt̄. fugiēs indignās aut deridēs aīa xp̄iana dicat simpl'r/qd̓ alia dixit ꝓcaciter Quere qui tibi rn̄deat. Dicat. blasphemia tua sup te furcifer ⁊ dānate. Alioquin si velit sibi facere laudē q2 bn̄ dissoluerit sophistrias oēs nequissimas. ip̄e se seducit. q2 iā supbiēs meret̄ illudi. meret̄ laq̄is irretiri. nisi talis sit q̇ ꝓ cōsuetudine habeat sens⁹ exercitatos. totus sp̄ūal' effect⁹ oīa diiudicans. ¶ Angelus astat ad recordationē dei fulget ad cognitionē nr̄i. Pulsat vlterius tertio ad cōfutationē aduersarij. Diximus sup hmōi pulsibus ⁊ ipulsibus iaꝫ plurima. volo nūc inducere fallatias. quatuor/ex logicalib⁹ sumptas/ad cautelas q̄tuor/p̄dictas et totidē a locis dialeticis deceptōes ortas. Sunt hmōi fallatie vna s̄m pl'es interrogatōes vt vnā. altera s̄m quid ad simpl'r. tertia s̄m accidēs ꝑ cōiugatōes inutiles. quarta ꝑ apparētiā ꝯ̄dictōis ⁊ nō existētiā. ¶ Discipulus. Iste sunt cognite loyco sꝫ q̇d ad deuotū. q̇d ad morale documentū: ¶ Magister. Multū ꝑ oēm modū. Scis q2 extra dictionē nomiant̄ iste fallatie: q2 nō ex dictionibus sꝫ ex reb⁹ ortū hn̄t i apparētia sil' ⁊ defectu. Neq̧ p̄terea q̇spiā est idiota sine lr̄is qn̄ istis possit falli ¶ Discipl's. Induc exēpla. ¶ Magr̄. Subdol⁹ ipulsor. istar sophiste ꝓpoīt aīe timorate/plimas intr̄ogatōes. Urget q̄tin⁹

vnā deꝫ absoluta rn̄sio. Ad formā inquit.
Querit ab vno (exēpli grā) q̄ ex adulterio
gratissimuꝫ ei optimis moribus ⁊ artibus
institutū hꝫ filium. Velles tu deuote petre
nō habuisse filiū talē? Si rn̄deat plꝫ hunc
hīe. Prestat inquirens. Quid sup adulte=
rio dicis? ex q̄ nō alit̄ hitus est rn̄de. qd ele:
geris ex duob9? carere filio. vel adulterio?
Si dixerit carere filio ꝯscīa se ꝯ̄dicit. Si pla
cet adulterium. plane peccat nec penitet.
¶ Discipulus. Sentio ꝙ danda sit du=
plex rn̄sio. placet fili9. displicꝫ illicitus cōcu
bitus. ¶ Magr̄. Cōsulte sentis. vnde si
milies īpulerit/ vt facta cōpatōe filij ad ad
ulteriū. rn̄deat petrus qd e duob9 mallꝫ. n̄
optet vt simplr̄ rn̄deat sed distīcte. Tact9
est pri9 alter casus sup interrogatiōib9 curi
osis. Si doleat hō de pctō sic ꝙ mallet fu=
isse dānatus vel annihilatus. Si fugiat ita
pctm̄ ꝙ mallet cruciari ꝑ incendiū multis
diebus q̄ frangere debitū ieiuniuꝫ aut cō=
mittere mendaciū. Vitanda est fraus int̄=
rogationū hmōi pluriū. que impellunt re
spondentē/ aut ad temerariā falsam ⁊ arro
gantem de suis viribus p̄sumptioneꝫ. aut
culpabilē electionem. Dicat igit̄. neutrum
eligo. displicet peccatū. horreo incendium
nūc incendiū nō incūbit eligenduꝫ. Quid
si vehemēti9 vigeat aliqs eligere quid age=
ret adueniente casu tali/ ꝓut erat martyri=
um tpe tyrannorū? Rn̄deat se humilians
sub deo ⁊ sctō angelo ei9 dicat. Dn̄s nō pa
tiatur me tēptari supra id qd possū. Et si
casus eueniret qualē ꝓponis/ spo in dn̄i bo
nitate ꝙ faceret cū tēptatōe ꝓuētū. vt pos=
set sustinere. vel alit̄ q̄ ꝑ pctm̄ euadere. Ca
neat igit̄ arrogant̄ p̄dicere cū petro. Etiā
si oportuerit me mori tecū n̄ te negabo. Di
cat potius. Impfectū meū viderunt oculi
tui. sis adiutor in optunitatib9 ī tribulati
one. aut in talē tēptationē me nō inducas
¶ Discipulus. Caute sobrieq̄ꝫ ꝯsul̄.
Cōfundis ex hoc curiosas inqsitiōes
q̄rūdā ꝯfessorū sup volūtate certa nō pec=
cādi seu recidiuādi ī futurū. vt dū interro
gat̄ penitēs a se vel altero. Credis tu ꝙ p9
modū nunq̄ cades in tale pctm̄. Rn̄deat
ego fragilis. formido lapsum non tn̄ volo
nūc vel eligo casum. De futuro. misedie dī
me cōmēdo. depcās vt me custodiat a pec=
cato ꝙ si ceciderit fragilitas mea. deprecor
adijciat vt resurgat. Hec fallacia sm̄ plu=
res interrogatiōes vt vnā q̄cū video n̄ me=
lius euitat̄ q̄ ꝑ silētiū modestū. se diuertēs
ad alia cogitanda. aut ꝑ distinctionē acutā
interrogationū aut p̄stet iuxta qd notasti.
negetq̄ꝫ ꝯsequens. ¶ Magister. Ita est
etiā circa speculabilia/ fidē rectā tangētia.
¶ Discipls. Exēplifica. ¶ Magr̄. Ois
pene deceptio ꝓuenit ī speculabilib9/ ex de
fectu distīctiōis et resolutōis ad simplicia
q̄ deficiente doctor q̄ pl9 inqret ꝑ argumē=
ta se dissoluē: tanto pl9 inuoluet. et eo plus
si nō veritatē sꝫ aduersarij ꝯfusionē ꝓ sua
laude scrutat̄. Exēplū. volēs vnus doctor
ꝯcordare sil'/ quō act9 pctī a deo ⁊ a libero
arbitrio. Cōcludebat argumētorū subtili
tate/ nō pia religiositate. ꝙ ds erat cā pecca
ti. ꝙ deus facit hominem peccare. ꝙ deus
vult homineꝫ peccare/ dum peccat. Addi
dit ipse idē ꝙ libertas arbitrij compata ad
deū/ faciat ista necessario que factura ē. In
opatione ad diuinā p̄scientiā/ oīa de neces=
sitate sīt futura. alioqn inqt ds posset falli.
Addidit q̄ꝫ/ ꝙ iō ⁊ non aliūde res dicunt̄
imposibiles fieri. qr positiue de9 vult ita esse
possibile. cū tn̄ si ds ꝑ ipossibile nō eēt im=
possibilia nūc nō eēnt tūc min9 ipossibilia.
Addidit cōtingētiā ī deo intrinsecā eē. qr
distinguē ꝯnotatōes terminorū. vl' nescie=
bat vl' spnebat. ¶ Discipls. Tāge breuit̄
formas argumētorū. ¶ Magr̄. Arguit
sic in forma loycali demōstrato. Sortes q̄
facit homicidiū. vocet̄ actus ille. A sortes
facit a. Et sortes hꝫ p̄ceptū de nō faciendo
a. g̃ sortes peccat. Tūc vltra. De9 fac̄ ⁊ vult
totū añcedēs ⁊ q̄libet ptē añcedētis. g̃ facit
⁊ vult ꝯseqns qd est illud. sortes peccat.
¶ Discipulus. Videt̄ indissolubil' hec
rō. ¶ Magister. Videt̄ si nō distinxeris
aliqd in ea Si p̄terea nō respexeris ad blas
phemiā insanā/ vltime illatiōis. ꝙ deus fa
cit ⁊ vult ꝙ sortes peccat. Quāto magis op
tuerit sape ad sobrietatē. vbi etiā solutio ra
tionis latuisset. et dicere soluat eā angelus
dn̄i ⁊ solutionē apiat. Ois absq̄ꝫ dubitatō
ne rō q̄ militat ꝯtra pietatē/ sophistica ē.
peccans ī materia vl' in forma. Qd si nō vi
deat discipls hō. videt doctor xp̄s/ hō ⁊ an
gelus ei9 ī ipō. Itaq̄ꝫ duꝫ subsumit doctor

iste anglicanꝰ quẽ ꝓfũdũ cognoiant ꝙ sortes hꝫ ꝑceptũ de nõ faciẽdo. a. actũ vl ītelligit absolute de eẽ actꝰ solũmõ. ⁊ tũc ẽ falsa minor ista q2 sortes põt in casibꝰ multis facere. a. actũ sine pctõ. sicut ī furia vel in inuincibili ignorãtia. Si võ intelligaꝝ ꝙ sortes hꝫ ꝑceptũ de nõ faciẽdo. a. deformiter ⁊ peccabiliꝝ. hoc vtiqꝫ veꝝ ẽ. Sed iã deꝰ neqꝫ facit neqꝫ vult/ ꝙ sortes taliter agat ⁊ ita nõ facit neqꝫ vult antecedẽs ꝑdicte sophistrie sue. q2 palã ꝯcludit deformitatem aut ꝯsequẽtia nihil tenet. Cõstat eī ꝙ nec deꝰ imo nec hõ põt velle deformitatem sub rõne deformitatis dicente dionysio ⁊ pħo ꝙ nemo ad malũ aspiciẽs opaꝝ. velle aũt ẽ qđdã opari. ¶ Discipl's. Cui simplicitas placet, placeat ⁊ tua respõsio. ꝯsequens est iudicio meo. Sed neqꝫ si calũniabilꝛ eẽt ista vel altera rñsio/ deberet incõueniẽs tm̃ cõcedi/ ꝙ offendit oĩm pias aures/ tã pħorũ q̃ moraliũ ⁊ simpliciũ in quacũqꝫ lege viuẽtiũ. Dic alterã sophistriã de futur꜀ cõtingẽtibꝰ. ¶ Magr̃. Accepit sic antixp̃s fuit heri futurꝰ ⁊ añxp̃s non erit. ergo deꝰ vel hõ qui credidit añxp̃m eẽ futuꝝ/ deceptꝰ ẽ. Añtecedẽs est possibile ⁊ cõpossibile. q2 ꝑma nccĩa ⁊ scđa possibilis. oẽ aũt possibile stat cũ nccĩo. igiꝝ ꝯñs possibile. qđ impiũ ẽ de deo ꝯcedere. ¶ Discipl's. Dic m̃sionẽ. ¶ Magr̃. Distingue miorẽ q̃ d2 añxp̃s nõ erit tãq̃ possibilis sit. Aut intelligis ꝙ ẽ possibilis q̃cũqꝫ lege posita et tũc istã nego. Aut intelligis ꝙ possibilitas cõparaꝝ ad dei potẽtiã absolutã seclusa oĩ lege seu ꝯpatõe ⁊ sic ꝯcediꝝ. sꝫ negaꝝ ꝯñtia ꝙ ergo credẽs antixp̃m futuꝝ ex fide sit deceptꝰ đ facto vl' đ possibili. Rõ ẽ clarissima q2 in maiori nõ credidit aut sciuit aliquis antixp̃m fore/ nisi de lege ordinata. sciens ꝙ de absoluta potẽtia deꝰ nõ posset facere quin potentiã haberet vt antixp̃s nũq̃ foret. Nõ est igiꝝ aliq̃ deceptio sed sũma cõformitas. Porro deceptõis rõnẽ q̃ ponit intrinsecã in deo cõtingentiã/ mõ notauimus. Alibi latiꝰ ꝓpta ẽ in centilogio đ modis significãdi. ¶ Discipl's. Perspicua fit ampliꝰ mihi sapiẽtis narratio. q2 qui sophistice loquiꝝ odibilis erit. Et iteꝝ: Illusores/ ipe deludet. Sic qui quẽrit mẽdacium subuerteꝝ ab eo. cadens in laqueos q̃s tetẽdit. Porro qui ambulat simpliciꝝ/ ambulat ꝯfidẽter. ¶ Magr̃. Nõ aliter est. Narrat rufinus in illo quẽ addidit historie eccl'iastice eusebij libro de quodã inuincibili sophista ꝯtra pietateꝫ fidei. quẽ simplicitas pij senis/ nudã ꝓponẽdo veritateꝫ fidei/ vicit. Dicemur ī hoc apud sophistas đ etiã demones/ ꝑstare in simplici cõfessione fidei. Nosti illũ q̃ mox vt aliquẽ sentiebat sophistice ꝯtẽdere. quiescebat. nisi forsan et silẽtio suo/ circũstantiũ scãdalizatio timereꝝ. Mos sophistaꝝ ẽ/ vt tandẽ semetip̃os fallant ⁊ appꝛ̃hendãt in astutia sua. dũ ad agibilia venerint. Docet hec ꝓteruia demonũ. quoꝝ arguitat꜀ retorqnet angelus dñi contra semetip̃os in fines contrarios. ¶ Discipl's. Exempla da. ¶ Magr̃. Impulsit fratres Ioseph/ vt ex visionibus somnioꝝ inuiderẽt ei q̃rentes media q̃ scripta sũt ne regnaret sup eos. Quis euentus fuit scimus. Regnauit. Ita q̃tidie fideles impedit. q̃osdã vt deijciat ⁊ exaltanꝝ. q2 ꝑ tribulatõeꝫ humilianꝝ. Fiunt doctores/ q̃s infatuare querit. Fiũt purgatores: Fiũt sanctiores. q̃s satagit inficere. q2 disciplinã cõuertũt in penitẽtie patientieqꝫ virtutem. Permittit angelus futura quidẽ demões ab eis cognita similiꝝ inuestigare ⁊ audire. quare? q2 scit ꝙ dũ querẽt obniti/ cõplebũt volũtatẽ dei. Sic in Ioseph sic in oĩbꝰ fiet electis. ¶ Discipl's. Satis est̃ de fallacia ꝺm plures interrogatõẽs dixisti quẽadmodũ nũq̃ absqꝫ distinctõe danda sit vnica rñsio. Video ꝑinde ꝯsilium saluberrimũ qđ est: ꝙ se fideliter resoluere consuescat. ¶ Magr̃ Aiaduerte quẽadmodũ in moralibꝰ etiã istud ꝓdest ⁊ expedit. Si dolet caput aliq̃s ex ebrietate vel alia culpa. fiat eger. acceptet dolorẽ ⁊ egritudinẽ patiẽter vt ẽ afflictiua. orãs deũ q̃tinus sit ꝑs purgatõis sue. peniteat de causa. pro quãto ẽ culpabilis. Si moriꝝ paꝝ/ ⁊ fiat heres filius locupletatꝰ. doleat pie mortẽ patris. gaudeat gratꝰ de opibꝰ relictis. Si puniunꝝ iudicialiꝝ peccatores leteꝝ de iusticia. tristenꝝ de meritis. Potes altiꝰ speculari de ꝑscientia dei circa dãnatos etiã si ꝓponis tibi talẽ fore nõ quidem asserendo vel cum desperatõe. Dic cõsiderãdo iusticiam dei. Iustus es dñe ⁊ iusticie tue diligende

ſunt ⁊ honorāde. pctā vo q̄ ſunt dānatōis
occaſio. deteſtoꝛ. odio. abominoꝛ. qꝛ taliter
me velle vis ⁊ ꝓcipis. Soluit͛ inde laqueꝰ
iſte neqſſimi/ q̄ vult rñſionē vnā dari/ duꝫ
curioſus inq̄rit. ¶ Si deus vult te dānare
vis hoc ⁊ tu? dic nolo peccare: ꝙ ſi nō pec-
cauero nō dānaboꝛ. Si rurſus vigeat pul
ſans. Quid ſi tibi reuelet͛ tua dānatio?
Quid ſi reuelet͛ de te petro. ꝙ alter q̄ pec-
cauerit in hac die tandē ſaluabit͛. alter qui
nō ita peccauerit/ tandē dānabit͛? Caſus ē
poſſibilis ⁊ iō reuelabis. Nūq̄d eligeres
hodie peccare. nūquid in ꝓmo caſu deſpa
res? Rñde cautꝰ ſꝑ. nō vnica ſ; duplici rñ-
ſione. Habēt hāc induſtriā pueruli/ dū int͛
rogant͛ quē e duobꝰ plus diligis: prēm aut
matrē. Inquiūt diligo prēm diligo mrēꝫ.
Sic interrogatꝰ demuꝫ petrus. diligis me
plus his? Diſtixit ⁊ rñdit. Tu ſcis dñe qꝛ
amo te. innuēs qꝛ diligūt ⁊ alij te. Si q̄rit͛
nūquid malles peccare nūc. poſtmodū ſal
uari? Rñdeo. Nolo peccare volo ſaluari
Et ī altero caſu. Dic volo ſꝑare qꝛ ſic ꝓcipi
tur. Credo ſilr deū nō reuelare niſi veruꝫ
ſed nō ita ꝙ neget ſeipm. Si ſub electione
ꝓponunt͛ duo mala: caue neutrum eligas
Nā in malis quid ē eligēdū? At vo ſi cul
pa nr̄a ceciderimꝰ vt neceſſe ſit alteꝝ ex pec
catis fieri/ minus ē acceptādū. qꝛ iā in ꝯpa
tione deterioris/ ſoꝛtit͛ boni ꝯm q̄d rōnem
Deniqꝫ ꝓficit iſte pulſus angelicꝰ q̄ diſſol-
uit colligatōes ſpūales. ſicut ī petro mate-
rialiter actū. Proficit inq̄ ꝯtra oīnes pene
fallacias q̄ ſequunt͛ ſi pia volūtas affuerit
¶ Diſcipl's. Explica de fallacia ꝯm
quid ad ſimplr. ¶ Mgr. Cōſidera
ſolerter vn̄ volūtas decipit͛. ꝑſertim a mun
do ⁊ carne. ꝑ ꝓſecutōeꝫ voluptatū aut per
fugā tribulationū. Preſentāt͛ itaqꝫ ſibi tā-
q̄ bone ſimplr vel ſimplr fugiēde. q̄ ſic ar-
guat caro vel mūdus. Hec delectāt nunc.
hec cōtriſtāt mō. Eſt aūt delectatio bona
⁊ triſticia mala. Si volūtas ſit impia vel ī
cauta/ cōfeſtim eligit hꝰ bonuꝫ ꝯm quid et
refugit ſilr malū. Si vo ſit v̄tuoſa. cōſulit
rectā rōem ⁊ obedit cōſilio. Si vo neq̄ ſit
refugiet rōem cōſulere imo claudit ocl'os
⁊ aures ſibi. Porro. volūtas incōtinentis
audit quidē cōſilium rōnis/ cōſcia ſibi qꝛ
bn̄ ſuadet. Sed tandē inclinata ꝑ bonum

ꝯm q̄d/ dimittit iudiciū rōnis actualit͛ cō
ſiderare: ⁊ impetu ſuo fert͛ in illud ſciēs ſꝑ
in habitu ⁊ ꝯſentiēs rectū eē. ꝓferēdūqꝫ rō
nis iudiciū. ¶ Diſcipl's. Quo pacto fie-
ri pōt/ ꝙ volūtas ferat͛ in obiectū/ nō pre-
uio rōnis iudicō ꝙ in illud ita fieri debet.
nō eñ fert͛ in incognitū. ¶ Mgr. Eſt ī
ter doctos grādis diſceptō/ ſi ⁊ q̄le fieri va
leat qd̄ inq̄rimus. maxīe qꝛ dicēte philoſo
pho/ cōſone ad ſapientē. Oīs malus igno
rans. Ceterū pariſieñ. articulus habet ita.
Si rō recta/ ⁊ volūtas recta. ē erroꝛ ſupple
ſic dicere. Itaqꝫ duo ſunt in hoīs liberi ar-
bitrij iudicō. Unū qd̄ eſt recte rōnis. ⁊ vo
cat͛ ꝓprie iudiciale ſeu legale. Aliud eſt ꝑ
modū arbitrarie poteſtatis. Arbiter aūt n̄
ſꝑ tenet͛ inſequi iudiciū ꝯm leges. ſ; hꝫ ple
nā facultatē eligendi ſic ſibi placuerit. nūc
aūt tale ē iudiciū. qꝛ pōt inſeq̄ vel nō inſeq̄
ꝓ ſue volūtatis arbitrio/ iudiciū ratōnis
¶ Diſcipl's. Intelligo tale effici ſepe ꝓ
pterea rō ꝓncipat͛ volūtati nō vt ancille ſ;
ſibi cōſulit vt dñe. Portat tñ ſibi lucernaꝫ
vt videat q̄lit͛ ſit incedēdū nō vt cogat eā.
imo diuertit ad eiꝰ imperiū lucernā ſuam.
vel ſuffocat ⁊ deſerit eā/ ne luceat actu ple-
no. Et ita q̄uis volūtas vicioſe eligēs/ ſit
ſꝑ errās in electōe tali arbitraria: nō opꝫ
tñ ꝙ erroꝛ ſit rōne iudiciaria vel aſſenſiua
Eſt nihilominꝰ vt cōit͛ ignorātia craſſa vel
ſupina. Soluit͛ queādmodū adā potuerit
peccare: nec tñ erroꝛe ſeductꝰ ē in rōne ſicut
incōtinēs dū peccat ꝯtra charitatē. non ob
hoc ꝑdit fidē. Perſpicuū deniqꝫ factuꝫ eſt
autoꝛis moꝛalis documētū. dū aliq̄d ꝓpo
nit͛ cōfeſtim diſcute q̄d ſit. Cōfeſtim v̄go
prudētiſſima ſic diſcuſſit. Cogitabat q̄lis
eēt iſta ſalutatio. ¶ Mgr. Addēdū eſt
ꝓ cautela q̄tinꝰ a bonis ꝯm q̄d delectabili
us nimiū refellēdis volūtas ꝓtinus ſe di-
uertat/ dū iſta cōſtiterit ſimplr mala eſſe.
Poteſt aūt in malis ꝯm q̄d de triſtabilius
cōſiderādis inſiſtere ad patiētiā exercēdā.
Nō eñ furant͛ intellectū ſapiētis aduerſi-
tates/ queādmodū voluptates. Habes ꝓ
inde rōnem dicti illius prius inducti ꝑ te
Iubet apl's. Fugite foꝛnicatōeꝫ. Eſſet hic
cōquiſitio de primis motibus ſi ⁊ quomō
repelli debeāt? ſi ⁊ q̄ñ ſciri pōt ꝙ voluntas
acceptat iſtos vel refutat ⁊ hoc imputabit͛

ād pctm̄ moꝛtale. Rurſus ſi ſtat eodē tpe
temptatōis/ ꝙ volūtas peccet in venialib⁹
multis. ⁊ cū hoc multiplicitet vitā eternā
mereat. Tolleret iſtoꝝ deciſio/ ſcrupulos
a cōſcientijs plurimis timoꝛatis. ¶ Diſci-
pulus. Sed p[re]to trāſeas ad aliā fal- H
laciā que dicit̄ accidētis. q2 ſup his du
bijs alibi tractatū eſt. Cōplectit̄ in ipā ac-
cidentis fallacia q̄libet inutilis cōiugatio
ſeu cōnexio. dū putet aliquis ꝙ ex cōuenien
tia vel diſcōuenientia aliquoꝝ duoꝝ vel plu
rium ad vnū tertiū cōueniant vel diſcōue-
niant inter ſe. ſit̄r iſta duo vel duo. ¶ Ma
giſter. Sup hoc aūt tene ꝓ regl'a ꝙ oēs
⁊ ſingule volūtates q̄ p charitatē vniunt̄
cū vno tertio qđ eſt deus. ipē vniunt̄ inter
ſe qn̄atūcū[que] viſe fuerant diſcoꝛdare. ſicut
de diſperſione legimus pauli ⁊ barnabe.
¶ Diſcipl's. Pulcherrimū hoc (p meā
fidē) ⁊ gratiſſimū eſt hoc theoꝛeuma verifi
cat plane p̄s. vbū. Particeps ego ſū oīu
timētiū te. ⁊ cuſtodientiū mādata tua. Fe-
lix ergo mirabiliſ[que] vnio pluriū in deo/ q̄-
ſi in vnico medio cōnexoꝝ. ¶ Magiſter.
Quid de plurib⁹ quātūlibet vnitis ⁊ cō
iūctis in alio. ꝙ in deo. ¶ Diſci. Video
ꝙ nō ſimpl'r vniunt̄ fas ē ꝙ nulle v̄tutes i
ter ſe ꝯiūgunt̄/ ſi nō in vnica veritate pri-
ma cōnexe ſint ¶ Magr̄. Hoc videt̄ dif
ficili⁹. ꝓſertim cū i diuinis videat̄ exceptio
fieri. qm̄ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſanct⁹/ vniunt̄ vna
veritate q̄ de⁹ ē ſeu diuia eēntia. ē aūt ali⁹ pr̄
alius fili⁹. alius ſpūſſanct⁹. ¶ Diſcipulus.
Subintras aliam fallaciā accidētis. ad
quā alie q̄ſi ſingule reducūt̄. quēadmodū
fallacia ſ̄m nō cām vt cām. ſicut fallacia cō
ſequētis q̄ oēs fere ꝯplectit̄ paralogiſmos
ex locis dialeticis male foꝛmatos. ¶ Ma
giſter. Subit animū recoꝛdatō generalis
me dū puerul⁹ eēz legiſſe quādā fallaciarū
applicatōez moꝛalit̄ ad pctā moꝛtalia. ſed
abolita ē recoꝛdatio ſpālis. ¶ Diſcipulus
Dic ſi habes iſtā in ꝓmptu vel aliquam
affer ꝓbabilez. ¶ Magr̄. Nō recoꝛdoꝛ
illius. poſſum⁹ aūt dicere ꝙ infernalis be-
ſtia/ de mari paſſionū exiēs a coꝛde impij
qđ ē ſicut mare feruēs/ hꝫ ſeptem capita. ⁊
coꝛnua decē. quibus impellit ad trāſgreſ-
ſiones noſaām ſeptē. Appꝛopriat aūt q̄dā
mō ſingulas ſingulis capitalibus vicijs.

¶ Vtit̄ ad ſupbiā fallacia petitōnis pncī-
pij. Arguēs ita. Oīs magn⁹ ē honoꝛādus
tu es magn⁹. dū q2 nihil hꝫ qđ nō accepit ⁊
ita de nihilo ſui pōt gl'iari q̄ſi pncipio. Si
aūt venerit ad veꝝ pncipiū. iā nō in ſe ſed
in dn̄o gl'iet̄. ¶ Diſci. Placet adaptatio
diſcurre p reliq̄s. ¶ Magr̄. Vtit̄ ad inui-
diā fallaciā ſ̄m nō cām vt cām. arguēs ſic.
Omē nociuū ē odiēdū. Iſte q̄ pollet vir
tutib⁹/ tibi nocet. Tollit eīm tibi ne ſis i vir
tutib⁹ ſingularit̄ honoꝛādus. Ecce ꝙ v̄tu-
tes aſſumit ad cām odij: q̄ ſunt ad amoꝛez
cauſe vere. ¶ Vtit̄ ad irā fallacia ignoꝛan
tia elenci. q̄ſi ꝯtradictoꝛiū ſumat ab aduer
ſario honoꝛis ſui/ dū pturbat ipm/ ne alit̄
ꝙ optet gloꝛiet̄. Debet inſup iraſci culpe n̄
pſone. vincere maliciā q̄ irā cōcomitat̄. ⁊
hoc p mititatē. nō maliciā ipam iraſcendo
nutrire. ¶ Vtit̄ ad acediā cōiugationib⁹
inutilibus ⁊ ineptis. p euagatōes mētis in
numeras. q̄ ad fallaciā ſpectāt accidentis.
¶ Vtit̄ ad auariciā fallacia ſ̄m plures int̄
rogatōes vt vnā. dū ad oēs neceſſitates hu
manas ſubleuādas/ dicit ſufficere cōgrega
re pecunias. q̄ frequēter afferūt plures indi
gētias. q2 qui plura habꝫ pluribus indiget
¶ Vtit̄ ad gulā fallacia ſ̄m q̄d ad ſimpl'r
Iſtud ē delectabile ⁊ bonū gule. ergo eſt
ſimpliciter eligēdū. ¶ Vtit̄ tandē ad lu-
xuriā fallacia iſta ⁊ altera. q2 nō ꝯiūgūtur
extremitates cōuenienti medio. Fallacia q̄ꝫ
ꝓponit ꝯſequētis arguens ſic. Generatio
filioꝝ ē bona. ergo ceſſatio a generatōe ma
la. p argumētū a ꝯtrario ſenſu qđ fit ab
oppoſito añcedētis ad oppoſitū ꝯſequētis
Sed ecce cū tibi q̄ſi ſcolaſtico ſatiſfacē cu-
pio: viciū curioſitatis apud nō ſcolaſticos
vereoꝛ incurro. ¶ Diſci. Tolerabūt. it̄ al's
materias cōgruas eis/ hāc inſeruiſſe ſcola-
ſticā. ¶ Magr̄. Ita maxime. q2 pōt I
angelus dn̄i bonus/ ex iſtis maligni ſo-
phiſte pulſibus curioſis inducere pulſus
ad v̄tutes. ¶ Diſcipl's. Tāge quomō?
¶ Magr̄. Si p ſingula diſcurſus fuerit
ꝓlixitas pariet faſtidiū. Dicā vero tibi ſub
cōpendio regulā certiſſimā ſed nō ab oīb⁹
ſtatim cognoſcibilē ſeu practicabilē. Sic
pure ſpeculabilib⁹ nulla foꝛmat̄ ꝯſequētia
tenens vniuerſalit̄ niſi fieri poſſit reductio
ad pmā ⁊ vnicā veritatē q̄ deus eſt. Sic

ualet nulla ꝯñtia ĩ agibilibꝰ bonis/ nisi pos
sit reduci ad ꝓmã bonitatẽ q̃ deꝰ ẽ. finis oĩs
bonitatis. Siľitudo fundatᷣ in hoᶜ. qꝛ sic se
hꝫ finis vltimꝰ in agibilibꝰ sicut ꝓmũ ꝓnci
piũ incõplexũ vel cõplexũ in speculabilibꝰ.
hec est pħi. Porro nõ fit silogismi resolutõ
ad primũ principiũ reꝝ speculabiliũ: nisi
virtualiť aut expꝰsse reguletᷣ ꝑ dici de om
ni aut ꝑ dici de nullo. alioquin non pote
rit effici vera ꝯtradictio penes quã deficit
fallacia ignorãtie elenci specialiť. sed gene
raliter etiã quecũqꝫ fallacia. Hinc est ꝙ ex
puris indefinitis nõ tenet argumẽtum de
forma nec ex puris negatiuis. Hinc est ꝙ
terminꝰ cõis ad pl'es res sicut hoc nomẽ es
sentia diuina nõ põt ẽẽ mediũ sufficiẽs ĩ si
logismo expositorio. Hinc est ꝙ si affirma
tiua de dici de oĩ includat oĩa q̃ pñt ď sub
iecto ꝑdicari. illa nõ sufficit vt sit ꝓmissa ď
oĩ. Exẽplũ. oĩs pater ẽ generãs. si nõ distri
buat ꝓ eẽntia diuina/ non ẽ efficax ꝓmissa
ad silogisandũ de dici de oĩ. ⁊ sic ꝯstat tũc
ꝙ est vlis falsa ꝓ eẽntia. Nõ aliter accipiẽ
dũ de dici de nullo ꝙ negetᷣ om̃e qđ affir
matiua de dici de oĩ ponit alioqn nõ esset
vera ꝯtradictio. ¶ Cadũt in absurditates
nõ ferẽdas/ qui istud nõ ꝯsiderãt. Cõcedit
vnꝰ ꝙ duo ꝯ̃dictoria nõ verificantᷣ in instã
ti tꝑis. aliꝰ ꝙ inumerabilia ꝯtradictoria ve
ra sunt in instãti eternitatis. Aliꝰ ꝙ primũ
principiũ nõ est euidẽs in diuinis cum sit
ibi ꝑcipue certissimũ. Aliꝰ ꝙ aĩa mouetᷣ ⁊
nõ mouetᷣ. qꝛ mouetᷣ in manu ⁊ q̇escere siľ
põt in pede. Alij ꝙ relatõesin deo sũt deꝰ
⁊ nõ sunt deus. Alij sunt de formalitatibꝰ
in diuinis at vere si negatio capiatᷣ de dici
de nullo/ q̃ scꝫ negat oẽ illud ꝯuertibiliter
qđ affirmatio ponit in tꝑe mõ loco. ⁊ cete
ris euidẽs est ꝙ erit vᵃ ꝯtradictio. Et si ñ
nõ. Vñ nõ ꝯtradicũt iste due; p̃r generat.
eẽntia nõ generat. nisi neget negatio gene
ratõeꝫ a p̃re. Sed hoĩes grossi intellectus/
subtiles istas nõ aduertũt resolutões in ne
gando vel affirmãdo. Putãt idcirco ꝯtra
dictões ẽẽ vbi nõ sunt. ¶ Disci. Edo
ctus suꝫ iuuenis sup hoc dici de oĩ ⁊ de
nullo/ ꝙ in eis fundatᷣ vel resoluitᷣ oĩs cõ
sequẽtia bona ⁊ formalis. sed nõ habui tã
expꝰssam sup istis explanatõeꝫ. Putabã qđ
idẽ ẽẽt ꝓpositio affirmatiua cũ dici ď omi

Sed video dr̃iaꝫ nõ modicã. siľr ⁊ in dici ď
nullo. ¶ Mgr. Conabãtᷣ aliq̇ soluere
paralogismos ĩ diuinis/ addẽdo ly qđ est
Sed hec ars breuior ẽ ⁊ certior. quã Aris.
satis intelligitᷣ posuisse platonici quoqꝫ ď
hoĩe cõi ⁊ singulari loquẽtes/ habebãt itro
ducere tale dici. ¶ Disci. Nũqđ ñ mul
te sunt ꝯsequẽtie topice seu rhetorice q̃ nõ
pñt nec dñt isto mõ regulari. ¶ Mgr.
Prudẽter opponis ꝓpť canonistas ⁊ legi
stas. imo ꝓpter oẽs in sacra scriptura cõse
quentias in moralibꝰ ⁊ historicis accipien
das mõ qui ꝯgruit morali negocio. vbi ñ
pñt haberi ꝯsequẽtie vt sepiꝰ nisi q̃ tenẽt so
lũ grã materie ⁊ nõ forme. q̃les accipiũtur
a locis dialeticis. q̃les ꝑterea nõ resoluun
tur ad ꝯtradictõeꝫ. nisi ẜm qđ ⁊ modifica
te. Vt si dicatᷣ. Rñde stulto iuxta stulticiã
suã. statim subditᷣ. Ne rñdeas stulto iuxta
stulticiã suã. q̃ videntᷣ cõtradictoria. Siľr
in euãgelio. Videãt opa vr̃a bona. Et ico
dem textu culpantᷣ ypocrite q̃ faciunt opa
sua corã hoĩbꝰ. Sed rõ dictoꝝ/ tollit cõtra
dictõeꝫ apparẽtẽ imo existentẽ ex vi logice
in speculabilibꝰ. Hic de subtilitate logico
rũ ⁊ metaphisicoꝝ/ surrexit dictũ ꝙ nimia
subtilitas reprobatᷣ in iure. cuiꝰ intellectꝰ
nũc expositꝰ/ verissimꝰ ẽ atqꝫ saluberrimus
alioqn sunt ad morale negociũ subtilita
tes hmõi logicoꝝ ⁊ metaphisicoꝝ/ sicut ci
nifes egipti morales oculos suis aculeis te
nebrãtes. Sunt ex aduerso grossi morales
ad subtilia speculãda q̃ de metaphisica sũt
⁊ theologia speculatiua nimis ĩhabiles siť
mõ diximꝰ. qꝛ cõsequẽtias nõ accipiũt nisi
ꝑ tropos ⁊ apologos mõ suo. ¶ Disci.
Quoꝝ est laudatior ꝯditio? ¶ Magr.
Vtraqꝫ laudabiľ imo nccĩa sed ꝓ nccĩtate
materiaꝝ variãda. Dicit pħs ꝓmo ethicoꝝ
de querẽtibꝰ acribologias. i. metaphisicas
demõstratões/ in moralibꝰ. topicas aũt rõ
nes in mathematicis. vtrũqꝫ ẽ vitupabile.
qꝛ querẽda ẽ certitudo iuxta negocij qua
litatẽ. Proficit hec regula ꝯtra nimiũ scru
pulosos in moralibꝰ. dũ certitudineꝫ q̃rũt
ampliorẽ q̃ hri possit secluso miraculo. suf
ficit enim ꝓbabilis ⁊ moralis coniectura.
¶ Disci. Discordas more vulpis fabu
lose q̃ discãtũ philomene tenorẽ coruo de
dit. misces grossũ subtili vtile dulci imo iã

nō misces sȝ suades sepati accipe. ¶ Ueni si placet ad alterā pncipalē ꝯsideratō nis declaratōeȝ. ꝙ oīs ꝯn̄tia oȝ i agibilib⁹ reduci ad vltimū finē si ꝓbabilis debet eē ¶ Mgr. Habes aptm. Oīa in gl'iam dei facite. Habes xp̄m Primū q̄rite regnū dei. Habes ab eodē p̄ceptū de dilectōe dei sup oīa q̄ finis p̄cepti ē. Quo circa cōcludimus salubre ꝓ xp̄ianis oībus documentū Plus insistēduȝ ē dilectōi q̄ speculationi. Plus insup vnioni affect⁹ vacāduȝ ē q̄ discretioni intellect⁹. ¶ Disci. Api quō? ¶ Mgr. Proprietas intellect⁹ ē discernere. ꝛ hoc adeo ꝙ illa q̄ realit̄ idem sunt/ satagit ꝛ valet sepatim cōsiderare ꝛ sepata coniūgere. Ueritas ē hec pbie ꝛ experiētie ¶ At vō ꝓprietas affectus ē se in vnū ferre ꝛ se in vnitatē recolligere vbi etiā distincta sūt realit̄ amata. ¶ Propterea dicūt amātes se/ vnū cor. vna aīa. vnus spūs. Cū aūt deus sit tot⁹ desiderabilis/ fm oē ꝙ ī eo pōt intelligi. cōstat quāta facilitate ꝛ libertate pōt affectus se totū in deū ferre. Intellect⁹ dū discreta rimat̄ metaphisicādo circa deum penitus vnicū. plus spargit̄. plus difficultat̄. min⁹ edificat̄ in fine legis q̄ est dilectio. Deniqȝ nō ita deū ꝯprehēdit vl' apphendit intellectus cū nō sit a nobis totus cognoscibilis/ sicut ē, totus amabilis. si formaliter sunt in deo pfectiones distincte q̊ ad effectiuā q̄ totuȝ amare q̄rit. non pfecte formalē hāc vel illā. ¶ Disci. Saluberrimū in phisica radice dogma fundatū elicuisti. Nos em̄ iubemur oēm intellectuȝ captiuare in obsequiū affect⁹ xp̄iani q̄ necessitas ē totū ī intelligēdo seu discernēdo deū nr̄m/ p vniuersuȝ labilis vite tp̄s/ studiū ꝯsumere. nec tn̄ attingere. Uidem⁹ effici poti⁹ tales temerarios assertores garrulos. inflatos. aridos. sine deuotōe. sine pietate. ¶ Mgr. Experta loq̄ris ꝓ diebus nr̄is. Quo circa ē laudāda p̄ talibus idiotaruȝ simplicitas amatiua. Neqȝ mihi videt̄ aliū de pbi dati in reprobū sensuȝ/ q̄ eo ꝙ relicta pietate vnitiua affectus circa deū. toti euanuerūt p inq̄sitōes soli⁹ intellect⁹. impulsi nō dubiū a spiritib⁹ errorū q̄bus s'uierūt p thelatas theorgias sacrilegas poti⁹ q̄ creatori. Collaudād⁹ ad extremū ē, doctor theolog⁹. cui⁹ doctrina sic eru

dit ad intellect⁹ distinctōeȝ. ꝙ nō min⁹ allicit trahit ꝛ iducit/ ad affect⁹ vnionē. ¶ Sȝ ecce dū officia beatoꝝ angeloꝝ circa nos ex historia. petri querim⁹ p multa digressi sumus. vix tn̄ attingim⁹ pauca/ ꝓ multitudine dicēdoꝝ. noīatim circa ꝯtradictōis obseruatōneȝ. ad quā optet fiat oīs resolutio. Sed necessariū p̄diximus esse. ꝙ in vera contradictōe negatio destruat/ quicq̄d ꝛ qualecūqȝ qd̄ affirmatio posuerit. Fundat̄ in hoc ars obligationū. ars insup rn̄sionum ad insolubilia logicoꝝ. ars theologoꝝ circa mysteriū btē trinitatis. Sepe ei fit apd̄ subtiliter intelligentes in speculabilib⁹/ ꝙ negatio nō accipit̄ vt negās simplicit̄ oīa de quib⁹ fit affirmatio. Dicim⁹ em̄ q2 pr̄ et fili⁹ sunt eēntia diuina. tn̄ vere dicim⁹ ꝙ pr̄ nō ē filius. Non accipit̄ ibi negatio secludens eēntiā sed vnitatē solū psonalē. Saluat hec ꝯsideratō/ mlt'os subtiliter formalizātes. sed paucissimi sunt q̄ capiāt v'tutē negatōis hmōi nō simpl'r sed cū moderatione. ¶ Circa hāc vt estimo moderatōneȝ pbs in materia trinitatis facili⁹ admisisset q̄ homīes nō pbi si fides ab eis seclusa sit. hec aūt fides saluat eos dicētes. Mgr noster xp̄s. sponsa ip̄ius ecct̄ia dedit nobis ita credere sic' ꝛ ꝯfiteri. Sufficit autoritas Si plus det̄ intelligi/ gr̄as ei. ¶ Disci. Sentio ꝙ mlt'a supsint ex ꝓpositis de angeloꝝ custodia. quib⁹ hoīes exaltant̄ ꝯtra diabolicos impulsus. Uix diximus de astantia boni angeli q̄ ad primū. de illuminatōne sua quo ad scd̄m; de impulsu suo quo ad tertium. Quid de clamore. q̊ iubet surgē petrū q̄si mystice diceret. Surge velociter p speȝ fac iussa p obedientiam quo ad quartum. ¶ Mgr Hoc ē p̄cipue s'uandū alioqn nihil valēt cetera. Soluit ꝓinde q̄nto ligatū angel⁹. vn̄ timēs ꝛ grat⁹ magnificat dominū. Educit sexto petꝝ. q2 ib̄s suscepit eū Septimo libertati relinq̄t. tūc viuit purus velut hic ꝛ nūc moriturus. Cantat dn̄ exierit de carcere corpis. Nūc scio vere ꝛc. qui prius existimabat se videre visum. Et q̄d omne qd̄ videm⁹ in carcere positi nisi visus aliq̄s fidei simul ꝛ spei. Tūc aūt sciet hō vere cū liberat⁹ ab angelo plene/ relinquet̄ in libertate glorie filioꝝ dei. qn̄ depositis potētibus de sede/ gl'iari licebit apud sancto-

rum oim̄ conciues. Et exaltauit humiles.
Medetemur de reliquis.

Sequitur quarta A

particio ꝑ soliloquiū vbi de custodia ange
loꝝ ꝑ notulas quinquaginta. Prima

D

Eposuit potentes de sede ⁊ exal
tauit humiles. ¶ Sis igiť hu-
milis anima mea qnatinus exal
teris Magnifica magnum pre-
dica dominum. Gratias age sibi inquiete
tui silentij. Quid nisi magnificeť iste cui⁹
opus est confessio ⁊ magnificētia. Gratias
⁊ tibi beata virgo cuius ē hoc magnitudi
nis exordiū. Itaqꝫ est gratuꝫ aīe mee posse
in magnificatōne dn̄i/cantico tuo vti. Bo-
num istud est gr̄e dei. donum piter meriti
tui. Dederis exemplo tuo cantare dn̄o pri
mitus misc̄diam ꝓ bn̄ficio speciali. Quia
respexit humilitateꝫ ancille sue anime mee
creans eā sui capacē. faciēs eā in baptisma-
te sui ꝑticipē atqꝫ dei cōformē. cōfortās eā
sacre cōfirmatōis vnctione. Deinde ꝑ peni
tentiā reparās lapsam. eruēs eā totiens mi
sericorditer ab inferno inferiori. cibans eā
pane celesti qui dat vitā mūdo. spem deni
qꝫ felicitatis eterne cōcedens. Magnificat
aīa mea dn̄m. Cantās ei misc̄diam simul ⁊
iudiciū/ꝓ oībus ⁊ singulis aīab⁹/ cuꝫ qui
bus debet esse aīa vna. ⁊ cor vnū q̄ miseri-
cordia sua/est a ꝓgenie in ꝓgenies timen
tibus eū. Cantet rursus aīa mea magnifi
cans dn̄m. Primo sup iudicio/quia depo
suit potētes de sede. Dehinc super miseri-
cordia. q̄ exaltauit humiles. Fiat iteꝝ con
uersio de misericordia in iudicium. q̄ esu
rientes impleuit bonis. Ecce misericordi
am. Et de iudicio sequiť q̄ diuites dimi-
sit inanes Sola postremo mīa sicut ab ini
tio decātet. Quia suscepit isrl̄ pueꝝ suū re
cordatus misc̄die sue. Apposuit ab initio
magnificare se lucifer sup celū. ⁊ adam po-
stea sup terram. Tu v̄o beata nr̄a/ꝯtrario
mō magnificare cepisti nō te sed dn̄m. Vi
de aīa mea si vere magnificas dn̄m. Si sis
humilis ancilla sua. nō diaboli serua. nō
ire filia. Horrēdū nimis ē dictū ad iudeos
Vos ex p̄re diabolo estis. Et iteꝝ. Qui fa-
cit pctm̄/seru⁹ ē peccati. Proditor igiť dn̄i
sui. nō magnificator Vide aīa mea ne ma-
gnifices deū verbis/factis aūt neges/vilifi
ces ⁊ blasphemes. Dilige salutare dei. cōfi
tere peccata tua ⁊ dic. sp̄ magnificetur dn̄s
Nolo solaꝫ te cogitaueris. Nolo ceteros
excluseris. ¶ Exhortare potius cū exultatione
spūs. Magnificate dn̄m mecū. ⁊ ex-
altemus nomen eius in idip̄m. Magnifi-
catio tua sit omniū cōmunis. ⁊ omniuꝫ sit
tua specialis. Ita em̄ decet fieri magnifica
tionē vnam sicut est cor vnuꝫ ⁊ anima vna
Si cecinerimus magnificātes dominū/ꝑ-
uenient nos ṗncipes angeli nostri ꝯiuncti
psallētibus. Sis o aīa mea talis qualiū in
medio sunt idem principes. Sis tympani
stria. q̄ sunt in medio iuuenculaꝝ tympa
nistriaꝝ. Adolescentule sunt iste dn̄e deus
salutaris meus/que dilexerunt te nimis. q̄
per mortificatōeꝫ carnis innouate suaui-
ter tympanisant. ¶ O si deposito one-
re veteris hoīs q̄ nos tyrānizat. qui nos
in carcerē mittit vt herodes petꝝ. qui nos
tradit q̄ttuor passionibus carnis nr̄e/q̄ to
tidem q̄ternionib⁹. Est em̄ quelibet in q̄t-
tuor q̄libet. Qui cathenis alligat duabus
que sunt amor voluptatis ⁊ vanitatis. O
si nos inter hec mala sopitos disciсtos dis-
calciatos ꝑueniat vel vn⁹ de ṗncipib⁹ istis.
O si angelus astet. fulgeat pulset. surgere
clamet: soluat ⁊ educat. libertatiqꝫ relinq̄t
O si tunc iubilo cordis. in magnificatio-
ne aīe. in exultatione spūs cantare licebit.
Nūc scio vere q̄ misit dn̄s angelū suuꝫ ⁊
eripuit me. Tāta ē dignitas tua o aīa mea
tanta q̄ ab exordio creatōis tue tibi tueqꝫ
custodie deputatus ē angelus vnus de ṗn
cipib⁹ celi q̄ depositis potētib⁹ī sua supbia
de sede dignitatis ip̄e humiliat⁹ sub dn̄o ꝓ
prio ⁊ sup̄mo exaltatus ē magnificās non
ꝓpriū dn̄m sed dominātis maiestatis im-
periū. Deniqꝫ datus ē tibi/ q̄tinus se recto
re/se duce/suscitet te dn̄s de puluere ⁊ ster-
coroso corpe. vt collocet te cū ip̄o principe
tuo. ceterisqꝫ ṗncipibus populi sui ⁊ soliū
glorie teneas in palacio dei. Caue precor o
aīa mea/ ne ipsi sis ingrata tanto principi
tuo. Noli turpiter in oculis suis viuere.
noli vilis offendere. noli ꝑsentiā suaꝫ a te
molestis actibus iniuriosa repellere. Ve ti
bi. ve si eo longe stante vim faciāt ⁊ impul-
sum q̄ te querūt ꝑdere. seducē ⁊ deuorare.

Qua tunc ꝟtute resistere. qua poteris aut
scies industria/sola miserabilis ceca.nuda
paup̱ euadere? Cõfide nihilominꝰ etiã; si
ambulaueris ĩ medio vmbre mortis. si vi
cta fueris in mendicitate ⁊ ferro/ princeps
tuus pius ⁊ custos ẽ tuus tibi nũcius id ẽ
angelus preueniet te frequẽter. astabit. ful
gebit. pcussoq̄ʒ latere tuo qđ est sinderisis.
acclamabit surgẽ velociter p̱ spem circũda
tibi vestimẽtuʒ tuũ p̱ opatõeʒ. p̃cingere p̱
disciplinã. Calcia te in p̃paratõeʒ euange
lij pacis p̱ obedientiã. Tũc cathene cõsue-
tudinis male cadent de manibus tuis vt
possis bñ agere. Educet te de medio duo-
rum militũ timore ⁊ dolore. ⁊ hoc infra te
Trãsibitis ip̃e ⁊ tu/ p̃mã ⁊ scđaʒ custodiã
noctis/circa carcerem. Ecce sunt hi custo-
des/mũdi tẽptatões in desiderijs ⁊ leticijs
vanis. quos bona spes trãsit ⁊ leticia spũa
lis. Venietis ad portã ferreã. Hec est dia-
bolica custodia tertia. q̃ viso angelo disce-
det vltro viã faciẽs trãsituris. ¶ Trãsibi-
tis vicũ vnũ strictũ ⁊ longũ ⁊ rectuʒ. Hec
est scã meditatio de diuinis/ post satisfa-
ctionẽ de peccatis. Hic te videbit̃ relinq̃re
ductor tuꝰ. q̃ soli deo p̱ ꝯtemplatõeʒ tunc
assistis. ⁊ herebis sola soli. vnica vnico. qđ
est em̃ ꝯtemplatio / nisi assistẽtia corã deo.
⁊ hoc in secreto solitudis. in sereno lumĩs
diuini. in ameno pacis. Postq̃ saluũ te fe
cerit a pusillanimitate spũs. p̱ securitatẽ. ⁊
a tẽpestate p̱ trãquillitatẽ. postq̃ indicaue
rit tibi vbi pascat vbi cubet ĩ meridie. Tũc
psalles ex sentẽtia. Dñs regit me ⁊ nihil mi
hi deerit in loco pascue ibi me collocauit.
Deniq̄ʒ si p̃ora respexeris q̃si tibi sobrie red
dita ⁊ rediẽs a mẽtis excessu suspirabũda
grataq̄ʒ cantabis. Nunc scio vere q̃ misit
dñs angelũ suũ. ¶ Deinceps iam cona-
beris redire ad ip̃m familiaris esse sata-
gens amplius ⁊ amplius principi tuo an-
gelo bono. cuiꝰ p̃uentõeʒ in medijs pecca-
toꝝ tenebris ĩ obliuione torpida. diuine ⁊
sue pietatis experiri datũ ẽ. Absit vt aliq̃n
ĩmemor sis liberatõis tui. Caue sic postmo
dum eẽ mortua in corde tuo. Absit vt gau
dium suũ suorũq̄ʒ/ qđ habuit in penitẽtia-
li solutione tua/ perdas vnq̃ vel minuas.
Dic sedulo dic toto cordis incẽdio ad mi-
nistrũ tuum q̃ totus ẽ ignis dei. q̃ ministros

suos facit ignẽ vrentẽ id ẽ vriel. dic angele
qui meꝰ es custos pietate sup̱na. Me tibi
ꝯmissuʒ serua: defende. guberna. ¶ Par-
uulos honora q̃ tales angelos habẽt. Doce
siḃ eos credere. honorare p̱prios angelos
qui vidẽt oĩa que faciũt. Caueant eis spe-
ctantibus agere turpia q̃ vidẽtibus homi
nibus facere nõ auderent. Assuescat orare
sepius quilibet bonũ angelũ suũ modo p̃-
dicto vel simili. Cancellatis manibus su-
per cor ⁊ pectus stringens. Dicat ex affectu
magno paruulus corp̱e. Mi bone angele
custode me bene (mẽ bon ãgel gardes me
bien) Sic imbibat noua testa quẽ vetꝰ ser-
uet odorẽ. Lactet ab vberibus pietatẽ reli-
gionis. ad deũ ⁊ angeluʒ suũ. sicut infans
agnes ihm. Non em̃ paꝝ refert pueros/ sic
vel sic affici. Loquor exp̱tus cuidã infanti/
pater effigiauit se cõtra parietẽ in modum
crucifixi dicẽs. Vide fili mi. q̃ sic fuit cru
cifixus ⁊ mortuꝰ deus tuus q̃ te fecit ⁊ sal-
uauit. Mansit hoc exemplar puero vt ha-
buit memoriã illa etas illa aĩa speculũ ad-
huc mũduʒ mãsit vsq̄ʒ in senectã ⁊ seniuʒ
crescens crescentibus annis. Benedictus
pater iste pius. quoniã dies exaltatõis san
cte crucis fuit dies obitus sui quo obuiam
ijt xp̃o per crucis humiliatõem sublimiter
exaltatus. ¶ Audis an libẽter obsecro
te dña angeloꝝ pium de tuis angelis so
liloquiũ simul ⁊ p̃coniũ? Audis profecto
ĩmo nude conspicis cõplaces ⁊ approbas.
Pijssima quoq̄ʒ verbum de pietate collau
des. neq̄ʒ sinas irremuneratã cuiuslibʒ ad
angelos abire deuotõeʒ. nõ magnificẽtiaʒ
anime. nõ exultatõeʒ spũs in recordatõne
¶ Quid porro dicemus O regina celorũ
o dña angeloꝝ. quid de filio tuo qui voca-
tus est magni cõsilij angelus? Cõsiliuʒ il
lud magnũ ⁊ antiquuʒ/ per ip̃m verbum
fuit nũciatũ ⁊ expletũ. ¶ Si mater es p̃n-
cipis ĩmo creatoris angeloꝝ. ¶ Si mat̃ es
illius qui totiens noĩatur dñs exercituuʒ/
dñsq̄ʒ virtutũ qui electus est ex milibus tã
angelorum q̃ sanctoꝝ. Cuiꝰ currus decem
milibus multiplex. iure supest/ vt exaltata
sis sup̱ choros angelorũ: vt audias a filio
tuo. Eq̃taui meo assimilaui te q̃ tibi me
parificaui tibi me humiliaui. paulominꝰ ĩ
hoc ab angel' minor factꝰ. Sic humiliatꝰ ĩ te

ēt me ⁊ te supexaltaui. vt in noīe iesu ⁊ marie omne genu flectatꝫ celestiū terrestrium ⁊ infernoꝝ. ¶ Beatus ille cui beata dederis affectuꝫ diligēdi te. honorādi te. loqui de te. cantādo tecum. magnificat aīa mea dominū. Salutandi te Aue maria gratia plena dominus tecuꝫ. benedicendi te sup omnes mulieres. cōfitendi ⁊ laudandi. qꝛ benedictus fructus ventris tui. Ihs amē. ¶ Beatus cui beata spiraueris affectum petitionis septiformis / ab angelo magni consilij filio tuo descendentis. Pete in primis triplicem nobis beatitudinem. obiectalem in sanctificatione nominis sui. formalem in aduētu regni sui. virtualē in adimpletione bñplaciti sui. Deinde ꝓuentū cuiuslibet rei necessarie corpi vel aīe. in pane quotidiano ⁊ supsubstātiali. Deniqꝫ remotōis impedimēti. sit illud culpa dimitte nobis debita nostra. sit illud pugna. ⁊ ne nos inducas in temptatōeꝫ. sit illud pena ⁊ miseria. sed libera nos a malo. ¶ Beatꝰ cui tu beata fidem dederis (que per dilectionem opatur) credere in deum cum ceteris ꝺm diuinitatem ⁊ humanitatem articulis. ¶ Beatus insup magnificans et magnificus si astantibus angelis tuis ī illuminatione vultus sui. si pulsantibus si vocantibus nos. magnificabit aīa mea dominū. exultabit spiritus noster in deo salutari suo. Si respiciet dominus humilitatē ancille sue. anime nostre. Si beatificabit apud omnes generatōnes beatoꝝ in celis sanctificans in nobis nomen sanctū suum ⁊ hoc quo ad impletioneꝫ preceptorum ⁊ osculum pedum ꝺm animalē obedientiuꝫ statum. Si preterea soluerit angelus tuus bonus colligationes infirmitatū nostraꝝ Si nos eduxerit a tenebris tot fantasmatū ⁊ custodiarum. Si portaꝫ ferream aperuerit. vt nos in primis canentes suscipiat angelus magni consilij christus ad osculuꝫ manus. per gratiarū actiones. quia timentibus misericordiam. quia humilibus exaltationem. quia esurientibus impletionem bonorum / benigne largitus est. superbis dispersis / potentibus depositis / diuitibus inanitis. ⁊ hoc quo ad rationalem statum. Si postremo deserit ipē magni consilij angelus / liberos in lege ꝑfecte libertatis:

sub actione vel impulsu sui spiritus / tanqꝫ in statu ꝑfectionis ⁊ filialis adoptōis ⁊ in osculo oris. Naꝫ qui spiritu dei aguntꝫ / hi filij sunt dei. hi subleuatis oculis post contemplatōeꝫ ⁊ mentis excessum / nihil vidēt nisi solum ihm. solam salutem. solam misericordie recordatōeꝫ. Sicut locutus est ad patres nostros Abraā. qui diē eius vidit ⁊ gauisus est. Et semen eius in secula. Tunc fiet in quolibet tali / quē ita dignatus fueris angeloꝝ domina. Viue deo purus velut hic ⁊ nūc moriturus. imo vero iam mortuus toti mūdo. viuēs soli soliloquiū meū ⁊ angeloꝝ domino deo salutari suo. ¶ Complacitū tibi sit. o beata beatorum. o domina angeloꝝ. quia ita soliloqꝫum meum cōformiter agito ad canticū tuum. cōformiter ad aliud dragma meum. de pulsibus ⁊ officijs beatoꝝ angeloꝝ. contra depositoꝝ potentum tot violentos. tot fraudulentos. tot malignantes impulsus Conformiter rursus ad liberationē petri. Insup ad septemplicē industriā que versatur. In recordatōe dei. In recognitione status ꝓprij. In debellatione aduersarij. In impletione diuini ꝓcepti. Dehinc ī meditatione. in speculatione. in contemplatōne aut beatifica visiōe. ¶ Nihil itaqꝫ dulcius nihil suauius qꝫ cōsone tibi dicere vel viuere. cuius spiritus sup mel dulcis. que suauissima facta es in delicijs. que mat es pulcre dilectionis timoris agnitionis ⁊ sācte spei. Quāta sententia (sapientissima feminarū) latet hic in paucis verbis. Sunt ista eterne sapientie vbera. cui tu / vnigenito a patre eternaliter ⁊ a te temporaliter / ꝓbuisti vbera tua. Sunt nihilominus ista / create sapientie verba ꝓprie angeloꝝ. qui ab initio creati sunt in sapiētia dei. quo ad imaginem quo ad similitudinē fiunt ipis originaliter inspirata. Omnia siquidē in sapientia fecit: sed ⁊ refecit in sapientia. que primitus incarnata. postmodū (vt ita dixerim) voluit impanari. quia panis vite fieri. ¶ Non est iam o anima mea. qd excusationis inuenias. Si queritꝫ a te flente vbi est deus? ¶ Respice in sacramentū altaris. dic tota fiducia. Iste est deus meus: iste frater. iste dilectus ex dilecto. Et ipse ē amicus meꝰ. filie Ierusalē. Iste cui astant

angeloꝝ chori Iste qui facit angelos suos
spiritus. Iste qui misit angelū suū petro ⁊
eripuit eū de omni expectatōne plebis iu-
deoꝝ. ¶ Vellē ex te cogitare petre: quo
nomine vocabat angelus tuus ille bo-
nus q̄ astitit ⁊ refulsit in habitaculo carce-
ris. Da veniā si curiosus īterrogo. ¶ Ha-
bemus nomē illius q̄ Thobiā duxit ⁊ re-
duxit qꝛ raphael medicina dei ſm nomē ⁊
officiū ei9. Nēpe liberauit ip̄m a deuorati
one piscis. cui9 mors. multis vsibus vtilis
fuit. Iūxit sare coīugio. demone fugato vi
roꝝ septē necatore. Reddidit patri seniori
visum lumis sit ⁊ spm̄ ꝯtulit ꝓphetandi.
que oīa plena sunt mysterijs. ¶ Habem9
nomē principis sinagoge ⁊ nūc ecclie Mi-
chaelē. qui vt deus/ ꝓ filijs ppli sui stat. q̄
primit9 in celo fecit ruinā diaboli magnā ⁊
angeloꝝ ei9. Qui mulierē illā. signum ma-
gnū in celo/ amictā sole/ ⁊ luna sub pedib9
eius/ ⁊ in capite ei9 corona stellaꝝ duodecī/
ꝓtexit a dracone septē capitū. liberauit fi-
lium quē peperit ⁊ collocauit in throno
dei. dedit mulieri alas sicut aquile vt vo-
laret. nō absorpta ea ab aqua draconis sed
vt in solitudie nutriret. Nō ꝓsequimur
ꝑ singula. ¶ Habem9 nomē illius angeli
q̄ ad te missus ē virginē desposatā viro ⁊c.
Appellabat hic gabriel. fortitudo dei. q̄a
forti mulieri quā salomon inq̄rebat depu-
tatus ē. qꝛ fortiorē forti armato nūciabat ti
bi qꝛ singularit ad opa fortis nr̄e saluatio-
nis ordinat9 fuisse/ ꝓbabiliter estimat. Si
cut in ꝓphetia ad Danielē in reuelatione
ꝯfortatiua/ ⁊ directiua ad ioseph sponsum
tuū virginalē. In nūciatōe Iohis ad za-
chariā. In cantico celesti ad pastores. In
monitione ne redirent ad herodem: ad re
ges. In resurrectōis nūciatōne ad mulie-
res. ¶ Habem9 ꝓinde nomen illi9 angeli
q̄ purgauit Esaye labia ꝑ calculū de alta-
ri. vocat9 ē seraphin ab incendio. ¶ Habe
mus de cherubin dictis a plenitudine scie
in aīalib9 ⁊ rotis. Ezechielis. ¶ Nūc pijs-
sime q̄ro petre/ qd̄ erit nomē angeli te libe-
rātis quē angelū ꝓpriū fuisse custodē tuū
fas credere ē nobis? Dicit i apocrif. Esdre
Sermo nobis fieri de vriel angelo. cui9 in-
terp̄tatō sonat ignis dei; Vr siquidē ignis
el deus. Benedictissime deus Liceat nob
cuius ignis est in syon ⁊ caminus ī hierl'm
in cui9 dextera ē ignea lex. cui9 eloquiū igni
tum vehemēter. imo qui totus ignis ꝯsū-
mens es. Cui9 deniq3 ista vox est. Ignē ve-
ni mittere in terrā. Et quid volo nisi vt ar
deat. ¶ Liceat angelū tuum o petre. licet
⁊ quelibet alioꝝ viatoribus singulis depu
tatum vriel appellare. cuius officiū est sua-
uit vrere renes ⁊ cor nostrum. consūmere
sordes viciorum. succendere totum cor ad
virtutes. sacrificare pietatis holocaustum
qd̄ est in odorem domino suauissimum.
¶ Potest nec negamus sufficere nomē
angeli quia nūcius domini est. sed ad-
dere videtur aliquid ꝙ angelus iste sit spi
ritus. ⁊ flāma ignis. qꝛ fulget in intellectu
⁊ ardet in affectu. Subleuauit angel9 spiri
tus helyam igneo curru. qui prius ambos
quinq̄genarios e celo descēdens incende-
rat. Data fuit lex per angelos in manu me
diatoris. quātus vero flagrauerit ignis lo
quit historia. Custos erat paradisi flāme9
ensis. Descendit deniq3 spūssanctus super
apostolos in igneis linguis factus Vriel ī
singulis. Quid ē ꝙ vriel iste/ redigit quos
inflāmat in cinerem ꝑ timorem ⁊ humili-
tatem spūs. mollit ꝑ pietatem ⁊ mititatem
contra cordis duriciam lapideam. resoluit
in luctum per proprie fragilitatis scientiā.
corroborat per decoctionē ⁊ humoris flui-
di resolutōēz. vn̄ venit apud animā fames
⁊ sitis congrua. tractabilē reddit ad consi-
lium ⁊ miam. subtiliat ⁊ purificat cor ad ī-
telligentiā. Deum saporē ⁊ internā pacem
efficit ꝑ renouatōēz iuuentutis sicut aqui-
le sicut ceruoꝝ sicut accipitris vt serpentis
¶ Note sunt similitudines iste quales ꝑ
metaphoram operatur in nobis vriel no-
ster si nō obstiterit ipi/ animus noster. aīa
nostra cum corde simul ⁊ spiritu. ¶ Stu-
diositas theologoꝝ querit plurima de cu-
stodijs circa nos angeloꝝ. Si nos vnq̄ de
serunt. Si nos saluādos presciunt aut dā-
nandos. Si xp̄s magni consilij angelus
(cui ministrauerūt angeli post ieiunium.
quem ⁊ angelus in agonia ꝯfortauit) ha-
buit angelum ꝓ custodia. Silr̄ si talē ha-
buerit dn̄a nunc angelorū futura. Si de-
erit antixp̄o custos angel9? Nūq̄d angel9
bon9 loqui pōt aīe nr̄e/ sine fantasmatum si

simulacris. q2 de ordinatōe fantasmatū per
angelū. ⁊ impedimētoꝝ remotōe nō ē du=
biū. Est em̄ modus iste ordinarius ꝓ sta=
tu vie. q̄liter erudit mgr̄ discipulū. ꝓponē
do ꝑ ordinē doctrinā cognoscēdoꝝ. iuxta
modū capacitatis sue. Si boni angeli sunt
incētores ad bonū. sicut mali dicunt̄ inci=
tatores ad malū? Si causent radiū vel lu=
mē spiritui nr̄o? Si cogitatōes nr̄as inspi
ciunt. Quis numer⁹ angeloꝝ? Sit hec stu
diositas theologis accōmoda. Desit aūt cu
riositas ab oībus q̄s decet ampli⁹ studere
deuotōi q̄ subtili speculatōi. Certū habe=
at vnusq̄sq3 seruiens deo. qm̄ oēs sunt ꝟm
aplm̄ administratorij spūs. ⁊ hoc media=
te vel imediate. in ministeriu3 missi ꝓpter
eos q̄ hereditatē capiūt salutis. Qui vo ca
piūt ⁊ quot: noli q̄rere si nō vis errare. Cer
tus esto si bene vixeris sub lege magni an=
geli ⁊ custodia suoꝝ angeloꝝ quoꝝ dn̄a est
maria/ salu⁹eris. soci⁹ eoꝝ factus in euum.
❡ Studeam⁹ igit̄ plus bene viuere q̄ disputare. Sis o xp̄iane spirit⁹ assidue
paratus ad mortē. Viue deo purus velut
hic ⁊ nūc moritur⁹. Erat vn⁹ insignis cau=
sidicus in articulo mortis. Dixit cōfessor.
vt voce q̄ posset diceret septē psalmos. Ve
nit ad versu3 illū. Qm̄ nō est in morte qui
memor sit tui. Cepit arguere more suo q̄=
liter istud stare nō poterat. Nā ⁊ ipē mori
ens memor erat dei. Subintulit confessor
O dn̄e tp̄s est penitēdi ⁊ orādi. nō dispu=
tandi. Respicit oēs hec narratio. qm̄ me=
dia vita in morte sum⁹. Angelicū potius
imploremus auxiliū q̄ de modis auxiliādi
disputem⁹. Sciūt aduocādi. sciūt auxilian
di. sciūt ꝯsulēdi. sciūt purgādi illuminan
di ⁊ ꝑficiēdi suū hierarchicū triplex offici=
um. Nō ē egroti velle medicātis artē. neq3
litigātis aduocati scia3 ꝑscrutari. maxime
dū ꝯstiterit sup vtroq3 fidelis ⁊ prudēs. fi=
delis ne decipe velit. prudēs ne decipi pos
sit. q̄les sunt angeli. ❡ Deputet aūt aīa q̄=
libet xp̄iana/ magno dei dono/ si se senserit
affectā ad aliquē sanctoꝝ/ noīatim ad pro=
prium angelum reuerētet pie ⁊ humiliter
Deputet hoc bn̄ficio tuo o dn̄a angeloꝝ.
Magnificet tecum sup ista talis aīa domi
nū. psallat in ꝯspectu angeloꝝ dn̄o. mini=
stret incēsu3 deuote orōnis qd̄ offerat deo
salutari nr̄o. ❡ Preterea nō timuerit inui
diā facere aīa xp̄iana ceteris/ si forte fuerit
ad vnū q̄ ad alterū deuotior si fiducialior
ad quēpiā si frequētior sit recursus. Sunt
repleti charitate. non inuenit locū inuidia
nō querit que sua sunt. Oīa deputāt cōia/
Recursus ē ad Stephanū recursus est ad
petrū iohem. michaelē. gabrielē. raphaelē.
vrielē/ mariā. marthā cū ceteris. Tua3 em̄
in cōe recipiūt oratōem vni fusam dūmō
par vtrinq3 deuotio. tuū optant meritum
nō honorē a te suū. Quid em̄ ipis est in ce
lo q̄ glia. q̄ laus. q̄ magnificētia ē ab omi=
bus. qd volūt sup terram? Argue tibi sic.
O aīa xp̄iana dū ipellit te spūs supbie su=
per vanitatibus trāsituris. Si glorifican=
da. siue si magnificāda a dn̄o in eternitate
qui sp ⁊ vbiq3 glia3 meā dicet. Quid mihi
de pūctali ⁊ vmbratili glia sup terra3? Si
vero iusto (qd̄ auertat dei pietas) iudicio
dānādus su3. totus honor impēsus ab ho
minibus. plus ad tormentū mihi cedet q̄
solaciū. Plus inde blasphemabit aīa mea
dn̄m. plus exiliet furēs spūs in deū. q2 non
fuit salutare suū plus exardescēt inuidi de
mones aīam cruciare q̄ plus in bonū sen=
serūt honorari. ❡ Agite qd̄ vr̄m ē mi=
nisteriū sancti āgeli dei. Depositū vr̄m
ꝟuate. Poterit oīpotens dn̄s hoīes ꝑ se cu
stodire q̄s possedit fecit ⁊ creauit. Sed vo=
luit ꝟm legē sapie sue/ q̄ nos inferiores re=
duceremur ad ipm̄ supmū/ ꝑ vos mediato
res. Voluit ondere maiestatē potentie sue
magnificētiā glie sue. q2 tales h3 ꝟtutes et
exercit⁹ militātes sibi. vn̄ noīat̄ dn̄s exerci
tuū ⁊ ꝟtutu3. Voluit cōicare bonitatē sui
cū ꝟtute vob angel' suis. vt illa3 ne dū reci=
piētes in vobis sed in alios cōicare posset.
audebo dicere deberetis. ❡ Si de⁹ ita res
administrat vt eas agere ꝓprios motus si
nat immo iubeat ꝟm ordinem iusticie sue.
❡ Vestri aūt ꝓprij motus angelici spūs/
sunt custodire viatores, magna nobis fidu
cia dat̄ in vie charitatis auxilio. si dn̄a. si
regina nr̄a. si mr̄ si soror nr̄a. gratū vobis
erit sp tales filios ⁊ frēs dirigere ꝓtegere ⁊
saluare. maxie q2 sum⁹ futuri ciues vr̄i. Si
tāto furore satagit nos sathanas ipellere se=
ducere ⁊ ꝓtegere tātus amor vester cona=
bit̄ ampli⁹ ꝑ impulsus bonos/ nos saluare

¶ Debilis ē oro nr̄a. paup. fragilis. balbuciēs. cespitās. ⁊ ceca si nō fulciat̄ ⁊ illumīetur a vob̄ si nō loquelā placētē ⁊ aptā/loco ei⁹ feceritis ī necessitatib⁹ n̄ris. Si n̄ ipaȝ egenā ⁊ mēdicā deduxeritis hostiatim per vicos ciuitatis sctē hierusaleȝ. q̄ sunt ordines vr̄i. q̄ sunt sctōꝝ sctārūq̄ȝ oīm choriuarij. q̄ platee patētes oīb⁹ ad miām. Clamate nobiscū ⁊ nobis. panē nr̄m q̄tidianū da nobis hodie. cū ceteris petitōib⁹. cum modis petēdi querēdi ⁊ p̄stādi p vniuerse scripture ɔtextū. p̄cipue euāgelicū. nobis ī exemplū datū. Sed ⁊ fratres habem⁹ in purgatorio carceratos sub manu iusticie. futuri ꝓtinus sunt ɔsortes vr̄i. imo sunt iaȝ p grām ɔfirmatā. Visitet eos pietas vr̄a. cōsolet̄ sedulitas vr̄a. salutate singulos vice nr̄a. Suggerite vt memores nr̄i sint dū bene sibi fuerit. Insinuate quō nos mēores ipoꝝ sum⁹. q̄tinus inde ɔsolatōeȝ accipiāt ¶ Sunt nobis viatorib⁹ aduersantes mūdus. caro. demonia. Vos potētiores excubie/state ꝓ nobis in acie. Sunt incōmoda nobis plurima rōne corpis. nūc ab elementis p intēperiē. nunc a celestib⁹ influentijs ꝓpter materialē ad influxus suos sustinēdos vite indispositōem. ¶ Fas habetis in meli⁹ naturalia etiā incōmoda vertere: si naturalia possunt demones bona freq̄nter in deteri⁹/quātum diuina ꝓuidentia ⁊ quātū vr̄a custodia pmiserit: immutare. Seuiunt aūt pfidi ⁊ homicide/ si ⁊ dū pmittitur eis. seuiūt tūc toto malignitatis ardore. q̄ si nō astiteritis adiutores in oportunitatib⁹ in tribulatōe q̄s subsistet? ¶ Tradiderūt gētiles nos hr̄e ab hora ɔceptionis quēlibet vnū suū geniū. qui cū moriente deficiebat. Multi dicebāt geniū esse deū: qui ⁊ fata fortunāq̄ȝ deos faciebāt. Prudētiores geniū ad inclinatōes nobis corpaliter impr̄ssas a celestib⁹ referebāt. Cū autem hmōi inclinatōes nobis corpaliter quedaȝ ⁊ cōmode sint duplex geni⁹ erit nobis. bonus ⁊ mal⁹. Assumunt pfidi demones ad nr̄am vtrūq̄ȝ pniciē. Vestrū vō ē angelice v̄tutes principat⁹ ⁊ ptātes/ex aduerso ꝓ salute nr̄a/ a dextris ⁊ a sinistris/ oīa ī bonū deducere. si pij si deuoti. si seduli q̄siuerimus opē vr̄aȝ. quā q̄rere p̄monetis sepe. p̄uenientes in nos bn̄dictōib⁹ dulcedis. Dormiebat petr⁹ nō orabat aliqueȝ ex angelis: factū ē tn̄ illud qd̄ supra tractauim⁹ in exēplū nr̄m ⁊ angelicū p̄coniū. Angelus astat fulget pulsat surgere clamat. Soluit ⁊ educit libertatiq̄ȝ relinq̄t. ¶ Sed ecce dū meditatio nr̄a ꝓtendit̄ in longi⁹: frat̄ astat pulsans ad ostiolū solitudis nr̄e/q̄situr⁹ (arbitror) venit sup plurimis q̄ ī cātico nr̄o tractāda supsunt. p̄cipue sup eo qd̄ seq̄t̄ Esurientes īpleuit bonis ⁊ diuites dimisit ianes. Nō me fallit estimatio. Sumit ab h° versu p̄ncipiū colloquēdi. Et nos parebim⁹ inq̄rēti. Cōcēt⁹ ē cētilogiū de īpulsib⁹. ɔsedebimus. sit in medio nr̄i ih̄s xp̄s dn̄s nr̄.

Sequitur tractatus

nonus de eucharistia dragmaticus. sup illud Esurientes impleuit bonis p quinq̄ȝ partitiones. ¶ Prima particio ꝓcedit p dialogū p notulas centū.

Esuriētes īpleuit bōis. ¶ Disci. Si ita res se hȝ esuriā obsecro q̄tin⁹ ipleat me dn̄s bonis. diues n̄ fiā. q̄so ne dimittar inanis. esurio nihilomin⁹ ī h° cātico nosse q̄d ɔtēplabat̄ aīa marie sup hac esurie ¶ Magister. Legis de diuia sapīa dictū/ex psona sua. Qui edūt me adhuc esurient ⁊ q̄ bibūt me adhuc sitiēt. Est igit̄ esuries ⁊ sitis aliq̄/nō corpal' quā expinnt̄ ⁊ bruta. Sed spūalis. q̄ ē fames nō panis materialis sed audiēdi v̄bū dei. qd̄ est sapiētia dei patris ꝓcedēs ex ore ei⁹ in q̄ viuit interior hō nr̄. ¶ Disci. Vide ne dissona sibi sit hec expositio. Eteni si edētes ⁊ bibētes sapiam/ adhuc esuriēt ⁊ sitiēt/quō dicunt̄ h̄ repleri bonis? Sitis q̄ȝ ⁊ fames dicūt vacuitatis indigētiā. nō plenitudinē sacietatis. Nonne sapiētie fons ⁊ fluuius est ista salutaris aqua/quā q̄ biberint nō sitient in eternū? Nō aūt coherere vident̄ sitiet adhuc ⁊ nō sitiet in eternū. ¶ Magr. Erras nesciēs diuersimode dici sacietatē sitim ⁊ esuriem sapiētie ceu ⁊ iusticie. ¶ Disci. Nō poterit hoc aptius fieri q̄ p descriptōeȝ resolutionēq̄ȝ terminoꝝ/ iuxta more tuum. Dic igitur quid sit esuries. q̄d sacietas sapiētie. Et q̄d opposita sacietas diuitiȝ. quid sit inanitas eorūdem cōsequēter apparebit? ¶ Magr. Esuries in genere describitur.

ꝙ est amor vel appetitus rei vt cōueniētis
⁊ absentis. Et si amor sequit̄ appħēsionē
intellectualē seu rōnalem de qua ad ꝓposi
tum / tūc addēdū ē in descriptōe tanꝙ̄ ꝑ
differētia / ꝙ esuries ē amor cōsequens appꝛ
hensionē rōnalē rei sibi cōuenientis ⁊ ab-
sentis. vel vt cōueniētis ⁊ absentis. Sacie-
tas sibi corrñdens. ē amor ꝯsequēs appħē-
sionem rōnalē rei vt cōuenientis cōiuncte
seu pn̄tis. ❡ Disci. Differunt ergo sacie-
tas ⁊ esuries sicut amor ⁊ desideriū quoꝝ
sunt opposite rōnes. q2 amor pn̄tis ē. desi-
deriū vero respicit ad futuꝝ. ❡ Magr.
Inuenim⁹ esuriē ⁊ sitim dici / nō tantūmo
do de absenti vel futuro. sed etiā de pn̄ti
iā habito. qđ auide sumit̄ sine penuria. ꝓ-
pterea nō tollit satietatem. Rursus auidi
tas ipā tollit fastidiū. q̄si nouū sp̄ accipiēs
qđ hꝫ ⁊ amet. i. cupiat. Vn̄ dr̄ auiditas q̄
cupit simꝉ hr̄e ⁊ tenere. Sic habes in ꝓsa:
Fruunt̄ nec fastidiūt. q̄ frui magis sitiūt.
Exēpluꝫ ē in voraciter edētib⁹ ⁊ bibētibus
q2 satisfaciūt desiderio. neqꝫ ꝓpt̄ h⁹ illud fa-
stidiūt. quousqꝫ fiat alteratio v̄tutis appe
tentis i aliā q̄litatē. ❡ Disci. Exemplis
cōsentio. ❡ Sed vn̄ venit nausea vel fasti
diū spūali fruitōni. cū aīa sit imortalis nec
alterabilis i eēntia sua? ❡ Magr. Pro-
uenit hoc ex ꝯiunctōe cū corpe. Pōt etiā
in separatis spiritib⁹ cū nō fuerint ꝯfirma
ti / variatio cognitionū silꝛ ⁊ affectionū sub
oriri. Sec⁹ in ꝯfirmatis. quos fruitio diui-
nitatis iugiter eodē tenore q̄si sp̄ renoua-
to delectabit ⁊ implebit. Quā rē postulat
eccl̄ia p⁹ cōionē orās. Fac nos q̄sumus do
mine diuinitatꝭ tue sempiterna fruitōe re-
pleri. quā p̄ciosi corpis ⁊ sanguinis tui tpa
lis pceptio prefigurat. ❡ Disci. Audio
nūc ꝙ̄ ꝯsone dicat xp̄s ad hoc cāticū. Bti
q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā qm̄ ipi saturabū
tur. Et p̄s. Edent paupes ⁊ saturabūtur.
Et alio cantico. Famelici saturati sunt.
❡ Magr. Nō dū forte sensisti quorsum
te ducē pn̄t hec cātica. ❡ Disci. Quorsū
precor. ❡ Magr. Siquidē ad cōpendio
sam totius beatitudis cognitōeꝫ. ❡ Disci
pulus. Quonā mō? ❡ Magr. Paucꝭ
accipe. Si esuriētes implent̄ bonis. si ideo
beati sunt / q2 esuriūt iusticiā / cuꝫ addit̄ q2
saturabunt̄. si beatitudo nihil aliud sit ꝙ̄
dei fruitio qđ ē oē bonū. nōne ꝯsequēs est
ꝙ esuriētes de quib⁹ maria loquit̄ sint bti?
❡ Disci. Cōsequēs ē fateor. nisi de beati
tudine fiat s̄mo equoc⁹. ❡ Magr. De-
scribamus qđ sit fruitio dei. q̄tinus equo-
catio nulla latere possit. Est itaqꝫ fruitio
dei / opatio s̄m habitū gr̄e gratificātis / nō
impedita. ❡ Discipl's. Grauis ē descri
ptio hec magistralis. Sed vide ne cadas i
illud. Dum breuis esse volo. obscurus fio
❡ Magr. Nō tm̄ magistralis ē hec de-
scriptio. sed phicalis. ꝙ̄uis de termis sit cō
texta theologicis. Describit em̄ phs dele-
ctatōeꝫ ꝙ ē opatio s̄m naturalē habitū nō
impedita. Cōstat aūt ꝙ fruitio dei delecta
tio ē. aut nō sine delectatōe. Fruimur inq̄t
Augus. cognitis. in quibus ipsis ꝓpter se
mēs delectata q̄escit. ❡ Disci. Elucesce
re tenuiter incipit / ꝓportōnalis ad tuā phi
descp̄tio. Sed hꝫ vtraqꝫ dubitatōꝫ q̄ pacto
describit̄ delectatō p opatōeꝫ cū delectatō
sit passio q̄dā mulcebrꝭ. ad opatōeꝫ conse-
quēs. ⁊ nō opatō. Rō q2 fit opatō q̄si exp̄-
mēdo. delectatio aūt velut imp̄mēdo. Ex
emplū in pueris lactētib⁹. vn̄ nomen dele
ctatōis ⁊ oblectatōis tractū ē. puer exp̄mit
se ad vbera. vn̄ lac ip̄mit̄ i os ei⁹. ❡ Magr.
Conq̄sitio tua / videt̄ a pho sine decisio-
ne dimissa. Sed saluem⁹ vtrarūqꝫ viā dicē-
tes ꝙ si delectatō sit aliud ab opatōe / cau-
sat̄ tn̄ ab opatōe. ⁊ ita descriptōes dicte sūt
date p cām. q̄si diceremus. Delectatio est ex
opatōe s̄m habitū cōnaturalē nō impedi-
ta. similiter de fruitōe suo mō. ❡ Discipl's
Sit ita vt dicis: Nō em̄ placet in hac
re litigiū. Attn̄ nō habet̄ intētum ꝙ frui
tio dī sub tali descriptōe sit beatitudo. Cō
uenit em̄ viatorib⁹ p gr̄am deo fruentibus
❡ Magr. Poterat mox explanari tua
dubitatio si voluerimus distinguere dupli
cem beatitudineꝫ. Vnam spei. alteram rei
Vnā gratie. alteram glorie. q̄lis distinctio
cōis est ⁊ accepta. ❡ Aut si volum⁹ ad bea
titudinē glorie sermonē cōtrahere. patet̄
hoc ipā additio qua dicit̄ nō impedita / h⁹
nempe nō implebit̄ pfecte nisi in glīa q̄ est
gr̄a ꝯsūmata nullaten⁹ impedita. ❡ Disci.
Malo amplecti fateor distinctōeꝫ đ du
plici beatitudine. Silr ꝙ duplex ē fruitio
vie scꝫ ⁊ pr̄ie. scrupul⁹ tn̄ ingerit̄ ex presenti

dicto tuo: qꝛ nulla ē hec opatio ſm habi-
tū grē gratificātis/q̄ nō impedimētū patia-
tur. ❡ Mgr. Et patit̄ ſcim⁹. ſed non ſp
tale/qḋ tollat fruitōis dei rōem. Vn̄ qua-
druplex in genere numerat̄ impedimētū
fruitōnis actualis. Unū cauſat neceſſitas.
alteꝝ fragilitas. tertiū vanitas. quartū ini-
quitas. Cauſa prima ē tolerabilis. ſecūda
miſerabilis. tertia punibilis. quarta dāna-
bilis. Prima iterrupit fruitōeꝫ. ſꝫ n̄ eē mo-
rali ſeu meritorio. habitu grē remanente.
In ſecūda fruſtrat̄ actus fruitōnis. In ter-
tia ſordidat̄ vt leproſi pannus/ ꝓpter ve-
niales culpas q̄ ſunt ligna cremabilia fenū
ſtipula. Quarta vero totū deſtruit ⁊ eradi-
cat fundamētuꝫ. ❡ Diſcipl's. Nota loq̄
ris. adde q̄ lia ſunt adiutoria. ❡ Magr.
Nimiꝝ conatus libertatis multiplex. In
ſup habitus acqſitus ex actuū frequētatō-
ne bonoꝝ. Iuuat p̄terea roboratio vel au-
gmentū habit⁹ grē gratificātis. tam in ſe ꝙ
in ſuis ramificationib⁹ ꝑ virtutes dona et
beatitudines. Deniqꝫ ꝑ ablationē impedi-
mentoꝝ intus ⁊ extra. diuinitus ꝑ angelos
aut humana induſtria in corpe ⁊ aia cōpa-
ratā. ❡ Diſci. Latā aperuiſti materiam
quā coartēs oro. ❡ Magiſter ſi cupl' agno-
ſcere p̄cipuū fruitōis dei ꝓ ſtatu vie nutri-
mentū ⁊ feruoris incētiuū/ quid vel quale
potero cōuenientius exponere/ ꝙ euchari-
ſtie ſacramētuꝫ? Hoc eſt ſacre cōionis my-
ſteriū. in quo xp̄s ſumit̄. recolit̄ memoria
paſſionis eius. mēs implet̄ gratia ⁊ future
glīe nobis pignus dat̄. Hoc exclamando
canit ſctā ecclia. Hinc ſupaddit. O ꝙ bo-
nus ⁊ ſuauis eſt dn̄e ſpūs tuus in nobis. q̄
vt dulcedinē tuā in filios demōſtrares/pa-
ne ſuauiſſimo de celo preſtito. eſuriētes im-
pleuit bonis. faſtidioſos diuites dimittēs
inanes. ❡ Diſcipl's. Sanctū pulchꝛum
⁊ cōſonū das fruitōnis auxilium. De quo
fiat obſecro collocutio inter nos ꝓlixioꝛ.
q̄s ordinauit deus eē regale ſacerdotium.
❡ Mgr. Fiat vt voles. cui q̄renti rn̄ſio-
nes adijciā. ❡ Diſcipl's. Dic in primus
ſi btā nr̄a/ iſto fuerit vſa ſacramētali cibo
dū viueret. maxime in illo cenaculo grādi
ſtrato mōtis ſyon. vbi ꝓmitus exhibita ē
inſtitutio hui⁹ ſacri. qḋ an̄ fuit p̄dicatū. di-
centib⁹ multis ⁊ retro abeūtibus. Durus
eſt hic ſmo. cui p̄dicatōi ꝓbabile ē inter-
fuiſſe mariā. ❡ Mgr. Probabile. qꝛ ſe-
quebat̄ filiū tūc vnicū cuſtodē ſuū (ſicut
loqmur) pede poſt pedē. Probabilia inſu-
per ſunt plīma de ⁊ ſup hac btā beataꝝ. q̄
ſunt poti⁹ accipiēda de pietate deuotōis/ ꝙ
de fidei neceſſitate. vel temeritate aſſertōis
vbi nō ſuppetit autoritas ſcripture cogēs.
aut rō cōuincēs. ❡ Diſci. Sic accipēda
decreui dicta tua aliorūqꝫ doctoꝛuꝫ in hac
materia. Alioqn via nimis ꝓna p̄beretur
ad errorē. Neqꝫ placet rōcinatio nōnullo-
rū generalis dū arguūt. Deus potuit ꝯfer-
re hāc grāꝫ matri ſue. ergo cōtulit. Potuit
itaqꝫ dare fruitōeꝫ patrie ab inſtāti ꝯceptō-
nis cū alijs multis. q̄ certū eſt non dediſſe.
❡ Mgr. Quid ſi addat̄ ad poſſe dei ꝙ
hec decuit ip̄m dare mr̄i ſue. ❡ Diſcipl's
Redit in mentē opuſculū tuū ꝓ articulo
ſili/in materia ꝓbatōnis articuloꝝ fidei.
Cui⁹ reſolutio finalis ſtat in hoc ꝙ in reb⁹
ad extra/ nō ideo deus dicēdus ē facere ali-
qua qꝛ decētia ſunt ⁊ bona. ſꝫ ecōtra poti⁹
ideo aliq̄ dicunt̄ ⁊ ſunt bona / qꝛ de⁹ talia
vult eē illa. Cōſonat illud pħie apḋ Boe-
tiū de deo. quē nō externe pepulerūt fingē
cauſe. materie fluitātis op⁹. ❡ Magr.
Sic ē vt meminiſtis. Sic tollēdū eſt argu-
mentū tale ad intelligētiā veritatꝭ. niſi pre-
ſuppoſita rectitudie fidei. alioqn nō edifi-
catio ſꝫ irriſio ſepe venit. ❡ Diſci. Quid
ē pietas fidei? ❡ Mgr. Habes a me la-
tius alibi. qḋ nūc ſub ꝯpendio repeti pōt.
Pietas fidei. ē ꝓbabilis ſeu veriſilis opio
ſup aliqbus q̄ deuotōeꝫ edificare pn̄t. que
ex ſcripturis autēticis nec clare ſequūt̄ nec
repugnāt. Et ſic accipi volo que prīdē vel
deinceps enūciauero. qualiter in nr̄a Ioſe-
phina ꝑmiſſi ꝓteſtatōneꝫ. metro ludens.
❡ Diſci. Redi nūc ad priora p⁹ digreſ-
ſionē hāc nō penitus inutilē. ❡ Mgr.
Immo neceſſariā ꝓ dicēdis. vt temeritas
euitet̄ ⁊ ceruicoſa ꝯtētio/ qn̄ ⁊ vbi ſecurioꝛ
eſt (teſtib⁹ Hiero. ⁊ Grego.) pia dubitatō
ꝙ temeraria diffinitio. Poteſt igit̄ pie cre-
di de beata noſtra. Primo ꝙ credidit ⁊ ſci-
nit myſteriū benedicti ſacri: ⁊ an̄ inſtitu-
tionē ⁊ poſt. imo ⁊ dū inſtituēbat̄ lꝫ p̄ſens
fuiſſe nō credat̄. nec tūc cōicaſſe ſacramēta-
lit̄. potuit attn̄ tūc ſpūalit̄ ⁊ an̄ ⁊ p⁹ eſſeqꝫ

māducatōis accepisse. ¶ Disci. Edisse-
re q̄ rōe fieri potuerit illō qd̓ dicꝭ. ¶ Mgr̄.
Possuꝫ facilit̄ ex traditōibꝰ doctoꝝ d̓
triplici māducatōe sacri. Quidā sacrm̄
māducat solū spūalit̄. Alij solū sacramē-
talit̄. alij vͦo sacramentalr̄ ⁊ spūalit̄ vtroqꝫ
mō. ¶ Disci. Usitata ē hec distinctio. sꝫ
ipāꝫ ꝑ descriptōes elucida. ¶ Magister.
Māducatio sacri solū spūalis nō sacra-
lis/ fit ꝑ fidē huiꝰ sacri: q̄ ꝑ dilectōeꝫ opat̄.
¶ Disci. Sistamꝰ primo ꝯquirētes si
spūs angelici dici pn̄t frui hͦ sacro bn̄dicto
spūalit̄ qꝛ ꝯstat eos frui deo/ impletos bo-
nis ab eo. Silis eēt qō de maria btā. q̄ non
tā fruit̄ ꝑ fidē. sed ꝑ speciē clare ⁊ imediate
visiōis. cū inhesiōe ꝑfectissima: qetissima-
qꝫ ꝑ amorē. ¶ Mgr̄. Rn̄det descriptio
negatiue. Nō eīn ꝓrsus. i. frui deo ⁊ frui
spūalit̄ hͦ sacro. lꝫ ecōuerso q̄sqs fruit̄ spūa-
liter hoc sacro: fruit̄ vͦe deo. Deficit igit̄ in
angelis rō māducatōis sacri. qꝛ nō ordina-
tum ē nisi ꝓ viatoribus hoībus. Ideo re-
cte viaticū appellat̄. Maria vͦo nō mō sed
tūc dū instituebat̄ sacrm̄/ viatrix erat hn̄s
fidē. de primo vͦo dicit Aug. Crede ⁊ mā-
ducasti. Credidit maria ꝓpter qd̓ ⁊ man-
ducauit. ¶ Disci. Sic videt̄. trāsi nunc
ad māducatōeꝫ solū sacralē describēdo eā.
¶ Mgr̄. Sacralis māducatio dūtaxat
est actualis susceptio sacri corpalis: cuꝫ in-
formi fide sine charitate. ¶ Disci. Si
ita ē/ cōfestim video sine multiplicatōne q̄-
stionū/ ꝙ nec brutuꝫ nec angelꝰ nec infide-
lis nec hereticꝰ nec discredēs hoc sacrm̄/ co-
medūt h̄ sacraliter ipm̄. Rō ꝑspicua ē. qꝛ fi-
de carēt. Infantes vͦo baptizati/ qꝛ fidem
habēt habitualē seu fidei sacrm̄/ assumere
pn̄t etiā sacraliter. qꝛ de spūali cōstat. ꝓpt̄
habitū fidei. Alioqn q̄uo veꝝ eēt generali-
ter illud vͦbū xp̄i. Nisi māducaueritis car-
nem filij hoīs nō habebitis vitā in vobis.
¶ Cōseqnēter habet̄ q̄d sit māducatio sa-
cramēti spūalis sil' ⁊ sacralis si due ꝑceden-
tes iūgant̄ in vnā. ¶ Magr̄. Libat nos
a multa loqo/ ꝑuolās ingeniū tuū. Nūc ac-
cipe q̄lis ⁊ q̄ frequēs fuerit māducatō ma-
rie: ꝑsupponēdo ꝓ dicēdis ꝙ in ipa n̄ mi-
nor fuerit fides cū charitate circa figuras
huiꝰ sacri datas in lege scripture/ sil' ⁊ natu-
re: q̄ in alijs ꝑiarchis ⁊ ꝓphetis. saltē ꝑ
ꝯceptōeꝫ ihū xp̄i. ¶ Disci. Nō dubito
quin ex tūc nō obscurior sed clarior fuerit
in ea fidelis cognitio cū charitate/ ꝑ ceterꝭ
ꝑiarchis ⁊ ꝓphetis imo ⁊ aplis. Quicqd
sit de illa positōe/ ꝙ ab vtero fuerit in ea ꝑ-
uentū rōis iudiciū: cū actuali opatōe grā-
rū sil' ⁊ vͦtutū. Sumūt argumentū ab exul-
tatōe iohis in vtero mr̄is. Addūt ꝙ nec ī
somno cessabat opatio talis in actu mētis
Iungūt ꝙ oīa sciuit tūc q̄ bei sciūt lꝫ n̄ cuꝫ
claritate pari. Sufficit aūt ad rē nr̄am soli-
dior positio quā me dixi nō ambigere. De-
duc vltra qd̓ intēdis. ¶ Mgr̄. Digna-
re me lau. te v̓. sā. sil' cū bn̄dicto fructu ven-
tris tui ihū xp̄o. Da de ligno vite/ dignos
ac salubres fructus cape siue excerpere. Da
theoremata digne ꝓmere. q̄ꝝ sit hoc primū
¶ Maria. Sicut ꝑ ceteris ī via esu-
rijt iusticiā/ sic ꝑ ceteris purꝭ viatoribꝰ
impleta fuit bonis. ex illo. in illo ⁊ ꝑ illū q̄
ē oē bonū. dicēs ex snīa aīe sue magnificāti
deū. Bn̄dic aīa mea dn̄m q̄ replet ī bonis
desideriū tuū. ¶ Discipulus. Cōsentio.
¶ Mgr̄. Maria. Sicut ꝑ ceteris ī via
cognouit credidit ⁊ intellexit/ figuras legꝭ
⁊ nature/ xp̄i sacerdotiū ꝑsignātes: sic in il-
lis aut ꝑ illas/ māducauit fruitiue benedi-
ctū fructū vētris sui. ⁊ spūalit̄ eius sacrm̄.
vn̄ exultauit spūs eius in deo salutari suo.
¶ Disci. Cōsentio. ¶ Mgr̄. Maria
dū legebat dauid prēꝫ suū dicentē de xp̄o
filio suo. Tu es sacerdos ī eternū s̄m ordi-
nē melchisedech. q. s. panē ⁊ vinū obtulit.
ex tūc intelligebat ⁊ māducabat spūalit̄ hͦ
sacrm̄ bn̄dictum. vn̄ cecinit. Magnificat
aīa mea dn̄m. ¶ Disci. Cōsentō. ¶ Ma-
gister. Maria ꝑsallēs illō dauiticum.
Memoriā fecit mirabiliū suoꝝ misericors ⁊
miserator dn̄s escā dedit timētibꝰ se. Me-
mor ero ī se. test. sui. Credebat ⁊ intellige-
bat hāc escā sacralē figurari. ⁊ in figura co-
medebat eā. ⁊ testm̄ sꝑabat hereditatꝭ eter-
ne. ¶ Disci. Cōsentio. ¶ Mgr̄. Ma-
ria. Nō minꝰ refecta ē ⁊ impleta bonis hu-
ius sacri/ q̄ prēs antiqui. q̄s loquit̄ apl's.
ꝙ eandē escā spūalē māducauerūt. ⁊ eūdē
potū spūalē biberūt. Biberūt aūt de spūa-
li cōseqnēte eos petra. petra aūt erat xp̄s. q̄
est vere panis. q̄ de celo descēdit. ¶ Disci.
Cōsentio. ¶ Magr̄. Maria. Dum

stās vel orās in tēplo aspiciebat credebat
⁊ intelligebat/oēs oblatōes victimas ⁊ ho
locausta. sacrificia insup matutina ⁊ vesp
tina/mādu cās. implebat bonis hui⁹ bene
dicti sacri. etiā ante ꝯceptuꝫ bn̄dicti fruct⁹
vētris sui. ¶ Disci. Cōsentio. ¶ Mgr.

Maria. Sicut intellexit filiū suū fuis
se agnū qui occisus ē ab origine mūdi pro
ut Johes in Apoc. loquit. Sic recolēs sa
crificiū Abel ⁊ eius martyriū fruebat xp̄o
agno qui fuit figuraliter occisus ī eo ꝓmi
tie martyrū ⁊ v̄ginitatis ꝯsectator. ¶ Disci
pulus. Consentio. ¶ Mgr. Maria
Dū celebrat phase siue pasca iudeoꝝ: cele
brat ⁊ ipsius aīa cum exultatōe spūs/pasca
nostꝝ qd̄ imolat⁹ est xp̄s. quē epulabat in
azimis sinceritatis ⁊ veritatis. fermēto ve
teri reiecto cuꝫ fermēto malicie ⁊ nequicie.
¶ Disci. Cōsentio. ¶ Mgr. Maria
quocūq3 loco fuerit corpaliter ī vespe cene
dn̄i/comedit ante ⁊ post institutōeꝫ huius
sacri: veꝝ corpus ⁊ bibit spūaliter veꝝ san
guinē filij sui. plus appropriate. dum illud
iudas comedit solū sacramētaliter/ si fideꝫ
informē tunc habuit. aliter nō. Ceteri v̄o
tam spūaliter ꝙ̄ sacramētaliter receperūt
¶ Disci. Consentio. ¶ Mgr. Ma
ria. Vespere dicte cene/dicēda fuit frui cor
pore ⁊ sanguie filij sui/plus appropriate ꝙ̄
ipse xp̄s. qr se cibasse eodē pane ⁊ vino my
stice ꝯsecratis. qr nō in fide sed in clara vi
sione. nec in augmētū charitatꝭ/sed p̄o frui
tus ē. ¶ Disci. Cōsentio. ¶ Magister.
Maria. Dicto vespe iouis scō. ⁊ si nō fuit
insignita caractere sacerdotalis officij/duꝫ
iudas illū suscepit: ¶ Nihilomin⁹ nunc ⁊
antea ⁊ postmodū/fuit ī regale sacerdotiū
ꝑ ꝯsortib⁹ suis inūcta. nō qdē ad ꝯsecrādū
sed ad offerēdū hāc hostiā purā plenā ⁊ ꝑ
fectā in altari cordis sui. In q̄ sp ignis ar
debat holocausti. Fuit eīn rub⁹ ardens in
cōbustus. ¶ Disci. Cōsentio. ¶ Mgr.

Maria. Pl⁹ cōplacuit deo/plus huma
no generi ꝓ fuit post xp̄m benedictuꝫ fru
ctum sine filiū suū/offerendo ip̄m sponta
nee in holocaustū in ara cordis sui/feruen
tissima charitate succensi/ꝙ̄uis hoc primi
tus fieret in enigmatib⁹ ⁊ figuris ante ce
nam hanc benedictā fructus ventris sui
¶ Disci. Cōsentio. Sed ecce nume

rasti q̄si fructꝰ duodeci ligni vite: qd̄ in pa
diso viderūt ezechiel ⁊ iohēs/ trāsplātatuꝫ
iuxta decursuꝫ fluuij defluētis a sede thro
ni dei ⁊ agni/ſm ripas duplices a dextris ⁊
a sinistris. Dixisti de sinistra figuraꝝ in le
ge nature ⁊ scripture veteris notataꝝ. Ad
de si vis totidē ex dextra fructus veritatū.
in euāgelicis histo rijs ꝯpletaꝝ. Marie qr
dixit apl's. Sacrm xp̄i abscōditū fuisse a se
culo sed in ecclesia ⁊ ab ecclesia ꝓpalatum.
¶ Mgr. Dictū apl'i nō ita strictuꝫ acci
piendū putaueris vt nō aliq̄lit fuerit ⁊ ab
aliqbus intellectū. qppe sine cui⁹ fide ipli
cita vel explicita nūꝙ̄ fuit sal⁹. Nō tn̄ fuit
añ legē gr̄e sicut ī ip̄a realiter exhibitū seu
cōpletū. Faciā igit qd̄ hortarꝭ Et sit theo
reuma ꝑmū ¶ Jhu. Tua fruitō esurietes
replens bonis v̄tuosi⁹ affecit marie sp̄m/ꝙ̄
corpalis ꝯtrectatō ⁊ lactatō suauissima tui
ipsi⁹. qui es bn̄dict⁹ fruct⁹ vētris sui. Nō qr
cū maiori merito vn̄ exultauit spūs suus ī
deo salutari suo. ¶ Discipl's. Cōsentio.
¶ Mgr. Jesu. Tua fruitio seu mādu ca
tio/esuriētes replēs bonis mirabilior fuit ⁊
v̄tuosior suo mō ī maria sir' ⁊ v̄ginali spō
so suo ioseph/ꝙ̄ sola ꝯtrectatō vel visio cor
poralis dū nat⁹ es ī bethleē iude. dū recli
nus sup fenū iacuisti ī medio duū aīaliū ī
ꝑsepio. q̄si pabulū iumētoꝝ. Et certe ꝯpa
tus ē ho iumētis insipientib⁹ qb⁹ dedisti ci
bū. Et ad q̄ꝝ vilia ⁊ sordida corde/sepe ve
nis cōcinētib⁹ cum eccl'ia chorus angeloꝝ.
Gl'ia in altissimis deo. Et ī ter. pax ho. bo.
vo. ¶ Disci. Silētio meo deinceps ꝯsen
tire videar: vbi nihil addidero. ¶ Mgr.

Jesu. Tua fruitō/ꝑsentabat Marie ⁊
ioseph in circūcisiōe qn̄ ꝑmo fudisti ꝑcio
suꝫ sanguinē tuū nō dubiū cū clamore va
lido ⁊ lachrymis. vn̄ tūc exaudit⁹ es ꝓ tua
reuerētia. ¶ Jesu. Tua fruitio/figurabat
in oblatōib⁹ triū regū ꝓ primitijs gentiuꝫ
quā tūc figurā intelligebāt ioseph ⁊ maria
cōfitētes in corde suo sicut orans postulat
eccl'ia: vt q̄ solēni celebrās officio. purifica
te mētis itelligētia ꝯseqmur. ¶ Jesu Tua
fruitio fuit ipi Simeoni q iust⁹ erat ⁊ timo
ratus sir' ⁊ anne ꝓphetisse/cū parētib⁹ tuis
in exultatōne spūs/ ⁊ grāꝝ actione cognita
dn̄ exclamauit Simeon bn̄dicēs deū. ⁊ in
ter vlnas te pueꝝ baiulans. Nunc dimit

tis ⁊c. Deniq̃ in oblatōe ⁊ imolatōne tur
turꝝ aut pulloꝝ colūbaꝝ cognoſcebant ob
latōem tui ꝑpius in cruce ſignatā. ¶ Jeſu.
Tua fruitio fuit in maria ⁊ Joſeph ꝑ illō
vniuerſuꝫ ꝑegrinatōis ſeptēniū dū ꝑterea
fuiſti ipis ſubdit⁹ ſtās in medio ſicut q̄ mi
niſtrat. tā in dom⁹ obſeqo: ꝙ̄ in fabrili for
taſſis opificio. Vñ dict⁹ es a iudeis ne dū
fabri fili⁹ ſed faber māſiſti vſq̃ temp⁹ dum
eras q̄ſi incipiēs trigīta ānoꝝ vt putabaris
filius Joſeph. ¶ Jeſu. Tua fruitio guſta
bat̄ iam a maria ⁊ ab apl'is credētib⁹: dum
ꝑdicaſti hoc ſacr̄m ⁊ dū abeūtibus alijs / q̄
ſiuiſti a remanētib⁹. Nūqd ⁊ vos vultis
abire. ¶ Rñdit petrus illumiatus intus /
a p̄re fortaſſis ⁊ a m̄re tua aſtāte / nutibus
⁊ ſignis admonit⁹. Dñe ad quem ibimus
Verba vite eterne habes ⁊ nos credim⁹ h⁹
primo. Dehinc ⁊ cognouim⁹ q᷑ tu es xp̄s fi
lius dei. ¶ Jeſu. Tua refectio dū maria re
cepit eccl'ie ſacramentū etiā ſacramētaliter
maxime poſt aduentū ſpūſſancti / qñ cepit
hoc ſacr̄m frequentari / fuit admirabilior
ſuo mō / ꝙ̄ maternalis generatio verbi dei.
Hec em̄ fruitio ſacramētalis ponit gene
ratōeꝫ verbi dei ⁊ aliud multū vltra in ad
miratōeꝫ ⁊ vtilitatē oīm a ꝓgenie in ꝓge
nies timētib⁹ eū. ¶ Jeſu. Tua fruitio ſa
cramētalis / fuit miſtrata marie viatrici ſic
pie credi pōt / nedū a iohe cuſtode. nedū a
petro vicario tuo / ⁊ totius eccl'ie ꝑncipali.
Verū etiā a diaconib⁹ ſeptē ꝯſtitutis ad hoc
ip̄m. inter q̄s prim⁹ fuit Stephan⁹. Imo ⁊ a
q̄libet paſſim ſacerdote ſine diſtinctōe. q᷑
ſic exigebat humilitas marie ſingl'aris. dū
attēdebat oportunū temp⁹ ⁊ loc⁹. ¶ Jeſu.
Tua fruitō ſacramētalis q̄ maria impleta
eſt bonis / exēplar erat ⁊ ē oīb⁹ fidelib⁹ / ꝙ̄ eſu
riāt hoc ſacr̄m ⁊ impleāt̄ bonis ei⁹ cū fidei
certiſſime firmitate q̄ ſpem ⁊ dilectōeꝫ opa
tur. Deniq̃ ꝙ̄ nō inuanū vel omiſſionē et
cōtemptū. grām hāc id ē eucharıſtiā ſuſci
piant. ¶ Jeſu. Tua fruitio ſacramētal' im
pleuit mariā pri⁹ bonis ꝙ̄ obiret. i. obuiaꝫ
tibi xp̄o iret ⁊ aſſumeret̄ i celū. Nec abhor
ret a pietate fidei / ꝙ̄ tu bñdict⁹ fruct⁹ vētris
ſui / tot⁹ feſtiuus adueniēs / dederis ſibi (ſic
poſtmodū dionyſio in carcere) myſterium
hoc corpis dicens. Accipe h̄ caro mea. qd̄
mox cōplebo tibi in regno meo vna cū p̄re
meo. ¶ Jeſu. Tua fruitio / nūc eſt m̄ri tue
regnāti in patria / copioſior ⁊ auidior qua
ſi impletio ⁊ toto ore dilatato. ſed ſuo mō
videt̄ fuiſſe mirabilior in via. ¶ Nō quia
difficilior. ⁊ in augmēto meriti ꝓpter eni
gma fidei / maior. ¶ Diſcipl's. Cōſentio
¶ Magr̄. Cōgaudeat igit̄ ⁊ exultet
ſp eccl'ia / cū iocūdo pignis amoroſi ꝯſo
lata dono. Ecce ei. emanuel. i. nobiſcū de⁹
q̄uis abſcōdit⁹. q̄uis velat⁹ tñ vere de⁹. Cō
pleuit deniq̃ ꝙ̄ aſcēdēs ꝓmiſit. Ecce vobi
ſcū ſū vſq̃ ad ꝯſūmatōeꝫ ſeculi. neq̃ iā eſt
aut fuit alia natio tā grādis q̄ habeat deos
appropiquātes ſibi. ſicut de⁹ nr̄ adeſt nob̄.
⁊ certe ipi nō ſūt dij. ¶ Diſci. Stupeo to
tus mecū ⁊ admiratōe ſuſpēdor. vñ tal' q̄li
ter ⁊ cur hec grā. hec euchariſtia. hec bona
grā? ¶ Magr̄. Mirari te ad īfinita no
lo q̄ ſic voluit ſciuit ⁊ potuit. Oia ei q̄cūq̃
voluit fecit. ⁊ q̄ fecit / bñ fecit. Vidit ei cun
cta q̄ fecit ⁊ erāt valde bōa. ¶ Diſci. Cur
hāc mihi cām inducis q̄ general' ē ad oia.
vellē vt ad ꝑticularē ⁊ ꝓximiorē cām hui⁹
ſacri deſcēderes. ¶ Magr̄. Si hec in pri
mis tibi cā ñ ſufficit neq̃ ſi mille alias aſſi
gnauero poteris ꝯtētari nec ad intelligētie
lumē aſcēdes. Et h⁹ dictū ſit vlr ꝓ oīb⁹ ar
ticul' fidei Vel ſiqdē credē optet accedētē
ad deū. q᷑ ē ⁊ q᷑ mētiri aut fallē ñ pōt. Sꝫ
in h⁹ ſacro ꝑcipue reqrit̄ firmiſſimuꝫ fidei
fundamētū. Alioqn q̄cqd rōnis inductū
fuerit pl⁹ offendet ⁊ obruet ꝙ̄ edificet vl' oñ
det. ¶ Diſcipl's. Credo ſic eccl'ia credit
¶ Magr̄. Sta firm⁹ in hac certitudie v
boꝝ ⁊ ſecur⁹ es. aut ſi ꝯpendioſi⁹ agere vis.
dic ex toto corde xp̄ian⁹ ſū. ¶ Diſci. Fi
at aſſidue dño ꝓpicio. ¶ Magr̄. Quid
igit̄ vltra petis qd exigis? ¶ Diſci. Sa
ne cupio vtrūq̃ intelligere qd credo. tū ad
ꝯſolatōeꝫ meā. tū alioꝝ catholicoꝝ fortaſ
ſis edificatōeꝫ ſil' ⁊ hereticoꝝ ꝯfutationeꝫ.
¶ Magr̄. Cauſe placēt ſi tenueris illud
apl'i. Nō pl⁹ ſape ꝙ̄ optet. Sunt em̄ diui
ſiones grāꝝ. Ambulet vnuſq̄ſq̃ igit̄ ꝓut
ei diuiſit dñs mēſurā fidei. Hoc in expoſi
tione vel intellectu ſacraꝝ ſcripturaꝝ. Hoc
vniuerſaliter in oīb⁹ opibus dei ꝯſidrādis
obſuari neceſſe ē. Qd q᷑ pbi ñ fecerūt erra
uerūt i vanitatib⁹ ſuis. ⁊ obſcuratū factū ē
inſipiens cor eoꝝ. Silr ⁊ ſecte oēs hereti

coꝝ date ob hoc in reprobū sensum. ¶ Disci. Dabit deꝰ meliora nobis ꝗ credimꝰ vt intelligamꝰ. nō intelligere volumus vt credamꝰ. ¶ Magr̄. Preposterꝰ eēt ordo nedū ī theologica sȝ in oī/generalit̄ disciplina nouit̄ accedētiū ad discēdū. Hoc pitagoras. hꝰ plato. hꝰ sc̄ti p̄res ꝓ cenobijs: hꝰ oīs schola nō dischola canit. hꝰ rursū ab surdū ē docētibꝰ ne dent sc̄tm̄ canibꝰ ne spargāt margaritas an̄ porcos. ne nō edificēt sed destruāt mētes illiꝰ sapiētis. Qui erudit illusorē ipe sibi iniuriā facit. ¶ Fuit notꝰ mihi q̄dā scolasticꝰ hn̄s deuotōis spiritū. Ingesti sunt aīo suo scrupuli mlt̄i q̄stionū circa bn̄dictuȝ hoc sacr̄m. Petebat instātia ꝯtinua dissolutōeȝ dubioꝝ suorū a maximis theologis q̄s nouerat parisiꝰ. Quid morarer enarrando ꝑ singula. Crescebat morbꝰ ex remedijs. ⁊ sicut de emorroissa legit̄ peiꝰ indies se habebat ex remedijs ⁊ impēsis. Cōsuluit tādē vnꝰ expertorū vt ad orōnē totū se ꝯuerteret ⁊ ꝯtra scrupulos oēs agere. suscipiens sacr̄m. dicens hec aut silr̄ia v̄ba. Credo sic eccl̄ia credit. Credidit ⁊ accessit serenatꝰ ē ⁊ solidatꝰ. nec paꝝ illumiatꝰ deinceps circa veneratōeȝ hꝰ sacri ¶ Disci. Noui ⁊ ego illū. ¶ Magr̄. Noui ꝓinde. ⁊ expertus noui. nedūȝ circa hūc articulū sed ī alijs varijs ꝯsiliū hꝰ habuisse silr̄em effectū. quēadmoduȝ testatur Augꝰ. ꝙ ad vnā vocē cesserūt oēs dubietatis tenebre. ⁊ perierūt oēs q̄stiones q̄bꝰ anxiabat̄ circa textum apl̄i. Deniq̄ meminit alio loco ꝙ nō saciebat̄ dulcedie mirabili ꝯsiderare dei ꝯsiliū circa redēptōeȝ generꝭ humani. q̄lē deniq̄ postmodū ī oībꝰ articulis fidei. noīatim ī hꝰ se ꝑsiteri: experta letat̄ oīs eccl̄ia. Hodie maxīe sub annuo solēnitatis sue festo ꝗ hec scribimꝰ. ¶ Disci. Orādꝰ ḡ ē deꝰ. ¶ Magr̄. Credo dn̄e da intelligā qd̄ credo. nūc q̄dē ex ꝑte. tunc aūt facie ad faciē ⁊ ꝑfecte oratū ē. ¶ Disci. Quid si noluerit exaudire dicēs Sufficit tibi gr̄a mea q̄r credis. Fides em̄ dei donū ē ait apl̄s ne q̄s gl̄iet̄. ¶ Mgr̄. Sufficit itaq̄ mihi. sed si ampliora mihi liberalitas sua ꝯcedere voluerit nō abijciā nec ingratꝰ recipiā. Alioq̄n deneget aut tollat oēm in caligine ꝑegrinatōis hmōi intelligētie collustratōeȝ. sit lucerna pedibꝰ meis solū fidei v̄bū ⁊ lumē semitis meis. potiꝰ ꝗ̄ cū claritate maiori. manꝰ peccatoris ꝑ superbiā aut curiositatē moueat me. ¶ Disci. Placet hoc humilitatis fūdamētū ꝯ ¶ Magr̄. Nūc si vis videre ibm̄ oportet q̄r statura pusillꝰ es/ ⁊ turbe fantasiaꝝ te cōprimūt vt ascēdas in arborē sicomoꝝ exemplo Zachei. silr̄ obedi sapie ꝗ̄ pꝰ p̄paratōem huiꝰ sacri sub typo imolatōis victimaꝝ suarū vocat ad arcē. ¶ Disci. Explana q̄d ꝑ arcē intēdis ⁊ sicomoꝝ ¶ Magr̄. Mētē tuā ⁊ mysticā sapiaȝ. ¶ Disci. Quo pacto sic? ¶ Magr̄ Collige ꝑ interp̄tatōeȝ sicomori ꝗ ficus fatua d̄r silr̄ ⁊ crede dionysio dicēti sapiaȝ dei diuinissimā stultā esse. Siq̄dē ⁊ apl̄m audi. Qd̄ stultū inq̄t ē dei sapiētius ē hoībꝰ. Et iteꝝ. Qui vult sapiēs esse/ stultꝰ fiat. Hic titulꝰ schole huiꝰ stulticia ē. tradēte Lactantio. Audi apl̄m. Predicamꝰ ibm̄ xp̄m iudeis q̄dē scādalū. grecis v̄o stulticiā. sed qd̄ stultū ē dei/ sapiētiꝰ est hoībus ¶ Discipl̄s. Cur ea ꝗ cōia sunt ꝓ tota fide xp̄iana/ nūc inducis ad singularē materiā quā tractamꝰ. ¶ Mgr̄. Nō in ꝓmptu ē q̄r nulla videt̄ apd̄ sapientes huiꝰ seculi maior nulla absurdior stulticia. nullaq̄ magis īfatuat sensus carnis exteriꝰ ⁊ interiꝰ ꝗ̄ hec sapia dei. Cognitū ē q̄d latrator iste demēs euomuerit aduersus leges oēs ꝙ male sunt. xp̄iana vero pessima ꝗ deū suū q̄tidie comedit. ¶ Disci. Cū tot nephādē leges fuerūt ⁊ horrēdē dātes ī sacrificiū ⁊ epulas/ hoīes viuos imo filios ꝓprios ⁊ filias cū alijs inomiabilibꝰ portētis vicioꝝ. collige ꝗ̄tū q̄le ve scādalū ⁊ ruinā maledictꝰ iste sibi suscitauerit aduersus hꝰ bn̄dictū sacr̄m. ¶ Magr̄. Sic refert Lyra d̄ iudeis ꝙ idolatras nos exinde pessimos execrant̄. Facit ad hoc historia iudei bulliētis ⁊ transuerberātis hostiā ꝯsecratā parisius. sed miraculū ꝯfutauit illū aliosq̄ cōuertit. ¶ Disci. Nota loqueris. Ad quesita nūc accede cām aperiens ad intelligentiaȝ. Cur ita deus fieri voluerit qui oīa fecit in sapiētia. ¶ Mgr̄. Respondet apl̄us ꝙ quia in dei sapientia mōs eū n̄ cognuit. placuit deo per stulticiam predicationis saluos facere credentes. ¶ Est autem hec stulticia predicationis ꝙ deus potest alia facere ꝗ̄ fecerit. aut

facit ꝓ libertino sue voluntatis arbitrio. Hoc em̄ xp̄iane religionis fundamētale principiū. q̄ ꝯcessu subuertit̄ ⁊ corruit fūdi-tus oīm pħoꝝ radicale p̄ncipiū. Oīa que-cunq̄ʒ voluit dn̄s fecit ait xp̄ianus. Oīa q̄ cūqʒ fecit dn̄s dicit pħs necessario fecit. nec aliter aut alias facere potuit. ¶ Disci. Pridē recēsui mecū qꝛ nō pōt tradi capita-lioꝛ diuersitas inter fidē ⁊ pħiaʒ. Nā posi-to pħie fundamēto. sequit̄ necessario mū-dū nūq̄ꝫ incepisse. Sequit̄ aīas hūanas vl̄ esse infinitas vl̄ eē vnicā vt delirat. Auer rois. vel migrare de corꝑibus in corꝑa per infinitas reuolutionū vices ⁊ somniabāt Pitagoras ⁊ plato ⁊ seq̄ces. aut ꝙ aīa ratō nalis mortalis ē. Quodcūqʒ vō cōcessum fuerit ex altero q̄ttuoꝛ hoꝝ modoꝝ. tollit̄ ꝯsequēter oīs pia religio. ¶ Magr̄. Ve-re colligis. Nūc oculos tue ꝯsideratōis fi de purgatos. ꝯuerte ad beatā beatoꝝ Ma-riā. ꝑpendēs apte ꝙ veꝝ sit illud eccl̄ie lau dantis eā p̄coniū. Gaude maria v̄go cun ctas hereses sola interemisti i vniuerso mū do pħoꝝ marie. ¶ Disci. Quo pacto sic ¶ Magr̄. Nimiꝝ. qꝛ verbū verbo v̄go cōcepit. v̄go ꝑmāsit. hoc nos credimꝰ. ip̄a per exꝑientiā intellexit. Nihil vō scitur ve rius ꝙ doctrine exꝑientia. Hāc solam hr̄e ducē ⁊ magistrā ꝓfessi sunt pħi. Siquidē tolle certitudinē exꝑientie tolle veritatem eius/subuertit̄ pariter oīs philosophātiuʒ via vel inuestigatio veritatis. Tollit̄ vero falsa. vel insufficiēs exꝑientia quā opinati sunt pħi hr̄e generalē. ꝙ ex nihilo nihil fit ꝙ nō nisi cōmixtione sexuū hō fit. ꝙ deus nec hoībus nec corꝑibus cohabitat. cū ce-teris sine numero. q̄ oīa partus ꝑ virgineʒ nostrā exꝑtus/falsificat ⁊ ꝯfundit. ¶ Di-sci. Habebat ne maria ratōnes alias ab hꝰ vnico ꝑt exꝑimēto ¶ Magr̄. Ha bebat ꝑfecto ꝑ sp̄m̄ ꝓpheticū. tā suū ꝙ p̄cedētiū patꝝ. q̄ sp̄us/ aptissima luce/ suꝑ oēm rōem vel demōstratōeʒ/haberi natu-raliter possibilē/veritates n̄re fidei certissi me reuelabat. ⁊ ad intelligētiam collustra bat. ¶ Discipl̄s. Quid q̄so dixeris? An beata n̄ra videbat veꝝ corpus filij sui. duʒ ip̄m sacramētalier consecratum sumebat. ¶ Magr̄. Si de visione sensuali q̄ris. nec ab oculis eius in via neqʒ nūc in patria corꝑalit̄ ꝑcipi pōt vt hic ē. Intelligi vō sic̄ ⁊ credi vere pōt sicut nec sp̄us oculo. ¶ Di-sci. Cōfundit hec intellectualis exꝑien tia sapiētissima stultū pħie principium ve lut in oībus. Sʒ erat altera ne rō marie cō-tra pħos ꝙ ꝑ reuelatōʒ aut fidē? ¶ Magr̄. Erat ꝑfecto. ꝙuis rōem hāc/ etiā ex na turalibus ⁊ methaphisicis officinis. ⁊ n̄ra fides plurimū iuuaret ⁊ illustraret. ¶ Di-sci. Affer obsecro rōem vel moralē si ha bes. vel metaphisicā vel mathematicā vel logicalē vl̄ legisticā/ꝯm tres partes pħie. ¶ Magr̄. Aiaduerte in p̄mis veritateʒ vnā. q̄ salubrioꝛē q̄ solidioꝛē/nullus vnq̄ꝫ pħoꝝ legit̄ posuisse. nullus recte philoso-phantium tradit̄ vel nescisse vel negasse. ¶ Disci. Pape dic q̄ sit illa ⁊ si theolo-gie ꝯsona sit. ¶ Magr̄. Consona plane. Est aut hec v̄itas. Quicq̄d fit. fit ꝓpt̄ finē ¶ Disci. Legi eā i phisicis ⁊ metaphisi-cis ab Arist. legi ab Auic. legi a ꝯmētato re ⁊ Algasel cuʒ ceteris sub hac sn̄ia varie demōstratā. Nec vox vlla exꝑiētie ꝯsonan tioꝛ inuenit̄. sed q̄d ad rē n̄raʒ? ¶ Magr̄. Multū ꝑ oīa. Primo qꝛ cōsequēter opꝫ vt ꝯm exꝑiētiā vel exigētiā finis/cetere oēs cāe tres habeāt moderari. sicut efficiens cā sit illa p̄ncipalis instrumētalis aut coadiu uās. Iteꝝ materialis cā sit illa p̄ma vel se-cūda vel tertia. Rursus formalis cā. sit illa ꝯstituēs. informās. inherēs aut solū exem plaris. aut obiectalit̄ seu vitalit̄ immutās de q̄bus nō est differēdū ꝑ singula. sufficit applicare ꝓposito. ¶ Disci. Sufficiat dū p̄mitus ōnderis veritatē hāc theologie cō formē eē. ¶ Magr̄. Nō pōt ad p̄ns effi-cacius exēplū sumi/neqʒ sublimius/ꝙ i cō-stitutōe p̄ma hierarchice policie. vbi sera-phin suꝑiores collocāt̄ ⁊ imediatiores deo qꝛ bonitatē ⁊ amorē dei ꝓximius inspiciūt que bonitas ⁊ amoꝛ finis ē oīm alioꝝ. Ad cherubin vō cā formalis vel exēplaris spe-ctat. sicut efficiēs ad potētiā i thronis desi-gnata. ¶ Disci. Lego exēplū hꝰ a diony sio traditū sic̄ ⁊ deductū. ¶ Magr̄. Nūc vero solerter attēde ꝓ re n̄ra demōstratōʒ moralē. Primo a fine ꝓ stulticia n̄ra cōtra mūdi sapiam/q̄ more golyad iugulat̄ ense suo. Portat insuꝑ l̄ras (vt Urias) mortē sue. Si em̄ cuncta facta sunt ꝓpter finē bō

(cũ bonã grã pboꝝ. si sunt hoies) nõ erit excludẽdus. Nũqd enĩ vane ↄstituisti oĩs filios hoim q̃rit ppheticus pbs hoc a dño sicut ipossibile. Est igit̃ hoim finis aliqs ꝛ hic q̃dẽ supioꝛ ad bruta oĩa. queãdmoduꝫ p̃cellit ea rõe q̃ dei capax ẽ ꝛ pticeps eẽ põt p cognitõeꝫ ꝛ amoꝛẽ cũ memoꝛia. Mẽtioꝛ si nõ Arist. ĩchoauerit duos libꝛos ab hoc pũcto ſm duplicẽ vim aĩe rõnalis. volũtatis. s. ꝛ ĩtellect⁹. In ethic[is] de volũtate. Oĩa inq̃t bonũ appetũt. In metaphisicis ď intellectu. Oẽs inq̃t hoies natura scire desiderãt. Colligat̃ acrit̃ vtrobiqꝫ ↄseq̃ns deductio q̃d aliď ĩuenim⁹ ↄclusiũ q̃ hoies factos eẽ ad btitudis seu ad felicitatis ↄsecutionẽ. Hec aũt ↄsecutiõ / neq̃t hñi (sicut ꝑprimo dicebat̃) si oĩa de necessitate eueniũt vtiqꝫ nccio si de ꝯnccio agit ad extra. qꝛ nulla cã scđa / ẽ nõ sibi eẽntialr̃ suboꝛdiata Sꝫ neqꝫ põt vlla btitudo manẽ / si hoies vł in finiti ponũt̃ actu. vł finiti sub vno intellectu. vel p moꝛtẽ totalr̃ deficiẽtes. aut ď belluis ad beluas ſm aĩaꝫ regirãtes. ¶ Disci.

Urget vehemẽter moꝛał hec rõ cões hñs ꝓ omĩ secta cãe ptes. dic logica leꝫ rõem. ¶ Mgr. Accipe sił cũ metaphisicali ꝓ maioꝛi solidioꝛiqꝫ ↄpẽdio. Pono istã. Deus ẽ q̊ maius cogitari ñ põt. Debet eã logicus admittere. qm̃ ex eius ↄcessiõe nihil sequit̃ impossibile. Debet ꝛ eã metaphisicus acceptare. q̊ ponit deũ eẽ primũ in entibus. imo sup oĩa q̃ nullũ mai⁹ eẽ põt. qꝛ iam si eẽ posset. eẽt. cũ in necessarijs non differãt eẽ ꝛ posse ſm Aristo. ꝛ veritatem. Pono ↄsequẽter vtriqꝫ logico ꝛ metaphisico. Cũ de⁹ sit optimũ ꝛ sũmũ in reb⁹ ꝛ super oĩa. dicet̃ recte ꝛ erit ens vłr pfectũ. Et ne ꝓcessuꝫ impediat / vel nois equocatio. vel ignoꝛãtia. voco ens vłr pfectũ: cui nulla deest perfectio nec impfectio vlla adest. ¶ Et hoc Anselmus sic explicat. Ens cui ↄuenit oĩs pfectio seu poti⁹ oĩs pfectõis denoĩatio. q̃ melius ẽ ipm q̃ nõ ipm. id ẽ vnũ res pfectioꝛ ďꝛ ꝛ ẽ simplr̃ si sibi ↄueniat illa denomiãtio pfectõnis / q̃ si careret illa. ¶ Disci. Nõ video q̃liter in hac descriptione entis simplr̃ pfecti / debeat logicus aut metaphisicus dissentire tibi. cũ nomina sint ad placitũ. ¶ Mgr. Uocamus ens tale deũ. imo iã nõ solũ vocamus cuꝫ logico / sꝫ ipi metaphisico aptissime demõstramus. qm̃ natura sp incepit a pfectis Iõ necesse ẽ q̃ purus actus p̃cesserit oẽm potẽtiã. Quid aũt ẽ purus actus / si nõ ens p se ꝛ simplr̃ dictũ / sine additõe q̃cũqꝫ? Et h⁹ vtiqꝫ ↄcessuꝫ ẽ ab oĩbus eẽ ꝛ eẽ deũ. Nam si tale ens simplr̃ dictũ nõ ẽ ens / q̃d aliud esse põt? Si logicus resoluit diffinitiones suas ad aliq̃d p̃mitus intellectũ illud vtiqꝫ necessario ďꝛ ens p̃mũ ꝛ simplex. Quicquid enĩ intelligit̃ (arguit Bonauẽtura) intelligit̃ vel vt nõ ens vel vt ens. Hec diuisio est p imediata. ꝛ in p̃mo principio. s. vt ens ꝛ nõ ens. cũ priuatões ꝛ negatõnes nequeãt intelligi nisi p habitũ oppositũ / prius intelliget̃ ens q̃ nõ ens. Si aũt ita ẽ opoꝛtebit q̃ ens intelligat̃ altero mõ. vel vt ens in potẽtia. vel vt ens ĩ actu. pmixto potentie. vel sine potentie admixtione. Si istud secũdũ det̃. habet̃ ꝓpositũ. qꝛ illď ẽ deus. optet aũt q̃ ita sit / q̃ potẽtia nõ nisi p actũ cognoscat̃. ꝛ q̃si p analogiã. Et ↄsequẽter ex phi regula logicali. si analogũ p se positũ / ponit̃ ꝓ suo significato principali. ita ẽ prima v̇a necessaria. de⁹ ẽ ens. ↄcedẽda tã a logico q̃ a pho metaphisico. immo apud habẽtes verã termĩoꝝ illoꝝ duoꝝ noticiaꝫ. ens ꝛ de⁹ / dicẽda ẽ p se nota. nõ min⁹ q̃ primũ principiũ. ¶ Disci. Irrefragabiliter mihi videris ↄplecti iũcto q̃ si ens in potẽtia prius dicat̃ intelligi. necesse ẽ h⁹ fieri resolutiue p ens in actu. sed perge ↄsequẽter ¶ Mgr. Precurro. tu sequere. Si deo cõpetit oĩs denoĩatio pfectõnis simplr̃. abiecta ꝑ: suis impfectõe. cum pfectius sit agere libere: cõtingẽter: extra se: q̃ necessitate nature: cõuenit hec libertas deo Quãuis enĩ libertas cõtingẽtie nõ sit perfectionis simpliciter respectu finis / ẽ tamẽ pfectionis respectu oꝛdinatoꝝ in finẽ. quãdo sine talibus medijs finis nequꝫ haberi vel acq̃ri põt sed obtinet̃ necessario. sicut est de deo. cui⁹ pfectio nõ depẽdet ab alijs extra se. alioq̃n nõ esset p se sibi sufficiens alioquin p̃terea nõ posset eẽ beatus absqꝫ creaturis. ¶ Disci. Fecimus ab inchoata sacramẽti eucharistie materia digressuꝫ plus mole sñiaꝝ q̃ verboꝝ grauidũ. nõ tñ inutiliter ad exaltationeꝫ stulticie xpiane ↄtra sapientiã mundanoꝝ. ¶ Magister.

Quid si voluerim traducere mathemati-
cā ad rem nīam. ¶ Bisci. Uide oro qd
agas. q2 nō hȝ eucharistie sacr̄m/emulam
acriorē. q̄ p suas acribologias. id ē demon
stratōes potissimas/ ⁊ p cōes animi conce-
ptiones/oppugnare nos satagit. Cōstat aūt
ꝙ si due quātitates iuxta ponaꝝ ⁊ neutra
alterā excedat ambe sunt eq̄les. Iteꝝ si ab
eq̄lib⁹ ineq̄lia demas. q̄ remanēt sunt ineq̄
lia. Totū ē mai⁹ sua pte. Et ita de ceteris
per se notis. Ecce vo clamat ista. Ecce cor-
pus hūanū solite quātitatis/applicaꝝ ho-
stie puule nec tn̄ excedit vl' excediꝝ. ¶ Ma
gister. Esset vtinā nobis intellectualis
iste vigor eleuat⁹ sup fantasiā ⁊ imaginatō
nē/quēadmodū fuit ī maria pspicuuȝ esset
statim ꝙ aduersus hoc sacr̄m mathemati-
ce positōis nihil ꝯcludūt. Possem⁹ insup
ex diuersis eloquijs filiaꝝ mathematice q̄
sūt Arismetrica Geometria Musica per-
spectiua Astronomia/gratas accipe ꝓ no
bis manuductōes. Sed ad ꝯpēdiū sat sit
hic explodere q̄ obiecta sunt p distinctōeȝ
quid ē quātitatē applicare quātitati. Aut
hoc fit dimēsiue aut ꝯmēsuratiue vel circū
scriptiue. ⁊ ita mathematicas ꝯceptōes n̄
negamus. aut applicatio fit tm̄modo diffi
nitiue ⁊ nō localiter. quēadmodū aīa ratō
nalis applicaꝝ corpi suo tota ī toto ⁊ tota
in qualibet pte. nō localiꝝ. Et sup hoc ni-
hil ad mathematicā. cui deest intellectual'
oculus fide purgat⁹ vt possit diuinum hoc
mysteriū intueri. Dem⁹ q̄so/deū pl⁹ nosse/
q̄ mathematic⁹ naturalis pōt intelligē. Si
filia eius astrologia potuit inuestigare licȝ
vmbraliꝝ ⁊ impfecte: v̄ginē beatā/gestare ī
gremio pueꝝ celitus ī signo v̄ginis/quem
aliqui ih̄m vocāt (sicut testis est albuma-
sar) Nō abnegemus partū nr̄e v̄ginis. q2
talis deeȝ partus deū. ¶ Bisci. Omi- R
seris ista ꝓ nūc/fauorem fidei sonātia. ⁊
ad defensionē ꝓpriā intēde docens quēad-
modū quātū corpus/ alteri possit coapta-
ri/mō nō quātitatiuo. qm̄ exēplū de aīa rō
nali nullū ē vere. caret ei quātitate ¶ Ma
gister. Fiat hoc p ꝯuersionē panis ī cor-
pus xp̄i iaȝ existēs accidētibus panis rema
nētibus. Ita ꝙ iam corpus xp̄i/ nō est hic
locatū in hostia/p dimēsiones ꝓprias sed p
illas q̄ panē efficiebāt. Et q2 quelibet pars
panis trāssubstāciata ē in totū corpus xp̄i.
ꝓpterea totū ē in tota hostia. ⁊ totū in qua-
libet pte. nō plus hn̄s positōeȝ ad locū di-
mensiuā q̄ aīa nr̄a. ¶ Bisci. Et si psup-
ponat hec respōsio tua/rem valde mirabi
lem: nō tamē ita deo impossibilē/quin sub
sit sibi cuȝ voluerit posse. Neqȝ em̄ maius
estimo eē rē mutare ī aliā/p potētiā obedi-
entialē creature q̄ rē ex nihilo ꝓducere Sȝ
quid diceꝝ fm positōeȝ illoꝝ q̄ ꝯtēdūt pa-
nis substātiā remanere. tāq̄ sit facilior ad
saluādū hec positio. ¶ Magr. Immo
vo difficilior ⁊ hereticalis. tū q2 dānata per
eccl'iaȝ. tū q2 tollit verā existētiā corpis xp̄i
in hoc sacro. Nō em̄ remanet via vel ratō
saluādi verā pn̄tiā actualē corpis xp̄i/ nisi
quia trāssubstantiatus ē panis in ip̄m. sed
salitaꝝ mō dicto. Fallitur itaqȝ phoꝝ ⁊ ma
thematicoꝝ imaginatio q̄si totum corpus
sit extēsum ⁊ extēsiue sub dimēsionib⁹ ho-
stie. ita ꝙ ꝓpria quātitas sit rō sibi essendi
in loco. q̄si ꝓpterea sit respectus ad locuȝ
sicut ē ad inuicē ptibus in toto. neqȝ tamē
dimēsiones panis remanētes/afficiunt cor
pus xp̄i vel inherēt sibi. sed per se stant/ ab
omni corpe sepate. Un̄ sicut dicimus nos
petrū videre/dum videmus sua accidētia
vel figurā. Ita dicim⁹ nos videre corp⁹ xp̄i
dū videm⁹ accidētia panis illi⁹ q̄ in ipsum
trāssubstātialiꝝ ꝯuersus ē. ¶ Bisci. Cau
sam apis cur pdict⁹ error dū putaꝝ eē facili
or destruit totā fidē hui⁹ sacri ꝺ vera exn̄tia
corpis xp̄i sub spēb⁹ panis q̄ nō solum figu
rāt sed ꝯtinēt. Alioquin si nō ꝯtineret/nō
plus eēt hostia adorāda q̄ petra deserti. q̄
xp̄m figurabat Petra aūt erat xp̄s ait apo
stolus. Sic de figuris oīb⁹ alijs. Sic ꝺ
imaginib⁹ ⁊ picturis ⁊ litteris/curreret ar-
gumentū. Deniqȝ nec fides haberet meri-
tum nec veritatē xp̄i verbū. nec efficaciam
ei⁹ sacr̄m. ¶ Mgr. Adde ꝙ fieret iniu
ria pdicatoribus pmitiue eccl'ie/doctis ab
ore ꝓprio brē v̄gis. Sicut ⁊ paulus asserit
se hāc veritatē a dn̄o accepisse. Possem ad
ducere mira sup hac trāssubstātiatōe mon
strata per alia. Insup manuducere legis
vtriusqȝ mira. exēplo ambrōsij/promptuȝ
eēt. Sȝ si sensus deficit ad firmādū cor sin
cerū sola fides sufficit. ¶ Bisci. Suffi- L
cit mihi plane q̄uis claritas intellectual'

tōnis addita sit deo laus ꝛ glia. Claret ex fine ꝙ institutū ē hoc sacrm/ qtinus osten, deret deus imēsitatē sue potētie. Incōpre hensibilitatē sue sapiētie. Inenarrabilita tem sue beniuolētie. Et hec triplex rō ē po tissima. qm̄ in pfectione finalis cause soli⸗ dat. Propterea trāsfer te nūc ad declaran dū copiosissimā vtilitatē hui⁹ sacri ꝛ post⸗ modū regredi poterim⁹ ad ceteras q̄stiōes si fuerit īsinnati fruct⁹ (o bn̄dictissima vir go) bn̄dicti fructus vētris tui. vn̄ crebro ce cinisti magnificās cū exultatōe spūs ad su permētales excessus rapta. Esurientes im⸗ pleuit bōis. ꝛ diuites dimisit ianes ¶ Ma gister. Esuries in p̄mis necessaria nob̄ est. si tātis q̄rim⁹ impleri bonis. ¶ Disci. Sic putandū. Sed q̄d impedit aut q̄d in ducit hāc esuriē apire pancis non postpo⸗ nas. ¶ Magr̄. Scis q̄d obstabat filijs isrl̄/ ne māna saperet eis sȝ vteret̄ in nauseā ¶ Discipl's. Mumur improbū ꝛ ingra tum qꝛ desiderabāt carnes allia. porros et pepones egypti. ¶ Magr̄. Caueamus tales fieri. gustātes quippe tā vilibus egy⸗ ptiace tenebrositatis escis desipit om̄is ci⸗ bus spūalis. ¶ Esuries itaqȝ causat̄ ex eua cuatōe stomachi a noxijs humorib⁹. hanc vero paupertas spūs facit. Exemplū habet̄ xp̄i crucifixi. nō vult bibere vinū secularis delectatōis. qꝛ mirratū. qꝛ felleū. qꝛ aceto⸗ sum ē spū. Dicit cū p̄s. Renuit ꝯsolari aīa mea. Memor fui dei ꝛ delectat⁹ suȝ. Rur⸗ sus ip̄e timor dn̄i reuerētialis/ obediens et humilis/ opat̄ esuriē sctām. qꝛ sctām a secu lo inanitatē Mititas p̄terea cū pietate/ tol lit virus amarissimum rancoris ꝛ inuidie Sciētia vero cū luctu purgat ꝛ abluit va⸗ sculū cordis a sinthomatib⁹ ꝛ fetorib⁹ p̄te⸗ ritoꝝ criminū. Cōfert̄ pinde fortitudo sa⸗ nitatis in spū. vn̄ ꝯsurgit esuries ꝛ sitis iu sticie. Et vbi iusticia si in hoc defuerit sac̄⸗ mēto? Deniqȝ postq̄ dixerat ꝓpheta ō ma le hn̄tib⁹. Omē escā abomiata ē aīa eoruȝ. Addidit. clamauerūt ad dn̄m. Sequitur Misit verbū suū ꝛ sanauit eos de interitō nibus eoꝝ. Et qūo sanauit? nisi quia fasti dio pereūtem recreauit appetitū. Iō sana⸗ uit. qꝛ nō in solo pane viuit hō sȝ in oī v̄bo qd̄ ꝓcedit ab ore dei. ¶ At vbi mitti̅t istd̄ v̄bū p̄n̄tia lib⁹ alibi q̄ apud h⁹ sacīm. De⸗

sit igit̄ iners desidia q̄ sibi noxios ex indi⸗ gestione hūores attulerat. cū p exercitium calor nō acuit̄ in spū sed lāguescit. Assit tā dem masticatio p integros ꝛ fortes medi⸗ tatōis sancte dētes quo fiet/ vt cibus ita ru minat⁹/ plus sapiat. plus appetat̄. ac pinde plus nutriat. ¶ Suffecerit hic ꝓ pn̄ti dra⸗ gmate psalterij marie super hac cordula. Esuriētes impleuit bonis p notulas cētū. ¶ Porro supsunt lōge plura q̄ certꝫ ex cau sis/ censeo cōueniētius p soliloquiū q̄ p al loquiū nostrū meditāda eē/ vel quātū no⸗ stra psaltes impetrauerit cōtemplāda. Tu interim frater tecū habita. postmoduȝ fiet dum reditus erit nobis / ad cōe colloquiū doctrinalis aptio sup oībus in soliloquio psonatis. ¶ Discipulus. Longanimis expectabo. Finit primus tractatus.

Sequitur alter so M liloqu⁹ multa varietate distinct⁹.

Et sunt ī eo pticule quasi notule cantabiles centene vel vltra ꝓ loco pegrinatōis mee.

m Agnificat aīa mea dn̄ȝ. dū claus so/ ortuli nostri florentis hostio⸗ lo vacamus a seculo. dū nullus obstrepit alienus. Loquar nunc ad cor tuū. dicā. Magnifica p̄cor aīa mea dn̄m. Magnifica qm̄ magnifice fec̄. Esu⸗ riētes eī īpleuit bonis. Dedit nobis paneȝ de celo veꝝ sub vmbraculo sacro sancti eu charistie sacri. Dedit ꝛ nobis abūde om̄ia ad fruēdū in hoc bn̄dicto fructu vētrꝫ tui. O bn̄dictissima femiaꝝ. Fas tibi est o aīa mea fas gl̄iari ꝛ ex toto dicere. Sub vmbra illius quē desiderabā sedi ꝛ fruct⁹ ei⁹ dulcꝫ gutturi meo. Sede igit̄ solitaria. sede ꝛ sile ꝛ leua te sup te. sede p quietē nō p torporeȝ de⁹ implebit desideriū tuū ī bonis/ deside⸗ rabas dilectū ex dilecto. dilectū p amorem amorosissimū. Ecce sub vmbra istius sedes sub sacris eucharistia simbolis. os aperi p auiditatē deuotionis ꝛ attrahe spūm cha⸗ ritatis. Dilata os tuū p desiderij feruoreȝ. Ip̄e b̄m ꝓmissuȝ suū cōplebit illud. Et q̄ bus implebit? Plane fructu ei⁹ qui dulcis erit gutturi tuo ¶ Sit o aīa mea guttur tu um/ sic dilecti tui/ suauissimū Noli cadere in maledictōeȝ taliū q̄les ꝓpha detestatur Sepulchꝝ patens est guttur eoꝝ. Caue ls

tores horridos exaltare crimialiũ sepulcro
rũ. Noli scatere tetris detractionũ. aut q̃
rũlibet spurciciarũ/cadauerosis feditatib⁹
⁊ vmibus. Sit pix scm̃. nitidius oleo le
ticie guttur tuũ. Sit vinũ optimũ. dignũ
dilecto ad bibẽduz ⁊ labijs illi⁹ ⁊ dẽtib⁹ ad
ruminãduz. Expieris certe vicissitudinez
dilecti. q̄ dulcis ẽ gutturi tuo fruct⁹ eius.
Fructus iste si nescis (o aĩa mea) fructus ẽ
triũ seminũ. Tricesimus incipiẽtibus. Se
xagesim⁹ pficiẽtibus. Cẽtesim⁹ pfectis. Se
minat⁹ fuit ĩ terra/nõ exculta vel apta. sed
fuso tm̃modo imbre celit⁹/cũ voto spũssan
cti viuificoq; calore. decoctus fuit meridia
no sole passiõis. Hec tibi nũc velat⁹ nebula
Dixit sapiẽs q̄ in festinatõe nebule ẽ oĩm
medicina. Suscipe lectãtẽ. sede vacãs tibi ⁊
sibi soli. Sentiẽs affirmo quid sapiat vbũ
illud. Et fructus illius dulc. gutturi meo
Gustabis itaq; o aĩa mea qm̃ suauis ẽ do-
minus. gustabis bonũ vbũz eius ⁊ virtu-
tes futuri seculi. credes sapiẽ de se illa pco-
nizãti spũs meus sup mel dulcis ⁊ heredi-
tas mea sup mel ⁊ fauũ. Curres post exhor
tatões. Trãsite ad me oẽs qui ɔcupiscitis
me ⁊ a generatõnibus meis adimplemini
Surge ppterea o aĩa mea. Curre ecce ẽ hic
te dilect⁹ tuus post se. Trahẽtẽ seq̄re. secu-
ra sede sub vmbra sacrox eucharistie vela-
minũ. Expieris sane. gratulabũdaq; cãta
bis. Et fruct⁹ eius dulcis gutturi meo. Gu
stato fructuz dulcis amici tui. ¶ Quid
supest o aĩa mea. q̃d dicis. q̃d speras. q̃d
gemis? Accipio furtiue venas susurrij tui
clamãs introrsus cũ silẽtio. Sitio. Intro-
ducat me rex ĩ cellam vinariã. post cellaria
fructus sui. En ipẽ ẽ vitis vã cui⁹ vinũ ge
nerat vgines. nec solũ generat sz impgnat
Det ipẽ vinũ illud. det bibẽ sobriã ebrieta-
tẽ spũs. Introducat me in cellã vinariam
Quid tibi vis o aĩa mea? Dudũ dixisti p⁹
petitũ osculũ oris sui. Meliora sunt vbera
tua vino. Et iterũ. Mẽores vberũ tuorũ sup
vinũ. Cur nõ vinũ petis? Sed p te/mihi
rñdeo. qm̃ ipẽ tibi ẽ lac ⁊ vinũ. siquidem ⁊
vbera eius sũt botri vinee. loquit̃ q̃z bibi
vinũ cũ lacte meo. Vocat insup. Comedi
te amici ⁊ bibite ⁊ inebriamini charissimi
¶ Docte facis O aĩa mea inuitata nõ ab-
negas. nõ dissimulas. nõ causaris. Dulcis
fuit fruct⁹ eius gutturi tuo. q̃ris sitiẽs ⁊ vo
cata bibẽ vinũ diuine suauitatis post vbera
ɔsolãtis hũanitatis. petis ĩpleri q̃d sequi-
tur. Introduxit me rex in cellã vinariam.
¶ Quid agis aĩa mea q̃ nã hilaritas vult⁹
quis tremul⁹ ⁊ honorus oculorũ nitor. q̃s-
nã oĩs gestus. oĩs alacritas leticia sit ⁊ volu
ptas? Quid siles. q̃d q̃si spasmata stupes?
Vere cognosco q̄ introduxit te rex ĩ cellã
vinariã. ordinauit ĩ te charitatẽ. imo chari
tate vulnerauit te. imo charitatẽ si dici põt
sicut sine mõ. sic sine ordie dedit. Hic mo-
dus dilectõis tue nõ hz modũ. Hic tota
liq̄scẽs. tota collabẽs. tota te nõ sustinẽs su
spirabũda susurrans. Fulcite me floribus
stipate me malis. q̄ amore lãgueo. q̄ vul-
nerata charitate ego suz. Meditor ego me
cũ. dũmõ te talẽ inspicio (O tristis nuper
anxia ⁊ paup aĩa mea) quãta ⁊ q̃lis sit. hec
dextre dei spõsi tui mutatõ mirãs ⁊ ego te
cuz recognosco. Itaq; libet exclamare. O
q̄ bon⁹ ⁊ suauis ẽ dñe ihũ xpẽ spũs tu⁹. q̄
viuus ⁊ efficax s̃mo oris tui. qui ĩ cenaclo
grãdi strato eccl'ie tue syon. panẽ ⁊ vinum
corpalis edulij ɔuerterit ĩ fructũ lucẽ aĩarũ
corpis ⁊ sanguis tui. Siquidẽ s̃mo ille. v-
ba ista q̃ locut⁹ es. spũs ⁊ vita sũt. Vere spi
ritus ⁊ vita. vñ vite talis effectus ẽ exortus
ĩ te o aĩa mea. Quid reliquũ ẽ o aĩa mea. ful
ciata es floribus sctõrũ desideriorũ. stipata
malis ordinatarũ affectionũ. sub expectatio
ne futurorũ pmiorũ. Video q̄ bñ tibi sit. ñ
deserit te collabẽtẽ dilect⁹ tu⁹. Indicat hoc
tuũ velut aure tenuis suspiriũ. Leua eius
sub capite meo. ⁊ dextera illius amplexabi
tur me. Ecce iã fructũ edere nõ q̃ris suauẽ
gutturi tuo. nõ cellã vinariã introire. non
fulciri floribus. nõ stipari malis. sz tota in
totũ lapsa ⁊ collapsa. tota cõplexu suauis
simo. serenissimo ⁊ casto ĩ eius sinu cõsopi-
ta q̃escis. ¶ O q̄ beatus ⁊ efficax ⁊ felix ẽ ci
bus iste fructuosus. Vinũ ẽ viuacissimum
corpis ⁊ sanguis tui xpẽ ihũ. Vñ talis cõ-
parat̃ effectus. talis refectio. talis dormitõ
quies talis in pace in idipm̃. ¶ At vero
q̄ breuis hora Dic obsecro te benigne ie
su (Sic eñi innuere videt̃ aĩa mea) Dic p
amores tuos q̃d sequit̃. Adiuro vos filie
hierl'm p capreas ceruosq; cãporũ/ne suscite
tis neq; euigilare faciatis dilectam/ donec

ipa velit. O ꝙ bñ sibimet ⁊ mihi excidit. si
ue excedim⁹ deo. vbū (o paule) summa sua
uitate refertū. siue sobrij sumus vob̄. vbū
hen erūna miserie repletū. qꝛ replet̄ hō mlͭ
tis miserijs dū redit ad se. dum reddit̄ ipe
ad terrā miserie ⁊ tenebraꝝ. ab illa qua in-
terim quiescebat ī regione vinoꝝ. ¶ Sic o
aīa mea suscitauit te vita immortalis. resor
buit te ad se pondus corpis. Corpus itaq̃
qđ corrūpit̄ / aggrauat aīam. Lāguida p̄r
sus ⁊ vulnerata charitate / vigilas. Tu su
spensa / respectas vndiq̃ forte redeat ad te
dilectus tuus. Cui⁹ adhuc calore tepet. le-
ctulus nr̄ floridus. Dirigis aures ad oēm
sonitū vel flatū seu sibiluz aure tenuis. Si
forte audiat̄ in silentio vox optata dilecti
tui. ? fallor aūt in somnis vigilo. si non ita
res se habeat. Nō em̄ poterit zelotes ami-
cus minus amare ꝙ amica nō impar eē ad
amoris vicissitudinē. Nā audio clamātē
vulnerasti cor meū soror mea. Quid igit̄?
Considerās ego amorē spōsi in celeri redi
tu. laudo pariter vigilātiaz solicitudīs tue
o aīa. Erat adhuc de lōge saliēs in monti-
bus trāsiliēs colles alacer ⁊ hilaris cāticās
pre amore. Sensisti cōtinuo distantis ad-
huc vocē ⁊ exultatōez. Exilisti ilico treme-
facta ⁊ dixisti. Uox dilecti mei ē. supplēdū
quā audio. Uox sonora cuius auditu re-
surgūt mortui. nā qui audierint viuēt. Et
nōne te mortuā īdicas o aīa aut certe mor
tue similē. dum amicus abesse putat̄. Nō
auertas in qt̄ p̄pha / faciē tuā a me. Dat rō-
nem p̄cis. qꝛ similis ero descēdentibus in
lacū. Uox aūt dn̄i dū sup aq̄s ⁊ aq̄s mlͭtas
fantasticaꝝ fluctuātiūq̃ curaꝝ sonuerit. fit
ꝯfestim ipo iubēte. trāquillitas. facit inha
bitare diluuiū tale fluctiuagū. illic sedēs.
illic vtutē pplo suo. spiritali dās ⁊ benedi
cēs in pace. Sed ⁊ intercidit flāmaz ignis /
illecebrose tēptatōis. vitulosq̃ petulantis
supbie licet libani. i. cādidati videant̄ sub
colore boni ꝯcidit obruit ⁊ cōterit. Hec ē
vox dilecti. ¶ Ueꝝ quid agimus: quor-
suz aīa quorsuz abripimur. Referā ego
tecuz secrete inter nos alloquia tractare de
fructu vite. de pane qui de celo descēdit. et
dat vitā mūdo. vox exhortatōis mee hoc
dederat initiuz. Magnifica nunc aīa mea
dn̄m. subiunxerā q̄si p cā vel theorema-
te dicēdoꝝ. qꝛ esuriētes ipleuit bonis. Sȝ
ignoscēduz ē. dāda venia sobrie ebrietati.
quā cella vinaria ꝯpinauit. Imo vere iā ve
nia nil opus ē. qꝛ dignissimo nr̄o p̄batōez
intimiorem opat̄. ondēs in hoc nr̄o sacro
Esuriētes impleuit bonis. Et sic implent̄
vt plenitudinē nō capiāt. desiliāt quasi ru
ptis lagūculis viriū oīm titubāt q̄si qs cra
pulatus a vino pōdē plenitudis spūs / tan-
dem residēt ⁊ quiescūt in idipm. Pondus
meū. amor me⁹. Dic si potes / quātis bonis
impleta est / cui⁹ oportuit caput a leua dile
cti suscipi ⁊ leuari. Hic ē effectus pncipalis
vnus inter ceteros cibi ⁊ potus salutiferi
sacri. ¶ Uidet̄ ne tibi pax defice a se. rapi
sup se. posse ex snīa dicē. Defecit in salutare
tuū aīa mea. Et rursuz. Defecit caro mea ⁊
cor meū Sed ne mala putaret̄ hec defectō
subiunctum ē. Deus cordis mei ⁊ ps mea
deus ineternū. Nōne ps optima quā ele-
git maria. pars de qua gl̄ians p̄s. dicebat.
Dn̄s ps hereditatꝭ mee ⁊ calicis mei? Su-
stollā te sup altitudinē terre ait dn̄s. ⁊ ciba
bo te hereditate patris tui iacob. Propte-
rea idez p̄s. subintulit. Etenim hereditas
mea p̄clara ē mihi. Dicit in alio loco. Pa-
rasti in ꝯspectu tuo mēsaz. Postq̄ premise
rat. Dn̄s regit me ⁊ nihil mihi deerit. Tā-
dem subiūxit. Et calix meus inebriās ꝙ p̄
clarus ē. ¶ Noli deinceps mirari ebriaz q̄
in cella vinaria bibit hunc calicē. Uerūtn̄
qꝛ reperit̄ alius calix inebriās / calix aureus
babylonis putares nil interesse inter ebrie
tatē ⁊ ebrietatē. Audi quid aīa quā intro-
duxit rex pacificus in cellā vinariaz. addi-
dit p munere. Ordinauit in me charitatē
Babylon interp̄tat̄ cōfusio. cōtrariū vero
cōfusioni quid amplius ē ꝙ ordo / ⁊ ordo
charitatis. Charitas em̄ quasi cara vnitas
Unde colligis ꝙ ordo charitatis / est ordo
vnitatis. ¶ Hic assumus o anima. bonū
est hic eē. faciamus hic tria tabernacula si
ue cenacula. q̄ fabricauit ordo charitatꝭ ad
esum ⁊ potum spūalis refectionis sub vm-
braculo spūs obumbrātis. tibi vnum. intel
lectui vnum. menti vnum. vel tibi vnum
p̄rimo vnum. xp̄o vnum. Quid rn̄des aīa
mihi? Nescit forte spūs meus exēplo petri
qd dicat. Bibit ⁊ ipe de cella vinaria. expi-
tur in se ordinatā charitatē. Est nimirum

ordo pariū disparīūq; rer/sua loco vnicui
q; tribuēs dispositio. Erit igit̄ ordo cha-
ritatis. idē qđ ordinat⁹amor. Ordinat̄ au
tem amor ad deū. ad ꝓximū. ad seipm̄ xp̄s
est deus ⁊ ꝓximus sit. Moyses sit̄r int̄ de-
um ⁊ ꝓximū mediator erat. Helyas deni
q; bonuz zelabat vtriusq;. ¶ Decet aīa Q
mea attentōnis trine libēter accipe te q̄
dicunt̄ ⁊ q̄ dicēda parant̄. ¶ Multa sup
hoc triplici tabernaculo vel cenaculo seu
triclinio/scis vbi tractauim⁹sup cātico ma
rie. ponētes spūm nr̄m velut architriclini-
um. te velut in inferiori cenaculo. cor vl' in
tellectū in scđo. mentē in tertio. Proceda-
mus nunc hic ⁊ altera via. tribuant̄ singu
lis vniuersa. Sit vnū cor ⁊ vnā aīa. et vna
mēs. ⁊ vnus simul cū intellectu ⁊ volunta
te ⁊ rōne ⁊ affectu spūs. Oīa siquidē vnuz
facit ordo charitatis. ordo care vnitatis.
Tu anima/sis eadē. qr cor. mens. spiritus.
intellectus. ratio. voluntas. sinderisis. affe
ctus. cū ceteris. Nec hoc extraneū. cum le-
gamus q; multitudis credentiuz erat cor
vnū ⁊ aīa vna; quāto magis vnius homi-
nis in seipō qui habet nihilominus intra
se regnū dei regnū omniū seculoꝝ? ¶ Di-
stribuat ordo singulis in pluralitate. ⁊ vni
uersis in vnitate. fructus ligni vite. fruct⁹
duodecim spūs. quoꝝ p̄cipuus ē charitas
sup̄mus quidē. ideo dulcissimus qr altissi
mus. Distribuat in p̄mis sub ternario fru
ctu suos. Assignet ꝑ relatōez ad deū/ sacri
ficij oblatōez vel hostiā. Assignet ad proxi
mū istā cōiōnē ⁊ amiciciā. Assignet ad se-
ipm̄ totū hoiez viatici refectōnez. ⁊ exitus
ad patriā. ¶ Bene hic dat⁹ē ordo charita-
tis circa bn̄dictū sacr̄m. ⁊ quo ad initiuz. ⁊
quo ad mediū. ⁊ quo ad finē seu terminū
que tn̄ tria/redeūt ad seipā velut in mysti-
cū circulū. vt sit ꝯsūmatio in vnū. Oblatō
siquidē incitata ē in cruce. facta deo sacrifi
ciū. Viaticū. ꝑducit hoiem ad terminum
Cōmunio tenet iterim ꝓximos hic i vnū
¶ O si habeam⁹amicū. ad quē vadamus
media nocte pn̄tis miserie ⁊ dicam⁹ei Ami
ce cōmoda. i. cōmode da mihi tres panes.
O vtinā instātia vict⁹ det q̄tq̄t habem⁹ ne
cessarios. ⁊ esurientes impleamur bonis.
¶ Studiositas nescio an curiositas ordia
ri meditat̄ cuilibet hoꝝ triū/fructus duo-
decim: sub mysticis assignationib⁹ in scri-
ptura. Primo de numero. xij. panū ꝓpo-
sitōis in antiq̄ lege. Scđo de numero. xij.
panū in euāgelio scz septez ⁊ q̄nq;. duplici
refectōe. Tertio de fontibus Helym. q̄si
totidē refectionib⁹. qr nihil ꝓhibet oē qđ
reficit panē dici; Dicit̄ nāq; a pan qđ ē totū
Docat nos hec petitio cū sua glosa. Panē
nr̄m quotidianū. ⁊ supsubstātialē ponit lu
cas. da nobis hodie q̄d mirāduz si fontes
noīauerim⁹ panes. cū de lachrymis testat̄
p̄s. Fuerūt mihi lachryme panes die ac no
cte. Et alibi de cinere. Cinerē tanq̄ panem
manducabā. Bene suggeris ⁊ suades o aīa
mea. suffecerit ista tetigisse ꝓ ordine chari
tatis. proq; iuuamēto memorie/ in studio
meditatōis. Causaz apis ꝑspicuā. Nescit
amor ordinē talem insequi. nescit coartari
Ordo suus est hic ordinem nō s̄uare. Per
git quocunq; rapit. ducit aut impellit| aut
agit spūs. qui vbi vult ⁊ qn̄ vult spirat. nā
⁊ rote sanctaꝝ scripturaꝝ mouebāt̄ s̄m im
petū spūs. Spūs em̄ vite erat in rotis. ⁊ cū
eleuatis aīalibus eleuabant̄ ꝑ contempla-
tionem. cū stātibus stabant ꝑ distinctionē.
⁊ cū ambulātibus ambulabant/per opera
tionem. ¶ Seq̄mur quo rapiat feruor R
spūs Orem⁹ vt olim q̄si rn̄suri deo. Pre
be fili mi cor tuum mihi. vt ita ꝑ mēsura
metri. prebe cor tuū mihi fili rn̄deam⁹. Ac
cipe pr̄ quo vis. fer rape duc age. defluat a
se ⁊ ferueat ad te. Estuet ebria mēs in suūz
cōuersa furorē. Scis aīa q̄d sequit̄ sub tri-
plici similitudine solis nota tibi et mihi.
Arx. pax. fax. dux. lux. frux. rex. q̄z lex. lanx.
Cōcernūt he dictiones triplicate tria diui
nis appropriata/ ꝑsonis. Solicitudinem
interim nocturne vigilie teneamus. soror
aīa dū ꝑuenerit germanus nr̄ cōquesitur⁹
more suo ꝑ dialoguz seu dragmata/ variā-
dus erit sermo. Poterit nihilominus nr̄i
postmodū ꝑticeps eē secreti. Esuriētes im
pleuit bonis. Volēs reficere benignus ibs
bonis/nō qualibuscūq; sed eternis: cibo q̄
nō perit; pane qui dat vitā mūdo: calice no
ui ⁊ eterni testamēti p̄dicabat dicens caro
mea vere est cibus. ⁊ sanguis me⁹ vere ē po
tus. Litigabāt ergo iudei. Cōpescuit eos;
Nolite inq̄t murmurare. Nemo venit ad
me nisi pr̄ meus q̄ misit me traxerit eum.

Mira sentētia tua xp̄e si iūgunt̄ cū altera sit̄r tua. Nemo venit ad patrē nisi per me Dic nobis p benignitatē veritatis tue. q̄lis iste sit circulus.qualis giratio.qual' cir cūitus. Nemo venit ad me nisi a p̄re tra-ctus. Nemo venit ad patrem nisi p te. At vero sic est. Nemo venit ad filiū nisi reple-tus bonis spūssancti. ¶ Null⁹ dat spm̄ sā-ctū filio in diuinis/nisi pr̄. Nō pōt igit̄ ve nire ad filiū nisi cū spū sancto quem dat ei pater. Hinc est oīo xp̄i ad patrem vt dile-ctio inquit q̄ dilexisti me sit in eis ⁊ ego in eis mira circūincessio. ¶ Rursus ip̄e fili⁹ nō redit ad patrē nisi p spm̄ sanctū quē spi rando reddit patri/felici ⁊ inenarrabili id est nō narrāte circulo; dat spūssanctus mē-tem quā inhabitat nūc filio a patre nūc pa tri a filio. ¶ Petebat hūc circulū qui phi-losophans dicebat. Da fontē lustrare boni Sic intelligit̄ illud de sanctis aīabus/ q̄s lege benigna ad te cōuersas reduci facias igne reuerti.i.ignea charitate spūssancti.cō sone ad illud Eccl'. Girat p meridiē ⁊ p-git in circūitu lustrans vniuersa spūs cele stium terrestriū sed ⁊ infernoꝝ q2 flectitur ad aquilonē; motu vel obliquo vel recto. ¶ Ambulāt impij in circūitu sed circa se recurui sunt. Referūt oīa ad se. nihil dili-gūt.nihil agūt. nihil timēt. nihil fugiunt vel odiūt nisi ꝓpter se.q2 se sibi finē statue runt. Sūt gen⁹ sathan qui circūiuit terrā; ⁊ pambulauit eā. q circūit q̄rēs quē deuo-ret. Perambulabat ⁊ ihs hierico.circūibat ciuitates ⁊ castella. Audis ex suis vnū; p-ambulātem in innocētia cordis sui in me dio dom⁹ sue.nā ⁊ dñs in circūitu ppli sui. Circūit igit̄ iustus ⁊ pambulat. s; circa de um. circa centꝝ illius intellectualis spere. cui⁹ centꝝ est vbiq; circūferētia nusq̄ nisi i se. Deserit se iustus.nihil refert ad se.s; ad deū.nihil amat.nihil agit. nihil desiderat nisi ꝓpter deū.imo nec se vult eē vel viue-re vel bene eē/ nisi ad deum ⁊ propter deū. ¶ Intelligis aīa circūitū.⁊ circūitus at tendas effectū. Paupes in se/ diuites in deū.replent̄ bonis.qm̄ veritas ē in circūi-tu suo lumē ⁊ requies. Diuites nō in deū; sed in se/dimittūt̄ inanes.qm̄ vniuersa va nitas oīs hō viuēs. Dormierūt somnū suū. ⁊ nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ in ma-nibus suis. Stulte hac nocte morier̄.aīā; tuā repetēt a te.⁊ q̄ ꝯgregasti cuius erunt? ¶ Querebā aliq̄n paup ⁊ esuriēs. Indica mihi quē; diligit aīa mea vbi pascas. vbi cubes in meridie.volebā pasci cū pascente quiescere cū cubāte. nolebā vagari.i. vane agi/in circūitu impioꝝ.nolebam egredi a ꝯspectu dñi.horrebat animus pascere he-dos fetidos sensuū meoꝝ circa tabernacu-la pastoꝝ ab vnitate diuisorū. Inuitabat me q dicebat. venite ad me oēs q laborātis ⁊ onerati estis.q̄lis heu su;? Pollicebat̄ re pletionē in bono. Et ego inq̄t reficiā vos. O plena refectio. Supaddebat de q̄ete.et inuenietis requie; aīabus vr̄is. Venerat aliq̄n timor ⁊ tremor sup me ⁊ cōtexerunt me tenebre. Ne q̄sierit aliq̄s vn̄? qm̄ vidi iniquitatē ⁊ ꝯtradictōnē; in ciuitate baby lonis ⁊ dixi. Quis dabit mihi pēnas sic co lūbe? He sūt suaue iugū xp̄i ⁊ on⁹ leue. q tot⁹ colūbin⁹ ē.tot⁹ mitis ⁊ humilis corde. Expectabā eū q saluū me fecit a pusillani-mitate spūs ⁊ tēpestate exorās. Velocit̄ ex audi me dñe. defecit spūs me⁹. Defecit p̄ in opia cibi ⁊ pot⁹ in regione lōginq̄ dissilitu dinis horroris ⁊ egestatis. Sic volebā. sic expectabā.sic orabā. Tu vo hō vnanimis. ver⁹ hō.q2 fact⁹ eras vt eēs vnanimis.dux me⁹ ⁊ not⁹/p preuiā sensibiliū cognitōem q sil' mecū dulces capiebas cibos/sacr̄alis de uotōis.cōicatōis.in domo dñi domo orō-nis ambulauim⁹ cū ꝯsensu. Et heu quale nūc ⁊ hic dissidiū? Veniat mors sup illos vn̄ scādalū; tale venit. Descēdant in infer-nū; viuētes ⁊ fundit⁹ pereāt q̄ ad demōes aut si sunt hoīes/vt corrigant̄ ne in infer-nū; descēdāt moriētes. Detru serūt euridi cē meā mētē meā apd̄ inferos. collocauerūt me in obscuris sicut mortuos secl'i. Quere bā elōgare seculū; ⁊ manere in solitudine sed ingēti mole fantasmatum depssus/cor ruit ⁊ durit̄ allisus su;. Dimersit me tēpe-stas aq̄ fluctuantiū; desideorꝝ.absorpsit me ꝓfundū curaꝝ. supest vt vrgeat super me pute⁹ os suū vtriusq; mortis. Sed o tu benignissime de⁹ emitte manū tuā de alto eripe me de aq̄s multis.de lacu miserie ⁊ d luto fecis. Da dexterā misero.⁊ tecū me tol le p vndas. Jube me dñe veire ad te super aq̄s fātasmatū.fac solidū lic͛ etnitat͛ actu͛

ğere. Reputabā cū spū meo. Vñ mihi
talis oppssio. tāta depssio. qui mētꝫ ala
cri volatu. irruētia vndiqꝫ fātasmata. trās-
uolare nō ꝑualeo? Ecce q̄tidie/paup ⁊ esu
riēs. ad mēsaꝫ eius sacrale accedere satago
obedire volo ꝑceptis salutarib⁹ diuina in
stitutōe formatis. ⁊ dico. Panē nr̄m quo-
tidianū da nob̄ hodie. Dat Accipio. Nō
sentio me repleri bonis/dimittor inanis. fa
me. siti. macieqꝫ ꝯsūmor ⁊ labore. ¶ Ubi
ergo vox tua xp̄e. si vocat⁹. si laborās onera
tus. si veniēs ad mēsaꝫ tuā. nō inuenio re-
fectōeꝫ. vtinā nō defectōꝫ. Terret me heu
nimis tua p os ꝓpheticū iprecatio. Dede
rūt in escā meā fel vtiqꝫ fel amaricatōis vi
cioꝝ. ⁊ in siti meā potauerūt me aceto. qd̄ et
acerbū ē. ⁊ frigidū ē. p indeuotōeꝫ. necnō
obstupescere dētes cogit meditationuꝫ. p
abominatōeꝫ. de q̄ ꝓpha. Oēm escam ab-
omiata ē aīa eoꝝ. Ue. ve. ve. q̄d sequit̄ fiat
mēsa eoꝝ corā ipis in laqueū. vsqꝫ ad male
dictōes. xij. quaꝝ neutra tolerabilis ē a re-
proba creatura. Cōsulti⁹ ē mihi p pniam ef
fudere. q̄ curiosi⁹ discutere vel effari velle.
¶ Da btā vgo ꝓphetissa mea. da nūc api-
re mysteriū vbi tui. Esurietes impleuit bo
nis ⁊ diuites dimisit inanes. Mēsa iudeo
rū erat mēsa legaliū. oīm sacrificioꝝ suoꝝ.
oblationū. victimaꝝ hostiaꝝ primitiaꝝ de
cimaꝝ. holocaustoꝝ. vñ implebant̄ sacer-
dotes. Uiuebāt cū ceteris q̄s p talia sctifi-
cari dicebāt. Uenit sūmus pōtifex ⁊ sacer-
dos in eternū ibs xp̄s ꝓm ordinē melchi-
sedech. panē ⁊ vinum obtulit. Fecit cessare
sacrificia cū cerimonijs oībus. nō soluēdo
sed implēdo legē. Nō inquit veni soluere
legē sed adimplere. Trāsijt vmbra figura
rum. lux veritatis emicuit. verificauit xp̄s
qd̄ ꝑdixit. Auferet̄ a vobis regnū dei. ⁊ da
bit̄ gēti faciēti fruct⁹ eius. Relinquet̄ vob̄
domus vr̄a deserta. Hoc imꝑcabat̄ seu ꝑ
dicebat allegatus ꝓpheta. Fiat habitatio
eoꝝ deserta. Cōsonat oīs cetus ꝓphaꝝ su
per ablatōe iugis sacrificij. sup cessatōne le-
galiuꝫ p morte xp̄i. Hoc idē testat̄ effect⁹.
Hoc dedit xp̄s intelligi pendēs in cruce
dixerat. Sitio vt implerent̄ scripture. De-
derunt in escā meā fel. ⁊ in siti mea potaue-
runt me aceto. Uide mirabilē correspon-
dentiā ad ꝓphetiā inductā. Cōtinuo xp̄s

dicit. Cōsummatū ē. quare? qr oīa que d̄
eo scripta erāt/finē habebāt. Ueritas veri
sacrificij/vmbratile ꝯsūmauit. ¶ Hoc in
spū ꝑuiderat. q̄ dicebat. oīs ꝯsūmatōis vi
di finē. finis itaqꝫ legis/xp̄s. ꝓm aplm̄. De-
dit ille mādatū dilectōis latū nimis. latū
ad deū ad ꝓximū. ad amicos ⁊ inimicos:
⁊ ita latū vt ab eo ⁊ in eo pēderet oīs lex et
ꝓphete. qr finis oīs legis dilectio. Tūc ab
latuꝫ ē a iudeis regnū dei. Uoluerunt ꝯsti
tuere iusticiā legis. i. in ea ꝯtinue stare abij
ciētes grām dei nō ꝑstiterūt. ipm velamen
oculoꝝ. ⁊ importabile legis iugū tenere su
per se. ¶ Itaqꝫ regnū dei (dicente Diony-
sio) est oīs finis ⁊ oīs ordinis ⁊ legis ⁊ or-
natus/distributio. Reiecerūt a se quatuor
ista iudei. reijciēdo xp̄m. in q̄. p quē. ⁊ ex q̄.
⁊ a q̄ est oīs finis. ordo lex ⁊ ornatus. Orna
tuꝫ intellige quālibꝫ in re q̄libet inclinatō
nē quā indidit sapiā disponēs oīa suauit̄ i
finē suū. ꝓm legē a deo ⁊ ordinē int̄ se mu-
tuo ꝯstitutos. ¶ Nūquid non o bñdi-
cta in mulierib⁹/notatā olim circa te de
sertionē hāc inuenim⁹. Remāserat puer ie
sus in hierl'm. q̄situs p triduū magni my-
sterij. Inuētus ē in tēplo sedens in medio
doctoꝝ. de lege disputās ⁊ rn̄dēs. Et d̄ qui
bus arbitrādū ē q̄stionib⁹ nisi de tpe aduē-
tus messie. ⁊ scripturaꝝ ipletōe. ¶ Uoluit
ipe benign⁹ filius tu⁹. O vgo benigna vgo
bñ ignita. Uoluit benigne face bona volū
tate sua tibi. deseruit Irālē syon/cū sua hie-
rusalē. Descēdit cū ioseph ⁊ tecum in naza
reth floridā nō vetustā. ⁊ erat subditus vo
bis. in q̄bus mystica iā syon ⁊ hierl'm resi-
debāt. Māsit annoꝝ spacio. xviij. quousqꝫ
baptisma sūpsit anno. xxx. q̄usqꝫ ꝯsūmaret
op⁹ ad edificatōeꝫ celestis hierl'm q̄usqꝫ ac
ceptaret de⁹ sacrificiū iusticie. sacrificiū spūs
ꝯtribulati xp̄i oblatōnes. ¶ Demū in hoc
vnico sacrificio holocaustū ⁊ vitulos typi
co/sup altare crucis imposuit. Introiuit se
mel in sancta sanctoꝝ eterna redemptōe in
uēta. facta ē hostia peccati. Dānauit d̄ pec
cato pctm̄. liberauit eccl'iaꝫ suā ab intolera
bili iugo tot sacrificioꝝ. q̄ neqꝫ ꝑfecta/neqꝫ
plena neqꝫ placita p se erāt. sed nec placita
reputabat ea dn̄s ex bonitate offerētiuꝫ. ꝓ
pter maliciā studioꝝ suoꝝ. Lege Esayam.
psalmos discute. nihil aptius inuenies q̄

reprobatõez ⁊ abominatõez. cum ꝓhibitõ de sacrificiorꝝ. si ad lr̃am (ꝓut accipiebant tūc iudei) referãt; Qm̃ si voluisses ait dauid sacrificiū dedissē vtiqꝫ holocaustis nõ delectaberis. Et alibi. voce dñi. Nõ accipiam de domo tua vitulos neqꝫ de gregibus tuis hircos. cū ceteris sine nūero cadētib⁹ ī hãc sniam. ¶ Sacrificiū nihilomin⁹ expetit dñs sed q̄ le figurabãt sacrificia illa. non lr̃a sed spū. Significauit hec sacerdos nr̄ vnicus/ dū p̄dicaret oblatõez purã pfectaz ⁊ placitaz corpis ⁊ sanguis sui. Uerba que ego loq̄r inquit vobis/ spūs ⁊ vita sūt. Et prius ad samaritanã. Deus spūs ē. ⁊ deum optet adorare in spū ⁊ veritate. Cuz igit̃ o aīa mea sis spūs in carne. quid ꝯueniētius q̄ͣ vt sacrificiū tuū eēt spūs in carne. vel caro in spū p cõicatõez carnis ⁊ sāguīs. Neqꝫ em̄ absqꝫ sacrificio manē debueras in ꝓtestatõez supm̄ dñij qd̾ hz deus sup oīa. p oīa ⁊ in oībus. Sic em̄ describit̃ sacrificiū q̄ͣ ē oblatõ facta deo in recognitõez supmi dominij sui. Sit hec oblatio/ soluz interior in spū. sit exterior in affectu vel effectu. ¶ Sacrificiū sicut ⁊ v̄bū abbreuiatum fecit deus sup terrã hostiã vnã. vnicã. mūdã plenã bonis. plenã effectib⁹ oībus illis ꝓ q̄bus hostia lr̃alis solebat offerri. Si delectationez pctõꝝ petis. Ecce agnus dei. ecce q̄ tollit pctã mūdi. Si grãꝝ actõnez grãs agit xp̄s pr̃i. Si maloꝝ euitatõez. sanat ip̄e nos ⁊ liberat. Quia v̄e lāguores nr̄os ip̄e tulit. Si bonoꝝ ꝯsecutõez celerē. interrogat⁹ latro docebit. qui tpe hui⁹ sacrificij vespini/ audiri meruit cuz iuramēto. Amē dico tibi hodie mecuz eris in padiso. ¶ Uerꝫ dicis (o aīa) sunt ista. iā apud xp̄ianos oēs ita digesta. ita cognita. vt fastidium sit apud plimos vel repetē. vl̾ audire. Uis aliquid offerat̃ nouū aliqd insolitū? Subit illud rabidarū deliciaꝝ ait Seneca q̄usqꝫ eadē? Tales inuenit paul⁹ athenīēses qui ad nihil aliud vacabãt q̄ͣ audire vel dicere aliqd noui. Siles sunt prurīētes aures diuitū. qui dimittunt̃ inanes. q̄ q̊s nõ replet bonis spūalib⁹ vitas. vanitas inquietat. ¶ Sz ecce o aīa. non⁹ rex. noua lex. nouus grex. nouū sacrificiū. nouū testamētū. nõ vituloꝝ sz xp̄i sanguie ꝯfirmatuz. testm̄ hereditatis eterne. ꝓpterea dicit qui sedet in throno. Ecce noua facio oīa. Uis vno v̄bo cognoscē. quid ē nouuz ⁊ solum tale? Eternuz Uetera sunt oīa ⁊ ad interitū tēdunt q̄ sepant̃ ab etno. ¶ Breuis distictõ veteris ⁊ noui sic ⁊ tpalis ⁊ eterni. Noua plane oīa. sz inouatis. noua si lex p spm̄ viuificata fuet̃. Que lex? Audi nouis supuenīētib⁹ vetera ꝓijciētis. Et qd vetusti⁹ veteri hoīe nr̄o f̃m carnē? Quid si sibi nihil sapit nouū? Febricitãs ⁊ excecat⁹ ē mal̄ humorib⁹. q̄r pessimis humorib⁹ replet⁹ est̃ Tolle vetera. noua erunt spūalit̃ oīa. cor. opus ⁊ lingua. ¶ Dabo tibi latissimã nouitatuz materiã. Cõsidera tot varietates sacrificioꝝ oblationū. holocaustoꝝ veteris legis. p̄sertim in leuitico. Tolle nebulas figuraꝝ ab eis. Aufer ab oculis tuis velum qd̾ scissum ē tpe passionis. Confer ad interioris legis spm̄. oriet̃ ꝓtinus tibi sol iusticie xp̄s. Et qui in sacrificio corpis ⁊ sāguinis sui/ noua fecit oīa. pascalē agnū. manna deserti. panē celi. thauros vitulos imolationis. hircū emissarium. passeres. turtures ⁊ colūbas. vinū ⁊ libamina. sal in omni sacrificio. caudã cum capite. neqꝫ mel neqꝫ fermētuz. Deniqꝫ quotidianū bis sacrificium cū matutino vespinū. Oīa hec cuz similibus erūt tibi nouitatꝫ materia. imolabis hedū xp̄m. ꝓ similitudine carnis peccati. sine peccato. Comedes agnuz nõ crudum/ p infidelitatē tuã. nõ coctū aqua/ per curiosaz pbiaz. sed assuz igni; p charitatis ardorē. deuorabis p deuotã auiditatē caput. Siquidē caput xp̄i deus sit cum pedibus humanitatis ⁊ viscerib⁹ sacroꝝ intimis. Os nõ ꝯfringes ex eo. violētia pscrutatõis. Totū qd̾ comedi nõ põt/ p intelligentiã. igni sancti spūs ꝯbures p veneratõnem amorosaz. Sint azimi panes sine fermēto malicie cū lactucis aggrestib⁹ amare ꝯpūctõis. Sint accincti renes p castitatis zonã. sit spei lõganimis bacul⁹ in manibus ⁊ comede festināter. auide scꝫ anhelans et tendēs pegrinus ad patriã. Lini ad extremū vtrūqꝫ postē seu supliminare domus tue vel hostij de sanguie agni. Fit hec linitio sub signaculo fidei ī intellectu ⁊ amoris ī affectu. ¶ Scis hec o aīa mea? scio At nihil ē qd̾ magis suadeã facē d̾ te/ q̄ͣ ip̄az te sacrifices totã deo. Fiet hoc si capti-

uaueris ⁊ q̄dāmō trucidaueris/oēm intel-
lectū tuū in obsequiū xp̄i. oēm affectū in
holocaustū charitatis. Crede ⁊ ama illū
q̄ latet/⁊ pn̄s ē. sis ip̄a placēs hostia. sis rō-
nabile sacrificiū. nedū mane ⁊ vespe sꝫ assi
due nocte dieqꝫ. Inuitata es o aīa ad nu-
ptias ⁊ cenā magni regꝪ in hoc eucharistie
sacro. Noli excusare te. noli tardare assu-
me vestē nuptialē. tādē in nouissimo loco
recūbe. cū illo qui ꝓ te factus est nouissim⁹
viroꝝ. vnde nec reputauimus eū ait ꝓphe
ta euāgelicus. nec erat ei species neqꝫ decor
¶ Habet altare crucis/latitudinē charita
tis. longitudinē eternitatis. sublimitatem
maiestatis. ꝓfunditatē sapientie iudican
tis. Proijce te ⁊ abscōde in hoc ꝓfundo.
⁊ toto nisu pedē crucis stringe amplectēs.
Dic cū fiducia sperāde pietatis. viuit dn̄s
q2 nō dimittā te. Oritur hec virga crucis
ex radice Iesse. qđ interp̄taꝭ incēdiū. Cō-
cremeꝭ hic totū cor tuū o aīa mea. Ardeat
in holocaustū in odorem suauissimū dn̄o.
Dicit ꝓpheta dn̄o de malignis. id est male
ignitis. Pone illos vt clibanū ignis in tē-
pore vultus sui. Dicat idē de benignis. Sit
ip̄i clibanus boni ignis q̄ ē in syon. ⁊ cami
nus eius in hierl'm. Monstruosū nimis
gelicidiū/si nō fluat sicut cera cor tuū. O
aīa mea a facie huius ignis. q̄liter deflue-
bat q̄ dicebat ī cāticis. Aīa mea liq̄facta ē.
vt dilect⁹ locut⁹ ē. Iā habem⁹ nō vocē sꝫ pn̄
tiā. Quid si addiderim⁹ in bonū qđ ꝺ malꝭ
subiūgiꝭ. dn̄s ī ira sua/in ira boni zeli quē
tollit a repudiata. Cōturbabit eos vt sanē
tur. ⁊ deuorabit eos ignis bon⁹ qui dn̄s est
¶ Felix vero deuoratio. Deuoret vtinam
nos totos ignis tuus benigne ihū. Siqui
dem ignis cōsumēs es tu. ⁊ pedes tui sicut
electrū in camino ardēti. Iacuit ad pedes
istos: cōgelata prius maria tota mox in la-
chrymis instar niuis. ad solē feruidū liq̄fa
cta ē. Audiebat siꝭ eloquiū tuū. qđ ē igni-
tum vehemēter. non solū ignitū. sed sicut
oleū effusū nomē tuū in fomētū ardoris.
Ante faciē ardoris hui⁹ q̄s sustinebit? q̄s ē
q̄ se abscōdit a calore ei⁹? Quisq̄s erit infe
lix. ꝯgelatus erit. ¶ Spectat hoc nimis ac-
cōmode mysterio corpis ⁊ sanguis tui ihū
xp̄e. q̄ ꝓpꝭ nimiā charitatē q̄ dilexisti nos/
descēdisti in abyssum incēdij. ¶ Corriget

forte aliq̄s: ⁊ dicet nō te descēdisse. dū mit-
teres hūc ignē in terrā. sed ascēdisse in alti-
tudinē crucis. tp̄e meridiane ⁊ ardentissi-
me passionis tue. Profecto nihil aduersū
est. Quisq̄s descēdit ip̄e est ⁊ ascēdit. Quis-
quis humiliabiꝭ ip̄e est q̄ ⁊ exaltaꝭ. Quis-
q̄s nouissimū locū elegit ip̄e ē cui dicit inui
tans. Amice ascēde supius. Felix nimiū et
sublimis humilitas. Propterea demerge
te o aīa mea/cū nouissimo viroꝝ in ꝓfun-
dū sapiē iudicātis q̄ ⁊ humiles eleuat ⁊ re-
plet bonis. potētes v̄o deturbat ⁊ dimittit
inanes. ¶ Est aliud ex dictis nr̄is qđ sci-
re desiderat anim⁹ me⁹ Quo pacto potest
ignis intus claudi velut in clibano cordis
nr̄i/dū ip̄m deuorat exteri⁹. Grata ꝑsus
hec inq̄sitio. sꝫ gratior inuētio. Ex p̄ietis de
niqꝫ cū sensu gratissima ⁊ ita gratissima vt
nil supra. Hec ē repletio oīs boni. h effect⁹
p̄cipu⁹ eucharistie sacri. v[illegible]i ꝭm Dionysiū
xp̄s ē carbo ignit⁹. imo tot⁹ ignis. ¶ Adiu
uet nos phica positio. Nil em̄ ꝓhibet vel
ab hoste doceri. quāq̄ v̄a phia/nr̄e theolo
gie neq̄q̄ sit aduersa. sed nō ascēdit ad ei⁹
altissima. Tradit phia. q̄ aīa p̄sertim rō-
nalis tota ē in toto cōposito suo. ⁊ tota in
q̄libet ei⁹ pte. tāq̄ in h⁹ sit microcosm⁹. i. mi
nor mūdus. maiori siꝭis. vbi de⁹ tot⁹ ē in to
to ⁊ tot⁹ in q̄libet pte p eēntiā. pn̄tiā ⁊ potē
tiā. ¶ Cōsidera cor hoīs. ⁊ vide q̄m intra
se ē tota aīa tāq̄ ī clibano. Est em̄ aīa ꝭm
phos ⁊ poetas/ignea vis. vel igneus vigor
Diffundit itaqꝫ se p totū cor/tāq̄ infra spe-
rā actiuitatis sue. viuificans ip̄m. Ip̄a ni-
hilomin⁹ aīa/p̄ambit ⁊ circūdat ⁊ cōtinet
exteri⁹/totū cor nr̄m. tāq̄ circūferētia eius
ad extra. dū ē ip̄a eadē tota. sic cētꝝ ad itra.
tota tn̄ indiuisibilis. nō sicut pūct⁹ positio
nē habēs in ꝯtinuo. nec extra se fluēs. sꝫ ali
ter mira v̄tute ⁊ opatōne. qua penetrat. se
diffundens. ¶ Fatemur. Imaginatio em̄
nō capit hoc. sed rō ꝯcludit. ⁊ intelligentia
(si pura sit ⁊ simplex) intueꭍ. Eleuat se su
pra ꝯtinuū ⁊ tp̄s. supra hic ⁊ nūc/tp̄is ⁊ lo
ci materialis. Vis intelligētie vel mētꝪ pu
re. defigit oculos ꝑspicuos. ad hic ⁊ nunc
eui vel eternitatis. Et si nō mō p eēntiam
tn̄ aliq̄n p speculū nitidū ⁊ imaginē. de q̄
aptus. Nos inq̄t reuelata facie supple ab
inuolucris fantasmatū/trāsformamur de

claritate in claritatē tāq̄ a dñi spū. Fit q̄ꝓ pe talis trāsformatio/ ꝑ illapsum scti spūs/ purgātis aīaʒ ꝛ eleuātis in idipm. ¶ Hacten⁹ hec introducta faciūt vt oremus cū ecclesia cui⁹ orōnes eleuantissime sūnt ꝛ tote ignee/ nisi sit frigidū pectus pl⁹ cristallo cōgelatū. Illo nos igne spūssanct⁹ inflāmet addam⁹ ꝛ deuoret. quē dñs nr̄ ihs xp̄s. ad ciam⁹ in hoc sacro. misit in terraʒ ꝛ voluit vehemēter accēdi. Capiet tūc ignea mens cū sūma facilitate. Sentiet cū sūma iocunditate/ quēadmodū de⁹ ē oīa in oībus. ꝛ totus in singulis. cōis oībus. ꝛ vnicuiqꝫ singularis. totus apphensus a q̄libet beato. a nullo ɔphēsus. totus intim⁹. totus extim⁹ totus oīm cētꝝ. totus ꝛ circūferētia. totus stabilis/ dās cūcta moueri. Ad hoc phi conati sūt/ maxie metaphisici. sed sola dei grā ꝛ veritas q̄ ꝑ ihm xp̄m facta ē/ poterit hoc adipisci. tūc ꝑ gr̄aʒ ɔsūmatā. ꝛ hic ī via ꝑ theologiā mysticā. Ualet insuꝑ hec mētis eleuatio mirabilit̄ ad intelligētiā mysteriorū eucharistie sacri. Tradidit enī xp̄s rem a sensibus talit̄ elōgatā/ vt discam⁹ nedū amare sꝫ intelligere ꝛ venerari celestia. secernere materialia a spūalibus. deū a creaturis oībus. vitā eternā a mūdi fluxib⁹ ꝛ caducis calamitatib⁹. Sciam⁹ ꝓinde q̄ alit̄ hꝫ ꝓcessuʒ suū dei ꝓuidētia suꝑ hoīes. aliter suꝑ bruta. Cur ita? Certe vt magis diuine grē ꝛ miraculis innitamur q̄ nature. Nō q̄dē vt tēptem⁹ deū sed vt nouerimus nos ad finē nr̄m q̄ supra nos ē/ nō nisi gratuitis suꝑ naturā miraculis ꝑuenire Hoc qꝛ nō vidit Pelagi⁹ errauit. ingrat⁹ grē dei nō q̄ hō destituat̄ opatōe sua naturali ꝓpria pl⁹ q̄ bruta. sꝫ ad altiora niti dꝫ. ꝛ ī his grē dei totus inniti. ¶ Nota distinctōneʒ hāc de duplicitate opationuʒ/ ꝛ oppositas ɔtra rōnes Augustini ɔcordab. ¶ Uoluit dei sapīa/ spm̄ rōnalē ɔiūgere materie q̄tinus istas nos ɔnexio. doceret/ spm̄ nr̄ʒ cū deo q̄ spūs ē/ facilius ɔiūgi posse. Et q̄nīā ex eisdeʒ gignimur ꝛ nutrimur. incarnata prius dehinc velut impanata vel inescata/ sub spēbus sacri sapīa facta est nutritio nr̄a/ sicut ꝛ formatio. Et qm̄ nutritō ꝓficit sanis ꝛ mūdis. facta est eadē sapīa/ nobis in ꝓbatica piscina. quinqꝫ vulnerib⁹ corꝑis sui. salus mūdatio. ¶ Cor famelicum. cor q̄d aruit qꝛ oblit⁹ sum comedē panē meū. cor durꝝ. cor carneū. cor ad solē iusticie nō liq̄scēs sed obduratū. cor q̄d derelinq̄t aīaʒ meā. ꝛ facta ē sic colūba effraim seducta. Redi nūc ad vocantē te xp̄m in altari. Dic cū p̄s. Introibo ad altare dei. ad de. qui le. iu. meā. Eras nēpe cor vetustuʒ/ priusq̄ emitteret lucē suaʒ. Recreauit te ꝛ inuocauit in tabernaculis eccl̄ie/ detracta pelle vetusta peccati/ defluētibus plumis ad calorē austri. Cōtusa ad petrā xp̄m in abstinētia turuitate nimia rostri. ¶ Grandem nobis fiduciā sperāde pietatis indulsisti benigne ihu. ꝓponēs exēplū filij ꝓdigi. cui tāta celeritate pr̄ occurrit. cecidit super collū. osculat⁹ ē eū. Stolā cito ꝓmā iussit ꝓferri. anulū cū calciamētis dari. Deniqꝫ vitulū saginatū in eplatōeʒ occidi. Cu figuralit̄ es vitul⁹ iste. quē reuertēti de regione lōginq̄ pctī filio vis apponi. ¶ O altitudo diuitiaꝝ sapīe ꝛ scīe dei. O supeminēs scīa charitatis xp̄i. si māsisset apō pr̄em ꝑditus iste filius q̄ typū tenet ade. fugiēs a facie dñi. vitul⁹ ad eplatōeʒ nō fuisset occisus. qꝛ nec xp̄s imolatus fuissꝫ. ¶ Cesset igit̄ o curiositas q̄stio tua. Cur dimisit deus vt peccaret adā? Ecce quātū fructū/ dei sapiētissima bonitas/ elicere sciuit potuit ꝛ voluit ex pctō. ¶ Curre iā o aīa penitens clama p⁹ xp̄m cū chananea Dñe ihu fili dauid miserē mei. Qui si forte a nr̄e comite rogat⁹ vt dimittat te. sileat ꝛ ꝓcedat. irrue festinatōe tota. ꝓueni faciē ei⁹ in adoratōe dicēs. Dñe adiuua me Si rursus opposuerit ɔfundēs te/ q̄ panis filioꝝ nō ē dād⁹ canibus. Rn̄de tota fiducia. Etiā dñe. nā et catelli edūt de micis q̄ cadūt de mēsa dñorū suoꝝ. Tādē mereberis audire. Fiat tibi sicut vis. Filiā tuā (q̄ ē sensualitas lunatica ꝛ a demonio fomitis origīal̄ male torta) inueniēs sedatā ꝛ sedētē ī obediētia rōnis ¶ Cōuiuiū enī si recogites o aīa figuraliter restaurāt. vij. filij Iob cū tribus sororibus q̄libet in diē suū. Sensisti q̄nqꝫ motū reuerētie ꝓfunde. nec nō hūilis ad deū timoris. nō audes p̄ verecūdia sursum oculos attollē. dicēs cū ꝑcussiōe pector̄. De⁹ ꝓpici⁹ esto mihi pctōri. Scito q̄ apō te fecit ɔuiuiū ꝓmogenit⁹ fili⁹ timor in die suo ¶ Sensisti motū pietatis ad deum. ad te

ad ꝓximū.suauē ⁊ letū.mitē. insup valde ꝓfusuz. Hec dies ē sc̄di filij. ¶ Sēsisti esti mo tot miseroꝝ afflictōnes in penis ⁊ cul pis sup filios hoim vel ex ꝓprijs angustijs lnxisti btō sctōq̄ȝ luctu. Hec ē dies tertij fi lij. ¶ Corroborata es in vigore tolerādaꝝ aduersitatū vel in abstinētiaꝝ rigore firma ta. Facta es esuriēs ⁊ sitiēs/satisfacientē iu sticiā. Ecce q̄rtus filius īstaurauit die suo cōuiuiū. ¶ Cōsiliata ē in opibus supero gātis iusticie/castitatis/pauptatis ⁊ obedi entie. Hec ē dies q̄nti filij. ¶ Intellexisti mysteria sacroꝝ. ꝑcipue hui⁹. retulisti oīa que videnť ad eternitatis spectacula. obti nuisti etiā mūdiciā cordis. nedū a pctis. sȝ a fantasmatib⁹ ⁊ curis. Pulcer iste dies ⁊ se ren⁹ ē sexti filij. Sapuit tibi tādē ꝑ oēs sen sus intimos/q̄ suauis ⁊ bon⁹ ē spūs dn̄i gu stātibus eū. vidētibus eū/ audiētibus eum adorātibus eū/amplexātibus eū in hoc sa cramēto. Felicissimū hūc ac btīssimū in ap paratu ꝯuiuij diē/filius septim⁹ habet suū. Bibūť illic vinū septē filij cū tribus sorori bus. cui⁹ q̄lis sit effect⁹ si scire desideras. in sinuabit q̄ dicit. Inebriabunť ab vbertate dom⁹ tue. ⁊ torrēte voluptatis tue potabis eos. ¶ Biberat hāc sobriaȝ ebrietatē spūs pia mr̄ Augu⁹. Monica dū post susceptio nem sacri in publico rapta clamauit. vole mus in celū fideles. volem⁹ in celū. Pulsa ta ⁊ exq̄sita q̄d ita clamaret. Demissa cum vultu voce inq̄t. Cor meū ⁊ caro mea exul tauerūt in deū viuū. Altera quedā ruptis venis expirauit. vini amoris sancti ferre n̄ sustinēs. Felices sunt dom⁹ ille fideliū/per q̄s fiūt ꝑ orbē ꝑ fructū ꝯuiuiū singulis die bus illumiate ꝯuersatōis. ¶ Offert nihilo min⁹ holocausta Iob mystic⁹ q̄m iusticie n̄re nō sunt oīno sincere. Egēt insup ꝑ[?]ua tione. Dēt deniq̄ȝ ꝯsūmatōeȝ accipe ī graꝝ actōe oīs cibus cōiter. ¶ Quos p̄terea fru ctus apponere soleat ī hac eucharistie mē sa spūs sapie. cēseo meditatōi deuotoꝝ po tius q̄ scriptoꝝ expssioni linquēdū. veniāt vacēt. gustēt. ⁊ videbūt. Sȝ neq̄ȝ putādū est nōs ꝯsortes ⁊ cōciues futuros btōꝝ spi rituū ab ipius deseri. dū sedem⁹ ī ecclie cō uiuio. Facti sunt q̄ppe oēs admīstratorij spūs ꝓpť eos q̄ hereditateȝ capiūt salut[?] c⁹ arrā recepim⁹ hic ⁊ pign⁹. Si ad instructio nem cōuiuij ꝑfectā plurima req̄runť diui tes sunt hi spūs ad ampliora. habēt ad vo tuȝ cellaria regis. ꝓferūt de thesauris suis queq̄ȝ voluerit interior hō noster. Petitur ignis ⁊ caminus incēdij. seraphin ardent. Petiť sal ⁊ lumē. cherubin sapiūt ⁊ lucent Petunť sedilia: throni habent illa. Mini strať a sup̄ma hierarchia. q̄r ministrantib⁹ imperāt. Queriť qui dn̄eť in cōuiuio. q̄ vi ute pat. qui ꝑtāte tueať. hec secūda potest hierarchia. Queriť ꝓ inferiori cenaclo q̄ ordo sit in cōuiuātibus/offerūt se principa tus subordināt archangeli. ⁊ angeli subser uiūt. Si fructus defuerint: ascēdamus in palmā crucis appēhēdamus fructus ei⁹. q̄ si solos carpere possumus infimos minus q̄ȝ maturos/distribuit liberaliť de medijs ⁊ sup̄mis chorus ip̄e sanctoꝝ ꝑ ramos in habitans. Exemplūȝ accipe. Ibat ad pas sionē Dorothea virgo. Theophilus q̄dā scolastic⁹ exclamauit ad eam (suspicor irri dens) O dorothea sponsa xp̄i. mitte mihi mala de paradiso sponsi tui. Spopōdit se missurā Iussa flectere ceruicē orariū ꝓ[?]us eximēs. astāti dedit puero q̄ ferret theophi lo ⁊ diceret. Dorothea ancilla xp̄i. mittit ti bi mala de paradiso spōsi sui. Recepit gra tus. applicuit faciei. Sensit continuo vim celici cuiusdā odoris. q̄ repletus ⁊ totus in alterū virū mutatus. repetēs dicebat. Be nedictum sit nomen dn̄i mei ihu xp̄i. Qui mox captus. dire tortus. post occisus. ascē dit in palmaȝ. vbi pleno ore vorat fructus eius. Ceterū quā possumus ad te fiducia cōfugere bn̄dictissima feminaꝝ. Tu mať es eucharistie. q̄r mater grē bone. Tu cla uigera cellarioꝝ regis pacifici. Tu frāgere panē potes/illū petētibus. Tu eplaris q̄ti die splendide nō negabis micas vlcerosis nobis ⁊ mēdicis. quoꝝ tot sunt lingue cla mātes ad tuā miam/quot sunt vlcera/no strā ostēdentia miseriaȝ. ¶ Vox sapie. vox tua est Himiꝝ. q̄r tu nedū sapia ꝑ empha ticam locutōeȝ. sed mater es sapiētie. spon sa. soror. filia. O q̄ amplissimū pandit no bis hec meditatio. ⁊ q̄ amenū ortū. immo paradisuȝ deliciaꝝ tuaꝝ/virgo sapientissi ma. cui⁹ in filio sacramētaliť suscepto. laus omnis terminať. Ego inquit ex ore altissi mi ꝓdiui. Ego mater pulchre dilectōnis.

Ego ſicut vitis fructificaui. cū ceteris i ſa
pientie ꝑconiū numeratis nec finitis ¶ Tu
quaſi oliua ſpecioſa in campis. que modo
naufragio. ramū illum/oliue paterne ꝓtu
liſti iħm xp̄m. ¶ Colligere fas habet ip̄m
in hoc eucharistie ſacro fidelis aīa. fas illū
ferre in ore ſuo, dum veſꝑ mortis aduen-
ens. ſuadebit regredi ad verum Noe deū
qui dum creauit eaꝫ/miſit per aquas ⁊ ter
ras huiꝰ diluuij quatinꝰ bene volādo redi
ret ad ip̄m qui miſit illā. Felix plene aīa q̄
redibit ad veſperē vite ſue/ferēs in ore ſuo
ramū hunc oliue chriſtum. ꝑ ſacramētaleꝫ
ſaltem ſpiritaliter ſuſceptionem.

Sequitur tertia A

partitio. Per ſoliloquiū. cōuerſuꝫ ad ma-
riā. ꝑ notulas qnq̄ginta. ¶ Prima notula
c Contemplationibus tuis dein-
ceps intēdere cupiētes. Nos eſu
rientes cōuertimur ad te eſuriē-
tem olim. Ad te pauperem ſpū
⁊ humilē ancillam chriſti, virgo beata vir
go iam benedicta ꝑ omnes generatōes. Vir-
go nūc eternis epulis ſemꝑ abundātiſſime
plena. Cuius mēs cōtemplata ē multa ni-
mis ſapienter. Tu conſcia ſuꝑ omnes poſt
filiū/ſacramēti huius abſconditi a ſeculis
extitiſti. Ecce pluſq̄ ſalomon hic. Quare?
¶ Dic nobis ꝑ miſerationes tuas dic que
⁊ quanta bona cōtemplabat̄ mens tua cuꝫ
poſt. beneficia tibi ſingulariter exhibita.
tu generalia oībus cecinisti dicens. eſuriē-
tes impleuit bonis. ¶ Narrat Lucas con
ſcius ſecretoꝝ tuoꝝ: ꝙ apl̄i erant cū mulie
ribus ⁊ maria matre iħu. Subdit poſtmo
dum. Quotidie quoqꝫ ꝑdurantes vnani-
miter in templo frangebāt circa domos pa
nem. ſumētes cibū cum exultatōne ⁊ ſim-
plicitate cordis. Eras inter hos ſumentes
cibū haud dubiū. O maria mater iħu ex-
ultabas in ſimplicitate cordis. collaudans
deū. ⁊ hn̄s grām ad oēm plebē. quid ſeq̄t.
Dn̄s aūt augebat qui ſalui fierēt quotidie
in idip̄m. Eſt igit̄ ſalutaris effectus huiꝰ
ſacri. ſalus ⁊ augmentū fideliū quotidie i
idip̄m. Et hec cōtemplatio tua precipua.
¶ Nulla fuit natio: q̄ nō ſacrificiū cēſeret
offerendū illi ſoli quē credebat aut finge-
bat deū ſibi. Sacerdos ⁊ ſacrificiū ē nobis
factus o maria filius tuus. Sed q̄lis ſacer-
dos ⁊ quale ſacrificiū? Exponit apl̄s eius
latiſſime ſcribēs ad hebreos. Non in vitu
loꝝ ſanguine. ⁊ tauroꝝ cede. Hec contem
platio altera. ¶ Contēplabat̄ mēs marie.
quātuꝫ ſe ſacrificiū arbitrabat̄ dauid. q̄n-
tum ſalomon. quātuꝫ omnes priſce legis/
exoluiſſe. ſi multa tauroꝝ ſi agnos abſqꝫ
numero iugularent domino. At nos/ſub
vnica panis exigui ſpecie. ſub modici vini
calice/ſacrificiū abſqꝫ vlla comparatōe pla
cidius in odorem ſuauiſſimū domino cō-
ſecramus offerentes. Et ſiquidē hoſtia ſm̄
litteram. Parua. nitens. ſana. teres. azima
nudaqꝫ ſcripta. Signat hec ſeptuplex con
ditio/nos debere vitia capitalia ſeptem ex-
cludere. ¶ In paruitate ſuperbiam. In ni
tore inuidiam. In integritate iram. In ro
tunditate volubili/ accidiam. In azimo
furfur auaricie. In mundicia feditatē lu
xurie. In ſcriptura hebetudinē gule. Gra
cias tibi virgo beata que talem nobis ho-
ſtiam ꝓtuliſti. Gracias filio tuo qui nos
a iugo legis intolerabili liberauit. Ve tē-
ptātibus inducere rurſus ſuꝑ ceruices cre-
dentiū illud iugū quibus ſe paulus cōſtā-
ter oppoſuit. ⁊ apoſtoli ꝯſenſerūt. ¶ Cō B
templabat̄ maria. quēadmodū fuit tē-
pus ante paſſionē. dū legalia currebāt fru-
ctuoſe in populo iudeoꝝ. Fuit tēpus poſt
paſſionē vſqꝫ ad ꝑfectam p̄dicationē euan-
gelij ꝑ iudeam. dū erant ꝑmiſſa q̄uis inu
tilia. quatinus mater ſinagoga cum hono
re ferretur ad tumulū. Fuit tempus tertiū
quo temerator materni ſepulchri reputan
dus eſt ⁊ a fide alienus qui legalia vel ob-
ſeruat vel obſeruāda contēdit. Libenter ꝓ
fecto nos credentes de gentibus/ caremus
iugo tali. libenterqꝫ in hoc ſacrificio puro
facili ꝑfectoqꝫ gloriamur. Non ſumꝰ igrati
gratie dei. Iuſticiā eīm ꝯſtituere volumus
ſed ꝑ grāꝫ ſperamus ſaluari lōge cōfiden-
tius q̄ illi ꝑ legem vt interim de ſacrificijs
execrādis gentiliū ſileamus. Cōgregauit
nos deus in vnā eccl'iaꝫ in cōionē ſcōꝝ
vnā. dans remiſſionē pctōꝝ Itaqꝫ ſub fide
articuloqꝫ vnius eccl'ie catholice cōprehē-
dit cōicatio ſeu cōio oim ſanctoꝝ. Eſt eīm
eccl'ia ꝯgregatio ſeu potiꝰ ꝯuocatio fideliū
viatoꝝ. ꝓ ut accipit a triūphante diſtincta

Est insup ecclia otinēs cōionē sctōꝝ.i.sacro
rū.p q̄ nimiꝝ sacrā fit remissio pctōꝝ. Ces
sat igit̄ qd̄ nōnulloꝝ. Cur de eucharistia
sacro nō fact⁹ ē in simbolis articul⁹. factus
qppe ē sub cōione sctōꝝ.i. sacroꝝ. Inter q̄
p⁹ sacrm̄ baptismi istud sacrm̄ fuit p̄dicatū
⁊ vsu otinuo diuulgatū qd̄ ⁊ antonoma
tice cōio vocat̄ ¶ Cōtēplabat̄ hec cōio
nē ⁊ sapuit mēs marie otinuādā p gene
ratōes vsq̄ ad osūmatōez seculi. q̄ si ñ mu
tabit̄ hoc sacrificiū. vtiq̄ nec sacerdotium
xp̄i.nec lex mutabūt̄. ꝯ Joachim. ⁊ seq̄ces
eius: nouā spūsscti legē in euāgeliū eternū/
dānabilit̄ ꝓmittētes. ppterea dr̄ hora no
uissima tps legis xp̄i.qm̄ altera ñ succedit
¶ Cōtemplabat̄ mēs marie oferēs iugit̄ i
corde suo.queadmodū xp̄i corpus otentū
nō solū signatū sub spēbus panis ⁊ vini: ē
vera res hui⁹ sacri. Est insup signū seu sa
cramētū totius corpis mystici q̄ ē ecclesia
catholica tā militās q̄ triūphās. cuius ca
put xp̄s ē. xp̄i aūt de⁹. Corp⁹ xp̄i. ⁊ si nō vi
deat̄ ē tn̄ de se signū visibile. Gr̄a vo vniēs
fideles in vnū corpus ⁊ spm̄/ causat̄ a xp̄o.
¶ Cōtemplabat̄ queadmodū in oi sacri
ficio altaris/ dat̄ spōsus xp̄s/ ecclie sponse
sue. dat̄ caput mēbris a q̄ suscipiūt influē
tiā pfectōis s̄m mensurā vniuscuiusq̄ mē
bri. quisq̄ pueniāt ad mēsurā plenitudis
xp̄i. ¶ Cōtēplabat̄ oēz hoīez viatorē/ signi
ficari sub h⁹ sacro q̄ ad sufficiētiā sacrificij.
nō tn̄ q̄ ad finalem efficaciā nisi tm̄ electi.
¶ Cōtēplabat̄ hoīm cōionē sub mlti
plici dr̄ia. Est cōio nature a q̄ null⁹ exci
pit̄. Est cōio s̄z aptitudinē ad gl̄iam. ⁊ ab
ista null⁹ viator excipit̄ qr de⁹ vult oēs ho
mines saluos fieri. Est cōio p̄destinatōis
⁊ grē final'. ⁊ ab illa oēs reprobi viui ⁊ mor
tui excōicāt̄ vl' excipiūt̄. ¶ Cōtēplabatur
cōionē aliq̄ eē i gr̄a. i merit' s̄m pn̄tē iusti
ciā tm̄mō sic aliq̄ erat excōicatō s̄m pn̄tē
iustitiā. ⁊ demeritū. Rursus aliq̄ erat s̄m
pn̄t' ecclie extrinsecū iudiciū. p snias irregu
laritatū ⁊ excōicationū iniciata. ¶ Contē
plabat̄ q̄ i oblatōe sacri i vt erat sacrificiū:
null⁹ viator quātūcūq̄ puersus vl' excōica
tus/ erat excipiēdus ab offerētis affectu ca
ritatiuo. ex q̄ erat capax btitudis. Sec⁹ de
excōicatōe iā dānatoꝝ. hinc orat ecclia q̄
hoc sacrificiū sit absolutō scelerꝝ. ⁊ remissio

oīm delictoꝝ. q̄tinus p sacrificij vtute pec
catores reuiuiscāt. ⁊ ad vitā grē reuertant̄
Cōtēplabat̄ q̄ ecclie iudiciū poterat arcē
sacerdotes offerētes sacrificiū. ne p expssaz
ecclie orōnem oprehēderent excōicatos ab
ipa. Noluit tn̄ nec debuit phibere chari
tatis interiorē affectū vt dictū est. ppterea
forte fuit institut⁹ mētalis mod⁹ orādi per
memēto. ¶ Cōtēplabat̄ q̄ horrēda eēt ex
cōicatio. ⁊ q̄ timide ferēda ⁊ timidi⁹ susti
nēda. q̄ faceret hoīez ab hac cōione saluti
fera sepatū. ¶ Cōtēplabat̄ q̄ in rōne sa
crificij petit sacerdos q̄slibet associare nō
phibitos ab ecclia ⁊ ei⁹ pia intētōe. Vn̄ sic
oblatio xp̄i fuit singularis ꝓ omib⁹ ita fuit
cōis ꝓ q̄libet singl'ari. Hec otra timidos
auaros i spūalib⁹ q̄ q̄rūt appropriare ea si
bi/ qb⁹ nō est liberalitas hui⁹ sacrificij satis
nota. ¶ Cōtēplabat̄ q̄ lz vna missa suffici
ens eēt de se. sicut ⁊ passio xp̄i ꝓ saluatione
oīm viatoꝝ. Nihilomin⁹ i rōne satisfactio
nis ⁊ p̄cij/ plus valebāt pl'es misse q̄ vna. ⁊
pl⁹ vna ꝓ vno q̄ ꝓ multis. s̄m ordinē diui
ne sapie. q̄ dat oib⁹ mēsurā numeꝝ ⁊ pōd⁹.
Scit aūt ipa btā nūc in vbo/ mēsurā hāc in
ezechielis mēsuratōne figuratā. nos nesci
mus. ¶ Cōtēplabat̄ q̄ exēplo xp̄i/ poterat
sacerdos offerre sacrm̄ ꝓ pctīs alioꝝ q̄nq̄
cū pl'i merito/ q̄ si ꝓ se solo celebraret. nec
se tn̄ nec aliquē debz excipe. nisi mō dicto:
nec singl'r appropare. Propt'ea stulte agūt
qui volūt missas dicē s̄m intētōes suas q̄
si venales et mercenarias ⁊ auaras. ⁊ non
s̄m intētōez ⁊ traditōez ecclie liberalē pla
ne. nec sunt audiēdi. ¶ Cōtēplabat̄. ⁊ ita
seruabat charitas marie. vt sacrificiū intus
offerret nō nisi deo. nec ad aliquē se obliga
ret q̄si ꝓ vice gratuitoꝝ oblatoꝝ. Jam em̄
videret̄ simoniaca mercatio. sed nō p̄mo
mō. dum sol⁹ deus ē p̄ncipalis terminus.
¶ Cōtēplabat̄ q̄ titul⁹ solus secur⁹ ⁊ mū
dus a simonia vel turpi q̄stu. in receptōe
tpaliū p sacerdotes/ ē titul⁹ sustētatōis mi
nistri seu sacerdotis celebrātis. Quis super
re/ lōgus alibi de solicitudie eccl'iasticorū
tractat⁹ ē habit⁹. ¶ Contēplabat̄ q̄ titulo
generaliter q̄druplici/ q̄libet psona viatrix
tenet̄ offerre sacrificiū hoc ipi deo. saltem
spūaliter in sui cordis altari. Primo ratio
ne charitat' ad se. Scd̄o titulo rōe osorcij

ad oēm hoīem capacē btitudinis. Tercio rōne bn̄ficij suscepti sit ī bonis fortune. sit in bonis nature. sit in bonis grē. Quarto rōe grāꝝactōis deo ⁊ sctis oib⁹ ꝓ bn̄ficio tāti sacri cū ceteris. ꝯplacēt beniuole recolēdo. ¶ Cōtēplabaꝫ ꝙ vltra titulos istos obligabāꝫ sacerdotes. titulo suscepti tāti sacerdotalis officij. vt possint gl'iari cum aplo. Grā dei in me vacua nō fuit. Cū ei crescūt dona / rōnes etiā crescūt donoꝝ. diuersimode tn̄ ꝓ q̄litate circūstantiarum. ¶ Cōtēplabaꝫ quēadmoduꝫ xp̄s lauit pedes aploꝝ añ ꝯstitutionē hui⁹ bn̄dicti sacri. ⁊ añ ministrationē. in signū ꝙ solis mūdis dꝫ tradi. ⁊ mūdis celebrari. dicente aplo. Probet autē seip̄m hō. ⁊ sic de pane illo edat. Nota sunt q̄ sequunꝫ. sed ꝓ multis horrēda. ¶ Contēplabaꝫ ꝙ ad celebrationē ⁊ susceptionē taꝫ sublimis sacri nullus de se dign⁹ est. qꝛ nec ex meritis, q̄ incerta ⁊ sepe vana ⁊ sordida sūt. nec ex officio. qꝛ iuste ⁊ sancte q̄ sancta sunt exequeris. Hinc fuit tāta apud multos reuerentia ꝙ sacerdotes esse fugerūt. legiꝫ hoc de sancto Marco ⁊ de nonnullis heremitis. ¶ Cōtēplabaꝫ ꝙ stāte ꝯscia bn̄ sibi ꝯscia de nō īpedimēto peccati mortalis vel irregularitatis vel excōicatōis vel scādali: sacerdos laudabili⁹ faciebat celebrādo mōꝛ tpe ꝯstitutis ab ecclia ꝙ̄ ꝓpter solā reuerētiā abstinēdo. ⁊ hoc ceteris parib⁹. Rōnes poterūt infra tradi. ¶ Contēplabaꝫ quēadmodū staret aliquē sacerdotē vel alteꝝ cōicantem eē realiꝫ in pctō mortali ⁊ extra gratiā. vel in excōicatōe ⁊ tn̄ non peccabit nouiꝫ in celebrādo vel cōicādo. Non negaꝫ tn̄ qn̄ sp̄ sit in pctō. sꝫ nō peccat nouiꝫ in h° actu suo. Valet hec ꝯtēplatio ꝓ scrupulosis. ⁊ hꝫ locū qn̄ facta est examinatio ꝯscie ꝑut solet in talib⁹ fieri bona fide. de recolēdo ⁊ amouēdo oē pctm̄ ⁊ impedimētū ꝑnūc nō occurit. ¶ Contēplabaꝫ ex intēde maria ꝙ ad nō indigne celebrādū seu cōicandū / sufficit ꝯscia ꝓbabilis ꝯiecture: ꝙ nullū ꝑtunc hꝫ īpeidmētū nec̄cio vetās vel arcēs ad celebrādū vel cōicādū. Et h° iterū ꝯ̄ scrupulosos ꝯsolatoriū ē documentum. ¶ Contēplabaꝫ ꝙ a tāto bono. tam honesto tā vtili de se ⁊ delectabili / nō erat ꝑnāgus vel arcēdus hō sine magno ⁊ legitimo impedimēto vt ꝓ immūdicia corporali sola / q̄ mortali pctō iūcta nō ē / scandalo tn̄ rōnabili nō iminēte. Lōgus eēt h̄ ꝓcessus de leprosis, de mēstrua patiētib⁹, vel emoroides. vl' pollutōes ī somno cū ceteris. Rō oīm ē. qꝛ nō est afflictio dāda afflictio. sꝫ ꝯsolatio. Rō alꝫa. qꝛ cib⁹ iste magis ē spūs ꝙ̄ carnis. q̄ nec carnalib⁹ sordib⁹ in se vl' ex se maculaꝫ. Eleuet ī hac ꝯsideratiōe deuotō fideliū sursū corda ¶ Cōtēplabaꝫ magnificās aīa Marie dn̄m cū exultatōe spūs ī deo salutari suo. quēadmodū pn̄tialiꝫ erat in hoc sacro iste cui ministrāt milia miliū ⁊ decies centena milia assistūt ei. Nō ita tn̄ / ꝙ oēs dimisso empireo celo / assisterēt huic ī tris sacro nisi ꝑm ordinatōnē dīne sapīe cū bn̄placito creatoris ¶ Cōtēplabaꝫ nō eē indignū sꝫ dignissimū videri angelicis spiritib⁹ visitare pn̄tialiter ecclesias in q̄ celebraꝫ vel seruaꝫ eucharistie sacr̄m. Exēplū hui⁹ figurale fuit in scala Jacob. ⁊ ī mōte synai. qn̄ data ē lex p angelos ī manu mediatoris cū sil'ib⁹ ml'tis. ¶ Cōtēplabaꝫ quāta erat patiētie xp̄i ꝙ̄ta angeloꝝ btōꝝ hic assistētiū dū tolerāt indignitatē ꝯtrectātiū hoc sacr̄m. Cū illi tāta seueritate puniebāꝫ accedētes ad mōtē synai. Vn̄ ⁊ bestia si tetigissꝫ mōtē obruebaꝫ lapidib⁹. Sepe āt p̄t in h° sacro ꝯq̄ri xp̄s. Man⁹ tradētis me / mecū ē in mensa. Et illud. Juda osculo filiū hoīs tradis. Nihilominus ex peccatis taliū elicit deus bona in salutē electoꝝ sicut ex bonis dei mala pctōres eliciūt. ¶ Cōtēplabaꝫ ꝙ h° sacrificiū dabat gloriā deo in excelsis et in t̄ra pacē hoīb⁹ bone volūtatis. letificabat angelos. liberabat purgatorio detētos. vt eoꝝ pena breuior sit aut leuior. Viatorib⁹ impetrabat. nūc ꝯuersionē ad gratiā. nūc ꝯseruationē in grā. nūc ꝯ̄ mūdi picula firmamētū. nūc angeloꝝ custodiā ⁊ refrenationē tēptatoꝝ. ¶ Cōtēplabaꝫ ex his ⁊ sil'ibus effectib⁹. laudabili⁹ eē ex amore sacri. et ꝯfidētia mie dei sepi⁹ accedere ꝙ̄ ex tiore vl' scrupulis diu se ab eodē sacro qdām mō excōicatū facere. q̄ nec se exponit picu-lo q̄ nō hꝫ certitudinē de legitio īpedimēto ⁊ accedit. quēadmodū supra notatū ē. Sꝫ ⁊ stulte⁹ illi⁹ timor ē. vel reuerētia min⁹ prudēs q̄ ad dn̄m seuocātē ⁊ iuitātē nō ac

redit sꝫ ꝓcrastinat. sed dicit corui cras cras
cras. Sepe demū fit illud. Qui nō ē hodie
cras minꝰ aptus erit. ¶ Cōtēplabaṫ tales
q̄ nolūt accedere nisi sint actualr̄ deuoti ꝛ
feruidi. silr̄ agere q̄si frigidus nolit ad ig-
nē ꝓximare/ nisi prius calidus sit. nec sordi
dus nisi sanꝰ. Si tn̄ iste viuēs nō mortuꝰ
ꝑ mortale q̄ ꝯfidit accedere. alioquin si sit
mortuꝰ/ nō recipit emolimēta viuoꝝ. nō ē
ꝯditio mortuoꝝ vt comedāt. ¶ Cōtē
plabaṫ maria etiā se ex se neq̄q̄ esse di-
gnā. excelsior sup oēs. Dicebat igiṫ cū aplō
Venit deꝰ saluos facere pctōres q̄ꝝ prima
ego sum. Sed miam in p̄seruatiua sctifi-
catōe ꝛ redēptōe ab oī pctō etiā originali/
ꝯsecuta sum alioquin etiā natura filia ire
fuissem sicut ꝛ alij. Solus ꝛ vnicus filius
meꝰ. neqꝫ pctm̄ neqꝫ necessitatē habuit ꝯse
quēdi pctm̄ p̄uilegio singulari. qꝛ singula
riter ex spūsctō natꝰ. ¶ Cōtēplabaṫ aliq̄n
cōicātes secū ī eucharistia pctōres eē forte ꝛ
pctōres sciebat esse aliq̄s q̄ sacrm̄ ministra
bāt/ q̄lis fuisse putaṫ septimꝰ dyaconorū
Nicolaus. Sed nō cessabat ob hoc nō re-
fugiebat nō se excōicabat. i. extra cōicatio
nē se ponebat. Sciēs ꝛ recolēs dictum filij
sui q̄ sumiṫ in hoc sacrō. Veni pctōres sal
uos facere. dū phariseoꝝ falsa iusticia in-
dignareṫ. exprobās ꝛ dicēs. hic pctōres re-
cipit. Et iterū ad discipulos. Quare cū pu
blicanis ꝛ pctōribus mādu cat magr̄ vester?
Sed neqꝫ xp̄s ꝓhibuit iuda ꝑ abnegatio
nē cibi sui. ¶ Cōtēplabaṫ amplius ꝛ ꝯple
ctabaṫ amplissimo sinu charitatis/ oēs pec
catores t̄re/ publicanos ꝛ meretrices. q̄les
sepe p̄cedūt in regno dei. Clamabat vali-
de cū lachrymis/ intra in tēpluꝫ cordis sui
se cōnumerās. exēplo danielis. Pctōres. te
rogamus audi nos. Miserere nr̄i ƀm ma
gnā miam tuā. qꝛ pctōres magni sumus.
Et ƀm multitudinē miserationū tuaꝝ. qꝛ
multi sicut inspicis sumꝰ. Exēplū itaqꝫ de
dit nobis q̄ tūcūqꝫ videamur iusti/ vt quē
admodū illa fecit ita ꝛ nos faciamus. Ne-
mo aliū iudicet. nemo dānet. sed solū ꝑ ec-
clesiā suā ꝛ suos dānet deus. Coruꝰ fuit q̄
pascebat helyā. Prescripsit formā orōnis
excipiēs nullū q̄ dicere iussit. pr̄ nr̄. nō meꝰ
dimitte nobis debita nr̄a. nō mea. ¶ Cō-
templabaṫ fieri q̄n̄qꝫ vt rex introduceret

questorē in cellaria sua: collaturus bona/
dū ꝓ plribus ꝛ maioribus indigētibus ex
ponit se q̄rere. Siquidē vbi abūdauit de-
lictū supabūdat ꝛ grā. maior q̄ꝫ miseriarū
abyssus abyssum fortiꝰ inuocat miarum.
¶ Cōtēplabaṫ ꝛ assumebat hmōi sacrm̄
q̄si hora sua esset q̄ trāsitura erat/ ex hꝰ
mūdo ad patrē vel post desertū ad t̄rā pro
missionis. comestura de fructibꝰ. Reuolue
bat aīo tota celeritate oīa noua ꝛ vetera de
thesauro cordis sui/ q̄ ad deuotionē ꝛ venē
rationē ꝛ laudē ꝛ iubilū cū exultatōe spūs
ꝓuocabāt. maxīe oīa q̄ cepit iesus facere ꝛ
docere singulariṫ secū ꝛ vniuersalr̄ cū oībꝰ
ꝑ totū vite cursuꝫ ab introitu in exitū ꝛ vs
qꝫ in seculū. O quantā q̄ vberē vides aīa
xp̄iana mariā tibi ministrasse materiā ꝯtē
plandi. Expgiscere igiṫ oculos api. aures
erige. cor dilata. ꝛ excipiēs eucharistiā cla-
ma. Fasciculus mirrhe dilectꝰ meꝰ mihi in
ter vbera mea ꝯmorabiṫ. Fasciculus vtiqꝫ
ꝑuulus mole sꝫ v̄tute imēsus. Dic ex snia
hoc ē sensu vel sentimēto intimo: Oia po
ma diuinaꝝ scripturaꝝ noua ꝛ vetera dile
cte mi seruaui tibi. Et vn̄? qꝛ dedisti mihi
de tuo tibi reddo. Talis mihi certe es. q̄lē
te fideliṫ recogitauero. Infans puer iuue-
nis p̄dicās. sanās. moriens. resurgens. re-
gnans. ¶ Cōtēplabaṫ susceptionē eucha
ristie. / q̄si filiū audiret ex cruce dicētē sibi
q̄ latroni iurauit. Amen dico tibi hodie
mecū eris in ꝑadiso. Siq̄dē grā dei (testi-
monio sapiētis) est ꝑadisus in bn̄dictiōi
bus. Et vbi grā/ si nō eucharistia q̄ ꝑ excel
lentiā bona grā nuncupaṫ? ¶ Porro grā
dei vita etn̄a. s. vita ꝛ pax. Est āt ī euchari-
stia pax nr̄a xp̄s. Cōpleṫ ḡ saluatio tua o
paule totiēs posita ꝛ a Johe ꝛ Petro silr̄.
Grā vobis ꝛ pax. Quid grā ꝛ pax nisi grā
pacifica? Et si pacifica: nō ē impedita. De
ductū v̄o prius hēs q̄ ꝑadisus ꝛ etn̄a vita ē
fruitio dei ƀm habitū grē nō ipedita. p̄sen
tim qn̄ ē ꝯsūmata. ¶ Cōtēplabaṫ cū exul-
tatōe spūs eucharistiā ī tēplo iubilā sqꝫ di-
cebat. Suscepimꝰ deꝰ miam tuaꝫ/ ī medio
tēpli tui. Suscepimꝰ olim miam hanc visi
biliṫ. me p̄ntāte symeone recipiēte anna ꝓ
phetāte. Etenī deꝰ meus mīa mea. Susce-
pimꝰ hāc eādē sacraliṫ q̄tidie si volumus
in medio tēplo cordis nr̄i. Itaqꝫ tēplū dei

fumus. Nō queramus sapiam accusantē.
nō iusticiā dānantē. nō potētiā punientē s;
miam absoluētē. Suscipim⁹ eā sacralit̄ q;
tidie mirabilia i excessu facietem. Facit de
sapia accusāte aduocatā. de iusticia dānāte
absoluētē. de potētia puniēte ꝓtegentē ⁊ li
berantē. Siqdē factus est nobis xp̄s a deo
sapia. iusticia. scīificatio. redēptio. via veri
tas ⁊ vita. ¶ Cōtēplabat̄ existentiā mi
rabilē filij in hoc sacro quē visibilit̄ tra
ctauerat cū blādicijs ⁊ osculis suauissimis
in gremio corridētē. Credebat hoc idē si
bi licere nunc. q̄uis alio mō s; nō minori
merito. Osculat̄. tāgit. ⁊ qđ sibi tūc nō li
cuerat corꝑalit̄ / māducat ⁊ bibit ⁊ accipit
vitā. Nā q̄ māducat me inqt ⁊ ipse viuet
ꝓpt̄ me. Grādē rē tibi o aīa xp̄iana grādē
nimis estimasses si v̄go bn̄dicta posuisset
olī filiū suū i gremio tuo. Si ꝯcessisset am
plexū ⁊ osculū. S; hēs h̄ rē suo miraculo ⁊
merito grādiorē. Eya nc̄ o aīa cāta cātica
cāticoꝝ. q̄ suspirabūda petebas. Quis det
mihi te fratruelē meū sugentē vbera mr̄is
vt iueniā te solū foris ⁊ deosculer te. ⁊ iam
nemo me despiciat. Ecce foris ⁊ vere foris
a nemine visibil'. dat se solū tibi. dat vt os
culeris eū. fac qđ seq̄t̄. ¶ Apphēde eū ⁊ i
troduc i domū ꝯscie tue q̄ est domus sapie
mr̄is tue. Illic docebit te. Da ⁊ mihi potū
ex vino ꝯditū deuotōis tue. Da mihi mu
stū malogranatoꝝ tuoꝝ / feruide dilectōis
¶ Cōtēplabat̄ in eucharistia. q̄ nō ē h̄ lo
calit̄ corpus filij sui. Nō em̄ poss; trahi li
nea visualis a corꝑe xp̄i vt h̄ est sacralit̄ / vs
q; ad oculū ⁊ ecōuerso. Credebat ꝙ ꝑ ꝯco
mitantiā erat aīa in corꝑe. silr̄ cū sanguine
⁊ cū deitate. S; nūqd ꝑ ꝯcomitantiā erāt
illic dū ꝯsecrabat̄ tp̄e cene vestes sue. nūqd
aer circūstans corp⁹ ⁊ vestes? Curiositas
aut studiositas hoc inq̄rit. vt deducat ꝙ i
hoc sacro / ꝑ ꝯcomitantiā s̄t oēs āgeli / oēs
scti. Et tu b̄tissima v̄go. imo sub breui v̄
bo tot⁹ mūdus. siqdē deo canit̄. Pleni sūt
celi ⁊ t̄ra glīa tua. Orat eccl'ia patrē vt ve
niēs fili⁹ tu⁹ cū oībus sctis / paratā sibi iue
niat māsionē. ¶ Cōtēplabat̄ corp⁹ veꝝ
filij sui sacrm̄ eē corꝑis sui mystici. Si
gnat igr̄ h⁹ sacrm̄ / totā ecclesiā electoꝝ etiā
ex vi sacri. Nō tn̄ dicim⁹ ꝙ ꝯtineat̄ h̄ tota
eccl'ia sub sacro. Cōcedim⁹ ꝙ xp̄us hō est

vbiq; ꝑsonalr̄. q̄ videl; ꝑsona xp̄i. verbū
dei ē vbiq;. Nō tn̄ ꝯcedim⁹ ꝙ xp̄s sit vbi
q; corꝑalit̄ dimēsiue. s; tm̄ i celo ⁊ sacralit̄
in tēplo. Logica h̄ opus est. vna ex ancillis
sapie si nolum⁹ maleloq. ¶ Cōtēplabat̄
iō dici corp⁹ xp̄i i hostia. q̄ ꝯuersa erat i se
spēbus hostie reseruatis. Vn̄ ꝯn̄s ē si xp̄us
apparuerit hic aliqn̄ sub spē pueri vel cru
cifixi si debeat credi ꝙ sit ibi xp̄us. opt̄et ꝙ
spēs hostie remāserint alioqn non erit ibi
xp̄s sacralit̄. s; nec vr̄ localit̄. cū talis n̄ sit
in celo stat⁹ ⁊ statura. Caueat igit̄ sibi cu
riositas inq̄rēdi miracula. Caueat vicina
leuitate. tales protinus adorare visiones.
Meminerit de martino cui spūs nequa;
trāsfigurat⁹ apparuit i specie xp̄i q̄ angelus
ē magni ꝯsilij. nedū angel⁹ lucis s; lux an
geloꝝ. ¶ Cōtēplabat̄ existētiā filij sui vi
uaci⁹ ꝑ intelligentiā q̄ ꝑ solā fidē. ⁊ nullo
mō imaginationē admittebat. imo nec rō
nē. Percipiebat insuꝑ p̄n̄tiā ei⁹ ꝑ amoris
sentimentū ⁊ ꝯplexū. Quāto v̄o sit ꝑspica
cior oculus intelligētie q̄ imaginatōis vt
rōnis / metaphisici tradiderūt / imo ⁊ ma
thematici de qb⁹ minus videret̄ vix credi
bilia posuerūt. Putāt se ꝑspectiui demon
strasse / ꝙ oēs radij luminis ⁊ coloꝝ oīm q̄
tūcunq; a circūferētia ꝓdeuntiū ꝯcurrūt
imꝑmixti / in q̄libet pūcto medij vel specu
li vel oculi. Sic inqunt. in guttula iridis
sūt tres colores q̄ apparēt in arcu. sic i col
lo colūbe. sic certe ꝯn̄s est ꝙ infinities infi
nite. Sic in organo memorie diceremus.
Et q̄s ineruditꝰ oro crederet ista? Demō
strat arismetrica cū geometria ꝙ in q̄libet
ꝑuo piso vel calculo sūt oēs nūeri cū figu
ris oībus ⁊ habitudinib⁹ suis. q̄ oia vtiq;
sūt infinita. Nec ē vt dicat̄ ꝙ solū sunt in
potētia. Videt q̄ppe de⁹ actu ⁊ in actu oia
talia. Si pōt ꝑ solā remotionē. exēplo Dy
onisij vna figura fieri visibilis in hoc piso
p̄existebat igit̄ i eo. q̄ nihil additū ē. s; sub
tractū cur nō ita de ceteris figuris dici pt̄?
¶ Contēplabat̄ hec maria lōge viua
cius oculo itelligētie quātū spectabat
ad magnificādū dn̄m (cui⁹ potētie ⁊ sapie
nō ē numerus) q̄ q̄cunq; ph̄s docēte eam
spūsancto oēm veritatē / Et si nō forte sꝑ
in actu tn̄ i habitu. Accipiat hāc expositio
nē / q̄sq̄s aliquā vellet strue calūniā suꝑ oi

bus marie cōtemplatōibus tactis aut tan-
gendis si ⁊ quantū ꝑtinēt veritatē. Sciat
mariā maiori cognitōe totius seculi cū de
cursu fuisse ꝑdita ꝙ ꝓphaꝝ vel, apl'oꝝ vel
ph'oꝝ cetꝰ vllus. Si mathematicꝰ viso pi-
so cognoscit in eo nō ꝑ imaginatōeȝ neqȝ
ꝑ sēsū exteriorē, sȝ ꝑ sciaȝ demōstratōis ac
qsitā / tot theoreumata geometrie. tot aris
metrice. tot ꝑspectiue. nō abneget illa q̄ de
sacro credimꝰ intelligi posse dño reuelāte
q intellectū dat puulis. Sunt innūerabi-
les ppl'i qs deꝰ trahere vult post se / ꝑ cogni
tionē ⁊ amorē. Et q: cognitio intellectual'
datꝫ paucissimis. dedit fidē innitētē aucti
dicētis. intuentē viciniꝰ ⁊ adherentē firmiꝰ
⁊ certiꝰ / ꝙ adhereat ph's ꝑ sciam suis ꝯclu
sionibꝰ. Docet hoc effectꝰ. q:' fidelis / citiꝰ
vitā deserit ꝙ fidē. nō ita ph's. Tale aliqd
miratꝰ ē in ignatio Traianꝰ / sicut legitur.
Cuius ignatij illud est insigne eulogiū.
Amor meus / crucifixus est. q a te virgo be
ata l'ras accepit rn̄siuas suis petitiōibꝰ. vt
ex te ꝑ te ⁊ in te / fides neophicoꝝ firmaretꝫ

Seqtur ꝑtitio q̄rta.

Per soliloquiū q̄si narratiuū de contē-
platōibus marie sup hoc sacro. Et prin
cipal'r. de. xij. bonis eius quibus replentur
esuriētes. ꝑ notulas centū cum additione
quadraginta theoreumatū de vnitate.

Incipit particula quarta.

c Contēplabatꝫ ampliꝰ maria ma-
gnificans dñm / ꝙ magnā fecit ipse
cenā. ꝙ lautū ⁊ splendidū cōuiuiū dū su-
is fidelibꝰ instituit hoc cōionis sacr̄m dū
esuriētes impleuit bonis. Dicta sunt aliq̄
de eucharistia ꝓut data est in oblationem
sacrificij mixta sunt aliq̄ de ipsa eadē / ꝓut
est in cōione ꝯuiuij. sed supsunt ampliora
si bn̄dixerit dn̄s cenam sue familie. si frege
rit panes si cū pisciculis / iusserit illos / recū
bentibꝰ ministrari. Nunc duodecim spor
te. nūc cophini septē. post saturitatē. colli-
gentꝫ fragmētoꝝ. Tanta ē tam efficax xp̄i
bn̄dictio. q: ⁊ ꝑ bn̄dictionē se totū largitꝰ
est in hoc cōionis sacro. Ceterū facto inte-
rim silētio de spāli seu ꝑsonali refectōe via
tici qd̄ est terciuȝ bonū: notemus adhuc
paucilas beate marie ꝯtēplatōnes de scd̄o
bono / cōtenti de dictis sup ꝑmo. ¶ Con
templabatꝫ maria cōferēs in corde suo ad
instructionē huius ꝯuiuij q̄si oēs catara-
ctas celi apiri. Quis fideliū dubitet (inqt
Grego.) in ipsa imolatōis hora celos api
ri, ⁊ imis celestia iungi? Dicuntꝫ hic apiri
celi / nō ꝑ fractionē. sed ꝑ influentiā spālē
q̄liter optabat ꝓpha dicēs. Utinā dirūpe
res celos. Et iterum. Rorate celi desup ⁊c.
Uox insup est ecclesie gratulātis. hodie ꝑ
totū mundū melliflui facti sunt celi. Si-
cut inuenimꝰ dalidā ꝑfidā / dixisse de sam-
sone. Nunc apuit mihi cor suū. secretū ei
reuelauerat. sic hic reuelātꝫ celestia. ¶ Cō-
templabatꝫ ꝙ istic iūguntꝫ ima celestibꝰ ꝓ
pter ꝯnexionē mēbroꝝ ecclesie militantis
cū mēbris ecclesie triūphantis in vno capi
te xp̄o p̄n̄tialiter hic exhibito. ¶ Orat ec-
clesia patrē. Iube hec ꝑferri ꝑ manus san-
cti angeli tui. q xp̄s est angelus magni cō-
silij. ꝑferens totū corpus mysticū / in subli
me altare diuine maiestatis. i. sup̄me ⁊ al-
tissime diuinitatis. Maiestas itaqȝ dī q̄si
magnitudinis statꝰ. Peracto demū sacro
dī corpus xp̄i rapi / ⁊ in celū ab angelis de-
ferri. nō ꝑ realē loci mutationē. sed ꝑ opa-
tiue ꝯnexionis virtutē. ¶ Cōtēplabatꝫ
ꝙ istic est oblatio vna, ⁊ pl'es offerunt.
Offert filius. offert spūs eiꝰ sanctus. Offe-
runt angeli. offerūt sacerdotes. offerunt fi
deles assistētes. q quāto plures sūt ⁊ deuo-
tiores / tanto fit acceptior oblatio. qd̄ valet
ꝓ celebrātibus in medio seu pateti eccl'ie
loco. Tu singularitꝫ ⁊ efficaciter offers post
filiū vgo bn̄dicta / vita dulcedo ⁊ spes no-
stra. ¶ Contēplabatꝫ ꝙ istic aliud ē sacr̄m
aliud vsus sacri. nō sic in baptismo. Usus
est sacr̄alis comedere ⁊ bibere sub intētiōe
ecclesie. Hic vsus / ⁊ si veracitꝫ nutriat cor-
pus sicut ⁊ alios effectus habet naturales.
ne deꝑhendatꝫ transsubstātiatio. ⁊ hoc ad
fidei meritū. nō tn̄ ordinatꝫ vsus ad hunc
effectū. sed ad solius mētis nutrimentum
hic xp̄s ait. Uerba q̄ loquor vobis / spūs ⁊
vita sunt q: vitā spiritalē reficiūt. Iste est
finis. hec institutio ¶ Cōtēplabatꝫ maria
ꝙ istic post desitionem accidentiū panis ⁊
vini. desinit esse corpus xp̄i ⁊ sanguis non
ꝑ annihilationē vel aliā in se mutationē.
Redit aūt materia. vel eadē numero q̄ pri
us fuit. qd̄ vtiqȝ fieri pōt ꝑ creationē vt re

deat idē numero. aut materia creat̄ nouitē
q̄lis est carnis vel vermis vel alteri⁹ rei / q̄
ꝑ actionē accidētiū succrescit. Placet alijs
melius dicere ꝙ sicut accidētia hn̄t modū
substātie ꝑ se subsistēdo: sic tenēt locū ma=
terie ⁊ forme panis in agēdo ⁊ patiēdo. nō
nouo ſꝫ antiq̄ miraculo. ¶ Contēplabat̄
magis ad rē nostrā ⁊ deuotōis amplifica=
tionē. Aspiciebat in latitudine cordis in=
nocētis / queādmodū electi oēs cōferūt ꝑ=
tes suas ad opulētiā hui⁹ cōuiuij / a primo
abel iusto vsq̄ȝ ad vltimū q̄ nasciturus est
in mūdo. Considerabat p̄cipue frēs suos
xij. apl'os. Hi volētes ꝯuiuiū eē splēdidū
collegerūt ex oībus reliquijs ciboꝝ a dn̄o
bn̄dictoꝝ ⁊ multiplicādoꝝ. xij. sportas vel
cophinos. Hos vocam⁹ simbolū apl'orū.
Apposuit em̄ q̄libet bolū suū. i. articulū.
Sed o magne de⁹ / ꝙ magna v̓tute refertū
Introducat nunc nos rex in hec cellaria
sua q̊ꝝ tu celleraria es. O tu beata tu ma=
xime ꝯscia sc̄a. i. fundamentū es illoꝝ qui
xp̄m de te dicūt ꝯceptū ⁊ natū. ¶ Con=
templabat̄ queādmodū sup floridū ie
sum (q̄ flos ē cāpi inenarrabil' bn̄dicti vē=
tris sui) spūsctūs septē dona q̄si totidē re
fectōis spūalis nutrimēta diffuderat ꝑ des
censiuū illapsū. nec desinit effluere tāꝙ ca
put in mēbra. Sꝫ ꝑ qđ mediū? Plane ꝑ te
virgo virga Jesse. Tu collū eccl'ie firmis=
simū ⁊ cādidū. tanꝙ turris eburnea. ⁊ sua
uissimū q̄si vinū. Tu ꝯnect̄ eccl'ie mēbra
suo capiti xp̄o filio tuo. tu sustētas. tu vita
les haustus p̄ma suscipis ⁊ refluis. tu aspi
ras ⁊ respiras / in eccl'ie corpus vniuersum
¶ Cōtēplabat̄ septē panes dotū istoꝝ do
noꝝ / ꝯiunctos panib⁹ alijs septē beatitu=
dinū. q̄bus ꝯnectunt̄ septē panes dotū be
atarū. Porro sac̄ra sub eodē nūero. necnō
virtutes totidē. ꝯ̄ rabidā famē septē vicio
rum. Sed hec ex alibi traditis / notissima:
nō hic docēdo ſꝫ cursim rememorādo po=
suisse / satis sit. ad amplificationē nr̄i ꝯui
uij. Cōtēplabat̄ maria paupes eccl'ie mi=
litātis / circa tale ꝯuiuium / diuersimode se
hn̄tes. Vox aliq̄ꝝ ē. Parasti i ꝯspectu tuo
mēsam aduersus eos q̄ tribulāt me. Et ite
rum. Calix me⁹ inebriās ꝙ p̄clarus ē. O
vere mirabil' / ꝯ̄ tribulātes / armature spēs.
vt mēsa sit ad tutamentū q̄ ꝑus l'raliter af=
ferre solet carnalibus nocumentū. O vehe
mens ebrietas q̄ mortē supat ⁊ infernū: de
q̄ ps̄. Inebriabunt̄ ab vbertate dom⁹ tue
¶ Contēplabat̄ alios q̄si mēdicos. petere.
q̄rere. pulsare. dicētes ex īstitutōe xp̄i. Pa=
nē nostrū q̄tidianū ⁊ supsubstātialē addit
Lucas: da nobis hodie. Jungebāt sex pe=
titōes isti medie tres vltimas q̄ sunt de re=
motōne triplicis mali. s. culpe. pugne ⁊ pe
ne. Necnō tres p̄mas. q̄ sunt de collatōne
boni sc̄tificatōis ⁊ regni et bn̄placiti diue
volūtatis. ¶ Contēplabat̄ p̄l'imos ꝑ oēs
generatōes eā dicētes beatā. q᷑ gr̄a plena.
q᷑ dn̄o sociata. q᷑ bn̄dicta in mulierib⁹. ⁊ p̄
cipue q᷑ ꝑ eā collat⁹ fuit fruct⁹ vite. fruct⁹
bn̄dicti vētris sui. iesus xp̄s amen. Quare
tota deuotōne offerebāt sibi aue maria. q᷑
ꝯplacebāt in recordatōe noīs sui. q᷑ ꝯgra
tulabant̄ sue felicitati. ⁊ suā famā optabāt
augeri. Cōcinebāt deniq̄ȝ post ipletionem
bonoꝝ ab ea ꝓuenientiū. Magnificat
aīa mea dn̄m. ¶ Contēplabat̄ mēs ma
rie magnificās dn̄m cum exultatōe spūs /
queādmodum dn̄s instituēs eucharistie
sac̄m. esurientes im. bo. ⁊ di. di. ina. Et hoc
sub triplici bono / esurietiū ipletiuo. Vnū
est bonū oblatōis sacrificij. Alterū bonuꝫ
cōicatōis ꝯuiuij. Terciū refectiōis viatici
vel edulij. Primū q̊ ad deū. scđm q̊ ad ꝓ
ximū. terciū cuiuslibet q̊ ad seip̄m. Et q̄=
dem de duob⁹ p̄mis pl'ime sunt marie cō
templatōes inducte. Fuerūt nōnulli qui
nō satis attēdebāt ad hoc p̄mū duplex bo=
nū eucharistie / qđ hꝫ / oblationē deo ⁊ cōi=
onē ꝓximo. Considerabāt dūtaxat terciū
bonū. ꝓpter silitudinē ad panē ⁊ vinū qđ
dat̄ in refectionē edulij seu ⁊ viatici. Con=
sulebāt idcirco seueri⁹. ne q̄s accederet ad
hoc sac̄m nisi valde san⁹ ⁊ mūdus. Mo=
uebat eos iste medicorū āphorism⁹. Egra
corpa quāto magis nutries / tanto plus le
des. At v̓o ꝑspicuū ē / ꝙ eucharistie sac̄m
etiā vbi ledit accipientē aut ꝯsecrantē neq̄ȝ
sibi ꝓdest ꝓ viatico refectōis: ꝓdest tn̄ ec=
clesie toti ꝓ sacrificio oblatōis ⁊ sac̄o cōio
nis. Ve tn̄ hoi si vniuersum mūdū lucret̄
aīe v̓o sue detrimentū patiat̄. Hec ꝓ p̄fa=
tiōe. Veniam⁹ ad marie ꝯtēplatōes circa
terciū fructū. Premittam⁹ sub q̄druplici
metro. totū materie ꝯpendiū ꝓ dictis ⁊ di

cēndis. Hostia sacrificat. saciat. cibat (Ecce tres fruct⁹ pncipales. Seqt̄ in spūali ꝺ cibo. sub nūero ꝯtēplationū duodecim) ⁊ cib⁹ iste. Restaurat. satiat. delectat. roborat. auget. Obdormire facit. caro seruit. mēs dn̄at. Vim genitiuā dat. trāsformat. inarrat ⁊ vnit. ❡ Cōtēplabat̄ mēs marie sacr̄ȝ eucharistie tā cibū refectōnis sub spē panis ⁊ vini. vt signū signato rn̄deret. vt silicudo curreret pedib⁹ suis. dū dr̄. Esurientes impleuit bonis et diuites dimisit inanes. ❡ Cōtēplabat̄ i eucharistie sacro filiū suū q factus ē cibus hoīm. q sp ē cib⁹ angeloꝝ ❡ Contēplabat̄ esurientes q sūt paupes spū/ ipleuit bonis p hūc cibū/ dū fastidiosi diuites dimittunt̄ inanes. Esurientes sīq3 deīpleuit. ❡ Primo. bono restaurationis. Scd̄o bono satiatōis. Tercio bono delectatōis. Quarto bono roboratōis. Quinto bono augmētatōis. Sexto bono obdormitōis. Septimo bono subiectōis in carne. Octauo bono dn̄ationis in mēte. Nono bono insup generatiue virtutis. Decio bono transformatōnis. Vndecimo bono inarratōnis. Duodecimo bono vnionis. Sumamus ꝯpendiū a vocabulis bonoꝝ istoꝝ cū suis ꝯtēplatōibus in maria iūgendo pdictis ❡ Primo bonū restaurat. Vita spūalis sicut ⁊ corpalis/ suo mō ꝯseruat̄/ in calido ⁊ humido/ debite ꝯmēsuratis. Loqmur aūt h̄ de vita scd̄a. q ꝯsistit in actiōe. ꝓuenitq3 a vita pma. Vicē calidi/ tenet charitas seu grā. ꝓut charitatē noīamus feruorē charitatis in agēdo. vicē hūi di qi passiuā/ sibi vēdicat affectio bonæ volūtatis. Sit h⁹ memorabile ꝑ dicēdis oīb⁹ fundamētū. Sicut eī nō pdit̄ vita essentialis aīe: sic nec restaurat̄. Porro dicim⁹ vitā aīe xpiane. vitā amoris. Amor tu⁹ vita tua. loqt̄ ad aīam suā Hugo. Amorē intellige nō cuiuscūq3 sȝ dei. alioqn qlibet aduersus amor/ noīat⁹ libido vel cupiditas/ mors nō vita dicēd⁹ ē. Diliges deū ex toto corde iubet de⁹. subiūgit amoris h⁹ effectū et vires. Crescēte vo cupiditate vl' libidie/ minuit̄ aut obtūdit̄ act⁹ ⁊ feruor charitatis: ⁊ si hītus pmaneat. Quot aūt modis ⁊ qtiēs istud ꝯtigat/ pl⁹ expiētijs edocemur q vbis. notauit hec mala/ sub qdruplici dade Amos ꝓpha. qi p totidē aīe passiōes q sūt. spes. met⁹. meror. gaudiū. In eruca noīat̄ gaudiū carnis virētia carpēs. In locusta notat̄ spes arrogātis. In bruco autē iners ⁊ tot⁹ exterior ub⁹ icūbēs met⁹. In erugine meror seculi īteriora ꝯsūmēs. Et ex his qd supē/ nisi vita lāguēs ⁊ egra: Pollicet̄ ali⁹ ꝓpha vice dn̄i reuertētib⁹ ad ipȝ restitueret annos qs eruca. locusta. bruc⁹ ⁊ erugo ꝯsūpsert. Hec ē restauratio opat̄ dn̄s p eucharistie sacrū cibū. qr sanat has infirmitatū pestes ⁊ replet ī bonis esurientes. ❡ Contēplabaris o maria restaurationē hmōi. sȝ alit̄ expiebaris ceteri. Nihil qppe p viciū depdebat̄ in te/ de vita grē qliter ī nobis. Attn̄ nālis ncc̄itas vie nō sinebat hāc vitā in suo feruore sp esse qliter tibi nūc ē in patria. sȝ nec eras ī termino meriti. Tu idcirco iusta iustificabaris adhuc ⁊ erat semita tua sicut lux splēdens crescēs vsq3 ad pfectā etn̄itatis diē. Restauratio tua erat non tā suppletio depditi augmētatio iā habiti. ❡ Sciebas eucharistie susceptōȝ vtutē hr̄e puilegiatā quā dicim⁹ vim opis opati. Addit hec vis ad ꝓpriū meritū soli⁹ volūtatis vl' ꝓprij opis: pl⁹ valet h': sicut ⁊ ī baptismo/ actualr̄ accipe/ solū volūtatis desideriū hr̄e. Quocirca stulte agūt q se reddūt inhabiles ad susceptōȝ. stulte q sine cā rōnabil' ipedimēti/ se subtrahūt. Prudēter vo q sibi bn̄ ꝯscij frequēter accedūt. Porro meret̄ sacerdos digne ꝯsecrās. sȝ ampli⁹ digne cōicans etiā nō sacerdos. Adde fingētes hostiā cōsecratā eē q nō ē. ⁊ ita pn̄tantes ad adorādū vl' cōicādū: rei sūt criminis idolatrie quātū ī se ē. Et quis ignorātia possit alios excusare/ ne peccēt adorādo ꝓpt̄ ꝯditōȝ subintellectā ⁊ si nō expssam. suscipiētib⁹ tn̄ nō accrescit tātus fruct⁹. Exēplū ī alijs sacris maxie de baptismo. Deniq3 nō ē cauta satis ꝯsecrātiū solicitudo/ q hostiā pus sit ꝯsecrata sursū leuāt. flectūt genua ꝓ⁹ bn̄dicūt. pplo respiciēte nec attēdēte ꝯsecratōis horā vl' momētū. Est aūt corp⁹ xpi pn̄cialiter solū tūc ī altari pmo dū vba sacralia finita sūt ī instāti vltio. Ita pmū nō eē vboꝝ/ ē pmū eē corpis xpi ī hostia. q vba n̄ solū sūt significatiua vl' demōstratiua. sed opatiua ex ordinatōe institutōis xpi coassistētis efficacie ꝓ isto instāti pmo nō esse

verboꝝ. Et illud instās demōstrat ad intellectū dū dr̄. hoc ē corpꝰ meū. qꝛ illud est pmū instās existētie corpis xpi. ⁊ nō factio. Jō nō bn̄ dr̄. hꝰ fit corpꝰ meū. Cōformit de sanguis ꝯsecratōe suo mō. cuiꝰ forma n̄ depēdet a pma. ¶ Cognoscit ista tuꝰ (o vgo btā) deuotꝰ ⁊ sapiē magnꝰ discipulꝰ. Hugo q̄ laborās ī extremis / noluit vti hostia quā p itimū spūs sēsū dephēdit n̄ esse ꝯsecratā. Pꝰ dū est allata ꝯsecrata / timēs piculū vomitus si sumeret / dixit magna fide. Filiꝰ redeat ad patrē ⁊ spūs ad deū q̄ dedit illū. Et ita pie credimꝰ (qꝛ statim obijt) eē ꝯpletū

Secundū bonū

Satiat. Quāta sit ⁊ q̄ iproba fames pctōꝝ q̄s nō iplet ⁊ occupat charitat cibꝰ ⁊ potꝰ recogitare stupor ē sentire grādis ⁊ incōpabilis miseriā. qꝛ vsqꝫ ad mortē. Crede nō mihi sꝫ sapiēti. Desideria inqt occidunt pigrū. Expientiā interroga. rn̄debit queadmodum aures pruriū ad rumores. oculi furiūt ad respiciēdū vanitates ⁊ insanias falsas. glo. s. q̄ faciūt insanire. itaqꝫ nec satiat oculus visu nec auris auditu. Adde q̄ os scurrilitate ⁊ vaniloqis. gustus saporibus. olfactus odoribꝰ. tactꝰ ꝯtrectatōibꝰ adimpleri videt nec saturat. Proinde sūma malorꝝ vanitas vanitatū ⁊ oīa vanitas: si non repleuerit veritas. ⁊ charitas. erigit ⁊ inanestit vanitas. sibi diues vacua deo. Suadet imo vrget supbia. ⁊ dicit. viuas excellēter. Inuidia susurrat. eminēs singulariter. Ira vult hoc scōm īpturbabilit retinere. Accidia infatigabilit. Auaricia indefectibiliter. Gula ⁊ luxuria delectabiliter. ypocrisis venerabilit. Deniqꝫ sūmatim collige q̄ vanitatis fames ⁊ ꝯcupia est vt sibi subseruiat īpunita neqcia. Hec felicitas mundanoꝝ. hec vo qꝛ vana sunt ⁊ inania. nō saciant. sꝫ acriori tales fame purgēt. lambūt vmbrā fructuū sup spinas apparentē. Inhiāt vmbre crassi ossis / instar carnis / q̄ natans dū vanitatē vmbre captat. hiādo / pdit verā escam. Quid nō mortalia pectora cogis: auri sacra fames exclamat qdā. Deuorat aliꝰ carnes suas. aliꝰ scintillas ardētes haurit. aliꝰ in mōtibꝰ attrahit ventos. Et cur hec oīa: nisi qꝛ rabies famis ē validꝰ. At vo cibus nr̄ / digne susceptus. qꝛ vo bono replet / vere saciat / aut ꝓ magna pte famē sedat. Alioqn timeat / q̄ nō minꝰ aut plus q̄ ante dimittit inanis / ne iudiciū sibi mādu cet ⁊ bibat. ¶ Cōtēplabaris saciētatis hꝰ bonū sit ⁊ expiebaris o btā. ꝓpterea nusq̄ ī te dn̄abat vana glia / quā replet totā eucharistia. Nec erat locꝰ in te vanitati. nec duplicitati. nec falsitati. quā fūditꝰ occupabat veritas simplex ⁊ solida. Quid em̄ qreres ī celo. aut qd velles sup terrā. pter vnā hāc rē solā optimā ⁊ eternā. dicens ex snīa. Et ps mea deꝰ in eternū. Plane nimis auarus ē / cui tanta ps nō sufficit. imo miserrimus ⁊ pauprimꝰ q̄ pter hāc aliā qrit. Sūt q̄ te mariā de inani gliatōe vellet notare. qꝛ cū exultatōe spūs ꝓtulisti. Ecce em̄ ex hoc beatā me dicēt oēs generatiōes. qꝛ fecit mihi magna q̄ potēs ē. Faciūt de te sm̄ se iudiciū. q̄ ad oēm gloriuncule vētū agitant vt arundo. Nesciūt quāto humilitatis pōdere stabilita eras: nō in te sed in deo salutari tuo. dū hec ꝓphetica nūciatione ꝓferres. beatā me dicēt oēs generatōes.

Tertiū bonum

Delectat. ¶ Si delectatio ē pceptio ꝯuenientis ꝯiūcti aut ex hmōi pceptōe cōsurgit. Nihil vo cōuenientius / nihil intimius cōiungit aīe q̄ iste cibus in q̄ xp̄s sumit. Delectat igit in sūmo. si sensus interiores ipsius aīe siue mētis purgati sūt ī sūmo. Figurat idcirco p māna. de q̄ sapiēs testis / q̄ oē delectamentū ī se hēbat. ¶ Senserūt aliq pceptibilit in sensibus carnis delectatione hꝰ panis. Sicut iste a Guilbelmo pisiēsi memoratus ē rhetorica sua. q̄ p olfactū cognoscebat locū q̄tūcunqꝫ alias incognitū vbi repositus erat dn̄s suus. Ita ei loquebat de eucharistia. Huiꝰ insup cibi gustꝰ ita sibi sapuit / vt nō ꝯtētus comestiōe sacri. vasculū ruminauerit ligneū ꝯtētiuū eius. Quid dicemꝰ de passis extasim sepe / vl' pꝰ comestionē huiꝰ sacri. vel ad solū deuotionis intuitū: Posset huiꝰ delectatōis feruidus ardor / totꝰ incēdēs / totꝰ liqfaciēs / colligi p totū decursū cāticicāticoꝝ. sub alloqis amorosis spōse ad spōsū. Videre ē illic vt estuet affectibus vt totū scintillet amorosū ipius incēdiū. vulnerat. lāguet. stipat. fulcit. cadit ⁊ spasmat. Ve illis q̄ꝝ aīa nause

at sup cibo isto leuissimo. suspirnas ad ol
las carniū egypti. allia porros ⁊ pepones.
Ve alijs nec calidis nec frigidis. q̇ nauseā
et vomitū sui/ ꝓuocant de ore dei. q̇ suaui
tatē vnguēti ꝑdūt ꝑ muscas tepidoꝝ desi-
derioꝝ morientes. q̇ siles sunt ouis male fo
tis. ⁊ iō fetidis. vel qui maiori maledictōe
miscēt: fel in hoc cibo ⁊ vinū dāt mirratū
xp̄o/ ꝑuerse sumēdo ¶ Cōtēplabaris ⁊ ex-
ꝑiebaris hāc delectatōʒ/ etiā in medijs do
loribus o virgo beata. fiebat tibi in eucha-
ristia dilectꝰ tuus sicut fasciculus mirrhe:
suauis ⁊ amarus. Sed in ꝯsideratōe diui
tatis totꝰ formosus ⁊ suauis et charissimꝰ
in delicijs. ⁊ vere totꝰ desiderabil' in exulta
tiōe spūs in deo salutari. Sic nouissime le
geris ignatio scribēs. Nō te moueat inq̄s
ꝑsecutōis austeritas. sed exultet spūs tuus
in deo salutari.

Quartū bonum X

Roborat. ¶ Educas panē de t̄ra q̄rit ps̄
cuiꝰ effectꝰ subiūgit̄. ⁊ panis cor hoīs ꝯfir-
met. Iūgit̄ vinū letificās cor. ⁊ oleū deuo-
tōis/ faciē exhilarās. Hec sūt tria qbꝰ ysaac
sua bn̄dictōe suū filium iacob/ stabiliuit.
Frumēto inq̄t ⁊ vino stabiliui eū. Legit̄ i
figura q̄ mr̄ futura samuelis anna/ come-
dit ⁊ bibit ⁊ vultꝰ eiꝰ nō sūt āpliꝰ in diuer-
sa mutati. Timeāt illi post cibū istū muta
biliores effecti. q̄les notat apl's Corinthijs
loq̄ns. Jō int̄ vos multi infirmi ⁊ ibecil-
les ⁊ dormiūt multi. hoc de somno mort
vel corpis p̄t itelligi/ seu mutabilitatis ad
vicia. ¶ Cōtēplabaris ⁊ expiebaris corro
boratōis huiꝰ v̄tutes. O maria ꝯualesce-
bas ⁊ i aduersitatibꝰ seculi. quam nec ipsa
mors filij ꝓstrauit i terrā. Stabat inq̄t cu
stos tuꝰ v̄ginꝰ iohēs. stabat iux̄ crucē iesu
mr̄ eiꝰ. Habet v̄tus/ suā antiparistasim. co
adunat̄ i se/ ex circūstātē nō penetrāte ꝯrio
ac ꝑinde fortificat̄. Sedet iob ꝑcussus vlce
re pessimo. sedet i sterq̄linio. vbi velut in
throno regio cōcionat̄. nec inocētiā deserit
nec veritatē. nec animi robur ⁊ v̄tutē amit
tit. Quāuis aūt delectatio teneat opantē
in opatōe. nihilominꝰ tenet ⁊ ꝯtristatio q̄
ꝺm deū ē. Cur ita? Nimirum q2 delectat.
Que rō? q2 scit placere deo. Vn̄ hoc? certe
q2 vel ꝓbat exercēs ad virtutē vel purgat
et liberat a reatu. vel erudit ad sapiam.

Quintū bonum Y

Auget. ¶ Cōsequūt̄ ista se mutuo in aīa
nōdū ꝑfecte charitatis videlʒ. restauratio
satiatio. delectatio. roboratio. ⁊ augmēta-
tio. Et rursus sextū. qđ ē obdormitio. Col
lige sil' vnico psalmiste v̄bo/ tres vltimos
fructꝰ suos. Dedisti inq̄t leticiam in corde
meo. a fructu frumēti vini ⁊ olei multipli
cati sūt. Ecce post delectatōʒ augmētū seu
multiplicatōʒ. Seq̄t̄ obdormitio. In pa-
ce in idip̄m dormiā ⁊ req̄escā. ¶ Cōtēpla
baris ⁊ expiebaris hoc augmētū ꝑ euchari
stiā o btā. Diximus s̄. q̄m v̄tꝰ eucharistie
sacr̄alit̄ opat̄ in sui digna ꝑceptōe. Differt
ex hoc maxīe a sacr̄is antiq̄ legis. q̄m v̄tus
inanis erat. si nō ex deuotōe suscipiētium
aut si v̄tus erat i circūcisione erat lōge mi-
nor. Trāsibimꝰ interea ꝺ augmēto v̄tutū
tuaꝝ o btissima btissimaꝝ. Tu facta es no
bis exēplar lōganimitatis efficacissimū vt
nō ita desideramꝰ ꝑegrinaria a corpe/ q̄n
icolatū cedar ꝑ pacē ⁊ eq̄nimitatē toleramꝰ
Postulātes ⁊ sperātes/ grē siml' ⁊ glie/ nos
ampliorē cumulū recepturos. Cōfundāt̄
⁊ erubescāt nequā spūs q̇ pastos hꝰ cibo dū
ꝓsternē q̄rūt eleuāt. dum expugnāt. coro-
nas fabricāt. dū se extollūt sup oē qđ dr̄ de
us. vidēt inuidi/ stercorosū hoīeʒ quē susci
tat dn̄s egenū de puluē ⁊ de stercore erigit
paupē. vt sedeat cū p̄ncipibꝰ vn̄ excōicati
sūt ⁊ soliū glie teneat qđ appetētes/ cecide-
runt vt fulgur in abyssum.

Sextū bonum Z

Obdormire facit. ¶ Felix v̄o somnꝰ sua-
uis ⁊ iocūdꝰ. Hic aufert ⁊ ligat/ sensus ex-
teriores. vt vigeat iterior. Habet h̄ somnꝰ
ex̄ nea valde sʒ salutifera somnia. suo mō
ꝑagit sepe vigilātiū opa. Sōnia hec si q̄-
ris/ sunt diuina spectacula. ad q̄ nr̄ spūs dor-
miēs/ rapit̄ ⁊ eleuat̄. Pulcra valde sūt ⁊ io
cūda ⁊ q̄ i fastidiū ducāt oēm gliā mōi. cū
ista q̄ dicebat. Regnū mōi ⁊ oēm ornatū
eiꝰ ꝯtēpsi. ¶ Cōtēplabaris ⁊ expiebaris fre
quent̄ hec somnia o serenissima feminarū.
Legimꝰ de v̄ginali sponso tuo Joseph: q̄
plies corpalit̄ dormiēs/ accepit diuinas reue
latōes. Tu corpalit̄ vigilās. sʒ ꝑ ꝯtēplatio-

nis extasim dormiēs/mirabiliores respexi-
sti. Signū tue dormitōis post ꝯceptionē
filij notat Lucas dicēs. Exurgēs aūt Ma
ria in dieb⁹ illis/abijt in montana cū festi
natōe. Vñ p̄cor exurgēs fuisti/si nō a som
no q̊dā nō tam sensuali q̄ spūali. ⁊ hoc in
ꝯtēplatōe: q̄tenus sedula fieres ministra-
trix in actōe. Ociosoꝝ em̄ ē sedere vel dor-
mire. actiuorū exurgere ⁊ ꝓgredi. ¶ Ve
nunq̄ soporatis in hoc somno reqēi spūa-
lis. Torquet eos insania vigiliarū hui⁹ se
culi sequūt̄ fantasias ⁊ freneses capitis sui
furiūt. mouēt lites. nequeunt catenis p̄ce-
ptoꝝ teneri. lacerāt occurrētes. discerpunt
se. reuersant. nesciētes q̄d dicāt. neq̄ de his
q̄bus affirmāt ꝯcipiunt vmbras ⁊ falsa si-
mulacra ꝓ veris rebus q̄ sole sunt eterne.
eoꝝ v̓o similitudines sunt flexibiles ⁊ incerte
At ecōtra dormiētes mūdo ⁊ vigilantes
deo/vidēt vera. sed ab insanis istis irridēt̄
vt insani. Nō q2 nō capiunt ea q̄ vera sūt.
sed vmbratilia vidēt sub imagine vanita
tis q̄ par ē leuib⁹ vētis. volucriq̄ similia som
no. ¶ Hinc implacabil' rixa ꝯ spirituales ꝑ
mūdanos. hinc subsannatōnes et pugne.
Volunt nēpe spirituales ad sanitatē duce-
re freneticos istos. at sibimet sapiētes. sibi
diuites. suis in malis ridētes ⁊ cantātes/re
fugiūt odiūt ⁊ ꝑsequunt̄. Dixit em̄ insipi-
ens in corde suo. nō est deus. Dixit ⁊ sapiē
ti q̄tidie. vbi est de⁹ tuus. Sapiēs ⁊ fidelis
ostēdit sacratā hostiā. ⁊ dicit. hic ē deus me
us. Protin⁹ extollūt risū. subsannāt ⁊ bla
sphemāt. Durus est hic sermo ⁊ quis pōt
eū audire: Contēplabaris o v̓go tales be-
nigna cōpatiebaris ⁊ orabas. ⁊ mētē opta-
bas eis meliorē dari.

Septimū bonū ꝛ

Caro seruit. ¶ Debilitat̄ itaq̄ fomes car-
nis ꝯcupiscēs ⁊ tyrānisans aduersus spm̄
dū rite sumit̄ iste cib⁹ vitalis. Gustato q̄p
pe spū desipit caro. ¶ Contēplabaris exp-
ta (nō nouiter) bonū istud o maria. q̄ppe
fomitē oēm carnis extinxerat verbū in te
caro factū. Vtrū v̓o passionabiliter aliq̄n
mouebaris tractauim⁹ quodā dragmate
cantici tui. ¶ Sed videre me video ꝑ sub-
sannātes insanos legē ⁊ eucharistiā dei nr̄i
Ecce inquiūt ꝓmittis ꝑ eucharistiā carnē
sub seruitute redigi. q̄ plerūq̄ seuit acrius.
impugnat acerbi⁹. Exemplū de aplo vr̄o
sumite. q̄ dicebat. Castigo corpus meū in
seruitute redigo. nihilomin⁹ sub pondere
eius p̄ssus gemebat. Nō q̄d volo facio. Et
rursus. Velle mihi adiacet. posse aūt nō
īuenio. Hinc exclamabat. Infelix ego hō
q̇s liberabit me de corpe mortis hui⁹: Ac
cipiat v̓o q̇sq̇s opposuerit talia. dictū q̄d
ꝯtinuo subiūxerit/q̄i talibus sibiq̄ rn̄dēs
Gr̄a dei supple liberauit me ꝑ iesum xp̄m
Et vbi gr̄a si nō est in eucharistia ꝯfert̄ di
spositis: Dudū in re simili /multas assigna-
uimus rōnes. fere viginti. cur nō semꝑ cō-
cedit̄ sentimentū spūs. extinguēs fomitē
carnis actualē: Tres sunt principales. hu
miliatio. patiētia seu ꝓbatio. ⁊ coronatio.
Procedimus nunc alia via/transeūtes ad
octauū eucharistie bonum.

Octauū bonum ꝯ

Mens dn̄atur. ¶ Si mēs in sacro eucha
ristie subijcit se fideliter deo. subiectā habe
bit ꝓfecto carnē. Dixit dn̄s ad cayn. Sub
te erit appetitus tuus ⁊ tu dn̄aberis illius
Intellexerunt hoc aliq̄ dictū de appetitu
voluntario ⁊ libero. Sed illi ſm Arist. rō
dn̄atur regaliter. q2 pōt ꝯdicere nec obedi
re. tanq̄ libera ꝯdictōe in seipa. Dn̄atur
aūt rō cū volūtate/appetitui sensitiuo ser-
uiliter ⁊ despotice. q2 pōt ⁊ dz/rebellantem
coercere. At si nō p̄t ⁊ vult/liberat̄ a culpa
si mēs sit in gr̄a. sub lege xp̄iane libertatis
¶ Contēplabaris hec dū viueres v̓go be-
ata. Colligebas ex hac radice cām assertō
nis filij tui. Iugū ei meū suaue ē. ⁊ onus
meū leue. Det̄ aliq̇s q̄tūlibet onerat⁹ pon
dere carnis tollat supra se iugū xp̄i/vel in
baptismo vel in eucharistie sacro/vel in pe
nitētie lauacro/ꝯfestim efficiet̄ dign⁹ ciuis
vite et̄ne. Tradebāt ph̄i felicitatē aliquā
nos posse ꝯsequi. Sz o bone de⁹ ꝑ quanta
tēpoꝝ dispēdia/ꝑ q̄t exercitia v̓tutū mora-
liū. ꝑ quā rarā ⁊ artā prudētie semitā ⁊ di-
rectionē/paucissimis datā. xp̄s nr̄ vno mo
mēto viā ad beatitudinē. nō q̄lemcūq̄ sz
eternā apuit. Qui crediderit ⁊ baptisatus
fu. saluerit. Et rursus ꝓ re nr̄a. Si q̇s man-
ducauerit ex hoc pane/viuet in eternum.
¶ Denique legē dedit quā obseruat. Si sẹ

ꝑties. immo septuagies septies peccauerit hō ꝛ dixerit. penitet me. iubet vt dimittatᷣ ei. Non est minus misericors vt nō dimittat sibi dicēti penitet me. Plene sunt exemplis scripture sue. de publicanis. de pctōribus. de adultera. de latrone. de Petro. Quis vo nesciat. qn mēs eucharistie sacro se rite subijciēs: dicat ex animo. penitet me. Quo dicto/ vincit carnē vt nō sibi rebellis sit ad ꝑditionē si nō spōte se dedederit rursus mācipiū sibi. serua vilis effecta ꝑ indignā libidinē aut furorē. ¶ Ast forte dicet aliquis. Dñationē mētis supra carnē /esse fragilē/ seruitutiqꝫ ꝓcliuē. Fatemur. qm̄ ꝛ thesaurū nr̄m hēmus in vasis fictilib⁹. ne qs gloriet̄. sed assit robur fidei q̄ ꝑ dilecōȝ opat̄. Accedat fides hmōi mēs vtiqꝫ dñā fiet inuincibilis. Poterit qdē a corpe violenta morte tolli. sȝ nō vincet̄. imo victrix coronabit̄. Nolo ꝑ exēpla singula morari: Turba martyrū oīm/ de oī etate ꝛ sexu/ ꝓfert testimoniū/ oī exceptōne vel calūnia maius. q̄ꝝ plurimi sub eodē pene momento. de reprobis ꝑ oēm vitam seruis sue carnis. fecit fides xp̄i dare carnē suā ad mortē Romanus. Genesis. Josias. latro bonus mille alij tam subito mens eorū dñata est carni. tam feliciter ꝛ fortiter ex eius subiectiōe sunt in eternū triūphatores effecti.

Nonum bonum A

Vim genitiuā dat. ¶ Cibus hȝ h° ꝓpriū dū nutrit comedētē. vt tpe suo faciat habilem ad generatōȝ. Semē em̄ supfluū ē alimēti. nō i q̄li sȝ in quāto ꝓuenit inde stimulus ꝛ tp̄s amantiū. ¶ Plane qn̄ venit plenitudo tp̄is/ de⁹ dedit cibū eucharistie fecit ꝑ ip̄m mentē eē v̄bigenā sterilitate depulsa. Cibus iste iuxᷣ p̄missa. restaurat. satiat. delectat. roborat. auget. obdormire facit. Quid ꝯsequētius/ q̄ꝫ vt vim genitiuā det. Immisit dn̄s soporē in adā. ex ei⁹ costa/ vice feminis statuit eā i mulierē. Mysteriū ē xp̄i dormiētis i cruce. ꝛ eccle spōse. Nūc xp̄m inebriatū vino charitatis ꝛ nudatuȝ senior iudaic⁹ filius irrisit ꝛ maledictus ē. ¶ Cōtēplabaris o maria qm̄ si mēs exemplo tuo sit dñā/ fit apta ad generatōȝ v̄bi. Tua em̄ iterp̄tatio/ dñam sonat. Et certe ita decebat vt ad dñam mitteret̄ angelus. ꝑtu ꝯsecrandā diuo. picturā q̄ȝ dñm dn̄antiū. hoc q̄ ad lr̄am de carnali generatōe v̄bi nō sec⁹ de generatōe mētali. ¶ Cōtēplabaris/ oīa q̄ de spūali despōsatiōe dei ꝛ aīe notata sūt i scp̄turis. p̄serti in cāticis cāticoꝝ: Intelligebas oīa queadmodū vergūt in hāc sniam. Ecce ꝑ analogiā/ v̄ginal' aliq̄ mēs/ nutrita cibo vitali. manet i se tāq̄ꝫ i ciuitate. i. ciuiū vnitate. q̄ sūt cogitatōes ꝛ affectōes ordinate. Ciuitas hec ē galylee. ꝑ trāsmigratōȝ eternā. ꝑ volubilitatē obediētie. ꝑ rotā inꝰminabilē/ circa btissimaȝ trinitatē. Huic ciuitati nomen nazareth: ob floridā ꝯuersatōȝ. Mittit̄ angel⁹ a deo fortis. s. instinct⁹ diuinus. ad mētē hāc virginē/ despōsatā sȝ nō in ꝯcupia iunctā. viro q̄ ē spūs suus intellectualis. sonās in augmentū. Idō nomē eius Joseph. de domo dauid regis vtiqꝫ celestis manu fortis. Et nomē v̄ginis maria q̄ dñā. salutat̄ vt grā plena. turbat̄ vt verecūda. cogitat vt prudens. q̄lis est ista salutatio. Cōfortat̄. edocet̄ assecurat̄ ꝑ instinctū. qm̄ spūsſctūs superueniet in se purificās eā ab oī ꝯcretōe materiali. ꝛ v̄tus altissimi/ verbū p̄ris/ obumbrabit sibi ꝑ secretū sui luminis illapsum. Idōqꝫ ꝛ qđ nascet̄ ex illa sctm̄ vocabit fili⁹ dei. Credit. optat. cōsentit ꝛ cōcipit. efficit̄ verbigena mox vt obediēdo dixerit. Ecce ancilla dn̄i fi. mi. ꝭm ver. tuū. ¶ Contēplabaris expiens q̄tidie mentē tuā o maria filiū dei parturire. ꝑ amorosoꝝ exercitia donoꝝ. donec in bethleē domo panis celestis nasceret̄. Miciā nō puer sed vir ꝑfectus. ꝛ collocaret̄ nō in p̄sepio. sed in throno p̄ris summi. ꝛ astares a dextris eius regina que oīa ecce cōpleta sunt in te. Idō beata q̄ credidisti. Idō ꝑ hanc beatitudinē obsecram⁹ mentes nr̄as tuis p̄cibus diuino germine repleat eucharistie sacer cibus.

Decimū bonum B

Trāsformat. ¶ Nullus inuenit̄ illapsus intimior in corpalibus/ q̄ꝫ vt cibus cōuertat̄ ꝛ trāsformet̄ in cibatū. Manet iā non in se sȝ in comedēte. viuit eius vita nō sua. ¶ Scim⁹ q̄ ex voce dn̄i dixerit Aug. Cibus sum grādiū. Cresce ꝛ māducabis me. Nec tu me mutabis i te/ sicut cibū carnis tue. sȝ tu mutaberis in me. Notauit hanc

infirmitatē xp̄s q̄ olim sub noīe sapiē posu
isse se dixerat mēsam ⁊ miscuisse vinū. No
uissime cū cenaret cū apl'is. Ecce inq̄t dis-
pono vobis regnū vt edatis ⁊ bibatis sup
mēsam meā. Poterat infirmos aut carna-
les mouē vt crederēt q̄ regnū dei sit esca ⁊
potus/nisi v̄ba sapiē ꝓ̄:sus nos a tali sus-
pitōe redderēt alienos ⁊ apl's expssisſ; imo
⁊ xp̄s affirmasset q̄ erūt ī gl'ia sicut angeli
dei. q̄ nec nubēt nec nubēt. ꝑfecto nec id co
medēt aut bibēt cibū carnis. Quid aūt sit
iste panis ⁊ iste cibꝰ regni celoꝝ? dedit xp̄s
intelligi dū ait. Qui mādūcat meā carnē ⁊
bibit meū sanguinē in me manet ⁊ ego in
eo. Est igit̄ hūc cibū mādūcare in eo ma-
nere. ¶ Cōtēplabaris o sapiētissima femi-
narū: qm̄ in eucharistie sacro fit trāsforma
tio panis in essentia sua remanētibꝰ accidē
tibus. At uero dū mēs in deū trāsformat̄
remanet q̄dē essentia mētis/s; accidētia no
ua succedūt. nō fantastica non materialis
s; deiformia. diuina claritate radiāte. Trans
formamur inq̄t apl's de claritate ī claritatē
de claritate cōis noticie rōnalis acq̄site/in
claritatē fidei deiformis infuse. de clarita-
te hac fidei/ī claritatē intelligētie ⁊ de hac
demū in claritatē saporose ⁊ sapiētialis ex-
pientie. ¶ Expiebaris trāsformatōꝫ istaꝫ
in sūptōe sacri cibi. ꝓ̄tea sicut de volupt
osis brutalibꝰ cōcludit ph̄ia apud boetiū/
q̄ deformant̄ in beluas. ita de sapientibus
elicit q̄ in deū trāsformāt̄. Deniq; sicut pri
mi sunt belue vel pecora /in effigie corpis
humani. ita de sc̄is recte dicimus q̄ sunt
dij sub humana spē trāsformati. felix huiꝰ
transformatōis cognitio. sed expimentū ⁊
sentimentū longe beatus.

Undecimū bonū

Cinarrat. ¶ Dederat olī dn̄s aie rōnali pi-
gnora sue dilectōnis/pulcras arras sue de-
spōsatōis celū ⁊ t̄rā ad eiꝰ obseq̄ū sil' ⁊ sola
tiū. Cōtēpserāt has arras plimi etiā ph̄oꝝ
atq; eis oia viluerāt. Dedit ad extremū se-
ip̄m p̄iter in arrā ⁊ p̄ciū. dū in hº sacro cō-
uiuio iuxta cāticū eccl'ie /future gl'ie pignꝰ
dat̄. ¶ Contēplabaris o dilectissima mu-
lierū sedula mēte cū grāꝝ actōne pignus
et arrā despōsatōis tue/nō in vna tm̄ s; in
q̄libet creaturaꝝ refulgere. Dicebas ad in
tuitū cuiuslibet. arrā hanc dilectōis sue cō
tulit mihi dn̄s spōsus meꝰ. Dedit oia mi-
hi. ⁊ nō minus mihi. q̄ cū multis. imo tā-
to iocūdius quāto nulla sine socio iocun-
da possessio. dedit oia mihi q̄tinꝰ ip̄m cū
oibus ⁊ sup oia cognoscā. colā. diligā. lau-
dē. ⁊ adorē. Dedit celū ⁊ terrā. Quid ei ho
rū indigebat? Dedit ⁊ oia q̄ in his sunt in
ꝯsulatū vel famulatū. Ecce pignꝰ amoris.
Addit maius ī repatōe. q: ꝓ̄p̄ nimiā cha
ritatē suā/exinaniuit maiestatē suā. vt acci
peret cā mei. ꝑ me seruilē formā. frater ef-
fectus ⁊ filiꝰ. ex deo rege dn̄o ⁊ p̄re. Creuit
itaq; arra beniuolētie simplicis/ī dilectōꝫ
gratuite electōis. Un̄ dilectio nomen h;.
Proinde ꝓlapsa ē dilectio in amiciciā (q̄
addit ad dilectōꝫ/signa mutua cū cōicati
one secretorū) q̄n̄ cū hoībꝰ ꝯuersatus ē.
Iam inq̄t non dicā vos seruos s; amicos.
Amicicia ꝓinde ꝓlapsa ē in zelū. ꝓ̄p̄ sin
gularitatē amicicie. q̄ nō ꝯpatit̄ societateꝫ
in amore q̄lis est spōsi ad spōsam ⁊ ecōtra
rium ⁊ si societas rūpit federa pactōis. Ze
lotopiā hanc cōsequit̄ inamoratio. q̄lem
suo modo expimur in stulte philocaptis.
Hanc senserat q̄ lāguēs dicebat. vulnera
ta charitate ego sum. Postremo nil supest
nisi plena ⁊ secura possessio. Hec noiat̄ ꝓ
prie in bonū charitas. i. chara vnitas. de q̄
seq̄ues est vltimū eucharistie bonū.

Duodecimū bonū.

Unit. ¶ Hic finis. hoc ꝯplementum
oīm q̄ dicta sunt aut dici p̄nt sup cibi
istius laudibꝰ. fructibꝰ ⁊ effectu. Totus ob
hoc mūdus creatus est exterior ⁊ interior
Ad q̄d inquies? Certe ad vnitatē. vt oia
sint ī vnū ꝯsūmata. hº ē illd̄ v̄bū de q̄ xp̄s.
Porro vnū est necessariū. Et diuinꝰ Dyo-
nisius. oia vno p̄ticipāt. Demū ⁊ ipse theo
logiā suā mysticā in vnione supra menteꝫ
ꝯstituit. Unionem hanc p̄posuit spōsa ꝓ
fine dilectōis sub osculi noīe. Osculet̄ me
osculo oris sui. Consonat apl'us. vnus pa-
nis ⁊ vnum corpus multi sumus. oēs qui
de vno pane ⁊ de vno calice p̄ticipamus.
¶ Cōtēplabaris o beatissima beataꝝ vni
onē istā sub velaminibꝰ ⁊ symbolis/multi
plicit̄ īsinuatā. q̄lis erit ī patria vna domꝰ
p̄ris ⁊ māsiones mlt'e. ⁊ vnū ouile ⁊ vnꝰ pa-

ſtes. vnus denarius diurnus. vna corona. vnū brauiū. vnꝰ lectulus. vnus ſinus. vnū cubiculū. vnus nidulus. vnꝰ panis. vnum corpus. ⁊ vnus ſpūs. vnū gaudiū penetrabas ꝯtēplans oēs has ſīilitudines. Sed neſcio ſi difficiliꝰ ⁊ ꝓfundiꝰ ſit ad intelligendum verbū xpi/ q̄ dū trāſiturus ad patrem oraret ꝓ electis vt ſint vnū inq̄t ꝯſummati ī vnū. Et rurſus vt ſint vnū ſicut ⁊ nos vnū ſumꝰ. Maior itaq; l' ſingularior vnitas nulla ē/ q̄ꝫ beate trinitatis. Magna igr̄ et ſingularis eſt vnitas oīm electoꝝ inter ſe et cū deo. Magna et admirabilis eſt vnio humanitatis xpi in vnitate ꝑſone verbi. Sed ſi ꝑ intellectū ſecludat̄ vnio beatifica hec ſcḋa erit inquam eligibilior prima.
¶ Da ſapiētiſſima beatoꝝ oīm. da poſſe me quicq̄ꝫ in re tāta ſcribere/ qḋ ſētit aut ſentire deſiderat/ habes mens mea da te illuſtrāte ⁊ deo ꝓpicio/ aliq̄d balbutire. Aſſumit̄ in ṗmis manuductio imaginatōis nō vt duret ſed vt trāſeat. Imaginet̄ circulus more mathematico/ ex cuiꝰ cētro medio indiuiſibili penitꝰ ⁊ vnico/ ꝓtēdāt̄ linee recte/ vſq; ad qḋlibet punctū circūferētie. ¶ Tranſcēdat rō, vel mens imaginationē. ⁊ addat q̄ꝫ centrū hēat vim cognitiuam. q̄lem hꝫ angulus. habeat ſilr̄. q̄libet linea recta/ a cētro egrediēs ad circūferētiā (vim hmōi cognitiuā. Conſtat ex hac hypoteſi/ q̄ꝫ q̄libet linea/ ꝑ cognitōez nō ſolū ꝑ terminationē/ attinget totū pūctū. Neq; eīn p̄t dici q̄ꝫ ꝑtē vnā vna. alterā altera. ſolū apphendat: cū ꝑs eiꝰ nō ſit. Centruꝫ ſilr̄ intelliget ſingulas lineas a ſe ꝓtenſas ad circūferentiā. maxīe ſi ponat̄ q̄ꝫ iſte ſit ambitꝰ actiuitatis ſue ⁊ cognitōis. ¶ Aſcendat adhuc ſublimiꝰ mens nr̄a ⁊ ponat q̄ꝫ illud centrū ſpere intellectualis/ nō accipiat cognitionē linearū a ſe ꝓgrediētiū ꝑ receptionē cuiuſcūq; motionis obiectalis ab extra/ ſꝫ in ſe ſit ex ſe ſufficiēs oīm cognitio. Ecce q̄ꝫ hucuſq;/ nihil poſuimꝰ a magnis ⁊ eleuatꝭ phīs alienū. Si dixerimꝰ deū eſſe cētrū tale. talis ve nature. ¶ Accedat mō fides aut intelligētia ꝑ fidē purgata. illuſtrata. roborata. eleuet mētē ſuꝑ phīam ſequentiū ſolā expiētiā effectuū/ ad inueſtigationē cāe ṗme. Doceat fides quemadmodū deus q̄ſi centrū iam poſitū. nō educit ex ſe lineas aut circūferētiā ex ſe cauſat extra ꝑ effectus. niſi pure libere/ cōtingenter q2 plane/ bonoꝝ creature ſue/ non eget: ſufficiētiſſimꝰ ꝑ ſe ſibi. ¶ Porro ſicut non efficit aliq̄d extra ſe niſi pure cōtingenter. Ita nec obijcit ſe ꝑ modū forme intelligibilis cuicūq; intellectui creato niſi pure. liber ꝯtingēter. ſub q̄cunq; rōne. Sit iſta rō abſoluta entis. Sit denoīatiua rō/ vnius/ ꝑ indiuiſionē ſui. Sit denoīatiua rō veri ꝑ ꝯꝑationē ad intellectū. Sit denoīatiua rō boni/ ꝑ ꝯꝑationē ad appetitū. maxime ad appetitū rōnalem vel intellectiuuꝫ ſeu mentalē. q2 ꝓprie ſolus talis eſt primi boni capax ⁊ eius ꝑticeps eſſe pōt ſicut ⁊ intellectus primi veri. ¶ Cōſequēter adiuuet imbecillitatē noſtre mentis/ illuſtratio tua v̇go ſapiētiſſima. q̄tinus iſtā quā querimꝰ vnionē/ attingamus. Et ſi nō hic ꝑ expiētiam facialē. ſaltē ꝑ intelligentiā diſcretiuā ⁊ ꝑceptionē directiuā. ¶ Conceſſum inuenio ⁊ deductū a magnis mūdi phīs. maxime platonicis q̄ꝫ per virtutes purgati animi. p̄t intellectus ſeꝑatus a corꝑe/ vniri formari ſuſtētari in deo/ primo ⁊ vnico oīm centro. Conceſſit hoc aduerſarius nr̄ ꝓcaciſſimus Auerrois. Errauerūt tn̄ iſti et defecerūt ſcrutātes ſcrutinio. q2 viam ⁊ hoſtiū ſcalā ⁊ vehiculū ꝑueniēdi non habuerūt aut reiecerūt dn̄m nr̄m ieſuꝫ xp̄m. Rurſus q2 deū nō ſicut deū gl'ificauerūt bn̄ viuēdo ⁊ hūiliter gr̄as agēdo. pieq; colendo erat eoꝝ intelligētia diſcretiua/ non ſatis q̄dē clara de deo ſuꝑ h̄ ⁊ nūc. q̄lē hn̄t et demones. ſed ſine humilitate ⁊ pietate ⁊ deuotōe ⁊ charitate. In elatiōe oculoꝝ in exaltatōe cordis. in ſuis nō dei viribꝰ ſpeꝫ hn̄tes. Uenit xp̄us tuus ⁊ nr̄ o bn̄dicta/ ſe viam exemplar oppoſite humilitatis exhibuit factus obediēs deo vſq; ad mortem. mortē aūt crucis. q2 nil abiectius poterat cogitari. Cur ſic: vt eleuatus a terra. i. ab oībꝰ q̄ terreni hoīes q̄rere pn̄t traheret ad ſe oīa tam exemplo tali. q̄ꝫ auxilio inuiſibili. Poſtremo q2 tranſiturus erat ad patreꝫ etiā corꝑaliť videntibus diſcipulis q̄bus cū eras humilima creaturaꝝ reliquit. hoc pignus dilectōnis/ hāc arram euchariſtie/ q̄ nos ꝯſūmat in vnū. Nā q̄d dici p̄t vnitꝰ q̄ꝫ q̄ mā̄ducat meā carnē ⁊ bibit meū ſan-

gnin͡e in me manet ⁊ ego in eo. De inesse ⁊ mansione sup admirabilis ꝓrsus ista sn͡ia Qui mādu‍cat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinē in me manet ⁊ ego in eo. nec minus admirāda sit ⁊ amplexanda q̄ sequit̄. Sicut me misit viuēs pr̄ ⁊ ego viuo ꝓpter patrem. ⁊ qui mādu‍cat me / ⁊ ipse viuet ꝓpter me. Deniq̄ȝ subdit̄. Qui mādu‍cat hūc panem viuet in eternū. Et q̄m alio tēpe ⁊ loco xp̄s ait. In domo p̄ris mei mansiones multe sunt. Et iterū de diligenti se. Et pr̄ meus inquit diliget eū. ⁊ ad eū veniemus et māsionē apud eū faciemus. Subdam⁹ aliqua de hmōi māsione. p quā nr̄ emanuel qđ interp̄tatū est nobiscuȝ deus / manet in mādu‍cāte ⁊ mādu‍cās i eo. ¶ Mansio in alio p̄supponit esse in. Sūt aūt

S

ƀm grāmaticos. xvj. modi essendi in. quos pl̄s restringit ad octo. addūt aliq̄ nonū. Sed sub ꝯpēdio dicam⁹ ꝙ esse in alio maxime p māsionē dic̄ duo. Dicit ei distictōȝ aliquā. q̄r nihil vnū penitus / sine q̄uis distinctōe reali vel rōe substātiali vel accidētali / absoluta vel relatiua / dr̄ esse in aliq̄. lȝ bn̄ ꝯcedam⁹ aliqđ esse idē sibipsi. resoluēdo locutionē ad hāc negatiuā. ꝙ idē non differt a seipso. Alterū qđ importat māsio dicit quandā vnionē seu ꝯueniētiā duoꝝ in aliq̄ q̄i tercio. siue illud terciū sit substātia / siue sit res aliq̄ relatiua siue sit accidēs absolutū siue relatiuū. Sublata em̄ p intellectū om̄i ꝯueniētia adinuicē / nō remaneret modus / cur vna res diceret̄ esse in altera: ꝗ fiat hoc ꝓspicuū q̄squis modos eēndi in / discutere voluerit. Sed veniam⁹ ad ꝯpēdiū sup ꝓposita māsione. ¶ Mansio mutua mādu‍cātis cū mādu‍cato in eucharistie sacro / manifestā habet mādu‍cātis ⁊ mādu‍cati distinctionē ⁊ diuersitatē. Sup est idcirco solum inuestigare qđ est illud in q̄ vniunt̄. Et p̄mo dici neq̄t ꝙ vniant̄ i eadē eēntia. sicut tres ꝑsone distincte / sūt eiusdē penit⁹ essentie. Vn̄ ꝯsurgit ꝙ pr̄ est in filio. ⁊ filius in pr̄e ⁊ sp̄ūsancto. p circūincessionē. q̄ nulla pōt esse maior. Sic em̄ euāgeliū sancti Iohis incipit. In principio erat verbū. ⁊ verbū erat apud deum. Sed neq̄ȝ est ista vnio in idēptitate relatiua ꝑsone. quēadmodū in xp̄o tres nature vniunt̄. Porro nō est vnio q̄ est p ꝑticipa‍tionē carnis eiusdē. quō tu beata virgo cū filio tuo / cōionē sortita es. vt diceret̄ singulariter. dn̄s tecū. ⁊ ꝙ filio tuo singulare p̄parasti hospiciū. ¶ Mansio quā inq̄rimus / nō tm̄mō generalis in existētia

M

q̄ deus dr̄ esse in rebus p potentiā. p̄n̄tiam et essentiā. ƀm triplex genus cāe. Efficiētis qua dr̄ esse in rebus. appropriate ad potentiā. formalis ad p̄n̄tiam. ⁊ finalis ad essentiā. Q̄m hoc mō / est in re q̄libet. vsq̄ȝ ad insensibilia ⁊ demones. Immo ⁊ si p ipossibile res nō dependerēt a deo in aliq̄ genere cāe / tn̄ ꝓpter immēsitatē suā diceret̄ de⁹ adhuc esset in reb⁹. q̄r videlȝ res nō essent sine deo / ipsas penetrāte. neq̄ȝ de⁹ sine eis. ¶ Sed neq̄ȝ māsio quaȝ q̄rimus / fundat̄ sufficiēter in ꝯiunctōe donoꝝ nō gratificātiū. q̄lia numerauit apl̄s. de diuisione grāꝝ rū loquēs. q̄ lȝ sint a sp̄ūsancto. p̄n̄t nihilominus esse sine ipso. supplēt doctores gratificāte vel acceptāte. q̄r ꝯstat istas grās / eē nō posse. ip̄o nō opante. ƀm triplex genus cāe. imo si scrutamur acutius / nulla res p̄t dici esse in deo ⁊ ecōuerso / nisi ƀm aliquaȝ habitudinē cause vel ꝓductōis vel cōicatōis. accipiēdo ample nomen cāe ad creationē ⁊ ꝯseruationē. Et sicut Richar. extendit in diuinis ad ꝓductionē ꝑsonarū / sed nō admittit̄ a modernis. Dic em̄ pr̄ ē in filio. q̄r cōicat essentiā quā habet p̄mit⁹ et fontaliter / ꝓducēdo filiū. ⁊ nō ꝙ sit ꝑfectior filio vel filius impfectior. sed hec ē ꝓductio ex ꝓprietate primi principij. sicut ē ex ꝓprietate filij ꝙ recipiat a pr̄e totū qđ ē p̄ris. seclusa primitate ꝓducendi naturali mō filiū alterū. cōicat nihilominus primitatem. respectu spiratōis sp̄ūssancti mō liberali. Sanctus v̄o sp̄ūs nō pōt vltra h̄r̄e primitatē / nisi respectu ꝓductōis creaturarum vt vnum principium cum pr̄e ⁊ filio. ¶ Mansionis cōueniētia quā inquirimus / cōsistit in habitu vel actu vel vtro

I

q̄ȝ / gr̄e gratū faciētis. vel cōsummate sicut in patria. vel inchoate sicut in via cōsonāt doctores. Sequit̄ ex p̄missis p indirectuȝ. Stemus igit̄ in hac veritate ⁊ videbimus quō sunt in domo patris / multe māsiones et tn̄ vnica est. Multe quidē / ꝓpter multitudinē singulariū gratiarū formaliū. differentiū in ꝑfectōe. sicut stella differt a stella

ꝼm aplm i hoc ꝓposito. Est aūt vnica/gra gratificās obiectaliter. clarius ⁊ obscurius nō in actu suo intrinseco (qui certe vnicus est immēsus ⁊ idē) sed in effectu extrinseco Sic saluat illud de ꝓsa ꝙ vna vox est letantiū ⁊ vnus ardor cordium. Trahit ad idē illud ps. In voce exultatiōis ⁊ salutis sonus epulātis. Non dicit in vocibus ⁊ sonis. nec dicit in vna voce ⁊ sono. Traheret nos si sequi vellemus/ad amplissimā istā de canticis materiā ⁊ armoniā queadmodū vnica est simphonia in vniuerso tanꝙ in organo magno qm̄ vnica vox est. ⁊ vnus sonus. vel vnisonus concentus. Vn̄ ⁊ armonia ⁊ cōcentus ⁊ simphonia ⁊ vnisonū vel monocordū/sua interp̄tatōe dicūt ab vnitate. Et hoc quidē gratissime ⁊ appropriatissime adversum psalmiste nūc inductum. Consonat ad mādat mādacationē vel epulationē eucharistie qui respicit in sup simphoniā illā ⁊ chorū dū occiso vitulo sagīnato ꝓ reditu filij/dicebat pr̄ euāgelicus duro ⁊ dissono fratri. Epulari ⁊ gaudere optebat. Sed alibi copiosissime materia hec (vtinā salubriter) a nobis tractata est in vtraqꝫ lingua. ¶ Mansiōis huius cōueniētia. lꝫ sit vnica in radice grē gratum faciētis. sortit nihilominus noiatōes ꝑlimas sine nūero ꝑ scripturas sacras. Et hoc expediēs est scire sil' ⁊ notare. ꝓpt amplificationē sanctarū meditationū. ⁊ affectionū deuotarū ꝯsequendā. q̄uis hoc nequeat ad plenū fieri. nisi fuerit hō spūalis effectus. ⁊ q̄si totus deiformis. aut deiformatus. aut deificatus. ꝼm varios gradus grē in via. ⁊ ꝯsummatōis in patria. Dicit (exēpli grā) māsio dei in hoīe ⁊ hoīs ī deo vt hic. Dicit viuificatio ⁊ habitio vite eterne saltē in radice. vt hic viuet in eternū. q2 suā gratiā habet. dicit autē apl's ꝙ grā dei est vita eterna. Dicit ⁊ osculū oris sponsi. qd̄ petit spōsa. Dicit lac ⁊ vinū. ⁊ vnguenta ⁊ oleū effusū. ⁊ tractus. ⁊ pulsus ad spōsum. Dicit introductio in cellaria. ꝯiūctō dilecti inter vbera spōse. tanꝙ fasciculus mirrhe. Dicit suus decor. sua quies in lectulo florido. Hoc est donū ꝑfectū de sursum descēdēs nō ascēdēs de deorsū. Hec ē sapiā diuinit9 inspirata cū suis laudibus vniuersis. Hoc diuinū silenciū. hoc sibil9 aure tenuis. hoc susurriū verbi abscōditi. hoc vox q̄si aure lenis īmo ⁊ tonitrui magni. ⁊ vt ad vnū colligam9 in nūera. qcqd sonat māsionē/vel habitationē vel inhesionē/vel vnitatē vni9 corꝑis ⁊ vni9 spūs. aīe cū deo. spōse cū sponso. vnice cū vnico. sub grē gratificātis noīe ⁊ radice principio forma ⁊ fine. vnico vocabulo dat ītelligi qd̄ est manere in xp̄o ꝑ mutuū grē ꝯplexum. Inuenies aūt sꝑ in hac māsione quōlibet noiet habitudinē cāe ad causatū ⁊ ecōtra. Sic materia de q̄ minus videt/ dr̄ esse in forma. nedū q2 recipit influxū formalē ab ea. sed q2 cōicat sibi potētialitatē subiectiuā. vt subftet in ea sicut in materia. q̄uis dr̄ solū patiēs nihilomin9 appetitiua sil'ē/ vt accipiat formā. vt ꝑficiat ab ea. Sic locatū appetit locū vt ꝯseruet. ⁊ locus locatū vt cōseruet ip̄m. Silr̄ deus q̄ bonoꝝ nostrorū nō eget/vult gratuita pietate cōicare se creature sue. ꝑsertiꝫ rōnali. q̄ cōicatio dr̄ inhabitatio ꝼm triplex genus cāe. extendendo ad creationē ⁊ ꝯseruationē ⁊ obiectalē motionē vel īmutationē/ vocabulū cāe. Plurimū est ista ꝯsideratio/ꝓ cognitione qdditatis ipsi9 māsionis rex in deo iuxta illud philosophicū/qd̄ paulus theologicū fecit. In ipso viuim9 mouemur et sumus. Fas porro ꝯuertibile dicere est. de9 in reb9 suis ē ꝑ potentiā p̄ntiā et essentiā mō dicto. Sed in aliqbus vltra simplex ee ꝯfert bn̄ esse. maxime ꝑ gratiā ⁊ gloriā. Et hec inhabitatio respicit ad influentiā diuinā q̄ supaddit ad naturaꝫ ⁊ essentiam. ¶ Mansionis hui9 ꝯuenientiā gratuitā. ꝑfecto felix q̄ possederit hītualit. felicior q̄ actualit cū habitu. Sed felicissim9 q̄ reuelata facie transformat9 fuerit in eandē imaginē. de claritate in claritatem tanꝙ a dn̄i spū actus duct9 et tract9 ita ꝙ sentiat ꝑ illuminatos cordis oculos (sicut interp̄tat apl's) supeminētē scīe/charitatē xp̄i. h9 est gratiā hanc ꝯiungentē. ⁊ charā vnitatē ad simplificā deitatē. Multi quidē sūt q̄ hn̄t in habitu. sicut pueri nouiter baptisati. Multi q̄ in actu possident ⁊ exercēt dū merent. Sed paucissimorū est sentire distincte ⁊ apte/nexū istū. māsionē istā. vocē istā. ꝓpter occursatōes curarū ī memoria fantasiarū in intelligētia ⁊ ꝯcupiscētiarū

(q̄uis minime criminaliū) in volitiua vl'
affectiua. Sentiūt hāc gratiā inhabitatio
nis xp̄i ꝛ spūſſancti/qui cū apl'o mēte exce=
dunt deo. q̄ p̄terea sentiūt opationē intra
se verbi dei. De q̊ dicit idē apl's. ꝙ viu⁹ est
sermo dei. qꝛ loqui pōt cū q̊libet. ꝛ efficax ꝛ
penetrabilioꝛ omni gladio ancipite. queꝫ
gladiū venit xp̄s mittē ī t'rā. vt ptrāseat vſ
qꝫ ad diuisiōꝫ aīe ꝛ spūs vt ferat̄ spūs surſū
ꝛ aīa maneat deoꝛſū. qđ fieri neqt nisi ma
xima pax fuerit ꝛ silentiū tā sursum q̄ deo
ꝛsum. nisi p̄terea fuerit diuisio cōpagū ꝛ
medullarū ꝛ cogitationū ꝛ affectionū na
turaliū/sese ꝯplectentiū. Fiat etiā discretō
cogitationū ꝛ intentionū simpliciū natu=
raliter acq̄sitaꝝ vel acq̄sibiliū. ꝛ remaneat
in sentimēto ꝛ expientia/solus felix iste et
gratuitus deiformis illapsus ꝛ influxus
spūs iesu xp̄i. plus supeminēs in spū ꝛ mē
te sup aīam/q̄ distat celū a terra. Dicim⁹
opationē vitalē nō ita penitus esse eandē
in spū l' cū spū ꝛ aīa. ¶ Sētiūt hāc gra
tiā actualē ꝛ expimētalē. nō q̄dē oēs q̄
digne mādūcāt corpus xp̄i. ꝛ in quib⁹ ma=
net xp̄s ꝛ ipsi in xp̄o. sicut mō dicebamus.
Sed ve etiā cordi hoīs qđ prauū ē ꝛ iscru=
tabile. qꝛ putauerūt aliqui gloriātes in se/
et hn̄tes coꝛ elatū ꝛ exaltatū/ꝛ elatos ocu=
los ambulātes in magnis ꝛ mirabilib⁹ sup
se/neqꝫ humiliter sentiētes. Putauerūt in
quā/vel ex ꝯsuetudine sensuū exercitatoꝝ
sicut aliqñ fit in hn̄tib⁹ ꝯsuetudinē ꝓphe=
tandi vel ex dyabolica illusione excecante
coꝛ/iusto sed occulto dei iudicio tanq̄ in
somno graui. sentire distinguere ꝛ expiri/ī
se regnum dei hoc intra se. ꝛ dicere ex sniā.
Defecit caro ꝛ coꝛ meū/deus cordis mei ꝛ
ps mea deus ineternū. sed mētiebat̄ iniq=
tas sibi. Beata igit̄ ꝛ ter beata semp hūli=
tas. quā solus docet ꝛ dat ille qui ait. Disci
te a me qꝛ mitis sum ꝛ humilis corde. De=
niqꝫ. beatus vir qui semp est pauidus ꝛ ex
ultās in tremore ꝯplēs illud qđ est oīs hō
Deū time ꝛ mādata eius obserua. Nō q̄
timoꝛ humanus mūdanus ꝛ seruilis/stet
cum charitate q̄ talē oēm timorē mittit fo=
ras. Sed nō illū ꝓfecto castū. qꝛ manet in
eternū. Auget potius assidue vſqꝫ ad glo
riā ꝯfirmatā. in q̄ firmat̄ ꝛ sistit. Manife=
stū est igit̄ magnū pietatis sacrm̄. qđ ma=
nifestum est in carne. iustificatū ī spū. ꝛ ē
assumptū in gloria. Neqꝫ minus mirabi=
liter in hac sacra mādūcatōe sacrm̄ hoc pi
etatis exhibet̄ qđ quidē manifestū ē in sen
sibilibus signis panis ꝛ vini velut in carne
sed p gratiā cū fide spe ꝛ charitate iustificat
hoīs spm̄. ꝛ qđāmō assumit in gloria. qꝛ fi
des dirigit ad imaginē specularē gl'ie dei.
Spes erigit vſqꝫ ad interiora velaminis
eiusdē gl'ie dei. Charitas vō se erigit sub=
intrat ꝛ apphēdit ꝛ astringit dicēs. Inue=
ni quē diligit aīa mea. tenui eū nec dimit=
tam. Subinde vox eius est sunamitis ad
helizeū. viuit dn̄s ꝛ viuit aīa mea. qꝛ nō di
mittā te. Apphendaꝫ te inquit anima in
canticis: ꝛ introducā te in domū mr̄is mee
et in cubiculum genitricis mee. Felix intro
ductio ꝛ nota sunt q̄ sequunt̄. Questus p̄=
terea magn⁹ est pietatis hec/cū sufficientia
Reponit em̄ coꝛ hoīs in sede sua. ꝛ in cen=
tro. ꝛ in loco qñqꝫ ꝓximus dū plus est coꝛ
assimilatū. depuratū ꝛ illuminatū. cū pon
dere maioris charitatis. Exemplū in ma=
gnete ferrū trahēte. nūc vehemētius. nūc
remissius ꝓ q̄litate medioꝝ. naꝫ si circūli=
niat̄ ferrū p alliū/suspēdit̄ vis attractiua.
Pietas itaqꝫ subinde valet ad oīa. qm̄ red
dere docet ꝛ ordīare ꝓut vnicuiqꝫ debitū ē
deo sibi ꝛ ꝓximo. ſm genus omne passio=
num vl' affectionū vt gaudeat speret time
at ꝛ doleat sicut optet moderate ſm circū=
stantias oēs. ꝓut sapiēs iudicabit. ꝛ debi=
ta pij cordes armonia suadebit. ¶ Di=
camus p̄terea ꝙ māsio mutua māducā
tis hoc sacrm̄ cum xp̄o māducato saluari
non p̄t neqꝫ cognosci sine cordis mentalis
motu. Ita em̄ dicebat Bern̄. pluries exp=
tus/sentire se p̄ntiā verbi ex motu cordis.
intellige mētal'. Vn̄ etsi nōnulli voluerint
hāc māsionē posuisse sine habitu gr̄e/distī=
cto a spūsctō: nulli tn̄ negauerūt motum
cordis distinctū tā a deo q̄ a corde seu mē
te cordis. q̄ motus cordis totus sit supna=
turalitas p infusionē ac illapsū spūſſancti
mouētis coꝛ. q̄liter nulla facere posset crea
tura. imo nec ipsa mens sola/taliter se mo=
uere posset q̄uis sit instrm̄ seipm̄ mouens
ſꝫ nō tali motu deiformi nisi det̄ a spūsctō.
Iste aūt mot⁹ est nexus ipse medi⁹/q̄ xp̄s ē
ī mādūcāte se digne actual'r. ꝛ mādūcās ī

eo. ita ꝙ recipiēs istū motū / tanꝙ̄ si corda musicalis ꝑcutiēdo sonore moueret. reddit illū motū ⁊ istū sonū deo. queadmodū filius recipiēs spm̄ sctm̄ a pr̄e ꝑ inspiratōez actiuā pr̄is. reddit ꝑ eandē vim spiratiuā quā recipit / spm̄ sctm̄ pr̄i. Agit ergo ⁊ agit aīa / mādueās actualiter digne xp̄m ⁊ in eo manēs. q2 s. facit illū actū ꝑ acceptionē et redditionē spontaneā / esse suū. ¶ Qualis aūt sit iste motus aut qd' dixerūt aliq nō esse rem absolutā vel formā. vel respectiuā seu relatiuā. Alij ꝙ est ꝯplexe significabile. s. aīam sic se hr̄e. Alij formā posuerunt esse absolutā de genere q̄litatis. Alij tenētes idē ꝙ sil' est forma respectiua. addiderūt subiectū denoīare esse tale vitaliter imutatum ⁊ de deo acceptū. vn̄ nec tali denoīatione / posset informare subiectū nō cognitiuū vel affectiuū. Et qm̄ deus nō pōt esse talis forma ꝯstituēs vel informās ⁊ relatiua depēdēs iure ꝺānatus est parisius articulus tali positōi fauēs. Silr̄ in decretalibus summoꝝ pōtificū. ꝙ deus solus ē formalis beatitudo. siue lumē glie. nihil actu suꝑaddito. Nec celeberrim⁹ ille hugo. neqꝫ mgr̄ sniarū / vnꝙ̄ ita ponere voluerūt. q̄liter iꝓba quorūdā subtilitas sine modestia sine freno furiose se agēs trahere conata ē. ¶ Patz ad extremū sensus ap̄li ci verbi. vnū corpus ⁊ vnus spūs ⁊ vn⁹ panis sum⁹. Et alteri⁹ luce. Erat cor vnū ⁊ aīa vna. Intellectus insuꝑ totius illius celestis sermonis nocte ionis sancta ꝑ tria capitula. Libet exclamare cū ꝓpha canticuz illud. Ecce ꝙ̄ bonum ⁊ ꝙ̄ iocundum habitare fratres in vnū. Sicut vnguentū in capite xp̄o: xp̄i aūt caput deus est. Reliq̄ aūt q̄libet creatura. maxie aūt rōnalis. est corpus eius. vestimentū eius. mons eius: Mōs quidē hermon prius anathematisatus. ⁊ mons syon iustificatus. Et quid ros nisi gratiosus illapsus illius. Ego ros et isrl' q̄si liliū germinabit. ¶ Deniqꝫ dat credi: dat etiā sciri. dat ⁊ aliq̄liter intelligi sed ꝙ̄ beatius erit ⁊ expiri / quō de⁹ hospes gloriosissimus / erit oīa in oibus modis vt potuim⁹ expositis. Sed plus docebit verbū istud impressum mēti / ꝙ̄ expssuz ore. dū ipso plene viso / toto ore. totaqꝫ auiditate fruemur. Quā fruitionem tp̄alis pceptio corpis ⁊ sanguinis p̄figurat.

Connectemus quasi

ꝓ notula cētesima q̄draginta notulas seu minutias theorematū q̄dragita. P

¶ Unitatē dei / ꝑ vnitatē centralis puncti posse manuduci. Hic ē ex p̄bis dei descriptio. ꝙ est spera intelligibilis cui⁹ centrū est vbiqꝫ. circūferētia nusꝙ̄. ¶ Unitatem dei absqꝫ creaturis / posse intelligi. ¶ Unitatē dei absqꝫ ipsi⁹ absoluta entitate / non posse intelligi. Unitatē dei nō posse continuo ⁊ tēpe / ꝑfecte intelligi. ¶ Unitatē dei nullatenus a creaturis depēdere. ¶ Unitatē dei necessario creaturaꝝ ꝓducibilitatē virtualr̄ includere. ¶ Unitatē dei necessario suā eternitatē ꝯcludere. ¶ Unitatez dei nō necessario quālibet distinctionem formalē intrinsecā ex ꝑte rei q̄ ad nos ꝯcludere. ¶ Unitatē dei nō necessario ꝓductionē actualē creaturaꝝ supponē vel inferre ¶ Unitatē q̄z nūeri. ⁊ ordinē creaturarū existētiū. referri ad diuinā q̄z vnitatē ⁊ monadē oꝑtere. s̄m triplex gen⁹ cāe efficientis exēplaris. ⁊ finalis. ¶ Unitatē diuinā gignere vnitatē ⁊ in se suā reflectere vnitatē ꝑ amorē spiratiuū / triāgulo itelligibili ꝑfecte circulato. ¶ Unitatē dei posse pl⁹ aut min⁹ intelligi / ꝓ libero arbitrio sue motōnis obiectalis. nūc sine visione creaturarū nūc cū visione pluriū vel paucoꝝ. Exēplū de lineis oib⁹ / terminatis ad centrū. q̄ꝝ q̄libet si pūct⁹ cētralis ad eas libere ꝯdictorie influeret cognitionē aut lucē / posset intelligere centrū lineis egrediētib⁹ non cognitis aut ineq̄liter cognitis. ¶ Unitatē diuinā seipsa se iuariabilit̄ habēte. Q cognoscē variabilia imutabilit̄. mutabilia futura p̄ntialiter. ꝯtingētia necessario ⁊ certitudinalr̄. nullā tn̄ iō ponendā esse cōtingentiā intrinsecā in deo. sicut nec tp̄us. nec locū. nec corpa. nec ꝯplexiones. nec discursus. q2 talia scit ⁊ cognoscit. Et hic ē lapsus magnoꝝ doctoꝝ / q̄rentiū metaphisicā vbi logic⁹ facilit̄ se expediret. ¶ Unitatem dei posse diuersissima ꝓducē ad extra. nulla distinctōe nisi ꝑsonali existēte ad intra. Nulla insuꝑ variatōe determinatōis ad intra facta. Et hic ē lapsus hoim grossi sensus. ponētiū necessitatē fati aut fortunā.

in omnibus. Nec valentiū ꝓuidētie sim-
plicissimā formā/formal'r intueri. neqꝫ cū
libertate hūane volūtatis/ipam ꝯcordare
neqꝫ cū peccatis hoīm/actionē dei iūgere.
neqꝫ cū mīa/reprobationē p̄scitoꝝ. ¶ Uni
tate dei potuisse ⁊ posse ꝓ/effectū varieta-
tem educere/⁊ eductis ꝓuidere/⁊ ꝓuisa re
ducere ad se. qđlibet ad ꝓportionabilē vni
onē. Hic ē lapsus pħoꝝ. p̄supponentiū ꝙ
ab eodē inq̄tū idē nō ꝓuenit nisi effectus
idē. Nec ab antiq̄ volūtate. nouus effect⁹
sine imutatōe volūtatis. Hic ē lapsus eoꝝ
q̄ putāt intelligere ꝯpationē dei ad creatu-
ras/absqꝫ creaturis ꝯpatis. Cū tñ intelle-
ctus vni⁹ correlatiui/necessario p̄supponat
alterius intellectū: tanꝙ duo relatiue ꝯpa-
tiōis extrema seu fundamēta. ¶ Unio- R
nē nature intellectualis creature cū deo
ꝑ deū ⁊ in deo. aliṫ ꝯsistere/ꝙ ceterarū cre-
aturaꝝ nō intellectualis nature. qm̄ iste ꝑ
cipiūt deū. alie nō. ¶ Unionē nature in-
tellectualis cū deo ꝑ deū ⁊ in deo nō posse
nec debere ꝯcipi/ꝑ transformationē ipsius
intelligētie/essentialē sed accidētalē. ꝑ ha-
bitus. s. ⁊ actus ꝰm obiectales influxus seu
vitales. seu (clarius loquēdo) ꝑceptiuos.
¶ Unionē aptitudinalē nature intellectu
alis cū deo ꝑ deū ⁊ in deo ꝯsistere ⁊ attēdi.
ꝰm triplicē eius potentiā in vnitate essen-
tie. q̄ sunt vis memoratiua. intellectiua. ⁊
volitiua. ¶ Unionē habitualē gratificā/
nature intellectualis/cū deo ꝑ deū ⁊ ī deo
ꝯsistere ⁊ attēdi ꝓ statu vie/ꝰm triplicē v-
tutē theologicā. in grē gratūfaciētis vnita
te. ¶ Unionē actualē nature intellectual'
cū deo ꝑ deū ⁊ in deo ꝯsistere ⁊ attēdi/ pro
statu vie/ꝰm opationē ꝑceptiuā ⁊ motiuā
triplicis v̄tutis theologice in radice gratie
gratūfaciētis. ¶ Unionē actualeꝫ nature
intellectualis cū deo ꝑ deū ⁊ in deo ꝯsiste-
re vel attēdi ꝓ statu glīe ꝰm opationē tri-
plicis dotis/in radice glīe seu grē ꝯsūma-
te. q̄s includit sil'r fruitio. q̄ est ꝯsummata
ꝑceptio. ¶ Unionē intellectualis nature
cū deo/aptitudinalē habitualē vel actualē
in via vel patria nō posse ꝯsistere vel atten
di/ꝑ trāsformationē nature diuine essenti-
alē/in naturā intellectualē creatā. ¶ Unio
nē nature diuine cū natura intellectua- S
li creata debere ꝯcipi/ꝑ illapsus obiecti-
uos fieri cōformiter seu quādā ꝓportōne/
ad motōes sensibiliū ⁊ sensuū obiectales.
et hoc altero triū modoꝝ ab ap'lo positoꝝ
facialiter. aut specularaliter. aut enigmatice
ꝑceptiue. ¶ Unionē nature diuine cū cre
atura intellectuali/radicaliter plus attēdi
ꝰm vim tactiuā obiectalē. ꝓportionabil'r
ad sensus materiales. q̄ oēs in vi tactiua ra
dicant. Nā gustus est q̄dā tactus. sil'r alij
sensus. suo mō. ¶ Consonat illud pħi. oē
agens agit ꝑ ꝯtactū. ¶ Unionē dei cū cre
atura intellectuali/ꝰm vim ꝯtactiuā spūa
lem obiectalē/esse vehemētiorē intimiorē
et puriorē. nō sicut in sensibus. in q̄bus ta
ctus est material'r ⁊ impurus. ¶ Unionē
dei ꝰm vim tactiuā spūalē obiectalē/ꝑfecti
us purius intimius ⁊ suauius attēdi ī via
ꝙ ꝰm motionē obiectalē ad visum vel au
ditū spūs ꝑcipiet'. ¶ Unionē dei ꝑ eucha
ristie sacrm̄ digne susceptum/ plus attēdi
ꝰm vim tactiuā ⁊ gustatiuā spirituales. ꝙ-
uis in hac vnione actuent' sensus oēs spiri
tales suo mō saltē in enigmate. ⁊ ꝑ fidem ⁊
spem. ¶ Unionē dei ꝰm vim tactiuā spiri
talē obiectalē actualē/esse secretissimā. nec
ꝑcipi posse nisi ab accipiēte. Sicut nec sub-
iectū ꝑceptōis/alibi vel ex̄ est. Hinc ē illđ
Nemo nouit q̄ sūt hoīs/nisi spūs hoīs q̄ ī
ipso ē. ¶ Unionē dei cū natura intelle- T
ctuali/gradus hr̄e varios ⁊ multipli-
ces: ꝓ varietate obiectaliū illapsuū diui-
noꝝ ꝑceptiuoꝝ ⁊ sentimētoꝝ. ¶ Unioneꝫ
dei cū natura itellectuali/p̄cellē post xp̄m
in maria. ⁊ ꝯñr oīb⁹ in p̄tia. ¶ Unionem
dei cū nā intellectuali. remotissimā eē a lu
cifero/vel altero siq̄s sit dānatioꝝ eo ⁊ ꝯñr
alijs ī gehēna. maxīe q̄ ad vnionē obiectal'
illapsus/ꝰm vim tactiuā ꝑ quā sentit' ⁊ gu
stat' ꝙ suauis ē dñs. ¶ Unionē dei cū nā
intellectuali/int' hec duo extrema patrie et
gehēne/medias intellectuales naturas/pl⁹
aut min⁹ recipe vel a se repellere. ¶ Unio
nē ꝯsummatā oīm electoꝝ cū deo obiecta-
liter/effici ꝑ repletionē intuitiuā ⁊ nudam
oīm sēsuū spūaliū/⁊ redūdātiū ī sēsuales/
tā ad int' ꝙ exterius. vt siue ingrediat' siue
egrediat' nā intellectualis pascua iueniat.
¶ Unionē ꝯsūmatā/ esse cuꝫ q̄libet electo
singulariter/⁊ tñ cōiter apud oēs: iuxta cō
pationē centri spere intelligibilis/respectu

linearū egredientiū ⁊ in centro cōiunctarū Sic virtus celestis influētie. in spera corru ptibiliū necessario ꝯiūgit̄ ad centrū; imo verius ad deū ¶ Unionē ꝯsūmatā recipe magis aut minus: iuxta maiorē aut mino rem circa centrū ipm qd est de⁹/ virtualē ⁊ q̄si circularē ꝓximationē. Exēplū de cir- culis spere. hec cōꝑatio comodior est q̄ q egressus creaturarū fiat instar nūeri/ ꝑ ad- ditionē vnitatū. qr pn̄t esse spēs m̄l'te/ eque ꝑfecte. ⁊ oēs de necessitate ꝯiūcte deo sunt sicut in centro linee. ¶ Unionē ꝯsūmatā efficere vt sit de⁹ oīa in oībs/ cū tradiderit fili us cū spūsancto pr̄i regnū. q̄ fontalis est di uinitas ⁊ vnitas. q̄ simplicior aut vlterior neq̄t intelligi. Hec est apl'ica dyonisio de clarata. ¶ Unionē cōsūmatā/ si ꝑ intelle- ctuales circulos accipiamus/ optere ꝑ con uersū modū ad materiales speras celestes intelligi. q̄ quāto maiores sunt mole. tāto efficatiores ī v̄tute. Spūalia v̄o quāto sim pliciora ⁊ centro ꝓximiora/ plus hn̄t d' in fluentia. Un̄ beata beatāꝝ ꝯtinet oēs hie- rarchias in ambitu simplicissime v̄tutis sue. Inde regina celoꝝ ⁊ dn̄a angeloꝝ/ di- gne vocata ē. ¶ Unionē in eucharistia figuratā ⁊ sacratā desiderare nos ⁊ esuri re p̄ ceterꝭ bonis ꝯtēplatiuis debere. ꝓptea sursū leuare corda a spēb⁹ materialib⁹ ho- stie/ ad xp̄i corp⁹ veꝝ. ⁊ ab illo ad mysticū. ⁊ ab ide ꝑ eleuatiuā vim ⁊ vnitiuā v̄bi di- uini/ reduci ad ꝯgregātis pr̄is diuinitatē ⁊ simplificā deitatē. q̄ nihil vltra. hec ē Dyo nisij. ¶ Unionē hāc nō posse nos ꝯsequi ꝑfecte/ sine diuino illapsu/ segregāte mētē ab oī alteritate. curis insuꝑ solicitudinib⁹ q; depulsis. ⁊ suꝑ mūdane explicatis. vt in diuā monaden ꝯgregemur ⁊ ineffabilib⁹ ⁊ ignotꝭ/ ineffabil'r ⁊ ignote ꝯgregemur hec est dyonisij. ¶ Unionē hāc. nō posse nos ꝯseq̄/ nisi irruētia vndiq; fantasmata/ nos mētis puritate trāsuolare p̄ualeamus. hec Bern̄. Erras inq̄t si circa expectas locū q̄- etis/ secretū solitudis/ serenū lumīs/ taber- naculū pacis. ¶ Unionē hāc/ ꝑcipi motu cordis maxie mētalis eē pn̄tē. colligi v̄o su os effect⁹ ⁊ efficatiā viuacē/ ex diuione spūs et aīe. cū depulsiōe vicioꝝ/ ⁊ reformatōe v̄- tutū. in iocūditate ⁊ suauitate in spūsctō/ iūcta magnificatōe dei ⁊ exultatōe spūs in

deo salutari suo. Dū in h° ꝯuiuio/ mēs im plet̄ grā ⁊ future glie nob̄ pign⁹ dat̄. Amē

Incipit quinta parti

tio. Per soliloqū exhortatoria ad me- ditatōes h⁹ sacri. ꝑ notulas quinq̄gīta

X m Editare nunc aīa xp̄iana cui forte ꝯtemplari nō satis adhuc ꝯcessū ē. Meditare cū vehemēti studio animi q̄lis ⁊ quātus sit iste q̄ tibi sacraliter nūc offert̄ q̄ magn⁹ q̄ sapiēs. q̄ de lectabilis ⁊ benignus. Esuriēs ⁊ pauꝑ es ⁊ nihil hn̄s. plīma debes tibi nō suppetunt merita vn̄ restituas. vn̄ diues fias. fodere nō vales s; mēdicare nō erubescas. Sit ti- bi mēdicitas tua lucꝝ tuū. Necessitas ne- scit verecundiā. sicut nec h; legē. Ille tibi nūc offert̄ si nescis: q̄ ꝓpt̄ te dixit ⁊ passus ⁊ exꝑtus ē. Ego aūt mēdic⁹ sū ⁊ pauꝑ. Tibi dat̄ iste q̄ ꝓpt̄ nos egen⁹ fact⁹ ē. vt illius in opia diuites essem⁹. Tm̄ tribuit q̄ q̄si ni- hil sibi retinere videret̄. Diues esse debes: cui diuitie largite sūt imēse. Noli cadere o aīa xp̄iana ī illā exprobrationē vt dicas. Ecce ego diues sū. ⁊ nulli⁹ egeo. Sciueris qr misera es ⁊ miserabil' ⁊ pauꝑ. ceca ⁊ nu- da. ⁊ eo pl⁹ misera ⁊ miserabil'/ si hoc igra- ueris. Nā qd miseri⁹ misera/ se miserā ne- sciente: Audi ꝯsiliū. suadeat tibi saluator tu⁹. pn̄s in h° sacro. Suadet tibi vt emas aurū ignitū: q̄tinus diues fias. Nō op⁹ ē ꝑ diuersa vagari vt vēditorē iuenias. Ipe est vēditor sil' ⁊ p̄ciū emptōis. Suadet in- ungere collirio oculos tuos ipse fecit colli- riū ex sputo grē sue. ⁊ luto mortalitatꝭ tue Suadet vestiri vestib⁹ albis. ipse tibi gra- tis ⁊ auꝝ ignitū erit in hoc sacro ⁊ colliriū et vestis. Esuris ⁊ sitis. cenare vis. hospes nō ē lōge q̄rēdus q̄ cenā dat. Ecce ipse stat ad hostiū ⁊ pulsat. aꝑi sibi ianuā; cenabit tecū; ⁊ tu cū illo. O splendida felix ⁊ lauta cena. vbi ipse q̄ cenat xp̄s sumit̄. vbi fas est hīe ⁊ dicere. In voce exultatōis ⁊ ꝯfessiōis sonus epulātis. ¶ Stat et pulsat nūc. q̄si cū digito q̄ est spūssanctus. nuc malleo ter ribil' iudicij sui. Nūc sonitu velut aure te nuis blandiens ⁊ dicēs. Aperi mihi soror mea columba mea immaculata mea. Conq̄- rit̄ non tam sua q̄ suorū ⁊ tuā noctis incō

moditatē. vn̄ refrigescit feruor charitatis. Dat hoc intelligi. q͛ caput meū plenū est rore ait ⁊ cincinni capitis mei/guttis nocti um. Noli tardare. Exurge velociter. noli somnolenta verba reddere. Alioquin de-clinabit ⁊ discedet atq͛ sepe quesitus cla-mat⁹ obsurdescet. ¶ Faciat cenā symō olim leprosus nunc curatus a dn̄o. Ip-se est spūs noster: añ leprosus. Ministret martha ⁊ solicita sit erga frequēs ministe-rium. hoc est inferior portio rōnis. Ma-ria vo supior ps inungat pedes iesu fracto deuotōis alabastro. Effundat insup con-fusa magis sup caput illius recūbētis. Ca-put aūt xp̄i deus. Impleatur domus tua cordis/ex odore vnguenti. Cesset murmu ratio iude sensualis ⁊ furis. de q̊ fure ꝯque rit vnus ꝓpharū. Oculus meus depdat⁹ est aīam meā. Sit lazarus nup resuscitat⁹ p gr̄e vitā/vnus de recūbentibus. Et hic est affectus nr̄. sepe quadriduanus mortu us misc͞dia dei suscitatus. ¶ Faciat ⁊ aliaz cenā xp̄o symon idē vel alter in lr̄a/ silis in figuras. Accedas o peccatrix anīa xp̄iana nulla te verecūdia ꝓhibeat. nullū in pec-cando modū tenuisti. nihil ad te modera-ri est q̊ saneris. Sta maneas retro secus pedes recūbētis in hac sacr̄ali cena. laua la chrymis. terge capillis meditationū san-ctarum. Junge oscula charitatis. oleo pie miseratōnis inunge. Sic age vt tandē me rearis audire. fides tua te saluū fecit. vade in pace. O fides. o salus. o vade. o in pace. ¶ Fecerunt xp̄o corpaliter diuersi varias cenas cū viueret i terris. Fecit apud illos magna miracula. Nō est impotētior nūc in celis. non est manus eius abbreuiata vt saluari nō possit in mente/ sicut tunc in cor pore. Estima cenā hāc (o aīa xp̄iana) nūc ex illis vnā esse. ¶ Cenabat apud petrū et andreā iohannē ⁊ iacobū/ noster xp̄us hic in sacro velatus. Tenebat̄ socrus petri ma gnis febribus impauit febri. ⁊ socrus con/ tinuo surrexit ⁊ ministrabat eis. ⁊ tu spera silr̄. ¶ Cōuiua fuit apud matheū noster xp̄s hic in eucharistia. Conuenerūt publi cani ⁊ peccatores. murmurabāt falsa iusti cia phariseorū qui cum morbo suo sensuz amiserant pariter. Confitere te de nume-ro peccatorū ⁊ indigentium pniam ⁊ audi es. non veni vocare iustos sed peccatores. ¶ Audies p̄terea silr̄m in domo zachei pe nitētiā. in hierico ciuitate lunatica. Et ve re tu lunatica es aīa xp̄iana hic in via tua immēsi lunatici. Tu stulta q̄ vt luna mu taris. Tu q̄ nunq̄ in eodē statu pmanes. Nihilominus obedi dicēti. Optet me ho die manere in domo tua. festinus ⁊ letus. descēdat o aīa. Festinus suscipiat iesuz in hoc sacro spūs tuus princeps publicanoꝝ q͛ princeps ⁊ primus peccatorū. Dic hila-riter. Ecce dn̄e dimidiū bonorū meorū do pauperibus. O heu dn̄e quid ⁊ quale est illud dimidiū bonorū qui nihil habeo. ni hil habere cōcupisco/ dum tm̄ cupio nisi te dum portio mea tu ps mea. tu hereditas mea q̄ p̄clara es mihi. Ecce ego dn̄e non dimidiū bonorū/ sed te totum bonū meū in hoc sacro contentū/ do pauperibus hos pitalis tui magni in hac terra morantiū. Et in altera scz in purgatorio positorum. Et si aliquem defraudaui/ reddo quadru plum. q͛ temetip̄m qui vnus ꝓ decē mili-bus cōputaris. ⁊ in cuius ditiōe sunt oīa. quo soluente ⁊ adquitante/ nemo pōt dice re cur ita facis tollis qđ meum est. qm̄ oīa tua sunt iure pleno. ¶ Desiderio deside-rauit mādu care pasca cum discipulis su-is iesus passurus. O aīa xp̄iana. putas de siderū suū vt salua sis imminutum sit p gloriam. vt nō desiderio desideret mādu-care pasca. scz tecum suam cenam? Caue ne dura sis. ingrata. rustica. ciuilis. vt frau des dn̄m tuum benignissimū a desiderio suo. Hospes est. petit in hospitiū tui cor-dis suscipi ⁊ colligi. Et o bone iesu qualis et quātus q̄ honestus suauis ⁊ comodus hospes aduenies/ qn̄ aduenis etiā non in uitatus sepe sed inuitans. Quid inuitatio nem ꝯmemoro? Cōpellis. Mittis manū tuā omnipotētie tue actiue. p foramē obe dientialis potētie passiue/ in omī creatura ¶ Sic tacta dic o aīa xp̄iana ⁊ vēter meus intumuit ad tactū eius. Exurge taliter ex-citata. stillēt manus tue mirrhā primā. ple ni sint digiti tui mirrha ꝓbatissima q̄si ni hil i ope tuo putredinis aut fetoris appa reat. Mortificat oīa carnalia: mirrha ꝯpū ctōis amarissima. Api dilecta pessulū osti oli tui. sed heu tepida sedes somnolēta. pe

nam cognoscis pigritātis ignauie. vult cer
te. vult ad feruorē spūs/altius inflamare.
Sentis iam nūc vim eloquij sui vehemē-
ter igniti. alioquin vnde clamor ille tuus
Aīa mea liq̄facta est vt dilect⁹ locutus est.
Non iā tenet aīa terminis ꝓprijs sicut flu
it cera a facie ignis. Sic tota defluis. tota
liquescis in amatū. ¶ Inuenerūt te vigi-
les q̄ babylonicā custodiūt mūdi ciuitatē.
dū ꝑ creaturaꝝ noctes q̄ris dilectū ꝛ vocas
ꝑcutiūt te suis pulcritudinib⁹ allectiuis. q̄
sunt in mūdo ꝯcupīa oculoꝝ. ꝯcupiscen-
tia carnis ꝛ supbia vite. Verberāt te q̄uis
nō ad mortez peccati mortalis: sꝫ venialis
tn̄ ledunt. Porro custodes muroꝝ/iniqui
tas ꝛ dolus ꝛ iniusticia ꝑuersoꝝ ciuiū/dū
nō talia sed dilectū q̄ris eo ꝙ tristiciā infe
rūt cordi tuo. pallium gaudij tui nunqd
nō aufferūt? Quis scandalisat ꝛ ego non
vror. aīa pauli clamat ignita. At vero cha
ritatē cū suis lāpadibus q̄ sunt ignis ꝛ fla
marū/extinguere nō potuerūt aque tribu
lationū multe. nec turbida babylonis flu-
mina/obruerūt eaꝫ. ¶ Transi o aīa trāsi
ciuitatē hāc cū habitatorib⁹ suis. nō q̄si
eris. an viderūt quē diligis. verbera poti⁹
ꝙ verba bona dabūt. Eleua oculos tuos
in mōtes. vbi sūt filie irlm. clamor ingens
tu⁹ audiat. Filie irlm nūciate dilecto. quia
amore lāgueo. Felix lāguor. ꝛ suaui vulne-
rans telo charitatis. Ecce sentis o aīa quā-
tū ꝓfuerit tibi ei⁹ quē diligis absētia. Tor
pebas algida. iacebas somnolēta. nunc cur
ris. nc̄ liq̄scis ꝛ lāguida ꝑ amorē ad filias
irlm ignitas/anxia anhelaqꝫ ꝯuertē. Cle-
mētes sunt filie irlm. amorosū hn̄t pectus
amoris. Idcirco verba scintillātia recog-
scunt. Interrogāt q̄lis sit dilectus tuus ex
dilecto. i. dilecto ꝑ dilectionē tot⁹ amor tu-
us. Dilecte: noīant te pulcerrimā mulierū
nō vt supbias nisi forte sancta supbia. Vo
lunt ꝙ tua sancta pulcritudo tibi cognita
sit. q̄ iam digna sit ꝛ amari ꝛ amare. Talē
pulcritudinē n̄ decꝫ amor nisi pulcerrim⁹
Xp̄s tibi venit amātiū. caue ne des amo-
rem tuū indigno tuo. ¶ Deniqꝫ post noti
ficationē speciositatis spōsi. Tu o aīa xp̄i-
ana/recte censes interrogata. Vbi abijt di-
lectus tuus? Mysticū ondis eccl'ie ortū. i
quē descēdit q̄tidie sacraliter. ad areolam
aromatū ꝛ in altari sacro suauiter redolen
te. vt ibi pascat in ortis irriguis ꝛ formo-
sissimis sāctaꝝ aīaꝝ ꝛ lilia castissimoꝝ spiri
tuū ad se trahat ꝛ colligat ad talami cele-
stis ornatū. Accede ꝓpius ad hunc ortuꝫ
imo sis ort⁹ a ꝓpha descriptus irriguus. e
cui⁹ fonte nō deficiēt aq̄ graꝝ. Sis ort⁹ cō-
clusus. seruās te solā soli. Sis fons signa-
tus. ne pateas adultero. Sis pute⁹ aquarū
viuentiū. cui⁹ impetuosuꝫ a libano ꝑadisi
fluxū nullus obex pc̄ti tardat aut ipediat.
¶ Hora est q̄tidie o aīa xp̄iana. Hora q̄
trāseas ex hoc mundo ad patrē. ab exilio
in patriā. a deserto afflictōis/i terrā ꝓmis
sionis Si retardet te corp⁹: liber tn̄ est ani
mus vt euolet. Vult tecū iesus facē pascā
suū. fac te illi cenaculū grāde stratū in dila
tatōe ꝛ amplitudine cordis. Cenare digna
bit. lauabit pedes discipuloꝝ suoꝝ. q̄ sunt
disciplinati affectus tui. Sint ipsi nouelle
oliuaꝝ in circuitu mēse dn̄i. q̄ꝝ ꝛ mater est
sapīa vxor spūs tuus deiformis. Habitet
ipsa sicut vitis abūdās in laterib⁹ domus
tue. Ego inq̄t sicut vitis fructificaui suaui
tatē ꝛc̄. Quid deniqꝫ? Libabit ocs/ex adi
pe frumēti. Dicet. Comedite amici ꝛ bibi
te ꝛ inebriamini charissimi. Trepidas ti-
more? Tandē/hic timor aliqn̄ pellēdus ē
foris a charitate. Cogitas te tātis indignū
mysterijs? Certe nec ex meritis tuis/etiā ꝑ
mille milia annoꝝ satagēs digna fies. Di-
gnificet te optet q̄ te inuitat ad se. Dignifi
cabit aūt/si studueris ea q̄ displicēt oculis
suis a domo cordis expellere: Enitere ꝑcor
hic ꝛ nūc o aīa mea/pare te si te cognoscis
imparatā. Caue diuti⁹ i sterquilinio fecis
mortifere volutari/sub expectatōe crastini
Quid scis si crastinus elucescet tibi dies?
Quis sup hac re reddet te securā. Non est
tuum nosse tpa vel momēta q̄ pr̄ posuit in
sua ptāte. ¶ Rursus ita collige. si ꝯscia ti-
bi nō fueris impedimēti legitimi. q̄ min⁹
eucharistiā suscipias. Cur tanto te bono pi
gra ꝛ ingrata ꝑuabis? Si remordēs accu
set te ꝯscia. cur penitēdo? cur impedimēta
tollēdo/posset enus nō intendis? Cur no
uis te laqueis/male differendo. stulte ꝯtē-
nendo/te rursus inuoluis ¶ Audio qd
rn̄deas. frigida sum; dispsa sum. carna-
lis sum. exagitor curis. scrupulis inq̄etor.

mordeor cōcupiscētijs. fides imbecillis est
nutat spes charitas refriguit. q̄ mihi ꝯuen
tio cū hospite tāto? Immo vo q̄ tibi cura
tio/nisi sub medico tanto. Si te sanā iudi
cares. op⁹ medico nō haberes iure repelle-
res a te. Exēpluȝ petri nō approbamus in
hac pte. Stupuit ad capturā pisciū. sub in-
tulit tremēs. Exi a me dñe q: pctōr ego sū.
Tanto magis o petre si pctōr es/retinēd⁹
est medicus sanctificās ⁊ pctā tollens a te.
Quāto sapiētius/pctōr zacheus/ q̄ festin⁹
gaudēs suscepit iesum ad se. Deniqȝ q̄ pru
denter hoc fecerit/data salus ondit. ¶ Cē
turionis (O aīa mea) silitudinē inducis
quā in humilitate tua ꝓcliuior es imitari
vtinā nō ex ignaui ꝓcrastinatōe. Dicat in-
quis iesus tm̄ verbo ⁊ sanabit̄ puer meus.
Affectus. s. rōnalis. q̄ iacet paralitic⁹. ⁊ ma
le torquet̄. sufficit hoc. nō intret tectū me
um. nō intret ad me vt rememorent̄ pecca
ta mea ⁊ interficiat deus puerū meū. red-
dens ipm̄ de languido mortuū. ¶ Ur- B
ges ptinaciter. Non est nouū abscon-
sum a sapiēte. q: occasiones querit. q̄ vult
ab amico recedere. Si vera te humilitas
cōpescit a suscipiēdo. cur eadē te nō impel-
lit in obediēdo? Uocat te deus ad mēsam
suā. cōpellit etiā p seruos. s. p̄latos de eccle
sia qñqȝ intrare. tpibus institutis. vt in pa
sca. Statuit xp̄s testm̄ hoc eternū ⁊ nouū
dicens. Hoc facite in meā cōmemoratio-
nē. Si te retrahit indignitas tua maior al
liciat considerata dignatio sua. Charitas.
misericordia. veritas mititas atqȝ benigni
tas. Accede ⁊ dic. Misc̄dia ⁊ veritas tua
semp susceperunt me. ¶ Egrotus. an non
agit stultissime: cui tātū displicet deformi-
tas egritudinis sue/ q̄ aspectū vel aduen-
tum horret medicātis man⁹ aliene. dū me
dicus inuitat. offert. ꝓuocat. astat. vt susci
piat̄ ⁊ sanet. ¶ Debilis es o aīa xp̄iana. sur
ge comede. bibe in mēsa sapie. in arce syon.
aut si potius inueneris te in deserto solitu
dinis mestanti tedio vite huius moribun
de deiectā. Surge comede ⁊ bibe ⁊ ambu-
labis in fortitudine cibi illius vsqȝ ad mō
tem dei oreb in mensa refectiōis eternalis.
¶ Esurit Daniel in lacu leonū cetus. s. fi-
deliū in purgatorij lacu mersorū. Fer prā-
diū messorū laborantiū in ecclesia viator̄
refocillabit eos cibus iste tuus. q: p te dat⁹
est ⁊ oblat⁹/in altaris alueolo. ad cetū desi-
derantiū nūc in lacu degentiū. Portabit̄
in momēto. et hoc i cincinno vno capitis
tui. q̄ cincinnus ē vnica mētis ad eoꝝ refe-
ctionē intētio. ¶ Rñdes o aīa pigritans. L
aīa voluēs ⁊ reuoluēs cor tuū. ad excusā
das excusatōes. vtinā nō in peccatis. Pre-
paratū ait vult medicus corpalis/infirmū
suū fieri p euacuationē humoꝝ corrupto
rū p̄us q̄ cibet eū antidoto salutari. Scit
illū amphorismū. egra corpa q̄ plus nutri
es/eo magis ledes. Consonat apl's q̄si p̄-
conisans ⁊ arcēs indignos. Probet aūt in
qt seipm̄ hō. Nil plane ꝯtradixerim v̄bis
tuis istis. O aīa xp̄iana. nō ꝓhibeo sȝ p̄ci
pio p̄parationē. Sed talis sufficiat: vt ple
na neq̄ q̄ primit⁹ pfectaqȝ sanitas exigatur
Cōpatit̄ secū vita spūalis lāguores q̄ nō
sūt ad mortē. Tales nō auget morbos. sȝ
tollit eucharistie gratiosa susceptō ¶ No
lo vt dijudices te dignā isto sacro/etiā si ca
lida. si feruēs. si trāqlla. si i pace spūs. si sta-
bilis i fide. si spe gaudēs. si efficax et vigil
in ope. si castitate. si sobrietate pollēs. Alio
qn ꝯdēnabit te os tuū. ⁊ prauū te iudex tu
us ꝯprobabit. ¶ Quid ingemiscis ad hec
et suspirabunda clamas cū Susanna. an-
gustie sūt mihi vndiqȝ? Caue ne sic erraue
ris. Patet erit⁹ ⁊ egressus amplus. Desere
te. ⁊ ꝓijce te i man⁹ salutaris tui. Non est
crudelis. nō inuidus. Cur inuitās te nō sus
scipiat te. ⁊ suscipiēs non ꝯseruet ⁊ sanet?
Consiliū tm̄ ē. vt recūbas i nouissimo loco
vt crucē ab imo tota mēte ꝯstringas. Por
ro si ꝯscia fles veste te nudatā nuptiali. hic
illā ꝯfestim poteris ab inuitāte rege si peti
eris/īpetrare. ꝯtēptus solus desit. ¶ Sȝ so
la fantasijs aut p̄hoꝝ argutijs ipetit̄ fides
si curiositas accesserit cū serpēte dicēs. Cur
ista ⁊ ista ꝯstituit deus? cur nō manifeste
se p̄ntat deus? cur p̄ntia diuinitatꝭ nō suf-
ficiat? Qualis situs ē hic corpis xp̄i: vbi ca-
put: vbi pedes: si corporeis nos intuet̄ ocu
lis. si audit si mouet̄? Dic ad hec oīa fide
simplici. xp̄iana sum. catholica suȝ. Deus
oīa q̄cunqȝ voluit fecit. deus oīa quecunqȝ
fecit ⁊ dixit vere dixit ⁊ bñ fecit. sit nomen
ei⁹ bñdictū. sit in ecc̄ie fide meritū meū D
sit accessus ad sacrm̄ ¶ Et cu maria mr̄

eucharistie. qr mater grē. mater pia misero rū. qr mater mie. Tu ꝯ tales versucias ta- les fantasias. viles ꝯcupias. vilissimas nec noīandas blasphemias. tu nos ab hoste ꝓ tege. Et qr morimur assidue (quid em̄ ali ud q̊tidianus defect⁹ corruptōis ꝙ quedā ꝯplixitas mortis) tu ꝯtinue nos hora mor tis hui⁹ suscipe. Sis susceptrix oīm q̄ filio fidēter dicimus vnusq̄sq3: dn̄e iesu suscipe spm̄ meū. Si te miserāte ꝛ opitulāte/susci pimus filiū tuū in eucharistie sacro. ꝑfe- cto ille nos suscipiet ꝛ incorpabit in mysti co suo corpe. Credimus ꝛ mādūcamus eū diligimus ꝛ speram⁹. ꝛ ipse mēducat nos qr sibi nos incorpat. ¶ Dic tecū ꝯferens o īa. Dic si introiero ī domū ecclesie/domū vtiq3 meā si coheres sum filij. cuius dor.n⁹ hec ē. Inueniā victimas īmolatas. qr vni- cam ꝓ oībus hostiā ꝑparatā. Inuenietur mēsa sapie posita. ꝛ mixtū vinū. Sic ciba- ta/sic potata/desiderabo ī iocūditate spūs in innouatōne iuuētutis/verbigena fieri. Non em̄ est ꝑns aīa apta venire ad oscu- lum pignorationū verbi nisi fuerit ab vbe ribus inebriata suis q̄ fragrātia sūt vnguē- tis optimis/amorosissime allocutōis. Vn̄ sentit sicut oleū effusū nomē suū. Vn̄ ado lescētule nōdū apte viri copule: stimulos inchoant amantiū sanctos/intra se sentire necnō amoris ꝑ amorē/igneo s3 sobrio fu- rore succēdi. ¶ Plimis obligata es debi tis. o aīa mea. multis nimis. ꝛ apud cre- ditores ꝛ exactores q̄ purgēt: dicētes. Red de qď debes. Ecce nihil habes ex te vn̄ re- stituas nisi forte parū olei deuotōis. Cla- ma ad verū helizeū in hoc sacro. Dn̄e vim patior. rn̄de ꝓ me. liberabit ipse te ꝑ infu- sionē olei/in vasa viriū cordis tui. q̄ pn̄ta- bunt filij tui. affectus. s. pij ad iesum. cui⁹ nomen ē sicut oleū effusū. Creditor pm⁹ ē creatō. cui te totū debes. sicut ab alio nihil habes. Scďs ē recreatio. a q̊ bn̄ habes q̄ to ta pieras. Tercius ē baptismalis adoptio q̄ nō data est cuilibet natōi. Quartus post tot peccata penitētialis iustificatio ꝛ ab in ferno liberatio quem millies demerueras Quintus gratuita bn̄ficiorū largitio no- minatim in hoc altaris sacro. Sextus pri morū dānificatio. in cōmissis. in amissis. in omissis. Septimus futura beatificatio cui cōsequēde/nulla sunt digna tuorū ꝯpa meritorū. ¶ Sed ecce venit: ad hoc sacrm̄ xp̄s q̄ factus ē nobis sapīa creās. recreans ꝛ adoptās. Justicia iustificans. sanctificatio mūdans ꝛ implēs. redēptio debita soluēs. Deniq3 via vehēs ad celū. veritas dirigēs. et vita beatificās. ¶ Suscipe puerū iesum sacrāliter vt suscipiat te misericorditer. fa- ciens spm̄ tuū esse isrl' puerū suū. Suscipe regnum celorū se consule sicut puer ample xabit te. bn̄dicet tibi. Dicet. Sinete paruu los venire ad me. taliū em̄ est regnum celo rum. vnum talem qui suscipit. me suscipit Nec mirum qr tu idē es o bone Jesu qui suscipis ꝛ susceptus haberis dulcis hospes aīe. dulce refrigeriū. non exhibes te viden- dum. sed tangendū. sed gustandū. sed am- plexandū. ¶ Tu aīa mea. sicut ouis q̄ pie- rat redempta. reportataq3 ꝓprijs humeris comedis nunc domestica de pane suo. ꝛ de calice bibis. dormis in sinu suo. hab3 te ꝓ filia. īmo ꝓ sponsa. īmo ꝓ matre verbige- na. cui ministrare dignat et subiectus esse Nonne mira susceptio: Fiet sup hac sus- ceptione/ dragma sequēs. Suscepit israel puerū suum.

Incipit tractatus decimus sup illo. Suscepit isrl' puerū suū

Et est in eo duplex partitio. Prima fit ꝑ dyalogū ꝛ notulas septuaginta sex.

[S]Uscepit isrl' puerū suum. Exhilaresce tu q̄ pieras in Adam totus isrl'. Exulta in iubilo cordis et laudib⁹ oris. Exulabas expositus ꝑditioni. cecitas ceciderat in isrl'. Errraue- ras sicut ouis q̄ perijt. Videbat dn̄s obli tus miscďie sue qua iurauerat abrae dicēs Per memetipm̄ iuraui. qr fecisti hanc re3 et nō pepcisti vnigenito tuo ꝓpter me. In semine tuo bn̄dicent oēs gētes. Clamabat vniuersus ꝑditorū cetus. Vbi sunt mise- ricordie tue antique dn̄e. ¶ Ecce cū esset rex in accubitu suo quiescēs in sinu patris nardus tua (o pulcerrima ꝛ suauissima fe minarū) dedit odorē suū. sicut odorē agri pleni cui bn̄dixit dn̄s. Odoratus ē de⁹ pr̄ odorē suauissimū toti⁹ honestatis tue/vir- go sanctissima/nata ex semine abrae. Pro-

ꝑterea recordatus est miſcḋie ſue antique. ſicut locutꝰ erat ad abraā ⁊ ſemini eiꝰ ī ſecula. Miſit ꝯtinuo ⁊ ab intimo ſinu diuinitatis ſue/filiū ſuū. q̇ ad liberandū ſuſcepturꝰ hoīem/nō horruit tui ꝟginis vteꝝ. Hoc deniq̨ ē. ꝙ magnificās dn̄m cū exultatiōe ſpūs depromſiſti iubilās ⁊ erūpens in cāticū. Suſcepit iſrl' pueꝝ ſuū. ¶ Diſcipulꝰ. Dic obſecro rōnē exhortatiōis tue p̄ntis/ ſup hac notula cātici marie vehemētiꝰ habite/ꝙ̄ in exordio ceteraꝝ. ¶ Magr̄ O neſcis frat̄ ꝙ̄ iuſte. ꝙ̄ alacrit̄ id effecerī. Sūt alia bn̄ficia dei magna valde / ꝓ q̇bus pſallebat iuuēcula nr̄a ī hꝰ pſalterio decacordo. magnificās in aīa dn̄m cū exultatōe ſpūs ī deo ſalutari ſuo. Magnificabat ꝙ reſpexerat hūilitatē ancille ſue. ꝙ beata diceret̄ ꝑ oēs generatōnes. ꝙ feciſſet ei magna q̇ potēs ē ⁊ ſctm̄ nomē eiꝰ. hoc q̇ ad magnitudinē dei in ſe ⁊ ad ſingulare bn̄ficiū collatū ī maria. Procedebat ꝯn̄r ad inſinuationē alioꝝ ſub generali narratōe beneficioꝝ ſub tropicis antithetis. iungēs cū mīa pietatis/timorē ſeueritatis. cū diſꝑſione ⁊ depoſitōe ſupboꝝ/exaltatōꝫ humiliū cū eſurie ſatiāte/ſaturitatē inanē. Tandeꝫ dīno ꝯcluſit vt oratrix piiſſima ꝑ hoc verbum. Suſcepit iſrl' puerū ſuū. ¶ Diſcipulus Finis nō hic ſtetit. Subdit em̄. Sicut lo. eſt ad pa. no. Abraā et ſe. eius in ſe. ¶ Magr̄ Finis (vt pħia te docuit) p̄mꝰ eſt in intētōe. vltimꝰ in executōe. Preceſſerunt pl'ima ſuſceptionē iſrl' pueri dn̄i ꝑ incarnationē inter q̄ fuerūt nūciatōes ꝓphetice. q̄s maria ponit ꝯſūmationē accepiſſe tunc primū/cū ſuſcepit dn̄s iſrl' pueꝝ ſuū. ¶ Diſcipulus Nunq̇d videt̄ ecōuerſo textus euāgelice locutōnis notare crebro dicēs. Hoc aūt totū factū eſt vt implerent̄ ſcripture ꝓphaꝝ. ¶ Magr̄ Rn̄det vſus cōis gloſatoꝝ. ly vt poſitū hic/dici ꝑ conſequētiā nō ꝑ cām principalē ⁊ finalē. Sub hoc ſenſu ſcripture ſunt iplete. qꝛ taliter factū eſt nr̄e redēptōis myſteriū. Sed in ꝓpoſito quicq̇d dn̄s locutus ē ꝑ os ſanctoꝝ finē accepit cū ſuſcepit iſrl' pueꝝ ſuū. Hic totiēs de ſuſceptōe tali/nūc ad l'ram/nunc ꝑ allegoriā/mō ꝑ tropologiā /ſepe ꝑ anagogiā/ſanctoꝝ vnuſq̇ſq̨ meminit ꝯſonās ad hoc bn̄ficiū. Suſcepit iſrl' puerū ſuum

Vt eſt illud. Suſceptor meꝰ deꝰ iacob. Et illud. Dicet dn̄o ſuſceptor meꝰ es tu. ⁊ iterū Adiutor meꝰ tibi pſallā. qꝛ dn̄s ſuſceptor meꝰ. deꝰ meus mīa mea. Quare mīa mea? qꝛ recordatꝰ mīe ſue/mihi dedit illā. ¶ Diſcipulus Copioſiſſimā cū diſſolutōe dubitatōis facte/materiā deuotōnis apuiſti/ de ſuſceptōe dignatiua dei. ¶ Magr̄ Immo ſi recogites. ꝙ̄ merito ſic incideriꝫ. ¶ Diſcipulꝰ Cur illud ē/ꝑcor eloq̄re. ¶ Magr̄ Spūs meꝰ vt xp̄ianꝰ/dei dono q̇ ⁊ ſacras ab infantia l'ras nouit/ꝯſiderabat frequētes ſcp̄turaꝝ voces ſub hac ſnīa Memento finis. Recordare nouiſſima. Memēto iudicij mei. Et qꝛ mors nō tardat. Et ab eccl'ia. Media vita in morte ſumus. Expiebar hoc idē q̇tidie in mortibꝰ hoīm etiā magnoꝝ ⁊ chariſſimoꝝ. Aiaduertebā tutū eē ꝯſiliū ſapiētis. An iudiciū para iuſticiā. Et qꝛ bonꝰ finis nō ē quē nō ꝑceſſit bona vita. Subibat ⁊ illd. Ad aliquē ſanctoꝝ ꝯuertere. Quid multa. Propoſuit mihi ſpūs/exēplū vniꝰ ſanctoꝝ. cuiꝰ in morte fuerat hoc ꝟbū. Dn̄e ieſu. ſuſcipe ſpm̄ meū. Percuſſit ilico cor meū/ ſuauis q̇dā ⁊ ſpōtanea deuotio/ſuſpirās mecū et dixi. O ſi daret̄ hoc eſſe ꝟbū meū ſilr vltimū dn̄e ieſu ſuſcipe ſpm̄ meū. Suggeſſit ꝓinde cor meū in me. Cōſuetudo inq̄t eſt altera natura. Cōſueſce ī vita. ꝙ ꝓtinꝰ occurrat in morte dū curſus vite tue coget deficere. Conſūmatū eſt. Dic ꝟbū vltimū xp̄i Pater in ma. tu. cō. ſ. meū. Iūge ſupplicās cū illo magno ꝓthomartyre Stephano. Dn̄e ieſu ſuſcipe ſpm̄ meū. ¶ Diſcipulus Iocūda ſimul ⁊ exēplaris eſt hec narratio. Magrꝰ Cōfirmationē hꝫ ab illo q̇ duriſſimꝰ ad baptiſma ſuſcipiēdū/ꝑ appoſitōeꝫ floꝝ d̉ altari eiuſdē ſtephani ſub puluinari capitis ipſiꝰ dormiētis delatorū repente mutatꝰ in virū alteꝝ. qꝛ tetigit deꝰ cor ſuū. Suſcepit deꝰ ſpm̄ eiꝰ ad fidē baptiſatꝰ ē. et deinceps vſq̨ ad vltimū fuit ī ore ſuo hoc ꝟbū. cū neſciret ſtephani illud fuiſſe nouiſſimū. Dn̄e ieſu ſuſcipe ſpm̄ meū. Vade et fac ſilr. ¶ Diſcipulus Fiet ita. ꝓpicio mihi deo cum oībus ſanctis eius ⁊ ſtephano. Fuerat iſte mos meꝰ. tm̄ dicā in omi recollectōe mea ad deū cū nouit̄ ꝓfitēnbꝰ. Suſcipe me ſm̄ eloquiū tuū ⁊ viuā. ⁊ nō ꝯfū

das me ab expectatōne mea. adiuua me ⁊ saluus ero. ¶ Magr̄ Salubriť id esse ceris. sum⁹ em̄ nos xp̄iani/de nūero illo rūm q̊s aspnabať pharisaica insticia. ⁊ iō iam nō iusticia. qꝛ pharisaica. qꝛ hic pctō⸗res recipit. Suscipit nos benign⁹ iesus in religione sua cū clamamus Abba pr̄. Su⸗mus hic dū viuim⁹ in ea nouicij. Tp̄s ꝓbatōis habem⁹. vsq̄ꝫ q̊ venit dies ꝓfessiōis faciēde corā abbate nr̄o deo/⁊ celestiū ꝯuē⸗tu toto. vt tūc habeam⁹ vocē in caplo. stal lum ī choro. cibū in refectorio. lectuluꝫ in dormitorio. Cōstituit hic ⁊ ꝯstruxit offici⸗nas magnas. abbas nr̄ xp̄s sue abbatie. dū pēderet in cruce ꝓ nobis nouicijs. Orato⸗riū. Pater ignosce illis. Caplm̄. Latronē ꝯfitentē absoluēs. Amen dico tibi ⁊c̄. Dor mitoriū. curā matris iohi in q̊ grā totā lin⸗quēs Claustrū. clamās ⁊ stās ꝑseuerāter ī cruce. Refectoriū. dicēs. Sitio; Cellā ꝓba tiōis vsq̄ꝫ ad ꝯsūmationē dicēs. Consum matū ē. Deniq̄ꝫ nil supest nisi ꝓfessio ī ma nibus abbatis nō ꝫm carnē sꝫ ꝫm spm̄. Di cendo. Pater. In man⁹ tuas ꝯmēdo spm̄ meū. Et orādo. Dn̄e iesu suscipe spm̄ meū ¶ Discipulus Nimiū heu miseros dixe⸗rim hos nouicios: si ꝓfessionis hora duꝫ venerit audiāt. nō suscipiā vos. Discedite a me maledicti in ignē eternū. Quo ꝯ bea tissimi q̊s m̄ia ⁊ vitas suscipiūt. Audiētes Uenite bn̄dicti p̄ris mei ¶ Sꝫ reuerta⸗mur vt ondas q̊s est iste puer isrl' ꝫm li⸗terā. q̊s ꝫm allegoriā. q̊s ꝫm tropologiaꝫ. q̊s ꝫm anagogiā sicut an̄ tangēs nōdū elu cidasti? ¶ Magr̄ Isrl' vnus lr̄alis ē ꝫm carnē ppl's vn̄ xp̄s carnē sumpsit. Nusq̄ꝫ ei angelos appr̄hendit. sed semen abrae ī ma⸗ria. Isrl' ē alť lr̄alis. ꝑ repromissionē. ppl's gentiū. q̇ vidit lucē magnā. Hunc pplm̄ ab impotētia. ab ignorātia. a nequicia. ab omni turpitudine ⁊ inquinatōne/suscepit deus in pplm̄ acceptabilē. doctū. sanctum pulcrū. incoinq̄natū. vt rex potētissimus ad regnandū. vt doctor sapiētissimus ad erudiēdū. vt spōsus suauissim⁹ totus pul⸗cer ⁊ decorus tot⁹ desiderabilis. Cui dice⸗ret. Despōsabo te mihi in fide. qꝛ charitate ꝑpetua dilexi te. Deniq̄ꝫ repudiato carna⸗li isrl'/spiritalē suscepit gentilē pplm̄ tanq̄ꝫ isrl' puerū suū. ¶ Discipulus Nō me la tet quin multa pn̄t lr̄aliter hic q̄ri. de vo⸗catōe gentiū iudeis reprobatis. Trāsi ad allegoriā. ¶ Magr̄ Spectat ad eaꝫ/ipsa gentiū spiritalis vocatio. Nihil em̄ ꝓhi⸗bet eundē textū/plres sil' ꝯiungere sensus'. q̄ꝫ q̄libet tn̄ erit lr̄alis. q̄uis sit allegoric⁹ ⁊ moralis. Patet ex illo. Ex egypto vocaui filiū meū. Et iterū. Isrl' primogenit⁹ me⁹ vn̄ isrl' lr̄alis ⁊ allegoricus ipse pariter vn⁹ est xp̄s. ¶ Demū isrl' moralis ⁊ anagogic⁹ figurať in ꝑsonali isrl' q̇ ⁊ iacob dictus est. q̇ bn̄dictionē p̄ris accepit/ rebecce ꝯsilio. q̇ scalā in mōte vidit. qui duodecim patriar chas genuit. q̇ post bn̄dictionē angeli mu⸗tato sibi noīe/gloriat⁹ est dicēs. Uidi dn̄m facie ad faciē ⁊ salua facta est aīa mea; Et aplus. Nos inq̄t reuelata facie gloriā dn̄i speculātes/trāsformemur de claritate ī cla⸗ritatē tanq̄ꝫ a dn̄i spū. Tropologiā sil' ꝯspi cio cū anagogia lucēte in puero humili et obsequioso isrl' ꝑsonali'. Elucidauit om̄e mysteriū anagogicus iste Richardus de xij. patriarchis. concludens ad beniamin adolescētulū in mētis excessu. Potero for⸗tassis abbreuiato sermone aliq̄ post q̄rere Sed vehemēter moueť anim⁹ ad h° my⸗steriū cū auc̄tate apli nouissime positū cū scriptū nouerim⁹. Non videbit me hō et viuet. Nec hoc passim cui⁹ dictū est sꝫ mo ysi orāti videre faciem dn̄i. ¶ Discipulus

Quasi nihil an̄ notaueris ī alijs tracta⸗tulis. ⁊ sup h° cātico de cognitōe dei. Nūc ita videris nouus ⁊ insci⁹ ꝑscrutari velle ¶ Magr̄ Materia hec (crede mihi) ⁊ iā vetus est: ⁊ tn̄ sēꝑ noua. Conor iudicās obedire hieronymo monēti. Discamus in terris q̄ꝫ nobiscū scia ꝑseuerit ī celis. Oro cū Aug. ad dn̄m. Nouerim te nouerim me; Et certe si nō nouerim deū nec me no⸗scā. Querebat in cāticis aīa deuota. Indi ca mihi quem diligit aīa mea. vbi pascas. vbi cubas ī meridie. ne vagari. i. vane ⁊ ī⸗utiliť agi incipiā. supplendū est de ignoto Qui gl'iať ait ꝓpha vice dei ī hoc gl'ieť/sci re ⁊ nosse me. Deniq̄ꝫ hec ē vita etn̄a vt co⸗gnoscāt te deū verū ait xp̄s ad patrē. Noli ꝓpterea te in admiratione cordis ducere si pridie si q̄tidie/circa visionē dei versor. satagēs vn⁹ esse generatōis illius de q̄ ps̄. Hec ē generatio q̄rentiū dn̄m q̄rentiū fa.

dei ia. Et iterū. Tibi dixit cor meū. exquisiuit te facies mea. faciē tuā dñe reqrā. Tetet cor qrentiū dñm ad osculū oris. Querite dñm ꝛ ꝯfirmamini ꝑ cōplexū amoris. qrite faciē eius sp. qd nisi ꝑ affectū ꝯtēplationis aut aperte visionis? ¶ Discipulus.

Collaudo desideriū tuū silr ꝛ studium qle me decet. maxie dū occupat me senect⁹ et seniū. Et qd ampli⁹ in seculo/ nisi labor et dolor? Vñ ꝯsolatio/ nisi q2 miserationū dñi cū sua veritatis agnitōe/ recordabor? Depereāt oēs iste qstiones infinite. qbus pridē frustra laboraui. dicā deinceps: Unā pecij a dño. a q̄ vna/ qsquis auertit/ miscet se necessario qstionib⁹ infinitis ꝛ interminabilib⁹. Si auertit volūtas ab vna prima bonitate/ ꝯtinuo miscet se qstionib⁹ infinitis ꝑ cupiditatē insatiabilē. Intellectus ꝑ sciēdi curiositatē. Potentia vel memoria/ ꝑ inqetā mutabilitatē. Sit igit nobis sp dulce qrere faciē dñi. Aut si nō dat/ ꝯcupiscat aia nr̄a desiderare sicut ceru⁹ ad fontes aquaꝝ ad te deus. Sitiuit aia mea ad te fontē viuū. Dicebat ad hanc sitītudinē ꝓpha. Sed qusqꝫ sities o ꝓpha? Sane. donec veniā ꝛ apparebo an̄ faciem dei. Dñe auertisti faciē tuā a me et factus sum ꝯturbatus silis descēdentib⁹ in lacū. suscipe me dñe. puerū tuū isrl. aut si nōdū sum tali dign⁹ noīe pueri tui isrl. suscipe me vt dignū efficias. q2 tali honorē dign⁹ erit quē tu volueris honorare. q clemēs eris i quē tibi placuerit. suscipe vbū tuū in bonum. ¶ Magr̄

Erq votū est vnicū cordis nr̄i/ qrere faciē eius sp. nec mutuo qrimus si nō inuicē de deo loqmur. colloquamur assidue. qtinus sit i medio de se loqntiū. Ondet se fortassis. saltē sub ꝑegrina spē. apiet intellectū. inflamabit affectum. Postremo coact⁹ ad eucharistie mēsam/ se cogsci faciet. vl saltē raptim i fractōe panis quē qtidie frāgim⁹ celebrādo. ¶ Discipul⁹

Dic idcirco qd sibi vult anagogic⁹ isrl. Vidi inqt dñm facie ad faciē. Concinit paul⁹. nos aūt reuelata facie. Quid ē aliud reuelata facies/ q̄ visio nuda facialis? Cur dicit speculātes ꝛ nō iūgit facie ad faciē videntes. ¶ Magr̄

Doces de r̄nsione/ dum prudent interrogas. ¶ Discipul⁹ Qualiter ita qso? nūqd sapient insci⁹ sū? ¶ Magr̄

Animaduerte quō si facies eēt penit⁹ reuelata. ꝓut i patria fulgebit/ nō essem⁹ speculātes sed ꝯphēsores. Rursus si nihil grē spālis vltra cōem statū vie ꝯferret: nō fieret hec addicio de claritate i claritatē/ tā q̄ a dñi spū. ¶ Discipul⁹ Tuū ē h° apire ¶ Magr̄

Dubioꝝ inuolutrā qd enoluit ꝛ discriminat si nō distinctio? Distinguam⁹ ḡ de triplici facie. de triplici velamine. de triplici speculatōne. de triplici claritate. de triplici trāsformatōe. ¶ Discipul⁹ Ausculto. ¶ Magr̄

Habes ex ꝑoribus triplicē in triclinio cordis hois faciē esse ꝺm triplex habitaculū siue cenaculum. Facies mētis supior ē. facies rōnis media. facies aīe nō illi⁹ brutalis sꝫ obediētis rōni q̄ dr̄ portio rōnis inferior. ¶ Discipulus Memini traditū ꝑus sup isto. Displicit sup. mēte cor. sui. Studui p⁹ h° mecū phiam ꝯcordare inr̄ coordinationē habituū qnqꝫ: nobis ꝑtim insitoꝝ. ꝑtim acqsitoꝝ. itaqꝫ ars ꝛ prudētia primū vēdicāt cenaculū. Scia ꝛ intellect⁹ scdm tenēt. Sapia velut i arce sedet. in supmo cū mēte vel spū vel aīo retinens principatū. ¶ Magr̄

Solerter egisti/ colligēs exauditis alia nō accepta. Triplex ꝯnr accipe velamen. Certe fidei velamen ꝑmo q̄ sola soli deo nata ē ꝯnecti. Et nebulas patit aliqn̄ nō in se intrinsece ꝛ essentialit. sed ꝺm qd ꝛ accidētalit. ꝓpt molem ꝛ nebulas corpis. Vñ solicitudines velāt mēoriā. fantasmata itelligētiā. ꝯcupiē volūtatē. Velat alr scdo facies mētl eminētior. nō vt pri⁹ ex corruptōe corpis. sꝫ ex statu viatoꝝ. Sic facies hois ꝓ statu nāe istitute ꝛcipiebat velamē saltē i sōno. saltē i qtidiano corpis obseqo. vt n̄ tota claritate faciei sue ferret sp in deū. Velat aliter tercio facies mētis/ velamine qdā: nō tam positiuē q̄ negatiue ꝛ nullo mō ꝑuatiue. Tale velamē (vt accipias facili⁹ q̄ dico) habuerunt angeli incorporei. ꝑma morula vie sue. ꝑus q̄ rapent ad gloriā felicitatis eterne. ¶ Discipul⁹

Sꝫ qd vel qle velamen erat illud? ¶ Magr̄

Plane volūtas dei/ nolēs se facialit ꝛ obiectiue ꝑ essentiā suā nude apire. Est igit istud velamen terciū sp apud viatores de cōi lege. Est primum apud oēs ꝓ statu nature destitute. qnqꝫ totalit qnqꝫ pl⁹ aut min⁹. nisi fuerit ablatū ꝑ

gratiã spãlem. qͥliter fuit in te o maria be-
ata ꝛ bñdictissima feminarũ. Alterũ vide
licet fm velamẽ mẽtis/ qͥle fuisset nõ in an
gelis ſꝫ in parẽtibus pmis dũ stabãt inno-
centes/ põt auferri min⁹ de cõi lege ꝙ̃ p mũ
imo nec arbitror ꝙ a te dignissima et pul-
cerrima fuerat totalit̃ dũ viatrix esses/ euo
lutũ vl' ablatũ. sed crebro. sed sepe. ſꝫ freqn-
tissime. tollebat̃ ꝓ loco ꝛ tpe. quantũ stat⁹
vie mortalis tolerabat. ¶ Discipul⁹ Nõ
obuio si non ascribas p̃conia ista dignissi
me feminarũ/ q̃ nec ecclesia sibi tribuit. ꝑ q̃
poneret̃ extra vie statũ. neqꝫ em̃ sil' ꝛ assi-
due poterat nõ esse viatrix ꝛ esse. ¶ M gr̃.

N

Triplex amplius nota speculũ. q̃ dr̃
speculãtes. cui ꝯiunge triplicẽ claritatẽ
Unũ speculũ est cũ claritate sua qđ indi-
dit natura. et industria poliuit. quale fuit
apud pħos q̃ ad intelligibilia ꝑ inuestiga-
tionẽ naturalẽ. ꝙ̃uis mixte fuerint multe
nebule. imo tenebre errorũ. Non tñ opor-
tet dicere cũ aliquib⁹/ ꝙ nihil speculati fue
rint veritatis. etiam de deo ꝛ intelligẽtijs.
Sciebãt saltẽ ꝙ de⁹ nõ erat lapis aut bru-
tum. Rursus alterũ nota scđo speculuꝫ. ꝑ
supnaturalẽ irradiationẽ sup intellectuꝫ
hũanũ cũ limpidiore ꝛ sinceriore claritate
ꝙ̃ possit natura sola vel industria ꝓpinare
Deniqꝫ terciũ accipe speculũ cũ sua clarita
te qđ intime latet. qđ ab exterioribus neqt
assumi totalr̃. Sed oĩs hec claritas filie re
gis ab intus ẽ introrsus valde. ad quã non
admittit̃ alienus. Bibe de aq̃s tuis prior
iubet sapiẽs. Cor qđ nouit amaritudineꝫ
aĩe sue ĩ gaudio eius nõ miscebit̃ alienus
Nõ em̃ gaudiũ hꝫ intrinsec⁹ ortũ ab ama
ritudine cordis ĩ ꝯtritõne/ q̃ nõ silr̃ afficit̃ in
dolore q̃ vertit̃ in gaudiũ. ¶ Discipulus.
Frequẽter audiui talia q̃lia dicis. ſꝫ nõ
dũ dicere vales nisi mẽtior ꝙ plene ꝯcipiã
Fac manifestũ si potes. ¶ M gr̃ Si ma-
nifestatõꝫ expectas doctrinalẽ ꝛ disciplina
lem/ polliceor hoc facilit̃ effectuꝝ si discipu
lũ q̃si puerũ te p̃bueris. Crede pmo more
discipuli. sciueris ita postmodũ q̃ dicẽt̃ sal
tẽ ex medijs seu locis extrinsecis. videlꝫ ex
auctẽte dicẽte[ꝛ ꝙ ex ista maria. Cuilibet ex-
ꝑto in sua arte vel scia credẽdũ ẽ. Tali lo-
co ꝛ maria: fides innixa deo ꝛ eccie q̃ regit̃
spũsancto; stabilit̃. Si vo nõ ꝯtẽtus ista no
ticia/ tibi quesiueris demõstrationẽ euidẽ
tem. aut noticiã intellectualẽ ex terminis/
aut expimẽtalẽ ꝑceptionẽ. frustra (ne dicã
stulte) conabimur. Maifestissima sumit̃
rõ ex alijs in nobis expẽtis. q̃ nemo põt extra
se tradere expiri. nec tñ absqꝫ expiẽtia pñt
sciri. Tale speculũ talis sua claritas (ne te
suspẽdã diutius) est vnio ꝑ gustũ ꝛ tactũ
spũalẽ. q̃ vnio dr̃ hic ꝑ anagogiã susceptio
isrl' pueri dñi dei. Per aplm dr̃ trãsforma-
tio. Dicit̃ in cãticis osculũ ꝛ amplexus. Di
cit̃ ꝑ psalmistã adhesio ꝛ inhesio. Jungit
adhesioni susceptionem. Adhesit inqt aĩa
mea post te: me suscepit dextera tua. Hec ẽ
mutatio dextre excelsi. Hec actio vl' dedu
ctio spũs. ¶ Discipulus. Multiplices
lꝫ talia cẽties noĩa/ nõ ad intelligẽtiã satis
erũt. ¶ M gr̃ Uerbũ latẽs ĩ mẽte nõ alit̃
ter põt extra ꝓdi ꝙ̃ ꝑ voces. maxie qñ est
ṽbũ tale q̃le describit Aug⁹. Uerbũ inq̃
est noticia cũ amore. Dixerit aliq̃s fidus ti
bi. Nosco Johem ꝛ amo eũ. ꝯsentis ei. et
formas in te credulitatẽ de noticia cũ ama
re. quã intueri. i. int⁹ tueri vel aspicere fas
nõ habes. Nihilominus enitere tecuꝫ in
corde tuo. Johẽꝫ illũ diligẽ. veniet dilectõ
te iohi. nõ prior aliena dilectõ. ſꝫ tua. Sen
ties intra cor susceptionẽ ipsi⁹ iohis. nõ iã
aliena ſꝫ intus ꝓpria expientia. Conuerte
silitudinẽ hãc ad vnionẽ cũ deo: ꝑ ꝓpriuꝫ
tuũ/ nõ alienũ amorẽ. senties in te/ q̃d ha-
beat suauitatis/ q̃d ṽtutis verbũ hoc ana-
gogice đ te. ad te. ꝛ ĩ te ꝓlatũ. Suscepit isrl'
puerũ suũ. ¶ Discipulus Cur si nõ ama

O

uero/ sentiã tale nihil suaue vel iocũdũ
¶ M gr̃ Repetã alti⁹ ex intimis pħie
principijs q̃ nõ iã credas aucti ſꝫ rõni cõ
uincẽti. Triplex esse gen⁹ boni/ diffinierũt
pħi ꝑ nature voces edocti. Bonum vtile
bonũ delectabile. bonũ honestũ. Cogno-
uerũt vlteri⁹ ꝙ res inanite tẽdũt ꝑ appeti-
tũ nãlem inditũ ad bonũ dũtaxat eis vtile
sicut ad loca sui ꝯseruatiua. ꝛ ad alia/ sine
q̃bus ẽẽ vel bñ esse nõ pñt. Porro de dele-
ctabili bono nihil hr̃e dicunt̃. sicut nec tri-
stabili. nisi ꝑ trãssumptões voluerim⁹ am-
ple nimis loq̃. Res aũt aĩate/ ꝑ formã sen-
sitiuã ĩ actu fundatã/ tendũt q̃dẽ in bonũ
vtile. qđ dũ sequunt̃ ꝛ illud eis ꝯiungit̃/
sentiũt delectatõꝫ. ita vt iã ferant̃ in ꝓpriũ

bonū.q꜡ delectabile eis.etiā ſi nō eēꝫ vtile
imo nociuū ſepe. Natura tñ/plꝰ ingenia-
uit delectatiōeꝫ in aīalibꝰ/ꝓpter opatione̅
vtile̅/ꝙ̄ ꝓpter delectatione̅ ſuaue̅.vñ ſi ha-
beret aīal nutrime̅tū ſufficiente̅ ſibi ɔiūctū
ſi p̄terea generaret ſibi ſile̅ ad ɔſeruatione̅
ſue ſpeciei/nā nō curaſſet adiūgere delecta
tione̅ in ſenſibꝰ guſtus ⁊ tactus/ plus ꝙ̄ in
igne q̇ fert̄ ad locū ſuū ⁊ generat ſibi ſile̅ ſi
ne delectatōne. Si aūt aīalia/dimiſſo ſibi
vtili, vel ſue ſpeciei q̄rūt ſolū delectari /fit
hoc p̄ter inte̅tione̅ nature p̄ncipale̅. Siv̇o
ɔiūgūt vtrūqꝫ/nō errāt vt delectatio tene-
at opatione̅ ⁊ foueat. ¶ Diſcipulus Di-
cis ea q̄ phie ɔſonāt ⁊ expie̅tie ɔclude ꝓin
de.q꜡ delectatio nō fit ſine opatōe aliq̄/co-
gnitiua ſil꜡ ⁊ motiua.q꜡ nec motiua vis ſo-
la ſufficeret plus ꝙ̄ i rebꝰ ſine aīa. Nec rur
ſus ſola diſcretiua ſine motu v̇tutis appe-
titiue/ſatis eſſet ad delectatōnis originem
¶ Mḡr Ce̅ſes acute.porro cernas acu-
tius volo. q̄lis ſit hec ɔbinatio ſenſus pci
pientis ⁊ appetitꝰ moue̅tis. Nec io̅ q̄ſiue-
rim ſi ſint due pote̅tie realiter ⁊ eſſential꜡r
diſtincte vel ſola rōne. Sufficiet ꝙ ad cau
ſandā delectatione̅/mutuo ſe p̄ſupponūt.
¶ Diſcipulus Preſupponūt ſcio:nō ali
ter ꝙ̄ forma lr̄aꝝ/p̄ſupponit oculū dirige̅
tem ⁊ manū mouente̅.vbi neutrū p ſe ſuf-
ficeret. ¶ Mḡr Exe̅plū placet.⁊ ſi nō pe-
nitꝰ adequatū. Exe̅plū aliud ē de libertate
arbitrij.q̄ nō vnā ſꝫ duas p̄ſupponit pote̅
tias.aut pote̅tie vniꝰ eſſentialis duas rōes
Quero tñ q̄ pote̅tia p̄us occurrat ad cau-
ſatione̅ delectatōis: app̄he̅ſiua vl̄ motiua
aut ſi ſit penitꝰ res eade̅/q̄rit̄ ſub q̄ rōe p̄us
ipſa ɔcurrit. vel app̄he̅de̅do vel moue̅do
¶ Diſcipulus Cur hoc i q̄ſtione̅ vocas
cū vis appetitiua aīalis/nō mouet̄ niſi priꝰ
obiectū ſit app̄henſū ⁊ ſibi p̄n̄tatū.ꝓpterea
⁊ nō ob aliō vocat̄ aīalis. ¶ Mḡr. Quid
ſi tibi mōſtrauero.ɔuerſū ordine̅ inueniri
Exe̅pli gr̄a.i hoīe q̇ pote̅tiā hꝫ reflexiuam
ſup ſe delectat̄ ip̄e i obiecto p app̄he̅ſione̅
et vim motiuā volūtatis. Cōuertat ⁊ refle
ctat app̄he̅ſiuā ad coḡſcendū q̇d ⁊ q̄lis ſit
hec delectatio/cauſata ex pceptōe p̄ma ɔiū
ctōis obiecti ɔuenie̅tis cū appetitu q̇ ē vis
motiua ſolū/vt ſit nō cognitiua nec pcepti
ua. Attende ſolerter hoc dictū. Cuius ig-

rantia vel incōſideratio/multos fallit ⁊ in
uoluit. Neſciunt em̄ ſecernere id qđ attri
buat̄ v̇tuti motiue vt ſic/a v̇tute diſcreti-
ua.⁊ hoc ꝓpt̄ ɔtinuitate̅ mutuā ⁊ circūin-
ceſſione̅ ſeu coexige̅tiā. ¶ Diſcipulꝰ Unꝰ
ex illis vſqꝫ nūc fui. Uñ frequente̅ turbatū
et circūdatū me tenebris inueni. ne coḡſce
re̅ illud dilucide.ad qđ (quantū iā ɔiectu
ro) duce̅ me ſatagis. ¶ Mḡr Nil admi
randū.ſi diſcreta ɔiūctim.⁊ ɔiūcta diſcret̄
ɔcipiant̄ alit̄ ꝙ̄ optet ɔfuſio ſubſequatur.
Cōcedis ꝙ in p̄ma cauſatōe delectatiōis
neceſſe ē vim app̄he̅ſiuā in actu ſuo p̄cede-
re.ſi nō tpe tñ ordine nature. Nunc aīad-
uerte pꝰ ꝙ̄ delectatio cauſata ē ſi vis cogni
tiua cognoſcit hāc delectatione̅:ɔſtat ꝙ i-
de ɔſequat̄ noua delectatio ⁊ reflexa. q̄ fit
vt hō ſciat ⁊ velit ſe delectari. ¶ Diſcipulꝰ
Conſtat ⁊ expiri ꝓtinꝰ lꝫ vnicuiqꝫ nō
ꝓteruo. ¶ Mḡr Quero nūc ſil꜡r a nō ꝓ
teruo nec diſcolo q̄ cā p̄cedat ordie nāli p-
ceptione̅ delectatōis iſtiꝰ ſcđe reflexe. vtrū
appetitꝰ vel vis pceptiua. ſenſus aut intel
lectus. ¶ Diſcipulus Uideor apte rn̄de-
re ſi dixero ꝙ ad hāc delectacōinis ſcđe pce-
ptione̅/neutra pote̅tiaꝝ p ſe p̄mo.ſola con
currit.ſꝫ vt ɔiūcte fuerint et vnite ad p̄me
delectatōis q̄ nūc obijcit̄/habendā reflexe
ſup ſe pceptione̅. ¶ Mḡr Conſequit̄ q̄
ſcđa pceptio/ad vnione̅ vtriuſqꝫ cāe ɔcur-
rentis.nec potuiſſꝫ aliūde pcipi reflexa de-
lectatio niſi ſimplex p̄or eſſet. ¶ Diſcipulꝰ
Nequeo ɔ̄dicere.pge ſi placet ad ter-
ciū bonū.qđ honeſtū noīat̄. ¶ Mḡr.

P

Hoc ꝓpriū ſoli nature intellectuali eſt.vt
ad bonū honeſtū ſolū ꝓpter ſe moueatur.
etiā ſi nihil inde vtilitatis nihilqꝫ delecta-
tōis oriret̄/ꝙ̄uis i ſe tñ ſūme ſit ⁊ vtile ⁊ de
lectabile. Honeſtū inq̄t tuliꝰ ē.ꝙ ſua nos
vi trahit ⁊ allicit ſua dignitate. Finis itaqꝫ
nature intellectualis ē/vt ſuſcipiat̄ ad bo-
nū hōeſtū q̄ ſolo fruat̄.⁊ i illo delectata qe
ſcat. Nulla ad hūc fine̅ attingit irrōnalis
creatura.q꜡ nec ad illū creata eſt memoran
dū intelligendū ⁊ amādū. ¶ Cōte̅plaba-
ris altiſſimā hanc/⁊ pulcerrimā veritate̅.o
altiſſima ⁊ pulcerrima feminarū. Hāc in-
ſinuaſti/ dū de ſolo iſrl̄ q̇ ſua i̅terp̄tatōe dr̄
vide̅s deū vl̄ viſio dei/ɔpleuiſti cāticū tuū
Suſcepit iſrl̄ puer ſuū. ¶ Diſcipulꝰ Pꝫg

posueras inter distinctōes antedictas. de facie. de velamine. de speculo. de claritate. distincturū te insuper de transformatione. ¶ Ad gr̄ Apte recolis. sil'r ⁊ alia sunt de susceptiōe ꝑ anagogiā (quā susceptionem trāsformatiuā dicimus) addēda prioribꝰ Panses interim ab inquisitiōe, ⁊ sup hac susceptōne trāsformatiua tredecim cōside ratōes accipe. ¶ Susceptio sancti isrl' trāsformatiua / sicut nō ꝓprie dicēda est generatio vel trāssubstātiatio. sic nec ꝓprie est naturalis alteratio. Generatio quippe tēdit ad introductionē forme substātialis q̄lis nō introducit̄ in hac transformatōne quā noīare possumus deiformen. q2 forma imprimit̄ diuinitꝰ mēti q̄lem nō h3 ex natura vel sola industria. Sz neq3 mutat̄ aliq̄ res essentialr in aīam quēadmodū panis trāssubstātiat̄ in corpꝰ xp̄i: Porro nālis alteratio fit ꝑ abiectionē forme ꝑoris ꝯrie. ⁊ hoc in melius vl' in peius ¶ Susceptio vō trāsformatiua deiformis / nō p̄supponit aut requirit hmōi variationē ẜm ꝯrias q̄litates. Siliat̄ idcirco magis illuminatōi solis in celo ⁊ medio ꝑuio atq3 ꝑspicuo. Sic a lumine supno / illuminari dr̄ tā3 vniuersalis q̄ ꝑticularis eccīa / sicut a sole luna. ¶ Susceptō trāsformatiua plꝰ ꝯsistit in ꝑceptōe vnitiua q̄ in amore solo ꝑ se vel in cognitione sola. Ueritas ista ꝯcludit̄ ex colloq̄o ꝑus habito: q̄ q̄siuimꝰ delectatōis originē etiā sensualis. Deꝰ itaq3 cū sit sūmū bonū / obijcit se mediate vel imediate dilecto isrl' puero suo / sub triplici rōne generali. boni sc3 honesti delectabilis ⁊ vtilis. Aut sub alijs loquēdo terminis / illabit̄ i mentem vt pulcritudo seu formositas. vt suauitas. vt salubritas. Est deniq3 deꝰ imensa lux in q̄ tenebre nō sūt vlle Johīs testimonio. Est aūt ꝓprietas lucis se cōicare seu diffundē / ꝑ vniuersam speram sue actiuitatis. Spera vō diuine actiuitatis / ē imēsitas ⁊ etītas sua. cuiꝰ circūferētia / nullatenꝰ extra se est. Uñ eternitas q̄si extra terminos entitas vel vnitas. Sic idē ē penitꝰ centrū ⁊ circūferētia. Sic infinitas ī deo magis ẜm rem dr̄ positiue q̄ negatiue. Nomen vō videt̄ negatiuū. Sicut ecōtra de finitate q̄ vocat̄ terminatio sic. q2 fines habeat vltra q̄s ꝓgredi nō pōt. Est igit̄ hec negatio quā negat infinitas / q̄si nō finibilitas. Nosti vō ꝑ logicā / q̄ duplex negatio redit affirmationē. Sed ꝓseq̄mur qđ cepimꝰ. lux diuina cōicat ⁊ ꝓducit suā speciē ꝑ totā se simillimā sibi ⁊ eq̄lē. ꝓpter qđ h3 pulcritudinē infinitā de q̄ sapiēs. Pulcritudinē eiꝰ admirabit̄ oculus. Nā oculo maxīe ꝯuenit de pulcritudine iudiciū. sicut alijs sensibꝰ de salubritate ⁊ suauitate. ꝓpterea ꝯpat̄ bono honesto bonū pulchꝛ qđ nec delectabilis nec vtilis vt sic includit rōnē. Amaret̄ ei et si nec vtilis esset nec delectabilis aliūde q̄ ex se. Porro si diuina pulcritudo / solū3 se offerret in diuiduo creature rōnalis intuendā siue pluri / solus intellectualis oculus / iudex esset. nō gustus aut tactꝰ / q̄ supre sequat̄ alia ꝯsideratio. ¶ Susceptō trāsformatiua / si ꝑfecta sit / p̄supponit i diuiduo creature rōnalis illapsum fieri vbi luminosi / qđ est spēs adeq̄ta sue luci. et hoc ẜm vtutē actiuā sūme ꝓporcionatā. ⁊ ẜm opationē ꝑfecte replentē oēm indigentiā pueri isrl' ad hanc trāsformationē suscepti. Placet itaq3 speciei pulcritudo. etiā ꝓpter se solā. Sed vtus speciei / agēs ꝓporcionaliter in potentiā receptiuā suauitatē inducit. Sicut ⁊ opatio replens indigentiā / affert salubritatē. Habes igit̄ bonū honestum in pulcritudine. habes delectabile in suauitate. habes vtile in salubritate. habes ꝓinde bonum omne de q̄ ad moysen dn̄s Ostendā tibi oīe bonū. Cōcludit̄ iterū / q̄ susceptio trāsformatiua / ꝯsistit in ꝯcursu oīs boni ⁊ si nō formal'r saltē vtualiter et eminēter. hoc aūt tale bonū / in habitibꝰ deiformibꝰ est sola grā gratificās aut glie ꝯsūmate sanctificās. ¶ Susceptio trāsformatiua / nunq̄ potuit obtineri nisi ꝑ grām diuinitus infusam q̄ radix est oīs transformatiōis deiformis ⁊ sursum vnionis. Cōtinet aūt vtualiter in se fidē spem ⁊ charitatē cū ceteris habitibꝰ luminosis ⁊ affectiuis. taliter suo mō q̄liter essentia aīe originaliter cōplectit̄ suas vires. Omittat̄ interim silitudo ꝺ diuina essentia / respectu triū ꝑsonarū. respectu insup oīm rōnum / ꝑfectionē in diuinis dicentiū. q2 nulla creata simplicitas isti pōt adequari vel par esse ¶ Susceptio transformatiua actualis / nō conceditur de cōi lege sine exercitio actiua-

li mentis. faciēdo ꝙ in se est ad hanc susce
ptioē saltē ꝑ obicis cuiuslibet ablationem.
Exemplū insup naturale forme rōnalis i-
troductoē. q̄ naturales dispositōnes p̄sup-
ponit in corpe. Considerež ex hac duplici
cōsideratiōe statim. ꝙ absq̄ miraculo nō
fit susceptio transformatiua marie gratifi-
cās. nihilominus illā asserere / nō sit certū
euidēter sine miraculosa reuelatiōe. ꝓpter
ꝯsiles motōnes q̄s habet natura ꝑ habitꝯ
acq̄sitos informes ad habitꝯ fide spe chari
tateq̄ formatos. hinc heretici pertinaces.
hinc nōnulli infideles. hinc pctōres vani
gl'iosi de suis sentimētis sepe ꝯfundūž in
estimatōe sua. relaturi suppliciū vn̄ p̄miū
magnū ꝯsequi putāt. Hinc est illud. Ca-
dent a latere tuo mille q̄ se de latere ꝓpri-
mos arbitrabanž. Et decē milia a dextris
tuis statu xp̄ianitatꝫ assecuti. ¶ Susceptō
trāsformatiua / vicissitudinē hꝫ reciprocā.
et q̄si circularē. Utimur silitudine palpa
bili ex scp̄turis. Dixit in Apoca. xp̄s. Ecce
sto ad ostiuꝫ ⁊ pulso. si q̄s mihi aperuerit
ianuā. introibo ad eū ⁊ cenabo cū illo ⁊ ip
se mecū. fit ꝑinde illud de grāmatica. hos-
pes q̄ recipit et q̄ susceptꝯ habež. Audis ꝙ
xp̄s intrat vt hospes in aiam. aiaꝫ cibat vt
ipsam suscipiēs. Et certe sic est tenendū silr
et admirandū. nō iam ꝑ silitudinē si ad su
sceptionē eucharistie trāseamus. Qui mā-
ducat (inquit xp̄s) meā carnē ⁊ bibit meū
sanguinē in me manet q̄si hospes susceptꝯ
a xp̄o. Et ego in illo q̄si q̄ suscipiž in men
tis hospitio. Felix nimiū puer isrl' hospite
tāto. Felix munere duplicato atq̄ recipro
co Suscepit isrl' deiformis nr̄ spūs / puerꝝ
suū. Iure stupes ad hoc verbum o frater.
Scis q̄r vocē iesum xp̄m puerꝝ nostrū. sus-
cipit isrl' spūs suus deiformis. suscipiendo
sacrm̄. Plane sic legis de eodē xp̄o. Puer
natus ē nobis ⁊ filius datus est nobis. pōt
hoc intelligi de puero iesu s̄m carnē. q̄ ꝑ te
virginē puerperā datus ē nobis ⁊ corpali
ter natus. Est aliꝯ mirabilior ⁊ nisi de se te
stis esset incredibilior sensus. q̄r datus est
nobis vt sit puer nr̄ / ꝑ filialē susceptioneꝫ
in vtero mētis israelitice ꝯceptus ⁊ genitꝯ.
Qui fecerit inq̄t volūtatē p̄ris mei / ille me
us frater soror ⁊ mr̄ est. Audis matrem. et
cuiꝯ matrē? nōne pueri iesu? Sic eīm a p̄re
puer. ⁊ a ꝓphetis. et ab euangelistis crebro
xp̄s noiaž. Quis vir fuerit ab vtero. Etiā
inde factū ē nouū sup t̄rā. q̄r mulier circū
dedit virꝝ. ¶ Susceptio trāsformatiua
reddit aiam verbigenā. Ipsa siq̄dē q̄ ꝑ
naturā ancila est / q̄ ꝑ gratiā adoptōis filia
q̄ ꝑ subarrationē dignitiuā spōsa fit ꝑ ni-
mi ā gr̄e supabudantiā grauida de te pue
ro iesu. te marito te viro te sponso. vt iam
spōsus ⁊ spōsa sint duo in vno spū. imo in
vno fetu q̄ es tu dn̄e. Suscipe ꝓptea o dei-
formis aīa ⁊ silr sponsa dicta. Suscipe tuū
puerū / nō iam vt hospitē tuū. non iam vt
dn̄m. nō iam vt amicū. nō vt spōsum qua
lemcunq̄. sꝫ vt spōsum ⁊ filiū tuū. Filium
q̄ ꝯcipiž in vtero memorie ꝑ infusionē ro-
ris gr̄e. Filiū q̄ formaž in vtero intelligen
tie ꝑ infusionē deiformē. Filiuꝫ q̄ parturiž
ꝑ opa charitatis / elicitiue vel imparitiue do
nec in mūdū nascaž ꝑhēnitatis gl'iose. Ui
deor audax nimis / ⁊ recte videor / si nō te-
stimonijs scripturaꝝ fulcitus essem q̄ deū
esse tradūt aīe scte ⁊ israhelitice. oīa q̄ dicta
sunt. Filioli mei inq̄t Paulus. q̄s iterꝝ ptu
rio donec formež in vobis xp̄s. Et dn̄s ꝑ
ꝓphām Amos dicit. Uir meꝯ es tu. dux v
ginitatis mee es tu. Et iterū. Fornicata es
⁊c. tm̄ ad me reuertere ⁊ ego suscipiam te.
¶ Susceptio trāsformatiua mirabilior ef-
fecta [illegible] post lapsū / ꝙ stāte nec peccāte nā fu-
isset. Primo q̄r nō maiꝯ est celū ⁊ terrā cre
are / ꝙ pctōres iustificare. Rō. Non eīm hꝫ
positiuū creatio ꝯrium sicut ꝯriaž iustifi-
cationi pctm̄. Rursus in creatōe sola po-
tentia ꝯsideraž. sed in iustificatōe sapia silr
et beniuolentia nec minus cū potentia pē
satur. Quid sapientius ꝙ vt vincat sapia
maliciam. ⁊ ita vincat ꝙ ex ea sit elicere ma
ximam iusticiā? vult exhibere summā be-
niuolentiā. vult exercere summā potentiā
in debellādo ꝑ hūilitatis deiectionē oēm
supbiā. Conferebas hec verba freq̄nter in
corde tuo virgo dignissima. nec satiabaris
dulcedine mirabili sup hac susceptiōe isrl'
pueri sui. Hinc deuotū tibi cum ex actōe
pia / dirigiž in prosa votum. Nec abhorre
pctōres sine q̄bus nunq̄ fores tali digna fi
lio. Tu q̄ꝫ Gregori sic exclamasti. O felix
culpa Eue. q̄ talē ⁊ tantū meruit hr̄e redē
ptorē addamus susceptionem. O certe ne

ceſſariū ade peccatū qḋ xp̄i ſanguine dele
tum eſt. Noli ꝓpter hoc extolli o culpabi-
lis eua. noli tibi blandiri pctōꝛ adā. qꝛ dei
benignitas oīpotēs/nō impotēs vr̄a puer
ſitas, talē meruit redēptionē. ⁊ ſuſceptionē
exhibuit. ¶ Suſceptio trāſformatiua/cla-
rioꝛ q̄nq3 nōnūq̄ obſcurioꝛ inuenit̄. Pro-
uenit hoc principalr̄ a bn̄placito ſuſcipiē-
tis actiue. ſed diſpoſitiue a cōditōne ſuſce
pti. Vox inde ē illa pauli. Trāſformamur
de claritate in claritatē/qꝛ videl3 alia clari
tas ſolis ⁊ alia claritas eſt lune. ſicut non
par ſp̄ eſt reuelatio faciei. Tenet dn̄s ī ma
nibus lucē ⁊c̄. Si vult videt̄ ait Augu. ſi
nō. non. Sit aliquis clauſis palpebris ſeu
mēbrannulis oculoꝛū poſitus extra radios
ſolis. ꝯſtat q̄ nihil aut tenuiſſe videbit. q̄
uis oculi ſint ſuauiſſimi. nec velamē aliqḋ
maxime cōpoſitionis hn̄tes. Prodeat iſte
ad intētiſſimū lumen ſolis aſpiciendū cō-
uerſo intuitu non videbit itaq3 rotā ſolis.
attn̄ multo ſplēdoꝛe luceſcet oculis ꝑ vela
men palpebrarū. Sit aliud exēplū de ocu-
lis aptis ad obliquū lumen ſolis/circa cre-
puſculū diei in ſuſceptiōe matutina quali
xp̄s reſurrexit cū tenebre eſſent ſuꝑ terram
orto iam ſole. Sit aliud exēplū. Si pone-
remus ſolē libere obiectalr̄ ſe viſui p̄ntare
¶ Suſceptio trāſformatiua feruētius S
excādeſcit aut tepidius. duplici rōne q̄
nūc de claritate ponebat̄. ſ. arbitrio dei vel
diſpoſitōe ſubiecti. Diſponit̄ aūt ſubiectū
q̄ eſt mēs rōnalis maxīe ꝑ hūilitatē ſpūs.
qꝛ humilē ſpū/ſuſcipiet gloꝛia. Interroga
naturā. audis ſub exēplo r̄ndētē. Obijce
ſpeculū cōcauū politum/ſolaribus radijs
cauſabit̄ ex multa reflexione in pūcto con
curſus radioꝛū ardēs ignis. Silis erit effe
ctus ex vaſe criſtallino vel vitreo. pleno aq̄
Quid q̄ aſpectus pulcritudinis coꝛpalis
aliq̄s trāſformat in furiā ⁊ mētis amentia
cur nō poterit inſpecta pulcritudo ſpirita
lis dei? Cur nō diuinoꝝ ſpectaculoꝝ pul
cerrimoꝛū cōſideratio in talē ſuo mō ſpū-
alis ardoꝛis effectū mente3 enehere? Cur
nō poterat extra ſe fieri? Cur non ad dile
cti pulcritudinē tota rapi ac ꝑinde amens
eſſe? Sic em̄ diuinus loquit̄ Dyoni. in re
nr̄a. ſed o felix amētia ꝓ qua ſequit̄ ¶ Su
ſceptio tranſformatiua ſpūalis/contrario

modo ſe habet ad tranſformationē aīalem
et brutalē. Tradit Dyoni. q̄ amoꝛ in ter-
renis eſt diſpſio ⁊ labefactio amoꝛis. Sed
diuinus amoꝛ/eſt ſicut quidā eternus cir-
culus. ꝑ optimū ex optio ⁊ in optimo ⁊ in
optimū inenarribili ꝯuerſiōe circuēs. Col
ligit̄ ꝓtinus dr̄ia breuis inter duos amo-
res q̄ꝝ vnus ꝯſtituit ciuitatē dei ſm̄ Aug.
alius ciuitate3 babylonis. Primus vnit,
ſcdˢ diſpgit. Et vere ſic eſt ſi ꝑ oīa reſpexe-
ris. Dedit xp̄s intelligi cām. qꝛ inq̄t. vnū ē
neceſſariū. plurima vo ſunt cōtingēter va
riabilia. Neceſſariū itaq3 (qꝛ tm̄ mō vni-
cum eſt) colligit. certera oīa qꝛ labilia ſūt/
diſpgunt. Amoꝛ qui innitit̄ vni neceſſario
ſtabilit̄ in eo amoꝛ innitēs mutabilibꝰ vt
mutet̄ neceſſe eſt. Eſt aūt omnis creatura
vanitati ſubiecta. Audi de homine qui fu
git velut vmbra ⁊ nunq̄ in eodem ſtatu
ꝑmanet. Ciuitas igitur babylonis quam
fundat amoꝛ ſui vſq3 ad contemptum dei
q̄ recte babylon. i. confuſio nominat̄. Ci-
uitas vo iure vocat̄ eccleſia. qꝛ cōuocat et
colligit. Dicit̄ ⁊ hieruſalem cuius ꝑticipa
tio eius in idipſum. Edificans inquit ꝓ-
pheta hiruſm dn̄s/diſpſiones iſrl̄ congrega
bit. Fit hoc dum ſuſcipit dn̄s iſrl̄ puerum
ſuum. quia ſilr̄ venit ad hoc caypha ꝓphe-
tante. ſed nō a ſeipſo. venit em̄ vt filios iſ-
rael in vnū cōgregaret cōgregatione nō tā
locali q̄ ſpūali. in vnā fide3. in vnū ouile ⁊
vnū nidulū ſub alas amoꝛoſiſſime circa fe
tus galline. q̄ ē etn̄a ſapīa xp̄s ieſus ¶ Su
ſceptio quelibet a deo noīe ꝓpꝛijſſimo. di-
ci pōt vnitio. ſiue lr̄aliter ſuſceptionē acci-
pias. ſiue ꝑ allegoꝛiam. Myſteriū quippe
incarnatiōis qn̄ celebꝛatum eſt. finis ſuus
totus fuit vnitio. Tunc em̄ fecit xp̄s vtra
q3 vnū. dum coniunxit ima ſummis. dum
factus eſt lapis in caput anguli. dum can-
tata eſt in terra pax hoībus bone volunta
tis. pace refoꝛmata celeſtiū cum terrenis.
Si vo ꝑ tropologiā. ſi ꝑ anagogiā ſuſcep-
tio iſrl̄ pueri ꝯſideret̄. qḋ aliud videbit̄ q̄
vnitio. hoc eſt ad vnū collectio ⁊ ad vnu3
exaltatio. ad vnū impletio. reſtitutio. ⁊ cō
uerſio humiliū mēte coꝛdis ſui. ¶ Di- T
ſcipulus Sile queſo ſile. iam ſatis eſt
mihi. iam quaſi luce ſerenitatis infuſa. oīs
cōſummatōis video finē. Conſummatō

fermonū eni ista est ꝓcul dubio. Det hoc xp̄ūs deus ⁊ dicemus sufficit nobis. credemus dicēti. sufficit tibi grã mea. ¶ Magr̄

Estuas gaudio nouo. q̄si nō prius oīa q̄ ꝓtulimus. millies audieris tum a scripturis euāgelicis. ⁊ aplicis tum a collationibus mutuis quibus ita frequēter insertus est sermo de theologia mystica doctore Dyonisio. ¶ Discipulus Audiui fateor ⁊ legi: nunq̄ vō mentē ita pstrinxit q̄dam vt nūc intima pceptio. Nunq̄ ita mihi sapuit verbū hoc hoīs pleni fide ⁊ spū sancto. Stephanū loquar. Dn̄e iesu suscipe spm̄ meū. Qd̄ verbū / nōne cōsonanter erat ad verbū marie siue canticum. Suscepit isrl̄ puerū suū. Hoc plene mox effectuʒ est ꝓm anagogiā dum obdormiuit stephanus cum dn̄o in pace in idipm̄. ¶ Magr̄.

Gloriosus deus in sanctis suis mirabilis in maiestate ⁊ magnificētia. qz nūc magis aperuit intellectum vt intelligeres scripturas / in sua collocutōe. hic in via sub ꝑegrina licʒ effigie. tetigit cor ⁊ strinxit. q̊ susceptionē eius ꝑciperes. nedū ꝑ disciplinā doctrinalē. sed expimentalē cognitionem. Hec est cognitio cū qua ⁊ sine qua nō acquirit ⁊ gustat sapiā mystica. hec susceptō vnitiua sancti isrl̄ regis nr̄i. hec collectio humiliū mēte cordis sui. Hec sola diuidit inter ciues irl'm ⁊ babylonis. hec sanctificatio. hoc regnū. hec volūtas dei. hic panis suꝑsubstātialis. hic liberat a malis culpe: pugne ⁊ pene. Amen. hoc est ꝙ sine mēte vel defectu mixto cuiusuis nature ꝓ momēto hmōi expientie. Crede mihi qn̄ vel expertis mere gratis dat. q̄uis nō soleat dari / nisi desiderātibus querētibus ⁊ pulsantibus. Deniqʒ vim patit. q̄ si cui dat. Confert aliqn̄ nihil agētibus. qn̄qʒ aliqd agentib⁹. qn̄ʒ somnolētis raptim. vt subito nescire possis qn̄ veniat aut quo vadat: Cur ita: plane ne tuo merito vl' industrie ascripseris susceptionē visitatōis sue. sed dic tēpus bn̄placiti deus. ¶ Discipulus. Loqueris experta. Sufficit ad exēplū Paulus suꝑabundāt in miraculose visitatis ⁊ susceptis. testimonia. ¶ Magr̄ Crede tn̄ ꝙ nō idcirco tibi ꝓhibēda ē vel alteri / lectio nō allocutio deuota: nō meditatio solers. nō orō frequēs ⁊ feruida. nō demū sacral'

susceptio. q̄ si rite fiet / suꝑat vigor ei⁹ attractiuus. hec oīa spūalis exercitij documēta Crede equidē dum in ortis ecclesie habitas cōsecratōis tpe / assunt amici angeli auscultāt. fac dilectū audire vocē tuā. Ostēde ei faciē tuā / si decora est. Sonet vox tua in auribus eius si suauis ē. ¶ Discipulus.

Docueris obsecro q̄ sit illa vox. quā audire petit dilectus meus mihi. ¶ Magr̄.

Doceat te finis ⁊ cōsummatio cātici cāticorū / qd̄ iūgemus ad hoc psalteriū. Fuge dilecte mi assimilare capree binnuloqʒ ceruorꝝ suꝑ mōtes aromatū. ¶ Discipul⁹

Mirabilis vō ē talis amice vox ad dilectū petere vt fugiat. q̊ absente nihil iocūdū. cui⁹ pn̄tia nil optabilius eē pt ad votū ¶ Magr̄ Ignorans mysteriū / nescis qz nō pt altera ꝓximior ad dilectū fieri pn̄tia ꝙ si fugiat ipē suꝑ mōtes aromatū. nō q̄licūqʒ mō. sʒ ad silitudinē capree hinnuliqʒ ceruorꝝ. Mos ē capree / solitudis secreta diligere. Caprea q̄i capiēs alta. Secretū sitr mutuū q̄runt dilect⁹ ⁊ dilecta. Nūc in foraminib⁹ petre. nūc in cauerna macerie. Petra aūt ē xp̄s crucifixus pforat⁹ ⁊ in latere cauernatus. Secretū vō nouissimū ⁊ vltimū / est suꝑ mōtes aromatū. mōtes q̊ suscipiunt imo dant pacē pplo. Ceterꝝ quid querit hinnulus ceruorū / dum fugit ꝑ deserta montiū: puto redit assidue ad vbera matris. in cuius antro q̄escit ⁊ sinu. Scis aūt qz se refert ⁊ oīa filius sp ad patrē. Ipē hinnulus gratissim⁹ ad ceruā charissimā sapiam ingenitā ꝯfert. Concludo tandēqꝫ sonet hec delicatissima vox in amorato ꝑ amorē. dilecte mi: quid ꝑ adiunctā orō te petis silitudinē. nisi vt fugiat dilectus ad patrē. q̊ ibidē quiescēte trahat dilectā suā secū collocet nō iam in ortis vbi sunt amici. sed solā cum solo. vnicā cum vnico. deliciosus amator cōplectat. Sicut in eodeʒ lectulo florido. sicut in lectulo salomonis pacifici. sicut in cubilibus spōsi. vbi spōsa dicat ex snīa. Dilectus meus mihi totus et vnicus coniungit. ⁊ ego illi. Dicat ⁊ suus deiformis spūs / iam israelita ꝑ limpidā visionē. Iam puer amplexatus / ꝑ intimā susceptionē. Iam suus effectus heres / ꝑ filialem hereditariāqʒ possessionē. nunc quidē in spe sub certa expectatiōe futurorū. Su-

scepit isrl' puerū suū. ¶ Discipulus Benedictus deus ꝛ magnificus in sanctitate. desero iam ex animo alias questiones oēs ꝑ dulcedine verborū istorum/ ꝑ suauitate mellei spūs sapiētie. ¶ Mgr Placet ad initium redigi. nō ratiocinādo/ sed iubilando. placet concinere cum exultatōne spūs inidipm. Magni. ani. mea. do. qꝛ suscę. isrl' puerū suum.

Sequitur altera particio q̄si ꝑ soliloquiū ꝛ meditatōnes. ꝑ noctulas triginta.

Vscepit isrl' puerū suū. Suscipe me dn̄e seruū tuum in bonum. Seruꝰ tuꝰ sit spūs meꝰ, qui desiderat eē israel puer tuus. Multi dicūt aīe mee/ nō est salus ipsi in deo eius. Dicūt hoc crebro calūniatores supbi. mūdus caro. demonia. Tu aūt dn̄e susceptor meus es glor. m. ꝛ ex. ca. me. Caput meum mēs mea dn̄e. qꝛ capiat te. Caput em̄ a capiēdo nomen habet. Sed nec altera est assignabilis differētia potior mentis ad reliqua oīa mente carētia nisi qꝛ capax tui est et ꝑticeps esse pōt. Capax ꝑ intrinsecā cōditionē memorie. intelligētie ꝛ volūtatis. Particeps vo. i. ꝑfecte capiens ꝑ habitus actusq; supadditos. maxime ꝑ illapsum deiformis grē tue. ¶ Suscipias igitur me ƀm eloquiū tuū. suscipiā ꝛ ego te ꝑ amorē tuū. Quid hoc suscipe nisi sursum me cape in mētis mee cenaculū? Dn̄e inclina celos tuos ꝛ descēde vt ascendā ad te adiutor meus tibi psallā qꝛ deus susceptor meꝰ es. Ad hoc em̄ fecisti me deus meus misericordia mea: Propterea ꝑcor ꝛ obsecro suscipe me recordatus mie tue. ¶ Sūt vane susceptōes. hoc est sursum acceptōes mentis mee de te q̄usq; veniat cōsummatio. q̄usq; dextera grie tue suscipiat me in finem Susceptio autē enigmatica creaturarū extrinsecus est. Interiꝰ capio te intus in aīa mea. nunc ꝑ speculū cognitōis ꝛ amoris. Nūc in eisdē speculis q̄ sunt cognitio ꝛ ꝑceptio dilectiua q̄bus interim ꝯstringis ꝛ allicis expimentalr paupculū cor meū suscipiēs ipm sed nō in illa q̄ refulges claritate in idipm. nō in illo torrēte voluptatis tue

Cum hoc factū fuerit vt ita suscipias me ꝛ ego te. fiet illud de ps. Satiabor cū apparuerit glia tua. Dic benignissime puer iesu. dic spūi meo quē īples dono tuo. Ecce puer meus. quē elegi. quē suscepi. quē amplector. cui bn̄dico. Oliz ferebas indigne si q̄s ꝓhiberet pueros ad te venire. Venio ad te. suscipe me. Si eijcis foras venientē ad te: quō suscipies fugientē? Ubi est illa vox māsuetudinis tue. eū q̄ venit ad me/ nō eijciā foras? ¶ Scio dn̄e docēte te per scripturas. qꝛ est puer ꝛ puer. Puer sensibꝰ et nō malicia vel moribꝰ q̄lis est puer centū annoꝝ maledictꝰ. Nolo dn̄e talis inueniri puer. sꝫ in q̊ sit innocētia. humilitas ꝛ obediētia. q̄lis appellatꝰ ē dauid annosus q̄lis iā abraā. cetenariꝰ. ¶ Collegit vnꝰ/ septē pueroꝝ ꝯditiōes/ aduersarias septenario vicioꝝ Sūt pueri ꝑ quiv̄n frāgiē supbia Pueri vn̄ luxuria deturbaē. Modico saciati q̊s gula nō supat. Ludūt ne sint inertes ꝛ languidi. Concordāt ꝯ malignitatē inuidie. Cito dant vt liberales. Cito pacificāē rancoris expꝑtes. Sunt ista sepius ex etatis bn̄ficio comitāē alia multa ex etatis vicio. ¶ Ceteꝝ verꝰ puer efficiē spūs rōnalis in q̄libꝫ etate corꝑis/ si fuerit ꝑditus innocētia. si hūilitate. si obediētia. Talis erat spūs marie hūilis ꝛ obediētis ancille. Talis ipsius dauid. qui vilescebat in oculis suis. Talis in abraā qui iussus immolare filiū. ꝓtinus obedire parauit. Et o q̄ mirabiliter obedire. spm̄ talez qui sit humilis innocēs ꝛ obediēs. innoua in me deus. quē digneris suscipe. Sit in eo simplicitas sed cū prudēna. sit humilitas sed cū fiducia. sit obediētia sed nō in angaria ¶ Magna ꝓsus erat in humilitate marie fiducia. magna obediētie ꝓmptitudo magna in simplicitate prudentia qm̄ nec temeritate/ ꝑceps fuit in respondendo. nec post insinuationem angeli qualiter fieret mater dei dare diffidit suum assensum. q̊ habito/ mox ꝑ incarnationem suscepit isrl' puerum suum. ¶ Susceptio tua dn̄e iesu/ colluctatiōi similis est dum te vicissim suscipe ꝛ retinere laboramus. Figurauit hāc luctam isrl' iste literalis puer tuus. Timebat nimis a facie fratris sui esau. trāsmiserat oēm comitatū solꝰ remāserat. Appuit

vir luctans cū eo vsq̧ mane in phanuel. Jacob illum volentem discedere detinuit Nō inquit dimittā te nisi benedixeris mihi. Bn̄dixit in eodē loco ⁊ statim ortus est sol. ¶ Luctatur homo solus existens metuens impulsus ꝯtrarios. orat deū tota mente nocte tribulationis. Et ita luctat̄ cū angelo magni ꝯsilij. Quid em̄ oratio feruens est/ nisi quedam luctatio dei cū homi̇e. Se mutuo brachio amoris suscipiunt. Porro non cessat Jacob supplantator viciorꝫ/ quousq̧ benedictionē suscipiat meritorꝫ etiaȝ si videatur iam aurora mentalis illuminatōnis. ꝑstat tamen donec statim post bn̄dictionem sol orīat̄ luminiosior in experimentali ꝑceptione. Mutatur nomē q̄r trāsformatur in virum alterū. Jam est israel vir potens ⁊ fortis dei. viget in actiōe arduorꝫ ⁊ difficiliū ꝑpessiōe ⁊ in limpida dei visione fit israel. Gratulat̄ se vidisse deū facie ad faciem. sed ꝑ subiectā creaturā quasi ꝑ speculum. Cōcipit interne fiducie gustū. ⁊ salua inquit facta est anima mea. Robur denique carnalis amoris q̄ necesse emarcescit. ꝓpterea claudicat. solo pede necessitatis tangens terrā. ꝯfacta sunt hec post generatiōeȝ xj. filiorꝫ et natus est multopost in introitu bethleem domus panis. ip̄e beniamin. filius dextere vel doloris moriente rachel matre sua dum parturit eum. ¶ Placet preterea o anima christiana/ summātim recordari mysteriū genealogie nr̄i Jacob israel. ab alio disertissime expositum. Habȝ mysticus isrl̄. dū Jacob est/ duas sorores liberas/ in vxores. Lyam et rachel. Habȝ lyam/ vim affectiuā. hec laboriosa est ſm nomen. in exercitio virtutis. Huic Lye deest oculus intelligentie ꝑspicacis. Habȝ ideȝ Jacob mysticus/ Rachel decoraȝ et simplicem instar ouis ſm nomen suū. Hec est intelligentia suꝑioris rōnis. que se versat in exquisitione veritatis specialiter principij ¶ Datur vtriq̧ ancilla sua. Seruit racheli imaginatio non qualiscūq̧ nec brutalis sed cum ratione participās. Dicitur hec bala hoc est inueterata. loquit̄ quidem incessanter. etiā dum sola est more senū. Sensualitas aūt vel sensualis appetitus obsequit̄ Lye. Est ip̄i nomē zelpha interpretata os inhiās. quia neq̧ visu neq̧ auditu (teste salomone) nec alio sēsu satiatur inhiādo seu desiderando. ¶ Ceterū Jacob vir videns in primis pauꝑtatem suaȝ. generat affectū timoris ex Lya. Dicitur iste ruben. filiꝰ visionis. Gignitur post hunc affectus doloris. Simeon hic est auditio. quia qui vere dolet et penitet protinus exaudit̄. Sequitur tertius filius dictus Leui. i. additio. q̄niam post timorem et dolorem addit̄ spes Quartus in filijs Lye Judas ꝯfitens vel confessio subsequit̄. Hic est amor aut gaudium. Copulat̄ em̄ Lya que est bona voluntas deo tanq̄ viro suo ꝑ gaudiuȝ amorosum. ¶ Cernens aūt Rachel sororē Lyam. s. voluntatem totam. ꝓlis fecunditate letantem. zelat et ip̄a parere. Et qm̄ habȝ timoreȝ qui est principiū sapientie hȝ ⁊ amorem q̄ trahit ratōnis oculū videre dilectū desiderat ip̄a Rachel cognoscere deū queȝ Lya timet ⁊ diligit. Atuero q̄r necesse est cognitionem prius a sensu et imaginatiōe fieri dicentibus hoc pho. apostolo ⁊ experientie sono. Dat Rachel ipsi Jacob sponso suo: balam ancillam imaginationem. Suscepit ab ea duos filios spectantes ad imaginationem iuncta rationi. Unus est dan qui considerat speculat̄ et iudicat/ de mal' futuris in malorū damnatione. Neptaliȝ alter filius. considerator est bonorꝫ futuri seculi. dans eloq̄a pulcritudīs. nunc in canticis canticorꝫ. nūc in psalmis. ⁊ iuxta noīs interp̄tationē. nūc vertitur cōꝑatōne mō cōuersatione recognitio futura ¶ Porro dū Lya conspicit ancillā sororis balam/ peperisse geminam hanc ꝓlem Dan ⁊ Neptaliȝ ꝓuocat̄ tradere sib' ancillā suā nomi̇e zelpham in sinum viri sui. ꝯfit ita. Nascit̄ inde duplex sibi filius Gad et Azer. horum interpretatio est beatitudo est felicitas qm̄ beati sunt et felices: qui post speculationeȝ eternorꝫ/ hinc malorum/ hinc bonorum/ pariunt in sensualitate que est iuncta volūtati immo ꝑticipatiue voluntas. Pariūt inquā duos filios. quorum primus est vigor abstinentie. secundus vigor patientie. Accipe quomō beati sunt qui lugent vt Gad Beati qui ꝑsecutionē patiuntur vt Azer. ¶ Uerꝫ pꝰ hoc tp̄s/ ruben iā adulꝰ/ ingrediens ⁊ egrediēs iuenit mādragoras bone fame. qm̄ q̄ abstinētes sūt ⁊ patiētes sūt

cũ timore dei colaudant. Bonus odor cri
sti inquit sumus apl's. Rachel vo petit p-
tem mandragorarum quas totas Lya dat
libenter racheli. qr subiicit se rationi: quati
nus viro suo copuletur. Iam em̃ nihil ad
famam respicit. sed ad dei gloriam. sz ad fu
turam viuentiũ terram et quietem. Dicit e
sententia. Quid em̃ mihi est in celo. et a te
quid volui sup terrã. ¶ Superest igit vt lya
generet duos filios qui sunt Isachar ꝛ Za
bulon. Isachar est asinus fort sibi vilescẽs
q vidit requiẽ haud dubie eternã q eẽt bo
na ꝛ trã supple viuẽtiũ q eẽt optia ꝛ factus
est tributis spũaliũ exercitiorũ fuiẽs q int
termios hitauit. neq3 em̃ qrebat esse i terra
neq3 pot at in celo. fecit qd potuit. Int ter
minos habitauit. positus hic in orizonte
diuinorum et humanorum / crebro vertebat ocu
los ad diuina. Quintus iste est filius Lye
qui est gaudium spiritus. et amor boni.
¶ Quem consequitur sextus filius qui est
zelus factus in odio mali. Hunc sextũ lya
mater. appellat dotem bonam. Nam que
melior dos zelo animarum et odio vicio-
rum. Nomen eius fm laudem suam / Za-
bulon habitaculum fortitudinis. Nã qd
aliud habitaculum fortius q vbi moratur
emulatio dura sic infernus veniens ex gau-
diosa diuini numeris dilectiõe. q vt mors
fortis est / cuius lampades sunt lampades
ignis atq3 flammarũ Patuit in martyrib9
zelando salutem animarum. quorũ charita-
te multe psecutionu3 aque / non potuerũt
extinguere nec flumina voluptatu3 obrue
re valuerunt. ¶ Rursum vo satis est pba-
bile q zelus dum exercet / offendit in mul-
tis. et dum currit incurrit si nõ inde nasca
tur sancta verecundia cora3 deo q noiam9
dynam in feminino sexu. pter minore3 q
in viris fortitudinem. ꝛ qr pter formosita
tem plus allicit. Quid enim apud deũ qd
apud homines gratiosius / q humilis ve-
recundia post tot sanctos mores: post ge-
nitos quales diximus sex Lye filios:
¶ Sunt isti sex principales affectus volũ-
tatis. moderati simul et ordinati. Etenim
virt9 qd aliud est q dilectio vel affectõ ve-
ritatis / moderata p rõnis normã. ꝛ ordina
ta p volũtatis intẽtionẽ noia sunt. Timor
dolor. spes. gaudiũ. quos sic noiat prosa.

Spes meror metus gaudiũ. Subinde sũt
amor boni: zelus vel odiũ mali. Coniũgũ
tur filij quattuor ancillarũ: Bala quippe
genuit duplicem speculationem. vnã ifer-
ni. alterã paradisi. zelpha aũt genuit dupli
cem in sensualitate affectũ vnũ qui ẽ rigor
abstinentie. alterũ qui dicit patiẽtie vigor
¶ Sed ve filijs hominũ a scandalis qm̃
non est homo qui viuat et nõ peccet. nõ
est qui nõ hostilibus quandoq3 pateat insi
dijs ecce dum pdicti omnes filij Iacob. cir
ca pascendos greges bonarũ actionum ad
primos occupant. Dyna soror iam adul-
ta / nec se continẽs in solo mentis habitacu
lo / egredit videre mulieres regionis illi9
Egressus est hic: p curiositatẽ dum vitam
aspicit aliorũ. dũ deniq3 mores et formã vi
te eorum: cõpatione sui cõsiderat. Gloria sua
iã nõ tota est testimonium psciencie sue co
rã deo sed gliam foris expetit. Violat hoc
mõ Dyna. que est sancta verecundia dum
satagit mũdo gliosa videri. ¶ Sed a quo
violatur Dyna. i. iudiciũ verecundie. Cer
te a labore asinino. s. a sychem q interpreta
tur labor quem gignit Emor. qui sua int-
pretatione sicut ꝛ actione notat asinu3. qd
em̃ stultius q vane gloriari de nõ suis vir
tutibus vl' de receptis aliunde: Amor igi
tur ppie excellentie generat vanã gloriam
que dynã q̃uis obnitatur opprimit ꝛ vio-
lat. ¶ Offert se nihilominus ad cõpescen-
dũ furorẽ fratrem dyne. Sichem iste offert
circũcidere mores suos omnes. s. p glia ve
ra laborare. vt nihil appareat in suis mori
bus inuerecundũ. hac circũcisiõe facta p-
pter hoim gloriã / tres dies q sunt tres cõsi
derationes trãseunt. dũ symeon et leui / do
lor et spes. nõ fm sciam arreptis gladijs su
is / insiliunt in omnes mares sub sichem et
emor habitantes. viriles quoq3 suas opati
ones occidũt. dũ dolor est grauissim9. Sy
meon p gladiũ exprobratõnis. Leui p gla
dium exactionis impossibil' seuiũt. Dolor
grauis est. qr pdixerunt exterius famã. La
bor est grauior. qr pdiderunt interius ino
centiam grauissimus. qr demeruerunt ge-
hennam. Quanto satius erat hmõi filios
opationu3 / custodire sub religiõis discipli
na. ipsos quoq3 paulatim bonos efficere p
intentionẽ meliorẽ q furore ptinaci ꝛ emu

latiōne dura/inutiliter exprobrando/ꝛ pl⁹ exigendo ꝙ poterat/pdere simul et opprimere. ¶ Uidem⁹ queadmodū necessaria sit post et int̄ virtutes oēs/discretio. quam ꝓ sui vtilitate/nō ē nata parere nisi rachel rō supior. Est iste primus rachel fili⁹ in ordine filioꝝ vndecimus Jacob patriarche. q̄ nominatur Joseph. s. accrescens. qm̄ experimentis crescit assiduis et virtutib⁹ excolitur. dum plus viuit. facit huic pat̄ tunicam talarem. qꝛ solus ad talos consūmationis/opera perduxit. Hunc oderunt fres sui. dum modum vult eis imponere. dum īpetus refrenare. Accusat eos apud patrē crimine pessimo qd̄ est hypocrisis. qꝛ sīctā eq̄tas nō ē eq̄tas s; duplex est iniquitas ¶ Rursus inter hec ruben violat balam. dū nimiū grandis effectus est quia timor si nimius est. du; se custodire nititur/format inutiles imaginationes. quibus se cōuoluens/a salutaribus impedit̄ Tandem ipe ioseph/dū semet excolit quotidie p prudentiam fit maior. Mater eius rachel concipiens ꝛ pturiens anxij doloris desiderio Beniamin hic est filius dextre filius ipori oribus donis celestiū collocandus morit̄ in eius partu rachal. quia du; celestia mēs rimat̄/oportet vt ratio succūbat ꝛ huic vite moriat̄. qꝛ non videbit me homo et viuet ait dominus ad moysen. ¶ Hic ē beniamin adolescentulus in mentis excessu. ꝛ vbi? Est nempe in ecclesijs vbi benedicit̄ dño. Et que sunt ecclesie/ nisi conuocationes tam cogitationū ꝙ affectionū sanctaꝝ ꝓsallunt meditationes sancte domio cu; iuuenculis inspirationibus/ timpanizantibus in corpore mortificato. Preuiūt principes angeli/coniuncti psallentibus in medio iuuencularum tympanistriarum Jbi beniamin adolescentulus in mentis excessu. ¶ Suscipit dominus hunc puerum israel. quoniam amantissimus est dñi. ꝛ habitat confidenter ꝛ in eo sicut in thalamo/ tota die cōmorabitur. qꝛ manet in charitate. et omnis talis in deo manet et de⁹ in eo. Deniq; deliciosus puer int̄ humeros di p mutuos amplexus requiescit. Dixit in excessu suo omnis hō mendax qꝛ iā factus super hoiem/dicit in excessu mentis sue p humiliatoꝫ huius miserie Proiectus su; a facie oculoꝝ tuoꝝ. Usq; quo domine auertꝭ faciem tuam a me. quoniam facies tua plena est graciarū. quā adhuc velamine mortalitatis huius/ celas a me. ¶ O quoties venditur domie noster Joseph in egyptū tenebrarū harū/quotiens iste frater su⁹ beniamin minimus/descendit ad eum. Jūgit oscula cū amplexibus. dū discretio prudēs in humanis/ꝛ cōtemplatio prudens ī diuinis/vna veritatꝭ snia ꝯueniūt Sic iusticia de practicis. ꝛ pax de speculatiuis osculate sunt. Cur ita? Nimirū qꝛ misc̄dia et veritas obuiauerūt sibi. de quib⁹ vterq; gloriatur. Misericordia tua et veritas tua semp. susceperunt me. Et tu dñe iesu p quem facta est misericordia et veritas. cui⁹ curr⁹ est decem milibus multiplex. Currus igneus vehens ad celestia Cui⁹ eq̄tatus victorios⁹ est ī currib⁹ pharaonis. trahens spōsa; ad te. Suscipe seruū tuū in bonū nō calūniēt̄ me supbi inimici mei dū loquar eis in porta obit⁹ mei. Obstituat sapientia tua. suscēpiens cām aīe mee. furores calūnie sue rcor datus soli⁹ misc̄dic tue dñe iesu spes vltia anime mee. ¶ Finit

Jncipit tractat⁹ Undecimus Dragmaticus. sub dupplici partitiōe. sup illo versu. Sicut loc. ē ad pa. no. Prima ptitio de contemplatiōib⁹ maxime sup locutione dei p ꝓphas. ꝛ maxie p semetipm. incipiendo ab euāgelica narratione. iuxta compilationē nouit̄ factā. q̄ dr̄ vnū e quattuor. p nonulas quadraginta super rubrica prima. Jn principio erat vbū. Un̄ dat̄ intelligi ꝙtū sup reliquis smo ꝓtensior esse posset.

A

Sicut locutus est ad patres nr̄os. ¶ Magister. Multifarie multisq; modis olī deus locutus est, in patrib⁹ ꝛ ꝓphetis. Nouissime locutus est in filio. Cōseruabat aūt maria (sicut scribit lucas) oīa verba hec ꝯferēs in corde suo. Cōseruabat nedū noua sed vetera. Silis erat patrifamilias q̄ ꝓfert de thesauru suo noua ꝛ vetera. Silis ꝛ spōse q̄ dilecto suo seruat oīa poma vetera ꝛ noua. ¶ Discipulus Quo pacto nō obuiat dictū iob. Semel lo

quitur deus. et ipm nō repetit? Quō prete
rea verbū ps̄. nō repugnat. Semel locut⁹
est deus. duo hec audiui. qꝛ potestas dei est
et tibi domine misericordia? ¶ Magister
Locutus est semel deus. locutus est etiā mlͭ
tipliciter. Semel in eternitate. multipliciṫ
in tempore. verbum semel in eternitate lo-
cutū/ nō repetet. Ex verbo temporali/ mul
ta audiunṫ Inter que p̄cipue sunt duo mi
sericordia et veritas seu potestas. Contexi
tur inde versiculus cantici huius. Et mise
ricordia eius a ꝓgenie in ꝓgenies timen-
tibus eum. Sup quo tractatus habitus est
¶ Discipul⁹ Habitus est memini. Eēt
aūt iocunda nec infructuosa collocutio. si
recenserenṫ collationes marie sup verb illͭ
q̄ locut⁹ est dn̄s in p̄ribus ꝛ ꝓphetis. q̄ pre-
terea locutus est in filio qui fuit semen ab-
rahe cui dn̄s locutus est. ¶ Magister. Uō
cas ad rē magnificam valde. et cuius mag
nitudinis non sit finis. Dicam tamē ex in
finitis paucissima que maria conferebat in
corde suo de locutionib⁹ dn̄i. Tu ex mini
mis collige quātum magna potueris. In
terroga pariter quātū volueris sup his oi-
bus que contemplata est mens marie sapi-
enter. Uideor autē ita conuenienṫ incipe
ꝯtulisse mariā i corde suo. quemadmodū
ꝑfecerit omnia que sibi dicta fuerant ab eo
iuxta cognate elizabeth vaticiniū. Est eniꝫ
magnificentie ꝓprietas. cōsummatio fortͥ
incboatorū. sicut ad magnanimitatem spe
ctat aggressio considerata magnorū. Lau
dans igitur ꝛ magnifice gratias agens dn̄o
cuius ꝑfecta opera sunt/ ꝯcinebat in psalte
rio decacordo ꝑ mentis iubilū/ ¶ Discipu
lus. Placent ista. ¶ Magister. Licꝫ au
tem de multitudine magnificatiōis marie
multa ꝑquirere. Multa iā sane dicta sunt
sed deo plura supsunt. tanq̄ de infinito q̄-
dam pelago cuius quantitatem nō molis
sed virtutis accipientibus. semꝑ vltra con
tingit accipere. Neqꝫ vidimus idcirco ab
hauriendo desidere sed insistere ad refocil
lationem animaꝝ nostrarū. que nō arescēt
siti. dū fons ortoꝝ. dū puteus aquaꝝ viuē
tiū. fluūt impetu nō impediti de libano cā
doris virginei scaturientͥ i abūdātia d̄ fon
tibus saluatorͥ xp̄i sui. Ceteris qppe ꝑ par
tes daṫ: marie aūt (Hieronymo teste) se i-
fundit grē plenitudo tota Ideo salutaṫ an
thonomatice gratia plena. cui⁹ plenitudis
abundantiā/ nullus apire sermo sufficiet.
Non em̄ iā esset adeo mirabilͭ ꝛ angusta.
si verboꝝ angustijs clauderet. ¶ Discipu.
¶ Recte dicͥ. ¶ Magister. Audeo ni
hilomin⁹ in auxilio plenitudis grē sue
transire ad contēplandā sapiam ꝯtēplatio
nis sue. sapiam quā ꝯtēplata ē multo intu
itu. queraꝫ plurima de seip̄a. vtiam hoc se-
ip̄a. vlͭ ab ip̄a liceret. ¶ Discipul⁹. Ora-
tū te. poratūqꝫ cupio/ quatinus in omi lo-
cutione nostra/ misceas vtile dulci. specta
tionē cū deuotōne nec ꝑ multos opinionū
riuulos effundaris. Dic positione vel que
potior/ vel sua nouitate iocundior appare
bit. Sciscitor in primis/ quib⁹ ꝛ quot mo-
dis cognoscaṫ/ q̄ mens marie ꝯtēplata sit
multa sapienṫ. vt ad magnificandū dn̄m:
anima cū exultatione spiritus moueretur.
Magister. ¶ Congratulor sancto tuo de-
uotōis studio/ q̄ in amplissima ꝛ magnifi
ca vis nos exerceri materia. cōtemplatiōes
beate ꝛ sapientissime sapientū oim/ suadēs
recenseri. nō quidē oēs vt ipossibile recte cē
ses. sed quot et quales/ ip̄a dignabiṫ mini-
strare de se loquentibus. magnificētiaꝫ silͭ
cū laude mirātib⁹ ꝛ cupientib⁹. q̄tū fas fue
rit recordari. ꝓtestatōe p̄missa q̄ ea tm̄ mō
volumus asserere/ que certa tradit autori-
tas fidei. vel que ratio clara cōuincit. Ce-
tera vō/ tanq̄ pie opinabilia/ ad exercitium
deuote speculatōnis recensebim⁹ nō q̄ ita
fuerit affirmantes sed q̄ ita fieri potuerit/
ꝺm ꝓbabiles ꝯiecturas/ estimantes. Didi-
cisti q̄ duo ꝯtradictoria nō in veritate stāt
simlͭ. sed in ꝓbabilitate. Pictores imitabi
mur ꝛ rhetores. q nō ad equatā ꝛ aptam si
gnificationē gestoꝝ ꝓmittūt inducē. Alio-
quin temeritate fallerenṫ atqꝫ mēdatō. sed
verisilͭes/ illi picturas isti rōnes/ offerre ꝯtē
ti sūt. ¶ Disci. Discoluꝫ esset plus exige-
re de rebus q̄ nec sensu ꝑcepi. nec rōne ꝓba
ri. nec autoritate possunt ꝯfirmari. De qb⁹
tm̄ aliqua dicere vel scribere vel audire de-
cet lꝫ et expedit Incipe securus. qꝛ ꝑsuasū
sic teneo. nec aliter recipio. ¶ Mgr̄. Cō
templationes marie recensere placet/ tpe q̊
quasi vidua mater/ post ascensionē filij. p⁹
missionem spiritussancti: clauso sup se ai-

biculo/reducebat aīm mētis oculos/p̄teritū decursum vniuerse vite filij sui. Hoc sibi speculū hoc sibi exemplar/satis erat/in omni cōtēplatiōe sua. ¶ Discipulus. Placet electio tp̄is. dū beata nostra viatrix adhuc existeret. ꝛ dū reductis ad gesta dictaq̄ dn̄i nr̄i sp̄ualib⁹ oculis/illoꝝ poterat reminisci. Nos demū p̄ hec edificari familiari repetitōne valem⁹. Ubi em̄ mō pascit. mō cubat in meridie claritatis imēse. q̄s cōtēplatur⁹ ascēderet. Porro ne te fortasse ordo gestoꝝ solicitet p̄ge quorsū volueris i cōtemplationib⁹ btē marie virginis recensēdis. qm̄ nec euāgelistaꝝ traditio doctrinalis/ordini se gestoꝝ p̄ oīa ꝯformauit. Sentis ex ista cōpilatōe laboriosissima. que nuper edita est ex quattuor vt vnū. neq̄ veritati tn̄ euāgelice. neq̄ deuotioni. neq̄ doctrine/deperit aliquid saluari. ¶ Magr̄.

Cōtemplabat̄ eo tūc maria. solitaria secū frequentius. oīa que viderat vel audierat que ꝯtrectauerat de verbo vite. sicut eius custos virgineus Johēs de se ꝑ multis loquit̄ di. Qd̄ fuit ab initio. qd̄ vidim⁹ qd̄ audiuim⁹. qd̄ oculis nostris ꝑspexim⁹ et manus nr̄e ꝯtrectauerūt de verbo vite. ꝛ vita manifestata est. ꝛ vidim⁹ ꝛ testamur ꝛ annūciamus vobis vitā eternā. que erat apud patrem: et apparuit nobis. Hoc testimoniū/in nulla fuit eminentius creatura pura q̄ in maria verificatū/ que verbū vite nedū vidit/nedū audiuit/nedū contrectauit. sed concepit peperit. lactauit ꝛ aluit. Ceterū. nulla sunt quoꝝ sola sibi ꝯscia fuit: nec ꝑdidit dicēs. Secretū meum mihi. Multa que potuerūt se sola reuelante cognosci. q̄ꝝ fecit p̄ticeps ap̄los ꝛ euangelistas maxime Lucā. Cognouit viuente ioseph virginali sponso suo. singula que dn̄s noster subditus eis/opatus est vsq̄ post obitū felicem eiusdē Joseph. custodis testis fidelissimi. quādo cessit ipa in custodiā peculiarem filij sui. sequens eū quocūq̄ iret p̄ntis in omnibus que faceret et doceret. vsq̄ dū custodie Johis in cruce tradita est. ¶ Discipulus. Affer si habes/vel autoritatē vel rōnem/de sequela matris/ toto tp̄e xp̄i p̄dicantis/hac illacq̄ discurrētis p̄ ciuitates et castella. quia venerat ad hoc sicut respōdit/ip̄m retinere volentibus. Talis aūt discursus videbat̄ importunius verecundie virginali. honori materna li. sexus īsuper etatisq̄ fragilitati. ¶ Magister. Conuenientissimus ergo fuit comitat⁹ talis mr̄is cū filio. Uiri nempe viduata solatio fuit. filius q̄ꝫ p̄dicās mr̄is indigebat obsequio. qm̄ nō renuit extraneas etiā mulieres se sequi. sibiq̄ ministrare de facultatib⁹ suis p̄ omne iter qd̄ erat ip̄e facturus. Testat̄ hoc euangelica narratio que matris societatē expressit locis pluribus. vt in nuptijs dū dixit filio. Uinum nō habent. vt postmodum dum descendit capharnaum in fidelē ciuitatem. ip̄e et mater sua: dicit Johānes. Quanto ꝑbabili⁹ credenda est ascendisse cū eo hierosolimam sanctam ciuitatē: vbi vidit filiū qui cum fecisset quasi flagellū de funiculis. omnes eiecit de templo. Legimus p̄terea q̄ mater Jesu sepe quesiuit loqui ei/foris stans ꝛ insequens. Quod insuper efficatius afferre possumus argumētū p̄sentie cōtinue: q̄ illud dū filius ignominiosissime morti traditus esset. voluit beatissimam matrē adesse comspectricem. De discipulis rursus et apostolis scribit lucas post passionē dominicā erant p̄seuerātes in oratione cum mulieribus ꝛ maria matre iesu. Porro si filius nō hēbat vbi caput reclinaret/hoc ip̄m ꝑbabile de paupe vidua matre sentire. Fouebat̄ igit̄ a filio. Legimus quattuor philippi filias ꝓphetissas sequentes ip̄m p̄dicantē. Apostolus quoq̄ dicebat se potestatē habere sororem circumducendi sicut et ceteri apostoli. Deniq̄ quid charitas matna velit et audiat. q̄d filialis retribuat pietas Augustin⁹ cū monica testis assit. ¶ Discipulus. Probatam satis estimo sequelam marie cōtinuam cum filio q̄ nobis afferet non mediocrem contemplationum suaꝝ/mariā atq̄ fidem/p̄ vniuersam totius euangelice seriei narrationē. Quinetiā maria cōtemplabat̄ ea que didicerat infantula: sub parentū domestica disciplina. Dehinc/q̄ toto puellaris etatis tp̄e didicit ꝛ p̄legit in templo sub doctrina sacerdotū/ cū alijs virginib⁹ de sacerdotali regaliq̄ p̄sapia/nobilē trahentibus origine/erudita. Tandē reliquꝫ tā ab euāgelistis posita/ q̄ longe plura nō posita/p̄ totū beatissime vite sue cursū esti

manius/multa nimis. Inuenire tuum est.
Incipe quō placuerit. Dignabit̄ spero sese
nostro qualicunqꝫ sermone laudari. quaꝫ
audire video2 exhortantē omnes/ ꝑ verba
patris sui dauid. Magnificate dn̄m mecū
⁊ exaltemus nomen eius in idip̄m dicētes
Magnificat anima mea dn̄m. quoniā hic
est finis noster. ista salus. ista ꝑfectio. istud
principium. ⁊ vltimuꝫ creature rationalis
opus bonū. ¶ Magister. Contemplatō
marie p̄cipua/fuit de magnificando dn̄m.
Causam vō posuisti. Et dicāt ꝑ. Magni
ficetur dn̄s (ait ꝓpheta) q̄ diligūt salutare
tuū. qđ est xp̄s verbū in principio apđ pa-
trem. deus de deo ꝑ quē oīa facta sunt. per
quē ⁊ destructa ꝑ pctm̄ refecta sūt. qm̄ ver-
bū caro factuꝫ est ⁊ habitauit in nobis. Et
q2 cōtēplabat̄ mens marie. queādmodum
futurus erat deus hō/fact⁹ iudeis in scāda
lū ⁊ gentibus in stulticiā ⁊ derisum/volu-
it a magnificatōe dn̄i salutaris sui/canticū
inchoare. significans. nihil in dep̄ssionem
diuine magnificentie factū esse/ꝑ incarna-
ti verbi misteriū noua poti⁹ mentis nostre
oculis (O magnificētissime deus) lux tue
claritatis infulsit. vt dū deū visibilit̄ agno
scimus/ꝑ hūc/inuisibiliū amorē rapiamur.
¶ Discipulus. Hec causa ꝓbabilis est
cur a magnificētia sumpsit exordiū. dum
recreata cōsiderat ꝑ exinanitionē passiōis
Uerū dū attēderet oīa q̄ facta sunt ꝑ ver
bum/nōne cōfestim a magnificatione crea
turarū assurrexit ad cognoscēdā laudādā-
qꝫ magnitudinē creatoris? ¶ Magr̄.
Assurrexisse nō denego. ꝯiecturas ip̄am
ꝓpter ea p̄posuisse nomen dn̄i q̄ salutaris
consonando p̄s. verbo. Omnia quecunqꝫ
voluit dn̄s fecit in celo ⁊ in terra. in mari ⁊
in omnibus abyssis. Ideo quippe dn̄s ap
pellatur. q2 subiectā habuit creaturam. iu-
re suo factā. aut ab eo fieri possibilē. Porro
si quereret̄ a maria de rebus conditis in ta
li mensura numero ⁊ ordine/nōne pro om
ni ratione potuit rn̄dere. Dn̄s est. qđ bonū
fuit in ocul' suis h° fecit ⁊ qđ fec: prius in ip
so vita erat. et vita erat lux hominū. ⁊ lux
in tenebris lucet ⁊ tenebre eā nō cōp̄hende
runt. ¶ Discipul⁹. Tollebat ex hoc curi
ositatē stultam scrutantiū scrutinio/volen
tium sape nō ad sobrietatē. non ad mensu
ram cordis sui nimis exiguā. quā neqꝫ im
mēsitas dei claudi. Nō attēdūt isti q̄ oīm
que facta sunt ⁊ quō facta sunt/simul et re-
fecta/tota ratio est omnipotens ⁊ omnisci
ens volūtas operantis. ¶ Magister. Cō
templabat̄ in hoc euangelico Iohis custo-
dis sui principio mens marie multo intui
tu/septē abyssos. q̄s solus dei penetrat ocu
lus. lucidior sup̄ solē. Siqdē deus ip̄e dn̄s
q̄ intuet̄ abyssos. Ideoqꝫ sup̄ oēm creatu-
re sciam notatā ꝑ cherubin/sedere ꝓhibet̄.
Hinc tenebras esse sup̄ faciē abyssi moises
scripsit. Hinc de luce diuina positū est. q̄
tenebre eā nō comp̄henderunt nō negādo
qualēcunqꝫ ꝑticipationē hui⁹ lucis velut
vmbratilem. Umbrā quippe dicim⁹ eē re-
fulgentiā quādaꝫ lucis. plus aut minus ⁊
nō omnimodā lucis priuationē. Sic ange
lus est ordie naturali prīma vmbra seu re
fulgētia summe lucis ꝑticipatio. Aīa rati-
onalis altera. Deniqꝫ vmbra cognitiue lu-
cis occūbit p⁹ vmbrā sensitiue virtutis in
vegetatiua. ac deinceps. ¶ Discipu. Quid
de vita dicemus? An effulgeat sil'r in crea
turis ⁊ occūbat. ¶ Magister. Si vita di
catur oīno istud qđ hꝫ vim motiuā sui/cō
clusimus alibi q̄ nulla res ē sine vita. qm̄
naturalis amor/oībus insitus est. q̄ res q̄li
bet/tanq̄ pondere suo moueat̄ mediate vel
imediate/ad ꝓpriū centrū oīm/deū. Ratō
nales creature. ꝑ cognitionē ꝯiūctā sibi. sed
irrationales/ꝑ sepatā. ferūt̄ nempe ad loca
sua ꝑ impetū amorosuꝫ dei dirigentis. vt a
sagittante sagitta dirigit̄ petere signum qđ
sagittans intendit. Est igit̄ res quelibet in
deo quedā vita. etiā pri⁹ q̄ fiat. ⁊ hoc ꝑ ra-
tione hydealē. nō quidē extra deū (prout
Aristo. arguit Platonē hydeas posuisse)
sed in deo. ꝑm respectus habitos ad creatu
ras. ꝑ intellectū paternū. ⁊ ꝑ verbū suū. iū-
cto voluntatis amore. quo vult deus boni
tatem suā ad extra communicare. ⁊ lucē im
mensam quodāmō splendescere. ⁊ vmbra-
tiliter radiare. Alioquin ip̄m verbū diuinū
vt sine volūtate tali ꝯsideratū pure specula
tiuū nō opatiuū/censendū est. etiā dū ꝓte-
ditur seu ꝓcedit communicatiue ad ꝓces
sionem spiritussancti qui amor est patris ⁊
filij. Praxis igitur/nō intendit̄ in intellec-
tuꝫ speculatiuo si ꝓfesse se habeat ad appe

titū/nisi ꝓcedat ad opationis rōnem. Si-
cut alibi de theologia ꝙ sit speculatiua di-
dicisti. q̄uis eius finis pcipuus sit amor dī
et laus eius magnificās dn̄m. Tunc vbo di
uinū, verbū nō irrationabilit̄ appellat̄ pra
cticum/ dū diuina voluntas accipit ipsum
ad ꝓductionem seu ꝓductibilitatē eoꝝ
omniū que facta sunt/ s̄m triplex fieri. vnū
est in mente angelica vel humana. scd̄m in
existentia ꝓpria seu genere ꝓprio ꝛ in eē for
mali suo. Ceterū priuatō seu nihil/ dicitur
sine verbo facta. nō q2 sit aliquid extra in-
telligentiam. sed ita ꝙ nomen entis vel esse
vel existentie/ philosophus extendit ad illa
circa que negociat̄ intellectus. vt sunt pri
uationes. ꝛ relationes rationis/ vt comple
xe significabilia/ ex fabricatione intellectus
componentis diuidentis. cum similibus.
¶ Discipulus. Grandes sub paucis
collegisti contemplādi materias. redire
placet ad illas abyssos septem. quas innu-
is marie mentē fuisse cōtemplatā. ¶ Ma-
gister. Abyssum dicimus ꝓfunditatem
cuius fundus aut terminus/ nō pōt ab in-
spicientibus intueri. ¶ Uide si nō sit abys
sus talis ipē benedictus deus trinus ꝛ vn9
in sua maiestate nō ꝑ respectū quemuis ex
trinsecum consideratus q2 nemo nouit pa
trem nisi filius. nec filiū nisi pater nō exclu
so tn̄ spiritusancto. q̄ ꝓrsus est eiusdem co
gnitionis essential' cū patre et filio. Sex ali
as abyssos numeram9/ habendo respectuꝫ
ad res exteriores. marie rōnales. q̄ sole ca-
paces sunt btitudinis eterne. vl' ꝑhēnis mi
serie. ¶ Nūquid nō abyssus ē misc̄die dei
que res viles ꝛ de se nihilū: dignata est face
re seipā dignas/ atq3 ꝑticeps sue pulcritudi
nis. nobilitatis. ꝛ honoris. immensaꝝ. vsq3
adeo ꝙ idipm̄ sunt ꝑ grām qd̄ dei fili9 est ꝑ
naturā. Hoc intuebat̄ in spiritu ꝓpheta lo
quens in ꝑsona dn̄i. Ego dixi dij estis ꝛ fi-
lij excelsi omnes. Siquidē dedit eis ptātē
filios dī fieri. nō ex sanguinib9 corporeis ꝑ
voluntatem viri se cōmiscentis cuꝫ carnis
sue. i. mulieris voluntate. sed ex gratie ger-
mine. dū ex deo nati sunt ꝑ verbuꝫ regene-
rāt. qd̄ iō caro factū/ ē vt eēꝫ caro dš. hitās i
hominibus ꝛ homines in eo sup admirabili
prorsus vnitate. ¶ Uis altera velut ex op-
posito tibi monstretur abyssus. hec est icō
prehensibilis et horribilis diuīe iusticie se
ueritas. que ꝓijcit a facie sua/ rōnalem cre-
aturam. reprobans et indurans eam. repu
tans eam indignā seipso qui creauit eam.
¶ Subinde sūt abyssi due ꝓportionabilit̄
ad duplicem hanc hoim̄ sortē assignande.
Primis dicet̄. Uenite benedicti pr̄is mei.
ꝑcipite regnū quod paratum est vobis ab
originē mundi. qd̄ nec oculus vidit Audi
ent alij. Ite maledicti ¶ Demū ꝯsidera du
as abyssos velut inter medias. que sunt vie
ad duplicem ꝑcedentē. De quibus in psal.
Uniuerse vie dn̄i misc̄dia et veritas. Ecce
ꝙ incōprehensibilis sit vtraq3 viaꝝ. Quo-
niam est via que videt̄ homini recta. et no
uissima eius ducunt ad mortē. Et vicever
sa iustoꝝ semita. reputat̄ insania. Alterna-
tio tanta postremo cernit̄ in vijs istis/ tam
ambigua. tā ꝑplexa/ tā timida et incerta.
vt vere dictū sit. nescit hō finem suū. ꝛ oīa
in futuꝝ seruant̄ incerta. Latro ꝑ totā vitā
sceleratus/ ad vnū petitionis verbū meru
it audire. hodie mecū eris in paradiso. dū
petrus negauit. dū iudas apl's/ desperatio-
nis peiori laqueo ꝙ canapis se suspendit.
¶ O quotiens mentē marie cōtemplantē
sapiēter has abyssos arbitramur deo dixis
se. Oculi mei defecerunt in salutare tuum
quo ad tres abyssos misericordie ꝛ in eloq
um iusticie tue. quo ad tres abyssos verita
tis ꝛ seueritatis ꝛ eiusdem iusticie. O quo
tiens expauit sicut paulus. quotiens casto
silentio magnificans dei secreta. nec auda-
ci temeritate subintrans aut irrumpens su
spirauit. O altitudo diuitiarū sapie. ꝛ scie
dei sapientiā quo ad intrinsecā abyssuꝫ di-
uinitatis. scientiam vero referamus ad ali
as. Sequitur ꝙ incōprehensibilia sunt iu-
dicia eius. et inuestigabiles vie illius. has
vocat psal. catharactas. Abyssus ait abys-
sum inuocat in voce catharacterarum tua
rum. ¶ Discipul9. Considerās ista
totus horrore concutior totus ad me
meamq3 vilitatem resiliens/ diuinam maie
statem trepidus expauesco. ne quid agam/
qd̄ dicā/ quo me vertā/ quo fugiā/ ꝓrs9 scio
¶ Magister. Proijce te totum securus
in illū qui est deus noster refugiū ꝛ virtus
Itaq3 patre trahente/ venim9 ad filiū. filī-
us vo pollicet̄/ eū q̄ veit ad me nō eijciā fo-

ras. Proijciam⁹ tota fide totaqȝ spes nos
in manus misc͠die sue/resilientes a seuerita
te iusticie. Nō poterit misericordia claude
re gremiū redeuntibus. q̄ ꝓfugientib⁹/re=
quirendis/reparandis et saluandis: ī hoc
miserie deserto/lacerata ⁊ spinis ⁊ cruce cla
uata. Postremo quid nisi magnificentiaȝ
talis dn̄i reuerearis. exultans ei cuȝ tremo
re dicens. Domine deus magnificat⁹ es ve
hementer Rursus cum sapientissima muli
erum/ Magnificat anima mea dominum
¶ Discipl's. Contemplationem dic alte
ram marie quia proposui ꝓdire posteri⁹ su
per istam de abyssis iudiciorū dei. qui ali=
quos misericorditer dat filios dei fieri. co=
heredes regni. alijs ad interitū derelictis.
iusto quidē sed occulto iudicio. ¶ Mgr̄.

Salutāda sepe est ⁊ oranda mr̄ mise-
ricordie vita dulcedo ⁊ spes nostra/ q̄ti-
nus dei misericordiā/ nō iudiciū sentiam⁹
Etem̄ si qđ factū est/in verbo vita erat/ q̄n
to ꝑfectius fuit ⁊ est ipa in eodē verbo/ vita
ꝑ quā et in qua verbum caro factū. reddi=
dit ꝑditis ⁊ mortuis vitam: Dulcedo sub
inde nostra est. que fontē ī se parturijt dul
cedinis. Spes insuꝑ intercedendo. reconci
lians et subleuans. nō autoritate prima sal
uans. ¶ Transferunt̄ obinde ꝑ ecclesiaȝ. il
la verbi p̄conia. sub nomine sapientie. pre
dicata. ꝑ sapientē/ ad istā verbigenā de ver=
bo et in verbo gloriantē. Ab initio inquit
⁊ ante secula creata sum ꝑ p̄destinatōis ele
ctionem p̄ omnibus. In me omnis spes vi
te ⁊ virtutis. ꝑ auxiliationē. ¶ Discipulus

Noui talia omnia que sapiens colligit
et mecū sepe retracto. maxime dū natiuita=
tis eius sacra celebritas recolitur. de qua fie
ri posset comparatio ad illius natiuitatem
qui fuit homo missus a deo cui nomē erat
Johannes. qui venit in testimoniuȝ vt te
stimonium ꝑhiberet de lumine. ¶ Magi
ster. Alludis si sciens vel insciens nescio
ordini contextus euangelici/ cuius suꝑ me
ministi de quattuor vt vnum/ qđ opus in=
centum quinquaginta rubricas partitum
est. cum aliquot rubricellis. Dum em̄ verbi
generationem cōtemplationē incepimus
marie. tu nunc traducis vt de p̄cursore loq̄
mur. sequamur hūc ordinē si complacituȝ
ita tibi fuerit. ¶ Discipul⁹. ¶ Sequamur

queso de btō Johe qual' fuerit marie cōtē=
platio quasi scđa ꝑncipal'/ edissere. ¶ Ma
gister. Cōtēplabat̄ mēs marie Johem.
nūc ad lr̄am. nūc ad tropologiā. qn̄qȝ vo ꝑ
allegorie. ⁊ anogogie misteriū. ¶ Discipl's

Littera palā facta est de iohis nūciatiōe
cū p̄conijs eius. parētūqȝ suorū affer aliqđ
de misterijs. Magister. Cōtēplabat̄
maria verbū qđ erat ī pricipio/ qn̄qȝ me=
taphisicalit̄. Assumebat em̄ silitudinē ho=
minis ꝑ artē opantis in exteriorē materiaȝ
Cōferebat ad ꝑmū artificē deū. q oīa q̄ fcā
sunt: ꝓduxerat nō naturali necessitate. nō
causaliter aut fortuite. sed spontanee Recē
sebat aliquos phos ita sensisse sicut dicit io
hannes euangelista. Deus eī manifestaue=
rat eis qm̄ inuisibilia dei ꝑ ea que facta sūt
a creatura mundi. i. hoīe intellecta cōspici
untur. Sempiterna q̊ȝ virtus ei⁹ ⁊ diuini=
tas ōndit ordinatissime ꝯstituta supra om
nem artis excogitationē. ars vero qđ ē nisi
recta rō reꝝ agibiliū. Ita concludebat ma
ria metaphisicans. oportere poni verbuȝ seu
logos. i. sermonem vel rōnem patris. ꝑ qđ
verbū/ omnia facta sunt ⁊ qđ factū est erat
vbiqȝ p̄cognitū ab hoc verbo. nō alia cog=
nitione q̄ seipo qui deus est. quē null⁹ du=
bitat esse vitā et primā vitā alioquin iā nō
esset deus verbū suū vl' hydee sue. Cuius
rei absurditatē ipe etiā phoꝝ princeps Ari
sto. ferre nō potuit. ꝯferens cū Plato. Por
ro noluit deus cōdens vniuersa/ latere pe=
nitus immensitatem lucis sue. dū eaȝ fecit
splendescere ꝑ creaturas. quas omnes ī sa=
pientie sue luce constituit. Omnia in sapi=
entia fecisti ait ps̄. Fuit igit̄ hō miss⁹ a deo
qui spectator esset omniū opm dī. quiqȝ te
stimoniū ꝑhibet̄ đ lumine. nō em̄ erat ille
lux. sed vt testimoniū ꝑhiberet de lumine
Erat lux vera que illuminat oēm hoīeȝ ve
nientē in hunc mundum. quia nullus illu
minatur ad cognitionē liq̄de et pure ⁊ per
spicue veritatis absqȝ ꝑma luce/ s̄m triplex
genus cause efficientis exēplantis ⁊ finien
tis. Quali dono. qua gr̄a. qual' oro pōt eē
maior etiā phie testionio: Erat ꝓpterea ho
mini misso a deo/ nomē iohes. dū mūdi spe=
ctator in statu innocētie ꝯditus est. vt testi
moniū ꝑhiberet de lumine. Uidebat pri=
mā lucē ꝑ speculū ⁊ in speculo creaturaruȝ

nō in obscuritate enigmatis Uidebat ꝛ in imagine mentis sue. ꝛ p eā lucidius multo q̄ p vestigiū vel speculū creature. nōdū tn̄ intuebat̄ in sua quidditate nudā lucem. Sed heu homo cum in honore eēt/nō itellexit. cōparatus est iumentis insipientibus ꝛ similis factus ē illis. Propterea tūc euenit vt lux vā in mūdo esset p quā factus est mōs Et mūdus iste microcosmus eū nō cognouit. ad quē cognoscēdū factus erat. ¶ Discipulus Nihil hactenus attulisti ī hac ɔtēplatōe marie ſm phicā rōnē/qd sit ab hoīe vere philosophāte negādū. si nō sit auersus a vera luce deo/p tenebras pctōꝝ si nō sit obscuratū insipiēs cor eius. nec dat⁹ in reprobū sensū. Si deniq̄ fuerit ī eo grā dei. vt merito Johes appellet̄. Atuero si id qd sequit̄ ita possit ad cōmodū phie flecti/desidero cognoscē. s. in ꝑpria venit ꝛ sui eū nō receperūt. quotquot aūt receperūt eū dedit eis ptātem filios dei fieri. his qui credunt in nomine eius. qui non ex sanguinibus neq̄ ex voluntate carnis. neq̄ ex volūtate viri. sed ex deo nati sunt. Et verbū caro factum est ¶ Magister Nō pōt ad literā expositio tradi nisi de incarnatiōe verbi. p cuius fidem fiunt hoīes filij dei. cui⁹ insup litteralis Johannes preco fuit. vox ꝛ lucerna. Confitet̄ hinc Augustinus. q̄ qd haberet mysterij. Et verbum caro factum est. nec quidē poterat suspicari. cū de precedentibus aliquid non negaret intelligentiam concepisse ductu phie. Erat nempe platonis institutus et pithagore disciplis. At tamē sine preiudicio littere videam⁹ si verbum dei posset dici in ꝑpria venisse/p infusionem luminis vultus sui/sup faciē mētis humane/immo p quādā ex vtero mentis incorpationem sui. Omnis itaq̄ res q̄tūcūq̄ subtil' sit. incorporeeq̄ nature/ si cōparat̄ ad simplicitatē pme lucis/corpea iudicatur. materialꝫ insup: quia potentialꝫ est atq̄ mutabilis. ꝛ non purus actus. Dū ergo prima lux influit et illabit̄ in portiōꝫ rationis supiorem/quā dicimus apicem mētis vel sinderisim virgineam. quidni dicamus dei verbū quodāmō incorporatū vl' hoīem factū ꝑpter deiformē pncipalis humane ptis vniōnē. p quā (si Boetio credimus) fiunt homines dij: Dei etenī ꝑpter ea genus sumus. in quo mouemur. viuimus et sumus. Et habitat in nobis verbū suū vnigenitū et eternū plenū grē ꝛ veritatis. ¶ Discipulus. Nō aduertebā talis phisice cōtemplatōnis applicatōem q̄ nō aberrat a fide. ¶ Magister. Fides plus eleuat arcē mentis vt verbū dei inhabitet p fidē in interiori hoīe vt hortat̄ apostolus. Cōsiderās igit̄ hāc vnitiuā habitationē Augu. dicit mariā matrē dei ɔcepisse primo felicius deū p fidē/q̄ posteri⁹ per carnem. Nō eñ scda siue prima/sibi salutem attulisset ɔceptio. ¶ Discipul⁹. Uerū potuerit maria sine fide vel charitate fuisse mater dei corpalis ¶ Mgr. Si potentiam ordinatā spectes/nō potuit qm̄ ds hoc facere nō ordinauit. sed quin aliter ordiasse potuerit cū sit immense potentie nec implicet ɔ̄dictionē/ita fieri quis hec a dei potentia negauerit.. ¶ Discipl's. Sūt alie questiones absq̄ numero sup incarnatōis btē mysterio. vtputa si verbū fuisset incarnatū/hoīe primo nō peccante: Si pōt rō tradi cōuincens. Cur deus hō sit: Ita eñ conari videt̄ Anshelmus cū alijs nonnullis Rursus cū opa trinitatis sint indiuisa ad extra/quō fieri potuit vt solus filius dicēt̄ incarnat⁹. cū similibus abundātissime tractatis p doctores. q̄s idcirco nō iduco ¶ Magister. O q̄nta credis pspicacitatē mēs marie ɔtēplabat̄ oīa talia ɔferēs ī corde suo q̄lia meruit expiri qn̄ dom⁹ pudici pectoris tēplū repēte fit dei. qn̄ fas fuit p salutatōe sibi dici. Salue mr̄ pietatis ꝛ totius trinitatis nobile triclinium. vbi tn̄ icarnati spāle maiestati pparās hospiciū. ¶ Triclinium fuit/p fidē charitate formatā. sed spāle hospiciū/p verā maternitatē/nedū carnis solius sꝫ ꝛ mētis pparauit. Intelligit̄ āt spūalis mr̄nitas in aīa vbigena facientē voluntatē dei pr̄is. q̄ iō frat̄ soror ꝛ mr̄ est vbi dr̄ mr̄ vgo filia. ¶ Nūciat hāc verbi ɔceptōꝫ spūsctūs q̄ vbi vult spirat q̄ inspiratio vel instinctus interior tenet ad aīaꝫ vicē angeli. q̄ gabriel est fortitudo dei. nā qd fortius/qd ve potētius pt nūciari. ¶ Ceterꝫ gratia dei p Johem significata pcedit. viā preparans verbo dei. q̄ Johes p oratione ɔcept⁹ est/gabriele similit̄ nūciāte. Nihil eñ habet hō fecunditatis in quauis portione rō

nis/sit vir vel mulier/vt talis filius ide pos
sit gigni. p̄cedat oportet. et p̄cedat/zacharias
(dictus dn̄i saturitas) in templū. positus in
censum deuotionis cuius oratio exauditur. et
concipit Elizabeth (que ē dn̄i memoria) fi-
lium cui nomē est Johes. In q̄ gr̄a dei. q̄-
q̄ nullus i cognatōe naturali/vocet̄ hoc no L
mine. ¶ Porro si seq̄ris allegoriā/zacha
rias sacerdotiū. elizabeth legē veterē signifi
cat. ex q̄bus timore frigescētibus/ nō potuit
concipi gr̄a dei. Nihil enī ad pfectū pduxit
lex. quousq3 venit plenitudo tpis. qn̄ sol iu
sticie debuit oriri sup terrā hūane cōditio-
nis. p mysteriū incarnatiōis. Tūc p̄cessit I
Johe lucifer/illū solē qui ex vtero pr̄is añ
luciferū genitus est in die virtutis sue i splē-
doribus sctōr. ¶ Discipulus. Ergo ne pu-
tandū est mariā nihil de p̄nunciatōe iohis
cognati sui fuisse litteralit̄ contemplatam
¶ Magister. Immo vero nec vnū iota di
missum est. nec vnus apex oim. q̄ lucas scri
psit. qn maria rimaret̄. et meditādo rumia-
ret. cōferens ad innumerabilia q̄ nos latēt:
neq3 scriptis mādari potuerūt. Itaq3 si io
hānes fuit tanta solēnitate nūciatus. si p orō
nem supra nature cursum impetratus. si sā
ctificatus in vtero. si gaudiū et exultationē
cū admiratōe parētibus attulit. si p̄cedit cri-
stū i spū et vtute helye. si sobrie educat̄ et ve
stitus in exēplar pnie p cōtēptū tpalis felicita
tis et amorē eterne. Si talia nobis innotue
rūt Luca ex ore marie nobis referente. nēo
dubitauerit qn ad seipam/plurima taliu3
retulerit. reuoluēs oculos ad pprios paren
tes. qualit̄ angelica nūciatiōe/fuit ipis or-
tus suus/cu3 vite serie. i. ordine reuelatus.
vt nō minus de gratijs ab vtero sibi largi
us collatis maria cōsurgeret ad gr̄arū actio
nes/ q̄ p p̄cursoris huius iocūdo sanctoq3 na-
talitio nūciato. repetēs crebrius cū exultati
one spūs cāticū suū. Magni. ani. mea do.
Finit prima pticio.

Sequitur scd̄a parti

tio de vita solitaria Johis. quasi sup rubri
ca scd̄a. de nunciatione sua. et habitatione
in deserto. Sunt in hac pticione tres parti
cule. iuxta triplicē modū manifestandi vi-
tam solitaria3. Et continet notulas nona-
ginta. ¶ Discipulus.

M

Et si multa fuerēt ipi ma-
rie cōtēplāda circa Jo-
hānis nūciationē in tēplo.
Si circa visitationē et salu-
tatione3 elizabeth. Si circa
natiuitatē circūcisionēq3 pue-
ri/quibus interfuisse maria cre
dit̄. sil' et audiuisse cāticū illd̄ zacharie Bn̄
dictus do. de. is. cū mysterijs h̄ iclusis. Nihi
lominus ad pn̄s vtere cōteplatōis oculos desi
dero/ad solitudiem iohis d̄ q̄ lucas sic titu-
lit. Puer āt crescebat et cōfortabat̄ spū. et erat
i deserto. vsq3 ad diē ostensiōis sue ad israel.
Magr̄. Fiat vt vis. et icipio quō vis. ¶ Disc.
Cū hō sit naturalr̄ aial sociale gregale et ci
uile s̄m phm̄. Platonis q3 sn̄ia dicit/hoies
hoim cā fctōs eē. Ecclīastes insup maledi-
cit solitario di. Ue soli. Nōne rit istevinē
di i desertis/culpabil' est hn̄dus. tāq̄ cōueniēs
feris indomabilibus. aut hoibus melācolicis.
Solitudinē enī q̄rere Aristo. posuit in ho
mero fuisse signu3 melancolie. Fuit igitur
puer Johannes melancolicus aut ferialis.
¶ Magr̄. Addere debebas vnā distin-
ctiōis ptē a phō positā. Solitarius inq̄t. l' d̄s
est. vel bestia. Fuit aūt puer Johes/deus per
pticipationē diuinitatis. nō p naturā. Etenī
manus dn̄i erat cū illo. Fuit repletus spiri
tu sancto ex vtero matris sue. Neq3 cōplexi
one melancolicus. cū p miraculu3 fuit dn̄o
opante formatus. cuius pfecta sunt opa. Le
ge qd̄ d̄r. Puer aūt crescebat et cōfortabat̄
spū. Post subdit̄. Et erat in deserto. Quare
et quousq3. Nimirū vsq3 in diē ostēsionis sue
ad israel. quatinus interea loqueret̄ dn̄s ad
cor eius in solitudine. reuelans et indicās
que esset ipe facturus ad isrl' et docturus. Sil'
vt non leui saltem maculare vitā famie pos
set. Dedicabat euangelicū virum in suo ce
libatu virgineo. imitabat̄ vitam helye per
quem erat ipe figuratus. Complebat pre-
nunciatā d̄ se pphetiā Esaie. Ego vox cla
mantis in deserto. Predicabat primitus ex-
emplo sanctorum spem regni celorū p con
temptū terrenorum. quatinus autoritatis
pondus/adderet verbis suis opatio. atq3 ta
lis merito iudicaretur qui fallere nollet cu
pidine mundanorum/nedū alijs predica-
ret penitentiā. ipe p r delicarum insecutio
nem/reprobus inueniretur. ¶ Discipulus.

Collegisti summatim causas solitudis ĩ
Johe. De ceteris vo solitarijs qd iudicas/
Nõ em̃ similibus tueri se valent causis
¶ Magister. Opi tuo dicit Ambro.
intentio nomen imposuit. Et xp̃us. Si
oculus tuus fuerit simplex/nõ hñs aliquã
ptẽ tenebraꝝ/totũ corpus tuũ lucidũ erit:
et sicut lucerna fulgoris illũinabit te. Pri-
mũ est igit̃ aspicere q̃ sit ꝗlis intẽtio soli-
tudinẽ inqrentis. ¶ Mouet aliqs feritas
l cõposita cõplexiõis natural' vel acqsite.ñ
patiẽs ciuilit̃ cõuersari: cui' odiũ ꝯ oẽs ꝛ om
niũ ꝯ se. sicut de hysmaele loquit̃ scriptura
Hãc cãm solitudinis in catto monstro/ab
hercule necato. Hanc in leonibus: Hanc
in auib' nocturnis accipim'. ¶ Mouet a-
liquos cupiditas implẽde voluptatis. seu
ꝓprie voluntatis quoꝝ felicitas estimatur
ĩpunita neqtia. peccare. s. volũt. neqꝫ verecũ
diã hoĩm neqꝫ pena pati. Querit ei latibu
la/sede voluptatis impletio. qd ꝛ fere ð mõ
strant. ꝛ auicule quedaꝫ ondũt. nisi fortas-
sis aliquos ita bestiales inuenies/quos ꝓ-
prie nequicie publicatio delectat. p̃dicãtes
vt zodoma pctm̃ suũ ꝛ cũ malefecerint glo
riantes. ¶ Mouet alios/animi qdã deie-
ctio seu pusillanimitas/causata ꝑ frenesim
aut melancoliã multiꝫ modis quales nume
rant medici. quos nihilominus fatent̃ in-
numerabiles repiri. Talit̃ demẽdatũ tra-
dunt expositores Daniel' ipm Nabucho-
donosor. cui' fuit habitatio cũ feris. Et de-
moniacus iste ꝑ legionẽ opp̃ssus. q̃ habita-
bat in sepulcris. Pueros insuꝑ aliqs imo
iuuenes ꝛ senes/hac timoris formidĩe agi-
tari sic constitit vt nec videre alios vellent
nec sese paterent̃ facial'r intueri Quoꝝ tan
dem aliq ꝑ deserta vagantes/nusq̃ cõparu
erũt Alij laq̃o vl' p̃cipicio vel alit̃/sibi mor
tem intulerũt. Laudabil' certe verecundia
marie puerit' ꝛ in mulierib'. q̃ saluã rẽ facit
malis obstans conatib'. Sed ne qd nimis
ne lesa tandẽ verecũdia/frons accipiat̃ me
retricis atqꝫ verificet̃ ille subuersiuus iuue
nũ versus. Angelicus iuuenis senibus sa-
thanizat in annis. ¶ Mouet alios inanis
iactãtia. Alios spes q̃stus vberioris. Alios
otiũ iners. Alios fãtastica libertas. Alios
qdam feruor nouiti' nõ s̃m sciam. volens
sibimet esse dux. prior. ꝛ abbas Alios igno
rantia difficultatis heremitice vite seducit
estimantes solitarijs deesse nihil p̃ter orare
deũ. dũ vbi segregatos se faciũt ab alijs in-
ueniunt semetipos cũ passionibus duris-
simis. luxurie. gule. desidie. ꝛ accidie supra
modũ. vt interim dyabolicis astutijs. ð vi
sitationibus hoĩm curiosis ad insolita/de
victualium postremo vestiũqꝫ carentia ta-
ceamus. Tandem penitet eos sꝛimet. ꝛ g̃
rouagi fiunt cum Cayn. solũ de heremiti-
ca vita barbã ꝛ appellationẽ retinentes. q-
bus solitudo nõ abstulit vicia. sꝫ aluit au-
xit ꝛ multiplicauit. qualib' vicos ꝛ plateas
videm' impleri. Teterrimũ hoc gen' mo-
nachorũ ait Hiero. bñssim' ꝛ bñdict'. imo
mõstra sunt hominũ ex termino s bone po
licie depellenda. ¶ Disci. Et qs ad so
litudinem bis attentis/putabit̃ idone'
Cõfirmas ei qd opposui. Ve soli. ¶ Ma
gister. Vide ne malicia pluriõꝝ/paucis
obsistat bonis ꝛ electissimis ꝓrsusqꝫ diuis
cultoribus solitudis. quales in cõmendati
onẽ fidei vocat apl's. In solitudibus errã
tes. in montib' ꝛ speluncis. in melotis ꝛ in
pellibus caprinis. q̃les Paul' ꝛ Anthoni'
Arsenius. Agathon. Hilarion. cũ sitibus
innumeris. q̃ naturã suꝑgredientes/ondẽt
in seipis ꝙ regnũ celoꝝ vim patit̃. ꝛ violẽ-
ti rapiũt illud. Quid deniqꝫ de Johẽnẽ.
Quid de puero bñdicto. qd de sitib' factũ
sit ipe legis: ¶ Disci. Spũs vbi vult spi
rat neqꝫ mirabilia trahẽda sunt ad imitati
onem. sꝫ reuerent̃ admiranda. ¶ Magist̃
Recte sentis. Nõ agit̃ itaqꝫ felicit̃ vita soli
taria/sine quodaꝫ afflatu spiritusscti. q̃nqꝫ
patenter reuelantis. q̃nqꝫ secretius inspirã
tis ducentis ꝛ agentis. Dicit̃ em̃ de xpo ꝙ
spũs impulit eũ in desertũ. Dicit̃ ꝙ ꝛ duct'
sit. Di ꝙ ꝛ agebat̃ in desertũ. Et hic ð pue
ro Johanne p̃mittit̃. ꝙ fortabat̃ spũ. Qui
aũt priuata lege ducũt̃ publicis ꝛ generali
bus nõ subsunt institutis. ¶ Discipulus.

Qua ratione cognoscet̃ ꝙ a spũsctõ qs
ducit̃ in desertũ/solitariã ducturus vitam.
cum tot seductionis causas narraueris: et
vniuersali' expeto ð solitarijs omibus. qs
debet esse suus finis: quis siue oculus intẽ
tionis. ¶ Magister. Tres modos soli-
tudinis ĩsinuasse videt̃ mihi ps. cõparans se
triplicit̃. Silis inqt fact' sũ pelicano solitu

dinis. et factus sum sicut nicticorax in domi
cilio. Uigilaui et factus sum sicut passer so
litarius in tecto. ¶ Prima figurat solitudi
nem deserti. secūda claustri. tertia tecti siue
templi qđ signat tectū amplū. ¶ Conside
ratur insup triplex in generali finis querē
de solitudīs. vn⁹ peccādi vitatio. ali⁹ pctō
rū pūnitio. tertius ad deū ꝓximatio. Ha
bet tñ ī singul' spūssctūs ꝓpos fines. q̇ post
modū ꝯstat ex euentu. sed interī loquimur
de humano ꝯsilio. ¶ Ampli⁹ que sit ꝛ q̄lis
solitudo dserti. patet in heremicol' iux̄ nar
rationes et vitas patrū. q̇ p̄terea sunt. ꝛ q̇
nūc ad hanc solitudinē idonei tradiderīt.
¶ De solitudine vo claustri. vel cenobioꝝ
habetur noticia p regulas ipsoꝝ. que cōue
niunt omnes essentialiter in triplici voto.
obedientientie. pauptatis. continentie.
¶ Porro de solitudine tertia quā imagīa
mur silēm passeri. q̇ solitarius est in tecto.
nō ita cognitionē inuenim⁹ traditā. Par-
ticipat aūt cū vtraqꝫ priori solitudine diffe
rens tñ ab vtraqꝫ. ¶ Solitudo claustri co-
locatur in ciuitatib⁹ sicut hꝫ nicticorax do
miciliū in eisdē. Sic se hꝫ solitudo passerū
in tecto. Nō em̄ refugit ciuitates. sicut pel
licanus in deserto longe fit ab eis ꝛ heremi
cultores similit̄ longe fiunt. ¶ Ceterū so
litarius sicut passer solitarius in tecto. nul
la lege viuendi sub voto astringit̄. imitās i
hoc voluntarios heremitas. Nihilomin⁹
locū villaꝝ vel ciuitatū non relinquunt. di
spares in hoc heremitis. ¶ Legim⁹ ꝙ An
na ꝓphetizans de puero ihū: nō recedebat
de templo. ieiunijs et oratōibus vacās. Le
gimus de scā Judith ꝙ fecerat in supiori-
bus domus sue / sibi cubiculū vbi cū puel
lis suis sola morabat̄. Sara iunior mole-
stata / prexit orare ad supius cubiculū do-
mus sue. Helye ꝛ Helizeo fuerīt in ciuita
tibus assignata ī supiorib⁹ dom⁹ cenacula.
Petr⁹ oratur⁹ ascēdit ī supiora dom⁹. ita p
multa colligit̄ sctōs viros loca sibi q̄sisse se
creta ꝛ alta. ¶ Discipulus. Edissere
quō pōt eē laudabil' hm̄ōi tertia soli-
tudo. q̄si sit cū domo ꝛ sine domo. Residet
itaqꝫ solitari⁹ ī tecto. quā silitudinē nō sil-
nit ipē xp̄s loq̄ns d̄ tribulatōe futura / mo-
nens eū q̇ in tecto est vt nō descēdat tollere
q̄ in domo sunt. Hn̄t em̄ dom⁹ regiōis il-
lius tecta plana. apta deambulatiōi. secre-
teqꝫ ꝯuersatōi. tanq̄ pauimēta de lapidib⁹
planis. cū cemento structa. ¶ Magister
Propositū solitarij talis est / vti mūdo q̄si
nō vtat̄. Non em̄ vidit in viribus ꝓprijs
aut corpis aut animi posse pati. solitudinē
vel deserti vel claustri. facit hoc qđ pōt. Ac
cipit solitudinem tecti. nō semp ad litterā
sed p similitudinē. Sicut em̄ manens in te
cto nō respicit que fiunt in domo / sic nec il
le solitarius ea curare vult que fiunt ī mū
do. Uiuit sibiipi ꝛ deo. curā suam totam ꝛ
cogitatū suū ꝛ suam solitudinē ꝓijcit ī de
um: ꝯfinis suus / est triplex p̄tactus. Prim⁹
vitare facilius peccata futura. pīj non tan-
git picem cure temporalis ne inquinet̄ ab
ea. Secundus cogitare omnes actus suos
in amaritudīe aīe sue. Terti⁹ ꝓximare deo
videns em̄ iniquitatē ꝛ contradictionē in
ciuitate. et dolos ꝛ vsuras. ꝛ blasphemias in
medio eius. elongat se nō corpore sed mē-
te. manens in solitudine qualē sibi fecerat
Hester in medio palacio. vocans se solita-
riam ꝛ cui⁹ p̄ter deū nō esset auxiliator ali
us. ¶ Discipul⁹ Cōtraria videt̄ esse sibi
met hec solitudo. videt em̄ ꝛ audit mala q̄
fiunt in ciuitatibus. nihilominus vt dicis
fugit ea. Si fugit qualit̄ illa videt et audit.
¶ Magister Doceat te ꝓpha regius da
uid dic̄. Qui inq̇rebant mala mihi / locuti
sunt vanitates et dolos tota die meditabā
tur. Ego aūt tanq̄ surdus nō audiebam.
ꝛ sicut mutus non aperiens ꝛc̄. Non dicit
surdus et mutus. sed tanq̄ surdus et mut⁹
¶ Discipulus. Si celum dei habet. quo
pacto nō obuiat iniquitatibus / quomodo
saltem voce non reclamat. non arguit. non
predicat. nō inculpat? ¶ Magister. Ha
bet vtiqꝫ zelum. sed p̄m scientiā que docet
eum conuersari in medio nationis praue.
que nō sapit aut inq̇rit ꝙ optet. Neqꝫ fru
stra nitit̄. sed gemēs intus tolerat q̄ nec po
test nec oꝫ arguere. Rn̄det crebro curiosita
ti zeli sui. Quid ad te. Nō est tuū nosse ta-
lia vel talia non arguere. Non enim cōtra
ictum fluuij. Curā illā deo linq̄ ꝛ tuā age.
¶ Discipulus. Omnes hoc modo si di-
cere facereqꝫ statuerent / quis ꝓsequeret̄ vici
osos. q̇s bonoꝝ ꝓfectum pacis conciliator
intenderet? Scā rusticitas (ait Hierony-

nus)sibi soli ꝓdest.imo dū non opitulaṫ
alijs:obest.dū nō est ꝓ ꝓximo.contrariaṫ
ei. Nauta dū nauez deserit:nonne submer
git. Damnationez proinde pigri serui.nō
ne pro talento recōdito talis meretur ⁊ me-
tuit? ¶ Magister Cur metueret qui ni
hil erogādum suscepit ex officio cui nihil
ex articulo necessitatis incūbit agendum.
Tradit ad vsurā talentū omne qđ accepit
dū vtiṫ illo qualiṫ ⁊ quousqꝫ se lex ⁊ volun
tas erogantis extendit. Si nō abutiṫ dōis
sibi traditis qñ ⁊ qualiṫ non opteṫ.pfecto
nō retinet talentū.nō est contrarius xp̄o.
Nō deserit nauem qui custodiā eius nō ac
cepit. At uero videant qui suis humeris of-
ficia publica vel imposuerunt vel imposi-
ta susceperunt/quēadmodū reddent ratō
nē de subditis. Quid ad istū de non suis/q̄
foris sunt.q̄ iuris sunt alieni? ¶ Discipul⁹

Nonne mandauit dñs vnicuiqꝫ de ꝓ-
ximo suo. Nōne iussio legis est. Diliges ꝓ
ximum tuū sicut teipm̄. ¶ Magr̄. Man
datū iussumqꝫ fatemur curare ꝓximū ⁊
diligere.sed nō plusq̄ seipm̄. nō plus q̄
deū. Deus/certis amorē dei ⁊ ꝓximi termi-
nis limitauit. đ quibus nō est hic dicendū
ꝑ singula.quoꝝ debes alibi noticiā cōpas-
se.s.in de consolatione theologie. ¶ Disci-
pulus. Didici q̄ fieri iuste debet/qđ iu
stuz est. Q: nihil ꝓdest homini si vniuer-
sum mūdum lucretur/anime vō sue detri-
mentū patietur. Qđ p̄dicare ⁊ arguere ne-
mo solenniter debet nisi missus. Qđ frat-
na correctio non ꝓ semꝑ obligat. Qđ sepe
fit eadem correctio temerarie.dū neqꝫ fruc
tus cernitur.neqꝫ modus custodiṫ/nec tē-
pus.ꝑsona aut locus obseruaṫ. Sꝫ apparꝫ
difficile quomō manens inter alios nō in-
currat casus plurimos.in quib⁹ optebit ip
sum nō solum sibi vacare.sed ꝓximis intē
dere. Alioquin vel inutilis/vel inciuil'/vl'
arrogans fortassis/aut fantasticus poterit
multoꝝ iudicio r̄putari. Susurrabūt mu
tuo dum viderint aliquem litteratum/qui
fundit vngentum sue meditationis ad pe
des vel caput iesu vt quid ꝑditio hec? Cur
nō erogat ꝑ p̄dicationē in pauꝑes idiotas
et egenos? Talia sibi soli meditatur et ru
minat.cur r̄giminis curā nō q̄rit? Cur nō
suscipit oblatā? q̄ pacto prius habitam de

relinquit. ¶ Magr̄. Nihil affers inco
gnitū.sed ad alta vadenti/ cōtemnēdus est
ipe ꝯtemptus.nec populari rumore/sꝫ con
scientie veritate vita ducenda est.maxime
querenti deo viuere.querenti cū ꝓpha dicē
Mihi aūt adherē đo bonū ē ⁊ ponē ī dño
deo spem meā. Oīs glīa ei⁹. Cui⁹ ei⁹? vti-
qꝫ aīe deuote.filie regis et sponse/ab int⁹ ē
cui ꝓ minimo est/vt ab hoībus vel ab hūa
no die iudiceṫ.sed nec se iudicat:omne iu-
diciū suū ponens suꝑ eū qui dñs est.cui so
li intendere.quē querere.in quē sꝑare. quē
diligere ꝯstituit. Qui vult inṫ vos sapiens
esse(monet apl's)stultus fiat vt sit sapiens
xp̄o.desipiat mūdo vt placeat xp̄o. Naꝫ q̄
volūt hoībus seculi placere.q̄ ciuiles ab eis
q̄ beniuoli.q̄ sociales.qui(vt eoꝝ verbum
ponamus)boni socij blandienti lingua vo
cari desiderant.videant ne dei immo sui cō
stituanṫ inimici.ꝑdunt nempe tp̄s come-
sando iocundando.detrahendo.narrādo
fabulationes.sed nō vt lex tua dñe.deterio
ra nō addimus que ferre cogūṫ. ¶ Disci.

Quotidianus nobis hoim̄ ꝯuictus que
dictis ondit. ¶ Magr̄. Crede mihi.
posse vacare sibi/ nō est ꝑuū neqꝫ negli-
gēdū talētū.nō ē infodiendū terre.q: nō ē
terrenis occupationib⁹ obruendū habꝫ hō
ꝓ quolibet sensuū quos accepit.talenta to
tidem.singulis nō pariter vtiṫ. Si totus se
ad videndū salubria.totus ad ꝯuersionez
cordis ꝯuertit/reddiṫ excusata manus vel
pes/vel lingua.si tunc non opatur hō.aut
ambulet aut loquaṫ. Econuerso si robusta
fuerit manus et oculus lippus/vt vidē vix
possit mittat manū ad fortia.hoc ē viri so-
litarij ⁊ actiui. Determinat Aristot. phica
rōne vitā contēplatiuā. simplr optimū esse
hoīs bonū. Consonat oīs theologizantiuꝫ
chorus. Determinat hoc Aug.q̄ ociū veri
tatis inquirende/p̄ferendū est negocio ca-
ritatis si nullus imponat.nec si tn̄ fundit⁹
ociū deserēdū nīa sustinenti. ¶ Jā vō q̄riṫ
q̄s ad hanc sit idoneus vitā solitariā. Nō
iuuenis moribus q̄ ad opationē mittēdus
est:ne vacet. Multa enī mala docuit ocio-
sitas. Vidit hoc q̄ philocapto mederi pol
licens ait. Loca sola nocent.loca sola caue-
to. Talis nō cū deo.sed cū desiderio rabio
so ꝯtinue loq̄reṫ. Occidūt desideria pigrū

presertim sine litteris. cuius ocium mors est (Seneca teste) et vivi hominis sepultura. Et Oratius. Si non intendas studiis et rebus honestis. invidia vel amore torquebere. Ceterum nequit vacare ocio constitutus sub alterius potestate. Quo iubente fac hoc/faciendum est: Vade illac/istac eundum est. Obsequere sub ditis istos dirige et rege. parendum est. ¶ Amplius. si proprio te voto constrinxeris ad actionis negocium. iam tibi vacationis ocium sustulisti. Si denique necessitas pielitationis proximorum/corporalis aut spiritualis iminet. cui tu potes non alius pro nunc/ probabiliter opitulari. lex necessitatis/immo charitatis/a vacatione te separat. Lex postremo divine iussionis inspirata te purget sese sequi. qualem hi qui spiritu dei dicuntur infallibiliter recognoscunt. ¶ Discipulus ¶ Hactenus multa conquisivimus de vita solitaria sub quadam fluctuatione sententiarum et ordinis. cupio naturam ipsius phisica simul et theologica ratione scrutari. descriptionem quoque suam in primis volo fundamentaliter notam esse.

Sequitur secunda pars

demonstrativa post primam inquisitivam de solitudine. ¶ Magister.

Ita solitaria. est vita intellectualis nature seu rationalis. que agitur segregatim a multis. et propter deum. ¶ Discipulus. Cur ad vitam solius nature intellectualis solitariam vitam stringis. cum sit avibus et bestiis aliquibus sua solitudo vivendi. ¶ Magister Volui sub compendio vitam tollere omnem que beate vite particeps esse neque. ¶ Discipulus. Nunquid satis erat. ut de intellectuali natura sermo fieret additione non facta de rationali dicens. intellectualem dimittendo. ¶ Magister Postulat hoc fieri proprietas vocabulorum. Cum enim rationale sit differentia constitutiva hominis nec solius hominis secundum Porphirium platonicum/ponentem demones et angelos esse animalia rationalia. que deos vocat. et compositos ex anima et corpore tradit per immortalitatem differentes ab homine. Diffinitio nostra debuit hoc notare. Quamvis aliquando rationalis dicatur natura quelibet. que potest uti ratione. et que libertatem habet arbitrii potens in opposita. Est enim liberum arbitrium facultas rationis et voluntatis. quasi liberum de ratione iudicium. iuxta quem loquendi modum. deus diceretur nedum intellectualis nature/sed rationalis. licet boetius appropriet intelligentiam puram/soli deo. aut verius soli generi divino. quam usus philosophorum tribuit angelis intelligentiam/ quos ideo vocant intelligentias. et ab hominibus non penitus abstulerunt. ponentes agentem intellectum. ¶ Discipulus. Vis igitur ponere in deo vitam solitariam vel socialem. ¶ Magister. Audies postmodum. si primitus exposuero de parte diffinitionis addita cum dicitur. vita nature intellectualis/aut rationalis. que agitur segregatim a multis et propter deum. Damus per hoc intelligi causam formalem seu differentiam a vita sociali. Causam insuper finalem vite solitarie. non cuiuscunque sed laudabilis assignamus propter deum. qui deus gratia sui est sive propter seipsum. tanquam liber et nobilis in supremo. ¶ Ceterum. natura quelibet (presertim rationalis) quedam in se dicitur vita prima. si nihil etiam actualiter ratiocinaretur vel intelligeret actu perfecto. neque similiter vellet. cui vite non attribuitur proprie solitarium vel sociale. sed vite que dicitur vita secunda proveniens/ profluens aut emanans ab hac vita prima. Hec autem dicitur operatio vitalis. elicita seu producta a re que est vita prima ut anima rationalis vel habens vitam primam ut homo. Sic intelligitur diffinitio philosophi de anima quod est actus primus. corporis phisici. organici vitam habentis in potentia. supple ad vitam secundam que est vitalis operatio. Sic intellexit idem philosophus qui posuit felicitatem hominis non in habitu solo cum stoicis nec in sola substantia vel natura ponentibus fata. sed in optima operatione respectu optimi obiecti per optimam potentiam. optio habitu roborata. Sic dicebat christus. Hec est vita eterna ut cognoscant te solum verum deum et quem misisti iesum christum. Loquuntur ad ipsum conformiter theologi ponentes vitam eternam in eterna dei visione que fruitionem complectitur delectationemque supremam includit. ¶ Postremo supradicta dicimus ex his distinctionem phisicam pariter et theologicam de multiplici vita. Quedam est activa quedam contemplativa. quedam mixta. Rursus quedam est bona civilis et moralis. quedam mala multiplex modis. ob pessimas operationes secundum pravos fines sicut ad superbiam et honores vanos. sic ad di-

ũitias ⁊ opes iniustas sicut ad voluptates ⁊ luxus sordidos. Et hec iuxͣ tria q̄ sunt in mūdo q̄ triplicē sibi vēdicat sapiam. trenā. aialē dyabolicā. Amplius vo diuidit vita talis q̄ est opatio nature rōnal' vel intellectualis. in vitā socialē. et in vitā solitariā. d̄ q̄ pñs sermo querit. Uita solitaria agit nō i multitudine aut saltē nō cū multitudine s3 sepatim a turba. maxie sm ꝙ accipit vulgus. dū sepatio seu segregatio fit in loc' solis vt erat iohes puer i desertis. ¶ Additur ad extremū ꝙ segregatio sit ꝑpt̄ deū. ad excludēdū prauā quālib3 solitudinē. quale3 epycureoꝝ voluptatū assertores ⁊ stoicorū secta/laudabāt. ad q̄lem pterea bestialitas moꝝ. vel corruptio cōplexionis impellit

¶ Discipul'. Elucidatam sufficient existimo diffinitionē vite solitarie. s3 an ꝯueniat deo ⁊ angel' scire desidero. ¶ Magister.

Si viuūt intellectual'r ꝑut eos viuere nulli dubitare fas est. viuāt optet aliq̄ vita solitaria aut sociali. Et quidē de angelis ⁊ hoibus saluatis. psuasu3 satis hēmus ꝙ viuunt socialiter atq3 ciuilit. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. loqt̄ ꝑpha d̄ citate celesti. Cōcludēs. Sicut letantiū oīm est i te habitatio. Et in ꝑsa. ꝙ felix ista ciuitas. in qua iugis solēnitas. ⁊ ꝙ iocūda curia que cure ꝑsus est nescia. Consonat Aristote. verbum ꝙ extra celum sunt animalia/optimam vitam ducentia. sed si nominat aialia largo modo intelligentias vel angelos Si dicat insup eas extra celū formaliter qr celum nō formant nec tpe mensurantur.

¶ At uero de vita diuina nō ita ꝑspicuū ē si socialis fuerit estimanda. Obstat pħus metaphisicando. ponēs deū primū et supmum monarcham extra ordinē totius vniuersi. tanꝙ solum singularē ⁊ vnicū principantē. cui nullus sociat nō plus forte ꝙ si ꝑ impossibile sm ipm. sed ꝑ possibile et verum expositione fidei. deus fuisset ab eterno sine creatura. Hec ē altissima de dei ꝑmitate sententia philosophi consonās theologie ꝑ omnia immensitatem et immutabilitatem primi entis magnificans et attollens. ¶ Discipulus. Nonne latuit pħm trinitas ꝑsonarū diuinarū in vnitate substantie. quā si cognouisset. vtꝝ dixisset deū solitariū vel solitariam in se gerere vitam/ aut api. quid theologica fides ex dictis inferret. ¶ Magister.

Fallit aut ꝯturbat nōnullos habentes de dītate sermonem/dū nitunt̄ phisicas coaptare ꝯsiderationes/ex creaturis sumptas/ ad illā q̄ deo ꝯueniunt. que plus in infinitū discōueniunt creaturarū ꝓprietatibus ꝙ assimilent̄ eis. Exempli grā. Ponimus fide docti/generationē naturalē filij dei de patre deo. q̄rūt si generatio tal' sit vniuoca vl' eq̄uoca. Quodcūq3 dicat̄ instantie plures occurrēt Expeditior via tenet̄ que nec vniuocā dic̄ generatōe3 nec eq̄uocā. Est eñ plusꝙ vniuoca q̄ generans cōicat generato eandem quā habet naturam. necdum specificam ꝑut in creaturis sed prorsus ipam vna3. nec specie nec numero distinctam. Rursus nō est penitus equiuoca generatio ex ista radice. ꝙuis habeat aliqd̄ simile in hoc ꝙ actus geniti/est alius specie ab actu generātis. qr filiatio nō cōuenit paternitati. S3 horum cū similibus declaratio theologis remittatur. Ad rem nostram venientes dicam' ꝙ vita dei in se nec solitaria nec socialis/talit̄ existimanda est/qualiter rōnalibus conuenit creaturis. Itaq3 si singularem diuie nature specteꝭ vnitate3. nil minus sociale vel gregale. nil plus solitariū vel segregatum ⁊ solū repies. Si vo cōuerteris oculos fide purgatos/ad communicationē diuie eētie/que nō in vno absoluto supposito sistit s3 fluit (vt ita loquamur) pullulat aut germinat a patre sm Diony. hñs tria supposita relatiue distincta. et hoc ex immensitate bonitatis sue. Nihil minus solū aut solitarium iudicabis. Sic loquit̄ venerabil' Richardus. sic alij theologi volentes deducere phisica rōne/trinitatē in diuinis. ex immēsa bonitate que ipius diffusiua est. nedum punctualiter. vt in creaturis sed immense. Tū rōne iocunditatis. qr nullius rei sine socio iocunda est possessio. Tū rōne felicitatis/et ex talibus indicijs ex quibus societas ponatur in diuis sic et trinitas. Est tamen hec societas/distans nimis a societate creaturaꝝ/q̄ quātūlibet associate viuāt nō efficiunt̄/nec sunt vnū ꝑ essentiam. quāuis bene dicantur cor vnum ⁊ anima vna. vn' spiritus. per grām et concordiā voluntatū ¶ Colligas ex pmissis licebit corollarium

pulcherrimũ de vita qualibet creature ra-
tionalis. vtendo deinceps rationali prout
extenditur ad intellectuale. sit hoc in ange
lis sit in homine. pro breuitate sermonis.
¶ Disci. Isto cupidus audire si qd X
afferas noui. ¶ Mgr. Audi et vide
ꝙ omnis vita creature ratõnalis tanto pfe
ctior est. quanto magis pticipauerit d vtra
qꝫ diuina vita. sociali. s. et solitaria. ¶ Disci.
Quomodo fiet istud. cum sociale et soli
tarium contrarias habent ratiões. ¶ Ma
gister. Anime sunt rationes contrarie si
respectus ad varia fiet. Alioquin vnica di
vita/ non essꝫ pariter socialis ⁊ solitaria. cu-
ius oppositum mõstrauimus. quã insequi
vitam. tota laus. tota gloria. tota perfectio
iure putatur. rationalis creature. ¶ Disci.
Quid concludere rursus possis cõiicio.
sed aptius edissere. ¶ Mgr. Post xp̃m
vita beatissime marie/ fuit excellẽtissime so
cialis et solitaria dũ viueret. et nunc socie-
tatem cherubin et seraphin omnemqꝫ an-
gelicam vitam exuperat gloriosa. Coniun
gitur vna sola perfecta pulcra colũba ami
ca. sponsa soror et mater. vnico sponso suo
et filio dicens ex sententia. Dilectus meus
mihi et ego illi. Inuenit eum quasi fortis
sup omnem creaturam in eternitatis solitu
dine. in desertis seculorũ. quem deosculat
toto cordis et oris affectu dicens. Et iam
me nemo despiciet. ecce solitariam ¶ Disci
pulus. Porro de Johanne qd diceres.
qui de tot solitarijs in vita presenti tam vi
ris ꝙ femĩs maria magdalene. maria egy-
ptiaca et sincletice. quid pterea de retinen-
tibus vitam socialem Quid de mutua col
latione duplicis huius vite socialis et soli
tarie. ¶ Magister Dixi iã si retines. nec
gruat repetere. ꝙ omnis vita creature ratio
nalis sit in via. sit ĩ patria. sit socialis. sit so-
litaria. perfectior est tanto. quanto magis
particeps est diuine vite. quam supme so-
litariam deduximus et socialem suo mo-
do. ¶ Discipls. Qua ratione fit hec par
ticipatio? ¶ Magr. Nempe per vnita-
tem gratie/ que reddit deiformem essentiã
creature rationalis in se/ et cum deo vnam
facit. sic et in multiplicitate potentiarũ/ as-
sociatio virtutum theologicarum et mo-
ralium/ cum donis et beatitudinib⁹ et fru-
ctibus ⁊ opationibus inde sequentibus. ⁊
pulcerrimã intus societatem constituenti-
bus in viatorib⁹. sꝫ pulcrius et pportiona-
biliter excellentius in btĩs. Longa essꝫ sed
facil' adaptatõ ad ppria sil' ⁊ appropata di
uine vnitat ⁊ trinitat psonaꝝ respectu vni
tatis eẽntie rõnalis cũ trinitate potentiarũ
imagis necnõ cũ virib⁹ sibi insit p naturã
vel ita fas sit dicere supnaturalem. Uetus
est distinctio de natura naturante que ẽ de
us. et de natura naturata quã indidit crea
turis. ¶ Discipulus. Cõsentio que loq̃
ris de vita bonorum. sed reproborum vita
qualem dicis solitariã an socialẽ. ¶ Ma-
gister. Ego vero neqꝫ solitariam neqꝫ so
cialem appellabo. vtpote. que vita non est:
sed mors horrida/ monstrum horrendum
pctõr ingens est. q secũ dissidet q ouenit nl'
li q dissipatur et soluit curis ⁊ scelerib⁹. faci
noribus et flagicijs incessanter. sine modo
sine ordine. sine pondere mensura ve subsi
stens. se odit in se. i se seuit malus omibus
pessimus sibi. ⁊ eo infelicius quo deteriori
bus peccatis fuerit obnoxius/ a primo pec
catore vsqꝫ ad vltimum. ¶ Discipulus.
Terribile est qd loqueris. solitariã habent
vitam quos opera comitantur et rodũt ne
qꝫ sociales appellãdi sunt/ qui nec sibimet
federantur agitati precipites. vbi null⁹ or-
do sed sempiternus horror inhabitat.
¶ Magister. At vero vulgus indoc- Y
tum veritates istas/ ex abditis philoso-
phie ⁊ theologie penetralibus erutas/ for-
te non capiet. forte tanta mala que tolerat
pacem appellabit/ si ad tempus gaudeat d
impunitate nequicie. si abundat diuitijs. si
voluptatibus effluat. maxime si sibi fuerit
filij sicut nouelle plantatiões a iuuentute
sua. si filie composite et circumornate vt si
militudo templi. si promptuaria eorũ ple
na. si oues fetose. si boues crasse. si neqꝫ rui-
na. neqꝫ transitus neqꝫ clamor in plateis eo
rum. Si blandos deniqꝫ senserint amicos
dicentes. Beatum populum cui hec sunt.
Sed heu popule meus (conqueritur pro-
pheta dicens) qui beatum te dicunt ipi te
decipiũt. Ratio. quia solus beatus popu-
lus cuius dominus deus eius. qui solus ẽ
in desolatione potens adiutor in associã-
do fidelis comitator. ¶ Discipu. Expe-

dit ergo loq̄ familiari⁹ de vita solitaria cō-
formiter ad acceptionē vulgarē.tūc eñ eo
fiet vtilior quo communior sermo multis
¶ Magister. Recte censes. Sapientib⁹
eñ et insipientibus debitores sumus. fiet
aūt lucidius si p distinctiones ꝛ diffinitio-
nes habeat̄ resolutio.cōsequenter ad p̄ma
vite solitarie diffinitionē generalē.que deo
simul conuenit angelis et hominibus suo
modo. Loquimur p̄terea d̄ viatoribus so
lis hominibus quos docere monereq̄ȝ iā pos
sumus.Et qm̄ solitariū distinguit̄ contra
sociale nō ſm rem sed ſm formalē rōnem
prius est videre quot modis aliq̄d dicatur
sociale.nō qualitercūq̄ȝ ſȝ in vita humana
seu morali. Attēde q̄t in genere vel sp̄e.tal'
vite socialis modos inuenies. ¶ Discipl's.
Ph's.duas primo societates poit icono-
micā ꝛ politicā. Politica vo multiplex est.
Una ciuitatis pfecte. altera patrie magne
seu ꝓuincie. Deinde policias bonas distin
guit.in regnū.aristocraciā.ꝛ thimocraciaȝ
Polinā vo sacerdotū.q̄ dudū drayides in
gallia vocabat̄ determinat pte esse policie
cuiuslibet pfecte sicut ꝛ milites ꝛ populuȝ
¶ Magister Sufficit ista notasse ad in
ueniendū distinctionē vite solitarie multi-
plicē.ne nos decipiat ambiguitas in noīe.
Porro ne ꝓgressus eat i imēsum coartabi-
tur sub tetrade seu q̄ternario.Et dicemus
q̄ est vita solitaria.p̄mo celibal'.scd̄o mōa
chalis.tertio heremitical'. q̄rto sapiential'.
Uita celibal'.est vita creature rōnalis.ab-
dicans a se societatē cōiugalē ꝓpter deum
vt liberius ei seruiat in cōtinentia corpali
alit̄ q̄ iconomica societas. Uita monacha
lis vltra celibalē abdicata a se ad ꝓprianōȝ
reꝝ psonaliū ꝛ ꝓpriā volūtatē ꝓpt deū i pe
nitētia salutari.alit̄ q̄ politica ciuilitas Ui
ta hēmitical' vltra monachalē abdicat a se
societatē hūanā ſm loca ꝛ tpa ꝓpt deū.i ab
stinētia singulari alit̄ q̄ monachal' vl' ciui
lis societas. Uita solitaria sapiential' repit̄
in q̄libȝ seu sub q̄libȝ genēvite solitarie tri
plicis scripte.Et est vita/abdicās a se q̄tūȝ
fert hūana mortalitas:q̄cq̄d obstare pōt sa
piētie ↄtēplāde ꝓpter deū ꝛ expientie sapo-
rali aut pfecti⁹ q̄ sentiat aut sapiat queuis
hūana cōitas. ¶ Ecce quadruplicē vitā
solitariā que quadruplici opponit̄ vite
sociali. ſm rōnes formales aut obiectales
sūptas ex ꝓprimis finib⁹ ꝛ differētijs accidē
talib⁹.Et p̄ma est appropata sacerdotij vl'
ordis sacri.q̄uis alibi sīt celibes q̄ sacerdo
tes vel ordis sacri ꝓfessores.ſȝ nō ad sacra
deputati mysteria. Scd̄a vita est monaste
rij vl' cenobij vel claustri ꝛ hoīm sub tripli
ci voto vincētiū. Tertia ē heremi vl' deserti ꝛ
hoīm loco segregato se ↄtinētiū ꝓpt deuȝ
Quarta vita est studij nō q̄liscūq̄ȝ ſȝ diuie
sapie. Et ista est hoīm apud semetipos ↄtē
plantiū.curis oīb⁹ alijs postpositis ꝛ calca
tis vel reuerēter obmissis.qd̄ addit̄ ꝓpter
istos/q̄ regularib⁹ astricti disciplis. liceciaȝ
accipiūt legitimā q̄ nō exerceant̄ in illis.ſȝ
vacet ocio scō sapie cōtēplande. ¶ Notat
ps̄.tres sub tribus auib⁹ solitudies. Silis
inquit factus sū pelicano solitudis.hec est
appropatior heremitis. Et fact⁹ sum sicut
nicticorax i domicilio:hec cenobitis l' mo
nachis Uigilaui et fa.s.s.p.s.in te.hec ꝓ cō
tēplatiuis.quasi sup tectū in ciuitatib⁹ sibi
met vacātib⁹. ¶ Discipl's. Multe passim
inueniūt̄ traditōes d̄ triplici vita.primo q̄
solitaria dr̄ nō simplr̄ ſȝ p respectū ad soci
etateȝ oppositā. Clericos eñ celibes/scim⁹
quotidie publice ↄuersantes/carent tñ ico
nomica societate et illo ↄsortio qd̄ ab initio
d̄s ↄstituit dicēs Nō est bonū hoīem eē so
lū/faciamus ei adiutoriū silē sibi:qd̄ cō sor
tium xp̄s in noua lege ꝑpauit nō penit⁹ ab
dicans ab hoīb⁹ sed p̄ferens castitatē illoꝝ
q̄ sunt eunuchi ꝓpter regnū dei Qui pt̄ ca
pere capiat. Uita taliū celibū hac rōne dr̄
solitaria.deinde plus monachoꝝ. Deinde
spālius heremitaꝝ vel anachoritaꝝ. Nunc
d̄ quarta vita solitaria cui⁹ nomē nō ita re
sonat in vsu vulgari/colloq̄ deinceps desi-
dero. Et primo quis sit finis eius spālis et
ꝓprimus. ¶ Magis. Finis q̄ general' est
de iure vel facto/cuilibet hoī.s.vniri deo p
grām ꝛ vtutes/iste est homi contemplati-
uo spālis et ꝓprim⁹/nec aliter oīno sibi p̄sti-
tuit. Nō vult bñficioꝝ curis intēdere non
regimi etiā spirituali populoꝝ vt sacerdo
tes/plati.ñ vult officiū claustrale si fas ha-
beat insequi.nō vult in austeritate heremi
seipm̄ concludere/sed ꝑpant̄ vti cibo ꝛ som
no ꝛ obseq̄o tolerabili vni⁹ vel paucorum
vult sufficientiā hr̄e libroꝝ/ad intelligērā

ſapiētie valentiū/vult aliqñ ſ3 rariſſime col
lationē diſputatiōis hr̄e cū ſcolaſticis: q̊ꝛū
vita ſocial'eſt/nō hoc mō ſolitaria/ nec pe=
nitus tali fine. Laborāt igiť multi vt intel
ligāt ⁊ diſputēt ꝺ ſapore vō guſtare vel ne=
gligūt vľ nequeūt. diſtēti curꝭ alijs aut paſ
ſionibꝰ ſenſualibꝰ īpediti. ¶ Diſci. Ma=
nifeſtius iſta patebūt ſi exēpla narraueris.
¶ Magr̄. Narrabo/ſ3 ꝑmitꝰ explicabo
finē ocioſi nr̄i vľ ſapie ſtudioſi. Ita ei ma=
gis hoc noīe ꝙ̄ ſolitarij vocandus apparet
¶ Studet altnatim velut eq̄ prīo. nūc in
tellige quē credit fide. nūc ſape ea ľ ſapare
ꝑ affectū q̄ credidit aut intelligit. Hic ē eñi
duplex oc'ls ꝯtēplatōis ſe mutuo iuuās et
ꝯñs ⁊ hoc ꝭm duplicē vim rōnis ſupioris/
in q̄ duplex ps create ꝯſiſtit imagis btē tri
nitatis. Intellectꝰ. ſ. et affectꝰ ſiue rō ⁊ volū=
tas ſiue intelligētia veri ſūmi boni. ⁊ ſinde
riſis ꝓut ðꝛ ſcintilla tēdēs in amorē primi
boni. Ceteꝝ pꝰ hūc finē duplicē vnꝰ eſt poſ
ſe interp̄tari q̄ ſentit ⁊ intelligit ꝙ̄tū l3 eloq̄
Multa quippe ſunt arcana intus verba q̄
nō l3 hoī ex̄ loq̄. Subinde quartus finis ē ī
ꝓmptitudine animi/nō ſꝑ in opis executi
one/eccľiam edificare et illumiare. in toto
vel in pte. ex his ⁊ ꝑ illa q̄ ꝯtemplatꝰ eſt ſa=
pienter. Nūc accipe primū exemplū ⁊ preci
puū pꝰ xp̄m ſapientiſſime mulieꝝ. Legꝭ ita
q3 de maria ꝙ cōſeruabat oīa verba que de
xp̄o erant. cōferens in corde ſuo. Ecce du=
plicē primū finē/intelligēde ſapie ⁊ aſſiduē
meditande in corde ſuo. qð ītelligiť ſupe=
rioꝛ ps rōīs vľ arx mētis Uocat ei ſapia ad
arcē ⁊ ad menſam Uerba nēpe ſapie dulci
oꝛa ſunt ſuꝑ mel ⁊ fauū Ita ſi fauus maſti
catus dente meditatōis rumpať ⁊ effluat ī
os non infecte mentis. Porro duplex alť fi
nis q̄ eſt interp̄tari poſſe cōtemplata ⁊ eccle
ſiam illuminare. nonne cognoſcať in ma=
ria fuiſſe ꝭm doctores/qñ reueláuit apľis ⁊
euangeliſtis ea que de filio ſuo xp̄o erāt. ꝙ̄
tu3 et quouſq3 licuit ei loq̄. ⁊ audire decuit
alios vel expediuit. Nō hoc ignorabas o
ignati/feruenť ignite. cuius amoꝛ erat te di
cente crucifixus. Etem̄ ſcripſiſti marie xp̄i
ſcre. Uenire inquit debueras viſitare neop
hicos vt ex te ⁊ ꝑ te ⁊ in te cōfirmenť. Cui
benigne maria hūilis āclla reſcripſit ſe cū
Iohe venturā. ¶ Diſcipulus. Cōgra=
tuloꝛ in exemplo. ſ3 ſcripta ſapīe ſue debūe
rat vt vioꝛ poſteritati relinquē. ¶ Magr̄.
Nequaꝙ̄. Intelligebat ēt tūc modeſtiſ=
ſima feīaꝝ id qð apľs poſtea ſanxit doctri=
nā publicā nō eſſe feminei ſexus offm̄ p̄ſer
tim regulare. Cōfundit exēplo ſuo garruli
tatē arrogantē nōnullaꝝ/q̄s in ſpū futuraſ
aſpiciebat feiarū. Intelligebat p̄terea cām
in filio ſuo xp̄o alterā q̄ ſuā noluit ꝑ cala=
mū ⁊ attramentū ſcribē legē. ꝭm deductōꝫ
Aug. de ꝯſenſu euangeliſtaꝝ circa princi=
piu3. Scripſit eā ſufficienť. ⁊ adhuc q̊tidie
ſcribit in cordibus fideliū Qð euentuꝛum
Hiere. ꝓbauit. Dabo legē meā in viſceri
bus eoꝝ ⁊ in corde eoꝝ ſcribā eā. ¶ Diſcip.
De doctrinis feiaꝝ queſiui latius crebro
faciliterq3 fallūť in viſiōibꝰ capitis ſui/ ⁊ ꝑ
fecto ſcienť ⁊ ſubdole qñq3 fallūt ⁊ fingunt
Loquoꝛ expꝰtus ꝺ multis. Quāobrem his
omiſſis dic ꝺ viris q̄s expꝑauit maria mr̄/
illa mirabiľ feminee cogitatōi maſculinu3
aīm inſerēs. Nā plus ꝙ̄ mulier hec. paru3
eſt. plus ꝙ̄ vir. hoc modicū ē. plꝰ ꝙ̄ angelus
ois ꝓpe modū ſatis ē. ¶ Magr̄. Poſſem
tibi nūerare tā apľos ꝙ̄ apľicos viros ip=
ſis cōtemporaneos niſi ꝙ ſapiētiā magꝭ ac
cepeřt ꝑ reuelatōe3 ꝙ̄ ꝑ ſcripturaꝝ medita
tionē. Teſte Hiero. Sūt affines ꝓpoſito
nr̄o Auguſti. paulo pꝰ ꝯuerſionē ſuā ſegre
gatus habitās. Et q̄d ageret oñdūt ſolilo
quia ſua ⁊ liber ꝯfeſſionis cū multis greg.
inſuꝑ monachꝰ prīo ſummꝰ ep̄s. Preterea
ſctūs Bern̄. Hugo. Richar. cōtēporanei.
In q̄ꝝ doctrinis/q̄d ſit intelligētia ſcriptu=
raꝝ quid cōtemplatio reducet ſiľ ⁊ qualľ fu
erit vita taliť cōtēplantiu3 ⁊ ſentientium ꝺ
dño in bonitate ⁊ ſimplicitate ⁊ ſuauitate
ſpūs. ſatis liq̄t. ¶ Diſcip. Noīas illos q̄
monaſtice fueīt vite. ſicut ⁊ beda et baſi. et
Tho. ⁊ dñs Bonauē. q̄s ſubticere ñ opor
tuit. ¶ Magr̄. Nōne dixi tibi/ ꝙ nlľa ſpēs
vite ſecludit hoīes. qn habito moderami=
ne poſſint vti vita hac ocioſa ⁊ ſtudioſa. vľ
in toto vel ad tp̄s. ſi aliunde fuerint idonei
ad intelligētiā ⁊ cōtēplatōem ſcripturaru3
maxime pꝰ edomitā furiā paſſionū ¶ Diſ.
Quale moderamē intelligis. ¶ Magr̄
Uacatiōem de qua Hiero. Uacate ⁊ vide
te/ſit animus liber opteť. ſint ſenſus intus
⁊ ex̄ quietiſſimi neceſſe eſt. ſi guſtādo viue=

re/ ⁊ videndo ſtare volum⁹ qm̄ ſuauis ē do
minus. ¶ Ceterū. qualia ſint tante tranq̄l
litatis impedimenta nouerūt qui ad contē
platiuā vitā tradere ſe ſatagunt. mōſtrat ex
perientia de plurimis de quibus radicales
cauſas/ phiſica ſeu medicinalis dat doctrīa
⁊ ſublimi⁹ apit theologie myſtice diſciplīa
Putas. officiarēt doctores pnomīati circa
tpalia/ vel etiā ſpiritualia. monaſteriorꝝ ex-
ercitia ꝯtinua. Putas eo melius ꝙ ſedebant
ad pedes ihu: audiētes verbū illius in ſcri
pturis. Sedebāt ſolitarij ⁊ tacebāt. ſine can
tu vel voce carnis. dū cantabāt dn̄o in cor
dibus ſuis. dū inhiabant in ſupna fluenta
fontis vite. dū in ocio ſuo ſine negocio la-
borabāt ⁊ negociabanť ꝓ ſe ⁊ poſteris. ī in
telligentia ſapiē ſalutaris. Aptabať ill' ver
bum ſcipionis. Nunq̄ minus ſolus ꝙ cū
ſolus. vt q̄ poterāt aptis oculis ac pedibuſ
mentis expeditis/ inſerere ſe toti mūdo. pte-
ritorꝝ pſentium atq̄ futurorꝝ. tam eorū q̄
videnť ꝙ eorū q nō videnť qualia ſūt ſpi-
ritualia. Ceſſerunt ob hoc nonnulli/ paſto
rali cure habite. Alij oblatā ſuſcipe nolue
runt. vtentes pabolica ſimilitudine. de ligniſ
conſtituere volentibus ſibi regem. quibuſ
aſſenſit ramnus non oliua. nō ficus. nō vi
tis contente dulcedine fructus ſui. ¶ Diſ-
cipulus. Habet multā cōquiſitionē
ſi prelationis ſtatus in vita actiua ſit p-
fectioris eminentioriſq̄ meriti/ quā ſolita-
riorum cōtemplatiuorꝝ vita. Qua ſuper re
Chryſ. ad baſiliū dyalogizans/ pfert abſq̄
dubitatōe pſulatū. ¶ Mgr. Nolumus
ad pn̄s iſtā ſubintrare litē. vtraq̄ vita certe
cōtēplatiua et actiua pulcra eſt Utraq̄ me
ritoria. vtraq̄ dei donū. vtraq̄ diſtributio
ſpūſſcti. vtrūq̄ neceſſariū ē myſtici corpo-
ris ornamentum ⁊ membrū. Legať elegan
tiſſima ſimilitudinis iſti⁹ deductio p apo-
ſtolum ad Roma. atq̄ Chorin. introducta
quā nec ariſto. nec plutarchus ſiluerit Con
templatiuū te ꝯſtituit ds. noli altū ſapere.
ſed time. Uide ne caſus hinc grauior fiat/
q̊ mens altius fuerit eleuata. gemens illud
Et eleuans alliſiſti me. Caue ne montem
aſcēdere coneris. vn̄ tanq̄ vulgur videbat
xp̄s ſathanam de celo cadentē. Si cōſtituit⁹
es in lecto cōtemplatiōis ocioſe ſi myſteria
noueris oīa. ſi poſueris in celo nidū tuum
ſi caput nubes tegerit. tū ad vnū flatū ſupb-
bie reprobus a charitate factus: detraheris
in abyſſum ⁊ tanq̄ ſterquiliniū in fine pde
ris. qn̄ ille actiuus iudicio tuo mundanuſ
totus. p difficiles diſtractus actōes morda
cibus attritus curis celeſtia nec intelligēs/
nec ſapiens/ ſuſcipieť humiliat⁹ in celum.
agēte miſcdia illius q̄ ſuſcitat ď puluē ege-
nū. ⁊ de ſtercore erigit paupeꝫ vt ſedeat cū
principibus ⁊ ſoliū glie teneat. ¶ Ambulet
vnuſquiſq̄ vocatiōe qua vocat⁹ eſt ī timo
re ⁊ tremore Nemo iudicet alienū ſeruum
ꝓ quo xp̄s mortuus eſt. Suo dn̄o ſtat aut
cadit. liberatus es a cura ſecularium actio-
num. nō incumbit tibi regimē p auxilium
ꝓximorꝝ. tibi tueq̄ ſaluti vacare ꝯceſſū eſt
Uaca igiť gratus deo. Laborātes ipos/ iu-
ua pcibus aſſiduis. memineris iudiciorū
dei terribiliū ſup filios hoīm q̄ q̊rum vult
miſereť. Clemens inq̄t ero in que mihi pla
cuerit. ¶ Deniq̄ ꝓ cōcluſo teue ꝙ quī fu
erit humilior a vilior in oculis ſuis apud
deū reſpiciet illū ꝓpitius ⁊ miſericors deuſ
q̄ p os loquiť ꝓphete. ad quē reſpiciaꝫ niſi
ad paupculum ⁊ contritū ſpiritu/ ⁊ tremē-
tem ſmones meos. ¶ Diſci. Nōne ma-
ledictus q̄ ptē ſuā facit deteriorē. Cur
nō igiť quilibet aptus ſedere ad pedes
ihu/ ⁊ audire verba ei⁹ in ocio cū maria p-
tē optimā (iudice xp̄o ieſu) ſibi q̄rit? Cur
nō implebit hortationē ſapiētis. pcurre p-
or in domū tuā. ⁊ illuc aduoca te. ⁊ illuc lu
de. age cōceptiōes tuas. Et iterꝝ. fili ī pau-
cis ſint actus tui. ⁊ in tpe ocij ſcribe ſapiam
cui⁹ cōuerſatio nō hꝫ amaritudinē. cuius
aſpect⁹ pulcrior eſt ſup ſoleꝫ. cui⁹ amore io-
hānes puer allect⁹ cōfortabať ſpū. ⁊ erat in
deſertis. ¶ Mgr. Attende q̄d ſequiť. vſ
q̄ in diē oſ̄ſionis ſue ad iſrael. Itaq̄ nō li-
cet hoīeꝫ ſepe eſſe vt vult. Spirit⁹ vbi vult
ſpirat. diſtribuens ſtatus ordines et grad⁹.
nō put hō ſꝫ put ipē vult. Erat Johānes
in deſerto/ ſed nonniſi quouſq̄ voluit de⁹
ipm oſtendere in iſrael. et predicare/ predi
cando ſubire martyrium. Etherius/ ſpecu
clauſus. vinculat⁹ in archi pſulē lugdunē.
raptus fuit. Alij inſtiterunt econtra: ſecu-
li curis. quos depulit ſpirit⁹. Attēde iſtuꝫ
ſm Helizeuꝫ pri⁹ arantē iuſtū. poſt archi-
epm lugdun̄. Sic igiť hoīm vite mirabilis

est nūc actiue nunc solitarie mutatio dextere excelsi. Multos saluauit deus medijs in fluctib⁹ negociorū / q̄ litus ocij tenentes naufragassent. ¶ Discipl's Et nihilominus ex duobus bonis nōne fas est apō homines. deliberare qd̄ meli⁹ / saltē de genere opis in se. q̄cq̄d sit de circūstantiaꝝ oīm q̄li tate? ¶ Magr̄. Utiq̄ fas est: vt ī oībus honorificet̄ deus. vtq̄ ꝑ cognitionē muneris: grā cognoscat̄ ⁊ magnificet̄ autor. Sic egit pulcerrima mulierū / magno spiritu videns vltima. Ecce inquit ex hoc beām me di. om. ge. q̄ꝛ fecit mi. mag. q̄ po. est Et quo fecerit medio: iunxit. Et sanctū nomē eius suppleri pōt. Et ad verbū istud fecit retor queri. virgo em̄: fide q̄ nomē est dei sanctū ꝯcepit sctm̄ sctōꝝ ¶ Discipulus Laudes igitur vel paucas numera. vite solitarie. q̄lis esse debeat in ꝓfitentibus eam. sit in heremo. sit ī domicilio. sit in tecto seu studio qua. s. dei gratuita pietas in electos. iusta seueritas in reprobos solitarios tali collaudatione monstret̄ velut in pictura vl' speculo. Scitū est illud Aug. In heremo bn̄ viuere ē summa laudatio. ⁊ male / summa dānatio. Bene viuens glorietur in domino. Male / verecundet̄ ⁊ ꝯuertat̄ in animo. ne dū vitā solitariā extollat preconijs q̄bus caret. audiat a dn̄o. Ex ore tuo te iudico serue neq̄. ¶ Magister. Sed⁹ pictor / vt speciosissimā vite solitarie pingat imaginem suades. Faciat hoc nō nostra turpitudo. sȝ proprius eius sermo frequenter a Maria contemplatus.

Incipit tertia ꝑs col laudatiua vite solitarie.

Ego illa sum vita solitaria que de terrenis hominibus celestes. de carnalibus spiritales constituo. Ego dispsiones israelis congregabo ꝓpter quas dei filius segregatus a peccatoribus ⁊ excelsior celis factus. descendit in aulā secretā ⁊ clausam vteri v̄ginalis. Cōcluseram in oratorio cubiculi mr̄em eius solitariā q̄n salutata est ab angelo. q̄n r̄ndēs / fiat mihi ƀm verbū tuū. cōcepit mox eternū verbū caro fcm̄ Nouū tūc fecit dn̄s. vt mulier circūdaret viꝝ. cuius nomen erat oriens. q̄ vere est deus abscōditus. qui ē ab eterno ꝯtinebat sin⁹ patris illius q̄ solus est ⁊ aliū nō hȝ. cui soli honor ⁊ gl'ia ꝑ deserta spaciosaq̄ secl'oꝝ ¶ Ego ista sum vita solitaria p' quam omnia facta sunt. et in qua omne qd̄ factū est nihilominus vita erat. sed nō altera ⁊ altera vita. Ego vitā istā dum caro facta est / feci seorsū a turbis ꝑnoctare pluries solū in oratione dei. Multiplicauit in solitudine panes. supauit in deserto dyabolū. sol⁹ cū feris habitans et ieiunās. nihilominus comites fuerūt angeli ministrantes. dū hūano carebat ꝯsortio. Dum transfiguratōnis ōndit gloriam seorsū tres tm̄mō duxit in montem. vbi tandem leuantes oculos / neminem viderunt nisi solū Ihm. qm̄ a contemplatiuis sola salus ꝑ omne quod inspiciunt cogitatur. Sol⁹ et auulsus a secretissimis etiam apostolis ter orauit patrem. ⁊ factus in agonia ꝓlixius q̄n sudauit rorē sanguineū. quando apparuit illi angelus de celo cōfortans eum. nō auxilij necessitate / sed dispensatiōe misterij. ¶ Quis dedit puero iohanni locū amplū in solitudīe. q̄s aluit in desertis. quis solitarium confortauit. quis mysteriū baptismatis sibi reuelauit et disposuit? Aderam ego cūcta disponens. Carebat illic puer Iohes solatio nutricis ⁊ parentū. nō sedebat sup ollas carnium. vino non estuabat. nō vestiebat̄ mollibus. vxorem nō habebat. Aderā sibi ꝓ omnibus ⁊ ꝑ omnia ad solatiū. victum vestem ꝓciosā. Deniq̄ qualē quesiuit sapiēs assumere sibi copulaui sapīam ⁊ mysticā ab ysac sponsam sunamitem q̄ incendium pr̄is sonat / ī sinu reposui. ¶ Porro q̄d ꝺ ꝓmo illo formato adam dictura sum. q̄ tamdiu saluus māsit q̄diu sol⁹. Data fuit mulier in auxiliū. mox istum detrusit in exilium. Raptus est Enoch in solitudinem paradisi terrestris: ne malicia īmutaret ⁊ subuerteret cor ipius Placita em̄ erat deo anima illius. Propterea ꝓperauit eum deducere de medio iniquitatū. Sedebat Abraā sol⁹ subter ilicem mambre / q̄n tres vidit ⁊ vnum adorauit. Postmodū gradiens solus audiuit ab eis mysteria. Solus erat dū ritum circumcisionis accepit a dn̄o ¶ Uidit angelum in solitudine achar ancilla q̄ de puteo visionis refocillauit puerum mo

nientem. Jacob solus primo vidit scalā cū angelis descendentibus ⁊ ascendentibus ⁊ typum domus dei. Solus cum angelo luctatur ⁊ meretur benedici. meretur nomine nouo/quasi mutatus in virum alterū insigniri. ¶ Moyses iste magnus legislator didicit in solitudinem visionem magnā rubi ardentis. patrationē miraculorū accepit. populi liberator et deus pharaonis instituitur. Postmodū solus cū solo deo vocatus ab eo d̄ medio caliginis loquēs sicut amicus ad amicū. tabulas legis accepit ¶ Deerant panes in deserto. arida erant oīa Ego vo nō defui. manna pluens de celo: et aq̄s ꝓducens de saxo durissimo. ¶ Postremo aggregaui mihi ꝓphetas ⁊ filios ꝓphetarū non sine mirabilibus multis q̄rū vitā ꝑsertim helye imitatus puer nr̄ Johēs erat in desertis sepe cōfortatus spiritu n̄ minus q̄ helyas. ¶ Nunc circūductis vsq̄q̄ q̄ oculis. video turbā magnā solitariorū turbā fugientiū. ¶ Paulus sub palma cōclusus: pascit̄ eius fructu. folijsq̄ vestit⁹ bibit de fonticulo caua manu. Uisitat ipsum ꝓtinus migraturꝫ magnus ille solitari⁹ anthonius cuius eulogiū est nō posse extra solitudinē monachū viuē. nō magis q̄ i arido pisces. ¶ Migrat arsenius in hēmū ab angelico iussu dicente sibi Arseni fuge homīes ⁊ tace et saluaberis. Multos hmōi cōtemnētes multitudinē ciuitatū quasi onagri liberi. ruptis vinculis viciorū. nec clamorem exactorū audientes/oñdunt ip̄e narrationes quas appellāt vitas patrū. ¶ Sꝫ o bone iesu q̄ minimā loquūt̄ meorū filiorū portionē. quos recepi. quos salui. q̄s salubrit̄ instituī. ad btōrū oīm societatē recto calle ꝑduxi. dicēte mihi sapīa q̄ dilexi. Tu chara mihi in ṗmis. O vita soror solitaria. tu suscipias velim vnāquāq̄ aīarū ad te. q̄ me diligit. me q̄rit. me colit ad me vigilat sine fictiōe. Habito siq̄dē in ocio scō. et eruditis intersum cogitatōibus. Fugio fictū. fugio secularit̄ occupatū. Nā q̄ mihi societas cū seculo. q̄ ꝑuulis me reuelo. n̄ dispsis mēte cordis sui. Esurientes implebo bonis q̄bus appono mēsam lautissimā ꝓcul eiectis ⁊ dimissis diuitibus Suscipe igit̄ paupculā aīam que me sitit me esurit. Duc eā tecū in solitudinē illic loq̄re ad cor eius ibidē lacta eā ⁊ inebria ab vberibus cōsolatōis tue. qm̄ meliora sunt vbera tua vino terrene delectatiōis in comesatōib⁹ turbulentis. Si āt ambulat in magnis. si i mirabilibus sup se. si nō humilr̄ sentit si ꝑ puericiā innocētie. nō vt puer iohēs in desertis sit vt puer israel vidēs deū quē ip̄e suscepit recordatus miscḋie sue. sit talis aīa sicut ablactata sup mr̄e sua. egrediat̄ ⁊ abiat. q̄niaꝫ ignorat se. pascat hedos suos fetidorū affectuū. iux̄ tabernacula pastorū mundanorū Esuriat siliquas porcorū in regione longīqua egestatis nec sit q̄ det vn̄ vent̄ suus impleat̄. si se magnū iaꝫ aliq̄d existimat q̄ deus indigeat ad pascēdū oues pascue sue. ꝓrumpat ad auxiliandū omnipotētē eo nō trahente Si ꝓpterea querat exitū solitudinis/vl' horreat introitū/eijce ꝓcul inutilē cū hac arrogātia. s. q̄ neq̄ salutē sibi. neq̄ iocūditatē allatura est tibi sale nimirū/ꝓpe deterius est infatuato ꝑ defectū. ¶ Atuero si te querat te cōplexet̄ in simplicitate cordis sis ei ꝑadisus i bn̄dictōibus. sis ortus ꝯclusus. sis fons signatus cuius nō deficiēt aq̄. sꝫ sit ei desertū i stagna aquarū salientiū in vitā eternā. Ondē ei faciē tuā. q̄ intrīsecus latet/sub pallore ⁊ squallore tribulatōnibus corpal'. Sonet vox dulcis tua in aurib⁹ ei⁹. ⁊ dic Ego sū illa ꝯtēplatōis mr̄ ꝓximior deo visu ꝑspicatior. venustate pulcrior. securior. se datior. suauior. ꝑmanētior. deuotior. familiarior. verior. p̄ciosior dīnior. finalior. ⁊ iō ꝑfectior. amatior. ⁊ amatior. simplicior. ītimior. purgatior. clarior. timoratior humilior. obsequētior: cui⁹ īpetrās plus essentialiter merēs/fecūdius ꝓlificās. cuius ad extremū finis totus ⁊ assiduus ē magnificare deū. ¶ Discipul⁹ Jocūde sunt laudes iste. sed habet dubitationē ista laudis particula. s. q̄ vita solitaria sit plus essencialit̄ merens fecūdiusq̄ ꝓlificās. Quō fiet istud. vt q̄ solus est sit i ꝓle fecūdior. formosior est rachel nūq̄d lya fecundior.

¶ Magr̄. Sūt merita quedā sunt ⁊ ꝓlificatōes q̄s dicē possumus accidētales. sic em̄ hꝫ distinctio theologica de duplici premio. vocat vnū essentiale. accidētale alterū. Radix meritorū cū suis ꝓlificatiōibus et ꝑmijs/ꝯsistit essentialr̄ in charitate. q̄ q̄titatem merito dat ⁊ ꝑmia eēntialr̄ iuxta su

magnitudinē. Porro sunt exteriora opa q
bus ex multitudine ꝛ vtilitate proueniente
circa ꝓximos accrescūt sepe ꝓuentus spiri
tales ex oroib⁹ ꝛ bn̄factis alioꝝ. q̄ fit euāge
lica paup vidua q̄uis plus oibus miserit i
gazophilatiuȝ dās minuta duo. magna tn̄
exterior largitio cū minori charitate. pōt si
bi facere amicos. pōt pctā redimere Iuxta
illud. Redemptio hoīs ꝓprie diuitie sed in
cōparatione eternoꝝ talia non magna sunt.
Est expssum verbū Greg. cui ratio theolo
gica suffragat̄ ꝙ contemplatiua maioris ē
meriti. ¶ Discipulus. Cōpescuit obiec=
tionē meā tua distinctio de duplici me=
rito. Sed alia suboritur. Quare Iohes
baptista optima parte dimissa quā contem=
plando tenebat in deserto/ad seculum venit
ad p̄dicandum simul ꝛ baptizandū immo
ꝯ herodē arguebat adulterū. ¶ Magister.
Obediētia sic ipulit/q̄ spreta/cōtempla=
tio solitudinis noxia est/nō meritoria. Cō=
templata es frequent̄ idipm cōferens i cor=
de tuo. O sapientissima feminaꝝ. Placuit
in desto Iohi q̄diu sibi licuit habitare so
litarium. Placuit ꝛ obediendo illi q̄ se mi=
sit baptizare/seu visibili forma fecit hoc vt
probabile est seu secreto sanctispūs afflatu
pdoctus est. Cōquisiuit in heremo virtu=
tes que directionem sibi cōferrent in seculo
Sobrietatem in victu. austeritatē in vesti=
tu. lucē simul ꝛ ardorem in affatu et effectu
Erat em̄ lucerna ardēs ꝛ lucens. Erat sta=
bilis/nō vt arundo agitata vento. Erat in
p̄dicando discretus: varians p̄cepta ꝓ qua
litate dicendoruȝ. Erat regula viuendi ce
teris. quoniā prius incepat a se non impo=
nebat onera grauia penitētie que prius ipe
nō tulisset sup se. nō docebat seu loquebat̄
ex ꝓprijs. qm̄ qui loquitur ex ꝓpis mēdax
est. Sed que lucidius explicuit in visione
columbe signantis spiritūsanctuȝ in voce
paterna de nube ad filium. Primus viam
statuit penitentie nō ꝓ tpali aliquo. sȝ eter
no celorū regno. Prima vox que d̄ xp̄i ver
bis colligit̄ ex euangelijs post illā dum pu
er inuentus in templo dixit. Quid ē ꝙ me
querebatis. fuit ad Iohannē ad quem ba
ptizaturus aduenerat/dū ꝓhiberet eū Io
hannes. sine inquit mō. sic nos decet imple
re oēm iusticiaȝ. Et quid omnis iusticia/si
nō humilitas/inferiori se subijciens sicut
ecōtrario oīs iniusticia supbia est supiori
se p̄ferens. ¶ Discipulus. Est ne putan
dū ꝙ beatissima virgo visitauerit vnq̄ in
desertis cognatū iohem/et filioluȝ quodā=
modo suum/tā in vtero dū sanctificat⁹ est
q̄ post vterū dum natus ꝛ circumcisus est.
Magister. Uisitasse eum cum iesu simt̄
ꝛ Ioseph/pie credi pōt. dum in desertis ie
iunauit xp̄s post baptismū. Qd̄ si ipsum sa
than est ausus aggredi diuersis tēptationi=
bus/nō est incredibile Iohannem eius im
pulsibus exortē nō transisse quatinus ꝓba
tus vinceret. et vincens coronā acquireret.
¶ Attamē vt aspicis. diuturna nos locutō
traxit ad vespum: dū sup marie cōtempla=
tionibus cepamus habere s̄monem. ꝛ vix
paucissimas numerasse suffecim⁹. Quid ex
istimas si p totū euangelicū cōtextum s̄m
capitula vel rubricas notatas in q̄tuor vt
vnū ꝓgredi studeremus? Esset ista scā et
salubris recogitatio. sed ꝓ sua ifinitate mi
nus forte cōueniens ad scribendum. Non
sunt itaq̄ȝ solitarijs et cōtēplantibus/expli
cande cōtēplatiōes marie p singula. Mit=
tant ipi manū ad fortia hn̄t abunde quas
ruminent dente meditatiōis: digerātq̄ȝ ru
minata viuido calore charitatis. si non cō
tempserint ea que locutus est dn̄s ad abra
am patrem nostrum et semini eius qd̄ ē cri
stus in secula Amen.

Incipit tractatus duodecimus

In psona marie p soliloquiū summatim colligens sensum huius can=
tici canticorum marie p notulas centū. q̄si
p psalterium decies decacordum. Supad
ditis his duobus versiculis ab ecclesia fre
quentatis in quolibet psalmo. Gloria pr̄i.
Sicut erat ꝛc.

Prima notula.

m Agnificat aīa mea dō. Iu
ste q̄dem q: magnificus est
in sanctitate. q: fecit mi. ma
gna q̄ po. est. q: scm̄ nomē
eius. Et exulta. spi. meus ī
deo q̄ factus est salutar̄ me
us iesus meus. q: respex. hu
militatē ancille sue. ecce ei ex hoc be. me di
cent om. gen̄. ¶ Singularia sunt hec mihi

magnificā. vñ singularit̄/magnificat aīma mea do. vñ exultauit spi. me. in deo sa. meo Sunt alia que magnifice fecit et opat̄ vsqꝫ mō generalit̄ p decursus seculoꝝ. magn⁹ ip se dñs ⁊ laudabil' nimis cuius magnitudi nis nō est finis. cui⁹ sapiētie nō est numer⁹ cui⁹ nō est terminus in bonitate. qm̄ mise ricordia ei⁹ a ꝓge. in ꝓge. ti. eū. Quia fecit poten. in bra. suo disp. sup. men. cordis sui. Quia deposuit potentes de sede ⁊ exal. hu. Esurientes impleuit bonis: et diuites dimi sit inanes. Suscepit isrl' pueꝝ suū recorda misc'die sue. Sicut locu. est ad patres nros abraā ⁊ semini e⁹ in secl'a. ¶ Sub h° versu um denario. meū cōstituit psalterij deca cordū. placet imitari patrez meū dauid re gem qui post necem goliadis dño victori arū nō ingratus. deus inqt cāticū nouum cantabo tibi: in psalterio decacordo psallā tibi. Bonū sane est cōfiteri dño ⁊ psallē no mini tuo altissime in decacordo psalte. cuz cantico ⁊ cythara. Diuidit̄ hoc psalteriuz i duos tomos seu ptitiōes: q̄ ex tetracordo ⁊ hexacordo/reddūt decacordū. Sonat ma nifica. dñi specialia i tetracordo porro ma gnifica cōit̄ largita. cātat̄ i hexacordo

M

¶ Magnificat igit̄ aīa mea do. q2 me dñam ꝯstituit ſm nomen meū. Maria nē pe sua interp̄tatōe dñam insinuat. Futurū est p̄terea vt me dñam nō qualēcūqꝫ sꝫ do minā mūdi. dñam btām me dicēt om. gen̄. Scitote qm̄ ds ip̄e est deus. deus autē scia rū dñs est. scie v̄o inquā que illumiat/que descendit a patre luminū. Propterea cōse quēs fuerit vt dñam me dñs instituēs illu minaret ſm nomē sctm̄ suū ⁊ meū. Maria q̄ppe dī illūinata. et ip̄e est lux q̄ illuminat omnem hominem venientem in hūc mun dum. quanto ampliori ꝑfundit lumie do minam mundi. Proinde supest vt domi na illuminata refundat lumen in cēteros. Est em̄ lumen sui ip̄ius naturali liberalita te diffusiuum. quod factum est vt iure dice rer illuminatrix Sic em̄ sonat marie ꝓpuz nomen meum. Sic maria p ethimologiaz dicor maris stella quā illuminatricē esse cō stat. Hec illa sum q̄ ꝓxima deo cardini to tius machine mūdi. dirigo nauigātes in ci uitatē. qm̄ nō hn̄t h̄ manentē ciuitatē. sꝫ fu turā inqrunt hoies. Et q̄ hoies: Certe vig tores ꝓcellis h⁹ maris magni grauiter im pulsi. fluctibusqꝫ ⁊ cautib⁹ incessanter ipul si. Futuꝝ est p oēs generatōes vt me stellā esse maris p̄dicent me r̄spiciāt. cursus suos ad illustrationē meā dirigāt. Nec fallētur hec agentes nec errabunt in deuijs. nec i pi culis cōtabescent. Itaqꝫ dño ꝓpicio me do minā inuocantes me illuminatā et illumi natricem aspiciētes. patrie portū salutarez introibunt. Hec sunt que magnificat. ma gnum p̄dicat. magnum esse apud oēs ge nerationes clarificat et significat anīa mea dñm ¶ Et exultauit spiritus meus in deo salutari meo. qui salutē fecit. qui lucem de dit et gaudiū in vniuerso mundo. Futurū certe est vt decantet oīs ecc'lia sctōꝝ colenti um sanctum nomē dei. Natiuitas tua dei genetrix virgo. gaudiū annūciauit vniuer so mundo. Salutabit etiā et dicet. Aue re gina celorū. aue dña angeloꝝ. aue radix sā cta ex qua mūdo lux est orta. Presignata sē pridē hec magna que mihi fecit q̄ po. est. q̄ iā nūciata p angelū cōpleta cōseruo confe rens in corde meo Nonne cor meū ardēs eē cōuenit. Nōne cantās iubilās ⁊ exultās in collatōe tā magnoꝝ. Nōne iustissima ra tione magnificat aīa mea dñm. q̄ me subli mauit in dñam. q̄ me illustrauit p imēsam lucē suā qui dñam illūinatā dedit i lumen alioꝝ. dū extulit me in sublimē maris stel lā/directricē nauigantiū. ¶ Cupiēt ex

N

posteris generationib⁹ me btām dicen tibus/plurimi cognoscē. cur nō cecinerim i prima ꝑsona. magnifico dñm. sed in tertia magnificat ani. me. do. Silr̄ de exultatiōe spūs in do salu. meo: Docebunt̄ ex theolo gicis ⁊ phisicis traditōib⁹ cū rethoricis co loribus. magnā sup istis rōnē. sed nō expe ctent vt oīa (q2 incōp̄hensibilia sunt) cōp̄ hendant. ¶ Sunt in humano corde meo qd cōfert de omnib⁹. tres p tropologiā man siones. dñm imitor p̄rem meū. in c⁹ domo mansiōes multe sunt. Trahit em̄ ꝓpe dñs nomen a domo. q2 p̄sidens et princeps aut primus iconomus in domo est. Domina q̄ꝫ similiter a domo q2 principalis cū dño nomen habꝫ. O isrl'/clamat ꝓpha. q̄ mag na est dom⁹ dñi. ⁊ ingens locus possessiōis eius. Gerit hui⁹ magne dom⁹ imaginē mi crocosm⁹ hō minor mūd⁹. Eminet in hac

domo cor. ⁊ in corde domiciliū tricameratū seu tricliniū reperitur. Est inhabitator huius triclinij animus. ħ appellator vigor pceptiuus seu cognitiuus. Consociat̄ huic/ aia q̄ correspondent ꝺ vis motiua vł affectiua. Fit inde ꝯiugiū phılosophicū ⁊ morale seu mysticū dū vigor pceptiuus animi vł animus. dirigit vim motiuā aie. Talis subinde r̄sultat maritalis nexus. vt neutꝝ istoꝝ p se sufficiat ad generationē ꝓlis vł filiorū in bonis opibus ⁊ meritis. nō alit̄ q̄ generatio naturalis vel a viro sepatim vel a femina sola pfici nequit. Excludo miraculū quale fecit mihi ⁊ in me qui potēs est Dū supuenit in me spūssanctus ⁊ virtus altissimi obūbrauit mihi. qn tūc primo ꝺns suscepit isrł pueꝝ suū/ recorda: mise. sue. dū verbū fuit caro factū. ¶ Habitant igit̄ in triclinio cordis animus ⁊ aniā vir ⁊ vxor sua. vigor pceptiuus ⁊ vis motia. vigor cognitiuus. et vis actiua. Talē domum cordis/ tales ⁊ inhabitantes in ea/ pater meus dauid rex intellexerat dicens. Perambulabam in innocētia cordis mei in medio domus mee. Et iterū. Nō habitabit in medio domus mee qui facit supbiaꝫ. qꝛ tunc dn̄aret̄ oīs iniusticia. tūc fiēt spelūca latronū domus dei Porro nōdū diximus ꝺ spiritu. nūqd putādus est i domo cordis intima locū nō hr̄e. Hꝫ ꝓfecto nō qualēcūqꝫ sꝫ vniuersā. q̊ meret̄ architriclin⁹ noīari q̄si pnceps triclinij. Hic/ alio noīe notiori ⁊ ꝓprio. sub neutro genē. qꝛ nullius est generꝭ. vocat̄ liberū arbitriū. penes qꝺ supma potestas est. Nec mirandū. Conueniūt nempe ad integritatē ptātis sue animus et aīa. vir ⁊ vxor familias vigor pceptiuus et vis affectiua. Viderūt hāc cōnexionem/ acutissimi metaphisici/ noīm primi impositores. Diffinierūt arbitriū esse facultatē rōnis et volūtatis. quasi p interp̄tationē liberū arbitriū sit libeꝝ ꝺ rōne iudiciū. Vocat̄ hic ipa rō (q̄uis alio termino) vigor cognitiuus/ q̄ est anim⁹ pceptiuus. Volūtas autē ē motiua vis in aīa. q̄ vtit̄ rōne. q̄ p eā i motibus proprijs dirigit̄. si velit iure dici domina si: regina in cordis domo ⁊ intimo regno magno/ p̄ncipari. Regnū siquidēꝫ dei intra nos est. vbi sub dn̄o supmo deo. regit spūs p deiformitatē decorē indut⁹ Alioqn depoīt̄ ꝺ sede dignitatis sue. ⁊ dispgit̄ supbus mente cordis sui. Quo ꝯ spūs cū aīo ⁊ anima bn̄ regulatus ⁊ actus/ exultat in ꝺo salutari suo. Colligit̄ hoc loco. resultans imago ⁊ sītitudo btīssime trinitatꝭ. ⁊ approꝑiatoꝝ suoꝝ. Spiritus architriclin⁹ q̄ iconomus potentiā patris ⁊ p̄meuitatē retinꝫ Porro filij sapīa relucet i vigore animi pceptiuo. Motiuitas vō sancti spirit⁹ i aīi vi motiua p̄sentat̄. ¶ Et qm̄ in paucioribus via magis patet. constituamus totā domū microcosmi seu mioris mūdi/ in corde p̄sidentis in domo. Dicamus aīmū ⁊ animā viꝝ ⁊ vxorem. sposum et spōsam. quoꝝ sepe vox est eadē. sicut idē est nō corpus sed anima ⁊ animus. Preficit̄ huic domui ⁊ vniuerse familie cogitationū affectionū spūs deiformis/ vice sctīspūs: fact⁹ idē cū eo. Nā q̄ adheret deo. vnus spūs est Et hec emphatica nō essentialis locutio. qua fit vt abstractū ponat̄. p cōcreto. deus pro diuino. ⁊ ꝓ spirituali spiritus vt fiat vehementior exp̄ssio. Supest sermo de triplici mō cōiugij mystici qꝺ celebrat̄ cū animo ⁊ anima. iuxta triplex habitaculū i triclinio cordis domus cordis. Diuersificat̄ nempe ꝯditio anime/ ꝓ varietate habitaculorum cordis. vnum est infimū. aliud medium. ⁊ tertium supremum. Anima tanq̄ ancilla/ est in infimo. Anima quasi socia et libera ⁊ compar/ residet in medio. sed anime in sup̄mo locate nō dn̄atur. nō iungitur animus vir/ ipi sic habitanti/ tanq̄ ancille vel compari. sed vt domīe sue custos ordinat⁹ ⁊ in solatium datus. Ego maria talis data suꝫ in sponsa/ virginali meo viro iusto ioseph. Nō vt me humiliaret. nō vt parereꝫ ex eo. sed vt custos ⁊ testis ⁊ nutritius sedul⁹ eēt. Peperit elizabeth vxor libera. quāq̄ sterił ex viro zacharia/ tanq̄ in medio cenaculo. Peperunt ancille Jacob p misteriū bala/ ⁊ zelpha: ꝓlem in inferiori cenaculo cuꝫ liberarū Lye et rachel filijs numeratam. Loquens introducit̄ anima in canticis canticorum dum residet in superiori cenaculo. dum vult esse verbigena non ex virili semine naturalis animi. sed mystico spiramine solius spūsscti q̄ est spūs vbi diui. Vox ei⁹ est. Osculet̄ me osculo oris sui. Et paulo p⁹. indica mihi quē diligit aīa vbi pascas

vbi cubās in meridie. nō q̄rit infimū. n̄ mediū. sed supmū. in meridie eternitatis cubiculū. vbi ⁊ cenaculū est refectōnis cibi q̄ nō perit. locus pascue vbi nihil deerit. ¶ Erat anima mea s̄m meliorem sui portionem q̄ ab imminentia mens dr̄ / cōclusa in hoc superiori cenaculo. quādo fecit mihi magna q̄ potens est. Cōplacet dn̄e deus meus rex vniuerse creature tue. Cōplacet recordari ⁊ ꝯferre in toto corde meo sup̄. sub. ⁊ i medio. qualia ⁊ quātaq; fuerūt magna q̄ fecit mihi magnificatus vehement̄ et gloriose. ¶ Missus est angelus tuus gabriel i ciuitatē galilee. que transmigratio. que volubilis. que rota p interp̄tationē significat̄ ꝓpter volubilē ad iussa tua ꝓmptitudinē. Porro nomē ciuitat ab vnitate q̄si ciuiū vnitas. Nazareth aūt a floritiōe nūcupat̄. Jure quidē q̄ flos campi in ip̄a nutrit⁹ ē. Erā desponsata viro. vere sic dicto a viribus ⁊ virtute. vere nominato. Joseph ab augmento vere de domo dauid a nobilitate ⁊ mansuetudine. Erat virgini mihi nomen Maria. Nō eram a viro cognita vel cognoscēda. Uotū obstabat sil' ⁊ ordo diuine sapientie cōstitutus ab eterno. Salutauit ingressus angelus ad me solitariam clauso litterali ⁊ spirituali cubiculo. Dixit Aue gr̄a plena dn̄s tecū. Collocaueraz ad hostiū cuiuslibet cenaculi / prudentē p hostiaria cognitionē. Hec vt audiuit angelicam salutationem stetit ⁊ cogitabat secū et mecū. qual' esset illa salutatō. nō erat p̄cepseius cōsilium. nō subditus ad quēlibet ingredientē ⁊ blandiētē applausus. Me turbatā ꝯsolatus est angelus me noīe meo vocans. Ne timeas inq̄t maria inuenisti gratiā apud deū. Gr̄as deo q inueni. q̄ inueni quē multuz diuq; quesiuerā. Promisit me ꝯcepturam pariturāq; filiū ih̄um noīe qui esset magnus et filius altissimi vocaretur. Promisit datuꝝ illi deū. sedem dauid patris eius Promisit q̄ regnaret in domo Jacob in eternū ⁊ regni eius nō esset finis. Erat itaq; regnū illud nō terrenuz. quod vtiq; finit̄. sed celeste. Fallunt̄ ergo iudei messiam expectantes. nescio quē / temporaliter apud eos regnatuꝝ cū pontentia. pōpaq; seculari. cū d paup̄tate regnaturi messie. de passione ⁊ abiectiōe sua. ꝓphetie omnes ad tempora messie r̄spicientes implete sint. Quesiui modum ab angelo. docuit ⁊ exemplum elizabeth cognate sterilis induxit. Cōsensi dicens. Ecce ancilla dn̄i. Fiat mihi s̄m verbū tuum. Junxi cū humilitate nature. magnanimitatē fidei ⁊ gr̄e. Concepi mox filiū altissimi Mulier a sexu non corruptione sic dicta. virū mox circūdedi. q̄ totū in virtute p̄fectuz. Predixerat hoc hieremias. Faciet nouū dn̄s sup terrā. mulier circūdabit viꝝ. ¶ Fuit hec ꝯceptio mirabilis in infimo cenaclo aīe mee. imo sub ea in p̄te vegetatiua. nutritiua. ⁊ generatiua. Hāc humilitatē ancille sue respexit in carne mea deus. Nā matrice femīea quid humilius. Mirabat̄ olim et nunc letabitur ⁊ letata cantabit deo solutari meo oīs eccl'ia sanctoꝝ. Tu ad liberandū suscepturus hominē nō horruisti virginis vterum Beata ꝓrsus ⁊ dignatiua susceptio. vn̄ me matrez dei. matrē gratie. matrē misc̄die. me beataz deniq; dicent om. gene. Un̄ collaudabunt q extollens quedā mulier de turba vocem dixit. B̄tūs venter q̄ te por. ⁊ vbe. que sux. Sed nō horruit plane. Cōceptio nēpe prius effecta est i sup̄iori cenaculo cordis p virtutem gr̄e seminalis. que virginalez anime mee porciunculā eleuauit diuitus vt essem mat̄ verbi p dignatiuā susceptionē prius i mente q in carne Tūc tenebre cognitōnis nr̄e moral' / lucē nō tā cōp̄hendert q apprehenderūt. Nihil eīn aliud ab ip̄o plene cōprehendit ip̄m / nisi idip̄m. Tūc dedit omnib⁹ q̄tq̄t receperūt eū p̄tātem filios dei fieri his qui credunt in noīe eius. dū nos diuinitatis sue p̄ticipes esse tribuit. Felix Johannes generis nostri lux et decus. felix qui missus es a deo vt testimoniū p̄hiberes de lumine. et de his q̄ ad dexterā altaris incēsi q̄ orante vniuerso pp'lo que p gabrielem que cū ꝓphetatione futuri meriti / que cum sīlitudine ad helyā repromissa sunt / fuit celebrata. ¶ Grata mihi erit recordatō temporis illius. qn̄ de nazareth licentia recepta a virginali sponso. a iusto Joseph abij in mōtana cū festinatiōe. Intraui i domū zacharie. salutaui elizabeth. exclamauit salutata. Et vn̄ h° mihi vt veīat mr̄ dn̄i mei ad me. Causam addidit cognitōis exultatiōnē infantis in vtero. Subiecit. b̄tā que

credidisti.qm̄ ꝑficient̄ ea q̄ dicta sūt tibi a
dn̄o. Magnifici nempe ꝓprietas est/ꝯsum
mare qḋ incepit ⁊ certe dei ꝑfecta sunt opa
Subdidi ꝓtinꝰ ip̄m ore ꝓprio qḋ diu mē
te prius tractauerā/canticū nouū in iubilo
Magnificat aīa mea do: Et exult̄.spi.meꝰ
in deo sa.meo Mouebat spiritusſanctꝰ.spi
ritus benedicti fructus ventris mei/totuꝫ
cor meū.vt in aīa ⁊ in spū cū exultatōe ma
gnificaret dn̄m. Dederat iā cognoscere po
sterioꝛē decursum ꝑ oēs generatōes seculo
rū.quantū iudicauit/ talis filius illustrare
talez mr̄em/ ꝑ beneplacito voluntatis sue
Hinc ista p̄nunciatio ꝓphetica. Ecce eñ ex
hoc bea.me di.om.ge. Iūgūt̄ alie postmo
dū in hexacordo psalterij de miscdia dei.ī
ꝓgenie et ꝓgenies cū reliquis. Ac uero de
lectat plurimū conferre in corde meo super
istis noībus dn̄m et deo salutari meo. Esti
mauerunt ꝑscrutares seculi/ ꝙ ꝓpter rela
tionem actualē ad creaturas/deus ab et̄no
dictus fuerat dn̄s. Sed si vniuersa creatu
ra ꝯueniret in vnū/posset exprimere vocem
supplicem/patris mei dauid. Cōserua me
dn̄e.dixi dn̄o/deus meus es tu.qm̄ bonoꝝ
meoꝝ nō eges. Deus itaqꝫ sicut fuit ab et̄
no sine creaturis deus. ita dici potest fuisse
dn̄s.nō ꝑ actualem sed ꝑ aptitudinalē cre
aturarū possibiliū ad se relationē. Deꝰ em̄
plenissimo ⁊ liberrimo iure/dn̄at̄ sue crea
ture siue sit siue nō sit. Pōt em̄ si vult edu
cere in esse nō existentes/et rursus eas ī nihi
lū redigere que iā existūt.cui nulla pōt cre
atura dicere cur ita facis? Qualis esset hec ī
dn̄o maiestas.i.magnitudinis status si ad
sui magnitudinē deus creaturis existētibꝰ
indigeret? Vidit anima mea/in arce posi
ta domus cordis mei.magnificuꝫ nimis et
immensū dn̄ium dn̄i dī. Cecinit idcirco ꝑ
iubilū. Magnificat aīa mea dn̄m. Excita
uerā ꝑ psalmiste vocē/crebrius eaꝫ. Bn̄dic
aīa mea dn̄m.⁊ oīa q̄ intra me sunt noī sctō
eius qꝛ sctm̄ nomē eius. Cōsiderabā qꝛ ni
hil accreuerat sibi.sed creaturꝭ ex eaꝝ ꝓdu
ctione. Nulla est apud eū trāsmutatio ne
qꝫ vicissitudinis obumbratio. Semꝑ ē q̄ ē
sꝑ q̄ potēs est. Et hoc est primum sctm̄ no
men eius. Qui est inquit misit me ad vos.
Addidit spūs meꝰ. Exultare poterat ꝓ oī
laude.satis est deū noiare deū qm̄ maiꝰ eo

cogitari nō p̄t. Addidit ad expssionē vsita
tissimo more totiꝰ scp̄ture (maxime psal.)
In deo sal̄.me. Prolixiꝰ nimis esset M
ſmo si mysteriū ꝯtentū ī v̄bis istis dn̄o
deo salut.meo q̄reret expmere. Mysteriū
siqdē btissime trīitatis cū appropriatis ꝑso
naꝝ ꝯtinet̄ his t̄minis.dn̄s ds salutarꝭ me
us.simul ⁊ habitudo creature intellectual̄
ad ip̄am trinitatē. Capax em̄ eius est sola
⁊ ꝑ beatitudinem ꝑticeps ip̄ius.i.ꝑfecte ca
pax/esse potest. Spectat dominus ad potē
tiam adiutiuam actu vel aptitudine. Spe
ctat deus ad sapientiā ꝓuisiuā. Spectat sa
lutaris ⁊ meus ad bonitatē reductiuam.
Compat̄ oīs creatura q̄tūcūqꝫ tenuis
entitatis/ad ista tria. vn̄ sortit̄ vnitatē veri
tatē ⁊ bonitatē aliquā.suo mō. ꝑ analogiā
ad p̄mū ens.vnū.veꝝ.bonū Sortitur mo
dū.spēm.⁊ ordinē. Sortit̄ deniqꝫ mēsuraꝫ
numeꝝ ⁊ pōdus. Reddāt̄ singula singul̄
Porro cratura ītellectual̄/lōge altiori et
diuiniori ꝓximioriqꝫ dignitate potētiā sa
pītiā ⁊ beniuolētiā dīnas/imitat̄. Diceba
tur nūcrō.qꝛ triū istorū capax est. Et quō
capax? Certe ꝑ memoriā.cognitōnē ⁊ amo
rem. Deniqꝫ ꝑ influētiā gratuitā ꝑfecte ca
pax.hoc est ꝑticeps esse pōt. Nulla siqdeꝫ
alia creatura cōpat̄ ad deū sicut ad obiectū
cognoscibile amabile ⁊ mēorabile p̄ter in
tellectualē. Sola igit̄ scit/⁊ pōt si vult ma
gnificare creatorē omniū vt dn̄m suū vt de
um suū.vt salutare suū.et ita suū.vt scl̄ ha
bitū ⁊ possessum/nūq̄ ꝑdere possit inuita
Fuit in me specialis ratio/cur appellare
tur meꝰ qḋ est ih̄s meꝰ.ꝓpter maternalē pre
rogatiuā.ƀm quā voluit etiā dici filiꝰ meꝰ
immo et subditus esse meus. O ds altissi
me.quis qual̄ quāta maiestas quāte hūilī
tati? Sꝫ minuit admirationē dū venit ad
pctōres seruus esse.opprobriū hoīm ⁊ abie
ctio plebis vsqꝫ ad mortē crucis. Dat̄ h̄ do
cumentū quatinꝰ ad hec noīa.dn̄s deꝰ meꝰ
aīa vel spūs/sꝑ assurgat. In timorē sanctū
ꝓpter maiestatis dn̄ium In honorē pium
ꝓpter sapie decus eximiū. q̄ sua dignitate
trahit et allicit. Deniqꝫ in amorē sinceꝝ/ꝓ
pter possessionis bn̄ficiū. Etem̄ plus ama
mus q̄ nr̄a sunt. Nomen v̄o salutaris ⁊ sa
lutis cōplectit̄ hec tria.qꝛ replet indigētiā
irascibil̄ q̄ tendit in arduū. rōnal̄ q̄ tēdit ī

honestū pulcrū ⁊ verū. necnō cōcupiscibilis: q̄ se iungit ⁊ intimat ad bonū cōsummatiuum ⁊ vnitiuū vmbris derelictis. Quo fit vt turpiora indicet et horreat recta ratio/ q̄ magis eā ab honestatꝫ nobilitate ⁊ libertatꝫ sede deijciūt. sicut luxuria ⁊ gula. Pulcerrima ꝓinde virginitas nūcupatᷓ. ¶ Trahitᷓ hec altissima ⁊ ꝓfus iugitᷓ rumināda ꝯsideratio/ ex ꝓpīs nature ꝓprietatib⁹. Natura q̄ppe filia/ prēm imitatᷓ. Cōcluserunt phi cultores sui/ ꝙ nō pōt inueniri nisi triplex rō boni. vtilis. s. delectabilis ⁊ honesti Rursum triplex hec rō tota nō repitᷓ i alijs. ꝙ intellectualibus creaturis. ⁊ hoc aduerterūt pauci nimis. Creature inanimate/ tēdūt i solū ꝯueniēs eis ⁊ vtile absq̄ delectabili. s. ad loca sua ꝓ cōsuatōe. vel ad actiōes ꝓ sui multiplicatiōe ne spēs deficiat. Creature sensitiue. tendūt vltra bonū suū vtile ad delectabile. sꝫ nō ad honestū. Creatᷓ intellectuales tēdunt sub hac rōne triplici ad obiecta sua. maiē ad honestū. verꝫ siq̄dē si recte sunt. aut solū apparēs si puerse. Est em̄ singularis ⁊ eminēs ꝓprietas aīe rōnalꝫ vt appetētissima sit honestatis. Sūt i aīalibus ⁊ auib⁹ q̄busdā. q̄dā simulucra ꝯcupiſci honorꝫ. q̄ pugnāt vt vincāt sꝫ radix ē n̄ honestū bonū sed vtile. vt ꝓ nidis vel deliciosum/ ꝓ cibis ⁊ ꝓlificatiōe. Silr̄ ⁊ brutalibus hoībus q̄ cōpati sunt iumentis insipientibus. q̄b⁹ nō est intellect⁹. ¶ Nōne magnific⁹. nōne potēs dn̄s. sic magnificās ⁊ extollēs aīaꝫ ⁊ spm̄ rōnalē. sic per hoc triplex bonū replēs si nō repleuerit oē in bonis desideriū. s. que repletio ꝫ btitudinis est cōsummate fundamētū? Magnificate igitᷓ mecū dn̄m o filij hoīm ⁊ exaltem⁹ nomen eius in idip̄m. Canāt oēs ⁊ dicant singuli mecū. Magnificat aīa me. do. Ita q̄ bonū est cōfiteri dn̄o ⁊ psallere nomi tuo altissime. In decacordo psalterio cū cantico in cithara. ¶ Oīpōs pater tuus (o spūalis aīa) qui possidet fecit ⁊ creauit te. nouit te derelinquere sine musica delectatiōe Voluit in primis te in canticis exerceri. Nutriūt hec/ amorem sctm̄. q̄ spm̄ exhilarant. delectāt mentē ⁊ letificāt. oblectāt animaꝫ. Totū ꝓinde cordis tricliniū gaudio replent in voce exultatōis ⁊ salutis. Cōpletur illē decacordi psalterij dauid p̄ris mei finis in vnū. Ois spūs laudet dn̄ꝫ. Spūs vt diximus est architriclin⁹ cordis. p̄nceps cordis. Iconomus domus sue. vocatᷓ ex nature sue ꝓprietate/ libeꝛ arbitriū. aut spūs liberarbitrio. Cōsurgit ptās ei⁹. ex aīo ⁊ aīa. viro ⁊ vxore modis expositis. Non em̄ esset spūs liber/ si sola sibi ptās esset pceptiua. nō etiā motiua. Neq̄ si ptātē hr̄et mouēdi se nō etiā ꝯgnoscēdi se. spūs libertate polleret Et qm̄ ptās vtraq̄ sibi cōuenit/ facultas a facultate dꝛ illa ptās. Sic em̄ duo sitᷓ cōuenientēs ad tractū nauis/ facultatē sortiuntᷓ quā nō hꝫ q̄sq̄ p se sumpt⁹. Sic ad scribēdū concurrunt oculus visione sua dirigēs et manus digitoꝝ motu scribēs. alioq̄n nō esset facultas/ hoc est facilitas/ i formatiōe lraꝝ ¶ Hoc plane cognito memoriteꝗ retento/ fiat adaptatio finalꝫ. quō cōcordat psalteriū cū cātico ⁊ cithara. Dicat igitᷓ ip̄e spūs Exurge glīa mea. exurge psalteriū ⁊ cithara. Sonet psalteriuꝫ ab alto. fidiculas hꝫ ex auro vlꝫ auricalco. dat spūs deiformis/ aīo ⁊ aīe dū resīdēt in excelso cordis hītaculo/ tanq̄ in arce syon q̄ est apex mentis Dat inq̄ psalteriū. dat ideꝫ spūs aīo ⁊ anime dū manent i infimo tabernaculo citharaꝫ: que ex imo sonat. q̄ ex corio desiccato ⁊ tēso cū cordulis neruoꝝ tortis: cōtexta est insignū mortificate carnis Subinde canticum cōmēoratū inē psalteriū ⁊ citharā/ dat spūs aīo ⁊ aīe. spōso et spōse. dū mediū locū mystici cordis tenēt. In p̄mo sola etnitās. In scdo euiternitas In tertio mālitas inspicitur. Veiat etas qn̄ ptrāsibūt plurimi ⁊ multiplex erit scīa. qn̄ sapīa abscondita i mysterio/ copiosius elucescet. Multa ei hēo sup istis dicē/ que mō portare nō potvnusq̄sq̄ Exurgat cū diluc'lo spūs exhilarat⁹ ex psalterio decacordo cū cantico i cithara. Exurgat in gloria sua. exurgat diluculo. duꝫ aurora lucis p gratiā rutilat. dū hyems infidelitatis trāsijt. imber carnalꝫ sensus abijt ⁊ recessit. trahens deorsuꝫ. lumēq̄ cōglutinās flores sctōꝝ dsiderioꝝ pulcerrimi ⁊ vernātes apparuerūt in terra. que prius mortis ⁊ aliena facta est vite. ⁊ nr̄a. Tps putatiōis palmituꝫ minus vtiliū aduenit. Vox turturis casti gemitus suauisq̄ planctus audita est i terra nr̄a. q̄ a vicijs derelicta deserta ē; sꝫ vtutib⁹ speciosa pinguescēs ⁊ vbrima fit.

ęus. que sicut vitis et oliua/noluit deserere
dulcedinē sui fructꝰ vt regnaret inť sterilia
ligna seculi.ꝓtulit grossos suos. vinee flo
rentes sub vnica vite q̄ est eterna sapia. Et
sub agricola p̄re/odorē dederūt. bonis ī vi
tam. s; maľ est odor morť. Quid supest ni
si vt vox spūs delformis imaginē hn̄s dilec
ti/nūc audiať et dicat ad aiam/quocunq;
fuerit habitaculo collocata. Surge ꝓpera
amica mea. imaculata mea ⁊ veni columba
mea. Colūba ꝓut manet in inferiori. Im
maculata ꝓut tenet supius. Amica ꝓut re
sidet in medio. Audiať seq̄ns exhortatio.
Ondē mihi faciē tuā. Sonet vox tua ī au-
ribꝰ meis. Vox em̄ tua dulcis ⁊ facies tua
decora. Quidni rn̄deat amica delitijs plēa
Dilectus meus mihi suauis est pulcer ⁊ de
corus. ⁊ ego illi. q̄r delicie sue eē cū filijs ho
minū. Nā si delectabiť ds in opibus suis.
q̄to putādus est ampliꝰ delectari in hūana
nā q̄ possidet in filiā ⁊ heredē gratissimā;
quā fecit ī imagine pulcerrimā. quā creauit
in facultate liberi arbitrij sub se potentissi-
mā. Siquidē ex ipo creata est in eēntia im-
mortaľ. Per ipm̄ facta seu formata est/ vi-
gore ꝑceptiue intellectuaľ. In ipo possessa
est in vi affectiua seu dilectiua. dū ad suū;
principiū redit circulariť ꝑfectibiľ. ¶ Lau-
dauit in psalterio aīa mea dn̄m sub dupli-
ci cordula. Prima ī exultatōe spūs. In d̄o
salutari meo. Rapta quippe sum ī cordis
arcē etiā in spū. imo ⁊ ex spm̄. Exemplo re
gine Saba. que ad aspectū sapīe salomōis
in ordinatis opibus suis/ nō hēbat vlť spm̄
Et certe plus q̄ salomon h̄. Psallit hic ꝓ
pheta Dauit p̄r meus. Quā magnificata sť
opa tua dn̄e. Oia in sapia fecisti. Impleta
est terra pos. t. imo eleuata est magnificētia
tua sup celos ⁊ terrā. Hic est in cuiꝰ saluta
ri deficit anīa mea dn̄e deus meus. Oculi
mei defecerūt in salutare tuū. Mirabiľ ꝓ
sus sed felix hec defectio. ¶ Laudauit
in cithara aīa mea dn̄; magnificās eū
q̄r respexit hu. ancil. sue mortalitatē; in me
suscipiens nature Laudauit in cantico aīa
mea dn̄m ꝑ vniuersos modolos q̄ sequūť
in hexacordo. Gr̄a cū elizabeth q̄ dei satu-
ritas interp̄tatur sicut ⁊ zacharias dei mē
ria. Hec de filiabus aaron/in lege ꝓphis ⁊
psalmis eruditissima. vetus mulier ⁊ noua
mr̄. sed in antiquis est sapia/maxime dn̄m
ꝑtus iohis. i. boni opis in q̄ gr̄a/comitatur
Laudauit hoc elizabeth dn̄m exclamās vo
ce mag̃ in cantico oris. Senserat ei ex iohis
p̄gaudio ⁊ exultatōe/ dn̄i pn̄tiā ī me. cāticū
icepit a me. Bn̄dicta tu ī mu. ⁊ bn̄. fru. ⁊c.
Et vn̄ hoc mihi vt veniat mať dn̄i mei ad
me? Erat zacharias sapientissimꝰ q̄r sacer-
dos dei altissimi. ꝑdiderat ꝓ signo vsū vo
cis: quē nata vox clamantis dei postmodū
mox vt nomen scripsit restituit. Contule-
ramus plurima spacio mensiū trium. eliza
beth et ego verbis. illi nutibus et signis.
Protinus vt solutū est vinculū lingue eiꝰ
collaudauit dn̄m diluculo nascentis auro
re ꝑ gr̄am roriflue. Canticū; eius fuit sub
triplici tetracordo ⁊ ꝑsonuit ter nomē salu
tis. Et q̄d salus nisi ih̄s. Et q̄d salꝰ nisi v-
tus replens totā indigētiā sui passi. Quid
hec salutaris repletio ī hoībꝰ nisi btificatio
q̄d hec btificatio. nisi bn̄dicta visitatō. De
qua Job. Et visitatio tua custodiuit spm̄
meū. ¶ Bn̄dictꝰ igiť do. d̄s. q̄r vi. ⁊ f. r. pl.
sue. Et exal. cor. saľ. no. Sed vbi exaltauit
cornu salutis. hoc est potentiā salutarem?
Subdit. In domo dauid pueri sui. Possē
ꝑ singulos modulos ꝯcordare triplex hoc
tetracordū zacharie in. xij. v̄siculis cū meo
psalterio decacordo: Dixit salutē a dn̄o fa-
ctā in domo da. pue. sui. Sicut locu. ē ꝑ os
sctōꝝ ⁊c. Cōsonat vltimis psalterij mei v̄-
siculꝰ. Suscepit is. pu. su. Sicut lo. ē ad pa-
no. Dixit salutē ex inimicis futurā. et plebē
humilē deo fuiturā. In scītate ⁊ iu. co. ip
so. Totā hanc sniā; meū ꝑsonuit hexacor-
dū. Colloquens et alloquens puerū cum
quo iam erat manus dn̄i. Preibis inq̄t an
faciē dn̄i ad dādā sciā;. nō q̄lecūq;/ s; salu-
tis. ecce t̃tio iā dicta salꝰ. Inde est q̄ reuela
uit angelꝰ charissimo v̄ginali ⁊ iusto viro
meo ioseph d̄ bn̄dicto ih̄u sctō meo. voca-
bis nomē eiꝰ ih̄m. Cām addidit. Ipe enī;
saluū fa. po. su. a pctis eoꝝ. ¶ Preterea dū
nunq̄d est canticū angeloꝝ. Immo magis
eo cōmemorādū. q̄ subito facta ē cū āgelo
mľtitudo militie celestis q̄si choꝝ ducens.
Premisit h̄ chorꝰ castroꝝ/ psalteriū ichoās
a sūmo. Glia ī ex. d̄. Iūxit citharā cū psal
terio. et ī t. pax ⁊c. Vox ipoꝝ laudātiū deū
nōne cāticū ē. ¶ Nōne siľr ē cāticū in ipa

cā mltiplici ꝛ sedula pastoꝝ laude? Reuer ā sunt glificātes ꝛ laudātes deū. Sileimus pastorales ad līaȝ fistlas tympanū ꝛ choꝝ cordas ꝛ organū tibias ꝛ cimbala. Pl⁹ana gogia nos delectat ¶ Hec i cōmemoratus a bibia. O symeon iuste. pie. lōganimis. ti morate. Tu venies i spū i tēplū. dū induce remus ego ꝛ pī ei⁹/ pueꝝ ihm cū oblatōib⁹ hostiaꝝ. cū redēptiōe qnqȝ sycloꝝ. tu pueꝝ in vlnas suscipiēs ꝛ grās agēs cecinisti. Nūc di. ser. tu. d. s. v. t. i pa. q vi. ꝛc̄. Suffice potuerat p sūma laudis ꝛ glie vbū hoc satis vnicū qd expssisti. Lume ad re. gen. Cōtu listi mecū de susceptiōe isrl' pueri sui. vocās ipm salutare: gliam pleb sue isrl' ¶ Ex hilaresce nūc rex ꝛ pr̄ me⁹ dauid. psaltes dñi. Cōpleri sentis ꝛ intelligis. exhortatō nes tuas tonēs i psal. positas. iteꝝ iteꝝqȝ re petitas. Cātate dño cā. no. Exurge gloria mea exurge psal. ꝛ cytha. exurgā dilu. Ha bet aliqd/ diluculū istud mysterij. et intelle ctū lrālit. Dixit dauid alio loco: me significans. Sācificauit taberna. su. altis. Adiu nabit eā ds mane diluculo Dedit ꝛ titulū psal. illi c⁹ initiū fuit vbū i cruce filij mei. De⁹ ds me⁹ vt qd me dereliq. Dedit inquā titulū p susceptiōe matutia. Petit i cātic. spōsa spōium. Mane surgam⁹ ad vineas qn̄. s. a spiret dies eternitatis ꝛ inclinent vm bre mortis h⁹. Rursus iter tot opa dei fctā cōmemoratio spālis est p pphā diluculi Tu fabricat⁹ es inqt aurorā ꝛ solē. Et sane qd aurora pulcrius? qd iocūdius? qd salu bri⁹? Ad hoies venit i susceptiōe matutia ros lucis ros refrigerās. ros fecūdans. Ro rat desup iux votū pphe. Rorate ce. desup Inde dns ait. Ego ros ꝛ isrl' qsi liliū ger minabit. hoc rore pfusa pcepi satietat fruc tū. hoc rore mēs ipleta instar teste oui rore pleni trahiť a radijs solis in excelsū. Citha rizant i aurore diluculo. psallunt iubilant alacrit volucres spūales Sunt exultatōes dei i gutture coꝝ. qb⁹ excitat⁹/ ois spūs ex urgit diluculo laudare dnz. ¶ Causat hec oia sol oriens nōdū visus. Sol in q posuit dns tabernaculū suū/ q nihil i rebus/ sensu pceptibilib⁹/ efficati⁹. manuducit ad deū et insensibili cōpat. Sūt ista i sole. lux. vigor. fulgor. feruor sub syllabis explicata septez Lux eminēter ptinet hec tria q sūt ppetates

ei⁹. vigor. fulgor. feruor. Vigor (qsi fecūd⁹ plena luce) ptinet eminēter fulgorē. Vigor ꝛ fulgor/ ptinēt eminēter feruorē. ꝛ ibi stat⁹ cū circulo qdaȝ. Fulgor ꝛ feruor redeūt ad vigorē eēntiali luce plenū seu fecūdū velut ad parētē. ¶ Cōformiter i dinis. eēntia di uina cōis trib⁹ psonis. ptinet eminēter ipas cū oibus pfectoib⁹ simplr nō tn̄ formalr. et fm ponētes i dinis formales pfectiōes. Pr̄ fontal' est plenitudo dine essentie/ potēs ge nerare filiū sicut vigor lucis fulgorē suum Pr̄ et fili⁹/ sūt sufficiētes pncipiū spūssācti sicut vigor ꝛ fulgor sūt pncipiū feruor ꝛ ibi stat⁹. q fili⁹ p acceptā vim spiratiuā/ rddit se ꝛ spm sctm pr̄i ¶ Trāseam⁹ ad imagi nē spūs hūani dicam⁹ ipm eē lucē sicut ve ē lux. Et eo pfectior q meminit. itelligit ꝛ diligit seqȝ sup se reflectit. q se pcipit. qa se mouet dū pcipit ꝛ pcipit dū se mouet. cir cūin cessiōe mirabili. Essentia spūs/ ptinet eminēter vigorē mēorie fecūde ꝛ h/ cōtinet eminent fulgorē itelligētie. Duo āt hec/ vi gor mēorie ꝛ fulgor itelligētie/ ptinēt euidē ter feruorē amicitie. ꝛ h ē stat⁹/ q rflexio fit ad fontale pncipiū. dūmō rdit finis ad pn cipiū p mediū/ q si linee tres recte sē qlibȝ de pūcto ad pūctū fm originē resultat triā gul⁹ itelligibil'. Sȝ q finis rdit ad suū pn cipiū p mediū necesse ē itelligi sperā aut cir culū. ¶ Qui pt puro viuaci ꝛ irreuerbera to spūs oculo psiderare qdiximus/ d archi triclino vl' iconomo cordis nr̄i/ poterit i se et p se tāq in speculo ꝛ p speculū cognoscer se in se. ꝛ p se poterit pnr rapi a se ꝛ supra se. ad sapiaȝ dinā. q p ignorātiā cognita ē. fm vnionē sup mentē. Qd si deficit in mult fi delib⁹ hec sapia. sola fides spes ꝛ charitas sufficiūt in grē eēntia radicate. ꝛ i ea vtua liter imo supeminenter reposite. ꝛ si nō for maliter. Opter ei i oibus sic fieri. vt oia pri cipiēt vno ꝛ ad vnū cōgregent. fm varios ordines vsqȝ ad monadē diuine essentie. q fontalr est i pr̄e. Sic potentie aie ad eius es sentiā. Sic hitus oēs virtutū. donoꝝ ꝛ be atitudinū ad vnā gratiā referunt. Deniqȝ si contētio de tot distinctōibus fm formal metaphisicales sit rōnalis ꝛ quātū rōnalis seu minus necessaria. magis ex hoc patet si distinctio p relatiōes in diuinis sit maxia/ qual' p absoluta fungeť. Colligit altera ss

militudo.lucꝫ sol' ad lucē spūs. Lux se dif-
fundit ꝑ mediū nō impeditū ſm totā sperā
sue actiuitatꝫ. Manet tñ ī se iugiē suꝰ vigor
fulgor ⁊ feruor Diuus spūs stabil' sp ī se dif
fūdit se ꝑ oēs creaturas q̄si cētrū oīm ꝑ illa
psū ſm eēntiā pn̄tiā ⁊ potētiā. Nihilominꝰ
ambit ⁊ p̄ambit creatās vniuersas. q̄si cir-
cūferētia. Rursus ad rēnr̄am spūs hoīs to
tus ē ī corde carnali. sicut cētꝝ eius influēs
⁊ radiās ad totā circūferētiā cordis Spūs
vo nō inde minus ē ābiēs ⁊ p̄ambiēs totū
cor q̄si circūferētiā eꝰ. ¶ Qui fixo possꝫ hāc
⁊ aq̄lino veritatē oculo spūs ītueri. ꝑfecto
facilior ad oīa q̄ dicta sūt d̄ dō ⁊ d̄ spū nr̄o
ꝓspectꝰ suus eēt. sꝫ reuerberatꝰ ꝓpt̄ ꝯiūctio
nē ad ꝯtinuū ⁊ fantasmata. ⁊ ad h̄ ⁊ nc̄. do
nec puritate mētis possit spūs ad vnitatem
se colligē ⁊ collectꝰ stare. Sꝫ o dn̄e d̄s q̄s ha
bitat ī tabnaculo tuo. Quā hꝰ paucorū. q̄r
hoc paucissimorꝝ. qd̄ sequiē. aut q̄s requie-
scet ī mōte scō tuo. O req̄es. o ī pace o ī id
ipm. Hec ē pax ⁊ vnitas. In q̄ peti dimitti
symeō in cātico. Venit ad hꝰ oriēs ex alto
dirigē pedes nr̄os in vi. pa. vt cecinit zacha
rias. Cōsonat angelicū melos. dās in t̄ra
pacē hoībꝰ bōe volūtatꝫ. Dedit sil'r tāgens
in vltio psalteriū meū. Suscepit is. pu. suū
Quid em̄ susceptio nisi sursū acceptō ſm
nomē suū. ⁊ q̄d adeo sursū acceptō / nisi ad
se spūalis attractio. sicut vis magnetꝫ t̄bit
ad se ferꝝ. ⁊ vniuersalit̄ oīs finis finibile su
um. Oē appetibile appetitū ꝓpriū. Hinc
phice enūciauit nō poetice q̄ dicit. Trahit
sua quēq̄ voluptas. Hoc ī te fcm̄ est o glo
se testis stephane qd̄ cōplēdo oē desideriū
tuū hoc vnū petisti. Dn̄e iħu suscipe spm̄
meū Hoc tuū instar dolorꝫ cāticū parata
morte / suauissimo gutt̄e ꝓtulisti. ¶ Ma
nificat ani. me. do. Q2 fe. mi. ma. q̄ po. ē.
qn̄ q̄ creauit me / requieuit ⁊ se vniuit ta
bernaculo meo. qn̄ noua fcā sunt oīa in ce
lo ⁊ in t̄ra. Quō noua. Eo nimirꝫ q2 eterni
tati sūt ꝯiūcta. Vidit hoc ps̄. sepiꝰ incitās
ad cāticorꝝ nouitatē. Cātate do. cāti. no. q2
mira. fe. Nunq̄d nō oīm nouitatū supemi
nēs nouitas q̄ mutauit signa. Innouauit mi
rabilia. qn̄ verbū īmēsū abbreuiatū ē. qn̄
diua maiestas ita ē inclinata vt accipet ſui
formā. q̄tinus exaltaret̄ forma ſui ad diuā
Subdit mirabilē nouitatꝫ rōnē di. Salua

uit sibi dexterā eiꝰ. ⁊ hoc h̄ūiles ad et̄nitatē
exaltādo. Dextera q̄ppe ꝑtinet ad et̄nitatē
Hinc ē illd̄ spōse. Dextera illiꝰ amplexabi
tur me. ⁊ psaltes. Tenuisti manū dexterā
meā. ⁊ cū gl'ia suscepisti me. q2 dext̄a tua ex-
altauit me. Saluatiōꝫ hāc seu salutē opatꝰ
ē in me q̄ fecit mihi ma. q̄ sū t̄ra illa d̄ q̄ ve-
ritas orta est. Etenī dn̄s dedit benignitatē
⁊ t̄ra nr̄a dedit fructū suū bn̄dictū dū ger
minauit saluatorē Itaq̄ nō iā mādauit tm̄
mō salutes iacob sꝫ opat̄ salutē ī medio ter
re. Dicit vnicuiq̄ Salꝰ tua ego sū. qm̄ n̄ ē ī
alio salꝰ Neq̄ oī datū est sub celo aliud no
men ī q̄ opteat nos saluos fieri. ¶ Tu pro-
pterea o gabriel dū missꝰ es a deo legatꝰ ad
eā q̄ salutis hꝰ ⁊ pacis erāt a salutatiōe cepi
sti. Aue gr̄a ple. dn̄s te. bn̄. tu in mu li. Ad-
didit elizabeth cognata mea. Et bn̄. fructꝰ
ven. tui. Suppletū est ꝑ te gabriel nomē ꝓ
priū. dū cogitanti mihi qual' eēt ista saluta
tio. Subintulisti. Ne timeas maria. inueni
sti em̄ grām apud deū. Terminat aliq̄ꝝ de
uotio iħs xp̄s amē. Salus sua absq̄ mēte
seu defectu ve fiat. Hoc ē q̄re. qualit̄ ⁊ vnd̄
btām me di. om. ge. q2 btitudinē salutarē
fecit ꝑ me. faciēs mihi magna qui po. est et
scm̄ no. eiꝰ. qd̄ dū bn̄ viuimus / scificat̄ in
nob. Scificauit ⁊ in me tabnaculū suū al
tissimus. q2 scm̄ nom̄ eiꝰ Hoc q̄ꝫ qd̄ natū
est in me scm̄. vocabit̄ filiꝰ d̄i iħs magnus
ꝑ angelū. ⁊ scūs scōꝝ ꝑ Dan. Fidel' dn̄s in
oībꝰ vijs suis. q2 oīa opa eiꝰ ī fide. ⁊ scūs in
oibus opibus suis. Scūs scūs scūs do. d.
sa. Ple. s. ce. ⁊ ter. gl'. t. Talit̄ cōtinuo memo-
riter omīa q̄ salutifera sūt / cōferēs in corde
meo. Meditās sū assidue. ⁊ admirādo de-
ficiēs. q̄nta sit ⁊ q̄lis hec salutatio. Ecce em̄
ex hꝰ b. me di. oēs ge. Cōcinet oliꝫ mihi oīs
eccl'ia scōꝝ salutiferꝝ ꝓmēs illd̄ atq̄ gratis
simū. Salue regi. mise. Et iterꝝ. Salue mat̄
pietatis ⁊ totius trinitatis nobile triclinium
vbi tn̄ icarnati. spāle maiestati p̄parās ho-
spitiū. Deniq̄ freq̄ntius. Aue ma. gra. ple.
do. te. Decet ꝑfecto / me mr̄em salutis salu-
tantē / nō insalutatū p̄terire. Dꝫ obseq̄osus
amor vicissitudinē amatiōis recipe. Debꝫ
gr̄a plena cū qua dn̄s est refundē grām ꝓ
gr̄a. Debet bn̄dicta bn̄dictionē fructifera
fructū. dn̄a regnū. Illuminata simul ⁊ illu
minatrix ſm nomē meū / debeo coheredibꝰ

fuisis illuminatoȝ. Dabit postremo ihus sa lutē idefectibilē. ad hᵒ ē veīt. ¶ Cōtu li crebro mecū ī cord meo talia Cōtuli sic cū vgineo ioseph viro meo vocās ipȝ sic sara abraā dn̄m. Querebat a me inē secreta colloqa. quō hec ꝛ hec fierēt aut facta essent q̄ tādē ī me mō cōpleta sūt. Cōseruabat me mouter ī simplicitate cordis sui salutatioȝ angelicā. quā accepat a me. sitr ꝛcāticū no- uum meū Cāticū insup zacharie cū cātico symeōis. Cātabiles sibi erāt he iubilatōes ī loco pegrinatōis sue. Dec cāticā syō. hec ī recordatoȝ celestis urb̄s solatō sibi tradi ta sī. Et qꝛ doctissimā me nouerat ī psal. et cāticis. dicebat aliqn̄ maria dn̄a mea qꝛ mr̄ dn̄i mei. Sonat vox tua in au. me. Uox eī tua dulcis. Uox vō mea q̄d aptiᵒ sonaret ī aurībᵒ suis q̄ ꝓpriū canticū. Magt ani. me. do. ¶ Apparuit tādē mag fides eᵒ. dū visitatᵒ ab angelo triste illud iussū accepit. Surge ꝛ accipe puez ꝛ mr̄em eiᵒ. ꝛ fuge in egyptū. Audierat priᵒ ab ipō angelo ꝯfor tante se vt me acciperet in ꝯiugē. Qd̄ em̄ in ea natū est. d̄ spūsctō ē. Predixerat me filium pariturā. Jusserat vt vocaret nomē eᵒ ihm Cuiᵒ cām ꝛ diuinitatē apiens inqt. Jpe eī saluū faciet ppl'm suū a pctis eoꝝ. cū delēs iniqtates sit d̄s solᵒ. ¶ O q̄ dissilis hec p- nūciatio videri poterat ad istā. Surge ꝛ ac ci. pue. ꝛ fu. in egy. q̄ distās o gabriel nūci- atio tua. Regnabit in domo iacob ineternū ꝛ ista Accipe puerū ꝛ fuge in egyptū. Ma. gna fides/magnā fecit magnificētiā. Utri q; nr̄m. cū magnanimi spe ꝯtulit. vt ꝯ spem sperarenᵒ. Porro totū illud septēna lis pe grinationis exiliū quāta sedulitate/patiā ꝛ lōganimitate trāsegit cū puero ihu ꝛ mecū recolat piᵒ aīmᵒ ꝛ pferat ī corde suo. ¶ Ue nient generatiōes qn̄ scribet aliquoꝝ deuo tio. plurima sup istis pie speculāda/multa ꝓfaire. q̄dā heroico carmine/cui iosephia nomen erit. q̄dā aliē ꝛ aliē. Nōnulli d̄ lau dibᵒ iusti vginalis spōsi mei fidissimiq; cu stodis ꝛ testis delegati/multa sue posterita ti legēda relinquēt statuēt cōsummatioȝ ī ipiᵒ pciosa morte. q̄ pn̄tibus filio meo ꝛ me pieq; flētibᵒ/appositus ē ad p̄res suos. inse nectute bona. cuius meōriā ī gn̄atiōe seculo- rū. ¶ Scribenē deinceps certiora ꝓ decur su tpis q̄ ihs erat incipiēs q̄si annoꝝ. xxx.

qn̄ tota cessit ī custodiā ꝛ indiuiduā seqlam eius dū p priores ānos fuerat velut occultᵒ ꝛ ingloriᵒ. subdit ᵒ paupcul' nobis. q̄ ihūlᵒ q̄ venerat ēt ministrare n̄ ministrari ī humilita tis ꝛ sūme obediētie documētū. tūc p̄dicēs iohēs ab hēmo iussus baptizare. iussus cla mare. pate vīā dn̄o. iussus annūciare primᵒ regnū d̄i. iussus p̄dicare pniaȝ ī remissionē pctoꝝ. Signū ꝓinde suscipiēs. Sup queȝ videris spm̄ descēdētē ꝛ manētē ipe ē q̄ ba ptizat ī spūsctō. Cōsensit baptizare filium meuȝ. Huius dn̄ȝ. vox vbū. amicᵒ spōsi spō sum. Cui refugiēti cū reuerētī timore ihs subintulit. Sine. Sic nos decet implē oēm iusticiā. ꝛ hoc ī ꝯfutatoȝ ōis iniusticie nr̄e. ¶ Tāpus ecce copiosissimᵒ aptus ē col- lationū meaꝝ/meorī in corde meo/affa bilī sepe doctrinalī ꝛ deuote/cū alloquio aliēo cōicatoꝝ ēt viucte filio meo bn̄dicto. Seduliᵒ āt ꝯtuli pᵒ resurrectōȝ ꝛ ascēsionē ipiᵒ. qn̄ (data sub cruce/ī filialē discipuli i il lius quē diligebat ihs custodiā) māsi vsq; ad felicē obitū meū cū aplis ꝛ discipul' ī ie- rusalē. q̄ fuerī illic p annos. xij. ad ꝯuicēdū iudeoꝝ icredulitatē. Erāt eī (sic apuit me- dicᵒ charissimᵒ lucas secretoꝝ ꝯscīᵒ meoꝝ) oēs sil'in orōe pseuerātes cū mulieribus ꝛ maria mr̄e ihu. Tūc dato spūsctō/celebris hēbat sacri panis cōio/ī simplicitate cordis Jūgebat orō dn̄ica simbolū cōditū est me ꝯsulta Doc āt vltimū d̄ mei canone scptu re catholice. vbū repiē expssū. qꝛ suȝ maria mr̄ ihu. ¶ Sȝ o sapiētissime dn̄e d̄s saluta ris meᵒ. q̄ta ꝛ q̄ mltifaria sūt p̄t hec dicta docta collataq;. q̄ si p singla scribenē. nec ipȝ arbitror mōm capere eos q̄ scribēdi sūt li bros. Et qm̄ finis leg' ihs xp̄s. ꝛ hᵒ ego ap pello: maria mr̄ ihu. Plȝ collatōes aliqs d̄ dn̄o ihu meo sub fine psal. hᵒ d̄ cies d̄ cacor di/notulare. Sūt. xxiiij. hmōi collationes.

Sequitur prima que

est notula septuagesima septima in ordie.

D Ominus d̄s salutaris meᵒ ihs meᵒ. quē magnificat aīa mea. cū exultatōe spūs. ꝛ ipe est finis ōis ꝯsūmatōis. Et est regal' di- stributō ōis legis ꝛ ornatus vł inclinatōis nālis ꝛ ordinis. Jpe rex regū ꝛ dn̄s dn̄anti um. ¶ Dn̄s d̄s salutar' meᵒ n̄ vane ꝯstituit

oēs filios hoim minꝰ q̄ alia opa sua subiecta sub pedibꝰ hoīs q̄ tn̄ facta sūt bōa valdē nec a suo fine frustrata. ¶ Dn̄s deꝰ salutaris meus ꝯstituit nām hūanā sup̄ ceteras irrōnales creaturas vt capax eēt ⁊ pticeps esse possꝫ honestatꝪ q̄ dr̄ bonoris status terminus boni ⁊ finis bonorꝪ. Est aūt bonor ille/ bonū honestū. bonū ꝯueniēs appetitui rōnali vt rōnal' est. ¶ Dn̄s ds̄ salutaris meꝰ. nō ē salutarꝪ vl' saluꝰ vl' ihs̄ ꝑm nomē suūꝫ si nō iplere valeat totā idigētiā rei saluabil' ꝑm oēs vires suas. Pꝫ hᵒ ex descōptiōe salutis vl' salutarꝪ. cuꝰ finis est vt repleat totā indigētiā patientꝪ. ¶ Salus i rebus sensu carētibꝰ/ sufficiēter obtinet dū suo ꝯueniēti vl' vtili bono ꝯiūgūt etsi nō delectabil'r pticipāt illō. Pꝫ hoc i qete rerꝫ sensu carētiū ad loca sua. Dū ptere a formā sibi simil' ē itroducūt ad cōꝑuatōꝫ spēi. ¶ Salus i aīalibus carētibus rōe/ sufficiēter obtinet dū suo ꝯueniēti vl' vtili ꝯiūgūt. ⁊ dū illaꝫ ꝯiūctōꝫ ꝑcipiūt ⁊ i ꝑceptiōe delectāt. et n̄ nihil pticipat d̄ honesto Pꝫ q: ad hōestū ꝑcipiēdū neq̄ q̄ ꝯdita sūt. ¶ Solus i oi creatura rōnali vel itellectuali nequaq̄ obtinet/ si nō honesto bono suo/ cū ꝑceptiōe ꝯiūgat/ itelligēdo d̄ salute ꝑfecta. q̄ ꝯsistit i actu. nō aptitudine sola vl' hitu. Pꝫ q: ad honestū bonū ꝑcipiēdū actual'r formata ē. ¶ Salꝰ in hoibus ꝯstitui n̄ potuit ab vtētibus rōne/ phis aut alijs. ꝓpter q̄ i hōesto solo bono sūmo. eterno ⁊ vno. n̄ i diuitijs vtilibus/ nō i delicijs suauibus. nō i honoribus vl' glīa tpalibꝰ. Pꝫ qm̄ hec oīa si affuerit/ remanet idigētia seu vacuitas vl' inanitas: n̄ rpleta i pncipaliori potētia rōis. q̄ susceptiua ē boni hōesti ⁊ illiꝰ ꝑceptiōis ¶ Magnifi. salutaris ad honestū ꝯscēdū ꝓpa ē solius nature intellectual'. Sola em̄ mouet ad honestū. l' stat i eo/ sub hac rōne qd̄ bonū hᵒ aut illō/ ꝯsonat recte rōni etsi n̄ hēret rōnē delectātis aut vtil'. Honestū qppe ē qd̄ suavi nostra bit ⁊ allicit dignitate. Honestū bonū dr̄ ꝑ relationē ad appetitū rōnalē vt rōnal' ē. ordinē suū ꝑuās retinēsq̄ nām. ¶ Magnificentia salutaris ad hōestū/ fontal'r est i dō prē luminūꝫ. apd̄ quē n̄ ē alia rō cuiuscūq̄ appetibil' vl' amabil'/ q̄ honestas sua. oīa ei ꝓpter seipm̄ fecit dn̄s. nō ꝓpter aliō vel vtile vl' delectabile itiuitu pncipali ¶ Magnificeutia salutarꝪ/ neq̄ hēt neq̄ ꝑuat/ nisi recta rō q̄ sp̄ ad optīa dep̄cat terminet aut finiat i desiderio suo: Sep. n. curua/ remurmurat inqetat ⁊ ipfecte stat. Hoc vidit q̄ dixit. Nō ē pax ipijs. Et rursū. Cor impij sicut mare feruēs qd̄ qescē n̄ pt. Hinc orat pr̄ meꝰ dauid. Cor creari mūdm̄. spm̄ insup dari rectū. spm̄ sctm̄. spm̄ pricipalē ꝑm tria ad q̄ scd̄us ē rōnal' spūs. vt recte. scte fortiter/ ferat i honestū. ¶ Magnificentia salutarꝪ varie q̄sita est ab oibꝰ q̄ tq̄t venerūt hactenꝰ vsq̄ ad dn̄m deū salutare meū. vel q̄ prius iplicite aut explicite credebāt i eū. Ipse em̄ est q̄ totū hoiem saluū fecit ꝑm oēs vires q̄ cōsistēs in sinu pr̄is/ annūciauit nob̄ d̄ deo q̄ ad verā honestatē via ē. vector. hostiūꝫ et terminus idē. ¶ Respectio salutarꝪ illiꝰ q̄ ē excelsus dn̄s ⁊ humilia respicit. sola i aīa rōnali ancilla sua/ respicit hūilitatꝪ honestatē Hec speciositas aīe. h̄ decor. hec pulcritudo. q̄ trahit ipm̄ ⁊ allicit. Nec aliud de tn̄ id ibs ē hīc q̄ a se vel allicit. qm̄ in hac humilitatis honestate q̄ dedit/ se respicit ⁊ diligit. ¶ Respectio salutaris notat a spōsa i cāticis. Cū eēt rex in qt in accubitu suo: nardꝰ mea dedit odorē suū. In nardo humili redolēte accipimꝰ honestatē. Intuitus hꝰ honestatꝪ ocl's ē efficax ⁊ viuus qui penetrat ⁊ vulnerat cor i amore. ¶ Respectō salutaris fit i ancilla q̄ respiciat ꝯuersa vicissitudie ad dilectū: q̄ respicit ꝑ oclm̄ simplicē ⁊ rectū. d̄ q̄ vitas. Si ocl's tuꝰ fuerit simplex totū corpus tuū supple opationū tuaꝝ/ erit lucidū ⁊ rectū. Rō. q: ꝑ finis ꝑstituet bonꝰ ⁊ ad finē ordo rectus nō distortus ꝑ ineptitudinē aut viciū. Respectio salutaris mlt'iplicit' intelligit fieri a dn̄o dō salutari meo Unus modꝰ ē a i etn̄a p̄destinatiōe. ꝑm q̄ dictū ē a filio i iohe. Qui ex dō ē/ nō peccat q: generatio dei ꝯseruat illū Alius ꝑ gratiam habitualit' gratificantē qualis est i paruulis ⁊ in hoibus sctis dū dormiunt. Tercius est in opationibus sctis cum ꝑceptiōe diuinoꝝ carismatuꝫ. ꝑ sensuꝫ intellectus et affectus in vna facultate liberi spūs. in corde vno. qd̄ ē natura essentialis aīe. supeminenter cōtinēs memoriā intelligētiā ⁊ affectuꝫ. Fit hec salutaris ꝑceptio sepe dū dicit hō deuotus Ego dormio supple i viribus ifimis. actū nō sentiēs tpaliū. ⁊ cor meū vi

gilat in somnijs spectaculoꝝ eťnoꝝ. ¶ Beatitudo aīe rōnalis/dicēda p oms generatiōes. ꝯsistit in factiōe magnoꝝ p illū q̄ potens ē. Hoc autē fiet dū erit memorie repletio eťnitatis ⁊ pacis. erit intelligentie repletio v̄itatis ⁊ lumīs. erit volitiue repletio dilectiōis ⁊ fruitiōis. ¶ Beatitudo anīe rōnalis dicēda p oms generatiōes/ ꝯsistit in statu q̄ est oīm bonoꝝ aggregatōe pfectus Hec est diffinitio recta beatitudinis. que statū dicit in optimo. dum optima potētia optimo suo obiecto/impturbabilit̄ cōiuncta est. ¶ Beatitudo aīe rōnalis ꝯsistit in hoc. q̄ ipsa tāq̄ signū magnū ī celo amicta ē sole totius honestatꝭ in rōnali. Est luna totius mutabilitatꝭ sub pedibus ei⁹ ī ꝯcupiscibili. Est corona totius pfectiōis quasi stellaꝝ. xij. ī capite v̄tutis irascibilis q̄ tendit in ardua. Deniq̄ parturit filiū q̄ rapit̄ ad thronū dei. recturus gētiles affectiones Sit eñ v̄bigena. q2 descēdit ī eā spūssāctus ⁊ v̄t⁹ altissimi obūbrabit sibi. ⁊ q̄d obumbratio nisi lucꝭ effulgētia cū tenebra. Maior idcirco intelligit̄ obūbratio q̄ sub luce clarior ē obūbratio. q̄lis post aīam filij mei facta est mihi: sub cui⁹ vmbra quē desiderabā sepe sedi. ⁊ postq̄ solicite mīstrauerā ei. ¶ Beatitudo aīe rōnalis/quā fecit magnā q̄ potēs ē. pl⁹ depēdet a bn̄placito sue māutenētie ī statu finis vltimi et honesti/q̄ in vigore ꝓprie nature/vel ī fulgore pceptiuo aut in appetitiua motōe. Soluit̄ pinde facilit̄ q̄stio: cur sathā irremediabilit̄ corruit dū alij steterūt īmobilit̄: q2 terminū vie patū cuilibꝫ eoꝝ impleuerūt. hi p depositōnē de sede dignitatꝭ sue. Isti p exaltationē ex sua dū viatores eēnt/sub deo fideli hūilitate. honestate. pulchritudine. formositate. speciositate. in ordinis sui ꝯseruatione. ¶ Sāctitas nōis dei/ꝯuenit cū honestate. ꝯuenit cū salute. ꝯueīt cū hūili dīna respectiōe. ꝯuenit cū magnificētia beatitudinis ab ipō collate. ꝯueīt insup cū timore dei. cū humiliū exaltatōe. cū esuriētium repletiōe ī bonis. Postremo cū isrl̄ pueri dei susceptōe. Sāctitas ⁊ oē generalit̄ nomen qd̄ ad eťnitatē significandā adaptat̄ ꝓprie ꝓpria ē int̄ creaturas nature ītellectuali q̄ ad finē sue ꝯditiōis intētū. si n̄ ex ꝓpria malicia ⁊ impuritate deficiat. Est eñ sāctitas libera ab oī ꝯtagione/puritas spōte s̄uata: Sic sanitas suo mō. sic nobilitas. sic libertas. dicūt facultatē ꝓximā ⁊ facilē/ad opatiōes ꝓprias ⁊ ordinatas ⁊ debitas exercendas. Sic insup pax dī ordo nō impeditus l̄ ordis trāq̄llitas. Sic modestia modi status ē. ⁊ bonitas boni stat⁹. ¶ Sāctitas colligit ⁊ satiat. dū sal⁹ oīm ⁊ sctūs sctōꝝ ī his splēdor p̄ris ī dīnis/illabit̄ creature intellectuali tāq̄ spēs ⁊ imago ⁊ v̄tus dn̄i dei sui p̄ris. dum eñ illabit̄ vt spēs. pcipit̄ vt pulcherrima. Quid eñ ē pulchritudo nisi ꝓportio nūerosa. q̄ suū pfecte repn̄tat exēplatum: Porro dū illabit̄ vt v̄tus agēs p ꝯtactū mediū seu moderatuꝫ. pcipit̄ suauitas Nā eñ q̄ tristat̄ ī extremis. in medijs delectat̄. Postremo dum illabit̄ vt opatio. replēs totā capacitatē ⁊ indigētiā sui passibilis. ipsa salutē oīa cōplentē opat̄ et fit q̄es. ¶ Sāctitas salutarꝭ ⁊ btā/cōplectit̄ necessario in aīa rōnali (quā sctificat saluat ⁊ btificat) oē bonū. vt verificet̄ illd̄ ad moysen Ego ōn̄dā tibi oē bonū: bonū honestuꝫ pncipalit̄. Et ex ei⁹ pceptōe necessario seq̄t̄ sūma delectatio. ꝓpt̄ ꝯueniētiā sūmā. Demū vtilitas ꝓpt̄ indigētie cuiuslibꝫ supplemētū. Vn̄ fas hꝫ benedicē deo q̄ replet in bonis desideriū suum ꝯcinēs ī exultatiōe spūs in deo salutari suo. Magnificat anīa mea dn̄m.

G Loria p̄ri ⁊ filio ⁊ spūiscō. Qm̄ inspirāte te ⁊ pueniēte ī benedictiōib⁹ dulcedis (O gl̄iosa t̄nitas p̄r ⁊ fili⁹ ⁊ spūssctūs) Ego hūil̄ ancilla magnificatōis tue/cū exultatōe sp̄s/cāticū ī finē vsq̄ deduxi. Gl̄ia tibi q̄ es alpha ⁊ o pncipiū ⁊ finis. cui soli debet̄ honor ⁊ gl̄ia. ¶ Cōiūxi p⁹ psalteriū iocundū cū cithara miam. s. ⁊ graꝫ/cū potētia. Iure supest vt subnectā cāticū gl̄e tue. qd̄ hūisti ī te ⁊ apd̄ te pus q̄ md̄s fiet. Mūdū eñ ⁊ oīa q̄ ī eo sūt ꝯdidisti ꝓpt̄ magnā gl̄iā tuā. Inde ē q̄ celi enarrāt gl̄iā tuā ⁊ oīa q̄ celi ⁊ ābitu ꝯtinēt gl̄iā magnificētie regni tui. Gl̄iā hanc vidit ī spū Esaias dū audiuit cherubī clamātia. Sctūs scts scts dn̄s ds̄ sab. Pleni sūt ce. ⁊ ter. gl̄ia ei⁹. ¶ Dudū in pncipio qn̄ cerati sūt celi ⁊ t̄ra cāticū h° gl̄e tue freq̄ntatū ē p sp̄s āgelicos. laudētes te dn̄m ⁊ p̄rē ⁊ filiū ⁊ spmsctm̄. cui cātico: q2 dissonare p

ſupſcī apoſtate ſpƨ. q̄rētes eādē ſibi vſur-
pare glīā. zelaſti ꝓpt eā/q̄m ſola tibi ꝓpa ē
zelauit ⁊ ꝑnceps militie michael exclamās:
¶ Quis vt ds? Fuit poſtmodū in ꝯſūma
tiōe ſeptē dieꝝ. ꝯditꝰ rōnal' ſpƨ in hoīe cui
datū ē pſalteriū decacordū ad magnificād
te dn̄m. qm̄ p̄ceptū diſciplīe. ipi ħȝ qđ tibi
ꝯcinēt ī laudē ⁊ glīā tuā ꝯtuliſti. Rupit ip
ſe cordulas hꝰ pſalterij. trāſgreſſor effectꝰ. ⁊
iō ꝓiectꝰ ē ex̄ ꝑadiſū deliciaꝝ. cui ſi n̄ data
fuiſſȝ cithara pnīe/ad reꝑādū pſalteriū io-
cundū obediētie ⁊ grē. nihil ſibi remāebat
de cātic/. niſi lamētatiōes mortal' exilij cū
beſtijs. ⁊ ve ve dānatiōis cū demōibꝰ ī ge-
hēne ſupplicijs. ¶ Reꝑauit hꝰ pſalteriū io
cūdū cū cithara. filiꝰ ſcđa ī trīitate pſōa. vo
lēte prē. cū ſpūſcō cooꝑāte. dū factꝰ ē ipe ꝑ
aſſūptōȝ carnis ⁊ ſpƨ. cithara ī carne mea.
pſalteriū iocūdū ī ſpū ⁊ glā prīs ī diuinitate
Sic eī alloqt̄ eū pr̄. Exurge glīa mea. exur
ge pſalteriū iocundū cūȝ cithara. Cui filiꝰ
rn̄dēs īducit. Exurgēs diluculo. Tu eī ſu-
ſceptor meꝰ es. glīa mea ⁊ exaltās caput me
um qđ reſuſcitaſti ad glīā. Tl'r itaqȝ egre-
giꝰ dauid pſaltes/pr̄ meꝰ/dedit ītelligi. ꝓpte
rea ſil' ꝯſonās ſibi erupit nūc aīa mea ī ma-
gnificatōȝ dn̄i cū exl'tatōe ſpƨ miſcēs pſal
teriū iocūdū miſcđie cū cithara ſeueritat/
⁊ pnīe. ¶ Ampliꝰ vo cur n̄ potiꝰ a glīfica
tiōe q̄ a magnificatōe ſūpſerim initiū. vt
dicere. Glīficat aīa mea dn̄m. Sētiebā ꝑfe
cto ꝑuilegiū hꝰ cātici glīe. reſuādū multi-
tudini militie celeſt/ exercitꝰ. qn̄ cōpleti fu
erint dies vt pariā filiū meū ꝑmogenituȝ.
Fiat tūc reuelatio celitꝰ ad paſtores. qbꝰ ꝓ
ſimplicitate ſua ⁊ ſedulitate vigili ſuꝑ gre
gē ſuū velut ī q̄dā ſolicitudīe deſ'ti/ ſubito
fiet cū angelo euāgeliſāte/gaudiū magnuȝ
comes multitudo militie celeſt/. laudātiū
deū celico carmīe ⁊ dicētiū Glā ī altiſſimiſ
deo. Et ī t̄ra pax hoībꝰ bōe volūtatis. Ue
niēt paſtores videbūt mirabunt̄. reuertēt
glīficātes deū. Futuꝝ ē ī ſuꝑ ad bethleē di-
uerſoriū ptꝰ mei. īoleſcat mos ꝑ eccīaȝ ſcōꝝ
toto t̄raꝝ orbe diffuſā/iūgē finibꝰ pſalmoꝝ
cāticoꝝ ⁊ hymnoꝝ celebrit̄ velut vna et in-
ceſſabili voce cū oī militia celeſt/ exercitus
Glīa prī ⁊ filio ⁊ ſpūiſcō. Sicut erat ī ꝑn.
⁊ nūc ⁊ ſp ⁊ ī ſe. ſe. amē. ¶ Sȝ o glīoſa t̄ni-
tas quāto pōdē ſn̄iaꝝ/reſonat ī auribꝰ meis

paruus hic ⁊ paūculus numerus vbuloꝝ.
Quot ⁊ q̄nti futuri ſīt ꝯciues ſctōꝝ ⁊ dome
ſtici dei/q̄ ad iuſticiā erudiūt plurimos: ⁊ ful
gebūt velut ſtelle ī ꝑpetuas et̄nitates q̄ ad
declaratōȝ celeſtis hꝰ cātici glīe/laborabūt
te doctrice. Cōcertabūt apđ diſſidētes fu-
turoꝝ hēticoꝝ fragores ſtrepitꝰ horrēdoſqȝ
clamores. vt in debita ꝯcināt armonia. te
briſſimā t̄nitatē ī vnitate. ⁊ vnitatē ī t̄nita-
te in ꝑhēni ſeculoꝝ tpe. Amē. Dicēt crebro
Glīa tibi dn̄e. Noīabūt te deū glīe. te glo
riā pleb́ tue iſrl'. Te dn̄ȝ v̄tutū q̄ es rex glīe
Tu rex glīe xp̄e/ꝯcinit oīs eccīa. Tu ad de
xterā dei ſedes ī glīa dei prīs. Tibi laus. ti
bi gloria. tibi grārūactio. Quid igit̄ ſuꝑeſt
humilitati mee quā reſpexit dn̄s/niſi vt cū
oībꝰ gn̄atiōibꝰ ſctoꝝ. ſubiūgā ꝓ fine pulcer
rimo debitoqȝ ſuꝑaddēs ad canticū meū:
Glīa prī ⁊ filio ⁊ ſpūiſctō. Sicut erat ī ꝑn
cipio ⁊ nūc ⁊ ſp ⁊ ī ſctā ſctoꝝ Amē. Finit

Sequitur carminuȝ

ſuꝑ magnificat ꝑs nō minima/q̄ ꝓ abigēdo
tedio q̄ete ſenectut/ ⁊ recordatōe p̄teritoꝝ
ſtudioꝝ/nō tam nitori ſtudens q̄ deuotio
ni ⁊ vtilitati/modulata eſt.

M Agnificat aīa mea te dn̄ȝ/meꝰ ī te
m Spūs exultat/reſpice hanc hūilē
Aduena dū t̄ris dego/me cura pla
Sepius eluſit/xp̄e peto veniā ꝯcendi
Da modo complaceat tibi ꝗ ſoli ſerior etas
Carmine ſe ſolans/ſis ſibi ſolus honor
Carnea carnales elegia cantat amores
Celica celeſtem ꝓmat amicitiam
Geſta ſtilo memori miſerādi tp̄us huiꝰ
Dent alij/nobis diua ſophia placet
Non eſt conſilium pulchri ſpectacula celi
Linquere/cenumqȝ vile ſtilo terere
Me mea ſcp̄ta tuis cōmitto pr̄ manibꝰ fac
Quantum q̄ ve parum vis fieri maneant
Maxima ꝑs monet et ſupponit noſcē ſeſe
Uiribus in ꝓprijs intus ⁊ exterius
Se ſcripturaꝝ māifeſtauit dicta viciſſim
Crebro latent ſola/perlege/ſe referant
Deniqȝ preueniat referans oratio ſenſus
Lectoriqȝ comes ſit pia ſedulitas
Ur ſpeculatiuas claudo ſb lege me
c Matias q̄rit cor iuuenile ſeni ꝯtroꝝ
Metroꝝ leuitas an n̄ minuit gra-
Seſus: ⁊ ꝓpriū pōdus hēe vetat ꝯuitatē

Dedecet an seniū ludus iuuenilib⁹ aptus
Etatem ꝓprium quāq₃ decet studium
Grādior es/pudeāt puerilia/nūc lacrimaꝝ
Tpūs nunc lachrymis corda piāda pijs
Ludrica pone senex puer vt nō sis maledi=
Seria res agit/mors volat añ fores =ctus
Parce seni iuuenis/paucis cōfusa resolno
Mens gaudet numeris arcius arta tenet
Edificat senium doctrina virilis/et acte
Ludicra delectant metra puericie
Gratus erat puero iam de ꝯceptibus oīs
Sermo/nimis cupiens noscere quid sit hō
Intus et exterius quot h₃ vires repetebā
Sedulus/et tandem sero videre datu₃ est
Tricliniū cordis qd sit/ quid mētis asilū
Qualis imago dei gloria qualis ei.

B oc op⁹ h⁹ studiū canos excreuit i
h ocia dlectāt sabba sola placēt (ānos
Ex reqre reqes/mēsis d mēse vaca

Dant/exaltatus vt deus est videam =re
Miris ista modis de⁹ attulit ocia nobis
Anxia curarum vincula diripiens
Forte/nec inuideo/ poterit qd scribit olim
Id fore nonnullis vtile.suaue.placens
Nec puerilia sunt qbus vsi metra ꝓphete
Psaltes/phi/theologiq₃ graues
Attamē auditu carnis resonantia nō sunt
Carmina de rebus quas sapit vnica mens
More suo si sit breuitas obscura patescet
Vocibus aut prosis latius exposita
Ingenijq₃ modū decet vnūquēq₃ notare
Par aquile non est queq₃ volabit auis
Ars q₃ nulla statim totā se ꝑdit/ oportet
Vsus vt acceptam ruminet assiduus
Ingenium clarescit et ars/si longior vsus
Affuerit/nemo summa repente capit

Rguit seniū q desipiēs puerescat
a Altera cā subest/ꝑdita vita prior
Est virtus vegeta minor ī sene/for

Exaio pacē de cerebro requiē =tior aufert
Fulget in antiqs sapiētia/sed quibus etas
Junior in claris consenuit studijs
Perfectos gaudet elegia claudere sensus
Versu sub duplici/pulchrior inde nitet
Cōplacuit ꝑ eā vacue monimenta senecte
Vtile cum dulci consociando dare
Ocia prudēter vitans hermicola quidam
In plectis operans sine cremabat eas
Exemplo ꝯsolor in hoc/si nullo manerent
Posterius studij scripta labore mei

Profuerint si non alijs oblinia vite
Meste dant animū dū meditādo replent
Qui loquit linguis/ neq₃ intelligit/ illū
Precipis vt cantet/paule/deo sibiq₃
Ergo tecū habitās cane mus ludeq₃ tecu₃
Gratia quanta/deo posse canendo mori

L Vmane finis nāe nos docet apt⁹
b Quis mod⁹ ꝛ nr̄is ordo rat⁹ stu=
Phia.fides.cū quis religiōe =dijs

Cunueniunt/ q homo sit ratione vigens
Rursus sola bonū ratio ꝯcernit honestu₃
Bruta super/finis solus ei deus est
Finis dispariter brutis.qm̄ meminisse
Posseq₃ nosse deū quin' ꝛ amare datum est
Sumitur ex istis veraciter esse beatos
Verbum qui capiunt ꝛ retinent domini
Talibus optima pars cedit/q̄ cogitat vni
Postpositis curis/scire vacare deo
Contemplatiuos ideo laudare beatos
Ausus arestotiles consonus est fidei
Multa tm̄ variat/ s₃ ī hoc ꝯcordat/vt etas
Vltima diuino dedita sit studio
Non nisi post artes/mores/ ꝛ phiam
Ocia concedit posse beata sequi
Xp̄icolas quāto lenius citiusq₃ beatos
In cōmune facit spes amor atq₃ fides

Theologia quidē pariter cu₃ phia
t Mores nō desint/altius erudiunt
Sit ꝓcul atra comes cui mos ista=

Scire tumere facit/test apl's ē =re sciētes
Contemplatiuos ratio demōstrat amicos
Esse dei/quibus ꝛ paucula sufficiunt
Signat amicitiam/perquirere cōditiones
Dilecti/de quo cogitat/ ꝛ loquitur
Hoc contemplator/p̄sertim theologizans
Nōne docendo facit:/vel meditādo silēs:
Viuit contemptus presentibus/anteriora
Post habitis alijs/vnica cura sequi
Non rixas hoīm/belloꝝ sine tumultus
Audit/ad hec surdus/mutus in ore suo
Sumit in exēplū loth q̄ ꝓut aduena iudex
Tam sceleratoꝝ non fuit in sodomis
Transiliens iditum cur se misceret iniqs
Qui foris esse volunt/cur sibi sit nocuus
Altior est mundo/ curas qui deserit oēs
Quē suscepta nihil publica cura p̄mit

M Agnificās xp̄₃ bn̄ plebs ait oīa
m Nā q̄ fecit erāt oīa vald bōa =fecit
Firma fides nisi sit dine pietatis

amatrix

Jugiter inquirens/irrequietus eris
Illa vel illa deus cur fecit? questio curis
Plena nimis/plenum ſciueris oſa notat
Oſum cur iungas/cur oſus erit vicioſus
Scrutator rerum quas agit omnipotens
Querat ⁊ inquirat nō inueniet rationem
Ipſe quidem fecit omnia que voluit
Ordo duplex rebus nā p̄mus reſpicit vnū
Qui creat/eſt medium finis ⁊ initium
Eternus/nulli mixtus q̄uis ſit vbiqꝫ
Preſens eſſe ſuum poſſe vel influere
Alter ineſt rebus inter ſe viuidus ordo
Certis qui numeris mutuo nectit eas
Primū ꝯtemplans nullam ꝓrſus rationē
Hic/niſi ꝙ fecit omnia que voluit
Juſticie radix eſt velle ſuum prior vlla
Queritur? erratur. quid prius initio
a Ni diuiſa careat recta rōne volūtas
Non caret/ipſa ſibi ſufficiēs ratio
Primipotēs faciat qđ vult qđ iu-
Libertas alit quō cedet ei -ſtus vllū eſt
Sic ſtatus in primo/ſi non/vbi conſtituet
Diſpoſitis rebus ordo ſecundus ineſt
Inuenies iſtic ꝯnexas mutuo cauſas
Et cur ex rebus ꝓueniāt alie
Hoc natura facit que vis eſt inſita rebus
Que rem conſimilem ꝓcreat ex ſimili
Phis ſtudium talis fuit ordo ſecundus
Ex hoc ad primū ſcandere cura fuit.
Theologis q2 mox ſolū ſublime fides dat
Se prius his ſtatuūt/infima deinde petūt
Ardua diſparitas/felix qui ſemper in alto
Nixus principio/iudicat in reliquis
Actio baſſa petit/ſed contemplatio fini
Jugiter intendens/dirigit huc oculos
Inde quieta manet/torq̄t nihil ordo ſcđs
Scit q̄m primo conſonat/optimus eſt
E Se ꝗd⁹ rex varios cog̃ſcit ⁊ apto
e Cūcta loco poſita q̄cq̄d ĭiqu⁹ agat
Ordo ſcđs hꝫ mala plima. ſꝫ tn̄ illa
Solis noxia ſunt/iure volente/malis
Sis bon⁹ innitēs p̄mo bona ſt tibi ꝓrſus
Omnia/nilqꝫ tuo deerit in obſequio
Exclamabis ad hec q̄ pacto qua ratiōe
Eſſe bonus valeo ni deus hoc dederit
Nō potes/affirmo. quare ſis ſubditus illi
Atqꝫ tuam minime iuſticiam ſtatuas
Eſt tn̄ orandum/bene viuēdū/medijs lex
Que iubet inſtandū/nec potes abſqꝫ deo
Murmura nō reſonēt hoīꝫ da q̄ſo ſalutes

Ipſe deo ſoli/qui creat ⁊ recreat
Prime libertas cauſe determinat omnes
Effectus/ꝓprio vult vt in arbitrio
Plus ſi libertatem denegat iſtam
Aut nihil aut fiet omne potens fieri
Ecce gradus ſiles nūero ſiue poſſibiles ſt
Quilibet vt fiat/hic fit/⁊ ille nihil
Judicio res ſolerti pēſata/ docebit
i Oia ꝙ p̄mi terminant arbitra vis
Nō tn̄ arbitrij libertas vlla creati
Tollitur/augetur ⁊ viget inde magis
Cur ita vult ita nāqꝫ deus q̄ cūcta miſtrat
Condita vult ꝓprijs ⁊ ſinit ire modis
Naturalis vis quam reſpicit ordo ſcđus
Contingenter agit/ſi deus inſpicitur
Sꝫ manet arbitrio dupla cōtingentia nr̄o
Ordine ſub duplici ſic patet imparitas
Impius eſt error dicens ꝓ dire neceſſe
Omnia ſub primo/ſi referantur ei
Res habet inſtanti ſolo quecunqꝫ neceſſe
Si vult nanqꝫ deus/queqꝫ repente perit
Tolle deū facere q̄cq̄ mala nlla manebūt
Non tamen idcirco vult deus eſſe mala
Cur ita? nam ꝓpriam vult appellat rōnē
Nemo malum vellet ſub ratione mali
Sermo pias igit ledens aures reprobetur
Qđ deus actor vult crimina. probra. nefas
F pūs extitauit ais me⁹ alma ſupbos
ſ mēte ſui cōdis ad nihilū redigēs
Sp̄s ⁊ mēs ſt eētia/ponim⁹/ vna
In nobis animam conſociamus eis
Fit tamen a ſermone dei/paulo referente
Has inter vires ſectio mira nimis
Spiritus atqꝫ aīa qua ſunt ratōne ſecati
Lucida nonnulli ſcripta dedere ſua
At ſi diuiditur vel quō ſpiritus et mens
Sermo rarior eſt/vtiqꝫ diuiditur
Qualiter aſtruitur rationis portio duplex
Non re diſtincta ſed magis officio
Mentis amor deus eſt ſolus/ſꝫ ſpūs om̄e
Reſpicit obiectum quo bene diligimus
Mentꝭ imago deū ꝓſpectat vt vnica ſolū
Spiritus obiecta plurima reſpiciet
Semp in arce manet ſyon mens ſpūs oēm
Hieruſalem quaſi rex regulat atqꝫ regit
Menti lectulus eſt ſpōſi locus vnic⁹ om̄i
Tridinio mentis ſpiritus imperitat
Pūs ē mēti dux et rector/vice ſpōſi
ſ Quā fecundare gratia ſola poteſt
nāqꝫ vero mētꝭ dū ſp̄s adducit alm⁹

Supremi virtus semet obumbrat ei
Nascit̄ hinc sanctū dn̄i qđ gratia gignit
Concipit illud mens parturit atq̄ꝫ parit
Verbigene menti dux spiritus addit̄/eius
Dum peregrinatur ducitur arbitrio
Virgo maria ioseph n̄ te grauidauit erat
Attamē ille tuus/ꝯtinuusq̄ꝫ comes =vir
Cum puero matrem fidus deducit alebat
Sponte labore suo/sedulitate pia
Spūs haud aliter menti dat⁹/impi⁹ ⁊ trux
Est si non domino paret ⁊ obsequitur
Impietas quāta est seductor de duce si fit
Mentis si fetum suffocat aut perimit
Euenit hoc operꝫ quotiēs alimēta bonorū
Detrahit/aut gladio criminis vltro ferit
At si peniteat consurgit cum puero mens
Rursus ⁊ ad patriam fas erit ire suā
M Ibrate vigꝫ hō duplice p̄ᵃ co=
l ffini/q̄ nūq̄ tota ꝑire pōt =heret
Liba vis hec ē/q̄ non delibat/ē vis
Arbitra cui flecti semper vtrimq̄ꝫ datur
Cōplaciti primā nos dicimus/altā nomē
A contingenti sumit/⁊ officium
Pollet vtraq̄ꝫ deus ꝑ p̄mā spirat ad intra
Altera disponit cuncta suis vicibus
Prima necessarium non aufert/ altera vo
Contingenter agit ꝓspiciens media
Arbitra vis/ lune similis/mutabilis inde
Obuia fit p̄ime noxia criminibus
Si duo cōcordent vir ⁊ vxor/spūs ⁊ mens
Promisit/faciet christus erit medio
Nō duo iam vel tres incōnexi/ sed in vnū
Cor simul atq̄ꝫ animam fortꝰ amor rapiet
Gratuitus cum natiuo iungent amores
Finis principio/quatinus alpha sit o
Mens ꝯuersa/mens p̄r es/ dux v̄ginitatꝰ
Alme mee/dicens/oscula sancta feret
'Rbitra vis si spūi ꝓprieť/ad ipsum
s Ois culpa redit/noxa. scel⁹. viciuꝫ
Scꝫ omittit vel cōmittit/q̄a menti
Dissonat/intente semper amare deum
Mordet eo vermis damnatos arbitra q̄n̄
Vis refugit/qđ amās libera vis meminit
Hanc deus imp̄ssit menti cuꝫ viribus ei⁹
Indelibiliter dum manet ens ꝓprium
Libera vis nunq̄ nisi sit sit' arbitra peccat
Hoc quidem tali pollet imago dei
Vult natura deus/vult inclinatio recta
Spiritus vt mentem ducat in alta suam
Spūs arbiter ē/mens libera/collige paucꝰ
Inter eas vires sectio qualis erit
Spūs arbiter est virens anīe super omnes
Qualis contingit sub ratione regi
Est penes arbitriū queuis operatō laudis
Vel vicij/rebus vtitur aut fruitur
Arbitriū tuleris nihil ē peccabile/ nullum
Demeritum cuiq̄ ꝓuenit/aut meritum
H pūs ē typice dict⁹ iacob/⁊ varie
f Ancille/socie vir p̄it dn̄e =vir
mētē dic dn̄aꝫ/dn̄i cui fulgꝫ imago
Gl'ia/lux/speculū/quē meminit/scit/amat
Sinderisim q̄n̄q̄ꝫ scias pro mente reponi
Cuius natura pellit ad omne bonum
Aut ꝓut h̄ loq̄mur soli mēs dedita p̄mo ē
Cuius ⁊ obiectum finis ⁊ vnicus est
Mēs ita sinderisim supeminet vnica iūgi
Que solet ad sponsum filia virgo deum
Mens ⁊ apex mētis ideo distincta notent̄
Sit q̄ amor radix finis ⁊ initium
Omnia finit amor ꝓut inchoat oīa/nūq̄
Ipse tamen nescit/nec memor esse nequit
Vnius ⁊ trini saluatur semper imago
A patre per verbum circulat almus amor
Imp̄mit hoc natura bonū/sed gr̄a format
Gloria consummat post rudimenta vie
Contemplātis habes finē q̄ subleuat ad se
Mentem supra se/sicq̄ꝫ sigillat eam.
St naturalis affectus et est anīalis
e Est rōnalis mēs amat arce manēs
mēs p̄riam repetēs amat/q̄ possidꝫ
Mēs amat/⁊ se mēs oīpotētꝰ amat =illā
Diuini generis amor est mētis triplex iste
Finis ⁊ obiectum stat tribus ip̄e deus
Per speculuꝫ p̄m⁹ amor ē speciē tenet alter
Actu se ꝓprio solus amat dominus
Sol⁹ in imensū se nouit/amat/fruiturq̄ꝫ
Actu non menso nullus amare potest
Sub gradib⁹ ternis opus exercet̄ amoris
Credulitate prior fit/ratione sequens
Ex intellectu reliquum fit/consimili dic
Gratificus q̄ amor triplificat meritum
Primū simpla fides/intellectus q̄ꝫ donuꝫ
Qđ sequitur prestat/dat frenesis reliquuꝫ
Gloria triplatur/cōmunis p̄ma secūdam
Mater habꝫ/ternam christe/su p̄me tenes
Vnica sublimis gradibus caret oīpotētis
Gloria/sit q̄uis trinus ⁊ vnus idem
G Ratia gtuit⁹ amor ē/baptismus
g p̄mit⁹ ipsso desup addit eā =amori
Mēs ꝑ eā p̄iis etn̄i vitæq̄ꝫ ꝑhēnis

Heres adoptatur/sponsa fit/arra datur
Naturalis amor nūq̄ deletur/eundem
Ad reprobos etiam continuat dominus
Obniti conatur ei male grata voluntas
Se crucians vt equus calcitrat ad stimulū
Mira dei bonitas patꝫ ac inuicta potestas
Curqꝫ voluntati pax nequit esse male
Extimulās agitat vrgꝫ pūgitqꝫ remordēs
Complantatus amor iura dei retinens
Primus amor mētis liber se spōte coaptat
Primo principio qd̄ nec amare nequit
Arbitrium sequit̄ vsum rationis/et vltro
Flectitur in partes/si volet/oppositas
Sponte ve suspēdit se ptes inter vtrasqꝫ
Usqꝫ quo confirmet gloria velle bonum
Liber amor melior/q̄ pl⁹ fulgꝫ viget ardet
Corde manu sensu peruigil/ hinc melior
Et occasus īens pur fit cas⁹ ⁊ alter
e In pur nō ens. mēs ab vtrqꝫ cadit
Bic ita ꝯtigēs/q̄r nō vꝫ esse et īesse
Non impossibile dicitur esse tamen
Falsa ve sunt non alio est in eis medium
Non negat omne qd̄ affirmatio ponit
Et viceuersa. quid me duret ibi
Principiū p̄mū complexū fallere ponens
Rbit̄ se vt⁹ viresqꝫ suas mouet oēs
s Flectit̄ ad sese mota mouens eadē
Altera causa tn̄ sp ꝯcurrit/ vt ip̄m
Obiectum saltem causa sup̄ma mouet R
Actio nō eadē motus seu motio moto
Hoc deus ad sese solus habet ꝓprium
Par est obiectum par est ratioqꝫ videndi
Actio sed dispar cum deus inspicitur
Uerbū si dicat ea mens/aliter tamen intro
Uerbum diuinum corde pater generat
Spiritus ⁊ sanctus mentis spirat̄ amore
Non ꝑut hunc spirant filius atqꝫ pater
Exemplar verbum dices/exemplar amorē
Quem sanctus sibimet spiritus approp̄at
Unica forma dei formas supeminet oīs
Altera dic non est forma realis ibi
Formales varias rationis fabricat vsus
Intellectiuus abstrahit/aut referat
Cōponēs caueat falsos cōiungere sensus
Bum sup abstracto scire cupit quid id est
Ens a mene dū variat̄ imagīe lūe
m Mēs q̄r metit̄/eminet/⁊ meminit
mēs ita tot⁹ hō/ mēs intell's ⁊ ē ens
Ip̄a voluntas est vis memorans q̄ pariter
Mens hō dū lunaticus ē/dū more zachei

In hiericho degit/luna sonat hiericho
Uix interualla recipit lunaticus iste
Lucida pauca nimis/valle manēs misera
Torq̄t ⁊ illidit vl' humi vel aq̄s vel l' ignes
Passio crebra ruens/dormiat aut vigilet
Nitatur tamen vt vl' raro cogat in vnum
Spiritus initium qd̄ fit amore pio
Semet adiuuat amor vires reliq̄s sil' oēs
Colligit imperitās/actificans habitus
Tunc lucet tenebra/radians caligo subit̄
Mens intro capitur/lux inabyssat eam
Sicut aq̄s oleū supeminet/alm⁹ amor sic
Supra quodlibet ens exilit vsqꝫ deum
Argentum viuū semper ꝓtendit ad imū
Centr qd̄ deus est semper homo repetit
Agna potens fecit mihi magna L
m canis benedicta
Ecce beatā me p̄dicat omne genus
Uirginitas mr̄i/fidei cor/summ⁹ ad imū
Iunguntur/mirer quid potius dubito
Magna potens tollit mirari/solus is ipse
Cor fidei iunxit omnia qui potuit
Desine mens hoīm temeraria velle ꝓfūdū
Conari sensum te penetrare dei
Infinitus enim non circūscribitur arto
Formate mentis quolibet ingenio
Cūcta deus sapiēt̄ agit nec homo rationē
Asserit hoc salomon scire potest aliquam
Destruat edificet ꝑdat vl' collocet vt vult
Cur ita fecisti dicere quis poterit?
Despicit excelsos oculos/ cordisqꝫ sup̄bos
Mente sui/digne fallitur improbitas
Improbitas sap̄e q̄ non vult sicut oportet
Sensus sobrietas est inimica sibi
Contingent̄ agit extra se p̄ma voluntas
Libera se varijs insinuando modis
Omnis cuiqꝫ rei ꝓri⁹ dīna volūtas
m Paret ⁊ ad nutum flectitur ad illa
Nulla p̄or cā est/cui soli dicē fas ē
Sic volo sic iubeo/velle mihi ratio est
Grammatici causam querenti significati
Respondent/quia sic impositor voluit
Dispositis rebus dat̄ altera causa ꝓpinq̄
Ordine ꝑ rerum ꝓprietate modis
Queqꝫ d̄s format vult nō q̄r sūt bona d̄ se
Sed bona sua quia sic disposuit fieri
Cum voluit nihil esse p̄us qd̄cūqꝫ creatū
Tunc nihil hoc fuerat si capis esse bonuꝫ
Fiat lux dixit/bona lux/ q̄r complacuit lux
Ut fieret/bona sunt omnia iure patri

Ad bōa/q̄d q̄ȝ potēs sapiēsq̄ȝ p oia clamāt
Vocibus excelsis cuncta creata simul
Res ita disponit/ꝓprios vt eas finit actus
Seu motus agere/vertere sponte potest
Vertit ⁊ immutat quotiēs miracula fiunt
Ut dum suspensa quelibet actio fit
Ulti q̄d fatū q̄d sit fortuna reqrūt
m Solaq̄ȝ si preter noia sunt aliquid.
Sūt aliq̄d/nec em̄ ꝫmo cois ianis
Nil penit⁹ frustra publicus vsus habz
Est operans a ꝓposito certuȝ sibi fine
Certaq̄ȝ ꝓ fine prestituens media
Dicere fortuitum nemo p̄sumit vbi quis
Preuisis medijs quod petit assequitur
At dum ꝓueniunt ea raro qualia ꝓlsus
Non intendit agens/dicito fortuita
Pergis ad ecclesiaȝ dn̄o tua reddere vota
Et patet ante pedes aurea massa tuos
Utiq̄ȝ fortuitus est hec inuentio causam
Eius fortunam dicere rite potes
Inde vides p̄mā causā quicq̄d facit/esse
Nil sibi fortuitum/nam vadet illa prius
Non ita fit nobis quos ignorantia duxit
Non preconceptis finibus aut medijs
Adde ꝙ excelsus deus efficit om̄ia/quare
Fortuna omnipotens/est deus ⁊ dn̄s
uicq̄d ꝯtigerit nob̄ nec p̄scia mēs ē
q Preuidisse deū nō dubitare potest
Hinc fortuna liq̄t ꝙ in oi re dn̄at
Nemo scit sibi quid vespera sera vehat
Preterea causas alias si colligis omnes
Ipsas fortunam sepius inuenies
Cur q̄ ꝯcausant vbi nemo intēderet actū
Talem/vel tali fine/modo fieri
Iūge intellect⁹ vbi maior inest/min⁹ illic
Est de fortuna/cur? quia plura videt
Angelici porro ciues animeq̄ȝ beate
Nil vel raro aliquid fortuitum reputant
Omnes nanq̄ȝ docet in verbo visio clara
At nos ve miseros nubila tanta tegunt
Porro priora tenens de fortuna/sciet apte
Mox quid sit causis causa/vel eius opus
Casus inest soli ꝓpria ratione carenti
Ut sunt bruta/quibus nulla p̄est ratio
Nlla q̄dē ꝓpria ē/sȝ inest aliena/regēs/dux
Et que non errat primi potens ratio
Iterl hūc vigilē sensus sc̄ cui⁹ apti
d Preuius et liber sp̄us hos animat
Sōnus vō q̄d ē illiberatio sesus
Cōmunis/grossus fumus opilat eum

Ergo stat⁹ medios variosq̄ȝ notato freq̄nt
Sensibus humanis possibiles fieri
Sōniculosus em̄ vigilat corpore grauat⁹
Nec vigilat ꝓlsus/inter vtrūq̄ȝ manens
Lesio cōmunis sensus/vel apertio lenta
Dat frenesim capiti sic reuerisa venit
Verba nihil cōnexa sibi ꝓfert reuerisans
Nescit quid sequit̄/quid ve repugnet eis
Cur? q̄ nulla regit ratio fantasmata/nllo
Ordine que girant vt mare fluctiuagum
Sōniat ꝗ vigil min⁹ aut pl⁹ pluria vexant
Fortia vel modica dum simulacra caput
Gallū nūc loquit̄/asinū mō/castra ve tris
Fundat in hispanis/vota facit varia
Passio que fortis fuerit que fira cerebro
Credite ꝙ non vult se ratione regi
assio dū ēbat cereb⁊ fit hō fatuisās
p Augetur tandē/legit/⁊ est frenesis
Ergo vides cordi deuoto l'studioso
Noxia cur fiunt idola corporea
Abstrahat ꝗ sagax a fātasmatib⁹ almā
Vim mentis/puro lumine se recreet
Sed ꝙ difficile est/ꝙ rarum/nec venit vllī
Gratia ni fuerit desuper irradians
Qua duce p̄sumat cor sursum posse leuarī
Et quadam lucis se regione frui
Semper suspecta sit quantūq̄ȝ salubris
Passio credatur/quem retinere nequis
Nāq̄ȝ preire suam que ductrix est ratiōem
Gestit ⁊ effrenem se rapit absq̄ȝ modo
Non secus indomitū vidi gestire caballū
Sic stimulis acti taurus/aper furiunt
Passio iudicium variat. ꝓut ebrietatem
Non vno faciunt fumida vina modo
Hic silet. hic loq̄t̄ furit hic. ridet prius illē
Hic vigil/hic stertit/fit ratione nihil
loria celsa deo vob̄ vir ⁊ o mlr pax
g Que vos cōciliet semp amore pari
Qui mores hoīm/q̄s secū sex⁹ vtq̄ȝ
Fert/conferre cupit/scandala precaueat
Nā generare solet odium collatō talis
Laudetur potius fedus amicitie
Mutuo se refouent artus in corpore vero
Humanus sic se sexus vterq̄ȝ iuuet
Cōsona mēbra sibi/nō vllū corpe scisma ē
Non oculus manui dicit inepta mihi es
Est hoīm species eadem/sit femia/sit mas
Sunt anime similes que ratione vigent
Cōditor vnus eis plasmator siue creator
Par ⁊ origo dedit nobilitate frui

Materias similis/clauduntᷓ morte ꝑili
Idem finis eis primo statutus erat.
Crimina neo libēs sua credito vult recitari
Cum soleat laude quisqꝫ timere sua
Dixeris ꝗ frequēs qȯ sexum possit vtrūqꝫ
Nexu iocundo conciliare sibi
xhortare/colāt ⁊ amēt se sex⁹ vterqꝫ
e Preueniāt gratis iugiᷓ obsequijs
Si vitam inspicias hoīm/si deniqꝫ
Neo caret vicijs iunior aut senior = mores
O tandem maior parcas insane minori
Nō alios damnet quem mage culpa ligat
Oīs nōne simul eadē damnatio stringit
Omnes peccati perdita massa sumus
Quisquis saluaᷓ hunc saluat gratia sola
Gratuiti doni est gloria/nulla tibi
Nos fecit dn̄s/nos destructosqꝫ refecit
Sunt ⁊ apud dn̄m femina virqꝫ pares
Nunquid vita mares solos eterna beabit
Hec ne salus cuneo femineo dabitur
Qui sexum culpat muliebrem siue virilem
Culpat cum puero te pia virgo tuo
Matribus ⁊ patribus ꝓprijs ꝯuicia dicit
Sanctos ⁊ sanctas conspuit improbiter
Vir bon⁹ esto meo/ꝙ sit tibi femia ꝯsors
Inqꝫ tibi gratum sit data subsidium
ir q̄ fortiō es q̄nto robustior ī te Q
v et palleᷓ valido mēs tua iudicio
Femia si variū cor hꝫ mutabile sp
Plus indulge sibi/plus miserere pius
Tu dux/tu rctor caput es rege ꝯsule nutri
Dilige/conserua/christus vt ecclesiam
Scandala sꝫ dices pbet mihi femia crebro
Blandicijs rixis cultibus/illecebris
Consentire caue/tibi nil affirmo nocebūt
Hoc tua/si preces/non sua culpa facit
Quid ꝙ res omnis laq̄us culpe fit iniquis
Omnis non ideo res odienda bonis
Cultu si nimio mulierum sexus oberrat
Ponat nostra viri ꝓuida cura modum
Euam debuerat Adam rephēdere/ sꝫ dū
Consentit/ꝓprium plectitur ob vicium
Femia sis subiecta viro/caput est/sibi pare
Laus sua laus tua sit gloria/fama decus
Probra mal' dicta bōa sis scito tua laus sē
Nam virtutis honor dedecus est vicij
On nocꝫ ínocuis ifamia feda nocē
n Añ tribūal dn⁹ q̄sqꝫ feret ꝓpriū (tū
Feia cū tibi sit pudor ⁊ deuotō cor
Flebilis ⁊ mollis/vtere dote tua (dis

Cerne ꝙ oīpotens p sexūm fortia fregit
Sepe tuum/tribuens martyrij brauium
Ergo ꝓbas conare sequi/vos fortia fortes
Exercete mares/laus sit vtriqꝫ sua
Sit vobis ī amore bono nexus/ cor ⁊ vnū
Una ꝓut species/finis ⁊ vnicus est
Spūs annexas tres vires tres q̄si sponsus
Ancillam/sociam/suscipit ⁊ dominam.
Est ancilla caro/rō quoqꝫ libera/sed mens
Est dominans grauidat solus eam dn̄s
Artes fusca petit seruiles fulgida francas
Deica vult soli sola vacare deo
Spūs est seruus/liber/dn̄s/ꝓut his se
Arbitrio ꝓprio plus ve minus/subijcit
Cōsona si fuerit microcosmo copl'a triplex
Nil macrocosmo pulchrius aspicies
Et sctm̄ nomen ei⁹ cui⁹: nisi scti R
e Sanctoꝝ/sāctos vt supas alios
Sāctus sctōꝝ vult sctm̄ sāctificari
Nomen/vt orando prima petitio dat
Est natura capax rationis/cetera claris
Dotibus excellēs/que meminit, scit/ amat
Prouida cura patris hoī specialiter aptaꝫ
Orandi formam iussit ⁊ instituit
Hic bōa q̄ cupiat/mala q̄ fugiat numerāᷓ
Mentis ⁊ interpres lingua deum rogitet
Qui pater es noster in celis/sanctificetur
Abba tuum nomen sanctificare potens
Adueniat regnumqꝫ tuū/fiatqꝫ voluntas
In terra sicut celitus ordo facit
Panē hodie nostrū da nobis quotidianū
Et super ens/triplex qui datur ⁊ satiat
Debita dimitte nobis/dimittimus vt nos
His quorum nobis debita noxia sunt
Ne nos inducas vt nos temptatio ledat
Gratia sed tua nos liberet absqꝫ malo
Ira dei pietas oīs pietatis origo
m Ex nihilo miseris se dedit eē patrē
Filius es/non iā de terra/celic⁹ esto
Celesti caueas degener esse patri
Adde ꝙ et frater dici dignatur/ ⁊ esse
Proximus ⁊ socius factus homo voluit
Imo minister ait ego sum/non conditiōe
Seruili/pietas vnica flexit eum
Amplius adijciam/qȯ crede tū/ qꝛ spōsū
Tradit se menti deigenamqꝫ facit
Filius ergo tuus deus/ o dignatio qualis
Factus verbigena magnifica dominum
Noster paruulus es natus nob/datus idē
Filius/ ⁊ nomen emanuel ꝓprium

Factus es ⁊ nobis vltro ſapientia/iuſtus
Sanctificans/redimens/vitaqꝫ vera ⁊ via
Qui ſolus ꝓprie es/ex quo/ꝑ quē fit/et in q̄
Quodlibet es forma/finis/⁊ efficiens
Hinc vnū verū/bonitas/ſpēs/mod⁹ ordo
Pondus/menſura/ꝓuenit ⁊ numerus
S In celis habitas/celū celi ſit ipſ
i Celum celoꝝ dixeris ex ꝓprijs
Uel celis id q: te celas/tenebraſqꝫ
Ponis latebras/cui locus eſt nebula
Hec caligo q̄d eſt tibi ſ'mo myſticus edet
Quem docuit paulus/crede dionyſio
Scribim⁹ ⁊ legim⁹/loq̄mur q̄ꝫ pluria/ſꝫ q̄d
Omnia ſunt ſi non ſpiritus introducet
Multis hos celos deuotio fecit apertos
Dixit vterqꝫ iohan celica viſa ſibi
Prolog⁹ hacten⁹ orādo nos fecerit aptos
Attentos/dociles/queqꝫ petenda ſequi
Abba tuum nomen oramus ſanctificetur
Sanctum ſanctificans ſanctificare decet
Nomen noticiā quaſi notamē vocitamus
Eſt vnum nomen omnimodūqꝫ deo
Sanctificantē nos deqꝫ illū ſanctificemus
Sedulo queramus nomina noſſe dei
Theologia triplex nūerat̄ myſtica
t Sol⁹ q̄ ſe ſcit exupante ḡdu (Edit
At ꝑ ſymbolicā trāſferre ī q̄d qꝫ cre
Fas ē/⁊ ſummo noīa ferre deo (atum
Uilia dum tranſfers aures offendere noli
Simplas atqꝫ pias/vera licꝫ tua ſint
Ex perfectis ꝓpria conſtat theologia
Nil imperfectum nominibus reſonat
Omnia tollit myſtica ſummo/ datqꝫ ſcd̄a
Nomina cuncta deo/terna ſtat in ꝓprijs
Prima deum celat in ſe/volatqꝫ ſecunda
Symbolicis retinet terna velut medium
Tercia nāqꝫ parit conceptus interiores
Abſtractos/primo principio ꝓprios
Actus ꝑfectus/ꝑmus/purus/q̄d et eſt ens
Eternum/verum/ſimpliciterqꝫ bonum
Utitur in patria conceptibus intuitiuis
Quos inde viſus imprimit ip̄e deus
Finge deus retrahat ſe/ceſſat ⁊ intuitiua
Uiſio nāqꝫ deus ſolus erit ſpecies
Aduenia t r̄gnū/q: ſi n̄ ꝑmit⁹ ad nos
a veneriṫ ad regnū nitimur ī vacuūꝫ
Int̄ nos r̄gnū iſ̄s eē dei māifeſtat
Ergo ſuū regnū rex regat vt ꝓprium
Ligna petūt regē/nec ficus/vitis/oliua
Conſentire volunt/nam ſua ſufficiunt

Solus in aſſenſuꝫ ſe ramnus in vtilis iſtis
Deuouet vt regnet/deuorat ignis ea
Fabula ſpectat eū/ꝓpriū q̄ ſpernere regnū
Suſtinet interius/exteriora petens
Fiat velle tuum dices conſentit ⁊ optat
Congratulatur/amat/cōplaceat/atꝫ fauet
Electiuus amor ſe conformare ſupremo
Uelle tenetur ei/dum ſatis innotuit
Sic iubet aut ꝓhibet/ſed ꝯſilij/monitiqꝫ
Ac de permiſſis/non eadem ratio
Nemo dei tēptet fieri cū murmure iudex
Cur mala permittit res aliaſqꝫ facit
Dū peccata ſinit non vult ea/ſꝫ vetat/odit
Quāuis non remouet/puniat illa tamen
F Iat ꝓgreſſū deſignat/an oē creatū
Dicendo fiat/ꝓtulit ip̄e deus
Corporei mot⁹ trā ſi reſpicı̄/ hi ſūt
Rectus et obliquus/ circulus eſt reliquus
Spirituum motus ita triplex/orbicularis
Rectus ⁊ obliquus/ ꝓ medio deus eſt
Circulus ē ſimplex/rect⁹ ſe duplat vt altuꝫ
Centrum q̄d deus eſt ꝓximat aut refugit
Termin⁹ obliq̄ q̄druplex/mō nāqꝫ ſiniſtrı̄
Nunc gradit̄ dextris/ante retro ve petit
Dū reſoluta manet cauſe mens v̄tice ꝑme
Egrediens nuſq̄ girus ibi ſuus eſt
Progrediens ratō motus ſe diuidit in ſex
Quattuor obliquus/ rectus habet binios
Conſtās ꝑma ſuo mens cētro ꝓuida vis ē
Da fatum aut caſus fortuitos reliquis
Caſus vitabis te celo fixeris alto
Uelle tuum terris ſit quaſi celicolis
In terra fiant ꝓut in celo tua ſancte
Iuſſa voluntatis/dic ita/rectus eris
P Anē dū petim⁹/petim⁹ q̄cq̄d re-
int⁹ ⁊ exti⁹ ſp̄s aut caro vult=hīc nos
Dic q̄i pan panē. q: totū ſignificat
Panis ⁊ q̄ deus ſolus ⁊ oīe bonū (pan
Noſtꝝ ſe fecit/dū nos formauit/et addit
Dans formā/pariter queqꝫ ſequunt̄ eam
Quotidie quia deficimus/ſic quotidianū
Querere nos panem cogimur in precibus
Da tu qui ſolus ꝓprie das/ reddere quicq̄
Nemo poteſt/donum dicito tale datum
Nobis qui vita peregrini viuimus iſta
Qui nondum fines attigimus patrie
Nunc hodie tp̄us ꝑſens/nunc dicim⁹ eui
Nunc eſt eterni/ſemper vtrūqꝫ notat
Nūc mō/nū c euo/nūc ꝑpetuo petimus da
Te panem ſuper ens/⁊ ſuper omne deus

Hostia tu sacra nobis/tu quotidianis
Panis sacraris/noster et efficieris
Panē si petimus/nūꝗ̄/te teste/negabis
Nec pro pane/pater celice/das lapidem
e Et dimitte pr̄ nobis/tot debita nr̄a
creditor exclamat suffocat et cruciat
qđ debes redde/mlti sīt/vī pattor/sʒ.
Responde pro me queso benigne pater
Debeo me/qr sum factus/ qr sū reparatus
Qđ baptizatus filius efficior
Heres sū/frater/socius/membrūqꝫ mistrū
Se dedit/et toto se licʒ vltro frui
Paup homūcio tot tantis obnoxie donis
Da de corde tuo que tibi debita sunt
Toti debitor es orbi/pugnabit et orbis
Totus contra te/gratificus nisi sis
n Et ne nos inducas.hoc ē nō sine pulsos
Temptatosqꝫ graui pondere subruere
Si tēptas purges/doceas firmēsqꝫ pbesqꝫ.
Fac humiles/mites nosseqꝫ nos facito
Eterna duc alme via/temptatio non nos.
Demonis illaqueet inficiatqꝫ caro
Dn̄e qđ in mđo ē supemus/te duce/tolle
Tot laqos/vl' eos ꝯtere sub pedib⁹
Occl' ñ pauidos faciat tior atʒ diei
nll'a sagitta volās pforet aut noceat
nescio qđ tenebr' latet atqꝫ pābulat anceps
Perplexum/dubiū sit ꝓcul/ aut pateat
E Crebrior īcurs⁹ nīs aut violētior absit
Demonium cedat meridiem simulans
Sis spes/ꝯfugiū/tuus assit et angel⁹/aspis
Et draco sub pede sint regulus atqꝫ leo
Cōtere sub pedib⁹ sathā/tot retia rumpe/
Tot laqueos funes/vincula/tendiculas
Impius et stultus temptātē vincē iactans
Quāuis omnis ei gratia defuerit
Sed nos libera sors et verax liberet omni
Christe malo/populus dicat et oīs amen
Nouimus esse malū ꝯctū/flemus et actuʒ
Cernimus exactum/qđ tolere grauat
Trina mali pest' tres vires depmit augēs
Debilitate cecat vrit et igne malo
Virga salutata p aue gabrielis ab ore
Symbolicisqꝫ patres/ferte leuamen.amen
f Septē septenas ex scptur' nūerabis
Exercere quibus ingenium poter'
Vistorqnt aīaʒ capitalia crimīa sꝫ
Virtutes contra rectificant totidē ꝯptē
Dona tot expediūt mentē/ septēqꝫ beatos
Perficiunt/septem scito petenda tibi
Purgat et exornat sacri septemplicis vsus
Dotes tot patrie totus homo recipit
Addere mlta tibi i poter' septena coaptās
Singula corde pio /quotidie meditans
Talibus assueto tibi cōtemplatio tandem
Tedia depellens perfacilis veniet
Sūma breuiloquij bonauēture tibi tradʒ
Noscere summatim singula dicta modo
Ordine septeno sanctos vt qđqꝫ dierum
Poscit opus/studeas cōnumerare tibi
Quale qđ acta dies tulerit/nūc annua ꝯfer
Vt formes animū cōmemorando tuum
Tuqꝫ salutifere per partes diuide septem
Illud aue/hiesus et christus amen/sit ita
e Sti ī ꝓgenies pietas se diua timēs
Compatitur miseris et miseret eis
Paup spūs ē timid⁹/reueret/et in se
Y Maiorem inspiciens/decidit et resilit
Ergo dei sūma sub maiestate timenduʒ
Desperans de te decide/suscipiet
Te timor edoceat que sit sententia christi
Trado suaue iugum/do leuitatis onus
Est pietas amor ex affinitate resultans
Primaqꝫ ꝓximitas a patre ꝓgreditur
Celestis pater est omnis pietatis origo
Celis et terris finis et initium
Ex bonitate dei pietas excreuit in omnes
Progenies/regnat ve nimis impietas
Hec tria ꝯueniūt pietas/timor/atʒ sophia.
Accipe iob testem qui tria cōnumerat
Suaue iugū xp̄i ē/ timor assit iūct⁹ amori
Laudem nam per se neuter habere potest
Est puerilis amor nisi sit reuerētia/porro
Seruilis timor est si sit amore carens
q Vo pacto potit in qt vulgata q̄rela
Dici vel fieri suaue iuguʒ domini
Lex q̄si sit facilis legi ꝯria carnis
Lex que radices fixit amara suas
Imbibit totis serpitqꝫ maligna medullis
Fomes ad oīe nefas estqꝫ tyrānus atrox
Sobrius esto/vigil/mitis/cast⁹/moderat⁹
Sperne voluptates/lex tua christe iubet
Esto vorax/dormi/vētrisqꝫ libidie feruēs
Da cor ad illecebras/clamat amica caro
Nōne q̄uē paul⁹ carnis sathanęqꝫ sagittā
Senserat/exclamans crebrius heu miser
Eripiet quis me miser de corpore mortis
Huius/vbi pugna deprimit assidua
Audi qđ sacro respondet numine plenus
Gratia me domini te miserante ihesu

Gratia nāqꝫ potest hoīem pietasqꝫ repēte
Ut per baptismum saluificare hominem
Quot qualesqꝫ legis q̄s vno mortẏ in ictu
Gratia suaue iugum/vexit ad ethera
A Non vllum dici vult phia beatū
n Qui nō ex bitu depulerit vicia
Inō fit vt paucos ł nllos iueniem⁹
Felices/quales ponitis o stoici
Gratia suaue iugū momēto tradit in vno
Quo fias felix/scriptus ꝛ ad patriam
In medijs igr̄ rixis pugnis quoqꝫ carnis
Gratia donatur/gloria quam sequitur
Insipiens si sis/iniustus/sordidus/ om̄is
Seruus peccati vileqꝫ mancipium
Protinus ip̄e ihesus xp̄c/sapientia/ iustus
Sanctificans/virtus/atqꝫ redemptio fit
Forsitan est aliquis mlto grādiqꝫ grauat⁹
Pondere peccati/flagitij/sceleris
Constituit dignum mox gratia speqꝫ btm̄
Uitat ꝛ infernum/celica porta patet
Saulus erat spirās cedē/plenusqꝫ minarū
Concidit/ꝛ paulum gratia mox statuit
Suauius ꝛ lenius q̄d erit: nā tollitur a te
Crimīs om̄e iugū/spōte nisi s̄beas
l I pecces rurs⁹/ cōuertē/ mox veniā
Uires ꝛ xp̄e adiuuat arbitrij (dat
Hec dulcedo iugi remanēs abscōdita pra
Est/quam deuotis experiētia dat (uis
Gra martyrib⁹ leuis ꝛ fortis data mōstrat
Carnis vt arta iuga suaue iugum supat
Impietas timida venia caret om̄e iugale
Fit sibi difficile/murmurat impatiens
Cur te distendis ventosa supbia/quid te
Sufflas ꝛ iactas/dum tibi vana places
Uidi ego vesicā modico turgescere flatu
Que pisis sonuit quattuor impositis
Hāc puer vn⁹ acu pupugit dispolia repēte
Uilis ꝛ absqꝫ sono flaccida detumuit
Quisqs adulantū turgescis voce/ sub isto
Disce tropo tibi q̄d mortis acumen aget
Tēpus ergo hūilē ꝓpij cōpūctio cordis
Spina ve configens si sapis efficiet
Nullus adulator peior tibi q̄ tu fies
Si tibi blandiris teqꝫ colendo tumes
ucifer hic cecidit/nec mix dū vidas
l Epes ꝛ viles/peste s̄b hac ruere (nos
pulcer q̄d facēs/q̄d in oī pte decor⁹
Omni cum plenus sorde superbis homo
Dicis diues sum nec egens/nescis q̄ paup
Nudus cecatus vilis es/atqꝫ miser

Prospera sors nutrix ē huius s̄b dola pestꝫ
Aspera sanat eam ꝓsperiore manu
Unus vt e patribus ventoso corde careret
Demone vexari quesijt/obtinuit
Ergo q̄d aduersas tāto fugim⁹ studio res
Consulimus/sortes/fidimus astrologis
Sed nolo temptare deū dices/agis apte
Si tamen anteferes presidium domini
Angelicū si subsidiū si spemqꝫ/fidemqꝫ
Cura nec humanis sit nimis auxilijs
Cura superflua sit/si plus/si non vt oportꝫ
Nec ꝑ persone conditione/statu
Tu corpus refoue.m cura sedulo carnem
Quid nisi confestim putre cadauer erit
B Ex bōitate pr̄is pietas ē int⁹ oborta
e Unius ꝛ trini/sumitur hinc ratio
diffusiua sui bōitas ē/sūmaqꝫ sūme
Qualis perfecte desoris esse nequit
Nec tenuis vix vmbra bōi/dina nccē ē
Sese diffundat interius bonitas
Est naturalis cōmunio/dic ꝛ amoris
Suppositis trina ē/licꝫ est essencia simplex
Sūma palam bonitas hinc reserata patet
Omnia dic eadem/nisi sola relatio cogat
Ponere personas nominibus ꝓprijs
Est pater/est genitus/ꝛ sanctus s̄pūs vnus
Optimus/omnipotens/omniscicns dn̄s
Qualibet in re sunt huius vestigia cause
Plus hominis mente claret imago dei
Mens etem̄ se cognoscens/se diligit inde
Mens verbum gignit/hinc amor exoritꝫ
Mens pr̄ est/verbū genitus/ dilectio nex⁹
At essentia sunt hec tria non eadem
Lena ē simpliciꝫ id deitatis imago
p Nec lux in sole lumen et ipse calor
Uis vex liber ꝯgnoscē/simplificeꝫ
Cor sursum remeans/infima despiciat
Materie trahit imperfectas conditiones
Quo magis a summo distat origo sua
Hoc in sole notes ꝛ lumine/ sed viceuersa
Dum reddit ad primum spirituale sapit
Mens hoīs mōm sua ꝑ simulacra receptū
Sensibus effigiat spūi similem
Spūs est nempe qd̄ gignit spūs/ista
Mentis conditio libera primo fuit
Principiū rebus primū speculādo creatis
Obijce dum nullo crimine lesa iacet
Inficitur carnis oculus/sed ebet rationis
Contemplatiuus lumine pene caret
Par fit iumētis/mens corpe mersa grauatꝫ

Declinis stolidam vix bene visit humum
Est domini pietas in progenies timoratas
Contritis grauibus/dat leue suaue iugum
gracia progeniem pietas germana coar-
f flere tua/que eam dura manus cruciat tat
promittente deo francorum nobile regnum
Cur tot ab erumnis hactenus atteritur
Scire voles/vt cura solet distedem mentes
Humanas/nosse consilium domini
Scripturas scrutare sacras scrutare prophetas
His velut in speculo quod petis inuenies
Effectus similes cause similes operantur
Ergo hierosolimam cernito cur perijt
Mittitur hanc contra diuini virga furoris
Assur/qui plenam flagitijs adimat
Hone pares/pudet heu/causas in parisiensi
Urbe fuisse diu vidimus excidij
Errores cecos populo/pseudoque prophetis
Pomposos statum/vnde rapina venit
Indeque seditio/paupertas/publica cedes
Membris in proprijs hostibus inualida
O nimis erratum est/tandem vexatio nobis
Intellectum det/preteriti pigeat
Ertet pro patria/pro iustis legibus omnis
c Uerus francus.erit laus sibi cum merito
Prodigus atque rapax lux piger extu-
Prisci causa mali seditione potens
Feda libido procul/qualem vel dicere turpe
Arsit que quondam sulphure pentapolim
A populo domini moderata stipendia querant
Finis et hic sit ne publica res pereat
Ut corpus nerui sic vectigalia regnum
Sustentant/apte distribuenda tamen
Expedit et populo presumere non dominari
Experti sumus/et tradit arestotiles
Curia cum pastore tuo romana memento
De te quid totiens francia promeruit
Redde vices fer opem letalia dogmata dam
Que vitas hominum fedus et omne necant -nes
Nulla fides deest mendosis aure susurris
Scire cur nolunt nil rationis habent
Regnet iusticia/vigeat prudentia sacrum
Prole noua crescat parisij studium
oris miseranda nisi te francia diua fati
f plus quam cuiusuis vox resonat quat-gat
Olim proscriptos pro libertate tueda
Proque fide passos/mos releuare tuus
Sensisti thoma proprijs dum trusit arboris
Anglia te/crebro sensit et ecclesia
Heu pietas heu prisca fides/cogunt albini
Francigene/mortes exilium ve pati
Summe deus/pro lege tua/quam sub decacordo
Mentibus impressam scribis/et in tabulis
O quot theologi quot pontifices perire
Carcere quos clausos dira necat rabies
Effugit altera pars alienis incola terris
Tutior exilio/sed spoliata bonis
Austria tu felix/felix studiosa wienna
Dux quibus est talis traditus in regimen
Zelo qui fidei feruens/ob eam fugitiuo
Offert doctori sponte refrigerium
Sis sua magna ibis merces/pro cuius honore
Doctorem recipit discipulumque tuum
Ipsum dominus vana de sede superbos
d Mente sui cordis vita nec apta manet
Turbe curarum lacerata rotatur/et est par
Puluerbus turbo quos violentus agit
Sede sedet nulla stabili/nec conuenit vlli
Diffidet et secum/turbida mens hominis
Nusquam vita malis est solitaria/quouis
Desertis heremi sit religata locis
Milibus hec si sit hominum circumdata turbis
Nusquam ciuilis nec socialis erit
Mens humilis simplex et solitaria secum
Petre nixa manet/concomitata deo
Sola simul socialis et est/vbicunque locetur
Diffidet hec nulli conuenit ipsa sibi
Sola quidem minime cui virtus sit comes ol
Sit licet extremis finibus acta maris
Sola tamen secum nunquam se deserit/et si
Multus ei populus cingat vtrunque latus
Est vicina deo quem iugiter aspicit/est spes
Anchora ne fluitet/perstet/amatur/amat
Mpat vnitur secura/serena/suauis
i Pulchra videns/fini consociata suo
Conscia secreti diuini/sicut amica
Sicut dilecti sponsa columba/soror
Has dat theorice laudes sapientia vite
Solitarius est solus amicus ei
Nec solus tamen est/quouis locus et manus et pes
Osque vacent/animus omnibus obsequitur
Proficit hic et nunc verum scrutando/salubre
Scribit que senior posteritas relegat
Nulla licet scribat/nil predicet ore/perorat
Moribus exemplis/voce loquens operum
Est solitudo preciosum crede talentum
Terrenis caueas dum datur infodere
Posse vacare sibi non gratia parua/videre
Quam suauis dominus gratus ea fruere
Martha sit intendens multis/sinat ipsa sororem

Uti parte sua/vult ihesus bos fieri
Basma nec insit mēbris/oculusq; tenell?
Non culpetur agat si manuale nihil.
Ag dom? vab nec buis vtit hisde E
m Mo par offm/sors sua cuiq; sat ē
Sūt tot in actiuā pede q se pcipiti
Theorice paucos q̄so vocare velit =dant
Sit fortes/gladios teneāt salomois ab in=
Lectulus ob spōsā/spōsa qescat ibi =tra est
Filia clausa domi maneat/matri famulet
At vir in arma ruat/ditior ex spolijs
Solus/nō pugnat/sed p pugnātibus orat
Hos non dedignans actio quos tribulat
Ocia nō laudi tribuit/ nec obinde supbit
Se catulo segni iudicat esse parem
Et tamen impetrare pōt dilectio/qd non
Vel labor aut meritum se cruciātis habet
Sueuit amicitie ius/regla/ius dare/qd nō
Concedit meritum iusticieq; rigor
Ambo parē referunt pdā/tentoria buans
Miles/ hostiles exuperans acies
Est equidem felix/est solitudo beata
Si simplex nec iners fructificet/vigeat.
Irō trahit affectū/si sensus et act?
s Nō discordent/sit glia vana pcul
Rumores fugiat/ dicēs sibi clause
Factor rō sit tibi velle dei =quid ad te
Solitudo nocet nisi desit sollicitudo
Curarum interior cor lacerans miserum
Cor guat ebrietas/cor crapula/curaq; vite
Sole sub hac triplici peste perire caue
Sunt q delicias reputāt sub sentibus esse
Sub curis quibus est irrequieta quies
Parat eis domin? sibi se cōmittere solos
Atq; ministerio collocat ipse suo
Ast alios quos scit p vita qualibet aptos
Nunc has nunc illas vult variare vices
Optima pars hec ē/hec robustissima felix
Gaude cui dominus pstat vtraq; frui
Alternis vti gaudet natura/nec vno
Corpus iners studio iugiter esse sinit
Vita beata venit cui solum sufficit vnum
Sola vacat soli/sed socialis orat.
Ibitas onagr delectat liba colla F
l Liber et a turb mōtē aprica colit
Pellican? macer ē desert incola sol?
Serpenteos perimit pulliculosq; fouet
Nicticorax tenebris latitat/q lumē ab ex
Interioris vim disgregat intuitus
Passer vt in tecto sta solitarius alto
Se neq; conturbet turbidā cura domus
Unus ait culpatus eo q non loqueretur
Ni tacitus prosim/sermo nec edificat
Prima dei reqes sopor ade tres abraamq;
Cernens/ac esau sacrificare volens
Scala iacob sua lucta rachel amorq; deco
Ignis oreb/moyses mōte loqns dno =re
Cātica cū psalmis mōtana maria petēdo
Symeon iubilās/quiq; colunt heremum
Beniamin/ paul? aquile similisq; iobes
Extasis petri/celsa videns stephanus
Turt solivaga volitās/ alauda canendo
Vitam symbolice theoricam tibi dant
Uam mltos hoies puētrix grā me
q Ex iprouiso visitat reficit =stos
Nūc sapit h psalm? nūc vsus i inti
Labit/apparuit arid? añ nis =ma cordis
Ergo nec introitus scitur/non exitus eius
Felix qui semper peruigil optat eam
Expecta tamen in tpus placiti tribuentis
Sit locus atq; modus/eligat ipse suos
A sermo nunq dominus declinet in ira
Sed nec in ira sit o suus introitus
Hostes seu legim? dns quos ipe cibauit
Frumenti ex adipe/melle repleuit eos
Cur/vt iustior hinc pateat dānatio donis
Dum sunt ingrati muneribusq; patris
Tolle pī/ tolle tua munera/ si tu? hic sit
Seruus abusurus/verbera da potius
Ast heu verberibus potero fortassis abuti
Quicquid vis igit fac/modo ne peream
Gratia pueniat/comitet vsq; sequat B
Securus domum postulo tale mihi
Ens pure piūcta do secreta nitescit
m Fit regio pacis/lucis aula places
Fulgida caligo ē nebule tenebreq;
Motib? etnis luina crebra micāt (coruscat
In q; sinu mentis numerose spiritualeo
Angustat rerum se nihilum species
Ordine qn etiā residēt fātasmata pulchro
Immotis vt aquis sol radiare solet
Interea mundi fugiunt p mania cure
Illecebre carnis/ sathan insidie
Sed redeūt heu sepe nimis velut agmine
Obice cor firmo se nisi munierit (facto
Corpis occultat sensus/aditusq; dolosos
Peruigil exploret/vim quoq; vi superet
Garrula vitet cum fictis fama susurris
Nil aliud ledat/tempora deperennt
Tpa res pciosa nimis/stimulos h 7 acies

Infigunt mage vix ꝛ abire valent
Inuitus patiere/iugum qđ sponte subisti
Frena ferentis equi fabula te doceat
Ecipitq̄ vult nimiū sociabilis esse
o Dū pudet aggrestis nomē hr̄i viri
Elogās fugito/ pſta/claudēt ꝛ oꝛa
Sic viuat dicent/sit suus iste modus
Celis interea tacitum miscere licebit
Alloquium/fiet mentis in arce locus
Stillabūt lacrimas coꝛdis liq̄facta suaues
Intima/non quales cogit acerba luens
Spiritui simul et carni cibus iste placebit
Omnia fecundans roꝛe salutifero
Sꝫ caueas laqueū caueas sꝫ melle vene
Si tibi pl⁹ placeat quā ďs iste sapoꝛ =num
Exploꝛabis ita/domini si iussa retroꝛsum
Proijcis/vt vitam deliciosus agas
Premia si petis hic operum/dicet amice
Que tua sunt/tibi sint/accipe/vade/sile
Heu mea q̄lia sūt nisi pessima p̄mia tollēs
Quid nisi prauus ero perpetuoqꝫ miser
Argue/castiga pater/vꝛe/seca/neqꝫ parce
Dum modo permaneā.cōplaceāqꝫ tibi
Ntellect⁹ agēs habit⁹ ꝛ spūales
i Illustrat spēs/nec locus ē tenebꝛis
Gratia dū comes effulgꝫ/ si vita se
Sit/neqꝫ ꝯturbet passio turbida coꝛ =rena
Aere sicut sol athomos radiās manifestat
Omnia sic coꝛdis intima clausa patent
Penitet ob vicia tantis hoꝛrentia neuis
Enitet inde boni gratioꝛ intuitus
Est regio lucis ꝛ pacis gratia menti
Lumen ab eternis montibus accipiens
Gratia nanqꝫ dei paradisus deliciarum
Cum natis hominum delicie sibi sunt
Nōne fit absqꝫ fide/dices cui cura suoꝝ
Nulla subest hominum ꝓximitasqꝫ perit
Fit fateoꝛ/tamen ꝛ cures cognoscere debes
Atqꝫ modo varios/ꝓ gradibus statuum
Incola deserti vel vita monastica curant
Absentes populos/non ope/sed meritis
Non ita pastoꝛes aliqui regesqꝫ ducesqꝫ
Aut q̄ quotidie clamitat ad populum
Rrational' amens ꝛ stulta vocat
i mystica cui nomē theologia dedit
Priuat rō mens/sensus/par qꝛ xp̄i
Exuperat sensum cum ratione simul
Causa tamen mentis ꝛ sensus ꝛ rationis
Lux tenebꝛosa/silens vox scia nescia fit
Esse sui generis ratio mens sensus hn̄t/sed
Noscendo nequeūt equiparare deum
Solus in imensū se nouit/amat/fruiturqꝫ
Quisqꝫ gradu menso sanctus amare pōt
Unio simplifica satians ꝛ pura/ quietam
Mentem perficit ꝛ perficiendo rapit
Unio deifica mentem quasi soꝛbꝫ abysso
Fitqꝫ petens/noscens/sancta/deū patiens
Unio pacifica modus absqꝫ mō reputat
Et gradus absqꝫ gradu/lux sine luce sil'
Theologia potest ꝓꝑiā quā dicimus ista
Concoꝛdare simul/mystica gustat eam
Mentis in excessu/ sapiēs sapit/ insipiētis
Coꝛ conturbatur/posse negat fieri.
Xaltauit ais humiles o v̄go btā
e mūdi quā dn̄am mag̃ potēs statuit
Cur:qꝛ respexit hūilē ďs/vt tu⁹ eēt
Filius/ꝛ matris subditus imperio
Gloꝛia suscepit humilē sublimioꝛ ex hoc
Ipsa nouissima sis/ ꝓximioꝛqꝫ deo
Nāqꝫ nouissimus et abiectioꝛ esse vicioꝛū
In cruce suspensus esse ihesus voluit
Propter qđ deus exaltauit eū/sibi nomen
Tale dedit/nomen om̄e qđ exuperat
Sta mō collige te mea mēs hic coꝛrue toto
Prona sinu/signum stringe salutiferum
Tolle iugū crucis hoc/'a q̄ diuellere null⁹
Preualeat casus/dic crucifixa ihesu
Fasciculus mirrhe mihi dilectus me⁹/int
Ubera constringet se mea/suauis amoꝛ
Oscula det labijs vngat trahat afflet odo
Intus ꝛ in cellas ducat aromaticas =rē
Amēs q̄ rapis mea mens: q̄ digna flagell'
Oscula vis: cuius tra tremit tuitꝰ
Rarce pcoꝛ rapit en pietas ispecta
p q̄ maiestatē n̄ sinit vt v̄ear =supmā
Brachia distendit vultū declinat
Per latus ostēdit se coꝛ/amoꝛe dei =aptū
Frigidus/ingratus me⁹ eēt amoꝛ/ꝑ amoꝛē
Si talem minime flexus amaret eum
Maiestas fateoꝛ retrahit si conspiciatur
Carne tegit sese/sola patet pietas
O pietas q̄ nec colaphos nec sputa flagellā
Clauos/nec moꝛtem respuit ecce crucis
Iā nec amoꝛe mei lāguet neqꝫ vulnera sen
Moꝛtu⁹/i dura sꝫ cruce pēdet adhuc =tit
Moꝛtuus amplexu se quō sbtrahet aude
Mens pia coniungi cum pietate sua
Os dare q̄d refugis:cur nō i amoꝛe liq̄scēs
Tota fluis cur nō crux madet ex lacrimis
Ipm foꝛte tenet flentis gremiū genitricis

De cruce depositum/flens sibi compatere
Saxea mens nisi e/ adamanteq durior atro
Talia que spectans/mollior esse nequit
t Ange ihesu virga toties crucis/ vt lachrymarum
De cordis silice largior vnda fluat
Marmore frigidius o cor/qd tant9 amoris
Non rogus accendit/ stasq gelu rigidum
Flamiuolis saltem scintillis integre te cor
Que crucis ex omni parte/vides/saliunt
Incipe/percurre/primisq nouissima iunge
Singula que patitur virgo/ihesusq nota
Vna tibi poterit scintilla/ nisi reprob9 sis
Ignem de lignis crede crucis parere
Adijce sarmenta viciorum/que resecabis
Iunge quasi ligna/plurima dona dei
Lucam cuius adest celebris lux plege lucas
Trinis cum socijs gesta crucis referant
O luca felix qui viuendo studuisti
Morte crucis corpus mortificare tuum
Crux petrum reuehit ad celos/ et cruce frater
Tu suus andrea letus alacris obis
Stigmate fracisco seraphin sub imagine fixit
Vt mors fortis amor flameus ac penetrans
t L u bonauentura crucis h' successi9 amore
qd fuerit/nome et tua scripta docent
Iudicat h9 picta tumulo ppo cru
Lugduni/qle plurim9 orbis hz crucis arbor
Eius ad exeplu strictim crucis acta repone
Que videas oculis corde/vel ore legas
Nidul9 esto tuus crux tut9 pulcer amen9
Intra quem foueas pulliculos operum
Xpc obumbrabit sub penis bruma nec ardor
Nec poterit miluus esse sathan nocuus
Adde q ex omni regionis parte subibit
Flans pius affectus flamie/carmen agens
Carme ab interno cordis rsonare docebit
Gama nouuz punctis qd crucis inseritur
Cantica delectant si talia lector abunde
Sub duplici lingua comperies alibi
Crux est actiuis/crux theoricis speculanda
Sorte nec equali/non oculis paribus
Martha sollicita ps circa plurima turbat
Dum p parte sua sola maria sedet
l Ippi sut oculi lye/claro sed ocello
Rachel amicitior cernere diua pot
Viuat pte sua quis ptenta sororu
Alternare vices gratia ni dederit
Gratia qd non dat/nemo feliciter audet
Gratia rara nimis mente vacare deo

Corpore vestiuit ideo se christo vt esset
Ad diuina tibi dux/via/scala/status
Corde tenens xpm p sensus carnis hic
Tecum crede deum/ qd satis ad meritum
Theoricos/humilis qs non dat h imitari
Collaudes/et erunt premia certa tibi
Stringe crucis malu si no potes alta tueri
Ad patriam ducet te ratis ecclesie
Sit tua theoria crucis inspectio crebra
Sufficit en sanguis pulliculis aquile
Du crucis accubitu rex e/ tua nard9 odore
Spirat/si fueris plantula/parua calens
Impositas laudes prius et deuoti9 imple
Precipuum ratio vult opus esse dei
f M scut es ad ptes nros mirabil
Sit ipi nob depcor auxilio salme
Xpe kaledariu vocat ad ptes meo
Ecclesie/qrum vita pcesq iuuant randos
Primo recociliãs series iocunda dieruz
Aduentus domini percelebris colitur
Aduentus duo sunt xpi/pmus cruce vilis
In maiestate crede sed alter erit
Hos iudea/rudis qr non intelligit errat
Messie regnum corporeum reputans
Xpicolas dic consimiles/qui tempis hui9
Quicquid in ore sonet/ pspera corde petut
Diuitias/si delicias/si prestet honores
Christus honoratur/conditione fori
Deseritur finis igitur/quia spiritualis
In christi cultu murmura crebra tonant
Ecce tot annis ia colo xpm/langueo paup
Mestus/inops/ gaudet pfida gens opib9
Surgere de tenebris hortat epla pauli
Hec augustino versio mira fuit
s duenis andrea decor et vir v's9 iana
cui crucifix9 amo cui cruce vita veit
fortis amor crucis e/ supas morte qr
De cruce deponi fortis amor vetuit viuu
Testis ad extremuz lux emicat et tua vox e
Iam dominu video qui vocat ad patriaz
Prim9 vt instituit aiaz/corp9 dedit aptu
Corpus peccati fit modo carcer ei
Rem sed no causam vidit plato sine poete
Emendanda tamen corpora non capiunt
Accipiunt sancti velut andreas/cupiut se
Corporibus solui/restituenda sciunt
Eligit electum gratis deus/attamen ipsi
Traditur electo gloria pro meritis
Electis igitur non est operatio frustra
Par vice conuersa dicito de reprobis

Mirādas hoim facies/sup astra q3 trā
Demon ait xp̄m/corruit ad reliquum
Orat vt andreas/nicolaus luxuriosus
Sobrius ⁊ castus saluus ⁊ efficitur

A mnia sēt scp̄ta spez ꝯsolātia nr̄az
o est solamē ī h⁹ themate theologū
spez faciat sūmā tua desp̄atio sūma

In se qui sperat est maledictus homo
Cōiungenda tamē operatio mira videtur
Hec sententia/sed gratia firmat opus
Actu peccati coagit deus/⁊ sinit esse
Culpam/mox ora tollat vtrūq3 deus
Tollat/si desit actus/si non sinet esse
Culpam/teq3 statim gratia sanctificet
Cessat murmur ita neq3 mens ꝯtraria fiet
Velle dei/dic fac quomodo vis domine
Vult bona nos facere bene talia talit̄ orās
Sic facit/⁊ qđ fit tunc tamen esse nequit
Proijcit vt ficus grossos/ita pluria cedo
Stella cadet terris/glosa modos aperit
Glosula si desit hic textus ridiculus fit
Philosophis sciolis/ ac rudibus tumidis
Depereant igitur laici qui simplice textu
Utendum dicunt/clerus ⁊ eijcitur
Vult intelligere prius ⁊ post credere q̄sq̄s
Huic sacra scriptura nil nisi scandala dat

O emp⁹ indicij q̄rūdā calcul⁹ aus⁹
e dinumerare fuit falsidic⁹ nimiū
Calcul⁹ a xp̄o dū scādēt astra recis⁹

Tempora nāq3 pater vt voluit posuit
Scire diem finis mundi quid sollicitaris
Hora tui cum sit tam ꝓpe iudicij
Quin et principia de multis rebus in que
Querere vel nocuum/testis apostolus est
Discors in numer[ ] interpres lingua videt̄
A numeris quales textus hebreus habet
Concordare tamen scit sp̄us om̄ia sactus
Si non scire datur/credere sat tibi sit
Ritibus īnumeros fallacis demōis annos
Plus centum mille milibus annuerant
Sunt qui saluare nitunt̄ mēsibus annos
Nomina ponentes/ nec tamen ista valent
Omittit genesis de multis ꝓgeniebus
Quas dicit primū conglomerasse chain
Nō ego/sed noster istud scit soluere doctor
Dicit iudeus/tu quoq3 dic simile

P Il ipossibile fuit ē erit oīpotēti
n tā noua q̄ veta gestat ī arbitrio
ꝯfinis et ē legis xp̄c/mysteria cuius

Edocuit duplici dans in amore statum
Captiuare iubet intellectum simul omnē
Obsequio christi doctor apostolicus
Discipulos monuit exercerent pietatem
Non intendentes iudaicis fabulis
Credo magis moysi mō ꝓp̄ē testificātem
Christum/cōuersa quem vice credo ihesū
Immortalis lex animas sit tradit aperte
Cur viget inter eos secta saduceica
Lex vero christi manifesta traditione
Spemq3 fidem vite perpetue tribuit
Huic intēde sagax scrupulos fātasmata st
Despice/sit velle credere/ꝓ merito ꝯdant
Orando potius fidei tu pace frueris
Quam perscrutādo viue pius domino
Qui potuit mūdum fidei mox lege tenerē
Hic potuit mundum multiplicare cito
Explicuitq3 modos q̄tū satis esse beatam
Querenti vitam nouerat ⁊ voluit
Scandala tradiderit euangeliū tibi nulla
Christo qui docuit teste/beat⁹ eris

Q pūs ⁊ sua mēs puer ꝑdūt aliq̄n
f Et sactū dn̄i crimīe mortifero

Querāt ꝑ triduū/qđ agūt/ si penitet ipsos
Contritos/fassos/atq3 satisfaciunt
Perdit̄ aut potius quasi ꝑ miliaria distat
Per triduum voti compereunt triplicis
Sp̄us ⁊ sua mens dū ꝯtemplant̄ idipsum
Templo celesti comperiunt dominum
Sit triduum cuius est prima dies alienis
Nullis in curis sollicitos fieri
Altera multitago fantasmate posse creare
Tercia leticie spiritualis amor
Nos etenī tēplū dn̄i sumus/ ac ibi christū
Per triduum triplex fas reperire ihesum
Hoc triduū triplex signat̄ in ordine trino
Mortalis vite triplificante gradu
Nazareth aduenīūt ioseph ⁊ mr̄ comes al
Subdit̄ ambobus obseqosus eis ꝯmus
Subdit̄/o q̄lis dignatio/ quanta decoris
Gloria/sunt annis octodecim pariter

x obitu ioseph atz ihu viduata ma
e Vna sibi custos gr̄a dispōit̄ ꝯria ē
Mentē trāscēso carnis fātasmate

Sola deo sociat gr̄a gloria ve ꝯsursum
Etsi cognitus ē quasi ꝑ carnē ihesus ante
Non iam per carnem notus ei deus est
Obsequit̄ tn̄ in senio ihesus atq3 ministrat
Celestis mense delicias patrias
Accipito mensam nō carnis/sed fruitiuas
Vnius ⁊ trini delicias anime

Tranſit eñ chriſtus/q: ſe mediante venit
Ad patris menſam/qua cibat vt deus eſt
Corporis ⁊ carnis perceptio ſacra figurat
Speratas patrie perpetuas epulas
Iuuentum retine puer ne perdat herodes
Glorius/aut mundus/aut vicioſa caro
Arca dei tipice mens ſacrificantis habetur
Idolicus dagon non ſocietur ei
Ignis in altari ſacer eſt/caueas alienum
Mittere/ne pereas percutiente deo
Urbi in medijs heremꝰ fuit ĩ geno
e octo ꝑ decades vgĩe vita fuit ⸗nefa
cãtica mos hũit ſuꝰ eſtio dulciꝰ illa
Que ſalomon cecinit corde ſonare pio R
Nigra put caſule cedar ext̃ ſuo decorẽ
Interius pelles vt ſalomonis habens
Pugnarunt in me geniti ꝓprie genitricis
Uiribus addentes deſerui ꝓpriam
Tu mihi dic aĩa mea quem dilexit amice
Paſcis vbi/vel vbi meridie recubes
Nolo vagari poſt pecudes q̃ſcũq; ſodales
Care tui paſcunt/dum mihi ſolus eris
Ubera ſugentẽ matris/ q̃s det mihi fratrẽ
Te foris inueniam ſolus vt oſcula des
Apprehendã te ducamq; domũ genitric̃
Intro cubile mee/meq; docebis ibi
Pocula de vino tribuã/conditaq; muſtũ
Malogranata qđ mea preſſa fluunt
Eius leua meo capiti ſupponitur atq;
Stringet in amplexus ſe ſua dextra meos
Actio frãca ſui guillerini feſta deco
n Cui ⁊ hᵒ iõ geſta fuiſſe ferũt ⸗rat
Febricitãs tremit/ĩ culpas cur vrge
Febris ⁊ intior ĩ maledicta fremit ⸗or inq̃t
Paule por ſolus deſerti cultor haberis
Bira fuge cauſa fauſtula facta fuit
Fonticulus potus fit/ palmaq; veſt̃ ⁊ eſca
Coruus fert panem quotidie medium
Paule genu flexo morer̃/tuꝰ aſtra penetrat
Spiritus/anthoni talia viſa refers
Effodiũt tumulũ fremitu q̃ſi flẽte leones
Frugalis vite dona tuis tribue
Illuſtris doctor hilari myſteria libris
Unius ⁊ trini ſcis reſerare dei
Uultu fac hilari mea mẽs ſit doctor hilari
Uincit luciferum mens hilarata ſerum
Celitus imiſſo regem dum criſmate ſacrat
Remigius viguit multiplicata fides
Dulcis remigi freta remigat effera remis
Spiritus inualidis ſis ſibi remigium

Anthoni patrẽs auguſtini tua vita
s Leta dedit xp̃m totꝰ vt eẽt amens
Demoĩs ĩſultꝰ miros ꝑpeſſe rogãꝰ
Fac p̃ce nos eius vincere vimq; dolos T
Annonã tibi cũ paulo coruꝰ duplicauit
Poſt animã pauli ſcandere celſa vides
Horrendũ curare ſacr tibi dat deus ignẽ
Totaq; laude tua terra repleta ſonat
Palpitat extractꝰ ab aq̃s piſcis male viuit
Interius monachus exiliens ab aquis
Gnes zelotes xp̃i/lepreq; fugatrix
s Uita leproſa tuo ſana ſic auxilio
ecce duos video validi q̃s vrit amo
Uis nimiũ/ſeuus hic amor/ille piꝰ ⸗ris
Uiſio ſolamen caris preclara miniſtrat
Flentibus ⁊ ſua ſe gaudia flere vetat
Dilectrix agnes agni mitis per amorem
Que ſalomon cecinit cantica ſepe refers
Uulneror ⁊ lãguet flamãti mẽs ab amore
Flores cum malis mox adhibete mihi
Eſſet in accubitu dũ rex afflauit odorem
Nardus grata ſuũ plantula parua calens
Alloquit dilectus eam/ laudatq; viciſſim
Ter pulchram dicit/qđ latet intro ſilet
Aſſimilaui te quaſi ſis equitatus amica
Inter currus/quos ſeuus habz pharao
Pulcritudo genas vt turtur̃ ornat vt̃ſq;
Sponſa tuũ collum pulchra monilia ſunt
Murenas auri faciemus vermiculatas
Argento/que ſunt ſenſus ⁊ eloquium
Dua luce ſuũ dũ februꝰ exit ĩ orbẽ
n Trãs mare dicũt feſta ioſeph colẽ
ſigẽ ⁊ hᶜ nr̃a pia/ſʒ rudibꝰ ioſephĩa
Exametris texta/myſtica multa canẽs
Sis ioſephĩa ſorõ mea dux mea lux ⁊ amo
Arra ihũ/mr̃is virginis/atq; ioſeph ⸗ris
Quõ tres oli fuerint domus vnꝰ ꝑegra T
Nũc domꝰ etherea/tui ioſephina canis
Poſce vices referãt/pete celis me ꝑegrinũ
Suſcipiant patris conſocientq; domo
Manſio ſat fuerit q̃cũq; nouiſſima patr̃
Altis equar. qui nequeo meritis
Tu mihi iure locũ retines ioſephĩa ſophie
Eſt tibi fas laudes appropriare ſuas
Tu mulier fort̃ ſalomõ quã carmĩe ſcpſit
Alphabetizans/cantica quam reſonant
Eſt carmen totũ ſapiẽtia/ nam ſapiens eſt
Uir ioſeph atq; puer mater ⁊ eſt ſapiens
Spiritus vnus eo cõiunxit viuificauit
Spiritus iſtorum ſit ioſephina tuus

Quã bonꝰ ⁊ suauis iosephie sp̄s idē
q Multus et ē vnꝰ cor iosephia reple
Sbtilis penetrās renouās stabilis
Mobilior motu/cor iosſ.rep ꝫtū oī
Rore salutifero siccatas complue mentes
Germine fecundo/cor iose.rep.
Quisquis adherere tibi fit spiritus vnus
Viuit in christo c.io.re.
Pulchra colūbinis ocul' formosa venusto
Simplex aspectu cor ios.re.
Te puer ⁊ iuuenis te nunc etate senili
Quesiui sponsam/cor io.rep.
Deliciosus amor soror ⁊ dilecta sophia
Amplexu casto cor io.rep.
Simplificans animā ꝯuertis ad interiora
Dilatasq̄ simul cor io.rep.
Immaculata manes ī te fedū nihil intrat
Eijciens sordes cor io.rep.
Assimulas vni trinoq̄ deo facis vnam
Quousq̄ tuos animam/cor ios.rep.
estibꝰ ornāda fueras iosephīa d̄ corꝭ
v pro modulo nr̄o pāniculos dedimꝰ
permāet itemꝰ decor īteger īuiolatꝰ
Respicit hunc solum spiritualis homo
Symbolicis vti si noībus placꝫ amplā
Materiam laudis quolibet inuenies
Colla supcilia/frontem/crines/oculos/os
Dentes/cum labijs/naribus/adde genas
Brachia/cū māibꝰ/māmas/⁊ pectꝰ amoris
Venter crura/pedes/oīa labe carent
Vitꝭ oliua rose thus balsama mirra cipssꝰ
Palma virens libani/cedrus odora decēs
Ortus cōclusus/fons signatus/puteusq̄
Plenus aquaꝝ/quas fundit ei libanus
Punica mala struunt padisum deliciaꝝ
Lilia fert vallis/fert ⁊ ager nitida
Filia/spōsa/soror/regis dilecta supremi
Currus/quadriga/nardus odorifera
Quid multꝭ moror es lignuꝫ vite qd̄ i euū
Viuere dat/queso cor iosephina reple
Esta ioseph iosephīa trahit trigin
f ta per annos
Vel ꝓpe cum spōsa cū pegrinꝰ erat
Mysterium loquit̄ incarnati quoq̄ verbi
Vsq̄ ioseph mortem fine quiescit eo
Pert̄hit hāc animꝰ speculātꝭ lōgius vsq̄
Secula que celis ppetuata manent
Vna domus t̄ris ioseph et ih̄s atq̄ maria
Nunc patris eterni celica regna tenent
Vna manet iosephina/licꝫ variēt in ipsa

Tempus ⁊ etates ⁊ status atq̄ loca
Cor speculantis eam deducit iugiter apte
Ad meditanda nouis assidue studijs
Ingenium solers exercet/tedia tollit
Hec fastiditis est requies animis
Colloquio suauis/reuelat s̄mone viātis
Cordeq̄ sincero/flamat amore dei
Scripturas aperit/sensus exponit eaꝝ
Intellectus agens clarior efficitur
Influit allapsu secreto faucibus imis
Māna/fauos/ lac/mel/ cor iosephia replet
e tribꝰ hᵒ nr̄m modulat̄ carmē aīcū
o Appropat nomē cur iosephia sibi
Nōne marianā potamꝰ vl' iesuinā
Appellare sacram/nomine p̄cipuo
Et poteramꝰ ita.sꝫ vir caput ē mulierꝭ
Et ihesus ambobus subditus vltro fuit
Adde ꝙ vna domꝰ fuerat curāda p vnuꝫ
Patris iconomici sollicitum studium
Ampliꝰ vnus erat ip̄is animꝰ caro mēs cor
Sponso cum sponsa/natus erat medius
Nazareth oppidulo vingīti q̄nq̄ sb̄ annis
Nostra parum notis fit iosephina comes
Conscia secreti magni/qd̄ virgo retractās
Corde pio confert cum ioseph atq̄ ihesu
Quicq̄d ibi resonat ih̄s ē ioseph atꝫ maria
Solus ⁊ afferret an ihesus omne bonum
Iūge ꝙ augmētū signat ioseph et pegrinꝰ
Se bonus extendit anteriora petens
Oīe bonum satiare pōt/aliud satiaret
Particulare nihil/cor iosephina replet
Vis dederit tl'es affatꝰ noscē: q̄les
q Coniecturali das iosephina nota
Fas spirare tibi dino neūate plene
Nunc hoc nunc illud mysteriale sacrum
Nunc agis daris ī clara cor aspicientum
Per speculum claꝝ/vel p enigma latēs
Roras nunc etiā de celis/⁊ pluis hos tres
Mentibus inspirans que coluere colant
Amplectēs/strungꝭ/ r̄foueſq̄ sinu bn̄dicto
Et desiderium sponte suum satias
Sicabisac p̄ris incēsuꝫ gelidos p̄ris artus
Grata ministratrix casta puella fouet
O mihi si talis dignaberis esse ministra
Blanda senē recreās o iosephina tuum
Diuitijs/opibus/alius querit satiari
Seq̄ replere putat/diues inanis eget
Gloria multoꝝ cor gloria vexat ⁊ angit
Vanaq̄/quid mirꝝ: nulla replere queunt
Et qua pte voles et q̄ tum volue/ reuolue

Nulla quies/si non cor iosephina replet
Vel corda sophia replet. sic potat pōi i om
nibus p̄cedentibus loco istius cor io.rep.
espōsata ihū mat̄ ioseph alma ma
o Spōsi festa tui fac colat eccia =ria
Br̄ octauis hypapāti ɔcelebrari
Trāsmare ɔdignis mors ioseph obseqis
Cis mare dignus erat recoli festo spāli y
Virgo tuus spōsus ihesu
Ast alibi colit̄ quarto denoq3 kalendas
Jam/vel totidem sicut aprilis hab3
Francia que polles supanti nomine xp̄i
Cur deuotio fit hic tua posterior
Saltē qsq3 suo tēplum sibi corde sacratum
Dedicat hoc fas est cuilib3 ⁊ facile
Vir ioseph illustris virgo iustusq3 ꝓpheta
Sponsus dux testis virginis atq3 caput
Tu pater es xp̄i/nutritor/consaus/heres
Esto peregrinus dux/via/vita/salus
Digna tuis merit[is] tibi nos p̄conia dignas
Virgineo laudes fac dare coniugio
onscia secreti sapiēs iosephīa supni
c questio me pulsat pluria/solue p̄cor
Questio p̄cipua/tris si v̄go viatrix
Vndiq3 perfecta plus gabriele fuit Z
Affirmatiuam pietas materna videtur
Ponere/nāq3 deus solus eam superat
Oppositum ꝓbat ignorātia possibilitasq3
Matris/cui nec erat visio clara dei
Et docet hāc gabriel trepidā solat̄ an ip̄m
Perdidit ignara per triduum puerum
Quid q̄ ⁊ ip̄ius aīam ꝑtransijt asper
Morte ihesu gladius/vaticinante sene
Scire tuum nō est r̄ndit sacra sophia
Oīa mysteria. Qualiacunq3 dabo
Virgine m̄re fuit v̄tus habitus status ip̄i
Tunc status in terris q̄ gabriele minor
Virtus ac habitus q̄s gr̄a destinat illi
Gratificans matrem celsius arce locans
Attn̄ includunt scrupl'os p̄dicta fatemur
Difficiles/tibi sunt ista notanda prius
Est naturalis est carnalisq3 voluntas
Tertia sit duplex que ratione viget
Hanc absolutam dic ⁊ sub conditione
Seu desiderio format eam pietas
Prima duplex ex se nunq̄ peccare valebit
Cui tamen interpres esse solet ratio
Absoluta deo semp conformis oport3
Sit ratio/pietas nulla repugnat ei
Conditio saluat se supponēs rationi

Velleq3 diuino sic ihesus edocuit
Porro qui nescit non est ideo viciosus
Si non ignoti debeat esse scius
Oīa que nouit dn̄s res nulla creata
Scire valet/multis pena nec est vicium
Purgant illustrāt mō ꝑficiūtq3 hierarche
Maiores imos nulla tamen macula est
Missus ab excels̄ actus afferre hierarchos
Sic fuerit cordi virgineo gabriel
Rursus multoꝝ virgo si nescia merens
Quid mirum: tristis filius eius erat
risticiā dat ars res aduersata volēti
c Qualit̄ hoc potuit esse volente deo
hoc pietas potuit se saluās ɔditiōe
Apposita/de qua multa loquēda forent
Est d̄ noticijs distinctio pluria quandam
Experimentalem iungimus ad reliquas
Proficiens in ea christus.
¶ Tantundem repertum est de carminibus his lugduni in conuentu celestinoꝝ.

Centilogium eius d̄ meditatione crucis cuius pars magna habetur inter carmina sup magnificat.

T Xaltauit ais hūiles o v̄go beata
e Modi quā dn̄a3 mag̅ potēs statuit
Cur? q̄ respexit hūilē d̄s vt tu eēt
Filius ⁊ matris subditus imperio
Gloria suscepit humilē. sublimior ex hoc
Ip̄a nouissima sis. ꝓrimiorq3 deo
Nāq3 nouissimus ⁊ abiectior esse viroꝝ
In cruce suspensus. esse ihesus voluit
Propter qd̄ deus exalauit/eum sibi nomē
Tale dedit nomen oīe qd̄ exuperat
Sta mō collige te mea mēs hic corrue toto
Prona sinu. signum stringe salutiferꝝ
Tolle iugum crucis hoc/a q̄ diuellē null9
Preualeat casus. dic crucifixa ih̄u
Fasciculus mirrhe mihi dilectus me9. int̄
Vbera constringet se mea. suauis amor
Oscula det labijs vngat t̄hat afflet odorē
Intus/⁊ in cellas ducat aromaticas
Amēs q̄ rapis/mea mēs/ q̄ digna flagellis
Oscula vis: cuius terra tremit tuitu
arce p̄cor rapit en pietas īspecta su=
p q̄ maiestatē n̄ sinit: vt verear (p̄m3
Brachia distendit. vultū declinat
Per latus ōndit se cor. amore mei (aptū
Frigidus ingrat9 meus eēt amor. p amorē
Si talem minime flexus. amaret eum

Maieſtas fateoꝛ.retrahit.ſi conſpiciatur
Carne tegit ſeſe.ſola patet pietas
O pietas q̄ nec colaphos nec ſputa flagella
Clauos nec moꝛtem reſpuit ecce crucis
Iā nec amoꝛe mei lāguet neq̄ꝫ vulnera ſetit
Moꝛtuus in dura ſed cruce pēdet adhuc
Moꝛtuus amplexu ſe quō ſubtrahꝫ:aude
Mens pia.coniungi cum pietate ſua
Os dare qd refugis:cur nō i amoꝛe liq̄ſcēs
Tota fluis:cur nō crux madet ex lacrimis
Ipm foꝛte tenet.flentis gremiū genitricis
De cruce depoſitum.flens ſibi compatere
Saxea mens nis ē.adamātēq̄ꝫ durioꝛ atro
Talia que ſpectans.mollioꝛ eſſe nequit
Ange ihesu virga totiēs crucis vt
t lachꝛymis
De cōdis ſilice largioꝛ vnda fluat
Marmoꝛe frigidi⁹.o coꝛ qd tātus amoꝛis
Non rogus accendit.ſtaſq̄ꝫ gelu rigidum
Flamiuolis ſaltem ſcintillis te ingerere coꝛ
Que crucis ex oīmi parte vides ſaliunt
Incipe percutere ṗmiſq̄ꝫ nouiſſima iunge
Singula que patiṫ.virgo.ihesuſq̄ꝫ nota
Una tibi poterit ſcintilla.niſi repꝛobus ſis
Ignem de lignis.crede crucis parere
Adijce ſarmenta vicioꝝ/que reſecabis
Junge.quaſi ligna plurima dona dei
Lucā cuius adeſt celebꝛis lux.plege lucas
Trinis cum ſocijs.geſta crucis referant
O luca felix qui viuendo ſtuduiſti
Moꝛte crucis coꝛpus moꝛtificare tuum
Crux petꝝ reuehit ad celos ⁊ cruce frater
Tu ſuus andrea.letus alacris obis
Stigmata frāciſci ſeraphin ſb imagīe fixit
Ut moꝛs foꝛtꝭ amoꝛ.flameus ac penetrās
U bonauentura crucis hoc ſuccen
t ſus amoꝛe
Qd fuerꝭ nomē.⁊ tua ſcṗta docent
Indicat h⁹ picta.tumlo ꝓṗa crucꝭ arboꝛ
Lugduni qualem.plurimū oꝛbis habꝫ
Eius ad exēplū.ſtrictim crucꝭ.acta repone
Que videas oculis.coꝛde vel oꝛe legas
Nidul⁹ eſto tuus crux.tut⁹.pulcher amen⁹
Intra quem foueas pulliculos operum
Xp̄c obūbꝛabit.ſb pēnis pꝛuma nec ardoꝛ
Nec poterit miluus eſſe ſathan nocuus
Adde q̄ ex oīmi regionis parte ſubibit
Flans.pius affectus flamīe.carmē agens
Carmē ab inṫno coꝛdis reſonare docebit
Sāma nouū/punctis qd crucis inſeritur

Cantica delectant.ſi talia lectoꝛ abūde
Sub duplici lingua.comperies alibi
Crux ē actiuis.crux theoꝛicis ſpeculanda
Soꝛte non equali.nec oculis paribus
Marthā ſolicitā.ṗs circa plurima turbat
Dum ꝓ parte ſua.ſola maria ſedet
Ippi ſūt oculi lye.claro ſed ocello
l Rachel.amicitioꝛ.cernere diua ṗt
Uiua pte ſua.queuis ꝯtēta ſoroꝛū
Alternare vices.gratia ni dederit
Gratia qd non dat nemo feliciter audet
Gratia rara nimis mente vacare deo
Coꝛpoꝛe veſtiuit ideo ſe chꝛiſtus/vt eſſꝫ
Ad diuina tibi dux via.ſcala ſtatus
Coꝛde tenens xp̄m.p ſenſus carnis hīe
Tecum crede deum.qd ſatis ad meritum
Theoꝛicos.humil.q̊s nō daṫ hic imitari
Collaudes.⁊ erunt.ṗmia certa tibi
Stringe crucꝭ malū.ſi nō potes alta tueri
Ad patriam ducet te.ratis eccleſie
Sit theoꝛia crucis inſpectio crebꝛa
Sufficit en ſanguis pulliculus aquile
Dū crucis accubitu.rex ē/ tua nard⁹ odoꝛē
Spirat.ſi fuerit plantula parua calens
Impoſitas laudes.ṗus et deuotius imple
Pꝛecipuum ratio vult.opus eſſe dei
Ccleſie vocē.loq̄rꝭ.q̄ foꝛtioꝛ ē vim
e Neſcio quā dat ei q̄ regit eccleſiam
Pſallas attēte/ ſapiēt pſallē iuſſus
Poſt intende tuis.vel meditando ſile
Affectus ſi quando pios deuotio guſtat
Ruminet/vt dū vult mandet eos notulis
Nobilioꝛa nimis ſacre ſunt vaſcula mēſe
Sed guſtata fauis mella placent ꝓpꝛijs
Suſpect⁹ ſapoꝛ ē.quē nō ꝓfert crucꝭ arboꝛ
Oꝛtus ⁊ ille ſacer a froneſi riguus
Gratia certa crucis eſt.qn̄ repente coꝛ vno
Mutatur viſu.mox q̄ꝫ nouus fit homo
Anxius eſt aliq̄s.curis ſtimulatus amaris
Crux animum ſubeat.ſoluiṫ oīme maluꝫ
Erigit ad ſpem.lugentem ſolatur.⁊ atre
Diſparent tenebꝛe.vis inimica fugit
Effugat a ſe triſticiam.mens leta maloꝝ
Iam meminit.que ſe pꝛeterijſſe videt
Peccatis.deus indulſit.q̄ꝛ penitet ergo
Sobꝛia letatur iure doloꝛe ſuo
Os hꝫ vt fedis i amoꝛib⁹ illaq̄ati
m Crebꝛo voluptates.ṗṫitas recolūt
Hic loc⁹ ē.h⁹ tp̄us adeſt.mod⁹ ille
Dū deſiderijs ꝑfruoꝛ ipē meis ⁊iocoſis

Bosta crucis plus verus amor suscepta re=
Gratus amat⁹ se q̃ magis afficiat =censet
Hic locus/ista dies/fuit hec oratio talis
Gratia qñ modis se dedit in varijs
Ergo ꝑcipue satagas semꝑ memorari
Suaues affectus quos tibi crux peperit
Afflice magnete ferꝝ/spectare videbis
Usqꝫ polum/tua sit mens ita fixa cruci
Mens affecta fide/xp̄o se dirigit. ⁊ spes
Erigit/amplexum porrigit verus amor
Tunc froneß reficit/ pax dicit sufficit vnit
Gloria/ꝑficiens ꝑficiendo cadens
Casus ⁊ occasus felix/q̄ semꝑ in ortu
Permanet/⁊ mira fit nouitate placens
Uisio non tedet recreatqꝫ fruitio visi
Esurit ⁊ satur est semꝑ edens qđ habꝫ
Ilige tota mēte deuꝫ ꝓ te patientē
d Atqꝫ redēptoris imemor esse caue
dilige toto corde pio puroqꝫ nec vlt̄
Errorum nebulis obtenebrare sine
Dilige tota sic anima/spōtaneus vltro
Qđ facias hilaris que iubet ip̄e deus
Fortiter ergo deum sapiēter suauiterqꝫ oī
Dilige virtute/viribus omnimodis
Sit timor vt dño sit honorqꝫ đo sit amat⁹
Ut tuus est totiens se vocat esse tuum
Ditius esse mihi poterit/q̄s ditior heres
Quā cui de summo dicere fas/meus est
Interiores se iungunt sensus deitati
Obiectum deitas cuiqꝫ fit vt ꝓprium
Lux ocul' splendet quā nō loc⁹ accipit vsqꝫ
Attamen in nullo deficit ip̄a loco
Dulcisone resonat sine tp̄e/spirat odorem
Aere qui nullo flabilis inseritur
Ac ꝓprie cibus hic reficit qui vescit̄ illo
Esuriet nunq̄ non iterum sitiet
Eret i amplexu casto ꝑbetqꝫ frui se
b A quo diuellunt tedia nulla sui
intꝑres clausos apit ses⁹/vice ligue
Expedit vt vires iussa paterna sequi
Suaue iugū/mitꝫ hūilisqꝫ ihesus tibi fecit
Esse crucem/post se quotidie fer eam
Morsibus horrescis perimi ꝑ pēcis iniqui
Hunc ligno fixum respice/tutus eris
Deuius esse times variaꝝ ambage viaꝝ
Crux iter ostendit. ducit ⁊ ad patriam
Pinge thau frontē/ ne te gladi⁹ iugulabit
Hac cruce signatus ciuis erit superꝝ
Bella fremunt/ꝓfer certi vexilla triūphi
Uisis hostis eis ꝓtinus effugiat

Demonis ars et mille modis v̄sutia tēptat
Pinge crucem veluti fumus inanis abit
Celica lux veluti iocunda serena micare
Mentem tranquilla pace frui tribuit
Anthonium talis augustinumqꝫ beauit
Lux/et q̄ plures desuꝑ irradians
ruct⁹ honore fuit adā cti q̄ ab arce
f Mētis/ i eterna ꝑmitus respiceret
mole mō ꝑmit̄/⁊ carcē carnis opꝫ
Corporis assensu querere vera prius
Sacra repr̄sentat suꝑ omnia hostis sensus
Signa vel obiecta mystica dona crucis
Est foris/est intus/v̄tutum regula/libro
Christi pendentis sanguine scripta suo
Est modus hic oīs dinus scꝑtus amoris
Cartam non aliam quere necessariam
Cesses iā petere spōso pia mens ab amicio
Pascit vbi vel vbi meridie recubet
Ecce crucē cerne/neqꝫ sic vaga p⁹ alienos
Custodes pecoꝝ. nec malus error agat
Edos despiciat fedos. fictosqꝫ sodales
Dic christo pastor tu mihi solus eris
Finis legis amor xp̄i de corde sereno
Dum bñ ꝯscia mens/dum neqꝫ ficta fides
Xp̄c hō deus ē hunc ergo time sua seruās
Iussa. pio corde. facita/saluus eris.
¶ Finit editum ꝑ cācellarium in die beati
Luce. Anno dñi. M.cccc.xxviij. lugduni

Carminū suoꝝ hone

sta defensio decantata lugduni vix. xij. di=
es ante vite consummationem.

Idit liuor edax vt mea carmina
v Despexit/nitida veste carent/ait
Nec pulchris facies picta colorib⁹
Uox est rauca sonans parum
Ornatus varios si meretricula
Nil virtutis hñs nec solidum bonum
Querit/quis stupor est? sat sibi si placet
Fallax/alliciens porcos
Fucatos oculos hecqꝫ stibio gerit
Comit cesariem/lubrica conspici
Assuescit placidis blanda/ꝓcax/vaga
Quos ꝓstituit enecat
Ast matrona grauis/casta/pudicaqꝫ
Cui natiuus adest color/⁊ decus
Ut ꝓsit satagit seria moribus
Sponso qđ placeat studet
Totam composuit cincta modestia
Cultum nec ꝓprium neqꝫ famule simul

Linum lanas ve non petit extra
Sollers artifica manu
Non nequã petulans/subdola/fractaqꝫ
Vox/sed suaue sonat cui rigidus tonus
Viuax ex oculis celica lux micat
Sancta ꝓle beatior
Frugi mensa sibi/splendida/sobria
In qua psalterio rex dauid insonat
Hymnos imparibus quos numeris ligãt
Metris carmen amicius
 Carmen tale cano sit ꝓcul ethnica
Mendax musa strepat his qbus est venus
Aut mars delicie/vanaqꝫ numina
Noster solus amor ihesus. Jhesus.

Anagogicũ ꝺ verbo

⁊ hymno glorie doctoris ꝯsolatorij Magistri Johãnis de Gerson Cancellarij parisiensis Lugduni editum.

Gloria in excelsꝭ deo pr̃i ⁊ filio ⁊ spũiscõ Nihil em̃ ꝑt aptius ꝑferri volẽtibus nobis de ṽbo ⁊ hymno glorie ẜmonẽ mysticũ ł anagogicũ facẽ in noĩe pr̃is ⁊ filij et spũscti. Et qr sapia mittit ãcillas suas vocare ad arcẽ quã dinus Dionysius vocat mysticoꝝ eloqoꝝ supincognitũ supsplendentẽ ⁊ subtilissimũ ṽticẽ. Incipiamus velut ab infima sapie ancilla q̃ ẽ grãmatica ꝑsupponentes ex ea: ꝙ ẜm nois interp̃tatoꝝ gloria ẽ q̃si clara. s. cũ laude vel honore noticia. est ãt honor exhibitio reuerentie in signũ ṽtutis. soli ãt deo honor ⁊ ṽtus. Presupponam⁹ insup ab eadẽ ancilla sapie vocãtis ad arcẽ. ꝙ tres sẽ gradus noticie gl'iosi dei. viꝫ positiuus cõparatiu⁹ ⁊ suplatiu⁹. Et hoc alit ⁊ alit ẜm duplicẽ statũ q̃ꝝ vn⁹ ẽ viatoꝝ. Alius cõphensoꝝ. ꝑut infra patebit deducẽdo/ꝑut insup ẜm hos grad⁹ Positiuũ Cõparatiuũ Suplatiuũ. clare pꝫ ṽbum glorie. Primo ẜm mysteriũ regni dei. Deinde ẜm misteriũ fidei. Rursus ẜm gloriã dei etñi. Vlterius deniqꝫ multipl'r ẜm tp̃s ⁊ locũ ⁊ modũ beneplaciti tui de⁹. laxãdo in ṽbo tuo rete ṽboꝝ nostroꝝ.

¶ Gloria pr̃i cum filio et spiritusãcto tãq̃ clara noticia. ⁊ lux lucet in tenebris. et tenebre eã nõ cõphenderũt. Est ãt triplex tenebra. Vna culpe. Alia pene seu miserie. Tercia defectibilitatis nature. Prima in pctõribus. Altera in viatoribus post pctm̃. Tercia in omnibus etiam beatis citra deũ. Gloria autem deo de suplatiuo gradu ⁊ vertice sublimissima ⁊ supincognita qui est pelagus entis infinitum qui habitat lucẽ inaccessibilẽ cui soli honor ⁊ gloria. Cui soli debet exhibitio supma reuerẽtie ĩ signũ virtutis infinite. Sufficiunt intellectuali creature duo gradus cognitõis diuine q̃ sũt positiuus et comparatiuus: Tercius vo suplatiuus in quadã caligine ⁊ silentio veneret. Sciat deniqꝫ ꝙ lux in tenebris lucꝫ ⁊ tenebre eã nõ compꝛhenderunt. quemadmodũ triplices sunt mõi tenebraꝝ. Vnus culpe. Alius pene seu miserie. Tercius defectibilitatis nature. In peccatoribus prime. In viatoribus secunde. In omnibus creaturis etiã beatis tercie. Quãobrẽ ꝯcludimus cum sapiente ꝙ ois ꝑscrutator maiestatis. alius a spiritusancto qui etiã ꝑscrutat ꝓfunda dei. opprimet a gloria. peccator infeliciter. viator bonus salubriter. cõprehensor vel appꝛhensor in patria felicit.

¶ Gloria patri cum filio ⁊ spiritusancto. ẜm mysteriũ regni dei describi põt ꝙ ẽ noticia ꝑ ignorantiã habita ẜm vnionem supra mentẽ: hoc est expsse dionisij quã possumus sub alijs ṽbis tradere ꝙ ẽ vnio defectiua vel defectio vnitiua in cognitione ⁊ amore dei. sic ẽ em̃ defectio vnitiua in voluntate sicut ĩ intellectuali. Circa qḋ attendendum int̃ triplicẽ gradum compatiõis grãmaticalis in metaphora fundatũ ꝙ defectio seu priuatio vel tales termini dicentes negatiõem in hac materia nõ accipiũt. nisi ꝑut negãt vel priuãt gradũ suplatiuũ vel simpliciť sicut in beatis vel respectu cognitiõis vel fruitiõis glorie pro statu vie. Alioquin mãifesta eẽt ꝯdictio neqꝫ diceretur plus aĩa cognoscere ꝑ eam q̃ lapis aut asinus ꝓpterea nõ dicimus ꝙ sit defectõ solum. sed est vnitiua defectio vel vnio defectiua.

¶ Gloria patri cum filio ⁊ spiritusancto. ꝑexigit hominẽ esse fidelẽ xp̃ianum. huius signum ẽ ꝙ diuinus Dionysius incipit hãc noticiã ꝑ orationẽ ad beatissimã trinitatẽ. Trinitas inqt supessentialis ⁊ supdeus ⁊ supoptime xp̃ianoꝝ inspector theosophie dirige nos ⁊c̃. Notet ĩ

primis. innocatio trinitatis cuius non ha=
bet in via cognitio nisi p fidem saltem. nō
p gliā. Est igit hec noticia ⁊ innocatio nō
ad sensum sicut ꝯstat nō ad imaginatōem
nō ad intellectum viatoris. Est igit per fi
dei mysteriū. ¶ Gloria pr̄i cum filio ⁊ spi
ritusancto ꝺm mysterium iure vocat theo
sophia xp̄ianoꝝ accōmodatius ꝙ̄ theolo=
gia. Theosophia siquidē dr̄ magis a sapo
re dei ꝙ̄ a logos qđ ē ꝺmo. vn̄ theosophia
noīat quasi sapor dei. hoc vidit q̇ dixit sa=
pientiā esse ꝺm nomen suū quasi sapidam
sciam. Tribuit igit diuus Dionysius ma=
gisteriū huius theosophie ipi btissime tri=
nitati vocās eā inspectorē theosophie xp̄ia
noꝝ. Ubi em̄ amor ibi oculus ⁊ inspectio.
Prouenit āt ex amore dei benigniter inspi
ciente xp̄ianos cognitio ꝺm mysterium q̄ ē
vnitiua defectio ꝓpterea p̄mo capitulo in
lr̄a post orōnem ad deum ⁊ exhortatiōem
ad timotheum sic ait. Hic aūt video quō
nemo indoctoꝝ auscultat ⁊c̄. vocat indo=
ctos/paganos idolatras ⁊ ph̄os imaginā=
tes sua scia deum posse comp̄hendi q̇ tamē
posuit tenebras latibulum eius. ¶ Gloria
pr̄i cum filio ⁊ spiritusācto. ꝺm mysterium
fidei in viatoribus p̄t dicere negationē seu
priuatiōem cognitiōis dei ꝺm duplicē gra
dum suplatiuū. ⁊ hoc vel simplicit sicut in
beatis. vel ꝺm quid ⁊ cōpatiue respectu tm̄
mō theosophie beatoꝝ. qui p misterium fi
dei nō cognoscunt. Notat autē ista nega=
tio siue priuatio vel defectio p hāc p̄positō
nem sup. exemplum statim in p̄mis tribus
adiectiuis additis ad hoc substantiuū tri=
nitas. q̄ sunt supessentialis supdeus super=
optime. ꝺm tria q̄ appropriantur trinitati.
Essentia vl̄ vnitas quo ad patrem. ꝓuida
deitas quo ad filiuȝ. ⁊ optima deitas quo
ad spm̄ sanctū. Cōstat itaq̧ ꝙ si eēntia dei
⁊ bonitas accipiant ꝺm gradus ꝯgni=
tionis dei p̄mos. positiuum scȝ ⁊ compara
tiuū. cōpetit viatoribus talis cognitio. sed
nō in suplatiuo gradu qui est positiuus et
compatiuus in beatis. quāto minus sup=
latiuū dei gradum simplicit comp̄hendit.
¶ Gloria pr̄i cum filio ⁊ spiritusācto ꝺm
mysteriū regni dei vbi videt nude ⁊ clarif
sime deus. Hec tria vocabula supessentia
lis supdeus et supoptime nequnt negare
seu priuare suplatiuū gradum ꝯgnitionis
vie sed suplatiuū gradum cognitiōis pr̄ie
Quis autē sit iste gradus pȝ ex iam dictis.
Patȝ insup verus intellectus ⁊ concordia
grecoꝝ ⁊ latinoꝝ si cuȝ veritate p̄dictoꝝ iu=
dicent. latini sana tradētes et diffinientes
ꝙ deus i pr̄ia dare videt ⁊ nude nō i theo
phanijs solis. vel sacris symbolis. intelli=
gunt quo ad gradus positiuū ⁊ cōpatiuū
glorie. Greci vō ponunt dum aiunt dum
nō videri cum beato dionysio i theologia
mistica p̄mo capitulo lr̄a f. referēdo ad gra
dum suplatiuū simpliciter vt in patria vl̄
ꝺm quid vt in via. In qua de cōi lege im=
possibile est videre diuinū radium: nisi sa=
cris simbolis circūuolutum. vel circūuela=
tum vel circūtectum. sicut in exemplo sensi
bili. Lumen celi videri non pōt ab oculo
corpali. si nō sit admixtum coloribus vel
coloꝝ spēbus. ¶ Gloria pr̄i cum filio et
spiritusācto. Scđm mysteriū tā fidei in
via ꝙ̄ regni dei nō paꝝ elucidat p traditio
nem hāc scholasticā ꝙ̄uis efficere nequeāt
vnionē defectiuā seu mysticā. Rō potissi=
ma ē vitatio erroris ⁊ ꝯfusiōis. imo ⁊ irrisi
onis apud impios ⁊ aridos in lege dei. Si
gnū hui⁹ ē ꝙ hoīes deuotiōi traditi ⁊ vni
entes se vl̄ vnire putātes cū deo pluries ex
plicauerūt suas deuotiōes veras aut fictas
p errores hēticales et insanos. Cōfessi alij
magl̄ sobrie cognitionē hāc iusticiā doceri
nō posse p scholasticā q̊ ad explicationē do
ctrinalē. Prohibuit idcirco eos a conatu l̄
studio impossibilitas estimata ꝯgnoscēdi.
Nūc vō doctrīalis ꝺm t̄mīos clarissimos
⁊ vsitatos palā facta est traditio siue vboꝝ
inuolucro. adeo ꝙ nec apud xp̄ianos idio
tas. relinquit vlla ꝯdictiōis seu repugnan
tie nebula. Itaq̧ si querat a fideli xp̄iano
nunquid pōt aliquis vel in via vel in pr̄ia
cognoscere vel amare deum in tāto ⁊ excel=
lenti gradu sicut ip̄e cognoscit ⁊ amat seip
sum? Nōne ꝓtinus rn̄debit ꝙ nihil pōt
equari deo in ꝯgnitiōe vel amore? Si rur
sus inquirit. pn̄t ne hoīes tā viatores ꝙ̄ be
ati ꝯgnoscē deū ⁊ amare multl̄ modis? Fi
delis hmōi nō cunctabit affirmatiuū dare
rn̄sum de vtroq̧ statu suo mō. ¶ Glia pr̄i
cū filio ⁊ spū sācto. ꝯgnoscit hic i via q̄tu
or modis ꝺm ꝙ dicit dionysi⁹ ca. iij. d my=

micā theologia. theologiā se quadruplicē
dedisse. Unā ꝓpriā de diuinis caracteribus.
i. ꝑsonis affirmatiue vt de incarnatiōe vbi
ꝛ hāc nō habemus. Alterā de diuinis scꝑsit
noībus ꝑm essentiā diuinitatꝭ. Et hec apud
nos dicta ē de diuinis noībus. Sub hac the-
ologia ꝓpria ꝯtinet tercia ꝑs de substātijs
spūalibus sicut de celesti hierarchia ꝛ eccīa-
stica. Terciā theologiā noīat simbolicam
q̄ caremus nisi qꝛ i locis plimis tāgit mlta
de symbolis hoc ē silitudinibꝰ trāslatꝭ ad
deū. Quartā noīat mysticā circa quā nunc
insistimus. Deniqꝫ nōt. c. eo. iij. ꝛ ꝓnter in
. iiij. et. v. et in eplis ad gayū. et. c. vij. de di-
uinis noībus ꝯsideratiōes aliqs huic the
ologie mistice cōpetēs. Una ē ꝙ oportꝫ eā
eē breuissimā imo nō ꝑm breuē ꝑmonē. sꝫ
ꝑmōis defectū sicut i silētio ꝛ caligie ꝛ ocio
ꝛ in hoc casu sup intellectu ꝑ defectuꝫ noīa-
tiōis hoc ibi. Ponit ꝯsiderationē alterā ꝙ
ꝓcedēdum ē in ablatiōibus seu negatiōi-
bus ab inferioribus ad sūma q̄uis fiat ꝓ-
cessus opposito mō ꝑ theologias altas po-
sitiue ꝓcedēdū. Causā reddit i textu māi-
feste. qm̄ magis ē vita ꝛ bonitas q̄ aer ꝛ la
pis ꝛ magꝭ nō crapule ꝛ manie nō dici ꝛ in
telligi. Tercia ꝯsideratio ē ad intelligēduꝫ
difficilima ꝑm formā vboꝝ. sꝫ facillima si
ꝓmissi gradus cōꝑatiōis notēt. Dicit eniꝫ
in fine. c. vltimo/ ꝙ neqꝫ ē eius vlit positio
neqꝫ ablatio. sꝫ eoꝝ q̄ post eā sūt positiōes ꝛ
ablatiōes faciētes ipam neqꝫ auferimꝰ neqꝫ
ponimus. Uocat ꝑterea cognitionē istā eē
supeɼlucentē caliginē i obscurissimo qđ ē sup
māifestissimū. Cōsonat hec snīa vbis phi
dicētis ꝙ māifestissima nāe sūt occultissi-
ma nob. Si vo flat cōꝑatio ad nr̄am ꝯgni
tionē tm̄mō ꝯcordab ꝑ distinctionē tripli
cis gradus cōꝑatiōis. Deniqꝫ nō ē hic ꝯdi-
ctio. qꝛ cū dī ds ē sup oīe ens et nō ens. ly
nō ens nō fert ad puꝝ ens: qđ ē ds. qꝛ tunc
eēt apta ꝯdictio. sꝫ refert ad modū ꝯgnitio
nis q̄ creatura ꝑt cognoscē ens qđcūqꝫ. qꝛ n̄
nisi finito g̃du ꝑ q̄ fit vbū seqns. ¶ Glia
pr̄i cū filio. ꝛ spūscō. ꝑm mysteriū fidei in
via. imo ꝛ regni dei in pr̄ia cog̃scit ꝑ abla-
tionē seu negationē vel ꝓuationē. aut defe-
ctionē ab oī eo qđ ē ens vel nō ens ad g̃dū
suꝑlatiuū referēdo. Rō. qꝛ sicut ds sibi so-
li hunc gradū cognoscit eē ita sibi soli ꝯue
nit hunc gradū ꝑfecte cognoscere qd ē nō
esse. Qm̄ oppositoꝝ eadē est disciplina ꝑm
phm̄. ꝓpterea nēo ꝑfecte cognoscit non ens
simpliciť nisi ꝯcipiat ꝑfecte qd ē ens simpli
cit. hoc aūt solus ds ipe de seipo nouit. Dr̄ g̃
sua cognitio mystica eē sup oīe ens et nō
ens. vn̄ ꝛ in ꝑma epl̄a ad gayū. si qs ꝛc. in-
qt videns deū intellexit qđ vidit nō ipm cō
templatus ē. sꝫ q̄ddā eoꝝ ab ipo extātium ꝛ
ꝯgnitoꝝ. Ipe autē sup animū ꝛ eēntiā sup
collocat vniuersalit nō cognoscendo neqꝫ
vidēdo cognoscit ꝛ ipa ꝑm qđ melius ꝑfe
ctissima ignorātia scia ē eius sup oīa cogni
ta. hec ille. Cōstat itaqꝫ ꝙ ista manifesta in
cudūt ꝛ nō intelligibilē ꝯdictionē si non fit
adaptatio ꝯcors ꝑm tres gradus cōꝑatio-
nis quas ancilla theologie grāmatica nob
tradit dictis modis.

Secunda partitio

Verbū glorie ꝑm misteriū fi
dei sepius apit ꝛ efficacius ꝑ di
gnā eucharistie ꝑceptionē spūa
lē q̄ ꝑ hūanā industriā. Itaqꝫ
dn̄s nr̄ ihs xp̄c cuius spūs reuelat misteria
dixit int cetera lꝫ euāgelia nō explicēt post
q̄ ꝓmisit. hic ē calix sāguis mei. mysteriuꝫ
inqt fidei qđ ꝓ vobis effūdet. Exptꝰ hanc
efficaciā fuerat credo sepe beatissimus dio
nysius q̄ post nimia tormēta positus i car-
cere: sacꝝ istud mysteriū celebrauit. cui vi-
sibilit astitit dn̄s nr̄ ihesus xp̄s cuꝫ multi-
tudine angeloꝝ ꝛ seipm tradidit sacrāliter
eidē beato dionysio dicēs: Accipe hoc care
meus. qđ mox complebo tibi vna cum pr̄e
meo. mecū em̄ ē maxia merces tua. et his q̄
audierint salꝰ in regno meo. Subiunxit ꝛ
ꝓ q̄buscūqꝫ petieris impetrabis. Obsecra-
mus igit te dionisi benignissime vt nobis
impetres reserationē mystice theologie tue
q̄tum expedit saluti nr̄e. Si em̄ volunta-
te hūana nō allata ē aliqn̄ ꝓphetia dicēte
petro. quāto minus hec mystica theologia
seu potius theosophia quā a ꝯscio secreto
rum paulo didicisse putarꝭ O dionysi. co
operāte spū sācto in vbo glorie. ¶ Verbuꝫ
glorie qđ ē magnū pietatꝭ sacrm̄: qđ māi-
festū ē in carne viuificatū ē in spū ꝛ assum-
ptū ē in gloria q̄tidie p̄ntialit exhibet in sa
cramēto corꝑis ꝛ sāguis qđ ē mysterium fi

dei. Fides igit̃ dirigit nos ad mysticas vi-
siões. Spes erigit. Charitas porrigit et at
tingit. Deinde sapiētia reficit. Pax sufficit.
Gl'ia pficit/ s̄m inferi⁹ deducenda. ❡ Ver
bū gl'ie s̄z mysteriū fidei ĩ eucharistie sacro
nos inducit ad gl'iā mysterio⁊ dei. qm̄ ma
nifestat̃ nob̄ ĩ carne nr̄a p sēsus corpales ex
teri⁹ et interi⁹ dū sub sctis symbolis dat se
xp̄c palpabilē osculabilē mādu cabilē ima-
ginabilē. Justificat̃ āt ĩ spū nr̄o p illapsu⁊
spūssācti q diffūdit̃ in cor nr̄m. Et sic vnū
ē corp⁹ ve⁊ qđ ē res hui⁹ sacri ⁊ signū cor-
pis mystici qđ ē vnum ĩ eodē corpe ⁊ eodē
spū xp̄c. supest tādē q̄ assumat̃ ĩ gl'a sp̄s nr̄
q̄uis interī vita nr̄a abscōdita sit cū xp̄o ĩ
deo. S⁊ cū apparuerit xp̄c vita nr̄a. tunc ⁊
nos apparebim⁹ cū ip̄o ĩ gl'ia. ❡ Verbum
gl'ie dū in h⁰ nob̄ maĩfestat̃ in carne dū iu
stificat̃ in spū. nūc etiā ⁊ b̄ pn̄tialit̃ assumit̃
in gl'ia obmittamus interea đ deo gl'iosas
ↄgnitiōes q̄ p affirmatiōes fiūt đ qbus est
triplex theologia. sicut nōtū ē ex Dionysio
vna ↄsideratiōe p̄cedēte. veniam⁹ ad q̄rtā
q̄ fit p oīm ablatō⁊ et oñdam⁹ quēadmođ
fides erigit ad illā. Dimissis itaq⁊ duobus
gradibus ↄgnitiōis dei positiuo ⁊ cōpati-
uo. fides relinq̄t̃ in pura caligine q̊ ad gra-
dū suplatiuū respectu p̄rie. Q̄ si q̄rat̃ a fiđ
Ad qđ dirigit spm̄ nr̄m? Rn̄debit ad cali
ginē. Silr̄ dū q̄rit̃ a spe ad qđ erigit? Rn̄-
debit ad caliginē. Porro si q̄rat̃ a caritate:
Cui se porrigit? Quid attigit. Cui se vnit
Rn̄debit ad caliginē. Deniq⁊ p̄sequēdo si
fiat inq̄sitio. Quid ē illa caligo? Quid q̄-
so h̄nt rn̄dē. nisi qđ ē cognitiōis p̄uatio ⁊
amoris defectio. Urgeat aliq̄s vlterius p-
q̄rēs. Quō p̄nt h᷑ fieri? Nū caligo ē đs nr̄
Nūq̄d negatio p̄t eē affirmatio? Nunq̄d
ignorātia p̄t eē scia? Nūq̄d vnio fit ad ni-
hilū. q̄ caligo q̄d ē nisi p̄uatio? Profecto
rn̄dē potuerūt. fides spes ⁊ charitas. q̄ nō
tā agūt q̄ agūt̃. Et a q̄ agūt̃? Certe ab ip̄o
deo q̄ caliginē inhabitat ⁊ lucē incessabilē
nō vtiq⁊ simplicit̃. s⁊ in suo gradu sup̄mo:
q̄ ē sup incognitus ⁊ supluces ⁊ sublimissi-
mus v̄tex ad quā nos dirigi orat dionysi⁹
Jnuocās trinitatē supessentialē sup deū ⁊
sup optimū xp̄ianō⁊ inspectorem ⁊ theoso
phie cū reliq̄s seq̄ntibus in textu. hūc textū
expedit repetēdo ruminare/ ↄp̄ēta iūgetur

posterius ad anagogicū nost⁊. hoc đ hym-
no gl'ie. ❡ Verbū gl'ie s̄m mysteriū fiđi
q̄ supgredit̃ duplicē gradum cognitōis
gl'e dei positiuū ⁊ cōpatiuū in q̄ se meditā
tes ⁊ ↄtēplātes exercēt tā cognitiue q̄ dile-
ctiue deficit totalit̃ in se ⁊ recedit sup eu⁊ q̄
p simplicitatē ⁊ ĩ infinitū ē sub se ⁊ ↄ maie
statē in infinitū sup̄ se. Cōstat āt h̄mōi ca-
sū vel excessū causari nō posse nisi ab infinī
ta v̄tute. Est igit̃ sūma defectio sūma refe-
ctio de q̄ xp̄c. venite ad me oēs q̄ laboratis
⁊ onerati estis ego reficiā vos. Qualit̃ āt p̄t
sp̄s rōnalis ⁊ laborēs ⁊ oneratus pl⁹ venire
ad deū xp̄m q̄ abijciēdo nedū laborē suu⁊
nedū opus ↄp̄riū vel alienū. s⁊ deserēdo se-
metip̄m? Quid stas inq̄t Aug⁹. ⁊ q̄d non
stas. dū in te stas? Proijce in deū ⁊ suscipī
et te. Et Greg⁹. Nisi quis a seip̄o deficiat
ad eū q̄ sup ip̄m ē nō appropinq̄t. Nec va
let app̄bendē qđ sup̄ ip̄⁊ ē nisi sciat macta-
re qđ ē. Facilit̃ āt ista dicūt̃. facilit̃ ⁊ credūt̃
a fidelibus. s⁊ p intelligētiā expiri h⁰ opus
b̄ labor ē. imo plane nec iā opus nec labor:
s⁊ actio spūssācti s̄m tp̄s ⁊ locū ⁊ modū bn̄
placiti sui in multitudine mīsicordie sue.
❡ Verbū glorie s̄m fidei misteriū dū agit
vt rōnalis aīa deserat se ⁊ oīa sua. ↄtingit
vt eadē etiā se p negatiōes gradati exerceat
Exēpli grā in eucharistie sacro qđ ē myste
riū fidei recogitat fidelis aīa dū vidit acci-
dētia panis ⁊ vini. Est b̄ đs tuus? nō inq̄t
s⁊ ↄtinet pn̄tialit̃ corpus ve⁊ ⁊ sāguinē dei
mei. Deinde subiūgit corp⁹. Corp⁹ h᷑ ve⁊
⁊ sāguis dn̄i dei tui. nūq̄d ē đs tuus? nō in
q̄t. s⁊ vniūt̃ dn̄o deo tuo. Significāt etiam
corpus eccl'ie mysticū/ qđ viuificat̃ ab vno
spū dn̄i dei mei. vnū corpus et vnus spūs
ait ap̄l's. Subinfert si corpus h⁰ mysticum
cū corpe v̄o sit dn̄s đs tuus? Altior inq̄t ē
dn̄s đs meus. q̄ nec materialis ē nec finit⁹
nec tp̄alis/ neq⁊ s̄m carnē/ neq⁊ s̄m spm̄ co-
gnoscibilis ē b̄ in maiestate sua. Sic fit tan
dē vt deficiat a seip̄a p cognitiōis defectu⁊
⁊ suscipiat̃ a spū xp̄i p dilectiōis illapsum
Remanēt āt q̄stiōes difficiles. An sc⁊ ratō
nalis aīa sub tali gradu suplatiuo ↄstitu-
to sētit aliq̄d? Si agit aliq̄d? Si meret̃ ali
q̄d? Si diligit aliq̄d? Si nouū sp fiat ⁊ su
pernaturale miraculū. Rursus q̄lis ē diffe
rētia talis defectiōis vl' abnegatiōis in via

vel in pria qꝛ blasphemū videt dicē igno-
rantiā eē in pria. qꝛ nec aīa xpi illā habuit
ī via. Rn̄deam⁹ ad singl'a. ꝯiūgētes alpha
cū o. initiū scꝫ creatiōis cū fine glificatiōis
¶ Verbū glie ſm mysteriū fidei nr̄e ēdit
hoiem formatū eē ad imaginē ⁊ silitudinē
dei. Vn̄ et apl's dicit ꝙ vir ē imago ⁊ gloria
dei. in hoc āt nō ē distinctio viri et mulierꝫ
Cōsideremus hāc imaginē silitudinem ⁊
gloriā dei in p⁹ creatiōe sua. Cōsideremus
in ea ēentiā suā fecundā q̄ ꝑ mēoriā capax ē
dei. et ꝑ intelligētiā et volūtatē ꝑticeps ei⁹
eē pt. Quid āt ē aliud ipa capacitas et ista
ꝑceptibilitas nisi q̄dā impssio pme et et'ne
vnitatꝫ: vitatꝫ et bonitatꝫ ꝑut aīa nālit ex
impssiōe pma ꝯfigurat et eo aptat beatis-
sime trinitati in mēorādo / cognoscendo et
amādo suū pncipiū efficiēs exēplās et fini
ens. Dꝛ āt aīa rōnalis ſm hec tria nāliter
agi vt meminerit dei ſm impssionē primā
vt insuꝑ cognoscat eū et diligat indelibili
ꝯfiguratōe ad suū pncipiū effectiuū exem
platiuū. Quocirca vocabit hec vital' opa-
tio vel actio aptitudinalis respectu dei nā-
lit deiformis simplex et q̄eta q̄ deleri nō pt
etiā in dānatꝫ vt nālis ē. qꝛ nālia in eis di-
cēte dionysio remanēt splēdida. q̄uis ī ma
lū finē sic et in abyssū resplēdeat. ¶ Ver-
bū glorie ſm mysteriū fidei nr̄e ēdit ho-
minē reformatū eē in baptismo ꝑ grām. in-
fusionēqꝫ vtutum habitualiū ⁊ ē hec refor-
matio veluti q̄dā suꝑinductio colorꝫ dei-
formiū ad lineamēta nālis imaginis simi-
litudinis. Est insuꝑ tāte pulchritudinis ⁊
decoris vt reddat aīam deo placitā grataꝫ
⁊ acceptabilē. adeo ꝙ si migret statiꝫ a cor-
pe sps mox stola glorie decorat. Est āt hec
vita grē spūalis et hitualis opatio suꝑnāli-
ter deiformis et simplex et q̄eta perficiēs et
ornās similitudinē ⁊ gloriā create rōnalis
nāe. Trāseamus mediā vitā pegrinatōnis
isti⁹ q̄ ē vtiqꝫ discōtinua multiplex et inq̄e
ta et veniamus ad vitā glorie q̄ pficiēdo vi
tā nāe et grē ꝯformit ad illas ē ꝯtinua sim-
plicissima / q̄etissima et et'na. Cōcludam⁹
igit ꝙ q̄tū vita pegrinatōis grā ꝯformat
initio creatiōis et recreatiōis sue nec n̄ fini
glorificatōis sue in pria tātundē pficit sim
plificat ⁊ q̄escit h̄ in via iux psalmiste q̄stio
nē. Dn̄e qs hitabit in taber. tuo: aut qs req̄-
escet in mōte scō tuo? De beniamin q̄ꝫ est
habitat ꝯfidēt in eo sicut in thalamo tota
die morabit et int humeros illius req̄escet
Requiē hāc optabat petrus in mōte factus
in extasi / dum post vocē allatā a magnifica
gloria dixit nesciēs qd dicēt qꝛ magꝫ ageba-
tur q̄ agebat. Dn̄e bonū ē nos h̄ eē. Facia-
mus h̄ tria tabnacula ⁊c. ¶ Verbuꝫ glorie
ſm mysteriū fidei dū subintrat ꝑ abnega-
tiōes latibulū nub tenebrarꝫ ⁊ caliginis aīa
rōnalis acta ꝑ spm̄ sactū reagit ſm eundē
spm̄ iux illud. Dilectus meus mihi et ego
illi. Et ita meret atqꝫ reficit q̄m de latibu-
lo caliginis venit ad tabnaculū qd ē in cir
cuitu eius. iux illd dauidicū postqꝫ d deo
dixerat. inclinauit celos ⁊ descēdit ⁊ caligo
sub pedibus eius. De hic ascēdit cherubin
et volauit. vola. suꝑ pē. vētorꝫ. Cōclusit et
posuit tenebras latibulū suū. Cui ꝯsonat
poetica fictio. In sublime volās nube se ī-
miscuit atre. Suꝑaddit. Et in circuitu ei⁹
tabnaculū eius. Cōsideremus igr deū ve
lut in latitulo tenebrarꝫ ſm theologiā my-
sticā q̄ fit ꝑ abnegatōꝫ in gradu suꝑlatiuo
vbi est veluti in mōte ꝯdenso et tenebroso
et in desertis sclorꝫ. et in mōtibus et'nis. Et
vere ds abscōditus saluator scūs isrl. Attn̄
in circūitu eius tabnaculū eius. Iux cāti-
cum eccie. in circūitu tuo dn̄e lumē est qd
nunq̄ deficiet vbi cōstituisti lucidissimas
māsiōes. Et ps. In circuitu eius vitas ei⁹.
Spectāt ad hec oīa q̄ seraphicus doctō bo-
nauētura ēdidit in itinerario mētꝫ in deuꝫ
sb capitulis et gradibus ad h⁹ tabnaculuꝫ
ꝑtinēs duplicē gradū cognitiōis dei posi-
tiuū et cōpatiuū. Spectat v͂o septimū cap.
ad latibulū caliginis et tenebrarꝫ qd expli-
cat suo mō nō ꝯrie ad nr̄m hymnuꝫ glorie
¶ Verbuꝫ ſm mysteriū fidei sicut nō ē in
pria. sꝫ clara visio et fruitio sic nō ibi ꝓprie
loq̄ndo ē ponē theologiā mysticā q̄uis ds
glorie nequaq̄ in suꝑlatiuo gradu q̄ ꝑ ꝯsus
infinitus ē videat aut amet. Pro cui⁹ elu-
cidatiōe et totius māe ꝯsideremus ꝯn̄t ad
p̄dicta q̄ttuor modos spāles q̄bus inspici-
tur ds ꝑ abnegatōꝫ. Vnus ē ꝑ simplicē fi-
dem spem ⁊ charitatē. Alt ē ꝑ inuestigatōꝫ
phisicā trimmō. Terci⁹ ꝑ inuestigatōꝫ theo
logicā q̄ complectit duos p̄cedētes. Quar-
tus ꝑ apertā et clarā dei visionē. de q̄ dica-

mus ad pn̄s. Q̄r aia beatissime v̄ginis (exempli grā) clarissime videt deū post aiam filij sui. quo ad gradū cognitiōis positiuū et cōpatiuū. Nihilominus dum extēdit se ad suplatiuū q̄ soli deo ꝯuenit illic deficit vidēs ꝙ inattingibilis ē sȝ nō reflectit̄ aut nō cadit in caliginē ꝯgnitiōis queādmodū fit in via. sȝ sp in aptā visionē. Qnāobrem sua defectio nō dr̄ enigmatica seu caliginosa vel tenebre. vn̄ cū dr̄ de Johe bap. ꝙ fuit plus q̄ ꝓpħa nō tollit̄ ab eo gradus prophetie sȝ auget̄. Proportionalit̄ in ꝓposito si maria nō ꝯgnoscit deū q̄tū d̄s seipm nō ponit̄ in sua cognitōe tenebrositas. Si em̄ sol clarior ē q̄ hesperus aut lucifer. non ponit̄ in ipis hespero vel lucifero caligo tenebraꝝ. sȝ claritas solis supior p̄dicat̄. Sp āt dū ambulam⁹ p spem et fide q̄tumcūqȝ ꝓfecerit cognitio nr̄a de cōi lege. cadit in cognitiōem per speculum et enigma.

Tercia ptitio de verbo glorie.

Excelsus in v̄bo gl'ie sp̄s rōnalis vel intellectualis dū ambulat ad dei cognitōȝ actualē. nūc p inuestigatiōȝ nālē. nūc p simplicē fidē. nunc p vtrūqȝ/ si plena fiat resolutio: sp fit occasus vel defectio ad suplatiuū gradū q̄ d̄s in se cognoscit se sicut i inferiori fit vel occubitus cognitiōis et mot⁹ et potētias vita carētes. Quocirca dicim⁹ vlterius ꝙ actu finito cognitiuo et affectiuo. qr vterqȝ parit̄ incidit. p̄t attingi obiectum infinitū. Et ita infinitū quale est d̄s a finita potētia ⁊ actu finito memorabit̄ intelliget̄ et diliget̄ in p̄ria. Poterit igitur dici talis actus infinitus terminatiue vel obiectiue q̄uis in se sit finitus q̄titatiue. quēadmodū viceuersa d̄s infinito actu ꝯgnoscit omnē creaturā eē finitā. Quocirca pōt q̄libet creatura quātumcūqȝ finita dici infinita cognoscibilit̄. qr scilȝ infinito actu q̄ d̄s ē cognoscit̄. Neqȝ cōp̄hēdi p̄t totalit̄ ab alio q̄ a deo q̄uis ab aia beata ꝯgnoscatur q̄tū hȝ de pfectōe b̄m p̄ncipalia intrinseca sua q̄ in eēntia creature finita sūt ⁊ pfectiōis limitate. De tali scire loq̄bat̄ pħs describēs scire eē rē p causā cognoscē. Intellige de ꝓrinsis et creat' cau'. qr p̄ma cā et ꝗ

pōt cognosci p demōstrationē vel aliter cōprehendi tn̄ plene neqt. ¶ Excelsus i v̄bo glorie sp̄s rōnalis ꝓcedēdo ad cognitōeȝ dei tādē deficit et cadit in occasū: b̄m positionē pħoꝝ. maxie platonicoꝝ quā recitat et reprobat Aug⁹. in suo d̄ ciui. dei/ quā insup albertus magnus explicat in suo de intellectu et intelligibili ex dict' pħoꝝ dimittendo pietatē fidei. Legat̄ in spāli cap̄. vltimū vbi ꝯcludēdo dicit ꝙ sp̄s dȝ ꝓcedere d̄ cognitōe in cognitionē quousqȝ fiat assil'atio ad causā p̄mā: in q̄ sic substātificet̄ ⁊ formetur ꝙ iā nō indigebit organis in sua ꝯtemplatiōe. Et hic ē inqt caducū alijs vite immortalis. Quāuis ista et sil'ia videant̄ alte ⁊ speciose dicta p pħos ⁊ idolatras sunt tn̄ impossibilia et p multos articulos pasien. ꝓhibita et excoicata. ꝓpterea dimissis infidelibus trāseamus ad fideles etiā simplices dūmō fundati sūt ⁊ radicati in fide spe et charitate. q̄les inuenimus fuisse martires et anachoritas p̄res. Placeat āt sub cōpendio ꝓtinus insinuare modū b̄m ꝯueniendi ad supincognitū et supsplēdentē et sublimissimū v̄ticē huius sapie q̄ p ignorantiā cognoscit̄ tāq̄ a diui spū. Itaqȝ spūssāctus dirigit aiam p fidē vsqȝ ad suplatiuuȝ gradū dīne ꝯgnitiōis exclusiue. Et p spem erigit eā vsqȝ ad interiora velaminis b̄m apostolū: Et p charitatē illic figit ⁊ vnit. Quelibet em̄ istaꝝ trium virtutū theologicarū hȝ ꝓ imediato obiecto et termino suo deū. Ac ꝓinde b̄m theologos dr̄nt a v̄tutibus moralibus et alijs q̄ circa alia v̄sant̄ obiecta. ¶ Excelsus in v̄bo glorie sp̄s rōnalis sic eleuatus et actus a spiritusc̄to p fidem spem et charitatē b̄m memoriam intelligentiā et voluntatē radicatas i eēntia sua ⁊ in supiori facie q̄ formata ē a solo deo imediate ⁊ capax ē eius b̄m triplicem hanc potentiā terminat imediate suā actionē ad solum deū et attingit ipm terminatiue vel obiectiue. et cum hoc nō sit per apertā visionem necesse est ꝙ fiat per caliginē. Est āt caligo priuatio luminis seu cognitionis. sicut et tenebra ꝓut etiā silentiū dicit soni defectuȝ. Mirum v̄o videt̄ quō possit ꝯgnitio vel amor cognosci vel agi per priuationem cognitionis ⁊ amoris. Sed in prioribus euacuata est hec difficultas. quia pug;

tio vel defectio seu tenebra seu silentiū nō
dicūť simpliciť seu vniformiť. sꝫ tm̄mō re
spectiue ad suꝑlatiuuꝫ cognitiōis vel amo
ris gradū. Priuatio ꝑterea nō dicit ħ nega
tionē hītus cuꝫ debito exn̄te eiꝰ queadmo-
dum cecitas nō dī simpliciť ꝓuatio visus
nisi sit circa subiectū qđ dꝫ hr̄e visū. nō em̄
lapis ꝓprie dī cecus. Nos āt in ꝓposito ac
cipimus ꝓuatōꝫ ꝓ negatōe simplici dū po
nimus ꝙ sācti ꝓuatiue cognoscāt deū sub
gradu suꝑmo. Nō em̄ apti sᷣt ľ debitores
ita positiue cognoscē ꝙuis istud notet impꝑ
fectionē. Et certe q̄libꝫ res creata respectu
dei dici dꝫ impfecta ❡ Excelsus in vbo glīe
sps rōnalis ꝑ hmōi defectōꝫ suꝑadmirabi
liť reficiť: qm̄ plus vniť deo sincerius atqꝫ
sublimius sine q̄uis admixtiōe fātasmatū
vel sordiū ⁊ impfectōnū cuiuśuis creature
ꝙ ꝑ positiuū. Quo pacto sic? q2 nimiꝝ nul
lū est ibi mediū inť deū ⁊ spm̄. Priuať em̄
cognitio ⁊ amor cuiuslibꝫ alterius rei ꝑter
deū. Si vo q̄riť nūqd ťminus ꝯgnitiōis ⁊
amorꝭ stat ⁊ finiť in caligine sola ꝓut ē ꝓua
tio q̄dā. Rn̄dēdū ē negatiōes ⁊ ꝓuatiōes
ťminare nō pn̄t nisi ꝑ affirmatiōes. vn̄ nec
ds cognoscit mala ⁊ impfecta nisi ꝑ ydeā
bōi ⁊ pfecti. Quid sit igiť? Rn̄det. b. Dio-
nysius ꝙ in occasu ⁊ occubitu ⁊ defectōe i-
effabili ꝯiūgiť aīa ineffabiliť ⁊ ignote inef
fabilibus, ⁊ ignotꝭ. Et iteꝝ ait ptitis alteri
tatibus ⁊ ꝯcupiscētijs curisqꝫ incluſ ⁊ suꝑ
mūdane explicitꝭ nos ī dinā monadē ꝯgre
gamur/ ꝓptea vocat hanc defectōꝫ vnionē
suꝑ mētē. Rursus viuifica iniqt vtꝰ dinaꝝ
illumiationū q̄. s. fuit ꝰm positiuū graduꝫ
abunde nos replet ⁊ restituit ac ꝯuertit ad
ꝯgregantꝭ patris vnitatem ⁊ simplificam
deitatē. Attēde ꝙ iō noīat pr̄em qm̄ ī ipso
ē fōtalis deitas ꝰm eūdē dionysiū. Filius
insuꝑ ⁊ spūssāctus oēm gloriā suā referunt
in gloriā dei pr̄is. ❡ Excelsus in vbo glīe
sps rōnalis ꝑ vehemēs exercitiū theologi-
cū sīľ ⁊ phisicū pt eleuari ad apicē seu vticē
theologie mystice cū auxilio fidei spei ⁊ ca
ritatꝭ sublimius ꝙ rudis ⁊ simplex xp̄ianꝰ
⁊ hꝰ de cōi lege suꝑ quā tn̄ ē spūssāctꝰ. Pa-
tuit hoc vltimū in aplīs idiotis at alijs ꝙ
plurimis. Patꝫ vo p̄ns ꝯsideratio d docto
ribus catholicis grecis ⁊ latinis ex libris ⁊
tradicioībus suis/ ex q̄bus aliq̄ fortassis ex
cerpta iungenť inferius ad textum mystice
theologie dionysij ꝯfirmādū. Fuit aliq̄bꝰ
bōis ⁊ magnis virꝭ hec doctria ꝓpť sui ꝓ-
fūditatē in scādaluꝫ. q2 nō satꝭ aduertebāt
aut aduertē poterāt modos locutionuꝫ de
eminētia dei suꝑ oēm creaturā. ⁊ ꝙ inde oī
bus cēt esse ⁊ bn̄ esse. Cōcluserť itaqꝫ ex isto
seq̄ ꝙ oīs creatura eēt ds. q2 ds ⁊ suū eē sūt
oīno idē. Sic aliq̄ iuriste imposuerūt iohi
Scoto trāslatori dionysij posuisse ⁊ sūme
ī hoc hereticasse ꝙ oīs creatura eēt ds. Re
ducūt aliq̄ positōꝫ de vniuocatōe entꝭ cre-
ati ⁊ increati ꝰm rē vel ex nā rei aut ꝰm re
alia vniuersalia ad errorē istū ꝙuis hoc n̄
intēdat illiꝰ. ❡ Excelsus in vbo glīe sps
rōnalis circa cognitōꝫ mysticoꝝ eloqoꝝ
non ꝓncipaliť innitiť hūane industrie illā
tn̄ nō abijcit sꝫ exercet. Dudū postq̄ schola
sticꝭ lectiōibus ťctaueramus de theologia
mystica speculatiue ꝑ. xliiij. ꝯsideratiōes ⁊
octo ptitiōes ꝰm totidē matias ꝓncipales
Nōuimus postmodū duodecim industri
as ꝓ practica ⁊ ꝓdem in vulgari ad sorores
scpseramus de mōte ꝯtemplatiōis certos
gradus ⁊ modos. Pria industria dei voca
tioni intēdere. scda ꝓpriā complexionem
agnoscē. tercia officiū vľ ꝓpriū statū aspicē
q̄rta semet ad pfectōꝫ extēdē. q̄nta occupa
tiōes effugē. sex curiositatē deponē. septia
lōganimitatē assumē. octaua passionū vel
affectionum origenes animad uertere. no
na tp̄us idoneum ⁊ locum inquirere. deci
ma somno ⁊ cibo moderanť indulgere. vn
decima meditatiōibus pijs generatiuis af
fectuū insistere. duodecima spm̄ a fātasma
tibus auertere. Porro dum interrogareť a
me germanus Nicolaus Celestinus post
inspectionem industriarum istarum. Que
nam esset difficilior in practica? Respōdit
ꝙ spiritum a fantasmatibus auertere. sens
sit hoc verissime. neqꝫ potest hec industria
practicari ꝙ ꝑ theologiā mysticam hic in
via dum intellectus noster cōiunctus ē cō-
tinuo tempi. Ponit dn̄s albertus/ vt prius
libro de intellectu ⁊ itelligibili penultimū
ascensū in reditu aīe ad deuꝫ ꝙ efferať suꝑ
hoc/ ⁊ nūc hoc ē suꝑ ꝯtinuū ⁊ tp̄s. Deinde
ponit assimilatōnē in vnione cū deo vocat
occasū alterius vite ꝯsonās in hoc btō dio
nysio/ si diuerse gr̄e munus tale tribuisset

in xp̄o ihesu dn̄o nr̄o. q: ad huc occasū xp̄c
ē ostiū via ductor vehiculū quēadmoduꝫ
ꝺ deo canit apud boetiū pħia. Pricipiū re=
ctor dux semita t̄minus idē. Cōsonarēt in
sup mlt̄a q̄ p̄mittit albtus ꝺ itellectu agē=
te cuꝫ lumibus itelligētiaꝝ se ꝯiūgēte. Un̄
vocati ꝓphe ordinauerīt multas suppōnes
ꝛ ordīatiōes. Isti certe fuerīt magici ꝛ ido
latre q̄ p theletas execrabiles ꝛ demoniacas
arbitrāt̄ aīas purgari ad ꝓphias ꝛ miracl̄a
faciēda de q̄bus hr̄ apud Augl̄/ꝺ ciui. dei
a septio vsq; ad decimū. Et ꝯnt in alijs q̄=
busdā capl̄is. Ipe eīm sathanas q̄ coli vult
vt ꝺs imitat̄ sepe vl̄ imitari fingit veros ri
tus ꝛ modos sacrificādi deo p oroēne. p ie=
iunia. p castitatē ꝛ purificatōes. Nos āt so
li deo sacrificiū laudis offerimus/ ꝛ ad scōs
āgelos suos hoīesq; btōs tāq̄ intercessores ꝛ
admistratores sp̄s ꝓpt̄ electos supplicam⁹
¶ Excelsus ī v̄bo sp̄s rōnalis n̄ euehit̄ ad
theologiā mysticā p raptus īsanas q̄les fu
erūt ī sibil̄ ꝛ vatibus ꝺ q̄bus historie ꝛ poe
te faciūt mētōꝫ; silr̄ ꝛ scp̄tura sac̄ sic̄ de phi
tonicis ꝛ ꝺ balaā q̄ cadebat ꝛ apiebat eius
oculos. Sic̄ et epilētici nōnulli, q̄lis fuisse
credit̄ machomet⁹. quēadmoꝺ p̄tea ponūt
medici infinitas melācoliaꝝ sp̄es ꝛ aliena=
tiōes aīaꝝ vn̄ credūt simplices q̄ tl̄es rapi
ant̄ in celū et cadūt ī cenū. aut ī eodē statu
ꝑstāt īmobiles q̄ morbus inuenit eos ꝛ ve=
lut gelu ꝯstringit. vn̄ ꝯgelatio appellat̄ in
mēte. sicut tp̄e nr̄o pl̄es tales q̄ ꝓphias ꝛ vi
siōes se ꝺinitus hr̄e iactabāt vidimus ꝛ fal
lebāt sicut ꝛ aliq̄n fallebāt̄. ¶ Excels⁹
ī v̄bo gl̄ie sp̄s rōnalis ī theologia my=
stica se exercēs nō hꝫ necessitatē vt in eo sit
corpalis defectio q̄lis legit̄ de bonis etiam
ꝓphis vt Daniele ezechiele ꝛ sīlibus. Dio=
nysius eīm nihil tale pōit exigi. freq̄ns īsu
per expientia ꝯdicit. Sꝫ nec oporꝫ ad sup
mētales excessus theologie mystice itelligē
tiā pure ꝯcurrē q̄lis fuit ī multis pħis qui
s̄m Augl̄. potuerūt oīa mūdana trāsire ꝛ
attingē p̄mā causā. irridētes idcirco simpli
ces xp̄ianos nō potētes ad intelligētiā talē
euehi. q̄bus rn̄dꝫ Aug⁹. q̄ simplici fide te
nēt certius ꝛ salubrius maluꝫ seu velum in
ecclīastica nauicula q̄ pducit ad celū. Non
oporꝫ p̄tea supmentales excessus theolo=
gie mystice fieri p tale miraculum quō p̄=
thomartyr stephanus dum lapidaret̄ in=
tendēs in celū vidit gloriā dei. sicut Uin=
cen̄. sicut lauren̄. sicut btūs andreas. sicut fe
licula. sicut ꝺ alioꝝ sctōꝝ plīmis ī raptibus
ꝛ reuelatiōibus q̄les legunt̄ ī Apoc. iohis
De q̄ꝝ differētijs ꝛ ꝓprietatibus p̄ns breui
tas nō inq̄rit. ¶ Excelsus ī v̄bo gl̄ie sp̄us
rōnalis duꝫ p anagogiā ꝯscēdit ī deū dese=
rit oīs opatiōes vt sic nedū itellectuales
ꝛ amicabiles ꝛ dilectiuas. Imo opꝫt p̄sus
actum ꝓprium ꝛ liberꝝ circa deum ī sup̄mo
gradu obiectalit̄ positiue eē determiatuꝫ. Et
q̄m videt̄ istud v̄bum duꝝ eē ꝛ repugnare
dictis ꝛ scripturis expositoꝝ bti Dionysij.
imo ꝛ nr̄is hactenus de theologia mystica
tradit̄ quā ī amore posuimus. Ponemus
ī forma ꝓ testimonio ꝛ intellectu tā huius
q̄ p̄cedētium textum dn̄i Bonauēture su=
p dis. xiiij. q. ij. in fine. Ad illud inq̄t qꝺ vl=
timo obijcit̄ de cōp̄hensiōe dꝺm. q̄ cōpre=
hendē dr̄ triplr̄. Uno mō cōp̄hēdere ē idē
q̄ caritati adherē. Et sic accipit Bern̄. ad
Eugenium. si sāctus inq̄t es comp̄hēdisti.
Alio mō ē idē q̄ clare vidē ꝛ pfecte amare
sicut ad Phil̄. iij. Si q̄ mō cōp̄hendā in q̄
cōp̄hēsus suꝫ. Tercio cōp̄hēdere idē est q̄
claudē termio. sicē ꝺs incōp̄hēsibilis. Cuꝫ
ḡ dr̄ q̄ sācti sīt cōp̄hēsores in pr̄ia. ꝛ q̄ xp̄s
fuit cōp̄hēsor. Dꝺm. q̄ medio mō accipit̄
ꝛ sic hꝫ v̄itatē. Nā xp̄c videt dei īmēsitatē
nec tenet hoc fide sꝫ certissima cognitione
h⁹ ē nouit deū imēsū. Ecce p hec dicta tres
ḡdus ꝯgnitiōis seu comp̄hensiōis dei luci
dissima distinctiōe notatos ꝯformit̄ ad p̄=
dicta. Subiūgamus illud qꝺ ꝓtinus idē
doctor dicit ꝓ v̄bo p̄nti. Et si tu q̄ras inq̄t
an positiue vel p̄uatiue xp̄c nouit deū im=
mēsū. Dꝺm q̄dā mō positiue/ q̄dā mō p̄ua
tiue. Positiue q̄tū extēdit se capacitas seu
intelligētia. Priuatiue deinceps admirat̄
etiā illā ꝓfundā ꝛ summā ꝓfūditatē ꝺine
īmēsitatl̄. sicut dicit ps̄. Mirabilis facta ē
sciētia tua ex me: ꝯfor. ē ꝛ non potero ad eā
Necille. Ecce q̄ ponit p̄uatiuā cognitōꝫ
in aīa xp̄i quāto magl̄ in alijs. Nec ē autē
cognitio quā vocamus mysticā p abnega=
tionē. s. defectōꝫ ꝛ occasū. Constat āt q̄ nō
minus deficit dilectio seu beatifica fruitio
ab illo gradu sup̄mo fruitiōis/ quo ꝺs fru
itur se solo actu infinito q̄ ipsa cognitio

Insignū cuius non inueni positū a beato dionysio tradeñ. mysticā theologiā φ dixerit ipam ēmiari positiue obiectaliē ī deo. sȝ vel nihil expssit ð dilectōe vel ipam dixit fieri p caliginē ⁊ defectiue. Hinc est illud iā inductū. imo mirāē ⁊ deficiūt. Rursus ī altero ex ṽb sapiēt. Quātū potes tm̄ gaude qꝛ maior oī laude/nec laudare suffic. Poterit dici ⁊ laudādo deficis q̄ defectio summa ē refectio. sūmusqȝ pfectus: ❡ Excelsus ī ṽbo glīe sp̄s rōnalis intrādo ðinā caliginē p defectionē sublimius hȝ dicere. ōis ꝯsūmationis vidi finē. Tradit sīialiē btūs Hilarius. φ nec angeli nec archangeli sciūt aut penetrare p̄sumūt ðine generatiōis arcanū. Cōstat φ hoc nō p̄t intelligi ð visiōe btā in positiuo vl' cōpatiuo gradu Accipiē igr̄ de suplatiuo q̄ p ignorātiā tm̄ cognoscēdo. pficit sp̄s in via. imo ⁊ ī pria q̄tū p grām aut p gloriā mag exercitatus ⁊ eleuatus fuerit p mēoriā ⁊ intelligentiā ⁊ volūtatē in gradu cognitiōis positiuo vl' cōpatiuo. qꝛ plus accedit deficiēdo ad vnione refectiuā. Cuius he sūt ꝯditiōes φ infallibilis etiā in via q̄ nihil p̄t hīe erroris admixtū vel fātasmat nihil create defectibilitat/nihil insidiaꝝ diaboli. vbi ē altissimū refugiū: vbi solus vniē deo ⁊ vnic⁹ soli ⁊ vnico sp̄ui. Si q̄ras quō fiet istō: Audi nō me sȝ ðinū Dionysiū. Ineffabilibus inq̄t ⁊ ignot mēs ineffabiliē ⁊ ignote ꝯiūgiē. Quis post hec ṽba p̄sumēt ineffabilia fari ⁊ in cognitionū ignota pferre: Possumus itaqȝ doctrinaliē ⁊ speculatiue per q̄d nōis ṽitatē eloq̄ mysterij. Sola ṽo trinitas p experimētū rei. ❡ Sup sūt alia ð ṽbo ⁊ hymno glīe nōiatim sup hoc ṽsiculo. Sicut erat in p̄n. ⁊ nūc ⁊ sp ⁊ in secula seculorū amē. Differaē in ptitionē alterā. Et pro ꝯfirmatōe dictoꝝ sil' ⁊ refectiōe aīoꝝ iūgāē vltima ṽba Hugo. in sua ð arra aīe. Ubi sic aīa ꝯq̄riē afferēs se in ꝯgnoscēdo deficē Aīa. Quid ē illud dilecte qð in ei⁹ recordatiōe aliq̄n me tāgere solet/ et tā vehemenē atqȝ suauiē afficē vt iam tota q̄dāmō a memetip̄a abalienari ⁊ nescio q̄ abstrahi incipiā hilaraē ꝯscientia. In oblitionē venit ōis p̄teritoꝝ maloꝝ mēoria. Cor illumiaē. Desideria iocūdāē. Iāqȝ alibi. nescio vbi me eē video/ ⁊ q̄si q̄buſdā amplexib⁹ amoris intus teneo. Et nescio q̄d illud sit. Et tm̄ illō sp retinē ⁊ nūq̄ pdere toto aīo meo laboro. Luctaē q̄dāmō debiliē animus ne recedat qð sp amplecti desiderat et quasi ī illo oīm desidorioꝝ finē inuenerit sūme et ineffabiliē exultat. nihil amplius q̄rens. sp sic eē volēs. Nunq̄d ille ē dilectus me⁹: q̄so dic mihi vt sciā si ille sit. vt si denuo ad me venerit obsecrē eū ne recedat. sȝ sp pmaneat. hō. vere ille est dilectus tuus q̄ visitat te ⁊ venit inuisibilis venit occultus vt tangat te. Iō vt videaē a te. Uenit nō vt totū infundat se sȝ vt trahat affectū. Primitias q̄sdā porrigit sue dilectiōis. ñ plenitudinē exhibȝ pfecte societatis. Et hoc ē qð maxie ad arrā despōsatiōis tue ptineat φ ille ī futuro se tibi vidēdū ⁊ ppetuo possidēdū dabit. Nūc aliq̄n vt q̄ dulcis sit agnoscas se tibi ad gustādū p̄bet. Sil' etiā vt interim ð absentia eius. ꝯsoleris q̄n eius visitatōe ne deficias incessanter reficeris.

Quarta ptitio de verbo glorie.

Lorificatio mutua p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄ūsācti postulabatur fieri cū xp̄c ait. Paē venit hora clarifica filiū tuū vt fili⁹ tuus clarificet te. Potuerat q̄ȝ rex glīe xp̄c ṽin hoc ṽbū glīe ad p̄rem deū glīe dicē. sȝ exp̄mēs exterius oculis subleuat in celū fecit ð verbo glorificatiōis hymnū glīe dū armoniā addit voc. Hymnū q̄ppe dicimus laudē dei cū cātico. Hūc eē hymnū ꝯijciunt doctores de q̄ mattheus ⁊ marcus. Et hymno inq̄t dicto abierūt in mōtē oliuaꝝ. Nō dubiū: qꝛ post institutionē ⁊ refectiōȝ sacrālē statim q̄n recesserat iudas. xp̄c dixit teste Iohe. Nūc clarificatus ē filius hoīs. et ðs clarificatus ē in eo/ ⁊ ðs clarificauit eū in semetip̄o. Deinde post q̄ docuit discipulos multa. Seq̄ē de hymno glorificatiōis seu glorie. Utrūqȝ em̄ tradiē ex ṽbo greco. vñ gloria quasi clarea seu clara. Paē venit hora clarifica filiū tuū vt filius tuus clarificet te. Proinde subiūgēs: claritate inquā quā habui p̄us q̄ mūdus fieret apud te. dedit palā intelligi φ de glorificatōe quā habȝ ī eternitate solus cū sp̄ūsācto in gloria dei patris loq̄baē. Hoc ip̄m imitaē ecclā dū fre

quentat hunc hymnū glorie. Gloria pr̄i ⁊ filio ⁊ spirituisancto. Mox subiungit̄. Sicut erat in ꝑncipio ⁊ nūc ⁊ sp̄ ⁊ in secula seculoꝝ Amē. ¶ Glorificatio pr̄is ⁊ filij cū spūsācto designat̄ fieri multiplicit̄ sub his ⁊ alijs v̄bis. Uno mō complacent̄ ꝯgaudenter ⁊ ꝯgratulatiue. q2 scȝ cōplacet ī gloria dei. Alio mō desiderāter ⁊ exhortatiue q2 hec gloria māifestat̄ ꝑ om̄s creaturas p̄sertim rōnales. Tercio mō rep̄sentatiue ⁊ exp̄ssiue. sic opus sapiētis dr̄ sapīa ei⁹ ⁊ gloria eius. Dr̄ autē gloria dei fieri vel augeri nō in se sȝ dū māifestat̄. Fit autē māifestior in effectibus suis. Oramus sub hoc tropo sāctificet̄ nomē tuū. Adueniat regnū tuū queādmodū loq̄t̄ ⁊ hic xp̄c ꝑ totū hymnū Quō silr̄ dicit ap̄lus. Deinde finis ait. Cuȝ tradiderit regnū deo ⁊ pr̄i. Seq̄t̄. Cū autē subiecta fuerint illi oīa. tūc ip̄e filius subiectus erit illi q̄ sibi subiecit oīa vt sit de⁹ oīa in oībus. Intelligūt̄ hec ꝑ patefactionē generalē ⁊ pfectā nō ꝑ noue glorie collationē in et̄nitate quā dicimus suꝑlatiuū glorificatiōis dine gradū ad quē oīa ꝯsūmabūt̄. Presertim electi. sub gradu gl'ie cōꝑatiuo seu scdo ꝯstituti. ⁊ erūt sicut hic orat xp̄us ꝯsūmati in vnū. ¶ Glorificatio pr̄is ⁊ filij cū spūsācto in beat̄ı dici p̄t hr̄e graduȝ. vel vt Bern̄. loq̄t̄ modū sine mō hoc ē mysteriū ⁊ arcanū qd̄ loq̄mur ⁊ inq̄rim⁹. Aptuȝ v̄o ē scholastice ꝑ p̄cedētia si maneat clara ⁊ certa distinctio de triplici gradu seu mō qd̄ idē est in ꝓposito. Unū posuimus gradū glorificatiōis positiuū. Alteꝝ cōparatiuū. Terciū suꝑlatiuū. Et licȝ cōꝑatiuus gradus ⁊ suꝑlatiuus p̄supponāt positiuū. Uerūtamē approp̄amus positiuū ī gloria vie. Cōꝑatiuū in gloria pr̄ie. Suꝑlatiuū in gloria eternitatis dine. Q2 si voluerim⁹ attēdere q̄lit̄ hic gradus gl'e sit sine gradu ⁊ modus glorie sine mō. patebit prio ex ipsa diffinitiōe et interp̄tatiōe nom̄is huius Eternitas. quasi ex̄ terminos entitas. nūq̄d infinitatē illā exp̄mit dauitici hymni. Magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis. et magnitudinis eius nō ē finis. q̊ ad cōꝑatiuū p̄ris. Et sapīe eius nō ē numerus. q̊ ad approp̄atū filij. Et mīficordia eius suꝑ oīa opa eius. q̊ ad clemētiā ⁊ bonitatē spūsſc̄ti Siq̄dē in oī re creata vl' creabili ponit̄ modus. mēsura. terminus. numerus ⁊ species finis ⁊ ordo. Solus d̄s ē sine nūero. mō ⁊ mēsura vel termino ꝑ q̊ fit sequens v̄bum ¶ Glorificatio pr̄is ⁊ filij cū spūscō in seip̄is recte dr̄ infinita ⁊ īmensa nedū ꝓ

A

uatiue sȝ positiue sicut q̄libȝ gloria creature viceuersa dr̄ finita: nedū positiue sȝ ꝓuatiue vtēdo large noīe ꝓuatiōis ꝑ negatiōe. Proficit hec ꝯsideratio ad intelligēdū pp̄as voces scp̄turaꝝ. Un̄ finitū dicim⁹ illud qd̄ hȝ t̄mīos positiōis seu positiuos. sȝ itelligit̄ vna negatio seu ꝓuatio. ꝙ vlt̄ terminos illos l' finitū illō ꝓgredi nō valeat l' extēdi. Infinitū viceuersa dr̄ negatiue. q2 nō hȝ t̄minos qb⁹ circūscribat̄ finiat̄ diffiniat̄ aut t̄miet̄. Et hoc dr̄ infinitū ex̄ gen⁹. Porro dr̄ infinitū aliq̄d affirmatiue/ dū negat negatiōȝ ī noīe finiti clausā. Eq̄pollēt em̄ due negatiōes vni affirmatiōi. Cōsideret̄ acriter noīm istoꝝ ⁊ silr̄. talis significatio tunc nō erit absona vel discors ista locutio Gloria dei ē gradus sine gradu/ mod⁹ sine mō. Silr̄ de cognitiōe fruitiōe delectatiōe q̄uis alie delectatiōes addi pn̄t. Sȝ nūq̄d eternitas vel etern⁹ d̄s seu trinitas. claudit se suis t̄mīs ⁊ cōp̄hēdit: Profecto sic assētire possum⁹ ⁊ ꝯn̄am negare q̄ subinfert̄ Ergo d̄s hȝ t̄mīos. Nō em̄ seq̄t̄. Deus ē infinit⁹ t̄min⁹. g̃ ē t̄min⁹. vel t̄minū hn̄s. Sȝ nūq̄d p̄terea aīa xp̄i vel marie vidȝ clarissime termīos eternitat̄ı infinitos. qb⁹ eternitas seipsā circūscribit ⁊ diffinit sic. Sic h⁰ seq̄ns v̄bū declarabit. in cui⁹ explicatiōe totū stat qd̄ inq̄rit̄ mysteriū regni dei. ¶ Glorificatio pr̄is ⁊ filij cū spūscō ꝯspicit̄ ⁊ diligit̄ fruitiue. ⁊ obiectalit̄ in suꝑmo cōꝑatiui gradus pr̄ie/ ab aīa xp̄i ⁊ marie. nō tn̄ in suꝑlatiuo formalr̄ ⁊ intrīsece q̄ btā t̄nitas se ꝯgnoscit ⁊ diligit tā obiectaliter ꝙ intrinsece. Attēdēda ē hec determinatio eccl'ie cū approbatiōe doctoꝝ modernoꝝ ꝙ duplex ē beatitudo. vna obiectal' ⁊ det̄minatiua. ⁊ illa ē solus d̄s sicut solo deo fruēdū ē. Alt̄a ē beatitudo formalis ⁊ intrinseca. ꝯsistēs ī duob⁹ actibus q̄ sūt visio ⁊ fruitio cum tentiōe seu possessione secura. Sunt etiā apud deū penitus idem beatitudo formalis ⁊ obiectalis. At vero distinctio maxima ē in creaturis beatis. inter beatitudinem ipsoꝝ obiectalem q̄ nō nisi deus et formalē quā vtiq3

ꝯſtāt eſſe finitā intrinſece. ⁊ ab infinita ex-
trinſeca beatitudīe dei differri vel diſtīgui
Etiā vbi poneret̄ ꝙ ds̄ ꝑ ſeipm̄ ſine creatꝭ
habitibus aut ſpcieb9 alijs illabēdo forma
lem hāc btitudinē in aīa btā cauſaret. Cō-
cedūt hoc illi q̄ etiā ꝯ̄riant̄ eccl'aſtice deter-
minatiōi. qꝛ forte nō dū viderāt eā. Conce
dunt inq̄ꝫ ꝙ de facto vl' de potētia dei abſo
luta nō pōt eſſe de9aīe create niſi finita bti-
tudo formal'. qꝛ nec creatura ē capacitatꝭ ꝑ-
ceptiue cognitiue ⁊ dilectiue dei. niſi finite ⁊
limitate. Quā obrē neceſſe ē vt btitudo cre-
ature formalis ſꝑ ſit finita. q̄cq̄d ſit illa for-
malis btitudo / q̄ vtiq̄ꝫ ē mot9 aīe a deo di-
rictus. Etiā ſi poneret̄ ꝙ aīa eēt ſu9 motuſ
Nec mgr̄ h° negat. ſꝫ expſſit. ❡ Glīfica
tio pr̄is ⁊ filij cū ſctō ſpū / tota videt̄ a btīs
⁊ n̄ totalit̄ ſ̄b h° ītellectu ꝙ glīa btōꝝ finita
eſt formalit̄. ꝙ̄uis obiectalit̄ īfinita. vel vt
Greg9. loq̄t̄ d̄ dn̄o glīe. tot9 ē int̄ nō īcluſuſ
tot9 ex̄ nō excluſus. tot9 ſubt9 nō ꝓſtrat9. to
tus ſuꝑ n̄ eleuat9. tot9 circa nō circūſcꝑtus
Ueritas iſta facili9 īueſtigat̄ nō rōcinādo ſꝫ
exēplificādo ꝑ ſilīa ī creaturꝭ: vt de ocl'o lip-
po q̄ videt totā rotā ſolis. ſꝫ nō totalit̄ vl' to
tā albedinē. aut aliud ſile: vt d̄ lineis circl'i /
ſi ītelligeret centrū ſuū. Exēplū aīe rōnalis
approximat q̄ ſic tota ī corde ē ꝙ tota ē ex̄
cor. Sic ē ī cētro cordis ꝙ ad ei9 ſimplicita
tē īdiuiſibilitas cētri nō equat̄. Sic nec ad
magnitudinē nō molis ſꝫ vtutꝭ aīe q̄ circū
dat cor. totalit̄ nō parificat̄. Cōtinet igit̄
corꝑaꝫ aīaꝫ totā ſed nō totalit̄ ſub alio v-
bo circūſcꝑtibilit̄. Jpa vō totā ſe ꝯtinet et
totalit̄ īfra t̄mios ſue capacitatꝭ q̄ finiti ſt̄ /
⁊ ī h° deficit ſilīitudo q̊ ad deū q̄ ſimpl'r īfi-
nit9 ē ⁊ circūſcꝑtus. Cui9 ꝑfectio nec accre
ſcit ex creaturꝭ ſi ſint. nec decreſcit ſi nō ſint
Qui ſꝑ ī et̄nitatꝭ ſue ſolio ⁊ trinitatꝭ tricli-
nio ſedet fix9. ſic erat ī ꝓn. ⁊ nūc ⁊ ſꝑ ⁊ in ſe-
cl'a ſeculoꝝ amē. Multa de cōditiōib9 trini-
tatꝭ ⁊ et̄nitatis poſſēt īduci q̄ latiſſime tra-
ctāt̄ ꝑ doctores ⁊ aliq̄ ſub metrꝭ notauim9
Deniq̄ꝫ ꝓ verbo nr̄o facit illud iob. Toni
truū inq̄t magnitudīs ei9 q̄s poterit ītueri
Dat ꝓmo ītelligi ꝙ null9. dat īſuꝑ ītelligi ꝙ
intuit9 vl' ītueri vl' viſus extēdit̄ ad oēs ſen
ſus tā corꝑales q̄ ſpūales. Tonitruū inq̄t
ei9 qd̄ vtiq̄ꝫ ē obiectū audit9 q̄s poterit ītue
ri Sile ī Exo. ꝙ ppl'us videbat voces. Po-
ro colligit̄ ex iſto ꝙ dn̄s habitat ī ſilētio et
caligine reſpectu cuiuſlibet creature q̊ ad
cognitiōꝫ ⁊ viſiōeꝫ ſuā ſibi ſoli ꝓꝓriā mō ꝑ
tacto. ❡ Glorificatio pr̄is ⁊ filij cū ſctō ſpū
manifeſtat̄ ī dānatꝭ ꝑ ordinē iuſticie q̊ruꝫ
dānatio obiectalit̄ ⁊ t̄minatiue īfinita ē. ſꝫ
formalit̄ ⁊ ītrinſece finita ꝓꝓortionalit̄ ad
ea q̄ dicta ſunt de btīs. ꝯuerſiue ad deū ⁊ a-
uerſiue a deo. Certe ſicut ens ꝓmuꝫ in ſuo
gradu ſuꝑlatiuo cōprehēdit̄ a ſe ſolo. ſic ⁊
eius ꝓuatio nō eēndi a ſe ſolo valebit tota
liter cōprehēdi. Jnde fit vt neq̄ꝫ demones
neq̄ꝫ creatura aliq̄ plene ītelligat pcti mor-
talis ignominiā ſicut nec gloriā act9 meri-
torij vel bti. Taliter em̄ iā diximꝰ de igno-
rantia vel nō cognitiōe cuiuſuis creature.
cui9 cā ꝓncipalis ē ꝙ de9 cognoſci ⁊c̄. neq̄t
ī ſūmo. Sueꝑeſt igit̄ vt ſuꝑbia demonū de-
ſcēdat ſemꝑ vel aſcēdat ad nihilū. Gloria
vō btōꝝ ſemꝑ deſcēdit in bonū. deficiēdo
vel ꝓficiēdo cōſcendit mōis dictis. Juxta
qd̄ ſumeret̄ intellect9 myſtici vbi qd̄ btūs
dioniſi9 appropriat ipi ſeraphin ꝙ ī eis ſꝑ
eſt mobile īceſſabile calidū acutū ſuꝑferui
dum ⁊ holocauſti purgatiuū. Sumit̄ aūt
h̄ mot9 vel motio largiſſime videlꝫ ꝓ opa-
tione q̄ ꝯ̄riat̄ ocio. de q̄ dicit Damaſcen9. ꝙ
nulla res deſtituit̄ ꝓꝓria opatiōe. Sic em̄ ⁊
velle dei ⁊ ītelligere dī opatio q̄dā ⁊ motō
⁊ ī angelis magꝭ ꝓꝓrie. Terra ſiq̄dē ē iertiſ
ſima oīm. habet nihilomin9 ſuā opatiōꝫ q̄
ſe tenet ⁊ figit ī loco ſuo. reſtringēs remoue
re volēti. Dicit̄ g̊ ſeraphin ſꝑ mobile inter
ruptiōe amoris ī deū. Jnceſſabile ſine de-
ſinitiōe. Semꝑ calidū. ſine diminutiōe ſeu
minoratiōe ſeu tepefactiōe. Acutū quia pe
netrat ad ſimplicitatē dei velut ad centrū.
Suꝑferuidū: q̄m eleuat ſe ad īmēſitatē ei9
velut ad circūferētiā. Holocauſti purgati
uum ⁊ reliq̄ q̄ ſequūt̄. ſpectāt ad tres actus
hierarchicos reſpectu īferioꝝ q̄ ſīt purgare
illumīare. ꝑficere. Opatio igit̄ generale no
mē eſt ad alias q̄nq̄ꝫ ſpēs / ſonātes in motū
q̄ ſunt. Motio ⁊ hec ſucceſſiua. Mutatio
⁊ hec ſubita in ſubiecto. Factio. ⁊ hec ſubi-
ta. Denihilatio q̄ aliter dicit̄ creatio. Quar
ta ē ꝓductio ī diuinis vbi eſt īmutatio q̄-
uis ſit ibi generatio ⁊ ſpiratio. Quīta ē actō
q̄liter forma influit in materiā. dās eſſe for
male ⁊ intrinſecū. dī ideo talis forma rela-

tiue ad materiā/qualiter forma q̄ est deus
nullo mō pōt dici ¶ Glorificatio prīs
et filij cū sctōspiritu/quadruplr̄ ꝯgno
scit̄ et amat̄ ab intellectuali creatura tā in
via ꝙ̄ in prīa. In via quidē ꝑ grām vnā ī
se/et trinā in fide/spe et charitate cū adiu-
torio discipline xp̄iane. Exemplū dum qs
videt aut sumit eucharistiā. hic ē cognitio
sensibilis exterior. Est et ꝯgnitio sensualis
interior tam imaginatiua ꝙ̄ estimatiua re
spectu corporis xp̄i tā veri ꝙ̄ mystici. Hic p̄-
terea ē cognitio rōnalis ꝫm vtrāq̄ ratiōis
portionē supiorē et inferiorē q̄ credim⁹ spe
ramus et amamus spūales substās ⁊ sub ꝺo
vt aīam xp̄i vt angelos et sp̄s electoꝝ. Hic
ē deniq̄ cognitio supmētalis mistica/ ⁊ ana
gogica ip̄ius simplicissime deitat̄ ī vnita-
te trinitat̄. Cōcordātie sunt plurime noīa
tim illa iā cōmēorata ab aplo. Manifeste
inq̄t. Magnū ē pietat̄ sacr̄m qꝺ māifestū
ē in carne. et hoc q̊ ad duplicē p̄mū cogni-
tiōis modū. Iustificatū ē in spū q̊ ad ter-
tiū. Assumptū ē in gloria quo ad quartū.
Teneat̄ ergo ꝓ regula ꝙ qualis ē in ꝯgno
scēdo et amādo deū xp̄ianus. talis ē sibi in
tribuēdo ꝺs. Ego dilecto meo inq̄t spōsa
Et ad me ꝯuersio eius ¶ Glorificatō prīs
et filij cū spiritusācto facta in beat̄ repit̄ ali
q̄n dici formalis. eo ꝙ imediate fit ꝑ essen-
tiā sine specie media q̄ sit rō cognoscēdi di-
uinā essentiā. imo ꝑ eādē speciē aut formā
qua deus cognoscit seip̄m aīa beata ꝯgno
scit deū. Addūt aliq̄ ꝙ etiā actus beatifica
tus caracterizet̄ seu formet̄/nō nisi a ꝺina
sapīa ⁊ eius eēntia dū obiectiue videt̄. Vn̄
et si ꝺina eēntia subtraheret se in rōne tal̄is
caracterizatiōis seu formalis ꝯfiguratiōis
ꝫm imaginē beatissime trinitat̄. creatura
nll̄o mō posset dici beata. neq̄ intuitiue vi
dens deū. imo eēt implicatio queādmodū
implicat creaturā eē et deū se subtrahere in
rōne efficiētis. Notādū est igit̄ ꝓ ꝯcordia
doctoꝝ ꝙ deus ꝓprie dr̄ forma ꝫm tres cō
ditiones forme couenietes. Forma em̄ dr̄
q̄ ē in se formalr̄. siue sit ab alio siue nō ori
ginalit̄. scdo q̄ dat eē formale. tercio q̄ de-
noīat aliud eē. Cōstat autē ꝙ deus h̄ꝫ esse
in se. et ꝙ dat esse oīm creature. et ꝙ omnē
creaturā denoīat eē tāꝙ̄ p̄cipua sue exn̄tie
causa. Sic em̄ dicit Boetius in q̄libꝫ crea-
tura esse aliud quo est. et aliud qꝺ est. Qꝺ
intelligi aliter neq̄t/nisi ꝺ deo quo denoīat̄
existere creatura. Doctores igit̄ ponētes de-
um eē beatitudinē formalē. accipiūt formā
isto mō et nullo alio. Nec volunt ꝙ deus
sit formalis beatitudo inherēs vl̄ ꝯstituēs
sicut forme accidētales vel substātiales in-
herēt et ꝯstituūt/ꝙ̄uis illapsus forme diui
ne sit pfectior et intimior rei cuilibꝫ ꝙ̄ pos
sit eē forma sue materie vel accidēs substā-
tie. Itaq̄ res q̄libꝫ plus depēdet a cau̇ ex
trinsecis ꝙ̄ ab intrinsecis suis q̄ sunt forma
et materia q̄ vtiq̄ nequeūt eē sine causa ex-
trinseca efficiēte/exemplāte seu formāte et
finiēte. Porro si doctores talit̄ se resoluunt
nō sunt ꝯ̄trij articulis parisien̄. ꝙ deus nō
possit eē forma vel formalis beatitudo crea
ture. Qꝺ vtiq̄ verꝫ ē de forma inherēte vel
intrinsece ꝯstituēte. Sunt q̄ necessario di-
cunt eē formā mediā vl̄ speciē in btīs quā
nomināt lumē glorie iux̄ determiationē ec
clesie requisitā. Dicūt alij sufficere p̄sertim
de potētia dei absoluta deū ⁊ animā sine ta
li lumine ad beatificādū ꝑ formalē illapsū
Quicq̄d tn̄ dicat̄ hinc ⁊ inde necessario po
nendus ē motus intellectus et voluntatis
q̄ vtiq̄ formosus ē illumiosus et speciosus
Et hunc vocamus formalē beatitudinē si
ne quo impossibile ē creaturā eē beatā. etiā
ꝺ potentia de absoluta. Implicaret em̄ si-
cut patꝫ intuēti quicq̄d dictū fuerit de ne-
cessitate habituū distinctoꝝ ab actib⁹ istis.
¶ Glorificatio prīs et filij cū spiritusācto
fit p̄cipue et p̄ncipaliter in mēte q̄ sola p̄p̄e
ē imago ⁊ gloria beatissime trinitat̄. Esset
hic rememorāde distinctiōes plurime ꝺ di
uersis aīe potētijs et eaꝝ officijs. maxime
quō diuidit̄ aīa a spiritu: et spiritus a men
te. et quales sūt actus spiritus ⁊ mēt̄. Quē
admodū insup sola mens ponit̄ in sup̄mo
vertice vel culmine/vel arce totius aīe ⁊ po
tentiaꝝ eius/q̄ respicit ꝓ obiecto et fine ꝓ-
prio solū deū memorādo intelligēdo et vo
lendo pure liberalit̄ ꝙ̄uis imobilit̄. Spi-
ritus autē et mouet̄ liberalit̄ et arbitrarie ⁊
ꝯtingēter. Mirabilis ꝓfsus ē diuisio aīe ⁊
spiritus quā facit ꝫm apl̄m ꝫmo dei viuus
et efficax. Sed est supadmirabilior diuisio
spiritus ⁊ mētis qualē dat intelligi paulus
cū dicit de ꝫmone dei ꝙ est discretor inten

tionū ⁊ cogitationū cordis ꝓut in q̄dā me
tro deduxim⁹. Arbitror insup ꝙ mēs i cāti
cis nomiat̄ aīa vt ibi. Dic mihi quē diligit
anīa mea ⁊c̄. Et in cātico marie. Magnifi
cat aīa mea dn̄m. Nō eñ ꝯueniēt intelligi
p̄t de aīa sensuali. nec de ꝓcise rōnali. Aīa
igit̄ ē mens q̄ manēs sp̄ in arce dirigit amo
rē suū vnica in vnicū deū/ sola ad solū. dili
gens ad dilectū. Exēplū solsequij respectu
solis. vel ferri respectu magnetis aut poli.
Dicūt̄ ista speciose facilit̄ ⁊ scolastice. Cre
dūt̄ p̄terea simplici fide sȝ rara ē felicitas ex
piri. Expiunt̄ tñ aliq̄ ħ in via fortassis etiā
finalit̄ reprobādi. vt q̄ gloriat̄ in dn̄o. glet̄
vt timeat. Estimo em̄ ꝙ demōes ipi iux̄ di
ctū iacobi credūt. imo et aliq̄ mō itelligūt
ꝑ nālia splēdida ⁊ ꝯtremiscūt. sȝ in malum
suū: q2 ꝟuili timore trahunt̄ q̄ refugiunt ⁊
odiūt flagellātē. Cōtrarie ad btōs q̄ timē
tes ⁊ tremētes ⁊ in se deficiētes sub reueren
tia maiestat̄ laudāt diligunt glificāt hym
nū glorie. vna ⁊ incessabili voce di. Sctūs
sctūs sctūs dn̄s d̄s sabaoth. pleni sūt celi et
t̄ra gloria tua. Cōformit̄ ad q̄s frequentat
ecc̄ia dicēs. Gloria pr̄i ⁊ filio ⁊ spūiscō. Si
cut erat in p̄n. ⁊ nūc ⁊ sp̄ ⁊ i se. se. amē. Deo
gloria q̄ finē apposuit ad cāticuȝ marie iux̄
ꝯpositū nr̄m. Utinā deo bn̄placitū ⁊ eideȝ
gloriosissime virgini matri ⁊ filie. Cū q̄ sp̄
magnificat anīa mea dn̄m Amē. ¶ Finit
anagogicū de v̄bo ⁊ hymno glorie a Johē
cācellario pisieñ. lugduni. Anno. M. cccc
xxviij. Et ꝯtinet q̄ttuor ptitiones p̄ncipa
les in q̄ꝝ qualibȝ sūt decē v̄ba seu ꝯsideratō
nes. Et in v̄su q̄libȝ multe notule seu v̄ba
ꝑ lr̄as alphabeti vsqȝ ad nūeꝝ. 124. et decē
Presulatū tūc agēte Reuerēdissimo patre
dn̄o amadeo archip̄sule ⁊ comite Lugdu
neñ. Primate galliaꝝ/ nr̄e ꝑegrinatiōis be
niuolissimo p̄ceptore.

Epithalamiū mysti/ cū theologi ⁊ theologie. Sub typo iacob ⁊ rachel.

¶ Rachel loquit̄.

Q Ro ꝑ ceruos capreasqȝ campi
Oro sacratos ꝑ amou ignes
Per fidē sanctā decus ⁊ honorē.
Jacob amas me. ¶ Jacob rn̄det.
P Er greges nr̄os/ ouium ꝑ agnos
Perqȝ formosum viridēs salictum
Et per illimes nitidosqȝ fontēs
Rachel amo te.
Rusticum si me genuit dei sors
Rector et si sim positus bidentum
Nobilem claris titulis adauctam
Rachel amo te.
Lucis eterne speculum decorum
Feminam fortem decus omne sponsi
Cuius effulget species honora
Rachel amo te.
Ibo fisus te gelidas per alpes
Affrice sirtes peragrabo tutus
Scylla nil terret nihil et charibdis
Rachel amo te.
Si tonet celum crepitu fragroso
Totus et casum minitetur orbis
Inter hec tanta positus pericla
Rachel amo te.
Nil ab amplexu placido refellet
Quicquid occurret nihil hinc timebo
Nullius vincar sub amore/ quippe
Rachel amo te.
Uentre fecundo lya sit licebit
Et sit ancillis numerosa proles
Nescio quid plus nitet et placet tūr.
Rachel amo te.
Suauis a te pax requiesqȝ cordis
Triste nil aufers reboas camenis
Dulcibus prorsus/ bene concinentem
Rachel amo te.
Rector egypti sapiens pudicus
Nascitur ioseph tibi beniaminqȝ
Beniamin quanq̄ moriaris ortu
Rachel amo te.
Osculeris me labijs pudicis
Brachijs sacris mea colla stringe
Istud vt fiat tibi semper herens
Rachel amo te.
Spiritussanctus tibi multus vnus
Dona virtutum retines beata
Diligentes te satias in euum
Rachel amo te. Finit.

Incipit tractat⁹ magistri Johis gersonis cācellarij pisieñ. sup cātica cāticoꝝ/ ad fr̄es ordis carthusieñ edit⁹ apd̄ lugdunū Anno dn̄i. M. cccc. xxix.

K Mo te sacer ordo Car
thusieñ. qm̄ amas me ꝓ
ximū tuū. ⁊ iō ꝓxim argu

mēto xp̄i. q̄ fecisti ī me miſicordiā. Amo ris q̄ꝫ cui ꝓbatio opis ē exhibitō. Tricena riū nāq̄ꝫ pꝰ motē meā idultū. pꝰ fieri placu it p̄ucire me viuēte ¶ Meditatꝰ ſū mecuꝫ ſi q̄ opis viciſſitudinē. vacua ſenectꝰ mea poſſꝫ afferre. Subijt mox aīm. petitō vr̄e d̄ uotiōis mō facta p nōnullos ex vob̄. q̄ vi ce oīm. q̄tinꝰ ſup cātica cāticoꝝ ſcriberē aliq̄ q̄liſcūq̄ꝫ ſtudioſitas mea. Inclinaui ꝓtinꝰ cor meū aſſētire q̄ amo te. Etem̄ aīcoꝝ vo ta ſc̄ ſil'ia. ¶ Veꝝ pꝰ tot a ſūmis ingenijs di ctata ſup eiſdē cātic̄ q̄d aut q̄le poſſꝫ addē paupracula nll'ius l' tepide deuotiōis mee. diu ſat̄ ī dubio fuit animꝰ. Tādē ꝯfiſus in auxilio p̄cū vr̄aꝝ decreui nouū aliq̄d. aut ſaltē nouo mō ſcribere ſub p̄miſſo thema te. Amo te. Finit.

Amo te. Vox iſta petri ē ad dn̄ꝫ ter introgātē: tercio r̄petita. Dn̄e tu ſcis q̄ amo te. Iux̄ q̄d verbū

a

triplicatū poſſumꝰ allegorice moral'r ⁊ ana gogice. triplicē ī creatura rōnali amor: ē itel ligē. libeꝝ arbitrariū gratuitū. libeꝝ ꝯcrea tū arbitrariū. deliberatiuū gratuitum ſup infuſiuū. Dimiſſo iteꝝ ſmōe d̄ amore pure nāli vegetatiuo ⁊ aīali. ⁊ hito tm̄mō reſpe ctu ad amorē dei ſic h̄uit petrꝰ di. Amo te. Eſt āt amor nr̄ ad deū triplex ī gn̄e ꝓut ſta tim dictū ē. Et hꝰ vbi amo. tres lr̄e ſignāt ī enigmate. A p̄ncipiū. M mediū. O finis Ex q̄ triplici amore hituali tāq̄ triplici vi ta p̄ma reſultat actus amoris pfectus ⁊ me ritorius fruitiuus dei: d̄ q̄ ſolo p̄ncipaliter cātica cāticoꝝ ſūt. p anagogiā. i. ſurſū actio nē. qualit̄ agūt̄ a ſpū ſācto (quē hodierna die in filios adoptiōis xp̄c effudit) ipi filij dei ſil'es aplis. ¶ Atuero ꝓceſſus nr̄ vt or dinet̄ ex not̄. p̄mittet aliq̄s ꝯſideratiōes. d̄ q̄ddītate amor̄ in ſp̄ebus ſuis. ⁊ hoc ꝑ pᵃ partitōe. Proīde 2ᵃ ptitio ꝯtīebit ꝯſidera tiōes q̄nq̄ginta ſm totidē dies iubilei pen tecoſtes q̄n ſpūſſāctus his diebꝰ in linguis igneis apparēs mētes carnaliū in ſui amo rē ait Gregꝰ. imutauit. Amor ſiq̄dē ignis ē. vn̄ noīat̄ ſeraphicus. q̄d ardorē ſignifi cat. ⁊ q̄nquaginta ꝓprietates ſuas q̄ſi toti dē linguas igneas (q̄bus ſe loq̄t̄ ⁊ aperit) diſpartitas oſtēdemus/tandē partitio ter cia cōſummabit velut in cuſpide pirami dis flamee vniuerſū amoris ſmonē ad p̄ mam ⁊ vnicam ꝓprietatem ſup illud oſcu let me oſculo oris ſui ſe reflectens.

Prima cōſideratio d̄ primo amore libero nobis ꝯcreato.

Amor liber reſpectu dei natu raliter ⁊ indelebiliter inſitus eſt. ꝯcreatus ⁊ inſertus dū cōditus eſt ad imaginē ⁊ ſimilitudinē dei que con ſiſtit in mente noticia ⁊ amore. Sed que ret ꝓtinus aliquis. quo pacto ſi naturalis amor iſte liber dici pōt. et ſi liber. quō na turalis? Eſt hic alta et grata doctoꝝ pſcru tatio. quorū p̄cipui inuenerunt q̄ ſicut in deo amor ꝓductiuus ſpūſſancti liberrimꝰ eſt qui tamē īmutabiliter agit ⁊ neceſſario ſic in creatura rōnali vl' intellectuali. amor p̄mus inſitus reſpectu dei. quē aliqui ſin deriſim vocant. licꝫ quodāmodo ſit altior ⁊ ſpecialior. qui cōſtituit terciā partē ima ginis. nec aliud reſpicit bonū q̄ deū ꝓ ob iecto ⁊ ſine vltio. Iſte inquā amor lꝫ īuaria bilis ſit et indelibilis nihilominꝰ ſpōtaneꝰ eſt et vltroneus. aliter q̄ ſit amor lapidis grauis ad ſuum centrum. et hoc ratiōe co gnitionis intellectiue cōiuncte ſibi ꝓut eſt ſecūda pars imaginis oriens ex prima que eſt memoria. non quidē ſenſualis reſpiciēs p̄teritum. ſed mentalis complectens omnē tempis differentiam imo ſupergrediens. Eſt ergo amor iſte ex natura ſua ſpontane us atq̄ꝫ liber. q̄uis in oppoſitā partē verti nō poſſet.

Secunda ꝯſideratio

a

Amor iſte dei liber. fūdamētalis ē ad omnē affectōꝫ alterā intelle ctualē. q̄ ꝓp̄e nō dī paſſio ſꝫ opa tio. ꝓportionalit̄ ſicut d̄s vnica opatōe delectat̄/⁊ nulla tenꝰ paſſiōe. Itaq̄ꝫ neceſſe ē oīa mlta reduci ad vnū. ⁊ mutabi lia ad īmutabile ⁊ fixū. Oportuit q̄ oēs af fectiōes/q̄ꝝ mltas ꝯſtat eē variabiles redu ci ad vnā q̄etā ⁊ ſimplicē. Talis ē amor nāl lis dei. inſitus aīe in ꝯſtitutōe imaginis ſue quē dicimꝰ eē ꝯueniētiā ⁊ coaptatōꝫ ad de um. tāq̄ ad finē ſuū vltimū. ⁊ q̄dāmō intel ligibile cētꝝ in q̄ iugit̄ māet innitit̄ ⁊ q̄eſcit Ex q̄ p̄terea oēs alie affectiōes q̄ dicūt mo tū vel mutatōꝫ. ſiue ī bono ſiue in malo ſi

ne in arduo. vt desideriũ. fuga spes timoꝛ audacia. ira. segnicies oꝛiunt.

Tercia consideratio

a Moꝛ dei iste liber/nõ h3 actum scdm q seq cogitatõ3. ꝛ ꝯsiliũ ꝓ statu vie. nisi puia sẽsatõe cõtinis semper sit in actu pmo qui est vt diximus ꝯtinu⁹ simplex ꝛ qetus. Poss3 h introduci tota mã de ꝯceptib⁹ ꝛ intẽtiõib⁹ cognitiuis ꝛ affectiuis. et spãlit de sex modis spẽꝝ q sũt initiũ cognoscẽdi sup sẽsũ intellectualiter. Nã qdã sũt abstracte p fãtasmata. qdã nãlit insite ex pma creatõe. sicut ẽ spẽs innata cognoscẽdi deũ ꝛ amãdi qdã sũt impsse p subas spũales qdã relicte. qdã p collationẽ acqsite. Alie p expientiã habite. s3 d his nõ ẽ hic dcdm p singula. qlis tñ cogscẽ multu3 iuuat ad amorẽ dei peculiarit exercendu3.

Quarta consideratio

a Moꝛ iste dei liber ꝛ impressus nõ causat in volũtate rõnali vl intellectiua ex amicabilibus q sũt ad se. sicut videt dicẽ Aresto. et auctoꝛ d cau. sed econtra amicabilia ad se oꝛiũt ẽ isto amoꝛe ad deũ. Hec ẽ ꝯsideratõ theologica pulcerrĩa at3 sãctissima. ꝯuincẽs oẽs pctõres. eẽ puaricatoꝛes instituti pmi cus oꝛdis/dũ ab amoꝛe dei deflectũt arbitrio malo. ad amorẽ ꝓpriũ l alienũ aduersus deũ. hñtes coꝛ distoꝛtũ ꝛ iiustũ. nec cõueniẽs ꝛ ꝯiũctũ cũ pma ꝛ rectissima regla ꝛ amoꝛis sui libalit ꝛ nãlit impssi. ¶ Sufficiat interi ꝓ certificatõe hui⁹ ꝯsideratõis theologoꝝ auctoꝛitas ĩ hoc fũdata q ds est sup oĩa ꝓpt se diligẽd⁹ dilectiõe arbitraria quãto magl dilectõe naturali. ꝛ libera. que neq3 fallere vel errare pt. neq3 falli cũ regat sicut impssa ẽ ab agẽte infallibili.

Quinta consideratio

a Moꝛ iste liber dei hẽbit actum scdm in pria plenissimũ. ꝯtinuũ simplicẽ ꝛ iocundũ q dr fruitiu⁹ siue fruitio l osculatõ. sic õndet tcia ptitio S3 ĩ hac valle mifie/vix hr iste actus scds. nisi valde intrupt⁹ ꝛ p intualla. ꝓpt curuitatẽ amoꝛis libidinosi depmẽtl. Boc3 hoc ꝓch doloꝛ valde nimis expientia. ¶ Cꝝ vero amoꝛ iste liberalis ad deũ3. habuisset ꝯtinue actũ scdm. q ꝯsistit in opatõe. et h⁹ ꝓ statu innocẽtie. imo etiã in ãgelis pᵃ sui ꝯditiõe. vel etiã in purgatoꝛio nũc habeãt aĩe finalit saluãde talẽ actũ scdm cõtinuũ imo ꝛ de dãnatl qri poss3 cũ habeãt remoꝛsũ ꝯscie vehemẽte. nõ solũ in hitu s3 ĩ actu q causat fm doctoꝛes ex repugnantia amoris ꝓprij arbitrarij ad amorẽ naturalem ꝛ insitum dei lectoꝛ aduertat.

Prima consideratio

de secundo amoꝛe.

a Moꝛ arbitrari⁹ respectu dei nõ hr nisi puia vel sit ꝯcurrẽte p dicto nãli et libero amoꝛe. Perspicuũ ẽ qꝛ radix ẽ hmõi amoꝛ oĩm alioꝝ effectuũ. Rursus volũtas nõ fert libere nisi pmoniat obiectalit ꝛ cognitiue p itellectũ sub rõne bõi vel mali. ꝯueniẽtl vel disconueniẽtl ex q motiõe ꝓtinus oꝛit ĩ volũtate actuali qdã cõplacẽtia vel displicẽtia nãlis iux sniam Damasceni. ꝛ vbũ btĩ Augl. q nõ ẽ in ptãte nrã qbus vir tãgamur. Ceterum post apphensionẽ hmõi obiectalẽ voluntas se mouet libere acceptãdo vel refutando vel suspensã se tenẽdo.

Secunda ꝯsideratio

a Moꝛ arbitrari⁹ respcũ dei. distiguit a libero nãli ꝓpt ꝯsideratõnem duplicẽ aĩe rõnalis ꝛ sue libertatl. Cõsiderat itaq3 aĩa rõnalis vel in se eẽntialit libera vel vt actualit deliberãs. Si pmo mõ sic sua libertas sp ẽ eqlis ꝛ inuariabilis ꝛ inauferibilis ipa pmanẽte in esse et sic accipit a doctoꝛib⁹ Berñ. et Ansel. q dicũt eã eẽ equalẽ in oibus tã angelis q hominib⁹ ꝛ potissimã sub deo. imo qsi silẽm q neq3 cogi pt neq3 minui ipa stãte nã anĩe Si vo ꝯsiderat vt actualit arbitrãs. ꝛ se sup se reflectẽs. tũc libertas hmõi variabilis ẽ ꝛ impedibilis. neq3 eqlis in oibus tã angelis q hoibus. s3 patit fuitutẽ tũc culpe nũc pene ꝛ multe mifie. imo vt turbato iudicio rõnis. tũc oĩno tollit ꝛ impeditur in actu suo ne deliberet. Fundat aũt sup hac distinctiõe. diuisio spũs ꝛ aĩe ex vna pte. diuisio pterea spũs ꝛ mẽtis. ex altera. de quibus in meretrico ope sup magnificat dist.

ij. latius tractatum est.

Tercia consideratio

a Mor arbitrariꝰ respcu̅ dei n̄ h̄t ħ i via. sic̄ nec ītellectual' ꝯgnitio actual' sine p̄uia ꝯgnitōe sēsuali Tradit hᵒ ph̄s. expictie vocē loquēs. q̄uis iḡraret hꝰ v̄uil' colligatiōis ⁊ ordis rōez. sic̄ nec pcti original' trāsgressiōem. Un̄ factu̅ ē vt intellectus nō possꝫ actualit̄ ferri ī deu̅ nisi p̄us doceret̄ ꝑ sensu̅. dicta p inde sēsualitas ⁊ verus hō q̄si mr̄ ⁊ pr̄ īteriorꝝ ⁊ noui.

Quarta consideratio

a Mor arbitrariꝰ respcu̅ dei determiat̄ ⁊ figit̄ ad vnā p̄tē. s. dilectiuā ī beatꝝ sic̄ ecōtra necessario ordinat ī odiu̅ dei. ⁊ īuidiā in dānatꝝ. Ista ē cōis ēditio doctoꝝ. q̄uis ī assignādo cās videat̄ aliq̄ varietas sup hmōi ꝯfirmatōe in beatꝝ. l' obduratōe ī dānatꝝ. Sꝫ resolutō finalit̄ cadit ad ordinatōꝫ dei. ⁊ q̄ positi sīt ī t̄mio. neqꝫ ē āpliꝰ locꝰ meriti l' demeriti vllꝰ Proinde n̄ tollu̅t̄ ab hᵒ duplici statu multe actiōes arbitrarie respcu̅ obiectoꝝ alioꝝ a deo. sic̄ demōes arbitrarie tēptāt hoīes q̄bus arbitrarie angeli subministrāt.

Quinta consideratio

a Mor arbitrariꝰ respcu̅ dei. ferri p̄t ad vtrāqꝫ p̄tē dilectiue l' omissiue ħ in via. īmo nō videt̄ repugnantiā includē ꝺ potētia dei absoluta. vel suspēsa lege cōi q̄n volu̅tas arbitraria ferre possit oditiue ī deu̅ clare visu̅. possꝫ em̄ ap p̄hēdi sub rōnibꝰ odibilibꝰ. s. punitiui vel dānatiui. Ex q̄ ꝯsideratōe moti sīt aliq̄ dicere ꝙ dānati forsitā ī extremo iudicio videbu̅t ꝓ morula intuitiue deuꝫ nō solu̅ in hu̅anitate ꝺ q̄ ꝯstat. sꝫ etiā ī ꝺinitate ad augēdu̅ odiu̅ et ꝯn̄t suppliciu̅ suu̅ magꝭ. Sꝫ nō hꝫ hoc cōis doctrina q̄ potius vt ꝑ sequēda ē. qm̄ curiositas nō ē doctrine pietatis opinionibus extraneis delectari.

Prima consideratio

De amore gratuito. X

a Mor gratuitꝰ dei actual' dicit influētiā ꝺinā gratis datā in aīa q̄ formalit̄ reddit hoīez gratu̅ deo/ ⁊ acceptu̅ ad vitā et̄nā ¶ Cōsideratiōis huiꝰ mā latissima ēdita ē ꝑ doctores. sꝫ a multꝭ experimētalit̄ nō ītellecta. sup̄ quā ponat̄ ad p̄ns ista distinctio. Q2 amor gratuitꝰ q̄druplicit̄ hꝫ ꝯsiderari. Uno mō ꝓut ē forma q̄dā absoluta l' influētia effectu alit̄ a ꝺina bōitate ꝓueniēs. Alio mō ꝓut respicit ip̄m subiectu̅ qꝺ informat ꝓportionabilit̄ sic̄ albedo informans subiectu̅ reddit albu̅. Tercio nō p̄t attēdi in ordine ad deu̅ acceptātē illu̅ q̄ hꝫ g̅ram ad vitā eternā Quarto mō ꝓut ille amor gratuitꝰ q̄ dr̄ caritas ē vl̄is motor ⁊ p̄ncipal' int̄ om̄s ⁊ sup oēs h̄itus in aīa ꝑ respectu̅ ad finē vltimu̅. ad quē ip̄e dirigit inclinat ⁊ mouet tāq̄ ad vltimu̅ finē suu̅. Amor p̄mo mō ē q̄dā res absoluta ꝑ se disticta ab alijs q̄ possꝫ remanere ꝑ potentiā dei. ⁊ nihil gratu̅ reddē. vt si ponēt̄ ex̄ subiectu̅. Amor scꝺo mō respectiue ꝯsideratꝰ ad subiectu̅ et ad influentē deu̅. nō videt̄ posse stare. q̄n reddat subiectu̅ formalit̄ gratu̅ intrīsece qm̄ iste ē actus suus p̄mꝰ ⁊ formal' sic̄ ī alijs accidētibꝰ absolutꝭ. Amor t̄cio mō reddit ꝺ lege cōi sb̄iectu̅ suu̅ acceptuꝫ ad vitā et̄nā. sꝫ absolute nō repug̅t q̄n aliq̄s sit acceptꝰ ad vitā et̄nā absqꝫ amore hmōi. l' etiā nō aceptꝰ cu̅ amore tli. Amor q̄rto mō ꝯsideratꝰ ē oīm habituu̅ ⁊ actuu̅ laudabiliu̅ meritorioꝝ et acceptabiliu̅ ad vitā et̄nā radix forma ⁊ finis sine q̄ finis vltimꝰ nō h̄r. cui ꝯiu̅ctꝰ ē ꝺinus amor increatus illabēs aīe purificās eā illuminās ꝑficiens ⁊ acceptās.

Secunda ꝯsideratio

a Mor gratuitꝰ ꝯgnosci nō p̄t in esse hōi absqꝫ sp̄ali reuelatōe. iux̄ illud xp̄i. Sp̄s vbi vult spirat et vocē eiꝰ audis ⁊ nescꝭ vn̄ veiat aut q̄ vadat sic ē oīs q̄ natꝰ ē ex deo. Cause mlt̄iplices hꝰ ig̅rātie notāt̄ a doctoribꝰ. sꝫ p̄cipue ē qm̄ interiores h̄itus nō cog̅scimꝰ nisi ex actibus. Su̅t āt actꝰ habituu̅ acq̄sitoꝝ ⁊ infusoꝝ ita sīles ꝙ distinguē nō sufficimꝰ. sic̄ videmꝰ colorē artificialē ī facie distigui facilit̄ a nālī neqꝫ lumē a spēbꝰ coloris. Un̄ ꝓuenit ex actibꝰ v̄tuoꝝ g̅ra īformatꝭ duplex argumētatio. vna moral' seu nāl'. alt̄a g̅tuita l' supnālis. du̅ g̅ra. s. augmētat̄. G̅ra v̄o magis mouet influxiue g̅nalit̄ ꝫm legē et̄nā. ꝙ ꝑ

ꝑticulariter ꝛ inhesiue ꝫm ꝑticularẽ inhesionẽ q̄lit̃ inclinãt hitus acq̄siti ꝛ inde magis ꝑcipiũt. Sꝫ an sint gratuiti vl' infusi nesciĩ. ꝓpterea btũs vir deniq̧ q̇ sp̄ ẽ pauid⁹. Qm̄ ꝛ si ꝯ ğsceẽt create gr̄e p̄ntia. tñ ꝺ pseuerãtia ꝛ ꝺ amore p̄destinatiõis icreato ꝛ et̃no nesci m⁹ sed sp̄am⁹

Tercia ꝯsideratõ

Amor gratuit⁹ dei q̈uis a p̄ria origie nõ fuit i adã. erat tñ tũc in eo amor dei sup oĩa laudabil' sꝫ nõ meritori⁹ vite et̃ne. Sꝫ p tp̄e leg̃ cur rẽt tl'e mediũ ñ occurrit qm̄ hõ ẽ i statu vl' gr̄e l' culpe. Silr ꝺ ãgel' in sua ꝯditõe p̄ma ria diceret.

Quarta ꝯsideratõ

Amor dei habitual' gratuit⁹ ꝫm eccie det̃miatõꝫ infũdit̃ i baptismo. q̇ reddit baptizatos dignos ꝛ acceptos vita et̃na. ¶ Colligit̃ inde q̄lit̃ õmis baptizatus in xp̄o cum exultatõe debeat dicẽ illꝺ Esaie: Gaudẽs gaudebo in dñõ. ꝛ exultabit aĩa mea in deo meo. q: induit me vestimẽto salutis. diuerſ hitibus ṽtuoſ. ꝛ indumẽto iusticie circũdedit me. xp̄o. s. sole iusticie. Quotq̄t inq̇t paul⁹ baptisati estl' / xp̄m induistl'. Sed q̄ tãq̈ spõsũ decoratũ corona q̊ ad sp̄m. ꝛ tãq̈ spõsã ornatã monilib⁹ suis q̊ ad mentẽ l' aĩam supiorẽ. Tũc em̄ apparuit signũ magnũ in celo rõnal' aĩe. mulier amicta sole ꝛ lũa sb pedibus ei⁹. ꝛ i capite ei⁹ corona stellaꝝ duodecim. ¶ Colligit̃ inꝺ positiõis mgr̄i insufficiẽtia q̇ gr̄am habitualẽ nõ posuit. sed increatã cũ actuali creata. Pueri em̄ baptizati ꝛ dormiẽtes. quõ formal'r grati essent. q̊s ꝯstat actualẽ gratie motũ nõ hr̃e.

Quinta consideratio

Amor gratuit⁹ hitual'. infus⁹ puerl' baptizatl'. reddit eos acceptabiles deo amabiles ꝛ gratos. nec nõ hoĩb⁹ ita reddẽ dꝫ tãq̈ ãgelos q̇sdã dei ¶ Colligerẽt̃ inde pluria documẽta moralia tã in laudẽ ꝯſuãtiũ innocẽtiã baptismalẽ i se ꝛ i alijs q̈ in horrẽdũ vituperiũ ꝛ dãnabilitatẽ eoꝝ q̇ inocẽtiã hmõi ꝓstituũt i se l' in alijs rurs⁹ crucifigẽtes xp̄m ꝛ ostentui hñtes. ¶ Uerꝝ ṽo baptizati q̇ nondũ ꝑuenerũt ad vsũ rõnis. facẽ possint oꝑa grata deo et beneplacita: puto q̈ sic q̈uis nõdũ meritoria. sꝫ neq̧ tũc demerẽt. bene tñ peccãt. q: peccare nimis dicit q̈ demereri. sicut dicimus mõstꝝ pctm̄ eẽ in natura nõ tñ eẽ culpã aut detrimentũ.

Prima consideratio

quarti de amore collecto.

Amor dei resultãs ex amore triplici. s. libero arbitrio ꝛ gratuito de q̇ deinceps hñdus erit ꝫmo ꝯsiderari p̄t sub multiplici triplicitate iux̃ ṽbum petri ꝺ amore ter repetitũ. Amo te. amo te. amo te. Discurram⁹ velut in supficie q: mã late pꝫ. ¶ Prim⁹ ẽ amor itaq̧ incipiẽtiũ ꝓficientiũ ꝛ ꝑfectoꝝ. Scõs ẽ amor ꝫm venia gratiã ꝛ gloriã etiã hic inchoatã Terci⁹ ẽ amor ꝫm hoĩem aĩalẽ rõnalẽ ꝛ intellectualẽ. Quart⁹ ẽ amor ꝫm vestigiũ. ꝫm imaginẽ ꝛ ꝫm siliťudinẽ deiformẽ. Quint⁹ ẽ amor ꝫm purgatõꝫ illumiatõꝫ ꝛ ꝑfectõꝫ. Sextus ẽ amor ꝫm tropologiã allegoriã ꝛ anagogiã. Septim⁹ ẽ amor ꝫm despõsatõꝫ sp̄s. cũ ãcilla cũ libera ꝛ cũ dña. Octau⁹ est amor ꝫm tricliniũ aĩe. Inferi⁹ mediũ ꝛ supius. Non⁹ ẽ amor ꝫm adolescẽtulas ꝛ cõcubinas. ꝫm reginas ꝛ ad vnicã columbã. Decim⁹ ẽ amor ꝫm triplex celũ. Infinitũ mediũ et t̃ciũ. Undecim⁹ ẽ amor ꝫm triplicem hierarchiã. infimẽ / mediã ꝛ supremã. Duodecimus ẽ amor angelicus cherubic⁹ ꝛ seraphicus. Et ita ꝺ triplicitatibus talibus multis refluẽtibus in eandẽ sn̄iam.

Scđa ꝯsideratõ q̄rti

Amor dei r̃sultãs ex amore triplici. s. libero arbitrario et gratuito ꝛ ꝯcurrẽs i actũ scõm laudabilior ẽ q̈ si q̇lib; fiet i actu p̄mo l' hitu tm̄mõ Perspicuũ est q: potẽtia q̄libet iuncta suo actui laudabili ꝛ bono. ꝑfectõr ẽ ꝛ fini suo ꝯiũctior. q̈ in hitu solo manẽs q̄si sopita l' somniãs. ¶ De q̇ triplici actu amoris sil' ꝯiuncti respcũ dei cõposita sꝫ anagogice ꝑ p̄tem pulcerrie ꝛ amorosissime femiaꝝ marie salomonẽ cãtica cãticoꝝ. Silr ꝛ alia plurima q̇ ꝯtẽplata ẽ mẽs sua sapiẽt̃ noĩatim ꝺ duplici mõ despõsatõis anagogice ꝛ moral' seu tropologice. P̄ria despõsatio cãtat̃ ꝑ epithalamiũ cãtici cãticoꝝ. Altera ꝑ epi

thalamiū capituli vltimi ꝓuerbioꝝ cuius
iniciū ē. Mulierē fortē q̄s inueniet. ¶ Cō
stituūt in pͣ. d̄s ⁊ aīa tāq̄ spōsus ⁊ spōsa se
mutuo zelātes amore. vnicus ad vnicā. et
vnica ad vnicū: de q̄ gl'iat' spōsꝰ. Una ē in-
q̄t colūba mea. pfecta mea vna m̄ris mee.
electa genitricꝭ sue. ¶ Cōstituūt ī alia de-
spōsatōe sp̄s deiformis ⁊ sapiā tāq̄ spōsus
⁊ spōsa. magꝭ p tropologiā ⁊ allegoriā tāq̄
ī vita actiua. q̄ p anagogiā in ꝯteplatiua.
¶ Discernit' ex hᵒ p̄cipue varietas huiꝰ du-
plicꝭ despōsatōis ⁊ epithalamij corn̄dētis
qm̄ vna spectat ad īcipiētes ⁊ ꝓficiētes gn̄a-
lit'. Altera ꝓpa n̄ nisi pfectoꝝ ⁊ ī anagogi-
cos excessus sese rapiētiū de claritate in cla-
ritatē tāq̄ a dn̄i spū. put ī 2ͣ ptitiōe dicet'.

Tercia consideratio

Mor expositꝰ ī cāticis cāticoꝝ
fruitio dei l' osculatio oris noīat'
aptissime. Nō solū hītual' ⁊ te-
pida s3 actualis feruēs. ⁊ extatica. ⁊ p̄cipue
seraphica. cuiꝰ ē īmediate ferri ī deū3. q̄uis
ex pte aīe ꝯcurrat multitudo habituū ⁊ in-
fluētiaꝝ. Omē p̄terea datū optimū. et do-
nū pfectū descendēs a prē luminū ⁊c. Qui
oīa tāq̄ v̄tus vniuoca tradēte dionysio re-
plēt ⁊ restituūt ⁊ ꝯuertūt ad ꝯgregācꝭ p̄ūs
vnitatē ⁊ deificā simplicitatē vbi tūc apex
l' seraph mētꝭ ineffabili ⁊ ignoto deo. ineffa-
bilit' ⁊ ignote ꝯiūgit'. ignote q̄dē q2 infini-
te ⁊ īmēse cū v̄tꝰ ꝯgscētes ⁊ actus put ⁊ nā
sint finiti. ¶ S3 d̄ hᵒ posteriꝰ tāgamꝰ. inte-
rim p remēoratō3 paucula d̄ desponsatiōe
morali seu tropologia spūs deiformis cu3
d̄ina sapiā dicemꝰ/ q̄ꝝ ꝯsideratio p̄cedē d3
tāq̄ via ad despōsatō3 anagogicā necessa-
ria. ¶ Osculū spōsi vel osculatio ē dignissi-
ma ipssio cuiusdā suauitatꝭ ⁊ intime ꝯsola-
tiōis p illapsū secretū ī aīam. Petit' āt atq3
ꝯcedit' ad facilius tolerādū p̄ns exiliū du3
spōsa pegrinat' a spōso. ¶ Osculū āt ē illa
suauitas ⁊ ītima ꝯsolatio. Jocūditas ⁊ ex-
ultatio quōcūq3 fiat aut sētiat' ī aīa ꝭm por-
tionē v̄ginalē et supmā. q̄ mēs dr̄ vel apex
mētꝭ ꝯdiuisa ad spm̄ put ad alia cogscēda
vel diligēda/ l' ordināda sub deo deflectit':
Qm̄ soli deo coheret ⁊ itēdit tāq̄ obiecto ⁊
fini vltīo. ⁊ soli spōso q̄ solꝰ sibi ⁊ totꝰ ē desi-
derabilis ⁊ amicꝰ. ¶ Talis ē inq̄t dilectus
meus. ⁊ ipē est amicus meus filie hierusalē
Di āt amicꝰ tāq̄ amorꝭ custos. ⁊ addit' sup
amorē simplicē coīcatō3 secretoꝝ et mutuā
readamatō3/ cuiꝰ ē ꝓpriū oīa eē coīa. Et in
statu p̄nti d̄s gerit amicitiā erga aīam san-
ctā q2 coīcat sibi seipm̄ et amorē suū. ⁊ do-
na sua ad fruēdū ⁊ vtēdū ⁊ vlt' ptractādu3
q̄tū ipsa rōnabilit' voluerit ⁊ potuerit ac-
cipe plus vel minus ꝓ varietate statuū. in
q̄bus ē ꝯstituta. Sup hoc erit tercia ptitio

Quarta consideratio

Mor d̄i resultās ex amore tripli-
ci. s. libero arbitrario ⁊ gratuito
sufficiēs ē ad salutē. ⁊ fruitō dici
d3 in q̄cūq3 fuerit. idiota l' simplici ꝭm quē
amorē l3 vnicuiq3 h̄nti decātare illud epi-
thalamiū q̄si morale ⁊ practicū. Mulierē
fortē q̄s inueniet. s3 nō ita d̄ altero. ¶ Un̄
hic ipē salomō q̄ descp̄sit p̄us desponsatio-
nē viri dei formis cū sapiā. q̄ aīe p anago-
giā cū deo. sciuit em̄ qd̄ nec ph̄os quosdam
latuit. qm̄ ad beatā vitā tria p̄parabāt stu-
diū. sapiētie. fastidiū p̄sentis vite. ⁊ deside-
rium alterius vite. Primū docet' in pabo-
lis. in q̄bus inserit' hoc epithalamiū. Mu-
lierē fortē quis inueniet. Tradit' alterū in
ecclesiaste d̄ varietate rerū. Subiūgit' terci-
um in canticis canticoꝝ. Ceteꝝ ad tria hec
maxime ad duo p̄ma subseruit vniuersi-
tas scripturaꝝ ⁊ creaturaꝝ q̄si libris et do-
ctrinis innumeris. ¶ Notate sūt plures ⁊ ex
pluribus spāles q̄dā industrie. q̄dā cōmu-
nes. q̄dā magꝭ appropate ꝓ vtraq3 despō-
satiōe. sicut scripturas p̄mo inspicere. ⁊ ea-
rum saltē q̄d nomīs intelligere. intellectas
ad breuia q̄dā reducere. breuiatas ex se vl'
alijs memorit' recōdere. Reconditas me-
moriter meditādo ruminare. ¶ Ruminā-
tas tandē digerere ⁊ vnire. ¶ Preterea no-
tate sunt ꝭm exigentiā n̄ram duodecim p̄-
dem industrie ad theologiam mysticā ad-
aptande. Quibus omissis oīb9 aut p̄-
suppositis/ latius em̄ patet. ꝓximemus ad
cantica canticoꝝ. ⁊ d̄ necessitate vel cōmo-
ditate expositiōis eoꝝ vltra ceteras scriptu-
ras diuinitus inspiratas. Istud vnum p̄-
mittamus.

Quinta consideratio

a AMoꝛ dei reſultãs ex amoꝛe tri plici.ſ. libero arbitrio ⁊ ḡtuito ſicut ĩ gñe mltiplices hꝫ ḡdus ⁊ dĩas ꝓut ĩ ꝯſideratõe tcia tãgebat.ſicut in ſpãli amoꝛ ſeraphicꝰ mltiplicat ĩ diuerſ ne dũ ꝓ ſtatu pꝛĩe ſꝫ vie. ꝑ grãꝝ ⁊ exercitatio nũ varietate Quidã fuerũt ex grã ſinglr̃i vt paulus. ⁊ eſtĩo ꝙ maria q̃ rapti ſt̃ aliq̃n ad nudã dĩne eẽntie viſiõꝫ. vbi tũc nõ indige bãt theophanijs ſcꝑturaꝝ. cãticoꝝ l' v̈boꝝ de q̃bꝰ nil ad pñs Alij fuerũt ſi tñ adhuc ſt̃ nouit ds. q̃ em̃ nõ viderint aut videãt deũ ꝑ eẽntiã nihilominꝰ ad intelligẽtiã purã et ꝑſpicuã ꝑducti ſt̃ q̃ſi ſilr̃ ad adã ꝓ ſtatu in nocẽtie. q̃ vidit deũ ĩ ſpeculo claro ⁊ lucido diuinꝰ inſpirato ĩ imagĩe ſua ſilitudĩe ⁊ glĩa q̃lit ⁊ lucidiꝰ viderũt ãgeli ꝓ ſtatu vie ſue. Qꝛ ſi adã viderit etiã deũ in enigmate ꝑ ve ſtigia creature ⁊ in veſtigijs. hꝰ fuit ꝓpt̃ ne ceſſitatẽ directiuã ſẽſualitatꝭ ſue. Tales q̃ ſt̃ hmõi iã in ſuis ꝯtẽplatõibꝰ ⁊ amoꝛibus ſeraphicꝭ. nõ indigẽt exercitio q̃cũq; ꝓ illo tũc. ad fruẽdũ deo ꝑ oſculatõꝫ eiꝰ imo faſti diũ eis eẽt oĩs creatura. ſicut ĩ ꝑſõa magda lene q̃rẽtꝭ deũ. Dicit oꝛigenes. Quero crea toꝛẽ. faſtidio mihi ẽ oĩs creatura. Tales vi debat phs cõmẽdare ĩ pncipio methaphi ſice dicẽs eos ñ egere apologꝭ. q̃les expetũt hoĩes groſſiorꝭ intellectꝰ. in q̃bꝰ ꝑſpicuitas ⁊ luciditas ſuoꝝ ĩtellectuũ. ĩmixta ẽ cũ mã li groſſicie plus l' minꝰ. vt in ꝓphetꝭ minus plus in nãlit̃ hebetibus. aut moꝛionibus ⁊ ſtultꝭ. Mediocrit̃ ãt ſicut in hoĩbus pluri bus laicꝭ ⁊ lr̃atis. q̃m̃ certe pauciſſimoꝝ ẽ ⁊ fuit. dicẽte platone ⁊ ceterꝭ ꝑſpicuitas ĩtelle ctus atq; mẽtꝭ ꝑ quã ꝯiũgit̃ tãq̃ in ſupmo ſuo ãgelis ⁊ intelligẽtijs. q̃ poꝛtio q̃uis ſit ſupioꝛ in hoĩe. tñ potius denoĩat̃ hõ a rõe rõnalis qꝛ ſibi ꝓpꝛia ẽ. q̃ ab intellectu intel lectualis. ſꝫ nec a ſẽſu ꝓpt̃ impfectõꝫ noĩat̃ ſenſualis. Alij ſt̃ q̃ et ſi videãt intelligẽtiã hñt nihilominꝰ impeditã. nec ſolidã ꝯtui tionẽ v̈itatꝭ irreuerberatã. Indigẽt ꝓpt̃ea fulcimẽto q̃dã ſymbolicaꝝ ſilitudinũ vigo ratiũ ad ꝑſiſtẽtiã ⁊ ꝯtinuatõꝫ ꝓpt̃ t'les ma xime cõpoſita ſũt cãtica cãticoꝝ. cũ ſilibus anagogicꝭ mãuductiõibus. Tradita ẽ in ſup theologia myſtica Dionyſij. q̃ ꝑ abne gatiões oĩm magꝭ q̃ affirmatiões incedit. Cõiũxit ãt verſelleñ. velut ĩ vnũ tres iſtos ſtatus hoĩm in expoſitõe ſua cãtici cãticoꝝ breuit̃ ⁊ accõmode apud ꝯditos in libꝛis ⁊ doctrĩa Dionyſij ñ ita ꝑ ceterꝭ neq; ꝑ igno rãtibus ſuas tot ꝑ̃ſciſas allegatiões. moꝛe iuriſtaꝝ q̃ vix coꝛrecte ſcribunt̃ aut notant̃ Siſtit inſup ĩ ſolo ſẽſu anagogico dei ⁊ aĩe nihil miſcẽdo d' allegoꝛica deſpõſatiõe xpi ⁊ eccĩe/ q̃uis vnũ ꝑficiat ad alteꝝ. dũ ſe mu tuo nõ ꝯfũdãt. Inẽeſt em̃ tã eccĩe vlĩs q̃ aĩe ſingularꝭ cãtare iugit̃ do tãq̃ ſpõſo coꝛ de v̈b ⁊ ope. ¶ Amo te. Amo te. Amo te.

¶ Explicit pꝛima partitio quaſi ꝓhemia lis in cantica canticoꝛum.

Secunda partitio.

¶ Et pꝛimo pꝛohemium.

a AMo te. Quid obſecro reſonãt aliud cãtica cãticoꝝ q̃ iſtã ex in timo toto coꝛde vocem. Amo te Qua in re ꝑmittẽdũ ẽ ꝙ amoꝛ fruitiuꝰ dei maxime ſeraphicus. qꝛ nõ p̃t ꝓ ſtatu vie ſe pe. diu. ⁊ multũ. ꝯſiſtẽ in illa puritate actu ali. Indiget ad exercitiũ ſuũ ſilitudinibꝰ ⁊ ſimbolis vti creaturaꝝ maxĩe cũ dicat dio nyſius. Impoſſibile nob relucẽ dĩnũ radi um niſi ſacrꝭ ⁊ architypicꝭ exẽplaribus vel ſimbolis circũuelatũ queãdmod pura lux mãlis ſine coloꝛis admixtione nõ videtur. Pꝛoptẽa cõpoſitus ẽ liber cãticoꝝ. ſub tro pis ⁊ ſimilitudinibus ad huiꝰ fruitiui amo ris exercitiũ ſub typo nuptiaꝝ. ¶ Studue rũt in his exponẽdis ſũma ⁊ dĩna ingenia nũc ꝑ ꝑtes. ꝓut mã quã tractabãt. exigebat nũc integralit̃ ꝑ omelias. ꝑ ſmones. ꝑ po ſtillas. ꝑ diſtinctiões. ꝑ gloſas oꝛdinarias ſm q̃druplicẽ ſenſũ viciſſim permixtum. ¶ Poſterioꝛ vnus abbas verſelleñ. ſtatu it inſiſtẽ circa ſẽſũ anagogicũ. ꝑ ſimilitudi nẽ ad ſupmũ amoꝛẽ creatũ q̃ ẽ in ſeraphin coartãs ſe ad aĩam rõnalẽ ad deũꝫ. ſm ſup mã q̃tum p̃t eleuari aĩe poꝛtionẽ/ quã ap pellat ſeraph vel ſeraphin. i. in hierarchijs aĩe. exẽplarit̃ ad celeſtes oꝛdinatis funda mẽtũ capiẽs ex. x. cap̃. dionyſij cũ expoſitio nibus ſuis. q̃lit̃ ipẽ Bonaueñ. pauciſſimis v̈bis cõplexus eſt in itinerario ſuo/ cap̃. iiij. ¶ Poꝛro amoꝛ fruitiuus et extaticus. vel anagogicus ⁊ ſeraphicus. qꝛ ꝯſiſtit in expi mẽtali ꝑceptõe ꝯiũctiõis aĩe cũ ſupmo ob iecto ſuo ⁊ fine deo. nullatenus tradi põt ꝑ

doctrinā maxime cum ā solo deo pure gratis et sup omnē industriā infundat. Videtur potius insistēdū in expositōe cāticorum et similiū. doctrinalit et scolastice tradēdo qd nois terminorum et exponēdo symbolicas significatiōes eorum q in declamatiōibus et exhortatiōibus moralibus sine fine q nequeunt vt diximus amorē fruitiuū infundere ¶ Sz habito vel cognito qd nois terminorum ex theologia scolastica. dz exercitiū intrinsecum remitti ad interiorē mētis pscrutationē coopante gra dei q nō dat cōmuniter, se nō exercētibus/ et in grat in qb9 dei gra vel nulla ē vel in vacuū accepta. sed tā vtiqz nulla ē si in vacuū recipit/ qr non minus horret vacuū gra q natura. Sicut vero cantica canticorum p excellentiā vel anthonomatice. qr sola in eis rō cantādi ē amor pure gratuitus. nō deliberatō ab hostibus vt pmū illud canticū. Cātemus dño gloriose. Nō a visitatiōe et redēptiōe dei sicut illud. Bñdictus dñs d̄s isrl. Et ita de reliqs suo mō. sz in his canticis sola cantādi rō est ipa cantatio se exercēs in amore non qualicūqz sed dīno et supmo q seraphicus iure dr. eo q ad eius similitudinē sit exemplatus ¶ Sz nihilominus amor spōse. qm talis amor castus et zelotes et sūmus esse dz quasi ipm noīe p qualitate materie duximus in seqntibus appellādū. ¶ Placuit igit duce spiritusācto. vtrorum ope pcum coartare smonē et aptare pncipaliter ad sensū anagogicum d amore spose qd vt sincerius fiat/ et absqz inuolutr similitudinum. expediēs eē censui pditiōes vel effectus et signa vel pprietates huius amoris sub qnquaginta psideratiōibus quasi totidē scintillis aut linguis igneis annotare. ¶ Verū ne videamur nimis a lra exorbitare studuimus istas amoris pprietates ab inuolutris et fumis lre quadā exagitatiua depuratione in emicatiōem deducere. Hic em modus tractādi primior est scholastico q rethorico stilo. quasi hactenus vtiqz studuimus. pmixtiōe quidē facta q accomode vel vtiliter iudicet lector. sz benign9. Stratus insup accipiat p succincto quasi phemio in auxilium memorie d eadē versuum elegiacorum/ in qualibus nūc oblectat se ocia senectus mea studij memor puerilis.

¶ Isti versus respiciunt sensum anagogicum videlicz anime et dei/ et nihil aliud resonāt nisi amo te: que ex fiducia amici cau sari solet vt reamet vt patz.

osculetur me — quia melior — oleum — trahe me

Oscula poscit amor/ delectat/ lenit et ardet i

in cellaria — nigra sum sed formosa

Ingreditur cellas/ pulcer et ipse niger

pugnauerunt — in meridie

Oppugnatur amor/ desiderat alta tenere

ne vagari — si pro non — equitatui — si ignoras

Esse vagus refugit/ doctus/ equesqz dei est

cū eēt rex fasciculu sicut colūbarū en lectul9 nr flo.

Srat9 amor/ cor hz simplex/ cui lectul9 extat

Secundo capitulo

floridus/ Est fructus dulcis in ore suo 2

vinariam — amplexabitur me

Potat amor/ lāguet/ cōplexib9 heret amict

ecce iste venit — en dilectus — dilect9 me9 mihi

Quo se cūqz rapit hunc videt/ audet/ habz

Tercio capitulo — tenui eū — sicut virgula

Querit amor qd amat/ tenz i sōlia surgit 3

en lectulū — ferculum fecit — in dyademate

Aut cubat aut fertur/ aut dyadema gerit.

tota pulcra — Quartū capitulū — in vno oculorū

pulcer amō tot9/ p singla mēbra/ vidēdo 4

per totū residuū quarti capituli

Vulnerat/ et miris delicijs redolet.

surrexit — Quinto capitulo

Dormit ego dormio

surgit amō. liqsit/ pass9qz vulnera lāguet 5

et ipse ē amicus meus

Dilectum laudat/ iactat amicitiam

vna est columba — Sexto capitulo

Vni iungit amor soli pfectus/ est et par. 6

vt sol et luna — vt castrorū acies ordinata

Auror/ nitidus/ ordine terribilis

nesciui — per qdrigas xpi spōtanei per admiratōz

reuertere quater dicit

Nescit amor/ vehit/ cubat/ crebro vocatur

Septimo capitulo per totum pfinem

Pareat vt veniens laus sibi multa dat 7

Visit amor vineas/ ortos et poma reseruat

Octauo capitulo Quis mihi det

Oscula vult pueri/ fortis amor qsi mors 8

¶ Ceterum fiet reductio in hac partitōe scda ad symp salmatis decacordū cum dyapsal

mate totiens interposito iuxta decadē ver=
suū et ꝓ numero diagmatū totidē ab ex=
positoribus notatoꝝ. quatinus cātica can
ticoꝝ resonent/ sm psalteriū decacordū da
uid regis. et iuxta canticū filie Marie pul
cerrime feminaꝝ. ¶ Deniq; tercia particio
colliget oīa sub amoris osculo sctō q̄tin⁹
O reuoluet ad A. intelligibili q̄dā gyro.

Incipit primū sym/psalma: hoc est ꝯcordia psallētiū in canticꝫ

¶ Prima consideratio.

B [O]Scula poscit amor. Exilit
hec amoris ignei ꝓprietas ab hac
ꝑticula. [Osculetur me osculo
oris sui] Oportꝫ vt iam notaui
mus nos hoc loco. scholasticis theologie ꝛ
phīe regulis vti. maxime dū q̄rimus ad in
telligētiā cōmunē/ cantica canticoꝝ tradu=
cere. aut saltē ꝙ credulitatē secretissimoruꝫ
sensuū ꝛ castissimoꝝ/ quos includit sumus
lr̄alis ꝛ q̄si carnalis nullus abhorreat. neq;
scandalū fede carnalitatis q̄s incurrat. Pu
deret referre/ q̄d exptus audiui. offenderet
eñ pias ares. Oportꝫ p̄terea suppone̅ tra=
dita ꝑ alios et alibi et a nobis pluribus lo=
cis repetita et exposita noīatim in ope sup
magnificat cū adiūcto collectorio quasi se
ptem sportaꝝ ad duodecim priores/ đ viri=
bus aīe. đ ꝯceptibus eius sup oīa. đ hym=
no et v̄bo glorie. ꝯformit̄ ad diuinū Dio=
nysiū. Quicq̄d ei p̄n̄tialr̄ allaturi sum⁹. h⁹
vnū pene resonat aut explanat mysterium
Si qua deniq; vt fit ꝯiungāt̄ alia. spectāt
potius ad amorē incipientiū vel ꝓficienti=
um: ꝙ dūtaxat ꝑfectoꝝ. nisi ꝓ quanto co=
gnoscere dꝫ/ ꝛ expedit fortis mulieris exem
plo. semitas domus sue. quas ꝑfect⁹ amor
ꝯsiderauit vt ꝑueniret ad artē. qm̄ mens/
amat arte manens. ¶ Oportet rursus int̄
doctrinas đ passiōibus aīe hoc specialit̄ at
tendere/ ꝙ apud theologos amplior est ac
ceptio passionū. sicut amoris vel amatiōis
et ꝯsequentiū inde ꝙ apud Aresto. natura
lis habeat traditio. Ipe eñ nullas/ nisi in
irascibili et ꝯcupiscibili sensuali. censuit ꝓ=
prie reponēdas passiōes sicut nec in deo vl̄
angelis. Nos antē sequētes Augꝰ. cū cete=
ris theologis. ponimus oīa nomina pas
sionū. nedum in ratiōe humana. neduꝫ in
eius mente ꝛ spiritu. nedū in angelis et bea
tis. sed in ipo etiā deo glorioso. omni tn̄ in
ꝑfectione seclusa. Dicimus eñ deū delecta
ri et gaudere. sicut et beatū esse. ¶ Quem=
admodū igit̄ amor seraphicus cuius assi=
gnare nitimur ꝓprietates/ signa. vel effect⁹
ponit̄ in apice seu vertice m̄etis intellectu=
alis. sic audacia. quā amor parturit in oscu
li petitione cū spe. et ceteris illic collocat̄. et
hoc stabilitū sit ad oīa sequētia. ¶ Con
stat igit̄ ꝙ amor non qualiscūq;. sed feruī=
dus et familiaris causat đ amico vel ama=
to fiduciā. Experimur etiā hoc in brutis
nedū faciliter sed cū difficultate domestica
libus ex ferocitate vt leo. vel ex timiditate
vt lepus. Contrahūt eñ ex longa ꝯuersa=
tione beniuola eis audaciā cōuersandi cū
ꝓprijs dn̄is et domesticis suis. imo et cum
brutis alteri⁹ speciei quos natura creauit
aduersas. sicut sunt canis et cattus et vul=
pis et lepus. ¶ Nunc ad ꝓpositū puto
L is lector intelligat ex quāta fiducia oscu=
la poscit amor: [Osculet̄ ait me osculo oris
sui]. Pulcra est hoc loco et prolixa deuoti
Bern̄. deductio. apologizantis ad animā
que petit osculū oris. ab illo tali et tanto q̄
respicit terrā et facit eam tremere. De quo
Iob. Semp inquit tanq̄ tumētes fluctus
sup me deū timui. et pondus eius ferre nō
potui. Talia sunt plurima ad repssionem
audacie de qua vnus patꝝ iubebat. Nūq̄
in omi vita tua assumpseris fiduciam. At
vero discipulus ille quē diligebat Ihesus
tota libertate audet dicere. timor nō est in
charitate. qm̄ ꝑfecta caritas foris mittit ti=
morem. Sed nōne seraphica charitas spō
se nostre ꝑfecta est? Nōne iam ꝑ experimē=
ta plurima. facta est tota domestica? Non=
ne numeranda est int̄ ciues sanctoꝝ et do=
mesticos dei. cuius exemplo Pauli cōuer=
satio est in celis. q̄ totiens admissa est nec re
pulsa. ad osculo pedū dilectoꝝ. Deinđ gra
datim familiarius ad oscula manuū. q̄dni
tandē aliq̄n sumat audaciā in feruore spūs
sui dicere [Osculet̄ me oscl'o oris sui] Sic
amorosa xp̄i illa magdalena post vnctionē
pedū/ post remissionē peccatoꝝ: p̄sumpsit
effundere vnguentū. p̄ciosioris liq̄ris sub
typo fragrantissime deuotionis. sup caput
ipius recumbentis. Caput aūt xp̄i deus q̄

ꝑ deuotionē singularem osculeri dī ore ad os. qꝛ nullū interponit̄ mediū creature se- paratiue vt dicet̄. ¶ Cantat vnus ex secu- li hoībus. audacē faciebat amor. Si boni- tas caduca. ꝛ aliqñ pessime estimata / rapit ad se amorem alienū vt audeat et p̄sumat qđ de illa fornace ī mensa bonitatis et be- niuolentie estimādū eē putabim⁹? Quid inquā nisi illud dionysij a paulo diuinit⁹ edocti. benignus ihesus veniētes ad se. to- tus totos deosculat̄. Tractū ē hoc ex euan gelica adolescētioris filij pabola reuertētis Audemus inqt apl's et bonā fiduciā habe mus magis pegrinari a corpe. et eē p̄sentes ad deū que presentia dei quid aliud est q̄ osculatio oris sui? Semper ex aduerso p̄su- mit seua turbata ꝯsciētia / nec audet oculos sursū attollere. quāto minus osculum oris postulare. Multū dilexit petrus. idō mul tū p̄sumpsit. Dñe inqt si tu es. iube me ve- nire ad te sup aquas. ¶ Sētio me latius ef fluere q̄ ꝓposita breuitas flagitabat. Sȝ neqꝫ finis fuerit si voluero cūcta ꝓsequi q̄ dictantis anīo vel occurrūt vel materia ꝓ xima sunt vel fortassis a lectore q̄rēda sunt Ecce dilatationis materia magna nimis. ¶ Quererēt em̄ ꝯfestim nōnulli. nec ab ex- pectatiōe sua cōfundi putabunt. Edissere nob̄ si expositores plenari⁹. qđ osculuȝ. qđ os. qs osculās. qs osculat⁹. q̄lis osculatio? Dic q̄ sīt oris duo labia. ī osculāte sit̄ ꝛ oscu lato? Sȝ neqꝫ ēmin⁹ hic erit inqsitiōis. fiet ꝓcessus ad oēs simbolicas significatōnes q̄s text⁹ cāticoꝝ decurrit vniuersus / đ vbe- ribus đ vnguēt. đ cellarijs. de tabnaculis cedar. de pellibus salomonis. et ceteris in hunc modum. Sed iam p̄tacta est nr̄i sup his causa silentij. plus itaqꝫ suscepim⁹ vm- bras et fumos excutere q̄ discutere. Sane distinctiōes et magistrales sermones. ome- lie preter ea sanctorum copiosissime ꝓ in- cipientibus et ꝓficientibus hec docebunt. Sed nūc perfectis (q̄uis imperfectus) de bitor sum. qui ꝓ consuetudine exercitatos habent sensus. Venient vltima duo sym- psalmata ꝓ minus expertis. ¶ Ponit hu- go tres in ꝯtemplatōe ꝓcessus instar ignis qui cum ascendi queritur. primo fumosus est sine flāma. deinde cum fumo flāma mi scetur. tandem purus et quietus ignis ē in carbone. Gradum hunc terciū tenet igne- us amor sponse qui fortis exilit scintillat ꝛ emicat. nec inter fumos latere grossos et in quietos volutatur. Deniqꝫ quia nō de sin- gulis omnia simul dici possunt etiam que sunt accōmoda. transeat sermo noster gra- datim ad reliqua. Unus itaqꝫ solet passus in scripturis mutuo ceteros exponere. imo quodlibȝ verbum potest intelligibiliter lo qui cum altero. quoniam est ignea lex. sci- entiam habens vocis. et omniū linguis lo quens. Dum enim spiritussanctus afflat. sic fugiunt fantasmata. dantur carismata. spirant aromata sic resonant idiomata.

Secunda ꝯsideratio

de secunda ꝓprietate.

D

Amor delectat. exilit h⁹ ignea

a lingue particula ex sequentibus verborum symbolis [Quia me- liora sunt vbera tua vino fragrantia vn- guentis optimis] Siquidem ista delectāt vtentes. Inuenitur em̄ dictum apud sapi- entem per insipientem mulierem. Veni in ebriemur vberibus. Vinum quoqꝫ letifi- cat cor hominis et odoribus atqꝫ vnguen- tis cor delectatur. Preterea delectatio sor- titur hoc nomen a similitudine lactentiuȝ pueroruȝ. quasi dulcis lactatio. Causatur autē ab amore / īmo non nisi ab amore vel amatione delectatio. hinc illud populare. Jammes enara yoye / se damour ne viene. Gaudiū nisi đ amore nullū eē potest. Est itaqꝫ delectatio pceptio cōuenientis cōiun- cti. ¶ Amor aūt nō est nisi cōueniētia ꝛ ad aptatio rei ad suū ꝯueniēs. Porro nullū ē obiectū ꝯueniētius spōse / q̄ ipse đs sūmū bonū. ad qđ capiēdū et possidendū facta ē Quare supest / dū sibi ꝯiūgit̄ / inheret ꝛ vni tur tanta ꝓpinquitate: quāta sunt os et os osculantia se mutuo / q̄ causat̄ ex hac vni- tionis pceptiōe delectatio nō qualiscūqꝫ sȝ in suo genere supm̄a. qꝛ supius eē bonum nō pōt. ꝓpterea q̄etat̄ gaudȝ ꝛ letat̄ in hac vnica opatiōe. nullū aliud obiectū petens q̄uis ipius ꝯtinuationē / possessionēqꝫ secu ram amare nō cesset. Neqꝫ tñ ē motus ꝓ- prie dictus q̄ est actus entis in potētia cum habeat amor id qđ actualiter reqrit. sic esu riens id edens / qđ hȝ sp in p̄ntia. caret mo

cū fastidij. Cōsequit̄ hō ex hac delectatiōe
illud de ps̄. Delectare ī dn̄o. ⁊ dabit tibi pe
titiōes cordis tui. Et rursus. Renuit ꝯso-
lari aīa mea: memor fui dei ⁊ delectatus sū ⁊
exercitatus sū. Alia lr̄a garrini. Et deficit
spūs meus. bona siqdē defectōe. in saluta-
ri dei. Et hᶜ delectatio spūalis / si anthonio
credimus / sola ē rō vincēdi inimicū. Cete
rū fit ꝑ amorē. aīe ꝯiūctio ad deū cū ꝑcepti
one multꝫ modis. sicut ꝯtingit deū multi-
plicit̄ ꝯtēplari. Sꝫ loqmur hꝫ de ꝯiūctōe. ꝑ
pōdus charitatꝫ. q̄ mota ab infinito amo-
re facit supmundanū ⁊ imēsurabilē ⁊ abso-
lutū pure mētꝫ excessū. sicut ait dionysius
Tūc cognitio ꝑ speculū ⁊ enigma quodā-
mō deserit̄ foris ⁊ sbintrat amor vsqꝫ ad in
teriora velamīs vbi posuit ds̄ tenebras la-
tibulū suū. Atuero nūq̄ remāet absqꝫ co-
gnitiōe. Qd̄ si foret ita ipē nihil ꝑciperet.
Et cū neq̄at oriri delectatio sine ꝑceptione
ꝯuenīētis ꝯiūcti. vbi tūc sua delectatio essꝫ
Rn̄deret aliq̄ ꝙ amor ē formalit̄ sua ꝯgni
tio. Adderēt aliq̄ qd̄ ē formalit̄ sua delecta
tio. Videt̄ versellen̄. ꝯsona loq̄ sup cātica
ad hāc positionē. Sꝫ ꝯsonātius ad phiam
⁊ doctores dicimus. ꝙ sicut intellectꝰ ⁊ vo-
lūtas sīt distincte potētie. sic cognitio et vo
litio vel amor distinguūt̄ disiungūt̄ dico:
nō ita tn̄ / qn circūincidāt se mutuo. ⁊ hoc
solert̄ aduertē est ⁊ vtile. ¶ Proficit in hac
pte speculatio / de mō ꝯnexionis v̄tutū car
dinaliū cū prudētia et theologicaꝝ cū gr̄a.
Et donoꝝ oīm generalit̄ ⁊ beatitudinum
cū charitate. si nō informes ⁊ impfecte. nec
vere v̄tutes debeāt reputari. Itaqꝫ circum
incidūt se mutuo vt q̄libꝫ v̄tus / alteriꝰ de-
noīationē sortiat̄. Dicimus em̄ cū aplō ꝙ
charitas ē benigna ⁊ patiēs ⁊c̄. ꝙ tpantia ē
prudēs. iusta fortis ⁊ ecōtra. Silr̄ ꝙ fides
spat et diligit et econtra. Nō alit̄ in re nr̄a
dicit Aresto. d̄ volūtate ꝙ ipā ē appetitus
intellectiuus vel intellectus appetitiuus.
Sic d̄ actibꝰ ipāꝝ potētiaꝝ lꝫ dicē ꝙ amor
ē cognitiuus. ⁊ cognitio amorosa dū ordi
nat ad amorē nō sistēs in nuda speculatōe
v̄tatꝫ. ¶ Exēplū mīāle. manꝰ ⁊ oculꝰ ꝯcur
rūt ad scribēdū. oculꝰ vidꝫ manui ⁊ manꝰ
mouet calamū. Nō tn̄ v̄tus visiua ē v̄tus
motiua calami. nec manꝰ ē oculꝰ sꝫ q̄dāmō
circūincidūt se / ꝓpt̄ ꝯnexionē ī vna actiōe
scribēdi. Soluit̄ ex his facta dubitatio. q̄n̄
amor dirigit̄ a cognitōe / ī ꝑma sui gn̄atōe
Certissimū qppe ē ꝙ volūtas nō fert̄ ī ꝓr-
sus incognitū cū obiectū suū sit ꝯueniens
vel apparēt̄ ostēsū. Nō āt fert̄ aliq̄ potētia
ī nō suū obiectū. vt olfactus ī sonū. ¶ Ve
ritas ē satꝫ annotāda ꝓ vniuersitate dicto
rū et dicēdoꝝ. p̄cipue d̄ amore spōse ꝙ vo-
lūtas q̄ nō solū hꝫ ꝓ obiecto suo vltio. bo-
nū summū ⁊ optimū. q̄ sola insup est vlīs
motor in regno aīe. seu toto microcosmo.
dū fuerit ꝑ directionē et ductōꝫ intellectus
applicata ad obiectū suū. tūc sufficit seipsā
mouē libere ꝑ actū amorꝫ elicitū. Sufficit
p̄terea mouē vires alias ꝑ hītus eaꝝ impa
tiue. q̄ fit vt vis cognitiua q̄ ꝑus mouebat
obiectalit̄ volūtatē p̄n̄tando obiectū. nūc
ordine q̄si cōuerso moueᵗ libere imꝑatiue
et arbitrarie / ab ipā volūtate. Exēpli gr̄a in
ꝓposito. Memoria aīe intellectiue secunda
spēbus intelligibilibus acq̄sitꝫ ⁊ abstractis
ex fātasmatibus sensibilibus estīatiue. quā
cōmētator noīat itellectū passiuū. memoria
inquā pōit in acie intellectꝰ speciē. repn̄tan
tē deū nō q̄dē nude. sꝫ q̄si ꝑ speculū ⁊ ī eni-
gmate. Intellectiua v̄tus forabit sibi v̄bū
d̄ deo. ⁊ illud nālit̄ obijciet potentie voliti
ue. Quo ꝓcessu hītu nouus poterit libē et
arbitrarie inchoari. q̄r mouebit se volūtas
dilectiue nō in cognitionē p̄n̄tatā intus ꝑ
intellectū. sꝫ in rē ex̄ vel q̄si ex̄ exn̄tē. s. deuꝫ
Nō em̄ amat volūtas ꝯgnitiōꝫ hmōi dei
tāq̄ vltimū finē. sicut neqꝫ eē p̄t finis eius.
Amat em̄ deū ipm̄ imediate. ⁊ se fert ī ipm̄
et / āplectit̄ et osculat̄ / et vberibꝰ suis heret. ⁊
in eiꝰ fragrātia delectat̄. lꝫ nō videat oculo
ad oculū l' facie ad faciē deū. Deinde volū
tas ꝯiūcta fini suo vltimo deo. p̄cipit arbi
trio ꝓpo ⁊ impio itellectui / q̄i dicēdo. Ve
ni / vide / gusta et sēti: q̄ dulcꝫ ē dn̄s. Ad cu
ius elucidatōꝫ āpliorē accedit amorꝫ ignei
lingua

Tercia ꝯsideratō

Amor lenit. Colligit̄ ista ꝓpetas amorꝫ ex his v̄bꝭ [Oleū effusū no mē tuū. Jō adolescētl'e dilexīt te] ꝯstat ꝑ oleū d̄signi ꝯditōꝫ lenitiuā quā at-
tribuit amori icreato. n̄ sine creato / canēs ī
eccia. qn̄ veīs corda lenis. ē īsup oleū ī ꝯdi-
mētū dulcedīs ⁊ suauitatꝫ ⁊ mitigatiū dolo

ris. Vñ petrus. Si tñ gustastis qm̃ suauis
ē dñs. Et apl's ꝯcordat. Gustauerūt inqt
bonū dei v̓bū. Et dauid clamat. Quā ma
gna multitudo dulcedis tue dñe. Et rursū
Memoriā abundātie suauitatꝭ tue eructa
bunt. Samaritanus q̊ȝ ad curā vulnerati
oleū apposuit. Ꝓsequmur inchoata decla
rātes/q̄ ⁊ qlis sit cognitio ꝑcipiēs deum vt
optimū ꝯueniēs ⁊ ꝯiunctū. ex q̊ amor nō ē
formalit̓ ꝑceptiuus cognitiōis q̄si ī eo l' cū
eo sit formalit̓ ꝑceptio/sicut et delectatio.
Alioqn neqȝ delectaret̄ si nō ꝑcipet neqȝ q̊
esceret/aut frueret̄ deo. si nō delectaret̄ ī eo
¶ Istud est ꝯsideratōe dignissimū/cuius
ignorātia/multos ī amore dei figē se volē
tes solet ꝯturbare. Loqr exꝑtus ꝑ tot ānos
¶ Quāuis āt multa dixerimꝰ sup magni-
ficat. nihilominus faciēs ds grām ꝓ grā/⁊
paulatim ſm tp̄s ⁊ locū ⁊ moduȝ bn̄placi
ti sui dona sua multiplicās. dat ī dies ferri
magꝭ a claritate ī claritatē tāq̄ a dñi spū. q̊
amor ē dās exꝑiri illud dauiticū. Declara-
tio ſmonū tuoꝝ illumīat. Familiaris itaqȝ
ꝯuictus dñ sor ē secretoꝝ amicitie. qr et xp̄c
v̓bū ⁊ sapīa p̄ris medius accedit loqns lin
guis. nedū hoīm. nedū angeloꝝ. sȝ arcano
rū p̄ris/q̄ nō lȝ hoī loq̊. Fortassis illa sūt ar
cana q̄ dinus dionysius a paulo discere nō
potuit. nec ip̄e scribē vel docē nisi ꝑ silētiū.
sȝ eis reuelauit ds ꝑ spm̄scm̄ ea q̄ nec ocu
lus vidit/nec aurꝭ audiuit nec ī cor hoīs
ascēdit. Stultus eēt lector si q̄rēt. et ego ꝓ-
sūptor insanus. si conarer altiora vl' altius
q̄ ipi expone secreta celestia. ¶ Plane duȝ
etiā atȝ etiā rumino v̓ba pauli v̓ba ſbinde
dionysij/sup hac sapīa q̄ in misterio ab scō
dita ē/mirāda ⁊ miserāda apparet hebetu-
do intellectus nr̄i nō intus/sȝ foris herētis
ad eoꝝ doctrinā. Ipoꝝ quippe v̓ba si vela
men ⁊ obscuritas auferat̄ a corde. cogno-
scūt̄ aptissima eē. de qbꝰ ambigē minus ē
fas q̄ de ip̄o māli sole. vt iure dixerit Bo-
etius. Hāc qsqȝ potit notare lucē cādidos
phebi radios negabit. ¶ Orit̄ estas ho
die vrbani festo qn̄ sol viridior ē. ⁊ plus
fulgidꝰ ⁊ feruidus. Venit ī mēoriā baptis-
ma valeriani insignis cecilie v̓ginis spōsi.
Libet̄ em̄ diei cuiuslibȝ occurrentia specu
lari soleo mysteria. Vidit ip̄e valerianꝰ se-
nē cādidis indutū cū libro aureis lr̄is scri-
pto in q̊ legit ista pauli v̓ba. Vnꝰ dñs. vna
fides. vnū baptisma. vnꝰ ds ⁊ p̄r oīm q̄ sup
oēs/⁊ ꝑ oīa ⁊ in oībꝰ nob̄. Valerianꝰ interro
gatꝰ a sene si credēt: ilico rn̄dit. Nihil veri
us dici posse/In qbꝰ tm̄ vniuersa dionysij
theologia nōta ē. ¶ Nā in hꝰ q̄ vnꝰ ē ds ⁊
p̄r oīm. nōt̄ theologia d̓ trinitate ⁊ vnitate
dina. Nō em̄ eēt p̄rnitas in dinis si nō eēt
trinitas cuiꝰ fōtale p̄nm ē p̄r/a q̊ ois p̄rni-
tas ī celo ⁊ ī t̄ra noiat̄. ¶ Ceteꝝ cū addit̄ q̊
sup oēs ē. dat̄ intelligi theologia mystica-
q̄ ꝑ excessū infinitū sup oēs hȝ sciri ¶ Por
ro cū ds eē dr̄ ꝑ oīa. symbolicā ex oībus ⁊ ī
oībꝰ ꝯcipimꝰ theologiā. Deniqȝ cū subiun
ctū ē et in oībꝰ nob̄. theologia sig̃t ꝓcedēs
ex ꝓprijs ⁊ ītelligibilibꝰ positiue. q̄lit̄ fit in
dinis noībꝰ/tā ꝑ cām q̄ ꝑ excellētiā nō at-
tēdēdo si fuit īfinita/qm̄ ī hac excellētia ꝑ
īfinitatē: mysteriū theologie ꝑ abnegatiōȝ
collocat̄. ¶ Addit̄ p̄tea triplex habitudo
quā hȝ ds ad nos vlt̄ ceteras irrōnabiles
creaturas. s. ꝑ imaginē nālē. ꝑ grāȝ ⁊ ꝑ glīā.
¶ Prīa siqdē hītudo ē ad deū nedū vt p̄n
cipiū causatiuū/sic in oībꝰ ē ꝑ eēntiā/poten
tiā ⁊ p̄ntiā. sȝ etiā sic ad p̄nm obiectiuū rōe
imagīs q̄ dei capax ē facta. Deinde sicut ad
p̄nm inhītatiuū rōe sīltudīs ⁊ reformatō
nis ꝑ grām. Tercio sic ad p̄nm glificatiuū
sub q̊ cōp̄hēdi p̄t hītudo hypostatice vni-
onis in xp̄o ⁊ materne dignitatꝭ in maria.
¶ Ꝑ t̄ estio ſȝ triplicē hāc sīltudinē reddi
rō vna. cur totiēs ī sc̄pturꝭ ꝯiūgūt̄ hec tria
dñs ds nr̄ ¶ His ex icidēti trāscurſ redeāꝰ
ad cām lenitatꝭ amorꝭ. q̄lē hūit apl's nr̄ Re
migiꝰ de q̊ legit̄ q̄ bonitatē et benignitatē
māsuetissimi cordis ondebat ī lenitate ser-
mōis. qm̄ ds ī fide ⁊ lenitate ipsiꝰ scm̄ fecit
illū ¶ Habemꝰ certe ī amore spōse obiectū
ꝯuenietissimū deū. hēmꝰ ꝯiūctiōȝ ipsiꝰ ad
spōsū ꝑ osculū intimū. ⁊ ꝑ ihesiōȝ ad sedē
amorꝭ pectꝰ suū qd̓ nōt̄ ī vberibꝰ. ⁊ ꝑ leniti
uā olei leticiā. iux̄ illd̓. Vnxit te ds oleo le-
ticie. Supest assig̃re cognitōȝ ꝑceptiuā qm̄
delectatio ⁊ lenitas ē ꝑceptio ꝯuenietꝭ ꝯiū
cti. Difficultatē augȝ v̓bū hugonis. Amor
inqt ītrat vbi cognitio foris stat. Illd̓ ī sup
de q̄dā omel'. possumꝰ figere desideriū/vbi
nō ē fas inferre obtutū. Itē qd̓ magis co-
gnoscimus d̓ deo qd nō ē q̄ qd ē. Ac v̓o lo
quat̄ iam quarta ignei amoris lingua eius

ꝓprietas est.

Quarta ꝓprietas.

Amor ardet. ¶ Colligit᷑ hᵒ ex feruore desiderij spōse ad spōsū. Trahe me pᵒ te. currēᵒ i odorē vnguētoꝝ tuoꝝ. Mirᵒ vō ardor ⁊ inextinguibil' fragrātia. Certe spōsa ꝯcessio iā orꝫ oscl'o fidēt postulato velut ab abn̄te/suscepta fuerat ad vbera spōsi qm̄ meliora dixit ea vino. fragrātia vnguētis optīs expta loq̄t ⁊ delectata. Nā ⁊ sbiūgit. Oleū effusū nomē tuū. Nūc ex satietate ⁊ vbeꝝ plēitudīe/velut isatiabiliᵒ estuās clamat. Trahe me pᵒ te currēᵒ i odorē vnguētoꝝ tuoꝝ. Iure dixit ꝺ amore seraphico dionysiᵒ ꝙ ē supferuidᵒ ⁊ olocauste purgatiuᵒ. qm̄ ⁊ seraphi intēptat᷑ ardēs. Est qdē i āgel' ardor iste. ē i singul' et btīs qbᵒ ē vna vox letātiū ⁊ vnᵒ ardor cordiū ꝓptea dicūt᷑ lapides igniti. pcipue tm̄ ⁊ i excellētia seraphicᵒ ordo possidꝫ hūc ardorē. Propterea nec ipē a scīa sic cherubi nec cherubi ab ardore noīat᷑. ꝙuis absq; vlla dubitatōe. ⁊ seraphi ꝯgscat ⁊ cherubi ardeat. sic ⁊ volūtas ꝯgscit ꝑ itellcm̄ ⁊ ardꝫ ꝑ volūtatē itellectᵒ. ¶ Dicāᵒ idcirco ꝺ ardore spōse. ꝙ n̄ ē absq; ꝯgnitōe. alioqn ꝺlectabil' eē n̄ possꝫ ⁊ lenis ei spōsᵒ suᵒ ꝺs vt opponebat᷑. Oīs vtiq; delectatio fit ex ꝑceptiōe ⁊ oīs ꝑceptio sine dubitatōe/ē cognitio. nō q̄liscūq; sꝫ expimētalis ⁊ practica. ē pn̄s quasi ꝑ sensū ens vel exn̄s. q̄ dr̄t dupliciꝫ a cognitiōe solū speculatiua ⁊ distinctiua seu declaratiua. Primo qꝛ respicit pncipalit᷑ bonū/sꝫ speculatiua veꝝ. aut si magꝫ pbie dixerimus respicit plane veꝝ. qꝛ veꝝ ē obiectū intellcūs. sꝫ nō ꝯsistit in sola ratiōe veri. imo ꝓut ꝯsone vel ꝯformit᷑ aut ꝯfesse se hꝫ ad appetitū bōi ꝓcedit᷑. Ex q̄ distinctiōe sumit᷑ illa altera. ꝺ intellectu practico ⁊ speculatiuo. ¶ Drt scd̄o ꝑceptio expimētalis ⁊ practica a spectatiua in ordine ⁊ origine. qꝛ necesse ē ꝑceptōꝫ seq̄ cōpatiōꝫ appetitus pt̄im volitiui. ⁊ ab eodē causari. ꝓpterea recte vocat᷑ hmōi ꝑceptio ocl's voliūtatꝫ vel amorꝫ sui maxime eliciti/qm̄ inde causat᷑ nec alit᷑ oirit᷑. De eius efficacia dꝺꝫ erit infer9 sup illo. Vulnerasti cor meuꝫ spōsa in vno oculoꝝ tuoꝝ. Eliciamᵒ exīnd pulcerrimā de ꝯgnitōe expimētali scintillā veritatꝫ respectu amoris. spōse ad deū spōsū. Violētior ⁊ vehementior ē ista ꝑceptio ad trahēdū post spōsū ꝙ spectatiua. Rō iā tacta ē ex ordine lr̄e. ⁊ pꝫ exēplo iā inducto ꝺ scptura quā scribit manus ad directionē oculi. Si eīm ondēt oculus volūtati scribētis. tm̄mō speculatiue q̄dā exēplaria lr̄arū sub quadā obscura gn̄alitate/volūtas n̄ ita trahēt᷑ et allicēt᷑ ad scribēdū. sic fiet ex pulcerrima scptura sua quā ꝓducet/quā ꝓtinus insup ondet pcipiēs ocl's. qm̄ ocl's videt voluntatē scribētꝫ. sic voluntas mouet oculū ad vidēduꝫ lr̄as q̄s format mediāte māu. sꝫ ex impio suo. Sentiēs igit᷑ vis affectiua seu motiua pulchritudinē egregiā in lr̄is aut picturꝫ/ q̄les alibi n̄ viderat. qꝛ nō scpserat. trahet᷑ amplius ad ꝯtinuādū scriptura. pcipiēs tūc oculo ꝑmanē in hac sua opatōe directiua. vt ꝑmaneat ⁊ delectet᷑ in vi motiua sua. qm̄ ex dictis duobus ꝯsurgit ⁊ orit᷑ vehemētior delectatio q̄ ſm Aresto. et expientiā/tenet opantē in opatōe. facile erit ex hac vna silitudine ꝯsiderare sensibiles alias inumerabiles. et ex illis ascēdere ad ꝑceptiōes et motiōes rōnis et mētis. q̄les plurimi/nō hn̄tes exercitatos sensus spūales n̄ aduertūt. nisi fortassis in fornis ⁊ volucrꝫ fātasmatū sicut ex sola ⁊ simplici fide et spe ꝺ deo in solo enigmate. ꝓpt̄ q̄les forte putāt aliq dictū illud qꝺ inductū ē ꝺ ꝯgnitōe dei ꝙ magꝫ ꝯgscit᷑ qd n̄ ē ꝙ qd ē.

Quinta proprietas

Amor igredit᷑ cellas. Introduxit inq̄t spōsa me rex in cellaria sua. Cui ꝯgaudent ⁊ applaudēt ille ꝺ qbus iā bis dixerat adolescētule. Adolescētule inq̄t dilexērt te. Et se rursus ꝯnūerās se eis. Curremᵒ in odorē vnguētoꝝ tuoꝝ. Letabimur inquiūt ⁊ exultabimᵒ in te. mēores vbeꝝ tuoꝝ sup vinū. Recti diligūt te. ¶ Recti dicūt. Amo te. Cōsone loq̄t᷑ discipl's ille quē diligebat ihesus. Odor tuus xp̄e in me excitauit ꝯcupiscētias etnas. Ipē qd ē xp̄c rex est/de q̄ pulcerrima mulieꝝ mat᷑ sua fas hꝫ dicē. Ecce odor filij mei sic odor agri plēi/cui bn̄dixit dn̄s sine cuiᵒ odore n̄ currit᷑. qꝛ nēo venit ad patrē nisi t̄ctus a filio. sic nec ad filiū nēo venire pt̄ nisi pr̄ suᵒ t̄xerit eū. ¶ Sūt aliq sorꝫ

sti animā bonā. quos etiā a puero notaui mus anhelare ad diuinos odores ⁊ ad cele- stia desideria nāli q̄dā instinctu suspendi nōdū hn̄tes rōnis vsum plenuꝫ. Hn̄t alij curuas i terris aīas ⁊ celestiū inanes instar pecorū. ¶ Discipulus pr̄is vni⁹ in heremo ꝯq̄stus ē eidē cū admiratōe ꝙ vnus ex fra tribus apostatauerat. Mirare inq̄t potius fili. quo pacto remāet aliq̄s cū nullus h̄ re manere possit/si nō venerit spālit̄ a deo. nō hūano solū ꝯsilio tractus. ¶ Exēplū addi dit ď vario genē catuloꝝ/quoꝝ aliq̄ ꝑ odo rē bestie ꝓsequunt̄ eā infatigabilit̄. dū alij q̄uis excitati ꝑ clamorē statim desistāt/ nec alios comitat̄. qꝛ odorē venaticū nō hau- riūt naribus. ¶ Xp̄i bonus odor sum⁹/di- cebat apl's/sꝫ nō oibus ad vitā. queādmo dū iudas/qn̄ domus repleta ē ex odore vn guēti/nō cucurrit. sꝫ lapsus ē. Tales nota- ti sūt ab adolescētulis dicentibus ad spōsā [Recti diligūt te] Mouerat esse nōnullos q̄ rectis eā oculis aspicē nō poterāt nec odo rē optimū eius ferre. nigrā q̄ꝫ spernebant ⁊ fuscā. ¶ Porro q̄d egerit spōsa quā intro- duxit rex in cellaria sua/satis colligit̄ ex leti cia ⁊ exultatōe adolescētulaꝝ suaꝝ in vbe- ribus suis/sup vinū carnalis leticie/aut sa- piētie ꝑ industriā acq̄site. Collegit itaq̄ꝫ ex ďine sapiētie thesaurꝯ atq̄ꝫ cellarijs doctri- nas vberes pietatꝯ. Est eī infinitus thesau rus hoibus quo q̄ vsi sūt pricipes effecti sc̄ amicitie dei. ¶ Que v̈o sint hmōi doctri- ne pietatꝯ. put noiat apl's post dicemus si ꝑus aliq̄ de sexta amoris ꝓprietate tetigeri mus adaptauerimus ⁊ cāticordū/hoc ē ad canticū cordis oīa q̄ dicta sunt et dicent̄ sup hmōi canticis canticoꝝ.

Sexta proprietas.

a Mor pulcer/ ⁊ ip̄e niger. Nigra inq̄t sū sꝫ formasa filie hierusalē. Abstractū pro ꝯcreto ⁊ feminēū pro masculino freq̄nt̄ accipimus. qm̄ sicut spōsi et spōse vnus ē spūs. Ita vox cois est Nolite me cōsiderare ꝙ fusca sim/qꝛ deco lorauit me sol. Quid pulcritudo spōse nisi sua ad deū sincera dilectio? Quid nigredo sua vel fuscedo nisi timorata ⁊ reuerēs hu- miliatio? Sua quippe pulchritudo sua q̄ꝫ ꝯcumq̄ꝫ pura et feruida dilectio/ necnō cognitiōis claritudo/quid ē in estimatiōe sua/dū compat̄ ad illū solē iusticie: de quo subiūgit. Reddēs causā sui timoris in ni- gredine vel fuscedine vel pallore notati. qꝛ inquit decolorauit me sol. Et ita decolora uit vt in caliginem et tenebras tota ruat. ¶ Nunc in transcursu solo. quoniā alibi latissime et pluries in vtraq̄ꝫ lingua tracta uimus/fiat applicatio canticordi noui ad hoc epithalamiū ſm ꝓprietates sex in hoc duplici primo notatos cōformiter ad no- tulas ⁊ vocem eiusdeꝫ canticordi que sunt he: ſm quas oīs doctrina pietatis q̄ hau rit̄ in cellarijs suis cantari potest in armo- nia cordis. gaudiū meror spes timor ⁊ pie tas. ¶ Est autem pietas put hic accipitur amor consurgens ex affinitate. omnis aūt affinitas ꝓcedit ab ip̄o pr̄e luminū ex quo omnis paternitas ſm apl'm in celo ⁊ in ter ra nominat̄. ¶ Repetitio. Oscula poscit amor delectat. ecce gaudium. lenit ecce do lorem per indirectum qui lenit̄. Et ardet. i. desiderat vehementer. ecce spem. Ingre- dit̄ cellas pulcer ⁊ ip̄e niger. ecce timorē in nigredine seu pallore qui est timenti color aptus. Effectus eīm timoris ē pallor ꝓpter spiritus confluētes ad cor. ¶ Fiat hic dia- psalma: hoc est pausatio psallentiū in can- ticis ꝓ recreatōe cantantiū. quatinus etiā possit ip̄a doctrina pietatꝯ diligētius inspi ci: qm̄ pietas ad oīa valet. q̄ cāticoꝝ om- niū in cordibus nr̄is radix ē exēplar ⁊ finis put vberrime vtinā fructuose tractata per nos ď canticis manifestāt. ¶ A gaudium E spes. I pietas. O timor. U. dolor.

Finito dyapsalmate

primo. Sequit̄ sympsalma secundū. Pri- ma ꝓprietas septima in ordine.

o I Ppugnat̄ amor. Filij inquit matris mee pugnauerunt cōtra me. Pendet hec sentētia iux̄ sen- sum vnū ex īmediate p̄cedēti/vbi causam reddit sponsa sue nigredinis dicens. quia decolorauit me sol. sol videlicꝫ iusticie per- mittens me tribulationis et temptationis ardoribus exponi. Contra qď dicit̄ in ps̄. Per diem sol non vret te Iuxta quem in- tellectum filij matris sue oppugnātes ꝯ eā accipent̄ in sinistram partē vel de puert̄ ec

clesie filijs. vel ꝺ demonibus qui ꝑ creatio‍nē sūt deitatis mr̄is oīm filij. Uel certe de adā ⁊ eua/ q̄ꝝ filij nequā sūt tyrānici mot⁹ ꝯcupīe originalˀ. q̄ꝝ lex repugnat legi mētˀ q̄ diuertūt aīam vbigenā ad infimas/ad i fames vineas. tot desiderioꝝ qb⁹ obniti n̄ sp pōt. Sicut eñ totiēs ꝯq̄rit aplˀs. Amor spōse vineā ꝓpriā celestˀ desiderij assiduo seruore custodire nō p̄ualet. Jnde pallor il le timorˀ/⁊ fusce nigreq₃ decoloratiōis. q₂ velle bonū sibi adiacet. posse āt nō inuenit iux̄ votū. ❡ Sūt alij sēsus p anagogiā/⁊ i bonā ptē de filijs eccīe celestˀ q̄s āgelos itel ligit amor spōse/q̄lis fuit ille āgelus q̄ pu‍gnauit i luctu ꝯ iacob. Aut certe p allego‍riā de eccīa gētiū se coartet. vt cepim⁹ canti cū nr̄m ad amorē spōse. ❡ Et q̄d ꝟ₃ doctri nā pietatˀ resonēt hᶜ ⁊ seq̄ntia ꝓscruteмur Nō eñ frustra dixit amor spōse p⁹. Jntro duxit me. rex i cellaria sua ꝟ₃ il/lic edocta eru ctauit vbū bonū dicēs opa sua ⁊ vota ei dē regi. qm̄ facta ē lingua sua calamus scribe velociter scribentis.

Secunda ꝓprietas.

a Amor igr̄ desiderat alta tenē S [Indica mihi iqt spōsa quē diligit aīa mea. vbi pascas vbi cubes i meridie] Attēdat pietas quemad modū cito nomē regˀ/qđ ē excellētie et di‍gnitatˀ deflexit sēsim i nomē pastorˀ. Ubi pascas inq̄t. Scim⁹ attribui pastorib⁹ ama toria carmīa. vbi simplicitas libera ⁊ cam pestrˀ sine dolo vsat̄ vbi nec arrogātia dn̄a tur. ❡ Et qm̄ ex hac ꝓprietate pendēt nō modicū p̄cedētes ⁊ seq̄ntes. ꝯsiderem⁹ q̄d sibi velit amor q̄ desiderat alta tenē. ⁊ tam alta vt noticiā de spōso suo deo meridianā audeat postulare. ❡ Cōstat ex doctrīa pie tatˀ: hausta in sapiētie cellarijs. q̄druplicē i glīe noticiā eē amoris dn̄i. Meridianā de se ⁊ apđ se vbi ē q̄ est ens puꝝ sup se reflexū Meridianā sc̄do noticiā dicim⁹ ꝺ deo. sed ex̄ se i creatura btā. t̄cio matutinā in ip̄o ꝺ creaturis. q̄rto vespTinā in ꝓprio glīe vidē‍do creaturas p speculū ⁊ i enigmate maxīe ꝑ statu vie/lˀi speculo. ⁊ fortassis i enigma te q̄dā vestigioꝝ etiā i ꝓrīa. Uult amor spō se/soli intēdē. quē ex toto corde n̄ diuiso/ n̄ dispso diligit. Petit idcirco p̄ntiā spōsi iu‍giter agnoscere cuius causa subditur in seq̄ quenti ꝓprietate.

Tercia proprietas.

a Amor eē vag⁹ refugit dicēs [Ne vagari] h⁹ ē vane agi incipiā [p⁹ reges sodaliū tuoꝝ] q̄cq̄d eñ di uisionē ab vnitate sepāte r̄cipit. aut nutrit horret ⁊ amor tāq̄ vnice dilecto ꝯriū. Pre terea sodales hoc loco ⁊ greges sitˀr ⁊ taber nacula pastoꝝ in ptē intelligimus vni oui li/vni gregi/vni pastori ꝯriam accipi.

Quarta ꝓꝑetas et est de‍cima.

d Oct⁹ē amor spōse. vt altā denōt amorˀ ꝓꝑetas. ⁊ hᶜ fačēs spōs⁹. s₃ ne supbiat spōsa imo ꝯ g̃scat q̄lˀr ⁊ vn̄ donū istđ accepit dicit i altā ꝓꝑetate: Si te ⁊c. Et iungit ꝑ quinta ꝓprietate.

Quinta ꝓꝑetas et est vn‍decima.

a R mor ē eq̄s di/q̄ vehit. s. ⁊ vehit̄ [Eq̄tatui meo ⁊c.] Blādiēs ḡ spōs⁹ neq₃ cū austeritate indig būd⁹ abijciēs [Si ig̃ras te ait O pulcerria mlˀieꝝ] si ꝑ nō itelligēs [Egredē. ⁊ abi] h⁹ ē egredierˀ ⁊ abib vagabūda p⁹ vestigia gre gū [i dispsiōe] hac illaq₃ discordit̄ [errātiū ⁊ illic pasces edos] sēsuū tuoꝝ q̄ ponēdi sē a sinistrˀ sub varietate pastoꝝ tabernacula sibi multiplicātiū i falsitate ⁊ vanitate Q ꝺ ne fecerˀ aut factura sis [eq̄tatui meo i cur rib⁹ pharaonis assimilaui te amica mea] q₂ grām ꝯtēplatiōis q̄ te ꝺ currib⁹ pharao nis eripiat. q̄ ꝓsecutrices curas pdē te vo‍lētes pdat largit⁹ sū. Bedi p̄terea vt essent [pulcre gene tue sic turturˀ] i hōestate cō‍uersatiōis [⁊ collū tuū] qđ mihi te ꝯiūgit sit sic̄ monilia [Nos q₃ murenulas aure‍as] q̄ sē sīnie pietatˀ auree [faciem⁹ tibi vmi clˀatas argēto] eloq̄ntie/qm̄ eloq̄a mea elo‍q̄a casta sc̄. argētū igne examiātū purgatū t̄re purgatū septuplū. ❡ Sint hᶜ interi ꝑ ꝯcordia ⁊ sympsalmate sc̄do ꝯtexta. absq₃ ꝓiudicio sniaꝝ q̄s eē multiplices alias/nō me latet. fiat recursus ad petitiōe₃ ⁊ deside rium sponse ex amoris fiducia loquentis. Amo te [Jndica mihi] ꝑ amorē tuū quo amas me [vbi pascas. vbi cubas i meridie] ❡ Accipiant̄ seq̄ntia quasi ꝑ dyapsalma

te ad illustratōez cāticoꝝ ¶ Dicamus ꝗ cū petro de cui⁹ filia charissima petronella hodie memīt eccl'ia. Bonū ē nos hic eē/ nō vt faciam⁹ tria tabnacula. Nesciebat em̄ qd dicēt sed vt leuātes oculos nr̄e cōsideratōnis nemīnē videam⁹ nisi solū ihm qui ꝑ effectus varios ꝛ instinct⁹ q̄rit a spōsa amas me? Cui q̄stioni sꝑ bn̄ cōscia ꝑsona rn̄det Dn̄e tu scis qꝛ amo te. Cui dn̄s rn̄det. Pasce agnos meos. Et ꝑ agnos ꝗ fortassis intelligim⁹ nō incōgrue idē qꝺ ꝑ adolescētulas de qb⁹ supra ī alio sympsalmate q̄ statū incipiētiuz vel aīalīuz ꝛ impfectoꝝ significāt ꝛ tenēt sicut ꝑ filias hierl'm nos in gl'ia cōsummatas aīas vel angelos intelligim⁹ a qbus spōsa cōsolatōez petit ꝛ accipit/ mutua ꝛ varia collocutōe frequenter exhibita Itaqꝫ cognoscētes adolescētule. qm̄ introduxit rex spōsaz in cellaria sua. Ita ei reuelauit eis cōgaudēt mox ꝛ dicūt [exultabimus ꝛ letabimur in te/ memores vberum tuoꝝ sup vinū] Plus ei delectat ancillas spōse adolescētulas. lac doctrinalis pietat[stillās ex vberibus suis ꝙ vinū sciētie cuiuslibet secularis vel humano studio torculatū. ¶ Cōstituamus igit̄ an̄ ꝯsiderationis ocul's adolescētulas/ nūc has nūc illas ꝓ desiderio paulatim ad noticiā spōsi ꝑuenire satagētes/ ꝛ se mōilib⁹ aureis vermiculat[argēto ꝙtū fas ē ornare/ cupiētes postulare ꝑ amorem mutuū spōsi ꝛ spōse multiplices sibi q̄stiūculas indicari ¶ Prima q̄stio amor spōsi sūm⁹ nūqd pōt totus totalit̄ diligi ꝛ a diligēte hri? ¶ Rn̄sio ꝑ distinctōez. Cōcurrūt em̄ ad dilectōz tria Dilect⁹ ꝛ diligēs/ ꝛ habitudo diligētis ad dilectū. Itaqꝫ deus sic ē tot⁹ desiderabilis: qꝛ tot⁹ bon⁹. Ita ē de se tot⁹ ꝛ totalit̄ diligibilis. qꝛ finis vltimus ē. ¶ Diligēs v̓o aīa pōt tota ꝛ totalit̄ diligē. videlz ex tota se ex toto corde/ ex tota aīa/ ex tota mēte/ ex toto intellectu ꝛ ex oīb⁹ virib⁹ suis Alioqn nō ꝑ cipet̄ si n̄ posset impleri. Qꝺ fiet maxie dū venerit qꝺ ꝑfectū ē in pr̄ia vbi dicunt̄ ꝯꝑhēsiōes eē. qm̄ appꝑhendūt ꝭm totū posse suū/ totū nosse. totū velle. Proinde tertio si fiat collatō diligētis ad dilectū/ sic dilectus de⁹ sol⁹ a se totalit̄ diligit̄ ꝛ ꝯꝑhendit̄ sicut sol⁹ hꝫ et̄nitatē sol⁹ lucē imēsaz ꝛ inaccessibilē inhabitat. sol⁹ nulla cognitōis finitate circūscribi pōt. sol⁹ ī et̄na trinitate sua pleno ꝛ infinito tonitruo magnitudīs resonat in secula seculoꝝ loqūēte q̄libet ꝑsona ad alterā. amo te amo te amo te. Amor qd amat cū deū amat? Rn̄sio ꝯformit̄ ad Augl. querētē. Quid amo dū deū meum amo? Amo q̄ndā lucē quā nō capit locus quēdā sonū quē n̄ capit tp̄s. quēdā odorez quē n̄ spargit flat⁹. quēdā saporē quē n̄ minuit edacitas. quēdā amplexū quē n̄ diuellit societas. ¶ Amor nūqd cognoscit diligēdo deū. qd ē de⁹? Rn̄sio ꝑ distinctōez cui⁹ ignorātia multos turbat. Aut em̄ q̄rit̄ de cognitōe qdditatiua dei ꝑfecta singulari ꝛ aspectiua seu diffinitiua. ꝛ h° q̄dā mō veꝝ est qꝺ nescit viator qd ē de⁹. imo nec ꝯꝑhēsor nisi cognitōe ꝛ dilectione actuali finita formalit̄. sicut eēntia v̓tus ꝛ opatio finite sunt. Si v̓o q̄rit̄ de cognitōe ꝛ dilectōe qdditatis dei sub generalib⁹ attributis appropriatis sibi ꝑ qd nōis descriptiue/ ꝛ ꝑ excellentiā supabūdātis affirmatōis q̄lia significāt oīa nōia imēsitatē dicētia explicite vl' implicite. ꝯstat ꝙ neduz ī celo intuitiue/ sꝫ etiā in via abstractiue cognoscit̄ qd de⁹ est/ imo ꝓ regula. Quātū qs cognoscit de deo ꝙ est/ tātundē ipē nouit qd ē/ si ꝑfecte ꝑfecte: si impfecte: impfecte. Neqꝫ em̄ sunt audiēdi q dicūt nihil ꝺ deo cognosci/ si n̄ cognoscat̄ oīs ei⁹ ꝓprietas/ h° saltē in negationibus hꝫ instātiā. Verissimū qppe ē ꝙ de⁹ nō ē lapis vel asin⁹. Quātū v̓o scit̄ de deo qd nō ē (cū priuatio cognoscat̄ ꝑ habitū) scit̄ tātundē de deo qd ipē ē. ¶ Amor nūquid imediate diligit deū dicendo veracit̄. Amo te toto corde. Amo te tota aīa: Amo te tota mēte. Amo te toto intellectu sine deceptōe. tota volūtate sine ꝯtradictōe. tota mēoria sine obliuiōe. tota v̓tute sine defectōe. ex oīb⁹ virib⁹ sine discrepatōe. Deniqꝫ ꝓpē te sincerit̄ ꝛ vnice ¶ Rn̄sio ꝑ ꝯsideratōes efficacē excellētiā hui⁹ orōis Amo te/ amo te/ amo te designātes. Amo te v̓bū ē ꝛ cāticū ꝓprijssime ꝯueniēs ꝛ eternaliter toti trinitati. Vn̄ v̓bo h° dn̄i celi firmati sunt/ ꝛ h° spū oris ei⁹ oīs v̓tus eorum Ipē em̄ dixit de q̄libꝫ creatura in esse ꝓducta. Amo te ꝛ facta ē. Suū ei amare creaturā est suū facē. Itaqꝫ ꝙtū vult creaturē esse ꝛ bn̄ eē: tm̄ dicit eidē ꝛ per effectum amo te

Amo te. Vox ē vel orō in q̄ ꝛ ꝑ quā sicut ī enigmate cognoscitᷣ deꝰ vnus ī trinitate/ ꝛ trinus ī vnitate. dixit Amor nr̄ ihs ꝙ Iota vnum aut vnus apex nō p̄teribit a lege. Fuerūt q̄ ꝓpterea ex lr̄is scripture tāq̄ seminarijs ꝛ elemētis virtutū conati sunt vt Joachim intelligē. i. intus legē. multa etiam vsq₃ ad ꝓphetias d̄ occultis ꝛ futuris. s₃ in mltis fefellit istū audacior curiositas q̄ satis erat ad doctrinam pietatꝭ. Dicamꝰ ergo cū sobrietate ꝙ ī hac dictōe Amo/ signatᷣ p̄ncipiū mediū ꝛ finis ꝺm tres eiꝰ lr̄as. Est eīm p̄cipiū ī creaturꝭ vestigiū ꝺm pithagoricos p̄ncipiū mediū ꝛ finis. qđ ꝑipatetici plus specificauerūt dicētes ī re q̄libet eē tria q̄ sunt natura vtus ꝛ opatio. Theologi vo ꝑticularius ꝛ diffusius assignāt ī vestigijs beatissimā trinitatem. Repitᷣ nāq₃ ī omi re vnitas vitas ꝛ bonitas. Repitᷣ modus species ꝛ ordo. Repitᷣ mēsura nūerus ꝛ pōdꝰ Repitᷣ in magnitudine longū latū ꝛ ꝓfundum. Et ita ꝑ singulas reꝝ ꝯditōes noīanim in re nr̄a. Itaq₃ dixit xp̄s referente Johāne in Apocal. Ego sū₃ alpha ꝛ o. p̄ncipium ꝛ finis. Jungitᷣ apte. M. ꝓ medio: Ego inq̄t in medio sum ꝛc̄. Et iohannes. mediꝰ vīm stetit ꝛc̄. ¶ Rursus hec lr̄a duplicata iuxta morē antiquū scribēdi cōplectitᷣ apices quattuor lineales ꝑ q̄s ī enigmate cognosci pōt vestigiū trinitatis siꝉ cū mysterio vnitatis sic scripserūt. Inde quidē ꝙ hmōi dictio nō sine sanctispūs instinctu p̄posita ē in canone misse ꝛ subiūctu₃. Clemētissime pater qđ est nomen omnis amoris originale fundamētu₃. A quo sumit orō dn̄ica exauditionis sue aulum: ¶ Amo te/ vox est vlr̄ cuiuslibet creature Sua laus insuꝑ suū canticū sua iubilatio vtus honor ꝛ exultatio psalmus organu₃ ꝛ adoratio. Felix es o creatura rōnalis que capax facta es audire siꝉ ꝛ intelligere ꝑ oīa generaliter in deo ꝛ in creatura. istā iocunditatis vocē. Amo te. Infelix ex aduerso creatura rōnalis q̄ discordat a tali cantico ꝑuersa volūtate/ cui plac₃ ideo cāticū amoris ꝛ pacis/ q₂ nec dat glīa₃ deo in excelsis. nec ī t̄ris h₃ pacē bone volūtatis ¶ Preterea iure dixisti. O adolescentule/ recti diligunt te. nō iniqui. non distorti ꝛ reprobi. hoc cognoui dicit Eccs. ꝙ fecerit deus hoīe₃ rectū/ ꝛ ip̄e miscuit se infinitis q̄stionibus ꝑ curiositatē/ instabilitatē ꝛ cupiditatē. Primū in rōnali. scđm ī irascibili. tertiū in ꝯcupiscibili. ¶ Amo te. Vox ē erūpens ab ore pietatis maternalis in oēs vniuersaliter generatōes. Presupponitᷣ hic ex alijs ꝙ pietas ē amor cōsurgēs ex affinitate. Vn̄ iuxta diuersos gradus affinitatꝭ diuersificatᷣ amor pietatis vt p̄ris ad filiu₃ ꝛ ecōtra viri ad vxorē ꝛ ecōtra ciuiū/ ad ciuitatē. aut patriā/ ꝓpinq̄ꝝ/ domesticoꝝ ꝛ ꝯsanguineoꝝ ad inuicē. Cōstat aūt ex apostolica sn̄ia ꝙ ex deo p̄re oīs paternitas in celo ꝛ in terra noīatᷣ/ ꝛ ex ꝯsequēti quelib₃ ꝓximitas aut affinitas in oībus generatōnibꝰ celi ꝛ terre/ nedū in hoībus d̄ quibus dixerunt quidā poetaꝝ ip̄ius etem̄ genꝰ sumus qđ verbū fecit ap̄lus ꝯfirmādo catholicu₃ Cōfirmat petrus xp̄ianis loquens. Vos estis genus electū. ¶ Amo te. vox est tam efficax viuax ꝛ sonora vt ad aures dei/ que sunt eius īmēsa vtus cognoscitiua/ generaliter ꝛ īmediate ꝑtingat. Sciebat amor nr̄ ihs ꝙ oīa dedit ei p̄r in manꝰ. Dicebat alibi. Omīe qđ dat mihi p̄r ad me veniet Ad locū q̄₃ suu₃ vnde exeūt flumia reuertuntᷣ. Dicēte Salomone/ ꝛ phisicā sn̄ia₃ confirmante ꝯmemoratā a Boetio. Repetūt ꝓprios queq₃ recursus/ redituq₃ suo singula gaudent. nec manet ibi vlli traditus ordo. nisi qđ fini iūxerit ortū/ stabilēq₃ sui fecerit orbē. Et rursu₃ altero metro. Quia nō aliter durare queāt: nisi ꝯuerso rursus amore refluāt cause q̄ dedit eē. Constat ꝙ reditus iste fit ꝑ amorē/ sicut altero metro dicit Deformis quas lege benigna. ad te cōuersas reduci facis igne reuerti. Quis autem ignis sit iste cōstat ex Dionysio de angelica hierarchia in fine. Et eodē Boetio. ꝙ ē amor cōis īsitus nature. de q̄ sic exclamat. O felix hoīm genus si vr̄os aīos amor q̄ celū regitᷣ regat. ¶ Cōstat ex istis vitas cōsideratōnis rn̄dens inq̄sitioni. si deus īmediate amatᷣ. Perspicuum ē ita esse. Nihil quippe mediū inter deū ꝛ creaturā ¶ Sed forte ꝑticularior erat intētio de amore libero creature rōnalis. Dicemus cōsequēter. si p̄us addiderimꝰ ad p̄missa de viuacitate huiꝰ vocis Amo te. ¶ Amo te. tāte viuacitatis vox est ꝛ efficacie. ꝙ neq₃ mors neq₃

infernus illā opprimere valeāt aut tollere. Habet infern⁹ horrēdos gemitus penarū ex horribilioribus clamoribus vitiorum. nihilominus insultat ex illis cū iusticia ⁊ natura simul cū mīa. carmē pulcerrimū ⁊ sūme armoniacū auribus pijs ⁊ bone voluntatis. Habet locū tenoris severitas iusticie. Hȝ locū ɔtra tenoris. bonitas nature hȝ locū discantus suavitas misericordie. Fortis igitur vt mors dilectio ⁊ dura sicut infer⁹ emulatō: Aq̄ multe nō potuerūt extinguere charitatē. nec flumīa obruēt eā. ¶ Amo te si pferē a creatura rōnali deo suo. toto corde / tota aīa ⁊ tota mēte p pietatē fidei / spei ⁊ charitatis. ipa ɔiungitur imediate deo suo q̄ dicēte Amo te / ipa facta ē. q̄ patiēte ista amorosius repata. ¶ Coartatur hec ppositō ad amorē liberū ⁊ piū. Et possum⁹ ipm p tres grad⁹ distinguere iuxta multiplex ternariū qđ prius notatū ē. De qbus sufficit ille cōis ternari⁹. incipiētiū pficiētiū ⁊ pfectorū. put aliq sunt aīales. aliq rōnales. aliq spūales ſm q̄s loquitur Hugo dicēs / nōnullos in ecclesia ɔtētari simplici fide xpiana nō investigātes rōnem. querūt alij cū fide rōnem ad solamē suū ⁊ aliorū edificatōez trāscendūt alij ad simplicē intelligētiā creditorū ⁊ eorū que p rōnem didicerūt. ¶ Ei si pbaverim⁹ d̄ p̄mis q̄ pñt imediate deū diligē pspicuū satis de reliqs. ¶ Et in p̄mis sivolum⁹ vti ɔsuetudine generali de causalitate dei / q̄ in omi actōe ɔcurrit sua imediate ad oēm effectū ſm triplex genus cause pcessus nō erit ambiguus de amore pio ⁊ libero. Dicit aūt parisieñ. articulus / q̄ prima causa sic ē remotissima q̄ etiā ppinqssima. sic generalissima q̄ etiā singularissima. Dānatq̄ positōes oppositas q̄ si forsā aliqñ vise fuerint disputabiles. tn̄ veritas ista p posteriores certissimis demōstrationibus ɔpta est nullatenus eē dubitabilis. Vñ vermiculus eq pticulariter ⁊ imediate pducitur a deo / sicut angelus q̄uis in h⁰ sit dña q̄ ad pductōez vermiculi ɔcurrūt alie cause pticulares cū deo. nō sic cū angelo dū creatur. Vno siqdē amore penitus invariabili pducitur vermiculus q̄ ⁊ q̄li productus ē angelus sicut eodē v̄bo de oībus ipē dixit ⁊ facta sunt. Erat autē istud dicē dei idē penitus qđ amare. dicē videlȝ practicū appropriatū spūiscō nō speculativū tñmō qđ interius ppriū est v̄bi dei. ¶ Accipimus ergo amore dei p fervore actuali / ⁊ silr amorē sponse ad sposū p fervore se actualiter exercēte. Constat nāq̄ aīam q̄diu ē in charitate ɔiungi habitualiter immediate deo scȝ actu p̄mo. Possum⁹ ɔsili rōne ita sentire de fervore quē dicim⁹ actū scōm ⁊ pductū a fervore dei q p spm̄ sctm̄ agit in filios dei. ¶ Amo te vel osculor te dictū veraciter a spōsa. spōso suo deo. Iungit eā imediate sibi suaviter ⁊ quiete vt dicat Dilectus meus mihi ⁊ ego illi. inter vbera mea cōmorabitur ⁊ dextera illi⁹ amplexabitur me. Cōsone ad illud de benyamin adolescētulo in mētis excessu. q̄ mēs paulo quē nūc recolimus amātissim⁹ dñi habitabit cōfidēter in eo tanq̄ in thalamo tota die meditabitur. ⁊ inter hūeros illi⁹ reqescet brachijs scȝ suspēsis ⁊ inexis ad collū. Qua ī re notādus ē pcessus redeūdi in deū vt inotescat qliter tandē ⁊ vbi fiat qes. ¶ Cōstat ī primis nō eē quietē in viribus vegetativis pter necessarios ⁊ assiduos in nutriēdo. vegetādo ⁊ augēdo mot⁹ ⁊ alteratōes. ¶ Cōstat insup q̄ nec in viribus aīalibus sensuū exteriorū / sȝ nec interiorū / ppter varias obiectorū ⁊ necessarias immutatōes. ¶ Cōstat ampli⁹ q̄ nec ī viribus rōnabilib⁹ ⁊ q̄ sunt obedibiles rōni q̄ sunt rōnalis irascibil' et ɔcupiscibil' ppter discursus vagos ⁊ varios qbus agitātur. ¶ Cōstat ampli⁹ q̄ nec in portōe vel vi intellectiva / q̄ naturaliter movetur ab obiectis q̄ sunt fantasmata aut spēs intelligibiles. etiā si negocietur intellect⁹ circa prima p̄ncipia. q̄ sunt infallibilis ⁊ invariabilis v̄itatis. ¶ Supest igitur si debeat eē qes ⁊ finis mot⁹ in spōsa. q̄ q̄ratur in volūtate sua cui⁹ ē solius principaliter dicē deo sicut obiecto ⁊ fini suo vltimo. Amo te. maneo in te / ⁊ tu in me sicut pmittit xp̄s fruēti se sacrali mādicatōe. Dicit aūt māsio finem motus ⁊ quietē. ¶ Tali mō redit vltim⁹ amor charitate format⁹ ad primū qenum naturaliter q̄uis liberaliter insitū / circulo qdā vbi ē principiū mediū ⁊ finis q̄si triplicato v̄bo. Amo te. ¶ Deniq̄ ɔstat istic eē quietē in amādo. in cognoscēdo. in memoriter retinēdo. ſm habitū etiā ī via. nisi spōse volūtas averterit faciē ab ocl'o spōsi.

⁊ ab amplexu peccādo se subtraxerit. Por
ro de feruore actuali dilectōis ꝓ tpe vie n̄
pōt ita dici obstāte mortalitatꝫ necessitate
mltiplici. Vn̄ oppugnat amor interius et
exterius posit in vineis sensuū. ⁊ vineā ꝓ
priā actualr nō custodit. Hic gemebūdꝰ ⁊
anhelꝰ ad patriā exclamat. Indica mihi
quē diligit aīa mea. vbi pascas. vbi cubas
in meridie. neqn̄ tā miserabilit ⁊ iugit va
gari īcipiā / ⁊ cetera q̄ supficialr ptacta sūt.

Incipit tertiū sym P

psalma cōtinēs quattuor amoris ꝓprieta
tes. scꝫ. xij. xiij. xiiij. ⁊. xv.

G Ratus amor cor hꝫ simplex cui
lectulus extat floridus / ē fructꝰ
dulcis in ore suo. Gratus inq̄
qr cum eēt rex in acubitu suo. di
cit amor spōse. Nardus mea dedit odorē
suū. Vbi ſm diuidētes cantica p dragma
ta decem. Inchoat scdm dragma. paulo
post tertiū. Ecce tu pulcer Deinde quartū
Sicut malus. Quintū vox dilecti. Sextū
dilectꝰ meꝰ mihi Septimū egredimi. Octa
uū. Veniat dilectus. Nonum. vox dilecti
pulsantis. Decimū. Quis mihi det ¶ Est
aūt rō diuisionis inchoatio locutōis spō
se ad spōsuꝫ cum rn̄sione spōsi. ¶ Sꝫ ordi
nē ceptū tenētes p sympsalmata decē / toti
dem metra nr̄a p amoris ꝓprietates cum
murenulis aureis doctrine pietatꝫ. ¶ Re
memoremur in p̄mis quēadmoduꝫ spōsa
q̄sierit. Indica mihi quē diligit aīa mea.
Vbi pascas / vbi cubes in meridie. Et in
telligamus petitōeꝫ spōse benigniter q̄ ad
aliud exauditā. ¶ Indicauit em̄ xp̄s quē
diligit quēadmodū pascit ⁊ cubat in meri
die ardētissime passiōis sue rememorate p
eucharistiā. ¶ In q̊ accubitu cū eēt pacifi
cus gloriat spōsa q̄ nardus sue deuotōis
dedēit odorē suauitatꝫ. p desiderij feruorē
ad hoc sacrificiuꝫ qđ est in odorē suauissi
mum dn̄o. Ipe em̄ idē est sacrificans sacri
ficium ⁊ cui sacrificat. In q̊ habitat pleni
tudo diuinitatis corpaliter / hoc est pfecte
⁊ ſm oēm v̄tutis dimēsionē integraliter si
cut apl's intellexit ⁊ martinus vocās deum
corpus. ¶ Amor subinde post expientiaꝫ
suauitatis sentit validā fuisse vocatōnem
spōsi dicētis. Venite ad me q̄ laboratis et

onerati estis. ⁊ cetera q̄ sequūtur. qualiter
notant singillatim in amorosissimo hoc v̄
bo sequēti spōse. Fasciculus mirre dilectꝰ
meus mihi int vbera mea ↄmorabit. At
tende in fasciculo lenitatē. In mirra sua
uitatē. In eo q̄ ē dilectus mitis est. In eo
q̄ dignat eē suꝰ. humilis corde Porro dat
sibi. i. ꝓ se ad refectōeꝫ / ⁊ inter v̄ba ponit vt
iugū ↄnectēs. ⁊ ↄmorat vt quietās. Est igi
tur xp̄s veniēte ad se dilecte post tot labo
res ⁊ onera temptationū ⁊ tribulationum
iugū suaue ⁊ onus leue. mitis q̊ꝫ ⁊ humi
lis corde reficiēs deniqꝫ ⁊ quietās. Ad qđ
spectat qđ addit spōsa. Botrus cipri dile
ctus meus mihi in vineis engaddi. Siqui
dem in botro cipri ⁊ vineis engaddi / refe
ctio suauis accipit. simplicitas ꝓinde lau
dat in sponsa p oculos colūbinos q̄s diri
git ad spōsuꝫ. qm̄ vbi amor ibi oculꝰ. Pul
critudo q̊ꝫ duplex exp̄mit in amica. q̄ reci
proca vicissitudine laudat i dilecto. q̄ pul
cer ē ⁊ decorus. Subinfert deniqꝫ q̄si vere
cūda in similitudine petēs osculū. Lectu
lus nr̄ floridꝰ laudās domū totā ex tignis
⁊ laq̄aribus viriū fortiū eē cōpositā. quati
nus appareat inde lectuli floridi. id ē ↄsci
entie requies securior. Dilectus adiūgit nō
aduersatiue sꝫ ↄfirmatiue ad v̄ba spōse di
centis. lectulus nr̄ floridus. nimiꝝ qr ego
flos cāpi ⁊ liliū ↄualliū. tu v̄o amica mea
sicut liliū floriferꝝ / oēs filias excedēs. sic lili
um spinas exupat in decore. Subiūgit ꝓ
inde amor spōse. sicut malus inter ligna sil
uaꝝ. fertilis scꝫ int fructuosa: sic amicꝰ meꝰ
inter filias qđ p expientiā se cognouisse de
mōstrat dicēs. Sub vmbra illiꝰ quē deside
rabā sedi. ⁊ fructꝰ eius dulcis gutturi meo
¶ Cursim ista ꝓ textu lrali đ ꝓprieta
tibꝰ amoris dicta sint. latior aliq̄nto de
amore fruitiuo fiat ſmo Amor fruitiuꝰ vl
amorosa fruitō si ꝓprie sumat īcludit tria
p̄ncipalit p̄suppon ēs cognitōeꝫ dei saltem
ex simplici fide. Primū ē libera motio vo
lūtatis in deū tāq̄ finē vltimū. ⁊ hꝰ ex pon
dere charitatis create sil ⁊ increate. Alterū
est pceptio talis vnionis cū đo. Tertiū est
ↄseques ad hec duo ⁊ ipā pficiēs / qđ ē dele
ctatio q̄ describit pceptio ↄuenientis ↄiun
cti. sic ista pluries exposuimꝰ. sꝫ repetimus
ad eliciēdā descp̄tōeꝫ succictā amorꝫ fruiti

bi. Qđ ē ꝑtractatō libera finis vltimi. ſati-
ans ⁊ qetās. Pertractatō ponit̄ qͥ ꝓ gene̅
qm̄ vſus ⁊ fruitio habēt actōez circa obie-
ctū ſuū ⁊ ſuo mō tenēt ⁊ ꝑtractāt ipm. Et
hoc ſub alijs v̓bis ſignificat Aug⁹. dicēs đ
frui ⁊ vti ꝙ ē ſumē aliquid in facultatē vo-
luntatis. Et qꝛ ꝓprie ſola voluntas vtit̄
aut fruit̄ ꝓpterea iungit̄ libera ad hoc q̄ſi
genus ꝑtractatio. Deinde ꝓ differētia frui
tionis ad vſum ſubdit̄ finis vltimi. Rur-
ſus qꝛ finis vltim⁹ ꝯtinet oīe bonū / ſub-
iungit̄ ſatiās ⁊ quietās. ¶ Amoꝛ fruitiu⁹
ſic deſcꝑtus ꝯuenit oīni ⁊ ſoli q fruit̄ etiaz
ipi deo qm̄ ꝑtractat libē ſe circa finem vlti
mū delectabilit̄ ⁊ quiete. Cōſonat Aug⁹.
deſcriptio. Fruimur rebus cognitis. qbus
mēs ꝓpter ſe delectata qeſcit. Accipit̄ aūt
fruitio latius aliqñ ꝓut extēdit̄ ad vſuz li
bez / imo ⁊ magis iproprie ꝓut brutis ꝯue
niret. Sz ſtet iſta ꝓprietas ⁊ attēdam⁹. q̄le
ꝙtūcūqȝ ſit hr̄e deū in libera facultate vo-
lūtatis vt ꝑtractet eū faciēs deo ſicut volue
rit. ¶ Quis in hac ꝑte vim amoris digne
laudauerit. q̄s dignatōez diuine pietatis ī
miniſterio nobis datā ſatis admirat⁹ fue-
rit. Qua in re dicebat fructus vite. Ego in
medio vīm ſuz ſicut q miſtrat. Et rurſuz
pollicet̄ ꝙ ꝑcinget ſe ⁊ ſuos q̄s inuenerit.
vigilātes faciet diſcūbere ⁊ trāſiens miſtra
bit eis dicens. Comedite amici et bibite.
¶ Amoꝛ fruitiuus hȝ imediate deū nedū
ꝓ obiecto circa qđ v̓ſat̄ ſed etiā ꝓ ꝓprioꝛ
imediato fine vltimo ad qđ inclinat ⁊ icli-
natur. Singularis hec ꝓprietas eſt ipius
charitatis. ex qua ſumit̄ excellētia volun-
tatis. Sunt alie due v̓tutes theologice fi-
des ⁊ ſpes circa deū tāꝙ̄ ꝓpriū ⁊ imediatū
obiectuz ſed nō ſub rōne finis vltimi qđ ē
ſūmuz bonū. qm̄ fides reſpicit deū ſub rō-
ne veri ꝑmi. ⁊ ſpes ſub rōne ſūmi ardui. q̄
duo nō habēt finis vltimi rōez. Porro v̓-
tutes cardīales dona ⁊ btītudines vel ha-
bent ꝓ obiecto imediato res alias a deo ſi
cut tꝑantia moderat̄ paſſiones ꝯcupiſcibi
les / ⁊ fortitudo paſſiones iraſcibiles ⁊ pe-
nitētia reſpicit pctm̄. Silr̄ ⁊ luctus / ⁊ iuſti
cia hūanos actus. Aut ſi tendāt in deū in-
clinatiue nō tm̄ imediate ⁊ ꝑ ſe motiue ſed
ſolū mediāte charitate q̄ dat eis vitā pon-
dus ⁊ decorē. ¶ Amoꝛ fruitiuus oēm vſū

licitū termīat ⁊ mouet ad finē vltimū. Pre
terea ꝯnectunt̄ oēs actus meritorij cuȝ ha
bitib⁹ ſuis ad amorē fruitiuū. Vñ tā vten
tes ꝙ̄ fruētes hn̄t ex ſnīa dicē. Fructus ei⁹
dulcis gutturi meo. Quo circa patet laus
⁊ ꝑcellētia charitatis. qꝛ ꝓpter qđ vnūqđ
qȝ tale ⁊ illud magis. potioꝛ q̄z bonitas eſt
ꝑ eēntiā ꝙ̄ ꝑ ꝑticipatōez. ¶ Amoꝛ frui
tiuus dicēs deo Amo te. ⁊ ab eodē audi-
ens paſce agnos meos. Plus obſequit̄ et
obedit ꝙ̄ aliq̄ v̓tutū qm̄ ꝑ ipm oīa referū-
tur in deū ⁊ ſuiūt ei dū aſſumunt̄ in facul
tatē volūtatis aut opātis vt bona nr̄a aut
approbātis vt bona aliena aut tolerātis vt
ꝓprie pene ⁊ aliene culpe aut deteſtātis cul
pam ꝓpriā. Poteſt igit̄ oīm eē bonus vſus
obiectiue vel ꝑ ſe ſi bona ſunt approbādo /
vel ꝑ accidēs / mala deteſtādo ꝑpetrata. re-
ſpuēdo oblata. tolerādo illata. Neqȝ tamē
ideo bona ſunt qꝛ finis vſus bonus ē. In-
telligit̄ quippe maxīa talis de vſu bono ꝑ
ſe nō ſolū ꝑ accidēs. ¶ Amoꝛ fruitiu⁹ to-
tus liberalis ē atqȝ gratuit⁹ ꝙuiſ poſſit hr̄e
oclos ad mercedē ſȝ nō intentōe ꝑncipali ⁊
vltimata motōe. Motio ſiqdē charitatis
duplex ē / vna ꝯplacētie ⁊ beniuolētie. Alte
ra deſiderij ⁊ ꝯcupiſcētie. Et hoc ſcđo mō
dupl̓r. Aut ſiſtendo circa finē vltimū aut
referēdo ad ipm actu vl̓ hītu mediate l̓ im
mediate. Et h° ſcđo mō mot⁹ charitat᷑ q ē
ꝯcupiſcētie licit⁹ ē quēadmodū volo mihi
deū ⁊ amorē ſuū opto. Preterea ꝓpri⁹ mihi
deū dari ſic mihi deſidero fieri. Porro totū
h° final̓r ꝓpt̓ amorem amicicie ⁊ ꝯplacētie
circa deū. Saluat̄ ex h° quēadmoduz ſpes
pecunie nō ē culpabilit̄ vl̓ ſymoniace mer
cenaria. neqȝ rioꝛ ſctūs ē ſuil̓ neqȝ generali
ter quis act⁹ v̓tutū imꝑati ⁊ formati ab ipa
caritate. Sz h° ꝑfecte ⁊ pure facē difficile ē
ſilr̄ ⁊ diſcernē. ¶ Amoꝛ fruitiu⁹ fructuoſi-
oꝛ ē ceteris parib⁹ ꝙ̄ v̓tutū q̄rūlibet vſus.
Rō qꝛ ꝓpter vnūqđqȝ tale ⁊ illud magis
ſed fruct⁹ eēntialis ꝑmij de q loqmur non
venit alijs v̓tutib⁹ niſi ꝑ charitatē. Purioꝛ
eſt inſuꝑ ⁊ fini ſuo ꝓximioꝛ. Additū eſt ce
teris parib⁹ qꝛ nō oīb⁹ fas ē intēdere ſolum
amori fruitiuo. elicito imediate ⁊ dūtaxat
circa deū imo neceſſe ē alias v̓tutes. dona ⁊
btītudīes aſſumē. ꝓpter act⁹ hierarchicos
duos q ſūt purgare ⁊ illūiare ꝓpt̓ igrātias

ꝛ pc̄tā. circa se si fuerit īfectꝰ/ ꝛ circa alios q̄bus ex officio debitor ē. Nō em̄ lꝫ talibus nec expedit soli vacare ꝯtēplatōis ꝙeti. sed neqꝫ possibile ē faciliter ꝛ feliciter a talibus istud agi. Oportet vacare volētē deo/ prius expiri illud qḋ ꝑmittit. Arcū ꝯteret ꝛ confringet arma scꝫ vitioꝝ ꝛ aduersantiū scuta ꝯburet igni charitatis. ¶ Si q̄s aūt fuerit lib̄ a iugo vitioꝝ ꝛ hoīm ꝯuitutī. quales erāt heremite. fructuosior ē exercitatō sua circa deū vt sic. q̄ circa ꝓximū. q̄uis idem actus amoris elicitus īmediate circa deuꝫ. sit rō̄ sufficiēs boni vsus nedū circa ꝓximū sed circa q̄dcūqꝫ creatū. Ita em̄ btūs vno actu simplici fruitiuo dei. sīl' vtit̄ bn̄ toto mōd. vt sit idē actus diuersimode ꝯsideratus vsus ꝛ fruitio rectus ꝛ reflexus. Unꝰ ē oīmodꝰ nō tn̄ ēētialr̄ infinitꝰ. Amor fruitiuus crebriusī exercitio debꝫ acapi respectu boni q̄ intellectus speculatiuus respectu veri. Esset h̄ ꝑscrutatio grādis sup emi nētia duplicis huiꝰ potētie rōnalis. qniaꝫ Aristo. ꝛ seq̄ces etiā theologi sicut sanctus thomas vident̄ intellectus ꝑferre dignitatē. Alij v̄o magis sequētes Aug. ꝛ xpianā pietatē certissimis rōnibus volūtatē āpponunt sicut dn̄s Bonauen̄. q̄ ꝓpterea ex doctrina ꝛ vita pietatis circa charitatē cognominatꝰ ē seraphicꝰ. Solius itaqꝫ cultura intellectus speculatiui q̄tūcunqꝫ subtilis cadit in illud aplicū. scīa inflat/ cultꝰ v̄o volūtatis in amore meret̄ illud qḋ addit̄. et charitas edificat. q̄ sedēs sub vmbra illius quē d̄siderat fructū gustat. imo fructꝰ spūales duodecim dulces gutturi suo.

Incipit sympsal S

ma q̃rtū. ꝯtinēs sex ꝓꝓetates amoris. s. xvj xvij. xviij. xix. xx. ꝛ. xxj.

p Otat amor. lāguet amplexibus heret amici. Quo secumqꝫ rapit huc videt. audit hꝫ [Introduxit inq̄t me rex ī cellā vinariā ꝛc̄.] vsqꝫ in finem capituli scd̄i. Potat amor introductꝰ in cellā vinariā potat fructū dulcē gutturi suo potat sobriā. sicut hymnisat ecclesia ebrietatē spūs. ꝛ hoc de calice illo psalmiste gloriātis. Et calix meꝰ inebriās q̄ ꝑclarꝰ ē. Un̄ iteꝝ. Inebriabūt̄ ab vbtate domꝰ tue. Et in cāticis istis. Comedite amici ꝛ bibite ꝛ inebriamī charissimi. ¶ Aduo q̄r dixit aplus. Nolite inebriari vino. in q̄ ē luxuria. Ad qḋ refert̄ illud eiusdē. Nō plꝰ sape q̄ oportet sape. sed sape ad sobrietatē. subiūgit amor spōse suā significās sobrietatē in ebrietate. Et ordinauit in me charitatem. Amor siq̄dē etiā si nō fuerit ordiatꝰ. si fuerit zelus dei feruidꝰ sꝫ nō ꝯm sciaꝫ mltiplicē sepiꝰ ꝑniciē opat̄. vbi nō arbitrat̄ obsequm se ꝑstare deo. sic alibi deductū ē d̄ ipulsibus ꝛ tēptatōibꝰ. ¶ Et iteꝝ poterit h̄ aliquid cursim tāgi. Est autē ordinatꝰ amor seu charitas vt diligat̄ deꝰ super oīa ex toto corde ꝛc̄. ¶ Qua ī re mīꝝ videt̄ si amor dī possꝫ eē nimius cū modꝰ eius sit eē sine mō ꝓut notat nomē ebrietatis q̄si extra briam seu mēsurā. qm̄ ex v̄bis Dionysij mysticus amor p immēsurabilē ꝛ absolutū pure mētis excessuꝫ ad supessentialē diuinaꝝ tenebraꝝ radiū oīa deserēs ꝛ ab oībus destitutus ascēdit. Utiqꝫ si mentis excessus ē immēsurabilis. ipse ē immēsus ꝛ sine mēsura vel bria. ꝛ ita vere ebrius. Et hoc plane ꝯfitemur sꝫ nō eque possumus loq̄ qualiter in hac ipā ebrietate spūs. Ideꝫ spūs ineffabilibus ꝛ ignotis ineffabilit̄ ꝛ ignote ꝯiūgit̄ ꝛ vnit̄. Quo sup mysterio. multa balbutiēdo garriuit insipiētia nr̄a. in de v̄bo ꝛ hymno glie. ꝛ sup illo xp̄i. Qui manducat meā carnē ꝛ bibit meū sanguinē. in me manet ꝛ ego in eo. Tractatu. ix. sup magnificat. Ueꝝ q̄to plus bibit̄ hec ebrietas spūs cū sobrietate pie meditatōnis/ tāto crescit sua manifestatio. ꝛ d̄ manifestatōe sua sup admirabilis infinitatō miro q̄dā ꝛ vix intelligibili mysterio. q̄ ex manifestatōe nascit̄ ebrietas. ꝛ ex obscuritate pcepta clarificatio maior venit. Ad qḋ spectat totꝰ ille ꝯmo diuinissimꝰ hora cene p q̄tuor capitula iohis q̄ tūc supra pectꝰ dn̄i recūbēs introductꝰ ē in cellā vinariā vbi cū ordiata charitate hausit ebrietatē spūs ad intelligēdū istiꝰ vim ꝯmōis. In q̄ videt̄ q̄si nugatorie nobis ignaris totiens repetē xp̄s/ de circūincessione triū ꝑsonaꝝ. ad inuicē in idēptitate eēntie. De ī circūcessiōe ꝑterea p quādā ꝑticipatōeꝫ analogā triū ꝑsonaꝝ ī electis ꝛ electoꝝ ad inuicē ꝛ in eis. vt ꝛ deꝰ sit oīa in oībus ꝛ ipī electi sint ꝯsummati in vnum ¶ Et qm̄ nīm hactenꝰ studiū fuit ꝯcorda:

re theologiā hãc mysticā cū nr̄a scholasti-
ca. rēptemus ħ pauca dicē saltē vt non late
at penit⁹ qd nōis termīoꝝ. ¶ Sane to- T
ta vel p̄cipua cā difficultatis ad intelli-
gentiā scholasticā in hac ptevidet ēē. ꝓpt
dimodā finiti ad īfinitū. creature. s. ad crea
torē ip̄roportōez ꝛ equocatōz. q̄lē elucida
re volētes diuersi doctores diuersos sibi t̄-
minos inuenert. ¶ Possum⁹ sine p̄iudicō
ad duos ꝛ vsitatissimos t̄mīos totū resol-
uere vt dicam⁹ ꝙ oīs ꝯparatō actualis dī ad
creaturā/est dūtaxat sicut ꝯpatio cause ad
effectū ꝛ effectus ad cām. sumpta cā in illa
amplitudine de q̄ in cētilogio de cā finali
tractatū ē. vt videlꝫ creatō ꝛ ꝯseruatō ꝛ trāſ
substātiatio ꝛ vital' imutatō obiectalis/re-
ferant ad cām efficiētē maxie/vel formalez
ꝛ finalē aliē ꝙ aristo. explicauerit qm̄ effici
entiā dei/q̄lē tradit ṽitas fidei/ponēs crea
tionē de nihilo. ꝛ reꝝ creataꝝ potentiā tota-
liter obediētialē ad potētiā dei actiuā. sicut
in miracul' supra naturā p̄serti in admira
bili eucharistie sacro ꝯstat fieri. Proseqn-
tes igit̄ subiūgam⁹ ꝯformit̄ ad phos ꝙ vni
uersal'r ꝓportio ē cause ad effectū ꝛ ecōtra
alioqn vnū nō dependēt ab altero nec fie-
ret. sicut nec effect⁹ gerēt sil'itudinē sue cāe.
sicut gerē tradūt phi q̄ īsup multū ponūt
ad rē nr̄az/modū vnū eēndi i p̄ncipalē cāe
in effectu ꝛ ecōtra. Si igit̄ de⁹ imo q̄ vere
de⁹ est cā vniuersalis ꝛ sil' imediata. oīm vi
sibiliū ꝛ inuisibiliū effectuū. ꝯsequēs ē ip̄m
eē in q̄libet effectu suo. ꝛ vicevͤrsa q̄libꝫ ef-
fectus ei⁹ in ip̄o ē. sꝫ tn̄ in diuersis ꝛ sub di-
uersis gradib⁹. Vidit h° Aristo. q̄uis ob-
scure ꝛ impfecte dicēs. A p̄ma cā oīb⁹ datū
eē ꝛ viuē. his q̄dē clari⁹. his ṽo obscurius.
Sꝫ diuin⁹ ip̄e iohes de ṽbo dei. Qđ factū ē
inq̄t/in ip̄o vita erat. cui⁹ vbi ptractatō vni
uersalis latior eēt ꝙ hec breuitas exposcit.
Sufficiat applicatō ꝓ re nr̄a/ de amore dī
p̄serti extatico p grāz ꝛ gl'iaz. vt itelligam⁹
qūo p amorē fiat circūincessio dei cū crea-
tura amāte. ꝛ ecōtra. q̄uis de⁹ sit infinit⁹ et
creatura finita. Qūo p̄terea fiat hec causa
lis circūincessio vł' itimatō valde sublimi⁹
in creatur[ ] diligētib⁹ deū ꝙ i ceteris sic ni-
hil in reb⁹ creat[ ] sublimi⁹ ꝛ pfecti⁹ ē ꝙ ama-
tor dī nec actō diuior ꝙ amare deū. ¶ Per
spicuū ē p deducta ꝙ i oī amore creato. de⁹

est sic cā in effectu. vꝫ tn̄ q̄ amor dei ꝯueīt
pfectiori creature. de⁹ idcirco dī eē pfect⁹ in
actu amoris ꝙ i alijs effectib⁹. Aīa ṽo ꝓ-
ducēs ꝛ eliciēs actū amoris. ē i amore suo
sicut cā i effectu ꝛ ecōuerso q̄uis de⁹ supna-
liter opet̄. Ecce igit̄ amorē q̄i nexū mutuū
dei cū aīa diligēte tāꝙ op⁹ ab vtroqꝫ ꝓdu-
ctū tōlit̄ n̄ ps ab vno. ps ab alt̄o. neqꝫ p̄us
aut posteri⁹ i ordie ꝓductōis. q̄uis de⁹ p̄or
sit ordie pfectōis. ¶ Rursus ex istis elicit̄
ṽitas a Diony. posita d̄ amore dī tā actiue
ꝙ passiue ꝙ videlꝫ extasim q̄ndā facit Re
cipit ei deus nomē amoris sic ꝓbat idem
Dio. p Ignatiū totū ignitū dicētē. Amor
meus crucifixus ē. Cui ꝯsone theologisans
gl'iosa martyr Felicula collectanea btē Pe
tronelle dū tortores diceret. Nega te xp̄ia
nā ꝛ dimitteris Nō negabo ait. Nūc cepi
vidē amatorē meū i q̄ amor me⁹ fix⁹ ē. Sꝫ ꝛ
phi dixert Amorē deoꝝ eos fecisse fecūdos
in ꝓductōe reꝝ De⁹ siq̄dē īfinit⁹ dū ex amo
re ꝓducit finitā creaturā. exit q̄dāmō suā i
finitatē diligēdo rē finitā q̄uis actu infini
to. Ceteꝝ vicevͤrsa rōnal' creatura finito
actu diligēdo deū obiectalit̄ īfinitū ponit̄
ex t̄mīos oīs creature cū nulla sit infinita.
Ecce sup admirabilē extasim ī vtroqꝫ amo
re dī. s. ꝛ creature cui⁹ itelligētia req̄rit̄ pene
in singul' ṽbis hui⁹ libri cāticoꝝ ꝛ euāgelij
iohis cuꝫ theologia Dioñ. ꝛ ep̄lis pauli ꝛ
hymnis. Propt̄ea nimis vnꝙ neq̄t vł' exer
ceri meditādo l' repeti p docēdo ħ illapsus
hec circūincessio hec ebrietas spūs. Vñ P
ꝯsurgit seq̄uēs ꝯditō Lāguet amor. In
telligim⁹ spōsaz i exitu celle vinarie q̄si te-
muleta nescire cū petro qd dicēt. nec exp̄-
mere cū q̄b⁹ ꝛ ad q̄s vel q̄s loq̄ret̄. Fulcite
me florib⁹ stipate mal' q̄ amore lāgueo. vł'
vt alia lr̄a hꝫ. q̄ vulnerata charitate ego sū
Hꝫ itaqꝫ amor spūal' et sctūs sua vulnera
suū lāguorē. suā mortē suā vitā ꝓ varieta-
te statuū ꝛ vicissitudinū ꝛ ꝓ sil'itudie q̄daz
ad amorē carnalē q̄ laborāt philocapti. q̄
uis lōge dissilit̄. Vbi nōndū ē ꝙ dū sum⁹ i
corpe qđ corrūpit̄ aggrauat aīaz ꝛ depmit t
rena ihītatō sensū mlt̄a cogitātē. Vñ ꝯsurḡ
git ꝓ dissolutōe q̄stiōis mote ꝙ amor dei
pōt ħ ivia nimi⁹ eē modū q̄ꝫ r̄cipit ꝛ mēsu
rā. ¶ Hꝫ certe amor dei ꝯsiderari dupl'r.
Pūo mō s꞉ꝫ se alio mō s꞉ꝫ cūstātias dilig̃

tis ĩ ordie ad obiectũ. Si pmo mõ ꝯſtat ꝙ emor ĩ ſe finitꝰ ẽ mẽſurã hñs nũeꝝ ⁊ põdꝰ ſic̃ ⁊ ꝯdica q̃lib3 creata. Si ſcđo mõ. ſic oꝫ ꝑmãs circũſtãtias appone quẽadmbdũ in actibꝰ aliaꝝ v̓tutũ vt exerceat qñ oꝑtet vbi oꝑtet ꝙ̃tũ ⁊ q̃lit̃ oꝑtet ꝓpt alligatõeꝫ cum corꝑe qđ ꝑ exceſſuꝫ ꝑiclitari ꝯtigẽt aut nõ bilit̃ ledi. Porro iux̃ tertiũ modũ q̇ reſpicit obiectũ deũ. ſ. q̇ ẽ totꝰ ⁊ ĩfinite diligibilis exceſſus ⁊ nimietas ĩ diligẽdo neq̧t fieri neq̧ modũ oꝑtet apponi ſic̃ nec ĩ laude eiꝰ q̇ iux̃ v̓bũ eccl̓e ſũptũ ab eccl̓aſtico. Maior ẽ oi laude nec laudare ſufficl̓. Cõſurgit igit̃ lãguor amoris vel ex ꝑte corꝑis qđ affligit̃ vel ex ꝑte mẽtl̓ cuiꝰ deſideriũ ñ iplet̃. Qua ſuꝑ re rurſus attẽdẽda ẽ diſtictõ circa diligẽtes deũ. Quorũdã ei dilectõ ⁊ ſi ẽminet̃ ad deũ ſicut ad finẽ ⁊ obiectuꝫ. vꝫ tñ exercet̃ q̃i ꝑ ſolũ ſenſuꝫ ex recognitõe ſenſibiliũ quẽadmodũ circa myſteriũ ĩcarnatõis. natiuitatis paſſiõis ⁊ crucl̓. circa vitas imagineſq̧ ſctõꝝ ex q̇bꝰ pie recogitatl̓. ĩſpectl̓ vel imagiatl̓ ⁊ auditl̓. tales recipiũt veras ⁊ ꝓprias paſſiões ſenſuales cũ motu reali cordis ⁊ corꝑis ſicut patẽt enumerãdo ꝑ ſingulas paſſiões ex amore ſenſuali t̃hẽtes origĩnẽ. Tales ſũt vt plimũ ſimplices ⁊ deuoti ĩ religiõibꝰ vel ſecl̓o de ſtatu ĩcipiẽtiũ q̇s aĩales diciꝰ. Colligũt̃ ſig̃ dilectõis taliũ ꝑ ꝯꝑatõeꝫ ad amorẽ carnaliũ vehemẽtẽ. Ex cuiꝰ ꝯſideratõe nõnulli totũ decurſũ textualẽ cãticoꝝ exponẽ voluerẽt. ¶ Sũt alij ml̓to rariores q̇s ꝓpe ſpũales ⁊ pfectos noiamꝰ dicẽtes cũ apl̓o Et ſi xp̃m ẜm carnẽ cog̊uimꝰ. nõ iã tñ eũ ẜm carnẽ ꝯgnoſcimꝰ. Iſti trãſcẽdẽtes oia ſẽſibilia ⁊ ĩtelligibilia creata. ĩ ſola dei ſimpliciſſima bonitate. v̓itate ⁊ et̃nitate defigũt mẽtl̓ amorẽ vl̓ affectũ ꝓ q̇bꝰ ⁊ ad q̊ ẜmo totꝰ đ miſtica theologia cognoſcit̃ iſtitutꝰ. imo tales ꝓpriũ etiã deſerũt mẽtl̓ affectũ vel amorẽ. deſertõe ꝓrſus ieffabili. q̇ fieri ñ põt ſi ñ ſuꝑnaturalr̓ attraxerit ⁊ eleuauerit deꝰ. ⁊ oia ſuꝑ mũdane. q̃ mundana ſũt explicauerit. Partitl̓ inq̧t Dioñ. alteritatibꝰ ⁊ ꝯcupiſcẽtijs. curiſq̧ ꝯcluſis ⁊ ſuꝑmũdane explicatl̓. ĩ diuinã monadem ꝯgregamur. Cõtingit nihilominꝰ regreſſũ vel deſcẽſuꝫ ſeu redũdãtiã fieri ad ſenſualẽ portõeꝫ. vbi ꝓprie dicte cauſãt̃ paſſiões ex dilatatõe vel ꝯſtrictõe cordis. nõ intrupta totalr̓ anagogica mẽtl̓ ad deũ vnõne ꝑ q̃uidã glĩaꝫ ⁊ iocũditatẽ in apice mẽtis effecta vbi aliqñ pꝰ languorẽ amoris ſeq̧t̃ mors q̇dã ſpũal̓. q̃ potiꝰ vitalis dicẽda ẽ. qm̃ labit̃ in amplexũ ſpõſi. totã ſe deſerẽs ipa ſpõſa. ſicut ex ſeq̃nti ꝓprietate dat̃ ĩtelligi. ⌊Laua eiꝰ ſub capite meo ⁊ dextera eiꝰ amplexabit̃ me⌋ Accipiãꝰ h̓ ad leuaꝫ ꝑtinẽ qđ cũq̧ creatũ vel finituꝫ. dextera v̓o ſit et̃nitas ipa. Quo ꝯueniẽter ꝑ̃ſuppoſito. mox ĩtelligemꝰ doctrialit̃ totũ ãplexiõis huiꝰ myſterium. de q̊ ꝑ ſapiẽtẽ ãplexu dictũ ẽ. Glificaberis ab ea ſapia videlꝫ ĩcreata cũ eã fueris ãplexatus. Seꝑat̃ h̓ q̃i ꝑ̃cioſuꝫ a vili. et̃nũ a tꝑali ĩmẽſuꝫ a finito. tãq̃ ſi cõſidet̃ deus abſq̧ vllius creature ſocietate eẽ ſolus. ñ q̇dẽ in aliq̇ fantaſiabili loco. ſꝫ ĩ et̃nitate ſua ſicut añ mđi creatõeꝫ neq̧ ꝑ̃ceſſit tꝑe ſꝫ et̃nitate. neq̧ nũc ẽ extra celũ localit̃ ſꝫ et̃naliter. Cũ igit̃ q̇cq̇d ẽ cognitõis ĩ ſpõſa q̇cq̇d amoris formal̓. totũ ſit finitũ. totũ ſpectabit ad leuũ. ⁊ dextra ſola ſpõſi. ãplexabitur ſpõſaꝫ. q̃ tñ ꝑtinet ad leuã. Proptea neceſſe ẽ ꝙ nihil ſit mediũ inter eos ſꝫ manebũt duo extrema. deus ſuꝑior nõ loco ſed et̃nitate ⁊ ſpõſa ĩferior cũ omĩ qđ in ea vel circa eã finite poſitũ ẽ. Ecce ꝙ amor ſpõſe formalis vnitꝰ ẽ actualit̃ ideali amori ſpõſi cui fuerat ab et̃no ſolũ potẽtialit̃ vl̓ aptitudĩalit̃ ordiatus nulla facta penitus mutatõe. in amore et̃no ſpõſi ſꝫ in ſpõſa ꝓpter relatõꝫ actualẽ ad ſpõſuꝫ. nihil ponẽtẽ in eo. ſꝫ in ſpõſa. Sicut creatõ actualis nõ in deo ſꝫ ĩ creatura ſeſe tenet vt nouiter aduenĩẽs. Deniq̧ deus mõ nouit̃ diligit. ⁊ ãplexat̃ ſpõſaꝫ nõ mutatꝰ in aliq̇. vel ĩnouatꝰ ſꝫ in amore actuali ſponſa nouitatẽ accepit. q̃ deũ facit formalr̓ amãdo. ſuũ eẽ amorẽ obiectalit̃ volẽte ita deo cauſalr̓. ⁊ aĩa effectualiter recipiẽte. imo ⁊ coagẽte cũ deo. vꝫ eq̇dẽ ẽ ꝙ amãs alteꝝ facit illũ eẽ ſuũ maxime dũ ſit amor reciprocus. q̃lis ẽ ĩ deo dicẽte. Ego diligẽtes me diligo. Et iteꝝ. Qui diligit me. diliget̃ a pr̃e meo. ⁊ ego diligã eũ ⁊ manifeſtabo ei meipm̃. Cõſurgit exinde rõ v̓a amicicie int̃ deũ ⁊ hoieꝫ ſctm̃. q̃lis eẽ nõ põt ĩ irrõnalibꝰ creaturl̓. qual̓ amicicia tãto delectabilior ẽ q̃nto magl̓ ꝑcipit̃ eiꝰ exercitatõ. q̃lẽ ñ curauerũt phi. q̇ cog̃ſcẽtes deum/ñ ſicut deũ glĩficauerũt neq̧ grãs egerũt

&c. De q̄ꝝ nūero segregarēt vtinā theologi
santes aliq̄ q̄ ꝯfitent se nosse deū. factis ne
gāt ⁊ i exercitatōe speculatiua tm̄mō vani
insipiētes ⁊ aridi ꝯuersāt q̄s i cella vinaria
positos. neq̄ꝫ charitas ordīat neq̄ꝫ dextera
cōplexat. neq̄ꝫ postremo dormiūt spūaliter
aut q̄escūt. habētes q̄dē spēm pietat[is]. vtu
tē aūt ei⁹ abnegātes. Quo ꝯ seq̄t de sponsa
[Adiuro vos filie hierl'm p capras ceruosq̄ꝫ cāpoꝝ ne suscitetis nec euigilare faciatis
dilectam donec ipa velit] Felix sopor q̄ sub
adiuratōne tali. p talē fit ⁊ ad tales. hec est
optima ps marie. q̄ p̄fert solicitudini mar
the q̄ diu pmiserit spōsus. q̄ potētior ē im
petrare vocādo q̄ alia laborādo. Proinde
solet adiuratō fieri p res valde diligibiles
q̄les sunt i figura capree. ceruiq̄ꝫ cāpoꝝ fi
liab⁹ hierl'm. Quid ei pl⁹ amabile ciuib⁹ ce
lestib⁹ (q̄ p filias hierl'm h̄ ⁊ p̄us accipiūt)
q̄ acutissimo ītuitu ⁊ saltu p̄peti p latitu
dinē cāpoꝝ celestiū liberrime ꝯuersari Sē
tiēs spōsa tali se lib̄tati dimissā laudat effi
caciā vocis spōsi [Vox inq̄t ē dilecti mei]
Deinde q̄r somn⁹ spōse nō ē iners ⁊ opp̄ss⁹
sed i eo cor marie tūc vigilat. p ut infra no
tat. q̄cūq̄ꝫ se diuerterit spōsus. videt. audit
⁊ hꝫ vigilātissim⁹ amor spōse s̄m tres amo
ris huius p̄petates h̄ positas. p̄ma ibi. ecce
ibi venit saliēs in mōtibus &c. scd̄a En dile
ctus loq̄t &c. t'tia dilectus meus mihi. Vi
det spōsi alacritatē audit eius allocutōēꝫ.
hꝫ cū eo ītimitatē. tripudiat ⁊ īspicit alacri
ter. alloq̄t ⁊ īuitat amicabilit'. intimat sibi
se dās tōlit'. ¶ Sūt i h⁹ loco sicut ⁊ i scri Y
pture toti⁹ expositōe mēoriter hn̄di figu
rales ⁊ tropici locutōnū mōi a rhetoricis ⁊
grāmaticis. traditi. q̄s īseq̄t tyconius ī suis
septē reglis. qm̄ h̄ frequēt illō q̄d ē spōsi at
tribuit spōse ⁊ ecōt' p̄pt' vnitatē spūs. Ne
q̄ꝫ p̄t'ea sexus attēdit' q̄r sctūs amor sine ge
nere ē. sicut apō Esa. xp̄s gl'iat' dicēs. Tā
q̄ spōsuꝫ se decoratū corona ⁊ tāq̄ spōsam
ornatā mōilibus suis. Sic ⁊ illō q̄d ē cau
se attribuit' effectui quē fecit. Sicut dies vl'
deus ipē d' letus q̄r letificat vl' tristis q̄r cō
tristat. Qua i re dū vicissitudines actionū
spōsa tribuit spōso vt q̄ venit saliēs in mō
tibus ⁊ trāsiēs colles cū similibus. accipiē
dū ē p efficientiā nō p inherētiā vel p̄prie
tatē. Sic respicē dicit' spōsus p fenestras ⁊
cācellas. id ē. fenestras reticulatas. gallice
trelis. q̄r respicē facit. Sic p̄terea loqui. q̄r
facit audire seu cognoscē p effectū ea q̄ sunt
spōsi. Possumus aūt sub cōpēdio colligē
re moraliter q̄daꝫ signa q̄bus oñdit spōsa
quietē suā placere spōso. potius q̄ turbarī
eam circa plurima. q̄uis accipiāt nōnulli
spōsaꝫ hoc loco vocari ad actōēꝫ p regimi
ne subditoꝝ. Nos absq̄ꝫ p̄iudicō p̄sequa
mur adiuratōēꝫ sponsi p gratissimo ocio
q̄d spōsa tribuit bn̄placito suo. Ex hoc pri
mo/q̄r videt in se agilitatem alacrē ad cur
rendū viā mādatoꝝ dei. p sublimia ⁊ lata
meritoꝝ exercitia tāq̄ vires sue similes sint
capree. hinnulo ceruoꝝ trāsilientiuꝫ. nunc
mōtes nūc colles. nūc campoꝝ planicies
p̄spicaciter ⁊ libere. ¶ Est eñ contempla
tio liber ⁊ p̄spicax mētis intuitus in res p
spiciendas circūquaq̄ꝫ diffusus. ¶ Jūgit'
idcirco signū scd̄m. q̄ dilect⁹ stat p⁹ parietē
respiciēs p fenestras. p̄spiciēs p cancellos.
Parietē h̄ intelligimus vite p̄sentis inco
latū ⁊ obstaculū. ne dilectus patēter ⁊ cla
re facie ad faciē videat'. Tot q̄ꝫ sunt parie
tes q̄t obstacula p̄hibentia visionē. totvō
fenestras ⁊ cācellos p quos respicit spōsus
effectualiter. q̄r respicere facit. quot fuerint
species illumiationū desup a p̄re luminuꝫ
ad quaꝝ susceptōēꝫ disponit ociū sanctuꝫ.
Addit' tertiū signū in excitatōe blāda sub
appellatōe amice colūbe ⁊ formose [Sur
ge inq̄t p̄pterea amica mea] q̄r secretoruꝫ
meoꝝ cōscia [formosa mea] q̄m in te est p
portio numerosa donoꝝ cū g'r̄e colorantis
vel illuminantis suauitate [colūba mea]
q̄r p spm̄ sctm̄ meū simplex effecta. ¶ Seq̄
tur septuplex cōmoditas ex pte ⁊ loco vn̄
possit ⁊ debeat amor sponse p̄perare post
dilectū oñdendo sibi pulchritudinē faciei
cū vocis sonora dulcedine p accessuꝫ in fo
raminibus petre ⁊ cauerna macerie tanq̄
in abditis ⁊ solitarijs habitaculis. in qui
bus sola cū solo. vnica cuꝫ vnico delitiose
quiescat. Incedendo p̄us p septē itinera q̄
sunt. intētio. meditatō. cōtēplatō. dilectio
reuelatio. gustatō. opatō. Qualiter apte p
sequit' liber cui⁹ initiū ē. Eū q̄ venit ad me
nō eijcio foras. Sumūt' ex istis alia septeꝫ
sig̃ bn̄placiti vocatōis. ¶ Et q̄rtū i ordie ē
emollitō cordis p̄ri⁹ gelidi q̄d amore i neq̄

bat intēdē neqꝫ se sursuꝫ ferre⌊ Iā hyems trāsijt ⌋Deinde ꝓ qnto signo⌊ imber abijt ⁊ recessit ⌋q꞉ ꝑ meditatōꝫ forte ꝓhibite sūt stillare tot graues ⁊ multiplices vagantiū desiderioꝝ ⁊ fluctuātiū curaꝝ cū fātasmatibus pluuiosis exūdatōes. ¶ Rursus ꝓ sexto signo⌊ flores ⌋gratissimi veritatū diuinitus apparētiū⌊ in terra ⌋cordis emicare vernareqꝫ cernūt ꝑ ꝯtēplatōeꝫ. Ceteꝝ ꝓ septimo signo⌊ tp̄s putatōis ⌋seu resecationis aduenit qn̄ ꝯhumor amorosus a radice cordis egrediēs nō dispgat inutiliter ꝑ spuria germia. vel supfluitatē ramusculorū vanitatis curiose. nō ꝑ solicitudines occupationū etiā aliūde tolerabiliū. nō ꝑ locutōes ⁊ opatōes q̄ nō ꝓsunt. aut ita ꝓsūt sicut anagogica dilectio. Si desieris inqt dn̄s ꝑ Esaiā extēdē digitū in ope ⁊ loq̇ qd̄ ꝓdest: ꝯcludit̄ tādē. cibabo te hereditate pr̄is tui iacob. ¶ Vox turturis addit̄ ꝓ octauo signo q꞉ solitudis amica. ⁊ gemitum dās ꝓ cātu. vernū insup tp̄s aduenisse denūcias q̄le ē tp̄s amātiū. apta ē ad supermētales excessus figurādos. ¶ Ficus ꝓtulisse grossos suos ad suauitatis indiciū ponit̄ ꝓ nono signo q̄le manifestat̄ p̄cipue in eucharistie libera frequēti ⁊ deuota sumptōe/semotis oib⁹ ꝯpedimētis alienis. ex q̄b⁹ spūales sensus vel acetāt̄ vel mlt̄ipl̄r a spiritali degustatōe desipiūt. Habet̄ tractat⁹ in re non ꝯsup magnificat. Deniqꝫ florētes vinee dāt odorē bone ꝯuersatōis ꝑ exercitia spiritalia meritorie actōis i secreto cordis vbi pn̄t eleuatiue spiritales imo ⁊ corporales spiritalr̄ ad ꝓxios exerceri fructuosius reuera plerūqꝫ q̄ ꝑ actōes illoꝝ q̄ solicitū sūt ⁊ turbāt̄ erga pl̄ima/fiāt. ¶ Porro q̄d sibi velit hec iussio⌊ capite nob vulpeculas puulas q̄ demoliunt̄ vineas. vinea nr̄a floruit ⌋Grādis eēt ad exponēdū materia q̄ sub pauc̄ dat itelligi qualibet occultā ꝓfectuū spūaliū demollitōeꝫ vir̄ spūalibus q̄ tūcūqꝫ ꝓfecerint isidiātē. q̄les sunt blasphemie sordidissime vix credibiles a malignis vulpeculis imisse tam carnis q̄ spūs. Qua sup re tractat⁹ p̄ dē edit⁹ ē i vulgari. ⁊ apd̄ pr̄es ⁊ doctores remedia tradita sunt. ¶ Decipiūt aliūde fallaces vulpecule tēptationū dū fingūt se mortuas sꝫ ꝓximātes icautas arripiūt auiculas q̄ tūc (sed tarde)

Z

sentiūt vulpeculas carnales ⁊ siles i seipis adhuc male viuē vsqꝫ ad demolitōeꝫ qn̄qꝫ totalē ⁊ vt̄tuosi cuiuslibꝫ germis mortificationē. De q̄lib⁹ accipit̄ maxie illd̄ apl̄i. Impossibile ē eos. i. difficillimū q̄ gustauerūt bonū dei v̄bū ⁊ ꝓlapsi sūt ⁊c̄. Vix ei tales ad spūalia reuertūt̄ effecti fetētes abomiabilit̄ sicut ouū semifetū dū frigescit. Amor postremo dilecte n̄ rn̄dit dilecto. illūianti. vocāti blādiēti. circūstātias isup accōmodas enūerāti q̄usqꝫ sensit. iubēte spōso vulpeculas puulas captas eē Tūc i spe secura iubilās neqꝫ vocē integre sufficiēs ꝓtulit interrupte⌊ Dilect⁹ me⁹ mihi ⁊ ego illi ⌋Mille imo ifinite pn̄t fieri suppletōes. sufficiat h̄ vna⌊ Dilect⁹ me⁹ mihi ⌋loq̇t̄ i aure metis. Amas me⌊ ⁊ ego ⌋rn̄deo⌊ illi ⌋amo te. subdit⌊ pasce oues meas. pasce agnos meos ⌋ q̊ꝝ mihi grādis ē numer⁹ cuꝫ familia mlt̄a nimis sicut moralr̄ i iob on̄dit Greg.⌊ int̄ q̊s sil̄ pascit̄ dilect⁹ inter lilia ⌋cādida meritoꝝ⌊ donec aspiraret dies ⌋eternitat̄⌊ ⁊ inclinent̄ vmbre ⌋caliginis stat⁹ pn̄t̄. qd̄ vt celeriter adueniat. cupio eīn dissolui⌊ reuertere dilecte mi ⌋ad diuinitat̄ gl̄iaꝫ⌊ super mōtes bethel ⌋i celestib⁹. trahēs me tecū t̄ alacritate pnia⌊ silis ⌋i h° fact⁹⌊ capree hinnuloqꝫ ceruoꝝ ⌋liceat illic ex sn̄ia dicē voto penni⌊ Osculet̄ me osculo oris sui ⌋

Incipit dyapsal/ma qntū in q̊ ponunt̄ sex ꝓprietates. s. xxij. xxiij. xxiiij. xxv. xxvj. ⁊. xxvij.

z

q Querit amor qd̄ amat/teneri i sublimia surgit. Aut cubat/aut fertur / aut diadema gerit. Amor hortat̄ ꝑ p̄s. Letet̄ cor querētiuꝫ dn̄m ⁊ ꝯfirmami q̄rite facieꝫ eius sp̄. Primū in osculo. Alteꝝ in amplexu. Tertiū i ꝯtēplādo. Est itaqꝫ iuxta qd̄ p̄tactū est primus actus amoris tā naturalis liberi q̄ g̃tuiti supinfusi simplex ⁊ ꝯtinu⁹. Actus v̄o scd̄i q̊s dicim⁹ feruorē amoris sunt q̄dē ꝯtinui in pr̄ia. Sūt aūt i via frequēter heu nimis interrupti cō pel lēte necessitate corpis seu fragilitate aut ipietate spūs istud faciēte. Preteā necesse crebro repetere qd̄ crebro deserit̄. Amor igit̄ sese r̄colligēs dicit⌊ In lectulo meo ꝑ noctes ⌋Lectul⁹ h̄ accipit̄ sepius ꝓ quiete ꝯsciē q̄ nō admittit alteꝝ q̄

deū. coangustatū ē ei ſtratū ita vt alt̄ deci-
dat. Noctes pn̄t ad lr̃aʒ intelligi q̄ ſūt cō
teplātibus aptiores. Sūt iſup noctes vm-
bre creaturaꝝ. Sūt q̄ʒ tribulatōes intꝰ aut
exterius. ex pctīs aut penis ꝯtribulātibus
exurgētes. Dicebat vnꝰ ex amatoribꝰ. Factꝰ
ſuʒ ſicut nycticorax ī domicilio. Scandala
nycticorax ſi prodit. mox tolerabit. Mox
aliiſqꝫ dabit (.ſ. auiculis diurnis) titiꝰ er-
go latet. Hec ſilitudo ē ſolitarii / poſita per
Anſ. ꝑ ſeipo dū ad ep̄atis ꝓdiret actōes
A bto ſill̄ optata ē ⁊ laudata Gregl. nob
aūt ore ſil̄ ⁊ aio ſepius recēſita ¶ Amor id
circo dicit [ī nocte q̄ſiui quē diligit anima
mea] Satis ē ab amore notificatꝰ ille q̄ q̄n
tur ſub hꝰ epyteton quem diligit aīa mea.
Queſiui illū ⁊ nō inueni. Cur obſecro nō
inuenit? q̄ n̄ erat tūc tp̄s aut locꝰ bn̄placi-
ti ſui. Sciebat cōmoditates āpliores q̄s ex
dilatōe ſpōſa ſuſcipet q̄ꝝ ml̄tas tractatu ſe-
cūdo d̄ theologia myſtica ꝓdē notauimuſ
⁊ in vulgari d̄ mēdicitate vbi formā iſecuti
ſumꝰ d̄ mēdicātibus ꝑ vicos ⁊ plateas ſatis
āple q̄ forma ſub paucl̄ h̄ tāgit̄. Surgā ait
plus animi feruore q̄ꝫ corpis agitatōe ⁊ cir
cūibo n̄ paſſibus corpis ſʒ ſpūs. ciuitatē cu
ius ꝑticipatō eius ī idipm. de q̄ gl̄ioſa di-
cta ſūt q̄ liba mr̄ nr̄a ꝑ vicos q̄s dicimus eē
ordies āgeloꝝ. ⁊ plateas generalr̄ oīm mā-
ſionū celi [Queſiui ⁊ n̄ ineni] deo ī melius
diſponēte ¶ Amor ſubiūgit [Inuenerūt
me vigiles q̄ cuſtodiunt ciuitatē] Eſt ciui
tas q̄ occidit ꝓphas ī q̄ vidit p̄s. ꝯdictōʒ ⁊
iniq̄tatē ſup cuius muros ſūt iniq̄tas ⁊ do
lus vigiles h̄ns ⁊ cuſtodes malignos ſpūs
totū ꝑ antifraſim. q̄ ibi nec ē ciuiū vnitas
neqꝫ malignoꝝ cuſtodia. ſʒ ſubuerſio. Sed
forſitan vt aliq̄n res ſe h̄nt feruor amoris
offenderit ī hāc ciuitatē q̄rēdo dilectū. ſi ſe
cū ſuis oñderit ſathanas ī āgelū lucis trāſ-
formatū. Si p̄tea neſcius amor xp̄i ebrieta
te q̄ſierit [Nū quē diligit aīa mea vidiſtl̄]
ſi deniqꝫ nihil ſibi r̄ndētibus ꝑtranſierit. ⁊
paululū poſt dilectū inuenerit / ſiue potius ī
meliorē ꝑtē ciuitas accipit̄ d̄ celeſti vl̄ ſup-
celeſti hierl̄m. Sūt ꝓ vtroqꝫ doctoꝝ ſnīe ꝓ
ut ī q̄nto caplo [Percuſſerēt me ⁊ vulnera-
uerūt me ⁊c.] ¶ Amor h̄ / ſi ꝓ bona ciuitate
ſteterit ⁊ cuſtodibus eius / aīaduertēdū ē q̄ꝫ
ꝯū deus ſolus det grāʒ ⁊ gl̄iaʒ cū p̄mis acti

bus ſuis. nihilominus ſcōs actus q̄s exer
citia dicimus ⁊ opatōes actuales coopāt̄ ⁊
adiuuāt ī via ſil̄ ⁊ pr̄ia ciues celeſtes q̄s di-
cit apl̄s oēs admiſtratorios ſpūs / q̄bus at-
tribuit Dioñ. tres actus hierarchicos. pur
gare. illūiare pficē. Noiant̄ aūt in his cāti
cis filie hierl̄m q̄s alloq̄t̄ frequēt̄ amor fer
uidus. aliq̄n ſub hoc noīe. aliq̄n ſub deter
minatōe vt ibi [fulcite me floribus. ſtipate
me mal̄ q̄ amore lāgueo] petēs haud du-
biū ſolamē ab ip̄is anxii amoris vulnerati
charitate in cella vinaria pietatl̄. ¶ Amor
voti ꝯpos ſubdit [Tenui eū nec dimittā]
det aliq̄d ſil̄e cū p̄s. in abūdātia ſua. Non
mouebor ī etnū. Et rurſus. Iuraui ⁊ ſta-
tui cuſtodire iudicia iuſticie. Donec intro-
ducā illū n̄ ꝓrſus introducēt niſi ſil̄ ꝑ intro
ducēt̄. Domus aūt mr̄is ſue diue ſcʒ ſapiē
dr̄ aīa ip̄a ſm latitudineʒ / capacitatis ſue
vniuerſā. cubiculū vō genitricl̄ ſue ē eadē
aīa ſm apicē ſublimiſſimū ⁊ ſimpliciſſimū
mētis ſue. vbi genitrix ſua ſapīa ydealiter
ſibi q̄dāmō ꝓpria q̄ ꝑ creatōeʒ mr̄ ē oīm vi
uētiū. ſola reqeſcit vbi mēs amat arte ma-
nēs cū q̄ nō cōicet alienus. ſolus cum ſola
morat̄ ʒelotes ſpōſus adiurās vt prius ⁊ ʒe
lās ꝓ q̄ete ſpōſe [Adiuro vos ⁊c.] Amor
q̄ quietior in cōi cubiculū tenet dilectū eo
iugiter in ſublimiores theorias aſcēdit q̄d
admirādo filie hierl̄m dicūt [Que eſt iſta
⁊c.] Aut certe intelligamus ſpōſuʒ ab am
plexibus exꝑiētia ſemotū ad tp̄s. vn̄ mēs
deuota ꝯpūgit̄ ad piū ⁊ humilē affectuʒ q̄
ꝑ vgulā fumi ex aromatibus deſignatur.
Amor rurſus in lectuluʒ pacifici ſalomo-
nis admittit̄ cū cuſtodia āgeloꝝ. q̄ꝫ vtutū
oīm. cardinaliū ⁊ ſupnaturaliū q̄ꝝ nume-
rus ꝑ. xl. fortes deſignat̄ ꝯtra timores no-
cturnos. inſidiātiū vitioꝝ de demone mū
do ⁊ carne. Amor iteꝝ tāq̄ꝫ vehiculū ⁊ fer-
culū pacifici ſalomōis defert ip̄m ꝑ ſuble-
uate mētis actū. q̄ gradatim ꝯſurgit a colū
nis infimis ꝑ aſcēſum purpureū in mediis
charitate cōſtratū vſqꝫ ad reclinatoriū au-
reū ſublimis ⁊ quietiſſime caritatl̄. Amor
deniqꝫ decorat̄ diademate ꝑ mr̄em ſapiam
q̄le diadēma ſibi dedit. ⁊ eo circūdedit ī die
deſpōſatōis ⁊ leticie cordis ſui. Hāc diem
rōnabiliter intelligamus horā q̄ ꝑ baptiſ-
mi grāʒ factū ē illd̄ d̄ Eſaia [Gaudēs gau

debo ī dn̄o. ⁊ exultabit aīa mea ī deo meo. Quia iduit me dn̄s vestimēt[salut[ ] vtu-tū oim celit⁹ infusaꝝ[⁊ īdumēto iusticie] xp̄o. s. q̄ ē sol iusticie[circūdedit me] sic in Apoc. Visa ē mlier amicta sole ⁊ in capite ei⁹ corona stellaꝝ. xij. Seq̄t ꝯcorditer ad ꝑmissa tāq̄ spōsū decoratū corona. ⁊ spōsaȝ ornatā mōilib⁹ suis. ¶ Est aliđ ī hac exercitatiua voce[Egredimī filie syō ⁊ videte] qđ alti⁹ scrutādū ē ꝑstāte eo q̄ dixit Ego sū hostiū. p me siq̄s itroierit saluabit. Ingredieẗ ⁊ egredieẗ ⁊ pascua iueiet. Egress⁹ iste poniẗ a doctorib⁹ desiderabil' visio pacifici salomōis xp̄i ẜm hūanitatē. Ingressus vo ẜm diuinitatē. ꝓpt̄ q̄ duo đr lib scp̄t⁹ īt⁹ ⁊ for[⁊ vtriusq̄ hoīs. corpal' ⁊ spūal' refectio ¶ Cetex filie syō. ⁊ si possint itelligi ciues āgelici hierl'm q̄ desiderāt aspicē regē salomonē xp̄m totū desiderabilē it⁹ ⁊ for[. ꝯuenieter etiā viatores hoīes ⁊ ꝯp̄hēsores accipiūẗ q̄s exhortatō tal' ⁊ ad meritū excitat ⁊ ad ꝑmiū inuitat. qm̄ visio ē tota merces cū amore q̄ visionē ad se thit Ubi amor ibi ocłus. Et qm̄ amor vulnerat subseq̄ẗ ipa man⁹ vis actiua vbi vuln⁹ ibi digit⁹ Cor deniq̄ sociaẗ qm̄ amor ē ifinit⁹ thesaur⁹ hoīb⁹ sicut ⁊ mr̄ sapia. mr̄ inq̄ pulchre dilectōis. Ubi vo thesaur⁹ ibi ⁊ cor. ¶ Porro q̄ sit mr̄ regis salomōis q̄ coronauit eū. ⁊ q̄ diademate i die despōsatōis illi⁹ ⁊ i die leticie cordis ei⁹. Cōcordāt iudei p regē salomonē in cāticis istis. accipi deū spōsum synagoge. sȝ incarnatōȝ ei⁹ negāt quā doctores catholici ꝯcludūt ex hoc loco ostendētes oportere p mr̄em illi⁹ nō aliā q̄ mariaȝ dei genitricē denotari. ⁊ ꝯn̄ter synagogā de q̄ corpalit̄ natus est xp̄s de semie dauid ẜm carnē. Despōsatio ꝓinde ⁊ coronatō salomonis accipiẗ dei incarnatō ⁊ vnio cū humanitate ī vnitate suppositi vbi qn̄ vbū caro factū ē. ⁊ circūdedit mlier viꝝ coronādo ip̄m diademate carnis cū vniuersitate vtutū. Synagoga vo coronauit eū diademate spinaꝝ qn̄ formauit ⁊ despōsauit sibi ecclesiā ⁊ dotauit de latē ipius dormiētis qn̄ exiuit sanguis ⁊ aq̄ ad sacroꝝ ꝯstitutōem. Sed q̄uo fuit ista dies leticie cordis ei⁹. siue referaẗ ad mr̄em siue ad solomonē despōsatū? Fuit q̄dē dies illa amaritudis et tristicie ẜm ifirmitatē carnis. sed sūme leticie ẜm ꝓmptitudinē spūs qn̄ ꝯsūmatū est desiderantissime redemptōis nr̄e totū opus ¶ Amor igiẗ ad nullū grādius. nullū admirabili⁹. nullū amicabili⁹ spectaculū poterit iuitare deuotas aīas syon speculādū. vidēdū. ⁊ amādū dicente ap'lo manifeste. Magnū ē pietat[sacr̄m qđ manifestatū ē in carne. iustificatū ē in spū. apparuit angelis. ꝑdicatū ē in gētib⁹. creditū ē in mūdo assūptū in gl'ia. qm̄ videm⁹ vt alibi ait xp̄ȝ ꝓpt̄ passionē gl'ia ⁊ honore coronatum.

¶ At vo grādis oriẗ int̄ doctores q̄stio A

Utrū sine passiōe ⁊ morte crucis xp̄s fuisset ⁊ gl'ia ⁊ honore coronat⁹ ⁊ p incarnatōȝ eccl'ie despōsat⁹ hoc ē querē termis vsitatōribus. Nūquid adā nō peccāte đi fili⁹ fuisset despōsat⁹ cū hūanitate. Sūt ad vtrāq̄ ꝑtē grate sil' ⁊ deuote rōes q̄s ad ꝯpēdium ponit dn̄s Bonauen̄. in ꝑn. iij. ꝑmissa distinctōe. ꝙ de incarnatōe ē loq̄ dupliciter Est ei incarnatō carnis assumptō. De carne aūt assumpta ē loq̄ vel q̄tū ad subaȝ vel q̄tū ad defectū passibilitatis. Si scđo mō cōstat ꝙ hoīe nō peccāte. carnē mortalē nō sumpsisset. Si primo mō ꝓbabile eē dicit ⁊ ampli⁹ ꝯsonū rōni ꝙ ꝑcipua rō incarnationis fuit ꝑfectio multiplex surgens ex dignitate illius opis Incarnatō eīn facit ad ꝑfectōeȝ hoīs ⁊ p ꝯn̄s ad ꝑfectōeȝ toti⁹ vniuersi ī hoc ꝙ ꝯplemētū dat hūano generi q̄ ad naturā grāȝ ⁊ gl'iaȝ. In incarnatōne eīn ē ꝯsūmatō modoꝝ educēdi hoīes in eē ⁊ ad ꝑfectōeȝ agētis ī h° ꝙ hō q̄ ē vltimus ꝯiūgiẗ suo principio vniōe q̄ sub deo nulla ē maior/ ⁊ ẜm grāȝ oīa corpis mystica mēbra rōne plenitudis vitatis ⁊ grē in capite xp̄i. Facit iteꝝ ad ꝑfectōeȝ meriti ⁊ oblatōȝ ꝯplectissimi sacrificij. Nullū eī donū pōt placabili⁹ offerri deo. q̄ tn̄ oblatō n̄ respicit statū soli⁹ nature lapse sic nec meritū ꝓ statu vie. nec ꝑmiū ꝓ statu gl'ie si natura mansisset sine culpa. Deniq̄ ꝯplet⁹ ē toti⁹ nat̄e appetit⁹. dū p op⁹ incarnatōis nobilissima idoneitas q̄ erat ī natura hūana ẜm quam vnibil' erat diuine ꝯplementū accepit ⁊ ex ꝯn̄ti q̄libet creatura cū q̄ hūana q̄dāmō ꝑticipat. Sed neq̄ videẗ q̄n nobilissima aīa xp̄i p̄icipali⁹ fuerit itēta formari ad sui gl'ificatōeȝ q̄ occasionaliẗ ad lapsoꝝ repatōȝ. Proportionalr̄ đ aīa marie. imo đ tota ecle

ctoꝝ eccl'ia q̄ tale caput ſibi ꝯforme ĩ natu-
ra poſcebat hr̄e. ¶ Amor pietatis ⁊ nimie
charitatꝫ diuine. cũ auctoritatibꝫ ſctōꝝ. piiſſi
mũ mouit animũ huiꝰ doctoris Bonauē.
declinare ad alterã ptē. ꝙ ſi n̄ fuiſſet exceſ-
ſus p̄uaricatōis ĩ hũano genē. nō fuiſſꝫ ex
ceſſus nimie dilectōis in incarnatōe. Ueꝝ
tñ pace ſalua tã honorati dilecti doctorꝫ. ꝑ
miſſa poſitō nihil derogat pietati, fidei vel
deuotōi fideliũ ſꝫ accumulat q̄dãmō accē
dit ⁊ firmat. ¶ Cōſideremꝰ itaqꝫ iuxta
modũ intelligēdi hũanũ de impꝛtibili ⁊ B
ſũme n̄ vnita ſꝫ vna diuinitate. ſigna q̄dã
in hac materia n̄ vt q̄dã ſubtiliſare volen-
tes ſigna ĩ ip̄a re q̄ deꝰ ē ſignauere. Cōcipia
mus igit̄ nr̄o ꝯcapiēdi mō groſſo. q̄les ſūt
cogitatōes hoīm diſtãtes ĩ infinitũ a cogi
tatōibꝰ dei. Cogitemꝰ deũ ĩ eťnitate ſua q̄
nũc eadē eſt q̄ fuit añ mōi ꝯſtitutōeꝫ. Pro
poſuit ſ̄m ꝯſiliũ voluntatꝫ ſue ⁊ bonitatis
cōicare ſe creaturꝫ ad extra maxie rōnabili
bus ⁊ intellectiuis. Propoſuit tũ/ velut in
p̄mo ſigno formare naturã ãgelicã qđ ⁊ fe
cit ĩ creatōe celi ⁊ ťre. Sit ſcōm ſignum la
pſus ãgeloꝝ quē vidit ꝑpetuo deſerēdũ ne
qꝫ repandũ ꝑ eoſdē ãgelos. Sit tercium ſi
gnũ formatō hoīm ad ꝑfectōꝫ vniuerſi. et
velut occaſionalit̄ ad repatōꝫ lapſus ãgeli
ci. In q̄ ſig̊ videt̄ rōnabilit̄ aſtruēdũ natu
rã hũanã q̄ nũc ĩ xp̄o ē. vt ꝑfecuſſimã fuiſſe
p̄uiſãꝫ ⁊ p̄deſtinatã ad gl'iam hypoſtatice
vniōis cũ carne ĩpaſſibili. Sit q̄rtũ ſignũ
p̄uiſio lapſus hũani cũ p̄uiſiōe ⁊ ꝓpoſito
repãdi. Sit q̇ntũ ſignũ modꝰ repatōis q̄le
nũc credimꝰ ⁊ videmꝰ. ¶ Quibꝰ ſic imagia
bilit̄ fãtaſiatꝫ. potiꝰ q̄ ĩtellectualit̄ ĩ đo po-
ſitꝫ. Uideamꝰ ſi pietas ⁊ nimia caritas đi ⁊
bn̄dictiſſimi filij ſui ſaluat̄. dũ dicimꝰ ꝙ fi
liꝰ đi ĩ p̄deſtiatꝰ ad gl'iaꝫ ſuſcepta carne ĩpaſſi
bili inť ťciũ ſignũ ſuſcepit paſſibilē inť q̇n
tũ ſignũ. Nōne fuit h̄ exceſſus nimie chari
tatꝫ. q̄ fuerat nimiꝰ exceſſus iniq̇tatꝫ. vñ cãit
eccl'ia Que te vicit demētia vt ferres nr̄a cri
mia. crudelē morteꝫ patiēs. vt nos a morte
tollēs. Ip̄a te cogat pietas vt mala nr̄a ſu-
peres ⁊c. Dic euãgeliũꝫ ꝙ ĩ trãſfiguratōne
xp̄i apparuerũt moiſes ⁊ helias loq̄ntes ei đ
exceſſu quē facturꝰ erat ĩ hierl'm. Tal' ei fuit
exceſſus pietatꝫ ⁊ mīe. vt iuſticiã ip̄aꝫ tanq̄
reã dãnaret ad mortē. mortē aũt crucꝫ ꝯſcie
iuſticia q̄ rurſus nũq̄ ĩ exceſſu tali ꝯſenti et
ſꝫ dũ accepit xp̄s iuſticias iudicabit. Sal
uat iſta poſitō q̄ rōne dixerat ap'ls mĩnimo
niũ ēe ⁊ ade nōdũ peccantiũ. fuiſſe ſacr̄m
magnũ ĩ xp̄o ⁊ eccl'ia. etiã ſi abſqꝫ pctō per
mãſiſſent. fuiſſet g̊ xp̄s cũ eccl'ia q̄uis ĩ ha
bitudie altera ⁊ ſtatu ĩmortalitatꝫ ſine paſ
ſiōe mortꝫ. ſine mortuoꝝ ſuſcitatōe. ſine dã
natōe iniq̄ꝝ. q̄ facti ſunt q̄ſi ꝓ nihilo vltra
p̄deſtiatos ad gl'iaꝫ ⁊ ſaluãdos. ¶ Adã eti
am n̄ peccãte amor nimiꝰ ĩcreate charitatꝫ
ad hoīes ꝑ myſteriũ ⁊ deſpōſatōeꝫ ĩcarna-
tionis filij dei cũ hũana natura fuiſſet oſtē
ſus ad grãde ſpectaculũ ⁊ ſi nō ĩ p̄ciũ redē
ptōis ex q̄ nullꝰ ꝑibat. tñ valuiſſet ad g̃tiſſi
mã oblatōeꝫ deo đ filio ꝓꝑꝛio ad mutuã
cōicatōeꝫ mēbroꝝ ſub vno capite ꝯnexoꝝ.
Rurſus ad ſurſũꝫ actōeꝫ ꝑ ꝯtemplatōeꝫ ⁊
ad meritũ deniqꝫ ꝑfectã fruitōꝫ ⁊ ꝯpletã ad
p̄miũ ¶ Ueꝝ vō dies deſpōſatōis ⁊ corona
tionis filij dei fuiſſet ab initio ſeculi adam
ſtãte. vel ĩ termio. vel citra ťminũ ſicut mō
fuit ĩ nouiſſima hora q̄uis dicat̄ agnꝰ fuiſ
ſe occiſus ab initio ſeculi. ſ. in figura abel ⁊
p̄ſcia dei. Si p̄terea lucifer vidiſſet v̄bũ in
carnãdũ ⁊ vidēs inuidiſſet peccaſſꝫ ⁊ odiſ
ſet. Si ꝓinde filiꝰ incarnatus cōuerſatōeꝫ
habuiſſet corꝑalē cũ hoībus vel ſacr̄alem
vel vtrãqꝫ. Si p̄terea carnē ſumpſiſſet ex v̄
gine maria. vel ꝑ creatōneꝫ hũanitatis aut
alio mō. videt̄ ſuꝑ his ⁊ ſilib' trãſeũndũꝫ
potiꝰ q̄ curioſe ſcrutandũ. cũ ſuꝑ his nihil
tradiderit ſcriptura pietatis niſi forte q̄tũ
pia mēs ex traditis cōiecturare pōt ad de-
uotionis augmētũ. Sꝫ neqꝫ audiēdi ſunt
qui myſteriũ incarnatōis ꝑ rōes nec̄rias ſe
putãt vel conant̄ ꝯcludē. Tũc eñ manife
ſtiꝰ fuiſſet angel' ab initio demōſtratũ ꝓpt̄
ꝑſpicuitatē ingenij. cũ dicat ap'ls. Myſte-
riũ hᵒ a ſeculis abſcōditũ. Qm̄ ex ſolo dei
p̄ordinãtis arbitrio nō ex ꝯnexiōe cauſali
tatis neceſſarie ꝓ ꝑfectōe mōi vel alit̄. oīa
generaliter q̄ ex̄ fecit deꝰ pure ꝯtingēter ef-
fecta ſunt. Qua ſuꝑ re ꝑuulꝰ effectꝰ e dialo-
gus ꝓ intellectu ſctōꝝ q̄rundaꝫ in hac ꝑte
loquētiũ cãq̄ oportuerit deũ neceſſario car
nē aſſumpſiſſe. ¶ Poſtremo q̄ vtilis ⁊ ad-
mirabilis ſit egreſſus filiaꝝ ſyon. deuotas
aīas ſignificãtiũ. ad vidēdũ ꝑ ꝯtēplatōeꝫ
regē ſalomonē xp̄m ĩ diademate q̄ corona

tuit eū mater sua maria. s. vel synagoga hec
diademate carneo ista spineo ꝑ mltos mo-
raliter ⁊ sapiēter vberrime tractatū est.

Incipit sympsal/ ꝯ

ma sextū in q̊ ponūt̄ q̄ttuor ꝓprietates. s.
xxviij. xxix. xxx. ⁊. xxxj.

P Ulcer amor tot⁹/ꝑ singula mē-
bra vidēdo. Unlnerat ⁊ miris
delitijs redolet. Amor sicut con
stat nullis dimēsionibus corpis nullis q̄z
mēbris distinguit̄. sicut nec aīa rōnalis q̄-
to min⁹ ip̄e de⁹. Nihilomin⁹ doctrina pie
tatis nob̄ infātib⁹ q̄si balbutiēdo ꝯdescen-
dēs vtit̄ silitudinib⁹ corporis. ¶ De⁹ p̄terea
q̄uis sit simplicissim⁹ accipit noīa ab oīb⁹
rebus. Sic aīa rōnalis q̄ q̊dāmō ē oīa. tan
q̄ imago illi⁹ q̄ creauit oīa. Sic ī sup amor
ei⁹ liber assimilās eā deo. sortiūt̄ ab oībus
rebus noīa. ꝑ symbolicā trāssumptōez n̄ ꝑ
ꝓprietatē. Amor idcirco cū amāte. descri-
bunt̄ sub mlta varietate tropoꝝ vt vel sic
habeat̄ manuductio ad īuisibilia. q̄licūq̄
mō. ⁊ absq̄ fastidio capiēda. ¶ Ceterū ne
fortassis habes aliq̄s hereret in silitudini-
bus q̄si ꝓprijs. ꝓuidit doctrīa pietatis da
re silitudies stati aspectu primo stultas ad
lrām neq̄ vlla ten⁹ credibiles. vt q̄ capilli
spōse sint sic̄ greges capraꝝ. ⁊ dētes sic̄ gre-
ges tōsaꝝ ⁊c̄. q̄lis ī proprietas mox īducit
nō herē s̄z intelligē. hoc ē intus legē sensuz
altiorē ⁊ ꝓpriū. ¶ Amor rursus ꝯmēdat̄
hic a spōso de multiplici pulcritudīe ⁊ effi-
cacia ⁊ voluptate satis ꝯueniēter ad finez
p̄cedētis sympsalmat[. Un̄ septimū ichoa-
at diagma [Egredimi ⁊ videte ⁊c̄] Est aūt
in spāli q̄druplex h° loco ꝑ repetitōez insi-
nuata amoris pulcritudo cū q̄dā admira-
tōe. Quā pulc̄ es amica mea. hoc ē dicere.
Amor me⁹ repetit q̄ pulc̄ triplicat ocli tui
colūbaꝝ. Cōcludit q̄rtū nob̄ incōprehēsi-
bile absq̄ eo q̄ intrinsec⁹ latet. ¶ Amor vt
in prima ꝑtitōe lati⁹ expositū ē. Un⁹ ē natu
re rōnalis. ali⁹ industrie. terti⁹ g̃re. q̄rt⁹ glīe
Quā pulcer prim⁹ q̄ fact⁹ ē ad imaginē dī ⁊
silitudinē. Quā pulcer scd̄s. tāq̄ act⁹ ex pri-
mo ꝓgrediens. dū v̄o supinfundit̄ grā sic
simplicatō lōge pulcrior instar colūbaruz.
Quāte v̄o sit pulcritudis formositas amo
ris ꝑ gl̄iaz. expolita ⁊ ꝑfecta intrinsec⁹ latet
des p̄ter deū. qm̄ ip̄e pulchritudo ē amoris
obiectal̄. q̄ lucē hītat īaccessibilē. quā null⁹
hoīm vidit s̄z nec vidē pōt. mō q̊ se videt
actu īfinito. ¶ Amor spōse ꝯtīet motū sen
suz ⁊ delectatōez. satietatē circa deū spōsuz
totū desiderabilē. Quotq̄t igit̄ silitudini-
b⁹ symbolic[fiat ī his cātic[⁊ alijs circūlo
cutō de suis ꝯditōib⁹ ītrīsecis. oīa resoluūt̄
ad istas spiritales ⁊ paucas alioq̄n lrā occi
dēt si n̄ viuificaret spūs. Collandatō siq̄dē
sensuū carnaliū spōse refert̄ ad cognitōz ī-
tellectualē q̄ n̄ mltiplicat̄ ꝑ organa visus
audit⁹ olfact⁹ gust⁹ ⁊ tact⁹. Collaudatō p̄te
rea motionū ⁊ discursuū spōse refertur ad
actōez liberā volūtat[q̄ nec pedes h̄z neq̄
linguā neq̄ man⁹. Collaudatō deniq̄ pul
critudīs ⁊ placibilitat[oculoꝝ varioꝝ q̄b⁹ ī
citat̄ ad sensuz ⁊ motū delectabilit̄ ip̄a vo
lūtas cū ītellectu suo/refert̄ ad bonitatē fi
nis vltimi dī circa quē mouet̄ sentit ⁊ de-
lectat̄. sicut viceuersa q̄cq̄d pulcritudis et
placibilitatis seu diligibilitat[mirat̄ ī spō
sa/totū refert̄ ad vnicā ⁊ radicalē pulcritu
dinē caritatis/cū suis v̄tutib⁹ tāq̄ ramis/q̄
reqrit̄ ⁊ sufficit vt placeat spōso. ⁊ di. [Di-
lect⁹ me⁹ mihi]sup. sufficit[⁊ ego illi]suffi-
cio ꝓut īfra dicet̄[Una ē colūba mea ⁊c̄]
¶ Amor spōse ꝓbat̄ dlectabil̄ ex mlt[D
q̄ spōsus opat̄ ⁊ laudat ī ip̄a In q̄b⁹ dic̄
se delectari. iuxta illd̄ Delicie mee eē cuz fi
lijs hoīm. nō formal̄r s̄z causaliter q̄r facit
effectual̄r delectari. vt ē illd̄. Letabit̄ dn̄s ī
opib⁹ suis. Que ꝯsideratō cū p̄cedēte sum-
me notāda ē ⁊ iugiter retinēda ne lrā nos
decipiat. Ne p̄terea necesse sit singillatim
exponē significatōes symbolicas termioꝝ
que ꝑ expositores alios discusse sūt ⁊ ī scin-
tillas spūales euolute. ¶ Sūt aūt plura
q̄ delicias amoris spūalis reddūt ꝯmēda-
biles p̄ voluptate carnis. Dignitas. puri-
tas. ꝯnaturalitas seu ꝯformitas. intimitas
p̄terea continuitas. securitas. Iteꝝ medio-
critas vel equabilitas. stabilitas ⁊ sanitas
postremo sacietas. ¶ Amor spōse delitio-
sus ē. q̄r dign⁹ ⁊ nobil̄. purus ⁊ general̄ seu
cōformis amori p̄mo fōtali. cui⁹ imago
est ⁊ gl̄ia. Un̄ ꝓ regula. Laus amoris crea
ti gratuiti maxīe ē laus increati. grām hāc
infundētis/ ita q̄ vnus ⁊ idē amor ē dei et
aīe. sed dei vt agentis. anime vero vt. reci-

piētis ⁊ coopātis ad actū. Quēadmodū
verecūdus eodē rubore colorat̄ a verecū-
dia causaliter/ ⁊ ab ipa rubedine formalit̄
Nullus em̄ est qui nesciat delectatōez in
amore carnali nō habere dignitatem neq̄
nobilitatē neq̄ ꝯnaturalitatē cōformē me
ti q̄ ē altior facta q̄ vt in solis infimis dele
ctet̄. Nihilomin⁹ ꝑ silitudinē ad notā mu
lieris pulchritudinē allicientē ⁊ delectantē
obiectaliter/accipit̄ formositas mētis inui
sibilis cū circūstātijs delicias augētibus si
cut laudat̄ hic amor spōse cui⁹ ē cātat spō
sus oculos colūbinos ⁊ simplices/capillos
mūdos ꝓlixos subtiles ex alto defluentes
dentes cādidos ⁊ mūdos nec inutiles. la-
bia insup cōpressa/nō tumida. nec palida
sȝ sicut vitta coccinea apta/crines cōprimē
⁊ ornare. Eloquiū pterea elegās eloquiuȝ
dulce. q̄r lex demētie in lingua ei⁹. Genas
q̄ȝ rubicūdas ex intimo vigore. Collū for-
te rectū ⁊ stabile. Ubera grata neq̄ tumen
tia q̄si mons mirre ⁊ collis thuris. Deniq̄
cōcludit⌊ Tota pulcra es amica mea. ⁊ ma
cula nō est in te ⌋ Inuitat̄ silr̄ venire de ce-
lesti cōuersatōe. que silis est mōti libani.
cui⁹ interp̄tatio notat cādidatōez. vt coro
net̄ eterna plene felicitatis iocūditate. deui
ctis ex omi pte cōtradictōibus hostilibus
q̄ notāt̄ in Amana sanir ⁊ hermon. ſm in
terp̄tatōes suas. In leonibus insup ⁊ par-
dis. ¶ Amor ꝓinde tāte v̇tutis eē p̄dicat̄
vt⌊ in vno oculorꝫ suorꝫ/ ⁊ in vno crine colli
sui ⌋ vulnerauit cor oīpotētis. qđ vtiq̄ cor
vel nullū vel nō vulnerabile cōstat eē. Sȝ
hec oīa ꝑ silitudinē dicta sunt nō ꝑ ꝓprie
tatē ꝓut ⁊ cetera q̄ repetunt̄ ⁊ adducunt̄ i
delicijs spōse q̄lia sunt pulchritudo mam
marū ⁊ vberꝫ cū odore vnguentorꝫ. sup oīa
aromata⌊ Labia insup q̄si fauus distillās.
Sub lingua q̄ȝ mel ⁊ lac. ⁊ odor in vestim̄
tis sicut odor thuris ⌋ q̄r vestimēta ꝯuersa
tōis honeste. redolēt sacrificiū celeste. Et
q̄m̄ plurimū cōfert ad delicias. speciositas
amenitasq̄ locorꝫ laudat̄ soror ⁊ sponsa si-
cut⌊ ort⁹ ꝯclusus ⌋ secur⁹ ab incursib⁹ vastā-
tiū bestiarꝫ Et sicut⌊ fons signatus ⌋ nō ꝑtur
bat⁹⌊ cui⁹ ⌋ orti cū fonte⌊ sūt emissiōes tāq̄
ꝑadisus malorꝫ punicorꝫ cū pomorꝫ fructi-
bus ⌋ ⁊ vlr̄ cū oīb⁹ aromatice arborib⁹. ⁊ li-
gnis libani ex q̄b⁹ fertilitas v̇tutū. donorū
būtudinū cū fructib⁹ spūs isinuat̄. ꝯcludē
do ꝯtinuā/ idefectibileq̄ grārꝫ mūdissimā
⁊ insupabilē copiā ex alto cū impetu. cui ni
hil palustre pōt obstare/ venietē. ¶ Amor
insup miras hȝ delicias ex itimitate obiecti
ꝯtinuitate subiecti. securitate spei. Itaq̄ se
cura mens sicut iuge ꝯuiuiū q̄li securitate
gaudebat apl's. Cert⁹ inq̄t sū q̄r neq̄ mors
neq̄ vita ⁊c̄. Cōtinuitas p̄tea. vl' iuariabi
litas subiecti itelligibil'. p̄imū ꝯfert ad sta
bilitatē delectatōis. q̄ ꝯtra subiectū delecta
tiōis libidiose vl' carnalis in ꝯtinua muta
tōe iocūditatē eādē cōtinuare nō pōt. q̄ fit
vt variata dispositōe sensus organici varie
tur effect⁹ vt cadat i fastidiū. vel abomiatō
nē. qđ mō causabat delectatōez. sicut in ci
bis ⁊ potib⁹ ⁊ venereis. in odorib⁹ ⁊ cātile-
nis. Qđ si delectatōes spūales recipiāt trās
mutatōez circa diuina ⁊ ꝑpetua hoc nō est
de ꝑ se subiectō aīe sȝ de ꝑ accidēs ex ꝯnexio
ne ad corp⁹ ꝓ tpe vie. Sȝ ponam⁹ q̄lit̄ erit
in glīa corp⁹ plene obsq̄ns eē rōni nec pas
sionabilit̄ discrasiabile. gaudiū aīe de deo
etiā i enigmate viso ⁊ amato eē ꝑpetuum.
¶ Amor postremo serenitatē cōciliat. sani
tatē ꝯfert. affert sacietatē. Cōtrarie sunt in
amore carnali. turbiditas. ifirmitas. isatia
bilitas. Rō diuersitatis ē. ꝯformitas boni
amoris. ad ꝑmā regulā charitat ad deū in
bono amore. difformitas aūt i malo. Quis
aūt restitit deo ⁊ pacē habuit? Sȝ neq̄ pax
impijs ait dn̄s. sȝ hoīb⁹ bone volūtat Est
aūt bona volūtas tua dicens ex sñia deo.
fiat volūtas tua sicut i celo ⁊ i tra. Sup q̄
ꝯformitate marie ad volūtatē ꝑmissiōis q̄
magis indignatō ē ⁊ priuatō q̄ volitō vel
positio q̄ōā alibi notata sunt in vulgari.

Incipit sympsalma

septimū i q̄ ponūt̄ q̄nq̄ ꝓprietates. s. xxxij.
xxxiij. xxxiiij. ⁊. xxxv. xxxvj.

D Ormit amor/ liq̄fit/ pass⁹ q̄ȝ vul-
nera lāguet/ Laudat dilectuȝ/ ia
ceat amicicia Amor loq̄t̄⌊ Ego
dormio ⁊ cor meū vigilat ⌋ sȝ velut i diapsal
mate r̄cogitē⁹ ordine. collaudata fuerat p̄ce-
dēti simpsalmate mltiplr̄ spōsa vsq̄ i fine
q̄rti capli vbi ꝯcluserat spōs⁹ optabūd⁹ imo
ipios⁹⌊ surge ⌋ h⁹ ē discede⌊ aq̄lo ⌋ q̄si ligās
aq̄l vēt⁹ gelid⁹ deūtij sp̄ri⁹ amoros⌊ ⁊ vēi au

ster⌋caletes spirantis auras⌊pflа hortū meum⌋q̄ ꝓculdubio sit̄ ē hort⁹ aīe de q̄ in esa. Et eris sicͭ ort⁹ irrigu⁹ ⁊ sicͭ fons aq̄rū sapie salutaris. cui⁹ nō deficiēt aq̄ viue salient̄ in vitā eternā. ꝯsone ad textū ꝑus expositum⌊Et fluāt aromata illi⁹⌋q̄ ꝑflate discedūt fātasmata dāt charismata. resonāt idiomata. voces diuersas intonāt ⁊c̄. ❡ Amor de hic spōse ꝯgratulās letus ⁊ assentiēs. Incepit octauū dragma dicēs ⁊ optās⌊Ueiat dilectus meus i hortū suū⌋efficiēter/ meū tn̄ effectualr̄ vel i effectu. Porro finis inuitatōis ē⌊vt comedat fructū pomoꝝ suoꝝ⌋id ē. comedē faciāt. nūc vt pluries exposito Rn̄det dilectus applaudēs ⁊ blādiēs⌊Ueni in hortū meū⌋ꝑueniēs votū tuū⌊soror mea⌋ex affinitate paterna ꝫm diuinitatē. ⁊ materna ꝫm hūanitatē⌊sponsa mea⌋in fide ⁊ charitate. in miscdia ⁊ miseratōnibus in iudicio ⁊ iusticia in sempiternū⌊Messui⌋colligēs⌊myrrhā meā⌋bone opatōis que sicut electa dat suauitatē odoris q̄m ab omni fetore vane glīe putrescētisq̧ lux⁹ aliena ē⌊cū aromatibus meis⌋virtutum et donoꝝ suauissimis⌊Comedi⌋q̄r comedē te feci⌊fauū cū melle meo⌋q̄m ex hūanitate mea ⁊ diuinitate. cibus ꝓcedit amoris. silr̄ ⁊ potus vini deitatis cū lacte hūanitatis. Sequit̄ ꝓinde q̄si generalis nimiūq̧ liberalis inuitatio⌊Comedite amici ⁊ bibite⌋q̄r mēsa sapie parata ē⌊⁊ inebriamini charissimi⌋Sicut plus est eē charissimū q̄ dūtaxat amicū. ita maius ē inebriari q̄ solū bibere. Tūc intelligēdū est sponsā tanq̄ vere charissimā in delicijs ꝓut infra laudat̄ obdormisse ꝑ ebrietate spūs ⁊ dixisse qd̄ sequitur in nono dragmate⌊Ego dormio ⁊ cor meū vigilat⌋❡ Amor incipit hic septimū sympsalma dormire se dicens ⁊ cor suū vigilare. Felix soporatus cū tali vigilia. Quātū putas differat a somno veteris hōis ⁊ carnalis. Fumāt ex corde ⁊ stomacho vsq̧ ad cerebꝝ vbi est sedes ꝓxima sensus cōis qui vocat̄ ab aristotele ꝑmū sensitiuū. Fumāt inq̄ exhalatōes q̄ ex frigiditate cerebri repercusse sūt graues ⁊ grossitie sua oppilāt vias sensuum. q̄ fit vt spūs aīales sensitiui. qui sentire dāt instrumentaliter. trāsire nō possunt. Fiet p̄terea quies ⁊ cessatio sensualiū opationū fatigatarꝝ ex vigilia. Neq̧ iā res vident̄ sed vl̄ nihil vel earꝝ simulachra q̄n̄q̧ somniare contingit. Fit deniq̧ ꝯfortatō spirituū naturaliū ⁊ vitaliū. ❡ Amor v̄o noui hōis somnū patit̄ ⁊ somniū. ex illumiatōibus desuper aduenientib⁹. q̄n vere res aspiciunt̄ aut sentiunt̄/eterne. s. ⁊ fantasie reꝝ mutabiliū cessant illudē. Reuera nōne tp̄alia si ꝯferant̄ eternis. illa poti⁹ simulachra reꝝ dicenda sunt q̄ vere res. Cessant aūt hmōi tp̄alia cogitari. q̄n dormit amor p ꝯtēplatōes Sed cor mētis vigorat̄ vt vigilet ad inspiciendū sempiterna dilecti secreti. q̄bus alloquit̄ dilectā audire potētē. q̄r dormit a terrenis ⁊ vigil ē ad dn̄i celestis aduentum.⌊Uox inq̄t dilecti mei pulsantis⌋Sic in apocalypsi ꝓtestat̄. Ecce sto ad ostium ⁊ pulso⌊Aperi inq̄t mihi⌋blādiēs ⁊ q̄druplici nōie totalr̄ amoroso. sat̄ exposito vel exponēdo⌊Soror mea amica mea columba mea. imaculata mea⌋De hic itelligēdum ē cur vocet ⁊ pulset: Nimirꝝ vt feruētior ꝑ exercitiū suscitet̄ amor q̄ notat̄ aliq̄tisper ex ocio tepescē. Propterea transfigurat i se torporē istū dilect⁹ dicēs⌊q̄r caput meū plenū ē rore⌋q̄ vtiq̧ frigid⁹ ē⌊⁊ cyncinni mei⌋capilli. s. cogitationū intentionum crispātes ⁊ in altū recurui ꝓ desiderio celestiū⌊guttis noctium⌋q̄ tn̄ rore similes sunt ros ipe/ꝯsonāt hinc intelligentie nr̄e. ⁊ si multiplex altera sit rn̄sio more dormitātis ⁊ q̄si somniculose pigreq̧ vigilātis⌊Expoliaui me tunica mea⌋curaꝝ forensiū⌊quō induar illa. Laui pedes meos⌋affectionū a luto ⁊ puluē fantasmatū⌊quō inq̄nabo illos⌋ambulādo rursus ꝑ vias terrestrium. ❡ Amor q̄r nō satis excitat⁹ a voce videt̄. tāgit̄ a manu. Sensit hoc amor ipē iā fact⁹ alacrior ex tremore displicēdi cū solicitudine ꝯplacēdi⌊Dilect⁹ inq̄t meus misit manū suā⌋que est vis opatiua intima⌊p foramē⌋occultū aīe penetrās ⁊ illabēs vsq̧ ad ventrē q̄ inferius amoris sedē hz⌊Surrexi⌋ꝓximior in amādo⌊vt apirem dilecto meo⌋nedū vocāti iā ⁊ pulsanti. sz interius opanti⌊Manus mee⌋q̄tinus cēnt puriores ad amplexū sponsi⌊stillauerūt myrrā⌋primā⌋coinq̄natōis expulsiuam⌊⁊ digiti mei⌋discretōis tenētes ꝓlem ob similē carne corrumpetur operatio⌊myrrha proba

tissima ⌋ ꝓbata ex industria virtuose pnīe et venie. ꝓbatior ex ꝯsecutōe grē. sed ꝓbatissima ex certa spe glīe. Uel ꝓbata ꝑ fidē ꝓbabilior ꝑ spem. ꝓbatissima ꝑ charitatē ⌊ Pessulū ostij mei ⌋ qđ aliter noīat̄ vectis verreul gallice ⌊ aperui dilecto meo ⌋ q̄r rigorē oēm. ostiū mei cōsensus obcludentē amoui ⌊ At ille declinauerat atq̄ trāsierat ⌋ Ita vulgo dr̄. Qui nō vult dū pt. nō poterit cū volet. Nūqd nō iusta ē talis ingrate tarditatis mulctatio. Que tn̄ ꝯuertit̄ ꝯ coopat̄ ī bonū future solicitudis amplioris. ¶ Amor itaq̄ ꝯ si dicat pessulo amoto. aptoq̄ ostio. ꝙ dilect⁹ declinauerat atq̄ trāsierat. nihilomin⁹ multū ꝯfitet̄ vocē pulsū ꝯ tactū dilecti valuisse. Aīa mea in q̄t liq̄facta ē vt dilect⁹ locutus ē. Nō excludit pulsū cū tactu. q̄ꝝ vehemētior v̄tus eē solet q̄ soli⁹ vocis. Quid aūt si ista aīe liq̄factio ꝯiecturam⁹ ex materiali q̄lis sit ī niue. q̄lis in cera recēti ad solares radios. q̄m fit sepatio partiū etherogenarū ab homogeneis. ꝯ ecōtra ꝯ qđ remanet nō se ꝯtinet iā sub terminis ꝓprijs sꝫ alienis. vt ī ꝯtinēte vase seu loco; fit ꝑ ꝯ̄riū in multis obduratio. q̄ cederet nescit agēti se penetrare conāti. Iō cecus amor igne⁹ maxīe spiritalis et celestis facit liq̄scere cor ꝑlurium vt teneruꝫ male habebit in nouissimo. Porro duricies ista quō causet̄ ꝯ q̄d ē illud apl̄i. Deus cuius vult miseret̄ ꝯ quē vult indurat. nō mediocris ē questio. Siq̄dē deus neminē deserit. nisi ꝓ⁹ deserat̄ ꝑ auersionē ab eo et pctm̄. sed desertōe facta cadit hō in ꝓfūdum ꝯ ꝯtēnit. Contēnēti v̄o deus nō dat gratiā sed resistit. Ac ꝓinde nō emollitur cor nec liquescit ad grē susceptionē tandeꝫ pena dānatōis infligit̄ ꝯ obduratio cōfirmat̄. Causa igit̄ obduratiōis est volūtas auertēs ꝯ hec initiat. volūtas resistēs ꝯ hec ꝯtinuat. culpa ꝓmerēs ꝯ hec cōfirmat. de⁹ gratiā nō dans ꝯ hec nō liberat. deus iuste puniēs ꝯ hec ordinat. ¶ Amor patit̄ vulnera ⌊ Inuenerūt me custodes ⌋ inq̄t ⌊ qui circūeunt ciuitatē ⌋ Ciuitas ꝯ si possit ī bonū accipi cū custodib⁹ suis angelis ꝯ plat̄ q̄ꝝ bone sunt ꝑcussiones ꝯ vulnera sancte ꝯpunctōis. amoto pallio vanitatis. Attn̄ custodes isti q̄ circūeunt intelligi pn̄t d̄ pestifera gēte illi⁹ sathan q̄ circuit terrā ꝯ perambulat ciuitatē peccatricem. in cuius medio sūt iniq̄tas ꝯ dolus ꝯ babylonica ꝯfusio. In q̄ sensu si text⁹ pn̄s accipit̄ ꝯn̄r spōsa zelās amorē spōsi incurrit vt sit intercurrendū. ī aspectu ꝯfusionis horribilis. q̄r videt iniq̄tatē ꝯ ꝯ̄dictionē in ciuitate. q̄d vulneret̄ sentiēs cū apl̄o. Quis infirmat̄ ꝯ ego nō infirmor? Quis scādalizat̄ ꝯ ego non vror. Sic em̄ pentapolis peccatrix affligebat neq̄ssimis opib⁹ aīaꝫ iusti loth. nō flagellis corꝑalib⁹. ¶ Est aūt apud esaiā pallium laudis. qđ dandū erat ꝓ spū meroris. nūc aūt ex aduerso ꝯcipit zel⁹ amoris spm̄ meroris sublato pallio laudis. Naꝫ quō cātaret cāticū dn̄i in t̄ra babylonis aliena ¶ Amor p̄terea q̄ ad ꝓprietatē alterā. languet exclamās ⌊ Adiuro vos ⌋ fortis obsecratio ⌊ filie irl̄m ⌋ supne ciuitatis ⌊ si inueneritis dilectū ⌋ imo q̄r vobiscū ē ⌊ vt annūcietis ei ⌋ q̄ nō omnia ⌊ q̄r amore langueo ⌋ Sane q̄r ledit̄ amor ꝯ honor ipsi⁹. nequeo nō lāguē. q̄m nullū valeo p̄stare remediū. zelus em̄ dom⁹ sue comedit me. Et q̄r tot mala q̄ video tollere nō valeo. cū lāguore tolero ꝯ gemo. Heu mihi q̄r incolat⁹ me⁹ ꝓlōgatus ē ꝯ habitaui cū habitātib⁹ cedar tenebraꝝ harū. neq̄ patet vobiscū celer ingressus ad dilectū. Cupio ei dissolui ꝯ esse cū xp̄o. Cupio ciuitatē turbidā deserē corporis mei. vt libera fiat mihi pertractatio sūmi boni satiās ꝯ q̄etans. Est igit̄ cā languor ꝯ mei ex ꝯnico amore suo duplex. q̄m ledit̄ a p̄uaricatorib⁹ neq̄ mihi plene possidēdus cito dat̄. Fiat vtinam lāguor iste mihi ī mortē q̄lis ē illa iustoꝝ. ¶ Amor spōse q̄ ferueat ampli⁹ ꝯ felicit̄ langueat ꝑflat̄ interrogatōib⁹ filiaꝝ irl̄m q̄si nesciarū. vt ē illud. adā vbi es? vl̄ poti⁹ illud ad mariā amore languentē. mulier q̄d ploras ⌊ Qualis ē dilect⁹ tu⁹ ⌋ ex dilecto. Amas eū ꝑ amorē ⌊ O pulcerrima mulierū q̄lis est dilect⁹ tu⁹ q̄r sic adiurasti nos ⌋ Rn̄dēs ꝓ̄ tinus amor ꝓ ꝯditiōe sua laudat dilectū ex viuaci colore ⌊ q̄r candidus ꝯ rubicūdus ⌋ ex singulari decore ⌊ elect⁹ ex milibus ⌋ ex ornato vertice ⌊ caput ei⁹ aurū optimū ⌋ cui⁹ ⌊ come sunt sicut elate palmarū ⌋ fortes. s. ī altū dilatate cogitatōes. sicut exaltat̄ celū a terra. cogitatōes aūt hoim vane sūt. Et q̄m abditissime sunt cogitatiōes dei neq̄

cōprehēdi pñt. dicunť [nigre sicut cor-
uus] Ceterū ꝯmēdanť oculi sapīe ei9 ex co
lumbina simplicitate mūdissima ⁊ lactea.
Et qm̄ ꝓfunda fluuioꝝ scrutanť habitāt
iux̄ flueta scripturaꝝ plenissima [Gene il
lius sūt] ornamēta faciei formose ac redo-
lētes [sicut areole aromatū ꝯsite a pigmē
tarijs labia eius] qbus enarrat sciam labia
sūt [distillātia] moderate ⁊ absq; vlla pu-
trefactōis labe [mirrhā pmā] vt ē illud cū
sitibus. Beati paupes spū. ⁊ mites ⁊ q lu-
gent ⁊ q nō hñt hic cōsolationē suā. s; flēt
et esuriūt [Manus] vtutis executiue sūt
[tornatiles] p agilē eqbilitatē [auree] per
sapiam [plene hyacinctis] celicis ꝯuersa-
tōis [Uenter] q vim vl' memoratiuā vl' ge-
neratiuā spūaliť significat [eburneus] est
p candorē castitatis nō vrētis ⁊ p saphyro
rum ꝑciosoꝝ distinctionē in celicis donis
[Crura illius] vsq; ad pedū firmitatē sig
nācvias gressuū diuoꝝ ƀm miaꝝ ⁊ vitatē sb
typo colūnaꝝ marmoreaꝝ [sē sup bases au
reas inflexibil'r stabilite.] Spēs ei9 [cādorē
puritatis odorifere gerit [vt liban9] ⁊ [ele
ctus] ē inť alios [sicut cedri] p ceritate sūt
imputribilitateq; laudabiles. Cōmendať
[gutť illius suauissimū] in vi spiratiua so
natiua et distributiua ad inferiora corpis
mēbra. Et qd p multa fieret morosa dinu
meratio [tot9 desiderabilis] ¶ Amor ad
extremū q2 sublimi9 ascēdere nō poterat
subiūgit [Talis ē dilect9 me9 ⁊ ipse ē amic9
me9 filie irl'm] dilectio dicit amationez ex
electōe. s; amicicia addit reamationē ⁊ mu
tuā cōicationē. Rursus q2 spōsus sumiť a
spōsa. nedū ꝓpť cōicationē. s; ad filioꝝ ge-
nerationē. Ubi fūdať cōicatio nature ƀm
originē filij vel filioꝝ a pr̄e. Preterea vxor
in eodē gradu videť eē ponēda. q̈tum ad
amorē beniuolētie cū filijs. ƀm q̈ cōicati-
onē magis diligiť fili9 q̈ pr̄. q2 fili9 ē aliqd
ei9. non aūt pr̄. Presumit igiť sctā fiducia
multū de deo dilecto. ipsa diligēs spōsa cū
addit. Et ipse ē amic9 me9 filie irl'm q2 di-
ligit ⁊ diligiť ⁊ ī secretis cōicat. Plus deni
q; videť dictura fuisse. si iunxisset et ipse
frať me9. Quid ꝑterea si dixiss; ⁊ ipse ē spō
sus me9. Quid demū si velut excedens au-
daci vbo ꝯclusisset ipse ē fili9 ⁊ puer ⁊ mini
ster. Nōne dixisset talia ꝯformiť ad spon-
sum sic loquentē ⁊ laudantē. nedū spōsa;
pulcerrimā ⁊ imaculatā s; oēm general'r q
fecerit volūtatē pr̄is sui q est in celis. Sane
suffecit ei fortassis laudatio nō ꝓprij s; ali
eni oris/ spōsi ⁊ suoꝝ pastorū ⁊ doctoꝝ q̄si
paranymphorū inter spōsam ⁊ spōsum/ q
spōsam vocāt verbigenā seu deigenā ⁊ ita
dei matrē. Amb. Hiero. Aug. Bern. cū
sīl'ibus quorū scripta patēt ⁊ rō certa con-
uincit ex dignatissima cohabitatōe sponsi
cū spōsa ⁊ eiusdē p gr̄e semen fecūdatōne
non ab altero nec de altero q̈ de seipso / vt
audeat dicere spōsa in supaduētu spūssan-
cti. Et in obūbratōe virtutis altissimi. fili
us me9 es tu. ego hodie genui te. in die de
sponsatōis mee ⁊ leticie cordis mei. Quid
h° mirabilius. Uel dicere deo. Cibus me
us es tu ego hodie comedi te. Explicit.

Incipit sympsalma

octauū. in q ponunť q̄nq; ꝓprietates. s.
xxxvij. xxxviij. xxxix. lx. ⁊ xlj. Caplm. vj.

Ungit amor soli solus/ pfectus
⁊ est par. Aurox/ nitidus/ ordie
terribilis. Amor vnus ⁊ vnicus
simplex pfectus ⁊ electus insinuať cū dr̄ cir
ca mediū sexti capl'i [Una ē colūba mea]
simplificata videl; p spm̄ sanctum [pfecta
mea] cui nihil deest eoꝝ q̄ꝝ esse pticeps ds
Que pterea iūcta est mihi pfecte ⁊ fini suo
Tunc eñi pfectū est vnūqdq; cū finē vlti-
mū suū fuerit assecutum. sicut ex opposito
omne illud vanū est qd fine suo caret. Pro
pterea vani sunt oēs hoies in qbus nō est
sapīa q̄ ipsorū finis statuta est. ¶ Sequiť
[Una est matri sue electa genitricis sue]
Mater ⁊ genitrix spōse recte intelligiť ea-
dem increata sapīa. cuius filia est mēs ana
gogice sursu; acta. Nam q spū sapīe agūť
hi filij dei sunt [Uiderūt illā filie ⁊ beatis
simā pdicauerūt regine ⁊ ꝯcubine lauda-
uerūt eā] Pēdet hec ps ab illa pcedenti. se
xaginta sunt regine ⁊ octoginta ꝯcubine ⁊
adolescētularū nō est numerus. q hic pñt
intelligi filie nūcupari. ¶ Sequiť vox ad
miratiū [Que ē ista q ꝓgrediť. q̄si aurora
ꝯsurgēs. pulcra vt luna electa vt sol terribi
lis vt castroꝝ acies ordinata] Hec ꝓ cōte
xtu pñt[octaui sympsalmatis trāscursa sic
ꝯiūgam9 ad pcedētia tanq̈ ꝓ diapsalma-

te. Amor fidenter auſus eſt dicere poſt de=
ſcriptas dilecti ꝓprietates ⌊et ipſe ē amicꝰ
meꝰ filie irl'm⌋ Subiūgūt ad incēdij fomē
tū crementūq; petitionē⌊Quo abijt dile=
ctus tuꝰ o pulcerrima mulierū. q̊ declina=
uit dilectus tuus ⁊ q̄remus eū tecū⌋ Non
itaq; petūt ꝓpter ſe quē libere poſſident in
irl'm celeſti. ſed ad ſpōſam iō iungunt⌊te=
cum⌋ R̄ndet amor in principio ſexti capl'i
⌊Dilectus meus deſcēdit in hortū ſuū⌋ q̄
eſt in ſub celeſti irl'm q̊ ad vniuerſos ⁊ ſin
gulos q̊s grā facit eſſe q̄ſi ꝑadiſum in bn̄=
dictōnibus⌊vt ibi paſcat̄ in hortis ⁊ lilia
colligat⌋ad aureolā aromatū. q̄ oīa ſūt be
nedictōes meritoꝝ. q̄bus paſcit̄ dilectus ⁊
q̄ colligit qn̄ remunerat. ❡ Amor rurſus
q̄ſi delectatꝰ ꝯfabulatōe ꝓlixiori ad filias
irl'm narrat in ardore ſimplici cordis lau=
des ſuas ſibi ṕus attributas a ſpōſo. cum
redditōe multiplici. Et ita ꝓcedit huius
totus capl'i. vj. ⁊. vij. ꝯtextus q̄ſi ſua ſit al=
ternata narratio. vſq; ṕncipiū octaui. vel
paulo an̄ vbi decimū et vltimū drachma
incipit ꝑ collocutionē noīatim ad dilectū
et ipſius rn̄ſionē. Nos aūt ex ipſis tria ꝑti
ti ſumꝰ ſympſalmata. ſub triplici verſu no
uiſſimo. ❡ Amor igit̄ colloquiū hn̄s cuꝫ
filiabꝰ irl'm q̄ vicē gerūt paranymphoꝝ in
ter ſpōſum ⁊ ſpōſam nō vt inſtruat eos ſ;
vt deſiderio ſuo ſatiſfaciat ⁊ doceat̄. ꝯtinu
at rn̄ſionē ad interrogatiōꝫ factā. imo diſ=
fuſa verboſitate ſepiꝰ interrupta dilatat eā
⌊Ego inq̄t dilecto meo⌋inte do⌊⁊ dilectꝰ
meus⌋intēdit⌊mihi q̄ paſcit̄ int̄ lilia⌋can
didoꝝ meritoꝝ ab eo mihi magnifice col=
latorū ex q̄bus me collaudat dicēs⌊pulcra
es amica mea et decora ſicut irl'm⌋ad cuiꝰ
exēplar formata ſum atq; pacifica. Qd̄ ſi fi=
denē dixerim ṕus ⁊ iſte ē amicus meus, no
lite mirari qm̄ me dignat̄ totiēs amicam
noīare cuiꝰ iudicio ⁊ dono v̄tutū ſuarū di
cor⌊terribilis vt caſtrorū acies ordinata⌋
❡ Amor iteꝝ ꝯtinuat narrare v̄ba dile=
cti ad eā⌊Auerte inq̄t ocl'os tuos a me⌋
q̊ꝝ vnus ē diſcretiuꝰ ſeu ſpeculatiuꝰ alt̄ ex
ꝑimētatiuꝰ ſeu practicꝰ⌊q̄ ipſi auolare me
fecerūt⌋dr̄ in ps̄. Accedit hō ad cor altū ⁊
exaltabit̄ deus. Hoc verbū eſſe pōt pn̄tis
intelligētie de auolatōe dilecti q̄ ſublimi=
or ſemꝑ apparet q̊ videri ſolitudine que:

rit̄. ampliori. poſuit eīn̄ tenebras latibulū
ſuū. Sequit̄ laus capillorū dentiū ⁊ gena
rū ꝓut ſ̄. iiij. capl'o. ❡ Sequit̄ deniq; ma
teria pn̄tis ſympſalmatis iam apta⌊Sexa=
ginta ſunt regine ⁊c̄⌋vſq; deſcēdi in hortū
⁊c̄. Fecūdus eſt iſte textus in ſentētijs ſi de
berent ſingula diſcurri q̄ oīa reducunt̄ ad
vnitatē amoris ⁊ multiplicitatē eiꝰ ❡ Vni
tas obiectalis multiplicitas formalis eſt.
vnitatē exp̄ſſit apl's cū totiēs dixit. Vnuꝫ
corpus. vnus ſpūs. vna ſpes vocatōis. vnꝰ
dn̄s. vna fides. vnū baptiſma. vnus deus ⁊
pater oīm. Et iterū. Vnū corpus et vnus
panis ſumus. Et vniuerſal'r in euāgelio
Johīs ꝑ totū. Et quid pōt cōpendioſius
dici q̄ illud apl'i. Qui adheret deo vnus
ſpūs eſt. Quinimo illud xp̄i de mādu cāte
et bibēte carnē ⁊ ſanguinem ſuū ſacr̄aliter.
In me manet ⁊ ego in eo. Ceterū notati
ſunt ſtatus varij ī adoleſcētulis ꝯcubinis
reginis. Illuſtratōes inſuꝑ varie in auro
ra luna ⁊ ſole. Concluſa ſunt tandē oīa in
ordine ſeu coordinatōe charitatis. qm̄ pri
us dictū erat ordinauit in me charitatem.
Nunc iterū repetit̄ ⁊ poſtmodū quātū va
leat ordo charitatis ⁊ amoris dicēdo/terri
bilis vt caſtrorū acies ordinata. ❡ Amor
ſi ordinatꝰ ſit nihil fortiꝰ ⁊ inimicis terribi
lius eſt. Conſiſtit aūt ordo amoris ad deū
ad ſe ad ꝓximuꝫ. Deriuat̄ inſuꝑ ordo iſte
ab ordie tā ſupceleſti btiſſime trinitatis. q̄
celeſti angelice dignitat̄. Et iſte ordo ſub
celeſtis dr̄ monaſticus in hoīe ſingulariter
Eccl'iaſticus in policia ſpūali. politicꝰ in
regimine tꝑali de q̄bus nō eſt hic dicendū
ꝑ ſingula. niſi q̄ generalis iſta pōt regula
dari q̄ nihil abſq; ordine alicubi pulcrū ē
nihil placēs nihil ſtabile. Sunt a btō dyo
niſio tradite ſicut credit̄ reuelāte paulo. ce
leſtes ordinū angeloꝝ hierarchie. Sūt ad
exēplar reꝝ tradite ſubceleſtes hierarchie.
tres monaſtice ī eodē hoīe ſ̄m methapho
rā ſicut loq̄t̄ Ariſt. ⁊ ꝑ tropologiā ſicut lo=
q̄t̄ theologꝰ iūcta ſil'anagogia. Tradita ē
hierarchia ſubceleſtis eccl'iaſtica ꝑ allego=
riā. maxie iūcta tropologia. Tradita ē et̄
ſubceleſtis hierarchia tꝑalis maxie ꝑ tro=
pologiā incedēs. Porro hiererchia ſubce=
leſtis monaſtica et eccleſiaſtica magis ſpe=
ctat ad ſympſalma p̄ſens ⁊ duo ſequentia.

Qua in re posset introduci tota tradi-
tio dyonisij de angelica hierarchia.ca.
x.cū expositōib⁹ suis. Tradūt ei ꝙ in hoīe
q̊libet nouē officia vel ordines celestiū an-
gelorum repiri debēt. Infima hierarchia
ẜm naturā.media ẜm industriā. Tercia ⁊
sup̄ma ẜm gratiā. Multi sup hoc ordine
et hierarchijs mlt̄a tradiderūt ꝓ suo q̄lib;
sensu ⁊ ingenio. Deniq; redeūt oīa in vnā
de portōib⁹ aīe hūane snīam cū suis habi-
tibus ⁊ actib⁹ cū relatōe. p̄terea ad formalē
obiectoꝝ rōnē. qm̄ bonū ē obiectal' rō soli⁹
dei. ⁊ finis vltim⁹ ē ⁊ hec ī arce reponiẗ vbi
mēs amat arce manēs vnica vnicū sola so-
lum deū. Proinde rō supior h; ꝓ obiecto
seipsam ⁊ res spūales abstractas sicut ange
los/subsequiẗ inferior rō. deducēs ex supi
orib⁹ p̄ncipijs ꝯclusiones scibiles. Et ex ī-
feriori sensualitate sensatiōes expimētales
sensuū exterioꝝ ⁊ interioꝝ. Circa q̄s sensa-
tiōes ⁊ ex qb⁹ inferior hierarchia ꝯstituiẗ
sicut ex rōe inferiori media ⁊ ex supiori su
p̄ma. Prima p naturam. scd̄a p industriā
tercia p gratiā iūcta industria. Sup quas
oēs collocaẗ mēs in arce syon tanꝙ imago ⁊
gloria ⁊ sil'itudo q̄dā beatissime trinitatis.
Amor ordinat⁹ h; in q̄lib; hierarchia q̄n-
dā spēm trinitatis ẜm mai⁹ ⁊ minus. Hie
rarhia siq̄dē mētis ī arce syon tanꝙ supcele
stis imago. imo ⁊ deificatio pure gratuite
sigillata. signata ⁊ tracta h; deū. nedū pro
cā vel p̄ncipio efficiēte queādmodum res
oēs hn̄t. nedū ꝓ cā vel p̄ncipio formāte vl'
obiectaliẗ ⁊ vitaliẗ imutāte. queādmodū
capaces sūt oēs creature rōnales ẜm mēo-
riā intelligētiā ⁊ volūtatē. p diuersas illu-
minatōes ⁊ pticipatōes grāꝝ gratis dataꝝ
q̄les sūt ꝓphetie. dona sanitatū. dona lin-
guaꝝ ⁊ abbreuiato v̄bo oēs grē. p̄ter grām
gratūfacientē ⁊ acceptantē ad vitā eternā.
verūetiā p eandē gratiā gratūfacientē/san
ctificantē ⁊ inhabitantē. q̄ reddit mentem
spōsam dei. charissimā filiā sororē cohere-
dem amicā ⁊ ꝯmēsalē. imo audacissimo cū
pietate v̄bo matrē. Vn̄ v̄bigena vl' deige-
na noīaẗ. Post istā q̄i supcelestē hierarchi
am. sūt in hoīe sicut ī microcosmo seu mio
ri mūdo repibiles alie oēs hierarchie figu
raliẗ tā celestes ꝙ subcelestes spūales ⁊ tpa
les. Cuius rei ꝯsideratio manifesta esse pt

pscrutāti trinitatē inuenibilē esse in oībus
his hierarchijs antedictis. Nunqd nō h;
sensualis hierarchia memoriā noticiam ⁊
amorē respectu obiectoꝝ pꝑice cognosci-
biliū ⁊ amabiliū sicut in logicis moralib⁹
et phisicis. p infallibiles leges ⁊ regulas in
quibus velut theophanijs ⁊ enigmate vi-
deẗ trinitas deus. Nūqd nō portio rōnis
supior memoriā h;. noticiā ⁊ amorē respe-
ctu sui/qm̄ sibi maxīe p̄ns est. Compatur
etiā ẜm memoriā noticiā ⁊ amorē. substā-
tiarū spūaliū ⁊ īmaterialiū q̄ sub deo sunt
eternitatis pticipes. Amor si ꝯsidereẗ/psal
lere cātica canticoꝝ ꝯformiter ad p̄dictas
hierarchias seuicissim coaptando. nūc ad
illam q̄si supcelestē nunc singillatim vel cō
iunctim ad alias. velut celestes vel subcele
stes spūales vel tpales manifestū est ꝙ latis
sima sit canticoꝝ materia vel exponēdo
vel exercendo. Expliat.

Incipit nonum sym

psalma. in q̊ tanguntẗ quinq; ꝓprietates. s.
xlij. xliij. xliiij. xlv. ⁊. xlvj.

Nescit amor/vehiẗ/ turbaẗ/cre-
bro vocatur. Pareat vt veniēs
laus sibi mlt̄a daẗ. ¶ Amor ne
scire se dicit sil'r ad psalmistam
pluries noīatim. ibi. Quia inflamatum ē
cor meū ⁊ renes mei cōmutati sūt ⁊ ego ad
nihilū redactus sum ⁊ nesciui. Per ignorā
tiam aūt cogiẗ incircūuolate dei ẜm dyo-
nisiū. Sic amor spōse postꝙ confabulādo
narrauerat filiabus ir'lm ex psona sponsi.
⌊Descēdi in hortū meū vt viderem poma
cōuallīū⌋ q̄ sūt materia humiliū ⌊et inspi
cerē si floruisset vinea⌋ q̄ p baptismum de
egypto translata est ⌊et germinassent mala
punica⌋ sanctarū intentionū. subiūxit in
psōa sua ⌊Nesciui aīa mea ꝯturbauit me
ꝓpter quadrigas aminadab⌋. Aptissime
quidē p aminadab qui spōtaneus interp̄
taẗ. accipiẗ xp̄s qui volūtarie genuit nos
ẜm iacobi verbum. Cuius quadrige sunt
euāgelice q̄tuor doctrine. quibus euecti fi-
deles cōturbauerunt mundū bona ꝯtur-
batōe qm̄ ꝯturbate sunt gentes p pn̄iam ⁊
inclinata sunt regna p fidei subiugationē
vocātibus aplīs ⁊ successoribus suis ⁊ pre
clamātibus quater iuxta q̄tuor euangelia

reuertere reuertere ſunamitis.i.captiua.reuertere reuertere vt intueamur te hoc ē vt reuerſam ⁊ cōuerſam diligamus te. Nam vbi amor ibi oculus. ⁊ ita videre diligere ē ¶ Amor ſpōſe cōtinuo ꝯuertit alloquiū ceptū cū filiabus irl'm nō quidē verborū ſtrepitu ſed ſolita meditatōne. Conuertit inꝙ ad laudē eccleſie de gentibus tā vniuerſal'ꝙ ſingularis. qm̄ vnitas nectit oēs vt etiā remaneat cuiuſlibet ſalua ſingularis ꝓprietas. Nihilominus placet in hoc ſympſalmate ſermonē facere ſup vniuerſali ⁊ ꝑ allegoriā.q̄tin⁹ ſolers lector aīaduertat ita potuiſſe fieri ꝑ vniuerſum decurſū iam ꝑactū principal'r ꝰm anagogiā cū illuminatōe ꝑhica.queādmodū in ſequenti ⁊ vltimo ſympſalmate cōuertet' oīo ad tropologiā.q̄ſi ꝓ adoleſcentulis ſicut magis aptat' ad ꝯcubinas ⁊ reginas. ⁊ p̄cedentia texunt' de illa q̄ vnice ꝑfecta eſt ⁊ electa virgo filia ſoror ſpōſa q̄ſi mr̄ honorificata et qōammō deificata. Eſt aūt ſenſus ille allegoricus dicēdus in hoc libro ꝓprie lr̄alis tanꝙ ab auctore ſalomone principal'r intētus. vbi voces aliud loquūt' ſ; res lr̄am ſignificāt. queādmodū ꝺ lignis libani q̄ cōſticuerūt ſibi regē. ¶ Amor noīari pōt triplicit'.ꝯformit' ad actū triplicē hierarchicū. Nā eſt amor purgatiuus. cui ſeruit tropologia ⁊ moralis ſcīa. Eſt amor illūinatiuus. cui ſeruit allegoria ⁊ ſpeculatiua theologia. Eſt amor ꝑfectiu⁹ cui ſeruit anagogia ⁊ practica theologia. Dictū eſt hacten⁹ p̄icipal'r de amore ꝑfectiuo ꝰm anagogiā et practicā theologiā. iūgēdo ſpeculatiuā aliqn̄. Dicendū ē in hoc nono ſympſalmate p̄cipua intentiōe de amore illūinatiuo. ꝑ allegoriā aut ꝑ ſpeculatiuā theologiam. Decimū v̊o ſympſalma deſeruiet maxime amori purgatiuo ꝰm tropologiā ⁊ moralem ſciam. Sic eni debitū ſoluere conabimur. nedū ꝑfectis et ſapiētibus. ſ; minus ꝑfectis q̄ ꝓficiūt aut ꝓficere deſideranter incipiūt. ¶ Amor illūinatiuus conat' ꝑ allegorias ex narratōe ſpōſe ad filias irl'm ſub ꝑſona dilecti eccleſiā de gētibus ꝯmēdare ſub noīe ſunamitis q̄ captiuitatē ſonat. q̄ ſēſus ꝑ expoſitores copioſiſſime et q̄ſi principal'r tractatus ē in hoc toto cāticoꝝ libro. Decet h° glo.ordi. ex eoꝝ dict' ꝑticulariter excerpta. Vocat' q; [oſculatōris] incarnatio xp̄i ſil'r deſpōſatio ⁊ amplexio cū fil'ib⁹. Dicūt' [adoleſcētule] ſimplices ꝺ eccleſia. dicūt' [ꝯcubine ⁊ regine] p̄lati minores ⁊ maiores bn̄ fecūdantes et regētes eccleſiā. Dicit' [vnica colūba] ꝑfecta tota vniuerſalis eccīa ad vnū paſtorē xp̄m ⁊ eius vnicū i terris vicariū ad vnū paſtorē xp̄m ⁊ eius vnicū in t'ris vicarium pōtificē ſūmū ſimplificata. Dehinc pl'itas paſtoꝝ ⁊ ſodaliū ⁊ tabernaculoꝝ ⁊ oppugnatōnū refert' ad hereticos ¶ Porro lectulus florid⁹ cū fil'ib⁹ ſpectat ad ꝯtēplatiuos ſicut egreſſio ſpōſe ad exteriores vineas et hortos trahit' ad actiuos. p̄ſertim p̄latos ⁊ rectores eccīe maiores ⁊ minores ⁊ doctores. adeo ꝙ tota fere ꝯnexio corꝑis myſtici eccīe ſignificata ꝓ actus corꝑis veri traducit' ad iſtos. Nūc noīe oculoꝝ qm̄ illūinātc nūc ꝑ choros caſtroꝝ q; letificāt ⁊ defēdūt in ꝯcordia q̄i chori. nūc laudat' ſub admiratōe q̄ſi filia p̄ncipis ex pulcritudine greſſuū qm̄ ſūt calciati ⁊ p̄parati ad euāgelizādū pacē ꝓut loquit' Eſaias. Quā ſpecioſi pedes euāgelizātiū bonū. Rurſus ip̄i eidē ꝯꝑant' [capillis] qm̄ adherēt xp̄o capiti immediat⁹ ⁊ ſunt ordinati [ſicut greges caprarū q̄ apparuerūt de galaad] .i. de aceruo teſtimonij ſcp̄turaꝝ. De q̄bus xp̄s. Teſtimoniū inq̄t ꝑhibēt de me. Cōꝑat' deniq; dētibus ꝯterētibus cibū ſp̄ualis doctrine ſub vnitate ordinata. ꝓut ē [grex ouiū q̄ aſcēderūt de lauacro] baptiſmi vel p̄nie nō ſine multiplici fructu [ſed gemellis fetibus] ꝓpter geminā dei ⁊ ꝓximoꝝ charitatem. ¶ Compat' inſuꝑ ſua ꝯuerſatio. q̄ ꝑ genas figurat' cortici. ꝑ hūilitatē pallenti. mali punici / ꝯtinētis in ſe grana doctrinarum. rubicūda ꝑ charitatē ſub ordine mirabili ſnīaꝝ. q̄ dicunt' hic occulta genaꝝ vel ipſius eccīe. ¶ Cōꝑat' iuncturis feminū ⁊ monilibus. vmbilico ⁊ crateri tornatili. q̄ nunꝙ indiget poculis. Vētri q̊; ⁊ aceruo tritici vallato lilijs. ⁊ duob⁹ vberibus. duobus inſuꝑ gemellis hynnulis capree ꝓpter vim genitiuā ſpiritalit' at; nutritiuā. Cōparat' collo ⁊ turri eburnee ꝓpt' vim ſuſtētatiuā ⁊ caſtā [Oculis rurſus ⁊ piſcinis in eſebon. q̄ ſūt i porta filie multitudīs] ꝓpt' vim ſpiritalit' inſpectiuā. ⁊ aq̄s doctrinaꝝ

fecundā instar piscinarū. Dicunt subinde ⌊nasus⌋ ꝓpt vim olfactiuā spiritalit̄ vn̄ ꝑcipiūt isidias hostiū ⌊sicut a turre libani⌋ sit corꝑalit̄ ⌊q̄ respicit ꝯ damascū⌋ Dicunt ⌊caput⌋ ꝓpt vl'em vim regitiuā ⁊ influxiuā spiritaliū sensuū ⁊ motuū sicut a carmelo mōte nutrimēta corꝑalit̄ accipiūt. Porro ⌊come capitis⌋ huiꝰ spiritalis sūt ⌊sicut purpura regis⌋ rubicūda ⁊ ꝑcipua ꝓpt charitatis nitorē q̄ ⌊iuncta⌋ ē ⌊canalibꝰ⌋ a supna irlm fluētibꝰ. Deniq3 laus totiꝰ eccie ab ipsis sumit̄ qm̄ ꝑ eos ⌊pulcra ē ⁊ q̄ decora ⁊ charissima i delicijs⌋ cuius altitudo assimilat̄ ⌊palme⌋ qm̄ ⁊ ipsi p̄lati cū doctoribꝰ sūt sil'es vberibꝰ ⁊ botris. ꝓpt vim nutritiuā nūc i lacte simplicioris doctrine. nūc in vino subtilioris. ¶ Dicit ꝓpt istos spōsus ꝙ ⌊ascēdet i palmā⌋ ꝑ graciā ⌊⁊ appħēdet fructꝰ eius⌋ ꝑ remūeratōz ⌊Et vbera tua⌋ loq̄t ad spōsā3 ⌊sicut botri vinee⌋ cā dicta mō ⌊⁊ odor oris tui⌋ a q̄ sonat predicatio erit ⌊sicut odor malorꝫ⌋ Odor inq̄ vite in vitā bonis ⁊ i mortē malis ⌊Gutt̄ tuū⌋ significās vim gustatiuā est sicut vinū optimū ex efficatia. Subiūgit postremo spōsa q̄si secū reputās ⁊ loq̄ns ⌊dignū⌋ n̄ dubiū qm̄ bonū ⌊dilecto meo ad potādū⌋ labijs q3 ⁊ dētibꝰ illiꝰ ad ruminādū causalit̄ itellige. q̄ potare facit ⁊ ruminare ¶ Amor increatꝰ abyssus amoris. fōs fluuiꝰ ⁊ flumē cꝰ deriuatio ē ipiꝰ vocatio. cur ab initio vocatā ⁊ electā synagogā velut arentē desꝰuit ⁊ repudiauit. supinfusa ⁊ despōsata gētiū eccia Pēdet ista q̄stio ab ordine diue ꝓuidētie. q̄ charitatē ordinauit i effectibꝰ suis. q̄s vtiq3 dicē possumꝰ amores suos. qm̄ suū dicere amare ē. Amauit ⁊ facta. vidit insup cūcta q̄ fecerat q̄ oculo nisi amoris/ ⁊ erāt valde bona. valde g̃ amabilia qm̄ bonū ⁊ amabile ꝯuertūt. Propterea res vnaqueq3 tm̄ habet de amabilitate quātū deo amāti placitū ē. Cesset ergo supba curiositas mortaliū sup hmōi questiūculis. Cur 'Rn̄det ꝓpħa. Quecunq3 voluit fecit. 'Rn̄det ⁊ ꝑ seipso. Miserebor cui miserebor ⁊ clemēs ero in quē ero in quē mihi placuerit. 'Repudiata est synagoga prius electa. Demeruit prius ita fieri dicente ꝓpheta ad deū. Qm̄ q̄ elongant se a te ꝑibunt. ꝑdidisti oēs q̄ fornicāt̄ abs te. Elongata ē ꝑ ijt

fornicata est dispsa est ⁊ repudiata. ⁊ ecclesia gentiū gratis electa. sub typo vasthi supbe ⁊ hester gratiose. ¶ Amor eternꝰ q̄ lex dicēdus est plus diligere vel p̄scitū/ in gr̄a nūc existentē. sicut synagoga fuit vel p̄destinatū/ odiosū pctō actuali q̄lis erat eccia gentiū futura. 'Rn̄sio fit ꝑ distinctōz. qm̄ s̄m p̄n̄tem iusticiā plus amauit synagogā reprobā/ tūc existentē in gr̄a. s3 simplit̄ plus ecclesiā gētiū tūc existentē in culpa. ne glorietur stulta p̄sūptio oīs carnis i ꝯspectu suo ¶ Amor increatꝰ q̄s amasse plꝰ existimādus ē vel angelos vel hoīes. Quos insup inter hoīes vel xp̄m vl' totā ecclesiā. Quos rursus in ecclesia. vel matrē suā vel iohem cui cōmissa ē in custodia. vel petrū cui sue ꝯmisit regimen ecclesie. quē plus subinde dilexit vel iohem vel petruz. Rursus si deꝰ ab eterno dilexit mundū creandū cū oībꝰ q̄ in eo sunt vel ex tpe. Et q̄libet dicat̄. si plus dilexit vnā creaturā q̄ aliā cū in actu dilectōis sue infinito non videat̄ inueniri posse plus vel minꝰ. Sed videt̄ ecōtra si oīa dilexit eq̄liter cū nō fallat̄ in dilectōne sunt oīa eq̄liter bona. ¶ Ampliꝰ si diligit oīa ⁊ nihil odit eorꝫ q̄ fecit. q̄ pacto creature sue q̄s fecit q̄tidie deficiūt. corrūpūt̄. intereūt. moriunt̄. nedū morte tpali. sed q̄d horribiliꝰ ē. etiā solo cogitatu moriūt̄ etna ¶ Preterea si diligit oīa cur nō oībꝰ dat salutē. cur nō ꝓsperitatē. cur nō delicias. cur malis ꝓspera. cur bonis aduersa. ¶ Cur multa tolerat imo laudat in creaturis irrōnabilibꝰ. Supbiā in equo. Inuidiā in cane. Irā ⁊ ferocitatē in leone. Auariciā3 in cornicula. Segnicie i bubone. Luxuriā in sue vel hirco. Gulā voracē in lupo. ⁊ ita d' sitibꝰ. q̄lia tn̄ velut odiēs reprobat i hoībꝰ punit ⁊ dānat. Tales sūt q̄ōnes sup ꝓuido ⁊ ordīato amore dei sine nūero ¶ Pro q̄bus sit hec vnica ꝯclusio ꝙ amor dei i se vnicus ē inuariabilis ⁊ imotꝰ siue ꝯpet̄ ad hoīes saluādos/ siue ad dānandos/ siue coaptet̄ ad creaturas irrōnales/ atn̄ multiplex ⁊ variꝰ dr̄ amor etnus. relatꝰ ad effectꝰ s̄m q̄s dr̄ recipe maiꝰ ⁊ minꝰ i amādo ꝓut creature sue plꝰ recipiūt vl' minꝰ de ꝑfectōe in essendo Aliq̄bus ꝯtulit solū esse. aliq̄bꝰ viuere. q̄busdā sentire. nōnullis rōcinari ⁊ intellige. Supaddidit autē electis suis bn̄

viuere ⁊ letari cum bñplacito gratie sue. q̊s fecit capaces ⁊ pticipes imaginis et glorie sue. p memoriã sui intelligentiã eternorũ. cũ merito hic in via in osculo sancto oris sui sub spe beatificatõis in gloria. Neqꝫ ẽ qui dicere possit cur ita facis: qui oĩa quecunqꝫ voluit fecit facit ⁊ faciet in secula seculorum.

Finit.

Incipit sympsalma

decimũ in q̃ tangũt̃ q̃tuor vltime ꝓprietates amoris. s. xlvij. xlviij. xlix. ⁊ l.

Q

V

Visit amor vineas hortos ⁊ poma refuat. Oscula vult pueri / fortis amor q̃i mors amor visitat hortos [Ueni dilecte mi egrediamur ⁊c.] refuat poma dilecto vult osculari fratruelẽ suũ infantẽ. q̃r sugentẽ vbera mr̃is. [Quis mihi det te. fratrẽ meũ ⁊c.] Deniqꝫ fortis vt mors dilectio. Et si q̃tuor istas amoris ꝓprietates vltias q̃si totidẽ liguas igneas. vel scintillas. aut sub silitudine fõtis q̃si totidẽ riuulos; iuxta q̊s canit̃ decimũ ⁊ postremũ sympsalma cãticoꝝ possemus adaptare pcedẽtib⁹ s̃m anagogiã ⁊ allegoriaꝫ. nihilominꝰ placet appropriare p tropologiã amori purgatiuo q̃si ꝓ adolescẽtulis. q̃ꝝ nõ ẽ nũerus. Ptes siqdẽ sunt ipfecti q̃ pfecti vel diu iã ꝓficiẽtes. ¶ Cõpetit adolescẽtulis adhuc lac suggere cum infante iesu quẽ introduxit fratrẽ suũ sugẽtem vbera mr̃is sue. q̃ hic accõmode multũ intelligit̃ v̉go maria. Iuuat intentõeꝫ nr̃am / q̃r deinceps p totuꝫ capl̃m nulla fit mẽtio de dilecta sub appellatõe spõse. sꝫ soror appellat̃ ⁊ dilecta / de q̃ subiũgit̃ [Soror nr̃a puula ẽ ⁊ vbera ñ hꝫ] q̃si nõdũ sit apta viro ꝯnubio. ¶ Amor purgatiuꝰ ⁊ pfectiuꝰ differẽtes hñt ꝯditões sicut ⁊ psone qbus hñt incipiẽtes ⁊ pfecte multũ distãt. Sicut pterea diuersificant̃ in triclinio cordis inferius ⁊ supius habitaculũ. aut potiꝰ ex a sublimissima sup ipm̃ tricliniuꝫ. de q̊ plurima supponunt̃ hic declarata sup cãtica canticoꝝ marie. spãliter tractatu. ij. Et exultauit spũs meus. Et i ope metrico super ideꝫ magt̃ vicibus repetitis. ¶ Amor purgatiuꝰ in adolescẽtulis sumamite dũ inchoat tp̃s amãtiũ adhuc puula. necdũ apta numero ꝯcubinarũ vel reginarũ donec adoleuerit etas ⁊ vberibus intumuerit. cõuerti dꝫ ad ꝯsideratiões humanitatis xp̃i matrie dũ infantulus erat. sugẽs vbera ad l̃ram matris marie / vel p allegoriã matris ecclesie. Ita fatet̃ Bern̄. se egisse in nouiciatu sup illo fasciculus mirrhe dilectꝰ meꝰ mihi. Et alioꝝ sine nũero st̃ exẽpla. Altera (qđ sequẽs ad istã est) q̃ passiones sensuales veraciter fiunt in cõcupiscibili ⁊ irascibili sic amãtis ⁊ se afficiẽtis p pietatẽ ⁊ gaudium. spem timorẽ tristiciaꝫ. Deosculatio pterea nõ q̃rit̃ imediate fieri ad caput xp̃i qđ est d̃s vbi ẽ os eius diuinũ. sꝫ ad pedes hũanitatis q̃rẽdo veniã. vel ad manꝰ spũs in petẽdo ⁊ reddẽdo grãm vt p pmũ osculũ declinet a malo. p scđm faciat bonũ q̊us qꝫ dignet̃ dilectꝰ tenere manũ dexterã eiꝰ et deducere hoc ẽ delectabil̉r ducẽ ⁊ cũ gl̃ia suscipe vt iã pfectꝰ amor dicat. Defecit caro mea ⁊ cor meũ. d̃s cordis mei. ⁊ ps mea d̃s in etnũ. Deniqꝫ ꝯuenit huic amori purgatiuo vita actiua ꝯsistẽs principal̉r in refrenatõe vicioꝝ cũ assuefactõe v̉tutũ moraliũ. qbus psuppositis q̃si ꝓ dyapsalmate loquat̃ iã textus nr̃ / ⁊ ab eo sumamus q̃ requirit amor iste. ¶ Amor purgatiuꝰ quẽ nouiciũ dicimꝰ. q̊ ꝓtendit̃ ad oẽs xp̃ianos. l̃ratos ⁊ idiotas. ipfectos. ꝓficiẽtes. ⁊ pfectos. pt remẽoratõeꝫ suã ad paucissima reducẽ. magis p interiectões suspirãdo. q̃ subtilia speculãdo. Supponamꝰ ex ancilla theologie grãmatica q̃ intiectio est psonis significãs mẽtis affectũ voce incognita. Addi poterat gestu incognito. Primũ ꝓpt̃ aures disciplie capaces Alteꝝ ꝓpt̃ oculos gestuũ cognitores. Dixerimꝰ ista q̃r nulla psonis efficatior ẽ ad mouẽdos affectꝰ q̃ intiectio tradẽte hugone ⁊ expiẽtia teste Gestꝰ sũt ad oculos. voces ad auditũ. exẽpla sũt i sensibilibꝰ manifesta. q̃lia videmꝰ trãsferri p deuotos simplices i orõnibꝰ suis ad deũ. corã imaginibꝰ crucifixi. Aut iacentis xp̃i in psepio vl̉ adorati int̃ magos vel p̃ntati in tẽplo vel fugiẽtis in egyptuꝫ vel reuertẽtis vel inuẽti in tẽplo. vel descẽdẽtis in nazareth. Simpliciũ itaqꝫ fides et si nõ pt ad remẽorationẽ altitudis sapie dei ptingẽ. p subtiles intellectꝰ meditatio

R

nes. fiat ꝙ dicit Dyoni. ad cōgregātis p̄ris vnitatē ⁊ deificā simplicitatē vnio vel vnitio. Ad qđ faciendū simplex fides. ⁊ erigens spes. ⁊ amplexās amor sufficiūt magis affectualr̄ suspirādo q̄si ꝑ īteriectiōes q̄les sūt. O vtinā ꝙ ꝑ intelligibiles alias speculatōes. q̄ nō sunt in hoīs arbitrio. sicut intēiectōis affectōes. Nihil em̄ magis in ptāte nr̄a ē ꝙ desideriū vel volūtas. Ceterū practica pꝫ ī istis latissime ꝑ oēm lectionē. meditationē ⁊ orōnē īmo cogitatōeꝫ vt ꝯfestim suspiret amor nouitiꝰ ad deum quocūqꝫ ꝓponat̄ sibi. vel in speculo. vel in enigmate interiꝰ vel exterius intelligibilit̄ vel sensibilit̄ vt dicat cū psalmista. Diligā te dn̄e fortitudo mea. vł adhuc succinctiꝰ cū illo q̄ recogitās dictū apl̄i. Qđ qr sumꝰ filij dei misit deus ī corda nr̄a spm̄ filij sui clamātē. Abba pr̄. Reflexit se sup se. Quid postulas dū dicis abba pr̄? Rn̄dit sibipsi suspirabūdus in alta/te. Adhesit ī isto te. nihil vltra petēs. qr neqꝫ q̄d peteret vltra petebat. Cōposuerūt sibi multas ꝓ multitudine diuinarū inspirationū visitatiōes rn̄siones hmōi breuissimas ꝯformes affectui pietatis vt illud vbi iesus ibi Maria Dilectꝰ meꝰ mihi ⁊ ego illi. Dn̄e iesu suscipe spm̄ meū. Et ita đ q̄libꝫ petitōe orōnis dn̄ice sicut dicēdo cū suspiratōe intēiectia O pr̄. o nr̄. o q̄ es ī celꝭ ⁊ celatꝭ ineffabilibꝰ ⁊ ignotꝭ. O sctificet̄ nomē tuū sctificās ⁊ sctificādū. O adueniat r̄gnū tuū. regnū oīm seculoꝝ. vt sis oīa ī oībꝰ ⁊ regnes ī me qr regnare debes. O fiat volūtas tua p̄ceptiua ꝓhibitiua. ꝯsultiua. cohibitiua ⁊ volūtas bn̄placiti tui sicut ī celo ⁊ in t̄ra. Auertas aūt faciē tuā a volūtate ꝑmissiōis tue. qm̄ indignatio ē ꝯ̄ vicia. n̄ eoꝝ volitio. ꝓptea rogamꝰ. Cōuerte nos đs salutaris nr̄. ⁊ cōuertēdo nos auerte irā tuā. cadē nō ꝑmittēs nos a nobis. ¶ Amor nouitiꝰ p̄t in remēoratōe ꝓ oī subtilitate ⁊ sciā: fixos hr̄e ⁊ herētes ocl̄os spectātes ad īcarnatōꝫ dn̄i nr̄i iesu xp̄i. q̄ ꝑ euāgelia digesti sūt et in pictis vel sculptis imaginibꝰ ōn̄dūt̄. satis ꝯformit̄ ad apl̄m. Nihil inq̄t iudicaui me scire int̄ vos nisi iesū xp̄m ⁊ hūc crucifixū. Silr̄s ē rō vel potior de remēoratōe circa eucharistie sacr̄m ¶ At vo diceret forte aliq̄s ꝙ ī picturis ⁊ imaginibꝰ repn̄tat̄ đs sub formis sensibilibus. q̄ occasionē dant errori sicut ī figuratōe sctē trinitatꝭ. Rn̄demus cū illo q̄ dixit. Pictoribꝰ atqꝫ poetꝭ qđ libet audēdi sp̄ fuit eq̄ ptās. Qm̄ vt pictores fingūt illa q̄ ad rei veritatē alit̄ se hn̄t vł habuerūt. Ita sc̄ptores nedū poetici sꝫ ꝓphetici ⁊ euāgelici ⁊ morales ml̄ta dicūt sub ꝑabolis ⁊ figurꝭ alr̄ ꝙ res se habeat. nisi coaptemꝰ signa reꝝ cū rebꝰ. Sufficiet igr̄ amori nouitio. ꝓ oī subtilitate exercitiū ī desiderio catholice vite pn̄tis cū suspirio ad et̄nā q̄si dicēdo ⌊Quis mihi det te fratrē ⁊c⌋ cū silibꝰ ascēsiuis. ꝓtēsiuis. ⁊ vnitiuis interiectionū affectibus vt O abba pr̄ O diligam te. O osculer te. O amem te.

¶ Amor nouitiꝰ sciēs ab apl̄o ꝙ optet accedentē ad deū credē ꝙ đs ē. ⁊ ꝙ se q̄rētibꝰ remūeratorē accipit fidē ⁊ spē ꝑ q̄s dirigit̄ ⁊ erigit̄ vt dicat ⌊Ego dilecto meo ⁊ ad me ꝯuersio eiꝰ⌋ Tn̄ dotata charitate qr diligētes se diligit ꝯuertit̄ ad orōnē/sciēs illud. Sine me nihil potestis facē. Et qr nemo venit ad patrē nisi ⁊c. adiūgit fidei spei et charitati orōnē vt approximet deo ſm doctrinā dyonisij. Et qr orō sepiꝰ arida ē nisi lactet̄ ⁊ foueat̄. adiūgit lectionē ſm doctrine pietatis quā ꝯtinēt vniuerse sc̄pture canonice ⁊ sctē deuotōi ꝯgruētes. Et has significat sub metaphoris varijs ad lectōꝫ et meditatōꝫ aptis. vt ꝑ agrū in q̄ ē thesaurus regni celoꝝ. In q̄ ꝑ allegoriā dr̄ exisse iacob ⁊ esaias ad meditādū. Compat ⁊ libros villis ⁊ vineis ⁊ malis punicis vn̄ suscipit flores ⁊ fructꝰ sanctoꝝ desirioꝝ vt incipiat doctrine lac in vberibꝰ. q̄ dare possit dilecto. Coniūgit ad extremū fidei spei charitati orōni lectōi ⁊ meditatōi gr̄arum actionē q̄ in odore mādragorarū spirātiū in sportis seu suū suauiter ⁊ ad fecunditatē valentiū designat̄. ¶ Amor nouitius subinde notat ꝓprietatē a lterā an̄penl̄timā in ordine q̄nq̄ginta/ ⁊ scđam in hoc sympsalmate/sine q̄ nullus aut exiguꝰ ī doctrina pietatis ꝓfectꝰ accrescit. Et hec ē remēoratio seu nō obliuiosa retētio ꝑlectoꝝ: Et hᵒ obseruasse denotat vbi ſbseq̄t̄ ⌊Oīa poma noua ⁊ vetera dilecte mi ſuaui tibi⌋ sup bonitate ⁊ adiutorio memorie sensualis intrinsece. Multi multa tradiderunt. Seneca in ep̄l̄is. Tulliꝰ in rhetorica noua

S

T

trādēs artē quandā ꝓ rhetoribus/ꝯpoſue
rūt. alij certas abbreuiatōnes ſniaꝝ. vel ex
alijs ꝯpoſitas tradiderūt mēorie. figuras
nōnulli ꝓtraxerūt queādmodū fecim⁹ cā
tici chordis/ ⁊ alibi de pēnis colūbe/ď pſal
terio/ ⁊ alijs muſicis. Tradunt̄ hac inten-
tiōe in mathematicis figure theorematū.
nō vt ibi maneat herēs imaginatio. Alio-
qn dicēte Aug. facili⁹ ē ī t̄ra nauigare ꝙ
ꝑ hmōi figuras ſciam acq̄rē. alioqn p̄terea
reddet̄ hō facilit̄ fantaſtic⁹ ⁊ inept⁹ ad itel-
ligibilia. Sint igr̄ figure pauce ⁊ ordinate
ad adiutoriū fantaſie. miniſtrare debētis
intellectui fantaſmatā clara ſerena ordina
ta trāq̄lla ad intelligibiles ſpēs abſtrahen
das ſm q̄s intellect⁹ ⁊ volūtas iā valeāt di
miſſis vel q̄ſi ſopitis fantaſmatib⁹ negocia
ri circa rōnē intelligētiā ⁊ amorē diuinoꝝ.
Cōuenit hoc mō remēorari ꝑabolicos ſer
mones ſcp̄ture ſacre. ꝑticulares inſuꝑ hy-
ſtorias de reb⁹ ſingularib⁹. Nā cū ſcia ſm
Ariſ. ſit de ꝑ̇mis ꝑ ſe vniuerſalib⁹ ⁊ neceſſa
rijs. nūꝙ̄ hr̄ ſcia de p̄dictis ꝑ reductiōꝫ ad
intelligibilia ⁊ vniuerſalia. ꝓpt̄ q̄ ſenſibilia
⁊ ꝑticularia inducūt̄ tāꝙ̄ ꝓ exēplis manu
ducētib⁹ a ſenſib⁹ in intellectū. Sic eī oīa
l̄raliter poſita de hyſtorijs reducūt̄ ad vni
uerſalē dei ꝓuidētiā. nec aliď nitūt̄ oñdē
aut ad moralē et diuinā inſtructōꝫ ſub vni
uerſalib⁹ regul̄ vt ꝙ lya ſigficat vitā actiuā
⁊ rachel vitā ꝯtēplatiuā ſicut martha ⁊ ma
ria petrus ⁊ iohēs. ⁊ ita de ſilibus ſuo mō
ſm q̄ ſcia ꝯcludit̄ vera ⁊ certa. qď fieri ne-
q̇t innitēdo imaginatōi ⁊ mēorie ſenſuali.
¶ Amor nouiti⁹ cōcepto feruore ſpūs ex
doctrina pietatis ⁊ aſſidua ruminatōe ip-
ſius iaꝫ oſcula vult pueri xp̄i ⌊ Quis mihi
det inq̇t te fratrē meū ⌋ ꝑ ꝯformitatē hūani
tatis ⌊ ſugētē vbera mr̄is mee ⌋ ꝑ dignatōꝫ
nimie charitatis ⌊ vt iueniaꝫ te ſolū foris ⌋
ne turba pudoris turbatōeꝫ inducat ⌊ Et
deoſculer te ⌋ ꝑ ſinceꝝ ⁊ ſctm̄ deuotōnis af
fectū in pign⁹ dilectōis ⁊ arrā ſpāte deſpō
ſatōis ⌊ ⁊ iā me nemo deſpiciat ⌋ velut indi
gnā te tāto amore ⌊ Apphēdā te ⌋ nō ꝓpis
virib⁹ ſꝫ dignāt̄ apphēſa a te ⌊ ⁊ ducā ⌋ du
cta a te ⌊ ī domū mr̄is mee ⌋ qď ē vniuerſal̄
ēcclesia fideles ī te regenerās ⌊ ⁊ ī cubiculū
genitricis mee ⌋ qď ē aliq̄ ſpālis ⁊ artior re
ligio ꝙ ſola vniuerſalis ſub te abbate xp̄o
vbi obſeruer orner ⁊ erudiar In nouiciatu
meo placentior ēē tāꝙ̄ ſub aggeo eunucho
in triclynio feminaꝝ ⌊ ibi me docebis ⌋ qm̄
tu ďs ſciaꝝ dñs es/ ⁊ edocta ⁊ ſpūalib⁹ epul̄
referta. de manu tua ⌊ dabo tibi poculū ex
vino ꝯditū ⁊ muſtū maloꝝ granatoꝝ me-
orū ⌋ nō q̊ tu veſcaris vel inebriaris ſꝫ ego
ꝑ te. Dicā q̄ꝫ ex ſnia in expꝫcti ſpūs ⁊ deuo-
tiōe ⌊ leua ei⁹ ſub capite meo ⌋ ꝑ ſpei ſuſtēta
tionē. q̄tin⁹ in pace ī idipm̄ dormiā ⁊ requie-
ſcā. Donec dū tu dñe ſingularit̄ ꝯſtitueris
me ⌊ ⁊ dextera ⌋ charitat̄ tue ⌊ amplexabit̄
me ⌋ te ꝓtegēte ⁊ cuſtodiēte ī me trāquiliū
hūc deuotōis ſtatū a ꝯturbatōe hoīm ⁊ ꝯ-
dictōe linguaꝝ ꝑ miniſteriū filiaꝝ irl̄m q̇-
bus digneris ita mādare ⁊ dicere ⌊ Adiu-
ro vos filie irl̄m ne ſuſcitetis neq3 euigila-
re faciatis dilectā donec ipſa velit ⌋ Quin-
etiā dicāt cū admiratōe ⌊ Que eſt iſta q̄ deſ
cēdit de deſerto delicijs afflūēs innixa ſuꝑ
dilectū meū ⌋ Nimiꝝ ego ſuꝫ monita ꝑ te
ꝑ os eſaie ſuadētis. ⌊ Et q̇ ambulauerit in
tenebris ⁊ nō ē lumē ei ſperet in dño ⁊ inni
tat̄ ſuꝑ dñm deū ſuū. Ceterū grās ago di
lecte mi. q2 dicis et ita feciſti ⌊ Sub arbore
malo ſuſcitaui te ibi corrupta ē mr̄ tua ibi
violata ē genitrix tua ⌋ Arborē malū. itel-
ligo crucē tuā. ibi corrupta ē ⁊ violata mr̄
mea ſapia tua q̄ bonoꝝ oīm mr̄ eſt ⁊ geni-
trix ī v̊tute ex morte culpe ſuſcitās me. Au
dio deniq3 ⁊ obedio dū p̄cipis ⌊ Pone me
vt ſignaculū ſuꝑ cor tuū vt ſignaculū ſuꝑ
brachiū tuū ⌋ Sꝫ obſecro fiat ī me expime-
talit̄ cā q̄ ſubiūgit̄ ⌊ Quia fort̄ ē vt mors
dilectio ⌋ ¶ Amor nouici⁹ ſic dixiſſe ſeu
optaſſe putet̄ ſub typo dilecte ſunami-
tis adoleſcētule. ¶ Nūc ꝑtractet̄ vl̄tia ꝓ-
ꝑ̇etas amoris q̄ ꝯueniēs ē in q̄cūq3 q̇ vere
dilexerit. Fortis amor q̄ſi mors. Mortifi-
catio ſiq̇dē fit carnaliū deſiderioꝝ ī bonis.
dū creſcēte charitate minuit̄ ⁊ morit̄ cupi-
ditas. Zelus inſuꝑ vel emulatio xp̄i dile-
cti ꝙ̄ ⌊ dura ⌋ ſiūt tā actiue ꝙ̄ paſſiue ⌊ ſicut
infern⁹ ⌋ docuit hoc ſua mors ī cruce ex q̄
factū ē illud. O mors ero mors tua ⁊ mor
ſus tu⁹ o iferne. Docuit hoc idē zel⁹. emu-
latio tot martyrū ꝓ dilectōe xp̄i ī q̇bus fu
erūt lāpades ignis ⌊ lāpades ignis atq3 fla
maꝝ ⌋ In q̇b⁹ p̄terea ⌊ aq̄ multe ⌋ ꝑplōꝝ ⁊ ty
rānoꝝ ⌊ nō potuerūt extinguē charitatē nec

flumina ⌋ſupirruētiū tribulationū ⁊ exūdantiū ſupra modū ⌊obruerūt illā ⌋In q̄bus deniq̄ꝫ. facto declamauerūt ⌊Si dederit hō oēm ſubam dom⁹ ſue ꝓ dilectōe q̄ nihil deſpicit eā ⌋imo nec aīam ꝓpriā dilectōe fac̄ chariorē ꝓclamātes cū aplō. Siue viuim⁹ ſiue morimur dn̄i ſum⁹. ¶ Amor ꝓinde nouici⁹ ne ꝯtēnēd⁹ ſꝫ erudiēdus videret̃. a xp̄o ꝯmēdat̃ hūilitas e⁹. ſagacitas et v̓tuoſitas vſq̄ꝫ ī finē capl'i ⁊ libri. ꝯ vanū tiorē ⁊ noxiū tēporē ⌊Soror nr̄a ⌋loq̄t̃ xp̄s velut ad filias celeſtis irl'm ⌊puula ē ⌋ꝑ ſui reputatōeꝫ ⌊Et vbera nō hꝫ ⌋excreſcētia ꝑ tumorē ⌊Quid faciem⁹ ſorori nr̄e ī die ⌋tētatōis ⌊qn̄ alloq̄nda eſt ⌋varijs hereticorū aſtutijs aut hoſtiū ceteroꝝ inſultib⁹ crebrl' Rn̄det ad tuitōꝫ pul'e ſoror' ⌊Si mur⁹ ē ⌋ cardinaliū v̓tutū ⁊ donoꝝ ꝯſtituit⁹ ad cuſtodiā ei⁹ ⌊edificem⁹ ſuꝑ eū ꝓpugnacula argentea ⌋ꝑ collationē doctrinarū eloquētia fulgētiū ⌊Si hoſtiū ē ⌋ꝑ qđ ingredi poſſit hoſtis ⌊ꝯpigamus illō tabulis cedrinis ⌋ hoc eſt imputribilibus rn̄ſionū ſententijs Porro grat⁹ amor ſunamitis: nr̄i abyſac. ꝯfitet̃ in ſe iam impletū eſſe qđ ꝓponit̃ faciendū ⌊Ego inq̄t murus ⌋clauſus. ſ. vndiq̄ꝫ ad defenſionē virtuoſaꝫ ne ſubintret hoſtilis īuaſio ⌊et vbera mea ſicut turris ⌋ ad ꝯſtātē ⁊ ſagacē. eorundē hoſtiū deſuꝑ īpugnatōꝫ ⌊Ex q̊ ⌋v̓tutū ornatu reſiſtēdo ⁊ agēdo ⌊facta ſum corā dilecto ⌋meo ⌊q̄i pacem repiens ⌋Quia cū fortis armatus cuſtodit atriū ſuū in pace ſunt oīa q̄ poſſidet neq̄ꝫ timori cedit mūdano dyabolico vel humano. nō q̄dē ꝓpria v̓tute ſꝫ illius q̇ cuſtodit ⁊ cuſtodibus tradit. Propterea ſub typo vinee ſubditur de nr̄a ſunamite ⌊Uinea fuit pacifico in ea ⌋ſub audi pace de q̊ mō dictū ē ex q̊ facta ſum corā illo q̄i pacē repiens. Que vinea hꝫ oculos q̇ ſunt potērie ⁊ vires ipſius aīe cū habitibus ⁊ actib⁹ ſuis ⌊Tradidit ⌋pacificus xp̄s ⌊eā cuſtodibus angelicis ⌋⁊ doctorib⁹ ſeu p̄latis ⁊ h° q̇dem nō ſine merce q̄m ⌊vir affert ꝓ fructu eius mille argēteos ⌋q̇ ſt̃ totidē actus boni vl' meritorij innūeri pfectōe deſignati. ¶ Confirmās rurſus ip̄e xp̄s cuſtodiā adoleſcētule ſue ſub p̄miſſe vinee typo dicit ⌊vinea mea corā me ē ⌋ꝑ ꝯplacētiā ⁊ cuſtodiā. Deinde ꝓtinus ſermonē cōuertit ad eādē ⌊Mille ⌋argētei ſupple ſūt illi⁹ q̇ eſt tibi pacificus. Remūeratōes pfecte reddēt̃ eis q̇ ſūt ⌊tui pacifici ⌋rogātes q̄ ad pacem tuā ſūt ⁊ efficacit̃ laborātes ⌊Et ducēti ⌋argētei q̄ſi pfectioris nūeri ⌊his q̇ cuſtodiūt fruct⁹ eiuſdē ⌋ vinee ne ꝑdant̃ aut demoliant̃. ¶ Seq̄t̃ vox dilecti xp̄i ⌊Que habitas in hortis ⌋doctrinalis pietatis ⁊ v̓tualis opatōis ⌊amici auſcultāt ⌋te q̇ ſūt oēs ꝫelātes ꝓfectū ſalutis tue ⌊Fac me audire vocē tuā ⌋nō clamore verboꝝ exterioꝝ ſed pioꝝ deſideriorū. ¶ Amor nouiti⁹ rn̄det vel ex hūilitate verecūda indignā ſe reputans loq̇ dilecto ſub p̄n̄tia amicoꝝ ⌊Fuge dilecte mi ⌋ſicut petrus. Exi a me dn̄e vl' ſi altiora ſentiamus de ea. dicemus hāc rn̄ſionē. ex fiducia ꝓcedere ⁊ ꝑ inſinuationeꝫ oſculū ⁊ amplexū dilecti poſtulare in petitione ſecreti ad altiora ſecretioraq̄ꝫ loca q̇ ſint orti cū amicis. Ita eīm prius optauerat. Quis mihi det te fratrē meū ſugenteꝫ vbera mr̄is mee vt inueniā te ſolū foris et deoſculer te ⁊ nemo me deſpiciat vl' reſpiciat ſperās a dilecto fugiēte ſuꝑ mōtes aromatū poſſe ſe ſurſū trahi amoroſo q̄i ſuſpirio blāda ſuſurrauit ī amicoꝝ p̄n̄tia ⌊Fuge dilecte mi aſſimilare capree hynnuloq̄ꝫ ceruoꝝ ⌋ꝑ alacrē amoris ⁊ ſurſū agētis hilaritatē ⌊ſuꝑ mōtes aromatū ⌊mōtes eternos a q̇bus mirabil'r illūinas vbi ē ſecretū ſolitudinis. ſerenū luminis. cubiculū pacis. latibulū caliginis ⌊in foraminibus petre in cauerna macerie ⌋vbi ſūt deſerta ſeculoꝝ ⁊ ſpecioſa deſerti regio pacis ⁊ lucis et t̃ra viuētiū deſerta inuia ⁊ inaq̊ſa carnalibus/ vbi ē deſideriū colliū et̃noꝝ. vbi loq̄ris ad cor in multitudine magna dulcedinis amātibus te/ abſcōdēs eos ī abſcōdito faciei tue a ꝯturbatōe hoīm/ ⁊ in abſcōdito tabernaculi tui a ꝯdictōe linguarū. Illuc ad extremū tracta ⁊ poſita ſola cū ſolo vnica cū vnico q̇d aliud expectē. q̇d orem. q̇d inſinuē a dignatōne dilecti mei: niſi illud. ab initio oſculet̃ me oſculo oris ſui.

¶ Explicit Johēs de Gerſon ſuꝑ cātica canticorū. Frater Johēs prior celeſtinorū Lugduni de cōpletōe huius opis ⁊ morte fratris ſui adiūxit qđ ſequit̃.

Compleuit iste doctor eleuatus hꝰ opus egregiũ sup cantica cãticoꝝ apud Lugdunũ gallie. Anno dñi Mcccc.xxix. die sabbati. ix. mẽsis Julij. xij vo die eiusdẽ mensis anno etatis sue. lxvj. inter vba orõnis spm̃ deo deuote reddidit et dulcibus nũc vt pie credit̃ amplexibus ⁊ osculis dilecti spõsi ꝑfruit̃. De qbus in his vltimis suis canticis tãta ⁊ tã sublimia mira subtilitate ⁊ affectꝰ suauitate. dulci gutture velut olor parata modulatus ẽ. Uale mi dñe ⁊ frater ⁊ vnici tui germani celestini q̃ndã tibi chari in hoc ceno relicti. curam apud dñm piã agere nõ desiste.

Incipit tractatus de

eleuatõe mẽtis in deũ. cui titulus ẽ Alphabetũ diuini amoris. Uñ et apte tractatui de canticis canticoꝝ subiũgit̃ in q̃ p̃cipue de amore spõsi agit̃. Qui a nonnullis Johanni Gerson auctori ascribit̃ q̃uis eiusdem nõ esse videat̃:

Proemium

Ad honorẽ oĩpotẽtis dei. aliq̃s modos ⁊ vias ꝓ eleuatõne mẽtis in deũ. ꝓpono ↄscribere. Et q̃uis hoc nõ sit currẽtis neq3 volẽtis. s3 dei miserẽtis / tñ cũ dei adiutorio habitis exercitijs ⁊ modis. multo facilius p̃t se q̃s eleuare. Uñ ꝑmo sciendũ. ꝙ diuersi diuersas ponũt dispositões. Btũs Anshelmus in suis meditatõibus. incipit ꝑ viã tioris. Et hec ẽ via inchoatiua. Btũs dyoni. ponit tres vias. s. purgatiuã. q̃ primo hõ mũdat ↄsciam suã ꝑ pniam. Uiã illũinatiuã sc3 qua se hõ accẽdat in amorẽ dei. ꝑ mẽoriam ⁊ gratitudinẽ bñficiorũ dei. qꝛ sicut dicit Aug. in meditatõibus suis. Ad deum diligẽdũ nihil tm̃ valet sicut bñficioꝝ eius freq̃ns meditatio. Tercia ẽ vnitiua. q̃ hõ ꝑ amorosam cognitionẽ ⁊ adhesione3 vnit̃ summo bono. ↄgratulãdo ꝑfectõibꝰ suis. ⁊ totũ se ei intime subijciẽdo ꝓmptissima volũtate. Btũs Bñdictus ponit viã instructiuã. A beato Grego. elicit̃ modus exẽplatiuus. Berñ. et Cassianus dicũt ꝙ optet primo meditari q̃ inducũt timorem. Scdo q̃ ꝓuocãt imitationẽ ⁊ vitã sctõꝝ. Tercio ea q̃ inducunt spẽ futuroꝝ ⁊ gaudia sanctoꝝ. Itẽ Johes gerson cancellarius parisieñ. dicit ꝙ ad dei timorẽ ꝑuenit̃ ꝑ cõpunctionẽ. admirationẽ ⁊ exultatiõ3. Bonauen. di. ꝙ ad hoc valent tria. s. diuina reuerẽtia. orõnũ suffragia. ⁊ beniuolentia. hoc est ꝙ hõ reputet se indignũ / tot et tanta bñficia summo bono ꝑcepisse. offerens bonã voluntatẽ suã ad gratitudine3 oĩm. Beato Hieronymo p̃t ascribi vita ꝑegrinatiua. hoc est quõ dñs iesus in hoc mundo vitã duxerat tanq̃ ꝑegrinus. Beato Ambro. via cõpatiua. Frãcisco via cõpassiua. Bernardo via affectiua. Aug. suplatiua. Hugoni oratiua. Greg. exultatiua. Est tñ verum. ꝙ q̃libet eoꝝ plures vias habuit. Sed he q̃si exẽplariter eis ascripte sũt ⁊ qꝛ diuersi amatores. diuersis mouent̃ modis / iõ diuerse hic ponuntur vie. In generali tñ sciẽdum est ꝙ volẽs videre dilectũ suũ iesu3. Primo mundet oculos si sunt torpidi aut tepidi. ⁊ hec est via purgatiua. Deinde si sunt tenebre accẽdat lucernã. vt clare ip̃m videat. Et hec est via illuminatiua. Deinde appropinquat. ⁊ pro reuerẽtia ꝓcidit añ pedes eius. deinceps eleuat̃ a dilecto porrecta ei manu Deinde suscipit̃ ad osculum pacis. deinde affabiliter ei loquit̃ cupit semp manere cum eo. liquescit in eius p̃ñtia. languescit in eius absentia. querit. vocat. suspirat. inuẽtum denuo tenet. ĩ eius amore ardet. alta fastidit. soli illi adherere volẽs. Et hec est via vnitiua ⁊ post longu3 tp̃s in eo quietat̃. ita vt ĩ pace factus sit locus eius. Ex his ⁊ alijs p̃ñt elici quindecim vie ꝓcedẽtes in amorem dei. ⁊ ₰m hoc erunt. xv. capitula de doctrinis vtilibus ad eleuationẽ mẽtis in deum. Et hec de ꝓemio.

Sequit̃ tabula illas vias ostendens.

i	Inchoatia		9	Compatiua
2	Purgatiua		io	Compassiua
3	Illũinatiua		ii	Affectiua
4	Instructiua	Uia	i2	Suplatiua
5	Imitatiua		i3	Oratiua
6	Exemplatiua		i4	Unitiua
7	Admiratiua		i5	Exultatiua
8	Peregrinatiua			

De via Inchoatiua.

Capitulum.j.

a Timore seruili ꝓcedit filialis. Plures em̄ incipiētes declinare a malo ⁊ facere bonū incipiūt a tiore. iō hec via dr̄ inchoatiua. De hac via hr̄ in Hiero. Siue comedo siue bibo siue qd aliud facio, sp resonat hec vox in aure mea. Surgite mortui ad iudiciū. Et in vitaspatrū hr̄ de helia monocho. q sp timuit tria. s. in hora mortis occursuꝫ demonū deductionē ad iudicium. ⁊ sniam iudicis De hac via dicit Anshelmus. O lignū aridum eternis ignibus dignū qd rn̄ debis i die illa. qn̄ exiget a te ad ictū oculi. omne tp̄s viuēdi tibi ꝯcessum quō a te fuerit expensum ⁊c̄. Et q̄uis multa incutiāt tiorē: tn̄ ꝓ exēplo ponit̄ hec tabula ſm ordineꝫ alphabeti. ¶ Alteratio ⁊ instabilitas mūdi. ꝙ hō nunq̄ in eodē statu ꝑmanet. ⁊ nescit an amore vel odio dignus est. Si ei relinq̄ret eū dn̄s ad ictū oculi statim dyabolus euꝫ subuerteret. ¶ Bellū ꝓprie carnis mūdi ⁊ dyaboli. aduersus spm̄ hois. Cotidiana fragilitas ⁊ negligētia resistēdi penitēdi ⁊ ꝓficiendi. Diuina seueritas q̄ apparuit in casu luciferi. in ꝑclitatiōe mūdi ꝑ diluuiuꝫ ⁊c̄. Exitus dubius de hac vita ꝙ nemo scit vbi qn̄ ⁊ quō morit̄ an bn̄ vel male. Futurū iudiciū vbi erit iudex ifallibil' ieffugibil' iflexibil' nēo pt̄ eū fallē aut effugē nec a snia appellare. Grauitas penaꝝ purgatorij q̄ ſm Aug. excedūt oēm penā huius mūdi. Horror demonū ⁊ penaruꝫ inferni. Ignis inextiguibilis. Karissimorū ciuiū celi ꝑpetua sepatio. Luctus ⁊ vlulatus sine ꝯsolatōe. Maxia strictitudo. iuxta psalmistā. Sicut oues in inferno positi sūt. Noticia ⁊ ꝯfusio suorū pctōꝝ. Odium sui ⁊ oim q̄ sūt in toto mūdo. Perpetuitas penaꝝ inferni. qr in inferno nulla ē redemptio. Quietis ⁊ spei ꝑpetua ablatio Rōnis obstinatio i malo ꝙ nō vult de cetero bonū. Stridor dētiū ꝑ angustia. Tentio et captiuitas. ꝙ nec pt̄ de loco moueri qn̄ vellet. Uermis ꝯscie de omissis ⁊ scādalis. Xp̄e redēptor pie q̄ sumus cā tue passionis ꝑdas nos illa die.

De via Purgatiua.

Capitulum.ij.

p Ostq̄ hō tot terroribꝰ. mortꝭ iudicij ⁊ iferni: ꝑturbatꝰ incipit timē tūc arguit sepe sic i seipō. Quicunq̄ peccauerit mortalr̄ aut oportet eū dānari. aut lamtꝭ purgari. sꝫ ego peccaui mortalr̄. g̊ opꝫ me dānari. aut lamētꝭ pnie purgari Sꝫ qr dānatio ē ꝑpetua. ⁊ purgatio tp̄alis volo igr̄ agē pniaꝫ iteri ꝙ tp̄s mihi vacat. Recogitabo igr̄ oēs ānos meos i amaritudie aie mee. ⁊ q̄tū dlectatꝰ sū dlicijs. tm̄ me affligā pnie tormtꝭ. Un̄ ſꝫ illā viā ponat hō decē puncta aut q̊t voluerit ⁊ dicat. O pī mitissime. ego sū ille ꝓdigꝰ q̇ hec ꝯ tuā pietatē ꝯmisi. ⁊ ita igratꝰ fui ꝙ me inocētē creasti ⁊ ego me deturpaui. Tu ꝓ me crucifixꝰ ⁊ hūiliatus. ⁊ ego me exaltaui. Tu nudatꝰ. ego auarꝰ. Tu amaricatꝰ. ego delicatꝰ Tu felle potatꝰ. ego crapula grauatꝰ. Tu totꝰ laboriosus. ego oino accidiosꝰ. Tu ꝓ iimicꝭ exorasti. ⁊ ego iimicos ⁊ amicos odiui. Sꝫ qd faciā. Nūqd despabo? Ubi ē illud. Nolo mortē pctōris. Ferrū vitrū aut speculū cū rubiginosū ē purgat̄. ⁊ ego per viā purgatiuā. lima ꝯtritōis ꝯfessiōis ⁊ satisfactōis me purgabo. sic me exaltaui. ita ero obprobriū hoim ⁊ abiectō plebis. Cōt̄ auariciā. abrenūciabo ꝓpetuis meis. Cōtra voluptates. affligā me ieiunijs vigilijs fame ⁊ siti. Purgabo me ꝑ tria. s. ꝑ gemitū orōnis. ꝑ ignē tue ꝯpassiōis. ꝑ ardorē tue caritatꝭ. Et vt latiꝰ hec via purgatiā appeat videat̄ hec tabl'a ſm ordinē alphabeti.

Pctōr debet dolere de

- Amicicia dei omissa
- Bonitate dei ꝯtempta
- Consensu ⁊ culpabili vita
- Dilapsu tp̄is ⁊ viriū corpis et aie (clesie ⁊ supioꝝ
- Excessum p̄ceptoꝝ dei ec-
- Fragilitate resistendi penitendi ⁊ ꝓficiendi
- Graui negligētia laborādi orādi. meditādi. legēdi ⁊c̄.
- Habitu ⁊ ꝯsuetudie ex frequēti intentōe peccandi
- Ingratitudie q̄ iteꝝ ⁊ iteꝝ sibi dimissa r̄nouauit (pcā
- Karitatꝭ extinctōe ꝑ q̄cūq̄

Laxatōe timoꝛis dei. ꝙ cō
tra tam magnū dn̄m tam
magna ⁊ hoꝛribilia pctā cō
mittere ꝑſumpſit.
Miſcōie implorationem
Noue vite aſſumptionē
Oꝛationū ſuffragia
Paſſiōis xp̄i interpoſitōꝫ
Quaſſationē .i. auſteritatē
pnīe
Reiectionē honoꝛis volu-
ptatū ⁊ delectationum
Sanctoꝛū interceſſionem
Tpis vtilē expēſiōꝫ (ionē
Volūtat[is] ꝓpe abrenūciat
Xp̄i benignitatē q̄ nō vult
moꝛtē pctōꝛis. ſed magis
vt cōuertat̄ ⁊ viuat

Pctōꝛ nō de ſperet ſʒ aſſu-mēdo ꝯfidentiā purget ſe

De via illuminatiua

Capitulum .iij.

PUrgata cōſcia iam aptioꝛ eſt amoꝛi diuino. Vn̄ ſicut ſpe-culū purgatū pōt plus relucere Sequit̄ ergo nunc via illuminatiua qua hō iam incipit videre ⁊ cognoſcere dilectū ſuū quē ꝑus ꝓpt̄ rubiginē pctōꝝ videre nō poterat. Vn̄ q̄rit. Quis eſt dilectus meus Rn̄det: Ipſe eſt qui mihi tot ⁊ tanta bn̄fi-cia cōtulit. qd̄ ſi poſſibile eſſet ab eius lau-de ⁊ grāꝝ actōe nūq̄ ceſſare deberē. Hāc viam illuminatiuā dauid habuit cum in pſ̄. ait. Bn̄dic aīa mea dn̄o. et oīa q̄ intra me ſunt nōi ſancto eius. Conſiderādum tn̄ eſt ꝙ nō principalr̄ debemus deū dili-gere ꝓpter bn̄ficia ſua. ſed ꝓpter immēſaꝫ ſuā bonitatē ⁊ ꝓpter ſeipm̄. Sicut em̄ pro pter lumen nō videt̄ res ſinaliter ſed me-diante lumine videt̄ clarius occaſionalr̄. ſic illa via dr̄ illuminatiua. q2 accēdit pro uocat ⁊ illuminat oēm hoīem ad deum di ligendū. Vn̄ Bern̄. Tot bn̄ficia contulit mihi deus qd̄ ſi cōſiderarē ⁊ ſi vnus ruſti-cus mihi feciſſet. tenerer eū diligere. Quid igit̄ rependā ſummo amatoꝛi de ſuis bn̄fi cijs: Certe grās agā ⁊ cōmemoꝛabo quan-tum potero. Vn̄ de hac gratitudine ⁊ via illuminatiua videat̄ ſequēs tabula ſm̄ oꝛ-dinē alphabeti. ¶ Grās tibi ago ſumme de9 de ardētiſſimo amoꝛe tuo ꝙ creaſti me nihil mei indigēs. q2 me carere poteras. q2 nihil tibi ſum vtilis ſʒ ex tua bonitate eter na pticipaſti mihi eſſe viuere ⁊ intelligere et ad imaginē tuā me foꝛmaſti. Benigniſ ſima incarnatōe tua ⁊ redēptōe. Tu es eī ille rex regū qui ſedes ſup cherubin ⁊ intu eris abyſſos. q̄ ꝓpter noſtrā ſalutem. nr̄os defectus aſſūpſiſti paupta tē famē ſitim tri ſticiā ⁊ doloꝛes ⁊c̄. In terris viſus es ⁊ cū hoībus cōuerſatus es ⁊ delitie tue eſſe cuꝫ filijs hoīm. Vn̄ hec: Non ex nr̄is meritis ſed ex tua eterna bonitate. Quantas blaſ-phemias. irriſiones. toꝛmēta. ꝓ nobis ſu-ſtinuiſti nō coacte ſʒ libēter ⁊ volūtarie et nō ſolū libēter ſʒ ⁊ ardēter. Poteras nos ꝓ pter pctā nr̄a in nihilū redigere. aut certe alios hoīes innocētes creare. ſed bonitate tua nos hr̄e voluiſti. imo ꝓ nobis tāta ſu ſtinuiſti q̄ſi te odires ⁊ nos diligeres exal-tando qd̄ melius deo ⁊ qd̄ vilius peccato re. q̄ cane peioꝛ eſt ⁊ illudit̄ ꝓ pctōꝛe: Cō-fidentia quā nos vis hr̄e ad te. patrē eīm te hoꝛtaris vocare. lutū ⁊ cinerē. ⁊ petere mo nes vt habeas occaſionē dandi. delectaris eīm in nr̄a ſalute ⁊ das nobis plura q̄ ex pi gritia petimus. ⁊ q̄to plura das. tāto plus habes. ¶ Bonis mihi ꝑſtitis. dediſti eī mi bi h9 coꝛp9. hāc aīam. ⁊ vires coꝛpis et aīe. angelū ꝓ cuſtode dyabolus eī me milleſi-es obꝛuere potuiſſet. niſi ille me defendiſſʒ Et breuit̄ oīa q̄ habeo dediſti mihi. ip̄e eī es de9 meus q̄ mercatus es me. in cui9 ptā-te meus flatus exiſtit. quē cū aufers reuer-toꝛ in puluerē. ¶ Educatōe. dediſti eī mi hi laboꝛioſos parētes. q̄ me ſuis laboꝛibus educauerunt ⁊ nutrirēt ⁊ nō neglexerunt. Produxiſti ꝑtē meā in frumētis carnibus et piſcibus ac alijs q̄bus educatus ſum vſ q̄ʒ ad hoc tp̄s ⁊c̄. Fide ⁊ ſacr̄is. quia dediſti me naſci inter xp̄ianos. nō ꝑ patrē paganū aut iudeum. ſʒ baptizari. ⁊ alijs ſacr̄is ad-iuuari. quibus tua amariſſima moꝛte effi-catiam meruiſti. ⁊ ſpālit̄er de hoc ſacratiſ-ſimo ſacr̄o coꝛpis ⁊ ſanguinis tui in q̄ ma nes nobiſcū vſq̄ʒ ad cōſummationē ſeculi Et tm̄ eccleſiā diligis. vt ꝑſecutōes nobis factas tibi fieri dicas. clamās de celo. Sau le ſaule qd̄ me ꝑſequeris. Gratuita tolera-tione in peccatis. ⁊ reuocatiōe. diſſimilaſti em̄ peccata mea. nō me demergēdo ad inꝫ

feros trahendo. sed expectasti. vocasti p inspirationē ad pniam. p flagella. p infirmitates. p psecutōes. p correptōes. p pdicationes. p horrorē mortis. iudicij 7 inferni. 7 nō cessasti donec orationē orarē. ¶ Hylaritate paterna qua me ad pniam cum gaudio suscepisti sicut filiū pdigū 7 renouasti remisisti mihi delicta cōmissa. 7 de bonis omissis dedisti mihi displicentiā pctōruʒ abstulisti occasiones recidiuādi. dedisti gratiā pmerēdi 7 spem pgrediēdi. ¶ Iteratione grē. qr recidiuantē iterum suscepisti. 7 iterum ingratitudinem remisisti. nec posuisti grē tue terminū. ¶ Karissimo dono spūssancti. qd mihi in sacris immūdo 7 indigno cōicasti. vt me purgaret. illuminaret. 7 charitate inflamaret. ¶ Liberatiōe a seculo. vt p introitū religionis fugerē occasiones peccatorū cum socij mei mortui sūt forte in peccatis suis. qui hanc gratiā non pceperunt. Heu qt sunt damnati in inferno. qui minora 7 pauciora peccata cōmiserunt q̄ ego. 7 nō surrexerunt. Et qt meliores me adhuc in seculo sūt inuoluti diuersis occasionibus peccatorū. honoribus vanis voluptatibus. diuitijs terrenis. Quid in me inuenisti. q dedisti mihi pennas sicut colūbe vt volarē de seculo vbi sordes 7 iniquitates. pro quibus tibi grās spāliter ago. Misericordia spāli. q custodisti me a multꝭ peccatis. q̄ circa me fuerūt attēptata. adulteria. homicida. 7 alia q̄ nō euasissem nisi tu me retraxisses. Et q ꝺ tristicia sepe absorptus. de tua mīa nō desperaui. sepe cōsolatus es me diuersis vocatōnibus suprapositis. ¶ Noticia tua 7 noticia scripturarū. q aperuisti mihi intellectū earū. Quot rustici. qt ignari. qui nō intelligūt quid agūt. q̄ si intelligerēt forte multa plura bona facerēt q̄ ego ingratus tot doctrinis 7 scripturis sacris facio. ¶ Occursiōe tua. quocūq3 eñi me verti. mihi occurristi. in creaturis. in scripturis blandimētis. terroribus beneficijs. ne aufugere te potui. Promptitudine volūtatis quā dedisti mihi grandia faciendi. grauia tolerādi. regularia sufferendi cōtraria. ¶ Quietatōe cōscientie. Tot eñi fui inuolutus peccatorū angulis 7 scrupulis q nisi me iuuisses nunq̄ fuissem quietatus. ¶ Remotōe piculorum. in qt eñi fuit pestilētijs. cum indispositus fuerā ad moriendum. pter magna 7 grauia peccata mea. 7 socii mei mortui fuerunt. 7 tu me cōseruasti. Insup fui vl' potui esse in piculis tonitruorū. fulguris. fluuij. igniū. latronū. bestiarū. 7 diuersoꝝ casuū in q̇bus si mortuus fuissem/ timeo q indispositus 7 extra charitatē decessissem. ¶ Seruitio. Supcelestiū inferiorū 7 oīm. Oia eñi mihi seruiūt angeli custodiēdo. celū p motū suū. sol luna 7 sydera p luminis ministrationē. Aer refouet spirantem. aqua satiat sitientē. terra nutrit esurienteʒ. aīalia bruta aliq̄ deseruiūt vt equi aliq̄ incitādo ad laborē vt formice. Aliq̄ incitando ad timorē vt leones vrsi. Et breuiter si te dilexero. oia coopabunt̄ mihi in bonū. ¶ Totali tui diffusione. vt oia alia q̄ dinumerare nō possum ꝯphendā. te totum mihi dedisti. dedisti mihi dona nature grē et supabūdantie. Te nascēs in sociū. ꝯuescens in eduliū. moriēs in pciū. 7 regnans in pmiū vis dare. dedisti te fratrē oīm. spōsum patrē amatorē. doctorē. nutritorē 7 custodem. ¶ Ultima expectatōne finaliter. Si te nō dereliquero nō vis me ppetuo derelinquere. sed vis esse finis meus cōplementum oīm desideriorū meorū. vis me tecuʒ regnare. tecū gaudere 7 insepabiliter sp tecum manere. ¶ Xp̄o hoc est de teipso. tu es donū hoc. O donū sup omne donū. te nobis impetuuꝫ dona. 7 sufficit nobis qr tu es lux vera. bonitas vita. 7 gaudiū mundi. pietas immensa. qui nos a morte saluasti. roseo sanguine tuo. 7 p illuminatiuam viam duxisti.

De via Instructiua.

Capitulum. iiij.

Tam sicut pmittit̄ hoīe purgato 7 illuminato. vtile est hrē pūcta instructiua. p ipsius emēdatiōe vt sciat effugere occasiones pctōꝝ. de hac via videat̄ be. Bñdictus capitulo suo. iiij. in regula sua videlicet de instr̄is bonoꝝ operū. cui⁹ capl'i ps notabil' habet̄ in tabula q̄ seqt̄ ꝺm ordinē alphabeti. ¶ Abnegare seip̄m 7c. 7 seq xp̄m. Bonū in se visum/ deo ascribere 7 non sibi 7c. Corp⁹ castigare. Deū p oībus diligere 7 p.

ximū sicut seipm̄. Elationē fugere. Facere de secularibus actibus alienū. Gulosum nō eē. Honorare oēs hoies. In oīni loco et tpe deū respicere. Charitatē ɔtinuā hr̄e. Lectōes stans libēter audire. Maledicentes bn̄dicere. Non iurare ne forte piuret. Orōni frequēter incūbere. Precepta supiorū obedire. Que dicūt plati facere. Risū multū nō amare. Spem suā deo ɔmittere. Timere diē iudicij. Uitā eternā omni cōcupiscētia spūali desiderare. Xp̄o oīno nihil pponere. Zelū ꝛ inuidiā nō hr̄e. Faciētibus aūt hoc ꝓmittit sanctus Bn̄dictus pmiū qđ oculus nō vidit ꝛc̄. Si aūt querit vbi pn̄t hec custodiri: Rn̄det ꝙ difficulter in seculo/ideo dicit in regula. Officium ꝛc̄.

De via Imitatiua.

Capitulum. v.

v[Q]t vult Johannes Gerson cācellarius parisien̄. Ad inflamationē diuini amoris valet inspectio pcedentiū sanctoꝝ q nobis ꝓponunt ad imitationē in actibus vtuosis. vt in obediētia/humilitate/patientia/ quoꝝ intercessione ꝛ imitatōe pōt hō pficere. Et hec vocat via imitatiua. Unde ꝓ exēplo ponit hoc alphabetū. ꝛ p talē modum posset sibi hō ex legendis sanctorū modū viuendi colligere. iuxta illud. j. Corin̄. ij. Hic te doceat humilitatē. hic patiētiā ꝛc̄. Quilibet em̄ sanctus est nobis exemplum alicuius vtutis. ¶ Ambrosius ē nobis exexemplū magne ɔfidentie. i. spei de bonitate dei. Un̄ ait. Non timeo mori. qr habemus bonū dn̄m. Bernardus est nobis exemplū eximie humilitatis. q vt fumū reputauit hoies. ꝛ alte ɔtēplatōnis qui eleuat9 in deū tota die peneslacū equitauit ꝛ desero vbi lacus esset ignorauit. Clemēs affabilitatis qui oibus ita affabilis fuit vt etiā iudei ꝛ gentiles eum diligerēt. Dn̄ic9 magne charitatis qui orauit vt se totū impendere posset saluti ꝓximorū. qui ꝛ disciplinas tres qualibet nocte accepit ꝓ se ꝛ ꝓ remissione purgandorū. Egidius voluntarie ppessionis vulnerū. Sagittatus ei fuit ꝛ petiuit dn̄m vt vulnus suū interim ꝙ viueret nō sanaret. Frācisc9 mētalis crucifixionis. Tm̄ ei stetit in meditatōe passionis ꝙ vulnerat9 q̄nq3 vulnerib9 dn̄i. p trienniū an̄ mortē suā xp̄o dn̄o suo crucifixus apparuit. German9 magne abstinētie. Ne ei cib9 delectaret eū. cineres i ferculis posuit. Henric9 mire castitatis. Cū ei eēt fili9 regis vngarie ꝛ gen9 regiū mr̄imonio augē potuisset. tn̄ p elegit vginitatē ꝛ ꝙ diu vixit virgo pmāsit. Job magne patientie. Oībus em̄ bonis puatus bn̄dixit dn̄m ꝛ totus vulnerat9 dixit. Si bona suscepim9 de manu dn̄i ꝛc̄. Karolus impialis iusticie. q impator existēs tm̄ mundū ɔtēpsit. ꝛ sine psonarū acceptōe leges ɔdidit. qđ sanctificari meruit. Laurētius vehemēssime tolerātie in passione. Martinus in securitatis multe cōfidētie reqsitus a latrone an timuisset q̄n eū cū securi interficere voluit rn̄dit ꝙ nūq̄ tam secur9 fuit qr scio ꝙ dn̄s in piculo ꝓximus ē. Nicolaus mire largitatis ac māsuetudinis. Osualdus magne largitatis. q scutellas argēteas sibi an̄positas in pticulas ɔminuit ꝛ paupibus erogauit. Paulus magne laboriositatis. Plus cūctis oībus pdicauit. magnū zelū habuit aiarū cum de regno in regnū cucurrit ꝛ nō quieuit. Quiricus puer triū annoꝝ pbet exemplū qr a pfecto renuit ɔsolari pcipitat9 fuit. Remigius magne maturitatis fuit. q senebaldū epm̄ ꝓ pctō. vij. annos inclusit ꝛ incarcerauit. Stephanus exēplum diligēdi inimicos dedit. qui ꝓ inimicis exorauit. Thomas obediētie ꝛ longinque pegrinatiōis. qui dn̄o obedire volens ad indiā puenit. Uincētius exemplū pseuerātie exhibuit qui diuersis tormētis nō cessit. s3 in finem pseuerauit. Xp̄s iesus sanctus sanctoꝝ speculū oim virtutū. charitatis humilitatis fidei spei. Est tn̄ sciēdū ꝙ qlibet sctōꝝ est exemplar pluriū virtutū sed hic solū ꝓ exemplo posita sunt: Item sciēdum ꝙ aliqua fecerunt sancti ex speciali priuilegio. vt miracula ꝛ alia vltra hūanā ɔditōꝫ se extendētia. q mirāda sūt potius q̄ imitāda.

De via Exēplatiua.

Capitulum. vj.

q[A]uamuis ex pcedentibus hec via aliqualiter patuit per cōmemorationē sctōrū. tn̄ ampli-

ficanda est ꝑ edificatōne multorū.ꝑ cōme
morationē virtutū ſm ordinē alphabeti ⁊
ꝑ cōmemorationē exēplorū vbi nō ponaꝫ
integra exēpla ꝓpter breuitatē. ſed tangaꝫ
ſenſum. vt inde elici poterit intentio facti
Pro q̊ ſciendū ꝙ Gregorius in principio
dyalogi vult ꝙ multos ad deſideriū cele-
ſtis patrie. plus accendūt exēpla ꝙ̄ alta p̄-
dicamēta. ¶ Abſtinētia tenet̄ cū qs cū de
bitis circūſtantijs vtit̄ cibo ⁊ potu medio
mō nō ſe aggrauādo vt ſit tepidus ad orā
dum laborandū ⁊c̄. ⁊ nō ſe exhauriendo
ad dei nutū vt ſit inutilis. Remediū eius ē
ferūēter ſe dare ad cibuꝫ ſpūalem. ſicut ad
ſacrā ſcp̄turā. exēplū. Cōuenerūt duo frēs
qui orātes ⁊ legētes ꝑ duos dies ⁊ noctes
obliti ſunt cibū. ſ. pulmentū qđ comedere
cōſueuerāt. Beniuolētia. i. patiētia. cū qs
in arduis ⁊ aduerſis ſuſtinēdis dī. Meri-
to hec patior. q2 xp̄s qui innocēs fuit. ꝙ̄ta
ꝓ me paſſus eſt. Audiat xp̄m dicentē ſibi.
Si me penſatis nihil eſt qđ vos toleratis.
Exemplū de diſcipulo p̄hi. qui male tra-
ctatus riſit dicēs. Iniurias hic gratis reci
pio. ꝓ quibus tribus annis munera dedi
Caſtitas tenet̄. ſi abſtinētia ſeruat̄. ⁊ cora
cogitatōibus ⁊ ſenſus ab illicitis reſeruet̄
et corpus caſtigat̄. Exēplū. Beatus Bñ-
dictus tētatus libidine. corpus ſuū vepri-
bus lacerauit. Beatus Bern̄. aquis frigi-
dis refrenauit. ¶ Diſcretio tenet̄ cū quis te
net mediū in oībus ne ſit nimis feruidus
aut nimis tepidus. Exēplū interroganti-
bus diſcipulis be. Anthonius cōcluſit diſ
cretionē eſſe matrē virtutū. Et idē vult b.
Bñdictus. Ualet aūt ad hāc diuerſificare
opa ſua. verſus. Nunc lege. nūc ora. nunc
cū feruore labora. Sic erit hora breuis et
labor ille leuis. ſ. in deo ¶ Eleuatio mētis
in deū hoc eſt ꝯtēplatio. tenet̄ cū qs exclu-
dit ex corde ſuo vanitates ⁊ amoroſe inhe
ret creatori ſuo. Exēplū de be. Bñdicto. q
ſub vno ſolis radio vidit totū mundum.
¶ Fides tenet̄ cū qs adheret ſctē matri ec
cleſie. Remediū fidei ē. q̄rere q̄ nō ītelligit
et credere. Exēplū. Diſcipulus q tēptabat̄
ꝑfidie ⁊ ſpū blaſphemie poſtꝙ̄ tēptationē
ſuā manifeſtauit liberatus eſt ⁊ quietatus
¶ Gratitudo tenet̄ cū qs cū grarū actiōe
oīa bona ſua aſcribit deo. Exemplū ꝓpter
magnitudinē ſuā ſaul depoſitus fuit ⁊ eze
chias infirmitati datus. ¶ Humilitas te-
net̄. cū qs cognoſcit ſe oībus viliorē. ⁊ ꝙ
ſit cinis ⁊ puluis. Exēplū. Cū quidā cui-
dā patrū ait. Pplus te ſtultū reputat. Rñ-
dit. Hoc ego volui. ¶ Iuſticia vnicuiqꝫ
tribuit qđ ſuū ē. deo laudē. ſupiori obediē
tiā. ꝓximo ꝯcordiā. Exēplū de eo q filiū ſo-
roris ſue ſuſpēdi fecit q2 noluit acceptator
eſſe ꝑſonaꝝ. ¶ Charitas ad deū ē deo pu-
ra filiali dilectōe adherē ⁊ ꝯgratulari deo
in ꝑfectōe ſua. nō q̄rēdo cōmodū ꝓpriū
Exēplū de eo quē dyabolꝰ volēs retrahē a
bono. dixit dānandū ⁊ ille plus ꝓinde ſer
uiuit deo dicēdo. Ego nō ſeruio ei ꝓpter
regnū celoꝝ. ſꝫ q2 ſūme bonus ē. Charitas
ad ꝓximū eſt quēlibet ꝓximū reputare ſi-
cut ſeip̄m ita ei ſeruiēdo eū iuuādo ſicut ſi
bi rōnabilit̄ vellet fieri. Exēplū de ſanctu-
lo. q ſe ꝓ dyacono morti obtulit. ¶ Libe-
ralitas et largitas ē bona ſua miſericordit̄
cōicare. ⁊ ſi nō hꝫ tꝑalia cōicet ſpūalia. vt
orādo ꝓ oībꝰ. ꝓ pauꝑibꝰ. ꝓ infirmis. Exē
plum de paulino ep̄o. q oīa ſua bona pau-
peribꝰ diſtribuit. Ad vltimū ſeip̄m ī capti
uitatē ꝓ filio cuiuſdā vidue dedit ī dyalo
go. ¶ Maturitas eſt ſeip̄m reſtringere a le
uitate moꝝ. Exēplū. Bernardus xp̄m q̄-
ter fleuiſſe legimꝰ. riſiſſe nūꝙ̄. Itē qdā ait
In tremēdo iudicio ſtabimus ⁊ tu rides.
¶ Negociatio ē vtilit̄ tp̄s expēdere ⁊ ociū
fugē. Vñ Hieronymꝰ. Sēꝑ aliqd opis fa
cito. vt te dyabolꝰ īueniat occupatū. Exē-
plū in vitaſpatrū q laborare noluit. nō fu
it inuitatꝰ ad mēſam. ¶ Obediētia eſt ob
tꝑare indifferēter p̄ceptis ſupioꝝ. ſiue ſint
grauia ſiue leuia. Exēplū de eo q ait. Ego
et aſinꝰ vnū ſumꝰ. qcqd ei imponit̄ hꝰ por
tat ⁊ ſine mora. ¶ Perſeuerātia ē ab incē-
pto bono vſqꝫ in finē nō ceſſare. Ualet ad
ꝯſeruādā ꝑſeuerantiā apponē modicū la-
boꝝ. Sicut eī ignis ꝑ appoſitōꝫ lignoꝝ cō
ſeruat̄. ſic ꝑſeuerātia ꝑ appoſitionē laboꝝ
Exēplū de eo q qnq̄ginta annis rigide vi
xit. ⁊ tādē cecidit. Quietudo ē diſtractōes
et ſolitudines ſiꝛ effugere exēplo iohis ba-
ptiſte q fugit ī deſertū. ⁊ angelꝰ arſenio di-
xit. Fuge. tace. qeſce. ¶ Religio principalit̄
ꝯſiſtit in tribꝰ. Obediētia. caſtitate ⁊ pau-
ꝑtate. Exēplū. Beatus Greg. fecit ꝓpie-

tariũ sepeliri in sterqlinio. Et b. Aug. de l3
eos d tabula clericoꝝ vt p3 i s̄mone d cõi vi
ta. ¶ Spes est expectatio future btitudinis
ex meritis ⁊ grã ꝑueniens. vñ sine meritis
velle hr̄e btitudinẽ est potiꝰ p̄sumptiõis q̄
spei. Exẽplũ. Btũs Bernñ. tentus in visiõe
ad iudiciũ despare noluit dyabolo passiõ3
xp̄i obijciẽdo remediũ est videre xp̄m cruci
fixũ cũ iclinato capite ⁊ extẽsis brachijs ad
miserẽdũ. ⁊ ad suscipiendũ. Exẽplũ d ꝓdi
go filio in euangelio. ¶ Taciturnitas tcẽ
id est silentiũ cũ quis ab ociosꝭ ⁊ interdũ ẽt
a licitis linguã suã refrenat. Exẽplum aga
thon ꝑ tres annos lapidẽ in ore suo porta
uit vt silẽtiũ disceret. ¶ Ueritas est ide3 in
ore ⁊ ope exhibẽ qđ hẽt in corde. ⁊ põt vo
cari simplicitas. ¶ Xp̄ianitas. vide s̄ fidẽs
¶ Zelus aiaꝝ s̄. charitas ꝓxi. Sic multe
v̄tutes alie p̄nt sub illis cõphendi.

De via Admiratiua.

Capitulũ. vij.

r Eformatus iã in se ꝑ v̄tute3 B
exẽpla aimꝰ poterit ia3 se mũdiꝰ
purius eleuare ad cognoscẽdu3
creatorẽ suũ. Primo ꝑ ammiratiõ3. q̄ nõ d3
esse incredulitatis. s3 veneratõis credulita
tis. vñ qs attẽdẽdo ea q̄ apphẽdẽ nõ p̄t ꝓi
ciat se ꝓfunda reuerentia. stupẽdo ta3 ma-
gnũ ⁊ excelsũ suũ creatorẽ. Uñ ãmiratiue
meditãdo q̄rat a se vñ hẽat ortũ tãta mag-
nitudo vniuersi. s. celũ t̄ra sol ⁊ luna ⁊c̄. Es
ne tu ds meus? ⁊ r̄ñdebũt oẽs. Nõ: s3 ipse
fecit nos ⁊ nõ ipi nos. s̄m ps̄. Quo audito
dicat. Quis est ds meꝰ? Est ne potens? Et
audit scripturã. ptãs eiꝰ a mari vsq3 ad ma
re ⁊ ita ip̄e est q̄ celoꝝ ꝯtinet thronũ ⁊ abys
sos intuet̄. mõtes ponderat. ⁊ terrã palmo
cõcludit ⁊c̄. Querat ꝯñr. Est ne pulcer? ⁊
audit scripturã dicentẽ sibi. Pulcritudinẽ
eius sol ⁊ luna mirãt̄. ip̄e eñ est in quẽ desi
derant angeli ꝓspicere. ⁊ iterũ. speciosꝰ for-
ma. Querat ꝯñr. Est ne sapiẽs? Et audit.
In eo sunt oẽs thesauri sapie ⁊ scie r̄cõditi
Est ne diues? r̄ñdit Dis t̄ra ⁊ pleitudo eiꝰ
Est ne benignꝰ? r̄ñdit Suauis dñs vniuer
sis. ⁊ miseratõẽs eius sup oĩa opa eius. Ad
mirãdo ḡ magnitudinẽ eius potẽtie. ꝓfũ-
ditatẽ sapie. benignitatẽ clementie clamet.
O altitudo diuitiaꝝ sapie ⁊ scie dei ⁊c̄. Il

li mihi adherere bonũ est ⁊ ponere i eo spẽ
meã. Pro quo sciendũ. In hac materia d3
esse ammiratio veneratõis. Et q̄cq̄d nõ po
terit cape rõ/capiat fides. ꝓ exẽplo vide. i.
Hic singul' dictõnibus seqntis alphabeti
p̄ponat̄ Mirare vt Mirare. ¶ Amorosis
simã in trinitate cõsubstãtialitatẽ de q̄ ꝓfun
dissime int̄ cetera dicit Bonauẽ. q̄ bonu3
est sui diffusiuũ. ⁊ summe bonũ ẽ sui sum-
me diffusiuũ. que diffusio nõ esset summa.
nisi esset cõsubstãtial' ⁊ coeterna. Quia igit̄
pr̄ est summe bonꝰ. summe se cõicat. gene-
rando filiũ. cõicãdo summã ꝯsubstãtialita
tẽ suã ⁊ coeternitatẽ ac coequalitatẽ. quã si
nõ cõicaret. nõ sũme se diffudiss3 q2 adhuc
amplius potuisset. qui p̄t cape capiat. q̄ nõ
p̄t cape credat. Mirare. ¶ Bñdictã coeter
nitatẽ i trinitate. de q̄ b. Aug. adducit ali-
qualẽ silitudinẽ de igne. Uñ q̄cito est ig-
nis tã cito d eo ꝓcedit fulgur ⁊ calor. Po-
nat̄ ḡ q̄ aliquis ignis fuerit ab eterno. tũc
sil' ab eterno fuit fulgur ⁊ calor et tñ fulgur
⁊ calor ꝓcederẽt ab igne ⁊ nõ ignis ab illis
Mirare. ¶ Coopertissimã ⁊ occultissima3 ⁊
incõp̄hẽsibilẽ incircũscriptibilitatẽ ⁊ imen
sitatẽ deitatis. De hoc Greg. in. iiij. dyalo
goꝝ. Uide. i. cõtẽplare vel mirare creante3
⁊ regẽtẽ implẽtẽ ⁊ circũplectẽtẽ trãscẽdẽte3
⁊ sustẽtãtẽ incircũscriptũ ⁊ inuisibilẽ deu3.
Mirare. Dignissimã illã existentiã aut es-
sentiã deitatis qua solus fuit añq̄ creauit
oĩa sibipi ab eterno sufficiẽs nulliꝰ indigẽs
de qua quidã meditator di. Meditare au3
ds fuerit solus vbi tũc vana gloria hoim ⁊
demonũ dolus. Sic v̄o oĩa discas ꝑuipen
dere. Mirare. ¶ Excellẽtissimã eius oĩpo
tẽtiã. d qua dr̄. Oĩa q̄cũq3 voluit dñs fecit
Mirare. Uñ tanta multitudo creaturarũ
esset nisi ille potentissimos eas cõdidisset.
Mirare ¶ Famosissimã eiꝰ sapiam q̄ totũ
vniuersũ ex nihilo creauit vbi recepit tãtã
molẽ mõtiũ. tãtã multitudinẽ lapidũ vbi
vidit prius exẽplar celi ⁊ terre Et quõ arti
fex faciet illa q̄ nũq̄ p̄cesserũt in exemplari
Mirare q̄ tã sapient̄ oĩa gubernat attigẽs
a fine vsq3 ad finẽ fortit̄ ⁊ dispõẽs oĩa sua-
uiter. Mirare. ¶ Gratissimã illã bonitatẽ
q̄ tot ⁊ tantis creaturis cõicare voluit ẽẽ vi
uere ⁊ intelligẽ qui ꝑfectissimus fuit nulliꝰ
indigens. Uñ eñ tãtus decor creaturaru3

⁊ vtilitas eap̄ q̄ diligentibus deū oīa coopant in bonū. nisi ab illo fōte summo bono Mirare. ¶ Humanā sublimatōꝫ q̄ hoīem de puluē factū in padisū cōstituit. ⁊ omia ei subdidit. volucres celi ⁊ pisces maris ⁊ oīa q̄ sūt ꝓsūt ei aut fuiūt. Qd̄ ēt ammirat̄ dauid dicendo. Quid est hō q̄ mēores eius. Mirare. ¶ Infectōꝫ totius hūane creatē qd̄ p pctm̄ ade in totū gen⁹ hūanū p pctm̄ originale diffusū est. Sꝫ āmiracio tollit̄ qꝛ in sili pasta infecta oēs panes ex eadeꝫ farina d̄cocti īfecti sīt Mirare. ¶ Karissimā illā tolleratiōꝫ qua pmos pentes inobediētes dn̄s nō annihilauit. ⁊ alios loco ipoꝝ creauit. qd̄ facillimū ei fuisset. sꝫ tolerando vestiuit pellicijs ⁊ ad locū pnīe in hāc terrā dimisit. Mirare. ¶ Lenissimū cōsiliū trinitatis sup incarnatōe filij dei. d̄ q̄ dauid di. Miscdia et vitas obuiauert̄ sibi ⁊c̄. Btūs Aug. i meditatōibus suis di. q̄ nō potuit satiari dulcedine aīoꝝ. ammirādo cōsiliuꝫ incarnatiōis. q̄ tāta maiestas tātā hūit charitatē ad hoīem. Mirare. ¶ Mirādā vnionē deitatis ⁊ hūanitatis quō sūmū cū īmo etemū cū tpali. h° ē cū hoīe sexto die forma pfectissimū cū d̄fectuoso vniri voluit. Mirare. ¶ Nobilissimā deitat̄ tātā hūilitatē q̄ defectus nr̄os in se suscepit. s. famē. sitim. calorē. frigus. timorē. dolorē. pauptatē. et infirmitatē. tristiciā. ⁊ sic d̄ alijs. Et demuꝫ q̄ plus est mirādū mortē ꝑpissimā. Qd̄ admirās ecclīa in hymno canit. Que te vicit demētia ⁊c̄. Et d̄ sacro eucharistie canit ecclesia. O res mirabil' māducat dn̄m. paup fuus ⁊ hūil'. In q̄ pncipalr̄ tria sīt mirāda Primo q̄ tāta maiestas sub tā spē modica ꝯtinet̄ Scdo q̄ idē corp⁹ sit in diuers̄ loc̄ Tertiō q̄ fracta hostia integer xp̄s sub qualibet pticula pseuerat Mirare. ¶ Ordinē vniuersoꝝ. q̄ taꝫ cito ⁊ faciliter facta sunt ⁊ ita ordinata ꝑm situationē ordinatiōis superioritatis ⁊ inferioritatis nobilitatis aeris fecūditatis terre. De origie mūdi q̄ cepit creatiōe ⁊ currit p tpa nature legis ⁊ grē et cōsumabit̄ iudicio. Mirare. ¶ Pulcritudinē vniuersi ꝑm varietatē luminū figurarū ⁊ coloꝝ. Mirare. ¶ Quāta sideꝝ multitudine decoratū est celū. q̄ta varietate aīaliū aer. q̄ta pisciū diuersitate aq̄. q̄ta metallorū. s. auri ⁊ argēti. ⁊ gēmaꝝ diuersitate montes. q̄ta varietate plantaꝝ arboꝝ ⁊ herbarū silue ⁊ valles. q̄ta diuersitate aīaliū ꝑm diuersitatē generalē spālē ⁊ indiuidualē d̄corata est terra. Mirare. ¶ Quietē quaꝫ oīa appetunt. quō oīa ad locū suū tendūt leue sursum graue deorsum Aues ꝑbate fugiūt sursum. pisces fugiunt in ꝓfundū aquarū bestie ad siluas. reptilia ꝑpentes ac mures ad cauernas terre. Mira res est quō diuersa loca p sui cōseruatōe ex nāli instinctu petunt ⁊ quō q̄libet spēs sibi adheret. Grues volant. Lupi siml' currūt. et etiaꝫ sciūt tpa sua pariendi et quiescendi. ⁊ loca caloris et frigoris sicut hyrūdines q̄ pueniūt tp̄s frigoris petendo regiōes calidas. mirabil' de⁹ in creaturis suis. Vide formicā. vix videri pōt. ⁊ hꝫ tot oclos ⁊ tot pedes ⁊ caput ⁊ corpus sicut equus sentit ⁊ laborat. Mirare. ¶ Resolutōꝫ aīaliuꝫ in terrā de qua facta sunt iā hō mihi loq̄t̄ sentit ⁊ intelligit. mādat regnat ⁊ terret alios. subito resoluit̄ in terrā ⁊ puluerē vbi nō est vox neq̄ sensus ⁊ iteꝝ de te surget hō viuus sentiens ⁊ intelligens ⁊c̄. Mir nob̄. sed quid mir illi q̄ oīa q̄cūq̄ voluit fec̄ qd̄ admirat̄ psal. di. Quā magnificata sunt opa tua dn̄e ⁊c̄. Mirare. ¶ Seminaleꝫ vtuteꝫ. cuius tāta ⁊ tā mirabilis est multitudo ⁊ abundātia formarū ꝑm rōnes seminales in rebus. Terra ei tot herbas tā diuersas ⁊ vtiles ⁊ medicinales d̄ se ꝓducit. miramur. vn̄ hꝫ illā potentiam. Itē videmus minutissimū granū seminis d̄ quo ꝓducit̄ maḡ arbor. vbi habuit ḡnū tot ramos tot folia tot fruct⁹. Certe mirabilis d̄s in creaturis suis Miremur. ¶ Trutinatiōꝫ/liberatōꝫ vniuersoꝝ. qd̄ oē qd̄ ē illud est subā aut accidens. iux̄ illud. Sūm⁹ Aris. trutinabat cacumina mūdi. In duo diuisit q̄cq̄d in orbe fuit. Itē oīa cōstituta sunt sub numero pōdē ⁊ mensura. vt dicit Salo. Numero res distiguūt̄. pōdē situāant̄. mensura limitāt̄. Et tn̄ multipliciter res distinguūt̄ Prima dr̄ia reꝝ. q̄dā hn̄t esse vt lapides. q̄dā esse ⁊ viuē vt bruta. q̄daꝫ hn̄t esse viuē ⁊ intelligē vt angeli ⁊ homies Scda dr̄ia. Quedā sunt mutabilia ⁊ corruptibilia. vt terrestria/q̄dā sūt immutabilia ⁊ incorruptibilia vt sūt supcelestia. quedā corpalia quedā spiritualia. quedam simul ⁊c̄. Ex his collige creatorem illoꝝ potentis

simūm sapientissimum ⁊ optimū trinū et
vnuz. Et qui his cōsideratis nō excitat ad
cognoscendum suū creatorem, cecus ē sur-
dus mutus ⁊ stultus. Cognouit ei bos pos
sessorē suuz / ⁊ asinus p̄sepe dn̄i sui. ille autē
nō vult intelligere creatorem suū. Mirare
¶ Utilitatem durabilitatē ⁊ firmitatē rex
Nihil eīm in rex nā frustra q̄ deus ⁊ natu
ra nihil faciūt frustra. vn̄ sol ⁊ luna distin-
guunt nobis tp̄a. inde scimus qn̄ dies est. ⁊
qn̄ est nox. ⁊ de durabilitate solis videmus
iā q̄ plus q̄ p sex milia annox volutus est
⁊ motus ⁊ nō deficit vt vult Aug. Si fuis-
set rota artificis terreni millesies fracta fu-
isset. ⁊ quō cōtinue lucet ⁊ nō indiget sepo
Si fuisset lucerna artific. terreni, dudū ex-
tincta fuisset. Et si obieceris d̄ vtilitate / an
dyabol⁹ sit vtilis? Rn̄det q̄ sic. Nōne tor
tor ⁊ lictor est vtilis in ciuitate ꝓpter male
factores. ⁊ in toto vniuerso ille tortor ē ma
malefactor. Itez lege q̄tū vtilis fuit Job.
cui coronā patientie augmentauit. Sic eīm
clementissimus deus malo bn̄ vtit. Sz di-
ceres ꝓ quo sunt damnati vtiles ī inferno:
Rn̄det ad ondēdā diuinā iusticiā. ⁊ ad au
gmentandaz gl̄iam sctōx. Scti eīm viden-
tes tot tormēta damnatox. glorificant deū
intimius q̄ eos eripuit a tot tormentis. Itē
obijcit de lupis ⁊ serpentibus. ⁊ sic d̄ alijs?
Rn̄det si hō nō peccasset oēs creature infe
riores subdite ei fuissent. ⁊ sic lupi ⁊ s̄pētes
obediuissent ei ad nutū Sed q̄ ꝯfrangenti
fidē: fides frangit̄ eidez. q̄ hō nō obediuit
altissimo. absolute sunt bestie ab ei⁹ obedi
entia. valent tn̄ adhuc hoī ad terrendū eū
ne in pctō pmaneat. ne forte lesus a s̄pente
in pctō moriat̄. Et ad rememorandaz trās
gressionē. ꝓpter quā ei illa rebellant. ⁊ non
ne de venenosis aīalibus tiriaca medicinal̄
cōficit̄. Itez dicit ad quid valent pulices q̄
nos inquietant? Rn̄det valent ad humi-
liandū hoīem. hō eīm tumet supbia. inqui
etatus a pulice humiliat se dicendo. Quid
te exaltas puluis ⁊ cinis / qui pulici n̄ vales
resistē. Pro indubitato ergo tene ex paucis
multa. q̄ oīa sunt vtilia. ⁊ derogaret eius
honori / ip̄m aliquid inutile creasse: Sed si
tu nō intelligis di. tibi Aug. sile est sicut si
vadis ad officinam artificis. forte fabri aut
alteri⁹ vides ibi multa instrā. malleos cla-
uos ⁊c. dicis ad q̄d tātā multitudo instro-
rū? Nouit artifex qui nihil ibi retinet inu
tile. Sic artifex omniū deus gloriosus: no-
uit in gubernatione sua q̄d habeat in toto
vniuerso. ad quid cōdidit. ad quid valet.
Huic te subijce ⁊ ammirando magnifica
lauda glorifica. superexalta. ⁊ benedic deum
in opibus dicendo canticū. Bn̄dicite om
nia opa dn̄i dn̄o. Item Laudate dn̄m d̄ ce
lis ⁊c. Glosa. i. date actionez laudis ⁊ am
miratiōis oīa varietate ⁊ mirabili virtute
¶ Xp̄o iudice tuo in fine seculi mirare q̄
iudicatus veniet iudicaturus. Et vn̄ ei tā
ta sapientia / q̄ cuiuslibet facta ita sciet ple-
ne quecunq̄ cogitauit. fecit ⁊ dixit / ac si si-
bi soli intentus fuisset / ac si solū ad ip̄m re-
spectum habuisset? Et q̄ mirabilis erit iu
sticia / vbi nihil boni manebit irremunera
tuz. et nihil mali impunituz certe incōpre-
hensibilia sunt iudicia eius ⁊ inuestigabi-
les vie illius. Et q̄uis miranda sunt eius
iudicia / tn̄ hoc firmiter est tenendū q̄ om-
nia iustissime fecit et faciet. q̄ summe bon⁹
⁊ nulli facit iniuriā. Et quia damnatis nō
dabit regnuz: non facit eis iniuriā. q̄ nihil
iuris habent in regno. Modo regula est.
Qui nihil habet iuris / nō potest causare d̄
iniuria. sic nec ego possez cāre / q̄ me nō fec
āgelū q̄ nec merui d̄ iure esse hōis. Nec po
terit q̄s se excusare p ignorātiā. q̄libz eīm hz
ius naturale in corde suo / et cuilibet inspi-
rauit domin⁹ aliquod bonū siue fuerit pa
ganus siue iudeus. Et quia negligētior fu
it ꝓ salute sua. quā ꝓ bonis corporis ꝓ q̄-
bus cucurrisset ad diuersas ptes mundi / si
se neglexit / imputz sibi. Nec causari potest
de perpetuitate penarum. Quia enim con-
tra eternum peccauit. ⁊ perpetuū contēpsit
et blasphemauit dominum / perpetua pena
punietur. Quia si perpetuo blasphemaret:
⁊ solum temporaliter puniret̄ / maneret ali
quid impunitū. Etiam quia qui commit-
tit crimen lese maiestatis contra tempora-
lem principem / damnatur perpetuo exilio
Et si perpetue hic viueret. perpetue staret
sententia. Una ergo gutta diuine offense
est maior omī offensa ꝯ temporalem princi
pem. quia iste momētaneus. ille vo p̄nceps
eternus. Bene ergo finalr ⁊ iuste oīa bn̄ fe
cit ⁊ faciet. q̄d si nō faceret / deus non esset. q̄

potest capere capiat. qui nō potest credat: & ammirando veneretur.

De via peregrinatiua

Capitulū viij.

Leuata mente p ammiratiōes in opificem oim / incidit illō memorie nr̄e in psona redēptoris nostri dictū. Recordare paupertatis mee. q2 g redēptor ppt nos hoies & ppt nostrā salutē descēdit de celis. & incarnatus ē. Dignū est pegrinationē eius attenta mēte in hac terra & cū gratitudine meditari. Oia ei p nr̄o exemplo & mō nobis salutari hec egit. De hoc dicit Bern̄. in psona xpi. In vita mea poteris cognoscē vitā tuā vt sicut ergo paupertatis. charitatis. humilitatis patientie. obediētie. mīe idecliabiles semitas tenui. sic & tu in eisdem vestigijs incedas. Item Hugo: Conare q̄tū potes xp̄m seq̄ ī vita sua. q̄ humilis fuit inter hoīes q̄ moderatus in comedēdo & bibendo misericors inter paupes. nullū horruit leprosū. nec diuitib9 adulabat. patiēs ad cōtumelias. verecund9 in visu. mitis in r̄nsis. solicit9 d aīarū salute in medio discipulor ministrator. & breuiter stās sedēs & incedēs eius vitā hr̄edēs p oculis. & sic familiaritatē eius grām cōseq̄ris. Et erit tibi sp ī mēoria & dulces in cōsuetudie. sp ad ipius mēoriā recurre. Et hec via pt ascribi btō hiero. q historiogh9 fuit sicut d2. ¶ Altissimus ē ab anglo nūciatus. ¶ Btissimus d vgine nat9 ¶ Cetu angelor in excels manifestatus. ¶ Dn̄s et pastor oim ē a pastorib9 visitat9. Etern9 rex est a dn̄is tpalib9 regibus veneratus. Facta circūcisiōe in tēplo p̄ntatus. Gracil puer ad egyptū baiulatus. Humil & obediēs. d tēplo reuocat9. In iordāe a iohe baptizat9. Karissimus est ab ipo dyabolo tēptatus. Lumina mdi p9 hec i aplos vocauit. Mer d aqua pmo corā eis formauit Noticiā suiam alijs mult miracul declarauit. Oia fontēs fame & siti lassat. Palmar vgul vt rex honorat. Qui postea reprob9 rfutat. Ritu legis cenat lauat pedes cōtristat. Sudat ca pit. trahit. sputis deformat. Torq̄t flagel lat. coronat. velat. alapat. Victima baiulat crucē. cū iniq̄s deputat. Xp̄s crucifigit morit sepelit resurgit ad astra leuat. Zelo charitatis spū inflammatus aplos in vniuersū mūdū mittit & adhuc iudex expectat

De via comperatiua

Capitulum. ix.

Dia multū bona ē p cōtēplatiōe q̄ d2 cōpatia. Cōpando eni sil xpi hūanitatē ad maiestatem sue diuinitatis. magnus affect9 deuotiōis excitat. Tūc ei ppēdit q̄tu3 illa tremenda maiestas ppter nos se hūiliauit Et ascribit b. Amb. q2 hūc pcessū h3 ī hymnis suis vt p3 in illo. Rex chri. fa. om. ī passiōe. ¶ Altissim9 ī abiecto loco nascit. Baiulator & sustētator oim in p̄sepio sustētat. Cōsolator oim angelor in medio tepit iumētor. Ditissim9 pditor oim honorat munē magor. Etern9 nutrit oim cibo pascit mortalium.
¶ Fons & origo oim sitit potū angelorum
¶ Gubnatō supnor se subijcipio trenor
¶ Hospitator scōrū oī3 fugit ī egypti exiliū
¶ Informatō sapie audit doctnā stultor
¶ Karitat speck3 ēdit vt ouis ī mā9 lupor
¶ Liberator vincul vt fur aut latro ligat.
¶ Maiestas q̄ tremūt āgli vt vil9 calcat
¶ Notissim9 ī celi curia h n̄ noscit s3 negat
¶ Optat9 a p̄rib9 / a filijs h seductor pclamat. ¶ Preclarissimus ī quē pspiciūt angeli sputis maculat. Quietissim9 q ē scōrū reqes crucē portādo fatigat. ¶ Rectissim9 iudex oim. snia mortis dānat. ¶ Speciosus forma p filijs hoium a plāta pedis vsq3 ad verticē vulnerat ¶ Terribilis in cōsilijs cruci applicat. Vita & origo oium. p nimijs dolorib9 morte anxiat. Xp̄us resuscitator mortuor ad sepulcrū portat.

Amor meus · Beatitudo mea
Eruditor meus · Finis meus
Ignis me icēdēs O Karitas me iflāmās
Nutritor me9 · Occursor me9
Refugiū meū · Spes mea
Xp̄s misericordia mea.

De via compassiua.

Capitulum. x.

In via pegrinatiā & cōpatiua facta ē mētō d passiōe xpi. S3 dignū ē vt adhuc d hac sacratissima passiōe spāl ponat via i q hō stet suspēsus p meditatiō3. attēdēs xpm q̄si dn̄ se pēdētē i

cruce. ⁊ ei cōpatiat̄/sic crucifixꝰ ei. ⁊ q̄si vul
nera ista ñ iā xp̄o. sꝫ ꝙ sibi actualr̄ infligāt̄
In hac meditatōe frācīscꝰ stās vulneꝝ xp̄i
qnqꝫ stigmata/realr̄ ī corpe suo/dīno mūe-
re ꝑ meditatōꝫ ip̄ressit vt di. Bonauē. Vn̄
ꝓ pn̄ti occurrit triplex modꝰ meditādi pas
sionē xp̄i. Primꝰ ꝑ hōs cano. Scd̄s modꝰ ē
ꝯtēplādo corpꝰ xp̄i incipiēdo a sūmitate vſ
qꝫ deorsū sic meditādo quō caput coronat̄
Reqre s̄. in meditatōe passiōis xp̄i. c. d̄ di
uers̄. modoꝝ cogitādi passiōꝫ xp̄i. Tertius
modꝰ ꝯtēplādi passiōꝫ xp̄i. vt ip̄e stet qua-
si ip̄e sit ꝑ se suspēsus ī cruce. meditādo ea
q̄ hn̄t ī tabula vbi s̄. Sic ei xp̄s stetit ī cru
ce cū ardētissīo amore/beniuola patiā vt s̄

De via affectiua.

F

Capitulum. xi.

Ia affectiā q̄ ascribit̄ btō Bern̄. ꝑ q̄ꝫ q̄s amorose adhēt d̄o creato ri suo. Via affectiua p̄t dici vni tiua. vocat̄ tn̄ affectiā. qꝛ mlt̄ū inflāmat af- fectū ad dei amorē ⁊ mētꝭ eleuatōeꝫ. ⁊ ascri bit̄ b. Ber. q̄ ita dulcꝭ fuit ī meditatōe. vn̄ ī q̄dā s̄mōe d̄ cena dn̄i alloq̄t dn̄m sub tali forma v̄boꝝ d. Tu es dn̄e amor meꝰ. honō meus spes mea. r̄fugiū meū. vita mea. gl'ia mea. ⁊ finis meꝰ. Nō aliđ q̄ro. ñ aliđ volo. nō aliđ mihi dicat̄. nō aliđ mihi ꝓponat̄. Et merito qꝛ tu es mihi sufficientissimꝰ tu es p̄r meꝰ frat̄ meꝰ nutritor meꝰ rector meus custos meꝰ q̄ es totꝰ amabil'. totꝰ desidera- bilis, totꝰ fidel'. Nō ē tā lib̄alis q̄ seip̄m tri buat. ñ ē tā charitatiuꝰ q̄ ꝓ tam vili pctōre moriat̄. ñ ē hūil'. q̄ maiestatē suā tm̄ hūilia uit. q̄ nullū despicꝭ. nll'uꝫ horres. nullū q̄- rētē te deseris sꝫ p̄uenis eū ⁊ occurris q̄renti delitie tue eē cū filijs hoīm. q̄d ī nob̄ iueni sti nisi sordes. ⁊ nobiscū vis eē vſqꝫ ī ꝯsūma tionē seculi. nōne satis fuit te ꝓ nob̄ mori. nōne satꝭ fuit tot dedisse sacr̄a āgl'os custo des. Et his ingr̄ti sp̄ sumꝰ sꝫ ⁊ tu te vis eē no biscū. tā bonꝰ es ꝙ te negar̄ ñ potes. Faciāꝰ igit̄ cābiū sil'. tu intēde mihi ⁊ ego tibi ⁊ sic̄ vis ⁊ scis fac mecū. qꝛ tuꝰ ⁊ ñ alteriꝰ eē volo Da mihi vt ego tibi soli ītēdā te solū diligā tuo sp̄ amor̄ ferueā nihil aliđ cupiā nisi te: ⁊ me totū tibi offerā. et oblatū nec aliq̄tinꝰ r̄petā Si ei ē aliq̄ caritas illa ē ī te. d̄ hac via ponūt̄ hec tabule ⁊ sp̄ ꝑponit̄ o ī meditādo

Conseruator meus
Gaudiū meum
Lumē me illūinās O
Pater meus
Thesaurus meus
Amabilis
Benignus
Compatiens
Desiderabilis
Expectabilis
Fidus O
Graciosus
Humilis
Jocundus
Karitatiuus
Liberalis

Director meus
Honor meus
Medicina mea
Quies mea
Vita mea
Mansuetus
Nobilis
Obtemperabilis
Placabilis
Quietus
Recreatiuus
Sincerus
Toleratiuus
Verax
Xp̄s iesus dn̄s et
rex meus. Amen.

De via superlatiua

Capitulum. xij.

G

Vgnstiꝰ ꝑfūdas bꝫ vias me ditādi vt ꝑ creat̄as. Dic̄ ei ī terro gaui celū ⁊ terrā: Es ne tu deus meꝰ. Et r̄ndert̄ mihi. nō sꝫ ip̄e fec̄ nos. Hꝫ ⁊ alios modos. vn̄ ī manuali suo int̄ cetera sic dicit ad dn̄ꝫ. Si totū mđm libꝛi repleāt maiestatē tuā exprimē nō sufficiūt. Tu em̄ es q̄ meliꝰ excogitari ñ p̄t. q̄ oēm creaturaꝫ sine labore gub̄nas Nihil ē ꝙ t̄bat ordinē impij tui. Hec via suꝑlatiā q̄ ī re ē affectiā ascribit̄ ei sp̄al'r qꝛ illo mō vtit̄ ī suis or̄oibꝰ et meditatiōibꝰ ꝑ suꝑlatios ḡdꝰ alloq̄ndo dn̄ꝫ. O p̄r dulcissime amātissime. benignis sime ⁊ sic d̄ alijs. Itē ī li. d̄ v̄b̄ do. dr̄ ꝙ q̄c- q̄d ꝑfectiōis ⁊ boni ē ī creaturis hᵒ excellē- tissime ē ī creatore. qꝛ ab illo fluit Vn̄ sicut venator vidēs vestigiū fere nō ē ꝯtētꝰ eo. sꝫ q̄rit feram al's stultus est venator si solo ve- stigio ē ꝯtētꝰ ꝙ eū ñ possit satiar̄: sic prudēs ꝯtēplator vidēs aliq̄đ bonū ī creat̄a dꝫ cor suū eleuare ī creatorē. v̄bi gr̄a. Videat pul critudinē sideꝝ floꝝ arboꝝ ⁊c̄. dicat īt̄ se. si illa tā d̄lectabilia st̄. O q̄tū d̄lectabil' ⁊ de siderabil' ē creator taliū. qꝛ q̄cq̄d ē ꝑfectio- nis in causato. hoc excellētiꝰ ē ī cā. ⁊ ē excel- lētissime ī excellētissima ⁊ vniuersalissima cā. sic hō vidēs hoīeꝫ v̄tuosū charitatiuūꝫ ⁊ piū ⁊c̄. dicat int̄ se Si riuulꝰ iste ē ita lau dabil' q̄ta laude dignꝰ ē fons ⁊ origo eiꝰ. et sic exaltat dn̄m ꝑ excellētiā ī suꝑlatio dicēs sibi hāc tabulā sp̄ ꝑmittēdo ꝓ eleuatōe. ⁊ ī

fine de⁹ pr̄ ꝛ dñe. ꝓ reuerentia sit dicendo.

Amantissime
Benignissime
Clementissime
Dulcissime
Excellentissime
Fidelissime
Gloriosissime
Honorantissime
Innocentissime
Karissime
Largissime
Mitissime
Nobilissime
Omnipotentissime
Preclarissime
Quietissime
Rectissime
Sufficientissime
Tutissime
Utilissime
Xpianissime de⁹ pater, ꝛ dñe

De via oratiua

Capitulū. xij.

Postq̄ i meditatiōib⁹ exardescit ignis deuotōis. tc̄ assurgit i allocutiōꝫ dilecti p viā oratiuā. et capio h̄ orōnē nō solū ꝓ petitoria. ſꝫ generalr̄ ꝓ laudatoria. hymnidica. ꝛ sic ď alijs. vn̄ hō nō eo dē mō sp̄ afficit circa dilectū suū. Sꝫ nunc petit aliq̄d ab eo nc̄ laudat i hymnis ꝛ psalmis ꝛ cāticꝭ. nūc ādmirat̄ venerādo. nc̄ adorando: nūc bn̄dicit aut glorificat nūc grās agit. ꝯfitet̄ exaltat ꝛ superexaltat. Dꝫ aūt orō esse/ nō ex affectu ꝓtendat̄ breuis b̄m vba ſꝫ longa b̄m affectū. vn̄ vsus. Si cor n̄ orat lingua inuanū laborat. De breuitate orōis di. san. Ber. i regula. ꝙ dꝫ eē breuis nisi ex affectu ꝓtēdat̄. Et hoc in vitaspa. hr̄. ꝙ q̄dā patꝝ docuit discipulū ꝫ orare hec verba. Qui creasti me sicut scis ꝛ vis miserē mei. ꝛ de thaysi q̄ petiuit a p̄re orōnē: Cui ille ait Dic. Qui creasti me miserere mei. Un̄ ponit tm̄ tales ꝛ cōsil'es breues orōnes. O piissime pr̄ miserē paupcule creature tue. idē. O sūma bonitas recordare ꝙ ꝓ me sāguinē tuū effudisti. n̄ finas me pire: ¶ P̄im⁹ modus attēdēdi est attendē ad sensū vborū ꝛ inde elicere sensū sp̄ualē. Uerbi gratia. Per dauid itelligēdo xp̄m. p goliā dyabolū. p hierl'm supcelestē ciuitatē. ¶ Scd̄us mod⁹ attēdēdi est. statuēdo se mētaliter ad certū locū ne mens inde euaget̄ ꝛ coaptet q̄tū valet sensum psal. ad id q̄d ibi gestū ē. Uerbi grā. Unū psalmū ad locū annūciationis. quasi videat angelū descendētē ad cubiculū btē virgis marie ꝛ dicētem. Aue grā plena do. te. ꝛc̄. ꝛ cū eo multitudinē angeloꝝ psallentiū. cū q̄bus ꝛ ip̄e psallat. Secūdū psalmū in natiuitate quē psallāt pastores ꝛ tres magi ꝛ angeli canentes. Glia in excel. deo ꝛc̄. ¶ Tertiū trāseūtes ad templū vbi videat symeonē senem occurrentē: ¶ Quartū eūdo in egyptū. ꝛ sic ꝯ n̄r ď alijs xp̄i pegrinatōib⁹. Sp̄alr̄ tn̄ ꝯstituat mentē suā in locis passiōis xp̄i. Unū psalmū cātādo in mōte oliueti. aliū in domo anne. tertiū an̄ pylatū. aliū an̄ herodē. q̄ntū in flagellatiōe. sextū in coronatiōe. septimū i baiulatione crucis. aliū i crucifixione ꝛ morte orōnū in lymbo patrū. aliū i cenaculo vbi apparuit dñs ihs discipul' suis p⁹ resurrectionē aliū in ascensione ꝛc̄. Fixa eñ mente ad certū locū mōi facili⁹ attēdit q̄ ꝙ mens iā sit in celo. iā in refectorio. iā i seculo. iā in scolis ꝛc̄. illa eñ distrahūt. Terti⁹ modus attēdēdi ē. ꝙ hō deuet cor suū ad p̄nā p̄riam. vbi audiat laudes sctōꝝ ꝛ cuꝫ ill' putet se fuerent̄ stare ꝛ deū laudare. vnū psal. cū choris angeloꝝ. scd̄m cū cetu ꝓphaꝝ. aliuꝫ p̄riarchaꝝ. aliū aploꝝ ꝛc̄. ¶ Deinde sciēdū ꝙ nō dꝫ solū orare ꝓ se: ſꝫ et ꝓ ecclīa ꝛc̄. Et sic p̄t dicē vnū ps̄. i psona xp̄i. aliū i psona bn̄factoꝝ. aliū i psona pctōꝝ. aliū in psona paupeꝝ. aliū i psona infirmoꝝ. aliū i psona oīꝫ fideliū defūctoꝝ ꝛ sic ď alijs. Et adhuc etiā p̄t mētē suā stabilire i orādo ꝓ paupib⁹. vidēdo xp̄m paupeꝫ iacētē i p̄sepio orādo ꝓ errātib⁹. seq̄ndo dñm in egyptū. ꝓ tēptatis. attēdēdo desertū vbi xp̄s tēptat⁹ fuit a dyabolo. ꝓ captiuis. i mōte oliueti. ꝓ infirmis vidēdo xp̄m anxiatū i cruce. ¶ Cōsequēter est notandū ꝙ Bonauē. di. ꝙ orādo dēmus tria facere P̄rimo inuocare gratiā sp̄ūsctī. ꝛ sic possem⁹ dicē. Ueni san. sp̄i: Scd̄o iplorādo ꝛ ꝓ nobis interponēdo cristū crucifixū i oībus orōnib⁹. et sic in oībus orōnib⁹ interponim⁹ p dñm nostꝝ ihm cristū. i. meritis sue passiōis ꝛ nō n̄ris petim⁹. Tertio ꝓ intercessiōe possum⁹ inuocare beatā virginē ꝛ oēs sctōs. ꝛ sic dicē possumus Sctā maria ꝛ oēs scti. intercedite ꝓ nobis ad dñm. It̄ inter ceteros modos attēdendū q̄d ad sensū vid' ille aptior. vt q̄s oret in psona eccl'ie. vbi ꝓponat sibi quādā multitudinē ppl'i statis inx̄ crucē dñi ꝛ clamātis ad dñm in q̄ multitudine sunt aliq̄ ifirmi aliq̄ tēptati ꝛc̄. Et qꝛ multiplex est sensus i psal. ꝛ multi sunt status hoīꝫ. b̄m hoc apte-

tur vnꝰ vł plures v̓ſus. Et poſſit hō intēte ꝯſiderare ēt coꝛpꝰ xp̄i ī cruce. aliq̄s v̓ſus ap tādo. impſſioni ſpinee coꝛone. aliq̄s vulne ri dextere manꝰ ⁊c̄. Aliđ remediū attētōis ē vt hō ꝑ vnū pš. ꝯcipit ſibi vnū affectū đuo tiōis ex pr̄ nr̄ vł aliūde. quā mētalit̄ ꝓferat ad ſingulos v̓ſus. inclinādo ad hūc ſenſuꝫ v̓boꝝ. v̓bi gr̄a. Dixit dn̄s do. meo. cogitet o amatoꝛ ardētiſſime. Donec po. inim. tu. ad aliū mutet affectū aut eū duꝫ ꝯtinuet ſi fer-

uet. vt Laudate pueri. O hoſpes ſuauiſſīe ⁊ ſic ꝯtinuādo exclamatōes. q̄ loco vie illu minatiue ponūt̄ ī tabula oꝛonis dn̄ice vicꝫ Pr̄ nr̄. Et ꝑ ſingulos pš p̄t affectū ſuū alli gare. ne euaget̄ ꝑ diuerſa: ⁊ ſic cōtinue erit memoꝛ dei. ⁊ habebit coꝛ eleuatū. Ex dictꝭ colligit̄ p̄ns tabula ꝓ attētiōe ꝯtinens vi gintiocto clauſulas in q̄ttuoꝛ lineis. ſm ꝙ ī vna manu. xxviij. ſūt loca ī q̄ttuoꝛ digitis. ī q̄bus v̓ſus Ciſio ianus cōputat̄.

Affectus timoris cum indignitate ſui reſpectu tremende maieſtatis	Cū maria	Cū diſcipulis	Pro fidelibus defunctis
Affectꝰ ſpei de miſericoꝛdia ⁊ bonitate ſummi	Cū angeł	Cu martyribus	Pro viuis ⁊ ſancta mr̄e eccleſia
Affectus gratitudinis de bñficijs ꝑceptis	Cū p̄triarchis	Cū confeſſoꝛibus	Pro ſe et parentibus
Affectus dilectiōis de paternali charitate	Cū ꝓphis	Cū monachis	Pro ſe ⁊ lugētib ⁊ pauperibus
Affectus laudis de ratiōne potētie ⁊ ſapientie	Cū innocentibus	Cū virginibus	Pro infirmis et temptatis
Affectus exultatiōis de oī ꝑfectione	Cū ap̄lis	Cū viduis	Pro afflictis et captiuis
Affectus doloris de paſſione dn̄i ieſu xp̄i	Cū euangeliſtis	Cū omnibus ſanctis electis	Pro inimicꝭ infidelibꝰ ⁊ paganis

Pro declaratiōe

huiꝰ tabule eſt ſciēdū. ꝙ affectus illi excitant̄ ꝑ exclamationē ⁊ cor dis eleuationē. Et ad hoc valēt ille dictiōnes. O qn̄. ſi. ⁊ cōſiłes. Exēplū đ affectu timoris. Si tu es tremēda maieſtas. vbi tioꝛ meus. O ardentiſſime amatoꝛ. qn̄ te diligā dulcedo mea. Illas vigintiocto clauſulas loca ī ſiniſtra manu. in quattuoꝛ digitꝭ pollice excepto. ab intra ⁊ ab ex̄. Et ſic in p̓mo digito hēbis ſeptē affectꝰ q̄s excitare poteris in te. adaptādo cuilibꝫ affectui vnum pš vel plures vnū verſū vel plures. ⁊ cum pollice pūge articulū illiꝰ digiti. vt illa pūctio vel impſſio digiti īpediat diſtractionē. Uerbi gr̄a. Bn̄e dn̄s nr̄ ⁊c̄. pſallēdo cogita indignatiōeꝫ hūani generis in p̓mo articulo indicis. ⁊ ſic ꝯ̄n̄r. In alijs duobꝰ digitis loca. xiiij. diuerſitates ſctōꝝ. ⁊ cōp̓me cum pollice articulos ſingulos ꝑ ſingulos pſal. Uerbi gr̄a / cum btā v̓gine maria pſallēdo pſalmū. Bn̄dicā dn̄o ī oī tp̄e. Cū angelis. Celi enarrāt. In ꝑuo digito locas hos ꝓ q̄bus vis oꝛare ī ꝑſona illoꝝ ac ſi ipi hoc oꝛarēt pſalle vł dic pr̄ nr̄ aut al's oꝛ̄oes. v̓bi gr̄a

Dic. De ꝓfū. ac ſi aīe đ purgatoꝛio ad dn̄ꝫ clamarēt hec v̓ba. miſerē mei đ. ac ſi ſcā mr̄ ecclia hꝰ ꝓ ſe ⁊ ſuis filijs exoꝛaret Et hec locatio ac pūctio digitoꝝ mł̄tū valꝫ ꝓ attētōne. q2 ſic coꝛ hoīs mł̄tipl'r limitat̄ ad aliq̄đ detminatū. ſ. ad certū affectū aut ad certū choꝝ ſcōꝝ. aut ad certū affectū cōpaſſionū ꝓxioꝝ. ⁊ n̄ erit euagatōis tāta occaſio. hūc modū cōit̄ hn̄t carthuſien. ꝙ totū pſalteꝛ ſibi ꝯſtituūt ī mãu vt ſic coꝛdetenꝰ attētiuſ pſallāt. arti. digitoꝝ ꝑcurrēdo q̄ſi iſtrō muſico citharizarēt. Ex illo tn̄ fūdomētoꝛ p̄cipue ex dīna clemētia q̄ multipł'r diſtribuit dona grāꝝ. potit hō mł'ta pł'a ꝯcipe ⁊ ī manu ſibi ꝯſtitue ī vno digito. Pr̄ nr̄. ī alio illas qn̄qꝫ ꝑtes ſalutatōis angelice. ſ. puriſſima ꝑfectiſſima ⁊c̄. Et ſic potit ſe ēt ī laude v̓ginis feruent̄ exercē: In alio digito ſeptē pctā moꝛtalia. In alio ſeptē dona ſpūſſcī ī oibꝰ. x. p̄cep. ⁊ ſic ad intoꝛio manuū. potit ī manu plangere. meditari. pſallē ⁊ deuꝫ et ſcōs eꝰ magnificare. laudare ⁊ ſuperaltare ⁊ hec đ attētōe ſufficiūt. Itē ꝓ hac via oratiā nō tres oꝛ̄oes bꝛeuiſſias. p̓ma ē. O artifex potē. ne de. o. tu. ⁊c̄. O mercatoꝛ prudētiſſi

me. ne sinas pire pciū mercatiōis tue ꝛc̄. O hospes clemētissime purifica salua dirige ꝯserua domū tuā ꝛ hospitiū tuuꝫ. qd̄ tibi in baptismo dedicasti. Itē circa primā viā nostra triplicē intellectū dn̄ice orōnis. s. pat nr̄. In pma clausula ponit̄ defectus nr̄ ad correspondentiaꝫ vie purgatiue. Secūdo gratitudo nostra qua cognoscimus creatoreꝫ nostꝝ. vt amatorē. nutritorē ꝛc̄. p modum vie illuminatiue In tertia affectus noster ad correspondentiam vie vnitiue. vt patet in tabula sequenti.

Pater noster	Nos pupilli sine te	O amator ardentissime	Qn̄ te diligemus feruenter filiali amore pfectissimo
Qui es in celis	Nos vacui et exules	O hospes suauissime	Qn̄ habitas i hospitio cordis nostri vt in celis
Sanctificetur nomen tuū	Nos terrena tibi pponētes	O sapor sanctissime	Qn̄ nomen tuū dulcescet nob vt omnia terrena cōtemnamus
Adueniat regnū tuū	Nos errantes	O rex preclarissime	Qn̄ nos subijciemur tuo regimini vt nō regnet i nob cōcupiscētia
Fiat vo. tua si. in ce. et in terra	Nos rebelles	O pceptor prudētissime	Qn̄ ꝯformabimur in omnibus voluntati tue.
Panē no. q̊tti. da no. hodie	Nos mendici	O nutritor sufficientissime	Qn̄ trāsformabimur in te et plena sacietate satiabimur
Et di. no. d̄. n. si. ꝛ nos di. de. no.	Nos peccatores	O creditor largissime	Qn̄ suscipies nos pdigos filios remittēdo nobis oēm excessum
Et ne nos inducas in tē.	Nos temptati	O custos diligentissime	Qn̄ tutabimur tua custodia vt n̄ p̄ualeat nob amodo vllꝰ aduersariꝰ
Sed libera nos a malo.	Nos fragiles	O liberator fortissime	Qn̄ libabimur a fragilitate hꝰ corpis ꝛ ab oī discōueniēti ppe. libtate

Pro declaratiōe

istius nota. q̄ cū dicis. Pr̄ nr̄. attende amorē. quē hꝫ pr̄ ad filiuꝫ Taleꝫ ꝛ ampliorē hꝫ d̄s ad nos qn̄ dicis. q̄ es ī ce. cogita deū inhitatorē bonorꝝ mētiū q̄ celorꝝ noīe intelligūt̄. Qn̄ dicis Sctifecet̄ no. tu. Optamꝰ vt dinū nomē nobis sapiat ꝛ dulcescescat plusq̄ t̄rena q2 scm̄ d̄r. i. sine terra. Cū dicis. Adueīat reg. tu. Optamꝰ nō solū eternū regnū sꝫ etiā vt h̄ nos regat ꝛ vt sit rex nr̄. Cū dicimus fiat vo. t. si. ī ce. ꝛ ī ter. Optamus vt doceat nos. iux̄ illud Doce me fa. vo. tu. q2 d̄s me. es tu. Cū dicimus. Panē no. q̊tti. da no. ho. Optamꝰ vt sit nutritor nr̄ corpal̄r ꝛ spūal̄r iuxta illud. Ocl'i om. i te spe. Cū dicimꝰ Dimit. no. ꝛc̄ Optamꝰ q̄ vt pius creditor nob relaxet q̄ tenemur. Cū dicimꝰ. Et ne nos ꝛc̄. Optamus vt custodiat nos. Cū dicimꝰ. Sꝫ li. n. Optamꝰ nō solū a pn̄ti īpugnatōe. sꝫ ēt ab oī futura ꝛ ab oī qd̄ nouerit sibi displicere.

De via vnitiua.

Capitulū. xiiij.

Ia vnitiua est qua qs bn̄ purgatus et illumiatꝰ amorose vnit̄ creatori suo exultādo d̄ pfectōibus suis illi soli placere desiderans prōpte ꝛ lete nūc ipm magnificat. nūc laudat. nūc ammirat̄. totꝰ languet amore eius vt possit dicere illud canticorū. Aīa mea liq̄fa. ē vt di. lo. es mi. ꝛc̄. Et post pauca subdit. q2 amo. lang. Et ps̄. Quid em̄ mihi est in celo ꝛ a te quid volui sup terrā. i. ego pure amo te nō ꝓpter dona celorū aut ꝓpt̄ dona sup terrā. Et hec via sepe superius tacta ē in via affectiua ꝛ suplatiua. In re em̄ vnū sunt via affectiua ꝛ vnitia. sꝫ noīa hn̄t diuersa. vn̄ p viā vnitiuaꝫ eleuat qs mentē suā in deū. excludēs om̄s vanitates ꝓponens sibi illud. Uidi cuncta q̄ erāt sub sole. ꝛ ecce vniuersa vanitas. Fac igitur sicut auis que volat sursū. ꝛ sic occurūt musce. i. vanitates nō cures sed ptranseat dicēdo. Ad solē tendo. nolo cor meū cū vanitatibus que in terra sunt occupare. Et acq̄rit̄ hoc via p recollectionē intimā ab exterioribus ad iteriora ab imis ad sūma. a tpalibꝰ ad eterna. Un̄ sol ille de quo facta est mētō ille est de quo d̄r. Tu solus sctūs. tu solus dn̄s. tu solus altissimus es. Ad illā viā req̄ritur. Pumo q̄ hō p virtuosam assuefacti

onem ⁊ grãm sit radicatus in virtutib⁹. ꝙ nullã delectationẽ habeat in appetitu vane glorie in cupiditate diuitiarũ. in cõcupiscẽtia oculorum et gule. Sc̃do requirit̃ internũ silentiũ. vt nõ occupet se circa exteriora quid audierit vel viderit foris nihil curando tanq̃ in somnio occurrissent. Tertio amorosa adhesio cum deo. vt omnia ei⁹ iudicia. omnia facta. omnes doctrinas cuꝫ reuerentia amplectat̃. Quarto ꝙ nihil aliđ querat sed reputet sibi illum dilectum sufficientissimum superexcellens illum in corde suo diligat. sup omne quod potest videri: audiri vel cogitari. immo super omne qđ imaginari potest quia totus amabilis. totus desiderabilis ⁊c̃. vt supra patuit in via beati Bernar. Quinto ꝙ sepe reducat ad memoriaꝫ ꝑfectiones dei et illis intime cõgratulet̃. Et q̃uis infinite sint ꝑfectiones dei tñ communiter tres occurrunt in quibus sic affectũ excitet Primo congratulor tibi dilecte mi ꝙ tu es potentissimus. non ꝙ mihi in hoc bñ sit quasi commodũ meũ querens. sed q̃ illa est ꝑfectio tua ꝙ nullũ times nullius indiges nemo te expugnare potest. nemo tibi potest resistere. nullus demon null⁹ aduersarius. ⁊ de hoc ꝑmo gaudemus. Sc̃do cõgratulor tibi q̃ tu es sapientissimus illud est ꝑfectionis tue. q̃ sic te nullus decipe põt. q̃ nihil te latet. Tertio congratulor tibi. q̃ tu es summe bon⁹ hoc est summe ꝑfectionis. q̃ immutabiliter es bonus ⁊ ita bonus ꝙ te melius excogitari nõ possit. immo nec dignius nec nobilius. Sexto p̃ncipalr̃ vtile est hr̃e incipiẽtẽ aliq̃ verba ꝑ que exprimat desideriũ suũ affabiliter alloq̃ndo dñm. de hoc Hugo de palma carthusieñ. dat modũ se eleuandi ꝑ viam vnitiuã. qui tactus est supius in orõne dñica. potest eñ homo ꝓuocare affectũ suum ꝑ illas dictiones. O. qñ. si. ⁊ ꝯsimiles. Unde dicit ꝙ incipiens vtat̃ talibus. post q̃ aũt gratia dei adiuuante exercitatus fuerit tunc sine omni cogitatione p̃uia. centies in die multũ amorose mentẽ suam in deum eleuare põt. Unde ex intentione ipius põt colligi talis eleuatio. O summa bonitas. O altissima eternitas. O incõp̄hensibilis sapiẽtie ꝓfunditas. O pater pijssime quãdo te diligã quãdo brachijs amoris te cõstringã. quãdo tuis bñficijs. tue misc̃die quã mecuꝫ facis vices impendã. qñ tremẽde maiestati tue timorẽ impendã. qñ speculum tue virtuose vite. s. humilitatis. pauꝑtatis. patie. obedientie charitatis ⁊ sic đ aliis debitis vestigijs ꝓsequar. Quãdo festa tua et sctõꝝ tuoꝝ. s. natiuitatis. resurrectiõis. ascensionis ⁊c̃. debita veneratiõe cõgratulabor. Si tu es tremenda maiestas vbi tior meus. Si tu es amantissimus pr̃ / vbi amor meus. Si tu es dñs ⁊ mercator meus. vbi est s̃uitiũ meum. Si tu es inhabitator ⁊ hospes meus vbi est mundicia digna tãto hospiti. Si tu es vita sctõꝝ decor angelorum vbi est ꝯgratulatio mea. Et sic diu exercitatus sicut ꝓ edificio põtis apponent̃ qñꝙ sustentacula. postea pons stat sine illis. Sic postea spũssctũs eleuabit cor hoĩs sine illis vt sp̄ tẽdat sursũ aut frequent̃. iux̃ illđ canticoꝝ. Trahe me post te i odore vnguẽtoꝝ tuoꝝ curremꝰ. et sic hĩ aliq̃d de via vnitiua. Tamen hec via et scia non discit̃ ex libris sed desursum est ⁊ cui vult ꝑticipat eã pater luminũ his quidẽ clarius. his vo obscurius. Pro ista via sicut dictũ est valꝫ intima ꝯgratulatõ ꝑfectionẽ dei sic homo in hymnis et canticis iubilet in corde canendo ⁊ ꝑtractet laudes dei: De his ꝑfectõib⁹ siue laudibus ponit̃ tabula infrascripta. et sp̄ ꝑmittit̃ clausula. Cõgratulor tibi pr̃ celestis q̃ tu es. Auctor essendi. hoc ẽ alpha ⁊ o principiũ ⁊ origo oĩm. Uñ de te sic scribit quidam metrista. Hui⁹ in arbitrio pẽdent mortalia queq; Qui solus cunctis cõtulit esse suũ. qui facit ⁊ reficit creat atq; creata gubernat Cuius idẽ posse qđ velle nec minus hꝫ. Congratulor igit̃ tibi in ꝑfectõne tua essendi q̃ tuũ esse est ꝑfectissimum. Primo q̃ nõ potes cogitari nõ esse q̃ si tu nõ eẽs: nihil eẽt. Sc̃do q̃ a nullo alio habes eẽ. Tertio q̃ omne qđ est a te habet eẽ.

¶ Bonitas summa. Primo q̃ nulla res ẽ bonitatis sue tam diffusiua sicut tu. sed bonũ q̃to communius de tanto melius. Secũdo nulla res est tã cito placabil' sicut tu. Tertio nulla res est tam desiderabil' delectabilis ⁊ amabilis sicut tu. Causa vniuersalissima. Illa cã q̃ phi sic ex naturali ratiõe cõuincebant eẽ. si nõ ẽ ꝓcessus in infinituꝫ in causis sibi essentialit̃ subordinatis. Pri

ma causa est. sed nō ē ꝓcessus in talib⁹ cau-
sis eēntialr̄ subordinatis. igit̄ p̄ma causa ē.
Tu es ille princeps de q̄ Arist. i fi. xij. me-
taphi. ꝯcludēs li. suū sic di. Mala ē plura-
litas principū. vnus ḡ p̄nceps. Decus vni-
uersi q̄ cuncta decorasti. Tu es cui⁹ pulcri-
tudinē sol et luna mirant̄. Tu es in quē de-
siderāt angeli ꝓspicere; a te hn̄t decus pul-
critudinis sidera rose lilia ⁊c̄. Et a te aues
hn̄t decus suauis melodie philomene alau-
de ⁊ oīm auiū genera ⁊ oīa organa. a te hn̄t
decus saporis mel. vinū; ⁊ oīm pigmenta-
riorū genera. A te decoratū est celū sideri-
bus. aer volucribus. terra aīalib⁹. aqua pi-
scibus. ¶ Tuus sustentator oīm. a quacū-
q; em̄ re tuā subtrahēs sustētationē vl' con-
seruationē. ilico reuerteret in nihilū. ¶ Fons
sapie a q̄ manāt oēs thesauri sapie ⁊ scie tu
es eterna sapia attingēs a fine vsq; ad finē
fortiter. disponēs oīa suauit̄. q̄ celoꝝ ꝯtines
thronū. ⁊ abyssus intueris. mōtes pōderas
in statera. terrā palmo ꝯcludis. ⁊ posuisti le-
gē aqs ne transcēdāt fines suos. ¶ Gloria
mundi te em̄ adorāt angeli. laudāt archan-
geli. Sūmo te iure laudat oīs creatā spes
nr̄a. salus nr̄a. honor nr̄. gl'ia nr̄a. finis ⁊ ex-
pectatio nr̄a. Habūdātissimus. tua ē terra
⁊ plenitudo eius orbis terrarū ⁊ vniuersi q̄
habitāt in ea. Gl'ia ⁊ diuitie in domo tua
si honorāt̄; ⁊ diues dr̄ q̄ hȝ auꝝ. q̄tū hono-
rari deberes q̄ fecisti auꝝ ⁊ gēmas ⁊ oīa que
sunt in vniuerso. ¶ Incōphēsibilis tu es.
De te em̄ dr̄. Magnus do. ⁊ lau. ni. ⁊ ma-
ti⁹ nō est finis. Tāte em̄ es excellētie q̄ tuā
altissimā excellentiā nemo pōt cape ad ple-
nū. nec hō nec angelus. imo nulla creatura
qr̄ omnis est finita. tu v̄o infinitus es sȝ in-
finiti ad finitū nulla est ꝓportio. ¶ Cha-
ritas tu es. et q̄ in te manet; manet ī charita
et tu in eo sicut nā ignis est ardere incendē
et calefacere. sic ꝓpetas tue charitatis est cre-
are. te largissime diffūdē īflāmare ad amo-
rem. accendere. saluare. redimere. custodi-
re. liberare illuminare. vn̄ ⁊ tibi dr̄. Deus
cui ꝓpriū est misereri. ¶ Loco in circūscrip-
tibil' ⁊ tn̄ vbiq; es. Si ascēdero ī celū; tu il-
lic es. De te di. Bern. De⁹ vbiq; regnat. vbi-
q; imperat. vbiq; maiestas eius oīa implet.
Nā in inferno exerces actū iusticie tue. sed
dicere hoc fieri in absentia tua. ꝑfidia est.

sic etiā es in tpe incōmensurabilis. Res ei
q̄ ab et̄no fuit. atq; an̄ oē tp̄s fuit. quō ḡ cō-
mēsurat̄ tpe qđ fuit qn̄ n̄ fuit tp̄s. ¶ Mer-
ces sctōꝝ. iubilus angeloꝝ. speculū omniū
electoꝝ. ¶ Norma. i. regula ⁊ exēplar oīm
Res ei de q̄to tibi ꝓpinqor tāto nobilior.
Aliq̄ hn̄t eē tecū. aliq̄ eē ⁊ viuē. ⁊ st̄ nobilio-
ra p̄orib⁹. aliq̄ viuē eē ⁊ discernē ⁊ st̄ s̄ȝ nāȝ
nobiliora priorib⁹. aliq̄ vltra hec hn̄t puꝝ
esse ⁊ virtuosū eē. ⁊ sunt tibi pl⁹ ceteris ꝓpin-
qua. Per sincerissimā em̄ tuā bonitatē est ī
te oīs exēplaritas v̄tuositas ⁊ cōicabilitas.
¶ Ordo siue ordiator vniuersoꝝ q̄ singu-
la locas s̄m suū statū. sua nāā. sursū aut de-
orsum sic prudens pictor ponit colores hic
rubeū h̄ nigrū vt decoret opus suū. ¶ Per-
fectissimus sine oī defectu. qui nullius indi-
ges. tibi ip̄i es sufficiens q̄ melius aut digni-
us aut nobilius aut ꝑfectius. nec est nec ex-
cogitari p̄t. q̄cq̄d est laudabile ⁊ ꝑfectionis
in creatura in positiuo. hoc ē i te ī suꝑlatiō.
¶ Quietissimus vt dicit Boetius. O q̄ ꝑ-
petua mūdū rōne gubnas. terrarū celiq; sa-
tor. q̄ tp̄s ab euo. ire iubes stabilisq; māes
das cuncta moueri. Principiuȝ rector. dux
semita termin⁹ idē. Tu reqes trāquilla pi-
is te cernere finis. ¶ Res etiā īmobil' ⁊ im-
mutabil'. qr̄ vbiq; es vt patuit ex premissis
Res aūt dr̄ moueri. q̄ tendit ad locuȝ quo
prius nō fuit imobil' aūt q̄ vbiq; est nō ha-
bet q̄ tēdat. ¶ Recreator oīm q̄ dixisti. Ve-
nite ad me oēs q̄ laboratis. Aīa em̄ q̄ est in
te radicata in cētro suo. ⁊ recreata ⁊ quieta-
ta est. q̄ v̄o in te nō ē; mlt̄is vanis fantasma-
tib⁹ fatigat̄. ¶ Sufficiētissim⁹ q̄ te hȝ totū
hȝ; q̄ te nō hȝ mendic⁹ ē ⁊ paup. qr̄ q̄cq̄d p̄t
te ē nō reficit. ⁊ si reficit nō sufficit ⁊ si ad tē-
pus sufficit. non tn̄ ꝑpetue satiat/ q̄n adhuc
ampli⁹ q̄rat̄. q̄ āt te hȝ satiat⁹ ē. finē suū hȝ.
nō hȝ vlt̄ qđ q̄rat. qr̄ tu es sup omē visibile
audibile odorabile gustabile tangibile sen-
sibile. Itē adhuc altior es sup oē figurabi-
le nūerabile circūscriptibile. Iteȝ altissim⁹
es sup oē d̄mōstrabile diffinibile opiabile
inuestigabile estiabile imaginabile q̄ tot⁹ es
amabilis maxīe laudabilis ⁊ sūme desyde-
rabilis. Thesaur⁹ fidel' vbi em̄ thesaur⁹ no-
ster/ ibi et cor nostrū. Quiqđ ei nobis aufe-
rat̄. si tu ī nobis permāseris. sufficit nobis.
tu es illud vnū qđ dixisti marthe eē necess-

sariū. In te sūma cōplacētia nr̄a. Et si nos horreat totus mūdus. si tu nos approbas sufficit nobis. Desideriū nostꝝ tu es vtinā tu placeres toti mūdo. et totus mūdus faceret bn̄placitū tuū ꝓ illo deberemus mori zelo charitatis ¶ Uita a qua hn̄t viuere oīa. in quo nos mouemur ⁊ sumus. De te eīn dicitur. Ex ipo ⁊ ꝑ ipm ⁊ in ipo sūt oīa / tibi honor et gloria ꝑ infinita secula seculoꝝ. Cristus intelligit̄ vnctus. Tu siłr es talis vnctio ⁊ salsa. q̄ apposita vnicuiqꝫ rei mōi facit ipsam sapidā. In electis eīn es sapor gl'ie in dānatis es sapor iusticie. ⁊ iudex iniquitatū. Tu es creator. tu es gubernator. tu es redēptor iustificator. retributor ⁊ gl'ificator ⁊c. His ꝑfectiōibus cōgratulādo aīa mea liq̄facta est. Et quid agā nisi ī pace ī id ipm: dor. ⁊ re. ⁊ dicā. Nolite suscitare dilectā donec ipa velit. In laudes tuas ꝓrūpā. Et si digne laudare te neq̄ueā. de te tn̄ nō sileam cū solū de te gaudeā. Tu eīn es dulcis sapor. Iste qui te gustat iesu xp̄e tuo victus a sapore mori posset p̄ amore. Te sol⁹ amans vnice dilecte mi pulcerrime. vbi q̄so vis comorari. vbi vis vt queraris. q̄ sapis ⁊ dulcescis. O dulcis hospes anime. esto hospes insimꝫ tibi tecū sine fine.

De via exultatiua.

Capitulum. xv.

Uia exultatiua est que ascribitur btō Greg. q̄ ꝑtractat ⁊ meditatur gaudia celoꝝ. Un̄ in quadā omelia sic scribit. Que lingua pōt dicere. aut quis intellectus pōt cape illa superne ciuitatis q̄ta sint gaudia angeloꝝ choris interesse ⁊c. Uocat̄ aūt hec via exultatiua vel cōgratulatiua q: ꝑ eā homo congratulatur glorie dei et sctōꝝ. ⁊ ꝑ eā homo meditat̄ gaudia que sunt in celo. quib⁹ meditatis leuius portat oē qđ grauat in h⁹ mūdo. Un̄ Greg. Minuit pondus laborum spes p̄mioꝝ. Sciendū ꝙ volēs mentē suaꝫ ꝑ hāc viā eleuare ad cōgratulādū supernis ciuibus. Primo videat quomō inter se distīcti sunt ꝼm diuersa eoꝝ merita. qđ hr̄i poterit ex aliquali eoꝝ siłitudine regni celestꝭ et regni terrestris. Un̄ sicut in regno terrestri sunt diuersi stat⁹ hoīm. sic poterit meditari de regno celesti. Et sicut veniens ad palatiū regis terreni salutaret oēs ꝼm ordinem ⁊ ꝯgratularet̄ honori eoꝝ. Sic et tu ascēde mentaliter regnū summi regis ⁊ saluta lauda. ⁊ ꝯgratulare honori ⁊ gl'ie oīm. De h⁹ ponit̄ talis tabula siłitudinis. In palatio regis terreni sunt primo. Rex in celesti curia est rex regum deus. In hoc ordine saluta quemlibet ꝼm suuꝫ statum ⁊ dic. Salue rex regum. saluator et gubernator oīm congratulor maiestate tue. Pleni sunt celi ⁊ terra gl'ia tua. Tu ꝑfulges in regno tuo sicut sol inter sidera. Scđo ibi est regina maria: salue et gaude regina celoꝝ mater regis angeloꝝ tu charissima pulcra purissima pijssima dn̄a. post hanc secretarij ⁊ nuncij ⁊ sc̄ angeli assistentes ⁊ nuncij. Saluete ⁊ gaudete spūs innocentissimi qui nūq̄ a bn̄placito vestri creatoris deuiastis. Post hos p̄ncipes et comites ⁊ senes sunt ibi. ⁊ sunt p̄ncarche. Gaudete ⁊ saluete q: ex genere vr̄o natus est saluator mūdi. Post hos cōsiliarij. et sunt prophete. Saluete ⁊ gaudete. q: vobis inspirata sūt ꝯsilia secretoꝝ dei. ⁊ impleta sunt que fideliter ꝓphetastis. Iteꝫ fideliter assistentes in exilio sūt. ⁊ sunt ap̄li Saluete et gaudete qui fideliter ꝑmāsistis cū rege celoꝝ in exilio mūdi. qui vobiscum esuriuit. comedit. dormiuit. ⁊ pedes lauit. Cancellarij sunt ⁊ euangeliste. Saluete ⁊ gaudete notarij regis altissimi q̄ vitā ⁊ gesta regis fideliter euāgelizastis ⁊ scripsistis Milites et sunt martyres. Saluete ⁊ gaudete vos ꝯstantissimi milites. q̄ ꝓ honore regis sanguinē vestrū fudistis. Thesaurarij et sunt cōfessores ⁊ doctores. Saluete et gaudete q̄ talenta vobis tradita ⁊ thesauꝝ cū multiplici lucro rep̄sentastis: q̄ꝝ doctrina fulget sctā eccl'ia vt sol et luna. Uigiles et sunt monachi ⁊ heremite. Saluete ⁊ gaudete. q̄ alijs dormientib⁹ ꝯtra inimicos regis vr̄i orādo et psallendo vigilastis. Uirgines. Saluete ⁊ gaudete qui sponsos mortales et regnuꝫ mundū cōtempsistis ꝓpter amorē sponsi celestis. ad cui⁹ thalamū iaꝫ cū lampadib⁹ intrastis. Uidue. O dispēsatrices. Saluete ⁊ gaudete que opa misc'die xp̄o in paupibus fideliter dispensastis. Cōmunis popul⁹ aut vulgus. et est turba omniū electorū. Saluete ⁊ gaudete oēs sīł' electi. q̄ diuersis meritis ⁊ virtutib⁹ regnū in=

ćro iſtis. Cōgratulamur vobis oībus: ora
te ꝓ nobis. Itē ꝓ ampliori eleuatiōe men
tis ad illa futura gaudia. videat̄ de gaudi
is celoꝝ hec tabula. ¶ Amotio oīs aduer-
ſitatis. ibi ñ erit fames ſitis. frigus. nec eſtꝰ
¶ Btiſſima pñtia oīs bonitatis. Conſorti
um angeloꝝ dulciſſime amenitatis. Dotes
corpis. ſumma agilitas. ſubtilitas. impaſſi
bilitas. claritas: Excellentiſſima dona aīe
cognitio cōphenſio dilectio ſumme maie-
ſtatis. Fruitio ſpeculi ieffabil' iocūditatis
Gaudebit quilibet ď bonis meritis ſingu
loꝝ. Honorabit̄ quilibet ſicut filius regis
celoꝝ. Iuuentus ſine ſenio. Charitas ſine
odio. Lux iocundiſſima ſine obſcuritate.
Maxima vocū iubilatio cū ppetua ſecuri-
tate. Notitia omniū ſctōꝝ ſine dubietate.
Ordo meritoꝝ delectabilis cuꝫ multiplici
varietate. Pax ineffabil' ſine timore inimi
ci. Quanta ibi ſunt gaudia. nec poteſt dici:
nec ſcribi nec imaginari. Requies ſine te-
dio tot miliū annoꝝ. Satietas omniū ſpi-
ritalium deſideriorum. Triſticia ibi non
erit neqꝫ luctus. neqꝫ clamor. ſed nec vllus
dolor. Ualidiſſima poteſtas. ppetua ſecu-
ritas et ſanitas ⁊ intimus amor. Chriſtus
ibi ſponſus. pater et frater. rex donū ⁊ fina-
liſſimus amor.

Operis Concluſio.

POſtq̄ oēs vie talit̄ qualiter xp̄o
adiuuante ſunt expedite. ꝓ ↄclu
ſione videant̄ aliq̄ doctrine ſer-
uande circa p̄miſſa q̄ vt clauſula
tim pateant. aut vt facilius corde retineri
poſſint ponant̄ ꝫm ordinē alphabeti. et añ
initiū cuiuſlibꝫ clauſule p̄mittit̄ de Ab
ſtractiōe volens feruenter meditari. debꝫ ſe
abſtrahere ab appetitu honoꝝ ⁊ cōcupiſcē
tiarū et diuitiaꝝ. q2 hec fantaſmata diſtra-
hant meditantē. ¶ Bona vita debet enim
fructuoſe viuere. q2 in maliuolā aīam non
introibit ſpūs ſapie. nec ſpūs meditationiſ
Cōſtanti fiducia ad dilectū. et nō faciliter
deſiſtat ab amore dilecti ꝓpter incurſus tē-
ptationū. Nitit̄ em̄ dyabolus īpedire me
ditātē p diuerſa. Tu aūt dic. Ego ↄfido in
eū q̄ ait Fili p̄para cor tuū mihi. qui ñ vult
mortē pctōꝝ. q̄ pctōres vult ſaluos facere.
Nihil ḡ duꝝ vl' turbulētū ď dilecto medi-
tare ſꝫ dic illud Iob. Etiā ſi occiderit mē
ſpabo i eū. Diſpoſitōe corpali. Cū ſolus es
poteris vti diuerſ cerimonijs in diſpoſitō
nē mēbroꝝ. nūc eleuādo manꝰ vt aarō. nūc
genua flectēdo vt ſalomō. nūc ꝓſternē vt
xp̄s in mōte oliueti. nūc ſedē vt maria ma-
gdalena ad pedes dñi nr̄i ihu xp̄i. nūc bra
chia in modū crucis extendē vt xp̄s in cru
ce. nūc oculos in terrā deflectere vt publica
nus. nūc in altū leuare vt aplī i aſcēſiōe dñi.
⁊ ſic poterit illa diuerſitas exterior diuerſi-
ficare affectus iteriores. in q̄tū tñ nō ſis ſin
gularis ſꝫ inclina cū inclinantibꝰ. exhiben
do reuerētiā filialē dño vt pr̄i. flecte cū flec
tentibꝰ exhibēdo reuerētiā quā exhiberꝫ ſer
uus dño ꝓſternē cū ſternentibꝰ recognoſcē
do in hoc tuū iudicē et te reuꝫ ⁊ impuluе-
rē redigēdū. Itē valet ď cōgruo tp̄s noctē-
nū. ⁊ locis ſolitudis. In his tñ q̄libꝫ abū-
dat i ſenſu ſuo. Exercitatiōe diuerſoꝝ. ⁊ di
uerſifices actꝰ tuos. iuxͣ illď. Nūc lege nūc
ora nē cū feruore labora. Sic erit hora bre
uis ⁊ labor ille leuis. Si em̄ velles cōtinue
vni actui inſiſtē minꝰ ꝓficeres et cito te de
ſtrueres. Fine meditatōis. Finis meditatō
nis nō ꝓpter cōmodū tuū. nō ꝓpter euadē
penas aut ſpe lucri aut p̄mij celeſtis aut ꝓ
pter dulcedinē meditationis. q2 ille eſſet a
mor mercennarius. ſꝫ meditare puro filia-
li amore. vt cor tuū p̄pares habitaculū ď o
vt des locū gr̄e vt facias bñplacitū eiꝰ. cuiꝰ
delitie ſunt eē cū filijſ hoīm qui delectatur
in ſalute nr̄a Itē q2 ad hūc finē creata ē aīa
rōnalis vt creatori ſuo dulciſſimo. cordialr
et amoroſe vniat̄. h in via p meditatōꝫ ⁊ in
futuro p ppetuā fruitionē. ⁊ breuit̄ dēs in
hoc q̄rere gloriā dei. poſtea honorē ſctō vni
litatē eccl'e. ſalutē tuā. ordinādo tñ oīa i glo
riā ďi iuxͣ illud apl'i. Siue come. ſiue biba:
Gratitudīe gr̄e. ſi aliqď bonū in te ſentis:
gr̄as age. noli ſupbire. nō eſt volentis neqꝫ
currētis. ſꝫ miſerētis dei noli p̄ſumē. gr̄a eī
meditatōis dat̄ bonis ⁊ mal'. Habūdātia
pūctoꝝ. debes em̄ ꝫm intentionē cācellarij
pariſieñ. diuerſa hr̄e pūcta p q̄ te amoroſe
inflāmare poſſis cū incipis. de hoc vide ſu
perius. Intimitate. debes in te cōcipe ſem-
per quocūqꝫ vadis. quaſi p̄ oculis tuis ha
beres delictū tuū. nūc crucifixū. nūc fugiē-
tē i egyptū ⁊c. ⁊ intimis iubilatōibꝰ ad euꝫ

ab intra laudans. dulciter ꝛ affabiliter loq
necessitates ꝓponere auxilia petere. ¶ Cha
ritatis accensione. qualē tibi vis esse deū. si
benignū talē te exhibe ꝓximo tuo. nullum
contēne. sic eris amicus dei. Ille eñ nulli
horruit nullū contēpsit. sed amicoꝝ idē est
velle et nolle. vel si qꝛ faciliter infrigidamur
indigemus accēsiōe charitatis. feruore ꝑ
gemitū orōnis. Igne pacis xp̄i ꝑ cōpassio
nē xp̄i. ꝛ ꝑ desideria adherendi vt ē. Quā
do te diligā ꝛc̄. ¶ Labore oportet te appone
re laborē. Et merito. omnibus in factis gra
uis ē inceptio prima. postea tñ alleuiat onꝰ
Vides q̄tos labores sustinent agricole ꝓ
fructu terre. mercatores ꝑtranseunt mare.
multis se ingerunt ꝑiculis. milites vulne
ra belli sustinent ꝓ trāsitorijs. et tu sine la
bore esse non debes. Moderatōe opꝫ per
discretionē. Ne qd nimis. ne nimis volēs
eradere vas ip̄m frangat. Tene mediū. nō
sis nimis remissus nec nimis inquietꝰ. ver
sus. Omnibus adde modū: modus est pulcer
rima virtus. ¶ Naturali cōmixtiōe. Attē
de quid nature tue cōgruat. Quibusdā ei
ꝓdest multū insistere orōni: quibusdā me
ditari. Alij facilius trahunt iudicio rōnis
alij cōpassione alij bñficioꝝ consideratiōe
Alij sūt vtiliores ad vitā actiuā. alij ad cō
tēplatiuā. Sic de cibo et potu: debes natu
rā tue cōplexiōis attendē. ꝛ de vtroqꝫ mo
derate sumē. vni eī est mediū qd̄ alteri nō
sufficit. sꝫ attēde. ne cor ḡuet crapula. Or
dine: vt incipias a via purgatiua. vt prius
abluaris et munderis añq̄ ꝑ viā vnitiuā
te dilecto cōiungas. Nō eñ decet lutosum
et sordidū anteq̄ lotus sit ad osculū regis
ꝓrumpe. Nō eas p̄mo in tecto añq̄ discas
ire in terra. Promptitudine. vt in vita tua
habeas refectōꝫ i somno ꝛc̄. vt sꝑ ꝓmptus
sis ad eleuādū cor tuū. et verificet in te il
lud. Sursum corda hēmꝰ ad dñm. vt ꝓm
pte dicere possis. Deus d̄s me. ad te d̄ lu. vi
gilo. Sis igit̄ discretus vigilādo ꝛ ꝓmptꝰ
ꝛ sꝑ bone volūtatis. Quiete: vt quicq̄d di
stractiōꝫ tibi ingerit. fugias i pace i idip̄sū
requiescens. nisi ex officio aut obedientia aut
obligatione. tenearis insistere occupationi.
Fuge tñ iudicia et suspitiones. qꝛ multum
inquietant cor. Et si erūpunt cogitatiōes su
spicandi. relinque eas nō determinādo sen
tentiam sed dic. Qui nos iudicat / dñs est.
Dubia interp̄tare in meliorē ꝑtē. ꝛ si alit̄ ce
ciderit. cōpatere ei ꝛ dic. Si hec temptatio
me inuenisset forte ꝓfundiꝰ me deiecisset.
¶ Recollectione. sepe te recollige ab ymis
ad summa. a t̄palibus ad eterna. ab exterio
ribus ad intima. a vanis ad duratura. No
li videē vanitates. noli audire fabulas. dic
Vidi cuncta q̄ erant sub sole. ꝛ ecce vniuer
sa vanitas. solus dilectus meus bonus solꝰ
amabilis candidus ꝛ rubicūdus mihi suf
ficientissimꝰ. Sic eñ facit puer qui ñ vult
aliquid reputari aut melior esse patre suo.
¶ Seruitio sctōꝝ. habeas aliq̄s sp̄ales san
ctos quibus quotidiana impendas ẜuitia
ꝛ sꝑ assistent in conspectu dei ꝓ te interceden
do. vt beatam virginē. angelū tuū. aposto
lū. martyrem. virginem aut confessorē aut
plures que orent ꝓ te. ¶ Totali subiectiōe
vt totum te subijcias volūtati dei vt dicas
ei. Pie iesu sicut tu scis ꝛ vis. ita mecuꝫ age
Et si gratiā meditationis tibi dederit. cuꝫ
amore suscipe. si non dederit: cū patientia
sustine. Quicquid tecuꝫ egerit sis contentꝰ
sine murmuratione. ita esto quasi vnus spi
ritus cum eo vt nihil te putes scire nisi Je
sum xp̄m et hunc crucifixum. ¶ Vlteriori
tendentia ꝓ quiete contemplationis. Si
eñ religiosus es. vt dicit cancellarius pari
siensis teneris tendere ad quietem cōtēpla
tionis. etiam si vix in fine vite tue comp̄hē
deres. quia hoc exigit status tuus. Ad mi
litem spectat miseros defendere. ad rusticū
laborare. ad religiosum contemplatiōi in
sistere ꝛc̄. Vñ dicit Bonauentu. vbi dimit
tis vna die ibi altera incipe. vt facias sicut
volens ascendere montem altū cum quies
cere vult non semꝑ reuertit̄ ad pristinū lo
cum sed in eodeꝫ loco sedet ꝛ quiescit. ꝛ ibi
dem incipit post quietem. Nos aūt ideo ñ
ꝓficimus in contemplatione. quia qd̄ ho
die cū difficultate ꝛ gratia dei acquirimus
cras ingerendo nos leuitatibus aut fabul.
aut voluptatibus perdimus et sic de ascen
su montis ad vallem ꝓlabimur. et nō cō
tinuamus. ¶ Christo vt nihil p̄ponas ei.
ip̄m deprecans vt sit adiutor tuus protec
tor director et finis. Amen

¶ Explicit tractatus d̄ eleuatione mentis
in deū. q̄ ꝛ alphabetū diui amoris īscribit̄.

Incipit doctrinalis

expoſitio magr̄i Johis Gerſon cancellarij pariſien̄. ſup̱ ſeptē pſalmos penitentiales.

Era pn̄ia. ¶ Prefatō. L veluti ſcala q̄dā eſt qua hō pctōꝛ q̄ ſm euāgelicā ꝑabolā deſcendit de hierl'm ī hiericho. rurſum in hierlm h⁹ eſt ad pacis viſionē aſcēdit ¶ Hui⁹ v̄o ſcale ſeptē ſunt gradus. q̄bus corn̄dēt pſalmi ſeptē q̄ dicūtur pn̄iales. ¶ Primus itaq̧ gradus eſt timoꝛ pene a q̄ prim⁹ pſalm⁹ incipit. Dn̄e ne in furoꝛe tuo arguas me: neq̧ ī ira tua coꝛ. me. ¶ Scd̄s eſt doloꝛ culpe. Hinc eſt q̄ ī ſecūdo pſal. optando dicit. Beati q̄ꝝ remiſ. ſunt iniq̄tates: ⁊ quorū tecta ſunt pctā. Et hūc pctōꝝ ꝯfeſſio ipoꝛūq̧ remiſſio ſeq̄t̄. Delictū meū inq̄t cognitū tibi feci ⁊ iniuſticiā meā a te nō abſcondi. Et iteꝝ. Dixi cōfiteboꝛ aduerſum me iniuſticiā meā dn̄o ⁊ tu remiſiſti impietatē pcti. ¶ Tertius gradus eſt ſpes venie. hanc timoꝛ p̄cedit. q̄ rurſus in tertio pſalmo clamat. Dn̄e ne in furoꝛe tuo arguas me: neq̧ in ira tua coꝛripias me. Et hūc doloꝛ comitat̄. Afflict⁹ ſū ⁊ humiliatus ſum nimis: rugiebā a gemitu coꝛdis mei. Poſt hec v̄o ſeq̄t̄ ſpes. Qm̄ i te dn̄e ſꝑaui: tu exaudies me dn̄e deus me⁹ ¶ Quart⁹ eſt amoꝛ mūdicie. hāc nō hoīs iuſticia/ſʒ dei mīa efficit. Un̄ quartus pſal: ait. Miſerere mei d̄s: ſm magnā miām tuā Ac deinde ſubdit. Ampli⁹ laua me ab iniq̄tate mea. Et iterū. Coꝛ mūdū crea ī me d̄s. ¶ Quint⁹ gradus eſt deſideriū celeſtis patrie. ꝓ quo oꝛat q̄ntus pſal. Dn̄e exaudi oꝛationē meā. Precedit aūt cōtemptus preſenti vita. q꜡ defecerūt inq̄t ſicut fumus dies mei. Et iteꝝ. Dies mei ſicut vmbꝛa d̄clinauerunt: et ego ſicut fenū arui. Et hūc comitatur ꝯſideratio eternitatis diuīe. Tu aūt dn̄e in eternū ꝑmanes ⁊c̄. Et ruꝛſ⁹. Tu aūt idē ip̄e es: ⁊ anni tui nō deficient. ⁊ ex his cōſequit̄ deſideriū habitatiōis ſupne. de qua cōcludēdo ait. Filij ſeruoꝝ tuoꝛuʒ habitabūt: ⁊ ſemen eoꝝ in ſeculū dirigetur ¶ Sext⁹ ḡdus eſt diffidētia v̄tutis ꝓꝑie. ⁊ hāc iuuat cōfidentia diuīe miſ'cdie. ꝓ q̄ ſextus pſal. ſuſpirat dicēs. De ꝓfundis clamaui ad te dn̄e ⁊c̄. Et merito. q꜡ ad celeſtē patriā ꝑuenire ꝓꝑa virtute diffido. Nā. Si iniquitates obſeruaueris dn̄e: dn̄e q̄s ſuſti. Sed d̄ copioſitate tue mie cōfido. Q꜡ apd̄ dn̄m mīa ⁊ copioſa apud eū redemptio. ¶ Septim⁹ gradus eſt exultatio ſpūal'leticie. Hāc aſſidua oꝛ̄o efficit. ideo ſeptimus pſal. incipit. Dn̄e exaudi oꝛonē meā aurib⁹ ꝑcipe obſecrationē meā Per hāc ex diuioꝝ oꝑm cōſiderationē hō in dei cōtēplationē aſcendit. Meditatus ſū inq̄t in oībus opibus tuis. ⁊ ī factꝭ manuū tuaꝝ meditabor Un̄ tandē exultando ꝯcludit. Spūs tuus bonus deducet me in terrā rectā. Nos ḡ ſi in hāc terrā celeſtis hierl'm deduci cupim⁹/ his ſepteʒ pn̄ie gradibus aſcendē. et in his pſalmis aſſidua deuotione meditari debemus exēplo btiſſimi auguſtini de q̄ legit̄ q̄ vltima qua defūctus eſt infirmitate hmōi pſalmos d̄ pn̄ia quos ſibi iuſſerat ſcribi iacens in lecto ꝯ̄ parietem poſitus intuebat̄ ⁊ legebat ⁊ vbertim ac iugit' flebat. Jō ex huius ſcti doctoꝛis alioꝛūq̧ ſentētijs ſup̱ pſalmis penitentialibus quaſdā oꝛ̄oes ſeu meditatiōes deuotas cōponere dignū duxi. q̄bus ad pn̄iam ꝓuocari ⁊ ꝑ pn̄iam ī dei cōtēplationem humanus animus valeat ꝓmoueri. Jllud tn̄ ī exoꝛdio p̄mittēdū ē. q̄ lʒ ſeptē affectus quos ſeptē gradibus ſcale penitentie appꝛopꝛiamus dictis ſeptē pſal. apte decenterq̧ vt on̄ſum eſt ꝯueniāt. Tn̄ ſicut dicit Hugo in libello d̄ oꝛ̄one ſciēdū eſt hanc ꝓꝑietatē in omnibus pſalmis nō eſſe. vt ꝑ totā ſeriem vnus affectus extendatur. ſed ſepe ex alio affectu tranſit̄ in alium. ſicut ex affectu timoꝛis in affectū amoꝛꝭ. vl' in ſpei affectū vel ꝯſolationis. ſm q̄ mens oꝛātis diuerſis modis affici ſolet. Hoc autē qualiter per ſingulos pſalmos cognoſcatur. licet nō ſit huius opis explanare. tamē q̄tum ad ꝓpoſitum ꝑtinet ſatis ex ſequentibus apparebit.

Meditatō deuota ſuper primo pſalmo penitētiali.

Omine ihu xp̄e. future iudex ſeculi. qui bonos in celeſte regnuʒ tuū. malos v̄o in ignē eternū es miſſur⁹. Dū ego reus ⁊ īdignus pctōꝛ. hoꝛ roꝛē futuri iudicij tui ꝯſidero. timēs ac tre

meis ad te clamare cōpellor ⁊ dicere[Dñe ne in furore tuo arguas me:neq3 in ira tua corripias me]Sed ve mihi quo immensā dementiam tuā ad furorem quō infinitā misericordiam tuā ad irā prouocare merui. Merui itaq3 et hoc spōte cōfiteor alioquin coactus fatebor. Scio tñ dñe te docente. qr tu sp idē es/ideo tu in varios affectus nō mutabilis es. De te quoq3 scriptū est. Tu autē dñe virtutū cū tranquillitate iudicas. Furis ergo sp tranquillus. irasceris sp placat9 Nō est furor tuus/nō est ira tua in te et in tuo affectu sed extra te est ⁊ in effectu tuo. Furor tuus/pena est iferni. Ira tua purgatorij pena In inferno quasi furendo arguis. In purgatorio quasi irascēdo corripis In illo p iusticiā arguis insolubilit̄/in isto p miscordiaz corripis salubrit̄. ⁊ tñ ab vtroq3 opto eripi/ab vtroq3 desidero ⁊ peto liberari dic. Dñe ne in furore tuo arguas me ⁊c. Sed quo pacto qua fronte/qua hoc presumo audatia:nō vtiq3 de mea iusticia. s3 de tua miscdia. Ideo[Miserē mei dñe]quare:[qm̄ infirmus sū]Nō mee virtutis firmitatem. sed mee vanitatis allego infirmitatez. Ego ifirmus/tu medicus. g[sana me dñe] Hic adhibe q̄ tu vis medicamenta. Hic vre. hic seca/tu tm̄ a furore tuo et ira. hoc est a future vite pena me libera. Nec a te o pie medice frustra peto vt sanes me[q̄niā ɔturbata sūt oīa ossa mea](ossa loquor nō corporis sed anime) Ossa anime mee. vires sunt anime mee qr sicut in ossibus corporis/sic in viribus anie cōsistit fortitudo. Vires anime mee memoria intelligentia ⁊ voluntas. In quibus dū sane sunt/ scē trinitatis vera imago est ⁊ similitudo. S3 heu me qm̄ p pctm̄ infirme facte sūt iō ɔturbate. hoc est intra se. ⁊ ɔ̄ se inuicem cōturbate sunt. Et ideo[aīma mea turbata est valdē] Quia ergo nō modicū/sed valde cōturbata est anima mea/ qr valde infirmata est omnis fortitudo sua. Dū tibi morbū meuz detego dū medico egritudinis magnitudinē ondo. oro vt sanes[sed tu dñe vsq3q̄]. Vsq3quo domine sanitatez differs: Non est dilatio ista crudelitas tua. sed ideo differs. vt dum diu luctari pmittis cu3 vitijs ex hoc persuadeas anie mee. in que mala se ɔ̄cipitauit. ⁊ vt inde cautior sit. Nā ex difficultate ⁊ dilatione sanationis fit diligentior custodia recepte sanitatis. Vel idō mihi pfectam differs curationem:qr imperfectam tibi offero orationem. Nam hic nondum tam pfecte oro. vt audire merear. adhuc te loquente dicā. Ecce assum. Quare hoc: Quia non satis pfecte animam meam conuerto ad te. sed nec hoc possum. nisi tu suppleas impfectū meum Ideo[Cōuerte te dñe ⁊ eripe animā meā]hoc est fac me ad te pfecte cōuerti. Dur3 em̄ ⁊ laboriosum est mihi ad serenitatem et trāquillitatem diuine lucis a terrenar3 cupiditatū caligine retorqueri. Eripe ergo animā meā a peccatis sc3 ligatā ⁊ in sua conuersiōe hostibus multis impeditā ⁊ oppressam tanq̄ inherentes cplexitatib9 huius seculi. ⁊ spinas quasdā dilacerantiū desiderior3 in ipa cōuersione patientem. Ab his q3 malis eripiens[saluum me fac ppter miscdiam tuā]nō ppter iusticiā meā. qr peccatis et dementiis meis iusta debet̄ damnatio. sed ppter miscdiam tuā. p quā cōuersis ad te/pia pmitti salutatio te dicente. Cōuertimini ad me ⁊ ego conuertar ad vos. Tu ergo q aversus eras ⁊ quem mihi auersum mea fecerat auersio ɔuertere ad me. qui ad te ɔuersus sum ⁊ si par3 cōuersus. Fac me ɔuerti pfectius. ⁊ sic Cōuertē dñe a vindicta tua. ⁊ eripe aniam meā. non solū a pñti malitia/sed saluū me fac etiā a future mortis miseria[Qm̄ nō est in morte qui memor sit tui/in inferno autē quis cōfitebit̄ tibi]O pijssime dñe nō immerito hic festino mihi peccata dimitti/q̄niā post mortem vel in inferno nō erit memoria tui aut ɔfessio peccati que. s. vtilis sit aduenia/qr nūc est tps cōuersionis/ sed cū hec vita transierit tps erit retributiōis Vt ergo ab illa eterna morte. vt ab illa infernī damnatiōe. p pniam liberer[Laboraui in gemitu meo lauabo p singulas noctes lectum meū:lacrimis meis stratum meum rigabo]O felix dauid qui has penitētie erūnas p tot noctes viliter sustinuit. Ve mihi misero qui has vna vix hora sustinē valeo/aut nō volo/⁊ si qūq3 velle mihi adiacet qr tm̄ iperfecte volo/perficere non inuenio. Tu ergo domine da mihi velle. da mihi pficere/da mihi laborare non solu3 ingemitu cordis:sed lauare lectu3 meū lachrymis

corꝑis/nec lauare solūꝫ exterius seu suꝑfi-
cietenus/sed etiā rigari intrinsecus/vt fle-
tus meus nō solū ad exteriora corꝑis/sed vſ
ꝗꝫ ad cordis intima ꝑueniat ibiqꝫ ꝑmaneat
Nec solū dn̄e peto lauari aut lacrymis ri-
gari lectū vel stratū meū corꝑale. sed etiaꝫ
spirituale.s.interioris ꝯſcie ⁊ hoc ꝑ singlās
noctes.i.ꝑ singula pctā ex ea orientia. Ori
untur qppe mihi alternatim dies ac noctes
Noctes patior/cū carne ſuio legi pctī. Di-
es sentio/cū mente seruio legi dei. O vtinā
fugatis noctibus peccatoruꝫ et abiectis te-
nebris vitiorum. oriant̄ mihi et illucescāt
clarius dies virtutū ⁊ lumina gratiarum.
Sed heu me miserum [Quia turbatus est
a furore oculus meus] Heu heu ⁊ iterum
heu/qꝛ oculus mentis mee vix potest ad or
tū diei et spiritualis luminis consurgere ⁊
hoc qꝛ turbatus est a furore. Nec solum a
furore tuo diuino tamen futuro/quem ti-
meo.ꝙ̄ ꝑsenti/quē sentio. sed etiam a furo-
re meo ꝓꝓo/quē gemo. hoc est a furiosa cō
cupiscentia mea/a primo parente transfu-
sa.ꝑ quā ꝙ̄diu sum in hac miserabili vita/
licet non totaliter extinctus.tñ multiplici-
ter turbatus est oculus. Et merito quia [in
ueteraui inter om̄s inimicos meos] scꝫ in-
ter omnia vitia mea ⁊ pctā mea.q̄ vere ini
mici mei sunt dū me ab amore diuino sepa
rant ⁊ auertunt. Inter que inueteraui/dū
ꝑ inueteratā ꝯsuetudinē/me eis subiectum
esse consensi. Sed tu dn̄e pijssime post labo
rem ⁊ gemitū/post imbres creberrimos la-
chrimaꝝ.da mihi ꝯsolationis tue auxiliuꝫ
vt dicere valeam [Discedite a me omnes q̄
oꝑamini iniquitatē.qm̄ exaudiuit dn̄s vo
cē fletus mei]. Da mihi oꝑtare ab oꝑarijs
iniquitatis seꝑari.nō solū loco sed animo
in q̄ꝝ peccaui cōsortio. vt sic ⁊ tua i me cor-
reptio ⁊ mea in te ꝯsolatio innotescat vt sic
spūs meus sentiat qm̄ vocē fletus mei exau
disti. Da mihi dn̄e vt iterū atqꝫ iteruꝫ exul
tans dicam [Exaudiuit dn̄s deꝑcatōnem
meā/dn̄s orationē meā suscepit] Deꝑcatio
nē meā ꝓ pctis deponendis et orationē me
am ꝓ virtutibus adipiscēdis. Sed nō so-
lū dn̄e da mihi exaudiri ꝓ me.nō solū ꝓ
mea/sed etiam ꝓ meoꝝ ꝓximoruꝫ salute.
Nec solū ꝓ amicoꝝ meoꝝ/ſꝫ etiā ꝓ inimi-
corum cōuersione. vt exēplo viri ꝑfecti di-
cam cum sermo tuo dauid [Erubescant et
cōturbēt̄ vehement̄ oēs inimici mei] Eru
bescant/exemplo meo de actibus suis mal'
⁊ conturbent̄ terrore iudicij ad pniāꝫ.nō
leuiter. sed vehementer. cū gemitu forti. vt
sic [Cōuertant̄ ⁊ erubescant valde veloci-
ter] nec conuersio sua ⁊ erubescentia peni-
tentie sue differat̄ damnabilit̄.qꝛ nisi in ꝑ
senti vita sic cōuertant̄ ⁊ erubescant ſꝫ poti
us (vt ab iniquis fieri solet) penitentes ir-
rideant ⁊ suis irrisionibus infirmos erube
scere faciant. tandē in finali iudicio erube-
scent ⁊ erubescentes dicent. Hi sunt q̄s ali
qn̄ habuimus in derisuꝫ. Nos insensati vi
tam illoꝝ estimabamus insaniam. Ecce q̄
modo cōputati sunt inter filios dei ⁊ inter
sctōs sors illoꝝ est. Quid nobis ꝓfuit suꝑ-
bia aut quid diuitiaꝝ iactantia cōtulit no
bis? Tūc ergo cōuertent̄ ⁊ erubescent. sed
erit hec cōuersio ⁊ erubescētia ad damnabi
lē confusionē qꝛ habere noluerunt pniāꝫ sa
lutarē. Et hec oīa fiēt valde velociter. quia
quando minus de iudicio sperauerint ⁊ di
xerint pax et securitas. tunc repentinꝰ suꝑ
ueniet interitus.

Meditatō deuota su-
per secundo psalmo penitentiali. s. Be-
ati quorum.

Domine iesu xp̄e qui culpa offē
deris ⁊ pn̄ia placaris. Tu ma-
gister optime q̄ interius docēs
illuminatores cordiū da mihi
intellectum. da excecato cordi meo et tene-
broso intellectui meo/lumen tuū. quo cul
pabilem offensam plene et ꝑfecte valeā co-
gnoscere. Da mihi culpam meā offensamqꝫ
tuā taliter cognoscēdo dolere vt eā digner̄
misericorditer ignoscēdo delē. Da mihi ḡ
vt de illoꝝ sim numero de q̄bus ꝑ ꝓphetaꝫ
tuū dicit̄ [Beati quoꝝ remisse sunt iniqui
tates/⁊ quoꝝ tecta sunt pctā] O me beatuꝫ
si a te dn̄e remisse sint iniq̄tates mee/ita vt
mihi dones indulgentiā ex gratia tua cui
debes vindictam ex culpa mea. vt mihi do
nes indebitam gratiā. cui iuste reddere po
teras debitam penā. O igitur me beatū si te
cta sint peccata mea Quomodo tecta? Nō
ita tanq̄ in me sint vt viuant. non ita tan-
q̄ in me abscondita maneant/sed ita dele-

ta/ vt tu deus ea nō videas. id eſt. non eter
naliter punias. Te em̄ peccata videre. qd
aliud eſt/ q̄ peccata punire? Sicut ſcriptū
eſt. Auerte faciē tuā a peccatis meis Tu er
go ea peccata nō vides/ ſed ab eis faciē auer
tis/ que nō aīaduertis. id eſt. que non pu-
nis. Tu ea nō agnoſcis quibus ignoſcis.
Tu ea tegis ꝑ grāꝫ/ que nō imputas ad pe
nam. Ideo recte ſubdit̄ ⌊ Beatus vir cui
nō imputauit dn̄s peccatuꝫ ⌋ Sed cui non
imputat? Certe ei nō imputat ſꝫ ignoſcit.
qui peccatū ſuū agnoſcit. ⁊ agnitū non de-
fendit. ſed ꝯfitendo corrigit. nec meritū ſu
um ſibi. ſed grē dei attribuit. de quo dicit̄
⌊ nec eſt in ſpiritu eius dolus ⌋ ſed nec ī ore
eius. q2 ſe accuſat cū ſit peccator. ⁊ corde te
net qꝺ ore fatet̄. Dolus eni eſt/ ſi quis pec-
cator iuſtū ſe ꝑdicet qui v̄o ſe accuſat dolo
caret. Talis erat publican9 ille humilis q̄
dicebat. Propicius eſto deus mihi pecca-
tori. Vn̄ ſequit̄ ⌊ Qm̄ tacui inueterauerūt
oſſa mea: duꝫ clamarē tota die ⌋ Qm̄ tacui
qꝺ nō erat tacendū. ſcꝫ ꝯfeſſionē peccatoꝝ.
Inueterauerūt oſſa mea. id eſt. defecit inte
rior fortitudo mea. dū clamarē tota die di
cendo qꝺ nō erat dicendū. ſcꝫ iactantiā me
ritoꝝ. Ecōtra v̄o ſi clamaſſem peccata ⁊ ta
cuiſſem merita. robuſta ⁊ firma fuiſſet vir
tus mea. Tacui ergo ⁊ clamaui. tacui pctā
clamaui merita. Tacui vnde ꝓficerē/ cla-
maui vnde deficerē. Tacui de peccatis con
feſſionē/ clamaui de meritis ꝑſumptionē.
Sana mēbra medico oſtendebā. vulnera
ta tegebā/ ⁊ ideo nō fui ſanatus ſed inuete
ratus. hoc eſt in peccatoꝝ meoꝝ vetuſtate
remanſi. quia ꝑ culpe mee ꝯfeſſionem. gra
tie tue nouitatē nō queſiui. Et ideo ⌊ Qm̄
die ac nocte grauata eſt ſuꝑ me manus tua
cōuerſus ſum in erūna mea dum cōfigitur
ſpina ⌋ O dn̄e o pie medice qui etiā ꝑcuti
endo ſanas. q2 manus tua. id eſt. vindicta
aſſidue die ac nocte grauata eſt ſuꝑ me ad
humiliandū me ſuꝑbum peccata tacentē
merita iactantē. ideo tandē cōuerſus ſum
in erumna mea/ in miſeria mea. hoc eſt. cō-
uertendo ad meipm̄ cognoui me miſeruꝫ
⌊ dum cōfigitur ſpina ⌋ id eſt. dum cōpun-
gitur cōſciencia mea. Sicut em̄ ſpina dor-
ſi hoīem ſurſum erigit. ſic ratio vel cōſcien
tia ſpm̄ ꝑrius ad terrena curuatū. ad ſuꝑ-
na reſurgentēꝫ dirigit. Hac ergo de culpa
ſua compunctus peccator humiliatus ſit.
⌊ Delictū meū cognitū tibi feci ⁊ iniuſticiā
meā nō abſcondi ⌋ Merito quidem deli-
ctum meū. quia facienda omiſi ⌊ ⁊ iniuſti-
ciam meā ⌋ quia nō facienda commiſi. igi
tur ꝯfitendo operui ⁊ detexi operui vt opi-
res. detexi vt tegeres. Unde ſequit̄ ⌊ Dixi
cōfitebor aduerſuꝫ me iniuſticiā meā dn̄o
⁊ tu remiſiſti impietatem peccati mei ⌋ O
magna vtilitas ꝯfeſſionis peccati. maxima
quoqꝫ benignitas miſerantis dei. quia ad
ſolum ꝯfitendi ꝓpoſitū remittit peccatum
nō em̄ dixi cōfiteor. ſed dixi cōfitebor. id ē
ꝓpoſui confiteri iniuſticiā meā aduerſum
me. meipm̄ ⁊ nō aliū accuſando. et ſtatim
tu/ ⁊ nō alius. remiſiſti impietateꝫ peccati
mei. ⁊ bene mei. q2 qꝺ peto hoc meum eſt.
qui aūt a peccato reſurgo. hoc tuū ē Abſit
ergo a me vt imputē peccatū meū tibi. ⁊ di
cam. hoc deus voluit. hoc fatū. hoc ſtellaꝝ
cōſtellatio mihi fecit. Nō eſt hoc confiteri
iniuſticiā meam aduerſum me/ ſed aduer-
ſum te. ⁊ te ſumme bonū de malicia accu-
ſare. Dicam ergo potius. Domine miſere-
re mei ſana animā meaꝫ quia peccaui tibi.
Et ne putetur remiſſionē peccati paruum
dei eſſe donū. ſed tanq̄ magnū deuotis ꝓ-
cibus expoſcendū/ ſtatim ſubiungit̄ ⌊ Pro
hac orabit ad te omnis ſanctus in tempo-
re oportuno ⌋ Omnis em̄ ſanctus. hoc eſt
ꝑ peccati remiſſionē ſanctificatus. pro hac
remiſſione orabit ad te. q2 omnis ſanctus
eget auxilio grē ⁊ gratuite remiſſionis tue
Sed qn̄ orabit? in tpe oportuno. hoc eſt.
in tempore vite mortalis in qua eſt oportu
nū tempus remiſſionis. q2 poſt eam erit tē
pus retributōnis. vel in tempe oportuno.
hoc eſt in tempe gratie ꝑ xp̄m reuelate. De
quo ait apl'us. Quādo venit plenitudo tē
poris: miſit deus filiū ſuū factū ſub lege vt
eos qui ſub lege erant redimeret. Sed licꝫ
omnis ſanctus in tempore oportuno oret.
⌊ Uerūtamen in diluuio aquarū multarū
ad eum nō approximabūt ⌋ Nō em̄ eripit
oratio ſanctoꝝ eos qui ꝑ obſtinatā conſue
tudinem abſorbent̄ ⌊ in diluuio aquaꝝ mul
taꝝ ⌋ hoc ē in multitudie effluētiū carnali-
um delitiaꝝ ſicut voluptuoſi. vel in multi
plicitate variaꝝ doctrinaꝝ ſicut ph̄i/ vel in

varietate diuersoꝝ erroꝝ sicut heretici. vł
in vanitate friuolaꝝ supstitōnū. sicut astro
nomi. qui oīa fatali necessitati aut fortune
celesti attribuunt. vel in numerositate ceri
monialiū obseruātiaꝝ sicut iudei. qui an-
tiquis obseruantijs carnaliter intellectis
salutem ascribunt. Hi inq̄ oēs qui sunt ī
huiusmodi ꝓfundo diluuio aquaꝝ mul-
tarū ad eum nō approximabūt. qm̄ he aq̄
diuerse sunt ⁊ amare. ⁊ a fonte vere ⁊ dulc̄
aque. hoc est a xp̄o qui fons est pure verita
tis sunt remote. Quid ergo facturus sum
dn̄e vt effugiam ab hoc tam piculoso dilu-
uio aquaꝝ multaꝝ ⁊ approximē ad te. Cer
te scio te docēte q̄ ꝓpe est dn̄s omnibus in-
uocantibus eū in veritate. ideo inuocabo
te. nō solum in voce corpis sed in veritate
cordis. hoc est in vera deuotione cordis se
humiliātis / ⁊ nihil de se p̄sumētis ⁊ nil sue
potētie supbe tribuētis ⁊ dicā [Tu es refu
giuꝫ meū a tribulatōe que circūdedit me]
Tu solus ⁊ nō alius. es mihi refugiū a tri
bulatione hui⁹ seculi. que vndiq̄ꝫ circūde-
dit me. Tu ergo [exultatio mea erue me a
circūdantibus me] Ostende mihi viā qua
eripiar a diluuio aquaꝝ multaꝝ ⁊ a pericu
lo circūdantiū me maloꝝ. Jam vero dn̄e
qui nō deseris sperātes in te / iam quia ī te
spero ⁊ in hac spe gaudeo a te consolatus.
audio te dicentē [Intellectuꝫ tibi dabo ⁊
instruam te in via hac qua gradieris] Ne
aberres a via dei / ⁊ ne quis noceat tibi [fir
mabo sup te oculos meos] vt in via dirigā
oculos tuos. Sic ergo dato mihi intelle-
ctu ip̄oq̄ꝫ a te instructo ⁊ in te firmato con
uertā me / humilis ad supbos ⁊ obstinatos
⁊ eruditus / ad stolidos ⁊ ignaros ⁊ dicam
[Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus quib⁹
nō est intellectus] Per equū signant̄ sup-
bi erecta ceruice. sua pctā defendentes. Per
mulū stolidi / quelibꝫ peccatoꝝ onera / sine
discretōe portātes. Hi ergo si nō corrigan-
tur. sed velint fieri brutis aīalibus similes
quibus nō est intellectus. tu dn̄e [In cha
mo ⁊ freno maxillas eoꝝ ꝯstringe qui non
approximāt ad te] Si enī non corrigant̄ ⁊
approximēt ad te p penitentiā / dignum est
vt corrigant̄ ⁊ cōstringant̄ a te per penam
Ideo equus freno ⁊ mulus chamo arceāt̄
id est maiori ⁊ minori tribulatione iuxta
culpe exigentiā cōstringant̄. Si vo freno
nō domēt̄ ⁊ chamo / restat vt duriori fla-
gello castigent̄. Ideo sequit̄ [Multa fla-
gella peccatoris] ⁊ in p̄senti vita pariter ēt
futura [sperantem aūt in dn̄o mīa circūda
bit] Nec īmerito in tua mīa sperantē. ⁊ nō
in sua humana iusticia cōfidentē circūda-
bit. id ē circūquaq̄ꝫ vallabit dei mīa ne ali
qua ex pte sibi noceat diaboli malicia. Ma
gna ergo dn̄e magna est leticia: magna ex-
ultatio. magna gloria sperātibus in te. Jō
dicit̄ eis [Letamini in dn̄o ⁊ exultate iusti
⁊ gloriamini oēs recti corde] Qui sunt hi
iusti ⁊ recti corde? Hi sunt qui nō in se sꝫ
in dn̄o sperant nec sue sed diuine volunta
ti se conformant. sicut xp̄s docuit dicens.
non sicut ego volo / sed sicut tu vis. In ca-
pite ostendens qd̄ futuꝝ esse debebat ī mē-
bris. Hi ergo nō in se sed in domino letā-
tur. exultant. gloriant̄. Letant̄ siquideꝫ ta
cita suauitate gaudētes. ⁊ exultant concita
ti animi gaudio feruentes. gloriant̄ feruo-
re charitatis extra se in deū transeūtes. O
vtinam dn̄e vtinam sic detur mihi non in
me sed in te letari. exultare ⁊ gloriari vt sic
humiliter capiti me conformans veraciter
efficiar membrum xp̄i.

Meditatio deuota N

sup tertio psalmo pn̄iali. Dn̄e ne in furore.

Domine ih̄u xp̄e cui nunq̄ sine
spe venie supplicat̄. cum plura
duobus p̄oribus psalmis de ti-
more pene ac dolore culpe collo-
quēdo p̄dixīmus ⁊ nūc aliqua de spe venie
tibi supplicādo loqui ꝓposuerim. sp tamē
ad priora relabor. ⁊ pene timore ac culpe
dolore pterritus tibi iteꝝ petere impellor.
[Dn̄e ne in furore tuo arguas me: neq̄ꝫ in
ira tua corripias me] Ego siquidē ꝺ pecca
tis penitēs. peccati cōscius. ⁊ inde grauiter
afflictus. ego ī malis positus peiora timēs
⁊ inde lugēs multis modis crucior sed cru
ciatus grate amplector tanq̄ minores meis
demeritis. me cum pie actum reputans. si
per eos liberer a penis eternis. Ideoq̄ꝫ sup
plex oro. vt tu dn̄e arguas ⁊ corripias me
nō in furore vel in ira. sed in pietate ⁊ mīa.
ita vt pena mea sit. nō ab ira ad eternā vl-
tionē. sed a mīa ad piā correctionē. Suffi-

ciãnt tibi dñe mala que patior in hac pñſen
ti vita. ne ĩ futura infligas peiora [Qm̃ ſagitte tue infixe ſunt mihi] Sagitte tue ſũt
vindicte tue. ſcꝫ dolores corpis et anime.
quia ſicut ſagitte intenduntᷣ ⁊ deinde infiguntᷣ ita vindicte tue intenſe fuerũt ĩ adaꝫ
propter inobedientiaꝫ. ⁊ inde nobis infixe
ſunt ꝓpter originalem culpam ⁊ penã mľ
tiplicem Ipſe em̃ huius totius miſerie fuit
origo. nos ꝓpago. Sed ve mihi. quia ſagit
te tue nõ ad modicũ tempus nec ad vnicũ
vulnus infixe ſunt. ſed diu ⁊ vſqꝫ in finem
ſeculi manẽt. ⁊ multis modis in corpore ⁊
anima vulnerãt. Et ſic in ſagittis meis [cõ
firmaſti ſup me manũ tuam]. id eſt. vindi
ctam tuã quã ꝓ hdolore eo vſqꝫ cõfirmaſti
ſup me vt poſſim dicere [Nõ eſt ſanitas in
carne mea a facie ire tue] Porro em̃ mortale corpus tot miſerijs ſubditũ. qđ etiam
cũm ſanũ dicitᷣ. nõ vere ſanũ ſit. qđ leuiter
ledit. ⁊ ſepius grauiter infirmatᷣ. Eſt autẽ
hec mľtiplex miſeria carnis mee. a facie ire
tue. id eſt. ab inſtãtia vindicte in adam inchoate originalit. Quid plura? [nõ ẽ pax
oſſibus meis] hoc ẽ in interioribꝰ meis viribus. ſed eſt cõtinua pugna ab infirmitate ⁊ rebellione carnis. ⁊ hꝰ [a facie peccato
rum meoꝝ] qꝛ huiꝰ miſerie mee cauſa non
ſolũ eſt originalis culpa. ſed ſimul cũ ſunt
actualia peccata mea Unde merito ſequitᷣ
[Qm̃ iniqtates mee ſupgreſſe ſunt caput
meũ: ⁊ ſicut onus graue grauate ſunt ſup
me] Quia em̃ iniqtates mee caput anime
mee. id eſt. rectam ratõneꝫ ſupgreſſe ſunt ⁊
eleuauerũt caput meũ ſupbuꝫ. cõtra te deum meũ. ideo tu dñe aggrauaſti me graui
onere penarũ. ſed hoc dñe non tibi ſed mi
hi imputo. quia [Putruerunt ⁊ corrupte
ſunt cicatrices mee: a facie inſipiẽtie mee]
Ideo em̃ iniqtates mee ſupgreſſe ſunt caput meũ ⁊ grauate ſunt ſup me. quia cicatrices mee. id eſt. plage peccatoꝝ meoꝝ priꝰ
per baptiſmũ ſanate. putruerũt cum iã pec
cato cõſenſi. ⁊ corrupte ſunt dũ iã peccatũ
in actum ꝓduxi ⁊ hoc totum a facie inſipientie mee. quia ſtulte grãm baptiſmaleꝫ
ꝑdidi. nec eius viribus ſapienter vſus fui:
Et ideo [Miſer factus ſum] nõ vna ſolũ
ſed multiplici miſeria [afflictus ⁊ curuatꝰ
ſuꝫ] adeo deiectus ad terrena. vt me erigere nõ valeam ad ſupna. Et niſi tu dñe me
erexeris in hac miſeria ⁊ in curuitate manſurus ſum ⁊ hoc [vſqꝫ in finem]. id eſt. vſqꝫ ad mortem [⁊ tota die ꝯtriſtatus ingrediebar] hoc eſt tota vita in hac manẽs miſeria. huius vite viam gradiẽs ambulabã.
non inueniẽs ſabbatũ. id eſt. mẽtis requiẽ
quã optabã. Nec mirũ [Quoniaꝫ lumbi
mei impleti ſunt illuſionibꝰ: ⁊ nõ eſt ſanitas in carne mea] Heu me miſeꝝ. nõ ĩmerito ſum cõtriſtatus. qm̃ nõ ſolũ nõ eſt ſanitas in carne mea. nõ ſolũ temptatus ſuꝫ
ab infirmitatibꝰ ⁊ rebellionibꝰ carnis. ſꝫ eti
am lumbi mei. id eſt. carnalitas ⁊ ſenſuali
tas mea vexantᷣ illuſionibꝰ diabolicis nec
ſolum pecco ꝑ carnis infirmitateꝫ ſed per
diaboli fatigatõeꝫ. Quid plura? Non ſolum lumbi carnis mee. ſed etiaꝫ vires anime mee replentᷣ illuſionibꝰ diabolicis. Illuſiones ei anime infinite ſunt. que aliqñ
vix orare ſinũt. ⁊ ita nõ eſt in toto hoĩe. vñ
plena ſit leticia. plenũ cordis ſabbatũ. plena requies. donec anima illuſionibꝰ exuatur ⁊ corpus ſanitate ĩmortalitatis induatur. Propterea clamat aplŝs. Infelix ego
homo. quis me liberabit de corpe mortis
huiꝰ? Et ideo nõ ĩmerito [Afflictꝰ ſum]
corpe ſimul ⁊ anima. pfatis vexatus miſerijs. ⁊ inde [humiliatus ſum nimis] qppe
qꝛ pus ſupbus erã nimis. ⁊ ꝓptea [rugiebã
a gemitu cordis mei] Gemitus corde ⁊ ru
gitus voce fieri ſolet; ego vo non voce ſed
gemitu rugiebã. id eſt. cum magno deſide
rio anime cõſolatõeꝫ querebã. non in verbo oris mei. ſed in gemitu cordis ꝓrũpẽs.
Eſt enĩ gemitus cordis ⁊ gemitus carnis
Omnis gemitus q̃ de exterioribꝰ ẽ carnis
eſt. qui vero ꝓ ſabbato. id eſt. ꝓ ſpũali requie. quã caro nõ obtinet: cordis eſt. Et qꝛ
hũc gemitũ nõ homo nouit ſed deus. Iõ
[Dñe ante te omne deſideriũ meũ: ⁊ gemi
tus meus a te nõ eſt abſcõditus] ſed meri
to exauditus. quia pius eſt ⁊ nõ ꝓ terrenis
ſed ꝓ celeſtibus. Sit ergo dñe deſiderium
meum ante te. id eſt. tibi gratum ⁊ accepta
bile. audi ⁊ exaudi deſideriũ meũ cũ gemi
tu meo. accelera dñe ⁊ exaudi cito qꝛ [Cor
meum cõturbatuꝫ eſt] ⁊ pauore ac terrore
cõcuſſum. ⁊ hoc ideo quia [dereliqt me vir
tus mea] ſcilicet virtus illa quaꝫ habui an

te p̄ccatū meū. si eīn hec mā=sisset nihil ter=
reret. Sed cur hec dereliquit me? qꝛ etiā;
reliquit [lumē oculoꝝ meoꝝ ⁊ ipm̄ nō est
mecū] qꝛ tu deus meus. qui es lumen veꝝ
qḋ illuminat omnē hoīe; venientē in hūc
mundū tu qui es spūale lumen oculorum
meoꝝ intellectualiū nō es mecum ꝑ grati=
am tuam. sed dereliquisti me ꝓpter culpa;
meam. Sed hactenus dn̄e tibi ꝯfessus su;
mala que interius patioꝛ. nunc autē plan=
go ea q̄bus exterius crucioꝛ. Nam [Ami
ci mei ⁊ ꝓximi mei aduersum me appropi
quauerūt ⁊ steterūt] Hi qui mihi esse de=
buerant ad humanū solacium. sunt mihi
ad cumulū passionū [Et q̄ iuxta me erāt]
tanq̄ amici ⁊ ꝓximi [a longe steterūt] tan
q̄ hostes ⁊ aduersarij. Et merito recessere
a me. quia peccando recessi a te. Merito ꝑ=
didi humanā amiciciā. quia ꝑdidi diuinā
gratiam. Non solum crucioꝛ a ꝑsecutione
hominū sed a temptatōe demonū [nā vim
faciebāt qui querebāt animā meam] De=
mones eīn qui anima; meam querunt ad
eternam dānatōe;. vim mihi faciunt ꝑ ma
lignam temptatōe;. ⁊ nō solum per seipos
sed ꝑ ministros suos de quibus dicit̄ [Et
qui inquirebant mala mihi locuti sunt va
nitates ⁊ dolos tota die meditabant̄] Hi
qui amici ⁊ ꝓximi esse debuerāt. inq̄rebāt
mala mihi. meditādo contra me dolosa et
vana loquūtur. id est. falsa ⁊ deceptoria v̄=
ba. Tales aūt dolosi ⁊ mendosi ministeriū
exercent diaboli. qui pater est mēdacij. Ec
ce ergo quibus malis crucioꝛ. ⁊ his tamen
quia maiora meruisse fateoꝛ. ideo īiurias
⁊ opprobria sine murmuratōe patioꝛ. Et
hoc est qḋ sequit̄ [Ego aūt tanq̄ surdus
nō audiebam ⁊ sicut mutus nō aperiens
os suū] Nihil ad opprobria rn̄debā [Et
factus sum sicut hō nō audiens ⁊ non ha=
bens in ore suo redargutōes] quia arguē=
tes me nō redarguebā. sed redargutōes pa
tienter ferebā. Sed quare hec oīa tam pati
enter sustinui mala? [Qm̄ in te dn̄e spera=
ui] Ideo ꝓpter te patienter sustinui mala
qm̄ nō in me. sed in te speraui bona. et qꝛ
per patientiā pene speraui veniā culpe. iō
[tu exaudies me dn̄e deus meus] dādo li
beraliter veniā culpe. ⁊ ꝯsequēter gratia; ⁊
gloriā. O magna patientie virtus cui dat̄
venia peccatoꝝ. ⁊ ꝑ veniā gratia meritoꝝ ⁊
per gratia; gloria p̄mioꝝ. O salutaris me=
dicina. per qua; in leticiam mutant̄ tristia
⁊ aduersa. Adhuc autem dn̄e ideo exaudi
es me. nō de te sperādo diffidentē. sed in te
sperando cōfidentem [Quia dixi nequan=
do supgaudeāt mihi inimici] Quia nō ex
supba p̄sumptōe. sed ex pia spei deuotōne
dixi q̄ tu deus meus exaudies me. Et hoc
dixi ne inimici mei. detractores mei. super=
gaudeāt mihi. si videāt me in te sperante;
nō ꝓficere sed deficere. Merito eīn cauent
iusti ne de lapsu eoꝝ exultent iniqui. Ideo
sequit̄ [⁊ dum cōmouent̄ pedes mei]. id
est. dum affectiones mee labunt̄ in pecca=
tum ex humana infirmitate. irridēt impij
⁊ [super me magna locuti sunt] irredēdo
mihi ⁊ sup me magna scandala opprobrijs
q; loquēdo. vbi potius si eēnt pij. mee debe
rent compati infirmitate. eāq; excusando
humane miserie humanit⁹ misereri. S; ad
huc etiam dn̄e exaudies me [Qm̄ ego in
flagella paratus su;] Sciens eīn q̄ filium
quē amas. ⁊ si qn̄q; nō suauiter. tamē sem=
per salubriter flagellas. Ideo tua flagella
parat⁹ su; patiēter suscipe. nō ꝯtra ea mur
murādo. sed meip̄m accusando. quia [do=
lor meus in cōspectu meo semꝑ] dolor de
peccato meo semꝑ ē in ꝯspectu meo. Semꝑ
de peccato meo doleo. dū peccatū meū con
tra meip̄m esse ꝯspicio. Et hoc ē qḋ sequit̄
[Qm̄ iniquitatē meam annūciabo] ipsa;
coram te cōtra me accusando [⁊ cogitabo
ꝓ peccato meo] ip̄m in me cogitatōne soli
cita corrigēdo. ⁊ a te tuaq; miseratōne soli
ta. curā medicinalē humiliter postulando
Sed dum medicinā tuā peto o pie medice
ecce quid ad curā meā ꝑ te fieri ꝑmittitur
Ecce eīn quid sequit̄ [Inimici aūt mei vi
uūt ⁊ ꝯfirmati sunt sup me. ⁊ multiplicati
sunt q̄ oderūt me iniq̄] O salutaris. sed n̄
suauis medicina. O mirabilis. sed medi=
cinalis cura. ꝑ tuā nāq; ꝑmissionē. ad meā
fit ꝓbatōe;. fit inq̄ medicinaliter ⁊ salu=
briter q̄ inimici mei ꝓspere viuūt in hoc
mūdo. vbi ī aduersitate laboro. ⁊ gemens
rugio. Et qḋ graui⁹ ē. ꝯfirmati sunt super
me in ꝑsecutōe. ⁊ qḋ grauissimū ē q̄ oderūt
me iniq̄. mala reddētes ꝓ bonis. nō pauci
sed mltiplicati sūt ⁊ q̄tidie plures fiūt. De

quibus subdicit [Qui retribuũt mala ꝓ bonis detrahebãt mihi: qm̃ sequebar bonitatem] Ipsi vero econtra sectantur iniquitatem. Sed quia hec mala essent intolerabilia. nisi te iuuante ⁊ pio medicamie tuo cõfortante mihi fierent salubria ad curanda peccata Ideo [Ne derelinquas me domine deus meus] sed vt tu ꝓmisisti. qm̃ i te speraui libera me. qm̃ cognoui nomẽ tuũ ꝓtege me. quia clamaui ad te. exaudi me ⁊ mecũ sis in tribulatõne. eripe me ⁊ glorifica me. Et si forte ad tempus me aliqñ relinquere videaris. tamẽ ne discesseris a me penitus relinquẽdo me sed potius [intende in adiutoriũ meũ: dñe deus salutis mee] Adiuua me ɔtra hostes in pugna q: sine te qui es deus salutis mee nõ potest esse in me salutaris victoria.

Meditatio sup psalmo. Miserere mei deus.

Domine iħu xp̃e. cui est ꝓprium misereri semp ⁊ pcere. Ego miser ad te misericordem accedo. ⁊ peccatoꝝ catena cõstrictus. tue pietatis miseratõe absolui desidero. Ego multaꝝ iniqtatũ imũdicia maculat⁹. ad te fontẽ mũdicie ɔfugio ⁊ meã imũdiciã per tuã miaꝫ emũdari supplico dicẽs [Miserẽ mei deus ẜm magnã miaꝫ tuã] Peto dñe magnã miaꝫ tuã q: sentio magnã miseriã meã. Peto magnã medicinã tuã cõtra magnam plagã meã. Peto multitudinẽ miserationis tue. cõtra multitudinẽ iniquitatis mee. Ido sequit̃ [Et ẜm multitudinẽ miserationũ tuaꝝ] ab initio seculi exhibitaꝝ que supant multitudinẽ q̃libet pctõꝝ [dele iniqtatẽ meã] vt nullũ remaneat in me peccati vestigiũ. Et hoc est qđ subdit̃ [Amplius laua me ab iniqtate mea: ⁊ a peccato meo mũda me] Peto dñe ñ solũ peccata deleri. ſ; ampli⁹ lauari ⁊ lauãdo pure mũdari. vt nõ solũ culpã opis sed etiã reatum voluptatis abstergas. Sed hoc peto. nõ ꝓpter aliquã iusticiã que sit in me. ſ; ꝓpter magnã miaꝫ. que est in te ⁊ multã miseratõeꝫ que est a te. In te em̃ est mia naturaliter in affectu. ⁊ a te miseratio multipliciter in effectu. ¶ Ut ergo misericorditer ignoscas. nõ iusticie mee meritũ allego. ſ; malicie mee pctm̃ agnosco. Et hoc est qđ dicit̃ [Qm̃ iniquitatẽ meã ego cognosco] Non ergo peto vt ꝓpter miam tuam deseras iusticiã tuam. scio iustũ esse vt peccatũ meũ puniat̃. sed ipm punio. vt tu non punias ipm. agnosco vt tu ignoscas [⁊ peccatum meũ contra me est semp] Quia peccatum meũ non pono retro meipm negligẽdo vel dissimulãdo. sed potius oppono cõtra meipm cognoscendo ⁊ accusando ideo dico [Tibi soli peccaui ⁊ malũ corã te feci] Quid est tibi soli peccaui? Nõne peccaui. non solũ tibi sed ꝓximo? Nõne peccatum feci. non solũ contra te deũ meum. sed etiam contra ꝓximũ meum. sicut ⁊ dauid qui hoc dicebat. non solũ in te sed in bersabee p adulteriũ. ⁊ in vriam p homicidiuꝫ peccauerat? Sed hoc ideo dicit̃. q: tu sol⁹ es qui das legis pceptũ. p cui⁹ puaricatõeꝫ peccat̃ [vt iustificeris in ẜmonib⁹ tuis] hoc est. quia adeo iustus ⁊ verax es in v̇bis tuis. que precipis vt iustificeris. id est. vt iustus ⁊ verax inueniaris [⁊ vincas cum iudicaris]. id est. supes eos in iusticia qui te ex supbis iudicãt contra pcepta tua murmurando. ⁊ te in eis quasi rigorosuꝫ ⁊ iniustũ accusando. Nõ sic ego. sed ad te solum tanq̃ ad iustũ iudicẽ ɔfugio. qui nõ habes in te qđ accuset̃. Nõ habes in te qđ rephẽdat̃. sed solus existis qui oĩes iudices ita vincis vt in tui compatõne nullus iustus aut verax reputet̃. dicẽte ꝓpheta. Omnis hõ mẽdax. tu ergo solus de⁹ verax. ¶ Tu ergo dñe. qui in tua veritate dixisti. quacũ q; hora peccator ingemuerit oĩm iniqtatũ eius nõ recordabor tu veraciter imple qđ ꝓmisisti. vt iustificeris in tuis sermonib⁹ ⁊ ɔuincas eos a quibus tanq̃ imisericors iudicaris. Tu ergo miserere. tu p miam iniqtatem meaꝫ dele. Tu eam delendo laua ⁊ munda me. qm̃ de peccatis meis veniã postulans ingemisco dicens [Ecce em̃ in iniquitatibus cõceptus sum ⁊ in peccatis cõcepit me mater mea] O magna miseria q̃ simul mecũ orta est ab origine mea. iđ merito ingemiscẽs peto vt cures ⁊ sanes hanc magnam miseriã meam p tuam magnaꝫ miam. Nec hoc ita dixerim. vt licitas nuptias cõdemnẽ. sed q: in omnibus trahit̃ iniqtas ab adam. Nã hoc opus castũ ppt

bonū prolis excusatᷓ in coniuge nō hꝫ culpā sed origo peccati in prole secū trahit debitam penā. Ideo aūt dn̄e nō solū actualem culpam meā sed etiam originalē a parentibus traductā tibi humiliter cōfiteor. qꝛ ⌊ Ecce eni̅ veritatē dilexisti ⌋ Non eni̅ in te refundo culpe mee iniquitatē. sed me accusando fateor veritatem. quā tu qui veritas es diligis. ideo eam vere cōfitentibus peccata dimittis. Propterea ⌊ incerta ꝛ occulta sapientie tue manifestasti mihi ⌋ Mihi inq̄ confitenti veritatē secreta tibi certa et nota diuine sapientie sed incerta ꝛ occulta humane insipientie manifestasti. quō? Dicunt ei hoīes sub quadāꝫ incertitudine sicᷓ dicebant niniuite. Quis scit si cōuertatur ꝛ ignoscat deus? Nō ergo hoc noui sicut nec hoīes ceteri. nō hoc noui p humanam sciam. sed hoc certitudinaliᷓ reuelasti ꝛ manifestasti mihi p diuinā scripturā te dicēte p ꝓphetā. Quacūq̄ hora ingemuerit peccator iniqtatū eius n̄ recordabor. In hac ergo ꝓmissione tua / securus ꝛ certus dicere audeo ⌊ Asp̄ges me dn̄e hysopo ꝛ mūdabor ⌋ Noui dn̄e te docente. q hysopus herba est parua q̄ntitate sꝫ magna v̄tute. Herba humilis sed medicinalis. cui⁹ radix petre inherere dicitᷓ. cuius virtus pulmoneꝫ purgat dum inflatᷓ. In qua penitētie hūilitas congrue designatᷓ que sepe parua putatur in ꝯspectu hoīm sed semp magna est ante ꝯspectū tuū. Et dum illi petre adheret de qua dicit aplus. petra autē erat xp̄s. dum charitati xp̄i radix eius affixa est. adō medicinalis efficitᷓ virtus eius. vt per eam pulmonis inflatio. id est. supbie p̄sumptō ꝛ omnis que ex ea oritur culpe inquinatio expurgetᷓ. Asperges ergo me hac humilitate ꝛ mūdabor ab iniqtate ⌊ lauabis me ⌋ per humilē penitētiā ⌊ ꝛ super niuem dealbabor ⌋ per salutarē gratiā. per quā peccatorum dealbatio fit. sicut scriptū est. Si fuerint peccata vestra sicut vermiculus. velut nix dealbabuntᷓ. ¶ In hoc ergo secreto sapiētie tue prius mihi incerto ꝛ occulto qd̄ iam manifestasti mihi ⌊ Auditui meo dabis gaudiū ꝛ leticiam ⌋ Et merito dum audio ꝓmissionē tuam de remissione peccatorū. auditui cordis mei dabis gaudiū ꝛ leticiā de retributione p̄mio꜡ ⌊ ꝛ exultabunt ossa humiliata ⌋ hoc est interiores vires mee. q̄ per culpam maculate prius cōturbate sūt nūc p penitentiā hysopo humilitatis mūdate lauate ꝛ dealbate merito exultabunt. Sed licet dederis gaudiū leticiaꝫ ꝛ exultationem. ꝓpter spem venie. nō tamē deerit mihi salutaris quedā tristicia ꝛ spūalis cōtristatio ꝓpter timorē pene ꝛ dolorē culpe ideoq̄ ad te clamare nō cessabo ⌊ Auerte faciem tuā a peccatis meis ⌋ Quia peccata mea nō pono retro me sed oppono contra me. nec ea negligēdo aut dissimulādo habeo retro dorsuꝫ meū. sed ante faciē meam ꝓpterea nō a me. sed a peccatis meis auerte faciē tuā. quasi ea nō agnoscēdo. sed eis ignoscēdo. ꝛ ita nō solū hoc vel illud peccatū. sed generaliter ⌊ omnes iniqtates meas dele ⌋ Quibus deletis ⌊ Cor mūdm crea i me deus ⌋ Non peto vt ego homo cor mūdum faciā a me. sed vt tu deus. cor mūdū crees in me. quia non est hoc opus hoīs creati. sed dei creatoris. Et quia ante peccatum innocens fui. ꝛ p peccatū a rectitudīe declinaui ideo ⌊ ꝛ spiritū rectuꝫ innoua in visceribus meis ⌋ id est. renoua spiritum meū faciendo eū rectum. quē a te recedendo feci obliquū Nec cordis mundiciā aut spūs rectitudinē peto mihi fieri solū in mēte. sed etiam in carne. ꝛ hoc est in visceribꝰ meis. scilicet in lumbis vel renibus. in quibus sedes est voluptatis. Unde ad beatū Iob de diabolo dicitᷓ: q virtus eius est in lūbis ꝛ vmbilico ventris. In vtrisq̄ ergo anima scꝫ ꝛ corpore remediū peto curationis. Ideo ⌊ Ne ꝓijcias me a facie tua ⌋ A peccatis meis faciē meam auerte. sed a facie tua ne ꝓijcias me. A peccatis faciem tuaꝫ auertis p remissioneꝫ sed peccatores a facie tua ꝓijcis p reprobatōeꝫ. Remissionē postulo. sed reprobatōneꝫ ptimesco. ꝓpterea supplex oro ⌊ ꝛ spiritū sanctū tuum ne auferas a me ⌋ Iam eni̅ quodāmodo spiritum sanctū tuū. hoc est spūssancti donū habere confido. quia peccatuꝫ ꝯfitendo peniteo. nam vera peccati cōfessio nō est in hoīe ex seipo. sed ex dei dono. non ergo a me auferas spiritū hūc. sed p eū ⌊ Redde mihi leticiā salutaris tui ⌋ quā peccādo amisi leticiam inq̄ salutaris tui. scꝫ salutaris gratie spūssancti p quā nō solū ē culpe remissio,

ſed glorie retributio. Hanc ergo nō ſolum nō auferas ſed redde ⁊ cōfirma ⁊ ſic [ſpiritu principali ꝯfirma me] Per hoc autē ꝙ ꝓpheta ter ſpiritū noīauit. ſcꝫ ſpiritum rectum. ſpiritū ſanctū. ⁊ ſpiritū principalem dicūt quidā ꝙ in deo trinitatē voluerit oſtēdere. Et ſpiritū rectū filiū dicūt. ſpiritum ſanctū ſuo noīe intelligūt. per ſpiritū pͥncipalē. patrē accipiūt. Hoc vero ⁊ quicquid aliud qđ ad fidei ⁊ moꝝ edificatōeꝫ dicit᷑. ſine ꝯtradictōe dici pmitti᷑ Unde etiā nō incōueniēter ꝑ hanc trinā ſpiritus noīatōnem triphariā ſpūſſancti gratiā intelligere poſſumus vt ꝑ ſpiritū rectū accipiamꝰ gratiam que in ſeptē virtutibus tribus theologicis ⁊ quattuor cardinalibus cōfert᷑. quibus anima dirigit᷑ ad opandūꝫ recte. Per ſpiritūſanctū gratiā que in eius ſeptem donis tribuit᷑ quibus anima iuuat᷑ ad opandum faciliter ⁊ expedite. Per ſpiritū pͥncipalem gratiā que in octo btitudinibus donatur quibus eleuat᷑ ⁊ quodāmodo cōfirmat᷑ ad opandū ꝑfecte. Hac igit᷑ mltipharia ſpūali gratia rectificari. ſanctificari. et confirmari merito deſidero. Et ſi hec ſpūs tui bñficia recepero. tibi ingratus nō ero. Sed [Docebo iniq̊s vias tuas] Qui ꝑus fuerā peccator fiam p̄dicator. q꞉ docebo verbo vel exemplo vias tuas. q̄ ſunt mīa ⁊ veritas. ⁊ ſic [impij ad te cōuertent᷑] ꝑ me ſalubriter edocti de mīa tua mihi ꝑ veniam parcit᷑ ⁊ de veritate tua. id eſt. iuſticia tua. qua peccatuꝫ meum ꝑ penitentiā punitur. Sed vt ſic iniquos docere ⁊ impios cōuertere valeam [Libera me de ſanguinibus] id eſt. de peccatis carnis ⁊ ſanguinis. ⁊ que de eoꝝ corruptōe ꝓcedūt. Libera me inꝗ̄ o deus. qui es [deus ſalutis mee] que lōge eſt a carnis ⁊ ſanguinis corruptōe. q꞉ caro ⁊ ſanguis regnū dei nō poſſidebūt. i. peccata que ab eis ꝓueniūt. Alioqn niſi ab his prius me liberaueris. mihi peccatori improperando dices. Quare tu enarras iuſticias meas? Sed ſi liberatus fuero ſecurus ero ab hoc improperio [⁊ exultabit ligua mea] id eſt. exultando narrabit iuſticiā tuā. Et tunc [Dñe labia mea aperies] prius ꝑ peccata clauſa [⁊ os meum] nō ſolum cordis ſed corpis [annūciabit laudem tuā] videlicet quia me creaſti quia me creatum ⁊ gemitū ꝑ baptiſmū regeneraſti. quia me regeneratū. ⁊ in peccatis ſepe relapſum nō reliquiſti ſed penitentē ad te reuocaſti ⁊ reuocatum mūdaſti. Pro quibus beneficijs nō vis tibi offerri ſacrificia pecudū ſed hoſtias laudū [Quoniā ſi voluiſſes ſacrificiuꝫ dediſſem] ſicut fiebat in veteri lege. ſed iaꝫ in noua lege gratie [vtiqꝫ holocauſtis nō delectaberis] qm̄ illa ſolum erāt vmbra et figura legis noue ideoqꝫ ceſſauerunt aduenien te veritate. qđ in ſpiritu ꝓphetie ſanctus dauid p̄uiderat q̄ hoc dicebat. Quid ergo tibi offerendū. certe nō ſacrificiū pecoris ſed pectoris. ſcꝫ ſpiritus ꝯtribulati ⁊ cōtriti ac humiliati cordis. quia [Sacrificiū deo ſpiritus ꝯtribulatus cor contritū ⁊ humiliatū deus nō deſpicies] Cor cōtritum penitendo. nō obſtinatū peccādo. ⁊ humiliatū ꝯfitendo. non elatum me excuſando tu deus qui cordis ſecreta cōſpicis. nunꝙ̄ deſpicis. ſed vtiqꝫ in eo tāꝙ̄ in ſpūali ſacrificio delectaris. Sed q꞉ hoc acceptabile ſacrificiū nō in moyſi ſynagoga. ſed in chriſti eccleſia eſt maxime offerendū. ideo d̄ ea intelligenduꝫ eſt qđ ſequit᷑ [Benigne fac dñe in bona volūtate tua ſion] Hoc ē affectum bone voluntatis. id eſt. miſcdie tue. oſtende ꝑ effectuꝫ pie benignitatis. id ē miſerationis tue. Hoc inꝗ̄ fac [ſion] id ē. militanti eccleſie ꝑ ſion ſpūaliter intellecte. vt ex tuis viuis lapidibus ſcꝫ chriſtifidelibus [edificent᷑ muri hieruſalē] nō terrene ſed celeſtis. id eſt. eccleſie triūphātis. Orat ergo cor cōtritum ⁊ humile nō ſolum ꝓ ſua ſed ꝓ totius eccleſie ſalute vt omnes fideles eius finaliter edificent᷑. ⁊ fiant muri in ipa hieruſalē celeſti. firmiter ꝑmāſuri. Cū autem hoc factū fuerit (qđ nō nūc in p̄ſenti ſeculo ſed in futuro erit) [Tūc acceptabis ſacrificiū iuſticie tue] poſt p̄ſentis ſeculi ꝯſumatōeꝫ. poſt finalis iudicij ꝯcluſionem acceptabis ſacrificiū. non quidē imꝑfecte iuſticie. ſcꝫ penitētie que nūc eſt cōtriti ⁊ humiliati cordis. ſed ꝑfecte iuſticie in gloria ꝯſumate ſcꝫ ſacrificiū laudis. q̄ tunc erit cordis. nō quidē lugēt[is] ⁊ gemētis. ſed letātis ⁊ exultāti. Tūc acceptabis [oblationes ⁊ holocauſta] nō carnales ſed ſpūales id ē ſpūs ⁊ aīas ſanctoꝝ tecū in glīa aſſumtoꝝ. q̄ erūt holocauſta igne diuio. hꝰ ē cha-

ritatis feruore succēsa vel accēsas⌊ Tūc im-
ponēt sup altare tuū vitulos⌋ Tūc impo-
nēt angeli sanctos vel ipimet sancti ⁊ spūs
beati offerēt tibi seipos sup altare tuum. s.
xp̄m in q̄ tāꝙ̄ pn̄cipali fundamēto supedi
ficat omne sanctoꝝ meritū. cui reddit̄ eter-
nuȝ p̄miū. ⁊ in cui⁹ passionis v̄tute supim-
ponit̄ omne sacrificiū tibi acceptabile. Su
per h° altare imponēt ⁊ offerēt vitulos. Nō
boues antiq̄s sub iugo pcti mugiētes. ſȝ vi
tulos nouellos. s. nouos sctōꝝ pp̄los sub i-
nocētia noue etatis. ab oī vetustatis s̄uitu
te liberos. sūmaqȝ libertate gaudētes. Tu
ergo dn̄e da mihi ab hac spūali syō. ab hac
ecc̄lia militāte. in qua tanꝙ̄ in via pegrina
mur ad illā celestē hierl̄m. ad illā ecc̄liam
triūphantē. ad quā tanꝙ̄ ad p̄riaȝ pduci-
mur cū sctis tuis finaliter puenire. Da int̄
muros ciuitatis hui⁹ firmiter pmanē. Da
mihi inter ciues ei⁹ te feliciter videre. vidē
do amare. amādo gaudere. ⁊ ita meip̄m ac
ceptū tibi sacrificiū ⁊ holocaustū offerre.

Meditatio sup qn P

to psalmo pn̄iali. s. Dn̄e exaudi oꝛoeȝ meā

D

Omine ih̄u xp̄e q̄ es ver⁹ rex glo
rie. rectoꝛqȝ scte illi⁹ hierl̄m ciui
tatis supne. cū ea q̄ de te ⁊ gl̄iosa
ciuitate tua dicta sunt audio. ni
miꝝ ad eā tecū puenire desidero. Jō post-
ꝙ̄ multa in p̄cedētib⁹ psalmis dixerim. de
timoꝛe pene. de doloꝛe culpe. de spe venie.
de amoꝛe spūalis mūdicie. restat vt aliqd
dictur⁹ sim. de desiderio gl̄iose ciuitat̄ hie-
rusalē. id est. celestis p̄rie. Nō em̄ habem⁹
hic vt ait ap̄l̄us manētē ciuitatē. sed illā fu
turā inq̄rimus ⁊ ad eā festinare ingredi de
bemus. Hāc itaqȝ desiderās ad eāqȝ festi-
nās. suspirādo clamare. ⁊ clamādo suspi-
rare ppelloꝛ dicēs⌊ Dn̄e exaudi oꝛonē me-
am ⁊ clamoꝛ meus ad te veniat⌋ Cōgruit
mihi dn̄e hui⁹ psalmi titulus. Jntitulat̄
nāqȝ oꝛatio paupis cū anxiaret̄ ⁊ in cōspe-
ctu dn̄i diffudit p̄cem suaȝ. Ego nāqȝ pau
per ⁊ inops in via p̄sentis miserie. vt fiam
diues in patria celestis gloꝛie. feruēti estuā
tiqȝ desiderio anxioꝛ. ⁊ ꝓpterea anxi⁹ oꝛo.
⁊ p̄recē meā in cōspectu tuo humilit̄ effun
do. ideo exaudi oꝛationē meā ⁊ clamoꝛem
meū. Jam eni ꝓpter animi magnā anxie-
tatem oꝛo creuit in clamoꝛē. Oꝛans enim
clamo. Heu me qꝛ incolat⁹ meus ꝓlonga
tus ē. Heu me qꝛ nimis afflictus suȝ i via
⁊ nimis elōgatus a patria. Et ideo⌊ Non
auertas faciē tuā a me in quacūqȝ die tribu
loꝛ inclina ad me aurē tuā⌋ Et insup⌊ Jn
quacūqȝ die inuocauero te velociter exau-
di me⌋ Quia dn̄e coꝛam te oꝛo. qꝛ ad te cla
mo. ideo da mihi faciē tuā. da mihi aureȝ
tuā. Da faciē nō iratā ſȝ placatā p clemētiā
Da aurē nō indignatā ꝯtra me. sed ad me
inclinatā p miaȝ. Dabis vtiqȝ dn̄e ⁊ oīno
libēter ac liberaliter dabis nisi obstet mihi
nubes pctōꝝ que obsistit oꝛonib⁹ iniquoꝝ
Unde p Esaiā dicit̄. Opposui nubem. ne
trāseat oꝛo Tu ergo rumpe nubē effunde
cōtra eam lumē vultus tui ⁊ ita non auer
tas faciē tuam. nec declines aurē tuā a me
vel oꝛonibus ⁊ meis clamoꝛibus. sed a pec
catis ⁊ iniq̄tatibus meis. Et qꝛ vehemēter
clamo ⁊ inuoco te. ideo velocit̄ exaudi me.
qꝛ iam nō terrena q̄si terrenus. sed celestia
quasi celestis desidero. Cui desiderio ꝓm-
ptus adhuc te loquēte dicam. Ecce assum
Nec imerito tam instāter peto velociter ex
audiri⌊ Quia defecerunt sicut fumus dies
mei⌋ Quia sicut fumus vēto cito dispgit̄.
ita dies vite mee velociter deficiūt. ⁊ velut
vmbꝛa fugiunt⌊ ⁊ ossa mea sicut cremium
aruerūt⌋ Nō solū vires coꝛpis deficiūt. ſȝ
etiā vires aīe mee q̄ dicunt̄ ossa mea (qꝛ in
eis p̄ncipalit̄ ꝯsistit īterioꝛ foꝛtitudo mea)
sicut cremiū arescētes ꝯtracte sunt vel sicut
frixa in frixoꝛio ꝯfrixe sunt. Foꝛtitudo qp
pe animi ex recoꝛdatōē peccati ⁊ timoꝛe iu-
dicij quasi frixa ꝯtrahit̄. Jam em̄ frigitur
homo. dū se timet arsuꝝ in inferno. ¶ Ec-
ce ergo dn̄e. ecce paupertatē meā ꝓ q̄ anxioꝛ
ecce tribulatōeȝ quā patioꝛ. ecce qualit̄ per
cussus sum⌊ Percussus sum vt fenū⌋ quia
oīs caro fenū. Et sicut fenū viret/ sed pcus-
sum facile sentit ruinā. sic caro in iuuētute
viret. senectute vel infirmitate pcussa ⁊ moꝛ
te succisa arescēs deficit. Nec solum pcus-
sus sum in carne sed in coꝛde⌊ ⁊ aruit coꝛ
meū⌋ sterilitate peccati. Sed vnde hoc mi-
hi?⌊ qꝛ oblitus sum comedere panem me
um⌋. id est. custodire dei p̄ceptū qd̄ est spi-
rituale nutrimētū meuȝ de q̄ dicit̄. Nō ex
solo pane viuit homo: sed ex omni v̄bo qd̄

ꝓcedit ex ore dei. Heu me miserꝝ. q2 hunc
panem verꝝ. qui de celo ⁊ ex ore tuo descen-
dit. comedere oblitus sum. Quare oblit9?
Quia nimis ad terrena intentus. neglexi.
Et ideo [A voce gemitus mei adhesit os
meū carni mee] Quia eñ celestia oblitus ⁊
terrenoꝝ mēor. nō ꝓ spūalibus sed ꝓ tpa-
libus gemebā terrena nimiū desiderās. nō
solū corde gemebā. sed etiā voce. ꝓpterea
a voce gemitus mei inordinati adhesit os
meum carni mee. id est. vox gemitus oris
mei adhesit carnali mee affectōi. vel os pn-
cipale inter ossa mea. id est. pncipalis forti-
tudo viriuꝫ anime mee adhesit carni mee.
hoc est ratio sensualitati ↄsentit. Jam vō ꝺ
me aliter ꝓpiciāte fieri cupio. Jam eñ nō
ꝓ terrenis sed ꝓ eternis gemē ↄcupisco vt
dicere valeā cū ꝓpheta dauid. Renuit cō
solari anima mea ī terrenis. memor fui dei
⁊ delectat9 sum in eternis. vtinaꝫ nō oblit9
sed memor tui. vtinā nō oblitus sꝫ memor
eternoꝝ bonoꝝ tuoꝝ. cū eodē ꝓpheta dicā
Annos eternos in mente habui. sed quō
possunt hec fieri? Fient vtiqꝫ te iuuante.
sed ꝓpter tui tuorūqꝫ eternoꝝ bonoꝝ con
templatōeꝫ hui9 seculi seculariūqꝫ ⁊ secula
riter viuētiū hominū ↄuersatōeꝫ fugiā. vt
eligā abiectus esse in domo dei mei magis
ꝙ habitare in tabnaculis pctōꝝ. vt sitis fi-
am sancto tuo dauid. qui ait [Silis fact9
sum pelicano solitudīs factus suꝫ sicut ny
sticorax in domicilio] Et iterꝝ [Uigilaui
⁊ factus sum sicut passer solitari9 in tecto]
O magnū breuibus in verbis mysterium
Tres aues ⁊ tria loca hic distinguuntur.
Tres aues: pelicanus. nycticorax. ⁊ passer.
Tria loca. solitudo. domiciliū. ⁊ tectū Et
dicit pelican9 in solitudine. nycticorax in
domicilio. ⁊ passer ī tecto. Pellicano enim
aui soliuage. ⁊ q̄ in solitudīe habitat ↄpat
heremicole. Nycticoraci vō qui habitat ī
domicilio. assimilāt illi qui a publico po-
puloꝝ loco remoti. nō in heremo vagi. sed
in vno loco vniti viuūt dicentes. Ecce ꝙ
bonū ⁊ ꝙ iocundū habitare fratres in vnū
Passer aūt solitari9 ⁊ vnicus in tecto. ille ē
qui hominū societate nō egēs sed soli deo
viuens. ⁊ ad alta virtutuꝫ tecta fugiēs vbi
a laqueis vitioꝝ tutus ē dicit. Unā petiia
dño hāc reqram vt inhabitē in domo dñi.

Nec soluꝫ in domo. sed in altiori loco do-
mus scꝫ in tecto. imo in ipō dño meo. Ipe
est ergo qui habitat in adiutorio altissimi:
⁊ in ꝓtectōe dei celi ↄmorabit. Ipe est qui
nō solū ꝓ se sed ꝓ alijs vigilat. ⁊ ꝓ oibus
vigilās orat. vt a mūdi carnis. ⁊ diaboli la
queis adiuuāte ꝓtegēteqꝫ deo liberet. O
vtinā his auibus similis fiam. ⁊ vt tecum
sim sepatus a seculi solitudine maneā. ne ī
tabnaculis peccatoꝝ manēs. cū puersis p-
uersus efficiar. naꝫ [Tota die exprobrabāt
mihi inimici mei] Peruersi eñ q̄ sunt ini-
mici mei ⁊ ideo inimici q2 puersi continue
exprobrāt mihi fame mee detrahendo [⁊ q̄
laudabāt me] nō corde sed ore mihi publi
ce adulādo [aduersuꝫ me iurabāt] false et
ꝓditorie ↄspirando. Sed qre hoc? [Quia
cinerē tāꝙ panē māducabā ⁊ poculū meuꝫ
cū fletu miscebā] Per cinerē ⁊ fletū signat
status penitētiū quos puerse sepe irrident
cum eos ante laudarēt. dum cū eis seculo
fruerent ⁊ puerse viuerēt. Cinerē aūt tan-
ꝙ panē māducare nil aliud est ꝙ peccatoꝝ
reliquias penitēdo ↄsumere. Potum vero
cum fletu miscere est tpalem iocūditatem
cum lachrymis spūalis penitētie iungere.
Uel potius iste intelligi pōt desideriū cele
stis patrie. qui cum fletu miscet. dum pe-
nitēs ꝓ illius dilatione nō sine lachrymaꝝ
effusione tristat. Sed vnde mihi ē fletus
iste? Certe [A facie ire indignatōnis tue]
id est. ab instātia vindicte tue in adam in-
choate. cum qua nō ego solus sed oēs qui
naturā trahim9 de ꝓpagine iniqtatis. ⁊ de
massa peccati nati sumus. ꝓpter qꝺ dicit
nos aplus. natura filios ire. Ex hui9 ergo
ire indignatōe ꝓcedit ꝙ [eleuans allisisti
me] Tu q̄ me alti9 eleuasti creādo ad ima-
ginē tuā in quo me oia aialia supare fecisti
tu me graui9 allisisti. pmittēdo cadē in gra
uem actualis peccati culpaꝫ que me trahit
ad grauissimā eterni ignis miseriā quā so-
lus hō ⁊ nullū aliud animal timet. q2 ipse
solus sup oia eleuatus aialia. beate vite et-
neqꝫ glorie pticeps est. Heu mihi dñe. ꝙ
allisisti me. q2 [Dies mei sicut vmbra decli
nauerūt: ⁊ ego sicut fenū arui] Heu mihi
quia dies vite mee sicut vmbra obscuri et
vani quasi inutiles transeūt ⁊ declinando
deficiūt. Et merito. quia a tēpo die decli-

ui. ſimiles mihi facti ſunt declinantes dies
mei. Et ego ſicut fenū arui. ſterilitate cul-
pe. ꝓpṫ defectū roris grẽ. Sed q̄ꝛ ego alli-
ſus cecidi. iā de te ꝯfiſus ꝑ te cupio ſubleua-
ri. Jā terrenꝰ ego ⁊ tp̄alis ac tp̄aliter decli-
nādo ꝑtranſiēs ad te ꝯfugio q̄ eternꝰ es ac
īmutabilis ⁊ īmutabiliter durādo perma-
nes. Qui ergo [Tu aūt dñe in eternū ꝑma-
nes] Jdeo tu eternꝰ me tp̄alē ⁊ velut vmbrā
trāſeuntē ad tuā eṫnitatē eleuādo ſalues ⁊
liberes [⁊ mēoriale tuū in gene. ⁊ genera.]
Quia memoria tua q̄ nr̄i memores in miā
tua. eſt oī tp̄e ꝑmāſura. nec vnq̄ deficiet il-
la ꝓmiſſio tua cū iratꝰ fueris mīe recorda-
beris. Et iō [Tu exurgēs miſereberꝭ ſyō]
Syon ei ſpeculatō interp̄taṫ. ꝑ quam mili-
tās eccl'ia vl' fidel' aīa intelligiṫ. q̄ nūc deuz
ꝑ ſpeculuz ⁊ enigmate ſpeculari nitiṫ. Ad
hāc ḡ te q̄rētē ⁊ ad te ꝯſurgē cupiētē. tu ex-
urgis ⁊ q̄ſi ei clemēt occurrēs miſereberꝭ eꝰ
te ſibi miſericordē adiutorē ⁊ ſubleuatorē
exhibēs. Miſereberꝭ inq̄ [q̄ꝛ tp̄s miſerēdi
eiꝰ. q̄ꝛ venit tp̄s] De q̄ dicit apl's. Cū venit
plenitudo tp̄is. Et iteꝝ. Ecce nunc tp̄s ac-
ceptabile: ecce nūc dies ſalutꝭ. Et vere miſere-
berꝭ ſion [Qm̄ placuerūt ſuis tuis lapides
eiꝰ] Lapides ſion ſūt fideles militātꝭ eccle-
ſie. firmi ⁊ ſtabiles ī xp̄iana fide. ⁊ nihilo-
minꝰ ſpe ſolidi ⁊ ꝑſiſtētes in charitate. Hi
nimiꝝ placuerūt ſuis tuis. hoc ē ſctīs eccl'ie
triūphātis. q̄ tibi ī tua ciuitate celeſtꝭ hie-
ruſalē cū ſūma lib̄tate ſuiūt. q̄ꝛ illa q̄ ſurſū
ē hierl'm mr̄ nr̄a. hoc ē triūphās eccl'ia mr̄
militātis eccl'ie. apl'o teſte. oīno libera ē. q̄ꝛ
ibi deo ſuire regrē ē. Hi ergo ſcti tibi in re-
gno tuo ſuiētes. ⁊ ideo liberi tecū regnan-
tes [terre eiꝰ miſerebūṫ] Et merito miſere-
buntꝭ ṫre ſion. i. ṫrene miſerie militantis ec-
cleſie. nec ſolū ei miſericordes erūt. ſed etiā
vt tu miſereāꝛꝭ orabūt. Cur ita? Q̄ꝛ eādē
miſeriā aliq̄n paſſi ⁊ expti ſūt. Sꝫ q̄d inde
ſeq̄ṫ? [Et timebūt gētes] q̄ priꝰ timē neſcie-
rūt [nomē tuū dñe: ⁊ oēs reges ṫre gl'iaꝫ tu-
am] Q̄ꝛ videbūt maiorē eē gl'ie tue q̄ ſup-
bie ſue potētiā. ⁊ hꝰ iō [Q̄ꝛ edificauit dñs
ſion]. i. eccl'iaꝫ ſuā edificādo magnificauit.
Et ip̄a q̄ ꝓꝰ corā gētibꝰ ⁊ regibꝰ viſa fuit ī
ꝯtumelia [videbiṫ in gl'ia ſua]. i. q̄ priꝰ ab
eis ſupbis cōtumelioſe ꝑſeq̄baṫ: poſtea ab
hūilibꝰ ꝯbis gl'ioſe honorabiṫ. Hec q̄ olim
futura eē p̄dixerat ꝓpheta. q̄tidie eccl'ia im-
pleri videt. Sꝫ q̄re hec oīa? Q̄ꝛ [Reſpexit
in orone hūiliuꝫ]. ſ. xp̄i fideliū. q̄ in eiꝰ fide
hūiliṫ orabāt. vt hec ſue eccl'ie feliciṫ euenī-
rēt. Et iō n̄ [ſp̄euit p̄cē eoꝝ] q̄ꝛ nō ſingl'a-
riter ꝓ ſe orabāt. ſꝫ generaliṫ ꝓ ſalute oīm
fideliū. q̄ vtiq̄ꝫ ē orō ꝑfectoꝝ. Q̄ꝛ vero n̄ decꝫ
vt tot tātaq̄ꝫ bn̄ficia a deo eccl'ie collata. ab
hoīe q̄ſi ingrato ſileāṫ. Jō [Scribāṫ hec ī
generatōe altera] vt ſcp̄ture ꝯmendata fir-
miter teneāṫ. nō ſolū in antiq̄ lege moſaica
ſed ī generatōe alt̄a. ſ. noua generatōe xp̄ia-
na [⁊ ppl's q̄ creabiṫ. hoc ē xp̄ianꝰ ppl's. q̄ſi
noua generatōe ī xp̄o regeneratus [lauda-
bit dn̄m] Et merito laudabit [Q̄ꝛ ꝓſpexit
de excelſo ſctō ſuo: dn̄s d̄ celo ī ṫrā aſpexit]
Sed ad q̄d de excelſo ſctō celo ꝓſpexit. ⁊ ī
ima ṫre aſpexit. Certe [Ut audiret gemitꝰ
ꝯpeditoꝝ] hoc ē. vt audiret ⁊ exaudiret ge-
mitꝰ hūiliū ⁊ penitētiū. timore dei ⁊ diſci-
plina q̄ſi q̄buſdā ꝯpedibꝰ ligatoꝝ. De q̄bꝰ
ꝯpedibꝰ ſapiēs dicit. Audi fili mi: ⁊ ne abi-
cias ꝯſiliū meū. ⁊ inijce pedē tuū ī ꝯpedes
eiꝰ. ⁊ erūt tibi ꝯpedes eiꝰ in ꝓtectōeꝫ forti-
tudis. Et [vt ſoluēt] a nodis ⁊ vīcul' pctō-
rū [filios interemptoꝝ]. ſ. fideles xp̄ianos
ſp̄uales filios apl'oꝝ ⁊ martyꝝ. crudeli inṫ-
emptōe a gētibꝰ ⁊ regibꝰ mortificatoꝝ. Ut
his vīcul' ſolutꝭ. fideliū eccl'ia dicē poſſit.
Dirupiſti vincla mea tibi ſacrificabo ho-
ſtiā laudis. Ad hoc ḡ de celo ꝓſpexit ⁊ in
terrā aſpexit. vt hūiliū xp̄ianoꝝ gemitꝰ au-
diret ⁊ vīcl'a ſoluēt. Sꝫ ad q̄d? [Ut annū-
ciēt ī ſion] hoc ē in eccl'ia militāte [nomen
dn̄i] ⁊ fidē xp̄i a q̄ noīanṫ xp̄iani [⁊ laudeꝫ
eiꝰ in hierl'm]. i. laudādo ⁊ gl'ificando opa
eiꝰ q̄ ſunt ī celeſti hierl'm. ſ. eccl'ia triūphāti.
de q̄ d̄ꝛ. Gl'ioſa dicta ſūt de te ciuitas dei. ⁊
hec ita ānūciēt. vt ānūciādo ꝓficiāt. Jn q̄
[Jn ꝯueniēdo ppl'os ī vnū ⁊ reges vt ſui-
ant dn̄o] Hoc ē vt ppl'os diuerſaꝝ gētiū ⁊
reges diſꝑſoꝝ ppl'oꝝ ꝯuenire faciat ī vnita-
tē fidei xp̄i ⁊ moꝝ fideliū nō vt ſuiāt mōdo
carni vl' diabolo. ſꝫ vt ſuiāt dn̄o deo ſuo. d̄
q̄ d̄ꝛ. Dn̄m deū tuū adorab̄ ⁊ illi ſoli ſuies.
Sꝫ q̄d ſeq̄ṫ? [Rn̄dit ei ī via v̄tutꝭ ſue] q̄s
eſt q̄ rn̄dit ei? Quis h̄ rn̄dendo loq̄ṫ dn̄o.
Jn ſuꝑiorib' v̄bis expmiṫ cui cōgruat rn̄-
ſio. Supra ei ꝯmēoraṫ ꝯpediti ⁊ inṫempti
reges ⁊ ppl'i ſion hierl'm. Q̄d aūt ſingl'ariṫ

dr. rn̄dit ei. nō ad eos videt̄ posse referri q̄
pluralit̄ noiant̄. Sȝ sciēdū ē ꝙ hic respon-
dit vnitas ꝓ pluribꝰ. i. tota eccl'ia q̄ in xp̄o
vna ē ꝓ cūctis fidelibꝰ. Ip̄a q̄ vnū ē corpꝰ
ꝓ oībus mēbris eiꝰ rn̄dit dn̄o. Rn̄dit inq̄
gratias ei agendo ꝙ eā ꝓspicere eā audire
eam a vinculis soluere. eā ad sui laudē no-
minis excitare. eam deniq̄ ex varijs popu-
lis ad vniꝰ dei s̄uitutē ꝯgregare dignatus
est. Rn̄dit ergo ei nō voce sȝ corde. nō lin-
gua sȝ vita. nō in via infirmitatis sue. sȝ vir
tutis sue scȝ in fidei firmitate. q̄ fides via ē
ad patriā. ⁊ est v̄tus huiꝰ vie que in patria
nō manebit sed eius obscuritatem euacua
bit claritas glorie. Rn̄dit ergo eccl'ia dn̄o.
Et quid dixit? [paucitatē inq̄t dierū meo
rum nūcia mihi] Rn̄dēdo ergo orat quasi
dicat. O deus meꝰ nūcia mihi paucitatē et
brevitatē dierū meoꝝ. hoc ē q̄r dixisti ꝙ ec-
clesia manebit ⁊ tu cū ea eris vsq̄ ad cōsu-
matōeȝ seculi. fac me cognoscere ⁊ diligen-
ter attēdere ꝙ breue ⁊ exiguū ē hoc tp̄s du
ratōis mee in compatōne eternitatis tue.
Oro ergo vt adueniat regnū tuū: cupio hꝰ
seculi finē. vt cito veniā ad regni tui btitu
dinē. Desidero dierū meoꝝ breuitatē vt ci-
to trāseā ad dieꝝ tuoꝝ et̄nitatē. Et io [Ne
reuoces me i dimidio dieꝝ meoꝝ] hoc ē ne
sinas me reuocari a desiderio et̄noꝝ. vt he
reā cure tp̄aliū i dimidio dieꝝ meoꝝ. s. die
rū p̄ntiū. q̄ medij sunt p̄teritoꝝ ⁊ futuroꝝ.
q̄ oēs sūt dimidij ⁊ imp̄fecti nisi addāt̄ et̄-
ni. Et merito peto nō reuocari ad ētena q̄
tēdo ad et̄na. q̄ iō sunt auidiꝰ appetēda q̄r
[in generatōe ⁊ generatōeȝ āni tui] sine fi
ne ⁊ sine p̄ncipio duraturi. ergo nō sūt āni
tui sicut dies mei. q̄r āni tui et̄ni ⁊ dies mei
exigui. āni tui nō trāseūt sicut dies mei. sȝ
sp̄ manēt q̄r sūt et̄nitas tua q̄ nihil aliud ē
ꝙ sub̄a tua nihil hn̄s mutabile. nil p̄teri-
tū. nil futuꝝ. Et q̄r et̄nitate p̄cedis oīa q̄ fe
cisti. Iō seq̄t̄ [Initio tu dn̄e t̄raȝ fūdasti]
Initio. s. tp̄is. tu q̄ es sine tp̄e sine initio si
ne fine. imutabilit̄ manēs i et̄nitate [⁊ op̄a
manuū tuaꝝ sunt celi] Nec tn̄ falsuȝ ē qd̄
alibi d̄r. Verbi dn̄i celi firmati sunt. Naȝ
qd̄ v̄bo facis. hꝰ etiā māu. i. v̄tute tua op̄a
ris. Nō est ei deus distinctꝰ corporeis mem
bris. verbū aūt dei manꝰ eiꝰ [Ipsi p̄ibunt
tu aūt p̄manes] Tu ei semp̄ stabilis. dans

cūcta moueri imutabilit̄. p̄manes. i. i tua
et̄nitate p̄seuerāter manes. Sȝ ipi celi q̄ in
tp̄e v̄bo tuo firmati sunt nō sicut tu firmi
erūt sed iubēte v̄bo tuo p̄ibūt. Vn̄ petrus
ait. Terra aūt ⁊ celi q̄ nūc sunt eodē verbo
repositi. sunt igni reseruādi. De celis ergo
terre ꝓximis. s. de regionibꝰ aeris ꝯstat ꝙ q̄
tum ad eoꝝ q̄litatē p̄ibūt. sed de sup̄ioribꝰ
celis celoꝝ nō est certuȝ. si tamē māserint n̄
in se sed in deo manebūt. q̄r solo dei verbo
p̄ire p̄nt [⁊ oēs]: s. tam celi ꝙ cetere res mu
tabiles etiā angeli [sicut vestimētū vetera-
scent] hoc est ꝙ tū in se est. nisi eos seruares
verbo tuo. sicut vestis que vetustate cōsu-
mitur deficerēt. Vn̄ sequit̄ [Et sicut opto
rium mutabis eos ⁊ mutabunt̄] Celos q̄
corp̄alia ⁊ cūcta mutabilia op̄iūt v̄bo tuo
moues. ⁊ sicut eos mutas localit̄. ita solo v̄
bi tui arbitrio. si volueris totalit̄ mutabū
tur ⁊ in nihilū redigent̄ [tu aūt idem ipse
es] Tu q̄ dixisti. Ego suȝ qui suȝ. idē ipse
es ⁊ licet oīa sint ex te / ⁊ p̄ te / ⁊ in te / nō tam̄
sunt qd̄ ip̄e es q̄ es mutās nō mutatꝰ. faci-
ens nō factus. mouēs sed imutabilit̄ ma-
nēs [⁊] ideo [āni tui nō deficiēt] in genera
tione ⁊ generatōeȝ erūt. ⁊ indesinenter ma-
nebūt q̄r āni tui et̄nitas tua sunt. Dū ergo
dn̄e tuā imutabilitatē. dū tuā eternitatē. et
creaturaꝝ oīm mutabilē varietatē vanāq̄
vanitatē ꝯsidero. nimiꝝ ad te venire ⁊ tecū
habitare desidero nec a desiderio meo frau
dari. aut spe mea frustrari. aut habitatiōe
tua p̄uari tristis diuido. Quare? Quia le-
tus audio qd̄ sequit̄ [Filij seruoꝝ tuoruȝ
habitabūt] Iā mihi eīn leta ꝯfidētia orit̄
q̄r filij seruoꝝ. i. sctōꝝ tuoꝝ tecū habitabūt
s. boni xp̄iani. de quoꝝ numero esse cupio
Qui filij sctōꝝ sunt. nō p̄ carnalē ꝓpaga-
tionē / sed p̄ sp̄ualē p̄ticipatōeȝ. sicut ecōtra
mali / filij sunt sp̄uuȝ malignoꝝ. sic̄ scriptū
est. Vos ex p̄re diabolo estis. nō p̄ genera-
tionē sed p̄ imitatōeȝ. Vel filij sunt opera
bona sine q̄bus nullus habitabit in gl'ia.
Qui ergo ibi vult habitare nō sit a bonis
op̄ibꝰ sterilis sȝ p̄mittat fetꝰ bonoꝝ operuȝ
q̄s sequat̄. vt intret in terrā viuētiū. Sicut
ioseph an̄cessit p̄rem suū iacob in egyptū.
dicēs ei ⁊ fratribꝰ suis: ego p̄ueni pare vob
escas ita p̄cedāt filij tui. i. op̄a tua tibi p̄are
escā refectōis et̄ne. Quales filios p̄misse-

ris. tales seq̄ris [⁊ semē eoꝝ].s. bonoꝝ xpia
noꝝ vl' meritorioꝝ opeꝝ. De q̄bus scribit.
Qui seminãt in lachrymis.s. hic in via. cū
exultatõne metẽt in celesti p̄ria. Hoc ĩq̄
semen. de q̃ fruct⁹ gl'ie metit[in seculū diri
get] Hoc ē in celū directū ⁊ erectū in eter-
num. ibi tãq̃ in horreo s̄uabit. ¶ Da ergo
mihi dñe da. ⁊ fac me ita hoc semē bñ opã-
do semiare. vt inde fructū gl'ie possim mo
riẽdo sucipe. Da ⁊ fac hoc semẽ ita in me ꝑ
te fructificare ⁊ ad te dirigere. vt in tua etẽ-
nitate sine fine habitãdo valeã ꝑmanere.

Meditatio sup se/ ptō psalmo penitẽtiali.s. De ꝓfundis cla.

Domine ihu xp̄e fons ⁊ origo to
tius pietatis ⁊ grẽ. dū ego sicut
ceruus ad fontes aquaꝝ ad reve
nire desidero. tanto impfectum
meū amplius recognoscẽs. de me meaq̄ ꝓ
pria v̄tute diffido. Ideo ꝑ auxiliū mie tue
refugiū miserie mee q̄rens ad te clamãdo
fugio dicẽs [De ꝓfūdis clamaui ad te do-
mine] Nõ solū de exteriorib⁹. sed d̄ ꝓfun
dis ⁊ ĩtimis cordis lachrymis clamaui ad
te. Quid clamaui? [dñe exaudi vocē me-
am] Deinde alijs v̄bis idez repeto [fiant
aures].i. auditus clemẽtie [tue intẽdentes
in vocē deꝓcatõis mee] Nec frustra sepe.
⁊ iteꝝ atq̄ iteꝝ. varijs v̄bis eandez orõnis
deuotõez explico q2 ad exꝑimēdū mentis
mee affectū. nõ sufficit organū mee vocis.
nec desideriuz cordis satis põt depromere
lingua carnis. Nec ĩmerito ad te clamabo
de ꝓfundis cordis ⁊ vocis q̃ me esse sentio
nõ in vno solū ꝓfundo. sed in pluribus ꝓ
fundis fluctibus. tam interioris q̃ exterio
ris miserie. q̃diu sum in via hui⁹ miserabi
lis vite. Nã qui sic de ꝓfundis clamat. de
ꝓfundis surgit nec ip̄e clamor eū diu in ꝓ
fundis esse sinit. q2 vox hui⁹ clamoris om-
ne ꝓfundū penetrat. ⁊ ad dei aures vsq̄ ꝑ-
uenit. Ecõtra v̄o quidã valde in ꝓfundo
maloꝝ sunt. q̃ nec ad te clamant cū se vide
rint q̄tidianis peccatis ⁊ iniq̄tatibus obru
tos ⁊ opp̄ssos. sed potius illos irrident qui
eos ad te clamare monẽt. hoc ē ꝓfundum
maloꝝ. de q̃ scriptura dicit. Pctõr cū vene-
rit in ꝓfundū ɔtẽnit. absit h᷒ a me dñe. sz
ad te clamo d̄ ꝓfūdis cordis dimq̄ intio-
rū viriū. vt me clemẽt eripias d̄ ꝓfundis
iniq̄tatū. Q2 [Si iniq̄tates obs̄uauer[dñe
dñe q̄s sustinebit?] O magnū ꝓfūdū. O
abyssus ml'ta ꝓfunda valde. nimisq̄ peri
culosa. Ecce em̄ vndiq̄ oībus circū spectis
nullū bonū. sz vbiq̄ malū vidẽs. cateruas
sceleꝝ meoꝝ cernẽs. nimirū pauescẽs excla-
mo. O dñe si iniq̄tates obs̄uauer[.i. ad vi-
dictã eternã s̄uaueris. dñe q̄s sustinebit te
iudicē? Nõ tm̄ ego solus nõ sustinebo. sz
nec q̄s alius. q2 null⁹ alius ē (nisi seduct⁹ ⁊
veritate vacuus) q̃ se nõ cognoscat pctõrē
Nam si dixerim⁹ q2 pctm̄ nõ habem⁹ nos-
ip̄os seducim⁹ ⁊ veritas in nob̄ nõ est. Nõ
ergo p̄sumã de mea iusticia sed de tua mia
[Quia apud te ꝓpiciatio ē] Si em̄ iniq̄ta-
tes sic obs̄uares. vt eaꝝ iudex solus eē vel-
les. ⁊ eē nolles misericors. vtiq̄ nulla mihi
eēt spes. nulla ɔsolatio. Sz ideo nõ despe
ro. q2 apud te ꝓpiciatio ē[⁊ ꝓpt legē tuã]
Legē amoris ⁊ grẽ. in q̃ das reis veniã [su-
stinui te dñe] patiẽter sperãs. ⁊ sperãdo ex-
pectãs tuã miam. Et hoc dñe. q2 oĩa nosti.
nõ solū tibi ɔfiteor sz etiã alijs vt oībus no
tuz sit manifeste dicẽs [Sustinuit aĩa mea
in v̄bo ei⁹] Cui⁹ eius? In v̄bo ei⁹. cui⁹ ver-
bū nõ fallit nec fallit. Nõ in verbo hoĩs q̃
mẽdax ē. sz in v̄bo dei q̃ verax ē. Vñ subdi
tur [sꝑauit aĩa mea in dño] nõ in hoĩe sed
in deo sꝑauit. q̃ v̄bo suo infallibili ꝑ pctõ-
rum veniã. regni celoꝝ gl'iam repromisit.
Sperauit in q̃ [A custodia matutina vsq̄
ad noctē] Ideo dicit a custodia seu vigilia
matutina. q̃ est p̄ncipiū diei sperandū vsq̄
ad noctē. q2 in dño sꝑare dz aĩa a p̄ncipio
vite vsq̄ ad mortē. Nã q̃ vsq̄ ad mortē ꝑ-
seuerauerit salu⁹ erit. Sic ergo [speret isrl'
dño] Nõ solū speret vn⁹ sol⁹. sz tot⁹ fidelis
ppl's. qm̄ nõ vni soli sz multis dictum est.
Sperate in dño oĩs ɔgregatõ ppli. effun-
dite coraz illo corda vr̃a. Et merito speret
isrl'.s. oĩs eccl'ia ⁊ ɔgregatio fideliū in dño
[Quia apud dñm mia] nõ magna solū sz
maxima. nã [copiosa ē apud eū redẽptio]
Sed quõ veꝝ ē. q̃ copiosa fuit redẽptõ tp̄e
dauid/ cū nõ dū tp̄s redẽptõis aduenisset.
Sane semꝑ copiosa fuit redẽptio. sz vt ip̄e
dauid ꝓphetice innuit. hec fuit apud deū
hoc ē apud diuinū secretū sꝑ ꝓposita spq̄
ꝓuisa ac etn̄a p̄destinatõe disposita sz nõ

semꝑ copiose ac plene apđ hoīes exhibita: qꝛ ñ tꝑe legis nature aut leg[mosayce sed tꝑe legis grē. de q̊ scriptū est. Qñ venit plenitudo tpis. misit deꝰ filiū suū factū sub lege. vt eos q̄ sub lege erāt redimēt. Vñ tandē impletū ē qđ olim dauid p̄dixerat [Et ip̄e redimet isrt̄ ex oib᷒ iniq̄tatibus eius] ¶ Nūc ergo dn̄e mīe marie oportunū tēpus ē vt de ꝓfundis fluctib᷒ miseriaꝝ ad te fontē mīaꝝ clamādo ꝯsurgā. ꝛ de me mea q̧ ꝓpria v̄tute diffidēs: de te tua q̧ gratia ꝛ pietate sperādo ꝯfidam. ꝛ ad tuā clemētissimā ꝓpiciatōez ꝯfugiā. Dignū q̄z ꝛ iustū est. vt tibi o piissime xp̄e grās agā apđ quē est copiosa redēptio: iō copiosa sp̄ālit̄ ee đr qꝛ tua in cruce passio. tui q̧ p̄ciosi sanguis oblatio. nō solū ꝓ vniꝰ aut paucoꝝ hoīm salute. s̄ȝ ꝓ totiꝰ isrt̄: ꝓ totiꝰ eccłie. ꝓ totius mūdi pluriū q̧ si forēt mūdoꝝ redemptōe copiose sufficere ꝓhibet̄. Per huiꝰ ergo passionis virtutē ꝑ huiꝰ sanguis effusionem te dep̄cor. vt a pctīs meis ꝛ a penis q̄s ꝓ his mereor me redimas redemptū q̧ ab eis eripias. ꝛ ereptū a malis meis. tecū in bonis tuis habitare cōcedas.

Meditatio suꝑ se[cundo] ꝑimo psalmo penitentiali.

D
Omine ih̄u xp̄e q̄ sp̄ātes in te ñ deseris. clamātes ad te ñ despic[is] q̄ q̄rētes te nō fug[is]. te desiderantes nō respuis. s̄ȝ de se diffidētes in te aūt ꝯfidētes cō solaris. Tibi hūiliter supplico. vt mihi q̄ in p̄cedēti psalmo confessus suȝ diffidētiā v̄tut[is] ꝓprie. tua potēti v̄tute largiri digneris sobriā exultatōez sp̄ūalis leticie. ad quā impetrādā suspirās dico [Dn̄e exaudi orōnē meā: aurib᷒ ꝑcipe obsecratōez meā] Qđ sepe dixi. iteꝝ repeto vt orōnis repetitio sit deuotōis cōfirmatō Nec me tedet sepe iterare verba orōis. qui sepius iteraui opa iniq̄tatis nec peto exaudiri in mea iusticia sed [in veritate tua exaudi me in tua iusticia] Hoc ē tu q̄ verax es. ꝛ in veritate tua penitētib᷒ veniā ꝓmisisti. exaudi me penitentē nō in mea sed in tua iusticia. s. in mīa tua. q̄ penitētes iustificat. Peto em̄ iusticiā mīe. quā exerces in p̄senti sectō. nō iudiciū illiꝰ iusticie. quā facturꝰ es in futuro. Jō seq̄t̄ [Et nō intres i iudiciū cū s̄uo tuo] Ego em̄ nō suȝ dignꝰ vocari amicꝰ vel filiꝰ tuus. sed tñ s̄uus tuꝰ sum. q̄ mīa indigeo ad te fugitiuꝰ redeo pacem q̄ro. Nō ergo in futuro intres mecuȝ in districtū iudiciū qꝛ ego volo intrare tecū. Jntrāt in iudiciū cū dn̄o. q̄ iusticiā suam iactātes de ea p̄sumūt. Quib᷒ ꝑ ꝓphetā dicit dn̄s. Quid vultis mecū iudicio cōtendē? Oēs dereliq̄stis me. Nō sic ego: s̄ȝ iusticiā meā corā me eē nullā reputo [qꝛ ñ iustificabit̄ i ꝯspectu tuo oīs viuēs] Quia ꝛ si apud se q̄s suo iudicio iustificet̄. tñ oīs hō in hoc mortali corꝑe viuēs nō iustificabit̄ i ꝯspectu tuo. qꝛ interiora ꝛ occulta hominis vides. in q̄b᷒ nemo bñ plene iustus aut mđs ē tuo iudicio q̄tūlibȝ sctūs hoib᷒ videat̄. Jō paulꝰ ait. Nihil mihi ꝯsciꝰ sum s̄ȝ nō in hoc iustificatꝰ suȝ. Vel itelligi pōt [nō iustificabit̄ in ꝯspectu tuo] .i. in tui cōparatōe. nō solū oīs hō. s̄ȝ nec oīs viuēs etiam angelꝰ qꝛ solus đs ē in quē pctm̄ cadere nō pōt. in cuiꝰ ꝯspectu etiā astra nō sūt mūda. Nō ergo intres mecū in iudiciū rigorose. sed mecū pie ac misericordit̄ age [Qꝛ ꝑsecutꝰ est inimicꝰ] .i. diabolus vel q̄sq̧ alius aduersariꝰ [aīam meaȝ] ꝛ [hūiliauit in terra vitā meā] Hoc ē q̄tū in se fuit eaȝ vt celestia reliq̄ret ꝛ t̄rena saꝑet inclinauit. Et iteꝝ [Collocauit me i obscuris] .i. in pctōrū tenebris [sicut mortuos seculi] .i. sicut ceteros pctōres nō sp̄ūalit̄ viuētes. s̄ȝ secularit̄er in pctīs morietes Jō [anxiatꝰ ē suꝑ me sp̄ūs meꝰ in me turbatū ē cor meū] S̄ȝ ecce pꝰ q̄ tristicia p̄cesserūt. leta sequunt̄. pꝰ q̄ anxiatꝰ fui ꝛ turbatꝰ ꝑ multiplicē inimici tēptatōez. letus factꝰ suȝ ꝑ sp̄ūalē dei ꝯsolatōez Qꝛ [Memor fui dieꝝ antiq̄ꝝ] .s. dieꝝ eternoꝝ. hoc ē tue et̄nitatis dīne cuiꝰ mēoria maxia cā ē sp̄ūalis delectatōis ꝛ leticie. Vñ scriptū ē. Memor fui dei ꝛ delectatus suȝ. nec solū in dieb᷒ et̄nis seu reb᷒ inuisibilib᷒. s̄ȝ etiā in creaturis tꝑalib᷒ te et̄nū ꝛ inuisibilē deū ꝯtēplatꝰ suȝ. Nā [meditatꝰ suȝ in oībus oꝑibus tuis. in factis manuū tuarum meditabar] Quesiui in oꝑibus artificem in creaturis creatorē in reb᷒ factis te earū mirabilē cōditorē. Creatura tua facta ē mihi speculū vt i ea te cognoscerē deū meū qꝛ vt ait apl̄s: inuisibilia dei ꝑ ea que facta sūt. intellecta ꝯspiciunt̄. sempit̄na q̄ȝ v̄tus

nꝰ ⁊ diuinitas. Et iō [Expādi manꝰ meas ad te] Quia ī opibꝰ tuis cognoui ꝙ oīa bona sunt ⁊ nō a se sed a te tueq; bonitatꝭ ꝑticipatōe bona existūt. iō tibi grās agens. expādi in orōe manꝰ meas ad te tanꝙ ad bonoꝝ oīm largitor eē. Et [aīa mea sicut terra sine aq̄ tibi] Nō solū ad te expandi manꝰ corpis mei sȝ ⁊ oēs vires animi. Et merito q2 [aīa mea] a te derelicta ē [sicut terra sine aq̄] Jō dȝ se ad te expādē ⁊ nō sibijpī sed tibi adherē. q2 nō seipam. sed tu solus eā potes rore grē irrigare. sicut aūt terra sine aq̄ sterilis est: sic aīa sine grē tue pluuia fructū ferre nō pōt. Tu ergo [Velociter exaudi me dn̄e] cito dādo pluuiā grē. q2 sitiuit ī te aīa mea. iō si aquā dare lōgiꝰ differas [deficiet spūs meꝰ] a te tāꝙ steril' derelictꝰ. Et ꝓpt hᵒ [Nō auertas faciē tuaȝ a me] spm̄ meū derelinq̄ndo. ⁊ ab eo auferēdo vl' ei differēdo grē tue donum. Alioq̄n [sil'is ero descēdētibꝰ i lacū] hᵒ ē in ꝓfundū pctōꝝ. Sȝ potius [Auditā fac mihi mane miaȝ tuā] Fac inꝙ mihi miaȝ tuā. auditā. s. a ꝓphetis manifestatā ī scṕturꝭ. Fac me interiꝰ sentire. qđ exteriꝰ facis audire. ⁊ hoc fac mane. i. cito ⁊ nō tarde [q2 in te spaui] Et iō speraui. q2 audiui. Prope ē dn̄s oībus inuocātibꝰ eū: oībꝰ inuocātibꝰ i veritate Et vt cito facias mihi miaȝ tuā [Notam fac mihi viā in q̄ ambulē] vt sit lucerna pedibꝰ meis v̄bū tuū ad recte ambulādū in via mādatoꝝ tuoꝝ [q2 ad te] a q̄ tāꝙ a prē luminū descēdit om̄e bonū ⁊ q illuminas oēm hoīeȝ venientēȝ in hūc mōm ad te inꝙ ⁊ nō ꝯtra te [leuaui aīaȝ meā] Et iō [Eripe me ab inimicꝭ meis dn̄e ad te confugi] Nō a te fugi ꝯtēnēdo ⁊ postponēdo luceȝ tuā. sȝ ad te ꝯfugi q̄rēdo ⁊ postulādo eam Jō [Eripe me đ īimicꝭ meis dn̄e]. s. a diabolo ⁊ mistrꝭ suis. q̄ tēptāt me. vt ambuleȝ in tenebus. Et vt ab eis eripias me [doce me facē volūtatē tuā] q2 si n̄ doces me. faciam volūtatē meā n̄ tuā ⁊ sic deseris me đs meꝰ. dū ego te desero. ergo doce me [q2 đs meꝰ es tu] Ad aliū currerē si aliū creatorē hrēm. Sȝ q2 tu solꝰ es deꝰ meꝰ iō doce me vt nigr̄ meꝰ. qđ vtiq; facies. q2 [Spūs tuꝰ bonus dedncet me ī terrā rectā] Ecce q2 sup. in mēoria etnoꝝ ⁊ in ꝯtēplatōe tua ⁊ tuoꝝ opeꝝ delectatꝰ suȝ. ne magnitudo ꝯtēplationis extolleret me. ne supba fieret leticia mea. letis miscui tristia. sȝ iam pꝰ tristiciam ꝯuertor ad gaudiū Jā ei plene spero ꝙ spiritus meꝰ malꝰ nō ꝑducet me in terrā ꝑuersam infernaliuȝ penaꝝ. q2 [Spūs tuꝰ bonꝰ deducet me ī terrā rectā] in terrā. s. gaudiorū. de q̄ đr. Portio mea ī terra viuētiū. Et hoc n̄ ꝓpt meritū meū sȝ [ꝓpt nomē tuū dn̄e viuificab me in eq̄tate tua] nō ī iusticia mea. Ego ei me occidi ꝑ pctm̄ meū sȝ tu me viuificab ꝓpt nomē tuū. qđ ē ihs. ⁊ interp̄tat saluator. Vt rē noīs tui ipleas tu eris mihi ihs. ⁊ me viuificādo sanabis. Et sic [Educes đ tribulatōne] huiꝰ seculi [aīam meā ⁊ ī mia tua] nō in merito meo [disꝑdes oēs inimicos meos] Quos etiā inimicos tuos merito dixerim. q2 ī me seruo tuo te dn̄m meū. q̄tū in se ē ꝑsequūt et gl'iaȝ noīs tui. cui ⁊ nō mihi. salutē meam attribuo dicēs. Nō nob dn̄e nō nob. sȝ nomini tuo da gl'iam. Hāc inꝙ gl'iam saluti mee aduersādo auferre conāt Vn̄ ꝯuenient subdit [Et ꝑdes oēs q̄ tribulāt aīaȝ meam]. s. diabolū ⁊ oēs obstiatos. ⁊ merito ꝑdes me tribulātes [qm̄ ego seruꝰ tuus suȝ] Ad te ī mea tribulatōe recurrēs sicut suꝰ hūilis ⁊ fidelis vasallꝰ recurrit ad dominū

¶ Ecce ergo huiꝰ psalmi alioꝝq; psalmoꝝ pn̄ialiū leta ꝯclusio. Ecce spūal' leticie exultatō. quā salutarꝭ pnīe ꝯtristatio finalit opat. Vn̄ q̄ ꝑ pn̄iaȝ affligit tandē dicit. cōsolatōes tue letificauerūt aīaȝ meā.

Oratio operis huius conclusiua.

Da ergo mihi dn̄e hos quos penitentiales psalmos ecclesia tua noīat. ⁊ a penitētibus tibi ꝑsallēdos esse p̄dicat. tā digne ac deuote. nō solū ore sed corde penitēdo psallere. vt ꝑ cōtristationē pnīe salutaris. exultatōeȝ cōsequi valeā leticie spūalis. vt post salutarē penitentiā tandē ꝑ spūalē leticiā exultando dicam. Spūs tuus bonus deducet me ī terram rectā. Da mihi dn̄e hūc septenariū penitentiū psalmoꝝ eē remediū ꝯ septenarium mortaliū pctōꝝ. mihiq; esse auxiliū ad septenariū virtutū ꝑncipaliū. ad septenariū donoꝝ spūaliū. ad septenariū btitudinū. ad septenariū deniq; petitionū ī orōne

dñica ꝯtẽtaꝝ. ¶ Da mihi dñe in hoꝝ psalmoꝝ meditatõe timorẽ pene. dolorẽ culpe spem venie. amorẽ cordial' mũdicie. desiderinũ celestꝭ prie. diffidẽtiã ṽtutis ꝓpe. exultatõez deniqꝫ spũalis leticie. De hoc eni septenario metaliũ affectuũ. ꝑncipal'r agit̃ in hoc septenario deuotoꝝ psalmoꝝ. His septẽ affectib⁹. q̃si septẽ scale pnĩe gradib⁹. ad vitã patrie celestis ascẽdit̃. q̃ me finalit̃ deduci. ⁊ felicit̃ ascẽdere. ⁊ tecũ habitare ꝑhẽnit̃qꝫ regñre tu misericordit̃ ꝓstare digneꝛꝭ: Qui viuis ⁊ regnas i secula seculoꝝ. Amẽ.

¶ In h° finit̃ doctrial' expositõ mgr̃i Johãnis Gerson sup septẽ psalmos penitentiales ⁊c̃.

Incipit donatus moralizat⁹ venerabilis mgr̃i Johis de gerson cãcellarij parisiensis.

P Artes orõnis quot sunt. Octo. Que? Cognitõ substãtie. cognitõ q̃litatꝭ. ꝯgnitio ꝑcepti d̃i. cognitõ eiusdẽ. cognitõ hois ƀm deũ ⁊ ƀm naturã. ꝯsideratõ futuri iudicij. ꝯsideratõ leticie electoꝝ. ⁊ ꝯsideratõ tristicie dãnatoꝝ. ¶ Nomẽ qd ẽ? Hõ. qꝛ hõ vocarꝭ: si cog̃scꝭ subaꝫ tuã vñ fact⁹ es: veracit̃ scis: ẽ nomẽ. Ecce cognitõ subẽ q̃ ẽ ꝑma ps orõnis: de t̃ra es ⁊ i terrã reuerterꝭ. ¶ Noĩ q̃t acciduñt? Sex. Que? Qualitas. ꝯpatio. gen⁹. nũer⁹. figura. casus. ¶ Cui⁹ q̃litatꝭ hõ. Appellatiue. qꝛ cõe ẽ oib⁹ hoib⁹ de t̃ra fier imo d̃ viliori t̃ra siue materia. Cõe ẽ etiam oib⁹ hoib⁹ ẽ aial rõnale. ¶ Cui⁹ g̃d⁹ ꝯpationis? Nullius. qꝛ hõ nõ dꝫ augeri ꝑ ꝑsumptõez. nec minui ꝑ pusillanimitatẽ. Et ideo ẽ nomẽ substãtiuũ. vt stare habeat ex̃ nimiũ timorẽ ⁊ ꝯ nimiã ꝑsũptuosaꝫ spem. ¶ Cui⁹ generꝭ? Cõis. Quia tã viro q̃ mulieri ꝯuenit natura hois. ¶ Cuius nũeri? Singl'aris. Qꝛ q̃libꝫ ꝑ se rõez reddꝫ añ tribunal xp̃i. ¶ Cui⁹ figure? Simplicis. Qꝛ nõ põt diuidi i plures sectas. Optet eni si saluari dꝫ: q̃ solũ fidẽ xp̃i cõfiteat̃: ⁊ ab illa nõ diuidat̃. Qui ei hãc fidẽ ñ hñt, ñ hoĩes dici debẽt: sꝫ bruta. qñ carẽt rõe. ¶ Cuius casus? Noĩatiui ⁊ vocatiui. Qꝛ noĩat̃ iam mortalis q̃ imortalis erat creat⁹. ⁊ vocatur ꝑpari⁹: q̃ et̃ne q̃eti erat deputat⁹. ¶ Cuius declinatõis? Tertie. Qꝛ declinari ⁊ hũiliari dꝫ tripl'r. corã deo, corã ꝓximo: Vñ regit̃. Si bñ regit̃: a deo regit̃. si male: a diabolo. Disscutiam⁹ iã dicta. O hõ si ꝯsiderare vis qd sis q̃ ad materiã, sine dubio inuenies te nobilissimũ aialiũ. aĩa tua ad similitudinẽ dei ẽ facta: ⁊ imagine ei⁹ insignita hñs in se ṽtutẽ intelligẽdi. volẽdi. ⁊ memorãdi. Hec aĩa infusa ẽ a deo in tuũ vilissimũ corp⁹ fetidũ ⁊ fragile. vt tã q̃ dña sapientissima ⁊ tã q̃ hospes sagax domũ tuam regat. Ipa ergo q̃tũ est de se: sp valet agere q̃ dño suo sunt placita: ⁊ ad hoc dirigit sensus exteriores ad exteriora officia, nõ inducẽtia quicq̃ nocituũ ad lectõez sacrã vel ad crucẽ dñi intuẽdaꝫ vel ad alia salubria q̃ sibi vtilia vident̃. Idcirco si volũtatem carnis seq̃ris, hospitẽ oppmis: dñam occidis. malũ g̃ ⁊ vile ẽ hoc hospitiũ in q̃ tã nobilis hospes ꝑiclitat̃. Si g̃ vis ƀm aiam viuere nõ ƀm carnẽ. ꝯsidera q̃ caro tua terra est. terre ergo ꝯditões serua. Terra ei bassa ⁊ dura oia portans ṽtute patientie. ⁊ q̃to plus ab aliq̃ vexaris, tãto ei plus bñfacias imbrẽ eni salutarꝭ doctrine ⁊ diuine gr̃e inglutire studeas. ⁊ siccus sis a fluxu vitioꝝ carnis ⁊ cupiditatꝭ terrene. Habes iaꝫ qd sit nomẽ. ⁊ qd sis ƀm subaꝫ. s. nobilis ƀm aiam. Rogo ergo vt nobilit̃ ⁊ rõnabilit̃ te regas nõ viliter ⁊ carnaliter.

Quid ẽ ꝓnomẽ

Q Rñsio. sicut hõ ẽ nomẽ tuũ. ita peccator ẽ ꝓnomẽ. cũ ergo corã deo orõnẽ fundis. pone ꝓnomẽ ꝓ noĩe: vt dicas. O pr̃ celestis nõ vt hõ te inuoco sꝫ vt pctõr veniã postulo. ¶ Pronoĩ q̃t acciduñt? Sex. s. q̃litas. gen⁹. nũer⁹. figura. ꝑsona. casus. Pctõr ergo vt ẽ ꝓnomẽ: cui⁹ q̃litatis? Infinite. ꝓpt̃ infinitã ⁊ incertã mltitudinẽ delictoꝝ q̃ facio, ea nũerare nõ valeo. ¶ Cui⁹ generis? Ois. Qꝛ omni generi vitioꝝ peccãdo ꝑticipo. s. mortaliũ ⁊ venialiũ. ¶ Cui⁹ nũeri? Singl'aris. Qꝛ singl'ariter pctã mea aiaꝫ meã cruciãt, ⁊ ꝯsciẽtiaꝫ meã trucidãt. ¶ Cui⁹ figure? Simplicis. Qꝛ nõ possum ea diuidere in diuersis ꝯfessionib⁹ sed qñ volo ꝯfiteri optet q̃ oia sub simplici ⁊ sub vna ꝯfessiõe dicã clare ⁊ distĩcte. cũ cordis ꝯtritõe ⁊ cũ ꝓposito emĩdãdi

Cui⁹ psone? Prime. Qꝛ nō hȝ hō iudica-
re alios: sȝ seipm: dicēdo. Ego sum miser il
le q̇ sic ꝛ sic vixi ī ꝯspectu dei ꝛ angelorum
¶ Cui⁹ casus? De statu innocētie in statū
culpe. ¶ Cui⁹ declinatōnis? a manu dei in
manū diaboli. ¶ Quot sūt declinatōes ī
ꝓnoīe? Quattuor. Prima ē ab obediētia
dei ī suggestionē diaboli. ꝑ hāc declinauit
eua. Scda ē ab obediētia dei ī ꝯsensuȝ mu
lieris. vt adā declinauit ꝑ euā. Tertia est a
paradiso in hūc mdm. Quarta est ab hoc
mdo in lymbū inferni. ¶ Quot sūt casus ī
ꝓnoīe? Sex. Prim⁹ erat suggestio. Scdus
aduertētia. Terti⁹ discussio. Quart⁹ dele-
ctatio. Quint⁹ ꝯsensus in mēte. Sext⁹ ꝯsen
sus in ope. ¶ Que sūt ꝓnoīa ꝑmitiua ꝛ de
riuatiua? alij hoīes oēs ab eisdeȝ deriuati:
deriuatiua dicūt. ¶ Declarem⁹ ꝑmissa Pri
mo ꝑposuit diabol⁹ fructū eue ad ꝯmeden
dū. ecce suggestio. Scdo vidit eua illud li
gnū visu delectabile ꝛ ad edēdū suaue. ecce
aduertētia. Tertio dic̄ ꝙ dn̄s ꝓhibuerit
eis vsuȝ fruct⁹ illius ne moreret̄. ecce discus
sio. Quarto rn̄dēte diabolo: ꝙ nō morerē
tur sȝ eēnt sic dij sciētes bonū ꝛ malū: cepit
ipsa delectari. ecce delectatio. Quinto ipsa
sentiēs nullū ꝑiculū iminere in vsuȝ illius
fruct⁹: ꝯsensit intus voci diabolice. Sexto
ipa ardēs desiderio ī aspectu illi⁹ pulchri
fruct⁹ ꝛ suauis ꝛ ꝯmedit. ecce ꝯsensus ī ope
Sic etiā q̄libȝ ad pctm̄ allicit̄. Primo ordi
nat̄ ī villa q̄dā chorea. Scdo ego audiens
cātus illi⁹ vel vidēs illā apio oculos meos
ad vidēduȝ. Tertio arguo in meipo: hoc n̄
esse bonū. s. inspicē illā choreā: cū ꝑmanēs
voluptati indulgeo. Quarto delector nō
solū in aspectu choree ꝛ auditu cātus. sȝ eti
am ī aspectu puellaꝝ. Quinto ꝯsentio int⁹
in corde meo cū aliq̄ eaꝝ coire. Sexto ꝯsē-
suȝ illū ꝑ desideriū illud intus ꝯceptū ꝑfi-
cio ope ꝛ ecce mortua ē aīa. Et sicut dixi de
isto vitio: ita de oibus alijs intelligēdū est.
Auertam⁹ ergo nos ab omi carnali delecta
tione: qn̄ nobis ꝓponit̄. sicut molēdinari⁹
qn̄ videt vētū sibi nō ꝯuenire: vertit molē
dinū qꝛ nisi ī ꝑncipio obstem⁹: sine dubio
ꝑiculū casus vix euadem⁹ sicut dauid. si nō
in solatio ꝑ fenestrā ꝑseuerāter ꝑspexisset: ī
ꝯcubitum bersabee nō cecidisset. Quare
auertendi sunt oculi ne videant vanitates

Et tm̄ de ꝓnoīe.

Quid ē verbū

q Uid ē verbū D
Ilectio. ꝙ ē p̄ceptū dei. s. vt dili-
gamus inuicē. ¶ Verbo q̇t ac-
cidunt? Septē. Que. Qualitas. ꝯiugatio.
gen⁹. nūerus. figura. tp̄s. ꝛ ꝑsona. ¶ Cui⁹
q̇litatꝭ? Talis. videlicȝ. Diliges dn̄m deuȝ
tuū ex toto corde / ex tota aīa / ꝛ ex tota v̇tu
te tua. ꝛ ꝓximū tuū sicut teip̄m. ¶ Cuius
ꝯiugatōis? Toti⁹. Qꝛ vna ps n̄ valet sine
altera. null⁹ diligit deū q̇ odit ꝓximū. nec
ecōuerso. Silr̄ in p̄ceptis. q̇ vnū frangit fa
ctus ē oīm reus. vt dixit Jacobus. Et ido
oportet ꝙ oīa ꝯiūctim seruent̄. ¶ Cuius
generꝭ? Actiui. Qꝛ oprtet nos id ope ꝑficē
si illd velimus ꝯuare. qꝛ auditores legis n̄
iustificabūt̄ apud deū sȝ factores. ¶ Cui⁹
nūeri? Pluralis. Qꝛ sunt ista decē. Credē
in deū. Nō inanit̄ iurare ꝑ ip̄m. Festa cele
brare. Honorare parētes. Non occides.
Nō furaberꝭ. Nō mechaberꝭ. Nō falsuȝ
testimoniū dab̄. Nō adulterab̄. Nō ꝯcu-
pisces rē alienā. Vl̄ sunt ista duo. s. dilectō
dei ꝛ ꝓximi. ¶ Cuius figure? Simplicis
Qꝛ in vnitate puri cordis dȝ ꝯuari. s. in ca
ritate. plenitudo eī legis ē caritas vt dicit
paul⁹. ¶ Cui⁹ tpis? Pn̄tis. Qꝛ oprtet ꝙ in
pn̄ti ꝑficiat̄ hoc p̄ceptū. s. ꝙ diu sum⁹ ī hac
vita. ¶ Cui⁹ ꝑsone? Prime. scde. ꝛ tertie:
qꝛ ego tu ille oēs tenemur h° p̄ceptū custo
dire. Dixit ei dn̄s. Si vis ad vitaȝ ingredi
ꝯua mādata. ¶ Declaremus iā p̄dicta. O
hō tu credis in deū vnū: ꝛ diabolus credit
ꝛ nihil sibi ꝓdest. Si v̇acit̄ in eū credis: eū
adora. cole. honora. h° p̄ceptum frāgis qn̄
voluptati insistis. Scdo n̄ debes inanit̄ ꝑ
ip̄m iurare. h° frāgis qn̄ ꝑiuras vl̄ ꝯsuetu
dinalit̄ iuras. vl̄ qn̄ dubitāter iuras. Jdo
dn̄s dic̄. Nō iurab̄ oino: sȝ ē ē: nō nō sit v̇-
bū tuū. Tertio debes festa celebrare. s. ec-
clesiā frequētādo. insistēdo oroni. lectioni
vel opib⁹ mie. Hoc frāgis. qn̄ ocio ludoꝝ
comesationū. ebrietatū. colloq̇oꝝ nō spūa
lium vacas. Vel qn̄ manualit̄ laboras qd
oino necessariū nō ē. Quarto honorab̄ pa
rētes. eis obediēdo. reuerētiā exhibēdo. et
ꝓ posse subueniēdo. hoc frāgꝭ qn̄ eis male
dicꝭ vl̄ spnis vl̄ molestarꝭ ꝛ inq̇etarꝭ nec sb
uenire studes. Quito. nō occides. h° frāgꝭ

qn̄ irasceris ꝓximo tuo sine cā. vel qn̄ eū derides vel fatuū noīando. vel qn̄ mortē alicui⁹ desideras quā p te inferre nō vales vel times. Sexto nō furaberis. hoc frāgis qn̄ violēter rapis alicui⁹ bona vel occulte vel manifeste. vt qn̄ detractōe famā ⁊ honorē furaris. Septimo nō mechaberis. i. nō luxuriaberis aliq̄ mō. q̄ si ꝑtinere non possis. nube. ⁊ tūc licite potes. hoc frangis nō solū qn̄ actū. sꝫ etiā qn̄ aliquā curiose ⁊ cū ꝯcupiā vides ⁊ tunc plus qn̄ v̄ginē vel dicatā desideras. Octauo nō falsum testimoniū dices ꝯ aliquē. Hoc frāgis qn̄ etiā aliq̄s ꝯducis vel hortaris. vt false testent̄ vel qn̄ aliq̄s cautelosis v̄bis circūuenis vt eos decipias. Nono alteri⁹ vxorē nō ꝯcupiscas. nō adulterabis. hoc frāgis qn̄ vxorē ꝓpriā deseris. ⁊ aliā ducis. vel qn̄ alterius vxorē ⁊ nō tuā tāgis. vel si in religione existens mulieri ꝯiūgeris. vel si ꝑsbyter secularis es mulierē tangēs. vxori tue quā desponsasti. s. ecclie iniuriā facis. sicut religiosus lubric⁹ sue religioni. Decimo rē alienā nō ꝯcupisces. hoc frāgis qn̄ cōmodū alterius ipedis ꝓ tuo augēdo. Vel si abducis alteri seruum suum vel ancillā vel filiam. vel alterius officiū. dignitatē ꝑbendam ⁊ hmōi desideras. Non em̄ nocere debes ꝓximo tuo sed ꝓdesse. ꝓpterea ꝓximo charitatē impēde. i. septē opa mie ei subueniendo i fame. siti. nuditate. ⁊ frigiditate. in firmitate carcere ⁊ tribulatōe.

X

Quid est aduerbiū?

qd̄ verbo addit̄ ⁊ significatū ei⁹ ꝑficit. Si g̈ verbū ē cognitio p̄cepti diuini vt iā dictū est. Aduerbiū ē exhibitio opis. Sed adhuc alio mō q̄ iā supra dictū ē vt patebit inferi⁹. ¶ Aduerbio q̄t accidūt? Tria. s. ꝯpatio. significatio ⁊ figura. i. habitudo silitudo ⁊ distinctio. ¶ Declarem⁹ iā ista tria. Qui p̄cepta dei vult ꝑficere oꝫ etiā seruare habitudinē. i. modū in facto suo. vt si elemosynā vult facē. oꝫ ꝯsiderare: qn̄. vbi. q̄bus. q̄liter. qd̄ q̄tū. ⁊ ordinate. Hec sūt aduerbia loci q̄litatis ⁊ ordinis. Significatio. vides duos paupes. vnū in luto iacentē. alterū hostiatim mēdicātē. da elemosynā p̄mo. ⁊ alter dimit tas si ambob⁹ nō vales. Si vis orare Ora p̄rimo qd̄ orare debes. ⁊ horas canonicas si vouisti prius psolue: postea lege ⁊ ora. Si nō vouisti. lege p̄mo p̄r nr̄ qd̄ de⁹ instituit legendū. ⁊ postea qd̄ tibi placet legere poteris. Si vis ieiunare. p̄rimo serua ieiunia ab eccia ordinata. ⁊ si plus facē velis postea facere poteris. Sic g̈ in oībus attende circūspectionē. vt aduerbiū debite ponas iuxta suū verbū. Si em̄ in vesptino tpe tādiu comesatōi potatōi seu alteri inepte voluptati insistas. q̄ p̄re nimio sopore demane surgē neq̄as ad missam audiēdū vel ad aliqd̄ aliud bonū op⁹ exercendū. sic mutādo noctē i diē ⁊ ecōtra. sine dubio nō ponis aduerbiū rite iuxta suū v̄bū. Cōpatio isti⁹ aduerbij sic ē faciēda. Diuites pl⁹ q̄ paupes inde licētius ⁊ largi⁹ elemosynā dēt q̄tū ditiores sint. Sic i illis ꝯpatio fiēda ē. q̄ scia pollēt vel p̄tāte vel dignitate vt q̄libet ꝑm id qd̄ p̄t faciat. alij plus alij minus. Ali⁹ p̄t dare aurū. ali⁹ aquā frigidā. ali⁹ v̄bū ꝯsolatōis. ali⁹ subuentionē ministrādo. ali⁹ in docēdo. ali⁹ ē fortis. ⁊ oīa seruare p̄t. ali⁹ infirm⁹ ⁊ mīa indiget vt sibi fiat dispēsatio. ali⁹ sic charitate feruet q̄ parū reputat q̄cq̄d patit̄. ali⁹ tā infirmus q̄ cito cadit peccādo ⁊ cito resurgit penitēdo Figura hui⁹ aduerbij ē. hn̄da sit distinctio Sunt aliq̄ simplices aliq̄ ꝯpositi. Jtē simplices sūt q̄ in solitudine manēt sepati ab oī hoīm ꝯuersatōe. sicut anthonius iohes baptista bn̄dictus ⁊ multi q̄ndā heremite fuerūt. Cōpositi sūt i m̄ltiplici oīa. Quidam sunt pure seculares. alij religiosi. alij p̄dicatores et q̄cq̄ sumus lꝫ diuersi. tn̄ ad laudē dei oēs creati sumus. sicut diuersarum imaginū picture ornāt thalamum. Hec de aduerbio dicta sufficiant.

Y

Quid est participiū?

Rn̄sio q̄ ē cognitio hoīs ꝑm naturā ⁊ ꝑm deū. videlꝫ vt cogn̄scat q̄libet hō q̄d sit p se ⁊ q̄li⁹ esse debeat ꝑm deū. ¶ Participio q̄t accidūt? Sex scꝫ gen⁹ casus tp̄s. significatio. nūerus ⁊ figura. Cui⁹ generis est hō p̄ticipiū? Cōis trīūq̄ꝫ. ab adā ⁊ eua generati sumus q̄ duo trinitati attribuūt̄. i. deo q̄ est trinus in psonis. Sed adā imediate sicut ait Lucas. Enoch fuit filius sem: ⁊ sem fuit fili⁹ ade:

et adā fuit filius dei/ Eua vo mediate qꝛ
de costa ade facta erat. ¶ Cuiꝰ casus? Pec
cati inobediētie. Ecce qd sumꝰ ꝭm nos .a
pctōꝛibꝰ ꝓcessimꝰ ꝛ pctōꝛes sumꝰ. hec sunt
genera et casus. hec duo sumit ꝑcipiuꝫ a
noīe. ¶ Cuiꝰ tꝑis? Pn̄tis. Quia ī pn̄ti tꝑe
pn̄ia agēda ē ꝛ laboꝛādū ē ꝓ futuro pmio
¶ Cuiꝰ significatōīs? Pꝛimo actiue. s. fa=
ciēdo bona oꝑa. Scd̄o passiue patienē suf=
ferēdo mala. Tercio neutralis. s. cohercen
do ꝓprias ṽtutes ꝛ cogitatōes. Quarto de
ponētalis. s. abijciendo oīa vicia moꝛtalia
Quīto cōis. s. custodiēdo p̄cepta dei ꝛ oꝛdi
natōes scte̅ eccie. hec duo. s. tꝑa ꝛ significa-
tōes sumit hᵒ ꝑticipiū ī ṽbo vide ḡ q̄les eē
ꝭm deū debeamꝰ. ¶ Cuiꝰ nūeri? Pluraľ.
videlꝫ vt ī hac eccia militāte possimꝰ ꝯpu
tari cū iustis. ꝛ in eccia triūphāti cū angeľ.
¶ Cuius figure? Pꝛimo simplicis vt nō
dissociemur a fide hic male viuēdo: et nō
diuidamur a saluādis suꝑnis ī iudicādo:
Scd̄o ꝯposite erat. ꝛ iō hoc ꝑticipiū capit
duo: s. nūeꝝ ꝛ figurā a noīe ꝛ ṽbo. ¶ Dis=
curramꝰ iā dicta. Nā planū ē ꝙ a pctōꝛibꝰ
descēdimus. ꝛ generati sumꝰ. ꝛ q̊tidie pec=
cando cadimus. Que ē pulcritudo nr̄a seu
puritas? q̄ deo placeamus tanq̄ spōsa vi=
ro suo. Que etiā foꝛtitudo nr̄a? q̄ dyaboli
ce suggestioni resistere possimus. si nec car
nis illecebꝛis reluctari sciamꝰ. Si etiā ter=
ra sumꝰ ꝛ ī terrā reuerti necesse sit, q̄ ē nobi
litas seu celsitudo nr̄a siue ꝑtās quā in no
bisinetipsis vane ꝯfidētes: aīaꝝ nr̄arū salu
ti ꝓuideamꝰ. Et si bꝛeuis ē vita pn̄s ꝛ ho=
ra incerta. q̄ est ista fatuitas coꝛdis nostri.
ꝙ tm̄ solicitamur ꝓ acq̇sitōe diuitiarū. fa
cultatū. dignitatū. ꝛ hmōi. q̄ oīa in momē
to a nobis recedūt ꝛ nunq̄ redeūt. Dicit eī
Job ī ꝑsona cuiuslibet hoīs. Cōꝑatꝰ sum
luto ꝛ assilatus sum fauille ꝛ cineri. qꝛ qd
aliud sumꝰ q̄ pleni putredine vicioꝝ. Si
cut cito inflamātes ꝛ ꝓuocantes alios ad
iracūdiā vel eis dānū vel scādalū inferētes
sicut fauille cito vanitatibꝰ insistētes ꝛ cito
ꝓuocati ad irā. seu accēsi auaricia sicut ci=
nis q̇ leuis siccus ꝛ ꝑuus ꝛ ab igne ꝯsūpto
derelictꝰ qꝛ ꝛ leues sumus sicci ꝛ vani ex de
fectu humoꝝ diuine gr̄e. parui ex pusilla
nimitate. ꝛ ab igne ꝯcupiaꝝ carnaliū ꝯsū=
pti tāq̄ pctōꝛes ad coꝛ redeamꝰ ꝯsiderātes

ꝙ ꝑticipiū est eiusdē gen̄is significatōīs
cuius ē verbū ita etiā simꝰ ꝯfoꝛmes volun
tati dei cū simꝰ facti ad imaginē dei qꝛ vi=
tuꝑio dignꝰ est. q̇ recta docet ꝛ male viuit.
Ita ꝛ nos malo foꝛtiꝰ vituꝑandi sumus:
si imagine dei depicti siľes ei dicimur. ꝛ tm̄
ꝑ enoꝛmē vitā ab eo discrepamꝰ. Demꝰ ḡ
honoꝛē figulo nr̄o volūtatē eiꝰ ꝑficiēdo.

Quid est coniun

ctio. Rn̄sio. ꝙ ē futuri iudicij
ꝯsideratō vľ cognitio. ¶ Cō
iunctōi q̊t accidūt? Tria. s. Ptās figura ꝛ
oꝛdo. ¶ Cuiꝰ ꝑtātis? Diuine. Quia d̄s fa=
ciet iudiciū ꝛ ṗmo copulabit. i. ꝑ angelicā
tubā oēs ad iudiciū ꝯgregabit. Scd̄o dis=
iūget. i. bonos a malis segregabit. Tercio
explebit. i. nūeꝝ electoꝝ ꝑficiet. ꝛ ī ciuitatē
illā q̄ ꝑ luciferi et socioꝝ eiꝰ casum rupta ē
recuꝑabit. Quarto causabit̄. i. causabit re=
pꝛobos dicēs. Ite maledicti ī ignē eternū.
Quia esuriui ꝛ nō dedistis mihi māduca=
re. Sitiui ꝛ nō dedistis mihi bibē. Nudꝰ
erā: ꝛ nō coopuistis me. Et rōnē iustā da=
bit ꝓ electis dicēs. Uenite bn̄dicti patris
mei ꝑcipite regnū qđ vobis paꝛatū ē ab oꝛigi
ne mūdi. Esuriui. sitiui. hospes erā. infir=
mus ꝛ nudus erā. ꝛ cibastis. potastis. colle
gistis. visitastis ꝛ coopuistis me. Itē sunt
q̇nq; spēs huiꝰ ꝑtātis. ¶ Cuiꝰ figure? Pꝛi
mo simplicis q̊ ad īꝑfectōes. Scd̄o ꝯposi
te q̊ ad ꝑfectōes. qꝛ oēs stabimus an̄ tribu
nal xp̄i. siue simplices. i. q̇ ī bona simplici=
tate vixerūt: siue q̇ ī mala simplicitate viuē
tes seipsos ꝑdiderūt lꝫ foꝛte alijs nō nocu
erūt. Cōpositi siue bn̄ viuētes. s. bn̄ docen
do se ꝛ alios ꝓmouerūt: siue q̇ ꝑ malā vitā
et malas instigatōes. ꝛ se ꝛ alios coꝛrupert
¶ Cuiꝰ oꝛdinis? Pꝛimo p̄positiui. Scd̄o
subiūctiui. Quia ṗmo saluādi iudicabūt̄
sicut scp̄tū ē: ꝙ post prudētes ṽgines vene
rūt fatue. ꝛ post illos q̇ a dextris erāt. venit
iudex ad sinistros. ¶ Pōderemꝰ dilectissi
mi huius regľ ꝑtātē: ad cuius iussionē oēs
huius t̄re habitatoꝛes reges duces ꝛ comi
tes cuiuscūq; dignitatľ h̄ reputāt̄. ī illo ex=
tremo die cū vilibꝰ ꝑsonis eq̇lit̄ viles repu
tabūt̄. ꝛ q̇ iā magna palacia edificāt ibi be
ne speluncā ꝑuā reꝑire vellēt: in q̄ a facie dn̄i
fugiētes tūc latere possent. Si eī iux̄ scp̄tu=

ras:iustus vix saluabit̄. qs nō timebit? Si
opa.i.cogitatiōes ds̄ discutiet: qd faciemꝰ
q opa nō hēmus? Si ī illa voce. Ego sū.
Hōes q ad capiēdū eū venerāt tpe passiōis
ad terrā sūt ꝓstrati. qd pōt facere tonitrnū
horribile: q̄si gladius bis acutus tonabit ⁊
scīndet iudicaturus. O ꝙ timere ⁊ q̄sꝙ a
rege tpali vocatus. vt rōnē iudicij ponat
cū eo. imo lȝ in nullo se fore fecisse regi sen-
tiret. tn̄ adhuc sub rō ne iudicij corā eo tre
pidaret. ꝙto magis ergo nos solicitari op-
tet. qui certi sumus summi iudicis p̄ntati
one in illo tremēdo examine. vbi ⁊ angeli
cōtremiscūt. Sed etiā paulus q tanta pro
xp̄o vicit certamina q̄etis tāte v̄tutis erat
ꝙ cū libera ꝯsciā dicebat. Nihil mihi con
scius sum. Quid est ꝙ tam falsa securitate
nosipos firmamus. q in mille defectibꝰ ror
pemus. Quis em̄ gloriat̄ mūdū se hr̄e cor/
imo nullus scire pōt an odio vel amore di
gnus sit. Habeamus ergo p̄ oculis cordis
nr̄i illud horribile qd̄ āgelica tuba clama
bit. Surgite mortui venite ad iudiciū. et
qd̄ tūc rn̄debimꝰ iudici: iā p̄cogitemus.

q Vid est p̄posi-
tio? Rn̄sio. ꝙ ē ꝯsideratio le-
ticie electoꝝ. q̄ vtiā dictū ē il-
li p̄ponūt̄ dānādis. ¶ Prepositōi q̄t acci-
dunt? Unū tm̄. s. casus. Non casus pecca
ti sed casus hūilitatꝭ. Et iō duplex erit in
eis casus. Primꝰ accusatiuus q accusabūt
patriā huius seculi totꝰ neq̄tie. sicut scri-
ptū ē. Totus mūdus in maligno positꝰ ē
et de hoc hūiliabūt se corā deo gr̄as agēdo
q a neq̄tia huius seculi puri erunt seruati.
ꝙdiu hic ꝯuersati fuerūt. Scd̄s casus ē ab
latiuus q ꝯgratulabunt̄ illi de illa hora q̄
ablati fuerūt ab hoc seculo nequā. ⁊ intro
ducti in illā sup̄nā patriā. ⁊ p̄ hoc hūilia-
bunt se corā deo regratiādo. ꝙ eos traxit d̄
labore ad requiē. de p̄iculo ad securitatem
de tribulatōne ad pacē. de tristicia ad gau
diū. Si g̊ ꝯsiderare ⁊ pēsare velimus. illiꝰ
sup̄ne felicitatis ꝙta sint gaudia. p̄mo re-
cogitemus huius seculi mala ⁊ p̄ ꝯ̄riū ꝙta
sup̄ius sint bona. Et p̄ncipalr̄ h̄ tria abū-
dāt. vicia. tribulatōes. ⁊ indigētia. In illa
aūt sup̄na ciuitate abūdāt̄: pax. puritas. et
sanctitas. Qui v̊o mēte hec bn̄ reuolueret:
statim p̄pēdere posset ꝙ felix ē q toto mor-
tis desiderio ad illa sup̄na anhelaret. et ꝙ
vilis etiā q solū ea q̄ huius seculi sunt q̄rit
O q̊t vicijs carnalis putrescit. q̄t tribula-
tiōibus q̄ut̄. q̄t etiā subuētōibꝰ eget? Qui
aūt celesti potit̄ gr̄a siue gl̄ia. dei maiesta-
tē bonitatē ⁊ gl̄iā incessant̄ ꝯtēplat̄. q̄ vbi
ea ē. sp̄ūs ī nullo p̄t īpediri. oī pace gaudet
ip̄a regē pacificū secū hȝ ꝯsortē totius gl̄ie
et ꝯcordie. ⁊ oī desiderio satiat̄ sicut ait ꝓ
pheta. Satiabor cum apparuerit gl̄ia tua.
Cōsideremus etiā ꝙ iocundū ē. in aula re
gis existere. vbi rex sedet coronatꝰ ⁊ indu-
tus veste regia. oī forma speciosus. ⁊ mul-
tis militibus circūdatꝰ ei reuerētiā dignaȝ
exhibētibus. Aula etiā vestibus varijs ac
p̄ciosis picturis ornata. Ubi etiā oīa gn̄a
musice adessent. fercula delicata ⁊ sup̄flua
Uina q̄ȝ ⁊ alia pocula redolēscia haberēt̄
quicqd etiā ad iocūditatem locoꝝ valeret
ibi appareret. Postremo si ibidē oēs specio
sitate summa. ⁊ pacis ꝯcordia. ⁊ imēsa leti
cia gaudēt expulso oī p̄iculo. timore. cura
vel modestia. Quid q̄so hmōi solatio eēt
desiderabilius / maxie si hoc p̄petue posset
durare absq̄ȝ fastidio. sic sine dubio illa su
p̄na celestis curia incōpabilit̄ oī aula p̄n-
tis seculi est speciosior. vbi rex pacificus. s.
xp̄s sedet coronatus diademate q̊ corona-
uit eū pr̄ suus speciosū forma p̄ filijs ho-
minū ad dexterā suā vbi circūstant nouē
ordines angeloꝝ cū summa diligētia ⁊ re-
uerētia ac mutua ꝯcordia deū laudātes et
dicētes. Salus deo nr̄o q sedet sup̄ thronū
et agnū. ibi ista aula est stellis candētibus
ornata. oī pictura clarioribus. ibi aīe sctō-
rū in pace ⁊ securitate maxie p̄petua ⁊ iocū
ditate gratulāt̄. Et qd p̄sumo p̄ ꝯp̄atione
tātā gl̄iā sup̄ne p̄rie denudare. cū scp̄tura
dicat. ꝙ ibi sūt q̄ oculus nō vidit. nec aurꝭ
audiuit. neq̄ȝ in cor hoīs ascēdit. q̄ p̄p̄auit
ds̄ diligētibꝰ se. Sileat g̊ ligua ⁊ pēset mēs
nr̄a. ꝙ iestimabilis ē illa felicitas. vbi totū
hr̄ qd̄ desiderat̄. frui solū deo filio gl̄ioso ⁊
videre regē gl̄ie in decore suo sola satietas
animarum.

q Vid est interie-
ctio? Rn̄sio. ꝙ est tristicie dā-
natorū ꝯsideratio. q̄ sicut in-

teriectio grāmaticalis signat mētis affectū voce incognita. ita interiectio illa spūalis signat hoīs interioris motū ex passione dolorosa. Interiectōi q̄t accidūt? Unū. s. Significatio tm̄. Significabit̄ eīn manifeste intolerātia pene gehēnalis. Primo leticia demonū sup tormētis aīarū. Scđo dolor aīarū dānatarū. Tercio admiratio iniustorū angelorū malorꝝ dicentiū ad seipsos O q̄̄ta erat cecitas nr̄a q̄ tenēs nos in seculo. stultū nobis visum fuit cū p̄latis. p̄dicatoribus. et ceteris bonis hoībus fugere voluptates carnis ⁊ oblectamēta mūdi ne in hūc locū intraremus ⁊ ecce nūc merito ista patimur q2 eos audire contēpsimus. Quarto metus. i. timor: q2 aīe dānandorū maxio timore formidabūt. cū hostes infernales eas vexabūt igne inextinguibili verbis acerrimis. oculis ardētibus. vultu tumido. specie nigerrima. De hac pena dī in euāgelio. ꝙ ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū . i. ibi abundāt dolores ⁊ acerrima pena. q2 nullus flere solet nisi nimia tristicia grauatus. De hac etiā pena dicit Esaias. Uermis eorū nō morieẗ. ⁊ ignis eorū nō extingueẗ. q2 vermis ꝯsciē nunq̄ sedaẗ quin sp̄ remorsum ꝯsciē patiaẗ. ex q̄ iudiciū dei cōmendabūt ⁊ seipsos cōtinue accusantes indignatōe ⁊ ira torpebūt. ignis etiam pena nunq̄ extingueẗ. sicut vermis eorū nūq̄ morieẗ. despectio eorū sp̄ remanebit. ⁊ ignis ꝯsciarū quē hic accēderant ibi ꝑficieẗ. Et de hoc psalmista ait. Ignis ⁊ sulphur ⁊ spiritus ꝓcellarū ꝑs calicis eorū. i. ꝙ ꝑs tormentorū gehēne erit ardor ignis. fetor sulphuris. ⁊ tēpestas maligni spūs. Et vt clarius ista pena declaratur. sumamus exemplū ꝑ sile. Faber ferrarius solet esse niger facie habet caminū obscurū in q̊ ponit ferrum vt incalescat. postmodū ꝑ se ⁊ suos coadiutores cū malleis ꝑcutit ad nutū suuꝫ Ecce faber iste ē dyabolus q̇ nigerrimus ē Caminus obscurus est infernus oī claritate priuatus. Ignis ē pena flame ardentis Carbones appositi signāt ꝙ pena ista nūq̄ vel parum laxaẗ. sꝫ magis incēsa efficiẗ. Ferrū est ipsa aīa dānata q̄ ibi vel isti igni exponiẗ ꝑpetuo cōburēda. hanc v̄bis acerrimis exprobare demones nō cessant. Dilectissimi ergo nos scientes iam ista. q̄diu hunc mundū possidemus statū p̄n̄te q̄rāmus ne dyabolus postmodū sup nos gaudeat. sꝫ potius sanctorū angelorū gaudiū suppleamus. q̇ gaudēt sup vno pctōre penitentiā agente. Cogitemus quō redēpti sumus sanguine xp̄i et nullo mō frustreẗ tm̄ bn̄ficiū in nobis. ne sicut stercora de vētre purgādo exeāt. ⁊ sicut quisquilie a lignis abscise in ignem ꝓijciant. ita nos post hanc vitaꝫ tanq̄ stercora de medio ecclesie tollamur. tanq̄ palee et quisquilie in ignē gehēne ꝓijciamur. Ibi ḡ nr̄a fixa sint corda vbi vera sunt gaudia.

¶ Explicit donatus moralizatus egregij doctoris mḡri Johannis de Gerson cancellarij Parisien̄.

Carmē de vita solitaria

/vide s̄. inter carmina sup Magnificat 96. B. qđ sic incipit/ Dispsit dn̄s vana de sede supbos. Et finit circa lr̄am F sic/ Sola vacat soli sed socialis ouat.

Epithaphium magistri Johannis de Gerson.

e Uocat ad plāctū/ studiū te pisiēse.
Et celebrē gēitū funē plaga recēs
Qui tibi nūc rapiẗ p̄clarus morte iohēs
Cancellarius in te fuit officio
Intra tuos natos nō huic silēm meruere
Cernere/ vel quēq̄ secula nostra parem
Nullus pāgerico mēdaci me putet ista
Latius vt crescat. scribere/ fama viri
Huius. teste deo. virtus supauerat omne
Hic calamus laudis/ qđ sibi ferre valet
Primicias cui xp̄o dans/ indole pura
Iacta senex legit semina messe graui
Ocia deuitans puerilia/ tunc puer ipse
Grandis honestatis ꝓdidit indicia
Carnis sorde carens. etatis iter iuuenilis
Transit hinc lubricū. q̊ fere quisq; ruit
Omne seq̄ns tp̄s/ dedit alme theologie
Cuius ꝓfessor claruit eximius
Cepit eīn rectū facere/ post recta docere
vt melius voci consona vita foret
Tinnula vox ei⁹/ gestu comitata venusto
Uera suadebat. celica verba docens
At quotiēs dura ceruix flecti reproborū
Debuit. insonuit asperiore tono
Rhetor ⁊ orator miro sermone diserto

Dicta coaptauit moribus in varijs.
Doctrina q̈ctus fuerit. q̈tũ arte pfundus
Edita que fecit plurima scripta docent
Scripsit ad oẽ genus mulierũ siue virorũ
Ad xp̃m via sit quo breuiore modo
Multos p̄terea tractatus/opuscula grata
Condidit hec morũ sunt decus ⁊ speculũ
Sermo tenax veri. ferro penetrãtior oĩ
Semp amicus ei fluxit ab ore suo
Predicat hũc ↄstãs securus ⁊ absq; timore
Que sibi causa dedit aspera multa pati
Propter eũ natale solũ linquẽs pegrinus
Oris se externis tradidit atq; locis
Vñ a re sũpsit gerson cognomẽ honestũ
Quod si transferẽ aduena significat
Talia p̃ncipia meritorꝝ totq; triũphos
Quis finis claudet meta ve qualis erit
Heu mors seua nimis subijt q̃ florida cũ
Contriuit vastãs/ac cito cõminuit (cta
Tot bona furatẽ vna qua pximat hora
Filum succidens impia parca ferox
Sȝ qd ago dũ te mors crudelẽ vocitauĩ
Illi cũ potius grandia dona pares
Egit enĩ moriens xp̃s/ q porta quietis
Perpetis. atq; fores luminis introitus
Hinc ipsi refero grates q despoliauit
Occisusq; tuã pniciem perimit
Quo fuerit natus anno vl' obit. retinere
In pmptu si vis/calculus iste dabit
Annos mille cape xp̃i centũ quater adde
Vicenũ nonũ tu sit' accipito
Iulius orbe suo lucem voluit duodenam
Curarũ requies. que sibi grata fuit
Iam sexagenus terris cum liber abiret
Et sextus ferme fluxerat annus ei
Hunc cãpan⁹ ager gallus dat parisiorꝝ
Erudit tellus. emula turba fugat
Ast hũc dũ fugeret. fouet germania felix
Fit sibi Lugdunũ/posteriores requies
Qδ viuũ recipit defuncti sic tenet ossa
Imp̄cor vt redeat spũs ad dñm

Aliud

Fortis in ecclesia bellator maxime gerson
Armatus gladio/cingis ouile dei
Viuũt scripta tua. q̈uis sint ossa sepulta
Omnibus exẽplar se dãt imitabile doctis

Epithaphiũ scriptũ

in circũferẽtia sepulcri in lugduno in eccia sancti pauli ⁊ in tabula muro appẽsa iuxta arma sua.

Magnũ pua tenet v̊tutibus vrna iohẽm
Precelsum meritis gerson cognoĩe dictũ
Parisius sacre pfessor theologie
Claruit ecclesie qui cancellarius/anno
Milleno dñi centũ quater/atq; vigeno
Nono luce petit supos iulij duodena

Epistola fratris iohãnis de Gerson ordinis celestinorꝝ directa fratri Anshelmo eiusdẽ ordinis sup opusculis Iohis cancella. parisien̄.

Postulasti sepi⁹ amãtissime mi frat' in xp̃o/vt ea tibi cõicarẽ opuscula q̃ a germano meo dño pisien̄. cancellario ↄpilata cognoscam⁹ asserẽs te feruẽtissimo amoris desiderio illorũ studiũ incũbere. Pareo libẽs petitõni tue. tum q2 nil tibi denegare queo. tũ q2 mira ↄplacentia sicuti creberrime sum expt⁹/eadẽ amplecteris adeo vt tãta iportunitate densissimarꝝ occupationũ q̈bus artaris/ñ potueris abduci/q̇n plĩma ex his ꝓpria mãu trãscp̄seris/⁊ auide ruminãdo vẽtri mẽorie tenacitẽr ↄmẽdaueris. Crudele g̃ mi frat' existiarem/si doctrinã hãc saluberrimã similaginẽũ panẽ/quẽ ĩ diuersis tractaculis/veluti q̈busdã cophinis aut sportellis recõditũȝ largit' habeo/esurĩẽti tibi ⁊ tã auide postulanti nõ cõicareȝ. Proinde nõne sacrilegij ↄuincerer si hũc doctrine thesaurꝝ quẽ mihi indignissimo ei⁹ fratri/p mea eruditõe grãdi zelo ↄmẽdauit/humo defossũ ⁊ abscõditũ retinerẽ. Scia enĩ ⁊ thesaur⁹ abscõdit⁹ q̃ vtilitas ĩ vtrisq;. Qua insup rõne lucernã accẽsam abscõderẽ sub modio q̃ ponẽda poti⁹ erat supra cãdelabrũ/vt luceret oĩbus q̇ in domo sũt. Nõne etiã saluator nr̃ admonuit. Sic luceãt opa vr̃a bona corã hoĩb⁹/vt glorificẽt patrẽ vr̃m q̇ ĩ celis ẽ. Addo q sicut ĩ crebrib⁹ absq; vlla palpantis adulatõis nõ testat⁹ ẽ/⁊ alij q̈ plurimi vix aliqd studẽdo repis qδ ampli⁹ vm subiectã materiã tuũ delectet aium/illũiet psiciatq; hoc idẽ certissime ↄfirmarẽ ĩ memet agi/si nõ ↄtinuo fratnalis amor suspectuȝ reddere testioniũ diceret. Quid g̃ nõne p ferre volum⁹ hũc nouissimũ vl' sui sitẽs antiq̈ssimis ⁊ sctissimis diũe scp̄ture doctorib⁹ q̇ abyssalis sapie ⁊ scie fontes scaturiẽ

tes/ ⁊ in maxios fluuios excrescētes ecclesiā vniuersā irrigarūt ⁊ q̄ salubri⁹ v̾bis docuerūt/ vite cōfirmauerūt exēplo miracul' creberrimis choruscātes. Quoꝝ eq̄dē ī elucidatōe diue legis/ tātus fuit labor vt incredibili studio pene plures ediderint libros ꝗ̄ exiguitas īgenij seq̄ntiū vel legē vel app̄hēdē potuerit. Patuit h° in Aug. Amb. ī orige. c⁹ tot milia voluminū Hiero. se legisse testaṫ. Absit h° absit vt hos relinq̄mus hoꝝ obliuiscamur/ vt nouis aduenientib⁹ veteres doctores ꝓijciam⁹/ eos poti⁹ īmēsis honorib⁹ attollim⁹ nouis p̄ferim⁹. Nā ipsi ꝓculdubio sūt q̄ laborauerūt. ⁊ hi nouissimi ī labores eoꝝ introierūt/ illi dentiū robore masticauerūt qđ in meat⁹ fauciū leuiṫ hi trāsglutiūt/ illi acumine nālis ingenij ⁊ tota mētis annisu cū grā dei radiāte veritates altissimas ⁊ abscōditas valde ꝑscrutātes/ a crimine ore ten⁹ eructauerūt veluti siq̄s ex abysso t̾re ꝓfundissima suffossis. ⁊ egestis ingēti conamine ruderib⁹ p̄ciosissima auri ꝉ argēti pōdera sustollat. Hi aūt sua q̄uis opuscula nō aliūde ꝗ̄ ex illorū sentētijs sapienṫ ꝯtexētes/ q̄r forte clari⁹ seu politi⁹ locuti sūt/ nō aliud egisse videṫ hoꝝ plimi/ ꝗ̄ siq̄s rudē ⁊ informē seu scabrā metalli massā/ nouit e minera ꝓductā in splēdentē ⁊ gratiorem diuerso limature gn̄e formā artificialr̄ educat. Nemo g̃ nouissimoꝝ p̄sumat se p̄oribus ꝯpare. nemo illos vetustate sua ꝯtēnere. Quēadmodum ab hac temeritate lōge esse nō dubito fraṫ vnanimis germanū nr̄m/ q̄ loq̄mur sic et dicta ⁊ facta ei⁹ oīa testimoniū ꝑhibent. Qui lʒ inṫ ceteros h⁹ infelicissimi nr̄i tpis (pace oīm dixerim) veluti vas electissimū replet⁹ eēt spū sapīe ⁊ ītellect⁹/ ⁊ ob h° a me meisq̄ꝫ filibus sepi⁹ inṫpellat⁹ fuerit/ vt ꝼm talentū sibi creditū de scripturis sctīs ad īformationē moꝝ nobis aliq̄ salte suo mō differere vellet/ vix tandē ad h° adduci potuit/ vt ex̄ ea q̄ vel ex iniūcto cācellariatus officio/ vel rōne scholastici exercitij ꝯpilare coact⁹ ē pauca opuscula inferi⁹ annectata sub noīe ꝓꝓo voluerit ꝯscribere. Nā mox vt inde sibi sermo fiebat/ aut velut obsurdescebat/ aut ī aliđ citi⁹ rē ducebat/ aut duris sentētijs nos increpitās dicebat. Nescitis q̄d petatis. ꝗ̄ta q̄lia ve suppetūt ad manū ꝑ deuotōis exercitio insignia ꝓbatissimaq̄ꝫ sctōꝝ doctoꝝ volumina/ q̄ oēm vite ꝑfectionē salubriṫ ⁊ sufficiētissime ꝑdocent/ nec intēdim⁹. Ecce ī ꝓmptu sūt Aug. sup̱ psalteriū Greg. sup̱ Job. Cassian⁹ in collatōibus ⁊ institutōib⁹ patꝝ/ Bern̄. sup̱ cātica. Richard⁹ de. xij. ꝑtriarchis ⁊ de archa mystica/ Bern̄. iteꝝ ad frēs de monte dei/ Hugo de orōne/ Anshelm⁹ in meditatōibus/ Aug. iterū in ꝯfessionib⁹ ⁊ soliloq̄is/ auctor p̄terea sūme de v̾tutib⁹ ⁊ vicijs/ auctor de spū ⁊ aīa ⁊ reliq̄ ꝗ̄ plimi. Quid amplius q̄ritis? q̄d veterib⁹ nouellos fastidiosi cumulatis. Faciēdi plēs libros nō est finis in his īmoremini. in his exerceaṫ spūs vr̄/ hoꝝ in studio vr̄m desudet ingeniū/ nō in curiosis ⁊ sup̱uacuis subtilitate q̄ndaꝫ mētiētibus/ q̄ nō iplēt animū aut satiāt/ sꝫ poti⁹ prurituȝ accēdūt aurib⁹ ⁊ a veritate tādē abducūt ¶ Talia nobis dicē solit⁹ erat ob qđ etiā q̄sdā lectōes ꝓ studētiū curiositatē inferi⁹ annotatas dissernit. ita sp̱ modestissimi fuit ingenij maiorib⁹ cedēs non sua quis ꝓcaciṫ ingerēs. quēadmodū đ symia turpi refert fabula/ quaꝫ nō puduit p̄ ceteris t̾re bestijs/ fetū ꝓꝓriū veluti pulcriorē añ ꝯspectū iouis inferre ¶ Ad h° argumētaṫ ꝑ plima ꝑ eū dictata ita neglexit/ vt nisi pia q̄rūdā cura fuissent diligēti⁹ recollecta ⁊ trāscripta nescio si vsq̄ꝫ mō ꝯparerent. Patuit h° in illis p̄mis opusculis exercitij sui scholastici/ ī studio theologie parisieñ. de nuptijs sapie/ q̄ miro iocūdoq̄ꝫ artificio/ ꝗ̄tū ex aliq̄bus ꝯcipi pt studio florenti p̱egit/ sūpto themate. Quesiui spōsaꝫ mihi eā assumere/ q̄ tn̄ vel mala vt aiūt custodia/ vel q̄rūdā auida rapina ꝑdita sūt oīa. Sic nihil ē in hūanis opib⁹ stabile/ nihil duratiuū itaq̄ꝫ debemur morti nos nostraq̄ꝫ ait Oratius. Sꝫ nec mirādū vt ait Aug. si caduca cadūt ⁊ mortalia moriuntˀ Et q̄t dixisset q̄t scripsisse credēdus ē apl̄s paulus celestiū ꝯsci⁹ secretoꝝ/ q̄ ab irl̄m vsq̄ꝫ illiricū mare totū r̄pleuit euāgelio/ ⁊ tn̄ ex oībus vix supsūt q̄tuordecim eplē. Sileo reliq̄s q̄ꝝ nō ē nūerus. Defleāt alij ruinas palaciorū/ laq̄atas domos erutas/ depopulatōes ciuitatū/ abrutas castra fortissima/ mortes si vis hoim/ ego sūme plangēdā duco iacturā vel modicā ciuitatis none

icl'm/depdita videlꝫ p̄clarissimorū viroꝝ ꝯmētaria/ꝯtinētia vba vite doctrineqꝫ saluberrime q̄bus fides catholica gigni poterat ⁊ nutriri. q̄bus insup roborari velut arx firmissima/edificata cū ꝓpugnaculis ꝯ q̄libet inimici seuiētis machinamēta/et ex talib⁹ viuacissimis efficacissimisqꝫ sentētijs penetrabilioꝛib⁹ oī gladio ancipiti/cōfodi valebat hostis ⁊ enecari. q̄ ꝓpter non absqꝫ illi⁹ subdola ꝓcuratōe hoc aliq̄n ꝯtigisse credendū ē/sicut ecōtrario libroꝝ inutiliū ⁊ curiosoꝝ atqꝫ ꝑniciosoꝝ multiplicatio/q̄ q̄dē ꝯ fidei nr̄e traditionē tāta sp ꝓrupit inuidia vt ꝑ se suosqꝫ satellites/eā fūditus de t̄ra tollere/aut saltē diuersarū heresim veluti zizanioꝝ supseminatōe ꝯfundere voluerit. ſꝫ o plene oī dolo et neq̄cia/neq̄q̄ ita erit vt existimasti/nūq̄ obdurare poteris fontē aq̄ viue/saliētis in vitā eternā/si illā interdū turbidā reddiderꝭ. Nā lꝫ caduca sint oīa q̄ sūt sub sole/vt ait Ecclesiastes/vbū tn̄ dn̄i qd̄ sup solē ē manet ī eternū/qd̄ assidue ꝑspicuas atqꝫ suauissimas emanat aq̄s sapie salutaris q̄ꝝ ipetus letificat ciuitate dei. ❡ Qd̄ si q̄s introget q̄d ꝓdest tāta libroꝝ ad libros acumulatio. ⁊ nouelloꝝ ꝯscriptio cū iam tot⁹ orbis plen⁹ eē videat? Patet r̄nsio. p̄mū q̄dē honesta occupatio ē. Scp̄tura q̄ppe dīna puteus alt⁹ ē cui⁹ nūq̄ deficiūt aq̄/⁊ q̄ plus exhauseris inde saturiēdo ꝯtinue largi⁹ tibi refluet. Est insup velut ager vberrim⁹ a q̄ q̄tūuis extrahas eo feratioꝛ redibit. Regiones vt ait effrem vno tp̄e hn̄t vindemiā/scriptura aūt sacra sp affluit doctrina viuificāte. Regio q̄n metit amittit granā/⁊ vinea postq̄ vindemiata fuerit hūiliat. Scriptura sacra q̄tidie metit/⁊ spice interp̄taciōnū nō deficiūt/q̄tidie videmiat ⁊ botroꝝ spes nō desinit. ḡ in hac vinea dn̄i laborandū ē assidue. ꝓposita spe mercedis immēse. Nā q̄ elucidāt me/ait sapia/vitā eternam possidebūt. ❡ Deinū ponēda ē veritas p̄cipue legis diuine in medio tāq̄ pulcrū aliq̄d. Tanq̄ videlꝫ ꝑfulgidū qd̄dā lumen bonis amicū ⁊ delectabile/malis aūt odiosum sp/q̄ radiāte si q̄d in domo dei decoꝝ ꝓbatūqꝫ ē manifestū fiat. si q̄d autē turpe venenosumqꝫ velut etiā in angulo delitescit palā fiat ⁊ arguat. Oīa eīn a luce manifestant: ait saluato:. ❡ Amplius sicut in hoīm coꝛꝑibus videre ē innūeras ⁊ diuersissimas ꝯplexiones aut ꝯditōes/sic in aīabus ꝓspicere ē. Ecce in coꝛꝑali refectōe vt de ceteris ad pn̄s sileā/ꝯueniēs sumat exēplum. Cernere ē aliq̄s q̄s rusticos ⁊ agrestes vocamus/cibis grossissimis vti ꝯtinue et in his delicias cōputare/q̄ tn̄ etatē ꝓuectissimā trahūt. Uidebis alios tanta accuratōe delicatoꝛia queqꝫ ꝑq̄rere/⁊ in diuersa curiose ferri/vt vix inueniat q̄ desideriū illoꝝ vel semel libitū explere ꝑficereqꝫ valeat. Sunt rursus alij cūctis onerosissimi/q̄ veluti moꝛtifera peste languētes/ad oē qd̄ apponit nauseāt. ⁊ oīa repꝛobātes vt dici assolet/nesciūt q̄d volūt. At alij rēperiē bonā vbiqꝫ retinētes/⁊ si alternatōibus interdū gaudeāt oīa tn̄ opposita cū grarūactōe recipiētes/de oībus edūt ⁊ dū esuriē fugēt et ventrē vt aiūt impleāt q̄libus nō curāt. Sil'e aliq̄d repire est in alimēto spūali verbi dei/qd̄ nō eq̄liter oībus ꝯuenit/nec vno mō pascit oēs ⁊ viuificat. Ea ꝓpter summ⁹ ꝑ̄familias/mensam sacre scripture oī generis dapibus refertissimā nobis apposuit. in q̄ sic celestiū deliciarū copia salutaris exuberat. vt ibi sit qd̄ ꝑfectus comedat/ibi qd̄ puulus sugat/ibi lacteus potus q̄ tenera adhuc fideliū nutriat infantia/ibi solidus cibus q̄ robustoꝛū ꝑfecta iuuētus spūalia sancte virtutis accipiat incrementa.

❡ Postremo nō ignoꝛant astucie dyaboli cui mille nocēdi artes insunt q̄ in huius etatis senio delirare multos cogit. ⁊ vbi palam seuire nō valet/insidiat interdū ꝑniciosius in abscōdito q̄si leo in spelūca sua. inde raptor attrahit pauperē ⁊ adeo in laqueo suo hūiliat ⁊ inuoluit vt vix inueniatur q̄tūuis eruditus ⁊ ingeniosus/q̄ sciat euoluere. ꝓpterea sicut nouis moꝛboꝝ generibus/nouis remedijs occurendū est. Ita ꝑuersis adinuētōibus inimici salutaribus assidue doctrinaꝝ studijs obuiādū.

❡ Hac pia ꝯsideratōe ꝑmoti sūt nouissime nōnulli int̄ q̄s germanū hūc nūero/q̄s dā tractat⁹ nouellos cudere. in q̄bus māās aliq̄s ab alijs etiaꝫ vētilatas/ꝑticulari⁹ vel enuclean⁹ ꝑ circūstātiaꝝ varietate elucidare conati sūt. Nō eī oīa a p̄oꝛib⁹ modis oīb⁹ ēdi vl' determīari potuerūt/ꝓpt̄ imēsū chaos

circūstantiarū ꝑticulariū/q̄s multiplicari sup nūcꝫ ⁊ diuersissime variari nullꝰ ignorat. Et queādmodū nō oībus egris eq̄lit̄ ↄplaceat ī medicis/sicut nec inest oībus eq̄lis grā curationū, sȝ illi ꝑcipue ꝓ sanitate capessenda ↄsulēdi sūt/q̄ morboꝝ q̄litates vn̄cunqꝫ ꝑscrutātes lōga artis expiētia bn̄ de oībus norūt indicare. Ita apud medicos spūales ꝓporcionabilr̄ reꝑire ē/ vt aliq̄ꝝ etiā nouelloꝝ traditio vel doctrina/plerisqꝫ placidior/securior/ ⁊ ꝑ circūstātiarū q̄litate accomodatior inueniat̄. Hinc apparet cur hac etate nr̄a plus q̄ antea/veritates aliq̄ clariꝰ ⁊ iocūdiꝰ elucescūt/vt verificet̄ danielis snīa/ꝑtrāsibūt plimi ⁊ multiplex erit snīa. Dū em̄ ↄferunt̄ antiq̄ꝝ dicta cū seq̄ntibus et applicāt̄ inuicē ordine ↄgruo tunc velut in quodā suffosorio/perferuēs ⁊ acutū ingeniū ↄflat̄ ⁊ erūpit veritas purissima/eliquāda in cordibꝰ pioꝝ. Nemo ego ꝑuipēdendo dicat nihil a modernis recipio/q̄ꝝ auctas nō ꝑponderat/ q̄ dictis facta nō ↄpensant nec moribꝰ eoꝝ ꝓfessioni ↄgruis adornant̄/vl' miraculis clarēt/sȝ in pluribus vita sordet ⁊ horrida est. Nā lȝ ꝓch dolor multos lugeat ecclīa tales tanq̄ degeneres ⁊ ꝑditiōis filios. sūt nihilominus alij potētes ope et sermone/ q̄s aliq̄bus donis grē sue dotauit ds̄ vt luceāt in domo dei sicut splēdor firmamēti et sicut stelle ī ꝑpetuas eternitates. In q̄ꝝ nūero ⁊ ordine si germanū quē loq̄mur de putauero. nulli iniuriosus ero. Eius traditio ⁊ doctrina/fident̄ affirmo/luculētissima atqꝫ ꝓbatissima sꝑ extitit/ nec vllius erroris asꝑgine fedata/quā gratiorē ⁊ efficaciorē reddit moꝝ sꝑ expta ꝓbitas/⁊ honestissima vite ↄuersatio. Assecutꝰ doctrinā ⁊ moribus pijs adornatus/bonos iure coluit. tolerauit malos. veritatē ꝓmouit. errores ē ꝑsecutus. ⁊ bonū cōe grandi zelo ꝓsecutꝰ q̄ pacis sūt reqrens. pacē ī ꝑncipio et in fine sꝑ optās patuit hoc nouissime in sacro constantieñ. ↄcilio in q̄ q̄dē tū noīe karoli frācoꝝ regis illustrissimi ⁊ vniuersitatis ꝑisieñ. q̄ꝝ solēnis ambasiator erat. tū noīe ꝓprio totis viribus laborauit/ne idipsum ↄciliū qd̄ ꝑ pacis adeptiōe/⁊ heresuȝ extirpatōne adunatū erat /subdola hostis malicia/dissolutū iri ↄtigeret/⁊ infructuosum abiret/fuisset nouissimus erroꝛ peior priore. De hoc extāt egregia ip̄ius opuscula/illic palā ↄcionata. Postremo aduersus pestiferas hereses q̄ tos latratꝰ more fidelissimi ⁊ vigilātissimi canis ediderit/vel hec sola res indiciū ē/q̄ veritatis tuēde cā/domo patria/ciuitate/conatis/amicis/dignitatibus/rebusqꝫ ꝓprijs ꝑuatus ē ⁊ ex illis ꝓpulsus ac innumeris insidijs expertus. Propterea refugiū aliqd̄/ad tp̄us sibi coaptauit. in hac ꝑclara Lugdunēsi ciuitate in q̄ iā fere ꝑ q̄driēniū demoratus ē/vitāꝫ q̄etissimā ducēs ⁊ tā solitariā/vt vnū ex heremicolis crederes/ nisi q̄ deserti recessus nondū petijt/sȝ habitat in medio ppl'i sui mirātibus multis ⁊ inq̄rētibus. Quid hic agit tā solitarius? Cur ad publicū nō ꝓcedit? Cur nō it sedatū hoīm iurgia/q̄ tā acriter vbiqꝫ debachant̄ vt q̄d ꝑditio hec Sȝ q̄d agit inquūt. multū aio ꝑ oēm modū. Primo quidē intrāti ad se ī domū suā ꝑoccurrit illico leta decoraqꝫ facie sapiētia quā a iuuētute q̄siuit sibi spōsam assumē ibi cū ea req̄escit ⁊ sermocinat̄ tota die q̄ si viderit eū vel ad modicū tristē ⁊ anxiū/nō cessat blādicijs delinire/donec cōsolatū relinq̄t. Nō em̄ hȝ amaritudinē cōuersatio eius/nec tediū ↄuictus illiꝰ sȝ leticiā ⁊ gaudiū. Dehinc ne putes ip̄m ita parietibꝰ anguste celle coartari vt foras egredi nō liceat/extēdit sepius dū lȝ affectōes ī oēs fines t̄re/ ⁊ in mari lōge/⁊ ꝑagratis tātis regionibus ac cōspectis oculo rōnis varijs hoīm statibꝰ nūc ꝓsperis/nūc aduersis/ coaptat animū vnicuiqꝫ ꝓut exiguitas valet oībus oīa factus/mō ꝑ grārū actōes illis applaudēdo /mō pijs orōnibus illos adiuuādo has exhortādo/illis ↄpatiēdo. Inē hec nō crederes q̄ tis lachrimaꝝ ꝓfluuijs ab intimo cordis ꝓuētibus defleͭt miserabilem cladē nunq̄ dignis plāctibus adeq̄ndā ꝑclarissimi frācie regni qd̄ intestinis ⁊ ciuilibus bellis dirūpit̄ atterit̄ ⁊ vastat̄/⁊ ꝑda hostibus ꝑꝫ/qd̄ q̄dē inuictissimū ꝑdurassꝫ si ↄcordie fedus ī eo māsisset illibatū. Ibi ꝓch dolor tumltuat̄ puer ↄ̄ senē/ ⁊ ignobilis ↄ̄ nobilē. illic vulgus indoctū varios rectores seq̄ns miserā in vertiginē rotat̄ assidue. Gemit insup amarissime cū alto hieremia/vidēs ↄtritionē ppl'i sui/⁊ laborē et

ꝯdictionez in regali pisieñ. ciuitate q̄ nuꝑ
erat vrbs ꝑfecti decoris gaudiuz vniuerse
t̄re. Talibus suspirijs ⁊ singultibus tumi
dū cor exonerās/ sedet solitarius ⁊ tacet qñ
dies mali sūt/ et ꝑstolat̄ cū silētio salutare
dei/ si forte sit spes/ si veniat tp̄s miserēdi ei⁹
et pulcra pax lōgius effugata/ redeat aliqñ
iocūdior. Ob hoc iuge sacrificiū nr̄e redē-
ptōis in altari nō cessat offerre/ rogās ī spū
hūilitatis ⁊ aīo ꝯtrito vt ī seruis suis itex
ꝓpiciet̄ dñs/ ⁊ pplm suū ꝯtinuis tribulati
onibus laborātē benignus respirare cōce-
dat. Amplius dū libero mētis volatu ī su
piora domus placet ascēdere/ leuat se sup̄
se vñ cōspicit eminus late patētes etheris
plagas/ arctūq3 t̄rax situ/ ibi videt celos cē-
lox opa digitox dei/ lunā ⁊ stellas quē fū-
dauit sapia/ pulcrū equidē spectaculū. Qđ
si ꝑsenserit aurā vel tenuē hūane vanitatis
alicū de pflare/ ⁊ ruinā minari/ mox ab al-
to desiliēs/ sese in ima recipit ⁊ ī tuto locat/
aut si moliēte seuissimi hostis neq̄cia/ ꝯ se
quicq̄ aduersi viderit intētari/ ilico more
spūalis erinacij/ totū se in se curuādo recol
legit/ ⁊ ponit petrā refugiū suū. ibi abscon
dit̄ ī abscōdito faciei dei a turbatōe hoīm
et tēpestate securo munitus vallo q̄ grassā
ti stulticie aspirare fas nō sit. Tunc sobria
mentis leticia decātare cū ꝓpħa l3. Oculi
mei sp̄ ad dñm/ qm̄ ipse euellet de laq̄o pe-
des meos. Et itex meditatio cordis mei ī
conspectu tuo semꝑ domine adiutor me-
us ⁊ redemptor meus. Non igitur putes
illum datā q̄etē male exeq̄/ ⁊ inerti ocio to-
ta die torpescere/ qñ q̄dē nec ipsius diei de
cursus interdū sufficit ad explenda q̄ salu-
briter suggerit animus/ etiā nocti sepi⁹ de-
trahendū ē. ⁊ in tēpesta noctis hora. nunc
ꝑma/ nūc scđa/ aut tercia vigilia noctis/ nō
nunq̄ media nocte surgēdū ad ꝯfitenduz
noī dñi. Int̄ hec necesse ē eduliū corpi mi
nistrare deīde somno moderāter indulgē/
artus solutos vt q̄es redat laboris vsui mē
tēq3 fessam alleuet. Nū tibi videt̄ sapiēter
vitā instituisse? J nūc ⁊ ipm̄ maris huius
ꝓcellosi ꝑiculis rursum expone. Nōne cō
sultius ē delectari in dño ⁊ vacare bone mē
ti/ totisq3 conatib⁹ adipiscende vite ꝑpetue
operā dare/ q̄ q̄tidie frustra niti/ ⁊ nitēdo
nō nisi odiū querē/ qñ ꝑuersi difficile cor-
rigūt̄/ ⁊ stultox infinitus ē nūerus. ¶ Ad
do q̄ sicut ipse mihi sepius testatus ē/ nun
q̄ q̄tū meminit/ tāta pace ⁊ cordis alacrita
te ꝑfruitus ē/ vt h⁹ aliquāto tp̄is intuallo
q̄ plus acriter in eū iā sexagenariū desenit
inimicus/ ⁊ varijs tribulatōibus ē vētila-
tus. Sic veraciter enūciauit q̄ ait. mala q̄
nos h̄ ꝑmūt/ ad deū ire ꝯpellūt/ ⁊ ꝓpħa te-
stat̄ in tribulatōe sibi multiplr̄ a deo dila-
tatū eē. Hoc mō exiliū ꝑsecutōes/ ingēsq3
furia mū[illegible]/ hūc lōgius ꝓpellētes/ et vt sic
dicā intra se restringētes q̄dā antiparistasi
spūali feruētius eū in amorē dei/ ⁊ odiū se
culi intēderūt/ ⁊ vice cotis pulcriorē ⁊ splē
didiorē reddiderūt. Quapropter etiā glo
riabūdus in dño mihi dixit/ aliqñ sentire
ingeniū clarius ⁊ viuacius inesse nūc sibi
q̄ vnq3 antea. Nec mirū cū dicit Sapiēs.
Scribe sapiaz in tp̄e ocij/ ⁊ q̄ minorat̄ actu
ꝑcipiet eā. Ob etiā egregia scripsit opuscu
la/ q̄ dū mihi nuꝑ cōicauit tā auide ꝑlegi
vt illox doctrina veluti vino meracissimo
debriatus fuerim. Optoq3 sepius amātissi
me mi frater anshelme/ tibi q̄si amico meo
riuali poculū ex his tribuere. S3 longa re
gionū distātia q̄ corpe nō aīo sepamur/ h⁹
ad tp̄s vetat. Propterea annui vt hec ipsa
q̄ nouissime vel antea ꝯposuit isdē germa
nus/ in tabula q̄dā annotare curarē p̄ quā
possis vl' q̄ iā accepis vel q̄ tibi adhuc desīt
agnoscere. Sil' ⁊ in h⁹ obseq̄ cordial'r vo-
lens venerabilibus ac deuotissimis patri-
bus meis/ fratribus minoris carthusie/ an
notatōz hāc affectu grādi postulātibus/ q̄
bus ꝓpositū mihi sp̄ est totis viribus ꝯpla
cere/ sperās illox suffragijs apud deū non
modice subleuari. Nō aūt eo tp̄e vl' ordie
q̄ pacta sūt ordīaui oīa/ s3 ꝓut occurrerūt
meōrie. Cetex q̄litas materiax poterit l'ex
themate/ vl ex tenore rubrice/ ⁊ maxie opus
ip̄m si affuerit legendo cognosci. Uale in
xp̄o iesu frater vnanimis mei memor. Et
circūuagātes maris huius tēpestuosi ꝓcel
las aspiciēs/ eq̄nimi mēte cū patia sustine/
in q̄ sola possidem⁹ aīas. Scptū Lugduni
ī moasterio nr̄o celestinox: Anno dñi mil
lesimo q̄dringētesimo. xxiij. mēsis maij ⁊c.

Sequitur annotatio

opusculorū Johis cācellarij pisieñ. quox

multa deperierũt de multis incertũ est si ꝛ vbi supsint ꝛc.

Collatio in primo cursu theologie pisius in regali collegio nauarre/ ꝛ ꝯñr in scdo ac deinceps in q̃driptito libro sniarũ ꝛ tandẽ in magisterio anno etatis eius circiter. xxxij. supto semp hoc themate.

Quesiui spõsam meã assumere/ sub metaphora nuptiarũ theologi cũ sapia/ in modũ dialogi/ p ꝓsas ꝛ metra more boetij de cõsolatõe mixtim ꝓcedendo.

Lectões mgr̃ales sup euãgeliũ ſm marcũ. Egrediebãt ad eũ ierosolymite vniuersi.

Lectio vna de duplici logica q̃rũ vna est ꝓ speculatiuis sciẽtijs/ alia ꝓ moralibus q̃ rhetorica noĩat vbi de duplici vi locutionis agit. Et erat Johes vestitus de pilis camelorum.

Due lectões vna de nõ esu carniũ/ quã ad frẽs carthusiẽ. destinauit/ ꝛ incipit Egregio viro Johi. Altera de distinctõe verarũ reuelationũ a falsis/ quã fratribus celestinis transmisit ꝛ incipit. Nup vnã.

Itẽ põt cõueniẽter annecti huic lectioni. opusculũ aliud ab eodẽ cõpilatũ de ꝓbatiõe spirituũ/ ꝛ incipit. Probate spũs.

Multe lectões spũaliter sex que redacte sũt in modũ tractatus/ cuius titulus ẽ de vita spũali aĩe/ Reuerẽdo in xp̃o pr̃i. Ego vos baptisaui.

Multe lectões de varijs materijs inter q̃s vna est de theologia mystica speculatiue tradita/ ꝛ incipit. Penitemini ꝛ credite. Altera de theologia practice tradita/ incipit. Tractantes.

Itẽ si his duabus lectõibus addat̃ vnus tractatus de passionibus quẽ postea edidit ꝛ incipit Passionuꝫ origenes: ꝓdest/ erit opus cõpletũ ꝛ vnus libellus de trib⁹

Itẽ sup eadẽ pticula Penitemini/ due lectões cõtra curiositatẽ studentiũ.

Itẽ quedã ep̃le de hac materia ad mgr̃os studẽtes in theologia ĩ collegio nauarre

Itẽ opusculũ de pfectõe ꝛ moderamine religionis ad carthusieñ. Gr̃a vobis ꝛ pax

Itẽ ad frẽs celestinos opusculũ de solicitudine ecclesiasticorũ. Nolite soliciti esse.

Itẽ opusculũ ad frẽs celestinos ꝛ carthusieñ. de laude scp̃torꝝ. Scrutari scp̃turas.

Itẽ libellus de corde ꝯtinẽns plures ptẽs de meditatõe cordis/ de simplificatõe cordis/ de directõe cordis ꝛ de pfectõe cordis Meditatio cordis mei.

Itẽ libellus de tenore nr̃e legis/ vel de decem p̃ceptis trãslatus in latinũ. Reuerẽde in xp̃o pr̃.

Itẽ regule mãdatorũ Agam⁹ nũc interĩ.

Itẽ opusculũ ad rectores puerorũ. Sinite puulos venire ad me.

Itẽ liber qui dĩ Monotesseron q̃si vnũ ex q̃tuor. in q̃ egregie fit adunatio ꝛ ꝯcordia q̃tuor euangeliorũ/ ꝛ incipit. Unum ex quatuor cõponere.

Itẽ libellus qui dĩ Josephina metrice cõpilatus in q̃ etiã ꝯtinet̃ opusculũ de v̾ginali cõiugio iusti ioseph ꝛ marie in ꝓsa. Fontem suenerũt.

Itẽ opusculũ de p̃paratõe ad missam. Dubitaui frequenter.

Itẽ aliud de cognitõne castitatis qui põt ꝯueniẽter p̃dicto annecti. Scripsi sup ꝛc.

Itẽ libellus de gradibus veritatum sacre scripture declaratio cõpendiosa.

Item de ꝓbatione doctrinarũ.

Itẽ egregi⁹ liber de cõsolatõe theologie p modũ dialogi metro ꝛ ꝓsa cõstans. Quecunqꝫ scripta sunt.

Itẽ dialogus apologeticus eius collocutores sunt volucer ꝛ monicus ꝓut in p̃cedenti seruatũ est/ ꝛ cõueniẽter adiũgi põt p̃dicto libro vt fit vnus Rem inquiris.

Itẽ triceloquiũ astrologie theologizare. Sapiã a dño deo est.

Itẽ opusculũ ad cõfessorẽ regis ꝓ instructõe ipsius Caro ꝛ erudito viro.

Itẽ opusculũ de quibusdã scrupulis tẽpe scismatis ecclesie. Ad tollendũ q̃rũdam

Itẽ trilogus in mã ecclesie. Sepe nũero.

Itẽ ꝓposito facta corã petro de luna ex pte vniuersitatis pisieñ. ꝓ restrictõe obediẽtie/ Bñdic hereditati tue.

Itẽ sermo corã eo in die Circũcisiõis Apparuit gr̃a dei.

Itẽ opusculũ de vnitate ecclesie cõpositũ tpe quo celebrandũ erat ꝯciliũ pisanum Unitatis ecclesiastice tractatoribus.

Itẽ ꝓpositõ corã anglicis ex pte vniuersitatis pisieñ. instãti p̃dicto concilio pisano. Congregabunt̃ filij isrl̃ ꝛ iuda pariter.

Item egregius liber de ptāte eccleſiaſtica.
Itē libellus de auferibilitate ſpōſi ab eccle
ſia. Veniēt aūt dies cū auferet ſpōſus.
Item de ſtatu pape ⁊ minorū plātorum.
Pax quā oēs.
Item opuſculum de cōcupiſcendo plātu-
ram. cui annectit aliud cōtra ſtatū pōpa
ticum plātorum.
Item epl'a ad mgr̄m Vincentiū ordinis
p̄dicatorū cōtra ſectā ſe flagellātiū. Tā-
ta de virtutibus tuis.
Item determinatio queſtionis an liceat a
papa appellare vbi ponunt etiā articuli
theologice cōpoſiti cōtra Petrū de luna.
Querit vtrū hec aſſertio ſit catholica.
Item volumen in quo ꝯtinent plures ſer
mones eius in concilio cōſtantienſi/ Am
bulate dum lucem habetis.
Item volumen in quo continent multa
ſcripta eius contra ꝓpoſitionē mgr̄i Jo-
hānis parui/ occaſione erroris cōtra illō
p̄ceptum. Non occides.
Itē opuſculū cōtra errorē de cōicādo lai-
cos ſub vtraqꝫ ſpē. Oblaturus iuxta.
Itē libellus qui d̄r de canticis/ Beati qui
audiunt.
Item tractatus vtilis de cōtractibus.
Item volumen in quo cōtinent multi ſer
mones eius ad clerū ſpāliter in vniuerſi-
tate pīſieñ.
Itē volumen in q̊ recolligunt multa bre
uia p ip̄m edita d̄ diuerſis materijs vt pꝫ
in tabula/ ⁊ pōt intitulari/ multa breuia
et vtilia a cancellario pariſieñ.
Itē opuſculū qd̄ d̄r cantica pegrini in me
tro incipit Eheu purgēt/ in q̊ cōtinetur
breue teſtm̄ pegrini in ꝓſa incipiens. Si
cut hō qui.
Item dialogus de quolibet.

Sequitur annotatio

opuſculorū eius in gallico.
Volumē in q̊ ꝯtinēt ſermōes ei⁹ ad ppl'm
Itē tractatus de mōte cōtemplatiōis ad
q̊nqꝫ ſorores eius in celibatu cōuiuentes
apud remis metropolim gallie.
Item de decem p̄ceptis.
Item alius tractatus de mendicitate ſpū-
ali ſub duplici tractatu ⁊ in morem dia-
logi ſm̄ ſpeculatiuā ⁊ practicā cuius ini-
tium eſt Mapauremia miſerabile.
Itē ad eaſdē ſorores de tēptationibus.
Itē ad eaſdē de diſtinctōe pctōꝝ mortaliū
a venialibus/ Qui vien confidere.
Itē ſermo de paſſione dn̄i/ Ad deū vadit.
Itē opuſculū ꝯ romantiū de roſa.
Item ꝓpoſitio corā rege/ Viuat rex. alia/
Veniet pax.
Itē libellus in q̊ recollecta ſūt multa bre-
uia ⁊ vtilia ab eodem ꝯpoſita vt pꝫ in ta-
bula.

Subſcribūtur p me

iacobū de cireſio tituli q̊rūdā opuſculorū
dn̄i mei dn̄i Johis cancellarij pīſieñ. cuꝫ
quibuſdā annotatōibus ꝓ dn̄o oſ[illegible]ldo
de domo maioris carthuſie vbi iam pars
poſita eſt.
Tractatus de nō eſu carniū pīſius legen-
do cōpoſitus añ annos dn̄i. M.cccc.
Tractatus de diſtinctōe reuelationū. cir-
ca idem tp̄s lectus.
Tractatus de ꝓbatōe ſpirituū in cōſtan-
tia poſt longe cōpoſitus.
Tractatus ſup magnificat ꝯtinēs multos
pticulares tractatus cōpoſitus Lugduni
ſicut apparet ex tenore eius. ¶ Precipuus
inter pticulares tractatus apparet ſibi no-
nus ſup illo verſiculo eſurientes. Placeret
vt multiplicaret ſeorſum cū additiōibus
duorū aut triū opuſculorū. vnū eſt contra
boemos de nō cōicando laicos ſub ſpecie
ſanguinis. Aliud eſt de p̄paratōne ad miſ
ſam ſub. x. cōſideratōibus pridem cōpoſi-
tum ad ſciendum qualiter ⁊ quouſqꝫ pol-
lutio nocturna celebrationē impediret de
neceſſitate. Tercium addi poſſet de ſymo
nia videlꝫ ſi ⁊ qn̄ celebrare miſſas ꝓ pecu
nia ſit ſymoniacū.
Tractatus alius eſt ſeorſum de conſolatō
ne theologie compoſitus in almania poſt
concilium Conſtantienſi. imitatur ſed a
longe boetium ſicut fatebatur/ ⁊ eum ſup-
ponebat.
Tractatus heroicis verſibꝯ de laude iu
ſti Joſeph virginalis ſponſi Marie/ circa
idem tempus editus Alme Joſeph patri
archa ſacer. ¶ Collectorium quorundaꝫ
centilogioꝝ de diuerſis materijs. de q̊bus
aliq̊ fit mētio i grādi tractatu ſeu libroꝝ

collectorio de magnificat. Et in spāli iungitˉ tractatus pncipalis ď verbo ⁊ hymno glie ꝓ intellectu ꝯsūmato ſm theologiā mysticā ṽsiculi istiꝰ/ glīa pr̄i ⁊ filio. ¶ Tandem p monimēto vacue senectutis sue cōformitˉ ad annos disciplinarū exercitatōis in puericia / ꝯpositū ē opꝰ metricū sup magnificat / ṽsibus exametris ⁊ penthametris hoc ē carmine elagiaco. p multa ṽsuū millenaria / magis ad ꝓprij ingenij resolutōꝫ circa materias difficiles ⁊ apices theologie maxie p anagogiā ꝙ vt docerētˉ indocti. ꝙ nr̄s inspectio ⁊ studiū cū modestia nō nocebūt cupidis qbuscūqꝫ q̄ ſm pietatē ē veritatis. ¶ Proinde sūt in pnoiatis et alijs opusculis / plīma ꝓ varietate legentiū documēta / q̄ꝝ maxia ps est ꝓ vacare volētibꝰ ⁊ valētibus ociose ꝯtēplatōi. tam ſm intellectū ꝯformitˉ ad pbicā ⁊ scholasticā theologiā / ꝙ ſm aspectū iuxˉ mysticā ⁊ xp̄ianā theologiā / quā solus docuit spūsctˉs p os pauli ⁊ scripturas dyonisij / q̄les in vnū iungere ⁊ ꝯcordare. pcipua fuit auctoris intēcio pnoiati. ¶ Quocirca si fuerint inuēte / quedā doctrine nimis abhorribiles vel extranee ꝓ simplicibus religiosis ⁊ occupatis penitus in regularibus ⁊ exterioribus disciplinis / poterūt ille placētes ⁊ vtiles eē ceteris vel secularibus vel scholasticis vel monasticis / qbus ociū querende veritatis cū exercitio studioso a iuuētute maiꝰ inest. Denicqꝫ mēsa ferculis abūdans est ⁊ agere plātulis. assumat vnusqsqꝫ qđ sibi visum fuerit ad aptādū facta cōicatiōe fraternali sine liuore vel tepore. Denicqꝫ vult petit et rogat idē iohes cācellarius / ꝙ absqꝫ difficultate vel scrupulo: venerādi pr̄es et fr̄es charissimi de ordine celestinoꝝ i auinioñ cōicet pure. simplr̄ ⁊ libere oīa ⁊ silīa opuscula sua. q̄ apđ eos sūt honorādis pr̄ibꝰ ⁊ dñis ď domo maiore carthusie aut ad mādatū eoꝝ cū bona fide restituendi. tpe ⁊ loco put cōicationis q̄litas exegerit citius aut tardius restituēdi put intēdit significare idē. d. c. et iā significauit. Et sit eisdeꝫ celestis ꝓ testionio sufficiēti scedula māu sua subscripta. Anno. Mcccc. xxix. aplis.

Venerabili patri fratri Johi de Gerson priori celestinoꝝ Lugduneñ. in oībus singularissimo.

Venerabilis pr̄ recōmēdatōne pmissa in eo qui absterget oēm lachrymā ab oculis suoꝝ / margaritā hic nup in ecclesia eminētius rutilārē in vigilia margarete ṽginis eius gliose hospitis. describitis migrasse. margarita esse cōcupierat dū adhuc tenera ⁊ iuuenili carne tegeretˉ / ⁊ margaritā inueniēs vendidit oīa q̄ in carnis desiderijs habuit vel habere potuit vt emeret agrū illū cuius iam pie credimus eū beatū esse possessorē. altera si non fallor repromissio pr̄iarche nr̄o abrae facta a deo venerabilis pr̄ vobis ꝯcessa est. Ille nanqꝫ deo pr̄i carnē suā in vnico filio inmolās / angelū ne iugulū filij admitteret / inuenit. vos ṽo deo silr̄ pr̄i oīpotenti carnē ꝓpriā in vnico germano (cōmitto in q̄t te oīpotēti deo charissime frater) ne iugulū sathane inueniret / angelū pie credo deū inuenit / et cū altera margarita ṽgine eius patrona ⁊ hospite lucidas sedes accepit. ꝯueniebat nāqꝫ mēs eius deuota margarete ṽginis votis. Illa draconē vicit / et crepuit victus. Iste silr̄ vicit tortuosū serpentē / ⁊ ab eo supatus remāsit ꝯfusus. Illa crudelitatē olibrij supauit. Iste olibrias vestes (vt legalem sequar sapiam) oīno despexit. Nouerat em̄ plene nr̄ pius pr̄ / ꝙ q̄ mollibus vestiūtˉ in domibus regū sunt. Dixisseqꝫ libeat. post tantos seculi huiꝰ honores / vbi pmus pr̄ alme vniuersitatis parisieñ. re ⁊ noīe ac merito existebat / q̄ inter ceteras vniuersitates sicut sidus radiat matutinū. vbi tātis rerū copijs ⁊ bn̄ficioꝝ valoribus abūdabat. p veritate lōgū passuꝫ exilium / etiam interdum in lingua quam nō nouerat aplīca fretꝰ doctrina. sciuisse silr̄ abūdare ⁊ indigere / vicisse vicia et seruisse ṽtutes ꝯfutasse hereses / ⁊ exaltasse veritates / in xp̄iqꝫ gliosa ꝯfessione ⁊ sua pegrinatōe deuote obijsse / martyrio nō carere. multos nāqꝫ scōs legimꝰ ⁊ i cathalogo martyꝝ ďscribiꝰ q̄ soli passi sūt exilia / ꝙ si lucidas sedes accipiēs ꝯciuis celestis effectꝰ ē / qr̄ gaudiū ē angelis ď loco puaricationū aīas ex carne assumi sue ciuitatis consortes. Vos pater venerande qui re et noīe celestinus estis / ⁊ cuius conuersatio in celis est nō dicam gaudij panem qui corroborat ⁊ ꝯfir-

mat coꝛ hoīs:cum fletu miſcere/ſed fletus in gaudia et riſus oīno cōmutare debetis. Nec illa vos moueat ſemꝑ colēde pater rō q̃ nodoſas diſſoluebat queſtiones/⁊ in hᵒ vobiſcū cōueniā q̃ poſt ſe non reliquit ſi‑milem ſibi/ſed in agro ſemꝑ ꝓficiens dñi co/inceſſabili calamo ſcribēs:poſteris am‑biguitates plurimas ſubmouit ſcripta ſua reuoluentiū mentes eleuauit/⁊ ꝑ acumen ſui eminētis ingenij tenebꝛas fugauit.Su‑us vtiq3 eram ⁊ qd̄ viuam vobis placebo ipſo auctoꝛe qui oīm eſt ſalus.in quo bñ ⁊ diu vos valere opto.Scriptum ternādi die.xvij.Julij. A.archiepiſcopus Lug‑dunenſis.

Finiūt oꝑa cancella‑

rij Pariſienſis doctoꝛis xp̄ianiſſimi ma‑giſtri Johannis de Gerſon.que vt frugē lectoꝛi vberrimā ferāt/emēdatiſſima lima caſtigata fuere. Anno dñi. M cccclxxxix. xij.kal.menſis Nouembꝛis.